

413
818.3
S. 111

LEXICON POETICUM

ANTIQUÆ LINGUÆ SEPTENTRIONALIS

ORDBOG

OVER DET NORSK-ISLANDSKE SKJALDESPROG

FORFATTET AF
SVEINBJÖRN EGILSSON

FORØGET OG PÅNY UDGIVET FOR DET KONGELIGE NORDISKE OLDSKRIFTSLSKAB

VED
FINNUR JÓNSSON

KØBENHAVN
S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI
1913—16

HÁSKÓLA ÍSLANDS
B.S.

Trykningen bekostet af Carlsbergfondet.

FORTALE.

Forfatteren af *Lexicon poeticum antiquæ linguæ septentrionalis* — som titlen kom til at lyde —, Sveinbjörn Egilsson, fødtes den 24. februar 1791. Hans fader var en efter islandske forhold ret velhavende mand, der kunde lade sin opvakte og begavede søn nyde den bedste opdragelse, som der dengang var at få. Ti år gammel blev han af faderen anbragt i huset hos Islands mest litterære og oplyste mand, den berømte landsoverretsjustitiarius Magnus Stephensen (d. 1833). Hos denne mand fandt Sveinbjörn et andet hjem, hvilket var så meget heldigere, som hans fader døde kort efter samme år.

Efter at have nydt undervisning privat blev Sveinbjörn privat dimitteret 19 år gammel (1810). Men 4 år endnu opholdt han sig hos sin fosterfader, inden han kunde rejse til universitetet i København. Her kastede han sig over det teologiske studium og afsluttede dette med en udmærket eksamen januar 1819. Hans flid stod mål med hans fremragende begavelse. P. E. Müller, der i sit vidnesbyrd (14. januar 1819) omtaler hans „fortrinlige prøver på udmærkede fremskridt i de teologiske discipliner“, siger, „at hans akademiske lærere ikke kunne andet, end nære det bedste håb om at han engang værdigen vil opfylde sit kald som religionslærer“. Som religionslærer eller præst skulde Sveinbjörn dog ikke komme til at virke. Samme år (1819) blev der ledig plads ved latinskolen på Bessesstad; han søgte om og fik dette embede, og fra nu af var han som embedsmand knyttet til denne skole.

Under sit ophold i København havde S. E. fået lejlighed til at vise sine egenlige interesser, der i tidens løb trådte stærkere og stærkere frem.

Han havde været medarbejder ved Det islandske litterære selskabs udgave af *Sturlunga saga*, og inden han rejste til Island havde han afskrevet det store håndskrift AM 61 fol.; denne afskrift dannede grundlaget for udgaven af *Olaf Tryggvasons saga* i *Fornmannasögur I-III* (fortalen s. 15). Desuden havde han afskrevet andre større og mindre håndskrifter som *Fagrskinna* (AM 52 fol.). Herved havde han henledet opmærksomheden på sig som egnet til deltagelse i videnskabelig virksomhed.

Det er derfor let forståeligt, at man, da der blev tale om at stifte et selskab til udgivelse af oldskrifter, også henvendte sig til ham. Således blev han da en af de 4, der stiftede Det kongelige nordiske Oldskriftselskab (eller, som det kaldtes på islandsk, Fornfræðafjelagið). Og han blev den, der så længe han levede med utrættelig kraft og udholdenhed deltog i udgivelsen af selskabets skrifter, først og fremmest dets sagaudgaver. Her var det navnlig den mesterlige latinske oversættelse af de 12 bind kongesagaer, som han, denne fortræffelige latinist, udførte: *Scripta historica Islandorum* I—XII. Desuden hidrørte forskellige bidrag i den egenlige udgave fra ham, som de kronologiske tabeller, registre og glossar i det 12. bind. Men først og fremmest henledes opmærksomheden her på, at de enkelte digte, (Geisli m. m.), hvormed udgaven ledsagedes, og versfortolkningen (i Fornm.s XII. bind; og under teksten i *Scr. hist. Isl.*) blev besørget af ham. Således kom han meget tidlig (allerede 1824) ind på en tolkning af de gamle skjaldekvad.

Ligeledes hidrører den latinske oversættelse og verstolkning i værkerne *Antiquitates Americanæ* og *Antiquités Russes* for største delen fra ham, samt oversættelsen og verstolkningen af hele *Snorra Edda* i den Arnamagnæanske udgave I—III. En særlig udgave af *Eddaen* med de 4 grammatiske afhandlinger, Rögvald-Halls *Háttalykill* m. m., besørget S. E., trykt i Reykjavik 1848.

Ved denne sin virksomhed fik S. E. et enestående kendskab til det gamle sprog og dets fraseologi.

Det synes, som om de gamle skjaldekvad i en særlig grad har tiltalt ham og fanget hans interesse. Ti foruden de nævnte kvadfortolkninger forklarede han også versene i flere slægtsagaer, som *Kormáks-saga*, *Gunnlaugss.*, *Heiðarvígas.*, *Gíslas.* *Súrssonar*, *Fóstbræðras.* og *Sonatorrek* m. m. Heraf blev kun forklaringen over versene i *Gíslas.* trykt, samt den over *Sonatorrek*. I skoleprogrammer udgav han *Óláfsdrápa*, *Placitusdr.*, religiøse draper (*Harmsól*, *Liknarbraut*, *Heilags anda vísur*, *Leiðarvísan*), *Haustlǫng* og *Þórsdrápa* — alle med en prosaisk ordordning og ordforklaringer.

Opgaven var på dette område særlig vanskelig. De ældre tolkeres forsøg var overmåde mangelfulde i det hele; deres sproglige indsigt lod meget tilbage at ønske, og forståelsen af skjaldenes ånd og hele digtning var — måske med en enkelt undtagelse — ret minimal. Hjælpe-midler var der så godt som ingen af. Hertil kom, at S. E. selv var langt borte fra selve kilden, håndskrifterne.

For S. E. var det klart, at det var disse, der først og fremmest måtte benyttes, da de tidligere udgaver var højst ufuldkomne, for ikke at tale om de vers, der slet ikke var trykt; ofte var de afskrifter, han besad eller havde adgang til, ubrugelige. De vanskeligheder, han således havde at kæmpe med, udtrykte han selv på en tydelig måde i et

brev på islandsk af 27. juli 1824 (allerede så tidlig), hvori det hedder (se Ljóðmæli Svbj. Eg. 1856 s. LI): „Jeg havde bedt afdøde Jón Brynjólfsson [d. 14. dec. 1823] at afskrive for mig versene af Kormákss., Björn hitdölakappes saga og Gisle Surssöns saga efter gode codicibus (skindhåndskrifter), som Rask lovede at anvise og være behjælpelig med ved læsningen, hvis det tiltrængtes. Nu har gud taget Jon; jeg tror ikke, han har gjort noget, og selv om så har været, får jeg det vist aldrig at se. Du vil vel ikke indtræde i hans sted i dine fritimer. Jeg er i færd med at samle til et poetisk lexicon, men kan ikke holde det ud at slås med ravgale afskrifter, og vilde derfor få sådanne så rigtige som muligt“.

Det er værd at lægge mærke til, at allerede så tidlig har S. E. fattet den plan at forfatte en ordbog over det gamle skjaldesprog. I den følgende tid har han sikkert stadig samlet dertil, således som omstændighederne tillod det. De ovf. antydede afskrifter har han efterhånden skaffet sig. Olafsdrapen udgav han efter en afskrift ved P. Guðmundsson 1832; året efter Placitusdrapen efter afskrift ved P. Helgason og H. Einarsson; de fire religiøse digte blev først trykte 1844 efter Jón Sigurðssons afskrift, men da var han færdig med sit leksikon, til hvilket han stærkt benyttede også de sidstnævnte digte.

Da R. Cleasby ved 1840 begyndte at samle til sin ordbog, udelukkede han det poetiske sprog, fordi han vidste, at S. E. var i færd med sin ordbog over dette. Da må S. E. også have været færdig med indsamlingen af materialet og mulig også have begyndt på udarbejdelsen, men der fattes oplysninger om værkets tilblivelse og fremadskriden. Kun det vides, at 1845 sendte S. E. til Oldskriftselskabet bogstaverne I—R; A—H må altså være bleven sendt tidligere¹⁾, rimeligvis i sommeren 1844, ti i et brev af 6. marts d. å. skriver Rafn (Ljóðmæli s. LI), at han glæder sig til at kunne vente „begyndelsen af ordbogen over det gamle skjaldesprog, der straks vil blive trykt“. Vinteren 1845—46 opholdt S. E. sig i København og har da vist selv afleveret resten af manuskriptet. Foruden denne ordbog forfattede han også en islandsk-islandsk ordbog, der næsten ser ud som et udtog, men manuskriptet, i Landsbókasafn 273—74, 8°, indeholder ingen oplysninger om denne ordbogs tilblivelse eller øjemed.

Rafns tilsagn om, at trykningen af værket straks skulde begynde, viste sig forhastet. Det undtes ikke forfatteren den glæde at se en eneste artikel deraf trykt; han døde 17. august 1852, netop som trykningen skulde til at begynde. I Oldskriftselskabets årsmøde 25. febr. 1852 blev det vedtaget „at lade trykningen af dr. Egilssons oldnordiske poetiske lexicon, efter at en foranstaltet revision er fuldendt, strax påbegynde og

1) Under váskeyttir anføres et udtryk fra nyislandsk, hørt den „3. aug. 1840“.

fremskynde så meget, som de disponible kræfter ville tillade“ (Antiq. tidsskr. 1849—51 s. 212).

Den her antydede revision bestod, efter det forhåndenværende originalmanuskript at dømme, hovedsagelig i, at henvisninger til ældre udgaver (f. eks. Rasks udg. af Snorra-Edda) ombyttedes med henvisninger til nyere (f. eks. den Arnamagnæanske udg. af nævnte værk). Den blev foretaget af stud. philol. (senere rektor) Jón Þorkelsson og Guðbr. Vigiússon (jfr. 1. udg. s. XVIII—XIX). Hele værket udkom i hæfter i årene 1854—60 (det første hæfte fremlagt i selskabets møde 29. april 1855; 2. h. fremlagdes 5. maj 1856, 3. h. 29. maj 1857, 4. h. 14. maj 1859, det 5. og sidste 27. maj 1860).

10—15 år senere var værket udsolgt.

Dette arbejde blev modtaget af hele den lærde verden med glæde og beundring. Det var det første rent videnskabelige ordbogsarbejde over det gamle sprog, ganske vist kun over en del deraf. Men forfatteren havde på mangfoldige steder også anført citater af den prosaiske litteratur til nærmere belysning af de pågældende skjaldeudtryk; dette forøgede bogens værdi, da der den gang ikke fandtes nogen videnskabelig ordbog over prosasproget. Ved den fuldstændighed, som det efter datidens forhold besad, den nøjagtige og glimrende oversættelse af de enkelte ord, den nøjagtighed i anførsel af citater og de mange reale oplysninger, der gaves, de mange rettelser, som der foresloges eller antydedes, var arbejdet intet mindre end en første rangs bedrift, der altid har været den nordiske filologis hovedværk og hovedpyd.

At værket efter ca. 60 år på mange punkter måtte være forældet og trænge til rettelser og ændringer var noget ganske selvfølgeligt. Ligeså selvfølgeligt var ønsket om en ny udgave eller en bearbejdelse deraf, der nogenlunde kunde svare til nutidens krav.

Der er fremdraget en hel del nyt stof, især helgendigte fra det 14. årh., som S. E. enten ikke kendte eller ikke kunde benytte, men som det havde ligget i hans plan at benytte, ti han havde endogså taget hensyn til de udgivne ældste rimer fra o. 1400.

Der er i de sidste 20-30 år kommet nye kritiske udgaver af så godt som alle de i betragtning kommende værker foruden en samlet udgave af alle skjaldekvadene ned til det nævnte tidspunkt.

Endelig er der fra forskellige sider fremkommet nye, mere eller mindre skarpsindige behandlinger af et utal af ord og steder i den gamle poesi, hvorved flere fordærvede steder er rettede og bidrag givne til belysning af sådanne. Jeg skal i så henseende særlig minde om Konráð Gíslasons mange fortræffelige afhandlinger.

Det måtte skønnes at være et almindeligt ønske, at dette værk kunde fremkomme i en ny tidssvarende skikkelse.

Det föjede sig så heldig, at jeg, såsnart manuskriptet til den samlede

skjaldekvadsudgave forelå færdigt (1906), kunde give mig i lag med udarbejdelsen af den nye udgave af leksikonet, hvortil jeg søgte og beredvilligt fik Det kongelige nordiske Oldskriftselskabs samtykke. Jeg skal nu gøre rede for den nye udgave.

For det første er hele stoffet til omkr. 1400 på ny og selvstændig ekcerperet, således at alt, hvad der findes af norsk-islandsk digtning, er benyttet, deriblandt flere anonyme helgendigte og religiøse kvad, der måtte skønnes at tilhøre det 14. årh. eller tiden ved 1400. Principmæssigt er rimur her udelukkede imod hvad tilfældet var i den 1. udg. Grunden hertil er den, at disses sprog og former i det hele bære et yngre præg, ligesom de jo også vistnok falder efter år 1400 for en stor del. Disse rimur burde få deres eget glossar, når de alle er trykte.

Alle egennavne medtages nu, ligegyldigt af hvad art de er; S. E. havde egenlig kun medtaget de mytologiske.

Man har stræbt efter at få fat i alle forekommende ord. Derimod er ikke alle varianter, bestående af gale ord eller ordformer, medtagne, da de ikke kunde anses at have nogen betydning. Af sådanne havde S. E. optaget ikke så få, og artiklerne om dem er undertiden ikke helt korte; ved at den slags bortfaldt, vandtes der ikke så lidt plads.

I øvrigt skal jeg bemærke, at ekcerperingen af de af S. E. benyttede digte nu er ikke så lidt rigeligere end hos ham, hvorved stoffet ret betydelig er forøget. Det kom så at sige af sig selv, at eksemplerne på et meget hyppigt forekommende ord er fortrinsvis hæntede fra de ældre skjalde — men jeg kan sige, at indtil det 12. årh. er så at sige hvert sted anført. En fuldstændighed — som f. eks. den i Gerings *Wörterbuch* til Eddadigtene — er ikke på nogen måde tilstræbt, da jeg anser en sådan for unødvendig, så principmæssig rigtig den end kunde synes at være. Jeg har søgt at medtage ethvert karakteristisk eksempel; særlig har jeg ment at skulle tage hensyn til adjektivernes brug og talordenes forekomst.

S. E. anførte sjældne ordformer, som den gang var lidet kendte (på grund af grammatikkernes ufuldstændighed), ofte særskilt. Alt dette er nu udeladt, da det ikke kunde skønnes at være nødvendigt. Derimod har jeg anført en form som *hlöðyn* på sit sted med henvisning til *hlöðyn*, da den første form hidtil har været betragtet som den eneste rigtige.

Når S. E. anførte former som *for*, *fur*, *fir*, *fyr*, *fyri*, *fyrir* eller *göra*, *görva*; *gera*, *gerva*; *gjöra*, *gjörfa*, *gjörva*; *geyra*, *geira* eller *Fofnir*, *Fáfmir* o. s. v. hver på sit sted, er det hele nu samlet under én artikel (ét opslagsord, henholdsvis *fyr*, *gørva*, *Fáfmir*). Herved er der også vundet en del plads.

Da der, da S. E. udarbejdede sit leksikon, endnu ikke eksisterede nogen ordbog over det gamle sprogs litteratur (specialglossarer til enkelte sagaer var for intet at regne), anførte han hyppig længere eller

kortere citater fra sagaer, der oplyste pågældende ords betydning. Her ved skabtes der en værdifuld forbindelse mellem den poetiske og prosaiske litteratur, men en forbindelse, der hverken var systematisk eller fuldstændig; den bærer mere et tilfældighedens præg. Det stod mig klart, at enten måtte anførslen af sådanne citater være gennemført, eller også måtte de helt udelades. Dette sidste valgtes, dels for at bogen ikke skulde blive altfor stor, dels og fornemmelig fordi der i mellemtiden er fremkomne så fortræffelige og righoldige ordbøger som Cleasby-Vigfussons og Fritzners, hvor enhver med lethed kan finde paralleler til de i digtene forekommende udtryk. I enkelte tilfælde har jeg dog beholdt eller tilføjet et prosa-citat, hvor det forekom mig at være af en særlig betydning. Jeg vilde meget gerne have været i stand til at anføre steder — til oplysning — fra senere islandsk litteratur; det er kun sket i enkelte tilfælde og da især ved hjælp af optegnelser af Arne Magnusson (dialektiske ord eller former på Island). I forbindelse hermed skal bemærkes, at jeg ikke så sjældnen har anført ord fra Aasens og Ross' ordbøger, sjældnere fra andre. Dette kunde være sket i langt flere tilfælde, men ligesom det var et princip at udelukke alle 'etymologier', har jeg udelukket sådanne henvisninger til beslægtede eller identiske ord i de andre nordiske sprog, hvor de så at sige intet faktisk oplyste. Men etymologier er udelukkede, dels fordi en systematisk etymologiseren oversteg mine kræfter, dels fordi der nu gives fortræffelige værker på dette område, og jeg sigter derved først og fremmest til Falk-Torps Etymologisk ordbog. En særlig etymologisk ordbog over det gamle sprog er efter forlydende under udarbejdelse, ligesom en etymologisk ordbog over det nynorske sprog er under udgivelse.

S. E. henviste meget ofte til værker dels af sprogligt dels og navnlig af realt indhold. De fleste af disse er forlængst ganske forældede, så at der ikke kunde være tale om at beholde henvisningerne. I enkelte tilfælde kunde de dog måske være bibeholdte, f. eks. henvisningerne til det fortræffelige værk: Söndmörs Beskrivelse af Ström; når jeg ikke desto mindre også har udeladt disse, var det især på grund af, at de måtte tænkes at være af en forsvindende praktisk betydning, da kun få og måske ingen udenfor Norden — og ikke mange indenfor Norden — har let adgang til dette værk fra 1762—66.

I stedet for disse henvisninger er der ikke sjældnen henvist til nyere skrifter og afhandlinger både af det ene og det andet indhold. Dette kunde vistnok være sket endnu oftere end tilfældet er, men i udgaven af Skjaldekvadene er der ved ethvert vers henvist til de steder, hvor de er behandlere i litteraturen, og en fuldstændig gentagelse heraf i ordbogen kunde ikke synes påkrævet; derimod har jeg stræbt at give fuldstændige henvisninger til afhandlinger, der er nyere end kvadenes udgivelse. Disse henvisninger betyder langt fra altid, at jeg er enig i,

hvad der de pågældende steder fremføres; dette betegnes undertiden f. eks. ved „anderledes N. N.“

S. E. henviste naturligvis til versene, hvor de fandtes i udgaverne; andet kunde han ikke gøre; men han har sikkert mange gange følt ulæmperne ved dette, da samme vers ofte fandtes i forskellige værker. Heldigst var man stillet, når det drejede sig om hele kvad, der kunde citeres ved deres — forkortede — navne. Nu da alle skjaldekvadene findes i én samlet udgave, var det naturligst at henvise til denne, hvor der jo også findes henvisning til alle de steder, hvor det enkelte vers findes i tidligere udgaver. Henvisningen til den samlede udgave har også den store fordel, at medens S. E. måtte citere udgaverne (han kunde naturligvis f. eks. i parentes have tilføjet skjaldens navn, hvad han dog ikke gjorde, det vilde have forstyrret værket ret betydeligt), kunde man nu citere selve skjaldene med henvisning til kvad og vers. Herved vandtes, at benytteren aldrig kan være i tvivl om, fra hvad tid ordet, citatet, er, forsåvidt som da skjaldens levetid er kendt. Dette har flere fordele, bl. a. den, at man nu ganske anderledes let end ellers er i stand til at se, hvilket sted er efterligning eller original, hvor der kunde være tale om indbyrdes afhængighed. Ligesom tidligere er de større digte nu citerede således, at deres navne er forkortede (se listen over forkortelserne). Henvisningerne er indrettede således, at hvor der efter skjaldens navn er to tal med komma imellem, betegner det første digtet i udgavens rækkefølge, det sidste verset. Hvor der kun findes ét tal, betegner det digtets rækkefølge (der er da kun tale om et, hvoraf der kun er bevaret ét vers).

Eddadigte er alle citeret efter Bugges udgave (undt. de 4 første vers af Brot i min udgave, men dette er da på hvert sted betegnet), Fornaldarsagavers efter udg. af Skjaldekvadene.

S. E. anførte ofte, særlig af helgendigtene (dem i hans egen udgave fra 1844), hele og halve strofer (med hds' retskrivning); dette hænger åbenbart sammen med, at disse digte endnu ikke var udgivne, da artiklerne (citatene) blev skrevne. Dette udstrakte aftryk kunde nu ganske udelades, hvorved ikke så lidt plads er sparet.

Da der i det hele taget heller ikke oversættes så meget som af S. E. — noget der den gang var så let forståeligt —, er der også derved sparet plads. Heraf forklares det, at ordbogen nu, uagtet den er betydelig forøget m. h. t. stoffet, dog er blevet ikke så lidt kortere end det oprindelige værk.

Det er af alt dette klart, at ordbogen nu fremtræder og måtte fremtræde i en væsenlig ændret skikkelse, — man kunde måske sige, at den er bleven et helt nyt værk, men den gamle ligger dog alle vegne til grund —, den største ændring m. h. t. dens ydre form er dog vistnok den, at det latinske sprog nu er ombyttet med dansk.

Lige så naturligt som det var i den første halvdel af forrige århundrede at vælge latin, lige så naturligt måtte det være nu at vælge et andet sprog. Dette blev dansk, først og fremmest fordi værket udgives og bekostes i Danmark. For mit eget vedkommende måtte også dansk vælges, fordi det var det sprog, jeg med størst sikkerhed kunde oversætte til. Gengivelse på nutidsislandsk kunde have kommet i betragtning, men det var at frygte, at man i udlandet ikke vilde have kunnet forstå det så godt; det vilde have været mindre praktisk. På den anden side er det en kendsgærning, at alle „germanister“, hvor de end findes, umulig kan undgå at lære dansk til en nogenlunde fuldkommenhed. Dansk måtte således anses for at være det sprog, der mest passende måtte vælges og som det, der ikke kunde volde nogen vanskelighed ved benyttelsen.

M. h. t. indretningen i det hele skal endnu bemærkes, at den af S. E. benyttede, på flere punkter uheldige, bogstavrækkefølge er forladt; i stedet for den er den almindelige valgt, således, at *ð* stilles foran *d*, *þ* efter *z*; korte og lange vokaler (ord med sådanne) blandes ikke sammen, men opføres hver for sig (*a á, e é* o. s. v.), ligesom der naturligvis skælnes mellem *æ* og *œ*; disse tegn benyttes for *æ* og *œ* (*ó*); *ø* (som omlyd af *e* og *o*) anvendes og stilles efter *o*, der atter — ligesom *ö* i senisl. — stilles efter *œ*. U-omlyden af *a, á* er gennemført.

Jeg skal nu gøre rede for de enkelte artikler.

Som allerede anført er fuldstændighed tilsigtet — ikke m. h. t. eksemplerne selv, men — m. h. t. alle forekommende betydninger af de enkelte ord med et rigt udvalg af eksempler; af enkelte særlig vigtige ord har man dog søgt at samle alle de steder, det forekommer.

Betydningerne er søgt ordnede efter oprindelse og udvikling; dette er ofte en vanskelig sag, og jeg bilder mig ikke ind altid at have truffet det rette, men jeg har herved haft udmærket støtte særlig i Falk-Torps Etymologiske ordbog, som jeg flittig har rådspurgt. Betydningerne er adskilte ved tal (1, 2, 3 o. s. v.); disse tal er dog også brugt nogle gange, hvor det ikke gælder betydningsforskel, hvilket sikkert ikke kan volde nogen ulæmpe. M. h. t. betydningsadskillelse må der i det hele bemærkes, at jeg ikke har været særlig tilbøjelig til at udstykke betydningerne alt for meget efter de enkelte nuancer i disse, således som det f. eks. er sket i K. Gíslasons artikler (forarbejder til Cleasbys leksikon, se Efterl. skr. II 273 ff.). Jeg har da i stedet for givet en oversættelse, der skulde vise nuancen.

Ved den ordning, jeg har brugt, har jeg ment at kunne spare ikke så få oversættelser, hvor S. E. har sådanne.

De enkelte omskrivninger indenfor hver artikel er ordnede gruppevis efter samhörighed; foran hver gruppe står da „(i kenninger) for N. N.“: o. s. v. S. E. ordnede meget ofte kenningerne alfabetisk efter

deres hovedord, hvorved hvad der hører sammen kommer til at stå spredt (man læse f. eks. artiklen bål 2). Også herved er oversættelser ofte sparede.

Jeg har i det hele taget lagt megen vægt på denne systematiske ordning indenfor hver artikel, men helt er den sikkert ikke lykkedes; navnlig er der måske afvigelser derfra i begyndelsen; ved gentagen gennemgang af manuskriptet i dets helhed har jeg været særlig opmærksom på denne side af sagen. Til at begynde med var jeg, måske påvirket af originalen, ikke fuldt ud klar over den. Ordningen af eksemplerne er, tør jeg sige, i reglen kronologisk, men det ligger i sagens natur, at denne ikke kunde gennemføres. Nu da kvadene citeres som sket er, kan afvigelser herfra heller ikke volde nogen videre ulæmpe. Kenninger (eller led af sådanne), der består af ét ord og opføres for sig, oversættes ordret, men oversættelsen omgives da med ' ', når denne ikke er noget almindeligt dansk ord (f. eks. bōðserkr 'kamp-særk'), hvorefter der følger det danske ord (brynje i det anførte eks.).

Eksemplerne er ofte ikke helt ordrette efter kilden, men en lille smule ændrede (f. eks. infin. sat i stedet for versets form af verbet); i stedet for den udførlige kenning sættes ofte hvad de skal betyde, og da i klammer; det sker, hvor det ikke kom an på selve kenningen.

Ved slutningen af hver artikel henvises til sammensætninger med pågældende ord. Jeg håber, at disse henvisninger er fuldstændige, hvad de ikke altid er i originaludgaven. Min erfaring er, at den slags henvisninger er overmåde nyttige. Derimod har jeg udeladt originalens opførelse af sidste led, hvor det ikke er noget selvstændigt ord eller hvor det ikke forekommer som sådant (selv om det i og for sig er det). Min erfaring er, at den slags henvisninger ikke har nogen, i alt fald ikke nogen videre betydning.

Endelig skal bemærkes, at S. E. optog en hel del ord fra Snorra Eddas prosa, der ikke findes i noget vers; det drejer sig om ord, der vistnok er eller var almindelige prosaord (f. eks. de, der anføres SnE II 495 ff.), eller hvad Snorre kaldte fornøfn. Jeg har ment af burde udelade disse ord, (1) fordi de ikke findes i noget vers, (2) fordi de i og for sig slet ikke kan siges at høre til skjaldesproget i særlig forstand. Disse ord bør optages og er optagne (delvis i alt fald) i ordbøger over prosasproget. Kun enkelte af sådanne ord er bibeholdte, hvor der ikke kunde være tale om nogen prosaisk brug.

Hvad retskrivningen angår, måtte denne i det hele normaliseres og uniformeres, hvad enten der var tale om citater fra det 10. eller det 14. årh. Iøvrigt er det overflødigt at komme nærmere ind herpå.

Hvad den tekniske indretning ellers angår, er der næppe grund til at gøre nærmere rede for denne, den er vistnok indlysende af sig selv.

Endelig skal bemærkes, at jeg har været noget sparsom med at

opføre varianter, der bestod af ganske urigtige ord (forvanskede ord, meningsløsheder). Desværre har jeg opdaget, at enkelte varianter, der burde være optagne, er oversprungne.

Bogen selv vidner om, hvilke hjælpemidler jeg har benyttet. Benyttelsen af Falk-Torp: Etymologisk ordbog er för nævnt. Særlig vil jeg her fremhæve, at jeg meget stærkt har benyttet Gerings Vollständiges wörterbuch, der jo indeholder alle ord og alle steder, hvor de forekommer, og ved hjælp af det kontrolleret ordbogens fuldstændighed.

Til slutning er det mig en kær pligt at udtale min varmeste tak til den danske Rigsdag og Regering, der i en række år har bevilget en understøttelse til værkets udarbejdelse, samt til Carlsbergfondets Direktion, der, ligesom den i sin tid understøttede udarbejdelsen af Skjaldekvadene, nu har ydet midler til trykningsomkostningerne.

Det kgl. nordiske Oldskriftselskabs bestyrelse takker jeg for, at den beredvillig har givet tilladelse til at behandle værket således, som jeg måtte finde det fornødent.

Min landsmand dr. phil. Sigurður Nordal takker jeg for den udmærkede støtte, han har ydet mig ved korrekturlæsningen. Dennes besværligheder har vi delt med hinanden. Alle citater er systematisk kontrollerede undtagen i nogle af de første ark, da jeg endnu stod noget usikker overfor sagen. Det er derfor muligt, at der i de antydede ark har indsneget sig enkelte unøjagtigheder, jfr. rettelserne. Ansvarer påhviler mig. På forskellige punkter har dr. Nordal bidraget til en rigtigere affattelse. Prof. B. M. Ólsen har velvilligst gjort mig opmærksom på nogle fejl.

Endelig beder jeg hr. prof. dr. L. Wimmer modtage min hjærtelige tak for den støtte, han fra første færd af har ydet mig. Med ham har jeg flere gange drøftet ordbogens hele plan og indretning, og hans udmærkede råd har jeg efter ævne søgt at følge. Altid har han interesseret fulgt arbejds gang.

At min beundring for værkets oprindelige forfatter ikke er forminsket ved min nøje gennemgang under udarbejdelsen, behøver jeg egentlig ikke at sige. Det er mig, jeg kan sige, en glæde at kunne udtale, at selv om mit værk var mere fejlfrit, end det sikkert er, vil det umuligt nu være så epokegørende som Sveinbjörn Egilssons Lexicon poeticum i sin tid var.

København, i Januar 1916.

Finnur Jónsson.

FORKORTELSER.

- Aarbb* = *Aarbøger f. nord. Oldkyndighed*
abs = *absolut*
Að(dr) = *Aðalsteinsdrápa*
afhdl = *afhandling*
ags = *angelsaksisk*
Akv = *Atlakviða*
alm = *almindelig, almindelighed*
Alpost = *Allra postula minnis vísur*
Alv = *Alvíssmál*
Am = *Atlamál*
Andr = *Andréasdrápa*
Annaler = *Annaler for nordisk Oldkyndighed*
Anon = *Anonymus, anonym(e)*
Arbj = *Arinbjarnarkviða (Egill)*
Arkiv = *Arkiv for (fór) nordisk filologi*
Arn = *Arnórr Þórðarson*
Arngr = *Arngrímur ábóti*
Atli = *Atli lítli*
Audun = *A. illskælda*
AKet = *Ásgrímur Ketilsson*
AmArn = *Amundi Arnason*
Ans(s) = *Ánssaga (vers af)*
Áóreið = *Arni Óreiða*
Árm = *Ármóðr skáld*
Árni = *Arni Jónsson ábóti*
Ásgr = *Ásgrímur Jónsson*
Ásm(s) = *Ásmundarsaga kappabana (vers af)*
Balti = *Boðvarr balti*
Bárð = *Bárðarsaga (vers af)*
Bárðardr = *Bárðardrápa*
Bárðr = *Bárðr á Upplöndum*
Bbreiðv = *Björn breiðvíkingakappi*
Bdr = *Baldrs draumar*
Bergb = *Bergbúaþátr (vers af)*
Bersi = *Bersi Skáldtorfuson*
bet = *betyder*
BHald = *Björn Haldórsson (lexicon)*
Bjark = *Bjarkamál*
Bjarni = *Bjarni ason*
BjH = *Bjarni Hallbjarnarson gullbrár-skáld*
Bjihit = *Björn hitdælakappi*
BjKálfs = *Bjarni Kálfrsson*
Bjúgvis = *Bjúgar vísur*
Bkrepp = *Björn krepphendi*
Blakkr = *Blakkr skáld*
Bós = *Bósasaga (vers af)*
Bót = *Bótólfr begla*
Bragi = *Bragi enn gamli*
Brandr = *Brandr skáld (13. árh.)*
Brot = *Sigurðarkviða en meiri (Brot af)*
Brúlf = *Brynjólfur úlfaldi*
Brúsi = *Brúsi Hallason*
Bolv = *Bolverkr Arnórsson*
d. = *den (det)*
Dagst = *Dagstyggur Þórðarson*
Darr = *Darráðarljóð*
d. e. = *det er*
Drv = *Draumvísur*
DrÞorst = *Draumr Þórsteins Síðuhalls-sonar (vers af)*
d. s. = *den (det) samme*
d. v. s. = *det vil sige*
EBrún = *Eyjólfur Brúnason*
Eaðð = *Eyjólfur dáðaskáld*
Edraum = *Einarr draumr*
Eforn = *Eyjólfur forni*
EgBer = *Berudrápa Egils*
Eg = *Egill Skallagrímsson*
Egilss = *Egilssaga (vers af)*
EGils = *Einarr Gílsson*
egl = *egenlig*
Eül = *Eülfr Goðrúnarson*
EülSn = *Eülfr Snorrason*
Eindr = *Einariði Einarsson*
Eir = *Eiríkr*
Eirm = *Eiríksmál*
Ekúl = *Eülfr kúlnasveinn*
el = *eller*
Eldj = *Eldjárn*
ErrSt = *Erringar-Steinn*
Eskál = *Einarr skálaglamm*
ESk = *Einarr Skúlason*
EVald = *Eysteinn Valdason*
EValg = *Eyjólfur Valgerðarson*
Eviðs = *Eiríkr viðsjá*
Eyst = *Eysteinn Ásgrímsson*
Eyv = *Eyvindr Finnsson*
Epver = *Einarr þveræingr*
f. = *for*
Falk, Seew = *Hj. Falk, Altnordisches seewesen 1912*
Falk, Waff = *same, Altnordische Waffenkunde 1914 (citeret omtrent fra beg. af s)*
Fas = *Fornaldarsögur (I—III)*
Fáfn = *Fáfnismál*
Fbr = *Fóstbræðrasaga*
ff = *følgende*
fin = *finis*
Finnng = *Finngálkn (10. árh.)*
Fj = *Fjolsvinnsmál*
Fms = *Fornmannasögur (I—XII)*
forb = *forbindelse*
foreg = *foregående*
Frb, Fridþ = *Friðhjófssaga (vers af)*
følg = *følgende*
G(a)mikan = *Gamli kanóki*

- Gamlnæv = Ggnæv
 Gautr = Gautrekssaga (vers af)
 GÁsbj = Guðmundr Ásbjarnarson
 Gát = Gátur
 Gá = Guðmundardrápa af Arni Jónsson
 Gá ð = Guðmundardrápa af Arngrímur
 áðóti
 GDröpl = Grímur Droplaugason
 Gestr = Gestur Þórhallason
 GGalt = Guðmundr Galtason
 Ggnæv, Gamlnæv = Gamli Gnævadar-
 skáld
 Ghv = Guðrúnarhvot
 Giz sv = Gizurr svartí
 Giz = Gízur Þorvaldsson
 Gísl = Gísl Illhugason
 Gkört = Guthormur körtur
 Glðr = Glymdrápa (Þórbjörn hornklofi)
 Glúmr = Glúmr Geirason
 GnóðÁsm = Gnóðar-Ásmundardrápa
 GOdds = Guðmundr Oddsson
 Grani = Grani skáld
 Gráf = Gráfeldardrápa (Glúmr Geirason)
 Grág = Grágás
 Greit = Grettir Ásmundarson
 Grettis(s) = Grettissaga (vers af)
 GrHj = Grímur Hjaltason
 Gri = Grímnismál
 Grip = Grípisspá
 Gríss = Gríss Sæmingsson
 Grloð = Loð = Gríms saga loðinkinna
 (vers af)
 Grott = Grottasöngur
 Gróg = Grógaldr
 GSírs = Gíslur Sírsson
 GSvert = Guðmundr Svertingsson
 Guðbr = Guðbrandr í Svólum
 Guðl = Guðlaugr
 Guðr = Guðrúnarkviða (I—III)
 Gullásp = Gullásu-Þórðr
 Gunnarr = Gunnarr (13. árh.)
 Gunnh = Gunnhildr konungamóðir
 Gunnl = Gunnlaugr ormstunga
 Gunnl Ad = Aðalsteinsdrápa Gunnlaugs
 Gunnl Sig = Sigtryggsdrápa Gunnlaugs
 Guth körtur = Gkört
 Gyð = Gyðingsvísur
 Gyrðr = Gyrðr byskup
 GPorg = Gíslur Þorgautsson
 GongHr = Gongu-Hrólfssaga (vers af)
 Hafg = Hafgerðingadrápa
 Hafl = Hafliðamál
 Hallbj = Hallbjörn Oddsson
 Halli = Halli berserkr
 Halli (med tal efter) = Halli stírdi.
 Hallst = Hallsteinn Þengilsson
 Hallv = Hallvarðr háreksblei
 Hamð = Hamðismál
 Harð = Harðarsaga (vers af)
 Harkv = Haraldskvæði (Þórbjörn)
 Har-níð = Níð om Harald blátand
 Harst = Haraldsstíkki
 Has = Harmsól (Gamli)
 Haustl = Haustlög (Þjóðólfr ór Hvini)
 Hák = Hákonarmál (Eyvindr)
 Hál = Háleygjatal (Eyvindr)
 Hálfs = Hálfs saga (vers af)
 Hár = Hárekr í Þjóttu
 Hárb = Hárbardsljóð
 Hásbj = Helgi Ásbjarnarson
 Hást = Hásteinn
 Háv = Hávarðr ísfirðingr
 Hávm = Hávamál
 Hbreiðm = Hallr Þórarinnsson breiðmaga
 hás = hánaskrif(er)
 Heiðr = Heiðreksgáðerne
 Heil = Heilagra manna drápa
 Heilv = Heilags anda vísur
 Heinr = Heinrekr
 HelgÓl = Helgi trausti Ólafsson
 Heir = Helreið
 Herv = Hervararsaga (vers af)
 Hfl = Höfuðlausn (Egill)
 Hfr = Hallfreðr vandræðaskáld
 Hgód = Hákon góði
 Hhal = Hallbjörn hali
 Hhard = Haraldr harðráði
 Hhárf = Haraldr hárfagri
 HHj = Helgakviða Hjörvarðssonar
 Hhund = Helgakviða Hundingsbana (I, II)
 Húlar = Húlar Hrólfssóttir
 Hjalti = Hjalti Skeggjason
 Hjálmp = Hjálmperssaga (vers af)
 Hjört = Hjörtur (11. árh.)
 Hí = Háttalykill (Rögnvaldr-Hallr)
 HolmgB = Holmgöngu-Bersi
 HolmgSk = Holmgöngu-Skeggi
 Hornkl = Þórbjörn hornklofi
 Hókr = Haldórr ókristni
 Hrafn = Hrafn Ónundarson
 HRannv (Hald Rannv) = Haldórr Rann-
 veigarson
 Hrólfss = Hrólfssaga kraka (vers af)
 Hróm = Hrómundr halti
 Hskv = Haldórr skvaldrí
 HSn = Hallr Snorrason
 HSt = Hallar-Steinn
 Hsv = Hugsvinnsmál
 Ht = Háttatal (Snorri)
 Húdr = Húsdrápa Úlfs
 Hym = Hymiskviða
 Hyndl = Hyndluljóð
 Hæng = Ketils saga hængs (vers af)
 I. F. = Indogermanische Forschungen
 ifg = ifølge
 Ill = Illhugi Bryndætaskáld
 Ingimarr = Ingimarr af Aski
 IngimE = Ingimundr Einarsson
 Ingj = Ingjaldur Geirmundarson
 isl = islandsk
 Islðr = Íslendingadrápa (Haukr Valdisar-
 son)
 Ív = Ívarr Ingimundarson
 Játg = Játgeirr skáld
 jfr = jævnfær
 Jóms = Jómsvíkingadrápa (Bjarni byskup)
 Jómsv = Jómsvíkingr (10. árh.)
 Jón = Jón Þorvaldsson
 Jór = Jörunn skáldmæcr
 Jøk = Jökull Bárðarson
 k., kap = kapitel
 Kali = Kali Sæbjarnarson
 Karlevi = Karlevi-stenens drotkvædede
 vers
 Katr = Katrinardrápa
 Kethæng = Ketils saga hængs

- KGisl = Konráð Gíslason
 Klæ = Klæingr Þórsteinsson
 Kolb = Kolbeinn Tumason
 Kolgr = Kolgrímr lítil
 Kollí = Kollí enn þrúði
 Korm = Kormákr Ögmundarson
 Krm = Krákumál
 Krók = Krókarefssaga (vers af)
 Kuml = Kumlbúapáttir (vers af)
 Kúgdr = Kúgadrápa
 Kveld = Kveldulfr
 Leið = Leidarvisan
 Leioftr = Leioftr skáld
 Leiknir = Leiknir berserkr
 Liðs(m) = Liðsmannaflokkur
 lign = lignende
 Lil = Lilja (Eysteinn)
 Líkn = Líknarbraut
 Loð = Grims saga Iodinkinna (vers af)
 Lok = Lokasenna
 Loptr = Loptr Pálsson
 Lv = Lausavisa
 Mark = Markús Skeggjason
 Mág = Mágussaga (vers af; den udførlige recension)
 Máni = Máni skáld
 Mberf = Magnús berfættr
 Mdr = Máruðrápa
 Merl = Merlínússpá (I—II)
 Mey = Meyjadrápa
 Mfl = Máruðflokkr
 Mgöð = Magnús göði
 Mgr = Máruðgrátr
 Mhkv = Málsháttakvæði
 m. h. t. = med hensyn til
 Mlag = Digt (drápe) om Magnus lagaböter
 Morg = Morginsól
 Mv = Máruðvisur (I—III)
 MPörð = Magnús Þórðarson
 Narfi = Narfi (X)
 Nefari = Nefari (XII)
 Ník = Nikólás ábóti
 Níkr = Nikólásdrápa
 Nj (XII) = Njálavars fra 12. årh.
 Nj (alene) = Njálas øvrige vers (også selve sagaen)
 Njáll = Njáll Þorgeirsson
 Nkt = Nóregs konungatal
 no = norsk
 No. gårdn = Norske gårdnavne af O. Rygh.
 Nordgård = Fisknavnene i Snorres Edda, Maal og Minne 1912.
 Obarr = Ormr barreyjarskáld
 Obreið = Oddr breiðfirðingr
 Oddi = Oddi lítil
 Oddm = Oddmjór
 Oddr = Obreið
 Oddrgr = Oddrúnargrátr
 Okik = Oddr kikinaskáld
 omtr = omtrent
 Orm(r) = Ormr Steinþórsson
 Ormsp = Ormspáttir Stórolfssonar (vers af)
 o. s. v. = og så videre
 Osvinf = Ormr svinfellingr
 overf = overført
 Od = Óláfs drápa Tryggvasonar
 Ofetgr = Ó. Skíðason
 Ólbjarn = Óláfr bjarnylr
 Ólbrynj = Óláfr Brynjólfsson
 Ólhelg = Óláfr helgi
 Ólhv = Óláfr hvítaskáld
 Ólsv = Óláfr svartaskáld
 Óspakr = Óspakr Glúmsson
 ÓTr = Óláfr Tryggvason
 ÓTranon = anonyrne vers om Óláfr Tryggvason (XIV)
 Ótt = Óttarr svarti
 Páll = Páll Þórsteinsson
 Pét = Pétrsdrápa
 Pl = Pláciúsdrápa
 Ragn = Ragnarssaga (vers af)
 Ragnarsp = Ragnarssonapáttir (vers af)
 Raudsk = Raudskeggr (Skj. I 176)
 Rdr = Ragnarsdrápa (Bragi)
 Refr = Hofgardarefr skáld
 Reg = Reginsmál
 rett = rettelse
 rigt = rigtig(t), rigtigere
 RKet = Rúnólfr Ketilsson
 Rst = Rekstefja (Hallar-Steinn)
 Rún = Rúnakvæði
 Rv = Rognvaldr jarl kali
 Rp = Rígsþula
 sál = således
 s. d. = se dette
 SE = Sveinbjörn Egilsson (Lex. poet.)
 Seew = Altnordisches Seewesen
 Sigm = Sigmundur öngull
 Sigrdr = Sigrdrífumál
 Sigsk = Sigurdarkviða skamma
 Sigv = Sigvatr Þórðarson
 SigvSt = Sigvatr Sturluson
 Sindr = Guthormr sindri
 Sjórs = Sigurdr jórsalafari
 Skall = Skallagrímur
 Skapti = Skapti Þóroddsson
 Skáldh = Skáldhalla
 Skáldp = Skáldþórir
 Skí = Skírnismál
 Skj = Skjaldardrápa Egils
 Skjspr = Det norsk-isl. skjaldesprog
 SkrautO = Skraut-Oddr
 Skúli = Skúli Þórsteinsson
 Slembir = Sigurdur stembir
 sml = sammenlign
 SnE = Snorra Edda (arnam. udg.)
 SnH, Snegl = Sneglu-Halli
 Snjólf = Snjólfur (XIV)
 Snorri = Snorri göði
 SnSt = Snorri Sturluson
 Snæbj = Snæbjörn
 Snæk = Snækollr
 Sól = Sólarljóð
 s. s. = samme som
 sst = sammesteds(s)
 St = Sonatorrek (Egill)
 StBárd = Sturla Bárðarson
 Stefnir = Stefnir Þórgilsson
 Steigp = Steigarpórir
 Steinarr = Steinarr (XI)
 Steinarr (med tal efter) = Steinarr Sjónason
 Steing = Steingerður Þórkelsdóttir
 Steinn = Steinn Herdisarson
 Steinunn = Steinunn hofgyðja

Steinþ = Steinþórr
 StjO = Stjörnu-Odda draumr (vers af)
 Stríðk = Stríðkeravísur
 StSigr = Sturla Sigvatsson
 Sturl = Sturla Þórðarson
 SturlB = Sturla Bárðarson
 Sturlaug = Sturlaug's saga starfsama
 (vers af)
 Stúfr = Stúfr skáld
 Styrb = Styrbjörn
 Styrkarr = Styrkarr (XI)
 Styrr = Viga-Styrr
 Svarf(d) = Svarfdælasaga (vers af)
 Sveinn = Sveinn skáld
 Sveinsfl = Sveinsflokkur
 Svrt = Svertíngur
 Svjúg = Sveinn tjúguskegg
 Sþrl = Sþrlabáttur (vers af)
 Tannr = Tannr Bjarnason
 Tindr = Tindr Hallkelsson
 Tjörvi = Tjörvi enn háðsami
 TorfE = Torf-Einarr jarl
 ud = uden
 udg = udgave, udgiver
 Ulfr = Ulfr stallari
 Ulfr (med Lv efter) = Ulfr Uggason
 upers = upersonlig(t)
 ur, urigt = urigtig(t)
 v. = vers
 Vafþr = Vafþrúðnismál
 Vagn = Vagn Akason
 Valg = Valgarðr á Velli
 vedk = vedkommende
 Vell = Vellekla (Einarr skálaglamr)
 Vetrl = Vetrlíð skáld
 Vém = Vémundur Hrólfsson
 VGl = Viga-Glúmr
 Vitg = Vitgeirr seidmaðr
 Vitn = Vitnisvísur
 Vígf = Vígfúss Viga-Glúmsson
 Vígl = Víglundarsaga (vers af)
 v. l. = varians lectio
 Vsp = Völuspá
 Vspsk = Völuspá en skamma
 VSt = Völu-Steinn
 Völ = Völundarkvíða
 Völs = Völsabáttur
 Völsag = Völsungasaga
 Yt = Ynglingatal (Þjóðólfr ór Hvini)
 Þblond = Þórvaldr blönduskáld
 ÞBrún = Þórbjörn Brúnason
 Þáís = Þórbjörn díarskáld
 Þár = Þórsdrápa (Eilífr)
 Þelf = Þórkell elfaraskáld

Þfagr = Þórleikr fagri
 Þfisk = Þórgíls fiskimaðr
 Þflekk = Þórgeirr flekkur
 ÞGísl = Þórkell Gíslason
 Þham = Þórkell hamarskáld
 ÞHjalt = Þórvaldr Hjaltason
 Þhred = Þórðar saga hreðu (vers af)
 Þjóð = Þjóðólfr ór Hvini
 Þjóða = Þjóðólfr Arnórsson
 Þjšk = Þórleifr jarlsskáld
 Þjök = Þórir jökull
 Þklypp = Þórkell klyppur
 ÞKolb = Þórðr Kolbeinsson
 Þloft = Þórarinn loftunga
 Þmaur = Þórðr mauraskáld
 Þmáhl = Þórarinn máhliðingur
 Þorf = Þórfinnr munnr
 Þorggöð = Þórgrímr göði
 Þorghjöll = Þórgíls Hjölluson
 ÞorgO = Þórgíls Oddason
 ÞorkHraun = Þórkell í Hraundal
 Þorm = Þórmóðr kolbrúnarskáld
 ÞormÓl = Þórmóðr Ólafsson
 Þorv = Þórvarðr Þórgeirsson
 Þór = Þórarinn (X)
 Þórh = Þórhildr skáldkona
 Þórh (med tal efter) = Þórhallr veiðimaðr
 Þórolfr = Þórolfr (-alfr, -valdr) skáld
 Þórsnep = Þórir snepill
 Þrándr = Þrándr í Gøtu
 Þrúf = Þórðr rúfeyjaskáld
 Þry = Þrymskvíða
 ÞSíð = Draumr Þórsteins Síðuhallssonar
 (vers af)
 ÞSjár(Sær) = Þórðr Sjáreksson
 Þskakk = Þórbjörn skakkaskáld
 ÞSkall = Þórkell Skallason
 ÞSkegg = Þórarinn Skeggjason
 Þskúm = Þórleifr skúma
 Þstf = Þórarinn stutfeldr
 Þsvart = Þórbjörn svartí
 Þtjald = Þórsteinn tjaldstæðingur
 ÞTref = Þórmóðr Trefilsson
 Þtréf = Þórvarðr tréfoðr
 Þul = Þulur (I—IV)
 Þuríðr = Þuríðr Ólafsdóttir
 Þvazf = Þórðr vazfirdingur
 Þveil = Þórvaldr veili
 Þviðf = Þórvaldr víðfortli
 Þbyn = Þórbjörn þyna
 Þgm = Þogmundr sneis
 Þlv = Þlvir hnúfa
 Þrv = Þrvar-Oddssaga (vers af)

Der anvendes de sædvanlige latinske grammatiske betegnelser, der ingen nærmere forklaring behøver. — I eksemplerne anvendes det isl. pronomen einnhverr, forkortet således at der sættes det første og sidste bogstav(er) med streg imellem. — På samme måde forkortes artiklens hovedord, undtagen når formen falder ganske sammen med opslagsordet (altså f. eks. f. = faðir, men f-ur = föður, o. s. v.).

Den alfabetiske rækkefølge er:

a á b c ð d e é f g h i i j k l m n o ó p r s t u ú v x y ý z þ æ œ ö ø

A

a, det første bogstav i alfabetet, er som alle andre vokaler både kort og langt; det sidste betegnes her som ellers ved å. Den sædvanlige skrivemåde au beholdes, uagtet ou i og for sig vilde være rigtigere, og opføres på sin plads her under a. a forlængedes på Island i løbet af det 12.—13. årh. foran visse konsonantforbindelser (hvoraf den første i reglen er l, i ord som kalfr, hjálpa, almr osv., samt i Arni og mulig et par til); her tages der intet hensyn til denne særlige forlængelse; egentlig burde dog alle sådanne ord, der kun findes i digte efter c. 1200, skrives med langt a, men derved vilde der indtræde en upraktisk og lidet påkrævet adskillelse af ord som hører sammen. I tostavelsesformer i 1. pers. af verber går a over til e-i foran k + a(t), hvor også k bliver g (bjargiga). Med hensyn til rimet a : o og ia : iø som helrim se Arkiv f. nord. filol. XXI, 244 ff., Wimmer Die Runenschrift s. 318.

abbadissa, f, (fra lat. abbatissa; rimet er -iss-: oss), abbedisse, ESk 13, 5.

abbadis, f, (-dis: vis-), abbedisse, Mey 50. Jfr det foreg.; -dis beror på tilslutning til det hjemlige dis.

abbask, (-aðisk), blive gnaven, misfor nøjet, a. við brag Merl II 94 (ved rettelse af alvis; a. upp á e-t findes i Nj. k. 124,26).

abbindi, n, (sing. tant.), kun i eik (tekr) við abbindi, eg (tager) mod a., Hávm 137, vistnok: hårdt liv, stoltvang, anses for at stå for af-bendi (jfr klybberi f. klybberi Grág I 2, 109 og jfr? no. hardbende), en form som Sv. Pálsson anfører (Félagsrit IX, 185; jfr BHald); a. kaldes, ifg. ham, det at man stadig synes man trænger til afføring uden at kunne få den. Snarest foreligger der dog her stammen abb- (jfr abbask), medens af-b. beror på folkeetymologi.

aburNo Fáfn 5 i a. scior asceip er så fordærvet, at det ikke kan rettes tilfredsstillende. Der synes at foreligge en henlydning til Sigurds fødsel og opvækst.

Der er meget der taler for, at der i aburNo skjuler sig et adj. óborinn „ikke født“, o: ikke bragt til verden på den naturlige måde, men f. eks. ved operativ behandling; ifølge overleveringen var Völsung, Sigurds bedstefader, bragt til verden på den måde; det skulde så være blevet overført på Sigurd selv (eller fra ham på faderen). Om de forskellige forsøg på at rette stedet se Gerings udg. af Hildebrands Edda³, s. 303. Angående óborinn se Arpis afhdl. i Upsala-studier (1892) s. 21 ff. Jfr i øvrigt Bugge, Arkiv XIX, 14 f.

adal, n, 1) natur, kendemærke, (egenlige) væsen, ósnotrs a. Hávm 103, args a. Lok 23. 24, drengs a. Krm 23, ódyggs a. Hsv 71. — 2) hjem, odel, ódul Njarðar Hfr Lv 9. — 3) egennavn på en af Jarls sønner Rþ 41. Fejl for alað Yt 15 (v. l.). Jfr ódal.

adalbjórr, m, etslags prægtigt (kileformet?) tæppe (jfr bjórr i var hon vel tjölduð ok uppsettir bjórar; sml. refill i kvindekenninger), þöll a-a, kvinde, Bbreiðv 3.

Adalbríkr, m, Sigurd slembes fosterfader, Iv 1.

adal-Grimr, m, „hoved-Grim“, den vigtigste af 3 mænd, der alle kaldte sig Grimr, o: kong Olaf d. hellige, Völs 11.

adalmeinn, n, hovedmæn, om blindhed, steinblindr a-i ÞSkegg.

Adalráðr, Alráðr, m, kong Ethelred i England (d. 1016), Gunnl 1, Sigv 10, 2. 7, Ott 2, 8, (Alráðr) Gunnl Lv 10.

Adalsteinn, m, kong Ethelstan i England (d. 940), Eg Að 1. 2, Sigv 11, 4, Islðr 9. 13.

Adalþegnshólar, m. pl., stednavn på Sneffjældsnaes (vestl. Island), Bárð 1.

Adils, m, (Aðils? Eg Lv 11), svensk/j. ^{7x367} sagnkonge, Yt 21, Anon (X) II B 1, Pul II 3. 4, A-s of sinnar Bjark 1. — Jarl over Bretland (10. årh.), Eg Lv 11.

af, præp., med dat., om udgangspunkt på forskellig vis, deraf forskellige nuancer i betydning og gengivelse: af,

fra, og lign. A. 1) *rent lokalt om bevægelse, fjærnelse, fra:* af Sviþjóðu *Hókr* 1, af Vallandi *Helr* 2, af landi *Am* 93, af himni *Vsp* 57, af grunni *Hfl* 20, af grasi, *bort fra græsgangen, Hávm* 21, af vegi *Hym* 11, af fjalli, *ned af fjældet, Guðr* II 13, *Anon (X) B* 8, af hafi *Sigdr* 10, af sævi *Þþyn*, af hendi *Guðr* II 41, af halsi *Sigsk* 43, af fótum *Hávm* 149, af augum *Eg Lv* 13, af jó *Odrgr* 3, af gláð *Hást* 2, af bógum *Yt* 21, (fljúga) af sárum *TorfE* 3 (*men her vist fejl for at*), af þingi *Am* 101, *Guðr* II 4, af veði *Vsp* 28, af almboga, ýboga, bogum *Ingim*, *Guðr* II 18, *Hfl* 13, af vængjum *Vafþr* 37, af skutli, bjóði *Haustl* 4. 5, af naðri (*skibet*) *Hfr* 3, 13, (rjúka) af rauknun *Rdr* 13; (koma) af göngu, veiði *Vafþr* 8, *Völ* 4. 8; (skina) af sverði *Vsp* 52, *jfr Mey* 3, af ljómum (leiptrir kómu) *Hhund* I 15. — 2) *udgangspunkt, hvorfra en el. noget hidrører, hvorfra en bevægelse tænkes at udgå, kan ofte oversættes ved: på i, (lvarr) af Fljóðum ESk* 13, 1, (Drótt) af Danmörku *Asm kapp* I 1, af gollfi (*fra, stående på, g.*) *Vafþr* 9, af mari, hesti (*sidende på*) *Vafþr* 12, *Hhund* I 17, *Völ* 37, af baki *Gri* 17, af þolli *Haust* 3, af eikirótu *sst* 6, af bergi (*pá*) *Reg* 18, af haugi *Óthelg* 10, af Trönueyri *Hhund* I, 24. — 3) *om en (voldsom) fjærnelse fra, (brjóta) af þjóri Hym* 19, (leysa) af jöfri *Yt*. 29, *jfr* (fletta) af klæðum *Mey* 41, (búa) af baugum *Fáfn* 38; *sml.* alt dró sláfr af Hafri *Grett* 2, 8. — 4) *om en tænkt bevægelse, fjærnelse, fra a) fjærnelse fra, (ganga) af e-m (a: dauðum), dræbe en, Sindri* 6, (bera sigr, banorð) af e-m, *d. s., Korm Lv* 47, *Yt* 34, *Vém.*, (bera) af e-m, *overgå en, Hhund* II 38, (bera) af hendi, *udføre, Húsd* 12, (fara, hverfa) af lifi *Mey* 25, *St* 10, (kominn) af fótum, *om en affældig, HolmgB* 14, (taka flaum) af skaldi *Gunnl* Lv 9, (hefja augu) af e-m *Korm Lv* 4. b) *modtagelse, fra, ved, (kenna fúlt) af skaldi Hfr Lv* 18, (taka) af e-m, *Sigv* 3, 19, (þiggja) af e-m *Bragi* 2, 3, *ESk* 6, 18, (fá sjón) af blóði *ESk* 6, 24, (geta) af e-m *Eg Lv* 25, (hljóta) af e-m *Jórunn* 5, (fá gjöld) af e-m *Hávm* 117, (hafa e-t) af e-m *Grip* 46, *Guðr* II 34, (högg) af skíði, hamri *Korm Lv* 57, *Hárb* 47, (stendr starf) af e-m *Eg Lv* 22, (þornuðr, ógn osv. stendr) af *ESk* 6, 2, (þola) af e-m *Mey* 45, (stoð) af e-u *Vell* 22, (gipt) af guðs syni *Sturl* 4, 28; — c) *om oprindelse, fra, ved, brandr af brandi brinnr Hávm* 57, (geta orð) af e-m *Sigv* 3, 4, (nema) af e-m *Hávm* 140, (orð) af syni *Ski* 2 (*sál. A, at R*), (vön) af ulfi *Reg* 13 (*v. l.*), (vaxa) af mér *St* 21, (alinn) af e-u *Fáfn* 3, (rinna) af rötum *Hávm* 138. — 5) *foran ord, der bet. sinðsstemning eller (legems)kraft, hvorfra noget har sit udspring (jfr* 6), af fari *Odrgr* 10, af heiptum *Sigsk* 10, af afbrýði *Guðr* I 10, af æðru *Anon (XII) F b* 8, af . . .

(adj) hug *Reg* 7, *Sigsk* 9, *Hhund* II 14, *GSúrs* 9, af móði *Vsp* 56, *Akv* 9, af trausti *ESk* 6, 54, af reiði *Eviðsjá* 4 (*men ved forvansk. Korm Lv* 62), af heiptum *Eg Lv* 40, af harmi *Eg Lv* 13, af trega *Ghv* 1, af angri *Þklypp*, af manviti *Am* 48, af ráði *Sturl* 3, 9 (*rett. f. at*), af mildi *Sturl* 3, 2; af allri *Hhund* I 3, af þreki *Þorbjald* 1, af ríki *Vell* 9, *Hhund* I 47. — 6) *kavsalt (jfr* 5), af því (*resp. af því at*) *Eg Lv* 33, *Korm Lv* 44, *Þmáhl* 15, af slíku *GSúrs* 2, af nøkkvi *Þjarls* 3, af yðru ráði, magni *Sturl* 3, 19, (kuðr) af máli *Hávm* 51, (frægr) af verkum *Hhund* I 41, (sæll) af sonum *Hávm* 69, af praut *GSúrs* 2, (hlæja) af e-u *Sigsk* 31, (vaxa) af gengi *Ht* 26, (hefjask) af gunni *Þjarls* 1, 1, (friðr glepsk) af falli *Hfr* 3, 25, af hœgu *Háv* 2, (dýrkaðr) af líkum (*jævninge*) *Mey* 54, (kviðugr) af konu *Hyndl* 41. — 7) *temporalt, af því, fra da af, Oddrgr* 17, af bragði *Am* 2, af stundu *Hhund* I 23, af méli *Sigsk* 44. — B. 1) *betegnende del i noget, af, blandt, af órum mǫnnum Hávm* 5, (hafa hlut) af vígum *Brúsi*, (bíta) af limum *Gri* 25. 26, (eta) af barri *Hhund* I 54, ógn af oxu *Hym* 18, (deila) af gera *Brot* 4, *jfr* (neyta) af ná *Þmáhl* 1, (verðr) af öllum *Vsp* 40, (fátt) af jarteinum, *ESk* 6, 67, (þann) af konungum *Guðr* II 34, (einn) af þeim *Hym* 13. — 2) *betegnende stof, materiale, af járn* *Þjóða Lv* 21, af hörvi *Rþ* 31, af hveiti *sst.*, (verðr) af meiddi *Sþ* 32, (orðnir) af mér *Gri* 54 (*v. l. at*). — C) *andre forbindelser, (hróðr) af e-m Þormól* 3, (bragr) af e-u *ESk* 6, 68, — (gjöfull) af gollfi *Grip* 7, (orr) af auði *Ingj* 2, 1, (fullr) af lóstum, háska *Mey* 11. 38, — (verða) af húnun, *ske með, hvað af móði (?) Völ* 32, *Fjöl* 21, — (hyggja) af þró, *glemme længsel, Mbrf* 4, (seinn) af e-u *Sigv* 11, 4 (*kan dog forklares kausalt*), — (oltnar) af hagli *Þdr* 5 *synes at være en forkortet udtryksmåde (væltende frem, fulde) af hagl el. lign.*, — (hór) af Hlórriða *Lok* 54, *måske snarest kausalt: (er bleven horkarl på grund af H., fordi han har forført H.s hustru)*, — af geiri (gjallanda) *Akv* 5 *kunde høre til dem der betegner del i noget, men stedet er forvansket*, — (mæla) af stríðum *Odrgr* 28 *kan enten opfattes som „(tale) om kummer“ eller det kan henføres til rubrikken om sinðsstemning*, — af þinum munum *Ski* 35 *bör rettest opfattes på lign. måde: udfra din lyst, uagtet du har lyst (deriit), tiltrods for din lyst. — Urigtigt er: af reiði (f. at reiði-) Korm Lv* 62, af feldi (*f. á*) *HolmgB* 2, af ærnu (*f. at*) *Sigv* 12, 18. — D) *Rent passivisk er, (drekkisk) af þjóðum Mey* 41. — E) *adverbielt, af ganga, Sigv* 3, 4, rjúfa af, *afbryde, Sigv* 10, 10, selja af *Hfr Lv* 21, slítask af (= slíta af sér) *Am* 52, etask af *Sigv* 10, 9, hefja af *Gri* 42, drjúpa af *Ski* 21, rista af *Ski* 36, vera af *Hamð* 28, fá af *Hávm* 130. I disse og lign. tilf. er det let at se, hvad der er underforstået; derefter kan udtrykkene henføres

dårlig måde at afslutte noget på, þeygi var sjá a. ill, den afslutning var ikke dårlig (udtrykker digterens glæde over at være færðig), Mhkv 29.

aflfár, adj, i besiddelse af ringe styrke, ntr. aflfátt i forb. med hafa, have for liden hærsstyrke, Sigv 12, 9.

aflgerð, f, kraftig udførelse, istandbringelse, a. orða naglfara borðs ok meðalkalla tungu, kraftig samtale mellem skjoldet og klingen (kraftig kamp), GGnæv 2 (aflgjóðr i et par hæskr. er forvanskning).

aflgjóðr ur., se aflgerð.

aflí, m, styrke, (støttende) mandskab, a. konungs vex, Sigv 2, 12, með a-a slikan, Sturl 3, 16.

aflími, adj, berøvet lemmer, lemmers kraft, dísir a-a þér, diserne er dig berøvede, de har forladt dig, Am 28.

aflífi, adj, måske tør et sådant adj antages St 10, på grund af, at af her er stærkt betonet, i betydn. 'livløs, død?' (jfr aflífaðr i senere isl.).

aflnægir, m, som gør kraften tilstrækelig, som skænker mennesket den fornødne kraft (K. G. Nj. II 28), den hellig ånd, Heilv. 4.

aflraun, f, kræfters prøven, kraftprøve, anstrængelse, Þdr 9.

aflstældr, adj, hæskr. har afl stældr (el. stællr), Pl. 46; man har antaget ordet for = aflstældr, med hensyn til kraft stålsat (gud); der vilde da her være et enestående rim (: veldi); stældr er vel snarere part. til et vð. stella (jfr senisl. subst. stelling, den rigtige stilling, leje), hvis kraft har det rigtige mål og art? el. blot udstyret med kraft?; jfr no. stella 'sætte i en vis orden'.

aflstuðill, m, støtte for ens styrke, støtter, hjælpere, (om en søn) Háv 2.

aflvani, adj, kraftesløs, afmægtig, uden betydning, Hsv 66.

aflvón, f., håb om styrke, hjælp (v. l. afls ván), ÞjóðA 4, 25.

afr, adj, stærk, (rettelse for apr) Hym 12.

afraki, m, blant kongenavne, Þul IV hh 1.

afråd, n, 1) afgift (reiða af Kock Acc. § 442), (trykkende) afgift, gjalda a., udrede afgift, Vsp 23 (her: give erstatning for begået fejl, uret, ɔ: for Guldveigs drab). — 2) skade, tab, gjalda ilt a., lide stort tab, ÞjóðA 4, 27. Ordet forvansktes senere til afroð, afhroð. Jfr skattr, tünd m. h. t. betydningsudviklingen.

afræk, n, et vel udført arbejde, (reka af endnu i isl. i bet. 'rask at afslutte en gærning'), især dygtig, udmærket gærning og ævnen til at udføre en sådan, a-s veit, det viser fremragende dygtighed, ÞSjár 2, 2, unna e-m a-s, unde en (frugterne af) hans dygtighed, erkende ens dygtighed, Anon (XII) B 6, jöð slikt at a-i, et sådant barn m. h. t. kraft og dygtighed, Am 105. Jfr afreks- i sammensætninger (nedenfor).

afréki, m, mand, som udfører afrek, handlekraftig, dygtig mand, fyrste, Arn 6, 18.

afréks-maðr, m, mand, der udfører udmærkede gærninger, Máni 4, Nkt 38. 78.

afréks-orð, n, ord (digt) om udmærkede gærninger (mirakler), ESK 6, 8, a. harra, kongens udmærkede, djærve, ord, Balti 1.

afréks-óðr, m, digt om berømmelige gærninger, Mlag 3.

afréndi, f, egl. hænders kraft (jfr det følg.), Hym 28 (her vistnok i sin egl. bet.), så i alm. kraft, legemlig styrke, Hæng 5, 11 (v. l. for afl).

afréndr, adj, egl. i besiddelse af megen håndstyrke, hænders kræfter (afr, stærk, og hønd), så i alm. kraftig, a. konungr, Othv 2, 2, af-ir jöftrar ESKál 1; Pl. 35, Þhröð 10.

afréttir, m, (-ar), egl. fjærnt sted, hvorhen noget drives, hede og fjældgræssange, of afréttu, Korm Lv 9.

afruni, m, egl. fjærnen sig fra (renna af) ɔ: fra det gode, dårlig handling, bót a-a, bod for misgærninger, Merl II, 103.

afrskurðr, m, (-ar), afskæring (skera af), a. tungu ESK 6, 26.

afrspringi, n, afkom, Lil 13.

afrspringr, m, 1) hvad der springer ud af, kommer af, fats a., hvad der kommer af (og gemmes i) et fad, mad eller drik eller bægge dele, Korm 1, 6. — 2) afkom (= det foreg.), Þul IV j 10, a. Freys Yt 11. — 3) navn på sværd, Þul IV 1 9.

aftig, vistnok af et aftigr, m, (-s; tigr: vig), bjóða lífs a., Hskv 2, 8; ordet må bet. afslutning, brud (bet. det 'afvisning?', tig- jfr téa, part. tigrinn?).

aga, (aða), tugte, a. með ávitum, Hsv 112 (v. l.).

Agðir, f. pl., Agde (sydlige Norge), ÞKolb 3, 6, Sigv 2, 4, ÞSjár 4, 1.

agi, m, 1) ufred, ufredsoptøjer og tumult, a. bragta magnask Othv 2, 7, i a-a miklum Merl II, 43, kynda a-a, optænde ufred, Anon (XIII) B 28. — 2) søgang, i a-a miklum Gils 1, 3 (jfr hroði om søens oprør).

agn, n, mading, a. á króki Lil 60, gína við a-i, gabe over madingen, Hym 22, ogn auðfeng, mading let at skaffe, Hym 18.

Agnait, f, (-jar), en flad strækning „på sydsiden af staden“ (Stockholm), Orv IV, 5.

Agnarr, m, Geirröds søn, Gri 2. 3; Audas broder, Helr 7 (FJs udg); Ragnars søn Hl 86, Krm 17.

Agnes, f, (-ar), helgeninde, Mey 30.

agngalgi, m, madingens galge, fiskerkrog, Sigv 13, 1.

Agni, m, sagnkonge, Yt 10.

aka, (ók, ekin), age, køre, komme kørende, a. hlunns vognum, age på rullens vogne, skibene, Styrkarr; men i reglen står a. uden ord for vogn; overført er a. jö, med en hest (forspændt), Hávm 90; a. at isarnleiki, om Tor, Haustl 14, a. i Jötunheima Þry 12. 21, a. austan Vsp. 50;

a. brautir *Rþ* 39; a. á hæl, *vige*, *Hást* 6; *trans. med dat. pers.*, óku [henni] heim *Rþ* 40, óku heim hanginluklu *Rþ* 23; *fortrænge* en (*egl. tvinge en ud af vejen*), a. e-m á bug *MhkV* 7, a. e-m í krók, *tvinge en op i en krog, bringe en i knibe*, *Þjóða* 2, 1 (*her vistnok upers.*); ekin ró, *en ved krysnig bevæget rå*, *Þjóða* 1, 2.

akarn, *n*, *ager*, *Merl* II 88, a. brunnin (*flt. skulde være økurn; Vøls.s frembyder akarn br., medens cod. reg. af Edd. her ved fejl har akarninn*), *brændte agern*, *Guðr* II 23; *dolgs a., fjendskabets agern*, *hjárte*, *Þdr* 10, *aldrklífs a., brystets a.*, *d. s.*, *HI* 15 b. *Jfr* *mód-*, *rast-*.

akka, *f*, *pil*, *Þul* IV o 1.

akkeri, *n*, *anker*, *Þul* IV z 10, a. halda eik (*dativ*) *Hharð* 9.

akkeris-fleinn, *m*, *ankerspids*, *leysa a-fleina, afrejse, afsejle*, *Ag* II, 1.

akkeris-frakki, *m*, *lavet navn, Ankerfrank* (*jfr fortællingen; af frakkr, vel = dygtig, jfr frakk Aasen*), *ÓTr* I, *Hfr* Lv 4. **akkeris-hringr**, *m*, *ankerring*, *Anon* (XI) Lv 6.

akr, *m*, (-rs), *ager, mark*, *teðja a-a, gøde marker*, *Rþ* 12, *ársáinn a. Hávm* 88, *ósánir a-ar vaxa, Vsp* 62, *eyða* *o-um*, *Merl* I 25, *akrar hvítir, Lil* 94, *veðr ræðr a-i, Hávm* 88; *reka plóg af a-i, i overført bet. 'holde op med et arbejde, sysselsættelse'*, *Rv* 31; *dánar a., dødens mark, Anon* (XIII) B 38; *móins a., ormens mark, guld, Od* 21; *a-s síkr, markens fisk, slange, Rv* 34. *Ordet nævnes blandt såds heiti, Þul* IV ddd 1, *og kan bruges i omskr. for 'hår' SnE* II 500. *Jfr* *bratt-*, *Brunn-*, *svarð-*, *Ullar-*.

akri, *m*, *en vis fugl, Þul* IV xx 6 (= *sæðingr?*).

akrmaðr, *m*, *agerdyrker, landmand, Pl23*.

akraura, *f*, *mark-potentil*, *jökla a. isflagers mark-*, *o: sø-potentil, sild, Eyv* Lv 13 (*jökla akr 'have'*).

Akrsborg, *f*, *Acre i Palæstina, ESk* 1, 3, *Þsvart, Odd* 4.

akta, (*aða, -aðr*), *fremføre, bevirke*, a. *nýtt róg, Mv* 3, 17, *a-z pin, pine bevirkes, avles, Mv* 3, 23.

aktaumar, *m. pl.*, *egl. reb ved ræns ender til at flytte, dreje, sejle* (*aka segli*) *op imod vinden, brasetov, Þul* IV z 10, *slitni a., Bós* 5. *Jfr* *Falk, Seew.* 65.

Akvítanía, *f*, *Akvitanien, Orv* IX, 53.

Akvítánir (*el. -ar?*), *m*, *Akvitaniens indbyggere, Orv* VII, 4.

ala, (*ól, alinn*), 1) *avle (om faderen), føde (bringe til verden, om moderen), avle og føde (både om fader og moder)*, *nema sjallfr a-i St* 17, *es ól Gjúki Am* 105, *ól ulf Loki Hyndl* 40, *ásum alinn Vafþr* 38; *a. mun (Guðrún) jóð Sigsk* 63 (*ved rett.*), *ól mér jóð Ghv* 14, *jóð ól Edda o. s. v. Rþ* 7, *es ala vildi Bjhit* 1, 3, *undri alinn Fáfn* 3; *börn ólu þau Rþ* 12. 24, *ólu sunu Hyndl* 15, *jfr part.: síð of alinn Hávm* 72, *alin verði Korm* Lv 42; *alinn baztr manna, Anon* (XI) Lv 14; *alinn*

óblauðastr Fáfn 23. 24; *alinn at þolvi, født til ulykke, Olhelg* 4, *alin at rógi Gunnl* Lv 12, *alinn til hjalpar Grett* 1, 1, *med. alask (abs.)*, *þaðan af aldir a. Vafþr* 45. — 2) *give føde*, a. *flagðs gota (ulven) HI* 10, a. *sveita má (ravnen) Þorf* 2, a. *goggl Gunnar* *systra Hhund* II 7, *alendr imðar faxa (ulvens), krigere, Gísl* 1, 1, a. *við hræ Gunnl Sig* 3, a. *engan nema jarlinn Rv* 11, *við hvat einherjar alask Grí* 18, a. *e-n á íei Hfr* Lv 12; *opføde, fostre*, a. *ulf ungan Sigsk* 12, a. *dóttur Fáfn* 41, *grey alin Hamð* 29; a. *upp Oddrgr* 13, *Am* 72, *med. alask Vafþr* 49; *hertil kan henføres: a. aldr Sturl* 8, 1, a. *oñd, opholde sig, leve, ESk* 1, 2, a. *jól, opholde sig i julen, Rv* 18, *samt om vindstødene: (rokur) alnar við frost, ernærede, gjort kraftige ved kulden, Sveinn* 1. — 3) *nære, være besjælet, behersket af*, a. *oñn um, nære omhu, bekymring, for, Hsv* 125 (v. l.), a. *ótta, ugg, nære frygt, Mgód* 2, *Ormr* 1, 2, a. *sút Hávm* 48, a. *sorg of e-n Armóðr* 3, *Anon* (XII) C 37, a. *lóm, nære svig, Hfr* Lv 8, a. *oñfund of, være misundelig, fjendtlig stemt, på grund af, Korm* Lv 17, *Sól* 61.

alað, *n*, (*ud. pl.*), *næring, føde (ala)*, *Yt* 15 (v. l. *aðal ur.*) *jfr K. Gísl. Aarbb* 1881 s. 224—25.

albjartr, *adj*, *helt lys, klar*, *a-t ljós ástar Líkn* 4.

albettr, *adj*, *fuldstændig helbredet, EGíls* I 13 (*her bætt: stétt*). 22.

alda, *f*, *bølge (egl. den voksende, sig hævendé, al-a)*, *Hfr* Lv 26, *Þul* IV u 4, *eldfaldin a. Korm* Lv 39, *oest a. ÞGísl* 2; *o-u vegr, havet, Eg* Lv 24, *o-u sveipr, ære, Anon* (X) B 10b; *o-u vigg, fill, skibet, Has* 21, *Þjsk* Lv 5, *o-u eykr (jfr eyktemjandi)*, *d. s., Has* 42; *o-u eldr, guld, GSúrs* 35, *Bbreiðv* 4, *VGI* 4; *hunangs o-ur, mjød, Ht* 24, a. *Óðreris hats, en bølge af O.s hav, et enkelt digt, Vell* 5, a. *Óðins, digt, Nj* 26; a. *benja, blod, HI* 16 a; a. *illrar skepnu, den onde skæbnes bølge, Guðr* I 24; *aulldu Korm* Lv 54 *må være fejl, for aldna?* *Jfr* *gunn-*.

alda-føðr, *m*, (-rs), *menneskenes fader, Odin, Rdr* 14 (v. l. *al-*), *Vafþr* 4. 53 (v. l. *-føður, vistnok = føðr*), *Þul* IV jj 1 (v. l. *-føðr*).

alda-gautr, *m*, *menneskenes skaber (?)*, *Odin Þdr* 2; *sál. hdskr., af flere rettet til aldinn g. i henhold til v. 13, hvor det oprt. skrevne allda af skriveren selv er rettet til alldin.*

alda-heimr, *m*, *menneskenes verden, Sól* 41.

aldar-far, *n*, *tidsstilstande, forhold, Merl* I 50.

aldar-roi, *n*, *menneskehedens undergang (sml. udtryk som regin rjúfask)*, *Hhund* II 41.

aldar-róg, *n*, *strid mellem mennesker, Hávm* 32 (*skrives i reglen i 2 ord*).

aldauði, *adj*, *uddød, a-a arfr, arv, som ingen levende arving er til at tage, ráða*

a-a arti *HHjörv 11* (*hdskr. har aldaudra næppe rigt., jfr a. arir i de norske love, Gul 106*).

aldaudr se foreg.

aldaþopti, *m*, i *pl.* blandt betegnelser for mænd, *Pul IV j 7*, vel egl. mand som længe (alda-vinr, en gammel ven) har været ens fælle på rorbænken (þopti er hálfrymis-félagi *SnE I 536*; aldar-hedder det *Fms III 72*).

Aldeigja, *f*, byen Ladoga i Rusland, *Edað 6*.

Aldi, *m*, øen Alden i Søndfjord i Norge, *Pul IV bbb 2*, *Friðp I 5. 7*, Alda garðr, søen (jfr hyrbjóðr), *Kolb I, 5*; om navnet se Bugge, *Arkiv XX 333 ff*.

aldin, *n*, træers frugt, = ber *Nik 2*; om *Mimameids* frugt, *Fjöl 22*, her dat. aldni; dat. aldni findes *Merl I 21. 25*, *Heilv 5*, der enten er at hense til her til (altså usammentrukket) eller til en nom. aldini. *Jfr Löffler, Festskr. til Feilberg 681 f*.

aldinfaldi, *adj*, *kun f*, med gammeldags hovedpynt (aldinn, faldr *m*), om oldemoder, *Rp 2*.

aldingarðr, *m*, have med frugttræer, *Pl 24*, *Merl II 47*.

aldinn, *adj*, gammel, bedaget (og *kun i denne bet. af 'gammel'*), om Odin, *Bdr 13* (jfr 2 og aldagautr), *Vsp 28*, om *Heimdal Rp 1*, om jætter *Ski 25*, *Hávnm 104*, *Gri 50*, *Fáfn 29*, jættekvinder *Vsp 40*, *Pry 32*, om en kvinde, a-n rýgr þviðf., (og ved rettelse) *Korm Lv 54* (jfr alda ovf.), om en ørn *Hl 17 a*, ulven, a-t vigg varðrúnar *Arn 6, 13*; om bygder *Rp 36*, om vægge (i et hus) *Bjark 7*, havet *Hávnm 62*, *Ht 67*, om *Yggdrasilsasken Vsp 47*.

aldinskógr, *m*, skov med frugttræer, *Lil 10*.

aldinviðr, *m*, (-ar), s. s. foregående, *Sturl 4, 4*.

aldjötunn, *m*, gammel jætte, *Bergb 1* (*vistnok et ord, der i senere tid er dannet efter og af aldin j.*).

aldr, *m*, (-rs), 1) *liv*, levetid, livets hele udstrækning, a. ok ævi *Lil 1*, skapa a., bestemme levetiden, *Ski 13*, *Hhund I 2*, marka a., d. s., *Hróm 2*, *Ótt 1, 3*, auka a. *Mhkv 9*, a. Hákonar *Eyv Lv 9*; — alder i alm., høj alder, slíta a-i saman *Fjols 50*, *Heir 14*, una a-i *Oddgr 14*, njóta a-s *Rp 40*, *Ht 102*, gæta a-s *Grettiss 51*, líta langan a. *Lok 62*, fœða flestan a., tilbringe det meste af, *Arn 2, 16*, a. þolvar skaldi *VGl 11*, a. viðr e-n *Guðr II 30*, vilja a. e-s i moldu *ÞBrún 1*, leggja a., dø, *Hál 9*, slíta a-i, dø, *Hfr Lv 28*, lúka a-i *ESk 6, 19*, týna a-i *Sigsk 51*, ræna a-i *Bdr 8. 9*, svípta a-i *Islár 6*, næma a-i *Guðr II 1*, numinn a-i *ESk 6, 62*, bella a-i *Ótt 2, 10*, synja a-s *Reg 15*, *Fáfn 36*, skapa a., dræbe, *HolmgB 14*: hjólp a-s, hjælp til (at bevare) livet, *Grétt 1, 1*; at *o-um*, ifølge alderen (de forskellige alderstrin, ifg sammenhængen, den unge alder) *Mhkv 25*. — 2) kortere eller længere udstrækning i

tid, eiga skemra a. (om et forlig) *Þjóð A 1, 5*, (ungr) at a-i *Hfr 2, 1*, *Sigsk 51*, *Ghv 2*, þritugs a. *Lil 37*, of aldr, hele tiden, omtr. = altid, i al fremtid *Krm 21*, *Þór. snep.*, *Ólhelg 7*, *Stúfr 3*, *Gróg 16*, *Fjols 32*, *Guðr II 33*, jfr leiða ver a-i *Sigsk 41*, deilask af a-i *Arn 1, 1*. — 3) *acc.* som adv. temporis = of a., altid, verk hagna visa (dat.) *Vell 5* (jfr *SnE I 510*), a. hefkr frétt, alda her jfr hørt, *Rv 6*. — Jfr barns-.

aldradr, *adj*, gammel, til års, *Nj 2* (jfr aldræðr), *Hsv 32. 95*, *o-uð kona Vols 1*.

aldrán, *n*, livsberøvelse, død, *Gísl 2*.

aldrbót, *f*, 'livs-bod', livs-forskønnelse, hvad der gør livet godt og herligt, *Skúli 1, 2*, *Anon (XII) C 38*.

aldrdagar, *m. pl.* egl. livets, tidens, dage, især i forb. of a-a, altid, i al evighed, *Vsp 64*, *Vafpr 16*; of þína a-a *Hjálmp II 6*.

aldrgipta, *f*, livslykke, *Sigv 7, 9*.

aldrgóigr, *adj*, herligt ved (den høje) alder, a-t veldi *Pl 46*.

aldrigi, **aldrí**, *adv*, aldrig (egl. dat. af aldr med partiklen -gi, den sidste form sammentrukket af den første; jfr *Skjpspr s. 119*); i *Eddadigtene* findes den længste form hyppigst, omtr. 36 gange, medens den anden *kun* findes en 7—8 gange (i *Hávnm* bægge former 6. 76. 77); i *skjaldedigene* findes den længste noget hyppigere, (bægge f. eks. hos *HolmgB*, *Kormákr*, *Hallfreðr* o. s. v.), a. síðan *Lok 65*, *HolmgB 1*, *Tindr Lv 2*. Efter nægtelse findes a. nogle få gange: engi a. *Hávnm 93*, eigi, -at a. *Oddgr 10. 22*.

aldrklif, *n*, livets klippe, hjem, brystet, *Hl 15 a, b*. Jfr akarn, epli.

aldrlag, *n*, nedlæggelse af ivet, død, (jfr leggia aldr), valda a-i *GSúrs 30*, ráða a-i *Hl 8 a*, *Hsv 35*, verða e-m at a-i *Vafpr 52*, at a-i, ved (med) ens død (voldende ens død), *Hamð 8*, *Krm 24*, *Ragn VII, 1*, bægia a-i *Ingj 2, 4*; til a-a (*pl.*) *Hamð 8*; for at bibringe døden, *HHj 30*. Samme bet. har ordet vist også i *Sigsk 5*: at a-i ekki grand, intet mén, der kunde medføre døden (bevirke at hun skulde dø for andres eller — især — for egen hånd); *SE og Ger* (jfr Bugge i *Tidsskr. f. Phil. VIII 9*) opfatter a. her som livsforhold, skæbnebestemmelse, men sikkert ikke med rette.

aldrlauss, *adj*, livløs, død, superl., a-astr hauss *Ht 51*.

aldrlok, *n. pl.*, livets afslutning, døden, (jfr lúka aldrí), *Hhund 2, 11*.

aldrminkandi, *m*, en der forkorter (ens) liv, a. aldar steins Ellu, jætternes livforkorter, *Tor, Þár 20*.

aldrnari, *m*, ild (egl. den, der nærer, vedligeholder livet, jfr eldr es baztr *Hávnm 68*), *Pul IV pp 3*, *Vsp 57* (jfr *K. G. Nj II 992*).

aldrprúðr, *adj*, hvis liv er herligt, *Þjóð A 1, 18*.

aldrprýðir, *m*, som gör livet godt, herligt, a. lýða (*Sct. Peder*) *Has* 50.

aldrúnar, *f. pl.*, runer, der beskytter livet (*el. gör det behageligt?*), *Rþ* 43. Jfr ævinrúnar.

aldrslit, *n. pl.*, livets afbrydelse, døden, (*jfr* slita aldri), til a-a *Nkt* 30.

aldrspell, *n*, livets fordærv, døden, *Þorm* 1, 2, *Rekst* 5, *Merl* II 69, *Orv VIII*, 8.

aldrstamr, *adj*, hvis liv er stanset, død, skjaldmeyjar a-ar *Akv* 42.

aldrstríð, *n*, *Mark* 1, 31, er fejl f. aldar stríð.

aldrteigr, *m*, livets bane, livets strækning, livet, *Arbj* 23.

aldrtili, *m*, livets slutning, døden, *Þorm* 2, 6.

aldrtjón, *n*, livets tilintetgørelse, døden, *Osvínf*, *Dagst*, a. Ellu, hvad der bragte (*kong*) E. døden, ørn, (fordi en ørn (blod-ørn) blev ristet på Ellas ryg; i fugtegåden, *Gát* 1.

aldrtrégi, *m*, hvad der forsinker, stanser, livet, døden, eta sér a-a, æde sig døden til, *Hávnm* 20; tjón a-a, had hvis mål er (en andens) død, dødeligt had, *ESk* 6, 59.

aldræðr, *adj*, gammel (v. l. aldraðr), *Nj* 2.

aldrænn, *adj*, gammel, *Rv* 13, *Merl* II 63, *StSigm*, *Hárb* 44.

alddygr, *adj*, i enhver henseende brav, retskaffen, (om gud) *Líkn* 23, *Pl* 8, *Has* 28, (om konger) *Rekst* 4, *Sigm* 7, 9, *Þjóð* A 3, 23, (om en kvinde) *Grettis* 14 (v. l. all-); pålidelig (ydret af bravt, ærligt sind) (om færgning) *Pl* 16.

aldyrr, *adj*, fuldtud hertig, udmærket, (om gud) *Has* 17, 29, *Leið* 29, *Gyð* 1, (om konger) *Hfr* 3, 13, *Hl* 6 a, *Sturl* 7, 2.

Aleinn, *m*, skotsk konge i 13. årh., *Sturl* 5, 14 (Al: dval-).

Alexandria, *f*, staden A., *Katr* 5.

alfa, *f*, (yngre álfa, egl. hálfá, halvdel; h bortfaldt først i sammensætninger efter r, norðrálfá o. s. v.), af sinni á-u, fra, på sin side, *Mgr* 22.

alfaðir, *m*, (-föður), alles fader, Odin, *Arn* 5, 4 (v. l. all-), at alfoðr *Hhund* I 38.

Alfarinn, *m*, jættens navn (v. l. Alfv-), *Þul* IV b 5.

alfeginn, *adj*, meget glad, superlativ *Líkn* 29.

alfeigr, *adj*, helt til døden hjemfalden, a-g augu *Eg* Lv 28.

Alfgeirr, *m*, jarl i England, *Eg* Lv 9; nordmand, *Þmáhl* 10.

Alfheimr, *m*, alvernes verden, given til Frey, *Gri* 5, i en uklar kenning *Þdr* 20: a-s blíku kalfar.

Alfifa, *f*, Knud d. stores frille, moder til Sven, konge i Norge 1030—35, ævi A-u *Sigm* 13, 28, A-u sonr *ÞjóðA* I, 3 (lif: drif), *Nkt* 36.

alfikunnigr, *adj*, af alve-herkomst, a-ar nornir *Fáfn* 13, jfr det følg.

alfikunnr, *adj*, af alve-herkomst, v. l. til foreg. i *SnE* I 72.

1. **alfr**, *m*, *alv* (mytisk væsen), som oftest i *pl.* og hyppig sammen med aserne, a-ar ok æsir *el. lígn.*, *Vsp* 48, *Hávnm* 143, 159, 160, *Gri* 4, *Ski* 7, 17, 18, *Lok* 2, 13, 30, *Þry* 7 (bis), *Sigrðr* 18; alvernes 'sprog' findes nævnet 11 gg i *Alv.*; *Völund* kaldes vísi, ljóði a-a *Vol* 13, 32, 10; grøti a-a, alvernes sorger, hvad der bringer alverne sorg (menneskelige ulykker?), *Hamð* 1; blót a-a, ofringer til a., *Sigm* 3, 5. Som dværgens navn *Vsp* 16, *Þul* IV ii 3. I omskr. for mænd, krigere (*jfr* vel þykkir kent til a-a *SnE* I 334), lindar a., skjoldets a., *Sturl* 2, 22, fjornis (hjeltemens) a. *Sturl* 3, 20, sóknar (kampens) a. *Rdr* 4, valmeyjar (valkyrjens, kampens) a. *Ragnsb*, skips a. *Anon* Lv (XIV). — *Jfr* band-, bjarg-, brand-, brynj-, Hó-, land-, lind-, morð-, rand-, ráð-, róg-, sverð-, (soeki-), vig-. *Jfr* 3 *Alfr*.

2. **alfr**, *m*, v. l. for apli, s. d.

3. **Alfr**, *m*, navn på forskellige sagnpersoner: A. enn gamli *Hyndl* 18, A. enn gamli *Ulfsson Hyndl* 12, (en tredje) A. enn gamli *Hhund* I 52; A. *Hjalpreksson* (?) *Guðr* II 13, A. *Hundingsson Hhund* I 14, A. *Alreksson Yt* 12, A. bjálki *Orv VIII*, 6, 7, 8; historisk er A. *Þórarinnsson HolmgB* 10. *Jfr* 1 *alfr*.

alframr, *adj*, dygtig, udmærket i alle henseender, *Ht* 67, *Anon* (XII) C 5.

alfreginn, *adj*, overalt hørt, erfaret, a-ar jartegnir *Leið* 6.

alfriðr, *adj*, i enhver henseende skøn, hertig, om Kristus *Leið* 9, 25 (her superl.); om en konge *Ód* 2; om en fest *Leið* 36.

alfrijavaðr, *adj*, i enhver henseende moden, a. ávöxtr *Már* 17.

alfroðull, *m*, solen (egl. alvernes stråle, glans), *Þul* IV gg, *Vafpr* 47, *Ski* 4; geisli a-s, solstråle, *Gd* 12; elfar a., guld, *Eyv* Lv 9.

alföðr, *m*, (-rs), alles fader, Odin, *Gri* 48, *Þul* IV jj 2; urigt. *Þorm* 1, 2. *Jfr* *Nj* II 246 ff.

algegn, *adj*, i enhver henseende brav, *Hsv* 97.

algildir, *adj*, fuldt gyldig, dygtig, udmærket, om en konge *Korm* 1, 7, *Hl* 6 a, om digtningen *Hfr* Lv 7.

algífri, *n*, fuldkommen trolld (gífr), *Rdr* 9; synes at måtte forbindes med ulfr, a-s ulfr, ulv, der er den værste trolld, uhyre, Fenrisulven; det kunde også opfattes som apposition til ulfr og da i bet. 'væsen, der er skadeligt for alt'.

algollinn, *adj*, (skr. gull-), helt af guld, gyllden (dog vistnok altid m. h. t. det ydre udseende). a-in epli *Ski*, om en kvinde (i fuld guld-stads) *Hym* 8.

algóðr, *adj*, i enhver henseende god, superl. *Pl* 11.

algrœnn, *adj*, helt grøn, *Olhelg* 4, *Akv* 13. Som egennavn (en ø) findes *Algrœn* (f. -ar), *Hárb* 14.

algorr, *adj*, i enhver henseende fuldkommen, a-t vald *SnE* II 240; helt udført, a-t verk *Hsv* 99.

alhreinn, *adj*, fuldt ren, om gud *Líkn*

7, om den hellige Katrine (ved rett. f. at hr.) *Katr 1*.

alhróðigr, adj, i besiddelse af fuldkommen ry, herlighed, om gud *Gd 43*, om jomfru Maria *Mv 1 29*.

alhugat, adj. n, noget man alvorlig tænker på, et mér es a., hvis jeg for alvor vil, *HHJ 21*.

aligós, f, (-gæss), tam gås, hus-gås, *Hharð 17*.

alin se *öln*.

Alin, f, elvenavn (vistnok part. alinn), *Pul IV v 3*.

alindript, f, armens sne, sølv(ringe), *Rv 17*.

alinleygr, m, (-s el. -jar), armens ild, guld, *Refr 1, 1*.

alinmunnr, m, armens mund, gab, d.v.s. afstanden mellem tommelfingeren og de andre fingre (= greip), gina a-i við, gribe med hånden, *Þdr 16*.

alinveldi, n, armens rige, område, armen, *Ht 43*.

alka, f, alke, *Pul IV xx 2*.

Alkasse, n?, by i Portugal, *Hskv 2, 4*. *Jfr Shl XII, 38-40*, *GSiorms oversættelse af Hkr (oktavudg. 676)*.

alkeppinn, adj, i besiddelse af fuldt kapp, d.v.s. energi og kraft, *Sturl 5, 7, 16*.

alkeyptr, adj, købt for fuld pris, dyrekøbt, hafa a-t *Hálfs IV, 5*.

alklökkur, adj, fuldstændig blødgjort, afmættig, *EGils 3, 17*.

Alkoga v. l. f. Olga s. d.

alkostigr, adj, fuldt ud fortræffelig (egl. i besiddelse af fortræffelige egenskaber i fuldt mål), *Arn 5, 2*, *Hl 18 a*, *ESk 9, 4*.

alkunni, adj, helt kendt, unz a-a *Þdr 8, 10*. 12 antages at stå f. unz 's a., 'indtil alt er fuldt kendt, erfaret (af mig)'.

alkunnr, adj, helt kendt, almenkendt, berømt, a. sunnudagr *Leið 32*.

alkønn, adj, meget kyndig, indsigtfuld, om Olaf d. hellige *ESk 6, 31*.

allbrátt, adv, meget hurtig, tidlig, *Tindr Lv 2*, *Sigv 7, 6* (SE henfører a. her til ek veit eigi i bet. let).

alldáðgofugr, adj, meget berømt ved bedrifter, *Sigv 5, 5*.

alldálíga, adv, meget fuldkomment, i højeste grad, a. feigr, uundgálíga bestemt til at dø snart, *Nj 11*. *Jfr dála*.

alldrengila, adv, meget mandigt, tappert, *Hfr Lv 25*.

alldýrr, adj, meget herlig, udmærket, (en konge) *Hfr 3, 13*.

allfagr, adj, meget smuk, a-t enni *Árn 3*.

allfár, adj, meget ringe i antal, få, yrkja a-tt, digte meget lidet, *Jóms 4*.

allfjótt, adv, meget hurtig, *Rst 3* (v. l.).

allframr, adj, meget fremragende, ypperlig, *Sigv 5, 4, 13, 15*.

allfrekr, adj, meget grådig, om ilden *Arn 3, 8*.

allfríðlíga, adv, meget fredelig, *Bolv 7*.

allfróðr, adj, meget kyndig, *ESk 13, 1*, *Gullasp. 1*.

allfólr, adj, meget bleg, *Korm Lv 6*.

allgláðr, adj, meget, syndertlig, glad, *Sigv 7, 8*.

allgóðr, adj, meget god, (om biskop Gudmund) *Gd 24*, a-t heyra, høre gode ord, råd, lærdomme, *GSürs 15*.

allharðr, adj, meget stærk, a-hörð el *Isldr 12*; meget kraftig, om en mand, *Nj 28*.

allheiðinn, adj, helt hedensk, *Hfr Lv 1*.

allheilagr, adj, meget hellig, *EGils 2, 11*.

allheppinn, adj, meget heldig, *Leið 22*.

allhrátt, adv, meget hurtig, *Krm 12* (v. l. allstrítt rigtigere).

allhryggr, adj, meget bedrøvet, *EGils 1, 22*.

allhvass, adj, meget skarp, *Þbjtt 2, 14*; a-t som adv, meget hurtig, *ÞKolb 1, 1*.

allhvítur, adj, meget hvid, lys, (om en kvinde) *Korm Lv 5*.

allhælinn, adj, meget pralende, *Grettiss 19*.

allhættur, adj, meget farlig, a-t ofreiði *Halli 5*.

allkaldr, adj, meget kold, *Eg Lv 46*.

allkønn, adj, meget kyndig, *ÞorgHöll*.

alllengi, adv, meget længe, *Anon (XII) B 1*, *Grettiss 46*.

alllítill, adj, meget lille, ringe, *Mhkv 5*.

alllitt, adv, meget lidet, i en meget ringe grad, *Korm Lv 24*, *Þjóða 4, 8*, *Mgöd 2*, *Líkn 47*.

allljóss, adj, meget klar, gennemsigtig, (om et digt) *Leið 44*.

allmargr, adj, meget talrig, *Atli*, *SigvSt 1*, *Mhkv 14*, *Ragn VI, 1*.

allmikill, adj, meget stor, acc. m. a-*nn* som adv, meget hurtig, *Grettiss 24*.

allmjök, adv, i meget høj grad, *Mhkv 29*, *Háli 4*, *Gyð 8*.

allnáttfiorull, adj, som altid el. oftest færdes ude, farer omkring, om natten, (om ulve) *Arn 3, 11*.

allnýr, adj, meget ny, hvad a-s, hvilke nye tænder, *Ragn V, 5*.

allnýtr, adj, meget nyttig, dygtig, *Hl 41 a*.

allnær, præp., meget nær ved, *StHerd 3, 2*.

allr, adj, al, hel, 1) i alm. al, = lat. *omnis*, öll vé *Haustl 15*, halir a-ir *Vsp 56*, a-ir menn *Hávm 53*, *Vafpr 37*, a-ir 11 ok 2 menn *Hharð 13*, allar 11 skeiðar *Sindr 2*, a-ir einherjar *Vafpr 41*, *Gri 51*, alt veitk *Vsp 28*, *Jfr* alt eru óskorp *Hávm 98*; ofte uden noget subst.: et a-ir líði *Hárð 23*, þögðu a-ir *Sigs 50*; a-t es senn *Hávm 17*, a-s fulltrúi, med hensyn til alt, *Sigs 14*; nærbeslægtet hermed er bet. enhver, allr viðr, enhver art træ, *Helr 10* (v. l.), a-t þol *Vsp 62* (her kan dog a-t være at henføre til følg.), öll snilli *Márk 1, 9*, a-t íe *Guðr II 25*, alt vil *Hávm 23*; a-s beini, sómi *Am 8, 97*; a-s vesall (med hensyn til alt, i alle henseender) *Hávm 69*, a-s öðr *Skáldh 5*. -- 2) hel, fuldkommen, = lat. *totus*, a. herr *Rdr 11*, a. (over-alt) i dreyra drifinn *Hák 15*, öll í manna blóði *GSürs 18*, a. valdogg sleginn *Hhund II 44*, a. týnumk *Líkn 3*, a-a arma, armene i hele deres længde, *Gaur II, 7*, a-a vetr fimm *Hárð 16*, *Oddrgr 6*, nætr a-ar níu *Hávm 138*, a-ra ellifu vetra *Arn 3, 1*, of

a-ar nær, *hver nat helt igennem, Hávm 23, a. jötunheimr Vsp 48, a. ása salr Þry 13, a. vinskapr Hávm 51, muna far a-t í sundi (helt og holdent) Sigsk 53, af o-um hug Hhund II 15, Grip 47, a-an hug Hávm 121. 124, a-an dag Sigsk 13, engi a. dagr (dag tilende) Gunnl Lv 8, a-ra tíma (gen. abs.) St 8, geð a-t Hávm 99, a-s hugar (gen. absol.), af min hele sjæl, Grip 32: a-t austr (helt) Hál 15, a-t et iðra Korm Lv 15, a-t of frákr Þfagr 8 (i de 4 sidste exx. bliver a-t næstien adv.); alt = hele verden, universet, a-s stýrandi, gud, Mark 1, 31, a-s dróttinn Hallv 8, a-s hirðandi, kannandi SnE II 234, Líkn 5, a-s gramr, d. s., Næv 1, a-s grœðari ESK 6, 20, a-s kjósandi (v. l.) ESK 6, 1, a-s ráðandi ESK 6, 5, Gdþ 44, a-s valdandi ESK 6, 1. Til denne bet. slutter sig endvidere: verða a., dø, omkomme, Ísldr 9, Gróg 5. — 3) ang. enkelte former bemærkes: a) a-t bruges adverbielt — foruden i de nævnte tilfælde — a-t ór Finna bygðum Sturl 3, 3, a-t með Blálánds jafri Sturl 2, 21, a-t norðr sst 20, a. í gegnum Sigv 11, 3, Halli 4; b) a-s með superl., a-s mest Hfr Lv 1, Sigv 3, 6. 13, 8, a-s fyrst Þry 2, 39, Oddrgr 3, a-s beztr Líkn 13; með engi (slet ingen) Korm Lv 1, Sól 74, Steinn 3, 17, Has 32, Hárb 28, a-s ekki vel GGalt 3; alls uden tilføjelse, i det hele, Korm Lv 8 (Lv 36 er forvansket); jfr a-s til lengi Heir 14; með talord, a-s þrír Eviðs 6; a-ra (gen. pl.) forstærkende med superl.: a-ra nýztr Gunnl Lv 10, a-ra flestir Hhund II 28, a-ra feiknast Hyndl 40, a-ra helzt Nkt 74, ESK 6, 63, a-ra hæstr Arn 2, 6, jfr absol.: sjau hundruð a-ra Vol 7, a-ra í ásmegin Hym 31. — 4) adverbielle udtryk: með o-u, fuldstændig, Hym 15, Grip 38, Sigv 3, 16. 11, 17, Blakkr, EGils 3, 2, at o-u, i alle henseender, fuldkomment, Hhund II 26, Þorm 1, 6. — 5) endelig bruges a-s som conj. caus., da, eftersom, GSúrs 21, Harkv 18, Eg Lv 2, Hásk 14 (v. l.), Bbreiðv 1, Eil 1, Refr 3, 2, Vafpr 1, HHj 7 o. s. v. Jfr görv-.*

allrads, Gunnl Lv 1 er forvansket vistnok af elda.

allraudr, adj, meget rød, (om blodet) Gestr 1.

allreiðr, adj, lidenskabelig ophidset (af kamplyst), Síndr 2.

allréttigr, adj, meget retfærdig, a. dómr Mark 1, 8.

allrífr, adj, i rigelig grad tilstede og gærne uddelt, (altså passivt; om penge) a. eyrir EBrún.

allríkr, adj, meget mægtig, Sigv 7, 6, ÞSjár 2, 2, Arn 5, 25.

alls, se allr.

allsaklauss, adj, meget (helt) uskyldig, Háv 1, 1.

allsannr, adj, meget (helt) sand, a-tt vas þat, Anon (XI) Lv 1.

allsberr, adj, helt nøgen, Mey 30.

allsherr, m, (-jar), hele folket, findes

kun i dat., a-i Arbj 17 (gen. a-jar i prosa alml.).

allskarpr, adj, meget hård, kraftig, a-t som adv, Drþorst 1.

allskjótr, adj, meget hurtig, a-tt som adv, Grani 1, Leið 1, Anon (XII) B 15.

allskonar, se konar.

allskýndila, adv, meget hurtig, GSúrs 35.

allsnarpr, adj, meget skarp, (om sværd) Ísldr 18.

allsnarr, adj, meget rask, modig, a-t hjarta Ingj 1, 3.

allsnotr, adj, meget klog, Úrett 1, 6.

allsnúðula, adv, meget hurtig, Sigv 3, 12.

allsnœir, adj, meget rask, dygtig, Gldr 4 (v. l. al-).

allstírr, adj, meget stiv, ubøjelig, om et lidet elegant el. flydende digt, Gd 78.

allstórr, adj, 1) meget stor, vigtig, eiga at véla um a-t, have med meget vigtige sager at gøre (om noget vigtigt forestående), Hálf VI, 11; a. munr Jóms 5. 2) overmodig, kraftig, Ormsþ IV, 3.

allstrangr, adj, meget stærk, rivende, (om strømme) SnE II 216.

allstríðr, adj, meget strid, stærk, kraftig, a-tt som adv Krm 12.

allstyrkr, adj, meget kraftig, HolmgB 8.

allsvangr, adj, meget sulten, hungrig, (om heste) Sigv 3, 11, SigvSt 2.

allsýsliga, adv, meget hurtig, rask (egl. -sýslliga), Orv VI, 3.

alltíðr, adj, meget hyppig, a-um som adv, stærkt (om skibets bevægelser i søgang), Grettiss 14.

alltíginn, adj, meget høj, fornem, (konge) Sigv 13, 2.

alltrauðr, adj, meget uvillig, a. flugar (til flugt) Hhund I 53.

Allvaldi, m, jætte (sål. cod. reg.), Hárb 19, se Qvaldi.

allvaldr, m, som er meget mægtig, har hele magten, konge, fyrste, Þul IV hh 1, Yt 4, Hásk 13, Gráf 3, Sigv 1, 2. 13, 2, Rst 13, Þór, Hfr 2, 4, ÞKolb 3, 7, Bersi 2, Mark 1, 3, ESK 6, 50 (v. l. allsvaldr), Ht 3, Hhund I 21, (i pl.) Anon SnE I 512; a-s sonr TorfE 5, Eg Lv 25, a. aldar GSúrs 26 (her Odin?), Öft 1, 14, a. Yngva Þjóðar, aldar, Yt 7, Korm 1, 7, a. Egða Þjóða 3, 6, Stúfr 4, a. Dana Steinn 1, 7, a. austmanna Harkv 9, a. Englands Sigv 13, 19, a. Lundar Þjóða 1, 18, a. innan lands Sturl 3, 18.

allvel, adv, meget godt, Bjhit 2, 6, Hálf VI, 5, Grip 49.

allvesall, adj, meget elendig, þegi hann a., elendig som han (i det tilfælde) er, Eindr.

allvirkr, adj, meget kærlig, omhyggelig, (om gud) SnE II 196.

allviss, adj, 1) meget klog, Anon (XII) B 6. — 2) helt vis, sikker, allvist (: mist) Has 2.

allvítt, adv, vidt og bredt, på en stor udstrækning, Grani 2, Hl 17 a.

allvittr, adj, meget vis, klog, Nkt 43.

allþakkligr, adj, meget takkelig, smuk,

(om skibet, vistnok rigtigere om hjælmene)
Håst 8.

allþarir, adj, meget nyttig, (om sange)
Háv m 164.

allþétt, adv, meget ihærdig, vinna a.
Leð 10.

allþrúttinn, adj, meget ophovnet (af sorg),
meget sorgfuld, Pét 45.

allþurr, adj, meget tør, helt tørret, a. fura
Vøl 9 (hvor det rette vel er allþurru):
hrísi fúrr, ilden brændte ved — tændt op
af — de helt tørre risgrene).

Almakiús, m, fyrste, Mey 19.

almanna, egl. gen. af almenn (der ikke
forekommer) og identisk med allra manna,
alle mands, alle folks, altid i forb. med
et subst.: a. -lof Iv 8, Hsv 120, a-a spjór
Arb 20, jfr alþjóð; nu til dags bruges
ordet i forb. a- rómur, jfr navnene Al-
mannagjá, Almannafljót, og flere andre
sammensætninger i prosa, se Fritzer.

almáttigr (el. -ugr), adj, almægtig, Has
17, Lil 1, Gd 1, Sól 7.

almbogi, m, ælmebue, (jfr ýbogi), Ingim.

almborr, m, (-s; -var), ælmens, : buens,
træ, kriger, mand, Mv III 17.

almdróg, f, (-ar; -ar el. ir? v. l. -draug
ur.), buestræng, a-ar ægir, kriger, Sindr
7; i prosa bet. dróg stríbe. Jfr ýdróg.

almdrós, f, buens kvinde, valkyrje, kamp,
a-ar íss, sværd, Ht 60, a-ar eisa, kampens
flamme, d. s., Sindr 2.

almeiddr, adj, helt beskadiget, lemlæstet,
Gd 18.

almenning, f, (uden pl.), den samlede
folkemængde, Þul IV j 5.

almenningr, m, (uden pl.), det samlede
udbud (til leding), den samlede kriger-
skare, ÞjóðA 4, 22, Sturl 3, 12, Gautr
II 2 6.

almildr, adj, i enhver henseende mild,
d. e. syndfri el. brav, (om Olaf d. hell.)
ESk 6, 35, (om Plac) Pl 17, (om Gud-
mund d. gode) EGils I 8.

almr, m, 1) ælm, ælmetræ, Þul IV kk 2,
dórr a-i skept, med skaffer af ælm,
Arn 3, 14. I kenninger for mænd: a.
skjalda Ísldr 25, a. eggþings Nj 1, a.
undirgerðar jarðar þráðs (guldets) Nj 5,
a. hjalma funa Nj 7, a. malma dynskúrar
Anon (X) Lv III B 4: som halvkenning
skulde a. findes Hhund I 9, men en så-
dan kan ikke antages for et så gammelt
digts vedkommende, se iøvrigt ítrborinn. —
2) bue, Þul IV p, benda a. (a-a) Hharð 7,
Rþ 28, sveigja a. Pham 13, beygja a. Rþ
35, draga a. Hfl 14, ÞjóðA 3, 14, a. gall
Ótt 3, 10, a. umði Krm 12, a-ar bugusk
Eyv Lv 7, a. sparn af sér oddi, Jöms 27;
þrymr a-a, kamp, Hhund I 16; a-s hegr,
kriger, Háv 4, a-s askr, d. s., Ísldr 3, a-s
ærir Sigv 12, 10, a-s bífsækir Ht 31; a-s
Grettiss 16 er vist fejl for jalms, s. d.
Jfr þing-.

almyr, n, buens rørstængel, pil, a-s
lituðr, kriger, ESk 6, 17.

almrjóðandi, m, buens rødfarver, kriger,
Ingj 2, 2.

almsíma, n, (el. -sími m?), buestræng,
a. Ullr, kriger, Nj (XII) 4.

almskúr, f, 'bue-regn', kamp, Þorv tréf.
almsorg, f, ælmens sorg, mén, vind,
ESk 12, 16.

almsveigir, m, buespænder, Áns 4 (jfr
bogsveigir).

almsvell, n, buens is, pil, a-s boði, kriger,
Tindr Lv 1.

almtaug, f, (-ar), bue-stræng, ægir a-ar,
kriger, Þdr 15.

almtýnandi, m, buens ødelægger, kriger,
mand, Anon (XIII) B 42.

Almveig, f, Halfdans hustru, Hyndl 15.

almping, n, 'bueting', kamp, Þorm
1, 10.

almpingsamr, adj, begærlig efter buens
ting, kamp, kamplysten, Håst 8.

almpollr, m, buens træ, kriger, mand,
Grettiss 24.

almæli, n, alles udsagn, eitt a., enstemmig
udsagn, Líkn 17.

almærr, almærr, adj, helt navnkundig,
ypperlig, (om aserne) Anon (X) B 5 (her
mør: fær-), (om munden) Merl II 82.

almætr, adj, i enhver henseende ud-
mærket, Ht 78, Mgr 50.

almóttir, m, (-ar; ud. pl.), almagt, al-
mægtighed, (guds) Nik 1, 2; al kraft,
alle kræfter, leggja framman allan a-tt, op-
byde alle sine kræfter, Gautr II 2 8.

alnenninn, adj, meget dygtig, virksom,
Ótt 2, 2.

alnýtr, adj, i enhver henseende nyttig,
dygtig, EGils 1, 1.

Alpheus, m, Alfeus, Mey 8.

alprúðr, adj, fuldt sædelig, (superl.) om
Maria Magdalena, Mey 11.

alpt se olpt.

Alptafjörðr, m, Alftafjorden (på Sne-
fjældsnes, Isl.), ÞTref 3.

alr, m, (-ir), syl, al ok af oddi Herv
V, 8.

alrauðr, adj, helt rød, ildrød, (om guld)
Ht 42.

Alráðr, m, konge i England, Ethelrød,
(d. 1016), Gunnl Lv 10; se Aðal-.

Alrekr, m, sagnkonge, Yt 11; A. enn
frækni Herv V, 1.

alriklubba, f, kølle af ælletræ, (v. l. f.
eiki-), Þskúm.

alræmðr, adj, almindelig omtalt, Harð 9.

alsetrs, Líkn 36 er vist fejl f. alls setrs.

alshendis, v. l. for einhendis (Þorv vell),
s. d.

alskírr, adj, helt skinnende, strålende,
a-t höfuðmusteri Has 60. Fem. alskír
(-ar), navn på solen, Alv 16; på månen,
Þul IV ll, mulig ved en fejl.

alskjótr, adj, meget hurtig, om en hest
Háv m 89.

alskýrr, adj, i fuldt mål klar, herlig,
(om Kristus) Nik 1, 1.

alsnauðr, adj, helt fattig, bundfattig,
Gyð 5.

alsnjallr, adj, fuldt modig, tapper, Korm
Lv 38.

alsnotr, adj, fuldt vis, klog, i enhver

henseende klog, Hávm 55, Hsv 56, Þry 26. 28, Guðr I 2.

alsnœfr, *adj*, v. l. f. allsnœfr, s. d.

alstiðr, *adj*, fuldt stív, ubøjelig, (om sværdet) *Hl 25 b (hds alstriðr; stiðr = stinnr).*

alstriðr, *adj*, fejl for alstiðr, s. d.

alstyrkr, *adj*, fuldtud stærk, almægtig, (om Ólaf d. hell.) *ESk 6, 7, (om den hellig ánd) Heilv 16.*

alsvartr, *adj*, helt sort, kulsort, (om okser) *Þry 23, Hym 18.* — Som egennavn på en jætte *Þul IV b 4, på en hest Þul IV rr 4.*

alsvinnr, -sviðr, *adj*, fuldtud vis, alvidende, (om en jætte) *Vafþr 6 o. s. v.* Som egennavn på den ene af solens heste, hvor svinnr vel betyder 'stærk' (jfr got. swinþs), *Þul IV rr 3, Gri 37, Sigðr 15.*

alsæll, *adj*, 1) fuldt ud lykkelig, salig, *Heilv 11.* — 2) i fuldt mål rig, mølum a-an *Groft 5.*

alsæmdr, *adj*, fuldt hædret, *Vitrn 9 (vistnok om manden, ikke arven).*

altári, *n*, alter, *Þloft 3, 7, ESk 6, 50, Líkn 37, Nkt 53.* Jfr *K. Gistason Nj II 998.*

alteitr, *adj*, helt glad, munter, *Bárd 2. alvaldr* se allvaldr.

alvangr, *m*, alles vang, land, en betegnelse for det isl. altings plads, ting-sletten, a-s eyrr, den sandede holm i elven (Øxará), hvor tvekampe holdtes, *Gunnl Lv 11.*

Alvarr, *m*, hestnavn (den meget forstigtige, sikre, v. l. Afarr), *Þul IV rr 3.*

alvaxinn, *adj*, fuldvokset, (om en okse) *Hharð 17.*

1. **alvitr**, *f*, (-r el. -ar? -r), væsen i fremmed ham, især om kvinder i svaneskikkelse (al = al i alius, *adj. o. s.*, ESievers *Beitr XII 488 f.*, og vitr af vetr), svanemø, a. ungar (unga hds) *Vøl I, a. (voc.) Hhund II 26.* Som egenn. findes det *Vøl 3* og *10, A. unga*, men ved misforståelse og i yngre tildigtninger.

2. **alvitr**, *adj*, fuldt vis, overmåde klog, (*superl.*) *Ht 99.*

alviss, *adj*, alvidende, meget vis, *Ingj 2, 5.* Som dværgenavn *Alv.*

alþingi, *n*, almindelig forsamling, (om dommedag) *Líkn 26*, se hringmót; om Ístændernes *Alting Harð 14.*

alþjóð, *f*, (ud. pl.), den samlede befolkning, alle mennesker, *St 9. 15, Arbj 16,* = alþýða.

Alþjófr, *m*, dværgenavn, *Vsp 11, Þul IV ii 3.*

alþroskinn, *adj*, (dannet af þroski uden omlyd), fuldt moden, i sin fulde kraft, *Sturl 5, 20.*

alþýða, *f*, (ud. pl.), den samlede folke-mængde, hele folket, *Mark 1, 23, a. lævðra manna*, den samlede gejstlighed, *ESk 6, 9.*

alþýðr, *adj*, almindelig, a-ð kristni, den hele kristenhed, kristne kirke, *ESk 6, 6; rimeligvis er a. en oversættelse af catholicus.*

alþýðu-rómnr, *m*, (ud. pl.), almindeligt udsagn, noget alle siger, *Hsv 84.*

ama, (-aða, -at), vise sig uvenlig mod, søge at fortrænge, a. aurum, bortødsle sine penge, *Hsv 54.*

Ambhöfði, *m*, fingeret navn, hvorved hövdingen *Havilide Mársson* betegnes, *Anon (XII) B 13; hvad amb-her betyder er usikkert; jfr Hjarthöfði og Orknhöfði.*

Ambrósiús, *m*, = Merlin, *Merl II 9.*

ambótt, *f*, tjenestekvinde, tærne, *Þul III 2 b, Þry 20. 26. 28, Sigsk 70, Groft 2, Frþ I 12, Vøls 2, a-ir Ragnhildar Harkv 13, (guds, j: helgeninde) Pét 22, Katr 1. 18. 24.* Som egenn. *Rþ 13.*

Amlóði, *m*, den bekendte sagnperson (jfr *Saxo III*) *Hamlet (Amlethus hos Saxo)*, A-a meldrlið, havet (se meldrlið), *Snæbj 1; i nutidsisl. bet. a. døgenigt.*

amma, *f*, bedstemoder, *Hym 8.* Som egenn. *Rþ 16. 21.*

amorligr se ømurligr.

amra se ámr.

an, ældre form f. en efter komparativ, se en.

Ananías, *m*, en jøde, *Pét 33.*

Anastasia, *f*, helgeninde, *Mey 42.*

anda, (-aða, -aðr), 1) ånde, (abs) a. handan *Anon (XII) B 8; a. á e-t Merl I 10.* — 2) udånde, dø, men kun i medium og part., *Hfr Lv 28, Þloft 3, 7; part. GSirs 29, ÞorkHraun, Þjóða 2, 4, Jóms 34; andaðs minjar Mhk 21.*

Andaðr, *m*, navn på en gögler, *Harkv 22. 23* (eller rigtigere: *Onduðr*, jfr ty. *Andahad; gögleren har uden tvivl været tysker).*

andagipt, *f*, åndelige, især den hellig ånds (andi), gaver, *Mlag 2, Lil 12.*

andalauss, *adj*, uden ånde, livløs, om smedebølge og fisk, *Heiðr 5. 31.*

andargipt, *f*, åndelige gaver, sjæls-gaver (ønd), *omtr. d. s. s.* andagipt (jfr sm-hængen), *EGils 2, 7.*

andargleði, *f*, (ud. pl.), åndelig glæde (ønd), *Gd 24.*

andarsárr, *adj*, såret i sjælen, synd-besmittet, *Heilv 12.*

andietlar, *m*, (pl. tant.), bånd (på bryst og ryg, d. v. s. over skulderen), hvori skjoldet bares, gyldir a. *Harkv 19.*

andföng, *n*, (pl. tant.), modtagelse (af en gæst), *Vafþr 8.*

Andhrimnr, *m*, navn på ørn, *Þul IV vv.* — på *Valhals kok*, *Gri 18; vistnok „den, der er rimet, sodet, i ansigtet“.*

andhvalr, *m*, (pl. -ar, -ir), hvalart, *Þul IV y 2* (måske samme som andarnefja på grund af snudens lighed med et andenøb, jfr *Ghm III 359).*

andi, *m*, 1) ånde (der udgår af mund-en), *Ingim.*, *Þvazf 1; fisks a. SnE II 432.*

— 2) sjæl, *Lil 58. 77; sind*, grimmr a. *Gd 31.* — 3) ånd (guds, den hellig ånd)

Gd 13, jfr a. spekdar Heil 3. 10, ESk 6, 6, Has 3, Leið 22, GOdds 6, Lil 27. 54.

80 osv; skirleiks a., omtr. = skirleikr, Lil 25. — 4) ondt væsen, djævel, fúliir a-ar

Mgr 50, sem a-inn segði, Lil 39; jfr girndar a. EGils 3, 2. — Jfr ástar-, spekdar-

andkæta, *f.* (ud. pl.), *gensidig glæde, især om vellystens udøvelse, Vøls 9 (af and-, gensidig, og kátr, munter).*

andlangr, *m.* (ud. pl.), *den anden himmel (vel egl. lang, udstrakt fra den ene ende til den anden), Þul IV ff; a-s herra, gud, Gd 29 (hds. laugs), a-s gæðir, som giver himlen(s) glæder, gud, Þét 39 (hds-lags).*

andlát, *n.* *udånden, død (láta ǫnd, ǫndu), Lil 60.*

andláts-tíð, *f.* *dødstime, Gd 3 13.*

andlit, *n.* *ansigt, Rþ 8, Sól 59, Merl I 38.*

andlits-hvitr, *adj.* *med hvidt ansigt (om Adam og Eva), Lil 17.*

andmarki, *m.* *fejl, brøst, mangel (ved noget), Hálf 1 (skr. ann-).*

1. **andnes**, *n.* (også skr. annes), *næs, der stikker frem parallelt med eller overfor et andet, Vøls 1. 10; a. alnar gims, ringens mod hinanden stående næs, (bægge) arme, Gunnl Lv 7. — Jfr Annisnes.*

2. **andnes**, *n.* *andens næs, land, søen, a-ss ǫndurr, skib, Gunnl Lv 6 (skr. ann-).*

andrúðr, *adj.* *enten: hvis ǫnd, sjæl, er modig, el. ligefrem: skøn, herlig (foran, :.) af udseende, a-tt hǫfuð (om Olaf d. hell.) Sigv 12, 21.*

andr, *m.* (-rs; -rar, *ynge form f.* ǫndurr, s. d.), *ski, a. Ekkils vallar, skib, Nj 23.*

andrán, *n.* *berøvelse af livet, døden (voldsomt påført), HolmgB 10, Ólhelg 9, Grett 2, 5, Pl 58, Orv IX 44, 67.*

Andréás, *m.* *apostlen A., Vít 2.*

andskoti, *m.* 1) *'modskyder', fjende, Korm Lv 16. 36, Háv 11, ÞjóðA 3, 19, Valg 7, Gúls 1, 18, StjO II 3, Hym 11. 13, Hávm 148; a. Aðalráðs Sigv 10, 7, a. Baldrs, Hód Vsp 33, Bár 11, a. Gauta Glár 7. — 2) djævelen (som menneskehedens fjende), Líkn 38, Jón.*

andspilli, *n.* (ud. pl.; også skr. ann-), 1) *gensidig tale, samtale, Sigv. 5, 2, Skí 11. 12, Sigsk 46, Guðr II 11. — 2) efterretning, melding, inn kom a. Am 45.*

andspillir, *m.* *som fører samtaler (med en anden), fortrolig ven, a. Agða (om Gisle) GSúrs 14.*

andspjall, *n.* = andspilli 1, *samtale, Sig. meiri (Brot) 4 (FJs udg.), a-spjoll bera, fremføre tale (især passende, trøstende ord), Guðr I 12, a. léa (v. l. bera) Herv V 4.*

andsvør, *n.* (også skr. ann-), *svar, altid i pl., Harkv 4, Gautr II 6, Orv III 6, Mv III 19, Lok 5, Brot 7, Sigsk 17. 45. 50 (veita a. konstant udtryk).*

andvaka, *f.* *søvnløshed, vågen tilstand, Mgóð 2; a. randa, skjoldenes søvnløshed, d. v. s. bevægelser (under kampen), omr. = kamp, Oddr 2, a. hjalma, d. s., Þmáhl 6.*

andvani, *adj.* *blottet for, berøvet (jfr det fólgl.), margs a. Iv 35, alls a. Hjortr 3, lífs a. Orv IV, 3, Lil 20, auðs a. Hhund II 33, glaums a. Brot 16, og mulig Guðr II 42 (her kan a-a både være nom. pl. og acc. pl. både til a-i og a-r).*

1. **andvanr**, *adj.* = *det foreg.*, a-ar saums (siglur) Rdr 5, a. banda lags Korm Lv 41, a. ǫtu Hhund I 5.

2. **andvanr**, *adj.* *berøvet livet (ǫnd), Ód 23.*

1. **Andvari**, *m.* *dværg, Vsp 15 (SnE I 66), Þul IV ii 3.*

2. **Andvari**, *m.* *fisk (lupus SE), Þul IV x 1. Dværgen A. (se foranst.) siges at have været i en geddes skikkelse i elven.*

andvarp, *n.* *suk, stónnen, Mdr 13.*

andvinnr, *adj.* *arbejdende imod, bekæmpende, rede til kamp mod, Anon (XII) B 22.*

andvigr, *adj.* *kæmpende imod, angribende, St 8, Vell 29, Ragn VIII 2 (rettelse for einiga); a. hiti illifis, skadelig, Heiuv 5.*

andþeyst *se* auðþeustr.

andþings, *þStíð 3*, *er dunkelt, måske: andþing, møde med, a. ægis, møde med den frygtelig?*

andæris, *adv.* *'mod-roende', imod, ulykkelig (and og ǫr, ære), ganga a., gå uheldig, Am 14.*

andærligr, *adj.* *besværlig, trykkende (jfr det foreg.), a. ekki (sorg) GSvert 10.*

andærr, *adj.* *kan opfattes dels som andærr, 'roende imod', (jfr de to foreg.), om vinden, der er imod, besværlig, (sål. SE), dels som andærr, hvis ånde, pust er rasende, Eg Lv 23 (v. l. aundurr).*

angan, *n.* (ud. pl.), *fryd, person der er til fryd, a. illrar brúðar, om völvén, Vsp 22, a. Friggjar, Odin, Vsp 53 (R har det ur. angan tyr), Freyju a. (?) ÓLleggs 4.*

Angantýr, *m.* *sagnhelt, Hyndl 23, Hl 22 a; — en (anden) sagnperson, Hyndl 9. 45.*

Angeyja, *f.* *en af (Heimdals?) mødre, Hyndl 37.*

1. **angi**, *m.* (ud. pl.), *duft, (en kvindes) duftende ynde, dyrkligr a. gengr af svanna Hfr Lv 18. ^{L. 22. 27. 10. 20}*

2. **angi**, *m.* *udstående spids el. trævl (bånd-ende), a. foldar, midgårdssormen, orm overhovedet, EGils 1, 39 (om en indvoldsorm); anga Sigv 13, 1 er ur. v. l. for ǫngul.*

Anglia, *f.* *England, Merl II 71.*

1. **angr**, *n.* (ud. pl.), *kummer, sorg, Þklypp, Jór 4, GSúrs 4 (med gen. obj.), EGils 3, 20, Grip 20, Am 100, Hálf 19 21, biða a. Darr 8, Þham 2, 2, bera a. Líkn 10, hljóta a. Leið 8, gera sér a. HolmgB 4, vera at a-i Hhund I 5, gera a. við e-n, göre noget som volder en sorg, HHj 10; sorg over synder, syndsmærte, ESk 6, 63, jfr a-i firðr (om abbedissen) ESk 13, 5, lemja a. Líkn 39; pine, Has 39, lífs a. Mv II 18. — I kenninger, a. hjalms, sværdet, Grettis 16, a. ýs, træts skade, ilden, Þorm 2, 18; a. (v. l. f. garmr) týris, vinden, Arn 2, 10; a-s hefmir, hnekkir, syndens nedbryder, from mand, Pl 47, 59. Jfr hjalm-.*

2. **Angr**, *m.* *navn på en norsk fjord, arm af Hardangerfjorden, Þul IV ccc (jfr No. gårán. XI, 491), men Hæng V, 9 må der være ment en nordligere fjord,*

mulig Varanger i Helgeland; sø i alm., a-s eldr, guld, Ísldr 15 (jfr eldmeiðir).

angra, (-aða, -aðr), volde bekymring, smærte, sótt (kummer) a-r Korm Lv 35, með dat., a. e-m (harmr) Okik 2, (meintregar) Grip 34, a. kaupskipum (om strömmen) Ott 2, 13; með acc. a. fyrða Halli 4, a. þengil Anon (XI) Lv 6, a. oss (kunde også være dat.) Máni 1; með. angrask, betages af (synd-)smærte, Líkn 47.

angrbeittr, adj, ført ved kryssning over søen (angr), (ved rettelse) om skibet, Eg Lv 24; ifg hds. er ordet at henvise til havet selv og må da opfattes (SE) som 'besværlig (angr n.) befaret ved kryssning'.

Angrboda, f, jættekvinde (sorg-bebudende, sorgvolderske), med hvem Loke avlede ulven, Hyndl 40 (ifg SnE I 104 var hun også moder til midgårdsormen og Hel).

angriellir, m, sorgens, syndens, tilintetgører, (St. Johannes), Kolb 1, 1.

angrfríðr, adj, kummer-berøvet, glædet, glad, a-ð öld EGils 1, 39.

angrifyldr, adj, opfyldt af synd, a-d öld ESk 6, 58.

angrhegnandi, m, 'synd-nedbryder', Kristus, Líkn 23.

angrhrjóðandi, m, synd-udrydder, from mand, Pl 32.

angrlaus, adj, fri for sorg, bekymring, Hsv 109, a-s hvila (hvor kun fryd føles) Hhund II 47; oss (dat.) a-t (adv), til fryd for os (også om elskovsfryd), Korm Lv 10.

angrlestandi, m, 'synd-nedbryder', gud, Has 65.

angrlestr, adj, beskadiget ved mén, a. skógr SnE II 202.

angrleystr, adj, løst fra synden el. (helvedes) pine, SnE II 234.

angrlijóð, n, (pl. tant.), smærtefulde sange, sange om sorg (sørgelige tildragelser), klagesange, Hhund II 46.

angrlijóðasamr, adj, fuld af klagesange, som synger om sorger og ulykker, der vil ramme folk, Drv (XI) 9.

angrsamr, adj, fuld af sorg, kummer, elendighed, engum a-t Has 37.

angrskerðandi, m, som gør skår i, nedbryder, synden, om gud Líkn 51.

angrsól, f, 'søens sol', guld, a-ar jafnendr, gavmilde mænd, Háv 8.

angrstríðandi, m, som bekæmper synden, gud, a. aldar Líkn 49.

angrstríðir, m, = foreg., a. öldu viggs runna Has 21.

angrtællir, m, som anvender svig mod (til tilintetgørelse af) hvad der volder kummer, a. ylgjar, den der stiller ulvindens sult, kriger, Arn 3, 5.

angrtoppuðr, m, (-ar), som tilintetgør kummer, a. ulfs (jfr det foreg.) Iv 27.

Angrvaðill, m, vel egl. 'som farer frem til mén', navn på et sværd, Pul IV 1 4 (v. l. -vand-; jfr Forst. s. Vik, Fas II).

angrþjófr, m, som afvender (ens) sorg, som er til fryd, a. Óðins, Tor, Þdr 15.

angrþrútin, adj, opfyldt af sorg, Mv I 11.

angrþverrir, m, som forminsker, tilintetgør, synden, den hellig ånd, Heilv 15.

1. Anna, nytestamentlig person, Mgr 6.

2. **anna**, (-aða, -at), udføre, magte (af þinn), með dat., a. írama, magte herlige gærninger, Rekst 32; a-sk of eyki, være sysselsat med lastdyr, sørge for lastdyr (heste; spottende), Bjht 2, 16 (annad hds).

annarr, adj—pron, talord, anden, betegnende et sidestykke, noget sidestillet eller noget som står i et vist sammenlignings- eller modsætningsforhold til noget andet, A. 1) en (den) anden (ikke talord i egl. betydn.), feldi a-an Eg Lv 9, en vér a-an Þorv veil, a. heimr GSúrs 26; ljós a-at Am 87, a-at þing HolmgB 2, a. stóð (salr) Vsp 37, a. (hani) gelr Vsp 43, a. konungmanna Glðr 9, en þ-ur gekk Hym 8, a. óauðigr Háv 75, a-rs kona, eyrarúna Korm Lv 48, Vsp 39, Háv 115, verr a-ar Helr 1, vinr þórum Háv 124, jfr Mhk 5. 15 o. s. v., a-t slíkt Akv 6, þinnur nþm Rþ 25, þ-ur verri lög Sigv 11, 8, þórum sagði Hhund I 24, skala a-an hafa Háv 30; annarr . . . annarr den ene . . . den anden, hører hertil: a. þórum betri ÞLof 3, 1, a. — a., den ene . . . den anden, Fjól 16 jfr Lil 72; efter hværr findes a., tákn ferr hvert á a-at, det ene følger efter det andet, ESk 6, 46, jfr Lil 20. 71, (det ene) a. eller hværr kan udelades: því bregðr öld við aðra (þ: öld) Vell 13; ekki a-s ÞjóðA 4, 8, hvárki a-at Helr 12; a. tveggja Skáldh 5, Hjalti, Sigv 2, 11; a. en . . . Harkv 13, Fáfn 43, Anon (X) Lv 5. — 2) allerede herved betegnes en modsætning, der tydeligere fremtræder i følg.: a-at vas Sigv 13, 28, aðra sögu (en anden, d. e., forskellig, modsat) ÞKolb Lv 7, a-an (= hinn) Oddgr 28, þórum (= hinum) HolmgB 8, aðrar sýslur Hhund I 17, aðrar spekjur Guðr III 4, til a-rs veðrs Hym 25, a-at (andet og mere) fláræði Grip 38, flest allt a-at, så godt som alt andet, Lil 16, a-at fleira Jóms 5, of vann a-at (andet og mere) Eg Að 1; hinir eru ok a-ir Harkv 23, efni a-rs GSúrs 17; efter sem findes a. föjet til subst., sem konur aðrar Guðr I 1, II 11, sem vanir aðrir Þry 15, jfr minni ok manvit a-at, Mark 1, 9; deraf følger dog ikke, at den pågældende person ligefrem tilhører de væsner, som de sammenlignes med (således i det andet eks.); — den anden el. modsatte måde, side, betegnes ved: (a) a-an veg Háv 9, GDrop 1, Blakkr 2, 2, Sigsk 48, á aðra hlið Sigsk 66. 67, tiden: i sinn a-at Hárb 59, Am 11. 104, a-at sinn Korm Lv 49. — B) talord, 1) anden: maðr ok a., en og anden (d. e. to) Eg Lv 1, ÞSjár 2, 4, einn ok a. Anon (X) Lv 10 b, þul ok Ólaf a-an, som den anden, Ísldr 18, a. harmr Vsp 53, a. galdr Gróg 7, þ-ur Vegsvinn Grí 28, en Durinn a. Vsp 10, aðrir sjau Guðr II 35, þóru sinni Vsp 59, Yt 15, jfr Lil 70. — 2) den anden =

den næste: a-rs dags *Sigrdr* 25, *Vkv* 22, at aptni *ǫðrum Hym* 16, a-an morgin *Merl II* 7. — **C)** adv. annars, ellers, *Sigv* 13, 1. — **D)** At *ǫðru Hfr Lv* 26 er *lítt dunkelt*, mjök at *ǫ.* hefr uðr aflat, i *høj grad har bølgen (den ene) efter den anden bevirket* o. s. v., sml. hvat at *ǫ.*

annar-tveggi, denne form kan ikke for digtenes vedk. kontrolleres el. konstateres; formodningen er for, at der alle vegne bør indsættes formen: a. tveggja se *annarr A*, 1.

ann- se and- (annes, annfetlar, annmarki, annspill, annsvor, annvanr).

Ann(is)nes, n, stedsnavn, *Halfs VIII*, 7 (v. l. andnes).

annlauss, adj. uden arbejde (ǫnn), a-t adv. i ro og mag, *SnE II* 228.

annr, adj. kun i ntr. ant, fuldt af arbejde (ǫnn), af beskæftigelse, hvat er a. (med dativ), hvad beskæftiger, hvad drejer (ens) tanker sig om, *Grög 2* (i nutidssproget bet. det: en har travlt, og i forb. med um e-ð, noget er genstand for ens omhu, ðmhed).

Anteókía, f. Antiochia, *Mey* 34.

Anþekja, f. d. s., *Orv IX* 67.

apa, (-aða, -aðr), göre til *abe*, *ǫ*: *tåbe* (se *api*), *dåre*, margan hefr auðr a-t *Sól* 34, a-sk, blive *tåbelig*, a. at *ðheillum, göre dumheder*, der bliver til *uheld*, til *ulykke*, *Sól* 62.

apaldr, m, (-rs; -rar), *abild*, *æbletræ*, *Dul IV kk* 2; *træ* i alm., i *kenninger*: *brynpings a., kriger*, *Sigrdr* 5. *Jfr lin-, rög-.*
apaldrs-garðr, m, *have med æbletræer el. frugttræer*, *Pl* 49.

Aparðjón, f, *elv* i *Skotland*, *Dul IV v* 3; *by sst.*, *Aberdeen*, *ESk* 7, 5. *Det beror dog vist på en misforståelse*, når *A.* opføres som *elvenavn*.

api, m, *abe*, *tåbe* (kun denne bet. findes), *ðsvinnr a. Hávm* 122, *Gri* 34, *Fáfn* 11, *verða a. af aurum Hávm* 75, *jfr apa*; *om jætter* (som *tåbelige*, *kluntede væsner*), *átrunnr a-a Hym* 20.

apli, m, 1) *tyr*, *Dul IV ö* 3; *som egenavn*, *Dul I b.* — 2) *hest*, *Dul IV rr* 4.

apr, adj. *sørgmodig*, *forum a-rir Okik* 2.

aptann, m, *aften*, *Am* 81, *Vsp* 6, a. dags *Sigs* 6, *sið a-s Sigv* 11, 18, a. hverjan *Sigs* 8, nær *apni Hávm* 98, at a-i (*ǫðrum Reg* 25, *Hym* 16, á *ǫ-um ÞKolb Lv* 1, i a-n *Bbreiðv* 1, *Hhund I* 34, of a-n *Hhund I* 31, *Oddrgr* 11.

aptanskæra, f, *aftenskumring*, *Sigv* 3, 11 (*jfr sst. døgr mætask nú*), *Korm Lv* 5 (*her pl.*).

aptarla, adv. *langt tilbage* (*langt nede i legemet, ad bagdelen til*), a. es *hjárta, talemåde for at udtrykke fejhed*, *HHj* 20.

aptr, adv., 1) *tilbage* (om *bevægelse tilbage*, *legemlig el. åndelig*), *koma a. Fj* 27, *Bdr* 14, *Eirm* 3, *árna a. Skall* 3, *Fj* 2, *stökkva a. Hókr* 6, *leiða a. Haustl* 11, *beygjask a. Lil* 66, *heimta a. Hávm* 14, *líta a. Hym* 35, *falla a. Hávm* 139 *má henføres hertil*; *tilbage* = *hjem*, *Bragi*

2, 1, *Hávm* 104, *Vafpr* 4 *jfr* 39, *Ghv* 8. — 2) *bagover*, *falla a. Sigs* 23. — 3) *bag*, a. i *skut Hym* 21. — 4) *lukket*, *hurð vas a. Sigv* 3, 4. — 5) *igen*, *en anden gang* *segja a. Hym* 32, *fýsa a. Fj* 5.

aptra, (-aða, aðr), *sætte tilbage, hæmme, hindre*, a. *krapti* (*guðs*) *Leið* 29.

aptrborinn, adj. *genfødt*, *Sigs* 45.

aptrhvari, n, (-s), *venden tilbage, muligheden af at kunne komme tilbage*, *ðask a., nære angst angående*, *frygte at man ikke kommer tilbage*, *Sigv* 3, 2.

arasteinn, m, *ørnsten*, *sten* (*klippe*), *som ørne sætter sig på*, und a-i *Hhund I* 14; *mulig er orde* her at *opfatte som egenavn*, *jfr norske stedsnavne som Arstein* (i *Söndfjord*, *Rygh NG* 11), *jfr dog ari sat á steini Anon* (XIII) *B* 24.

arabúfa, f, *ørnetue*, *tue* *som en ørn sidder på*, *ensomt sted*, *Ski* 27.

arðr, m, (-rs; ar?), *plov*, *Rþ* 22, *beita yxn fyr a. Hsv* 138.

arðskali, m, '*plov-skraber*' (*en der forfærdiger plove?*), *som tilnavn Hynd* 22.

aríi, m, *arving*, *søn*, *Rþ* 41, a. *hilmis Reg* 26, a. *Ásmóðar Helgól*, a. *Búra Þblönd* 2, a. *Eysteins Korm Lv* 57, a. *Geirs Eg Lv* 43, a. *Gjúka Grip* 47, (i *pl.*) *Hynd* 27, *Helr* 5, *Oddrgr* 28, a. *Halls Íslðr* 23, a. *Klæings Þorm* 1, 1, a. *Ulfs Steinn* 3, 10, a. *Viðris Rdr* 16, a. *Þóris Þorm* 1, 8, a. *Véseata Jóns* 7; a. *erfintja Eg Lv* 42; *Þdr* 10 *stár a. formentlig f. Atli*, *Gunnl Lv* 4 *f. æri*; *Sól* 78 *er a. vist dat. til arfr.*

aríljúgr, adj. *som ved tøgne vil skaffe sig en arv* (der ikke tilkommer ham), *Eg Lv* 27 (v. l. *arílyndr ur.*).

arfnyti, m, (-ja), '*arvnyder*', *søn*, a. *Bjarnar ÞTref* 1.

1. **arfr**, m, *arv*, *foður a. VGl* 1, *leifa arf Þjóða* 3, 35, *borinn til a-s Eg Lv* 16, *kveðja a-s Reg* 12, *aldauda a. HHj* 11, *skipta a-i Oddrgr* 10, *ráða a-i Akv* 11, 27, *dat. el. acc.?* *þryngva arf* und *sik Hhund II* 20; *som dat. bör arí Sól* 78 *opfattes* (og *íaðir rettes til foður*). *Krm* 27 *skal arí læses æfi*. *Jfr foður-.*

2. **arfr**, m, *okse* (*mulig identisk med foranstående*), *Dul I b.*, *Grett* 2, 5.

aristóll, m, '*arv-stol*', *stol man har fået i arv*, *reimæssig erhvævet stol*, *sæde*, a. *Ála hattar* (*hjálmens*), *hoved*, *Eg Lv* 26.

1. **arfuni**, m, *som er tilfreds* (una) *ved arv*, *søn*, *Dul IV j* 8.

2. **arfuni**, se *orfuni*.

arívorðr, m, (-verðir), '*arv-vogter*', *søn*, *Sigv* 1, 7, *Íslðr* 11.

aríþegi, m, '*arv-modtager*', *søn*, *Ív* 31, *Jóns* 28, *Rst* 32, *Herv* V, 5, (som v. l.) *Hynd* 19, 30 (*Vsp. sk.*).

arghyrna, f, *okse* (af horn, *bladets ene spidse ende*, *argr* = *dårlig*; *vel egl. egenavn*), *Dul IV m*, *Skall* 3.

argr, adj. 1) *blød*, *blødagtig*, *fej*, a. *karl Vigl* 14, *eggja a-an Krm* 22; *org geit Orv VIII* 17, *org vætr Korm Lv* 54 (*her m. h. t. en sejdkvindes væsen og art*, *jfr det følg.*), a. *goðvargr Þveil* (*her er der måske*

hentydet til mandens efter hedensk opfattelse formentlige blodagtige, ukrigerske adfærd. — 2) kvindeagtig (om en der lader sig bruge som kvinde el. tænkes at blive omskabt til en sådan og da pleje omgang med mænd, jfr Fritznér s. v.), a-s aðal (∴ bringe børn til verden, om Loke) Lok 23, (om Odin som den, der i en troldmands skikkelse udøver sejd) sst 24, kalla a-n (om den som Freyja forklædte Tor) Þry 17. Jfr ragr. Jfr half-, sann-.

argskapr, *m.* (-ar; *ud. plur.*), blodagtighed, fejhed, undr ok a-p ok alla bleyði Heiðr 38 (om der sigtes til Odins forvandlingsævine, jfr Lok, se argr, er usikkert).

argspæingr, *m.* som udtaler en slem spådom (spæingr af spår), ildevarslende person *el. tegn*, Hælg Asbj.

ari, *m.* 1) örnn, Pul IV vv, xx 1, grár a. Skall 1, a. hlakkar Vsp 50, arar gullu Hhund I 1; ara greipar Yt 19, ara fitjar Þjisk Lv 2, ara tunga Arn 5, 16; ara jóð Grani 2, ætt a-a Hhund II 8; ara þúfa (máske ét ord jfr arasteinn) tue, örnen sidder på, Ski 27 jfr Anon (XIII) B 24; náttverðr ara, lig, Hfl 10, ara steik GSúrs 15; ara bræðir, kriger, Arn 3, 2, ara grennir, d. s., Arn 3, 17; ara sær, blod(?) Þjóða 3, 30 (i en ikke fuldt ud gennemsigtig sammenhæng). — 2) leir ara ens gamla, dærlige vers (i henhold til Odins forvandling til örnn, da han hæntede digterdrikken, og SnEs fortælling derom), Þsif 2, 3. — 3) örnebillede frembragt ved at skære ribberne fra ryggen og strække dem ud (= blóðörnn), skera bak ara (dat.) Sigv 10, 1. — 4) som mandsnavn Þorv 1, Kolb 2, 6 (forsk. pers.), sagnhist., Orv IV þ 4 (her synes metrum at kræve Ari).

arinbauti, *m.* kun i kenningen: a. salvanið Synjar Þdr 19, d. e. arin-Synjar salvanið-bauti; arin-Syn, stenens S., jættekvinde (a. egl. = arne-sten, her brugt i alm. 'sten'), jættekvindens sat = klippehulen; den der er vant til denne (til besøg, ophold deri), jætte; dennes bauti 'banemand', Tor; bauti sml. vb. bauta 'at fange, slå ihjæl'. Cod. reg. har ur. brauti.

Arinbjörn, *m.* norsk hövding, Arb 11. 21, Eg Lv 34.

arinbrandr, Ött 4, 1, fejl f. ølnbrandr, s. d.

aringreypr, *adj.* findes kun i Akv 1: bekkjum a-um, og 3. 16: hjólum a-um, altså som epitet dels til bekkir, dels til hjalmar; det første led kunde være arinn, arne, arnesteð (i hallen), hvilket da må stå i et objektivt forhold til greypr, der synes at måtte betyde: omfattende, omgivende (jfr vb. greypa at indfælde, no. groypa, af graup, fals); dette passer godt til bekkir, bænkene, der omgiver arnen (på bægge sider); i det andet eks. vilde det være fristende at ændre greypum til greypan, hørende til bekk i foranstående linje; adj blev ved misforståelse ændret

til dat., fordi hjólum stod lige foran (denslags fejl findes ellers); dette bliver dog usikkert, da a. det 3. sted virkelig er epitet til hjalmar, som da måtte bero på, at hjælme var ophængte på væggen over bænkene og kunde da, ligesom disse, skönt ikke fuldt så naturligt kaldes 'arnen omgivende', men sammenhængen viser dog, at dette er så noget nær umuligt. Mulig foreligger der her en anden betydning af arinn, nemlig 'en forhøjning' i en sal, af en lignende art som den, der omtales eller antydes Fms V 339, jfr VIII 429 (jfr arinn 2); men vi kender intet videre til en sådan. Endelig er der den mulighed at a. på bægge de sidste steder er fejl for hringreypr 'omgivet af en ring, ringformet kant' (jfr hringreiðr).

arinkjöll, *m.* arnens skib, hus, Yt 4.

arinn, *m.* 1) arne, ildstedet midt på husets (hallens) gulv, omgivet af stene og med stenbund (jfr Aarbb 1909 s. 274-75), umbdugt a-s, fugtighed omkring arnen, Guðr II 23, þria a-a Ghv 10 (her om de 3 forskellige hjem, repræsenterede af deres vigtigste del), til a-a Yngvars Egs 101, at síns foður ø-um Þjald; Rþ 2 har man villet rette hds af aarni til at arni, hvilket mulig er det rigtige, men se iøvrigt arn. — 2) noget på et skib (en forhøjning?), Pul IV z 10, det kan ikke siges, hvad ordet egl. betyder, jfr Falk Seew. 115. Jfr bjóða-björn, grjótbjörn.

Arinnefja, *f.* Træls datter (hende med næsen i arnen[s aske]), Rþ 13.

arin-Syn, se arinbauti.

arka, (-aða, -at), gå, bevæge sig, tildels på må og få, (i senere tider omtr. = slentre), orkudum at auðnu, vi rejste som skæbnen førte os, Am 98.

armband, *n.* armband, ∴: ring, Arn 7, 3 (hds har armraud).

armbaugr, *m.* armring, Lok 13.

armbeðr, *er* mulig den rette læsemåde for ormbæðr, s. d.

arm(s)blik, *n.* Ingi 2, 6, fejl for áms blik.

armdagr, *m.* armens dag, glans, armring, a-s Eir, kvinde, Gunnl Lv 10 (retelse f. orm-).

armglóð, *f.* (-ir el. glœðr), armens ild, guldring, a-ar eyðir, gavmild mand, GDropl 2, a-glœðr Esk 6, 45.

armgrjót, *n.* armens sten, guld- el. sølvring (SnE I 402), a-s ógræðir, gavmild fyrste, Hfr 3, 16.

arm-Hlín, *f.* armens Hlín (gudinde), kvinde, Mberf 5.

armleggj, *m.* (-s el. -jar; -ir), overarm (i kenninger ensbet. med 'arm'), i kenninger for ring (guld), a-jar ormr Bjhitd 2, 22; a-jar eisa Þfagr 12, a-jar glóð Þblsk 2, a-jar røf Mark 1, 7.

armliqr, *adj.* ynkelig, ussel, Guðr III 11.

armlinnr, *m.* armens orm, ring, a-s þøll, kvinde, Bbreiðv 1, a-s eyðir, gavmild mand, Gyð 7, a-s ýtir, d. s., Eg Lv 37, a-s beiði-Þróf Pl 56.

armlin, se arm-Hlin.

armlod, *Heið 34*, forvansket ord, *Bugge: arnhljóð, örneskrig.*

armlog, *n*, armens flamme, guld, *Hl 17 a.*

1. armr, *m*, 1) arm, i flt. arme, favn, *Dul IV öö*, a. sólblunninn *Rþ 10*, a-ar lýstu *Ski 6*, a-ar sviddu *Lil 56*, á a-i, på armen, i ens favn, *Korm Lv 39*, *Hrafn 1*, *Stefnir 2*, *Fj 41*, *HHj 4*, leggja sér at a-i *PorkHraund*, hefjask at a-i *Sigsk 4*, meðal a-a *Hfr Lv 19*, verja a-i *Hávm 163*, *HHj 42*, hniga at a-i *Hhund II 25*, leggja a-a of (yfir) *Lok 17*, *Hávm 108*, hyggja at o-um *Rþ 28* (her synes 'arme' at være ensbetydende med 'ærmer' eller 'armens udstyr'); — a-a eik, kvinde, *Hallbj: a-a farmr, hustru, Haustl 7*, *Pdr 3*; — a-s ormr, ring, *PorkHraund*; a-s hyrr, guld, *Leið 9*; a-s sýn (sol), *d. s.*, *Þhreð 9*. — 2) den ene del af noget (hvortil der på den modsatte side findes tilsvarende) især noget fremstående: fløj (af en opstillet hær), verja arm *Hhard 1*. — 3) del af (en by-, borg-) væg, a. borgar *Ból 2*, *Merl II 41*, *Anon (XI) Lv 7*, enn vestri a. *Siv 5*, 1 (af Rouen).

2. armr, adj, ussel, elendig, ulykkelig, undertiden i forbandelse, a-ir búendir *Þjóða 3*, 20, en a-a jötna systir *Dry 29*, orrn véttir *Guðr I 22*, enn a-i *Hæng II 3*, en a-a móðir *Atla Oddgr 32*, a. es vára vargr *Sigrðr 23*, orrn þjóð *Þflek 1*, a-i dreng *Siv 3*, 5, a-ir Skotar *Ód 7*; a. harmr *Mv II 5*, orrn kvöl *Mv I 13*, a-ir gløpir *Mey 14*. armsól, *f*, armens sol, guldring, *Sturl 4*, 35.

armsprengjandi, se arnsprengjandi.

armsvell, *n*, armens is, ring, a-s hati, gavmild mand, *Arn 3*, 4.

armviðr, *m*, 'arm-træ', a. fannar for arm-fannar viðr, ringens træ, mand, *Íslár 12*.

armæða, *f*, elendighed, *EGils I 15*.

arnarvatshéðr, *f*, højplateau i det indre af Island, *Grettiss 38*.

arnar-vængr, *m*, örnevinge, *Þjóða 4*, 21.

arngreddir, *m*, örnenes mætter (se greddir), kriger, *Vell 29*.

arngrennir, *m*, som lokker örnen til (valpladsen), giver den føde, kriger, *ESk 9*, 2, *Svert 2*.

Arngrímr, *m*, sagnperson, *Hyndl 24*, *Herv 3*, 3.

Arnhöði, *m*, navn på Odin (egl. den med et örnehovede), *Dul IV jj 2*.

Arni, *m*, isl. kirkebygger i 12. årh. (her Arn: Bjarn-), *RKet*.

arnkell, *m*, örnenavn, *Dul IV vv*.

Arnkettill, *m*, Arnkell gode (10. årh.), *Þmáhl 16*, *ÞTref 2*.

arnsprengir, *m*, som bringer örnen til at rævne (ved den rigelige føde), kriger, *Gods 8*.

arnsprengjandi, *m*, s. s. foreg., *PorgO*.

arnstallr, *m*, kun i forb. a-s sjötul-björn *Eg Lv 27*, hvorved navnet Arinbjörn omskrives; sjötul má vist indskydes i a.,

sjötul-stallr omtr. = set-stallr (forhøjning til at sidde på, som danner et sæde) og örnenes s. er da en klippe (jfr arasteinn), men steinn er synonymt med arinn (stein = arin-).

arnsúgr, *m*, (ud. pl.), den ved örnenes flugt i luften fremkommende stærke vægelse, lufttræk, leggja a-g at e-m, forfølge (i örneskikkelse) ved en voldsom flugt, *Haustl 12*.

aroar, *St 19*, forvansket og uforklarligt ord. arta, *f*, en slags fugl (måske en and?), *Dul IV xx 1*.

arz, *m*, bagdel (jfr raz, rass), *Anon (XIII) B 9*.

as-Freyr, se es-Freyr.

aska, *f*, aske, *Merl I 8*, a. ein, lutter aske, *ÞKolb Lv 4*.

asklaug, *f*, (-ar), bad, tvæt i (vandet i) et rundt kar (askr), *Vígl 9*.

asklimar, *f*, pl, asketræets grene, *Hhund II 50* (her som opholdssted for örne), *Reg 22*.

1. askr, *m*, A) ask, asketræ, *Dul IV kk 2*, itrskapaðr a. *Hhund II 38*, a. Yggdrasil's *Vsp 47*, *Gri 29-32*. 34. 35. 44; udtrykket er sikkert at forstå som asken (der kaldes) Ygdrasil; i *Vsp 19* hedder det: Ask veitk standa heitir Yggdrasil, sál. de fleste hæss., medens kun cod. reg. af *SnE* her har Yggdrasil; dette er sikkert urigtigt. — B) forskellige af ask lavede (byggede) genstande, 1) spydskæft, oddr a-i studdr *Þjóða A 1*, 21, — spyd, skafnir a-ar *Ak 4*, hvítir a-ar *Ht 57*, skafa a-a *Rþ 42*, a. skelvir *Ht 9*; i alle disse tilfælde er det dog vel spydskæftet, der egentlig menes; det er næppe rigtigt at opfatte ordet som sværd (således *SE*) i henhold til *Dul IV i 4*. — 2) skib af en særegen art eller form (dog vel oprindelig fordi de byggedes af asketræ), *Orv III 2*, *Dul IV z 1*, jfr asksøgn (*Falk, Seew. 87*). — 3) kar (rundagtigt; på Island har man til de seneste tider haft små runde trækker med læg for at spise søbemad af), *Korm 1*, 6; *Heljar a.*, *Hels madfad, hunger, Anon (XIII) B 38* (jfr *Heljar disk*), jfr *SnE II 494*. — 4) navnet på den af Borssønnerne skabte første mand A. (fordi han blev skabt af asketræ), *Vsp 17*. I forbindelse med dette står måske den iøvrigt dunkle kenning: embla a. *Eg Lv 40* (se embla). — C) i omskrivninger for mænd bruges a.: ættar a. *St 21*, a. bøðgerðar (kampens) *Tindr Lv 1*, a. Hárs drifu *Refr 5*, 1, a. rimmu *Refr 2*, 1, a. dalar éls *EGils III 1*; a. Hrungnis ilja þilju (skjoldets) *Ht 30*, a. alms (búens) *Íslár 3*, a. lagar mána (guldets) *Tindr Lv 1*. — D) endelig findes a. som hestnavn *Dul IV rr 4*. Jfr eski-.

2. Ask, *m*, gård på øen Fenring, *Ingim, Gautr II 4* (vistnok på grund af et asketræ el. -træer).

Askroð, *f*, Askrovøen i Söndfjord, *Dul IV bbb 6*.

asksøgn, *f*, mandskab på en 'ask', kun i omskrivningen: Ullar a., Ulls skib (askr)

= skjold (se Ullr), dets sögn = skjold-bevæbnede mænd, (jfr geirvangs raðar), Vell 2. Jfr askpollr.

askvitull, m, skib (en art af skibe), *Bul IV z 3* (står vel i forbindelse med askr).

askpollr, m, kun i forbindelsen Ullar a., af Ullar askr = skjold (jfr asksögn), skjoldets pollr (fyrretræ), kriger, *Hfr I, 1.*

asni, m, asen, æsel, illingar a. (gen-givelse af asinus nequitæ) *Merl II 87;* ægis a., havets æsel, skib, *Krm 18.*

Asparnir, f, (pl. tant.), norsk øgruppe, *Bul IV bbb 7;* mulig Aspen på Nordmøre.

Aspasíus, m, en dommer, Mey 32.

Assatún, n. pl., by i England, Ott 3, 8.

1. at, (að Mv II 11), præp, med dat., acc. og gen., **A) med dativ:** 1) om opholdet på stedet, i, på, ved, hos, a. Uppsølum *Yt 15,* a. Útsteini *Harkv 9,* a. Holmi *Hfr 2, 2,* a. Jömi *Arn 3, 8,* a. Halsi *Nkt 19,* a. Hólum *Kolb Lv 4,* a. (v. l. i) Trönuvögum *Orv VII, 16,* a. Egðafjöllum *Rv 18,* a. Styrkleifum *Hhund II 27,* a. Frekasteini *Hhund II 21,* a. aski *Yggdrasil Gri 29. 30;* a. ornum *Þtjald,* a. húsam (Aðils) *Anon (X) B II 1,* *Krm 25,* *Arbj 7,* *Harkv 22,* a. sølum *Heljar Vsp 43,* a. kirkju *Nkt 46,* a. garði *Þry 23,* a. húsbaki *Hamð 31;* a. þingi *Haustr 10,* *Ski 39,* a. samkundu *Hsv 16,* a. drykkju *Slemb,* a. víni *GSúrs 3,* *Hamð 20,* a. virði *Hávm 32,* a. sumbli *Lok 10,* a. fulli *Korm Lv 22,* a. bragarfulli *HHj 32,* a. öldrum *Ragn X 5;* a. meldri *Grótt 24,* a. leiki *Þjóð Lv 1,* a. morði *Glðr 4,* a. gunni *Glðr 6,* a. eggja sennu *Tindr Lv 1,* a. gny (el. acc.?) *Hókr 8,* a. vígi *Krm I. 3,* a. vígi vitnis *Vfpr 35,* a. Erps morði (her omt. = ved, instr.) *Hamð 8,* a. fjörлагi *Lok 50. 51,* a. eggtoگی *Hfl 18,* a. samtogi sverða *Eg Lv 39,* a. Háars veðri *Hál 8,* a. borði *Glðr 4;* a. landi (vera, sitja) *Tindr 1, 8,* *Arbj 4,* *Nkt 24,* a. jörðu *Eskál Lv 1,* a. eyjum *Arn 5, 24;* a. (v. l. á) íróni *Hskv 2, 3,* a. jörðu *Hhund II 28,* a. ó miðri *Pl 21,* a. meíði *Brot 5,* a. velli *Hávm 49,* a. brunni *Korm Lv 22,* a. hjörðu *Herv II 1,* a. enda himins *Hym 5,* a. höfðum *Sigsk 67,* a. höfði *Asm I 3. 4,* a. mér *Hhund II 18;* a. e-m standa, stå over, ved, en (for at angribe), *GSúrs 29 jfr 35* (v. l. of), a. e-m standa e-n, overraske en ved en (i utilladeligt forhold til en), *Lok 32;* a. Gjallarhorni (ved tyden af) *Vsp 46,* a. eldi ljósum, ved skinnet fra, *Am 9. — 2) på, indenfor, et område, hvorpå noget befinder sig eller foregår, henover, a. móti (når det ikke står med et bevægelses-verbum; v. l. ofte á m.) Rdr 9, ÞKolb 3, 3, ÞSær 3, 1,* a. sandi *Rdr 16,* a. vági *Hókr 7,* a. Leiru *Sigv 1, 14,* a. nám, höfðum (ganga) *Harstíkkí, Vell 25,* a. flóði *Anon (XII) B 3,* a. endlongu húsi *Am 19,* a. velli *Hávm 11,* a. lopti (líða) *SnE I 118,* a. aski (rinna) *Gri 32,* a. brautu *Grett 2, 6,*

Hávm 10. 11, a. vegi *Fj 4,* a. órum *Rst 25,* a. skeiði *Rdr 11,* jfr *A 15;* a. ná beror vist på fejl, (f. of ná), *Arn 5, 12. — 3) hen til, henimod, både en virkelig og en tænkt (åndelig) bevægelse, især efter verber, der betegner bevægelse eller er synonyme med disse, a. Gnipalundi Hhund I 30,* a. Singasteini *Húsdr 2,* [dyrr a. Valhøllu v. l. *Öri 23,* at gå igennem ind i V.] a. vin jarla *Hfr 3, 9,* a. Fjölni *Yt 1,* a. Háfoetu (verpa) *TorfE 2,* a. Eyðönnum *Hál 13* (her er a. omt. = imod), a. lopti (hefja) *Yt 10,* *Völ 29. 38,* at halsi (ganga) *Yt 14,* a. sér (hverfa) *Yt 16,* a. hendi, höndum (koma) *Yt 26,* *Eg Lv 5, Pl 44,* *Hhund I 41,* a. hendi (bera) *lv 10,* a. vági (koma) *Yt 31,* a. vígi (dragask) *Hást 5, Vafpr 17. 18,* a. þingi (ganga) *Kveld,* a. þingi (ganga) *Korm Lv 36,* a. sinni (ganga) *Ofeigr,* a. e-m (ganga inn) *Isldr 8,* jfr *21,* a. firði (koma) *Pl 16,* a. höllu (koma) *Vafpr 5,* a. grjóti (fara) *Þjarl Lv 6,* a. e-m (ganga fram) *Hfr 3, 9,* a. e-m (leggja hendr) *Hfr Lv 14,* a. e-m (leggr þef) *Hfr Lv 15,* a. haldi (koma) *GSúrs 30,* a. bóglimum *Hávm 149,* a. borði (draga) *Hym 23,* a. fundi (draga) *Haustr 15,* a. hilmí (draga) *Yt 33,* a. goðum (senda) *Lok 34. 35,* a. barni (leggja arnsúg) *Haustr 12,* a. flausti (cesask) *Eyst 2,* a. keldu (krjúpa) *Pórh 1,* a. jörðu (komask) *Hókr 5,* a. jörðu (setja) *Edað 3,* a. armi (leggja) *ÞorkHraund,* a. foglum (fara) *Bót,* a. spáþernum *Eyv Lv 13,* a. Saxa (senda, a. = for at hænte) *Guðr III 6,* a. meyju *Merl I 9,* a. brauði (leita) *ESk 6, 35,* a. Ólrúnu *Völ 4,* a. kallí (grípa) *ÞKolb 4, 5,* (snerta) at e-u *Grettiss 22* (v. l. f. á), a. vikingum (vél draga) *Þskakk 3,* *Grip 33,* a. hilmí (vega) *Yt 25,* *Anon (XII) D 2,* a. víni (vekja) *Bjark 2,* a. rúnnum (heita) *Sigsk 14. 44,* a. fjörvi (lúta) *Hák 7,* a. grundu (senda) *Glúm 2, 3,* a. húsi (vega) *Óhv 10,* a. gótt (skipask) *Ht 89,* a. e-i (renna augum) *Korm Lv 15,* a. höndum (kljúfa) *HólmgB 2,* a. veðri (þryngr) *Vígf 2,* a. sveini (hvína) *Haustr 19,* (galdra gala) a. Borgnýju *Oddrgr 7,* a. velli (hníga) *Hhund II 10,* a. armi (hníga) *Hhund II 25,* a. lífi (vaxa) *Vell 11,* a. halsi (binda), om halsen, *Steinarr 1,* a. halsi (spenna) *Herv V 12,* a. göldrum (fara) *Jóms 4,* a. enni (falla) *Lil 58,* a. ráðum (lokka) *Lil 48,* a. brjósti (þjarma) *Bós 4,* a. beinum (orna) *Gils 2, 1;* a. hróðri (letjask) *Sigv 13, 10,* a. hróðri (seina) *Rv 23,* a. kossi *Sigrdr 28;* a. brag (kveðja) *StHerd 3, 1,* *Húsdr 1,* a. líði (hljóð gefa) *Hál 1;* a. e-m (kveða) *Eskál Lv 3,* *Hhund I 5,* a. e-m (ljúga) *Hallí, Am 33,* a. sér (gremja goð) *Lok 12;* a. hausti (líðr) *StHerd 3, 5,* (koma) a. morni *Hávm 23;* (reciprokt er) skriðask at *EilSn 1. — 4) hvor der er tale om at noget bliver, ændres, til noget, a. illu (gerask) *Mark 1, 15,* a. göðu (gerask) *HHj 33,* (fara sér) a. illu *Herv III 5,* a. nái (gera) *Nkt 19,* a. grjóti (verða) *ESk 6, 35,* a. tafni (verða) *Korm Lv 23,* jfr *Gri 54;* (drekka) a. þurru *Merl I 47,* gera a.*

sveini *Sneglh* 2, 9. — 5) *tankens bevægelse*, (hyggja) at e-u *Harkv* 4, *St* 13, *Pl* 40, *Húsd* 1, a. ródum (hyggja) *Am* 11, (spyrja) at e-u *Harkv* 18. 20. 22, *Hsv* 99 og *lign.*, a. íðu (fregna) *Hávm* 33, (leika) a. e-u *Hjálm* II 5, *Mv* II 12 jfr 11, jfr hlæja at e-u *Svarf* 2, *Rv* 12. — 6) *ved, j: i overensstemmelse med, efter*, a. sköpum *Gróg* 4, *Yt* 10, a. sköpuðu *Örv* 9. 16, a. auðnu *Am* 98, a. munum sinum *Oddrgr* 32, a. lögum *Sól* 69, a. ráði *Harkv* 17, *Korm Lv* 40, *GSúrs* 31, a. hófi *Hávm* 19, *Völ* 27, a. ródnu *Hfr Lv* 23, a. sönnu *Háv* 2, a. sínu *Þjóða* I, 16, a. visu *Korm Lv* 21. 25, a. gnógu *GriDropl* 2, a. makligleikum *Lil* 92, a. kostum *Sigv* 3, 9, a. orðum *Mark* 1, 13, a. fellidómi *Sigv* 11, 14, a. óskum *Sigv* 13, 1, a. munum *Ski* 20. 24 (*máske dog her: til gunst, fordel for, men det er omtr. det samme*), a. vilja *Sigsk* 56, *Grott* 5, a. lýsi *Arn* 6, 2, a. ósótt *Álv* 6, a. hvötun *Grip* 50, a. tali *Nkt* 28, a. máli *VGI* 7, a. forvitni (?) *Heiðr* 19, a. (v. l. af) nauðum *Þjóða* I, 14. *Hertil kan henføres udtryk som* a. fullu *Örv* IV 3, a. hverjum kosti *Bersi* 1, 2, a. hvöru *GSúrs* 20, *Hfr* 3, 20, *Hym* 33, a. sógöru *Grip* 24. 40, (egl. *betyder dog a. vistnok her: idet det og det er tilstede eller tænkes at være forhånden*); *hermed er beslægtet*: a. öðru *Hfr Lv* 26, a. einu *Bjhiit* 2, 8, *Rv* 23, *Bergb* 10, *Steinunn* 2. — 7) *svarende til dansk til, for, som, i flere forbindelser, især med vesa, verða, gerask og lign.*, a. gamni *Yt* 7. 25, *Eg Lv* 45, *Guðr* II 14, *Ski* 30, a. mun *Edáð* 2, a. mínum munum *Ski* 4, a. trausti (standa) *Hfr* 1, 1, a. gagni *Þloft* 3, 8, a. veizlu *Ht* 88, a. sítum *Hfr Lv* 27, a. fári *Gri Dropl* 1, a. rógi (alin) *Gunnl Lv* 12, a. þölv *Ólhelg* 4, a. háði *Sigv* 2, 11, a. skaupi *Korm Lv* 53, a. gremi *Lok* 21 (*til genstand for ens vrede*), a. augabragði *Hávm* 5. 30, a. víti *Sigv* 13, 24, a. gjöldum *Mark* 1, 11, a. bana, þönum *Yt* 11. 13, *Vsp* 45, *Bdr* 8. 9, a. aldrági *Ragn* VII, 1, *Vafpr* 52; a. sögum *Yt* 20, a. mólum *Arn* 2, 14, a. drykkjumólum, ólmólum (eiga, hafa) *Harkv* 13, *Lok* I; a. varnaði *Sól* 19, a. veðmáli *Sturl* 6, 8, a. ártali *Vfpr* 23. 25, a. gislingu *Vafpr* 39, a. heillum *Sigrdr* 19, a. raunum *Ht* 33, a. undri (gefask) *Arbj* 17, a. sjónnum, undrsjónnum *Örv* IX 50, *Ski* 28, a. seinum *Has* 41, a. ródum (sökja e-n) *ÞKolb* 1, 3, *Iv* 7, a. orðum (fundinn) *Anon (XIII)* B 18. *I følgende tilfælde svarer a. til 'som'*, a. skjaldi *Harkv* 10, a. þegnum (kendir) *Ótt* 2, 19, a. ágætismanni (reynask) *Anon (XII)* B 7, a. lygi (reynask) *Hsv* 75, (bjóðask) a. eiginmanni *Katr* 18, a. kvæn *Þry* 8. 11, eyrarúnu a. *Hávm* 115, a. ver (kjósa) *Korm Lv* 19. — 8) *med hensyn til, (glíkr)* a. góðu, álitum *Hfr* 3, 29, *Sigsk* 39, (beztr) a. öllu *Mark* 1, 25, *Oddi* 2, a. öllu (gefít) *Hhund* II 26, a. sögu (saðr) *Grip* 48, (slíkr) a. afreki *Am* 105, (snauðr) a. auði *Pl* 13, (gláðr) a. e-u *Sól* 35, (seinn) a. fgr

Hárb 50, (sekr) a. falli *TorfE* 5, (varr) a. veri *Lok* 54, a. ætt ok nafni *Fj* 46, a. nafni *Gríloð* I 2, (váljúgr) a. fulli *Arbj* 13, (minnigr) at meini *Nj (XII)* 4, a. féarafi *Arbj* 17, (raun) a. ríki *Kollí* 3, (reyndr) a. öðru *HolmgB* 2, (kendr) a. köppum *Grótt* 15, (ið) a. fgr *Klængr*, (hverfa) a. sýn *EGíls* I 12, a. þessum frama *ESk* 6, 66, a. fjórðungi *TorfE* 2, a. þriðjungi *Hamð* 15, (svipr) a. sýni *Mhkv* 9, (sæmð) a. slíku *Am* 95, (geta) a. góðu *Hák* 19, a. lífi *Sigsk* 5, (ráða um) a. óði *Leið* 43, (taka) a. máli *Sigv* 5, 4, (preyta) a. skeyptum *Þjóða* I, 10, a. geði *Lok* 20, a. hyggjandi *Hávm* 6, (kveða) a. orði, *sige með hensyn til ord, udtale*, *Am* 32. 34, a. lofi *Hávm* 123, a. víni (?) *Sigrdr* 37, (kveða) a. flestu, a. heiptum *Mhkv* 28, *Þmáhl* 9, a. aldri *Hfr* 2, 1, *Hl* 1 b, *Sigsk* 51, *Ghv* 2, (vaðin) a. vilja *Sigsk* 57, *Hamð* 4, jfr. *Guðr* III 5. — 9) *til (skade eller fordel for)*, (umbgerð) a. sverði *Hfr Lv* 11, (kynda bál) a. brúði *Mv* I 20, (hæðinn) a. gest (?) *Hávm* 31, (vinna) a. svinum *Rþ* 12, (vinna) a. (mod) e-u *ÞBrún* 1, a. lífi *Vell* 11. — 10) *hos (hvem man opnår, får, venter noget)*, (geta) a. e-m *ÞKodr*, (biggja) a. e-m *Haustr* 13. 20, *Arbj* 7, *Sigsk* 49, *Hák* 16, (auðsótt) a. e-m *Sigv* 13, 13, kaupa a. e-m *Bersi* 1, 1, (eiga) a. öðrum *Hsv* 41, (nema) a. e-m *Hárb* 44, (vita) a. þer *Hávm* 117, (vön) a. e-m *ÞKolb* 1, 3, *Mhkv* 23, *Ski* 2, (hætting) a. e-u *Húsd* 3, (ótti) a. lgr *Ótt* 2, 5, a. (v. l. af) hræum *Ótt* 1, 4, (angr) a. e-u *EGíls* 3, 20, (sökja ljör) a. e-m *Korm Lv* 16, jfr? (sein) a. munni *Mhkv* 24. — 11) *efter (længes efter)*, (syrgja) a. barni *Mv* II 6, (þreyja) a. e-m *Ans* 2, *GSúrs* 5, *Hyndl* 47, jfr (elska) a. hundi *Harkv* 23 og (gráta) a. muni *Bdr* 12, *hvis ikke muni her er acc.*, gráta a. Óði *Þul* IV h 3. — 12) *ved (at sværge ved noget)*, (vinna eiða, sverja) a. e-u *Völ* 33, *Hhund* II 31. — 13) *efter (? i følgende tilfælde)*, a. tryggðrofi *Sigrdr* 23, (sveltask) a. Sigurði *Oddrgr* 19, (hvárr) a. öðrum *Ket* II 6. — 14) *temporalt, om, til (især når fremtiden betegnes)*, a. hausti *Rv* 16, a. sinni *Gullás* 2, a. morni *Eg Lv* 36, *Reg* 25, a. apni *Hym* 16, *Reg* 25, a. kveldi *Þry* 24, a. vári *Anon (X)*, *Joms.*, *Sigv* 2, 1 (v. l.), *Örv* (IX) 33, a. sumri *Eyv Lv* 12, a. degi öndverðum *Harkv* 3, a. upphafi *Þloft* 3, 1, *samt i følgende forbindelser*: a. öllum stilli *Yt* 33, a. uppvesandi sólu *Hárb* 58, *Ket* VI, a. luktri æfi *Lil* 83, a. glerinu heilu *Lil* 33, a. liðnum dómi *Mey* 60, a. innsigli höldnu *Lil* 33, sex a. sinnum *Lil* 36. 38. — 15) *enkelte udtryk, a. höfði (falla), þa hovedet, hovedkuls, Rdr* 4, a. augum (hrapa) *Herv* III 17 (se auga), (fásk) a. virði (stof til máltid) *Hávm* 116, (finnask) a. (v. l. af ur.) e-u, (*blive betagen af beundring*) for noget, *Sigv* 10, 9; (hvat's milk) a. þvi, *hvad berører, vedkommer, det mig (vistnok egl.: hvorfor kalde mig det)*, *til, til at høre derpå eller tage det deri*, *Grip* 28, — a. gráti *Hamð* 9 er *neppe rigtigt, ved gráden? (hele sætningen:*

hvad kan du bede om, som du ved dine tårer ikke får, skulde få?); — (beidask) a. bröngu *Hamð 20 er forvansket og uforståeligt*; — urigtig tilføjet er a. *Reg 20* (a. hrottameiði); — a. skeiði *Rdr 11 er urigtigt* (f. af); a. findes i den uforståelige linje *Alv. 4.* — **B**) med *akkusativ* (a. har her måske en forskellig oprindelse, c: forkortet af apt = eptir) efter, a. þat *Rdr 8, Haustil 5. 10, Hfl 6, Pl 10, Rþ passim*, a. þat síðan *Sindr 2*, a. e-n dauðan, fallinn, liðinn *Hárð 14, Guðr I 5. 19, Sigsk 54, Guðr II 25, ÞBrún 1; Húsd 10, Guðr II 25, Iv 13; HHj 42*; a. sveigi svipr *Hfr Lv 13*, a. stríði *Sigv 12, 19*, a. nið *Háv 72*, a. Sigurð *Sigsk 13*, a. sína (bræðr) *Am 75*, a. oss *Ghv 8*, a. val feldan *Nefari*, a. háða hrið *Tindr 1, 7*, a. skilnað *BHall 3*, a. þetta líf *Merl II 60*, a. rofnar sættir *Sturl 3, 5*, a. styr *ÞKolb 3, 6*, a. sig *Sigv 7, 5*, a. fœðing *Lil 35*, a. sik (leifa) *Herv III 22*, a. Stranda-Hneiti *Anon (XII) B 5.* — **C**) med *genitiv*, hos (man antager, at húsum eller lign. er sløjet, jfr A 1), som oftest med personnavn, *Arbj 21, Sneglh 2, 6, Vsp 43, Háv 14, Gri 49, Hym 1, Grip 27. 28, Grott 1. 16*; a. sín *Ht 91, jfr 41*, a. míns fœður *Orv IV 4*, a. finns setbergs *Eaðð 3*, a. vinar *Háv 67*; a. andar *Bjhut 2, 3* (ud igennem ønd). Som præp. sættes a. ofte efter det styrende ord. — **D**) *adverbielt* findes a. ofte, f. eks. vask a. þar *Skúli, 1, 5*, halda a. *Sigv 2, 3*, hyggja a. *Hfl 3, GSúrs 14*, vesa a. *Korm Lv 22*, a. bórusk þar *Sigv 2, 1*, hafask a. *Þjóða 2, 1*, a. kom *Anon (XII) C 15*, kólnat a. *Sól 44*, a. spyrr *Hsv 99* (her tilføjes a. lokum). — a. lögðu *Am 41*, a. réðusk *Am 48*, hvöttumk a. *Hamð 28*; a. findes enkelte gange som v. l. for er f. eks. *Sigv 13, 29*; yngre tids a. f. er *Pét 11.* — **E**) *foran komparativ*, så meget, a. meiri *Has 56, Eg Lv 12, Fáfn 19*, a. fleiri *Sigsk 64, Guðr II 10*, a. minni *Korm Lv 54*, a. þetra *HolmgB 9*, a. beinni *Hallv 6*, a. feigr *Krm 22*, a. heldr *Anon (XI) Lv 13, Grip 16. 26, Háv 96.* — **F**) *endelig står a. i reglen foran inf.* (jfr *Gerings Wörterbuch* med hensyn til *Eddadigtene*); efter munu, skulu og knegu står aldrig a., med mindre dette er skilt fra inf., f. eks. *Rdr 3: knátti (l. 1.) . . at vakna (l. 2).* I de to sidste betydninger (E, F) har a. måske en anden oprindelse end præp.

2. at, conj, (oprindelig þat, der vistnok findes én gang, *Haustil 12*), findes i bisætninger af forskellig art (forklarende, objektive, finale, kausale, konditionale og modale) i overensstemmelse med prosasproget overhovedet; i de kausale sætninger står i reglen því i forsætningen, þó i de concessive, svá i de modale, jfr því-at, svá-at, þó-at; i enkelte tilfælde kan þó, svá udelades f. eks. a. þann hjalm háfi *Fáfn 19*, a. gat *Eg Lv 25* (a. v. l. for er), a. aldri deyr *Háv 77. I Háv 14* því es óldr bazi, at er a. omtrent = hvis,

ligeledes *Am 63: a. fjór þægi. — a. findes i hds ofte urigtigt f. eks. HolmgB 5. — I reglen findes efter a. ind. eller, og hyppigere, konjunktiv, i enkelte tilfælde findes imperativ: a. haf Hym 26, a. kveljat Vpl 33.*

3. at, negativ partikel, også i kortet form -a eller -t, føjes altid og kun til verber (om dens oprindelse, af eitt, ældre aitt, der i mindre stærkt betonet stilling blev at, se *Kock, Om några atona*). Oprindeligt stod der et nægtende ord foran; ikke få rester af dette findes, hvor né står umiddelbart foran verbet, né lezkattu *Lok 47*, né áttat *Fáfn 3*, né lífiut *Guðr II 5*, né ynðit *Am 58*, né striddit *Hamð 8* o. s. v., né svaltat *Ótt 3, 11*, men i reglen er né bortfaldet. Med hensyn til de oprindelige former i digtene er håndskrifterne meget upålidelige, inkonsekvente og uoverensstemmende. I rim kan udtalen eller brugen yderst sjælden konstateres, som i gat-a (: skata) *Ht 90. En undersøgelse af codex regius af Eddadigtene* (den fototypiske udg.) viser følgende resultat: 1) -at findes i reglen efter enstavelses-former, áttað *59 31*, baþat *24 12*, bjóat *70 9*, brennat *13 19*, flóerat *89 12*, knákat *19 6*, mákat *81 36*, manat *32 5*, tregrat *87 23*, villat *11 21*, ialt henved *80 gange*; i tostavelses-former findes at kun i létoat *82 36*, skyldoat *81 13*, skriðiat *50 22*; som enstavelses-former bör kveliat *37 22*, teygíatv *64 33* (og þegjattu *Bdr 8. 10. 12*) betragtes. — 2) -a findes efter enstavelses-former som ákka *59 30*, *82 1*, biðka *36 27*, emka *64 19* o. s. v., era *52 5* o. s. v., fanka *7 12*, fóra *83 28*, gerra *54 27*, hnigra *13 31*, léta *70 14*, vilka *82 2* o. s. v., i alt omtrent *80 gange*, — efter tostavelses-former: bjargigak *13 19*, forðumka *82 30*, kallara *80 28*, lifira *80 5, 84 24*, máttira *32 34*, mæltira *37 30*, þóttiska *25 15, 32 30*, ættima *78 27*, i alt henved *30 gange* (deraf *6 på -ak*). — 3) -t findes omtr. *24 gange* efter i (angraðit *55 22*, deilit *64 24*, haldit *6 7*, skylit *5 14, 7 14, 9 11*, varnaðit *80 37* o. s. v.), 3 gange efter a (bitat *13 12*, þykkjat *42 11*, [50 11 står vist piccit ur. for picciat], vinnat *49 32*), 11 gange efter o (en gang skrevet u: eigot *60 15*, erot *56 9*, hugðot *81 22*, máttut *73 11*, vissot *86 4* o. s. v.). Der indskydes ofte i 1. pers. -k (ek) mellem verbet og nægtelsen, se ek; verbets udlødende konsonant udelades i urðoat *87 25* og ofte i 2. pers. af munu og skulu, munattu, skalattu.

4. at, n, strid, búinn a-s, beredt til strid, *Sigv 7, 5*; a. eggja (v. l. odda), kamp, *Hfl 9*, a. Yggs, d. s., *Sigv 1, 6.*

1. atall, adj, stridig, kamplysten; begærlig efter at fortrædige, grum, ótul valkyrja *Hhund I 38*, ótul vas *Godrún Am 46*; ótul augu *Rþ 35, Hhund II 4, Hrólf 5*; a. skalk vera (her hentyder a. til navnet Atli) *HHj 15*, a. (om jætterne) *Vafþr 31*, a-t fláræði *Grip 38*; a-t (om forhold) *Grög 6, Orv III 5*; a-t er úti *Herv III 8.*

2. **Atall**, *m.* (egl. s. s. foregående), søkonge, *Pul IV a 1*; A-s drifa, kamp, *Gisl 1, 20*, A-s grund, havet, *Steinn 1*, A-s dýr, skibet, *Gráf 12*, A-s hrafn, d. s., *Anon (X) II B 9*.

Atalsfjall, *n.* *uvisst hvilket fjæld*, *Qrv VII 9*.
atatata, *onomatopoietisk ord, der skal efterligne en af kulde rystende persons tale (jfr. hutututu)*, *Rv 10*.

atblásandi, *m.* (-endr), som blæser, puster, til (egl. til ilden, jfr blása at *Þorst Síduh Austf.s 224*), især til strid, ufredstifter, *ÞjóðA 4, 5*.

atburðr, *m.* (-ar; -ir), tildragelse (bera[sk] at), *Pl 8, 56*, a. orrostu, tildragelse under kampen (solformørkelsen under *Stiklestadslaget*), *Sigv 12, 15*.

atfang, se átfang.

atferð, *f.* fremgangsmåde, måde, hvor på noget foregår eller udføres (fara at), fåga a. drengja, udøve hettes færð, *Pl 6*; a. ódyggra manna *Hsv 65*; (om biskop *Gudmunds styrelse*) *Gd 11, EGils 2, 3*; (om livsopførelse, særlig om god vandet) *Líkn 52, Has 53, 63*; a. Jesú burðar *Lil 41*; a-ar prýðir, som udøver, viser god adfærd, opførelse, *Jóms 1*.

atfrétt, *f.* spørsmål om, efterfritten (frétta at), *Mhkv 29*.

atganga, *f.* gåen frem imod, angreb, vinna a-u *Ótt 1, 10, GGalt 1*.

atgeirr, *m.* et slags hugspyd el. spydøkse, *Nj 10, Gautr II 15*; úra a., horn (af en urokse), *Eg Lv 4*, a-s topt, armen, *Arbj 21*, a-a el (jfr éldraugr), kamp, *Grett 2, 10*, a-s óp (óps ruðr ved rettelse), d. s., *ÞKolb Lv 9*; a-s Baldr, kriger, *Eindr*, a-s þollr, d. s., *Islðr 9*.

atglamrandi, *m.* (-endr), som laver larm imod, på, noget, a. hamra, som hamrer på, smed, *Anon (X) Lv II B 8*.

atgærð, *f.* midler til helbredelse (gera at), sárar a-ir *Hsv 139*.

athugi, *m.* opmærksomhed, *Hsv 7*.

atkvæði, *n.* udtalelse, især sådan som kan antages at have megen betydning (jfr kveða at), *Harð 3*, hyggja fyr a-um *HHj 7*.

Atla, *f.* jættekvinde (egl. fem. til Atli: den stridbare), *Pul IV c 4, Hyndl 37* (her en af *Heimdals* mødre).

Atli, *m.* sagnkonger, A. Buðlason *passim i Eddadigtene* (heltekvadene, især *Akv, Am*), *Pul II 4, Hl 3 b.* — Søkonger, *Pul IV a 1.* — navn på *Tor*, *Pul IV d, Þár 10* (ved rettelse). — sagnperson, *Hhund I 52.* — A. Iðmundarson *HHj 15*, her findes hentydning til ordets sammenhæng med atall. — A. enn skammi (nordmand 10. årh.), *Eg Lv 23.* — A., *Grettirs* broder, *Grett 2, 5.* jfr hraun-.

atreið, *f.* riden frem imod el. til, *Skáldh 1*.

atrennir, *m.* som lader noget løbe, glide, til, (renna at, lade [fiskesnøren] glide ned), a. agngalga, fisker, *Sigv 13, 1*.

Atríði, *m.* navn på *Freyr* (egl. som rider frem til kamp), *Pul I a 3*.

Atríðr, *m.* navn på *Odin* (egl. s. s. foregående), *Gri 48, Pul IV jj 1*.

atróðr, *m.* (-rar), 'fremroning', angreb (til søs), knýja a. *Jóms 23, Ív 37*, herða a. *Steinn 1, 3*.

atseti, *m.* som residerer, styrer (en borg, land, jfr sitja at og atsitjandi), a. Hleiðrar, konge i *Lejre*, *Steinn 1, 2*.

atsitjandi, *m.* (-jendr), s. s. foregående, a. foldar, om *Erik blodøkse*, *Eg Lv 24*.

atti, *m.* sværd-navn, *Pul IV l 8* (mulig af stammen i at og etja).

Atvarðr, *m.* ukendt person, *Fj 34* (navnet næppe helt sikkert).

atvinna, *f.* underhold, føde, *Hsv 109, Gd 69*, til a-u aumra, til underhold for fattige, *Pl 30*.

Auða, *f.* ukendt sagnperson, *Helr 8*.

auðar-hætt, *adj.* farlig for rigdom, om en gavmild mand, *Sturl 5, 5* (adskilt ved tmesis).

auð-Baldr, *m.* 'rigdoms-Balder', rig mand, *Skáldh 3, Vigl 18* (rigdom = guld her og i det følgende).

auðbjóðr, *m.* 'rigdoms-byder', gavmild mand, *Hl 12 a*.

auðbrík, *f.* 'rigdoms-støtte', kvinde, *Bbreiðv 3, Viin 7*.

auðbrjótr, *m.* 'rigdoms-bryder', gavmild mand, *Hl 12 a, Has 24, Grettiss 35*.

auðbrofi, *m.* s. s. foreg., *Jóms 10, Hálfsv VII 5*.

auðbætt, *adj.* let at bøde, gøre god igen, munat a-tt við mik, det vil ikke være let at give mig (den fortjænte) erstatning, *VGl 4*.

auðfenginn, *adj.* let at skaffe tilveje, finde, a-ar sakar *Mhkv 26*.

auðfengi, *adj.* let at få, skaffe tilveje, a-g ogn *Hym 18*.

auðfinnandi, *m.* 'rigdoms-giver', gavmild mand, *ESk 6, 3*.

auð-Frigg, *f.* 'rigdoms-gudinde', kvinde, *Korm Lv 43*.

auðfundinn, *adj.* let at finde, *Tindr 1, 3* (ved rettelse).

auðgefandi, *m.* 'rigdoms-giver', gavmild mand, *Nkt 6*.

auðgildandi, *m.* som giver rigdommen dens fulde værd eller som samler rigdom, *Hfr Lv 11*.

auðgildir, *m.* s. s. foreg., *Pl 21*.

auðgintr, *adj.* let at lokke, om *Eva*, *Lil 18*.

Auðgisl (-gils), *m.* svensk mand, *Hfr Lv 13*.

auðgiafi, *m.* 'rigdoms-giver', gavmild mand, *Arn 5, 21, Ht 13*.

auðgreinandi, *m.* som forstår sig på rigdom, forstår at give den på rigtig vis, om gud, *Mv 1 1*.

auðgrimmr, *adj.* grum mod rigdom, gavmild mand, *Hsn 2, 1*.

auðgætandi, *m.* 'rigdoms-bevarer' ∴ ejer, rig mand, *Mv 1 5*.

auðgætr, *adj.* let at iagttage, eigi er a-tt det er ikke let at iagttage, passe på, handle, *Hsv 89*.

auð-Hlin, *f.* 'rigdoms gudinde', kvinde, *ÞKolb Lv 3*.

auðhnykkjandi, *m*, 'rigdoms uddeler', gavmild mand (af hnykkja, rykke itu), *Hfr Lv 18*.

auðhrjóðr, *m*, 'rigdoms-øder' (af hrjóða), gavmild mand, *Rst 15*.

auðhumbla, *f*, (v. l. -umla), mytisk kø, *Pul IV 6 4. Hættu* *Núð 6/10 f. 11 (-ið)* *þr 1/1*.

auðigr, *adj*, (således altid i cød. reg. af Eddadigtene, aldrig -ugr, og ellers i reglen således), rig, *Hávnm 47. 70. 75. Vafþr 10, Mhkv 15*; heldr auðigr (sål. usammentrukket) *Grettis 11*, a. i andsvorum *Lok 5*; a-ig skrin, rigt udstyrede eller begavede skrin (helgenskrin), *Mark 1, 12*; a-igt líf, rigt liv (om Kristus), *Olsv 3, 1*; a-igr glæpir, rige, talrige, *Lil 78*. — *Jfr* afar-, gagnar-, happ-, hróðr-, jafn-, krapt-, last-, laug-, ó-, sand-, sann-, sekð-, sverð-, synd-, vás-, vell-.

auðimaðr, *m*, findes kun *Hást 5*, brugt om digterens fjender; et andet ord i verset, verk, kan og vistnok må høre sammen med a. som en kenning (og da læses verks?); mulig skal der læses eyði-, 'de, som (ved deres voldsfærd) tilintetgør, forstyrrer mænds (fredelige) arbejde'? Dette vilde dog være en enestående kenning. Mulig er auði- at læse som œði- 'rasende mænd' (*jfr Frump 51*); men da bliver verk(s) vanskeligt at forklare. Skal der mulig læses œðirunnum og dette forbindes med Gunnar verks, 'de som gør Gunns gerning rasende', de som foranstalter en hæftig kamp?

auðinn, *part*, (af et vb, der iøvrigt er tabt), bestemt af skæbnen, tildelt, givet (konstrueres i reglen med dat. pers. — når det findes — og gen. rei), þats mér verðr a-it, *Gísl 30*, a-it sigrs *Krm 15*, lét a-it auðar *Hl 12 a*, a-it auðs *Ht 48*, a-it heilla *Reg 22*, varð a-it Heðins kvánar, det kom til kamp, *Krm 4*, a-it vas flotnum dauða *Arn 2, 12, Sturl 3, 5*, skorðu skiði vas a-it skriðar *Arn 2, 9*, leti ok losta verðr a-it, med lathed og lystighed bliver den befængt, *Hsv 16*; a-it fé, det erhvævede gods, *Sigsk 36*.

auðkendr, *adj*, 1) let at kende, *Gri 9. 10, Bergb. 9*. — 2) som man let lægger mærke til, *Ht 48*.

auðkonr, *m*, rettelse f. eiða, auða, konr *Eg Lv 16*, rigmand; her vilde konr altså være brugt som et slags afledningsendelse, *jfr* áttkonr.

auðkundu, *Tindr 1, 3*, er fejl, mulig f. auðfundit, s. d.

auðkveðjandi, *ÞHjalt 2*, kan ikke være rigtigt; mulig fejl f. ørkveðjandi, s. d.

auðkýlfa se austkýlfa.

auðkýfngir, *m*, en der ophober rigdom (kýfa af kúfr, top på et mål), rigdom, *Pul IV j 4, SnSt Lv 4*.

auðlagiðr, *adj*, rig (*jfr* subst. auðlegð; vel egl. 'bestemt til rigdom', *jfr* lagðr til mikils þriðnaðar), om Kjótve, *Harkv 7*.

auðlattr, *adj*, let at bevæge (fra sit forsæt, egl. let at tilbageholde, fraråde), vasa a. fyr mel, han lod sig let drive ned ad bakken, ironisk, *Edver 1*.

auðlestir, *m*, 'rigdoms-ødelægger', gavmild mand, *ESk 1, 3* (v. l. ulfnestir).

1. **auðligr**, *adj*, i overensstemmelse med skæbnen, det naturlige, a. dauði *Arn 6, 15*.

2. **auðligr**, *adj*, øde, blottet for prægtigt udstyr, vasa a. floti, flåden var prægtigt rustet, *Sturl 4, 15*. *Jfr* eyðligr.

auðlógandi, *m*, 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, *Arn 3, 16* (ved rettelse f. itr, tyr, arf i hds).

auðlundr, *m*, 'rigdoms-stav', mand *EGils 1 6*.

auðmiðlandi, *m*, 'rigdoms-uddeler', gavmild mand, *Gdþ 18*.

auðmildr, *adj*, gavmild, *Ótt 3, 2, Ht 11, Ingj 2, 6, Sturl 6, 2, Ód 4*.

auðmjúkliga, *adv*, ydmygt, *Lil 79*.

auðmjúkr, *adj*, ydmyg, *Mv II 4, Gdþ 38*.

Auðmundr, *m*, søkongenavn, *Pul IV a 1*.

auðmætandi, *m*, findes i en dublet til *Korm Lv 33, l. 2*, men er uden tvivl forvansket, eftersom a. ingen fornøftig sammensætning er som betegnelse for en 'rig mand'.

auðn, *f*, 1) ørken, alinn i a. *Hamð 29*. — 2) tomhed, a. at Engla stríði *Sigv 12, 19* (*jfr* auðr, *adj*). — *Merl II 79* står a. for nauð.

auðna, *f*, skæbne, lykke, arka at a-u *Am 98*, a-u hvel, lykknens hjul, *Sturl 4, 10*, veitandi hreinnar a-u, gud, *SnE II 234*; at a-u findes som v. l. til at óskum *Sól 25*.

auðnorn, *f*, 'rigdoms norne', kvinde, *Grettis 11*.

1. **auðr**, *m*, navn på en okse, (vel = auðr, rigdom), *Pul IV 6 3*.

2. **Auðr**, *m*, søn af Nat, systir A-s, *Jorden, Hfr 1, 4* (i henhold til genealogien *SnE I 54*).

3. **auðr**, *m*, (-s og -ar, *jfr* *Skjpspr s. 15*; *ud. pl.*), rigdom, guld, *Bjhit 2, 6, Arbj 18, Gráf 11, Hfr Lv 25, Hávnm 59, Ht 48*; a-ar hæstr, om skibe, udstyrede med guld og pragt, *Sturl 5, 5*, a-i grimmr *Tindr 1, 6*, festa auð, forpligte sig til at betale guld (skat), *ESk 7, 3*, reiða út auð *Grani 1*, til a-ar, for at erhvæve guld, *Skúli 1, 4*; a. sem augabragð *Hávnm 78*, a. ok hringar *Hhund I 11*; a-i gnægja *Arbj 17*, gœða a-i *Mark 1, 4*; stýra a-i *Sigsk 16*, ráða a-i *Guðr II 26*, sitja á a-i *Grott 5*, a-i né heilsu ræðr engi *Sól 8*, skipta auð *Rþ 38*, mala auð *Grott 5*, smíða auð, smede genstande af guld, *Vsp 7*; rauðr a. Þorvblsk *1, 2, Ht 37. 42*, hreinn a. *Pl 17*. Bruges hyppig i kenninger for mænd og kvinder (= goll), a-ar *Njörðr, Islðr 11*, a-ar kennir, *Hfr 3, 24*, a-ar gildir *Bjhit 1, 3*, a-ar njótr *ESk 6, 23*, a-ar beiðir *ESk 6, 37*, a-ar skiptir *Þorm 1, 6*, a-ar særir *ÞKolb 1, 3*, a-ar ørbrjótr *Hl 25 a* (*jfr 24 b*); a-ar þorn *Arn 3, 17*, a-s þorr *Ht 80*, a-ar lundr, *Sturl 2, 13*; a-ar Fulla *Korm Lv 44*, a-ar Þrúðr *Tjörvi* (hds. brudr), *GSúrs 27*, a-s lóg *Gunnl Lv 12*, a-s (konjektur) tróða *Korm Lv 42*, a-ar þoll (hds þollz) *Þmáhl 12*, a-ar þella *Korm Lv 8*, a-ar þopta *Anon (XI) Lv 3*; a-ar *Sigv 5, 8* må være galt.

4. **auðr**, *f* (eller *m?*), 1) *skæbne, død*, Gisli fekk a-ar *Eviðs* 5, ánauðr a-r, *underkastet skæbnen, Danir* (jfr ánauðr). — 2) *lykke, haga til* a-ar *GSúrs* 24.

5. **auðr**, *adj*, *øde, tom, blottet for*, a-ar toptir atgeirs, *tomme hænder*, *Arbj* 21, auð trøð, *tom sti, ledig plads, Hák* 20, auð lönð, *mennesketomme lande* (figurlig tale om Olaf Trygvason's betydningsfulde fald), *Hfr* 3, 19, a-ir býir (om noget lignende) *ÞKolb* 3, 7, a-ir salir, *mennesketomme sale* (efter valkyrjernes forsvinden), *Völ* 4, a-tt varð of góðan *Ód* 19; (hærjet) Falstr varð a-tt *Stúfr* 5, *ryddet* (om skibe) *Hfr* 3, 16, *Þjóða* 1, 22, *Sigv* 7, 3, *Arn* 6, 4; a. plógr, *tom plov, uden pløje-land, kenna e-m* at eiga a-an plóg, *berøve en det meste af, hvad han ejer, Þjóða* 3, 18, *ordsprogs-mæssig tale-måde*.

6. **Auðr**, *f*, *A. den dybsindige* (djúpúðga), *Hyndl* 28.

7. **Auðr**, *f*, *findes som et gudindenavn eller navn på et højere kvindeligt væsen for at danne kenninger, men navnet er vist temlig sent opstået ved en misforståelse (mulig af Uðr = Rön)*, *A. urd-þvengs hlíðar* *Harð* 5, *A. ermvangs sst* 7. **auðrann**, *n*, 'rigdoms hus', *rigt hus, rigmands eller en rig kvindes hus, Fj* 32. *Jfr* auðsalr.

auðrunnr, *m*, 'rigdoms-stav', *mand, Nj* 25.

auðrýrir, *m*, 'rigdoms-forminsker', *gavmild mand, Vell* 16.

auðsalr, *m*, *måske pl. tant, 'rigdoms-sal' = auðrann, Fj* 7, 8, *Ht* 102.

auðsaddir, *m*, 'rigdoms-uddeler', *gavmild mand, Hskv* 3, 5.

auðsénn, *adj*, *let at se, iøjnefaldende, komparativ, Mhkv* 23.

auðskati, *m*, *rig og gavmild mand, Gri Dropl* 1, *Anon* (XIII) B 57, *Þul* IV j 5. *Jfr* gollskati.

auðskeptr, *adj*, *let at skæfte, a-t spjór* *Arbj* 20.

auðskiptir, *m*, 'rigdoms-uddeler', *gavmild mand, Esk* 6, 60, *Pl* 17.

auðskjölq, *f*, *elvenavn, Þul* IV v 2.

auðskýtandi, *m*, 'rigdoms-uddeler', *gavmild mand, Esk* 6, 40.

auðskœfr, *adj*, *let at skrabe, høvle, glatte* (skafa), a-f efni mærdar, *digtnings-tømmer let at høvle, let digtning, Arb*j 15. **auðslongvir**, *m*, 'rigdoms-udsllynger', (gavmild) *mand, Gretis* 3.

auðsóttir, *let at hænte, erobre, opnå, a-tt jorð* *Steinn* 3, 7; a-tt orð, *samtale let at fá i stand, Stgv* 13, 13.

auðspennir, *m*, *rig mand* (egl. 'som har rigdom at ompspende', *tage vare på, spenna*), eller, *mulig rettere, til spennna 'forøde', altså 'gavmild mand', Bárð* 2.

auðspong, *f*, 'rigdommens spang', *kvinde, Korm* Lv 42, *Mv* II 14.

auðsporuðr, *m*, 'rigdoms sparer', *karrig mand, Ht* 98.

auðstafr, *m*, 'rigdoms-stav', *rig mand, Stgr* 31, *Merl* I 6.

auðsteinnir, *m*, 'som sender rigdom bort fra sig', *gavmild mand, Sturl* 5, 18.

auðstjóri, *m*, 'rigdoms-besidder' (jfr stýra auði), *Þorm* 1, 12.

auðsúgr, *m*, *kun i forbindelsen: a. jötuns, Anon* (X) *Lv* II B 6, *hvor det hele udtryk skal være synonymt med 'troid eller troid-kvinde', men forklaringen er vanskelig; 'rigdoms-suger' (SE: 'som tømmer guld-midler') giver ingen rigtig mening, medmindre der skulde sigtes til en (tabt) myte. Vokalens kvantitet er heller ikke sikker.*

auðsýtir, *m*, *karrig mand, (jfr sýta við gjöf), Pét* 52.

auðsær, *adj*, *let at se, a-tt, let set, indlysende, Stgv* 2, 8, *Leið* 43.

auðtróða, *f*, 'rigdoms-stang', *kvinde, Þjóða* 1, 17.

auðtrúi, *adj*, *lettroende, Hsv* fin.

auðtryggr, *adj*, *altfor sikker, tryg, Hsv* 11.

auð-Týr, *m*, 'rigdoms-Ty', *rig mand, Ht* 48.

Auðunn, *m*, *navn på Odin, Þul* IV jj 1. — *A. den røde* (12. årh.) *Rv* 26.

auðveitir, *m*, 'rigdoms-giver', *gavmild mand, Gunnl* Lv 4, *Þorm* 1, 1, *Hl* 14 b.

auðviðr, *m*, 'rigdoms-stav', *rig mand, Ht* 48.

auðvínir, *m*, 'rigdoms-ven', *gavmild ven, Arn* 3, 4. *Jfr* gjölvínir.

auðvörpuðr, *m*, (-aðar), 'rigdoms-uddeler' (varpa), *gavmild mand, Þmáhl* 12, *Merl* II 58.

auðvön, *f*, *håb, forventning, om (at opnå) rige gaver, Gráf* 11, *Sigv* 2, 9 (se róa).

auð-Vör, *f*, 'rigdoms-gudinde', *kvinde, ÞBrún* 1.

auðþeystr, *adj*, *let at sætte i stærk fart* (af þeysa; hás and-), *om digtet, St* 2.

auga, *n*, *øje, Vsp* 28, *Esk* 6, 61, *fyr* a-um *Hfr* Lv 1, *verða fyr* a-um *Stf* 9, a-u *standa mér, mine øjne rettes mod, Anon* (X) *Lv* 4, *visa* a-um *Hyndl* 6, *líta i* a-u *Vsp* 28, *Hym* 2, *svefr* kemr á a-u *Háv* 1, *setja fyr* a-u *Líkn* 42, a. *riðuðu Rþ* 21; *glíkr i* a-u *Sigsk* 39; a-na *hvarmar Ólvir* 2; *morg* eru dags a-u *Háv*m 82, *fornjósna*r a-u *Sigrðr* 27, *islenzk* a-u *Sigv* 3, 15, *svört* a-u *Gunnl* Lv 12, a-u *döpr* ok *móð Lil* 54, *öndótt* a-u *Þry* 27, *ötul* a-u *Rþ* 34, *Hhund* II 4, *hvöss* a-u *Hhund* II 2, *ormfrön* a-u *Jóms* 32, *öreið* a-u *Sigrðr* 3; *hrapa i* eld at a-um, *styrte sig i ilden med åbne øjne, Herv* II 17, *veita blindum* a-u, *om synet, Lil* 46; — *regn* a-na, *tárer, Esk* 11, 2. — a-um *fjarir* *Akv* 26 *er vist forsvundet*; *haga fyr* a-um *Has* 56 *er uklart, se* *haga*. — *Jfr* *hjalpar-, kamars-, klingru-*.

augabragð, *n*, *bevægelse med øjet, især om dets hånende skelen, verða at* a-i, *blive genstand for spottende blikke, for spot, Háv*m 5, *hafa at* a-i *Háv*m 30; — *auðr* es sem a., *som et blink med øjet* (rigdommen går så hurtigt som et blink, *er forsvunden i et øjeblik, Háv*m 78; *abs. a. (acc. temp.), et øjeblik (i tid), Lil* 94.

augfagr, *adj*, med smukke øjne, Ólhelg 10.

auglit, *n*, *syn*, fyr ossu a-i Has 33.

augna-gaman, *n*, øjens-lyst, hvad øjet fryder sig ved at se, Fj 5.

augna-rót, *f*, (pl. tant?), 'øjen-rod', det inderste af øjnene, Gd³ 7.

augsyn, *f*, blik, *syn*, Lil 15; v. l. augsjón, d. s.

Augustínus eller **Ogústínus**, *m*, Mgr 4. **auk**, *bindeord*, *adv*, = ok, og, også, findes nogle gange i hds, dog således at ok hyppigst findes som v. l.: a. nær apni Hávm 98, Hitt vas a. Vell 26, Yt 12, a. at isarnleiki Sigv 12, 14, Björn frák a. Sigv 12, 18, a. munu Nj 26. Det er rimeligt, at denne form ofte bør indsættes for ok i hds, især i de ældre digte.

1. **auka**, (-aða, -aðr), at forøge, give tilvækst, verðleikr a-aðiz Gd³ 39.

2. **auka**, (jök, aukinn), 1) øge, formere, forstærke, forlænge, a. ætt, ættir, formere sin slægt, fá börn, Guðr II 27, Rþ 40, a. aldr Merl I 6, Mhk 9, a. Pundi þegns gnótt, forøge Einherjernes tal, Vell 11, a. elda, forstærke bålene, Anon (X) Lv II B 1, a. kvæði Arn 2, 14, a. orð Lil 95, a. orði, tilføje et ord, Am 40; a. gjöld ESK 7, 2, a. vald Sturl 3, 20, a-umk sótt Has 47, a-sk annir Jóms 10, átta vetr a-sk til (tilføjes) Gd³ 49 (eller her af det foregående?), a. e-n med ennidúki, hæve en (pryde en) ved pandebind (diadem), Korm 1, 3; med præp. á, a. á brennur Bkreppl 7. — 2) ofte blot i betydningen: at udføre noget med kraft, uden at der er tale om nogen gradvis forøgelse eller forstærkelse, bevirke, forårsage, frembringe, a. óð, udarbejde et digt, Jóms 3, a. Yggs feng, d. s., Ht 31 (her kan dog betydningen 'at forøge' passe, da ordet står i begyndelsen af et nyt afsnit), a. Aureks drykk, d. s., Korm Lv 60; a. sókn (kamp) Eviðs 5, a. Yggjar leik, d. s., Pl 34, a. styr (v. l. efla) Jóms 12, a. ulfs verð (frembringe) Eskál Lv 2, a. hrafnir tafn Bjhit 2, 17, a. harðræði Þjóða 2, 2, a. aldrs rýrð Anon (XIII) B 26, a. sið þann Hl 6 b, a. kaf króki Þjóð A 4, 11, a. sér vansa Has 55, a. harm Am 58, a. frændsekju Sigv 7, 7, a. erfitt sinni Bár 5. — Part aukinn, forøget, forstærket ved (med), a. (jarðar) magni (Heimdal) Hyndl 38, Guðr II 21, a. hauks bjalfa, forøget med, iført, falkeham, Hausil 12, barni a., frugtsommelig, Vøl 36, flærðar a., underfundig, falsk, Has 39, a. ertu Vølsi, her synes a. at hentyde til, hvormed V. var omviklet, eller 'gjort kraftig' (ved konens præparering), Vøls 4; eigi a-t, ikke overdrevet, Jóms 22. — Nú hefr þú enn a-t þats áðan frögum Am 86, synes a. at betyde 'tilføje', iøvrigt er sammenhængen uklar. Jfr. grand- aukinn last-a., morð-a., ramm-a.

auki, *m*, forøgelse, a. Danmarkar, Danmarks forøgelse, Seiland, Rdr 13, a. moldar, muldforøgelse, i egl. betydning Herv III 3, mennesket, Rún 27; synðar a., syndsvægt, trykkende synd, Has 17; i

miklum a-a, om en kvinde (i et drømme-syn), i overnaturlig skikkelse, VGI 2; kveða lauki litit gætt til a-a, man siger, at kun lidet behøver man at give løget til at det kan vokse (tiltage); ordsprog om en, der er let at lokke, Hhard 13.

aukvisi, *m*, vanstægting, a. ættar Hálfis IX 16.

Aumar, *f*, (pl. tant.), øgruppe ved Rogaland, Omærne, suðr fyr A. ÞSjár 4, 1.

aumingi, *m*, (-ja), elendig person, EGils I 33.

aumligr, *adj*, elendig, stakkels, vidnende om nød og fattigdom, a. þræll Has 16, Mv III 27, a-g tunga Mv 15, a-g norn, ussel norne (såkaldt på grund af den af hende tildelte elendighed), Reg 2; a-g þor, stoderagtig færd, Sigsk 69.

aumr, *adj*, 1) ussel, elendig, a. auðar beiðir, om en mishandlet mand, Esk 6, 37, a-ar ferðir sst 6, 38, a-ir rekkar Pl 30, a-ir menn Lkn 27, Hsv 34, aum Éva Lil 66, aum þjóð Merl II 23; overført, a-ar þislr Has 38, a-t blóð Skota Arn 5, 7 (men her er a. v. l. for åmt, s. d.), aum óvætr Gd 59, aum ámgerðr (her er a. = aumlig om nornen) EGils 3, 10; ussel i foragtelig betyning; a-asta skauð Hjalmþ III 3; Nj 25. — 2) fattig, a. svá sem sæll (rig) Sigv 11, 15, óst fylgir a-s gjöfum Hsv 36, at a-u, efter fattig ævne, Leið 34. — ringe, om et digt (for at udtrykke digterens beskedenhed). — 3) følende smerte, aum í vomb, om en frugtsommelig kvinde, Bjhit 1, 2.

Aunn, *m*, ynglingeonge, Yt 15.

Aurboda, *f*, jættekvinde, Hyndl 30, Fj 38 (mulig forskellige); rettere Or-?

aurborð, *n*, egl. 'grusplanke' (af aurr: 'den planke, der hviler på jorden'), den anden planke fra kølen i hver skibsside, Pul IV z 10; — a-s eykr, skib, Vell 26, a-a meiðar, mænd, Hl 27 b; a-s varblik, guld, Olhelg 7.

Aurekr, *m*, jætte (vist for aur-rekr, SE: en dværg), A-s drykk, digterdrikken, Korm Lv 60. Jfr Aurnir.

Aurgefinn, *m*, okse (egl. 'som let bliver smudsig'), Pul IV ö 3.

Aurgelmir, *m*, navn på urjætten Ymir (har hensyn til den af hans legeme dannede jord), Vafþr 29.

aurglasir, *m*, eller Aurglasir, navn på en hal (?), Eir a-is, Sinnmara, Fj 28. Navnets betydning (den grus- eller fugtig-skinrende?) er uklar.

Aurgrímnir, *m*, navn på jætte, Pul IV f 2.

aurmyll, *m*, grusets (jordmuldens) kugle (klump), sten, a-s Narfi (v. l. vivils), jætte, Eg Lv 15.

Aurnir, *m*, navn på jætte (af aurr), Pul IV b 4, Bergb 9. 12; A-is jód, jætte, Orv (XI) 10, A-is spjalli, d. s., Sturl 4, 19.

aurr, *m*, grus, leret sandbund, sandjord, a. varð fyr nössum, om en der faldt næsegrus, Gunnarr, sporna aur Þjóða, 1, 3 (her måske i en mere alm. betydn-

ning; land), ægir hjarna blandinn við aur Yt 22; en mere alm. betydning har a. *Atv 10*, hvor det er alvernes navn på jorden, samt i hylja e-n a-i *HolmGB 6*; *omtrent = skarn*: a. á iljum (således *Munch* for tidligere læst *orr*) *Rþ 10*, a. *etr iljar Grott 16* (om det fugtige ælte), *treðja* (troða) a-i *Ghv 16*. I en kenning: a-s epli, sten, *Bergb 3*. Jfr hvíta-a.

aurriði, m, forel (aur, riða, flette), *Þul IV x 1*, *Sigv 13, 1*; a. strandar, orm, slange, dens stallr, guld, *ESk 13, 10*. Jfr myrk-, stírd-.

aurtröð, se örtröð.

aurugr, adj, grusfyldt, grusblandet, a. foss om vandet af Mimisbrönd, hvormed *Mimer* overøser *Yggdrasil*, blandet (jfg. *Snorre*) med det omkring liggende fugtige grus, ler, *Vsp 27*; *Müllenhoff* har (*D A V 34*) villet forstå ordet som 'vandrig', hvad det dog næppe kan betyde; *argu baki Lok 49*, med fugtig, klam ryg (om *Heimdal*) er vistnok at forstå som ørgu b. af ørdigr, s. d.

Aurvangar, m, (pl. tant), *Grusvange*, mytisk lokalitet som dværgehjem, A-a sjöt *Vsp 14* (næppe af et maskul. -vangi).

Aurvangr, m, navn på en dværg (jfr. det foregående), en dværg fra *Aurvangar*, *Vsp 13*, *Þul IV ii 3* (v. l. -vargr urigt.)

ausa, (jós, ausinn), øse, øse op, a. austr vingnóðar *Hertýs* (se austr og vingnóð) *Vell 3*, a. *Ellida*, øse E. tom, *Friðp I 10*, absolut *Njáll, lv 15*; a. vatni, overøse med vand (ved navnegivning), *Rþ 7* o. s. v., a. auri, overøse med grus (dynd), *Vsp 19*; a. blóði frammi *VGI 6*, a. sandi, lade sand flyve, *Sturl 3, 13*, á sér a-sk *Vsp 27*; a. hrópi ok rógi á e-n, overøse en med, *Lok 4*; part. ausinn, a. Öðreri *Hávm 140* om skjaldedrikken, øst op af eller med (?) *Ödrøre*, snarest det første, a. (v. l. orpinn) *haugi Yt 36*, a. sandi, begravet, *Oddi 5*, a. moldu, grundu, d. s., *Herv I 2*, *Nkt 65*.

austan, adv og præp, 1) østfra, om rejser til *Bergen* (sydøstfra) *ESk 9, 4*, *knerrir kómu a.*, 2) fra Norges sydøstlige dele, *Harkv 7*, ó fellr a. (åbenbart efter norske forhold) *Vsp 36*, a. *komnir Hhund I 34*, draga (dag) a. *Vafþr 13*; især med Norge som udgangspunkt: *Bbreiðv 5*, allvaldr a., *Sigv 1, 9*, *Orv (XI) 8*; med Danmark som udgangspunkt, herr a. *Sigv 10, 7*; hregg a., 2) sydøstfra (efter forholdene i østerbygden i Grønland og drivisens bevægelser) *Am 18*; med Garderige som udgangspunkt, a. ór *Görðum Mark 1, 5*; med jætternes verden som udgangspunkt, *Hrymr* ekr a. *Vsp 56*, jfr *51*, *Hym 35*; fyr a. abs., i østen (2) i *Sverrig* *Sigv 1, 1*. — 2) præp. med fyr, fyr a. med acc.: *Elivága Hym 5*, *dyrr Bdr 4*, borg *Grott 19*, *Geitkjör Sturl 2, 7*; uden fyr med acc.: a. ver *Ht 82*, — med gen., a. *fjarðar Þskakk 3*, *Nkt 65*, *Ht 63*.

austanvindr, m, østenvind (2) medbör fra Norge til Island), *Gunnl Lv 6*.

Austfirðir, m, Østfjordene på Island, *GAsh*.

austker, n, øsekar, *Þul IV z 10*.

austkylfa, f, østkølle, en kølle fra øst, ironisk betegnelse for de norske stormænd fra det sydøstlige Norge, der kæmpede imod Harald hárfagre i *Hafsfjord*, æstusk a-ur *Harkv 11*; v. l. er *aðkylfur = mænd i alm.* (kylfa = stafr i kenninger).

austmaðr se austmenn.

austmarr, m, (-ar; ud. pl.), det østlige hav, 2: *Østersøen*, = *Eystrasalt*, *Yt 25*.

austmenn, m, (findes i poesien kun i pl.), de norske, *Þfagr 8*, for a-manna *Þhornkl Lv*; allvaldr a-manna, *Harald hárfagre*, *Harkv 9*.

austmørk, f, skov i østen, 2; i *Sverrig*, som v. l. til austr *Yt 18*.

1. **austr**, m, (-rar; ud. pl.), skibsbundens (sø) vand (som skal fjærnes ved øsning, ausa), *Eldj 1*, *Arngr 2, 2*, standa i a-ri *Frþ I 5*, með a-ri *Hym 27* (með = til ligemed); a. vingnóðar, den væske, der øses op af 'vinskibet', 2: *Ödrörer*, digterdrikken, ausa a. vingnóðar, at digte eller fremføre et digt, *Vell 3*.

2. **austr**, egl. subst. n, men brugt som adv., 1) om himmelegnen øst, stædligt i østen, østerpá, (om jætternes hjem) *Vsp 40*, *Hárð 29. 30*, *Anon (X) Lv III C 3*; a. enda fólgu *Hhund I 4*; a. bruges om forskellige lokaliteter østfor Nordmænd og Islændere, østerpá, a. i *Bolm Hyndl 24* (B. i *Sverrig*), of a. *Yt 18*, a. und *Aðisli* (2) i *Sverrig* *Þul II 3*, (om *Götland*) *Sigv 3, 18*, (om Norge) *Sindri 5*, *Vell 9*, *Hfr 1, 1*, *Giz 2*, jfr a. of mar *Hfl 18* og *Ísldr 12*, (om Danmark) *Eg Lv 8*, (om *Venden*) *Hfr 3, 24*, om *Garderige* *Hfr 2, 2*, *Krm 3*, (om *Biarmeland*) *Gráf 5*, (om *Miklagård*) *Þjóða 3, 6*; (om Norges sydlige del i modsætning til den nordlige) *Hál 15*. — 2) mod øst, skriða a. *Vøl 4*, líta a. *HHj 29*, kanna leið a. *HHund II 6*, líta a. *Sigdr 11*, koma a. *Am 98*; a. heðan *Lok 34* má, hvis ordene er rigtige, forstås som 'i øst herfra', 2: med talerens hjemstavn som udgangspunkt, heðan er så væsentlig overflødig; — komparativ *austar* med dat.: *Elli a.*, østenfor E., *Þham 4*.

auströr, f, (-ar), rejse, tog mod øst, *Ill 1, 2* (2) til *Miklagård*?; i plur. (om Tors rejser) *Lok. 60*; om rejser til *Sverrig* *Ragn V 3*.

Austrí, m, Den østlige, dværgen, der — i øst — bærer himlen, *Vsp 11*, *Þul IV ii 3*; A-a burr, dværg, *Hfr Lv 5*, erfiði A-a, himlen, *Arn 5, 24*, sótt *Áms* ok A-a, digterdrikken, digtet, *Ófeigr 5*.

austrkonungr, m, konge i østen, 2: *Sverrig*, *Yt 16*, *Hál 6*.

austrleið, f, østlig vej, 2: østligt land, om *Finlands* kyst *Sigv 1, 3* (ordene er adskilte ved imesis).

austrlönd, n, pl. østlige lande, om de baltiske egne, *Gráf 3*.

austrvegr, m. (pl. -ar), *østlig vej, ɔ: østlige lande, i sing. om de baltiske landes kyster: of a-g allan Mark 1, 4, i a-i Ragn IX 1, Sqrþ, — i plur. om Sverrig: á a-a Sigv 3, 21, Yt 9; om jætternes verden: Lok 59.*

Austrvindr, m. pl., *Øst-Venderne, Þjóð A 2, 1.*

austrœnn, adj. *østrôn, hørende til eller hidrørende frá øst (østen), a. vindr Rv*

22, a-n flaut (norske skibe) *EBrún, a-t man, trælle fra østen, Harkv 16.*

austskota, f. *øsekar (f. austr-; skjóta), Hym 27.*

ax, n, aks, *Pul IV ddd 1, Gautr I 4; a. tekr við fjölkyngi Hávm 137 (jfr. W. Cederschiöld Arkiv XXVI, 295), a. óskorit Guðr II 22.*

axllimar, f. pl. *'skulder-grene', armene, Korm Lv 43.*

Á

á, *præp. med dat. og acc. A. med dat. (står ofte efter subst.), 1) på, hvad enten der er tale om en fast forbliven, hvilen, (væren, sidden, ståen) på, eller en bevægelse på, indenfor, henover, et sted, á Borrói Yt 32, á Holti Yt 32, á Vendli Yt 19, á Þótni Yt 30, á Ræningi Yt 27, á Lófundu Yt 23, á Gnitahéiði Grip 11, á Geirstoðum Yt 36, á Okólni Vsp 37, á Gimléi Vsp 64, á Snægrundu Ísldr 3, Sigtúnun á Orv IV a 4 (her væntede man snarere i), á Björgyn Nkt 71 (herom gælder det samme; á er vist her en fejl for i); á Hófvarpni, på (hesten) H., SnE I, 118; á landi Gri 12, á jorð Lil 22, á jarðriki, Esk 6, 62, á (v. l. of) sæ Hfl 15, á sandi Rdr 10, Gldr 8, á fjalli Grip 15, á heidi Gldr 1, á bergi, stående på klippen (rigt.: af b.), Reg 18, á beði (beð) Yt 3. 34, Ghv 19, Hamð 6, á himnum Rekst 33, á lopti, (svævende) i luften, Þdr 17, Vsp 46, Þry 10, á sundi, (svævende) på vandet, svømmende, Hfr Lv 15, Sigrdr 10, á floti Hávm 154, á vatni, på overfladen, Ív 43, á veg (vegi) Eg Lv 23 (her måske acc?), Sigrdr 26, á brautu, på (d. v. s. lige ved) vejen, Hávm 34, á bæ Þmáhl 13, jfr á bænum Skraut O, á búi Hávm 83, á mó (troðna) Eg Lv 9, á brú Haustl 13, Fáfn 13, á broddi (raðar) Yt 31, á haugi Vsp 42, Þry 5, Skí 11, á viðum Hhund I 41, II 33, á horni Harkv 2, á meiði (hanga) Hávm 133, á (viðar) rótum, (siddende) på rødderne, Skí 35, á asklium Hhund II 50, á isi Hávm 90, á karfa Eg Lv 22, á ǫndri Rdr 16, á skíðum (skriða) Rognv 1, á brøndum Hávm 2, á ǫrum (ganga) Rst 25, á höfði (róa), (siddende) på hovedet, Anon (XI) 13, á botni Rdr 7, á laui Rdr 4, á penningi Rdr 12, á kerlaug (?), Hhárf 1,*

á beinum (brinna) (om kostbarheder, lagte på det brændte legeme) *Sigs 52, dúkr á halsi Rþ 16, á baki (hests) Hamð 14, men á baki brinna, på, over, ryggen (hovedet) på en, Lok 65, á armi Korm Lv 39, Hhund II 48, á val (standa) Hamð 30, á kvernum (standa), ved kværnen, Hhund I 35, á lúðri (mala) Grott 5, á hverfanda hvéli (sköpuð hjörtu), på et drejende hjul (og drejende selv med), Hávm 84; á þingi, á máli Vsp 48, Þry 13; á golfi Rdr 4 er rimeligvis fejl f. i g. se golf; endelig kan hertil føres á fitjum Vþl 29 s. fit. — 2) nærbestægtet med den rent lokale betydning er den, á har i forb. *buldren, bragen på noget, á brynjum, skyrtum (bresta) Eyv Lv 7, Hfr I, 8, á snekkjum (lemja) Ht 38, á glotkylli (gjalla) Anon (X) II B 8, á höfuðstafni, á sýju (gnýja) Hfl 11, Jóms 16, á hlífum (hlömmun) Harkv 9, (skella) á hælum Hym 34, jfr (brjóta bág) á e-m Þdr 4, (standa) á halsi e-m Hhund II 30. — 3) på, om bestanddel af, egenskab eller kendemærke på en, ens legeme eller sjæl, (hendr) á henni, á Herkju GSúrs 28, Guðr III 10, (skalli) á goða Anon (XII) B 9, (hý) á hnakka Anon (XII) B 12, (skopt) á hersi Sigv 12, 28, (líki) á e-m Alv 2, (lítr) á e-m Hhund I 48, (mark) á máli Þorm 2, 6, (deili) á e-u Esk 6, 41, (lýti, mein) á e-m (e-u) Korm Lv 5, Þorkham 1, 1, Grip 22, (sár) á e-m Eskál Lv 3, (gróðr) á kauða Esk 13, 6, (víti) á sér Þorm 2, 2, (brenna) á hǫndum Grettis 8, (kalinn) á knéi Hávm 3, jfr. höfuðit á (adv.) Hárb 15, (skakkr) á beini Hym 37, (íðrar) á e-m Am 69. — Lign. om døde ting, (løstr) á ljóðum Anon (XIII) B 13, (gluggi) á borði, på skibssiden, Þbj.skakk 1, (dyrr) á Val-**

hollu *Gri* 23, (rún) á horni *Eg Lv* 3, *jfr* (hlið) á frændgarði *St* 6. — *Bestægtet hermed*: (hafa) á skriptum, á hannyrðum *Guðr II* 15, (byrða) á borða *Guðr II* 16. — 4) *lokál betýðning er klar i*: (bíta) á skeggi *Þjarl Lv* 3, (hanga, draga) á ǫngli *Rðr* 18, *Hym* 21, (stangask) á ǫnglum *Lil* 56, (særa) á rótum *Hávm* 151 (*ívívlsomt stæd se særa*), (negldr) á steinum *Sól* 65, (taka) á mǫndli *Groft* 20, (fá) á premi *Hym* 34, (þrifa) á Þjazá *Lok* 50, (taka) á funa *Gri* 42 *se funi*, (taka) á e-m *Grettis* 8, (leggja hendr) á e-m *Brot* 4, (þerra) á skauti, á e-m *Korm Lv* 51, *Lok* 4, (bíta) á sveitum *Svarfd* 13, (halda) á keru *Hávm* 19, (steikja) á teini *Am* 83, (standa) á enda *St* 4, (standa) á hendi *St* 19, (liggja) á ferli *Þjóða I*, 14, *jfr* (berja) á konum *Hárþ* 38, (stinga sverði) á storðar lykkju (*snerere dað. end acc.*) *Krm* 1. *Herfra er brugen overført til andre udtryk som*: (halda) á logum, fǫr, sýslu, sári *Sigv* 11, 4; 12, 27, *Lok* 55, *Rþ* 14, *ÞKolb Lv* 5, (taka) á rós *StHerd* 3, 4, (vesa) á sinnum *Harkv* 8, *Vafþr* 4, *Rþ* 32, (vesa) á króki *Ófeigr* 4, (vesa) á njósn *Hávm* 112, (vesa) á leitum *Fj* 2, (hafa sik) á hófi *Lok* 36, (sigr) á spjótum *Draum (XI)* 6, (hugr) á hvǫrfun *Sigsk* 37, (bót) á e-u *Gd* 28, (eign) á e-u *Lil* 84, á bœn *EGils* 1, 4. — 5) *efter verber i bet. at rædfarve, hævne, prøve, nære m. m.*, (rjóða vápn) á e-m *Yt* 12, 17, *Grip* 50, *Fáfn* 1, (reyna vápn) á fjándum *GSúrs* 2, (hefna) á e-m *Anon (X)* I B 1, *Hálfss* 1, (fremjask) á e-m *Gist* 1, 17, (auðit sigrs) á e-m *Krm* 15, (vinna sigr) á e-m *Gðþ* 28, (sælask) á sjúkum (svikum) *Hsv* 70, (mœðask) á óði *Leið* 44, (bergja) á blóði *Orv* 4, 8, (ala) á féi *Hfr Lv* 12, (seðja) á virði, á hræum *ÞTref* 3, *Hhund I* 44, (springa) á hræum *Hhund* 2, 33, (fœða) á beinum *Guðm. Asbj.*, *jfr* (fullr) á tafni *Vell* 36. — 6) *I følg. forbindelser, (orð leikr)* á e-u *VGl* 8, (vita orð) á e-u *Brúsi*, (eiga sakar) á e-m *SnE II* 226, (halda vǫrð) á e-m *Vígl* 20, (verða) á munni *Hfr Lv* 20. — 7) *efter substantiver, der bet. sindsstemning: lyst, vrede og lign.*, (hugr) á gunni, á víli *Korm Lv* 15. 31, *Hhund II* 14, (þekt) á kvæði *Leið* 44, (þokki) á e-m *Lil* 41, (hermð) á hesti *ESk* 13, 8, (skynjar) á e-u *Heinrekr*, (torvitni) á e-u *Vafþr* 1, (if) á e-u *HHjörv* 33. — 8) *foran tids-substantiver, á æfi* *Arn* 6, 12, á sumri *Háv* 12, *Jökull* 1, *Arn* 5, 11, á vetri *Þjóð A* 1, 19, *Arn* 2, 14, á hausti *Bhit* 2, 11. 24, á mánuði *Hávm* 74, á (5) dögum *Hávm* 74, á (morgum) degi *Sól* 74, á nóttum *Hynd* 46. 47, á morni *HolmgB* 3, á optnum *ÞKolb Lv* 1, á kveldum *Rognv* 11, á svipstund *Þjóða* 3, 16, á méli *Jóms* 18, á (skǫmmu) bragði, *i løbet af (en kort) stund, Anon (XIII)* B 26, á fresti, frestum *Ólhelg* 8, *Anon (XII)* F a 4, á lesti *Steinarr* 2 og fl. st., *Am* 67; á jólum *Sturl* 8, 1, á (efsta) dómi *Has* 6. *Særskilt*: á laun *GSúrs* 4, *Anon (XIII)* B 30.

— 9) á (at) móti, á (i) miðli (milli) *se* mót, milli. — 10) *adverbielt står á f. eks. á sér, man ser det på (mig), Þorm* 2, 27, *Am* 43, if er á *Hávm* 108. — 11) *urigtigt er á: á halsi (f. at) Korm Lv* 4, á fótum (f. at) *Hálfss* 7, 7, á bragar stétt (f. af?) *Hhárf* 1, á þolli (f. und) *Vsp (Hb)* 20, á sjónum (f. sjónum) *Sól* 43, á hefndum (f. at) *Sigsk* 41, samt á *Gri* 33, á vǫrnun (f. firr?) *Eg Lv* 46. — B) *Med akkusativ (også her ofte efter det styrede ord), 1) til, (op) på, (ud) på o. s. v., betegner hovedsagelig en bevægelse, legemlig eller tænkt (figurlig), hen til, i retning af noget, (ganga) á Fjón, göre landgang på Fyn, Valg* 7, á Upplund *Sturl* 4, 2, (bera randir) á Sandey *Bjkrph* 7, (út) á Rím *HI* 4a; (ganga) á land *HHjörv* 22, á trjónu selmeina *Sindr* 2, (elta) á land *Sturl* 6, 1, (ja, standa) á land *Þjóða* 1, 24, á bjóð *Hfl* 2, (koma) á mold *Grip* 53, á mó *Þdr* 3, *Anon (X)* *nidvers (Har. blåt.)*, á troð *Hák* 20; á alda vé jaðars (*rett. f. vés jaðar*) *Hávm* 107, á himin *Vafþr* 46, *Sturl* 4, 35, *Bdr* 12, (bera) á lopt *Gri* 1, á munnlaug vinda *Rðr* 20, á lög *ÞKolb* 3, 3, *Gldr* 3, á mar *Gldr* 2, á grœði *Arn* 2, 16, (fljúga, reka) á sæ *Skall* 1, *Eyv Lv* 6, á haf *Sindr* 7, á vág *Hym* 17, á máskeið *Arbj* 24, á flot *Hfl* 1, (falla) á rein *Róða* *Sigv* 2, 3, á braut, brautir *ÞSnep, Eg Lv* 1, *Sigv* 3, 15, á veg *Eg Lv* 37, á víða vega *Sigdr* 18, á munvega *St* 10, á austurvega *Yt* 9, á norðurvega *Hhund* I 4, á fjall *Þmáhl* 10, á bjarg *Þstuttf* 1, 4, á vøll *Hák* 4, á sjöt *Hák* 20, *Fj* 25, á bekk *HolmgB* 3, *Vafþr* 19, á rökstóla *Vsp* 6 o. s. v., á golf *Hym* 14, á beð *Sigsk* 8, *ESk* 11, 5, *Lok* 52, á dýnu *Bjhit* 2, 2, á bál *Vafþr* 54, *Anon (X)* B 3, *Bdr* 10, á eld *Fj* 16, á hræ *Eg Lv* 20, *SnE II* 142, á flótta *Vell* 29, (riða) á bak *Gunnh.*, (renna) á hilmu *Yt* 24, á mengi *Torfe* 1, á gumna *Hamð* 25, á brjóst *Hhund* II 45, á kanpa *Hamð* 20, á mik *Anon (X)* III C 2, (bera vápn) á e-n *Yt* 5. 6, (etja) á e-n *Yt* 4, (ráða) á e-n *Merl* I, 37, (snúa e-u) á e-n *Sturl* 4, 10, (ausa) á e-n *Lok* 4, (leggja) á e-n *Tindr* 1, 4, (herja) á e-n *Orv VII* 23, (ljósta) á nasar *Ísldr* 16, (bysja) á eggjar *Hhund II* 10, (festa, hengja) á galga, á súlu *Am* 59, *Rognv* 7, *Am* 5, (bera) á seyði *Haustl* 2, (egna) á ǫngul *Hym* 22, (koma) á seil *Þdr* 9, (draga) á bast *Völ* 9, (binda) á skip þislar *ESk* 13, 6, (hefja) á hest *Sól* 51, (hlaðask, hlaða) á bógu *Ghv* 7, *Grip* 13, (leggja sǫðul) á Sleipni *Bdr* 2, (risa) á sporð, á kné *Mhkv* 5, *Hym* 31, (aka) á bug *Mhkv* 7, (fara, hrynja) á hæl *Arn* 6, 11, *Sigsk* 69, (drífa) á hæla *Har Sig* 11, (drekk) á mik *Friðþ* 1, 8, (drífa) á húfa *Njáll*, á andra *Eskál* *Lv* 2, (hrinda) á hurðir *Fj* 43, (ganga) á mála *Bolv* 3, (snýja) á vǫru *Eyv Lv* 12, (rigna) á fjör *Vell* 11; á þing *Hym* 39, á vit *Yt* 3, *Eg Lv* 28; (gengt) á ts *Mhkv* 12. *Hertil kan utvungení (i enkelte tilfælde er forholdet klart) føjes udtryk som*: á hlið *St* 14, *Arbj* 10, *ESk* 12, 15, *Orv* VI

2, á annan veg *Sigs* 23, á þrjá vega *Óri* 31, á margu vega, margan veg *Sól* 18, *Ghv* 9, á (hægri) hönd *Sigv* 12, 22, á engi hlut *Sigs* 39, (sitja ɔ: *have sat sig*) á einn bekk *Orv* IVβ 4; á báða bekki *Sigv* 13, 9, á annat borð *Hjálmþ* IV 19, á tvau borð *Friðþ* 23, á austrvega *Sigv* 3, 21, á suðrvega *Guðr* II 8 (*hver dog líta er gædt forud*), á meðal *Gísl* 1, 18, *Nkt* 59, samt *udtrykket*: á (danska, manns) tungu *Sigv* 1, 15, *Mark* 1, 27; *Grip* 17. — 2) *en tænkt bevægelse (til, på) foreligger i*: (ljúga) á e-n *Sól* 67, *Grip* 48, (leggja fjón, mætur) á e-n *Hfr* Lv 7, *Ol bjarn*, (skella) á e-n *GGalt* 2, (fá) á e-n *Hávm* 93, (leggja leyfi) á e-t *Þjóða* 4, 20, (skora) á e-n *HolmgB* 1, (orka) á skip *Hávm* 82, (yrkja) á sól *Heiðr* 15, (stunda) á e-t *Lil* 65, (lúka dómi) á e-n *GSúrs* 12, *Has* 36, (fara) á svik *Sigv* 11, 7, (draga) á talar *Stefnir* 1, (ganga) á sceri, sættir, frið *Rognv* 42, *Obreiðf* 2, *Illugi* 1, 3, (fíkjask) á fé *Sól* 34, (venjask) á e-t *Hfr* 2, 4, *Leið* 7, (þogn slær) á þegna *Sigv* 11, 12, (vinna) á mik *Has* 11, (hallar, hall) á e-n, ýmsa *Ingi* 2, 3, *Mhkv* 26, (ferr hvert) á annat *ESk* 6, 46, (bita lýti) á lim *Hf* 10, (sár tellr) á il *Sigv* 3, 3, (líða) á aldr *Amundi* 4, (koma, komask) á tal, á þrefa *Friðþ* 1, 4, *Mhkv* 4, (hætta) á hættu *SnE* II 218, (ganga falla) á hendr, hönd *Mark* 1, 21, *Rst* 8, *Am* 99, *Eyv* Lv 10, (skera) á hals *Am* 79, (auka) á brennur *Bjkrph* 7, (treysta) á dømi *EGíls* 2, 7, 16; (drekka) á mey *Korm* Lv 58, (koma flóttu) á bak e-m *Ég* Lv 9, (hrœra) á þoru fægi *Hfl* 20 (19; *reittere of*), (biðja læs) á líðu *Hávm* 136, (koma) á auga *Háv* 1; (bera) á rof *Hfl* 20. — 3) *en lign. tænkt bevægelse ligger til grund for* á med *acc. efter verber, der betegner at se, høre, tænke, kalde, tro og lign.*, (séa) á Sögu *Hfr* Lv 24, *jfr* *Sól* 41 (*hvor á vistnok ur. føjes til*), (séa) á sumbl *Lok* 23, (stara) á e-n *Rdr* 17, *Korm* Lv 4, *Ski* 28, (hara) á e-n *Ski* 28, (gnapa) á mar *Hávm* 62, (gapa) á sjót *Anon* (XII) E, (líta) á lok *Leið* 45, (auga, brenna, skina) á e-n *Korm* Lv 2, 3, *Húsd* 4, *jfr* (sól skein) á steina *Vsp* 4, (vísa augum) á e-n *Hyndl* 6, (heyra) á forsa, skræktun *Egill* 6, *Am* 64, (hyggja) á mjöðrykkju, kvíða, flóttu, sáttir, harðræði *Harkv* 11, *Þmáhl* 15, *Hfr* 3, 2, *Þorl* *fagr* 2, *Am* 49, — *derimod bet. hyggja á grið* *Am* 33 *noget andet se hyggja*; (lýsask) á við *Völ* 4, kalla á e-n *Völ* 23, (heita) á e-n *Hák* 3, á guð *Sól* 27, (kveða) á víði *SnE* II 202, (trúa) á e-n *ESk* 6, 14, *Hyndl* 10, (minnask) á e-t *Þorm* 2, 3, *Þstutt* 2, 2, *Vsp* 60, (grimmask) á e-n *Gd* 41, *jfr* (orð smíðask) á silkiskorðu, *på, imod, Mv* I 5. *Hertil hører lignende udtryk efter adj. (part.), der betegner en sindsstemning*, (hvatr) á dýrðir *Stefnir* 2, (gjarn) á e-t *Jóms* 17, (œstr) á ímu *Hhund* I 53, (eggjaðr) á hvót *Þorm* 1, 7, (samr) á sáttir *Jóms* 24, (tíðr) á smíðar *EGíls* 3, 4, (trauð, fús, hönd) á venju

Has 42, *Ht* 26, *jfr* (vún) á e-t *Lil* 5. 4) *temporale udtryk*, á dag þriðja *ESk* 6, 4, á vár *Hárð* 35, (gær) á morgun *Hhund* II 12, *Hárð* 3. — 5) *enkelt stående er*: (vant) á e-n *Hamð* 27. — 6) *med mediale former forbindes* á, *hvor det da styrer det i disse liggende sik*, blásask á *Merl* II 16, rennask á *Anon* (XII) F 3, kastask á *Gdβ* 27, hoggvask á *Reg* 3, hrindask á *Gdβ* 51, gangask á *Vsp* 26, verpask á *Vafþr* 7, *Am* 42, ausask á *Vsp* 27. — 7) *adverbielt er*: es heyrir á, som hører þá (*sangen*), *Darr* 10, minnask á (hvat) *Líkn* 46, á reist *Ski* 36, á létu *Völ* 8, á logðu *Völ* 12, á leit *Guðr* I 14, á vísat *Am* 12, á mun gæða *Am* 71.

ábóti, m, abbed, *Gdβ* 44.

ábrandr, m, 'elv-brand', guld, verpr ábröndum, *han kaster, deler, guld ud, Hfl* 16; *iøvrigt er á- rettelse f. æ.*

ábyrgð, f, ansvar, selja af á., *frasige sig ansvar, Hfr* Lv 21.

Ádám, m, Adam, *SnE* II 242, *Lil* 12. 13 o. s. v.

Adriánús, m, kejser A., *Pl* 58, *Mey* 58.

áðan, adv, för, i tidligere tider (*afstanden i tid kan både være lang og kort*), om meget gammel tid: *Yt* 18; = för (*overhovedet, modsat 'nu'*) *Vell* 31; om en mindre tidsafstand: *Sigs* 11, *Eg* Lv 26, *Ött* 2, 8, *Þham* 1, 5, *Vell* 16; om en ganske kort tid: *Gri* 54, *Am* 86, *Þjóða* I, 15.

áðr, adv, 1) för, tidligere (= áðan) *Eviðs* 5, *Hyndl* 14, *Am* 62, 71, *forstærket med tyrr* *Sigv* 12, 2. — 2) för noget andet fremtidigt, *Völ* 33, *Am* 43, 87, 100, *Jör* 5. — 3) för end, med præes. ind. (om noget der virkelig er sket), *Vsp* 45, 47, *Bdr* 11, *HHj* 23, *Guðr* II 31, *Vsp* 4, 33, *Hárð* 3, *Hhund* II 4, *Am* 4, *Gldr* 2, 8 (*vistnok således*); — med præes. conj. eller impf. conj. om noget fremtidigt, tænkt ('for man skal, skulde'), der dog ofte må tænkes som virkeliggjort (f. eks. i en sætning: áðr *Rafn* fellir, för R. skulde falde, men han faldt i virkeligheden), *Hávm* 1, *Vafþr* 47, *Ski* 39, 41 o. s. v., *TorfE* 4 — *Vafþr* 29, 35, *Hym* 1, 15, *HHj* 37, *Guðr* III 7, *Haustl* 6, 20, *Gldr* 1, *Krm* 5, 6, 7, *ESk* 6, 14, 15. *Enkelte gange findes en (ældre: an) tilføjet*: á. en (*þorir*) *Hfr* Lv 16, á. en (*þoru*) *GSúrs* 30, (*kníðu*) *Olhelg* 2, á. en næði *Hfr* 3, 17. Om hele dette spørgsmål (áðr: áðr en) se *K Gísl* Nj II 877—95 og *Kraut*: *Arkiv* XIV, 271 ff. — 4) á forbindes med síðan: á. ok síðan, för og senere, *Has* 29, *Skúli* 1, 1. — á. . . . á, för . . . för end, *HHj* 43. — 5) *Hym* 12 er apr vist fejl f. afr, s. d.

áðu, (aðo hás), er vist fejl f. háðu (*SE*) *Þdr* 9.

áfa, f, (med lang rodvokal), ioll oc áfo (*færi ek ása sonum*) *ytrir Loke, Lok* 3; *hertil synes at svare i v. 4: hróp ok róg, dog er det ikke nødvendigt, at ordene helt skal dække hinanden; Bugge har*

(udg. s. 421) sat æfr 'hidsig, vred' i forb. med á., hvorefter ordet skulde bet. 'hidsighed, voldsomhed'; voldsom strid', og dette er rimeligvis rigtigt; et andet ord er ófa, s. d.

áfáll, n, 'styrtesø, bølge, der bryder ind over skibet, áföll Hfr Lv 3, men ordet er vist fejl f. álföll, s. d.

áfengr, adj, virkende på (fá á), forårsagende, þat varð áfengt af ástum í ást, det blev virkende, kraftigt, til at vække kærlighed af kærlighed (gensidig kærlighed), Vitn. 4.

áfestandi, m, som fæster noget på noget (festa á), á. ægis hesta, som fæster (sejl, ror o. s. v.) på skibene (næppe en, der ved landingen fæster et skib), efterklassisk kenning, Nj 12.

áflöð, n, 'elv-oversvømmelse', flom, MhkV 26.

Ágáða, f, Agatha, Mey 26 (gáð: frið).

Ágápitus, m, Pl 6 (ág: fág).

ágirni, f, begærlighed, Pét 3, á. seims Ófeigr 3, frost á., begærlighedens frost, kulde, Lil 78.

ágjarn, adj, begærlig, á. við auðgefendr Nkt 6.

ágæti, n, (også i pl.), berømmelse, ry, noget at rose sig af, Nj 24, leita sér á-s (v. l. ágæta) Jóms 11, til á-s Am 102, á. jarls, en jarls ry, Anon (XII) C 6.

ágætismaðr, m, berømt, udmærket mand, (om Torgils Oddason) Anon (XII) B 7, á-menn Pét 9.

ágætligr, adj, udmærket, á-g minni Hsv 102.

ágætr, adj, udmærket, berømt (gætr, hvem man finder behag i), á. barmi Eg Lv 10, á. óðlingr ÞSjár 3, á. Eysteinn, Esk 6, 71, om jomfru Maria Lil 90; á-ir hestar Þul I a 1, á-tt land (Norge) Sigv 3, 10, á-t dýrð Esk 6, 11, á-tt fall SnE II 222, á-t mæti Am 70, ágæt tignarsæti Lil 62, á. bragr (på grund af indholdet) Esk 6, 1; á. af e-u Ísldr 8.

áhlaup, n, løben på, mod, fremfusende angreb, Vigl 15.

áhlýðandi, m, part., hørende på, i påhør af, Vitn 20, (dat. abs.) Mv I, 2.

áhyggja, f, bekymring, Pl 38; bera á-ur, nære bekymringer, Hsv 60.

ái, m, oldefader, Þul IV j 8; som egenavn Rþ 2; som dværgenavn Vsp 11. 15, Þul IV ii 3.

ákafa, adv, voldsomt, meget, á. snarpr Ísldr 20.

ákafir, adj, voldsom, stærk, á. bardagi Merl II 36.

ákall, n, egl. kalden på, påkaldelse, veita á. á nafn, påkalde ens navn, Mv II 22; banna á. forbyde, hindre påkaldelse, Grett 2, 3, meningen er dog her dunkel; SE har opfattet det som 'at hindre en i at (påkald =) tale (fauces obtorquere)'; snarere syntes det at måtte bet. 'krav, fordring'.

Áki, m, Vagns fader, Jóms 8 og fl. st.

Ála, f, norsk ø, Þul IV bbb 6, uvist hvilken (se P. A. Munch Ann 1846 s. 92)

Álasund, n, sund, uvist hvor, Krm 20; et Á. skal findes på Shetland, men det er vistnok fejl for Jala- (jfr GVigf. bemærkning til registeret i Icel s. 1).

álegr, m, (-jar), 'elv-knokkel', sten, á-jar Yggr, stenens Odin, jætte, Arn 3, 11.

Áleifr, m, mandnavnet Olafs ældste form, der synes eneherskende i tiden før omtr. 1100, Ál- findes i rim (f. eks.: stál, mál o. s. v.) omtr. 20 gange (hos Egill, Ulfr, Sigvatr lige ned til Steinn Herðisásson og Hallar-Steinn), leifr omtr. lige så mange gange (rim: reif, kleif, þreif, o. s. v.) lige ned til Olafsdrápa (pseudo-Halfred): Ól- findes hos Steinn Herd., Einar Skúl., Hallar-Steinn (rim: sól, ból, tól, stól, [af stál]); i pl. findes Álafar (:göfu) Sigv 11, 5.

áleitni, f, (ud. pl.), lyst, tilbøjelighed, til at forurette, krænke, (leita á.), Hsv 89.

álfall, n, rettelse f. áfall, havstrømmenes falden, styrten (ind over skibet), Hfr Lv 3.

álfold, f, ålens land, havet, eldr á-ar, guld, Sturl 5, 5.

álfúrr, m, havstrømmens (havets) ild, guld, eyðir á-s, gavmild mand, HSn 2, 1 (ordet er iøvrigt rettelse f. olafs).

álgrund, f, enten havstrømmenes eller ålens land, havet, Hfr Lv 3, men ordet passer ikke i sammenhængen og må være fejl, vistnok for eldgrund, s. d.

álheimr, m, ålens, el. måske snarere strømmenes, verden, havet (jættebetegnelse), Alv 24.

álhiminn, m, havstrømmenes, havets himmel (loft, dække), isen (iss), á-s lendingar = iss lendingar = Íslendingar, Eyv Lv 14.

Áli, m, Óli, navn på sagnpersoner: Hyndl 14 (Á. ölgastr manna), (svensk) Yt 14, Þul II, 3; søkong Þul a 1 (mulig identisk med den sidstnævnte). Óli = Olátr Hl 27 b, jfr 27 a. Omskr.: Á-a (søkongens) el, kamp, Eyv Lv 5, Vell 9, Styrr, Epver 1, Þorm 2, 19, Giz 2, OlBryn.

áliit, n, det at se på, den skikkelse, hvori noget viser sig (når der ses derpå), udseende (lita á), mjól rautt á-i ÞKolb Lv 4, ltr, fagr á-i Gríp 7. 28. 29, at á-i Gríp 4, i pl.: fagr á-um Gríp 27, at á-um Sigsk 39, Grott 8.

1. **áll, m,** (-s?), anføres bl. sáðsheiti, Þul IV ddd 1, jfr. no. aal, m, 'spire, kime, udspringende frøblad f. eks. på sæet korn' (Aasen); jfr. Falk, Arkiv V 253.

2. **áll, m,** havstrømning, havstrøm, hav i alm., Þul IV u 3, allstrangir á-ar Anon (XIII) 3, 14, á-ar biðusk Arn 2, 10; á-s hrynbraut, havet, Esk 11, 8 (kunde også henføres til det følg.).

3. **áll, m,** ál, Þul IVx 4, á. fjörgynjar, jordens ál, slange, Anon (X) B III 5, lautar á., d. s., Grettis 26, á-s ferð, ålens vej, havet, Nj 17. — Jfr. hrökkvi-, lyng-, morð-, slíðr-.

4. *áll*, *m*, *slange*, *Dul IV gg 1*, *vistnok* identisk med *det foreg*.

álvangr, *m*, *álens vang*, *land*, *havet*, *Rv 9*.

álygi, *f*, (*pl. -ar*), *usandhed* som en *blíver genstand* for, *lögnaðtig* *omtale* *el. beskyldning*, *Mv I 7*.

Alóst, *f*, *Alstenæen*, *i fjorden Vefsnir* på *Helgeland*, *Dul IV bbb 4* (*vokalen á sikret*). *Jfr. M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 43 f.*

Áma, *f*, *jættekvindenavn*, *utyske* (*vistnok 'den mørkladne'*), *Dul IV c 4*, *EGils 3, 15*.

ámáttligr, *adj*, *kraftig* med *bibetydning* af *ubændighed*, (*om en valkyrje*) *Hhund I 38*, (*om jætter*) *Dul IV b 6*, *Hjálmþ III 1*, *Lodk I 1*.

ámáttigr, *adj*, *overmægtig* med *bibetydning* af *fjendskab*, (*om jætter*) *Vsp 8*, *Gri 11*, *Ski 10*, *HHj 17*, (*om en mand*) *HHj 14*.

ámáttir, *adj*, *overmægtig* med *bibetydn.* af *uhygge* og *fare*, *á-tt* *firum Herv II 3*.

Amgerðr, *f*, *jættekvindenavn*, *utyske*, *Dul IV c 3*, *EGils 3, 10*.

ámínnna, (*-ta*, *-tr*), *påminde*, *Gd 39*.

ámr, *adj*, *mørk*, *mørkladen*, *Bergb 7*, (*om brynjer*) *Þorv 2*, (*om ulve*) *ÞBrún 2*, (*blod*) *Arn 5, 7*, (*sten*) *Arn 6, 10*, (*skib*) *Ingj 2, 6*, (*gløder*, *emmer*) *Bergb 2*. *Herhen henfører også B. M. Olsen amra*, *Hafg.dr 1*, *som epitet* til *fjalla*. — *Som jættenavn*, *Dul IV b 4*, *Ófeigr 5*. — *Som navn på en sagnperson*, *Hyndl 18*. *Jfr. Bugge*, *Arkiv XVIII, 4* (*hvor dog det fremsatte næppe er rigtigt*), *B. M. Olsen sst. XXV, 295*.

ámunnr, *adj*, (*også skr. -monnr*), *lignende*, (*jfr. senisl. áþekkur*), *án* *augu* *ormi*, *øjne* *der ligner ormen* (*d. e. en orms øjne*), *Völ 17*, *á-ir* *ossum niðjum Hhund II 11*. *Jfr. Bugge*, *Edda udg. s. 410*.

ámæla, (*-lta*, *-lt*), *bebryde*, *irettesætte*, *GGalt 1*.

án, *præp*, *uden*, *med dativ*; *á* *hönun* *Has 3*, *á* *flekkum Sigv 3, 3*; *med acc.*: *á* *mesta miskunn Has 65*, *á* *kaup Leio 12*, *á* *man Alv 7*; *med gen.*: *án* *aura eyrar Korm Lv 17*; *abs.*: *þaz á* *væri*, *som ikke burde have været sket*, *Þfagr 6*, *Am 39*; *á* *við* *löst* *at lifa*, *Hávm 68*, *bör* *enten forstás* *som á* *þess* *at lifa við* *löst*, *uden det (fri for) at leve lastefuldt*, *eller rettes* *til ok á* *löst* *at lifa*; *á* *HolmgB 3* *er umulig rigtigt*, *fejl for und?*

Anarr, *m*, **1)** *dværgenavn*, *Vsp 11*. — **2)** *jordens fader*, *ÞjóðA 3, 3* (*án*: *hán*); *mulig Onarr jfr. Onarr*.

ánasótt, *f*, (*ud. pl.*), *Yt 15*, *forklares* (*af Fr. Löffler Arkiv III 188—89. 287 f.*) *som 'farfars-soft, oldingesygdom*, (*af ái*, *gen. pl. ána*); *S. Bugge tolker ána* *som gen. pl. af et ord*, *svarende til got. aþn*, *ár*, *altså 'árs d.v.s. alders sygdom'* (*Aarbb. 1905 s. 286*).

ánaud, *f*, (*-ar*; *nom. næppe -ðr*), *tvang*, *trældom*, *Ski 24*.

ánaudigr, *el. -ugr*, *adj*, *underkastet trældom*, *i trællestand*, *Am 64*, *Hsv 96*.

ánaudr, *adj*, *underkastet tvang*, *med gen.*: *á* *auðar*, *undertrykt af skæbnen*, (*hvis teksten er rigtig*), *Danir (Fms V, 247)*.

Ánn, (*-ar?*), **1)** *sagnperson*, *Ans 4*, *Gautr II 8* (*to forskellige?*). — **2)** *navn på dværg*, *Vsp 11*.

ánn *se ónn*.

1. ár, *n*, **1)** *ár*, *hvert á*. *Bolv 3*, *ó-um* *at telja*, *at tælle efter ár*, *∴* *at inddele tiden i års-tidsrum*, *Vsp 6*, *góð* (*rettelse*) *ór*, *gode ár* (*m. h. t. frugtbarhed*), *Hhund I 7*. — **2)** *årets beskaffenhed m. h. t. afgrøden*, *frugtbarhed*, *þaðan kemr á*. *HHj 28*, *á* (*runens navn*) *er gumna góði Rún 19*, *á* *guma Leio 8 jfr. 11*, *á* *mikit Ólhv 2, 1*, *á* *ok friðr Þloft 3, 9*, *á-i* *steypir Merl II 36*, *á* *brestr sst II 75*. — *Kenninger for gud (Kristus)*, *á-s* *eflir Likn 47*, *á-s* *óðlingr sst 46*, *skillingr á-s* *sst 10 jfr. árstillir*, *árveitir*. — **3)** *overf. føde*, *Hálfs IV, 5* (*i en figurlig sammenhæng*), *á* *ulfa* *ok ara ferðar Sturl 4, 13*, *jfr. árhrafngefiandi*. — **4)** *Fj 36* *árs sótt* (*ársótt*) *er uforståeligt og rimeligvis forvansket* (*Bugge: heljar sótt*). — **5)** *i á-i* *Sigv 2, 11* *synes at måtte opfattes som 'i dette år'*.

2. ár, *n*, (*af kasus findes foruden nom.-acc. kun dat. ári*), **1)** *begyndelse i tid*, *ophav*, *á* *vas* *alda*, *þars* *o. s. v.* *Vsp 3*, *á* *vas* *alda*, *þats* *o. s. v.* *Hhund I 1*, *i bægge disse tilf. er á* *acc. (temp.)*. — **2)** *fordums, tidligere* (*ubestemt tidsafstand*), *i urtiden*, *á* *of bornir* (*jotnar*) *Vsp 2*, *á* *kvóðu ganga Rþ 1* (*hds at er ur*, *jfr. SnE III, LXV*), *á* *námu veidar Hym 1*, *á* *settisk Haustl 2*. **3)** *i gamle dage*, *á* *of nefindir Akv 30*, *jfr. de forskellige kvadbegyndelser*: *á* *vas* *þats* *og lign. Guðr I 1*, *Sigsk 1*, *Akv 1*; *Isladr 11*, *HolmgB 6*, *Ólhelg 11*, *ÞKolb 3, 6* (*her tidlig*), *Sjórs 3*, *Ód 5*, *mulig TorfE 3*. — **4)** *i begyndelsen af dagen*, *tidlig* (*om morgenen*), *á* *morgin Anon (XII) B 23*, *Am 87*, *á* *of morgin Hamð 1*, *á* *skal* *risa Skall 2*, *Hávm 58. 59*; *Steinn 3, 4*, *Sigm 1* (*mulig TorfE 3*), *á* *né* *of nætr Hhund II 36*, *i á-i* *Ólhelg 5*, *Sneglh 2, 1*. — **5)** *af denne bet. udledes let bet. hurtig*, *straks*, *der kan antages på følgende steder*: *á* *skal* *sitja Ski 27*, *á* *brann hrísi Völ 19*, *halda á* *á* *sári* (*her = staddigt?*) *ÞKolb Lv 5*, *GSúrs 29*, *Refr 2, 1*, *Pl 35*, *Sigv 12, 24*, *Sturl 6, 9*, *Krm 21* (*eller her: om morgenen*), *Þfagr 6*, *og mulig i i á-i* *Bersti 1, 3* (*bet. om morgenen synes her ikke at kunne passe*). — **6)** *ár* *Gldr 7* (*v. l.*) *er fejl f. há*; *ár* *Hym 25*: *svá* *at á* *Hymir ekki mælti synes á* *at bet. 'stadig' jfr. stedet fra ÞKolb (Lv 5)*.

ára-burðr, *m*, (*-ar*; *ud. pl.*), *árernes bevægelse* (*i søen*), *ÞjóðA 4, 20*.

arákló, *f*, (*-ar*; *-kløer*), *bl. skipaheiti*, *Dul IV z 1*, *synes dog snarere at måtte være en del af skibet* (*en indretning ved årerne, åretollen*).

árar, *Sigsk 14*, *må antages at være*

skrivefejl for afar; Bugge har søgt at tolke det som angels. ærór, compar. til ár, men det er ikke sandsynligt.

árborinn, adj, i urtiden ført, bragt, hæntet, om digterdrikken, St 2.

árdagar, m, (pl. tant), urtidens dage, fordums tider (vist opstået af et oprindeligt: ár daga, daga gen. styret af ár), forekommer i forbindelsen i á-a Vsp 62, Vafpr 28. 55 og fl. st. i Eddad. (i alt 13 gange). Et yngre (ved misforståelse opstået?) udtryk er árdag snimma Gautr II 13 (i Edd. min. rettet til á-s, hvad der i og for sig ikke gör sagen svunderlig bedre); mulig skal á. her bet. 'morgen-dag', den del af dagen, der er morgen.

áreiða, Korm Lv 21 er fejl for á reiði (vrede), s. d. og valkjósandi.

árflognir, m, 'morgenflyver', raven, (jfr. dogglitir dagsbrún séa Hhund II 43), Þul IV 2, Skúli 1, 3, huggandi á-s, kriger, GSúrs 31.

árgalli, m, áringens fejlslåen, misvækst, Merl II 79.

árgjarn, adj, begærlig efter god áring, Yt 5.

Árheimar, m, (pl. tant.), sagnhist. sted i Gothernes land (ved Dnjepr? jfr. Arkiv XXI 38), Herv V 3, VII 12.

árhjalmr, m, ærts-hjælm, metal (ɔ: guld-) hjælm (af ár = eir, A. Kock Acc. s. 209), und á-i (= u. gollhj. i v. 4) Hásk 3.

ár(h)raingefandi, m, (-endr), som giver raven føde, ÞKolb 3, 13 (= gefandi hrafi nr).

Ári se Ari.

ár-llmr, f, fødens gudinde, en som omdeler mad til mændene, kvinde, Liðsmfl 7.

árkyndils, Þorm Lv 1, er fejl f. órr kyndils.

árla, adv, 1) fordums, orn gól á, örnen har skreget for lang tid siden (og dermed bebudet Helges tilkommende krigeriske storhed) HHj 6. — 2) tidlig, Rv 12, til á. Olhelg. 9 — 3) om morgenen, Ht 77.

árliga, adv, (= foreg.), 1) om morgenen, Hávm 33. — 2) hurtigt, straks, Hhund I 16, Sigv 12, 10 (her næppe 'om morgenen').

árligr, adj, hørende til morgenen, á-g verk, morgengærning, Hárb 4; hele sætn. lyder i hás. á-um verkum hrósar þú verðinum; hvis det sidste ord ikke beror på interpol., må det hele bet.: det er altfor tidlig en gærning at rose måltidet.

Ármóðr, m, personnavn, Eg Lv 35; Jóms 21. 29.

árn, n, Rþ 2 af á-i, hvis læsemåden er rigtig, må her foreligge ordet á. i bet. slid, slæb, hårdt arbejde, men ikke usandsynligt er, at der bør læses: at arni, se arinn.

árna, (-aða, -at), 1) gå, egl. som sendebud (órr), så i alm.: rejse, begive sig, færdes, Olhelg 5 (her ud. arn.), á. hingat Sigv 3, 18, á. til Heiðabœjar Þfagr 6 (her ud. arn-), á. of troð fleyja Eþver 2, á. aprt (om en gave) Skall 3, á. á vegum Gróg 7; med acc. á. brautir Fj 2. — 2)

at udrette (egl. som sendebud el. på en andens vegne, hvilket dog ikke altid betyngter ordets brug), med acc.: á. eithvat Skí 40, á. sigr Am 34, á. þats beiddisk Am 87; á. at undan gengi Am 64, alt þatztu á-ar (erhverver) Hhård 17; med dat.: á. ríki oddvta, udføre, bestride en hövdings magt, Eg Lv 34, á. því Gd 53; med gen.: á-i grundar þer, skaffe dig, lade dig beholde, (her er á-i v. l. for unni), Þloft 3, 9, á. góðs (fyrir e-m), udrette noget godt (for en), stötte (en) ved sin mellemkomst, Sigv 13, 6.

árnaðar-orð, n, forbön af en helgen, Kátr 47.

árnan, f, stötte ved personlig mellemkomst (hellige mænds forbön), Has 62.

Árón, m, Aron (både Moses' broder og en islænder i 13. årh., A. Hjørleifsson) SnE II 246, Mgr 1; Ólhv 3, 1, ÞormÓl 1, 1.

áróss, m, elvemunding, fyr á-i Lok 41. — Som egennavn, navn på den jyske by Århus, Okik 1, 1.

árramn- se árhrafn-.

ársalr, m (-s; pl.?): ordets første vokal er usikker, tæpper til at hænge om sængen, Guðr II 25. Jfr. A. Bugge: Vest. Indfl. s. 156.

ársamr, adj, fuld af afgrøde, frugtbar, á. akr Merl II 38.

ársáinn, adj, tidlig sæet, á. akr Hávm 88.

ársima Eg Lv 13 v. l. f. arms., s. d.

árskapaðr, adj, tidlig dannet, opstået, á. grunn Ólhv 2, 4.

árstillir, m, áringens konge, frugtbarehedens styrer, Kristus, Likn 17.

árstraumr, m, (rettere: áar-str.), elvens strøm, Gri 21.

ársæll, adj, rig på áring, heldig ved (den gode) áring, om en konge, Sigv 10, 3. Jfr 6-.

ártal, n, ártælling, det at tælle, inddele, tiden efter år, öldum at á-i Vafpr 23. 25.

ártali, m, ár-tæller, månen (som tidsbestemmende), Alv 14 (i alfernes sprog), Þul IV 11.

árvakr, adj, árvågen, Arbj 25. — Som navn på den ene af solens heste Gri 37, Þul IV rr 3; rúnar á eyra A-s Sigdr 15.

— Navn på en okse, Þul IV ö 1.

árveitir, m, frugtbareheds-giver, gud, á. ýta (Kristus) Likn 20; jfr árstillir.

áræði, n, (ud. pl.), mod til at give sig i lag med noget (især vanskeligt), dristighed, Þham 1, 5, Þjóða 3, 23, BjH 8, Ragn V 12, Hæng V 2, Grettis 50.

áræðis-maðr, m, dristig, djærv mand, (jfr foreg.), Harkv 21.

Ása, f, sagnedronning, Yt 34; — tjenestekvinde, Rv 10.

Ásabragr, m, (-s el. -ar?), Tor, (egl. den bedste af aserne), Þul IV d, Skí 33.

ásamt, præp. med dat., sammen med, hos, á. seimgildi Ht 29.

Ása-þórr, m, Asernes Tor, Tor, Hárb 52.

Ásbjörn, m, (-ar), en mand i 12. årh. Hskv 3, 3; en anden (10. årh.) Islidr 7.

ásbrú, f, (-ar; ud. pl.), asernes bro (fra

jorden til himlen), *Bifrøst* (regnbuen) *Gri* 29.

Ásgarðr, *m*, (-s; *ud. pl.*; *jfr dog ása garðar*), *asernes gård*, *Asgård*, *Þdis* 1, *Hym* 7, *Þry* 18.

Ásgrimr, *m*, *Á. Ellidagrimsson*, *Snorrigod*.

ásján, *f*, *ásyn*, *ansigt*, *Lil* 51; — *ásjón*, *d. s.*, *Harð* 12.

ásjána, *f*, *ásyn*, *ansigt*, *Korm Lv* 18; — *ásjóna*, *d. s.*, *Pét* 9.

áskunnigr, *adj*, *oprunden af aserne*, *af gude-herkomst*, *om nornerne Fáfn* 13.

áskunnr, *adj*, = *foreg.*, *og findes kun som v. l. dertil Fáfn* 13; *om Niflungeskatten som hidrørende fra aserne*, *Akv* 27.

Áslaug, *f*, *Ragnar loðbrogs hustru*, *Krm* 26, *Ragn* V 3.

áslákr, *m*, 1) *navnet på en hane*, *Þul IV uu.* — 2) *som mandsnavn*, *Sigv* 7, 7, *Jóms* 13 o. s. v.

ásliðar, *m. pl. tant.*, *de, der tilhører lið ása*, *asernes skare*, *aserne*, *Ski* 34. *Jfr verliðar*.

ásmegin, *n*, (-magni; *ud. pl.*), *'ase-kraft'*, *guddommelig styrke som asernes*, *særlig Tors*, *SnE I* 286, *Hym* 31.

ásmegir, *m*, (-møgu, *pl. tant.*), *asers sønner*, *omskrivning for aserne selv*, *Bdr* 7, *garðr á-a = Asgård (?) Fj* 33, *herþarfir á*, *de mod menneskene hulde guder*, *Veitl* 16 (*forskellige v. l. er urigtige*).

Ásmóðr, *m*, (-ar), *Tormod órrabeinn*, *idet ás- her er brugt synonymt med Þór*, *Helg* Ól.

Asmundr, *m*, (-ar), *navn på en søkonge (Gnóðar-Á.)*, *Mhkv* 8, *jfr Þul IV a 4 v. l.*, *Gri* 49.

Ásolfr, *m*, *en sagnperson*, *Hyndl* 21.

áspyrna, *f*, *spark med foden (jfr spyrna fœti á)*, *á. ókla þyrnis (fodens, benets)* *Grettis* 22.

ásríki, *n*, *asers*, *guders*, *magt*, *Anon (X)* *Lv* 8.

1. *áss*, *m*, *ás*, *langstrakt*, *lav (fjæld)ryg*, *vargr þaut í á-i* *Boþv* 1; *á. hauðr*, *bjærgfuldt land*, *bjærge*, *Þdr* 8. *á-a Merl II* 89 *er fejl f. ósa*.

2. *áss*, *m*, 1) *bjælke*, *tværbjælken i et hus*, *Hym* 12. — 2) *sejlstang*, *Yt* 31, *á-i hnauð Hfr Lv* 26, *berum út ás Ry* 22; *Islðr* 15, *ESk* 13, 7; *as Þdr* 17 *er fejl for ós*. *Jfr beiti*, *hurð*-, *megin*-, *vind*-.

3. *áss*, *m*, *ener i lærningspil*, *GGalt* 3.

Ásta, *f*, *navn på kvinde*, *Sigv* 3, 8; — (*Olaf d. helliges moder*) *Nkt* 43.

ásta-fundr, *m*, (-ar; -ir), *et kærligt, venskabeligt møde (mellem Erik jarl og kong Knud)*, *ÞKolb* 3, 8.

ásta-lauss, *adj*, *blottet for kærlighed*, *berøvet sin kærlighed (genstanden for den)*, *Helr* 5.

ástar-andi, *m*, *kærligheds-ånd*, *d. hellig* *ånd*, *SnE II* 234.

ástar-fogl, *m*, *'kærligheds-fugl'*, *o: venskabsbud (mellem venner)*, *Sigv* 13, 27.

ástar-gjarn, *adj*, *begærlig efter kærlighed*, *efter at vise kærlighed*, *Katr* 4.

ástar-hugr, *m*, (-ar; -ir), *kærligt sind*, *Hsv* 107.

ástar-ljós, *n*, *kærligt lys (d. helligånds)*, *Líkn* 4.

ástar-mjúkr, *adj*, *kærligt mild*, *om en apostel*, *Mgr* 34.

ástar-orð, *n*, *kærligt ord*, *Lil* 4.

ástar-þýða, *f*, *kærlig føjelighed*, *lydighed*, *Gd* 74.

ástblindr, *adj*, *blind*, *forblindet*, *af elskov*, *Mhkv* 20.

ástgjöf, *f*, (-ar; *kun i pl.*), *kærlig gave*, *Reg* 7, *Heilv* 10, *EGils* 1, 18.

ástkennir, *m*, *som føler kærlighed*, *St. Peder*, *Pét* 43.

ástkygni, *n*, *kærligt besøg*, *besøg hos gode venner*, *af hvem man venter kærlig modtagelse*, *Am* 14.

ástlaun, *n. pl.*, *kærlig løn*, *gengæld*, *Pl* 25.

ástleysi, *n*, (*ud. pl.*), *mangel på kærlighed*, *Gd* 66.

ástmaðr, *m*, (-menn), *mand forbunden (med en anden) med et kærligt, venskabeligt, forhold*, *kær ven*, *Arn* 5, 20.

ástnenninn, *adj*, *virkende ud fra kærlighed*, *kærligt virkende (gud)*, *Has* 62.

ástráð, *n*, *kærligt råd*, *á. mikít Hym* 4, 30, *Fáfn* 35; *i pl. Sigdr* 21.

Ástriðr, *f*, *Astrid*, *kong Olafs hustru*, *Sigv* 9, 1, 3.

ástrikr, *adj*, *rig på kærlighed*, *öm*, *Mey* 50.

ástsamligr, *adj*, *kærlig*, *a-g róð* *Hsv* 2.

ástsemð, *f*, *kærlighed*, *kærligt sind*, *SnE II* 246, *Gd* 63.

ástskýrðr, *adj*, *berømt ved kærlighed*, *Pl* 9.

ástsnauðr, *adj*, *blottet for kærlighed*, *Has* 9.

ástúðigr, *adj*, *besjælet af kærlighed*, *kærlig følelse*, *Þjóðhv* 3, 2, *Mey* 59.

ástverk, *n*, *kærlighedsgerning*, *íðinn á-a (Kristus)* *Pét* 39.

ástvinnandi, *m*, *arbejdende*, *handlende*, *ud fra kærlighed*, *udførende kærlige gerninger*, *Mey* 3.

ástvinnr, *m*, (-ar; -ir), *kærlig ven*, *god ven*, *St* 7, *Heil* 18; *á. meyja Krm* 23, *á. aldar*, *Kong Erik*, *Mark* 1, 23, *á. Jesús*, *Johannes d. døber*, *Lil* 37, *á. ýta*, *biskop Gudmund*, *Gdþ* 18. 50, *á. guðs Mv* 1 2, *á-ir ýta dróttins Has* 47, *þýðr á. Gd* 3.

ástvitjuðr, *m*, (-ar; -ir?), *som (besøger d. v. s.) lægger vind på kærlige handlinger*, *omhyggelig af kærlighed*, *Pl* 21.

át, *n*, (*ud. pl.*), *spisning*, *mad*, *kalla til áts*, *indbyde til at spise*, *ESk* 13, 5, *á. ok drykkja Hsv* 83.

áta, *f*, *mad*, *føde*, *á. feksk (ulfi)* *ÞSkall* 1; *Edáð* 1, *ESk* 6, 29; *standa í ótu Jóms* 31; *lífa til ótu (kun for at spise)* *SnE II* 228; *andvanr ó-u Hhund* 1 5.

átfang, *n*, *mad man har spist*, *mad*, *Anon (XII)* *B* 11.

átfirekr, *adj*, *'føde-begærlig'*, *begærlig efter at få føde*, *(om ravnene)* *Hhund II* 43.

átgjarn, *adj.*, s. s. *foregående*, om örnen *Nj 8, Rv 15*.

Áti, *m.*, 1) *søkonge*, *Dul IV a 1*; Á-a fold, *havet*, *Korm Lv 48*, Áta bekk (eld-bekk: *her rettelse f. ita*) *Korm Lv 5*, Áta jörð *Oddi 4, EGils 1, 17*, Áta land *EGils 1, 18*, Áta stétt, *d. s.*, *EGils 1, 13*; Áta ondurr, *skib*, *Bersi 1, 3*, Áta skið, *d. s.*, *Stjó II 10*, Áta marr, *d. s.*, *ÞBrún 2*; Áta varar húsa fress, *svædet*, *Korm Lv 28*. — 2) *sagnperson*, Á. enn svartí *Halfs VIII 5*.

átján, *talo.*, *atten*, *Tindr Lv 1, Þjóða 3, 7, Nkt 66, Jöms 41* (i verset af Þjóð. skrives i 2 hás tt og rimet er sátí-, i Nkt skrives tt), *Rþ 38, Hynal 15, Am 53*.

átjándi, *ordenst.*, *attende*, *Hávm 163* (skrevet med tal).

átta, *talo.*, *otte*, *Rdr 13, Eg Lv 39, Hák 16, Steinarr 2, Húsr 2, GDropf 5, Rst 15, Krm 3, Gri 2, Skí 21, Hym 13*. — á tigi *Gdþ 61*. — á hundruð *Gri 23*.

áttbogi, *m.*, *slægtrække*, *slægt*, *Merl II 4*, á. ylgjar *Arn 6, 5*, á. urðar, *jætter*, *Bergb 10*.

áttgóðr, *adj.*, af god herkomst, *Hfr Lv 3*.
áttgrennir, *m.*, *Korm Lv 45*, kan ikke være rigtigt (skulde egl. betyde: som lader slægt eller slægtsmedlem nærme sig, jfr *úlvekenningēr*), *K. G. har rettet* á. til *elgrennir*, *s. d.*

áttgöfugadr, *adj.*, 'slægt-berömt', af berømmelig slægt, om (sit) hoved, *Eg Lv 26*.

áttgöfugr, *adj.*, af høj, berömt, slægt, *Bbreiðv 3*.

átti, *ordenst.*, *den ottende*, *Sigv 1, 8, Anon (XI) I 3, Guðr I 6, Akv 19, Völ 4, Vafpr 34, Hávm 153*, enn á. dagr *Lil 35*.

átján se átján.

áttkonr, *m.*, (-ar, -ir), *ættling*, á. Yngva *Mark 1, 12*, á. Loíða kyns *Yt 29*.

áttland, *n.*, *slægts-land*, *fædre-hjem*, *fædreland*, *Ott 2, 15*.

áttleifð, *f.*, egl. *slægts-arv*, *arv*, á. Haralds, *Norge*, *Sigv 9, 2*.

áttniðjungr, *m.*, *slægtning*, *Anon (XIII) B 51*; jfr det følgende.

áttniðr, *m.*, (-s el. -jar; -niðjar), *slægtning*, á. jötna *Hym 9*.

áttrunnr, -ruðr, *m.*, *slægtning* (jfr *runnr i kenningar*), á. apa, *jætte*, *Hym 20*, á. Hymis, *d. s.*, *Haust 9*, á. Suðra, *d. s.*, *Þdr 15* (her er altså antaget et slægtskab mellem jætter og dværge).

áttstair, *m.*, *slægtning* (jfr *stair i kenningar*), á. Yngva, *Helge*, *Hhund 1 55*.

áttstórr, *adj.*, af høj slægt, byrd, *ÞKolb 3, 9*.

áttstudill, *m.*, 'slægt-støtte', kraftigt medlem af en slægt (jfr *ætt-studill*), *Ott 2, 8* (v. l. ætt-), á. jöttra *Steinn 3, 14* (v. l. ætt-).

áttstýrandi se ættstýrandi.

Ávaldi, *m.*, *person i 10. årh.*, *Hfr Lv 2*.

ávalt, *adv.*, (ses at være udtalt á-valt, idet v endogså optræder som rimbogstav *Nkt 16, Has 59, Leið 34, Heið 35, Grett 2, 1*; i *cod. reg. Edd.* skrives altid avallt; mulig er ordet ntr. af ávalr, *cylinderrund*), altid, uafbrudt, (foruden de anførte steder) *Sneglh 2, 11, Mhkv 13, Völ 20. 31, Am 31. 101*. Jfr iøvrigt *Kock, Arkiv XIV, 258*.

ávanr, *adj.*, kun i ntr. á-t med *gen.*, (om det der fattes), *manglende*, á-t *Freyju einnar, kun manglende Freyja, Þry 23*.

ávarðr, *adj.*, *afholdt, elsket*, under ens omhyggelige varetægt, *goðum á. Arbj 19*.

áve, *lat.* *ave*, *Lil 28*.

ávitalaust, *adv.*, uden dadel, *irettesættelse* (jfr følgende), *Hsv 32*.

ávitur, *f.* *pl.*, *irettesættelse*, *Hsv 112*.

ávqxttr, *m.*, (-ar; -ir, -u), *frugt*, færa á-t *Likn 5*, bera á-t *Ólthv 2, 1*; á. lífs, *afkom*, *Mdr 17*.

áþekkr, *adj.*, *lignende*, *Vsp 35, SturlB 3*. — Jfr *Arkiv IX 228 f.*

áþokkaðr, *adj.*, s. s. *foregående*, *Sturl 5, 4*.

B

Bogstavet b betegner altid den almindelige stemte eksplisivlyd; nogen antydning af, at det i forlyd er stemt spirant (jfr ved d) kendes ikke; heller ikke kendes noget eksempel (i rim) på overgang af i til b efter l og r; når der f. eks. i *cod. reg. (Edd)* en enkelt gang

skrives hverb, har dette selvfølgelig ingen betydning. Angående assimilation — i et enkelt tilfælde — af i til b foran b (hvis der her foreligger et sådant) se *abbindi*.

1. baðmr, *m.*, *træ*, *hår*, *heilagr b.*, om *Yggdrasil*, *Vsp 19. 27*, b. ór hári *Gri 40*;

b. viðar *Sigrðr 11* er ur. for barr, som *Volsungas. har. Jfr (?) höfuð-, ætt-*.

2. **baðmr**, m, favn, taka i b-m *Lok 26; barm, HHj 16. Jfr Kock Tidsskr. for Fil. N. r. VII, 311.*

Baðónisborg, f, *Bath i England, Merl II 90 (eller Bå-?)*.

bagá, (-ði), impf. findes kun *Haustl 18, men er vist fejl for bægdí, s. d.*

Baglar, m. pl, (det norske) *Baglerparti (af bagall, bispestav; bisp Nikolaus betragtedes som partiets leder), Anon (XII) B 23, Sturl 4, 2; om biskop Gudmunds parti (på Island) GÓdds 2.*

bak, n, ryg, om menneskets ryg, *Harkv 11, Hárb 3, Lok 48. 65, Reg 26 her i forbindelse med blodørristningen, ligesom Sigtv 10, 1; om hestens ryg, Gri 17, Ski 15, Hamð 14, Hák 11, jfr á b. hlaupinn, i obscön betydning, Anon (X) B 3; om håndens bag, Sigrðr 7; om skibet, omskrevet som 'planke-hest', Gunnh (hvor b. er acc.); koma flóttá á b. e-m, bringe en til flugt, Eg Lv 9, bita á b. (om et nidvers), bide i ryggen (j: så at det svier: uden tanke om et lumsk overfald bagfra), Korm Lv 54; ganga á b. mólum, bryde sit ord, Sigtv 11, 10; standa á b. e-m, angribe en bagfra, Ogm 1. — baka *Haustl 16* er fejl for (v. l.) haka. *Jfr handar-, hús-*.*

baka, (-aða, -aðr), bage (brød), *ESK 6, 35.*

bakfall, n, falden bagover, især om den stærke bevægelse bagover under en voldsom og kraftig roning, beystu b-um *Am 37.*

1. **bakki**, m, blandt skibsnavne, måske 'et lille skib', se *Falk Seew. 87, Þul IV z 2.*

2. **bakki**, m, bakke, j: lav skrænt især ved søen eller en elvebred, und (lógum) b-a *Bjhit 2, 8; Bót, Pl 21, Merl II 17; Temsar b. Líds 6, Niðar b. Nkt 53; dette også som egennavn, B. ESK 13, 5; strandbred, láta fljóta flýy við b-a Hhund II 5. 6. I en kenning: ferju b., færgens (skibets) land, havet, *Glúmr 1, 2. — Som kamplads (Ivekampe) antydes b-ar HolmgB 4 (v. l. blakka som det synes uden mening). Jfr mar-, sjóvar-*.*

Bakrauf, f, jættekvinde-navn (egl. 'Bag-røv', med en spaltet bag, eller med en usædvanlig stor røv), *Þul IV c 1.*

baldinn, adj, stærk, voldsom, om en jætte, *Vafpr 32; uretfærdig, trodsig, b-in sveit Gd 50.*

1. **Baldr**, m, (-rs), *Balder, hans død, Vsp 31-33, Bdr, Lok 27. 28, Hyndl 29, SnE I 180; jfr Mhkv 9, Anon (XII) B 21, Eirm 3; B-s barmi, Tor, Haustl 16; Balders beskyttelse antydes Bjark 6; B-rs faðir Krm 25, Finng.; Balders bolig Gri 12. — Bruges hyppig i kenninger for 'mand', (efter guld) B. bauga *Tindr 1, 10, baugs B. Grettis 19, B. hringa Sturl 3, 4, B. hodda Pl 41, B. viðis funa EGils 1, 11, B. býru eims Katr 4, B. staína jarðar leiptra Refr 2, 2; (efter kamp) B. fleinþinga (rettelse) ÞSíd 2, B. brynþings**

*Þjóða 4, 12; (efter sværd og spyd) B. hjarar Ht 43, B. sárlinns Hfr Lv 13, B. bensiks Sindr 7, B. skjaldar rögs þorns ÞKolb Lv 7, B. ryðfjónar beðs Anon (X) 17 b, B. unnar Arn 5, 14, B. atgeirs Eindr.; B. Þólverks þinga EGils 3, 3; (efter skjold) B. skjaldar GSúrs 16, Þorm 2, 3, Hfr Lv 13, B. hringa setrs Þorm 2, 8; hos Oddi 1 má der ved rettelse (af beiði Rindr) læses Þóðvar Rindar B., valkyrjens j: kampens B.; (efter skib) B. Hernar hringa skiða Nj 26. — elsku-B., kærlighedens B., (biskop Gudmund sammenlignes med B.), *Gað 60. Jfr auð-, folk-, her-, herði-, hirði-, hnig-, hring-, hœli-, lið-, mann-, sker-, vigg-, þing-, æski-*.*

2. **baldr**, adj, overmodig, tyrannisk, om *Kolbeinn Tumason Gdþ 17. — Hamð 25* er b. rimeligvis fejl for ballr, s. d.

baldrekr, m, bælte, b. Þjóttu, havet, *ESK 13, 11, b. Síra ESK 13, 12. Låneord fra ags. baldrick eller oht. balderich.*

baldríði, m, se ballríði.

Baldrshagi, m, på *Syrstrand, Friðp I 2. Bali*, m, stedsnavn i *Snefjeldsnævsyssel (egl. en kuppelformet slette), Bárð 1.*

balkaðr, part (adj), afgærdet (bølkr), omgivet j: af fjælde, der sigtes vist til *Alperne med udtrykket, b-at friðland Fenneyjar, det fjældomgivne Italien, Mark 1, 10.*

Balljökull, m, stor jökul i det indre (sydvestlige) *Island, Grettis 30 (det første led i ordet er mulig stammen i þollr).*

ballr, adj, stærk, kraftig, om en konge *Arn 3, 13, om Jörmunrek Hamð 25, om en (valkyrjeagtig) kvinde Sigtv 37, om en jætte Haustl 6, Hym 17; þoll røð, kraftige råd (råd der vidner om kraft og mod) Hamð 26, b-ir draumar, stærke drømme (drømme, der betyder voldelig overlast), Bdr 1.*

ballríði, m, således skrives ordet *Lok 37, medens det Akv 21 skrives bald-; bægge ord er et og det samme og bægge mulig berettigede; egl. 'den stærke rytter'; bruges i Lok (i pl.) om alle guderne, i Akv (i sing.) om Högne.*

balsamum, n, (lat.), balsam, *Gd 73.*

balti, m, björn, *Þul IV cc 1; sónar b. (ved rettelse) sværd, Korm Lv 28.*

baná, (-aða, -aðr), bibringe døden (bani), dræbe, b. jarli Þham 1, 3, b. hertoga *Merl I 43, b. mǫnnum HHj 26.*

banablóð, n, dødsblod, om *Kristi blod My III 16.*

banadæg, n, dødsdag, *Ormsp III, Grettis 36.*

banahogg, n, dødsbug, *Refr 2, 1.*

banaorð, banorð, n, egl. 'meddelelse om (voldsom) død', drabsmanden var forpligtet til at meddele drabet og tillyse det, j: erklære sig for gærningsmanden, derfor udtrykket at bera b., bringe meddelelsen derom, men udtrykket får tidlig den atm. betydning: slå ihjel, bera b. af e-m *Vém, eller b. e-s, b. þjóðkonunga Akv 43, b. mitt Fáfn 39; hrósa b-i e-s*

Orv IX 45, borinn gðrum at b-i Ásm I 1, i bægge de 2 síðste eksempler betyder b. ligefrem 'død'.

banasár, n, dødssår, dødbringende sår, Anon (XIII) B 45.

banasótt, f, dødbringende sygdom, Nkt 55.

banaspjót, n, egl. banespyd, dædvoldende spyd, berask b. eptir, bære banespyd efter hinanden, slå hinanden ihjæl, Nkt 63.

banapúta, f, 'dædstue', hniga við b-u, at segne død om, dø, Hyndl 29; rimeligvis har man kaldt den tue således, op ad hvilken man lagde den døende for at lette ham døds kampen. En bet. som 'bænevoldende tue' synes ikke ret forstælig.

band, n, 1) bånd, tråd, b. með endum(?) uvið hvad der menes, Anon (XII) C 30, dreginn á b., trukken på et bånd (snor; om ringe), Guðr I 18; b. á hendi, bind om (et sår på) armen, Helgi dýrr, binda sår b-um Gestr 1, Am 90; bönd dorgar, fiskesnörens snore, Gdþ 53, bönd ættar St 7. — 2) lænke, bera bönd at boglimum Hávm 149, vera í bandi, Lil 23, í b-um Haustl 7, Lok 39, Akv 28, líða ör b-um Bdr 14. — 3) banda lag, forbindelse, forening, omfavnelse, Korm Lv 41, bönd holdsins, omtr. = hold, Lil 83. — 4) i kenninger, b. landa, havet, ÞSær 2, 1, Glúmr 1, 1; valklifs band, armring, Ólhelg 4, b-s beiði-Rindr, kvinde, Korm Lv 4, b-s Vgr, d. s., GSúrs 14. Leið 22 skal der for bands læses brands (brims brandr). — 5) pl. bönd guderne (de bindende, alt sammenholdende magter), Haustl 17, Eg Lv 19, Steinunn 2, Tindr 1, 8, Hávm 109, Hásk 10, blóta b. Eg Lv 28, at mun b-a Vell 9, Eaðd 9, vinn b-a, Tor, Húsdr 4, setbergs b., jætterne, Eil 3, bergsalar b., guderne, Har. nið, hofslönd b-a, gudernes tempellande, lande, steder, hvor guderne dyrkes og deres nærværelse mærkes, Vell 15, jfr vesa munu b. í landi Anon (X) B 8. I denne bet. findes ordet i sing. i kenningen b. vala hreifislóðar báls GSúrs 27. Jfr arm-, dolg-, eyjar-, frón-, goll-, hapt-(bönd), lið-, sam-, silfr-, um-, vig-.

bandalfr, m, Oddi 1, vistnok fejl for branda., s. d.

bandingi, m, (-ja), fange, Fáfn 7.

bandvaniðr, adj, vant til at beskæftige sig med (uldtråd o:) ularbejde (?), eller 'vant til (at bære broderede) bånd?' Ólvir 2.

bani, m, 1) død, drab, Reg 5. 6, Am 12, Gríp 51, at b-a verða Bdr 8. 9, Vøl 33, biða b-a Hávm 15, Mhk 8, við b-a sjalfan, således at man er nær ved at omkomme, Reg 17, bæta b-a, gíve bod for ens drab, Am 72, b. Sverris GrHj 4, b-a hættligt, dødsfærligt, Has 54. — 2) 'død-volder', både om personer (drabsmænd) og genstande, verðask at b-um Yt 11. 13, Vsp 45, b-ar i pl. Hamð 6, Korm Lv 16. 36, b. þriggja ÞKolb 2, b. þeira Hlund II 26, b. Belja Vsp 53, Þul II 1, b. Auðgísls Hfr Lv 13, b. Goðlaugs Yt 14, b. Fáfnis, Sigura,

Odrgr 17, b. Guttorms Guðr II 7, b. Hrungnis, Tor, Sigrdr 15, Lok 51, b. Baldrs Bdr 10, b. Viljalms Iv 7, b. suna, Guðrun, ÞSjár 4, 3, — b. höfuðs, tungen, Hávm 73, b. súðs er fejl for b. sunar, havet, St 9, b. Hrungnis, hammeren, Lok 63, b. Hjalmar, Tyrving, Herv III 2, b. Fáfnis, sværdet Gram, Gríp 15, b. Halfs, ilden, Yt 6, b. hallar, d. s., Arn 3, 8 (jfr SnE I 330. 332). b. Gunnlaugs, ravnen, (o:) Hrafn = hrafn) Gát 3. Jfr bróður-, ein-, fjör-, hand-, hundings-, höfuð(s)-, manns-, ráð-.

banmunnr, m, 'dræbende mund', sværdsæggen, gína b-i Korm Lv 31.

bann, n, 1) forbud, hindring, hlátrar b. Mhk 9, GSúrs 5. — 2) kirkesens ban, pat er b., det pådrager sig ban (er forbudt), Has 48; Gd 47, Kolb 2, 4, Gdþ 20, leysa b. Lil 83, standa í b-i Anon (XII) B 24. — 3) forbandelse, leysa ör b-i Lil 64: for-dømmelse Mv III 16, jfr Lil 15 (om djævelen), eyðir b-a, biskop, Gdþ 32. Jfr fjör-, frið-, hungri-.

bann(i) Hym 37 er fejl, vistnok for bein(i), s. d.

banna, (-aða, aðr), forbyde, hindre en i at opnå, erhverve, noget, forhindre, stække, b. e-t Am 78, b. mey Eg Lv 28, b. bæ Sigv 1, 8; b. ákall Gret 2, 3, b. frið Pham 1, 2; b. ófsa Ht 1, b. vald virðum Ht 37, b. rásir Rv 5, b. óðul Steinn 3, 10, b. lönd Bkrepp 8, b. búðir IngE 2, b. svefna Mgóð 2, b. ara fóstu, fjøde örnen, Arn 3, 15, b. kvöl Mv I 13, b. kirkjugöngur Kolb 2, 5, b. at bita Lil 14, b. at heyraz Gdþ 25, b-andi gríð Mey 35. Part. forbanded, b-aðr júði Mgr 21. — Jfr fyrir-.

bannsettr, adj, bansat, sat í ban, Lil 66, EGils 2, 6.

bannsverk, n, handling der fortjæner ban, Gdþ 24.

banorð se banaorð.

banvænn, adj, som man kan vente døden af, dræbende, b-n býsn Gautr I 5.

baptista, m, døber, (lat.), Lil 37.

bar, ibar, Audun 2, uforstæligt og forvansket.

barar, f. pl., ligbåre, Mv II 13.

Barbara, f, den hellige B., Mey 52.

barð, n, 1) skæg, hoggva b-um i gras, hugge skægget i græsset (jfr bita b-um i gras og skegg heitir b. SnE I 540), falde dræbt, Islðr 12. — 2) ydersiden, yderkanten af noget mere eller mindre højt-ragende, således en fjældside eller især en høj bakke (ved elv eller kyst), hertil må henføres: b-a Hörðar, fjældsidernes Hörðer, jætter, Þdr 11 (hvor der dog ved fejl står barði), breið jörð með b-um, den brede jord med alle dens yderkanter, VGl 8; hertil kan mulig også henføres b. bjarnar HolmgB 3, hvor meningen dog er ganske uklar, og rimeligtvis er b. forvansket; b. Svólnis bedju reyðar, slangens land, guld, EGils 3, 20. — 3) skibets kant i forstavnen til begge sider af kølens fortsættelse og med denne iberegnet, om-

trent = kinnungr (jfr no. bard „side, bordkant på en båd eller færge“ I. Aasen), forstavn i alm., ofte brugt som pars pro toto, skib, *Dul IV* z 9, skipa þorð *Gldr* 3, hélug þorð *Arn* 2, 11, *Mark* 1, 16, b. lungs *Snæbj* 1, rista (sæ) þunnu b-i *Rv* 23, skjóta eygarð b-i *Hhard* 7, lemja (sæ) b-i *Þjóða* 4, 23, stýra roðnu b-i *Ht* 63, erja b-i *Rv* 31, liggja af b-i, parallelt med *barðet*, *Sigv* 1, 3, láta þorð fest *Sigv* 5, 1, þorð rendusk *Bölv* 4, fyr b-i, þorðum *Rv* 21, *Bölv* 2; *ESkúl* 12, 13, fyr knarrar b-i *GSvert* 1; þorð skerðu sky *Anon* (X) III C 1, b-s gangr *StjO* II 1; þorð = skip *Gunnh.*, jfr *Ht* 3; b-s borð *Anon* (X) B 10 b. — I kenningar, for skib, b-s sóti *Gyd* 2, b-a skær *Arm* 4, b-s búss *Steinunn* 1, marir b-a *ÞGíst* 2; b-a bláskíð, søen, *Ht* 79, b-s fún, d. s., *Dorm* 2, 11.

barða, f, økse (af b., skæg, jfr skeggja), *Dul IV* m.

Barðafjörðr, m, uvíst hvor, *Krm* 12.

barðél, n, barðeldr, *Grettis* 23, se barð-vigg.

barðhjarl, n, fjæld (ved rettelse), b-s taumr (bånd), slange, *Ragn* IV 3.

1. **barði**, m, skjold, *Dul IV* r 2.

2. **barði**, m, skib, især et med ejendommeligt udstyr af forstavnen (jfr skildringen af Erik jarls jærnbarde), *Dul IV* z 3, om Erik jarls skib *Hókr* 3. 5; *Tindr* 1, 10; borðróinn b. *Rdr* 17, *Eskál* Lv 2, b-a garðr steinfarinn, skjold, *Anon* (X) III B 3, b-a ljósgarðr, d. s., *Eg Skjdr* (i de 2 sidste eksempler kan dog barð, n, foreligge), borðs b. synes brugt som omskrivning *Anon* (X) I B 10 b.

3. **barði**, m, en art hval (jfr barðhvalr), lings b., slange, *Vell* 31.

4. **Barði**, m, *Islænderen Víga-B.*, *Duridr*, *Eviðs* 2.

barðjór, m, 'stavn-hest', skibet, *GSvert* 6, *Grettis* 43 (her jós rettelse for iods, jfr v. l. wígs = viggs).

barðkaldr, m, blandt skibsnavne (egl. 'kold om stævnet'), *Dul IV* z 2.

barðljós, n, blandt skjoldenavne som v. l. for þóðljós, s. d.

barðmáni, m, 'stavn-måne', skjold, *Hfr* 3, 28.

barðraukn, n, 'stavn-okse', skib, b-s roðull, skjoldet, *ESk* 6, 53.

barðristinn, adj, pløjet, furet, af stavnen, om havet, *Refr* 4, 4.

barðsól, f, 'stavn-sol', skjold (ved rettelse), *ESk* 12, 6.

barðvigg, n, 'stavn-hest', skib, (rettelse f. b-el, b-uiss), b-s beidir *Grettis* 23.

bardagi, m, 1) kamp, *Jóms* 7. — 2) plage, *Merl* II 36.

Bar Jonam, hebr. Jonas' søn, *ɔ*: Simon, *Pét* 24.

barkaðr *Hfr* 3, 6 beror på en fejl, se holþorkr.

barkhrjóðr, m, som spiser bark (spot-tende), *GAsb*. Jfr hann var kolbitr ok beit þork af viði *Fas* III 30.

1. **barki**, m, strube, *SnSt* 4, 1, *Anon* (XII) B 9, *Mey* 32.

2. **barki**, m, et slags skibsbåd (låneord; lat. barca, jfr *Falk Seew.* 87), *Hskv* 2, 7.

barklauss, adj, uden bark, b-t birki þóðserkjar, brynjens barkløse birketæer, *krigerne*, *Hfr* 2, 5.

barkrjóðr, m, som rødfarver barken, i kenningen: bænar nøkkva b., bönnens skib = brystet, dets bark = brynje, dennes rjóðr, *kriger*, *Hallv* 6.

barlak, n, et slags korn (byg), *Dul IV* ddd 1.

barmfagr, adj, med smuk side (især om den øverste del), om skibet, *Bölv* 2; jfr barmr.

barmi, m, broder (egl. af samme moder-skød, jfr barmar 'tvillinger' i *Robyggjelaagsdial.*, *Ældre no. sprogminder* II, 7), *Dul IV* j 8, *Eg* Lv 10, *Merl* I 29, b. Baldrs, *Tor*, *Hausl* 16, b-ar Erps, *Rdr* 3, b. hólða, om en hövding, *Hilðr*, b. dolgsvölu, ravnene, *Oddr* 1; öld b-a, brødrene samlede antal, alle brødrene, *Sindr* 7. Jfr höfuð-.

barmr, m, yderside, yderkant, især om den øverste del (f. eks. af skibside, jfr þromr), b. kastala *Rv* 18, b. eylands, kysten (jfr eybarmr), *Merl* II 40; breiðr b., (skibets) brede side, *ESk* 13, 7; b-s vigg, skibet, *ÞKolb* 3, 4. — Blandt navne på jorden, egl. er det kun landets yderste kant (skrænt) ved søen, der kaldes således, *Dul IV* æ 1. Jfr ey-, rang-.

barmskúr, f, i kenningen: hvarma b., hvarma barmr er vist øjelåget (den b. som hvarmar danner, udgør), dets skúr, regn(byge), tårerne, *Mfl* (XII) 2.

barn, n, 1) barn, afkom (søn, datter), *Dul IV* j 9, geta börn (om manden) *Vafþr* 32, bera börn (om kvinden) *Lok* 23. 33, ala börn (om begge foreldre) *Rþ* 12, o. s. v.; b. þjóðans *Hávnm* 15, b. konungs *Hávnm* 86, börn ynglings *Skgr* 1, b. Yggs, Óðins (*Tor*, *Baldr*) *Hym* 2, *Vsp* 31, Máriu b. *Lil* 85, b. Svöfu ok Sækonungs *Hyndl* 17, b. Njarðar dóttur (*Hnoss*) *ESk* 11, 4, börn Gjúka *Am* 52, börn Húna, *Hunne*, *Akv* 27, 38 (her mulig fejl f. b. Húnar), alda(r) börn *Vsp* 20, *Merl* II 19, fira börn *Gunnl* Lv 12; — omskrivende ylgjar b. *Nj* 19, ulfs b. *Kolli* 5, b. mornar, jætneyngel, jætje, *Þdr* 7, b. ogllis, hogen, *Hausl* 12. — 2) småbarn, b. at aldri *Hl* I b. — 3) foster, b-i aukin *Völ* 36. — 4) efterkommer, øll sín börn *Lil* 64, fjandans börnin, om *Kristi* fjender, *Lil* 49. *Dunkelt* er udtrykket b-a sífar *Lok* 16, jfr *Arkiv* V, 113 f. *Beitrag* XIII, 190 f. — 5) som egennavn *Rþ* 41. Jfr einga-, hróðr-, små-, prá-.

barnaœði, n, barnenatur, *Vitn* 4.

barnfæð, f, mangel på børn, barnløshed, *Mv* II 9.

barngjarn, adj, begærlig efter at få børn, *Heidr* 22.

barnsaldr, m, (-rs), børnealder, *Mv* III 3.

barnteitr, adj, glad som barn, *Hym* 2.

barnungr, adj, barneun, meget ung, i børnealderen (jfr barn 2), *Gldr* 3, *Glúmr* 1, 2, *Arn* 3, 7, *Nkt* 5.

barnæska, *f.*, *barndom*, *Fáfn* 6, *Am* 79.
1. barr, *n.*, *náletræets løv og kviste* (*kollektivt*), þókr né b. (*pá en fyrr*) *Hávm* 50, á b-i víðar (*hvorpá runer ristedes*) *Sigdr* 11; *træ i alm.* (*hvis ikke b. her er fejl f. barnr = baðmr*), *Fáfn* 19. *Jfr* gló.

2. barr, *n.*, **1)** *byg*, *blandt sædnavne Pul IV ddd 1*, (*i gudesproget*) *Alv* 32 (*jfr* *barlak*), *vaxi b.* á *baðmi Hfj* 16, *Kraka b.*, *guld*, *Þjóða* 3, 27. — **2)** *da byg var almindelig føde, fik ordet en mere alm. betydning: føde, næring*, b. *hugins, lig*, *Hhund I* 54, b. *ulfa Arn* 3, 11, b. *blóðorra Þjóða* 3, 30.

3. barr, *adj.*, *rede, redbon, fyrig*, *Búi lézk b.* at fylgja *Jóms* 13, *enn b-i hneitir döglinga Arn* 6, 14; b. *hildar Helg Ásb.*; þórr *hildir, hæftig kamp, Ht* 40. *Jfr* *hildi*, *móð*.

barrhaddaðr, *adj.*, *hvis hår (haddr) er barr (enten barr 1 eller 2, snarest måske det første, da b. er epitet til det gran- og fyrbevoksede Norge)*, *Hfr* 1, 3.

1. Barri, *m.*, *navn*, **1)** *på en dværg (el. Bári?) Fj* 24, — **2)** *på en af Arngrims sønnerne, Hyndl* 23, *Qrv III* 1.

2. Barri, *m.*, *lund*, *hvor Gerds møde med Freyr skulde finde sted (af 1 barr)*, *Ski* 39, 41.

Bartholoméus, *m.*, *apostlen, Alpost* 9.

basinn v. l. *for beinn*, s. 1 *beinn*.

basmir, *f. pl.*, *synes at betegne kostbarheder, skatte*, b. *óskerðar Herv VII* 15 (*jfr* *Bugges bemærkning i Norr. sagaer s. 367, hvor han mener, at betydningen „måske er ringe“*),

bassti, *m.*, *björn*, *Pul IV cc 1* (*jfr* *no. baste „et stort og triveligt dyr“ [Aasen]*). *Jfr* *val*.

bast, *n.*, (*ud. pl.*), *bast*, *bånd af bast*, *binda b.*, *samle og sammenbinde bast*, *Rþ* 9 (*næppe „at flette bastliner“ el. lign.*), *bleikr sem b. Sigv* 13, 24; — *bastbånd*, *baugar dregnir á b. Völ* 7.

Bataldr, *n.*, *øen Batalden i Söndfjord*, *Pul III* 3, *IV bbb* 1.

batna, (-aða, -aðr), *forbedres, blive rask*, *hagr b-r Sigv* 13, 32, *óðal b-i jorlum, mændenes natur(?) blive bedre, de blive bedre tilfreds(?)*, *Ghv* 21, *fleyja flatvöllr (havet) b-r Þjóð* 4, 2; *med dat. pers.*, *búfé b-r Gd* 14, *og gen. rei*, *þess b-r þer HolmgB* 12, *þols mun b. Vsp* 62; b. *af annars gozku Hsv* 140; *siðr b-aði Gísl* 1, 7, *þótnuð heiðni SnE II* 248, *þótnuð heilsa SnE II* 248; b. *um þró (med hensyn til) Svaf* 4.

batnaðr (*þótnuðr*), *m.*, (-aðar, *ud. pl.*), *forbedring, bedre vilkår, vøn b-ar ESk* 6, 22, *vinna b-ð SnE II* 234, *blót til b-ar Hsv* 118.

batnan, *f.*, *forbedring*, b. *siða Gd* 7.

baugarein, *f.*, *‘ring-land’*, *kvinde*, *EGíls* 3, 3.

baugastallr, *m.*, *‘ring-forhøjning’ (underlag)*, *arm*, *Oddi* 2.

baugbroti, *m.*, *‘ring-bryder’*, *gavmild mand*, *Halfs VII* 5, *Hhund I* 17.

baugdrifr, *m.*, v. l. *til branddrifr (s. d.)*, *‘ring-uddeler’*, *gavmild mand*, *ESk* 6, 17.

baugeidr, *m.*, *‘ring-ed’*, *ed, aflagt på en hellig ring (især den, der lå på hovenes altre)*, *Hávm* 110. (*Jfr* *eden ved Ulls ring Akv* 30).

bauggergir, *m.*, *‘ring-undertrykker’*, *d. e. ødelægger (uddeler)*, *gavmild mand*, *Pl* 22.

bauggrimmr, *adj.*, *‘ring-grum’*, *gavmild*, *Ht* 47.

baug-Hlin, *f.*, *‘ring-gudinde’*, *kvinde*, *GSúrs* 33.

baughnykkjandi, *m.*, *gavmild mand (jfr* *aúðnykkjandi)*, *Nj (XII)* 9.

baughvers *ESk* 6, 70 *er fejlagtig v. l. til baugnes, s. d.*

Baugi, *m.*, *jætte (Suttungs broder)*, *Pul IV f 3* (*vel afledet af eller sideform til baugr*).

baugjörð, *f.*, *‘ringens land’*, *skjold*, (*efter den på disse maledede kres, baugr*), *Halv* 5.

baugland, *n.*, *‘ringens land’*, = *foregående*, *SnH* 2, 5.

bauglestandi, *m.*, *‘ring-bryder’*, *gavmild mand*, *Pl* 38.

bauglestir, *m.*, = *foregående*, *Steing*, *Sturl* 5, 15, *OTranon* 3.

baugnafaðr, *adj.*, *forsynet med baugnoi*, *d. v. s. en nøf (et nav)*, *der er en baugr, ring, (malet) på et skjold; adj. bruges, idet skjalden omskriver skjoldet som Hildar hjól, Hilds hjul hvis nav er ring, = baug-skjöldr, Rdr* 2.

baugnes, *n.*, *‘ringens næs’*, *armen*, b-ss *brandar, guld(ringe)*, *ESk* 6, 70.

baugnjótr, *m.*, *‘ring-besidder’*, *mand*, *Hl* 15 b, *Sturl* 5, 10, 13.

baug-Njörðr, *m.*, *‘ringens Njord’*, *mand*, *Sturl* 5, 18 *og som v. l. ÞTref* 1.

baugnorn, *f.*, *‘ringens norne’*, *kvinde*, *Mv II* 6.

baugr, *m.*, **1)** *ring, arming (af guld som oftest), halsring, Völ* 26, (*om Draupnir*) *Ski* 21, 22, *Bdr* 6 (*om de ringe, bænkene hos Hel er prydede med*), b. *bjarrtr Sigv* 3, 15; *i øvrigt er rauðr stående epitet til b.*, *f. eks. Hhund I* 56, *Völ* 19 o. s. v.; b. *enn brendi, ring af brændt (c: renset, rent) guld, Korm Lv* 52; b. *hals, halsring, Rdr* 8; b-ar *i pl.* = *guld eller ejendom i alm.*, *Fáfn* 9, 20, *Guðr I* 20 o. s. v.; *om sølvring Am* 46; b-ar = *gaver*, *Háv* 14; *þæta b-i Lok* 12, *Korm Lv* 55, *þæta munda b-i Hárð* 42, *gela b-g, være gavmild, Hávm* 136, *deila b-a, d. s.*, *Rþ* 23 (*anderledes Bugge, Arkiv I* 309), *hoggva sundr b-g Rþ* 38; *selja við b-um St* 15; *búa af b-um, miste sit gods (sml. at verða af, gå glip af)*, *Fáfn* 38, *bera b-um, avle en til (at arve) gods, fá en som arving, Alv* 5 (*således er dette sted snarest at forstå som omskrivende spørsmålet: hvis søn er du?*); *kaupa mey b-um Ragn V* 1; b. *sendt som kendetegn Akv* 8. *I kenninger, for mænd, b-a Baldr Tindr* 1,

10, b-a Týr *Hák* 6, b-s sveigir *Hfr* *Lv* 13, deilir b-a *Óðrgr* 20, b-a øgir *Èg* *Lv* 28 (ved rettelse), spillir b-a *Fáfn* 32, b-a brjótenðr *Hfr* 3, 4, b-a snyrtir *ESk* 6, 49, b-a fægirudr *ESk* 13, 1, b-s óðaldraugr *Pmáhl* 7, b-a rennir *Sturl* 4, 19, — for kvínder: b-a grund *ÞKolb* *Lv* 2, — for arme: b-a land *Gunnl* *Lv* 12, b-a brattakr *ÞjóðA* 3, 27. I andre kenninger: brautar b., slange, *EVald* 2, vallar b., d. s., *HI* 36 b (her om Ormen den lange), fróns b-ar, d. s., *Merl* II 15, b. Bolmar, havet, *ESk* 13, 11. — 2) i udtrykket eiga á b-i, *jfr Èg* *Lv* 28, má b. antages at betyde nøgleringen, som (især) husmoderen bærer ved sit bælte, „at have noget (s: en til forskellige låse passende nøgle) på sin ring“ betyder „at have noget i sin magt, kunne noget“; iøvrigt er teksten næppe rigtig, da á b. i l. 8 måtte forbindes med ord i l. 7 (*jfr* ovf. b-a øgir), — 3) den på skjolde malede ring, hvor-efter et sådant kaldtes baugskjöldr (*jfr SnE* I 420), = rønd (s. d.), b. es á beru (skjold) scemstr *Anon* (X) II B 5, b-s bifkleif, skjoldet, *Hausit* 13, 20, b-a flat-völlr, d. s., *Hróm* 2, b-a hringr, d. s., *Ód* 14, b-a ský (?), d. s., *Hák* 8. — 4) her-efter bliver b. ligefrem = skjold, *Pul* IV r 3, b-s blik, sværd, *Sturl* 4, 27. — 5) hyrjar b. *Hausit* 14 er uforståeligt, *jfr Akerblom*, *Arkiv* XV 270. *Jfr* arm-, ey-, forn-, frán-, goll-, hals-, hrökkvi-, læ-, val-, vall-, vand-.

baugreginn, m, 'ring-gud', *uvist med hensyn til opfattelse, om kenning eller egennavn*, *Sól* 56, hvor brunnr b-s minder om 'Mimers brønd', men det hele findes i en mystisk sammenhæng.

baugrein, f, 'ring-jord', kvinde, *EGils* 3, 1 (*jfr* baugr 1).

baugrøst, f, 'ring-land', skjold, *Hálfs* IV 4 (*jfr* baugr 3).

baugsegl, n, 'ring-sejl', skjold, *Sturl* 4, 22 (*jfr* baugr 3).

baugsendir, m, 'ring-uddeler', gavmild mand, *Sturl* 6, 4; *GSürs* 16 er der fejl, *jfr* v. l., og se blakkskyndir.

baugset, n, 'ring-sæde', arm, *Hfl* 18.

baugskati, m, gavmild mand (v. l. blóð-skati), *Hfl* 18.

baugskerðandi, m, (-andar), 'ring-deler', gavmild mand, *Skáldh* 5.

baugskerðir, m, d. s., *Snæbj* 1.

1. **baugskjöldr**, (el. -skjaldr?), *adj*, forsynet med en baugskjöldr (se følgende), b. Sigvaldi *Eskál* *Lv* 2.

2. **baugskjöldr, m**, 'ringskjold', skjold prydet med en malet ring (baugr, rønd), *jfr SnE* I 420, beidðir b-a *ESk* 6, 19.

baugskyndir, n, 'ring-uddeler', mand, v. l., *GSürs* 16.

Baugspjót, n, uden tvivl fejl, 'ringspyd' er intet, vistnok fejl for baugs brjótr, *Hálfs* IX 21.

Baugstaðir, m. pl, islandsk gård, *Ám Arn* 5. **baugstallr, m**, 'ring-sæde', 1) skjold (*jfr* baugr 3), lundr b-s, kriger, *Liðsm* 4. — 2) arm, b-s brú *Mv* I 23.

baugstökkvir, m, 'ring-uddeler', gavmild mand, *Ht* 47.

baugsoemr, adj, 'ring-prydet', ringsmykket, *Korm* *Lv* 4 (om en kvinde).

baugtungr, n, 'ring-måne', skjold (v. l. (bøð-), *Sturl* 4, 39 (*jfr* baugr 3).

baugvangr, m, 'ring-land', skjold, *Gisl* 1, 12 (*jfr* baugr 3).

baugvariðr, adj, 'ring-omgivet', prydet med ring (verja), brúðr b-ið *Hhund* II 35, björt b-ið (v. l. ur. -vara) *Frþ* I 9.

baugvöllr, m, (-ar; -ir), 'ring-mark', skjold, eyðir b-a, kriger, *Ht* 83 (*jfr* baugr 3).

bauka, (aða, -at), tumle lydeligt (*jfr* no. bauka „fare uvarligt frem, så at man river og vælter tingene om hinanden, arbejder med larm og bulder“), logi b-r i *Baldrshaga* *Frþ* I 28.

bautarsteinn, m, mindsten efter en af-død, b-ar standa brautu nær *Hávm* 72. I *Fsk* 34 findes formen bautaðarsteinn; b. kan dog næppe være sammentrukket heraf, hvis denne form er oprindelig i *Hávm*, hvad den ikke behøver at være for metrums skyld; fandtes der et baut, f, i betydning 'grav'? Den almindelige opfattelse, at b. skulde bet. 'en sten til at stikke med', 'en spids sten', er næppe rigtig.

bautinn, part. af et verbum, der iøvrigt kun findes i præs. ind. 1. pers. pl. (bautum), findes i sammensætninger: sverðb., vápnb., 'slået, dræbt'.

bautuðr, m, (-aðar), 1) okse (egl. som støder, stanger, *jfr* foregående), *Pul* IV ö 1 (v. l. bauruðr ur.). — 2) hest, *Pul* IV rr 3.

baztr se góðr.

báðir, talo. (ntr. bæði; báði skrives *Mv* II 9), bægge, bægge to, *Korm* *Lv* 52, *Bragi* *Lv* 1, vit b. *Skí* 10, 41, b. bræðr *Fáfn* 39, *Akv* 15, *Íslðr* 18, b. gómar *Ám* 9, kné bæði *Lil* 51, *Frekar* b. (de to med navnet *Freki*) *Hyndl* 18, b-ar hendr *Eyv* *Lv* 5, bæði brullaup *Grip* 41, vit Freyr bæði *Skí* 20, ek veit bæði, *jeg kender bægge parter* (mænd og kvinder), *Hávm* 91; bæði senn, to ting på engang, *Lil* 34; til b. föjes ofte som appos. to navne(ord) forbundne med ok, da kan b. også stå bag-efter dem; b., *Sigurðr* ok *Sigmundur Guðr* II 28, b., *Reginn* ok *Fáfnir Grip* 11, misti beggja, sigrs ok heilsu *Nkt* 60, jós ok bauga, beggja vanr *Lok* 13, *Véa* ok *Vilja*, lézt báða *Lok* 26, sess ok virðing, bæði *Lil* 7; herhen kan også henføres bæði, baugar ok mær *Hhund* I 56, *rigtignok står der senere i samme vers*: bæði njóta | *Hogna dóttur* ok *Hringstaða*, hvor bæði *korresponderer* med ok, både — og, hvis ikke bæði her er fejl for beggja; bæði — ok, både — og, *Hl* 31 a, *ESk* 6, 38, *ÞGisl* 5 o. s. v.

bági, m, modstander, fjende (egl. som gör en anden fortærd), b. jarla *Hák* 16. *Hál* 5, b. jofra *Arn* 2, 17, *Sturl* 4, 11, b. ljóna liðs *Ýt* 3, b. ulfs, *Odin*, *St* 24, *Ht* 3, b. *Tveggja*, *Fenrir*, *St* 25.

báglundr, adj, fjendisk i sind, stridbar,

opsat på fortræd, om Snorre gode, Gestr 1.

bágr, m, fjendtlighed, strid, hyppigst i frasen: brjóta bág við e-n, yppe strid med en, BjH 5, Gráf 6, Sturl 6, 6, Bergb 7; brjóta bág á e-m Þdr 4; fara bág, þádrage sig strid, ubehageligheder, Leid 9 (her kunde dog også måske adj. b. antages at foreligge).

bákn, n, uhyre, noget uhyrligt, om den dyrkede hestefallos, Vøls 12, om en troldekvind Hjalmb III 1.

bál, n, bál, bredt og højt flammende ild, Þul IV pp 3, brenna b. Herv III 9, b. mikit GSúrs 2, bragnar báli slegnir Sturl 2, 10; særligt det bál (báldyngje), hvorpå ligene brændtes, Húsdr 8, bera, vega á b. Vsp 33, Bdr 11. 10, stiga á b. Vafpr 54, jfr á b-i brenna Am 87, Anon (X) II B 2; b. talar, om en sygdom, EGils 1, 12. I kenningar, for guld, (efter vand): b. elfar Sigv 12, 1, b. Rínar Ht 91, b. sævar Gráf 9, Hfr Lv 21, b. sunda Gdþ 40, b. flæðar EGils 2, 16, b. ægis Ht 3, b. lýskála Anon (XII) C 30, b. Gylfa láds Koll 2, 4; (efter arm): b. handar Korm Lv 40, b. gamðis vangs Korm Lv 23, b. vala hreifislóðar GSúrs 27 — for sværd (efter Odin): b. Hárs Refr 2, 1, b. Yggjar Ísldr 13, Skáldh 4, Katr 46, (efter kamp): b. Yggjar éla Hfr Lv 14, — for solen: b. byrræirs Óldr 2. Jfr fjarð-, hag-, hand-, hrann-, hrynn-, lið-, morð-, sund-, var-, ver-

bála, (-aða, -at), bále, flamme, b. bensólir Anon (XII) B 59 (sólir rettelse for sólir).

Bálagarðssíða, f, den sydvestlige kyst af Finland, (Bál-, kvantiteten sikret ved metrum), Sigv 1, 3.

Báleygr, m, navn på Odin (egl. 'flamme-øjet', med flammende øje), Gri 47, Þul IV jf 6; B-s brúðr, jorden, Hfr 1, 6, B-s viðir, krigere (jfr Óðins eiki), Gísl 1, 1.

bálfleðr, f, kun i kenningen: bálfleðar Hrud 3: Hrud fleðar báls, guldets valkyrje, kvinde, EGils 3, 10 (Hrud er rettelse for haund).

bálför, f, bálfærd, brænding på bál, SnE I 180.

bálgrimmr, adj, kun i forbindelsen: Beita borgar b-astir, Beita borgar (havets) bál, guld, 'grum mod guld', gavmild, ESk 12, 1.

bálhrið, f, kun i forbindelsen brynfatla bálhriðar beiðir (bál-rettelse f. ben-), brynfatla bál, sværd, dets hrið, kamp, dens beiðir, mand, Harð 1.

bálregn, n, kun i kenningen: hjaldrs b. 3: regn hjaldrs báls, kampflammas, = sværdets, regn, kamp, EGils 3, 8.

bára, f, bølge (egl. 'den bårne, løftede') Guðr I 7, Þul IV u 4, Gunnh, Gunnl Lv 5, fallandi b. Hávm 86, hóvar b-ur Sigsk 62, Ghv 13, hol b. ESk 13, 7, Mark 1, 5, ísugar b-ur Jóms 16; b-u skáll, bølgedyngje, en langstrakt skummende bølgeryg, Hfr Lv 26. I kenningar, for havet: b-u land Bárðr, b-u trøð Hfr Lv 16, — for skibe:

b-u fákr Glðr 3, b-u bládyr ÞKolb 3, 9, b-u léón Svjúg, — for digterdrikken: Boðnar b. Sigv St 2, Vell 6, b. Bergmæra Refr 3, 1, — for blod: b. bens ÞGísl 11, b. valkastar Haustl 3, Þþyn, b. blóðfalls Hást 7, — for guld: b-u fúrr (dette ved rettelse) Korm Lv 49, b-u dagr GSúrs 12, b-u leygr Helgt dýrr, b-u log Skraut 1, b-u blik Sigv 3, 7, — høls b., ulykkesbølge, Líkn 33 (jfr alda skepnu). Jfr dyn-, haf-, megin-, ógnar-, sókn-, und-

Bári, m, dværg(?), Fj 34 (formen uvis, el. Barri?).

Bárøðr, m, ældre form for (mandsnavnet) Bárðr, Eg Lv 2 (skr. baruðr), Bárðardr (skr. baroðr). Derimod findes Bárðr Eg Lv 3 (hvor der dog vel for barðr of bör læses Bárøðr). Jfr Bugge Arkiv II 244 ff.

bátr, m, båd, Þul IV z 2, om færgebåd, Hárb 53, Sigv 3, 2; om skibsbåd Sturl 5, 13, Þjóða A 4, 17, Þjsk Lv 5, Anon (X) II B 7; b. Petri, kristenheden, Gd 26. Jfr ferju-, yfir-

beð-Gunnr, f, i kenningen: hlaðs b., hlað (guld)bræmme, dens beðr, underlag, kappe, findes valkyrje, kvinde, Orv IV 5. Iøvrigt findes her v. 1.

beðhlið, f, i kenningen: bauga b., den hlið (skræning, skrålade), der udgør beðr bauga, ringenes leje, underlag, skjoldet, Nj (XII) 4, beiðir bauga b-ar, mand.

beðja, f, hustru (af beðr; egl. 'som deler ens leje'), Þul III 2 b, EGils 1, 21. 3, 5, b. Þundar, jorden, Grett 1, 7, Nkt 9. 20, b. Bors niðjar, d. s., Eg Lv 21; b. Glens, solen, Skúli 2, Orv VI 1.

beðmól, n, pl, samtaler på ægtelejet, Hávm 86.

beðr, m, (-s og -jar, dat. beð og beði; pl. -ir, acc. én gang -ja), 1) dyne, sæng, leje, Hrafn 1, byggva b-ð, ligge i sæng, Þklypp, ganga á b-ð, bestige en sæng, Ghv 14, Sigsk 8, leiða á b-ð e-m, føre nogen i ens sæng, ESk 11, 5, bjóða á b-ð Lok 52, sitja á b-ð Ghv 19, Hamð 6, stiga einn b-ð, betrædde et og samme leje, Sigsk 68, risa upp við b-ð, her snarest 'hovedgærde', Sigsk 25, hvila á horni b-jar Bjhit 2, 12; i pl. á b-jum Hávm 97. 101; b. ok dýna stíllas sammen Þklypp. — 2) om lange skumbølger: lauðr vas lagt í b-ja (hds. beði, men metrum kræver b-ja) Valg 11 (jfr bólstur i nutidssproget om store høstakke). — 3) en elvs eller sunds bred eller (i pl.) bredder med den i mellem liggende bund, flodsængen, á b-i Skútu, på Skutas bred, Yt 3, jfr KGistason, Aarbb 1881 s. 210, á b-i Stiflusunds sst 34; sævar b-ir SnE I 94. — 4) i kenningar, for guld: orma b. Gunnl Lv 4, b. grafvitnis ESk 11, 6, fjalla olna b. ÞHfalt 2, lyngva fránpvengjar b. EGills (XII) 1; i pl. Fáfnis b-ir EGils 2, 5, — for sø: svana b. Ingj 2, 6, — for kvinde: b-jar Nanna Korm Lv 7, rein b-ja (v. 1. for det rigtige bauga) EGils 3, 3, — for sværd:

ryðfjónar (*brynstenens*) b. Anon (X) *digti om Gudleif*. Jfr arm-, hlað-, hrynn-, hvíl-, kór-, linn-, lín-, mar-, orm-, raun-, rán-.

beðvina, f. 'lejeveninde', *hustru*, b. Óðs, *Freyja*, *ESk 11*, 2.

1. **beida**, (-dda, -ddr), *fange*, beiddum björnu *Grott 13*; *denne læsemåde har man mistænkt, fordi den står i en sammenhæng, hvor der er tale om regulær kamp*; *Bugge rettede linjen til sneiddum brynjur* (*bagefter følger: en brutum skjöldu*).

2. **beida**, (-dda, -ddr), 1) *bede, ønske, kræve, med acc. pers. og gen. rei, eller absolut*, b-i ek þik *Lil 3*, b. hljóðs *Sigv 13*, 9, b. mála (*samtale*) *Ski 1*, b. ferðar *Harð 17*, b. fylgju (*om at måtte følge*) *HHj 35*, b. féar *St 16*, sem b-ddak *Grip 52*, þurft b-ir *Líkn 51*, er valdit b-ddi *Lil 61*, b-andi *Líkn 8*; *i medium, udbede sig*, þats þú æ b-ddisk *Am 87*, b. góðs við e-n (*hos en*) *Ingj 2*, 5, b-sk illra orða, (*ved sin optræden*) *at udfordre til onde ord, til at blive udskældt*, *GÁsbj*; *part. opfordret: b-r för ek Am 92*, b-ar gangs grjóts, *opfordrede til at sætte stenene i bevægelse*, *Grott 2*, men her er b-ar *rettelse fra beiddu med jættekvinderne som subjekt (de afkrævede kværnen gang, de satte den i bevægelse)*. — *Med acc. findes b. lausn Gdþ 20*. — 2) *kræve, d. v. s. bevirke at noget bringes istand (samme konstruktion)*, b. e-n gráts *Guðr I 23*, b. viðar skriðar *Ht 38*, b. e-n rómu *Nkt 24*, b. brynþings *Eyv Lv 1*; *således bruges part. b-andi hyppig i kenninger: b. brodda hriðar HolmgB 4*, b. brynju *GSúrs 19*, b. þrímu seiða *Þuridr*, b. móins leiðar *Grettis 11*, b. haudrmens hliða *Hást 8*, b-endr blikks. . (*ufuldstændigt vers*) *Þórk Hraund*; *i alle disse tilfælde betegner b. mændene som krævere eller erobrere af genstanden: b-endr máls, som beder om ævnen til at tale, 3: de stumme (døstumme)*, *Þloft 3*, 8, — 3) *beiðiz Korm Lv 21* er *urigtigt for beiðis (af beiðir)*, *beida Korm Lv 4* ligeledes for *beiði (se beiði-Rindr)*. *Hamð 20* findes *beiddisk* at þröngu, *men sammenhængen er uklar og teksten forvansket*.

beiði-Hlökk, f. 'bedende, krævende valkyrie', blikks b., *kvinde (af blik, blegen af håret)*, *Brúsi*.

beiðikvön, f. 'bedende kone', *som ønsker at blive ens kone*, b. Surts, *jættekvinde*, *Hfr Lv 2* (*iøvrigt er beiði-rettelse for biða*).

beiði-Njörun, f. 'bedende gudinde', b. golls, *kvinde*, *Korm Lv 44* (*iøvrigt beror b. på gisning f. bæði maran*).

beiðir, m, 1) *kræver, som ønsker (at få, opnå, erobre; genstanden altid i gen.)*, *hyppigt i kenninger for mænd, (efter guld)* b. auðar *ESk 6*, 37, b. auðs *Harð 3*, b. hodda *Eg Lv 31*, b. ormstalls *Pl 3*, b. fjallgestils orðs *Isladr 4*, b. bylgju logs *Nj 25*, b. ár elds *Nj 22*, b. óss brennu *Harð 3*, b. flóðs bjartglóða *Pl 53*, — (*kamp*)

b. brandéls *Pl 40*, b. brynþings *Mark 1*, 9, — (*brynje*) b. brynju *HolmgB 13*, — (*sværd*) b. hneitis *EGúls 1*, 21, b. benhlunnss *Korm Lv 52*, b. fleins (*konjunktur*) *GSúrs 12*, b. blóðisunga *StjO II 6*, — (*skjold*) b. baugskjaldar *ESk 6*, 19, b. borða *Vitn 23*, b. brynhríðar skýja *MPórd 2*, b. benlinns borgar *Grettis 21*, b. bauga beðhliðar *Nj (XI) 4*, — (*skib*) b. skokks skrautvals *Pl 38*. — *Særlig kenning for skjald er: b. vins valkjósanda, der ønsker, kræver Odins vin (digterdrikken)*, *Korm Lv 21*. — 2) *en der kan afkræve nogen noget, har magt over nogen, hersker*, b. hapta, *Odin, Gráf 1*. Jfr byr-, dyn-, eld-, frið-, hljóm-, log-, ógn-, or-

beiði-Rindr, f. 'bedende Rind', bands b., *kvinde*, *Hfr Lv 4* (*iøvrigt er beiði rettelse for beida*).

beiði-Tyr, m, 'bedende, ønskende Ty', b. Bilts hattar (*hjelmens*), *mand*, *Þórh 1*. **beiði-Þrórr**, m, 'bedende, ønskende Odin', b. armlinns (*ringens*), *mand*, *Pl 56*.

beigla, (-aða, -at), *bevæge sig, gå, besværlig*, *Hæng V 9* (*hyppigt i middel-íslandsk*).

beima *Korm Lv 36* er *uden tvivl fejl for heima*.

beimar, m. pl, *mænd (forklaringen SnE* ^{Landrotte Nr. 6} *I 530: b. þeir er tylgðu Beimuna [v. l. βαίμοι, beima]* *konungi er naturligvis urigtig; det modsatte er snarere tilfældet, Beimuni opkaldt efter b.)*, *Rst 1*, *Þjóða 1*, 16, *Nj 25*, *EGúls 2*, 15, *lið b-a Stúfr 7*, *kyn b-a Ott 3*, 11, *Has 20*, *ættir b-a Lil 39*.

Beimi, m, *søkonger*, *Þul III 1*, *IV a 4*; *byrjar þrafna (skibets) B., søkriker, kriger, Gráf 12*.

Beimuni, m, *søkonger (identisk med foregående?)*, *Þul III 1*, *IV a 1*; *Jfr Saxos Bemonus*.

bein, n, 1) *ben, knokkel*, *Vafþr 21*, at b-um, *lige ind til knoklerne*, *Gisl Lv*, *þorð bein*, *om fiskeben*, *GÁsb*, *hold ok b. Lil 30*, b. brúnar *Gestr 1*, b-a *hvat Lok 61*. — 2) *særlig i pl. om en afdøds knokler, ben*, of b-um *Yt 30*, á b-um *Sigs 52*, þvá b. (*Olaf d. helleges*) *ESk 6*, 23. — 3) *ben, skakkr á b-i (rettelse for banni jfr skær [skirr]) Hym 37*. — 4) *i kenninger for sten*, b. sævar *Hál 4*, b. lagar *Yt 31*, b. ægis, *verpa b-i ægis allskarpt DrÞorst 1 (jfr ljósta illum steini)*, b. foldar *Yt 26*, b. Hljóðvinjar *VöluSt 2* (*se myrk-bein*). Jfr fjærð-, hqjúd-, myrk-, við-

beina, (-da, -i), *egl. gøre lige, jævne (af beinn)*, *lette, hjælpe*, b. farar, *give god, lykkelig rejse*, *Hafz 2*, *goð b-ir (læsemåde ikke helt sikker)* *Pl 14*, *nema goð b-i Líkn 34*, b. e-m hróðtölu, *give en ævne til at udføre en lovprisning*, *Ód 1*; b. e-m goðu, *om gæstfrihed*, *Sól 4*; b. at e-m, *give, række en noget*, *Korm Lv 10*; b. til rána, *styre lige henimod plyndringer*, *Anon (XIII) B 50*, b-andi sævar hrafnss, *skibets styrer*, *VGl 5*.

beinavatn, n, *vand hvori (en helgens) ben er tvættede*, *EGúls 1*, 37.

beinbrot, *n*, *benbrud*, det der volder *benbrud*, om en kølle, *b. Búa Þskúm*.

beini, *m*, *gæstfrihed*, *gæstfri beværtning* (af beinn), vinna gestum *b-a Pl 38*, margs vas alls *b.*, *fuldkommen gæstfrihed i meget* (∴ *alt*), *Am 8*; tormiðluðr *b-a Haustl 3* (her med hensyn til maden, kødet af oxsen).

beinir, *m*, som udfører, *udretter* (til beina), *b. bragna falls* (jfr stýra i lignende forbindelser) *Arn 6, 19*, *b. meins (rettelse) ÞKolb Lv 10*; som giver, *rækker*, *b. vins kastala, om biskoppen, EGils 2, 12*. — Som *egennavn Orv IV 3*. Jfr *ql*.

beinlauss, *adj*, *uden knokler*, om *Ivar benløs Ragn VI 2, Hl 8 a*.

1. **beinn**, *m*, blandt træers navne, *Pul IV kk 1* (*v. l. ur. basinn*).

2. **beinn**, *adj*, *lige, jævn, uden ujævnheder, glat* (om digt *f. eks.*), *b-t skapt Sturl 4, 21*, *b. byrr, strygende medbør, ESk 9, 4, Hsv 34*; *b-n afreksorð ESk 6, 8*; *b. breytir o. s. v.*, om den dygtige digter, *Korm 1, 3*; *eigi at b-i, ikke dristigere, mere foretagsom, Grettis 50*, friðr at *b-i*, så meget mere pålidelig, *Hallv 6*; *b. andi guðs, hjælpsom eller virksom, Heiðv 9*; *b-t som adv.*, *lige, netop, Eg Lv 18, Gd 15, EGils 3, 1, Anon (XIII) C 11*.

beinrangr, *adj*, med skæve ben, *Rv 13*. Jfr *rangbeinn*.

beinskeptaðr, *adj*, med lige skaft (skæfte), *superl. Hl 32 b*.

beinvíðr, *m*, (-ar), blandt træers navne, ∴ *kristtorn, Pul IV kk 1*. — Som *jættenavn, Pul IV b 6*.

beiskr, *adj*, *besk, bitter*, *b-t vatn Merl I 6*, *b-t eiskald (om Fáfnirs hjærte) Ill 1, 2*; *b-t tár Pét 44*, *b-k nauð Katr 32*, *b-t lífs grand SnE II 236*.

beit, *n*, *skib, Hlund I 23, HHj 14, Valg 5, ESk 7, 6*; *barmfögr b. Bølv 2*; *b. slíta sæ Anon (XII) B 3*. Jfr 2. *beiti*.

1. **beita**, *f*, *mading, føde*, *b-ur Hym 17*, *b. ulfs, lig, Ott 3, 11*, *b. gera, d. s., Hókr 7, ESk 12, 8*, *vita sér b-u Drv (XI) 8*, *hrafn sleit b-u Þmáhl 8, Hást 4*, *hrafn gat b-u Þmáhl 15*.

2. **beita**, (-tta, -ttr), *grundbetydning 'at lade bide'* (egl. *kausativ til bita*); *fra denne udgår alle ordets betydninger*; 1) *anvende imod en, gøre en til genstand for*, *b. e-n vélum Grip 40, 49, Merl I 29*, *b. e-n illu Sigsk 59*, *b. grandí Guðr II 31*, *b. e-n þrøgðum Rþ 45*, *b. e-n harmi Þdr 19*, *beittr lömi Yt 33*, *b. e-n ljónum, kaste en for løver, Mey 47*, *b. lið með þrum Hl 17 b*; *b-sk stáli SnE II 224*; *fange, dræbe*, *b. ylgeitii Þmáhl 9*, *b. e-n sverði Hálf VIII 12*; *heraf b. sverði (-um), anvende, drage, sværd, Ód 19, Gautr II 15*, *b. þrøndum Ht 98*, *b. hjörvi Hl 21 b*, *b. gunnar grunnungi Íslðr 3*, *b. skutli Þorm 2, 4*. *Hertil kan endvidere henføres: hverir munu birni b-sk, hvem vil tage kampen op med bjørnen? Anon (XIII) B 48*; *b. tóður, lade kvæg græsse (bita) på den gødede hjemmemark, HolmgB 13*.

— 2) *styre et skib op imod vinden (lade sejlet bide, fange, vinden), krysse, med dat.*, *b. stjórnlauðu (∴ skipi), krysse med et skib uden ror, Hávm 90*, *b. fyr mynni Árm 2*, *út berum ás at b. Rv 22*, *b-ttr of haf Hl 27 b*, *b. skeiðum Rst 15, GrHj 3*; *b. Nöreg, ved kryssning at nå N.*, *Ott 2, 14*. *Uforståeligt er b. Tindr 1, 8*. — 3) *spænde for (anbringe trækdyr for en vogn)*, *b. mar, spænde hest for, Ghv 18*, *b. yxn fyr arðr Hsv 138*, *b. vagn Guðr II 18*.

1. **beiti**, *n*, *i b. tekr við bitsóttum, b. tager imod bidsydomme, Hávm 137*; *betydningen af b. har været omtvistet, idet nogle har villet opfatte det som 'græsgang' (kvæget skulde på græsgeange befries for sygdomme af bid, det havde fået i stalden om vinteren), andre som 'lyng' (jfr beitiylng)*; *W. Cederschöld har (i Arkiv XXVI s. 296 ff) behandlet stedet og gjort det sandsynligt, at b. her betyder 'alun', der netop brugtes mod sår (mod at de skulde brede sig)*. Jfr *J. Olafssons bemærkning om, at beit (sic) er et „lixivium, ni fallor, quo alutarii et coriarii utuntur“; om oplysningen er rigtig (jfr „ni fallor“), er dog usikkert*.

2. **beiti**, *n*, *sideform til beit, skib, Orv IX 6*.

3. **Beiti**, *m*, *søkonge, Pul IV a 1, B-a borg, søen, ESk 12, 1*. — *Kong Atles bryde Am 61*.

beitiáss, *m*, *sejlstang (for at spile sejlet ud ved kryssning), Pul IV z 8*.

beiti-Njörðr, *m*, (-ar), 'fødegivende Njord', *b. høgðvar hauka, ravnenes føder, kriger, Hl 37 a*, *beiti- synes her at stå i forbindelse med beita, mading, og det deraf afledede vb. beita*.

beitir, *m*, *som sætter i bevægelse, styrer (af beita)*, *b. dolglinns Pl 10*, *b. sverðs Sigv 12, 2* (her i *pl. b-ar*); *b. byrstóðs, skibsstyrer, Pl 15*, *b. barða sóta, d. s., Gyð 2*, *b. Byrriks skíða, d. s., Pl 35*. Jfr *folk-, út-, vigg-, or-*.

beitiþrungar, *m. pl.*, *mænd (egl. søfarere, af beit = skib), Nik 2*.

beizl, *n*, *bidsel, Gd 34*.

bekkdómr, *m*, 'bænkedom', *vel egl. en dom, der er fældet af de i deres sæder siddende dommere, altså en retmæssig, inappellabel dom, kun i kenningen*: *b. Heðins rekka, egl. = Hjadningekampen, så kamp i almindelighed, Hfr 3, 11*.

bekkjunautar *v. l. for búðunautar, s. d.*

1. **bekkr**, *m*, (-s og -jar; -ir), *bæk, i kenninger ensbetydende med elv, Pul IV u 3*, *sá b. (∴ brunnr miskunnar) Heiðv 8*; *EGils 3, 13, Merl I 7, Sigv 3, 11* (her *pl*); *b. iðranar Mgr 40* (rettelse for *beiskr*); *sveita b.*, *blodstróm, Ht 6*, *vargs b-ir, ulvens bække, blod, Nj 8*; *b. blíðskálar, øl, Ht 87*; *b-s (ved rettelse) sunna, guld, Hávm 6*, *b-s eldr, d. s., Arn 7, 3*. *Herhen må vel henføres b-jar blærst, havet (egl. bækkens blå vej), Sindr 1*. — Jfr *eld-*.

2. **bekkr**, *m*, (-s og -jar), 1) *bænk*,

HolmgB 3, Vafpr 19, Akv 3, á bekk hóum Akv 2, meðal b-ja Slemb, á báða b-i Sigv 13, 9, fara í b-k Herv VII 4, fara með b-jum [Dorm 2, 17 =] Vols 11; breiða b-i, belægge bænke (med hynder og andet), Alv 1, stráa b-i Eir 1, Þry 22, stráa brynjum of b-i Grí 9, b-ir baugum sánir Bdr 6, búnir b-ir Krm 25, b-ir aringreyfir (s. d.) Akv 1; som sængested, HolmgB 12 (somes v. l.). — I kenninger: olna b., fiskenes bænk, ɔ: land, havet, Bragi 2, 3, Spolsa b., søkongens land, d. s., Hallv 1, hlunnis b., rullestokkens land, eller hlunn-dýrs b. (jfr dýrlogi), skibets land, havet, Sigv 3, 14; — for kvinder: b-jar lind Ólhelg 11, b-jar hjótr Ólvir 2, Brunnakrs b-jar dís, den gudinde, der råder over Bröndagers bænk, Idun, Haustl 9. — 2) skib (vel egl. pars pro toto, jfr dog Falk, Seew. 87), hrannir strýkva b-k Ht 76, men vistnok her urigtig for v. l. borð. Jfr haf-, orm-, svan-, søkkva-, ɔl-.

bekkrekk, *m*, 'bænkmand', d. v. s. en som sidder på (ens) bænk, husfælle, b-ar jótuns, jætter, Þdr 9.

bekkskrautuðr, *m*, 'bænkepryder', som kun duer til at pryde bænken, spottende om Brage, Lok 15.

bekksæmr, *adj*, som pryder bænken, bogar b-ir (ved at hænge på væggen) Akv 7.

bekksøgn, *f*, 'bænk-mandskab', de mænd som sidder på bænkene i hallen, kun i pl. Orv IX 7, GSúrs 13, Steinn 3, 15.

bekkpíðurr, *m*, 'bæk-tiur', kenning for en and, korbædr b-rs, andævg, Egils 103.

bekkpíll, *n*, brædder, der udgør bænken i hallen, bænken, Eirm 3.

bekri, *m*, vædder (egl. brægeren), Þul IV aa.

beldinn, *adj*, voldsom, uretfærdig, Katr 6. **belgr**, *m*, (-jar; -ir) 1) bælg, skindsæk (-pose), Þjsk Lv 1, leysa b-g, egl. løse båndet af en skindpose (hvorefter den åbnes), Hamð 26, kan overføres på en person, þoll røð ör b-g, sst. (figurlig tale), jfr Hávm: ör skorpum b-g skilin orð koma Hávm 134. — 2) skindpose (til opbevaring af tryllemidler), urtafullr b. Steinarr 1; skindpung, Frþ I 26. — 3) blæsebælg (i en smedje), Vøl 34. Jfr geit-, smíð-.

Beli, *m*, (-ja), 1) jætte, hvem Freyr dræbte (med en hjortetak; SnE I 124), bani B-ja, Freyr, Vsp 53, Þul II 1, dolgr B-ja, d. s., Hál 5 (se útrøst); þolverðung B-ja, jætterne, Haustl 18. — 2) kong Bele, Frþ I 31.

1. **bella**, (ball; part. findes ikke), runge, ramme lydelig, Þdis 2, ennihogg ball Rdr 6 (hds. bavll).

2. **bella**, (-da, -i), 1) udføre noget, især i fjendtligt øjemed og på en kraftig måde, rejse modstand mod, (egl. 'gøre stærkt', af ballr), elli b-ir (ɔ: mér), alderdommen tynger, Eyv Lv 10, b. ríki (dat.) við e-m, vise, anvende magt mod en, Ótt 3, 5, b. lygi, anvende løgn, Þry 10, b.

bragði, udføre en handling, Am 59, hví b-ið því, hvorfor gör I den vold? Híldr jfr Sól 80, b. svikum Hfr 3, 21, Sigv 13, 17, b. styr Korm 1, 4, b. undri, opføre sig mærkelig, Hald Rannv.; men også om at vise noget godt: b. tíri, opføre sig berømmelig, Sigv 3, 6, b. glaumi Guðr II 29; jfr b. vexti, tiltage i kraft (subj. er valbygg) Þjóða 3, 32; b-endr laufa veðrs, krigere, Þórð 2. — 2) at modstå nogen, skade en, b. e-m Þdr 20, Háv 9, Grettis 23; ødelægge, b. skildi GSúrs 30, b. aldri aldar Ótt 2, 10.

bellinn, *adj*, voldsom, stridbar, Grettis 19. **belti**, *n*, 1) bælte, b. dregr at hrygg, *F. hndt. s. 173* indsnøres på grund af sulf, SnH 2, 3; Audun 2, EGils 1, 36; b-is hringja Anon (XIII) B 61. — I kenninger for sø: sævar b., søen som bælte, Lil 10; b. foldar Merl II 43, b. Fenringar, Leku, Brimlar ESk 13, 11. 12. 13. — for slange: b. grundar Merl II 16. — 2) en del af skibet (jfr Falk Seew. 14), Þul IV z 9. Jfr jarð-, sjávar-.

ben, *f* eller *n*, (-jar eller -s; ntr. hos GSúrs 34, Sigv 3, 16, Hl 31 a, 40 a, Ht 56, men fem. er det alm., hds. er undertiden noget vaktende f. eks. den fnýstu: b. fnýsti, det sidste er det rigtige, jfr Skjspr. 43-44), banesår, sår i alm., Hhund II 46, Am 90 (her tydelig banesår), dreyrgr b-jar Rdr 9; Eg Lv 21, Grott 15, Jökull 2; sjúga b-jar Sól 80, stór ben (pl.) GSúrs 34, djúpar b-jar Korm Lv 64; b-jar blæða Hharð 2, b. fnýsti blóði Glðr 5, b. knátti blása jóms 32 (om hulsárenes piben), láta b. sviða Rst 21. — I kenninger, for blod: b-ja dögq Korm Lv 64, b-s bára ÞGísl 11, b-ja kolga Arn, 2, 6, b-ja regn (pl.) Steinn 3, 3, b-ja el GSúrs 27, — for sværd: b-s ör ÞGísl 9, — for pile: b-ja (v. l. brynju) hagl Eyv Lv 7; for ravn: b-s svanr Sigv 3, 16; b. jarðar, et i jorden gravet hul, Anon (XI) Lv 2.

1. **benda**, (-da, -dr), böje, spænde (af band), b. alm (bue) Rþ 28, b. alma Hharð 7, b-r almr Hl 20 b, almar b-sk Hl 21 a, skildir b-sk, svejes, bevæges, Ht 9, b. hlífar Rþ 42, b. brynþvara Krm 9, men urigtig v. l., vindr b-ir (udspiler) váðir (sejl) Ht 20, borðgrund b-ir stýri, lader roret svejes, Ht 74; — b. går så over til at betyde i alm.: at udføre, b. víg GDrop 5, b. randa rym Anon (XIII) B 60.

2. **benda**, (-da, -dr), give tegn, tilkendegive (en mening) ved tegn, hvad hygg brúði b-u Akv 8; disir b. mér, giver mig tegn (varsel), Bjhit 2, 22.

bendagr, *m*, 'sår-dag (ɔ: lys, flamme)', sværd, Hl 30 a.

bendill, *m*, 1) blandt navne på sæd, Þul IV ddd (vist identisk med no. bendel 'bånd af strå omkring et kornneg' Aasen). 2) som mandnavn, Hjalmp VI 4.

bending, *f*, tegn, vink, vinna b. ESk 6, 49.

bendir, *m*, som böjer, benytter, b. valþøgnis Várar (valkyrjens) skiðs (sværdets), kriger, VGI 8. Jfr strið-, styr-.

bendraugr v. l. for berdraugr, s. d.
Benedikt, m, Knud d. helliges broder, Heil 20.
beneldr, m, 'sårflamme', sværd, i pl. Hák 7.
benfasti, m, 'sårflamme', sværd, Hl 20 b.
benflœðr, f, 'sårbløge', blod, Hl 33 b.
benfúrr, m, 'sårflamme', sværd, Hfr 1, 3.
bengagl, n, 'sår-gæstling', pil, b-gogl gnúðu (v. l. bryn-) Gldr 5; b-s bræðir, kriger, Rv 6.
bengíða HolmgB 11 er uden tvivl forvansket, mulig af benviðir, s. d.
bengjalfr, n, 'sårse', blod, b-rs blágjóðr, ravn, Ött 2, 15.
bengjóðr, m, 'sår-gjø', ravn, Þklypp. (se gjóðr).
bengrátr, m, 'sårgråd', blod, Anon (XI) Lv 3.
bengrefill, m, 'sårstikke', klingen på et sværd, beit b. — þat vas blóðrefill — Hfl 8; Krm 10 (grefill af graf-a, et redskab til at grave med).
bengriðr, f, 'sår-jættekvinde', økse, (øksen Rimmugýgr) Nj 27.
benhlunnr, m, 'sårstok', sværd, beiðir b-s, kriger, Korm Lv 52.
benhríð Harð 1 er uden tvivl forvansket, vistnok for bálhríð, s. d.
benja, (-aða, -aðr), tilføje banesår, Fáfn 25.
benkneif, f, 'sårkniv'(?), spyd, mørge bitr b. óð i blóði Hfr 3, 17; mulig er kneif beslægtet med knifr; i øvrigt bruges kneif (hneif) om en større fiskekrog (Bj. Hald); om den betydning er gammel er uklart.
benknúar, m. pl, 'sårknoer', en del af sværdet, Þul IV 1 10.
benlaukr, m, 'sårlæg', sværd, ÞGisl 7.
benlinnr, m, 'sår-orm (stange)', sværd, b-s borg, skjold, Grettis 21.
benlofn, GSúrs 32, er vist forvansket for blið Lofn.
benlogi, m, 'sårflamme', sværd, Orv IX 47, bregða b-um Hhund I 51, rauðr b. Hl 22 b, b. beit Hl 34 b; Merl I 35; b-a njótr, mand, EGils 3, 12, b-a Ullr Eyv Lv 8, Hrafn 2.
benlœkr, m, (-jar), 'sårbæk', blod, b-ir runnu Þmáhl 6.
benmáni, m, 'sårmane', sværd, Krm 20 (som v. l. til þóðmáni, jfr v. 14).
benmár, m, 'sårmåge', ravn, Hfl 11.
benrøgn Nj (XII) I kan ikke være s. s. benregn, men må være et helt andet ord; det findes i forbindelsen heyja b., holde kamp, hvor betydningen 'at kæmpe' er klar; mulig er b. = 'sårguder', ɔ: Valkyrjer, jfr udtryk som heyja valmey; benrøgn kunde betyde 'sår-strøm', blod (jfr Røgn 2), men dertil passer heyja ikke så godt.
benseiðr, m, 'sårfisk', sværd, Þorf 1.
bensigðr, m, 'sår-segl', sværd, Hrafn 3.
bensild, f, (-ar; -r), 'sår-sild', spyd eller pil, b-r klufu skildi Krm 4, rjóða b-r Hl

6 a (skrivemåden benshilldr er uden betydning).

bensíkr, m, 'sårfisk' (síkr = helt), sværd, Sindr 7.

benskári, m, 'sårmåge', ravn, Hást 7, ÞTref 1.

benskóð, n, sårfrebringende våben, Grettis 11, Hl 35 a.

bensól, f, 'sårsol', sværd, Anon (XIII) B 59 (i pl.).

bensstær, m, 'sårstær', ravn, bræða b-a (jfr benþvari) Krm 9, b-a minni (drik), blod, EGils 1, 23.

benstigr, m, 'sårsti', den sti, som såret selv udgør (for sværdet), sår, Grettis 33.

benstørr, m, 'sårstør' (fisk), sværd, Hl 39 b.

bensær, m, (-var), 'sårse', blod, b-var rann (hus), såret, Grettis 6.

bensæfðr, adj, dræbt ved sår, Eg Lv 21.

bensægr, m, sværdsnavn, Þul IV 1 5; dette synes at være den rigtige form, hvad så end søgr betyder; v. l. er -sogr, -sigr.

benteinn, m, 'sårtén', sværd, Hæng VII 5. — Som mandnavn Ív 25.

benvargr, m, 'sårulv', sværd, b-s hregg, kamp, HSt 2, 5.

benviðir, m, 'sårse', blod, GSúrs 32, b-is skári, ravn, HolmgB 11 (her beror b. på rettelse).

benvøndr, m, 'sår-vånd', sværd, Eyv Lv 5, ÞBrún 4, Brot 19.

benþeyr, m, (-jar), 'sår-tø', blod (snarere så end 'sår-storm', kamp), b-jar göllungar, ravne, ESk 3, 3.

benþiðurr, m, 'sår-tiur', ravn, Eg Lv 7, Þorm 2, 22, Ív 29.

benþvari, m, 'sår-stang', sværd, Krm 9, men urigtig v. l. til benstari.

ber, n, bæer, Nik 2, Anon (XIII) B 15.
 1. **bera**, f, skjold, baugr á b-u Anon (X) II B 5, Þul IV r 3, jfr navnet Berudrápa (Egill).

2. **bera**, f, hunbjörn, Þul IV ccc 1, b-u hold Vøl 9.

3. **Bera**, f, sagnhistorisk dronning, Yt 13; en anden, Högnes hustru (Kost-Bera) Am 34. 53 (jfr 6. 9).

4. **bera**, (bar, borinn), 1) bæere, løfte, bringe, b. byrði Hævum 10. 11, b. hris Rþ 9, b. brimsvín Hym 27, b. í fjóðrum Vsp 66, b. hami und eik Heir 6, b. sverð Eirm 6, b. blóðvønd Korm Lv 4, b-sk banaspjót eptir, angribe hinanden for at dræbe hinanden, Nkt 63, b. randir (b. = lade bæere; undertiden tilføjes: framm) Gldr 4, Harkv 21, Vell 31, ESk 6, 53, Ött 2, 4 (her ud på skibet); (om heste der bærer en) Sigv 3, 11, Þul I 2. 3, Skí 8. 9; galgi berr Arn 3, 2; b. höfuð Rdr 13, b. höfuð i hendi Lok 14, b. hjarta fyr Gunnar Akv 22. 24, b. horn ór haugi Sól 78, b. pl e-m Eg Lv 4, Þry 24 (her b. framm fyr e-n), Grí 36, b. horn Grí 36, b. vin Eirm 1, b. björveig syni Hym 8, b. mjøð Sigv 2, 6, b. baug e-m Rdr 8, b. bauga Vøl 19, b. hnoossir

framm *Ghv* 6, b. goll ór garði *Leiðolfr*, b. goll á höndum *Eyv Lv 8 jfr Sigv 11, 16*, b. váðir, *være ifort, Bbreiðv 4*, b. serk *Hál 8*, b. hjalma upp (*∴ gå með hjælme þá i land*), *Hást 8*, b. merki fyr e-m *Ív 9*, b. út (*skibene førte ud*) *Sigv 10, 7*, b-sk at borði *Glðr 4*, visundr berr þik *Arn 2, 16*, b. segl *Sigv 10, 8*; b. vánarvöl, *bære tiggerstaven, gå ud at tigge, Hávm 78; løfte*, b. geira hátt *Krm 3*; b. andskota á bál *Vsp 33, Bdr 11*, b. á Halfs bana *Yt 6*, vits borinn (*om den langvejsfra fløjne ravn*) *Yt 19*, b. hendr at skríni *Þjóða 1, 5*, b. at sér völsa *Vols 4*, buðlungr bar (sverð) at mundum mér, *forærede mig et sværd, Arm 1*, borinn (*tagen*) ór serk *Am 24*, b. á lopt *Gri 1* — 2) lægge, anbringe, b. lúðr í léa *Fj 30*, b. þjórr á seyði *Hym 15*, b. miðra skutla *Rþ 4*, b. þöslar at hör *Þjóða 1, 10*, b. þönd at boglimum *Hávm 149, Grög 10*, b. út ás *Rv 22* — 3) føre, (*om vinden*) veðr berr e-n *Arn 3, 2*, hregg berr skip *Eyj forn, jfr b. laudr of við (om den skumsprøjtende sø) Þfagr 11*, og hörvar b. örvar (*om buestrængen*) *Hfl 13*; b. döggr á augu (*græde*) *GSürs 4*; b. smyrsl í sör *Lil 91*, b. vápn á e-n *Yt 5*, b. jarn á líð (*angribe med våben*) *Þjóða 4, 5* — 4) frembære, fremføre, især om digte, b. bolstrverð *Arbj 6*, b. mærð *Korm Lv 30*, b. mærð af hendi *Húsd 12*, b. höfuðlausn fyr kné *Arbj 8*, b. óð fyrir e-n *ESk 6, 8*, b. lof *Vell 10, jfr b. lof á þagnarrof Hfl 20*; b. vætti *Eg Lv 35*; i samme betydning absolut: *Vitn 7*; b. gjöld *Þloft 2, 1 (jfr sammenhængen)*, b. Óðins mjöd á Engla bjöd *Hfl 2 (her betyder b. dog måske 'medbringe hjemmefra')*, b. e-m sögu, *udtale sig om ens adfærd, ÞKolb Lv 7*; b. orð frá morði *HolmgB 9*, b. orð, *melde, Gri 32, derimod 'gemme ens ord i sit hjerte'* *Grög 16*, b. andspjóll *Guðr I 12*, b. røng orð saman, *samle, pønse på, vrange ord (løgngættige beskyldninger)*, *Fáfn 33*; b. skrök saman *Hhund I 37*, b. orð saman, *föje (dågtæriske) ord sammen* *Arbj 25*, b. goll saman, *samle guld, Skúli 1, 4, jfr b. allir eitt ráð, er alle enige, Hálf IX 3*; b. tilt með tveim, *søge at forlige med hinanden, Lok 38*, b-sk róg milli *Am 97*, b. sakar á e-n *Ólhvít 2, 3*, b. sakrúnar með sífjungum *Hhund II 34*, b. nafn e-s víða, *udbæde ens ry, Hl 17 a*, b. nið víða, *Sv. tjúg, b. e-t upp, meddele, åbenbare, Hsv 77*, b. upp mærð *ESk 6, 9, Ht 97*, b. upp ættir *Hynd 11*, b. upp sögukvæði *Jóms 5*; b. framm boena mál *Lil 88* — 5) om hvad der høres, lyden der bæres, læt øxi b. hljóð *Hrólf 8*; som oftest upersonligt, mér bar hljómi *GSürs 36* — 6) upersonl. om drømmesyn m. m., bar dóm í drauma *Þorm 2, 2*, mér berr í svein(a) *Herv I 5, Korm Lv 43*; mér berr mart á málstýri, *der kommer mig meget på tungen, Leið 37* — 7) andre upersonlige udtryk, brims blakka bar fyr jorð *Ht 35*, svá at bráðum bar

Has 48, raun(ir) berr *Nkt 35, Ív 12*, berr at hendi, *Ív 10*, þat bar skjótt at móti *Sigv 8*, varrsíma bar fjarri *Ht 35*, fögnuð berr til e-m *Lil 30*, bar sókn saman *Hhund II 10*, men: fundir b-sk at *Sigv 2, 1* — 8) forskellige udtryk, b. e-n ofríði, *overvælde en, GSürs 30*, b. magni *Ragn IV 2, Hskv 2, 13, jfr ESk 5 hvor det står absolut*, b. afli *HHj 26*, b. e-n bjóri, *beruse en, Vøl 28*, borinn verkjum *Ódgr 4*, b. af e-m, *overvinde en, Korm Lv 47, Grett 2, 1, overgå en (i ypperlighed) Hhund II 38, Lil 7*, b. sigr af e-m *Yt 34*, b. sigr ór rómu *Ód 8*, b. ban(a)orð af e-m (*se bana-orð*), *slá ihjæl, Vém, Akv 43*; b. hlut, *trække sig ud af noget med det og det resultat*, b. hæra hlut, *gå af med sejren, HolmgB 1, Islðr 6*; det samme udtrykkes også ved: b. hæra skjöld *Þjóða 1, 25*; b. lægra, minna, verra hlut *Hhund II 21, Bjhit 2, 6, Nefari; lignende: b. afl et meira være den stærkeste, Sigsk 33*, b. ægishjalm of e-m *Fáfn 16*; b. af hendi e-s, *opná noget hos en, Þorm 2, 1* — b. sik svangan, *te sig sulten, Anon (XI) Lv 8*; — b. e-t við e-t, *sammenligne indbyrdes, Merl II 101*; — vöxtr berr frá, *afviger fra andres, overgår andres (jfr irábærr)*, *Rv 15*; — b. fé und e-n, *bestikke en, Nkt 33* — *Udtrykket: borinn viðr Hávm 100 má vist forstås som tømmerstokke, anbragte hist og her (for at hindre adgangen, spærre vejen.)* — 9) være i besiddelse af, nære, være besjælet af (*om ens åndelige egenskaber eller tilstand*), b. gött hjarta *Sigv 12, 24*, b. vægð (*at vige*), *være skánsom, Hást 2 (ved rettelser), Þmáhl 1*, b. várkunnir *Has 51*; b. ugg *Hárf 1*, b. angr *Líkn 10*, b. önn ok ótta *Has 11*; b. stríð of e-n *Kolb 2, 5*; *jfr b. óstyrkð á líkam Has 19* — 10) bære, tåle (*åndelig*), b. freistni *SnE II 234*, b. tjón *Hsv 136* — 11) føde, bringe til verden, om moderen, b. börn *Anon (X) Lv 6, Lok 23*, b. jóð *Mv II 8*; láta b-sk (*frá mey*) *ESk 6, 2, SnE II, 232, jfr Vfpr 47, Bdr 11, Hynd 37*; b. í heim *Has 19*, borinn í heim heilli verstu *Helr 4, part. borinn Vafpr 29. 35, Hásk 19*; med tilföjelse af et mandsnavn i dativ for at betegne faderen, *Hynd 12, Bragi Lv 1, St 17 o. s. v., ang. b. frá Þormunrekki se Bugge Arkiv I 25*; b. bróðir, bornir bræðr, *kædilig(e) broder (brødre), Helr 12, Sigv 7, 7*; eiga borit hjarta, *medfødt, Anon (XII) B 4*, b. vel *Korm Lv 5*, b. baztr *Þfagr 7*, b. hæstr (*med tilföjelse af dativ: hverjum jöfri ∴: som den højeste af alle*) *Grip 7*, b. til arfs *Eg Lv 8*, b. til (*absolut*) *Sigv 13, 8*, b. til brúðar, *født med nogen ret til bruden, (hun er bestemt til vedkommende)*, *Alv 2*; b. með bleyði *Sigrdr 21*, om de medfødte egenskaber — også uden með: b. þölví *Grög 2*, b. hugum *Þdr 13*, og *máske b. baugum, født (som arveberettiget) til ringe, til arv, Alv 5*.

berbeinn, adj, barbenet, betleragtig, Hárb 6.

berdraugr, *m*, 'bærende stav', stav der bærer, b. hjørs, sværdbærer, kriger, *Glúmr Lv* (v. l. ben-urigtig), auðs b., *mand*, *Merl II 94* (også her står urigtigt ben-).

berfjall, *n*, bjørneskind, (af berr = bjørn) *Vpl 10*.

berfætt, *adj*, barbenet, om Magnus barfod *Nkt 48. 73*.

berg, *n*, (sideform er bjarg, begge findes side om side allerede i *Hausl 16*), klippe (i nutidssproget er der den forskel i betydning, at b. betyder en klippeflade enten horisontal eller vertikal, men ikke en fristående klippe, hvad derimod bjarg betyder), hristusk b. *Hausl 16*, b. Sigtýs (uvisst hvad der menes), *Odins klippe*, *Akv 30*, af b-i, stående på klippen, *Reg 18*, ganga í b., klatre op i klippevæggen, *Rst 27*; breitt b. (i kristelig betydning) *Gd 32*; b-s bjørg *Blakr 2, 2*; b. sjónar, øjet, *EGils 1, 32, 3, 6*; b-s geymiló, klippens bølge, digterdrikken, *Vell 2*. Jfr *glaum-, Hylja-, Leik-, set-, sjónar-, vegg-*.

bergbúi, *m*, 'klippebo', jætte, *Hym 2*.

berg-Danir, *m. pl*, 'klippe-Daner', jætter, brjótr b-a, *Tor, Hym 17, Hausl 18*.

Bergelmir, *m*, navn på urjættens sønnesøn ('den bjørne-larmende' af ber = bjørn-?), *Pul IV b 6, Vafþr 29. 35*. Jfr *Arkiv XXVII 136 ff*.

bergifótr, *m*, 'smagende eller smagens fod', (v. l. bergis-), hoved, en af *EGils* dristige kenninger, b-ar berr (tungen) erumk blautr, tungen bliver mig blød, kraftløs, *Eg Lv 44*; (jfr *KGisl Skjald. besk. 28 anm.*)

bergir, *m*, 'smager, drikker', b. hræsævar, ravn, *Harkv 20*.

bergja, (-ða, -ðr), smage, drikke, spise, b. olvi *Lok 9*, b. blóði *Katr 46*, b. blóð-drýkk *Ht 11*, b. vatni *Merl I 6*, b. drekku *ssf I 7*, b. blóði ok holdi (∴: Kristis) *Has 12*; drótt of b., spise (absolut), *Guðr II 43*, b. á blóði *Orv IV 8* (hvor á måske bør udelades).

bergjarl, *m*, 'klippe-jarl', jætte, brúðr b-s, jættekvinde, *Anon (X) III A 1* (jfr vindr).

berg-Mærir, *m. pl*, 'klippe-Mører', jætter, bára b-a, digterdrikken, digtet, *Refr 3, 1*.

bergónerir, *m*, synes at være den rigtige læsemåde *Eg Lv 14* (-oneris 2 hds, onn æris 1 hds, medens ét har -aunundar; om Bergóundur, en i sagaen forekommende nordmand, kan der i denne sammenhæng ikke være tale), b-is faldr må antages at være synonymt med kvindenavnet Asgerðr, til gerðr kan faldr passe, så at b-is skal dække ás- (øs-), b. = Odin?

Bergir, *m*, en nordmand, *Sigv 5, 1; B. Sökkason Gdþ 44*.

bergrisi, *m*, 'klippe-, bjærg-rise', som det synes en slægt af jæfterne, hvortil f. eks. *Gerds* familie hørte (og byg-nesteren); i øvrigt kan det ikke ses, hvad forskel der er på dem og de egentlige jætter; ordet findes særlig i *Grott*: brúðr b-a 24, mær b-a 10, brœðr b-a 9; desuden

Anon (X) II B 7: himinn b-a, fjældet? og *Bós 8*.

bergsalr, *m*, (-ar), 'klippesal', bjærg-hule eller bjærg i alm, bønd b-ar, jætter, *Har nið*.

berg-Saxar, *m. pl*, 'klippe-Sakser', jætter, b-a fley, digt, *Vell 6*. Jfr *berg-Danir* og *berg-Mærir*.

bergskor, *f*, (-ar), 'klippe-spaltning', kløft, klífa b-ar *Hhund II 22*.

bergstjóri, *m*, 'klippe-styrer', jætte, b-a hregg *Giz 2, 2* synes at måtte betyde 'sind', men dette omskrives ellers som 'jættekvindens vind, storm'; enten foreligger her en unøjagtighed eller også er ordet forvansket.

berg-Þórr, *m*, 'klippe-Tor', jætte, *Skrauto 2*. — Som egennavn *Anon (XIII) B 18*.

Berg-Óundur, *m*, nordmand (i 10. årh), *Eg Lv 21*. Jfr *bergónerir*.

berharðr, *adj*, hård, kraftig som en bjørn (*berr, jfr *berfjall*), om *Gjukesönn-erne*, *Akv 38*.

berja, (barða, bariðr og barðr), slå, lamslå, besejre, b. í hel *Elaf 2*, binda eða b. *Hamð 22*, jfr barðr ok bundinn *Has 21*, jfr *Líkn 15*, bára barði við borðþili, bølgen slog (dem) mod skibssiden, *Guðr I 7*, b. grjóti *Hárb 29, Am 87, Harkv 11, Anon (XIII) B 35*, b. herðimýlum *Rdr 5*, b. hardsteini *VGI 5*, i dette eks. betyder b. 'at slå således, at vedkommende ingen modstand kan gøre mere, overvinde', og således i følgende: b. brúðir *Hárb 23. 37*, b. byggvendir brezkrar jarðar *Hfr 2, 9*, vann barða fiandr *Vell 12*, barði Dani *Þjóða 1, 23*, lögu barðir *Þjóða 1, 9*; upersonlig, skýja grjóti barði í augu *Jóms 32*; banke (især fisk, tørfisk, så at den bliver lettere at spise), þorð bein (egl. for at bruges til kreaturfoder) *GAsb. Med præp. á*: b. á konum *Hárb 38*. Medium b-sk betyder i regelen 'at slås, kæmpe indbyrdes', *Eg Lv 8. 22. 40, Sigv 11, 9, PGisl 9, Rst 21, Vsp 45, Hhund I 38. 53, Reg 19 o. s. v., absolut ESk 6, 15*; b. við e-n *Harkv 7, ESk 6, 28*; vindar b-sk *Merl I 60*; b-sk punti, om kødelig omgang, *EGils 3, 1*; bevæge sig stærkt, tumle sig, bolr barðisk *Hhund II 29*; med tilføjet um *Lil 75*.

bernit, *Katr 51*, synes at være berni, *n*, med den bestemte artikel, dannet af barn (ellers kun i sammensætninger som ein-berni), men sammenhængen er noget dunkel og næppe rigtig overleveret.

bernska, *f*, barndom, barnealder, *Orv VII 22*; b-u stétt, folk i barnealderen, de yngre, *Gd 7*.

bernskligr, *adj*, i barnealderen, meget ung, *Pjsk Lv 4*.

bernskudægr, *n*, barndomstid, *Mey 50*.

1. berr, *m*, vædder, *Pul IV aa*.

2. berr, *adj*, 1) nøgen, bar, blottet, pindr b. *Líkn 15*, bundinn b. *Lil 59*, b-t hvorund *Ragn III*; b. (skjöldr) *Sturl 4, 23*; usadlet, ríða b-um hestum *Darr 11*, sitja á b-um (∴: hestum) *Hrólfs 1*; blóði mun rigna á b-ar þjóðir,

her betyder b. måske 'uden skjold, beskyttelse', Anon (XIII) B 41. — 2) åben, und b-um himni *ESk* 6, 47. — 3) tydelig, ber orð *ESk* 6, 67, b. ósómi *Gd* 29, b. dauði *Grettis* 17: n. bert, tydeligt, mæla b-t *Hávnm* 91, *Sigv* 12, 8. Jfr alls-, vápn-.

berserkr, m, bersærk, vild kæmpe (egl. 'klædt i bjørneskind' af ber- og serkr), bruges særlig om sagnhistoriske personer som Arngrímsönnerne, *Hyndl* 24, *Orv* III 2; om lignende personer *Loð* II 1, hertil kan sikkert føjes *Grettis* 47; om mere historiske personer findes det om *Klaufi* i *Svarfdælasaga*, *Ísldr* 18 (på grænsen til det sagnhistoriske), om 2 nordmænd, *Styrr*, men især om kæmper i *Harald hárfagers hær*, der også kaldes ulfiheðnar, *Harkv* 8. 20 jfr 21; hvad væsner der menes *Hárð* 37: brúðir berserkja (som *Tor dræbte*), er ikke let at se, hvis ikke det er de sædvanlige sagnhistoriske vildmænd.

bersi, m, björn (dimin. af berr), *Pul* IV cc 1, *Mhk* 6. 15, b. brunrinzár *Anon* (X) I B 1; skorðu b., skib, *Mark* 4, 1. — Som mandnavn, *Korm* Lv 21, *Steinarr* 2, *Qgm* 2.

bersnaudr, adj, blottet for alt, *Gdþ* 36. **bersogli**, f, fri, åben tale, tale uden omsvøb, *Sigv* 11, 8.

Beruhraun, n, i det vestlige Island, *ÞKölb* Lv 6.

Berurjóðr, n, *Berliud* på *Jæderen* (Nor-ge), *Orv* I 2, IX 2.

Bessáíde, f(?), *Bethsaida*, *Pét* 10.

bestingr, m, björn, *Pul* IV cc 1; b. gljúfrstrætis, fjældkløftstiens björn, slange, *GOdds* 8; vel afledet af bast.

bestísíma, n, bastbånd, leggja b. á, binde med bånd af bast, *Völ* 12 (her står i øvrigt i hds: besti byrsíma, men byr er uforståeligt).

Bestla, f, datter af jætten *Bolþorn* og moder til *Odin*, *Hávnm* 140, B-u sonr *Vell* 4, B-u niðr *Steinarr* 2. — Blandt kvænnaheti ókend *Pul* IV yy 1.

beþr se vel.

beta, (-aða, -aðr), göre *bedre*, b. visdóm *Heilv* 3 (her står præsensformen *betrir*).

betri, **beþr** (baztr) se góðr.

Beyggvir se *Byggvir*.

1. **beygja**, f, hvad der bøjer, nedtrykker, hæmmer, kaun er b. (hds bæggia) barna, *byld* er börnekval, *Rún* 11.

2. **beygja**, (-ða, -ðr), bøje, b. hals *Lil* 52, b. járn at halsi, spænde jærn om ens hals, *Mey* 48, b. alm, spænde bue, *Rþ* 35, b-sk apr, bøjes, vende, tilbage, *Lil* 66; b. skafl, trække på læberne (som en, der begynder at græde, sml. nutidsisl.: gera skeifu, 'lave en hestesko', om den gradvibrerende mund), *Þór* jók.

Beyla, f, *Freys* tjænerinde, deigja dritin efter *Lokes* beskrivelse, *Lok* 56 (*Sievers* har *Beitr* XVIII, 583 f. forklaret navnet som *Baunilo* af *baun*, men dette er ikke ret sandsynligt, snarere er det afledet af *baula*, en ko, altså: den der har med

kærne og deres malkning at göre; hertil passer dritin særdeles vel).

beysta, (-a, -r), slå, knuse, b. barð *Steinunn* 1, b. bakföllum, ro kraftig, *Am* 37 (til b. bör her vel underforstås: søen eller bølgerne).

beystisullr, m, kun i forbindelsen b. blára brodda (den svulmende beysting af [med] blåir broddar [jfr *Nj* II 530]) den svulmende kamp, *Nj* (XI) 5.

beytill, m, hestens avlelem, der dyrkedes, *Völs* 5.

beþtr se góðr.

biðill, m, bejler, *Hæng* IV 2, *Herv* VII 4, b. *Greipar*, jætte, *Haustl* 13.

biðja, (bað, beðinn), 1) bede, ønske, ofte i en så bestemt mening, at ordet kan gengives ved: byde, kræve; med acc. pers. og gen. rei eller med infinitiv eller med en at-sætning; i betydning 'at bejle' styrer det genitiv; bað *Fárbauta* mög deila hval *Rdr* 5 jfr 4, b. e-n friðar *Haustl* 8; *Vell* 20, *Pry* 29, *Hyndl* 4, *Hárð* 29, *Sigsk* 65; b. víðar skriðar *Ht* 38, biðr sér fár verra (gen.) *Am* 84, b. dróttin orðgnóttar, *ESk* 6, 10, b. e-n sætta *Sturl* 3, 17, b. þagnar *Gráf* 1, b. hljóðs *Vsp* 1, b. lífs *Þjóða* 3, 21, b. matar *Hávnm* 37, b. sýslu *Snæk*, b. felda *Sigv* 13, 4 (bede om eftergivelse af f. som afgift), b. þols, nedbede ulykke, *Hávnm* 126, b. lítils *Nj* 24, b. læs á liðu *Hávnm* 136; baða hyggja *Hfr* 3, 2, baðat vinda *Eyv* Lv 4, baðat ilytja *Hárð* 8, bað draga *Hhund* I 29, jfr *Ódægr* 14, *Hym* 14, *Sigrdr* 9, bað mik halda *Hárð* 8, bað flogð deila *Sigv* 3, 4, b. at skyldu mala *Grótt* 3, bið þú at finni *Lil* 88, bað, at skyldi allir *Jóms* 36. — Med acc. af et adj. prædikativt (og efterfulgt af infin., hvis ikke denne er underforstået), b. e-n heilan *GSúrs* 13, b. heilan vesa *Gri* 3, b. heilan koma *Hák* 18, b. þundverða ornu klóask *Sigv* 7, 5 (sagde, at . . skulde), b. heilan líða *Bersi* 1, 1, b. sælan sofa *Sigrdr* 34, b. frægstan verða *Hhund* I 2.

— 2) bede (gud, -erne), b. véttir *ÞKölb* Lv 9, b. *Krist* *Hfr* Lv 10; absolut, *Hávnm* 144, *ESk* 6, 65, *Lil* 75, b. fyrir e-m *GSvert* 11, *Iv* 45. — 3) bejle til, *Hfr* Lv 2, *Guðr* I 22, *Am* 92. — beðnir findes som urigtig v. l. til *gœddir* *Harkv* 16.

biðkvön, biðkvæn, f, væntende, : forladt, hustru, jorden (som *Odins* tidligere, første hustru), b. *Þriðja* *Hfr* I, 3; b. hanga *Dvalins* *DrÞorst* 2 er ikke fuldt sikkert, mulig betyder det 'Hel', hvis teksten er rigtig (SE: valkyrje).

bif, n, (eller *bifr* m?), kun i forbindelsen b-um fædr om skjoldet, *Haustl* 13. 20, hvor det må betyde farver eller — snarere — billeder; det er vist identisk med no. *biv* „en flygtig og ubestemmelig, men dog straks mindende, lighed, former,“ jfr *bøvlik* (*Ross*).

bifa, (-ða, -ðr), bevæge, rokke, ryste, men altid i medium, *bifask* (-ðisk), jorð b-sk *Ski* 14, *Anon* (XIII) B 14, *haudr* b-sk *Lil* 59, *høll* b-sk *Þar* 18, *salr* b-sk *Pry* 13,

(salr) b-sk á oddi *Fj 32*, hjarta b-sk *Akv 23. 25* (om det udskårne hjærte), vendir (masterne) bifðusk *Arn 2, 4*, stýri b-sk *Arn 2, 10*, rengr b-sk *Kali*, randir b-sk *Eyv Lv 3*, oddar b-sk *Arn 5, 7*; sem þúsund b-isk, *bevæger sig fremad, Eirm 3*; álar b-sk *Am 2, 10*, sili Kinnar (*søen*) b-sk *ESk 13, 14*; — *ryste af skræk*, bandingi b-sk *Fáfn 7*.

bifgrund, f. 'bevæende, bevægeligt land', Rakna b., *søkongens bevægede land, havet, ESk 12, 14*.

bifkleif, f. (-ar), 'bevægelig klippe' (egl. klippesti), eller 'med billeder (jfr bif) forsynet klippe', b. baugs, ringens klippe-(land), skjoldet, *Haustr 13. 20*.

Biflindi, m. Odin (egl. 'skjoldryster', kriger), *Pul IV jj 6* (skr. bibl. v. l. urigtig bik-), *Gri 49* (også her v. l. bibl.-).

biflykkja, f. 'bevægelig løkke, ring', b. hiðs, slange, (hið altså her om ormens tilflugtssted), *EGils 1, 38*.

bifra, f. danskeren *Eyvinds* tilnavn, *Heil 20*.

bifraukn, n. 'bevægeligt trækdyr', b. ára (årernes), skibet, *Sindr 1*.

Bifróst, f. 'den bevægelige vej eller — snarere — 'vejen med de mange farver' (jfr bif), regnbuen, (gudernes vej fra jord til himmel), som v. l. i *SnE* til *Bilróst Gri 44, s. d*.

bifstaup, n. 'bevægeligt kar eller bæger', bjóðr b-s, mand (eller tjæner), *Þmáhl 11*.

bifsækir, m. bevæger (af søekja 'iværksette noget med iver'), alms. b., som stræber efter at bevæge buen, *Ht 31*.

bifteinn, m. 'bevægelig tén', b. brynju, sværd, *Eg Lv 29*.

bifvangr, m. 'bevægeligt land', b. ýs (buens), arm, halda b-i ýs of e-m = halda hendi yfir e-m, beskytte én, *Korm 1, 7*.

bifporn, m. 'bevægelig torn', b. sárlaxa *Sýrar* (valkyrjens), spyd, *Eg Lv 18*.

bik, n. beg, b. vellanda *Mey 39*.

Bikki, m. fjórnunrekks mand, forræder-en, *Sigsk 64, Akv 14*.

bikkja, f. tævehund, rauð b. *Máni 2*.

1. Bil, f. (gen. forekommer ikke), asynje, egl. ifølge *Snorre* en bondes datter, som *Måne* røvede fra jorden (*SnE I 56, 118*), *Pul IV h 1*, synes brugt som halvkenning (jfr *Pul IV yy 3*) *Anon (XII) C 36*, men her er vildi vist fejl for falda, falda B. kvinde; således, i kenninger, bruges B. meget hyppig: (med guld) B. auðar *Vígl 14*, B. seima *Vøls 1*, B. bóru logs *SkrautO 1*, B. linnvengis *Oddrgr 23*, *Helgi dýrr*, B. Fróða meldrs *Rv 15*, (ring) B. bauga stalls brima *Oddi 2*, (klædningsstykker og kvindearbejder) B. dúks *EGils 1, 11*, B. falda (se ovenfor), B. gerðu *Has 52*, B. blæju *GSúrs 14*, B. kingu *EGils 1, 17*, B. tvinna *Vígl 20*, B. borða *Gunnl Lv 9*, B. olstafna *HSt 2, 4*; B. hrauna, trolkvinde, utyske, uvætte, *EGils 3, 7*. — Jfr geymi-, happþægi-, hirði-, hör-, þorn-, þægi-.

2. bil, n. egl. afstand, nølen, svigten, lesta b., skynde sig, handle rask, *Ht 37*,

svefja b. *Vell 7*, brigða b. *Anon (XIII) B 26*, þolva b-i *Eyv Lv 2*, granda b-i *Eg Lv 20*.

bila, (-aða, -at), svigte, gå i stykker, opt enn betri b-ar *Hávsm 125*, gramr muna b. *Ht 8*, öld (acc.) b-r at halda orð *Grett 2, 8*, b. at veita vægð *Líkn 48*: heill b-ar *Grettis 36*, *Ormsþ III*, fátt får b-ar, undlader at indtræffe, *ÞKolb 3, 7*, höll fjalla b-ar *ÞKolb 3, 5*, heimar b. *Ht 96*, lopt (= himinn) b-ar *Hyndl 42*.

Bileygr, m. (-s), Odin (egl. 'hvem øjter svigter', fordi han var enøjet), *Gri 47, Pul IV jj 5*.

biljarn, adj. der gjerne giver efter, svag, *Gunnarr*. — Jfr ó-.

bilgrönduðr, m. (-aðar), som handler rask (jfr bil), *Styrr*.

Billigr, m. dværg, *Vsp 13* (kun i *Hb*), B-s burar (dværgens) full *Ormr 1, 4*; i og for sig kunde B. også her være et jættenaavn; det er det vistnok i *Hávsm 97*, hvor Odin betegner den af ham elskede skønne som B-s mær. Mulig er ordet identisk med no. billing 'tvillingbroder'; identisk hermed kan igen være det b., der forekommer *Anon (XII) B 11* i forbindelse b-s hviða, et voldsomt stød, opstød.

Bilróst, f. et andet og hyppigere forekommende navn på regnbuen (egl. 'vejen der svigter', jfr B. brotnar es á brú fara *Fáfn 15*), *Gri 44, Fáfn 15*. Jfr *Bifróst*.

Bilskirnir, m. Tors palads, egl. der undgår (skirnir til skirra[sk]) at svigte, styrte sammen, uforgængelig stærk (af andre forklaret som 'den der opklares, skirn-, i et øjeblik', o: ved lynet, men sikkert mindre rigtigt), *Gri 24*; gramr B-is, *Tor, Gamli 1*.

bilstyggr, adj. som undgår, skyr, nølen, handler rask, *Þórh 2, Þfagr 7, Pl 36*.

bilt, n. (vel egl. ntr. part. til bila), kun i forbindelsen verða (med dat.) b., blive pludselig bange (vel egl. man farer tilbage af frygt) så at man glemmer at handle, *Hæng VII 4*.

biltrauðr, adj. uvillig til nølen, = bilstyggr, *Nkt 57* (og som v. l. til bilstyggr *Þfagr 7*).

binda, (batt, bundinn), 1) omgive med bånd, binde, sammenbinde, b. bast, sammenbinde knipper, *Rþ 9*, b. skúa *Guðr I 9*, b. bauga rauða, binde ringe sammen til et knippe, *Fáfn 40*, jfr bundinn flóðfasti nedf.; b. hún (mastetoppen), vel at hejse sejlet helt op til toppen, *Korm 1, 3*, b. e-n líni *Pry 12. 15. 17. 19*, b. línu jörð *Mardallar gráti Ólhelg 11*, b. tagli um hnakka *Rv 6*, grund bundin naðri, omgivet af, *Hallv 4*, b. sór *GSúrs 35*, *Rauðsk* (s. 176), b. benjar *Hálfs IX 8*, også med of (um, yfir) *Hrafn 1, Gestr 1, Sigsk 32*; b. ró, binde en (itubrudt) sejlstang sammen, *Korm Lv 38*; b. knút, stå en knude, *Stigm 2. — 2) binde, fastgøre (noget til noget), b. e-n *Lok 49. 50, Vøl 12, Akv 18, Lok 41, Hamð 21. 22, Grott 6, Lil 49, Haustr 11(?)*,*

b. hunda *Hhund II 39*, b. far *Þjóða A 3, 34*, b. lindihjört við stik *Gldr 6*, b. veggöndr við Nöreg *GSvert 1*, b. inn (fé) *Eyv Lv 12*, b. at halsi *Steinarr 1*, b. á beðjum, *binde på lejet, Hávm 101*; barðr ok bundinn *Has 21*, bundin í kvöl *Kolb 1, 3*, b. börn í pínu *Lil 64*; b. saman skip *Sigv 2, 3*; uegl. b. saman gunni *PKolb 3, 11*; b. harm á hendi, *valde en sorg, Jóms 2. Part.* bundinn *findes i*: b. skepnu, *bunden til det skabte, Líkn 30*, rjóð víti b-in, *egl. 'ráð, knyttede med forstand', forstandige ráð, Sól 32*; b-ar randir *Akv 14* er dunkelt, *skjoldte med bånd(?) eller 'sammenbundne skjoldte' (?)* — bundinn flóðfasti *Kolb 2, 3* er et ret mærkeligt udtryk og synes at måtte sættes i forbindelse med et udtryk som slungit gull við þótt (*Ht*) se slunginn (slyngva). — 3) *med.*, b-ask med *gen.*, at afholde sig fra, b. vándra verka *Has 47*, b. ræckðar *Hfr Lv 19*, b. þols *Eg Lv 43*, b. bræði *Sigv 7, 7*, også b. við e-t i samme betydning, *Vols 9*. *Jfr* linbundinn, rábundinn, sinbundinn.

bingr, *m*, leje, sæng, i b-i *Ólsv 5*, leggja brúði í b-g hjá sér *Krm 13*, byggva helli fyr (i steden for) konu b-g *Bbreiðv 5*, glæstr b. *Korm Lv 36*. — 1) *kenningar*, humra b., *havet, EGils 3, 13*, storma (v. l. strauuma) b., *d. s. (?)*, *Vigl 17*; Sófnis b., *guld, Hjalmp IV 15*. *Vols 3* er bing fejl for þing. *Jfr* naðr-, svan-, vall-.

Bingvör, *f*, ukendt mytisk (?) væsen, *Sól 76* (v. l. Bjug-).

Birgir, *m*, dansk bryde, *Har nið*.

birki, *n*, birketræer (kollektivt), b. stýris, rorets birk, skib, *Porm Ol 1, 1*, b. böð-serkjar, *kriger, Hfr 2, 5*, *Bjhit 2, 16*, b. bläserkjar, *sværd*, fagrgata b-s bläserkjar, *sårene, Rdr 6*; b-s ötti, *ilden, dens bjöd* = arin-, *Arbj 16*; birkis *Grettis 47* er lidet forstædigt. *Jfr* hraud-, hryn-, hydr-.

Birkibeinar, *m. pl*, Birkebenerne, *Nefari, Ólv 5, 2*.

birkihind, *f*, 'afgnavende hind', kun i kenningen: brums b., hind som afgnaver knopper, får eller, snarere, ged, (birkestammen i birkja 'at tage barken af') *Eyv Lv 12*. *F. J. Kullt. *v. 74*.

birkin, *adj*, afbarket, b. viðr, træ, hvoraf barken er flækket, *Guðr II 12*. *Andre opfatter b. som 'birke-', men sammenhængen taler for den første opfattelse; jfr no. birkjen eller berkjen 'tór, hård' (Aasen)*.

birkisótt, *f*, 'birkens sygdom, fordærv', *ilden, Sturl 3, 10*.

birta, (-ta, -tr), klare, tydeliggøre, vise, birtr sólu, solbeskinnet, *Oddi 5*, heimr es birtr *Anon (XII) E, Gd 66*, b. sjón, göre synet klarere, *SnE II 200*, b. sól *SnE 240*, b. tákn *ESk 6, 51*, virðing b-isk *Anon (XII) C 34*.

birti, *f*, klarhed, lys, brjáandi b. *Gd 68*, b. himna, himmelsk lys, *Gd 13*, b. himins, solen, *Has 60*; b. hildar, sværd, *Gullás 1*; en hæsta b., jomfru Maria, *Vitn 19*.

birting, *f*, klarhed, oplysning, *Gdþ 46*.

birtingr, *m*, 1) lakseart (af bjartr), søerred (Nordgård), *Pul IV x 1*; slóð b-a, søen, *Ragn XI 1*. — 2) udmærket mand, se de følgende sammensætninger. *Jfr* hræ-, róg-, þing-.

birtirann, *n*, lysende hus, hjem, b. byrjar, vindens lyse hjem, himlen, *Líkn 28*.

bit, *n*, bid, b. hremsu (pilens) Hæng *V 12*.

biti, *m*, 1) bid, mundfuld, blinds manns b-ar *MhkV 26*. *Jfr* raudbiti. — 2) b-ar regnes blandt skibets dele, *Pul IV z 9* (vel tværbjælker). — 3) 'som bider' i sammensætninger: kvern-, legg-.

bitla, (-aða, aðr), forsyne med tøjler, bidsle, raukn bitlu *Hhund 1 51*.

bitlingr, *m*, en lille bid, mundfuld (dimin. af bitti), *Orv VII 5*.

bitr, *adj*, *egl. bidende, skarp, om sværd*: *Eyv Lv 5*, *HolmgB 11*, *Háv 6*, *GSürs 19*, *Hfr 3, 17*, *Reg 26*, *jfr b. krókr Lil 82*, om kamp: b. brandleikr *Þjóða 1, 8*; dygtig (om mænd), *Olhelg 3*, *Fafn 5*, b. at berjask *Porm 2, 22*; bidende (om trolddom), b-rir galdrar *Oddrgr 6*; bitter, smertefuld, b. dauði *Líkn 32*, b. fýr *Leið 8*, b. ofregi *Guðr I 3*.

Bitra, *f*, fjord og egn i det nordlige Island, *ÞTref 5*.

bitrigr, *adj*, *egl. som ser skarp ud, omtrent* = bitr, b-g sverð, spjót *Gd 34. 35*; b-g rjóð *Harð 6*.

bitskólm, *f*, 'bidende sværd', halms b-ir, halmens bidende sværd, tænderne, *Heiðr 2*.

bitsótt, *f*, bidende sygdom eller: sygdom, forårsaget ved (insekters) bid, *Háv 137* *jfr* beiti; b. hliðar þangs, græssets bidende (her står bit i denne betydning) sygdom, fordærv, *ilden, Yt 24*.

bitull, *m*, bidsel, *Akv 28*. *Jfr* goll-.

Biarr, *m*, sagnperson, hvis hest Kqrtr, *Pul II 4*.

bíða, (beið, beðit), 1) vænte (på noget) enten absolut eller med *gen.*, *Hamð 17*, b. heðan, þaðan *Am 39*, *Hhund I 22*; b. e-s *Lok 39*, *Hárð 14*, *Am 60*, *Eg Lv 42*, b. kvánar *Völ 5*, b. hoggs *Hausil 17*, b. heljar *St 25*, b. ór stað *Háv 10*, *Eviðs 3*, b. sára ór stað *Sigv 1, 2*, b. vindbýsna *Þjóð 4, 2*, b. Óláfs *Rst 7*, b. brodda hriðar *GSürs 32*, láta b. vígs *Hhund I 10*, b. elds, måtte finde sig i branden, *Orv IX 36*, b. ens verra *Nj 29*; b. þings, omtr. = indfinde sig på tinge, *Sigv 9, 1*, b. páska *Sigv 2, 14*, sök b-r aptans, må vænte til om aftenen, *Sigv 11, 18*; b-andi Hristar éls, kriger, *EGils 1, 34*. — 2) opnå noget (godt), lide noget (ondt), b. bót(ir) *Halibj, Tindr Lv 2*, *Hfr 3, 28*, *Merl II 103*, *Völ 19*, b. vilja sinn *Gróg 4*, *Fj 48*, b. feginsmorgun *ESk 1, 3*, b. sælu *ESk 6, 62*, b. betra konung *ESk 6, 14*, b. þroska *Nkt 8*; b. hæru *Gunnl Lv 6*, b. elli *GSürs 17*, *Arn 6, 13*, *Ofeigr 4*, *Mark 1, 31*; — b. e-t (ondt) *Guðr I 3*. 4. 8, b. sorg *Ótt 3, 5*, b. strið *Hfr 3, 21*, b. harm *MhkV 28*, b. refsing *Sigv 12, 4*, b. reiði e-s *Jór 1*, b.

bana *Hávnm 15, Mhkv 8*, b. andrán *HolmgB 10*; i *Hávnm 41*: ef þat b-r at verða vel má man gá ud fra den sidste betydning: *hvis det opnår det, at gå godt, d. v. s. omskrivende for: hvis det muligvis går godt (forholdet viser sig varigt).*

Bifurr, *m*, dværge navn, *Vsp 11, Þul IV 11*.

bigyrðill, *m*, = gyrdill, bælte, bælted, *Þdr 18*.

bilða, *f*, pil, *Þul IV o*.

bilðr, *m*, (plovjærn, åreladningsjærn) *et slags pil (jfr bildor og foregående)*, b. i benjum *Merl II 66*. — *Som navn på Odin(?)*, B-s hottr, *hjálm, Þórh 1*, — på dværg *Vsp 13 (kun i Hb)*, — på en sagnhelt *Orv III 1*. — *Jfr skæru*.

bilðskorinn, *adj*, skären, hugget, med åreladningsjærn, b-in ben = ædr (synonymt med ædr, *hunederfugl*) *Gát 1*.

bita, (beit, bitinn), *bide*, garmr beit *Yt 4 (om ilden)*, b. þreftonnum *Akv 11*, beit geit (*bed inhæl*) *Anon (X) Lv 1*, b. skjöld *Eg Lv 28*; *spise*, b. hvassara, breiðara *Þry 25*, b. epli *Lil 14*. *17 jfr 16*, b. af limum, *bide af grenene, æde løvet af grenene, Gri 25*. *26*; *især om sverð og våben, bide, sære, absolut, beitat, bed ikke, var ikke skarp, Eg Lv 33*, geirar bitu *Torfe 3, Hamð 25*, bitat sverð *Hhund II 33*, sverð bitu slætt *Anon (XI) Lv 15*, bitat vörn né velir *Hávnm 148*, sverð bitu seggi *Gldr 7*, sverð beit váðir *Hák 5*, láta sverð b. á bak *Korm Lv 54*, b. lýti á lim *Ht 10*, b. í tvau *Korm Lv 27*, b. skarar *Þorm 2, 16*, b. mik eggjar *GSúrs 37*, sverð bitu skjöldu *Krm 21*, bengrefill beit í kufl *Krm 10*; *herhen hører også: ofarla b., bide, sære, oventil, ɔ: i hovedet, Hávnm 118*; *om andre ting: fjotrar bita Valg 9*, eiðar b., *Hhund II 31*, røð b. *Sigsk 64*, b. í hvarma, *bide i öjnene (om det salte søsprøjt)*, *Frþ I 9*; — b. á skeggi, *bide sig i skægget (læben)*, *Þjsk Lv 3*; — skörungr léta brim b. (*sluge eller ødelægge*) *þorð Gunnh.* — *Medium: bides, om heste, hestr sás skal bitask Grettis 34*.

bjalfi, *m*, ham, skind, pels, b. hauks *Haustr 12*; *Audun 2 (i en mindre klar sammenhæng)*; *skindkappe Gð 36*; *i kenninger, for brynje: b. Hnikars Ísldr 13*, b. Yggs *Þveit. jfr enni*.

Bjalki, *m*, konge i Bjalkaland, *Orv VIII 7, IX 68*.

bjalla, *f*, bjælde, klokke, *Ploft 3, 6*; gætir b-u, en klærk, *Steinunn 2*.

bjarg, *n*, opretstående klippe (*især ved søen: jfr Ol. helliges omskrivning brattir hamrar = björg; jfr berg*), björg brustu *Haustr 16*, bergs björg *Blakkr 2, 2*, b. hafs *Háv 9*, þjóta í b-um *Nj (XI) 9*; *Hárþ 23, Sigdr 14, Þry 21, Fj 35*; *om de af Ymers knogler dannede klipper (jordens klipper, sten og bjerge?) Vafþr 21, Gri 40*; björg ok (eða) brim *Gri 38, Hhund I 28*; ganga í b., *klatre, bestige et fjæld, Rst 27*, b-s blóð, *klippens blod, elv, dens eisa, guld, ESk 11, 7*, b-a gætir, *jætte, Haustr 17*, b-s skjöldungar, *jætter, GSúrs 14, b-a*

Gefn, jættekinde, Haustr 2; — *Jfr grjót-, himin-, hnit-, Val-, Vin-*.

bjarga, (barg, borginn, *men: bjargar præs. Lil 76*), *1) redde, frelse, bidrage til at bevare ens liv eller beståen*, b. fari *Hávnm 154*, b. seglmörum *Sigrdr 10, jfr Hávnm 152*, b. vargi *Steinn 3, 3, jfr VGl 3, Ísldr 10*; b. fjörvi *Vell 8, Grett 2, 7, Oddrgr 30, 32, jfr Grett 1, 6, Hl 35 a*, burgumk *Þorm 2, 6*, b. mǫnnum *Rþ 43*, galdrar burgu *Þóri Sigv 12, 16*, barg drengjum *ESk 6, 56, Jóms 28. 39*, sólar tyggi berg seggjum *ESk 6, 65*, trúa berg oss *Nik 2*, b. sölu *Hfr Lv 28, Ploft 3, 7*, b. öndu *Ingj 2, 5*, b. sér *Lil 21*. — *2) beskytte*, b. öldum (*om Tor*) *Hym 22, Fj 39, Gróg 5*, ægishjalmr berg *Fáfn 17*. — *3) tage sig af (nærmest = begrave)*, b. nǫum *Sigrdr 33*.

bjargalir, *m*, klippe-atv, *Bergb 11*.

bjargarlaus, *adj*, uden frelse, hjælp, *Heil 19*.

Bjargey, *f*, *Hávard haltes hustru, Háv 5*. **bjargrunar**, *f. pl*, 'bjærgeruner', runer til at forløse kvinder, de skulde ristes på håndfladen, *Sigrdr 9, jfr 19*.

bjarkan, *n*, navnet på runen Ƿ, *Rún 25*.

Bjarkey, *f*, Bjarkø på Hålogaland, *Þul IV 663*.

Bjarki, *m*, den bekendte sagnhelt, *Mhkv 7*; stála B., *mand, Rv 14. Jfr Bugge, Beitr XII, 57*.

Bjarmar, *m. pl*, indbyggerne i Bjarmaland, *Orv VII 8, IX 8*.

bjarmskr, *adj*, fra Bjarmaland, b-ar kindir (v. l. Bjarma) *Gráf 5*.

Bjarni, *m*, søn af Broddhelge, *GDropl 2, Ísldr 4*; to andre personer *Þorm 1, 5, RKet*. — *Isl. skjald Rst 34, Ísldr 16*.

bjarnigull, *m*, 'bjørne-pindsvin', et slags pindsvin, gengivelse af lat. ericius, *Merl I 19, 22*.

bjartglóð, *f*, (-glæðr), strålende gløder, b-glæðr flóðs, søens lyse flamme, *guld, Pl 53*.

bjarthaddaðr, *adj*, med lysende hår, lys-håret, *Grip 33, Merl II 77*.

bjarthiminn, *m*, lys himmel, i pl. *Sturl 5, 4*.

bjartleygr, *m*, (-s eller -jar), strålende ild, b. Rínar, *guld, Ód 1*.

bjartilga, *adv*, klart, lysende, *Sól 69*.

bjartilgr, *adj*, klar, lysende, b-g vǫn *Gd 35*.

bjartiltaðr, *adj*, med lysende lød, ansigt, brúðr b-uð *HHj 7*.

bjartlogi, *m*, lysende flamme, b. hreggs hróts, *himlens klare lue, solen, Has 9*.

Bjartmarr, *m*, en islænder, *GSúrs 10*.

bjartplógaðr, *adj*, kun i forbindelse med akr bauga, ringens ager, mark, armen; b. synes om en ager at måtte betyde: 'bearbejdet med en lysende plov', overført på armen: 'forsynet med en lysende ring, der går om armen som en plovfure', *Þjóða A, 27*.

bjartr, *adj*, lys, strålende, björt sól *Arn 5, 24*, (mærk her modsætningen b. verðr

sól at svartri), b. röðull *ESk* 6, 2, björt ljós *Korm Lv* 2, björt stjarna *ESk* 6, 2, b. eldr *Arn* 2, 12; *om guld*: b. auðr *Mark* 1, 9, b. baugr *Sigv* 3, 5, b. seimr *Nkt* 33; *om váben*: björt Sorla fót (*brynjer*) *Hfr* 1, 9, b-ar brynjur *Þjóð* 3, 3, b-ir hjalmar *Sigv* 12, 10, b-ar svaltungur *Bersi* 1, 2, b-ir oddar *Arn* 5, 7, björt mól, *om klingen*, *Krm* 1; *om andre genstande*: b-ar skeiðar (Ϸ: *strátende af guld*) *Valg* 9, b. steinn *Guðr I* 18, b-ar váðir *Sigsk* 49, b. salr *Yt* 2, b-ar borgir *Merl II* 57 (*her máske 'berömt'*), b. staðr (*om paradiset*) *Ód* 28, björt blóðröst *Sigv* 12, 8, — *om personer, især kvinder, og betegner da deres lyse ansigtsfæve og måske til lige det lyse hår (jfr haddb. og bjarthadd-adr)*: b. (Freyr) *Vsp* 53 (*mærk her modsætningen* b. at Surti), b-ir döglingar *ESk* 4, 2, b. konungr *Ív* 39, b. herra *Gd* 39, b. guð *Gd* 1, björt dóttir *Grip* 15, björt mær (*hører til mær og ikke til móðir*) *Guðr II* 1, *jfr Akv* 43, *Am* 11; björt brúðr *Krm* 13; *mulig betyder b. dog i nogle af disse tilfælde 'glad', jfr Snorres forklaring til Ht* 4: unír b. = unír glaðr, *jfr modsætningen*: b. ok dapr *Líkn* 9 og hyggju b. *GGalt* 5; *om dele af legemet*: b-t hold *Lil* 24, björt brún *Rþ* 29, b-ir vangar *Rþ* 34, skoptis björt *Tjórví*, b. löfi (*en kvindes hånd*) *Guðr III* 9; — *om andre ting og begreber, lysende, berömt, udmærket*, björt kristni *Gd* 26, björt tókn *ESk* 6, 51, björt brögð *ESk* 6, 49, b-ir síðir *Gd* 50, b. styrkr *Gd* 56, b-t hjarta *Hl* 1, 9 b, *Heilv* 14 (= *glad, munter?*), b. elskugi *Heilv* 14, b-t líf *Mark* 1, 28, b. endir lífs *Gd* 25, b-t heiti *Ólhv* 2, 5. — b-ra stár *om v. l. for det rigtige brattr* *Haustr* 10. — *Jfr al-, gagl-, geð-, goll-, hadd-, heid-, hørund-, lík-, ógnar-, sal-, skinn-, sókn-, sól-, veg-, vind-, víg-*.

bjartveggjaðr, *adj.*, med lyse, Ϸ: *lyst maledede, vægge, om skibet*, b-aðast regg *Ht* 34 (*anderledes men næppe rigtigt, af veggr = sejl*, *Þorkelsson, Arkiv XV*, 220)

bjóð, *n.*, bord (*til at sætte mad på*), *Rþ* 4. 31. 32, *Akv* 23—25; *i uegenlig forstand (om en flad sten, der benyttes som bord)*, *Haustr* 5 (af breiðu b-i), b. birkis ótta, *ildens bord, arnestenene*, b-a birkis ótta-björn = arin-björn (*mandsnavnet*) *Arbj* 16. *Kan sættes i forb. med bjóða 'byde', se Meringer i IF XIX*, 450.

bjóða, (baud, boðinn), 1) *byde, tilbyde, indbyde; grundbetydningen er 'forkynde, meddele' (jfr boð, boða), nærmest ved den stár b. i forbindelser som følgende*: b. vörnuð *Sigv* 11, 13, *Akv* 8, b. ríki e-m *Jóms* 17, ýmsir b. þórum fár *Mhkv* 6, b. hildi *Vell* 34, b. almskúr Þorv tréf., b. at ganga á holm *HolmgB* 4, b. ótta Rínar leyg *Ód* 1, b. Yggs at *Sigv* 1, 6, b. hyr rauðum þara Anon (*XI*) *Lv* 9, b. herstaf *Herv VII* 7, b. skaða *Rv* 8, víg boðin *Merl II* 69, b. óljúfan *Hárb* 41, b. góðan dag *Heil* 20, lét trú qldum boðna *Ód* 9 (b.

næppe i betydningen 'befale'), b. svanna burð, *forkynde*, *Leið* 22. — 2) *heraf udvikles let betydningen dels 'at tilbyde' (nogen noget), dels 'at indbyde' (nogen til noget)*, a) b. brag *ESk* 6, 1, bauða men hilmi *Rdr* 9, b. loð *Hfl* 2, *Fj* 3, *Korm Lv* 44, neita goðs rétti boðnum *Hskv* 2, 1 (*dette sted kunde også høre til de første anførte*), b. íe, goll *Hávm* 92, *Guðr II* 18, b. ógnar ljóma *Hhund I* 21, b. bauga *Hhund II* 35, *Oddgr* 21, b. kindir, *tilbyde til mand*, *Guðr II* 31, b. mat *Gri* 2, b. ulfuin hræ *Hfl* 12, b. bú við e-u *Oddgr* 21, boðinn kostr *Sigrdr* 20; *herhen hører vel også*: b. naðn *Hfj* 7, samt b. sik fram, *frembyde sig, vise sig som virkelig*, *Lil* 20. — b) *absolut* *Krm* 28, *Am* 11, b. heim *Hák* 10, *Bjhit* 2, 22, [*GSúrs* 22 *er heim forvansket*], *Krm* 29, *Am* 7, *Hávm* 67, b. inn *Eirm* 5, b. til matar *Sól* 2, b. til óls *Sigv St* 2, b. til bekkja *Am* 28, b. til himins vistar *ESk* 6, 6, himnar b-ask *Lil* 62, b. á beð *Lok* 52, b. ornum til *Am* 59; *hertil hører vist også* b. Høgna o. s. v. *Hhund I* 52, *hvor betydningen 'befale' næppe er på sin plads*, b. upp ríki Anon (*XI*) *Lv* 14, b. af heimi *Rst* 33. — 3) *befale*, b. hátt *Ht* 37, b. uppöngu *Arn* 6, 12, helmingi bautt hanga *Valg* 4, b. e-n (*acc!*) at o. s. v. *Katr* 40, *Heljar meyjár* buðu mér hrolla *Sól* 38 (*hører máske til de første, men sammenhængen er noget uklár*), b. fingrgoll gefit trollum *Korm Lv* 44; b. út *Hókr* 1, *Sigv* 13, 19, *Arn* 3, 2. *Jfr* fyrir-.

bjóðr, *m.*, *tilbyder*, b. bragar *Merl II* 21, b. Bestlu niðs forsa, *digter*, *Steinarr* 2, b. hrammþvita, *gavmild mand*, *Hfl* 17, b. þjarðbáls *ESk* 12, 3, b. stórgjafa *Ótt* 3, 9, b. brynþings, *kriger*, *Arn* 3, 6, b. bífstaups, *mand*, *Þmáhl* 11. *Jfr* auð-, elg-, él-, fár-, gny-, hlym-, hregg-, hring-, hyr-, is-, regn-, ský-, treg-, vell-, verð-, æski-, pl-, or-.

bjórker, *n.*, *ølkar*, *Eirm* 1.

1. **bjórr**, *m.* (*uden pl.*), øl, ifg. *Alv* 34 *asernes benævneelse*, *Ht* 25, *Krm* 25, *Hhund I* 17, bera e-n b-i, *overvælde en med øl, göre en beruset*, *Völ* 28, bera e-m b-r *Hyndl* 49, sváss b. *Akv* 1, b. eitr-blandinn *Hyndl* 49, b. magni blandinn ok megintíri *Sigrdr* 5; *forskellige ingredienser omtales Guðr II* 23. — *I kenninger*: b. Hóars, *digterdrikken, digt*, *Bjhit* 2, 21, b. Yggjar, *d. s.*, *Jóms* 1, *Mhkv* 29, blakkr b., *blod*, *Þorm* 2, 22, *Haddingia vals hróka (ravnenes)* b., *blod*, *Hát* 11, b-s brik, *kvinde*, *Ormr* 1, 1. *Jfr* íagr-, val-.

2. **bjórr**, *m.*, *bræddegavl*, *eller den øverste trekantede del af denne (på gårdens forside, jfr V. Guðmundsson, Privatboligen 95 ff)*, hallar b. *Hálf*s *VII* 3.

3. **bjórr**, *m.*, *landstrimmel, land*, útverja b., *hav*, *Sturl* 5, 12.

bjórrann, *n.*, 'øl-hus', horn, b-s Nanna, *kvinde*, *Þklypp*.

bjórreifr, *adj.*, øl-beruset, *Lok* 18 (*dog foreligger her vist en fejl for bjóri reifr*).

bjórsalr, *m*, 'ól-sal', *gildehus*, *b. jótuns Vsp 37*.

bjórstofoandi, *m*, *kun i kenningin*: *b. Sónar; Sons ól, digterdrikken, digiet, hvis stofnandi, udfører, digter, Giz 2, 2*.

bjórveig, *f*, *ól-drik, ól, Hym 8, og mulig (ved rettelse af ior biug) Guðr II 24*.

bjúga, *böje, kun i impf. med. bugusk, b. almar Eyv Lv 7, og part. boginn, böjet, krumrygget, Gd 14*.

bjúglimar, *f. pl.*, 'bøjelige grene', *kun i kenningin*: *b. herða, arme, Tindr 1, 1*.

bjúgnefjaðr, *adj.*, *krumnæbet, i superl. HI 32 b*.

bjúgr, *adj.*, 1) *böjet, krum, b-g rif Eg Lv 18, b-t járn, om ankerspidsen, Þjóða 4, 23, b-g járn, lænker, Rv 5, b-g brot bauga HI 22 a, b. ósa rof, ringe, HI 28 b*; *b. ormr Lil 60, b. þyrnir hjarna, om de krøllede hår, Arni 2, 1, om de dræbte: b-ir liðsmenn Ód 22, HSt 2, 6. — 2) ydmyg, tungu b. Lil 23, og vistnok Anon (XII) C 37*: *b. elr sorg; i uforståelig sammenhæng Audun 2*; *ior biug Guðr II 24 er forvansket, vistnok af bjórveig, s. d. Jfr elli-, firna-, niðr-*.

bjúgrendr, *adj.*, *med buet, ringformet rand (ring)*, *b-d rit Hallv 5*.

bjúgröðull, *m*, 'hvælvet sol', *b. Fróða bógar, skjoldet, Þmáhl 7*.

bjúgvíðr, *m*, 'krumt, böjet træ', *b-ir hausa, hornene (drikkehornene), Krm 25*.

bjúgvør, *f*, *v. l. til Bingvør, s. d., Sól 76*.

bjöð, *n. pl.*, *land, jord, Pul IV æ 1, Korm Lv 42, yppa b-um Vsp 4, falla af b-um Merl II 68, b. Engla Hfl 2, standa b. með fjöllum, optage hele landet (dalen) mellem fjældene, VGI 2*.

björg, *f.*, 1) *frelse, redning, underhold, cøzt b. Pl 23, til b-a Gd 44, gera b. viga val HI 31 a, vinna til b-ar Pl 29. — 2) helbredelse, GSvert 4. — 3) om den evige frelse, Líkn 6. 20, Has 12. Jfr nef-, sól-, vil-*.

Björgolfr, *m*, *jættenavn, Pul IV b 6*.

Björgyn, *f*, *byen Bergen, ESk 9, 3. 4, Rv 2, Máni 1, Sturl 4, 29; B-jar vágr ESk 3, 4*.

björk, *f*, *birk, birketræ, Pul IV kk 1, b. hranna hrynbáls, kvinde, Ormr 1, 4, b. valkliffs bands Ólhelg 4, b. svanteigs elda Nj 13, b. brims brands Leið 22; bøl b-ar, storm, SnE II 202. — Blandt kvennaheiti ókend, Pul IV yy 2. Jfr sig-*.

björn, *m*, (-ar; birnir), *björn, taka b-u Hhund II 8 (SE opfattede udtrykket som betegnende et meget vanskeligt og farligt arbejde, men næppe med rette)*, *b-ir blakk-fjallir Akv 11, om de brune bjørne, der- imod menes en isbjörn Am 17 (i drømmen i dette grøntlandske digt)*, *b-ar leikr Hávm 86, b-ar hrammr (hvorpá runer var anbragte) Sigrðr 16, b-ar sinar SnE II 432, b-ar barð(?) HolmgB 3, sem b. hryti Hamð 25, beitask b-i Anon (XIII) B 48. I kenningar: b-ar nótt, vinter, jfr langar eigu þeir bersi nætr Mhkv 6, b. flóðs, skibet, Mark 4, 1, b. festa Refr 4, 2. I*

bjöða birkis ótta b. svarer dette sidste til b. i Arin-björn Arb 16. — Som mandnavn, navn på forskellige personer, dels sagnhistoriske: Pul II 4, B. jærnside HI 9 a, dels historiske: Hakon d. godes broder Hásk 2, B. stallari Sigv 12, 18; 13, 6; ÞTref 1; B. hitdælakappi ÞKolb 12, 2; broder til Sven Estridsen Arn 3, 13. — Som navn på Tor, Pul IV d. Jfr flet-, grjót-, hlunn-, hún-, hvíta-, ok-, sjötul-, skaut-, val-, við-.

Björt, *f*, *en af Menglads tærner (egl. 'den lyse'), Fj 38*.

blað, *n*, *blad, løvblad, Pul IV ddd 1, b. ilja, fodsållernes blad, i kenning for skjold (Hrungnis ilja b.) Rdr 1, blöð ára ÞKolb 3, 3. Jfr leik-, skot-, stjörn-*.

bládsund *Korm Lv 54, fejl, måske for bjoðlundr*.

blaka, (-ða, -at), *bevæge sig sagte frem og tilbage, vifte, pari b-ir of hnakka, tangbladene vifter om nakken, SnH 2, 6*.

blakkifjallr, *adj.*, *med sort ham, skind, birnir b-ir Akv 11*.

1. **blakkr**, *adj.*, *mörk, sort, om hest: Ghv 18, om ulv: Hfr 2, 6, om skib: blökk borð BjH 2, om blodet: b. bjórr Þorm 2, 22*.

2. **blakkr**, *m*, *hest (egl. s. s. foregående), som hestnavn, Pul I a 2, II 4, IV rr 3; Ólhelg 10, Sigv 3, 11, grár b. GSúrs 22, (fejlagtigt HolmgB 4). I omskrivning, for 'skib': b. Heita ESk 6, 8, b. Haka Ht 38; b. ára Hást 8, Sturl 3, 18, b. vandar GSvert 2; b. byrjar Bjhit 2, 7; b. nausta ÞSjár 2, 1; b. brims Ht 35, b. græðis GSvert 7, b. borðvallar Egils (XII) 2, b. borðs brautar Leið 8, b. svana strindar ESk 12, 9, b. vengis dreyra Ótt 2, 3, b. sunda Sigv 2, 10; — for 'ulv': b. óls ÞSkall 1, b. fjölu Osvinf, b. geitis vífs Ormsp III 4. Jfr dyn-, hleypi-, hraun-, mar-, unn-, ýti-, þil-*.

blakkrennandi, *m*, *som lader en hest løbe, b. brims (brims b.), søfarer, mand, Pl 45*.

blakkrennir, *m*, *s. s. foregående, b. vágs (vágs blakkr), søfarer, mand, Þhræð 3*.

blakkriði, *m*, *som rider en hest, b. vágs, søfarer, Vell 28*.

blakkriðandi, *m*, *s. s. foregående, ferju bakka (søens) b. Glúmr 1, 2*.

blakkskreytandi, *m*, *som pryder, udstyrer en hest, borðs brautar (søens) b., søfarer, mand, Líkn 8*.

blakkskyndir, *m*, *som sætter en hest i stærk fart, dy (rettelse for Tý) b., søfarer, mand (v. l. þolsendir), GSúrs 16*.

blakkvaldr, *m*, *som styrer, ejer en hest, byrjar láðs (havets) b., søfarer, mand, Has 41*.

blakpollr, *m*, *kun i kenningin*: *b. byrjar skikkju, sejlets blakkr (hest), skib, dennes pollr, mand, Grettis 11*.

bland, *n*, *blanding, b. iðranar omtrent = iðran, ruelse, anger, Pét 44*.

blanda, (blett, blandinn, men blandaða *Gd 2; derimod må blandat og lign. i ældre digte, f. eks. Hávm, betragtes som*

senere afskriverændringer og rettes til de gamle former), blande (tilsætte noget med noget andet, som da står i dativ), b. blóði brunn ǫlskála Rdr 4 (v. l. brunninn urigtig), b. vág blóði Hál 10, b. vatni (komme vand i) ÞKolb Lv 4, b. drykkju (acc.) dreyra (dat.) Am 82. 85, sær blezk (j: blóði) Arn 5, 21, ský blandask skúrum Alv 17, brunnr, blandinn dreyra ESk 6, 23, — om ikke-sanselige ting, bjórr blandinn magni ok megingtíri Sigrdr 5, b. lopt lævi Vsp 25, grund, þolvi blandin SnE II 200, b. flærðum ok grandí Gd 2, b. mjöd meini Lok 3, blandinn meini Lok 32. 56, sífjum es blandit Hávm 124; blande to ting sammen eller den ene ting med den anden: b. saman hjórlegi (ved at udase hinandens blod) Fáfn 14, b. saman blóði (som fostbrødre) Lok 9, b. geði við e-n Hávm 44; straumar blandnir við blóð Sól 42, ægir hjarna blandinn við aur Yt 22; gall blandit með dreggjum Lil 58, Skoglar veðr blendusk við, Skóguls storme (j: de gensidige angreb) blandedes med hinanden, fartes mod hinanden, Hák 8. — blez Þolv 4 bör læses blés.

Blappvari, m, jættenavn, Pul IV b 3.

blauðr, adj, blødagtig, fej, om mænd: Fáfn 6, Akv 23. 25, Hamð 14, Þjóða A 3, 4, Korm Lv 39, Nj (XII) 7. Jfr hug-, ó-

blautr, adj, blød, b-t sæng GSúrs 23; svækket (om tungens lammede taleevne) Eg Lv 44; som v. l. til blauðr Fáfn 6.

bládufa, f, blåsort bølge, Sturl 5, 5.

bládyr, n, sort dyr, b. býru, skibet, ÞKolb 3, 9.

bláiár, adj, sort (eller sortstribet?), b. serkr Rp 29.

bláiferill, m, blåsort vej, b. odds, oddens vej, skjoldet, Ht 31 (jfr blár om skjolde).

bláifráðr, adj, med sorte fjær, om raven, HolmgB 11.

bláfjallaðr, adj, med sort skind, pels (fjall), med sorte fjær, om raven, Hróm 1, jfr svartklæddr.

bláföld, f, mørkeblåt land, havet, b-ar skall, langstrakt skumbølge på havet, GSúrs 20.

blágagl, n, sort gæsling, enten = ravn eller en del af en kenning for ravn, findes nu kun i Blágagladrápa, Arnors digt om kong Harald.

blágammr, m, sort gríb, b. benja kolgu (blodets), raven, Arn 2, 6.

blágjóór, m, sort 'gjo', b. bengjalfrs (blodets), raven, Ott 2, 15.

bláhvíttr, adj, sort-hvid, vistnok hvid med sorte striber, b-ar bækr Ghv 4, Hamð 7.

Bláinn, m, 1) navn på urjætten Ymir (tager vist sigte på den blå himmel, der blev dannet af Ymers hjærneskal), Vsp 9. — 2) navn på en dværg, Pul IV ü 1. Jfr fagr-, vind-, við-

blájaxl, m, björn (egl 'med blåsorte kindtænder'), Pul IV cc.

1. **bláland**, n, mørkeblåt land, Haka b., havet, Korm 37.

2. **Bláland**, n, j: Blámanna land, de sortes land, j: Nordafrika, Þolv 5, Sjórs 3; B-s jaðarr Sturl 3, 21.

bláleitr, adj, med blåsort ansigt, EGils 1, 21.

blámaðr, m, mest i pl. Blámenn, indbyggerne i Nordafrika, Þfisk 2, lið B-manna Hskv 1, 1, garpar B-manna Rv 24.

blámærr v. l. (i Fgrsk) til borðmærr, s, d.

blár, adj, 1) blå, mørkeblå, sort (de to sidste betydninger hyppigst), blå, om bølgen: bló hrönn ÞGisl 2, bláar unnir Sigrdr 10, Gunnl Lv 5, b. ægir Gils 1, 16, b. baldrekr ESk 13, 12, b-ft brekafall GSvert 6; om himlen: víðar ok b-s í miðli Bbreiðv 1 (her er b. næsten som subst., jfr nyisl. út í bláinn 'ins blaue himin'), b. himinn Yt 37; — mørkeblå: om skjoldet, b-ar randar Hfl 7; om stålets farve: b. hjórr ÞKolb 3, 5, Gisl 1, 1, b-ir broddar Nj (XII) 5, b-tt spjótt Ht 33, b. naðr Eg Lv 11, b. Dragvandill Eg Lv 33, b-ar eggjar ÞKolb 3, 11, Hhard 8, b. megináss Þunns Líds 3, b. bengrefill Krm 10; om brynjeringene: b-ir hringar Örv IX 41; lignende betydning har b. om flammen, blátig: b. logi, eldr Frp I 28, Merl II 16. — 2) sort, b. hrafn Arn 3, 18, jfr Ragn V 2 (hvor b. næsten bruges som subst.), om blámændene: b. bolr Rv 26, om skibe: bló borð Sigv 2, 1, om sejl og tælte: bló segl Sigv 10, 8, b. vegg Ht 78, b-tt tjald Arn 5, 19, om masten: b. vöndr GSvert 2; falda blóu, tage sort hovedtøj på (til tegn på sorg), ÞBrún 1. — 3) b. búkr Greftis 25 (her om mærkerne efter prygl eller sår, blátig), b. ok ljótr Lil 77. Jfr hrafn-, myrk-

blárost, f, blå vej, bekkjar b., søen, Sindr 1.

blása, (blés, blásinn), A. intr., 1) blæse, b. á við Sveinn 3, hregg blés Sturl 5, 16, b. í spán at e-m, talemåde, måtte undvære en, Ragnsb; puste (til ilden), hlaut b. Haustl 4, b-tu meir, træk kraftigere på vindbælgene (i smedjen), Vém, opt verðr smiðr at b. Rún 24. — 2) ånde, Anon (XII) B 11. — 3) blæse i lur, hátt blæss Heimdallr Vsp 46. — 4) pibe (om såret), Jóms 32. — B. trans. med acc., 1) blæse, udfolde, udspile, hregg blésu merki ESk 2, 2, élreki blæss vefi ESk 13, 7, veðr blæss vegg Anon (XII) B 3, (branda) byrr knátti b. (haug)segl Sturl 5, 22; upers, vøð blés Ott 3, 2, merki blés Mark 1, 19, Gisl 1, 19, men (mærkeligt nok) vé blésu (viftede) Od 6, jfr Sørta serk blés i sundr Tindr 1, 3. — 2) med dativ, blæse, udsende, rön b. reykr Anon SnE I 506, ben, und blæss blóði Merl II 53, Steinn 1, 3, jfr blóði blés (?) Þolv 4, b. eitri Húsdr 5, b-sk eitri á Merl II 16, b. spektar anda Heilv 3, hel kastar blés fasta, vinden pustede ilden op, Bkrepp 1 (her kunde fasta også være acc.), — part. blásinn: b-n hreggstjóld, den vindomsuste himmel, Has 57, b. hretviðri,

písket af stormen, Þdr 8, b. hreggi Sturl 4, 14; oppustet, b-nir hváptar Máni 3, b-in iðr Lil 77; jfr hregg-, hrið-, vind-

bláserkr, m., 'blá-sort særk', *brynje, birki b-jar (v. l. serkja[n]), sværd, Rdr 6, valdr b-jar, kriger, GSúrs 12.*

Blásiús, m, helgenen B., Heil 6.

bláskíð, n, sort ski, barða b., skibet, Ht 79.

blásvartr, adj, blásort, sort, b. muninn ESk 12, 7, b-svört brimdyr Hhund I 50, b-ir byrvargar Þstf I, 4.

Blávorr, m, dværgenavn, Þul IV ii 1 (vist fejt for Þóvurr, s. d.)

bleikhaddaðr, adj, med blegt ɔ: hvidt hår, om bølgerne, Heiðr 9.

bleikja, (-ða, -ðr), blege, gøre hvid, upers. Rakna bifgrund (acc., havet) b-ir ESk 12, 14.

bleikr, adj, bleg, hvid, b. sem bast (af sorg) Sigv 13, 24, (af sár) Þorm 2, 25, (af frygt) Anon (XII) C 14, (om en død) SnH 2, 6; nedsættende (om ansigtets blege, gustne udseende), b. halr Eg Lv 29, b-ir leikarar Máni 3; hvidgul (om håret) Rþ 34, Heið 20; om skjolde: Akv 14; om skibenes hvide maling: b-k súð Ht 27, b. þóru fákr Gldr 3; om høge: Krm 12 (hvis opfattelsen er rigtig), om ørnens gule klo: Sigv 7, 1. Jfr il-

blekkja, (-ða, -ðr), føre bag lyset, be- drage, lokke (til noget), brúðfang (Gunn- hild) b-ir brøðra sökva (lokker ham til onde gærninger) Eg Lv 20; uegentlig: frægð vas blekð, berømmelsen skuffedes, d. v. s. blev tilintetgjort, Anon (XIII) B 26; hold b-iz Lil 78, b-ðr ræsir Heil 16, b. í synd (acc.) Lil 45.

blendng, m, blandingsvæsen, d. v. s. en troid, der kun halvt er af jættestægt (modsat fullkomit trøll), Grettis 41.

blesi, m, tilnavn til Gunnolfr, den blis- sede, Gautr II 9.

blesa, (-aða, -aðr; også bleza, som vel er den ældste udtale), velsigne, EGils 3, 11, SnE II 240, b. keil EGils I, 31, bles- aðr gramr Merl II 37, b-uð mær Lil 28, b-að enni Lil 49.

blesan, f, velsignelse, ESk 6, 69, (bless: þess) Gamli I, 1, b. þjóða Lil 86, b. friðr Gd 62.

blestu, Steinarr 2, fejl for Bestlu.

bleyði, f. blødagtighed, fejhed, hyggja á b. Þmáhl 11, b. vændr Hausil 2, b. firðr Hfr 3, 11, til b., for at vise fejhed, Rdr 9; Orv IX 12, af b. Grettis 6, borinn með b. Sigrðr 21. 25, i ǫll b. ved siden af undr ok argskapr má b. vist være at op- fatte i obscön betydning = ergi, Heið 38. — Jfr hug-

bleyðiskjarr, adj, som skyr fejhed, modig, Mark I, 29.

blik, n, 1) glans, lys (egl. 'hvad der blinker'), i guldkenninger: b. handar SnE I 336, b. spannar Ht 40; b. þóru Sigv 3, 7, b. unnar ESk 6, 33, Gdþ 64, Þhræð 3, b. hrannar Kutr 16, b. brimlands Ht 45, b. landa glymliþóturs Ingj 2, 2, b. mornar

Ólsv 1, 1, og rimeligvis i den mangelfulde kenning b-s beiðendr Þork Hraund, — sværd-kenning: b. bauga (skjoldenes) Sturl 4, 27, b. randa Hharð 12, b. val- kastar (blodets) Sturl 2, 2, b. fenris fløðar Mdr 16, b. undar Eg Lv 24, — skjold- kenninger: b. borðs (skibsidens) Íslðr 24, jfr SnE I 420. — 2) blegning af linned, bleg, blæjur komnar á b. Frp I, 1, b-s beiði-Hlökk, kvinde, Brúst. Jfr arm-, Breiða- dýr-, gunn-, hjaldr-, hlunn-, hrann-, lýsi-, ramm-, varr-, veðr-

blika, f, glans, (nutildags iøvrigt om en sky på himlen, helst i horisonten, bliku dregur upp), i en dunkel sammenhæng, Þdr 20.

blikhvitr, adj, lysende, hvid, lyst glattet, om skjold, en b-a lind Herv V 10.

blikmeiðandi, m, kun i kenningen: b. bauga láðs, ringenes land, arm, dens blik, glans, ringen, dens meiðandi, beska- diger, (gavmild) mand, Líkn 42.

blikna, (-aða, -aðr), blegne, blive bleg- (ere), armr kná b. við blik brimlands, armen bliver bleg ved guldringen, ɔ: synes endnu hvidere mod det røde guld, Ht 45, tré hefir b-at laufi, træet er blevet blegt med hensyn til løvet, træet har mistet sit løv, Ólhelg 11.

bliknarmaðr se blikurmaðr.

blikruðr, m, 'lys-træ', i kenningen Þróttar éla (kampens) b., 'kampens lys', sværd, dets træ (runnr), kriger, Rst 2, b. ægis, 'søens lys', guld, dets r., mand, Rv 13.

blikrýrandi, m, 'lys-ødelægger', þóru blik, guld, detses rýrandi, forminsker, (gav- mild) mand, Grettis 15.

blikrýrir, m, s. s. foregående, blik útverja þjórs, søens lys, guld, dets rýrir, forøder, gavmild mand, Sturl 5, 12.

blikskerðir, m, s. s. foregående, brims b., guldets forøder, gavmild mand, Sturl 5, 17.

bliksól, f, lysende sol, er ingen rigtig kenning og b-ar garmr ESk 12, 6 heller ikke; det skal vist rettes til borðsól, skib- sidens sol, skjold, detses garmr, hund, ødelægger, sværd.

blikstríðandi, m, 'lys-bekæmper', þóru blik, bølgens lys, guld, dets stríðandi (gavmild) mand, Giz 2, 2.

bliktýnir, m, 'lys-ødelægger', b. sunds, guldets ødelægger, (gavmild) mand, Pl 38.

blikurmaðr, m, (således to hds, blikurs ét og blicner ét; svarer til mælingr: hverr er mælingum ferri?, hann er first b-i), karrig mand, Ht 40; jfr vb. blikra (upers.), bliver ængstelig (jfr sýta við gjöfum).

blikvigg, n, 'lys hest', svana beðjar (sø- ens) b., skib, Ingj 2, 6.

blinda, (-aða, -aðr), blinde, forblinde, b. feðgjn vár Lil 18.

blindi, f, blindhed, Gd 59, b. munar Líkn 4, b. hyggju Líkn 40, Gdþ 27.

blindr, adj, blind, Hávm 71, Eg Lv 45, GSúrs 16, Steing, Sigv 12, 24, Þloft 3, 8, Ormr 2, 1, ESk 6, 23, gull gerir b-a Merl

I 56, óðfúss myndi b. at sjá *Mhk* 5, b-d söl *GdÞ* 24, b. af bræði *Mey* 48, b-d blíða, *blind* *∴* forblindende, *Lil* 78. *Jfr* ást-, ó-stein-.

Blindviðr, *m*, *blandt dværgenavne, Þul* IV *ú* 1.

blindvitnir, *m*, (v. l. -viðnir), *örn* (egl. 'hvis vit, sanser, er blinde', måske en enkelt affældig örns navn), *Þul* IV *vv*.

Blíð, *f*, *en af Menglads tærner* (egl. fem, til blíðr, den blíde), *Fj* 38.

blíða, *f*, *blídhed, venlighed, fryd, Lil* 13, 78, *ynði* ok b. *Harð* 1, *Pl* 51 (ved rettelse); b. veraldar *Gd* 50.

blíðgeðr, *adj*, *venlig i sind, Ám* *Árn* 4.

blíðhugaðr, *adj*, *blíð, venlig i sind, om en kvinde, Korm* *Lv* 44.

blíðka, (-aða, -aðr), *formilde, gøre sig nogen venlig, b. bernsku stétt, vinde de yngre, Gd* 7, b-az við *Ása* (v. l. til þýðask við), *gøre sig gode venner med aserne, Orv* VII 9.

blíðliga, *adv*, *venligt, Reg* 12, *GSúrs* 13, *Kolb* 1, 4, *Hsv* 12.

blíðmæltr, *adj*, *venligt talende, venlig, Hsv* 8.

blíðr, *adj*, *blíð, venlig, især om guderne (med hensyn til deres virksomhed for menneskene), b-ð regin* *Grí* 6, 37, 41, *Lok* 32, *om gud*: b. *dróttinn* *Lil* 14, *om konger*: *Ótt* 2, *Ío*, *Ragn* II 4, *om mænd*: *Am* 30, *Ingj Geirm* 2, 1 (*om den afholdte Brandr*); b. í hug *Am* 34, b. við e-n *GSúrs* 22; *om nyfødte børn*: *Oddgr* 7; b-tt skap *ESk* 6, 58, *overført*, b-ð verk, *handlinger udsprungne af velvilje, ESk* 6, 23, b-ð *boð* *Has* 8, b. fundr *Pl* 5, b-ar varrar *Lil* 88; *venlig, munter, ógnar b. Hl* 36 b, *mærðar b., blíð, venlig i (folks) omtale, berómt for sin venlighed (om Erik egode; således snarere end SE: suauiloquens)* *Mark* 1, 4. — *Behagelig, þat es þér b-ara Hhund* II 22. *Jfr* fjöl-, goð-, gunn-, hug-, jaín-, ó-, ógn-, þing-.

blíðskól, *f*, *god, behagelig skál, om drikkekarret, bekkur b-ar, øllet, drikken, Ht* 87.

1. **blíkja**, (bleik), *blinke, skinne, Sváfnis salnæfrar b. á baki Harkv* 11, *skildir bliku* *Völ* 6, *boðtungl bliku* *Sturl* 4, 39, *gylt hlýr b. Rst* 14, *merki bliku* *Krm* 17, *vöpn bliku* *ESk* 6, 53, *reið bliku Brot* 2 (*FJs udg.*) *uforstæligt og forvansket*.

2. **blíkja**, (blíkða), *lade blinke, skinne, upers. brim b-ir Anon* (X) *B* 10 a.

blístra, (-aða, -at), *pibe, fløjte, metnuðr b-ar í spor meyjum Merl* II 76, *er en gengivelse af lat. omnes earum gressus superbia replebuntur; hvis der ikke foreligger en misforståelse af oversætteren, bruges udtrykket b. í spor her på en anden måde end ellers, hvor udtrykket 'at fløjte i ens spor' belegner, at man forgæves søger at opnå eller bevirke noget*.

blíðtr *Eg* *Lv* 2 v. l. *urigtigt for brjótr*.

blóssi, *m*, *flamme, varme, Þul* IV *pp* 4, *þurfa b-a (om de kolde fødder), Eg* *Lv* 46.

blotamaðr, *m*, *fej, blødagtig person (af bloti, jfr blautr), Korm* *Lv* 32.

blóð, *n*, *blod, b. Brimis Vsp* 9, b. af b-i *Korm* *Lv* 47, *fagrt b. GSúrs* 29, *brúnt b. Hfr* 1, 6, *heitt ok rautt b. Lil* 85, *hold ok b. Lil* 83, *stól rekin b-i Þorm* 2, 23, *hendr í b-i Bjhit* 2, 20, b-i *blandinn Rdr* 4, *bróð b-s VGÍ* 10, *sylgr b-s Sigv* 2, 8, b. *nauta (offerdyr) Hyndl* 10, *hjórtu sollin b-i Guðr* II 41; *vekja b. Sól* 80, *nema e-m b. Rv* 24, *blanda b-i saman (som fostbrødre) Lok* 9, *renna b-i í spor, lade blod flyde i sporene (ved indgåelse af fostbroderskab; jfr Saxo „Icturi fædus veteres vestigia sua mutui sanguinis aspersione perfundere consueverant, amicitiarum pignus alterni cruoris commercio firmaturi“)* *Brot* 17; b. *synjaði andar, blódet, d. v. s. blódtabet, berøvede livet, EGils* 2, 15. — *I kenninger*: b. *Ymis, havet, Obarr* 2, b. *flóðs ósynju, d. s., ÞSjár* 4, 6; *b-s nagr, ravn, Eviðs* 1, b-s *valr, d. s., GÓdds* 7; b-s *eldr, sværd, SnE* I 420. *Jfr* bana- *heiptar-, hjart-, megin-, snerri-, val-*.

blóðdrifinn, *adj*, *blodbestænkt, Þmáhl* 7.

blóðdrykkur, *m*, (-s el. -jar), *slurk blod, Ht* 11.

blóðeisa, *f*, 'blod-flamme', *bjargs blóð, elv, elvens ild, flamme, guld, ESk* 11, 7.

blóðfall, *n*, 'blod-strøm', b-s *bára, blod-bølge, blod, Hást* 7 (*hds har fall*).

blóðfara, v. l. *til bofóra, boðfara, s. d.*

blóðfekre, *adj*, *blod-begærlig, om sværd, Korm* *Lv* 31.

blóðgagl, *n*, 'blod-gæsting', *ravn, ÞKolb* *Lv* 11, *Drv* (XI) 2.

blóðhelsingi, *m*, 'blod-and' (*jfr* *helsingr*), *ravn, bræðir b-ja, kriger, ÞKolb* 1, 1.

blóðhnefi, *m*, *en del af sværdet, Þul* IV I 10. *Jfr* *benknúi*.

blóðhótr *se* *blóðughófi*.

blóði, *m*, *broder* (egl. 'med fælles blod, oprindelse'), *Þul* IV j 8, b. *Meila* (v. l. *for bróðir*) *Hautl* 14; *linns b., slange, dens látr, guld, Sigv* 13, 3.

blóðíða, *f*, *en del af sværdet, Þul* IV I 10.

blóðiss, *m*, 'blod-is', *sværd, Háv* 6, *Líðs* 5, *glygg b., kamp, Pl* 23.

blóðisungr, *m*, 'blod-hoveddug' (*jfr* *isungr*), *synes at måtte være en kenning for hjælm, b-a beiðir, kriger, mand, StjÓ* II 6.

blóðkertí, *n*, 'blod-lys, -fakkel', *sværd, Árm* 1.

blóðlaukr, *m*, 'blod-løg', *sværd, Sturl* 4, 23.

blóðleika, *f*, *brynje* (egl. 'som blod kommer til at spille på eller om'), *Þul* IV t.

blóðormr, *m*, 'blod-slange', *sværd, búinn b. Hhund* I 8; *Sturl* 4, 21, *Þjsk* *Lv* 3; *hrístir b-a, kriger, mand, Harð* 8.

blóðorri, *m*, 'blod-urhane', *ravn, Þjóða* 3, 30.

blóðréfill, *m*, *sværdets spids, Þul* IV I 10, *Hfl* 8, *Orv* IV 2.

blóðrekinn, *adj*, *Hhund* I 9 *af tvivlsom*

betydning; ordet kan i sammenhængen høre enten til hilmir eller hodd (sparðit hilmir | hodd blóðrekin[n]); om fyrsten (her: fyrstesönnen) kunde det betyde 'blodbestænkt' (jfr reka blóð), men epitetet passer slet ikke om den unge Helge, der endnu ikke har deltaget i kamp; det skulde da være en antecipation eller en almindelig beskrivelse; rådeligst er det dog at opfatte ordet således; hører det til hodd, bliver vanskeligheden ved forklaringen større, da der ikke eksisterer et udtryk: at reka hodd (at erobre, vinde guld), b-n hodd skulde da betyde: ved blod erhvervet guld.

blóðroðinn, *adj.*, 'blod-farvet', *blodig*, b-nir skildir Þjóða 1, 17, b-in sköpt Ív 34, b-in benja roði Hl 33 b.

blóðróst, *f.*, 'blod-ström', *blod*, *Sigv* 12, 8.

blóðrófs, *f.*, *blodtab*, *Nkt* 27.

blóðskati, *m.*, *mätte* betyde: 'mand som gerne udøser blod', *kriger*, men v. l. baugskati er sikkert rigtigere, *Hfl* 18.

blóðstari, *m.*, 'blod-stær', *ravn*, *Hl* 31 a; bræðir b-a, *kriger*, *Stúfr* 1.

blóðsvorr, *m.*, 'blod-fugl', *ravn*, *merkir* b-a, *kriger*, *Ht* 92.

blóðtrani, *m.*, 'blod-trane', *ravn*, *Ótt* 3, 8.

blóðughadda, *f.*, *en af Egírs og Rans døtre*, *bølge* (egl. 'med blodigt hår') *Pul* IV u 4, *ESk* 12, 17.

Blóðughófi, *m.*, 'med blodig hov', *Freys hest*, *Pul* I a 3, II 1.

blóðugr, *adj.*, *blodig*, *blodbestænkt*, b-t sverð *Eirm* 6, b. brandr *Eg* Lv 7, *Rst* 5, b. mækir *Am* 24, b-gar randir *Darr* 5, *Harkv* 21 (her anteciperet), b-gir skildir *Íslidr* 25, b-ug brynja *Hhund* II 44; deysja b. *Háv* 5; b. búkr *Eg* Lv 7, *Anon* (XI) Lv 3, b-t hjarta *Akv* 21. 22. 24, b-ug hjörtu *Sól* 58, b-ugt bak *Heiðr* 17, b-ugt tár *Hhund* II 45, b-ugt sár *Sigsk* 32, b-gar undir *Hák* 7; b. tivurr, *den sårede gud* (ved antecipation om *Balder*), *Vsp* 31; b. orn *ÞKolb* Lv 9, b. vargr *Arn* 3, 8. b-ug blóðgogl *Drv* (XI) 2, b. hvelpr (of brjóst) *Bdr* 3, b-gir vængir (med *runer pá*) *Sigrdr* 16, b-t fiðri *Arn* 2, 15, b-gir stafnar *Hhund* II 13, b-gar ár, *blodfarvade*, *Merl* II 68, b-gar rúnar, *med blod maleder runer*, *Sól* 61; — b. orn = blóðorn, *ristet pá ens ryg*, *Reg* 26; — b-ugt hjarta, *blodig smærte følende hjærte*, *Háv* 37. — *Jfr* stafn-.

blóðvaka, *f.*, *blandt sværdets dele* (egl. 'blóðvækker': spidsen?), *Pul* IV 1 10.

blóðvalr, *m.*, 'blod-falk', *ravn*, *Edað* 1, *Krm* 24.

blóðvarinn, *m.*, *hav*, *SnE* II 494.

blóðvarp, *n.*, *blandt sværdets dele* (egl. 'blóðkast'), *Pul* IV 1 10.

blóðvarta, *f.*, *blandt sværdets dele*, *Pul* IV 1 10.

blóðviti, *adj.*, *blodvarslende*, *varslende død*, b-a rödd (om en okses bról) *Anon* (XI) Lv 2.

blóðvöndr, *m.*, 'blod-vånd', *sværd*, *Korm* Lv 64.

blóðör, *f.*, 'blod-ære', *sværd*, *StjO* II 7.

blóðöx, *f.*, 'blod-økse', *Eriks tilnavn* (givet på grund af hans grumhed og frændedrab), *Eg* Lv 22, *Nkt* 11; som maskulinum *Eyv* Lv 1 (måske også de andre steder).

blóm, *n.*, 1) *blomst*, *løv*, standa með b-i *Ólhelg* 11, bolr með skrauti b-s *SnE* II 202, b. rósa *Gd* 73. — 2) *æble*, *frugt*, *Lil* 16. 18, *frugt* (overført), b. af verkum *Has* 8, b. Máriu, *Kristus*, *Lil* 80, her i overført betydning og således ellers i forskellige forbindelser. — 3) i betydningen *prydelse* (om noget særlig skönt og udmærket), *heilagt* b., om *jomfru Maria*, *Gd* 57, om *hellige mænd*: *heilagt* b. (v. l. *heilög* b.) *Gd* 66, b. *heims* (om *biskop Gudmund*) *Gd* 67, b. *Englands* (en *helgeninde*) *Mey* 54, b. *fljóða* (*jomfru M.*) *Gd* 10, b. *himirikis* (*jomfru M.*) *Mv* III 30, b. *heilagra dóma* (samme) *Mdr* 6, b. *fullrar tignar* (samme) *Mdr* 19; b. *siðferðar*, *herlige sæder*, *Heil* 3, *farar*(?) b. *Mdr* 1 (tvívlstomt), b. *sóma Pét* 9, b. *písla Pét* 34 (om de *herlige pinsler*), b. *greinanda meydóm* (dativ, fejl for acc.?) *Mey* 50. — I *kenning* for *skjöld* (jfr *lauf*), b. *valdrósar* *Sturl* 5. 4. — *Jfr* *mektar-*, *rósa-*, *æsku-*.

blómask, (-aðisk), *blomstre*, *heimar* b. *Gd* 43.

blómask, (-aðisk), *blomstre*, *om en mand*, *Gd* 41, b-guð *vón Pét* 29.

blómi, *m.*, 1) *frugt*, *aldinviðr* bar tvennan b-a *Sturl* 4, 4; i *pl.* *Merl* II 44. — 2) *blomst* (om det *ypperste*, = blóm), b. *drottins*, *guds* (*himlens*) *herlighed*, *Heil* 3, *heimr* er með beztum b-a *birtr Anon* (XII) E, b. *Íslands* (*biskop Gudmund*) *Gd* 21, b. *helgra dóma* (*korset*) *Likn* 32, b. *leynardóma* (*jomfru Maria*, *usikkert*) *Mdr* 17; b. (*alene om jomfru M.*) *Mdr* 41; b. *skýrleiks* (*biskop Gudmund*) *Gd* 55.

blómligr, *adj.*, *herlig*, b-t *skrin* *Mey* 53.

blómr, *m.*, (v. l. *bolmr*), *björn*, *Pul* IV cc 1.

blót, *n.*, 1) *ofring* (til *guderne*) *Hfr* Lv 10, *Hsv* 118, *Pl* 24. 59, *Heil* 16, *hverfa* til b-a, *vende tilbage til* (de gamle) *offer* (fester), *Vell* 16, *gefa* e-m b. *Orv* VIII 6, *alfa* b. *Sigv* 3, 5. — 2) *offerdyr*, *roðin* b. *Korm* Lv 52. — 3) *banden*, b. ok *eidar* *Lil* 71. — *Jfr* *hrafn-*, *höfuð-*.

blóta, (blét, blótinn; også, *men først* i 12. årh., -aða, -aðr), 1) *ofre*, *absolut Háv* 144, a) *med dat.* b. *syni Jóms* 30, b. *þorinum* *Am* 78 (her måske dog i en mere alm. betydning: at dræbe), *blót*nar *iðrar*, *ofrede indvolde* (indvolde af offerdyr), *Guðr* II 23; b) *med acc.* i betydning 'ofre til, dyrke', b. (Öðin) *Hfr* Lv 6, *Hæng* VI 6, *Orv* VIII 5, *St* 23 (her ved fejl: blótka for blótka), b. *Þór Hyndl* 4, b. *goð Ragn* II 6, b. *þönd* (her den svage form) *Eg* Lv 28 (verset næppe ægte), b. *ðísir* *Eg* Lv 2; *HHj* 2, *Fj* 39. 40, var ek *blótinn Ragn* XI 2. — 2) *part.* *blótadr* *synes i forbindelsen* b-ar ok *bannaðar at*

betyde: forbandet (af blóta = bande) Anon (XIII) B 3.

blóthús, *n*, 'ofrings-hus', tempel (= hof), Rst 9, SnE II 222, Alpost 11.

blóttrygill, *m*, 'offertrug' (hvori blodet af offerdyrene samledes), Hfr Lv 22.

blunda, (-aða, -at), lukke øjnene, sove, GSúrs 18, Gunnarr, EGils 1, 14, Ólvir 2.

blundr, *m*, blund, som tilnavn, 'den der misser med øjnene', Eg Lv 43.

blundstaflir, *m. pl.*, egl. 'sövn-runer', sövn i alm., bregða b-um Sigrðr 2.

blygð, *f*, skamfuldhed, skæmmende medfart, b. ok háð Mgr 21, til b-ar, så at en skal blues, føle skam, Vitr 12.

blý, *n*, bly, byrðar af b-i Sól 63, sorgir þungar sem blý Anon (XIII) B 63.

blyfullr, *adj.*, fuld af (smættet) bly, b-ll panna Mey 40.

blývarda, *f*, blylod, Lil 9.

blæingr, *m*, ravn (egl. 'den sorte', af blár), Pul IV tt 1.

blæja, *f*, egl. 'grovt tæppe', især sængtæppe, tæppe der lægges over sængen (jfr ábreiða, senere isl. brekán), Am 15,

Guðr I 13, breiða b-ju (om det ægte-skabelige samliv) Rþ 23, breiða b-ju eina (= fælles, om det samme) Oddrgr 25,

verja b-ju (om det samme) Oddrgr 5, sofa und b-ju Orv VII 8, bók ok b. Sigs 49;

om liglagen: vaxa b-ju at verja líki Am 103; om linned i det hele (jfr blæjulin),

b-ju á blik komnar Frþ I 1; þöll þunnrar b-ju, kvinde, Bjhit 2, 10; om skjold: Drv (XI) 6. Jfr A. Kock i Zs. f. deut. alt. XL, 196 (hvor ordet afledes af blár).

blæjuhvalr, *m*, hvalart, Pul IV y 2.

blæjulin, *n*, hovedbind, slór(?), búa af skgr b-i Herv I 4.

1. blær, *m*, 1) vædder, Pul IV aa. — 2) sværd, Pul IV l 8 (v. t. blødr, men vokalen er vel æ i begge tilfælde).

2. blær, *m*, sagte vind, Pul IV oo 1, b. lá á díki, vinden lá, d. v. s. rørte sig ikke(?), pá søen, Þjóða A 3, 33. Jfr(?) vig-.

blæða, (-dda, -ddr), bløde, benjar, undir b. Hhard 2, Hl 21 a, HHj 40, Líkn 44, sör b. Grettis 3; upersonlig med dat. pers. engum b-ddi Grettis 18.

blæti, *n*, genstand der dyrkes (af blót), om den dyrkede phallos, Vols 4.

blæstr, *m*, (blástar, blæsti, yngre blæstri, pl. blástrar), pust, åndepust, vaxa blástrar Þvazf 2; den hellige ånds b. Heilv 1, ånde, létt b. (ånderøftet) Lil 11.

boð, *n*, 1) bud, befaling, senda b. ÞKolb 3, 8, Am 2, einfalt boð Lil 14, Þveil, b. hoddsendis Eg Skj.; at b-i Snæk; blíð b. Has 8, b. þrifusk Þjóða A 1, 11, brjóta b. Ragn II 1, halda b-um (guðs) Has 6; b. mellings, jættestubur: jættestale, guld, dets þella, kvinde, Gd 15. — 2) tilbud, b. fyr bróður Ragn V 1. Jfr heim-, heiptar-, her-, út-, vig-.

boða, (-aða, -aðr), bebude, geisli b-ar ljós ESK 6, 1; forkynde, b. dýrð ok nafn Gd 72.

boði, *m*, skær hvorover bølgerne brydes

(egl. 'forkynder', af at stedet er farligt for sejrende), Pul IV u 4, alm. bølge, Anon (X) III C 2; overført b-ar lasta Líkn 33.

2. boði, *m*, tilbyder, hyppigt i kenninger (for mænd), med guld: b. hringa Pl 10, laudhyrs b., Þuriðr, b. knarrar úthauðrs (havets) elda Bersi 1, 1, b. vers elda Sturl 4, 27, b. grafbvengs vengis Gyð 4, b. ormstalls Pl 2; med sværd og våben: b. undleygs Ragn IV 2, b. geirþorps (skjoldets) gnyhvitinga Óhelg 7, b. morðlinns Pl 1, almssvells b-ar Tindr Lv 1, b. gunntjalds gifrs Has 42; b. skjaldar Nj 2; med kamp: b. naddéls Grip 23, b. naddveðrs Ív 31, b. skjaldar éls Sigv 13, 29, b. fleinþings Krm 28, b. brynþings Orv IX 8, b. stálregns Þorm 2, 16, b. oddrógs Ingj 2, 1; med skib: b. sundvargs Ód 17, b. uppsáts viggjar Hfr Lv 23; med andre ting: b. ullstakks (forhånende) Tannr, b. skiða (om en træ) Nj 17. Jfr eld-, él-, fang-, hald-, hljórn-, hregg-, hrið-, hyr-, sendi-, vápn-, veðr-, Vè-.

Boðn, *f*, det ene kar, hvori digterdrikken opbevaredes (jfr byðna, 'kar', BHald, og buna, vandkar, Aasen, Ross), fyllr, lógr, B-ar SnE I 244, bára B-ar Vell 6, hrcera B-ar þóru SigvSt 2. Jfr IF X, 109.

boðord, *n*, bud (især guds), Lil 14, b-a hald Gd 10.

boðdi, *m*, bonde, som egennavn Rþ 24.

bogi, *m*, bue, Pul IV p, af b-um Hfl 13, b-a fylgði hörp Sigv 14, 2, brestandi b. Hávm 85, b-ar bekksemir Akv 7, b-a strengir Hamð 21. I kenninger for pile: boga, bogna, hagl Merl I 24, Vell 8, b-a driptir Ht 62; for kamp: b-a veðr Rdr 8; b-a óss, = Ulfr, SnE I 266; b-a fjöll, arme, Sturl 4, 36, b-a nauð, d. s., Ht 48. Jfr alm-, átt-, forn-, regn-, ý-, ætt-.

boginn se bjúga.

boglimr, *m*, arm og ben (egl. böjeligt lem), bera boðnd, fjotur, at b-um Hávm 149, Gróg 10.

bogmaðr, *m*, bueskytte, Þjóða A 2, 10.

bognauð, *f*, 'buens nød', hånd (arm), SnE I 542; jfr dalnauð.

bogsveigir, *m*, 'bue-spænder', Áns 4.

bokkr, *m*, buk, Pul IV bb 1, b-s fjórðr = Háfrsljórðr, Hl 30 b; díkis b-ar, ál, Korm Lv 59 (skæmtisom kenning på grund af ålenes bevægelser, der er sammenligningspunktet); også bukk HRannv.

bola, (-aða, -at), egl. hugge et træ så at kun en del af stammen står tilbage, b. tafn und kló hrafini, hugge (mænd til) bytte (så at det kommer til at ligge) under ravnens klo, Blakkr 2, 1.

Bolga, *f*, norsk ø, B-u lindi, søen, ESK 13, 14.

Bolgaraland, *n*, Bulgarernes land, Ragn X 6.

Bolgarar, *m. pl.*, Bulgarerne, B-a brennir, Harald hárdråde, Þjóða A 3, 1.

bolginn, *adj.* (egl. part.), opsvulmet, b. når jóms 31.

bolli, *m*, tyr, Pul IV ö 3, Anon (XII) B 10.

bolli, *m*, *kop*, *skál*, *Rþ* 4, *Gd* 33, *EGils* 1, 26. — *Som mandsnavn Þorg Höll (den fra Laxdæla kendte B.). Jfr silfr.*

Bolm, *f*, *ø* i *Sverrig*, *Pul* III 2, IV *bbb* 4, *Orv* III 1; B-ar *baugr*, *søen*, *ESk* 13, 11.

bolmgryðill, *m*, 'Bolms bælte', *havet*, *v.* I. *til* *Brúgyrðill*, *s. d.*, *ESk* 13, 12.

bolmr, *m*, *björn*, *Pul* IV *cc* 1 *som v. 1.* *til* *blómr*; *b.* *fjalfrs* *gjalfra*, *jætte*, *Hausfl* 18.

bolr, *m*, *bul*, *træstamme*, *b.* *blóms* *SnE* II 202; *krop*, *Gunnl* *Lv* 11, *Ód* 17, *Ht* 10, *Hhund* II 27; *blár* *b.*, *om de sorte*, *Rv* 26, *gauzkr* *b.* *Þham* 1, 4.

bolstr, *m*, (-rs), *pude*, *hovedpude*, *hníga* *við* *b-ri* *Guðr* I 15, *Sigsk* 48; *til at sidde på*, *Frþ* 1, 11.

bolstrverð, *n*, *løn* *for samleje (der foreligger en hentydning til Odin og Gunnlöd, iøvrigt i en vistnok forvansket sammenhæng)* *Arbj* 6. *Jfr* *Arkiv* XIX, 120 *f.*

borð, *n*, 1) *bord*, *bræt* (af *forskellig størrelse* og *form*), *hyppigt i skjoldkenninger*: *b.* *hjarar* *Sturl* 4, 22, *b.* *járna* *Kollí* 5, *b.* *naglára* *Ggnæv* 2, *b.* *hlifar* *harðgleipnis (s. d.) Þdr* 11, *b.* *víga* *Ód* 6, *b.* *skoglar* *Rst* 29, *b.* *göndlar* *Tindr* 1, 6, *Rst* 18, *b.* *hildar* *Ólhv* 2, 8, *GrDropl* 3, *Hást* 5, *b.* *hlakkar* *Has* 14, *b-s* *mørk*, *skjold(?) Refr* 1, 2. — 2) *spisebord*, *reis frá* *b-i* *Rþ* 19, *Orv* VII 5. *Hertil må henføres vizku b. omtr.* = *vizka*, *vizku* *b-a* *skorð*, *den vise kvinde*, *Katr* 10. — 3) *planke*, *tíða* *flaustr*, *b-i* *merkð* *Mark* 1, 25 (om *kirkebygninger af tømmer*); *men især om en skibspanke*, *b.* *bruges i så henseende meget hyppig kollektivt om hele skibssiden og denne igen som pars pro toto*, = *skib*: *skips* *b.* *Vøl* 33, *at* *b-i* *Hym* 23, *Anon* (X) II C 4, *fyr* *b-i* *Húsd* 5, *fyr* *b.* *Tindr* 1, 10, *Vagn*, *Sigv* 2, 7, *Jóms* 36, *út* *um* *b.* *Hfr* *Lv* 27, *um* *b.* *GSvert* 6, *innan* *b-s* *Hfr* 3, 14, *útan* *b-s* *Steinn* 3, 9; *overført*: *verða* *fyr* *b-i*, *komme i uheldig stilling, blive overvældet*, *Has* 61, *Gyð* 6, *Vitn* 18; *ór* *á* *b-i* *Bjhit* 2, 2, *at* *b-i* = *ombord* *Gldr* 4, *men* = 'mod kanten' *EVald* 3; *á* *annat* *b.*, *til den anden side*, *Hjalpr* IV 19; *naðrs* *b.* *Arn* 6, 2, *mæ* *b.* *Óit* 1, 5, *blökk* *b.* *BjH* 2, *leng* *b.* *Steinn* 3, 11, *hlaðin* *b.* *Ht* 76, *stinn* *b.* *Arn* 2, 2, *bló* *b.* *Sigv* 2, 1; *sveiti* *hrunði* *á* *b.* *ÞGisl* 12, *keyra* *b.* *á* *log* *Krm* 24, *b.* *flug* *u* *haf* *Ólhv* 2, 2; *i disse sidste eks. kan* *b.* (*i pl.*) *gengives ved 'skib'*. — *I kenninger*: *b-s* *blik*, *skjold*, *Islár* 24, *barðs* *b.*, *skib*, *Anon* (X) I B 10 *b.*, *b-s* *barði*, *skib*, *Anon* (X) I B 10 *b.*, *b-s* *braut*, *søen*, *Leið* 8; *b-s* (*mangelfuld kenning*) *Pl* 20. — 4) *kant*, *rand*, *b.* *vinfars* *Sturl* 4, 33. — 5) *bred*, *b.* *Jórdánar* *Stúfr* 3, *b.* *Vinu* *Gráf* 5, *b.* *Limaljarðar* *Gráf* 9. — *Hausfl* 10 *stár* *b-a* *vistnok ved fejl for barða*, *se barð*. *Jfr* *aur*-, *fyri*-, *gunn*-, *hauk*-, *hjaldr*-, *hlé*-, *hneigi*-, *hræ*-, *hug*-, *hyr*-, *imun*-, *kjöl*-, *leik*-, *sigr*-, *skut*-, *skogul*-, *sól*-.

borðgrund, *f*, 'planke-land', *skibets land, søen*, *Ht* 74.

borðheimr, *m*, *s. s.* *foreg.*, *Refr* 4, 4.

borðhestr, *m*, 'planke-hest', *skib*, *Gunnh.*

borðhølkvir, *m*, *s. s.* *foreg.*, *Gldr* 4.

1. **borði**, *m*, *skjold* (egl. 'af brædder sammenføjel'), *Pul* IV *r* 2, *b-a* *þing*, *kamp*, *Giz* 2, *b-a* *glymhrið*, *d. s.*, *Þjóða* A 4, 12, *remmiskóð* *b-a*, *sværd*, *Þmáhl* 8.

2. **borði**, *m*, egl. *smal*, *lang strimmel* *tøj med indvævede (og indsyde) figurer (jfr bók)*, *byrða* *á* *b-a* *Guðr* II 16, *rekja* *b-a*, *væve tøj*, *Helr* 1, *Oddrgr* 17, *brægða* *b-a*, *holde op med vævningen*, *Guðr* II 17. — *I kenninger for kvinder*: *Bil* *b-a* *Gunnl* *Lv* 9, *Gnó* *b-a* *Korm* *Lv* 17, *Göndul* *b-a* *Brúsi*, *Skogul* *b-a* *Korm* *Lv* 56, *b-a* *Gefn*, *GSúrs* 18 (for *skorða*), *b-a* *skorð* *Harð* 4.

borðker, *n*, *bordkar*, *v. l.* *for bjórker*, *Eirm* 1.

borðmarr, *m*, 'plankehest', *skib*, *Vell* 19.

borðmikill, *adj.*, *med høje sider*, *om jærnarden*, *Hókr* 3.

borðmót, *n*, 'skjoldmøde', *kamp* (af 1. *borði*), *b-s* *hlymr*, *mand*, *Kuml* 1.

borðmærr, *f*, 'plankeland', *sø*, *b-ar* *skær*, *skib*, *Eyv* *Lv* 2.

borðraukn, *n*, 'planke-(træk)dyr', *skib*, *Pfagr* 3.

borðróinn, *adj.*, *med årer på siderne, röt på bægge sider*, *Rdr* 17, *Eskál* *Lv* 2.

borðvalr, *m*, 'planke-hest', *skib*, *i overført betydning (om kirken, jfr Þétrsskip)*, *Gd* 5.

borðveggr, *m*, *bræddevæg*, *vold af brædder*, *b.* *borgar* *ása* *Vsp* 24; — *b-s* *sæing*, *det af brædder byggede skrin (til kong Olaf)*, egl. 'sæng dannet af brædder', *Þloft* 3, 6. *Jfr* *borðvigg*.

borðviðr, *m*, *de brædder, planker, der udgør skibssiden (borð)*, *Mark* 1, 5.

borðvigg, *n*, 'planke-hest', (rettelse for *borðvegr*) *Steinn* 3, 5.

borðvöllr, *m*, 'planke-mark', *søen*, *rjóða* *b-ll* *Sigv* 7, 2, *blakkr* *b-ar*, *skib*, *Egils* (XII) 2.

borðþil eller **-þil**, *n*, *skibside (egl. det þil, bordsammenføjning, der udgør borð = skibside)*, *Guðr* I 7.

borg, *f*, 1) *borg*, *vold*, *Þjóða* A 3, 2, *Arn* 5, 7, *Hamð* 24, *Oddrgr* 17, *Grip* 1, *Grótt* 9, *b.* *ása* (*brotin*) *Vsp* 24, *þás* *b-ir* (*acc.*) *braut* *Hhund* I 3, *jfr* *Oddrgr* 18; *hó* *b.* *Guðr* II 36, *Hamð* 22, *Akv* 14, *breiðar* *b-ir* *Sturl* 3, 19, *heiðin* *b.* *Hskv* 2, 11, *b.* *Kantara* = *Kantaraborg*, *s. d.*: *Vinða* *b-ir* *Rst* 3, *jfr* *Mark* 1, 19, 29, *Sturl* 3, 19. *I kenninger*, *heila* *b.*, *hovedet*, *Giz* 2, 2, *Nj* (XII) 5, *Merl* I 35, *brúna* *b.*, *d. s.*, *Jóms* 28; *b.* *vilja*, *brystet*, *Ht* 51, *b.* *bragða*, *d. s.*, *Grett* I 3, *b.* *hjarta*, *d. s.*, *Kölb* 2, 9, *sef.*, *d. s.*, *Eg* *Lv* 15; *mundriða* *b.*, *skjold*, *ESk* 6, 48, *b.* *hjørva*, *d. s.*, *Mark* 1, 32, *b.* *benlinns*, *d. s.*, *Grettis* 21; *b.* *Beita*, *havet*, *ESk* 12, 1, *nykra* *b.*, *d. s.*, *Nkt* 75; *b.* *niða*, *himlen*, *SnE* II 236. — 2) *bål-stabel til ligbrænding*, *breið* *b.* *Sigsk* 65.

66; om skibet, hvorpå Balders lig brændtes eller måske om en bålstabel på (i) selve skibet, b. Óðins sonar *Húsd* 7. Jfr Akrs-, há-, hjarl-, hjor-, hug-, hófuð-, járn-, Jórsala-, ljóð-, óð-, sef-, skjald-, sól-.

borgarlýðr, *m*, borgbefolkning, *Leið* 6. **borgarmenn**, *m. pl*, en borgs indbyggere, *Arn* 2, 12.

borgarmúrr, *m*, borgvold, b. meydóms greina, jomfrudommens borg, kyskhed, *Lil* 30.

Borgfirðingar, *m. pl*, indbyggerne af Borgfirðir, *Grettis* 30.

Borghildr, *f*, Sigmunds hustru, *Hhund* I 1. **borghlið**, *n*, borgport, *Eg* *Lv* 7, *Ragn* VI 1, *Orv* IX 68.

borginmóði, *m*, ravn (egl. 'som redder sig ved sit mod'), *Pul* IV tt 1, *Hróm* 1, *VGI* 10. Jfr borginorðr i senere isl. cm 'en der kan tale godt og flydende'.

borgloka, *f*, borglås, *Gautr* II 10.

Borgný, *f*, sagnperson, *Oddrgr* 4. 5. 7.

Borgund, *f*, norsk ø (på Söndmör), *Pul* III 3, IV bbb 6.

Borgundar, *m. pl*, Burgunder, vinr B-a, *Gunnar*, *Akv* 18.

Borgundarholm, *m*, Bornholm, *Krm* 9, jfr Holmr.

boringi, *m*, navn på raven (egl. 'borer'), *Pul* IV tt 2.

borkn, *f*, (eller borkn?), ulvinde, *Pul* IV ee 2.

1. **borr**, *m*, bór, bergifótar b., *tungen*, *Eg* *Lv* 44.

2. **Borr**, *m*, navn på Odins (Viles og Ves) fader, B-s synir *Vsp* 4, *Hyndl* 30 (her skrevet burr i hds; uden tvivl er B. identisk med burr 'søn'); B-s niðr, *Odin*, *Eg* *Lv* 21.

Borró, *n*, stedsnavn, *Borre nærved Horten* (Norge), á B-i *Yt* 32.

bort, *adv*, = brot(t), *bort*, *Anon* (XII) D 1 (bort: skort).

botn, *m*, bund, i en kedel, *Guðr* III 9; b. hafs *Pjóða* 3, 34, mara b-ar *Hálfs* IV 6; b. belgjar (bunden af en skindsæk) *Frþ* I 26; b. fjarðar, det inderste af en fjord, *Sturl* 4, 16; b. vindkers, *jorden*, *Arbj* 18, *Sturl* 4, 6, b. élkers, *d. s.*, *Mark* I, 3; b. randar, (skjold)ringens bund (underlag), *Rdr* 7. Som stedsnavn *Harð* 15. Jfr marar-, við-.

Bófi, *m*, en sagnhelt, *Orv* III 1.

bóglína, *f*, tov i sejlkanten (ved den ene ende fastgjort i staven), hvorved dets skød drejes op imod vinden, *Pul* IV z 8 (jfr *Falk Seew* 65-66).

bógr, *m*, bov, arm, især om hestens bove, således altid i Eddadigtene, *Vøl* 33, *Grip* 13. 37, *Sigs* 39, *Ghv* 7; drasils b-ar *Yt* 21; om skibet: hógdýr húna berr b-u *Refr* 4, 1. Hyppig om menneskets arm (uden forskel med hensyn til over eller underarm, jfr armr, leggr, b. *SnE* II 490, hvor b. synes at skulle betegne overarmen, modsat leggr), *Pul* IV óð, hafa und bægi *HolmgB* 3, und bægi goða,

under godens arm, *Jón*, und vörnum bægi vífs *Vígf* 2, skjóta bægi við, *støde en fra sig*, *Sturl* 8, 4, veifa lausum bægi, *bevæge sig frit*, *Sturl* 8, 2, brúðr *Valtýs* (*Jorden*) liggur und bægi *Hál* 15; raudmáni *Heðins* b-a, *skjold*, *Vell* 7, bjúgróðull *Fróða* b-a, *d. s.*, *Þmáhl* 7; b-ar hraun, *guld*, b-ar hraun-Gnó, *kvinde*, *GSús* 5.

bógsvell, *n*, armens is, sølv, metandi b-s, *mand*, *Has* 47.

bógviti, *m*, 'arm-ild', *guld* (ring), *Hfl* 17.

bók, *f*, 1) *bog*, *bogetræ*, *Pul* IV kk 1.

— 2) *læppe* (tøj) med indvævede figurer (vævningen foregik formentlig ved hjælp af firkantede tynde træstykker af bogetræ, deraf at bóka, jfr gollbóka; navnet gik over på det vævede), b. ok blæja *Sigs* 49, bækr bláhvítar *Ghv* 4, *Hamð* 7.

— 3) *bog*, *skrift*, tíð erum b. *Rv* I, *Merl* I 63, *SnE* II 244, heiðnar bækr, om hedenske bøger, *Lil* 4, b-a mál, 'bøgers sprog', vistnok latin (eller bøgers d. v. s. gejslige bøgers indhold), jfr reginnagli, *Þloft* 3, 10; b-ar sól, 'bogsol', *ɔ*: de farver man illuminerede bøger med, men farve hed steinn, der her bruges synonymt med steinn = *sten* *HSt* 2, 5; lesa b. *Merl* II 95. — 4) *brev* (ved rettelser for becks) *Leið* 7. Jfr fræði-.

Bókn, *f*, ø i Norge (nord for Stavanger), *Pul* III 3, IV bbb 4, *BjH* 1, *Sigv* 7, 3.

bóknám, *n*, boglærdom, *studier*, *Katr* 4.

bókrúnar, *f. pl*, 'bøgeruner', *runer* ristede på bøgestykker, *Sigrdr* 19.

ból, *n*, opholdssted, *bosted*, *gård* (jfr bóa, búa), *eiga* b. *Pjisk* *Lv* 4; b. týndusk *Arn* 5, 11, b. brunnu *Ód* 7, b. góligast *Anon* (XI) *Lv* 15, b. góligust *Merl* II 80, hátt b. (om et kastel) *Sigv* 1, 10. I kenninger, for himmel: sólar b. *ESk* 6, 67, éla b. *EGils* 1, 11, b. vagna *Gd* 15, — for søen: skipa hliðar b. *Snæbj* 1, — for guld: dreka b. *ESk* 6, 41, jfr gullormr á sér brennheit b. *Mhkv* 27. Jfr dag-, frá-, itr-, linn-, orm-.

bólstaðr, *m*, opholdssted, (større) gård, *Orv* IX 35, byggva b-i *Heiðr* 12.

Bóndi, *m*, som mandsnavn (symbolsk), *Rþ* 24.

bósi, *m*, (v. l. urigtig bossi), *kvindekær mand*, *Vígf* 2. — Som egennavn *Bós* 3.

1. **bót**, *f*, (pl bótir og bætr), *bod*, *bøde*, láta b-ir uppi *Hhund* I 12, bjóða bætr *Oddrgr* 21, bætr liggja til alls *Anon* (XIII) B 9, taka at b-um *Grip* 46; *erstatning*, *satisfaktion*, skaða b-ir *Rst* 30, bølva bætr *St* 23; *HFj* 24, *Ghv* 12; bætr bóls *EGils* 1, 37, biða b-ir *Hallbj*, *Tindr* *Lv* 2, *Hfr* 3, 28, biða b. *Vøl* 19, vinna b. *Hhund* II 44, jfr *Ghv* 12, mól dragask til b-a *Anon* (XII) B 15, syndir verða at sörum b-um *Sól* 68, siða b., *forbedring af sæder*, *Has* 3. 48, b. synda *SnE* II 240; b. lífs, *frelse*, *hjælp for livet*, *Mdr* 26, b. handa eða fóta, *helbredelse*, *Gd* 7. Jfr aldr-, bragar-, heilsu-, mann(s)-, nafn-, saka-, sálu-, sár- (bætr), sið-, siða-, trúar-, yfir-.

2. Bót, *f.* øen Bute blandt Hebriderne, *Sturl* 5, 10.

braddi, *v. l.* for broddi, se broddr.

Bragalundr, *m.* sagnhistorisk sted, *Hhund II* 8.

bragarbót, *f.* egl. 'digt-forbedring', godt digt, *Mv II* 1.

bragarfull, *n.* 'den ypperstes bæger', af bragr, den ypperste (i en skare), særlig om Tor (jfr Asa-bragr); ved Tors bæger aflagdes løfter om store bedrifter (og han er uden tvivl bleven anrøbt om beskyttelse og forlængelse af kræfter til udførelsen), at b-i *HHj* 32. Der er intet der tyder på, at b. særlig knyttes til afdøde personer som deres mindebæger (bragr altså brugt om den afdøde), tiltrods for at det omtales i forbindelse med gravøl (som ved gravøllet efter Harald blåtand).

bragarhótt, *m.* versform, ævne til at forme rigtige vers, *Mv III* 1.

bragarstétt se bragr og stétt — flere ord med bragar (opførte af SE som ét ord med det følgende) se hvert for sig (bragarstóll, bragartól, bragartún o. s. v.).

bragð, *n.* 1) egl. bevægelse (fra denne grundbetydning udgår alle ordets betydninger); nærmest ved grundbetydningen står b. i af b-i, straks, *Am* 2, *Grótt* 19, men 'om kort tid' *Ragn VI* 2, *Krm* 25, å skommu b-i, i løbet af en kort tid, *Anon (XIII)* B 26, b-s, straks, *Am* 39, jfr sammensætninger som augab., oddb. — 2) handling, snør brogð *Grip* 10, gött b. *SnSt* 4, 1, ilt b. *Eg Lv* 2, verri brogð *Lil* 47, hraustligt b. *Anon (XI)* *Lv* 7, frama b. *Porm Ól* 1, 2, bella b-i *Am* 59, hjört brogð, om Olafs hjertegn, *Esk* 6, 49, jfr 22, brogð lofðungs *Hl* 4 a; brogð Gauts, kamp, *Hróm* 1; nærmest omskrivende, hyggju b. = hyggja *Gdþ* 8. — 3) listig handling, svig, kneb, beita b-um *Rþ* 45, ýmsir verða b-um fegnir *Svarfd* 3; b-a borg, bryst, *Grett* 1, 3. — 4) udseende, mine, með svinna b-i *Hjalmp* *IV* 17. Jfr auga-, frama-, frið-, grimðar-, harm-, herði-, hyggju-, odd-, skelli-, or-

bragðmíldr, *adj.* villig til rask handling, *Tor*, *Þdr* 4.

bragðviss, *adj.* som forstår sig på rask handling, *Pl* 53, og mulig *Haustr* 5 (om Tjasse), men her dog snarere 'listig', som *Eg Lv* 2.

Bragi, *m.* digtekunstens gud (jfr *SnE I* 98-100), *Hák* 14, *Eirm* 3; ypperst af digtere *Gri* 44, hanes af Loke, *Lok* 11. 13 o. s. v., runer på Brages tunge, *Sigrðr* 16; kvón B-a, *Idun*, fjón B-a kvónar = fjón *Íðunnar* = *íðunnar* (af *íða*, *elvestróm*, ved synonymi) *Grettis* 44, i njóti svá bauga sem B. auga *Hfl* 21 (verset vist uægte) synes B. at måtte være et navn på (den enøjede) Odin. Sammenhængen *St* 3 er så dunkel (hentydning til Brages fødsel?), at intet deraf kan sluttes. — Som mandsnavn *Hhund II* 26.

braglostr, *m.* (-ar; -lestir), 'digtfejl', metrisk fejl, formfejl, *Sigv* 13, 29.

bragnar, *m. pl.* (egl. *pl.* af bragi = ags.

brego, fyrste, helt; af gen. bragna danndes nom. bragnar, med n i alle kasus), hövdinger, helte, og mænd i alm., *Pul IV j* 2, *Vell* 25, *VGI* 10, *Hhund II* 1, *Grip* 27, *ESK* 6, 27, *Mhkv* 14 o. s. v. *Hhund I* 21 (her hövdinger); vinr b-a, konge, *Ht* 90; b-a konr *Sigv* 7, 6; bøðfiknir b-ar *TorfE* 3.

bragningr, *m.* fyrste (dannet af det foregående), *Pul IV hh* 1, *Yt* 22, *Jör* 1, *Eyv Lv* 10, *Þklypp*, *Sigv* 7, 2. 11, 11, *Ótt* 2, 18 (pl.), *Giz* 2, *Þfagr* 10 o. s. v.; b. veðrskrins, gud, *Líkn* 48, b. byrstrandar, *d. s.*, *Kolb* 1, 2, b. vagna salar, *d. s.*, *Pét* 21.

1. **bragr**, *m.* den ypperste (i en skare, = bragi se bragnar), *Ása* b. (ét ord?), *Tor*, *Skt* 33, *Pul IV* 4; b. kvinna, om *Brynhild*, *Sigs* 15. — Jfr *Ása*.

2. **bragr**, *m.* (-ar), 1) digt (står måske i forbindelse med roden i bregða, 'noget kunstigt sammenføjet?'), sjá b. *Jör* 2, *Gunnl Sig* 2, *Bragi Lv* 2, støera b-g *Hfr Lv* 1, greiða b-g *Korm Lv* 51, *ESK* 6, 40, telja b-g *ESK* 6, 68, fœra b-g *Sv tjúg*, vanda b-g *ÞBrún* 3, hlýða b-g *Sigv* 13, 2. b-ar lag, digtets beskaffenhed, *versemál*, *Ht* 70, b-ar hættir, *d. s.*, *Ótt* 1, 1 (jfr bragarhótt), b-ar fœtr, digterævne (i en dristig sammenhæng), *Arbj* 14 (se brattstígin), b-ar fingr, ævnen til at ransage, forstå, et digt (jfr sammenhængen, og se þreifa), *Eg Lv* 15, b-ar stétt, egl. digtets grund, digt, *Hárf* 1, b-ar tún, digtningens mark eller verden, *Arbj* 25, b-ar tól, digterævne eller tungen(?), *ESK* 6, 50, b-ar stóll, digtningens hjem, digterævne eller brystet(?), *ESK* 6, 67, b-ar þótt, omtr. = bragr, *Leið* 43; svartleitr b. *Jör* 2 kan ikke helt forklares, da digtet er så mangelfuldt opbevaret. — 2) b. = digtekunst, (Óðinn) gefr b. sköldum *Hyndl* 3; Ód 2 (i flere af de anførte eks. kunde også denne betydning være rigtig). — 1 kenninger for 'skjald', b-ar greiðir *GSúrs* 17, (urigtig *Korm Lv* 51), b-ar tínr *Grett* 2, 4, b-ar Móði *Þmáhl* 2, b-ar Ullr *Eg Lv* 36. Jfr *prýði*.

bragsmið, *f.* handlingen at digte, kennir b-ar, *skjald*, *Bjhit* 2, 20; (beskedent) b-ar skekkir, *d. s.*, *Bjhit* 2, 13.

bragþótt, *m.* egl. et afsnit af digtningen, 2: et digt (måske et beskedenhedsudtryk), heyra á b-tt *SnSt Lv* 3, hyggja bragþóttu *Rv* 1 (jfr bragar þótt).

brak, *n.* (uden pl), bragen, støj, áðr b-i létti, om kamptummelen, *Hálf*s *VII* 4; sverða b., kamp, *VGI* 6, sverðs b. *Hl* 15 b, vápna b. *Sigv* 2, 7, malma b., *Háv* 4, *Hæng VII* 4. Jfr flein-, odd-, skjald-.

braka, (-aða, -at), brage, knage, om skjolde, *Hfl* 13, om skudvåben (broddar) *Hák* 5, om bænke *Eirm* 3; om søens knagende brusen, *ESK* 13, 11, *Ht* 9.

brakan se brökun.

brak-Njorðr, *m.* 'brag-Njord', odda b., kriger, (oddens brag = kamp), *Gyð* 7.

brak-Rognir, *m.* 'brag-Odin', hjørs b., kriger, *Vell* 8 (sværdets brag = kamp).

brakvindr, *m*, bragende storm, branda b., kamp, *Hl* 15 b.

brakþing, *n*, 'brag-ting', b. fetilstinga, den bragende kamp (brak-, rettelse for bryn-), *Eyv* Lv 1.

brandalf, *m*, 'sværd-alf' (rettelse for band-), kriger, *Oddi* 1.

branddrifr, *m*, som sætter sværd i bevægelse, kriger, *ESk* 6, 17.

Brandey, *f*, sagnhistorisk ø, *Hhund* I 22.

brandél, *n*, 'sværdbyge', kamp, *ESk* 6, 51, *Þorv* 2, *Pl* 40, *GŚvert* 10.

Brandfurða, *f*, by (Brentford) i England, *Ótt* 3, 7.

brandgós, *f*, brandgås (anas tadorna), *Pul* IV xx 7.

Brandingi, *m*, 1) ukendt sagnperson, B. svaf i hel *Mhkv* 8. — 2) jættens navn, *Pul* IV b 6.

brandleikr, *m*, 'sværdleg', kamp, *Þjóða* I, 8.

brandmót, *n*, 'sværd-møde', kamp, *Sorlp*.

brandnór, *m*, '(arne)ildens skib', hus, *Yt* 24.

brandorpinn, *adj*, 'med sværd oversæet', om de mange hug på skjolde, b-in sky randa *Sturl* 2, 3.

1. **brandr**, *m*, ild, flamme, antændt tømmerstok, *Pul* IV pp 2, b. af b-i brinnr, den ene ild tændes ved den anden, *Háv*m 57, hrinda heitum b-i *Akv* 41. Hyppigt i kenninger for guld, ringe, b. vallands (armens) *Ht* 44, b. vals grundar *Krm* 7, b. ifla foldar *Ótt* 2, 16, b. baugness *ESk* 6, 70; b. brims *Leið* 22, b. gjalfrs *ESk* 11, 3, b. áar *GŚtirs* 8, b. máferils *Anon* (XII) C 35; — i b-a b. *Harð* 18, má det sidste b. yngre som 'stok, stav', 'klingernes stav', mand. — Brændestykker eller arnens brændende ved, hvarta of b-a *Eg* Lv 45. *Jfr* arin-, á-, dolg-, Her-, hlym-, lið-, nið-, val-, ølun-.

2. **brandr**, *m*, klinge, blade på et sværd, og sværd i alm., *Pul* IV 14, *Gráf* 5, *Styrr*, *Br.ulf*, b-ar lögðis *Nj* 12; bitrir b-ar *Krm* 26, skarpr b. *Rst* 6; b. fær *Eiriki* lands *Glúmr* 1, 1, draga b-d of þromu randa *Ht* 8, b. gall *Rst* 17, b-ar klufu rønd *Sigv* 2, 7, blóð kom á b-a *Sigv* 1, 9, kljúfa b-i *Eyv* Lv 5, gerðask b-i *Tindr* 6, brustu b-ar við bláar randar *Hfl* 7; blóðugr b. *Eg* Lv 7, roðinn b. *Sigv* 2, 7, rjóða b-d *Grott* 15, *Þjsk* 2, *jfr* Lv 3. I kenninger, for kriger, mænd; b-s, b-a *Ullr* *ÞKólb* 3, 9, *Vell* 22, b-s Týr (s. d.) *Þtref*, b-s órr *Leið* 44; b-a rjóðr *Ótt* 2, 17, — for kamp: b-a hrið *ÞGist* 6, b-s stormr *Rst* 29, byrr b-a *ESk* 6, 53. *Jfr* ódygðar-.

3. **brandr**, *m*, hyppigt i pl. om de to parallelte brædder eller tynde stokke på den sviri, hvorpå (drage)hovedet hvilede (*jfr* eks. hos *Fritzn.*, V. Gudmundsson *Pri- vatbol.* 157 ff. og *Falk*, *Seew.* 44 f.), således at de forneden gik ud til siderne og hvilede på skibskantien, *Pul* IV z 8, b-ar herskips *Sturl* 3, 12, b-um hæri (breki) *Reg* 17, (börur) *Ólhv* 2, 9, ófár snekkju b.

Sturl 4, 15, skeiðar b. *Oddmj*, svartr snekkju b. *Bölv* 2, skeiða b-ar *Sturl* 3, 14, b-ar gollu glæstir *Hallv* 1, setja b-a at landi *Arn* 3, 6, læsa lönd b-um herskipa *Þjóða* 4, 22, fyr b-i *Refr* 4, 1 (her omtrent = stavn), stál ok b. *Eg* Lv 23; stefknarrar b-ar *HSt* 2, 4 betegner digtet eller måske digtets indledning (en dristig sammenligning). I kenninger for skib: b-a hreinn *Þorm* 2, 15, b-a skær *Eyv*, forn, b-a skævaðr *Gyð* 5, b-s vigg *Anon* (XII) B 16. — *Her- til kan endelig utvungent henføres det meget omtvistede sted: á b-um Háv*m 2, her er b. blevet opfattet som synonymt med skið (til at løbe på; *Eir*, *Magnússon*), som brændende stokke (*Richert*), som brændestabel (inde i huset, *BMOl- sen*); man huske, at i gamle dage kæmpede man tilsøs således, at skibenes stavne førtes mod hinanden, lå stavn mod stavn (*jfr* berjask um stafna); derfor var der altid særlige kæmper opstillede der (*jfr* bersærkerne hos kong *Harald* og *jfr* udtrykket om stavnboen *Atle*: fylkir þér trúir, es lætr þik i beits stafni búa); ofte kæmpede man så ivrigt, at man trådte op på rælingen for bedre at nå fjenden (*jfr* skildringen af kampen ved *Svolder*); når det nu hedder l. c., at „meget hidsig er den, som på brandar skal søge sin hæder (fremgang, lykke)“, er billedet hentet fra en søkamp, hvor stavnboen netop i sin iver træder op på rælingen ved siden af stavnfiguren og kæmper der; med en sådan mands iver og trang til at nå sit mål sammenlignes den indtrædende (med udtrykket kan no. d'æ ut paa brænnom mæ om og kaamma ut paa brannann = at komme i yderste nød [*Ross*] træffende sammenlignes). *Jfr* skeiðar-.

4. **Brandr**, *m*, navn på personer, B. enn orvi *Anon* (XIII) B 18, hövdingen B. (13. årh.) *Ingj* 2, 5.

brandrauðr, *adj*, ildrød, b. baugr *Ragn* VI 1.

brandviðr, *m*, 'ild-træ', bødvar nausts (skjoldets) brandr = klinge, dens viðr, kriger, mana, *Nj* (XII) 4.

branga, *f*, ukendt ord, beiddisk at b-u *Hamð* 20, usikkert om der skal skrives beiddiskat i ét ord; læses der således, kunde b. sættes i forbindelse med no. brengrja 'vrænge, vride' og subst. brengrja 'en forvrænget stilling', 'klemme, knibe' (isl. brengrla, forvrænge, stå buler i); stedet kunde så oversættes: 'han krævede ikke ubehagelighed' ∴ ønskede al behag og nydelse (*jfr* følgende linje: bødvaðisk at vini). *Jfr* *BMOl*sen, *Skirnir* 1906 s. 75.

brattakr, *m*, (-rs), 'stejl mark', b. bauga, ringens stejle mark, armen, *Þjóða* A 3, 27.

brattr, *adj*, stejl, lodret eller stejlt af- faldende, brøtt børd (fjældsider) *Hausl* 10, brøtt brún (jardar), om kysten, *Ht* 3, brøtt ey *Orv* IX 6, brøtt braut, om jorden, *EVald* 2, brøtt gnipa *Rst* 28, b-ir hamrar *Korm* Lv 37, *Olhelg* 8, b-ar bergskorar

Hhund II 22, b. borgararmr *Merl II 41*, b. melr *EPver 1*; *om de høje, stejle bølger*: b. fors *Öft 2, 14*, b. breki *Reg 17, Sigrdr 10*, b. baldrekr *ESk 13, 11*; *vanskelig*, b. stigr *Sigv 3, 15*, reyna b-an (*her er vist underforstået breka*; *jfr det senere isl. sjá eina bratta, ɔ: bylgju, optegnet efter Þorleifr Haldórsson i Lygiloð*), *prøve hårde kår*, *Am 60* (*hds har brattara, men komparativ er her umulig*). *Jfr Enni*.

Brattskæggr, *m*, en af Kárls sønner, *Rþ 24* (egl. 'med stejlt skæg').

brattsteinn, *m*, *stejl*, ɔ: lodret sten, søjle (*i jættens hule*), *Hym 29*.

brattstíginn, *adj*, 'stejlt ɔ: møjefuldt, betrådt', hróðr b. bragar fótum, *en dristig sammenligning mellem det møjefuldt udarbejdede digt og et fjæld, man bestiger (om den suksessive bevægelse opad)*, *Arbj 14*. *Jfr BM Olsen i Arkiv XIX, 123*, hvor behandlingen er ret utilfredsstillende.

brattstígandi, *m*, *kun i b. Þóru* = stígandi brattrar Þóru, *som betræder en stejl bølge (om St Peder)*, *Pét 50*.

brauð, *n*, brød, *ESk 6, 35*; b. skilnings *Heilv 4*.

brauðgýgr, *f*, 'brød-troldkvinde', nedsettende *kenning for (tjæneste)kvinde*, 'brødets skadelige trold', *som fortærer brød*, *Anon (XII) C 37*.

brauðsveigir, *m*, 'brød-bøjer, -spænder', *skæmtsom betegnelse for en uduelig mand (jfr sammenhængen)*, *Áns 4*.

brauðþurr, *adj*, *tór som brød*, *Merl I 10*.
braut, *f*, 1) *vej*, *sti* (egl. *brudt, banet vej*, hvor sten og træer er ryddet bort, *jfr Þrjóta vega Hkr I 61*), *míðrar b-ar*, *midt på vejen*, *Rþ 2* o. s. v.; *úrgar b-ir* *Rþ 39*, *Fj 2*, *roðnar b-ir*, *veje rødne af den opstående sol*, *Hhund II 49*, *grœnar b-ir*, *grønne, lokkende og let farbare stier*, *Rþ 1*, *Fáfn 41*, *Þdr 1*; *réttar b-ir* *Rþ 26*, *fornar b-ir* *Sigv 3, 15*; *móður b-ir* *Vafþr 47*, *óttunga b-ir*, *stier ad hvilke ens slægtninge færdes eller stier til ens slægtninge*, *Hárð 56*, *riða b-ir* *Vafþr 47*, *b-ir* *liggja fram* *Hamð 17*, *kenna b-ir* *Hárð 56*, *Hamð 14*, *feta illa (adv.) b.*, *have vanskelighed med at finde vej*, *tage fejl af vejen*, *Bbreiðv 6*; á b., *på vejen*, *Hamð 28*, *búa á b-u* *Hávm 34*, *búa nær b-u* *Hávm 72*, *Sigrdr 27*, *Hæng VI 4*, *mæta á b-u* *Hávm 89*, *at b-u*, *henad vejen*, *på vejen*, *Hávm 10. 11*, *fara at b-u* *Grett 2, 6*. *Adverbielt bruges á (i) b.*, [á b-u], *bort*: á b.: *Reg 21*, *Fáfn 36* (*skr. brot*), *Hhund II 27* (*skr. brot*), *Eg Lv 1* (*v. l. brott*), *Hást 8*, *Þórsnep* (*gaut*: *braut*), *og uden præposition*: *Grip 18*, *Hyndl 46*, (*skr. burt*), *Korm Lv 15*, *Bárð*, *ESk 3, 4* (*braut*: *skraut*); *ved forkortelse af au opstod o, men formen brot(t) lader sig ikke ved rim påvise (jfr Korm Lv 21)*, *derimod findes én gang en form med ombytning af ro*: *bort*: *skort*, *i senere isl. burt, burtu* *Anon (XII) D 1*; — *b-ar* *lið*, *veffølge*, (*jfr brautar gengi*) *Þdr 19*. — 1

kenninger for havet: b. *Ekkils Hást 3*, b. *Leifa Hfr 3, 9*, b. *ileyja* (*rettelse for fleina*) *GSúrs 15*, *borðs b. Leið 8*, *barða b. Rdr 17*, b. *svana* *ESk 11, 5*, b. *hrannvala fannar Refr 2, 3*, — *for himmel*: b. *roðuls Gd 56*, — *for guld*: b. *moldar seiða Þhred 8*. — 2) *jord*: *baugr b-ar*, *slinge*, *EVald 2*. *Jfr dag-, fjor-, fley-, há-, hrein-, hrynn-, lífs-, líknar-, lý-, læ-, sjón-, slíðr-, sókn-, vagn-, val-, vé-*.

brautingi, *m*, *som flakker om på veje*, *omflakkende betler*, *b-a* *gørvi*, *betlerdragt*, *Hárð 6*.

brá(a), (-ða, -t), *glimte*, *geisli brár* (*for bráir*) *Lil 33*.

bráð, *n*, *skyndsomhed*, *hast*, *i b-i*, *hurtig*, *Hl 33 b*.

bráðalauss, *adj*, *uden bytte (føde)*, *Guðr II 41*.

bráðfengr, *adj*, *hurtig erhvervet, opnået*, b. *brullaups frami*, *det er let nok hurtigt at blive gift*, *MhkV 18*.

bráðgegn, *adj*, 'rask-nyttig', *meget dygtig*, *Hl 32 b*.

bráðgjarn, *adj*, *byttestylen (om örnen; i øvrigt ved rettelse for bráðrauðr)*, *ÞKolb Lv 9*.

bráðgorr, *adj*, *tidlig moden, udviklet*, *Ragn IV 2*, *Mv II 21*; *b-t blóm* *Has 8*.

bráðla, (*også skrevet brálla*), *adv*, *hurtig*, *rask*, *Arn 3, 8*, *Anon (X) III C 2*, *Am 12*.

bráðlliga, (*også skr. bráll-*), *adv*, *s. s. foregående*, *Korm Lv 20*, *HHj 36*, *Fáfn 39*, *Am 28*.

bráðlyndr, *adj*, *raskindet*, *Grettis 24*.

bráðr, *adj*, *fra grundbetydningen 'brændende' udgår forskellige betydninger*, 1) *úlsindet, hæftig*, b. *Björn ÞKolb Lv 8*, *bróð sveit* *Hl 33 b*; *Lok 47*. — 2) *utålmodig, hæftig*, *Hávm 2*, *jfr b-ar* *naudsýnjar Gyd 3*; b. *at byrja* *Ragn II 6*. — 3) *hæftig (pludselig)*, *b-ar* *söttir Oddgr 5*. — 4) *voldsom*, b. *eldr Þjóða 4, 5*, *bróð bød* *Sigv 12, 10*, b. *bekkðómr* *Heðins rekka (kamp) Hfr 3, 11*; (*skeiði*) b. *Reifnis marr* *Rdr 11*; b. *stýrs v. l. for stýrsnjallr* *ESk 6, 48*; b. *fejl for bróðr* *Steing*. — 5) *b-t, n*, *som adv*, *hurtig, snart*, *Hávm 153*, *Hym 29*, *Am 2* o. s. v., *Haustl 17*, *Eg Lv 14*, *Háv 5*, *Þuríðr*, *Ólhelg 11*, *Sigv 12, 1*, *ESk 9, 4*, *Rst 2*, *Ht 78*, *superl.* *sem bráðast* *Eg Lv 6*, *Þjóða 4, 6*, *Gdþ 2*: *bróðum adv*, *bar b. Has 48*. *Jfr all-, folk-, geð-, gunn-, heipt-, morð-, ó-, ógn-, sigr-, tír-, þrek-*.

bráðrakinn, *adj*, *se bráðráðinn*.

bráðrauðr, *se* *bráðgjarn*.

bráðráðinn, *adj*, *hurtig bestemt, bestemt til at ske hurtigt*, b. *daudi* *Ragn 1*; *dette er den rigtige læsemåde, -rakinn (som en v. l. snarest lyder) måtte være* = *rakiðr*, *af rekja*, *udfolde*, 'hurtig udfoldet', ɔ: *bragt til virkelighed*.

bráðséinn, *adj*, *hurtig set*, *b-sét láta* *bragnar opt*, *man ser ofte for hurtig på tingene*, *tager en overilet beslutning*, *MhkV 14*.

bráðskapaðr, *adj*, *med illert sindelag (af skap)*, *Hsv 23*.

bráðsóttur, *adj.*, hurtig i udførelse (af en plan), b-ll verða (adskilt ved tmesis) *Mv I 9.*

brágeisli, *m.*, stråle ved øjenhårene, øjnene, renna b-um, lade øjnene løbe, *Korm Lv 15.*

bráhvitr, *adj.*, med lyse øjenvipper, *Vøl 39.*
bráinn, *m.* 1) slange (egl. 'den glimtende'), *Pul IV qq 4.* — 2) hest, *Pul IV rr 3.*

brálla se bráðla.

Brálundr, *m.*, sagnhistorisk sted, *Hhund I 1. 3.*

brámáni, *m.*, 'øjenvippernes måne', øje, *Korm Lv 3.*

Brámi, *m.*, en af Angantys-sønnerne, *Hynd 23.*

bráregn, *n.*, 'øjenvippernes regn', gråd, tårer, halda b-i *Nj (XII) 3.*

brásólar, *f.*, *Pdr 14* er vist fejl for brásalar; jfr brátungl.

bráss, *m.*, køk, b. Buðla (jfr hvergætir) *Am 63.* løvrigt er ordets form og betydning ikke fuldt sikker.

brásteinn, *m.*, 'øjenvippernes sten', øje, *EGils 1, 14;* regn b-a, gråd, *Pét 45.*

brátungl, *n.*, 'øjenvippernes måne', øjet (adskilt ved tmesis), dets logi, øjenstråle, blik, dettes himinn, hoved, *Pdr 14.*

1. **brávöllr**, *m.*, urigtig for bráa vøllr *Eyv Lv 9.*

2. **Brávöllr**, *m.*, Brávold (sagnhistorisk), *Orv IX 63,* *Hhund I 42.*

bregða, (brá, brugðinn), *egl.* sætte i bevægelse (heraf uddedes de fleste betydninger med lethed), 1) bevæge (med dativ), Þórr brá dýri Þvinnils ór stað, førte skibet bort, *Steinunn I*, (stillir) brá stóðum Nökkva, førte skibene ud, *Harkv 9*, jarðbeltis gjalfr brá sigrflaustum, førte, *Sturl 5, 1*, brá stjórnbitludum af stalli *Oddgr 2*, brá lóta til bots, førte, stak hænden til bunden, *Guðr III 9*, b. i vatn, stikke i vand, *Hák 5*, b. festi á norðrvega, føre tráden, slynge tráden mod nord, *Hhund I 4*, b. tjöldum af, borttage tæltene, *Hhund I 26*, b. e-m undir, kaste en til jorden, *Hfr Lv 14*, upersonl., augum bregðr, om synet, *Hálfs IV 4*; ljóma bregðr, glimter frem, *Hhund I 15, II 36*, loga bregðr upp *Ólhelg 8*; absolut, bevæge sig (i: svømmende), b. at Singasteini *Hústr 2* (dette synes at være den naturligste tolkning, skönt b. ellers ikke forekommer således; at b. við e-n = at strides med en, er ikke bedre afhjæmet); især bruges b. om sværdets dragen, b. sverði, sverðum *Rþ 45*, b. hjörum *Hhund I 41, II 24*, b. benlogum *Hhund I 51*, b. bensigðum *Hrafn 3*, b. knífi til *Am 63*, (Dragvendill) sás brugðum framm *Eg Lv 33*, [b. broddfleti urigtig v. l. for verpa *Hfl 18*]. — 2) i nøje forbindelse med bevægelsesbetydningen står 'at flette, knytte, omvikle', brugðinn gollí, omviklet med guldtråd, *Brot 19*, (overført) b. bragð, 'flette list', anvende list, svig, *Eg Lv 2*. — 3) fremdeles betydningen 'at forandre', og i til-

knytning dertil, 'at gøre ende på', b. skapi e-s *ESK 6, 58*, b. lit *Hjalmp VI 1*, b. líki Valkera, ændre *V.s udseende, dræbe dem, Hfr 2, 7*, eldr brá Skota veldi, ændrede dets udseende, hærjede det, *Arn 5, 14*; b. góðu búi e-s, ødelægge boet, *Helr 4*; b. (heiti), bryde (løfte) *Álv 4*, b. hætti til (ændre sin fremgangsmåde) *Lil 11*, b. svefni *Fáfn 44*, b. blundstöfum, *Sigrðr 2*, b. barnösku *Am 79*, b. Grana farmi (her kan b. dog betyde 'at sætte i bevægelse', uddete) *Þorv blönd 1, 2*; b. harmi *ESK 12, 6*, b. gæði *Hfr 3, 25*; b. rimmu *Jór 5*, b. hungri, gøre ende på sult, *Þorm 2, 11*, b. föstu munins *Kollí 5*, b. föstu gífrs hesta *Jóms 35*, b. sút hrafn *Isldr 25*, b. lífi e-s, *Eddá 2, Gráf 11*, *Pork Hraund*, b. fjörvi e-s *Sigv 12, 19*, *Steinn 1, 4*; upersonl. brá lífi *Krm 14*; hugðum því brugðit, at det var hindret, forebygget, *Blakkr 1*, skini sólar brá *ESK 6, 19*, men b. myrkrum sst 2, jfr 3, b. ljósi ok litum *Merí I 60*. Hertil kan endelig henføres b. borða, at holde op med væværbjedit, *Guðr II 17*. — 4) medium bregðask *egl.* 'at ændre sig, vise et andet sind', den egentlige udtryksmåde er f. eks. at b. sér reiðum, der i med. måtte blive b-sk reiðr (nom.), *Am 37*; b. går så over til at betyde 'at svigte', brugðum eigi *Sigv 11, 7*, ýtar brugðusk *Ólhv 4*, bregzk (gott) á einni stundu *Hsv 130*, mogn brásk mér *Eg Lv 43*, frændr hafa brugðizk mér *HolmgB 7*, b-sk í huga e-m *Ív 14*; háski bráskat, faren udeblive ikke, *Arn 5, 11*, b-sk at o. s. v. *Harð 17*; bauga vón hefr brugðizk *Grettis 15*; létumk brugðit (upersonlig), berøvede mig kraften, *Kveld*; þroski bráskat *Arn 3, 7*. — 5) udstøde ord (især nedsettende, bebrejdende) mod en anden (dobbelts dativ), b. e-m e-u *Fáfn 8*, b. ósonnu *Hhund I 36*, því brá mér *Goðrún Helr 13*, absolut, *Am 68*; med. b-sk orðum *Hhund I 45*. — 6) andre forbindelser og udtryk, svá bregðr við, således går, sker, det, *EVald 3*; — e-m bregðr til (ættar), en viser (ved sin opførsel) at han tilhører en (bestemt) slægt, *Gd 7*, Jarizleifr sá hvert jöfri brá *Þjóða 2, 3*; — b. af logum, afvige fra loven, bryde loven, *Hsv 14*; hönd bregðr á venju, hænden er tilbøjelig til at gøre, hvad den er vant til (ordsprog), *Ht 26*; — at e-m bregðr, noget føres tilbage til en, man holder sig til en (som hjemmelsmand), *Mhk 14*; b. e-u við (annan), omtale noget med beundring, því bregðr öld við aðra *Vell 13*, hug es brugðit við *Éviðs 4*, *Porm 1, 13*, þjörku es við b. *Am 52*; b. of e-t, overgå noget, þat brá of alt annat *Am 52*, sá es of alla brá *Þjóða 2, 4*.

breiða, (-dda, ddr), udbrede, udstrække, b. blæju, brede sængeteppe, *Oddgr 25*, *Rþ 23*, b. bekki, lægge (tæpper, halm) på bænke, *Álv 1*, limar b-sk, udstrækker sig, *Fj 19*, breiddr á kross, lagt udstrakt (med armene udstrakte) på korset, *Lil 55*; breiddr, omfangsrig, stor, byrr lá at

b-u stáli *Ból* 5; b. faðm, *åbne sine arme, Lil* 55; b. faðm, *føre armene ud til siden, den bevægelse som en tænsplinderske gør (et særdeles betegnende udtryk), Rp* 16 (A. Køcks forklaring Arkiv XXIV, 181 f. er ikke nødvendig). Overført, *forstørres, blive større, vesøld b-isk Arn* 2, 6.

Breiðablik, *n*, (sikkert ikke pl. tant), *Balders bolig* (egl. 'Bredgians'), *Gri* 12.

Breiðafjörðr, *m*, *Bredefjorden, Vest-Island, Svört* 1.

breiðfeldr, *adj*, *bredagtig, bred, om Norge, b-d lönd Ht* 14.

breiðhúfaðr, *adj*, *med bred hátr, (skib)-side, om skib, Eldj* 1.

breiðleitr, *adj*, *med bredt ansigt, b-t brúðr (i en kenning for Norge), bruden med det brede ansigt, det brede land (jfr breiðfeldr), Hfr* 1, 6.

breiðr, *adj*, *bred, omfangsrig (om mange forskellige ting), b-ð jörð VGl* 8, b-ð grund *Hallv* 4, b-ð ættlönd *Ött* 2, 18, b-tt vald (*rige*) *Tindr* 1, 10, heiðr rastar b-ð *Þjóða* 1, 17, b-ar byggðir *Grettis* 24, b-ar sveitir *Skáldh* 1, b. garðr *Þorm* 2, 11, b-tt virki *Arn* 2, 12, b-ð Hemingaborg *Ött* 3, 5, b-ð Kantaraborg *Ött* 2, 10; b-ð borg, *stor brændestabel, Sigsk* 65; b. vegr *Þdr* 5, b-ar strandleiðir *Sturl* 5, 13; b-tt bjóð *Hausl* 5, vatn et b-a *Sturl* 3, 13; b-tt höfuð (*om iætter*) *Þdr* 18, b-tt skegg (*v. l. fagrt*) *TorfE* 5, b-ar brýnn *Jóms* 28, b. stjölur *ÞKolb* *Lv* 8; b. borðvöllur *Sigv* 7, 2, b. brims-gangr *Steinn* 3, 5, b. borðvegr *Mark* 1, 5; b-ð borðraukn (*skibe*) *Þfagr* 3, b-ar sýjur *EVald* 3, b. barmr *EŠk* 13, 7; b. floti, *flåde som dækker en stor del af søens overflade, Vell* 7, *Eyv* *Lv* 2, *Ólhv* 2, 2, *StjO* II 4; b-ð ox *Arn* 3, 10; b. blóðvöndr (*sværd*) *Korm* *Lv* 64, b-ar eggjar *Ogm* 2, b. knífr *Krók* 1, b. skjöldr *Þjóða* 1, 9, b-ð targa *Sigv* 13, 21, b. barðmáni *Hfr* 3, 28; b. veifr (*sejl*) *Þjóða* 3, 8; b-ir steinar (*til at smykke sig med*) *Þry* 16, 19. — *Overført*: b. bögg, *vidtrækkende ulykke, VGl* 9, b-ð mœða *VGl* 10. — b-tt *som adv. brinna b. Hávm* 152; *bita breiðara, tage større mundfulde, Þry* 25. — *Som egennavn Rp* 24. *Jfr fet-, stjöl-, þjó-*.

Breiðskeggi, (-r), *m*, *tilnavn, 'den bredskæggede', Blakkr* 1, 1. 2.

breiðvegi, *m*, *navn på björnen* (egl. 'bred på alle kanter?'), *Pul* IV cc 1 (v. l. -vigi).

brek, *n*, (*hyppigst i pl.*), *hæftigt, lidenskabeligt krav, b. Brynhildar Sigsk* 19; b. goldin *Heil* 6; b-s ósamr, *fredeligt levende, Merl* II, 2.

brek(k) dómr, *urigtig v. l. for bekkdómr, s. d.*

breki, *m*, egl. 'bølge der brydes', *bølge, brænding, Pul* IV u 2, *braðr* b., *brøndum hæri Reg* 17, *jfr Sigdr* 10; *frekr* b. *Ht* 38, b. þaut *Ött* 1, 5, b-a fall *Ht* 77, blátt b-a fall *GSvört* 6. *Jfr* odd-, sú-, val-.

brekka, *f*, *skrant* (*sjældskrant; ved søen*), *Pul* IV æ 2, *fyr b-u Brúsi, VGl* 10,

Vigl 10, á b-ur *Rv* 29; b. sika elda, *kvinde, Katr* 22, *svana b., havet, Frp* I 8. *Jfr* hœli-, hør-, lýsi-, men-.

breksamr, *adj*, *lidenskabelig eller fordringsfuld (i god betydning)*, b-söm *brúðr (om digterens elskede) Bjhit* 2, 5.

1. **brenna**, *f*, *brand, brænding, ild, Pul* IV pp 4, *auka á b-ur Bjkrepph* 7, *valda b-u Kolb* 2, 1, *Svört* 2; b. Níals *Nj (XII)* 10; b. óss (*rettelse for sjós*) *guld, Harð* 3, b. hranna, *d. s., Harð* 17.

2. **brenna** (*brann*) *se brinna*.

3. **brenna**, (-da, -dr), 1) *brænde (trans.), opbrænde, b. bál, tænde bál, Herv* III 9, b. á báli (X) II B 2, *brændisk (pass.) báli SnE* II 226, *brent (antændt) lindi Hyndl* 41, b. bæ *Grott* 19, b. salí *Mark* 1, 22, *brendar byggðir Rst* 6, b. inni (*huse*) *Þorm* 2, 18, b. upp *Þjsk* *Lv* 5, *Anon (XI)* *Lv* 7; b. inni, *indebrænde, Yt* 23; b. (Gollveigu) *Vsp* 21, *Guðr* II 12 (*ligbrænding?*); *om ligbrænding: Sigsk* 66, 67, *Hávm* 71, 81, *Óhv* 20, *jfr Am* 39, 87 (*hvor der på første sted næppe menes egenlig ligbrænding*); — *om ringe (af brændt ;; ruset sølv): brendr baugr Korm* *Lv* 52, *Frp* I 12, *Katr* 5, *Ski* 21, 22. — 2) *svide, b. rana (under stegningen) SnH* 2, 5. — 3) *brænde (salt)*, b. brúk *Anon (XI)* *Lv* 9. — 4) *brænde (for at helbrede), Guðr* II 39; b. e-m illan dila (*overført*), *tilføje en en slem skade, Þorm* 2, 14.

Brenneyjar, *f. pl.*, *Brennøerne (i Göta-elvens munding), Bjhit* 2, 8.

brennfagr, *adj*, *lys-skinnende, luende som ild, lagamál b-t, om Mose lov, SnE* II 246.

brennheitr, *adj*, *brændende hed, varm, b-tt brauð, om brød der bagtes, ESk* 6, 35; b-tt ból, *om slangens (guld)leje (fordi gullet omskrives ved hjælp af ild?)*, *Mhkv* 27.

brenniligr, *adj*, *der let brænder (tændes og flammer op), kynda bál b-t Örv* IX 18 (*jfr glæðilegur eldur, glóðer som kan bringes til at flamme, i sen. isl.*).

brennir, *m*, 'brænder', *som brænder, b. Bolgara, som har hærjet Bulgarernes land med ild, Þjóða* 3, 1; b. goða, *som har brændt gudebilleder, Már, der er synonymt med már, máge, Gát* 3. *Jfr for-brennumaðr, m, indebrændingsmand, mordbrænder, Páll, Anon (XIII)* B 51.

brennuvargr, *m*, 'brand-ulv', *mordbrænder (jfr mordvargr), Giz* 2, 2.

1. **bresta**, (-ta, -t), *frembringe en knagende, knirkende lyd, b-ir klaufum Hjört* 2.

2. **bresta**, (*brast, brostinn*), 1) *briste, gå itu med bristende lyd, b. í tvau Hfr* 3, 29, *Korm* *Lv* 26, *ÞBrún* 3, b. sundr, *skjoldet, Hallv* 5, *raplar sundr brustu Am* 66, *baugar b-a, idet de uddedes, Ht* 90, *hringr brestr at gjof Ht* 49, *erfiði Austrá b-r Arn* 5, 24, *láta brattstein b. Hym* 29, b-andi bogi *Hávm* 85, *herklæði brustu ÞGisl* 5, *björg brustu Hausl* 16, *strengr b-r Rv* 21, *skjöldr b-r Darr* 3, *malmar brustu Hfr* 3,

27 (kan også henføres til følgende betydning), borgarmúr svát brysti hvergi Lil 30. — 2) om bragende lyd som når noget brister uden dog at gøre det, bára b-r Refr 4, 2, hefring b-r Þul III 4, glymfjóturr Gestils brast GSvert 1, (alt om bølgen, som falder forover med bragen), brast (absolut) om det samme, Rv 8; — b. saman (om våbenenes sammenstød) Sindr 6, b. brandar við randar Hfl 7, rønd brast við rønd Hhund I 27, broddar brustu Hfl 13, þollr brast GSúrs 6, brast næsta Anon (XIII) B 18, hryngráp brest á skyrtum Hfr 1, 8, hagl brast á brynjum Eyv Lv 7. — 3) udbrede sig, remman brast af rót í kvistu, bitterheden (synden) løb fra roden ud i grenene, Lil 20. — 4) svigte, holde op, hald, es bresti aldri Has 45.

brestr, m, revne, brist, b. á gollu, bruddet på guldringen, Vøl 27; — vápna b-ir, våbenbrag, Jóms 25.

Bretar, m. pl, Britter, beboerne af Wales, stríðir B-a Hfr 3, 11. Jfr Korn-, skyld-

Bretland, n, Britannien, Merl I 1. 32.

bretta, (-tta, -tt), egl. gøre stejl (af brattr), rejse (lodret) i vejret, b. hala sinn, rejse halen i vejret (for at coitus kan finde sted), HHj 20.

breyta, (-tta, -ttr), forandre, b. skóklæðum, skifte sko, EGils 3, 10, guð breytti, ændrede sin fremgangsmåde (ved skabelsen), Lil 11.

breytir, m, som indretter, frembringer (jfr breyta i prosa, 'at indrette sig, opføre sig'), b. dta fjarðar, skjald, Korm 1, 3.

breytni, f, handlemåde, EGils 2, 5.

breyzkleikar, m. pl, skrøbeligheder, Pét 42.

breyzkr, adj, skrøbelig, Pét 30.

brezkr, adj, brittisk (jfr Bretar), engelsk, Hfr 2, 9, Merl I 4; b-ar aldri Arn 5, 14, b. skjöldr Arn 5, 10, b-ar brynjur Líds 5.

bréf, n, brev, Gd 51, Leið 6, bjart b. Gd 54, læst b., lukket brev, Katr 51.

brigð, f, handlingen at ændre noget, bryde noget (en overenskomst, godt forhold eller lign.), 1) foranderlighed, falskhed, b. í brjóst lagið Hávm 84. — 2) uvenskab, ganga í b. Hrafn 2. Som ntr. findes b. í b. kómu Gml kan 1, 2. — 3) gen. pl. b-a anvendes hyppig som adv. i forstærkende betydning, overmåde, b. brátt Nkt 52, b. skjótt Has 47, b. mikill Rst 2, b. lengi Mhkv 18 (i middelisl. kan dette blive til brigðu).

brigða, (-ða, -ðr), afbryde, b. bil, handle rask, Anon (XIII) B 26.

1. **brigðir, m, 1) som drager (bregða), b. sárleina, kriger, GSúrs 3, b. laufa EGils 3, 5. — 2) som ødelægger, uddeler, b. hrannelds (guldets) Pl 24, b. þolva, som afvender ulykke, synd, EGils 2, 12. Jfr lúr-, lé-, lög-.**

2. **brigðir, m, sværd, Þul IV 1 5.**

brigðlundaðr, adj, svigsindet, falsk (lund), EGils 2, 12.

brigðr, adj, svigefuld, vankelmødig, falsk, vesa b. Hávm 124, b. hugr Hávm

91, b. heimr, upålidelig verden, Has 55, b-ð eru útlendra orð Hsv 29. 47, b-t líf (lýða), som let brydes, går til grunde, Hsv 48, ESk 6, 17, brigt es, at . . . utrygt er det at . . . , Hæng VII 8. Jfr hug-, hvar-, ó-.

brigzl, n. pl, bebrejdelser, skældsord, Lil 73, Gd 45, My II 9.

brim, n, brænding, stærk søgang, Þul IV u 2, b. gnýr Korm Lv 37, b. fyr Jaðri Þjóð 4, 2, b. (acc.) fexti, om de mankelignende bølger, Njáll, b. (acc.) blikir, hvíðnes, Anon (X) B 10 a, b-i kníðr Mark 1, 24, b. vaskar flóðs stóðum ESk 12, 15, láta b. bíta þorð (skibene) Gunnh, björg ok (eller eða) b. Gri 38, Hhund I 28; undertiden omtrent = hav, (jfr Þul I. c.), snekkjur dynja á b. ÞKolb 3, 2. — I kenninger, b. dreggjær, øllet, Vell 1, b. horna, d. s., Ht 25, b. lauka, d. s., Korm Lv 3, hrosta b. Alföðr, skjaldedrikken, Arn 5, 4, b-s vegr, havet, b-s vegljómi, guld, ESk 5, 4; b-s brandr, guld, Leið 22, b-s blik (skerðir, rettelse) Sturl 5, 17; b-s blakkr, skib, Pl 45, b-s öndurr, d. s., Sigv 10, 5.

brimarr, v. I. for brimir, s. d.

brimdyr, n, 'brændings-dyr', skib, Þloft 2, 6, ÞGisl 2, Ht 74, Sturl 5, 8, Anon (X) II B 9, blásvört b. Hhund I 50.

brimglóð, f, (pl. -glóðir, -glæðr), 'hav-ild', guld, b-ar brik, kvinde, Vitr 15; b-um ESk 12, 15 fejl for brim stóðum.

brimgoltr, m, 'hav-galt', skib, skíð b-a, skibsiderne (omtrent = skibe), Þloft 2, 4.

brimi, n, sideform til brim, brænding, hav, b-s kapall, hest, Pl 49.

brimill, m, selart (phoca major), b-s vøllr, havet, Hfl 5.

1. **brimir, m, sværd, Þul IV 1 5 (v. l. -arr, næppe rigtigt), det bedste sværd Gri 44 (hds A), altså her som egennavn, således måske også i b-is eggjar Sigrdr 14 (om Odins sværd); b-is eggjar Hhund II 10, b-is dómar, kampe, sst 22, b-is vindr, kamp, Sturl 4, 22, b-is sund, blod, ESk 6, 55, b-is draugar, krigerne, mænd, Anon (XII) C 10. Jfr leir-, skeið-.**

2. **Brimir, m, 1) Vsp 37, usikkert om navn på en jætte eller dennes drikkesal; snarest er det dog jættens navn, som ejer salen. — 2) som et andet navn på urjætten Ymir findes B. Vsp 9, B-is blóð, sikkert dannet af brim, hav, der dannedes af Ymirs blod.**

Briml, f, norsk ø, belti B-ar, havet, ESk 13, 13.

brimland, n, 'brændingens land', havet, blik b-s, guld, Ht 45.

brimleið, f, 'brændingens vej', hav, liða b. (her ved tmesis adskilt) Sigv 10, 8; (ved rettelse af brimreið) Sturl 5, 3, (ligelædes) Heiðr 11.

brimlog, n, 'hav-lue', guld, rýrir b-s, gavmild fyrste, Arn 3, 2.

brimlogi, m, 'hav-lue', guld, slongvir b-a, gavmild mand, ESk 6, 56.

brimorri, m, andeart (anas nigra, no.

havorre, *fuligula spectabilis*), *Þul IV* x x 7.

brimreið, *f*, to steder, *Sturl 5, 3, Heiðr 11*, utvívlsomt fejl for brimleið, s. d.

brimrót, *f*, brændingens, havets, rod, synes at være kenning for havets dyb eller bund, b-ar gagarr, havdybets (bundens) hund, havsnegl, *Egils (XII) 2*.

brimrúnar, *f*, pl, 'brændings-runer', runer der frelser skib i havsnød (skulde ristes på stav og ror), *Sigrðr 10*.

brimrøðull, *m*, 'hav-sol', guld, þverrir b-s, gavmild mand, *Ód 25*.

brimsærkr se brimsærkr.

brimsgangr, *m*, 1) 'brændings-gang, rasen', stærk brænding (eller 'brændingens vej', hav?), troða breiðan b-g *Steinn 3, 5*. — 2) bevægelse, fart over havet, vinna súðum b-g *ESk 13, 7*.

brimsærkr, *n*, brændings-skær, skær, hvor der er stærk brænding (v. l. brimsærkr, urigtigt), brúðir er ganga í b-jum *Heiðr 24*.

brimskið, *n*, 'brændings-ski', skib, *Stgv 1, 3, Sturl 5, 16*.

brimslóð, *f*, 'brændings-vej', havet, vaða b-ir *Anon (X) II B 2*.

brimsgögn, *adj*, 'brændings-glubsk', om den høje bølge, b-in kolga *ESk 12, 17*.

brimsvín, *n*, 'hav-svin', skib, *Hym 27*.

bringa, *f*, bringe, bryst, *Lil 56*, brjóst ok b. *Grettis 22*, skjóta skelk í b-u *Anon (XIII) B 16*, smokkr, kinga vas á b-u *Rþ 16, 29*.

brinna, (brann, brunninn; formen brinna findes to gange i rim, ginn-: brinn-Hausil 13. 15; brenn: menn findes ÞSkall 1, overgangen af i til e, efter det trans. brenna, er således betydelig gammel), 1) brænde, flamme, brandr b-r *Hávsm 57*, logi b-r *Lok 65*, eldr b-r *Grott 19, Alv 25*, hydr sék b. *Hyndr 49*, brinnandi logi *Hávsm 85*, ljós brann *ESk 6, 20*, b-anda ljós *Hávsm 100*, sem vitar b-i *Arn 2, 18*, kertii b-a *Ploft 3, 7*, fúrr (ved rettelse) brann hrísi *Völ 9*, og med præp. (adv) upp, eldr b-r upp *Hávsm 70*; b-andi spónn *Harkv 29*; eldr b-r ór augum *Pry 26*, *Guðr I 27*, ljós kinna brinna (á mik) *Korm Lv 2*, friðr b-r freden, enigheden, brænder, er varm, *Hávsm 57*; — brunnu beneldar í undum, sværdene brændte i sårene, sværdene frembragte gabende sår, *Hák 7*, b-andi brandr (klingen) *Gráf 5*. — 2) fortæres i (af) ilden, b. í eldi *Am 15*, b. loga *Gri 29*, *Pry 21*, eyrir b-r á beinum *Sigs 52*, salr b-r *Hávsm 152*, björg ok brim b. *Gri 38*, feldr b-r *Gri 1*, boer (brann), brunnit land *Sturl 3, 10*, skjaldmeyjar brunnu *Akv 42*, ból breðr *Anon (XII) 15*, b., om lig-brænding *Yt 3, 6*, b. inni *Sigrðr 31, Nj (XII) 4*, láta hirðmenn brenna *ÞSkall 1*; b. (á helvede) *Líkn 28*; part. brunnninn: akarn brunnninn, stegte agern, *Guðr II 23*; brunnit goll, renset guld, 4, 18, b-it bóru log, d. s., *SkrautO 1*; ór es þar brunnit, der er et godt stykke brændt bort, stort tab er lidt, *Am 54*; — brunnninn urigtig v. l. for blandinn *Rdr 4*; — brinnandi *Ód*

11 er uden tvivl fejl, måske for girðandi, se ljótgirðandi.

Britannia, *f*, Britannien, *Merl II 71*.

Brian, *m*, kong Brian Boróimhe, *Drv (XI) 3*.

Brigíða, *f*, en helgeninde, *Mey 50*.

brik, *f*, (-ar og -r), bræt, fjæl, især en sådan, der skiller mellem to rum, f. eks. to sængesteder, hvilum tveim megin b-ar *Korm Lv 40*. — I skjoldkenninger: Hamðis b. *Gyð 4*, b-ar bõðsækir for bõð-brikar sækir, kriger, bõðbrik = skjold, *Sindr 7*, b. valslongu *Sturl 2, 3* (se rymgæðir); — i kvindekenninger: b. bjórs *Ormr 1, 1*, b. brims (rettelse) bríma *Vitn 12*, b. brimglõða *Vitn 15*, b. baugs *Mey I 26*, b. fold-sila ríkis *EGils I, 34*; b. elds *ÞBrún 1* er vist fejl for b. auðs; b-ar þella, kvinde, *Katr 42*. Blandt kvænnaheiti ókend *Þul IV yy 2*. Jfr auð-, geir-, men-, rauð-, val-

briktopuðr, *m*, 'som tilintetgør et bræt', kun i kenningen Jalks b., af Jalks brik, skjold, *Stgv 6*.

brimi, *m*, ild, *Þul IV pp 2*, bjartv sveim-aði b. *Valg 3*, om helvedes ild *Has 39*, b. sóttar, sygdomsfeber, *St 20*. I kenninger for guld, guldring: b. lægis *Harð 11*, b. bauga stalls *Óddi 2*. Jfr dyn-.

Brising, *f*, norsk ø, *Þul III 3*.

Brisingamen, eller ved thesis men Bris-inga, *n*, 'brisingernes halsring', *Pry 13, 15, 19* (alle vegne men br., i prosa altid br.-men); betyder vistnok egl. 'den af Brisingerne dannede ring' (eller ring, som tidligere har tilhørt 'Brisinger', men disse må i al fald antages at være dværge). *Jfr 2*. Brisinger.

1. **brisingr**, *m*, ild, *Þul IV pp 4* (jfr senisl. brisheitur 'meget varm', jfr no. brising 'bål, blus, lueild' og briseld 'blus', *Aasen*).

2. **Brisingr**, *m*, kenningen B-s goða girði *Hausil 9* må være ensbetydende med Brisinga-men, idet men = girði; goð B-s = Brisingar, hvor B. må antages at være navnet på et sted (hal?), hvorefter beboerne (dværge?) kaldtes Brisingar.

brjá, (-ða, -i), funkle, flimre, brjándi birtii *Ód 68*.

brjónar, *m*, pl, mænd, *Þul IV j 5*.

brjóst, *n*, 1) bryst (fra halsen og til maven), brysthulningen, der i oldtiden betragtedes som alle følelsers, modets og forstandens sæde, hugr í b-i *Pry 31*, *Guðr III 10*, stafr í b-i *Álv 35*, orð búá í b-i *Gróg 16*, ekki þróask í b-i *Sigv 13, 24*, (brigð) í b. of lagið *Hávsm 84*, *GSurs 10*, røð ór (i) b-um annars *Hávsm 9, 8* (når der her og et par gange til bruges pl., må det jo bero på de to 'bryster', bryst-vorter), b. þrúðar *Lil 54*, á b-i *Pry 16, 19*, á Grana b-i, bringen, *Sigrðr 17*, falla á b. *Hhund II 45*, fyr b. útan *Sól 58*, fyr b-i, foran på brystet, *Rv 29*, frá b-i niðr, nedensfor brystet, om moderlivet, *Bjhit 1, 2*, (om en kvindes bryst) *Rþ 29, Lil 87*; rjóða hjör í b-um e-s *Fáfn 24*, renna at gumna b-um *Krm 6*, raufa b. *Hhund I 41*; uegen-

lig: fyr vina b-i, *blandt venner, Hlund II 9, Fáfn 7.* — 2) *overført: mod, hilmir hafðit lítið b. fyr sér Arn 6, 14, b. hlífði frömu lífi Sturl 2, 3.* — 3) *om fylkingens eller fládens front, fyr miðju b-i leiðangrs Þjóða 3, 12.* — 4) *om skíbets forstavn, b. runnit rauðum steini Refr 4, 3.* — 5) *b. greipar, Þdr 17, betegner hándens forside, i det øjeblik den er hævet for at gribe noget.*

brjóstkringla, f. 'bryst-kringle', rundt (metal)smykke (bracteate, brosche) på brystet, *Vøl 25, 36.*

brjóta, (braut, brotinn), 1) *bryde, knække, b. skjöldu Grott 13, b. eggjar Ingj 1, 3, braut (upers.) Kaldimarsnauta Bjút 2, 20, brottit sverð Hávm 86, brotin brynja Gríp 16, b. baug, bryde en ring itu, Vøl 26; b. myksleða Korm Lv 38, b. hömlur (men rettere hái, verberne b. og slíta bör omstilltes) Harkv 17, b. kálk Hym 28, brotin hein Haustl 19, b. fœtr Am 26, b. leggi Jóms 34, b. hátún horna af Hym 19, b. e-n, knuse en, Þáís 2, b. stokka upp, bryde, rive, bjælker op, Am 17; i forbindelse med 'guld, ringe', bet. b. baug(a) og lign. 'at være gavmild på guld', udtrykket er hæntet fra den skik, at større ringe virkelig brødes i stykker og disse uddeltes: b. auð Hl 24 b, b. bógvita Hfl 17, brjótendr bauga Hfr 3, 4, b-andi hranna elds Hl 26 a, b. blik landa glymtjóturs Ingj 2, 2.* — 2) *ødelægge ved knusning, nedbrydning, b. stafna Val Anon (X) Lv B 8, b. mástalls visund (skibet) Steinunn 2, b. bryggjur Ött 2, 7, b. borg Oddrgr 18 jfr Rst 3, (upers.) borgir braut Hlund I 3, borð (skibside) braut Ött 1, 5, brotinn borðveggr Vsp 24, b. Aldeigju Edað 6, b. hús til e-s Þorm 1, 7.* — 3) *ved brud at fremtringe skár, tab, b. hlið á frændgarði St 6, b. skarð (i et sværd) Korm Lv 27.* — 4) *bryde, kløve (havet, bølgerne), b. unnheim Anon (XI) Lv 4, hlýr brutu hrönn Þham 1, 2, b. sundr grundar garð GSvert 1, byrskið b. viði Ht 74, lingarmr brýtr ló Ht 78, (upers.) straum braut of stýri Steinn 3, 6.* — 5) *om andre forhold, b. sér byrðar, egl. 'bryde sig byrder af grene', skaffe sig ubehageligheder, Þjóða 3, 24, b. hris í hæls hleypikjöla, bryde ris í (folks) sko, (lignende betydning), Þjóða 3, 19, b. tíða offur, bryde messeofret (uddøle sakramentet), EGils 1, 5, — b. lönd undir sik Ill 1, 4, — b. heiðni, göre ende på hedenskabet, Ód 14, — b. bæg við, yppe strid med, Þdr 4, BjH 5, Sturl 6, 6, Gráf 6, b. kapp sitt, anvende al sin kraft, Gils 1, 11, — b. vöpn upp, tage våben op af kister eller gæmmesteder, Steinn 1, 1, — bryde i forbindelser som b. munróð, handle imod ens inderste ønske, Hlund II 16, b. boð, Ragn 2, 1; b. frið ESk 6, 58, b. svefin hrafini Ött 3, 6. — 6) *medium, b-sk við e-u, kæmpe imod, slå ned, b. við gæfu sinni, være skyld i sin egen ulykke, HSt 2, 3.**

brjótr, m. bryder, overvinder, sønder-

del, kun i kenninger for mænd: b. Berg-Dana (jætternes), Tor, Hym 17, Hagsil 18; — med guld, b. auðs Ht 27, b. baugs Ragn VI 2, b. bauga Þloft 3, 2, b. brendra bauga Vígl 15, b. hodda ESk 6, 37, GSvert 9, b. býru blíks Sigv 3, 7, b. hnossa Líkn 42, b. orma leiðar Katr 6; — b. med sværd og våben, b. sverðs Gretti 2, 4, Gtz 2, 1, b. brynflagða Brandr, b. brynju vandar HolmgB 11, b. sverriflagða herkumla Eg Lv 2, b. mistar myrkleygs Has 61, b. snerru Gjalpar (øksens) Grettis 3, b. Hanga megingarða (skjoldets) Bergb 2; nedslættende er: b. kumla (gravhøjes) Korm Lv 20; — b. hranna, søfarer, Jóms 13; — endelig bruges b. i kenninger for Kristus og fromme mænd: b. synda, Kristus, Lil 47, b. meina Gðß 16, b. lasta Þét 54; — b. viðar, segls, seglreiða, om vinden, SnE I 330. Jfr auð-, Himin-, hring-, hús-, hyr-, hør-, láð-, men-, orð-, seim-, synda-, vell-, or-.

broddflotr, m. (-ar, -fletir), 'brod-flade', flade, bræt, der skal opfange pile og spyd, skjold, Hfl 18.

Brodd-Helgi, m. Islænder (10. årh.), Ísdr 3.

broddr, m. 1) *spids, od, også brugt om pile og spyd, Pul IV o 1 (navne på pil), geia blóð b-i (ved hjælp af spyd) Akv 41, b. dunði Þham 1, 3, b. fló Arn 5, 7, brustu b-ar Hfl 13, brökuðu b-ar Hásk 5, rjóða b-a Steinn 3, 15, særa leggi b-um SnE II 224; b-a ferð Hallv 5, b-a gangr Grettis 22, b-a hrið (kamp) GSurs 32, HolmgB 4, b-a flaug Hfr 3, 4, b-a hagl Anon (XII) B 23; reknir b-ar betegner utvivlsomt sølv (eller guld-)omviklede spyd (ikke sværd), Hgðd; — om nagler, brýndir b-ar Lil 56, 96. — Fj 32 er b-s oddr uden tvivl fejl (for bjargs oddr?).* — 2) *den forreste del af noget, begyndelsen til noget, farar b., spidsen af toget, af flåden, Hlund II 19, b. ferðar IngE 2, b. styrjar Arn 2, 17 (om hærens forreste del), b. raðar, raets (se røð) ende (v. l. braddi f. broddi jfr no. bradd, 'kant, rand, bred', Aasen), Yt 31; sumars b. (= óndvert sumar) Mark 1, 5. Som mandnavn Hyndt 20. 25. Jfr tal-, ferðar-, Hgð-, skot-, val-*

broddrjóðr, m. som rødfarver pile, spyd, kriger, ESk 6, 20.

broddspennir, m. som griber, holder, pil eller spyd, mand, EGils 3, 5.

brosa, (-ta, -at), smile, Heil 16.

brosmá, f. brosmé, Pul IV x 1.

1. **brot** se braut.

2. **brot, n.** 1) *brud, nedbrydelse, b. býru leóns, ødelæggelse af skib, SvTjúg; b. isa, isens brud, det, at isen brydes op og smælttes, forårstid, við isa b. Hfl 1; b. kristni, nedbrydelse af kristenheden, Merl II 29. — 2) brudstykke, afbrudt stykke, b. bauga Hl 22 a, b. hringa Ht 45, b. súða (skibets) Anon (XII) C 27. Jfr bein-, fjor-, hrygg-, kristni-*

brotna, (-aða, -aðr), brydes, gå itu, fótr b-ar Hávm 89, b-ar beina hvat Lok 61,

áss b-aði *Hym 12*, háir b-uðu *Am 37*, björg b. *Dry 21*, *Hhund 1 28*, brim b-r *Hhund 1 28*, skildir b-uðu *Hák 5*, hlíf varð b. *Pǫgl 4*, Bilröst b-ar *Fáfn 15*, láta hátt ból b., *ædelægge ved neadbrydning*, *Sigv 1, 10*, láta brot hringa b., *uddele guldringe*, *Ht 45*.

brofningr, *m*, navn på sværd (egl. som er gået itu, og er repareret?), *Þul IV 1 7*. Jfr hóg-

brott se braut.

Bró, *f*, elvenavn (v. l. bró), *Þul IV v 2*.

bróðir, *m*, (dat. bræðr flere gange, jfr *SkjSpr 65*; i cod. reg Edd. følgende steder: 31, 9, 40, 4, 41, 25, 42, 2, 50, 28, 69, 27, 77, 16, men bróður *Hausil 14*, *Helr 8*), broder, *Þul IV j 8*, *Sindr 7*, *ÞKolb 1, 1*, *Yt 3*; b. Baldrs *Vsp 32*; bræðr ok systr *Líkn 8*; bræðr (dat. ved rettelse) *Steing*, bræðr tæði *Þjóða 3, 1*, bræðr sammæðra *Hamð 24*, burr ok b., om *Rolv krake*, *Grott 22*, sem b. minn *Helr 12*, bræðr bergrisa, *bjærgrisens brødre*, *bjærgriser*, *Grott 9*, bræðra sökkvi, om *Erik blodökse*, *Eg Lv 20*, gera b., *ulvens broder*, *ulven*, *Krm 16*. — bróður lið, broders bistand, *Sigv 3, 19*. Jfr eið-, fóst-, hnit-, jaxl-, móður-, vá-.

bróðurbani, *m*, broders banemand, *Ski 16*, *Sigrdr 35*, *Hávm 89*, *Lok 17*, *Sól 20*; i alle disse tilfælde bærer det sidste b bogstavrimet.

bróðursonr, *m*, brodersøn, *Þjóða 1, 7*, 2, 4, *BjH 7*.

brók, *f*, (pl. brækr), brog, pl. benklæder, *Hárð 6*, skúa ok b-a skammisk engi maðr *Hávm 61*. Jfr há-

bróka, *f*, blandt kvindenavne (ókend, egl. 'klædt i broge'?), *Þul IV yy 2*.

brugga, (-aða, -aðr), brygge, tilberede, b. dauðans dreggiar *Lil 15*.

brugginn, *part.* (til et ellers ikke forekommende bryggva), brygget, b. mjóðr *Bdr 7*.

brullaup, *n*, bryllup, *Grip 41*; b-s frami *Mhkv 18*.

brum, *n*, (sing. tant.), knopperne (på træer), b-s birkihind, hind, som afgraver knopper, får eller ged, *Eyv Lv 12*. — brumu *Ísldr 24* er fejl for brynju, s. d.

brumaðr, *adj.* forsynet med knopper, b. hári, hvis brum er hår, om en mand, der omskrives som lundr (træ), *Hfr 1, 1*.

brumr, *m*, (måske identisk med brum n. da ordet i prosa findes som ntr.), tid, tidspunkt, ek munða óndverðan b-m, es, jeg huskede den tidligere tid, så langt tilbage, da, *Sigv 13, 21*.

bruna, (-aða, -at), storme frem, glide hurtigt fremad især om skibe, b. létt *Frp 1 4*, una b. *Ht 72*, *Anon (X) B 10 a*, *HSn 2, 2*, *Anon (XII) C 25*, b. í spor e-m *ESk 12, 5*, sær b-r með fjöllum (urigtig v. l. for sær glymr á f.) *Arn 5, 24*.

Brunavágar, *m. pl.* sagnhistorisk bugt, *Hhund II 5 6*.

Brunnakt, *m*, mytisk stedsnavn, 'Kildeager', (står vistnok i forbindelse med

Urds brønd, livets evige kilde, jfr navnet *Íduns betydning*), B-s bekkjar dís, *Ídun*, *Hausil 9*. Jfr *Bugge*, *Arkiv V, 2*.

brunninrazi, *adj.* 'med sveden bagdel', hvis bagdel ser ud som var den sveden, bersi b. *Anon (X) I B 1*.

brunnmigi, *m*, 'som lader sit vand i kilde, brønd', navn på ræven, *Þul IV ææ*.

brunnr, brúðr, *m*, 1) kilde, brønd, *Þul IV u 3*, gakk frá b-i *Hálfis II 1* (= lækr i prosaen), ór b-i (komskr Urðr) *Korm 1, 4*, *Urðar b. Vsp 19*, *Hávm 111* (eller *Urðarbrunnr i ét ora*), *Mímis b., d. s., Vsp 28*, b. *Baugregins, d. s.(?)*, *Sól 56*, sem vífl at b-i (ordsprog) *Korm Lv 22*, b-ar *Merl 1 5*, lífandi b-ar *Lil 25*. — 2) væske, b. blandinn dreyra Óláfs *ESk 6, 23*. I kenninger, b. ólskála, øl (vin), *Rdr 4*; b. þremja hlunnis (sværdets), *blódet*, *GSúrs 27*, b. fenris, *d. s., Bjht 2, 19*, b. ylgjar, *d. s., Hl 16 a*; — b. Aurnis, jætiens drik, digterdrikken, *Bergb. 12*. — 3) overført, b. speðar, brystet, *Galþ 50*; sætleiks b. *Lil 28*, b. skírnar, dáðsvandet, fonten, *Þdís 3*, b. lífs, om den hellige ánd, *Heilv 2*, *Pét 40*, b. miskunnar, nádens kilde, *Heilv 8*, *Galþ 9*, b. vits *Heilv 16*; b. heilsu, *jomfru Maria*, *Mdr 10*. — 4) bygg b-s, sten, synes at betyde klippe, klippeø, *Ólhelg 3*. Jfr dyn-, líknar-.

brú, *f*, (-ar; pl. -ar), bro, brygge, b. *Hausil 1* (i en mangelfuld sammenhæng), fara á b. (dativ), om *Bivrost*, *Fáfn 15*, *Bilröst* (es æzt) b-a *Gri 44*, *Vindhjalms b-ar* (pl., fyr vestan og lignende udtryk styrer aldrig genitiv, plur. står her som ofte om en enkelt), *Bivrost*, *Hhund II 49*; b-ar sporðr (hvorpá runer var ristede), broens (ene) ende, der er vist også her tale om *Bivrost*, *Sigrdr 16*; b-ar bakki, bakke ved en (landgangs)bro, *Bjhit 2, 8*; overført, b. til ástar, om det hellige kors, *Líkn 35*; — (sten)bro: steina b. *Hál 16*; ís köllum b. breiða *Rún 17*. I kenninger, for skjold (i henhold til myten om *Hrungne* og *Tor*): b. ilja fjalla *Finns Hausil 13*, b. mellu kindar *Nj (XII) 3*, — for arm: ginnungs (hogens) b. *Rv 7*, — for kvinden: b. baugstalls *Mv I 23*. Jfr ás-, geir-, Gjallar-, steina-.

Brúa, *f*, norsk ø, *Brø i Söndfjord*, *Þul III 1 3*, *Brú gyrdill*, havet, *ESk 13, 12*.

brúðfang, *n*, egl. 'brud, kone, man har fået', (jfr kvánfang), *kone*, *Eg Lv 20*.

brúðfé, *n*, (-ar), 'brudegave', gave som bruden skulde give sin mands slægtninge, *Pry 29, 32*.

brúðfjör, *f*, bruderejse, en bruds rejse til sin tilkommende ægtefælle, *Sturl 3, 2*.

brúðhvíla, *f*, brudeleje, ægtesæng, *Mdr 14* (om *jomfru Marias* moderliv).

brúðkona, *f*, kvinde i almindelighed (jfr brúðr 3) *Vols 6*, særlig kvinde, som sidder hos bruden og hører til hendes følge, *Hæng V 9*.

brúðr, *f*, brud, hustru i almindelighed (hyppigst således, jfr *Braune* i *Beitr 32, 51 f.*), *Þul III 2 a*, *IV i, 1*) brud, troløvet

kvinde, *Dry* 25. 30, *HHj* 32 og måske 41 (eller kvinde her i alm.), *Alv* 1. 2. 4; b. andlang herra, om kirken, *Gd* 29, b-ir Jésú, *helgenínder*, *Mey* 4; b-ar lín, *brudeslór*, *Dry* 12. 15. 17. 19. — 2) *hustru*, b. goða, *Skade gift med en af guderne*, *Gri* 11, begns b. *Grip* 42, jofra b. *Grip* 40, jarlab. *Guðr* 1 3; fremdeles: *Hrafn* 1, *Völ* 19. 33 (her dog sarkastisk om *Bödvild*), *Sigsk* 53, *HHj* 3; *Pl* 3, *Hallbj*; beðmól b-ar *Hávnm* 86; b. jótuns, jótna, *jættekvinde*, *Hyndl* 4. 50, *Hárð* 23, b. Aurnis jöða *Drv* (XI) 10, b. mána (ved rettelse), *jættekvinde*, *St* 13, b. bergísa *Grott* 24, b. bergjarls *Anon* (X) *Lv* III A 1, b. sefgrímnis mága *Þdr* 4, b. berserkja *Hárð* 37; b. grana, *hoppe*, *Hhund* I 42; b. Valtýs, *jorden*, *Hál* 15, b. Báleygs, d. s., *Hfr* 1, 6, b. Yggjar, d. s., *Edað* 3. — 3) kvinde i alm., *GSúrs* 22. 32 (ved rettelse), *Korm* *Lv* 23, *HHj* 7, *Fj* 35. 42, *Grip* 16. 46. 49, *Akv* 41. 43, *Sigrðr* 28, björt b. *Krm* 13, ill b. *Vsp* 22; b-ir i pl. om én kvinde, *Hhund* II 46; b. vana, *Freyja*, *ESk* 11, 5; b. himins, *solen* (máskie er b. dog her 'hustru'), *Gri* 39, b-ir skerja, *bølgerne*, *Snæbj* 1, b. ör steini *Helr* 3, *gímsteinn* b-a, *jomfru Maria*, *Lil* 89. — 5) *Som egennavn* *Rþ* 25. *Jfr* eigin-, einka-, glym-, goð-, gæi-, snildar-

brúk, n, *tang*, *især den der er kastet op på stranden*, og *hvoraf der brændtes salt*, *liggja* sem b., *om de faldne*, *Ód* 22, *liggja* í b-i (her om *tang på havets bund*), *SNH* 2, 6, *brenna* b. *Anon* (XI) *Lv* 9; bera inn b-um, *bære ind i dynger* (som *tangdynger på stranden*), *Pét* 4.

brún, f. (-ir og brýnn), 1) *kant*, *rand*, *brött* b. (jardar), *stejll kystrand*, *Ht* 3. — 2) *öjenbryn*, b. bjartari *Rþ* 29, *brandr gall við* b. *ESk* 7, 9, *láta siga brýnn fyr braar*, *lade öjenbrynene synke ned for öjnene* (som om man sov), *HHj* 19; bein b-ar, *pandebenet*, *Gestr* 1, b-a sök, *öjnene* (egl. *öjenhulhederne*), *Arbj* 8, b-a rof, d. s., *EÖils* 1, 14, b-a grund, *hoved*, *Vell* 14, b-a fold, d. s., *Eg* *Lv* 14, b-a borg, d. s., *Jóms* 28, b-a undirstóll, d. s., *Mfl* (XII) 2, b-a himinn, *hovedskallen*, *Korm* *Lv* 3, b-a hörgr *Yt* 18. *Jfr* dags-, kol-.

brúntagr, adj, med smukke öjenbryn, *Vígl* 19.

brúnhvitr, adj, med lyse öjenbryn, om en *jættekvinde*, *Hym* 8.

Brúni, m, 1) navn på Odin ('med de vældige öjenbryn?'), *Dul* *IV* *jj* 6. — 2) navn på dværg (eller Bruni?), *Vsp* 13 (men kun i *Hauksb.*). — 3) *sagnperson*, *Hæng* II 3.

brúnleggr, m, 'brun læg', b-s myill, 'den brune lægs sten', *guldring* (her synes brún egl. at høre til myill og betegne *guldet*s mørkere lod end sølvets, *leggr* = arm), b-s myills spöng, *kvinde*, *Korm* *Lv* 55.

1. **brúnn**, adj, brun, mørkerød, b-t blöð *Hfr* 2, 6, *Sigv* 1, 9, *Ód* 19, b-n náðgg *Krm* 12, b-ar bráðir (også blödet) *Óit* 3, 8; b-n egg *Sturl* 5, 20, b-n glöð *Hlakkar*,

Ht 50, *jfr* *Bugge*, *Tidskr.* f. *Phil* VIII, 67; b. hår (åretol) *ESk* 3, 4, b-n börd (skibe) *Ht* 3; brvnni *Völ* 9 er uden tvivl forvansket, af nogle rettet til brúnnar 3: beru (hunbjörn), af andre til brátt inni. Som *hestenavn* *Dul* *IV* *rr* 4. *Jfr* *rauð*-.

2. **Brúnn**, m, navn på Odin (enten = det foregående eller af brún, *jfr* *Brúni*), *Dul* *IV* *jj* 7.

3. **brúnn**, skarp, skarpt blæsende (vistnok af brún, skarp kant, i overført betydning, *jfr* *brýnn*), b-n veðr *Arn* 3, 2 (vokalen ú er her rimbestemt).

brúnsteinn, m, 'öjenbryn-sten', öje, *Ragn* *IV* 2. 3, *V* 4.

brúsi, m, buk, *Dul* *IV* *bb* 1, *Merl* I 48. Som *mandsnavn* *Ögm* 2; sonr B-a *BjH* 8. *Jfr* *flot*-.

brústeinn, m, brosten, *Hást* 1.

Brútus, m, *Briternes stamfader*, *Merl* I 70.

bryðja, f, *jættekvinde* (egl. 'en svær, kluntet kvinde'), b. randar (ved rettelse), *ökse*, *Krók* 2. I en uklar sammenhæng, *Anon* (XII) *B* 11.

bryggja, f, bro, b-ur *Lundúna* *Sigv* 1, 6, *Ótt* 2, 7; vej, underlag, b-a sváfnis, *ormens leje*, *guld*, eyðir b-u sváfnis, *gavmild mand*, *Gd* 16; b. mána, *himmel*, *Mgr* 46; b. slíðra (skjöldbændets), *skjold*, *Hl* 36 a, *Jfr* sól-, tungl-, vagn-.

brynfetil, m, 'brynje-bånd' (samme som *brynjuband* i *prosa*?), *brynfatla bál*, *sværd* (se *bálhríð*), *Harð* 1.

brynflagö, n, 'brynje-trold', *ökse*, b-s reginn, *kriger*, *Hókr* 3, *brjótr* b-a, d. s., *Brandr*, þing b-a, *kamp*, *Gyð* 3.

bryngagl, n, 'brynje-gæsling', *pil*, v. l. for *bengagl*, *Gldr* 5.

brynglöd, f, 'brynje-flamme', *sværd*, *Þhred* 8.

Brynhildr, f, *hovedperson i heltedigtene*, *Budles datter*, *Grip* 27, *Brot* 3, o. s. v.

brynhosa, f, 'brynje-hose', *benskinner*, b. þröng (symboliserer *helgar göngur*) *Gd* 35.

brynhrið, f, 'brynje-byge', *kamp*, b-ar ský, *skjold*, *dettes beiðir*, *mand*, *MPórd* 2.

1. **brynja**, f, *brynje*, *panser*, *Sigv* 3, 16, *svalar* b-jur *Sigv* 13, 5, *siðar* b-ur *Sigv* 13, 21, *stuttar* b-jur *Guðr* II 19; *Hhund* II 7, í b-ju (dat.) *Sigv* 12, 8, *Akv* 16, *Hhund* I 6, *ballr* í b-ju *Sigsk* 37, *Hamð* 25, b-ju spangir *Ht* 57, *blöðug* b. *Hhund* II 44, b. ör gollí *Akv* 7, *neglðar* b-jur *Völ* 6, b-ju stráat of bekkí *Gri* 9, *hjalmr* ok b. *Hyndl* 2, *fara* í b-ju (acc.) *Hák* 2. I *kenningar*, for *kamp*: éi b-ju *Ht* 62, b-ju *hrið* *HolmgB* 4 (b-ju v. l. for *brodda*), *Hl* 36 a, b-ju *kyndómr* *Arn* 5, 6, b-ju *dynr* *Anon* (XIII) *B* 10, — for *sværd*: b-ju *hatr* *GSúrs* 19, b-ju *ótti* *Hl* 16 a, b-ju *vöndr* *HolmgB* 11 (hvor dog *vandar vist er fejl* for *meiðar*), *GSúrs* 34, b-ju *hrynfiskr* *Drv* (XI) 1, b-ju *bifteinn* *Eg* *Lv* 29 (eller *spýð*?), b-ju *hryneldr* *Glúmr* 2, 8, — for *pil*: b-ju *hagl* *Eyv* *Lv* 7 (b-ju v. l. for *benja*), — for *ökse*: b-ju *hvedra* *Rðr* 11, — for *kriger*: b-ju *Viðurr* *Tindr* 1, 1, b-ju *Höðr* *Eg* *Lv* 12, b-ju *viðr* *Bersi* 1, 1,

Ísldr 25, b-ju meiðr *Nj* (XII) 7, b-ju neytr *Hl* 9 a. Jfr goll-.

2. **brynja**, (-aða, -aðr), *bepansre, give brynje på, part. brynjeklædi*, b-jaðr seggr *Hhund* I 37, *Anon* (XIII) B 51, b-jat folk *Sigv* 12, 10, *plur. Guðr* III 5, b-ðar skeiðr *Bolv* 2. Jfr *hard-, há-*.

brynjalfr, m, 'brynje-alf', *kriger*, *Yt* 30. **Brynjalfr**, m, *sagnperson, Hálf*s VIII 5. **brynjulauss**, adj, *uden brynje, Hhard* 18, *Gautr* II a 7.

brynjumeiðr, m, 'brynje-vánd', *kriger* (jfr *brynja*), *EGils* 3, 2.

brynmót, n, 'brynje-møde', *kamp*, *Sturl* 5, 20.

brynnir, m, *som giver drik (til vb. brynna, af brunnr)*, ulfa b., *kriger*, III 1, 2, b. morðhauks, d. s., *Pham* 1, 3.

brynpalmr, m, 'brynje-palm', *sværd*, *Ormsp* IV 8.

brynreið, f, *Sturl* 5, 3, *er sikkert fejlagtig v. l. for brimleið, s. d.*

brynskið, f, 'brynje-ski, stok', *sværd*, b-s viðr, *kriger*, *Rst* 21.

brynstingr, m, 'brynje-stikke', *sværd*, *Sprþ*, (ved rettelse f. brynþings) *Þorv* 1.

brynþing, n, 'brynje-ting', *kamp*, at b-i *Sturl* 5, 18, *Hl* 18 a, 24 b. 1 *kenninger for kriger*: *Baldr* b-s *Þjóða* 4, 12, b-s beiðir *Mark* 1, 9, b-s bjóðr *Arn* 3, 6, b-s boði *Orv* IX 8. 34, b-s viðir (ved gisning) *Pl* 51, b-s apaldr (v. l. b-a valdr) *Sigrdr* 5. *Fejlagtig stár brynþings for brynstingr* (s. d.) *Þorv* 1, *bryn-* for *brak-* *Eyv* Lv 1 (fetiðlinga *brynþing* *er ingen kenning*).

brynþorn, m, 'brynje-torn', *kriger*, *Gunnarr*. **brysti**, n, *bryst* (af brjóst, vokalen *er dog vist kort*), *Heilv* 8.

bryti, m, (-ja), egl. 'som uddeler', *bryde*, *forvaltr*, *Am* 61.

brytja, (-aða, -aðr), *sønderdele, sønderlemme*, b. eigi smátt fyr ulfa, *fælde mange mænd til føde for ulve*, *Krm* 18, b. vargi mat *Hl* 23 b, b. lik *Sól* 23.

bryja, f, *jættekvinde*, *Pul* IV c 1 (jfr *bry* (troll) *SnE* II 494).

bryna, (-da, -dr), egl. *frembringe en skarp kant, æg* (brún), *hvæsse, skærpe*, benteinar b-ðusk *Hæng* VII 5; *part.*: *bryndr* brandr *Þjóða* I, 22, b. hjórr *Blakr* 2, 1, b. broðdr *Skáldh* 3, *Lil* 56, b-d ðorr *Sigv* 14, 2, b-t járn *SnSt* 4, 1. *bryndum* *Krm* 7 *er fejlagtig v. l. for bröndum*.

bryni, n, *hvæssesten*, *Krók* 1.

brynn, adj, 1) egl. 'med skarp kant', *skarp*, (jfr *brúnn*), *om vinden (medbör)*, b. byrr *Rst* 15; b-t *som adv.*, *skriða* b-t, *løbe rask fremad*, *Hhard* 4. — 2) *let* (at bevæge sig henover) eller *lige* ('som fører lige til'), b-n brú til ástar, *om korsét*, *Líkn* 35.

1. **bræða**, (-dda, -ddr), *give føde* (af bróð f.), en verar b-i (hergaupur) *Harkv* 13, b. hjaldrs svan *ESk* 1, 2, b. blóðvali *Krm* 24, b. benstara *Krm* 9, b. orñ *Hl* 9 a, b. gera *StjO* 2, b. króku *Þstf* 2, 3; *part.* *bræðendr* fólgu hests, *krigere*, *Anon* (XIII) B 2.

2. **bræða**, (-dda, -ddr), *tjære, overstryge med tjære* (bráð, n, egl. 'noget smættet'), *brædd* þorð *Gyð* 2, *brædd* hlýr *ESk* 12, 17, *bræddr* byrjar sóti *Frþ* I 2, *bræddr* barðjör *GSvert* 6.

3. **bræða**, (-dda, -ddr), *smælte*, aldri má b. skála snæ, *aldrig kan man smælte 'skålenes sne', solvet (sammenlign hele sammenhængen)*, *ESk* 11, 8.

bræði, f, *hidsighed, vrede*, (af bráðr), b. vændr, *beskyldt for hidsig færð*, *Þar* 4, *bindask* b., *afholde sig fra voldelig færð*, *Sigv* 7, 7, *Gd* 45.

bræðiord, n, *hidsige ord*, *Hard* 3.

bræðir, m, *fødegiver* (1. *bræða*), i *kenninger for kriger*: b. ara *Arn* 3, 2, b. *gunnvala* (ravnenes) *Eg* Lv 12, b. blóð-helsingja *ÞKolb* 1, 1, b. bengagls *Rv* 6, b. blóðstara *Stúfr* 1, b. bengjalfrs blágjóða *Ótt* 2, 15, b. hræva lækja hauks *Þorm* 1, 14; b. benja tkr (ulvindens) *Hskv* 2, 11. Jfr *nag-, nið-, svan-*.

bræðraleysi, n, *mangel på brodre*, *St* 13.

brögðóttir, adj, *fuld af list, listig, underfundig*, *Gautr* I 7; b-tt fúa *Mhkv* 18. Jfr *stór-*.

brökun, f, (og *brakan* som v. l.), *omtumlende, krigerisk, færð*, b. berserkja *Hyndl* 24, b. vápna, *våbenbrag*, *Hhard* 19.

bró, f, (bráar, brár, *gen. og nom.-acc. pl.*), *øjnehår, øjenvippe* (hárene på øjelåget jfr *gras* hvarma *SnE* II 499), b-r *Ymis* *Grí* 41, *lata brýnn* síga fyr b-r *HHj* 19, b. vót *GSúrs* 35, *lauga* b-r, *græde*, *Mgr* 5, b. þornar *Grani* 1; mjúk b. *Hfr* Lv 27; *dropar* b-a, *tárer*, *SnE* I 350, *dogg* b-a *GSúrs* 4, *dript* b-a *ESk* 11, 3; *tunglskin* b-a, *øjnenes stråler*, *Arbj* 5; b. fjornis *Gríðar*, *økstens* b., *bladkanten*, *ESk* 11, 10, *merki* b-a, *øjne*, *Bja.son* 1, *vellir* b-a, *panden* (jfr *brávöllr*), *Eyv* Lv 9.

bró se *Bró*.

bróð, f, *bytte, føde* (taget eller givet som bytte), *ÞTref* 5, *vörm* b., *varmar* b-ir *Bkrepp* 2, *Egilss* (XII) 3, *Hhund* II 43 (mulig b-ir vals), *brúnar* b-ir *Ótt* 3, 8, b. blóðs *VGl* 10, b. *vekr* borginmóða *Hróm* 1; *hoggva* b-ir *HolmgB* 11, *fá* b-ir *GOdds* 7, *gefa* ornum b. *Mhkv* 23, b. *varga* *Þorm* 2, 8, b. *iekk* hrafn *Þjóða* I, 9, *slíta* b. af e-m *ÞTref* 1, *verða* vörum at b-um *Gd* 31. Jfr *morgin-, val-, veng-(vegn)*.

Buðli, m, 1) *sagnkonge, fader til Atle og Brynhild* (máske egl. 'befaler, hersker'), f. eks. *Grip* 27, *Brot* 14, *Guðr* I 25 o. s. v. — 2) *søkonge* (vist identisk med hin), *Pul* IV a 5; *slóð* B-a, *søen*, *Þfagr* 3; B-a *nautar*, *om sværd*, *Asm* I 2.

buðlungr, m, (dannet af *foregående*), *fyrste, konge*, *Pul* IV hh 1, *findes i Edd. kun i Helgedigtene*, f. eks. *Hhund* I 12. 56, II 30, *HHj* 2. 3. 36. 39. 40. 43 o. s. v., og *sá* i *Grott* 19; *Yt* 32. 34, *Hl* 14. 74, b-a *máli* *Snæbj* 2. 1 *kenninger*: b. *Þrœnda* *Þjóða* I, 25, *Bkrepp* 1, *for gud*: b. *éla bóls* *EGils* 1, 11, b. *landa* fjornis *Ingj* 2, 5, b. *hlýrnis* elds (solens) *Has* 21. Jfr *Hellquist*, *Tidsskr. f. filol.* 3 r. XII, 49 f.

bugnir, (v. l. bognir), *m*, skjold (egl. 'den hvælvede'), *Pul IV r 1* (jfr bugr).

bugr, *m*, bøjning, bugtning, hulning, b. vāða, sejlens udspilede form, de udspilede sejl, *Jóms 33*, b. snœra, løkken på spyd (snœrisspjót, hasta ammentata), *Jóms 27*, b. skjaldar, skjoldets hulning, *hvatv*, det hule skjold, (jfr bugnir), krjúpa í bug skjaldar, krybe i læ af det hvælvede skjold, *Hhard 19*, hrökkva í b-g skjaldi, *d. s.*, *Gudl*, koma í b-g skildi *HI 29 b*; rétta b-g, rette (fylkingens) ved vigen fremkomne buede form, *Ólhv 5, 2*, her dog overført 'at genoprette noget'; aka á bug, ved sin kørsel at tvinge en til at bevæge sig udenom, og overført: at få bugt med en, *Mhkv 7*; með b-um = með hringum, med (alle) bøjninger, alt i alt, *Gri 24*.

bukkr se bokkr.

buklari, *m*, et slags mindre skjold, *Pul IV r 1* (ikke-nordisk ord).

bulki, *m*, skibslast (som den er i skibet fastsurret), b-a skið, skib, bygging b-a skiðs, sømand, viking, brugt om Eyvind skreyja, *Eyv Lv 5*; b-astokkar blandt navne på skibets dele, *Pul IV z 8* (stokke, bjælker, der støtter skibslastens sider jfr *Falk Seew. 30*); i nutidssproget bunkastokkar „compages, statumina v. imum jugum navis“ *BHald.*, „costæ in infima parte navis“ *SE*.

Bumburr v. l. *Pul IV ii 1* til *Bomburr*, *s. d.*

bundin, *n*, blandt sådsheiti, *Pul IV ddd* (egl. er ordet blot betegnelsen for 'neg').

Bundinskeggi, *m*, egl. 'med bundet skæg' (eller med skæg som et neg?), mandsnavn, *Rp 24*.

bunga, *f*, oval fjælddryg, *Bergb 4*.

burðr, *m*, 1) fødsel, b. (Kristis) *Líkn 22*, *Jésu b. Lil 41*. — 2) det fødte, *Yrsu b.*, *Rolv Krake*, *Pjóða 3, 27*. Jfr at-, ára-, fram-, fyrir-, vitnis-.

burðugr, *adj*, fornem, ædel, b-t líf *Hei 16*, b-t víf *Mey 24*.

burgeiss, *m*, egl. borger (fremmedord), særlig om mægtige og rige mænd, *Vitn 9, Gd 30*.

Burinn (eller Búr-? v. l. búinn), *m*, blandt dværgenavne, *Pul IV ii 1*.

burr, *m*, (-ar og -s *Yt 22*, *Þhred 1*; *pl. -ir altid*), søn, *Pul IV j 8*, *St 18*; *Lok 27*, b. ok bróðir *Groft 22*, b. ynglings *Arbj 3*, b. bragnings *Yt 22*, b. lofðungs *Sigv 11, 6*, b. Óðins, *Tor*, *Haustl 19*, b. Sigmundar, *Hhund I 6*, *Sigsk 38*; i øvrigt står i *Edd. fader(moder)navnet foran b.*, *Fjörgynjar b.*, *Tor*, *Vsp 56*, *Jarðar b.*, *Þry 1*, *Njarðar b.*, *Freyr*, *Gri 43*, *Innsteins b.*, *Ottar*, *Hyndl 6*, *Sigmundar b.*, *Hhund I 11, II 12. 50*, *Sigrðr 1*; b-ir *Áslaugar Krm 26*, b. Bors, *Ódin*, *Þblond 2*; b. *Austra*, *dværg*, *Hfr Lv 5*, b. *Billings*, *d. s.*, *Ormr 1, 4*; svásir b-ir *Akv 38*, *Hamð 10*; b-ir *Hamð 21* má vist antages at stå parallelt med børn, styret af *Gjúka* (ellers måtte b. her stå i en mere alm. betydning: mænd); b-ir brøðra *Tveggja* (næppe *tveggja*, *A.*

Otrik, *Aarbb 1902 s. 264*) *Vsp 63*. — *Som mandnavn B.*, *Jaris søn*, *Rp 41*.

burst, *f*, børster (på svin), *Heið 33*.

Busla, *f*, Boses fostermoder, *Bós 2*.

bust, *f*, en slags fisk (aborre, Nordgård), *Pul IV x 1*.

Butraldi, *m*, *Islænder*, *Þorm 1, 3*.

butta se bytta.

bú, *n*, 1) gård med jord og alt tilbehør (kvægbesætning og inventarium), *Helr 4*, *Rp 38*, *Harb 6*, *Oddgr 21*, *HHj 4. 17*, b. es betra þótt lítið sé *Hávm 36. 37*; gera b., stifte hjem, *Rp 23*, bregða bú e-s, ødelægge ens hjem, *Helr 4*; b. Óstu *Sigv 3, 8*; b. roðuls, solens hjem, himlen, *Has 59*. — 2) særlig kvægbesætningen, hoggva b. þegna *Sigv 11, 11*, b. mart *Merl II 32*. — 3) Kreaturgård heima hest feita en hund á bú *Hávm 83*.

búá, (bjó, bjoggum; bjoggi *Ólhv 2, 4*; búinn), *grundbetydning*: 'at være', hvoraf andre betydninger udvikler sig: 1) nærmest ved den oprindelige betydning er b. i følgende eks.: b. af baugum (jfr ver(ð)a af e-u), måtte undvære ringe, miste ringe (guldét), *Fáfn 38*, b. af skór (af rettet fra um), undvære pandebind, (hovedpyrdelse), *Herv I 4*, milkit býr í því, meget stikker bagved det, *Herv I 4*, b. und (= vesa undir), stikke under, *Leiknir*, b. í stafni, være stavnbø, *HHj 14*, láta b. í brjósti *Gróg 16*, b. hjarta nær *Hávm 95*. — 2) dernæst b. = 'at bo, have sit ophold, leve boende', absolut: *Rp 23. 39*, b. efnum (efter og ved sine midler) *Mhkv 18*, b. fyr neðan jorð *Alv 3*, b. í helli *Hyndl 1*, b. und rót *Yggdrasils Gri 31*, b. úti á skeiðum *Rst 14*, b. á vegi (ved vejen) *Sigrðr 26*, b. á brautu (d. s.) *Hávm 34*, b. ok una *Rp 24*, es Þjazi bjó *Gri 11*, es Fróði bjó *Yt 1*, sás Holtum bjó *Yt 32*, b. at Útsteini *Harkv 9*, b. á Kvinnum *Harkv 5*, b. nær e-u *Harkv 3*. Dette b. kan ligesom f. eks. riða, rinna blive transitivt: b. Ásgarð *Þry 18*, b. stafn *HHj 15*, b. Áta þundur *Bersi 1, 3*, b. sigtoptir *Vsp 62*, her kunde dog b. også betyde 'at udstyre, indrette', jfr b. sal hjólum *Sigv 3, 16*. — 3) herfra går b. over til at betyde 'at udstyre, at tilberede', b. e-n heimam *Grettis 11*, b. at öllu *Herv I 5*, b. sitt til betra *Am Arn 3*, b. veiðar færri *EVald 3*, b. flaut *Mark 1, 5*, b. vigg á brim *Anon (XII) B 16*, absolut b. til váðar, gøre forberedelser til vævning, *Rp 16*, b. til þols *Groft 2*, b. Hákarlaströnd með herskip, fylde H. med krigsskibe, *Ólhvit 2, 2*; part. búinn (absolut eller med dativ), 'udstyret, forsynet med noget', b. svíri *Gils 1, 16*, b-nir svírar *Þjóða 4, 18*, b-in skip *Sigv 2, 7*, b-nar grimur *Arn 2, 4*, b-it segl *Sturl 3, 15*, b-it reiði *Sturl 3, 6*, b. blóðormr *Hhund I 8*, b. skrautliga, prægtig klædt, *Halli*, *Sigv 5, 5*, b. hála *Sigv 12, 3*, vart b., i dårlige (: sorgens) klæder, *Am 28*; b-nar gollí (kvinder) *Guðr I 3*, (skip) b-in gollí *Hhund I 23. 50*; rekka búna (rettelse for hvna) *Guðr II 15*; bekkir búinir at

sumbulum *Krm* 25. — b. við þól, *om bersærken Klaufi, betyder vist også 'udstyret med ulykke (tilbøjelighed til at gøre ondt)'*, við *omtrent* = með, *Þjisk Lv I*; helvitti búit með þólvi *Lil* 20; — búa kvæði, *göre digt færdigt, Ht* 69. — 4) med of: b. of þrek, *besiæde kraft, Ótt* 2, 6, b. of hverfan hug, *være besjælet af vægelsindethed, Sigsk* 40, b. um vélar, *pønse på list, Merl I* 22. — 5) *medium* b-sk, 'at forberede sig, være rede', b-sk til vígs *Eg Lv* 29, b. at gerva *Steinn* 3, 11, b. at fagna *Jór* 3, b. at halda *Vell* 21, b. ganga *Gunnl Lv* 11; búinn at ríða *Grip* 18, búinn á braut *Reg* 21, búinn ör Brandeyju *Hhund I* 23, búa verða *HHj* 36, *Odrgr* 30, b. at liggia = ligger *Nkt* 64; b-sk við e-u, *forberede sig på noget*, b. við sókn *Ív* 36, *Þorm* 2, 19, b. við Ilmar jalmi, *Hróm* 2, b. við deildum *GGalt* 5, *Has* 6; b. við meinum, *være forberedt på ulykker, Hsv* 79, *part. búinn med gen*, b. rómu *Sturl* 4, 2, b. ats *Sigv* 7, 5; b. at brenna *Lil* 84.

búandi, *m*, (-endr), *bonde, denne form findes mange steder: ÞKolb* 3, 1. 13, *Sigv* 1, 2. 2, 7. 5, 4. 11, 4. 8, *Þfagr* 9, *Halli* 4 o. s. v., *men bænder hlutu kvöl þás kyndisk Ólthv* 1, 1.

búandmaðr, *m*, (-menn), 1) = búandi, *bonde, Sigv* 12, 20, *Þjóða* 3, 14, *Ht* 35, *Kolb* 2, 2, *Anon (XII) B* 16. — 2) *ægtemand*, b. svanna *Has* 48.

búð, *f*, *opholdssted, bod, hjem*, búkarls b-ir *Sturl* 3, 10, eiga b-ir *Sigv* 1, 6, í b-ir (= í hús) *VGl* 9, vera í b. með, *have fælles opholdssted, SnH* 2, 6, sviðr of seggja b-ir *Þjóða* 4, 6, í b-um *ÞKolb Lv* 3; *om en gravhøj, Drv (XI)* 7; vörp b. á armi e-rarr (*rettelse for bauð*) *Korm Lv* 9; eiga kalda b., *have det koldt, Korm Lv* 34. Í *kenninger*: oggs b., *søen, EVald* 2, hvals b., *d. s.*, húð hvals b-ar, *is*, hvals b-ar húðlendingar = *is-lendingar Ísldr* 2; ógnar (*kampens*) girði-b. skjöldet, *dettes snákar, sværd, Hl* 37 a. Jfr um-, vás-.

búði, *m*, *ild*, *Pul IV pp* 3; b. hranna, *Gd* 19.

búðunautr, *m*, *bodfælle, som er sammen i hus, Anon (XII) B* 10.

búfé, *n*, *kvægbesætning (på en gård)*, *Gd* 14.

búi, *m*, *boende mand, bonde, som egenavn Rþ* 24; b. klaustrs, *munk, SnE II* 228. *Plur.* búar, *overnaturlige væsner (højboer?)*, nævnes sammen med tröll, alfar og bergísar *Bós* 8. *Som mandnavn (jomsvikingen) Þskúm, Vell* 34, *Tindr* 1, 10, *Jóms* 9 o. s. v., *Vagn, ÞGísl* 8. *Sagnhistorisk, Hálf's VIII* 5, *Hyndl* 23. Jfr berg-, ey-, fjall-, goll-, gren-, hamars-, heid-, holm-, hraun-, kufl-, mold-, stafn-, stein-.

Búinn v. l. *til Burinn, s. d.*

búkarl, *m*, *bonde (dog i noget ringeagtende betydning)*, *ESk* 13, 6, *Sturl* 3, 10, *Hæng II* 3 b, *dóttir b-s Mgóð* 2.

búkr, *m*, *krop*, *draga búk (ór eldi) Arn* 3, 8, b. hné margr *Óð* 23, slíta búk *Arn*

3, 15, ló reiðir búk *Blakkr* 2, 2, blóðugr b. *Eg Lv* 7, *Anon Lv (XI)* 3; blár b., *krop blá efter hug, Grettis* 25; (önd) stýrir búknum *Gd* 36, heilir b-ar *Gdþ* 41, svát b-inn hristi *Lil* 75, í kringum b-a, *de afdødes legemer, Lil* 73.

búlda, *f*, *økse, Pul IV m.*

búlla, *f*, *acc. bullam, pavebulle, Gdþ* 37.

búmaðr, *m*, *bonde, Sigv* 11, 3, *Hharð* 7, *SnE II* 216, *Sturl* 5, 11, *Hæng V* 2.

búnaðr, *m*, *dragt, udstyr, Pl* 14. Jfr hús-.

búningr, *m*, *dragt, rustning, Gd* 34, *udstyr, b. hlunna reiðar, skibets takkelage, Arn* 2, 17.

búnungr, v. l. *til búrungr, s. d.*

búr, *n*, 1) *kvinders opholdsstue (hvor de udførte deres håndgærning)*, *Brynhildir* í b-i borða rakði *Odrgr* 17, mæþ björt í b-i *Guðr II* 1. — 2) *rum hvor fødevarer opbevaredes, spisekammer, Hfr Lv* 1 (*rettet fra bruði*). 17.

Búrfell, *n*, *fjæld på Sneffjeldsnæs, Bárð* 1.

búrhundur, *m*, *hund der opholder sig ved og i forråds huset, fed og mæsket, gamall b. Hfr Lv* 1.

búrhvalr, *m*, *en hvalart (v. l. kur-) = búrungr? Pul IV y* 2.

Búri, *m*, 1) *mytisk væsen, fader til Borr, arfi B-a (her ses stavelsens længde) Þblönd* 2 (*senere findes formen Burri Vols.rim VI* 6). — 2) *som dværgenavn (men kun i Hauksb), Vsp* 13. Jfr *Arkiv VI*, 3.

búrungr, *m*, *hvalart (v. l. bun-), = búrhvalr?, Pul IV y* 1.

Búseyra, *f*, *jættekvinde (egl. 'som fortærer, ødelægger gårde' ved at røve kvæg derfra?)*, *dræbt af Tor, Þelis* 2.

búsiðjar, *f*, *pl., forhold mellem naboer, naboskab, Hæng III*.

búss, *m*, *et slags træ, Pul IV kk* 1; barðs b., *skib, Steinunn* 1. Jfr regg-.

bútímbur, *n*, *'botømmer', tømmer til at bygge huse, Heiðr* 22.

búza, *f*, *et slags skib, krigs- eller handelsskib (stort, bredt), Pul IV z* 2 (*jfr Falk, Seew* 110 f).

búþegn, *m*, *omtrent = búmaðr, búkarl, bonde, harri b-a Stgv* 7, 9, *benjar b-a Harharð* 2.

byggði, *n*, *en af skibets dele, Pul IV z* 9, *eller byggði? Iøvrigt findes v. l. byrði.*

bygg, *n*, *byg*, 'sædens' (*kornets*) *navn hos menneskene, Alv* 33, *Pul IV ddd* 1; brunns b., *brøndens, kildens, bygkorn, sten, Ólhelg* 3. Jfr *fagr-, fjård-, fríð-, val-*.

byggð, *f*, (*sent: byggð Grettis* 24), *beboet, befolket egn, bygd*, í b-um *Bkrepp* 4, b-ir brunnu *Ótt* 3, 4, ráða b-um *Þloft* 3, 2, aldnar b-ir *Rþ* 36, Heimis b-ir *Grip* 19, jöfra b-ir *HHj* 10, lýða b-ir *Þjóða* 4, 6, breiðar b-ir *Grettis* 24, með b-um *Orv VII* 2, b. Jórsala *Mark* 1, 28, Ira b-ir *Rst* 6, Vinða b-ir *Mark* 1, 22, b. Háleygja *GSvert* 8; neðsta b. jarðar, *helvede, Lil* 5, smíða

sér b. *Gd 32*; b-ir hjarna, *hoved, Merl I 35*, b. hreinleiks dyggða, *kyskhed, Lil 30*, b. allra dyggða, *jomfru Maria, Lil 86*, b. manndyggða, *d. s.*, *Mdr 41*; vörðr b-ar, *første, Hl 4 b. Jfr Finn-, heims-, hraunsó-, lands-, snyrti-, stór-*.

byggva, (-ggða, -ggðr; *hvað betydingerne angår, går de parallelt med dem i búa*), 1) *bo, bebyggje, befolke, absolut, dróttir b-va Vsp 64, Ymir byggði Vsp 3, Aleifr byggði Þloft 3, 3, Forseti byggvir Gri 15*; b. saman *Ski 20, Ragn II 6, jfr Hál 3*, b. fyr brjósti, *om den hellig ånd og jomfru Maria, Lil 28*; b. beð hjá e-rii *Þklypp; med acc.*, b. toptir fōður *Gri 11*, b. vindheim *Vsp 63*, b. borgir *Grip 1*, b. vé *Vafpr 51, Vell 16 (her om guderne selv)*, b. Yggs man (*jorden*) *Tindr 1, 8*, heimr b-isk *Arn 2, 15*, byggðu lōnd *Eskál 1*, byggt land *Sigv 1, 14, Sjórs 1*, b. útskaga *Darr 7*, b. útrōst *Hál 5*; b. stōð steina (*om en gravhøj*) *Anon (X) II B 9*; b. jarðir her (*dat.*) *Merl II 47*, b. helli *Breidv 5*, b. stafna *Hhund II 13*, byggt setr *Ótt 3, 7*; byggvendr barða, *jætterne, Haustl 10*, byggvendr brezkrar jarðar *Hfr 2, 9. — 2) opfyldte*, byggt vas innan sund *Þloft 2, 4*, garðr linnu byggðr *Hl 4 b*; góinn byggvir hjarta sal, *ormen(e) huser i brystet, Krm 27. — 3) byggjask úti, være udelukket, Lil 71.*

byggvingr, *m, som bor, opholder sig*, b. bulka skíðs, *om en viking, Eyv Lv 5 (se bulki)*.

1. byggvir, *jfr faðm-, Falstr-, Fjón-, híð-, hrein-, jarð-, lopt-, rúm-, Selund-*.

2. **Byggvir**, *m, navn på Freys tjæner (afledet af bygg, ikke = nom. agentis til byggva; skrives i cod. også bey- to gange), Lok 45. 46. 56.*

byggviðss fōðurtopta kaldes Vidar som den, der efter ragnarök skulde bebo sin faders bolig, *SnE I 266 (prosa)*.

bylgja, *f, bølge, en af Ægirs døtre, Pul III 4, IV u 4*; sylghaar b-ur *Ótt 2, 20*, þrennar b-ur *Gd 4*; b-u log, *guld, Nj 25*.

bylja, (bulða, bulit), *buldare, hrōnn bulði GSvert 7*.

byljakast, *n, vindstød af heftig art (jfr bylr)*, b. lastavinds, *lasternes storms stærke stød, Lil 81*.

bylr, *m, storm, stormstød, illr b. Merl II 84*; b. (*ved rettelse af baud*) randelds *Svarfð 10*, b-ir stála hjarls, *skjöldets storme, kamp, GOdds 7*.

byrbeiðir, *m, 'storm-kræver', kun i kenningen b. brands, af brands byrr, 'sværd-storm', kamp, 'som kræver kamp', kriger, Hl 13 a*.

1. byrða, (-a, -r), *væve kunstigt, indvæve billeder, b. á borða (s. d.) Guðr II 16*.

2. Byrða, *f, norsk ø, Børoen i Nummedalen, Iv 29*.

byrði, *n, v. l. til byggði (s. d.); hvis b. er rigtigt, er det dannet af borð, og betegner vel hele skibside, Pul IV z 9. Jfr sól-*.

byrðingr, *m, transportskib, Pul IV z 1*.

1. byrðr, *m, (eller byrð, f?), = burðr, fødsel, at jofnum b-um Olhv 2, 12*.

2. byrðr, *f, byrde, last, þung b. Okik 1, 2, b-i betri Hávm 10. 11, görva b-ar Rþ 9, b-ar af blýi Sól 63, brjóta sér b-ar, egl. 'samle sig byrder af afbrækkede grene', men også overført: 'at skabe sig møje og besvær, pådrage sig tung straf', ÞjóðA 3, 24; b. halsa, *hoved, Anon (XIII) B 21*; b-ar stallr, *skulder, ryg, GSurs 6*. byrði *Yt 4 fejl for byrgi, s. d. Jfr fagr-, heila-, nið-*.*

byrgegn, *adj, kun i forbindelsen b. brands = gegn i brands byr, dygtig i kamp, Sturl 5, 9*.

byrgi, *n, borg, befæstning (af borg)*, mest b., *störst hjælp, Snjólfur 3*; b. vilja (*v. l. byrði urigtigt*), *brystet, Yt 4, hōðvar b., kampens borg, skjold, Vell 2*.

byrgis *Tindr 1, 7 må være fejl, f. eks. for fylkis*.

byrgi-Týr, *m, kun i kenningen: bjarga Gefnar b., bjarga Gefn, jættekvinde, dennes byrgi, tilflugtssted, klippehulen, dennes Týr, jæite, Haustl 2*.

byrgja, (-ða, -ðr), 1) *lukke inde, byrgðar i haugi, indelukkede i gravhøjen, Hhund II 46, byrgðr, lukket inde, Lil 92, b. i ranni, húsi Katr 20, Mey 52. — 2) skjule, b. sorg, Bárð 2*.

byrhestr, *m, 'storm-hest', skib, Ormsp I 1*.

byrhrafn, *m, s. s. foregående, EGils I 24*.

byrhreinn, *m, 'storm-ren' (rensdyr), skib, Anon (X) II 10 b, EGils 3, 17*.

byrja, (-aða, -aðr), 1) *egl. føre fremad (af byrr; identisk med flytja), b. frægð, fremføre, udbrede berømmelse (i digtet), Korm Lv 46, b. blifð verk, udbrede de blide handlinger (i digtet), Esk 6, 23, b. kvæði, fremføre (digte) kvad, Esk 6, 38, b. ofug-mæli, udbrede fjendske rygter, Esk 6, 61, opt byrjuð lof *Sigv 13, 27*; gisting vas byrjuð (*bragt*) gera *ÞjóðA 3, 29, feigð mun byrjuð (= flutt), døden vil blive bi-bragt, Drv (XI) 11. — 2) begynde, b. barn Ragn II 6, b. farar Ht 38. — 3) upersonligt med dativ, mér b-r, det sømmer sig for mig, GOdds 1, oss b-r þat Has 4*.*

byrmørk, *f, (adskilt i verset), 'storm-mark', elv, Þdr 6*.

byrr, *m, (-jar, pl. -ir), medbör, strygende medbör og vind i alm., Pul IV oo 1, i byr Sigv 10, 8, b. fell i váðir Jóms 33, b. rekr ráskegg Ht 78, biða b-jar Hhund II 6, gefa b-i Hyndl 3 jfr Reg 17, Máni 1, óðr b. Hávm 90, beinn b. Esk 9, 4, byrir Orv IX 34, b. liggir af Þolv 5. I kenninger, for sind, mod: b. mána óskkvánar, jættekvindens storm, mod, Sindr 8, b. Surts beiðikvánar Hfr Lv 2, b. Gríðar Stúfr 1, b. hamra vífs Íslár 2, b. þursa løs Eyv Lv 11, for kamp: b. Þróttar (Odin:) Greff 2, 5, b. Heðins Vell 22, b. branda, brands, Hl 30 a, Sturl 4, 22, Esk 6, 53, b. ritar Þhred 6, b. brands stranda Ht 59, for himmel: b-jar birtland Líkn 28, b-jar vegr Esk 6, 64, for havet: land b-jar SnE I 324,*

b-jar láð *Has 41, for skib*: b-jar þrafni *Gráf 12*, b-jar blakkr *Bjhit 2, 7*, b-jar drasill *Rdr 8*, b-jar valr *Þfagr 7*, b-jar vigg *Hfr 1, 3*, b-jar hlunnr *Has 12, for sejl*: b-jar skikkja *Grettis 11*. *Jfr* heit-, of-, óska-, sigr-.

byrrammr, adj, 'storm-stærk', stærk i stormen, b-rømm brimdyr (skibene), *Þloft 2, 6*.

byrræfr, n, 'storm-tag', himmel, bál b-rs, sol, *Olsv 2*.

byrskið, n, 'storm-skí', skib, *Ht 74*, renna b-um *Þfagr 6*; b-s viðr, mand, *Leið 7*.

byrskrin, n, 'storm-skrin', himmel, stillir b-s, gud, *Pl 3*

byrsóti, m, 'stormhest', skib, *StjO II 1*.

byrstallr, m, 'storm-stade', himmel, b-s konungr, gud, ker b-s konungs, jomfru *Maria, Már 10*.

byrstöð, n, 'storm-hest(e)', skib, beiti b-s, skibstýrer, *Pl 15*.

byrstr, adj, 1) börstet, med börster, gollí b., om Freys galf, *Húsdr 7*, blóði b., med blodige börster, om ulvinden, *Ht 56*. — 2) vred, ophidset, rasende, ýta lið þótt alt fari b-t *Mhkv 10*. *Jfr* goll-.

byrströnd, f, 'stormens strand, land', himmel, *Kolb 1, 2*.

byrsæll, adj, som er heldig med hensyn til medbör, altid har gunstig vind, *Hálfs V*.

byrtjald, n, 'storm-tælf', himmel, þengill b-s, gud, *Rst 33*.

byrvargr, m, 'storm-ulv', skib, *Þstf 1, 4*.

Byrvill, m, søkonge, *Pul IV a 4*, B-s skíð, skib, *Pl 35*.

byrvindr, m, egl. 'vind som er medbör', vind i alm., b. mána brúðar (rettelse for mana biarnar), jættekvindens storm, sind, hu, *St 13*.

bysja, (busta, busit), strömme susende, blóð byss ör ben *Jökull 2*, blóð busti á brimis eggjar *Hhund II 10*, barmskúr hvarma busti, tårerne strömmede, *Mfl (XII) 2*.

byskup, m, biskop, *Anon (X) I B 6, Mark 1, 27, Iv 12, Pl 5, Merl II 59*. *Jfr* erki-.

byskupsdómr, m, bispedømme, *Gd 58, Gd₃ 13*.

byskupsefni, n, bispeømne, electus, *GrHj 4, Gd₃ 11*.

byskupsstóll, m, bispesæde, *Ám Arn 2, Gd₃ 24, Merl II 30*.

bytta, (v. l. butta), f, bätte, øsekar, reiða b-u *Þórh 1, Eldj 1*.

bý, n, bí, unda b., sárbiar, pile, *Hfl 15*.

býjarmadr, m, bymand, by-indvåner, pl. *Þskákk 2*.

Býleistr, m, Lokes broder, bróðir B-s, Loke, *Vsp 51*, mær, dóttir B-s bróður, *Hel, Yt 31, Grett 1, 2*. Denne form, Býleistr, er den bedst afhjemlede, og navnet betyder 'den der farer over bygder' (bý-r og leistr, fod, halvströmpe; *jfr* got. laist-ian); en anden skrivemåde -leiptr (eller i gen. leipz) er kun en afskriverforvansking. B. er oprindelig identisk med Loke

selv, der kaldes Loptr. *Jfr* *Kock IF X 100; Arkiv XI, 77 f*.

býr, m, (-s og -jar; *jfr* bœr, der ofte findes som v. l.), bygd, beboet egn, renna i bý (v. l. bœ) *Eddá 8, Egða b., Agde, Hál 15*, sandmens b., bygd ved søkysten eller ligefrem en ø, *Gldr 8*, fyr norðan bý *Gráf 5*; auðir b-ir (v. l. bœir), gårde (eller bygder?), *ÞKolb 3, 7*; haukjóðs b., høgens bygd, arm, *Rst 8 (jfr* ganga 5), røðla b., himlen, ræsir røðla b-s, gud, *Líkn 19*. *Jfr* bœr. *Jfr* regn-.

býskip, n, 'bi-skib', *St 18*, dette har man villet forklare som 'luft', men nogen træffende eller rationel kenning er det ikke; b-s bær skulde være 'himlen' eller 'Valhal'; det rette er mulig býskeið, 'biens bane, vej', luft o. s. v.

býsn, n, (som oftest i pl.), vidunder, varslende mærkelighed, uhyre, banvæn b. *Gautr I 5*, b. þótti þat (j: at alt græd over Balder) *Anon (XII) B 21*; hvat 's þat b-a *Hæng III*. *Jfr* vind-.

býta, (-tta, -tr), uddele, give, b. e-m pening *Pét 52*.

bæði fejl for beði *Korm Lv 44*.

bægin, adj, tilbøjelig til bæg, stridig, trodsig, b. verðk vægja, uagtet jeg (ellers) er stridbar nok, må jeg give efter, *Anon (X) I B 10 b*. *Jfr* orð-.

bægir, m, modstander, auðar b., guld-fjende, mand, *EGils 3, 4*.

bægja, (-i, -ða, -t), stå imod, stå fjendtlig imod og knække modstanderen, b. e-m *Merl II 85*, b. adrlagi, undgå døden, *Ingj 2, 4*, b. sára sigðar þollum, påføre mændene megen ulæmpe, *EGils 3, 13*, absolut *EGils 3, 2*; b. við e-m *Ött 2, 11, Arn 5, 13*; b. við Engla (acc.) findes *Hfr 2, 8*, hvis læsemåden er rigtig; den må da vel bero på udtrykket brjóta bæg við e-n se bæg, rimeligvis er dog Engla galf for Englum; sikker synes acc. i b-sk við ørløg, *Ólhv 2, 6*, derimod har *Korm I, 6* b-sk við e-m; öld b-jumk, man hindrer mig, holder mig ude (fra at nå kongen), *Sígv 13, 13*, (hds har bægisk, hvilket vilde betyde: 'man gør sig uvenlig [og hindrer mig]'); drer b-ir, stær gør fortræd (hindrer i at se rigtig), *Mhkv 17*.

bæra, (-ða, -ðr), bevæge (egl. løfte, af bára), b-sk (rettelse) fyr brjósti *Mgr 43*.

bærr, adj, 1) som kan, bór, skal, bæres eller føres, b. bragþótr, digt som kan, fortjæner at fremsiges, *SnSt 3*, leyfð es b-r *Esk 7, 3*. — 2) tålelig, vasa b-t, det var ikke til at tåle, var usømmeligt, *Yt 13*. — 3) i aktiv betydning, som selv har rådhed over, som er i stand til, fortjæner, b. est at heyra hróðr *Hfr 4*. *Jfr* hand-.

Bæsingr, m, navn på et sværd, *Pul IV 17*; således hed Olaf Geirstadealfs sværd, senere kaldt Hneitir; navnet er afledet af bæss.

bæstafr forvansket for skæstafr, s. d.

bœll, n, lege (af böl), Fáfnis b. *Grip 13*.

bœn, f, bøn, anmodning, *SigsSk 65*, litil b., synja b-ar *Eg Lv 29*; tiggerbøn, *Háv*

36; *bön til gud*, vera á b-um *SkrautO 1* (hvor der dog synes at foreligge en *tyvtydighed*), óðr ok b-ir *ESk 6, 1*, í b. *Pl 36*, rekja b-ir *Plöft 3, 10*, stóða b. e-s *ESk 6, 71*, veita b. *Lil 18*, b. fyrir mér *Pránder*, hafa b-ir fyr e-m *Arn 6, 19*, gera b-ir þægjar *Merl II 54*; b-ar nokkvi, *bönnens skib, brystet, Hallv 6*, b-ar smíða, d. s., *Anon (X) I A* (digt om *Guðleifr*). Jfr *fríðar-*.

bœna, (-da, -dr), *bede* (med gen.) *Ám Arn 4, Líkn 1*, hverir bœndu slíks, *hvem ønskede det*, *SnE II 248* (jfr *nutidssprogets* grátbæna).

bœnahald, n, *beden*, *Gdþ 16*.

bœnarmál, n, *bön*, *Lil 88*.

bœnarórd, n, *bön*, *SnE II 230*.

bœneheyra, (-ða, -ðr), *bönhøre*, *Mdr 29*.

bœnhús, n, 'bönnehus', *EGils 3, 13*.

bœr, m, (-jar og -s), 1) *bebót egn*, nótt varð í bæ *Hhund I 2*, *mulig Grí 6*, of breiðan bæ *Þjóða 4, 5*, *Valg 8* (her som oftere findes v. l. býr), samt í kenningar som heiðar b., *himlen, Leið 32*, b. býskips (rettare býskeiðs?) *St 18*, lys b., *havet, Sturl 8, 2*, heila b., *hoved, Ht 2*. — 2) *by, stad, Þjóða 4, 2*, *19*, *Sigv 3, 5*, *ÞKolb 3, 13*; b. *Viljalms Sigv 1, 11*. — 3) *gård, Brot 10*, *Akv 42*, *Am 38*, (jættens) *Hym 26*, *Grótt 19*, (på Island) *Þmáhl 13*, *VGI 4*, *Grettis 43*. Jfr býr. Jfr dag-.

boeta, (-tta, -tr), *egl. forbedre*, sá bøde, *give bød for*, (af bót, bød, bøde, beslægtet med bati, forbedring), 1) *forbedre*, boeta brest, *reparere* (ringen), *Völ 27*, lok b. (rettelse) *GGalt 3*, b. *mennsku sína*, *vise sin manddom ved en hædrende, hævende handling*, *Þorm 2, 12*, b. *fríð Gísl 1, 8*, *fríðr boettisk Sigv 12, 5*, *hluti boetisk Am 102*, b. *hatr, neddyssede hadet, Hávm 153*; i *etisk-religiøs betydnng*, b. *verk Has 42*, *47*, *Mv III 26*, b. *sól Mark 1, 12*, *GSvert 2*, b. *hag Mark 1, 13*, b. *hóttu Rst 11*, b. *eðli e-s Ód 28*, b. *mól SnE II 240*, b. *þol ýta Am Arn 4*, b. *synðir Hsv 139*, b. *mein sin ESk 6, 13*; jfr boett hjölp *Mey 36* og *umboetandi synðir bragna Lil 90*; jfr b. um hvert ráð *Ód 16*; b. *yiir, gøre noget godt igen*, *Hsv 88*, b. *illu yiir, lade spot og skade følges ad*, *Sól 26*; *forøge ens hæder*, b. *lið verðungar, ved sin egen nærværelse at højne hirdskaren*, *Ív 8*. — 2) *give bød for* (*misgærninger, drab*), b. *sakar Guðr II 18*, *Hsv 90*, b. *harma HHj 27*, jfr *24*, b. *bana e-s Am 72*, b. *son Guðr II 17*, b. *baugi Korm Lv 55*, *Hárb 42*, *Lok 12*. *Part. boett*: litt mun þol at b-ra, *liðet vil ulykken forringes*, *liðen bød vil der være rådet på ulykken*, *Kolb 2, 2*.

boettir, m, *som forbedrer, helbreder*, b. *seggja, Kristus, Eil kúl 1, 5*, b. *sálna, biskop Gudmund, Gdþ 8*, b. *meina, den samme*, *Gd 44*. Jfr *geð-, sið-, ætt-*.

boeti-Þróðr, f, 'lægende Trud', b. *benja, om Hildir Högnes datter, der genopvakte de om dagen faldne krigere*, *Rdr 9*.

boð, f, (-var), *kamp*, b. *varð ÞTref 5*,

í b. (acc.) *Vigf VGI 1, Sigv 12, 10*, (dat.) *Hfr 3, 13*, *ströng b. Jóms 29*, *lið kvaddi b-var Þorm 2, 23*, b-var *hvatar, Balti 4*, b-ar *snjallr Mark 1, 25*; b-var *Týr, kriger, Sturl 4, 19*, b-var *þreytir, d. s., Ótt 2, 17*, b-var *byrgi, skjold, Vell 2*, b-var *naust, d. s., Nj (XI) 4*; b-var *jökull, sværd, Rv 13*, b-var (rettelse) *fang, brynje, Tindr 1, 10*.

boðfara, f, *brynje* (v. l. *bofara, bloðfara, bofæða*), *Þul IV t* (vel egl. 'som færdes i kamp').

boðfikinn, adj, *kampvillig*, *TorfE 3*.

boðforsa *Steinnarr 2* er *víst fejl for bjóðr forsa*.

boðfiróðr, adj, *kampkyndig*, *Húsdr 7, Sturl 5, 12*.

boðfirækn, adj, *tapper i kamp*, *Hamð 28, Ív 45, StjO 2*.

boðfúss, adj, *kamplysten*, *Sturl 5, 16*.

boð-Gein, f, 'kamp-gudinde', *kamp*, b-ar *Ullr, kriger, mand, Bjhit 2, 12*.

boðgjarn, adj, *kamplysten*, *GrDropt 2, Jóms 7*.

boðgøðir, m, 'kamp-forstærker', *kriger*, o: *Ódin, ógnstöð b-is, Odins bryst, deits ægir, digterdrikken, Refr 3, 2*.

boðgørð, f, 'iværksættelse af kamp', *omfrent = kamp*, *römm b. ÞormÓl 2, 1*, *Tindr Lv 1*, *herðir b-ar* (her findes altså *udtalen gerð-*), *kriger, Sturl 5, 6*.

boðharðr, adj, *kraftig i kamp*, *ÞSær 2, 1*, *Grettis 47*, *Ht 74*, *Orv VII 13, IX 42*.

boðheggr, m, (beror på *rettelse af beþ havggr*), 'kamp-hæg' (træ), *kriger, Ragn IX 2*.

boðhraustr, adj, *tapper i kamp*, *Sturl 6, 6*, *Ólhf 5, 2*. Jfr *boðtraustr*.

boðkennir, m, 'kamp-kender eller -prøver', *kriger, Gísl 1, 13*.

boðkuil, m, 'kamp-kappe', *brynje*, *Þorv 2*. **boðljós**, f, *skjold* (med *henblik til hlif, rit og lign., eller -ljóss, m?*, med *henblik til skjöldr*; v. l. *barð-*), *Þul IV r 2*.

boðlundr, m, 'kamp-træ', *kriger, Korm Lv 54* (rettelse for *blásdund*).

boðmáni, m, 'kamp-måne', *skjold* (v. l. *benmáni, sværd*), *Krm 20* jfr *14*.

boðmíldr, adj, *kamp-villig, krigersk*, *Eg Lv 22, Jóms 13*.

Boðmóðr, m, *sagnhistorisk person*, *Hæng VI 4*.

boð-Njóðr, m, 'kamp-Njord', *kriger, ÞTref 1*.

boðrakkr, adj, *kampdjærv*, *Hallv 6*.

boðreiir, adj, *kamp-glad*, *munter i kampen*, *Þorm 2, 22*.

boðreyndr, adj, *kamprövet* (om *sværd*), *Þjsk Lv 3*.

boðserkr, m, 'kamp-særk', *brynje*, b-jar *birki, krigere*, *Hfr 2, 5*, *Bjhit 2, 16*.

boðskár, adj, *krigersk* (v. l. *boðskamr*), *Herv V 5*.

boðský, n, 'kamp-sky', *skjold*, *knýja b. framarr Þjóða 1, 11*.

boðskýlir, m, *skjold* (egl. 'kamp-beskytter'), *Þul IV r 2*.

boðsnarr, adj, *rask i kamp*, b-t *hjarta Arn 6, 14*.

bøðstyrkir, *m.*, 'som gör kampen stærk' (v. l. -sterkir d. s.), *kriger*, *Hskv* 2, 7.

bøðsvellandi, *m.*, 'kamp-forstærker' (egl. 'som lader kampen svulme'), *kriger*, *Jóms* 36.

bøðsækir, *m.*, *kun i kenning* b. *brikar* 3: *bøðbrikar* *sækir*, 'kamp-fjelens', *skjoldets*, *erobrer*, *kriger*, *Sindr* 7.

bøðtraustr, *adj.*, *pålidelig*, *støt*, *i kamp*, *Sturl* 6, 6 (v. l. til *bøðhraustr*).

bøðtungl, *n.*, 'kamp-måne', *skjold*, *Sturl* 4, 39.

bøðvar-tljótr, *adj.* (eller i to ord), *hurtig til kamp*, *Olhv* 2, 5.

bøðvask, (-aðisk), *tumle sig som i en kamp*, *b-aðisk at vini*, *drak stærkt*, eller *snarere: viste sig krigersk ved drikke-taget*, *Hamð* 20.

Bøðveig, *f.*, *kvindenavn*, *Sól* 79.

Bøðvildr, *f.*, *kong Niduds datter*, *Vøl passim*.

bøðvittr, *adj.*, *kamp-klog*, *Anon* (X) II B 9.

Bøgu-Bósi, *m.*, *hovedpersonen i Bósas.*, *Bós* 3 (opkaldt efter sin fostermoder Baga).

bøggr, *m.*, *vanskelighed*, *fortræd*, *breiðr b. VGI* 8, *mikill b. IngimE* 1.

Bøggvir, *m.*, *tilnavn til Klaufi (i Svarfd.)*, egl. *som volder besvær og fortræd*, *Bjsk* 1, *Svarf* 1.

Bøglungar, *m. pl.*, *biskop Gudmunds tilhængere (af bagall; i øvrigt rettelse for buðl.)*, *Anon* (XIII) B 19.

bøjl, *n.*, 1) *ulykke*, *skade*, *ondskab* (både i *sing.* og *pl.*), *Hallbj.*, *b. es Olhelg* 4, *b. vas búiit Sigv* 12, 1, *b. ólitit Korm Lv* 52, *muna b. Giz* 2, 1, *b. es beggja þrø, bægg-ges ulykke er savn*, *Lok* 39, *b. bræðra Guðr II* 34, *b. margs konar Hyndl* 24, *b-s mun batna Vsp* 62, *b-s es beðit Hávm* 126, *bætr b-va St* 23, *HHj* 24, *b-vi borinn Gróg* 2, *alinn at b-vi Ott* 4, *valda b-vi Korm Lv* 48, *Hhund II* 34, *gørva b. Brot*, *vinna b. Od* 7, *Hamð* 26, *telja b. Oddrgr* 12, *búa til b-s Grótt* 6; *búinn við b.*, *udstyret med ulykke*, *rede til at volde ulykke*, *Bjsk Lv* 1; *b. bitr Ragn* 1; *b. flóttá Sigv* 1, 13, *b-s of fylldr*, *opfyldt af ondskab*, *Rdr* 8, *b-va fullr Guðr II* 31, *bindask b-s*, *afholde sig fra at volde fortræd*, *Eg Lv* 43. — 2) *i det kirkelige sprog er b. det alm. udtryk for synd*, *ESk* 6, 14, *Pl* 8, *binda með b-vi Lil* 64, (jorð) *b-vi blandin SnE II* 200. — 3) *legemligt onde*, *brenna við b-vi* (her kunde der dog vel tænkes, at *b. betød 'sorg'*) *Guðr II* 39. — 4) *om skadelige genstande*, *b. mörq (om ingredienser i et drikkehorn)* *Guðr II* 33; *således især i kenninger*: *b. Sigvalda*, *om en kølle*, *Þskúma*, *b. vǫgnesta*, *sværd*, *HHj* 8, *b. hringserkja*, *d. s.*, *Jóms* 26, *ryðs b.*, *rustens mén*, *hén*, *se hoelibøl*, *b. markar*, *ild*, *Bkrepph* 4, *Sturl* 6, 14, *b. vandar*, *d. s.*, *Anon* (XI) *Lv* 15, *b. boga*, *arm*, *SnE II* 429, *b. dúks (sejlets)*, *vind*, *ESk* 12, 14; *b. viðis (søens)*, *synes at være ilden*, *Bergb* 6; *élsólar b.*, *trold*, *troldkvinde* (jfr

élsól), *Anon* (X) *B II* 6. — 5) *b-va smiðr*, *Løke*, *Lok* 41, *Reginn*, *Fáfn* 33. — 6) *blandt navne på pile*, *Bul IV* o 1. *Jfr hoeli*.

bølfylidr, *adj.*, *opfyldt af mén*, *ondskabsfuld*, *b. konungr Gaml kan* 1, 2.

bølgjarn, *adj.*, *ondskabsfuld*, *tilbøjelig til at tilføje skade*, *Pl* 16, *Hsv* 140; *b-gjörn høfuð Merl* I 48.

bølgróinn, *adj.*, 'bevokset med mén', *lidende*, *b-it sjónhesli*, *om de af gråd lidende*, *opsvulmede*, *øjne*, *GSúrs* 5.

bølharðr, *adj.*, *hård*, *ukuelig overfor ulykke*, *Orv IX* 42.

bølhnekkjandi, *m.*, *ødetægger af synd*, *som undgår synd* (*biskop Gudmund*), *GSvert* 2.

1) **bølkr**, *m.*, (-ar, *belkir*), 1) *væg*, *især mellemvæg*, *skillevæg* (der ikke behøver at gå helt op f. eks. til taget, sideordnes med *veggr*, *garðr i skjoldkenninger SnE II* 428), *við belki*, *mod mellemvæggen*, *Anss* 1, *b. broddagangs*, *skjold*, *Grettis* 22. — 2) *lovaftnit*, *belkir randar*, *den lov*, *der gælder*, *hvor skjolde bruges*, *kampen*, *jfr sammenhængen: hlifa gølk n søgðu upp lög o. s. v. Hfr* 3, 8. — 3) *som tilnavn til Gunnarr Hyndl* 22. *Jfr flat*-, *flet*-, *hring*-, *stefja*-, *víg*-.

2) **bølkr**, *m.*, (-ar, *belkir*), *storm*, *især vedvarende* (jfr *veðra bølkr*), *Víðris b.*, *kamp*, *dens vinnendr*, *krigere*, *mænd*, *Grett* 2, 6; *kunde også henføres til 1. b. (Odins væg = skjold)*.

bølkveitir, *m.*, *som nedslår*, *gør ende på mén*, *hjælper*, *b. Loka*, *Tor*, *Þdr* 4 (af et vb. *hveita*, *slå*, *slå ned*).

bøllfagr *urigtigt for ball* (af *bella s. d.*) og *lagr*-.

bøllr, *m.*, (-ar, *bellir*), *bold*, *b. brast á byrdar stali GSúrs* 6.

bølrann, *n.*, 'ulykkens, sorgens, hus', *om dødens bolig*, *Guðr II* 41.

bølsendir *se blakksyndir*.

bølstafir, *m. pl.*, egl. 'ulykke-voldende runer', *så ulykke i alm.*, *at b-um Sigdr* 30.

bølva, (-aða, *aðr*), 1) *gøre ménfuld*, *påføre en mén*, *aldr b-r skaldi VGI* 11; *b-at er okkr bróðir*, *Herv VII* 16; *b. bili*, *gøre ende på nølen*, *handle rask*, *Eyv Lv* 2. — 2) *forbande*, *ok bølvaðr* (jfr *blóta*) *Anon* (XIII) B 3.

bølvafullr, *adj.*, 1) *fuld af mén*, *ondskab*, *b-ar kindir*, *om Atle*, *Guðr II* 31. — 2) *opfyldt af ulykkesfølelse*, *b-t brjóst Ghv* 20.

bølverðung, *f.*, *skadevoldende skare*, *b. Belja* (*jættestyrstens*), *jætterne*, *Hausl* 18.

Bølverkr, *m.*, 1) *et af Odins navne*, egl. 'den ondt virkende', (jfr *fortællingen i k. 1 af Skáldsk. mál*), *Bul IV* *jj* 7, *Gri* 47; *B-s þing*, *kamp* (*kunde også være sværd*), *dens þollr*, *mand*, *EGúls* 3, 3. — 2) *navn på en sagnperson*, *Hálfs IX* 12.

bølviss, *adj.*, *som forstår sig på skade*, *mén*, *ondskabsfuld*, *skadelig*, *b-ar konur Sigdr* 27, *om jættekvinder*, *Hárb* 23.

BøIhorn, *m*, navn på en jætte (egl. 'ulykkens torn'), fader til Bestla, *Háv* 140 (hsk har i øvrigt -þórs).

BøIvari, *m*, navn på en hest, *Pul* IV rr 3.

Bømburr, *m*, navn på en dværg (egl. 'den tykke?' v. l. Bumb-), *Vsp* 11.

bønd se band.

Bønn, *f*, norsk ø, måske Ombø i Ryfylke, *Pul* IV bbb 4.

børgr, *m*, galt, *Pul* IV dd, *SnH* 2, 5, ríða á b-g, køre med galt, *Húsdr* 7. — *Nj* (XI) 9 er borgs fejl for bergs.

børkr, *m*, (-ar, berki), bark, *Háv* 50, *Heið* 28, på bark skal grenruner ristes, *Sigrdr* 11. Som mandnavn *GSúrs* 12, (sagnperson) *Hálfs* VIII 5, IX 12. Jfr hol-.

børkrjóðr se barkrjóðr.

børr, *m*, (-s; pl. børvar), et slags træ (jfr *SnE* I 416), hyppigt i mandskenninger auðs b-var *Ht* 80, baugs b-var *ÞjóðA* 1,

9, b. holmijoturs leiðar *Hallv* 4, b. græðis glóða *ÞjóðA* 1, 8, b. otrs gjalda *ÞormÓl* 1, 5, b. unnar fúrs *Pl* 35, b. lyngs ijarð-plna ljósheims *Eg* Lv 21, b. seims *Pl* 4, b. skjaldar *Am* 31, *Hl* 40 b, b. hjørs *StjO* II 3, b. hjörva *Refr* 3, 2, b. fleina, fleins *Anon* (XIII) B 12, *Pl* 23, b. gunnelda *Grettis* 51, b-var hræstorðar (spyðets) *Háv* 1, b. gunnvita götu gráps leygs *Þloft* 2, 8, b. hjalma *MÞórð* 1, b. Gunnar *Bjhít* 2, 17, b. hjörþings *Hl* 3 b, b-var lögðis hljóms *Has* 6, „bavr“ (biavr, mavr v. l.) hellis er uklart og vist forvansket, *Haustl* 14; b. som halvkenning, mand, *GdÞ* 58. Endelig antages i bøðvi *Brot* 13 at være fejl for i børvi, siddende i træ. Jfr alm-, él-, flein-, hjör-, hoeli-, odd-.

bøsl, *f*, pil, *Pul* IV o 1, børut bøslar fleiri *ÞjóðA* 1, 10.

Bøfurr, *m*, dværgenavn, *Vsp* 11, jfr Blávorr.

Bør, *f*, byen Bari i Italien, *Mark* 1, 11.

C

C findes ofte brugt i håndskrifter, og da i betydningen k; i visse håndskrifter gøres der dog forskel på c og k efter den vokal, der følger efter. Forfatteren til den 1. grammatiske afhandling vil altid skrive c (for c, k og q).

cedrus, ceder, *GdÞ* 45, *Gd* 70.

Cessilia, *f*, (nu Sesselja), *Cecilia*, *Mey* 18. 21.

césarr, *m*, kejser (om den tyske kejser), *Mark* 1, 26; leðrs c., spøgefuld kenning for en garver, *Anon* (XIV) 2.

cinnamómum, *n*, = latin, *Gd* 73.

cípressus, = cypressus, *Pul* IV kk 3.

crúx se krúx.

D

d er den almindelige stemte (dentale) eksplosiv; når man (*K. Gíslason* *Nj* II 364) har antaget, at d lød som ð i et ord som dagr (jfr en linje som: vasat mér í dag dauði, hvor d i dag skulde have lydt som ð, hvilket rimet i d-: auð- formentlig viste), er dette ganske sikkert

urigtigt; det måtte føre til, at ð overhovedet — i al fald i 10. årh. — endnu ikke i forlyd var gået over til d, hvad der bestemt modsiges af mange omstændigheder (f. eks. skrivemåde i runeindskrifter); den anførte linje er, som det ofte ellers er tilfældet, uden rim. Overgangen af d til

t foran s kan ikke ved hjælp af rim konstateres, derimod af ð, i mæts við ugg ok hræzlu, skautz und farm enn frizta (jfr Nj II 628). *Overgang af ð til d efter r, eller af ð til þ (som f. eks. i blþka) kan ikke påvises; heller ikke kendes andre former end reista (ikke: reišpa); sváð og lignende former kan ikke konstateres; bortfald af ð foran r lader sig eftervise i Þjórekr (Háv 7), derimod er det ikke så sikkert, om det er udelaat i Goðrøðr Þjóð Lv 2. Assimilationen ðl til ll er — for de ældste tiders vedkommende ialfald — ikke endnu foregået; det ældste eksempel, der kan konstateres ved rim, er milli (: illa) Þjóða I, 10, dernæst hos Ein. Skúlaston (Mardallar: milli) og et par eksempler endnu yngre.*

dafna, (-aða, -at), *trives, udvikle sig (især om legemlig vækst), at vaxa ok vel d. Rþ 8. 22.*

daga, (-aða, -aðr), *bruges upersonligt, e-n dagar uppi, en overraskes af dagen (solen) og dræbes med det samme (bliver til sten, om ved dværge og trolde), uppi est dvergr of d-aðr Alv 35.*

dagból, *n, dagens, d. v. s. solens, hjem, himmel, d-s konungr, gud, ESK 6. 5.*

dagbraut, *f, dagens, d. e. solens, vej, himmel, d-ar stýrir, gud, Pét 19.*

dagboer, *m, (-jar), dagens, d. e. solens, gård, hjem, himmel, dróttinn d-jar, gud, Pl 18; hilmir d-jar (rettelse for dagleggjar) Bjhit 2, 22 (her menes sikkert gud).*

Dagfinnr, *m, dværgenavn, Þul IV ii 3.*
dagleggr, *fejl for dagboer, s. d., Bjhit 2, 22.*

dagleidd, *f, vejlængde, som tilbagelægges på én dag, fara mikla d. Valg 10 (om en sørejse).*

daglengis, *adv, hele (den udslagne) dag, Korm Lv 21, Hl 23 a.*

dagligr, *adj, daglig, d-t yndi, daglig fryd, Lil 5.*

dagmegir, *m, pl, 'dagens sønner', de om dagen arbejdende mænd (jfr dags synir), Am 65.*

1. dagr, *m, dag, Þul IV mm, hvaðan d. of kom, om dens oprindelse, Vafpr 24, d. es kominn, dagen er brudt frem, Hhund I 6, d. es upp kominn Bjark 1, dagr es nú HHj 30, heill d. Sigrr 3; miðr d. Vsp 6, Am 53; hverjan dag Grí 20 o. s. v., flestan dag Grí 15, of dag Korm Lv 20, fyr dag Eirm 1, til d-s Eg Lv 36, í dag Hróm 2, Hárb 57 (her v. l. á degi, i løbet af [denne] dag), í degi Hálf's IV 6. 12, annars d-s Vpl 22, Sigrr 25, EGils 1, 40, ens hindra d-s Hávm 109, of alla d-a Skí 4, á morgum degi Sól 73; dogum optar Nkt 81, lönqum degi Morg, lítill d., kort dag 3: hvor kun lidet er tilbage af dagen, Sigv 3, 11, góðr d., en god, lykkelig dag, Frþ I 2, d. alene betyder 'god, lykkelig stund' Korm Lv 44, modsat dapr d. Am 62; dægr ok d-ar Fj 49, fimim d-ar (om en enhed, uge) Hávm 51. 74, sex daga grein, seks dage, Lil 36, heidr*

d. Sigsk 55, sólheiðr d. Akv 17; enn eini d., dædsdagen, Fáfn 10; gerstr d., ublid, trælsom dag, Skí 30, Rþ 9; d. vas á sinnum Rþ 32; d-s verk, en dags arbejde, Hást 4, d-s augu, dagens øjne, de om dagen seende, Hávm 82; d-s vera, vindstille (i dværgenes sprog), Alv 22; d-s synir, menneskene, Sigrr 3; d. dróttins, søndag, Leið 5. Da d. er identisk med 'sol' (jfr udtryk ofv. som d. eller sól kørur upp o. s. v.), bruges d. i kenninger som sól eller overhovedet i betydningen 'lys', for himmel: d-s höll Lkn 15. 45, d-s land Leið 24, d-s grund Arn 4, d-s reitr Líkn 32, d-s dýrkleif Skáldþ; — for guld: d. mundar Sturl 4, 35, d. hafs Hl 24 a, d. unnar Hfr Lv 20, Þham 2, 2, d. bóru GSúrs 12, d. máreitar (rettelse) Eg Lv 41, d. Vámar Hskv 2, 2, d. fjarðar GSúrs 11, d. fyllar Liðs 7. Jfr aldr (dagar), arm-, ár-, ben-, fegins-, fóstu-, gjafir-, laugar-, lif-, lög-, messu-, orm-, páska-, sunnu-, Svip-, søembar-, ver-, verk-, þvált-.

2. Dagr, *m, (dat. Dag), navn på forskellige mytiske og sagnhistoriske personer: D., søn af Delling (3: personifikation af dagen), Vafpr 25; Ynglingekonge Yt 8. 11; sagnfyrste, hvis hest Drasil, Þul II 1: — Toras mand, Hyndl 18; — på historiske personer: Þorm 2, 22, Sigv 12, 19 (D-s hrið Þorm 2, 24); (Gregorius' fader) ESK 9, 3.*

dagráð, *n, egl. 'magt, rådighed over (den gunstige) dag, tid', gunstig dag (til udførelsen af noget), gunstig lejlighed, d. dolga Sögu (til kamp) Vell 30, leita d-s Hsv 85.*

dagrennir, *m, kun i kenningen d. dtk's, 'som lader vandets dag (sol) spredes', gavmild mand, Kolb 1, 3.*

dagryr Ragn IV 3 er sikkert fejl, vistnok for dagryrir 'dag(sol)forminsker', d. dýja, gavmild mand.

dagræir, *n, 'dagens, solens, tag', himmel; riða d., svæve langs himlen, ESK 6, 51.*

dagsbrún, *f, egl. 'dagens rand', d. v. s. den første lyse rand i horisonten lige ved solopgang, daggry, Hhund I 26, II 43, d. ljöss ens fagra Mdr 39.*

dagseii, *m, 'dagens, 3: dagvarens, dulmer', ro, (af seta), vindstille (i alfernes sprog), Alv 22.*

dagskeið, *n, 'solens bane', himmel, d-s jöfurr, gud, Leið 38.*

dagskjarr, *adj, dagsky, som ikke tåler dagens lys, om dværge, Yt 2.*

dagstallr, *m, 'dagens, 3: solens, grund, hjem', himmel, d-s konungr, gud, Has 35, d-s dróttning, jomfru Maria, Mdr 24.*

dagstjarna, *f, 'dagens stjerne', solen, Sól 39.*

dagsæll, *adj, Yt 22, v. l. til dáðsæll, ordet måtte betyde 'lykkelig m. h. t. livet' (jfr Arkiv XI 70), men ordet er sikkert urigtigt.*

dags-vera se dagr.

dags-synir se dagr.

dagfáli, *adj.*, som tager fejl af dagen, tiden, som gör noget i en uheldig stund, *Korm Lv 44.*

dagverðr, *dögurðr*, *m.*, morgenmåltid (dagens første hovedmåltid), *davre, Frp I 10, Ragn V 2, Grettis 12*, hvítr *d.*, mælkemad til *davre, Sigv 13, 12.*

dagverk, *n.*, rettere dags verk, en dags gerning, arbejde, *Hást 4.*

dagvélir, *m.*, 'dag, γ : sol-besværer, ødelægger', *kun i kenningen svana dals d.*, svana dalr, havet, dettes sol, guld, *þloft 2, 7*; i øvrigt er ordet en usikker rettelse for dökkalsr.

Dala-kappi, *m.*, 'Dale-kæmpe', kæmpen fra Opdalene, *Hæng IV 2.*

dalarr, *m.*, hjortenavn, *SnE I 478.*

dal-Gautr, *m.*, 'buens Odin', kriger, *Sturl 5, 17.*

dalginna, *f.*, slangenavn, *Pul IV qq 4* (*vistnok af dalr og ginna 'lokke'*).

dalkr, *m.*, spænde, kappespænde, *Korm Lv 58.* — Som mandnavn *EGils 3, 4.*

dalmiskunn, *f.*, *kun i kenningen d. fiska* = dalfiska miskunn, 'dalfiskenes, slangernes, nåde, opliver', *sommer, Eg Lv 6.*

dalnaud, *m.*, 'buens nød, tvang', armen, *svell d-ar, guld, Bjark 5.*

1. **dalr**, *m.* (om de enkelte former *Skjspr 10—11*), 1) *dal*, *Pul IV æ 2, Merl I 26, Vsp 19, Vafpr 14*, djúpr *d. Hárb 18, HHf 28*, d-ar *döggóttir Hhund I 47*; d-s fjöll, bjerge der omgiver en dal, *VGI 2*; d. svana, søen, *þloft 2, 7*; d. dánar akrs, dødsmarkens dal, *dal*, hvor der skal forefalde en kamp, *Anon (XIII) B 38.* — 2) fordybning, d. i hnakka, hul i nakken, *Hrólfs 9.* Jfr eitr-, Rýgjar-, sök-, Ulf-, Ý-.

2. **dalr**, *m.*, (-s og -ar; -ir), *bue*, *Pul IV p*, d-s *dögg, pile, GSúrs 36*; *él dalar, kamp, EGils 3, 1.*

3. **dalr**, *m.*, som hjortenavn, *SnE I 478.*

dalregn, *n.*, 'bue-regn', kamp, d-s *runnr, mand, EGils 1, 10.*

dalreyðr, *f.*, 'dal-hval' (eller 'dal-forelle'), slange, írból d-ar, *guld, Sturl 5, 7*, látr d-ar, *d. s., ESk 11, 1*, dýrreit d-ar (rettelse for -ryrar) *ÞBrún 4*; miskunn d-ar, *sommer, Sörþ (jfr dalmiskunn).*

dalsteypir, *m.*, *kun i kenningen d. straua* γ : steypir dal-straua, 'bue-strømmenes, pile-regnens, udsender' (egl. 'som lader dem styrte ned'), kriger, *Refr 2, 1.*

dalsveigir, *m.*, 'bue-spænder', kriger, *Bbreiðv 2.* Jfr bog sveigir.

daltong, *f.*, 'bue-tang', arm, dags verk d-ar, armens dags-værk (om en kamps udfald), *Hást 4.*

Danaskógar, *m. pl.*, skovstrækning i Syd-england, *Ótt 3, 8.*

Danaveldi, *n.*, Danernes rige, Danmark, *Arn 2, 10, Þjóða 4, 6, Sturl 3, 10.*

Danir, *m. pl.*, Daner, de Danske, *Yt 19, Sindr 2, ÞKolb 1, 1, Hfr 3, 5, Finng, Þloft 3, 1, Sigv 1, 4, 3, 11*; óþorf (kyllia) *Dönnum Þskúm*, eyðir D-a *Tindr 1, 6*, grønduðr D-a *Eyv Lv 5*; meyjar D-a *Anon (XI) Lv 6*; verðung D-a *Hélr 11, Valdarr (réð)*

D-um *Guðr II 19*; flóðriðs útvés D., *jættir, Þár 12* (jfr berg-D.), og *i singularis*: Hlóðynjar myrkbeina Danr (*gen. Danar*), *VSt 2*; D-a grund *Mark 1, 1*, D-a byggðir *Sturl 3, 6, 11.* Jfr berg-, ey-, Norðr-.

Daniel, *m.*, profeten D., *Merl II 98.*

Danmørk, *f.* (-ar), Danmark, *Vell 26, Vagn, Korm Lv 8*, 'Danir', *Ótt 2, 3, ESk 6, 36*, i D-u *Guðr II 14, Hfr 2, 5, Karlevi, Halli 6, D. (dat.) Arn 3, 7*; D-ar auki, *Sælland, Rår 13.*

Danparstaðir, *m. pl.*, sagnhistorisk sted, *Herv V 9, Akv 5.* Jfr *Arkiv I 213; XXI, 38.*

Danpr, *m.*, sagnhistorisk fyrste, *Rp 48.* Jfr *Bugge Arkiv I, 311.*

Danr, *m.* (-ar), sagnhistorisk fyrste, *Rp 48.*

danskr, *adj.*, dansk, dønsk kona *Harkv 14*, d-ar meyjar *Hárekr 2, d. hæll (kvinde) Stefnir 2, d-ir jofrar Vell 26*, d-ir drengir *Vígf 1, Steinn 3, 9, jfr Hókr 4*, d. herr *Sigv 1, 9*, dønsk drótt *Merl I 57*, svanir d-ir *Guðr II 14*, dønsk vöpn *Þorm 2, 24*, d-t blóð *Grani 2*, dønsk tunga, *det danske, γ : nordiske, sprog, Lil 4*, á d-a tungu, hvor dansk tunge tales, *Sigv 1, 15, ESk 6, 26, Mark 1, 27.* — Dansk viðr *Merl I 15* har intet med dette ord at gøre, men står for danskr, γ : Dancium nemus i orig.

dapr, *adj.* 1) sørgmodig, nedslæet, ned-bøjet, d. alls hugar *Gautr II 21*, þjóð es döpr (efter kongens død) *Ótk 2*, d. of drósr (bekymringsfuld) *Ólhv 5, 3*, d-ari *Grett 2, 4.* — 2) trist, om tiden og stedet, d. dagr *Am 62, Hálf's IX 20, Sól 45*, d-ar nætr *Sól 13*; döpr heimkynni, bolig, hvor det er sørgeligt at være, *Hárb 4*, d-t es at Fróða, nedslæende er det hos Frode, *Grott 16.* — 3) om ting, d-ar minjar, sorg-vækkende minder, *Sigsk 54*, d-t kaup, sørgelig løn, *Sigv 13, 17*; d-t adv, ferð d-t skilið, skare, sørgelig splittet ad, *Valg 9.* — 4) mat, (augu) döpr ok móð *Lil 54.*

dapra, (-aða, -aðr), blive sørgmodig, upers. her d-ar *Anon (IX) Lv 5.*

daprliga, *adv.*, med sorg i sind, *Sól 58.*

darr, *n.*, spyd, *Pul IV n 1*, fyr d-i *Gils 1, 12*, Kalfr helt d-i *SnE II 248*, dreyrrekin dörr *Darr 2*, dörr almi skept *Arn 3, 14*, brýnd dörr *Sigv 14, 2*, blóð fell á dörr *ESk 7, 6*, roðin dörr *Iv 25*, dörr rekin *Arn 2, 5*, dörr fljúga *TorfE 1*, jfr d-a flaug *Vígf 1*, skjóta d-um *Ótt 3, 7*, dreif d-um *Sigv 1, 9*, djája dörr *Þfisk 1*, stika sund d-um *Steinn 3, 7*; d-a þing, kamp, *HSn 2, 2*, d-a gnýr, *d. s., Jóms 15*; d-a hljómbóði, kriger, *Islár 19*, d-a dynsveigir, *d. s., Sturl 5, 13*, rjóðendr d-a, *d. s., Jóms 10*, d-a hljómvíðr *Jóms 20.* Jfr snæri-.

darraðr, *m.* (-ar, nom. findes *Eyv Háð 2*, jfr *SnE II 494*, hvor der ikke synes at foreligge nogen fejl med hensyn til formen), spyd (identisk med ags. darod m, spyd), d. hristisk *Hák 2* (her er betydningen uomtvistelig; v. l. darrar fortjener ingen hensyntagen), skúrir d-ar, spydregn, *Hf 52*, vefr d-ar, spydets væv, kamp, *Hfl*

5 (jfr Åkerblom, Arkiv XV, 273); således kan også veir d-ar, Darr 4, opfattes; D. som navn på Odin er, skönt ret tiltalende som sådant, uhjemlet, men veir D-ar, Odins væv, vilde være en god kenning for kamp. Endnu et sted findes d. i stong d-ar, bar fyr stilli stong d-ar Orv VII 22, her synes d. = spyd ikke at passe (stong d-ar = spydskaf er næppe afhjemlet), men der synes at være tale om 'mærkestangen'; digteren af dette (sene) vers synes at have opfattet ordet som betydende 'kamp' (eller Odin?), medmindre han har taget ordet i den betydning, som det synes at have SnE II 494, hvor det står efter „gyfingr nagli“, mulig i betydning geirnagli, så skulde det betyde 'spydskaf' (egl. stang med nagle i). Endelig findes d. Akv 4; dafar d-ar, og dette er det vanskeligste sted; døf findes blandt spydnavne, og det hele synes at betyde spyd eller spydskafter, uagtet skafnir askar er gået forud, se døf; jfr Akv 14, hvor dafa darradar står så isoleret, at det ikke giver nogen oplysning om ordenes betydning.

darrlatr, adj, 'spyddoven', doven, uvillig til kamp, d. dási ÞjóðA 3, 3.

dauda-djúp, n, dødens dyb, helvede, Mey 33.

dauda-dyrr, f. pl. (eller n?), dødens indgang, ganga d., gå i døden, Alpost 11.

daudi, m, død, Grip 25, Am 87, Þmáhl 12, TorfE 2, Hróm 2, ÞBrún 4, Sigv 12, 18, esat sýtandi d. Krm 28, kvikr er d-inn Lil 73; d-a ord, dødens bestemmelse, den bestemmelse, at man skal dø, Yt 8; d. Helga Hhund II 33, sárr d. Guðr II 7, Lil 52; d-ans pina Lil 64.

1. **daudr**, m, død, dødelighed, sáran d-ð Mv I 8; herhen hører vel også d-s fár, dødsfare, Anon (XIII) B 37, (gen. dauðar findes Fsk 289). Jfr mann-.

2. **daudr**, adj, død, Hávm 70, Hhund I 20, Sól 77 o. s. v., d. bragningr Þklypp, at e-n d-an Hárb 14, Hfr 3, 19, sitja of d-um Hamð 7, standa of e-n d-an, dræbe en, VetrI, veita d-um andir Lil 46, verða d., dø, Hfr Lv 28, Am 100, Korm Lv 62 (her urigt. dauða for d-ir), Íslðr 6; vek ek þik d-ra dura, jeg stående i indgangen til de døde, til gravhøjen, vækker dig, Gróg 1. Hertil kan også bedst henføres d-s i til d-s Akv 28 (men sammenhængen er uklar). Jfr al-, egg-, half-, harm-, sótt-, sæ-, vápn-.

daufliqr, adj, nedslået, kedsommelig, trist, einum þykkir d-t, én føler sig ensom og keder sig, Mhkv 5, d-t yndi Gdþ 25. Jfr alló-.

daufr, adj, døv, Hávm 71, Gdþ 7; veita d-um at hlýða, give døve hørelsen, Lil 46.

dauss, m, toer (i tærningespil), áss ok d. GGalt 3.

dádfenginn, adj, oplagt, rede, til tapper gerning, Sturl 6, 6.

dádfimr, adj, behændig til god handling, om gud, Leid 26.

dáðframr, adj, udmærket ved handling, om høvdinger, GGalt 5.

dáðgeymir, m, som lægger vind på gode handlinger, om Kristus, Has 34.

dáðgjarn, adj, begærlig efter tapper handling, Yt 21.

dáðgladdr, adj, glædet ved god handling, d. herr, glædet ved (guds) gode gerninger, Leid 28.

dáðhittir, m, som véd at udføre gode gerninger, om biskop Páll, Am Arn 3.

dáðhress, adj, glædet ved (guds) gode gerninger, d. drótt Leid 45.

dáðkunnr, adj, bekendt, berømt, for tapper gerning, Sorþ.

dáðlauss, adj, dådløs (egl. uden berømmelige gerninger), Merl I 48.

dáðlistandi, part., visende gode gerninger (af et ungt verbum lista, nyist. útlista, forklare især en tekst, dannet af list, altså egl. 'at udføre med kunst'), om biskop Gudmund, EGils 3, 16.

dáðmildr, adj, som gerne udfører, er rig på tapre eller gode gerninger, om en fyrste Eg Lv 5, ESk 6, 25, om biskop Gudmund EGils 3, 12.

dáðminnigr, adj, som ænser kraftig handling, v. l. for dolgm- Rst 29.

dáðmjóttgr, adj, kraftig ved eller i gode gerninger, om gud, Leid 5.

dáðnenninn, adj, handlekraftig (tildels ved konjektur), Mdr 12.

dáðrakkr, adj, kraftig, modig til dristig handling, om Tor, Hym 23, om krigeren, Ht 5, om gud, Has 7.

dáðreyndr, adj, prøvet ved kraftig handling, om gud, Has 44.

dáðskreytttr, adj, prydet med berømmelige gerninger, som har udført sådanne, d. friðr, fred forbundet med herlige gerninger, Leid 15.

dáðsnjallr, adj, 'dåd-rask', rask til, kraftig i, handling, om Olaf d. hell., ESk 6, 56, om gud, Leid 23.

dáðsterkr, adj, dådkraftig, stærk til gerning, om gud, Leid 20. 36. Jfr dåð-øflugr.

dáðstétt, f, dådrig stand, skare, d. dags lands, himlens dådrige befolkning, englene, Leid 24.

dáðstyrkr, adj, kraftig ved, vidnende om berømmelig handling, dyrðar merki d-k, om Olaf Tryggvasons gerninger, Rst 29.

dáðsæll, adj, rig på heltegerninger, Yt 22.

dáðvaldandi, m, som kan udføre herlige bedrifter, om biskop Gudmund EGils 3, 21.

dáðvandr, adj, omhyggelig i sin gerning, om gud ESk 6, 6.

dáðviss, adj, som forstår sig på herlige gerninger, om jomfru Maria Mdr 13.

dáðøflugr, adj, kraftig i, ved, sin gerning, om en fyrste Hfr 3, 2.

Dáfinnr, m, egl. identisk med David og folkeetymologisk omdannet af dette, om en skotsk fyrste Iv 8.

Dáinn, m, 1) *dværgenavn* ('som ligger i dødlignende tilstand', af dá?), *Vsp 11* (kun i Hauksb), *Hyndl 7*, (alv?) *Hávnm 143*: munvágr D-s, *digf, Sigv 13*, 29. — 2) *som hjortennavn, Grt 33*. — 3) *som rævenavn, Pul IV ææ*. *dain Qlv 2* uforståeligt.

dáins-rødd, f, 'dødnings-stemme', kvaddr d-ar, kaldt med dødens stemme, *Anon (XIII) B 37* (næppe at opfatte direkte som 'dødelig kamp').

dála, adv, (af dá-, roden i dáð o. s. v.), fuldkomment, dyrd rídr d. *ESk 6*, 51, hrjóða skip d. *ÞGisl 12*, gjalda óráð d., undgælde strengt for det tagne dårlige råd, *Rst 8*; ekki d. *Tannr. Jfr KGisl Nj II 429*.

dálíga, adv, ynkelig, jammerlig, ía ná-goglum nest d., føde ravnene jammerlig, være fej, *Þmáhl 10*; *Bárd 2*; d. byrgðr *Mey 19*. *Jfr Torp, Arkiv XXIV, 95* og *Celander i Nord. studier. Jfr all-*

dáligr, adj, ynkelig, elendig, *Pét 5*.

dán (opr. dáin?), *f*, død, kun i gen. *dánar*, í *dánar-døgr, n*, dødsdag, *Sigv 12*, 26, *Has 44*; d-ar-døgn s. døgn; d-ar-akr, *m*, dødsmark, om en kampplads, *Anon (XIII) B 38*.

1. **dár, n**, (ungt ord), list, overlisten, með nógu d-i, *Lil 18*.

2. **dár, adj**, ubehagelig, slem, svært ok datt (i en iøvrigt forvansket tekst) *Sigs 26*.

3. **dár, adj**, kær, især i neutrum med *dat. pers.*, dreng var datt of svarra, manden havde kvinden kær, *Jóms 4*; datt, *adv*, med kærlighed, dyrka datt *EGils 1*, 9, gerðisk datt um dyrdir, der opstod beundring for, *EGils 1*, 6.

dára, (-aða, -aðr), forføre, *Þhred 3*.

dásamligr, adj, beundringsværdig, herlig, d-t fræði *Sól 83*, d-g verk *EGils 1*, 7.

dásæmð, f, herlighed, d. dyrdar *Heil 10*, *jfr 13*.

dási, m, doven, dædløs person, darlatr d. *Þjóða 3*, 3; vaskat d. *Anon (X) Lv III C 4*.

dásinn, adj, doven, dædløs, magelig, *Játg. Jfr dásinn* (ó-).

deigja, f, tjænestekvinde (der særlig har med kærne og kostalden at gøre), dritin d. *Lok 56* (d. regnes i Gulatings-loven til de bedste ambáttir).

deigr, adj, egl. 'æltelig, som kan æltes', 1) blød, om mindre godt stål (jærn), enn d-i lé *Mhk 12*, d-g sveigar kør (økse) *Skall 3*. — 2) blød, fej, *Orv III 8*, *Bbreiðv 2*. — *Jfr hjarta-, ó-*

1. **deila, f**, strid, skapa d-u, skabe strid, volde møje, *Ht 19*.

2. **deila**, (-da, -dr), 1) dele, adskille, danne grænse, d. í tvau *Heiðr V 10*, d. grund *Vafpr 15*. 16, d. hval þrymseilar *Hausst 5*, d. hofn, dele ejendommen, *Sigs 36*, upers. vikr (acc.) d-ir, vigene deles, adskilles (ved et næs) *Hál 7*. — 2) ved deling at give, uddele (tildele), d. mat *Lok 46*, d. bauga *Rp 23*, (med dat.) d. meidmum *Sigs 46*; d. fyllar (*jfr* fullr og

fyllr) *Hausst 4*, d. e-m af e-u *Brot 4*, drjúgt mun oss d-sk, betydeligt arbejde, megen møje, vil blive os tildelt, *Am 19*: ved deling at få, d. fé iðdur, tage del i sin faders gods, fá en del deraf, *Ski 22*, d. mól e-s, deltage i samtaler med en, *Sigv 3*, 17. — 3) hugir d-dusk, sindet deltes, delte sig (ligesom mellem to yderpunkter), var tvivlrådigt, *Guðr II 6*, men d. hug = vera skapdeildarmaðr, forstå at dele sit sind mellem to yderpunkter, være behersket, *HFj 40*. — 4) dele ɔ: afgøre (en strid eller lign., *jfr Bugge i Tidsskr. f. Philol. VIII 68*), d. vig, fordele kampen, afgøre sejren, *Lok 22*, munúð d-ir, råder, *Óddrgr 24*, þat d-ir máli, afgör sagen, er af hovedbetydning, *Has 65*. — 5) at strides, føre strid, d. sakar *Sigrðr 21*, d. heiptir *Hhund I 45 II 23*, d. orðspeki, rúnar, strides om, hvem der er kløgtigst i ordvisdom, runer, *Vafpr 55, Rp 45*, d. dalk *Korm Lv 58*, d. fjöt *Eg Lv 17*, d. við e-n, strides med en, d-i gröm við þik, gid de vrede guder måtte strides med dig, behandle dig, *Hhund I 44*, baðk flögð d. við þau *Sigv 3*, 4, *jfr Sigrðr 24*. 29, d. orðum *Hhund II 23*, absolut: vit d-dum *Hárð 15*; d. megni, prøve kræfter (med), *Lil 8*, d. afli við e-n *Mhk 13*, *Hsv 7*, men d. kapp (hds kappi) *Nkt 78*, d. um engar sakar *Hsv 135*; i alm. 'at forhandle med en', d. við Svía *Sigv 9*, 2, *jfr Herv III 20* („komme ud af det med hinanden“). — 6) enkelte udtryk: mól d-sk, ord fremføres (egl. 'uddeles'), *Þorm 1*, 15, geð d-isk, lyst gives, er tilstede (til at digte), *Ísldr 2*, minni d-ask til mála, hukommelsen slår til at fortælle, *Steinn 3*, 8; d-disk af aldri sváat, det deltes af alderen således at, det gik til at begynde med således at, *Arn 1*, 1; hugr d-disk svá at húskarlar, sindet skiftede så at huskartene næppe kunde o. s. v., *Orík 1*, 2.

deild, f, deling, adskillelse, særlig strid, stridighed(er), sannar d-ir, strid på virkeligt grundlag (hvor den ene part virkelig har grund til strid), *TorfE 4*, öld býsk við d-um, venter stridigheder og kampe, *GGalt 5*, snarfengr við harðar d-ir, rask under hårde stridigheder, ɔ: kampe, *Þorm 1*, 10; öld fekk ilt ör d-um, folk fik ulykker ud af stridighederne, kampene bragte folk ulykker, *BjH 2*, hvis ikke d. her betyder oprindelig 'deling' (her altså overført: 'man fik ulykke som sin lod').

deili, n. pl, egl. kendemærke, afgørende mærke, bevis, sjá d. e-s *Giz 2*, 2, segja d. á (e-u), fortælle virkeligt om noget, som faktisk, *GSvert 4*, segja d. e-s, fortælle nøje om noget, *Anon (XII) C 9*, víta sǫnn d. á (e-u), vide rigtig besked om noget, *ESk 6*, 38; orða d., ord som kan høres eller afgørende ord, *Nik 1*, 2.

deilir, m, 1) deler, d. bauga, gavmild mand, *Óddrgr 20*, d. gulls *Ht 2*, d. vella *Nkt 78*, d. menja *Merl II 13*, d. hrannar báls, bølgeflammens, guldets, deler, *Katr 8*, d. hellis Gauta (jætternes) hlátrar (s. d.), *EGils 1*,

14, d. dögla *Nj (XII) 1. — 2)* som har den afgørende rådighed over noget, hersker (over), d. sverða, ejeren af sværd, *Akv 36, Oddrgr Pét 33, d. friðar, gud, SnE II 196, d. skapa, d. s., Leið 41, d. skepnu, d. s., Gd 3 35. 63, Mgr 11, d. sólar vangs, d. s., Gml kan 1, 3, d. hlýrna, d. s., Pét 22, d. stjornu Pét 6, d. aldar Katr 17; d. dróttar, fyrste, Þór, d. herja, d. s., Merl II 23; d. styrjar, kriger, Ht 21. 28, Þorm Ól 1, 5. Jfr hróðr-, sig-, sókn-.*

Dellingr, m, 1) egl. 'den lyse, skinnende' (af *dallr), Dags (dagens) fader (personifikation af dagen selv), Vafþr 25. — 2) blandt dværgenavne, Pul IV ii 3, vistnok også Fj 34; Hávm 160: dvergr (gól) fyr D-s durum kunde det ligge nær at opfatte D. som dværg, men D. kan og vistnok bør henføres til den første D. 'foran Delling's dør' må da forklares 'ved solopgang' (jfr Mhøff DA V 274). Udtrykket er mekanisk eftertignet og benyttet i Heidreksgæderne 5 o. s. v., uden at det er tydeligt, hvorvidt forfatteren til disse har forstået det rigtig; i øvrigt mener S. Bugge, at v. l. døgling's her er den rette læsemåde (Norr. sag. 356).

detta, (datt, dottinn), falde, dauði d-r á Lil 82, dómr d-r yfir Pét 33.

deyða, (-dda, -ddr), dræbe, tage af dage, Harð 4, Mey 35.

deyðir, m, dræber, d. naðra, ormenes døvdøder, vinteren, Ív 27.

deyja, (-ða, -ðr), døve, især om våben, d. eggjar, sverð Hávm 148, Sigrdr 27, Rþ 43, Eg Lv 33, Hæng VII 3, Korm Lv 54, d. sefa, sløve sjælen, tanken, Sigrdr 27, d. sakar, sløve følelsen af (den tilføjede) krænkelser, Guðr II 23.

deyja, (dó, dáinn), dø, Guðr I 1, Hamð 10, Yt 14. 22, Eskál Lv 3, Hfr 2, 9, d. frá svinum Am 62, d. hingat, komme herhen ved døden, GSúrs 24; d. ör helju, hvis ordene er rigtige, må de betyde 'ved døden at komme' (der er næppe tale om en anden, ny død hos Hel, som Snorre har forstået ordene), Vafþr 43, regin d. Vafþr 47, lifa ok d. með e-m Þorm 2, 15, Sigr 11, 18, d. áin mær Hárf 1, deyr fé, Hávm 76. 77, Hásk 21, orðstírr deyr, dómr deyr, glemmes, Hávm 76. 77.

digni, m, okse, Pul IV ö 2 (v. l. digi, dirnir), betydning 'den tykke'? jfr no. digen.

digr, adj, tyk, d-rir fingr, tykke, svulne fingre, Rþ 8, d. biþorn (spyd) Eg Lv 18, d. gaddr Þjóða 4, 23, d. mæti, tykke, massive kostbarheder, Hl 4 a, (Óláfr) enn d-ri Sigr 12, 3; 13, 15, Jökull 1. Jfr hals-.

digraldi, m, tyksak, som egennavn (Træls søn), Rþ 12.

digulfarmr, m, 'smæltediglens indhold', guld(ring), Þfagr 12.

diguljökull, m, 'smæltediglens is', sølv(ring), spara litt d-la Hl 28 b.

digull, m, smæltedigel, d-la eldr, guld, d. eldr var sénn i segli Sturl 3, 14, d-la drifhagl, d. s. (guldring), Korm Lv 44.

digulskaff, m, = diguljökull, 'diglens sne', sølv(ring), ESk 11, 8, Sturl 4, 37.

digulsnjár, m, s. s. foregående, Eg Lv 41.

digulsveiti, m, 'diglens svæ, smæltede væske', guld- (eller sølv-)ring, fold d-a, kvinde, Guth kprt.

dikta, (-aða, -aðr), 1) 'digte', d. v. s. ud-pølse, udtænke, e-t klókt mun dróttinn dikta Lil 39, leggja dóm d-andi (velovervejende) á Mv III 30. — 2) sammensætte (digte), Dávið hefr d-at Mv III 19.

diktan, f, digt, Lil 99.

diktr, m, digt, Lil 4. 92.

dimmr, adj, 1) mørk, d-t djúp Merl II 12, d-t regn, formørkende regn, Rst 31, d-ar nær Sól 13. — 2) om farven, ud-seendet, mørkladen, enn d-i dreki Vsp 66. — 3) om lyden, dump, uhyggelig, hul, d-m róstu hljóð (om øksens klæng) Nj 27.

Dinganes, n, i Norge, Gunnl Lv 13.

dini, m, (eller dini?), ild, Pul IV pp 4.

diskr, m, disk, tallerken, Heljar d., Hels tallerken, sult, Sigv St 2.

dik, n, egl. vandrende, kanal, vandgrav, så vand i alm., d. flóði, om en elv, Ótt 3, 6, blær lá á d-i, på søen, Þjóða 3, 33 (kunde også høre til det følgende), d-s dagrennir, som uddeler 'vandets sol', guld, Kolb 1, 3.

diki, n, s. s. foregående, Pul IV u 3, við d., om Tømsen, Lid 4, Sigv 1, 6, (om en elv) 3, 11; d-s bokkar, ál, Korm Lv 59; om helvede, d. djöfla Lil 22.

díli, m, plet, brandplet, brenna e-m illan d-a, overført: tilføje en en slem skade, Þorm 2, 14.

Dímon, f, vistnok den færøske ø (også ved Island findes der D.), Pul IV bbb 6.

Dína, f, den russiske elv Düna, Krm 3. Jfr Dýna.

Diókleziánús, m, den romerske kejser, Heil 26, Mey 40.

Díónísíús, m, helgen, Heil 10.

dis, f, kvindeligt væsen af forskellig art, 1) kvinde i alm., Pul IV yy 3, d-ir dramblátar, dronning Ragnhilds tærner, Harkv 13, d. alþór, om Gudrun. Akv 35, d. ulihuguð Reg 11, d-ir sudrøenar (således må ordet snarest opfattes her) Hhund I 16, d-ir Herjans, Odins kvinder, valkyrjer, Guðr I 19, jfr Korm 29. — 2) søster (slægtning: jfr SnE I 538), d. Loga Yt 10, d. skjöldunga (om Brynhild) Brot 14, (om Sigrun) Hhund II 51, d. lofða Hhund II 46. — 3) overnaturlige væsener, gudinder, blóta d-ir Eg Lv 2 (jfr dísablot), Brunnakrs bekkjar d., den gudinde, som råder over Bröndager, Idun, Haustl 9. — 4) norne, skæbnegudinde (har berøring med valkyrjer, jfr Nipt ok Dis blandt valkyrjenavne, Pul IV h 5), ef duga d-ir (her er iøvrigt d-ir urigtig v. l. for eggjar) Ragn V 9, Ásms II 3, biðja d-ir duga Sigrdr 9, talar d-ir Reg 24, úfar d-ir Gri 53, aflima d-ir e-m, norner, der har skilt sig fra en, Am 28, d-ir hvøttumk at Hamð 28; d-ir várar und hjólum (her menes mulig valkyrjer) Hálf VIII 2, jfr dog det

følgende vers: yðr munu dauðar d-ir; framvisar d-ir *Bjñit* 2, 22 (også her betegnes de som *hjelmbedækkede*); i nogle af disse tilfælde har man villet antage, at d. var lig med fylgja, *følgeånd*, men det er dog vist tvivlsomt, hvorvidt det er tilfældet, snarere kunde betydningen 'gudinde' antages. Fra et kristeligt digt *haves* udtrykket: d-ir dróttins mála (rimeligvis fejl for *mólur*), der minder noget om de hedenske d-ir, *Sól* 25. — 5) i *kenninger* findes d. sikkert i betydningen 'gudinde', imun-d-ir, *valkyrjer*, *Hausil* 17, d. dreyra svells, d. s., *VGI* 10, d. dolgeisu, d. s., *Gráf* 2, d-ir Høgna mans hlýrna, d. s., *Sturl* 4, 25, — i *kvindekenninger*: d. vella *Grettis* 26, d. arms driptar *Mv II* 15, hauks holms funa d. *VGI* 2, d. Fenju fagrmljols *Nj* 24, d. lægis elds *GSúrs* 23, d. Draupnis *Borm* 2, 2, d. Draupnis drógar *Obarr* 1, d. dvergranns (= steins, = steinasorvis) *Játg*. Om dis se i det hele *K-Sjferna* i *Antiqu. tidsskr. f. Sverige XVIII*, 3 s. 25 ff. jfr *Arkiv XX*, 44 ff. Jfr *hirði*-, jö-, öndur-.

djarhöttr, m, (-ar), 'djærvhat', 'dristighedens hat', draga d-t of skör, *tage djærvhedens hat på sit hoved, tage mod til sig*, *Arbj* 3; jfr *hulð* (hulðar höttr).

djarfliga, adv, *dristigt*, *Hym* 23.

djarfligr, adj, *dristig*, d-g dul, *djærv indbilskhed*, *Gd* 77.

djarfmælttr, adj, *dristig i sin tale*, *GGalt* 5.

djarfir, aaj, *djærv, dristig, pröttar d., djærv ved sin energi, Helg Ol*; d-t som adv. *Pjóða* 1, 4. Jfr *egg*-, *folk*-, *gunn*-, *hildar*-, *hjør*-, *hug*-, *konung*-, *mann*-, *megin*-, *ógn*-, *regn*-, *sókn*-, *undra*-, *vápn*-, *víg*-, *þing*-.

djákn, m, *degn*, *Heil* 12.

djúp, n, 1) *dyb*, dimt d., *det mørke dyb*, *Merl II* 12, d. dorgtúns, *havets dyb*, *SnE II* 236, d. niða borgar, *himlens dyb*, sst. — 2) *havet selv*, *Þul IV* u 3, d-s eldr, *guld*, *Borm* 2, 11, d-s valfasti, d. s., *Gils* 1, 16. Jfr *dauða*-, *kafa*-.

djúpfall, n, 'dyb-bølge', (adskilt i verset ved tmesis), d. rastar, *vandets dybe bølgeform*, *Þdr* 10.

djúphugaðr, adj, *dybsindig, klog, om Loke*, *Hausil* 6, om *Tor*, *Anon (X)* *Lv II B* 3.

djúpleikr, m, = *djúp, dyb, afgrund*, søkkvaz i d-k jarðar, *om den faldne engel*, *Lil* 9.

djúpr, adj, *dyb*, d. marr, *det dybe hav (i dværgesproget)*, *Alv* 24, d. ægir *Korm Lv* 42, d. dalr (-ir), *Hárb* 18, *Hfj* 28, d. heimr elds, *det dybe helvede*, *Sigv* 13, 17; d-p skip *Ht* 19, d-ir kjólar *Harkv* 5, hverr rastar d. *Hym* 5, d-ar benjar *Korm Lv* 64, *Gestr* 2, d-p spor vápna *Borm* 2, 24; -- *diupa i liðskjalfar* d-a *Akv* 14 er *forvansket*.

djúpráðr, adj, *som tager dybsindige råd, dybsindig*, d-ð kona *Sigv* 9, 3.

djúpróðull, m, 'dyb-sol', *guld*, *Rdr* 13.

djúpúðigr, adj, *dybsindig*, *Auðr* d-ðga *Hyndl* 28.

djúfull, m, 1) *djævel, fanden*, *hlægja* d-l,

more fanden, Hflekk, d-s prælar, *hedninger*, *Hskv* 2, 8. — 2) i pl., om *djævlens tjæner*, *Gdþ* 12, d-um leiðr, om *korset*, *Leið* 38, d-a rann *Líkn* 22, d-a byggðir *Lil* 63.

djörfung, f, *dristighed*, *Katr* 45.

dóðka, f, et slags fugl, *Þul IV* xx 6.

dóðrkvisa, f, et slags fugl, *Þul IV* xx 1 (næppe to ord).

dofna, (-aða, -aðr), *dovne, slappes, miste kraften*, eitr d-ar *Gd* 61.

Dofrafall, n, *Dovre fjæld (jfr det følgende)*, *Sigv* 13, 13.

Dofrar, f, pl, *egnen syd for Dovrefjæld*, D-a dróttinn, *norsk fyrste*, *Vell* 26.

dofri, m, blandt *jættenavne*, *Þul IV* b 6; *som jætte, beboer af Dofrafall (navnet abstraheret deraf)*, i *Haralds þátrr hárf. i Flat* 1.

dolgr, n, *fjendskab, kamp*, *Þul IV* k 2, d-s sjötul, *som neddysser fjendskab, kværnen Grotte, hvorpå der bl. a. maledes fred*, *Grótt* 16; d-s akarn, *hjørtet*, *Þdr* 10; d-s runnar, *krigere*, *Hókr* 4, d-a Sága, *valkyrje, kamp*, *Vell* 30, d-a Þrúðr, d. s., *Karlevi*; d-a dynr, *kamp, kamptummel*, *Hhund I* 20, d-a fang, *brynje*, *Hfr* 3, 2, eggja d. (hds. dolgr), *kamp*, *Pjsk Lv* 3.

dolgband, n, 'kamp-guddom', snarest *Odin (eller valkyrje)*, se *dökkvalr*.

dolgbrandr, m, 'kamp-flamme', *sværd*, se *dökkvalr*.

dolgeisa, f, 'kamp-flamme', *sværd*, d-u dis, *valkyrje*, *Gráf* 2.

dolgierð, f (adskilt ved tmesis), *fjendtlig skare*, d. kolgu-Svíþjóðar, *jætterne*, *Þdr* 12.

dolglinnr, m, 'kamp-orm', *sværd*, d-s svann, *ravn*, *Ott* 2, 5, beitr d-s, *kriger*, *Pl* 10.

dolgljós, n, 'kamp-lys', *sværd*, skyndir d-ss, *som sætter sværdet i rask bevægelse*, *kriger*, *Pjóða* 3, 3.

dolgminnigr, adj, 'kamp-erindrende', *som ikke glemmer at kæmpe, kampberedt*, *Rst* 29 (v. l. dåð-).

dolgr, m, 1) *fjende, modstander*, *Merl II* 55, d-a mengi *Torfe* 1, d-ar jöturs *Sigv* 11, 7, d-ar grams *Arn* 6, 7, *danskir* d-ar *Jóms* 40, jfr *Arn* 2, 6, *HI* 19 b, *Anon (XII)* B 16, fundr d-a *SnE II* 216, d-a steypir *Mark* 1, 31, d-a fellir *Ht* 30. I *kenninger*: Ála d., *Adils*, *Yt* 22, *Jóta* d. *Yt* 5, *Frísa* d. *Skúli* 1, 2, *Belja* d., *Freyr*, *Hál* 5, *Eistra* d. *Yt* 26, *mellu* d., *Tor*, *Eyv Lv* 8, *vallar* d., *jætte*, *Hausil* 6, d. *vagna grœðis*, d. s., *Anon (X)* II B 3, d. *manna*, d. s., *Hausil* 16, d. *hlenna*, *straffende fyrste*, *Arn* 2, 17, d. *Draupnis niða*, *gavmild mand*, *Arbj* 22. — 2) *om gengangere eller højboer findes* d., *dauðir* d-ar *Hhund II* 51, om *hedninger* *Katr* 28. — 3) *endelig findes* d. blandt *dværgnavne*, *Þul IV* ii 2. Jfr *lim*-, *sak*-, *søku*-.

dolgrögnir, m, 'kamp-Odin' (eller *bevæger*), *kriger*, *Akv* 28, *Anon (XIII)* B 36.

dolgró, f, 'kamp-rå, -stang', *spyd* (v. l. *dolgarar*, *dolgar*), *drúðu* d-ráar *Hák* 2.

dolgskári, m, 'kamp-måge' (egl. *måge-*

unge), ravn, magnandi d-a, kriger, *ESk* 12, 6.

dolgspor, *n*, 'kamp-spor, -mærke', sár, *Hhund II* 42.

dolgstrangr, *adj*, kamp-stærk, *Þjóða* 1, 4.

dolgstríðir, *m*, 'fjende-bekæmper' (af dolgr), stríðbar kriger, *Sturl* 6, 6.

dolgstærandi, *m*, 'kamp-forstærker', kriger, *Þjóða* 3, 10 (v. l. stýrandi).

dolgsvala, *f*, 'kamp-svåle', ravn, barmi d-u, ravnens broder, ravn, *Oddr* 1.

dolgvíðr, *m*, 'kamp-træ', kriger, *Sigrðr* 29.

dolgþorinn, *adj*, kamp-djærv, *Merl* I 47.

Dolgþrasir, *m*, navn på en dværg (egl. kampþvrig), *Vsp* 15.

Dolgþvari, *m*, navn på en dværg (egl. 'kamp-stang') findes *SnE* I 66 på samme sted som *Dolgþrasir* i *Vsp*, og er vel altså kun v. l. til dette.

dolgrór, *f*, 'kampære', sværd, v. l. til *dolgró*, s. d., *Hák* 2.

Dollshellir, *m*, Dolls-hulen på *Dollso* (*Sandø*, *Söndmör*), *Rv* 3.

dorg, *f*, (-ar, pl. -ir), fiskesnøre (på en lang stang, som slæbes med båden, idet denne ros frem, jfr den udførlige beskrivelse i *Lærdómslistafélagsrit III* 195 ff, jfr *Arkiv II* 234 ff), d-ar bønd, fiskesnører, *Gdþ* 53, d-ar vangr, søen, eldreið d-ar vangs, kvinde, *Jóms* 4, dynströnd d-ar, det brusende hav, *ESk* 12, 10.

dorgtún, *n*, 'fiskesnørens tún, mark', søen, djúp d-s *SnE* II 236.

dóli se erkidóli.

Dómaldi, *m*, sagnkonge, *Yt* 5.

dómandi, *m*, dommer, styrer, d-endr *Hsv* 101, réttir d-endr *Dana* þjóðar *Hálf*s *IX* 14.

dómari, *m*, dommer, d. heims, gud, *ESk* 6, 42. Jfr *höfuð*-, *yfir*-.

Dómarr, *m*, sagnkonge, *Yt* 6.

dómpnus, *ɔ*: dominus, d. húða, ironisk kenning for en suder, *Anon* (XIV) 2.

dómr, *m*, egl. 'det fastsatte, bestemte', 1) dom, mening, d. norna, det af nornerne fastsatte liv (livslængde) og livsgrænse, njóta norna d-s, leve livet ud, *Yt* 32 (jfr *K. Gíslason*, *Aarbb* 1881 s. 244 ff), hafa norna dóm, omkomme, *Fáfn* 11, illr er d. norna, ond er skæbnen, *Herv* VII 16; — d. of dauðan hvorn, mening, dom over hver afæð, *Hávnm* 77, mér bar dóm, jeg hørte min dom, *Þorm* 2, 2; d-a dæmisahr, munden, *Þmáhl* 2, d. lðja, jætten *Ídes* meningstikendegivelse, tale, guld, *Þorm* *Ól* 1, 2; d-s *VGl* 5 er uforståeligt. — 2) retslig afgørelse, dom, *ÞSíð* 2, ór d-i *Þmáhl* 16, þinga dóm *Þjóða* 3, 21, d-s innir, retskyndig, *ÞSíð* 2, d-a vegr, dommes pryð, *jomfru Maria*, *Már* 41. — 3) den sidste dom, d. dróttins *Lil* 72, (efsti) d. *Has* 6. 31. 34, *Leid* 38. 45, *Lil* 70, *Anon* (XIII) *B* 4, d. ok dauði *Lil* 76. — 4) domstol, fullir d-ar, fuldtallige domstole, fara í fulla d-a *Sigrðr* 12. — 5) i kenninger for kamp (jfr 2): d-ar brimis (sværdets) *Hhund* II 22, d. darra *Grettis* 12, folkvandrar d. *VGl* 2 (jfr *felli*-*Guðr*), d. Svölnis

(*Odins*) *Rst* 3, *Göndlar* d. *Tindr* 1, 5. — 6) i betegnelser for hedenskab og kristendom, heiðinn d., hedenskab, *Hfr* *Lv* 8, *Sígv* 13, 11; mörk h-s d-s, *Norge*, *Tindr* 1, 7; hedenskabets tid, *Harð* 12; dýrr d., kristendom, fara með enn dýra dóm, forkynde kristendommen, *Þvíðf*: helgir d-ar, relikvier, *Mark* 1, 12, blómi helgra d-a, korset, *Líkn* 32; mulig hører herhen det foran anførte udtryk om *jomfru Maria*. Jfr *bekk*-, *byskups*-, *felli*-, *goð*-, *hjør*-, *hór*-, *jarl*-, *jarla*-, *kenni*-, *konung*-, *kyn*-, *leyndar*-, *lær*-, *mann*-, *megin*-, *mey*-, *regin*-, *spá*-, *svik*-, *vís*-.

dómreynir, *m*, 'dom-prøver', kun i kenningen darra d., 'som prøver, udøver spydenes dom, kamp', kriger, mand, *Nj* 24.

dómsorð, *n*, = dómr, dom, lúka d-i á *Has* 36.

dómspákr, *adj*, domklog, om en retskyndig, *ÞSíð* 2.

dómstóll, *m*, domstol, *Mey* 27.

dómvaldr, *m*, 'dom-herre', gud, *Sól* 29.

Dóri, *m*, navn på en dværg, *Fj* 34, *Pul* IV ii 3 (v. l. duri) *SnE* I 66.

Dóttá, *f*, en dansk høvdings datter (11. årh.), *Grani* 1.

dóttir, *f*, (pl. døtr; dat. sg. døtr se *Skjpspr* 66), datter, *Eg* *Lv* 37, *Áleifs* d. *Sígv* 9, 1 (her dat. døtr), *Þórketils* d. *Jóms* 14; i *Eddad*. står *fadernavnet* som oftest foran, *Nøkkva* d. *Hynðl* 20, *Kiars* d. *Völ* 15, *Hlōðvés* d. *Völ* 10; *lmdar* d., jættekvinde, *Hhund* I 43, ægis d., *bølg*en, *Hhund* I 29, ægis døtr *Sveinn* 1; døtr *Dvalins*, *norner*, *Fáfn* 13; bera d-ur, føde en datter, om solen, *Vafþr* 47, ala d-ur *Reg* 11, *Fáfn* 41; *Korm* *Lv* 46 er d-ur fejl, *vistnok* for *Þróttar*. Jfr *einga*-.

dóttursonr, *m*, dattersøn, *Nkt* 81.

drafli, *m*, ostet mælk (ringeagtet føde), *Grettis* 12.

drafnar *Korm* *Lv* 27 er *vistnok* fejl for *þrafn*, se *þrafn* og *Eg* *Lv* 15 for *dafnar*, se *dafna*.

drafníð, *n*, skammeligt, skident, nid, smædevers, (af *drafi* omtr. = *fejeskarn*, se *Nj* II 448), *Nj* 16.

draga, (dró, dreginn), 1) drage, trække (bevæge fremad ved egen eller anden kraft), d. eik á flot, trække sit skib i søen, *Hfl* 1, d. karfa *Sígv* 3, 2, d. lesta hest á lög *Klæ*, d. þorð af hlunni *Arn* 2, 11, hafrar drógu hafregin *Haustr* 15, d. kjalka *Gri* 49, d. báta *Sturl* 5, 13, d. dag, nótt *Vafþr* 11—14, d. sól *Gri* 37, *Geifun* dró auka *Danmarkar* *Rdr* 13, d. dolgrögni til dauðs *Akv* 28. — 2) trække sværd (især ud af skeden), d. hjaldris ór spónum *GSúrs* 21, d. skiðiearn ór skiðum *Hamð* 15; d. brand of þrömu randa (for at skære dem itu) *Ht* 8, d. sverð of grön *Ragn* VIII 2. — 3) bevæge, dreje, d. dolgs sjötul, dreje kværnen, *Grótt* 16, d. steina *Sól* 58, d. ór at borði, bevæge åren på bådskanten, ro, *Anon* (X) *C* 4, d. svantjadrar, bevæge sine svanevinger, flyve, *Völ* 2. — 4) spænde

(bue), d. alm *Hfl* 14, *Ód* 18, *Þjóða* 3, 14. — 5) d. (steina) á band *Guðr* I 18, d. (hringa) á bast *Völ* 7. — 6) d. segl ofar, *hejse seljene højere*, *Hhund* I 29. — 7) d. hvala upp, *trække hvalerne op* (på fiskesnören), *Hym* 21, 23; d. gadd ór grunni *Pul* III 4. — 8) d. hött of sköf, *sætte hat på hovedet*, *Arbj* 3 (se djarf-höttr). — 9) *overført*, d. land und sik *Eddá* 9, mól d-sk til bóta, *sager afgøres godt*, *Anon* (XII) B 15, Brandr drósk ýta undir, *B. samlede sig mænd*, *Skáldh* 1, d. saman sveitir *Pham* 1, 1, *Anon* (XIII) B 30, d-sk landher saman *Merl* I 31, mæð dragisk þannug, *diget bevæge sig derhen*, *komme dertil*, *ESk* 6, 21, — d. e-n á talar, *Stefnir* 1, d. vél at e-m, *anvende svig imod en*, *Grip* 33, d. grun meðal jofra, *vække mistænksomhed mellem fyrster mod hinanden*, *Ólhv* 2, 4, d. umbróð at himli *Yt* 33, d. urð at e-m, *påføre en døden*, *ÞSkakk* 3, d. órar at e-m, *gøre en gal*, *SnE* II 216, d. skaup at e-m, *gøre en til genstand for spot*, *Gautr* II 23, d. á græði, *kaste noget i søen*, *lægge skjul på noget*, *Sturl* 8, 3. — 10) *upersonligt*, él dregr yfir *Merl* I 34, þoku dregr upp, *tågen stiger op*, *breder sig*, *Þjsk* 3, ský dregr með himni *Darr* 9, (uegenlig) nær dregr beltii at hrygg, *bæltet snøres mere og mere sammen ind til ryggen*, *SnH* 2, 3, slafr dró af Hafri, *H. glemte at snakke*, *Grett* 2, 8, *samt i følgende tilfælde med at*: es dregr at hjaldri, *når kampen nærmer sig*, *Drv* (XI) 10. — 11) *part. pass.* dreginn: d. hlunnr, *rullestok*, *der ved skibenes bevægelse derover er bleven slidt*, *ÞKolb* 3, 1, *Sturl* 3, 12. — 12) *intransitiv betydning*, 'at drage, at bevæge sig', íögr víf d. *Merl* II 76, es at hjorrógi drógum (v. l. drógumk, *vistnok rigtigere*) *Þjsk* 1, 2. *Hyppigere bruges medium i denne betydning*, 'at bevæge sig', skeiðr drógusk at vági *Hókr* 7, d-sk at vígi *Hást* 5, hyski drósk til skógar *Valg* 8, þjóð dregsk hart á heiði *Eviðs* 2, þjóð dregsk á veg *Ingj* 3, d-ask of fjöll ok skóga *Anon* (XIII) B 25.

dragreip, n, *tov til at hejse sejlet* (jfr *Falk*, *Seew.* 62), *Pul* IV 2 10, *Ht* 77.

dragseil v. l. for drógseil, s. d.

Dragvendill (eller -vandill), m, *sværdnavn*, *Eg* Lv 33, *Hæng* VII 3, *Pul* IV 1 1 (her -vandill).

dralla, (-aða, -at), *bevæge sig dinglende, vaklende, om koens hale*, einn eptir d-ar *Heiðr* 27.

dramb, n, *overmod*, *Hálf*s VIII 6.

drambferðugr, adj, *overmodig*, *Gdþ* 38 (ungt ord).

dramblátr, adj, *stolt, om dronningens tærner*, *Harkv* 13.

drasill, m, (således altid i nom., acc., gen. sing., men drösl- i alle de andre former, dat. sing. og hele plur.), *hest*, *Pul* IV rr 3, bógar d-s *Yt* 21; drösla mál-greypa *Akv* 4, dröslum of þrungit *Akv* 32; som egennavn, *Dagr* reið Dröslu *Pul* II 1. — 1 omskrivninger for skib: hranna d.

Pl 12, *ESk* 8, 1, *sunda d.* *Hfr* 3, 5, *skorðu d.* *Refr* 4, 4, *tjalda d.* *Sígv* 13, 2, *vandar* (*mastens*) d. *Þorm* 1, 2, *byrjar d.* *Rdr* 8. *Jfr* fagr-, veg-, Ygg-.

draughús, n, *genfærds hus, gravhøj*, *Hhund* II 51.

1. **draugr**, m, *genfærd, spøgelse, højbo*, *Herv* III 4, 9, *Rv* 3, *fúnir d-ar* *Gdþ* 12; d-a (dróttinn, *rettelse*) *Hárf* 1.

2. **draugr**, m, *træstamme, træ, hyppig i kenninger for mænd*: d. örlygis *Rdr* 8, d. dolga Þrúðar, *valkyrjens, kampens, træ*, *Karlevi*, d. hjarar *Ht* 47, d. brimis *Anon* (XII) C 10, d. flatvallar bauga (*skjoldets*) *Hróm* 2, d. Heðins váða (*rustningens, brynjens*) *Vell* 30. *Jfr* ber-, él-, gervi-, her-, herði-, hiriði-, hregg-, hyr-, jó-, lypti-, óðal-, vætti-, þrym-.

draum-njörun, f, *nat (i dværgenes sprog, egl. drømmenes gudinde)*, *Alv* 30, *Pul* IV mm.

draumr, m, *dröm*, *GSúrs* 3. 18, 28, *VGI* 2, 5, *ESk* 6, 15, *Sól* 83, *sýna í d-i* *Pl* 4, *hvat's d-a* *Eirm* 1, *bar* (*viste sig*) *dóm* í d-a *Þorm* 2, 2, *ballir d-ar* *Bdr* 1, *ganga í d-a*, *vise sig í drømmesyn*, *ESk* 6, 28; *vakna við illan d-m*, *vágne, vækkes (som) af en ond dröm* (*fare pludselig op af søvne*), *Rdr* 3, d-ar ljúga *Steinarr*; *gen. d-s bruges med verb.* vesa, at være som i *drömme* (*som en hypnotiseret*), *være uagtsom*, d-s ætlak þér (o: vesa) *Hyndl* 7, d-s kveðk þér vesa *HHj* 19 (*i yngre sprog bliver dette til drums og skrives undertiden drums, að vera drums um, at være ligegyldig overfor noget*); d-s ívaðendr (*dráms háds.*), *mænd der går som i drömme*, *uagtsomme mænd*, *Merl* I 53.

draumvör, f, *nat* (egl. 'drömme-vár', *som mærker drömme, eller af Vör, gudinde?* jfr *draum-njörun*), *Pul* IV mm.

draumþing, n, 'drömme-ting', *drifa til d-a*, *gå at sove og drömme*, *Hhund* II 50.

1. **Draupnir**, m, *dværge navn*, *Vsp* 15, *Pul* IV ii 3; dróg D-s, *himlen*, *Obarr* 1.

2. **Draupnir**, m, *ringen D.* (egl. 'den dryppende, den, hvoraf der drypper, nemlig andre guldringe', jfr *Ski* 21), *dropi* D-s, *guldring*, *SnE* I 336, *dogg* D-s, d. s., *Refr* 2, 1, *Korm* Lv 22, D-s regn *SnE* I 336, D-s niðr, *D.s afkom* = *ringe*, ofdolgr D-s niðja, *gavmild mand*, *Arbj* 22, D-s *dýrsveiti* *Bjark* 4; D-s *dis*, *kvinde*, *Þorm* 2, 2; D-s *skattr má*, *hvis skatt er rigtigt, betyde 'guld, guldring' (altså egl. 'den afgift, som D. stadig leverer')*, *kaupa* D-s *skatt* *Bbreiðv* 2 *hentyder til Torodds tilnavn* *skattkaupandi*; *mulig er dalsveigir urigtigt for doggsveigir, så at D-is dogg = guld.* *Jfr* heið-, veg-.

drákón, m, *drage*, *Mey* 35.

dráp, n, *drab*, *Sígv* 7, 8, *Kolli* 4, *døma d-i*, *dømme til døden, dræbe*, *Sturl* 5, 17. *Jfr* mann-.

drápa, f, *drape, kunstig indrettet fyrstedigt* (af *dráp*, *digt om kampe, kampbedrifter*), *Hárf* 1, *SnH* 2, 7, *Leið* 44, *Rst* 34, 35, *Lil* 98; d-u lag, *drape-form*, *me-*

S Nordal. Ark. S. 6/18 af 1/16 "Lil" s. 346, u. 7/18 u. 1/16

lodi, *Gunnl Sig 2*, d-u stjóri, *skjald, GSúrs 23*. Jfr *tög-*.

dregg, *f*, *gær*, d. öldra, *ølgær, Eg Lv 35*, d-jar brim, *øl, Vell 1*, brugga dauðans d-jar, *brygge dadens gær (øl), daden, Lil 15*; gall blandat með d-jum, *om den med galde blandede eddike, Lil 58*.

dregill, *m*, *bånd, snor*, (egl. *en snor, som er trukket igennem noget*), leysa hárfór dreglum (*bånd i alm.*), *Mey 31*, d-la *Korm 44* usikkert í sammenhængen; d-la *þella, kvinde, Katr 21*.

dreif, *f*, *spredning*, svifa á d., *spredes, adskilles, Ód 23*.

dreifa, (-ða, -ðr), *sprede, Gd 31*, d. sáði í láð, *udstrø sædekorn, Líkn 5*, d. blóði, *oversprøje, bestænke med blod, Am 19*, d. smyrsl í sör, *smøre salve på sår, Lil 91*, d-sk í flokka, *deles i partier, Lil 72*.

dreki, *m*, 1) *drage, slange* (jfr *drákón*), *Pul IV qq 2*, enn *dimmi d., Nidhug, Vsp 66*, d-arnir risa opt á sporð *Mhkv 5*, d-a bóll, *guld, Esk 6, 41*. — 2) *drageslyngning*, d-ar fagrtr skornir *Esk 11, 10*. — 3) *Vánar d-ar, uvist hvad der menes, Sól 54*. — 4) *drageskib, Pul IV z 4, Valg 10, Þjóða 3, 12, 4, 18, Sigv 10, 8, Gils 1, 15, Sturl 3, 14, Anon (XI) Lv 4*; D. enn langi, *Ormen lange, Rst 23*. Jfr *eitr-, flug-, hvít-, myrk-, skap-*.

1. **drekka**, *f*, *drik, drikkelag*, *drekka d-u, deltage i drikkelag, Sigv 7, 8*, d. *Ægis, drikkelag hos Ægir, Gri 45*, d. *bekkiar, drik, sturk af bækken, Merl I 7*; í *Oddgr 11*: gera d-u er det sandsynligt, at der bør læses gera rekkju; *Hugins d., drikkelag for raven* (gera H. d-u), *ÞSjár 2, 2*; d. *Volsunga, Volsungernes drik, gift, Rdr 18*.

2. **drekka**, (drakk, *drukkinn*), 1) *drikke, absolut, sællifir seggir d. Merl I 52, Rst 13*, d. ör kerum *Gri 7*, d. ör, *tómme (bægret), Eg Lv 36*, d. af (horni) *ÓTr 2*; í *Þkypp har der rimeligvis været et objekt, men verset er nu forvansket*; d. ok *dæma Rþ 32, Sigsk 2*, d. saman *Sól 21*; með *drikken som objekt*, d. *øl Sigv 2, 12, Hávm 81, 83, 137, Lok 45, Alv 33*, d. bjór *Hhund I 17, Krm 25*, d. öldr *Hym 39*, d. mjöð *Ski 16, Þry 25, Hávm 19, Gri 13, Vsp 28*, jfr *Ísldr 1*, d. veigar *Hyndl 50, Hhund II 46*, d. vin *Akv 2, 14*, d. full *Guðr II 21*, d. þríu sóld *mjaðar Þry 24*, d. *drekku Sigv 7, 8*, d. fleira *Hávm 12*, fjöld vas *drukkit Brot 12*, d. blóð *Akv 41*, d. dreyra *Glúmr Lv*, d. Tems at þurru *Merl I 47*, d. eitr *Alpost 4*, — d. brjóst, *patte, Mgr 6*, — d. odd okhreins lögðis (= d. odd ˚: stikil horns, jfr d. horn), *drikke af horn(-ets spidse ende), Yt 16*. — 2) *fejre ved drikkelag*, d. jöl *Harkv 6*, d. erfi *Ghv 8, Jóms 10, Heidr V 3, Bbreidv 1*, d. brullaup *Grip 41; absolut Ht 87*. — 3) *transitivt med prædikatsadjektivum*, d. menn gláða *Ht 86*, d. sik óðan *Akv 40*, jfr *part. drukkinn, beruset, Sigdr 29, Akv 15*. — 4) *med præp. á*, d. á, *drikke en til, Stúfr 1, Korm Lv 58, Pul III 2 b*,

Frþ I 9; — *upersonligt, om bølgenes slåen ind over skibet, mjök drekkur á mik Frþ I 8*. — 5) *overført, d. hlusta munnum, at drikke med ørernes munde, høre, Ísldr 1*.

1. **drekka** v. l. *for drykkja, s. d., mulig fejl for drekkja, GSúrs 36*.

2. **drekka**, (-kða, -kðr), *drukne (trans.)*, d. *Hlødvarðs sonum, lade H.s-sønnerne forlise, HHj 19*, né d-ðu (˚: mér) *Ghv 13*, d. í dauða djúpi *Mey 33*, d-iz fljóð í vatni *Mey 41*, varð *drekðr, druknade, Mv III 10*.

drengila, *adv, modigt, Ód 8*. Jfr *all-, full-, ó-*.

drengiligt, *adj, mandig, GSvert 2*, d-t *gengi, modigt følge, SnE II 228*.

drengjamóðir, *f*, *'helte-moder', moder til hette, tilnavn til Tora, Hyndl 18*.

drengliga, *adv, tappert, modigt, vega d. Þolv 4*.

drengmaðr, *m*, *mand som er drengr, brav, dygtig, mánd, Jóms 39, Hsv 92* (jfr *drengmenni, der kan undertiden være tvivl, hvilket ord der menes, Orv IX 16*).

drengmenni, *n*, s. s. *foregående, Hsv 40, 122, 146*.

1. **drengr**, *m*, *tov (til at binde med), i pl. d-ir, blandt navne på skibsidele, Pul IV z 10*.

2. **drengr**, *m*, (-s, -ir), 1) *ung mand, især rask og håbefuld, svend, mand, (jfr Snorres forklaring: d-ir heita ungir menn búlausir, meðan þeir afla sér fjár eða orðs-tír . . . þeir ok d-ir er þjóna ríkuum mönnum eða bóndum; d-ir heita vaskir menni ok batnandi SnE I 530), Pul IV j 1, Þorm 1, 13, hverr d. Guðr II 35, tváa d-i Am 50, d-s aðal, en helts natur, kenndæmärke, Krm 23, d. (om Arinbjörn) Eg Lv 34, herr d-ja Vell 33, d-ja stjóri Hökr 7, d-ja dróttinn Arn 3, 7, d-ja vinnr Ht 14, Herv II 4, lið d-ja Eg Lv 8, d-ir Korm Lv 39, Svþjúg, d. landreka Esk 6, 47, d-ir Kristis, helgener, Has 37, (brugt om biskop Gudmund som den tapre helt) Gd 37, danskir d-ir Vigf 1, á d-i GSúrs 36; her bruges det i alm. for mænd og i flere af de anførte eksempler kunde ordet opfattes således, fremdeles i engi d. Þviðf.; d. enn fagri Korm Lv 6; skjaldene bruger det undertiden om dem selv (= ek), Þjsk Lv 5, Esk 1, 5, Jóms 4. — 2) *yndling, d. meyjar Krm 20*. — 3) *dreng, Korm Lv 58*. — 4) *som egennavn (for Karls søn) Rþ 24*. Jfr *her-, hraun-, lymsku-, skær-, snildar-, snyrti-*.*

drengskapr, *m*, (*uden pl.*), *bravhed, manddom, Ólvh 2, 12, Heil 20*.

drengspell, *n*, *'mands-fordærv', noget som tilintetgør en brav mands færd, hvad man gør til sin egen skam, þat d. es lengi til minna, den skændige færd vil længe mindes, Þjóða 3, 11*. Jfr *mannsbót*.

drep, *n*, egl. *'noget der dræber', især om koldbrand, grædgi d., grådighedens pest, Lil 78*.

drepa, (drap, drepinn), 1) ramme, røre ved, slá, d. e-n stöngu, slá en med en stang, *Haustl 6*, d. tamsvendi *Ski 26*, d. Hrungrnis bana (med hammeren) *Lok 61*, d. með hamri á e-n Anon (X) *Lv II B 3*, d. kálki við haus *Hym 30*; d. herða klett (hovedet) af halsi *Lok 57*; absolut, d. af móði, slá vefur (med hammeren), om *Tor, Vsp 58*, d. í hel, slá ihjæl, *dræbe, Hárb 27, Am 41*, og d. alene uden tilføjelse, *dræbe*, d-sk höfuðfettum, slá hinanden ihjæl ved (bidster) hovedtøj, (her kunde dog d. også betyde blot 'at slá'), *Yt 11*, d. Þjaza *Hárb 19*; *Hym 36, Þry 31. 32, Am 99*; — d. höfði í gras, stikke hovedet i græsset, mod jorden (som tegn på sorg, om hesten Grane), *Guðr II 5*, d. hendi á kanpa, stryge skægget med hånden, *Hamð 20*, d. niðr skeggi, lude med hovedet, *Mþórð 2*, d. hendi við, slá hánden mod noget, stæde noget fra sig, *Eskál Lv 2*, d. fœti, slá med foden mod noget, stæde mod, snuble, *Reg 24*, d. stáli, stæde til skibstavn, slá den til side, *Hfr Lv 3*, d. menn í hyr, kaste folk ind i ilden, Anon (XIII) *B 29*. — 2) slá noget ned, adelægge noget, d. teiti (dat.) fyr e-m *Jóms 15*, d. glaumi fyr e-m *GSúrs 18*, d. gamni fyr e-m Anon (XII) *C 33*, d. kostum, kosti e-s *Am 73. 100*, d. niðr sóma e-s *Nj 24*. — 3) upersonl., skjýjum es drepit, skyerne er sláet ned, d. v. s. skyerne luder tungt lige ved jorden, eller: skyerne er sat i hæftig bevægelse (af stormen, bevægende storm og uvejr)?, *Frþ I 3*. — 4) om andre forhold, d. slóð til græðis, egl. 'slá vej til søen', flygte ad vejen til søen eller 'gå således af sporene kan følges til søen', *Þjóða 1, 18, Ód 24*, — d. höfði í ætt, stikke hovedet ind i slægten, vise ved sin adfærd, at man hører til sin slægt, *Sturl 4, 1*, — d. sér á e-t, slá sig på noget, udøve noget, *Ggnæv 2*, også uden sér, d. á vett (= vitt), give sig af med trolddom, *Lok 24*, — d. sér und linda, stikke under sit bælte, *Harkv 23*, — regn drepr i gognum, regnen står, trænger igennem (regn Gauts — Háls serki), *Þfagr 5*; — part. drepinn, d. feldr, slídi(?) pels, *Bjhit 2, 11*. Endelig haves et mærkeligt udtryk: d. stall með hjarta som subjekt, men det er vanskeligt at forklare det, også fordi det findes i noget afvigende former: hjarta drap stall, hjæriet tabte alt sit mod, blev modløst, *Arn 5, 7, Þdr 10*, men drepinn i stall (geðsteinn) *Sturl 4, 42*, jfr pros. drap stall ör hjarta (jfr adj. stall-dræpr), jfr staller.

drer, n, stær (på øjet), ýtar, sem bægir d., mænd som plages af stær, *Mhk 17*; jfr *K. Gisl. Eft. skr. II 140—41*.

dress, n, overmod, d-ss skerðir, Kristus, *Pét 33*.

Dretvarpr, m, navn på Odin, *Pul IV jf 2*.

dreyma, (-ða, -ðr), drømme, upersonl., e-n d-ir *Am 10. 14. 20*, mik d-ði illa *Nj 20*, med acc. rei: d. drauma *Bjhit 2, 20*,

slíkt d-ir mik *GSúrs 32*, hvatki es þik d-ir *Am 20*, d. éarn *Guðr II 39*.

dreyþiligr, adj, ludende med hovedet (som tegn på sorg), d-g drúpir sem ólpt á sundi *Hfr Lv 15*.

dreyra, (-ða, -t), bløde (af dreyri), sör d. Ód 16, dolgspor d. *Hhund II 42*, láta undir d. e-m *ESk 6, 17*, léztu d. Búseyru (dat.), du lod det bløde for B., du udgød hendes blod, *Þdís 2*, láta d. ör skýlihoggum *Ragn VIII 1*.

dreyrafullr, adj, 1) fuld af blod, Þmáhl 2, *Þolv 4*. — 2) mæt af blod, *Ragn X 1*.

dreyrblandinn, adj, blodblandet, salr sanda d., havet blandet med blod, *Edd SvðEg 238*.

dreyrfáiðr, adj, blodfarvet, ormr d. *HHj 9*, d-fjóð dorr *Merl II 66*.

dreyrfjár, adj, blodfarvet, blodig, saret, d-ar dróttir *Rdr 3*, d-fá skjöldu *Ht 7*.

dreyri, m, blod (egl. det udstømmende blod, blodström), *Jör 3*, d. manna *Gráf 2*, d-inn Krists af síðusári *Lil 5*, liggja í d-a *Sigv 12, 20*, rauðr d. *Vsp 41*, rjóða í d-a *Eg Lv 3*, drifinn í d-a *Gri 52*, d-a runninn *Guðr I 14*, d-a drykkir *Fáfn 27*, járna d., ved sværd frembragt(?) blodström, *Sól 76*. I kenninger, for digt: *Kvasis d., Kvasis blodström, digterdrikken, digt, Vell 1*; — for elv, vand: d. sals, elv, heimr sals d-a, *dal, GSúrs 36*, jarðar d., elv, vand, *EGils II 9, Gdþ 28*, d. Gangs, jættens (Ymirs) blod, *Þdr 4*, vengis d., *Ott 2, 3*, — for sværd: d-a mærir *Korm Lv 30*, d-a fasti (ild) *Korm Lv 31*, d-a svell (is) *VGl 10*, d-a reyr *Korm Lv 50, Hókr 3*. Jfr sonar-, val-.

dreyrrekinn, adj, blodbestænkt, blodig, d-n dorr *Darr 2*.

dreyrsrerkr, adj, 'i blodig brynje', ur. v. l. *Rst 29*.

dreyrstafir, m, pl, 'blod-stave', blodige runer (tegn), sól sett d-um *Sól 40*.

dreyrugr, adj, (således, aldrig -igr), blodig, blodbestænkt, d-ug hræ *Ragn X 1*, d-gar undir *Sigs 32*, d-gar benjar *Rdr 9*, *Skáldh 3*, d-t nef *Harkv 3*, d-gir serkir *Hást 5*, d-t sax *ESk 10, 1*, d-t sverð *Korm Lv 64*, d. malmr *Gisl 1, 18*, d. mækir *Yt 12* (ved antecipation 'som vil blive blodig'), d-ug vöpn *Yt 5* (ligeledes), d-ug spjör *Hfl 10*, d-ug dorr *Jóms 10*, d. hamarr *Þdr 19*; — d-ug hlúfa *GSúrs 28*, d-gir steinar *Sól 58*, d-ug ský *Darr 9*, d-gar ár *Merl II 22*. Jfr hræ-, val-.

driif, n, snestorm, snebyge, hagl ok d. (på første sted v. l. til dyr) *Lil 10. 93*, örva d., pileygen, *Porm 2, 25*. Jfr hjaldr-, hjalm-, sæ-, ör-, örva-.

drifahregg, n, snestorm, d. folkveggs, kamp, *Sigv 1, 10*.

drifaveðr, n, storm med skumsprøjt, *Frþ I 17. 19, Orv IX 16*.

drifhvítr, adj, hvid som sne, d. dúkr, *Vígl 7*.

drima, f, kamp (mulig opstået af prima, *Falk, Ark V, 266*), *Pul IV k 2*.

dript, f, sne, snebyge, regn, boga d.,

pileregna, Ht 62, darra d., *spydregn*, Nj 21, d. alnar, *ring* (sølvring), Hl 4 b, arms d., d. s., *Mv II 15*; bráa d., tårer, *ESk 11, 3*. Jfr alin-, glád-.

drítmenni, n, skíðen, udygtig, person (jfr *nyisl.* skítmenni, *der dog tager mere sigte på det etiske*), *Hálfs VIII 6*.

drítroði, m, navn på galten (egl. for drítroði?, som vater i skarna), *Dul IV dd*.

Dritvík, f, vig på Snefjældsnaes (Island), D-r mól *Bárd 1*.

1. **drífa**, f, 1) *snebyge, snestorm*, d. gøringna vífs, *heksens uvejr, det af en heks fremkaldte sneuvejr*, *Breidv 6*, sjávar d., *skumsprójt på søen, Djok*. — *Hyp-pig i kenninger, for kamp*: d. Háars *Vell 11, Refr 5, 1*, d. Atals *Gisl 1, 20*, d. Heðins *VGI 11*, d. Sigars *Nj 9*, d. Hlakkar *HolmgB 6*, odda vífs d. *Vell 8*, mistar vífs d. *Sindr 1*, d. þremja svells (sværdets) *Þorm 2, 6*, fleina d. *Sturl 3, 8*, nausta blakks (skibets) hlémána (*skjoldets*) gifrs (øksens) d. *ÞSjár 2, 1*, boga d. *ESk 9, 4*, örva d. *Jóms 20*, randa d. *Rst 17*, — *for ringe, guld*: hauka ness (*armens*) d. *Þmáhl 14*, Kraka d., *Krakes udsæd, guld*, Hlökk Kraka d-u, *kvínde, Grani 1*. — 2) *pil*, *Dul IV o 1*. Jfr flein-, hjalm-, hjor-, hlemmi-, lopt-.

2. **drífa**, (dreif, drifinn), 1) *drive, sætte i bevægelse, upersonligt med dativ*, dorrum dreif *Sigv 1, 9*, þrimu hagli *drif Tindr 1, 3*, hagli strengjar drifr *ESk 12, 4*, blóði dreif *Mark 1, 20*, rauðri mjöll jarna þrimu (d. s.) dreif *Kolli 4*, húm (*søvandet*) dreif *Njáll*, vápnlauðri drifr völlu *Þfagr 5*, lauðri dreif *Arn 2, 10*; auði drifr, *guld uddeles, Ht 42*; *kun ét sted synes d. brugt trans. med dat.*: Yngvi drifr brynju éli *Ht 62*. — 2) *intrans., sættes, være, i (stærk) bevægelse*, dreyri dreif á saumtr *Arn 5, 21*, sveit dreif á brynjur *Krm 6*, regn stáls dreif *ESk 6, 55*, hlífél drífa *Þjóða 3, 1*; hremsur d. *Þjóða 3, 14*; — skip d. hvast *Ht 19*, (skip) drífu *Þloft 2, 5*; — marr dreif á *Jóms 16*, (sær) drifr í svig *londum ESk 12, 10*, alda drifr í augu *Arm 2*. — 3) *bevæge sig (om personer, vistnok i reglen) med raskhed, resolutthed, drifu ungrir tveir Völ 20*, d. til handa *Þstf 1, 1*, d. und randir *Þfisk 3*, d. ör landi *Merl II 28*, d. á hæla *Hhard 11*, d. til hómli *Sturl 3, 4*, d. til reipa *Iv 15*, d. upp á skeiðar *Sigv 2, 7*, d. á vit fanga *Hæng V 4*. — 4) *flygte*, d. fyr e-m *Þdr 12*, d. undan *Þjóða 1, 3*, *Valg 9*, d. á flóttá, *Hskv 2, 5*, d. vargr at vegi *Fj 4*. — 5) *begive sig i alm.*, d. til draumþinga, *gå at sove, Hhund I 50*. — 6) *parf. pass.* drifinn bruges i forsk. forbindelser, *bestænket*, d. döggu *Þdr 5*, *absolut (pisket af regnen) Stefuir 2*; d-in tjöld, *søstænkede, skumbestænkede (skibs)tælte, Harkv 5, Arn 2, 16*; d. blóði *ÞKolb 2, Líkn 30*, d. sveita *Krm 12*; *absolut, sára ör varð d-in Þmáhl 6*; *med i*: d. í dreyra *Gri 52, Hák 15*; — *beklædt med, iført (om kvinder)*, d. hørvi *Gunnl Lv 7*, Gefnar mær, d-in glóðum svana brautar (*om den guldindlagte økse*) *ESk*

11, 5, jfr 9. I forbindelsen drifnar dúfur, *Sturl 3, 13*, betyder d. snarest 'satte i bevægelse', næppe 'skumtoppede'. Jfr blóð-, fagr-, sjá-, úr-.

drífandi, f, navn på solen, 'den raske', (egl. part. præs. til drífa), *Dul IV gg*; ifg. *SnE I 470* også navn på himlen.

drífagali se følgende.

drífhagl, n, 'sne-hagl' (af drífa og hagl; drif: víf), kun i kenningen: digla d., *sølvring, Korm Lv 44*; egl. er vel digla drífa i alm. 'den i diglen smæltede sølvmasse', hagl en del deraf; *iøvrigt rettelser for -gagl*.
dríta, (dreit, dritinn), *udlade sine eks-kremitter, part. dritinn, beskidt, om en deigja, Lok 56*.

drítr, m, skarn, falla í d-t *Rv 30*.

drjóni, m, okse (egl. 'brøler?'), *Dul IV ö 1*.

drjúggenginn, adj, *drøj, lang, at gå igennem*, d. Eiddaskógr *Sigv 3, 14*.

drjúghljóðr, adj, *meget tavs, længe tavs, Greit 2, 4*.

drjúghvast, adv, *meget skarpt, hårdt, Leid 10*.

drjúgligr, adj, *meget stor, stærk*, d. ótti *Ótt 2, 5*, d-ir drekar *Merl II 15*, d-g dýr *Merl II 98*.

drjúgmargr, adj, *overmåde talrig, Leid 36*.

drjúgr, adj, *stor, drøj*, d-t vás, *drøje rejsestrabadser, Þjóða 4, 8* (v. l. drigt, drykt, at opfatte som part. til drýgja, s. d.), d-g furða, *vigtigt varsel, Sigv 12, 15*, þing d-g dýrða, *moder rige på hædersbevisninger, Sigv 11, 16*; d. dýnr malma *Merl I 34*, d. at ljúga, *stærk, dygtig, til at lyve, Þdr 1*, d-g dul, *megen indbildskhed, Korm Lv 43*; d-t mun deilask, *drøje, farlige ting vil blive til del, Am 19*. — d-t som adv., stærkt, ganga d. framm í dul *Hávm 79*; *Sigv 12, 3, Merl II 90, Kolli 4*; — *drjúgan som adv.*, d. s., faga dul d-an *Eg Lv 5, EGils 3, 18*; — *drjúgum som adv., stærkt, i høj grad, fara d., gå stærkt (egl. skrefum), Hym 7*, drukna d. *Lil 54*, óegja d. *Gullásp 2*; *Hl 22 a, Merl I 53, Vörn 16*; d. allr, *omtrent alle, Gd 61*. Jfr frið-, giptu-, lið-.

drjúgskýrligr, adj, *meget forstandig, Völs 1*.

drjúgspakr, adj, *meget klog, Arn 3, 14*.
drjúpa, (draup, dropinn), *dryppe*, af hornum drýpr *Gri 26*, átta (hringar) d. af (?: Draupni) *Skí 21*; d. skrives urigtig for drúpa, s. d., *Mhkv 21, Sól 39*.

drjúpr, adj, *dryppende*, d. salr, *himlen (i dværgenes sprog), Alv 12*.

dropi, m, dråbe, regns d., *regn-dråbe, om tåreregnen, Guðr I 15*; *en sådan betegnelse er dog enestående; man ventede en kenning som dem, der antydes SnE II 500, eller d. tåra eller noget lignende; d-ar ok gneistar Lil 93*. Jfr eit-, hring-, mæl-, sár-, varg-.

Droplaug, f, moder til *Grimr og Helge, Íslidr 6*.

dróg, f, kun i kenningen: *Draupnis d., der må bero på myten om ringen Drøpne*

og betegne Dröpnas afkom eller hvad der drypper af D., ring, dis Draupnis d-ar, kvinde, Obarr 1; d. findes i betydningen 'stræng' (almdróg, ydróg), mulig betyder d. Draupnis den stræng, som antydes i forbindelse med ringe, jfr Snorres gull slungit við þótt Ht 89. Jfr alm-, ý-.

drögseil, f. (v. l. drag-), findes i en forvansket sammenhæng, Arb 19, og er selv lidet forståeligt; betyder det 'et bånd (seil) som er dróg', et slags bånd? dragseil måtte betyde 'et bånd, som trækkes (igennem noget = dregill)'; om ordet hører sammen med heyrnar spanna 'hørelsens spandes, ørernes', l. 4, er meget tvivlsomt; d. heyrnar spanna kunde måske betyde et bind (diadem) omkring hovedet, men man venter ikke nævnelser af et sådant på det anførte sted; da det rigtige bogstavrimord i den følgende linje mangler, bliver det hele så meget mere usikkert og vanskeligt at forklare nærmere. Meningens kunde være: „han (Arinbjörn) ejede en berømmelse som en fyrste“. Sml. heyrn.

drómundur, m. (græsk) krigsskib, gr. δρόμων, Pul IV z 4; Rv 24. 26.

drós, f, kvinde (d-ir heita þær er kyrrlátar eru SnE I 536, i no. „rig, anset kvinde“), Pul III 2 a, IV i, d-ar reiði, kvindes vrede, Guðr II 39; Korm Lv 2, Bjhit 1, 3, ESk 13, 5, svinneyg d. Mhkv 3, lín þats d-ir spunnu Ott 2, 20; d-ir suðrænar, om valkyrjerne, Vøl 1; orð gerik d. til dýrðar, om dronning Astrid, Sigv 9, 3; d. Hrimnis, jættekvinde, Þdr 17; Yggs d., valkyrje, eisa Yggs d-ar, sværd, Ht 50, d. Prós, d. s., Isldr 17. Jfr alm-, val-.

drótna, (-aða, -at), herske, beherske, med dat., Lil 87.

drótning, f, dronning, d. Húnalands Guðr I 6; især om jomfru Maria, hrein d. Kolb 1, 4, d. himins Gd 23, d. himins þegna EGils 1, 10, mín d. Lil 87. 92. Jfr höfuð-, megin-, yfir-.

1. **drótt**, f, 1) krigerskare, især en sådan som slutter sig til og om en hövding, dróttinn, og så mæng i alm. (jfr Snorres bemærkning, drótt — var kolluð — hirðsveitin Hkr I 33), krigerskare, Pul IV j 2, 5, með dreyrfáar d-ir Rdr 3; Gldr 2, Hár 1, Hfr 3, 3, Hókr 7, Hhund I 7, Guðr II 43; d. jarla Arn 5, 13, deilir d-ar, fyrste, Þór, d-ar stjóri Hfr 3, 25. — 2) om en fjendtlig hær, Gráf 2, jfr Rst 18, Sigv 12, 14, d. dal-Gauta Sturl 5, 17. — 3) om en klasse af folk, d. hersa, herser, Þjóð 3, 4, d-ir dverga, dværgene, dværgefolket, Vsp 9, ensk d. Rst 5, jfr 8. — 4) befolkning, mænd, menneskeheden, Pul IV j 5, d. nesja, jætter, Þdr 12, d. eyja Gisl 3, 10, vinr d-ar, afholdt mand, Helg Ól, Oadr 2, Ott 2, 5; d. yfir, hen over menneskeheden, Vafpr 24; d. oll Hhund II 50, dyggvar d-ir, om Gimlé's befolkning, Vsp 64. Jfr fles-, folk-, geir-, heim-, her-, herads-, hjalm-, hjgr-, inn-, rán-, sal-, vig-, víga-, ý-.

2. **Drótt**, f, navn på en dronning, Ásm I, 1.

dróttinholtr, adj, trofast mod sin herre, gumnar d-ir Sigv 11, 1.

dróttinhugr, m, trofast sindelag mod sin herre, halda d-g (adskilt ved thesis) Sigv 12, 18.

dróttinlauss, adj, uden herre, berøvet sin herre (konge), Gautr II 21.

dróttinn, m, 1) herre, hersker, oprl. anførelsen for drótt (s. d.), minn d. Ski 3, Sigv 11, 14, Hfr 3, 4, sinum d-ni, med deres herres blod, Yt 5, einn d. Eyv Lv 10, Sigv 5, 7, skipta d-ni, ombytte herre, Þjóða 3, 11; plur. Sigv 10, 6; med gen. obj. d. Niara Vøl 6. 12 o. s. v., d. Gotna Grip 35, d. Norðmanna Hfr 3, 25, d. Hórða Hfr 2, 4, d. Hjalta Arn 5, 22, d. Jaðarbyggva Arn 3, 3, d. Dofra Vell 26, d. Nóregs Sturl 3, 4, d. drengja Sigv 13, 31, d. gumna Akv 23, d. seggja Brot 6, d. skatna Grip 5, d. virða Hfr 3, 27, d. fira, om en biskop, Gd 57, d. hersa (v. l. til Hórða) Hfr 2, 4, d. þursa Pry 5. 10 o. s. v., markar d. Arb 6, d. hjarls ÞKolb 3, 8, d. foldar, Odin, Haustl 5. — 2) besidder, d. hafra, Tor, Hym 20. 31, d. geirs, Odin, St 22. — 3) om gud, Sigv 13, 11, Sól 23. 25 o. s. v., Merl I 64, Lil 10. 14 o. s. v., minn d., Kolb Lv 8, guð d. Sigv 12, 22, friðr d-s Þorv 1, d. miskunnar Mdr 8, d. alls Hallv 8, d. munka Skapti, d. ýta Has 47, d. visa, kongers konge, EGils 2, 10, d. sólar EGils 3, 15, d. foldar hallar (himlens) Hafg 2, d. sólar fróns Heilv 10, d. dægri stals Gdþ 41, d. dags hallar Líkn 15, d. bjartloga hreggs hróts Has 9, d. himins gotna (englenes) Leio 25. Jfr lánar-.

dróttinræki, f, trofasthed mod sin herre, Sigv 13, 17.

dróttinserðr, adj, som herren (hestens ejer) har drevet utugt med, hann (hestr) es d. SnH 2, 11.

dróttinsvik, n. pl, svig, forræderi mod sin herre, Sigv 2, 13, Bkrepph 2.

dróttinsviki, m, forræder mod sin herre, Þflekk.

dróttinvandr, adj, trofast mod sin herre, Þjóða 3, 10.

dróttláttr, adj, som forstår at vinde folk, om Kostþera, dreyndi d-a Am 10. -láttr föjes ellers til adjektiv-stammer eller substantiver, der betegner en egenskab eller lign., medens en sådan sammensætning som d. er enestående; den betyder vel egl. 'som ter sig (vel) blandt folk'.

dróttmegir, m. pl, menneskenes sønner, mennesker, Vafpr 11. 12; = drótt, hirdmændene, drukku d. Akv 2.

drukna, (-aða, aðr), drukne, Steinn 3. 4, Nkt 4, Fáfn 11, augu d. i tára flóði, øjnene drukner i tårestrommen, Lil 54.

druknan, f, drukning, d. dauða, det at man drukner i (ved) døden, Lil 73.

drukr, m, ravn, Pul IV tt 1 (eller med ú?).

Drumba, f, en af Træls døtre (egl. 'den klodsede'), Rþ 13.

Drumbr, m, en af Træls sønner (egl. 'den klodsede'), Rþ 12.

drúpa, (-ða, -i), 1) lude med hovedet (især som tegn på bekymring eller sorg; modsætning: bera höfuð hæra Sigv 7, 8), hnúpnipur hvarms knáttu d. mér af harmi, míne öjenbryn sænkedu sig på grund af sorg, Eg Lv 13, dýnu Rön d-ir, kvinden viser sin sorg, Hfr Lv 15, herr (v. l. for heimr) d-ir (sörger) at dolga steypi Mark 1, 31; om døde ting, d-ir heimr Mark 1, 31, d-ir Höfði Hallst, d-ði fold Od 25, skereid d-ir of beinum Yt 30, andaðs minjar d-a Mhkv 21. — 2) rage op dog med en vis ludende hældning af hoved eller top, d-ir örn yfir, om örnebilledet over Valkhals dör, Gri 10, vingameiðr (galgen) d-ir Hál 7; jfr d-ir sól Sól 39; — om de til kastning fremhældende 'spya, d-ðu dolgrárar Há 2.

drykkja, f, 1) drikkelag (handlingen at drikke), lagat vas d-u (gen.), der var brygget til drikkelag, Am 76, görva d-u, foranstaltte, forberede drikkelag, Oddgr 29, Ægis d. (v. l. for drekka), drikkelag hos Ægir, Gri 45, d. mikil Frþ II 2. — 2) drik, ødri d., bedre drik, Skí 36, fyr d-u Eg Lv 37, d. dverga, dværgeidrik, skjaldemjoden, GSürs 36, d. fjalla stillis (jættens), d. s., Bragi 2, 3; blanda d-u, ved blanding at lave en drik, Am 85, drýgia d-u, at gøre drikken drøjere (kvantitativt større) ved blanding med noget andet, Am 82. Jfr gaman-, mjöd-, of-, pl-drykkjumól, n. pl, samtale, underholdning ved drikkelag, Harkv 13.

drykkir, m, (-jar og -s), drik, slurk, Þórð 1, til drykkjar, til drik, at drikke, Leið 20, d-s of þurfi Sól 3, hvad d-ja, hvad slags drik, Heiðr 3, mjúkir d-ir Gd 71, eins d-jar gjöld Gri 3, d. mjadar Hávm 105, 140, Lok 6, d. dreyra Fáfn 27, — d. Dvalins, skjaldemjoden, Ormr 1, 1, d. Regins, d. s., Hárf 1, d. Aureks, d. s., Korm Lv 60. Jfr blóð-, píslar-, vín-.

drynhraun, n, 'drønende stenhule', d. drykkjar, drikken drønende hule, kenning for øksehoved, Heið 22 (hovedets knogler — kæber — sammenlignes med lavastene, mellem hvilke der er åben plads, gennemgang for drikken; jfr hele sammenhængen).

drýgia, (-ða, -ðr), 1) egl. gøre noget stort, drøjt, omfangsrigt, (af drjúgr), og så i alm. at udføre noget; d. drykkju, gøre drikken større (kvantitativt) ved at blande andre ingredienser deri, (sarkastisk) Am 82. — 2) udføre (ofte om noget der kræver meget arbejde), d. e-t Lok 25, Am 45, 86, Hást 4, d. dðð Eg Lv 6, GSürs 21, d. þrek (kraftige gærninger) Hárb 48, d. frama, d. s., Ív 2, d. erfiði Hsv 115, 124, d. eggja dolg, kæmpe, Þjsk Lv 3. — 3) udøve (i god betydning), d. örlog, fuldbyrde skæbnen, Völ 1, 3, d. rausn, vise storartet pragt (flothed), Arn 5, 2, d. heiðsæi, udøve gavmildhed, Yt 38, d. hvern kost, udfolde hver god egenskab, Ormr 1,

5. — 4) udøve (noget mindre godt), begá, d. munað, leve i sus og dus, Sól 18, om kødeligt samliv Nj 2, d. ofmetnað, vise hovmod, Sól 15, d. heimsku, udføre tåbeligheder, Harkv 23, d. dufl Grettis 24, d. ótrú, vise mangel på tro, EGils 2, 2, d. bøl, begá synd, ESk 6, 17. — 5) tåle, døje, d. erfiði, om Yggdrasils plager, Gri 35, d. vás, døje rejsebesværligheder, Þjóða 4, 8; d. meinlæti, tugte sit legeme, Hsv 139.

dröfn, f, 1) bølge, en af Ægirs døtre, Pul III 4, IV a 4, d-ar logi, guld, Ormr 1, 5, d-ar eldr, d. s., Katr 40, EGils 1, 9, d-ar dúney(?) Korm Lv 40. — 2) elvenavn, Pul IV v 4, vistnok den norske Drammen.

dröpsull se drasill.

Dröttr, m, en af Træls sønner (egl. 'den lade'), Rþ 12.

Dufgús, m, Istænder i det 13. årh., Ám Arn 5.

dufil, n, dobbel, tærningespil, drýgia d. Grettis 24.

dufla, (-aða, -at), spille med tærninger, Grettis 28.

duga, (-ða, -at), 1) være dygtig, duelig (af dugr), absolut, lið dugðit ESk 6, 53, daufr vejr ok d-ir Hávm 71, sonr d-ir Ht 18, d. vel hug Sigv 11, 3, hjarta d-ir Hl 17 b, Krm 26, hugr d-ir Am 52, ødri d-ir Vafþr 20, 22; med dat. pers. Vafþr 4, d. einungi, ikke due til noget, Hávm 133, hjörr dugðit Korm Lv 54, raun (manna) d-ir, folks erfaring duer, er bevískraftig nok, ESk 6, 10; usikkert: síttar d. (teksten forvansket) Lok 16. — 2) hjælpe, stå bi, absolut, Sigdr 9; d. e-m Hyndl 50; d. dauðum, være godt for den døde, Sigdr 22, d. ferð, hjælpe, frelse, Lil 21, d. dyggum Hsv 113, dagr d-ir e-m Korm Lv 44, Hsv 38, 142, d-ir miðlung þat ESk 13, 3. — 3) sømme sig, være passende, d-ir at mæla satt Hhund 1 46, II 24, d-ir oss íðdur hefna Torfe 1, vel d-ir at telja Þorm 1, 3, oss d-ir Sigv 12, 25, Stúfr 1, 6, d-ir at rjóða Þjóða 4, 3, d-ir at hrósa rausn, ESk 6, 15, d-ir segja Halli 5, d-ir at vátta Ht 27, d-ir hræra hróðr Ht 81, lýð d-ir at hræðask (goð) Há 40 (kan også henføres til næstsidste betydning), dugði halda hug Sigv 12, 18; þat er drengmenni d-ir Hsv 92, 146.

dugall, adj, dygtig, modig, d. döglingr, om Sigurd fafnisbane, Ill 1, 3.

dugan(d)ligr, adj, dygtig, kraftig, Yt 19.

dugga, f, fej person, huglaus d. Korm Lv 54; Þhræð 7, jfr SnE I 532, 77, ^{Kollt. x. sp. 77.}

dugnaðr, m, hjælp, Mv III 26, leita dagráðs til d-ar, vælge dag til hjælp (til at få helbredelse), Hsv 85, hljóta d-ð EGils 2, 13; Hsv 27, 31.

dul, f, (uden pl.), døgen, det at man skjuler for sig selv sine evner, sin svagheit, deraf indbilskehd, hovmod, 1) skjul, hemmelighed, d. slitnar, det bliver åbenbart (forklaret ved laun rofmar), Ht 18, kveða d., sige, at noget er ukendt, Yt 7;

dœlskr af d., *dum på grund af lyst til at skjules, holde sig tilbage (fra omgang med andre) af indesluttethed, Hávm 57*, d-ar mær beror vist på forvanskning *Hárf 1*. — 2) *indbilskhed, selvbedrag*, hæst d. *Blakkr 1*, 2, d. ok vil, *selvbedrag og fromt ønske, Guðr II 39*, vil ok d. *Hfr 3*, 27, *Sól 34*, djarfilig d. *Gd 77*, faga d., *give sig af med selvbedrag, bedrage sig selv, Eg Lv 5, Korm Lv 43*; ganga fram i d., *gå videre i sin indbilskhed, forøge sin i., Hávm 79*.

dularheimr, m, se dvalarheimr.

dulgreyp, adj, *som omfatter indbilskhed, er besjælet af dumt overmod, Sturl 5*, 17.

Dulinn, m, *dværgenavn (egl. 'den skjulte'), Pul IV ii 3*. Jfr *Hervarars.*, beg.

dullauss, adj, *uden skjul, åbenbar, þat vas d-t Þloft 3*, 1.

dulrífr, adj, *rig på indbilskhed, indbilsk, Hjalmþ III 9*.

dulrœkinn, adj, *som lægger vind på indbilskhed, indbilsk, Hfr Lv 22*.

Dulsi, m, (v. l. dusli, dysli), *kun Yt 2*: *Dulsa (dusla) konr, om den sagnhistoriske konge Sveigðir; en person D. er ellers ganske ukendt; navnets form er usikker, (dusli eller dúsli?). Jfr Arkiv XI 6*.

dumba, f, *blandt navne på korn (sæd), Pul IV ddd 2*; jfr (?) no. dumb 'affald af væxter; små stumper af stilke og blade', og dumba 'åvner' (Ross).

dumbr, adj, *stum, Lil 46, Gdþ 39*. — *Som eggenavn på en jætte, Pul IV b 6* (v. l. dumr, skrivefejl).

duna, f, *døn, larm, geira d., kamp, Ht 53*, vigra d-ur, d. s., *Ingj 1*, 3, fleina d., d. s., *Ístadr 13*, randa d. *Ingj 1*, 4.

Duneyrr, m, *hjortenavn, Gri 33, Pul IV cc 2* (eller Dún-?).

dunna, f, *en vis fugl, Pul IV xx 4* (no. „et slags and“, Aasen).

dunsuðr, m, *navn på ilden, Pul IV pp 4*.

dupt, n, *støv, Lil 93*.

Duraprór, m, *hjortenavn, Gri 33, Pul IV cc 2* (her Dyra-).

Durinn, m, *navn på en dværg, Vsp 10* (metrum viser vokalens korthed).

durn, f, *blandt elvenavne (v. l. dyrn), Pul IV v 3*.

Durnir se Durnir.

dusill, m, *blandt ildens navne (vokalens korthed støttes ved metrum), Pul IV pp 4*.

dusli se Dulsi.

dust, n, *støv, støvsky, d. er á jörðu Anon (XIII) B 40*.

1. **dúfa**, f, *due, Pul IV xx 4*, 7, *Skaldþ*, merki d-u *Mey 56*, snjóhvít d. *Gd 13*, d. hreinlifis, *om jomfru Maria, Lil 89*.

2. **dúfa**, f, *bølge, en af Ægirs døtre, Pul III 4*, IV u 4, *ESk 12*, 17, *hørð d. Snæbj 2*, hreggsvöl d. *Arn 5*, 19, *drifnar d-ur (se drifa) Sturl 3*, 13, *kljúfa d-u Arn 2*, 2, *dreki braut d-u Valg 10*, húfr fellr í svig d-u, *stavnen dykker ned i bølgens hulning, HSnorr 2*, 1. Jfr *blá-*

dúfr, m, *blandt dværgenavne, Pul IV ii 3* (jfr *SnE 1 66*).

dúkr, m, 1) *tøj, klæde til at dække halsen, Rp 16*; *dug (til at dække bordet med)*, merkðr d., *dug med indvævede billeder, Rp 31 (bis)*. — 2) *(lomme)tørklæde Vigl 7*, dreyrugr d. *Anon (XIII) B 29*. — d-s *Bil, kvinde, EGils 1*, 11. — 3) *sejl, d-s bøl, vinden, ESk 12*, 14. Jfr *enni-*, *höfuð-*, *hór-*, *kjal-*, *nám-*.

Dún, f, 1) *blandt elvenavne, Pul IV v 2*, (v. l. dyn). — 2) *blandt øers navne (v. l. dyn), Pul III 3* (skr. dvn), IV bbb 4 (skr. dyn).

dúney, f, *kun i gen. dúneyjar, (hds dyn-), men ordet er uforklarligt; kenningen synes at bestå af drafnar d-ar Freyja, så at man ventede, at der i de 2 første ord forelå en kenning for guld, altså måtte et ord for 'gians, flamme, ild' skjules i d., Korm Lv 40. ~~Ellen~~ ~~Fr 262~~*

Dúnheiðr, f, *sagnhistorisk hede, Herv VII 8*.

dúni, m, *blandt navne på ilden, Pul IV pp 4* (skr. dvní).

dúnmeiðr, m, 'dun-træ', *kun i kenningen: d. dœlar seiðs, dœlar seiðr, dalens fisk, slange, dens dúnn, leje, guld, 'guld-træ', mand, Has 44*.

1. **dúnn**, m, *dun, dunsæng, sofa á d-i Grott 5, Aardal-indskr. (Norge), (jfr Ágrip sp. 6), vettir d-s fullir, dunfyldte vanter (tegn på blødagtighed), Harkv 6*, jfr *tilnavnet dúnvottr*; — d. *grávitmis, slangens dun (jfr dei foregående), guld, Bjark 4*.

2. **dúnn**, m, *flok (af mænd), Pul IV j 5* (jfr *SnE 1 532* et antal af 10); *i prosa også brugt om en flok dyr f. eks. får (saudadúnn)*.

dúri v. l. til Dóri, s. d.

durnir, m, 1) *dværgenavn (vistnok af dúrr, søvn), d-s niðjar, dværge, deres salr, sten, Yt 2*, jfr *Pul IV ii 3*. Jfr *B. Sjöros Stud. i nord. fil. III 2*. — 2) *blandt jætte-navne, Pul IV f 3*.

dús, n, *vindstille og trykkende luft (jfr „opholdsvejre efter storm eller uvejre“ Aasen), opt kømr œðiregn ór d-i, ofte kommer styrtregn efter stille (ordsprog), Pmáhl 14*.

dúsa, (-aða, -at), *sidde stille og behageligt, nyde livet, d-ið ér Rv 10*, hvi samir hitt at d. *Eldf 1*; *denne betydning foreligger vist også Oddrgr 17: jörð d-aði ok upphiminn, alt var roligt og stille på jorden og i luften; denne tilstand svarer godt til det foregående; andre opfatter d. her i betydningen 'at larme, drøne'. Jfr Bugges Edda s. 428*.

dvala, (-aða, -at), *forstinke, forhale, opsætte (egl. 'bevirkte døvl), d. hjörþing, opsætte kamp, Hhund I 50*, skala d. loí, *fremdeles skal jeg digte rask, Ht 68*.

dvalarheimr, m, 'opholds-verden', *verden, hvor man har (et midlertidigt) ophold, jorden, Sól 35* (v. l. ur. dular-).

Dvalarr, m, *blandt hjortenavne, Pul IV cc 2*; jfr 2. *Dvalinn*.

1. *Dvalinn, m, 1) dværg (vel egl. 'som ligger i dvalde'), Vsp 11, Pul II 1, IV ii 2, Herv III 4, D. dvergmur fyrir Hávm 143, D-s lið, Dvalins flok, Vsp 14, D-s doetr, nogle af nornerne, Fáfn 13, D-s leika, dværgenes navn på solen, Alv 16, Pul IV gg; D-s drykk, skjaldemjöden, digt, Ormr 1, 1, D-s full, d. s., Hafg 1, D-s veigar, d. s., Íslár 1; D-s greip, Dvalins hánd, usikkert, jfr sammenhøngen, Hárf 1; hanga D., usikkert, 'de hængtes dværg', efterklassisk kenning for Odin(?), biðkvæn hanga D-s, Hel(?), ÞSÍð 2. — 2) et andet væsen eller en anden person er D. Pul II 1. — Jfr Vig-.*

2. *Dvalinn, m, hjortenavn, Gri 33, vistnok identisk med Dvalarr.*

dvelja, (dvalða, dvaliðr), opholde, forsinke (af dvöl) d. e-n, forsinke en, Hávm 59, Hárb 51, Sigv 13, 14; d. e-n til aldr-laga, opholde en til døden, så at døden overrasker en, FHj 30, d. e-n eptir, holde en tilbage, Pl 17, d. farar, forhindre i at rejse, Gunnl Lv 10, d. for, sarkastisk om de dræbte, Eg Lv 5, d. røð, opsætte en handling, Am 65, d. skilning, hindre, Lil 98, d. ofanreið, opsætte sit ridt ned (til kysten), Anon (XII) B 1, d. sókn, opsætte, γ : ikke ville indlade sig på kamp, Þfagr 9, d. drengi, forsinke mændene, Mberf 4; d. at ganga Ólhelg 2; upers. dvalði daprt skilða ferð Valg 9; medium, opholde sig, d-jask í jungfrú iðrum, om Kristus, Lil 31.

1. *dvergr, m, (dat. dvergi Yt 2, ellers altid dverg), dværg, om deres tilblivelse og forskellige skarer se Vsp 9—16, som smede Hynál 7, og jfr Alv, i det hele, hvor ord af deres sprog anføres; de opregnes Pul IV ii; d-ar fyr steindurum Vsp 48, jfr Yt 2, telja rúnar d-um fyrir Hávm 143, Þjóðrerir d. (gól fyr Dellings durum) Hávm 160, d. dagadr uppi Alv 35; — drykkja d-a, skjaldemjöden, (se Skáldsk. mál 1. kap.), digt, GStárs 36, bergs geymiló d-a, d. s., Vell 2; skip d-a, d. s., Anon (X) III A 1, jfr SnE I 252 o. s. v.; himlen kaldes 'dværgenes byrde, möje', SnE I 315 (jfr de enkelte dværgenavne).*

2. *dvergr, m, om noget af kvindens dragt, som fandtes på skuldrene, d-ar á oxlum Rþ 16.*

dvergrann, n, 'dværgehus', sten, d-s dís, kvinde, (idet 'sten' her er ensbetydende med steinasörvi), Játg.

dvergregn, n, 'dværgeregn, dværge-væske', skjaldemjöden, magna dimt d., lægge et dunkelt digt (dunkelt på grund af skjaldesproget), Rst 31.

dvina, (-aða, -at), holde, høre op, blive til intet, hugrekki skalat d. Anon (X) III B 4, heit d-uðu Arn 6, 8, friðr nam d. St. Sigv.

1. *dvöl, f, ophold, sømð til allra d-a, hædersbevisninger under ethvert ophold, Ht 90, firrask d. Ht 20. Jfr líf-.*

2. *dvöl, n, pl, opsættelse, urðu d. dægna, der skeie tidsopsættelse, livet forlængedes, Am 104.*

Dyflinn, f, Dublin, til D-ar Arn 5, 23, i D-i Mberf 6.

*dyggð, f, bravhed, pålidelighed, dyd, d-ar fúss, om Olaf Tryggvason, Rst 31, sjau d-ir, om den helligånds egenskaber, Gd 32, d-a hreinir steinar, stene, rene med hensyn til egenskaber, stene med rene egenskaber (jfr sammenhøngen), Gd 71; byggðin allra d-a, jomfru María, Lil 86, bruges især om 'dyd', i kristelig forstand, jfr de følgende sammensætninger. Jfr ó-
dyggða-gæddr, adj, udstyret med dyder, Mey 7.*

dyggða-maðr, m, from mand, om Gudmund d. gode, Gd 63, EGils 2, 1.

dyggðar-kæra, f, dydig, from, kvinde, Mey 47.

dyggðar-maðr, m, i pl. brave, trofaste, mænd, Sturl 3, 13.

dyggðar-mær, f, dydig, from, mø, Mey 40.

dyggðar-prestr, m, dydig, from, præst, om Gudmund d. gode EGils 1, 6.

dyggðar-verk, n, from handling, Gd 75.
dyggðugr, adj, dydig, from, Lil 89, Gd 15. 21.

dyggleikr, m, troskab, pålidelighed, efna boð með d-k, overholde bud med troskab, Lil 14.

dyggligr, adj, trofast, pålidelig, d-ast (ved retfælse) hjarta Ragn IV 2.

dyggr, adj, egl. 'som duer', 1) tro, pålidelig, brav, d-vir menn Líkn 28, dygg ferð Arn 3, 3, d. herr Mark 3, 1, d. dýrðar váttr ESk 6, 62, d. þengill Steinn 3, 16, d-vir hirðmenn Hhard 15, d. ulfa fyllir Nj 10, d. es Þjisk Lv 3, Hávm 1, d. e-m Anon (X) III B 15, gott er d-um at duga Hsv 113, d-var dróttir, brave, skyldfri, mennesker, Vsp 64; om gud Gd 1; om genstande o. s. v. dygg fylgja hrafn, en ravns gode, heldbringende, følge, Reg 20, dygg lör með e-m, pålideligt følge, Þloft 3, 1; d. húsbúnaðr, udmærket, solidt, udstyr af et hus, Sigv 3, 16; d. hugr, pålideligt, godt, mod, Arn 5, 6; d-t hjarta se dyggliggr; dygg dýrð, udmærket herlighed, Pl 37. Jfr al-, fá-, fjöl-, hug-, hvar-, meðal-, ó-, sann-.

dyggva, adv, udmærket, d. vel Pl 4.

Dyggvi, m, sagnkonge, Yt 7.

dylgia, f, fjendskab, kamp (af dolg), skæðar d-ur, farligt fjendskab, Þjóða 1, 20, of d-ur, under kampe, BjH 8; d-u reyrr, kamp-rørstængel, sværd, Ód 18.

dylgiasamr, adj, fuld af stridigheder, kampe, forbundet med ufred, þótt væri d-t (at fylgja drengi), uagtet det var forbundet med megen ufred og kamp, Þorm 1, 13.

dylja, (dulða, duliðr), lægge skjul på, γ : nægte, med gen., minst d-jum þess HolmgB 6, dulði þess vætki, sagde det åbenlyst, Am 10, d. má þess Mhkv 1, hvat of dylði þess Hfr 2, 2, d. saðrar smilli, fornægte sandt mod, nægte at en har besiddet sandt mod, Sigv 12, 17, d. þøls SkrautO 2; absolut, TorfE 3, Sól 23; part. pass. om den, for hvem noget skjules,

duldr e-s *Anon* (XII) C 39, *Leið* 12, *Lil* 39; *absolut*, *duliðr* est o. s. v., *noget er skjult for dig, du tager fejl*, *Hfj* 19, *Hyndl* 7; *med acc.* (pers.), *skjule noget for en*, *Am* 80 (91), *Gri* 50, d-umk þat eigi = dyl mér eigi þat, *jeg skjuler det ikke for mig*, *Am* 14; *dyljendr*, *skjulere*, *skjuler deres virkelige tanker, underfundige, falske mænd*, (om *Atles udsendinge*) *Akv* 2. — *Medium*: d-ask, *skjule sig*, þars *dyljumk Anon* (XIII) B 38, d-sk fyr e-m *Hhund* II 13, *Lil* 15, *margr heliur dulizk Gret* 2, 8, d-sk við sik, *skjule sig for sig selv*, *bedrage sig selv*, *Merl* I 53.

1. *Dyn*, f, (-jar?), *Dönnœn ved Helgeland*, *Þul* IV bbb 4.

2. *Dyn*, f, *elvenavn* ('den dönnende'), *Þul* IV v 2, *jfr* *Dún* 2.

dynbára, f, *dönnende bølge*, d. *sára*, *brusende blodbølge*, *blod*, *ÞTref* 3.

dynbeidir, m, '*dön-kræver*', *stafns Hrafn* (*skibenes*) *flatabkar* (*skjoldets*) *dyn*-(*kamp*) b., *kriger*, *Edd* 2.

dynblakkr, m, '*dön-hes*', *stáls* d., *stavens larmende hest*, *skib*, *Ht* 31.

dynbrími, m, '*dönnende, knitrende, ild*', d. *hræs*, *sværd*, *Ht* 50.

dynbrókr, *fejl for dynhrókr*, s. d.

dynbrunnr, m, '*dönnende, brusende, kilde*', d. *hræs*, *brusende ligström*, *blod*, *Ht* 32.

dyndill, m, (*fære*) *hale*, i *en gæde*, *dúði* d-*l* *Heið* 36, *hvor det betyder hestens avlelem*.

dyndr, *har form af part. pass.*, *men er dannet af dun-* i *dunhendr*, *om et versemål, hvor linjens sidste ord gentages i begyndelsen af den næste*, *dynd mærð*, *digi i et sådant versemål*, *EGils* 2, 17.

dyney se *dúney*.

dynfara, f, '*som farer med susen*', *Þul* IV o i.

dynfari, m, '*dönfarer*', *som farer susende om*, *alvernes navn på vinden*, *Alv* 20, *Þul* IV oo 2.

dynflóki, v. l. *for dynbrókr*, s. d., *jfr* *dynhrókr*.

dynfúss, *adj*, '*dön-begærlig*', *dreyra svells* (*sværdets*) *ðisar* (*valkyrjens*) d., *kampbegærlig*, *VGl* 10; *jfr* *K. Gislason*, *Aarbb.* 1879 s. 190 f.

1. *dyngja*, f, *kvindestue*, *husfruens og hendes tærners arbejdsstue*-(*hus*), *ofte særskilt hus*, *vorm* d. *Harkv* 6, *fœra konum dagverð* til d-u *Frþ* I 11.

2. *Dyngja*, f, *navn på en højde*(?), *Herv* VII 9.

dynheimar, m. pl, '*brusets verden*', *vindens verden*, *luften*, *Sól* 39.

dynhrókr, m, *rettelse for dynbrókr* (v. l. *dynflóki*, *dynkrókr*), '*dön-råge*', *sóknar dynr*, *kampdön*, *kamplarm*, *dens råge*, *ravn Sturl* 5, 9.

dynja, (*dunða*, *dunit*), 1) *dönne*, *dundre*, (*isøer om lyd*, *der er eller ligner genlyd*), *foldvegr dunði* *Bdr* 3, *mána vegr dunði* *Hausl* 19, *boer dunði*, *det gav genlyd i gården*, *Brot* 10. — 2) *suse*, *om vinger*, *ljarhamr dunði* *Þry* 5, 8, d. *hana fjarar*

Bjark 1. — 3) *knitre*, *om ilden*, d-*jandi bani* *Hóalfs* *Yt* 6. — 4) *bruse*, *om elve*, d-*jandi* *ár* *Merl* II 82. — 5) *falde*, *strömme hørlig*, *bevæge sig stærkt*, (*med overdriivelse i udtrykket*), *om tårerne*: *Mfl* (XII) 1, *om blodets strøm ud af sårene*: *dunði dög* *benja* *Gestr* 2, *Kof* *Lv* 64, *eggja* *spor* *dunðu* *Nj* (XII) 3; — *om våben*: *dunði broddr* *á brynju* *Þham* 1, 3, *blóðiss* d-r *á brynjum* *Liðs* 5, *dorr* *dunðu* *á brynjur* *Hl* 38 a, d. i *hausum* *Hl* 16 b, — *om skibe*, *der sættes i søen*, *fare rask med susen*, *láta snekkjur* d. *á brim* *ÞKolb* 3, 2, *láta branda* *elg* d. *á bylgjur* *Rv* 2, *láta skip* d. til *Fljóta* *Hallv* 3; — *om personer*, *der farer rask frem*: d. i *boð* *Sigv* 12, 10, *jarlar* *dunðu* (v. l. *dyndu* ur.) *undan* (o: *flygtede*) *Arn* 6, 11; — *om den raske fremførelse (eller digtning) af et kvad*: *láta dröpu* d. *framm* *Hárf* 1.

dynkrókr, ur. v. l. *for dynbrókr*, o: *dynhrókr*, s. d.

dynmarr, m, '*dönnende hest*', d. *láðs* = *dynláðs marr*, *dönlandets*, *havets*, *hest*, *skib*, *Hárekr* 1.

dyn-Njörðr, m, '*dön-Njord*', *kun i kenningen*: *fjarðar huna* *döms* *lima* d., *kriger*, *mand*, *VGl* 5; *nogle enkeltheder i denne kenning er dunkle* (og *måske forvanskede*); *de 4 første ord skulde synes at udgøre en kenning for skjold et. kamp*; *fjarðar hunn* = *skib*; *hvis* *linar* *skulde betyde* '*blade*' (*hvad det dog næppe kan*), *vilde* '*skibets blad*' *være* '*skjold*', og '*skjoldets dom*', *kamp*; *eller er* *limir* *fjarðar huna* = *brandar*, og *dette igen* = *brandar*, *sværd?*; *döms* *er* *vanskeligst*.

dynr, m, (pl. -ir), i *den 2. grt. afhdl.* *anføres*, *hvad d. bruges om* (*Isl. grt. litt.* 50, 56, *SnE* II 46), *hvor dog udtrykket vistnok er noget unøjagtigt*, *dön* (*jfr* *verb. dynja*), *dundren*, d. *es* *of* *dal* *Svarfaðar* *Svarfd* 11, d. i *garði* *Akv* 32, d. *kattar*, *lyden af kattens fjed*, *SnE* II 432; — *hyppig i kenninger for kamp*: *dolga* d. *Hhund* I 20, d. *Gunnar* *Hfr* *Lv* 13, d. *Sköglar* *Gldr* 5, *malmskúrar* d. *Ht* 39, *sverða* d. *EValg*, *Krm* 23, d. *geira* *ÞHfalt* 1, *Bbreiðv* 6, *Krm* 18, d. *darra* *Jóms* 39, d. *vigra* *Drv* (XI) 3, d. *fleina* *Korm* 1, 2, d. *malm* *Steinn* 3, 9, d. *malma* *Merl* I 34, *brynju* d., *Anon* (XIII) B 10, d. *hlifar* *hardgleipnis* *borðs* (*skjoldets*) *Þdr* 11, d. *skjalda* *ESkúl* 6, 14, d. *ritar* *Hl* 20 a, d. *hjalma* *Drv* (XI) 3, *Skúli* 1, 2, *Þorv. tref.* — *Blandt* *navne for kamp*, *Þul* IV k 2, *men* *her* *kun* *i* *to* *hdskr.* — i *dyn* *Gunnl* *Lv* 13 *beror vist på forvanskning* (*for* i *styr* *eller* *lign.*). *Jfr* *hjør*-, *malm*-, *sværd*-.

dynskot, n, *dönskud*, *skud*, *der* *kun* *frembringer* *dön*, *de* *første* *skud* *ved* *to* *fjendtlige* *hæres* *møde*, (*jfr* i *fyrstu*, *er* *liðit* *er* *fylkt*, *mun* *ek* . . . *skjóta* *dynskot* *i* *flokk* *yðvarn*, *en* *upp* *frá* *því* *er* *blóð* *kemr* *á* *jörð* o. s. v. *Flat* II 330), *jofrar* *kvöddusk* *d-um* *Gldr* 4.

dynskúr, f, '*dön-regnbyge*', *malma* d.,

skudvåbneses bragende byge, kamp, Anon (X) III B 4.

dynströnd, *f*, 'dönnende strand, γ : land', d. dorgar, fiskesnörens brusende land, søen, ESKül 12, 10.

dynsveigir, *m*, 'dön-bevæger', darra d., som sætter spydenes dön, γ : kampen, i bevægelse, Sturl 5, 13; uagtet sveigir og verb. sveigia passer mindre godt til dynr darra, må det hele dog vistnok opfattes som her gjort; næppe dyn- = dönnende.

dynsædingr, *m*, 'dön-måge' (jfr sædingr), Heita dýr-/skib-)blik (skjoldets) dyn-(kamp-)måge, ravn, Hfr 3, 20.

dynviðr, *m*, 'dön-træ', malma dyn-(kamp) viðr, kriger, Þskakk 2, ófs (sværdets) d., d. s., Sturl 6, 11.

Dyraprór v. l. til Duraprór, s. d.

Dyrholmar, *m. pl*, Portland (syd-Island), Grettis 48.

dynr se durn.

dyrr, *n. pl.* (eller *f?* könnet kan ikke ses på noget af de anførte steder), dör, dörråbning, (men også medindbefattet hvad der lukker for denne), norðr horfa d. Vsp 38, suðr horðu d. Rþ 26, fyr vestan d. Gri 10, fyr austan d. Bdr 4, fyr durum Háv m 70, 160, Gri 22, ör d-um Gri 23, fyr d. Akv 41, Anon (XIII) B 10, 500 dura Gri 23, dauðra d-a, i indgangen til de døde, Gróg 1, innleið dyra (γ : dura) Guðr II 22 (vejen ind igennem døren, eller den vej som døren danner ind i huset), jfr dýr. Jfr dauða-, hlið-, hús-, naust-, stein-, vestr-.

dys, *f*, (-jar; -jar), dysse, gravhøj, Hárð 45, Herv III 12. Jfr kumbli-.

dysli se dulsli.

dý, *n*, vandsamling, vand, dýja (ved rettelse) dagr, guld, dýja dagryrir, gavmild mand, Ragn IV 3; dý (også ved rettelse): dýblakkr, vand-hest, skib, GSúrs 16.

dýja, (dúða, dúðr), ryste (trans.), bevæge, d. skör, ryste sit hår, hoved, Þry 1, især om våben, og da spyd (ryste, kaste), d. frökkur Rþ 35, d. skapt Rþ 37, d. dorr Þfisk 1, Anon (XIII) B 10, d. ísarn (her v. l. til glumðu) Harkv 8, dorr dúðusk ESK 9, 3; om sejlstangen, ekin ró dúðisk ÞjóðA 1, 2; — d. dyndil, ryste sit avletem (se dyndill), Heid 36; — d. hattar hallland, ryste sit hoved, om den af frygt flygtende Tord, Bjhit 7.

1. **Dýna**, *f*, elven Düna i Rusland, Þul IV v 2. — D-u otr, skib, Leid 12 (se Hjelmquist, Studier i nord. fül. IV, 6).

2. **dýna**, *f*, dyne (dunfyldt pude; af dúnn), d-ur lögu GSúrs 23, á d-u (acc.) Bjhit 2, 2, byggva d-u með e-rri, sove hos en, ÞKlypp. — I omskrivninger, for guld, orms d. Hjalmp II 5, fáfnis d. Helr 10 (v. l.), þvengláðs (for láðþvengs) d. Nj 21; — d-u Rön, pudens Ran, kvinde (jfr beðjar Nanna), Hfr Ly 15.

1. **dýr**, *n*, dyr, á d. sea, se på dyrene (i skoven), Vøl 20, hermed menes vist hjorte, ligesom Hhund II 38 (A. Kock

antager, Arkiv XXVII, 107 f., at dýr her bet. 'kostbarheder'), ótt d., rasende dyr, om uroksen, Eg Lv 3, fræknit d., om løven Pl 53, fróns d., sst, 22 er mulig fejl for fræknit, om ræven (spec. isl. udtryk) Grettis 53, hqs (rettelse for hvöss) d., ulve, Guðr II 2; innleið d-a Guðr II 22 er vist at opfatte som innleið dyra (γ : dura); nær Sigurd siger: gøfugt d. heitik, mener han vist intet andet med det forblommende udtryk end 'menneske' (som den ædlest skabning); — hyppigt i kenninger, for skib: Atals d. Gráf 12, Þvinnils d. Steinunn 1, ægis d. Bjhit 2, 23, grøðis d. ESK 10, 2, varrláðs d. (ved rettelse for fyrðar) ÞKolb 3, 10, sunds d. Hallv 1, d. unnar Katr 50, unna d. Ht 78, d. Strandar (elvenavn) „Danir“, d. veðrs Anon (XII) Lv 5, d. vandar (mastens) Vell 20; — d. fiska fœra = d. tauma (tøj lens), hest, Rv 35; — d-s horn, dyrs-horn, om gallionsfiguren på skibet Visund (Bisonoksen), Sigv 12, 3; — dyra HolmgB 1 vistnok fejl (for reyr?). Jfr blá-, brim-, gin-, gjalfr-, glæsi-, há-, hlunn-, hóg-, hþ-, lag-, láð-, lög-, ramm-, sæ-, søðul-, unn-, val-, æsi-.

2. **dýr**, *n*(?), blandt navne på arm (en af armens dele), Þul IV öö (skr. dýr i 748).

dýrblik, *n*, 'dyr-glans', Heita d., Heites (søkongens) dyr, skib, dettes blik, hvad der stråler på skibet, skjold (jfr dynsædingr), Hfr 3, 20.

dýrd, *f*, herlighed, berømmelse, (vokalen kan forkortes), ord til d-ar drós (dativ), ord til kvindens berømmelse, Sigv 9, 3, hrœra d. e-s ESK 6, 21, ryðja til d-ar dróttins, bane vejen for kongens ry, Sigv 11, 8, d. vinsk Sigv 1, 4, ráða d. til dauða, besidde ry til sin død, Arn 6, 18, ágæt d. grams ESK 6, 11, 39, merki d-ar Rst 29, d. fremr konung ESK 6, 45, yppa d. grams Arn 5, 18, hvatr á d-ir, rask til (at udføre) berømmelige gerninger, Stefnr 2, þjóðir reiða (udbreder) d. Sturl 3, 20, segja d. (konungs) Ht 85; þing d-a drjúg, møder rige på (udviste) hædersbevisninger, Sigv 11, 16; d., om pævedømmets herlighed, Mark 1, 10; — om guds herlighed, buðlungr d-ar Leid 22, dróttinn d-ar ESK 6, 6, Gd 1, dróttinn d-ar dróttar Has 36, d. engla Lül 22, d. himins Eil kúl 1, 4, d. himna Lül 34; om guds (Kristus') herlige gerninger, jærtegn, sú d. Leid 22, hátt gengr d., sst 28, venjask á d-ir sst. 7; — med substantiver og adjektiver (jfr alle de følgende sammensætninger; det er ikke helt sikkert, hvor der skal skrives ét eller to ord), d-ar stóll (om guds trone) ESK 6, 5, d-ar vinr, herlig ven, ESK 6, 64, d-ar váttr, herligt vidne, ESK 6, 62, d-ar faðir, herlig fader, Sigv 13, 31; d-ar fúss, (om Olaf Tryggvason) villig til herlige handlinger (jærtegn), Rst 31, d-ar mildr Leid 14, d-ar gjarn, om Kristus, Has 34. Jfr himna-, mann-.

dýrdar-dómsvörðr, *m*, herlig domsvogter, herlig dommer, gud, Mv II 1.

dýrðar-fullr, *adj*, *fuld af herlighed, herlig, om et jærtegn* Gd 19.

dýrðar-hress, *adj*, *rask ved eller i sin herlighed, om Kristus, EGíls 2, 9.*

dýrðar-kvendi, *n*, *kollektivt, herlige kvinder (helgeninder)*, Mey 29.

dýrðar-maðr, *m*, *herlig mand, mest om helgener, Leið 24, Heil 11, Gd 13, d-menn, om de hellige 3 konger, Lil 36.*

dýrðar-seggr, *m*, *herlig mand, Mark 1, 7 (v. l. dýrr seggr).*

dýrðar-skript, *f*, *herligt maleri, billedlig fremstilling, d. í segli Sturl 3, 14.*

dýrðar-snjallr, *adj*, *herlig veltalende, EGíls 2, 5.*

dýrðar-verk, *n*, *herlig gerning, Gd? 41, Gd 75.*

dýrðar-vist, *f*, *herligt ophold, Katr 38.*

dýrðar-vif, *n*, *herlig kvinde, Mey 2.*

dýrðhittandi, *m*, *herligheds indehaver, om gud, d. dróttinn Has 7.*

dýrðhittir, *m*, *d. s. som foregående, herlig mand, Pl 18. Jfr dádhattir.*

dýrðill, *m*, *pragtielskende mand, tilnavn til Torkel, OTranon (XIV) 6 (i prosa ofte ved metatese dyðrill).*

dýrfit, *f*, *'herlig eng, land', ÞBrún 4, vistnok fejl for dýrreitir, s. d.*

dýrgeðr, *adj*, *med herligt sind, sjæl, om en biskop, Ám Arn 3.*

dýrgrípr, *m*, *herlig genstand, kostbarhed, Hjalmp 1 2.*

dýrka, (-aða, -aðr; *vokalen kan forkortes*), *gøre herlig, udmærke, fé d-ar bragar stýri, guldet (gaven) gör dígteren udmærket, prægtig, ESK 11, 6, verk, es d. veröld, gerninger, som gör jorden herlig, om mirakler, ESK 6, 56; udbrede ens herlighed, berömmе én, d. e-n, Ött 2, 1, ESK 6, 7, d. guðs krappt lofi ESK 6, 57, höfuðmerki d. dag dróttins Leið 36, aldir d. veldi Sturl 3, 2, allvaldr d-ask Sturl 3, 21; d. erkistól Mark 1, 27, d. kross Líkn 1.*

dýrkalftr, *m*, *hjortekalv, hjortekid, Hhund II 38.*

dýrkleif, *f*, *herlig sti (klippesti), d. dags, himlen, Skáldp (skr. gleif).*

dýrliga, *adv*, *herligt, højtideligt, halda sunnudag d. Leið 11.*

dýrliqr, *adj*, *herlig (= dýrr), om gud Gd? 21, Leið 36; d-g merki, prægtige faner, ESK 9, 3, d-g skikkja Rst 30, d. angi, herlig duft, Hfr Lv 18, d. bragr Gunnl Sig 2, d. dauði Gd 63. Jfr raun-.*

dýrliqr, *m*, *herlig mand, þingmæltir d-ar v. l. til þingríkir höfðingjar, Kali.*

dýrlogi, *m*, *'herlig, prægtig, flamme', d. hjalma jalms, kampens herlige lue, sværd, Grettis 16; hlunnns bekkjar (søens) d., havets herlige lue, guld, Sigv 3, 16, kunde også opfattes som sammensat med dýr = dyr, hlunnns dýr, skib, dettes bekk, søen, dennes 'lue', guld.*

dýrmarr, *m*, *'herlig hest', d. hlýra, skib, StjÓ 2.*

dýrmenni, *n*, *herlig mand, Sigv 7, 8.*

Dýrnes, *n*, *næs på Hrossey (Orknøerne), Arn 5, 6.*

dýrr, *adj*, *grundbetydning: beundringsværdig, deraf 1) herlig, udmærket, d. konungr Gríp 27, Fáfn 41, d. jöfurr Eyv Lv 10, d. dróttinn harra ESK 6, 25 og oftere om gud; hann (gud) er dýrri Steinn 3, 1; d. Fjöltnir (Odin) Krm 25, d-ir, de herlige mænd, Am 67, d-ir drengir Korm Lv 64, dýr dís GSúrs 23, dýrri maðr Bersi 1, 2; d-ar dádír Has 15, heimr enn dýrri, anden og bedre verden, Mark 1, 28, enn d-i dómr, den kristne tro, Þviðf, en d-a eik (hentydning til en kvinde) Óthelg 11; d-ar hallir Rþ 48, höll es dýr Sigv 3, 16, dýrri beðr Ragn 5, 2, dýrt lín Völ 1, enn d-i mjöðr, skjaldedrikken, Hávm 105. 140, d-ar veigar Hyndl 50, Hhund II 46, d-t vatn Merl I 11; d. knörr Eg Lv 1, d. flaut Þjóða 3, 9, d. skokkr, fláden, Þolv 8; d. skjómi Hást 4, d. hjörr Hfr 1, 9, d-r skjaldrim Þolv 5; d-r for dogligns Sigv 10, 8, dagr hverr dýrri Hfr Lv 22; d. þrekr Ött 2, 3, d. hugr Örv VII 4. — 2) vægtig, af afgørende betydning (om noget, som skal respekteres), d. es vili þinn Sigv 13, 11, d-t es dróttins orð (bud) Mhkv 5. — 3) værdifuld, kostbar, dyr, (kvinden) verðr dýr Korm Lv 7, e-m verðr d-t at kaupa Korm Lv 22. — 4) dyrebar, Korm Lv 40. Jfr all-, al-, fá-, fjöl-, hug-, marg-, megin-.*

dýrreitir, *m*, *'herlig strimmel land, herligt land' (rettelse for dýrfit), d. dalreyðar, slangens herlige land (bygd, leje), guld, ÞBrún 4.*

dýrsveiti, *m*, *'herlig sved 3: dråbe', Draupnis d., Dröpnis herlige dråbe, guldring(e), Bjark 4.*

dæla, *f*, *vandrende (pumpe for at øse skibet, jfr dælu-austr), blandt navne på skibets dele, Pul IV z 10.*

dæll, *adj*, *medgørlig (roden samme som i dōð, egl. 'som kan gøres', jfr lat. facilis, Tamm Ark II 347), ekki d-ir, lidet medgørlige, stridbare, Stýrr, þykkja ekki d-t, ikke let, Grett 1, 3, d-t es heima hvat Hávm 5, d-t vas, es Sigsk 21, Ragn IV 3, Herv II 4, dælla es, noget er bedre, behageligere, Sigv 5, 3; 13, 18, dælst es, det er lettest, Mhkv 28; gera sér d-t við e-n, behandle en som sin ligemand, tale til en i fortrolig ligemandstone, Pl 26. Jfr in-, ó-.*

dæsinn, *adj*, = *dásinn, dádlos, Hæng V 4 (v. l. drasinn for dasinn?). Jfr ó-.*

dæstr, *adj*, (egl. *part. til dæsa, udmatte*), *udmattet, slemmt medtagen (af strabadser), Sól 3, Frþ I 20; Hl 31 b bör der vist læses dækr.*

dægn, *n*, *halvdögn, Sigv 12, 26; denne form er udtrykkelig bevidnet af Oláfr hvítaskald.*

dægr, *n*, (-rs), *halvdögn, nat eller dag, Pul IV mm, d. møtask, halvdögnene, nat og dag, mødes (ved aftentide), Sigv 3, 11, einu d-i, på en bestemt dag, Ski 13, d. eitt, d. s., Gríp 21, þat d. Arn 5, 11, hvert d. ESK 11, 8, mart d. ESK 12, 16, Sigsk 2, fjögur d. Mv II 20, fimm d. Guðr II 13, sex d. Oddi 3, Krm 11, átta d. GDropl 5,*

á því d-i *Sigv 12, 15, ÞKolb 3, 10*, rásir tíu d-a *Lil 67*, dvöl d-a, *forlængelse af livet, Am 104*; d. ok dagar *Fj 49*, d. ok dag *Merl I 67* — her synes d. at være brugt om natten ligesom i d-s eins gamall *Hhund I 6*; borinn góðu d-i, *i en heldig stund, Hákr 19*; þrungi d., *sörgrmodige, glædeløse, dage, Rp 11*; láð d-a, *dagens og nattens, d. v. s. de dag og nat bestemende himmelgemers, land, himmel, Líkn 22*. Jfr bana-, fegins-, skapa-.

dæl, f., *fordybning, lille dal, blandt navne, på 'jord', Þul IV æ 2 v. l.*; d-ar seiðr, *jordens fisk, slange, Has 44* (jfr dünmeiðr).

Dælir, m. pl., *beboere af Dalir, ɔ: Gudbrandsdalen (i Norge), D-a dróttinn, norsk konge, ESk 1, 5, D-a hilmir, d. s., Nkt 57, v. l. for dolga TorfE 1*.

dælskr, adj., *tåbelig, dum (= fólscr), d. af dul Hávm 57*.

dæma, (-ða, -ðr), 1) *egl. bestemme, fastsætte; dömme, d. e-n Has 11, 57, d. sjalfan sik MhkV 20, d. of sakar Grip 29, Hhund II 21, Guðr II 3, d. drápi, ved, ɔ: til, døden, Sturl 5, 17, d. til dauða Hsv 80, d. e-m dauða (acc.) Heil 26, d. und meizl Gd 30, absolut Gri 29, 30. — 2) udtale en mening, d. of slæm, Rst 24, d. of far Hárb 46. — 3) anse for værdig, d-a til søemðar Mdr 9. — 4) udtale en mening især i samtale, d. of moldþinur Vsp 60, d. of rúnar Hávm 111, d. of vöpn Lok 2, d. of søeing Guðr II 43, d. of ættir Hyndl 8. — 5) samtale, d. við e-n Hárb 9, 30, Völ 31, Harkv 1 (v. l. rœða), især i forbindelsen: drekka ok d. Rp 32, Sigsk 2, Herv VI 1, Orv IV ß 1.*

dæmi, n, 1) *dom (= dómr), þiggja hörð d., fá hárde domme, hárde vilkår, Hhund II 3. — 2) begivenhed eller genstand, hvorefter man kan fælde dom eller drage en slutning, eksempel, forbillede, sams d. Am 21, slíks d. MhkV 11, Grip 42, Oddrgr 12, þats d. vissut, hvis forbillede, mage, man ikke kendte, Am 86, svát ek víta d. Ragn V 2, gnóg d. eru gør Sigv 5, 7, góð d. (handling, der kan tjæne til forbillede) Hsv 98, Lil 47, fagrt d. Gd 70, søem d. e-s Stúfr 8, d. finnask Sturl 3, 16, hljóta þau d., gå på samme måde (som andre för), MhkV 3, ulfa d., ulves forbillede, forbillede, som ulve giver, Hamð 29; miskunnar d., eksempler på miskundhed, Has 46, Mv 13. — 3) i forbindelsen orðgnótt ok d. betyder d. nærmest 'kundskaber', Leið 1. Jfr eptir-, fá-, ó-.*

dæmisalr, m., *'sal, hvor der dømmes', d. dóma, munden, Þmáhl 2*.

dæmistóll, m., *domstol, drottinn d-s, gud, Katr 1, 21, döglingr d-s, d. s., Katr 47*.

døf, f., *spyd, Þul IV n, ellers kun i forbindelsen d-ar darraðar, spyðskafter(?), Akv 4, jfr 14*.

døgg, f., (-var), *dugg, Vsp 19, Vafþr 14, HHj 28 (alle disse steder antydes duggens oprindelse), d-u driifinn, slunginn Bdr 5, Hhund II 38. — I kenningar, for tårer: d. bráa GSúrs 4, -- for blod: d. hræva*

Þmáhl 15, Rdr 4, d. benja Korm Lv 64, Gestr 2, d. sára EGils 2, 15, dauðs manns d., Ragn VIII 1, — for ringe: Draupnis d. Korm Lv 22, Katr 39, — for elv: dals d. GSúrs 36; — d-var hyrr, duggens, ɔ: vandets, ild, guld, EGils 1, 30. Jfr fleim-, harm-, hjör-, hregg-, klepp-, morgin-, ná-, umb-, val-, vápn-.

døgg-Freyr, m., *'dugg-Frey', kun i kenningen: Draupnis d., guldets (se dōgg) guð, mand, Refr 2, 1*.

døggliðr, adj., *duggfarvet, dugget, om ravne, Hhund II 43*.

døggóttir, adj., *dugget, fuld af dugg, d-ir dalar Hhund I 47*.

døggskafi, m., *skjold-navn (egl. 'duggskrabér'), Þul IV r 2*.

døggva, (-aða, -aðr), bedugge, væde, ár munu d. jarðir Merl II 82, d-sk vatni, ved dæben, Lil 37.

dögla findes kun Nj (XII) 1 (skrevet dagla; dogla ét hds) i forbindelsen d. deilir, men ordets form og betydning er dunkel; snarest synes det at måtte betyde: ring eller guld(smykke); nom. dōggull?

döglingr, m., *fyrste, konge (efter Snorre egl. efterkommere af Dagr SnE I 522, men sikkert urigtigt), Þul IV hh 1, Yt 12, Gldr 4, Jór 5, Hákr 9, Gunnl Lv 4, Sigv 10, 8; 11, 8, Ött 2, 11, Þloft 3, 1, Hhund I 7, 26, II 13, Guðr I 14, d. Gauta Ött 2, 1; i kenningar for gud (Kristus), d. øðlinga ESk 6, 5, d. heiða EGils 1, 8, d. sólar fróns SnE II 196, d. lopts ljósgims Leið 35*.

døgurðr se dagverðr.

dökk, f., (-var), *vandfyldt fordybning, sø, kær, d-var skin, vandets glans, guld, ÞKolb Lv 12; vápna d., våbenvæske, blod, Kollí 4 (skrevet doct i hds)*.

dökkvalr, m., *i kenningen dolgbrands d. Glúmr Lv, dolgbrandr, sværd, hvis dökk, væske, blod; blodfalk = ravn, jfr iøvrigt dökkvalr*.

dóð, f., *handling, især god, tapper, handling, Hamð 6 (= Ghv 4), Þorm 1, 9, slík d. Harkv 12, dýrar d-ir Has 15 (om guds gærninger), happs d-ir ESk 6, 69, frama d-ir Hálf's IX 19, vísa d-ir Rst 2 (om Olafs jærtegn), jøfurs d-ir ESk 6, 12, Arbj 1; drýgja d. Eg Lv 6, GSúrs 21, vinna d-ir ESk 6, 13; margfrömuðr d-a e-s Arbj 12, rækir d-a Heintr; vísi d-a, gud, Líkn 12; frárr d-a Rst 25, d-um rakkr, Nj (XII) 1; skipta d. sinni, ombytte sin manddom, braved, vise sig falsk, utro, Þjóða 3, 11. daða Þklypp uforståeligt. Pl. dæðir Karlevi. Jfr happs-, mann-, ó-.*

dóðugr, adj., *dådrig, d-t hold Mey 40*.

dökkmarr, m., *'sort hest', víka d., vígenes, søens, sorte (begede) hest, skib, Bjht 2, 19*.

dökkur, adj., *mørk, sort, d-var konur, mørkladde kvinder, Sól 58, d-ir flokkar, om djævelens skarer, Lil 84; d-k skøgr, mørkt (ulvegråt) hår, Arbj 3; d. hrafn Þjóða 3, 15, Reg 20, d. hrökkviseiðr lyngs*

(slange) *ESk* 6, 16, d. ormr (*Ormen d. lange*) *Anon (X) B 10 a*, d. drómundr *Rv* 26; d-var hlíðir *Hhund I* 47, d-vir hamrar *Bergb I*, d. hellir, *mörk klippehule*, *Rv* 3, d-k bára, *Anon (X) I B 10 a*, d. marr (*havet*) *Arn* 5, 24; d-k röma, *kampen*, på grund af den tætte pile- og spydregn, *Ormsp IV* 4; d. dreyri *Arn* 5, 21. — *Hvad vokalen angår, findes den altid rimende på ø* (: kløkk-, søkk-, støkkva, hrökkvi-), undt. *Anon (X)*, hvor rimordet er nøkkvi, vistnok foreligger der et unøjagtigt rim. Jfr *firna-*, *ham-*, *ð-*.

døkkvalr, m, 'mørk fal', *Þloft* 2, 7, men

ordet passer ikke i sammenhængen og må være forvansket, den øvrige del af kenningen er svana dals, = havets; mulig er dagvélir det rette. I øvrigt findes v. l. som døggsala, diupsala, dockvalar.

døkkva, (-kða, -kðr), formörke, fordunkle, (heimr) døkkvir sið manna, verden fordærver folks sæder (tro), *Has* 55; upers. dag d-kði, dagen formørkedes, *SnE II* 196.

døkkvalr, m, 'mørk falk', d. dolgbands, *Odins (eller valkyrjens) mørke falk*, *ravn*, *Glúmr Lv*; i øvrigt findes her v. l. dolgbrands, i så fald må der skrives døkkvalr, s. d.

E

Denne bogstav repræsenterer to oprindelig adskilte lyd, åben (æ, e) og lukket (e), hvoraf den første er i-omlyd af a, også i forbindelsen ei, ey; disse lyd er vistnok temmelig tidlig faldne sammen eller har nærmest sig i hvert fald så meget til hinanden, at skjaldene i deres rim ikke har kunnet tage hensyn til forskellen; i de ældste digte findes allerede sverð : ferð *Gldr* 7, veðr : kveðja *Skall* 2, flet : set *Hfl* 18, dreng : fengit *Eg Lv* 34, Eirekr : snekkjum *Sindr* 7, veg : segja *Eyv Lv* 1, Gerðr : verði *Eyv Lv* 13; i flere af disse tilfælde står e mellem v og r eller efter v, i andre kan den forklaring ikke gives. Hele dette spørgsmål burde tages op til en grundig undersøgelse (jfr *Kahles rimarium* s. 209-31). Her skal bemærkes, at til trods for de anførte eksempler er det som om de ældste skjalde mest rimer e : e og e : e. Den 1. grt. afhd. gör forskel på seþo : seþo på den ene og vør : vør på den anden side, men i dette sidste eksempel er e netop oprindeligt e (verr = lat. vir); overgangen er således (forlængst) fuldbyrdet for midten af det 12. årh. Her göres ingen forskel på disse lyd. v-omlyden af e er her gennemført; derimod anføres her (under e) efrí (eístr) og eðli (ikke eðri og eðli). Om synkope af e i ek, es se disse ord.

Ebrón, f(?), *Hebron*, *Pét* 20.

eð = er, relat., findes *Mv III* 29, hvor det mulig er oprindeligt, da er (verb.) følger umiddelbart efter (derimod er det næppe oprindeligt i *hskrr.* af *Lil*).

eða, konjunktion, eller, mellem to ord eller sætninger, 1) adskillende, således at det ene udelukker det andet, fé e. fjör *Hávm* 58, nú e. í gær *Hamð* 30, gestr e. þulr *Vafpr* 9, sárr e. braut kominn *Hfr* 3, 24, feigr e. Danmörk eiga *Arn* 3, 5, braut komunk e. liggjum hér *Porm Lv* 20; i opregninger, *Hávm* 86. — 2) om svage modsætninger, der ikke absolut udelukker hinanden, mildr e. matar góðr *Hávm* 39, jfr *Fáfn* 6, *Hhund II* 7, *Vafpr* 20, slíkr e. meiri *Eg Lv* 34, land e. lengra stundu *ÞKolb* 3, 6, fé e. fljóðs munuð *Hávm* 79. — 3) om modsætninger, ligegyldige med hensyn til hvad der göres eller vælges, binda e. berja *Hamð* 22, á fjalli e. á firði *Hávm* 116, Fengr e. Fjöltnir *Reg* 18, Glúmr e. Skúma *HolmgB* 3, sló e. þó út flæmði *Sígv* 10, 2, elztr ása e. Ymis niðja, ældst, være sig af jætter eller aser, *Vafpr* 28. — 4) e. kan blive så svagt skillende, at det bliver omtrent lig ok, og (jfr *S. Bugge Tidsskr. f. Philol. VIII*, 57), máni e. sól, dagr e. nótt, vetr e. sumar *Vafpr* 22. 24. 26, vega e. val fella (hvis teksten her er rigtig) *Sígskr* 37; om eða *Lok* 33 se hórr. — 5) endelig bruges e. som en overgangsartikel — uden at betegne nogen modsætning —, e. hverr á skipit *Hárb* 7, jfr *Lil* 65: e. þóttiz þú, . . . e. hugðir þú; vituð enn e. hvat er nærbeslægtet hermed *Vsp* 27 o. s. v. — 6) efter e. står ella *Am* 14, þó : e. þó *Sígv* 10, 2. — I den ældre digtning findes kun formen eða (jfr *Sígv* 10, 2), eðr findes som virkelig form først i 14. årh. At eðr (i ældre digte) fin-

des i yngre håndskrifter er uden betydning.

œðli, n, 1) oprindelse, herkomst, hvert e. var Hálfs IX 1, hvars e. menn kunnu Heir 3 (skr. e), e-um göðir (þjónar) Sigsk 70; her bör mulig snarere skrives œðli (s. d.); una e. Fj 5 betyder vel 'at være tilfreds med sig selv', idet e. her er nærbeslægtet med den følgende betydning (una e. = una sér, være tilfreds med sig og sin stilling). — **2)** natur, naturlige egenskaber, jærdligt e. Hsv 143, bæta e. (manna) Ód 28, guddóms e. Heiv 4, jfr Merl II 97, e. ætar Hhund II 20 er rime-ligvis fejl for œðli.

œðlingr, v: œðlingr, v. l. for ynglingr, Harkv 4.

œðlvina, f, Hyndl 46, 47, er sikkert en forvanskning; S. Bugges — grafisk set meget ringe — rettelser: Óðs vina, har vist truffet det rigtige.

1. œdr, = eða, s. d.

2. œdr, konjunktion, = enn (jfr seðr: senn), fremdeles, endnu, knátti e. Rdr 4, e. of sér Haustl 14, e. ólaus Haustl 19, e. frógum þat Eðað 4, munk e. Þorm 2, 20 — alle 3 (sidste) steder sikret ved rimet.

1. edda, f, oldmoder, som egennavn, E. aldinfalda Rþ 2; jfr SnE I 538.

2. edda, f, navnet på Snorres Sturlusons bog om skjaldesproget (jfr SnE II 250: bók þessi heitir e., jfr SnE II 532, 428); e-u regla, reglur, eddaens forskrifter (om skjaldebenævnelserne) Lil 97, Gdþ 2, e-u list, eddaens kunst, Gd 78. Jfr Symons' afhdl. 1898, E. Magnussons 1896 (i Saga-book), KGislasons i Aarb. 1884.

edik, n, eadike, Mgr 30.

ef, konjunktion, hvis, 1) med indikativ, for at betegne noget som (hypotetisk) virkeligt eller som forudsat virkelighed, som oftest henhørende til nutid eller fremtid fra den talendes standpunkt, undertiden også til fortiden, e. við víg varask Hávm 16, e. hann fellr í frá Gri 38, e. hoggvask (rettere: ljúgask) orðum á Reg 3, e. vita lystir Heir 5, e. skulu leggja mik Hfr Lv 27, e. skal einn ráða Harkv 6, e. þogn of get Hfl 3, e. skulum berjask Sigv 11, 9; e. þá kom Fj 16, e. lengi þórum lægra hlut Hhund II 21; e. ek bæti þér, hvis jeg går ind på at give dig bøder, HHj 27. I enkelte tilfælde findes en sådan ef-sætning efterfulgt af konjunktiv-sætning, som f. eks. Vafpr 20, 22, HHj 21; til denne sidste hører da ef ikke, idet konjunktiven selv er hypotetisk. — **2)** med konjunktiv for at betegne antagelse eller uvished hos den talende (derfor kan det således antydede godt komme til at blive eller foreligge som noget virkeligt, faktisk indtræde), e. megir Gri 53, e. vreiðr sér Lok 15, e. mættak hitta Þry 3, e. geta mættir Fáfn 40, e. gumar vissi Reg 20, e. sök rækak St 8, e. konungr vildi heyja Vell 21, e. lofða gramr líði ESk 6, 70, e. røskvask næði St 11, e. vissi viðfarar Krm

26. — **3)** i indirekte spørgende sætninger, om, om ikke, veizt e. þiggjum Hym 6, spurðu, e. væri kominn Hávm 109, mælti, e. mundu sættask (talte om, hvorvidt, spurgte om) Am 48, segi mér, e. heyri Gunnl Sig 2, hafi frétt e. nokkur (synd) væri Lil 60, lit, e. þik lostna hefr HFj 29. — **4)** nær beslægtet hermed er telk undr, e. Agna her þótti Yt 10. — **5)** substantiviseret, tvívl, fyr utan e. Mv III 25.

efalauss, adj, uden tvívl, vertu e., nær ingen tvívl, Mgr 18, e-t er þat Gdþ 47.

efask, (-aðisk, -aðr), tvívl, nære tvívl, e. i e-u Gd 64.

efla, (-ði, -ðr), 1) gøre stærk, kraftig (af afl), e. e-n, gøre en stærk, støtte en, Sigv 2, 12, Olhv 2, 7, e. e-n giptu (dat.) Ám Arn 1, ljóð e. til þrifa Hsv 145, e. ýta, om Kristus, Gd 74, e. ossa vón ESk 6, 4, ríki eilðr Ótt 2, 8, vesa eilðr, blive støttet, Þjóða 1, 1, e-sk til e-s Merl II 4, absolut sst II 31, e-sk við e-n, blive støttet af en, Hyndl 15; e. móð, bestyrke mod, Heiv 6, e. ráð rekka líðs, støtte menneskenes kår, Gml kan 1, 1, e. andar þryði, styrke, forøge sin sjæl (s. udstyr), Merl I 66. — **2)** udføre noget, især med kraft, e. hjaldr Ht 94, e. víg Grip 12, e. járna glym Jóms 7, e. þrek, udfolde kraft, Jóms 12, e. tafl, spille tafl, Rv 1, e. stefflig orð Lil 51.

eild, Merl I 67, er vist forvansket, eller: œztr e. (dativ), ypperst ved sin hjælpende kraft?

eili, n, kraft (af afl, jfr ofrefli), findes kun Guor I 27, men her skrevet elvi, strengja e., gøre sin kraft stærk, opbyde al sin kraft.

eilir, m, som støtter, giver kraft, udfører noget med kraft, e. hildar veðrs, kriger, Katr 43, e. blóta, hedning, Katr 39, e. vingarðs, om biskop Gudmund, Gd 10, jfr Pét 32, e. árs, Kristus, Líkn 47, e. alls sóma, d. s., Leid 39, e. skrapta, som gör mirakler, Gdþ 32; e. svinnu, som viser klogskab, EGils 1, 8. — Jfr hrið.

efna, (-da, -dr), 1) holde (især holde et givet løfte; af efni, stof, materie, egl. 'at skaffe, yde, det holdbare stof i eller til noget'; har intet med jafn at gøre), e. heit Pl 31, Jóms 43, e. alt, holde alt, Am 104, efndir eiðar Grip 46, absolut, Oddrgr 10, hygg e. Háv 3. — **2)** udføre, e. hefnd Skall 1, Ód 5, Rst 5, e. vörð ýta Ód 3, e-t lof Gdþ 48, oss réð e-sk þrifnuðr, lykke blev os til del, ESk 6, 3. — **3)** overholde, e. boð (guds bud) Lil 14.

eind, f, udførelse, virkeliggørelse, taka e. e-s, udføre noget, Þorm 1, 1, e. afreks orða gerðisk, de aførve ord blev fyldestgjorte, Balti 1, e. fylgði því es réð mæla, hvad han sagde, blev udført i virkeligheden, til ord svarede handling, Arn 3, 5 (i alle tilfælde slutter e. sig til efna, betydning 1).

efni, n, 1) stof, materie, e. mærdar, digtningsæmne, Arbj 15, yrkis e., d. s., Jóms 11 (eller ét ord?), e. (kvæðis) Katr

51, e. ills þegns, *stof til et slet menneske, St 11*, e. vetrungs, *stof til en årgammel tyr, en spæd kalv (ironisk), Anon (XIII) B 8*, e. konungs, *kongsæmne, Ragn V 2*, e. styrjar stofnask, *stof, anledning, til kamp er ved at dannes, GSürs 2*, e. hræva, *det stof (til føde), som lig frembyder, udgør, Þmáhl 15*, setu e., *stof, anledning, grund til at blive (på samme sted), Eyv Lv 1*, lítil e., *lidet grundlag, Herv I 2*, eigi minni e., *ingen ringere foranledning, Halli 3*, af slíkum e-um, *når stoffet er således, når det forholder sig så med grundlaget, omstændighederne, GGalt 3*, e. at hefna Nj 28, *GDropl 2, Anon (XIII) B 37*, selja e. til annars, *give anledning til andet, GSürs 17*, e. at ganga fram Háv 8. — 2) *stof til at kunne noget, midler, gode kår, e-um þykkir bezt at búa, det anses bedst at bo, når midler er forhanden dertil, MhkV 18*. Jfr byskups-, karls-, konungs-, máls-, yrkis-.

efri, eistr eller øfri, øfstr, adj. (af of- i ofar), komparatív, 1) højere, længere oppe (rent lokalt), e. skýjum Hhund II 4, *GSvert 9*, e. gómr Anon (X) I B 7, fara e. e-m (om hjorten) Hhund II 38, e. øllum, om gud, *Leið 33*, (v. l.) *ESk 6, 5*, e. stjörnum, lígeledes, *Gd 43*, e. englum (v. l.) *lígel. ESk 6, 5*; sferas efri, *de høje, Lil 72*, et eira, *omkring i det øvre, den øvre del af Norge (har vel hensyn til Olafs magt fra først af i Oplandene), Sigv 12, 21*; således bör der vist også læses (for ens e.) *Arn 6, 18*. — 2) overført, om den, der er (bliver) den stærkeste, orhugu enn e., som sejrherre, *Stúfr 2*, verða e. *Hárþ 18, Am 53, Hálfv VIII 3, 5*, hafa e-a hlut *Hálfv IX 11*, e. sømð, *højere hæder, Mdr 9*. — 3) den bagerste (af to), den senere, e. aldir, senere slægtar, *Gdþ 49*, e. aldr, *højere alder (livets sidste [halv]del), Merl II 58*; e. urigtig v. l. for jöfri Yt 25. — Superlatív slutter sig altid til den sidst anførte betydning i komparativen, den sidste, den bagerste, tyrstr ok e. *Lok 50, 51*, mál et e-a *Oddgr 15*, e-a sinn *Rst 15*, e-i dagr *Hsv 147*, þeim gef ek erni e-um bráðir *Orv IV 8*, e-i dómr *Has 6, Líkn 26, Lil 70*. — bagerst, e-t í flokki *Skúli 1, 3*.

eísa, (-aða eller -ta?), afhugge, e. skör hjörvi *Sigv 12, 4*.

efstakné, n, blandt sådsheiti, *Pul IV ddd 1*.

efumarlaust, adv, uden tvivlen, *Lil 50*.

1. egðir, m, 1) ørn, *Pul IV vv*. — 2) ulv, *Pul IV ee 1*.

2. Egðir, m, pl, beboerne af Agðir (sydlige Norge), *Þloft 2, 3, BjfH 2*, allvaldr E-a, norsk konge, *Þjóða A, 6*, dróttinn E-a, d. s., *ÞSjár 3*, stillir E-a, d. s., *Steinn 3, 7, Sturl 3, 17*, fylkir E-a, d. s., *ESk 6, 26*; andspillir E-a (v. l. A-a), kalder *GSürs-son sig selv, GSürs 14*; E-a býr, *Agdernes bygd, Agdir, Hál 15*, E-a fjöll, *fjældene på Agdir, Rv 18*.

1. egg, n, æg, koma ör e-i *Harkv 4*,

ljósta fúlu e-i, *slá med råddent æg, GSürs 11*.

2. egg, f, (-jar; -jar), æg, især sværds-æg, mækis e. *Völ 33, Hamð 15*, með e-ju, *langs æggen, HfH 9*, hyppigt i pl. (hentyder til tvæeggede sværd), *Rdr 6, Eg Lv 33, Skt 25, Háv 143, Hamð 25*, svalar e-jar *Hynð 15*, deyfa e-jar *Háv 148, Eg l. c.*, rjóða e-jar *Grip 50*, halda und e-jar *HolmgB 8*, írön e. *ESk 6, 29, Gísl 1, 17*; brún e. *Sturl 5, 20* — om en økses æg, tyr e-ju *Skall 3*. — I kenninger for kamp, e-ja at, *Hfl 9*, e-ja dolg *Þjsg Lv 3*, e-ja skúr *Sjórs 3*, e-ja leikr *Þjóð 4, 1*.

eggdauðr, adj, *leder for sværdsæggen, våbenbidt, e-ir menn = valtr, de faldne, = valr, falk, Gát 1*.

eggdjarfr, adj, *djærv ved sværdet, dristig til at bruge sværd, Stúfr 2, Steinn 3, 7, 13, Ísldr 15*.

eggíallinn, adj, *hvis æg er ødelagt (ved et skår), e. hjorr Korm Lv 25*.

eggíáinn v. l. for eggjár.

eggjár, n, 'sværdsæggens vrede (eller: skade?)', kamp, e-s eisa, sværd, *Sturl 4, 19* (v. l. eggíáinn urigtigt).

eggíránn, adj, *hvis æg er skarp, skarp-ægget, e. hjorr Hálfv IX 21, Þhræð 10*.

eggírið, f, 'sværdsæg-byge', kamp, Ullr e-ar, *kriger, Jóms 43*, e-ar ský, *skjold, Sturl 5, 20; Arn 5, 15, ESk 4, 2*.

eggíhúir, m, *er blevet opfattet som 'ægformet húir (s. d.)', og skulde betegne hele skibets ovale form, mulig er dog e. en bestemt planke i skibet, e-s elgr, skib, Pul III 4*.

eggíhvass, adj, med skarp(e) æg(ge), e-t éarn *Sígsk 68*.

eggja, (-jaða, -jaðr), 1) egl. 'danne æg', skærpe, hvæsse, þariat járn at e., *Þjald*. — 2) som oftest i overført betydning, 'at gøre en skarp, modig', ægge, opmuntre, ophidse, e. argan, sætte mod i den feje, *Krm 22*, dælt vas at e. óbilgjarnan *Sígsk 21, Am 58*, hverr e-r þik *Sigv 11, 10*; e. ófgamans, *lokke til kødelig lyst, Sigdr 32; Þjóða 4, 15, Líkn 48*; ofte i medium 'ægges, drives', med gen. e-jumk hœfs, *jeg drives til, hvad der er ret og passende, Þmáhl 9*, vér e-jumk þess *Þorf 2*, e-sk vigs *Hharð 13*, e-sk styrjar *HI 23 b*, e-sk snarræða *Kolb 2, 2*, e-sk at leggja *Drv (XI) 8*; — part. act. eggjandi: e. eggþinga, *kriger, HI 29 a*, e. þriða, som opfordrer til bod og bedring, om den hellig ánd, *Heilv 16*, e-jendr *Anon (XII) B 4* er vistnok fejl for eggviðu; — part. pass. eggjaðr: e. á hvot, *ophidset til, d. v. s. ivrig efter, raskhed, rask handling (jfr eggja á, tilskynde til, Nj I 53), Þorm 1, 7*. Jfr morðeggjandi, veðr-, þing-; treggjaðr samt harð-, starr- (i hvilke tilfælde eggjaðr dog kan være dannet af egg).

eggjumskarpi, m, 'den skarpæggede', blandt sværdnavne, *Pul IV l 4* (v. l. -skarði i ét hds.).

eggleikr, m, 'sværd-leg', kamp, *Háv 6*, e-s hvatr, *rask til kamp, Orv IX 32*, e-s

hvoftuðr, *kriger*, *Guðr II 31*, e-s eldskerðir, d. s., *ÞKolb Lv 7*.

eggliðuðr, *m*, 'sværdsæg-farver', *kriger*, *Gldr 5*.

eggmóðr, *adj*, 'sværdsæg-sløf', *dræbt ved sværd*, e. valr, *mand (mænd) dræbt ved sværd*, *Gri 53*, *Hamð 30*.

eggmóinn, *m*, *blandt dværgenavne*, *Pul IV ii 6*.

eggmót, *n*, 'sværd-møde', *kamp*, *eiga e*, *Hl 31 a*; e-s ljós, *sværd*, *Likn 9*, e-s *meiðar*, *krigere*, *Rst 10*; e-s ósynjur, *valkyrjer eller kvindelige krigsvæsener*, *VGI 2*.

eggrjóðandi, *m*, 'æg-rødfarver', *kriger*, *Arn 3, 2*.

eggróð, *n*, *æggens rødfarvning*, *vera at e-i*, *deltage i kamp*, *Orv VII 2*.

eggskeindr, *adj*, *ved æg såret*, *ved æg tilføjlet*, e-ar *undir*, *ved sværdsæg tilføjede sår*, *Hást 1*.

eggteinn, *m*, *det i den øvrige jærnmasse indlagte stål*, *der udgør den egentlige (sværds)æg*, e-ar *Pul IV 1 10* (i pl., *henlyder til tvæggede sværd*).

eggtog, *n*, *æggenes*, *ɔ: sværdets*, *dragen*, at e-i, *hvor sværd drages*, i *kamp*, *Hfl 14*.

eggsveðr, *n*, (-rs), 'æg-storm', *kamp*, e-s *Ullr*, *kriger*, *Dorm 2, 9*, e-s *fór*, *tog til kamp*, *ÞKolb 3, 9*.

eggsviðr, *m*, 'æg-træv', *kriger*, *Vigl 5*.

eggbeyr, *m*, 'æg-(tø)vind', *kamp*, *æsi-runnr e-s*, *kriger*, *Kolb 2, 1*.

Eggþér, *m*, *en jættekvindes hyrde*, *Vsp 42*.

eggþing, *n*, 'æg-ting', *kamp*, e-s, *gen. absol. til kamp*, *Vell 23*; e-s *almr*, *mand*, *Nj 1*, e-s *boði*, d. s., *Grettis 54*, *eggjandi e-a*, *kriger*, *Hl 29 a*.

eggþrima, *f*, 'æg-torden', *kamp*, *Eirm 8*, *Anon (XII) B 14*.

eggþruma, *f*, 'æg-torden', *kamp*, *Hæng II 4*.

eggþunnr, *adj*, *hvis æg er tynd*, *ɔ: skarp*, e-nn *ox Snjólfur 1*.

Egill, *n*, *navn på forskellige personer*, — *sagnkonge Yt 17*, (*anden*) *Hálfs IX 12*, — *Völunds broder*, *den fortrinlige skytte*, *Völ 2, 4*, *hlaupsildr E-s gaupna*, *sild som løber ud fra Egils hænder*, *pilene*, *Eyv Lv 14*, *hryngráp E-s vápna*, *den fra Egils våben (buen) udgående hagelstorm*, *pílebyggen*, *Hfr 1, 8*; — *en jætje*, *Hym 7*; — *Egill Skallagrímsson Eg Lv 26*, *Ísldr 10*; — *islænder (10. årh.) VSt 1*, — *nordmand (11. årh.) Þham 1, 1, 2, 2*; — *egils Krm 5 er uden tvivl fejl for ægis*, og *Ragn VI 2 for øgir*.

egllir v. l. til *ogllir s. d*.

egna, (-da, -dr), 1) *anbringe mading* (*agn*), e-m *hagnar vel at e.*, *at mede*, *fiske*, *Sigv 13, 1*, e. *oxa høfði á øngul*, *anbringe øksehovedet på krogen*, *Hym 22*, *egnd snara*, *opstillet snare* (*egl. en snare forsynet med mading*), *Grett 1, 6*. — 2) e. *sverði*, *løfte sværdet til hug*, *Ht 58*.

egypzkr, *adj*, *ægyptisk*, *Mev 14*.

egzkr, *adj*, *fra Agdir*, *Haraldr enn e-i Gautr II 2*.

ei, *nægt. part.*, *findes ikke i noget ældre hds.* (*Hávnm 39 beror det sikkert på fejlskrift*) og *næppe i noget digt som virkelig form*, *undt. Gd 3 19*. *Krm 1 er ei sikkert fejl (for æ)* og *27 ligeledes (ei munu f. eigi m. eller munuat)*, *ligeledes Evidsj 4: berum ei (for beruma)*.

eið, *n*, *landtange*, *istme*, *skeiðr láta e. hliða sér*, *skibene ligger i læ af en istme*, *Þjóða 1, 22*; *loggðis e.*, *sværdets istme (land)*, *skjold*, *Gldr 8*; e. *gramnis*, *ormens land*, *guld*, *SnE II 198*, *linns e. (pl.)*, d. s., *Katr 26*. — *Som stedsnavn*, *Ed (ved Edskoven)*, til E-s *Sigv 3, 2*, i plur. til E-a *Ott 2, 18*, frá E-um *Sigv 3, 3*; — E. (i *Trondhjem*), á E-i *GrHj 4*. *Jfr eiði*.

eiða, *f*, *moder*, *Pul III 2 b*, *Gautr II 2*, *EGils I 30*; e. *orms våða*, *Tors moder*, *jorden*, *Ht 3*.

Eiðaskógr, *m*, *Edskoven (på grænsen mellem Norge og Sverrig)*, *Sigv 3, 8, 14*.

eiðbróðir, *m*, *edsvoren broder*, *fosterbroder*, e. *arnar*, *ravn*, *Harkv 4*.

eiðfastr, *adj*, *edbunden*, *samvittighedsfuld med hensyn til sin ed*, *edstro*, *Halli 2*.

eiði, *n*, = eið, e. *hringa*, *sværdenes land*, *skjold*, *Harð 5*.

1. *eiðr*, *m*, *ed*, e-ar, *orð ok særi Vsp 26*, *blót né e-ar*, *banden eller eder*, *Lil 71*, e-a *fulltrúi*, *fuldt pålidelig med hensyn til sine eder*, *hvis edder man kan stole på*, *Brot 2*, *ráða e-um Þjóða 1, 5*, *sverja eið Sigrdr 23*, *vinna e-m e-a Völ 33*, *Vigl 1*, *selja e-a Brot 2*, *Helr 6* (*her om troløvelseseden*), *þiggja e-a Eg Lv 16*, *nýta e-a Rv 5*, *halda e-a Brot 18*, *eina e-a Gríp 46*, *þyrma e-um Gríp 47*, e-ar *bita e-n Hhund II 31*; *láta einn eið alla verða*, *lade én ed ramme (gælde for) alle*, *lade alle rammes af det samme*, *Sigv 5, 8*. — *eiðs fjarðar Þdr 10 antages at være fejl for eirfjarðar*, s. d. — *eiðs haukar Þþyn má være kenning for ravne*, *men hvad e-s her betyder er usikkert*. *eiðr Eg Ber má være fejl*, *vistnok for lýðr*. *Jfr baug*, *vápn*.

2. *Eiðr*, *m*, *mandsnavn*, *Eiðr Skeggjason*, *Tindr Lv 2*.

eiðrennir, *m*, *blandt elvenavne*, *Pul IV v 3* (v. l. *eidrænnir*, *eiðr eimir*); *navnet er enestående ved sit køn*; *alle elvenavne er ellers hunkönsord*.

eiðrofi, *adj*, *edbryderisk*, *som har brudt sin ed* (*riúfa eið*), *gerask e. Merl I 18*, *eruð e-a Brot 16*, *gera e-a Helr 5*.

eiðsótt se *eiðsærr*.

eiðsvari, *adj*, *edsvoren*, *som har ved ed bundet sig (til en anden)*, e-a *vikingar*, *om Tor*, *Loke* og *Tjalve*, *Þdr 8*.

eiðsærr, *adj*, *edsvoren*, *hvorpå der kan aflægges ed*, e-t *es þat* (v. l. *urigtig eiðsótt*), *Eg Lv 16*.

eiðvandr, *adj*, *omhyggelig med hensyn til sin ed*, *samvittighedsfuld*, *om Hakon jarl Vell 7*, *om kong Hakon d. gamle Sturl 6, 4*.

1. *eiga*, *f*, *ejendom*, *besiddelse*, *Lok 65*, *Sigszk 47*.

2. *eiga*, (átta, átt), 1) *eje*, *besidde*, *om konkrete genstande og lign.*, e. alt *Nkt 7*, e. (sverð) *HHj 9*, Óðinn á jarla *Hárb 24*, e. stað *Alv 3*, e. sali *Vsp 5*, e. mankynni *Hárb 31*, e. heima *Hhund II 5. 6*, e. bú *Hárb 6*, e. mæti *Vpl 14*, e. tvær geitr o. s. v. *Hávm 36*, e. hver (*kedel*) *Hym 39*, þóllur es áttar hqíðu *Vsp 61*, e. nest á frestum, *have til góde, kunne vente*, *Egilss (XI) 4*, — *om egenskaber*, e. söl, *have sjæl*, *GSúrs 9*, e. sefa *Fj 4*, e. hug *Sigszk 61*, e. hverfan hug *Sól 31*, e. móð *Ghv 3*, e. hyggju *Am 2*, e. all *Hárb 26*, e. lif *Reg 3*, — *om forhold til personer*, e. fofður *Fáfn 2. 5*, e. móður *Hyndt 13*, e. son *Rp 36*, e. erfinytja *Sigszk 26*, e. arfa erfinytja *Eg Lv 42*, e. erfivörð *Nkt 3*, e. bur *Lok 27*, e. mart barna *Nkt 8*, e. ætt *Hhund II 18*, e. ætt saman, *have fælles herkomst*, *Fáfn 13*; panns e. vildi, *have til ægte*, *Sturl 3, 19*, *Hhund I 37*, e. konu *HHj 25*, *Grip 42* o. s. v. (*utal af eksempler*), e. eingadóttur Ónars *Hfr 1, 5*, e. Ingibjörgu *Jóms 45*; e. dróttin *Eyv Lv 10*, e. vin *Hávm 44*, e. sér fulltrúa *Sigszk 14*; e. saman rógsmenn, *have indbyrdes bagvaskere*, *Born 1, 4*; *jfr* eigi hann jofnar, *jætterne tage ham*, *Am 33*. — 2) *have* (være *sys-selsat med*), e. annat at drykkjumólum *Harkv 13*, e. sýslur *Hhund I 17*, e. alla-blót *Sigv 3, 5*, *jfr* e. veg, vega, *have veje*, være *undervejs* eller være i *bevægelse*, *om personer*, *Grett 2, 7*, *Hák 9*, *om elve*, *Gri 26*, e. gótur til goðs *Sól 74*, e. e-t við e-n, *have noget med en at gøre*, *Guðr III 3*, e. odda messu *Krm 11*, e. geirs geigurping við e-n, *have kamp med en*, *Hfr 3, 9*, e. hjaldr við e-n *Edað 8*; *absolut*, e. saman *Hl 17 b*, e-sk við, *have med hinanden at gøre*, *Nkt 77*, illr at e. við, *vanskelig at have at kæmpe med*, *Jóms 26*. — 3) *have*; (*om rådighed*), e. í annars brjóstum *Hávm 8*, e. rjóð e-s *Alv 4*, e. vald *Hárb 25*, e. und sér, *være mægtig*, *Mhkv 25*, *jfr* e. vald und e-m, *have sin magt fra en*, *Hfr Lv 9*, e. und og þorum, *have hos* (*tilgode hos*) *en anden*, *Hsv 29*. — 4) *med adj. neutr.*, e. ólifat, *have* (sá og sá meget) *tilbage at leve*, *GSúrs 14*, e. hljótt, *have det rólígt, leve i fred*, *Am 56*, e. hœgt, *have det godt, være tilfreds*, *Háv 2*, e. gótt við e-n, *stá i godt forhold til en*, *St 22*, e. varit til e-s, *have forudsætninger til noget, årsag til noget*, *Mhkv 2*, e. heimilt, *have lov til*, *Mhkv 3*. — 5) *andre forbindelser*, e. fofr fyr hendi, *have en rejse at foretage*, *Sigv 3, 13*, e. tóm, *have ledige stunder*, *Am 63*, e. veru, *have* (*trygt*) *sted at være, have ret til at være*, *Fj 2*; — *ofte med sér*, es sér né áttit, *som intet ejede*, *Am 99*, e. sér veru í vö, *have et* (*trygt*) *ophold i fare*, *Hávm 26*, e. sér ógóða móður *Harð 3*; — *med til*, e. e-t til, *besidde noget* (*eggl. have noget på rede hånd*), *Anon (X) III B 1*; — *med infinitiv* (*for objekt*), e. at heita, *have det navn*,

Rp 45. — 6) *et par isolerede udtryk*: e. gildi, *skulle tage, have ret til at få, kræve, erstatning*, *Vsp 23*, — e. sakar, *have skyld, have udøvet krænkelser mod andre* (*for hvilke man kan vænte hævn*), *Hárb 12*. — 7) *med part. pass.* (*uden at det samlede udtryk kan siges at være perifrastisk i egenlig betydning*), e. eiða svarða við e-n, *have, besidde, aflagte eder overfor en, overholde sine aflagte eder overfor en*, *Akv 30*, e. ulfa alna, *have ulve fofte, have ulveyngel*, *Hhund I 39*. — 8) *hyppig med infinitiv* (*med eller uden at*), *have at, kunne, være forpligtet til, burde*, (*eggl. 'have noget til at . . . ; derfor ofte med et subst.*) e. dófð at drýgja *Eg Lv 6*, e. at fœra *Korm Lv 25 jfr 39*, e. rjóða *EValg*, e. varða *Hfr 3, 14*, e. (at) gjalda *Eg Lv 20*, *Hhund I 11*, *Refr 2, 3*, e. ráða láði *Kollí 4*, e. launa *Am 13*, e. forðask *Hhund II 32*, e. at minnask *Sigszk 56*, e. at fréttá *Am 81*, *jfr* fæst eigi því nita, *intet skulde kunne hindre det*, *Am 34*, fár átti fagna *Krm 19*, e. at hrósa *Herv I 1*, vér ættim kalla á Jesús *Lil 50*, e. at heiðra *Gd 24*. — *Part. act.* eigandi, *hugar e.*, *modig mand*, *Herv III 17 jfr 6*, eigendur, *om Sigurd fafnisbane alene*, *Guðr II 5*, e. ogglis túns, *rige mænd, mænd*, *Kal. 15*.

eigi, nægt. part., *ikke*, (*findes undertiden, hvor den uden tvivl har fortrængt -at fofjet til verber, f. eks. sparðit eigi hilmir* (*for sparðit*) *Hhund I 9* (*jfr Gering's Wörtb. sp. 183*); *hygg* e. beð byggva *Þklypp*, *drakk* e. ek drekku *Sigv 7, 8*, oss hlœgir þat e. *Korm Lv 2*, e. hugðak *Ellu Krm 24*, geig es þik sék e. *Has 16*, at gáir e. *Hávm 114* o. s. v. e. engi = allr (*jfr den pros. bemærkning*) *SnE II 192*. *Jfr Neckel, Zs. f. vergl. sprachforsch. 45 bd.*

eigin, *n*, *blandt navne på sæd*, *Þul IV ddd 1*; *jfr* no. *eigin(d)* 'kornspirer på ageren' (*Aasen*).

eiginbrúðr, *f*, *ægtehustru*, *Pl 17*, *Mv I 4* (*her ved rettelse af ægir til eigin*).

eiginkona, *f*, *ægtehustru*, *Hsv 10*.

eiginkvón, *f*, *s. s. foregående*, *Katr 26*.

eiginmaðr, *m*, *ægtemand*, *Katr 18*.

eiginn, *adj. egen*, e-t ríki *Ht 14*.

eign, *f*, *ejendom, besiddelse*, e. ok auðsalir *Fj 7. 8*, e. fofður *Oddrgr 14* (*næppe at forstå 'besiddelse af sin fader', 'det at have ham levende længe'*), *leggja* e. á e-t *Sigv 11, 14*, e-ir loíða, *besiddelser, gårde og landtilliggende*, *Sigv 11, 5*, e-ir goða, *gudernes boliger*, *Vafpr 50*, = vé i det følgende vers; *kalla* e. á e-u, *erklære noget for sit*, *Lil 84*. — *Jfr* viðr-.

eigna, (-aða, -aðr), *tilegne, give*, e. e-m heimsku þrótt, *tillægge en dumdrisighed, erklære at en er kraftig på grund af sin fremfusende dumhed*, *Hálfs IX 6*, e-aðr *Gauti, viet Odin*, *Ód 7*; jorð e-uð *Englum*, *land tilegnet, opkaldt efter, Anglerne*, *Merl II 2*. — *Hyppig i medium*, e-sk *tilegne sig, komme i besiddelse af, erhverve*, e. óðul *Arn 2, 8*, e. óðalvöllu *Rp 36*, e.

fé eða munúð fljóðs Hávm 79, e. tign *Pl* 41, e. rúnar, lære runar at kende og bruge, *Gríp* 17, e. elli, blive gammel, *ESk* 11, 2, Pétr e. smíð, om en kirke, indviet til St. Peder, *RKet*, e. allt gott *Gd* 63.

eigra, (-aða, -at), bevæge sig langsomt (máskje også besværligt), *Hæng* V 9, V 13. eihlífmir, m, skjold (den altid, ɔ: godt, beskærmende'), *Pul* IV r 3 (skr. eil-).

eik, f, (pl. -r), eg, egetræ, *Pul* IV kk 2, e. tekr við abbíndi (om en sygdomsfjærløse) *Háv*m 137, þat hefir e. es af annarri (þóðrum) sketr *Hár*b 22, *Mhk*v 26, en dýra e. Ólhelg 11, und e. borit *Heir* 6 (i de to sidste tilfælde har e. måske betydningen 'træ' i alm.); e. lífs greinar, lívets eg (træ). jomfru Maria, *Mdr* 34. — *Hyp*-pig i kvinde-kenninger, e. arma *Hal*bj, e. aura *Anon* (X) III D, e. orma ness *EGils* 1, 7, e. ægis mána *EGils* 1, 18, e. háinar glóða *Katr* 11, e. otrs nauðgjald *EGils* 1, 19, e. oðlis landa *Þorm* 2, 25, e. lauka *GSurs* 4, e. óls *EGils* 1, 34, e. gerðu *Bjhit* 1, 2: som halvkenning *Vígl* 17; — i skíbsskenninger, e. hlunn *Rv* 12, men alene om skíb: *Hfl* 1, *Sígv* 7, 1, *Hárekr* 2, *Valg* 6, *Hharð* 9, *Ht* 27. 72; — e. reikar, hoved, *Arni* 2, 1. *Jfr* lin-, vin-.

eiki, n, eg, egetræ(er), egl. kollektivt (men også brugt om enkelt eg), e. gróinn *Sindr* 5, i einu e. *Gd* 54, Óðins e., krigere, *Hfl* 8, en noget usædvanlig kenning, *Jfr* Báleygs víðir; — farróðuls e., skjoldets eg, spyd, *Þorg* *Hóll*; — skíb (jfr eik), farligt e. *Arn* 2, 16, vandlangt e. *Þjóða* 1, 4, e. þótti gólugt *Arn* 2, 9.

eikikjóll, m, ege-skíb, ýtir e-s, søfarer, *Þhred* 5.

eikikjól, m, ege-køl, *Þjóða* 3, 8, *Vígl* 22. eikikyfla, f, ege-kølle, *Þskúm*, *Orv* IX 68.

eikikøstr, m, ege-stabel eller tømmerstabel (for derpå at foretage ligbrænding), hlaða e-u *Ghv* 20 (hvor hds. urigtig har -køstinn).

eikinn, adj, 1) stridig, rasende, uventlig, (jfr no. eikjen „trættekær, ufredelig“ *Aasen*), e. fúrr, om vaverluen omkring *Gerds* sal, *Ski* 17. 18 (betegner vel ildens hæftige opblussen, der hindrer, at man trænger gennem den); e. (hjórr, sværd), kampivrig, *Refr* 1, 2. — 2) kraftig (i god mening), e-n Kráa (kraftig i forhold til sine 83 år) *Gd* 61. — 3) fem. som elvenavn, *Eikin*, egl. den rasende, *Grí* 27 (således cod. reg., medens andre hds. har ekin der kunde være part. til aka), *Pul* IV v 1 (her kræver metrum ek-).

Eikinskjaldi, m, dværgenavn (egl. 'med ege-skjold'), *Vsp* 13. 16, *Pul* IV ü 6.

Eikintjasna, f, en af Træls døtre (navnet egl. 'ege-pløkke', 'ege-tøjrepæl', på grund af hendes beskæftigelse?), *Rþ* 13.

eikirót, f, ege-rod, af e-u (v. l. -um), siddende på egerødder, *Hau*stl 6.

eikismiðr, m, blandt oxsenavne (jfr smiðr), *Pul* IV ö 2.

eikiveggr, m, ege-væg (om skibets side), *Þjóða* 4, 2.

eikja, f, egebuls-båd, båd dannet af en udhulet egestamme, færgebåd, *Pul* IV z 4, stýr hingat e-u *Hár*b 7. *Jfr* *Falk*, *Seew.* 92 ff.

eikrilm, n, ege-grene, i e-i (hds. -limv, kunde også rettes til -limum, af -limar f. pl.), *Merl* I 26.

Eikund, f, ø ved Rogaland (Norge), *Orv* VIII 5.

Eikundasund, n, Ekersund (Norge), *Þloft* 2, 4.

Eikþyrnir, m, hjortenavn, *Grí* 26, hvor denne hjort nærmere omtales, *Pul* IV cc 2; navnet „egetjörn“ peger måske på de grenede horn.

eilífliga, adv, evigt, i al evighed, *Lil* 26, *Gd* 43.

eilífliqr, adj, evig, = eilífr, superl. om gud, *Mgr* 16.

eilífmir se eihlífmir.

eilífr, adj, evig, evindeligt, e. faðir, gud, *Nik* 1, 2, e-t veldi himna *Heilv* 18, e. brunnr *Heilv* 12, e-f vist *Leið* 40, e-f nauð *Lil* 73, at e-fu, i al evighed, *Vitn* 26. — Som mandnavn *Þjóða* A, 1.

eimgéitir, m, jættenavn ('dampende Geitir'), *Pul* IV f 1.

eimi, m, ild, *Pul* IV pp 1, geisar e. ok aldrnari (v. l. við aldrnara) *Vsp* 57, den første læsemåde synes at forudsætte en anden betydning end *Pul*, og da 'damp', (jfr eimr og no. eim; nu betyder e. i islandsk 'svag røglugt', sml. da. 'em'), damp raser og ild: den anden læsemåde kan forliges med e. = ild, 'bål raser ved bål', jfr *KG*. *Nj* II 992; dette sidste, der jo er R's læsemåde, er vel det rigtige.

1. eimnir, m, sværdnavn, (vel af eimi eller eimr, ild, 'den flammende', v. l. eimir), *Pul* IV l 9.

2. Eimnir, m, jættenavn (= det foregående?), *Pul* III 1.

eimr, m, ild, *Pul* IV pp 1, gera eirinn e-m, foranstalte megen brand, *Eir*, e. skaut hrimi á her, ilden udspyede sod på mændene, *ÞSjár* 1, hyrr lék e-m með himni, „den ene himmelhøje ildsøjle slikkede den anden“ (*KGisl* *Nj* II 992), *Sturl* 6, 4; det er dog ikke udelukket, at e. her betyder 'røg', rigtignok findes denne betydning ellers kun *Pét* 3, hvor ordet betyder 'ram røg, em'; i kenninger betyder e. altid 'ild': bóru e., guld, *Katr* 4, Gjallar e. *EGils* 1, 40; gunnar e. (ved rettelse), kampens ild, sværd, *Ingj* 1, 6, jfr Haka kleifar eimþreytir (ved rettelse), gavmild mand (armens ild = guldring), *Jökull* 1. *Jfr* glóð-, sund-, við-.

eimuni, m, nogen (noget) altid erindret, *Bjhit* 2, 6.

eimyrja, f, blandt ilds-navne, *Pul* IV pp 2, men betydningen er sikkert 'gløder', 'glødende aske', (jfr no. e.), ægir er sem e-u hræri, havet ser (på grund af morild) ud som om man rodede i gløder, *Frið* I 7; *Bergb* 2.

eimyrkligt (skr. eimyrk-, einmyrk-),

adj, *Bergb 11* synes at betyde 'mørk på grund af damp, em'.

eimpreytir, *m*, 'ild-udmatter', Haka kleifar, søens, eimr, (ild), guldet, dets preytir, overvinder, gavmild mand (ordet beror iøvrigt på rettelse), *Jökull 1*.

einagi, *m*, klædningsstykke, kappe (se *SnE II 494*, hvor ordet skrives einhagi og forklares ved „slæða“ ɔ: slæða), ylgr e-a, kappens ulvinde (en hånende kenning for at betegne vedkommende kvindes grådighed, jfr sammenhængen), (grådig) kvinde, *Bjht 1, 1*.

einardliga, adv, rask og ligefrem, frimodigt, unna drótni e., elske gud oprigtigt, *Heil 5*.

einardlyndr, adj, frimodig, djærv af sind, *Nkt 77*.

einardr, adj, 1) frimodig, djærv (modsat falsk; af ein-harðr 'hård, ubøjelig'), standhaftig, e. í sverða dyn *Krm 23*; láta e-t við e-n, vise sig oprigtig, uden falskhed, mod en, være venlig mod en, *Hyndl 4*. — 2) stadig, uafbrudt, e-t ár, uafsladelig åring, *Leið 11*; e-t ntr. som adv, uafbrudt, råða veldi e. *Mark 1, 23*; *Sturl 7, 2*, *Gullás 1, Nkt 68*; i formen einatt (den moderne form) *Mv III 23*.

Einarr, *m*, navn på forskellige personer, *E. jarl på Orknæerne Arn 5, 5*, — *E. þambarskelfir Hhard 12*, — *E. Skúlason, ESk 13, 3*.

einbani, *m*, 'ene-banemand', som ene dræber (en anden), e. burar Miðvitnis, *Odin, Gri 5*, orms e., *Tor, Hym 22*, jarla e., *Hakon d. gode, Hák 3*.

einbarni, *n*, eneste barn, søn, *Lil 56*.

einþaga, (-aða, -aðr), aftale en bestemt dag (til noget), e-aðr fundr *Þjóða A, 24*.

Einderiseyjar se *Inndyriseyjar*.

Ein(d)riði, *m*, 1) navn på *Tor* (egl. 'som ager ene'; d blev tidlig indskudt; senere blev mandnavnet *E* eller — yngre — *Indriði* almindeligt), *Haustl 19*, *Þul IV d*; hofs lönd *E-a* ok *banda, Tors og gudernes hov-lände* (helligdomme), *Vell 15*. — 2) som mandnavn, *E. den unge* (12. årh.), *ESk 6, 45*.

einseygr, adj, enøjet, om *Odin*, *Harkv 12*.

einfaldr, adj, enkelt, usammensat, e-t boð, enkelt, klart, bud, *Lil 14*, e-t lof, enkelt ros, ros for en enkelt ting (esat lof e-t, berømmelsen er mangeartet), *ESk 1, 3*. — 2) oprigtig, ærlig, om apostlen *Johannes*, *Alpost 4*. — 3) enfoldig, auðtrúa er e. maðr *Hsv fin*.

einfeldr *Harð 1* er uden tvivl fejl, vistnok for einvaldr (auðs), s. d.

einfættingr, *m*, enbenet mand, *Anon (XI) Lv 1*.

einfættir, adj, enbenet (af hvem det ene ben er afhugget), *Grettis 3*.

eingabarn, *n*, eneste barn, *Herv III 7*.

eingadóttir, *f*, eneste datter, *Völ 36*, *HHj 36*, *Hfr Lv 2*, *Herv III 1*; e. Ónars, jorden, *Hfr 1, 5*, e. Loka (ved rettelse) *Nkt 9*.

eingason, *m*, eneste søn, *Gróg 2*.

eingavin, *m*, eneste ven, fortrolig ven, *Orv VIII 11*.

eingetinn, adj, enbåren (unigenitus), om *Kristus*, *Heilv 17*, *Lil 8*, *Gd 3 66*, *Mgr 25*.

eingi se engi.

eingr se engr.

einhagi se einagi.

einhendis, adv, egl. 'med én hånd', lige-frem, direkte, *Þorv veil*, men iøvrigt urigtig v. l. til *Endils* (jfr *alshendis*).

ein(h)endr, adj, enhændet, om *Ty*, *Rún 23*.

einheri, *m*, i sing. kun *Lok 60* om *Tor* „som kæmper ene“, ellers kun i pl, einherjar, om de krigere, som efter døden samles i *Valhal* og udgør dennes befolkning — ved siden af *guderne* —, og som udgør *ragnaröks-hæren* imod *jætter* og *utysker*, egl. 'de som hører til, udgør én hær' (jfr *tveir ro eins herjar*), *Eirm 1*, *Hák 16*, *Vafpr 41*, *Gri 18. 23. 36. 51*, *Hhund I 38*.

Einherja, *f*, spøgefuld betegnelse for en elskerinde (v. l. einhverja), *Hárb 30*.

einhlítr, adj, ene tilsrækkelig, som er sig selv nok, e-tt til yndis missu, *Grettis 1*, e. þóttumk of *farar Hæng V 4*, verða e. at orði *Leið 34*, *Mgr 3*, áhlaup munu eigi e-t *Vígl 15*.

einhverr, pron., som oftest einn hverr, nogen, en eller anden, *Hávsm 121* (vist i en interpolation), som v. l. til einherja *Hárb. 30*.

eingir, = engi, ingen, kun i pl. e-ir, *Jóms 1*, acc. e-a *Ragn VIII 2*, men her vistnok fejl for andviga.

einging, *f*, enhed, e, sønn i þrennum greinum, om *treenigheden*, *Lil 1*; *Ndr 1*, *Heil 17*.

einir, *m*, ene, enebætræ, *Þul IV kk 2*; e. hranna elds, guldets ene(træ), mand, *Harð 13*.

eink, *f*, kun i enkelte kasus, i forstærkende betydning, 'særdeles, fortrinlig'; gen. sing.: e-ar, e. meinn *Gunnl Lv 2*, e. mildr *Rst 13*, e. breiðr *ESk 1, 3*, e. tíðr, meget kær, *Mark 1, 4*, *Kollí 5*, e. røskr *Mhkv 5*, e. fúss *Nj 16*, e. gegn *Hl 26 a*, e. lágr *Rst 35*, e. snarla *Rst 21*; — gen. plur., e-a, e-a orr *Jór 4*; — dat. plur., e-um, fortrinsvis, slikt eru e. yrkisefni, *Jóms 11*, e. vandliga, meget omhyggelig, *Sól 28*.

einka-, yngre form for *einga*, ved sammenblanding med det foranstående ord i nogle ord.

einkabrúðr (for *einga-*), *f*, eneste brud, om *kirken* (som *Kristi brud*), *Gd 3 46*.

einkafóstri (for *einga-*), *m*, udmærket fostersøn, e. *Ádalsteins Nkt 12*.

einkagjöf, *f*, udmærket gave, *Heilv 3*.

einkannligr, adj, enestående, udmærket, om *jomfru Maria*, *Mdr 34*.

einkarmaðr, *m*, ægtemand (for *einga(r)-?*), *Ragn V 6*.

einkason (for *einga-*), *m*, eneste søn, *Nkt 37. 76*, *Lil 24*, *Heil 24*. Jfr *eingason*.

einkendr, *adj*, *ene kendt eller kendt som noget enestående*, síðavendi, e-d öld (*dativ*) *SnE II 246*.

einkili, *m, ven*, (*egl.* 'som er på samme kól, skib'), *skibsfælle*, *Pul IV j 6*.

einlyndr, *adj*, *egensindig*, *Grettis 50*.

einmani, *adj*, *ene, forladt (som følger sig forladt)*, *Sól 48 fejl* for munarlauss.

einmæli, *n, tale, samtale, på tomands-hånd, under fire öjne*, *æxla e. Am I, Hsv 33*.

einn, *talord (adj)*, **1** *én*, e. *oxi Bry 24*, ein ötta *Krm 14*, eitt dæg *Hhund I 6*, e-u sinni *Hym 35*, *Oddrgr 39 o. s. v.*, ein dóttir *Vafþr 47*, tveir vega at mér e-um *Korm Lv 16*, ein ögurstund *Völ 61*, e. *vita, én (kun én)*, *Hávm 63*, eitt ek undrumk, *Am 12*, á e-um karfa *Eg Lv 22*, segja e-m allan hug *Hávm 124*, e. *guð, én gud, den ene(ste) gud*, *Has 22*, e. *Kristr Hfr Lv 9*, ein persóna *Lil 31*, allir nema einir (= e.) *Völ 28*, e. ok annarr (= 2) *Anon (X) I B 10 b*; *en enkelt (af flere, enten med gen. eller med af og dativ)*; ein festr *Hhund I 4*; *HHj 8*, *Hym 13*, *Rþ 41*, *Völ 10*, *Hyndl 5*; né e-ir, *ingen (af 30)*, *Guðr III 5*; — *svipr e., én (hæftig) bevægelse (uden afbrydelse og kortvarig)*, *Hhund I 53*; *én, udelst*, e. *skattr Herv V 8*. — **2**) *én*, *en enkelt*, e-s *drykkjar gjöld Gri 3*, ek veit e. *Hávm 77*, ór e-m durum *Gri 23*, í e-u brjósti *Alv 35*, es smátt und e-um *Hfr 3, 27*, eitt lýti *Korm Lv 5*. — **3**) *ene-ste*, eitt es vissi *Hym 30*, *hamingjur e-ar Vafþr 49*, ein af sprundum *Lil 90*. — **4**) *én (bestemt)*, varð e. borinn *Hyndl 35. 43*, enn e-i dagr *Fáfn 10*, e-u dægri *Skí 13*, dæg *eitt Griþ 25*, e-s karls synir *Korm Lv 16*, ein steina *Gnó Korm Lv 17*, e. hrókr *Rv 16*, mey veitk e-a *Fáfn 40*; *HolmgB 10 (línje 1)*, eplit eitt *Lil 14*. — **5**) *i opregninger (første, anden, o. s. v.) bruges i reglen e. (for fyrstr, enn fyrsti)*, *Vafþr 20*, *Hávm 146*, *Völ 2*, *Gri 31 o. s. v.* — **6**) *én og den samme*, öll sem ein sé *Anon (XIII) B 24*, e. salr *Ormr 1, 1*; *ÞKolb Lv 3*, *Sigv 3, 8*, *Anon (X) III A 1*; setja í e. stað *Lil 96*, ein misseri *Guðr I 8*; *Hávm 35. 73*, *Sigsk 68*, *Helr 12*; ein sæng *Korm Lv 40*, *jfr. e. ekki Fj 24*. — **7**) *alene (forladt)*, láta konu e-a, *forlade sin hustru*, *Hfr 1, 4*, *Anon (X) II B 4*. — *alene (uden følge eller selskab)*, ein sat úti *Vsp 28*, *Sigsk 6*, hví e. sitr *Skí 3*, vas sú ein véttir *HHj 27*, e-ir tveir *Völ 22*, hví est e. kominn *Bry 6*, e. saman *Hávm 47*, *Fáfn 2*, *Herv II 1*, *Ragn II 1*, ek bar e. af ellifu *Vém*, komk e. til þeira *HolmgB 10*. — **8**) *alene, lutter (ofte vilde man her bruge 'kun', 'lutter', til at gengive ordet; oftest efter subst.)*, fimm vetr e-a *Oddrgr 14*, Þórr e. þar vá *Vsp 26*, sá e. veit *Hávm 18*, heiptyrði ein *Fáfn 9*, vask e. faðir *Hhund 139*, nema e-ir viti *Hávm 98*, með skötingu einni *Hárb 59*, frétt e-a hafa *Fj 32*, e-ir ér *Hamð 5*, grey eitt, *kun en tævehund*, *Hávm 101*, gölugir e-ir *Eirm 2*, ef skal e. ráða *Harkv 6*, áradismenn e-ir *Harkv 21*, sumir e-ir, *kun nogle*, *Mhkv 24*, tveir e-ir

Sindr 2, þat eitt lifir *ÞHjalt 2*, eitt es mál *Sigv 11, 14*, vinna fremð e-a *Arn 3, 3*, yrkja flokka e-a *Rsf 34*, verða at tungum e-unn *Lil 39*, fátt eitt *Iv 26*; *hertil bör vist henføres udtryk som mikitt eitt med nægtelsen i verbet*, mikitt eitt skala gefa = lititt eitt, *kun smá gaver*, *Hávm 52 (jfr munut fleiri = munu færi)*. — **9**) *som ubestemt artikel findes e. meget sjælden*; sák e-um hal (bíta orð) *Hávm 118*, fljóð eitt *HHj 35*, innan í ormi e-um *Lil 15*, bjóða engli e-um *Lil 24*, ein sála *Gd 20*. — **10**) *gen. plur. einna bruges med superlativ for at forstærke betydningen i denne (= allra; egl. betyder e. 'af de enkelte, af alle tagne enkeltvis')* e. hvatastr *Hávm 64*, *Fáfn 17*, e. beztr *Hsv 17*, e. óeztr manna *Hfr 3, 26*; *på lignende måde må det enestående udtryk: e. nokkurr, nogen af alle (enkeltvis)*, *Vsp 40 (jfr góðra nokkurr) opfattes = 11) gen. sing. eins med at*, at e-s, *kun, alene*, eigi at e-s í fogru er fengr *Mhkv 17*, *Nkt 24*, þvitt eins, *kun sátedes*, *Sigv 3, 19*. — **12**) *dativ sing. ntr. einu med komparativ, e-u meinligrá, betydlig skadeligere*, *Svarf 10*; *med at*, at e-u, *kun*, ilt at e-u *Bergb 10*, í þurð at e-u *Bjhit 2, 8*, litt at e-u, *kun lít*, *Steinunn 2*, landi vikr norðr at e-u, *landet drejer sig kun mod nord, mere og mere mod nord*, *Rv 23*. — **13**) *eina: því e-a, kun sátedes, Leið 4 (e. er den svage form for einn)*.

einnhverr (*jfr einhverr*), *hver enkelt, en enkelt (ubestemt hvilken)*, dylja má þess er e. segir *Mhkv 1*, e. ýta *Lil 92*; *gen. eins hvers, i betydning nogen, en*, *Pl 49, ntr. eitt hvert, et eller andet (sværd)*, *Bersi 2*.

einnættir, *adj*, *en nat (dag) gammel*, om *Váte Vsp 32*, *Bdr 11*, e. iss *Hávm 86*.

einráðinn, *adj*, *afgjort bestemt (egl. 'bestemt i én retning')*, mest í *ntr.* láta e-it, *være bestemt på*, *Ólhelg 3*, hafa e-it, *d. s.*, *Refr 3, 2*, *Katr 12*.

einráðr, *adj*, *egenrádig, egensindig, i supert.* *Bós 1*.

Einriði se *Eindriði*.

einrænliga, *adv*, *egensindig, afstikkende*, *SkrautO 1*.

einskepandi, *m*, 'ene-skaber', *som ene har skapt*, e. landa (*jordens*), *gud*, *Has 3*.

einskopuðr, *m*, 'ene-skaber', *som ene danner, foranstalter*, e. *galdra, galderens enefrembringer*, *Odin*, *SnSt 4, 4*.

einsmurning, *f*, *enestående, udmærket*, (*egl. 'eneste som duer'*) *salvning, her konkret, salve*, *Heiðv 12*.

einstika, *f*, *elvenavn (egl. 'som går [langsomt] ene')*, *Pul IV v 1*.

einstigi, *n*, 'ene-sti', *sti hvor kun én ad gangen kan komme frem*, e. *heinar, sværd*, *Anon (XII) C 12*.

einstæðr, *adj*, 'enestående', *forladt*, *Hamð 4*.

einsær, *adj*, *den eneste som ses, mest i ntr.* e-tt es þat, *det er den eneste udvej*, *Líkn 11*, *Nj 14*, hverjum er e-itt, at, *en hver kan se, at det alene o. s. v.*, *Has*

43; således bör også einset *Gd* 3 17 opfattes.

einurð se *einorð*.

einvald, *n*, ene-magt, ene-herredømme, prent e., *treenighedsmagt*, *Gd* 64.

einvaldi, *m*, enehersker, som ene råder over, e. féar *Fáfn* 38.

einvaldr, *m*, s. s. foregående, e. auðs (i øvrigt rettelse for einfelldr), *mand*, *Havð* 1.

einvigi, *n*, *tvækamp*, *trauðr* e-s *Bjhit* 2, 16, bjóða til e-s *Ísldr* 15, *heyja* e. *HolmgB* 2.

einorð, *einurð* (*yngre form*), *f*, oprigtighed, ærlighed parret med uforfærdethed (af *einorð*), e-ar *fýstr* *Pét* 23, e-ar *lattr*, *svigefuld*, *lumsk*, *þham* 2, 2, *ferð* *firð* e., *mænd*, *hvis troskab er købt*, *Sigv* 13, 19, með e-urð *Mdr* 22.

1. *eir*, *f*, *fred*, *ro*, *skånsel*, ía e. *Arn* 6, 11, e. *rekssk* (*ved rettelse af eireks*) *GSúrs* 4, *veita* e., *sörge for ens fred*, *Eg* *Lv* 32, *æsta* e-ar (*guds nåde*) *Has* 4, e. (også om *guds nåde*) *Pl* 28, *vón* e-ar *Steinn* 1, 1, *lokit* e-um, *freden brudt*, *Þorm* 1, 14, *synja* *brynju* e-ar, *nægte brynjen ro*, *kæmpe drabelig*, *Kolli* 1; *stillir* e-ar, *gud*, *Gml* *kan* 1, 2; *geira* e., *spydenes skånsel*, *hvad der beskytter spydet mod rust og sløvhed*, *hén*, *her for 'sten' i alm.*, *henlydende til kvindernes steinasorvi*, *Syn* *geira* e-ar, *kvinde* (*Syn valgt med hensyn til hvad prosaen fortæller*), *Eg* *Lv* 45; *Korm* *Lv* 15 *er eirar vist fejl for eyrar se eyrr*. — *Personificeret er Eir den asynje*, *som befatter sig med lægekunst* (*SnE* *I* 114, *jfr* *Pul* *IV* h 4 v. 1.), *hyppigt i kvindekenninger*: E. *aura* *GSúrs* 13. 19, *Hfr* *Lv* 17, E. *unnfúrs* *Korm* *Lv* 10, E. *armdags* *Gunnl* *Lv* 10, E. *eldbekks* *Korm* *Lv* 5, E. *ørglasis*(?), *om Sinmara*, *Fj* 28, E. *háþyrnis* *geira*, *kammens Eir*, *kvinde*, *Korm* *Lv* 8; *i Gunnl* *Lv* 8 *er E. ifg. overleveringen brugt som halvkvinde*, *jfr* *Pul* *IV* *yy* 3, *men hjørpeys skal vist rettes* (B. M. *Ólsen*) *til hornpeys*, *øllets Eir*, *kvinde*. *Blandt Menglads tærner findes en Eir*, *Fj* 38. *Jfr* *hald-*, *hring-*, *vald-*, *vápn-*.

2. *eir*, *n*, *kobber*, *glóanda* e., *smæltet kobber*, *Mey* 48; *i plur.*, *om guld eller kostbart metal* (*jfr* *ár* = *eir* *i* *árhjalmr*, *om guldhjælmen*), *Kraki* *framði* *flotna* e-um (*næppe af eir f, fred*) *SnE* *II* 226.

eira, (-ða, -ti), *bringe fred*, *beskytte skåne*, e. *skaldi*, *bringe skjalden fred og ro*, *Hfr* *Lv* 26; *sér røð litt e.*, *han skånede sig kun lidt* (*ved brugen af den stærke selvforbandelse*), *Am* 33; *vita* *hvé* *oss* *of* e-i *ól*, *se*, *hvortledes øllet bekommer os*, *Eg* *Lv* 3.

eirarlaust, *adv*, *uden ro*, *skånsel*, *uden at skåne sig selv*, *Eg* *Lv* 34.

eirarsamr, *adj*, *fuld af fred*, *fredelig*, *rolig*, e-t *veldi* *Sturl* 3, 2.

eirarvanr, *adj*, *uden fred*, *skånsel*, *om vinden*, *Eg* *Lv* 23.

eirð, *f*, *fred*, *ro*, e. *geira* *Háv* 5 (*tvivlsom rettelse*).

eirek(k)s *GSúrs* 4 *se* *I*. *eir*.

Eirekr se *Eirikr*.

eirfjarðr (*ved rettelse*), *adj*, *fjærnet fra skånsel*, e. *hugr*, *sind*, *der ikke kender til skånsel*, *Þar* 10.

eirhestr, *m*, *kobberhest*, *Merl* *II* 34.

Eirikr, *Eirekr* (*denne form sikret ved rim* *Sindr* 7), *m*, *navn på forskellige personer*, — *sagnkonge*, *Yt* 11, — *Erik blodøks* *Sindr* 7, *Hfl* 6 o. s. v., *Eirm* 4. 5. 8, *Nkt* 11 o. s. v., — *Erik sejrslæ* *ÞHjalt* 1, *Bbreiðv* 6, *Sigv* 3, 19, — *Erik jarl Hákons-son* *Hfr* 3, 17, *Gunnl* *Lv* 5, *Rst* 22, *ÞGisl* 12, *Jóms* 21, *Ísldr* 15, *Nkt* 21 o. s. v. — *Erik egode* *Mark* 1, 2. 8 o. s. v.

eirgjofurr, *m*, *'kobber-konge'*, *kobberstatue af en konge*, *Merl* *II* 41.

eirlaust, *adv*, *uden ro*, *skånsel*, *voldsomt*, *Sigv* 2, 3. 12, 1, *Arn* 6, 9, *Háv* 8, *Pl* 48, *Sturl* 8, 1.

eirmaðr, *m*, *'kobber-mand'*, *statue af kobber*, *Merl* *II* 34.

eirsamr, *adj*, *fredelig*, *mild*, *om Kristus*, *Líkn* 49, (*og ved rettelse*) *sst* 20.

1. *eisa*, *f*, *ild*, *Pul* *IV* *pp* 2, *bál*, *sem loga bregði upp ör e-u* *Ólhelg* 8, e-ur *Sturl* 3, 14, *Jör* 1, e-ur *kyndusk* *Mark* 1, 22, e-ur *vaxa* *Atli*, e-ur *gnæfa við ský* *ESk* 2, 2, e-ur *kyndusk hátt* *Mark* 1, 22, *eldr ok e. Þjóða* 1, 20, *Lil* 70. — *I kenningar*, *for guld*; *armleggs e. Þfagr* 12, e. *fens* *Ht* 26, e. *lysheims* *Ht* 22, e. *öldu* *Nj* 10, e. *más jarðar* *ESk* 6, 50, e. *jarðar umgerðis* *Nj* 16, e. *Ránar* *SnE* *II* 228, — *for solen*: *himins e. Gils* 1, 16, *for sværd*: e. *Yggs drósar* *Ht* 50, e. *eggfárs* (*kampens*) *Sturl* 4, 19, *almdrósar e. Sindr* 2. *Jfr* *blóð-*, *dolg-*, *róg-*, *Varg-*, *víg-*.

2. *eisa*, (-aða, -at), *styrte afsted*, *fremad*, *létum skeiðr e. at sundi* *Sigv* 3, 9, *vágr* *Rognis* e-r *fyr mér*, *Odins bælg*, *digterdrikken*, *bevæger sig rask ved mig*, *jeg sætter digtet i rask bevægelse*, *Vell* 5; *part. act.* e-andi *gekk floti* *Hhund* *I* 27, e-andi *veðr* *uðr* *GrHj* 1, — *ferk* e-andi *Anon* (*XIII*) *B* 38.

eiskald, *n*, *hjærte* (*jfr* *SnE* *II* 493: *hjærta* *heitir eisköld*, *sál*, *jfr* 430), *halda* *beisku* e-i *of eldi*, *holde det bitre* (: *Fáfnis*) *hjærte* *over ilden* (*om Sigurd*), *III* 1, 2; *i plur.*: e-öld *vilk* *of etin láta* *Fáfn* 27.

eiskra, (-aða, -at), *give en skærende* (*vredeslyd* (*hyl*) *fra sig*, *gørvir* *at e.*, *om Hamde og Sörle*, *Hamð* *II*. *Nu hedder ordet* *ískra*).

eiskranligr, *adj*, *skrigende* (*af vrede*), = *eiskrandi* *StjO* *II* 9.

Eistla, *f*, *en af Heimdals mødre*, *Hyndl* 37.

eistneskr, *adj*, *estisk*, e. *herr* *Yt* 25.

Eistr, *m*, *pl*, *Esterne*, *Eistra* (*således*, *fejl for Eista?*) *dolgr*, *om kong* *Ónund*, *Yt* 26.

eisurfála, *f*, *jættekvindenavn*, *Pul* *IV* *c* 4. *Eitill*, *m*, 1) *søkongenavn*, *Pul* *III* 1. — 2) *navn på en søn af Atle* *Akv* 37, *Hamð* 8.

eitr, *n*, (-rs) *gift*, *edder*, *blåsa* e-i, *om*

midgårdsormen, *Húsdr* 5, linna e. þrútit *Lil* 80, inæsa e-i, *udspy gift*, om *Fáfnir*, *Fáfn* 18, *overført om den af vrede frysende Brynhild*, *Guðr* I 27; e-i líkr, *lig en forgiftet person*, *Katr* 41, e-rs ǫlunn, *giftens fisk, slange*, e-s ǫlungrund, *guld*, *Nj* 9, *leygjár e., ildens gift, vand, vandets ormr, fisk*, *Sígv* 13, 1, e. *munar, sorg*, *Gúsr* 26; *Nj* 2 *er eitrs sikkert fejl, f. eks. f. brjótr (linnbeds) eller lign.;* orvar e-ri *skeptar, betyder vel kun 'forgiftede pile'*, *Anon (XIII) B* 40; — *om den iskolde elvs kulde(stof)*, þjóðáar inæstu e-i, *væltede frem med deres giftige kulde*, *Þdr* 5; — ǫfundar e. *Lil* 77.

eitrblandin, *adj*, *giftblandet, blandet med gift*, e. bjór (hás her eitri bl.), *Hyndl* 49, e. ormr *Orv* I 3 b, e-ar eggjar *Hjalmp III* 10.

eitrdalr, *m*, *edderkold dal, dal som er edderkold af dens isnende elv, i pl. of e-a* *Vsp* 36.

eitrdreki, *m*, *giftslange, ǫlگیر e-ar*, *Sól* 64. **eitrdropi**, *m*, *giftdråbe, eggjar e-um innan fáðar, om den giftige sværdsæg, Brot* 19; — *isnende kold dråbe, falla e-ar inn of ljóra* *Vsp* 38, ór *Élivógum stukku e-ar* *Vafþr* 31.

eitriár, *adj*, *gift-glinsende, ormr e., om midgårdsormen*, *Hym* 23, e-ir ormar, *Pul IV* qq 1.

eitriullr, *adj*, *fuld af gift, giftig, e-ir ormar* *Krm* 26.

eitrherðr, *adj*, *hærdet i gift, e-ar eggjar* *Hæng VII* 3.

eitrhvass, *adj*, *edder-skarp, om spydet, Krm* 12 (*her synes eitr- at være valgt, fordi spydet kaldes ormr*).

1. **Eitri**, *m*, *blandt dværgenavne, Pul IV ii* 6 (*jfr SnE I* 340, v. l. 15).

2. **Eitri**, *m*, *Eiterfjorden i det nordlige Norge (egl. 'den bittert kolde')*, *Pul IV* ccc.

eitrkaldr, *adj*, *edderkold, isnende kold (jfr fortællingen om elven Hemra i Þorst. þ. bæjarm.)*, e-ld *Elfr* *ESk* 10, 1. *Jfr eitrsvalr.*

eitrspýjandi, *part*, *edderspyende, e. snákar* *Gaþ* 51.

eitrsvalr, *adj*, = *eitrkaldr, edderkold, iskold, om søen, Hallv* 4.

eitrungr, *m*, *slange (egl. 'den giftfulde')*, *Pul IV* qq 2.

eitrþvengr, *m*, *giftig tvinge, rem, ǫldu e., bølgens giftige tvinge, orm, slange, Þhræð* 2; *giftslange, vegr e-s, guld, Ullr vegr e-s, mand, GGalt* 1.

eithvat, *n*, *noget, e. klókt, en eller anden underfundighed*, *Lil* 39.

ek, *pron. pers. jeg, kan stå både foran og efter verbet, og kan i sidste tilfælde sammentrækkes dermed; så kan atter findes et e. stillet foran. I den ældre tid (skjaldekvadernes ældre tidsrum og eddaidigernes tid) fandt sammentrækningen hyppig sted, ja kan sikkert siges at have været almindelig regel; det viser for det første rimstavelser — men det*

ligger i sagens natur, at her kan kun få eksempler opvises, som sék: búk Anon (XI) Lv 3, sék: leik *SnH* 2, 1, ték: ekk-*Sígv* 3, 10, hykk: flekk *Sígv* 3, 3, vask: hask *Sígv* 13, 25, lýsik (*som sidst i linjen*) *Hjfr* 3, 7; *dernæst findes det ofte i hds. skrevet sammen med verbet, som haðak Yt* 6 (*i J2 og F*), emk *Arbj* 1, þák sst 3, vinnak sst 13 o. s. v., o. s. v.: *i cod. reg. (Edd) findes dette meget hyppig (omr. 50 gange), med ek foran eller efter henved 80 gange, for ikke at tale om de tilfælde, hvor det findes mellem verbet og den tilføjede nægtelse (-a, -at, -i), også her kan e. igen tilføjes (fanka ek eller mulig fankak); m. h. t. hele denne sag kan henvises til Sievers' Skaldenmetrik, Beiträge VI 501—07, samt Arkiv f. nord. fil. XXVII, 367; når e. føjes til foran nægt. bliver k til g (bjargigak o. s. v.). Med den mediale form af verbet står e. ofte f. eks. e. komumk *cod. reg.* 24 23, e. þikkjumk 32 19, vilnumk e. 37 18-19 o. s. v., *det er dog ikke sagt, at e. her allevegne er oprindeligt. På den anden side findes ikke få eksempler på et selvstændigt e., først og fremmest hvor det skulde betones, som e. veit nákkut Hlund I* 5, em e. síz ýtar *hnekðu Arn* 5, 19, e. of hefnda svá okkar *Hfr* 5, 13, e. brá elda stökkvi *Hfr* 5, 14, og også ellers undertiden, munda e. *Sígv* 13, 21 (*jfr Sievers l. c. 508*), også med medium: hræðumk e. *Sígv* 3, 5, minnumk e. *Sígv* 13, 24. Om forholdene i *cod. reg.* kan i det hele henvises til Gerings Wörterbuch. Af særskilte udtryk findes: vel e., elliptisk, velan *jeg (selvopmuntrende) Vøl* 29. — Om de andre kasus er kun at bemærke, at acc. mik også kan sammentrækkes med verber, og kan da tillige fungere som dativ, snertumk harmr (*harmr snertir mik*) *Hallbj.* hvetimk *Kveld* 1 o. s. v. (*for ikke at tale om alle mediale verbalformer, der er dannede på denne måde, hvor -mk i reglen fungerer som dativ*), urðumk (= varð mér) *Eg Lv* 27, buðumk (= bauð mér) *Hfl* 2, fellumk (= fell mér) *Gráf* 11 o. s. v., stöndumk (= stendr mér) *Fáfn* 1, brinumk (= brinnr mér) *Gri* 1, erumk (= es mér) *Lok* 35 o. s. v. — mér har altid lang vokal, for så vidt dette kan kontrolleres; det kan også sammentrækkes med verbet og bliver da -m (*for oprl. m(e)R -mm -m*), erum *Bragt* 1, 14 (*som v. l. til erumk*), og *fl. st.*, vörum (= vas mér) *Þloft* 2, 3. *Om de øvrige former er kun at bemærke, at vir findes én gang — måske som svecisme — hos Sígv* 13, 18, samt at oss findes altid således (*med o*), hvor det kan kontrolleres (*jfr Skjspr* 74).*

ekin se eikinn.

ekja *HolmgB* 5 *er uden tvivl forvansket, vistnok for æva (eua f. eks. læst som ecia).*

ekki, *m*, *sorg, bedrøvelse (nu til dags på Island altid om overgangen fra en*

stærk gråd til den sædvanlige tilstand), til e-a *GSürs 26*, við e-a *Svarfd 10*, vekja e-a *Skúli 1, 1*, íá e-a (*gen.*) *Gríp 20*, einn e. *Fj 24*, e. þróask *Sígv 13, 24*, óþokki blandinn e-a *GSvert 10*, hófugligr e. *St 2*, brjóst þrungit e-a *Hhund II 45*; — *tíðende om sorg (sörgelig begivenhed)*, heyra e-a *Am 46*. — brynju e., brynjens sorg, *sværd, Ísldr 24* (*hds. har bruma, metrisk umu- ligt*).

Ekill, *m, søkonge*(navn), *Þul III 1, IV a 2*, — *i kenninger for skib*: E-s ýtiblakkr *Rst 16*, E-s eykr (eykríðr) *Eg Lv 36*, E-s hestar *Sígv 3, 10*, — *for sø*: E-s braut *Hást 3*, E-s vøllr *Nj 23*, — *for kamp*: E-s él *Þorm 2, 14*.

ekkjja, *f, 'enke'*, d. v. s. enlig, ugift, kvinde, *hvad enten hun har været gift eller ej, kvinde i alm. 1) enke*, leyfð e. *Am 93*, e-u nafn *Am 100*; *Þul III 2 b, IV i, Merl II 92, jfr Eg Lv 46, hvor e-jur er = hælur (jfr hæll), Þhornkl Lv, Þmáhl 15*, ung mær né e. *Hharð 6*, ung mær ok e. *Hrafn 3*, — ung e. *Krm 14. 20*. — 2) *kvinde(r) i alm., Lidsm. 5, ÞBrún 2, Sígv 3, 5. 12, Þjóða 4, 19, jfr Heið 21 (om bølgerne)*; e-jur *Lundar Hárekr 2*, visk-dælsk e. *Bkrepp 1*; e-ju munr, *kvindens ønske, lyst, Hharð 1*. — *I kenninger*: Svólun e., *Odins enke, jorden, Haustl 15*, — hrekkmímis e. *jættens hustru, Þdr 9*.

Ekkjall, *m, elven Oikel i Skotland, Arn 5, 9*.

ekl, *adj, mangelfuld, óblið ógn vasa e., det var en hård kamp, Anon (XII) B 26*; *ordet synes ikke at kunne opfattes anderledes, men sammenhængen kan være mangelfuld (der findes kun 2 linjer af verset)*.

ekla, *f, mangel*, af e-u *Hálfss VII 2*, eigi e-u, *uden mangel, ikke sparsomt, i fuldt mál, Arn 3, 17*. — *Som elvenavn Þul IV v 1. Jfr suml.*

eklaust (ǰ: ekl-laust), *adv, uden mangel, rigelig, gjalda þakkir e. Pl 57*.

Ekreyjar, *f, pl, Økerø (ved Gøtland), Sturl 6, 8*.

elði, *n, 1) underhold, føde, næring (af al i al-a), gnógt e., rigelig føde, ESk 10, 1, gnótt e-s, rigdom på føde, ESk 6, 28*. — 2) *foster, barn, e. sin, sine börn, Mgr 25*.

elda, (-a, -i), 1) *tænde ild, bál, gramr e-i svá, kongen brændte (ved hærgninger) således, Grani 3*. — 2) *bruge som brændsel, e. jóklum Bergb 10*.

eldask, (-isk, elzk), *blive gammel, ek e-umk, Skúli 1, 2, e. at løndum, blive gammel som landets styrer, ÞSjár 2, 3, (ved rettelse) HolmgB 9*; þró muna e., *min længsel vil aldrig blive gammel, min elskov vil være evig, Korm Lv 2*.

eldbeiðir, *m, v. l. til elds beiðir, Nj 22*. **eldbekkr**, *m, kun i kenningen*: e-s Eir = Eir bekkis elds, *bækkens ilds (guldets) Eir, kvinde, Korm Lv 5*.

eldboði, *m, i kenningen*: Áta stéttar e.,

Áta stétt, *havet, dets eldr, guld, og dettes 'bebuder, tilbyder', mand, EGils 1, 13*.

eldbroti, *m, 'ild-bryder', lagar e., søens ilds (guldets) bryder, mand, ESk 6, 53, e. unnar, d. s., ÞormOl 1, 2; e. Yggjar, som bryder Odins ild (sværd), kriger, Jóms 37*.

eldfaldinn, *adj, ildtoppet, e-n alda, bølge, hvis top lyser af morild, Korm Lv 39*.

eld-Gefn, *f, 'ild-Gefn (gudinde)', kvinde, Mgóð 2*.

eld-Gerðr v. l. for *ól-Gerðr, s. d.*

eldgrennir, *m, 'som forminsker ild', e. unnar, bølgeiddens, guldets, uddeler, mand, iøvrigt v. l. til elgrennir (s. d.), Kolb 2, 7*.

eld-Gunnr, *f, 'ild-Gunnr (valkyrje)', kun i kenningen*: e-ar óðrunnar = Gunnar elds óðrunnar, *sværdets rasende træer, krigere, Nj (XII) 6*.

eldhríð, *f, 'sværd-storm', kamp, Arn 5, 20, (af eldr = sværd); iøvrigt har G. Vigfússon rettet eld til odd-, vistnok rigtigt*.

Eldhrímnir, *m, kogekedlen i Valhal, egl. 'den af ilden sodede', Gri 18*.

eldhús, *n, ildhus, køkken, Korm Lv 2*.

eldi, *n, brænde (af eldr), jætternes navn på skoven, Alv 28*.

elding, *f, lyn, lynglimt, ljósta með e. SnE II 196, sem e. færir Sturl 3, 15, e-ar heims, luftens lyn, Sturl 5, 4; — blóðs e., sværd, Sturl 4, 20; e. ifla foldar, armens lyn, guld, Sturl 4, 40; e-ar hvápts, mundens lyn, skældsord, Þjóða 4, 14. Jfr fár-, sann-*.

Eldir, *m, Ægirs kok (af elda, lave mad), brugt i omskrivning for mand*: E. vers elda, *guldets E., EGils 2, 3; for jætte*: E. áar steðja, *stenens E., Anon (X) III B 5*.

eldiskiða, *f, antændt brændestykke, Orv I 1*.

eldmeiðir, *m, 'ild-ødelægger', angrs e., som ødelægger, bortgiver, fjordens ild, guldet, mand, Ísldr 15*.

eld-Njörun, *f, 'ild-Njörun (gudinde)', öldu e., bølgens ilds, guldets, N., kvinde, GSürs 35, Bbreiðv 4*.

eldr, *m, 1) ild, bál, Alv 25, Þul IV pp 1, ljóss e. Am 9, bjartir e. Arn 2, 12, heitr e. Akv 19. 41, Hamð 24, jfr Hávm 51, blár e. Merl II 16, bera of eld Harkv 23, bera á eld, kaste på ilden, Fj 22, e. leikr GSürs 2, e. geisar Lil 70, fara e-i of e-t, Arn 2, 12 (om hærgning), e-ar brunnu GSürs 13, Rv 11; slá e-i of e-n, tænde ild rundt omkring en, Hyndl 48, e. es í endum, eitr es í miðju (kefli) Drv (XI) 12, e-s es þorfi, ild (til at tørre sig og varme sig), Hávm 3, (som lægemiddel) e. tekr við sóttum Hávm 137, jfr ordsproget: fáir bera alt mein frá e-i, jfr e. es baztr Hávm 68; leggja eld í ór (til magisk brug) Sigdr 10, e. ok (eða) járn Fj 20. 21, Guðr II 39, e. (til ligbrænding) Hávm 70. — 2) e. = viti, bavn, Grott 19. — 3) særlig om arneilden (køkkenilden), SnH 2, 1, e. á golfi Rþ 2. 13, við eld skal ól drekka*

Hávm 83, þrír e-ar (þrír arnar) *Ghv* 10, of eld *Anon (X) I B* 4, aukum enn e-a (*her i dobbelt bet.*) *Anon (X) II B* 1. — 4) *overført betydning*: e. glæddi af oddum, *det stod som flammer af odden*, *Arn* 3, 14, eggjar e-i gorrvar *Brot* 19, e. brennr ór augum *Fry* 27, *Guðr I* 27, e. elsku *Heilv* 12. — 5) *om helvedes ild*, *Leið* 41, heimr háa e-s, *helvede*, *Sigv* 13, 17 jfr *13*, 25. — 6) *hyppig i kenningar, for guld* (jfr *SnE I* 330) *efter armen*: e. hreifa *Sigv* 2, 12, e. lófa *Ód* 26, e. oglis stéttar *Leitnir*, e. hauka hákliís *Hfr* 3, 21, e. ýsetrs *Hfr* 2, 1, — *efter vand*: e. lagar *Ht* 69, e. flóðs *Gunnl Lv* 1, *StjO II* 11, e. djúps *Dorm* 2, 11, e. gjallfrs *Pl* 2, e. drafnar *EGils* 1, 9, e. hranna *Hl* 26 a, e. geima *ESk* 11, 7, e. vika *Bersi* 2, e. lægis *GSúrs* 23, e. ægis *Sigv* 13, 4, e. bekks *Arn* 7, 3, e. elfar *Leið* 28, e. Óronar *Bjark* 5, e. vognu hrynslóðar *Ód* 7, e. ólna bekks *Bragi* 2, 3, e-ar knarrar úthauðrs *Bersi* 1, 1, e. ólna skeiðs *Hfr Lv* 14, e. áls hrynbrautar *ESk* 11, 8, e. Endilís foldar *Pl* 51, e. varrvegelgs *Leið* 10, e. ormbeðs *beror sikkert på fejl* *Guðr I* 26, — *efter smeltedigel*: e. laudar *Ód* 21, e. digla *Sturl* 3, 14, — *for sværd* (jfr *SnE I* 420, *II* 428): e-ar Óðins *GSúrs* 27, e. Yggs *Jóms* 26, *Anon (XIII) B* 10, e. Fjólnis *Íslár* 8, e. Gauts *Korm* 1, 4, e. bóðvar Týs *Sturl* 4, 19, e. Hlakkar *Ht* 57, e. Gøndlar *Ótt* 2, 18, e. Mistar *Has* 2, e. hjaldrs *Pmáhl* 10; e. torgu *Korm Lv* 54, e. hliifar *Grett* 1, 3; e. sárflóðs *ESk* 5, e. unda gjallfrs *ÞTref* 2, e. ulvíns *Pl* 4; e. munins tuggu (*ligets*) *Pmáhl* 13; e. valbasta (*hvor dativformen eld synes at stå*) *Eg Lv* 40; — *for skjold(?)*: hranna hests e. (*rettelse for elgr*) *Bersi* 1, 2; — *for sol*, (jfr *SnE I* 330): e. himna *Sturl* 3, 16, e. hlýrnis *Has* 21; — *for kvinde*: e-s rein *Þhred* 4; e-s brik *ÞBrún* 1 *er vist fejl for auðs b.* — 7) *sværd*, *Þul IV* 1 8, e-s þruma, *kamp*, *Þhred* 7, e-a runnr *Ód* 11. — 8) *jættenavn*, *Þul IV b* 5. Jfr *barð*-, *ben*-, *fjarð*-, *gaupn*-, *gjallfr*-, *gunn*-, *halm*-, *harð*-, *hjaln*-, *hlíf*-, *hrann*-, *hryn*-, *morð*-, *mund*-, *rand*-, *sár*-, *unn*-, *víg*-, *vík*-.

eldreið, *f*, 'ildbærerske', Áta foldar e., *soildens, guldets, bærerske, kvinde, Korm Lv* 48, dorgar vangs (*havets*) e., *d. s.*, *Jóms* 4.

eldruðr, *m*, 'ild-træ', ólna foldar (*havets*) *eld*- (*guld*) *ruðr*, *mand*, *Rst* 27.

eldskerðandi, *m*, 'ild-beskadiger', brims e-andar, *mænd* (brims eldr = *guld*), *Svarf* 3.

eldskerðir, *m*, *s. s.* *foregående*, seiðs hrynsleiðar e., *som formínsker, uddeler havets ild (guldet), mand, ESk* 3, 1, áls ferðar (*ále-vejens*) e., *d. s.*, *Nj* 17; egg-leiks e., *som bryder kampens ild, sværdet, ÞKolb Lv* 7.

eldskyndir, *m*, 'ild-bevæger', e. unda, *som sætter sårenes ild, sværdet, i rask bevægelse, kriger, Sigv St* 2.

eldsmatr, *m*, 'ild-mad', brænde, *Áns* 1.

eldsneyti, *n*, brænde, *Mv I* 21.

eldspøng, *f*, 'ild-træ', e. unnar, *bølgeildens, guldets, træ, kvinde, Morg.*

eldstaðr, *m*, ildsted, *v. l. til eldstó, Frp I* 17.

eldstó, *f*, ildsted, (*dannet ved stensætning*), *Frp I* 17.

eldstökkvir, *m*, 'som lader ild springe', háfs e., *som lader havets ild, guld, springe, gavmild mand, Ód* 3, skautborðs skeiðs (*havets*) e., *d. s.*, *Sturl* 8, 2.

eldveitandi, *m*, 'ild-giver', þróttar skýja e., *som giver Odins skyers, skjoldenes, ild, sværd, mand, Ód* 2.

eldveitir, *m*, *s. s.* *foregående*, öldu e., *bølgeildens, guldets, giver, gavmild mand, Nj* 20.

eldvelli, *f*, *bagning, varmning* (egl. *kog-ild*), *ning*) *ved ilden*, ungr leiddisk e., *som ung brød han sig ikke om ildens varme, Harkv* 6.

eldvellr, *adj*, 'ild-kogt', *om sværdet, smedet i ilden* (jfr *sjóða sverð*), *Rst* 32 (*skr. ellveldr*).

eldviðr, *m*, 'ild-træ', öldu e., *bølgeildens, guldets, træ, mand, Nj* 28, *VGI* 4, *Leið* 44, *gunnar* e. (*rettelse for kunnunum e.*), *kampildens, sværdets, træ, kriger, Hfr* 3, 6.

eldþrima, *f*, 'sværd-torden', *kamp, Grettis* 1.

Elfarsker, *n. pl*, skærene (*skærgården*) *uden for Götaelven, Orv VII* 16, *IX* 25, *Ormsp* *IV* 5.

elfr, *f*, 1) *elv*, e-ar bál, *guld, Sigv* 12, 1, e-ar eldr, *d. s.*, *Leið* 28, e-ar alfrøðull (*sol*), *d. s.*, *Eyv Lv* 9, e-ar skið (*rettelse for skin*), *skib, ÞHjalt* 1; *samme* 2 *er e-ar vist fejl for ólna el. lign.* — 2) *som navn på Götaelven, Þul IV v* 1, *ESk* 10, 1, *Nkt* 7, *Ht* 1, *Þjóða* 1, 5, *Þfagr* 5, *Gils* 1, 8, *Sturl* 3, 5. 11. 13. Jfr *Gaut*-, *Raum*-, *Sax*-.

elgbjóðr, *m*, 'elgbefaler', stafla e., *som befaler over 'stavnens elg', skibet, skibstyrer, mand, Ód* 15.

elgr, *m*, (-s), *elgsdyr, hyppig i kenningar for skib*: e. ára (*háls aura*) *Íslár* 8, e. stafla *Gðþ* 14, e. branda *Rv* 4, e. egghúfs *Þul III* 4, e. sólþrøðis *Katr* 26, e. vags *Arn* 3, 12, e. græðis *Nj (XI)* 9, e. flóðs *ESk* 13, 4, e. fjardar *GSúrs* 25, e. unnar *Nj* 28, fens e. (*þfr fenviðr*) *Íslár* 6; e. Rennandi *Liðs* 4; e. æðiveðrs *Arn* 2, 16; *Bersi* 1, 2 *er e-s vist fejl for elds.* — *elgjar St* 15 *i alþjóð e-ar galga er uforståeligt, og de tidligere fremsførte tolkningsforsøg er umulige; det hele må betegne hele landets (Islands) befolkning. Jfr varr-*

elgrennir, *m*, *som lader elgsdyr løbe, unnar e., som lader bølgens elgsdyr, skibet, løbe, mand, Kolb* 2, 7, *Korm Lv* 45 (*her rettelse for áttgrennir*).

elgreynir, *m*, 'elgsdyrs-prøver', *Hundings e., som prøver Hundings (søkongens) elgsdyr, skibet, søfarer, mand, Íslár* 3.

elgver, *n*, *elgsdyrets sø, jorden* (jfr *SnE I* 320), *endir* e-s, *kysten, Þjóða* 3, 34.

elgvíðnir, *v. l. til* *élvíðnir, s. d.*

elg-Þróttir, *m*, 'elgsdyrs-Odin', *unnar e.,*

bølge-elgsdyrets, skibets, Odin, mand, Pl 7.

Elíás, m, profeten E., Pét 20.

elja, f, medbejlerske, medhustru (jfr bær konur heita e-ur, er einn [en og den samme] mann eigu SnE I 538), Pul III 2 b; e. Rindar, Jorden (både Jord og Rind var Odins hustruer), Þjóða 3, 3.

Eljarnir, Mhkv 7, antages at være identisk med Eleazar (Mach I 6).

eljun, eljan, f, omtrent = þrótt, þrekr, især den kraft hos mennesket, der viser sig i udholdenhed, Pul IV zz, afl ok e., Rþ 44, Hsv 116, Herv III 22, sterk e. Gd 7.

eljunfimmr, adj, dygtig, flink ved udholdenhed, Arn 6, 17, Rst 33.

eljunfróðr, adj, kyndig til at udholde, Glðr 8 (v. l. e-prúðr).

eljunfrækn, adj, tapper ved sin udholdenhed, Sigsk I, Rv 17.

eljungjarn (skr. eljan-), adj, begærlig efter at vise kraft og udholdenhed, Gdþ 18.

eljunhress (skr. eljan-), adj, rask, dygtig, til at vise udholdenhed, e. konungr ESK 6, 11.

eljunkuðr, adj, berømt for sin udholdende kraft, om gud, Leið 36.

eljunlatr, adj, doven til at vise kraft, dáðlæs, Bjhit 2, 21.

eljunprúðr, adj, modig ved sin kraft (v. l. til eljunfróðr), Glðr 8.

eljunríkr, adj, mægtig ved sin kraft (adskilt ved tmesis), Od 11.

eljunsterkr, adj, stærk ved sin udholdenhed, om gud, Has 9.

eljunströnd, f, udholdenhedens strand (hjem), bryst, renna e-ir oddum Ht 63.

eljunbrár, adj, trodsig, kraftig, ved udholdenhed, ESK 2, 1.

eljunþungr, adj, tung, vægtig, som virker kraftig ved sin udholdenhed, Mark I, 27.

1. *ella, adv, ellers, i modsat fald (= elligar), Am 39, Mhkv 11, Arn 2, 16, Korm Lv 1, Rst 22, Has 41, Gdþ 37; eða e. Am 14.*

2. *Ella, m, kong E. i Northumberland, Ragnar lodbrogs banemand og selv dræbt af dennes sønner ved blodörsristning, Hl 7 a, Sigv 10, 1 (her omtales Ellas grufule død), Krm 24. 27; E-u kind, Angler, Sigv 1, 7, E-u niðr, Anglers konge, om Adelsten, EgAð I, E-u konr, om Magnus d. gode (Ella her konge i alm.), Þjóða I, 6; E-u ættleitð, England, Hallv 3; — steins E., jætte, old steins E-u, jætterne, Þdr 20; — geitungr E-u, Ellas gedehams, raven (her er Ella betraget som en søkonge og geitungr som en fugl), lifgjafi E-u geitunga, kriger, ESK 3, 5; — aldrtjón E-u, Ellas død ∴ (blod)örn, = örn i gáden, Gát 1.*

1. *elli HolmgB 9 fejl for elliz (∴ eldisk).*

2. *elli, f, alderdom, Hávm 16, Eyv Lv 10, i e-i Háv 2, við e-i HolmgB 14, til*

e-i Ht 3, biða e-i, blive gammel, GSúrs 17, Mark 1, 31, lyfja e-i, helbrede (ens) alderdom, ∴: sörge for at vedk. ikke bliver gammel, slá en ihjæl som ung, Am 78, e-i firðr, fjærnt fra alderdommen, ung, Rv 4, veldr e-i mér HolmgB 12.

ellibjúgr, adj, böjet af alderdom, Hsv 121.

elliði, m, et slags skib, Þul IV z 4; á e-a stáni Korm Lv 57; som egennavn om Fridtjofs skib, Frþ I 2 o. s. v. Jfr Falk, Seew 88. Jfr hlátr.

ellifu, talo., elleve, Vém, Sigv 12, 2, Eg Lv 40, Sindr 2, Arn 3, 1, Skí 19. 20, Hyndl 29, Am 54.

elligar, adv, (egl. komparativ), ellers, i modsat fald (= ella), Hsv 32, Harð 18, eða e. Ragn V 5.

ellilyfi, n, pl, midler mod alderdommen, e. ása, hvad der helbreder aserne for alderdommen, Iduns æbler, Haustl 9.

ellipti, talo., den ellefte, Sigv 1, 11, Hávm 156, Gri 16, Vafþr 40, Sigrðr 37.

eltri se gamall.

ellveldr se eldvellr.

eltri, n, elletræ (egl. kollektivt), Þul IV kk 2, eldr e. skæðr Jóms 19, garmr e-s, iiden, Sturl 3, 11, leysa e-s garm Sturl 4, 8, grand e-s Mark 1, 22, Gdþ 54; e-s sveiti, røg, Nj (XII) 6; disse genitiver kunde også henføres til eltrir.

elrir, m, elletræ, Þul IV kk 2 som v. l. til eltri, e. ljóts glóða, guldets elletræ, mand, Ód 26; jfr örnfljótr.

1. *elska, f, kærlighed, elskov, e. á e-u Hsv 108, e-u kuðr, bekendt for sin kærlighed, om gud, Has 16, Líkn 5; e-u fæðir, som nærer kærlighed, Kristus, Líkn 23.*

2. *elska, (aða, -aðr), elske, Arn 2, 19, ESK 6, 71, Þflek; e. at hundi, være öm for sin hund, Harkv 23; e-andi, som førjtjæner at elskes, Lil 90.*

elskari, m, elsker, Gd 76.

elskuband, n, kærligheds bånd, Vitn 7. elskufullr, adj, fuld af kærlighed, Gdþ 8.

elskugi (også skr. -ogi), m, egl. 'kærligheds sind' (elska, hugi), elskov, þekkr e., behagelig kærlighed, Heilv 8, bjarrt e. Heilv 14; elskende person, e. guðs ok manna, som elsker gud og mennesker, Gd 76, Mey 10; Vitn 11.

elskuligr, adj, elskelig, som bör elskes, om jomfru Maria, Mey 6.

elskusvinnr, adj, klog i (ved) kærlighed, EGils 1, 6.

elskuvitni, n, kærlighedsvidnesbyrd, Vitn 24.

elta, (-a, -r), forfølge, drive, jage på flugt, e-u Þjalta Hárb 39, e-u seggir Anon (XI) Lv 1; SturlB 2, Örv VI 3, Merl II 17, Þsagr 8, vöru e-ir Ív 23, e. sauði, indsamle beder, Korm Lv 9.

Embla, f, den først skabte kvinde (navnets betydning er uvis), Vsp 17; E-u (v. l. emlu) askr Eg Lv 40 er uforståeligt, hvis disse to ord hører sammen, måtte de betyde 'hånd'; E-u kunde også henføres

til eld i den følgende linje, men derved bliver det hele ikke klarere.

embætti, *n*, embede, d. v. s. gudstjeneste, *Gd* 35, *EGils* 1, 7.

embættisgjörð, *f*, gudstjenestens udførelse, fremja e. fögrum hætti *Gd* 11.

emja, (-aða, -að), hyle, e-jandi *Orv* III 4, *Katr* 49, e-juðu ulfheðnar *Harkv* 8, e-juðu ulfar *Am* 25.

emjar, *f. pl*, en del af sværdet (i et par hds. skrevet -arr, men svigtigt), *Pul* IV 11.

1. **en**, konjunktion, men, som oftest i adversativ betydning, men med forskellige grader i styrken af den mente modsætning, så at denne endogså helt kan forsvinde og en få betydning af almindelig kopula, 'og', gap vas ginnunga, e. gras hvergi *Vsp* 3, e. nú Skaði byggvir *Gri* 11, e. á hliðu fúnar *Gri* 35, e. feldi annan *Eg* Lv 9, e. vér verðum *Eg* Lv 10, o. s. v.; — ingen modsætning, men fortsættelse, betegnes i eksempler som e. i Prúð-heimi *Gri* 4, e. þar Baldr of hefr *Gri* 12, e. af hans hornum *Gri* 26, endogså i begyndelsen af vers som E. ór hans bróum *Gri* 41; e. grund vas hrundin *Haustr* 15, her og på en mængde lignende steder kan det oversættes ved 'og'. Det samme er tilfældet med *Ski* 33, hvor e. godt kan gengives ved 'og'. I visse tilfælde kan det gengives ved 'men (og) på den anden side' som *Fáfn* 36. — *Ghv* 15 er e. vist fejl for es, uaagt e. enkelte gange i prosa findes, hvor man ventede relativet.

2. **en**, konjunktion, end, (ældre form er an, af þan, men den findes aldrig i den håndskriftlige overlevering af versene; ikke desto mindre må det antages, at an er den eneste rigtige skrivemåde i digte, ældre end omtrent 1100 i alt fald), hyp-pigst efter komparativ, óbrigrða e. manvit mikit *Hávm* 6, o. s. v. (utallige eksempler), scemri e. at fõður ornum *Þjald*; komp. kan stå efter: e. þú færa *Vell* 4; undertiden følger sé efter e.: e. sé manvit mikit *Hávm* 10. 11, e. sé allra Húna *Akv* 7; ofte står heldr foran, heldr e. *Nj* (XII) 1, *Rdr* 10; en enkelt gang findes dette udeladt, så at e. står alene uden foregående komparativ *Guðr* II 9; lengra e. Óðinn mun ulli mæta, længere end til den tid, Óðin møder ulven, *Hyndl* 44; betri e. kyrr sitir, bedre end om du havde siddet stille, *Hym* 19. — Efter annarr, annarr e. *Hhund* I 17, *Fáfn* 43, annat e. sæ þenna *Þjóða* 4, 8 (v. l.). Den yngre form en(n) findes *Nj* 28.

3. **en**, forkortet for enn foran komparativ se enn.

enda, (-a, -r og -aða, -aðr), 1) *ende*, e. sögu *Pl* 54, e. ævi *Mey* 45, e. aldr *Andr* 3, e. söng *Mv* III 21, verðr endat *Gd* 365, e-sk stáli, lade sit liv for stålet, *SnE* II 226. — 2) *medium* e-sk, være tilstrækkelig, meðan e-isk *Gyð* 3, rödd randa e-sk skjoldenes (stemme =) klang var nok

(jfr sammenhængen), *Gldr* 4. — 3) *vare* ved, være holdbar, ævi e-isk *SnE* II 242, orlog e-ask (gisning) *SnE* II 222, sótt e-isk *Bolv* 7. — 4) *tvivlsom* kan betydningen være følgende steder: opt e-ask mól *Sigv* 13, 10, leyfð e-isk *Sigv* 13, 7; i det første eksempel synes betydningen snarest at være 'at gå i opfyldelse' (jfr enda heit, opfyldte løfte); i det sidste kunde e. henføres til den første betydning, 'ros-verset sluttes' jfr lýk ek visu nú straks bag-efter, men også de andre betydninger kan komme i betragtning 'din ros, ry, vare ved' eller lign.

endalauss, *adj*, uden ende, *Mey* 32; e-t som adv *Katr* 29.

endi, eller endir (nom. forekommer aldrig i den ældre digtning), *m*, 1) *ende*, við stangar e-a *Haustr* 7, á bóðum e-um (geirs, spydets) *Am* 25, sjá fyr annan e-a, se så langt, at man kan se det andet (fjernere) endepunkt, *Kolb* 2, 5. — 2) *ende*, yderste kant, e. elgvers, landets ende, kysten, *Þjóða* 3, 34, e. heims *Gd* 5 (om Islands beliggenhed), *Upplönd* til hvers e-a *Sigv* 12, 2, Jótgrund með e-um, fra den ene ende til den anden, *Þsagr* 10, Heiðabær með e-um *Anon* (XI) *Lv* 7, á, at, himins e-a *Vafpr* 37, *Hym* 5, fjörir e-ar himins *Vell* 37; — selr i annan e-a, med sælskikkelse i den ene ende (o: med hensyn til hovedet), *EGils* 1, 3. — 3) *ende*, afslutning, e. lokins lifs *Yt* 23, til e-a lifs *Nj* 10, e. lifs ok stjórnarmæðu *Gd* 25; ætt stendr á e-a, står ved sin afslutning, *St* 4; e. alene, om døden, *Gd* 13, *Arn* 5, 3; lúta at e-a óðar, lakke mod digtets slutning, *GSvert* 5; e-r ills *Hsv* 106. — 4) *fela* e-a, stikke (en tråds) ende ind og fastgøre den således, *Hhund* I 4, leysa e-a, løse en ende, leysa illan e-a, løse en slem ende, volde en slem fortræd (om et nidvers), *Korm* *Lv* 33. — 5) *lofs* e., lýsa lofs e-a, fremføre det rosende digt fra ende til anden (e-a acc. pl.), *Eg* *Skj*. Jfr heims-.

endilágr, *adj*, lav, lavtliggende, fra den ene ende til den anden, om jorden i dens hele udstrækthed, *Haustr* 15.

Endill, *m*, søkongenavn (egl. 'modstander'?), *Pul* IV a 2, gallópnis halla, klip-pernes, E., jætte, *Þdr* 3; — i kenninger, for skibe: E-s óndurr *Eskál* *Lv* 2, E-s eykr *Nj* 9, E-s fitrskið *Ód* 23; — for sø: E-s fold *Pl* 51, E-s (eld)grund *Hfr* *Lv* 3, — for ravn: E-s svörð *Þstf* 1, 5; — for brynje: E-s þjalfi *Þveit*. — ættstafir E-s, slægtning af E., vistnok i egentlig forstand, *Arn* 5, 22, E-s niðjar, søkonger, *Krm* 18. Jfr *Sám*-.

endir se endi.

endiseiðr, *m*, fisk som afslutter om-gærder, til alle sider (v. l. endiskeið), e. allra landa, hele jorden omgivende fisk, midgårdormen, *Rdr* 15.

endlangr, *adj*, lang fra den ene ende til den anden (jfr endilágr) eller (ifg. Sievers' forklaring) lang mod én, ud-

strakt for ens syn (så langt det når), findes kun brugt om huse, e. salr (salir) *Pry* 27, *Völ* 7, *Ski* 3, e-t hús *Am* 19. 26.

endr, adv, grundbetydning synes at være 'en anden gang' (j: end nu), deraf udvikledes *let de to hovedbetydninger*: atter og *fordum*: 1) atter, *Húsdr* 12, *Hrafn* 1, venda e. *Has* 34, kom e. at hamri *Pry* 32; svá e. lagit *Sigsk* 68 kan næppe være rigtigt, 'således lagt igen', eftersom der står et enn foran, svá er uden tvivl fejl for sem, så at *endr* får betydningen 'fordum, før'. — 2) *fordum*, *för* (om længere eller kortere tidsafstand, jfr áðan), *Yt* 14, *Eg Lv* 43, *Arbj* 3, *Eyv Lv* 7, *Ppyn*, *HolmgB* 5, *VSt* 2, *Tindr* 1, 5, *Þdr* 2, *Hfr* 2. 4. *ÞKolb* 3, 10, *Edað* 7, *Sig* 12, 28, *Am* 1, *ESk* 6, 40, *EGils* 2, 10; þat vas e. *Rst* 28.

endrbörinn, adj, genfødt, e. herr, den forløste menneskehed, *Heiv* 1.

endrgæindr, m. pl, mænd, som (afvekslende) giver hinanden, gör gengæld, *Háv*m 41.

endrbaga, f, tavshed til gengæld, gensidig tavshed (at snart den ene, snart den anden tier og lader den anden tale; бага : þegja = saga : segja), *Háv*m 4. *Anderledes* (j: -þaga) *E. Magnússon i Cambr. Phil. Soc. Proceed.* 1887.

Enéas, m, *Enéas*, *Pét* 54.

eng, f, eng, græsmark, e-jar lúra, engens fisk, slange, dens látr, leje, guld, dettes þverrandi, gamild mand, *Sig* 13, 4.

enga- se einga.

1. **engi**, n, *eng* (= eng), e-s sax, le, *Korm Lv* 14.

2. **engi**, pron., ingen; angående de forskellige former henvises til *Skijspr.* s. 83—84; nom. engr er meget gammel og går tilbage til omkr. 1000; derefter böjes ordet — når undtages nom-acc. sg. ntr, ekki, og nom-acc. pl. ntr. engi, samt gen. sg. masc-ntr — som adj., idet eng-betragtes som stamme, hvortil endelserne föjedes; dog holdt acc. sg. engi sig længst og formen engan er ret usikker; af de oprindelige former findes enkelte rester: einungi *Fáfn* 17, einugi *Háv*m 133, *Lok* 1; hvorvidt ordet findes som va-st., er det umuligt at afgøre. *Andre former*: nom. pl. einigir *Jóms* 1, acc. pl. masc. einiga *Ragn VIII* 2, som dog vist er fejl (se andvigr); ekki er altid nom-acc. ntr., der — forholdsvis sent — går over til at blive nægtende part. (= eigi); enginn, engin findes ikke, ti engin *Sig* 14, i bör sikkert læses engi en eller eng en. Efter e. står i reglen samme kasus, e. maðr *Vsp* 45, *Vell* 31, *Arbj* 21, e. mann *Hund I* 51 o. s. v., e. þrek *HolmgB* 12, ong tunga *Mv II* 20, ekki angr *Hfj* 10, *HolmgB* 4; undertiden står gen. e-r gumna *Reg* 23, ekki gjafa *ESk* 13, 3, alls ekki *Korm Lv* 1, ekki þess *Am* 72; eigi e. ikke ingen, alle, *SnE II* 192, aldri e., 'aldrig ingen', slet ingen, *Sig* 13, 15; som ntr. findes ekki f. eks. *Eg Lv* 10, *St* 9 (jfr foran); senere går ekki over til at blive nægtende,

= eigi; overgangen skete ved sådanne udtryk som hælumk ekki, jeg praler intet, i ingen henseende, slet ikke, *Am* 84, e. hygg okr vesa ulfa dæmi *Hamð* 29, æva fljóð e. gáði *Akv* 39, ekki spurðir *Grott* 8; som ren negation 'ikke' findes det så i: e. at réðusk *Am* 48; *Sól* 9, *Krm* 18, *Sturl* 6, 6, *EGils* 3, 17; denne betydning er gennemgående næppe ældre end fra 12. årh.; ekki i ældre digte kan i senere tider godt være indsat af afskrivere for et ældre eigi, f. eks. i *Am* 48.

engill, m, engel, *Sig* 12, 28, *Lil* 7 o. s. v. guðs e-lar *Þrándr*, dróttins e-lar *Rst* 31, e-lum öfri *ESk* 6, 5, e-la fylki *Arn* 2, 18, e-la stéttir *Lil* 6, e-la lið *Pl* 32; e-la stillir, gud, *Gml.kan* 1, 3, e-la kennir, d. s., *Pl* 8, e-la stýrir, d. s., *Pl* 25, e. gramr *Eil* 1, 3, dýrð englanna, gud, *Lil* 22. Jfr höfuð-

England, n, *England*, *Þjsk* 2, *Gunnl Ad*, *Hallv* 6, *Sig* 13, 19, *Rst* 5.

Englanes, n, *uvist* hvor, *Krm* 11.

Englar, m. pl, *Englændere*, *Angelsakser*, *Hfr* 2, 8, *Sig* 1, 6, lið E-a *ÞKolb* 3, 12; ferð E-a *Ott* 2, 9, *Merl II* 2; óegir E-a *Steinn* 3, 13, stríðir E-a *Sig* 12, 19; E-a bjöð *Hfl* 2, E-a jörð *Korm Lv* 8.

engr se engi.

engskr, adj, engelsk, angelsaksisk, = enskr s. d., e-t folk (eng-; þrengv-) *Ott* 3, 5.

Engús, m, skótsk fyrste, *Sturl* 5, 7.

1. **enn**, konjunktion, endnu, i forskellige betydninger; 1) fremdeles, e. snerak hnakka *Has* 7, e. munk vilja *Hfl* 16, fúss emk e. minnask *Hfr Lv* 3, sás e. kunni halda *Sig* 7, 6, (hendir) e. sem aðra *Jóms* 2, *Likn* 10, var e. grafinn *Nkt* 46, vituð e. eða hvað *Vsp* 27 o. s. v., e. senti of afrendi *Hym* 28, e. viltu *Lok* 28, ef e. sparir *Fáfn* 37, unz af méli e. mein komi, inntil der om nogen tid fremdeles (eller atter) opstår mæn, *Sigsk* 44, þats e. of þann, fremdeles, yderligere, *Háv*m 46, bauð e. við mér *Oddrgr* 21, jfr *GSús* 18. 19. 34. —

2) fremdeles, j: atter, igen, e. ólum gjöð *Liðs* 2, e. þeirs undan runnu *Þjóða* 3. 4, e. til kvinna *Mberf* 6, því ferr e. svá *HolmgB* 5, þat vas e. folkvíg *Vsp* 24, þar nautk e. *Eg Lv* 27, e. vér götum lof *Hál* 16, e. at eggja sennu *Tindr Lv* 1; vask e. of kominn *Háv*m 101, liggi e. i milli *Sigsk* 68, e. einu sinni *Oddrgr* 29. — 3) endnu, j: til denne stund, e. emk óþekkr *Korm Lv* 42, látask e. finna *Hfr* 3, 10, e. lifir *Vsp* 21, saðr emk e. þess *Hárb* 3, e. kominn *Háv*m 108, e. óborinn *Reg* 8. — 4) foran komparativ, e. norðarr *Eyv Lv* 2, e. lengra *Hyndl* 17 o. s. v., e. mátkari *Hyndl* 44, e. framarr *Grott* 21. 22, e. lengr *Am* 65. Dette e. bliver ofte svagt betonet i sætningen, hvorved det svækkes til en, in, eigi in minni *Eviðs* 7, skald in verri *Eskál Lv* 1, in mildri *Eskál* 2, 2, in sæmri *Þjald*, in lengra, *Vell* 31, (né hests) in heldr *Háv*m 61, in hnæfligri *Hárb* 43, in lengr *Am* 62 o. s. v. — *Oddrgr* 12 má enn þá grund af versemålet omstilles, mank e. hvað þú mæltir, jeg husker frem-

deles (endnu) o. s. v.; det er den simpleste rettelse. Jfr eðr.

2. **enn**, bestemt art., den; de enkelte former er det umuligt at kontrollere, da ordet jo altid er ubetonet; det står altid foran et adjektivum (substantivet enten foran artiklen eller efter adjektivet eller også helt udeladt), e. vari gestr Hávm 7, seggr e. ungi *Ski* 4, Kristr e. hreini *Hfr* 3, 29, e-um reginkunnum *Hávm* 80, e-um slævurum *Lok* 22. 23 o. s. v. *Undtagelsesvis udelades e. foran adj.*, når dette er tilnavn, Þórarinn rammi *HolmgB* 11. På den efterhængte artikel findes ikke få eksempler i håndskrifterne, men sikkert skyldes den de fleste gange senere tiders afskrivere. Nær ved sammentrækning er e. i tilfælde som Huga ens prúða *Bkrepp* 9; sikre eksempler på den vedføjede artikel for 1300 er opregnede *Skjspr* 80, hvortil henvises; om forholdet i Eddadigtene se sst 80—81. Bortset fra *Hárb* er den vedføjede artikel i disse — de få steder den findes i cod. — at rette og skrive for sig; et enkelt sted, *Lok* 52, vömmín ör, er ikke helt sikkert; at læse vömm enn (= fremdeles,) ör, tyder ikke godt; det, er ikke umuligt, at vi her har det ældste eksempel, så at tilføjelsen af art. skulde gå tilbage til 10. årh.; er Arnórs heimrinn (2, 15) oprindeligt, bliver *Lok.*-stedet mindre angribeligt. I de tilfælde, hvor versemålet ikke kræver art., er man efter forholdene berettiget til at anse den som senere tilføjet som f. eks. hallærit veldr hvöru *Eyv* *Lv* 14, harðræðit hvert *Þjóða* 2, 2 o. s. v.

enni, n, 1) pande, *Árn* 3, *Frp* 1 *Lil* 49, hår sveipt í e. *Korm* *Lv* 5, ósléttur e-s, rynnkr í panden, *Eg* *Lv* 13, flenna upp at e., overdrevent udtryk (se flenna), *SnH* 2, 10; skör vas fyr e., håret hang (midt) ned på panden, *Rþ* 15; e-s innmáni, í (under) panden liggende mæne, öje, *Húsd* 4 (jfr e-s sól *SnE* 1 538). — 2) om personer, óskirð e. *Árn* 3, 8, gunnhvot e. *Svarf* 9. — 3) som stedsnavn (*Snefjældsnaes*' nordside), fyr E. Þmáhl 9.

ennibjalfi, m, pandehud, egg beit e-a *GDropl* 3.

Ennibrattr, m, navn på Odin (egl. 'med stejl pande'), *Þul* IV jf 6.

ennidúkr, m, pandebånd (af kostbart stof), som gik omkring hovedet, auka með e-i, hæve en med (en gave af) pandebånd, *Korm* 1, 3.

ennigeirr, m, 'pandespyd', e. oxa, horn, *Áns* 3.

ennihogg, n, pandehug, *Rdr* 6.

Ennilangr, m, navn på Tor (egl. 'med lang, [o: bred?] pande'), *Þul* IV d.

ennileiptir, n, 'pandelyn', öje, *Morg*.

ennimáni, m, 'pandemæne', öje (jfr enni), ormfránn e. *Arbj* 5.

ennitingl, n, 'pande-prydelse' (mulig plader af metal, se tingl), e. holtvartaris, slangens pande- o: hoved-prydelse, skrækkehjelm, *Anon* (X) I B 5.

ennitungl, n, 'pande-mæne' (el. 'stjerne'), öje, *Rdr* 13.

ennlangr se endlangr.

Enók, m, *Enoch*, *SnE* II 246.

enskr, adj, engelsk, angelsaksisk (jfr engskr), e-k fold *Eg* *Lv* 24, e-ir vellir *ÞKolb* 3, 9, e-k slétta *SnE* II 222, e-t láð *ESk* 1, 1, e-k ætt *Ott* 2, 11, *Merl* II 102, e-k þjóð *Merl* II 2. 4, e-ir lýðir *Rst* 5, e-k drótt *Rst* 5 (v l.).

epli, n, æble, e. algollin *Ski* 19. 20; *Lil* 14. 17. 66, e-it hreina *SnE* II 188; i kenningar, for hjærte: e. aldrkliis (brystets) *HI* 15 a (jfr *SnE* 1540), — for sten: e. aurs *Bergb* 3, — for døden: e. Heljar *ÞBrún* 1. Jfr fjard-.

ept, eptir, præp. og adv., (forholdet mellem ept og eptir som præp. er, at ept bruges som antepositiv, medens eptir bruges som postpositiv; først sent findes denne form som antepositiv (jfr *Skjspr* 122-23; de ældste eksempler på eptir som antepositiv er fra omkring 1200; i håndskrifter skrives oftest eptir, men ept cod. reg. (Edd.) 23 24, o: *Ski* 39. 41, *Yt* 2 v. l., jfr *Haustl* 12, *ÞKolb* 3, 6), efter, 1) med a c c., temporalt, e. þat *Merl* II 28, e. nætr niu *Ski* 39. 41, e. dag *Sól* 45, e. dauða *Likn* 22. 38, *Heilv* 17, e. bana *Helga* *Grip* 15, e. genginn guma *Hávm* 72, e. frændr sína, efter deres død, *Hyndl* 9, e. Stranda-Hneiti *Anon* (XII) B 6, e. látinn *Sigv* 13, 22, e. liðinn inga *Nkt* 68, e. Harald fallinn *Nkt* 20, e. dolgstriði dauðan *Sturl* 6. 6, e. víg *ÞKolb* 3, 6, e. hervíg *Þjóða* 1, 25, e. orðna þrimu *Ód* 25, e. syndir *Has* 48, e. hag þungan *Has* 49, e. munodr *Sól* 68, e. kvöl mikla *Likn* 19, e. þenna dreyra drykk, efter at have drukket denne blodslurk, *Fáfn* 27, e. kvíð norna, efter nornernes bestemmelse, den tid nornerne har bestemt, *Hamð* 30, — öll grétu þau eptir hann *Mkv* 9. — 2) med dativ, for (for at hænte), e. dóttur Eyllima *HHj* 36, e. Sköfnungi *Ísldr* 21, ráða þrútt e. manni *Rst* 28, for at indhænte, e. itrum stökkvi *Styrkarr* 2; hertil hører også e. dvergi hljóp, for at få fat i dvergen, *Yt* 2, jfr sás eptir ferr *Fj* 27; — i overensstemmelse med, e. vilja mínum *Has* 7; — vita e-t e. e-um, vide om noget, en har begæet, eller hvad han har af fejl, *Hsv* 90, með fregna (jfr spyra), f. eptir driptum *HI* 4 b. — 3) eptir som adv. slutter sig til de anførte betydninger, efter, bagefter (jfr e. med acc.), of sumur e. *Vsp* 41, lifa e. *Valg* 9, *Merl* II 36, *Am* 54 jfr *Ódrgr* 33, verða e. *Grip* 44, liggja e. *ESk* 6, 60, sitja e. *Ott* 2, 17, *Völ* 38, *Hhund* I 51, vera e., være tilbage, *Valg* 4, *Am* 69, upp stóðu e. *Jóms* 39, optliga e. *Jóms* 37, enn sem e. renni *Steinn* 2, 2, en þá e. *Sól* 22, viku e. *Sól* 25, finna e. *Sigsk* 40, iðrask e-s e. *Sigsk* 7, létik hana e. haða *Hávm* 105; (med dativ), óskabyrr leggs e. (o: skipi) *Hhund* II 32, líta e. (o: e-u) *Grip* 21, spyra e. (o: e-u) *Am* 78, fara e. *Fj* 27. — *Hamð* 5 e. es ykr þrungit þjóðkonunga

má snarest betyde: „I er trængt tilbage for hovedkonger, I er hovedkonger langt underlegne“. — 4) enkelte steder synes e. (e-ir) at betyde 'igen', være = aprt, þar munu e-ir finnask Vsp 61, koma e. i Oðins sali Eirm 3.

eptirdæmi, *n*, forbillede (egl. 'noget, hvorefter man dømmes', det klassiske er dømi alene), Lil 52, Gd 48, Gd 3 6.

er se es.

erakendi Alv 11 er et forvansket ord, hvoraf sidste del utvivlsomt er kendi, den svage form af kendr (jfr v. 29: nótt, en Nörvi kenda), det første e er lige så utvivlsomt rest af enn, men hvad ra kan repræsentere er usikkert; der skal stå et ord, der begynder med h (: h i himinn); Bugges forslag: enn Hrönn kendi (Arkiv XIX7—12) træffer sikkert ikke det oprindelige; forudsat, at der er tale om himlens herkomst, måtte der være sigtet til Ymir eller Ymirs hjærneskal, men kendr synes ellers kun brugt med personnavne; der må antages at have stået et sammensat ord (af form som lokkendr, mordkendr jfr leyfðarkendr), mulig hriðkendr 'stormfuld'.

erðgróinn, *adj*, således ved rimet krævet (erð-: verð-), for hds's jarðgróinn, vokset op af eller ud af jorden, dværg (jfr dvergur i jörðu, Vsp 10), Gyfja grundur (havets) glaumr (hest) e-ins, dværgens skib, digterdrikken, digterævnene, Eg Skj (jfr mistenginn og taumr).

erðr, *n*, = reðr, om en hestepenis, SnH 2, 11.

erendi se ørendi.

eria, (-ða, -ðr), arve, holde gravøl (erfi), med acc., e. brøðr sína Am 75, e. fōður, her omtrent s. s. hævne, Vell 13, e. Keldhverfinga Grettis 33.

eríð, *f*, arv, BjH 6, Nkt 12, sú mun e. eptir, den arv er tilbage, nemlig at hævne sig på Atle, Am 69, e-ir jōfra, kongers arvelande, Sigv 11, 3, telja e-ir, opregne sine arvekrav, Mark 1, 23.

eríðaskipti, *n*, pl, arvedeling, Vitn 10.

erfi, *n*, gravøl, gera e. foranstalte gravøl, Am 86, drekka e. Ghv 8, Jöms 10, Herv V 3; d. erfi gleði sinnar, sige farvel til sin glæde, livsfryd, Bbreiðv 1. Jfr mið-, erfið, *n*, (uden pl.), arbejde, møje, ørendi sem e. Þry 10. 11, e. en ekki ørendi HHj 5, vil ok e. Hárð 58, drygja e., lide møje, dōje meget, Gri 35, mikit e. Merl II 31, vinna e., udføre drøjt arbejde, Bjark 1, fá hjólum e., berede hjælmene hård møje, kæmpe tappert, Valg 7; e. Austra, Østres møjefulde byrde, Arn 5, 24 (jfr SnE I 314).

erfiðr, *adj*, møjefuld, vanskelig, e-tt verðr þeims illa kann MhkV 24, e-tt sinni, møjefuld gang, Bár 5.

erfimeidr, *m*, 'arvende-træ', e-ar Eiðs, Eas arvinger, sønner, Tindr Lv 2.

erfingi, *m*, arving, søn, auðit e-ja Hsv 43, Pl 21, e. Þyrniótur, Bergönund, Eg Lv 17, e. Ásbjarnar, Helge, Ísldr 7, e.

Skolms, Toratv, Ísldr 13, e. Ara, Gudmund, Kolb 2, 6, e-jar grams Þjóða 4, 26. **erfinyti**, *m*, 'arv-nyder', søn, Sigsk 26. **erfinytjar**, *f*, pl, arvegods, arfi e-ja, arving til arven, søn, Eg Lv 42.

erfivörðr, *m*, 'arv-vogter', arving, søn, Sigsk 63, Ghv 14, Nkt 3, Gautr II a 2; e. Högna Akv 12, e-ir Eiríks Nkt 15.

ergi, *f*, blødagtighed (af værste art, jfr argr), e. ok æði ok óþoli, hvor e. synes at betyde 'brynde' i højeste grad, Skí 36.

erja, (arða, ariðr), pløje, heldr herja an e., drive agerdyrkning, Anon (XII) C 19, e. barði, pløje søen med stavnen, Anon (XII) C 16, e. úrgu barði Rv 31.

erkibyskup, *m*, ærkebiskop, Anon (XII) B 19, Gd 3 14.

erkistóll, *m*, forkortet for erkibyskupsstóll, ærkebispesæde, Mark 1, 13, 27, ESk 6, 65; — e. éls, bygens, stormens ærke- (bispe)sæde, himmel, Stúfr 8.

erki-Þundr, *m*, egl. 'ærke-Odin', brugt om en ærkebispe, EGils 2, 12.

erlendis, *adv*, udenlands, til udlandet, Þjóða 1, 3, til en anden verden, GSürs 26.

Erlendr, *m*, en nordmand, ESk 13, 2.

Erlingr, (én gang Erlengr Sigv 7, 5), *m*, Erling Skjalgsson, ÞKolb 3, 6, Olhelg 9, Sigv 7, 1. 3. 5; — E. jarl eller skakke Þorv 1, Nkt 68.

Ermengerðr, *f*, sydfransk fyrstinde (i Narbonne; død 1194), Rv 16, Oddi 2, Árm 2.

ermr, *f*, ærme, Orv II, sterti e-ar Rþ 28; fyr e-ar, i steden for(?) ærmer, Gunnl Lv 4; — e-a llmr, kvinde, Korm Lv 6, 29, jfr viðr e-a, arm, SnE I 542.

ermvangr, *m*, 'ærme-vang', arm, e-s brandar, guldringe, disses Auðr (brugt her som gudindenavn), kvinde, Harð 7.

ern, *adj*, rask, dygtig (hvor dog raskheden er den herskende egenskab), e. faðir Marnar, om Tjaze som ørn, Haustl 12, om den unge Egil, Egils (XII) 1, om fyrster Sturl 6, 1, om gud Líkn 25, Has 20; e. auðnorn Grettis 11; e. falbrodda, rask i håndteringen af spyd, Ht 79; — om tyte: hvern e-an þjóf Sigv 12, 5; — om søen(s raske bevægelse): e. sili Hernar ESk 13, 13, — om jærnankerets spids: e-an krók ör járni Anon (XI) Lv 6 (kan ikke opfattes anderledes).

Erna, *f*, Hersirs datter (egl. 'den raske', af ern), gift med Jarl, Rþ 39.

Erpr, *m*, Jonakrs søn, Rdr 3, Hamð 14. 28 (jfr jarpskamr v. 12, ordet er egl. = jarpr); — Atles søn, Akv 37, Hamð 8.

erra, *f*, stridbarhed, gørr við e-u, stridbar, Hjortr 2.

Erri, *f*, Ærø, Ív 19, Pul IV bbb 6.

erriligr, *adj*, rask, hæftig, e-g snerra Hharð 3.

erring, *f*, dygtighed, raskhed, eigi lítill e. Þorm 1, 12, ófra e. ESk 11, 5, vinna e. Þorm 1, 6, e-ar-verra lið, mandskab ringere til at vise raskhed, Ott 2, 13.

errinn, *adj*, rask, kraftig, dygtig, e. hlýri Anon (X) I B 10 a, e. skörungur GSvert 10, om fyrster Ód 5, Sturl 3, 18, om mænd

Nj 7, Gyð 5, e. kappi Eg Lv 30, e. herr Ingj 3, om gud Heilv 11. Jfr fjöl.

errótttr, adj, stridbar, (af erra), Korm Lv 51; anderledes Bugge Aarb. 1889 s. 79.

ertla, f, vipstjært (motacilla), Pul IV xx 5 (diminut. af arta s. d.).

es, pron. rel, yngre form er; når overgangen er sket, lader sig ikke direkte eftervisse, da ordet aldrig findes i betonet stilling, men formentlig falder den samtidig med, at verbet es (est) blev er (ert), d. e. omkring 1100 (først i Norge, senere på Island), — som, 1) står for alle kasus, og går på et subst., der enten står foran eller bagefter, eller som er underforsødt og let at supplere, eller efter pronomenerne + subst. eller pronomenerne alene (overordenlig hyppig), afglapi, e. kómur Hávm 17 (jfr Hávm 81), e. fá á, (lostfagrir) litir Hávm 93; e. kómur Fáfñ 17, þeim sæ, e. stendr Vsp 20; Yt 1 o. s. v.; som gen. (eller dativ, 'hvis' eller 'for hvem'), maðr, e. afskrúðr haði farit orða hlýðu ESk 6, 26; det kan styðst af en følgende præpos., e. ór steini vas höfuðit á, på hvem, = hvis, hoved var af sten, Hárb 15; til præpos. kan da føjes et subst. eller pron., ekki þess, e. hljótsk siðabót af því Has 3, jfr sådanne tilfælde som hvad . . ., e. ek þat sé, hvor þat er overflødig, Lok 44. — 2) ofte er e. midt imellem virkeligt relativum og adv., som völlr, e., mark, som, 3) hvor, Vafpr 17. 18, bæ, e. Gri 6. 11, dag hverjan, e., hver dag, som 3) da, Gri 29. 30, draums, e. kveðr, omtr. = siden du, Hyndl 7. —

3) i øvrigt bruges e. temporalt, både med og uden þá (foranstillet), både om fortid og fremtid, Hávm 20. 62, Vsp 53, Hávm 96, Rdr 16, når, Vsp 26, e. ek get þána Hárb 58. — 4) kavsalt, Gri 51, Hym 32, jfr Brot 1 ('siden'). — 5) lokalt, efter þar, Skí 26, Fáfñ 35, — 6) for det at, likn, e. ek vas sendr Lok 35, bæ, e. þú lézt höggvinn Hata HHj 24; i de sidste tilfælde grænser e. til at være ensbetydende med at, — 7) en brug af e. som ofte findes, aldr hefki frétt þat e. feldu Rv 6, hiitt vas fyrr e. ek gat blóta Hfr Lv 6, þat e. ek þögn of gat Hfl 19, þat verðr, e. of myrkvan staf villisk Eg Lv 38, hvad varð vitri e. skyldi vilt rista Am 12, jfr Vsp 21. Ofte findes at som v. l. for e. og omvendt. — 8) e. trækkes hyppig sammen med foranstående ord, især pron. (så) og adv. (som þar, þá; altid med und, se unz), herom henvises til SkjSpr 81—82 samt Arkiv for nord. filol. XXVII, 367—68; et særligt interessant eksempel herpå er hins på Karlevi; i rim findes þars: hers- Arn 6, 14, Þdr 13, þás: Fris- Vell 28 o. s. v. — 9) nogle gange findes e. overflødig og næsten altid efter subst., Sviðurr ok Sviðrir, e. ek hét Gri 50, sáttir þinar e. ek vil Alv 7, niu røstum, e. þú skyldir HHj 16, rekka e. þú vildir HHj 18, rétti e. þú munt HHj 22, þráar e. ek hef Fj 50, vatn e. mér Sól 50, efter verber: eyvitar

firna e. maðr skal Hávm 94, ójafnt skipta e. þú mundir Hárb 25, jfr auði frá e. mér ætluð vas Sól 49; dette e. er blevet forklaret forskelligt, jfr Nygård Arkiv f. nord. fil. XII, 117 ff; snarest synes der her at foreligge en anomali i sættningsbygningen hos den talende, han begynder med et subst. (infinitiverne kan også betragtes således), og tilføjer en relativsætning, for egl. at fortsætte med verbet, som subst. skulde være subjekt i, men denne fortsættelse udebliver; i enkelte tilfælde, efter at dette var blevet alm., kunde e. bruges analogice; i oversættelsen må sætningerne trækkes sammen og det hele gengives uden hensyn til dette e. Med sems Am 105, = sem es forholder det sig vist anderledes.

es-Freyr, v. l. él-F., as-F., Refr 5, 1, af disse læsemåder er den sidste vistnok den rigtigste, (jfr KGisl Nj II 317), as 3: os, kamptummel, kamp, e., kriger; men helt sikker er tolkningen ikke.

eski, n, 1) asketræ(er), egl. kollektivt (af askr), elris garmr (ilden) e. mettr, mættet af (det opbrændte) træ, Sturl 4, 8; — e-s fat, kar dannet af asketræ (v. l. eski-fat), om maðkar, Korm 1, 6; jfr afspringr. — 2) spyd, se følg.

eskiaskr, m, 'spyd-ask', kriger (af eski = askr, spyd), Þorm 2, 21.

eskinnar Bergb 5 er forvansket og uforståeligt.

eskja, f, navn på jorden (af askr?), Pul IV æ 1.

eta, (át, etinn), spise, æde; om mennesker (ligegyldigt hvad de spiser), Sigv 13, 28, Hávm 67, Hárb 3, Hym 15, Þry 24. 26, Hhund I 36, II 7. 9, Fáfñ 27. 32, Akv 36, jfr Haustl 6, Lul 18; om dyr (hunde, ulve, orme) absolut, Fj 17. 18, Hhund I 54, Þjisk 1, 1, Ólhelg 9, Am 22, e. sér aldrtræa, spise sig ihjel, Hávm 20, — láta e-sk af, egl. 'lade æde noget fra sig', lade sig noget berøve, Sigv 10, 9; — om andre forhold, fortære, eldr etr byggðir HHj 10, aurr etr iljar, gnaver fodsållerne, Grott 16; sorg etr hjarta, sorgen fortærer hjertet, Hávm 121, mein eta e-n, mén ødelægger én, Hávm 151.

1, **etja**, f, 1) stridbarhed, kappelyst, e-u lund, stridbart sind, Vell 7. — 2) blandt navne for kamp, Pul IV k 2.

2. **etja**, (atta, att), ophidse, især to mod hinanden, med dativ, e. jöfrum, ophidse konger til strid, Hárb 24, e. jöfrum saman, d. s., Mhkv 22, e. saman liði Hl 23 a, þótt etti Rdr 9, e. meinþjóf markar (ilden) á sinn fōður Yt 4, e. allí við e-n, prøve, opbyde sine kræfter mod en, Fáfñ 28, e. við e-n, d. s., Hálfs VIII 6, e. prettum við e-n, anvende rænker imod en, Gunnl Lv 3, e. framn jærnhrómmum, anvende jærnhænder til kamp, Hjalmþ 3, 9; e. hrefnis stóði á lög, sætla skibene kraftig ud på søen (e. her valgt m. h. t. kenningen: 'hrefnis heste'), e. flautum í salt

20; e. auðnorn *Grettis* 11; e. falbrodda, rask i hændteringen af spyd, *Ht* 79; — om tyve: hvern e-an þjóf *Sigv* 12, 5; — om søen(s raske bevægelse): e. sili *Hernar* *ESk* 13, 13, — om jærnankerets spids: e-an krök ör járni *Anon* (XI) *Lv* 6 (han ikke opfattes anderledes).

Erna, f, *Hersirs* datter (egl. 'den raske', af *ern*), gift med *Jarl*, *Rþ* 39.

Erpr, m, *Jonakrs* søn, *Rdr* 3, *Hamð* 14. 28 (jfr *jarpskamr* v. 12, ordet er egl. = *jarpr*); — *Atles* søn, *Akv* 37, *Hamð* 8.

erra, f, stridbarhed, gørr við e-u, stridbar, *Hjgrtr* 2.

Erri, f, *Ærø*, *Iv* 19, *pul* IV *bbb* 6.

erriligr, adj, rask, hæftig, e-g *snerra* *Hharð* 3.

erring, f, dygtighed, raskhed, eigi lítill e. *porm* I, 12, ofra e. *ESk* 11, 5, vinna e. *porm* I, 6, e-ar-verra lið, *mandskab* ringere til at vise raskhed, *Ott* 2, 13.

errinn, adj, rask, kraftig, dygtig, e. hlýri *Anon* (X) I *B* 10 a, e. skörungur *GSvert* 10, om fyrster *Ód* 5, *Sturl* 3, 18, om mænd *Nj* 7, *Gyð* 5, e. kappi *Eg* *Lv* 30, e. herr *lngj* 3, om gud *Heilv* 11. Jfr *fjöl*.

erróttir, adj, stridbar, (af *erra*), *Korm* *Lv* 51; anderledes *Bugge* *Aarb.* 1889 s.79.

ertila, f, vipstjært (*motacilla*), *pul* IV *xx* 5 (diminut. af *arta* s. d.).

es, pron. rel, yngre form er; når overgangen er skeit, lader sig ikke direkte eftervise, da ordet aldrig findes i betonet stilling, men formentlig faldet den samtidig med, at verbet es (est) blev er (ert), d. e. omkring 1100 (først i Norge, senere på Island), — som, 1) står for alle kasus, og går på et subst., der enten står foran eller bagefter, eller som er underforstået og let at supplere, eller efter pronomen + subst. eller pronomen alene (overordenlig hyppig), *afglapi*, e. *kømr* *Háv*m 17 (jfr *Háv*m 81), e. fá á, (losttagir) *litir* *Háv*m 93: e. *kømr* *Fáfn* 17, þeim sæ, e. *stendur* *Vsp* 20; *Yt* I o. s. v.; som gen. (eller dativ, 'hvis' eller 'for hvem'), *maðr*, e. *afskurðr* *hafði* *farit* *orða* *hlýðu* *ESk* 6, 26; det kan styres af en følgende præpos., e. ör *steini* *vas* *hofuðit* á, på hvem, = *hvis*, *hoved* *var* *af* *sten*, *Hárð* 15; til præpos. kan da føjes et subst. eller pron., ekki *þess*, e. *hljóttisk* *siðabót* af því *Has* 3, jfr *sáðanne* *tílfælde* *som* *hvat*..., e. ek þat sé, hvor þat er overflødigt, *Lok* 44. — 2) ofte er e. midt imellem virkeligt relativum og adv., som *völlr*, e., *mark*, *som*, 3: hvor, *Vafþr* 17. 18, *boer*, e. *Grí* 6. 11, *dag* *hverjan*, e., *hver* *dag*, *som* 3: da, *Grí* 29. 30, *draums*, e. *kveðr*, *omtr.* = *siden* *du*, *Hyndl* 7. — 3) i øvrigt bruges e. *temporalt*, både med og uden þá (foranstillet), både om fortid og fremtid, *Háv*m 20. 62, *Vsp* 53, *Háv*m 96, *Rdr* 16, *nár*, *Vsp* 26, e. ek get þána *Hárð* 58, *efter* þás þýn. — 4) *kavsalt*, *Grí* 51, *Hym* 32, jfr *Brot* I (siden). — 5) *lokalt*, *efter* þar, *Skí* 26, *Fáfn* 35, — 6) *for* *det* *at*, *líkn*, e. ek *vas* *sendr* *Lok* 35, *boet*, e. þú lézt *hoggvinnu*

Hata *HHj* 24; i de sidste tilfælde grænser e. til at være ensbetydende med at, — 7) *en* *brug* *af* *e.* *som* *ofte* *findes*, *aldre* *heft* *frétt* *þat* *e.* *feldu* *Rv* 6, *hitt* *vas* *fýrr* *e.* *ek* *gat* *blóta* *Hfr* *Lv* 6, *þat* *e.* *ek* *þogn* *of* *gat* *Hfl* 19, *þat* *verðr*, e. of *myrkvan* *staf* *villisk* *Ég* *Lv* 38, *hvat* *varð* *vitri* *e.* *skyldi* *vilt* *rísta* *Am* 12, jfr *Vsp* 21. Ofte findes at som v. l. for e. og omvendt. — 8) e. trækkes hyppig sammen med foranstående ord, især pron. (sá) og adv. (som þar, þá; altid med und, se unz), herom henvises til *Skj*sp 81—82 samt *Arkiv* for nord. *jilol.* XXVII, 367—68; et særligt interessant eksempel herpå er hins på *Karlevi*; i rim findes þars : hers- *Arn* 6, 14, *þdr* 13, þás : *Fris*- *Vell* 28 o. s. v. — 9) nogle gange findes e. overflødigt og næsten altid efter subst., *Sviðurr* ok *Sviðrir*, e. ek hét *Grí* 50, *sáttir* þínar e. ek vil *Alv* 7, *níu* *rostum*, e. þú *skyldir* *HHj* 16, *rekka* e. þú *vildir* *HHj* 18, *rétti* e. þú *munt* *HHj* 22, *þráar* e. ek hef *Fj* 50, *vatn* e. mér *Sól* 50, *efter* *verber*: *eyvitar* *firna* e. *maðr* *skal* *Háv*m 94, *ójafnt* *skipta* e. þú *mundir* *Hárð* 25, jfr *auði* *frá* e. mér *ætlud* *vas* *Sól* 49; dette e. er blevet forklaret forskelligt, jfr *Nygård* *Arkiv* f. nord. *jil.* XII, 117 ff; snarest synes der her at foreligge en anomali i sætningsbygningen hos den talende, han begynder med et subst. (infinitiverne kan også betragtes således), og tilføjer en relativsætning, for egl. at fortsætte med verbet, som subst. skulde være subjekt i, men denne fortsættelse udebliver; i enkelte tilfælde, efter at dette var blevet alm., hunde e. bruges analogice; i oversættelsen må sætningerne trækkes sammen og det hele gengives uden hensyn til dette e. *Med* *sems* *Am* 105, = *sem* *es* *forholder* *det* *sig* *vist* *anderledes*.

es-Freyr, v. l. él-F., as-F., *Rejr* 5, 1, af disse læsemåder er den sidste vistnok den rigtigste, (jfr *KGisl* *Nj* II 317), as 3: os *kamplummel*, *kamp*, e., *kriger*; men helt sikker er tolkningen ikke.

eski, n, 1) *asketræ(er)*, egl. *kollektivt* (af *askr*), *elris* *garmr* (*ilden*) e. *mettr*, *mættet* *af* (*det* *opbrændte*) *træ*, *Sturl* 4, 8; — e-s *fat*, *kar* *dannet* *af* *asketræ* (v. l. *eski-fat*), *om* *madkar*, *Korm* 1, 6; jfr *afspringr*. — 2) *spyd*, se *fjøl*.

eskiaskr, m, 'spyd-ask', *kriger* (af *eski* = *askr*, *spyd*), *porm* 2, 21.

eskinnar *Bergb* 5 er forvansket og uforståeligt.

eskja, f, *navn* *på* *jorden* (af *askr*?), *pul* IV *æ* 1.

eta, (át, *etinn*), *spise*, *æde*; *om* *menne* *sker* (*ligegyldigt* *hvad* *de* *spiser*), *Sigv* 13, 28, *Háv*m 67, *Hárð* 3, *Hym* 15, *þry* 24. 26, *Hhund* I 36, II 7. 9, *Fáfn* 27. 32, *Akv* 36, *fj* *Haustl* 6, *Lil* 18; *om* *dyr* (*hunde*, *ulve*, *orme*) *absolut*, *Fj* 17. 18, *Hhund* I 54, *þj* *sk* I, 1, *Ólhelg* 9, *Am* 22; e. sér *aldr* *rega*, *spise* *sig* *ihjæl*, *Háv*m 20, — *láta* *e-sk* *af*, egl. *'lade* *æde* *noget* *fra* *sig*', *lade* *sig* *noget* *berøve*, *Sigv* 10, 9;

fra en ø (øer), navnet hidrører formentlig fra, at øboere lod deres skæg vokse vildt og var derfor meget afstikkende fra dem især, der opholdt sig ved hirden, hvis skæg og hår (formentlig) var klippt og plejet, *Herv II 2, Frp I 22, Orv IX 30*.

Eyjolfur, m, en islænder, 11. årh. Háv 6, en anden 13. årh. (Brúnason) SnSt 4, 6; — en sagnperson E. Hundingsson, Hhund I 14.

eykarmr, m, 'ø-karm, ø-omslutter', havet, e-s fjara, havkyst, Merl II 86 (mulig er dog ordet forvansket af eybarmr); jfr eyelúðr.

eykr, m, (-jar), øg, lastdyr, trækdyr, hinns of e-i annask Bjhit 2, 16, om Tors bukke Bragi 2, 1 — især om heste, keyra eyk ör garði Ólhelg 10, e-ja greiði, bidsel, Yt 11, e. jótuns, okse, uvist hvorfor den kaldes så, Yt 17; — i kenninger for skib, Endils e. Nj 9, aurborðs e. Vell 26, unnar e. Sigv 4.

eykriðandi, m, 'øg-, hest-rider', Endils e., som rider søkongens hest, søfarer, mand, Nj 9.

eykriðr, m, s. s. foregående, Ekkils e., søfarer, mand, Eg Lv 36.

eyktemjandi, m, 'øg-, hest-tæmmer, -styrrer', öldu e., som styrer bølgenes hest, skibet, Has 42.

eykvæn, f, 'altid-kone'(?), Heðins þeyjar e., kampens stadige(?) kvinde, valkyrje(?), ÞSið 1, men vistnok skal ey skilles fra kvæn og henføres til stendr (I. 5).

eykyndill, m, øfakkel, Oddnys tilnavn, Bjhit 2, 1.

eyland, n, øland, land som er ø, øll eyland Bjkrepp 9, e-s jarlar, ø-jarler, Yt 20, e-s barmr Merl II 40, e-s jadrarr Merl II 5.

eyleggur, m, 'ø-knokkel', sten, e-jar Freyja, kvinde, (steinn = steinasörvi), Grettis 46.
Eylimí, m, en sagnkonge, HHj 36, Grip 9, Reg 15, Hyndl 26.

1. **Eylúðr, m, navn på Odin, Þul IV jf 7.**

2. **eylúðr, m, 'ø-omgiver' (egl. 'ø-kværn, -kasse'), havet, e-rs Grótti, havkværnen (havet som kværn), Snæbj 1.**

eyma, (-ða, -ðr), egl. 'ømme' (af aumr), gøre blød, svag, e. røð, vise sig svag i sine råd, handlinger, Arn 6, 8. Jfr Aarbb 1879 s. 195 ff.

eymð, f, elendighed, usselhed, frá e-um Sól 75, með e-um Vitn 9, e. ok óp Lil 72.
eymðarverk, n, elendig, slet, handling, Gd 41.

Eymóðr, m, sagnfyrste, Guðr II 19.

Eymundr, m, sagnperson, Orv IV þ 1, en anden Hyndl 15.

eymylvir, m, 'ø-bryder', havet, ÞSjár 4, 4.

Eynefir, m, sagnperson, Háls VIII 1, hvor hans sønner antydes. Jfr Eynæfir.

eyneglðr, adj, 'ø-naglef', som har øer for nagler, om havbæltet, e-ð jarðar gjörð, det øfyldte hav („broderet med øer“), Eg Lv 41.

Eynir, m, pl, Ønerne, beboerne af Eynafylki, Hókr 2.

Eynæfir, m, således snarere end -nefir, søkongenavn, Þul IV a 2, her er formen sikret (o: -ir) ved metrum, (-nefir reg, -næfir 743, -nefir T, 757), E-is øndurr, skib, Rdr 16, Krm 11. Jfr Eynefir.

eyra, n, øre, Fáfn 35, Húsdr 5, hlýða e-um Hávm 7, søkja e-u, søge (folks) øre, blive gerne hørt (og omtalt), Arb 16, segja, mæla i e. Vafpr 54. 55, koma til e-na Korm Lv 56, bera fyr e-u, høres, GSúrs 36, vesa at e-um e-s, ligge en stadig i ørene, Lok 44, koma við e., berøre ens øre (ubehagelig), om et kolleslag, Korm Lv 20; liggja e-m nær við e., være truende, farlig, for én, Kolb 2, 6; e. Ár-vakrs, hvorpå runer var ristede, Sigdr 15. — e-na land, hoved, SnE I 538; e-na viðr, træ ved ørene, horn, (om uroksens horn), Eg Lv 3. — e-u nævnes blandt dele på et skib, Þul IV z 6 (jfr stafnløks eyru, kinnungs e-u nu til dags; jfr Falk Seew. 80).

Eyrar, f, pl, (egl. pl. af eyrr), Øre (ved Nidaros), Sturl 4, 11.

eyrarleggur, m, 'strand-knokkel', tilnavn til en Grimr VGI 11.

Eyrarsund, Eyra-sund, n, Øresund (efter de mange 'ører' både i syd og nord, særlig dem i syd), Hárekr 1, Halli 1, Krm 2, Sturl 3, 15.

eyrarúna, f, 'en, som har en mands fulde fortrolighed', hustru, annars e. Vsp 39; medhustru eller fortrolig veninde, Hávm 115.

eyrir, m, (pl. aurar), 1) øre, vægtenhed, 1/8 af en mark (omtrent 2 lod eller 31 1/4 gram), hagl vá e-i ÞGisl 9 (om hagtkornene under Jomsvikingslaget), om penge, meta hálls e-is, vurdere til en halv øre, VGI 3, leigja skip 3 aurum, for 3 øre, Korm Lv 22, krefja enskis e-is Herv VII 7, gefa aura Korm Lv 47. — 2) i atm. penge, besiddelse, rigdom, således især i plur., i sing. kun læri e., mindre guld (kostbarheder), Sigsk 52, ef e-i átt Hsv 22; i plur. Pl 13, gefr sumum aura Hyndl 3, óra aura Vøl 13, telja e-m aura, udrede gods, Sigsk 36, vilja aura e-s, ønske at gifte sig med én (aurar her vel = mundr), Sigsk 38, gefa til aura, bortgifte en for pengenes skyld, Gunnl Lv 8. 10, leggja aura, samle gods, Skall 2, fætta aura SnE II 226, illr af aurum, karrig med sit gods, Jóms 36, gefa gríð ok aura Jóms 44, ljósir aurar Sól 34. I kenninger for kvinder: Eir aura GSúrs 13. 19, Hfr Lv 17, eik aura Anon (X) III D. Jfr landaurar.

eyrendi se ørendi.

eyrnalauss, adj, uden øren, om en hund, Harkv 23.

eyrr, f, ør, sandet og af småsten opfyldt strækning, der går ud i vandet (ved kysten, ved eller i elve), og som også kan være omflydt af vand (komme til syne ved ebbe tid), slétt e. Þjsk Lv 5, út við e-i Sigv 2, 7, fyr e-i Edað 5, út fyr

e-i *Krm* 21, á e-i *VGl* 10, *Obarr* 2, *Hfr* *Lv* 23, e-ar grunn *ÞKolb* 3, 10, e-ar tangi *Háv* 3; særlig om holme, hvor tvekampe udfægtedes, á e-i = á holmi *Korm* *Lv* 47. 64; jfr alvangs e., om holmen i *Øksará* på den isl. tingslette, *Gunnl* *Lv* 11; steina til e-ar *HHj* 33; i kenning for arm, geirs e. *Korm* *Lv* 15. Jfr *Lindis-*

eyrskár, adj, skridende over øren, landet, om en hests (hurtige, kraftige) benbevægelser, jór e. *Akv* 32.

Eysteinn, m, *Ynglingekonge*, *Yt* 23. 31. — *Íslænder* *Korm* *Lv* 33. 57, — kong *Eystein Haraldsson* *ESk* 4, 1. 6, 8. 71; — *sagnkonge* *Krm* 7.

eystri, adj, østligere, salt et e-a, *Øster-søen*, *Arn* 2, 4; et e-a, i østen, *Þjsk* 3 (v. l.), *Merl* II 5.

eykund, n, sund mellem øer, *Halli* 2.

Eysýsla, f, *Øsel* (egl. 'syssel som består af en ø', modsat *Adalsýsla*, jfr *sýslur* om bægge) *Sigv* 1, 2, *Ótt* 2, 6.

eyverskr, adj, hørende til øerne, ɔ: *Syðerærne*, e. herr *Hfr* 2, 9; e-ir ormar, oversættelse af *insulani dracones*, *Merl* II 50.

Eyvindr, m, *Eyvind skreyja*, *Eg* *Lv* 8, *Eyv* *Lv* 3.

eyvit, f, ingen ting, intet (af ey neg. og vit, svækket af vétt[r]), e. týr, det hjælper intet, *Mhkv* 12, e. stoðar, d. s., *Mhkv* 29, gera e. *Merl* I 57, e-ar fiirna skal, for intet skal man dadle, *Háv*m 94, e-u leynd, intet skjule, *Háv*m 28.

Eyþjófr, m, *sagnperson*, *Frþ* II 3. — *Eyþjófs-bani*, *Ógmund*, *Orv* VII 16.

eyþvari, m, *oksenavn*, *Pul* IV ö 1.

É

é er betegnelsen for den lange e-lyd, men findes meget sjældent, som det følgende viser.

éarn se járn.

él, n, 1) *byge*, især *sne-* eller *hagbyge*, *Pul* IV oo 1, liggja út við é-um, ligge ud imod, udsat for, *uvejrsbyger*, *Rv* 4, élin þykkja ljót *Mhkv* 19, é. festisk *Þjsk* 3, haf sollit é-i, søen opsvulmet af *uvejr*, *Þfagr* 8, é-a meitill, *uvejrsbygen*, set som en mejsel (der udhuler søen, danner bølge-dale), *Eg* *Lv* 23; é-a rann, d. s., *Has* 26, é-a vangr, d. s., *Has* 32, éls fold, *himme*, *Pl* 26, é-s erkistóll, d. s., *Stúfr* 8, é-a ból, d. s., *EGils* 1, 11. — 2) *byge*, *storm*, ɔ: *kamp-angreb*, ótt vas é. þats sóttak *Eg* *Lv* 11. — 3) *men hyppigst findes é. brugt som led i kenning for kamp, efter Odin*: é. Yggs, *Yggjar*, *Ótt* 2, 7, *Giz* sv. 1, *HI* 36 a, *Hfr* *Lv* 14, *Jóms* 29, *Svólnis* é. *Rst* 16, é. *Þróttar* *Rst* 2, — *efter søkonge*: Ála é. *Vell* 9, *Þorm* 2, 19, *Ekkils* é., *Þorm* 2, 14, — *efter valkyrjer*: é. *Göndlar* *Merl* II 64, é. *Hristar* *EGils* 1, 34, *Hlakkar* é. *Hfr* *Lv* 14, jfr *Göndlar* þeys é. *Rst* 11, — *efter våben (sværd, spyd)*: é. *eggja* *ÞGísl* 4, é. stála *Hfr* 3, 22, *Jóms* 27, *Anon* (XIII) B 2, é. stáls *Arn* 6, 4, é. hrings *Þjóða* 3, 28, é. *sverðs* *Íslátr* 12, é. ógnar ljóma *Merl* I 34, é. *Gungnis* *Gyð*, *fin*, é. *grafninga* þélar *Arn* 2, 1, é. *Yggjar* báls *Íslátr* 13, é.

Yggjar bála *Skáldh* 4, é. odda *Krm* 22, é. *vigra* *Ód* 21. — *efter skjold*: é. *skjaldar* *Sigv* 3, 29, *Epver* 1, é. *ritar* *Líkn* 39, é. *Ullar* skips *Þjóða* 3, 31, é. *lindar* *snarvinda* skýs *Ht* 32, — *efter brynje*: é. *brynju* *Ht* 62, — *for blod*, *benja* é. *GSúrs* 27, — *for tårer*, *gráð*, é. *kinna* *GSúrs* 4, é. *brúna* *undirstóla* *Mfl* (XII) 2. Jfr *barð-*, *brand-*, *gunn-*, *hard-*, *hjáldr-*, *hjør-*, *hlif-*, *korn-*, *nadd-*, *sverð-*.

élbjóðr, m, 'som tilbyder byge, storm', *hrotta* é., *som tilbyder sværdstorm (kamp)*, *kriger*, *Íslátr* 22.

élbóði, m, 'som bebuder storm', *Göndlar* é., *som bebuder Gönduls storm (kamp)*, *kriger*, *Ód* 11.

élbørr, m, 'byge-træ', é-var stáls = stáls éls *børr* var, *stál-stormens træer*, *krigere*, *Þorm* 2, 6.

éldraugr, m, 'byge-træ', *Ála* *galtar* é. = *Ála* *él-galtar* = *hildi-galtar (hjælmens)* *draugr*, *kriger*, *Eyv* *Lv* 5; *atgeira* é., *spyd-bygens træ*, d. s., *Grett* 2. 10, *Ála* é., *sø-kongebygens træ*, d. s., *Svarf* 13.

élfestir, m, 'som gör en byge, storm, fast, bringer storm i stand', *Ála* *serkjar* é., *som bevirker brynjens storm, kamp, kriger*, *Hskv* 2, 13.

él-Freyr, m, 'storm-Frey', é. *Ullar* *kjóla*, *skjoldstormens, kampens, Frey, kriger*, *Rst* 6.

élgrund, *f*, 'bygens land', himmel, þjóð-konungr é-ar, *gud*, *Ingj* 2, 5.

élherðandi, *m*, som gör en stormbygge stærk, Ála é., som gör Áles (søkongens) storm (kamp) kraftig, kriger, *Styrr*, *Ullar* é., *d. s.*, *Gyð* 6.

élherðir, *m*, *s. s.* foregående, *v. l.* for oddherðir, *s. d.*

élhvetjandi, *m*, 'som ægger til storm', *Hildar* é., som ægger til *Hilds* storm (kamp), kriger, *Edáð* 3.

élhvøtuðr, *m*, som fremskynder storm, *Göndlar* é., som fremskynder *Gönduls* storm (kamp), kriger, *Eg Lv* 28.

élhøll, *f*, 'storm-hal', himmel, konungr é-ar, *gud*, *Has* 2.

Élivágar, *m. pl.* egl. 'storm- eller sne-storm-piskede bølger', hav, *ifl.* *Snorre* mægtige elve, der strømmede fra nord, men rigtigere er det at betragte navnet som navn på det mægtige, kolde nord-(is)hav (det første led er stammen i él-), ór É-um stukku eitrdropar (hvoraf jætten *Ymer* opstod) *Vafþr 31*, býr fyr austan É-a *Hymir Hym* 5, í É-a *Bergb* 7.

Eljúðnir, *m*, *Hels* sal (egl. 'den af byger fugtigklamme'; af él- og úðnir, af úði, *fin støvregn*). É. vann solginn *Baldr Mhk* 9.

élkaldr, *adj.* snestorm-kold, isnende kold, é. straumur (en elvs) *Yt* 31.

élker, *n*, 'stormkar', luften, é-s botn, luftens bund, jorden, *Mark* 1, 3.

élmarr, *m*, 'storm-hest', skib, *Arn* 2, 10.

élmeiðr, *m*, 'storm-træ', é. fetilþélar, sværdgehængets fíls, (sværdets), storms, (kampens), træ, kriger, mand, *Gyð* 5.

élmóðr, *adj.* 'storm-modig', gunnbliks é., modig til kamp-glansens, sværdets, storm, kamp, *Hókr* 1.

élnörungar, *m. pl.* kun i kenningen hlífar gims, skjold-ildens, sværdets, él-, (kamp) nörungar, krigere (jfr nörungar), *Anon (XIII) B* 17.

élrann, *n*, 'byge-hus', himmel, é-s konungr, *gud*, *Pét* 18.

élreifr, *adj.* storm-munter, om bølgerne, *Sveinn* 1.

élreki, *m*, 'byge-driver', vinden, *Pul IV* oo 1, é. blæss vefi, vinden udspiler sejlene, *ESk* 13, 7, bróðir é-a, ilden, *Pul IV* pp 1; é. grimðar, grumheds storm, *Heilv* 5.

élrunnr, *m*, 'storm-træ', almdrósar eisú, sværdets, él, (storm), kamp, dennes runnr, træ, kriger, *Sindr* 2.

élsærkr, *m*, 'byge-særk', (himlen sammenlignet med en udbredt særk, klædningsstykke), himmel, gramr é-jar, *gud*, *Has* 18.

élsætr, *n*, 'byge-sæde', himmel, é-rs konungr, *gud*, *Has* 20.

élskrin, *n*, 'byge-skrin', -kar, himmel, harri é-s, *gud*, *Líkn* 31.

élsnúinn, *adj.* 'byge-hvirvlet', é-in almsorg, vinden sat i stærk bevægelse, *ESk* 12, 16.

élsnørðr, *adj.* 'byge-, storm-omviklet, stormbundet', é. jaðarr, om Norges kyst, *Ht* 79.

élsól, *f*, 'byge-, storm-sol', uvist, hvad der menes, hvis ordet er uforvansket; kun i forbindelsen é-ar þol, der skal være omskrivning for en 'troid', jætte, sólar þol kunde være jætte-ulven, der forfølger sólen og sluger den i ragnarök, men él passer ikke til sól; om det skal henføres til þol, élbol 'stormulykke', (= stærk ulykke?) er uvist og ikke ret naturligt; ét háds. har el ek sól ar þol, jeg føder solens ulykke (jætte), er selv jætte, det giver mening, men strider imod alle de andre linjers form i verset, *Anon (X) II B* 6.

élstærir, *m*, 'storm-forstærker', *Yggs* é., som forøger *Odins* storm (kamp), kriger, *Árm* 1.

élsveigir, *m*, kun i kenningen é. skjaldlinns, der vist bør opfattes som skjald-él-linns sveigir, som 'svejer', svinger, skjold-bygens, kampens, orm (spydets), kriger, *Sturl* 8, 3.

élsvellandi, *m*, 'som lader bygen svulme, blive stærk', *Yggjar* é., kriger, *Jóms* 43.

élviðnir, *m*, navn på bjørnen (*v. l.* elg-); den sidste del af navnet synes afledet af viðr, skov, *Pul IV* cc 1.

élviðr, *m*, 'storm-træ', *Högna* é., *Högnes* storms, kampens, træ, kriger, *ÞKolb Lv* 7, Ála é., *d. s.*, *Ólbrynj*.

élvindr, *m*, bygevind, stærk vind, *ESk* 12, 9.

élþollr, *m*, 'storm-træ', *Jalfaðs* é., *Odins* storms, kampens, træ, kriger, *Porm* 2, 23.

Éva, *f*, *Eva*, *Lil* 13. 16 o. s. v.

F

Bogstavet *f* betegner oprindeligt en labiodental lyd, der senere gik over til labio-dental lyd; af det første forklares overgangen til *p* foran *t*, jfr rim som hapt : svipti (svip- oprindeligt), opt : svipt, skipt : gipt, hapt : keypt, keypt : ept, senere (først i 13. årh?, eller endnu senere) gik *p* her igen over til *f*, hvilket nu er den eneste udtale på Island; at *f* mellem tonende lyd selv bliver tonende (jfr Hof-fory, Consonantstudier 3 f.) er hævet over enhver tvivl, jfr rim som otr(a) : sæv- (Ulfr Ugg., hvis der da her er tilstøttet rim; i øvrigt er så godt som alle Kahles eksempler, Die spr. der skalden s. 95, hæntede fra Lúlja, med undtagelse af det første, der slet ikke har med sagen at gøre); tonende har lyden også i historisk tid været foran *s* f. eks. i gen. þjóts (ikke þjóps), jfr þjófs : leyfa (Bragi), jfr Kahle Die spr. s. 94—95; *m* — ikke *f* — findes i samna (: tamr). I tidens løb er det tonende *f* mellem vokaler faldet sammen med *v* (om Sviþor : lífi 10. årh. er et fuldgyldigt bevis derfor, er dog vel tvivlsomt, heller ikke har týfram- : tíva nogen betydning, da rimet her er tý : tí-v, jfr H. Falk Arkiv X 125 ff). Her göres der helt igennem den sædvanlige forskel på *f* og *v*.

faðerni, *n*, fædrenerav, Sigsk 70.

faðir, *m*, (dativ feðr findes hyppig, hos Bragi, Þjóð, Hfr, Sigv, helt ned til Heiðv og Gríð II 2, men íþúdur Gunnl Lv 9; i edd. cod. findes dat. feðr 37 9, 68 23; nom. feðr er meget ung Svært 2; jfr Skj spr 66), fader, Pul IV j 8, Rdr 8. 20, Haustl 8, TorfE 1, St 5, Yt 4, Sigv 7, 9, 11, 2 o. s. v., Vafþr 5. 23, Hym 5, Hhund I 18 o. s. v., sem *f*, i egenskab af fader, Alv 4, f. lögseims, Loke, Þdr 1, f. Magna, Tor, Þdr 21, f. galdrs, Odin, Þdr 3, f. viggs, hest, Vols 2; — *f*. allra, gud, Leið 31, f. þjóðar, d. s., Gdþ 43, enn mátki *f*, d. s., Sól 75, f. enn sæti Lúl 79, jfr Hfr Lv 9. Jfr al-, goð-, hofuðfeðr, kenni-, langfeðr, læri-, móður.

faðma, (-aða, -aðr), 1) favne, omarme, især om kødelig elskov, Grög 3, f-sk lint umb Akv 40, Vigl 14. — 2) omfatte med kærlighed, dyrke, *f*. feðgin (o: fjandi og ofbeldi) Lúl 9, f-andi sátta hátt Mdr 16.

faðmbyggvir, *m*, 'favnbø', ægtemand, f. Friggjar, Ódin, Harkv 12.

faðmins Nkt 24 er fejl for faðmnis = Fáfnis; jfr Hl 4 a, 24 a, hvor der skrives faðmis.

faðmlag, *n*, favntag, Óspakr.

faðmr, *m*, favn (strækningen mellem de udstrakte arme), breiða *f*-*m*, strække sine arme ud (ved håndtenen), Rp 16, jfr Lil 55, rétta *f*-*m*, udstrække sine arme, Líkn 42, fara *i* *f*-*m* móður, *i* sin moders arme, Am 77, sofa, sofna *i* *f*-*i* Hávm 113, Hhund II 47, verja *f*-*i* Völ 2, hafa fljóð *i* *f*-*i* sér Korm Lv 61, felask *i* *f*-*i* Hhund II 29; falla *i* *f*-*m* konu Vagn, missa meyjrar *f*-*s* Sigv 13, 22 (*i* bægge disse tilfælde hentydes til kødelig elskovsnydelse): ljóss *f*. Völ 2, fríðr *f*. GSúrs 29; bjóða miskunnar *f*-*m*, om gud, Líkn 45.

fagna, (-aða, -at), 1) være glad, vise glæde, hundar *f*. Fj 44, flestr *f*-aði (her er dog vist því underforstået) Oddgr 14; bjósk at *f*. Jór 3; Merl I 52; *i* reglen med dativ, ytre glæde over noget, være glad ved noget, *f*. sjónum, være glad ved at beholde synet (livet), Eg Lv 26, *f*. því Korm 1, 6, VGl 6, *f*. gagnsæli (sejrrighed) Hrafn 3, *f*. áttleifð Sigv 9, 2, *f*. lönðum sem monnum Sigv 13, 30, *f*. lífi e-*s*, være glad ved ens liv (sførelse), Sigv 13, 31, bragningr *f*-ar sigri ESk 1, 5, *f*. dóð slíkri Harkv 12, *f*. sælu Gd 20, *f*. gjöfum Steinn 3, 15, *f*. kú Mhkv 4, *f*. ótu ESk 6, 29, vargr fagnaði tafni Krm 9, eiga *f*. e-u Kræn 19, *f*. illu, modtage, lide, ondt, Ragn VII; *f*. messu, fejre fest, Sigv 12, 25; absolut: *f*-andi GSvert 9, *f*-andi maðr Hsv 93; fagnendr iótuns sagna, som glade modtager guld, Hfr Lv 20. — 2) modtage en (med glæde), GSúrs 13, Obarr 1, Hhund II 36, Am 47, Sigv 11, 17; 12, 22, guð *f*-i bragningi Rst 33; *f*. við ótali bragna Ht 88. — Når det Gd 76 hedder: *f*-aðu hirði sælan (o. s. v.), er her vera underforstået, 'glæd dig over at G. er' o. s. v.

fagnaðarlaug, *f*, glædestærer, Lil 32.

fagnaðarlaus, *adj*, uden glæde, Mey 44.

fagnaðr se íognuðr.

fagnaiundr, *m*, glædesfund, om digterdriksen, *f*. Friggjar niðja St 2; glædesmøde, Hál 13.

fagr, *adj*, grundbetydning: 'lysende, skinnende, lysende skön' eller skön *i* alm. 1) lysende, *f*. randar botn Rdr 7, *f*-t hlýrtungl Refr 1, 1, *f*. mækir Harkv 16,

fögr sverð *ESk 1, 5, Steinn 3, 8, fögr jörn Bjkrepp 3, om guld, f. auðr Grip 13, Guðr II 26, f. bjartleygr Rinar Ód 1, — om en ring Völ 27, — f. litr (dags) Sigv 12, 15, sölu fegri Vsp 64, Rst 31, f. stigi ESk 6, 15, — om stavne HHj 14, árer (glathövede) Eg Lv 1, sten (Singasten) f-t hafnýra Húsd 2, — om misteltenen Vsp 31, brikker (her modsat jarpar, brune) Heiðr 13, om blodet GSúrs 29. — 2) smuk, herlig, om fjorde, Sigv 1, 10, gárde, fögr tún Þry 3, jfr f-t láð Þolv 8, om stad, f-ar Lundúnir Liðs 7, tárne, Merl I 19, om et digt *ESk 6, 9, — om personer, især kvinder, Völ 2, Grip 27 ff, Ski 3, Þry 11, HHj 1. 3, Fáfn 40, Korm Lv 57, Þjóð 4, 3, drengur enn f-i Korm Lv 6, f-ár verðr f. af sórum Þorm 2, 25, f-t skegg TorfE 5, — heita fögru, gíve smukke løfter, Hávm 130, Eg Lv 43, ÞjóðA 1, 5, mæla f-t, bruge indsmigrende ord, Hávm 45. 91. 92, fegrst at lifa, herligst liv, Hávm 54, fengr í fögru MhkV 17, biðja f-t, bede smukt, indsmigrende, Am 39; — fögr trúa, herlig tro, Has 43. — Jfr all-, aug-, barm-, brún, gang-, gá-, ham-, hand-, hárr-, hopp-, jafn-, lit-, lost-, munn-, ó-, sjón-, skar(ar)-, skaut-.**

fagrahvél, n, 'lysende hjul', alvernes navn på solen, *Alv 16, Pul IV gg.*

fagararæfr, n, 'lysende tag', alvernes navn på himlen, *Alv 12.*

fagrasæti, n, 'lysende sæde', f. gljúfra fösla, slangens lysende sæde, *guld, Nj 23.*

fagrþjórr, m, 'lyst øl, drik', f. Rognis (rett.), Odins lyse drik, digterdrikken, *dig, Ód 27.*

fagrbláinn, m, skjoldenavn, (egl. 'med lys blå farve'), *Pul IV r 3.*

fagrþúinn, adj, 'lysende udstyret', i lyse eller herlige klæder, om kvinder *Am 31, Merl II 51, Anon (X) III D; Þorm 2, 11, om mænd (med prægtige ringe) Bjark 6; om skibe, f-in flautst Hhund I 31, Gisl 1, 8.*

fagrbygg, n, 'lysende bygg', f. Fróða, Frodes lyse korn, *guld, Ód 25, f. Yggjar, Odins lyse korn, má betyde pilebyggen, kamp, eggja Yggjar f-ja, ægge til kamp, Anon (XIII) B 60, men kenningen er dårligt.*

fagrbyrd, f, 'lys byrde', f. Grana, Granes lyse byrde, *guldet, Bjark 4.*

fagrdrasil, m, 'lys hest' (hest med lys, hvid farve, jfr steindr om skibe), f. lögstiga, skib, *Ht 22; jfr fagrgoti.*

fagrdrifinn, adj, 'lys-besprængt', med lysende (farver) belagt, lauks glæsidýr (skibe) f-in steini, *lyst maledé skibe, Þfagr 3.*

fagrgrata, f, 'lys vej', f. bláserkjar birkis, sværdets lyse vej, *skjold, Rdr 6.*

fagrgim, n, 'lys ild', f. hreggranns (himlens), solen, *Leið 2.*

fagrgló, adj, 'lyst skinnende', lys, fljóð et f-a *Alv 5.*

fagrgoti, m, 'lys hest', f. hlýrs, skib, *HSn 2, 2; jfr fagrdrasil.*

fagrhjól Anon (XIII) B 20 er urigtigt for fránból.

fagrla, adv, lyst, smukt, f. gyltr, om faner *Sigv 12, 7.*

fagrléitr, adj, med lyst åsyn, *GSúrs 37, Guth. kprtr.*

fagrliga, adv, lysende, f. flóidr golli, bedækket med lysende guld, *Bdr 6; EGils 3, 20.*

fagrlimi, m, 'den med de lyse (smukke?) grene', alvernes navn på skoven, *Alv 28.*

fagrlog, n, 'lysende flamme', f. gjalfrs, guld, *Grettis 52.*

fagrmjól, n, 'lyst mel', f. Fenju, guld, *Nj 24. Jfr fagrbygg.*

fagrmyndaðr, adj, med hertig skikkelse, om hellige mæer, *Mey 59.*

fagrrauðr, adj, lyserød, f. hani *Vsp 42.*

fagrráðr, adj, som tager smukke råd, *Mv II 4.*

fagrrægn, n, 'lys regn', f. hvarma Mar-dallar, Freyjas lyse tærer, *guld, Ht 42.*

fagrrendaðr, adj, med lyse rande, striber (rønd), om kapper, *Harkv 19 (v. l. vaðom rondum).*

fagrrøðull ur. for farrøðull, s. d.

fagrrøggvaðr, adj, med lys røgg, uldtotter, f. feldr *Bjhit 2, 11.*

fagrslil, m, 'lyst bånd', f. rás, jordens lyse bånd, tråd, slange, *Merl II 21.*

fagrskapaðr, adj, med smuk form, smukt formet, eller måske blot 'lys' (skabt, dannet, lys), om sol og måne, *Merl I 58.*

fagrskjaldaðr, adj, med lyst skjold, i superl. *Ht 34.*

fagrskyggðr, adj, blankpoleret, om sten *Gd 43.*

fagrsleginn, adj, blankt udhamret, forarbejdet, om en økse, *Þrúf.*

fagrstrykvinn, adj, (strykv : kykv), 'lyst maled', f. Áta marr (skibet) *ÞBrún 2.*

fagrtjald, n, 'lyst telt', f. fróns, den lyse himmel, *Has 44, jfr frónspennir.*

fagrvariðr, adj, i lyse klæder, eller med lysende guldringe, *Völ 39.*

fagrvaðinn, adj, med lys (eller: smuk) skikkelse, *Ospakr.*

fagrvti, m, 'lys bavn, ild', f. mundar, guldring, *Þmáhl 17, EGils 1, 35, f. Leifnis lautar, søens lyse ild, guld, Þhred 2.*

falbroddr, m, spydspids (egl. spids som går ud fra falr), f-a ern, rask, kraftig til at håndtere spyd, *Ht 79.*

1. falda, f, kvindeligt hovedbedækning (jfr faldr), fólðu Fold, kvinde, *Bbreiðv 3, hald-Eir fólðu, d. s., Korm 49, fólðu Frigg, d. s., Korm Lv 60. SnE II 494 findes ordet med et k over; mulig betyder dette klæði eller kyrtil, men det synes betænkeligt at skulle falda fra faldr.*

2. falda, (felt -- fell Sturl 4, 24 beror på skrivefejl — faldinn), egl. 'sætte faldr på hovedet' (af faldr), tage hovedtøj på, også om andet end kvindehovedtøj, f. hofuðdúkum Ry 6, f. blöu, tage sort hovedtøj på (som tegn på sorg), ÞBrún 1, f. jafnhátt, tage så høj hovedpynt på, Leiknir; f. e-m húfu (dat.), sætte en en

hue pá, GSúrs 28, faldinn hjalmi, hjælm-bedækket, Hhund I 48, Þmáhl 10, Edað 3, Mark 1, 18, Nj (XII) 1, feltk peitneskum hjalmi Sigv 2, 14: f. holmfjóturs hjalmi (= ægishjalmi) Vell 26, f. holmreyðar hjalmi, d. s., Sturl 6, 2, f. hulðar hetti, tage skjulhat pá, færdes skjult, forklædt, Þorm 2, 7, f. hausi dolga blóði, give blódig hovedbedækning, dræbe, Sturl 4, 24; ensbetydende hermed er f. rauðu, fá rød hovedbedækning, Sleitu-Helgi felt rauðu Hást 7, hirð felt rauðu Ód 19, láta f. rauðu, lade en dæ, Þuriðr, kenna e-m at f. rauðu Ht 63; f. jorð blóði, give jorden (tænkt som kvindeligt væsen) blod til hovedpynt, rødfarve jorden ved ens blod, Eg Lv 21; — fjöll faldin fjarðar kelli (= is) Korm Lv 34, alda laudri faldin, den skumtoppede bølge, Arm 2, — f. skóð aldini Heilv 5.

fald-Gerðr, f. 'hovedtjots Gerd', kvinde, Korm Lv 1 (skrevet fall-).

fald-Gnó, f. 'hovedtjots Gná', se iøvrigt hjaldrsnerandi Eg Aodr (rettelse for fold-).

faldleikr, m. 'hovedtjots-leg', kun (og ved rettelse af fold-) i kenningen Heðins reikar fúrs f. = Heðins reikar fald-fúrs leikr: *Hedins hovedhårs faldr, hjælm, dennes 'ild', sværd, dettes 'leg', kamp, Vell 37.*

faldr, m, egl. noget sammenfoldet eller dannet ved foldning, især om den kvindelige hovedpynt, der gik om hovedet og var topdannet (jfr of høfuð typpa), keisa f-d Rþ 29, f-a geymi-Bil, kvinde, Bbreiðv 2. — I kenninger for hjælme SnE I 420; snáks f., slangens hovedtøj = ægishjalmr ESk 12, 2, hvor det hedder bera snáks f-d of skarar fjalli, være rædselsfuld for andre; — f. bergóneris er dunkelt Eg Lv 14.

faldreið, f. 'hovedtjots bærerske', kvinde, Vitr 12.

faldruðr, m. 'hovedtjots træ', f. Hamðis, Hamdes hovedtøj, hjælm, dens ruðr (runnr), træ, kriger, Joms 14.

faldstallar, m. 'hovedtjots underlag', hoved (ved rettelse af iránst-), Rv 6.

Falgeirr, m. grønlandsk mand (11. årh.), Þorm 2, 13.

Falhófnir, m. en af gudernes heste (egl. 'hvis hov er skjult, nemlig af megen hár-væks'), Gri 30, Þul I a 3 (v. l. falliafnir ur.), IV rr 2.

fall, n, 1) fald, falden, breka f., brændingens foroverstyrten, Ht 77, f. rastar, elvstrømmens fald, Þdr 10; f-s er vón at fornu tré Mhkv 23. — 2) fald, død på kamppladsen, hljóta f., Drv (XI) 11, SnE II 222, f. verðr e-m Bjhit 2, 18, f. vinna (mulig fejl f. fang) Ív 22, f. flotna Rdr 7, f. bragna, Arn 6, 19, f. sonar TorfE 5, f. grams Eyv Lv 6, -- død i alm., f. frænda St 10, f. fōður St 5. — 3) falden, svigten, f. brautar liðs (= brautar gengis), følgets svigten (mangel på hjælpævnne), Þdr 19. — 4) måske s. s. háttafall, fejl i metrisk henseende (egl. versemålets svigten), fjoll

eru fjórtán SnH 2, 7. Jfr á-, ál-, bak-, blóð-, djúp-, fōður-, grunn-, her-, mann-, niðr-, val-, vatn-, vats-.

falla, (fell, fallinn), 1) falde (om en bevægelse, strøm, styrten, fra oven nedad), ef (skjöldr) fellr í frá Gri 38, váðir f. of kné Dry 16, brynjur f. of herðar Sigv 13, 5, döggar f. Vsp 19, eitrdropar f. Vsp 38; om elve, forsar f. Vsp 59, ó fellr austan Vsp 36; Gri 28, og mulig Anon (X) II B 7 (hvor sammenhængen er uklar), jfr fell flóð fleina Háð 7; om tårer, tór f. á brjóst Hhund II 45, jfr Lúl 32 — om bølger der 'falder, styrter' forover, fellr bratr breki Reg 17, hrannir fellu Rst 14, fallandi bára Hávm 86, boði fellr á e-n Anon (X) III C 2, f. stórt ESk 13, 13, hrönn fell í kné mǫnnum EGils 3, 18, jfr Gauts gjalfr fellr á góma, Odins havströmmur, Rv 11, om blódet, fell blóð Þmáhl 2, sveiti fell á valkøst Mark 1, 19. — 2) om havets bevægelse (ved ebbe eller flod), hrannir f. út Bjhit 2, 14. — 3) om mænd, f. at høfði i brunn ólskála, styrte pá hovedet, Rdr 4, f. á kné Lúl 51, — om træer, Fj 20, teinar fallnir Guðr II 40, — om brændende huse, forntimbr fellu Akv 42, — f. aprt, styrte bagtæns, Sigks 23, meðens f. aprt Hávm 139 betyder: 'falde igen ned (fra træet)', om Odin i Yggdrasil. — 4) falde, om den dræbte eller døde, Friggjar angan fellr Vsp 53, absolut Hávm 158, HHj 39, Hamð 31, Sturl 4, 27 o. s. v.; f. und ara greipar Yt 19, f. við hverju orði GSúrs 7, f. fyr fetils svelli Hfl 8, f. framr fyr e-m HolmgB 10, fallinn (Baldr) Húsdr 10, f. í val Hárb 24, Guðr I 6; dæ, Haustl 18, Yt 11, (i bølgerne) Korm Lv 59, — f. í strá, blive tilintefjort, om drab, hvorfor der ingen bøder betales, Hávm 10, om hæder Þorm 2, 5. — 5) i nær slægt med denne betydning er medium fallask, hólf auðvón fellumk, faldt ned, blev til intet, Gráf 11, sogur f-ask sitjanda, bliver til intet, Dry 10, saðr felskat sviðri, svigtete ikke for den kloge, Am 6, jfr(?) fallin at frændum, ødelagt med hensyn til frænder, hvis frænder for en stor del (eller helt) er døde, Hamð 5. — 6) om forskellige forhold, hvor en bevægelse er tydelig, f. i faðm konu Vagn, f. framr við árar Frþ I 20, glygg fell of tyggja, stormen rasede om fyrsten, Þjóða 3, 8, f. upp, om tærningekast, áss ok dauss fell upp GGalt 3; — om tænkt bevægelse, mér fellr hugr til hringa Vøls 3, sár fell á il hvára Sigv 3, 3, fellr á hendr mér elli Eyv Lv 10; f. í sjúkleik Gdþ 40; skinn fellr at enni, huden falder ind imod panden, rynkes, Lúl 58; f. saman, om spådommes kongruens med begivenhederne, Merl II 101. — F. und, komme i ens magt, om landet, Eg Ad. I Vafpr 49 findes f. yfir: þriar þjóðir f. þorp yfir meyja Møgþrasis, hvor f. yfir synes at betyde 'komme (igennem luften) hen til', jfr Møgþrasis og þorp. — 7) falde, om domme, dómr fell svó Gd 54. — 8) passe, være belejlig, es mól falla, når

tiden er bejelig, *Ht 75*, f. vel, *fá en god udgang, lykkes, GGalt 3*; *ísær i part. pass. fallinn*, þat es vel fallit, *det passer godt, er udmærket, Háv 3*, hlæja meir an f-it væri, *var passende, godt, Rv 12*; *med genitiv, skicket til*, bezt fallinn farar *GSvert 5*, med til, *Líkn 47, jfr Ött 2, 1*, hvor betydningen dog er uvis, *da en linje mangler i verset.*

fallhaddr, adj, hvis hår falder langt ned, med langt hår, *langhåret*, f. stalla vinr (*Odin*) *Eg Ber.*

fallheyjaðr, m, 'fald-bevirker' (af heyja), f. fleinþolla, som bevirker krigeres fald, *kriger, GSúrs 24.*

fallsól, f, 'faldende sol', 'sol som kan falde', f. bráa vallar Fullu, den sol som kan falde af Fullas pande, *gulddiadem, Eyv Lv 9.*

falma, (-aða, -at), 1) bevæge sig usikkert og famlende, lét ryðskól m f. of mér, *rettede det rustne sværd usikkert mod mig, Korm Lv 53.* — 2) være frygtsom og nølende, hólðar skyldut f. Þorm 2, 19, láta geð f., *Eyv Lv 7*, kvóðu fjandmenn f. *Arn 2, 6.*

1. **Falr**, m, *dværgenavn, SnE I 68*, F-s veigar, *dværgedrik, dígt, Refr 2, 3.*

2. **falr**, m, den øverste, rørformede del af spydbladet, hvori skaftet stikkes (og fæstes ved en geirnagli, *jfr Tamm, Arkiv II 348*), f. hitnar *Ht 9*, hvitr f. *Ht 18*, f-s regn, *kamp, GSúrs 37*; — f-s *Sveinn I er vist fejl for fols se folsr; fal Bjhit 2, 12 se fela.*

3. **falr**, adj, til salgs, *afhændelig*, verða f. *Eyv Lv 13*, hilmí es fól hauptstrandar mól, *om den gavmilde fyrste, Hfl 17*, finna f-t at gjof, *fremdrage noget som gave, Ht 28 (jfr gjaffalr)*, yndit láta engir f-t, *sin (livs)glæde vil ingen sælge, af med, Mhkv 21*; kaupa f-a *Baugstaði, købe B*, som var til salgs, *Am Arn 5. Jfr ó.*

fals, n, svig, *falskhed, Pét 3.*

falsari, m, *bedrager, Hjálmp I 2.*

Falstr, n, *Falster, Stúfr 5, Pul IV bbb 7.*

Falstrbyggvar, m. pl, *Falsters indbyggere, Arn 3, 17.*

falvigr, f, med falr forsynet spyd, *ESk 3, 2.*

1. **fang**, n, *kjortel (jfr SnE II 494)*, f-s Fulla, *kvinde, Hrafn 2*, Hamðis fang (*refrelse for fong*), *brynje, Ht 2*, bóðvar f., d. s., *Tindr I, 10*, dolga f., d. s., *Hfr 3, 2.*

2. **fang**, n, 1) *hvad man får, tager, fangst, udbytte, bytte, á vit f-a, for at få fangst, Hæng V 4*, geta gríðar sóta (*dát.*) fong, *skaffe ulven føde, BjH 1*, vinna f. (*reit. for fall*) *folkstara Ív 22.* — 2) *griben, f. hals (jfr halsfang), omfavnelse, Korm Lv 55*, festa f. á e-u, *gribe fat i noget og holde det fast, Hjálmp III 10.* — 3) *favn, fallask i f. Áns I*; også *det 'favntag', som brydere tager på hinanden, brydekamp*, mæs es f-s vón at ulli *Reg 13*, eiga f. við löngu, *slås med lange (o: angle efter*

en sådan og trække den op på krogen), Þfisk 1. — 4) *heraf: møjsommelighed, besvær, fong firða eru stór við gongu Sigv 3, 13*; — ok fong tíu *SnH 2, 7 er dunkelt, der synes sigtet til metriske fejl, jfr fall.* — *Jfr and-, át-, brúð-, hals-, her-, kván-, sjá-, sæ-, veiði-, ver-*

fanga, (-aða, -aðr; *et sent ord*), *fange, fá, erobre, f. geir Nj 9*, f. fljóð, *gribe, Mv I 12*; sveiti f-aðiz *hrafní Krók 2.*

fangboði, m, som byder favntag o: (*bryde*)*kamp, f. flotna Litar, Tor, Rdr 18.*

fangramligr, adj, som griber stærkt, *håndfast, f. slangi Rv 14*, men her bör vist læses *fangramliga, adv.*

fangremmi, f, *kraft til brydekamp, møta f., møde styrke til at brydes, brydes med en, der er stærk, Korm Lv 61.*

fangsæll, adj, *bytterig, som har gjort godt bytte, Haustl 8 (om Tjasse), Vell 25 (om den sejrige Hakon)*, f-l biðkvæn (*om Hel?*) *ÞSið 2.*

fangvina, f, 'kamp-veninde', f. Þórs, som brydes med Tor i al venskabelighed, *Ælde (alderdommen, jfr myten om Tor og Utgárðsloke), Kveld.*

fangvinr, m, som brydes med en (*egl. i venskab*), f. Hafla, (*sjætte*), *Tor, (jfr fress), Grett 2, 5.*

fannhvitr, adj, *snehvid, f-t fólðu Fold, den snehvide kvinde, Bbreiðv 3.*

fanni(n)gs, ÞjóðA3, 14, *urigtigt for fáfnis, som ét hds har.*

fanst *St 19* *urigtigt, måske for fens.*

fantr, m, *underordnet tjæner (næppe 'omstrejfer')*, f-t sék hvern á hesti (*modsat lendir menn ganga; ordet paralleleres med matsveinar*), *BjKálfs.*

1. **far**, n, 1) *færgen (over elv el. lign.), þiggja f., modtage plads, passage, i et skib, Reg 18*, synja f-s, *nægte en færge, Hárb 54.* — 2) *skib, båd, Sigv 3, 2, ÞjóðA 3, 34*, neyta f-s, *Ött 2, 14; Sigsk 53, Hávm 154; kollektivt (som det synes), flåde, Hhund I 30*, f. geissar *Ht 22, jfr Þul IV z 4(?)*; f. Ullar, *Ulls skib, skjold, Sturl 3, 14. Jfr Nagl-, vin-.*

2. **far**, n, *måde at være på, beskaffenhed, færd, forhold*, svá ðæmi ek of slíkt f., *Hárb 46*, f. flein-Móða *Anon (XII) C 9*, f. tíva ok Þjaza, *forhold, mellemværende, Haustl 1*, mitt f. *Hfl 1, (jfr BMÓsen, Arkiv XIX, 110)*, Eiríks f. *Hfl 18*, annars f., *Mhkv 15*; f. flósu *Grett 2, 10. Jfr aldar-*

fara, (fór, farinn), A, *intransitivt, 1) begive sig af sted, rejse til lands eller til vands, gående, ridende, kørende, svarer ofte til dansk 'komme', f. heiman Ött 3, 1*, f. heim *Lok 31, Am 93*, f. fyrri *Reg 22*, fórut lengi *Hym 7*, f. sunnan *Vsp 52*, langt es at f. *Hárb 6*, f. á brú *Fáfn 15*, f. of fjall *Hávm 3*, f. of sundit *Hárb 8*, kjöll ferr *Vsp 51*, sás ór holti ferr (*kommer*) *Völ 16*, f. ór hreysum *Hym 35*, ferk, *jeg drager afsted, Sigv 11, 9*, f. miklu harðara *Brúsi*, sem æsir færi, *kom gående, Anon (X) I B 5*, es f. ætlat *Am 29*, farið til Fýrisvallar *ÞHjalt 1*, reiðir f. með hinnum *Sól 74*, sem

f-i kefli *Drv (XI) 12*, sem logi færi *Hyndl 24*; f. með fjóra *Eg Lv 39*, f. saman, *módes, Vell 23*, *men: begive sig sammen (med hinanden) Bersi 1, 2*, góð hjörtu fóru þar saman *Sigv 12, 7*, f. til heljar, *dø, Fáfn 34. 39*; *om svöminng findes f. Korm Lv 59. — 2) f. med redskabets dativ, f. foeti, tilføds, Iv 2, Mark 1, 12*, f. skipum *Hókr 2*, f. skíðum *Gldr 1, jfr f. ferð sinni Sigv 8*, f. mörum *Sindr 2, men med á med dat.*, f. á spöldýrum *Ólhelg 1. — 3) med dat. af det, der ledsager ens rejse (i forbindelse med . . .)*, f. brandi ok geiri *Eg Lv 7*, f. eldi of óþjóð *Arn 2, 12*, *endvidere f. dauða orði, gå med døden, dø, Yt 8*; f. litum, *rejse med (de skiftende) farver, d. v. s. fra solens opgang til dens nedgang (jfr udtryk som bregða lit), Hárb 50, Bergb 7*; f. e-u fram, *vise sig i besiddelse af noget, udøve noget, Vell 13. — 4) begive sig over land, sø, udtrykkes ved f. med acc., hvortil så dat. (ledsagelse, jfr 3) kan föjes, f. Halland brandi Bkreppl 1, f. eylönd brandi Bkreppl 9, f. Upplönd bröndum Sturl 6, 3, i passiv (lönd) farin röndu Lids 1; f. sæ Ott 2, 14, f. Geitis veg, d. s., Þjóð Lv 2, f. viðan völl *Eg Lv 31*, f. fors *Reg 2*, f. fjöld *Vafpr 3 o. s. v.*; *ogsá i bet. begive sig hen til, f. sæng Am 10. — 5) med tilföjet adj., hvor f. da kan oversættes ved 'forholde sig, være', f. hræddr *Sindr 8*, f. apr *Okik 2*, f. munaðarlauss *Sól 48*, f. öfri, *rage over, Hhund II 38*, f. villr, *forvilde sig, Hávm 155*, f. þurfi, *undvære, Vafpr 8*, f. lauss *Sól 37*, f. andvigr, *stille sig til kamp imod, St 8, jfr f. toelt Am 47. — 6) med præpp., af: f. af lífi, dø, Mey 25, — á: f. á bekk *Vafpr 19*, f. á sjöt *Hák 20*, f. á svik, *gå ud på svig, Sigv 11, 7*, f. hvert á annat, *komme det ene ovenpå det andet, ESk 6, 46, EGils 3, 21, — at: f. at knerri, om bølgen, Hfr Lv 4*, f. at göldrum, *udøve galder (egl. begive sig hen til det sted, hvor galder udøves), Jóns 2*, f. geustr at flestu, *udføre alt voldsomt, Kolb 2, 5; — f. at e-m, rejse for at hænte en, Sigv 13, 30*, f. at foglum, *for at fange fugte, Bót, farit es at meyjju, for at søge råd hos, Merl I 9, jfr f. sér at illu, styrte sig i ulykke, Herv III 5, — fyrir: f. fyrir e-m, trække sig tilbage for, fly, Eg Lv 31, Eviðs 2, jfr f. skjalfandi fyrir, ryste ved (noget), Grott 12, — eptir: alt ferr eptir einu, alt går på en og samme måde, Hjálmp IV 3, f. eptir teini, for at hænte (jfr f. at), Fj 27. 28. — 1 med acc.: f. i brynju, *iføre sig brynje, Hák 2, Akv 43, Am 42, f. i vöpn, iføre sig sin rustning (omtrent = drage ud til kamp), Sigv 11, 9; f. i faðm móður Am 77, f. i sess *Vafpr 9*, f. i fulla dóma, *begive sig til de fuldtallige domme, fuldståendiggøre domstole (ved sin nærværelse), Sigdr 12*, f. i ljós annat, *dø, Am 87, — (dat.) f. i sinni, ledsage, Sigsk 12, — með (med acc.): f. með Gríðar vöð, have i hånden (på rejsen), Þdr 9, f. með dóm enn dýra,******

*forkynde den rette tro, Þviðf, f. með gígju Máni 2, f. með fjörnir fölu, fare frem med, anvende, øksen, Jóns 42, Hroptr fór með Gungni Korm 1, 7, — med dat.: f. með e-m, leve hos en, Sigv 11, 17, — með á meðal, gå imellem (om eder, der gives inabyrdes), Vsp 26, f. i millum e-a, gå imellem (for at forlige to parter), Ólhv 2, 5; — saman: fór fold saman, jorden for sammen, rystede, Hym 24, — of (um): hendr f. of görvar, hænder behandler en klædning, bringer den i stand, Ragn II 4, — við: f. við e-n, behandle en (jfr subst. viðfarar), Sigsk 57, Am 86, Mhkv 3, — und: f. und lok, Kveld, — yfir (jfr of): svát ferr vág yfir, om vinden, Vafpr 36, jfr sst 22. 24. — 7) med infinitiv stár f. i betydningen 'at begive sig til, gå i lag med noget', f. við ulf vega *Vsp 53*, f. at sofa *Hávm 114, — f. at finna Hávm 44*, f. at spöla *Guðr II 18*, f. at bjóða *Hárb 41*, f. við vitni vega *Gri 23*, f. dæma *Gri 29. 30*, f. sér at spilla *Am 104*, f. leggja und sik *Jórsali Stúfr 2*, f. keykja lik sitt *Líkn 23. — 8) om andre forhold, hvor bevægelsen er tydelig, med part. akt. i lignende betydning som under 7, f. rifandi böðvar ský, splitte, Sturl 1, 20, fljóð fór leitandi, søgte efter, EGils 1, 31, — i forbindelser: far þú þars *Hárb 60, — om rygte, ry, der går, kvittr ferr Sigv 11, 13*, vitt fór heiti *Völsungs Arn 6, 16*, dýrd ferr hátt *Mdr 12*, brögð f. hæst *Grip 10*, þat mun f. á hvert land *Oddgr 19, — fare, d. v. s. blive bragt, fjöld horna fór þar Am 8*, reðr ferr með bekkjum *Völs 11, — f. nær víli, komme i nærmere berøring med en kvinde (om en ægtemand), Korm Lv 57. — Part. akt. farandi, rejsende, Fj 10. — 9) om en sags forløb og resultat, gå, nú ferr enn svá *HolmgB 5*, fór svá at *Bkreppl 2*, slíkt fór af ríki, sligt gik for sig med kraft, *Porm 1, 8*, svá fór þat fram, det gik således for sig, *Hfl 20*, f. betr *Sigv 3, 2*, fari sem fyrir mælik *Am 34*, svá f. röð *HolmgB 8*, öldrmól f. ofug *Sigrdr 29. — 10) endelig bruges f. med dativ i forbindelser som f. verka, egl. fare frem med digt', d. v. s. digte, f. máli, indrette sin tale, berette, Sigv 1, 7. — B. transitivt, 1) med acc., indhænte, f. e-n *Vafpr 46. 47*, f. bág, fá ulykke, *Leið 9*, hertil i part. eptf. þótt hann sé firr of farinn, skönt man når ham længere borte, skönt han bor længere borte, *Hávm 34*, varnendr goða vöru farnir *Haustl 4. — 2) med dativ, ulintetgøre, ombringe, f. fjorvi e-s *Yl 28, Fáfn 5, Sól 22, Orv IV 1, Lok 57*, f. holdi *Gróg 12*, f. Fámi *Fáfn 23*, f. ætt e-s *Hhund I 14*, knegt oss föður f. *HHj 13*, f. hörund hungri *Sól 71*, afskurðr hafði f-it orða hlýðu *ESk 6, 26*, f. Glaums niðjum *Þdr 19*, trausti es f-it *Háv 8, — medium f-ask (egl. fara sér), þjóð fórsk Steinn 3, 4*, gleði fersk *HolmgB 7*, öld fersk *Ht 96*, vald þats fersk aldri *SnE II 142*, lötum eigi líf hans f-ask *Darr******

6, f-ask mun kristni *Merl II 23*; — *part. pass. farinn, tilintetgjort, som det er forbi med (vel egl. 'gætt bort')*, f-it es þats vissak *Grip 19. 21*, f-in es ætt Sigurðar *Sigsk 64*, f. at e-u Anon (*XIII*) *B 2*. — *C. Medium i betydning 'bevæge sig, tage' (med dativ)*, f-ask und gunnhørga slog, begive sig ind under våbnene, ud i kampen, *Gráf 3*, forsk undir foldu gröenni, underlagde sig det grønne land, *Merl II 25*, forsk hamri i hönd, tog hammeren i hånden, *Rdr 15*.

farald, n, egl. 'hvad der farer omkring, er almindeligt, rammer mange', især om smittende sygdomme, ekki var þat forðum f., det var ikke i gamle dage en omgangssyge, *Mhkv 11*.

faraldr, m, (v. l. f-arvaldr, ulykkevolder, ur.), som farer om, især for at stifte ulykke, f. heitik, ferk of aldar kyn Anon (*XIII*) *B 6*.

farandi, m, vind, *SnE II 459* (egl. part. til fara).

Faraónn, m, dat. F-óni *Líkn 18*.

farðir, f. pl., (sing. f-örð?), synes at betyde handlinger, begivenheder ('hvad der foregår', jfr fara, om en sags forløb), gorla lítik á Geitis garði þær of farðir, jeg ser tydelig på skjoldet disse begivenheder, *Hausl 20*.

farhirdir, m, rettelse for f-ehirdir *Hárþ 52*, 'bådvogter', færgeomand.

farkostr, m, egl. 'hvad der gør færge mulig', skib, båd, f. dverga *SnE I 218*. Jfr farskostr.

farland, n, 'skibs-land', hav, f-s fasti, havets ild, guld, *ÞKolb 3, 6*.

farli, m, dværgeomavn, (egl. 'den farrende?'), *Þul IV ii 5*.

farligr, adj, egl. 'som færr vel, sidder godt, passer', (lalleger i nyere islandsk, 'smuk, pæn', er opstået heraf ved assimilation), f-lig herða bjúglima gimis Gerðr, kvinde, *Tindr 1, 1*, f-t eiki, om skibet, *Arn 2, 16*, f. húfr, ligel., *Hfr 3, 9*, f-g hlýr, ligel., *Þorm 1, 8*; når ordet bruges, som det synes fortrinnsvis, om skibe, bór det måske opfattes 'som ser ud til at kunne løbe godt'.

farlyst, f, rejsetyrt, f-ir kómu fylki, kongen fik lyst til at rejse, *Sigv 10, 10*.

Farma-Týr, m, egl. 'skibsladningernes Ty (gud)', Odin, *Grí 43*, *Þul IV jj 2*; svanir F-s, ravnene, *Hál 11*.

farmóðr, adj, rejsetræt, *Hjálmp IV 17*.

farmr, m, ladning (især skibsladning), *Líkn 33*, enn frizti i., skibsladning bestående af guld og kostbarheder, *Valg 5*, of f-i *ÞjóðA 4, 18*. — *I kenningar, for guld*: f. Grana *Þblsk 1, 2*, f. sjóðs, pungens indhold, *Oddr 1*, leggjar f., armens byrde, *Pl 31*, — for digterdrikken *SnE I 244* (prosa); — for (ægte)mand: f. Gunnlaðar arma, Odin, *Steinþ.*, f. Sigynjar arma, Loke, *Hausl 7*, f. arma galdrs haptis, den samme, *Þár 3*, — for Odin: galga f. (v. l. gramr) *Hál 1*, — for kvinde: (ifølge en bestemt situation) f.

lyptingar *ESk 13, 7*. — unna f. *Vigl 2* er usikkert, bølgens byrde, de druknede(?). Jfr digul-, hlið-, legg-, þung-.

farmognuðr, m, egl. 'som kraftig foretager en rejse', om Odin, da han i ørneskikkelse bragte skjaldedrikken til guderne, *Hál 2*.

farnaðr se fornuðr.

farnagli, m, 'skibsnagle', blandt navne på skibsdele, mulig det s. s. nyisl. negla, den prop, der i bunden fylder et hul, hvorigennem øsevandet løber ud (på mindre både; jfr. *Falk Seew. 7*), *Þul IV z 6*.

farning, f, færgeren, overfart, veita f., give en plads i skibet, *Pl 16*.

farri, m, 1 tyr, f-a trjóna, tyrens hovedsnude, dens flæmingr (sværd), horn, *Yt 17*. — *2*) ild, *Þul IV pp 2*. Jfr(?) seim-.

farroðull, m, 'skibsol' (rettelse for fagr-), skjold, dettes eiki, sværd, Þorg. *Höll*.

farskostr, m, = farkostr, s. d., *Arn 6, 4*.

farsynjun, f, nægtelse af færge, det at nægte at ville færge en, *Hárþ 59*.

farsæla, f, 1 egl. 'held med (på) sine farter' (jfr det følgende), treystask f-u i græðis gný Anon (*XII*) *B 4*. — *2*) held i alm., lykke, *Hsv 69. 119* (jfr féssæla).

farsæll, adj, 1 egl. 'heldig med (på) sine farter', f-l skeið *Líkn 33*. — *2*) lykkelig, *Am Arn 4*.

fartíðr, m, blandt skibsnavne, *Þul IV z 4*.

farvegr, m, alfarvej, vej, eller vej som man skal tilbagelægge, langir eru f-ar *Gróg 4*, stemma f-u *EGils 3, 7*; — f. vats, elveleje, *Merl II 18*.

1. fasta, adv, fast, urokkelig, standa f. *Þár 12*.

2. fasta, f, 1) faste, sult, banna ara f-u, stille ørnens sult, *Arn 3, 15*, bregða f-u ara hlýra *Líðs 3*, bregða f-u gifrs hesta, stanse ulvenes sult, *Jóms 35*, f. munins *Kollu 5*. — *2) faste (kirkelig)*, *Lil 42*, f-ur *Líkn 19*, *Arng 2, 1*.

3. fasta, (-aða, -at), faste, sulte, láta orn né ylgi f. *Krm 16*; f-andi, om Kristus, *SnE II 234*.

fasthaldr, adj, lænke (egl. 'fastholdende'), om Gleipnir, f. varð á Fenri lagðr *Mhkv 20*. — (et slags nagle *SnE II 494*).

1. fasti, m, ild, Þul IV pp 2, blása f-a, udspy gløder, *Bkrepp 1, 1* f-a, i- bålet, *Mv I 20*. *I kenningar, for guld*: f. handar *Bjhit 2, 2*, vala strætis f. *ESk 6, 25*, f. farlands *ÞKolb 3, 6*, f. barðs túna *Þorm 2, 11*, f. glymrastar *Gd 18*, unnar f. *Sturl 3, 14*. — for sværd: dreyra f. (ved rettelse) *Korm Lv 31*. Jfr ben-, flóð-, lið-, val-, velan-.

2. fasti, m, 1 egl. 'fasthed, urokkelighed', sted, hvor man står fast, snævert sted, vanskelighed, færðr i fasta, bragt i den største knibe, *Þár 13*. — *2*) til f-a, fast, urokkelig, : tilvisse eller fuldstændig, láta lastaverk fyr lið til f-a *Has 15*,

jfr 56. — 3) styrke, fá sannan f-a af drótni Leid 37.

3. Fasti, m, sagnperson, dansk jarl, Yt 20.

fastla, adv, stærkt, tilfortadelig, binda f. Akv 18.

fastlegg, m, kun i f-s virðir, for leggs fasta virðir, mand, af leggs fasti, armens ild, guld, Prúf.

fastliga, adv, fast, stærkt, kraftig, Arn 2, 10, Mv I 19. Jfr full-.

fastmáll, adj, ordholdende, f-lari Þjóða 4, 12. Jfr fastorðr.

fastna, (aða, aðr), fæste, bortlove (en kvinde), f. sér (konu) Grip 39, f. e-m konu Korm Lv 32, Hæng I 1, Orv IX 69; vask fóstnuð Hhund II 16.

fastnæmr, adj, som griber fast, går stærkt til hjerte, f. tregi Orv IV a 2.

fastorðr, adj, hvis ord står fast, ordholdende, (= fastmáll) Sigv 11, 10.

iastr, adj, 1) fast, urokkelig, fóst iold Grip I, fast heiti Alv 3, láta vesa fast (þ: heit) Hávm 130, f. friðr, sikker, dyb fred, Líkn 15. 42, Merl II 75, f. hugtúnum, i stí sind, GðSurs 9, i f-um þokk, i urokkeligt sindelag, St 19, fóst trúa Gd 21. — 2) fast, fæstnet, hængende ved, verða f. við e-n Hausil 7, Fj 10, verða f. í e-u Þjóða 3, 21. — 3) om kampen efter at den usikre, famlende begyndelse er forbi, fóst fleindrífa Þorm 2, 23 (jfr festir orrustu). — 4) acc. fastan adverblielt, sláa f., slá, hamre, smede, kraftig, Vøl 5; fast ntr. bruges ellers meget hyppigt adverblielt, standa f., stá urokkelig, Eg Lv 31; Þjóða 3, 13; standa fastara Ingi 1, 4; — kraftig, rask, halda f. Korm Lv 20, Eviðs 3, halda f. við e-n, holde fast på forbindelsen med en, Sigv 3, 21, halda f. á lögum Sigv 11, 4; fara f. Þjóða 4, 1, ganga f. Þjóða 3, 20, vaða f. Þdr 8, berjask um f. Lil 75, leiða e-n f. óstum, fatte stærk kærlighed til en, Bbreiðv 5, f. séðir serkir Vell 35. Jfr eia-, geð-, grið-, heit-, hug-, Hún-, jarð-, lið-, líkn-, lund-, megin-, raun-, sam-, timbr-, vin-.

fastúðigr, adj, ubevægelig, urokkelig (med hensyn til beslutning), Viñ 13.

1. fat, n, klædningsstykke, især i pl. fót, færa i hrein fót Orm 1, 3. — I kenningar for hærlæder, fót Sørta Hfr 1, 9, fót Hjarranda Ht 53; i sing. om skjold, fat (men ved rettelse for vez, se Kðistason, Aarbb 1876 s. 329) Hildar Hausil I (jfr SnE 428). Jfr il-.

2. fat, n, kar, eskis f., kar af æsketræ (til opbevaring af mad eller drikke), Korm 1, 6.

fatla, (-aða, -aðr), lænke, binde fast (af fetill), fjöttri f-aðr Brot 16.

fax, n, manke, orms fax, om dragebillede's halsmanke, Þjóða 4, 18, vallar f., gudernes betegnelse for skoven, Alv 28, jarðar fõx, græsset, Snjóflr 1, foldar f., d. s., Gðþ 46.

faxi, m, egl. 'bemanke', 1) hest, hamr f-a, hesteskikkelse, Har.nið; som egen-

navn Orv I 3. — I kenninger, for skib: byrjar f. OTranon 5, sævar f. Þorm 1, 6, — for ulv: imðar f. Gísl I, 1, jarnsoxu f. ESk 12, 8. — 2) om en hårbekvæst genstand, þ: det mandlige avlelem, Grettis 46. Jfr Goll-, haf-, Hrim-, Skin-, sund-.

1. fáa, (fáða, fáðr), 1) male, belægge med farver, især om runer, f. rúnar, stafi, ved farve at gøre (de indhuggede runer) tydelige, Hávm 80. 142, f. í rúnnum Hávm 157, absolut Hávm 144; stjornur fáðar feiknstofum, maled med rædselsruner, Sól 60; om billeder, billedfremstillinger, f. unga brúði á vegg Tjorvi (sml. prosaens draga líkneski á vegg), þat es fátt, det er malet (på skjoldet), Rdr 4 o. s. v., bifum fáðr, malet med billeder (se bif), Hausil 13. 20. — 2) belægge, pryde, gollí fáðir, smykkede med guldringe (guldets farve gør dem kendelige), Krm 7, f. fjöll gróðri, gøre fjældene grønne ved plantevækst, Þét 20; valarípt vel fõð, smukt farvede, Sigss 66, jární fáðr steinnokkvi, prydet, udstyret med jærn, jærnplader, Bergb 9; eggjar, fáðar eitrdropum, sværðsægge, blinkende af edder(dråber), Brot 19. Jfr dreyrfáðr.

2. fáa, fá, (fekk, fingum (Eg Lv 40) og fengum, fenginn og finginn, se herom Skjspr 98), grundbetydningen synes at være 'tage' et. lign., ud fra den går ordets hovedbetydninger: fá, modtage, skaffe (sig); tage til fange; (tage noget frem til at) give; 1) fá, modtage, med acc., f. gagn, vinde sejr, Gráf 2, f. vísan váða Stúfr 3, f. hringa Rdr 10, f. bróð ÞTref 5; f. óst Hávm 92, f. fognuð Hávm 130, f. fátt kosta Hyndl 46, f. gjöld Hávm 117, Reg 3, 4, f. ilt ör deildum BjH 2, drótt fekk ótta Stúfr 5, f. nefgjöld, Hhund I 12, f. tvær leiðir, fá to veje, om noget som både kan gå den ene og den anden vej, gå godt eller ilde, Am 21, f. gambanreiði Skí 33, f. viðrnám Hhund I 52, abs. så fær es friar Hávm 92; f. Nóreg, tage N., lande i N., Ód 5; upersonligt, fær e-n, man fær, der gives, Eg Lv 39, Gautr II 9, Hávm 6. — 2) skaffe en, sig, noget, med gen., f. verðar Hávm 33, ÞTref 2, f. sér vers Lok 33, f. Þóru, ægte Th., Krm I, f. sér félaga Hávm 52, f. e-m móðernis, give en en bestemt moder, Krm 26, f. auðs, auðar Hfr Lv 25, Uflr stall, f. féar Hávm 40, f. vits ok vápna Sigdr 36; f. rúms Hávm 106; f. (góðs) tírar Hamð 30, Vell 12, f. e-m mærdar Ht 13, f. gamans Bjht 2, 2, Fj 5, f. trega langs Eg Lv 38, f. ekki Grip 20, jfr f. hlægis, pádrage en latter, Hávm 20; med acc., ævi fekk hröfnun hræ, gav, Sigv 11, 1, f. dreng til e-s ÓTr 1; f. e-m önn Hym 3, f. e-m máls heilsu ESk 6, 41, hversu es fengit, hvorledes er der skaffet til, hvilket udstyr er der givet, Harkv 20, jfr fær drópu stærða hróðri Rst 35, fengit goll Arn 2, 16, f. e-m fé Þorm Lv 12, f. yrkisefni Arn 2, 14, tunga fáí þér stef Lil 26, f. e-m stef

Þstf 2, 2, f. e-m hlít hróðrs *Sigv* 13, 2; hjorr fær Sigurði hjarl (*fejl* for hjarls? *jfr* brandr fær Eiríki logs ok landa *Glúmr* 1, 1) *Korm* 1, 2, f. vargi verð, val *Krm* 24, *Eg Lv* 40; *Porm Lv* 12; f. meyju mann *Reg* 11, bœtr mér of fengnar *Sf* 23, f. sér e-n at gremi, skaffe sig en til genstand for sin vrede, lade sin vrede gå ud over én, *Lok* 21; uden obj., fengu til margir, mange skaffede (de nødvendige midler) dertil, *Am* 94; i medium, nafn feksk mér *Gunnl Lv* 3, tafn feksk hrafn, vörgum *Sturl* 6, 2, *Krm* 10, hrae fengusk hröfum *Arn* 5, 19, arnar matr feksk *ESk* 12, 8, harmr feksk firðum *ESk* 7, 7, Þortum feksk mart sorgar *Sigv* 1, 8, öðlingi feksk geirveidr, fyrsten fik en kamp at holde, *Gráf* 5, fæsk gagn *Ht* 9, seggjum fæsk hald, menneskene opnår støtte, frelse, *Has* 45, hagnaðr feksk af því *ESk* 6, 32, þer feksk hæri gipta *Kollu* 2, þrálýndi feksk (v. l. for galsk) Þröendum, *Trönderne* blev der givet trods, de fik lejlighed til at vise deres trods, *ÞKolb* 1, 3. — 3) gribe, tage fat i, med á: f. á þremi, tage fat i kanten, *Hym* 34, med í: f. í skikkju, snœri *Rv* 14, *Am* 44. — 4) tage tilfange, fengu *Gunnar Akv* 18, fenginn jarl *Sigv* 1, 13, fengin sprund *Valg* 9, fenginn Erlingr *BjH* 2, varð fenginn *Þjóða* 3, 17, búinn skip fengusk *Sigv* 2, 7; yngre form fanginn *Heil* 7; mágreunnir feksk *ESk* 8, 1. — 5) tage (noget) frem, fengum feldarstinga *Eyv Lv* 14, med þræp. til: fþum til fornra vápna *Eyv Lv* 1. — 6) med þræpp. á: göre indtryk på, litir f. á horskan *Háv* 93, — við i medium, at brydes med, fæsk við e-n *Grettis* 45, — med part. perf. af andre verber, kunne, f. borgit *Sigrðr* 9 (v. l.), f. launat *Líkn* 49. — 7) es at gráti né færat *Hamð* 9 er, som ordene lyder, uforståeligt, (hvad beder du om,) som du ikke gör til genstand for grád? er så skruet, at det ikke kan være rigtigt; en let rettelse vilde det være at skrive fyr gráti, (hvad beder du om), som du ikke kan fá frem for grád? (¿: hold op med at græde, så at du kan fá dit ønske sagt).

fádygr, adj, lidet brav, slet, f-t hofuð *Merl* I 39; f-t líf *Hsv* 88.

fádýrr, adj, lidet herlig, elendig, f-ir víkingar *Hskv* 2, 1.

fádæmi, n. pl, 'eksempelloshed', hvad der er uden forbilleder, er enestående, *Bós* 1, om usædvanlige synder, f. verða góldin *Sól* 14.

Fáfnir, m, 1) (slangen) Fávne, *Reg* 12, *Fáfn* 1. 8 o. s. v., *Hyndl* 29, *Helr* 10, *Grip* 11. 13, *Þul IV* qq 1; bani F-is, sværðet *Gramr*, *Grip* 15, *Sigurd selv*, *Oddrgr* 17; látr þats F. átti, *Porm* 2, 10; guld kaldes Fávnes leje, land, sæde (*jfr SnE* I 360), F-is miðgarðr *Bjark* 4, F-is láð *Hl* 4 a, F-is setr *Hl* 24 a, F-is myrr *Grettis* 15, F-is lit *Þhred* 2. — 2) F. kaldes Ormen d. lange, *Hókr* 3. — 3) blandt sværðnavne, *Þul IV* I 9. *Jfr* *Lod-*

fága, (-aða, -aðr), i sin færð vise, udøve, lægge vind på, f. dul, være indbildsk, bilde sig noget ind, *Eg Lv* 5, *Korm Lv* 43, f. heidinn sið, være hedensk gude-dyrker, *Pl* 8, f. (rettelse) atterð *Pl* 6, f. valdar stéttr, udøve den valgte virksomhed, *Gd* 22.

fáglyjaðr, adj, som har få glæder, hvis liv er trist, om Fenja og Menja hos kong Frode *Eyv Lv* 8 (*jfr* fjolglyjaðr).

fágætr, adj, sjælden (egl. 'som kan fås få steder eller i ringe antal'), *Anon (XIV)* 1.

fáhróðigr, adj, lidet berømmelig, v. l. til fárhugaðr, *Vagn*.

Fáinn, m, dværgenavn, *Þul IV* ii 5.

fákhladaði, m, 'hest-lader', f. húfs, som lader et skib, søfarer, *Hfr* 3, 9.

fáklæddr, adj, lidet påklædt, næsten nøgen, *Gd* 36.

fáknistandi, m, som giver en hest føde, flagðs f., som føder troldkvindens hest, ulven, mand, *Gyð* 8.

fákr, m, hest, *Korm Lv* 24, *Sigv* 3, 11, som egennavn *Þul I* a 2, *II* 1 (*Hakes hest*), *IV* rr 2. I kenningar, for skibe: f. vika *Ólhv* 5, 1, f. þóru *Glðr* 3, f. ranga *Grettis* 5, — for ulve: f. gríðar *Þskakk* 2, *Íslðr* 4, f. trólfs *Drv (XI)* 11. *Jfr* hlunn-, hnig-, kunn-, log-, rá-, ver-.

fákrennandi, m, som lader en hest løbe', Áta mars fannar f., søfarer, *ÞBrún* 2.

fákriðandi, m, 'som rider en hest', f. viðis, som rider søens hest, skibet, søfarer, mand, *Pl* 42.

fála, f, 1) jættekvinde, *Þul IV* c 3, *HHj* 13. 16, fólur vinr, jætje, *GSúrs* 8. I kenningar, for økse: fjórnis f., *Jóms* 42, — for 'ulv': fólur marr *GíslÞorg*, f-u hestr *Krm* 8, f-u blakkr *Osvínf.*, f-u sóti *Ód* 24. — 2) økse, *Þrúf.*, *Þul IV* m, *Anon (XII)* A 1(?). *Jfr* eisur-.

fálki, m, falk, f-a teigr, skulder, arm, *Katr* 28.

fámeðr, -mennr, adj, med få mænd, *Pl* 44, *Nj* 20.

fámólugr, adj, lidet talende, mut, fámálg-astir þegnar *Ólþjarn*; *Hsv* 16. 103.

fáneytr, adj, lidet brugelig, nyttig, *Vigl* 19.

fánn, adj, glinsende(: fár sml. grár: gránn), fön (*skr.* faan ¿: fán) fleski, glinsende flæske(kød)stykker, *Rp* 32. — Som navn på en slange (*jfr* fránn), *Þul IV* qq 2.

1. fár, n, 1) vrede, forbitrelse (f. er reiði *SnE* I 544), grumhed, hugar f. *Eg Lv* 2, af f-i, vredi, fjendtligt, af vredi sindelag, *GSúrs* 33, *GDropl* 1, *Sigv* 5, 4, *Háv* 150, *Oddrgr* 11, lesa f. of e-n, tale (egl. samtale) vrede ord om en, *Háv* 24, ýmsir bjóða öðrum f. *Mhkv* 6, f. orða, bitre ord, *Gd* 2; at f. dog ikke ganske falder sammen med reiði, men er noget stærkere og betegner sindets bitterhed („galde“) fremgår af udtrykket Freys reiði, f-i blandin *Orv VIII* 3. — 2) skade, fordærv, ulykke (*jfr* f. er

nökkurs konar nauð *SnE II 20*), séa við f-i *Sigrðr 8*, vita f. fyrir *Reg 7*, mikit f., *farligt varsel, Reg 24*, bitr f., om menne-skenes syndfordærv, *Leið 8*, fátt f. ýta bilar, *det forðærv, som skal ramme menne-skene, svigter ikke, ÞKolb 3, 7*, dauðs f. *Anon (XIII) B 37*, verða e-m at f-i *Korm Lv 1*, fella f. af hǫndum e-s, *befri en for (dæds)fare, Oddgr 9*, firra f-i *Merl I 9*, flýttandi f-s *Am 4*. — *I kenningar*: f. randa, *skjoldenes skade, sværd, ÞGisl 6*, f. gunnar grimu, *hjæltnens fordærv, Od 15*, lögðis loddu (*blodelvens*) linna (*sværdenes*) f., *sværd (eller kamp), Korm Lv 18* (*her er dog f. rettelse for fætr*); — *lestir* f-a, om *den gejstlige* (f. *vel her om syndens fordærv*), *Gdþ 16*. *Jfr* egg-, firna-, gagl-, hugar-, morð-, nadd-, rand-, synda-.

2. *fár*, *adj*, *mest i sammensætninger*, blá-, dreyr-, eit-, mál-, ntr. fátt kan *både henføres hertil og til part. af fáa, s. d.* *Mulig findes fem. i Fö* *hjalma Griðr*, *den blanke økse, ÞSið 3*, *men stedet er uklart.*

3. *fár*, *adj*, *fátallig, ringe i tal, men meget hyppig bruges f. for 'ingen' (et svagere udtryk for et stærkere, hvad der i oldsproget er meget almindeligt)*, stár *både med og uden subst., f. beið sára ór stað Sigv 1, 2*, mjök f. *Mhkv 12*, f. mun verri *Bragi Lv 1* (*jfr v. l.*), f. mun onnur *Sigv 9, 3*, f. kann ósnotr svá *Hávm 159*, fáir vitu *Gri 18. 22*, f. es hvatr *Fáfn 6*, f. es fullrýninn *Am 11*, f-s es fróðum vant *Hávm 107*, kveða fátt verri *GSúrs 15*, gá mjök fás *Mhkv 20*, ráða fá *Mhkv 13*, fátt es til nema, *lídet er, íntet er at gøre undtagen, Þjóða 3, 10*, fátt eitt (∴ skip) *tylgir Anon (XII) B 8*, segja fátt *Hávm 103*, kunna fátt *Korm Lv 60*, leika fátt, *bevæge sig lídet (slet ikke), Heið 24*, sofa fátt *Sigv 3, 1*, fátt friðra kosta *Hyndl 46*, fátt féar *Merl II 81*, fátt ór fjöldu, *kun lídet af den hele mængde, ESk 6, 67*, fátt es fullilla farit, *ingen medfart er slem nok, Am 86*; *i komparativ*, færa veit *Hávm 12*, ráða færa *Vell 4*, nökkuru færi *Eviðs 2*, *jfr* fjórum færi (∴ sverð: hds. færa) *HHj 8*; *i superlativ*, séask fæst, *fyrgte íntet, HHj 11*, fæst eigi því nita, *íntet skal (benægte ∴) forhindre det, Am 34*, sú vas nýt fæstum, *ingen til glæde eller nytte, Am 1*, es fæstan varir *Fj 20*; — *med substantivum*: f. jötunn *Anon (X) II B 7*, f. mun systir *Reg 10*, fáa kosti *Þmáhl 5*, f. gramr *Anon (X) I B 10 b*, f. þjóð *Sigv 13, 31*, f. vegr *Þjóða 4, 4*, fátt fár bilar *ÞKolb 3, 7*, fára náttu (*gen. abs.*), *i løbet af få nætter (dage), Hlund I 19*, *Guðr II 43*, fás konar, *sjælden, Hjortr 1*; *i komparativ*: færi eyrir, *míndre gods, Sigsk 52*, færi (mær) *Anon (XI) Lv 6*, *jfr* vér munum færi *Eviðs 1*; *i superlativ*: fæst rón *Sigv 10, 9*; fæstr gramr *ESk 6, 14*; — *et fæsta adverblikt, med talord*: fimm et f., *i det mindste fem, Anon (XII) B 22*, sjau tigur et f.

Þjóða 3, 16, fæst *alene*: sporðumk fæst, *slet ikke, mindst af alt, Sigv 3, 13*. — *I Arn 5, 5* *reitter B. M. Olsen (Arkiv XXV, 289)* fór til fár (f. hilmir). *Jfr* afl-, all-, hring-, lið-, orð-, ó-, svefn-.

fárádr, *adj*, *ráðvild*, f. herr *Merl II 24*. *Fárbaugi*, m, (fár : vár, *dette stædt i linjen, jfr Wormianus' skrivemåde faar-*), *Lokes fader* (egl. 'den skadeligt slænde', *ødelæggeren, personifikation af Lokes væsen*), F-a mǫgr, *Loke, Húsd 2*, *Haustr 5*. *Jfr* *Kock I. F. X, 101*.

fárbjóðr, m, 'skade-byder', som vil tilföje og tilföjer skade, f. Skota, om *Erik blodökse, Hfl 10*, f. mordelds, som vil skade, *ødelægge, sværdet, kriger, Skúli 1, 5*.

fáreliding, f, 'ødelæggende lyn', f-ar meginsára, *sværdene, Ólhv 2, 11*.

fárgjarn, *adj*, som gerne vil skade, *skadelysten*, f-gjorn kona, v. l. til f-t *höfuð, Orv VIII 4*; om ildn, *Heiðr 14*, om slangen, *EGils 1, 35*.

fárhugaðr, *adj*, med skadelystent sind, f. fnauði *Vagn*, om ræven, *Merl I 41*.

fárhugir, m. pl, *vredt sind, vrede tanker*, sendusk f-i, *Am 88*; til f-a, for at vise fjendtligt sind, *Rdr 8*.

fárligr, *adj*, *vredladen*, f-g orð, *vrede ord, efterretning om skade (for andre), Háv 11*.

fárlundr, *adj*, (= *fárhugaðr*), *skadelysten*, f-d ferð (*rettet for det metrisk umulige -lunduð*), *Líkn 16*.

Fárr, m, blandt *dværge*navne, *Dul IV ii 5* (*mulig = fár, skinnende*).

fárskerðandi, m, 'ulykke-forringer', f. fyrða, som *forminskner menneskenes ulykke, synden, Olaf d. hellige, ESk 6, 63*.

fárskerðir, m, s. s. *foregående, om gud, Leið 11*.

fársætandi, m, egl. 'som griber lejlig-heden til at vise sit fjendskab', *fjende, Grettis 20*.

fárvaldr v. l. til faraldr, s. d.

fárverk, n, *grusom handling eller vreds gærning (om øjnes udstikken), Bjarni 1*.

fárgluggur, *adj*, stærk ved eller til grumhed (*grumme gærninger*), om *djævlene, Mdr 4*.

fáskrúðigr, *adj*, egl. 'fattig udstyret' (*med ringe skrud*), *fattig, Hsv 43*.

fásýnn, *adj*, *sjælden set, sjælden, om slanger, Merl II 15*.

fátalaðr, *adj*, *lídet talende, tavs, om Kristus, Lil 52*.

fátíðr, *adj*, *sjælden, usædvanlig, Þdr 15*.

fátækð, f, *fattigdom, Gd 52*.

fátækr, *adj*, *fattig, Sól 70*.

fáviss, *ukyndig, dum, Lil 9, Hsv 134*.

febringin, *ÞSið 2*, *forvanskning, mulig af fleinþing*.

feðgar, m. pl, *fader og søn(ner)*, þrir f. *Ív 27*, fjórir f. *HolmgB 10*.

feðgin, n. pl, 1) egl. *fader og datter (døtre)*, om *djævlén og (hans datter) overmodet, Lil 9*. — 2) *forældre (mand*

og kone), f. vár, om Adam og Eva, Lil 18.

Fedja, *f*, *elv* (i Norge), steði F-u, *sten*, Þdr 6.

fedma, (-ða, -ðr), *favne* (af faðmr), *tage* i sin favn, *annamme*, Lkn 45.

fedr se faðir.

fedrmunir, *m*, *pl*, *fædrenerav*, Fáfñ 8; i og for sig kunde ordet også betyde 'faders kærlighed', omtr. = *kærlig fader*, det er nok så sandsynligt, at ordet betyder dette.

fedrpersona, *f*, *gud fader*, Lil 24.

1. **feinn**, *adj*, *glad* (især ved noget der sker eller ydes), Mv II 8, því varð ulfr f. Hfl 14, frið f. Stgv 11, 2, fegnir lifi Sturl 3, 17, morni f. Stgv 13, 11, nótt f. Hávm 74, f-in fundi okrum Hhund II 43, gagni f. Hárb 29, Fáfñ 25, æzli f. Guðr II 8, vinna f-in Yggs gögl, göre ravnene glade, Giz sv 1, f. angrhegnanda, glad ved hans (Kristi) komme, Lkn 23, vinna feгна (jfr næstforegående sted) Has 28, illu f. Hávm 128, brögðum f. Ólhv 5, 2, lézk f., at Am 63. Jfr al-, ó-.

2. **feinn**, *m*, *slange-navn* (= *foregående eller 'glinsende'?*), Pul IV qq 1.

feinisdagr, *m*, *glædesdag*, *glædelig dag*, á f-degi fira, *dommedag*(?), Sól 82.

feinisdægr, *n*, s. s. *foregående*, Orv IX 36.

feingsgrein *f*, *glædes-art*, *glæde*, *forlystelse*, finna f. Mv II 14.

feingshönd, *f*, *glædeshånd*, *kun* i dativ f-hendi, *med glad hånd*, *adverbielt*, *glad*, *med glæde*, Þhred 10.

feingslóur, *m*, *glædelig*, *fornøjelig*, *kværn*, om Grotte, Grott 5.

feingsmorginn, *m*, *glædes-morgen*, *glædelig morgen*, ESk 1, 3.

feingistið, *f*, *glædes-tid*, *glædelig stund*, Mv II 19.

fegra, (-rði, -rðr), *besmykke*, *undskylde*, Þjóða 4, 25.

fegrð, *f*, *skönhed*, Rv 17.

feingringr, *m*, *navn på hane* (egl. 'den glinsende' af fagr), Pul IV uu, — på slange, synonym med mandnavnet Ormr, hvis da ikke, hvad der er rimeligere, ordet her bruges i betydning 'pragtelsker', Þhred 3.

feigrir, *m*, 'som gör smuk, hertil', *renser*, f. síða, *den hellig ånd*, Heilv 15, f. vagns hallar, *som gör himlen skön*, d. s., Heilv 14; *mulig* i fegrí Alpost 9 at hennfore hertil, f. sólar gud(?); — f. Mdr 13 er også usikkert, måske af vb. fegra.

feigd, *f*, *det at være hjemfalden til døden*, *til snarlig død*, f. fira Grott 21, f. gumna Hfr 3, 8, hljóta f. HolmgB 10, f-ar ord kom at Fjölni, *det ord*, *der bestod af feigd*, *ramte F.*, Fj. skulde snart dø, Yt 1, byrjuð (= flutt) f. Drv (XI) 11; Hsv 38. 137.

feigligr, *adj*, *som ser ud til at være dødsens*, *dyr* f-t Rv 35.

feigr, *adj*, *som snart skal (vil) dø*, *hjemfalden til døden*, Hárb 12, Skí 12.

25, Hamð 10, Sturl 5, 11; alt es f-s forað, alt bliver den til døden hjemfaldne til undergang, Fáfñ 11, mæla f-um munní Vafpr 55, frammi (ved enden af livet) eru f-s gøtur Sól 36, falla f. Arn 3, 5, f. hauss Hf 65, f-ir Skotar Rst 6, at f-ri Krm 22; Hróm 1, Hfr 3, 15; sjaldan hittisk f-s vøk Irörin Mhk 25; Ragn IX 2; f. fára náttu Guðr II 43; Vsp 41: fyllisk fjörvi f-ra manna er f. blevet opfattet som dødelig eller — i den nyere tid — som 'død'; dette sidste er dog ikke nødvendigt; det hele er ikke blot nutidsbeskrivelse, men også fremtids, f. kan altså her betyde: 'som til en given tid skal (vil) dø'. Jfr al-, hrað-, ó-.

1. **feikn**, *f* (*næppe n*), *rædsel*, *noget uhyrligt*, f-a feðir, *som fæder*, *avler*, *volder rædsler*, *ulykker*, Sigsk 31; f. hvers konar Styrþj, f-a lið, *uhyre stort*, *talrigt mandskab* (egl. 'ved tal rædselsfuld') Hhund I 33, II efter v. 18 mulig at skrive som ét ord.

2. **feikn**, *adj*, *uhyrlig*, *rædselsfuld*, *forfærdelig*, skass allra f-ast Hyndl 40, f-t ofbeldi, *forfærdeligt overmod*, Lil 9; f-um dativ som adv, f-um frostharðr, *som tåler overmåde stærk frost*, Hæng VI 1.

feiknafullr, *adj*, *rædselsfuld*, *fuld af fordærv*, Orv VIII 8.

feiknaveðr, *n*, *forfærdeligt vejr*, Hæng I 2.

feiknstaflir, *m*, *pl*, egl. 'rædselvirkende runer', men også = feikn, fæstir f. (i Balders land) Gri 12, stjornur fádár f-um, *med rædselstegn*, Sól 60, full f-a, *fuld af rædsler*, *frygtelig*, om Hervör (der intet var bange for), Herv III 5.

feima, *f*, 1) *kvinde*, Pul III 2 a, IV i, — som egennavn for en af Karls døtre, Rþ 25; i kvindekenning, lauka f. Vigf 2. 2) som jettekvindenavn, Loð I 2. Jfr odd-.

feita, (-tta, -ttr), *fede*, f. hest, hund Hávm 83, f. Yggjar mǫ, *føde ravn*, Háv 3 (hds. feitu).

feiti, *f*, *fedt*, ilm ok f. (om cederens olie) Gd 70, Gd 3 47; princeps f. (ironisk), fedtfyrste, Anon (XIV) 2.

feitir, *m*, *som feder*, *fæder*, f. folkstara, ravnens feder, kriger, Þjóða 3, 10, f. hraegitunga, d. s., Höbr 1, jfr SnE II 497.

feitr, *adj*, *fed*, f-t fæða Gd 60; f. cedrus (jfr feiti) Gd 3 45.

fela, (fal, fólum; folginn), 1) *grundbetydning* er 'stikke noget ind' (så at det er gemt eller fastgjort, deraf betydning som 'skjule'); denne skimtes flere steder, som f. enda, stikke (trådens) ender ind og fastgøre dem, Hhund I 4, f. buðlung, begrave, Yt 32, liggja folginn, begravet, Karlevi, endi lokins lifs folginn, fastgjort, bestemt, Yt 23, jfr ørløg Baldri folgin, bestemt for B., Vsp 31, ormgarðr folginn ykr, bestemt for eder, Akv 16, f-ask i faðmi e-s, *putte sig*, *gemme sig* i ens arme, Hhund II 29, f. isarnkol und bógun, lægge jærnsvalde ind under bovene, Crí

37. — 2) *dække*, f. heila bæis holt (*hovedet*) hildigelti (*hjelmen*) *Ht* 2, skor falsk und hjalm *Sigv* 13, 5, (også i disse tilfælde er grundbetydningen tydelig), bækr folgna*r* í valblóði, *tæpper* (*tøjer*) *dyppe* i, *gennemtrukne af, blod*, *Ghv* 4. — 3) *skjule*, f. hamar *Pry* 6, 7, hljóð Heimdallar of folgit *Vsp* 27 (eller *ligefrem* 'stukket ind under'), folginn (i jorðu), om guld, *Eyv* Lv 8, svik föluskr *Sigv* 1, 2, f. nafn, *skjule sit navn (på vers)*, *Eg* Lv 15, f. skap, *Anon* (XII) B 16, f. ranga hugi, *gemme på falskhed*, *GSürs* 25, folgin orð, *skjulte udtalelser (som skulde skjules, være hemmelige)*, *Sigv* 11, 7, lið falsk *Eldj* 2, lestir f-ask *Hsv* 114. — 4) *anbringe*, hef*k* illa folginn auð minn, *ilde* (∴ *uden at få tald*) *har jeg anbragt (bortgivet) mit guld*, *Mberf* 1, f. mey meg*i* Gjúka, *overdrage mæen*, *Sigsk* 4, f. auga (om Odins pantsættelse af hans ene øje) *Vsp* 28, hodd folginn und mér einum, *skatten i min magt alene* (*jfr* und), *Akv* 26; f. á hendi, *overantvorde, anbefale*, *Kolb* 1, 3, f. sik á hendi *Heil* 2, f-ask und e-m, *stole på en*, *Harkv* 21. *feldarstingr*, m. 'kappe-stikke', *kappena*l, fengum f-a (acc. plur. om en enkelt) *Eyv* Lv 14. *feldr*, m, egl. *skindet af et får (eller björn o. s. v.) med hårene på (jfr Hertzberg i Arkiv V, 231 f.)*, *især brugt som kappe, deraf 'lodden) skindkappe' (om bøjningen se Skjspr. 48)*, brinnumk f. fyrir *Grí* 1, f. fagrroggvaðr *Bjhít* 2, 11, ráða rauðum f-um *Harkv* 19, karl í f-i *Sjós* 2, stuttur f. *Pstf* 2, 1, biðja f-a, *bede om eftergivelse af kapper (som betaling for landøre)*, *Sigv* 13, 4, hváta noðum í f-d, *stikke hovedet i kappen (som tegn på sorg)*, *Eg* Lv 14, hnepta höfðum í f-a (f-i), *som tegn på indeklemt vrede og vrede planer*, *Sigv* 11, 12; — om skind, *udbredt på jorden, hvorpå tvekamp udfægtedes*, *HolmgB* 2. *Jfr* grá-, skinn-. *Felicitas*, f, *hellig mø*, *Mey* 57. *fell*, n, (lavt) *fjæld*, hattar f., *hoved*, *VGI* 4. *Jfr* fjall. *fella*, (-da, -dr), 1) *lade falde, fælde, kaste omkuld*, f. tór, *Okik* 1, 2, f. vigtár *Sigv* 13, 22, f. méldropa *Vafpr* 14; f. (tré) á Orminn langa *Rst* 22; f. rönun ofan *Valg* 8, f. (tré), við *Fj* 20, 21, *Korm* Lv 2, f. stoð *Am* 2, f. til jarðar, *kaste til jorden*, *Húsdr* 11, feldr til foldar *Ogm* 1. — 2) *fælde, d. v. s. dræbe (lade en falde død til jorden)*, f. jofra *Eg* Að 1, f. gram *ESk* 6, 17, *jfr* *Jóms* 28, *ÞGísl* 12, *Hhund* II 1, f. fjoður e-s *Sigrðr* 35, f. her *Rþ* 47, f. val *Hárb* 16, *Rþ* 37, *Sigsk* 37, *Skúli* 1, 5 (ved rettelse af hlyn til val); ofbeldi hefr feldan anda várn *Lil* 77; jarn et felda *Stúfr* 8 *synes at betyde 'det dragne sværd'*. — 3) *fjærne noget*, f. nauðir, ∴ *tryllesönnens tvang*, *Sigrðr* 1, f. får af höndum e-m, *befri en for en fare*, *Oddgr* 8. — 4) *sammenføje*, *især om planker*, feld súð *Hharð* 16, øx feld við hlyn, *øksen (bladet)* *fæstet til skaftet*, *ESk* 11, 6. — 5) f. eldsmat, *kaste brænde på ilden, den til næring*, *Ans* 1; — feldi *Mey* 5 se fæla.

fellidómr, m, *fældende dom*, at f-i, *ifølge en fældende dom, domfældelse*, *Sigv* 11, 14, *jfr* *Háv* 9, *hvor hás har falle*.

felli-Guðr, f, 'fældende Gunn', *valkyrje, kamp*, *Þjsk* Lv 2, f. folkvandar dóms, *Gunn*, som *fælder sværddommen, en valkyrjeagtig kvinde*, *VGI* 2.

fellihryn, f, 'fældende brus', d. v. s. en *brusende elv, der fælder, river alt med*, f. fjalla, en sådan *fjældstrøm*, *Þdr* 6; -hryn findes ikke ellers som elvenavn, *det er fem. til hryn*, 'bragende styrten',

felli-Njörðr, m, 'fældende Njord', flóttá f., *kriger (egl. 'som fælder de flygtende')*, *Vell* 30.

fellir, m, 1) 'fælder', som *fælder, dræber*, f. folka *ESk* 11, 8, f. Jóta, *norsk konge*, *Bkrepp* 9, f. dolga *Ht* 30, f. fjall-Gauts, *jættens banemand*, *Tor*, *Húsdr* 6, f. fjornets, *livnættets fælder, banemand, om Tor*, *Þdr* 1, f. lífválar, *døden*, *Sturl* 5, 14; — f. flærðar, *falskheds tilintetgører, from mand*, *Pl* 13, f. synda, d. s., *EGíls* 1, 31; — f. orms, *slangens bane, vinter*, *Arn* 5, 2. — 2) *sværd*, *Pul* IV l 6. 9; *hertil henføres f-a i f-a hrannir, sværdenes bølge, blodet*, *Ht* 60. *Jfr* angr-, gagl-.

felli-Týr v. l. for *felli-Njörðr* (*Vell*), s. d.

felliveðr, n, 'fældende storm', orkan, fjallrænt f. *Anon* (X) l B 8.

*felmt*r, m, *pludselig frygt (jfr 'panisk skræk')*, *Herv* VII 10.

fen, n, *sump, dybt vandfyldt hul, vandsamling, undertiden ensbetydende med sø, søl*. *Pul* IV u 2, reka á f. *Orv* IX 13, fallinn í f. *Har.st.*, *brennr fold ok f*. *Herv* II 5; om søen (ved land) *Korm* Lv 59; om en strømmende elvs vande, svarðrunnit f. *Þdr* 8. 1 *kenninger, for blod*: f. bens *Hl* 31 a, f. benja *Skáldh* 3, *Drv* (XI) 1, — for guld: f-s eisa *Ht* 26, f-s fúr(-rögnir) *Korm* 1, 6, — for øl: hrosta f., *malt-væske*, *Arn* 5, 2. *Vøl* 24. 34 findes f. fjoturs, *uden at det er klart, hvad der menes*; *Völund siger, at han har lagt de dræbte dregenes ben 'under f. fjoturs' i smedjen, mulig bør der læses fens fjotur, 'væskens lænke'*, d. v. s. *det vandfyldte kar (eller udhulede træstykke), hvori de ophedede smedegenstande hærdes (= nór, smidjunór); i Þidriks. lægger Völund benene i et dybt hul under smedebælgene, men disse kunde ikke kaldes f. fjoturs*.

Feney eller mulig *rettere Fenney* (da *versemålet kræver første stavelse lang*), *Venedig*, (folkeetymologisk omtydning: 'Sumpø'), fridland F-jar, *Italien*, *Mark* 1, 10. *Hauksbók* 176 skrives ordet *Fenn*.

fcngari, m, *navn på månen (måske græsk låneord se BGröndal, Timarit I 16)*, *Pul* IV ll.

fengeyðandi, eller mulig *rettere i to ord*

feng eyðandi, *part.*, bruges Rdr 11 om Hildr Hognes datter, 'som hindrer fangst ɔ: sejr', som hindrer, at nogen af de kæmpende vinder endelig sejr (ved at hun stadig vækker de døde op til fornyet kamp); jfr fengr, der her skulde betyde gagn, 'sejr'.

fengi, *n*, bytte, Þjóða 1, 12, Hskv 2, 1.

fenglóð, *f*, 'sø-gløder, søild', guld, Pl 55.

fengr, *m*, 1) bytte, f. varð fljóta Þfagr 8, til f-jar Sigv 12, 3, Rv 26, Ód 4, Merl I 22, mikill f. Leid 28, telk f-g í því Háv 5, f. í fोगru MhkV 17, f. Yggjar, Yggs, Odins bytte, digterdrikken, digt, Jóns 2, Ht 31, jfr SnE I 244. — 2) navn på Odin, Pul IV j 2, Reg 18 (her fordi Odin i den givne situation var — for Sigurd — god 'fangst', han kom ham til hjælp). — 3) som hestnavn, Pul IV rr 2. Jfr flýti.

fengrani, *m*, vis fisk (navnet er snarest sammensat med grani af grøn) Pul IV x 3.

fengsæll, *adj*, bytterig, heldig med hensyn til bytte og udfald (hvad der opnås), Sigv 11, 10, Þfagr 4.

Fenja, *f*, 1) den ene af de to jættekvinder, der drejede kværnen Grotte, Grott 1, jfr Arkiv XIV, 261 ff.: F-ju meldr, guld, Þorm 2, 24, Ht 43, ESK 11, 6, F-ju fagrmiöl, d. s., Nj 24, F-u forverk, d. s., Bjark 4. — 2) som pilenavn, Pul IV o 1.

fenlogi, *m*, 'sø-ild', guld, Orv VII 9.

1. fenna, *f*, blandt pilenavne, Pul IV o 2; således læses hds. 748, medens R, T har fenna, som om det var gen. pl., men det er sikkert urigtigt.

2. fenna, (-ta, -tr), tilsne, dække med snedænger (fönn), fjornis hlið (hovedet) holdi lent, hovedet med dets kødlag (fentr valgt med henblik på hlið, fjældside), Ht 65.

Fenring, *f*, ø ved Hordaland, Askøen ved Bergen, Pul III 3, IV bbb 4, F-ar belti, havet, ESK 13, 11.

Fenrir, Fenrisulfr, *m*, 1) hoveduhyret blandt gudernes fjender, Lokes og en jættekvindes afkom (jfr SnE I 104), fasthaldt varð á Fenri lagðr MhkV 21, Lok 38 (forhold til Tys hånd), avler ulve med en jættekvinde Vsp 40, fenrisulfr findes også om Fenrirs afkom med hende Hhund I 40, Hák 20 (dens lænkebundne tilstand og faren af sted ved ragnarök antydes her); F-is nipt, Hel, Sturl 4, 24. — 2) ulv i alm., Pul IV ee 1, f-is varrar Eyv Lv 6, granar á fenri HSn 1, f-is teðr Ísldr 7, f-is brunnr, blóð, Bjht 2, 18, f-is flœðr, d. s., (kunde også bet. 'elv') Mdr 16; f-is sútt, sult, Hl 4 a, HSn 1; f-is jóð, ulv, Pl 16; f. heiða, jætte, Bergb 1, f. sjóvar, sødrage, Merl II 29; — f. bruges om den ulv, som sluger solen, Vafsr 46. 47. — 3) jætte, Pul IV f 3. Jfr hjalm.

Fensalir, *m*, pl, Friggs palads (egl. 'Sosalé'), Vsp 33, jfr SnE I 114. 304. Jfr Edzarði i Germ. XXVI, 330 f.

fenskúfr, *m*, 'sø-måge' (?), jfr skúfr, be-

tyndning uvis), benja vala f., sårfalkenes, ravnenes fen, blóð, dettes skúfr, ravn, Ód 27.

fenstigi, *m*, 'sø-træder', f. benja, som træder i sårenes sø (blodet), pil, Þorm 2, 24 v. l.

fentönn, *f*, 'sø-land', sten, klippe, f-a Sýr, klippens Freyja, jættekvinde, hvis greppar, mænd, jætteerne, deres jastrin, gær-elv, digterdrikken, digtet, Korm 1, 1.

fenviðr, *m*, 'sø-træ', elgs f. = fens elgviðr, sæns elgsdyr, skib, dettes viðr, træ, søfarer, Ísldr 6.

ferð, *f*, 1) bevægelse, rejse, hæg f., sagte og bekvem bevægelse, Gd 72, ef honum fylgir f. mín, hvis min rejse følger ham, d. v. s., hvis jeg drager i følge med ham, Sigsk 69; enten f. eller for mangler i hds. Am 7; i f. findes som v. l. til i for på rejse, i følge Vsp 51. — 2) skare der er i bevægelse eller på rejse, f-ar broðr IngE 2. — 3) skare, mængde i alm., f. brodda (hvor dog 'bevægelse' kan ligge i ordet) Hallv 5; f. ápokkuð eldingum Sturl 5, 4: — om dyr: ulfa f. Arn 2, 5, f. glamma, ulveskaren, Gldr 2, f. gylðis, d. s., ESK 7, 9, f. hugins, ravne, Tindr 1, 4, f. fugla Merl II 86; — om mænd (mennesker): Pul IV j 3, ÞGísl 11, Lil 21, f-ir greppa, digtere, Harkv 18, f. Engla, Angler, Ótt 2, 9, Jóta f-ir Rst 19, f. Hallands, Hallandsboer, Sturl 3, 4, f. hólða Has 27, f-ir guma, sst, f. lýða EGils 2, 15, f. ýta Ht 63, f-ir gollvarpaða Gráf 3; alene, og undertiden med genitiv for at betegne, hvis mænd vedkommende er, jfr Pul IV j 3 (hvor plur.), hné f. Hfl 6, snjóll f. ESK 6, 15, dygg f. Arn 3, 3, aumar f-ir ESK 6, 38, hvárgi f. Halli 6, Sigv 11, 3, 13, 19, ÞGísl 11, EGils 3, 7, Ht 8. 33. 54, firlund f. Líkn 16, f-ir kastala Rv 17, f. himna, englene, Merl II 60, f. heims hróts, d. s., Eilku 1, 1, himnesk f., d. s., ESK 6, 42, morðs f-ir, krigere, Líds 1, f. vísa Yt 9, f. þjóðkonungs Gldr 7, f. jarls Þjóða 1, 13. — 4) færð, fremfærd, liv, alt vas ítarligt of órar f-ir Am 93. — 5) strækning, som befares, land, áls f., havet, Nj 17. Jfr at-, dolg-, gaman-, her-, með-, út-, vel-.

ferðalangr, *m*, 'rejselang', som altid er på (lange) rejser, egl. tilnavn, Grettis 21.

ferðarbroðr, *m*, spidsen af en skare, Sturl 1.

ferðgeymandi, *m*, 'skare-beskytter', f. flotna, som beskytter menneskene, gud, Gmlkan 1, 4.

ferfaldr, *m*, firdobbelt, ironisk om en svær person, Ans 5.

fergir, *m*, 'trykker', som nedtrykker, ødelægger, malma f., våbnenes ødelægger, kriger, Sturl 6, 11, f. fljóts leygs (guldets), gavmild mand, Þorm 1, 11; f. mistar, som 'maser på' i kampen, Þorm Ól 2, 4; f. Vinða, som overvinder, kuer, Venderne, Mark 1, 8; jfr SnE II 498. Jfr baug-, men-.

ferill, *m*, 1) vej, sti, meta f-il fetum

Sigv 10, 11; f. flausta, havet, Anon (X) III C 3, f. mána, himlen, Þjisk 1, 1. — 2) gáen, bevægelse, hér á f-li, Hálf 1V 13, liggja á f-li, i begreb med at flygte, Þjóða 1, 13, jfr senisl. vera á fellu, være oppe, modsat sove, hvíle). Jfr blá-, hang-, hún-, má-, vín-.

1. ferja, *f. færge, færgebåd, Pul IV z 4; hauka f., armen, Sturl 4, 37; f-ju bakki, havet, Glúmr 1, 2.*

2. ferja, (farða, -iðr), færge, sætte en over (et sund, en elv), f. of sund, of väg Hárb 3. 55, farði of sæ, førte over havet (i en noget dunkel sammenhæng), Vell 15, farðir goll ör Gørðum, førte til søs, Valg 5.

ferjubátr, *m. færgebåd, Vígl 19.*

ferkleyfir, *adj. Þjóða 4, 20 kunde kun betyde 'delt i fire dele, firdelt, firspaltet', (vokalen ey er sikret ved rimet), men et sådant adj. passer ikke til noget subst. i verset eller om noget der overhovedet; der er intet andet for end at sætte kleyfir for sig, 'kløvbar', om årerne (jfr ganga í tvau i verset), fer er vist fejl for fúr, fyllar fúrr, guld, se fúrr (fejlen kan let være opstået ved, at en forkortelse for ur er læst som forkortelse for er).*

ferligr, *adj. uhyrlig, især m. h. i. udseende, uhyre kluntet og hæslig, flagð et f-gsta Hjálmp III 9, f-g flogð Hæng V 4. 8; som v. l. til illr i f. så þykkir, meget slem, Hsv 100.*

1. ferma, *f. mættelse, hugins f., ravnens føde, lig, ESk 12, 6.*

2. ferma, (-ða, -ðr), lade (af farmr), eitri fermðr, opfyldt af edder, Gáð 47.

ferri, *adv. (= hjarri s. d.), fjærnt, langt borte fra, med dativ, f. skipum Ótt 2, 9, f. Dønnum Sigv 3, 11, f. þér Ótt 2, 17, standa í Hfr 3, 27, e-m hefr f. váða, nogen er fjærnt fra, udenfor, fare, Korm Lv 53, hykk f. (?: vesa), jeg tror det er langt fra, Eskál Lv 1, geta f. máli sonnu Hfr 3, 22, hver er mælingum f., hvem er langt fra gnier, langt fra at være gnier, Ht 40.*

ferskeyttr, *adj. firskødet, firkantet, f. steinn Gáð 43.*

fertugr, *adj. fyrretyve (favne) lang, f-t færri Bård 4.*

feskr, *adj. (ungt låneord), god, smuk (egl. frisk, ny), f-k plóma guðs Mey 46, f-t likneski Vítn 17, Mv I 15, f-k hjálp Heil 21, f-ar boenir Heil 18.*

festa, (-ta, -tr), 1) fastgøre (af fastr), om skibe (ved landingen), láta þorð fest við borgar arm Sigv 5, 1, f. skip við borg ESk 1, 3, f. snekkju við Kalmarnes Ív 17, f. far Am 37, f. flota VHj 26, f. flotbrúsa Hym 26, jfr f-andi lagar hesta GOdds 2, f-endr fjarðar hesta Þhred 10; f. léparðs hofuð á sik, sætte det fast på sig, Merl I 44, f. klauf á grjóti, fá foðfæste, Epver 1, f. skalmir, gjorde sværdene faste (ved bæltet), Hamð 16, f. simu, fastgøre trådene, Hhund I 3; f. á galga, hænge, Am 59, Hamð 21; f. fang á, fá tag í, Hjálmp

III 10, f. hendr Am 49; — f. øst við, fatte elskov til, Pét 18; — upers. ork f-ir, bliver siddende, Likn 16; frost ágirni f-isk, sætter sig fast, Lil 78; el f-isk Þjisk 3. — 2) fæste sig, trolove sig, f. sik e-m Steing, men (om manden) hjaldremmir (krigeren) tekr f. Hildi, giver sig af med krigsfærd, Ht 49. — 3) fæste, d. v. s. forpligte sig, især til at udrede en (fastsat) sum, f. gjald, gjöld Pl 48, Mark 1, 23, Ht 37, f. auð ESk 7, 3. Jfr rót-, stað-
festarmól, *n. pl. trolovelsesord, trolovelse, Vítn 6.*

festarorð, *n. pl. s. s. foregående, Vítn 8.*

festir, *m. som fæster, gør fast, styrer, f. fróns musteris (himplens) ritar, som styrer solen(s faste løb), Has 50, f. dýrðar, herlighedens styrer, gud, Mlag 1. Jfr el-.*

festir, *f. 1) bånd, lænke, brá einni f-i, om skæbnetråden, Hhund I 4, f. mun slitna, (Fennis) lænke, Vsp 44. 49. 58, í f-i ÓTranon 6, lesta f-i, Hl 10 b (uklar sammenhæng). — 2) i pl. især om skibstøve (hvormed skibene fæstes til land, jfr festa), Hfr Lv 4, fljóta ör f-um Ólhw 5, 1, írónlæstar f-ar Sturl 5, 15; f-a hestr, skib, Ht 71, björn sturinna f-a, d. s., Refr 4, 2. Jfr svarð-.*

fet, *n. fjed, skridt, ganga f. níu Vsp 56, þyrja f-um, styrte i løb, Akv 13, meta feril f-um, begive sig tilfods (egl. 'måle med fjed'), Sigv 10, 11, ganga f-i framr Hávm 38, Skí 40, Lok 1; járna f., jærnenes (våbnes) spor, sár(?), Skáldhelgi.*

feta, (fat, fetinn), egl. 'gå skridtvis', men har i alm. betydning 'at finde vej' (= rata), f. illa (adv.) braut, vanskelig at finde vej, Bbreiðv 6, f. burt ör vólundarhúsi, finde vej ud af labyrinten, Lil 92, f. várkunna vinnur, finde barmhjertighedens gerninger, SnE II 226. I øvrigt bruges ordet oftest omskrivende, hvé ek yrkja fet (v. l. fat, fæti), hvorledes jeg digter, Hfl 3, hvé ek þylja fat (= þulða) Hfl 19, ek fet at smíða, Hhard 5, ek fet inna Rst 29, oddherðir fat gerða lön, omgærdede landet, ÞKolb 3, 2, fat senda Orv IX 54, fætt opt at árna Sigv 13, 6, fat ek drós ok man kjósa Pul III 2 a.

fetbreiðr, *m. sværd (egl. 'fod-bred', som egennavn Hkr I 213), Pul IV I 3.*

fetilhamr, *m. 'sværdbånds-hylster', skeden, skriða ör f-i (jfr 'skyde ham'), om sværdet (der her sammenlignes med en slange), Ht 6.*

fetilhlól, *n. 'skulderbånds-hjul', skjold (jfr skjaldartetil), f-a hrið, kamp, Has 64; hds. har fetilkjóla, men dette er meningsløst.*

fetill, *m. (dativ fatli, jfr Skjspr 18-19), vist egl. 'bånd til at binde om fødderne (fet) med' (jfr fjoturr) og så bånd i alm., særlig dog om de bånd (over skulderen), hvori sværdskeden og skjoldet hang (jfr skjaldartetil, sverðfetill i prosa), f-s svell, sværd, Hfl 8, fetla svell, d. s., Eyv Lv 7, f-s troll, d. s., Þjisk Lv 2, fetla stígr, stí som er knyttet til f., skeden, dennes fúrr,*

sværd, *Hást 2*, f-s stíga margrjóðandi, som ofte rødfarver skeden, *Porm 1, 3*, f-s þrafni (*rettelse*), *d. s.*, *Korm Lv 27*, f-s storð, båndets træ, *sværd*, *dettes* strönd, skjöld og *dettes* naðr, *sværd*, *Korm Lv 27*; f-s gerð (*el. i pl. gerðar*) synes at betyde 'sværd' (*jfr K. Gisl. Nj II 185—86*), *egl. 'den rustning(sdel), som hører til f.'*, herðendr f-s gerðar, *krigere*, *Grettis 54* (*en efterklassisk omskrivning*). *Jfr* and-fetlar, bryn-, höfuð-.

fetilstingr (*el. -stingi?*), *m*, 'sværdbåndstikke', *sværd*, æsir f-a, *kriger*, *Arn 3, 6*, *Baldr f-a ÞjóðA 4, 12*, f-a þing, *kamp*, *Nj 8* (f-a þingalmr, *kriger*), f-a snarþing (*rettelse for sverting*), *d. s.*, *SnSt 4, 3*, f-a brakþing (*brak-rettelse for bryn-*), *d. s.*, *Eyv Lv 1*; *nom. sg. synes at findes Háv 4*, hvor *hás's* fetils þingi synes at stå for fetilstingi (*jfr* hringmerkðr).

fetilþél, *f*, 'sværdbands-fil', *sværd*, f-ar élmeiðr, *kriger*, *Gyð 5*.

Fetilþor, *f*, *shetlandsk ø* (nu *Fetlar*), *Pul IV bbb 4*.

Fetlaþjóðr, *m*, *fjord i Bretagne(?)*, *Sigv 1, 12*.

fet-Meill, *m*, f-a *Haustr 4*, er mulig forvansket af feðr Meila.

fetmóðr, *m*, *hestenavn* (*egl. 'gang-træ'*), *Pul IV rr 2*.

fetrjóðr, *m*, 'fod-', *ɔ: klo-rødfarver*, f. hugins, *kriger*, *Arn 5, 5*, f. fenris jóða (*ulvenes*) *Pl 16*.

fetrunninn, *adj*, 'fod-gennemvadet', som er passeret tilfods, vinna f-ar áar, vade (*tilfods*) over elve, *Þdr 5*.

fetviðnir, *m*, navn på björnen, *Pul IV cc*; betydningen er uvis, da vokalen i viðnir ikke er helt sikker; er den kort, betyder ordet 'skovvander', er den lang, 'skrævende' (med lang afstand mellem benene).

fexa, (-ta, -tr), forsyne med manke (fax), overført, *upers.*, *brim* (*acc.*) *fexti*, om de hvide skumtoppe, *Njáll*.

feýja, (-ða, -ðr), bringe til at rådne, maðkr feýjandi sör, maðdik som lader sár gå i forrådnelse, *Gdþ 50*.

feýkir, *m*, navn på ilden (*egl. 'som sætter i stærk bevægelse'*, af feýkja 'lade fyge'), *Pul IV pp 3*.

feýrs Eg Ber må være forvansket, måske for fúss.

fé, *n*, (*gen. féar*, *dativ féi* hyppig, se herom *SkjSpr 26-27*; fjár- kun i fjárspell, *s. d.*), 1) *fé*, kvæg og får, i *deyr Háv 76. 77*, *Hák 21*, sumr af féi cernu *Háv 69*, *Anon (XI) Lv 2* (*her om en tyr*); i den hyppige forbindelse f. ok fjgr er denne betydning sikkert den egenlige, *Háv 58*, *Fáfn 26*, *Sól 1. 64*; men tidlig gik f. over til at betyde 2) 'rigdom, gods, ejendom, penge' i *atm.*; dog er det muligt, at flere steder er f. = kvæg, þola þort féar, undvære, lade være med at bruge sit eget gods, *Háv 40*, glöggr féar *Háv 39*, mítt f. *Lok 12* (*hvoraf marr og mækir er en del*), *filkjask á f. Sól 34*,

fjólð alls féar *Guðr II 25*, féar afl *Arbj 17*, *auðit f. Sigsk 36*, f. vældr frænda rógi *Rún 1*, ráða féi *GSúrs 24*, gæða féi *Harkv 16*, f. dýrkar, om prægtige gaver, *ESk 11, 6*; om ringe *Korm Lv 44. 55*; fullgott f. *Mhkv 13*; rán féar *Eg Lv 19*, féin, midler, *Gdþ 18*; direkte om guld, mala f. *Grott 5*, glóðrautt f. *Fáfn 9. 20*, golls vant at deila f. *Ski 22*; om sølv, hvítt f. *Hfr Lv 12*; véla til féar, med svig at tilvende sig gods, *Sigsk 16*. *Jfr* brúð-, bú-, lausa-, skald-, tann-.

féarafl, *n*, styrke bestående af rigdom, overflod på gods, *Arbj 17*, rigtigere i to ord.

féarnám, *n*, berøvelse af gods, *Hhund I 11*; rigtigere i to ord.

fégirni, *f*, pengebegærlighed, *Hsv 74*.

féjaldandi, *m*, (urigtig v. l.), 'rigdomsgiver', *Vell 20*.

féjarn, *adj*, begærlig efter penge, *Hsv 109*; personificeret, F-s borg *Sól 63*.

féjgöf, *f*, gave af penge, gods, *Hjálmp IV 7*.

féjgöfull (-gjafall, v. l. gjafa), *adj*, gavmild, *Harkv 15*.

fégrimmr, *adj*, grum mod guld, gavmild, om *Arinbjörn* *Arbj 22*.

féhirðir, *m*, kvægvogter, hyrde, *Herv II 7*; *Hárb 52* er f. vistnok fejl for far-hirðir, *s. d*.

félagi, *m*, fælle, *Pul IV j 7*, fá sér f-a (*gen. sing.*) *Háv 52*, f-ar fjórir *Steigþ*, f. harra, fyrste, *GrHj 3*; om jorden som månens fælle *SnE II 242*.

félauss, *adj*, blottet for gods, penge, *Vitn 12*.

félmíðlandi, *m*, fél synes at være s. s. þél 'fil', Þrós f., spyd, *dettes* miðlandi, ødelægger, (*jfr* miðla), *kriger*, *Korm Lv 46* (vokalen er bestemt ved rimet: fél: vél-); *jfr B. M. Olsen i Aarbb (1888) s. 89*.

fémikill, *adj*, kostbar, dyr, fémeiri kossar, kys, som betales dyrere, *Korm Lv 55*.

fémildi, *f*, gavmildhed, *Hl 27 a*.

fémildr, *adj*, gavmild, *Vell 20. 27*, *Sigv 11, 2*, *Rv 14*, *Þstf 2, 2*, *Rst 9*, *Ht 29*.

fénaðr, *m*, kvæg, f-ar líf, liv som kvægets, *Merl I 55*.

féran, *n*, ran af gods, *Hhali*.

fésjóðr, *m*, pengepung, *Nj 22*, *EGils 1, 24*.

fésnúðr, *m*, *egl. 'penge-gevinst'*, penge-lán, *Gyð 7*.

fésþjöll *Vsp 29* uden tvivl fejl for fekk spjöll.

féstriðir, *m*, penges uven, undertrykker, gavmild mand, *Ht 43*.

fésæla, *f*, rigdom på gods, v. l. for farsæla, *Hsv 119*.

fésærandi, *m*, 'som sårer, sønderhugger guld' (ringe), gavmild mand, *Korm 1, 6*.

fétjón, *n*, tab af gods, *Pl 13*.

févön, *f*, forvæntning, håb om penge, gods, *Orv IX 27*.

fiðla, *f.* fele, harpe, *ESk* 13, 3, slá f-u *ESk* 13, 6.

Fiðr, *f.* 1) navn på dværg, *Vsp* 16, *Pul* IV ii 5. — 2) norsk høvding i 11. årh., F. Árnason ÞjóðA 3, 17, BjH 8. Jfr Finnr. Jfr Ská-, Slag-.

fiðri, *n.* fjær (bedækning), vinger, blóðugt f. *Arn* 2, 15.

fiðrirjóðr, *m.* 'fjær-rødfarver', f. Yggjar mós, som rødfarver ravnens vinger (se forang.), *Arn* 2, 6.

fiil, *n.* (m. h. t. vokalen jfr helrimet iflaust gera at fili *Sigv*), tosse, tåbe, gera sik at f-i, vise at man er en tåbe, uskön-somt menneske, *Sigv* 13, 29; — f-s megir (v. l. fiilmegir) *Vsp* 51 synes at betyde 'jætter' (jfr api), egl. 'folk, som styrter frem i blinde' (Müllenhoff DA V 150).

fiilmegir se foranstående.

fiilskapr, *m.* dumhed, dum snak, *Hálfs* VI 12.

Fili, *m.* dværg, *Pul* IV ii 5.

Filippus, *m.* apostlen, *Alpost* 7.

Filir, *m.* beboerne af Fjalir i Norge, F-a dróttinn *Steinn* 3, 4 (v. l. fira). 7. *Grani* 1; nom. Filar *Anon* (XII) B 19.

fimbulfambi, *m.* dumrian, fjoget person, f. heitir, sás fátt kann segja *Hávm* 103, jfr(?) no. famp „tyk og stív klodrian“ (Ross).

fimbulljóð, *n.* pl. hovedsange, særlig betydningsfulde sange (s: trolddoms-sange), som Ódin har lært af sin bedstefader, jætten Böltn, *Hávm* 140.

fimbul-Týr, *m.* 'hoved-gud', Ódin, op-rindelig vel en betegnelse for himmel-guden, Ty, selv, rúnar F-s, *Vsp* 60.

fimbulvetr, *m.* 'hovedvinter', den lange, frostfulde stormvinter, der (jfg. Snorre) går forud for ragnarök, *Vafpr* 44.

Fimbulpul, *f.* navn på en mytisk etv, 'den stærkt susende' (jfr det følg.), *Gri* 27, *Pul* IV v 5.

fimbulpulr, *m.* 'hoved-taler, hovedvis-mand', Ódin, *Hávm* 80. 142.

fiimligr, *adj.* = fimr, flink, opvakt, f-t fljóð *MÞórð* 1.

fimm, *talo.*, (mm ses klart *Íslðr* 23) fem, f. vetr *Hárð* 16, *Oddrgr* 6. 14, f. nætr *Korm* Lv 41, f. dagar *Hávm* 51. 74, f. hundruð *Korm* Lv 7, f. konungar *Eirm* 9, f. höfðingjar *Jóms* 6, f. et fæsta *Anon* (XII) B 32, f. tögum sinna *Krm* 28, f. tögum *HHj* 8, *Ploft* 2, 1; f. hundruð *Gri* 23. 24.

fimr, *adj.* behændig, flink, rask og behændig i sine bevægelser, gerning, f. gramr *Ploft* 2, 2, fim hirð *Arn* 3, 2, f. i lið, behændig på foden (ledemodene), *Likn* 35; f. Kristir *Leid* 15, om jomfru Maria, *EGils* 1, 24; med gen., styrjar f., *ESk* 6, 15, gæzku f. *Leid* 17; með dat., snilli f. *Leid* 6. Jfr dād-, eljun-, gæzku-, hrið-, krapt-, ógn-, ráð-, skjald-, styr-, víg-.

fimtán, **fimtíán**, *talo.*, femten, f. vetra *Hhund* I 10, f. folk sst 50, f. vetr *Sigv* 12, 21, *Rst* 16, *Arn* 5, 5, *Gils* 1, 77,

Nkt 32, f-tíán bú *Oddrgr* 21, f. vetra *Þorm* 1, 1.

fimtándi, *talo.*, ordenstal, femtende, *Hávm* 160.

fimti, *talo.*, ordenst., femte, *Hávm* 150, *Vafpr* 28, *Gri* 8, *Gróg* 10, *Sigrdr* 28, *Sigv* 1, 5, *Rst* 31; halft f-a hundrað *ESk* 6. 55,

fingr, *m.* finger, *Pul* IV öð, f. digrir *Rþ* 8, leika f-um, spille med fingrene, *Rþ* 27; det er ikke ganske klart, hvad der sigtes til; der sigtes mulig til de bevægelser, fingrene gjorde under arbejdet, som straks efter omtales; dette er det rimeligste; at opfatte udtrykket som ensbetydende med at leika við f. sér, være overstadig munter, er næppe rigtigt; forða f-um, bevæge fingrene, *Am* 44, skjóta af f-um, om Torgerd, *ÞGisl* 10, f. þrir af þeirri *IngE* 1; taka f-um of nef *Anon* (XII) B 11, þreifa bragar f-um at, undersøge noget med digtningens fingre, med digter-blik og -forstand, *Eg* Lv 15; f. frænda? *Pét* 13; den hellig ánd kaldes 'guds finger' *Heilv* 13, *SnE* II 192.

finngroll, *n.* fingerring, *Korm* Lv 44 (goll: troll).

finngmjór, *m.* fingersmal, med tynde fingre, *ESk* 13, 1.

1. **Finna**, *f.* finnepige, pige af lappisk herkomst, om *Snefríð*, *Mhkv* 11 o. s. v.

2. **finna**, (iann, fundinn), 1) finde, opdage (uvæntet og uden at man i forvejen har tænkt derpå), f. tölflur *Vsp* 61, f. á landi ask ok emblu *Vsp* 17, f. í flets stráir *Lok* 46, jörð fansk æva, jörð blev ingen steder funden, fandtes slet ikke, *Vsp* 3.

— 2) finde (noget, som man har ledet efter eller vil søge), fundu lund (rigtignok i en usikker sammenhæng) *Hausl* 11, f. bæli *Grip* 13, f. belgi *Völ* 34; finde på, f. orð við máli, udfinde svar, *Bry* 26. 28, f. vélar *Grip* 45, f. fyrstan prett *Lil* 66; verða fundinn at e-u, *Anon* (XIII) B 18.

— 3) opdage; få noget (ved undersøgelse) at vide, fundu at Ægis þrkost *Hym* 1, f. fylki ættgöfgastan *Guðr* II 30. — 4) mærke, gramr fann görst *Sigv* 12, 16, funduð þat *Sigv* 2, 12, f. örva drif *Þorm* 2, 25, þú fant, at lauss lífik *Fáfn* 8, þá þat finnr *Hávm* 24. 25. 64, *Fáfn* 17, *Sigsk* 40, f. i heilum hug *Am* 96, fink þat opt *St* 16, f-ask at e-u, synes at noget er stort, prægtigt, *Sigv* 10, 9. — 5) finde, d. v. s. træffe, mødes med, fórk at f. *Sigv* 3, 7, *Eg* Lv 24. 35 (finnask), *Völ* 4. 22, *Grott* 6, *Grip* 2, *Fáfn* 16, *HHj* 36, *Vafpr* 17. 18 (finnask) o. s. v., fank aldri vildra val *ESk* 6, 10, herhen hører også et sted som *Brot* 17, es fremstan þik f. vildi, som vilde træffe dig som den ypperste, som vilde at du skulde være den ypperste; f. foður sinn, finde, komme til erkendelse af sin fader (gud), *Sól* 27 (ved rettelse af fjóna), móðernit finsk hér *Lil* 41, varð fundinn, blev truffet, befandt sig, *Gráf* 4, f. fremra mann *Hfr* 3, 10, f. mildara mann *Ht* 92, jfr *ESk* 6, 51, þar vas mestr landherr saman fundinn,

truffet sammen, samlet, Jóms 18, þrekr fansk þinn meiri, blev truffet, viste sig virkelig, Ott 2, 17; f. rúnar ok ráðna stafi, træffe, komme i lag med, Hávm 142; láta hjör f-ask í reikar túnun, lade sværdet blive truffet, befinde sig, i (på) hovedet, Sigv 12, 14. — 6) skaffe tilveje, tilvejebringe, f. sér atvinnu Gd 69, finn mér lindar loga, skaf mig guld, Reg 1, f. hróðr, tilvejebringe digt, Hfl 2, fundit lof Gdþ 5, jfr orð finnask e-m ESk 6, 41, mál f-sk monnum, man taler om, ESk 6, 51; — skaffe noget til gave, fremtage noget som gave, f. e-m auð ok veg Pl 37, lét þér fundna fold, skænkede dig landet, BjH 4, f. at gjöf føl (unna dýr) Ht 28, fundit sjaltráðligt, givet af naturen, Nj 1, fundin þæn, oppfyldt bön, Gdþ 33.

Finnar, m. pl, Finner, 3: Lapper, beboerne af Finnmark, Eyv Lv 12, fjölkunnigir F., Sigv 12, 16; láð F-um skriðit Anon (X) III C 3, F-a byggðir Sturl 3, 13; F-a fylkis gjöld, Finnekongens betaling, pile, ÞjóðA 3, 14. I sing. finnr enn ragi Hæng I 2, F-s gjöld, pile, Hskv 2, 10. Jfr bú-, tyrvi-.

Finnbogi, m, F. den ramme (10. årh.), Ísldr 14.

Finnbyggðir, f. pl, Finnebygder, Finmarken, Sturl 5, 1.

Finnlendingar, m. pl, Fintændere, beboerne af Finland, Sigv 1, 3.

Finnmörk, f, Finmarken, Nkt 7.

Finnr, Fiðr, m, dværgenavn, Vsp 16, Þul IV ü 5; — fjalla f., jætte, Haustl 13; linna setbergs (guldets) f., gavmild mand, Eddá 3, her synes f. brugt i mandskænni i samme betydning som alfr. — F. Sauðaulfsson, 12. årh. Ív 31. Jfr Fiðr. Jfr Dag-.

Finnisleit, f, navn på en brynje (egl. 'Finn's efterladenskab, arv'), Þul IV 1.

fírar, m. pl, egl. 'de levende' (jfr fjör), mænd, mennesker, Þul IV j 2, findes meget hyppig f. eks. Hávm 26, Lok 25, Hfl 7, Þdr 10, Hfr 3, 8, Sigv 2, 3. 11, 4; fögr mær f-a Völ 2, f-a synir, menneskene, Fáfn 2, f-a börn Gunnl Lv 12, spjöll f-a, menneskers udsagn, fíra er snarest gen. subj., men da udsagnene gælder dem, bliver de udsagn om mennesker, om menneskelivet, Vsp 1, rök f-a, menneskers historie, alt hvad der vedrører mennesker, Alv 9 o. s. v.; undertiden omfatter f. også guderne, f. eks. Vafpr 44; f-a gætir, konge, Ht 13, f-a dróttinn, gud, Has 37; f-a er fejl, vistnok for funa, VGl 2.

fírdar, m. pl, (jfr foreg.; m. h. t. vokal-len findes denne bestemt ved rimet fírd: stírd Sigv og: virð Ht), mænd, mennesker, f. konungs Sigv 7, 4, gefa f-um Ht 25, f-a kyn Mark 1, 7. Jfr fyrðar.

fírdingar, m. pl, 'beboere af en fjord' (fjörðr), Ránar ræfirs f. = Íss f. = Ísfírdingar, beboerne af Isafforden (Vest-Island), GOdds 7. I øvrigt er den rette læsemåde ræfírr.

1. **Fírdír, m. pl, Fjordene (egn i vestlige Norge), Arbj 22, Gunnh.**

2. **Fírdír, m. pl, beboerne af Fírdír (det foreg.), lið F-a Anon (XII) B 19.**

fírinillr, adj, overmåde slet, en f-a mær Skí 33.

fírinmikill, adj, frygtelig stor, overmåde stor, f-1 hæting, Húsdár 3.

fírinverk, n, rædselsgærning, frygtelig gærning, Hhund I 41.

fírmamentum, n, firmamentet, Lil 27.

fírna, (böjning uklar, snarest -ða, -ðr), egl. 'at gøre en til fírn (noget enestående og særlig bemærkelsesværdigt)', deraf at beskyldte en, dadle en, med gen. af det, der dadles for, f. e-n ástar, dadle en for hans kærlighed, Hávm 93, f. e-n eyvitar sst 94, f-afu mik, þó at, dadl mig ikke fordi, Korm Lv 30.

fírnabjúgr, adj, overmåde krum, stærkt bøjet, Hst 2, 6.

fírnadókkur, adj, overmåde mørk, om en gravhøjs indre, Grettis 16.

fírnafar, n, meget stærk, farlig, sygdom (smærter), EGils 1, 35.

fírnar, f. pl, (i prosa og nutildags fírn n. pl.) 'noget fjærnt, som ved dets overskriden af alle grænser ligger udenfor ens sædvanlige forestillingskres', enestående, mærkelige ting, utrolige ting, mæla f., tale utilbørlige ord, Brot 11; gen. forstærkende (jfr de foreg. 3 ord), f-aslægt, overmåde üstig, om Loke, Húsdár 2, f-a margr, overmåde talrig, Rst 9, dat. ligeledes, f-um forngörr, blevet til i en meget gammel tid, om digterdrikken, Steinþ. — f-um Rst 20 beror på en urigtig v. l.

fírr, først se fjarrí.

fírra, (-ða, -ðr), 1) fjærne (af fjarr-, færr-), hjör f-ði haus við herðar, fjærnede hovedet fra skuldrene, Ód 18; ellers med acc. pers. og dat. rei, f. e-n lífi, fjörvi Am 42, Sigv 12, 19, Reg 7, f. gamni Örip 29, f. e-n frændum Am 56, f. meinum Arn 5, 25, f. e-n auði Harð 9, f. e-n grandí, fári Leið 32, Merl I 9, þat f-umk (= fírrir mik) arma eik Hallbj, f. sik syndum ESk 6, 62, f. sik fégirni Hsv 74. — 2) dette f. sik sammentrækkes til f-ask og tager så acc. til sig som objekt i betydn. 'holde sig borte fra, undgå, blive befriet for'. f. Áleifi, undgå Olav, være langt borte fra Olav, Sigv 13, 25, f. mik Hávm 162, f-umk snót Þul III 2 a, f. nauð ok dauða Líkn 1, f. flærðarstafi Sigdrár 32, f. forn rök Lok 25, hlumr fírrisk hönd, mændene er holdt op med at ro, Ht 23, f. hlátr, aldrig at le, Lil 42, f. dvöl Ht 20, f. kulda, føle ingen kulde, Lil 35; også med præp. við, f. við bekkdóm Hfr 3, 11. — 3) fjærne sig fra, forlade, f-ask ör fjangarði Sigsk 26, sumir f-ask, nogle fjærner sig fra hinanden, Merl I, 60, grand f-ðisk, fjærnede sig, forsvandt (om syndens følger), Gd 14. — 4) part. pass. fírdír med dativ, berøvet, lýðum f. ok láði Hfr 3, 21, f. frændum Am 56, f. Völsung Sigsk 13, f. sanni, ÞKolb Lv 8, f. einþrð Sigv 13, 19,

vilja f., *Sigsk 24*, f. angrí *ESk 13, 5*, f. meini *Gmlkan 1, 4*, f. sorgum *Ndr 3*, grandí f., *om gud, Has 16*, glöpsku f. *SnE II 196*, elli f. *Rv 4*, íþrótt vammí f-ð, *om digterævnun, St 24*, bleyði f. *Hfr 3, 11*, *jfr angr-, bleyði-, saur-*.

fiski, f, (-jar), *fiskeri*, fara til f-jar *Hæng V 3*.

fiskimaðr, m, *fisker*, *Sigv 13, 12*, *Pét 10*. **fiskivöð**, f, *fiskerklæðning*, fær kennir jarl í f-um (*ordsprog*) *Rv 12*.

fiskja, (-ða, -ðr), *fiske, fange*, f. menn, *om Skt Peder, Pét 15*.

fiskmóinn se *fikmóinn*.

fiskr, m, *fisk*, *om et hvilket som helst i vand levende dyr, Leið 27*; hvat es þat f-a *Reg 1*, ör f-s anda *SnE II 432*; Þjóðvittis f., *fisken T.(?)*, *Gri 21*, f. *om örred, Sigv 13, 1*, *om stenbider Bjht 1, 1*, *om laks Vsp 59*, *om midgårdormen* sá f. *Hym 24*. — *1* *kenninger, for slange*: f. foldar *Ragn II*, f. grundar *Gamlgnæv 1*, f. lyngs, *om Ormen d. lange, Sigv 12, 3*, dal-f. *Eg Lv 6*, *jfr SnE II 429*. — *for sværd*: se hryn-, *jfr SnE II 420*; — f-a færi, *fiskesnöre* = taumar, *men dette er* = (*bidsel*) *tøjler*, *dýr f-a færa* = *dýr tauma*, *hestf, Rv 35*. *Jfr dal-, eittr-, hryn-, lyng-, skel-, sverð-, við-*.

fiskreki, m, *hvalart (egl. 'fiskedriver', 'som forfølger fisk')*, *Dul IV y 2*.

1. fit, f, (-jar), *fod eller fodsål*, verða á f-jum, *rejse sig, stå op, overført, vise sig rask, Vøl 29* (*jfr komask á fætr*); *om ulvens og örnens fod*, framkló f-jar *Ht 56*, f. (v. l. fet) (*arnar*) *Ht 32*, f-jar ara *Þjsk Lv 2*; *om menneskets hånd, arm*, á f. þegnum *Ht 42*.

2. fit, f, (-jar), **1)** *sid eng, land i atm. (egl. engstrimmel langs en elv eller vanddrag, 'kant')*, hné folk á f. *Hfl 6*, f. Fáfnis kindar, *slangens land, guld, Þhred 2*, f. akrs síka, *d. s.*, *Rv 34*, f. fyllar dags, *guldets jord, kvinde, Lids 7*, *jfr Pul IV yy 2*, f. grjótluns grundar, *d. s.*, *GSúrs 25*. — f-jar fjóturr, *landets lænke, havet, ÞSjár 4, 4*. — **2)** *i pl. som stedsnavn, Fítja på Stord, Sigv 11, 4*, *ÞSjár 2, 1*, *Ísldr 11*, *Nkt 15*. — **3)** *kant på en klædning, kappe, Heðins f., brynje, Hróm 2*, (*jfr litvöndr*). *Jfr dýr-, geir-, goll-, hpr-*.

Fítjungr, m, *symbolsk navn, 'Fedning'*, *d. v. s. rig mand, F-s synir, rigmænd, Hávm 78*. *Anden, men næppe rigtig, fortolkning findes i M. Olsen: Stedsnavne-studier s. 63 f.*

fía, (*sammentrukke*) *fjá*; -aða, -aðr, *men der forekommer kun enkelte former*, *hade*, mögr þanns mangi *fjar Lok 35*, umgjörð landa (*ormen*) *sús goð fía Hym 22*, hann fjörg öll fía (*hds. fria, hvilket er meningsløst*) *Lok 19*, þik skal Freyr f-sk, göre sig forhaðt, dig skal F. hade, *Ski 33*. *Hertil er fiandi part. act. (den oprindelige to-stavelsesform (fiand-) findes kontrollabelt kun Vell 12: vinheims f-r sína, hvor det dog er usikkert, om formen er fiendr eller fiandr, snarest vel*

den første (jfr fria), iøvrigt findes ordet kun sammentrukket, som sidste led i en drottkvædet linje, Þorlfagr 1, Hskv, o. s. v., samt i rimstavelser (: and), jfr Skjpspr 67, (yngre form i pl.: fjandar), hader, i alm. fjende, modstander, Háð 12, GSúrs 2. 29, St 24, Anon (X) III B 2, ÞTref 3, Sigv 13, 16 o. s. v., f. enn folkskái Fáfñ 37, fjanda á milli Hhund I 13, gefat f-um frið Hávm 127, HHj 34, und f-um, i fjenders vold, ESk 6, 53, f. Sigars, Hagbard, Hskv 3, 3; om menneskehedens fjende, djævelen, Leið 31, Líkn 28; enn forni f. Lil 65, enn nezti f. Lil 23, f-ans flokkar Lil 84; niðr í miðjan f-dann, her omtrent = helvede, Lil 72, og mullig Anon (XIII) B 18; tröll ok f-r, utysker og djævle, Gd 61, f. mektar, djævelen giver kraft (der-til), Gd³ 4.

Fides, f, *helgeninde, Mey 58*.

Fif, n, *Five i Skotland, ör F-i norðan Sigv 13, 15; blandt navne på land (jord), Dul IV æ 1*. — suðr á F-i (*rettere Fjóni*) *Guðr II 16*.

fifa, f, *pil, Dul IV o 2; en af de berømte Gustis pile, Hæng V 12; — som navn på skib ('pilen') Rv 8*.

fikinn, adj, *begærtig, grådigt, hidsig, (jfr fikr)*, f. flærða, *Pét 50*, *fiknir (ved rettelse for f-ins) høfðingjar, hidsige høvdinge, GOads 8*. *Jfr boð-, gunn-, heipt-, hræ-, morð-, móð-, sár-, sigr-*.

fikjask, (-ðisk), *begære*, f. á fé *Sól 34*. **fikmóinn**, m, *navn på hjælm, Dul IV s 1; v. l. fisk-, det er vanskeligt at sige, hvilken form der er den rigtigste; den første er dog nok så rimelig*.

fikr, adj, *grådigt, begærlig (jfr fikinn)*, f-t troll, *grådigt jættekvinde, Drv (XI) 11; dativ (sing. masc. eller plur.) bruges ofte adverbielt 'voldsomt, i høj grad', med adjektiver f. rammligr, om Fafnis-lænken, MhkV 21, f. grimmr Jóms 12, ÞGisl 10, f. illr Jóms 26, f. haukligr Jóms 41, f. ólíkr Has 47, — med verber: hepta f. Mark 1, 8, brjóta f. Valg 3, leika f., *om ilden, Bkrepp 5*, sökja f. saman, *trække sig stærkt sammen, indsnævres, Merl I 23*.*

fíkula, adv, *grådigt, hæftigt*, bita f., *om de stærkt gnavnede lænker, Valg 9*, lét f. brendar byggðir *Rst 6*.

Fili, m, *dværgenavn, Vsp 13, Dul IV ii 5*.

fill, m, *elegant, f-inn gat hann í fylking sótt (om Eleazar) MhkV 7, f-s hali Hjálmp II 1* — öldu f., *skib, Þjsk Lv 5*.

físa, (feis), *slippe en fjært, hnjósa né f. Hárb 26, f-andi rann Gíslí Grettis 34*.

fjadrökkr, adj, *med sorte fjær, vinger, om ravnene, Ód 22*.

fjadrhamr, m, *fjærham (Freyjas), Dry 3. 5. 9*.

Fjalar, f, *pl, egn i det vestlige Norge, Hál 9*.

Fjalarr, m, **1)** *dværgenavn (egl. 'den meget beherskende, vidende'), Vsp 16 (jfr SnE I 216)*. — **2)** *jætte, Dul IV b 3, om Skrymir (Útgårdsløke) Hárb 26, om Suttung Hávm 14*. — **3)** *jætternes hane,*

Vsp 42, *Pul IV uu.* — 4) *sagnperson, Orv IV 3.*

fjalfr, *n*, *vistnok egl.* 'skjul, tilflugtssted' (af samme rod som i fela), f. ólágra gjalfra, höjftlydende stormes(?) ophold, bjærge, eller 'höjt genlydende klippehuler', *Haustl 18.* Jfr undir-.

1. **fjall**, *n*, *fjæld*, á f-i Vsp 59, Gróg 12, fjöll faldin kelli *Korm Lv 34*, úrig fjöll *Skí 10*, hélug fjöll *Rþ 37*, Fáfñ 26 (her skrevet heil-), fjöll en stóru *Korm Lv 42*; jorð ok fjöll *Lil 70*, á f-i eða firði *Hávñ 116*; und f-um *Bjihit 2, 10*, með f-um dals *VGl 2*, fara of f. *Hávñ 3*; stökkva á (rettere i) f. *Þmáhl 10*; i mangelfuld sammenhæng *Hafg 1*, ör græa f-i *Grott 10*; fjöll Rinar *Vol 12*. I *kenninger*, for arm: hauka fjöll *Eyv Lv 8*, hauks fjöll *ÞGisl 7*, fjöll Ullar kjóls, skjoldets *fjælde*, *Eyv Lv 9*, boga fjöll *Sturl 4, 36*, — for hoved: f. skarar *ESk 12, 2*, Hálfis *VI 8*; tvívlisomt er fjöll fjornis, 'hjælmenes fjæld' skulde betyde 'hoved', men sammenhængen er uklár, *Yt 38*, — for bølger (havet): svana fjöll *Ht 76*, humra fjöll *ÞGisl 2*, fjöll fyllar *Refr 4, 5*, — for slanger: fjalla ólunn (ved rettelse) *ÞHjalt 2*, f-a þinull (= *Grettir*) *Grett 2, 3*, — for jættekvinde: f-a Hildir *Húsdr 11*, — f-a salr, himmel, *Hallv 8*, fellihryn f-a, en fra *fjælde* nedstyrtende elv, *Þdr 6*. f-a vofn *Sól 45* er tvívlisomt, enten 'fjæld-søer', søer omsluttede af *fjælde*, eller 'fjæld-strømme, -elve'. Jfr *geð*, há-, Himin-, Jassar-, Loga-, mar-, megin-, móð-, niða-, regin-, rosmu-, Røðuls-, Seva-, Sól-, svan-, Ulfs-, þá- (i stedsnavnene er flertal overvejende).

2. **fjall**, *n*, *skind, hud*, jfr *ber*.

fjallbúi, *m*, *fjældbo, jätte*, i pl. *Orv IX 19*.

fjall-firðr, *adj.* 'fjældfjærnet', fjærnt fra *fjæld*, kun i acc. sg., i forbindelsen róa f-an, om en fiskeplads (ved *Snefjælds-næs*, *vestl. Island*), 'ro til det sted, hvor fjældet (*Snæfell?*) ikke mere ses', *Bárd 3*.

fjallgarðr, *m*, 'bjærgrække', langstrakt *fjæld*, f-s rokur, kastevinde fra *fjælde*, *Sveinn 1*.

fjall-Gautr, *m*, 'fjæld-Odin', jätte, fellir f-s, *Tor, Húsdr 6*.

fjallgeiguðr, *m*, 'som farer, rejser på må og få over fjælde', *Odin, Pul IV j j 2*.

fjall-Gestill, *m*, 'fjældkonge' (Gestill egl. søkonge), jätte, orð f-s, guld, beiðir f-s orðs, *máñ, Íslðr 4*.

fjallgylðir, *m*, 'fjældulv', jätte, *Haustl 4*.

fjallrapi, *m*, *betula nana, Pul IV kk 1 (nú: fjalldrapi)*.

fjallreyðr, *f*, 'fjældhval', slange, glóstallir f-ar, guld, *Hl 18 b*.

fjallriif, *n*, 'fjæld-ribben', sten, f-s fægibella, kvinde ('sten' = steinasörvi), *Sigm 1*.

fjallrota, *f*, et slags brokfugl(?), *Pul IV xx 5*, eller gåseart(?), jfr rotfugl (kort o), *Aasen* (rota for hrota?).

fjallrönn, *adj.* 'fjældrön', stammende, kommende fra *fjælde*(e), f-t telliveðr *Anon (X) I B 8*. Jfr *hafrönn* og *subst.* 'haf-röena' om svag pålandsvind.

fjallvaníðr, *adj.* 'fjældvant', vant til ophold i fjælde, om ravne, *Vell 36*.

fjallvargr, *m*, 'fjældulv', *Ht 53*.

fjandgarðr, *m*, 'fjende-hus', hus, hvor ens fjende(r) bor, *Sigsk 26*. Jfr frændgarðr.

fjandhugr, *m*, 'fjendesind, fjendtlighed', *Drv (XI) 9*.

fjandi se *fía*.

fjandligr, *adj.* 'fjendtlig, bitter, superl.' *Bós 2*; v. l. for þungligr *Gríss*.

fjandmaðr, *m*, 'fjende', *Sturl 3, 17*, *Arn 2, 6* (bis), v. l. til fjandi (i pl.) *Hák 12*, *Snæk*.

fjandsligr, *adj.* = fjandligr, v. l. til þungligr *Gríss*.

fjandskapr, *m*, 'fjendtlighed, had', *Mv I 21*.

1. **fjara**, *f*, strand, især den ved flodtid overskyllede del, i f-u *Gíls 1, 8*, i f-u *Storðar Hák 7*, eykarms f. *Merl II 86*; f-u steinn (uklar sammenhæng) *Arn 7, 4*; f-u þjóð, jætter (f. = klipper), *Þdr 11* (eller som boende på og ved jordens udkanter?).

2. **fjara**, (-aði, -at), ebbe, upersonl., menn es (acc.) uppi f-ar, som ved ebbitid bliver stående på det tørre (om mænd, som lader sig uagtsomt overrumple), *Mhkv 19*.

fjarðbál, *n*, 'fjord-flamme', guld, bjóðr f-s, gavmild mand, *ESk 12, 3*.

fjarðbein, *n*, 'fjord-knokkel', sten, f-s skorða, stenens (d. v. s. steinasörvi's) bæreske, kvinde, *Ormr 1, 3*.

fjarðbygg, *n*, 'fjord-byg(korn)', sten, f-s Skogul, stenens (steinasörvets) S., kvinde, *Merl II 39*.

fjarðeldr, *m*, 'fjord-ild', guld, f-s fleygi-Njorðr, gavmild mand, *HSt 2, 6*.

fjarðepli, *n*, 'fjord-æble', sten, f-s mærr, stenens land, fjæld, dettes leg, klippehuler, *Þdr 15*.

fjarðleggrr, *m*, 'fjord-læg' (knokkel), sten, f-jar fyrðar, klippens mænd, jætter, deres dreggjar brim, øl, *Vell 1*.

fjarðlinni (eller -linnr?), *m*, 'fjord-slange', drageskib, fonn f-a, havet, *Mark 4, 1*.

fjarðlog, *n*, 'fjordlue', guld, *Mv III 14*.

fjarðlogi, *m*, 'fjordlue', guld, runnr f-a *SnE II 194*.

fjarðmývill, *m*, 'fjord-kugle', sten, klippe, (jfr mývill, mýll), f-s Sífjar (jættekvindens) Sói (hest), ulven, *Hókr 5* (v. l. -refill urigt.).

fjarðr, *part. pass.* (af et ellers ikke forekommende fjarra, -ða, jfr *firra*), fjærnet, lætk fjorð oðul Njarðar, jeg undagr Njorðs oðel (templerne), *Hfr Lv 9*.

fjarðrefill urigtig v. l. til fjarðmývill, s. d.

fjarðoplunn, *m*, 'fjord-fisk', kun i forbindelsen lyngs fjarðplna ljósheimr, lyngens

fjord, lyngbevokset land, dettes 'fisk', slange, hans 'lyse hjem, leje', guld, Eg Lv 21.

fjarghús, n, af tvivlsom betydning, måske snarest 'gudehus', tempel (jfr fjörg), en betydning, der godt passer det ene sted, hvor ordet findes, Akv 42, f. ruku, om de brændende gudehuse; mindre godt passer det det andet sted, Akv 39, æfa fljóð ekki gáði f-a, hvor ordet skulde betyde 'tempel som opbevaringssted for skatte'. KGisl har (Eft. skr. I 175) opfattet f. som 'livs-hus', legeme, en betydning, der passer godt på første sted, jfr l. 5: sköp lét hon vaxa, hvori der utvivlsomt hentydes til den påfølgende indebrænding; derimod passer den betydning ikke fuldt så godt til omgivelserne sidste sted; rimeligvis er dette sted senere tilfaldet af en, der ikke forstod ordet f.

fjargvefr, m, (-jar), vistnok = godvefr (jfr fjörg = god), flójl (silke), f-jar Fríðr, kvinde, ÞKolb Lv 12.

fjarrafleinn, m, (i de norske love firra fleinn = einhleypr maðr; jfr no. farallein, 'omstremende person'), egl. 'pål som kommer ned langt borte, som ikke findes igen', en omløber, fattig person, f-a hverr hefr þik baugum borit, hvilken omløbende (eller fjærntboende) fattigmand har avlet dig til arv? (jfr baugr), ironisk udtryk, Alv 5; hermed kan sammenlignes f. eks. Kalevala III 113—14: "Af hvad æt er du vel runden?, af hvad slæng du stakkel børen?".

fjarri, adv, fjærnt (jfr ferri), fjærnt, langt borte, absolut, f. munum deyja Hamð 10, firr farinn, truffen længere borte (om en fjærnere boende), Hávm 34, f. hefr, det er langt fra, Mark 1, 3, hefr til f. Has 16, standa of f. Anon (X) I B 10 a, ganga f., opholde sig langt borte, Fáfn 28, at því firr, for at desto mindre, Gróg 13, nær ok firr Lil 24; — hyppig med dativ, fjærnt fra noget, f. hræum Tindr 1, 11, f. sæ Sigv 1, 14, 7, 3, Eindr, ESk 6, 48, f. sólu Vsp 38, f. fjöllum Vøl 14, f. fedrminum Fáfn 8, f. fóstrlandi Hhard 15; gongumk firr funi = gakk mér firr funi, hold dig længere borte, Gri 1, firr sundi, húsi Hárð 54, Am 39; f. Þjhit 2, 5 se fjörn. Jfr megin-, mundangs-, of-, stór-.

fjárnlutr, m, det gods (penge) man har, er i besiddelse af, Gyd 3.

fjogrtándi, talord, ordenstal (skr. XIII), fjortende, Hávm 159.

1. **Fjón, n**, Fyn (i Danmark), Arn 3, 18, 6, 1, ÞjóðA 4, 2, Valg 7, Þul IV bbb 6, Guðr II 16 (rettelse for Fíf s. d., jfr Vols. saga).

2. **fjón, f**, (jfr fía), had, fjendskab, strid f. ljóna Þmáhl 15, f. fyrða Þorm 1, 4, ljóttlig f. GSvert 10, grimmi f. Jóms 12, hørð f. ESk 6, 59, f-ir óxu Þorm 2, 16, vekja f. með firum Sól 76, leggja f. á e-n Hfr Lv 7, hefja e-n frá f-um, befri en for ens had, Arbj 11; f. Braga kvónar = f. lðunnar = f. iðunnar, strómhvirlens (øde-

læggende) kraft, Grettis 44. Jfr godryð-.

fjóna Sól 27 er forvansket, vistnok for finna (finnrat).

Fjónbyggvar, m. pl, Fynboer, Arn 6, 1.

fjóngolf Ólvir 2 er håbløst forvansket. **fjórði, talo.**, ordenstal, (også med kort vokal: fjórði), fjerde, fjórði tög HolmgB 9, halfan tög fjórða sst 11, Ísldr 24, gal fjórða Egilss (XI) 2, en fjórðu Rst 29, Hávm 149, Gri 7, Gróg 9, f-a sinni Sigv 1, 4. Allevegne, hvor vokalen kan kontrolleres, er den kort, jfr KGisl Eft.skr. I 274 og Aarbb. 1866 s. 285.

fjórðungr, m, fjerdedel, af f-i mínun, for min fjerdeparts (med hensyn til de 3 andre brødre) vedkommende, TorfE 2.

fjórir, talo., fire, Hausl 5, Eg Lv 39, VGl 9, Sigv 12, 28, HolmgB 10, Gri 33, Guðr I 7, Lil 96; f-um færri, fire mindre, HHj 8, jfr Vell 22, 37, Sigv 3, 8, f. tigr Gri 23, 24; fjogur Rdr 13, Pl 53.

fjórtaðir, adj, fire gange talt, firdobbel, halir f-ðir i hundraði, d. v. s. 4×120, Herv VII, 14 (bemærkningen Norr. sag. 276: i hvert hundrad fernir fjórir tigr kan ikke være rigtig).

fjörtán, talo., fjorten, fjoll f. SnH 2, 7 (se fall).

Fjósniir, m, en af Træls sønner (af fjós, kostald), Rþ 12.

fjúk, n, snefog, Þul IV oo 1, taka til f-a, begynde at lade det sne, Sveinn 2; f. lasta Lil 78 (jfr frost).

fjúka, (fauk, fokinn), fyge, láta f. af, lade (hænder og fødder) fyge, ryge, af (ved hug), Grettis 9.

fjodr, f, 1) fjær, især vinge, hana f-ar dynja, hanens vinger, Bjark 1, f-ar blað, fjærblað, vinge, f-ar blaðs leikr, vingslag (se leikreginn) Hausl 12, bera sér f f-um, under sine vinger, Vsp 66, fjotradr fogls f-um, Hávm 13. — 2) spydblåd, Krm 4, men urigtig v. l. for oddr. Jfr svan-.

1. **fjøl, f**, fjæl, 'brædt' (af tang træplade), GÓdds 4. Heraf er vel Fjalar ovf. pl.

2. **fjøl, n**, (egl. ntr. af et adj. fjölr), mængde, glaðar flotna f., Hfl 17 (her fjöl: mjöl); ellers kun i sammensætninger. Jfr herom og fjöld BM Olsen Arkiv f. nord. fil. XIX 114—15.

fjölblidr, adj, meget ventlig, Sigv 11, 4.

Fjölbyrja, f, Fjelberoen (egl. 'den, hvorfra man plejer at få bór i alle retninger', jfr et navn som Alviðra), Þul IV bbb 6,

fjöld, f, mængde, (findes kun i sing. og hyppig med genitiv), könnet træder frem i mikil f. manna Heil 25; f. gumna Arbj 19, f. seggja Hfr 3, 7, f. frøða Vsp 44 o. s. v., f. sagna Rdr 7, f. unda Vell 20, f. sigrhljóða Darr 10, f. meina Vøl 21, f. horna Am 8, f. fear Guðr II 25, Am 95, Grott 5, f. meidma Þry 23, f. bauga Merl II 5; segja f., fortælle mange ting, Gri 52, ráða f. Merl I 10, at spjalla f. Brot 13, f. es þat, det er mange ting, meget, Sigrd

30, f. vas drukkit Brot 12; i de sidste eksempler grænser f. til at være ensbetydende med ntr. af margr eller adverb.; denne betydning er ret almindelig: fara f. (= víða) Hávm 18, Vafpr 3 o. s. v., freista f. (= margs), reyna f. (= mart) Vafpr 3 o. s. v., f. of víðrir, der er mange slags vejr, Hávm 74; ret enestående er f. som datív = miklu (golli), f. því es und Fátni lá, den mængde (guld) som lá under F, Fáfn 34, men her går öllu golli lige foran, og det er vel dette ord, der har foranlediget því (en kontamination jfr dog hnossfjöld som n. pl.). Jfr her-, hnoss-, mann-, segg-, tann-.

fjöldi, *m*, mængde, ör f-a, af hele mængden, *ESk* 6, 67, *Leið* 27. Jfr mann-, megin-.

fjöldrifinn, *adj*, stærkt metalbestået, om et skjold, *EGils* 3, 9.

fjöldyggr, *adj*, meget brav, pålidelig, komparatív f-ri, om en fyrste, *Þstf* 1, 6, om gud *Líkn* 14.

fjöldýrr, *adj*, meget hertig, om en fyrste, *ESk* 4, 1.

fjöllerrinn, *adj*, meget rask, om en kvinde *Hfr* *Lv* 27; måske skal der her, på grund af versemålet, læses fjölv-.

fjölgegn, *adj*, meget brav, retskaffen, om Hakon d. gode *Sigv* 11, 4, om mænd *Hfr* *Lv* 20.

fjölgyggr, *adj*, med mange vinde, vindomsust, (af glygg), f. himinn *Mfl* (XII) 2.

fjölglýjaðr, *adj*, som har mange glæder (glý), v. l. til íaglýjaðr, s. d.

fjölgoðr, *adj*, meget god, f. konungr *Steinn* 3, 8; f. fornuðr, udmærket lykke, *ESk* 6, 24.

fjölhress, *adj*, meget rask, kraftig, om gud *Leið* 19.

fjölhöfðaðr, *adj*, med mange hoveder, om jætteerne *Hym* 35.

fjöljáinn, *adj*, et ord, der tildels beror på formodning, hvis sidste del er ulæselig i skindhds., og som næppe kan være rigtigt. Sammenhængen fordrer et ord, der betyder 'hærget' eller lignende, *Arbj* 23. Jfr *Arkiv* III, 241; XIX, 124.

Fjólkaldr, *m*, opdigtet navn, egl. 'meget kold', *Fj* 6.

fjólkostigr, *adj*, med mange gode egen-skaber, om Hakon jarl *Vell* 4; *Sigv* 7, 10, *Pl* 55.

fjólkunnigr, *adj*, egl. 'meget kyndig, vis', så i alm. trolldkyndig, f-ir *Finnar Sigv* 12, 16, f-g kona *Hávm* 113; om djævelen *Lil* 15, 44.

fjólkunnr, *adj*, 1) meget kendt, þar es f-t *Hál* 7. — 2) = fjólkunnigr, trolldkyndig, *Djsk* *Lv* 6.

fjólkyngi, *f*, trolldom, ax við f., mod trolldom, *Hávm* 137, *Hæng* I 2.

fjólkøenn, *adj*, meget kyndig, klog, om Noah *Leið* 16.

fjöllami se fjörlami.

fjólagnaðr, *adj*, gjort meget stærk (ved

trolldom), f-at hregg (storm) *Sturl* 5, 16 (jfr foregående vers).

fjólmarginr, *adj*, overmåde talrig, *Grott* 21.
fjólmennt, *n*, besat, opfyldt, af en mængde folk, f. hellir *Hskv* 2, 7; som har mange mænd om (hos) sig, *Valg* 7, *Hharð* 11, *Ht* 29, 69.

fjólmodi, *m*, den lille fugl tringa maritima, (nu sendlingur, udtalt sellingur), egl. 'den meget modige, raske', *Pul* IV xx 5.

Fjólmoðr, *m*, (-ar), sagnperson, *Gaur* I 3 b.

Fjólmundr, *m*, sagnperson, *Orv* IV β 3.
fjólmetr, *adj*, meget anset, udmærket, *Gyð* 2.

fjólenninn, *adj*, meget virksom, kraftig, om en konge, *ESk* 3, 1.

1. **Fjólñir**, *m*, navn på Odin (sikkert af fjöl, 'meget', måske snarest 'den som kan påtage sig mange skikkelser', eller 'som véd meget'; jfr *Uppsala*studier 198), *Gri* 47, *Reg* 18, *Pul* IV jj 2, hús (pl.) *F-s* *Krm* 25; fjalla *F.*, jættestyrste), men *F.* er urigtigt for fjörnir s. d. I kenningar, for sverð (jfr sverð heita Óðins eldar *SnE* I 420): *F-s* eldr *Ísldr* 8, *F-s* fúrr *Tindr* 1, 1, *F-s* glöð *Ísldr* 14; — for skjöld: *F-s* hrót *Hskv* 2, 1; — for kamp: *F-s* þing *Hást* 3, *F-s* seiðr *Eviðs* 6; — for digterdrikken, digtet: *F-s* veig *Korm* *Lv* 53, *F-s* flytífengr *EiðSn* 2.

2. **Fjólñir**, *m*, sagnkonge, *Yt* 1.

fjólnýtr, *adj*, meget nyttig, gavnlig, vel-signelsesrig, om jorden, *Sigrðr* 4; om trolldomssang *Grög* 6.

fjólkræk, *adj*, som har meget at sørge for, virksom, *GÞorg*.

fjólsnerrinn, *adj*, som har haft mange kampe (snerra, kamp), om Hakon jarl *Vell* 20.

fjólsmørdr, *adj*, sammensat af mange strænge, om et digt (*Háttatal*, med hensyn til de mange versemål), *Ht* 68.

Fjólsviðr, *m*, navn på Odin (egl. 'den meget vise'), *Gri* 47, *Pul* IV jj 2. — på en dværg, *Pul* IV ii 5, — på *Menglads* borgvægter, *Fj*. — Som *adj*. findes ordet som v. l. til fullsviðr *Am Arn* 5.

fjólvarr, *adj*, meget forsigtig, *Sól* 5; som v. l. til flugvarr *Eyv* *Lv* 6. — Som egennavn (på en jættestyrste? jfr *Fjólvarr*), *Hárb* 16.

Fjólverkr, *m*, navn på en jættestyrste (egl. 'meget virkende'), *Pul* IV b 3.

fjólvinjaðr, *adj*, som hviler på mange enge (vin f.), om guldet, der betegnes som *Fenju* meldr, ('engene' er armene), *Ht* 43; tidligere opfattet som 'meget yndet' (af vinr, ven).

fjólviitr, *adj*, meget vis, klog, *Ht* 55.

fjólvis, *adj*, meget vis (ved rettelse for fjólhress), *Leið* 19.

Fjólvor, *f*, jættestyrstendavn (jfr *Fjólvarr*), *Pul* IV c 3.

fjör, *n*, liv, eiga þrennin f., have tre liv, *Ód* 20, gjarnir til míns f-s, til at tage mit liv, *TorfE* 4; *Glúmr* *Lv*, *Sigv* 13, 18,

Hfr 2, 4; í lifir *Skí* 20, hætta f-vi *Þmáhl* 5, f-vi næma *Rdr* 6, *Brót* 1, fara f-vi *Lok* 57, *Fáfn* 5, víða f-vi *Yt* 21, synja f-s *Þfagr* 4, vilja týna f. e-s *Vell* 30, hrinda f-vi *Korm Lv* 36, láta f-vi *Sigsk* 15, men med *acc.* láta f. *Fáfn* 22, verpa f-vi, *udánde* (vel egl. ikke almindeligt, men fordi der lige foran står verpa óndu), *Sigsk* 29, skríða til f-s, for at hænte, tage, livet, *Ghv* 17, eiga f. fótum gjalda, have sit liv sine ben (på flugten) at takke, *Sigv* 1, 2, sækja f. at e-m, ville tage ens liv, *Korm Lv* 16, fleinn sótti f. *Hfl* 10, langbarðar lutu at lýða f-vi, for at tage livet, *Hák* 7, méilregni rignði of f. hersa, over livet, for at bortskulle det, *Vell* 11, hneit egg við f. seggia *Þham* 5; i flere af disse eksempler er livet betragtet som noget substantielt, der kan tages og fjærnes; mulig tænkes der da på blodet som identisk med livet; denne betydning træder også klart frem i *Vsp* 41: fyllick f-vi feigra manna. Urigtigt for *VGl* 6. *Ang.* forbindelsen fê ok f. se fê.

fjörbann, n, 'livs-forbud', død, f.: vas lagit *Sigv* 1, 12.

fjörbraut, f, 'livs-vej', bryst, renna f-ir *GDropl* 3.

fjörbrót, n. pl, 'livs-brud', dødskamp, liggja í f-um *Fáfn* 21.

fjörð, adv, ifjör (= í fyrra), *Þjóða* 4, 7.

fjörðhjörð, f, (ordet er adskilt ved tmesis), 'fjörðhjörð', sild, *Eyv* Lv 14.

fjörðjörð, f, (ordet er adskilt ved tmesis), 'fjordenes (eller mulig 'Fjordenes', fylkets) land, Norge, *Hókr* 5.

fjörðr, m, fjord, bugt, *Pul IV u* 1, *Am* 31, fjall eða f. *Hávm* 116, f-ar mynni, fjordmunding, *HHj* 18; koma í harðan f-ð, komme í en fjord med strid ström, komme í en vænskelig, farlig, stilling, *Hókr* 3; lyngs f., lyngens fjord, om lyngbevokset land (se fjörðglunn), *Eg* Lv 21, Skotlands firðir *Krm* 24. — I kenningar, for guld: f-ar log (urigtigt hds. leg) *Korm Lv* 41, f-ar logi *Ód* 10, f-ar dagr *GSúrs* 11, f-ar iúrr *Hfr* Lv 16, — for skib: f-ar elgr *GSúrs* 25, — for is: f-ar kelli *Korm Lv* 34, — for digterdrikken: Hárbarðs véa f., Odins hjems fjord, *Ulfr* Lv, día f., *Korm* 1, 3 (jfr breytir). Jfr geð-, sverri-.

fjörg, n. pl, guder (egl. 'de levende magter?'), f. óll *Lok* 19.

fjörgrand, n, 'livs-mén', død, *Bjhit* 2, 18, *Sturl* 8, 3.

fjörgríð, n. pl, lov til at beholde livet, frelse, *Þjóða* 1, 13.

fjörgryn, f, (-jar), jord, land, *Pul IV æ* 1, á f-ju *Ódgr* 11, steði f-jar, sten, klippe, *Anon (X) III B* 5. — Som egennavn for Tors moder, Jorden, *Hárb* 56, F-jar burr *Vsp* 56.

Fjörgynn, m, fader til Frigg, F-s mær *Lok* 26.

fjörlag, n, død (jfr aldrag), *Hávm* 118, *Lok* 50. 51, *Hfl* 14.

fjörلامي, adj, (skr. fjöllami), liv-knusende, om Tors hammer, *Haustr* 17.

fjörlausn, f, 'livs-løsning' (jfr leysa lif), befrielse for døden, þola f., finde sig i at løskøbe sit liv, *Hyndl* 49.

fjörlauss, adj, livløs, død, gera f-an *Ótt* 3, 7.

fjörleyst, adj, som har løst sit liv, er befriet for døden, *Sturl* 5, 6.

fjörtót, n. pl, 'livets hældning' (mod døden), verða at f-um, volde ens død, *Gróg* 8.

Fjörm, f, mytisk elv (egl. 'den ilende', jfr no. fjarma), *Gri* 27, *Pul IV v* 5.

fjörn, f, jord, land, *Pul IV æ* 1; f. olunreyrar, guld, *Bjhit* 2, 5 (ved rettelse af fjarri). Blandt kvennaheiti ókend *Pul IV yy* 2.

fjörneppr, adj, hvis liv er knapt, som snart skal dø, *Porm* 2, 5.

fjörnet, n, 'livs-næt', livet set som et flettet næt, fellir f-s, banemand, om Tor som jættedræber, *Þar* 1; iøvrigt beror ordet på rettelse af -natz, niotz, motz; jfr B. M. Ólsen *Arkiv XVIII*, 202 f.

fjörnharðr, adj, overmåde hård, kraftig (fjörn = firn), *acc.* f-an som adv, *Gráf* 8.

1. **fjörnir**, m, *hjálm* (egl. 'liv-beskytter', af fjör), *Pul IV s* 1, — i kenningar, for himmel: foldar f. *Pl* 1, f. sunnu hvéls *Has* 36, f. landa *Ingj* 2, 5; — for mænd, krigere: f-is Freyr *Korm Lv* 30, f-is alfr *Sturl* 3, 20; — for kamp: f-is gnýr *Islðr* 17, f-is jalmr *ÞStö* 3; — for våben: f-is máni, sværd, *Rst* 16, f-is gríðr, økse, *ESk* 11, 10, f-is fála, d. s., *Jóms* 42, — for hoved: f-is land *ÞGísl* 6, f-is fold *Ht* 62, f-is reitr *Hl* 9 a, f-is hlíð *Ht* 65, f-is stallr *ÞGísl* 7, f-is (rettelse for fjölnis) fyllr *Bragi* 2, 3; — f-is í *Yt* 38 (hvis verset hører dertil) er dunkelt, det synes ikke at kunne henføres til noget ord i de anførte 4 linjer, medmindre det dér er navn på søkonge, da kan det henføres til fjöll, der ifølge kommentaren er en del af en kenning for 'havel'. Jfr hauðr-, mið-.

2. **Fjörnir**, m, sagnperson, *Akv* 10.

fjörnjots, v. l. *Þar* 1, se fjörnet.

fjörnnuminn, adj, 'liv-berøvet', dræbt, *ÞTref* 4.

fjörnæmr, adj, 'liv-berøvende', dræbende, om sværdet, *Pl* 23.

fjör, m, et slags træ (jfr *SnE II* 497), f. hjarar, kriger, *Porm* 1, 15; — mand, *Pul IV j* 5. Jfr folk-.

fjör, n, 'livs-hus', bryst, sverð bitu f. *Hfr* 3, 15.

fjör, n, 'livs-ran', død, bíða f. *Ód* 24. **fjörsbani**, m, 'livs-bane', banemand, *Ásm* 1, 5.

fjörsegi, m, 'liv-muskel', hjærte, *Fáfn* 32. **fjörseldr**, adj, 'liv-solgt', hvis liv er forbi, dræbt, *Sturl* 5, 18.

fjör, adj, 'livs-syg', syg med fare for livet, dødsyg, *Ódgr* 8.

fjör, n, se fjörsváfnir.

fjör, f, 'liv-sygdom', livsfarlig sygdom, *Frp II* 7.

fjörspill, *n.*, 'lív-sfordærv', *død*, *Dfagr 1, ESK 9 2, Merl I 8 46.*

fjörspillir, *m.*, 'lív-saðelægger', *f.* Belja bolverðungar (jætternes), *Tor, Hausil 18.*

Fjörungar, *m. pl.*, slægtsnavn (kong Hundings slægt?), arfr F-a Hhund II 20. fjörungr, *m. 1)* et slags fisk, fjæsing, *Pul IV x 3. — 2)* høg, *Pul IV ss 2.*

fjörsvartnir, *m.*, hestenavn, *Pul IV rr 2.* fjörsváfnir, *m.*, sværdsnavn (således hed Kári Sölmundssons sværd, Njála), *egl. 'lív-slukker' (som dysser livet i sövn), Pul IV l 3; v. l. er -soðnir, sikkert forvanskning.*

fjörtál, *n.*, 'lív-sbesnæring', *anslag mod ens lív*, færø f. at e-m Hfr Lv 12.

fjörtíón, *n.*, 'lív-s-tab', *død*, *Dorm 1, 2, Grættis 21, Merl II 89, Mgr 50.*

Fjöruskeifr, *m.*, 'strand-skæv', *tílnavn til en nordmand, Arni, 12. årh., Þstf 2, 3.*

fjörvaltr, *adj.*, 'lív-vaklende', *hvis lív vakler, er usikkert*, gera e-n f-an, *bevirke ens (mulige) død, Sigv 5, 3.*

fjörvanr, *adj.*, *lív-løs, død*, *Gldr 5.*

fjörvar, *m. pl.*, mænd (vel *egl. 'de levende' = firar, fyrvar*), *Ht 80; v. l. til fyrvar Vell 22.*

Fjörvir, *m.*, *sagnperson, Gautr II 2.*

fjöt, *n.* (*n. pl.?*, eller *f.?*), *i en usikker sammenhæng, Eg Lv 17; skulde eller kunde være identisk med fet 'skridt' (jfr öfjöt, urigtige skridt, utilbørligheder), men dette ord synes ikke at passe; jfr foldværingi.*

1. fjöttra, *f.*, findes blandt 'kvenna heiti ókend', *d. v. s. sådanne ord, der kan bruges i kvindekenninger, Pul IV yy 3 (som egennavn Fas III 7), måske egl. 'træstok' el. lign. (jfr no. fjetra); f. möins mærar, slangelandets, guldets f., kvinde, Arni 2, 2; alene for kvinde Vigl 10.*

2. fjöttra, (-aða, -aðr), *lænke, binde*, f-aðr fjöðrum fogls Hávm 13, fé f-r fjör þitt, *binde, d. e. stanser, gör ende på, dit lív, Anon (XI) Lv 2, Merl II 55, Mv I 19.*

Fjöttri, *m.*, hestenavn, *Pul IV rr 4.*

Fjöturlundr, *m.*, *sagnhistorisk lokalitet (hellig lund?, egl. 'lænkelunden'), Hhund II 30.*

fjöturr, *m.*, *lænke, bånd (egl. 'fodlænke')* f. á fótum Vøl 11, f. af fótum Hávm 149, Gróg 10, f-rar bitu Valg 9, f-rar bresta Pét 51, f-ri fatlaðr Brof 16, setja í f-ur Akv 18; f. fastr verðr, *bliver en fast (stærk) lænke, Fj 10; f-rar spenna e-n Lil 61, — sleða f-rar, slædebånd (bånd som fæster tværfjælene til slædemøjerne), Sigdrá 15. — 1) kenninger, for havet: f. fitjar ÞSjár 4, 4, f. Tauma (en ø) ESK 13, 14, f. foldar Evids 4, — for slange: f. lundar, skovens bånd (jfr þvengr), Merl II 44, f. laufviðar Merl II 42. Ångående fen f-s se fen. Jfr glym-, holm-, legg-, sval-.*

flag, *n.*, *jord, hvor grønsværet er forsvundet, Pul IV æ 2.*

flagð, *n.*, *troid, især om troldkvinde, om et mandligt uyske kun Orv IX 62;*

Hyndl 41, ÞGisl 10, Frþ I 16, Hæng V 1, EGils 1, 16; *hvat 's þat flagða Fj I. 3, pl. flogð, trolde, i forbandelser, baðk f. deila við þau Sigv 3, 4; f. hvöttu mik, det må have været trolde, der o. s. v., Ingimar, f. ollu því Gautr II 18; — mulig er f. brugt om Hel i at mun f-i Hamð 15, men man ventede ikke en sådan tanke; mulig er ordet forvansket. — 1) kenninger, for ulv: f-s goti Hfl 10, f-s hestr Balti 2, f-s blakkr (ved rettelse) Giz sv 1, f-a grástóð Hl 6 b, — for økse: hlífir f. Vell 24, GSúrs 34. Jfr bryn-, odd-, sverri-.*

flagðvigg, *n.*, 'jættekvinde-hest', *ulv, ÞSkall I.*

flaka, (-ða, -t), *brede sig, inatage en uforholdsmæssig og unødvendig plads, f. innan of alla sæing Bjhit 2, 12.*

flakk Giz sv 1 *er uden tvivl fejl for flagðs blakk.*

flana, (-aða, -at), *fare ubesindigt, blindt, frem, Hjalmp II 1.*

flasa, *f.*, *splint (d. v. s. sådan lille flise, der ved brugen rejser sig eller fremkommer i et skærende instrument, hvilket viser, at jærnet eller stålet er dårligt, jfr fles og no. flasast = flisast), Skall 3 (v. l. flaga af en lign. betydning).*

flatþokkr, *m.*, 'flad-balk(bræt)', *stafns Hraína (skibenes) f., skjold, dettes dynr, kamp (jfr dynbeidir) Eðað 2. Hds. har iøvrigt flet-; se K. Gíslason Aarb. (1876) s. 315.*

flatr, *adj.*, *flad, glat*, f-ir baugar, *glatte ringe, Ht 90, — liggende næsegrus, f-ir skriðusk at EulSn 1, draga e-n f-an inn í búið Nj (XII) 8, f-ir fjanðr, flade, skamfulde djævle, Mv III 24.*

flatslóð, *f.*, *flad, jævn, vej*, f-ir Fróða (søkonge), *havet, Hárekr 2.*

flatvöllr, *m.*, *flad, jævn, mark*, f. fleyja, *havet, Þjóð 4, 2, f. bauga, skjold (baugr rand, malet kres), Hróm 2.*

1. flaug, *f.*, 1) *flyen, flugt*, f. darra, *spydregn, Vigf 1, f. fleina Nkt 49, f. fleins Hl 35 b, f. brodda Hfr 3, 4, f. arnar Háv 14. — 2) egennavn på en pil, Hæng V 12, Pul IV o 1, (v. l. flug urigt.). Jfr gagn-, harm-, hjor-, malm-.*

2. flaug, *f.*, *blandt dele af skibet, vistnok 'vimpel', jfr det sammesteds forekommende flaugr-skegg (det nedhængende stykke tøj?), Pul IV z 6. Jfr Falk, Seew 59.*

flaugun, *f.*, = flaug 1, *geira f., spyds flyen, Am 25, fleina f. Merl II 66.*

flaumr, *m. 1)* *egl. strøm, fart, f. sverða, kamp, Rdr 3, f. göndlar Gefnar, valkyrens tumult, d. s. VGl 11, f. stála, d. s., Rdr 6, f. odda, d. s., Katr 5, f. Fundins hyrjar, d. s., EGils 1, 28; — for stærk fart, overilelse, f-s fellidómr, overilet sældende dom, Sigv 11, 14. — 2) den i bevægelse værende skare (jfr ferð) med bibetydning af, at denne skare er oprømt, i kvinna f-i, Hfr Lv 24. — 3) så 'glæde' (egl. overstadig, larmende munterhed), nema f-m af skaldi Gunnl Lv 9,*

jfr Vgl 17, ræna e-n f-i Jóms 5, fella f-m Pét 8; i disse forbindelser kan f. vel egl. betydde 'bevægelse', altså nema f-m af e-m, bevirke at en ikke gider eller har lyst til at bevæge sig, no. flaum har heller ikke betydning 'glæde'.

flaumslit, *n. pl.* brud på venskabeligt samkvem, *Hávám 121.*

flaust, *n.* (denne form er den eneste klassiske, først meget sent, i 14. årh. og derefter findes formen flaustr med tematisk r *jfr flaustri Heil 22*), skib (egl. 'det flydende'), *Bul IV z 4, Hhünd I 31, Vell 3, EVald 2, Ött 2, 14, Hfl 5 (v. l.), Arn 2, 11, 15, Þjóða 1, 4, 3, 9 o. s. v., en fljótu f. Steinn 3, 5, etja f-um Ött 2, 4, hlaðit f. Bbreiðv 5. — I kenninger, ifla f., hogenes skib, (skulder eller) arm, Hárekr 2 (jfr jorð), tíða f., gudstjenestens skib, kirke, Mark 1, 25; — f-a ferill, havet, Anon (X) III C 3, f-a vegr, d. s., Þfagr 8, f-a setr, d. s., SnE I 512.*

fláa, (yngre flá; fló, fleginn), flá, *f.* geitbelg af grisi, flá en gedebælg af en gris, synes at være et ordsprog, der betyder at 'tjæne på en, blive ens overmand i høj grad', måske med bibetydning af at tage en ved næsen, *Hfr Lv 20, fleginn með knifi Alpost 9; flænge, Grettis 9.*

flár, *adj.* svigfuld, falsk (i sind), fló tunga *Lok 31*, fló est Freya *Hynd 6*, hyggja flátt (flást), tænke falsk(est), *Hávám 45, 90, 91*, hafa f-tt i hug *Hsv 91*, f-tt es undir, der er svig under, ligger svig bagved, *Am 39*, f-tt es at søkja til, der bor svig der, hvor man skal hen, sst.

flaráðr, *adj.* svigfuld, f-ð tunga *Hávám 118*, orð f-s *Hsv 42*, f-ð kona *Herv III 19 (v. l.)*, f-ir gríðniðingar *Gd 42, Orv VIII 8*, f-um má trauit of trúa *Mhkv 28.*

fláræði, *n.* falskhed, list, *Grip 38, Ólhv 1; 2, 6.*

fláræðinn, *adj.* fuld af svig, falskhed, *EGils 3, 2.*

fláróðugr, *adj.* = flaráðr, f-t dýr *Merl I 22.*

flása, *f.* (urigt. v. l. flaska i gen.), fremfusende og ubesindig kvinde, vaskæytt es far f-u, *Grett 2, 10.* (jfr no. flasa 'buse frem, løbe lige til' og flaa, m. 'en ubetænksom, letsindig person', Aasen).

flegg, *m.* jætte, *Bul IV b 3* (jfr? no. flag, 'bjærgvæg, nøgen klippe', Aasen; på isl. betyder flag 'nøgen jordplet', hvor græstørvslaget er skåret eller skallet af), fleggs kvön *Oddr 2* (ved rettelse, jfr kynfrömuðr).

flainbrak, *n.* 'spyd-bragen', kamp, *Ht 2.*

flainþorr, *m.* 'spyd-træ', kriger, *ÞGisl 6.*

flaindrifa, *f.* 'spyd-byge', kamp, *Þorm 2, 23, Merl II 69.*

flaindogg, *f.* 'spyd-dugg', kamp (dugg = regn, byge), f-var stafr, kriger, *Eg Lv 31.*

flaingaldr, *m.* 'spyd-(troid)sang', kamp, f-s valr, ravn, *Ísldr 7.*

flainglygg, *n.* 'spyd-storm', kamp, *Ísldr 9.*

flainhregg, *n.* 'spyd-storm', kamp, *Ingj 1, 3.*

flainhristandi, *m.* 'spyd-ryster', mand, *Mgr 11.*

flainhrið, *f.* 'spyd-byge', kamp, f-ar fœðir, som avler, volder, kamp, kriger, *Svarfd 8.*

flainhvessandi, *m.* 'spyd-hvæsser', kriger, mand, *Grettis 5.*

flainlundr, *m.* 'spyd-træ', kriger, *Rv 24.*

flainmarr, *m.* (rettelse for fley-), 'spyd-sø', blod, f-ar mágrennir, kriger, *VGl 9.*

flain-Móði, *m.* 'spyd-Mode', kriger, Anon (XII) C 9.

flainn, *m.* 1) spyd, *Bul IV n* (derimod findes ordet ikke blandt pilenavne, jfr or ein, er f. er kallaðr *Hkr I 216*; ags. flán betyder 'pil'; rimeligvis er den egenlige betydning 'pilformet jærnspid', der både kunde være spyd- og pilspids), fljúgandi f. *Hávám 86*, skotinn f. *Hávám 150*, fleygia f-i (hds flein) *Rþ 35*, f. sótti fjör, flugu dreyrug spjör *Hfl 10* (dette sted taler for identiteten af f. og spjör), rjóða f-n *GOdds 5*, beinskeptaðr f. *Hl 32 b*, ódygðar f., údydens, onskabens, spyd, *Lil 42*, hæfis hauss f., oksehovedets spyd, horn, *Ísldr 16*. I kenninger, for mænd: valdr f-a *Bjih 2*, I jfr *Ísldr 23*, f-s (rettelse) beiðir *GSürs 22*, f-a viðr *Hálfs VIII 10*, f-s sýnendr *Þhræð 6* — for kamp: f-a hnit *Hfl 6*, f-a dynr *Korm 1, 2*, f-a skúr *Ingj 2, 4*, f-a skjöll *Þhræð 7*, f-a drifa *Sturl 3, 8*, f-a duna *Ísldr 13*, jfr f-a flaug *Nkt 49*, flugr f-a *Stgv 13, 5*, f-s flugróðd *Leid 9*, — for blod: flóð f-a *Hák 7*, f-a sær *Eaðd 7*, — for skjold: f-a land *Ht 65*. — 2) ankerflig, Þskakk 3, furu f. *Þjóða 4, 11*. jfr akkeris-, fjarra-, und-.

flainrjóðr, *m.* 'spyd-rødner', kriger, *Pl 8, 22, Rst 25.*

flainrýrir, *m.* 'spyd-ødelægger', kriger, *Ólhv 3, 2.*

flainstríðir, *m.* 'spyd-fjende', kriger, *Jóms 2.*

flainstýrandi, *m.* 'spyd-styrer' (som giver spydet dets rette retning), fjóra f-a *Nj 25.*

flainstýrir, *m.* 'spyd-styrer', kriger, *Ht 29.*

flainstökkvandi se flóðstökkvandi.

flainveðr, *n.* 'spyd-storm', kamp, f-s heppinn *Tannr.*

flainvörpuðr, *m.* 'spyd-kaster', kriger, *pl. f-aðir Merl II 103.*

flainþeyr, *m.* 'spyd-tøvind', kamp, f-s órr, kriger, *EGils 3, 17.*

flainþing, *n.* 'spydting', kamp, f-s boði, kriger, *Krm 28*, f-s vörðr, d. s., *EGils 1, 18*, f-a (rettelse) Baldr, d. s., *ÞSið 2.*

flainþingasamr, *adj.* kampbegærlig, krigersk, *Ív 7.*

flainpollr, *m.* 'spyd-træ', kriger, *Merl II 11, Ht 75*, fallheyjaðr f-a, kriger, *GSürs 24*; urigtig, vistnok for túrpollr, s. d., *Sturl 5, 11.*

flaeri se margr.

flekkask, (-aðisk, -aðr), plettes, forurennes (om syndens smitte), *Mey 33.*

flekklauss, *adj.* plettfri, syndfri, om Kristus (i superl.), *Lil 65.*

flekkur, *m*, *plet* (f. eks. *brandplet* et. lign., pl. -ar), íótr án f-um, *fod uden sår-pletter, sår (opståede ved fodrejse)*, *Sigv* 3, 3; — *om syndens smitte, græða f-a* *Alpost* 11.

flekkun, *f*, *besmittelse*, *daudans f., den besmittelse, som består af døden (syndens følge)*, *Lil* 78.

flenging, *f*, *piskning*, *Mey* 45.

flengja, (-ða, -ðr), *piske*, *Lil* 65, *Mey* 35.

flenna, (-ta, -tr), *krænge op, bruges om penis, når forhuden krænges*, f. alt leðr *Haralds reðri SnH* 2, 10, *flent reðr, om Völsi, Völs* 11.

flæs, (-jar), *f, flad klippe i eller ved søen*, f. *galdra, tungen*, *Vell* 5.

flesdrótt, *f*, *klippe-folk, jætter*, *Þdr* 12.

flesk, *n*, *kød*, f-a *bazt, om Sæhrimners kød, Gri* 18; *kunde også henføres til følgende*.

fleski, *n*, s. s. *foregående, flæsk (estykke)*, *Rþ* 32.

flestr *se margr*.

flet, *n*, 1) *flad bænk, lav bænk (langs væggen)*, *setjask miðra f-ja Rþ* 3 o. s. v., f-s *strá Lok* 46, f. *lagrla flóud Þdr* 6, *lata gullskálar vaða á f. Akv* 10, á f-i fyrir *Hávm* 1, *sitja á f-jum Hávm* 35. — 2) *sængeleje*, í f-i *niðri Gautr* II 5. — 3) *heraf kan ordet få en mere alm. betydning, især i pl.: hus, hjem*, á f-i *bróður Sigsk* 34, (*her er dog den oprindelige betydning tydelig*), *vaxa upp á f-jum Rþ* 35, *stýra f-jum Heir* 11, f. *frænda, frænde-hjem, Grettis* 5, af f-jum *niðr, bort fra hjemmet, St* 4. *Jfr* *geir-, hein-, il-*.

fletbjörn, *m*, '*bænke-björn*', *hus, Þdr* 18. *Jfr* *fletvargr*.

fletþolkr *se flatþolkr*.

fletmegningr, *m*, *dunkelt ord, måske 'en der kun har kraft (megin) til at sidde på bænken'*, *uædelig, ukrigersk mand (eller 'en som har fået sin styrke på bænken, i hjemmet')*, *omtr. = heimal-almningr, en som er uprøvet, ukrigersk*, *Asm* II 2.

fletta, (-tta, -tr), *afføre, berøve, plyndre*, f. *klæðum Katr* 19, f. af *klæðum Mey* 41.

flettugrjót, *n*, *kløvet sten (egl. 'sten, som kan kløves i skiver')*, *om sten, der benyttes i kamp, fundr f-s ok spjóta, kamp, BjH* 1.

fletvargr, *m*, '*bænke-ulv*', *hus, SnE* II 196. *Jfr* *fletbjörn*.

fley, *n*, *skib (egl. 'det flydende', jfr flauts)*, *Þul* IV z 4, *Hhund* II 5. 6, *Hfr* Lv 24, *Eg* Lv 1. — *I kenninger, for sø: flatvöllr f-ja Þjóð* 4, 2, f-ja *braut GSúrs* 15, f-ja *tróð Eþver* 2; — *for digterdrikken*, f. *berg-Saxa Vell* 6.

fleybraut, *f*, '*skibs-vej*', *søen, Hfr* Lv 24.

fleygarðr, *m*, '*skibs-gærde*', *skjold, Brúsi*, *Pl* 12, *jfr* *fúrviðr og fúrllestir*.

fleygi-Njörðr, *m*, '*kastende Njord*', f. *fjarðelds, guldét uddelende Njord, gavmild mand, HSt* 2, 6.

fleygir, *m*, *kaster, uddeler*, f. *fjarðloga (guldets), (gavmild) mand, Mv* III 14, f. *fálka teigar fannar, som uddeler falkelandets, armens, sne, sølv, d. s., Katr* 28, f. *hrotta, som sætter sværdet i bevægelse, mand, Þhred* 3.

fleygiþollr, *m*, '*kastende, uddelende træ*', f. *Niðar branda, som uddeler guldringe, Bjht* 2, 18.

fleygiórr, *m*, *egl. 'som har det hverv a. kaste, sætte i bevægelse'*, f. *frænings gráps fúra, som sætter sværdene i bevægelse, kriger (frænings gráp, kamp, dens fúrr (ild) sværd), Þmáhl* 17.

fleygja, (-ða, -ðr), 1) *egl. 'bringe til at flyve'*, *hauki f., Guðr* II 18, *og så sætte i bevægelse, kaste, skyde*, f. *fleini, kolfi, Rþ* 35. 46, *absolut (j: spjóti) Vsp* 24; f-jandi *frakna (dette ved rettelse), kriger, Hfr* 1, 4, f-jandi *þrimu leygjjar, som sætter sværdet i bevægelse, Has* 39, f-jendr *fjornis mána, d. s., Rst* 16; — *upersonligt, f-ir Bolmar baugi, havet er i oprør, ESk* 13, 11. — 2) *intrans.*, *hestr f-ir of hauga Þjóða* I, 24. — 3) *uddele*, f. (gulli) *Hl* 18 b, f-jandi *alinleygjjar Refr* 1, 1.

fleygr, *adj*, *flyvedygtig, som kan flyve*, f. *hrafn Sturl* 5, 10, f. *geirr, flyvende, skudt, spyd, Ód* 27, — *som bevæger sig hurtigt, om himlen*, f. *foldar ægir Has* 56.

fleymarr, *m*, *forvansket for flein-marr*, s. d., *VGI* 9.

fleyskip, *n*, *skib (egl. 'skib som er fley, hvorefter dette skulde være en art skibe, men det er dog sikkert ikke meningen; ordet er efterklassisk sammensætning)*, *Ormsp* IV 2.

fleystétt, *f*, '*skibs-vej, -sti*', *sø, Hl* 27 a.

fleyvangr, *m*, '*skibs-vang*', *sø, f-g (acc.) over havet, Sigm* 1, f-s *fúrr, guld, Sturl* 6, 8, *Anon (XII) B* 12, *Brandr (her ved rettelse af firdum til fúra); urigtigt for fúrvangr GSúrs* 25.

flimtum, *f*, *spottende digtning, satire*, *fara með f., Mhk* 2.

flík, *f*, *klædningsstykke, vejfa hattar land f-um, vikle klæder, tøj, om ens hoved, føre en bag lyset, besnære, Ofeigr* 5.

flim, *n*, *spottedigt, satire (vokalen sikret ved rim, : Grim)*, f. *es opt kveðit Þorm* 2, 12.

fljóð, *n*, *kvinde, Þul* III 2 a, IV i, *jfr Rþ* 25, *hvor det er egennavn (j: navnet på en af Karls døtre), som det synes uden nogen forskel med hensyn til alder eller stand, Hávm* 79. 92, *Alv* 5, *HHj* 35, *Akv* 39, *Hfr* Lv 21. 27, *Korm* Lv 21. 61, f-in *verða at öldrum kørin Mhk* 25, *fordæða f-a, blandt kvinder, Rdr* 11; f. *himintorgu vargs, jættekvinde, Þdr* 4, *om jorden som Anars datter, Ónars f. Sindr* 5. *Jfr* *sig-*.

Fljóðar, *f*, (m?), *gård i Stjördalen (Trondhjem)*, *ESk* 13, 1.

fljót, *n*, *elv (om brede og vandrige elve)*, f. *valbreka, blodstrømmen, Merl* II

70, — som egennavn, egn i det nordlige Island, *Korm Lv 45, Skáldh 1*, — elv i England, *Hallv 3*, — s. s. Lagarfljót (østlige Island) *G Dropl 1*; — f-s leygr, guld, *Borm 1, 11*.

fljóta, (flaut, flotinn), 1) flyde, svømme på vandet, skip flaut *Sigv 13, 23*, fley flýtr *Hfr Lv 24, Hhund II 5. 6*, láta far f. of sund *Oddrgr 31*, flautst f. knóttu *Hhund I 31*, Trani flaut auðr *Hfr 3, 16*, korn f. á vatni *Korm Lv 42*, svá at steinar f-i *Korm Lv 33*, — gnótt nás flaut fyr nesjum *Vell 23*. — 2) være oversprøjtet med, svømme i, f. i dreyra *Sigsk 24, Hamð 7*. — 3) strømme, fen flaut *Þdr 8*, dogg hræva flaut *Rdr 4*, f-i fagnaðarlaug af augum *Lil 32*.

fljóta, adv, hurtig, *Grip 35* (hds fljótliga).

fljóttliga, adv, hurtig, *Grip 2*.

fljótmæltr, adj, hurtig talende, veltalende, *Arn 6, 4, Hskv 3, 2*.

fljótr, adj, egl. 'flydende', i alm. hurtig, rask, f-t flautst *Steinn 3, 5* (her skinner måske grundbetydningen igennem), f-t skeið *Likn 33*, f-t reið *ÞKolb Lv 12*, f-t raun *Hsv 114*, þoðvar f. *Ólhv 2, 5*, lymsku f. *Óð 3 4*, — f-t kvæði, hurtigt digt, vistnok med hensyn til de hurtige rytmer og fremsigelsen, *Arn 2, 1*; — fljótt som adv., hurtig, *Haustl 5, Eyv Lv 1, Vagn, ÞKolb Lv 6, Grip 53*. Jfr all-, þoðvar-, fremðar-, lymsku-, orn-.

fljótreiðr, adj, kun i n, f-tt, hurtig at ride over, vasa f-tt, man kom ikke hurtig frem i ridt, *Ill 1, 3* (v. l. fljót reið).

1. fljúga, (fló, yngre flaug, floginn), 1) flyve, om levende væsners bevægelse i luften, om ørne *Haustl 2, 8, Vsp 59, Arn 19; Lil 24, Odin i ørneskikkelse* f-andi bar *Hál 2*, ravne *TorfE 3, Gri 20, høge Guðr II 41, Loke i høgeham Þry 5. 9*, drage *Vsp 66, valkyrjer Vøl 1, Hhund I 54*, — om en blot stærk fart, gir f-andi *Vsp 45* (v. l.). — 2) om livløse tings, i reglen stærke, bevægelse, om våben (spyd), malmr fló *Þorm Lv 25, Hl 39 a* (her ved rettelse), fleinn flýgr, fljúgandi *Hávm 150. 86, éarn fló Sigsk 22*, peita fló *Rst 17*, sékat dorr f. *TorfE 1*, fleinn floginn beit *Hfl 14*, — merki flugu *Þjóða I, 18, grjót fló Steinn 1, 4*, (sia) fló *Þdr 17*, — randa iss fló — kom hurtig, i en fart — und iljar *Haustl 17*, borð flugu of haf, fløj over havet, *Ólhv 2, 2*, hræ flugu á sæ *Skall 1*, tór flugu *Guðr I 16, Vígl 7*; hræzlan flaug um byggðir *Lil 61*, láta ósa rof (guldringene) f. *Hl 28 b*. — 3) briste, flænges itu, om skjolde, *Sigv 13, 21, Hálv 5*. — 4) åndelig betydning, (harmr) fló til hjarta *Ghv 17*, hvor ordet dog vistnok beror på fejl. — 3) part. act. f-endr hvítir, svartir, om haglkorn og regndræber, i gáden, *Heiðr 32*.

2. fljúga, (fló, flugum; kun i præet.), flygte, fló Tunna ríki, flygtede for Tunnes overmagt, *Yt 17*, fiandr flugu *Hák 12*.

flög, n, flyven, f. vápna *Hl 19 b*. — Jfr kveisuflug.

flokkr, m, 1) flok, skare, afdeling, *Pul IV j 2*, fylla f-k, fuldstændiggøre, tilhøre en skare, *Eyv Lv 10*, hundraðs f. *Skúli 1, 3*, i hans f-i *Sigv 11, 2*, fjanda f. *Blakkr 2, 1*, far Þóris *Grett 2, 7*, i f-a tvenna *Has 36*, dreifaz i f-a tvenna *Lil 72*, með hverjum f-i, afdeling, *Jóms 20*, f-a senna *Nj 20* (flýtir f-a sennu), fjandans f-ar *Lil 84*. — 2) mængde, *Vitn 16*, dat. pl. adv, skarevis, i mængde, fara f-um *Sól 63*, renna f-um *Korm Lv 59*, om ravnene, fjaðrdökkir f-ar *Óð 22*, með enn svartu f-k *ÞKolb Lv 11*. — 3) et slags digt, lovkvad uden omkvæd, og vistnok i reglen kortere end draper, *Rst 34, Bergb 12, Mv III 30*.

Floxi, m, sagnhistorisk person, *Orv IV 3 3*, — historisk person, *Am Arn 5*.

flot, n, flyden (tilstanden at flyde), far á f-i, skib, der flyder på vandet, *Hávm 154*, draga eik á f., i vandet, *Hfl 1*. — Jfr vind-.

flotbrúsi, m, 'sø-buk' (egl. 'flydende, flydedygtig buk'), skib, *Hym 26*.

flotgríðr, f, 'fedis jættekvinde' (d. v. s. en, der er fjende af, fortærer, flot, det fede lag, som sætter sig og flyder oven på suppen), ironisk betegnelse for en tjænestekvinde, *Anon (XII) C 37*.

floti, m, flåde, skibe, breiðr f., omfangsrig, stor flåde, *Eyv Lv 2, Vell 7*, þeysa f-a *Hál 13*, yta f-a *Arn 2, 9*, binda f-a *Hallv 3*, festa f-a *HHj 26; Hhund I 27, HHj 13. 29, Þloft 2, 2*. — flota *St 3* urigt. for þjóta.

flotnar, m. pl. (egl. pl. med sekundært n af floti sømand, søfarer; jfr *SnE I 528*: f. þat er skipaherr), sømænd, mænd i alm. (den oprindelige betydning kommer ikke tydelig frem, men kan antages, især i de ældste eksempler), *Pul IV j 2*, toptar nokkvi, f-a fullr *Yt 24* (man mærke her sammenstillingen af nokkvi og f.), *Rdr 7, Sigv 11, 3, Gráf 7, Arn 2, 12, ÞKolb 3, 12*, f-a fjol *Hfl 17; Merl I 3*; f. forns Litar, jætter, *Rdr 18*; f-a gildir, fyrste, *Ótt 2, 6*, f-a sendir *Sigv 11, 16*.

1. flóa, (-aða, -ða, -aðr, -ðr), lægge lagvis (fló, lag), flet flóuð (skr. floþ) gollí, bænke belagte med guld(smykker), *Þdr 6*.

2. flóa, (-ða, -ti), være oversvømmet, flóði vøllr blóði *Am 53*; ferð flóði i sára doggu, mændene var oversprøjtede med blod, *EGils 2, 15*; f. i tórum, være badet i tårer, *Lil 53, Vitn 13*, — strømme, dik flóði of líkum (hds. flóði, som ikke kan komme af flóða) *Ótt 3, 6*.

flöð, n, egl. 'noget flydende', 1) hav, sø, *Pul IV u 2, v 6*, fold skal við f-i taka, jorden skal modtage (eller optage) væsker (eller havet selv; fold er sikkert nom.), *Hávm 137*, meðan jorð heldr f-i, medens jorden beholder (sit omgivende) hav, *Ólhv 2, 6*, flautst klufu f. *Þjóða 3, 9*, f. ristit flautstum *Arn 2, 11*, framm at f-i

Pjóða 1, 18, f. gekk á sand *Bjhit 1, 1*, tára f. *Lil 54*. — *I kenningar*, for *blod*: unda f. *G Súrs 18*, f. fleina *Hák 7*, — for *skibe*: f-s (*ved rettelse*) ósidýr *Borm 1, 4*, f-s stóð (*ved rettelse af glóð*) *ESk 12, 15*, f-s björn *Mark 4, 1*, f-s elgr *ESk 13, 4*, f-s skíð *Anon (XII) C 24*, — for *guld*: f-s hyrr *Styrkár, Katr 37*, f-s hjartglóð *Pl 53*, f-s máni *Harð 16*, f-s fúrr *HSt 2, 3*, — om *bølg* (*Ægirs datter*), f-s ósynja *ÞSjár 4, 4*. — 2) *Noæh flod, Leið 16*. — 3) *elv, Gri 21, Reg 1*. Jfr á-, hjör-, hræ-, sár-, unn-.

flóðfasti, *m*, (*adskilt ved tmesis*), 'hav-ild', *guld*, bundinn f. *Koib 2, 3*.

flóðhyrr, *m*, 'havild', *guld*, f-s fold, *kvinde, Gunnl Lv 9*.

flóðkorn, *n*, 'hav-korn', *sten, klippe*, i en iøvrigt dunkel sammenhæng, *Anon (X) II B 7*.

flóðrif, *n*, 'hav-ribben', *sten, klippe*, f-s útvé, ude ved søen liggende klippelandskab, som jætters (f-s útvés Danir) hjem, *Bdr 12*.

flóðskítr, *m*, *et slags fugl, Pul IV xx 6*, (måske et slags and, *podiceps cornutus*, nu flóaskítur).

1. **flóki**, *m*, *et slags fisk, Pul IV x 1* (ifølge *BHald: plevronectes*; = *skrub-flyndre, Nordgaard*).

2. **flóki**, *m*, *filt* (egl. 'noget sammenviklet'), *filtklæde, hrókr saurugra f-a Korm Lv 13*.

flórr, *m*, *stengulv, især skarn- og urinrenden i en kostald, Ans 4*.

flótti, *m*, 1) *flugt*, taka f-a *Hávm 31*, sökja á f-a *Bdr 12*, hyggja á f-a *Hfr 3, 2*, koma f-a á bak e-m *Eg Lv 9*, koma e-m á f-a *Vell 29*, leggja á f-a *ESk 6, 29*, drifa á f-a, *flygte, Hskv 2, 5*, f-a traubr *Hhund II 20*. — 2) *de på flugt drevne, flygtende*, knýja f-a *Nkt 15*, reka f-a *Sindr 1, Ótt 3, 7, Rv 20, Orv IX 13, jfr Sturl 3, 8*, f-a fellu-Njórdr *Vell 30*, f. Vinða *Pjóða 1, 7*, týmargr f. *Pjóða 1, 17*, þol f-a *Sigv 1, 13*; — flotta *Korm Lv 31* er forvansket, måske af fasta. Jfr her-.

flóttskjarr, *adj*, *flugtsky, uforfærðet, Sigv 12, 22*.

flóttstygr, *adj*, s. s. foregående, *Sigv 13, 22*.

fluga, *f*, *flue*, gína f-u (*dativ*), *gabe mod (og sluge) en flue, ordsproglig talemåde om en, der lader sig lokke til ubesindigheder, Ulfr Lv*, bera af hendi mikla f-u, *afværge en stor ulykke, Þorm 2, 1*.

flugartrauðr, *adj*, *uvillig til flugt, uforfærðet, Hhund I 55*. Jfr *flugtrauðr*.

flugastraumr, *m*, egl. 'flyvende strøm', *rasende strøm, ESk 12, 14*.

flugbeiddr, *adj*, egl. 'flugtkrævet', *af hvem man kræver flugt, at den skal flyve, f-dd vigr Gldr 7*.

flugdreki, *m*, *flyvende drage, Pul IV qq 1*, f. sára, *spyd, Krm 21*, f. slíðra, *sværd, Kumlb 2*.

flugglóð, *f*, (egl. fem. til *flugglaðr*),

navn på pilen, (egl. 'den flugt-lysende'), Pul IV o 2.

1. **flugr**, *m*, (-ar; *uden pl.*), *flugt, flyven*, f. vigra *Pjóða 3, 14*, f. hrælinns *Sigv 2, 12*, f. fleina *Sigv 13, 5*, f. orva *ESk 6, 54*.

2. **flugr**, *m*, (-ar, *uden pl.*), *flugt*, alltrauðr f-ar *Hhund I 53*, f-ar trauðr *Ótt 3, 2*, Orv IV þ 4, gløgger f-ar *Grip 7*.

flugreini, *f*, 'flyvningens land', *luften, himlen, jofurr f-ar, gud, Has 44*.

flugrodd, *f*, 'flyve-røst', *susen, frembragt ved flyvning, fleins f., kamp(larmen), Leið 9*.

flugskjarr, *adj*, *flugtsky, uforfærðet, Sturl 5, 13*.

flugstallr, *m*, *stejl fjældafsats (afsats ved en afgrund)*, f-a goð, *fjældsidens guder, jætter, Þdr 1*.

flugstigr, *m*, *stejl sti, vej (med en afgrund til begge sider)*, om *Bivrost, Hhund II 49*.

flugstraumr, *m*, 'afgrunds-strøm', *ström der falder ned i en afgrund, højt vandfald, Grettis 44*.

flugstygr, *adj*, *flugtsky, uforfærðet, Arn 5, 6, Hfr 3, 19, Pl 16, Sigv 12, 3*.

flugstærir, *m*, 'som fører flyven, bevirker stærk flyven', fleins f., *som sætter spydet i en kraftig bevægelse, kriger, Sturl 5, 2*.

flugsvinnr, *f*, (egl. fem. af *adj. flugsvinnr*), 'flyveknyndig' el. 'flyvestærk', *navn på en pil, Pul IV o 2*.

flugtrauðr, *adj*, *uvillig til flugt, uforfærðet, (jfr flugartrauðr), Þorm 1, 15, Hhund I 35, Hæng VII 6*.

flugvarr, *adj*, *som undgår flugt, uforfærðet, Eyv Lv 6, ÞStð 3*.

flugverrir, *m*, 'flugt-forminsker', *som selv ikke flygter, uforfærðet kriger, Hfr 3, 1*.

flúr, *n*, *blomst, blad (sent låneord, snarest fra eng. = lat. flos)*, listug f. *Gd 8*, f-in renna *Gd þ 42*; *når f. anføres blandt sådsheiti Pul IV ddd 2*, betyder det vist 'hvæde' (*hvædekorn*).

flyðra, *f*, *flynder, Pul IV x 2*.

flykkjask, (-ðisk), *flokkes, samle sig i skare(r)*, rekkar f. *Eviðs 2*, f-ðusk þeir *Atli Am 42; Rv 29; f. fuglar Merl I 25*.

flytja, (flutta, fluttr), 1) *flytte, fremføre*, f. hlennimenn, *færge tyve over, Hárð 8*, f. lof, *fremføre et digt, Ht 80*, f. tíðir, *forrette gudstjeneste, EGils 2, f. messu, d. s., Heil 12*. — 2) *berette, oss er flutt, Lil 60*.

flýja, (-ða, -iðr), *flygte, (jfr flæja, former med ý kan ikke kontrolleres ved rim undtagen i part. flýit i et meget ungt vers Grettis 5 : nýj-)*, f. ekki (*acc.*) *Bjark 2*, flýra elda *Anon (X) II B 1*, f. hyr né malm *Arn 2, 17*, f. reiði *Arn 3, 4*, f. fund *Stúfr 6*; f. af jörðu *Eg Lv 19*, flýði af skipi *Pjóða 1, 22*; herr flýði *Rsf 17, o. s. v.* *Det er rimeligt, at formen med ós bör indsættes alle vegne i den ældre digtning.*

flýta, (-tta, -ttr), 1) *sætte i hurtig (fly-*

dende) bevægelse, fremskynde (af fljótr), f. at vigslum, fremskynde vielser, udføre vielser uden nølen, EGils 2, 6, f. sínar sveitir, fremskynde sine (djævie)skarar, Lil 47, verðr flýtt (ved rettelse af mitt), skaða (datív) Merl I 36, f. þurram fótum, bevæge fødderne (benene) rask frem tørskoet (om Kristus på søen), Pét 16. — 2) vække, frembringe, hugsan flýtir lysting SnE II 234, f. skrökmól Sturl 8, 4, fars vas hann f-andi Am 4; jfr KGisl Nj II 59.

flýttifengr, m, (adskilt ved linjeskifte), hurtig, rask fangst, f. Fjölnis, Odins raske bytte, digierdrikken, digtet, Eil Sn 2.

flýttileygr, m, 'hurtig ild', f. hriðtjalds, stormtellets (himlens) hurtigt sig bevægende ild, solen, Has 28.

flýttir, m, 1) fremskynder, fremfører, f. flokka sennu Nj 20, f. fløðar elds, gavmild mand, Pl 42. — 2) som frembringer, avler (jfr flýta), f. friðbragða, som befordrer fred, Pl 12, fremðar f., som skaffer sig (ved sine gerninger) hæder, Pl 16, Vigl 16, f. giptu, om gud, Gml. kan. 1, 3, f. litillætis, ydmyg mand, Pét 35, f. skemða, vistnok djævelen, SnE II 216. Jfr gló-, her-, morð-, óð-, ógn-.

flæma, (-ða, -ðr), fordrive, f. út, fra landet, Sigv 10, 2.

Flæmingi, m, Flamlænder, i pl. Hfr 2, 7; veldi F-ja Krm 10; Orv VII 23.

flæmingr, m, sværd, Pul IV 17; f. farra trjónu, oksens hoveds sværd, horn, Yt 17. Jfr Aarbb (1869) s. 52, Arkiv XV, 121 f., Bugge Bidrag 119. *f. r. d. f. s. f. f.*

flærð, f, 1) falskhed, svigfuldhed, Gd 2, teygja fljóð á i-ir, lokke kvinde til falskhed, så at hun får lejlighed til at vise svigfuldt sind, Hávm 102, f-ir reynask Merl I 43; Leið 39, Merl I 39, Sól 21 (her også i pl.), Hsv 65, Hálfv VI 3, Lil 17, kasta f-um Katr 10, f-ar fullr Lil 45, f-ar fyldr GOdds 2, f-ar aukinn, svigfuld, Has 39, f-ar fróðr, Leið 31; i de sidste eksempler er ordet religiøst; det er det også i følgende: f-ar hnekkir Gml kan 1, 1, f-ar þverrir Pl 7, f-ar fellir Pl 13, alt om gud og fromme mænd. — 2) ødelæggelse, koma f. at fjørni, ødelægge hjælmen, Od 18.

flærðarkunnr, adj, bekendt for sin falskhed, SnE II 228.

flærðarstafir, m, pl, = flærð, falskhed, svigfuldhed, Sigdr 32 (måske her overfor kvinder, i elskovsforhold).

flærðvarr, adj, som tager sig i agt for, undgår falskhed og svig, ærlig, Pl 8, Hsv 125.

fløðr, f, egl. s. s. flóð, hav, sø, fram at f-i Þjóða A, 18, Anon (XII) C 24, á f-i Hhard 16, — 1) kenninger, for guld: f-ar eldr Pl 42, Fenris f-ar blik, elvens (Váns) glans, Mdr 16, f-ar bál EGils 2, 16; — for øl: jastar f. ESk 12, 3, — for jomfru Maria: (oversættelse af stella maris) f-ar

stjarna ESk 6, 2. Jfr bál-, ben-, horn-, hydr-.

fløja, (-ða, -ðr; om de enkelte former se Skjspr 101; jfr flýja), flygte, munka f., Sigdr 21, varð f. Gldr 8, fløðu Sindr 7, né þá f-ðim Anon (X) I B 10 a, f. getr Sigv 13, 20, flørat eld SnH 2, 1, Grikir f-ðu ESk 6, 52, ulfgöendur f-ðu Pl 47, ek frá jarl f-ðu Ód 9, léó f-ði Pl 23.

fløkja, (-ða, -ðr), gøre indviklet, bringe i urede, så at det rigtige resultat forplumres, f. skil, mindre lov og ret, Þmáhl 9.

fnasa, (-aða, -at), fnyse, reið varð Freyja ok f-aði Þry 13; f-i hann vesalstr manna Korm Lv 53; for vokalens korthed taler afgjort sidste sted (fnási jfr fngsun), medens det første ikke helt er afgørende. fnaudi, m, ussel person, kryster, f-ruhugaðr f. Vagn, f. vas fulltrauðr framreiðar Anon (XII) B 2.

fnýkr, m, stank, om helvedes stank, Has 39.

fnýsa, (-ta, -t), fnyse, udspy, ben f-ti blóði Gldr 5.

fnæsa, (-ta, -t), s. s. foregående, eitri fnæstak, jeg udspiede edder (om Fáfnir), Fáfn 18, overført, om Brynhild i hendes oprevne sindsstemning, Guðr I 27; endelig bruges samme udtryk om elven Vimur: 'den væltede sine edderkolde bølger frem' Þdr 5 (her er vokalen rimbestemt).

fngsun, f, raseri, om de rasende bålflammer (den korte vokal i fnasa forudsættes), við f. slíka Herv II 6; om troldekvindens færð Hæng V 7.

fogl, m (vokalen o ses i Sigvats vers), fugl, kyrra f-a, skyde fugle ihjel, Rp 46, 47, kløk f-a, fuglerøster, Rp 44, f-a mjolk SnE II 432, f-s jarmr, om mågeskrig, SnE I 94, f-s fjaðrar Hávm 13 (om glem-selshejren), om ørn, f. fróðhugaðr HHf 2, om gæs, mærir f-ar Guðr I 16, — ástar f-ar, kærligheds fugle, venskabsbud som den ene sender den anden, Sigv 13, 27. Jfr ástar-, geir-, kjalar-, pá-, snæ-, úti-, val-.

foglheimr, m, 'fugle-verden', luften, SnE I 486 (prosa).

foglhildr, f, 'fugl-Hild', her synonymt med svan-Hildr 3: Svanhild (v. l. folgurigtig), Rdr 6.

fok, n, fygen, fæg, Pul IV oo 1, f. glóða, gløderegn, Bergb 2.

fold, f, 1) jord, land (oprindeligt 'slette-land, mark'), Pul IV æ 1, jorden i alm., á f-u Hyndl 41, Oddgr 4, Sól 55 o. s. v. Evids 3, Anon (X) I B 10 b, en forna f. Hym 24, jfr Grott 12, en fjölnyta f. Sigdr 4; rjóða f., slå ihjel, Yt 5, Reg 26, f. sigr í mar Vsp 57, f. skal við flóði taka (se flóð) Hávm 137; vald f-ar Hfr Lv 9, (anderledes) Hjelmquist Arkiv XXIV, 155 ff, men næppe rigtigt). Ifølge Alv 10 skal f. egentlig være asernes betegnelse. — 2) om enkelte lande, fóst f. Grip 1, es f. verja Harkv 15, rán f-ar Sigv 10, 9, jfr

vítt vas f. und fótum *Sígv 12, 10*, ensk f. *Eg Lv 24*, f. *Hörða Sígv 7, 7* — heilög f. et öfra, *den heilige jord deroppe, himlen, Arn 6, 18*. — 3) *I kenninger, for kvinder (jfr Pul IV yy 2)*: f. *földu Bbreiðv 3*, f. mens *ÞBrún 1*, f. *flóðhyrs Gunnl Lv 9*, f. *unnfurs GSúrs 13*, f. *alnar strengs EGils 1, 39*; f. *digulsveita Guth. kopt*, — *for guld*: f. *linna Islðr 8*, — *for havet*: f. *Áta Korm Lv 48*, f. *skers Sígv 2, 11*, f. *skerja Eyv Lv 11*, f. *plna Has 31*, — *for hoved*: f-ir fjornis *Hf 62*, *pande, brúna f. Eg Lv 14*, — *for arm*: *illa f. Ött 2, 16*, — *for skjold i sammensætn. (adskilt ved tmesis), sverð-f. Gráf 2*, — *for himmel*: *éls f. Pl 26*, f-*ar höll Hafg 2*, — *for konge, fyrste*: f-*ar vörðr Gráf 8*, *Vell 1*, — *for slange*: f-*ar fiskr Ragn 11*, — *for sten*: f-*ar bein Yt 26*. — 4) *Kristianafjorden, Pul IV cc, og om landet på dennes vestside Yt 36*. Jfr *ál-, blå-, sker-, ský-, svan-, víg-*.

fold-Gnó, f. fejl for fald-Gnó, s. d., *Eg Adr 1*.

foldsalr, m. 'jord-sal', himmel, gætir f-a, *gud, SnE II 232*.

foldsili, m. 'jord-bånd, rem', slange, riki f-a, *guld, EGils 1, 34*.

Foldungar, m. pl. beboerne af Foldin (se fold 4), *Anon (XIII) B 16*.

foldvegr, m. 'jord-vej', jorden som vej, f. *dunði (under Odins ridt) Þdr 3*.

foldvigg, n. 'jord-hest', Ræfils f., *søkon-gens lands (søens) hest, skib, ESk 11, 10*.

foldværingi, m. *Eg Lv 17* bör rimeligvis skrives i to ord, sammenhængen er iøvrigt meget dunkel og opfattelsen usikker; mulig skal foldar fjotværingi forbindes i betydningen 'slange', hvis fold er 'guld'.

foldvörðr, m. 'lands-forsvarer', *fyrste, Mark 1, 32*.

foldyn Vell 27 er urigtig v. l. for hlöðyn.

folghildir urigtigt for foglhildir, s. d.

foli, m. ung hest (midt imellem føl og tæmmet brugbar hest), *tvævetr f. Herv VI 2*.

folk, n. hvilken betydning i ordet er ældst er det vanskeligt at afgøre, om udviklingen er gået fra det mere almindelige 'folk, mennesker (medlemmer af et samfund)' til det snævrere 'krigerskare', eller omvendt; almindeligvis antages det sidste; der er endel, der taler derfor. — 1) *krigerskare, kæmpende mænd, f-s oddviti HHj 10*, f-s *jadarr Hhund II 42*, fyrstr i f-i *Hhund I 53*, fímtán f. *Hhund I 50*, vegit f. *Eirm 1*, fylkt f. *Þjóða 4, 3*, brynjat f. *Sígv 12, 10*, ramlig f. *Arn 5, 15*, óndvert f. *ÞSær 2, 3*, f. *falla Hf 10*, skjóta i f. *Vsp 24*; også denne betydning er vist den, der foreligger i: *fleinn veðr i f-i, mellem de kæmpende, Hávm 150*, f-um *grimmr, grum blandt de kæmpende, i kampen, Hyndl 25*; *vaða i f. Darr 4, Harkv 20*, *koma i f. Hávm 158*, *stiga i f. Grott 13*, *ganga i f. Ólhelg 2*, *ganga fram i f-i*

Jóms 25, *hætta i f. Þjóða 1, 19*, i f-i *Giz sv 1*; det er klart, at på flere af disse steder nærmer f. sig til betydning 2) 'kamp'; det findes da også blandt kampnavne *Pul IV k 1*, og samme betydning er klar *Yt 11*: *hafa eykja greiði i f.*, til *kamp*, f-s *or old Sígv 12, 19*; fremdeles foreligger denne betydning i kenninger som f-a *Sága, valkyrje, Hrafn 2*, f-a *tungl, sværd, ÞHjalt 1*, f-s *svell, sværd, ESk 7, 5*. Til f. = *krigerskare hører følgende kenninger*: f-a *fellir ESk 11, 8*, f-a *treystir Mark 1, 24*, *Ht 34*, f-a *herðir Ht 37* (her kunde dog f. betyde 'kamp'), f-s *valdi ÞTref 1* (også her kunde f. betyde 'kamp'). — 3) *mænd i almindelighed, befolkning, samfund, Pul IV j 5*, *ráða f-i Sísgk 18*, (*styre en gård med dens besætning*) *EGils 3, 4*, *fara með f-um Gri 48*, *flést f. Sígv 3, 19*, *lands f. Arn 2, 5*, *stýra f-um, de til Baldrs bálfræd dragende gudeskarer, Húsd 7*, *frítt f. Gd 24*, *frægðar f. Sturl 4, 31*, *hryggðar f. Sturl 3, 6*, *engst f. Ött 3, 5*, *Mæra f., Mörener, Vell 22*; — *fróns leggjár f.*, *klippens mænd, jætter, Húsd 5*. — 4) *sværd (eller del af sværd)*, *Pul IV i 10*, f. i *dreyra Merl II 66*, *stinn f. Ht 60*. Jfr *hryggðar-, karl-, land(s)-, svik-*.

folk-Baldr, m. 'kampens Balder', kriger, *Ött 1, 6*, *Nkt 30*.

folkbeitir, m. v. l. til *folkhnaitir (rigtigere)*, 'sværdets svinger', *Þorm 1, 13*.

folkbrádr, adj. ivrig i eller til kamp, *HSn 2, 2*.

folkðjarir, adj. 'kamp-djærv', *tapper, Hhund I 30*, *Reg 14*.

folkdrótt, f. folkeskare, mængde, *fjöl-höfðuð f., jætterne, Hym 35*.

folkeflandi, m. enten 'folke-styrkende', som gör krigeren eller befolkningen kraftig, eller 'kampforstærker', som kæmper tappert, om *Hakon jarl, Vell 25*.

folkfjorr, m. i kenningen fjors folk-hneitir, for folk-fjors hneitir, 'kamp-træ', kriger, hneitir, som overgår andre, *Þorm 1, 13*.

folkgládr, adj. kamp-munter eller glad mod sine mænd, *Ht 69*.

folkhagi, m. 'som styrer krigerskaren eller kamp på kyndig måde', *udmærket krigeranfører, Hfl 14*.

folkhamla, f. 'kamp-stang', sværd, f-u viðr, *kriger, Ht 24*.

folkharðr, adj. kamp-kraftig, *Hókr 5*.

folkherðir, m. 'kamp-forstærker', kriger, v. l. til *fríðskerðir*, s. d., *Bolv 1*.

folkhnaitir, m. i kenningen folk-fjors hneitir se folkfjorr, *Þorm 1, 13*.

folkhröð se folkroð.

folkhvøtuðr, m. som ægger krigerne, eller den som fremskynder kampen, *Gisl 1, 18*.

folkland, n. = fylki, 'folke-land', *fylke, Vell 22, Hálf's IX 4*.

folkleikr, m. *Vell 37*, *vistnok urigtigt* for *faldleikr*, s. d.

folkliðandi, m. som rejser blandt folk, gennem lande, vandrer, *framm visa sköp f-um, Fáfn 41* (jfr *marliðendr i prosa*).

- folkmeiðr**, *m.*, 'kamp-træ', kriger, *Edað* 7, *Islár* 4, *Nkt* 15.
- folkmygir**, *m.*, 'folke-kuer', tyran, *Eg* *Lv* 19.
- folknæðra**, *f.*, 'kamp-slange', spyd, *Hæng* *IV* 2.
- folknórungar**, *m. pl.*, krigere (se nórungar), *Hróm* 1.
- folkrorrosta**, *f.*, folke-kamp, hovedkamp, hvor det er folket, der deltager, *Sigv* 11, 9. 12, 22, *Krm* 28.
- folkprúðr**, *adj.*, kamp-modig, *Ólhv* 2, 2.
- folkprýðandi**, *m.*, som sætter mod i folk eller som danner, udvikler folk (snarest dette), om hövdingen *Hrafn Sveinbjörns-son* *GSvert* 11.
- folkrakr**, *adj.*, kamp-djærv, *Glúmr* *Lv*, *ÞTref* 2, *Þstf* 2, 2, *Sturl* 5, 14.
- folkreir**, *adj.*, kamp-munter, *Hfr* 3, 10.
- folkrekr**, *m.*, folkehövding (af -rekr, som i *Alrekr*, *Eirekr*, og *Jfr* *landreki*), *Sigv* 2, 12.
- folkroð**, således for folkroð (til *hrjóða*), 'kamp-ødelæggelse', mandefald, (folk er iøvrigt her tvetydigt), *fellu* (irægri) fyrðar í *f-i* *Orv* *VII* 6. 24: at „folc rópi“ *Brot* 9 bör vist opfattes som folkroði, s. d.
- folkrunnr**, *m.*, 'kamptræ', kriger, *GSürs* 7.
- folkroði**, *n.*, 'folke-herredømme', herredømme over folk, geta sonu at *f.*, avle sønner for (senere) at overtage styrelsen af riget, *Brot* 9; ordet skrives folc rópi, og kunde opfattes som folk(h)roð s. d., men betydningen 'kamp' passer ikke godt i sammenhængen.
- folk-Røgnir**, *m.*, 'kamp-Odin', kriger, *Þfagr* 6.
- folk-Røn**, *f.*, 'kamp-Ran, kampgudinde', valkyrje, kamp, *f-ar* runnr, kriger, *Þjsk* 1, 1.
- folkskár**, *adj.*, krigersk, *egl.* 'som farer frem med krigshær', (= herskár), fjandi enn *f-i*, om *Fáfnir*, *Fáfn* 37.
- folkskið**, *n.*, 'kamp-ski', sværd, *f-s* Freyr, kriger, *Vell* 13.
- folkskúr**, *f.*, (ordet adskilt ved tmesis) 'sværdbyge', kamp, *Ht* 62.
- folksnarr**, *adj.*, kamp-rask, *Arn* 6, 15.
- folkstafr**, *m.*, 'sværd-stavn', skjold, *f-s* Freyr, kriger, *ÞKolb* 3, 12.
- folkstair**, *m.*, 'kamp-stav', kriger, mand, om *Merlin*, *Merl* I 62.
- folkstari**, *m.*, 'kamp-stær', ravn, *feitir* *f-a*, kriger, *Þjóða* 3, 10, *fœðir* *f-a*, d. s., *Þsvart*, vinna fall (∴ fang?) *f-a* (dativ), til bedste for raven, *Ív* 22.
- folksterkr**, *adj.*, kampstærk, *ESk* 6, 26.
- folkstjóri**, *m.*, kampskarens styrer, kun i prosa, *SnE* I 454, *Jfr* folkstýrir.
- folkstríðr**, *m.*, befolkningens fjende, bekæmper, hadefuldt udtryk om *Harald gráfeld*, *Eyv* *Lv* 8.
- folkstuaðill**, *m.*, 'kampskarens (eller folkets?) støtte', anfører, fyrste, *TorfE* 2.
- folkstygg**, *adj.*, 'kampsky', urigtig v. l. *Hfr* 3, 19.
- folkstýrir**, *m.*, krigerskarens styrer, hærfører, fyrste, *Edað* 3; *Jfr* folkstjóri.
- folksveimuðr**, *m.*, 'som farer ud til kamp', eller — måske rettere — 'som farer (tappert) om i kamp(tummel)en', kriger, *Ótt* 3, 1.
- folksvell**, *n.*, 'kamp-is', sværd (adskilt ved tmesis, men der skal vist læses folks), *ESk* 7, 5.
- folk-Sýr**, *f.*, 'kamp-Freyja', valkyrje, kamp, kampens hlið, skjold, dettes skerðendr, krigere, *Steinarr* 2.
- folktjald**, *n.*, 'kamp-tælf', skjold, *rjóða* *f.* blóði *ESk* 4, 1, *rjúfa* *f.* *Od* 18.
- folkvaldi**, *m.*, 'folke-behersker', *f.* goða, som styrer goða folk, gudeskaren, *Frey*, *Ski* 3; *Jfr* folkvaldr og folks valdi.
- folkvaldr**, *m.*, 'kampskarens styrer', *Olaf d. hellige*, *ESk* 6, 14.
- Folkvangr**, *m.*, *Freyjas* bolig, *egl.* 'kamp-vang', *Gri* 14. *Hos* *Snorre* i *pl.*
- folkvápn**, *n.*, 'kamp-våben', *Mark* 1, 20; således kaldes, ifølge *Gulatingstven* § 309, bredøkse, sværd, spyd og skjold; anførte sted tænkes nærmest på sværd og spyd.
- folkveggr**, *m.*, 'kamp-væg', skjold, *f-s* *drifa*-hregg, kamp, *Sigv* 1, 10.
- folkverjandi**, *m.*, 'folke-forsvarer', *Moera* *f.*, som beskytter *Móernes* folk, norsk fyrste (*Hakon jarl*), *Vell* 22.
- folkvitir**, *f.*, 'kamp-vætte', valkyrje, *Fáfn* 43.
- folkvig**, *n.*, *er* flertydigt, i *irægri* *vöru* *f.*, *Hyndl* 14, betyder *f.* åbenbart det samme som *folkrorrosta*, hovedkamp (mellem store fylkede hære); denne betydning passer ikke *Vsp* 21: *f.* fyrst i *heimi*, om *Guldveigs* drab, her må ordet betyde 'drab, der angår, vedrører, har betydning for to folk eller skarer', ∴ *aser* og *vaner*; *Vsp* 24: þat vas enn *f.*, fyrst i *heimi*, synes det at betyde omtrent det samme (*Jfr* *enn*), men synes dog brugt om *kamp-sammenstødet* mellem *aser* og *vaner*.
- folkvöndr**, *m.*, 'kamp-vånd', spyd, *f-ar* *dómr*, kamp (*Jfr* *fellu*-*Guðr*), *VGI* 2.
- folkvörðr**, *m.*, 'folkets beskytter', fyrste, *Guðr* II 6, *Gísl* 1, 10, *Sturl* 4, 2, *ESk* 12, 2 (v. l. *foldvörðr*).
- folkþeysandi**, *m.*, som fører krigerskaren rask, stormende, fremad, *Hskv* 2, 4.
- folkþorinn**, *adj.*, kampdjærv, *f.* fylkir *Dorf* 1.
- Folskn**, *f.*, *Fosenøen* ved *Trondhjemsfjordens* munding, *Þul* IV *bbb* 4.
- forað**, *n.*, 1) *egl.* 'et utilgængeligt sted eller et sted, hvorudaf man ikke kan slippe igen (*Jfr* *Kock*, *Arkiv* XIV, 262 *f*)', farligt sted, fare, alt es feigs *f.*, alt er livsfare for den, der er dødsens, *Fáfn* 11, þars *f.* þykkir *Gróg* 15; svá hátt *f.*, så truende en fare, *Fj* 40; om en farlig genstand *Fj* 9. 11 (*Jfr* de genstande, som hos *Hel* kaldes *f.*, *tjæld*, og *fallanda* *f.* *SnE* II 494). — 2) skadeligt uhyre, jættekvinde, *Hæng* V 2, *Pul* IV c 2.
- foraðstunga**, *f.*, skadelig, farlig, tunge, *Blakkr* 2, 2.
- foraðsvandi**, *m.*, farlig vanskelighed, *GSvert* 6 (v. l. *farar* vandí).

forbergis, adv, ned ad klippe, fjæld, *Hhund I 42.*

forbrennir, m, dværgenes navn på ilden (vel egl. 'den som brænder fordærvelig'), *Alv 26, Þul IV pp 3.*

forða, (-aða, -aðr), egl. 'bringe bort, i sikkerhed', 1) bjærge, redde, f. *Ijorvi Arn 2, 6, Hárb 12, f. sér Hym 12, Anon (XIII) B 17, f. snoru hjarta ÞjóðA 3, 17; den oprindelige betydning træder frem i f. dauða sínum, fjærne sin død, undgå sin død, Ingj 2, 4, f. Högna, frelse H., Am 61, f. Dönum Hallv 7, f. e-n grandí Líkn 39. — 2) medium, f-ask, undgå, med acc, f. *fjandr Hhund II 32, f. fund e-s Grett 2, 7, f. for (indsat) Am 29 (jfr Arkiv XI, 107 ff), f. slækniorð, Þorm 2, 19, f. sekðar-orð, undgå straf, Has 33, f. flærð Leid 39, f. fjandann Lil 44, f. pinu Lil 96, f. fornhaldin sköpp, søge at undgå gamle tiders (hedenske) sædvaner, Hfr Lv 10, f. vætr Korm Lv 62; med dativ, f. orði Mv I 8. — 3) enkeltstående er forða fingrum, bevæge sine fingre (for at få fat i spydsnoeren), Am 44.**

fordum, adv, (vel egl. dativ af et f. forð, fortid, fjærnhed), forðum, i gamle dage, bás f. mik foedda höfðu *Vsp 2, Yt 35, Mhkv 11; tidligere, för (i ens eget liv), Eg Lv 14. 21. 45, Korm Lv 62, Ölhelg 7, Þorm 2, 17, Steigh, VGI 7, Sigv 2, 13. 7, 8. 13, 21, Hávm 47, som v. l. Gráf 8.*

fordæða, f, egl. 'forgørerske' (af döð), heks, þú est f. *Lok 32, vammafull f. Sigdr 26, kveðk f-u gerðu sverð slætt, Korm Lv 50, f. fljóða, heks blandt kvinder, om Hild, Rdr 11.*

forilótti, adj, flygtende, tagende flugten for en, vera f. *Merl II 17.*

forjarðr, m, gærde, vold (s. s. garðr, omgivende vold; for betegner kun, at der indenfor er noget, hus eller hal), både i sing. og pl. *Fj 1. 3.*

forhraustr, adj, meget tapper, *Arn 6, 4. forkr, m, stage, tyk stok, s. s. jærnstaf, Anon (X) II B 8; Mey 43.*

forkunnigr, adj, i forvejen kendt med, anende, hvers er hann (ravnen) f. *Hæng VII 1.*

forkunnr, f, lyst, længsel, f-ar sýn, syn af det man har længtes efter, *Fj 48.*

forljótr, adj, overmåde hæslig, ilagð et f-a *Torgerd Hölgesbrud, ÞGísl 10, i superl. f-astr flokk, om den oprørske skare mod biskop Gudmund, Gd 41.*

forlog, n, pl, skæbne, fylgia f-um, böje sig for skæbnen, fá sin skæbne, *Krm 24, halda f-um e-s, dele ens skæbne, Hálfs IX 7; som v. l. Hsv 69.*

form, n, form, f. háttar, versemålets form, *Mey 17, slétt f. Gd 43, dýrt f. Gd 69, síðanna f., art, væsen, Gd 67.*

forma, (-aða, -aðr), Lil, danne, f. mál, lægge sin tale, *Lil 15, f. verk Mgr 40, f. hagliga kolfi, indrette, sigte med, Ormsp IV 5.*

formaðr, m, første (menneske) Adam, *Vitn 13; formand, leder, Gd 54.*

forman, f, indretning, ordning, *Gd 3 60. formannligr, adj, v. l. til formnólugr, Hsv 14, 'som ligner en styrer, leder'.*

Forminterra, f, ø i middelhavet, *Hskv 1. formælandi, m, fortaler, forsvarer, eiga fáa f-endr Hávm 25. 62.*

for, adj, 1) gammel, 2: som tilhører, angår, en længst forsvunden tid, hvis alder går op til urtiden (og som endnu kan eksistere), f. spjóll, om de ældste tider, *Vsp 1, Hhund I 36, f-ar rúnar, Vsp 60, f-ir stafir Vafpr 1. 55, Alv 35, f. rök Lok 25, f-ar sögur, om oldtidsbegivenheder, Oddrgr 1, Grott 18, f. fræði Hl 1 a, jfr es fátt f-ara Hamð 2, f. ok klók fræði Lil 4, f. minni Mhkv 8, — om jorden: en f-a fold *Hym 24, en f-a mold Merl I 61, f. beðr Stíflusunds Yt 34, f-ar brautir Sigv 3, 15; om havet: f-ar slóðir Mark 4, 1, f-t Saudungs sund Sigv 1, 15; om gamle træer: f. þollr Haustil 3, f. meiðr Þþyn, falls er vón at f-u tré Mhkv 23, — om jætter, hvis alder forestilledes meget høj, f. jötunn Hym 13, flotnar f-s Litar Rdr 18, — om djævelen: enn f-i fjandi Lil 39, — om forfædre: f. niðjar Hyndl 11, — om hvad der hører guderne til, f. grind Gri 22, f-ar toptir Gri 11, — om gamle tale-måder: f. mól Sigv 7, 7, f. orð Mhkv 1, — om et gammelt digt: f-t kvæði Merl I 62. — 2) genstande og ting, der er begyndt at ældes, men hvis alder dog ikke er syndertlig stor (i forhold til urtiden), om huse: f. timbr Akv 42, f. fólleggr veggjar (om jætteshus) Þdr 18, — om våben: f. vöpn Eyv Lv 1, f. serkr Liðs 2, f. mjöðr Ski 37, Lok 53, f. mörr Bjhit 2, 11, f. hudsókr Hárb 35, f. faldra Korm Lv 60, — om mænd: f-ir (v. l. bornir) rekkar Hárf 2. Jfr hund-, sið-.**

fornbaugr, m, gammel ring, *Ásgr.*

Fornbogi, v. l. til dværgenavnet Horn-bori, *Vsp 13.*

forngorr, adj, dannet i gammel tid (urtiden), om digterdrikken, *Steinþ.*

fornhaldinn, adj, overholdt, tagttaget i gammel tid, fra gammel tid af, f-in sköpp *Hfr Lv 10.*

Forni, m, en Islænder i det 10—11. årh. (Tinforni), sjóðr F-a, Fornes pengepung, *Oddr 1.*

fornjósn, f, udspjden i forvejen, seen sig for, f-ar augu, øjne, hvormed man nøje undersøger, iagttaget (især for kamp), *Sigdr 27.*

Fornjótr, m, navn på en jätte, *Þul IV b 3, ellers især som vindens (vindenes) fader: F-s synir Sveinn 2 (jfr SnE I 330), ildens fader Yt 29. — Þdr 1 findes ordet som urigtig v. l. Navnets betydning er meget omvistet; det synes snarest sammensat af for (negat.) og njótr, 'som ødelægger nydelse, bohavede, ejendom'(?), der passer både på vinden og ilden. Jfr *Kock IF X, 103 f, Heltquist Arkiv XIX, 134 ff.**

fornnólugr, adj, som snakker meget om gamle ting, *Hsv 14 (jfr formannligr).*

forntraddr, adj, fra urtiden af betrådt, f. mór Þjóða 4, 7.

fornyrði, n, pl, gammeldags udtryk (især om de gamle kenninger), Lil 98.

Fornólvir, m, Odins-navn, Pul IV Jj 2; v. l. er -olfr, men versemålet viser, at det er urigtigt.

forráð, n, råden for, ledelse, styrelse (jfr hafa ráð fyrir e-m), f. fyrða Oddr 2, at f-i, som anførere, Orv IX 9.

forræði, n, s. s. foregående, f. manna Pét 32.

fors, m, vandfald, Pul IV u 3, falla f-ar Vsp 59, vesa (blive) fróðr um f-um Jóns 2 (jfr nyere Gulatingsl. k. 1), falla f-um Orv IX 57, Lil 54, fara f., springe op ad et vandfald, Reg 2; — om de vandstråler som Yggdrasil overøses med, Vsp 27; — om tårer jfr SnE II 500, — om den stejle, høje, bristende bølge, brattr f. Ött 2, 14, — horna f., øl, mjød, Odins horna f., digterdrikken, Steinþ, f-ar stalla vinar (Odins) Eg Ber; — om Jordans strøm Sigv 12, 28. — Som stedsnavn at F-i Nkt 65. Jfr hydr.

Forseti, m, Balders søn og efterfølger Gri 15, Pul IV g; — som høgenavn, Pul IV ss 2.

forsgangr, m, stærk strøm (som et vandfalds), Mv III 7.

forsimi, m, blandt oxsenavne, Pul IV ö 2 (jfr simi, simir).

forsjáll, adj, forsigtig, tænksom, Hsv 82.

forsköpp, n, pl, vanskabne, ulykke, biðja e-m f-a, ønske en alt ondt, Hhund II 34.

forsnjallr, adj, meget modig, Vell 12, Hl 25 a, Sigv St 1, Sörþ.

forspell, n, tab, f. vera, tab af ægtømænd, Guðr I 4.

forstjóri, m, leder, hövding, Gd 67.

forsögn, f, meddelelse (diktat, jfr segja fyrir), at f. þinni, EGils 2, 17. Jfr fyrir-sögn.

fortala, (-ða, -dr), fremsige for, Bós 2, (rett. telja fyrir).

Forve, m, blandt dværgenavne, Pul IV ii 5; måske skal navnet skrives Forvé(i), 'tempelødelægger?', eller 'beboer af forvé, vanhelligt sted'.

forverk, n, arbejde, især det der udføres for en anden, Fenju f., guld, Bjark 4.

forvist, f, styrelse, besiddelse, f. 50 marka, 50 mark, som er i (min) besiddelse, Þloft 2, 1. Jfr følgende.

forvista, forysta, f, ledelse, styrelse, fallinn til góðrar f-u GSvert 5, góð f. Þjsk 1, 2.

forvitinn, adj, nysgærrig, videbegærlig, fás f. Gautr II 5.

forvitni, f, nysgærrighed, videbegærlighed, Lil 60, f. á fornum stofum, begærlighed efter at lære at kende oldtids kundskaber, Vafþr 1; at f. fōður Heiðr 19, 20, i gáden om bølgerne (jfr v. l. til v. 18), er uklart, medmindre f. ligefrem betyder: begærlighed, ønske.

forynja, f, uhyre, trolde, Hæng V 7 v. l.

forysta se forvista.

fox, n, svig, f. es i øxi, der er svig i øksen, den er af dårligt stof, Skall 3, bert f. EGils 1, 36. Fj. ~~mlt. x. sp. f. k.~~

Foxerni, n, Fuxerna i Vester-Götland, Eldj 2.

fóa, f, ræv, Merl I 39 (ved rettelse) Pul IV væ; jfr fúa.

fóðr, n, foder, føde, fóðr ok fong, føde og midler, EGils 1, 30, fennis f., ulvens føde, blod, Ísldr 7.

fólska, f, tåbelighed, dumme løjer, færa fram stóra f-u, om spillemænds kunster, Máni 3.

fórn, f, 1) hvad der bringes især som gave, gave, senda f-ir Am 5. — 2) offer (i religiøs mening), blót né f-ir Hsv 118, þrennar f-ir Gd 53, færdar f-ir Lil 40, hreinust f., det hellige måltid, Gd 62; lífs f., Kristus (som offeret på korset), Líkn 37.

fórnarhald, n, udførelse af ofring, SnE II 246.

fóstbróðir, m, fosterbroder, Orv IX 62, Hjálmp IV 11.

fóstr, n, opfostring, Orv IX 2, Rst 2; et fosterbarn (person som opfædes hos en anden), Fróða f., Fenja og Menja (jfr fóstrsád), ESK 11, 3.

1. **fóstra**, f, 1) fostermoder, Guðr I 12, Mey 34. — 2) fosterdatter, Grip 29, 31, 39, Orv IX 69. — 3) i kælede-ironisk uital, Hæng V 8.

2. **fóstra**, (-aða, -aðr), nære, føde, f. brjóst e-m Heily 4.

fóstri, m, 1) fosterfader, Helr 11, Nj 11, Herv I 3, f. þundurgóðs, om Skades fader, Tjasse, Hausl 7. — 2) fostersøn, f. Adalsteins, kong Hakon, Sigv 11, 4, Ísldr 13. Jfr einka.

fóstrijörð, f, fosterjord, hvor en er opfødt, Ód 4.

fóstrland, n, fosterjord, fædreland, Hhard 15, i pl. Pl 55; urigtigt for folklönd Hálf IX 4; om himmerig Líkn 33.

fóstrman, n, trælle og tærner, som er opvoksede sammen med en, hvis ejendom de er, Sigsk 70.

fóstrsád, n, 'fostersæd' (adskilt ved tmesis), kun i Fróða f., Frodes fosterbørns (Fenjas og Menjas) sæd (mel), guld, ESK 11, 3.

fótahlutr, m, 'ben-del', d. v. s. underkrop med benene, f. fell aprt i stað (modsat hofuð ok hendr) Sigsk 23.

fótgulr, adj, 'fod-gul', med gule fødder, f. fogl, örnen, Krm 2.

fóthrumr, adj, 'svagbenet', med dårlige ben, Ogm 1.

fótlauq, f, fodbad, Hhund II 39.

fótlegr, m, læg, ben, f. fleibjarnar veggjar, husets vægs ben, söjle, Þdr 18.

fótr, m, (-ar, pl. fœtr), ben, fod, Vafþr 33, Rdr 4, Sigv 3, 3, f. veitir fœti Hamð 13, hræra fót Brot 13, færa fót at geira móti Ans 3, eiga f-um fíor at launa Sigv 1, 2, hoggva fót af e-m Eg Lv 32; drepa fœti, stóde an med foden, Reg 24 (et dårligt varsel), ljósta fœti, d. s., Sigv 3,

11 (her 'træde dybt i morads'), missa f-a *GSúrs* 31; falla at f-um e-s, *falde ved ens fadder, Hálf's VII* 7; und f-um manna, *neðanfor dem, der befinder sig højere, Sigv 12, 10*; fœtr fald-Gerðar, *om de fremstikkende fadder, Korm Lv 1*; hverr f. genginn til heljar, *omtr. 'hver mand', ÞjóðA 3, 15*; kominn af f-um, *ikke mere i stand til at gå, HolmgB 14*; Hrungrnis f-a stallar, *skjold, Korm Lv 14*, — f. axlar, *arm, Grættis 54*; — bragar fœtr *er en dristig betegnelse for digtningens kunst, hróðr brattstígninn* bragar f-um, *digt som er vanskeligt at udfærdige, Eg Arbj 14*; — *om hestens ben, Hávm 89, Ghv 16*, — *om örnsens ben, Sigv 7, 1*. Jfr bergi-, hard-, tré-, ver-, þyrni-

fótspor, *n, fodspor, Pét 47*.

fóttroða, (fóttroð, -troðinn), *træde under fadder, træde på med foden, f. flein sinn rangan Hæng II 8*.

fótverkr, *m, fodværk (podagra), Yt 36*.

frakka, *f, spyd (egl. vel 'frankisk spyd'), Dul IV n, fleygjandi f-na (rettelse for frægjan), kriger, Hfr 1, 4, dýja f-ur Rþ 35. 77, 78, 79, 80, 81, 82*

Frakkar, *m. pl, Franker, Vell 28, III 1, 3, Ív 4, Heil 10*.

Frakland, *n, Frankland, Mark 1, 26*.

fram se framm.

frama, (-aða, -aðr), *fremme, hædre, láta e-n f-ask hringum Sigv 11, 16*.

framabragð, *n, berömmelig gærning, Þorm Ól 1, 2*.

framan, *adv, forfra, fra begyndelsen af, dag þann f., hele dagen fra dens begyndelse, Hym 7*; — *foran, of brjóst f., foran på brystet, Bdr 3*.

Framarr, *m, sagnperson, Hæng VI 5*.

framaverk, *n, berömmelig gærning, Lín 20*.

framburðr, *m, fremsigelse, især af et vidnesbyrd, fylla f-ð, bekræfte ens vidnesbyrd, Vitn 21*.

framgenginn, *adj, død (egl. 'gæet ud af verden', jfr senisl. að ganga framm, gå ud af huset eller ad indgangen til), Hfr 3, 25, Herv I 3, Skí 12, Vsp 39*.

framgengr, *adj, som kan komme frem, blive til virkelighed, varð f-t Yt 1*.

framgjarn, *adj, som vil frem, fremlysten, GOdds 8*.

frami, *m, egl. befordring fremad, hjælp til at komme frem (videre), hæder, ære, berömmelse, (jfr fremð), veita fátækum f-a, hjælpe fattige frem, Sól 70, mæla orðum f-a sinn, for at befordre, fremme sin sag, sit ønske, sig til nytte, Hávm 104, gala ölfum f-a, syngre trivsel i alferne, Hávm 160, freista síns f-a, forsøge hvad der kan fremme, ophjælpe, en, forsøge sin dygtighed, Hávm 2, Vafnr 11 o. s. v., kosta f-a, d. s., Hálf's IX 4, kunna fátt minna f-a (her pl.), forstå sig kun lidt på, hvad der kan befordre mig frem, være mig til hæder og glæde, Korm Lv 60, gram skotnar f-a Ht 44; i de to sidste eksempler kunde ordet godt gengives ved*

'berömmelse'; lignende gælder de følgende: f-a gorr *Jór 4*, til f-a (v. l. farar) þeira *Hfl 7*, telja f-a e-s *ESk 12, 2, f. öðlings Merl II 27*, þat es oss f. *Ht 67, f. veitisk þér Valg 5, f-a græðir Ht 81*; — *tapperhed, Hálf's f. Hálf's IX 6*; — *brullups f., bryllupets hæder eller den fremgang, der består i brylluppet, (jfr bæta ráð sitt, gifte sig), Mkhv 18, f-a gipta Heilv 13*; — *ofte med substantiver for at betegne deres indhold som berömmeligt, fortrinligt, f-a dáðir Hálf's IX 18, f-a verk Leið 20, f-a bragð ÞormÓl 1, 2, mäske rigtigere som ét ord (jfr ovf.)*.

framiðr se fremja.

framkeyrir, *m, 'fremdriver', som kaster noget frem, ud, f. brodda, kriger, Hjálmp V*.

framkló, *f, den forreste klo eller klo som står frem, om örnsens klør, Ht 56*.

framkvæmr, *adj, fremkommen, udgået, f. af mínum munni Lín 6*.

framla, *adv, i en fortrinlig grad, lífa f., berömmelig, Ht 4, gefa f., give rigelig, gavmíldt, Ht 24, stóða böen f., støtte dygtig ens bøn, hjælpe godt til dens opfyldelse, ESk 6, 71, þjóð drífr f., i et stort antal, Sturl 3, 4. Jfr framliga. Jfr raun-*

framliga, *adv, s. s. foregående, fljúga f., flyve kraftig, intensivt, om spyd ESk 3, 2, neyta f., nyde rigelig, Hsv 62, leita sér f. friðar, ivrig, med kraft, Ív 18, bera vöpn f. framm, dristig, Herv VI 1, fylgja f-ast, med den største kækhed, Hálf's IX 17. Jfr ó-*

framliqr, *adj, der ser ud til at være fremragende, ypperlig, vinna f-t, udføre bedrifter, Glúmr Lv, f-g hjörva hrið, udmærket kamp, Gunnl Lv 13, f-t gengi, udmærket følge, Ód 21*.

framlundadr, *adj, hvis sind vil frem, som stræber fremad, höjt, f-uð fóstura Heimis, om Brynhild, Grip 39, om Tord Folessón, Sigv 12, 7; Vígl 10. Jfr det følg.*

framlyndr, *adj, s. s. foregående, f. jofurr Grip 14; Harkv 6, ESk 6, 28, 42, 12, 18, Ht 24, Pl 7, Nkt 5*.

framm, fram, *adv (formen med mm er den i ældre tid almindelige og kan konstateres mange steder som Eg Lv 33, HolmgB 2, 10, Húsdri 11, Sigv 11, 3, 12, 8, 11, Refr 4, 5, Arn 6, 10, GSvert 3, Skáldh 4 o. s. v., hvorimod fram kun kan konstateres Hfl 4, 20, jfr KGisl Udvalg XVII), fremad, videre, 1) om en ren bevægelse, ganga f. Hávm 1, Hym 8, 13, Guðr I 2, Ht 28 a, Jóms 25, Sigv 12, 8, ganga f-ar Rv 13, Anon (XIII) B 12, søkja f. Hfl 4, Helg Ól, ganga f. fyr hlífur Jóms 24, ganga f-ar merkjum Síndr 8, ganga feti f-ar Hávm 38, Skí 40, Lok 1, veifa f. Hym 36, selja f. Am 4, setja f. Rþ 32, bera f. Þry 24, Ghv 6, bera hjarta f. Krm 5, sköþ vísa f., viser, fører, fremad, Fáfn 41, bera stengr f. Mark 1, 18, bera rýnd f. ESk 6, 53, merki fara f. Sigv 12, 11, knýja þöðský f-ar, føre kraftig læn-*

gere frem, *Pjóða* 1, 11, ósask f. *Refr* 4, 5, vaða f. *Arn* 6, 10, falla f. *HolmgB* 10, f. á feldi *HolmgB* 2, vera f. í vápna glamma *Pjóða* 4, 3, koma f. ferð, *komme hele vejen*, *GSvert* 3, standa f., *kort udtryk for: gå frem og stå dér*, *SnE* I 36 (twivlsomt som vers), standa f-ast, *stá forrest*, *Pjóða* 1, 7, *jfr* brautir liggja f. *Hamð* 17, fœðask f. af meyju *Lil* 29. — 2) *overført: frem*, bera hróðr f., *fremføre*, *Hfl* 20, *Ormr* 4, *Hl* 1 a, telja f., *fremsig*, *Vsp* 1 (v. l.), *opregne i rækkefølge*, *Hyndl* 20; ganga f. í dul, *gå videre i sin indbilskhed, blive endnu mere indbilsk*, *Hávsm* 79, hverfa f., *fare frem, bruge en fremgangsmåde*, *Sigv* 11, 3, hafa f., *handle og udføre som handling*, *Am* 40, koma f., *blive til virkelighed, indtræffe*, *Vsp* 53, *derimod 'dø' (komme til livets ende, jfr framgenginn)* *Sigsk* 52, bjóða sik f. *Lil* 20, láta boðorð f., *fremsette bud*, *Lil* 14 (v. l.), halda e-u f., *fortsette med noget*, *Grott* 15; mala f-ar, *male videre, fortsætte med at male*, *Grott* 21. 22; komask of skipaðeogr f., *komme frem forbi og udenom sin dødsdag, leve længer end skæbnen har bestemt*, *Mhkv* 23. — 3) *om fremtid, forud, séa f. Vsp* 44 o. s. v., *Hyndl* 44, *Grip* 20. 22, vita f. *Þry* 15, men vita fremr, *vide yderligere, mere*, *Ragn* V 5, spyrr f. í ótt, *det spørges langt ind i fremtiden*, *Ht* 89. — 4) *andre udtryk*, f. vas kvelda, *det var langt ud på aftenen*, *Brot* 12, — *med dativ, langs med*, f. Hallandi *Halli* 1. — 5) *komparativ, højere, videre*, f-ar(t), fremr (*jfr foran*), heilsa er hverju f-ar, *helbredet står over alt*, *Hsv* 111, vita fremr *Ragn* se ovf, fremr an svá, *yderligere end dette*, *Grip* 19, fremr vas þat höllu, *det var dobbelt så længe för*, *Hamð* 2, hygg at fremr myni, *fremdeles, videre*, *Lok* 31, fremr segja *Hfl* 7. — 6) *superlativ: f-ast, bedst, forrest (jfr ovf.)*, kunna f. *Gísl* 1, 20, unna f. *Nik* 1, 3, þykkja f., *anses som den ypperste*, *lv* 12, muna f., *huske længst tilbage*, *Pl* 52, miklu f., *som aller ypperst*, *SnSt* 1, nøkkvi f., *i nogen henseende ypperst, aller ypperst*, *Guðr* II 30; fremst: fremst helgra þjóða, *forrest blandt helgener*, *Gd* 10. — *jfr Korm* *Lv* 31 er rett. for framit. — *jfr um-*.

frammi, adv, 1) *foran, fremme*, standa f., *stá foran, være stillet (for gud)*, *Lil* 21. 88, ráða snekkjum f. at skeiðum, *styre sine skibe frem imod og tæt op til (fjendens) skibe*, *Arn* 5, 6, f. eru feigs gótur, *den til døden bestemtes veje er fremme (ved målet)*, *ved dødsdagen*, *Sól* 36. — 2) *i fremtiden*, hverr mun f. hefna *Sturl* 5, 18.

Framnes, n, *nuværende Vangsnæs ved Sogn*, *Frþ* I 4.

framr, adj, 1) *som er, er stillet, foran, forrest, legemlig eller åndelig: den legemlige betydning findes sjælden*, fremstar tennr *Frþ* I 26; *ellers er betydningen: dygtig, udmærket, fremragende, om fyrster og krigere*, f. gramr *Ott* 1, 6, f.

konungr *Ód* 4, f. enn helgi gramr *Pjóða* 2, 3, f. hersir *Edað* 1, es f. gerði *Hyndl* 14, engr vas fremri *Reg* 26, öllum fremri *Guðr* II 3, fremri landreki *Sigv* 12, 21, fremri þengill *Mark* 1, 2, fremri jarl *Þjask* 1, 1, fremri maðr *Aleifi* *Hfr* 3, 10, knia fremstr *Arbj* 11, fremstr höiudjofurr *Sigv* 10, 6. 9. 11, fremstr konungmanna *Steinn* 3, 17, fremstr með firum *Sigrðr* 36, finna e-n fremstan *Brot* 17, fremstr vas Skúli *Ht* 68, om Odin f. val-Gautr *Refr* 2, 3; om jomfru Maria, *EGils* 1. 9, *Leid* 22, — om mænd (*krigere*), f-ir unndýrs runnar *Hfr* 1, 8, f-t lið *Þstf* 1, 2, i herr *Þstf* 1, 1, f-t kyn *Sigv* 5, 4; f-t líf *Sturl* 2, 3. 4, 10; fremri gipt *Ht* 1, af fremsta mætti *Gd* 27; med gen., gunnar f. *SnE* II 198, sverð-éls f. *Þorm* 2, 14, snildar f. *Pl* 7. 33, giptu f., om den helligånd, *Heilv* 15; f. í freistni, dygtig, udholdende, *Pl* 1. — 2) *i en betydning der nærmer sig 'fræk'*, (*jfr senisl. framur, fremtrædende, ubeskedet*), *Ht* 17. — 3) *superl. forrest, tidligst (i tid)*, vita fremst, *vide som det tidligste, ældste*, *Vafþr* 34, muna fremst, *huske som det ældste*, *Vsp* 1. *jfr* al-, all-, dáð-, full-, geð-, giptu-, hald-, hjaldr-, hug-, likn-, ó-, raun-, styr-, tý-, vig-.

framráðr, adj, *fremadstræbende (som ved sine planer og handlinger vil frem)*, dygtig, djærv, *Harkv* 9, *Sigv* 12, 22, *Anon* (XII) D 3, *Sturl* 4, 1.

framreid, f, *riden frem (til angreb)*, *Anon* (XII) B 2.

framræði, n, *dygtige handlinger (jfr framráðr)*, vinna öll f., *ESk* 11, 8.

framsi, adv, (*dannet af fram*), ríða f., *ride forrest eller djærvt fremad*, *Svarf* 12.

framsóttu v. l. for íranleito *Harkv* 2.

framstain, m, 1) *forstavn*, vísa f-i í haf, *sejle lige ud på havet*, *Hallv* 2, *Pjóða* 1, 12. — 2) *den første del, begyndelsen*, f. kvæðis *Hl* 2 a.

framstallr urigtig v. l. for faldstallr *Rv* 6.

framstiklir, m, *som kaster frem, uddeler*, f. auðar, *gavmild mand*, *Sturl* 5, 14.

framsýnn, adj, *fremsynt, forudvidende*, f-ir fyrðar *Merl* II 95.

framviss, adj, *fremsynt, som kan se ind i fremtiden*, f-ar tvær *Grott* 1. 13, f-ar dísir, *spåkvinder (af overnaturlig art)*, *Bjhit* 2, 22; *Grip* 21, *Hjálmþ* IV 9.

frata, (-aða, -at), *fjærte, slá en fjært*, *Lok* 32.

frá, præp. med dativ, 1) *fra (kan både stá foran og efter det styrede ord)*, ísær med verber, *der betegner bevægelse*, hverfa frá *Uppsölum* *Yt* 29, f. Niðarfjöllum *Vsp* 66, hverfa f. erlingjum *Pjóða* 4, 26, absolut *Am* 37, draga e-n f. djöfla byggðum *Lil* 63, rísa f. moldu *ESk* 6, 4, stíga f. haudri sst 5, f. fóstrjörð *Ód* 4, koma f. rómu *Hák* 15, koma f. morði *Akv* 32, skriða f. landi *Guðr* II 16, taka, kjósa f. búí *Hfl* 17. 4, ganga f. naðri *Vsp* 56, ríða vígi f. *Vafþr* 41, bera orð f. vígi, *bære melding fra kampen*, *Yt* 9, *er væsentlig identisk med*

'at fortælle om', og i overensstemmelse dermed forstås udtryk som segja f., fortælle om, Vafþr 42, 43, Lok 25, 60, Harkv 1, Mhkv 25 (sagt es f., hvé), jfr saga f. e-m Mhkv 9; orð koma f. bragarstóli ESK 6, 67, bjóða til lífs f. dauða Lil 85, neyða f. niðjum Njarðar, tvinge bort fra (troen på o. s. v.), Hfr Lv 10, tynask f. trú, tabe (den rigtige) tro, ESK 6, 40, biða hoggss f. e-m Haustl 17, verðr e-s f. goðum, fra deres side, Hásk 12, góðs verðr f. þér HHj 34, — ganga f. konungdóm, forlade kongeværdigheden, sin kongelige ægte-mand, Sigsk 14, svikja sumbli f., snyde en for drikken, berøve en drikken ved svig, Hávm 110, — kjósa meðr f. mögum, forløse mødre med sønner, Fáfn 12, leysa kind f. konum, Sigrðr 9, lét berask f., lod sig føde af, ESK 6, 2. — 2) om retningen, út f. Rómi, længere ude fra (: end) Rom, Mark 1, 12, skamt f. Lundi, kort stykke bort fra Lund, Mark 1, 27. — 3) om herkomst, koma f. goðum Hyndl 8, jfr v. 26, 33, Sigrún f. Sevaþjöllum, som stammer fra (har sit hjem ved) S., Hhund II 25 o. s. v. — 4) bort fra (om noget, der, stående under noget, løsrives derfra) stukku stöðr f. lúðri Grott 21. — 5) bort fra, vísum vilja f., bort fra min kloge vilje, sjæl (så at jeg næsten blev afsindig), Hávm 99, — f. því sem fyrri vas, bort fra, helt anderledes end, hvad der før var, Sól 40. — 6) tvivlsomt er det, om i. styrer dativ eller — snarere — genitiv i: f. Þriðja Þdr 2 (jfr at e-s). — 7) med præp. i: falla i frá, falde bort, Gri 38.

Frádmarr, m, sagnperson, Hyndl 18.

frálaga, adv, rask, hurtigt, Merl II 62, Herv II 3, Ans 3, Hym 7 som v. l. (for framan).

fránbaugr, m, 'skinnende ring', jarðar, f., slange, Pl 50.

fránból, n, 'slangens leje' (ból rettelse for hjól), f-s Freyr, mand, Anon (XIII) B 20.

fránæggr, adj, med skarpe ægge, Sigv 11, 1.

fráneygr, adj, med skarpe, lynende, øjne, f. fylkis niðr Sigv 10, 7, f. sveinn Fáfn 5. Jfr frángleitr.

fránhvítigr, m, 'skinnende fisk' (jfr hvítigr), f. ritar, sværd, Grettis 6.

fránleitr, adj, med skarpe, lynende øjne om slangen, Húsdr 5, om valkyrjen Harkv 2.

fránlyndr, adj, rask-, kæk-sindet, Jóms 25.

1. **fránn**, m, slange (egl. identisk med følgende adj. 'den lysende'; jfr SnE II 458), f. enn rauði Merl II 17, sóknar f., sværd, Pl 45, f-s stígr, guld, Gyd 3 (jfr stígrverjandi). Jfr fráningr.

2. **fránn**, adj, 1) grundbetydning er skarp, hvas, f. mækir, skarpt sværd, Vøl 18, Fáfn 1, f. freki halsgerðar Merl I 35, f. leggbiti Hókr 4, frón lind beit Þmáhl 13, frón egg Arn 5, 9, 6, 1, ESK 6, 29, Gisl I, 17. — 2) tapper, frón sveit Þjóða

3, 11, et f-a fróns dýr, om løven, Pl 22. — 3) ordet overføres på 'lysende, skinnende hvashed', 'stærk glans' (der gør stærkt indtryk på synet), og bruges særlig som epitet til slangens flimrende udseende, Vsp 66, Húsdr 6, Ski 27, Grip 11, Fáfn 26, Ghv 17, Vøl 17, Þjóða 4, 18 (om skibets drage); om Fáfnirs hjærte, f. fjórsegi Fáfn 32; frón merki, strålende mærker, Arn 3, 18; — om øjnenes lysende, hvasse glans, f-ar sjómir Guðr I 14, f. brúnsteinn Ragn IV 2; brugt om ravnen, f. huginn, kunde det både — og dette snarest — gå på øjnene og på dens skinnende fjærbeklædning, Gisl I, 19. Jfr egg-, hauk-, orm-.

fránskið, n, 'lysende ski', Vánar f., elvens lysende ski, skib, Pl 9.

fránþvengr, m, (-jar), lysende tvinge, rem, lyngva f., lyngens lysende bånd, slange, Egilss (XII) 1.

fránplunn, m, 'lysende fisk', synes at måtte betyde 'slange', f-s mørr, slangens land, guld, Þorm 2, 10; dette er en ene-stående betegnelse (frán- er sikret ved rimet); mulig er det fránn, der som et særligt epitet til slanger skal bevirke, at det hele betyder 'slange'; merkr tór ikke opfattes som gen. af mørk i betydn. 'land', (merkr f. = slange), da gen. heraf altid synes at have lydte markar; iøvrigt er mørrar rettelse af mæri.

frár, adj, hurtig, rask (mulig er grundbetydningen 'hvas'; frár og fránn forholder sig til hinanden som grár og gránn, fár og fánn), f. stillir Ht 60, f. fleinpollir Ht 75, f. oddsennu Ullr Liðs 2, f. flestra dáða, rask, behændig til, Rst 25. — Som egenavn for en dværg, Vsp 13.

Fráridr, m, navn på Odin ('fra-ridende'), Bul IV jj 2.

frásögn, f, fortælling, færta i f. Lil 5.

fregna, (frá, freginn), 1) spørge, efterforske, absolut Hávm 28, 63, Bjkrepp 2, med acc. pers. f. e-n Eirm 8, Þdr 8 o. s. v. Fj 7 o. s. v. Grip 19, Akv 20, med gen. rei, Steinarr 2, Hávm 109, Ski 1, 2; med acc. pers. og gen. rei, f. e-n e-s, Ólbjarn, Vsp 28, Guðr II 5, Yt 6; — f. at e-u, spørge om noget, også med acc. pers., Harkv 22, GSürs 37, GOdds 1, Hávm 33, Hhund I 32, Guðr II 6; f. eptir e-u, d. s., Hl 4 b. — 2) erfare, høre, få at vide (jfr spyrja), med acc., frógum fleira Hfl 7, frásk skæru Þjóða 1, 6, frásk hitt Hfr 2, 3, f. þat Eðað 7, Hfr 1, 9, Oddgr 2, lét f. orð Sigv 11, 7, f. et sanna Bjht 2, 14 (her bör der uden tvivl læses fregn mannr for fregnar), f. slikt Vsp 26, f. ógn Am 13, jfr 86, 101, f. skilit Hfr 3, 11, þótt sjau fregnir Korm Lv 20, f. benja reyr roðin (rigtigere sák) GlúmrLv, f. geirhríð görva Þjóða 1, 6, f. auðskata dauðan GrDropl 1, f. sennu slíðrtengligsta Ghv 1, (i de 3 sidste eksempler er vesa egl. underforstået), med acc. cum inf. fráat maðr Freys áspring haða eykja greiði Yt 11, frásk seggjum líka vel snarræði ÞGisl 1, frásk greiði biða

EGils 2, 2; med at-sætninger: frákat at Dagr Yt 8, síð fregn, at Jökull 1, heik fregit, at ESk 6, 15, ek frá at EGils 2, 1, jfr Am 101 (þat frægim at); med spörgeord: ef fregna, hvat Hfr Lv 20, maðr frá, hvat Hfl 3, frátt hvé Bjkrepp 2, f. til e-s Ott 2, 3, hvat hafa til fregit, hvé Nj (XII) 10; f. eigum langt til gafa, om noget i det fjærne, Mhkv 6, f. af e-m Rv 25; medium: svá fregnisk Sigv 11, 6, frásk (v. l. fráttu, frettu) Mark 1, 8; tvívilsumt Eg Ber.

freista, (-aða, -aðr), *friste, prøve, abs. Hávm 144 (ved hjælp af runer), Vafpr 9; med gen., f. e-s Mark 1, 32, f. alls (v. l.) Vsp 7, f. margs Hárb 16, f. frama Hávm 2, Vafpr 11 o. s. v., f. orðspeki Vafpr 5, Leið 4, f. alls Rdr 14, f. folkorr-ostu Sigv 11, 9, — med gen. pers. f. ens framráða Harkv 9, f. mordalfs Vell 27, f. mín Pl 26, Vsp 28, Hyndl 6, Oddrgr 25, jfr Hávm 26; þúkans slægð freistar dróttins Lil 45; f. fjöld (s. d.) Vafpr 3 o. s. v.*
freistni, *f, fristelse, prøven, især i religiøs betydning, Pl 1. 9, Líkn 40; bera f. SnE II 234.*

freka, *f, blandt elvenavne (egl. fem. til freki, 'den grådige, stride'), Þul IV v 1.*

Frekasteinn, *m, sagnhistorisk lokalitet, Hhund I 44. 53, HHj 39, Hhund II 21. 26.*

freki, *m, 1) ulv (egl. 'den grådige', frekr), navn på Odins ene ulv, Gri 19; i alm. Þul IV ee 1, Hfl 11; om femris-ulven Vsp 44. 49. 51; f. halsgerðar, sværd, Merl I 35, f-a hveiti, ulvens føde, lig, ÞKolb 3, 14. — 2) úd, Þul IV pp 3. — 3) skib, Þul IV z 3. — 4) som eggenavn, Gautr II 2, Hyndl 18 (F-ar báðir).*

frekr, *adj, 1) grådig, f. ulfr Reg 13, f. vargr Krm 2, f. gifrskær (ulv) ESk 3, 1, f. hrafn Þorm Lv 20, f-ir ernir Sigv 13, 23. — 2) voldsom, f-ir brekar, egl. styrtesøer, begærlige efter at opluge, Ht 38. — 3) nærgående, bitter, f-k Óðins alda, vers med stærkt hånende udtryk, Nj 26; f. i røðu Hjaldmp IV 17, f-k þönd, stærke, trykkende bånd, Mdr 32. Som subst. om ilden, hos jætterne, acc. frekan, Alv 26 (mulig fejl for freka, jfr freki), om björnen, Þul IV cc 1. Jfr all-, át-, blóð-, marg-, vind-, vig-.*

irelsa, (-ta, -tr), *frølse, redde, f. jørð, befri landet (for oprørere), Ht 1.*

irelsi, *n, 1) frihed, týna f. sinu Sturl 3, 7, hel ló f., berøvede friheden (bandt dem til døden) Valg 8, f. ok náðir Lil 12. — 2) fristed, sted hvor en frit og i sikkerhed kan opholde sig, víð f. Vinða vals Sindr 3.*

irelsir, *m, befrier, forløser, f. fyrða, Kristus, EGils II 12.*

iremð, *f, egl. fremmelse, hvad der fremmer, skaffer, hæder og fremgang (jfr frami), f. ok tírr, Ólhv 3, 2, vega sigr til f-ar, vinde sejr til sin fremgang, hæder, Drv (XI) 11, með f. ok sigri HSn 2, 2, søekja f. Ht 101, fremja f. Áleifs digra Sigv 12, 6, vinna f. eina Arn 3, 3, fallin f. Þorm 2, 5, v. l. for frægð Yt 8, fórnarhald*

ført til f-ar, til hjælp, SnE II 246, hugar f-ir SnE II 246, ílytir f-ar, som rask udfører en berømmelig handling, rask vinde hæder, Pl 16; f-ar lýsir Pl 11, f-ar gjarn Sigv 1, 15, Ív 31, f-ar lýstr Pl 9, ESk 6, 25, f-ar góðr, gavmild på hæder (s-bevisninger), ESk 6, 27, f-ar mildr, d. s., Þorm 1, 9, f-ar styrkr, om den helligånd, Leið 31, gen. f-ar findes ofte foran subst. omtr. i samme bet. som adj. 'berømmelig, udmærket', (jfr de følgende ord), f-ar ræsir Hskv 2, 9, f-ar verk Rst 10, f-ar róð (handling der vinder ry) fœðir f-ar ráða, Mark 1, 4, jfr Líkn 26, f-ar œði, egl. sind, hvormed man skaffer sig hæder, Hfr Lv 27.

fremðar-dóð, *f, berømmelig handling, dáð, Mlag 3.*

fremðar-íljótr, *adj, hurtig til at vinde hæder, Nkt 48.*

fremðar-snaudr, *adj, berøvet hæder, om Adam og Eva efter faldet, Lil 65.*

fremja, (framða; framíðr, framdr), **1) stille noget frem (længere frem; af fram), láta framðan íal, stille spydet frem (til værn), Ht 18 (jfr kommentaren), f-jandi malma, kriger, Katr 7. — 2) føre en videre ved hædersbevisninger og gaver, fremme, hædre, gramr höfum framðan Hfr Lv 5, f. sik Gisl 1, 1, f-ask, vinde hæder, sára sogns mágrennir f-sk, ESk 8, 1 (v. l.), gramr framðisk á Sviadrótni, overfor Sveakongen (ved at besejre ham), Gisl 1, 17, f-ask sigri ÞTref 2, f-sk slíku Vell 16, snilli jofurs fremsk, omtales rosende, ESk 6, 26. — 3) fremme, op hjælppe, støtte, f. heilagt veldi Mark 1, 27, goð framði þnd hans með sér, gav den ære hos sig, tog den til sin herlighed, ESk 6, 20, Kristr f-r (skr. frór) hodda hristi Pl 11, f. fremð e-s Sigv 12, 6, boða framða eining í þrenningu Nikdr (XIII) 1. — 4) især om 'at hædre en ved gaver', f. e-n (gollí) Eg Lv 45, Hfr Lv 25, Ht 43. 46. 47, SnE II 226, f. verðung, Leiðolfr, f. fyrða kyn Mark 1, 7. — 5) skip framtí gollí, prægtig udstyret med guld, Þloft 2, 3, helgat líð f-sk skrauti Heilv 7, goð framiðr mildi, udstyret, fremragende ved, Ólhv 2, 12, jfr Heilv 5, om gud, f. rekka ástgjofum Heilv 10, — nære, lade trives, blóð fremr vitni Ht 18. — 6) bringe til udførelse, udføre, bedrive, f. e-t Hás 3, 42, f. leik Am 64, f. íþróttir Rst 25, jfr 26, Merl I 10, f. sund Rþ 35, f. gunni Hfr 3, 3, Krm 28, Ott 3, 5; grams verk frömðusk Ht 36. f. dröpu, fuldføre, digte en drupe, Katr 2. 7) Hálf VIII 13: sízt mér í œsku Óðinn framði er mér urigtigt for mik, eller hjarta fra det foregående underforstået.**

frenja, *f, ko, Þul IV ö 4, f-u fœðir, ringeagtende, Korm Lv 13.*

irerar, *m, pl, frost, frosttid, f-um létti Orv IX 24. Jfr stór-.*

iress, *m, blandt björnenavne (senere isl. 'hankaf'), Þul IV cc 1, fangvinar Hafla f. (dette ved rettelse af fór, der er uden mening) = Þórs björn = Þórbjörn (øxna-*

megin) *Grett 2, 5*; f. öldu, *skib, Katr 16*; Áta varar húsa f., *skedens björn, sværd, Korm Lv 28*; *forvansket i et vers af GÞorg. Jfr unn-*.

frest, n, frist, opsættelse, nølen, f. urðu þess *BjH 4*, eiga á f-um, *have noget i vænte, til gode, Egills (XII) 4*, á skömmu f-i *Ólhelg 8*.

fresta, (-aða, -at), *opsætte*, f. höggum *Eg Lv 31*.

Freyja, f, gudinden Freya, Ods Hustru, Hyndl 47 (jfr *Vsp 25*), *Pul IV h 3, hendes bolig Gri 14, hendes fjærham Þry 3, brisingsmykke Þry 13, jfr i øvrigt 8. 12, betragtes som ukysk Lok 30. 32 jfr Hyndl 47; Pul IV h 1, Hyndl 6, Oddgr 9, Hjalti, Hfr Lv 9. — I kenningar, for kvinder: drafnar dúneyjar(?) F. Korm Lv 40, fjarðar logs F. Korm Lv 41, F. (ved rettelse) fløedar báls *Dhred 5*, lófa fannar F. *Katr 12*, svarðar sefþeys F. *Korm Lv 10*, — for valkyrje: randar F. *HI 37 a* — for jættekvinde: bjarga F. *Orv IX 21*, — for guld: F-ju tár *Skúli 1, 5*, F-ju hvarmpeyr *ESk 11, 9* (jfr *SNE I 336*). Jfr fægi-, hús-, snyrti-, sør-, val-.*

1. Freyr, m (-s, dativ Frey), 1) guden Frey, Njords søn Gri 43, hvor han kaldes skirr, jfr Vsp 53 (bjartir bani Belja), *hans hjem Alfheimr Gri 5; Skí 3 o. s. v. (forhold til Gerðr), jfr Hyndl 30; Lok 44; Arbj 17, Eg Lv 19, Húsd 7, Hfr Lv 9, Orv VIII 10, F-s reiði Orv VIII 3; F-s vinr, Sigurd, Sigsk 24, F-s nipt (søster), Freyja, ESk 11, 3, F-s aíspringr Yt 11, F-s óttungr Hál 9 (om Ynglingr og Ladejarler); F-s leikr, kamp, Harkv 6, Ragn VIII 2. — I kenningar, for kriger (mand) efter våben: fjörnir F. *Korm Lv 30*, randa F. *HolmgB 2*, F. skjaldar *Ólthv 3, 2*, sverðfoldar F. *Gráf 2*, folkstafrs F. *ÞKolb 3, 12*, Þundar skýs F. *Grettis 23*, F. sverða *Ísldr 10*, F. folkskiðs *Vell 13*, — efter kamp, F. víga *Þjóða 4, 3*, dreyra fasta (ved rettelse) *galdrs F. Korm Lv 31*, F. Heðins byrjar *Vell 22*; — efter guld, F. linna foldar *Ísldr 8*, F. fránbóls (ved rettelse) *Anon (XIII) B 20*, F. flóðfasta *Kolb 2, 3*, F. lója dóms *Þorm Ól 1, 2*, F. mundar fúra *Eindriði*, — efter skib, F. fullar mars *GDrop 1*. — 2) som navn på en konge i Flandern, *Krm 10*. Jfr döggr-, es(as)-, él-, galdr-, glygg-, gunn-, hjor-, hlé-, hodd-, Ingunar-, jalm-, myrði-, nadd-, sig-, sverð-, vig-, Yngvi-.*

2. freyr, m, blandt oxenavne, Pul IV 6 1.

frétt, f, 1) spørgsmål, især det der samtidig med en ofring rettes til guderne, ganga til f-ar *Vell 30*, reka f. *Hsv 69*. — 2) efterretning, hafa f. eina, kende kun af meddelelse, *Fj 32*, f-ir einar *Gmlkan 1, 2*, at f. *Sigv 10, 3*, at f-um *Stúfr 5*, verða at f-um *Skáldh 2*, myrk f. *Merl II 9*; v. l. for deild *TorfE 4*. Jfr at-.

frétta, (-a, -t), **1) spørge**, f-u hvað þá skyldi *Am 77*, *Atli f-i*, hvert o. s. v. *Am*

79, f. lofða *Merl II 11*; med at (med dativ), *spørge om, Guðr II 18*, f. at synðum *Lil 60*, f. gorrva at því *Hfr 3, 15*; med gen. *Sigv 13, 27*, hvor sammenhængen er uklar, f. smás, jeg spørger om líd (eller jeg hører líd?), mulig hører smás til niðs. — 2) erfare, høre, frétt heit öld ófu *Am 1*, átt þú slíkt f. *Am 81*, ek hef frétt, at o. s. v. *ESk 6, 38*, f. færivögn *GSúrs 21*, f. e-t *Bjhit 2, 17*, frétt es *Þorm 1, 2*, v. l. for kunt es *Hfl 18*; f. til e-s, høre om en, *Hfr 3, 20*; f-ask *Bós 1*.

fréttinn, adj, tilbøjelig til at spørge, frittelysten, Korm Lv 13, f. herr *GOdds 5*. Jfr marg-.

fríða, (-aða, -aðr), **1) frede, bevirke fred og ro**, f-um land jofurs *Blakkr 2, 1*. — 2) medium f-ask, være, forholde sig rolig, flokkur sá er vildi ekki f-ask *Sturl 6, 6*, — fá fred, hagból lagar f-ask sjaldan, fær sjalden lov til at være i fred, bliver rask bortskænkede, *Ht 44*.

fríðar-bæn, f, fredsbøn, bøn om fred, ro, EGils I, 22.

fríðar-fullr, adj, fuld af fred, fredelig, Mv II 17.

fríðbann, n, 'forbud mod fred', fredsforstyrrelse, þat vas f. *Sigv 12, 10*, ófund hóf f., hædet var ophav til ufredelige tímer, *Ólthv 2, 6*.

fríðbeiðir, m, som kræver fred, fredelskende mand, Pl 39.

fríðbrögð, n, pl, 'fredshandel', omtr. d. s. s. fríðr, flýtir f-a Pl 12.

fríðbygg, n, 'fredsbyg', fredvoldende byg, f. Fróða, guldet (som males på fredskværnen), Ht 43.

fríðdrjúgr, adj, rig på fred, fredelig, f-g for, fredelig rejse, rejse uden hindringer, Grög 11.

fríðgegn, adj, fredelskende, fredelig, ESk 6, 67.

Fríðgeirr, m, Nordmand (10. årh.), Eg Lv 28. 32.

fríðgin, n, pl, forældre og børn, Pl 53 (i prosa kun om to elskende).

fríðill, m, elsker, boler, om Völund (overfor Bódvild), Vgl 29.

fríðkaup, n, freds-køb, køb af fred eller vedertag for fred, Sigv 13, 15, bjóða til f-s mönnum, for at mændene fik lov til at beholde livet, *GSvert 11*.

fríðkennandi, m, 'som føler fred' (s; himmerigs fred, saligheden), Kristus, Leit 27.

fríðla, f, (skrevet frilla), elskerinde (jfr fríðill), en fríða f., Hym 30; Pul III 2 b.

fríðland, n, 'fredland', land hvor der hersker fred og ro, færa á vit. f-s Ótt 2, 8; f. Fenneyjar, Italien, Mark 1, 10.

fríðlauss, adj, fredløs, f-ir jofrar Sturl 5, 8.

fríðlæ, n, fredsbrud, fredsforstyrrelse, Ht 17.

fríðmaðr, m, s. s. gríðmaðr, mand som har et (fredeligt) ophold hos en, nyder (kongens) fred, gunst, gríðastír f-menn, om Knud d. stores mænd, Þloft 2, 5.

fríðmól, *n. pl.* 'fredsord, fredstaler', forsonende ord, forlig, verja land f-um Anon (XI) 11, mæla f-um við e-n, tale fredelig til en, Hæng II 3; omtr. = fred, kúga þegna til f-a Steinn 3, 13.

Fríðnar, *f. pl.* øgruppe ved Norge, rime-ligvis fejl for Fríðnar (Annaler 1846 s. 88), Pul III 3.

fríðr, *m.* (-ar; dat. fríði og fríð Skjspr 46), 1) grundbetydn. 'elskov, kærlighed' ses i f. kvinna Hávm 90, kaupá f-ð (konu) Ski 19 (ordet forklarede egl. straks efter). — 2) venskab, f. brinnr Hávm 51. — 3) i øvrigt er hovedbetydning 'fred, fredsforhold', slirk f. Vell 18, litill f. Þorm 2, 21, ár ok f. Þloft 3, 9, vón f-ar Þmáhl 11, f-ar fullmæli Þorm 1, 11, f-ar samband, om freden ved Kristi fødsel, Lil 40, f-ar spjöll Arbj 23, leggja i f-ð Steinn 3, 13, f-ð feginn Sigv 11, 2, gefa f-ð Hávm 16, 127, Hfj 34, Hást 4, gefa f. eignum manna, lade folk beholde deres ejendomme i ro, Sigv 11, 5, gæða f-ð, give en liv, Grett 1, 7, biðja f-ar Hárb 29, Haustl 8, granda f-ð Raudskeggr, f. glepsk Hjr 3, 19, þverra f-ð Eddá 8, f. vasa hauks fjöllum ÞGísl 7, eyða f-ð ESk 7, 5, ganga á f-ð (manna), forstyrre (mænds) fred (ved krig), Ill 1, 3, slíta f-ð ÞSær 2, 3, ólitill f. (dyb fred) gekk sundr Sigv 1, 4, f. vas loginn Hfl 14, segja e-m f-ð lausan, erklære en freden brudt, Ód 18, sleit Fróða fríð (eller i ét ord), dyb fred, fred som Froles, Hhund I 13. — 4) fredeligt ophold, leita sér f-ar Ív 18. — 5) om himlens fred, saligheden, f. dróttins Þorv 1, f-ar deilir, Kristus, SnE II 196, f-ar veitir, d. s., Pl 31, Has 24, f-ar kennari SnE II 234 og mulig f-ar skepandi Skáldhelgi, f-ar kunnr Lkn 11, jfr sýn f-ar himna valds ESk 6, 63 (eller fríðar-sýn, fredssýn, roligt, behageligt sýn?). Jfr 6-.

fríðróf, *n.* fredsbrud, ødelæggelse af freden, f-s ofsi, oprørsk voldsomhed, Ht 1.

fríðrófi, *m.* som bryder, ødelægger fred (eller ro), f. hafljóma, som bryder guldets ro, gavmild mand, ESk 3, 3, f. lagar elds, d. s., Ht 69.

fríðrsguðr, *m.* som forstyrrer freden, roen, kriger, Hskv 1.

fríðsamr, *adj.* fredelig, Hsv 67, om Kristus Has 28.

fríðsein, *n.* egl. 'fredens forsinkelse', kamp, Þdr 13.

fríðskerðir, *m.* freds-bryder, kriger, Þolv 1, Sturl 5, 10; f. hringa, gavmild mand, Sturl 5, 4; f. hjörva, som ikke giver sværdene ro (her rettet fra iúr-), kriger, Hjr Lv 12, randa f., d. s., Ótt 3, 7.

fríðskýrðr, *adj.* forklaret ved (salighedens) fred, f. vits brunnr, den helligånd, Heily 16.

fríðslit, *n. pl.* fredsbrud, brud på fred og ro, ufred, iúss f-s Hskv 2, 9, f. koma framn GGalt 3.

fríðspillir, *m.* fredsforstyrrer, oprører, Blakkr 1, 2.

fríðstökkvir, *m.* som jager fred og ro bort, f. baugs, gavmild mand, ESk 13, 4.

fríðvandr, *adj.* omhyggelig med hensyn til fred og ro, ÞjóðA 3, 13.

fríðvón, *f.* håb om fred og ro, Guth kørt.

Fríðþjófr, *m.* den bekendte sagnperson, Frþ I 20.

1. **Frigg**, *f.* (-jar), Frigg, Odins hustru, Pul IV h 1 (jfr yy 1), Vsp 53, Vafþr 1, Fjorgyns datter Lok 26, Balders moder Vsp 33; Lok 28, Oddrgr 9; kender skæbne-nen Lok 29; i uklar sammenhæng Olvir 2; F-jar frumverr, Odin, Hjr Lv 7, F-jar faðmbyggvir, d. s., Harkv 12, F-jar (ved rettelse) niðjar, aserne, St 2, F-jar sonr, Balder, Mhkv 9, F-jar elda, et slags fugl, Pul IV xx 5; — F. fólðu, kvinde, Korm Lv 60. Jfr aud-.

2. **Frigg**, *f.* norsk ø(?), Pul IV bbb 4 (identisk med den følg.?).

Frikn, *f.* norsk ø, Pul IV bbb 6.

frilla se fríðla.

Frilleifr, *m.* (frill- : snill-), sagnkonge, Hl 16 a.

frí Hym 9 (i cod. reg.) er et mistænkeligt ord, versemålet kræver her tostavel-sesord, hvorfor man har villet læse fríi, *m.* = fríðill, elsker, mand; hds 748 har her faðir; der er næppe tvivl om, at dette er den rigtige læsemåde; dermed betegner den unge, lyse jættemo Hymir som sin fader; selv er hun efter digtets fremstilling Tyrs moder, men så må faðir (i bægge hds) i v. 5 være fejl for afi; der kan næppe være tale om, at nogen digter har tænkt sig Tyr som søn af jætteforældre.

fría, (-aða, -aðr, yngre frjá), elske, så fær es f-ar Hávm 92, kvön f. sína Sigsk 8; urigtigt for fría Lok 19; annars barn es sem ull af frjá Mhkv 5. *Part. act.* heraf er f-andi, sammentrukket frændi, *pl.* fríendr, frændr, Skjspr 67, egl. ven, og så slægtning i alm., Pul IV j 7, friendr Dags, om Dags sønnesønner, Yt 11; friendr mínir HolmgB 6, deya f-r Hávm 76, 77, Hák 21; Hávm 69, Hyndl 9, Hhund II 16, 37, Sigdr 22, Am 56, Hamð 13, St 4, HolmgB 7, om brødre, Ív 38; Hyndl 30, Brot 6, Guðr II 37, Hamð 13; om fader og sønner Hást 2, om søn, i. Serks Þstf 2, 2, f. minn Háv 9, om Magnus d. gode og Harald hárdråde, ÞjóðA 3, 9, Þolv 7; f. Ulf Sigv 3, 19, f. Frisa kyns, en friser (af frisisk øt), SnH 2, 1.

fríamorginn, *m.* fredagmorgen, Arn 5, 12, Þsvart.

Fríaut, *f.* Hyndl 13 er sikkert forvansket (Bugge: Fríund).

fríða, (-dda, -ddr), gøre smuk, prægtig, pryde, fátt f-ir þann Bragi Lv 1 (v. l.), fátt hygg ek þann f., Anon (XIII) B 27.

1. **fríðr**, *adj.* oprl. 'som elskes, eftertragtes' (for sit skønne udvortes skyld), deraf den alm. betydning: herlig, smuk, især om ansigtets skønhed og udseende

(jfr vænn om hele legemet), en f-a fríðla Hym 30; om personer får det dog en mere almindelig betydning, omtr. = prægtig (i det hele), f-ir vikingar, om Tor og hans ledsager(e), Þdr 8, f. fylkis niðr Sigv 10, 7, es þeim i. (j: Atli) sendi Am 5, f-ri sköld Od 27, jfr Rst 1. 5. 7 om kong Olaf Tryggvason, Arn 2, 16 om Magnús d. gode; f. landreki Has 49, f-tt folk Gd 24, f. faðmr GSürs 29, Lil 68, f-ð himintarga, det lysende himmelskjold, solen, Þdr 4; ordet findes om mange andre ting og begreber, overalt i betydning: herlig, udmærket (vel egl. 'tiltrækkende, vækkende attrå'), f-ð fold Grett 2, 5, (f-ar eyjar Arn 5, 24 men urigt. for fríðri til gæðingr), f-ð sæðisjörð Gd 1; enn frízi farmr, om Haralds guld og rigdomme, Valg 5, f-tt vin Leið 26, f. kostr (mad) Gd 60, f-ir kostir, udmærkelser, Hyndl 46; ensbetydende hermed er ntr. f-tt, fátt f-s Bergb 1, vætta f-s Sigv 3, 7 (jfr KGísl Aarbb 1866 s. 195); f-ð vöpn ÞjóðA 1, 23, f-ð Fjölnis glöð Ísldr 14; om en kappe Rst 30: f-ar gjafar Olhv 2, 5, f-ar hnossir Herv II 4; f-ð æfi Grip 53, f. dagr Refr 1, 1; f. dauði, udmærket døds måde, Am 87; f-ð orð Leið 13, f-tt stef Pl 11, f-ð blessan Gd 62, f. fognuðr Leið 23; f-ir siðir Has 60; skryddisk f-um Mey 52, her er vistnok kostum underforstået (hvis der ikke bør læses fríðu). Jfr al-, kyn-, marg-, ó-, virkða-.

2. Fríðr, f, (egl. 'den skønne'), navn på Menglads tærne, Fj 38 (hvor hds har Fríð); bruges ellers som gudindenavne i kvindekenninger: gollmens F. Korm Lv 3, F. gjallrs fagrlogss Grettis 52; F. fjargvefjar ÞKolb Lv 12, F. falds Vitn 3; jfr F. blandt 'halvkenninger' Pul IV yy 3.

Frírekr, m, nordmand (12. årh.), Þskakk 3. Frísir, m. pl, Friserne, Ött 3, 7, Hfr 2, 6, Vell 28, F-a kyn SnH 2, 1 (frændi F-a kyns om en dværg), F-a dolgr, om Erik jarl, Skúli 1, 2.

fríjádagr, m, fredag, Mgr 11, langi f. Mgr 31; jfr fríamorginn.

fríjals, adj, fri (módsat træl), f-um fróð-ari Hsv 96, f-ir þeimur Lil 74.

fríjór, adj, avledygtig, f. maðr Gd 27.

fríjosa, (fraus, frörinn), fryse, fryse til, kinnskoðgr frörinn, skæg med istapper, Hym 10, sjaldan hittisk feigs vök frörin, tilfrosset, Mhkv 25.

fríjovask, (-aðisk, -aðr), blive frugtsommeligt, víf f. Mv II 8; overf. f. láttu orð til stefjasmíðis Heil 9.

frost, n, frost, kulde, Pul IV oo 1, f. søekir e-n á fjalli Gróg 12, f. ok kulði Styrþj, alinn við f., om fjældstorne, Sveinn 1, við f., ved vintertid, Vell 27, i f-i Líkn 1. 5; om helvedes pinster, meðal f-s ok funa Sól 18, lígeledes Has 39, f. ok fýla Lúl 73; f. ágirni, begærlighedens kulde (der bevirker sjælens følesløshed), Lil 78, glæpa-f., syndernes kulde, Lil 81. I kenninger for kamp, odda f. Sigv 2, 4, mistar f. Ht 61.

Frosta, f, Frosten i Trondhjem, blandt øers navne, Pul IV bbb 5.

frósthárðr, adj, hård, ufølsom, mod kulde, som godt tåler kulde, Hæng VI 1.

Frosti, m, 1) dværgenavn, Vsp 16, Pul IV ii 5. — 2) sagnperson, Orv IV 3.

fróðgeðjadr, adj, kyndig i sind, meget vidende, om nornerne(?), Vafpr 48.

fróðhugaðr, adj, kyndig i sind, s. s. foregående, fogl f., om den trolldkyndige Franmar, HHj 2; Hálf's IX 4, Hsv 3. 112.

Fróði, 1) dansk sagnkonge (Frode Fridleifsson), der også opfattedes som søkonge, Pul IV a 1 (der er næppe grund til at adskille disse tvende), Yt 1, Hl 18 a, orr F. Rún 20, eyland F-a, Sælland (eller Danmark?) Yt 20; F-a fríðr (eller fróða-fríðr), Frodes fred, j: dyb fredstilstand, Hlund I 13, jfr Vell 18; F-a mjól, guld, Hfl 17, F-a meldr Rv 15, íóstrsáð F-a, d. s., ESK 11, 3, fagrbygg F-a Od 25, fríðbygg F-a Ht 43, F-a þýjar, Fenja og Menja, Eyv Lv 8, meýjar F-a, d. s., ESK 11, 6, jfr Grott i det hele; F-a stóll, den danske kongestol, Mark 1, 7; — F-a bógar (arms) bjúgróull, skjold, Þmáhl 7; F-a hrið, kamp, Vell 32, F-a flatslóðir, søen, Hárekr 2. — 2) en nordmand i 10. årh. Eg Lv 21. — 3) Islænder i 10. årh. Steing. — 4) forskellige sagnpersoner, Hyndl 13. 19.

fróðleikr, m, kyndighed, kundskaber, Hsv 56.

fróðligr, adj, kyndig, lærerig, f-t orð Sigrdr 14.

Fróðmarr, m, sagnperson, Herv I 1.

fróðr, adj, kyndig, især den, der har erhvævede, tillæste, kundskaber, kundskabsrig, jfr steder som fregna ok segja skal f-ra hverr Hávm 63, f. þykkisk sás fregna kann Hávm 28, f. ok veit vel mart Fáfn 12. 14; frævask ok f. vesa Hávm 141, Vafpr 6. 19; jfr også Hávm 7. 30. 31. 107, Guðr I 12, Sól 5; f. er særlig epitet til jætter, se Vafpr 20 o. s. v., enn f-i Fjalarr (jætte, Suttung) Hávm 14; f. ali, om Frey, Skí 1. 2, f-ð regin Vafpr 26, f-ð Goðrún Am 104, f. sefi (jfr navnet Fjolsviðr) Fj 4, om konger, Glúmr 1, 2, Hl 36 a, Sturl 5, 6, om mænd, f-ir menn Yt 6, f-ir lýðir GSvert 11, om skjalden Ísldr 8, jfr mjök es f. ESK 6, 1, og vaska f. und forsum Joms 2 (her sigtes der dog vel til kundskaber om fremtiden, erhvævede ved trolldomskunster), om gud Has 35; mærðar f., kyndig i digtning eller — snarere — i berømmelse, som ofte berømmes, Sturl 3, 4, tirar f., omtr. d. s., Pl 15, flærðar f., kyndig i falskhed, om djævelen, Leið 31. Jfr all-, bød-, eljun-, kyn-, manvits-, ó-, ógn-, raun-, sann-, sið-, skot-, veg-.

fróðugr, adj, kyndig, kundskabsrig (jfr fróðr), fló með f-gum tívi, om Loke, Haustl 8.

frón, n, jord, land, Pul IV æ 1, gott f.

Merl I 12, lenda at f-i *Hskv 2, 3*; sólar f., *himmel, Heilv 10*; hauka f., *arm, ESk 1, 4* (jfr leyghati); linns f., *guld, EGíls 1, 19*; ýta f., *jorden, Gd 6*; f-s konungr, *gud, Líkn 33*, f-s vorðr, *konge, Hl 28 a*: f-s fyrðar, *jætter, Húsd 5*; f-s dýr, *løve, Pl 22*; f-s baugar, *slanger, Merl II 15*, f-s lax, *d. s.*, *Has 13*; f-s musteri, *jordens (tempel) hvælvung, Has 50*; — f-s *Háv 9* er mulig fejl for fráns af fránn, *slange, s. d.* Jfr hval-.

frónband, *n*, 'jord-bånd, rem', havet, f-s færiondurr, *skib, Rst 7*.

frónlæstr, *adj*, 'jordlæsef', fæstet til land, f-ar festar, (skibs)tove, fastgjorte i land, *Sturl 5, 15*.

frónspennir, *m*, 'jordomspænder', f, fagrtjalda = fróns fagrtjalda (himlens) spennir, *gud, Has 44*.

frumkveðill, *m*, som først siger, udtaler, f. at e-u, som først udbreder noget, *Hsv 64*.

frumseyrir, *m*, hovedbanemand, f. himintorgu (solens) vargs (jættens) fljóða, jættekvindens, hoveddræber, *Tor, Þdr 4*; seyrir til vb. seyra = *no. søyra 'gøre at noget visner eller fortørres, forøde, spille' (Aasen)*; på Island findes nu kun subst. i forbindelsen sultur og seyra.

frumsmidr, *m*, første smed eller hovedsmed, f. bragar, digtekunstens første fader, *guden Brage, SnE I 266*.

frumtið, *f*, første (eller rette) tid, f. fødingar, fødselstiden (den første tid, i hvilken fødslen kunde finde sted, c: efter de 9 måneders prægning), *Mv II 10*.

frumtign, *f*, første eller hoved-hertighed, 12 f-ir (Petri), *Sankt Peders 12 hovedegenskaber (eller bedrifter)*, *Pét 36* (jfr v. 28, hvor de opregnes). f-ar fagnaðr *Alpost 3*, f. vífa, *jomfru Maria, Heil 9*, f. meyja, *d. s.*, *Mey 60*.

frumtignadr, *adj*, genstand for hoveddyrkelse (i besiddelse af frumtign), om *jomfru Maria, Mdr 20*.

frumungr, *adj*, i sin fejreste (egl. første) ungdom, bruges om *Sigurd, Gudrun og Brynhild i Sigsk 6. 25. 4*.

frumverr, *m*, første ægtemand, *Sigsk 61*, f. Friggjar, *Odin, Hfr Lv 7*.

frú, *f*, (egl. írúva; írúvu—frúu—frú; hvorefter frú *nom.*, *gen. frúar (sent) dannedes*, jfr trúa : trú), *frue*, f. mín, *jomfru Maria, Mdr 20*, f. kæsis røðuls, *guds frue, d. s.*, *EGíls 1, 11*, f-in skínaði, *d. s.*, *Lil 29*, f. *María Mey 60*, f. *Cessilja Mey 20*; f-innar, *gift kone, Mv I 12*, frúr, *helgeninder, Mey 59*. Jfr hús-, jung-.

1. frýja, *f*, 1) *frakendelse (af gode egenskaber)*, *bebrejdelse, æggelse (i forbindelse med bebrejdelse, hvis ikke . . .)*, hlíta f-ju, *lade det komme an på en æggelse, lade sig ægge, Vell 3*, verja sik f-ju, *ved sin handlemåde befri sig for bebrejdelse, Þmáhl 1, jfr 6. — 2) bebrejdelse for fejhed, og deraf ligefrem fej-*

hed, leggja manni f-ju til handa, Sigv 13, 20, f-ju vændr, *Porm 2, 3*.

2. frýja, (-ða, -it), *bebrejde en, at han mangler noget, ægge (en) med bebrejdende, nedsettende, ord (beskyldning for fejhed), frakende en noget, med dat. pers.*, f. *Barða Þuríðr, frýk hvórungi, jeg dadler ingen af dem, Sigv 12, 9*, es frýr Þóri *Sigv 12, 17*, frýra þér *Gunnarr Sigsk 33*, frýrat oss *Sigv 2, 11*, hvat skaltu at f. oss *Nj (XII) 7*, og absolut: *hygg engan þá frýðu Krm 5*; med *dat. pers. og gen. rei*: f. e-m hugar, hvats hugar *Ísldr 16, Fáfn 26*, f. e-m hugprýði *ÞKolb Lv 10*, vasat at f. (manni) odda vífs ofbyrjar *Vell 8*, f. e-m góðs sigmána gnýs, *beskyld en for fejhed i kamp, Sigv 2, 5*, f. e-m *nenningar, bebrejde en, at han intet har bestilt, Sigv 13, 12*, f. e-m hildar leiks (leik i hds sikkert urigtigt) *Krm 14*; med *gen. rei alene*: Jóan mun eigi f. elds né rans, *kan ikke klage over, Anon (XI) Lv 15*.

fræ, *n*, frø, sæd, f. *Fýrisvalla, guld, Eyv Lv 8*.

frægð, *f*, egl. 'omspurgthed', ry, berømmelse, orka f-ar, *bevirke, forårsage berømmelse, Arn 1, 2*, f. riðr af verki, *berømmelse for den gerning farer om, der går ry af, ESk 6, 26*, f. ferr af smíði *Merl I 20*, yðrar f-ir *Sturl 3, 21*, fromuðr f-a, *berømmelige gerninger, Ólhv 2, 3*, byrja f. = flytja f., *udtale, udbrede, ry, Korm Lv 46*; *gen. stár med subst. og adj. (jfr de følgende ord)*; f-ar folk, *berømmelige mænd, Sturl 4, 31. 41*, f-ar mildr *Anon (XI) Lv 14*, f-ar fúss *Yt 8*.

frægðar-madr, *m*, berømmelig, udmærket mand, *Sturl 4, 10, Heil 22*.

frægðar-sonr, *m*, berømmelig søn, *Sturl 4, 3*.

frægðar-svinnr, *adj*, omtrent 'berømmelig', *Mgr 41*.

frægðar-verki, *m*, berømmeligt digt, *Mlag 2*.

frægir, *m*, *Hrafn 2*, er fejl for fægir, *s. d.*

frægja, (-ða, -ðr), *berømme*, tókn f-ðusk, *jærtegnene blev berømte, Gd 14*; f-ðar dyggðir, *omtalte, berømte dyder, Gd 70*.

frægr, *adj*, egl. meget omspurgt, omtalt, berømt, hvat's frægst á foldu, *hvorum tales der mest?, Oddrgr 4*, f. fornuðr *Arn 2, 13, ESk 6, 2*, f-t es at segja *Hfr 3, 3*, f-g folkvíg *Hynd 14*, f-t vald *Hfr Lv 9*, á f-jum þriðja degi *Has 28*, f. af firinverku *Hhund I 41*, f. sonr *Háv 140*, f., om *Heimdal, Húsd 2: superl.*, om en fyrste *Hhund I 2*; þótt f. séir *HHj 10*; om en kvinde *Korm Lv 32. 41. 42*, manvits f. *SnE II 210*. Som *dværgnavn, Vsp 13*. Jfr kyn-, nafn-, sann-, við-.

frækorn, *n*, frø, blandt sådsheiti, *Þul IV ddd 2*.

frændgarðr, *m*, frænde-gærde, frændehus, brjóta hlið á f-i, *bryde en åbning i det gærde, som frændernes række danner, med bibetydning af 'lang række' i ordet garðr, St 6*.

irændi, *ældre fríandi, egl. part. til fría, s. d.*

irændsejka, *f, skyld overfor en slægtning, frændeskyld, omtr. = frændedrab, auka í-ju Sigv 7, 7.*

irændstórr, *adj, som har mægtige slægtninge, Anon (XIII) B 19.*

iræningr, *m, 1) slange (egl 'den skinnende', af írann), Pul IV qq 1, í-a (ved rettelse) jörð, guld, Ragn II 2. — 2) synonymt med naðr = spyd, í-s gráp, kamp, (jfr fleygiórr) Þmáhl 17. Jfr úr.*

irænskammr, *adj, hvis skarphed er kortvarig (ad gangen; af fræna, skarphed, af írann), í. es enn deigi lé MhkV 13.*

iræs, *f, hvæsen, hvislen (om en slange), gera mikla í, Fáfn 19. Det er mulig rigtigere at skrive ordet med œ.*

irævask, *(-aðisk?, el. -ðisk?), sætte frø, blive frugtbar, láta trúar sæði í. Gdþ 15; om Odin, þá namk í. Hávm 141.*

iræða-görð, *f, udarbejdelse af digte, digtning, Mey 59.*

1. **iræði**, *f, kundskab, fátíð í, sjældne kundskaber, nema í-a í, fá noget ualmindeligt at vide, Þdr 15.*

2. **iræði**, *n, egl. kundskab, fjöld veitk í-a Vsp 44 o. s. v. og í alm. dígt, da almindelige (etiske, historiske) lærdomme meddeltes í dígte, dásamligt í. Sól 83, flytja í. Ht 81, fyrr í í. skýrðisk Gd 39, vanda orð í-s Merl I 3, jfr 4, veifa í-um (vers) of her Þsif 2, 3, nauðr hagar nú til í-a HolmgB 8; í-a spillir, dígter, HolmgB 10, — forð í. (ved rettelse), beretning þá vers om oldtidsbegivenheder, Hl I a; forð ok klók í. Lil 4, númin eru í., belæring þá vers, Grip 18, í. þetta, d. s., Hsv 147. — fræðum urigtig v. l. for frændum Hálfis IX 20.*

iræðibók, *f, belærende bog, især bog som lærer digtekunsten, grein í-bóka, sá-danne bógers lærdomme, Gd 78.*

irækn, *adj, tapper, modig, især í og overfor farer, í. jofurr Eskál 2, 1, í. visi Eskál Lv 1, í-ir Hfr 3, 9, iræknari Ht 92, om krígere og helte Hávm 48. 64, ESk 6, 44, Brot 1. 10, Am 4, især yndet í Akv 13, 19. 20. 23. 31, om Vidar í. at hefna Grí 17, í. riddari Gd 56, í-t dýr, løven (jfr dýr et óarga), Pl 53, í-t fjör Yt 28. Jfr bød-, eljun-, geð-, gunn-, hild-, land-, við-, þing-.*

iræknliga, *adv, tappert, modigt, láta í. HHj 12.*

iræknligr, *adj, tapper, modig (= frækn), í-t hjarta Mark 1, 9.*

irømuðr, *m, som fremmer, udvirker, forårsager, í. Hogná hrørs, Högnes banemand, Yt 26, í. frægða, som udfører berømmelige bedrifter, Ólthv 2, 3, hjaldréls í., kampens fremmer, krígler, Ólthv 1. Jfr heid-, kyn-, ljóð-, marg-, skap-, spak-, vig-.*

irøskr, *m, (rim : røskr), frø, œpa kann í mœrum í. MhkV 5.*

irør *Pl 11 uden tvívl fejl for fremr, af fremja.*

íudryskill, *m, en slags fisk (muligvis søulk, Nordgård) (v. l. íyð-), Pul IV x 2.*

íull, *n, bæger (egl ntr. til íullr, 'fuldt horn eller kar'), hvert í. Eg Lv 36, í. at drekka Guðr II 21, signa í. Sigdr 8. — Í kenningar for dígterdrikken, dígtet, Svølnis í. Korm 22, Yggs í. Arbj 6, Víðurs í. Arbj 13, heilagt í. Hrafnásar Refr 2, 2, Dvalins í. Hafg 1, Billings burar í. Ormr 1, 4.*

íulla, *f, en gudinde, Friggs tærne og fortrolige, Pul IV h 1 (jfr yy 1); fallsól bráa vallar F-u, Fullas pandebind, guldbånd, guld, Eyv Lv 9 (jfr SnE I 336). Í kvíndekningar: hófuðgolls F. Anon (XII) C 29, halla F. (af hallr, sten), GSúrs 37, fangs F. Hrafn 2, auðar F. Korm Lv 44; skrives undertiden, men sikkert urigtigt, med y.*

íullafli, *adj, besiddende fuld, hel, kraft, magt, Hhard 11.*

íullan *Haustl 4 má opfattes som acc. til íullr (í-an hlut), men v. l. íyllar, af íyllr, er rigtigere.*

íullangr, *m, blandt dværgenavne, Pul IV ii 4, synes at være = íull-langr.*

íulldrengila, *adv, fuldt ud som det sømmer sig en rask mand, ganga í. Sigv 3, 15, EGills 2, 16.*

íulldrúkkinn, *adj, helt tørt, drukket, unz þótt í-it, indtil man fandt, at man havde drukket tilstrækkelig, Am 8.*

íulleggur, *adj, fuldt skarp, í-gg íetia svell (sværd) Eyv Lv 7.*

íullfastliga, *adv, med fuld fasthed, vinna eíða í. Grip 31; kunde også være acc. pl. af íullfastligr.*

íullframr, *adj, fuldtud dygtig, meget dygtig, Ht 84.*

íullgamall, *adj, fuldt voksen, Orv I 3 b.*

íullgóðr, *adj, fuldtud god, í-tt fylgi Ragn II 1; meget kæer, mörqum þykkir í-tt fé MhkV 13 (í udtrykket ligger, at mange elsker penge for meget).*

íullgóluga, *adv, meget dygtigt, kraftigt, mala í., om Fenja og Menja, ESk 11, 6.*

íullgæddr, *adj, tilfulde udstyret, forsynet, í-dd féi Sigsk 34.*

íullgorva, *adv, helt fuldkommen, kunna e-n í. Lok 30.*

íullharðr, *adj, fuldtud hård, fuldkommen kraftig, í-ir íyrðar Skáldh 2.*

íullhugaðr, *adj, fuldkommen modig, Arn 3, 17, ESk 6, 14.*

íullhugi, *m, uforfærdet, modig mand, Sigv 13, 22, Ív 43, Jóms 29, Orv IX 28, Hálfis VII 8, tveir meiri í-ar Steinn 1, 6.*

íullhvatr, *adj, fuldkommen rask, modig, Ht 5.*

íullhyggja, *(-hugða, -hugat), tænke fuldt ud, nære fuld omsorg, med dativ, es bazt íullhugðak Ghv 15.*

íullilla, *adv, fuldkommen ilde, ilde nok, fátt es í. farit við gram, íntet er for slemmt for, Am 86.*

íullkátr, *adj, fuldkommen munter, meget glad, VGl 9.*

fullkerskr, adj, *fuldkommen rask, tapper*, *Sigv 11, 1.*

fullkvæni, adj, *som har en sig fuldt ud værdig hustru*, f. þá fylkir væri, *Grip 34.*

fulllangr, adj, *tilstrækkelig lang*, f-t, *tilstrækkelig vidtløftigt*, *Hálfs VI 12.*

fullmalinn, adj, *tilstrækkelig malet*, áðr f-it Fróða þykki, *för F. synes der er malet nok*, *Grott 17.*

fullmikill, adj, *fuldkommen stor*, *altfor stor*, verðr f. *Hym 16.*

fullmæli, n. pl, *fuldkommen tale*, ord, f. friðar, *fulde forsikringer, løfter*, om *fred*, *Porm 1, 11.*

fullmólugr, adj, *altfor snakkesalig*, f-ug fljóð *Grettis 9.*

fullr, adj, 1) *fuld*, full horn *Sól 56*, f-ir skuttar *Rþ 32*, f-ar grindir, *fårefolde*, *Hávnr 78*, f. munnr hjarar, *sværdets blodfylde æg*, *GSúrs 7*, íarit gerði f-t, *skibet blev fyldt af vandet*, *Mv III 7*, f-t tungl, *fuldmåne*, *Gd 70*; med gen., bjórr (j: hornet) f. ljóða o. s. v. *Sigrðr 5*, hrimkálkr f. forns mjadar *Ski 37*, *Lok 53*, hús f-ll sverða *Akv 7*, (hús) f-t flotna *Yt 24*, f. duns, *dunfyldt*, om *vanter*, *Harkv 6*, f. ills hugar, *opfyldt af onde tanker, hævntanker*, *Guðr II 37*; med af, f. af grandi *Lil 20*, f. af sóma *Lil 25.* — 2) *fuld* j: *mæt*, f. varð hrafn á tafni *Vell 36*, *SnH 2, 2.* — 3) *fuldkommen, fuldstændig (totus)*, tæg vas f. *Sigv 1, 10*, f-ir fimtán vetr *Sigv 12, 21*, f. verðr *Krm 8*, f-ir dómar, *fuldtallige domstole (hvor alle er til stede)*, *Sigrðr 12*, f. friðr *IngE 2*; ntr. vinna f-t, *udføre sit fuldstændige hverv, gøre sit fuldt ud*, *Sigv 12, 7*, halda til f-s við e-n, *aldrig give efter for nogen, aldrig lade sig ydmyge*, *Íslár 22*, halda f-ara, *fastholde, bevare sin stilling fuldstændigere*, *Sigv 7, 6*, sem fullast *EGils 2, 4*; kaupna f-u, *for fuld pris*, *Bjhit 2, 11*; at f-u, *fuldt ud, i det hele*, v. l. *Orv IV 3*, *EGils 2, 14*, með f-u, *tilvisse*, *GSúrs 24*; helt, *Lil 64*, *Þjóða 3, 31*; fullan *Hausit 4 s. d.* Jfr blý-, bølva-, dreyra-, dýrðar-, eitr-, elsku-, feikna-, friðar-, geiska-, giptu-, gleði-, gløpa-, granda-, gæfu-, harms-, háska-, heiptar-, hryggðar-, hræzlu-, hug-, illsku-, krapta-, kvíða-, meina-, mektar-, metnaðar-, muna-, ó-, ótta-, sorg-, sorga-, styn-, suta-, synda-, sýslu-, trega-, urta-, æðru-.

fullráði, adj, *fuldt bestemt*, vörum f-a, *Am 42.*

fullryninn, adj, *helt, fuldt ud runekeyndig*, f-ár es f. *Am 11.*

fullræði, n, *fuld erstatning*, sleppr mörsum f., *mangen en får ikke fuldt ud, hvad han har fortjent*, *Prúf.*

fullræddr, adj, *tilfulde omtalt, behandlet*, f-tt es of þetta *Akv 43.*

fullsædjask, (-saddisk, -saddr), *blive tilfulde mættet*, f. hungers *Ht 51.*

fullsnart, adv, *meget rask*, *Rst 5.*

fullspakr, adj, *fuldkommen, tilstrækkelig klog*, f. of sik *Grott 8.*

fullstaðinn, adj, *som har stået tilstrækkelig længe*, haða f-it fljóð *Grott 24.*

fullsterkr, adj, *tilstrækkelig stærk*, *Grettis 23*, f. at fé, *tilstrækkelig rig*, *Hsv 34*, f-k herfong, *meget stærke brynjer*, *Ht 36.*

fullstórr, adj, *meget stor, mægtig, overmodig*, f. Þórir *Sigv 12, 16*; *overmåde udstrakt*, f-r folkþing *Hálfs IX 4* men urigt. v. l.

fullstrangr, adj, *fuldkommen, overmåde hård*, f-strongr mannaun, om *angreb på en elefant*, *Mhk 7.*

fullsvangr, adj, *meget sulten*, *Hl 35 b.*

fullsviðr, adj, *meget klog*, *Am Arn 5.*

fullsæla, f, *fuldkommen rigdom*, *Hsv 109.*

fullsæll, adj, *fuldkommen lykkelig*, *saglig*, f-ir þrælur goðs *Likn 35*, jfr 17.

fullteitr, adj, *fuldkommen glad*, *Grettis 15.*

fullting, n, *hjælp, støtte*, biðja f-s *Pl 10*, *Esk 6, 27*, veita f. frændum, *Hamð 13*, *Has 1*; som masc., *hvis der ikke foreligger fejl*, *Mv I 17.*

fulltingja, (-ða, -ðr), *hjælpe*, *Hamð 12*, *Merl II 24, 29.*

fulltrauðr, adj, *meget uvillig*, f. framreiðar *Anon (XII) B 2.*

fulltrúi, m, *person man fuldt stoler på, tillidsmand, hvem man betror alt*, eiga sér f-a als *Sigsk 14*, allra eiða f. *Brot 2*; *Hsv 119*; *fuldtro ven* *Orv IX 48*, eyða f-um *lv 40.*

fulltýja, (-ða, -ðr), *støtte, hjælpe*, *hendr mér f-ðu Fáfjn 6.*

fullveginn, adj, *tilstrækkelig dræbt*, hefr þú f-it, *du har kæmpet tilstrækkelig*, *Sigsk 33*, fyrr vas f-it *Am 53.*

fullvel, adv, *tilstrækkelig godt*, *Óthelg 1*, *Mhk 2.*

fullviða, adv, *tilstrækkelig mange steder*, *Þstf 2, 3.*

fullvölugr, adj, *fuldkommen kraftig, stærk*, om en *jættevinde* *Húsdr 11*, om *Tor Húsdr 6.*

Fundinn, m, *navn på en dværg*, *Vsp 12 (kun i H)*; *synes i senere tid at være brugt som navn på Odin*, F-s hyrr, *Odins flamme, sværd*, *EGils 1, 28.*

iundr, m, 1) *fund*, f. Þundar, *skjaldedrikken*, *VSt 1 (jfr SnE I 244)*, *hvis ikke f. her betyder gave (jfr finna 6).* — 2) *møde, sammenkomst*, *Bul IV j 5*, *Hhund II 43*, *Hárð 48*, *Grip 4*, *hinztr f. HHj 40*, ásta f-ir *ÞKolb 3, 8*, *hægr f. ÞKolb 3, 10*, koma til f-a *GSúrs 18*, *sækja f-d e-s Sigv 1, 15*, *også til f-ar við e-n Sturl 3, 13*; f.(?) *Sigv 5, 3*; med *dativ*, til f-ár e-rri *Korm Lv 6*; med *gen.* til *Jákobs f-ar* *GSvert 3*, at *Hrungrnis f-i* *Hausfl 15*, ná *Césars f-i* *Mark 1, 26*, til f-ar konungs *Halli 2*. — 3) *sfjendtligt møde, kamp*, *frægr f. Jóms 20*, *harðr f.*, *Ótt 2, 8*; *Skáldh 2*; at f-i *HolmgB 7*, *GSúrs 29*, *Sigv 1, 3*, *valda f-i Sigv 2, 3*; f. *flettugrjóts* ok *spjóta BjH 1*, *ganga f-d odda Sigv 12, 19*, fara *eisandi unda f-a*, *begive sig rasende til sårmoder*, *Anon (XIII) B 38*; biða *Dana f-ar Steinn 1, 2*, f. vas þess *Hharð 3*, *undan mínum f-i*, *mødet med mig*, *Bjhit 2, 8*, *hans f. Þjóða 4, 24,*

til várs f-ar *Hást* 2, á f-i fyrða *Þmáhl* 13, at f-i stillis *Arn* 6, 10, jofurs f-ir *Hfl* 7. — 4) *gave*, f. arnar, *gave til örnen, lig (fóde)*, men *teksten er urigt.*, *Kollí* 5. *Jfr* ásta-, fagna-, hjör-, óska-.

funi, *m*, *ild*, ifølge *Alv* 26 *asernes benævnelse*, *Pul IV* pp 2, f. kveykisk af f-a *Hávam* 57, kynda f-a *Hhund II* 39, f. kyndisk *ESk* 7, 4; taka á f-a *Gri* 42; *Gri* 1, *Fáfn* 27. 32; *ved rettelse Korm Lv* 23: varrskíðs f-a vegskorða for varrskíðs (*skibets*) veg- (*søens*) f-a, *guldets*, skorða, *kvinde*, víðis f., *guld*, *EGils* 1, 11, *hauks holms* f., *armens ild* (også her er f-a *rettelse*, for fira), *VGI* 2; *hjalma* f., *sværd*, *Nj* 7, *vápnglyms* f. (*ved rettelse*) *Ólhv* 5, 2. — *I en uklar sammenhæng*, se *ýstétt*, *Jokull* 1. *Jfr* sæ-.

funristis *Þdr* 12 er *uforstæligt i sammenhængen*; *det kunde formelt være gen. af et fun(h)ristir*, hvor fun- kunde være *del af en kenning for guld(ring) eller sværd*.

1. **fura**, *f*, 1) *fyr*, *fyrretræ*, *Pul IV* kk 2, sem f. (fallin) at kvisti *Hamð* 5, allþurr f. *Völ* 9, men her beror ordet vist på *forvanskning* (af fúrr); *mjóðkarms* f., *mjóðbeholderens fyr*, *kvinde*, *Mfl (XII)* 1. — 2) *skib* (som 'det af fyr byggede') *Pul IV* z 4, glæst f. *Arn* 2, 10, *halda* f-u, *skibet*, *Þjóða* 4, 11, *háleysk* f. *Ív* 26 (*jfr* i *prosa fljótandi* f.).

2. **fura**, (-aða, -aðr), *skåre*, *danne fure i noget* (af for, *langstrakt fordybning*, *rende*), *rønd* f-ask, *skjoldet får skår*, *revner*, *Ht* 4.

furða, *f*, *varsel* (egl. 'noget der går forud'), *drjúg* f. *konungs*, om (*den uhi-storiske*) *solformørkelse ved Olaf d. hel-liges fald*, *Stgv* 12, 15, sem f-u, *som et vidunder*, *Þjóða* 4, 20; *gen. sing. forstærkende*, f-u tíðr, *meget ivrig*, *EGils* 3, 4, f-u *jafn* sst 16.

Furðustrandir, *f*, *pl*, *stedsnavn i (det nyopdagede) Amerika* (egl. *forbavsende lang kyst*), se *Eiriks* s. *raud.* s. 32), *Þórh* 2.

fúa, *f*, (*vistnok en orknøsk form* = *isl. fóa*), *ræv* (*hunnræv*), *brögðótt* f. *Mhkv* 18.

fúinn, *adj*, *rådden*, *fúnir draugar*, *Gdþ* 12, *Herv III* 12 *som v. l.*

fúll, *adj*, *rådden*, *stinkende*, *fúl myrr* *Guðr III* 11, *ljósta* f-u *egg* *GSúrs* 11; f-ar *synðir*, *stinkende*, *hæstlige synder*, *Katr* 47, f-t *grand*, *d. s.*, *Gd* 2; f. *metnaðr* *Lil* 8; om *sindsstemning*, *uventlig*, *tvær*, *kenna* f-t af e-m *Hfr* *Lv* 18, f. *falsari Hjálmþ* I 2.

fúlligr, *adj*, *tvær* og *gnaven af udseende*, om *trællen*, f-t *andlit* *Rþ* 8.

fúlmár, *m*, egl. 'stinkende máge', *en art máge* (= *fýllingur nu til dags?*), *Hfr* *Lv* 16.

Fúlnir, *m*, *en af Træls sønner*, (egl. 'den tvære, gnavne', *jfr* *fúll*), *Rþ* 12.

fúna, (-aða, -aðr), *rådne*, f. á *hliðu* *Gri* 35; *Grettis* 52, *Gdþ* 47.

fúrbrigðir, *m*, 'ild-spreder', *hlés* fúrr,

havets ild, *guld*, *dets brigðir*, *uddeler* (eller *ødelægger*), *gavmild mand*, *Gyð* 2. **fúrgjöfull** (-gjafall), *adj*, 'gavmild på ild, i våga f.. af våga fúrr, *bølgens ild*, *guld*, *Edað* 7.

fúrherðir, *m*, 'ildhærd', i *fleina sævar* (*blodets*) f., 'som hærdet blodets ild, *sværdet*', *kriger*, *Edað* 7.

fúrlestir, *m*, 'ild-beskadiger', *fleygarðs* (*skjoldstir*) f., *kriger*, *Pl* 12.

fúrleynir, *m*, 'ild-skjuler', *foldar fjotrar*, *jordens lænker*, *havet*, *dettes fúrr*, *guld*; 'guldets skjuler er en usædvanlig kenning og skulde helst betyde 'gnier', men til en sådan var der ingen grund; -leynir synes her at måtte have en betydning som 'ødelægger' (el. lign.), *Eviðs* 4; *iøvrigt skrives her fyr*.

fúrr, *m*, (*dette er for ældre tids vedkommende ordets eneste rigtige form med ú og som masc.*, *det første fremgår af linjer som fúrs i Þróttar skúrum og mér kom mundar fúra*; *når der undertiden i hds skrives fyr*, er det en *unøjagtig skrivemåde*; *dog har der i senere tider eksisteret en form fyrr* s. d., *lâneord jfr ags fyr?*, i *Pul IV* pp 2 *anføres både fyr og furr* i 748, *det sidste udeladt i* 757), 1) *ild*, *Pul IV* pp 2, f. *brann* (*her ved rettelse af fura*) *Völ* 9, *eikinn* f., om *vaverluen*, *Ski* 17. 18: — *hyppig i kenninger, for sværd*: *Þróttar* f. *Vell* 12, *Fjölnis* f. *Tindr* 1, 1, *Hildar* f. *GPorg*, *Skoglar* f. *Ingj* 2, 3, *fleinbraks* f. *Ht* 2, f. *frænings gráps Þmáhl* 17, *Hedins reikar fald* (*rettelse*) f., *hjælmens ild*, *sværd*, *Vell* 37, f. (*ved rettelse*) *skjaldar* *Hl* 41 a, *fetla stígs* f., *den ild som færdes på sværdbåndets sti* (*skeden*), *sværd*, *Hást* 2, -- for *guld*: *flóðs* f. *HSt* 2, 3, *böru* f. (*ved rettelse*) *Korm Lv* 49, og (*ved rettelse af flein-*) f-a *flóðstökkvandi* *Eg Lv* 31, *unnar* f. *Pl* 35, *fyllar* f. (-þoll) *Þjóða* 4, 20, *fleyvangs* f. *Sturl* 6, 8 (*jfr fleyvangr hvor flere exx.*), *mundar* f. *Eindr* (*mundar* f-a *Freyr*), *valklifa* f-s (*ved rettelse af fyrr eller fyrs*) *lestir*, *mand*, *EGils* 1, 16. — 2) *slange*, *Pul IV* qq 1. *Jfr* ál-, ben-, hand-, rin-, *stökkvi-*, *und-*, *unn-*.

fúr-Rognir, *m*, 'ild-Odin', *tens* f., *vandets ild*, *guld*, *dets Odin*, *mand*, *her Sigurd jarl* (*måske betyder R. her i alm. 'her-sker, besidder'*), *Korm* 1, 6.

fúrrunnr, *m*, 'ild-træ', *fyllar fúrr*, *havets ild*, *guld*, *fyllar* f., *mand*, *Ísldr* 22.

fúrsendir, *m*, 'ildsender', *ilduddeler*, *haukstórðar* (*armens*) *fúrr*, *guld*, *dets 'uddeler'*, *gavmild mand*, *Þfagr* 1.

fúrskerðandi, *m*, 'som gør skår i ilden', f. *fjarðar*, af *fjarðar fúrr*, *guld*, *det hele 'gavmild mand'*, *Hfr* *Lv* 16.

fúrskerðir, *m*, s. s. *foregående*, *Hfr* *Lv* 12; *her står hjörva* f., men 'sværdenes ild' er intet; *fúr* er formentlig fejl for *fríð*.

fúrsveigir, *m*, 'ildbøjer', *ilduddeler*, f. *flóðs*, *som uddeler søens ild*, *guldet*, *mand*, *Krók* 2.

fúrvangr, m, 'ild-vang', í fjarðar elgs fúr- (*rettelse for fley-*) vangr for fjarðar elgs vangfúrr, *fjorðeligens, skibets, lands, seens, ild, guld, dets* Hlin, *kvinde, GSúrs* 25.

fúrviðr, m, 'ild-træ', Fjöltnis þings, *kampens, fúrr, sværd, dets* viðr, *kriger, Hvást* 3, *fleygarðs fúrr, guld, dets* viðr, *d. s., Brúsi*.

fúrþollr, m, 'ild-træ', Fjöltnis seiðs, *kampens, fúrr, sværd, dets* þollr, *kriger, Eviðs* 6 (*skr. fyr-*), *svanteigar, havets, fúrr, guld, dets* þollr, *mand, Sturl* 5, 11.

fúrþverrandi, m, 'ild-forring', fleina brautar, *skjoldets, fúrr, sværdet, dets* þverrandi, *ædelægger, kriger, GSúrs* 15.

fúss, adj, villig, begærilig, rede, Eg Ber (*rettelse for feyrs*), f. fara, *Skí* 13, f. frægðar, *begærilig efter ry, Yt* 8, *sæmðar* f. *Sturl* 3, 19, f. dyggðar *Rst* 31, f. heiptar *Pl* 13, f. hildar *Sturl* 4, 18, f. til snerru *Eviðs* 2, f. ár randa vas f-t til fjornis landa, *sværdene var begærilige efter hoveder, ÞGisl* 6, h.ðnd es fús á venju, *hånden er villig til, hvad den er vant til, Nj* 24 (*jfr* h.ðnd verðr traud af venju *Has* 42), f. á flóta *Bkrepp* 5, f. at deyja *Sigv* 13, 22, f. at finna *Korm Lv* 15, f. at minnask *Hfr Lv* 3, f. vanda stef *ESk* 6, 18, f. risa upp *Am* 30. *Jfr* b.ðð-, dyn-, góðð-, hel-, hjalpar-, hróðr-, hvar-, kapp-, líknar-, ó-, óð-, ógn-, sókn-, tor-, víg-, ævi-.

fýdruskill *se* fúdrýskill.

fýðingr, m, en slags fisk, Þul IV x 2 (*måske dannet af fold*).

fýlgð, f, i pl. f-ir blandt mandnavne, *Þul IV* j 7.

fýlgðarmadr, m, ledsager, f-menn, om Kristú apostle, *Lil* 53.

fýlgi, n, følgeskab, ledsagelse, følge, fullgott f. *Ragn II* 1, f. meyar *Mey* 53.

fýlgimeidr, m, 'følgende, ledsagende, træ', f. flausta, *søfarer (en efterklassisk kenning), Ísldr* 16.

fýlginn, adj, som følger, gjerne vil følge, hendi f. lífs til enda, *Nj* 10, *hvor det vistnok er rigtigst at skrive* hendifýlginn. *Jfr* straum-.

1. **fýlgja, f, 1) ledsagelse,** vesa í f-ju með e-m *Þflekki*, vilja f-ju e-s *Sigv* 11, 2, beiða f-ju *HHj* 35, veita f-u *Pl* 55, f. hrafn *Reg* 20. — 2) **ledsagende skare,** hilmis f. *Guðr II* 15. *Jfr* kyn-.

2. **fýlgja, (-ða, -i), 1) følge, ledsage, med datív, f. e-m Hym 11, *Am* 30. 98, *Eirm* 8, *HolmgB* 5, f-ði herr manna *Am* 93, f. frumver dauðum *Sigsk* 61, ferð mín f-ir, *jeg følger med på rejse, Sigsk* 69, fimm ambáttir f. *Sigsk* 70; særlig om *krigsfølge, f. manni út Bersi* 1, 2, f. e-m út *Ótt* 3, 2, f. e-m fram *Hókr* 4, *Sturl* 4, 18; hirð f-ðisk, *hirdmændene fulgtes godt ad, holdt godt sammen (i kampen), ESk* 7, 6. — 2) **slutte sig nøje til en, f-ðak þér á fjörgynju Oddrgr 11, *jfr* h.ðrr fýlgði boga *Sigv* 14, 2. — 3) **følge med, ledsage (om to samtidige og samhørende ting), tilhøre, f. skal kveðju******

koss Fj 48, láta e-t f. Helga nafni (*som navnegave*) *HHj* 7, nema f-i nøkkut (*en gave*) *ESk* 13, 4; þat f-ir ljóða lokum, *det følger med, hører til, sangenes slutning, danner denne, Hávm* 163; þar mun flá-ræði f., *dértil er knyttet, Grip* 38, fylgðu hvergi lestir, *Mark* 1, 9, einð i., *udførelsen slutter sig til, Arn* 3, 5; dóð f-ir e-m *Ht* 93, dæðir f-ðu *Karlevi*, galli f-ir e-m *Tannr, Hávm* 133, það f-ði slíku *Am* 47, hugr f-ir ráði, *en plan, råd, er alvorlig ment, ESk* 6, 69. — 4) **lægge vind på, f. vígum Hárb 24, f. ofmetnaði, *være opfyldt af overmod, Sól* 15, f. góðu, *stræbe efter dyd, Hsv* 4, *jfr* f. vígðum staf, *foretage en pågirmsrejse (egl. 'gå støttende sig til den viede stav'), Sigv* 12, 27, fylgandi helgu holdi, *med sit hellige legeme, Has* 29. — 5) f. forlögum, *følge, være afhængig af skæbnen, Krm* 24. — 6) *kunne følge, være lige så hurtigt, fátt eitt f-ir furu háleyskri Ív* 26. — 7) *følge som medhustru, være ens medhustru, f. jofri HHj* 4. — 8) *forfølge, f. goði Gri* 39. *Jfr* úrfylgjandi.**

fýlgjari, m, følger, ledsager, Þjóða I, 20, *Orv VII* 21.

fýlgsni, n, skjulested, hugar f. (*skr* fylskni), *brystet, St* 1.

fýlki, n, 1) samling af sammenhørende personer (af folk), især krigsskare, f. Frísa, *Frakka ok Vinða, Vell* 28, *Gunnþjótr* es ek gekk at f., *gik til, sluttede mig til krigerskaren, (eller er i. her dat. af fylkir, ganga at angribe?), Frp* II 3, f. engla *Arn* 2, 18; í f. hverju fimm þúsundir *Herv VII* 14 (*jfr* *SnE* I 534, *hvor-efter i. bestod af 50 og Þul IV* j 5), felmtr er yðru f. *Herv VII* 10. — 2) s. s. folkland, *fylke (herred), við* óndurt f. *Vell* 24, sjau f. *Vell* 14.

fýlking, f, opstilling af hær, fylking, *Sigv* 12, 11, *Skáldh* 2, *Hharð* 18, *Þjóða* 3, 17. 20, 4, 1, *Mhkv* 7, — f-ar-armr, (*den ene*) fl. *Hskv* 3, 1; f. dýrðar, *engteskare, Heilv* 16.

fýlkir, m, fylker, som opstiller og leder krigerskaren (til fylkja jfr SnE I 512), konge, Þul IV hh 1, *Rdr* 5, *Harkv* 6, *Hfl* 3, *HHj* 3. 11. 14, *Hhund* I 10, o. s. v. (*jfr* *Gerings Wörterbuch*); ordet synes særlig brugt i *Helgedigtene og Gríp*; om *Hakon jarl Vell* 25.

fýlkja, (-ða, -ðr), opstille i slagorden, fylke, með fylkðu folki *Þjóða* 4, 3, varð f-t líði *Ólhelg* 2, *jfr* *Mark* 1, 17, f. hamalt (*s. d.*) *Reg* 23.

fýlla, (-da, -dr), 1) gøre fuld, fylde, fyll (imper.) horn HRanv, Ólhelg 1, f. skapker *Gri* 25, þótt Elliða f-i (*upers.*), *Frp* I 2, vargs muðr fýkisk *Hl* 6 b, f. folk, *fylde sværdet (med blod), Ht* 60, lopt fyllask af ljósi *Lil* 31. — 2) **mætte, órn f-dit sik sjaldan *Kollí* 3, vinna hrafn of f-dan holds *Bolv* 1, f. flagðs hest *Balt* 2, f-ask fjörvi feigra manna *Vsp* 41, valgammar f-dusk auðstefni *Sturl* 5, 18, f. hrafn á h.ðdi *Nj* 27. — 3) **fylde, fuldtalliggøre, fuldstæn-****

diggöre, f. tög annan *Arn* 3, 18, f. flokk e-s, *slutte sig til en*, *Eyv Lv* 10, *Mberf* 2, f. himneska lærð *ESk* 6, 42; f. lög, *vedtæge love* (egl. *fuldstændiggöre löven ved nye, eller mulig fuldtalliggöre den lovgivende skare, lovretten*), *Ísldr* 22, f. framburð, *personlig bekræfte ens udsagn* (for retten), *Vitn* 21; f. vilja (guðs), *opfyldte guds vilje*, *Mey* 20, — med. f-ask, *gá i opfyldelse*, f-disk mart *Mey* 14. — 4) *medium, blive opfyldt*, f-sk ljótrar *œði Mey* 39; — *part. fylðr sáledes ofte*, f. ils *Sigsk* 8, bóls of f. *Rdr* 8, angrs f. *ESk* 6, 58 (v. l. til angrfylðr), grimðar f. *GÓdds* 8, flærðar f. *GÓdds* 2, kapps f. (v. l. til lustr) *Harkv* 7, elsku f. *Mey* 23, gæzku f. *Has* 35; hertil *slutter sig f. vals, fylðt* (mættet?) *med faldne, men meningen er ikke klar, opfyldt af lyst til at dræbe(?)*, *Svarf* 11; f. af e-u *Gd* 9.

fylling, f, *fuldkommengörelse*, f. ens fulla fríðar, *jomfru Maria*, *Mdr* 16.

fyllir, m, *mætter*, varga f., *kriger*, *Ingj* 2, 1, ulfa f., d. s., *Nj* 10.

1. *fyllr*, f, *fylde, mættelse*, til f-ar fjallvargs *Ht* 53, gefa f-ar hrönum f-i *Vell* 36, gefa f-ar fjókum trolls *Drv* (XI) 11, deila sér f-ar, *give sig så meget han kunde spise*, *Hausil* 4 (jfr fullr), — hjalms f., *hvad der fylder hjælmen, hoved*, *Ht* 7 (jfr Vindhler), f. fjornis *Bragi* 2, 3; f. hilmis stóls, *hvad der fylder, kan fylde, kongestolen, en der lige så godt kan være konge som en anden*, *Hhard* 11. — Til f-ar *Helgól* má være fejl for til foldar. *Jfr* of-.

2. *fyllr*, m, (*næppe f.*), *hav*, f-ar fjöll, *bøiger*, *Refr* 4, 5, f-ar meiðr, *skib*, *Stjó* II 11, f-ar marr, d. s., *GDröpl* 1, f-ar (*ved rettelse*) fúrr, *guld*, *Þjóða* 4, 20, *Ísldr* 22 (jfr fúrrunnr), f-ar dagr, d. s., *Líðs* 7; ordet findes kun i *genitiv*.

fylskni se fylgsni.

fylving, f, *nød* (hnetr heita *fylvingar SnE* II 430), láta f-ar falla, *lade nødaer falde, om tåerner* (jfr kenningen for synet, *øjet, der sammenlignes med hassel, sjónhesli*), *GÞurs* 5.

fylvingr, m, *blandt sværdnavne*, *Dul* IV 1 7, *trødask hóm* f-um, *blive trådt under, stanget, af lange sværd*, *Þdr* 14. *Jfr* vág-.

fyr, *fyrir*, *præp. og adv.* (*den korte form, som ellers, som foransat præp. den sidste som adv. og eftersat præp. fyrir som foransat præp. atml. i* 12. — ét eks. fra 11. — árh., jfr *Skjpspr.* 123), *for, A) præp. med acc.*, 1) *foran, langsmed siden* (*forsiden*), f. *Siggju*, f. *Lista*, f. *Aumar ÞSær* 4, 1, f. *Agðir Ív* 24, f. *Yrjar Gísl* 1, 3, f. merkistangir *Eg Lv* 11. — 2) *nedad på forsiden* (*af noget*), *ganga*, fara f. *brekku Vgl* 10, *Brúsi*, *audlattr* f. *mel brattan Epver* 1, *ganga* f. *borð Sigv* 2, 7, *Jóms* 36. 37, *stiga* f. *húf hrófs hesti ÞGísl* 11, jfr *leggja K. ok A. f. skut, lægge landet bagved staven, være kommen forbi landet*, *ÞSær* 4, 1. — 3) *for,*

til, med verber, der betegner at bære, bringe, gå, bera ol f. *jötna Þry* 24, *bera e-t* f. e-n *Hym* 29, *Akv* 22. 24, *Vols* 6, *Jóms* 5, *skjöta e-u* f. e-n *Gróg* 3, *hrinda* (hvelpum) f. (*udenfor*) *hallar dyrr Akv* 41, *láta síga brýnn* f. *bráar HHj* 19, *ganga* f. *kné Oddgr* 7, *koma e-m* f. *kné Guðr* II 24, *komask* f. *kné móður, om et barns fødsel* (*i henhold til den gamle fødselsstilling på albuer og knæ*), *Sigsk* 45; hann skal (o: *komask*) f. *brúði himins, den skal søge at komme forbi og foran*, *Gri* 39, *hrapa* f. *heill, styrte forbi og foran*, *Reg* 25, *rasa* f. *råd Hsv* 4, (jfr *Arkiv XXII*, 377, *hvor den givne forklaring næppe er rigtig*). — 4) *foran, mere end, f. mann hverjan Sigsk* 28. — 5) *temporalt, för*, f. *dag Brot* 14, *Guðr* II 43, *Eírm* 1, f. *þjóða rök Hávm* 145, f. *þat Gri* 54, f. *malma kveðju Sigv* 2, 6. — 6) *for — skyld*, *ganga á holm* f. *vif Sól* 14, f. *hvíta mey Sól* 12, f. *hefnð Vell* 10, jfr f. *hönd e-s Rdr* 11. — 7) *for, som vederlag for*, f. *hjør ESk* 6, 50, *gjalda* f. *sik, for at beholde livet*, *HolmgB* 1, *lúka* f. *lygi Lok* 14, f. *afbrigði dygða Lil* 76, f. *ódygð Lil* 19, f. *gørðir Lil* 70. — 8) *i stedet for*, afl f. *hyggjandi Rv* 14, f. *skillinga*, *hringa fjöld Þry* 32, *byggva helli* f. *konu bing Bbreiðv* 5, *land* f. *ægi Vigl* 8, jfr *sammenligningen*: *óst* f. *brynju*, *spjót* f. *bœnir o. s. v.*, *Gd* 35, *hvor f. betyder 'betyder'*. — 9) *på — vegne, for*, *synja* f. *annan, mik, Oddgr* 24, *Guðr* III 8, *mala* f. *sik, for sig, som ens pligt er*, *Grott* 17. — 10) *ved* (*ens virksomhed*), *tákn orðit* f. *guðs vin Gd* 16, *vinna náð* f. *bjart tákn Gd* 41, *líf skýrist* f. *glósu Gd* 36, f. *litillæti Lil* 90, f. *epli bannat Lil* 66. — 11) *til gavn, bedste, for*, *hrundi náðogg* f. *hauka, Krm* 12, *brýtia* f. *ulfa ekki smátt Krm* 18, *hlaða valköstu* f. *örnu Arn* 3, 17, *leysigaldr lætk kveðinn* f. *legg Gróg* 10, f. *kelijsjúkar konur Fj* 22. — 12) *med adverbier på -an* (*hvor det styrede subst. kan stå efter eller imellem f. og adverbier*), f. *innan jötna heima Þry* 5, f. *innan Asa garða Þry* 9, f. *innan Ægis höll Lok* 14, f. *innan garð Fj* 33, f. *innan Ólvishaug ESk* 6, 14, f. *innan Orvahanra Gísl* 1, 4, f. *innan Hillar Sigv* 13, 23, f. *útan jötna heima, Asa garða Þry* 9. 5, f. *útan Hal-land Steinn* 3, 8, f. *Elfi útan Sturl* 3, 5, f. *útan ey Hárekr* 2; f. *útan, foruden, undtagen*, f. *einn útan Völ* 8, f. *Erling útan ÞKolb* 3, 6; *udenfor* f. *útan eíða Sigsk* 20; f. *jørð ofan Oddgr* 1, f. *ofan sæ Ótt* 1, 5, f. *mold ofan Grip* 22, *Guðr* I 17, f. *jørð neðan Vsp* 43, *Lok* 23, *Þry* 8, *Alv* 3, *Grott* 11, f. *mold neðan Vsp* 2, f. *nágrindr neðan Skí* 35, *Lok* 63, *Fj* 26, f. *nifhæl neðan Vafpr* 43; f. *sunnan haf Hrafn* 2, *Gldr* 6, f. *Mön sunnan Arn* 5, 15, f. *sunnan Sandvík Arn* 5, 8, f. *Kjøl sunnan Þork Elf*, f. *sunnan Hrud ESk* 7, 10; f. *Stað norðan Steinn* 3, 11; f. *austan Elivága Hym* 5, f. *austan dyrr Þdr* 4, f. *austan borg Grott* 19, f. *austan Þyrnes Arn* 5, 6, f. *Geitkjorr*

austan *Sturl 3, 7*, f. vestan dyrr *Gri 10*, f. vestan ver *Hhund II 8*, f. vestan vindhjalms brúar (*dette sikkert acc. pl.*) *Hhund II 49*; f. handan sundit *Hárb 1*, f. handan ver *Guðr II 7*, f. sæ handan *Hfr 3, 21*. — **B) Med datív, 1) lokal betýðning, foran**, f. brjósti, *foran ens brýst, hos en*, f. vina brjósti, *blandt venner, Hhund I 9, Fáfn 7, men om moderlivet Lil 28*; f. ásjón *Lil 51*, f. knéum *Guðr I 13*, f. augum þér *Sigsk 32, Lil 33*, f. roðum *Hfl 5*, verða f. augum *St 9*, standa sólu f-ir *Gri 38*, hafask lind f-ir = hafa lind f. sér, *foran sig, Vsp 50, jfr Hák 11*, árósi f-ir *Lok 41*, f. Gniphelli *Vsp 44*, f. Gniphalandi *Hhund I 50*, f. Jótlands síðu *Eg Lv 8*, f. sandi, *foran, udenfor, sst*, f. nesjum *Fáfn 11, Vell 23*, f. landi *Gldr 6, Ótt 3, 1*, f. brandi, *foran stævnet, Refr 4, 1*, f. skauti *ESk 6, 40*, austr f. Moeri *Ív 21*, f. Inndyriseyjum *Krm 8*, f. Borgundarholmi *Krm 9*, f. Lindiseyri *Krm 19*, f. Hjadninga vági *Krm 13*, f. Dínu minni *Krm 3*, f. (stein)durum *Vsp 48, Hávm 70*, f. naustdurum *St 3*; *foran, forved, hængende udover (umiddelbart ved eller i)*, skor f. enni, *aflippet hår på panden, Rþ 15*, gunnfani f. stáini, *i stavnens forreste del, Hhund II 19*, Valgrind f. helgum durum, *i (lukken de for) dørbøningen, Gri 22*, f. eggju, *i (og udgørende selve) æggen (v. l. i), Skall 3, jfr f. hjalti, foran, lige ved (under) hjaltet, Korm Lv 27*; *stedligt er også forholdet egl. i eksempler som følgende, hvor f. kan oversættes ved 'i påhør' (lat. coram)*, f. jøtnum, dvergum *Hávm 143*, f. sigtíva, ása, sonum *Gri 45, Lok 64, jfr Hávm 143. 159, Grip 32, Am 88*, f. alda sonum, *blandt mennesker, Alv 9 o. s. v.*, ráð er ljótt f. drótni *Merl II 78*, f. Guðrúnu *Guðr I 3*, kveða f. kvikum *Sól 81*, mæla fagrt f. þér *Sól 19*, mæla hól f. e-m *Dmáhl 1*, f. þjóð *ESk 6, 57*, telja frama f. gummum *ESk 12, 2*, lof es flutt f. gunnorum *Ht 80*, f. barni þínu *Lil 87*. — **2) for, d. v. s. ved en(s) virksomhed, ved påvirkning af (kavsalt)**, viðr brann f. Völundi (*her kan dog i betyde 'foran'*) *Völ 10, lignende gælder: eldr sloknaði f. pólíngi Brot (F. Jónssons udg) 2*, f. Ullar mági *Hausfl 15*, f. skylja *Hfr 3, 11*, f. jöfri *Þjóða 3, 7*, f. þér *Ótt 3, 4*, f. Aleifi *Hfr 3, 17*, f. ási, *ramt af stangen, Yt 31*; *jfr grár f. geirum, af, ved, spydene, Darr 1*; f. sjón jötuns *Hym 12*, hús lutu f. eisum *Jör 1*, f. egghríð *ESk 4, 2*, hauss gein f. steini *Þjóða 4, 1*, hniga f. eggju(m) *Ív 20, Skí 25*, hniga f. hjörum *Hávm 158*, falla f. e-m *Oddr 2*, reka f. strauimi *ESk 10, 1*, rinna f. e-m *Hhund II 37*, ganga út f. þér *Lok 64*; *mere rent kavsalt, 'på grund af', stár f. i følgende*: f. því *Grip 43*, f. hræzlu *Hárb 26*, f. reiði *Grip 49*, f. sköpum norra *Fáfn 44*, fogs jarmi f-ir *SnE I 94*, oðask f. einni konu *Sól 11*, f. eldi áls hrynbautar, *på grund af det indlagte sølv, ESk 11, 8*, þverra f. augna regni *ESk 11, 2*. — **3) for, til bed-**

ste for, hyggja vel f. e-u *HHj 7*, hafa bænir f. e-m *Arn 6, 19*, deya f. e-m *Líkn 21*, f. sálum *Lil 88, jfr 80*, auðgum manni f-ir, *tíl ham (for at hans lig skulde brændes derpå), Hávm 70*, f. Fitjungs sonum, *for, omtr. = hos, Hávm 78*, f. þér einum *Anon (X) I B 10 b, jfr* fár kann séa f. oðrum, *for, hos en anden, Grett 2, 10*; *herhen kan også henføres: ráða f. liði Jóms 9*. — **4) for, til skade, ugunst, for**, brinnunuk feldr f-ir (feldr brinnr f. mér) *Gri 1*, höggva öl f. e-m *Þjisk Lv 1*, f. svipnjörðum sverða mun verða sverðótt *Hfr Lv 11 (kunde dog også henføres til B 2)*, vöndr brast f. mér *Korm Lv 26*, brenna bæ f. buðlungi *Grott 19*, brenna öldu fil f. skaldi *Þjisk Lv 5*, troða mey jödu f. mótkum mönnum *Hamð 19*, skar f. Þóri *Rðr 19, jfr* verða f. e-u, *blive genstand for noget, Grip 33*, verða f. oþund *ESk 6, 58, jfr* vötn lukðusk f. mér *Sól 45*; mein standa f. munum *Grög 15*, standa f. því *Ótt 2, 15, jfr* vesa f. skipum, *egl. være foran, men deri ligger også, at være til hinder for skibene, HHj 18. 19*. — **5) for, mod**, verða virki f. e-m *Vell 27*, halda landi f. e-m *Harkv 10*, halda láði f. e-m *Ótt 3, 11*, dyljask f. e-m *Hhund II 13, jfr Lil 15*, forða hjörvi f. e-m *Hárb 12, jfr* komask f. greyjum *Skí 11*; *tíl modtagelse af, ryðja Valhöll f. vegnu folki Eirm 1*. — **6) foran i tid (og bebudende noget)**, *Eirm 4*, vesa f. nøkkvi *Am 26*, f. eldi *Guðr II 39*, f. dul ok vil sst, f. oþnum *Am 20*, f. flaugun *Am 25, jfr* vesa, eiga, f. höndum, *have noget i vente, Grip 26. 36*; f. valfalli *Darr 1*, f. ljósi *ESk 6, 3*. — **7) temporalt**, f. löngu *Yt 33, Hausfl 6, Krm 1, Þfisk 3*, (*her kan f. udelades*), f. lengra *Þfisk 1. 2*, f. skömmu *Sigrðr 1, Þfisk 1*. — **8) enkelte udtryk, hugðumk þat f. betra = hugðak þat betra f. mér, jeg troede at det vilde være mig bedre, fordelagtigere, Korm Lv 26, hyggsk vætr hvatr f-ir = hvatr hyggv vætr f. sér, *den raske er intet bange for for sig selv, Lok 15, Grip 39 (her står i hds sésok, men det er urigtigt, rimbogstav mangler)*; lá mér ljósast f-ir, *det stod mig klarest for, det, som stod mig klarest for, var . . ., Grip 21*; f-ir kveðk mér minna, at = kveðk mér minna f. [því], at . . ., *det er lettere for mig, at . . . (egl. 'for mig er der mindre hindring')*, *Am 64*, mun meira f. því *Hfr Lv 22*. — **C) Som adverbium, 1) fyrir, foran**, ríða f. *HHj 28*, f. í jöldu líki *Har.níð*; *forud, séa f. Grip 10. 28*, vita f. *Hávm 56, Hárb 4, Reg 7, Sól 35*, lagt es alt f. *Grip 24*. — **2) forud, i forvejen**, sitja inni f. *Hávm 1. 133 (om den som er tilstede i forvejen, når en kommer)*, vesa f. *Hást 2*, stóð oxí f., *befandt sig (var der i forvejen) Hym 18*. — **3) foran**, liggja f. (*og være til hinder*) *HHj 18*, sitja f., *sidde foran (og være den nærmeste til at svare for en anden)*, *Hym 2, Þry 26. 28*, stendr súl f. *Hym 12*, stóð hverr f., *stod urokelig, Hym 33*, mælask f. á gollí, *stående foran på gul-***

vet, *Vafpr* 9. — 4) for, i ens páhør, telja f. *Vsp* 1. — 5) for, hniga f. *Hárb* 15, *Fj* 25, *jfr* lúta f. *Þdr* 12. — 6) for, i stedet for, gjalda f. *Hym* 38. — 7) mæla f., ud-tale (et ønske), anvende formular, *Am* 34. — 8) ved (om en påvirkning) skjalfia f., ryste derved, jørð fór skjalfandi f. *Groít* 12, stökk lúðr f. *Hhund* II 2, hafr lá halfdauðr f. *Hym* 37 (f. næppe at opfatte som 'foran' s.: kærren). — 9) med adv. på -an, stóð f. norðan *Vsp* 37, f. vestan *Halli* 1, f. útan, uðvendig, *Sól* 44. 58; i disse eksempler bruges vist fyr. — 10) nýsask f. *Hávm* 7 bör vist opfattes som nýsa f. sér, spejde for sig, se sig for, *jfr* B 8, leitask f. = leita f. sér *Íslár* 15. — 11) som første sammensætningsled (se de følgende ord) er fuldformen f-ir vistnok den eneste rigtige, i cod. reg. skrives fyr^s i fyrirbanna, medens det er forkortet fv i de øvrige ord, men her er forkortelsen tvetydig.

fyrðar, m. pl. mænd, (egl. 'de levende', *jfr* firar), *Pul* IV j 2, *Hávm* 54. 149, *Fáfn* 10, *Gráf* 8, *Þmáhl* 13, *Oodr* 2, *Sigv* 7, 1 (her er y rimbestemt). 11, 10, *Krm* 1, *Jóms* 12, *Has* 19, *Merl* I 55, *Líkn* 15. 35; ótt f-a *GSúrs* 21, f-a lið *Hávm* 159, fjarð-leggjjar f., stenens mænd, jætter, *Vell* 1, f. jarðar, mennesker, *Esk* 6, 3; hné f-a fit *Hfl* 6 er urigtigt for ferð á fit.

fyragnar ? *Olvir* 2.

fyrirborð, n, fyrreplanke, skib, *Sturl* 3, 5. **fyríhlunnr**, m, rullestok af fyrretræ, *Sturl* 3, 3 (eller fyri-?).

Fyríleit, f, gård på Ránrike, *Ingimarr*. **fyrirbanna**, (-aða, aðr), forbyde (leggja bann fyrir), f. glauum, nyt *Ski* 34.

fyrirbjóða, (-bauð, -boðinn), forbyde (leggja boð fyrir), f. nyt, glauum *Ski* 34, f-andi henni að hræðaz *Lil* 29.

fyrirburðr, m, varsel (e-t berr fyrir, *jfr* det bæres for), med hensyn til *Josef*, *SnE* II 246.

fyrirdæma, (-ða, -ðr), fordømme, *Lil* 66. **fyrirláta**, (-lét, -látiinn), 1) forlade, til-give (láneord), *Lil* 79, *Pét* 26. — 2) for-lade, lade i stikken, *Hæng* I 1. — 3) nægte, vægre sig ved, *Mey* 34.

fyrirleitinn, adj, som søger, ser sig for, forsigtig (leita fyrir sér), *GGalt* 1.

fyrirlíta, (-leit, -litinn), foragte, *Hsv* 66. **fyrirmaðr**, m, formand, styrer, f. kristni *Sturl* 4, 28.

fyrirmuna, (-ða, -at), ikke at unde, med dat. pers. og gen. rei, f. e-m góðra ráða *Brót* 3, f. e-m, at . . . *Guðr* II 3; af munr, lyst, ønske; f. altsá 'at sætte sit ønske mod (en anden[s])'.

fyrirnema, (-nam, -numinn), stanse, gøre ende på, (*jfr* taka fyrir), *Mjöllnir* skal mál f. *Lok* 57 o. s. v.; måske rettere i to ord.

fyrirskyrta, f, 'forskjorte', skjortens forreste halvdel (modsat bakskyrta), skjótask und f-u, om omgang med kvinde, *Hyndl* 47 (næppe 'forklæde').

fyrirsögn, f, egl. 'meddelelse om, hvor-

ledes noget skal göres' (segja fyrir um), vejledning med hensyn til kursen, f-ir bragna praut, ingen kunde sige, i hvilken retning der skulde styres, *GSvert* 6.

fyrirtelja, (-talða, -taliðr) *Vsp* 1 bör utvilsomt skrives i to ord, opregne for (i ens páhør).

fyrirverða, (-varð, -orðinn), komme til kort, mjök f-verð manna hverr es sinn finnrat f-ður *Sól* 27; måske rettere i to ord (*jfr* verða fyrir e-u, lide noget).

fyrirvinnask, (-vansk, -unninn), blive overvældet, opgive ævred, *Hæng* V 5. Måske rettere i to ord.

fyrís ? *Olvir* 2.

fyriskógr, m, fyrreskov, f-ar garmr, *ilden*, *Esk* 7, 7.

fyrítignari (måske rettere fyrir-), m, hædrer, f. f-ður kverkr, om den hellig ånd, gennem hvem faderens ord taler, *Heilv* 13.

fyrnask, (-ðisk, -ðr), blive gammel, gå i glemme (af forn), þat mun engum i., det vil aldrig glemmes, *Brót* (F. Jónss. udg.) 3, áðr þat f-isk *ÞKolb* 3, 5, dýrð muna f. *Esk* 6, 24, f. ýtum *Darr* 8; *Skáldhelgi*; fyrnd es sú mægð, det svogerskab er meget gammelt eller (rettere?) det svogerskab er glemt, *Hyndl* 20. *Jfr* seinfyrndr.

Fyrnir, m, jættenavn (af forn, gammel), *Pul* IV b 3.

fyrnska, f, ælde, *Lil* 94.

fýrr, fyrst, adv, för, först, A) komparativ: om længere eller kortere tidsafstand (*jfr* áðr, áðan), 1) om meget gammel tid, f. (men urigtig for fyrst) i heimi *Vsp* 24 H, hitt vas f. *Yt* 5, f. né síðar *Lil* 34. — 2) om en mindre tidsafstand, med áðr, áðr f. *Sigv* 12, 2. — 3) som oftest om noget tidligere i ens liv, för, tidligere, hitt vas f. *Hfr* Lv 6, *Eyv* Lv 6, *GSúrs* 2, *Korm* Lv 55, leitik þik f. *Hhund* II 13; *Heir* 3, *Am* 60; f. vas fullvegít *Am* 53, væri scemra f., skulde være sket för, *Grip* 5. — 4) om fremtidsforhold, f. mun . . . , nema *Hhund* I 20, f. muntu *Hhund* II 22, þvi f. skulum *Hhund* II 21. — 5) med en (ældre an *jfr* *Kraus* i *Arkiv* XIV, 271 ff.), f. an *Kári*, för — i anerækken —, *Hyndl* 19, f. an sét hafði *Hhund* II 15, f. an kastir sst 44, f. mun . . . , áðr an *Hfr* 3, 29, f. rýðk, an þvi kvíðak *HolmgB* 15. — B) superlativ: 1) först, f. i heimi, tidligst, först i verden, *Vsp* 21. 24, först (om den tidligste forekomst), *Vafpr* 20 o. s. v.; vilk f. vita *Vafpr* 6; als f., först af alt, *Þry* 2 o. s. v., *Brót* 6, *Oodrgr* 3. — 2) först i fremtiden, mun f. gerask *Grip* 8. 9.

fyrri, fyrstr, adj, talo, tidligere (ældre), tidligere, först, A) komparativ: 1) tidligere (levende), *Halfdanr* f. *Hyndl* 14, f. menn, ældre slægtled, *Lil* 4. — 2) den første (til noget), f. friðar at biðja *Hárb* 29, *Vell* 20, halda f. eiðum *Brót* 18, vér hofum valdit f. *Guðr* II 28, gerðir svá f. *Am* 57, f. at flaumslitum *Hávm* 121, varð f. i för *Þdr* 3, ves f. ófyrinn *GSúrs* 16, vægja f.

Sigv 12, 5, f-isk ulfr í skógi, *skaffer sig føde*, d. v. s. lever, *Rún 2*, f. e-n á börðum beinum, *ved knuste (fiske-)ben*, *GAsb*; ulfs f-andi, *kriger, mand, Gyd 1*. — 3) *heraf: at opføde, opfostre*, móðir f-ir mey *Sigs 55*, *Guðr II 1*, jfr *Ólhelg 5*, f. gram *Reg 14*, f. jóð *Am 105* (*her kan betýdn. 'at bringe til verden' ikke passe*), f. sonu lengi *Sigs 18*, mik fædda höfðu *Vsp 2*, f-ask við ofstríð, *leve under sjælekummer*, *Helr 14*, f. aldr, *leve*, *Arn 2, 16*, fæddr, *opfostret*, *Hhard 7*, *Hl 36 a*; *Pl 23*, fæddr mjólku *Lil 42*; f. upp *Orv VIII 5*. — 4) *nære, i overført åndelig betydning*, fjandhugr f-isk *Drv (XI) 9*, f. munúð, *nære kærlighed (om en hustru og moder; der er ingen grund til her at antage nogen anden mening)*, *Hhund 1 5*.

fæðing, f, fæðsel, skapan ok f. *Lil 5*, af f., fra, efter, fødselen, sst. 35.

fæðir, m, 1) fæðegiver, især i kenninger for krigerer (*hvor det andet led da er royflugl eller ulv, jfr SnE II 497*), f. hrafn *Þjóða 3, 15*, f. gunnstara, d. s., *Ht 92*, f. folkstara Þsvart, f. dolgsvölu barma *Oddr 1*, benja kolgu blágamms f. *Arn 2, 6*, benja vala fenskuís f. *Ód 27*, — f. ulfs *Pl 43*, f. íölu blakks, d. s., *Osvinf*; — ene-stænd er f. fleinhriðar, *kampens føder, volder, kriger, Svarf 8*; — ironisk er frenju f., som giver koen føde, *Korm Lv 13*. — 2) overført, 'som avler, nærer' (en eller anden tanke, følelse), feikna f., som avler, nærer, rædsler i sit sind, *udklæker rædselsplaner (om Brynhild)*, *Sigs 31*, f. fremðar ráða, som tager berömmelige planer, om Erik egode, *Mark 1, 4*, f. fremðar ráðs, om Kristus, *Likn 26*, f. elsku, d. s., *Likn 23*; f. girndar, *begærlighedens (∴ den kødelige lyst)*, *EGils 3, 4* (*her findes i hds urigtig grundar, grimdar*). — 3) blandt navne på ilden (jfr aldrnari), *Bul IV pp 2*. Jfr hrafn-, líkn-, varg-.

fæla, (-ða, -ðr), spotte, lát Júðanna fældi (*hds fellði*) at fljóði, *Jóðerne spottede ved deres ord (eller gebærder?) kvinden (jomfru Maria)*, *Mey 5*.

færa, (-ða, -ðr), egl. 'lade fare, gå', 1) bringe, bevæge, flytte, føre, f. e-m goll *Helr 10*, f. e-m full at drekka *Guðr II 21*, f. e-m bjór *Sigrðr 5*, f. e-m ítrlauk *Hhund I 7*, f. e-m (sverð) *Korm Lv 25. 27. 30*, f. sér hver *Hym 3*, f. e-m mey *Hausl 9*, f. Freyju at kvæn *Dry 8. 11. 22*, f(-ask) fésæranda *Korm I, 6*; f. íót at móti, *begive sig, Ans 3*; f. feiknalið at landi *Hhund I 32*; f. borðraukn á Buðla slóðir *Þfugr 3*, f. flota út *Þloft 2, 2*, f. (skip) út *Hást 3*, f. (skip) útar *Hym 20*; f. setberg ór stað *Grot 11*, f. festar, *flytte sine ankertove*, *Hfr Lv 4*, f. erkistól útan umb Saxa merki, *flytte erkebispedet*, ∴ *oprette et nyt*, *Mark 1, 13*, f. e-n á vit friðlands, *Ótt 2, 8*, f-ask nær *Lil 54*, fjöll f-ask í ægi, *bjerge vil flytte sig ud i havet*, *Korm Lv 42*; f. saman (orð) *Mhk 1*. — 2) påføre, f. Hlakkar veðr *HolmgB 4*, f. e-m boga veðr *Rár 8*, f. jöll ok ötu *Lok*

3, f. prautir at e-m *Gd 37*, f. fjörtal at e-m *Hfr Lv 12*. — 3) bringe, overgive, f. e-m höfuð sitt *Sigv 13, 15*, f. fórn *Lil 40*, f. fórnarhald *SnE II 246*. — 4) fremføre, foredrage, f. brag *Svtjúg*, f. lof *Sigv 13, 9*, f. framm Yggjar bjór fyr öldum *Jóms 1*, f. framm varnir *Has 34*; f. fólsku framm, *fremføre, vise, dumme streger (om göglere)*, *Máni 3*. — 5) f. i fasta, *bringe en i knibe, vanskelig stilling*, *Þdr 13*. — 6) iføre, f. e-n í brynju *SnH 2, 1*, f-ask í ásmegin, *iføre sig asastyrke*, *Hym 31*; mods. f. brámerki ör Heimdalls hjörvi, *stikke øjne ud af ens hoved*, *Bjarni 1*. — 7) om andre forhold, *hvor bevægelsen er mer eller mindre tydelig eller tænkt*, f. flein meðal herða, *kaste og ramme en med en ankerspids mellem skuldrene*, *Þskakk 3*, f. niðr forka, *ramme pæle ned*, *Mey 43*, f. sundr tré, *hugge ved i stykker*, *Refr 5, 2*, f. kerlingu, *mulig det samme som nu að flytja kellingu, at slå smut (med sten)*, *Bjhit 2, 14*, f-ask apr, *vige*, *Hl 28 a*, f. í sik hjarta af leiri, *ironisk*, *Korm Lv 45*, — f. starf til króks, *afslutte en gærning (jfr krókr)*, *Þjóða 3, 22*, f. seggi frá svikaröðum, *bevæge folk til at opgive deres svig*, *Orv IX 68 v. l.*, f. e-n í hóf, *bringe en til mådehold*, *Þjóða 3, 20*, f. í frásögn, *fortælle*, *Lil 5*, f. glepp yfir sektir, *føje forbrydelse til skyld*, *Gd 45*; — f. ávøxt, *bære frugt*, *Likn 5*.

færaglöggr, adj, dygtig til at finde det rette øjeblik, lejlighed (færi), om djævelen, *Lil 60*.

færi, n, egl. 'den afstand, der er imellem den angribende (forfølgende) og den angrebne (forfulgte) og indenfor hvilken denne kan rammes', rækkevidde, skudvidde, og så 1) i alm. 'lejlighed' (til at kunne gøre, opnå, noget), selja f. at þylja, *give lejlighed, stof, til at digte*, *Þjóða 1, 25*, esa Friðgeiri f. at heyja, *Friðgeir er ikke i stand til*, *Eg Lv 28*, sea f., *Porm 1, 11*, leita f-is *Grett 2, 6*, f. fagnaðar *Alpost 5*; *urigtig læsemåde* *Gunnl Lv 3* (sék á því f., f. sér af því verra). — 2) *fiskesnøre*, fertugt f. *Bárd 4*; fiska f. *Rv 35*. Jfr píslar-, veiðar-.

færivón, f, háð om lejlighed, gunstig tid (til noget), frétta f., *høre (og gribe) lejlighed*, *GSürs 21*.

færiqndurr, m, 'bevægelig ski', f. frónbands, *havets bevægelige ski*, *skib*, *Rst 7*.

færr, adv, som kan gå, feller, som kan betrædes, er tilgængelig (aktivt eller passivt verbaladj.], hvergi f-ir *HolmgB 12*, beimar verða f-ir *Lil 74*, f-ir fyrðar, *føre, raske mænd*, *Likn 35*, f. á hesti, *istand til at ride*, *Hhard 5 (v. l.)*, látask færri i hamri, *erklære sig mere dygtig til at bestige klipper*, *Rst 26*. Jfr hjart-, hrað-, hress-, hug-, hvat-, létt-, meðal-, mein-, ó-, sókn-, sund-, vand-, var-, vel-.

fæzla, f, næring, føde, *Merl II 81*, *Hsv 43*.

föðpersóna, f, gud fader, *Lil 24*.

föðurarf, m, fader-arv, arv efter fader, *VGl 1*, *Sigv 13, 10*, *Arn 3, 4*, *Nkt 5*.

fjðurfall, *n.* faders død, *St 5*, *rigtigere i to ord.*

fjðurjörð, *f.* faders land, fædreland, *Ragn II 2*, måske bedre i to ord; iøvrigt beror ordet vist på forvanskning (fjður for fræninga *el. lign.*).

fjðurleifð, *f.* faders efterladenskaber, faderarv, *Hyndl 9*, *Sigv 11*, *14*, *lv 22*.

fjðurliga, *adv.* faderlig, *Mv II 4*.

fjðurmord, *n.* faders drab, *Islidr 4*, bedre i to ord.

fjðurpersóna *se* fjðrpersóna.

fjðurtún, *n. pl.* faders gård, hjem, *Orv IX 4*.

fjðurætt, *f.* faders slægt, herkomst på fædrene side, *Lil 41*.

fjðnuðr, *fagnadr*, *m.* (dativ fagnað *Alpost 7*), glæde, fryd, fimm fagnaði *Mgr 41*, friðr *f. Pl 39*, *f.* bragna, *Jesus*, *Mgr 7*; *f.* var bragna, folk frydede sig, *Gd 27* (*her fagn* : bragn), *f.* andar *Gd 79* (*fagn* : gagn), fullr af f-ð öllum *Alpost 7*, fáa f-ð af e-u *Hávm 130*, gerðisk *f.* fyrðum *Leið 23*, f-ð myrknar, fryden fordunkles, *Gd 78*; om den himmelske lyksalighed, *Líkn 52*, *Sól 24*. *Jfr* fjotuð-.

Fjolkvir, *m.* hestenavn, som egennavn om 'Haralds' hest, *Bul II 4*.

fjølna, (-aða, -aðr), *bleges*, blive bleg (*af* fjlr), skinn f-r *Lil 58*, visne, om et træs blade, *Olhelg 4*, om klæder, miste deres farve, *Mv I 24*.

fjqlr, *adj.* bleg, hvidlig, *f.* of nasar, bleg om næsen, om dværgen, fordi han bor nede i jorden, *Alv 2*, f-vir hausar, om de dræbte, *Arn 3*, *10*, *f.* af fjstu, om Kristus, *Lil 42*, en f-va gygr *Fj 29*, ol gervir e-n f-van *Eg Lv 4*, bøl gervir e-n fjlván *Hallbj*, om bølgerne, grálíg hvid, f-ar bqrur *Anon (XII) C 25*, *f.* fjallgarðr, den snehvide fjældrække (fjls rettelse for fals), *Sveinn I*, *f.* randar íss (*her både om isen og stenskoldet*) *Haustl 17*; — om jærnets farve, f-vir oddar (*jfr* grár) *Hhund I 53*; — om sövnens bånd, på grund af dens virkning med hensyn til ansigtets udseende, f-var nauðir *Sigrdr I*, — om en dødnings hest, *f.* jör *Hhund II 49*; i folketroen betyder 'bleg, g: gul, hest' (som man drømmer om) altid ens nærforestående død, *jfr* *f.* ovenfor om de dræbte. *Jfr* all-, nauð-, nef-, nið-.

Fjolski, *m.* som egennavn på en hest, der viser sig i drømme, bebudende død (*jfr* fjqlr, hvoraf det er afledet; *egl.* er det identisk med fjolski, hvidlig aske), *Sigv St 2*; vedkommende hest siges (i prosaen) ganske vist at have været rød, men navnet viser, at hårene — på sine steder ialfald — har været gråagtige, som det ofte er tilfældet.

fjqlvir, *m.* blandt sværdsnavne (*egl.* 'den gråhvide'), *Bul IV 1 9*.

fjonn, *f.* snedrive, i kenninger, for bølge:

Áta mars f., skibets snedrive, bølgerygge, ÞBrún 2 (*jfr* fákrennandi), Heita f-ir, Styrkár, fjardöllina f-ir *Mark 4*, *1*, hrannvala f-ir *Refr 2*, *3*, — for sølv: arms f. *Islidr 12*, falca teiga f. *Katr 28*, löfa f. *Katr 12*, *18*.

fjqr, *f.* (-ar), 1) rejse, fart, løng es f. *Grög 4*, fúss f-a *Ski 13*, fara f. *Glúmr 1*, *2*, gera f. *Fj 46*, glepja f-ar *Hárð 52*, vesa á f., være på rejse, i bevægelse (hjemad), *Lok 55*, i f. *Haustl 13*, i f. fyrða *Sigv 5*, *1*, i f. með e-m, på rejse sammen med en, *Vsp 51*, verða fyrri i f., blive først rejsefærdig, Þár 3, of f., með hensyn til rejsen, *Ég Lv 27*, aumlig f., fattig, ynkelig, *Sigsk 69*, eyðilig f. *Þloft 2*, *5*, hörð f. *Þjóða I*, *16*, friðrdjúg f. *Grög 11*, nafnit f-ar *Mhkv 19*, eggveðrs f., til kamp, ÞKolb 3, *9*, f-ar timi, heldig stund til at rejse, held på rejsen, *Háv 3*, *f.* gesta, gæsters færð, ankost (eller bortrejse) *Hfr Lv 1*, (i ferða *Rún 7* [*her beror f. på rettelse*]).

— 2) bortrejse, *f.* friðils *Völ 29*, *f.* fyrva *Vell 22*, *f.* til Skáneyjar *Glúmr 1*, *2*, i disse to eksempler om et krigstog og således oftere. — 3) de rejsende selv, (*jfr* ferð), i f-ar broddi *Hhund II 19*, *jfr* vegin f. (rettelse for fjqr) seggja *VGI 6*. — 4) forhold til kvinder, of fjqr vífa (eller er f. her pl. til far, *jfr* nyisl. kvænnafar?), med hensyn til forhold til kvinder, *Jóms 3*. — 5) undertiden er f. (dativ) udeladt, vesa til Róms i þeirri *Mark 1*, *12*, i þeirri *Ód 5*, ör þeirri *Orv IX 23*. *Jfr* austr-, bál-, brúð-, gagn-, heim-, hel-, her-, kaup-, leyg-, listar-, morð-, mót-, ó-, rausnar-, Róm(s)-, saum-, skraut-, svefna-, sæ-, tírar-, út-, vás-, víðfarar.

fjqrí *v. l.* for vqrp, þqrí *Vell 24*; ordet er i sig selv umuligt, sammenhængen er uklar.

fjqlrask, (-aðisk, -aðr), gå tilbage, forringes, kraptr þinn f., *Máni 5*. *Jfr* þrekfjqlraðr.

fjqrnuðr, *farnaðr*, *m.* held, lykke (*opr. med hensyn til en rejse*), *Arn 2*, *13*, *ESk 6*, *2*, *24*, *Mv II 19*, *Grip 8*, *16*.

fjqrnautr, *m.* ledsager, *Þjóða I*, *16*, *Orv III 7*.

fjqrneyti, *n.* ledsagelse, følge, *Bul IV j 2*, *Kolb 1*.

fjqrstudagr, *m.* fastedag, fredag, *Mgr 12*. **fjqrstumóðr**, *adj.* træt, modig af faste, om Kristus, *Lil 45*.

fjqlsull, *m.* bånd (denne betydning er sikret ved ordet berfúsull, som Arne Magnusson anfører, *481*, *4°*, fra Vestfjordene, i betydningen 'sili á reipi'), kun i kenningen gljúfra f., der betyder 'slange', sæti gljúfra f-s, guld, *Nf 23*; ordet er vist beslægtet med ty. faser, oht. faso; diminutiv af et *fasi, *jfr* (det usikre) fasa 'trøvl', Ross.

G

Lyden g var i forlyd og i forbindelsen gg stemt eksplosivlyd, i indlyd og udlyd stemt spirant, undtagen hvor denne på grund af naboskab med ustemie lyd selv blev ustemt; denne ustemthed kunde dog sikkert atter ved systemtvang hæves, det viser rim som vågs : ægi (Bragi), logs : logðu (Eskál), røgs : lægir (Hfr), frægt : fagran (Þjóða); også i ord som hvégi var g spirantisk, hvégi : frægjum (Anon XII); gg rimede kun på gg; først meget sent forkortedes lyden foran ð (byggð < byggð) og n (skygn : gegn), dette sker vist først i 14. årh.; eksempler findes i Lilja (dragðu : byggðum; briggð : dyggð o. s. v.); Uggðu : Egðir (Þór. loft.) er intet rim, linjen er som ofte ellers i dette digt rimfri; de eksempler på gg : g, der findes hos Kahle s. 100, er alle kun tilsyneladende. Derimod er det spirantiske g allerede i 13. årh. så svagt eller blødt, at det i det andet rim kan savnes (leygs : eyjar, fleygr : eyjum, hos Sturla), eller også har der her udviklet sig en let spirantisk lyd, jfr en hyppig skrivemåde i hds som nýgium (f. nýjum; jfr Frumpartar s. 89), der har berettiget de anførte rim. Hvor ek findes indsat i 1. person af svage verber med den tilføjede nægtelse, bliver k til g (bjargigak); således altid i hdss, og der er ingen grund til at antage, at dette ikke har været så i de ældste digtes tid (9. og 10. årh.), men rimene kan ikke bevise dette, da stavelsen er ubetonet. I ord som einka f. einga (ialfald i hdss) er der ikke tale om nogen overgang fra g til k men om en sammenblanding af to forskellige ord. I forlyd foran l og n (g = got. ga) forsvinder g ialfald i nogle ord meget sent (jfr de herhen hørende artikler som glfkr, gnógr), næppe før end tidligst i det 13. årh.s sidste halvdel, almindelig først senere i 14. årh. (jfr bogstavrim i Lilja som nærri : nógu).

gaddr, m, pig, tyk spids (jærn)nagle, digr g., om ankerfligen, Þjóða 4, 23, g-ar af stáli, hvormed Kristus blev korsfæstet, Mgr 15; om det er dette g., der foreligger i gadd svelr Blóðughadda, Pul III 4, er dog tvivlsomt, snarere er g, her = 'is, frossen sne', „Blodughadda bevirker ved sin kulde is (på søen)“.

gafi, m, kun i ordsproget fregna eigum langt til g-a, efterretningen om g. má

komme, kommer, langvejs fra, Mhkv 6; herved betegnes g. som noget meget fjærnt (om betydningen i ordsproget er s. s. i spyria er bezt til vålgra þegna, det er bedst at have farlige personer på afstand, er dog tvivlsomt); ordet betegner vist en større rovfugl (ukendt i norden), svarende til lat. gryps (jfr Stjórn 316) og er mulig et lat. gavia. No. gave (Ross) synes ikke at kunne komme i betragtning.

gafi, m, gavf, und salar g-i Hym 12 (den indvendige side), at salar g-i Vøf 7, Hamð 31 (den udvendige side).

gafllak, n, spyd, Pul IV n, geyst g-ok (j: gafllök) fara Merl II 65, fleygja g-ökum Frp II 3; ordet er lån fra angels. (gafllac).

gagarr, m, hund, g. es skapt þvit geyja skal Mhkv 4; brimrótar g., havbundens hund, (der her kaldes síþogull, altid tavs), konkyllie (en dristig sammenligning, der mulig beror på den snoede 'hale'), Egilss (XII) 2. Om ordet er keltisk (gadhar), er vist meget tvivlsomt; det kunde meget godt forbindes med stammen gag- i det følgende ord. Jfr hjalm-, hræ-, sól-.

gaghals, adj, med tilbagebøjet, knejsende hals, om hjortene (der bider Yggdrasils knopper), Gri 33, jfr no. gag 'tilbagebøjet, krummet bagud'. Jfr Bugge, Tidsskr. f. Philol. VI, 87 f.

gagl, n, gæsling, Pul IV xx 1, g-s leið, lufter, dens stillir, gud, Pl 28; hyppig i kenninger, for ravne: gogl Gunnar systra Hhund II 7, Gunnar g. ESk 9, 3, Yggs gogl Giz sv I, hanga g. Hfr 1, 2, hriðar g. Bkrepp 6, unda g. Isldr 10, g. hræva glæs Tindr 1, 8, sára gogl Anon (XI) Lv 8, ógnar g. Hl 26 b; goggl Grettis 8 se gogul. Jfr ben-, blá-, blóð-, bryn-, driif-, hjaldr-, laun-, ná-, sár-, und-, val-.

gagljartir, adj, lys som en gæsling, om Gudrun, Akv 39.

gaglfár, n, 'gæslingers fare, fjende', (jfr gaglhati), høg, g-s andrar, arme, Sturl 4, 36.

gaglfellir, m, 'gæslinge-dræber', høg, g-s lón, arm (lón er ikke særlig velvalgt), g-s lóns lautir synes egl. at måtte være 'de hule hænder', her hænder eller fingre (se laut), Rv 7.

gaglhati, m, 'gæslinge-hader, fjende', høg, Pul IV ss 1.

gaglividr, m, R.s læsemåde i Vsp 42:

gól of hönum (Eggþé) í g-viði fagrrauðr hani, medens H har galg-. Galgviðr har Müllenhoff villet forklare som 'Fugleskov' i alm., jfr SE, men, som Bugge har bemærket (udg. 390), går dette næppe an. Der måtte så snarest skrives Gagl-som egennavn på skoven (træet?, der så måtte antages at have fået navnet efter gæstlinger; men for sammenhængen synes dette betydningløst, da Eggþér næppe er at opfatte som gæstingepas-ser). Jfr Kock, Arkiv XXVII, 110 ff.

gagn, n, 1) gagn, fordel, nytte, krjúpa at g-i, til sin nytte, *∴* helbredelse, Þloft 3, 8, koma at g-i, til nytte *∴* beskyttelse, Krm 22, hafa g. kvæða, have gagn, *∴* fornøjelse, opbyggelse af, Rst 35. — 2) støtte, hjælp, vinna gjöld g-s Arbj 13, mart g. sst 24. — 3) nyttig genstand, g. brann þegna Þjóða 3, 21. — 4) hvad der er til nytte (under en proces), bevis, mest i pl, nú emk sóttir gögnum Korm Lv 46. — 5) især bruges ordet om 'sejr i kamp', med g-i Sigv 7, 6, íaa g. Gráf 3, fæsk g. Ht 9, þiggja g. Ht 59, vega g., Þdr 21, ráða g-i Ött 2, 10, ESk 6, 32, hrósa g-i Vell 32, magna e-n g-i Þmáhl 17, remma e-n g-i Ött 2, 18, valda g-i, besidde sejren, Sigv 12, 6, hafa g. ör hverri gunni Þolv 6, g-i feginn Hárb 29, Fáfn 25, verðr g-s Hásk 12. Jfr mál, ó-.

gagnauðigr, adj, rig på nytte, held, fagna g-igstri sælu, om saligheden, Gd 20.

gagnilaug, f, (v. l. gögn-), pil (egl. 'flyvende imod'), Þul IV 0 1.

gagnfor, f, mod-bevægelse, bevægelse mod hinanden, g. vápna, kamp, Sturl 4, 18.

gagnholtr, adj, gensidig huld, ventig, erusk g-ir Hávm 32: gagn kan også opfattes som forstærkende, 'meget'.

gagnhræddr, adj, 'gennembange', meget forskrækket, GÓdds 4.

gagnmólugr, adj, modsigende, som har lyst til at modsige, Hsv 84.

gagnprúdr, adj, meget modig, Hskv 2, 13.

gagnprýðandi, m, som vinder herlige sejre (eller 'som pryder andre ved fordele, gaver', men næppe rigtigt), Arn 6, 7.

Gagnráðr, sikkert urigtigt Vafþr for Gangráðr, s. d.

gagnsmaðr, m, person, som bliver andre til nytte, hjælper, om Hrafn Sveinbjörns-son, GSvert 7.

gagnstígr, m, 'gensti', genvej, gøtur allar ok g-ar Bós 6, g. gýgiar, klippe, klippevæg, Hskv 2, 7. Jfr gagnvegr.

gagnsvanr, Þdr 4, urigtigt for Gangs vanr.

gagnsæli, f, sejrslæthed, sejr, hvárr hlýtr fagna g., hvem der går af med sejren, Hrafn 3.

gagnsæll, adj, sejrrig, rig på sejre, Stúfr 1, Anon (X) II B 3.

gagnsær, adj, gennemsigtig, g-t gler Mhk 27.

gagnvegr, m, genvej, g-ir liggja til góðs vinar Hávm 34. Jfr gagnstígr.

gagnvert (v. l. -vart), adv, lige overfor, sitja g. Arn 5, 1.

gala, (gól, galit, masc. galinn kun som adj, s. 5), 1) syngje, især om tryllesang, svá ek gel Hávm 149, g. ljóð Hávm 160, g. galdr, galdra Hávm 152, Gróg 5 o. s. v., Oddrgr 7, g. ríkt, kraftig, Oddrgr 7, g. e-m e-t Hávm 160, g. und randir, syngje (tryllesange) under, ind i, det hule af skjoldene, Hávm 156, g. ryðs þol ör hárs hliðum, ved tryllesange at løse henen ud af hovedet, Hausil 20. — 2) om ube-sindig tale, tunga gelr sér ógótt Hávm 29, Lok 31. — 3) om fugle. skrige, gale, om haner Vsp 42. 43, om krage Hávm 85, om örnen HHj 6, om ravnén Hróm 1: gólu (*∴* gól of) om hunden, 'hyle', Bdr 3, er tvívlstomt. — 4) om vindens susen, g. á húsi Svarfd 8, g. i reipum Anon (XII) B 3. — 5) part. pass. galinn, egl. 'som har været påvirket, gjort gal, ved tryllesange', gal, rasende, tåbelig, g. glópr Gunnar.

Galabes, en dal, Merl I 26.

Galarr, m, en dværg, egl. 'den syn-gende, skrigende', Fjalars broder, men som jættanavn Þul IV b 3.

galdr, m, (-rs; -rar), sang, især trylle-sang, g. galdra Harð 18 (jfr sveinn sveina, hlým hlymjá), næmr g-rs GSús 15, góðir g-rar Sigrðr 5, bitrir g-rar Oddrgr 7, gamlir g-rar (jfr forn, forneskja) Frþ 1 3, meginrammir g-rar Sigv 12, 16, g-rs faðir, Óðin, Bdr 3, fara at g-rum Jöms 2, gala g., galdra Hávm 152, Gróg 5, 15, lirla g. (hás g-rs), nynne (trylle)sange, Hharð 9; g-rs hapt, Sigyn, Þdr 3. I kenningar, for kamp: Gunnar g. Sigv 1, 4, Geitis g., hvor Geittr synes at være søkongenavn, Gestr 2, hjörva g. ESk 7, 7, dreyra fasta g. Korm Lv 31, grímu g. Þmáhl 16, skjaldar g. Ht 58, Gréttis 1, hjaldrseiðs vébrautar g. Gldr 1, vápna g. Þmáhl 10, ESk 6, 43, malma g. Gunnl Lv 3, — for tunge: g-a fles Vell 5, — for mund: g-ra smiðja Þjóða 4, 14; — for guld, íðet da g. bliver brugt som synonym til 'tale, ord': lðja g., jættens tale, Nj (XII) 3, g. heidár jöfra (jætternes), ESk 13, 2. Jfr flein-, herðir-, hjör-, leysi-, líknar-, mein-, odd-, stál-, val-.

galdr-Freyr, m, 'galder-Frey', g. Sigars tjalda, kriger (Sigars tjalda, skjoldenes, g., kamp), lngj 1, 1.

galeið, f, (pl. -r), et slags krigsskib (lånt fra middelned.ty. galeide), Þul IV z 4, Hskv 2, 1.

galgi, m, galge, g. feksk Arn 6, 7, á höum g-a Fj 45, gørr g. Am 22, hoggva g-a Am 39, festa á g-a Am 59, Hamð 21, eigi hann g., gid galgen måtte tage ham, Am 33; g-a farmr (v. l. gramr), Óðin, Hál 1, g-a valdr, d. s., HelgÓl, geirveðrs seiðs g., sværdets galge, arm, Eg Lv 12, tangar hanga-g., d. s., Rv 7; uforstået er

elgjar g. *St 15*; jfr alþjóð. Jfr agn-, hanga-.

galgvegr, *m*, 'galgevej', usikkert hvad der menes, ef þik fjandr standa gorvir á galgvegi, hvis du bliver overrasket, grebet, af dine fjender, rede på vejen til galgen (∴ rede til at hænge dig i en galge?), eller i alm. 'drabstí', á g-i, på vejen, i færð med at begá drab(?), *Grög 9*.

galgviðr, *m*, se gaglviðr.

gali, *m*, person af en vis art (ordet findes ellers ikke), magr g., *Klaufe* om sig selv, *Svarf 4* (skulde ordet egl. bet. 'hane', jfr argali? B. M. Olsen, mundtlig meddelelse).

galkn, *n*, et fabeldyr, om hvis farlighed oldtiden nærede store forestillinger (jfr finngalkn), bruges om et skadeligt, farligt væsen, redskab, hlifa g., sværd, *Hfr 3, 8*, g. Þriðja hauðrs, d. s., *Hókr 7*. Jfr hraun-, rand-.

gall, *n*, galde, grimdar g. *Lil 48*, om eddiken, som rakes Kristus, *Lil 58*. Jfr reiði-.

galli, *m*, 1) brøst, fejl ved noget, esat svá góðr, at g. né fylgi, *Hávnm 133*, allr fylgir þeim g., de er fulde af alle lyder, *Tannr*, fyr vás ok g-a, moralske brøst, ∴ synder, *Has 5*; som tilnavn við *Galla Ólhelg 4*. — 2) årsagen til eller hvad der bevirker fejl, fordærv, ødelæggelse, g. Gauts hurðar (skjoldets), sværd, *ESk 11, 1*, g. mundriða borgar (skjoldets), d. s., *ESk 6, 48*, Háalfs g., úlden, *Þjóða 3, 21*, orms g., vinter, *Ht 83*, Fáfnis g., d. s., *Nkt 24*, stórðar (træets) g., vinden, *Gísl 1, 15*, strúgs g., vinen, *Ht 25*. Jfr ár-, líf-.

gallópnir, *m*, örn, *Þul IV* vv (skr. -óin-), egl. 'den stærkt skrigende' (gall-, óp), g-is (i to ord ved tmesis og skr. med p) hallir, örnens hjem, bjerge, klipper (jfr *Endill*), *Þdr 3*; g-is viðir, blod, *Skúli 1, 1*.

gallr, *adj*, har man tidligere læst *Haustr 1* (l. 1), men med urette (for góðs at); et sådant adj. falder således bort for dette steds vedkommende; *Vsp 46* stár i R galla, om Gjallarhorn, medens H har gamla, hvilket uden tvivl er det rigtige.

galmr, *m*, blandt sværdsnavne, *Þul IV 1 2* v. l. (vel 'den gjaldende, rungende', jfr -gelmir).

galti, *m*, galt (af góltr, et slags kæleord), *Merl I 30. 37. 38*. Jfr villi-.

gamall, *adj*, 1) gammel, tilårs, om hvad der har levet, besidet, længe (og består 'endnu'), gamlir menn *Þjóð 3, 1. 2*, þats g-lir kveða *Hávnm 134*, g. þegn *St 9*, maðr g. *Reg 13*, g. Hjalmgunnarr *Helr 8*, enn g-li þulr *Vafpr 9*, g-lir ulfar *Akv 11*, g-lir óxn *Þul I b*; — komparatív, yngra þoll ok ellra *Has 43*, superl., Burr vas enn elzti *Rp 41*; — dægrs eins g. *Hhund I 6*, í 15 vetra g., *Ragn I 1*, g. ok hárr *Haustr 10*, í g-lum ham gemlis *Haustr 2*, g-lir skildir *Ótt 2, 7*, g-lir geirar *Sigv 1, 14*, g. búrhundur *Hfr Lv 1*; om

himlen, jorden og byer, g. gnapstóll sólar *Gldr 9*, g-t þoku-land Gandvikr *EValg*, g-ul Gunnvalds borg *Sigv 1, 13*, g-t vígi *Hskv 2, 8*, g-t port *Mark 1, 21*. — 2) som tilnavn til personer enten for at betegne dem som gamle eller som modsætning til yngre personer af samme navn: a) Alfr enn g-li *Hyndl 12. 18*, *Hhund I 52* (forskellige personer), Hrolfr enn g-li *Hyndl 25*; b) Rognvaldr enn g-li *Arn 5, 15*, jfr Sigurðr enn ellri *ESk 6. 70*. — 3) hørende (gammel) fortid til, g-t Gjallarhorn (H's læsemåde, jfr *gallr*) *Vsp 46*, ari enn g-li, om Odin, *Þstf 2, 3*, jfr Jóh enn g-li *Pl 26*, g-lir galdrar (jfr forneskja) *Frp I 3*, gomul ganga, om himmellegemer, *Merl I 59*, komparatív, óllum eltri (fenris ulfar) *Hhund I 40*; superl., ása elztr *Vafpr 28*. — Urigtig stár g. i *HolmgB 4*, Anon (X) *I B 3*, í bægge túlfælde vistnok for gaman. Jfr at-, full-, vetr-.

gamalmenni, *n*, olding, *Harð 1*.

gaman, *n*, 1) gammen, lyst, fryd, at g-ni e-m *Bry 23*, *Guðr II 14*, *Yf 7. 25*, hafa orð at g-ni *Eg Lv 45*, hafa brennu at g-ni, omtale indebrænding som noget morsomt, *Nj (XII) 9*, grát at g-ni, grád, sorg, til fryd, at fryde sig ved (bitter ironi), *Ski 30*, maðr es manns g. *Hávnm 47*, mannskis g. *Hávnm 114*, ótrauðr g-s, til lystig leg, *Orv IV 7*, g-s vant *Stembir*, als g-s andvani *Hhund II 33*, svát g. þykkir *Guðr II 26*, gummum þykkir g. *HolmgB 4* (rettelse for gamall) jfr *HI 17 b*, g. vas *Soxu*, det var spas for Saxa, *HolmgSk*, ekki es mér at stáru g. *MhkV 22*, henda g. at e-u *MhkV 1*, drepa g-ni e-s Anon (XII) *C 33*, firra g-ni *Grip 29*, standa fyr g-ni, hindre, nedslá ens glæde, *III 2*, hafa goll fyr g., have guld (alt muligt godt) til fryd, *Sól 18*, augna g. *Fj 5*, til g-s ráðit, om livsglæden i alm., *Grip 44*, g. sjúkum ok sórum, fryd for syge og sárede (på grund af den ydede helbredelse), *Fj 36*, at g-ni gjóðum, om ravnens glæde ved kampen, *Gráf 2*, fáa e-ri g-s *Bjhit 2, 2*. — 2) særlig bruges g. om elskovsglæde, den (rent) kødelige vellyst, unna g-s *Ski 39. 41*, þitt, mitt g. *Fj 43. 50*, gýgjar g. *Vafpr 32*, una g-ni *Hárð 30*, valdeir g-s Anon (X) *I B 3*, hafa manns g. við meyjar *Bós 7*; især findes forbindelsen geð ok g. *Hávnm 99. 161. Hárð 18*. Jfr augna-, óf-, svefn-.

gamandrykkja, *f*, lystigt drikkeleg, *Stembir*. **gamanferð**, *f*, rejse til lyst, fornøjelse, *Frp I 1*.

gamanleikr, *m*, lystig leg, leg der kun er moro (jfr leikr = kamp), *Eg Lv 32*.

gamanmól, *n*, pl, gammenstale, *Orv IX 7. 24*, *Mág 2*.

gamánrúnar, *f*, pl, egl. 'runer, der vækker fryd, lystighed', góðir galdrar ok g. *Sigrðr 5*, fornøjelige samtaler med mænd eller kvinder, *Hávnm 120. 130*.

gamansamligr, *adj*, fornøjelig, lystig, *Hsv 102*.

gamanvísa, *f*, spøgefuldt vers, *Grettis 26*.

gamanþing, *n. pl.* elskovsmøder, Mberf 6.
gambanreidi, *f.* tung vrede, forbitrelse, g. goða *Ski* 33, Hvad gamban- *egl. er, er usikkert*: Bugge (*The home of Eddas XIX*) har antaget, at ordet er ags. gombe (-an), 'skat, afgift'; dette er dog meget tvivlsomt, da betydningen passer dårlig; betydningen er måske 'kraftig': Kock, *Arkiv XXVI 114 ff.*, antager opr. gandband-.

gambansumbl, *n.* stort gilde, hovedgilde, drikkelag, geta e-m g., indbyde en til prægtigt drikkelag, *Lok* 8.

gambanteinn, *m.* kraftig ten, gren (∴ tryllekvist af et ungt, saftigt træ, hrår viðr), geta g-n *Ski* 32, gaf hann mér g-n *Hárþ* 20.

gamðir, *m.* blandt høgenavne, *Þul IV ss 1*; g-is vangr, arm, *Korm Lv 23*. *Jfr Aarbb 1888 s. 42.*

Gamli, *m.* Gamle Eriksson, *Eyv Lv 6*, *Glúmr Lv*, G-a kind *Eskál 1*; *egl. den bestemte form af gamall.*

gammi, *m.* (finlappisk) hytte, i g-a *Slemb*.

gammleid, *f.* 'grib-vej', luft, = lopt = Lopt af Loptr = Loke, *Þdr 2*.

gammr, *m.* grib, *Þul IV xx 1*, *Orv IX 58*, g. nás, snarest örn, *jfr dog Aarbb 1881 s. 234*, *Vell 25*, glamma g., bjæffenes grib, hund, *Eg Lv 27*. *Jfr* blå-, her-, hræ-, sár-, val-.

gammeitandi, *m.* 'grib-glæder', gunnar g., som glæder kampens gribbe, örnene, kriger, *Sigv 13, 4*.

gamna, (-aða, -at), fryde, underholde, fiinr at g. *Bergb 12*, g. greystóði (∴ gifr-stóði, ulve?), glæde hunde, usikker sammenhæng, *Akv 11*.

gana, (-ða, -at), gabe (og stirre), g. uppi, stikke i vejret, om Falgeirs bagdel (i prosaen skaut upp þjónum) eller åbne røv, *Þorm 2, 9*; også denne betydning kan gælde i: bani viðar (ilden) gandi of bol bjarkar *SnE II 202*, men her synes en anden betydning i ordet 'at rase, fare frem' at passe nok så godt.

Gandalfr, *m.* navn på dværg, *Vsp 12*, *Þul IV ii 4*.

gandr, *m.* 1) trind stok, stav (dette er hovedbetydningen i ordet, *jfr Hellquist, Etym. bem. 1893 s. V.*, identisk med vølr, som redskab til udøvelse af vølvers virksomhed; deraf gandreid, 'ridt på en stok', *jfr* renna göndum), vitta g-a, 'forhekse stave', gøre dem til trolldomsredskaber, *jfr* spágandr; også denne betydning foreligger i jormungandr (og vånargandr), s. d. — 2) ulv (hvorledes betydningsforbindelsen her er, er uklart), nú rekið g-d ör landi, hvor g. er = vargr, 'fredløs person'. *Húldr. I* kenninger, for öld: g. hallar *Sturl 3, 10*, — for vind: selju g. *Eg Lv 23*, stordar g. *Sturl 3, 13*. *Jfr Hellquist, Etym. Bem.* *Jfr* hrot-, hrót-, jormun-, spá-.

gandreid, *f.* 'stokridt', men i kenningen skjalda g. er gandr vist at opfatte som

'et skadeligt væsen, ulv', og 'skjoldenes ulv' er sværdet, reid betyder da ikke 'riden på', men 'svingen', det hele 'sværdenes bevægelse', *Sturl 4, 23*; dog kunde også betydningen 'stok' gælde.

gandrekr, *m.* vind. *Þul IV oo 2* (skr. gan-), ved rettelse af -reidr Anon (*XII E*, g. þrumir.

Gandvík, *f.* Det hvide hav (vel *egl. 'trolldomskunsternes vig'*, idet indbyggerne ansås for at være mestre i trolldom), *Ht 1*; bruges om de nordligste dele af jorden og da tildels som jætternes bolig, G-r Skotar, jætter, *Þdr 2*; þokuland G-r, om Island, *EValg*; her bruges G. ligefrem om nordishavet i alm.

1. **ganga**, *f.* gang, rejse, komint af g-u *Vafþr 8*; biðja sik g-u *Þdr 2*, þessi g. *Eg Lv 35*, i g-u *SnE II 242*, at g-u *Ht 23*, við g-u *Sigv 3, 13*, órar g-ur *Korm Lv 17*, ganga g-u *Korm Lv 29*, men her er ordet galt, *Herdala g.*, gangen til H., *Sigv 1, 3*, gera g-u *Sigv 2, 8*; — om processioner, heilagur g-ur *Gd 35*, — om himmellegemernes bevægelse, *Merl I 59*; — om den sidste rejse til dødens rige, løng g. *Sigsk 43. 45*. *Jfr* at-, hjaldr-, kirkju-, upp-.

2. **ganga**, (gekk, genginn), 1) gå, bevæge sig tilfods, træde, absolut *Hym 27*, g. mák *Hávum 149*, g. så *Ski 6*, g. i sal *Sigsk 44*, g. íramm, gå, træde frem, fremad, *Hym 8. 13*, *Guðr I 2*, *Þdr 13*, g. feti íramar *Hávum 38*, *Lok 1*, g. í fram, gå videre indad (i huset), *Hávum 1*, g. í berg, gnipu, bestige, *Rst 27. 28*, g. inn *Ski 16*, *Lok 3*, g. innan *Sigsk 8* = g. út *Lok 64*, *ÞKolb Lv 1*, *Þrændr*, *Griss*, g. út ok inn *Völ 4*, g. ör skála *Grip 5*, g. ör durum *Gri 23*, g. af grasi, fra græsgangen, *Hávum 21*, g. út í Bár *Mark 1, 11*, g. til hvers *Guðr III 10*, g. um þvert *Sigv 13, 24*, g. fyr e-u, om trækstyr, *Rdr 13*, koma g-andi *Rþ 36*, *Sól 2*, ghest ok g-andi *Hávum 132*, g. til skipa *Hhund I 22*, g. til smiðju *Völ 34*, g. á rökstóla *Vsp 6 o. s. v.*, g. á land *Jóms 40*, g. á skip *Jóms 15*, g. í haug *Isladr 21*, g. síns verka á vit *Hávum 59*, g. yfir, gå hen til (et andet rum for der at træffe en), *Am 80*, ulfr ok örn gengr of börn, betræder, *Skall 1*, g. fyr brekku *VGl 10*, g. fyr borð, træde ud over rælingen, *Vagn*; med *gen.* g. túna, til gården, *Þry 3*, g. miðrar brautar, midt på (ad) vejen, *Rþ 2*; g. at örur *Rst 25*; med *acc.*, for at betegne bevægelsen henover, g. veg til Róms *Mark 1, 10*, g. grjótt *Ragn II 5*, g. brautir *Rþ 1*, vinna gengit *Gautland Vell 31*; om tiden, rásir dægra gengu *Lil 67*; — (skip) g. af hlunni *Ht 71*; — göngu vask of genginn *Korm Lv 29. 14*. — 2) indfinde sig til, g. stefnu *Ragn II 1*, g. odda fund *Sigv 12, 19*. — 3) absolut i betydn. 'at gå bort, forlade et sted', *Hávum 35*, *HFj 23*, *Sigrdr 26*. — 4) hyppig om 'gåen frem til kamp, trængen frem i, under, kampen' og lign., g. í þøð *Vígf 1*, g. í hildi *Sigv 7, 10*, g. i

folk *Ólhelg* 2, g. í lið „*Danir*“, jfr g. í sveitir, *dele sig í skarer*, *Grett* 2, 9, g. í brigið, *gá til strid*, *Hrafn* 2, g. at hildi *Sturl* 3, 8, g. at geira þingi *HolmgB* 2, g. at vangroði *Korm* 48, g. at snerru *Þjóða* 1, 14, g. með Gauts eld *Korm* 1, 4, g. í gogn *Hák* 14, *Vell* 28, *Eirm* 5, g. snarla *Ég Lv* 10, g. íramm at e-m *Hfr* 3, 9, g. íramm í fylking *Skáldh* 4, g. íramm við e-n *Ísldr* 14 jfr 13, g. íramm í dyn geira *Nj* 21, g. íramm ok í folk vaða *Darr* 4; *absolut* *Sígv* 12, 12; g. und hliflar *Stúfr* 7, g. fyr skjöldu *Nj (XII)* 8, g. í gognum lið *Grott* 13, *ÞGísl* 8, g. í gognum orrostu *Stúfr* 8; g. í gognum reykt *ESk* 6, 55; g. á Svíþjóð, *trænge ind i (som fjende)*, *Arn* 3, 3, g. á drómum *Rv* 26; g. upp, *entre*, *Jóms* 38; g. upp á land *Hhund* 1 50, g. upp á landi *ÞKolb* 3, 13, jfr *Atli* gakk á land *HHj* 22; om fjendtligt sammenstød, ofþing odda gingu saman *Tindr* 1, 7, hildir gekk saman *Ív* 38, g. saman *absolut* *Gdþ* 19; lið geksk at *ÞGísl* 4, skatnar gengusk at *Skáldh* 5; g. inn at e-m, for at dræbe, *Ísldr* 8, gangask á *Skáldh* 2; hertil kan føjes g. á hæl, *vige, trække sig tilbage, Hhard* 1. — 5) om en virkelig (oprindelig) bevægelse, men hvor denne er noget afbleget, g. á beð, egl. 'gá hen til og lægge sig i sængen', men í alm. lægge sig til hvile, *Sígsk* 8, *Ghv* 14 (her omtr. 'blive gift med'), g. af e-m dauðum, egl. 'forlade en som død', *dræbe en*, *Anon (XII)* D 4, g. af e-m vápnunduðum *Sindr* 6, g. með Ingolfri, *være gift med I. (eller være hans elskerinde)*, *Anon (X)* I B 7, g. með veri *Guðr II* 27, g. til skriptar, *skrifte*, *Ív* 46, g. á hönd e-m, *underkaste sig en*, *Mark* 1, 21, *Am* 99, g. á haukjóðs bý (= hönd) *Rst* 8, g. at hvotun e-s, *følge ens opfordring*, *Grip* 50, g. í drauma, egl. *komme gående, vise sig for en i drømme*, *ESk* 6, 28, g. í svefna, d. s., *GSúrs* 17, g. undan, *undslippe, blive fri for noget*, *Am* 64, g. stopalt, egl. 'gá snublende', *have uheld med sig*, *Am* 14, mæti gengin frá mér, *gæde bort, ɔ: tabte*, *Hym* 32, g. írá konungdóm, *forlade sin kongelige ægtefælle*, *Sígsk* 14. — 6) færdes, leve, være, med et nærmere bestemmende ord, g. vanr, *leve berøvet, foruden*, *Sígsk* 9, g. aukin barni *Völ* 36, g. fjarrí, *være fjærnt fra*, *Fáfn* 28, þar skalt g. *Ski* 26, hefkgent enn móðurlausí mógr *Fáfn* 2, jfr g. und líni *Rþ* 40, g. steinblindr aðalmeini Þórskegg, g. hræddr *Ísldr* 3, jfr g. at garði kýr, *kær færdes hér ved gården (ikke: kommer til)*, *Þry* 23, og gengum íagr-búnir *Bjark* 6. — 7) hyppig med infinitív (med eller uden at), 'begive sig, give sig i lag med noget', *sjóða* g. *Hym* 14, g. at mæla *Grip* 2, sofa g. *Hávm* 19, *Hym* 15, *Fáfn* 27, g. at mæla *Ski* 2 (her er dog vel den egl. betýning at antage), g. at eiga, *gifte sig*, *Grip* 34, *Jóms* 45, g. at hanga, *skulle til at hænges*, *Am* 22, g. heyja *Korm Lv* 25, *Sígv* 1, 2, *Þjóða* 3, 2,

gekk sækja *Sígv* 12, 8, g. halda *Anon (X)* digt om *Guðl.*, gekk drekka *Stúfr* 1. — 8) færdes, om vognreise, g. í gognum garða *Helr* 1. — 9) om skibets bevægelse, eisandi gekk floti *Hhund* 1 27, skeið gekk und vef *Þjóða* 3, 8. — 10) om havets og ildens bevægelse, haf gengr hriðum við himin *Hyndl* 42, sær gekk *Anon (X)* III C 1, alda gengr of skör *Korm Lv* 39, jfr geymiló gengr of alla, *Vell* 2 (digtet — der høres af alle — sammenlignes med en bølge, der slår hen over alle), jfr fiskr gekk á land, *dreves (af søen) i land*, *Bjihit* 1, 1; (eldr) gekk húsum hæri *Sturl* 3, 10. — 11) om forsk. bevægelser, bl. a. den der sker ved at et hele deles (går i stykker), g. í tvau, *gá itu (om árer)*, *Þjóða* 4, 20, g. sundr, *briste, om hærlæder*, *Hást* 6, serkr gekk sundr *Brot* 4 (F. J. udg.), hjalmar gengur í sundr *ÞGísl* 7, om jorden, der var nær ved at briste ved Tors agen, *Hausit* 15, — om strikkens sammensnørelse, g. at halsi, *snøres tæt sammen om struben*, *Yt* 14, — om ilden, gongumk (= gakk mér) firr funi, *fjærnt dig, hold dig fjærnt fra mig*, *Gri* 1, — om våben, láta (sverð) g. niðr í herðar, *trænge ned i*, *Jóms* 26, om et gærdes indsnævring, nær gengr mér garðr, *forminskes, indsnævres (ved en nabos uberegtigede overgreb)*, *VGI* 1. — 12) om en tænkt bevægelse, þefr gengr ór munni *Harkv* 3, angi gengr af e-m *Hfr Lv* 18. — 13) om andre forhold, hvor 'bevægelse' enten kun er tænkt eller ikke til, fár gengr of sköpp, *kommer forbi, udover*, *Krm* 24, g. of vit manna, *overgå, om noget der er ufatteligt*, *Has* 40, mein gengr of þjóð, *overgå folket*, *Merl* 1 25, g. of guma, *overgå mand, menneske*, *Hávm* 28. 94, — g. á bak mólum, *bryde sit ord*, *Sígv* 11, 10, — g. til heljar, *dø*, *Am* 97, g. heljar *Helr* 8, part. genginn, *død*, ept genginn guma *Hávm* 72, moldar genginn, d. s., *Sól* 60, í betýdn. 'dø(?) *Sígsk* 49, men 'at gå igen': sá gengr gumi *Hávm* 157 — g. í ætt, om noget, der er slægtsarv, *fremtræder atter og atter i de enkelte slægtled*, *Arn* 6, 7 (jfr *KGísl*, *Aarbb* 1879 s. 159 f.), — g. ör hug, *glemmes*, *Leið* 35, *Has* 37, — g. íramm í dul, *gá fremad, tiltage, i indbilskhed*, *Hávm* 79, g. hátt, om noget der 'går højt', *bliver stort og mægtigt*, gekk hátt Skota stekkvir, *vandt megen berømmelse*, *Bkrepp* 6, sá er hæstr gekk manna *Rst* 2, g. hæst, *være den ypperste*, *Ód* 8, *dýrd* gengr hátt *Leið* 28, frami gengr hátt *Kolb* 1, 5, — om en sags gang og udfald, g. eptir at óskum *Anon (XIII)* B 56, g. at óskum *Sígv* 13, 1, *Sól* 25, g. við kór, *gá efter ønske*, *Has* 37, gengr sem goð vill, *Þjóða* 4, 26, svá gangi þér *Atli*, sem . . . *Akv* 30, at hafi svá gengit *Am* 68, g. greitt, *gá godt, heldigt*, *Sól* 8, g. andæris, *gá imod*, *Am* 14, g. verr *Hávm* 40, g. Sveini meinilla hregg, *gá Sv. meget ilde*, *Rst* 20, g. (I) sundr, om fred, forlig, brydes, briste,

fríðr gekk sundr *Sigv 1, 4*, sætt gekk sundr *Hókr 2*, — g. á, egl. 'træde på, under fødder', *krænke, forstyrre*, g. á fríð *Frakka III 1, 3*, g. á sœri, *bryde (sine) eder*, *Rv 32*, jfr á gengusk eíðar, *ederne krænkede hinanden, blev gensidig brudt*, *Vsp 26*, g. á sáttir *Hálfs VI 4*, *Oddr 2*, — g. við e-u, *vedgå noget*, *Vitn 23*, — g. af, *være tilovers*, *Leið 28*, — g. at e-u, *komme som følge på noget*, *Sigrðr 23*, — g. á milli, *komme, træde, hindrende imellem*, *gengu þess á milli urðir Sigsk 5*, — g. saman, *træde sammen, forene sig (til ens held)*, *logn ok löggr gangi þér i lúðr saman Gróg 11*, — g. af, *forlade*, *teitan gekk af, glæden (humøret) forsvandt*, *Sturl 8, 2*, *gengr fæst af því, der mangler intet deri*, *Am Arn 1*, g. af réttu rífi, *forlade det lige ribben, gå udenfor hvad der er ret (jfr udtryksmåder under ríf Fritznar)*, *Hsv 46*, *regnes fra, bortfalde*, *Sigv 13, 4*, — g. í kné, í kné *gengr knefi*, ef *kvistir þverra, synes at betyde 'gå tilbage, gå til grund'*, *men grundbetydningen er usikker, også fordi knefi er uforklaret*, *Am 73*. — *Medium bruges med dat. pers. og gen. rei*, ils *gengsk þér aldri, aldri vil det onde forlade dig*, *Am 69*; *med adv. e-m gengsk illa, det går en ilde (egl. 'trinene går en ilde, det går en ilde med at træde')*, *gangask, forandre sig*, *hugr gengsk e-m, en bliver betagen af sorg*, *Orv IV a 3*. — 15) *part. genginn, udløben, om noget, der er forbi, nú es of genginn grátr (of er her kun udfyldende)* *Oddrgr 34*; *geta má þess er gengit hefr MhkV 28*; *med dat., berøvet, aflí genginn Brot 16*.

Ganges, f. *elven Ganges*, *Pul IV v 5*.

gangfagr, adj. 'gang-smuk', *som har en smuk gang, om kvinder*, *Halli, Frp I 21* (v. l. gá-); *Wísén antager betydningen 'dans-fager' (Emend. o. Exeg. 95)*.

Ganglati, m. egl. 'gangdoven, doven til at gå', *blandt jættenavne*, *Pul IV f 2*.

Gangleri, m. egl. 'træt af gang, rejse', *et af Odins navne*, *Gri 46*, *Pul IV Jj 3*, *jfr Gangler sst.*

gangnistir, m. *forvansket, vistnok for gjóðnistir, s. d., Gsvert 5*.

1. **gangr, m, 1) gang, bevægelse tilfods**, *vinna g-g Sigv 1, 14*, g. (*ved rettelse*) *sás gengum Korm Lv 25*, *gjalda g-s, unagælde for en gang*, *Guðr I 26*, g. *brúðar, brudeprocession*, *Herv VII 4*. — 2) *bevægelse i alm.*, *harðr g. á vikingum, under angrebet*, *Eg Lv 7*, g. *vas har Eldj 2*, *rimmu g., kæptummel*, *Rst 19*, *sverða g. Hókr 4*, *earnhringar hófðu g-g, var i stærk bevægelse*, *Ótt 2, 7*, — *hólu g., et utyskes farlige færð*, *EGils 3, 20*, — *öldu g., bølgebevægelse, bølgerne oprør*, *Mark 1, 16*, *brims g. se brimsgangr, barðs g., skibets fart*, *Síjo II 1*, g. *grjóts, kværnstenenes bevægelse*, *Grott 2*, *pipu g., en pibes (pibers) (vedvarende) lyd*, *Máni 3*; — *vesa á g-i, være i bevægelse, blive drevet*, *røng eru mól á g-i Ulfr Lv*. *Jfr*

brims-, fors-, hús-, laga-, móti-, ofr-, sjóvar-, skripta-, upp-, úti-, öldu-.

2. **Gangr, m. jættenavn, Ides og Tjatses broder (jfr SnE I 214; vel egl. identisk med foregående)**, *Pul IV b 1*, *Grettis 45*; *G-s dreyri, jættens (Ymers) blod, havet*, *Þdr 4*, *G-s senna (rettelse)*, *Gangs (trætte) tale*, *Gunnl Lv 1*.

Gangráðr, m. *Odins navn, 'Vandreren'*, *Pul IV Jj 3*, *Vafpr 8* (*hds gagn-, urigtigt; jfr Aarbb. 1870 s. 135 f.*).

gangtamr, adj. 'gangvant', *dygtig til at gå, (mulig har gangr her samme betydning som nu, om heste, það er gangur i honum siges om en hest, der er pasgænger, skeiðhestir), om Goternes heste*, *Ghv 2*, *Hamð 3*.

gangvegr, m. 'gangvej, sti', *identisk med sinn 'gang'*, *tveim gangvegum = tveim sinnum, to gange*, *Korm Lv 47*.

ganrekr se gandrekr.

gap, n. gab, åbning, hul, g. ginnunga Vsp 3 (se ginnung), — *ved misforståelse optaget som navn på søen i et par hds (f. gnap)*, *Pul IV u 1*.

gapa, (-ða, -at), 1) glo, stirre med åben mund, g-i þú grindum frá Skí 28, g. á *sjót manna Anon (XII) E*. — 2) *gabe, g. eldi yfir Hæng III; Meri II 16*.

gapamunnr, m. 'gabende mund' (*máske 'ubesindigt talende person'*), *tilnavn*, *ESK 13, 2*.

gapripull, m. 'glo-stang' (v. l. -ripur, -hriflur, *men de fleste hdss. har i pl. -ripl-ar; af gap, (jfr gapa), stirren, gloen, (jfr gægr), og ripull (eller -ill?) = no. ripel (med langt i) 'kjæp, stage' (Aasen); det hele bliver et slags kenning for 'en mand, der stirrer, glør', jfr sammenhængen, esa g-lar góðir Þórh.*

Gapprosnir, m. *Odins navn, Pul IV Jj 3*; *findes blandt nedsættende betegnelser for mænd SnE II 496; betyder måske 'stupid udseende mand'; men hvad prosnir er, er usikkert (jfr? þrusk, stöj).*

Gardar, m. pl. *Garderige, Hfr 2, 1. 2, Edd 6, Ólhelg 11, Sigv 13, 27, Od 3, Rst 2, Mark 1, 4. 5, vordr G-a, gud, Arn 6, 19. Egl. pl. af det følgende.*

gardr, m, 1) gærde, hegn (omkring et derved indelukket stykke land), *Fj 11, tungærde, VGl 1*, *virkis g. ÞHjalt 1*, *vas g. milli Am 42*, *of g-ð risa Grott 12*, *ganga at g-i kýr, ved, udenfor, gærdet*, *Þry 23*, *leggja g-a, opføre gærder*, *Rp 12*; *også om et gærde til værn, langstrakt (men ikke rundt eller kantet) som Danevirke, verja g-ð Vell 29*. — 2) *den ved et gærde indhegnede plads, der som oftest må tænkes helt eller delvis opdyrket, og hvor beboelseshusen findes, så at g. eller pl. g-ar ligefuldt betegner disse, enten som indbefattede eller alene, hús i g-i Pl 50, miðra g-a Þry 9*, *koma at g-i Rp 10*, *riða at g-i Sigsk 35*, *keyra hross at g-i Sigv 3, 12*, *riða i g-ð Guðr II 36*, *Oddrgr 28*, *hleypa ór g-i Nj 18*; *keyra eyk ór g-i Ólhelg 10; (om hjem, bosted)*

í g-i Hordaknúts *Sígv* 11, 17, í g-i Gunnlaðar *Hávm* 13, g-ar Atla *Oddrgr* 31, g. hilmis *Arbj* 11, g. Lista láðvarðaðar *Eg Lv* 5, g. Serkja *Hharð* 15, ór konungs g-i *HHj* 2, bera goll ór g-i *Leidolftr*, ór breiðum g-i þjóðkonungs *Porm* 2, 11; í *pl.* (jfr *Garðar*), g-ar Gymis *Ski* 6. 14, g-ar Gjúka *Akv* 1, g-ar grjót-Niðaðar *Hausl* 9, g-ar Vinða *Mark* 1, 16, g-ar goða, ása *Vafbr* 2, *Lok* 37, *Pry* 5. 9, jötna g-ar *Hávm* 108, *Ski* 30, minir g-ar *Helr* 1, óra g-a *Merl* II 40, í gørdum heidmanns *Sígv* 3, 17. — 3) om de gødede græsmarker (isl. tún), teðja g-a *Am* 63. — 4) om kirkegårde, g-ar kirkju *Gd* 42. — 5) om ormegærde, *Akv* 31 (jfr orm-garðr). — 6) om øreført, gera g-ð of hest-redr, omgærde en hests penis, (binde noget omkring den, så at hesten (hingsten) er ude af stand til bedækning), *Mgód* 1. — 7) om en (sammenhørende) langstrakt række, g. greina, omtr. = greinir *Pét* 45, (jfr grein), — om langvarig storm, i kenninger for kamp, skjaldahlums g. svall *Háv* 12. — 8) i kenninger, for bryst: minnis g. *Gðþ* 3 (jfr *SnE* I 540), — for havet: grundar g. *GSvert* 1, ey-g. (adskilt ved tmesis) *Gráf* 9, *Alda* g., hav (se *Aldi*), *Kolb* 1, 5. — for skjold (jfr *SnE* II 438: garðr Óðins, orrostu, sækonunga): Svólnis g. *Hást* 3, Geitis g. *Hausl* 20, g. hildar *Ólhelg* 3, *Hl* 34 b. *Ingj* 1, 4, Gøndlar g-ar *Íslðr* 20, styrjar g. *ESk* 7, 8, oddhríðar g. *ESk* 6, 50, geira g. spydenes gærde (som værner mod spyd), *Vell* 15, uforståeligt *Anon* (X) I B 3, — randar g., skjoldgærde, regn randar g-s, *kamp*, *Porf* 2, þundar grindar jaðra g., skjoldrække, *Ht* 58, — g. barða, (af barð eller barði, jfr *SnE* I 420), den på skibene opstillede skjoldrække, skjolde, *Anon* (X) III B 3, — svarðar raðar g-ar, hovedbånd, *SnSt* 4, 7 (jfr *røð*); grundar seilar (slangens) g-ar, *guld*, *Íslðr* 2; garðr *Sígv* 10, 5 i en uforståelig sammenhæng. Jfr *aldin*-, *apaldrs*-, *Ás*-, *ey*-, *fjall*-, *fjand*-, *fley*-, *for*-, *frænd*-, *Hall*-, *heimis*-, *her*-, *himna*-, *hlym*-, *hlýr*-, *hrann*-, *hryn*-, *kirkju*-, *land*-, *lá*-, *ljós*-, *mann*-, *megin*-, *mein*-, *mið*-, *Mikla*-, *orm*-, *rand*-, *sal*-, *sker*-, *skið*-, *tann*-, *vestr*-, *víg*-, *vin*-, *þver*-.

Garðrofa, f, en hoppes navn, (egl. 'gærdebryderske'), *SnE* I 118.

garð-Rognir, m, 'gærde-Odin', geirrásar g., det gærde, som stanser spydstrømmen, skjold, dets Rognir, *Odin*, kriger, *Vell* 28.

garðshlið, n, gærde-åbning (til gennemgang), *Sturl* 4, 9.

garð-Váli, m, 'gærde-Vále', Virfils vala (skibenes) garðr, skjold, dettes Váli (gud), kriger, *Edað* 4.

garðviti, m, 'gærde-bavn, -ild', grundar garðr, havet, dets viti (ild), *guld*, *ÞKolb* Lv 3.

garðvitjuðr, m, som besøger en gård, lóða g., *Tor* (som jætternes hjems besø-

ger) *Þdr* 2; i øvrigt beror vitjuðr på retelse af det umulige giarðvenioðr, s. d.

gargann, m, slangenavn, *Pul* IV qq 2. **garmr**, m, hund, som egennavn på den hund, der er bunden foran *Gnipahulen*, *Vsp* 44 o. s. v.; jfr *Gri* 44; g-ar, om de vogtende hunde, *Fj* 13. — I kenninger, for at betegne et skadeligt væsen, ting, for sværd: slíðra g. *Merl* I 35, barðsólur (rettelse for blik-) g., *ESk* 12, 6, — for ilden: elris g. *Sturl* 3, 11. 4. 8, glóða g., den af gløder bestående hund, ilden som bidende hund, *Yt* 4, g. fyriskógar *ESk* 7, 7, — for vinden: fýris g. *Arn* 2, 10. Jfr *hrot*-, *lim*-, *Mána*-.

garpr, m, tapper mand, *Pul* IV j 1, *Þjóð* 3, 3, *Íslðr* 20, *Hrómundr* þótti g. *Mhkv* 7, blámanna g-ar *Rv* 24. Som mandnavn *StjO* I 2. Jfr *stór*-.

Gartí, m, ø udenfor Trondhjemsfjorden (Garten), *gyrðill* G-a, *havet*, *ESk* 13, 13.

gassi, m, støjende, kåd, men dum person, (jfr *SnE* I 532), så hann lítit til laga g. *Ofseigr* 1.

Gastropnir, m, navn på et gærde *Fj* 12; betydning usikker; o eller ó?; gastkunde sættes i forbindelse med no. gasta, gasteleg, 'usædvanlig stor eller stærk, svær, drøj', (Aasen, jfr *Ross*), men hvad er ropnir eller rópnir, rofnir (det skrives også med f) eller rófnir (hrofnir eller hrófnir, jfr að hrófa, hrófla, upp e-u, at bygge noget højt men skødestøst)?

gata, f, gade, vej, sti, eina g-u, en og samme vej, *Anon* (X) III A 1, langar g-ur *Sígv* 3, 11, koma af g-u *Sól* 2, eiga g-ur til goðs *Íslðr* 74, varða g-u (ur. for veg), beherske en sti, *Sól* 1, ganga glæddar g-ur *Sól* 31, feigs gøtur *Sól* 36, Róms g., vejen til Rom, *Ív* 2, greiðastar g-ur *Sól* 52, falla á g-u *Sól* 54, g. trúu, troens vej, *Pl* 8, g. lífs, i religiøs betydning, *Mdr* 41; fara illa g-u, have uheld, lide tab, få en slem medfart, *Þjóða* 3, 6; gatna *Korm Lv* 31 er fejl for gøtva s. gøtvar. — I kenninger, for hav: lýs g. *Sígv* 10, 3, — arm: g. (ved rettelse) heidis *Sígv* 13, 14; for skjold: g. gunnvita, sværdets vej, (se þorr), *Þloft* 2, 8. Jfr *fagr*-, *leyni*-, *slóð*-.

gaurk, m, gøg, *Pul* IV xx 1, syngnat g., gøgen tier, *Eg Lv* 27, g-ar of sal, gøgene over salen, ved salen (huset), *Grott* 7. I kenninger, for ravne: g. hraeva, *Þpyn*, g. munins tuggu *ÞSær* 2, 4, g. Gauts *GSürs* 2, g. Gauts bragða, kampens gøg, *Hróm* 1, g. geira hriðar *Krm* 16. — Som mandnavn, G. Trandilsson *Íslðr* 19. Jfr *hrossa*-.

gaukþjórr, m, en vis fugl, *Pul* IV xx 1. **Gaulardalr**, m, *Guldalen* i Trondhjem, *Nkt* 21.

gaumr, m, agt, agtpågivenhed, opmærksomhed, gefa g-m at e-u *Hsv* 104.

gaupa, f, los, ver g-u, bjærgegn, *Þdr* 5; glikt g-u (hds -a) *Merl* II 61. Jfr *her*-.

Gaupi, m, søkongenavn, *Pul* IV a 2; g. *Merl* II 61 er vist fejl (dat. gaupa for gaupu).

gaupn, *f*, den hule hånd, *Pul IV öö*, horta sér i g-ir *Grettis 37*; — ilja g-ir, *egl. 'fodsådens hulninger', fødder, Þdr 3*; hlaupsildr Egils g-a, *de sild, som løber ud af (bueskytten) Egils hænder, pilene, Eyv Lv 14*.

gaupneldr, *m*, 'hånd-ild', *guld (skr gaup-), Anon (X) I B 3*, iøvrigt i en lidet forstælekr sammenhæng.

Gaustær, *m*, søkonge-navn, *Pul IV a 5*, v. l. gaut-, og det er vel rigtigt (også gavær, gauer forvansket).

gaurr, *m*, tølper, ufin person, *Rv 30, EGils 3, 1* (rettelse for det umulige gaur), *Þorm 2, 9, Korm Lv 60, Bjhit 2, 9, Gunnarr, Skáldh 6, Hjálmp IV 12*; sløgr g. *Máni 2* (jfr *KGisl. Aarbb. 1869 s. 99*).

gauta, (-aða, -at), *snakke, passiare, urigtig Korm Lv 22*, for gøtva.

Gautaland, *n*, s. s. Gautland; grafbvengs G., *guld, EGils 2, 13*; valget af G. her (jfr Serkland) beror på versindretningens art.

gautan, *f*, snakken, ilsku g., *ondskabsfuld snak, Gdþ 18*.

Gautar, *m. pl*, Gøter, beboere af (især Vester-)Götland, *Gráf 4, Sindr 4*, fjor G-a *Vell 30*, við G-a *Edað 8*, log G-a *Gisl 1, 17*, styrir G-a *Sturl 3, 2*, døglingr G-a *Ott 2, 1*, andskoti G-a *Gldr 7*; Gizurr (rød) G-um *Herv V 1*; hellis G., *jætter, Rv 7* (eller til Gaur s. d.); for 'mænd' i alm. bruges ordet *Anon (XIII) B 23*; rimeligvis er det også dette G., der foreligger i G-a-týr, *Odin, Hák 1*, G-a spjalli *St 21*.

Gautaveldi, *n*, Gøtternes rige, *Ormsp II*. **Gautelífr**, *f*, Gøtaelven (ellers i reglen blot *Elfr*, s. d.), *Sturl 5, 1, Pul IV v 3*.

Gauti, *m, 1* navn på Odin (jfr *Gaur*, vel som særlig dyrket af Gøterne), G-a gildi, *skjaldedrikken, kvad, Korm Lv 46*, G-a setr, *Vatnal* eller *Asgård* (jfr vikingr), *Þdr 8*; i øvrigt kunde g-a her også være *gen. pl. af gautar = guder(ne)*. — 2) søkongenavn, *Pul IV a 1*.

Gautland, *n*, Götland (især Vester-). *Vell 31, Krm 1, Orv VII 19*. Jfr *Gautaland*.

Gaur, *m, 1* navn på Odin (måske *egl. 'Göten', som en af Gøterne særlig dyrket gud, jfr Sigv 3, 5*), *Gri 54, Pul IV jj 1*, aldinn G., *Bdr 2, 13*, senda G-i her *Glúmr 1, 2*, herr eignaðr G-i *Ód 7*, G-s gjof, *digterdrikken, skjaldecæven* (jfr *gjafrot-uðr*), *Bragi Lv 2*, G-s gjalfir, d. s., *Rv 11*. I *kenninger, for kamp*: G-s brogð *Hróm 1*, G-s regn *Þfagr 5*, — for sværd (jfr *SnE I 420*): G-s eldr *Korm 1, 4*, G-s sigðr *Þjóða 3, 30*, — for hærlæder (brynje): G-s gøtvar (ved rettelse af gatna) *Korm Lv 31*, — for skjold: G-s meginhurð *ESk 11, 1*, G-s gött *Korm Lv 59*, G-s himinn *Sturl 4, 20*, G-s þekja, G-s þekju sunna, *sværd* (jfr *sannvitandi*), *Þmáhl 17*, — for ravne: G-s gaukr *GSúrs 2*, G-s mútari *Hl 26 b*; — G-s tain, *de faldne som Odins bytte, Helgól*, — for krigere,

mænd: G-ar geirþings, *kampens, EGils 1, 20*, G-ar Fundins hjarar flaums, d. s., *EGils 1, 28*, G. stála skúrar *Hf 55*, G. malma *Katr 29*, G. gunnbliks, *sværdets, GSúrs 8*, G. gunnelds, d. s., *Þjsk Lv 6*; G. randa *Gaur I 6*, G. hjaldrs reitar, *skjoldets, Ingj 1, 4*; G. grainings látra, *guldets, EGils 1, 4*, grafbvengs *Gautalands G-ar, EGils 2, 13*, góins skers G-ar *EGils 3, 12*, móðu glóð-G-ar, d. s., *Arn 6, 10*, G-ar fróns laxa láðs, d. s., *Has 13*, G. grundar mens hrynvengis *Has 42*, G-ar foldar humra leiðar, d. s., *Líkn 51*; hellis G-ar, *jætter, Rv 7* (jfr glórødd), *EGils 1, 14* (jfr hlátr); — for *Tor*: herþrumu G. *Þdr 1*. — 2) som Odinsnavn, men i *virkeligheden nordmanden Gaur* á *Mel SnSt 4, 4*. — 3) som *personnavn*, G. Sleituson, *Þorm 1, 10*. Jfr *alda-, fjall-, her-, sig-, val- (all Odinsnavn)*; *dal-, gegni-, gæfi-, hræva-, malm-, seim-, sig-, sværd-, val-*.

Gautrekr, *m, 1* søkongenavn, *Pul IV a 5* som (rigtig) v. l. til *Gaurekr* (s. d.), *Hl 28 a*, G-s mækis mót *ESk 11, 5* synes at måtte opfattes som *kenning for kamp, skönt den er mindre rigtig*; *mæker sikret ved rimet (d. v. s. m-k)*; *Gaut*: *braut*. At sammenfatte G-s svanr kunde gå under hensyn til *Egils Gestils olpt*, så at *kenningen blev G-s svana braut, havet, dets glóðir, guld; dette sidste er at foretrække*. — 2) *sagnperson, Gaur I 2*.

gauzkr, *adj*, *gøtisk (hørende til Gautland)*, g. maðr *Sturl 4, 42*, g-ir drengir *Eldj 2*, g-k þjóð *StjO I 5*, g. bolr *Þham 1, 4*, hjá þofur g-um (eller vægi g-um?) *Yf 31*, g. skjöldur *Þjóða 1, 23*.

gavær (-er) forvansket for *Gau(t)rekr*, s. d.

gáa, (-ða, -t), *iagttagelse, ænse, med gen. rei*, g. þings né þjóðar máls, *ikke ænse, bryde sig om, glemme, Hávm 114*, g. glýja, *ænse, bryde sig om, forlystelser, Hamð 7*, g. leiks *Sól 12*, g. manna *Grip 29*, g. sín, *tage sig iagt, være forsigtig, Am 7. 74*, g. geðs sins, *være sig mægtig, Hsv 76*, g. fás *Mhv 20*; lidt gáðak þin, *lidet ænsede jeg dig (gud)*, *Hás 7*, goðs hann gáði *Sól 4*, *Mv II 11*, búendr góðu verja boei, *var optagne af at, ÞKolb 3, 13*, g. fjarghúsa, *ænse, skåne, Akv 39*.

Gábríel, *m*, *englen G.*, *Lil 27*.

gáði, *m*, *ussel person, godleiðr g. Korm Lv 36*.

gátagr, *adj*, v. l. til *gangfagr* og *vistnok urigtigt, måtte betyde 'smuk ved sit blik. sine opmærksomme øjne'*, *Frþ I 21*.

gálauss, *adj*, *uagtksom, skødesløs, let-sindig, Merl I 52, Hsv 2. 110, Mv III 3*.

gáligr, *adj*, *som ser opmærksom, klog, ud, kona kapps g-g, meget forsigtig, iagttagende, Am 6*.

Gálílee sjór, *m*, *Galilæa søen, Pét 15*.

gárr, *m*, *sværdnavn, Pul IV I 9*, et enkelt hds har her gramr.

gás (eller gós?, men ordet er måske aldrig blevet *egl. ó-st.*), *gæss gullu Gaur*

I 16, *Sigs* 29, tvær gæss *Korm* Lv 47. *Jfr* ali-, brand-, grá-, heim-, hroð-, nös-.
gát, *n*, *hvad man får, især om føde* (*jfr* geta), una g-i *Ht* 11, una g-i þings, *elskovsmødets behagelighed, Ólsv* 5. — *Jfr* mun-.

gáta, *f*, *gåde, Heiðr* 1 o. s. v.

geð, *n*, 1) *sjæl, sind, som tænkende, forstående, Pul* IV zz, *således er brugen almindelig i Hávm*, gætinn at g-i *Hávm* 6, stela g-i *guma Hávm* 13, heimta aptr g. sitt *Hávm* 14, vita (til sins) g-s *Hávm* 12. 20, uppi es g. *guma, det er forbi med, Hávm* 17; *hertil må vel også henføres* litil eru g. *guma Hávm* 53, ok þat g. *St* 24, gáa g-s *sins Hsv* 76, þitt g. gripi morn, *Ski* 31, mér deilisk g., *forstand, her omtr. = kundskaber, Islðr* 2: *her kunde dog g. også opfattes i den anden betydning, lyst, attrá, dýrar jarðir g-s, brýstet, Merl* II 82. — 2) *om sindelagets art og væsen, hverju g-i stýrir Hávm* 18, seint er kvenna g. *kanna Vígl* 4; *sindelag overfor nogen, blanda g-i við e-n, göre en til sin fortrolige ven, Hávm* 44, grunr at g-i e-s *Hávm* 46, gleþja at g-i, *forføre til elskov, Lok* 20 (*burde måske henføres til den første betydning*). — 3) *særlig i forbindelsen g. ok gaman, attrá og kødelig elskov, Lok* 99. 161, *Hárð* 18. — 4) *sindet som modets sæde, láta g. falma Eyv* Lv 7.

geðbjartr, *adj*, *med lyst sind, Kolb* 2, 6.

geðbráðr, *adj*, *ilsindet, krigersk, g-ir Gautar Sturl* 6, 6.

geðboetir, *m*, *'sind-forbedrer'*, *egl. som har ævne til at 'forbedre' sit eget sind, men omtr. = 'som er i besiddelse af et godt sind' (mulig en hentydning til selve navnet Tryggvi), Sindr* 5.

geðtastr, *adj*, *fast, urokkelig i sit sind, modig, g-ir rekkar ÞGísl* 3, *GSvert* 2.

geðfjall, *n*, *'sindets, sjælens, fjæld'*, *brýst, grænka geðfjöll síðferðar blómi Heilv* 3.

geðfjorðr, *m*, *'sindets, sjælens, fjord'*, *brýst, g-ar ló, 'en bølge fra sjælens fjord'*, *g-ar ló Hildar hjaldrgegnis, en bølge fra Odins brýst, en del af digterdrikken, dígt, Húsdr* 1; *jfr Viðris munstrandar marr.*

geðframr, *adj*, *modig, Hl* 39 a.

geðfirækn, *adj*, *tapper i sind, Arn* 5, 5.

geðharðr, *adj*, *ubøjelig, tapper, g. konungr Sigv* 13, 8, *g-ir landrekar Jör* 4, g. *gramr (her ved rettelser af goð-, geð-, vorðr, varðr) Glðr* 6.

geðhorskr, *adj*, *klog i sind, v. l. til geðsvinnr, Sigrðr* 13.

geðhraustr, *adj*, *tapper i sind, Sigv* St 1.

geðknorr, *m*, *'sinds-skib'*, *brýst, Sturl* 4, 33.

geðleysi, *n*, *mangel på standhaftighed, svig, g. i grams skapi Grip* 32.

geðliggr, *adj*, *pæn, som man synes om, net af udseende (nu geðslegur, tiltalende), g-t gullker Gð* 71.

geðrakk, *adj*, *modig i sind, Kolb* 2, 4, *Grettis* 54.

geðrein, *f*, *'sindets land(strækning)'*, *brýst, Refr* 3, 1.

geðreynir, *m*, *'sinds-prøver'*, *g. herþrumu Gauts, som prøver, kender Tors sind, om hans ledsager, Loke, Þár* 1.

geðskjótr, *adj*, *'med hurtigt sind'*, *hurtig til at forstå, til åndelig virksomhed, om Odin, Hfr* Lv 6.

geðsnarr, *adj*, = *geðskjótr, Kolb* 2, 2.

geðsnjallr, *adj*, *modig, g. foldvørðr ESk* 12, 2; *om gud Leid* 7.

geðspeki, *f*, *sindets visdom, kundskaber (således og ikke goð- er det rigtige), Vafpr* 19.

geðsteinn, *m*, *'sinds-sten'*, *hjærte, Hl* 19 a, *Sturl* 4, 42.

geðstíorðr, *adj*, *stiv i sind, umedgørlig, hård, g. Skjalgs hefñir, om Erling, Sigv* 7, 4 (*her sikkert ikke nedsettende*), *g-ir virðar Sturl* 5, 14 (*her rosende*), *g. hirðmaðr Eldj* 1 (*her afgjort dadlende*).

geðstórr, *adj*, *stor i sind, ædelsindet, om en kardinal, Sturl* 4, 29.

geðstrangr, *adj*, *stærk i sind, modig, Sturl* 5, 9, *Grett* 2, 9, *Þdr* 2 (*ifølge hds urigtig epitet til ganga*).

geðstýrkr, *adj*, *stærk i sind, modig (v. l. til gunn-), ESk* 6, 57.

geðsvinnr, *adj*, *klog i sind, Sigrðr* 13.

geðvangr, *m*, *'sinds-land'*, *brýst, g-s myll, hjærte, Hl* 15 a.

geðvarðr se *geðvørðr*.

geðveggr, *m*, *'sindets væg'*, *væg som omgiver sindet, brýst, Ht* 50.

geðvørðr *Glðr* 6, *skrives geðvørðr, v. l. er goðvarðr, der dog vistnok er identisk med det første, og goðvarðr; dette sidste kunde betyde 'gudebeskyttet', men formerne -varðr (for -variðr, selv som (sidste) sammensætningsled), er meget betænkelig; geðvørðr 'sjæl-bevogter', som ejer geð, er ikke mindre betænkeligt, dog ikke i og for sig, men i sammenhængen, så vas gramr g., man væntede et adj; ordet er vistnok forvansket af geðharðr.*

gedda, *f*, *gedde, Pul* IV x 4, *Herv* IV.

gefa, (gað, gefinn), 1) *give, skænke, om genstande, g. gjafar Reg* 7, mikit eitt skala g. *Hávm* 52, þat gað mér *Bragi* 2, 3, gað goll *Þjóð* 3, 3, gaðk aura *Korm* Lv 47, g. baug *Ski* 21, g. sigli *Lok* 20, *Sigs* 49, g. epli *Ski* 19, g. vøll *Akv* 5, g. lønd *Guðr* II 33, g. mar *Ski* 8, 9, g. sverð *Hyndl* 2, g. armglæðr *ESk* 6, 45, g. skøldum gunnhørga *Gráf* 3, gøfumk reidar mána *Rðr* 7, g. fjaðrham *Þry* 4, g. fòstrman ok faðerni *Sigs* 70, gjalda ok g. goll *Hyndl* 2, *Hhund* I 9; *part. g-andi, gefendr heilir Hávm* 2, Leifa vega g. *ÞKolb* Lv 6, — om ikke-håndgribelige ting, g. ond, óð o. s. v. *Vsp* 18, gøfumk íþrótt *St* 24, g. nafn *Vsp* 6, *Hárð* 45, *Hhund* I 8, g. sigr *Lok* 22, *Sigrðr* 3, *ESk* 6, 30, g. frið *Hást* 4, *Hávm* 16, *HHj* 34, g. frið eignum *Sigv* 11, 5, g. hvílið *Grott*

17, g. byr *Reg 17*, g. málrúm, *tillade længere frist til tale, Sigsk 71*, g. heimfgr, *tillade rejse hjem, Hhund II 40, 41*, g. ráð *Sigsk 61*, g. hjólp *ESk 6, 38*; om skæbnens gave, esat þér gefit at öllu, *det er ikke givet dig fuldkomment, en fuldkommen lykke er dig ikke beskæren, Hhund II 26*, verst gefit *Mág 3*. — 2) *give som offer, gefinn Óðni Hávm 138*. — 3) *give, v: anwise, g. beitur Hym 17*. — 4) *Vsp 25*, hverr hefði Óðs mey gefna, *má hefði gefna betyde 'havde villet give, udlevere'*; — g. málrúnar, *'give talevirkende runer', bevirke, at en taler, Guðr I 23*. — 5) *overdrage, udlevere, eldi gaf alla Akv 42*, g. hvert hús eldi ok eisu *ÞjóðA 1, 20*, öld gefin helju *ÞjóðA 4, 25*, g. Rón rekka *HFj 18*. — 6) *give, yde føde, drik, g. svínun soð Hhund II 39*, gefinn ullum *Guðr II 7*, g. örnun bróð *Mhkv 23*, g. steikar *ESk 6, 43*, g. blóð at drekkja *Hfr 2, 6*, *Akv 41*, g. drykk *Lok 6*, g. geita hland *Ski 35*, g. hrofnun nest *ÞGisl 3*, valtafn varð gefit hrafni *Krm 16*: *absolut (som nu på Island, om at give kreaturerne i staldene deres føde)*, g. göltum *Hhund I 34, 44*. — 7) *tildæle, g. e-m slag (v. l. kveld) Sturl 6, 5*, g. stórum sör *ÞormÓl 3*, g. reiði ró *Mhkv 4*, — *uegenlig, g. hold ok blóð hjarta mínu Lil 83*, g. þakkir *Lil 13*. — 8) *give, bortgifte, om en kvinde, Sigsk 56, Oddgr 15, Guðr II 1*, gefin at vilja *Sigsk 56*, gefin til aura, *for pengenes skyld, Gunnl Lv 8, 10*, láta g-ask *Sigsk 36*, mæ es gefin es *Hávm 81*, gefin tindrátar manni *Korm Lv 32*, *jfr 34 hvor hds urigtig har grafna*. — 9) *g. upp, opgíve, overgíve, g. upp ey Sturl 5, 7*, g. upp heipt Herrauði, *opgíve, d. v. s. høre op med, Bós 4*, — g. út, *udgyde, g. út tór Mv II 7*. — 10) *upersonlig, raun (acc.) gefir Hálfis IX 23 (om erfaringens prøve)*, gefir til (*absolut*), *lejlighed gives til, Mv III 3*. — 11) *medium, g-ask, om udfald af noget, svá hönun gafsk, den erfaring fik han, Sól 20*, svá mun g-ask, *således vil det vise sig, Sól 31*, svá gafsk Rannveig mér, *således viste R. sig mod mig, den erfaring har jeg om hende, Mhkv 18*; ójöfnuðr gefsk illa, *uret fører kun til ond, Sturl B 3*, svá köllum vér róð sem g-ask, *råd bedømmer vi efter udfaldet, Mhkv 14*; — g-ask at undri, *yðes, tildeles, som vidunder, vise sig som vidunderligt, Arbj 17*; þeim gafsk rausn ok ríki, *de forlenedes med, de kom til at vise, udfolde, Jóms 10*; þrályndi gafsk (v. l. fesk) Þrændum, *Trónderne kom til at vise trodsigt sind, ÞKolb 1, 3*. — 12) *part. pass. láta gefit e-m, síge, at det er en givet, for ham en let sag, Sigv 3, 20*.

geija, f, blandt spydnavn, *Þul IV n (fejrl for geflja?)*.

Geifun, f, en gudinde, *Þul IV h 1 (jfr yy 1)*, þess sver ek við G. *Völs 7, jfr Lok 19—21, hvoraf det fremgår, at hun i virkeligheden er identisk med Frigg. Tvivlsommere er, hvorvidt den G. er identisk*

hermed, der omtales Rdr 13 (i forhold til kong Gylfe). Jfr Kock Zts. f. d. alt. 40, 196 f. Jfr öl.

Gein, f, andet navn på Freyja, *Þul IV h 3 (jfr yy 2)*, mæ G-ar, Freyjas datter, *Hnoss (eller Gørsemi), ESk 11, 5*. — *Hyppigt i kenninger, for valkyrjer: valgrindar (skjoldets) G. Eyv Lv 4 (jfr veðr-heyjandi), hjaldrskýja (skjoldenes) G. Þmáhl 6, göndlar G. VGl 11, — for kvinder: G. menja EGils 1, 10, G. greipar svells Stríðk., G. linnvengis GSúrs 4, G. skerfoldar sólar Hávm 12, G. sørya Korm Lv 37, G. vala slóðar (armens) Ólhelg 10, gerðu (ved rettelse) G. Korm Lv 29, G. borða (ved rettelse) GSúrs 18, — for jættekvinde: bjarga G. Haustl 2. Jfr böð-, eld-, hodd-, hör-, lín-, men-, odd-, vef-, vin-, öl.*

1. **gegn**, adj, pålidelig, retsindig, dygtig, om *Tor, Anon (X) II B 3*; hyppigt om fyrster, *Grip 8, Anon (X) III B 3, Ött 2, 19, Þfagr 12, GOdds 1*, g. hjaldréls frömuðr *Ólhv 1, 1*, g-ir fyrðar *Sturl 3, 20*, g. herr *ÞjóðA 3, 10*, g. þjóð *Leið 5*; om *gud, Heilv 8*; hyggju *G. Jóms 43, Ólhv 2, 8*. *Jfr al-, bráð-, byr-, fjól-, frið-, hvar-, hyggju-, líð-, ó-, ráð.*

2. **gegn**, gegnum, adv, se gögn, gögnum.

1. **gegna**, (-ða, -t), 1) *gå imod (gegn)*, svá at ellifu einum gegnði *Hálfs IX 10*. — 2) *svare til, være ækvivalent til, have (en vis) betydning, hví g-ir þat, hvad betyder det, Grip 38*, hví g-ir nú, *d. s., Sigsk 27*: g. frama, *være hæderfuldt, Nkt 52*.

2. **gegna**, (-ða, -t), *gavne (af gagn)*, hvat es mér g-ir *Líkn 50*, es þér g-ir vel *Hsv 113*.

gegni-Gautar, m. pl, 'plejende guder', g. geirfítjar, *skjoldets plejende guder, krigere, HolmgB 14*.

geiga, (-aða, -at), *svæve, svaje (med bibetydning af det uvisse mål)*, g. létuð sýjur, *du lod skibene sejle (således som de førtes af vind og vove), Sturl 3, 15*; om *karrenes ombæring i hallen, Sturl 4, 32*.

geigr, m, 1) *skade, tab*, g. es í sliku *Merl I 49*, g. varð við svað *Anon (XII) B 15*; om *begæet synd, gerva g-g Has 16*. — 2) *legemlig skade, sår, gera e-m g-g Nj 22, vinna g-g Oddi 1, Isladr 19, Þorm 2, 14, veita g-g GSúrs 8, g. stóð af gygi Grettis 1*.

Geiguðr, m, navn på Odin, *Þul IV jj 3*; *egl. 'den omflakkende'; jfr fjall-. Urigtig v. l. til gneggiuðr = 'vind', s. d.*

geigurliqr, adj, frygtelig, g-g hræleipt, *sværd, Sturl 4, 20*, g. hrælogr, *frygtelig meget (udgydt) blod, blodsudgydelse, Sturl 4, 22; jfr geigurondurr*.

geigurbing, n, *frygteligt ting, geirs g., kamp, Hfr 3, 9, g. Gunnar logs, d. s., Sturl 3, 17; jfr det følgende*.

geigurondurr (eller -andri?), m, 'svingende snesko', g. gaglfárs, 'høgens svingende, gyngende sko', *armen, Sturl 4, 36*;

her synes geigur- nødvendigvis at slutte sig til betydningen i geiga; det samme kunde også være tilfældet med geigur- i geigurþing (den urolige kamptummel), samt med geigurligr i det der anførte første eksempel, mindre godt i det sidste.

geimi, *m*, hav, *Pul IV u 1*, egl 'den vidtudestrakte' (jfr gíma, gímaldr), þrútiinn *g. Sturl 3, 18*, skaut jörð ör *g-a Ht 13*, drukna i *g-a Gðþ 63*, geisar *g. Merl I 61*, bauð heim með sér *g.*, havet bød mig til sig (om en livsfare til søs; *g. på en måde her personificeret, jfr lægir sst*), Anon (X) III C 2; — *g-a slóð*, havets vej, havet som vej, *Ht 71*, *g-a hyrr, guld, Ingj 2, 2* (jfr hyrbroti), *g-a eldr, d. s., ESk 11, 7*, *g-a Valr, skib, Arn 2, 19*, *g-a skævaðr, d. s., Hfr 3, 5*, sárs *g.*, blod, *Ísldr 14* (jfr sárjokull).

geipa, (-aða, -at), snakke, tale om løst og fast, þótt ýmist *g-im Orv I 1*.

geipun, *f*, snakken, sludren, gleði minnar veit *g. sjá*, denne lystige snakken om alt og intet tyder på, at jeg er glad, *Mhk 1*.

geirahöð, *f*, kamp (egl. 'spyd-kamp', medmindre ordet skal opfattes som to, geira, af geirr, og höð; for dette kunde tale, af höð ikke ellers findes i remsen), *Pul IV k 1*; *SnE I 120* findes geirahöð, hvor *Gri 36* har geirólul (*o*: -önul).

Geiravör, *f*, blandt valkyrjenavne, *Pul IV aaa 1*; hvis ordet er rigtigt, er det sammensat med gudindenavnet Vör; mulig er det dog kun forvanskning af -höð.

Geirbrandr, *m*, sagnperson, *Orv IV ð 3*.

geirbrík, *f*, 'spyd-bræt', skjold, *g-ar gæti-Njörðr, kriger, Vell 18*.

geirbrú, *f*, 'spydbro', skjold, *g-ar ör, kriger, Vell 16*, *g-ar krapti (s. d.), sværd(?)*, megingrönduðr *g-ar* krapta, *d. s., Sturl 6, 10*.

Geirdís, *f*, isl. kvinde i det 10. årh. (moder til en Eyjólf), *Háv 6*.

geirdriul, *f*, blandt valkyrjenavne (egl. 'som udkaster, spreder, spyd'), *Pul IV aaa 2*.

geirdrótt, *f*, 'spyd-skare', spydbevæbnede krigere, *Gráf 10*.

Geirfiðr, *m*, en jarl omkr. 1000 i det vestlige Frankrig, *Sigv 1, 13*.

geirfiit, *f*, 'spyd-eng', skjold, gegni-Gautar *g-jar, krigere, HolmgB 14*.

geirflæt, *n*, 'spyd-flade', flade, som spydet falder på, skjold, hretviðri *g-ja, kamp, Ingj 1, 4*.

geirfljóð, *n*, 'spyd-kvinde', valkyrje, *Darr 10*.

geirflugl, *m*, alca impennis, *Pul IV xx 1*.

geirhríð, *f*, 'spyd-byge', kamp, *Jóms 18*, *Þjóða I, 6*, *Dagst, Þorv tréf, Anon (XIII) B 19*, *geirriðar Nirðir, krigere, Anon (XIII) B 33*, v. l. til *geir-Þrúðr, s. d.*

geirhvalr, *m*, en art hval, *Pul IV y 1*.

geirhve sandi, *m*, 'spydhvæsser', kriger, *Nj 1*.

geiri, *m*, ild, *Pul IV pp 4*; *g-a Gnó, arneiddens Gná, kvinde, Vígl 20*. Som mandnavn, *Ísldr 11*.

Geirildr (for -hildir, udtalen uden h ses af det første sted), *f*, person i 10. årh. Anon (X) II B 8; sagnperson Hálfs I.

geirjalmr, *m*, 'spyd-sang', kamp, *Arn 6, 3*.

geirlaukr, *m*, 'spyd-løg', allium sativum, sem væri *g. ör grasi vaxinn Guðr I 18*. Jfr 'g. er allium heitir á látinu', *Lærdóms listaffel rit V 12*.

geir'eikr, *m*, 'spydleg', kamp, *Hl 17 b*, *g-s stafr, kriger, Nj 22*.

geirlijóð, *n*, pl, spyd-sang, ur. v. l. for geirlijóð.

Geirloðnir, *m*, 1) navn på Odin, *Pul IV j 3*. — 2) på høg, *Pul IV ss 1*; -loðnir (sål. hds) synes at måtte forbindes med loðinn, ládden; loðnir (hl-) synes ikke at give nogen mening; egl. 'den lādne med spydet(?)'.

geir-Mimir, *m*, 'spyd-Mimer', kriger, om Hunding, *Hhund I 14*.

geirmót, *n*, 'spyd-møde', kamp, *Hl 20 b, 25 a*.

Geirmundr, *m*, sagnperson Oddrgr 29; — Geirmund heljarskinn Bragi Lv 1, — nordmand i 10. årh. *Jóms 17*.

geirnet, *n*, 'spyd-næt', næt til at opfange spyd, skjold, *g-s hyrr, sværd (jfr hreggmildir, Gódds 1)*.

geir-Niflungur, *m*, 'spyd-Niflung' (eller Hnifl-?), kriger, om Gunnar *Akv 25*.

geir-Njörðr, *m*, 'spyd-Njörð', kriger, om Hamde, *Ghv 8*.

geirr, *m*, spyd, *Pul IV n*, þörf *g-s Hávm 38*, gjallandi *g. Akv 5, 14*, skarpir *g-ar Grótt 15*, *g-a flaugun Am 25*, *g-i undaðr Hávm 138*, *Pul II 3*, *g. glumði Krm 17*, skepta *g-a Akv 37*, rjóða *g-r Hfr 3, 16*, Hárb 40, bera *g-a hátt Krm 3*, styðja *g-um Vsp 21*, leika *g-um Fáfn 15*; *g-s dróttinn, Odin, St 22*. — I kenninger, for kriger: *g-s virðir Sigv 7, 4*, *g-a gæti-Gautr Eyv Lv 6*, *g-a gætiör Hávm 10*, *g-a sökir Bjhit 2, 15*, — for kamp: *g-a hregg Glár 5*, *g-a hrið Hfr 2, 9*, *Krm 16*, *g-a veðr Eddó 9*, veðr grára *g-a Hhund I 12*, *g-a glygg Sturl 5, 1*, *g-s geigurþing Hfr 3, 9*, *g-a þing HolmgB 2*, *g-a mót Þjóða 4, 13*, *g-a kveðja VGl 6*, *g-a gnyr Eg Lv 32*, *Hhund I 54*, jfr *Jóms 35* og *Sigv 12, 13*, *g-a dynr Bbreiðv 6*, *ÞHjalt 1*, *Krm 18*, — for skjold: *g-a garðr Vell 15*, *g-s eyrr Korm Lv 15*, *g-a vegg (veggs glygg) Eviðs 2*, *g-a stigr Þmáhl 5, 11*, — for arm: *g-a öndugi Gðsurs 4*, — for hén: *g-a eir (skánsel, beskyttelse mod rust) Eg Lv 45*, — for horn: svigðis *g.*, oksens spyd (jfr vágr), *Yt 1*, — for sten: Hamðis *g. (fordi Hamde blev slået ihjæl med sten)*, Hamðis *g-s gramr, jætte, dens orð, guld, Eg Lv 45*, — for kam: háþyrnis *g. Korm Lv 8*, skarar *g. Korm Lv 10*; — uklart er *g-a Anon (X) I B 3*. Som mandnavn *Eg Lv 43*. Jfr at-, enni-, Fal-, Frið-, hlaut-, hvit- **geir-Róta**, *f*, 'spyd-Rota', (jfr geir-Skög-

ul), *valkyrje, kamp*, g-u gøtvar, *rustning*, *Eg Lv 15* (jfr gnyþing og reifendr), *Hfr 1, 2*.

geirrødd, f, 'spyd-røst', *kamp*, haukr g-ar, *ravn*, *Isladr 19*.

geirrós, f, 'spyd-flugt', *spydenes flyven*, g-ar garðr, *skjold* (jfr garð-Rognir), *Vell 28*.

Geirrødr, m, 1) *jætte*, *Pul IV b 3*, *SnE I 288*, jfr *SnE I 268. 284 f.*; især kendt fra *Tors rejse til hans hjem Geirrøðar-garðar*, — veggjar vigg G-ar *Þdr 1*; G. húða hrökkviskats (s. d.), *humoristisk kenning for en garver* (jfr fortællingen), *ÞjóðA 4, 14. — 2)* *sagnperson*, *Orv VI 1*, *en anden Gri 2. 51*.

geirsil, n, *en art sild* (= hornsil?, *gasterosteus*, 'horngjæl', *Nordgård*), *Pul IV x 4*.

geirskapt, n, *spydskraft*, *Hák 10*.

geir-Skøgul, f, 'spyd-Skøgul', *Skøgul med spyd, valkyrje*, *Hák 12*, *Vsp 30*, *Pul IV aaa 2*.

Geirstaðir, m, pl, *kongesæde i Skirings-sal*, *Yt 36*.

geitré, n, 'spyd-træ', *spydskraft*, *Ragn V 1*.

geir-Týr, m, 'spyd-Ty', *Odin*, g-s mála, *jorden*, *Sturl 4, 21*.

geirvaðill, m, 'spyd-vadested', 'spyd-land', *skjold*, g-s Ullr, *kriger*, *Eskát 1*.

geirvaldr, m, 'spyd-herre, -besidder', *Odin*, g-s hlökk, *kamp*, *StjO II 7*.

geirvangr, m, 'spyd-vænge', *skjold*, g-s raðar, *spydbevæbnede rækker*, *Hfl 5*.

geirvanr, adj, *spydvant*, *krigersk*, *Merl I 49*.

geirveðr, m, 'spyd-storm', *kamp*, *Sindr 4*, *Gráf 5*, g-s seiðr, *kamp-fisk*, *sværd*, *Eg Lv 12* (jfr galgi).

geirviðr, m, 'spyd-træ', *kriger*, *Evids 7*, *Jöms 25*. Som *mandsnavn StjO I 2*, o. s. v.

Geirvimul, f, *elvenavn* ('spyd-vrimlende'), *Gri 27*, *Pul IV v 6*.

geirvíf, n, 'spyd-kvinde', *valkyrje*, g-a snerra, *kamp*, *Sindr 8*.

Geirvör, f, *navn på et fjældskred*, *Anon (X) I B 9*.

geirbeyr, m, 'spyd-tøvind', *kamp*, *gerva g-y Hfr 2, 4*, *heyja g-y Korm Lv 25*, i pl. *dativ g-jum, ved kampe*, *Sturl 5, 13*.

geirþing, n, 'spyd-ting', *kamp*, *ganga at g-i Þorm 2, 19*, *heyja g. ESk 9, 1*; *gæðir g-s, kriger*, *EGils 3, 9*, *meiðar g-s SnE II 194*, d. s., g-s *Gautar EGils 1, 20*.

Geirþjótr, m, *påtaget navn*, *Frþ II 3*.

Geirþjótsfjórðr, m, *fjord på Vest-Isl.*, *ÞormÓl I 5*.

geirþorinn, adj, *spyd-dristig*, *Ív 21*.

geirþorp, n, 'spyd-torp (land)', *skjold*, g-s gnyðvitingr (s. d.), *sværd* (jfr boði), *Óthelg 7*.

geirþriful, f, *navn på valkyrje* (jfr *geir-driful*, egl. 'som griber spydet'), *kamp*, *Pul IV k 1*.

geir-Þrúdr, f, 'spyd-Trud', *valkyrje*; g-ar *grand*, *kamp*, *Grettis 4* (v. l. for *geirhríð*).

Geirolnir, m, *navn på Odin*, *Pul IV jj 5*, — *på bukken*, *Pul IV bb 1*.

Geirónul, f, *valkyrjenavn*, *Pul IV aaa 1*, *Gri 36* (her skr. *alul*, R og -rømul A, *bægge dele urigtige*); egl. 'den med spyd fremstormende' (ana).

geisa, (-aða, -at), *rase*, *fare voldsomt*, g-ar *eimi* ok *aldrnari* (eller við *aldrnara*), *ild raser* og *bál* (eller *bál raser* ved *bál*), *Vsp 57*, *eldr g-ar jorð* ok *fjöll*, *ilden farer hærgende henover*, *Lil 70*, g-ar *eldr Has 31*, *gim g-ar Atli*, *léztu gim g. Olhv 1, 1*, — *om hav og elve*: g-ar *geimi Merl I 61*, g-ar *Tems Merl I 20*, g-ar *ó* með *ísi Anon (X) I B 8*, — *om skibe*: *far g-ar Ht 22*, *ek frá lung g. Ht 21*, *ífr lótmun Gamminn g. Þráinn*, — *om kamp*: *guðr g-aði Ív 38*; — *om mærker*: g. vé *lyr vísa Ht 52*; — *ile*, som v. l. til *gjogra Orv VII 19*.

geiskafullr, adj, *fuld af frygt*, *om geder*, *der flygter for ulven*, *Hhund II 37*.

geisla, (-aða, -aðr), *udsende stråler*, *sól g-aði Sól 42*.

geisli, m, 1) *stråle*, *sólar g. Sigsk 55*, *Ghv 15*, *Lil 33*, g. *lopta Lil 89*, með g-um *Skúli 2*, g-a *merlaðr*, *strålebelyst*, *Anon (X) III C 3*, g-ar *stóðu af geirum Hhund I 15*; g. *brúða*, *en stråle blandt kvinder*, *Mey 42*, g. *miskunnar sólar*, *en stråle fra nådens sol (gud)*, *Olav d. hellige, ESk 6, 1*, g. *goðs hallar*, d. s., *sst. 7*, g. *Íslands*, *Gudmund d. gode*, *Gd 67*; — g-a *njótr*, *strålebesidder*, *den udstrålende, ilden*, *Skall 2*. — I *kenninger*, for *guld*: g. *ægis StjO II 10*, g. *gnyjarðar girðis Nj 23*, — for *himmel*: g-a *grund Lín 30*, *Mdr 16*, — for *blikket* (jfr *SnE II 499*): g. *hvarma tungls Korm Lv 3*, — for *sværd*: *gunnar g. Þorf 1*. — 2) *måne*, *Pul IV ll*. Jfr *brá*-, *himin*-, *róg*-, *oegi*-.

geit, f, (-r; -r), *ged*, *om Heidrun*, *Gri 25*, *hefna g-r Anon (X) I B 1*, *org g. Orv VIII 11*, g-r *geiskafullar Hhund II 37*, *jafnsnjallr* sem g. *Bjút 1, 3*, *reka g-r Ragn I 5*, *halda g-r Hhund II 22*, *gæta g-a Rþ 12*, *molka g-r Hhund I 43*, g-a *hland* (som *den værste drik*) *Ski 35*, *tvær g-r*, som *den mindste ejendom*, *Hávnm 36*.

geitakyrtila, f, *klædt i gedeskindskjortel*, *om Karls hustru*, *Rþ 23*.

geitbelgr, m, *gedeskind* (som *det er trukket af dyret uden at maven er skåret op*), *flåa g-g* af *grisi*, *flå gedeskind af en gris* (jfr *flåa*), *Hfr Lv 20*.

Geitir, m, 1) *navn på jætte*, *Pul IV b 3*, G-is víf (ved *rettelse*), *jættekvinde*, *hendes* *blakkr* (*hest*), *ulv*, *Ormsp IV 4*, g-is *gnýskúti*, *jættens genlydende klippehule*, jfr *galtra* *fjaltr*, *reka fyr G-is gnýskúta má betyde reka fyr björg*, *jage en ned af klipper* (så at han slår sig ihjæl), *Þvell*, — G-is *galdr*, *jættens tale*, *guld*, *Gestr 2. — 2)* *søkongenavn*, *Pul IV a 1*, G-is *hurð*, *skjold*, *Vigf 1*, *garðr G-is*, d. s., *Hausfl 20*, — G-is *gláðr*, (*hest*) *skib*, *Klæ*, G-is *marr*, d. s., *ErrSt*, — G-is *vegr*, *saen*, *Þjóð 4, 2. — 3)* *sagnperson*, *Grip 3. 4. 5*; *Ormsp IV 7. — 4)*

islandsk hövding (10. årh.) Ísladr 3. 4. — Jfr Eim-, Þri-.

Geitkjörr, *n*, pl, kratbevokset egn i Halland, Sturt 3, 7.

geitla, *f*, jættekvinde (egl. 'den lille ged'), Pul IV c 1.

geitungr, *m*, vel egl. gedehams, men er blevet opfattet som et slags fugl, Pul IV xx 1 (medmindre ordet intet har med 'gedehams, geding' at gøre), g. Ellu, ravn, lifgjafi Ellu g-a, kriger, ESk 3, 5. Jfr hræ-, sár-.

gelda, (-da, dr), gilde, kastrere, Hhund I 40, HHj 20.

gelgja, *f*, bånd, fæstet til Gleipnir ifølge SnE I 112 (anderledes SnE II 431, hvor-efter g. er et lille træstykke); raudmeldrs g., 'det røde mels, 3: guldets (jfr sagnet om Grotte), bånd', guldring, Eg Lv 12; iøvrigt er sammenhængen ikke pålidelig.

gella, (gall, gollit), gjalde, skrige, = gjalla (s. d.), låta hjør g. Ht 60, hjørr g-andi GSúrs 30.

gellir, *m*, 1) okse (egl. 'den skingert brønde'), Pul IV ö 3. — 2) sværd (egl. 'den gjaldende'), Pul IV I 1, (v. l. gillir); — uforståeligt Arn 3, 4. — 3) mandnavn, Anon (XII) B 22, EilSn 1.

gelmíng, *m*, sværd eller en del deraf (egl. 'den gjaldende?'), Pul IV I 12.

gelmír, *m*, se gelmír. Jfr Aur-, Ber-, Hver-, Vad-, Þrúð-.

gelta, (-ta, -t), gø, Grundar menn g-u (v. l. gjöltu) sem hundar Anon (XIII) B 10.

gemla, *f*, et år gammelt hunfår, brøgd-øtt nyndisk g-u lúa Mhkv 18.

gelmír, *m*, 1) örn, Pul IV vv (v. l. gelm-), g-is hamr, örneham, Haust 2. — 2) høg, g-is (v. l. gelmis) stallr, arm, Ht 2. — Ordet betyder vel egl. blot 'et år gammel örn, høg' (jfr gemla, gelmíng).

gengi, *n*, følge, den ledsagende person eller skare, rúm es betra an ilt g. Anon (X) II B 9, g. vex Hásk 10; søkja með g. Hskv 2, 7, fara mót hersi með jöfnu g. Edað 1, njóta margs g-is Hskv 3, 1, hraust g. drengja Hskv 3, 2, g. vina þengils Sigv 13, 20, fá sér g. Hl 14 b, gofgask mætti af g. hverr Mhkv 12, vex hverr af g. Ht 26, með framligt g. Ód 21; følge, hjælp, gött g. Hásk 3, missa g-is Hfr 3, 3, með g. þjóðar Ód 6, heita g. Merl I 30, hnugginn g. Gri 51; — urigtig v. l. for fengi Þjóða 1, 12. Jfr her-, máls-, of-, vigs-.

gengilbeina, *f*, egl. 'fodvandrerske', træl-kvindebetegnelse, Rþ 10; jfr senisl. sammensætn. hengilmæna om en lang, tynd, svageligt udseende person.

gengileysi, *n*, mangel på følge, støtte, St 9.

gengiligr, *adj*, farbar, let at passere, vasa g-t, det var ikke let, tillokkende at gå, Vell 28.

gengr, *adj*, i stand til at gå, traudla es g-t á ís of vár, næppe (ikke) skal man vove sig ud, Mhkv 12. Jfr tor-.

genja, *f*, økse, Pul IV m.

gera, *f*, elvenavn ('den grådige'), Pul IV v 1.

ger(v)a se gørv.

gerbænn, *adj*, egl. begærlig i (ved) bønner (af ger- i geri; ger : hver-), þykkja g. Sigv 13, 4, Lín 48.

1. **gerð**, *f*, et stykke klædning eller rustning, mest i pl, g-ar órar Hásk 17, i g-um ÞKolb Lv 6, með g-um(?) Þfagr 13, á g-um þeira sér Harkv 19, eignask allar g-ar Örv IX 29; g. eller g-ar fetils synes at måtte betegne den del af rustningen, der består af sværdgehængen og hvad dertil hører (skeden), Grettis 54; g-ar Hóars, rustning, Steinn 3, 16; — i sing. hjalmr ok g. Hjálmp IV 10. Jfr hals-.

2. **gerð** se gørd.

1. **gerða**, *f*, et kvindeligt klædningsstykke (identisk med giarða, hvorover der findes et i, SnE II 494), kappe eller kjortel eller hovedtøj(?), g-u eik, kvinde, Bjhit 1, 2, g-u Gerðr, GSúrs 35, g-u Bil Has 52, g-u (ved rettelse) Gefn Korm Lv 29.

2. **gerða**, (-ða, -ðr), omgjorde (af garðr), omgive, g. grund, omgive, forsvarer, landet med skibe, Halli 1, oddherðir fór g. lønd røndu ÞKolb 3, 2, g. skeiðum fyr jörðu Halli 2, lønd g-sk brandi Tindr 1, 6, g-sk (v. l. f. gyrd-) naðri ESk 6, 47; — g-andi Gunnl Lv 13 er vist fejl for skerðandi.

gerðihamar, *r*, mist, omgærdende klippe, klippe der danner et gærde, grimu grundar (hovedets) g-rar, pandens nederste kant, øjenbrynene, hrinda upp gr. g-um, hæve, bevirke at øjenbrynene hæver sig som tegn på oprørthed, Eg Lv 13.

Gerðr, *f*, Gerð, Gymis datter, Freys hustru, jfr Skirnismál, Hyndl 30, Pul IV h 1 (jfr yy 1); hyppig i kvindekenninger, efter klæder: váða G. Stefnir 2, gerðu G. GSúrs 35, — kam: svarðar garða raðar G. SnSt 4, 7, — guld: G. ens gjalla golls Anon (XI) Lv 3, ÞorgO, G. gullhrings Mberf 5, Hhard 3 o. s. v., G. greipa glóðar Korm Lv 64, G. liðar hanga leygjjar Halli, G. herða bjúglima gims Tindr 1, 1, G. ægis geisla Stjó II 10, — valkyrjeagtigt væsen, G. Heðins þeyjar ÞSið 1. Jfr Ám-, eld-, fald-, Hall-, Hríf-, hør-, Ím-, lín-, Mar-, ol-.

geri, *m*, 1) ulv (egl. 'den griske, grådige'), navn på Odins ene ulv, Gri 19. — 2) ulv i alm, Pul IV ee 1, Þjóða 3, 29, Krm 3, Ht 64, g-a bróðir Krm 16, deila af g-a, give stykker af en ulv, Brot 4; g-a beita, ulvens føde, lig, Hókr 7; g-a öldr (pl.), blod, ÞKolb 3, 14. — 3) navn på en af Mengtads hunde, Fj 14. — 4) navn på ravn, Pul IV tt 1.

geriumz Korm Lv 29 uden tvivl fejl for gætumk se gæta.

gersimi se gørsimi.

gerstr, *adj*, ubehagelig, gnaven-arrig, g-an dag, den (hele) bitre dag, Rþ 9; lita g. við e-m Sigv 3, 7. Jfr KGisl. Aarbb 1866 s. 196.

gervi se gørv.

gerzkr, *adj*, fra *Gardar*, russisk, *Arn* 2, 4, 9. Jfr girzkr.

gessa v. l. til geysa, s. d.

† Gestilja, *f*, navn på jættekvinde, *Pul IV c 1*; utyske, *EGils 3, 5*.

Gestill, *m*, søkongenavn (vistnok af gestr), *Pul III 1, IV a 1*; G-s ølpt, *skib*, *Eg Lv 23*, G-s skeiðhestur *Sturl 5, 3*; i usikker sammenhæng *Epver 1*. Jfr fjall-gestmóinn, *m*, blandt sværdsnavne, *Pul IV 1 9*.

† gestr, *m*, fremmed, gæst, *Hávnm 2, 7 0, s. v.*, *Vafpr 9, Sól 2, Fj 44, Griss, Sigv 3, 6, 5, 8, Eg Lv 35, Pl 38*, g. Gjúka, hos Gjúke, *Grip 14*, Igr g-a *Hfr Lv 1*, örir g. við g-t, den ene gæst strides med den anden, *Hávnm 32*, þøri g-a *Am 6*, gangandi né g. *Hávnm 132*, geyja g-t *Hávnm 135*; g-ir, en særlig afdeling af den norske kongehird, *Pul IV j 6*. — Som mandsnavn *Gestr 2*. Jfr *Hvinn*, *lm*.

Gestumblindi, *m*, navn på Odin, *Pul IV jj 7, Heiðr*. Jfr *Arkiv VII, 180*.

1. geta, *f*, hvad man får, føde (jfr gát), glaðr varð gera bróðir g-u *Krm 16*.

2. geta, *f*, formodning, gisning, sanna g-u *Bbreiðv 3*, jfr *Bjhit 2, 10*.

3. geta, (gat, getinn), 1) grundbetydning synes være: 'at få fat i, gribe', i fjendtlig betydning foreligger denne i: þann gram g. skyldi, (høtyven) skulde få fat i, slá ihjæl, den fyrste, *Yt 9*; i god betydning: gat k gollskata, jeg fik, traf en, der blev mig en gavmild herre, *Þloft 2, 8*, g. vin *Eg Lv 34*, g. (v. l.) húskarl, dróttin *Sigv 13, 3*; upersonl., milding sz getr, en konge fás, findes, ikke, *Ht 84*, hvar getr þann *Lil 21*; fá, moatage, erholde, g. mey, fá til ægte, *Fáfn 40*, jfr g. gjaford *Alv 6, 7*, g. mægð *Am 56*; g. gjöld *Gri 3, Hávnm 65*, g. iðgjöld *St 17*, g. laun *Hávnm 123*, g. gótt af e-m *Hávnm 44, 45*, g. gjof *Eg Lv 25*, g. aura *Völ 13*, g. e-t hvergi *Hym 4*, g. hjalm *Oddrgr 16*, g. fríð vöpn *Þjóða I, 23*, g. kú *Hávnm 70*, g. gambantein *Skí 32*, g. lær *Hávnm 58*, g. sylg *Hávnm 17*, ari getr verð *Ott 1, 4*, hrafn gat hold at slíta *Nj (XII) 10*, g. sumbl *Jólna, fá guderne drik, fá ei kvad fuldført, Hál 16*, g. dagrað *Vell 30*, g. vásbúð *Bbreiðv 5*, g. viðrnám *Tindr 1, 2*, g. þogn *Hfl 3*, g. orð af e-m, fá orð, samtale med en, *Sigv 3, 4*, g. fátt þegjandi *Hávnm 104*, g. rjóð fyrir sér *Þár 7*, fá, tilegne sig, g. rjóð *Hávnm 112 o. s. v.*; g. illa frá e-m *Stúfr 3*. — 2) skaffe, bringe tilveje, g. e-m sumbl *Lok 8*, g. e-m fóllaug *Hhund II 39*, góttum valtali *GSúrs 29*, g. gríðar sóta göllig Iong *BjH 1*, g. ár ok fríð monnum *Þloft 3, 9*, g. e-m vel *Hávnm 135*, g. e-m illa, blíve til ulykke for, *Vafpr 10, Ólhelg 9*, af ná getnum *Þjsk 1, 1*. Ólhelg 9; med og uden sér, skaffe sig, komme i besiddelse af, have fået noget, besidde, góttum hug *GSúrs 30*, g. byr mána óskkvánar *Sindr 8*, g. sér sefa *Hák 19*, g. hug (her iøvrigt urigtigt for gjalda) *Fáfn 19*, g. orðstír *Hfl 6, 9*, g. sér orðstír *Hávnm 76*, ef sér g.

mætti *Hávnm 4*, g. háð at e-m *Þviðf*, g. sér lof ok líknstafi *Hávnm 8*, g. sér góðan heimiskvið *Sigrdr 25*, g. gjöflund, være besjælet af gavmildhed, *Ht 90*, g. fremðar æði, være født med, *Hfr Lv 27*, geta bazta ætt, være født af (i) den bedste slægt, *Sigv 1, 15*; upersonligt getr fjandr ilœja, det skaffes tilveje at fjenderne flygter, bevirkes at, *Sigv 13, 20*; — forvansket sammenhæng findes *Guðr II 24*. — 3) avle (börn), om faderen, g. þörn *Vafpr 32*, g. mög *Lok 35, 36*; Bröt 9; g. við e-m; om moderen, *Reg 11, Fj 8, Hál 3, 4, Bjhit 2, 10*, part. g-inn undfanget, *Gaur 1 2*. — 4) ofte med infinitiv, hvad der undertiden bliver omtrent blot omskrivende, 'opnå af', g. svást at seá *Fj 5*, g. eignask fljóð *Hávnm 79*, g. eiga *Hfj 9*, gat eiga Rígr at heita *Rþ 45, Arb 19(?)*, *GSúrs 9*, g. at unna *Oddrgr 20*, g. fœða *Am 105*; sá gat taka við syndum (omtr. = tók) *Sól 6*; gótu mœta *Korm Lv 55*; getr at rigna = rignir *Eg Lv 4*, getr líka = líkar *Hrafn 1*, gótu hafa = höfðu *Krm 8*, gat blóta = blét *Hfr Lv 6* (dog vel omtr. 'da jeg endnu havde lov til af'). — 5) opnå o: kunne, være istand til, gótt spanit Danmörk und sik *Sigv 10, 6*, g-um hrcera hornstraum *EVald 1*, engr gat lokit svá fêrán *Hhal*, þøð gatat stíllir støðvat *ESk 9, 2*, filinn gat hann sótt *Mhk 7*, fjandinn gat svá blindat feðgin *Lil 18*. — 6) upersonligt i medium, med dat. pers. 'behage', lát þér getit at góðu *Hávnm 128*, her gezk hnepst til Snorra *GOdds 5*. — 7) med gen., omtale, g. góðs *Hávnm 103*, g. hins, þess *Hárb 15, 41, Lok 20*, g. e-s at góðu *Hák 19* (*Hsv 120* findes dette som v. l.), g. máls *Hfr 3, 2*, g. fara *Ht 92*, g. fyr e-m, omtale i ens páhør, *Am 88*. — 8) formode, gætte, g. gótu (acc.) *Heiðr 1 o. s. v.*, g. hins *Skí 24, Sigv 2, 10*, g. til e-s, formode om en, *Hfr Lv 2*, heldr g-um vér, at Anon (X) *I B 8*, g. ferri *Hfr 3, 22*, jfr *23*, g. rétt *ESk 6, 31*, ek get þána, jeg formoder, det vil tó, *Hárb 58*.

getnaðr, *m*, undfangelse, *Mv II 8*.

getta, *f*, vist blot kælenavn (kortnavn) for *Geirhildr*, *Geirhildr*, g. *Hálfs 1*.

geyja, (gó, gáit), 1) gø, geyr *Garmr Vsp 44 o. s. v.*, gagarr es skaptir þvít g. skal *Mhk 4*, rakkar . . g. *Am 25*. — 2) spotte, gest né g. *Hávnm 135* (g. her imperativ gey- + -a), g. goð *Hjalfr*.

geyma, (-ða, -ör), bevogte, beskytte, med gen., g. jarðar *Sigv 7, 5*; múrr* g-andi byggð *Lil 30*.

geymi-Baldr, *m*, 'bevogtende Balder', g. gunnbliks, kriger, *Háv 6*.

geymi-Bil, *f*, 'bevogtende Bil', g. falda, kvinde, *Bbreiðv 2*.

geymi-Göndul, *f*, 'bevogtende Göndul', g. gunnöldu, 'blod opbevarende Göndul', om en drømmekvinde, der varslede ulykké, *GSúrs 28*.

geymilög, *f*, 'beskyttende bølge' (v. l. grymi-, grunni- urigtig), bergs g. dverga,

den i klipper opbevarede bølge, væske, der frelstste dværgene, digterdrikken, Vell 2.

geymir, *m*, grundbetydningen er 'som iagttaget, er opmærksom' (jfr nedenfor) og denne skinner tydelig igennem alle-vegne), bevogter, beskytter, besidder, i kenninger, for fyrster: g. inndrøttar Arn 5, 24, g. brúna grundar (hovedets) silkis sima, om Hakon jarl, Vell 14, — for krigere, mænd: grímu g. Þmáhl 11, grímu galdrs (kampens) g. (her betyder dette vel egl. 'som iagttaget, ikke glemmer at kæmpe') Þmáhl 16, g. geira stígs (skjoldets) Þmáhl 5, g. Fjólfnis elda (sværdenes) Ísldr 8, — g. gullhringa Harð 14, g. hodda Pl 4, g. hafhyrs se hafeymir, — for gud: g. goðdóms Nik 1, 2, g. gumna Líkn 48, g. hlýrns heimstöðu EGíls 1, 26, — for helgener og geistlige: g. goðspjalls Hel 10, g. klerka Gdþ 14, Gd 33, g. höfuðkirkju EGíls 1, 16, g. sauda Gd 31; g. giptu, biskop Gudmund, Gdþ 39; — g. galdra, om en genganger, Harð 12. Jfr dád-, haf-, hodd-, hydr-

geymirunnr, *m*, 'bevogtende træ', g-ar gunnelds (sværdets) krigere, Rst 25. 32, g-ar undgjalfrs grálinns, d. s., Has 11, g-ar gunnar gáttar Hl 3 a.

geymipella, *f*, 'bevogtende træ', g. gollhlaðs, kvinde, Korm Lv 32.

geymiðr, *m*, 'bevogier', del af en kenning, hvoraf resten mangler, Od 27.

geypna, (-aða, -aðr), omspænde (af gaupn, den hule hånd), g. saman alla skepnu, holde hele skabningen i sin hånd, om gud, Líkn 25. Jfr skringeypnandi, umbgeypnandi.

1. **geysa**, *f*, jættekvinde (egl. 'fremstørmende'), Þul IV c 2; (v. l. gessa, der kunde have lignende betydning og være afledet af gassi, s. d.).

2. **geysa**, (-ta, -tr), sætte i stærk bevægelse, lade rase, vinna herskip geyst af hlunni, trække krigsskibe rask ned, Arn 2, 4; geirar g-tusk Skáldh 3, hlýr g-tisk Arn 2, 4; part. perf. geystur, sat i stærk fart, rasende, fara g-t ESk 13, 14, geyst súð Anon (XII) B 4, geyst gifrs veðr Arn 3, 3, geyst gallok fara Merl II 65, — om personer: g. Knútr Sturl 6, 6, ganga g. at gunni Jóns 25, g. vinnk geira róstu Nj 16, fella g-an (mann) Nj 9, g. geirhvestandi Nj 1, — voldsom, g. gróðr Nj 19, geyst villa Pét 54, g-ar kvalar Mdr 7; — som v. l. til glæstr Arn 2, 10.

geysihark, *n*, voldsom larm, støj, SnSt 4, 1.

geysiligr, *adj*, egl. 'voldsomt farende', voldsom, g-t rög Gdþ 35.

geysitiðr, *adj*, meget omtalt, g-ar dáðir Rst 24.

geysla, *adv*, voldsomt, i stort antal (for geysila?, man ventede ellers geysila), falla g. Eviðs 7.

gi (**ki**), nægtende partikel, der føjes til substantiver: ulfgi, Lopki, matki, skjaldagi (nom. pl.), niðjargi, þorfgi, vétki (vætki),

dativ: hornigi, mólungi, aldrigi, — til adjektiver og pronominer: sjólgi, engi, þatki, þeygi (= þau-gi), þvigi, hitki, hvatki, hvárgi, — til adv. og konj. ævagi, hvégi, nærgi, svági, þógi, vilgi, vilkit; — jfr hlýðigi. Se de enkelte ord.

gil, *n*, fjældkloft, g-ja grund Haustl 18; gilja for Gylfa (s. d.) Eg 5.

gilda, (-da, -dr), 1) 'gøre tyk, drøj', forøge, (af gildir), g. vargi gróð, forøge ulvens grådighed (ved rigelig fødegivning), Ht 56. — 2) gøre gyldig, g. úthlaupsmönnum sakar, gøre røveres skyld gyldig, d. v. s. give dem den fortjænte skyld (og straffe dem), Sturl 6, 2.

gildi, *n*, 1) betaling, erstatning (= gjald), eða skyldi goð g. eiga, eller om guderne skulde have, modtage (kræve), skadeserstatning, Vsp 23. — 2) gengæld, ey sér til g-is gjøf Hávm 145. — 3) drikketlag, drik, búa ulfum g. Ht 11, g. gunnstara, blod, Hl 26 b. — 4) I kenninger for digterdrikken, skjaldævne, digt, Gauta g. Korm 46, g. gedreinar grjóttaldar, jætternes brystdrik, d. s., Refr 3, 1, g. hapta beiðis (Odins) Gráf 1.

gildir, *m* (nom. agent. til gilda jfr Arkiv XVIII, 77 f., XV, 220), egl. 'som giver noget dets fulde værdi, lader det komme til sin ret', g. auðar, gavmild mand, Bjht 1, 3, g. handar vaís, d. s., Síndr 6, g. Yggis hjaldrs, dygtig krigere, Od 20, g-ar hjalmelda, krigere (hos Snorre berserkir), g. hjalmelda Hropts, Odins krigere, Húsdr 11, g. óðar, dygtig skjald, GSúrs 24, — g. flotna, der gør mændene dygtige, hæver dem, Ótt 2, 6. Jfr auð-, hydr-, seim-, or-.

gildiga, *adv*, i høj grad, g. vafðr i gløepum Katr 26.

gildigr, *adj*, tyk, svær, g. gnúpr, svær, tyk fjældknaus, i fuglegåden, vistnok identisk med múli (jfr tyrdilmúli), Gát 3.

1. **gildir**, *m*, blandt ulvenavne, Þul IV ee, v. l. gyldir, rimeligvis er gildir blot en forvanskning heraf.

2. **gildir**, *adj*, egl. 'som der skal betales for', 1) fuldgyltig, dygtig, g-d old ESk 6, 10, g-ir haugskerðandar Skáldh 5, g. granni Hbreiðm, g-ir menn, fuldmodne mænd, Gd 7, om gud Pét 5. — 2) om noget stort eller som er tilstede i høj grad, g-d hátið, stor, prægtig fest, Lúl 74, g-d trúa Gd 35, g-d þró, hæftig længsel, Mhkv 13, g-d sór, store sår, Grettis 8, g-t gæfuleysi, fuldkommen mangel på lykke, Gret 1, 4, g. grátr EGíls 1, 30, g-t (v. l. grimt) grunnsævi, meget grunde strækninger (ved kysten), Orv IX 52. Jfr al-, skatt-.

gilja, (-aða, -aðr), have kødelig omgang, SnH 8, Þjóða A 4, 17.

gíliaðr: gíliþar, gíliaðar, gýliaðar, géli- adar Síndr 1, har endnu ikke fundet sin forklaring.

Gilli, *m*, Harald gille, Nkt 60 (egl. tilnavn, irsk, 'tjæner').

gilling, *f*, blandt elvenavne, Þul IV v 5.

Gillingr, *m*, jætte, Suttungs fader (jfr SnE I 216), gjøld G-s, digterdrikken, digt, Hål 1.

gillir se gellir.

gils se gisl.

Gilsbakki, *m*, gård på Island (Borgarfjordsýssel), Grettis 26.

gilvar straumar se gyflar straumar.

gim, *n*, ild, Pul IV pp 1, g. geisar Atli, låta g. geisa Ólhf 1. — I kenninger, for guld (ring): alnar g. Gunnl Lv 7, herða bjúglima g. Tindr I (jfr Gerðr), — for sværd: g. Hristar (ved rettelse) Grettis 47, hlifar (skjoldets) g. Anon (XIII) B 17, ógnar g. Eviðs 5. — Utvivilsomt foreligger også dette ord Vøf 5, (smedjens, essens) ild, sló goll við gim fastan (adv.), hamrede guldet ved (ophedet i) ilden uaf-ladelig. Jfr fagr-, ljóð-, ljós-.

gimir, *m*, navn på himlen (egl. vel 'den med ild, z: sol, udstyrede', af gim), Pul IV ff, nn.

Gimlé, *n*, Gimle, navnet på det ny land, hvor de skyldfri mennesker og guder efter Ragnarök bor i en sal, Vsp 64; navnet er sammensat af gim 'ild' og hlé, 'Ildlæ' kaldes landet som det, der aldrig — som den gamle verden — vil blive ødelagt ved ild; det er en symbolsk (modsætnings)betegnelse.

gim-Rön, *f*, 'Ild-Ran', Rånar gim-gótt, kvinde (rettelse for glym-), Korm Lv 31.

gimskýlir, *m*, se gunnskýlir.

gimslongvir, *m*, 'ildstlynger', naustablakks (skibets) hlémána (skjoldets) gifrs (øksens) drifu (kampens) gim, sværd, dets slongvir, kriger, ÞSær 2, 1; en af de få meget lange, måske den længste kenning, der findes.

gimsteinn, *m*, ædelsten (lån fra angels.), fegri g-um Líkn 36, goll ok g-ar Líkn 7; g. brúða, jomfru Maria, Lil 89, Mey 11, g. vífa Lil 27, Mgr 39, g. sprunda Gd 10, g. himna konungs Mdr 42; g. lærðra manna, biskop Guðmund, Gd 69. Om g. i kenninger for 'øje' se SnE I 538.

gin, *n*, gab, mund, i g. angrþjóf Óðins, for at ramme Tors mund, Þdr 15, i g. vargi Krm 19, i g. gollnu hófði, i dragehovedets gab, Gisl 1, 16. i orms g-i Anon (XIII) B 8.

gindýr urigtig v. l. Sturl 5, 8 for brim-dýr, s. d.

ginhatri, *m*, blandt såds heiti, Pul IV ddd 1; vel en havreart ('gabende havre').

gininn HolmgB 5 er vist fejl for góins, s. d.

ginljótr, *adj*, med hæsligt gab, om et utyske, EGils 3, 10.

ginn, *n*, svig, falskhed (vel egl. 'noget der bedrager', jfr verb. ginna), inna g. gráleik, betale falskhed med svig, lige for lige, Hhard 13, g. es hér komið Máni 2 (om göglerne).

ginna, (-ta, -tr), lokke, forføre, g. e-n frá guði Mv III 23.

Ginnarr, *m*, egl. 'den der lokker, besnærer', 1) navn på Odin, Pul IV jj 1. —

2) en dværg, Vsp 16, Pul II 4. — 3) høg, Pul IV ss 1 (ifølge SnE I 490 også ørn, men Pul har kinnarr, s. d.).

ginnheilagr, *adj*, meget hellig, g-og goð, Vsp 6 o. s. v., Lok 11; ginn-er forstærkende; et adj. ginnr findes ikke selvstændigt, men no. har ginsk 'ypperlig, fortræffelig' (også ginskleg; jfr også gjön- i sammensætninger; Aasen), også 'fuld af livskraft, livfuld' (Ross).

Ginnir, *urigtig* v. l. til Grimnir, Pul IV jj 1.

ginnregin, *n*, pl, 'stærke magter', guderne Haustl 13, Hávm 80. 142, Hym 4, Alv 20. 30; der er meget der taler for, at ordet egl. betegner 'vanerne' (ikke aserne), især Alv. (eftersom æsir, goð nævnes alle 13 gange, medens vanir nævnes 9 gange, og g. nævnes netop i 'vanelinjen', l. 3 i verset, to gange) og Hym., hvor man har forbindelsen tivar ok g.; i Hávm sættes g. i forbindelse med runerne, hvad der godt kan forenes hermed; i Haustl. synes g. derimod at være en samlet betegnelse; dette kunde let ske i henhold til vanernes optagelse blandt aserne.

ginnungi, *m*, 'uhyre udstrakthed'; ordformen er dog noget problematisk, og findes kun i forbindelsen gap g-a Vsp 3. E. Mogk (Beiträge VIII 153 ff.) har antaget et Ginnungi som personifikation af 'det store tomme rum' og altså sat ginn-, i forbindelse med roden i gína, hvilket er misligt; men ordet kunde også blot betyde 'den uhyre udstrakte', så at G-a gap betød 'den uhyre udstrakte (= udstræknings) gab', den udsirakte tomhed. — Om G-a gap i geografisk betydning se G. Storm Arkiv f. nord. fil. VI, 340 ff. Ginnunga himinn findes kun SnE I 50 i cod. reg., men læsemåden beror sikkert på misforståelse, jfr de andre læsemåder.

ginnungr, *m*, høg, Pul IV ss 1, g-s brú, arm, Rv 7 (jfr linni); hertil må sikkert henføres g-a vé, høgens bolig, luften, øll g-a vé knóttu brinna Haustl 15.

gipt, *f*, egl. 'det givne, tildelte' (til gefa). 1) gave, g. anda Lil 80, andar g-ir, åndelige gaver, EGils 2, 7, g. gæzku Líkn 3, þiggja þessa g. Grmkan 1, 4. — 2) lykke, g. liggr á láði Hskv 3, 5, g. mun lagið Gríp 52; Sturl 4, 5. 28 (hvor urigtig v. l. gipta), EilSn 1. Ht 1; Leid 7, Líkn 28, hvor ordet betyder 'den evige lykke, frelse'; omtr. = 'skæbne', aldar g. Sturl 4, 10. Jfr anda-, andar-, ó-.

1. **gipta**, *f*, lykke, (egl. identisk med foregående), Hfr Lv 6, Þjsk 2, Bjhit 2. 9, ESK 6, 57, Kollu 2, Mlag 3, Hsv 69, Sturl 6, 9; hæst g. Þdis 2, g-u vegr Lil 89. Jfr aldr-, ó-.

2. **gipta**, (-ta, -tr), gifte, bortgifte (en kvinde), Rþ 23. 40, Nkt 74; formæle, forbinde, g-tisk óndin guðdóms krapti Lil 31.

giptu-drjúgr, adj, som har lykken i høj grad med sig, *Nkt 78. 83.*

giptu-frannr, adj, fremragende ved sin lykke, sin heldbringende virksomhed, om den helligånd, *Heilv 15* (måske bedre i to ord).

giptu-fullr, adj, fuld af lykke, heldig, *Gd 8.*

giptu-gjörð, f, lykkelig handling, virksomhed, *Pét 10.*

giptu-list, f, heldig kunstfærdighed, *Mey 29.*

giptu-maðr, m, lykkelig mand, mand der har lykken med sig, *Gd 12.*

Gipul, f, elvenavn, *Gri 27.*

girði, n, gjord, bælte (= gjörð), g. Gizka, (æen) Giskes bælte, havet, *ESk 13, 12, g. Gælu, d. s., ESk 13, 14, grundar g., d. s., SturlB 2*, gnyjardar g., d. s., *Nj 23*; ógnar g., kampens gærde, skjold, *Hl 37 a*, Hildar þrimu g., d. s., (jfr virðendr) *Þhreð 1*; handar g., armens bånd, bælte, (guldring), *Korm Lv 60*. Jfr umbgirði.

girðipjófr, m, 'bånd-raner', Brisings goða (= Brisinga) girði = Brisinga men, dets raner, *Løke, Haustl 9.*

Girkir, m, pl, Græker, denne form er rimbestemt følgende steder: *Þjóða 3, 6* (mark : Girkja), *Stúfr 2* (virk : Girkjum), *ESk 6, 44* (merkðr : Girkja). Jfr Girkir.

Girkland, n, Grækenland, *ESk 6, 51* (v. l. Grikk-).

girnask, (-ðisk, -zk), være begærlig efter, ønske, allar g-ask ár i sjá *Mhkv 27.*

girnð, f, begærlighed, lyst, røng g. *Merl II 76*, villi g-ar, (dadelværdig) begærligheds vilje, *Halli 5*, om kødelig lyst, óhrein g-ar andi *EGils 3, 2*. Jfr kapp-, sin-.

girzkr = gerzkr (s. d.) *Arn 2, 4, 9* (som v. l.).

Gissurr se Gizurr.

gista, (-ta, -t), gæste, være gæst, þars g-ir *Eg Lv 35*, ganga es betra an g. séi *Sigrðr 26*, ill vist es þeir g. *Anon (XIII) B 29*, g. á Gilsbakka *Grettis 26*; g. Óðin *Orv III 5, 6*, g. lýsu, besøge torsken (s hjem i dybet), *SnH 2, 6*; g. i hjarta, bo i hjertet, *Katr 13.*

gisting, f, 1) ophold som gæst, geta g., fá natteherberg, *Hæng VI 2*, þurfa g-ar *Frþ I 14*, ganga til g-ar *Herv II 1*. — 2) den gæsten ydede føde, føde i alm., g. vas byrjuð gera gnóg *Þjóða 3, 29*, fáa gera gnóga g. *Krm 3.*

Gizki, m, norsk ø ved Söndmör, *Þul IV bbb 3*, girði G-a, havet, *ESk 13, 12.*

Gizurr, m, blandt Odins navne, *Þul IV jj 1*; jfr *Sturl 8, 4*, hvor Óðinn er = Gizurr (Þorvaldsson), — sagnkonge (Göterskonge), *Herv V 1*, — G. hviti, isl. høvding omkring 1000, *Íslðr 20*, — G. jarl, *Páll*; her findes udtalen Giss- (: viss).

gífr, n, (-rs), 1) trolde, især troldekvinde, g. rata *Vsp 52*, g. fljúgandi *Vsp 45* (*Hauksb*), g-um gramastr *HHj 15*; g-s hestr, ulv, *Jóms 35*, g-s (ved rettelse for grams) glaðr, d. s., *Ótt 2, 1* (jfr glæðnist-

andi); g-s veðr, *sind, hu, Arn 3, 3*, g-s grand, jættekvindens mén, *Tor* (jfr grandnes) *ÞTref 4*; — hræva g., ligenes trolde, økse, *Þjsk Lv 3*, sóknar g., d. s., *Sturl 3, 8*, gunntjalds (*skjoldets*) g., d. s., *Has 42*, nausta blakks hlémána (*skjoldets*) g., d. s., *ÞSær 2, 1*. — 2) navn på en hund, *Fj 14*; *Fj 13*, hvor g. findes, er fordærvet; måske foreligger der et adj. gífr, farlig, grutlig. Jfr (algifri), hræ-, sókn-.

gífrskær (mulig rettere gífrs skær), m, 'troldekvinde-hesl', ulv, granrjóðr g-s, *kriger, ESk 3, 1.*

gígja, f, gige, *Máni 2. 3*; som tilnavn *Nj 4.*

gina, (gein og gínða, ginit), åbne munden, gabe, g-andi ulfr *Hávm 85*, jfr g-andi som tilnavn til en Ulfr *Hyndl 22*, g. við agni, gabe over (for at sluge), om midgårdsormen, *Hym 22*, vargar gínðu of hræ *ESk 6, 29*, ulfr gínði of ná *Arn 5, 12*, g. of halsa *Þfagr 1*, g. of mergjar sal *Jóms 31*, g. lopt yfir, om midgårdsormen, *Vsp 55* (efter *Hauksb.*); overført, g. flugu (*dat.*), gabe over en flue, lade sig lokke, *Ulfr Lv*; — om livløse ting, g-anda høfuð, om skibenes dragehoveder, *Harkv 7*, g. gollu búnum munn, om det samme, *Þfagr 11*, — om sværd: oss gein hjört of hjarsa *GSúrs 34*, gólkn Þriðja hauðrs gínðu iarnmunnum *Hökr 7*, g. banmunn, med dræbende mund (om øggen), *Korm Lv 31*, — om den åbne hånd, rede til at gribe: (Þórr) gein alinmunn við, *Tors hånd gabede mod, var rede til at gribe, Þdr 16*, — om jorden (eller den åbnede grav): jörð gein grófnum munn við *VSt 2*, — om elvens foss: veltiflug steina gein úrsvolum munn við *Grettis 44*, — om stenen: salr Sökmimis gein við, for at sluge, *Yt 2*; — om det kløvede hoveds gabende sår: hauss gein fyrir *Þjóða 4, 1.*

Gíparðr, m, (v. l. Gíff-, men mindre rigtigt), en vælsk ridder (omkring 1100), *Eldj 1, 2, Anon (XII) B 2.*

1. **gísl**, m, gidsel, vesa sendr g., blive sendt som gidsel, *Lok 34. 35*, gjalda g-a *Sigv 12, 2* (her vokalen rimbestemt, gis : vis), setja g-a *Halli 6*, seljask g-a *Ólhv 2, 5*, taka g-a *ESk 7, 2* (v. l. gíslar), g. Herþjófs *Gautr II 6.*

2. **Gísl**, m, navn på en af asernes heste (den strålende, bestægtet med geisli), *Þul I a 3* (v. l. Gíls), *IV rr 1, Gri 30.*

gíslar, f, pl, gidster, taka g. *ESk 7, 2* (jfr gísl).

Gísl, m, norsk-íslandsk skjald, G. Súrs-son, *GSúrs 21*; — G. Þorgautsson *Eviðs 5. 7.*

gísling, f, det at stille en som gidsel, gídseltístand, selja e-n at g-u, give en som gidsel, *Vafþr 39.*

Gíslungar, m, pl, Gíslers (Þorgautssons) slægtninge, *Eviðs 7.*

Gíafarr, m, sagnperson, *Orv IV þ 2.*

gjafi, m, giver, linnbóls (*guldet*) g., gavmild mand, *Gullás 2*. Jfr auð-, líf-, ráð-, verð-.

Gjaflaug, f. *Gjukés syster, Guðr I 4.*

gjafmíldr se gjöfmíldr.

gjaforð, n. egl. 'gíftermáls-aftale', gíftermál. *ægteskab, geta g., fá en kvinde til ægte, Alv 6. 7.*

gjafroðuðr, m. 'som hítter, fær, en gave', Gauts g., *som fær Odins gave, skjalde-drikker, digter, Bragi Lv 2.*

gjafstóll, m. 'gíver-stol, gavestol', sitja á g-i, egl. *sidde på en stol og (for at) uddele gaver, være gavmild, Sturl 4, 34 (jfr sitja á fríðstóli í prosa).*

gjafvínur se gjöfvínur.

gjald, n. 1) *udredning, betaling, lön*, koma her at g-i, *tvinge til at betale afgift (skat), Öff 2, 6, festa g., forpligte sig til, Mark 1, 23, Pl 48, heita g-i Sturl 6, 8, Finns gjöld, finnekongens betaling, pile (jfr sagniet om kong Gúsir og pilene Gúsisnautar), rjóða Finns g. Hskv 2, 10, gjöld Otr, betaling for Oddar, guld, Bjark 5, gjöld Gillings, for G., skjaldedrikken, Hál 1, gjöld Hraudnis, d. s., Tindr 1, 5, gjöld Hneitis, for Hn., Anon (XII) B 7, g. hofuðs Reg 6, g. drykkjar Grí 3, máls gjöld, lön for samtale, Herv II 4. — 2) gengæld, glífk skulu gjöld gjöfum Hávm 46, gjöld ens góða hugar Hávm 117, velja gjöld Eg Lv 35, góð gjöld e-s Rdr 2, at g-um Haustl 1, ÞjóðA 1, 25, Mark 1, 11, eldr vas gorr at g-i ÞjóðA 3, 20, eiga gjöld fyrir óðgörd Líkn 49, gjöld 50 marka, gengæld for 50 mark, Þloft 2, 1 (her udtrykket bera gj.), vinna gjöld gagns, give gengæld for hjælp, Arbj 13, þau lét bræðra gjöld, gengæld, hævn, Akv 41, harms at gjöldum, til gengæld, hævn for, Hhund II 35. — 3) gengæld, straf, gjöld orða Hávm 65, fáa gjöld orða Reg 3, synda gjald Gd 66. — Af uklar betýðning er reifa gjöld Rognis Akv 33, 'at give gengæld for, hævne, fyrsten (þ: Gunnar)? Jfr ið-gjöld, mundar-, nauð-, nei-, ofr-, otr-, synda-.*

gjalda, (galt, goldinn), *betale, udrede, lønne, med acc. 1) for at betegne det, hvormed der betales, g. fé Korm Lv 55, g. (fé) fyr e-t Esk 6, 50, g. e-t við e-u Eyv Lv 14, g. e-t af hondum, Anon (XII) B 6, g. gjöf við gjöf Hávm 42, g. mund Am 95, g. afráð Vsp 23 (jfr afráð), g. ilt afráð, overført betýðning. 'lide svært tab', ÞjóðA 4, 27, g. tiund, egl. *betale tiende, men også overført: 'lide stort tab', GOdds 8, g. börn sin fyrir Hym 38, g. gísla Sigv 12, 2, g. ok gefa goll Hynál 2, Hhund I 9, g. lausung við lygi Hávm 45, g. þriar merkr fyrir sik HolmgB 1, g. e-m heid haptscenis Korm 1, 5, g. hröfn-um hold Hfr 2, 7, g. tafn Helgól, g. upp Gauta gildi, udrede et digt, Korm Lv 46, — med acc., 2) for at betegne, hvad der betales for, g. ver veginn Guðr II 17, g. víg Hávm 10, g. lausmæli Esk 1, 2, jfr g. glapskuldir Hfr Lv 25. — göre gengæld for (noget, dette i acc.), g. féar nám ok dauða Hhund I 11, g. rán Eg Lv 17. 19, Sturl 6, 8, g. gráleik Bjhit 2, 9 (vas grá-**

leikr goldinn), g. harm heiptum Sigdr 12, g. svik Arn 3, 17, g. óráð Rst 8, g. landráð Sturl 4, 8, g. ófríð Sturl 3, 3, g. umbstillingar ljótu Ött 2, 16, g. dylgjur gróu ÞjóðA 1, 20. — 3) (have at) takke for, g. þér Fals veigar Refr 2, 3, eiga fótum ljör at g. Sigv 1, 2, eiga at g. Ástríði mensku Sigv 9, 3. — 4) víse í gærningen, udføre, g. glaum hjalta skers, kæmpe, ÞKolb 3, 13, g. dikt Lil 4, g. löföng Lil 95. — 5) víse mod, sindelag (mod en), g. harðan hug HHj 6, Fáfn 19, g. öfund e-m, víse síð had mod en, Lok 12, g. reiði, víse en sin vrede, Pl 28, g. heiptir Guðr II 28, Hávm 7, (her kunde dog opfattelsen være: 'at gengælde ens vrede, forbitrelse'), g. varhuga við e-u Sigv 11, 13. — 6) straffe, g. seggjum gördir Lil 70. — 7) med gen., undgælde for noget, g. ráða Grímildar Grip 33, g. gangs Guðr I 26, Frþ I 12, g. váss Am 62, g. vandra manna Merl I 18, g. bana (gen.) e-s Nj (XII) 2; Blakkr 2, 2; g. húsþinga mála Hskv 3, 3, þjóð galt ræsis reiði (gen.) Arn 6. 7, Hjalti galt þess Ingj 1, 5; g. e-s frá e-m, måtte undgælde for noget fra ens side, Vigl 18; samme betýðning skulde man vænte Arn 3, 18; g. rans frá e-m, men her synes rans ikke at betegne, hvad man undgælder for, men hvad man lider, medmindre forholdet er andet end sagaen antyder; absolut: hvad geldr SnE II 248.

gjaldhróinn, m. *navn på vædderen, Þul IV aa (v. l. gjall-); betýðning uvis.*

gjaldkeri, m. *skatmester, Rv 18.*

gjaldr se gjallr.

gjaldseidr, m. *kun í forbindelsen grundar g-s gríma Ht 15, grundar seiðr, jördens fisk, slange, dens gríma 'hjælm', skrækkehjælm, faldinn grímu grundar seiðs, med skrækkehjælm på hovedet, frygtindgyden de; hvad gjald er, er uklart; et gjaldr = gjallr tör ikke antages; mulig er gjald subst., = goll, guld (synonymisk), grundar g. vilde så blive d. s. s. gullormr (K. Gislason, forelæsninger).*

gjalfir, n. (-rs), 1) *brusende lyd, fjalfir ólágra g-ra, om den stærkt genlydende klippehule (jættens bolig; jfr bolmr), Haustl 18. — 2) især om havets brusen, g. jarðbeltis Sturl 5, 1, g. eyja þjalfa Korm Lv 37 (her omtr. 'det brusende hav'), í miklu g-ri Gunnl Lv 5, g-rs grund, havet, Esk 6, 40, Sturl 5, 16, — 3) og deraf om havet selv, Þul IV u 2, g-rum leikinn ÞSær 2, 4, hjá g-ri Grettis 17, g. hljöp í gin höfði (skibets dragehoved) Gisl 1, 16, rísta g. Halli 1, temja (skip) við g. Mkv 8, botn glyggs kerí, löggör g-ri Sigv 7, 4, vindkers botn, kringör g-ri Sturl 4, 6, élkers botn, kringör g-ri Mark 1, 3. — I kenningar, for blod: unda g. ÞTref 2, Esk 10, 1, Krm 4, — for digterdrikken: Gauts g. Rv 11, — for guld: g-rs eldr Pl 2, brandr g-rs Esk 11, 3, íagrlog g-rs Grettis 52. — 4) umádelig snakken, með sínu g-ri Hæng V 10. Jfr ben-, haf-, há-, und-*

gjalfirdagr, *m*, 'hav-dag', *guld*, greiðir g-s, *mand*, *Nj* 8.

gjalfirdýr, *n*, 'hav-dyr', *skib*, *Hhund* I 30.

gjalfireldr, *m*, 'hav-ild', *guld*, *Gunnr* g-a, *kvinde*, *Bbreiðv* 3.

gjalfirhest, *m*, 'hav-hest', *skib*, *Pl* 48.

gjalfirleygr, *m*, 'hav-flamme', *guld* (ved *rettelse*), *Hfr* *Lv* 25; *jfr* *gjalfirteigr*.

gjalfirmarr, *m*, 'hav-hest', *skib*, *Herv* III 20.

gjalfirstóð, *n*, 'hav-hest', *skibe*, *Bþlv* 8.

gjalfirtamiðr, *adj*, vænnet til *søen*, g-ðir *skeiðhestar Gestils Sturl* 5, 3.

gjalfirteigr, *m*, 'brusende mark', *hav*, g-s *mörk*, *skulde være kvinde*, *men rimeligvis er -teigs her forvansket af -leygs*, *Hfr* *Lv* 25.

gjalfirundinn *Sturl* 5, 16 *skal læses* *gjalfirs* *undinn*.

gjalla, (*gall*, *gollinn*; *ubruds form* *gella*, *s. d.*), *gjald*, *skrige* (*give fra sig en iemmelig gennemtrængende lyd*), *om ravne*: *gullu hræs haukar ÞGisl* 7, *hrafnar gullu Rst* 18, g. of *ná Hást* 7; *Hróm* 1, *Sigv* 13, 23, *Egils* (XII) 3, — *om örne*: *arar gullu Hhund* I 1, *ernir g. Guðr* II 8, — *om gæs*: *gullu við gæss Guðr* I 16, *Sigs* 29, — *om hunde*: *hvelpar g. Guðr* II 42, — *om en skældende, højrosted person*: *rygr gall of heiðnum stalla Þvíðf*, — *om våben, spyd, sværd*: *isörn gullu* (v. l.) *Harkv* 8, *spjor gullu Hókr* 4, *Merl* II 68, g-andi *geirr Eg* *Lv* 7, *Akv* 5, 14, *brandr gall Rst* 5, 17, *Drv* (XI) 3, *grindlogi Gøndlar gellr VGl* 4, *hjórr gall Glár* 5, *Rst* 5, *gall gunnlogi Háv* 4, *HolmgSk*, *fötla sveill gullu Eyv* *Lv* 7, *láta brand ok randir g. saman Þham* 1, 4, *gall bál Hóars Refr* 2, 1, — *om buen og buestrængen*: *gall ýbogi Hfl* 14, *strengr gall Þfisk* 2, — *om harpestrængen, men her i hds rettet til mæltu* (f. *gullu*) *Odrgr* 30, — *om hamrene* (s. *gjalden* *mod ambotten*): *láta sleggjur g. Skall* 2, *láta* (*morð*)*hamar g. í stöðja Anon* (X) *digt om Guðleifr*, *láta fork g. Anon* (X) *II B* 8 — *om jorden*: *grundir g. Vsp* 45 (i *Hauksb*), — *absolut*: *létik* [*hogg eller sverð*] g. *gnýpolli Þorm* 2, 8.

Gjallarbrú, *f*, *broen over Gjöll-elven, på vejen til Hel*, *ganga of G.*, *dø*, *Sturl* 4, 27.

Gjallarhorn, *n*, *Heimdals gjaldende lur* (*egl. 'hornet Gjöll'*, *eller gjallar sammentrukket for gjalladr-?*), *Vsp* 46 (*jfr* 27). **gjallharðr** *Háv* 4 *er fejl for* *gall harðan*.

1. **gjallr**, *adj*, *klingende*, g-t *goll* *Hfr* *Lv* 25, et g-a *goll Anon* (XI) *Lv* 3, *Fáfn* 9, 20, et g-a (*skr. galla*) *Gjallarhorn* (*jfr* *gamall v. l.*) *Vsp* 46, et g-a *greipar sveill Stríðk.*, — g. *Gauts eldr*, *det klingende sværd*, *Korm* 1, 4, et g-a *Høgna meyar hjól* (*skjoldet*) *Rdr* 2. — *høj, tydelig*, g. *grátr Sigs* 30.

2. **gjallr**, *m*, *egl. 'den gjaldende, klingende' (det foranstående adj. substantiviseret)*, 1) *sværd*, *Þul* IV I 1, g-i *laufgadr golls pollr*, *guldtræ*, *hvis blad er*

sværd, kriger, *Korm* *Lv* 55 (*rettelse for g-ar*). — 2) *skjold*, *Þul* IV r 2. — 3) *hav*, *Þul* IV u 1. *Jfr* *mund*, *munn*.

gjalsa, (-aða), *synes at foreligge som verb.* *Eg* *Lv* 27 i *betydningen 'at rose sig af, besidde'*, g. *holla hjalpendr*; *hermed har man sammenlignet* *ags. gilpan 'berømme sig'*.

gjalta *se* *gelta*, *gø*, *Grundar menn gjöltu* (v. l.) *sem hundar Anon* (XIII) *B* 10.

gjalti *antages at være et irsk ord, der betyder gal, rasende; i norsk-isl. er det åbenbart blevet sat i forbindelse med gøltr* (*verða at g. = verða svingalinn*), g. *glíkir verða gumna synir*, *man bliver gal af frygt* (*hvis man ser op i kampen*), *Háv* 129. *Jfr* *Fritzner*.

gjardvenjuðr *se* *gardvitiuðr*.

gjarn, *adj*, *begærlig* (*efter*), *villig* (*til*). g. *hjalmpřimu, til kamp*, *Isladr* 4, g. *styrjar Hskv* 1, g. *heiptar Rst* 21, g. *tírar Hfr* 2, 9, g. *fremðar Sigv* 1, 15, g. *máls of mæring Ólv* 1, 1, g. *heimsku Katr* 35, g. *til fjørs e-s, begærlig efter* (*at tage*) *ens liv*, *TorfE* 4, g. *til gjalfrelða Gunnar, begærlig, længselsfuld efter kvinden*, *Bbreiðv* 3, *absolut at g. séak St* 23; g. *á hernuð Jóms* 17, g. *á ríki Merl* I 28; g. *árna Ólhelg* 5, *jfr* *Epver* 2, g. *gunni at heyja Hhund* I 52, g. *at gœða* (*orrostu*) *Ht* 55, g. *at auka óð Jóms* 3, g. *at greiða óð Hfr* *Lv* 18. *Jfr* *á-, ár-, ástar-, át-, barn-, bil-, bráð-, bõð-, bõl-, dáð-, eljun-, fár-, fé-, fram-, göð-, heimsku-, heipt-, heiptar-, her-, hlut-, hræ-, ill-, ím-, ívið-, jafn-, læ-, meginmeim-, morð-, nám-, ó-, óbil-, óbrot-, óð-, ótta-, rausn-, sáttar-, sín-, skaut-, skraut-, tál-, tír-, tírar-, undr-, val-, veðr-, ver-, vél-, ýmis-, þrá-, þrætu-, þfund-*.

gjarna, *adv*, *gærne, villig*, *Þorm* 1, 5, *Nj* 19, *Lil* 95.

gjóðnistir, *m*, 'örne-føder', *geira veðrs gjóðr, ravn*, *geira veðrs g., kriger* (*gjóð-íøvrigt rettelse*), *GSvert* 5.

gjóðr, *m*, *örneart*, *Þul* IV xx 7 (*her blandt fuglaheiti, forfatteren har vist ikke vidst, hvad g. egenlig var*), *i kenninger, for ravne* (*eller örne?*): g. *Hnikars Líðs* 2, g. *Yggs Sigv* 2, 9, g-ar *dolgeisu disar* (*valkyrjens*) *Gráf* 2, g. *sigfljóða ÞTref* 5, g. (*ved rettelse*) *vápna hreggs Þorm* 1, 3, *geira hríðar g. Hfr* 2, 9. *Jfr* *ben-, blá-, und-, val-*.

gjósa, (*gaus*, *gosinn*), *bryde frem* (*især om en opadgående bevægelse*), *gaus eldr ór húsum Bkrepp* 5, *logi gaus ór húsum Anon* (XI) *Lv* 7, *Jóms* 19.

gjósorðr, *adj*, *som taler letsindig eller skældende, om et utyske*, *EGils* 3, 4.

gjóstá, *f*, *vind, vindstød, blandt veðra heiti*, *Þul* IV oo 2; *geira g., kamp*, *GGalt* 2.

Gjúki, *m*, *den bekendte sagnkonge, hyppig i heltedigtene fra og med Grip, desuden Hyndl* 27, G-a *niðjar, Sörle og Hamde*, *Rdr* 6, G-a *dóttir, Gudrun, GSürs* 9, G-a *salir Hálfs* IX 11, *klæði* G-a *ættar*,

rustning, Arn 2, 9, — *blandt søkongenavne*, Pul IV a 5 (*sikkert identisk med den første*), G-a stóð, skibe, som v. l., Drv (XI) 8.

Gjúkungar, m. pl., Gjúkes sønner, Sisk 35.

gjöf, f. (-ar), gave, skænk, sú g. Arb 9, at g. Ht 23, ey sér til gildis g. Hávm 145, glík skulu gjöld g-um Hávm 46, gefa g-ar Reg 7, skipta g-um Hávm 44, gjalda g. við g. Hávm 42, launa g-ar Hárð 21, verðr g-a HHj 34, sýta við g-um, være ængstelig ved (overfor) gaver (fordi man så må give igen), Hávm 48, láta sér lika g-ar keisara Mark 1, 26, segja g-ar, opregne (nådes)gaver, ESK 6, 64, g-ar anda ESK 6, 6, g-ir ok mútur, skænk og bestikkelser, Lil 71, g. víkelds, gave bestående af guld, Sturl 6, 9; — g. Grímnis, Odins gave, digterdrikken, Húsdr 1, g. Þróttar (ved rettelse af dóttur), d. s., Korm Lv 46. Jfr ást-, einka-, fé-, heid-, þryði-, stór-, vin-.

gjöftr (skr gjöftr), Alv 4, er fordærvet, og de givne rettelser eller forslag er alle mindre sandsynlige; det simpleste vilde være at opløse ordet til gjöf es (H. Geriing), så einn es gjöf es, skulde så betydde: den eneste, hos hvem gaven — d. v. s. retten til at bortgive datteren — er; men sætningen er ikke naturlig.

gjöfati, m, person lad til at give, gnier (jfr SnE I 532), g. seims ok hnossa, som trægt giver guld og kostbarheder, Ht 97. (Anderledes J. Þork., Arkiv XV, 221—22, men urigt. jfr Arkiv XVIII, 80).

gjöfli, f. (kun i sing.), gavmildhed (jfr gjöfull), g. ræmðr, berómt for, Gldr 9, venja sik g. Gunnl Sig 1, fyr g. sína Gyð 4.

gjöflund, f, gavmildt sindelag, grundar vörðr gata æðri g., ingen konge har fået et gavmildere sindelag, Ht 90, borinn fremstr g. Steinn 3, 17.

gjöfmíldr, adj, gavmild, g. ok framr (v. l. gjaf-) ESK 7, 2.

gjöftrifr, adj, gavmild, Refr 5, 1.

gjöfull, adj, gavmild, g. af golli Grip 7, gjöflastr gollskýflir Sindr 4, gramr enn gjöflasti Bjark 4; om Hakon den gode Háð 3 (v. l.). Jfr fé-, fúr-.

gjöfvínr, m, 'gave-ven', ven som giver sine venner gaver, Arn 6, 11 (v. l. gjaf-).

gjöggra, (-aða, -at), gå med vaklende skridt, Orv VII 19, v. l. geisa.

gjöll, f. 1) larm, skrig (jfr SnE II 551). — 2) kamp, gjallar vöndr, sværd, Sigv 12, 27. — 3) som navn på den elv, der skal passerer på vejen til Hel (jfr Gjallarbrú), Gri 28, Pul IV v 1; man G-ar Sturl 4, 24, synes at være en betegnelse for brovokterken Móðguðr eller selve Hel (jfr sammenhængen); — gjallar eimr, guld, EGils 1, 40; g. vápnis, blod, Þmáhl 7. Jfr vlg-.

gjólnar, f. pl, gæller, men også brugt om mundens omgivelser (jfr g. heita granar hans SnE II 432), f. eks. på et

(skibs) dragehoved, g. roðnar golli Sigv 12, 3.

gjólnir, m, et slags fisk (egl 'den gælledé'), Pul IV x 4.

Gjölþ, f, 1) jættekvinde, Geirróds ene datter (jfr SnE I 288) Veitri, Pul IV c 2, G-ar skær, ulv, Hfl 12, G-ar stóð, d. s., ÞKolb 3, 14; snerru G., kampens jættekvinde, økse, Grettis 3. — 2) en af Heimdals 9 mødre, Hyndl 37. Jfr vand-.

gjopta (skr giopta) Heið 36 er et tvivlsomt ord og betydning usikker, 'være i færd med'?

gjör, n, føde, næring, þar vas hrafna g. Hfl 10 (vokalen er her rimbestemt); hrapa hræva g., ligenes føde falder, d. v. s. ligene falder (mændene bliver til lig) for at blive føde (for rovdyr), Merl II 68; mulig betyder dog g. 'flok, skare'.

gjörbænn urigtigt for gerbænn, s. d.

gjörð, f, bælte, gjora, rem, jarðar g., havet, Eg Lv 41. Jfr hauðr-, holm-, njarð-, sikul-, sverri-, um-.

gláða, (-aða, -aðr), glæde, þengill g. her drengja Vell 33, sýn mun flestan g. Fj 48, g-r flötna fjöl Hfl 17, her upersonl.º ligestom Am 80; g. munat þik, g. örnu Hhund I 45, II 23.

gláðdrípt, f, 'skinnende sne', g. Grótta, guld, Ht 43.

gláðfjalgr se glóðfjalgr.

gláðfæðandi, m, 'hest-føder', g. Gríðar, som giver jættekvindens hest, ulven, føde, kriger, Korm 1, 4.

gláðlátr, adj, munter, oprómt, af væsen, Grettis 13.

gláðliga, adv, muntert, under munterhed, Orv IV 4 (v. l.).

gláðmæltr, adj, munter i sin tale, ESK 5, Hsv 93.

gláðnistandi, m, 'hest-føder' (nist-rettelser for sist-), gifrs g., som giver jættekvindens hest føde, kriger, Ót 2, 1.

gláðr, adj, 1) grundbetydning: lys, skinnende, g-ar geirvangs raðar, de skinnende, skjolde, Hfl 5, g-ast gull Gð 48, — som navn på en af asernes heste, Gri 30, Pul IV rr 1, ifølge SnE I 484 identisk med Skinfaxi; g. Geitis, skib, Klæ, g. Gylfa Hást 2, jfr gláðfæðandi, -nistandi, -riðandi. — 2) med lysende, d. v. s. muntert, ásyn, gláð, Grí 7, 13, Vsp 42, Grip 3, 19, Fáfn 25 o. s. v., TorFE 3, St 25, HolmgB 2, Ólhelg 9, ESK 6, 47, Sól 35, Lil 74 o. s. v.; g. ok reifr Hávm 15, 103, glóð jungfrú Lil 31, g-tt hjarta Eimr 2, Hávm 55, g. við gumna Jóms 21, drekka (menn) g-a Ht 86; glóð kyn guma, den glade menneskestægt, Heiv 4; ntr. glátt, mér esa g. Grettis 1, g. es Ht 83, meðr stigu g. af grœði, gláde, GSvert 1; superl. es g-ast skyldu (vesa) GSúrs 11, her findes modsætningen mellem g. og glúpnandi som Fáfn 31; med geniitv, gláð over noget, glóð djúpróðuls, gláð ved guldet, Rdr 13, g. lofs Þstf 1, 6, g. getu (eller dativ?) Krm 16 (v. l.); g. sköptum ÓTranon (XIV) 4. Jfr all-, folk-, heipt-, jafn-, ó-, veðr-, vlg-, þjóð-; flugglóð, men-.

gladríðandi, *m*, 'hest-ridende', Gylfa grundar (søens) *g*., som rider søens hest, søfarer, *Pl* 35.

gladsendir, *m*, 'glad sender', *g* handa hrauns, guldets glade uddeler, gavmild fyrste (glad-kunde også henføres til hrauns i betydningen 'skinnende'), *Þmaur*.

Gladsheimr, *m*, 'den lyse, skinnende, bolig', egnen omkring Valhal, *Gri* 8.

gladstýrandi, *m*, 'hest-styrer', *g*. kjalar slóða, som styrer søens hest, skibet, *Þelf*.

gladværr, *adj*, glad, munter, gramr enn *g-i*, kong Hakon, *Hák* 4.

glam se glamm.

glama, (-aða?), stöje, larme, skælde, (jfr *no*. glama 'skælde, skænd', *Ross*), þótt með grómum *g-i* *Hávm* 31; meningen synes snarest at være 'at tale hånligt om andre'.

glamm, *n*, klingende larm, støj, vápna *g*., våbenlarm, kamp, *Þjóða* 4, 3, *Gautr* II a 7, hjörva glam (her er konsonanten kort) *Hfl* 4; grjóts *g*., larm af de kastede stene, *Anon* (XI) *Lv* 16, lagar *g*., havets brusen, *Ht* 20; — orða *g*., tom ordskvalder, *Has* 34; — i *pl*. *g-a* gammr, glam-mets (hundeglammets) grib, hund, *Eg* *Lv* 27, — om vingernes susen, fljúga *g-i* (rettelse for *g-a*) *Haustr* 2. Uforståeligt er *g-a* *Bergb* 8.

1. **glammi**, *m*, ulv (egl. 'den glammende, tudende'), *Pul* IV *ee* 1; *g-a* ferð, ulveflok (jfr *trøð*), *Gldr* 2, *g-a* stöð, hede, fjæld, *Þdr* 10, stöðva *g-a* mun, stille ulvens lyst, mætte ulven, *Rdr* 10.

2. **Glammi**, *m*, søkongenavn, *Pul* III 1, IV a 1; *G-a* jör, skib, *SnE* II 220, *G-a* jókeyrir *GSvert* 3, *G-a* sóti *Gráf* 9, *G-a* slóð *Grani* 3; *G-a* skeið, havet, *Refr* 4, 5, *G-a* þjóðtrøð, *d. s.*, hrafn *G-a* þjóðtraðar, skib, *Leið* 16; rammþing *G-a*, kamp, *Arn* 3, 9.

glamra, (-aða, -at), larme, stöje, *g-andi* (tildels ved rettelse) *Hæng* V 9. Jfr atglamrandi.

glanni, *m*, fremfusende og overmodig person, *GÁsb*.

glapmáll, *adj*, som glemmer, undlader, at tale, *g*. of gløggvinga *Arbj* 1.

glapskuld, *f*, gæld, som man har pådraget sig ved et uheld, *Hfr* *Lv* 25.

glapstígr, *m*, vej, sti, der fører fejl, til fordærv, i talemåder: stökkva á *g-g*, løbe ud på fordærlige stier, omkomme, *Sturl* 4, 7, láta troðna *g-u* á mó *Eg* *Lv* 9, koma *e-m* á *g-u* *Sturl* 6, 5.

Glapsviðr, *m*, navn på Odin (vistnok 'som forstår at gleþja, göre forrykt'), *Gri* 47, *Pul* IV *jj* 3.

glapvígr, *adj*, for hvem det glipper at slå ihjæl, ubehødvig til drab, *Þorm* 2, 1, *Hjálmþ* II 8.

Glásir, *m*, lund med gyldent løv (guldløv) foran Valhal, *SnE* I 340, *G-s* glóbarr, guld, *Bjark* 4 (jfr *SnE* I 336). Jfr veðr-, *gr*-.

Glásislundur, *m*, sagnsted (jfr foregående), *HHj* 1.

glata, (-aða, aðr), ødelægge, fordærve, *g*. börnum *Gjúka Helr* 4, *g*. þjófum *Gísl* I, 8, andar sör, es *g*. vóru lífi *Has* 54, mein *g-ask*, synder udryddes, *Has* 18, *g*. illu *Mert* II 103; glemme, *g*. aldri *Sól* 32.

Glaumarr, *m*, jættens navn (egl. 'den støjende') *Pul* IV *f* 1 (v. l. -varr, der kunde betyde 'glædeløs').

glaumberg, *n*, 'glædens klippe', bryst, *Mims* vinar (*Odins*) *g*., *Odins* bryst, dets straumar, digterdrikken, digtet, *VSt* 1.

glaumherðandi, *m*, 'klang-forstærker', sverða *g*., som gör sværdenes klang, kampen, stærk, kæmper drabelig, kriger, *Koll* 3.

glaumkennandi, *m*, 'klang-prøver', *g*. gunnar, som prøver, mærker, kampen, *ESk* 6, 47 (v. l. vekjandi).

glaumannr, *Ákv* 29: reid glavimmænom; et *adj*. *g*. kunde kun betyde 'med klingende manke' (manke med bjælde?); et sådant er dog meget tvivlsomt, hvorfor man har rettet ordet til *Glaumi* (af *Glaumr* *s. d.*) mþnum (af manr 'manke', der heller ikke findes ellers, men hvorimod der intet er at indvende) eller mærum, dette sidste har sandsynligheden for sig.

1. **Glaumr**, *m*, Atles hest (egl. 'den støjende eller glade?'), og identisk med følgende, *Pul* II 4, jfr foranstående ord; *Gylfa* rastar (søens) *G*., skib, *ÞSær* 4, 1, elði feksk gyðjar *G-m* (her denne dativ-form), føde skaffedes ulven, *ESk* 10, 1; *Eg* *Skj* findes kenningen: *Gylfa* grundar *Glaumr*, søkongens lands (havets) hest, skib; skip erðgróins, 'den af jorden voksedes, dannedes, *∴* dværgens, skib', skjaldedrikken; når *Egill* siger taumar (dette i henhold til *Glaumr*) skalat mér misfengnir, betyder dette: 'jeg skal holde denne hests tøjler rigtig, styre (den) rigtig', *∴* danne et rigtigt og godt kvad. Jfr(?) val-.

2. **glaumr**, *m*, 1) klang, støj, *g*. sverða *Koll* 3 (se *glaumherðandi*), *g*. hjalta skers *ÞKolb* 3, 13, *g*. Gunnar eims *Ingj* 1, 6, *g*. hjörva (hds hildur) *Háv* 3, *g*. geirs *Tindr* 1, 5, *g*. randar *Óthelg* 5, alt dette kan tages bogstavelig eller som kampkenninger; fremdeles: *g*. *Göndlar* borða naumu, øksens larm, kamp, *Tindr* 1, 6; *g*. hunda, hundes (vedholdende) gøen, *Am* 25. — 2) støjende, munter, færd, *g*. vas í hólлу *Hamð* 18, ganga í *g-m* *Hjálmþ* IV 3 — og så 3) 'glæde, munterhed' i alm., bella *g-i*, vise sig munter, *Guðr* II 29, *g*. manna, glæde af mænd (om elskovsglæde), *Ski* 34, gœða *g-m* *GrHj* 4, *g-m* þverr *VGI* 1, drepa *g-i* *GSúrs* 18, *g-s* andvani *Brot* 16, (om hunde) *Guðr* II 42: — *glaums* *Tindr* 1, 8 må være forvansket, vistnok af *glæs*.

3. **glaumr**, *m*, 1) må være jættens navn, *Þdr* 19, hvor *g-s* niðjar, jættene; sikkert

identisk med foregående. — 2) som fjordnavn, Glomfjorden i Helgeland, Pul IV ccc.

Glaumvarr v. l. til Glaumarr, s. d.
glaumvekjandi, m, 'klang-volder', g. Gunnar, kriger, *ESk* 6, 47 (v. l. til -kennandi).

glaumvindr, m, 'hvinende, klingende vind', g. Gríðar, hu, *sind*, Anon (XII) C 36.

Glaumvör, f, Gunnars hustru, Am 6 o. s. v.

glaupsa, (-aða, -at), tale. snakke (måske med bibetyning af 'grovt, ugeneret', jfr no. gløypa 'tale plumpt, bruge grove, usømmelige ord', Aasen, gløyp, 'en som gör utidige løjer', Ross), heimult ák at g. of því, jeg har lov til at tale, ironisere, derover, Mhkv 3.

Gláma, m, sagnperson, Orv IV 3 1.

glámr, m, 1) jættens navn, Pul IV f 1. — 2) máne. Pul IV ll. — 3) som mandsnavn, Orv IX 45.

glæða, f, glente, Pul IV xx 1, Merl II 52 (hds urigtig glæði).

glæði, f, 1) glæde, fornøjelse, drekka erfi g. sinnar *Breiðv* 1, g. týnisk *ESk* 6, 63, vön g. *HolmgB* 7, g. minnar veit geipun Mhkv 1, inna g. Lil 64, g-innar past Lil 89. — 2) leg, *ESk* 13, 2. Jfr andar-, ó-.

glæðifullr, adj, glædelig, frydfuld, Mv II 8.

glæðilligr, adj, glædelig, frydfuld, glad, g. Gábríel, den jublende G., Lil 27, g-t jóð Lil 33.

glæðilíf, n, 'fryds-liv', g. vífa, jomfru Maria, Mv III 4.

glæðiorð, n, glædens ord, skæmtfuld tale, Mv III 3.

glæðitár, n, glædens tåre, Pét 43.

glæðitíð, f, glædens tid, Mv II 2.

glæðitími, m, glædens time, stund, Mv II 10.

glæðivísa, f, glædens vise, vers, Alpost 1.
glæðja, (gláða, gláðr), glæde, volde fryd, g. fyrða, ved kvad, Nkt 1, g-ðr sá mann es opt es kátr Mhkv 8, gláðdir við mjöð *GSúrs* 3, gunnar gláðdir (omtr. = gláðir) *ESk* 6, 56, g. e-n e-u *Bjark* 6, g. ena gollbjörtu (ved elskov) *Hárb* 30, þjóðir g-ask *Sturl* 3, 19, g-ask ári *Ólhv* 2, 1, g-jumk nú Mhkv 4, gláðdisk mær Lil 55, g-jumk í góðum hug Merl I 66, vöpnum ok vóðum skulu vinir g-ask, glæde hinanden, *Háv*m 41, glæðsk (udt. gless, skr glers, imper.) *Katr* 51, vön g-r hug *ESk* 6, 22, sigri gláðr *Ód* 21, — især om 'at glæde ravn', ved at være dygtig kriger, g. hugin *Reg* 18. 26, *Fáfn* 35, g. svan hanga (her upersonl.) *ÞGísl* 8, g. geirradar hauka *Ísldr* 19, Gauts gaurk gláðr af slíku *GSúrs* 2.

gleggvingr se gløggvingr.

gleipa, (-ta, -t), snakke, hvad sem ferlig flögð g. *Hæng* V 4.

Gleipnir, m, lænken som bandt Fenrir (egl 'sluger', jfr no. gleipa [gleip] 'gabe,

være lidt åben', Aasen, 'gribe med munden, sluge', Ross), *SnE* II 432 (her opregnes de bestanddele, den var dannet af), G-is tugga (mærk denne sammenstilling), *Gleipners mundfuld*, Fenrer, *Stríðk*. Jfr *Kock*, I. F. X, 108 f. Jfr *harð*.

Glenr, m, Solens ægtemand (egl. 'den strålende'?, jfr *Kock*, Arkiv XIV, 264 f), G-s beðja, solen, *Skúli* 2.

glepja, (glapða, glapiðr), 1) forstyrre, adelægge, g. farar e-s, hindre ens rejse, *Hárb* 52, allr glepsk friðr af falli *Hfr* 3, 19. — 2) særlig 'at forføre, lokke' kvinder til elskov, g. annars eyrarínu *Vsp* 39 (her nævnes den hårde straf derfor); g. at geði, forføre ens sind, *Lok* 20.

gler, n, glas, om krystalbæger, *Hym* 29, rúnar á g-i ok á gollu *Sigrðr* 17; nú es grjót þat (som hörgen var dannet af) at g-i orðit, nu er de sten bleven til glar, 3. ved at rødvarves med blod er stenene bleven af udseende skinnende røde (som glasbægre), *Hyndl* 10, gagsnætt g. Mhkv 27, Lil 33.

glerill, m, vind, g-s strind, søen, *Ingj* 3.
gletta, f, spot, spottende leg, þat vas sett við g-u, det blev gjort til spot, *Tjörvi*; geira g., *spydleg*, kamp, *Háv* 13.

glettask, (-tisk, -zk), vise drillende adfærd mod en, udfordre, glezkattu (ved rettelse af gletta littu) við mik *Hálfs* II 1.

gleyma, (-ða, -ðr), 1) glemme, en þá 'gleympv' es getit hófðu öll jófurs 'iorbivg' i sal *Guðr* II 24, er fordervet og vanskeligt at restituere; i det foregående er der tale om trolddomsrikken, der blev givet *Guðrun*: „men så (da den var drukket) glemte de (man), da de havde fået den(?) ... i salen“, meningen kræver åbenbart 1. person (det er *Guðrun*, der taler), men så glemte jeg, da jeg havde fået (driken), der må læses gleymda(k), (gleympv i hds synes rettet fra -þi) og haíða (som forlængst forestået), herþa væntede man, at det, som glemtes, nævnedes, det er jófurs, 3: *Sigurd* fafnisbane; i l. 3 mangler en stavelse; der kunde have stået þol, og da i genitiv, hvorefter öll måtte rettes til alls; i iorbivg skjuler sig vist ordet björveig; om ændringsforslag se iøvrigt *Hildebrands Edda*³ ved *Gering* s. 377. — 2) medium g-ask, 'leve i sus og dus', Merl I 52; jfr *glaumr*.

gleyming, f, forglemmelse, g. sorga, jomfru Maria, Lil 89.

gleymr, m, støjende, kåd, færd, g. við gríðkonur, kåde samtaler med, *ÞKolb* Lv 1.

gleypa, (-ða, -ðr), sluge, ulfr mun g. Aldafóðr *Vafpr* 53; Merl I 16. 46, II 8; *Vsp* 47 er sammenhængen uklar og forvansket.

glissa, (-ta, -t), le spottende, sás of verði g-ir *Háv*m 31, jfr no. glisa (med kort i,

impf. gliste) 'fnise, le hánligt, bele noget (Aasen).

glit, *f*, elvenavn, *Pul IV v 1*; *egl* 'den lyse'.

glitta, (-aða, -at), *glinse*, g-ar skallinn við *Anon (XII) B 9*.

Glitnir, *m*, 1) *Forsetes sal* (*egl* 'den lysende'), *Gri 15* (med guldsöjler og sølvtag): G-is *Gnó, Hel, er uforklaref, Yt 7* (jfr *Arkiv XI, 7-8*); — g. Pundar, *elvans sal, fjæld, Bergb 4*. — 2) navn på en hest, *Pul IV rr 1*. Jfr val.

glitra, (-aða, -at), *egl. intrans. 'glinse, lyse', men også brugt trans. g. sverðum upp, løfte sværdene så at de stråler, Eg Lv 6*.

glitta, (-a, -tt), *lyse svagt, þar mun gró (der menes en fisk) g., der vil den grá skimtes, Bárð 3* (vokalen rimbestemt, : hitta).

glíkligr, *adj. sandsynlig*, mart es mjök g-t, i mange henseender er det sandsynligt, *Am 29*, geta g-s *Hfr 3, 23*, þykkira g-t *Anon (XI) Lv 13*; (ved rettelse for glíkr) *Nkt 78*.

glíkr, *adj. lig, lignende, med dativ (for at betegne sammenligningsgenstanden)*, g. gjalti *Hávm 129*, burr g. Baldri *Lok 27*, g. yðr í augu *Sigs sk 39*, hug, ossum (hug) g-an *Sigs sk 61*, g. hauki *Arn 2, 16*, eldi g-k typpi *Arn 2, 10*, g. at góðu *Hfr 3, 29*; sonu glika (hds líka) *Bbreiðv 3, HolmgB 3, Sigv 6. 13, 31, Bjhit 2, 15, Steinn 3, 17, Kolb 2, 6, Hjálmp VI 1*. Først meget sent sløjfes g-; se líkr. Jfr ið-, ó-.

gljútr, *n*, vild klippekjæft, hvoriggennem elve strømmen, *Orv IX 58*, g. et døkkva *Grettis 44*, g-s stræti, fjæld, dettes bestingr, slange, *GOðs 8*, (jfr laut og stiklandi), g-ra fösull, *d. s., Nj 23*.

gljúfrskeljungur, *m*, 'klippekløftens hval', jætte, dens grand, *Mjólnir, GGNæv 1*.

glotkyllir, *m*, *Anon (X) II B 8*, hertil svarer i prosaen vatsfullr nauksbelgr, kyllir 'hel aftrukken bælg'; hvad glot er, er uvist; der kendes et glæta (se f. eks. *BjHald*), hvis dette er glæta, skulde glot skrives glót- og betyde 'væske, vand'(?).

glotta, (-a, -tt), smile hánligt, *Þorm 2, 9, Hæng V 1*.

glóa, (-[a]ða, -at), stråle, sól g-ar *Lil 33*, goll g-ar *Ht 72*, g-anda goll *Lil 3*, g. við goll *Fj 23*, goltir g-ar gollinbursti *Hynal 7*, fax g-ar, om dragehovedets guldmanke, *Þjóða 4, 18*, vöpn g. á lopti *Líðs 5*, garðar g. *Fj 5*, horn g. *Hhund II 38*, élmars typpi g-ðu *Arn 2, 10*, g. í goðvefjum *Hjálmp IV 14*.

glóbarr, *n*, 'lysende løv', *Glasis g., guld, Bjark 4*.

glóð, *f*, (-ir og glœðr), 1) 'glødende ild, gløder', synonymt med ild, i pl. *Pul IV pp 4*, glœðr *Grani 3*, hrinda g-um *Þjóða 4, 2; 3, 21*; draga bók af g-um *Arn 3, 8*, brenna g-um, fá tændt ild på, *Óð 6*; g-a garmr, ilden som bidende hund, *Yt 4*; hafs glœðr, morild, *Anon (X) III C 1*. I kenninger, for guld: glœðr handar Þ

Skegg, greipa g. *Korm Lv 64*, g. armleggs *Þblond 1, 2*, g. Rinar *Ólhelg 5* (v. 1.), *Bjhit 2, 3*, glœðr ljóts (ved rettelse) *Óð 26*, glœðr grœðis *Þjóða I, 8*, glœðr svana brautar *ESk 11, 5*, móðu g. (-gautar) *Arn 6, 10*, g-ir lýslóðar *Ht 45*, (og mulig glœðr *Glimma slóðar Grani 3*), — for sværd: rimmu g. *Ht 57*, styrjar g. *Ht 85*. Hlakkar g. *GPorg*, Gunnar g. (-brjótandi) *Ótt 2, 2*, Fjölnis g. *Ísldr 14*, gunnlátrs g., skjoldets ild, *Ingj 1, 4*, hrafna vins g. *Ísldr 1*, — for solen: leiptra hróts (himlens) g. *Has 53*. — 2) som elvenavn, 'den glødende', *Pul IV v 1*. Jfr arm-, bjart-, brim-, bryn-, fen-, haf-, harð-, mar-, und-, unn-, ver-.

glóðeimr, *m*, 'elve-ild' (af glóð 'elv'), *guld, EGils 1, 24*.

glóðfjalgr, *adj. 'gløde-varm', brændende héd*, g. sonr Fornjóts (ilden) *Yt 29* (v. 1. glað-).

glóðrauðr, *adj. ildrød*, g-tt goll *Guðr II 2, Am 13*, et g-a fé *Fáfn 9. 20*, g. eldr álfoldar *Sturl 5, 5*.

glóflýtir, *m*, kun (og ved rettelse af glospyrr i henhold til rimordet nýta) i kenningen: g. Gangs sennu, = flýtir Gangs glósennu, som rask sætter (ud-deler) jættens strålende tale, guldet, i bevægelse, *Gunnl Lv 1*; jfr glóródd.

Glóinn, *m*, dværgegnavn, *Vsp 15* (v. 1. Glói), *Pul IV ii 5*. Jfr horn-.

glójrøð, *f*, 'lysende jord', g. Gylfa skiðs, skibeis lyse land, havet, *Óð 23*.

gló-Listi, *m*, 'lysende Liste' (Liste = Lister i Norge), 'lysende land', g. lautar (jordens) ljótgirðanda (s. d.), slangens lysende land, guldet, *Óð 11*.

glópr, *m*, dum person, fosse, *ÞKolb Lv 8*, galinn g. *Gunnarr*. Jfr hrökkvi.

glóródd, *f*, 'lysende stemme', g. hellis Gauta, jætters lyse tale, guld, *Rv 7* (jfr þella); jfr glóflýtir.

1. **glósa**, *f*, tolkning, tolkende ord, orða g-ur, forklarende ord, *Mey 29*, líf skýrisk fyr setta g-u *Gd 36*; guðs orð líkir glósan sverði, den figurligt tolkende tale sammentigner, *Gd 35*; her kunde der også foreligge glósan, *f*, (-ar); lofandi g-ur, rosende omtale, *Mey 2*.

2. **glósa**, (-aða, -aðr), forklare, tolke, (bátrinn Petri) g-ask björt kristni, (Petri báð) tolkes som, betyder (figurligt), den lyse kristenhed, *Gd 26*; sem g-ar ymni, tolker, *Gd 43*; — give udtryk i ord, ljóða háttu þá er ek hef nú g-at *Gd 77*.

glóspýrr *Gunnl Lv 1* se glóflýtir.

glóstallr, *m*, 'lysende underlag, sæde', g. fjallreyðar (slangens), guld, *Hl 18 b*.

glóstræti, *n*, 'lysende stræde, sti', g. naðrs, guld, njótar g-is naðrs, mænd, *Giz 1*.

gluggr, *m*, lysåbning (vindue). hul, hoggva g-a (huller) á borði *Þskakk 1*, geðveggjar g-ar, brytsárar, *Ht 50*.

1. **Glumra**, *f*, jættekvinde, (egl 'den larmende'), *Pul IV c 1*. Jfr Járn-.

2. **glumra**, (-aða, -at), larme, tordne,

(jfr glumra, 'torden'), g-uðu glymringar (sværdene) í hausum *Hák* 5.

glutra, (-aða, -at), *bortódsle, óde, óde-lægge*, g. gollí *Gautr* 1 3 b.

Glumr, m, 1) *fingeret navn, HolmgB* 3; *G. Geirason Ísldr* 11. — 2) *som navn på björnen, SnE* 1 478.

glúpna, (-aða, -at), *miste modet, glöðum* es betra an g-anda *Fáfn* 31, g-uðu grimmir *Am* 77, g-uðu, es gláðast skyldu (vesa) *GSúrs* 11.

glygg, n, *vind, storm, Pul* IV oo 1, hart g. *Valg* 5, fljúga í gegn g-i (*her datív uden v*) *GnóðÁsm*, g. náir greiða *vóð* *Ht* 77, g. fell (*rasede*) of tyggja *Þjóða* 3, 8, g. hrindr gunnfana *Ht* 52. 1 *kenninger, for himlen*: g-s haudr *Has* 60, g-s (*ved rettelse*) land *Líkn* 24, g-s salt *ESk* 1, 4, g-s ker *Sígv* 7, 4, — *for kamp*: g. Gøndlar *Ht* 59, g. vápna *Arn* 6, 13, g. geira *Sturl* 5, 1 (jfr *glymstærir*), g. blóðiss *Pl* 23, g. eggja *Jóms* 23, geira veggis g. *Eviðs* 2, g. gunnranns þvergarða (*skjoldenes*) *Sígv* 12, 17. Jfr *fléin*-, ram-.

glygg-Freyr, m, 'storm-Frey', g. Gøndlar veggjar, *kriger, Hl* 41 b.

glygggrann, n, 'storm-hus', *himmel, gramr* g-s, *gud, Mark* 3, 1, *Pét* 46, gætir g-s, d. s., *Líkn* 28, *Mdr* 21.

glymbrúdr, f, 'stöjende, brusende brud', g. hafs, *bølge, Gísl* 1, 15.

glymfjötur, m, 'brusende lænke', g. landa, *havet, Ingj* 2, 2, g. skers, d. s., *Mark* 4, 1, g. Gizka (*ved rettelse for gestils*) *GSvert* 1.

glymhringr se glymringr.

glymhríð, f, 'larm-byge, storm', g. borða, *skjoldets larmende storm, kamp, Þjóða* 4, 12.

glymjá, (glumða, glumit), *klínge, spjór* g. *Gldr* 7, *Hfr* 3, 7, geirr glumði *Krm* 17. 21, isorn glumðu (v. l.) *Harkv* 8, hlífar g. *Mark* 1, 17, láta Høgna váðir g. of sik, *falde klúrrende, Hfr* 1, 7, glumði hagl á hlífum *Jóms* 32, gerva jöru gný g. *lade kampgnyet buldre, Gldr* 2, glumðu jöklar, *istapperne klang, Hym* 10, glumðu strengir *Akv* 31, veðrvitar g. *ESk* 12, 15, (stafir) g. við mol, *slá mod sienene så at det klinger, Þdr* 6: — *om gulaprydelser (på skibet)*: ægis eldr glumði *Sturl* 5, 3, — *om ilden*: g-jandi glóða garmr *Yt* 4; — *om bebudende (váben[?])bragen, upersonligt*, fyr Eiríki glymr *Eirm* 4, — *om havets brusen*: haf g-janda *Reg* 16, sær glymr *Arn* 5, 24, unnir g. yllir *Grt* 7, g-jandi fellr hrogn of sker *Mhkv* 27, brimils völlr glumði *Hfl* 5; bára berg-Mœra glymr, *om digterdriken (digtets fremsigelse, Refr* 3, 1, Míms vinar glaumbergs straumar g., *om det samme, VSt* 1, — *om blóðströmm*: g-jandi hrælogr *Sturl* 4, 22, — *om genlyd*: allr Noregr glumði *Vell* 23, — *ógnir g., varslende om rædsler, Anon (XIII)* B 7.

glymr, m, 1) *klingende lyd, klang* (jfr *SnE* II 46), g. éarna, *klang, klírren af váben, Hhund* 1 27, = *kamp, Jóms* 7, g.

af hómrum, *af hammerslagene, Líkn* 16; g. Gøndlar, *kamp, Anon (X)* III B 2, g. skjalda *Ht* 55; g. dúfu, *bølgens brusen, Pul* III 4, g. Unnar, d. s., *ESk* 12, 17. — 2) *som oxenavn, Pul* IV ö 3. Jfr *vápn*-.
glymringr, m, *kunde stå for glym-hringr 'klingende sværd' (hringr = sværd), men ordet kunde også være afledet af glumr(a) med endelsen -ingr, 'den klingende' (jfr gjallr 'sværd'), glumruðu glymringar í hausum Hák* 5; v. l. er *gyllringar, s. d.*

glymrøst, f, 'brusende havstróm', *brusende hav, g-ar fasti, 'havild', guld, dets Rind, kvinde, Gd* 18.

glym-Rön, f, 'brusende Ran', *Korm* Lv 31, er *við fejl for gim-Rön, s. d.*

glymskúr, f, 'klingende bygge', g. geira, *kamp, Hl* 15 a.

Glymsteinn, m, *Glumsten i Halland, Sturl* 3, 11.

glymstærir, m, *klang-forøger*, geirs g., *kriger, Am Arn* 5, geira glyggs g., d. s., *Sturl* 5, 1, her er geira glyggs glymr 'kamp-larmen' selv.

glymvindr, m, 'klingende vind, storm', g. Gøndlar, *kamp, ESk* 12, 4.

glymvöllr, m, 'brusende mark', g. Róða, *havet, HSn* 2, 1.

glysligr, adj, *strålende, prægtig, g. grátr* *Mardallar, Freyjas strålende grád, guld, Mhkv* 8 (glys, *kvindepynt*), g-g orð, *pyntelige ord, Hsv* 42.

glysmól, n, pl, *strålende tale, g. lðja, jættens strålende tale, guld, Bjark* 5 (í *prosa: forskønnende, men intetsigende ord, smukke løfter*).

glý, n, *glæde* (jfr *SnE* II 494), g-ja né gáðir, *du censed ingen glæde, forlystelse, Hamð* 7.

glýjaðr, adj, *glad, munter, oprømt, þeygi* vel g. *Vsp* 35, vel g-ðar þýjar *Eg* Lv 3, grimmliga g., *grumt glad, vildt oprømt, om en der varsler ulykker, selv glad ved dem, Anon (XII)* E. Jfr *lá*-, *tjól*-.
glýjuðr, m, *navn på søen ('gennem-sigtig, lys?'), Pul* IV u 2.

glýstamr, adj, *berøvet glæde, glædelos, sorgfuld, græti alfa en g-u Hamð* 1.

glæheimr, m, *lys, gennemsigtig verden, havet, (eller 'havets verden', den verden, havet udgør, jfr* 2. glær), *skriða g-m ÞKolb* 3, 4.

glæhvarmr, adj, *med lyse øjentåg, om en valkyrje, Harkv* 2.

1. glær, adj, *gennemsigtig, lys, g. geð-vegr* *Ht* 50.

2. glær, m, 1) *sø, hræva g. (ved rettelse), blod, Tindr* 1, 8, verpa (orðum) á glæ, *anvende ord til ingen nytte (jfr verpa á mar, á máskeið), Mberf* 5. — 2) *som hestenavn, 'den lyse', Grt* 30 (*en af asernes heste, Pul* I a 3, IV rr 1. — 3) *som navn på buen, Pul* IV p (*utvivlsomt samme ord*).

glæsa, (-ta, -tr), *forskønne, udstyre prægtig, g. herskip Hfr* 2, 1, *Arn* 2, 17, 3, 1, g. skeið *Hókr* 8, g. Røkkva reina hreina, d. s., *Ht* 73; *part. pass. glæstr,*

'strálende, prægting', om skibet, fúra g-t gollí *Arn 2, 10*, g-t gjallfrstóð *Bolv 8*, g. varrviðr *Sígv 10, 7*, g. floti *Sturl 3, 14*, halli (= steini) g. = steindr *Oddi 3*, g. gollí veðrviti *Ív 16*, om skjold: g. Gøndlar himinn *Merl I 34*, — om sværd: blóðkerti, glæst með gollí *Arm 1*, — om mennesker: gollí g-t *Sturl 3, 2*, hörvi g. *Korm Lv 3*; hoppum g., om *Placius, Pl 39*; — om armen: g. gollurheimr *Merl II 82*, — om sængen: g. bingr *Korm Lv 36*, — om jomfru *Maria*: enn g-i kastali (*Kristi*) *Has 60*, g-t góðleik *Gd 10*, ker (*guds*) g-t með list *Mdr 10*.

glæsídyr, n, 'strálende dyr', g. lauks, (*mastens*) skib, *Pfagr 3*.

glæsíligr, adj, skinnende, prægting, om *Götaelven* (på grund af flåden) *Sturl 4, 41*; g-g sem roðnust rósa *Lil 25*.

glæsimaðr, m, prægting, pragtelskende mand, *Dul IV j 4*.

glæsímarr, m, 'strálende hest', g. Gylfa, skib, *StjO II 10*.

glæsírófa, f, 'pyntehale', tilnavn (*ironisk*), *Ív 29*.

glævaldr, m, 'hav-herre'(?), eller 'lysende hersker'(?), uvist hvad det betyder, g-s gata *Sól 54*.

glævir, m, blandt *hjelms*-navne, *Dul IV s 2*; *vistnok* 'den lyse'.

glæða, (-dda, -ddr), bringe til at gløde, lyse, men *intrans.* eldr g-ddi af oddum, der stod *gnister* af oddene, *Arn 3, 14*; g-ddar gøtur, glød-belagte, glødende, stier, *Sól 31. 59*.

glæpafrost, n, *synders kulde*, *Lil 81*.

glæpafullr, adj, fuld af synd og hvad der lokker til synd, g-ll skripi *Gdþ 3*, g-t líf *Mey 33*.

glæpamaðr, m, *forbryderisk person*, *Gd 49*.

glæpr, m, 1) *forbrydelse* (vel *egl.* en sådan, der begås på grund af ukyndighed, blind overmod eller forblindelse), g. es gests kváma *Am 32*, greipa g-p stóran *Am 86*, ræna e-n lögum fyr g-i *Þmáhl 17*, sekr g-s *Bjhit 2, 21*; — mik hefr g. sóttan *HHj 32*. — 2) *ubesindig færð*, stilla til g-s á báti, udsætte sig *ubesindig* for livsfare, *Sígv 3, 2*. — 3) *bruges særlig i religiøs betydning*, synd (*forbrydelse mod gud*), iðrask g-a *Has 53*, þvá g-p með gráti *Has 50*, g-a þjóstr *Líkn 30*, rann þá g. af hverjum til annars *Lil 20*, g-ir þverra *Lil 88*, jfr *73*, viðrsjá g-a *Hsv 146*.

glæpska, f, tilbøjelighed til at begå synd, synd, taka bót fyr g-u, lide straf for, *SnE II 200*, g-u firðr, befriet for synder, *SnE II 196*.

gløðuðr, m, 'glæder', som glæder (af glæða), g. hersa, som glæder herserne ved gaver, *Þjóða A, 34*.

glømmungr, m, et slags fisk, *Dul IV x 3*; *egl.* 'den glammende' (*knurhane?*).

Glon, f, *norsk(?) ø*, belli G-ar, havet, *ESk 13, 14*.

gløp, n, pl, (*el. f?*), *vildfarelse*, ein g. sœkir hvern jarl, en *vildfarelse*, *utlibørighed*, gör enhver sig skyldig i (*ord-sprog*), *Ólhelg 10* (jfr allir eiga glappaskot á ævi sinni).

gløtuðr, m, *ødelægger*, g. hrannbáls (*guldet's*), *gavmild mand*, *Hskv 3, 3*. Jfr her-, hodd-, men-.

gløgg, adj, 1) *tydelig, klar*, gera g-va grein *Ht 100*, eigi g-gg regla *Lil 97*. — 2) *nøjeseende, nøjeregnende, sparsom, karrig*, g. við gesti *Hym 9*, sýtir g. við gjøfum *Hávum 48*, modsat mildr *Sígv 2, 2*, g. hugar, manglende mod, *Þorm 2, 9*, g. flugar, sparsom på flugt, modig, *Grip 7*. Jfr *fræa*, ó-.

gløggvingr, m, *karrig person*, glapmáll of g-a *Arbj 1*.

gløggþekkinn, adj, klart seende, *bedømmende*, *Hsv 82*.

gnaddr, m, *ung mand*, g-ar niðfarnir, om *Gudruns sønner*, som hun havde taget af dage, *Akv 33*; ordet er vel identisk med no. gnadd, skönt betydningen ikke helt passer, men den kan skyldes en senere udvikling: 'tør og hård, tungnem og upåvirkelig person' (*Ross*); i sv. dialekt (*Degerforsmålet*) betyder gnad 'drenge'; efter sammenhængen i *Akv* må det være *Gudruns sønner*, der menes; men hele sammenhængen er noget forblømt, og *Atle* forstår orde, som om det var unge dyr, der var bleven slagtede til festen. Jfr *løvrigt* niðfarrinn og B. M. *Ólsen* i *Arkiv IX, 232 f.*

gnaga, (gnó, gneginn), gnave, bide; g. hætingar, om hjortene der bed *Yggdrásils knopper*, *Gri 33*; bore, gennembore, om boret *Rate*, of grjót g. *Hávum 106*; gnave, fortære, grjót gnegr af gaddi, stenene (på havets bund) ødelægger (anker)fligen, *Þjóða A, 23*.

gnap, n, hav, *Dul IV u 1*; måske 'det der — i afstand — hæver sig, rager op', jfr haf og lign.; á g-i *Þórarinn* er fejl, jfr *gnap(marr)*.

1. gnapa, f, *elvenavn*, *Dul IV v 4*; *beslægtet med foregående*.

2. gnapa, (-ða, -at), rage op, helst således, at den øverste del (af det opragende) bøjer sig noget forover (luder med den øverste del), jór g-ir of dauðum gram, står og bøjer hovedet ned over den døde fyrste, *Brot 7*, orn g-ir á mar, sidder og strækker hoved og hals (spejdende) ud over bredden, *Hávum 62*, g-ir með hetti, rager højt op med hat på, *Hjálmþ IV 12*, hestar svantjalla (skibene) g. of hástalla hlunn, står og rager højt op, *Ht 83* (betydningen belyses ypperlig ved ordene: fjallit sýnisk mjök yfir gnapa oðrum fjöllum ok nálaga skúta yfir fram yfir sjóinn, *Fms X 313*): — om skibets op- og udragende snabler, skoltar gnopðu *Rst 14*.

gnaphjarl, n, 'opragende land', eller måske rettere 'havets land', o: havet, g-s

ramblik, *havets stærke glans, guld* (jfr *harðmúlaðr*), *SnSt 1*.

gnapmarr, *m*, 'højtragende hest', *g*. (rettelse for á gnapi mar) *Gylfa, skib, Þórarinn*.

gnapsalr, *m*, 'højtragende sal', *Gldr 1*, *má vist* (∴: *gen. -salar*) rettes til gnapsól, *s. d.*

gnapsól, *f*, 'højtragende sol', *Gripnis* riðvigg, *søkongens svævende hest, skib, dettes g., skjold*, (jfr *gnýstærandi*), *Gldr 1*.

gnapstóll, *m*, 'højtragende stol', *g. sólar, solens høje sæde, himmel*, *Gldr 9*.

gnapturn, *m*, 'højtragende tårn', *g.* aldrs, *hoved* (aldr = *liv*), *slétta g-a* aldrs, *jævne hovederne*, ∴: *afhugge dem*, *Ht 50*.

gnarr, *m*, *blandt sønavne*, *Þul IV u 1* (egl. 'den sig bevægende', jfr? *no. gnarr(a) 'kolig, sejt blæst'*, verb. *gnarra*). **gnat**, *n*, 1) *hørligt sammenstød*, *odda g. Hfl 9*. — 2) *blandt søens navne* (egl. 'den plaskende'), *Þul IV u 3*.

gnata, (-aða, -at), *styrte sammen med brag, grjótbjörg g. Vsp 52*.

gnauda, (-aða, -at), *fære mumlende, knitre, suse, om ilden, eldr g-aði víða of eyjar Jóms 19; om skibet, súðr g-uðu súðir Þjóða 1, 4; om mundens bevægelse under tygningen, lætk grön g. SnH 2, 2; om blodets strøm, g. ofan Bjarni 2*.

gnaust, *n*, *larm (som af hug eller sammenstød)*, *g. Gøndlar borða (skjoldenes), kamp, Rst 18*.

gnaustan, *f*, *s. s. foregående*, *malma g., skudvåbnes larm, kamp, Hfr 3, 4. 24*.

gneggja, (-aða, -at), *vrinske, HHj 20*.

gneggiuðr, *m*, *vind* (egl. 'den vrinskende'), *Þul IV oo 2, v. l. geiguðr, 'ginnregin's (vanernes) navn på vinden, Alv 20*.

Gneip, *f*, *jættekvindenavn, Þul IV c 2* (vel egl. 'den højtragende'), *svört g. EGils 3, 3, ginljót g. sst 10* (v. l.; *om et utyske*).

gneisti, *m*, 1) *gnist, Þul IV pp 4, hrinda g-um Sturl 3, 11, g-ar Lil 93; óss g., guld, Sigv 12, 2*. — 2) *som oxenavn, Þul IV ö 3, Grett 2, 5, hvor arfr ok g. = øxn* (i *tilnavnet øxnamegin, jfr ail*).

gneþja, *f*, 1) *jættekvinde-navn* (egl. 'den højtragende', jfr *gnap*), *Þul IV c 2*. — 2) *økse, Þul IV m*.

gneþpr, *adj*, *foroverbøjet, Bergb 10* (jfr *Arkiv XXX, 145*).

gnesta, (gnast, *gnostinn), *brage (som når noget brister)*, *skapt mun g. Darr 3, malmr gnast Drv (XI) 3, malmar gnustu ÞGisl 7, geirr gnast í sórum Þorggöð, geirar gnustu Merl I 33, hjorr gnestr, gnast ESk 12, 4, Hl 6 b, hlíf gnast við hlíf Anon (XII) C 21*.

gneyþa, (-ða, -ðr), *bøje ned, knuge, mishandle, tramar g. skulu þik Ski 30*.

gneyþr, *adj*, *farlig, v. l. til greyþr, Sigv 11, 12*.

gniðr, *m*, *blandt søens navne* (egl. 'brusen', = *niðr, om elves strøm-lyd*), *Þul IV u 2*.

Gnipahellir, *m*, *hulen, som danner nedgangen til Hel, Vsp 44 o. s. v. (vokalen bestemt ved versemålet)*.

gnipall, *m*, *blandt ildens navne, Þul IV pp 4* (vokalen bestemt ved versemålet).

Gnipalundr, *m*, *sagnhistorisk sted, Hhund I 30. 34. 50* (vokalen alle vegne bestemt ved metrum).

Gnissa, *f*, *jættekvinde-navn, Þul IV c 1* (v. l. *grisla, ur.; jfr? no. nisse; 'den ilde-lugtende'?* jfr *hniss*).

Gnitaheioðr, *f*, (tysk *sagnsted* (ifølge *Alfrædi I 13 i Westfalen*), *heden, hvor Fáfnir havde sit (guld)leje, Grip 11, Akv 6* (bægge steder vokalen bestemt ved metrum); *rögmalmr G-ar, guld, Ht 41*.

gnípa, *f*, *fjældtinde, brøjt g. Rst 28, húná g-ur, maste(toppe)ns fjælde, bølgerne, Mark 4, 1, g-u Listi, fjældtindens Lister(land), fjældegn, Þdr 13. Jfr hnúp-, hvíta-, hoðuð-, sæ-, þver-*.

Gnipafjörðr, *m*, *sagnhistorisk sted, Ragn III 1* (vokalen metrumbestemt).

gnista, (-ta, -t), *gnide mod hinanden med skærende lyd, g. tennr, skære tænder, Lil 73*.

gnjóði, *m*, *blandt såds heiti, Þul IV ddd 2*.

gnot *Ragn VII 2 er forvansket, mulig for göinn*.

Gnóð, *f*, *sagnhistorisk skib, tilhørende Ásmundr (Gnóðar-Ásmundr), Þul IV z 3; Ásmundr tamði G. við gjalfir Mhkv 8; hyrketils stafla G., sæng* (jfr *hyrketill*), *Korm Lv 41; i usikker sammenhæng Sigv 10, 5. Vokalens længde er ikke fuldt ud sikret. Jfr vin-*.

gnógligr, *adj*, *omtr. = gnógr, rigelig, g-t vald Gað 22, nøgltigt gull Vitr 9*.

gnógr, *adj*, (yngre *nógr*) 1) *tilstrækkelig, g. til feigðar, til at bibringe døden, Hfr 3, 8, nakkvat at g-u, så omtrent tilstrækkelig, GDropl 2, nærri n-u Lil 31, með g-u, tilstrækkelig, Hl 6 a*. — 2) *rigelig* (jfr *ærinn og de to tilsvarende betydninger*), *at g-u Ólhv 3, 2, fáa sárorra g-s verðar ÞTref 2, g-t elði ESk 10, 1, g-g gisting, føde, Þjóða 3, 29, Korm 3, g. styrr, stærk kamp, ÞTref 5, Sigv 12, 12, g. hjörþeyr, d. s., Arn 3, 16, g-ir díkis bokkar, ál i mængde, Korm Lv 59, g-ir rögmenn Þorm 1, 4, g-ir landsmenn Valg 8, svá g-t láð Arn 3, 7, g-g rausn Arn 3, 19, g. byrr hamra vífs, meget moð, Islðr 2, vega (ílkæmpe sig) g-t nafr, udmærket ry, Ótt 3, 8, g-g (göð) dømi Sigv 5, 7, g-t minni Mark 1, 9, g-t gjald Sturl 6, 8, g-ir glapstígr Eg Lv 9; n-g nauðsyn SnE Il 236, n-t dár Lil 18, n-ar nauðir Lil 86. g-a Gróg 14 er blevet opfattet som adverbium, men det er meget usikkert, om det er rigtigt; rimeligvis er ordet forvansket enten af gnótt eller gnægð;*

nógu, *adv.*, n. fast, *Grettis* 37. *Jfr* ið-, orða-.

gnótt, *f.*, *mængde*, *stort antal*, *overflod*, *g.* hvers konar, *al slags overflod*, *Merl II* 77, *veita g.*, *rigelig føde*, *Tindr* 1, 8, *g. nás Steinn* 1, 5, *Vell* 23, *g. eldis ESK* 6, 28, *g. golls Stúfr* 4, *g. góðs Pl* 34, *g. yndis Mgr* 3, *g. gæfu Sturl* 7, 2, *g. frama Ht* 93, *g. vega Leid* 34, *g. hers Ht* 68, *g. manna Hbreidm*, *g. reidmanna ESK* 7, 8, *þegna g. Vell* 11, *g. Engla Liðs* 1, *g. hōrs Hrunda Rst* 1; *g. grunnýðgi Am* 74, *g. harms Has* 27. *Jfr* ið-, orða-.

gnúa, (*gnøra*, *gnúinn*), *gnide*, *ek mun g. þér, jég skal bearbejde dig*, *Hæng V* 10.

gnúpr, *m.*, *fejldtinde*, *g. gildligr*, *synonymt med múli* (*tyrðilmúli*, *se gildligr*) *Gát* 3; *som stedsnavn*, *und G-i*, *MPórd* 1. **gnýðja**, (*gnudda*, *gnutt*), *grynste* (*misfor-nöjet*), *g. mundu grisir*, *ef galtar hag vissi Ragn VII* 2.

gnýbjóðr, *m.*, *'gny-byder'*, *g. geira*, *som tilbyder spydenes gny* (*kamp*), *kriger*, *Rst* 24.

gnýfari, *m.*, *'som farer frem med gny, dön'*, *v. l. til dynfari*, *alvernes navn på vinden*, *Alv* 20.

gnýfenginn *Grettis* 20 *bör opfattes som to ord* (*jfr gnýr og gráðfenginn*).

gnýfeti, *m.*, *'som skriðer med gny'*, *skulde vel betyde 'hes'*, *men ordet er v. l. til gnýskúti*, *s. d.*

gnýhregg, *n.*, *'gny-storm'*, *hvinende storm*, *g. Yggs, kamp*, *Skáldh* 5.

gnýhvitingr, *m.*, *'gny-fisk'* (*jfr hvitingr*), *g. geirþorps skjoldets, kampens, fisk*, *sværd, dets gnýr, kamp*, *∴ g-a geirþorps boði = geirþorps hvitinga gný-boði*, *kriger*, *Ólhelg* 7. *løvrigt er gný rettet fra gunn-*.

gnýja, (*gniða*, *gnúða* og *gnýða*, *gniðr*, *gnúðr* og *gnýðr*), *larmer, buldre*, *Berg* 1, *gnýr allr Jötunheimr Vsp* 48; *om havet*: *Ymis blóð gnýr á eyri Obarr* 2, *sær gnúði á sýju Jóns* 16, *brim gnýr Korm Lv* 37; *oddbreki gnúði hrafn* *á höfuðstafni Hfl* 11, — *om kampen*: *él stála gnúði Jóns* 27, *geir-Prúðar grand gnúði Grettis* 7, *hōrd hrið gnúði v. l. for hrōnn glumði, Jóns* 33; *om pilene*: *bryngogl gnúðu* (*v. l. gniðu m. m.*) *Gldr* 5 (*v. l. er bengögl*). — *gnýiunnðum Has* 1 *er uden tvivl fejl for gnýviðum*, *s. d.*

gnýjörð, *f.*, *'bulder-jord, -land'*, *girði g-ar = jarðar gnýgirði*, *jordens buldrende, brusende bælte*, *havet*, *Nj* 23.

gnýlinnr, *m.*, *'bulder-slange'*, *g. Gøndlar = Gøndlar gnýs, kampens, linnr, sværd*, *Rst* 25.

gnýljómi, *m.*, *'bulder-glans'*, *sikkert fejl for gunnljómi*, *s. d.*, *Þmáhl* 5; *jfr J. Jónsson Arkív XIV*, 366.

gnýmiklandi, *m.*, *'bulder-forstærker'*, *g. geira, kraftig kriger*, *Jóns* 35.

gný-Njörðr, *m.*, *'bulder-Njord'*, *geira stigs, skjoldets, gnýr, kamp, dens Nirðir, krigere*, *GDropl* 4.

gnýr, *m.*, *bulder, larm*, *grimmligr g., om malen på en kværn*, *Sól* 57, *valda sliikum gný, Anon (X) I B* 8; *harðr vas g., der blev stærk larm*, *Hást* 6, *g. býjar SnSt* 4, 3, *g. fjalla Berg* 1, *g. græðis, havets buldrende oprør*, *Anon (XI) B* 4, *g. vas at heyra* (*da hesten kom løbende*) *Gudr II* 4, *g. manna Merl I* 31, *g. und godvefjum, om mændenes gråd og klynken*, *Akv* 38; *jöru g., kampbulderet*, *Gldr* 2. — *Hyppig i kenninger for kamp* (*jfr Pul IV k* 2): *g. Þundar (Odins) Eg Lv* 10, *g. Lóðurs vinar Hál* 10, *g. Gunnar Vell* 34, *Hókr* 8, *Ólhelg* 9, *Refr* 2; 1. *g. sverða Hókr* 7, *g. branda Ragn X* 6, *g. hjörva Hfr* 2, 1, *g. Fjölnis fúra Tindr* 1, 1, *g. malma Hhard* 19, *g. geira Hhund I* 54, *Gráf* 4, *Tindr Lv* 2, *Eg Lv* 32, *g. geirs Þjóða* 1, 8, *g. darra Jóns* 15. 30, *g. odda Hál* 9, *g. nadda Ísldr* 5, *g. stála Rv* 31, *ESK* 6, 54, *g. fjörnir Ísldr* 17, *g. skjalda Hfr Lv* 13, *g. randa ÞBrún* 4, *Ótt* 2, 9, *Hl* 26 a, *g. sigmána Sigv* 2, 5, *g. hlífa ÞGisl* 10, *g. grafnings Arn* 3, 5, *g. Gøndlar serks Sigv* 2, 6, *g. Gøndlar skúra GÓdds* 4, *g. Gunnar gagsl ESK* 9, 3. — *som mandsnavn Sijó I* 2. — *I vers er ofte gný- forvansket til gunn-*.

gnýreiðr, *adj.*, *'bulder-glad'*, *geirs g. (rettet fra gunn-)*, *munter i kampen*, *Sigv* 12, 13.

gnýskerðandi, *m.*, *'bulder-ødelægger'*, *g. Gøndlar røðla = Gøndlar gný-røðla skerðandi*, *som ødelægger kampens sole*, *skjoldene*, *Giz* 2, 1.

gnýskúti, *m.*, *'buldrende klippehule'*, *hule med de omgivende klipper*, *reka fyr g-a Geitis synes at være ensbetydende med at reka fyr björg, tvinge — ved forfølgelse — en til at styrte sig ud over klipper (ned i afgrunden)*, *þveit*. *Jfr KGisl Nj II* 493—97 *om de forskellige vv. II., der tildels er yngre omdigtninger af det dunkle udtryk*.

gnýstafir, *m.*, *'bulder-stav'*, *hjørva g-ir, krigere*, *Þjóða* 1, 14.

gnýstærandi, *m.*, *'bulder-forstærker'*, *Gripnis riðviggs gnapsólar (skjoldets) g., dygtig kriger*, *Gldr* 1.

gnýstærir, *m.*, *s. s. foregående*, *geira g., kriger*, *GSúrs* 8, *Anon (X) III B* 3, *geirs g. Þsf* 1, 5; *herfor v. l. gnýstýrir*, *'som styrer kampen'*, *usædvanligt*.

gnýsvell, *n.*, *'bulder-is'*, *Gauts gáttar (skjoldets) g.*, (*rettelse for gunn-*), *sværd*, *Korm Lv* 59.

gnýsvellandi, *m.*, *'som lader bulderet svulme, blive voldsomt'*, *Hildar skóða (sværdenes) g., dygtig kriger*, *Nj* 9.

gnýviðr, *m.*, *'bulder-træ'*, *hjalms g., kriger, mand*, *Líkn* 16, *stála g. (for gnýjandi s. d.)*, *d. s.*, *Has* 1.

gnýþing, *n.*, *'bulder-ting'*, *geir-Rötu (valkyrjens) götva g., kamp*, *Eg Lv* 15.

gnýþollr, *m.*, *'bulder-træ'*, *þremja g., kriger*, *Þorm* 2, 8.

gný-Þróttir, *m.*, *'bulder-Odin'*, *Gøndlar þings gnýr, kampbulder, dets Þróttir, kri-*

ger, Hskv 2, 7; *Gldr* 2 er ordet vistnok forvansket for gný drótt.

gnæfa, (-ða, -aða, -t), *rage, nå højt (og lige) op, gollsett ve knøttu g., fanerne ragede højt op, Sturl 4, 17, g-unir(-ar) gunnfani Herv VII 10, jfr g. gunnfana Hárb 40, men det er usikkert, hvorvidt der her foreligger et verbum eller et adj. gnæfr; eisir g. við ský, bálene flammer op mod skyerne, ESk 2, 2, hár logi nam g. við himin Brot 1 (F. Jónssons udg.).*

gnæfr, adj, se gnæfa.

gnægja, (-ða, -ðr, *yngre nægja*), *forsyne rigelig (af gnógr), Freyr hefr g-ðan (v. l. gæddan rigtigere) Grjótbjörn (Arlinbjörn) at féar allí Árbj 17, g. yrþjóð auði Árbj 17; part. gnægðr, rigelig forsynet med, skaupi g. Árbj 2, kappi g. Gautr II a 7, skatti g. Ott 2, 15, blótum g. Pl 24, auðnu nægðr Gdþ 14, sóma nægðr, EGils 2, 17; med. láta sér n-az, være tilfreds med, Lil 7, sér n-jandi Lil 8, vægð er týndum n-ðiz Lil 82.*

Gnó, f, *asynje (jfr SnE I 116—18), Pul IV h 1 (jfr yy 3); i kenninger, for valkyrje: hjórnets (skjoldets) G. GSúrs 33, — for kvinder: G. hringa Jóms 42, bógar hraun-G. GSúrs 5, G. linnbeðjar Korm Lv 34, G. pldu ljósa (guldets) Þhred 3, G. steina Korm Lv 17, G. borða Korm Lv 17, G. tvinna Þhred 12, G. silfrkers Harð 4, G. geira (ildens) Vígl 20. — Uopklaret er udtrykket glitnis G., Yt 7; det er blevet opfattet som betegnelse for solen, da måtte glitnir være 'himlen', men den betydning findes ellers ikke; rimeligere er det, at det er Hel, der menes. Jfr fald-, fold-, hjaldr-, hraun-, malm-.*

1. **goð**, n, *guddom (hedensk), Eg Lv 19, Hjalti, Steing, GSúrs 26 (her sing., måske med tanken på de kristnes gud), ginnheilög g. Vsp 6 o. s. v., Lok 11, svós g. Vafþr 17, 18, gróm g. Þjóða, Lv 13, heidín g. Hásk 21, Rst 9, þing g-a Hym 39, garðar g-a Vafþr 2, eignir g-a Vafþr 50. 51, hödd g-a Gri 27, g-a sjót Eirm 7; gudernes navne for forskelligt Alv 12 o. s. v.; brúðr g-a, Skade, Gri 11, folkvaldi g-a, Frey, Skí 3, brúðvaldr g-a, Tor, Hárb 9, vörðr g-a, Heimdal, Gri 13, Lok 48, jfr Skí 28, varnendr g-a Haustl 4; þakka g-um Am 57, gremja g. at e-m, göre guderna vrede på en, Lok 12, g. magni oss gagni Þmáhl 17, g-um ávarðr Árbj 19, véltu g. Þjaza Korm 1, 6, skinanda g., solen, Gri 38. 89, Sigrðr 15; g-a sveinn, om en blotmands søn (der hjalp til i hoved), Þviðf, Brising's g. = Brisingar, (jfr girði-þjófr), Haustl 9, flugstalla g., jætter, Þdr 1, hjaldrs g., Ódín eller valkyrje (jfr styr), Þmáhl 1, sverða radd- (kampens) g., krieger, mand, Bjhit 2, 18. Jfr hanga-, hjaldr-, stál-, tré-, ondur-.*

2. **goð**, m (egl. identisk med foregående; vokalen bevaredes til ned i 12. årh., rimbestemt Sigv 12, 3, Ód 9, Hskv 2, 2, Hfr Lv 28), Þviðf, Steinunn 2, Gunnl

Ad, g-s réttir Hskv 2, 2, g-s log Mark 1, 8, Ód 13, g. fagni bragningi Rst 33; ESk 6, 20. 63. 67, trúa á g. ESk 6, 14. g. aldar, Rv 26, g-s maðr Þloft 3, 9, Gd 25, g-s vinr Ekúl 1, 3 (v. l.), g-s órr Ód 9, Sól 7 o. s. v., g. dróttinn, gud herren, Sigv 12, 22, Ód 1.

goðbliðr, adj, *gudeblid, blid som en guddom, om solen, Skúli 2; Likn 24 er ordet vist forvansket for glyggs bliðr.*

Goðbrandr, m, *Dale-Gudbrand Sigv 6, — en islænder 10. årh. G-s synir Tindr Lv 2.*

goðbrúðr, f, *gude-brud, en der er gift med en gud, om Skade, ÞSær 4, 3, jfr skír brúðr goða Gri 11.*

goððómr, m, *guddom, Has 18. 37, Lil 17. 22 o. s. v.; magna g-m, styrke kristenheden, Mark 1, 11, geymir g-s, gud (Kristus), Ník 1, 2; g-s andi Gdþ 6, g-s eðli Heilv 4.*

goðfaðir, m, *gudfader, Hfr 3, 26. 28.*

goðfjón, f, 1) *guders had (mod en), leitk alla g. á eggveðrs Ulli Þorm 2, 9. — 2) had til gud, ringeagt for gud, þat es g. (?; at folk har brudt deres eder) Rv 32.*

goðheimr, m, *gudernes hjem, nærmest himlen, St 21.*

goði, m, *tempelpræst, (verdslig) høvding (på Island efter 1000), Skáldh 4, SturlB 2, Gestr 1, Jón, Anon (XII) B 9; hrafnblóts g., Ódín, Hfr Lv 8.*

goðiaðarr, m, *gudernes værn, ypperste, Ódín, St 23.*

goðkynningr, m, *person, der er goðkunnr, af guddommeligt herkomst (urigt. v. l. -konungr), Yt 27 (jfr Arkiv 1881 s. 238 f).*

Goðlaugr, m, *sagnkonge, Yt 14, Hál 6; — islænder i 13. årh., SnSt 4, 1.*

goðlax, m, *art laks, (takestørje, Nordgård), Pul IV x 4 (gud- v. l.).*

goðleidr, adj, *forhad af gud(erne), g. gáði Korm Lv 36, Sturl 5, 10.*

goðligr, adj, *guddommelig, g-t vald Gdþ 23, g-g røð EGils 3, 11, g-t stríð Gd 34 (her er formen gud- den rette).*

Goðmarr, m, *Gulmaren, fjord i Bahuslen (för Ranrike), Tindr 1, 11, Pul IV ccc.*

Goðmundr, m, *søkonge, Pul IV a 1; — sagnkonge ÓTr 2; — sagnperson Hhund I 32, II 22.*

goðmólugr, adj, *som er kyndig i gudesagn og gudelære (goðmól, lære om gud(erne)), Hym 38.*

Goðnaríjörðr, m, *Gudenåfjorden (?: Randersfjord), Hhard 9.*

goðreið, f, *riðt af gudelige (overnaturlige) væsner, mikil g. of trøð VGl 6.*

Goðrekr, m, *jarl i Northumberland i 10. årh., Eg Lv 9 (goð- : troð-).*

Goðrún, f, *den ene kvindelige hovedperson i helledigtene (Sigurdskvadene o. s. v.), Gjukes datter, Grip 34 o. s. v., GSúrs 9, ÞSær 4, 3.*

Godrøðr, *m*, *sagnkonge*, *Yt 33*; — *søn af Harald hárfagre*, *Þjóð 4, 2* (her Gó-); — *konge på Syderøerne (11. årh.)*, *Bkrepp 8*.

godspjall (o: gud-), *n*, 'gude-ord', *evangelium*, *Heil 10*, *Gd 64*.

godspjallamaðr (o: gud-), *m*, *evangelist*, *Alpost 10*.

godvarðr *Gldr 6* *vistnok fejl for geðharðr*, *s. d.* — *Som mandsnavn* (o: gud-), *Orv IV þ 1*.

godvagr, *m*, 'gude-ulf', *en som forbrøder sig mod guderne*, *Þveil*.

godvaridr, *adj*, *gudebeskyttet*, *g-it hjarl* *Eaðð 5. 8*.

godvefr, *m*, (-jar og -s), *kostbart tøj, vel fløjil (purpurfarvet)*, *gnýr* und *g-jum*, *under purpurkapperne (idet disse holdtes op for ansigterne)*, *Akv 38*, *goll ok g-ir* *Ghv 16*, *smjúga í g-i*, *purpurkapper*, *Hamð 16*, *i sing. d. s.*, *Rst 30*, *g-s skikkja* *ÓTr anon 7*, *Vøls 3* (-jar), *g-jar Hlin*, *kvinde*, *Þmáhl 9*, *g-ar þopta* *Mberf 5*, *g-s þella* *Loð II 2*, *g-s Lofn* *Katr 23*.

godvegr, *m*, *vej til guderne(s) hjem*, *Valhal*), *trøða g-g* *Hýndl 5*.

godþjóð, *f*, *gudefolket*, *guderne (set som ét folk)*, *Vsp 30*. *Jfr* *iøvrigt* *Gotþjóð*.

gol, *n*, *svag vind (= gola)*, *Dul IV oo 2* (*her er dog måske gola, på grund af metrum, det rigtige*).

gollinn *se* *gollinn*.

Goldnir, *m*, *Njals fader*, *Torgeir*, *med tilnavnet G.*, *G-is (skr. gollnis, gelldins)* *sonr Nj (XII) 2*.

golf, *n*, *afdeling af et hus, begrænset ved de enkelte staitr, søjler*, (*jfr* *nyere stafgølf*), *i (hás á)* *golfi Rdr 4*, *500 g-a* *ok umb fjórum tögum á Bilskirni Gri 24*; *hver enkelt af disse havde vel oprindeligt en forhøjning (træbelægning), der kaldtes g.*, *dette fik så en mere alm. betydning, gulvet (som en forhøjning) i det hele*: *á g-i Þjald*, *Vafþr 11 o. s. v.*, *Sigsk 31*, *standa á g-i Vøl 16*, *mælask af g-i fyrir Vafþr 9*, *eldr*, *skokkr vas á g-i Rþ 2. 15*, *kominn á g.* *Hym 14*, *of g.* *Ólhelg 8*, *stiga niðr í gøgnum g. í sal*, *træde igennem salens gulf*, *Hym 34*. *Jfr* *soð-*.

golfhölkvir, *m*, 'gulf-hesl', *hus*, *g-is sár*, *svæg*, *leje*, *Rdr 5*.

goll, *gull*, (*i de ældre digte findes udelukkende o-former, disse er flere gange — op imod 20 — rimbestemte, lige fra 10. årh. til det 12.*; *ESkúlason rimer holl*: *goll*, *Leidarvisan goll*: *soll*; *först i 13. årh. findes gull i rim*, *gull*: *full Snorre Ht 23. 47*, *ull*: *gull Sturla*), *n*, **1**) *guld* (*både som metal og deraf lavede genstande*), *ór g-i Vsp 8*, *Hhund I 33*, *Akv 7*, *g. rautt Vøl 5. 21*, *Reg 9*, *Arn 2, 10*, *Mark 1. 12. 30*, *g. glóðrautt Guðr II 2*, *Am 13*, *et gjalla g.* *Fáfn 9. 20*, *brunnit (= brent) g.* *Þjóða 4. 18*; *g-i studdr*, *med guldsøjler*, *Gri 15*, *görva röðu g-i*, *af guld*, *ESk 6. 34*, *hjórr g-i merkðr* *ESk 6. 44*, *g-i stokkin sæing Refr 5. 1*, *g-i varit altári*

ESk 6. 50, *g-i fáðr Krm 7*, *glóa við g.* *Fj 23*, *búa g-i Sigv 12. 25*, *sverð rauðbúin g-i Bersi Lv*, *bjóða g.* *Sigv 11. 1*, *sláa g.* *Vøl 5*, *gera g.* *íagrt*, *forarbejde*, *Guðr II 26*, *laugask í g-i*, *blive forgyldt*, *Lil 3*; *gjöf full af g-i Grip 7*, *her = guldringe, ligesom også Akv 27*, *Vøl 27*, *Sigrdr 17*; *g. á Granaleiðu Vøl 14*; *betri g-i Lil 5.* — **2**) *guld som prydelse*, *Guðr I 3.* — **3**) *guld som penge*, *mørk g-s Sigv 5. 5*, *heita g-i í gøgn Sól 21* (*her dog vel nærmest ringe*); *guldstykker betyder ordet i myten om Tjatse (ved hvert ord faldt et sådant ud af hans mund)*, *g-i mælti Þjatsi sjalfr Mhkv 8*; *Ótt 2. 11.* — **4**) *om den glødende metalmasse (jærn)*, *g.* *geisla njóts Skall 2* (*jfr* *Arkiv XIX, 101 f.*). — **5**) *hyppig i kenninger, og her betyder g. vist altid 'guldring'*, *g-s þollr Jór 4*, *Korm Lv 55*, *g-s ótti Arn 2. 16*, *g-s deilir Ht 2*, *g-s lýtendr Hhard 13*, *g-s miðlendr Akv 37*, *Vör g-s*, *kvinde*, *Helr 2*. *Jfr* *fingr-*, *höfuð-*, *lýsi-*.

gollband, *n*, *guldbånd*, *bånd af guld (guldråd)*, *snúa g-bönd*, *flette guldbånd (til hunde)*, *Pry 6*.

gollbaugr, *m*, *guldring*, *á g-um sér Harkv 19*; *g-s þella*, *kvinde*, *Þhred 9*.

gollbitill (*el. -ull*), *m*, *guldbidsel*, *g-li vanr Hhund II 36* (*bitill egl. 'mundstykke'*).

gollbitlaðr, *adj*, *forsynet med gollbitill, guldbidsel (guldsmykket bidsel)*, *Hhund I 42*.

gollbjartr, *adj*, *guld-skinnende, skinnende af eller som guld*, *gladdak ena g-björtu Hárb 30*, *om Valhal Gri 8*.

gollbóka, (-aða, -aðr), *brodere*, *sy med guld(tråd)*, *g. sali ok svani*, *fremstille sale- og svane-billeder i broderi*, *Guðr II 14*.

gollbroti, *m*, 'guldbryder', (*goll = guldring*), *gavmild mand*, *Ht 47. 88*.

gollbrynja, *f*, *guldbrynje*, *Sigsk 47*.

1. goll-Búi, *m*, *guld-Bue*, *Bue den guldrige, Jomsvíkingen*, *Joms 26. 37*.

2. gollbúi (o: gull-), *m*, 'guldbø', *orm*, *slange*, *g-a stóll*, *guld*, *dets Sól*, *kvinde*, *Grettis 43*.

gollbúinn, *adj*, *guldpnydet*, *forgyldt*, *Þham 2. 1*.

gollbyrstr, *adj*, *guldbörstet*, *med gyldne børster (kam)*, *om en hjælm*, *ÞTref 1*.

Gollfaxi, *m*, *Hrungrns hest*, *men tillægges guderne Þul I 2* (*jfr* *SnE I 276*); *egl. 'den guldmanked'*.

gollfáinn, *m*, *hjelmenavn (egl. 'den guldmalede, forgyldte')*, *Dul IV s 1*.

gollfit, *f*, 'guld-land', *kvinde*, *GSúrs 25*; *vistnok forvansket*, *se* *grund*.

goll-Haraldr, *m*, *Guld-Harald (d. 970)*, *Nkt 19*.

gollhjalmr, *m*, *guld-hjælm*, *forgyldt (metal)hjælm*, *Hák 4* (= *eirhjalmr*, *s. d.*), *Hl 27 b*.

gollhjaltaðr, *adj*, *med forgyldte hjalter*, *Eyv Lv 5*.

gollhlað, *n*, *guld-diadem (om panden)*,

götsk hest), *Pul I a 1, II 4, IV rr 1; i alm. hest*, heyra til g-a *Hamð 18*. — *I kenningar, for skibe*: g. hlýrs *Hfr 3, 18*, g. hrefnis *GrHj 3*, g. barðs *Svert*, g. sólborðs *ÞSær 4, 1*. — *for ulv*: flagðs *g. Hfl 10*, som ulvenavn *alene Pul IV ee*. — *Som mandsnavn* *Orv IV þ 3*. *Jfr* tagr-, hlunn-, slóð-.

Gotland, n, *Gotland (Gulland), Edåd 4*.
gotnar, gotar, (*den sidste form er egl. den rigtige, medens n i den første er trængt ind fra gen., jfr Skjspr 57*), *mænd (egl. = Gotar, folket Goter), Pul IV j 1, Hfr 3, 23, Ht 44* (gotnum), i g-na *hausum Hák 5*, *hjalmr g-na Krm 13*, *g-na ferð Ht 91*, *göðsnara g-na Kolb 2, 2*, læspjöll *gota Darr 8*, *g-na spjalli Arn 2, 8*, *g-na vinr Ht 11*; *himins g., englene eller hellige mænd, Leið 25*. *I kenningar (efterklassisk)*: *saxa g., mænd, EGils 1, 36*, *nílsanda (guldets) g. Harð 15*.

gotneskr, adj, 1) gotisk (jfr Gotar), g. kona, Grimhild, Guðr II 17. — **2) guldandsk, Ött 2, 6, StjO II 2.**

Gotþjóð, f, *Goternes folk og (især) land (i hds sædvanlig skrevet göð-, dog findes i Herv. læsemåder, der kan bero på got-), om Jörmunreks land, á G-u, G-ar til Ghv 8. 16; mere ubestemt Helr 8 (á G-u), — om Angantýrs land i Hervarars, á G-u (v. l. gautu þjóðar) Herv V 9. 13, VII 2 (her got-, god-)*.

Gotþormr (*i hds skrevet Gothormr, Gott-, Guth- o. s. v.; ordet er sammensat af göð-, ð > t foran þ-, og þormr 'som har ærefrygt for', jfr Vepormr*), *m, G. Gjúkes sön (en andens sön ifølge Hyndl), Hyndl 27, Gríp 50, Brot 4, Sigsk 20. 22, Guðr II 7; — sagnperson, Grott 14 og Orv IV þ 3, — skjalden G. sindri, Jór 5 (skr. Göð-, men Goðormr er metrisk umuligt)*. — *Søstersön af Olaf den hellige ESk 6, 31. 34*.

göðborinn, adj, født af höjststående forældre, højbyrdig, Hhund I 32, Hamð 16.

göðúss, adj, som vil det gode, velvillig, Alpost 11.

göðgiarn, adj, s. s. foregående, Gd 9.

göði, m, godhed, venskab, hvad der er godt for, okkarr g., venskabet mellem os, Þorm 1, 4, geta g-a (göðs) ESk 6, 1; Has 59; ár er gumna g. Rún 19.

göðlát, adj, god, ventlig, Ólhelg 10, Mv II 5.

göðleikr, m, godhed, velvilje, glæstr g. Gd 10.

göðmenni, n, brave folk, dygtige mænd eller højbarne mænd, Ött 2, 2, Atl.

göðr, adj, (ntr. gött findes 3 gange, rimende på drótt-, Arn, Pl, StjO, medens gött kun findes i en meget ung visa i Njála, rimende på spött), god (i henseende til egenskaber), brav, 1) om personer, g. maðr *Hávm 120. 123*, enn g-i maðr *MhkV 22*, g-ir einir *Hárb 8*, g. svá at galli né fylgi *Hávm 133*, göð mær *Hávm 102, Skí 12*, göð kona *Hávm 101. 108. 130, Gróg 1*, göð kvön *Gríp 42*, en g-a

Hhund II 18 (her og lignende steder kunde dog g. stå i betyd. 'højttet'), blindr es betri *Hávm 71*, sonr es betri *ssf. Hávm 72*, enn betri bilar *Hávm 125*, betri vikingr *Helr 11*, sona baztr *Hyndl 32*, opt skal g-s geta, ofte skal en god mand omtales (som lysende eksempel?), *Hávm 103*, g. gollmiðlandi *Helr 11*, g-ar þýjar (højbarne?) *Am 95*, þræll enn baztr *Völ 39*, göð börn *Gjúka Hamð 21*, enn g-i konungr *Hák 17*, Magnús enn g-i *ESk 6, 29*, Magnús g-i (tilnavn) *Nkt 38*, g. Gotþormr (højttet?) *Grott 14*, göð hjörtu, brave hjærter : personer, *Sigv 12, 7*, g. vinr *Hávm 34*, vin baztan *Bragi 2, 4*, *Sigv 3, 21*, gött gengi, trofast følge, *Hák 3*, g-ar skipa sagnir *Arn 5, 1*, skipaðr g., om Adam, *Lil 7*, Jésús g. *Lil 51*, bera gött hjarta *Sigv 12, 24*; *det er blevet antydet, at g. mulig i enkelte tilfælde betyder 'højbyrdig'; at dette dog ikke har været almindeligt, ses af, at ættum tilføjes, ættum g. Sigsk 18, Bjark 2, Vell 18, ødlum g., d. s., Sigsk 70, göð ætt Jöms 15 o. s. v., geta bazta ætt Sigv 1, 15*. — **2) om andre væsner, ting, genstande o. lign.**, g. hestr *Hávm 61*, baztr marr *Akv 7*, hesta baztr *Vafþr 12*, g. hams, god, ventlig at se på, *Hfr Lv 21*, g-ir lítiir, god, smuk farve, *Vsp 18*, gött blóð (Marías) *Lil 31*; g-ar gjafar *Hárb 21*, göð gjöld *Rdr 2*, göð laun *Jór 5*, betri gjöld *Grí 3*; at betri setrs heimr *HolmgB 9*, gött, göð, bú *Helr 4, Hárb 6*, bú es betra *Hávm 36. 37*; eldr es baztr *Hávm 68*; g. mörk *Korm Lv 11*, matr in betri *Hárb 3*, krása baztr (om kalvekød) *Rþ 4*; g-ar sjúur, gode, sterke, skibe, *Ód 4*; g. gunnveggtr(?) *Haustl 1*, betri skjöldr *Akv 7*, g-ir reifar *Lil 35*; göð orð, god udsæd, *Eg Ber*; göð svefna ker, gode, kære, øjne, *Gúrs 4*; göð fjör *Ogm 2*, miklu betri (hringr) *Völ 27*; göð fōr, god, heldig, rejse, *Glúmr 1, 2*; göð verk *Hsv 1*; bazt kenninafn *Yt 37*; göð trúa *Rst 9*, gött hjalpræði *Lil 23*; gött æði *Hávm 4*, g. vili *St 25*; g. tírr *Hamð 30*, g. orðstírr *Hávm 76*, gött orð *Gráf 5*, gött nafn *Hárb 45*, g. heimiskviðr *Sigrðr 25*; gött spjall, god, fornøjelig, samiale, *Skúli 1, 1*, baztar ræður *Bjhit 2, 5*, göð heill, god, lykkebringende, *Reg 20*, beztu heilli *Rst 33*, þøzt heill *Reg 19*; göðu dægri *Hák 19*, baztrar tíðar (gen. abs.), i den bedste, heldigste, stund, *Þfagr 7*; g. gnyr sigmána, heldig kamp, *Sigv 2, 5*, betri kostir *Skí 13*. — **3) god, ventlig (imod en), lánardröttin mér göðan Sigv 13, 3, traubr göðs hugar *Guðr II 10*, gjöld göðs hugar *Hávm 117*, i g-um hugum *Hym 11*, yrði skop göð mér *Steing*, göð skop *Sigsk 58*, þú hefr verit betri erni *Nj 8*, hyggja gött e-m, være ventlig stemt mod en, *Am 35*. — **4) nyttig, fordelagtig, göð dæmi Lil 47, g-ir galdrar *Gróg 5*, *Sigrðr 5*, gött ol *Hávm 12*, gött þats gamlir kveða *Hávm 134*, göð or *Hhund I 7*, göð röð *Hávm 112 o. s. v., Gríp 45, Brot 3 o. s. v., jfr 2)*. — **5) behagelig, kær, gött þykkjumk þat******

Hfl 19, gött es monnum *Hfr* 3, 15, gött es at ráða *Sigs* 16, gött es at taka *Hák* 17, gött es vinna þrek *Torfe* 3, gött vas i gamma *Slemb*, gött vas at henda *PHjalt* 2, hvötum es betra *Fáfn* 31. — 6) *afholdt*, þykkjat mér g-ir synir, *jeg holder ikke af, ynder ikke, Hhund* I 46, II 24, Sigurðr vas mér öllum betri *Ghv* 10, Brynhildr es mér öllum betri *Sigs* 15, esa gapriplar g-ir, *de er ikke kære* (s: *jeg holder ikke af*), *Dórhildir*. — 7) *hævet, især ved gaver, beriget*, flestir urðu g-ir af hönum *Mark* 1, 7. — 8) *med gen., god til at give, gavmild pá*, g. matar *Hávm* 39, g. gjafa *Hsv* 95, sumar gött gróðrar *Anon* (XII) E, g. fremðar, *som villig hjælper og fremmer, ESk* 6, 27, *fjár g. Nkt* 47. — 9) *glad, oprømt*, i g-um hug *Merl* I 66, vesa gött i hug *Sigs* 47. — 10) *neutrum bruges i forskellige forbindelser, tildels som subst., ntr. (uden t) er göð; hrafn göð es þat Arn* 7, 2, *derimod er menju göð Sigs* 52 *ikke forklaret; ellers findes kun gött, med til, rigdom pá, lethed ved (at skaffe), verða gött til vista Tindr* 1, 7, es gött til kaupa *BjKálfs*; -- læst gött, *de færreste (slet ingen) gode egenskaber, Blákr* 1, 2, hann vas menskra manna mest gött, *den bedste af, Hfr* 3, 29, eiga gött við e-n, *stá sig godt med en, St* 22, geta g. *Hávm* 44. 45. 130, segja gött frá e-m *Nj* 1; gnótt göðs *Pl* 34, vinna til göðs, *gøre sig fortjent af en, Hfr* Lv 12, gørva hrafni til göðs, *glæde ravnem, Sigv* 2, 9, geta laun göðs *Hávm* 123, g-s verðr *HHj* 34, vita g-s *Sigs* 31, beiða guð g-s *Ingj* 2, 5; heita göðu *Gráf* 11, glíkr at göðu *Hfr* 3, 29, bera frá at g-u, *være (andre) overlegen ved det gode, i skönhed, Rv* 15; gerask at g-u, *blive til held, HFj* 33, hafna g-u, *vrage godt forhold, venskabelig omgang, Am* 70, geta e-s at g-u, *omtale en (og berømme) for hans gode egenskaber, Hák* 19; búa sitt til betra *Am Arn* 3, til betra *GSúrs* 14, hugðumk þat fyr betra, *jeg troede at det vilde blive bedre, nyttigt, for mig, Korm* Lv 26, es et betra telk, *hvad jeg regner som bedre, som godt, St* 23; betra es. *fordelagtigere er, Hávm* 70 o. s. v. *Jfr* afl-, al-, all-, átt-, fjöl-, full-, hug-, hvar-, jafr-, kapp-, lund-, niðr-, of-, orð-, ó-, raun-, sann-, vin-, þjóð-, þraut-, ætt-.

góðráðr, adj, egl. 'som giver gode ráð, eller tager gode ráð', velvillig, Sqrli enn g-i *Sól* 20.

góðverk, n, god gerning, *Harð* 11.

góinn, m, 1) *slange*, (egl. 'som graver sig i jorden', af gö- = ty. gau og lign. *Jfr* Bugge, *Rök*² s. 49), *Grí* 34, *Pul* IV qq 2, g. byggvir sal hjarta *Krm* 27. — 1) *kenninger for guld*: g-s völr *HolmgB* 8, g-s leiti *SnE* II 198, g-s sker, stétt *EGills* 3, 12. 18. — 2) *sværd*, *Pul* IV I 9; g-s hurð, *skjöld, dets ulfr, sværd, HolmgB* 5 (*her ved rettelse for gininn*).

Góir se Gœir.

góla, adv, = göliga (fullg.), *kraftig, livlig, sköpl svifr g. at gjöf Ht* 23.

gólast se göligr.

góligr, adj, *kraftig, flot (næppe = göðlig, men af stammen gö-, s. s. i Gœir?)*, mágr þengils litt g. *Rv* 30, g. guð *Pét* 19; bólgóligr *Merl* II 80; *herhen má ogsá henføres bólgólast Anon* (XI) *Lv* 15, *hvor dog formen volder vanskelighed, man ventede göligast eller göligst; et adj. göll er ikke konstateret; geta gríðar sá g-g fong BjH* 1. *Jfr* jafr-, ó-.

gómlitúðr, m, 'gane-farver', som farver *ganen* — *kæben* — (*rød*), se *SnE* II 429.

gómr, m, *gane, mundens overgane eller undergane*, tvær tennr í öfra g-i *Anon* (X) I B 7, gætu tungu í báða g-a, *vogte sin tunge mod begge gane, passe pá, at tungen holdes rigtig i munden, for at udtale rigtig, hvad der skal siges, Am* 9, e-m fellr á g-a, *en kommer til at sige (de og de ord), Rv* 11, — *kæbe*, ulfr g. *Ött* 3, 10, *gyldis g. Rv* 31. — 1) *kenninger, for mund: g-a rann, Gangs g-a ranns glósenna, guld, Gunnl* Lv 1, g-a kvern *Sturlaug*s 2, — *for tunge: g-a sverð Ht* 85, — *for tænder: g-a sker VSt* 1; *Jfr* gömsker.

gómrjóðr, m, 'gane-rødfarver', *SnE* II 497.

gómsker, n, 'gane-skær', *tænder, Sturl* 4, 33.

gómsparri, m, 'gane-pind', *hvad der spærrer ganen, kæben, op, g. gyldis kindar, ulvens ganepind, sværd (Jfr fortællingen om Fenrir SnE* I 112), *ESk* 6, 48.

Górr, m, *søkonger, Pul* IV a 2.

góz, n, *gods, ejendom (egl. gen. af gött, der skulde styres af et subst. eller adj. gnótt góz, mikitt góz, og være ubøjeligt, altså dativ f. eks. miklu góz, hvad ogsá findes, men ordet blev bøjet som ntr. a-st, dativ gózi)*, g. hennar (*kirkju*) *Gd* 49.

grafa, (gróf, grafinn), 1) *grave, opgrave*, g. grund *Merl* II 10, g. grund ör dali, *ordsproglig tale om det umulige, grave bunden op af dalen, Hárð* 18, g. torf, *opgrave törv, Rþ* 12, g. hola vörru, *grave, danne, hulheder (i søen, om skibet), Grettis* 13, *Jfr ESk* 13, 13, g. undir, *undergrave, ordsproglig talemåde, grótt þú svá undir, du ødelagde således ved svig, Am* 96; *medium g-ask, bore sig ned (i søen)*, borð g-ask *ESk* 13, 12, (*dråberne*) g-ask í sand *Heiðr* 32. — 2) *bore (gnavnede el. lign.)*, g. til hjarta, *om slangen, Oddgr* 32, *sniglar g. gull Gau.r* I 3, g. greipar (*klør*) í æðar *Hæng* VII 1, drep grefsk inn með krókum *Lil* 78, (*hyggju knörr*) knífum grafinn, *gennemboret, Hl* 37 b, *grafa í stykki Sturlaug*s 2. — 3) g. upp, *opgrave, opdage, medium: blive opdaget, komme for dagen, upp g-ask ill röð Rv* 32. — 4) *gå dybt (i en undersøgelse), undersøge nøje*, g. ok geyma grein fræðibóka *Gd* 78. — 5) *part. grafinn, udskåren, grafnir stafnar Guðr* II 16, *grafin tingl*

Harkv 7, grafinn munnr *VSt* 2, grafnir (v. l. grœnir ur.) hjalmar *Harkv* 19, grafnir geirar *Herv* III 13; — grafna *Korm* 24 uden tvívl fejl for gefna.

Grafaróss, m, mundingen af (elven) Grøf, Herv IV.

1. **grafningr, m, slangenavn** (egl. 'som graver sig ned i jorden'), *Bul* IV qq 2, g-s látr, *guld*, *EGils* 1, 4.

2. **grafningr, m, skjold** (egl. 'udskåren genstand', *skjold med figurer*), g-s gnýr, *kamp*, *Arn* 3, 5, g-a þél, *sværd*, *Arn* 1, 1.

grafvitnir, m, slange (egl. 'gravende eller gravens ulv'), *Gri* 34, *Bul* IV qq 2, *Krm* 1, beðr g-is, *guld*, *ESk* 11, 6, dúnn g-is, d. s., *Bjark* 4.

grafvölluðr, m, slange (egl. 'som graver sig ned i marken', völr), *Gri* 34.

grafvengr, m, 'grav-tvinge, rem', slange, *Bul* IV qq 2, gráns g-s vengi, *guld*, *Gyð* 4, g-s land, d. s., *EGils* 2, 13, g-s grund, d. s., *EGils* 1, 37.

gramnir, m, slange (for grafnir, jfr 1. grafningr, hds grafins, men rimene viser, at der skal læses gramn-), g-s eíð, *guld*, *dets* meidar, *mænd*, *SnE* II 198. Jfr gramningr, v. l., *Arn* 1, 1.

1. **gramr, adj, 1) vred, forbitret**, glama með grómum, *blandt, mellem sådanne som er (bliver) forbitrede (over ens skvalder)*, *Hávni* 31, g. e-m, *på en*, gifrum g-astr *HHj* 15, gróm vask nornum *Ghv* 13, æ'r frilla gróm sværu *Pul* III 2 b; *absolut Þdr* 19; *bruges især om 'guder-nes vrede' i forbandelser*, *Freyr* ok *Freyja* o. s. v. skyli mér gramr *Hfr* Lv 9, g. es yðr Óðinn *Herv* VII 10, *Dönun* vöru goð gróm *Þjóða* 4, 13; *goð kan udelades, deili gróm við þik Hhnd* I 44; *også m. pl. gramir (underforstået æsir) bruges på samme måde, hafi þik gramir Hárð* 60, gramir hafi *Gunnar Brot* 11, gramir eigi spó *Ormsþ* II. — *I forbindelsen* vör ok gróm at veri *Lok* 54 *er gróm påfaldende; det skulde betyde 'barsk' med hensyn til sin ægtemand, 3: barsk mod andre, der vilde lokke hende til utroskab; skulde der ikke her foreligge et adj grómr 'mistænksom, forsigtig', men hds har rigtignok grám.* — 2) *som substantivum, navn på Sigurds sværd, Pul* IV 1, *Fáfn* 25, *Sigs* 22; *sværd i alm. Korm* Lv 31, og 1, 6(?); g-s megin-Njörðr, *kriger, GDropl* 3; *skin grams Svarf* 14.

2. **gramr, m, konge, fyrste, overmåde hyppigt forekommende (ordet skulde ifølge den gamle forklaring (Hkr I 34) være identisk med foregående ord, 'den grumme', som en hærkonge, men dette turde være tvivlsomt; jfr Skjspr 48), Bul IV hh 1, *Grip* 2, *Am* 13, *Brot* 16, *HHj* 4, *Helr* 7, *Reg* 14 o. s. v., *om en isl. høvding Anon (XIII) B* 42, g. Nordmanna *Eyv* Lv 4, hverjum gram betri *Eskál* 1, þæs g-i fylgðu *Darr* 5; *Yt* 9, *Hfl* 4. 5, *Hák* 14; g. loða *Hfr* 3, 22, g. Hliðskjallar, *Odin, Þór-***

Olfr, g. *Bilskirnir, Tor, Ggnæv* 1, g. *Skönunga Arn* 3, 13, g. ok brattir hamrar = ingi ok björg 3: *Ingibjörg Ólhelg* 8; — g. glyggis lands, *gud, Líkn* 24; g. *songs, biskop, EGils* 1, 23, mítru g., d. s., *EGils* 3, 15; — g. *Hamðis geirs, stenens fyrste, jætte, Eg* Lv 45, g. *gilja grundar, d. s., Haustl* 18, *hellis g., d. s., EGils* 3, 14. Jfr her-.

grand, n, 1) mén, skade, fordærv, vinna e-m g. Grip 49, *HHj* 13. 38, *beita e-n g-i Guðr* II 31, *hæta g-i Korm* Lv 14, *verða at g-i Korm* Lv 62, lífs g. *Þjóða* 4, 27, *vinna g-i, undlade at göre mén, Bjhit* 2, 7, g. *svefna, fordærv, ulykke, bebudet i dröm, Am* 21, *således har Völsungasagas jorfatter forstået ordene, (draumar likligir til svika), men de betyder rimeligvis ikke andet end 'tilintetgørelse af søvnen', 'opvågner' (ganske vist forårsaget af onde drømme):* grimt g. *stendr af naðri Krm* 27, g. *gjalfrs grundar, havets skade, vinden, Sturl* 5, 16, ekki g. at aldragi *Sigs* 5, (se aldrag). *I kenninger, [for vinden SnE I 332], for ilden: elris g. Mark* 1, 22, — *for våben: g. geirhríðar, sværd eller måske rettere 'den ødelæggende kamp' selv, Grettis* 4, g. *hjalms, økse, ESk* 11, 9, g. *hlifa, d. s., ESk* 11, 3, g. *hjalms, d. s., Hl* 34 b, g. *gljufsrkeljungs, Tors hammer, Ggnæv* 1, g. *hjalmenris holma (skjoldets), sværd, ÞBrún* 3, g. *odhríðar garðs (skjoldets), d. s., ESk* 6, 50; — *for kamp: g. randa Ht* 57; — *for sten: g. Hamðis, Sørta SnE* II 428. — 2) *bekymring, sorg, elskovskvide, koma g-i at e-m Anon (XII) C* 33, *íáa g. Bbreiðv* I. — 3) *moralsk forvildelse, væna e-ja g-i, utroskab, Guðr* III 10, *vinna g. við e-n, bedrage en (ved at lokke hans hustru), Sigs* 28. — 4) *i religiøs betydning, synd, EGils* 3, 1, *fúlt g. Gd* 2, g-i *fírdt, om gud, Has* 16, *firra g-i Leið* 32, g. *munar Has* 3, *greyp t. Líkn* 45, *glœpa g. Mdr* 8, *fullr af g-i Lil* 20, — *lymsku g., (djævelens) lumskheds fordærv, Heiltv* 7, g. *holds ok andar, om fortabelsen, Líkn* 39, — *markar móðu g. EGils* 2, 2. Jfr *fjör-, hjalms-, Leifnis-, lífs-, of-*

granda, (-aða, -aðr), 1) volde mén, skade, med dat., GSúrs 16, g. *véum Eskál* 1, g. *fríð Rauðsk, g. e-um Merl* II 35, *Gd* 32, *Vígl* 15; g. *líðbröndum, guldet, Eskál* 2, 1, g. *hóddum Hallv* 4; g. *bili, handle rask, Eg* Lv 20; *med acc., g. vé Eg* Lv 19 (*hvis ikke vé bör læses véi*). — 2) *valde kummer, elskovskval, sú's g-ar mér Korm* Lv 8, g. *stórum Anon (XII) C* 36.

grandafullr, adj, fuld af mén, g. andi Þét 4.

grandalauss, adj, 1) uden mén (3: lyst til at göre ondt), from, god, om døberen Johannes, EGils 2, 10. — 2) *uforfalsket, g-t gull Gd* 48. — 3) *g-ar gjafar, gaver uden at være forbundne med noget ondt, lydeløse gaver, Gautr* I 1.

grandaukinn, adj, øget ved mén, ménfuld, g. når, antages at måtte betyde,

'lig som er gåede, ved at gå, i forrådnelse' (KGisl Aarbb 1866 s. 297), Arn 6, 5.

grandi, m, egl. 'landstrimmel, som forbinder en ø med fastlandet el. lign.' og som kan komme til syne ved ebbe; i alm. land, Gd 3 28.

grandlauss, adj, s. s. grandalauss, from, om Kristus, Has 20, Pétr g. Has 50, om Gudmund d. gode, EGils 1, 37, Gd 3 30; — g-t, adv, uden mén, hindring, Gautr 1 6.

grandleysi, n, uskyldighed, fromhed, g-is kraptr Gd 3 6.

grandmeidr, m, 'fordærvs-træ, skadeligt træ', g. Sigars tjanda, det Hagbard ødelæggende træ, galgen, Hskv 3, 3.

grandnes, n, 'skade-næs', gifrs grand, jættekvindens fordærv, Tor; gifrs g. = Þórnes 3: Þórsnes (på Sneffjældsnes), ÞTref 4.

grandvarr, adj, som undgår at volde skade, retskaffen, Vell 14, Hsv 87; g. skyldi enn góði maðr MhkV 22.

Grani, m, Sigurds hest (af grøn, overlæbens flade; på hvide heste har denne ofte et mærkeligt gulblegt glat udseende, farve, heraf har hesten fåt sit navn, altså 'den med den ejendommelige grøn'; vokalens korthed er flere steder rimbestemt, altså ikke Gráni 'den grå'), Pul II 4, IV rr 1, G-a leið Vøl 14 (jfr Arkiv XXIII, s. 120), Grip 5. 13; Brot 2 (F. J.s udg.), Guðr I 22, Sigsk 39, Helr 11, Guðr II 4. 5; runer på Granes bryst, Sigdr 17, farmr G-a, Fáfnis guldskat, guld i alm, Þblønd 1, 2, þunglarmr G-a Ht 41, hliðfarmr G-a Oddgr 21, G-a fagrbyrd Bjark 4; — hest i alm., brúdr g-a Hhund I 42. Jfr fen-, Hrosshárs-, Kald-, Sið-, skalp-.

Granmarr, m, sagnkonge, Hhund I 18, 46, II 24. 25.

grannfengr, adj, som opnår lidet, om sværdet, der svigter og ikke vinder sejr, Korm Lv 28.

granni, m, 1) egl 'som bor i samme hus', 'sambo', og så 'nabo', fælle, hann (djævlen) með sínum grønnum Lil 9. — 2) kammerat, sitt innar g. Ragn X 6, — gildir g. Hbreiðm.

grannr, adj, tynd, smækker, om kvinder, Þorm 2, 24, HSt 2, 3. Jfr or-.

grannvaxinn, adj, smækker af vækst, Vígl 13.

granrjóðr, m, 'læbe-rødfarver', g. gifrs skæss, som rødfarver ulvens mund, kriger, ESk 3, 1.

gransidr, adj, med langt nedhængende skæg, gumar g-ir, om Hunnerne, Akv 34.

granstraumr, m, 'strøm, der går over læben', g-ar Grímnis, digterdriken, digtet, Þar 3.

gras, n, 1) græs, Vsp 3. 61, Fáfn 25, hátt g. Hávm 119, Gri 17, vaxinn ör g-i, höjt op over græsvæksten, Guðr I 18, II 2, drepa hqði i g., lude med hovedet, Guðr II 5, hoggva þorðum i g., bide i

græsset, falde, Ísldr 12, lúta i g. Ísldr 25, hniga i g. Anon (XII) C 23; græsgang, ganga af g-i Hávm 21. — 2) urt, græs Gd 73, græs imandi Lil 93.

grasbitr, m, 'græs-cæder', græsædende dyr, der tænkes vel nærmest på kør, hafa litit skyn g-a, være lige så uforstandig som, Nj 16.

grautr, m, grød, gørva g-t Hharð 14, hljóta ofylli g-ar ÞjóðA 4, 16.

grábakr, m, 1) 'gråryg', slange, Gri 34, Pul IV qq 2. — 2) om Ormen den lange, Ód 21.

gráð- se grøð-.

gráði, m, svag vind (der kruser overfladen), Pul IV oo 2.

gráðvri, n, 'grådyr', ulv, Pul IV ee 1.

gráfeldr, m, 'grå-(skind)kappe', tilnavn til kong Harald, Anon (X) I B 4, Nkt 18.

grágás, f, grågås, Pul IV xx 1.

gráklæði, n, pl, 'gråklæder', g. Þundar, brynje, Hást 6; metrum viser, at der her ikke bør skrives grø klæði.

gráleikr, m, 'gråhed', 'ulvesind', fjendskab (jfr grár 2), Bjhit 2, 9, Hharð 13.

gráleitadr, m, gråfarvet, grå, om ulven, i superl. Hl 32 a (= gráleitr i prosa).

grálíga, adv, fjendtligt, bittert, gjalda g. Svijúg.

gráligr, adj, fjendtlig, slem, g-t mark, om udstukne øjne, ÞjóðA 3, 6.

grálinnr, m, 'grå-slange', g. undgjalfrs, blodets grå slange, spyd, undgjalfrs grálinns geymirunnr, kriger, Has 11.

grámagi, m, 'gråmave', et slags fisk, vist stenbider (Cyclopterus lumpus, nu raudmagi), Bjhit 1, 1.

gránn, adj, 1) grå, (= grár, jfr får : fánn, frá : fránn jfr Aarbb 1866 s. 385), Holmr enn g-i = Hólmrinn grái, Holmen grå (ved Strömstad), ESk 9, 1, Strútr enn g-i, om en hund, Hfr Lv 17, g-n grøn Ragn VIII 2, g-t hársíma Ragn VI 3, g-t grjót ESk 6, 35, g. vargr Sigv 11, 1, g-ir fœtr, om ulven, Ód 24, g. grafbvengr Gyð 4, g-n spjót Anon (XIII) B 33, g. geirr Þsif 1, 5, g-ir garmar slíðra, om sværd, Merl I 35, g-n skinn Rst 30, g. sær Þfagr 11, g. holmfjóturr ESk 12, 11 (hds grans). — 2) overført, = grár 2, fjendtlig, om hvem man ikke kan nære noget håb, som har dårlige udsigter, g-ar lífs vánir GSúrs 33, g-n fríðvön Guth kørtr (her kunde dog g-na være verbum), g-n fríðsein, bittert fredsbrud, Þdr 13.

gránserk Krm 17 bör læses grán (3: gráan) serk.

gránserkr, adj, iført grå særk, g. máni, om månens gråblege udseende, Skúli 2.

gránstóð, n, 'gråt stod, grå heste', g. Gríðar, ulve, Hhund II 25. Jfr grástóð.

gránvariðr, adj, 'iført grå klæder' (jfr verb. verja), g-ðir ulfar (hds -verðir) Akv 11.

gráp, n, storm, eller, snarest, hagelbyge, Pul IV oo 1, grund g-i hrundin, ved Tors kørsel, Hausl 15. I kenninger for kamp: g. Þundar Bjhit 2, 18, frænings

g. *Þmáhl* 17, g. vápna *HI* 30 a, gunnviða götu g., *sværdvegens, skjoldets, byge, þloft* 2, 8. *Jfr* hjalm-, hjör-, hrynn-.

grár, adj, **1**) grám, om dyr, ulven, g. ulfr *Arn* 5, 12, g. vargr *Ód* 8, *Hhund II 1* (her med bibetyðning af 'fjendtlig'), g. trolls marr *Rst* 17, — örnen, g. orn, ari *Þham* 1, 4, *Skall* 1, g. sármutari *HI* 31 b, — heste, *Bul* II 3, g. jör *Brot* 7, gró hross *Ghv* 2, *Hamð* 3, g. blakkr, her om en gul-grá hest, der varstler død, *GSúrs* 22, — om havet, g. ægir *Ód* 22, gró hjölm-unló *Sigv* 10, 5 — om våben, g-ir malm-mar *ÞGisl* 7, g-ir oddar *ÞGisl* 4, g-ir geirar *VGI* 6, *Hhund I* 12 *jfr* veifr g. fyr geirum *Darr* 1, g. regnbogi *Hnikars, sværd, Ólhv* 2, 11, g-ir hjalmar *Hálfs IX* 4, — om andre ting, g-tt silfr *Guðr II* 2, g. saurr, om leret, *Rv* 30. — **2**) fjendtlig, listig, underfundig (udviklingen er sikkert gået ud fra ulvens grå farve, *jfr* ulfhug-aðr), skatna þykkir hugrinn g. *Mhkv* 12, gjalda gróu *Þjóða* 1, 20, — e-m gerisk g-tt, at o. s. v., det bliver hårdt, meget vanskelig-bittert at, *Hskv* 2, 2. *Jfr* járn-, kinn-, ulf-.

grásena *Gunnl Lv* 1 er fejl, vist for Gangs senna, se Gangr.

gräserkjaðr, adj, 'grå-særket', iført grå særke, *∴* jærn(ring)brynjer, g-at lið *Grótt* 13.

grásili, m, 'gråt bånd', g. Stolmar, ha-vef, *ESk* 13, 11.

Grásíða, f, navn på et spyd (egl 'grå på siden'), *SnSt* 4, 1 (skulde være spyd smedet af resterne af et gammelt sværd, se *Sturl*³ I 345 og *Gisl* s. *Súrs*).

gráskyrta, f, 'grå skjorte', hringa g-ur, jærn(ring)brynjer, *SturlB* 1.

grástóð, n, 'grå heste', g. gríðar *HI* 20 a, g. flagða *HI* 6 b. *Jfr* gránstóð.

gráta, (grét, grátinn), **1**) græde, intr., *Völ* 29, *HHj* 41, *Guðr I* 2, *II* 5, *ÞBrún* 2, *Lil* 21 o. s. v., g. grimmum tórum *Hhund II* 45, part. act. g-endr, grædende mænd, *Akv* 12; sing. *GSúrs* 35, *Þmáhl* 11, part. pass. g-inn, grædede, i gråd, *Am* 96, *GSúrs* 25 (her ved rettelse). — **2**) begræde, trans., med acc. (pers. eller rei), g. bálfarar *SnE* I 180, g. bræðr *Hamð* 10, g. vó *Vsp* 34, g. orð *Lil* 79, g. morgin-skæru *Krm* 10, — med præp. at med acc. g. at muni, den elskede person, *Bdr* 12 (sikkert er muni her acc. pl.) et. dat. g. at *Óði* *Bul* IV h 3, med ept(ír), g. eptir látinn *Sigv* 13, 22, óll grétu þau eptir hann (*∴* Baldr) *Mhkv* 9.

grátr, m, gråd, valda g-i *Guðr I* 20, beiða e-n g-s, bevæge en til at græde, *Guðr I* 23, fyr g-t *Máriu Lil* 57, gjallr g., lydelig gråd, *Sigs* 30, háfa g-t at gamni (s. d.) *Skí* 30, — sorg, g. Oddrúnar *Oddrgr* 34; es at g-i né færat *Hamð* 9 er lidet forståeligt, íaa at g-i vilde regel-ret betyde: 'gøre noget til genstand for gråd, skaffe årsag til gråd', men dette er meningsløst i sammenhængen; ordene kunde mulig betyde 'som du ikke vil få

ved (hjælp af) din gråd', 'ved den vil du opnå alt (af os)', men heller ikke dette synes rimeligt; snarest er at forvansket, af fyr 'for din gråd', (hvad vil du bede om) som du, på grund af din gråd, ikke kan få udtalt? — Som navn på et digt, *Mgr* 52. — grat *Ragn X* 3 står måske for gróðr. — I kenninger, for guld: g. *Mardallar, Freyjas gråd, guld, Olhelg* 11, *Mhkv* 8, *ESk* 11, 1, — for regn: g. skýja *Ragn XI* 3. *Jfr* ben-.

greddir, m, synes at betyde 'foder, som giver føde, næring', (*jfr* *Bugge, Arkiv II* 238 ff og *KGisl Aarbb* 1884 s. 143 ff), ulfa g. *Hfr* 2, 8, g. hrægamm *Þjóða* 3, 30. *Jfr* arn-, hrafn-, svan-.

greif, n, redskab til at grave med, spade, hakke, g-s gætir, bonde (nedsættende), *Sigv* 3, 7, g-ja tyggi, spadernes fyrste, træf, *GnóðAsm*.

greiða, (-dda, -ddr), **1**) udrede, bringe i orden, således at hver enkelthed (af helheden) er på sin plads og tydelig, g. gollin símu, opstille de enkelte guldtråde, *Hhund I* 3; udfolde, udspile, glygg nær g. vóð (sejlet) *Ht* 77; rede (om håret), haddr es hórbeiði-Sif g-ir *Korm Lv* 7. — **2**) udrede, afgive, g. tólar *ESk* 5, g. óð *Hfr Lv* 18, g. brag *Korm Lv* 51, *ESk* 6, 40, g. frammljóð *MÞórð* 1, g. lof *ESk* 6, 67; meddele, g. þat kyns *Nkt* 41, g. hegju *Merl II* 20; udrede, betale, g. út mund *Nj* 6. — **3**) foretage, greiddr vas róðr *Steinn* 2, g. atróðr *Jóms* 23, g-endr *Göndlar* serks gnýs, kampens iværksættere, *Sigv* 2, 6. — **4**) fremme, befordre, lette, g. lok lýða *Svarfd* 12, g. ierð *Sturl* 4, 14, g. leið *Gd* 38, g-ask ór, sagen går i orden, *Gd* 13, g. nøkkut fyr e-m, hjælpe en, *Kolb* 2, 4.

greiði, n, udstyr, g. eykja (v. l. gøvi), *bíðslr, Yt* 11.

greiðir, m, **1**) udreder, fortolker, g. (gøds) laga *Am Arn* 2, *Kolb* 2, 6 (*jfr* reiðir). — **2**) udfører, fuldfører, g. bragar, digter, *Korm Lv* 51 (hvør der dog bör læses brag greiðik). — **3**) udreder, giver, g. vells *EGils* 2, 2, g. gjallfrdags *Nj* 8.

greiðliga, adv, let, uden forvikling, hindring, siraks, *Herv II* 1.

greiðr, adj, uden hindringer, let, g-ar gøtur *Sól* 52, g-ð fôr, uhindret rejse, *Bkrepp* 2, g-ar tólar, taler, udtalelser, som en giver lette og klare, *Sigv* 3, 17, g-ir eiðar, eder givne let og hurtigt, *Eg Lv* 16, g-tt *Has* 20 er enten adv eller det hører til stef, 'stev der indfinder sig let'; e-m gengr g-tt, det går en let, heldig, *Sól* 8, er g-tt um songva, har let ved at afholde messe, *EGils* 2, 8; g-tt som adv, let, med lethed, *ESk* 6, 21, *Þskakk* 2, *ÞGisl* 8, *Leið* 43; g-tt glikr, grangivelig (akkurat) lignende, *Hjálmþ VI* 1.

greiðvirkr, adj, let, hurtig virkende, *EGils* 1, 16.

greifi, m, greve, g. konungs, kongens lendermand eller sysselmand, *Sigv* 11, 14; *Heil* 12, *Mey* 35.

grein, *f*, egl 'hvad der klart udskiller og adskiller sig fra noget', 1) *bestemt del af et hele* (jfr Bugge, *Arkiv II* 212 ff), *g-ir laga, lovens enkelte bestemmelser, Katr 7, g-ir vitnis, vidnesbyrdets enkelte dele, Mdr 22, g. sex daga, en enhed af seks dage, Lil 36. 68, þrenn g., om guddommens enkelte personer, Lil 1. 31, Gd þ 20. — 2) adskillelse, ɔ: uenighed, g. vas liðs á miðli, folk var ikke enige om, *Sigv 12, 22. — 3) rede, redegørelse, gera gløggva g., göre tydelig rede for, Ht 100 (her med hensyn til forskellen på de enkelte versemål). — 4) forhold i alm., ord eller handlinger, bliðr i g-um Mey 56, fyr sannar g-ir Gd þ 49, sonn g. kristnum monnum, sandt, virkeligt, forhold, *Katr 44, g. visa, fyrstens forhold, Olhv 2, 1; dýrlligar g-ir, hertlige forhold, stilling, hirðir dýrlligra g-a EGils 1, 14; — ugga enga g., ikke at frygte noget som helst, EGils 3, 1. — 5) i pl, fornuft ('ævnin til at skælne'), missa g-a EGils 3, 5, þér sýnir guð g-ir Mdr 3 (anden betydning passer ikke her; 'gud viser dig fornuft, lader dig handle fornuftig'). — 6) bruges hyppig rent eller omtrent rent omskrivende, meydóms g. = meydóm, *jomfrudóm, Lil 33, g-ir trega = tregi Bárð 2, skína i lifandi g-um, skinne lystevende, Mey 16, lifs g. = lif Mdr 34, mála g. = mál Gd 2, g-ir illra orða = ill orð (eller 'onde ords indhold'), Nj 14; g-ir bragar, digtet (eller dets enkelte udtryk), *Heilv 13; mál ok g-ir, tale og udtalelser (omtr. = mál), Nj 22. Jfr fegins-, lifs-*****

greina, (-da, -dr), 1) *adskille, guð greinisk persónum, gud deles i (ved) personer, Pét 2, g-ask i flokka Has 36. — 2) skælne, forstå, om gud, g-ir hann gløggt Gd 4. — 3) sige, meddele (egl 'fremstille i enkeltheder'), svá er g-anda Lil 9. 27, g-andi fyrir, sigende forud, Gd 17. — 4) udføre, g. góð verk EGils 1, 23; — *part. perf. greindr, forstandig, g-andi, om den helligånd, Heilv 2.**

greina-góðr, *adj*, dygtig til at skælne, bedømme, forstandig, *Gd 32.*

1. **greip**, *f*, (*pl. -ar og -r*), 1) *hånd (egl 'afstanden mellem tommelfingeren og de andre fingre'), 'det hvormed man griber'), Pul IV öð, grípa i g-ar Eyv Lv 2, öldu sveipr leikr i g-um Anon (X) I B 10 b, hoggva g-um Korm Lv 28, g-um mæta dragreip Ht 77, g-um mætir skól Ht 91, stóg verða spend g-um ESk 12, 10, g-ar brjóst, den hule hånd, Þdr 17, g-ar skálar, d. s. eller hånd, ganga ór g-ar skólum, gá tabt for en, Korm Lv 23, blóðgar g-ar Olhv 2. 12, bera g-r at gunni Þorm 1, 5. — 2) hånd eller arm i alm., bera goll á g-um Þorm 2, 11, g-a glóð, guld, Korm Lv 64, g-ar svell, sølv, Stríðk (jfr Gefn), — Dvalins g., usikkert, 'dvergens hånd', Háf 1, hrynja framn ór Dvalins g., kan ikke helt rigtig siges om et digts frem-sigen. — 3) om rovfugles klør, ara g-ar*

Yt 19, erni eru g-r hræum sveipðar Hást 7, mikil er g. á hauki Rún 28. Jfr hljóð-

2. **greip**, *f*, 1) *jætten Geirröds ene datter (egl 'den gripende, fastholdende', jfr foregående ord), SnE I 288 (findes ikke i Pul), G-ar biðill, jætten, Haustl 13. — 2) en af Heimdals mødre, Hyndl 37. Jfr Harðgreip.*

1. **greipa**, (-aða, -aðr), egl 'omspænde med hånden', *indeflutte, g. mart i miði burar Bors, indeflutte meget i digtet, omhandle meget stof i digtet, Þblönd 2.*

2. **greipa**, (-ta, -tr), egl s. s. foregående, 'omfatte', *begá, greipt (part.) glæp stóran Am 86.*

greizla, *f*, (*z = ts, rim greizl- : veizl-*), *udredsel, udbetaling, búin es gjöf til g-u Ht 88.*

gremi, *f*, *vrede, forbitrelse, fáa sér e-n at g., göre en til genstand for sin vrede, udøse sin vrede over en, Lok 21, g. Óðins, Odins vrede (vistnok bogstavelig), Hhund I 12 (kunde måske også betyde 'kamp').*

gremja, (*gramða, gramíðr*), *göre en vred, forbitret, g. goð at sér, pádrage sig gudernes vrede, Lok 12.*

grenbúi, *m*, 'rævehule-bo', *ræv, Merl I 28.*

grenja, (-aða, -at), *brøle, g-juðu berserkir Harkv 8, ganga g-jandi, om bersærker, Orv III 4, — om strømme, g-juðu Gílfar straumar Sól 42 — om (hunden) ilden, selju rakki fór g-jandi Sturt 4, 9 — især om våben, sværd, g-jaði brandr við brynjur Krm 4, hátt g-juðu rottar Krm 7, sverð tók at g. Þjfsk Lv 2, g. garmar slíðra Merl I 35, g-jar skólum Hrólfss 7; — om vreden, g-jaði þjóstr i brjóstum Lil 48.*

Grenland, *n*, *omtrent nuværende Bratsberg amt i Norge, G-s fylki Yt 35, v. 1, G-s dróttinn, norsk konge, Bkropp 6.*

Grenmarr, *m*, *Langesundsforden (Nor-ge), Pul IV ccc.*

1. **grenna**, (-da, -dr), *göre tynd(ere), forringe, g. grið, bryde fred, Ingj 1, 5; Þórleifr g-di hróðr þengils, ɔ: ved sit nid-digt, Svijug; g. gunnmána, hugge stykker af, ødelægge, skjoldet, Ingj 1, 1; — grennir urigtig v. l. for gramir Ormsþ II.*

2. **grenna**, (-da, -dr), egl *betydning uvis, enten af granni, 'trække, lokke til sig' (KGíst), eller 'mætte, føde' (S. Bugge), g. bens svan, ravn, Sigv 3, 16, ernir, es Aleifr g-di Sigv 13, 23.*

1. **grennir**, *m*, *som forringer, ødelægger (jfr 1. grenna), g. gunnmána (v. l.), kriger, SigvSt 1.*

2. **grennir**, *m*, *føder(?), jfr 2. grenna), i kenninger, for kriger, g. ara Arn 3, 17, g. gunnmós Glðr 6, Hfr Lv 12, g. gunnstara Svafð 8, g. Góndlar skúfs ESk 12, 17, g. ulfa HolmgB 10. Jfr arn-, átt-, eld-, hrafn-, má-, mó-, ulf-, val-*

grenskr, *adj*, *fra Grenland, Haralds tilnavn, Nkt 32.*

greppr, *m*, 1) *mand i alm*, *Pul IV j 1, Sól 1, Jóms 18. 21*, flet *g-a Akv 10, Bikka g-ar Akv 14, g-ar róa Ht 72, góðr (gildir) g. Anon (XIII) B 5*; *g-ar fentanna Sýrar, jættekvindens (ægte)mænd, Korm 1, 1 (jfr jast-Rin)*; *efterklassisk i en kenning, glóðeims g., mand, EGils 1, 24. — 2) digter, skjald (det er usikkert, hvilken betydning, mand el. digter, er den primære)*, *g. óhneppr Bragi Lv 2, g-a ferðir Harkv 18, g-s æði Arbj 2; þessi g. Eg Lv 37, Eg Lv 34, Gunnl Sig 1, Lv 11, Skúli 1, 1, Hrafn 3, Korm Lv 10, Þorm 2, 5, Arn 5, 18. 6. 17, Hharð 1, Mþórð 1 (v. l.), Jóms 5.*

grettir, *m*, *slangenavn. Pul IV qq 2; g-is sóttir, vintre, Harð 14. — Som mandnavn, Gautr II 8, — G. Ámundsson Ísldr 17.*

grey, *n*, *hund, især tævehund, g. þykki mér Freyja Hjalti(bis); Hávm 101; — i alm. hund, fyr g-jum Gymis Skí 11, snúa bönd g-jum Þry 5; Viðris g., Odins hunde, ulve, Hhund I 13; g. norna Hamð 29, opfattes også som ulve, men dette er tvivlsomt; skulde det ikke betyde: 'hunde, som drives af nornerne', er viljeløst redskab i deres hånd.*

greypa, (-ta, -tr), *behandle hårdt, ødelægge, v. l. til krepna (mere ægte) i þá g-i goð gyðju Þvíðf.*

greypiliga, *adv, grusomt, hårdt, steypa g. i jørð Gd 59.*

greypr, *adj, grum, hård (grimmr ok greypr sammenstilles i prosa)*, *g-t skap Eg Lv 20, g. herr Arn 5, 17, g-ir þegnar ÞjóðA 3, 21, g-ir hólðar Sturl 3, 9, g-p (v. l.) Þjóð Sturl 3, 9, g-i ílagð EGils 3, 11; g-p hõnd Gjallar mans Sturl 4, 24; — om forbrudelse, synd, g-ir glæpir Mdr 34, g-t grand Gd 18, Líkn 45, g-ast glæpa grand Mdr 8; om våben, g-p vöpn Sturl 4, 18, — om havet, g-p geima slóð Ht 71, — om grumhedens storm, g. élreki grimðar Heilv 5, — om vanskelig stilling, g. fasti Þdr 13; — om et slemt vers, g. verki Orv VII 3; — g-t es, det er farligt, Sigv 11, 12. Jfr(?) arin-, dul-, mel-, of-*

greystóð, *n*, *Akv 11, i en vistnok stærkt forvansket sammenhæng, gamla g-i; ordet kan bogstavelig kun betyde 'flok hunde', uagtet stóð ellers aldrig findes om andet end heste; man kunde vænte en betegnelse for 'ulve'; skal der læses giftstóð, jættekvindens heste?*

gríð, *n. pl, fredstilstand, sikkerhed, fred, liv (egl 'den tid, en drabsmand har fået sikkerhedsløfte om fred, indtil den egentlige fredslutning finder sted')*, *gefa g. Jóms 44, selja e-m g. Sól 21, nefna g. Sigv 7, 4, æsta g-a Þorm 1, 11, vilja g. Arn 6, 15, halda g-um Giz 1, þyrma g-um Ragn II 3, koma g-um við Óbreið 2, iðrask g-a Grett 2, 9, ræna g-um Jóms 19, véla i g-um Hálfis VI 4, hyggja á g., pønse på at bryde sikkerhedsløftet, Am 33, g. létusk Hl 14 b, g. grennask Ingj 1, 5, láta slitna g. gulli, uddele guld*

uden skånsel, ESk 11, 6; Einherja g., fref for, fra Einherjernes side, Hák 16. Jfr fjor-.

gríðbíttr, *m*, *'som bider sikkerhedsløfte', frefbryder, fredsførstyrer, Hást 4, Merl I 18, Góðas 3, hofuð g-s, om Grette, Grettis 52.*

gríðfastr, *adj, som har fast ophold (hos en, jfr Bugge Arkiv II, 171), g-ir friðmenn, om kong Knuds hirdmænd, Þloft 2, 5; næppe 'som holder sit freds-løfte'.*

gríði, *m*, *som har samme ophold (som en, fast ophold hos en)*, *Grimr g. minn Vols 10.*

gríðkona, *f, tjenestekvinde, ÞKolb Lv 1.*
gríðmíldr, *adj, som værne giver (fjender) fred og sikkerhed, om Hakon den gamle, Sturl 5, 6 (jfr i prosa góðr af gríðagjöfum).*

gríðniðingr, *m, som bryder sit freds-løfte, fredsbrøder, Gd 42, Pét 38.*

gríðungr, *m, tyr, Pul IV ö 3.*

Grik(k)ir, *m. pl, Grækere, v. l. Arn 6, 19; ESk 6, 52 (her Grikir), Orv IX 57.*

Grik(k)land se Grikland.

Grik(k)salt, *n (eller Grik-?), Ægæer-havet, ESk 1, 3.*

grimð, *f, grumhed, grusomhed, g-ar gall Lil 48, g-ar élreki, grusomhedsstorm, Heilv 5, leggja g. fyr elsku, gengælde kærlighed med grumhed, Gd 46.*

grimðar-bragð, *n, grusom handling, Mey 32.*

grimlingr (el. grim-?), *m, blandt jætte-navne, men v. l. grillir, gyllingr (gill); ordet er vist urigtigt, Pul IV f 2.*

grimmask, (ðisk), *blive grum, vild, g. með æði á e-n Gd 41.*

grimmhugaðr, *adj, grum i sind, om Tor (i forhold til jætterne), Anon (XII) D 4; StjO II 10.*

grimmleikr, *m, grusomhed, grumhed, Heil 12, gjalda g-k Anon (XIII) B 47; g-s fjandi, grum djævel, om utyskei Selkolla, Gd 59.*

grimmiliga, *adv, grusomt, grumt, gråta g., græde bittert, Sigsk 25 (hvor ordet antyder, at grådens grund er forbitrelse i sindet), gapa g., gabe vildt (om slanger), Merl II 16, gjalda g., gengælde strengt, Sól 14, skera g., skære grusomt, ESk 6, 40.*

grimmigr, *adj, grusom, vild, g-lig sótt Lil 73, g. gnýr Sól 57; — rædselsfuld, hykk vöru g-t at lita i sjónir, om synets barske blik, Sigv 12, 13. Jfr hvar-.*

grimmundaðr, *adj, grumsindet, Hálfis VII 2, g. fjandi Gd 18.*

grimmr, *adj, 1) grusom, grum, bitter, g-m vartu Goðrún Am 85, g. Granmars-sonr Hhund I 18, glúpnudu g-ir Am 77, g. greppr Sól 1, g-m ætt Hskv 2, 13, g-ar urðir, vrede skæbnegudinder, Sigsk 5, g-m norn Kveld, folkum g., grum i kamp, Hyndl 25, g. e-m Am 88, Hakon ýtum g. Jóms 30, g. hjólum Orv IX 49, g. vellum, gavmild, ESk 6, 70, g. baugum Stúfr*

1, g. auði *Tindr* 1, 6, gulli g. *Sturl* 4, 34, g. móins akri *Ód* 21, g. hugr *Sigs* 9, g-m orð *Ghv* 1, g-m tór *Hhund* II 45; g-t of hjarta *Grip* 51, e-m es g-t í svefni, en har bitre, faretruende, drömm, Brot 16; g-ar limar, bitre følger, *Sigrdr* 23; g-ar nærtr *Korm* Lv 41, g-t grand *Krm* 27, g-t es at telja, det er bittert, *St* 10, g-t vörum hlið *St* 6; g. Sigars jór, den bitre galge, *Hál* 6, *Hskv* 3, 3, g-arast harmr *Ghv* 17, g-m fjón *Jóms* 12, g-t stríð *Jóms* 15, g-t hagl *Jóms* 32, g-t hregg *ÞGisl* 10. — 2) farlig, om våben og kampe, vöpn eru g-m torgum, vrede på, farlige for, *ÞGisl* 3, g-t eggja el *ÞGisl* 4, g-t gunnél *Eviðs* 6, g-ir vápna brestir *Jóms* 25, vig hjólum g-t *Sígv* 1, 5, g-t þrimu hagl *Tindr* 1, 3, g. sverða songr *Jóms* 28; om skjoldet, g. Gøndlar himinn *Ólhv* 2, 11, — om farlige grunde, g-t grunnsvævi *Orv* IX 52. Jfr auð-, baug-, bál-, fé-, her-, hodd-, malm-, mann-, megin-, vé-.

grimmsettr, adj, besat med noget farligt, g-t il gera fótur, den med farlige klør besatte ulvefod, *Ht* 64.

grimmúðigr, adj, 1) grumsindet, hårsindet, ubetvingelig, om *Gunnar* Am 59, *Harð* 16, gylli g-úðgastr *Hhund* II 27. — 2) grusom, *Líkn* 14.

grind, f, (pl. -r og -ir) indretning af tremmeværk, enten således at den danner et lukke (tremmedør) eller et indelukke, 1) tremmedør, g. Heljar *Sól* 39, hátt hriktu g-ir (hds grindr) *Am* 38, hvat sú g. heitir *Fj* 9, lúka upp g. *Guðr* II 36, gapa frá g-um, stá indenfor en lukket tremmedør og glo ud igennem den, *Ski* 28, forn es g., på *Valhal*, *Grí* 22, hrísta g-ir *Gautr* II 10, né á g. „hrökir“ (se hrekja) *Háv* 135. — I kenninger for skjold: g. *Pundar* (jfr *SnE* II 428) *Ht* 58. — 2) indelukke, fold til får, fullar g-r *Háv* 78, til skibe at ligge i (i havnen), liggja í g-um skip *Hhund* I 50. Jfr ás-, hel-, ná-, val-.

grindill, m, vind, storm, *Pul* IV oo 2.

grindlogi, m, 'dør-lue', *Gøndlar* g., *Valkyrjens* (kampens) dør, skjold, dens logi (flamme) sværd, *VGI* 4; alene som sværdnavn, *Pul* IV I 5, men også sst 3, hvor ét hás har -lagi, der sikkert er urigtigt; det samme ord findes således to gange, noget som oftere forekommer og som vistnok hidrører fra en mekanisk sammenstøbning af vers; mulig beror selve ordet som navn på sværd på en misforståelse.

griplur, f, pl, småting man griber, samler op (fra forskellige steder), henda g., samle uensartede småting (hvormed forfatteren betegner sine ordsprog og talemåder), *Mhkv* I (jfr forklaringen af Adams navn, som sammensat af de 4 første bogstaver i de græske navne på himmelegnene, hvilket også betegnes ved at henda g.).

Gripnir, m, 1) blandt jættensnavne, *Pul* IV f 2, v. l. — 2) som søkongenavn fin-

des det: G-is riðvigg, skib (v. l. Grimnis jfr *Arkiv* XI, 18), *Gldr* 1; ordets betydning, 'røveren, plyndrer', passer godt i bægge tilfælde.

gripr, m, egl løs genstand (der kan tages), dyr g., om øksen, *ESk* 11, 3, kostbarhed, jafngødr g. *Gautr* I 5. Jfr dýr-.

Grislupollar, m, pl. (eller Gris-?), en havn(?) i det vestlige Frankrig(?), eller nordlige Spanien (se A. Fabricius, *Norden og den spanske halvø*, 1882, s. 100), *Sígv* I, 11.

gríð, f, er et meget problematisk ord (senisl. talemåde i gríð, ivrigt og uaf-ladelig), og findes mulig i g-ar skap *GSúrs* 4, hvor det skulde betyde 'hæftigt sind', d. v. s. hæftig sorg eller 'sindsop-rør'; til det følgende ord synes dette g-ar ikke godt at kunne henføres. Jfr stríðgríð.

Gríðr, f, jættekvinde, egl *Tors* veninde, med hvem han havde sønnen *Vidar* (*SnE* I 286), *Pul* IV c 1, vjól G-ar (eller *Gríðarvölr*), den stav *Grip* lånte *Tor*, *Þdr* 9. — I kenninger, for sind, mod: g-ar byrr *Stúfr* I, g-ar glaumvindr *Anon* (XII) C 36, — for ulve: gránstóð g-ar *Hhund* II 25, g-ar grástóð *Hl* 20 a, g-ar fákr *Íslðr* 4, *Þskakk* 2, g-ar sóti *BjH* I, g-ar gláðr *Korm* I, 4 (jfr gláðfœðandi), — for økse: g. hjalma *ÞStíð* 3, g. fjornis *ESk* 11, 10, — ødelæggende utyske, g. munk gumnum *Anon* (XIII) B 37; — g-ar læ *Hfl* 12 er uden tvivl forvansket af gráðar læ. Jfr ben-, flot-, hjalm-, Rand-, Råd-, San(n)-.

Grikland, n, *Grækenland*, *Þloft* I (vokalen rimbestemt, *Grik* : rik), G-s jofurr *ÞSkegg*.

grima, f, 1) maske (for ansigtet), tvær g-ur renna á e-n, en er i tvivl, tvivlrådig, *Grett* 2, 8, g-u grund, hoved, *Eg* Lv 13, gunnar g., hjælm, dens íar, kamp (eller sværd) *Ód* 15, g. grundar (gjald)seiðs, slangens hjælm, skrækkehjælm, *Ht* 15. — 2) hjælm, *Pul* IV s 2, g-u geymir, mánd, *Þmáhl* 11, g-u galdr, kamp, *Þmáhl* 16, g-u Þrótt, kriger, *GSúrs* 8, g-u glaur, kamp, (jfr glaumvekjandi), *ESk* 6, 47 (v. l. til glaumkennandi gunnar). — 3) de udgravede (drage)hoveder i forstaven, búnar g-ur, forgyldte hoveder, *Arn* 2, 4, gyldar g-ur *Guðr* II 16. — 4) nat (egl 'den tilhullede, mørke'), natens navn hos 'ginnregin', *Alv* 30, *Pul* IV mm, of g-u *Ólhelg* 5, marga g-u *Hálfs* IX 19, of alla g-u *Nj* (XII) 4, þessa g-u *Anon* (XIII) B 57, þriar g-ur *ESk* 6, 49, myrkvar g-ur *Herv* II 5. — 5) blandt jættekvinde-navne, *Pul* IV c 1. — 6) i aroar g-u *St* 19 er fordærvet, men formentlig har ordet her betydningen 'nat'. Jfr haust-.

1. **grím-Híldr**, f, 'nattens Hilde' (for grímu-), mare, *Yt* 3.

2. **Grímhíldr**, f, *Gjukes* hustru (i reglen vist udtalt uden h), *Grip* 33. 51, *Guðr* II 17 o. s. v., *Oddrgr* 15, *Am* 72. 80.

Grimketill, m, isl. høvding (10. årh.), *Harð* 1.

Grimnir, m, 1) Odins navn (egl 'den med hjælm eller maske'), *Gri* 47. 49, *Pul IV* jj 1, *Hfr* Lv 9; v. l. for Gripnir s. d.; granstraumar G-is, digterdrikken, *Pdr* 3, G-is gjöf, d. s., *Húsd* 1, G-is sylgr, d. s., *Rv* 7. — **2)** blandt jættanavn, *Pul IV b* 1, f 1. — **3)** buk, *Pul IV* bb 1. *Jfr* aur-, hrím-, hris-, sef-, sæ-.

Grimr, m, 1) Odins navn (= det foregående), *Gri* 46. 47, *Pul IV* jj 3. 7. — **2)** dværgenavn, *Pul IV* ii 2. — **3)** slange, *Pul IV* qq 2; sjóvar g., søslange, *Gd* 58. — **4)** buk, *Pul IV* bb 1 (*jfr* hafr várn kalla þær Grim Dropl). — **5)** to horn kaldtes G-ar, *jfr* *ÓTr* 2. — **6)** historiske personer: G. eyrarleggr 10. årh. *VGl* 11, G. Droplaugarson *Ísldr* 8, *Íslænder* eller *Nordmand*, *ÞKolb* 2, — *sagnhistorisk person*, G. arðskafi *Hyndl* 22. *Jfr* tál-.

Grimsbær, m, i England, *Rv* 2.

Grimsey, f, ø nord for Island, *EPver* 2, *Brandr, Anon* (XIII) B 21.

Grimsmið, n, fiskeplads udenfor Snæfjældsnes, *Bær* 3.

gripa, (greip, gripinn), *tage fat med hånden, gribe*, g. gunnbord i greipar, *tage skjolde i hånd*, *Eyv* Lv 2, g. á slafni *Hym* 27, g. i bug snørum, *tage fat i spydenes remme*, *Jóms* 27, g. at kalfi, *snappe en kalv med hånden*, *ÞKolb* Lv 5; — *uegenlig*, g. grønum við hverju hrópi, *tage ethvert skældsord i sin mund*, *ÞKolb* Lv 8, g. við orði, *tage ordet (til gensvar)*, *Guðr* II 32: — g. til, *gribe til, udføre*, g. til pípu ganga, *lade fløjterne høres*, *Máni* 3; — *i Skí* 31 þitt geð g-i, þik morn morni er det simplest at opfatte morn som subj. både til g-i og morni, g. altså 'betage, gennemtrænge' dit sind.

Gripir, m, Sigurds morbror, *Grip. pass.*

grípr, m, blandt fuglenavn, *Pul IV* xx 1 (v. l. crípr vist urigtigt); er vel ty. greif, og går tilbage til lat. gryphus.

grisla v. l. til gnissa, s. d.

griss, m, gris, *Pul IV* dd, g-s på greppr *SnH* 2, 5, gyltar g., 'so-gris', *Hfr* Lv 20 (hentydning til modstanderens navn), gamlir g-ir, om de isfjordske bønder (foragtelig), *Grett* 1, 4. — *Personnavn*, G. Sæmingsson, *Hfr* Lv 15. 23.

grjá, eller som det skrives gria *Grott* 2. 10, er et tvivlsomt ord; versemålet viser, at det skal læses som *tostavelsesord*: gréa eller gria; stederne lyder: grjóts g. gangs of beiddu og kæmia Grótti ör g. fjalli; ordet er blevet opfattet som svag acc.-dat. af grár (*jfr* *Noreen*³, 127^b b 2 og skulde stå for grája), men dette er meget tvivlsomt, både fordi der måtte være lidet forståelige overgange i vokalen, og — ikke mindre — fordi den svage adjektivform skulde stå her uden den bestemte artikel; betydningen 'grá' passer mindre godt på det sidste sted; forudsat at ordet er rigtigt — herfor taler, at det findes to steder —, må det

snarest opfattes som subst., hvad man også første sted ventede, som et masc. gréi; første sted foreligger da acc. (beida e-n e-s) og grjóts gréi må betegne 'kværnen': gréa-fjall, det andet sted, er så en sammensætning, for at betegne fjældet, hvorfra kværnen er kommen.

grjón, n, gryn, blandt sådsheiti, *Pul IV* ddd 2; — *mel*, grjón varð at grjóti *ESk* 6, 35.

grjót, n, stensamling, stene (i reglen kollektivt), g-i studdir garðar, af sten opførte gærder, *Helr* 1, g-s gria, s. grjá, *Grott* 2, g. þat (ɔ: hørgr, de sten, hvoraf hörden var dannet eller bygget), *Hyndl* 10; *Ingj* 1, 2, *Korm* Lv 58, *ÞGisl* 4. 7, gránt g. *ESk* 6, 35, ámt g. *Arn* 6, 10, stórt g. *Þjóða* 4, 1; berja g-i *Hárb* 29, *Am* 87, *Harkv* 11, neyta g-s *Þjóða* 1, 9, g-i verpr, havet ruller sten, *Þjóð* 4, 2; velta g-i, slynge sten, *Grott* 12, g-i es orpit fyr hōin, havnen er blevet tillukket ved sten (som søen har ført derhen), *Ólhelg* 7; verpa g-i at e-m, danne stenhøj over en (død), *TorfE* 2, hlaða g-i of e-n, d. s., *Eg* Lv 42: hlaða (skip) g-i *Err St*; stiga á g-i, træde på sten, *ÞKolb* Lv 6, festa klauf á g-i *EPver* 1; fara at g-i, forsvinde ned i stengrunden, *Þjsk* Lv 6; g. gnegr *Þjóða* 4, 23; g. limsett, om kalkforbundne vægge (mure), *Rv* 19; viðr ok g. *Lil* 94, — om bjærge, of g. gnaga *Hávm* 106; — synonymt: g. = (Holm)steinn *EiSn* 1: — *Hjádninga* g., *Hjádningers sten, skal være våben* (oll vōpn ok svá hlifar orðu at grjóti *SnE* I 434, men dette er næppe rigtigt); *Hjádninga* g-s tróða, kvinde, *HSt* 2, 3, men 'kvinder' omskrives ellers ikke således. — *I kenninger, for guld(ringe)*: g. handar *Porm* 1, 13, g. mundar *EGils* 2. 3, alna g. *HolmgB* 14, Rinar g. (som om guld var det eneste 'hårde' og erstattede sten på *Rinens bund*) *Eskál* 2, 1, — for hjærte: g. hugar sess, *brystets*, *Hl* 15 b, — for *hagl*: skýja g. *Jóms* 32, — for *tænder* *jfr* *SnE* I 540. *Jfr* arm-, flettu-, hamra-, regin-.

grjótbjörg, n, pl, klipper, g. gnata *Vsp* 52.

Grjótbjörn, m, synonymt med Arinbjörn, *Arbj* 17.

grjóthrið se grjótrið.

grjót-Móði, m, 'klippe-Mode (gud)', jætte, *Anon* (XII) D 4.

grjót-Níðadr, m, 'klippe-Níðad (fyrste)', jætte, om *Tjasse*, *Haustr* 9.

grjótrið, f, 'sten-byge', kamp med sten, *Anon* (XIII) B 42; rimet viser, at h er udeladt.

grjótsteinn, m, klippe, sten, *Heil* 23.

Grjótún (ɔ: Grjótúnn), n. pl. 'Sten-tun' (af klipper omgiven gård), *Geirróds* bellig, haugr G-a *Haustr* 14.

grjótvarp, n, stenkast, g-s lota, den del af kampen, hvor sten tjænte til våben, *Hást* 6.

Grjótvr, f, synonymt med Steinvr, Ól helg 5.

grjótöld, f, 'sten-klippe-folk', jætte, g-ar gildi, digterdrikken, Refr 3, 1.

grjótölnir, m, må være betegnelse for 'slange', 'som lever, opholder sig mellem sten' (i stengrund); mulig er v. l. -ölna rigtigere, af ölnun (se følgende), g-is landrif, guld, dets lind, kvinde, Ólhelg 4.

grjótölnun, m, 'klippe-, sten-fisk', slange (jfr foregående), g-s grund, guld, dets lit, kvinde, GSürs 25.

Grjótö, f, gård på Island, EGils 1, 1.

Grotti, m, navnet på den altmalede kværn (jfr Grottasöngur som digtets navn), Grott 10; eyldúrs G., ökværnens, havets, Grotte, havet som malende kværn (malströmme), Snæbj 1; glæddript G-a, Grottes skinnende mel, guld, Ht 43. Vokalens kvantitet er ikke helt sikker; hvis der til grund for grott- ligger grunt- (Noreen Urgerm. lautil 188) er vokalen kort; og således er ordet, såvidt det er muligt at kontrollere dette, blevet udtalt af Islænderne; men yderst på næsset Seltjarnarnes er der en lille gård, der altid er bleven kaldt Grótta (og Gróttutangi), hvilket skulde tale for vokalens længde, hvis disse ord iøvrigt er beslægtede. På den anden side er der ingen tvivl om, at ordet er identisk med no. grotte (kort o), 'akselblok i en møllesten', og shett. grotti 'nav i kværn- el. møllesten' (Jakobsen), færøsk d. s.

Grottintanna, f, jættekvindenavn (egl med rådne tænder), Pul IV c 1.

1. gróa, f, blandt sværnavne (mærkeligt ved sit kön, da sværnavne ellers altid er masc.), Pul IV i 1.

2. Gróa, f, en volve, Svipdags moder, Grög 1.

3. gróa, (grøra, gróinn), gro, vokse, jord grøer of barma Eg Lv 10, grund gróin lauki, bevokset med, Vsp 4, eiki gróin Sindr 5, viði gróin Hfr 1, 5, jörð grøer, jorden gror, er frugtbar, Vell 16, part. gróandi, (f), alvernes navn på jorden, 'den groende, frugtbare', Alv 10; — orða sáð grøer, ordene (kvadet) vokser, trives, Eil 1; — hörð fjón grøer, opstår, ESk 6, 59, jfr GSvert 10; — él gróit vélum, opstår ved svig, Svarfd 10; — vindr grøer, opstår (blíðr glaumvindr Gríðar grøer, sindet bliver glad), Anon (XII) C 36. Jfr bøl-gróinn, erð-, hold-, hrein-, jærð-, lof-

gróði, m, vækst, frugtbarhed, grund hafnar g-a Merl I 58; guðligr g., 'him-melsk vækst' (m. h. t. saligheden), Pét 4.

gróðr, m, (-rar), vækst, frugtbarhed, g-rar gótt sumar Anon (XII) E; g. jarðar Gð ß 1.

gróska, f, blandt sáðsheiti, Pul IV ddd 2 (skulde egl betyde 'vækst, det at vokse', især om græs og urter).

gruna, (-aða, -at), formode, ane, nære mistanke, g. tek ek nøkkut, jeg begynder at nære mistanke om, Hálf's VI 9.

grund, f, 1) egl dybtliggende, græsbe-

vokset, tör slette, Pul IV æ 1, Haugsness g. Skáldh 2, g-ir gjalla Vsp 45 (kun i Hauksb), her er verbet valgt måske fordi en sådan slette genlyder f. eks. af hestenes hovslag; grafa g. ór dali, her om dalens dybeste bund, Hárb 18. — 2) tidlig fik ordet en mere alm. betydning, land, jord i alm. (jfr Pul l. c.), vas g. gróin grøenum lauki Vsp 4, grøn g. Lil 37, deila g. Vafþr 15. 16, leggja i g., begrave, Nkt 53, ausinn g-u Nkt 65, g-u huldr SnE II 230; við g. Upsa Yt 35, g. hrundin grápi Haustl 15, senda at g-u Gráf 3, langviðrum skal eyða g. Mhkv 24, legir ok g. Lil 31, G-ar sveinn, jordens søn, Tor, Haustl 19; g-ar vrðr, fyrste, Gráf 4, Ht 90, Sturl 3, 15, g-ar hljótr Vell 33. — I kenninger, for sø: Atals g. Steinunn 1, gjalfrs g. ESk 6, 40, Sturl 5, 16, g-ar men Has 42, g-ar garðr ÞKolb Lv 3 (jfr garðviti), g. ægis Has 41, — for fjæld: gilja g. Haustl 18, — for hoved: grímu g. Eg Lv 13, brúna g. Vell 14, heila g. Ht 63, — for arm: vala g-ir Sturl 4, 35, g. vals Krm 7, — for guld: grjótölnun g. (ved retelse) GSürs 25, g. linna Hl 4 a, — for skjold: g. Mistar lauka Ht 85, Hrundar g. Ht 61, — for slange: g-ar fiskr Ggnæv 1, g-ar seidr Þorf 1, — for himmel: g-ar salr (jfr salvrðr) ESk 6, 19, g. vedra Has 63, g. sólar Balti 4, dags g. Arn 4, g. leiptra Mgr 20, — for kvinder (jorden betragtet som gudinde, jfr Pul IV yy 2): g. gulls EGils 1, 33, g. bauga ÞKolb Lv 2, g. hodda Grettis 8, g. arms sýnar Þhred 9, g. mundar fagríta Þmáhl 17, EGils 1, 35, g. gjalfrs hyrs Pét 11, — for jomfru Maria: g. guðdóms anda Vitr 25. Jfr ál-, bið-, borð-, éli-, hlað-, hnig-, hodd-, hyr-, jormun-, lýsi-, má-, men-, nál-, røðul-, silki-, snjó-, snyrti-, snæ-, sól-, sæ-, val-, þorn-, ætt-, öln-.

Grundar-menn, m. pl, mændene på Grund (en gård i Øfjorden, Island), G. geltu sem hundar Anon (XIII) B 10.

Grundir, m, en træ(?) Refr 5, 2.

grundvöllr, m, grund, grundvold, Merl II 8, sterkr g. Gd 32, støðugr g. Heilv 9, setja g-ll at óði, lægge et digts grundvold, Leid 43, g. gæzku, jomfru Maria, Mdr 42, g. sprunda, d. s., Mdr 31.

grunlauss, adj, uden mistanke, som ingen mistanke klæber ved, fejlfri, g-t æði grepps Arb 2; g-s (øx) Þrúf; frami veitisk g-t, uden lyde, Valg 5.

grunn, n, grund, ikke-dybt sted i søen, ved kysten: stika hvert g. Þjóða 3, 30.

grunnfall, n, bølge der brydes på et grundt sted, i pl., rigtigere i to ord, Ht 19.

grunnleitr, adj, med smalt ansigt, Korm Lv 36.

1. grunnr, adj, grund, ikke dyb, g-nn fjöll, bølger på grundt vand, der brydes på grunde, Ht 19, jfr grunnfall. Jfr ó-

2. grunnr, m, grundvold, bund, grund, of gjöflrum leikna g-u, over de havom-

bruste grunde, ÞSær 2, 4, á sanda g-i Þjóða 1, 16, á g-i Tempsar Ott 3, 10, at eyrar g-i ÞKolb 3, 10, Hrónn dregr grœn ör g-i, nede fra det dybeste, Þul III 4, til g-a Sigv 2, 10, Steinn 3, 9, niðr at g-um Lil 70, af g-i Lil 84; af munar g-i, fra sjælens dyb, grundvold, brystet, Hfl 19; hlusta g., hoved, Húsdr 6; orma g., guld, Hl 11 b.

grunnstraumr Þdr 3 urigtigt for grannstraumr, s. d.

grunnsævi, n, grunde i søen, ved kysten, Orv IX 52.

grunningr, m, et slags fisk, torsk (egl 'som lever på grunde'), Þul IV x 4; g. Gunnar, sværd, Islár 3.

grunnúðigr, adj, enfoldig (modsat djúpúðigr), Has 17.

grunnýðgi, f, enfoldighed, gnótt vas g. Am 74.

grunnr, m, mistanke, tvívl, g. at geði e-s Hávm 46, draga g-n meðal (manna), vækka tvívl, splid blandt, Ólhv 2, 4; sjá við g-um Hsv 142.

grunsamligr, adj, som kan mistænkes, mistænkelig, Hsv 114.

gruntraudr, adj, uvillig til mistanke, angst, SnH 2, 5.

grúpán v. l. til (det rigtige) gildir Hbreidm; g. (eller senere grjúpan og grjúban) kendes i betydning 'pølse'.

grýla, f, 1) kvindeligt uhyre i folketroen, børneskræmsel, hér ferr g. Loptr (her gives en beskrivelse), for g-u GGalt 4. — 2) jættekvinde, Þul IV c 1. — 3) som navn på ræven, Þul IV ææ.

grýmir Sigsk 60, g. á beð, er et ukendt ord, der måtte — hvis det var rigtigt — betyde 'være ond imod, mishandle', men ordet er rimeligvis forvansket.

1. grýta, f, blandt skjoldenavne (egl 'af sten eller stenfarvet?'), Þul IV r 2.

2. grýta, (-tta, -tt), kaste med sten, stene, (af grjótt), g-ið ér á gumna Hamð 25.

grýtlingar, m. pl, g-a lið Sturl 4, 7; ordet bruges om de oprørske Ribbunger, og må vel egl betyde 'mænd som opholder sig blandt klipper og sten, som fredløse' (af grjótt).

grýttir, adj, fuld af grjótt, stenet, klippefuld, g-tt grund Oddi 5, g-tt fold Nkt 32, g-tt buðlunga setr, om Norge, Ht 15, g-tt Haugsnes Skáldh 6, g-tt grófr Már 28.

græðgi, f, grædighed, Þét 4, g-i drep, grædighedens koldbrand, Lil 78.

grænask, (-disk), egl. 'blive grå' (gránn, jfr Aarb. 1866 s. 383 f), forminskes, til-integøres, vånir g. Hhund II 50, jfr gránar lífs vånir; friðr g-isk, der bliver mindre udsigter til fred, Kolb 2, 2.

græða, (-dda, -ddr), 1) lade vokse, gro, blómar, es vindar g-ddu Merl II 44. — 2) forstærke, g. (v. l. græða rigtigere) skjalda glym Ht 55. — 3) vinde, fortjæne, g-endr gnýjarðar girðis geisla, guldvindere, mænd, Nj 23. — 4) helbrede, g. sár Merl I 40, g. mik GSúrs 22, g. söl, vinde saligheden, Mark 1, 28, g. andar sör Has

54, g. mein en stóru Lil 91, g. e-n, frelse en, Kolb 2, 9, g. gumna Lil 55, g. af villum Heil 10.

græðari, m, læge, helbreder, særlig frelser (Kristus), g. alls meins SnE II 188, g. manna Gdþ 9, g. várr Ltkn 16; g. heims Katr 19, g. alls ESK 6, 21; g. aldar, den helligånd, Heilv 6, — om biskop Gudmund, þols g. EGils 3, 16. Jfr yfir.

græðing, f, helbredelse, Lil 46, g. sjúkra Gd 46, g. holds Gd 65, g. manna, den evige frelse, Lil 56.

1. græðir, m, 1) som lader trives, g. visdóms, kong Erik, Mark 1, 25. — 2) vinder, erhverver, frama g. Ht 81 (kunde også henføres til første betydning). — 3) helbreder, særlig frelser (Kristus), yðvarr g. Ltkn 44, g. skatna EGils 2, 9, — om biskop Gudmund, g. þegna EGils 2, 5, g. holds ok andar Gd 58. Jfr ó.

2. græðir, m, hav, sø (vel egl 'som svulmer', til græða), Þul IV u 2, Arn 2, 16, 19, Mark 1, 16, Þolv 8, grœnn g. Arn 6, 5, gnýr g-is Anon (XII) B 4. I kenningar, for skibe: g-is hestr ÞKolb 3, 11, g-is dýr ESK 10, 2, g-is elgr Nj (XII) 9, g-is (ved rettelse) skið Ingj 1, 6, — for guld: g-is glæðr Þjóða 1, 8, — for jord: vagna g., vognenes hav, landjorden, (jfr dolgr) Anon (X) II B 3. — draga á g-i (betyder vist egl s. s. at varpa á glæ), kaste noget bort (til ingen nytte) for at skjule det, (maðr) dregr eigi þat á g-i, skjuler det ikke, Sturl 8, 3. — g. meldrar, 'malningens (melets) hav', øl (meldr altså her brugt synonymt med Grótti), Rst 13 (se meldr).

grænask, (-disk), grönnes, g. eikr Merl II 70.

Grænaveldi, n, = Grœnaland, Grönland, Rst 11.

grænka, (-aða, -aðr), göre grön, bevirke (grön) vækst, g. geðfjöll síðerðar blómi, lade sjælens fjælde (brystet, sjælen) grönnes ved sædelighedens blomstre, Heilv 3.

grænleikr, m, grönhed, grönt udseende, bruges i alm. om 'lysende udseende, lys' (efterklassisk), g. Vinu, elvens lys, guld, Hflin Vinu g-s, kvinde, EGils 1, 22.

Grœnlendingar, m. pl, Grönlændere (de isl. nybyggere i Grönland og deres efterkommere), Þorm 2, 14.

grœnn, adj, grön om jorden og dens vækster, g-n grund Lil 37. 93, g-n Hlödvin VSt 2, g-t land Ód 22, g-n Lindisey Ott 3, 5, g-n trjóna Sindr 2, g-ar brautir, grönne, lökkende stier, Þdr 1, Rþ 1, Fáfn 41, harðla g-n eik Ólhelg 11, g. Yggdrasil Vsp 19, g-t lyng Þorf 1, g. laukr Vsp 4, Guðr II 2; — g-ir heimar goða Háak 13, g. garðr, det grönne gærde, VGI 1; — om andet, g-n olpa ÓTr 1, g-ir skildir Ht 30, g. græðir Arn 6, 5, g-t salt Sigv 3, 21. Jfr al-, iðja-, í-, lauf-, vetr-.

græta, (-tta, -ttr), bringe til at græde, bedrøve, volde sorg, mey né g-ir Lok 37,

ek hef nauðigr nipti g-tta *Hhund II 30*, láta g-tta Gunnlöðu *Hávnm 110*, g. meyjar, ved at fælde deres pårørende, *Bkrepp 6*, g. hvern mann *Líkn 19*, ey g-ir þar ýta uggr *Has 38*, g. høptu (hapt) *Hálfs IX 9*, gæla g-ttan *Sól 26*.

grœti, *n*, hvad der volder sorg, g. at fleiri *Sigs sk 64*, *Guðr II 10*; g. alfa en glystømu, alvernes glæðeberøvede sorg, *Hamð 1*; dette er blevet opfattet som acc. temporis, 'om morgenen', 'alvernes sorgvolder' skulde være 'morgenen'; men dette er ganske uhjemlet, det er kun dværge og ikke alver (∴ lysalvene), der ikke tåler dagens lys; ordet er sikkert nom., men hvad der sigtes til er usikkert, måske en tabt myte.

grœtliggr, *adj*, af den art at det vækker sorg, sorgvoldende, sørgelig, *Mgr II 17*.
grœtir, *m*, bedrøver, sorgvolder, gýgjjar g., *Tor, Hym 14*.

grœf, *f*, 1) grav (hvor en er begravet), *HolmgB 14*, *Þjóða 4, 10*, *Okik 1, 2*, *ESk 6, 22*, g. kviksettra, om helgenskrin, *Þstf 1, 6*. — 2) fordybning, der danner et leje (køje i skib), *Grettis 13*.

1. **grøn**, *f*, gran, grantræ, g. tvenn *Þul IV kð 3*.

2. **grøn**, *f*, 1) skæg på overlæben (jfr *SnE I, 540*), láta úra atgeira (uroksehorne-nes) ýring (drikken) skýra of g. *Eg Lv 4*, komat vin á g. mína Þórh 1 (kunde også henføres til følgende betydning), kápa er gör var af g. jófra *Orv VI 2*, sverð dregit of grána g. *Ragn VIII 2*; g. svarðar, hovedhårene, *Árni 2, 1*. — 2) læbe, mund, leggja munn við g., for at kysse, *Guðr I 13*, gripa g-um, gríbe með munden, sluge, *ÞKolb Lv 8*, láta g. gnauða, lade munden gá (ved tygning) sá at det høres, *SnH 2, 2*, — om ravnens næb, benmås g-ar *Hfl 11*, om ulvens kæbe, *ESk 12, 8*, *Hl 29 a*, *HSn 1, Ht 11. 96*; — á g. gríði, på øksebladet, *Grettis 10*.

grønðuðr, *m*, (-ar), 'skadevolder', som tilføjer mén, g. Dana, Daners overvinder, *Eyv Lv 5*. Jfr bil-, megin-.

grønðugr, *adj*, fuld af mén, skade, syndfuld, g-ug *önd Has 9*.

gröptr, *m*, begravelse, *Líkn 23*, *Gd þ 13*. Jfr undir-.

Gröd, *f*, elvenavn, *Gri 27* (egl 'den grådige').

gröðfenginn, *adj*, grådig, hæftig (adskilt ved imesis), om kamp, *Grettis 20*.

gröðr, *m*, (-ar), grådighed, sult, kvíðja g-ð, stille sult, *Þjóða 3, 4*, g. kjöts, lyst til kød, *ESk 13, 6*, g. blóðs *Grettis 10*, g. gylðis jóða *Jóms 31*, lemja g-ð ylgjar barni *Nj 19*, g. þvarr geira hríðar gjóði *Hfr 2, 9*, eyðir ulfa g-ar *Arn 2, 7*, gilda vargi g-ð, vække ulvens grådighed, *Ht 56*; — g. höggorms, hugormens, ∴ djævelens, grådighed, *Gd þ 9*. — *Vistnok bör der skrives gráðar for gríðar Hfl 12*, g-ar læ, stillen af sult, mættelse. Jfr mál-, ulf-.

gröðtopuðr, *m*, 'sult-stiller', vargs g., som

stiller ulvens sult, kriger, *Hl 30 b*, ulfs g., d. s., v. l. *Sigv 6*.

gröðugr, *adj*, grådig, g. halr *Hávnm 20*, ormr g. *Grip 11*, grey norna g-ug *Hamð 29*, g. ari Þorm 2, 11. Jfr ná-.

guð og sammensætninger dermed se goð.

Gulaping, *n*, Guleting, gött es G. *SnH 2, 8*.

gull og sammensætninger dermed se goll.

gulli, *m*, stedfader, g. Ullar, *Tor, Þar 18*.

Gullnir, *m*, jætte, *Hhund I 43*.

gulr, *adj*, gul, hår g-t sem silki *Rv 15*, gul kló arnar *Þham 1, 4*, g. víðr *Bbreiðv 1*, g-ar ritr *Ht 8*. Jfr fót-, ljós-.

guma, *f*, jættekvindenavn, *Þul IV c 1*; næppe fem. til gumi; 'pralerske', jfr guma 'at prale'?

gumarr, *m*, vædder, *Þul IV aa*.

gumi, *m*, (om böjningen af pl. gumar, gumnar se *Skjpspr 58*), mand, *Þul IV j 1* (hvor både gumar og gumnar anføres side om side), *Hávnm 12. 14. 17. 38. 72. 103. 157*, *Merl I 1*, g. enn gunnhelgi (urigtig for -hvati?) *Hamð 28*, goð öll ok g-ar *Lok 45. 55*, g-ar gransíðir *Akv 34*, g-ar es frá goðum kómu *Hyndl 8*, gumnar goðum signaðir *Hyndl 28*, goða heill ok g-a *Reg 19*; g-na synir *Hávnm 129*, *Skí 26*, *Reg 3. 4*, g-na stjóri *Grip 1*, g-na dróttinn *Akv 23*; *Gldr 6*, *Eyv Lv 4*, *HolmgB 4*, *Vell 29*, *Tindr 1, 11*, *Sigv 12, 22*, *Jóms 27* o. s. v., g-na gæfir *Sigv 6*, g-na spjalli *Stúfr 4*, *Ht 83*, g-na sættir *Gráf 5*, g-na vinr *Gráf 2*. Jfr hús-.

Gungnir, *m*, Odins spyd ('det rystende?'), *Bragi 2, 2*, fór Hropt með G-i *Korm 1, 7*, G-is oddr *Sigrðr 17*; *Þul IV n*: spyd i alm., g-is hlymr *Ht 52*, — uklar sammenhæng *Eg Lv 47* (varrar G-is).

gunnalda, *f*, 'kamp-bølge', blod, geymi-Göndul g-u, valkyrjeagtigt drømmevæsen, *GSúrs 28* (ved rettelse).

Gunnarr, *m*, 1) navn på Odin, *Þul IV jj 1*, men som urigtig v. l. til Ginnarr. —

2) G. Gjúkason *Hyndl 27*, *Grip 34. 35* o. s. v. lige til *Hamð 7*, *Hl 4 a*, *Þul II 4*. — 3) sagnperson G. þolkr *Hyndl 22*; — G. Hámundarson *Íslatr 20*.

gunnblik, *n*, 'kamp-glans', sværd, g-s él, kamp, *Hökr 1* (jfr élmóðr), g-s Gautr, kriger, *GSúrs 8*, g-s (ved rettelse) geymi-Baldr, d. s., *Háv 6*.

Gunnblindi, *m*, navn på Odin ('som gør blind i kamp', jfr *Hkr I 17*), *Þul IV jj 8*.

gunnbliðr, *adj*, blid, ventlig, glad (af udseende) under kamp (nemlig overfor sine mænd, jfr *Fsk 40*), *Edáð 9*, *Hhard 1, Ód 12*.

gunnborð, *n*, 'kamp-bræt', skjold, *Eyv Lv 2*, sveigir g-s, skjoldsvinger, kriger, *Ólhelg 5*, g-s lundr, d. s., *Eskál 1*.

gunnbráðr, *adj*, rask, hidsig i eller til kamp, *Arn 1, 1. 5, 22*, *Gunnl Ad*.

gunndjarfr, *adj*, djærv i (til) kamp, *Yt*

36, Vell 34, Nkt 67, ESk 6, 44, Pl 34, Stjó I 4.

gunnelldr, *m*, 'kampflamme', sværd, g-s Gautr, kriger, Þjsk Lv 6, g-s runnar Grettis 17, g-s geymirunnar Rst 32, g-a þórr Grettis 51; g-a GSiurs 28 er vist fejl for gunnöldu s. gunnalda.

gunnél, *n*, 'valkyrje-byge', kamp, Evids 6. **gunnfani**, *m*, 'kamp-dug', fane, mærke, Hárð 40 (jfr gnæfa), gollinn g. Hhund II 19, gnæfar g. Herv VII 10, kominn und g-a Hásk 2, glygg hrindr g-a, vinden ud-folder fanen, Ht 52.

gunnfiðinn, *adj*, kampbegærlig, Rst 14. **gunn-Freyr**, *m*, 'kamp-Frey', kriger, Hl 29 b.

gunnfrœkn, *adj*, tapper i kamp, v. l., Arn 5, 5.

gunnhagr, *adj*, kampdygtig, som forstår at kæmpe, Þsif 1, 4.

gunnheilagr, *adj*, 'kamphellig', d. v. s. 'usårbar i kamp(?)', gumi enn gunnhelgi, om Jörmunrekk eller måske Erpr, Hamð 28, men ordet er meget mistænkeligt og er vist forvansket, af gunnhvatr?

Gunnhildr, *f*, G. kongemoder, Eg Lv 5. 20, Þhræð 1, Ísldr 11.

gunnhrið, *f*, 'Gunns, valkyrjens, byge', kamp, Nj 4.

gunnhvatr, *adj*, rask i kamp, Akv 12, Svarfd 9, Harsúkki, Frp I 20, Hl 6 a.

gunnhættir, *m*, som vover kamp, kriger, Hl 15. 43.

gunnhörgr, *m*, 'kamp-borg', skjold, gefa sköldum g-a Gráf 3.

Gunnlaugr, *m*, G. ormstunge, ÞKolb 2, Gunnl Lv 13.

gunnlátr, *n*, 'kamp-klippe', skjold (jfr látr), g-s glœðr, sværd, Ingj 1, 4 (efterklassisk).

gunnljómi, *m*, 'kamp-lys, -glans', sværd (rettelse for gný-), Þmáhl 5.

gunnlogi, *m*, 'kamp-lue', sværd, Grettis 45, g. gall Háv 4; som egennavn, gall G. HolmgSk.

Gunnlöd, *f*, 1) jætten Suttungs datter, som opbevarede skjaldedrikken, Hávum 13. 105. 108. 110 (hele afsnittet 103—10 handler om Odin og Gunnlöd), arma farmr G-ar, Odin, Steinh. — 2) sagn-historisk person, Hálfs IX 13.

gunnmáni, *m*, kampmâne, skjold, Ingj 1, 1; grennir g-a, kriger, SigvSt 1 (v. l.). **gunnmildir**, *adj*, villig, rede til kamp, Páll.

gunnmór, *m*, 'kamp-måge', ravn, g. gall Arn 5, 8, grennir g-s Gldr 6, Hfr Lv 12, SigvSt 1.

gunnnæringar, *m. pl*, 'kamp-nærere(?)', Háv 13; vokalen er rimbestemt (nær-: færi).

gunnnórungar, *m. pl*, s. s. foregående, Evids 7.

Gunnolfr, *m*, sagnperson, Gautr II 9.

Gunnr, Guðr, *f*, valkyrjenavn, kamp, Þul IV aaa 1, Vsp 30, G-ar systr Hhund II 7. I kvindekkenninger: G. hlaðs Hfr Lv 16, þunnisunga G. Hfr Lv 24, seima G.

Jóms 6, sunds herkis G. Korm Lv 15, G. gjalfrelða Bbreiðv 3, G. Nyttju logs SnE II 194, G. lðja galdrs Nj (XII) 3; sölva G. Korm Lv 17; valbrautar G., armens G., EGils 1, 22. I kenninger er det i øvrigt meget vanskeligt at sige, om G. er egennavn eller fællesnavn; som egennavn synes det at måtte være f. eks. i G-ar dynr Hfr Lv 13, G-ar galdr Sigv 1, 4, G-ar gnýr Vell 34, G-ar serkr, brynje, Hást 5, men allerede her opstår tvetydighed; i det følgende tages der ikke videre hensyn til dette; at g-i Hfr 3, 6, Gldr 6, Korm Lv 28, halda til g-ar Hókr 1, ganga at g-i Anon (XII) C 22, Sigv 1, 5, skrifa at g-i ÞKolb 3, 4, g. vas á sinnum Harkv 8, g. svall Korm 1, 4, g. óx Hfl 4, Hfr 3, 15. 18, g. varð ströng Vell 25, g. hófsk upp Okik 1, 1, binda g-i saman ÞKolb 3, 11 g-i at heyja Hhund I 45. 52, II 23, fremja g-i Hfr 3, 3, skipta g-i, afgøre kampen, Hásk 12, g-ar fúss Brot 4 (Fj.s udg.). 9, g-ar gjarn Hhund I 34, g-ar snotir Þdr 8, g-ar tamiðr, kampvant, Jóms 14, g-ar rakkur Jóms 30; hefjask af g-i Þjsk 1, 1. I kenninger, for krigerne (jfr ofv.), g-ar órr Þorm 1, 6, g-ar lundar Vell 25, g-ar þórr Bjhit 2, 17, hraðskynðir g-ar Þdr 17, — for sværd: g-ar eldr Hfr 3, 6, g-ar hyrr (jfr hyrrunnr) HolmgB 6, g-ar log Sturl 3, 17, g-ar þunniss Vigf 1, g-ar grunnungur Ísldr 3, — for skjold: g-ar ský ESk 6, 43, g-ar ræfr Hást 4, — for brynje: g-ar serkr Hást 5, — ravne: g-ar mór ESk 6, 52, g-ar haukr Hróm 1, g-ar gammr (jfr gammteitandi) Sigv 13, 4. Jfr beð-, eld-, fell-, hlað-, Hlé-, lýsi-, læsi-, men-, Móð-, silki-, sól.

gunnrakkr, *adj*, kampdjærv, Jóms 27, Sturl 5, 19.

gunnrann, *n*, 'kamp-hus, -tag', skjold, g-s glygg, kamp, Sigv 12, 17 (jfr þvergarð og Þrótt).

gunnreiðr, *adj*, kampglad, Sigv 2, 5 (12, 13 urigtig for gný-), Þorm 2, 19.

gunnríkr, *adj*, 'kamp-mægtig', mægtig i kamp, Hfr 1, 7.

gunnrjóðr, *m*, i g. iss = gunn-iss rjóðr 'kamp-issens, sværdets, rødfarver', kriger, Sigv 13, 6.

gunnræfr, *n*, urigtig v. l. for gunnar ræfr, Hást 4.

gunnseiðr, *m*, 'kamp-fisk', sværd, Ht 2. **gunnskári**, *m*, 'kamp-måge', ravn, gœðir g-a, kriger, ÞGisl 11.

gunnsnarr, *adj*, kampprask, Ht 11.

gunnspell, *n*, kamp-fordærv, fordærv, som kampen er eller bringer, g-i (dativ), i eller ved kampens ødelæggelse, Sturl 5, 14; mulig er -spell her fejl for -svell, gunnsvell, sværd.

gunnspjót, *n*, fejl for gunnsproti, s. d. **gunnsproti**, *m*, 'kamp-stav, -stok', sværd, (rettelse for gunnspjót), Drv (XI) 1.

gunnstari, *m*, 'kamp-stær', ravn, gildi g-a, blod, Hl 26 a, fœðir g-a, kriger, Hl 92, Svarfd 8.

gunnsterkr, *adj*, kamp-stærk, Bjhit 2, 15.

gunnstyrkr, *adj.*, s. s. *foregående*, om *gud*, g. heims læknir *ESk* 6, 57, v. l. til *geðstyrkr*.

gunnstørandi, *m.*, 'kamp-forøger', *kriger*, *HolmgB* 4.

gunnstørir, *urigtigt for* gnýstørir (*G Sürs*), s. d.

gunnsvell *urigtigt for* gnýsvell (*Korm*), s. d.

gunnsvorr, *m.*, 'kamp-fugl', *ravn*, *Sigv* 2, 8 (*adskilt ved tmesis*).

gunntamiðr, *adj.*, *kamp-vant*, om *Odin*, *Gri* 19.

gunntamr, *adj.*, *kamp-vant*, *Ht* 84.

gunntjald, *n.*, 'kamp-tølf' (*hus*), *skjold*, g-s *gifr*, *økse*, *Has* 42, g-a *raudtún*, *skjoldenes røde 'tun'*, *hegn*, de røde *skjoldrækker*, *Sturl* 5, 20.

Gunnvaldsborg, *f.*, *borg i det sydvestlige Frankrig(?)*, *Sigv* 1, 13.

gunnvalr, *m.*, 'kamp-falk', *ravn*, *Eg* *Lv* 12.

gunnvanr, *adj.*, *kamp-vant* (*adskilt ved tmesis*), *Þdr* 4.

gunnveggr, *m.*, 'kampvæg', *skjold*, *Hausfl* 1, g-s *stafr*, *krigere*, *Ht* 61.

gunnveitir, *m.*, 'kamp-yder', *som er villig til kamp*, *kriger*, *Bjark* 6.

gunnvers, *n.*, 'valkyrje-sang', *kamp*, *kveðja g-um*, *kæmpe*, *Sturl* 5, 19.

gunn-Viðurr, *m.*, 'kamp-Odin', *kriger*, *Vell* 28.

gunnviti, *m.*, 'kamp-bavn(-ild)', *sværd*, g-a *gata*, *skjold*, *Þloft* 2, 8, g-a *runnr*, *kriger*, *GGalt* 3.

gunnþeysandi, *m.*, *som sætter kampen i stærk gang*, *urigtig v. l. til gunnstørandi* *HolmgB* 4.

gunnþing, *n.*, 'valkyrje-ting', *kamp*, g-s *hvatir* *Hást* 2, g-a *heggr*, *kriger*, *Hfr* 3, 6, *earnhringar*, *hart of krafðir* g-s, *af hvem man krævede kampting (møde og virksomhed dér)*, *Ótt* 2, 7.

gunnþorinn, *adj.*, 1) *kamparistig*, *Ótt* 2, 7, *Hl* 29 b, *Ív* 29, *Mert* II 8. — 2) *fem. som elvenavn* *Gri* 27 (v. l. *gunnþráin*).

Gunnþró, *f.*, *elvenavn*, *Þul* IV v 5, *Gri* 27 (*skrevet þrá og þró*); *vistnok fem. til þrár*, *trodsig*.

gunnþflugr, *adj.*, *kampstærk*, om *Olaf d. helüge*, *ESk* 6, 1.

gunnþógr, *adj.*, *oprejst*, *stejl*, i (*under*) *kamp*, i *en usikker* — *men obscön* — *sammenhæng*, *Anon* (X) I B 3.

gunnþorr, *adj.*, *kamprask*, *Ht* 80.

Gusir, *m.*, *sagnkonge i Lapmarken (Finmarken)*, *Hæng* II 1. 7; *anden form* *Gusir*: G-is *nautar*, 3 *berømte pile*, *Refr* 4, 5, *skautbjörn* G-is *nauta*, *skib*; *en af pilene hed nemlig Flaug*, *men flaug er også en del af skibet*, *Orv* IX 21. *Gusis smíði kaldes pilene*, *Þul* IV o 2 (v. l. *nautar*).

Gusir, *m.*, *blandt jættensnavne*, *Þul* IV f 2, *vistnok identisk med foregående*.

1. **Gustr**, *m.* *navn på en dværg*, *sikkert identisk med Andvari selv* (*navnene er ensbetydende*, 'luftning, vindpust'), *Reg* 5.

2. **gustr**, *m.*, *luftning*, *svag (pludselig) vind*, *Þul* IV oo 1, g. *skaut* (*skipi*), *vinden skød, førte (skibet)*, *ÞSær* 4, 1, *með gustum* (*hds gustu*, *giste*) *Eg* *Lv* 23; *Mistar* g., *kamp*, *Ingj* 1, 2, g. *geirs*, d. s., *Ód* 17, g. *sverða* *Krm* 15. *Jfr stál-, sverð-*.

Guthormr se *Gotþormr*.

gyðingr, *m.*, *jøde*, *Gyð* 7, *Nik* 2, g-a *folk* *Mgr* 14; *på det første og sidste sted er vokalens korthed metrisk sikret*, og *dette svarer til den nuværende udtale*: *når der i Nik synes at kræves langt y*, *foreligger der her måske en virkelig ældre form*, *men hvilken er så ordets oprindelse?*: *jfr Sievers Arkiv* V 134—35.

gyðja, *f.*, 1) *præstinde*, *tempelforstanderske*, *på kreppe* *goð g-ju Þvíðf*, *hjalpi* (*goð*) *g-ju sinni* *Orv* VIII 3, *som tilnavn* *Hlédis* g. *Hyndl* 13. — 2) *gudinde*, *vé* g-ju, *gudindens (solens) hjem*, *bolig* (*efter solnedgang*), *Skúli* 2, *heilög* g. *Katr* 18 (*her er der sikkert tale om en hedensk gudinde*).

gyggva, (**gøgg*, *gugginn*, *part. endnu brugt i betydning 'sygelig af udseende'*), *sjaldan hyggt* *af gyggvi* *vorum*, *sjældent går det ilde for den forsigtige*, *Mhkv* 22.

gyldir, *m* (*dette — med ð — er ordets rigtige form*, *hvad skrivemåden hyppig viser*), *Þul* IV ee 1 (*skr. gylþ- i cod. reg.*), *ÞKolb* 3, 14, *ESk* 6, 28, *Merl* II 52, *Ht* 11, *Sturl* 3, 9, g-is *ferð* *ESk* 7, 9, g-is *kind* *ESk* 6, 48 (*Jfr gómssparri*), g-is *jóð* *Jóms* 31, *rjóða* g-is *góma* *Rv* 31. *Jfr* *íjall-*, *hoft-*, *ql-*.

gyldinn, *gyldnar* *Hálfs* VI 10 *sikkert skrivefejl for* *gyldar* se *gylla*.

Gylfi, *m.*, *blandt søkongensnavne*, *Þul* IV a 1. *I kenninger, for hav*: G-a (*ved retelse*) *grund* *Eg* *Skj*, G-a *låd* *Kolb* 2, 4, G-a *røst* *ÞSær* 4, 1, — *for skib*: *gláðr* G-a *Hást* 2, *Pl* 35, *gnapinnarr* G-a *Þór*, G-a *skið* *Ód* 23, G-a *hreinn* *Steinunn* 2; *identisk med denne G. er G., Halfdan gamles søn*: — *som betegnelse for 'konge'*: *Hhund* I 49, II 27; — *sagnkonge* (*i Sverrig?*) *Rdr* 13.

Gylfir, *m.*, *sagnperson*, *Orv* IV β 2 (v. l.). — g-irs *Háv* 12 *er forvansket*.

Gylfir(?), *f(?)*, i *Gylfir* *straumar* *Sól* 42, *det er ganske usikkert, hvad der menes*; *ordets form er heller ikke sikker*.

gylfringr, *m.*, v. l. *til glymringr* (s. d.), *sværd*, *Hák* 5; *det er muligt at dette er den rigtige læsemåde*, *stamme*: *gylfir-*, *i aflydsforhold til* *gjalfir(?)*.

gylla, (-da, -dr, *ynge*: -ta, -tr), *forgylde*; *forekommer kun i part.* *gyldr*, *gyltr*: g-t *horn* *Stúfr* 1, *Rst* 13, g-d *vé*, *faner*, *ÞGisl* 9, g-d *stong* *Sigv* 2, 6, 12, 7, g-t *hlýr* *Rst* 14, g-ar *sýjur* *Sturl* 3, 15, g. *reiði*, *takke-lage*, *Hfr* *Lv* 24, g-ir *stafnar* *Akv* 5, g-ar *grímur*, (*drage*) *hoveder*, *Guðr* II 16, g-ir *andfetlar* *Harkv* 19, g-ar *brynjur* *Hálfs* VI 10, g. *kállkr* *Akv* 33. *Jfr* *silfrgyltr*.

Gylling, *f.*, *ø i Saltensfjorden (Norge)*, *Þul* IV bbb 3.

Gyllir, m, 1) hestenaavn (af goll, 'med guldhårfarve?'), *Dul I a 3, IV rr 1; en af asernes heste, Gri 30; unna g., skib, Ht 19.* — **2)** som jættenavn *Dul IV f 1.*

gylmir, m, blandt hanenaavn, *Dul IV uu.*
gyltr, f, so, g-ar griss *Hfr Lv 20.*
gyma, f, blandt jordens navne (beslægtet med gymir? vokalen rimbestemt), *Dul IV æ 1.*

1. gimir, m, 1) hav, *Dul IV u 2,* g-is vagnar, skibe, *Tindr 1, 2.* — **2)** (som egennavn på havguden) G-is vølva, *Rán, Refr 4, 2,* G-is ljóð, havets brusen (*Jfr sammenhængen*), *Yt 25. Jfr hver-, sár-*

2. Gymir, m, jætte, *Dul IV b 1, Gerds fader Ski 6 o. s. v., Lok 42, Hyndl 30.*

gyrða, (-ða, -ðr), omgive, omringe, gerva g-ðan så, *omringe sængen, Rdr 5,* g-ask nadri vétrimar *ESk 6, 47,* gyrðr hjörvi *Steinn 1, 3,* skölmum g-ir *Guðr II 19;* binde omkring, g. við ró *Rv 22* (men sammenhængen er ikke helt sikker); g. fyr viti, forhindre straf, *ESk 13, 5.*

gyrðill, m, bælte, g. Garta, havet, *ESk 13, 13. Jfr bí-, bolm-, við-*

gyrðingr, m, bælte (eller 'noget som omgiver'), hauðs g., jordens bælte (midgårdsormen =), slange, *Merl II 16.*

Gyrðr, m, sagnperson, *Hyndl 18.*

gyrja, (*gurða, *guriðr), tilsmudse, (f. eks. ved blod), spjót, þats g. mun granar þinar *Hálfs II 1,* vistnok af gor, n, 'mavevælling' (også no. 'dynd, søle'), no. gyrja 'mudder, slam' (Aasen).

gygr, f, 1) jættekvinde, *Vsp 42,* g-jar kyn *Heir 14,* en fölva g., om *Sinnara, Fj 29,* g-jar gaman, en jættekvindes elskov, *Vafpr 32,* g-jar grœtir, *Tor, Hym 14,* gagnstigr g-jar, jættekvindens genvej, klippe, *Hskv 2, 7,* g-jar glaumr, jættekvindens hest, ulv, *ESk 10, 1,* g-jar sól, uvist hvad der menes, *Sól 51;* — skógs g., økse, *Sigv 7, 4* (*Jfr Rimmugýgr*), skjaldar galdrs g., d. s., *Grettis 1.* — **2)** økse, *Dul IV m. Jfr brauð-, Rimmu-*

gæfa, f, lykke (egl 'det givne', *jfr auðna*), skapa ødlingi g-u *Ht 12,* sýn g. *Arm 3,* til g-u ýta *Líkn 36. Jfr ó-*

1. gæfr, adj, 1) mild, god, heldbringende, g-f heit, om *Kristi løfte til røveren, Has 24.* — **2)** huld, afholdt, g. vífi *Rv 19. Jfr ó-*

2. gæfr, adj, verbaladj. til gefa, som kan, bör, skal gives, kveða lítit lauki g-t til auka, man siger, at kun lidet skal der gives løst til forøgelse, ∴ for at det kan vokse, *Hhard 13.*

gæfufullr, adj, fuld af held, lykke, om biskop Gudmund, Gd 52.

gæfuleysi, n, mangel på lykke, uheld, *Grett 1, 4.*

gægjask, (-ðisk, -zk), liste sig til at se, kikke, g. á krossinn, om *djævelen, Lil 60.*

gægr, m, titten, skelen, g. es þér i augum, *Þórhildr.*

gæibrúðr, f, agtsom, tænksom kvinde (af gaa), *Bbreiðv 5.*

gæi-Brúðr, f, 'agtsom Trud', g. hrosta lúðrs, kvinde (egl. Trud som sørger for, er beskæftiget med hr. l.), *Ormr 1, 5.*

1. gæla, f, blandt vedraheiti, *Dul IV oo 2,* betyder vist 'meget svag vind' eller 'blikstille', *Jfr no. gælæsjoad 'klar, blank, gennemsigtig sø' (Aasen), og giæla, 'let vind som netop kruser vandet, luftning' (Ross).*

2. Gæla, f, norsk ø, G-u gyrði, søen. *ESk 13, 14.*

gær, adv, 1) i går, *Þjóða 1, 18, 4, 1;* nú né i g. *Hamð 2,* g. á morgun, i går morges, *Hhund II 12.* — **2)** i morgen, þótt nú eða i g. deyim *Hamð 30* (*Jfr KGisl. Aarbb 1867 s. 160 f.*).

1. gæta, (-tta, -tt), 1) bevogte, med gen., g. geita *Rþ 12,* g. hesta *Hhund II 39,* g. segls *Ív 15,* g. tungu, vogte, passe på sin tunges rigtige bevægelse, ikke at udtale noget urigtigt, *Am 9,* eins at g., at iagt-tage en(hver) enkelt, *Krm 8;* — beskytte, med gen., g. jarðar *Sigv 13, 8,* g. Noregs *Ólhv 2, 5,* g. Grjóttvarar *Ólhelg 5,* goð gætti *Gylfa hreins Steinunn 2,* gæt min *Kolb 2, 10,* er ek skal g. *Lil 24,* — med acc., g. frið *Giz 1,* sás gætir landsfolk *ESk 6, 16* (her v. l. — ét hds — for folks), g. fóstur *EGils 2, 1;* gættir frá losta *Níkr 3.* — **2)** medium, g-ask, egl. 'se sig om', gætumk (hds geri-) hins, jeg antager det, *Korm Lv 29,* gættisk þess *Glaumvör, om-talte det med bekymring, Am 21,* g-ask of e-t, ráðslá om noget, *Vsp 6 o. s. v.;* gættisk þess *Hogni, sørgede for det, Am 64.* — gætti *GSúrs 29* er sikkert fejl for gótum.

2. gæta, (-tta, -ttr), give, tildele især noget behageligt (af gát), g. e-m sess *Frp 1 13 b.*

gæti-Gautr, m, 'bevogtende Gøt, Odin', g. geira, kriger, *Eyv Lv 6.*

gæti-Njörðr, m, 'bevogtende Njord', geirbrikar (skjoldets) g., kriger, *Vell 18,* g. hlunnviggs (skibets), *Eaðá 8.*

gætinn, adj, agtsom, forsigtig, g. at geði *Hávm 6;* *GSúrs 9.*

gætir, m, bevogter, beskytter, besidder, i forskellige kenninger, for jætte: g. bjarga *Haustr 17,* Bergb 7, — for fyrster: g. gumna *Sigv 6,* g. lands *Svtjúg,* g. Noregs *Rst 19,* g. norðsætra, norsk konge, *Sturl 5, 6,* g. háseta *Sturl 5, 1, 19;* g. vegmæta *Sturl 5, 9,* — for gud: g. himna *Gd 56,* *EGils 1, 9,* g. glygggranns *Líkn 28,* g. røðuls ranns *Has 10,* g. fòldsalar *SnE II 232,* g. himinljóma *Has 37;* g. Griklands *Þloft 1;* g. vegs vitra *hólða Líkn 13,* engla g. *Mgr 10,* g. guðdóms, *Kristus, Kátr 13,* — for gejstlige, biskop, præst: g. sálna *Gd 61,* g. hreinna *siða EGils 1, 4,* g. vígslu *EGils 2, 4,* g. klerka *Mgr 5,* g. munka *Mgr 9,* g. Hóla, biskop *Gudmund, Gd 52,* g. bjólgu *Steinunn 2, Jfr g. kinnroða, om Petrus, Pét 43,* — for kriger, mand: g. geira stígs (skjoldets) *Þmáhl 11,* g.

Glamma sóta (*skibets*) Gráf 9, g. gullhrings *Vígl* 1, g. ílegu naðra *EGíls* 1, 16, g. fagraætis gljúfra ísöla (*guldets*) *Nj* 23, g. vengis vallar hringa (*d. s.*) *Ód* 12, g. Gjallar eims (*d. s.*) *EGíls* 1, 40, — for *hyrde*: g. hjarðar *Pl* 23, — for *bonde* (*íronísk*): g. grefs *Sígv* 3, 7. Jfr *himin*-, *hver*-, *sið*-.

gætiórr, *m*, 'bevogtende tjæner, bevogter', g. geira, *kriger*, *Háv* 10.

gætti, *n*, *omtr.* = gótt (og dannet *der-af*), *dörkarm*, *hoggva* g. *Gautr* II 10, *hringr* vas í g. *Rþ* 27; *hurð* vas á g., *dören* var áben (*tæt trukket hen til, ind i, dörkarmens ene side*), *Rþ* 2.

ge, *f*(?), *skr.* ge, *Pul* IV oo 2, *hvor det anføres blandt vedra heiti; ordet er vist identisk med no. gjö, der svarer til isl. göi, göa, den vintermåned (slutningen af februar o. 3 uger af marts), der kommer næst efter þorri. Iøvrigt findes ordet ikke brugt om nogen slags vejr (vind).*

göða, (-dda, -ddr), *egl.* 'göre god, prægtig' (af göðr), 1) *udstyre*, g. *hirð*, *begave sin hird*, *Bjark* 4, g. (*ved rettelse*) *garpa* *HI* 10 a, g. *gollí* (ok . . .), *Ódgr* 15, *Ghv* 16, *Am* 72; g. *audi* *Mark* 1, 26, *Pl* 43, g. (v. l. *gnægja*) *féar afli* *Arbj* 17, *hringum göedd* *Hfj* 5, *gollí göedd* *Fáfn* 40, *Hfr* *Lv* 25 (v. l.), *féi göeddir* (v. l.) *Hark* 16, *göeddr tíri* *Nkt* 82, jfr *göeddr* til *spektar*, *udstyret med visdom*, *Mey* 8, g. e-n *fríð*, *skaffe en fred* (*tiv*), *Grett* 1, 7, g. *konungs þru í hróðri, glæde(?) kongens mænd i* (*ved*) *digt* (*om kongen*), *Sígv* 12, 23, — *hírdmenn göeddusk hólí, hírdmændene blev meget roste*, *Anon* (XIII) *B* 25, — g. *hrain* (jfr *göð*), *give ravnens føde*, *Stúfr* 5; *göedandi* *Gunnar svans* *Esk* 11, 3. — 2) *göre stærkere, forøge, forstærke*, g. *skjalda glym, kampen*, *Ht* 55, g. *geirrið Þréf*, *vigs göedend, krigere*, *Nj* 11, g. *glauum, forøge sin munterhed, glæde sig*, *GrHj* 4; á *mun nú* g., *nu vil det forøges, blive meget værre*, *Am* 71.

göði, *n*, *god tilstand, lykke*, *bregða* g. *þjóðar, göre ende på folks lykke*, *Hfr* 3, 25 (jfr *Wisén C. N. II* 107), v. l. *til gengi* *Gri* 51, i *pl.* *geta* g., *lykkelige tilstande* (*saligheden*), *Leið* 40, *Líkn* 49.

göðingr, *m*, *person af god* (göðr) *herkomst, højbyrdet mand, høvding, om fyrster*, *Hfr* 3, 29, *Yt* 10, *Þór*, *Arn* 5, 24, *Máni* 4 (*om Snorre*), *Kolb* 2, 3, *Rv* 32; *lið* g-a *Esk* 10, 2, *vinr* g-a, *konge*, *ÞjóðA* 1, 20; ætt g-s *Jóms* 15. *I forbindelsen* g. *Fófnis landa býtyder* g. *den som begaver, udstyrer* (*med guld*), *Vígl* 15.

göðir, *m*, 1) *person som forsyner*, g. *gunnskára, ravnens føder*, *ÞGísl* 11. — 2) *som forstærker, gör stærk(ere)*, g. *geirriðar, kriger, Dagst*, g. *geirþings, d. s.*, *EGíls* 3, 9, g. *odda regns* *Gyð* 5, g. *ritorms sakar* *Þjask* *Lv* 2, g. *hræsíks þrimu* *Esk* 6, 69; — g. *andlang*, *som lader himlen bevæge sig(?)*, *gud*, *Pét* 39. Jfr *þöð*-, *hjöð*-, *hrain*-, *rym*-, *sigr*-, *sókn*-, *svan*-, *svor*-, *veðr*-, *þrif*-.

Göeir, *m*, *søkonge*, *Pul* IV a 2 (*skr* *göir*, *goir*, *geirr*).

gæla, (-ða, -ðr), *egl.* 'bringe til at synge' (*kausativ til gala*), *göre glad, munter*, *verðk* *mik* g. *af grimnum hug, jeg må vise glæde trods mit bitre sind*, *Sígsk* 9, *þat* g-ir *mik Ófeigr* 5, g. *grøttan* *Sól* 26, g. *holunda val, glæde ravn*, *TorfE* 3.

gællir, *m*, *urigtig opfatet som subst.* *TorfE* 3. Jfr *hrafn*-, *svan*-, *svor*-.

gæzka, *f*, *godhed, venlighed*, *af* g-u *þinni* *Am* 102, *hafna* g-u, *vrage, leve uden, behageligheder*, *Merl* I 55; *leyna* g-u, *skjule sine herlige egenskaber*, *Esk* 6, 13; g-u *fyldr* *Has* 35, *sønn* g. *Líkn* 3.

gæzkulifr, *adj.* *behændig, rask til at vise godhed*, *Leið* 17, *Mgr* 45.

gæzkulíf, *n*, 'godheds-liv', g. *vífa, jomfru Maria, som kvindernes særlige beskytterinde*, *Mey* 6.

göfga, (-aða, -aðr), *udstyre prægtig, ædel*, g. *hrør, den afdøede lig*, *Guðr* I 8; *medium*: g-ask *mætti* *af gengi* *hverr, enhver kunde* (j: *skulde kunne*) *hæves ved sit følge*, *Mhkv* 12; *især part. perf., prægtig forsynet*, g-at *kvæði* *Vitn* 1, *hler-tjöld hlustum* g-uð *Arbj* 9, *skrin* g-uð *hnossu* *Mark* 1, 29, *tíri* *göfgaðr* *Merl* II 43; *gollí* g-uð, *udstyret med guld*, *Guðr* II 26.

göfuglátr, *adj.* *som ter sig som en göfugr maðr, højststående, dannet mand*, *Guðrøðr* *enn* g-i *Yt* 33, *tígn* g-s *fylkis* *Sturl* 4, 6.

göfugligr, *adj.* *prægtig, udmærket*, g-t *víð* *Mv* III 25, g-g *laun* *Katr* 41.

göfuglundr, *adj.* *ædelsindet*, *Eg* *Lv* 25.

göfuglyndr, *adj.* s. s. *foregående*, *Nkt* 75.

göfugmenn, *n*, *ædel, højbåren mand*, (*mænd, kollektivt*), *Sturl* 4, 15.

göfugr, *adj.* 1) *højættet, høvdingægtig, udmærket, om personer*: g. *ræsir* *Sígv* 2, 6, *enn* g-gi (*kongen*) *Hák* 3, g. *allvaldr* *Ht* 3, g. *þengill* *Ht* 4, *Esk* 6, 56, g. *ætt-niðr* *Játmundar Ót* 3, 7, *vánir* g-ra *nøkk-urra* *Eirm* 2, g-gir *búendr* *Sígv* 11, 14, g. *prestr* *Leið* 43, g. *spámaðr* *Merl* I 1, g. *svanni* *Sturl* 3, 19, g-ug *hvitings* *Hörn* *Esk* 6, 37; g. *geisli* *goðs hallar*, j: *Ólaf d. hellige*, *Esk* 6, 7; g-ugt *lið* *Gísl* 1, 14, *Hhund* I 49, g. *af gengi* *Stjó* II 8 (jfr *göfga*), *om gud* (*Kristus*), g. *þrifvaldr* *Has* 22, g. *goð* *Sól* 41. — 2) *om forskellige ting, hvor ordet kan oversættes ved 'udmærket'*, g-ug *dyrd* *Esk* 6, 45, g-ugt *ljós* *Esk* 6, 1, g. *óðr* *Esk* 6, 69, *stei* *sem* g-gast *Has* 20, g. *mótt* *Líkn* 38, *SnSt* 3. — 3) *prægtig af udseende, ydre, menjum* g., *Sígsk* 67, *Yndl* 13, g-ug *ferð*, *pragfuldt rejseudstyr*, *Esk* 12, 11, g-t *eiki* *Arn* 2, 9; jfr *forskellige sammensætninger*. — 4) *når Sigurd Fáfn 2 kalder sig g-t dýr, er dette kun at forstå som en betegnelse for maðr 'menneske'*. Jfr *aldr*-, *alldáð*-, *átt*-, *hjaln*-, *horn*-, *jarð*-, *mann*-, *morð*-, *nadd*-, *tír*-, *vápn*-, *ætt*-.

1. **gögn**, *gögnum* og *gegnum*, *med eller*

uden præpos. i. A) i gögn, præp. med dativ (i cod. reg. Edd. altid med o). 1) imod, vega í g. sólu Reg 23, ganga í g. her Vell 28, ganga í g. geirdrótt Gráf 10, ganga í g. syni Brúsa Arn 7, 5, imøde, ganga í g. Atla Akv 33, ganga í g. grami Hák 14; absolut 2) til gengæld, skalt í g. haða Skí 30, hétu gollí í g. Sól 21; efter det styrede ord, þessu í g. mun finna Lil 74; — taka í g. e-u (= taka við e-u), tage imod noget, ÓTr 2. — B) i gögnum, i gegnum (denne form rimbestemt Halli 4, ESk 6, 55, Arn 3, 12; med o rimbestemt omtr. 6 gange, Þmáhl, Sigv, Þorm o. s. v., i cod. reg. Edd. skrives altid o undt. Hym 27. 34 [men med o 29]), 1) igennem, med acc. (foran og efter det styrede ord), goðkyrning í g. sté Yt 27, leggja e-n í g. Guðr II 38, geirr, skeyti, stendr í g. e-n Am 24, Lil 45, mik fló í g. Þorm Lv 25, skjóta í g. (skjöld) Anon (X) III B 3, í lið g. Þham 5, ganga í g. lið Grott 13, ganga í g. ferð Sigv 11, 3, regn drepr í g. serki Þfagr 5, Högna vædr í g. Arn 3, 14, hagl hrytr í g. hlífr Merl I 34, hver í g. Hym 27, súlur í g. Hym 29, í g. glerit Lil 33, Rognvalds í bý g. Sigv 3, 12, stíga í g. golf Hym 29; myrkvið í g. Völ I, í g. garða Helr I, logi hrytr hús í g. Am 15, í g. reyk ESk 6, 55; om tiden, allan ormsfelli (vetr) í g. Arn 5, 2. — 2) absolut, tór flugu tresk(?) í g. Guðr I 16, þreyta alt í g. Halli 4. — 3) uden præp., liðu Hogna vé g. Þmáhl 13, haustnótt gegnum, hele natten igennem, Arn 3, 12, g. lið þeira ÞGísl 8.

2. gögn, f, pil (egl 'den modflyvende'), Pul IV o 1.

gögnflaug se gagnflaug.

gögnum se gögn.

gögull, m, væske (udflydende væske?) sék g-ul sára, jæg ser blódet (der flyder), Grettis 8; ordet skrives: gogul, gaugull, gaugl, gaull (det andet rim er nøgl, der beviser en form med o); Fritznér anfører gogli (acc. goglan frá Mork.) jfr gagl, gogli í Shett. 'dynd, søle'.

goll, f, klang, larm, g. geira, kamp, ÞGísl 8, ESk 6, 52, g. stáls Hl 15 b. — Valkyrjenavn Gri 36, Pul IV aaa 1, blandt kampens navne, Pul IV k 1. Jfr hjalm-, hjór-, stál-, þrym-.

Göllnir, m, Odins-navn, Pul IV jj 3 (skr göllnir og galdnir; vistnok af goll).

Göllorr, m, Odins-navn, Pul IV jj 1 (skr goll-; vistnok også af goll, kampklangen).

gollungr, m, 1) høg, Pul IV ss 1 (egl 'den skrigende'), þenþeyjar g., ravn, ESk 3, 3, styrjar g., d. s., Ísldr 23. — 2) navn på Odin (efter kamplarmen), Pul IV jj 5.

góltr, m, galt, Pul IV dd, Ragn VII 2, Hyndl 5, g. glóar gollinbursti Hyndl 7, men Hyndl 45 er gelli utvivlsomt fejl for gesti; gefa g-um, fodre galtene, Hlund I 44. — Ala galtar eldraugr = Ala el [= Hildi-] góltr, Hildigóltr, hjælm, dens

draugr, kriger, Eyv Lv 5; g. Viðblinda, jættens galt, hval, HSt 2, 2. Jfr brim-, hildi-, val-, villi-.

Gömul, f, elvenavn, (egl fem. af gamall gammel), Gri 27, Pul IV v 6.

Göndlir, m, Odins navn (vistnok dannet af Göndul, eller af gandr, 'stavbærer?'), Gri 49, Pul IV jj 3 (hvor det skjules i gön . . er og er forvansket i ganglær).

Göndul, f, valkyrjenavn (egl 'stavbærerske' af gandr), Vsp 30, Pul IV h 4, aaa 2, Hák 1; kamp, StjO II 7; hyppigt i kenninger, for kriger: g-ar Njórðr, ÞSjár 2, 2, her betyder g. nærmest 'kamp', — for kamp: g-ar Gefn, valkyrje, hendes flaumr, kamp, VGl 11, G-ar dómr, Tindr I, 5, G-ar þing Hskv 2, 7, G-ar glymr Anon (X) III B 2, G-ar glymvindr ESk 12, 4, G-ar gnýr Rst 25 (v. l.), G-ar veðr Vell 7, Sturl 6, 10 (jfr veðrboði), G-ar el Eg Lv 28 (jfr elhvøtuðr), G-ar þeys el Rst 11; G-ar skúr GÓðs 4 (v. l. G-ar fúr), — for sværd: G-ar eldr Ótt 2, 18, G-ar skið Ingj 1, 6 er vist fejl for græðis skið, — for skjold: G-ar garðr Ísldr 20, G-ar hininn Ólthv 2, 11, G-ar borð Tindr 1, 6, Rst 18, G-ar grind VGl 4 (jfr grindlogi), — for brynje: G-ar serkr Sigv 2, 6, „gaunna“ stigr er vist fejl for geira GDröpl 4, — for kvinde: borða G. Brúsi. Jfr geymi-.

göng, n. pl, gang, fremtrængen, kunna g. at gunni Þfisk 3.

göngsuðr, m, vind, Pul IV oo 2; jfr det følgende.

göngsur, m, vind, Pul IV oo 2. — Bægge disse ord står måske i forbindelse med roden i gana 'storme, fare frem'.

Göppul, f, elvenavn (egl 'den vidt fremstormende'), Gri 27.

göf se gjör.

görla, adv, fuldkommen, nøjagtig, vilgi g. Sigks 13, leyna g. Oddrgr 27, íregna g. Hfr 1, 9, Pul I b, vita g. Hávm 31, Sigks 19. 27. 34, vita fyrir g. Hárb 4, skilja øreit g. Stefínr 2, kunna g. Harkv 18, segja g. Þmáhl 4, líta g. farðir Haustl 20, bjóða g. greppum til geirhríðar, i et fuldt antal, fuldtallig, Jóms 18, muna g. Sól 32. Jfr det følgende. Jfr jafr-, ó-.

görliga, adv, = det foregående, rata g., falde fuldstændig, ødelægges helt, Grip 36.

görm, f, tarm, binda g-um Lok 49. 50. görr, adj, 1) fuldkommen, fuldstændig, g. at hug Háls IX 1, hefnendr Haralds eru haukar g-vir, Þjóða 4, 26, g. jofurr ÞSkegg, g-t víg, fuldkraftig kamp, Sigv 12, 7, göf sverða hrið Sigv 2, 5, g-var hlifar, fuldstærke skjolde, ÞGísl 6, g. matr, fuldgod føde, SnH 2, 4; g-t som adv, fuldstændig, unna g. gagns Gunnl Lv 11, láta hoggvit g. Sigv 2, 9, g. hugðak svá Sigv 2, 11. — 2) hertil slutter sig g. brugt ved hjælpesverberne haða og vesa; egl 'have noget som fuldkommen, som fuldført', dette går over til at betyde simpelt hen 'at have gjort', så at g. bliver et

participium til verbet gørva: hafa g-van mik orvandan *Porm* 2, 21, eldr vas g. at gjaldi *Bjóða* 3, 20, láta for gørva, *blive gjort, foranstaltet, Vell* 22, hafa g-var orva hríðir *Arn* 2, 14, gør vas guðr *Pl* 33, vita g-van frama e-s *Jór* 4, ör því vas Gleipnir g., *blev gjort, lavet, SnE* II 432, hafa g-van og lign. *Fj* 12, *Gri* 5. 12. 16, *Fáfn* 42, *Hhund* II 37. 47, g-van hugðak galga, *opført, oprejst, Am* 22, (*upersonl.*) glíkan hefr g-van *HolmgB* 3, vinna frið g-van *Gísl* 1, 8, gørt hefr þitt erfi *Am* 86, hafa g-t vel *Grip* 53, gør munu gjöld *Esk* 6, 61, gør es drápa, *en digtet, fuldført, Þloft* 2, 8, g. hróðr *Hfr* 4. — 3) (*alene*) udført, *begået, bæta gør verk Has* 42, g-vir glæpir *Lil* 73, gør morðfor *Sigsk* 40, g. við lof, *udført således at der er lovprisning deri, Þblönd* 1, 1, farar g-var til hróðrs *Ht* 80, eggjar eldi g-var útan, *udvendigt dannede, forsynede, med ild, Brot* 19. — 4) *nærbeslægtet med grundbetydningen er 'rede, rede til',* taka til g-s, *have noget tilrede så at det straks kan bruges, Háð* 17, g. þreks *Ott* 1, 3, þess g-vir *Am* 59, (kylfa) gør til höfuðs *Þskúm*, g. til rásar *Hhund* I 42, g. ils hugar, *rede til at vise sit onde sind, Hym* 9, g. meinsvárans *Þdr* 3, g. at eiskra *Hamð* 11, g. at bjóða *Guðr* II 18, g. at riða *Vsp* 30, g. at verja grund *Arn* 5, 5, g. við erru, *rede til, Hjörtr* 2, g. við her *Sigv* 13, 5, *absolut, g-vir fjandr, rede (til angreb), Gróg* 9, gengu svá g-vir *Am* 42, — *bestemt, dauði g. i dag Hróm* 2, — *usikkert er of her g-um St* 14. *Jfr* al-, bráð-, forn-, harð-, hrein-, ítr-, sann-, skjót-, skraut-, só-, stór-, svá-, þrá-, þunn-.

gørva, adv. (gørr, gørst), fuldkommen, herja g. Valg 7, nita g. *Hskv* 2, 2, fara e-m g. *Þdr* 19, véla g. *Grip* 35, ráða öllu g. *Sigv* 5, 5, reyna g. *Am* 80, orvar liðu g. framm, *fór med fuld kraft, Hfr* 3, 4, fréttu g. *Hfr* 3, 15, fregna g. *Ott* 2, 3, segja g. *Grip* 25. 28, segja gørr, *nöjagtigere, HHj* 27, *Grip* 8, telja g. *VGl* 7, *Lok* 52, vita g. *Bjhit* 2, 16, *Arn* 3, 1, þekkja g. *Mhk* 12, muna g. *Brot* 17, *Guðr* II 44, *Am* 81, minnask g. á *Þstf* 2, 2, kunna g. *Hárð* 8, kannu g. *Hávm* 102, — *ganga gørva upp í borg, enten 'den hele vej', eller 'med fuldtaligt manskab', Sigv* 1, 13; *kompar., gørr* mank hitt *Porm* 2, 4, gørr at skilja *Hym* 38, *superl., finna gørst Sigv* 12, 16, heyra gørst *Am* 66, láta gørst, *så fuldstændig som muligt, helt og holdent, Sigsk* 10, glatask gørst *Merl* II 52, sjá sem gørst við grunum *Hsv* 142. *Jfr* full-, ó-.

gørvallr, adj. fuldstændig, al, hel, al(le) uden undtagelse, þrír g-ir ÞorgHöll, bæta g-a *Nj* 22, sjót g-ll *Hýndl* 43, eigi hann g-an, *tage ham med hud og hår, Am* 33, g-ll vig *Háv* 10, g-ll mein *Esk* 6, 61, g-ar sútír *Hávm* 146, hreyta g-um (menjum) *Am* 46, g-ir dómar helgir *Mdr* 6, g. Nór-egr *Þloft* 2, 7, æðri en g-t, *end alt andet, Has* 35, snjallastr at g-u *Jóms* 8.

gørvar, f. pl, rustning, dragt, leysa g. af e-m Yt 29; þessar g., *dragt, Ragn* II 4.

gøtva, (-aða, -aðr), begrave (egl 'ved en vej', af gata, jfr leiða af leið, og Hávm 72, *jfr Tidsskr. f. Phil.* VI, 277), g. hrór *Guðr* I 8, *Form. f. Þorm* 37, 42.

gøtvaðr, m, egl 'som begraver' (en dræbt) og som selv har slået ihjel (den begravede), banemand, g. Sigurðar Brot 11.

gøtvar, f. pl, rustning, dragt, geir-Rötu g., brynje, Eg Lv 15 (v. l. gerðar, gauta, urigtigt), *Hfr* 1, 2, Hildar g. (*rettelse for gotna*) *Þmáhl* 8, Yggjar g. (*rettelse for gauta*), d. s., *Korm Lv* 22, Gauts g. *Korm Lv* 31; som v. l. til gørvar *Yt* 29.

gørungr, m, kád, spottelysten person (af går, spot), Orv VII 19.

gøs se gás.

gøtt, f, 1) egl 'gang = vej, åbning til at gå igennem', g-ir allar, alle indgange, Hávm 1 (*jfr v. Friesen Arkiv* XVIII, 74, *hvis forklaring dog næppe er rigtig*), höll skipask at g., *lige til indgangen, Ht* 89, standa i g-um *Hjátmþ* IV 12. — 2) *dørstolpe (på bægge sider af indgangen), bruges i kvindekendinger (som hunkønnavne på træer), gim-Ránar g. = Ránar gims, guldets, g. Korm Lv* 31, hrings g. *Mv* II 18. — 3) *endelig selve døren (der lukker for åbningen), i skjoldkendinger (jfr SnE* II 428): gunnar g. *Hl* 3 a, Gauts g. (*jfr gnýsvell*) *Korm Lv* 59, Heðins g. *Nj* 6 (*jfr herðandi*). *Jfr* hirði-, snyrti-.

gørd, f, 1) handling, gærning, til þeirar g-ar, til det arbejde, Merl II 6, ljótur g-ir *EGíls* 2, 12, allar g-ir *Lil* 71. 79, fyr g-ir *Lil* 70. — 2) *voldgiftsdom, dom, hætta g., vove, trygt overlade, en afgørelse, EGíls* 2, 5. *Jfr* af-, afl-, at-, bød-, embættis-, fræða-, giptu-, heiman-, hróðr-, jartegna-, ljóða-, lof-, máls-, mein-, mektar-, mis-, mót-, óð-, sáttar-, til-, um-, undir-, vin-.

gørning, f, 1) handling, værk, fá ilt af g-um Blakkr 1, 1. — 2) *især trolldom, trolldomskunster, mæta g-um, blive genstand for, Sturl* 5, 15, verða fyr g-um, d. s., *Nj* 1; g-a víf, *trolldmyndig kvinde, Bbreiðv* 6, g-a veðr, *trolldoms uvejr, Frþ* I 5.

gørræði, n, selvtægt, vilkårlig færð, op-rørsk færð, gjalda e-m g. Esk 7, 2.

gørsemi, f, (pl. -ar), kostbarhed, Máni 4, goll rautt ok g-ar *Völ* 21, g-ar *Hálfs* VI 6. — *Som navn på Freyjas ene datter Þul* IV h 3.

gørva, gerva, gøra, gera, (gerða, gørða, som part. bruges adj. gørr s. d.; der findes flere former i rim, både gørv- og gerv-, infin. gera er dannet efter v-løse former, især imperfektums; gerir (af gervir) bliver foran -at til gerr, 2. klasse; iøvrigt henvises til Skjspr. 102—3; i imperf. findes i rim formen gerða så at sige udelukkende), 1) göre, istandbringe, udføre, g. hróðr, istandbringe et digt, Korm 1, 5, g. veig *Váfaðar*, d. s., *Eskál Lv* 1, g. orð drós til dýrðar, *digte (istand-*

bringe ord) til ros for kvinden, *Sigv* 9, 3, g. herkall *Öft* 3, 4, g. rúnar, stafi, frembringe, danne, *Háv*m 80. 142, g. e-t at mólum, omtale noget, *Arn* 2, 14; foranstalte, om kamp: g. seið vigra *Eg Lv* 6, g. geirþey *Hfr* 2, 4, g. styr *Eðað* 7, *Sigv* 1, 8, *Vell* 28, g. sverðleik *Hfr* 2, 8, g. geirs gny *Þjóða* 1, 8, g. darra gny *Jóms* 15, g. snerru *Hharð* 3, g. snertu *Sigv* 2, 11, g. vápna brestu *Jóms* 25, g. gunni *Steinn* 3, 11, g. róstu *Eg Lv* 7, g. hrið *Eg Lv* 8, g-andi hrið *Gunn* *Lv* 13, g. randa drifu *Rst* 17, g. folkvíg *Hyndl* 14, g. þjorku *Am* 52; g. frið, bevirke en fredstilstand, *Vell* 18, g. gny glymjá, lade gnyet larme, *Gldr* 2; om drikkelag: g. erfi *Am* 75, g. samkundu *Am* 1, g. drekku, drykkju *Oddrgr* 12. 29, g. ol *Lok* 65, g. sumbl *Hym* 2, *Lok* 65, jfr g. hugins drekku, skaffe raven blod, *ÞSær* 2, 2, g. graut *Hharð* 14, — om andet: g. laug, ivætning, *Sigrðr* 34, g. hvílu *HHj* 41, *Am* 9, g. rekkju *Rþ* 11. 33; — g. for *Mark* 1, 28, *Fj* 46, g. skírslu, foranstalte en gudsdóm, *Iv* 12, g. hleyti, gøre, indgå, svogerskabsforbindelse, *Arn* 1, 2, *Grip* 34; g. þakkir *Pl* 57, g. tókn, jærtegn, *ESk* 6, 51; g. fræss, fynse, *Fáfn* 19, g. lóst, gøre, begá, synd, *Oddrgr* 23, g. geig, d. s., *Has* 16, men, 'tilføje skade', *Nj* 22, g. hljóð, bevirke lyd, tavshed, *Vell* 6; g. vél e-m, gøre listigt anslag mod en, *Vøl* 20, *Grip* 46, g. vélar til e-s, finde på list, for at opnå, erhvæve, noget, *Hym* 6, g. sér angr at e-u, gøre sig noget til sorg, bekyrning, blive bekyrret, *HolmgB* 4, g. fjandr af vélöndum, gøre svigfulde mænd til (åbenlyse) fjender, *St* 24. — 2) gøre, forårsage, g. þol *Brot* 3, g. sakar, gøre sig skyldig i noget overfor en anden, bevirke, pådrage sig fjendskab, *Sigrðr* 22, g. angr við e-n, krænke en, *HHj* 10, oddar g. jarli megin, oddene forårsager, skaffer, *Mhkv* 6. — 3) med prædikativt akkusativ, g. e-ja høptu, gøre en til en fange, *Hhund* II 4, g. e-n fjórvaltán *Sigv* 5, 3, g. sverð slætt *Korm* *Lv* 50, g. brunna þurra *Merl* I 10, g. e-n sér hollan *ESk* 6, 66, g. ódauðleik kunnán *Lil* 67, g. e-n líknfastan *Háv*m 123, g. heimska ör horskum *Háv*m 94, ol g-ir fólvan *Eg Lv* 4, þol g-ir fólvan *Hallbj*, g. e-n ástalausan ok eidrofa *Helr* 5, jfr *Fj* 26, hvor teksten er forvansket. — 4) gøre, handle, g. sér létt, vel egl. underforstået skap eller i skapi, gøre sig oprømt, vise glæde, munterhed, *Am* 74, g. sér létt of tal, stå på humoristiske strænge, tale i en let og spøgefuld tone, *Mhkv* 4, jfr upers. e-m g-ir kátt *Ht* 89, g. sér at móti, nægte sig noget, *Merl* I 57, g. fyrir sik, gøre for sig, sit arbejde, udføre hvad der er ens pligt, *Porm* 2, 8; handle, gøre, g. hraustla, handle tappert, *Pl* 9, þengill g-ði þar svá *Þjóða* 1, 12, jfr *Lok* 15, *Am* 85, g. betr, handle bedre, smukkere, *Mhkv* 28, g. glikt, handle på samme måde, *Steinn* 3, 17, (mage noget på en måde) *Háv*m 114, jfr *Am* 57. 60. 64, g. sér til ágætis, handle

på en for sig berømmelig måde, *Am* 102, g. i gögn, møt e-m, handle imod en, krænke en, *Has* 9, *Orv* IX 46; — jfr g. til meins, handle til skade, krænke, *Grög* 13; — g. við sköppum, gøre mod skæbnen, forhindre skæbnens bestemmelse, *Orv* IX 1. — 5) danne, forme, bygge, *Fj* 33, g. manlíkun *Vsp* 10 (v. l. manlíkun gerðusk), g. himin ok jörð *Lil* 6, jfr 10, g. miðgarð *Gri* 41, g. musteri af steini *Mark* 1, 25, g. smiðju *Vøl* 34, g. horg *Hyndl* 10, g. röðu *ESk* 6, 34, g. tól *Vsp* 7, g. gölt, om *Freyjas* galt, *Hyndl* 7, g. sverð *Fáfn* 29, g. vað *Hym* 21, g. byrðar *Rþ* 9, g. arðr, karta *Rþ* 22, g. bú, indrette bo, *Rþ* 23, part. g-andi logskrins, gud, *Has* 58, g. upp borg, genopføre en borg, *Merl* I 19; hertil kan også henføres g. goll fagr, hvor fagr næppe er prædikativt, 'tildanne det skinnende guld', danne, lave noget af guld, ɔ: væve billeder med guldråd, *Guðr* II 26; — hertil slutter sig nøje udtryk som at g. sik at fiili, gøre sig til tosse, d. v. s. opføre sig som en tosse, nar, *Sigv* 13, 29. — 6) Den slags udtryk danner overgangen til brugen af medium gørvask, hvortil da adj. slutter sig i nom., a) blive, opstå, indtræffe, g-ask kær *Þjóð* 3, 1, gerskat næmr, bliv ikke lærvillig, modtagelig for, *G Sürs* 15, g-ðumk trygg *St* 22, hugr g-visk illr af villu, bliver ond af vildfarelse, *ESk* 6, 58, goð g-ask goð *Steingerðr*, g. verðr *BjH* 7, oss g. Inept setu efni *Eyv* *Lv* 1, goðvefr g-ðisk jafn, blev, forblev, ganske som før, *Rst* 30; g. at illu, blive til ulykke, *Mark* 1, 15, g. til farnaðar, blive til lykke, indtræffe til lykke, *Grip* 8, g. at goðu *HHj* 33, ef i g-isk nakkvat, dersom noget (d. v. s. noget ondt) sker, indtræffer, derved, *Am* 32; — b) opstå, blive virkelig, jartegnir g-ask *ESk* 6, 20, efnd orða g-isk *Balti* 1, manfall g-isk *Vell* 24, gangr sverða gerðisk *Hókr* 4, rimmu gangr gerðisk *Rst* 19, hvé sakar gerðusk *Hhund* II 9, g-visk fjortjón at e-u *Merl* II 89, hregg g-isk at gumnum *ÞGisl* 10, gerðisk rök ragna *Am* 22, ef þarfur g-ask, dersom der opstår behov for det, dersom det viser sig nødvendigt, *Ski* 36, *Fj* 39, mein g-ask á hag, men opstår med hensyn til ens stilling, ens stilling bliver ulykkelig, forbrydersk, *Grip* 22; — c) om udfaldet, hvégi's þat g-isk, hvorledes det end 'gør sig', hvilket forløb det end tager, *Am* 35; — d) opføre sig, g-ask vel, opføre sig bravt, *Hfr* 3, 14; — e) forberede sig til rejse, begive sig, g-ask at þingi *Haustr* 10, g. heiman *Am* 11, g-ask frá Þriðja *Þdr* 2, g. hingat *Hárb* 40, — f) ofte med infinitiv, 'give sig ilag med, berede sig til', g-ask bægia *Hfr* 2, 8, g-ask at hoggva *Jóms* 42, g-ask at smiða *Merl* II 6, g-ask at segja *Brot* 15, g-ask at deya *Guðr* I 1. 7) I enkelte af de sidst anførte eksempler kunde verbet næsten betegnes som omskrivende; dette finder i meget høj grad

sted for den aktive forms vedkommende både med part. pass. og — hyppigere — med inf. (med eller uden at); den oprindelige betydning er dog enkelte steder følelig f. eks. g-ðu gyrðan, de gjorde (den) omringet, ɔ: de omringede, Rdr 5, g. herjat Edād 4, gørra hlífa sér Sindr 8, jfr gørrat Þráinn vægja Nj I 442, gørdit vatn vægja Am 26, gørdut vægjask við Hfr 3, 13, g. at sækja Þjóð 3, 1, gørði bita Korm Lv 27, g. sitja saman Jóms 40, ef sköp gørði verða Sigsk 58, g. koma Vpl 5, gørrat segja Grip 20, né trúa gørðak Guðr II 20, kyssa gørði Sigsk 4, gørðiga hjúfra Guðr II 11, gørdut freista Mark 1, 32, gørdut far festa Am 37, gørdut heyra Hamð 18, gørdit hlut þiggja, man, d. v. s. du, modtog ikke din lod, du vilde intet modtage (og viste således dit uforsonlige sind), Am 96. — 8) dömme (ved voldgift), g. í millum Merl

I 42. — 9) med eptir, sende bud efter, g. eptir lækni Hsv 77. — 10) opfordre, ægge, g. e-n at vígi Sigsk 20; i medium: gørdumk at vígi, jeg (vi) æggedes til kamp, Hamð 28. — 11) Sigv 12, 19 findes gørðu (for firðu i ét hds), hvilket vilde føre til at antage en frase som gørra e-n sjúkan lífi, 'berøve en livet', men rimeligvis er firðu den rigtige læse-måde. Jfr misgera.

gørvi, f. dragt, udstyr, brautinga g. Hárð 6, eykja g. (v. l. til det rigtige greiði, s. d.) Yt 11. Jfr gørrar.

gørvidraugr, m, 'bevirkende træ', g-ar Ekkils éls, udførere af søkongens byge, krigere, Þorm 2, 14.

gørvir, m, forførdiger, danner, g. himna, himlens skaber, ESk 6, 65, g. éla ranns (himlens) ritar (skjolds), solens skaber, Has 26; gunnarr g., kriger, Bkrepp 2, g. gnógs styrjar, d. s., ÞTref 5.

H

Bogstavet h betegner lige fra det 9. årh. af vistnok kun den samme lyd som senere, nemlig åndelyd; om lyden i den ældste tid har været mere ch-lignende, lader sig næppe afgøre, undtagen i stillingen foran u (jfr den sporadiske udtale i nutiden, f. eks. ɣað = hvað). Foran l, n og r falder h helt bort i norsk omkring 1100, hvorimod det aldrig er faldet bort i islandsk. Uden indflydelse har dog det norske bortfald ikke været, idet den islandske retskrivning i det 13. årh. (især dets sidste halvdel) og omkring 1300 er stærkt påvirket deraf, hvilket rimeligvis hænger sammen med den indvandring af Nordmænd, bisper og andre gejstlige, der i det 13. årh. fandt sted. Udtalen selv er dog forbleven upåvirket. Istændernes naturlige ukyndighed i sprogudviklingens gang synes at have medført, at de betragtede Nordmændenes udtale i det 12. og 13. årh. som den egentlig rigtige og ældste; følgen blev, at da den yngre arkaiserende digtning (ɔ: den vi møder i de såkaldte Fornaldarsagaer) opstod og blomstrede, troede nogle, at den fik et mere ægte og tilforladeligt præg, hvis den fik en tilsvarende, formentlig ældre, sprogform; da var det

hovedsagelig på dette punkt, man mente at finde det ægte gamle. Deraf forklares udeladelsen af h, især dog foran r, i Krákumál (jfr herom Vidensk. Selsk. Oversigt for 1905), og sporadisk andre steder (reint vatn en gang i Leid); det samme er også uden tvivl tilfældet med det eksempel af „Starkad den gamle“, der anføres af Olaf hvitaskáld (SnE II 104), hvor der bør læses ringhreytanda rammastan at afli; Olaf har omvendt ment (og læst), at der her måtte være tilsat et h i forlyd i det sidste ord, altså at bægge steder skulde der læses hr. Man finder ikke sjælden i håndskrifter et h tilføjlet, hvor det ikke skulde; det beror på en lignende fejltagelse af ortografisk art. I senere islandsk er h virkelig tilføjlet foran n i ganske enkelte tilfælde (som hnýsa for nýsa, hniðra for niðra, hneisa for neisa samt i hreitur for reifr ved sammenblanding med hreifa; omvendt er det nu udeladt i negg = hjærte, for hnegg; nu siger man også altid ris for hris = ældre hrys, vistnok ligefrem ved en sammenblanding). Om udeladelse af h i ord som sidste sammensætningsled (der atter har ført til et selvstændigt ord, alfa for halfa), hen-

vises til grammatikkerne. I rim rimer h kun og udelukkende med sig selv. Overgangen af k til h foran n finder ikke sted.

Haðaland, n, Hadeland (i Norge), Vitg. Haðar (eller Heðir?), m. pl, indbyggerne af Haðaland, Gísl 1, 6.

haðna, f, hunkid, Pul IV bb 2; høðnu leif Hagbarðs Yt 14 er en betegnelse for 'strikke', men hvorledes den egl. er at forstå, er usikkert; der foreligger måske her et helt andet ukendt ord. Der må have været et træk i Hagbarðssagnet, hvorpå kenningen beror.

hadda, f, hank (halvbueformet ring, der går fra den ene kant til den anden efter diameteren), h. skall Þjóða 4, 16 (jfr hringar, = hadda, skullu Hym 34).

haddbjartur, adj, lyshåret, med lys hårvækst, om en valkyrje, Harkv 1.

Haddingi, m, to af Angantýrs brødre (de to yngste) af samme navn, tveir H-jar Hyndl 23, Orv III 1.

Haddingjar, m. pl, egl 'de med stærk hårfylde', H-ja val, udvalg af Haddinger, d. v. s. de udmærkede Haddinger, Hál 11, hermed sigtes til nogle berømte krigere, sikkert de samme, efter hvem sagnpersonen Helgi skati H-ja er opkaldt, Pul II 1, (jfr prosatykket efter Hlund II, Fas II 8, hvor der er tale om 3 fyrster af navnet Haddingi). Om land H-ja Guðr II 22 har noget hermed at gøre er usikkert.

Haddingr, m, sagnkonge (søkonge?), harðél H-s Hskv 3, 2; — sagnperson, Orv IV 3 5.

haddr, m, hår, men kun om kvindens hårfylde, (h. þat er konur hafa SnE I 540), h. es hörbeiði-Sif greiðir Korm Lv 7, enn hvíti h. Svanhildar Ghv 16, h. losnaði Guðr I 15, h-a bleika hafa þær (bølgerne) Heidr 20; h. jarðar, græs, hniga í hadd jarðar, segne til jorden, Bjark 3; Anon (XI) Lv 2 synes ordene hristir h-s mjallar at høre sammen; h-s mjöll, hårets sne, snehvide hår, rysteren af snehvide hår, en gammel gråhåret mand; i så fald bruges h. her også om en mands hår. H. Sifjar, = guld, findes ikke nu i kenninger, jfr SnE I 336. 340. — Som mandsnavn Eg Lv 21 (nordmand i 10. årh.), jfr Sigr-.

haf, n, hav (det i prosa mest forekommende navn; egl 'det hævede'), Pul IV u 1, h. glymjanda Reg 16, komask af h-i Sigrdr 10, h. gengr hriðum, stormer vildt, Hyndl 42, drekkja í h-i HHj 19, tyr sunnan h. Glár 6, Hfr 3, 15, Íslár 21, gen. h-s, (ned) til havet, Vell 25; Óðroris h-s alda, en enkelt bølge af Ódreris hav, et enkelt digt, Vell 5, h-s bjarg, klippe ved havet, Háv 9; h-s dagr, guld, Hl 24 a, h-s hyrr, guld, se hyrsveigir, h. hugtúns Hf 50 urigtig v. l. for hof, s. d. Jfr rauða-, út-

hafa, (-ða, haðr, ntr. én gang hafat; præf, hef, hefr, yngre hef(r), men denne form kan kun sjælden konstateres ved

hjælp af metrum, se iøvrigt Skjpsr s. 109), have, have i sin besiddelse, indenfor sit magtområde, 1) om hvad man bærer (har) i hånden eller på anden vis på sit legeme et. lign., h. í hendi Hlund II 22, Skí 23. 25, hefsk lind fyrir (= hefr lind fyrir sér), har, bærer skjold foran sig, Vsp 50, h. munn (∴ í munni), Am 17, h. vápn Akv 40, h. sverð Skí 9, h-andi staf Sigv 10, 10, h. epli ellifu Skí 19, h. hjarta, holde (ens) hjærte, Akv 23. 25; h. skarar jarpar Guðr II 19, h. øtul augu Hlund II 4, h. hundrað høfða Hym 8; h. meis á baki Hárb 3, h. dreng und hendi Rst 23; h. gøvi Hárb 6, h. men Þry 15, jfr Hávm 61, h. loða Guðr II 19, h. hjalm Fáfn 19, h. huliðshjalm of e-m, holde, Sturl 4, 3, h. hjalm á høfði Sigrdr 14, h. lit e-s Grip 39; h. móðakarn hart Hlund I 53, h. hug Hlund I 46, II 24, Hamð 27, h. hamra vífs byr, have mod, være modig, Íslár 2, h. móð Reg 13, h. øst, nære kærlighed, Fj 48, h. óð Vsp 18, h. þráar Fj 50, h. raunir Oddrgr 19, h. heilendi sitt Hávm 68, h. sótt Oddrgr 2, Fj 36, h. rödd HHj 20, h. í hug sér, tænke over, Sigrdr 20, h. mikít í hug, nære, omgås store tanker, ÞKolb 1, 3, h. svinna hyggju Hamð 9, h. hyggju sína Grip 43, h. alla snilli Mark 1, 9. — 2) besidde, h. gótt líf Ótt 1, 2, þat hefr eik, es af annarri skefr Hárb 22, Mkv 26, h. gengi Háð 3, h. lið ESK 6, 32, h. óðal Rþ 48, h. lög Sigv 11, 8, h. heill Grög 16, þeygi hefð hana (mey) Hávm 96, h. ríki Fj 7. 8, h. minjar at e-n Sigsk 54, h. lýði ok lönd of sík Oddrgr 17, sumar (rúnar) h. menskir menn Sigrdr 18, Þrymr hefr hamar, har í sin magt, Þry 11; her kunde hefr også gengives ved 'har fæet', og det er meget hyppigt, at h. svarer til og betyder s. s. perf. af vb. fáa, hefr Hel halfa Am 55, h. frétt eina, kun at have fæet efterretning om, kende noget af omtale, Fj 32, h. gjöld mikil Reg 6, haldi Hel þvís hefr SnE I 180, hefr þólva bætr HHj 24, hefr snót svarna eiða Grip 46, es rípt høfðu Hávm 49; hertil slutter sig følgende: hefð erfiði ok ørendi, jeg har fæet, haft, Þry 11, HHj 5, h. Fjörð, have næt, landet í, Gunnh. — h. ver sinn í valsinni, have sin mand blandt Einherjerne, Hyndl 6. — 3) have noget for at gøre noget dermed (med acc. og en tilføjet infinitiv), h. bróð at slíta Krm 8, h. at vinna Korm Lv 18, h. vilsinn at vinna GSúrs 32, hefð sór at sýna Líkn 43, h. harm at segja Guðr I 6, jfr hvat hafim at sitja, hvad grund har vi til, Pl 14. — 4) fá, tage, modtage, haf halfan heim Hlund II 35, h. mat Hlund II 33, h. óln né penning Lok 40, ef h. vildak Oddrgr 21, h. Mjöllni Vafpr 51, Yggr mun h. val Grí 53, h. hnekking Am 60, h. fé eða fjör e-s Hávm 58, h. fund e-s Grip 4, h. norna dóm Fáfn 11, h. tíkr ørendi Korm Lv 13, h. vætki vífs Hávm 102, h. sigr Sigrdr 6, Reg 23, h. hylli e-s Hlund II 16, Grí 42, h. sáttir

e-s *Alv* 7, h. gýgjar gaman *Vafpr* 32, h. geð e-rar ok gaman *Hávnm* 99, *Hárb* 18, h. gríð einherja *Hák* 16, h. gagn, fá al lykka, *Rst* 35, þat hefr hverr es verðr es loks *Mhkv* 25, h. þats verðr auðit *GSúrs* 20, h. ill iðgjöld eptir *Hávnm* 105. — 5) *i gode ónsker*, Kristr h-i ónd *Hfr* 3, 29, h-i vist með Kristi *Súfr* 2—3, *i forbandelser*, þars þik Hel h-i *Fáfn* 21, gramir h-i e-n *Hárb* 60, *Brot* 11, tröll h-i lif *HolmgB* 11, tröll hafi *Tréfót Grettis* 2, *jfr* h. mann, ná, *indhænte*, *ÞKolb Lv* 6, *upersonl.* hefr fljóð, *man kan fá*, *ESk* 13, 8 (*jfr* den følgende forklaring). — 6) *fá til ægte*, h. man *Alv* 6, h. Sigurð *Sigsk* 6, es þik h. skal *Ski* 35, *jfr* *HJ* 5, 7, *Guðr II* 34. — 7) *beholde*, h. fœdurleifð sína *Hynnl* 9, h. gerðar órar *Hák* 17. — 8) *modtage d. v. s. følge (råd)*, h. áströð (óll) *Sigrðr* 21, *Fáfn* 35. — 9) *benytte, bruge, anvende, ofte med at og dativ (til, som noget)*, h. manvélar við e-n *Hárb* 20, h. ríki sitt í hófi *Hávnm* 64, *jfr* h. sik á hófi *Lok* 36, h. sik í hildileik *Fáfn* 31, h. sik miklu lengst *Sigv* 13, 20 (*jfr* i övrigt h-ask), h. eykja greiði í folk *Yt* 11, h. fylki til frægðar *Mhkv* 6, h. stuttligt lag á kvæði *Mhkv* 11, h. raun við *Hsv* 114, h. útboð *Sturl* 3, 3, h. herboð *Sturl* 3, 12, *jfr* h. flota úti, *have en flåde ude i søen, være ude i leding, Vell* 7; h. e-n at hlátri, *gøre en til genstand for latter, Hávnm* 132, h. e-n at augabragði, *gøre en til genstand for spottende øjekast, Hávnm* 30, h. e-n at háði *Sigv* 2, 11, h. at gamni *Yt* 7, h. at minnum *Jóms* 20, h. at ólmólum, *have noget, bruge noget som æmne til omtale ved drikkelag, Lok* 1, h. sér at heillum *Sigrðr* 19; h. e-t at mat, *bruge noget til føde, nære sig ved, Vafpr* 45, h. at mani, *bruge som træ(kvinde), Grott I*. 16, h. at ólskólum *Am* 82, h. e-n at hlandtrog *Lok* 34, h. Hávarð at gunni, *have, bruge H. til (i) kampen, Jóms* 13; — h. leik, *udføre en leg, Lil* 47 (v. l.), h. framn e-t, *udføre noget, handle på en vis måde, Am* 40, h. harðhendit (s. d.) *Bárðr*, h. á skriptum, *udføre broderi, Guðr II* 15. — 10) *bringe, medbringe*, h. (hvala) heim *Hym* 26, *MÞórð* 1, h. hver *Hym* 39, h. e-n í helju, *bringe en til hel, ombringe, Am* 51, hefk gildi hapta beiðis, *jeg bringer et digt, har et digt (at fremsige), Gráf* 1. — 11) *finde sig i, tillade*, vildi h. fæst rón *Sigv* 10, 9, an h. vildi *Fáfn* 43. — 12) *med adverbier*, h. vel, *handle godt, have en god sag, vise sig moralsk god*, vel hefr sás þat líða lætr *Mhkv* 6, vel hefr hinn, *han har det godt, Mhkv* 22, h. betr en aðrir *Guðr* 1; hefr hann bazi, *er det det bedste for ham, Hávnm* 80, betr hefðir bróðir, *det vilde være bedre for dig, broder, Akv* 16; h. illa, *have en slet sag, være moralsk ringe (ringere)*, illa hefr sás annan sýkr *Mhkv* 18, þeir h. verr, es tryggðum slitu *Mhkv* 3, herr, sás hafði verr *ESk* 7, 4, men þeir h. verr, ef nú reiðumk, *de vil få det*

værre, det vil komme til at gå ud over dem, GSúrs 19, *jfr* om dette udtryk *K Gisl. Aarbb. 1879 s. 198*; — *upersonligt* með fjarri, ferri : fjarri hefr, *det er langt fra, Mark* 1, 3, mér hafði ferri vāða, *jeg var langt borte fra ulykken, det var langt fra, at en ulykke truede mig, Korm Lv* 53, hefr til fjarri *Has* 16. — 13) *medium hafask (jfr ofv. h. sik)*, a) *have sig, opholde sig*, es h. með Haraldi *Harkv* 18, þeir es í heimi h. *Hsv* 60; b) *befinde sig*, h. vel, *trives, Hávnm* 141; c) *sammentrukket for hafa sér*, h-ask hlífir fyrir, *holder skjoldene foran sig, Hák* 11, hafask und linda drepit = hafa drepit und linda sér *Harkv* 23. — 14) *med præpositioner og adverbier*, hafask at, *have sig til, være beskæftiget med*, eitt hófðusk at, *kun ét tog de sig for, Þjóða* 2, 1, — h. uppi, *holde oppe, mindes, bevare i erindringen*, h. uppi langniðja tal *Vsp* 16, h. þróttar orð uppi *Jóms* 41: *men: udøve*, h. uppi hopp *Mv III* 3; h. sik út, *gå ud, fjærne sig, flygte, Gð* 3 51; — h. úti, *have ude*, h. alt úti, *anvende alle midler (jfr h. allar klær úti), Sigv* 5, 3 (*máske er talemåden identisk med den ovenførte* h. leiðangr úti, *have alt sit mandskab ude i leding tilsøs*). — 15) *bruges for at omskrive perfektum og plusquamperfektum både af transitivt og intransitivt verber; den oprindelige udtryksmåde var da, for de førstes vedkommende ifald de styrede acc., at lade hovedverbets participium rette sig efter objektet*: ek hef hamar folginn *Þry* 7, 8, hefk nipti grœtta *Hhund II* 30, hefk kvalðar kveldriður *HJ* 15, hafði farna for *Glúmr* 1, 2, hófum (o: hefr mik) gramr framðan *Hfr Lv* 5, hergaupur es Haraldr hafi sveltar *Harkv* 13, *upersonligt*, glikan hefr of gorman mann *HolmgB* 3, vel hefr Vigr of skepta *Korm Lv* 58; *i alle andre tilfælde måtte part. stå i ntr. sing. både når dette verbum var intransitivt eller som transitivt styrede andre kasus end acc.*, hefk víða ratat *Alv* 6, hafði orðit þarfastr *Ód* 14 (*hds urigtig orðinn*), vel keypts hlutar hefk vel notit *Hávnm* 107; *dette overføres så også på det første tilfælde*: þú felt hefr enn flugartrauða *Hhund I* 55, hefr þú börn borit *Lok* 23. — *På lignende måde udtrykkes fut. exact.*, ef vill borgit hafa *Sigrðr* 10, brátt hefk ykr brenda *Am* 39.

haibára, f, *havbølge, bølge ude på det vide, åbne hav, Bós* 7.

haibekkr, m, 'havbænk', skib, h-s hnigrund, *havet, Ht* 75.

haifaxi, m, 'hav-hest', skib, hald-Viðurr h-a, skibstyrer, om *Hakon jarl, Vell* 11.

haifgeymir, m, 'hav-gemmer, -besidder', hyrs h. = haf-hyrs, *guldets, geymir, mand, Nj* 29.

haifjalfr, n, 'hav-brus', *det brusende hav*, h-s (v. l. til hádyrs s. d., hágjalfirs o. s. v.) viðir, *skibe, Þloft* 2, 4.

haifglóð, f, 'hav-ild', *guld, Rst* 12.

haigufa, *f*, et søuhyre, blandt hvalnavne, *Dul IV y 1*; i *Kongespejlet* (Brenners udg. s. 29—30) kaldes det 'fisk' og beskrives nærmere; navnet betyder egl. 'hav-damp', og hentyder vist til den ropi, som dyret mentes at udsende (jfr suavissimus odor hos Eustathius, jfr Fritzer).

haifhreinn, *m*, 'hav-ren (rensdyr)', skib, né Rön viðr h-um frið *Ht 19*.

haifkaldr, *adj*, 'søhold', kold på grund af at færdes på havet, h. húfr *ESk 1*, 3.

haiflauðr, *n*, havskum, skummende hav, *Ht 76*, stæra h. *ESk 12*, 17.

haifleygr, *m*, 'hav-ild', guld, *ESk 11*, 8, *Sturl 4*, 37, *Gyð 2*(?), Hlin haifleygjar, *kvínde*, *Bbreiðv 4*.

Haifli, *m*, jættenavn, *Dul IV b 1* (*Saxos Haphlius*; egl. svag form til et *hafall 'grisk?'), fangvinur H-a, *Tor*, *Grett 2*, 5.

Haifliði, *m*, islandsk høvding, H. Måsson (12. årh.), *IngimE 2*, *Anon (XII) B 5*.

haifljómi, *m*, 'havglans', guld, friðrofi h-a, gavmild mand, *ESk 3*, 3.

haiflogi, *m*, 'hav-lue', guld, h-a hirðir, mand, *Grettis 26*.

1. **hafna**, (-aða, -at), støde hånden imod, støde tilbage, vrage, h. dóm e-s *SnSt 4*, 4, hafnið Neifu nafna, vrager, jager bort, *Hildir*, h. Holmrygjum o. s. v., vrage de holmrygske, forstøde, *Harkv 14*, h. e-ri *Korm Lv 18*, h. nafni e-s, vrage, glemme ens navn, lade det uænsset, *Arn 2*, 17, h. eða leiðask hollvini *Bersi 1*, 3, h. heimi *Heil 6*, h. hatri, lade være med at hade, *Hsv 9*, h. gæzku *Merl I 55*, høfnum opt göðu, ofte vrager vi det gode forhold, viser os uvenlige mod hinanden, *Am 70*, h. enum hvíta lit, skifte farve, blive rød, *Sigs 31*, h. fjörvi, dø, *Glúmr Lv*, h. himni *Merl I 56*, grund h-ar gróða, er ufrugtbar, *Merl I 58*, h. nafni hrafnblóts goða, vrage Odins navn, holde op med at tilbede Odin, *Hfr Lv 8*, h. Dvalins veigum, være ligegyldig for, ikke bryde sig om, *Islr 1*, h. ljóðum *Hsv 145*.

2. **hafna**, (-aða, -aðr), havne, føre i havn (af høfn), h. sævar hlyn *Ólhelg 7*.

hafnarmark, *n*, havnemærke (mærke, der viser havnen eller indsejlingen til en sådan), om den til sten forvandlede jættekvinde, hlægligt h. *HHj 30*, reisa h. *GrHj 3*.

hafnýra, *n*, 'hav-nyre', sten, klippe, om *Singasten*, ráða fǫgru h., ná ud til den, *Húsdr 2*.

hafr, *m*, buk, *Dul IV bb 1*, h. Hlórriða *Hym 37*, h-rar heim reknir *Þry 21*, h-ra dróttinn, *Tor*, *Hym 20*. 31, jfr *Haustr 15*, h-ra njótr, d. s., *Húsdr 3*; h-rar hornþǫgastir *Hym 7*, h-ra kjót *ÞjóðA 4*, 14; hvitr h. *Hjǫrt 2*, sem h-rar (eta) skaf *Sigv 13*, 28, Heiðrún með høfrum *Hyndl 46*, sildr ok h-ra, *Tors mad*, *Hárb 3*; betegnelse af en konge *Merl II 74*; — h. unnar, skib, *Reg 16*, beror på fejltæsnig. — Som mandnavn *Grett 2*, 8, *Anon (XIII) B 50*.

hafrakan, *m* (eller *n*? v. l. -raka, hræ-

frakki s. d.), blandt sværdnavne, *Dul IV l 2*.

hafraukn, *n*, 'hav-hest', skib, *Sturl 4*, 16.

haf-reginn, *m*, børen, løftet, gud, hóg-reiðar h., den i den bekvemme vogn kørende gud, *Tor*, *Haustr 15* (rettelse fra hof-).

1. **hafreið**, *f*, løftet vogn (af hefja), hlunns h., den af rullestokke bårne vogn, skib, hlunns h-ar hlœðir, sømand, *Þdis 2*.

2. **hafreið**, *f*, 'hav-vogn', skib, leiðendr h-ar, sømand, *ÞTref 5*.

hafrhvalr, *m*, hvalart, *Dul IV y 1*.

hafri, *m*, havre, findes ikke undtagen i sammensætningen ginhafri, s. d.; *Hárb 3* har man også antaget ordet i sildr ok h-ra, om *Tors mad*, men langt rimeligere er det, at der her menes *Tors bukke(kød)*. Jfr gin-.

Hafrsfjórðr, *m*, Havsffjorden (på *Jæderen*), *Þjóð 3*, 4, *Harkv 7*. 11.

hafróðull, *m*, 'hav-sol', guld, *Sturl 4*, 40.

hafróst, *f*, havstrøm, *Ht 74*, h-ar hestar, skibe, *StjÓ II 5*.

hafskip, *n*, havgående skib, *Mark 4*, 1, men v. l. er hafskið, rigtigere, s. d.

hafskið, *n*, 'hav-ski', skib (jfr foregående), h-a slóðir, havet, *Mark 4*, 1; h-s hlœðir, søfarer, *Sigv 3*, 6, h-a hljótendr, mænd, *Eg Lv 42*, h-s stafir, mænd, *Árni 2*, 1.

haf-Sleipnir, *m*, 'hav-Sleipne', skib, om *Hringhorne*, *Húsdr 11*.

haismegin, *n*, egl. 'havets styrke', d. v. s. det langt ude liggende, dybe, hav, *Frþ I 17*; dog kan ordet her være at opfatte bogstavelig.

haistétt, *f*, 'hav-sti', hav, *Gyð 1*.

haistóð, *n*, 'havheste', skibe, h-s Móði, søfarer, *Þorm 1*, 1.

haifstramb, *m*, hvalart, *Dul IV y 1*; i *Kongespejlet* (Brenners udg. s. 45—46) kaldes h. 'søuhyre' uden arme og smalle nederfor skuldrene; den omtales også i *Hist. Norw.*, uden hoved og hale, blot en krop, der tumler om; stramb har hensyn hertil, ordet betyder 'noget tykt, ligesom oppustet', no. stremben 'opblæst', stremba sig 'spændte bryst og mave ud' (Ross).

haifstraum, *m*, havstrøm, *Sturl 5*, 4.

haifstr, *n*, 'havbolig', bebyggelse ved søen, *Sturl 5*, 11.

haiftyrdill, *m*, et slags (sø)fugl, *Dul IV xx 7* (tyrdill af torð 'skarn').

haifvigg, *n*, 'hav-hest', skib, hirðipollr h-s, søfarer, mand, *Bbreiðv 4*, hneigir h-ja (sáledes rigtigt og ikke -jar), d. s., *Þjhjt 2*, 17.

hafviti, *m*, 'hav-bavn (ild)', guld, h-a hallendr (s. d.), gavmilde mænd, *Hókr 6*.

haga, (-aða, -at), 1) indrette, ordne, især på en bekvem måde (af hagr, adj. eller subst.), med dativ. h. svá maga þinum, indret din mave således, spis derefter, *Egilss (XII) 4*, h. hróðrs smið, indrette

sit digt, Ormr 1, 2, h. spásogu Merl II 96, h-at vel því Pt 4; *upersonlig* mér h-ar oft fyrir augum, *det (det onde) viser sig ofte som godt i mine øjne*, Has 56 (hvis teksten er rigtig); h. sér til sess, *indrette til sæde for sig, til bestandig at have hjem (på et bestemt sted)*, Þloft 3, 2. — 2) *give lejlighed til, føre til, nauðr h-ar til fræða, nøden bringer mig til at digte, jeg føler trang til at digte*, HolmgB 8, þat h-ar okr til auðar, *det vil bringe os lykke*, GSirs 24.

1. **hagall, m, hagl, som runenavn**, h. er kaldastr korna Rún 13. — *hagli Gautr II 5 se hagli og hugsj.*

2. **Hagall, m, sagnperson (Helges fosterfader)**, Hhund II 2.

Hagbarði, m, søkonge (s. s. følgende), H-a hurð, skjold, (jfr hlym-Njörðr), Vell 27.

Hagbarðr, m, søkonge, Þul III 1, IV a 2; *hórðu (hjarta) réð H. Hl 15 a, hals H-s, halsen på (et træbillede af) Hagbard, Korm Lv 4, H-s hórðu leif, strikke i galgen (jfr haðna) Yt 14 (må hentyde til Hagbards død i galgen jfr Saxos 7. bog).*

hagbál, n, 'kunstfærdig (indrettet) flamme', h. lagar, *kunstfærdig guld(ring)*, Ht 44.

hagdreyrins, adj(?), *et uforståeligt og vistnok forvansket ord*, Hrafn 1; v. l. *hagbyrnis er her lige så uforståeligt. Der synes at måtte foreligge et adj., enten som epitet til 'kvinde' eller 'sår'.*

hagfaldinn se *hagfaldinn*.

hagkennandi, m, 'som kender en indretning', h. hróðrs, *som kender, ved, hvorledes et digt skal indrettes (af hagr subst.), men rigtigere er det vist at antage, at hag- er stammen i adj. hagr (der bruges om en dygtig versemager), altså 'digtingens, digtekunstens flinke kender (uødever), skjald'*, Bersi 1, 1.

hagl, n, haglkorn, haglbyge, h. vá hvert eyri ÞGisl 9; h-i stokkinn Þþyn, af h-i oltinn, *som vælter frem pisket af hagl eller fyldt med hagl, om stride fjældelvé, Þdr 5, h. snýr GOdds 2, harða grimt h. Jöms 32, h. (ok driif) Lil 10. 93, h. í hýva viðu HHj 28. I kenningar, for pile: bogna h. Vell 8, h. boga Merl I 34, skógs h. Hl 34 a, alms h. Hl 36 b, h. tvíviðar Merl II 65, h. strengs Þham 1, 3, Ingj 1, 1, h. strengjar Hfr 1, 2, ESk 9, 3. 12, 4; pá samme máde má også andre kenningar forstås som benja (v. l. brynju) h. Eyv Lv 7, þrimu h. Tindr 1, 3, sóknar h. Ht 62; peitu h., kamp, Epver 2; derimod er brodda h. ikke kenning, men kun 'pilebyge', Anon (XII) B 23. I kenningar for 'åre' se SnE II 500. Jfr driif.*

hagfaldinn, adj, 'med hovedpynt af hagi', med *hagbedækkede toppe, om jorden, Þjóða 3, 3; v. l. hagfaldinn, der skulde betyde 'med smuk hovedpynt', af smukt udseende (m. h. t. trævækst især).*

hagli Gautr II 5, v. l. hagsi i: af (at) h. sat; dette er blevet rettet til of hugsj

'grublende', *hvilket er meget tiltalende. A. Olrik har (Danm. Helt. II læst á halga (efter no. halge, halge 'halmknippe'), hvilket næppe træffer det rigtige.*

hagliga, adv, 1) kunstfærdig, typpa h. of hófuð, *give en kvinde en kunstfærdig hovedbedækning (faldr) pá, Þry 16. 19. — 2) let, bekvemt*, hvíllur haðar h. Sól 72, ganga h., *gå let*, ESk 6, 16, hrökkva h. at móti Merl II 17.

hagligr, adj, 1) kunstfærdig, h-g myndan heilags anda, om Kristus, Lú 30. — 2) *smuk, tækkelig*, h-ar konur HHj 1, h-g meyya Mey 31. — 3) *behagelig, smuk*, h. rómr Orv IX 19, h-g iðja, *smuk, god, virksomhed, handling*, Hbreiðm; h-g róð, *bekvemme, gode (heldbringende) råd*, Þham 1, 1.

hagna, (-aða, -at), gå heldig, mér hefr h-at, *det er lykkedes mig*, Stgv 13, 1, verk h. (hds høgna) vísa, *gå heldig for fyrsten, gavner ham*, Vell 5, ef vel h-ar, *dersom det går godt*, Ólhv 5, 2, lítt hefr h-at Þfagr 10.

hagnaðr, m, lykke, fordel, Vell 25, ESk 6, 32.

1. **hagr, adj, kunstfærdig**, h-ir dvergjar Hyndl 7, h. fegrir vagns hallar, om den helligånd, Heiðv 14, sem h-ast kunnak Vøl 18; *dygtig, flink*, Egilss (XII) 2, om en kvinde Ólsv 4, 2, h. at manga við hrings Hørn, *dygtig til, forstående at*, Korm Lv 6. Jfr gunn-, orð-, víg-.

2. **hagr, m, 1) stilling, vilkår**, mein gørisk á hag, *ulykke rammer en*, Grip 22, h. batnar stórum Stgv 13, 32, lofak hag (konu) Bjtú 2, 12, h. Hrólfs Hl 24 a, h. þeira leizk goði Sól 17, ák hættan hag, *jeg befinner mig i fare (religiøst)*, Has 23, h. hólða gerisk hættir Merl I 53, hreinsa hag sinn með trú Has 43, þungur h. Has 49, meginljótir h-ir Has 12. — 2) *fordel*, þats til hags skyldi (v: vesa) Am 97.

hagsleppr, adj, som man let slipper, *giver afkald pá, því vasa h-t, det kunde jeg ikke godt lade være med*, Has 14; eller: *det kunde jeg ikke med fordel (2 hagr 2) slippe?*

hagsmiðr, m, kunstfærdig, dygtig, smed, h. bragar, *udmærket digter*, Bragi Lv 2.

hagspeki, f, økonomisk kløgt, indsigt, h. á aura veizlu, *med hensyn til gavmildhed*, Hsv 105, neyta með h. Hsv 54.

hagvirki, f, ævne til at udføre noget kunstfærdig, kunstfærdighed, herr hafi h., om forældrenes ævne til at avle en skøn datter (Helga d. fagre, spøgefaldt), Gunnl Lv 9.

Hagvirkr, m, Odin (hds har -yrkr, men metrum viser, at der bør læses -virkr; 'den som virker til fordel'), Þul IV jj 4.

hagborn, m, hagtorn, hvidtjörn, Pul IV kk 2, Stgv 3, 10 synes h-s hestar at høre sammen og sammen med Ekkils, søkongens hvidtjörns- (af hvidtjörn byggede) heste, skibe.

hagbyrnis v. l. til hagdreyrins Hrafn

1, er uforståeligt i sammenhængen; jfr hagdreyrins.

haka, f, hage, Gautr II 7.

Haki, m, søkonge, Pul III 1, IV a 2, (vokalens korthed er metrumbestemt), H. vas brendr á báli, Anon (X) II B 2. I kenningar, for sø: H-a vegr Ht 76, H-a rein Haustl 16, H-a bláland Korm Lv 37, H-a sker Hfl 13, H-a kleif Jökull 1, — for skib: H-a hniptákr Ht 71, H-a blakkr Ht 38. Forskellig fra denne er formentlig den H., der antydes Pul II 1, en H. Fáki. — Sagnperson Hálf's IX 1, en anden (Hveðnu sonr) Hyndl 32.

Haklangr, m, egl (efter kilderne) tilnavn til Tore, Harald hærfares modstander i Hafsrfjorden (visnok egl 'den langhagede' af haka; en sådan afkortning af stammen er ikke uden analogier, især blandt maskulinerne som bogmaðr; men man havde dog snarere væntet Høku-; det kunde også komme af haki m, hage, krog (jfr no. hake), ádr H. fellí Harkv 9.

hald, n, 1) egl. 'hvad der holder, støtter', aktivt, koma at h-i, blive til nytte, GSúrs 30, Hsv 73. — 2) beskyttelse, taka við h-i e-s, blive ens værnende herre, Þorm 2, 15, h. es bresti aldri, om guds hjælp, Has 45, veita h. ok árnar, yde hjælp og forbøn, Has 62, h. tveggja döglinga Ísldr 12, h. hilmis Ísldr 25, eiga h. und e-m Sigv 3, 18. — 3) beholdelse, bevarelse, h. hodka SnSt 4, 2. — 4) overholdelse, h. boðorða Gd 10, h. laga Gd 55. Jfr boena-, fórnar-, kristni-, varð-.

halda, (helt, haldinn), holde, A) med dativ, 1) holde (noget i hånden), h. hjarta við funa Fáfn 27, h. spjótum í snœri Þjóða 1, 21, h. skildi Vsp 30, h. skjöldum fyr skot Ht 24, h. Hlakkar tjöldum hátt Krm 13, h. herskildi, holde krigsskjold, 2: overført: kæmpe, Steinn 1, 5, h. hjarðar mæki upp Yt 16; jfr h. hendi of e-m, beskytte en, ÞKolb 3, 7, h. ys bifvangi (= hendi) of e-m Korm 1, 7, h. heiðis stalli (= hendi) of mér Hafg 2. — 2) holde (fast, på noget) h. fast hesti ok skjaldi Korm Lv 20, h. e-u hornklofi Hfl 16, h. skalprgrana Bárðr, h. rúmi, holde fast på, forblive på, sin plads, Am 62, h. skipi, holde skibet fast (ved land), være dets vogter, Hárð 7, 8, h. láði Þfagr 7, h. grund Sturl 3, 1, h. fold Ott 2, 18, h. landi fyr e-m Harkv 10, jfr Epver 2, h. fast foldu, stå fast, ikke vige, Eviðs 3, h. velli, beholde slagmarken, sejre, Hásk 12, Vell 21, Drv (XI) 3, h. gollí við e-n Akv 31, h. hoddum Gunnl Lv 3. — 3) h. dróttinhug, være trofast mod sin herre, Sigv 12, 18: holde, overholde, h. hugazmólum Sigv 3, 17, h. illa orðum við e-n Hskv 3, 3, h. eiðum Brot 18, h. særurum Halli 6, h. sóttum (við e-n) Pl 30, Sigv 3, 21, St 18, h. lögum (við e-n) Ód 13, Þmáhl 4, h. (goðs) boðum Has 6; — opretholde, h. saktmólum Þmáhl 16. — 4) h. e-m und eggjar, holde en fast så at

(fjendens) sværdsægge kan nå ham, HolmgB 8, h. e-m und vatn, holde en under dåben, Sigv 13, 11. — 5) holde fast, især om lås og lænker, jorð heldr flóði Ólhv 2, 6; h. (þvi) njarðlásar níu Fj 26, láss helt líki drósar Valg 9; kaldnefr heldr furu Þjóða 4, 11; urðar lokur h-i þér öllum megum, holde, beskytte, dig, Gróg 7; jfr útnyrðingr heldr fyrðum Máni 1. — 6) holde, trænge, tilbage, h. vatni, tåreerne, Okta 1, 2, h. bráregni Nj (XII) 3. — 7) beholde, bevare, h. Hleiðrar stóli Grott 20, h-i Hel þvi es hefr SnE I 180, h. mey Hárð 32, h. mér Lil 63, h. lífi Oddgr 33, Brot 8, að innsigli höldnu Lil 33. — 8) rette (mod), bevæge, styre, h. höfði við e-m, bøje sit hoved henimod (som to elskende), Oddgr 22, h. saman nefjum Grett 2, 9, h. sigtölum, rette sværdet (imod), Anon (X) om Gudleif, h. gram fram Korm Lv 31; h. rýnnis reið réttri St 19, jfr mér upp helt, holdt mig oprejst, støttede mig, St 12; h. snekkjum Síndr 7, h. skipum Mark 1, 16, Jóms 10 o. s. v.; h. stólum Arn 2, 10, h. flota braut Jóms 33, h. hlunngotum norðan Þjóða 4, 9; absolut, h. at láði Sturl 3, 7; h. at, rykke frem, Sigv 2, 3; h. hróðri, fortsætte med digtet, Eskál 2, 2; h. (hulðar hetti) er urigt. for falda Þorm 2, 7; h. e-u fram Grott 15. — 9) intransitivt, bevæge sig, begive sig, styre (intrans.), h. til vinstra vegs Hárð 56, h. til búðar Nj (XII) 7, h. til hafnar Eg Lv 1, h. heim Fj 3, Reg 9, h. aprt Bragi 2, 1, h. fram Eyv Lv 4, h. undan (af snœris vitni), flygte, Sigv 12, 19, Þfagr 8, Hfr 3, 16, h. á flóta Hálf's IX 10; líð helt þingat Sigv 1, 10; skeið helt í móðu ÞKolb 3, 9. — 10) holde, være, ey bað h. Hhund I 4, sólin held, solstrålen holdt, gik ikke itu, gav ikke efter, Mey 51. — 11) absolut, beholde sin sag, hævde sig (og sin magt), h. fullara Sigv 7, 6, h. til fulls við e-n, hævde sig overfor en, Ísldr 22; her er en dativ oprl. underforstået. — B) med accusativ, 1) bevogte (dette skal være ordets grundbetýning), beskytte, overholde, h. geitr Hhund II 22; — h. heit Ólhv 2, 4, h. eiða Grip 31, h. orð sin Sigv 2, 13, Grett 2, 8, h. goðs lög Mark 1, 8. — 2) besidde, h. sess Mark 1, 2, staði h-andi, besiddende sit (faste) sted, Lil 1; jfr h. vörð, holde vagt, HHJ 23. — 3) beskytte, goð heldr veldi e-s Mark 2, støtte, h. Harald herskildi Steinn 1, 5, underholde, h. vel húskarl Sigv 3, 18, h. vel val gallópnis viðis, beværte, føde, ravnene godt, Skúli 1, 1. — 4) beholde (med urette), h. veginn arf SnE II 198; — vætki h., ikke holde fast på noget, være føjelig, Am 101. — 5) fejre, h. helga daga Sól 65, h. hótíð Esk 6, 36, Lil 74, h. helgi skilfings Sigv 12, 25. — C) 1) absolut med adv., illa, få et dårligt resultat, lide skade, hefr þinn faðir haldit illa, Eskál Lv 3, öld hefr illa haldit Anon (XI) Lv 5, höfðum haldit illa Örv

IX 45. — 2) *medium*, h-ask, holde sig, stå fast, beholde sin gyldighed, biðk hans aldr h-ask Ött 1, 3, h-isk vörðr *Sigv 5, 3*, skjöldungr helzk skemr, levede kortere, *Sigv 12, 21*, lengr at h., holde stand, *Þjóð 3, 4*, láta lög h. *Sigv 11, 5*; skjaldagi h. *Ht 54*; haldisk lik at liðum, leget met holde sig med hensyn til lemmer, *Gróg 12.* — 3) *aktiv upersonligt*, med dat., vare ved, því helt *BjH 7*, Mistar regni heldr *Ht 62*, rógskýja regni helt haustnótt *Arn 3, 12*; því skapi hefr haldit oss, det sind har holdit sig hos mig, *Jóms 4.* — 4) *part. act.*, eiga h-endr, have nogen, som holder en i ave, have tugtemestre, *Hávm 29*, h-endr skjaldar, krigere, *Þmáhl 16, Nj 5*; h-endr hjaldr-vita, d. s., *Þmáhl 4*, þ-médr hjalma ok skjalda *Nj 6.* — 5) *part. pass.*, haldnar eldingar, lyn, man holder (om skældsord, jfr sammenhængen), *Þjóða 4, 14.* — 6) *med præpositioner*, h. á, være beskæftiget med (helst vedvarende, flittigt), h. á sýslu *Rþ 14*, h. á för, være på rejse, *Sigv 12, 27, Orv IX 26*, h. á vápna þingi *Eg Lv 11*, h. fast á lögum e-s, holde fast ved ens love, *Sigv 11, 4*, h. hæft á veldi, udøve sin magt på passende måde, *Ött 2, 19*; — h. á kerri, holde på karret, beholde det (istedenfor at lade det gå videre), *Hávm 19* (jfr *Eir. Magnússon, Camb. Phil. soc. proceed. 1887*); — h. á sári e-s, være meget beskæftiget med ens sár, ɔ: udbasune det for spots skyld, *ÞKolb Lv 5*; h. á lopt (acc.), udsprede noget (som rygte), *Mhkv 14*; — h. fyrir, holde stand, *Þjóða 1, 18*; — h. undan e-u, undgå noget, undrage sig noget, *ESk 13, 2*; — h. und farmi, bære, løfte, en ladning, *ESk 13, 7*; — h. upp, upersonlig, meðan upp h-r (v. l.) skeggi, så-længe skæppet holdes oppe, ɔ: så-længe en lever, *Rv 32*; h. upp því es valda, bøde for hvad de forbyrder, *Þjóða 3, 24*; — h. við, holde stand imod, h. við skotum *Merl II 65*.

haldboði, *m*, 'som bebuder at ville holde', hildar h., kriger, *Vell 30*.

hald-eir, *f*, 'Eir som holder, bærer', h. fólðu, kvinde, *Korm Lv 49*.

haldframr, *urigtig v. l.*, *ESk 6, 57*, for hjaldframr, s. d.; ordet skulde betyde 'fremragende ved sin hjælp'.

haldkvæmr, *adj*, som kommer til nytte (jfr koma i hald), *GOdds 5*.

haldorðr, *adj*, ordholden, tro, *Hhard 19, Krm 18*; som trodsig fastholder sine (urigtige) ord, *Sigv 13, 29*.

Haldórr, *m*, *H. Snorrason HolmgB 12*; — en anden *Guðl*.

haldruðr se *hjaldruðr*.

haldsamr, *adj*, som kan, forstår, at holde det fast, som han har, h. á geir-Týs mólú, som kan beholde sit land, *Sturl 4, 21*.

hald-Viðurr, *m*, 'styrrende Odin', h. haf-faxa, søfarer, *Vell 11*.

haldvillr HolmgB 1 er uden tvivl fejl for *hjaldr(s)-Ullr, s. d.*

halfa, *f*, *egl 'halvdel'*, så overhovedet del, især *egn, verdensdel*, þær hólfur *Pét 15*.

halfargr, *adj*, halvt fejl, blødagtig (jfr argr), skældsord, h-ir menn *Hálfs IX 27*.

halfarunninn, *adj*, halvt brændt, (trúi eigi) húsi h-nu *Hávm 89*.

Halfdanr, *m*, (gen. -ar), forskellige sagnkonger, *Yt 30, 32*, H. hæstr Skjoldunga *Hyndl 14, Grott 22*; H. svarte *Harkv 4, Nkt 3, Arbj 12(?)*, H. svarte *Haralds sön Jör 2*. Jfr *Skjpspr. 45—46*.

halfdauðr, *adj*, halvdød, *Hym 37*.

halfgrrr, *adj*, halvt opført, ufuldført, h-r inni *ÞSær 1*.

halflamiðr, (-inn), *adj*, halvt knust, *Hjátmb III 11*.

1. **Halfr** se *Hólfr*.

2. **halfr**, *adj*, halv, hugr ræðr hólum *sigr Þjóða 3, 23*, h. es auðr und hvötum, den halve rigdom beror på raskheden, *Hávm 59*, h-f auðvón *Gráf 11*, h. valr *Grí 14*, h. hleifr *Hávm 52*, h-f jörð *Eg Lv 9*, hólfl lönd ok þegnar *Þjóða 3, 9*, hólfl völd, halvdelen af magten, *Kolgr, h. heimr Hhund II 35*, hólfl hýnótt *Ski 42*, h-t verk *Hym 26*, hólfl lest *Mark 1, 30*, hólfl mörk *Sigv 5, 5*, h. eyrir *VGI 3*, h-ir landaurar *Sigv 13, 4*, h. þriði tegr, fem og tyve, *Tindr 1, 4*, h. fjórði tegr, fem og tredivé, *HolmgB 11*; h-t fimta hundred, *450, ESk 6, 55*; — h-ir, halvdelen, *Hel hefr h-a Am 55*, h-ir liggja *Hást 1*; *ntr.* halft d. s., h. gekk ör húsi *Am 97*; — *dativ ntr. med komparativ, dobbelt*, h-u fleiri (-a) *Am 30, Hhund I 25, Sigv 12, 9*, h-u meir *Akv 23*, h-u fremr, meget tidligere, *Ham 2*, h-u hæra *Þjóða 4, 2*; i de sidste eksempler har ordet en mere ubestemt betydning ('meget', 'langt') som i de følgende: h-u högligra ráð *Am 70*, h-u betr *Korm Lv 56*, h-u heldr, meget hellere, *Oddrgr 27, Korm Lv 24.* — halv, ufuldstændig, h-t nafn, om tilnavnet alene, *Hæng II 3 b*, hólfl es öld, halv, ufuldkommen er menneskeheden, *Hávm 53*.

halfsviðinn, *adj*, halvsveden, halvt opbrændt, h. hugsteinn *Hyndl 41*.

halfyrkr, *adj*, som kun kan udføre et halvt arbejde, dædøs person, hoggum h-ian (hds. hægom ver halft yrkiom), om trællen, *Am 61*.

hali, *m*, hale, på en ko, h. kollu *ÞKolb Lv 5*, på en ulv, ulfs h., i et ordsprog: nú es u-s h. einn á króki, nu er der kun halen tilbage, *Ofeigr 4*, jfr ordsproget: skammr er orðinn h. okkarr, vi har mistet meget, det er gået os ilde, *Sturl 8, 2*; leika lausum h-a, have frit spil, være fri og frank, *Lok 49*; om en slange, verpr naðr h-a *HHj 9*, om en jættekvinde i et havdyrs skikkelse, bretta h-a, rejse halen i vejret (for at coitus kan finde sted), modsat sveigja h-a, lade den falde, *HHj 20, 21*; om børneskræmslet *Gryla*,

hefr á sér h-a fimtán *Loptr*; om en galts hale, *Merl I 40*. Jfr skaufali.

1. *Halla*, f, biskop Páls datter, *Ám Arn 1*.

2. *halla*, (-aða, -at), bringe i hældende stilling, (af hallr adj.), veggir h-ask Anon (XIII) B 4, lengi hölluðumk, jeg hældede længe forover (foran står lútr ek sat), *Sól 36*, álar h-ask framm, (elvé-) strömmene hælder sig frem, 3: flyder ned ad bakke, *SnE II 216*, h-ask milli kalfs ok þýjar, lægge sig ned mellem kalven og trækvinden (i en bås?), *Orv VII 12*, h. dómi, fælde en urigtig dom, *Mark 1, 8*; h. tekr at telja, det lider mod slutningen at opregne, *Nkt 58*; h-ask gørdir af hreinum hætti, handlinger afviger fra renhed, *Pét 7*; h-ask af (brú), forvilde sig ud fra (Kristi kors som bro til himlen), *Líkn 35*; om kamp, der hælder sig til én side, tager en vending (til gunst for den ene, ugunst for den anden), (orrostu, dativ) tók h. á skíra Skagfirðinga, begyndte at tage en uheldig vending for, *Ingi 2, 3*. Part. præs. hafvita h-endr, som lader guldet hælde sig, gå (som uddelt) til én side, gulduddelelere, *Hókr 6* (i øvrigt rettelse af hallands).

1. *Halland*, n, *Holland* (i *Sverrig*), *Arn 6, 2*, *Bkrepp 1*, *Halli 1*, *Steinn 1, 3*, *Sturl 3, 4, 7, 11*.

2. *halland* (3: hall-land), n, 'sten-, klippe-land' (af hallr subst.), marr h-s, bjærgström, *Þdr 7*.

3. *halland*, (3: hall-land), n, 'hældende, stejlt affaldende land', (af hallr adj.), h. hattar, hoved, *Bjhit 2, 7*. — h-s, *Hókr 6*, må anses for at være forvansket af hallendr.

hallarr, m, blandt vidarheiti, *Pul IV kk 2*.

Hallfrøðr, m, skjalden H., *Rst 34*, *Ísldr 12*.

Hallgarðr, m, = Grjótgarðr (jarl, hall = grjót-), mögr H-s *Hál 10*.

hallgeislaðr, (v. l. -gíslaðr ét hds), adj, 'af sten (hallr subst.), d. e. stenfarve, strålende' (geisla, udsende stråler), h-at Hildar tungl, det af lyse farver strålende skjold, *Ólhv 2, 10*.

Hallgerðr, f, H. langbrók, *Nj 17*.

Hallgrímr, m, íslænder i 10. årh., *Háv 3, 5, 7, 10*, — en viking *Nj 10*.

hallhrímnir, m, blandt hjælmenavne, *Pul IV s 1*.

Halli, m, digteren Grautar-H., *Þjóða 4, 16*.

hall-llmr, f, 'stenens (3: steinasörvi'ts) gudinde, kvinde, *Korm Lv 14* (adskilt ved tmesis).

Hallinskíði, m, 1) navn på Heimdal (*SnE I 100*), tennr H-a, guld (jfr Gollintanni), ógnarstafr H-a tanna, fyrste, *Gráf 13*. — 2) navn på vædderen, *Pul IV aa*; om ordet, hvis forklaring er usikker, har noget at gøre med hornene, er uvist.

Hallmundr, m, en bjærgrise, *Bergb 1*, *Grettis 32*.

halloki, adj, 'med hældende ág', udtrykket måske hæntet fra den ene okse (i et forspand), der var mindre (og ringere i kræfter?) end den anden, verða h., komme til kort, blive besejret, opt så hefnisk er h. verðr *Hsv 67*.

1. *Hallr*, m, H. Teitsson, 12. årh., *IngE 2*, jfr 3. hallr.

2. *hallr*, m, stejl skråning (klippe), søkja neðan í hall *Hskv 2, 7*.

3. *hallr*, m, 1) sten, især en lille rundagtig sten, h-a (rettelse for hallar) Fulla, stenens (3: steinasörvi'ts) gudinde, kvinde, *GSúrs 37*; — h. hugstrandar, brystets sten, *hjárte*, *Leið 42*; h. orða (ved rettelse), *tungen*, *Katr 1*. — også om større sten, 3: Grottekværns runde stene, *Grott 10, 12, 17, 23*. — 2) farve (identisk med steinn, s. d.), hlunus hestr h-i glæstr (= steint skip), smukt-malet skib, *Oddi 3*. Mandsnavnet er identisk med dette h. Jfr 6-.

4. *hallr*, adj, hældende, som står skrát, høll klif, skrånende klipper, *Sigv 13, 26*, h. fótr, hældende, haltende fod, *Bergb 1*, *Grettis 32*, með h-u keru, med hældende, 3: halvfylt (egl. et som kan hældes, uden at der spildes) kar, *Háv 52*, skeið høll á hléborð, hældende til læ- (bord)siden, *Þjóða 3, 8*, h. hléborðs visundr *Arn 3, 6*; hné Goðrún høll við bolstri, sank, til siden, ned mod puden (lejet), *Guðr I 15*; h. ór heimi, hældende ud af verden, nær ved døden, *Sól 40, 44*, — hældende til én side, varð þannug h-t, sejren gik i den retning, var (ham) gunstig, *ESk 7, 2*; verða kann á ymsa h-t, snart kan den ene, snart den anden komme til kort (om skæbnens vekslende gunst), *Mhkv 26*.

Hallsteinn, m, *Islænder 10. årh.*, *Hallst.*

Hallvarðr, m, (-s), nordmand 10. årh., *Skall 1*; íslænder 13. årh., Anon (XIII) B 50; den hellige H. (11. årh.), *Heil 22*, H-s kirkeja *Nkt 56*.

hallvarps, v. l. hallvarðs, i forbindelsen h-s hlifi-Nauma, *Yf 30*, er uforklaret; det hele er en kenning for Hel; om der her foreligger et hallvarpr, m, eller hallvarp, n, (eller Hallvarðr) er uvist, men sammensætningsleddet hlifi- synes at forudsætte et personnavn, alisá et Hallvarp (el. -varðr), men en sådan person er ukendt; ordet skulde egl. betyde 'stenkaster' (jætte??).

hallvøllr, m, 'sten-mark', fjæld (adskilt ved tmesis), h-ar salr, klippehule, *Þdr 14*.

hallæri, n, 'hældende åring', dårlig åring, uår, misvækst (hallr adj, år n.), *Eyv Lv 14*.

halmlein, n, vistnok = halmmeinn, 'halmens mén', ild, kun i skinnbjarta steina Njorun skortir hætt h., den hudlyse kvinde mangler den farlige 'ild', Anon (XII) C 31, passer ikke godt i sammenhængen; derfor har man ment, at der forelå et eksempel på 'ølljóst' (sub-rosa-stil), og at 'ild' her skulde forstås som synonymt med -skirleikr, forstand (BM Olsen, Den

3. og 4. grt. afh. 214), dette vilde passe udmærket; jfr de yderligere bemærkninger anf. sted; der er vist en tilsigtet ivetydighed helt igennem, idet verset kan opfattes enten som: En skinnbjarta steina N. skortir h. (skapit svanna kannask mér); hon es at hvöru hætt dýr (farligt dyr), eller som: En sk. st. N. skortir hætt h. (. . .), hon es at hvöru dýr (herlig); dette sidste er vist den egl. opfattelse.

halmeldr, m, ild i halm, brændende halm, sem i h-i Bós 7.

halmr, m, halm, Þul IV ddd 1, h-s bit-skalmir, kæber, Heiðr 22.

halr, m, (-ir; hólðar o. s. v. anses for egl. at være den oprindelige pl., jfr Noreen³ s. 349, men ordet hólðr findes opført på sit sted, s. d.), hånd, menneske (betydningsforskellen er meget ringe), 1) i alm, uden at der er knyttet nogen særlig forestilling om 'frihed' til ordet, h-ir, blandt 'mænds' navne Þul IV j 7; Hávm 102, Grott 12, Fáfn 43, s(j)á h. Hávm 158, Hál 8, þann hal Hávm 151, einn h. Hávm 118, h-ir hundmargir Hhnd I 22, h-ir fjórtaldir Herv VII 14, hældræpir h-ir, om göglere, Harkv 23; síðr þitt heilli h-ir Hávm 129; móðugr h. Ghv 19, hugfullr h. Hamð 18, Sigrðr 31, hjaldrs móðr h. Þjóða 4, 6, ámáttigr h. HHj 14, óblauðr h. Krm 17, hugblauðr h. Hárð 49, blauðr h. Hamð 14; bleikr h., bleg (med bibetydning af fej) mand, Eg Lv 29, h. enn hvíti (jfr foregående) Óhelg 9, horskr h. Brot 4, Fáfn 42 (pl.), heimskir h-ir Sigrðr 24, ólreifir h-ir Hamð 18, hróðrfúsir h-ir Reg 21, ókristinn h. Sigv 3, 8, gróðugr h. Hávm 20, nøkkviðr h. Hávm 49, orðbæginn (rettere -bægnum) h., om Tor, Hym 3. — 2) mand, i betydning 'herre, eller mand for sin hal', h. es heima hverr, enhver er mand, fœtur sig fri og kry, i sit hjem, Hávm 36, 37. — 3) menneske bet. h. nærmest i trøða h-ir helveg Vsp 52, h-ir allir Vsp 56. Man har ment at kunne antage betydningen 'afdød mand' et par steder: kalla hliðþang h-ir Alv 28, dette skulde svare til helju i (5 andre steder i digtet), der foreligger dog vist her hos digteren kun en unøjagtighed; et andet sted er Vafpr 43: himig deya ór helju h-ir, men her er den alm. betydning tilstrækkelig og sikkert den eneste rigtige, 'menneskene dør derhen, kommer derhen ved døden', ór helju er rimeligvis uægte indskud. — 4) urigtig står h. vist for hór Hfr Lv 17 og for her Sigv 11, 2. — 5) Som personnavn Rþ 24, blandt navnene på Karls sønner, de frie bønder, det eneste sted, hvor bibetydningen 'fri synes at høre med.

hals, m, 1) hals, på et menneske, hvitr h. Vøl 3, h. hvítari Rþ 29, dúkr á h-i Rþ 16, at (rigt. und?) h-i Hagbarðs, hals på et træbillede, Korm Lv 4, binda at h-i Steinarr 1, ganga at h-i, om strikken, Yt 14, hneigja h., böje (hoved og) hals, Lil 52; undir jótuns h., sårene (blodet ud af så-

rene) på jættens (Ymers) hals, bølgerne, St 3; h-a (ved rettelse) byrðr, hoved Anon (XIII) B 21 (jfr SnE I 538); fang h., tagen om halsen, Korm Lv 55, leggja hendr of h. Sigsk 42, hrinda e-m af h-i, stöde en tilbage, fra sig (h. næppe i egl. betydning), Sigsk 43, skera á h. Am 79, hoggva hófuð af h-i Skí 23, jfr Lok 57; overført betydning: standa e-m á h-i, egl. 'træde, stå på ens hals', undertrykke en (opr. vel om behandlingen af den dræbte), Hhund II 30, liggja e-m á h-i, dadle en, Kolb 2, 1. — Vanskeligt er udtrykket h-a skaut Bdr 12, 'hals-skøder', der sigtes vist til bølgernes hvide skumtoppe (se i øvrigt skaut. Jfr Bugge, Studier I 253 f). — 2) indsnævring af en fjord, som egenavn H., om Limfjordens indløb (Hals) Gráf 9, Nkt 19. — 3) om en del af skibets stavn, Þul IV z 7, vel egl. indsnævringen af fartøjet mod forstavn; brustu báðir h-ar, plankerne dér til bægge sider, Frp I 13. — 4) landryg, blandt navne på jorden, Þul IV æ 2. Jfr gag.

halsa, (-aða, -aðr), omhalse, tage en om halsen, Guðr I 13, III 4.

halsbaugr, m, halsring, (adskilt ved tmesis), Rðr 8.

halsdigr, adj, tykhalset (med bibetydning af overmod), hilmir enn h-i, om Kjötví (indeholdende også en hentydning til dette tilnavn 'den kødfulde'), Harkv 10.

halsfang se fang hals under hals.

halsgerð, f, en del af rustningen, nærmest ved halsen (= halsbjørg), freki h-ar, sværd, Merl I 35.

halshogg, n, hug i halsen, þolði h. hólða, om Kristus, Líkn 15.

halsmen, n, halsring, hlaðin h-jum Am 46, goll ok h. Am 72. Da men alene betyder 'halsring', er det muligt, at digteren af Am har kendt (og brugt) ordet i en udvidet betydning, 'smykke', som det dog ellers næppe har.

halssteini, n, 'hals-stævne', stævnet selv ved 'halsen' (på et skib), Þul IV z 7.

haltr, adj, halt, haltende, GSúrs 16, Hávm 71. 90. Urigtig v. l. for héltr EGils 3, 18.

1. hamall, adj, kun i ntr hamalt i forbindelsen: fylkja h-t, kunna fylkja h. Reg 23, h. fylkðu þeir Þjóða 2, í, sás h. fylkði Gísl 1, 10, hildingr fylkði líði h. Mark 1, 17 (i samme vers hedder det, åbenbart udfyldende-forklarende: risnumaðr lauk røndu, svát hver [rønd] tók aðra), þeims h. fylkja Hálfv VI 10, ok h. fylkja (om Bjarmerne) Orv IX 12, bað Hringr þá h. fylkja (på Brávold) Orv IX 63; hildingr vinir sýndusk mér standa h. (i øvrigt hedder det her: jöfurr bað fylking skilda hómur og nýtr lauk naðr — skibet — røndum, svát hver tók aðra, jfr Markús), Þjóð 3, 13. Den hæropstilling, der herved betegnes, er altid bleven opfattet som identisk med 'svinefylkingen', og således opfattede oldtiden selv det, jfr Fas I 380,

Fms XI 304; der skal gode grunde til at modbevæde rigtigheden deraf; det er ikke lykkedes A. Öirik i Danske Studier IV at give sådanne. Oldtidens opfattelse må fastholdes; fylkja h. betyder: 'at danne en kileformet slagorden'; det er ved denne ganske naturligt, at skjoldene holdes på siderne — til venstre og højre —, og for at dækningen skal være så god som muligt, må det ene skjold berøre det andet (danne et slags 'skjoldborg', men de må ikke bindes til hinanden, hvad Kongespejlet advarer imod, Brenners udg. s. 101); hver side — ligesom siderne på en ligesidet trekant fra toppen af betraget — danner da en skrå skjoldrække. I det sidst anførte sted er der tale om krigere ombord; da skjoldene her sås langs rælingen hele vejen, og da indsnævringen i stavnene kunde og måtte komme til at ligne en kile, gjorde synet heraf det samme indtryk på skjalden som en svinefylling; der identificeres derfor bægge dele, og der er ingen tvivl om, at ordet h. har været levende i bevidstheden ved midten af det 11. årh. Der er ingen hjemmel til at antage, at denne opstilling kun brugtes til 'marsj i fremmed fjendeland'. Heller ikke har ordet noget at gøre med hamla, 'kullet ko', eller roden i dette og dermed beslægtede ord. Det er dannet af ordet hóm, lænd, især på en hest, og udtrykket er hæntet fra den måde, hvorpå en flok heste stiller sig, slutter sig sammen, lænd ved lænd, den ene lidt længere tilbage end den anden, under uvejr (stærk storm og regn), hvorved de finder et slags værn; jfr netop Markus' anførte udtryk at standa h.; sml. det udtryk, som BjHald anfører: hestrinn setr hómína í veðrit, 'equus clunes tempestati obvertit'; jfr også hama. Man kunde måske formode, at hamalt stod for ham-halt (af hamhallr), men det er ikke nødvendigt.

2. Hamall, m, sagnperson, søn af Hagal, Hhund II 1. 6; at H, her skulde være et andet (påtaget) navn for Helge selv, er der næppe grund til at antage.

hamarr, m, 1) klippe, især opretstående, stejlt klippe, i fjælde eller ved søen, i h-ri Rst 26, á h-ri Pl 7, háir h-rar Orv IX 58, þjóta í hómrum Anon (XIII) B 17, brim rak húns hest við h-ra Rv 9; gramr ok brattir hamrar = ingi ok björg, 3: (kvindenavnet) Ingibjörg, Ólhelg 8; h-rar Haka blálands, klipperne ved havet, Korm Lv 37; h-ra víf, jættekvinde, h-ra vífs byrr, mod, Ísldr 2. — 2) hammer (opr. 'stenkølle'), slá h-ri Vól 20, atglamrandi h-ra, jærnsmed, Anon (X) II B 8, h-ra hlynr, d. s., EGils 3, 4, h-ri ofnir hildar serkir, om ringbrynjer, Ólhv 2, 11, h-ri slegnar Høgna váðir Hfr 1, 7, h-ri þœfðar hring-skyrtur Hfr 3, 9, h-ri þœfðar Svólnis skyrtur Krm 12, h-ri þœfðar hringa grá-skyrtur StBárd 1, h-ri kringðr, rundet ved hammeren, Rv 7, glymr af hómrum Líkn

16; især om Tors hammer, Þry 1, 2 o. s. v., Hym 23, Rdr 15, dreyrugr h. Þdr 19, Haustl 18. — 3) blandt skibsdele (uvist hvilken), Þul IV z 7, mulig identisk med det i Gutalag k. 36 forekommende h. — 4) blandt fiskehavne (haabrand, Nordgaard; jfr. fær. havne 'sildehaj'), Þul IV x 3 (jfr da. hammerfisk). Jfr gerði-, morð-, þrúð-

hamarsbúi, m, klippebo, jätte(væsen), Grettis 41.

hamartroll, n, egl. 'klippetrolld', men i verset med hensigt tvetydigt, det er dér en betegnelse for øksen, altså 'en trolld med (jærn)nakke', Grettis 10.

1. Hamðir, m, Hamde, søn af Jonakr og Guðrun (jfr Sorli; egl. Hampér, men allerede i de ældste digte er -þér, blevet svækket til -ðir, jfr Bragis linje: samráða þeir Hamðir, Egils geirs Hamðis mik framði; Hampé, -þés vilde være metrisk urigtigt; afgørende er ÞSærekssons rim: tamði : Hamði), H. enn hugumstóri Ghv 4. 8, Hamð 6. 24. 26, jfr 21. 27. 31, Rdr 5, kvöðut H-i hjarleik spara ÞSær 4, 3; H-is geirr, sten (jfr sagnet om hans og Sörles død, og SnE II 428), H-is geirs gramr, jätte, Eg Lv 45. I kenningar, for brynje: H-is skyrta Hfr 1, 8, Orv VII 1, H-is klæði Hfr 2, 1, Hgód, ESk 6, 52, H-is serkr ÞGisl 4, Krm 17, H-is fang Ht 2, H-is væðr GÓdds 2, — for hjælm: H-is faldr (se faldruðr) Jóns 14, — for skjold: H-is brik Gyð 4. Jfr laf-

2. hamðir, m, blandt høgenavne, Þul IV ss 1.

hamdökk, adj, med mørk, sort, ham, om ravnen, Ht 5.

hamfagr, adj, ham-skön, schön af ydre, udseende, né h-t skáldfé kalder Egill sit eget hoved, Arb 7.

hamingja, f, skæbnegudinde, norne, som kommer til hvert nyfødt menneske, h-jur einar kaldes Moggþrasis(?)meyjar Vafþr 49.

1. hamla, (-aða, -aðr), lemlæste, ESk 6, 60, Mdr 13.

2. hamla, f, årebånd (bånd, løkke, hvori åren er fæstet, og hvori den bevæges), Þul IV z 8, h-ur slitnuðu Am 37; h-ur at brjóta Harkv 17, men her skal sikkert de to verber slíta og brjóta ombyttes; usikkert er Anon (X) II B 7; — ordet bliver så brugt omtrent synonymt med 'åre' og rorkarlens plads ved denne, omtrent = halfrými, skilda h-ur, anbringe skjolde på skibets ræling, Þjóða 3, 13, þjóð dreif til hverrar h-u Sturl 3, 4, samnask það til hverrar h-u Arn 2, 9, hirð bar her-væðr til h-u, her omtrent 'ud på skibet', Arn 3, 2.

3. hamla, f, hammel (på en vognstang), bruges i alm. i bet. 'stok, stang', vigs h., spyd (eller sværd), vigs h-u vangr, skjold, Mark 1, 21. Jfr folk-, streng-

hamlan, f, hindring (eller lemlæstelse?), Anon (XII) C 28.

hamljótr, adj, styg af udseende, h-t

regin, om de af tælde medtagne guder, *Haustl* 10.

hamlodinn, adj, ladden, *Merl* II 8.

hamr, m, (-ir, dat. ham og hami), ham, hvad enten der er tale om en til et bestemt dyr hørende ham, eller en sådan, en anden kunde tænkes at iføre sig, jøtunn i arnar ham *Vafpr* 37, gemlis h., örneham, *Haustl* 2, trolls h. *Vsp* 40 (her omtr. = skikkelse), lét hami öra, svanehamme, *Helr* 6, h. Atla, om Alle i en örns skikkelse, *Am* 19, svins h. *Merl* I 45, i ham faxa, i en hests skikkelse, *Harnid*; — víxla höfum, vekste ham, udseende, *Grip* 43; hlátra h., brystet, *Hfl* 20. — Som (sagn)personnavn *Hrólfs* 5. Jfr fjadr-, heim-.

hamragrjót, n, klippesten, *Gd* 60.

hams, m, = hamr, ham, skede, h. es göðr á fljóðum, kvinderne har et smukt, muntert, udseende, *Hfr* *Lv* 21; ormar skrída ör h-i á vár, slangerne skyder ham, *Mhv* 6. Jfr fetil-.

hamskarpr, m, blandt hestenavne, *Dul* IV rr 4; egl, med skarp, markeret höm, lænd, altså mager. Jfr det følgende.

Hamskerpir, m, er vel ensbetydende med det foregående, hest, *SnE* I 118.

hamváttr, adj, våd på huden (udvendig), görva báta h-a, lade både synke (i en forvansket sammenhæng), *Anon* (X) II B 7.

handan, adv, fra den anden, modsatte, side, *Tindr* *Lv* 2, Þórðr andar h. *Anon* (XII) B 8, senda hnötr h. Ött 4, 1; — længere på den modsatte side, þysja vestan Vatsskarð ok svá h., og endnu længere vest fra, *Skáld* 1, Húnaland h., Huneland der langt ude, hinsides havet, *Korm* *Lv* 8; hyppig med fyr som præp. med acc., subst. kan da stå enten mellem de to ord eller bagefter: fyr handan jarðar gjörð, hinsides havet (i Norge), *Ég* *Lv* 41, fyr ver h. (h. ver) *Guðr* II 7, *Glúmr* *Lv*, Ólhelg 4, fyr sæ h. *Hfr* 3, 21, fyr sundit h. *Hárð* 1.

handarbak, n, (måske rettere i to ord), håndens bag, *Sigrðr* 7.

handarmein, n, håndskade, lamhed i hånden (mulig rettere i to ord), *Gd* 13.

handarvanr, adj, (mulig rettere i to ord), hvis hånd er ude af stand til at fungere, som har mistet sin hånd, hjørð rekr h. *Háv*m 71.

handaverk, n, hænders gerning, *Gautr* II 20.

handbani, m, egenhændig drabsmand, som selv har slået ihjel (modsat rådbani), *Hyndl* 29.

handbál, n, 'arm-flamme', guld, h-s hnykkilundar, (gavmilde) mænd, *Rst* 34.

handbærr, adj, som bæres på armen, hringar h-ir *Harkv* 19.

handfagr, adj, med smukke arme, arm-skön, h. kona *Korm* *Lv* 63, *Jóms* 3.

handfúrr, m, 'armild', guld, h-s hreytir, (gavmild) mand, *Nj* 3.

handlaug, f, håndvæet, *EGils* 1, 14.

handlauss, adj, = handarvanr, uden arm (hånd), granda h-um *GSürs* 16.

handlegg, m, arm (i dens hele udstrækning), eller underarm, h-jar brandr, guldring, h-ja branda Týr, mand, urigtig læsemåde (sen omdigtning) for hrönd-udr qlunbranda Ött 4, 1.

handsax, n, 'hånd-sværd', dolk, leika h-um *Rst* 25.

handsterkr, adj, som har store håndkræfter, *SnE* II 196.

handviss, adj, sikker som (ens) hånd, (som en hånd, der er tilstede, uskadt), især i ntr. h-t es, noget er absolut sikkert, *Gd* ß 39; således skal der også læses *Korm* *Lv* 14 for det umulige handviðris; adverbialt, *Sjórs* 3, *Rst* 11.

hang, sikkert fejl for fang Ód 22.

hanga, (hangi, hekk, hanginn), hænge (intr.), tvau lær hengi, hang oppe (til opbevaring i rög?), *Háv*m 67, h. með höfum, om det samme, *Háv*m 134, vargr h-ir fyr vestan dyrr, et ulvebillede er fæstet op, *Gri* 10, h. á öngli, om fisk, *Rdr* 18; særlig om hængte, ganga at h., skulle til at hænges, *Am* 22, h. á meiði *Háv*m 138, h. við galga *Hjálmp* IV 18, så dróttin h-anda, på korset, *Lil* 56.

hangagalgi, m, 'nedhængende galge', h. tangar, tangens nedhængende galge, hånden (armen), den galge, som holder tangen (næppe 'som tangen hænger i'), *Rv* 7.

hangagöð, n, 'de hængtes gud', Odin, heimboð h-s *Háv* 14.

hanga-Týr, m, 'de hængtes Ty (gud)', Odin, høftr h-s, *hjel*m, *VGl* 10, rimma h-s, kamp, *EGils* 3, 7.

hangferill, m, 'nedhængende vej', h. hringa, arm, *Refr* 1, 1.

hangi, m, som hænger, hængt mand, nema Yggjar feng og h-a *Jóms* 2, h-a (ved rettelse) valr, ravn, *Tindr* 1, 7, jfr *Hást* 5, mjör h-a, d. s., *Lids* 6, svann h-a *ÞGisl* 8, h-a gagl, d. s., *Hfr* 1, 2, Huginn fló til h-a *SnE* II 142, örn fló til h-a *Bj* *krepp* 4, h-a göð, *Ödin*, *Háv* 14, h-a heimþingudr, d. s., *ÞBrún* 3, h-a *Dvalinn*, d. s.(?), *ÞSíð* 2; *Ödin* selv kaldes h. (jfr *Háv*m 138), h-a hrynserkr, ringbrynje, *Tindr* 1, 1; — liðar h-a leygr, guldring, enten er h. her at henføre til liðar, liðar h., arm eller finger(?), eller til leygr 'hængende lue', *Halli*, h-a galgi se hangagalgi.

hanginlukla, adj. f., som nøgler hænger ved, om en husmoder, *Rþ* 23.

hangr, adj, nedhængende, h-ar tjølgur, lange, nedhængende arme, *Gautr* II 25.

Hangrar, f. pl, *Hangran* (i *Sverrig*), *Sigv* 9, 1.

hangrvalr, m, h. hanga, ravn, *Hást* 5, men hvad hangr- betyder her, er ganske uklart.

hani, m, hane, *Dul* IV uu, xx 2, fagr-rauðr h. *Vsp* 42, sótrauðr h. *Hels* hane, *Vsp* 43; *Fj* 23, h-a fjadrar *Bjark* 1. Jfr *Ödins*-.

1. **Hanki**, *m*, ø ved Norge, Hankø (i Kristianiafjorden), *Pul IV bbb 7*.

2. **hanki**, *m*, hank, løkke (sejlløkke) i skibside (for at fastgøre sejlskødet), *Pul IV z 7*; h-a hlébarðr, skib, *Arn 2, 3*; (h. handar, ring, *SnE II 429*).

hann, *pron. pers. kun i masc. og fem, udfyldt med ntr. og plur. af så sú (angående former med á, ó — hann stár selv for hann af hánr — se Skjyspr. 75—76; til de dér anførte eksempler på hana kan fjóses Gdþ 40, hun i fem. Mv III 11), han, hun, viser altid tilbage til en i forvejen ved navn nævnet eller antydet person, væsen eller hvadsomhelst levende eller dødt (ting, begreber o. s. v.), f. eks. Vsp 26, Lok 40, Gríp 29; Hávm 11, Sigdr 35, Vafpr 12, Hávm 150, Sigv 13, 15, ESk 6, 7. 11 o. s. v. (se Gerings Wörterbuch); enkelte steder kommer navnet bagefter: svá hönnum gaisk, Sörla Sól 20, út bar hann Gollbúi jóms 37, jfr Rst 2; enkelte gange stár det overflødigst efter navnet: Goðrún . . . gekk hon (men her skal hon vist stryges) Ghv 9; jfr h. . . . hilmir Rst 11; enkelte gange findes det lige foran ordet (som nu i daglig tale på Island), á vald hans Vigólfs Sól 20 (hvis der ikke her foreligger en forvanskning: á Vigólfs vald?), þess galt hon gedda Herv IV, hann Áðám Lil 43, h. fjandi Lil 47. — Nogle gange bruges det om den talende selv, hvor man ventede ek 'jeg' jfr skjaldenes måde at betegne sig ved skáld og lign.), eigi h. jötnar Am 33 (her er der dog måske en ivetydighed tilsigtet), kná hon sofa HHj 24, látir hana (= mik) eina Lok 53.*

Hannarr, *m*, dværgenavn (egl. 'den kunstfærdige' jfr Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 89 f.), Vsp 13, *Pul IV ii 5*.

hannbrjótr, *m*, vistnok fejl for hrann- (da rimet er nn : nn), hyrjar h., = hrann-hyrjar brjótr, guldbryder, konge, *Eg Ad 1*.

hannlog, *n*, næppe for handlog, arm-lue, guld, men da rimet er nn : nn for hrannlog, bølgeild, d. s., hœlibrekka h-s, kvinde, *GSúrs 25*.

hannyrð, *f*, kunstfærdigt broderi (værveri), hafa á h-um, udføre et sådant, *Guðr II 15*. Jfr H. Falk, *Arkiv III 89 f*.

hanzki, *m*, hanske, *Hárb 26, Lok 60*.

happ, *n*, 1) held, fordel (som man vinder eller som tilfalder en), talði h. hönnum Am 89; h. es Grett 2, 2. — 2) heldig gerning, vinna sjaldan h., udøve, volde, mange ulykker, *Ísldr 26*. — 3) især om held i kamp, eller dennes heldige udfald, sejr, vinna h. (hopp) Þorm 1, 1, valda h-um Rst 10, með sigr ok h-um Gd 6, h. sóttu konung Hl 24 b, hressa hopp Ht 93, gera hopp Ht 40, unna h-s Gunnl Lv 11; h-um studdr Oddr 1, h-um reiðr Has 49, Pl 15, h-s geymir Pl 43. Jfr 6-.

happalauss, *adj*, uden held, som ingen

sejre har at opvise, *Hjálmþ I 1*. Jfr *happlauss*.

happauðigr, *adj*, rig på sejre, Þorm 1, 8.

happkunnigr, *adj*, som kender (eller er berømt for) fordele, d. v. s. som vinder fordele (hos en anden, ved forbøn), om jomfru Marias virksomhed hos gud, *Has 59*.

happlauss, *adj*, = happalauss, h. kappi *Eg Lv 31*, h-t, *adv*, uden fordel, uden sejr, *Anon (XIII) B 12*.

happmildr, *adj*, som giver menneskene held, rig på nådesgerninger, om Kristus, *Pl 31*.

happmætr, *adj*, (adskilt ved tmesis), herlig ved sin velsignelsesrige virksomhed, h-tt skin sólar *ESk 6, 19*.

happreynir, *m*, som har held med sig, lykkelig mand, *Gdþ 11*.

happsdóð, *f*, heldig gerning, jærtegn, *ESk 6, 69*.

happskeytr, *adj*, heldigt skydende, heldig som skytte, *Kolb 1, 1*.

happsnaúdr, *adj*, alt held berøvet, uheldig, *Áóreið*.

happsverk, *n*, heldig gerning, *GrHj 3*. **happsøkjandi**, *m*, 'heldig angriber, besidder'. h. branda hreins, vel egl. 'som har held med sig i angreb på skib', søkriger, næppe, 'som på skibe søger sejre', *Þorm 2, 15*.

happvinnandi, *m*, som giver fordele, nåde, om Kristus, h. hólða *Has 57*.

happviss, *adj*, som kender held, sejre, heldig, h. Þörgisl *Anon (XII) B 5*.

happbægi-Bil, *f*, 'Bil, som vinder sejr', i kenningen hjarra krapta húnknarrar h., kvinde, *Korm Lv 4*; se i øvrigt de enkelte ord.

hapt, *n*, 1) stansning (af ens fremrykning eller bevægelighed), ef mér verð þórf h-s Hávm 148, traúðr h-s, uvillig til at stanse, raskt handlende, *Bersi 1, 1*, mart varð Skapta af h-i Nj (XII) 8. — 2) bånd, lænke, af hönnum (sprettr) h. Hávm 149, harðgør høpt *Vsp 34* (kun i H., B. M. Olsens forklaring, *Arkiv XXX 133* er forskellig), leysa ór h-um *Lok 37*, vesa í h-um *Líkn 39*. — 3) guddomme-^{f. bånd} ligt væsen, mest i pl, guderne, egl 'birende, styrende, magt', galdrs h., betegnelsen for Lokes hustru, *Sigyn*, (på grund af en tabt myte?), arma farmr galdrs h-s, *Loke*, Þár 3, h-a vé, gudernes templer, *Vell 16*, h-a beidir, gudernes styrer, *Ódin*, *Gráf 1*, h-a snytirir, som giver guderne visdom og kultur, d. s., *Hausil 3* [jfr h-a goð *SnE I 84*].

hapta, *f*, kvindeligt fange, þá (varðk) h. *Guðr I 9*, gerva e-ja h-u *Hhund II 4*, opt finnr ambótt h-u, her synes h. blot at betyde 'trælkvinde' (som engang har været fange), *Pul III 2 b*.

haptbønd, *n. pl*, 'hæmmende bånd', lænker, snúa h. e-m *Hálfs III, Gautr II 3*.

haptr, *m*, mandlig fange, nú est h. ok

hernuminn *Fáfn* 7, *jfr* 8, h. es í þöndum *Akv* 28, h-t sá liggja, om den bundne *Loke*, *Vsp* 35, h-t of (hds hoptum) græta *Hálfs IX* 9.

haptænir, *m*, betegnelse for Odin, den første del af ordet er hapt = gud(dom); det ligger nær i ordet at se en betegnelse af lignende art som hapta snytrir = Odin, men -sænir er uforklaret; vokalen æ synes sikker; h-is heið, Odins gave, digterdrikken, skjaldekvad, *Korm* 1, 5.

hara, (harða?, harat?), stå og stirre, á þik *Hrimnir* h-i *Ski* 28; *jfr* no. hara 'stå tavs og meningsløst gloende' (Ross). *Jfr Hellquist, Nord. studier* s. 183 f.

Haraldr, *m*, navn på forskellige fyrster, *H. hárfagre*, *Harkv* 1. 4. o. s. v. *Vitg*, *Eg Lv* 24, *Jór* 2. 5, *Gldr* 9, *Mhk* 11; *H. gráfeld Eyv Lv* 2; *H. hárdråde Þorm* 2, 22, *ESk* 6, 49, *Halli* 2 o. s. v.; *H. blátand*, *Har-nið*, *Jóms* 7; *H. grenske*, *Sigv* 1, 7. 11, 5, *ESk* 6, 51; *H. hén* *Mark* 1, 12; *Strut-H. jarl*, *Jóms* 24; — *sagnkonge*, *Pul* II 4, *H. hildetand*, *Hyndl* 28.

harða, *adv*, hårdt, kraftig, reka h., hævne kraftig, *Anon (XIII) B* 16, *lita* h. *Ht* 4, *svifa* h. *Ht* 20, *hnykkja* h. *Ht* 57; *med adj.* og *adv*, forstærkende 'meget, i høj grad', h. *rikr* *Edað* 2, h. *vitir* *Ísldr* 11, h. *ljóss* *Ísldr* 1, h. *starr* *Rst* 24, h. *hvass* *ÞGísl* 2, h. *stinnr* *Arn* 2, 4, h. *sveldr* *Sturl* 3, 12, h. *grimmr* *Jóms* 32, h. *hœfr* *Ht* 13; h. *margr* *Sigv* 2, 10, h. *láir* *ESk* 6, 53; h. *langt* *Sigv* 3, 12, h. *viða* *Rst* 8.

Hardangr, *m*, *Hardanger (Norge)*, *Pul* IV ccc.

hardbrotinn *Haustl* 19 skal opfattes som hørð brotin.

hardbrynjaðr, *adj*, kraftig, stærkt, pansret, om skibe (m. h. t. de jærnplader, forstavn formentlig var forsynet med, *jfr* *járnbarði*), *Ótt* 3, 1, *Hallv* 3.

harðeflór, *adj*, meget kraftig (af harð og eila, göre stærk), v. l. *Hsv* 66.

harðeggjaðr, *adj*, med hårde, skarpe, ægge, h-at heptisax *Grettis* 45.

harðeldr, *m*, 'hård ild, ild som er hård at føle på', h. *hramma*, *guldring*, *Þjóða* 1, 14.

harðél, *n*, 'hård, kraftig, bygge', h. *Hadding*, *kamp*, *Hskv* 3, 2.

harðfari, *m*, blandt oxnavne (egl. 'som farer stærkt afsted'), *Pul* IV ö 2.

harðfenginn, *adj*, kraftig, h-it lið *Snjólf* 1.

harðfengr, *adj*, egl. 'som erhverver med kraft', kraftig, hård, h. *Hjalti Anon (X) I B* 5, h. *hilmir* *Hfr* 3, 5, h. (v. l. harðgeðr) *igfurr* *ESk* 6, 28, *Þjóða* 1, 23, *Grettis* 45; h-t traust *Heilv* 12, h. *hringr*, *hårdt sværd*, *Ólhv* 3, 1.

harðfingr, *adj*, = harðfengr, *EGüls* 1, 2.

harðfótr, *m*, 'hård fod', *hjalta* h., *hjal-tets hårde fod*, *sværaklingen* (*jfr* *hele ordvalget*), *Hák* 6.

harðgeðjaðr, *adj*, hård-, kraftigsindet,

h-ir, *kraftige, dristige mænd*, *Rv* 3; i *su-perl. Hl* 32 a.

harðgeðr, *adj*, 1) = det foregående, om *Midgårdormen Rdr* 17, om *fyrster og krigere*, *Arn* 6, 18, *VGl* 5 (hds -gerðr), *ESk* 6, 28, *Þorv* 1, *GOdds* 6. — 2) *hård-sindet*, d. v. s. *trodsig, ufølsom*, *Has* 26.

harðgleipnir, *m*, egl. 'hård Gleipnir', *hlifar* h. betyder åbenbart 'sværd', *Þdr* 11, men *Gleipnir* = *bånd, lænke, passer ikke*; *gleipnir* må her betyde 'sluger, ødelægger', 'skjoldets kraftige sluger', *sværdet betragtet som en ulv(?) eller slugende, ædelæggende, uhyre*, *hlifar* h-is *borð*, *skjold*; *jfr* *Gleipnir*.

harðglöð, *f*, 'hård ild', ild som er hård at føle på, *Hlakkar* h., *sværd*, *Ísldr* 24.

harðgramr *GDropl* 3 er vist fejl for *harðr* *gramr*.

Harðgreip, *f*, *jættekvinde* (egl. 'med hård hånd'), *Pul* IV c 2.

harðgreipaðr, *adj*, kraftig omfattet, taget, grebet med kraftig hånd, v. l. til (det rigtige) *harðsveipaðr*, om *skibet*, *Ht* 36.

harðgreipr, *adj*, med stærk, kraftig, hånd (greip), *Hárs tilnavn*, *Bjark* 2. — *jættenavn* (*jfr* *Harðgreip*), *Pul* IV f 1.

harðgörr, *adj*, hårdt, kraftig gjort, *snoet*, h-r højt *Vsp* 34 (kun i *H.*, *B. M. Olsens fortolkning*, *Arkiv XXX*, *anderledes*), *láta* *sverða* *vind verða* h-van, *holde en kraftig, hæftig, kamp*, *Hfr* 3, 17.

harðhendinn, *adj*, egl. 'med hård, kraftig hånd' (hønd), eller rettere 'som med kraft indhænter, erhverver' (henda), *kun i ntr.*, *haða* *harðhendit*, *have* med en *vanskelig sag*, *hvortil der kræves kraft*, at *gøre*, *hugðak* *hiit*, at *heðak* *stundum* (*havde stundom haft*) h-it *þat Bárðr*.

harðhugaðr, *adj*, = *harðgeðr*, *hård i sind*, *mødig*, om *Tor*, *Þry* 31; *ubøjelig*, *trodsig*, om *Gudrun*, *Guðr* I 5. 10, *Óhv* 1. **harðkeyptr**, *adj*, som er købt *mea* *hårdhed*, *anstrængelse*, i *alm. vanskelig* at *gøre* *med*, e-m es e-t h-t *Ólsv* 3, 1.

harðkléaðr, *adj*, hårdt, stramt, spændt ved stene (kléar), om *væven*, *Darr* 2.

harðla, *adv*, hårdt, kraftig, i *høj grad*, *striddi* *sér* h., *voldte sig selv* *megen kummer*, *Am* 2, *vega* h. (hds *har[ð]liga*) *Fáfn* 30, h. *grønn* *Ólhelg* 11; h. *dyggr*, *sterkr* *Gd* 9. 30; opt h. *Sól* 2, *men* *her* er *teksten vist forvansket*; h. *liðr* at *ævi* *Krm* 27, *men* *her* og *måske flere steder* *synes h. at være indkommet* for *harða* (*undertiden findes bægge ord som v. l. til hinanden*), *verðr* h. *skotat* *arfi* *VGl* 1, *ráða* *sér* h., *dygtig*, *Þloft* 3, 4. *Jfr* *harðliga*.

harðleitr, *adj*, med barsk åsyn, *Hjálmp* II 5, IV 19.

harðleygr, *m*, 'hård lue', h. *branda* *storms*, *kampens hårde flamme*, *sværd*, *Rst* 29 (v. l.).

harðliga, *adv*, med kraft, voldsomt, *leita* h. *harma*, *voide stærk sorg*, *HHj* 38,

skaina h. *Sigv* 2, 9, kasta h. *Þjóða* 4, 1, slíta h. *Sól* 67, sága h. *Ragn* VII 2, gjalda heiptir h. *Ív* 32; sveigja h. *Sól* 37. *Uagtet* hardla og h. *egl. er identiske, synes dog en betydningsforskel at gøre sig gældende.*

hardligr, adj, *hård af udseende*, herkumbly h-g *Ásms* II 4.

hardlyndr, adj, *hårdsindet, ond*, *Mv* III 14.

hardmeldr, m, *'hårdt mel'*, h. hveðnu, *jættekvindens hårde mel, guld, Ragn* X 3.

hardmenni, n, *kraftig mand*, *Þul* IV j 2.

hardmóðigr, adj, 1) *hårdsindet, kraftig*, h-gir fóru *Akv* 13, h. herr *Þstf* 1, 7. — 2) *trodsig, ond*, en h-gu ský, *på grund af det fra dem stammende uvejr, hagl o. s. v.*, *Gri* 41.

hardmúlaðr, adj, *egl. 'med hård mule', overført; kraftig (brugt om mænd, får udtrykket noget paradisk ved sig, jfr fortællingen om Snorres vers)*, *SnSt* 1, 1, 4, 1, *Anon* (XIII) B 13.

hardmynt, adj, *'med hård mund'*, *æg, om øksen, Grettis* 10.

hardr, adj, 1) *hård, som egenskab, at føle på*, h. hallr, *sten, Grott* 10, *hørð* (*skr hard*) hein *Haustr* 19, h. skattr, *om stene*, *hvoraf højen blev dannet, TorfE* 2, h-ir herðimýlar *Rdr* 5, h-ar trjónur, *om kværnstangen, Grott* 18, h. rúni, *om Tors hammer, Haustr* 17, hart hey *Lil* 35, — *om hjærneskaller*, h. hauss *Hym* 30, h. svarðar stofn *Hfr* 3, 6, — *om sværd*, *hørð* *hjalmskóð* *Hfr* 2, 4, h. hjorr *Þorm* 2, 22, hneitir þél h-ari *Arn* 3, 14, *hørð* jörn *Krm* 2, h. bengrefill *Krm* 10, — *om skjolde*, *hørð* *þøðský Þjóða* 1, 11, — *om land (stenet)*, hart *Dinganes Gunnl* *Lv* 13. — 2) *hård, kraftig, ubetvingelig, om mænd*, h. hafra dróttinn, *Tor, Hym* 31, h-ari maðr *Hárð* 14, h-ir menn *Mark* 1, 19, h. Hund-ingr *Hhund* I 10, h-ir synir *Hundings Grip* 9, h. hornungr *Hamð* 14, h. hilmir *Vell* 12, h. lómblekkir *Sturl* 5, 2, h-ir herðendr *sværða þrimu Íslár* 6, h. vas *Hrungnir Grott* 9, h. jötunn *Hárð* 20, *þøðvar* h. *Hl* 4 b; *også om modet, hjær-tet*, gjalda h-an hug, *vise sit ubetvingelige mod, HHj* 6, *Fáfn* 19, *jfr Ghv* 3, *men h. hugr, sind, som er ubevægeligt (af sorg)*, *Guðr* I 2, hart móðakarn *Hhund* I 53, hart hugar korn *Mhk* 7; *jfr hardr* í tungu *Hfr* *Lv* 28. — 3) *hård, kraftig, om forskjellige fænomener, f. eks. sådanne, som består i bevægelse*, h. gangr *Eg* *Lv* 7, *især om kamp*, h. fundr *ESk* 6, 32, *hørð* hrið *Eg* *Lv* 8, *Krm* 14, h. styrtr *Háv* 1, *Vell* 28, *jfr* h. hern-uðr *Jóms* 17, h. Hildar leikr *Bjark* 2, h. hjørleikr *Þmáhl* 15, *jfr* h. gnýr *Hást* 6; *hertil hører hart som adv.*, vega h. *Jóms* 34, verja h. *Sigv* 11, 3, *Jóms* 21, *søkja* h-ast framm *Hfr* 3, 4, *skiptu* h. hlífar skelfiknifum *Eg* *Lv* 40, *til alt dette kan fjales* h. styrkr *Lil* 77; — *kraftig, stærk,*

om vind, byge, hart hregg Steinunn 1, h. élvindr *ESk* 12, 9. — 4) *kraftig, af ubehagelig art, trykkende, sårende, hørð* *hogg Guðr* I 10, *jfr Jóms* 26, *hørð* *dæmi, hårde kår, Hhund* II 3, *eiga* hart fyr hendi *Has* 38, heita *hørðu Am* 81, h. harmr *Guðr* I 6, *ESk* 13, 9, h-ast harma *Ghv* 16, h-ar hefndir *Oddrgr* 19, hart 's í heimi *Vsp* 45, *hørð*.meinn *Pl* 39, *hørð* fjón *ESk* 6, 59, *hørð* heipt *Jóms* 30, *hørð* auðn *Sigv* 12, 19, *hørð* freistni *Líkn* 40, *hørð* fór, *uheldig rejsse, Þjóða* 1, 16, koma í h-an fjörð, *egl. 'komme ind i en fjord, hvor strømmen er meget strid', komme i en vanskelig, farefuld, stilling, Hókr* 3; *hørð* *dúta, kraftig, ubehagelig, strid, bølge, Snøb* 2; hart morð, *bíttert drab, død, Sigv* 7, 8, *hørð* víg *Líðs* 7; *hørð* óskepna, *den bitre vanskabne, Arn* 5, 20; *jfr* *hørð* vinraun, *stræng venneprøve, Arn* 7, 5; h. taumr, *hård tøjle, overført, taka* h-an taum við e-n, *behandle en strængt, Þjóða* 3, 20; h. diskur Heljar, *den bitre sult, SigvSt* 2. — 5) *hart som adv. (jfr 3), kraftig, stærkt*, bresta h. *Hfr* 1, 8, heita h. á *ESk* 6, 54, hrinda h. *Rst* 29, knýja h. *Þolv* 2, — *hurtig, rask, stefna* h. *ÞKolb* *Lv* 11, *dragask* h. á heiði *Eviðs* 2, skunda h. undan *Anon* (XII) B 18, fleygir h. *Þjóða* 1, 24 (v. l.), fara hardara *Brúsi*; *acc. sg. masc. bruges på samme måde, ganga* h-an *ESk* 6, 55, blása h-an *SijO* II 1; *adverbiet er endelig: at hørð, kraftig, StjO* II 8. *Jfr* all-, ber-, þøð-, þøl-, fjörn-, folk-, frost-, full-, geð-, óð-, ógn-, sókn-, stál-, þing-, þrótt-.

hardráðr, adj, *som tager kraftige råd, bestemmelser og udfører dem kraftig, kraftig, hård*, h. Hymir *Hym* 10, *om fyrster og handledygtige mænd, Gldr* 3, *Od* 10, *Nkt* 13, *Jóms* 9, *Ht* 12, h. (Har-aldr) *Hl* 39 a; h. Barði *Eviðs* 2; h. e-m *ÞormOl* 1, 6, h-ar óðaðir, *hårde, med kraft* udførte *ugærninger, StjO* II 9. *Jfr* *Herráðr*.

hardræði, n, *kraftig handling, bedrift*, h-i(t) hvert *Þjóða* 2, 2, h-is þrot *Þorm* 1, 14, *hyggja* á h. *Am* 49, *dæmi* h-is *Am* 86 (*her nærmest 'grusom handling'*), *farinn* at h-um *Anon* (XIII) B 2.

Hardskafi, m, *sagnperson (egl. 'som skærer, skraber, kraftig')*, *Hálfs* VIII 5.

hardsléinn, adj, *kraftig slået, hamret, smedet, om en kedel* *Hym* 13, *om en hjælm* *Hl* 19 a.

hardsnúinn, adj, *egl. 'hårdt, kraftigt snoet, flettet', men overført: hård, kraftig, om mænd*, h-nir *Hjdlmp* I 1, h. hugr *Herv* II 7, h. hjalmstofn, *hårdt, kraftigt hoved, Anon* (XIII) B 39; h. hróðr, *hårdt, krænkende digt, Örv* VII 3.

hardsteinn, m, *'hård sten'*, *brynesten*, berja h-i *VGl* 5.

hardsvipaðr, adj, *kraftig omviklet*, h-ast (v. l. greip-) reipum, *forsynet med meget stærke tove, om skibet, Ht* 34.

hardsveldr, adj, *'med kraft bragt til at svulme'*, *kraftig holdt, om kampen*, h.

glymr skjalda *Ht 55*, v. l. hraðsveldr, hraðseldr, hraðfeldr.

Harðsær, *m*, Korsfjorden, *Pul IV ccc*.

harðúðigr, *adj*, hársindet, kraftig i sind, h-t man, om Brynhild, *Grip 27*.

harðvaxinn, *adj*, kraftig vokset, bygget, h-nar herðar *Þdr 7*.

Harðverkr, *m*, jættenavn ('kraftig virkende'), *Pul IV b 2*.

Harð-Véurr, *m*, et af Tors navne ('den kraftige vé-gud'), *Pul IV d*.

harðvigg, *n*, 'hårdt (at føle på) trækdyr', h. umbands allra landa, skib, *Hallv 2*.

harðvirkr, *adj*, kraftig virkende, *Bergb 2*.

hark, *n*, støj, larm, h. óx, om krigerfærd og plyndring, *Þjóða 1, 24* (v. l. til skark). *Jfr* geysi.

harkr, *m*, blandt ildens navne (*jfr* herkir, 'den knitrende'), *Pul IV pp 3*.

harma, (-aða, -aðr), sørgе over, h. dauða e-s *Mark 1, 31*, h. dráp *Kolli 4*.

harmast, v. l. til det rigtige hermast, se hermr.

harmbrögð, *n. pl*, sorgvoldende handlinger, *Akv 15*.

harmdauði, *adj*, død til sorg, h. skilfingr *Sigv 12, 25*.

harmdauðr, *adj*, død til sorg, h. e-m *Nkt 39*.

harmdögg, *f*, 'sorg-dugg', skulde betyde 'tårer', men sammenhængen kræver betydningen 'blod', ordet er derfor vist forvansket for hræddögg, *Hhund II 45*.

harmflaug, *f*, flugt (flyven) der volder sorg, varð af meidi (misteltenen) h. hættlig, træet fløj til farlig sorg, *Vsp 32*; men flaug kan også betyde 'pil', og det er muligt, at 'sorgens (sorgvoldende) pil' er det rigtige.

harmkvæli, *n. pl*, pine, pinsler, om Kristi pine *Likn 14* (af kvæl 'behandling, krysten, med hænderne').

1. **harmr**, *m*, 1) sorg, h. Hlínar komr fram, bliver til virkelighed, *Vsp 53*, gjald h-s *Hhund II 35*, gjalda h-m *Sigrðr 12*, heind h-a *Sigsks 41*, hefna h-s, harma *Reg 10, 11*, *Rðr 3*, reka h-s, h-a *Grip 9*, *Guðr III 8*, *Hfr Lv 13*, snertumk h. *Hallbj*, *Korm Lv 62* (ved rettelsete), vinna (e-m) harm *Brot 3*, *GDropl 1*, *Anon (XI) Lv 7*, heita h-i *Þdr 19*, biða h-m *Mhkv 28*, bregða h-i, göre ende på bekymring, *ESk 12, 6*, af h-i, på grund af sorg, *Eg Lv 13*, *Sól 13*, hylja h-m *Eg Lv 10*, h-m ljótan (acc. absol.), slem sorg er det, det er ærgertigt, *Hárþ 13*, hæstr h. kom *Krm 15*, olmr h. *Sigv 12, 9*, hættir h. *Jóms 14*, h-i þrungin *Lúl 54*. — 2) hvad der volder sorg, h. es unninn *Brot 14*, segja h-m, h-a *Am 68*, tína h-m *Am 57*, *Guðr II 9*, bera h-m (á augum), om blindheden, *Eg Lv 45*, h. Jónakrs bura, hvad der volder dem sorg, sten, *Yt 26*. — harmin seldi *Merl II 8* er uforståeligt og forvansket.

2. **harmr**, *m*, høg, *Pul IV ss 1*, h. hug-ins fermu, ligets høg, ravn, *ESk 12, 6*.

3. **Harmr**, *m*, fjord i Hálogaland (*Brönö-fjorden*), *Pul IV ccc*, á H-i *Bkrepp 2*.

harmstullr, *adj*, sorgfuld, *Leitð 42*.

harmskerðandi, *m*, 'sorg-forminsker, sorgbetvinger', som læger (andres) sorger, *Olaf d. hellige, ESk 6, 38*.

Harmsól, *f*, 'sorgens sol', d, v. s. trøst i sorgen, navn på et religiøst digt, *Has 64*.

harmstriðandi, *m*, som bekæmper sorg, v. l. til hrings striðandi, om *Olaf d. helige, ESk 6, 44*.

harmstök, *f*, egl. årsag, grund, til sorg, minnask h-ar *SnSt 4, 3*, og så 'sorg' i alm. tína h-ar *Nj (XII) 6*, minnask h-ar *GGalt 5*.

harmtvistr, *adj*, sorgbetagen, *Pl 26*.

harmvesall, *adj*, elendig af sorg, smærte, *Valg 8*.

harmþrunginn, *adj*, sorg-opfyldt, *Anon (XIII) B 38*.

harpa, *f*, harpe, slåa h-u *Vsp 42*, knýja h-u *Akv 31*, hræra h-u ilkvistum *Am 66*, sveigja h-u *Oddgr 29*. *Jfr* munn-.

harpslöttir, *m*, harpespil, hyggja h-tt, forstå sig på, *Rv 1*.

harri, *m*, fyrste, konge (*jfr* *SnE I 518*, *Fj. kult. v. sp.* hvorefter en af Halvdan gamles sønner skulde have heddet Harri), *Pul IV hh 2*, *Eg Að 1*, *Sigv 11, 10, 13, 16*, *Porm 2, 4*, h-ar *Ólhv 2, 6*; h. Hjaltdands *Arn 5, 18*, h. Skotlands *Arn 5, 9*, h. búþegna *Sigv 7, 9*, drengja h. *Arn 3, 14*. I kenninger, for gud, h. himna *Íslðr 22*, *Pl 46*, h. hauðrtjaldá *ESk 6, 19*, h. sunnu sætrs *Has 49*, h. . . hreinvazta (der mangler et ord, som 'tag, sal'), *Mark 3, 2*, h-a dróttinn, kongernes konge, *ESk 6, 25*; — for fyrste: h-a spjalli *Mark 1, 26*; h-a slongvir *Mark 1, 7* er urigtigt for hodda; — for Odin: h. Hliðskjalfar *Hfr Lv 6*.

Harvaðafjöll, *n. pl*, vistnok *Karpaterne*, *Herv IV*. *Jfr* *Arkiv XXI, 40*.

hasl, *m*, hassel, *Pul IV kv 2*. *Jfr* hesli.

hasla, *f*, hasselstang (hvormed f. eks. en tvekampplads var omgærdet, *jfr* *Kormákss. og Egilss.*), h. (ved rettelsete) handar skers, guldets hasselstang, kvinde, *Korm Lv 26*; jarðar h., *Yggdrasilsasken*, und jarðar h-u, under himlen, på jorden, *Hallv 7*; *jfr* góbanar høsull, *Rökst.*, hvis tolkning er rigtig, og *Aarbb. 1868 s. 363*.

Hasley, *f*, *Hesselø* (i Danmark)?, *Pul IV bbb 1*.

haslrekkar, *m. pl*, 'hassel-mænd', kun i kenningen hausa h., hausa hasl = hår (hår), men dette er = Hár-, Hár-rekkar = Hárs rekkar, aserne, *Íslðr 1*; *jfr* mjöðr. Mulig er det rigtigere at skrive hasls rekkar.

hata, (-aða, -aðr), hade, dels med acc., (sverð) es h-ar brynjur, *Herv III 14* (v. l.), dels med dat., h. gollu *Ht 90*, h. baugi *Ragn IV 2*, h. unna gylli (kunde også være acc.) *Ht 19*; dygd hatask *SnE II 198*. Part. h-andi, fjende, sættask við h-endr sína *Gísl 1, 7*.

Hatafjörðr, *m*, sagnhistorisk fjord, *H Hj 12*.

hati, *m*, 1) *hader, fjende, i kenninger for mænd*: h. armsvellis *Arn 3, 4*, h. ysetrs elds *Hfr 2, 1*; h. ormláðs *Sigv 6*, h. ormsetrs *Arn 3, 1*, h. vallbaugs vengis *Bkrepp 3*; h. ægis báls *Ht 3*. — 2) *návn på en ulv*, H. Hröðvitnisson, *der forfølger solen*, *Gri 39, Pul IV ee 1*. — 3) *en jætte, Hrimgerds fader*, *HHj 17. 24*. *Jfr* *gagl-, leyg-, lið-*.

hatr, *n*, *had, fjendskab*, h. vex, *had opstår*, *Hávám 153*, til h-rs hugat, *bestemt til at være årsag til fjendskab*, *Reg 8*; — *brynju h., sværd*, *GSúrs 19*.

hatkíla, *f*, *kappe(?) med hætte (jfr den ousaiske fortælling)*, veit h. bragð *Drv (XI) 5*. *Usikker er i-ets kvantitet*.

haudr, *n*, *land*, *Pul IV æ 1*, sé h. *loga Hyndl 49*, h. Eydana *Mark 1, 24*, verja h. *Ísdr 9, Jóms 21. 22*; frá h-ri *ESk 6, 5*, fyr h-ri *Bfagr 4*; troða h. *Bbreiðv 6*; bifað-isk h. *Lil 59*; séa á h., *tragte efter verds-lige goder*, *Merl I 56*. *I kenninger, for fjæld*: áss h. *Þdr 8*, — *for himmel*: sólar h. *Líkn 23, Mgr 23*, mána hvéls h. *Líkn 7*, skýja h. *Mgr 25*, — *for arm*: hauks h. *Rv 34*; — *for skjold*: Þriðja h. *Hókr 7*, — *for hoved*: hattar h., *digt om Guðl*, — *for gud*: h-rs hildingr *Has 19*; — *for slange*: h-rs gyrdingr *Merl II 16*. — *hauðs urigúgt for hauks* *Haustr 12*. *Jfr* *snák-, sól-, út-*.

haudrfjornir, *m*, 'jord-hjælm', *himmel*, gramr h-is, *Kristus*, *SnE II 200*, siklingr h-is, *d. s.*, *Líkn 19*.

haudrgjörð, *f*, 'jord-bælte', *havet*, holm-neglið h. *Bjarni 3*.

haudrmen, *n*, 'jord-ring', 1) *havet*, h-s sókr, *havets ild, guld (jfr sókrýrir)*, *Pelf*. — 2) *slange*, h-s hliðar, *slangens fjæld-skraenter (leje)*, *guld*, *Hást 8 (jfr beið-ender)*.

haudrtjald, *n*, 'jord-tælt' (*tag*), *himmel*, harri h-a, *Kristus*, *ESk 6, 19*.

Haugabrekka, *f*, *gård (på Island)*, *Guðl*.

haugíadr *se* *hoggfadr*.

haugr, *m*, *høj, hvad enten naturlig eller gjort af menneskehænder (gravhøj)*, ofte *er det usikkert, om der er tale om den ene eller den anden slags; ubestemt*: sitja á h-i *Vsp 42, Skí 11, Þry 5, Herv V 14, Hæng VI 1*, skafa horn af h-i *Mkv 8 (gravhøj?)*, á h-i *Olhelg 10*, of h-a *Þjóða I, 18*, — *gravhøj*, *Hhund II 42. 46. 48*, ausa h-i *Yf 36*, verpa h-g *Nkt 10*, í þeimsi h-i *Karlevi*, bera í h-g *HölmGB 11*, heimis-h-ar *Hárð 44 (kalðes dysjar i det følgende vers)*, ganga í h-g *Ísdr 21*, eiga h-g *Drv (XI) 6*, h. enn forni *Anon (XIII) B 61*, h. Hjornagla *Ploft 2, 5*, h-a herr, *höjenes hær, gespenster, troldre*, *Sigv 3, 2*; ljós h-s, *sværd (grunden til denne kenning er ukendt, jfr haugs skundaðr)*, *HI 34 b*; skarar h-ar, *hovedhårets høje, hoveder*, *Eyv Lv 5*. — *Som stedsnavn (gård i Værdalen)*, at H-i *Stúfr 1*, H-i et

næsta *Þjóða 3, 1*. *Jfr* *Grjóttúna-*, *heimis-*, *Svarins-*.

haugs skundaðr *Þjóða 3, 25 er uforklaret, h-s er her rimbestemt; er det det samme haugr som i ljós haugs se haugr?*

Haugsnæs, *n*, *lokalitet i Skagafjorden*, H-ss grund *Skáldh 2*.

Haugspori, *m*, *dværgenavn ('højbetræder')*, *Vsp 15*.

haugvarðr, *m*, *slangenavn ('høj-beskyt-ter', 'som lever i høje')*, *Pul IV qq 2*.

haugþak, *n*, 'høj-tag', *tag på en (grav-) høj*, h. Hólga, *guld (jfr SnE I 400)*, bera h-þok *Hólga saman, samle guld*, *Skúli 1, 4*.

haukbord, *n*, 'høg-bord', (*land*), *arm*, h-s hyrr, *guld (jfr hyrgeymir)*, *Pl 27*.

haukey, *f*, *fortræffelig ø, land*, *Haralds h.*, *Haralds (hårfagres) udmærkede land, Norge, Sigv 11, 18*; *når dette udtryk er blevet opfattet — og det allerede i oldtiden — som 'den ø, hvorfra Harald (blåtand) fik høge som skat', beror dette uden tvivl på en misforståelse; i den sammenhæng, som Sigvatr bruger ordet, vilde en sådan betegnelse være absolut upassende; med hensyn til hauk- se haukr, adj.*

haukfránn, *adj*, *skarp som høgen (s øjne)*, h. brámáni *Korm Lv 3*.

haukióð, *n*, *høge-yngel, høg*, h-s býr, *arm, hånd, ganga e-m á h-s bý = ganga á hønd e-m, underkaste sig en*, *Rst 8*.

haukland, *n*, 'høge-land', *arm*, h-a *Vör, kvinde, Vígl 1*.

haukláð, *n*, *s. s. foregående*, h-s hyrr, *guld*, *Pl 44*.

haukliga, *adv*, *modigt, h-a(st) hefja heitstrengingar, v. l. til haukligar*, *Jóms 11*.

haukligr, *adj*, *modig (jfr 2. haukr)*, h-ar heitstrengingar (*jfr foregående*) *Jóms 11*, þat vas fikjum h-t *Jóms 41*; h-t kvendi, *den djærve kvinde (måske tages der her sigte på øjnenes skarphed)*, *Vígl 7*.

hauklundaðr, *adj*, *høgesindet, modig*, *Mark 1, 1*.

hauklundr, *adj*, *s. s. foregående*, *Steinn 1, 1*.

hauklyndr, *adj*, *s. s. foregående*, *Jóms 8. 42*.

haukmaðr, *m*, *modig mand*, (2. haukr), h-a lund *Hálfs IX 4 (egl. maðr som er haukr, jfr haukr réttir est þú)*.

haukmærr, *f*, 'høge-land', *arm*, h-ar *Hlín, kvinde, Korm Lv 5*.

hauknistir, *m*, 'høge-føder', *Hildar h., ravnens føder, kriger*, *Pl 19*.

hauknys *GSúrs 25 er forvansket, mulig af h(r)annlog*.

1. **haukr**, *m*, 1) *høg*, *Pul IV ss 1, xx 1*, h-ar fljúga *Guðr II 41*, fleygja h-i *Guðr II 18*, tveir h-ar (*brændte med lig*) *Sigsk 67*, *Hóþrók h-a, (den ypperste) blandt høge*, *Gri 44*, hvass h. *Arn 2, 16*, h-i troðinn, *om armen*, *Eg Lv 12*, h-s þjalfi, *høgeham*, *Haustr 12*; i samme funktion som 'ravn' bruges h. i

det hele ikke, dog findes et par eksempler, hvor dette synes at være tilfældet: h. sleit hold *Krm* 19, náðogg hrundi fyr h-a *Krm* 12. — 2) betegner alene unge, raske, kække mænd (jfr *haukmaðr*), h. réttur est þú *Hörða dróttinn Arn* 2, 1 (jfr glíkan berr þik hvössum h-i *Arn* 2, 16), hefneindr Haralds eru h-ar gorrvir *Þjóða* 4, 26, h. gorr at hug, fuldkommen høg med hedsyn til mod, *Hálfs IX* 1, h-ar báðir, bægge sande høge, *Hálfs IX* 14 (hvis ikke h-ar her skal opfattes som mandnavn: 'to Høge', mænd af det navn), rýkr of h-a *Hálfs VII* 1 (her foreligger næppe fuglenavnet). — 3) i kenninger, for ravn: *Oðins h. Hlund II* 43, *Hlakkar h. Arn* 2, 14, *Ht* 5, *Gunnar h. Hról* 1, *þóðvar h. Hl* 37 a, odda *Leiknar h. Hallv* 6, *geirraddar h. Ísldr* 19, hræs h. *ÞGísl* 7, h. hræva *Þmáhl* 15, hrælækjar h. *GSúrs* 31, hræva lækja h. *Þorm* 1, 14, — for mand: h-a skyldir, som lader høge flyve (som pligt), hvis ikke h-ar her betyder 'modige mænd', *Hfr* 3, 1, — for arm (jfr *SnE II* 429): h-a frón *ESk* 1, 4, h-s hauðr *Rv* 34 (sammenhæng uklart), h-s holmr *VGI* 2, h-s kólfur *Þjóða* 3, 27, h-a fjöll *ÞGísl* 7, *Eyv* *Lv* 8, h-s hófjöll *Eg* *Lv* 41, h-a klif *Eg* *Lv* 14, h-a hóklif *Hfr* 3, 21, h-a nes *Þmáhl* 14; h-a setrs (Skogul) *Þorm* 2, 24, h-a setra (Hildir) *Nj* 13, h-a ferja *Sturl* 4, 37. Uklart er eids h-ar *Þpyn*: — stafns h-ar, stavns høge, *Drv* (XI) 8, hvis det ikke betyder 'helte i stavnen'. Jfr mord-, sparr-

2. **haukr**, adj, kæk, stolt, et sådant adj. synes bestemt at foreligge i: *hauk* *ólþæcis* *Hlín* *Tjörvi*, *hauk* *gæi-Þrúðr*, *lúðrs Ormr* 1, 5.

haukslóð, f, 'høge-vej', arm, *Hl* 24 a.

hauksnarliga, adv, høge-rask, rask som en høgs færð, *Orv VII* 8.

hauksnarr, adj, høge-rask, rask som en høg, *Þstf* 1, 7, *Hl* 6 a, h-t brjóst *Ragn V* 10.

Hauksnes, n, sagnhistorisk sted, *Orv VII* 11. Et H. fandtes på Meginland (Mainland, Orknærne), v. l. er iøvrigt Hvarfs-, Holms-

hauksnjallr, adj, modig som høg, *Þstf* 1, 1, *Nik* 1, 1, *Ólhv* 2, 7.

haukstaldi (eller -staldr?), m, ordet findes kun i gen. pl. og allevegne skrevet *haukstalda* (au), undt. i *Þjóðolfs vers* i R: -stalla (*W* *stalda*), måske blot en skrivefejl; af *Þul IV* hh 1 er det klart, at ordet er blevet opfattet som betegnelsen for 'første, konge': h-a heiti o. s. v.; således må det også opfattes i *konr* h-a, om *Harald hárdáre*, *Þjóða* 2, 4, i *vinr* h-a *Oddgr* 6; medens det i *gramr* h-a, *Sigsk* 31, snarere skulde betyde noget som 'hirdmænd', 'stolte krigere'; denne betydning kunde også passe *Oddgr*. Den svarer bedre til og er nærmere ved den oprindelige betydning; der kan nemlig ikke være tvivl om, at ordet er lånt

fra oldtysk eller angelsaksisk: *hagustalt*, *hagustold*; *hagusteald*, og burde egl. lyde *högstaldr* (-stallr), men ordet er åbenbart blevet folkeetymologisk omdannet og sat i forbindelse med *haukr* 'høg'; i *Valsfjördindskriften* findes ordet i formen *hagustaldir* og i *Kjölevis-indskr.* i formen *hagustaðar* (i den første fejlagtig -ir f. ar, i den sidste er l udeladt eller glemt).

haukstorð, f, 'høge-land', arm, h-ar fúrr, *guld(ring)*, *Þfagr* 1.

haukstrind, f, 'høge-land', arm, h-ar *Hlökk* *Rv* 6.

haukströnd, f, 'høge-strand(-land)', arm, h-ar møl, *guld* (mærk sammenstillingen *strandar møl, strandgrus[sten]*), *Hft* 17; h-ar *hyrr*, d. s., þverrir h-ar *hyrjar*, *gavmild mand*, *GSvert* 9.

hauktorg, n, 'høge-torv', arm, *GSvert* 7 (hds. hug-).

haukvöllr, m, 'høge-mark', arm, h-ar *skorð*, *kvinde*, *Rv* 15.

haull se *hóll*.

hausamolvir, m, sværd (egl. 'hjærneskalleknuser', v. l. mølnir), *Þul IV* l 5.

hausmjöll, f, 'hoved-sne', hår (grå hår?), *ESk* 13, 10.

hausreytir, m (hds. har: rœyti, royta, rœya), 'hovedskal-plukker', 'som hakker i en hovedskal', *Hymis* h. *kaldes ravn* *Harkv* 2, uden at grunden til en sådan kenning kendes; der er en del, der taler for, at *hausrofi* er det rigtige; betydningen er den samme og grundlaget lige dunkelt.

hauss, m, *hjærneskal*, hoved, *Rst* 26, i h-i (Þórs) *Hausil* 19, h-ar *gotna Há* 5, *hólða* h-ar *Krm* 6, h-ar *Norðmanna Há* 6, *hjalmhirdir* h-ar *Sturl* 5, 8, (*Ymis*) h., *hoved*, *Arn* 3, 19, jfr *Vafþr* 21, *Gri* 40, h. *Hymis Hym* 30, h. *Heiðdraupnis Sigdr* 13, h-ar, *haðir* at *ólskólum Am* 82, *heill* h. *ÞBrún* 4, *ljóss* h. *Sigv* 12, 23, *selja* h-s *Sigv* 13, 15, *hoggvinn* h. *Þflekk*, *kljúfa* h-a *folva Arn* 3, 10, *hylja* h-a *Anon* (X) I B 9, h-a *hasl*, *hár*, = *hár* = *Hár*(r), h-a *hasl-rekkr*, *aserne*, (jfr *haslrekkr*), *Ísldr* 1; — om *drage(skibs)hoved*, *skein* af *h-um Gísl* 1, 16, *roðnir* h-ar *Sturl* 3, 14, *herskips* h-ar *Sturl* 3, 6; — *bjúgvíðir* h-a, (*okse)hoveders krumtræer*, *horn*, *Krm* 25.

hausspengir, m, 'hovedskal-sprænger', h. *Hrungnis*, *Tor*, *Rár* 17.

haust, n, *efterår*, i h. *Sigv* 3, 10, i h-i *Sigv* 3, 1, á h-i *Bjhit* 2, 11, at h-i, *næste efterår*, *Rv* 16, þat h. *Sigv* 11, 6.

haustgrima, f, *efterårsnat*, hverf es h. *Hávm* 74.

haustkaldr, adj, *efterårs-kold*, *kold*, som (ting er vant at være om) *efteråret*, h-köld *holmronð*, om *havet*, *ESk* 12, 12.

haustnótt, f, *efterårsnat*, *Arn* 3, 12.

há- i sammensætninger se *hø*-.

háa, (-ða, -t), *trykke*, *plage*, *há(i)r* *sultr* *mankyni*, *hunger plager menneskene*,

Merl II 31; nú vill oss (*dat.*) hvetvetna h. *Gaur I 3*.

háð, n, hán, spot, háfa at h-i, göre en til genstand for spot, *Hávnm 132, Sigv 2, II*, geta h. at e-m, blíve hánét af en, *Þvíðf*, kveða h. ilt *GSúrs 16*, h-i leiddr, *ledsaget af (en andens) spot, hánét Arbj 21*, snúa h-i í Viðurs feng, *háne, spotte, på vers, Ormr 1, 2*; h. samir e-m *GAsh*.

háðvarr, adj, som undgár spot, at spotte andre, alvorlig, *Gunnl Lv 7*.

háðærr, adj, rettelse for háfærr, rasende over (tilføjet) spot, *Korm Lv 45*.

hádyr, n, 'áretol-dyr', skib, *Þloft 2, 4* (med forskellige v. l. som haigjalfr), men rimeligvis menes egenavnet H., navn på en fjældtop, se herom *Mål og Minne 1913 s. 157 ff. I* verset skulde da H-s haf høre sammen.

háir, m, fiskeruse, h-s mørk, *elv, Þdr 6*.

Hákarlaströnd, f, nær ved Bergen, *Ólhv 2, 2*.

hála, f, jættekvinde, *Þul IV c 2*, h. nágróðug *HHj 16, Jfr 18*; om et utyske *EGúls 3, 7*; h. hlýrsólar, skjoldets trolkvinde, økse, *ESk 11, 11*; (ved rettelse for hálþa) h-u skær, *ulv, Hhund I 54*.

háll, adj, glat, v. l. til harðr, *Rdr 5*; h. íss *Hávnm 90*, h-ar hvélvölur, glatte, runde, små sten (i elvens bund), *Þdr 6*.

Háma, m, sagnperson, *Ormsþ IV 6*; vokalen rimbestemt.

1. **hár, m,** haj, *Þul IV x 4*.

2. **hár, m,** áretol, *Þul IV z 7*, háir brot-nuðu *Am 37*, hái at slíta (urigtig for brjóta) *Harkv 17*, at há, ved áretollen, ved (hver) áre, *Sigv 10, 4*, háskrauti, skib, *ESk 3, 4*, hásh hestr *Gods 3*; kollektivt, h. heldr sjau tögum ára, 70 árer hvíler i áretollerne, *Þjóða 4, 21*.

3. **hár, n, hár,** baðmr ör h-i *Gri 40*, bleikt h. *Rþ 34*, h. sveipt í enni *Korm Lv 5*, h. hélu þrungit, há, gennembrængt af rim, *Hhund II 44*, h. heiðingja, ulvehár, *Akv 8*, h. ok negl *Þloft 3, 5*, h. ok korn *Lil 93*; h. jarðar, græs, *Gdþ 27*, h-i brumaðr (lundr, *jfr hele sammenligningen*), hvis knopper er hár, *Hfr 1, 1*; h-s hneigihlöd, hoved, *Haustl 20 (jfr SnE I 538)*.

hárraauðr, adj, rødhåret, *Grettis 52*.

Hárbarðr, m, 'Gráskæg', navn på Odin, *Þul IV j 3*, H. með goðum, *Gri 49*, hvílket tager sigte på Odins optreden overfor Tor i *Hárbarðsljóð*, v. 10 o. s. v.; H-s véa fjörðr, digterdrikken (*jfr sund og sannreynir*), *Ulfr Lv*.

háreið, f, áretollen som det sted, hvor åren bevæger sig (riðr; af hár og reið), baugtungl of h., skjoldene på rælingen, *Sturl 4, 39*; vistnok er r. egl. den spalte i skibssiden, igennem hvilken åren går (*jfr forholdene på Gokstadskibet*), = hábora (omtrent af formen ☞).

hárfagr, adj, hárfager, som har smukt, fyldigt hár, h. meyjar drengr *Krm 20*; som tilnavn til kong Harald, som v. l.

Harkv 1, Hl 30 a, Nkt 4, Jór 2; — om en kvinde *Vígl 7*.

hárlæði, n, hárlæde, skjorte af hár, *Heil 6*.

1. **hárr, adj, 1)** gråhåret, gammel, h. þulr *Hávnm 134, Fáfn 34*, h. austrkonung, om An den gamle, *Yt 16*, enn h-i Hildi-brandr *Ásm's II 4*, h. Hrungnis spjalli, om *Hymer, Hym 16*, h-ir menn *Sigv 11, 12*, h-ir rekkr *Hárf 2*, h. karl *Gunnl Lv 5*, hör hjón *Rþ 2*, h-ir synir *Anon (X) I B Ið 10 a*, h. gylðir, grá ulv, *HSn 1*, ættir Yngvifreys gamlar ok h-ar, ved at mätte undvære *Íduns æbler, Haustl 10*. — 2) med fyldig hárvækst, *Eldj 1*.

2. **Hárr, m,** en af Rolv krakes bersærker, H. enn harðgreipi, *Bjark 2*.

3. **Hárr, m,** Odin, se Hóarr; = dværg(?) se Hópr.

hársiðr, adj, med langt, nedhængende hár, *Hsv 81*.

hársima, n, hárråd, gránt h. *Ragn VI 3*.

hárskaði, m, som ødelægger hár, h. Sifjar, *Loki, kun i prosa, SnE I 268*.

hárskeggjaðr, adj, gráskægget, *Bergb 9*.
hárvøxtr, m, hárvækst (på den afdøde *Olaf d. hellige*), *Sigv 12, 23*.

háseti, m, egl. 'en der sidder ved áretollen', rorkarl, matros, *Orv IX 9*.

háskatullr, adj, farefuld, *Mey 14*.

háskerðingr, m, = hákarl, havkalv, *Þul IV x 2*.

háski, m, stor fare, *Arn 5, 11, Sigv 13, 25, Pl 10, Skáldh 6*; fullr af h-a, fuld af synd, *Mey 38*.

háskrauti, ESk 3, 4, rettere háskrauti, se 2. hár.

háss, adj, hæst, hós vólva *Korm Lv 48*, h-ir hvápart *SnE II 198*.

hásatr, n, sæde, plads, ved áretollen, h-rs hljótr, matros, *Anon (XIV) 1*.

háttá, (-aða, -aðr), indrette, ordne, sás h-ar flestu vel *Kolb 2, 4*.

háttæfr, adj, som har smukke lader, belevn, *Pl 30*.

háttprúðr, adj, s. s. foregående, *Gd 9*, h-ast hjarta *Gd 19*.

hátt, adj, synes at være det (grund-) ord, hvoraf hættá 'fare' (vb. hættá) er dannet, men som kun forekommer én gang, *farlig, Vindum h. Sigv 1, 8*.

hábyrnir, m, 'hud- (s: hovedhud-) tjörn', hár, h-is geirr, redekam, Eir h-is geira, kvinde, *Korm Lv 8* (af hó, f, hud, spec. hovedhuden). *Jfr Bugge, Aarbb. 1889 s. 44 f*.

heðan, adv, 1) herfra (vokalens korthed fremgår f. eks. af en linje som heðan sék reykr þannr rjúka og heðan í róstu veðri), *Gri 28. 37, Ski 39, Lok 7, Fáfn 39 o. s. v, Þjóð 4, 2, ESk 6, 63*. — 2) fra dette sted, s: på dette sted, her, biða h. vindbýsna *Þjóð 4, 2*, biða (þín) h., *Hárb 14, Am 39, Sigv 13, 12*; austr h., øst fra dette sted af (regnet), d. v. s. i østen, *Lok 34*.

heðankváma, *f.* reise herfra, undslippen herfra, Hæng II 7.

1. heðinn, *m.* skind, skindpels, es í h-in hvern handar væni, under enhver pels kan man vænte en (kraftig) arm, Hávm 73 (jfr Saxos: vili interdum amiculo validas subsesse manus I 285); heðna (Þórir), ensbetydende med tilnavnet lík til Þórir, Játg; síðr h. Refr 5, 2.

2. Heðinn, *m.* (egl identisk med foregående og oprindelig tilnavn), den berømte sagnkonge, Hilds mand, og søkonge, Hjarrandes søn (jfr SnE I 432—36), Rdr 10, Hl 23 a, H-s kvón, Hild 3; kamp, Krm 4, vón H-s kvónar Giz sv 2, H-s man, d. s., H-s manþing, Hilds ting, kamp, Þjóða I, 8, H-s meyar Týr, kri-ger, Hfr 3, 17, H-s mála Hf 49, H-s snót Grett 2, 4, H-s snótar þingmót Sturl 1, 1, H-s leika (ved rettelse) Hálf's IV 3. I kenningar, for kamp: H-s byrr Vell 22, H-s drifa VGl 11; H-s rekkar = Hjaðningar, deres bekkdóm, kamp, Hfr 3, 11, — for skjold: H-s gött Nj 6, H-s veggr Vell 23, H-s bóga rauðmáni Vell 7, — for hjálm: H-s reikar faldr (rettelse for folk), H-s reikar faldfúrr (jfr leikr), sværd, Vell 37, H-s reikar skól (skálleikr), Þdr 11, — for brynje: H-s serkr Hfr 3, 13, H-s vadrir Vell 30, H-s fit Hróm 2, — H. Hjörvars søn, broder til Helge, HHj 31. 33. 34. Jfr Skart-, ull-.

Heðinsey, *f.* Hedinsø (Hiddensee ved Rügen), Hhund I 22, Pul IV bbb 7.

heðra, *adv.* her, Steinn 3, 6, Herv II 5, Gdþ 49. Jfr hiðra.

heð, *f.* værdighed, hæder, h-ar vinna, udmærket arbejde, Anon (XIII) B 50.

hefill, *m.* egl 'som hæver, løfter', de bånd, hvorved sejlet kan sammensnøres og løftes, idet de stikkes igennem huller i sejlet (jfr Falk, Seew 68), Pul IV z 7, h-s marar, skibe, ÞGisl 2.

hefing se hoefing.

hefja, (hóf, hafinn, fem. hafið analogiform), **1)** hæve, løfte, h. e-n at lopti, om en der hænges i galge, Yt 10, Völundr hófsk at lopti, svang sig op i luften, Völ 29, h-ask í fjall, flyve op i, Merl I 26, h. e-n til himins SnE I 288, víf hafið í vagna, løftet op i vognen (interessant udtryk, der hænger sammen med vognens indretning), Guðr II 35, h. (hurð) frá hliði, løfte døren fra døråbningen, Fj 10, h. af hvera, løfte kedlerne af (ilden), Gri 42, hófsk hver af herðum, løftede kedlen af sine skuldre, Hym 36, hófsk hver upp á hoiuð Hym 34, h. ættar ask upp í Goðheim, tage sønnen op til gudernes hjem, St 21; h. sveit yfir síeras öfri Lil 72, h. blóð yfir himna hæðir Lil 67, h. sér at armi, løfte, tage, op i sin favn, Sigsk 4, h. upp róg-segl, løfte skjoldet (til kamp), Vell 7; h. gnipur ennis, løfte øjenbrynene (til tegn på glæde; ved rettelse), Eg Lv 14, h. augu af e-m, tage øjnene fra en, Korm Lv 4, hæve, løfte, bære, om bølgerne, der bærer på sin overflade, hana munu

h. þórir Sigsk 62 jfr Ghv 13, upersonl., vandar dýr hóf at landi Vell 20; — part. hefjendr Hlakkar tjalda, skjoldenes bærere, Grett 2, 9, — hafið (det løftede, men jfr kommentaren) tellr Ht 20. — Med gen., h. handa, (for at) foretage sig noget djærvt, godt, Nj 12. — 2) hæve, løfte (især med hensyn til hæder), hófsk hlýri Þjóða 2, 3, h. hoddstiklanda, göre anse- lig (af udseende), Ht 39, h. helgan stað Merl II 59, h-ask af gunni Þjók 1, 1, vegr hófsk með sigri Rst 20, jfr hófsk þú stórum (hds hostv), du hævede dig, viste dig stolt, overmodig, Am 97. — h. ör heidnum dómi, løfte en fra hedenskabet, døde, Sigv 13, 11; h. e-n frá fjónum, be- fri en for (ens) had, Arb 11; — h. út, bære en ud (til graven), begrave, Am 102. — 3) begynde, h. hróðr ESk 6, 9, rekstefju tekk h. Rst 1, h. heitstrenging- (ar) Jóms 11. 12, leyfð heisk ÞKolb 3, 8, hófsk freistni svá Pl 13, h. Rómþor Nkt 27, h. upp iðn Hsv 99, upp vas hildir of hafið (-in) Hásk 2, starf hófsk upp Þorm 1, 1; herðiþundur mun hefjask, vil fremstá, Nj (XII) 5; hertil má hefjefores: sköpt hófu brinna Haustl 13; — h-ask upp, fjærnes, upp hófsk angr Jór 4.

Heilir, *m.* søkonge (máske s. s. Hemlir Pul IV a 2), H-is hestar, skibe, Krm 5.

hefna, (-ða, -i), hævne, absolut, síðr þú hefir Sigdr 22, ef hann ynni hefnt, hvis han kunde udføre hævn, Am 89, skjótt munat hefnt Kveld; som oftest med gen. af den persons eller den sags navn, for hvilken hævnen tages; tilføjes så betegnelse for den person, på hvem hævnen udføres, står den i dativ, h. Gamla Glúmr Lv, h. Grims VGl 11, h. fōður Gri 17, Grip 9, Vsp 55, Ísldr 5, h. bróður Fáfn 33, Ísldr 8, h. sefa Hhund II 10. 11, h. spors Yt 8, h. þess Hyndl 29, h. morðs Hamð 11, h. vígs Grott 22, h. sára Þorm 1, 8, h. e-m sára Þorm 2, 1, h. dauða Hhund II 33, h. harma Rdr 3, Völ 28, h. hlýra harms Reg 10, h. heiptgiarns hugar, tage hævn for det forbúrede sind, sindelag, Brot 11, hvis ikke gen. her betegner hævnens udspring ('en hævn skal tages med eller ud fra mit hævnlysine sind' jfr unna alls hugar), h. Jormunrekki systur Ghv 5, þess skalk h. heiptar hvesi Nj 18; hverr mun heipt Heði hefnt of vinna, hvem vil, ophidset i sind (heipt dativ), hævne (Balder) på Hód, Bár 10, h. á e-m Gonghr 1; — med. h-ask, hævne sig, Hsv 67. 94. — Part. h-andi, hævner, h-endr Blóðaxar, Blóð- økses hævnere, sønner (jfr hefmir), Eyv Lv I, h-endr Haralds Þjóða 4, 26.

hefnö, *f.* hævn, h. Hóvars, hævnen efter H., Þorm 1, 1, h. fōður Reg 15, Vell 10, h-ir brøðra Ghv 5, men h. hersis, udøvet af hersen, Skall 1, 1, vinna h., udføre hævn, Hhund II 21, hyggja at h-urp Hym 3, ráða til h-a Sigsk 22, h-ir verða Oddrgr 19, Tindr Lv 2, efna h. Skall 1; h. léttari til sátta er næppe rigtigt, udtrykket

er meget ulogisk eller umuligt; h. er vist forvansket af hønd, Sigsk 12; eigi veit áðr h-um lýkr Mhkv 18, kvíða h-um Lil 76. Jfr ofr.

hefning, f, straf, nefna h. Grettis 25.

hefnir, m, hævner, sön, h. Hókonar, Hfr 3, 18, h. Aleifs, Arn 2, 14, h. Skjalgs Sigv 7, 4.

hefnisamr, adj, hævnlysten, Hsv 53.

Heiring, f, bølge (Ægirs datter), Þul III 4, IV u 4, ESk 12, 17.

hegr, m, hæg (hægebærtræ), Þul IV kk 2, h. gunnþings, kriger, Hfr 3, 6, h. hjórraddar, d. s., GSürs 36, h-ir mækis eggja, d. s., Gráf 10, alms h. Háv 4, hræva gífrs h. Þjask Lv 3, h. hræbirtinga Tindr 1, 6, h. hreins auðar, guldets hæg, mand, Pl 17, h. hauktorgs vits, d. s., GSvert 7. Jfr böð-, morð-, sókn-.

hegja, f, lívsforhold (af hagr, subst.), traudr at segja h-ju Arn 5, 19, segja h-ju hilmis Rst 23, greiða þessa h-ju Merl II 20, jfr Arkiv XV 222.

hegla, (-ða, -ðr), bedække med hagl (af hagi), h. hófjöll hauks digulsnjóvi, bedække arme med sølvsmykker, Eg Lv 41; heglðr straumr, hagelpisket ström, Þjóða 4, 21.

hegna, (-da, -dr), 1) holde i ave, holde nede, undertrykke, mjóðr h-ir böi Ht 24, hlátr skal h. herðinjótum Svarfd 3, h. jörð Sigv 11, 6. — 2) straffe, h. fjand ÞTref 3, h. rön Sigv 11, 4, h. vélar Ólthv 1, 1, h. þegnum ósið Mark 1, 8. Jfr angr-hegnandi.

hegnir, m, som holder i ave, tugter, h. jarla, konge, Mark 1, 32, røgs h. Mark 1, 20, rána h. Sturl 3, 3, angrs h. Pl 47. Jfr rán-.

hegri, m, hejre, Þul IV xx 7, Merl I 24. 26. 27, óminnis h. sás of plðrum þrumir, glemselshjere (symbolsk betegnelse), Hávm 13.

1. heið, n, himlens klarhed, blå, skyfri, himmel, döglingr h-a (usædvanlig pl.), EGils 1, 8, renna upp í h-i, stá op (om solen) ídet himlen er klar, Arn 2, 17, skína í h-i Mhkv 27, h-s hórrann, himlen, Rv 33, h-s hyrr, solen, Has 14.

2. heið, f, (eller n? eller heiðr, -ar, m?), gave, sold, lön, gjalda h. haptsoenis, skjaldedrikken (Odins gave, jfr haptsoenir), Korm 1, 5; jfr heiðfé, heiðgjöf, heiðmaðr.

Heiðabær, -býr, m, Hedeby (i Sønderjylland), Hfr 2, 5, Þjóða 1, 6, Þfagr 1. 6, Anon (XI) Lv 7. Jfr Haukabær (heiða kan formelt være gen. pl. af heiðir = haukr).

heiðar Anon (X) II B 7 er dunkell på grund af den forvanskede sammenhæng.

Heiðarkolla, f, fjældtinde på Sneffjældsnæs, Bárð 1.

heiðarmaðr, m, hæderfuld mand, en mand i en høj stilling, kong Erik, Mark 1, 4.

heiðbjart, adj, lysende på den klare himmel, h-björt sól ESk 6, 67.

heiðbúi, m, 'hedebo', slange, Þul IV qq 3.

Heiðdraupnir, m, ukendt mytisk person, hauss H-is Sigdr 13.

heiðfrömuðr, m, 'som fremmer, hædrer, ved gave, sold', fyrste, konge, Ht 48.

heiðgjöf, f, gave, bestående af sold, lön, guld, verja vala leiðar (acc.) h. (dat.) Ht 48; h. jófra konungs, den hellig-ånds lön, gave, Heilv 12.

1. heiðingi, m, 'hedebeoer', ulv, Þul IV ee 1, váðir h-ja, ulvehár (beklædning), háir h-ja Akv 8, il h-ja ÞBrún 2, hungur h-ja HSn 1, h-ja sút, Ulvens sorg, sult, eyðir h-ja sátar, kriger, Þjóða 3, 6, brúðr h-ja, ulvinde, Stjó II 11.

2. heiðingi, m, hedning, Nik 2, Lil 53; h-ja lið ESk 6, 55, h-inn Mey 20.

heiðinn, adj, hedensk, h-in god Há 21, Rst 9, h. stalli Þvöðf, h-ins i en forvansket sammenhæng, Anon (X) II B 7, mørk heiðins dóms, Norge, Tindr 1, 7, ör h-num dómi Hfr Lv 8, hefja ör h-num dómi, døbe, Sigv 13, 11, h-nir rekkar Sigv 3, 4, jfr 3, 5, heiðit folk Arn 2, 12, Hskv 2, 8, h-nar dróttir ESk 6, 28, h-nir lýðir Þormól 3, h. herr Mark 1, 21, h-in hjörtu Mark 1, 22, h-it víf Hskv 2, 5; Íslár 6, h. jarl Íslár 18, h. hildingr Rst 7, þeir vöru h-nir Ód 15, h-nar stjörnur (hedenske symboler) Sól 60, h-nar bækr Lil 4; — udøbt, h-it barn, EGils 3, 1. Jfr ali-.

heiðir, m, høg, Þul IV ss 1, i kenningar for arm, h-is vingameiðr, högens træ, det træ som høgen sidder på, Eg Lv 12, h-is hliðar land Korm Lv 43, h-is reiðir Ht 48, h-is gata (ved rettelse) Sigv 13, 14, h-is stallr, halda h-is stalli of e-m = halda hendi of e-m, beskytte en, Hafg 2, h-is skotjörð, ganga e-m á h-is skotjörð = ganga á hønd e-m Ód 10; jfr heiða formelt = hauka i Haukabær = Heiðabýr. — h-is Korm Lv 30 er fejl for heiði.

heiðmaðr, m, mand som modtager sold, lön, om en konges mænd, Ht 48; om en jarl (som en konges tjener), Sigv 3, 17.

heiðmildr, adj, gavmild på lön, som lønner godt, h. herstefnir Bersi 1, 3, h. jöfurr Ht 48; Arn 6, 3 (v. l. heiðmærr).

heiðmærr, adj, navnkundig ved gaver, gavmildhed, v. l. til heiðmildr Arn 6, 3.

heiðni, f, hedenskab, Ód 14, SnE II 248, h. kendr Pl 16.

heiðornir se heiðpornir.

1. heiðr, m, (gen. -rs og heiðar), hæder, ære, litils heiðar (gen. abs.) med ringe hæder, lidet anset, Hhard 2 (jfr heiðarmaðr), h. sé e-m Anon (X) III B 5, hæstr h. Lil 72, h. ok vald, anseelse og magt, Lil 17, þinn h. Lil 92, sunginn h., sungen hæder, lovprisning (i digt), Lil 26, h-rs orð, hædrende ord, Gd 20, h. várr, om jomfru Maria, Gd 3 (ved rettelse). — Hertil hører måske heiðum i heiðum hór (forvansket heiðum hæri), høj ved

sin hæder, anseelse, *Yt 37 (jfr Bugge, Bidrag 138).*

2. **heiðr**, *m*, skjoldnavn (egl. 'den lyse, klare', og egl. identisk med adj. 5. heiðr), *Pul IV r 3.*

3. **Heiðr**, 1) *f*, sejdkvinde, = Gollveig, *Vsp 22. — 2) m*, en jættest(?) , *Hyndl 32; H-s hrönn, skjaldedrik, digt, HAsbj.*

4. **heiðr**, *f*, hede, lavt fjæld, *Pul IV æ 2*, af h-i komnir *Akv 32*, h. rastar breið *Pjóða A 1, 7; á h-i Glðr 1*, und h-i (ved rettelse) *Korm Lv 30*, of h-i *Bbreiðv 6, Eviðs 1, Pjóða A 4, 6; of h-ar Korm Lv 9. — I kenningar:* h-ar bær, himmel, *Leið 32*, h-ar hjalmr, d. s., *Líkn 9 (se hjalm-spennandi)*, h-a salr *ESk 6, 7*, h-a tjald *Líkn 12*, — h-ar hœna, *fjældhöne, fype, Bót*, h-ar lax, *slange, Ragn I 1*, h-ar þoskr d. s., miskunn h-ar þoska, *sommer, Harð 14*, h-ar jótr (kindtand), *sten, III 2*, — h-ar hlið-jöfurr, *jættest, dens galdr, guld, (jfr hliðrækjandi), ESK 13, 2*, h-a Fenrir, *jættest, Bergb 1*, — humra h., *sœn, EGils 3, 17*, möva h., d. s., *Vígl 19*, — leista h., *sökkens hede, gulvet (hentydning til Gnita-heiðr), Pjóða A 4, 15. Jfr Dún-, Gnita-*

5. **heiðr**, *adj*, klar, lys, tindrende, om himlen, h. himinn *Vsp 57 (v. l.)*, *Sígv 11, 6, Hárb 19, Steinn 3, 17*, om solen, dagen og stjærner, h-ð brúðr himins *Gri 39*, h. dagr *Sígsk 55*, h-ar stjornur *Vsp 57, Líl 93; — om armen*, h-ar vala leiðar, *lyse arme, Ht 48; om andre ting*, h. orðrómr, *lysende ry, Ht 14*, h-ð gjöl, *lysende, udmærket, gave, Ht 28; h. at Hildar vedri, lysende, munter, GDropl 4*, h-ð hirð *Sígv 2, 2. Jfr sól-*

heiðra, (-aða, -aðr), *hædre*, h. mann með öfri *Líl 36*, þinn ástvinur h-ask *Gd 3*, h-aðr *Gd 27*, h. í hróðri *Gd 24.*

heiðrekr, *m*, jættestnavn (egl. 'fjæld-konge'), *Þdr 18. — Som egennavn, kong Heiðrek, Herv III 11.*

heiðrsmáðr, *m*, *hædret, anset, mand*, *Mv I 4, Gd 74.*

Heiðrún, *f*, *Valhals ged, Gri 25, Hyndl 46, Pul IV bb 2.*

heiðskírr, *adj*, klar (som den skyfri himmel), *lysende, h-t líf beima, om jomfru Maria, Mdr 11.*

heiðskr, *adj*, fra Hedemarken, v. l. til heinskr *Ott 2, 16.*

heiðstallr, *m*, himmel (af heið n.), hilmir h-s, *gud, Líkn 25 (jfr heiðtjald).*

heiðsæi, *f*, *hæder, ærefrygt (af heiðsær)*, drýgja h., *opføre sig så, at man erhverver sig andres ærefrygt, udføre hæderfulde handlinger, Yt 38; halda h. Hsv 5. Jfr Dettar, Arkiv XII, 211.*

heiðsær, *adj*, egl. 'set på med hæder, ærefrygt', *hædret*, h. konungr *Jokull 2 (jfr S. Bugge, Bidrag 129, men ordet behøver aldeles ikke at have nogen kristelig betydning eller farve).*

heiðtjald, *n*, 'hede-, fjældtelt' (-tag), himlen, hilmir h-s, *gud, Líkn 25, den rigtige læsemåde er dog vist heiðstallr,*

s. d.; h-s jöfurr (her ved rettelse), d. s., *Líkn 2.*

heiðum-hör (-hæri), *Yt 37 se 1. heiðr.*

heiðvanr, *adj*, vant til den lyse, skyfri luft, om *Yggdrasil, Vsp 27; jfr Bugge, Studier I 492.*

heiðþegi, *m*, 'lön-modtager', som modtager lön for sin tjeneste, især om fyrsters mænd, *Sígv 2, 6.*

heiðþornir, *m*, (således o: heiðor- to hds, heiðþyrnir to, heiðþyrnir ét, som kan være d. s.), navn på (den nederste) himmel, *Pul IV ff.* Navnet er vist dannet af þorrinn, 'den hvis blå farve (heið) er forsvunden', skybedækket.

heil, *f(?)*, blandt hugar heiti, *Pul IV zz.*

heilabyrðr, *f*, 'hjærne-byrde', hoved, hoggva h-ar *Anon (XIII) B 21; kenning- en er imidlertid ikke god, og man kunde formode fejl for halsa byrðr.*

heilagleikr, *m*, *hellighed, Gd 65.*

heilagliga, *adv*, på hellig vis, ved hjælp af et helligt middel (et slags 'gudsdom') eller 'fuldstændig(?)', sykn emk orðin h. *Guðr III 9.*

heilagr, *adj*, hellig, vedrørende gud(erne) og gudedyrkelsen, hvad enten hedensk eller kristen, helgar kindir, *hellige slægter, guderne, Vsp 1*, blóta h-og goð *Ragn II 6*, h-t taft, om *Balders lig, Húsdr 9; land es h-t, om gudernes land, Gri 4*, h-t vé, om *Valhal, Hyndl 1*, h-ug valgrind fyr helgum durum, om *Valhals dør, Gri 22*, h. skutill, om *guders bord, Haustl 4*, h-ug vötn, *hellige elve, om elve, der strømmer fra eller igennem gudernes land, Gri 29; noget lignende må gælde de h. vötn, der hngu af himinfjöllum Hhund I 1 (dette er måske kun et mekanisk lån fra et ældre digt, Gri?)*, h. steinn, *hvorved eder svores, Guðr III 3*, h. mjöðr, *vistnok skjaldedrikken, Sigdr 18, jfr h-t full Hrafnásar Refr 2, 2; endelig bruges h. om verdenstræet, h. baðmr Vsp 27 (samt som v. l. til Vsp 19); h-ug mörk Herv V 2*, h-ug hjúpa, *goðum signuð Ragn VI 3; når der Fásn 26 skrives heilog fjöll, er dette uden tvivl blot en — ikke usædvanlig — skrivemåde for hëlog; — kristelig betydning:* h. dróttinn *Sól 23*, h. Kristur *Ód 28*, h-t skopt, om *Kristus, Sígv 12, 28*, h. (guð) *Steinn 3, 1*, helgra (her denne form) *Pjóða Gd 10*, h. andi *Sól 75, Líl 30. 68. 90*, h-ug fold, *himlen, Arn 6, 18; h-t veldi, kirken, Mark 1, 27*, h-ug Róma *Mey 18*, h. siðr *ESk 6, 3*, helgir dómar, *relikvier, Mark 1, 12, Ív 2; h-ug smurning Gd 62*, h-ug ganga, *procession, Gd 35*, h. viðr, *korset, ESK 6, 65*, helgar bœkr *Sól 70; h-t fall, fald, død som bevirker hellighed, Drv (XI) 11; om helgenner, helgir (menn) Líl 61. 62*, allir helgir *EGils 2, 3*, h. konungr, *Olaf, Þloft 3, 8, ESK 6, 9*, enn helgi gramr *Pjóða A 2, 3*, h. hilmir *ESk 6, 41*, Óláfr enn helgi *ESk 6, 69. Ntr h-t, segja h-t Sígv 3, 4. Jfr all-, ginn-, gunn-, sann-, stall-*

heilalíkn, *f*, *fuldstændig trøst*, *Hfr* 3, 21.

heilasar, *n*, *hjørne-sår*, *sår som trænger ind i og beskadiger hjørnen*, *Heil* 3.

Heilavágr, *m*, *sagnhistorisk bugt*, *Ragn X 4* (*lidt tvivlsomt*).

heilendi, *n*, *sundhed*, *Hsv* 85, *jfr* heil-yndi.

heilli, *m*, *hjørne*, *ór* (*Ymis*) *h-a* *Gri* 41, *h-a* *grund*, *hoved*, *Hi* 63, *h-a* *bøer*, *hjørne-skallen*, (*jfr* *holt*), *Ht* 2, *h-a* *borg*, *hoved*, *Nj* (*XII*) 5, *Merl I* 35, *himintungl* *h-a*, *øjnene* (*h-a* *himinn*, *hoved*), *ESk* 6, 59.

heilivágr, *m*, *helbredende væske*, *h*, *allra stríða*, *vinen*, *Sturl* 4, 32.

1. heill, *adj*, 1) *hel*, *ubeskadiget* (*uden brist eller brud*), *fuldstændig*, *h*, *hverr Hym* 13, *h*, *hjalmsstofn Hym* 31, *h*, *hauss ÞBrún* 4, *h*, *kálkr Hym* 29, *at glerinu h-u* *Lil* 33, *með h-u líki Þloft* 3, 5. — 2) *ubeskadiget*, *usåret*, *sund*, *karsk*, *svelta hungri h.*, *skönt* *ellers fuldkommen rask*, *Lok* 62; *Háv*m 156, *Am* 60; *fara h-ir* *á braut Þórsnep*, *komask h. af hafi Sigdr* 10, *koma h. þaðan Krm* 19, *halsa h-an stilli Guðr I* 13, *h-ir húnar Vøl* 32, *heil hjú Vøl* 14, *h-ar hendir Guðr III* 10, *h. at höndum Anon* (*XI*) *Lv* 16, — *illa h.*, *ikke rigtig rask*, *Háv*m 69, *verða h.*, *blive rask* (*efter en sygdom*). *Fj* 36, *vinna h-an meina*, *helbrede en*, *ESk* 6, 61; *h-ar sjónir*, *rask syn*, *genvundet syn*, *Sigv* 12, 24. — 3) *i ónsker*, *hel*, *ubeskadiget*, *lykkelig*, *biðja h-an e-n*, *ønske en alt godt*, *GSúrs* 13 (*her om den kommende hilsen til de tilstedeværende*), *biðja h-an vesa*, *ønske alt godt*, *Gri* 3, *biðja koma h-an*, *ønske en velkommen*, *Hák* 18, *biðja líða h-an*, *afskedsønske*, *Bersi* 1, 1, — *hyppig med imp.*, *send h.*, *send*, *gí*, *som den lykkelige*, *gid du má fá alt godt for din gave*, *SnH* 2, 5, *kom h. HHj* 31, *líf h. Grip* 17, *sit h. Sigv* 13, 7, *farið h-ir*, *afskedshilsen*, *Akv* 12, *h. skalt njóta Hhund I* 55, *hrindum h-ir Hálf*s VII 3, *ves h.*, *hilsen*, *Hym* 11, *Lok* 53, *HHj* 40, *Líkn* 31, *hyppigst alene*, *h. (hilsen)* *Eirm* 8, *Þblönd I*, 1; *Vafþr* 4, 6, *Gri* 3, *Ski* 37, *h. sás kann o. s. v. Háv*m 164, *h-ir æsir o. s. v. Sigdr* 4, *Lok* 11, *h. dagr o. s. v. Sigdr* 3, *gefendr h-ir Háv*m 2, *h-ir allir Merl II* 103, *h. Elliði Frþ* I 16. — 4) *oprigtig*, *h. hugr Háv*m 105, *Reg* 7, *Sigs*k 42, *Am* 20, 96, *Sigv* 11, 7, *Sól* 4, *h. í hug Bjhit* 2, 4, *ráða h-t*, *give oprigtige råd*, *Hsv* 12, *af h-u GSúrs* 22. *Jfr* ó-.

2. heill, *n*, *varsel* (*godt eller ondt*), *h*, *goða ok guma Reg* 19, *góð h. Reg* 20, *þózt h. Reg* 19; *især i dativ*, *ved*, *med*, *ledsaget af*, *et varsel* (*det kan da oversættes 'til (u)lykke'*), *góðu h-i Þjóða* I, 25, *Sturl* 4, 3, 28, *Has* 1, *beztu h-i Rst* 33; *illu h-i Hyndl* 49, *Guðr I* 22, *h-i verstu Helr* 4, *qígu h-i Sturl* 4, 11. *Jfr* *det følg*.

3. heill, *f*, 1) *lykke*, *h*, *hrapar e-m*, *lyk-ken styrtir for en*, *ramler*, *Sól* 9, *hafa ið-*

gnóga h. Gróg 16, *verða h-a auðit af hjalmstofum*, *fá held mod*, *overfor*, *i kamp med*, *Reg* 22; *hrapa fyr h. Reg* 25, *er forklaret på forskellig måde*, *enten 'styrte for*, *ved*, *lykken* (*s virksomhed*, *jfr* *falla fyr sverði*), *eller 'styrte frem og lade sin gode lykke i stikken'* (*GVigf*), *eller 'styrte forud for det gunstige varsel* (*altså heill n.*), *för det bliver rigtig taget*: *den sidste forklaring er vist den rigtige*; *hafa* (*rúnar*) *sér at h-um*, *benytte runer sig til lykke*, (*o*: *runer på amuletter?*), *Sigrdr* 19. — 2) *amulet*, *á gumna h-um Sigdr* 17. *Jfr* *orð*-, *ó*-.

heilla, (*-aða*, *-aðr*), *forhekse*, *fortrylle*, *siðr þitt of h-i halir*, *for at man ikke kan forhekse*, *hvad der er dit*, *o*: *dig*, *Háv*m 129.

heilmæmr, *adj*, *sund* (*om ting*, *der ikke er skadelige eller giftige*), *h-m* *votn Merl II* 90.

heiliráðr, *adj*, 1) *som giver oprigtige*, *gode*, *råd*, *h-róð* (*kona*) *Sigv* 9, 2; *Mv II* 21. — 2) *som tager gode*, *hele*, *fuldstændige*, *råd*, *bestemmelser*, *som tænker og handler derefter fuldtud*, *HHj* 10; *denne betydning passer måske også bedst på stedet fra Mv*.

1. heilsa, *f*, *helbred*, *helbredelse*, *missa h-u*, (*gen.*), *blive berøvet sine lemmers fulde brug*, *blive lemlestet*, *Nkt* 60; *Hsv* 48; *máls h.*, *helbredelse med hensyn til* (*den berøvede*) *taleevne*, *ESk* 6, 41, *men máls h.*, *hvad der gør talen livligere*, *mjóden*, *Ht* 25; *auði né h-u ræðr engi maðr Sól* 8; *veita krömdum h-u Lil* 46.

2. heilsa, (*-aða*, *-aðr*), *hülse*, *byde velkommen*, *h. hilmí* (*dat.*), *Grip* 5; *med acc.*, *Gdþ* 9.

heilsubót, *f*, *helbreds-forbedring*, *helbredelse*, *Mgr* 47, *Heil* 18.

heil-yndi, *n*, *helbred* (*jfr* *heilendi*), *Háv*m 68.

heim, *adv*, *hjem*, *hjemad* (*egl. acc. af heimr*), *med alle bevægelsesverber*, *koma*, *sækja h. Hfr* Lv 21, *Korm* Lv 52, *Arbj* 3, *Vafþr* 39, *Grip* 43, *skulu h. Háv*m 21, *fara h. Lok* 31, *hafa h.*, *bære hjem*, *Hym* 26, *riða h. Ski* 38, *reka h. Þry* 21 *o. s. v.*, *bjóða h. Há*k 10, *Háv*m 67, *Krm* 29; *Harkv* 11; *koma h. at hendi Eg Skj*, *sækja h. hönd*, *komme hjem*, *vende hjem*, *besøge*, *Hhund II* 14, *Sigv* 13, 30, *séa Atla h.*, *besøge Atle*, *Akv* 16.

heima, *adv*, *hjemme* (*egl. ntr. 'hjem'*, *dat.*), *modsat á búí Háv*m 83, *letja h.*, *holde en tilbage i hjemmet*, *Vafþr* 2, *dælt es h. hvat Háv*m 5, *nökkvi rikstr es h. hverr Mhv* 16, *halr es h. hverr Háv*m 36, 37, *Sif á hó h. Hárb* 48, *hvarmrauðr h. Korm* Lv 13, *sitja h.*, *forblive hjemme*, *Korm* Lv 29, *h. í landi Grip* 2; *liggjá und stoðum h. Hhund I* 41 (*se stoð*), *eiga h. Hhund II* 5, 6.

heiman, *adv*, *hjemmefra*, *fara h. Hárb* 3, *Am* 92, *vesa á för h. Lok* 55, *hvetja h. Þár* 1, *letja h. Am* 48, *vesa h.*, *være hjemmefra*, *på rejse*, *Gríss*, *h. til Sví-*

þjóðar *ÞHjalt 2*, flýja h. *Rst 7*, gerask h. *Am 11*, leiða h. *Am 35*, vita h., vide *hjemmefra* (næppe at opfatte anderledes), *Sigv 12, 17*, biða hins verra h., fra *hjemmet af*, *ɔ: i hjemmet*, *Nj 29*.

heimangerðir, *f. pl.* udstyr *hjemmefra*, rejsseudstyr, af æðri h-um *Sturl 3, 18* (jfr gerva e-n heiman, udstyre en *hjemmefra*).

heimaríkr, *adj.* mægtig *hjemme*, i *hjemmet*, som vil ráde i *huset*, *ÞKolb Lv 5*.

heimboð, *n.* indbydelse, þiggja h. Hanga-göðs, modtage Odins indbydelse (til *Valhal*), *Háv 14*.

heimdali, *m.* blandt vædderens navne, *Pul IV aa*. Navnets betydning er uvis og har næppe noget med *Heimdallr* at gøre (jfr *Hellquist Arkiv VII 171–72*).

Heimdallr, *m.* *Heimdall* (om de enkelte former i *gen.* -dalls, -dallar, -dalar, -dala se *Skj spr. 16–17*), gudernes vogter, *Gjallarhorn*s ejer, *Pul IV e, g, Lok 48* (skændes med *Loke*), *Dry 15* (giver råd), bor på *Himinbjörg Gri 13*, megir H-ar, menneskene (jfr *Rígsþ*), *Vsp 1*: hött blæss H. *Vsp 46*, H-ar hljóð, *Gjallarhorn*, *Vsp 27*: hjórr H-s, hoved, *Bjarni 1*, hjórr H-ar *Grett 2, 7*, (men *hjalms* fyllr *Vindhlés Ht 7*); om disse mærkelige kenninger kan henvises til *SnE I 100* (H-ar sverð er kallat höfuð), 264 (höfuð kallat mjötudr H-ar, H-ar höfuð heitir sverð). 538 (H-ar sverð). *Ved Balders bátfærd*, *Húsdr 10*. Jfr *Hellquist, Arkiv VII, 171 f.*

heimdragi, -dregi, *m.* *hjemmefødning*, en som altid er *hjemme* og bærer præg deraf (indskrænket og ladhed), *Anon (X) III C 4*, *Ofeigr 2*, *Rv 27*, *Ht 98*, *Ragn X 2*.

heimdrótt, *f.* urigtig v. l. for *herdrótt*, *Arn 5, 16*.

heimfgr, *f.* *hjemrejse*, rejsse tilbage til *hjemmet*, hildingum h. gefin, venden tilbage til *hjemmet* *ɔ: gravhøjen*, *Hhund II 40. 41*; *Mberf 6*; þiggja h. *Gisl 1, 14*; (ved rettelser) *Svarf 12*.

heimgás, *f.* 'hjemgås', *husgås*, er betragtet som særlig art, *Pul IV xx 1*.

heimhamr, *m.* 'hjemme-ham', ham i *hjemmet* *ɔ: den egenlige skikkelse*, der bliver tilbage i *hjemmet*, når en trolldmand (-kvinde) skifter ham og farer om i luften i en fremmed skikkelse (jfr *Hkr I 18* om *Odin* og jfr forestillinger om *Finnernes trolldom*), fara villir sinna h-a, tage fejl af sin ham i *hjemmet*, ikke finde tilbage dertil, *Háv 155*. Næppe at skrive i to ord. Jfr *heimhugr*.

heimhugr, *m.* 'hjem-hu', lyst, ævne til at drage hjem, fara villir sinna h-a, tage fejl af, blive berøvet ævnen til, at komme tilbage til *hjemmet*, *Háv 155*. I øvrigt findes ordet i en uægte linje, og det er dannet i analogi med *heimhamr*, s. d.

Heimi, *m.* søkongenavn, *Pul III 1*.

heimill, *n.* hjem, *Mdr 2*.

heimill, -ull, *adj.* *hjemlet*, *tilladt*, h-il grund, (med velvilje) overdraget land, *Bolv 7*, h-il jorð *Stúfr 2*; eiga h-ult, have ret til, *Mhk 3*, h-ari (*comp.*), *Vigl 20*.

Heimir, *m.* *sagnkonge*, *Grip 19 o. s. v.*
heimisgárd, *m.* 'hjem-gård', gård, som er et hjem, hvor der bor folk, i *pl.* koma til h-a *Háv 6*. Af et subst. *heimi*, *n.*, jfr *de to følgende ord*.

heimishaugr, *m.* *høj* (gravhøj) i eller ved *hjemmet* (gården), þó gefr þú gött nafn dysjum, es þú kallar þær h-a *Hárþ 45*, jfr *44*; (hds, *R* og *A*, har her: skogum, skagom, *henholdsvis* skoga, som er uforståeligt; rettelser hidrører fra *S. Bugge*).

heimiskviðr, *m.* 'hjem-tale', tale, udtalelser, omdømme (om én) i *hjemmet*, hættir es h. *Sigrdr 25*.

heimkváma, *f.* *hjemkomst*, *missa* h-u (*gen.*), gå glip af sin *hjemkomst* (ved at falde), *Sigv 2, 10*; *Þjóða 1, 16*.

heimkynni, *n. pl.* *hjemstavn*, hjem, *Kolb 2, 3*, dǫpr h., trist hjem, *Hárþ 4*.

heimleiddr, *adj.* ført hjem *ɔ: til det evige* (saligheds) hjem, h-ir *beimar Lil 74*.

heimligr, *adj.* *jordisk*, h-t fljóð *Mgr 22*.

heimr, *m.* 1) *verden*, d. v. s. *jorden* (den beboede jord), fuldstændigere: *alda h. Sól 41* (hvor udtrykket dog modsætningsvis tager sigte på *himmerig*), *Pul IV nn*, i þeim h-i *ESk 6, 2*, i h-i þessum *Am 86*, *Arn 2, 19*, fyrst i h-i *Vsp 24*, i h-i *HFj 40*, *Stigs 65*, *Oddrgr 16*, *Hhund II 30*, horfa h-i ór *Skí 27*, ór h-i *Bár 6*, *Ghv 19*, *Eirm 2*, *Yt 32*, *St 20*, *Arn 6, 17*, af h-i *Rst 33*, líf þessa h-s *ESk 6, 17*, borinn i h-m *Helr 4*, hart es i h-i *Vsp 45*, þærs (hamingjur) i h-i eru *Vafpr 49*, guð gerði h-m, her synes (hvad vi kalder) *universet at menes*, *Lil 6*, h-rinn byggvísk *Arn 2, 15*, h-rinn stundi *Lil 58*, h-i er sagt af snúi, man siger, at jorden (eller *universet?*) drejer sig, *Mhk 24*, h. ok himnar *Hfr 3, 29*, *ESk 6, 64*, h-s skáli, himlen, *ESk 12, 1*, ljós h-s, *Kristus*, *ESk 6, 2*, h-s hersir, d. s., *Sigv 12, 28* (ved rettelser), *umbgeypnandi* alls h-s (*universets?*) *ESk 6, 16*, dómari h-s *ESk 6, 42*. — 2) om særlige 'verdner', d. v. s. særlige væsners hjem, h-ar goða *Hák 13*, h-ar jötna *Dry 5. 9*; særlig om 'de 9 verdner', *mytologien antyder, dels nede i jorden* *Vsp 2*, *Vafpr 43*; jfr 'de (6) verdener', som *Alvissmál* forudsætter 8. 9 o. s. v., sml. *Vafpr 43*; mindre klart er, hvad der menes med opnr h-ar *Gri 42*, rimeligvis er *pl. her ensbetydende med sing. og stedet at oversætte: 'hele verden bliver åben — synlig — for aser-nes sønner, når' o. s. v. — 3) om himmerig og luften i det høje*, h. enn dýrri *Mark 1, 28*, h-s eldingar, *luftens lyn*, *Sturl 5, 4*. — 4) både om *himmel og jord*, es h-ar skiptask, når man forlader den ene for at komme til den anden *verden*, *Gmikan 1, 4*. — 5) om *helvede*,

h. hás elds *Sigv 13, 17.* — 6) om jord, himmel og helvede, (yfirspennandi) h-a þrennra *Lil 23.* — 7) om dæderiget, annarr h. *GSúrs 26*, jfr h-a í millum, *mellem liv og død, Herv III 23*, setrs h. at betri *HolmgB 9.* — 8) = himnar synes det at betyde, útan of alla h-a *Pul IV ff.* — 9) h. landa, jorden, Anon (XII) E, h. húms, mörkets verden, mörk verden, *Bergb 8*, h-s höfuðsmenn, *ESk 6, 65*, h. sals dreyra, en af en elv gennemstrømmet dal, *GSúrs 36.* — 10) om en del af jorden, kaldr h., det kolde bælte, *Sturl 3, 20.* — 11) rige — i snævrere forstand —, arvelande, haf halda h-m *Hhund II 35.* Jfr alda-, alf-, ál-, ár-, borð-, dular-, dvalar-, dyn-, fogl-, Glæðs-, glæ-, goð-, gollor-, is-, jötun-, kvöl-, ljóð-, ljós-, log-, lýs-, man-, móins-, munar-, myrk-, otr-, rán-, róg-, sand-, sigr-, sól-, suðr-, sval-, sæ-, unn-, upp-, veðr-, vind-, við-, vín-, ynðis-, ys-, þing-, Þrúð-, Þrym-, ægis-.

heimsalir, m. pl. 'hjemsale', hjem, bolig, h. Óðins, *Valhál, Krm 4.*

heimsalr, m. 'jord-sal', jorden, h-ar tjöld, himlen, valdr h-ar tjalds, gud, *Arngr 2, 3.*

heimsbyggð, f, den beboede verden (jord), *Mark 1, 31, ESk 6, 39, Ód 3.*

heimsendir, m, verdens ende, enn nørðri h. *Sigv 12, 21, jfr Gd 5* (endir heims).

heimsiklingr, m, verdens konge, gud, *Pl 25* (máske rettere i to ord).

heimska, f, egl. 'en hjemmefødnings indskrænketthed', enfoldighed, dumhed, dømi h-u *Am 86*, mæla h-u *Eirm 4*, drygja h-u, udføre tåbelige løjer, *Harkv 23*, h-u þröttr, dumheds kraft, dum udfoldelse af kraft, *Hálfs IX 6*, sæta h-u, være udslag af dumhed, sst.

heimskr, adj, enfoldig, dum (jfr foregående), h. (maðr) *Hávnm 20. 93. 94, Mkv 28*, h-ir halir *Sigrðr 24*, h. hrókr *Þorm 2, 9*, h. þykki mér *Herv II 5*; som tilnavn til Óttarr, *Hyndl. passim.*

heimskugjarn, adj, egl. 'tåbøjelig til dumhed', dum, *Katr 40.*

heimsliga (således altid i prosa for heimskliga), adv, dumt, enfoldigt, ufor-sigtigt, koma h. við kinn *Gautr 1 1.*

heimsókn, f, fjendtligt besøg, overfald på en i hans hjem, Svrt.

heimspennir, m, 'verdensomspænder', gud, *Has 64.*

heimsskaut, n, 'verdens-skød', verdens-hjørne, und h-i, på jorden, *Hjálmp IV 7, Frþ II 5* (v. l.).

heimsskraut, n, verdens stas, *Hsv 72.*

heimstaða, f, verdens stedfindende beskaffenhed, omtr. = verden, som den er, h-u dróttinn, *Kristus, Has 17*, h-a hlýrns, solens hjem, himmel, gætir h-u hlýrns, gud, *EGils 1, 26.*

heim(s)stýrandi, verdens styrer, gud, *Lil 12.*

heimstýrir, m, verdens styrer, gud, *Leid 14, SnE II 174.*

heimstöð, f, hjemsted, beboelse, ryðja

h., forlade sin bolig ved ragnarök, *Vsp 56.*

heimsvist, f, ophold i ens hjem, muna tvær h-ir *Ht 29.*

heimsækja, (-sóttá, -sótt), besøge, *Gd 65, Hjálmp IV 19.*

heimta, (-ta, -tr), egl. 'bringe hjem, hænte, få tilbage, h. aprt (sér) hamar, få sin hammer tilbage, *Dry 8. 11. 18*, h. aprt geð sitt, få sin forstand (efter en beru-selse) igen, *Hávnm 14*; h. nýztan tír, vinde berømmelse, *ESk 6, 55*; kalde til sig (til samtale), lade hænte, h. buri sína þess at spyrja *Guðr II 17*, h. e-n til heimsala Óðins *Krm 4.*

heimtjald, n, 'verdens-tælt', himlen, ræsir høs h-s, gud, *Steinn 3 1.*

Heimþér, m, høg, *Pul IV ss 1.*

heimþinguðr, m, (-aðar), som holder ting, sammenkomster, med en i ens hjem, især af erotisk art, besøge, Vingnis herju h., som besøger jættekvin-den, hendes elsker, jætte, *Hausil 19*, men hanga h., som besøge de(n) hængte, *Odin, ÞBrún 3* (der rådspørger de i gal-gen hængende, jfr *Jóms 2*: nema Yggjar feng und hanga).

hein, f, hén, brynesten, hein hvein at Grundar sveini, om jætten Hrungrns vå-ben, *Hausil 19*, h-a laut, sværd, *Gráf 4* (jfr *SnE II 162*), einstigi h-ar, d. s., Anon (XII) C 12, h-a hjarl (jfr hjarlstriðandi) *Ingj 3*, h-ar hurð, (også) sværd, *ÞSíð 1* (jfr herðandi).

heinflet, n, 'hénens bænk, underlag', sværd, h-s þollr, mand, *Sigv 3, 6.* Jfr heinland.

Heinir, m. pl, Hedemarkens indbyggere, *Sigv 2, 12, Arn 6, 8, Þjóða 3, 21.*

heinland, n, 'hénens land', sværd, h-s Høðr, kriger, *Hallv 4.* Jfr heinflet.

heinskr, adj, hénsk, fra Hedemarken, (v. l. heidskr), h-ir jofrar *Ótt 2, 16.* Jfr heinverskr.

heinsöðul, v. l. hrynsöðul(l), hliðsöðul *Hfl 8*, et meget tvivlsomt ord; formen -(s)öðul er givet ved rimet(-: røðul); heinsöðull kan sidestilles med heinflet (og heinland), 'hénens underlag', sværd, men så må hlam (lige foran) være brugt upersonligt, hlam h. við hjalmrøðul, det ene sværd bragede mod det andet, hvad der dog ikke lyder naturligt.

heinvandill, m, hvis ordet er rigtigt, må det være sammensat af hein og Vandill = Vendill, her brugt i betydningen 'land' (jfr heinland), h. 'sværd', *Refr 3, 3*; J Þorkelsson har formodet -vaðill 'vade-sted'.

heinverskr, adj, fra Hedemarken, = heinskr, hafna hverri enni h-u *Harkv 14.*

heinþyntr, adj, egl. 'gjort tynd ved hén', hvæssét, h. brynju hryneldr *Gráf 8.*

heipt, f, 1) vrede, forbitrelse, had (ordet er stærkere end reiði, og betegner mere en vedvarende sjælstilstand end øjeblikkets vrede), h. svall í Høgna *Rðr 10*, h. rann saman, bittert fjendskab op-

stod, *Sól* 13, h. óx Hniflungi *Am* 88, muna h-ir *Sigv* 5, 4, muna lengi liðnar h-ir, *fjendskab opstået og øvet i fortiden*, *Hsv* 71, gjalda h-ir, *vise sin (næppe: gengælde andres) forbitrelse*, *HolmgB* 13, *Guðr II* 28, *Háv* 7, *Ív* 32, gjalda harm h-um, *gengælde den forvoldte sorg med forbitrelse*, *Sigrðr* 12; deila h-ir, *bekæmpe hinanden som bitre fjender*, *Hhund I* 45, *II* 23, hvetja h-ar, *til (at vise) bitterhed*, *Brot* 3, kveðja e-n h-a, *udæske til fjendskab, behandle en så at ens vrede vækkes*, *Háv* 151, hvetjask af h-um *Sigsk* 10, virða h-ir *Eg Lv* 22, rækja h-ir *Þorm* 1, 7, reknar h-ir, *hævnnet forurettelse (der har voldt bitterhed)*, *Sigv* 3, 20, bregða bliðu skapi til h-a *ESk* 6, 58, verðr kveðit af h-um, *min forbitrelse vil vise sig stor (stærk)*, *Þmáhl* 9, gør varð h. *Bjarni* 1, h-ar hvesir *Nj* 18, heptandi h-ar *Þmáhl* 14, h-ar hnekkir *Pl* 26, h-ar strangr, *om Magnus d. gode*, *Sigv* 11, 10, h-ar gjarnir *Rst* 21, sakar ok h-ir *Sigrðr* 36; h-ar rón *Sigv* 11, 4. — 2) også om den — under kampen — opblussende sindslidenskab (kampiver, jfr reidr og reiði), af h-um *Eg Lv* 40, h-um (rettelse for h-a) *Hfr* 2, 3, við h-ir *Ísl* 25, h. en harða *Jóms* 30, h-ar hvattr *Jóms* 22, h-ar mildr *ESk* 6, 32, h-ar nýtr, *dygtig i kamp*, *Hókr* 6 (hvis det ikke her skal konstrueres heita á e-n h-ar, *til forbitret kamp*) jfr *forskellige af de med heipt sammensatte ord*, h-ar fúsir þjófar, *skadelystne tyve*, *Pl* 13. — 3) særlige steder: hrisings h., *den uægte fødtes forbitrelse (der voldte Braut-Onunds død)*, *usikkert hvad der menes*, *Yt* 26; — skipta h-um, *afgøre stridigheder ved straffe*, *Þjóða* 3, 24, — h-ar herkall, *råb om fjendtlig hærs ankomst*, *Ott* 3, 4; — h-um skal mána kveðja, *man skal påkalde månen ved (under tilstedeværelse af) forbitrelse (en andens? had)*, *Háv* 137, — vinna hefnt Heði h., *tage hævn over Hød i (el. på grund af) forbitrelse mod ham (h. altså dativ)*, *andre retter h. til heiptar Bdr* 10. — h. at meiri verðr hólða sonum, at þann hjalm haði, *kan opfattes på flere måder: 'det at have den hjælm (skrækkehjælmen), bevirker forbitrelse hos dens indehaver', eller: 'det at have den hjælm vækker bitterhed, fjendskab, hos andre' (mod dens indehaver); det er snarest den første opfattelse, der er den rette: tanken må da (i hele verset) være: 'du afstedkom megen larm og viste kraftigt mod, ti de, som har skrækkehjælmen på, bliver altid så forbitrede i sind, men det er ikke sagt at det altid hjælper dem syndeligt'*, *Fáfn* 19. — I det følgende anføres *forskellige sammensætninger med h. (i gen.)*, hvoraf nogle måske burde opfattes som to ord.

heiptarblóð, *n*, *blod udgydt af fjendehånd*, *Sturl* 4, 24.

heiptarboð, *n*, *fjendtligt budskab*, *Gautr II* a 4.

heiptarfullr, *adj*, *fuld af forbitrelse*, *ÞormÓl* 2, 1.

heiptargjarn, *adj*, *begærlig efter hævn, strid*, *Nkt* 13 (om *Erik blodøkse*).

heiptarorð, *n*, *forbitrelsens ord, vredesord*, *Hsv* 53, *ÞormÓl* 1, 1.

heiptbráðr, *adj*, *hurtig, hidsig til lidenskabelig færd*, *o: kamp*, *Hfr* 1, 7, *Steinn* 3, 12, *Hl* 3 a.

heiptikinn, *adj*, *ivrig efter kamp (jfr det foregående)*, *Hfr* 3, 28.

heiptgjarn, *adj*, *s. s. foregående*, h. *konungr Þfagr* 6; h-gjörn kona, *lidenskabelig kvinde, heftig, måske hævnlysten*, *Sigsk* 31, h-s hugar, (abs. gen.) *med et sind tilbøjeligt til forbitrelse (forbitret hævn)*, *Brot* 11 (jfr hefna).

heiptgláðr, *adj*, *munter i kamp*, *ESk* 1, 1.

heiptkviðr, *m*, *forbitrede ord, udtalelser*, *háði leiddr né h-um Arbj* 21.

heiptmildr, *adj*, *villig til kamp*, h. *Sigvaldi Jóms* 12.

heiptminnigr, *adj*, *'kamp-ihukommende', krigersk*, *BjH* 8, *Grettis* 20.

heiptmóðr, *adj*, *ophidset af forbitrelse*, *om Gunnar i ormegården*, *Akv* 31.

heiptmógr, *m*, *fjende, i pl. Háv* 148.

heiptrækr, *adj*, *som forfølger sin forbitrelse, hævngærrig*, h-t hofuð *Yt* 33.

heiptsnarr, *adj*, *rask i kamp*, *Haltv* 3.

heiptugligr, *adj*, *forbitret, hæftig*, h. *sóttar brimi St* 20.

heiptyrði, *n*, *forbitrelsens ord, forbitrede ord*, *Fáfn* 9, *Am* 88.

heiptorr, *adj*, *rask i kamp*, *Jóms* 42.

heit, *n*, 1) løfte, bregða fõstu h-i *Alv* 3, rjúfa h. *Sigv* 11, 10, strengja h. *Þorm* 2, 7, *Jóms* 14, 43, h. *haldask Ólv* 2, 4, efna h. *Jóms* 43, *vindask i h-um, blive vrang i, bryde, sine løfter*, *Rv* 11. — 2) *trussel, reka kold h., forfølge sine kolde, bitre, trusler*, *Ht* 17 (her om *'fjendskab mod guldet'*), h. *dvinuðu Arn* 6, 8, h. ok hótun *Eg Lv* 17; *således må også Arn* 19: *hugðak af h-um forstás, 'af dens trusler' o: truende færd*.

1. heita, (hét, heitinn), 1) kalde, *hidkalde*, h. e-n at rúnnum, *hidkalde en, opfordre en, til fortrolig samtale*, *Sigsk* 14, 44, *Ghv* 12; *om det modsatte*, h-ið mik heðan, *opfordr mig til at begive mig herfra, jag mig bort*, *Lok* 7, *vask h-inn út, adgang blev forbudt mig*, *Sigv* 3, 8; *hétk verðgjafa, tåltalte (drak til)*, *Arn* 5, 1; — *med á: h. á e-n, opfordre en, ægge en (til bistand eller lign.)*, hét á Háleygi o. s. v. *Hák* 3, *Ulfr hét á oss Steinn* 2, hét á drengi *Hókr* 6: *påkalde (gud eller lign.)*, ek heit á þik *Koib* 2, 8, á goð skal h. *Sól* 27, h. á Ólaf *ESk* 6, 54; *med til: h. til Hóla gætis, måske betyder dette dog: gøre løfte til, men meningen bliver den samme*, *Gdþ* 52. — 2) *give navn, kalde*, fyrðar hétu mik *Loðbrók Krm* 1, h. e-n hofuðskáld *ESk* 6, 12, *Knéfrøðr vas h-inn Akv* 1, of h-inn es *Yt* 37; hétu mik *hóglifan Þmáhl* 14, *morgin*

hétu o. s. v. *Vsp* 6, *jfr* 20. 22, *Gri* 49, *Reg* 18, vilt heitinn horskr *Hávm* 63, vándr munk heitinn *Grip* 40, of h-in vas gjöf gollí betri *Arbj* 9. — 3) *det oprindelige medium (i praks.)* heiti, 'jeg kalder mig', jeg nævnes, jeg hedder, (*impf.* hét o. s. v.), h-ir Óláfr *ESk* 6, 7, ek h. naðrstunga *Gunnl* *Lv* 3, Gangráðr ek h. *Vafpr* 8, Atli ek h. *HHj* 15 o. s. v., hét fjölgegn *Sigv* 11, 4, h. hjóna nafni, bære *Navnet cægtefolk*, *Sigsk* 68, h. oðrum nofnum *Rp* 25, nauðsyn h. *Líkn* 8; h-ask, kalde sig, nævne sig, *Gri* 46. 54. — 4) *absolut eller med dobbelt (enkelt) dativ, love (en noget)*, hétt ok efndak *Oddrgr* 10, þats réð h. *Am* 104, þás þér heitit vas *Alv* 4, an hézt monnum *Sigv* 11, 8, h-ið mér því *GSúrs* 16, h. e-m fogru *Hávm* 130, h. for, ferð *Grip* 35, *Am* 7, hét hvárigrí hvílð *Grott* 2, h. seggjum líkn *Has* 5, hans bróðir hefr h-it mér göðu *Gráf* 11, hétumk fogru, *jeg lovede mig (værntede) alt godt*, *Eg Lv* 43, heitr at unna *Mdr* 21, heitit lífs land, *forjættet livs land*, *Ník* 2; nær an h-in væri, *end om hun var mig lovet*, *Hfr Lv* 3, h. e-m meyju *Hhund* I 18, h-ask e-m, *trolove sig med en*, *Sigsk* 39. — 5) *om det onde: 'love en ond'*, *o: true en med noget*; hét ek þér hørðu *Am* 81, h. þólvi *Hyndl* 50, hétusk reka, *de lovede, aflagde løfte om, at ville fordrive*, *Jóms* 12, h-ask fljóta, *truer med at flyde*, *Korm Lv* 42; h. *Hamð* 22 i *uklar sammenhæng*.

2. **heita**, (-tta, -tr), *hede, koge, brygge*, h. *ql Hym* 3, þú est oðr of heitt *Hym* 32; *medium, 'blive brændt'*, báli heittisk *SnE* II 224.

heitan, *f*, *trussel*, h. þjóða *Gd* 39.

heithyrr, *m*, *bör, som man kunde ønske sig, god medbör (jfr óskabyrr), Efor*.

heittiastr, *adj*, *som holder sine løfter*, *Ht* 35, *ESk* 6, 64, *Has* 45.

1. **heiti**, *n*, *navn*, *Rp* 36, *Nj* 15, *Nkt* 43, *Merl* II 97, *hersis h. Ht* 27, h. völsungs *Arn* 6, 16, h. þjóðkonungs, *navnet hovedkonge*, *Ht* 12.

2. **Heiti**, *m*, *søkonge(nav)*, *Pul* III 1, IV a 3, H-a konr, *Heites ætling*, *Arn* 1, 2. I *kenninger, for sø*, H-a fannir *Styrk-árr*, — *for skibe*, H-a blakkr, *ESk* 11, 8, H. hrain *ESk* 12, 11, — *for skjold*, H-a dýrblik *Hfr* 3, 20.

heittkona, *f*, *lovet kvinde, fæstemø*, *Korm Lv* 21.

heitleikr, *m*, *varme*, h. lífs *Lil* 11.

heitr, *adj*, *hed, varm, epitet til ilden*, *Gri* 1, *Akv* 19. 41. 42, *Hamð* 24, *Sturl* 3, 10. 5, 11, *om helvedes ild*, *Sigv* 13, 25, *jfr* eldi h-ari *Hávm* 51, — *til blodet*, h. sveit *Hfr Lv* 15, *Krm* 6, *Korm Lv* 63, heitt unda gjalfir *Krm* 4, h-tt hjartans blóð *Lil* 85, *jfr* h. valköstr *Mark* 1, 19, heit und *Steinn* 1, 3, — *om den smæltede metalmasse*, heitt goll *Skall* 2, — *om kærligheden*, h-ust óst, *til gud*, *Gd* 56; unna heitt *Gd* 10. *Jfr* brenn-, jafn-.

heitrofi, *m*, *løftebryder*, *Arbj* 13. **heistrenging**, *f*, *højtideligt løfte*, *Jóms* 11. 12.

Heipér, *m*, *høg*, *Pul* IV ss 1. *Jfr* Heimþér.

heipróaðr, *adj*, *Arbj* 10, *kan opfattes som heidpróaðr, af heidr, hæder, og part. próaðr (til próask, at trives), som har vokset sig stærk ved hæder, hædret*.

1. **hel**, *Hel*, *f*, 1) *oprindeligt de dodes hjem, graven eller dødsriget, så det (kvindelige) væsen, der tænkte at styre dette; de steder, hvor ordet optræder som egennavn, er omtrent følgende*: H. býr und einni (róti) *Gri* 31, salir H-jar *Vsp* 43, hósals H-jar *Eg Lv* 5, H-jar rann hótt *Bdr* 3, H-jar sjót *Fj* 25, þik H. hafr (*eller* h. = *døden*) *Fáfn* 21, haldi H. þvis hefr *SnE* I 280, hefr H. halfa *Am* 55, H-jar diskur, *sult*, *SigvSt* 2, H-jar askur, *d. s.*, *Anon (XIII)* B 38, H-jar epli, *døden (eller* h-jar?), *det mytiske grundlag for denne betegnelse er ukendt*, *ÞBrún* 1, riða til H-jar *Sigv* 12, 1; *om genstande tilhørende Hel* se *SnE* II 494. — 2) *dødsriget, døden*, i h-ju, *om navne dér* se *Alv* 14. 18. 20. 26. 32. 34; *deyja ör* h-ju, *om en mystisk død*, *Vafpr* 43, hafa i h-ju *Am* 51, hvilask i h-ju *Þjask Lv* 6, visa heim i h-ju *Anon (XIII)* B 53; biða h-jar *St* 25, fara til h-jar *Fáfn* 10. 34. 39, ganga (*til*) h-jar *Helr* 8, *Am* 97, soða i h. *Mhkv* 8, falla til h-jar *Gri* 28 (*om elvene, der strømmer til hel*), snúask til h-jar, *om det samme*, *Gróg* 8, koma meyr i h. *Lok* 63, drepa i h. *Am* 41. *Hárb* 27, lemja til h-jar *Am* 43, færa til h-jar *Hjálmþ* IV 19, senda h-ju *Am* 56, gefa h-ju *Þjóða* 4, 25, selja h-ju (*ved rettelse*) *Hj* 3 b; koma ör h-ju *Bdr* 2, segja ör h-ju *Bdr* 6, leysa ör h-ju *Reg* 1, vitja ör h-ju *Ghv* 19; hofia, *snugga til h-jar, mod dødens hjem (o: mod nord og nedad)*, *Heidr* 23, *Ski* 27; h. ló frelsi, *berøvede friheden, livet*, *Valg* 8; *følgende steder må også denne almindelige betydning antages*: h-jar reip, *dødens bånd*, *Sól* 37, h-jar grind *Sól* 39, h-jar hrafnar *Sól* 67, h-jar bygðir *Lil* 61, h-jar meyar, *dødens tjænerinder, sygdomme, ulykker*, *Sól* 38. — 3) *i kenning for ild*, h. kastar *Bkrepp* I. — 4) *som egennavn på Olaf d. helliges økse*, *Arn* 3, 10 — *i kenning*: H-jar sónn (*se sönviðr*), *kamp*, *EGils* 3, 19. *Jfr* niil-.

2. **Hel** (*skr Hæl*), *f*, *ø (ved Norge, måske Heleen på Agder, Munch, Annaler 1846 s. 92), Pul* IV bbb 7.

Helblindi, *m*, 1) *Lokes broder (opr. Loke selv, 'dødsblinderen', som bibringer, hidfører, dødens blindhed), findes kun SnE I 104. — 2) navn på Odin (jfr Herblindi), betydningen den samme, Gri* 46, *mulig dog ligefrem skrivefejl for Her-*.

heiblótinn, *Þdr* 20, *uden tvivl skrivefejl for her-, s. d.*

heldr, *helzt*, *adv*, 1) *hellere, mere, som modsætning til noget tænkt (men noget som sammenhængen tydelig viser) eller*

direkte udtrykt; (kan svare til 'tværtimod'), h. lét hólða skyldir *Hfr* 3, 1, h. gat vegit fyrri *Jóms* 42, h. munuð it *Lil* 17, h. vek ek yðr at Hildar leiki *Bjark* 2, heill ves þú h. *Ski* 37, líknúm h. *Þorm* Lv 2, h. mætti þér *Rþ* 47, hina viltu h. *HHj* 26, ef þá h. fœri *Am* 7. — 2) *med følgende an, hellere end, h. an mik Hávm* 151, h. an án vesa *Alv* 7, h. an goll skíni *Akv* 27, h. an annarra *Eirm* 6, h. an fingi *Rdr* 10, h. an vitja (betr *gár forud*) *Helr* 1, h. an klökkva sé (kostir betri *gár forud*) *Ski* 13, *jfr Hhund II* 3 (h. es *sœmri* . . . an). — 3) *med komparativ, hólflu h. Oddgr* 27, *Korm Lv* 24, *jfr h. hóti minni Jóms* 8, h. meiri hvøt *Þmáhl* 10. — 4) *men (modsetning), h. gættinn at geði Hávm* 6, h. est Óðinn, h. est móðir *Bdr* 13, h. es svá *Þórh* 1, h. mun hœli-Baldri meira fyr því *Hfr Lv* 22. — 5) *med at, så meget hellere, Grip* 16. 26, þeygi at h., *dog ikke så meget hellere, mere, ikke mere for det, lige så lidt, Hávm* 96; *efter en nægtelse men uden at: létuat h. segjask, de lod sig ikke sige mere for det, Am* 31. — 6) *efter nægtelse og med in (enn), heller ikke, né hests in, h. Hávm* 61, né niðja in h. *Hhund I* 12, o. s. v. — 7) *forstærkende, i høj grad, med adj. og adv. h. es vant Eyv Lv* 1, h. hamljót *Hausil* 10, h. svefnfátt *Korm Lv* 37, h. greypt *Sigv* 11, 12, h. hraustr *Bbreiðv* 2, h. gjarnir *Jóms* 17, h. ófár *Ísldr* 19, h. harðgør høpt *Vsp* 34, h. reiðir *Am* 37, h. hœg *Am* 97, h. vältit *Oddgr* 18, h. hundmargir *Ragn XI* 1 (v. l.), h. ungr *Krm* 2, h. es mér kalt *Rv* 10, h. hørð for *Þjóða* 1, 16, h. lituð sverð, stærkt blodige sverð, *Ht* 8, *med til (forstærkende), h. til mikill (eldr) Gri* 1, — *med adv, h. opt Mhkv* 16, h. síðarla *ESk* 6, 47, h. snimma *Am* 67, h. horskliga *Grip* 10, h. hvatt *Vøl* 20, — *med verber, vill h. troða und fótum HolmgB* 13, svørð tekr h. at herða *Hfr Lv* 4, h. hefr mik dvalðan *Hárb* 51, réð h. at bregða *Am* 68, h. þverra lið *Jóms* 41; frændr hafa h. brugðizk mér, *sá temlig, HolmgB* 7. — 8) *som conj., for at hellere, h. þú látir hana eina vesa Lok* 53. — 9) *superl., helzt, snarest (jfr helzti), hvænær h. SnE II* 248. — *Fejl for heller Korm Lv* 42.

helfingr, m. = helmingr, *halvdel, sinn h-g, sin halvdel (af vejen), Þjóða* 4, 24; *formen — med f — er her rimbestemt (: elf-).*

helfúss, adj, begærlig efter (at bibringe) død, hõnd h-s Akv 41.

helfýsir se herfýsir.

helför, f, rejse til dødens rige, død, veita hellarar, dræbe, Jóms 34.

1. **helga, (-aða, -aðr), hellige, vie, indvie, h. vellanda hver Guðr III 7; h-at lið, *hel- liget, indviet, skare, de kristne, Helv* 7; h. jarðar dreyra, *vie brönde o. lign., EGúls* 2, 9; h. minni, *vie mindebægre, Alpost* 6.**

2. **Helga, f, H. en fagra, Torsteins datter, Gunnl Lv 8.**

Helganes, n, i Jylland, Arn 2, 15. 3, 12, *Þjóða* 1, 21.

helgenginn, adj, gæet, vandret til dødens rige, død, þærs h-nir hafa, om dem, som kommer til helvede, Sól 68; — *død, fældet, h-nir til hásalar Heljar Eg Lv* 5.

1. **Helgi, m, navn på forskellige personer: H. Hundingsbane, Hhund I 1 o. s. v., *II* 1 o. s. v., *Grip* 15, — *H. Hjørvarðsson, HHj* 6. 7 o. s. v., *H. Harðbeinsson, ÞorgHoll*, — *H. Ásbjarnarson, Ísldr* 7, — *H. Droplaugarson, GDropt* 2. 4, *Ísldr* 6.**

2. **helgi, f, hellighed, hrósa h. ræsis, d. e. kong Olafs, Sigv 12, 24, *halda h. skilfings, festlig holde kongens hellighed, holde Olafs messe, Sigv* 12, 25.**

helgrind, f, tremmedøren, leddet, ind til Hels bølge, hnigin er h., leddet hos Hel er åbent (åbnet), Herv III 8, *men her om gravhøjenes åbning.*

heljarmadr, m, egl. 'en mand fra Hel, en genganger'; da en sådan antoges at være i besiddelse af overmenneskelig styrke, fik ordet betydning: 'mand med overordenlige kræfter', Heil 16, *her om hedninge.*

helkannandi, m, omtrent 'som tükender død', h. hlenna, som dömmet tyve til døden, fyrste, Gldr 2.

1. **hella, (-ta, -tr), hælde, udgyde, bik h-isk Mey 39.**

2. **hella, f, flad — rundagtig eller aflang — sten, (af hallr), heitask h-ur (rettelse for helldr) fljóta Korm Lv 42, *hlaupa of h-ur Þorm* 2, 4, *ljóta h-u Heið* 32, h. kend til Hókonar (o: Hákonar-hella) *Nkt* 16, *Snjallr á haug á h-u Drv (XI)* 6, *fljóta með h-u, flyde med (den til halsen bundne) sten, Heil* 23, *rista mikla h-u Vøls.sag.***

hellir, m, hule, klippehule, i h-i Bbreiðv 4, *Am* 57, *ör h-i Sigv* 13, 12, *at h-i Hskv* 2, 7, *h-ar Merl II* 12, *byggva h-i Bbreiðv* 5; *búa i h-i Hyndl* 1, h. Dolls *Rv* 3; h-is Gautar, *jættir, Rv* 7, h-is þórr(?), *d. s., Hausil* 14, h-is sprund, *jættekvinde, Þdr* 14, h-a mildingr, *jætte, h-a mildings mál, guld, Sigv* 12, 2 (*jfr eyðir*), h-is hringbalkr, *det klippehulen omgivende fjæld, Þdr* 13. *Jfr Dolls-, Gnipa-*

Helliskor, f, en ø (ved Norge?), Pul IV bbb 7.

hellisskúti, m, en lille klippehule (under en fremspringende klippeblok), Þsk Lv 4, *Grettis* 18.

Helluland, n, et af flade sten opfyldt land (ved østkysten af Amerika, Labrador), Orv IX 61.

Helmingaborg, f, by i England (v. l. Hem-), Ott 3, 5.

helmingr, m, egl. 'halvdel'(?), men findes kun i betydning 'skare, krigerskare', herr ok h. Pul IV j 4, h. Breta Merl II 69, *við meira, minna h-g Arn* 5, 15. 2, 13, *með h-g lítinn Arn* 6, 12, *mikill h. Gautr*

II a 6, með harðan h-g *Mark 1, 28*, ráða mestum h-i *ESk 1, 1*, h. Egils raufsk *Gisl 1, 6*, h-i bault hanga *Valg 4*, h-s oddr, *anfører for skaren, Mark 1, 5*.

helnaud, f, *dødelig nød, sorg*, h. es þat *Eg Lv 10*; *dødelig sygdom, forðumk vætr h. Korm Lv 62*.

helpallir, m, *Hels bænk*, falla á h-a, *dø, Sorlp*.

helreginn, m, *blandt jættenavne (egl. 'døvdolder')*, *Pul IV f 2*.

helsi, n, *halslænke (af hals)*, h-is valr, *hest med halslænke, som kun kan bevæge sig i kres om tøjrepælen*, hafa vöfur h-s vals, *gå som en sådan hest, Eg Lv 44*; — *Karntar h., havet, ESk 13, 12*.

Helsingjar, m. pl, *indbyggerne i Helsingland, Krm 4*.

helsingr, m, 1) *gåse-art (anser leucopsis, af hals, på grund af den hvide halsstrib)*, *Pul IV xx 1*; *jfr blóðhelsingi*. — 2) *navn på sværd, Pul IV l 8*.

helsisæmr, adj, *prægtig udsendeende ved sit halsbånd (helsi = men)*, *Korm Lv 4*.

helstafir, m. pl, *egl. 'dødbringende runer'*, ljósta e-n h-um, *bevirke ens død, HHj 29*.

helstríð, n, *dødskamp*, þá er h. *mæddi, da døds kampen udmattede*, *∴ Kristus, Lil 55*.

helta, (-ta, -tr), *gøre halt*, *hestar h-isk Bós 6*.

helvegr, m, *vejen til Hel, dødens rige*, troða h-g, *omkomme, dø, Vsp 52*, ganga h-a, *d. s.*, *Orv IX 52*, á h-um *Vsp 47*, *visa höfði á h-u, vende nedad — ned i jorden — med hovedet, Heiðr 7*.

helverkr, m, *døds sygdom*, fáa hættan h-k *SnE II 222, Merl II 36*.

helviti, n, *helvede (i kristelig forstand)*, hræðask h. *Hfr Lv 28*, í svörtu h. *Sigv 13, 16*, opit h. *Lil 20*, h-is *járnhlíð Lil 61*, stíga til h-is, *om Kristus, Líkn 22*.

helzti, adv, *egl. helzt til, altfor stærkt (også med omlyd helzti)*, h. stinn *hogg Korm Lv 54*, h. harðr *Eg Lv 8, SigvSt 2*, h. torn *Mhk 8*, h. góðr *Nj 14*, h. snjallir *Hhund II 24*, h. brátt *Grett 1, 6*, h. mjök *Mhk 28*.

Helþjótr, m, *fingeret navn, Frp II 3*.

Hemingaborg se *Helminga*.

Hemingr, m, *H. Hákon jarls sön*, H-s bróðir *Hókr 8*; *stavelisen hem-'s korthed er her rimbestemt. Jfr Hæm*.

hemja, (hamða, hamíðr), *hæmme, stanse*, Haki hamði *gotna geirum, stansede dem ved spyd, dræbte dem, SnE II 226*.

1. **Hemlir**, m, *sökongenavn (mulig af hamla, f.)*, *Pul IV a 2*; H-is *hestar (v. l. til hellis)*, *skibe, Krm 5*.

2. **hemlir**, m, *blandt skibsnavne, Pul IV z 3 (sikkert af hamla, f.)*.

henda, (-da, *yngre -ta, -dr, yngre -tr*), 1) *gribe, fange (af hønd)*, h. hrein í þá-fjalli *Háv m 90*, h. hermenn, *fá fat i for at dræbe, Arn 5, 10*, gótt vas at h., *d. s.*, *ÞHjalt 2*; *samle, h. mula, samle krummer, Mhk 11*, h. griplur, *samle*

småting, Mhk 1; — h. hverjar stundir, *gribe enhver time, Has 14*; h. líf í eldi brendir, *få liv igen, Gð 41*; h. gaman at e-u, *samle, have glæde, moro af noget, Mhk 1*; — *ræsir h-i rip, kongen nåde til, men rigtigere læsemåde er vel rendi, Rst 28*. — 2) *vederfares, hænde, hvor det, der hændes, enten står i nom. eller acc.*, h. mik óteitan (*nom. eller acc.?*) *Jóms 3*, þat happa er henti heiðrs vinnanda *EGils 3, 21*; slíkt ætlak nú h. mik *Mhk 10*, er (*acc.*) þá giptu hendi *Gð 6*; hendir slíkt *Gð 65*. — 3) *kaste*, er ek henta småbörnum *Frp II 3*; hendusk heiptyrði, *entén: 'kastede vrede ord indbyrdes' eller: 'modtog hinandens vrede ord'*, *Am 88*.

hendifylgin se *fylgin*.

hendilangr, adj, *tjenstvillig*, h. e-m *Sigv 5, 7*.

hendir, m, *'kaster, udslynger'*, h. loga öldu, *som uddeler guld, gavmild mand, Ht 17*, h. fjarðar loga, *d. s.*, *Has 26*; — *ordet kunde også betyde 'erhverver, samler'*.

Hengikepta, f, *jættekvindenavn (egl. 'med nedhængende kæbe')*, *Pul IV c 2*; *v. l. er hengikjapta. Jfr Hengjan*.

Hengikeptr, m, *navn på Óain (egl. 'med nedhængende kæbe')*, *v. l. -kjöptr*, *Pul IV jj 4. Jfr SnE I 376 (H. som gav Frode kværnen)*.

hengillgr, adj, *leddeløs (om en udelig, mager person)*, *Máni 5*.

hengiskafll, m, *snedrive, som ligger på en afsats og hvert øjeblik kan styrté ned*, h. hauka stóls, *armens (nedhængende) sne, arming af sølv, StjO I 4*.

hengivákr, m, *blandt fuglenavne (skr. hængi, æ = e, næppe omlyd af á)*, *Pul IV xx 6*.

hengja, (-ða, -ðr), *hænge*, h-ðu á súlu, *hængte på en søjle, Arn 5*; *vesa hengðr, blive hængt, Bkrep 2*.

Hengjankjapta, f, *vistnok = Hengikepta*, *Þáis 2*.

henta, (-ta, -tr), *passé, hosur* h. fótum *Gð 34*.

hepni, f, *held (af det følgende), Þorm 1, 5 (ved rettelse)*.

heppinn, adj, *egl. 'fuld af hopp, held'*, *heldig, Arn 2, 11, Tannr*, h. heimstýrir, *gud, Leið 14*; h-nar *sýjur, heldige skibe, Ht 38. Jfr all-, orð*.

hepta, (-ta, -tr), *binde, stanse (af hapt)*, h. orðreyt, *stanse ens tunge (ved at skære den ud)*, *Ótt 2, 17*, h. máttól *ESk 6, 19 (v. l.)*, h. Hengjankjöptu, *stanse, dræbe, Þáis 2*, h. viking, *stanse, göre ende på (andres) plyndrerier, Mark 1, 8*, h. glæpi, *stanse forbyrdelser, Gð 6*, brodda ílaug vas lítt hept, *var í fuld gang, Hfr 3, 4*, heptr harmi *Jónakrs bura, stanset, dræbt, ved sten(skred?)*, *Yt 26*, h-andi heiptar, *fredelig sindet mand, Þmáhl 14*, h-endr laga, *som stanser loven (lovlig afgørelse), fredsforstyrre, Hást 1*, kvensku hept.

stanset i sin kvindelighed, nedlæggende sin kvindelighed, SnE II 232.

hepti, *n*, skaft (f. eks. på en kniv), rísta á h. Tjorvi.

Heptifíli, *m*, dværgenavn, Vsp 13 (hds. R hepti vili, men sikkert urigtigt for SnE.s-fíli), Pul IV ii 5 (her kræves langt i).

heptisax, *n*, et slags sværd, dolk (både til at hugge og stikke med), Grettis 45.

herað, *n*, egn, herred (vokalen e er sikker, é findes aldrig, da heruð Mark I, 25 er gal læsemåde, se herr), Bkrepp I, Gísl I, 5. 17. Jfr Arkiv XXI, 358 ff; XXII 272. ~~herað er kind. Hf.~~

heraðsdrótt, *f*, en egns befolkning, Skáldh I.

heraðsmenn, *m. pl*, en egns beboere, Grettis 25.

her-Baldr, *m*, fyrste, kriger, Bkrepp 4, enn húnski h. Sigsk 18.

herbergi, *n*, hus, hjem, St 12 (rettelse for ver-), h. guðs, jomfru Maria, Lil 89.

herberi, *m*, blandt sværdsnavne, Pul IV I 2 (måske blot en forvanskning af her-brái, s. d.).

Herbjörg se Hverbjörg.

Herblíndi, *m*, Odín (egl. 'som blinder krigerens øjne'), Pul IV jf 5 (v. l. hel-, jfr Helblíndi), jfr Grí 46. Jfr Gunnblíndi.

herblótinn, *adj*, dyrket af mænd, mennesker, (rett. for hel-), om Tor, Þdr 20.

herboð, *n*, 1) udbud til leding, Sturl 3, 12. — 2) krigsbud, mælding om ufred, Herv VII 6.

Herbrandr, *m*, sagnperson, Gautr II 8.

herbrái, *m*, blandt sværdsnavne (egl. 'den i hæren, under kampen, skinnende'), Pul IV I 5.

herbyggðr, *adj*, befolket, bemanded, med krigere, h-ð brimskið Sturl 5, 16.

1. herða se herði.

2. herða, (ða, -ðr), 1) göre hård (harðr), hærd, h. sverð, göre klingan hård, stív, Vql 18, herðr véttimar naðr, det hærdede sværd, Esk 6, 47, h. (sverð) í eitri Orv IV 2, jfr herðendr heinar hurðar, sværdets hærdere, ÞSíð 1. — 2) göre kraftig, udføre noget med kraft, h. víg Stgv 12, 7, h. hjalma skúrir Ht 57, h. hringa þing Íslðr 18, h. mót, göre mødet kraftigt, Þharð 1, h. Hropts hljóð EValg; hertil part. præs. h-andi i kenninger for krigere: h. sverða hriðar GDröpl 1, h-endr Gøndlar StjO II 3, h-endr hjörva éls Kolb 2, 1, h-endr sverða þrimu Íslðr 6, h-endr Hlakkar glóða hriðar GPorg, h-endr fetil-hjóla hriðar Has 64, hvortil slutter sig: h-endr fetils gerðar, som ompænder sig kraftig med, Grettis 54; derimod er herð-endr Heðins gáttar, Nj 6, vistnok fejl for hriðendr; mangelfuldt er vistnok h-endr sverða ÞSær 4, 2. — h. herferðir, foretage krigstog, Sturl 5, 14, h. atróðr, foretage angreb (tilsøs), Steinn I, 3; — upers. tekr hregg at h., stormen bliver stærk, Frp I 2; — h. huginn, tage mod til sig, Þjok. — 3) stramme, upers., svørð tekr at h., tovene (på skibet) begynder at

strammes (på grund af stormen og skibets stærke bevægelser), Hfr Lv 4, Ht 21. Jfr él-, glaum-, leik-, róg-herðandi.

herði, *f*, hårdhed, kraft (af harðr), G Súrs 37 (rettelse for herðu).

herði-Baldr, *m*, 'hærdende, forøgende Balder', h. valkastar veðrbliks (f. valkastar blikveðrs), kampens forstærker, dygtig kriger, Sturl 2, 2.

herðibrogð, *n, pl*, egl. 'handlinge udsprungne af eller vidnende om kraft' (herði, s. d.), kraftige handlinger, Jór 2.

herðidraugr, *m*, 'sværds træ', kriger (af herðir), Háv 9.

herðigaldr ÞBrún 4 vistnok fejl for hriði-Baldr, s. d.

herðiloðfar, *m. pl*, kraftige mænd (af herði s. d.), Hást 5.

herðillútr, *adj*, 'skulder-bøjet', som bøjer hoved og overkroppen frem (som til hug; af herðr), Oddi 1.

herðimaðr, *m*, kraftig mand (af herði), ÞKolb Lv 6, Jóms 22, Sturl 4, 37.

1. herðimeidr, *m*, 'hærdende, forstærkende træ' (st. i vb. herða), hringskóðs h., kriger, Rst 32, h. Viðurs mána hriðar, som kæmper tappert, d. s., Þelf; — derimod er h. urigtigt for hriðimeidr Egils (XII) 2, s. d.

2. herðimeidr, *m*, 'sværd-træ' (af herðir), kriger, Hást 8, Nj (XII) 6.

herðimýll, *m*, hård kugle (herði f.), h-lar Hergauts vinnu, jordens hårde kugler, de hårde sten, Rdr 5.

herðinjótr, *m*, 'sværd-nyder', kriger (af herðir), Svarf 3 (rettelse for hriði-).

herðinn, *adj*, kraftig eller som opbyder sin kraft, Korm Lv 36, ÞormOl 2, 3.

1. herðir, *m*, sværd, Pul IV I 6, Hl 9 b.

2. herðir, *m*, som gör hårdt, kraftigt, i kenninger for kriger, h. gunnar Stúfr 2, h. bødgerðar Sturl 5, 6, h. odda skúrar Þjóða 3, 28, h. Haddings harðéla, Hskv 3, 2, h. hjalmþrimu Eldj 2; h. folka (kampens) Ht 37, h. hjörþeis Þsvart I, hjörva h. EGils 2, 17 (v. l.), h. skólkvings Hfr Lv 5; h. nauðar, nødens forøger, Þdr 8. Jfr él-, folk-, fúr-, odd-, ógn-, snyrti-, sókn-, sngn-.

3. Herðir, Sól 76, H-is dyrr, er uforklaret.

herðiraun, *f*, prøve, hvortil der kræves kraft, hård prøve, Jóms 8.

herði-Þundr, *m*, 'hærdende Odín' (af herða), h. hoggorma, kriger (fejl for hriði-?), Nj (XII) 5.

herðiþunnr, *adj*, med tynde skuldre, smalskuldret (herðr), Anon (XIII) B 27.

Herðla, *f*, Herlø (i Hørdaland, Norge), Pul IV bbb 1.

1. herðr, *f*, (mest i pl.), skulder, harðvaxnar h-ar Þdr 7, báðar h-ar GSúrs 33, of h-ar Stgv 12, 16. 13, 5, hár (fellr) á h-ar Rv 15, ganga niðr í h-ar, om et hug, Jóms 26, hejlsk hver af h-um Hym 36, meðal h-a Hausil 6, sverði mist í bringu ok h-ar Lil 56, h-a klettr, hoved, Lok 57; h-a

bjúglimar, armene, *Tindr 1, 1* (jfr gim og Gerðr).

2. herðr, *f*, egl. 'hårdhed', blandt 'dele på sværd', *Pul IV 1 11*.

Herdalar, *m. pl.* i Finland, H-a ganga, gang, march til H., *Sigv 1, 3*.

herdraugr se hyrdraugr.

herdrengr urigtigt for her drengja.

herdrótt, *f*, krigerskare, *Arn 5, 16*, *Sturl 5, 11*.

herfall, *n*, mandefald, *Sigv 1, 7*.

1. herfang, *n*, bytte, hirði-Týr h-s, Loke, som gerne vilde hytte sit bytte, *Haustl 6*; tilfangetagne sjæle, *SnE II 234*.

2. herfang, *n*, 'krigs-klædning', rustning, h-a hjaldr, kamp, *SnSt 4, 4*; hristi herföng *Ht 36*.

herfenginn, -finginn, *adj*, taget tilfange, erobret (i krig), *ÞjóðA 3, 25* (fing-), *Sturl 5, 7*.

herferð, *f*, 1) krigstog, göra h. i gogn *ÞKolb 3, 13*, herða h-ir *Sturl 5, 14* jfr *Pét 39*. — 2) krigerskare, *Pl 48*.

herfi, *f*, således må vist hervi *Akv 16*: Húna skjaldmeyjar (láta) h. kannu, opfat-
tes, nemlig som subst. af et adj. herfr = ty. herb (jfr det følgende herfiligr, der ligefrem kan være dannet deraf), betydende 'bitterhed, nød, skammelig behandling', hvilket passer udmærket i sammenhængen; herfi *ntr.* = 'harve' passer meget dårlig.

herfiligr, *adj*, 1) afskyelig, hæsleg, skammelig, h. þræll *Hálfs II 1*; h-g atferð, om store synder, *Has 53*. — 2) pjalitet og ringe af udseende, margr er hygginn þótt sé h. *Hsv 66*.

herfjöld, *f*, stor mængde, h. lagar hagbáls, guld i stor mængde, *Ht 44*, h. brims blakka *Ht 35*.

Herfjotur, *f*, valkyrjenavn (egl. 'som lænker, binder, hæren, krigerne' σ : ved døden), *Gri 36*; — *Pul IV aaa 1*.

herflótti, *m*, mænd på flugt, h. hljóþ *Hskv 3, 4*.

herflýtir, *m*, 'hærens fremskynder', rask anfører, *Þloft 2, 6*.

herforduðr, *m*, (-aðar), 'hærens, mændenes, beskytter' (forduðr egl. 'som bringer i sikkerhed'), *Vell 13* (v. l. vörðuðr d. s.).

herfylginn, *adj*, 'som følger hæren', vel krigersk, h. Hólgi Skúli 1, 4; jfr haugþak.

herfýsir, *m*, som vægger, fremskynder krigerne, rask anfører (rettelse for hel-), *ESk 3, 3*.

Herjóðr, *m*, (-rs), 'hærenes, mændenes (menneskenes), fader', Odin, *Vsp 29*. Jfr Herjafoðr.

herfögr, *f*, krigstog, *Sigv 10, 6*, *Ív 35*, *Nkt 44*, *Sturl 4, 25*.

hergammr, *m*, 'hær-grib', 'kamp-grib', örn (eller ravn?), *Yt 19*.

hergarðr, *m*, 'hær-, krigs-gærde', skjold, hættir h-a, som bringer skjolde i fare, kriger, *Sturl 2, 2*.

hergaupa, *f*, 'krigs-, kamp-los', ulv, séa h-ur, es Haraldr hafi sveltar *Harkv 13*.

Hergautr, *m*, 1) 'Krigs-Göte', Odin (eller mændenes Gøte?), H-s vina, jorden, *Rdr 5* (jfr herðimýill). — 2) kenning for en kriger, unz h-s hendr of teeki, indtil han fik en krigers arme, blev en voksen, dygtig kriger, *St 11* (mulig er teksten her forvansket).

hergengi, *n*, krigsfølge, hræðask h., være bange for at følge en i kamp, *Hjálmþ IV 11*.

hergiarn, *adj*, krigersk, *Sigsk 22*.

hergiaurum *St 14* uden tvivl fejl for þrágörum, s. d.

herglötuðr, *m*, krigeres banemand, dygtig kriger, *Brot 13. 18*.

hergramr, *m*, hærens, krigerens, fyrste, *Ht 75*.

hergrimmr, *adj*, grum mod mænd, om have, (i superl.), *Snæbj 1*.

Heri, *m*, 1) dværgenavn (vel egl. s. s. heri = hare), *Pul IV ii 5*. — 2) som mandnavn, *Hálfs III*. — 3) blandt fugle-
navne, *Pul IV xx 2* (sikkert ikke = hegr, der findes i v. 7).

1. herja, (-aða, -aðr), hæрге, plyndre, es vildi h. *Þorm 1, 9*, koma at h. *Vell 31*. láta Skáney h-ða *Sigv 10, 6*, láta h-jat vestrloñd *Rst 4*, of h-juð hois loñd *Vell 15*, h. á, påføre krig, *GOdds 1*, h. yfir hvert land *Hálfs IX 3*.

2. herja, *f*, blandt valkyrjenavne (egl. 'krigerinde', 'kampmø'), *Pul IV aaa 1*. — Vingnis h., jættekvinde, *Haustl 19*; her betyder vist h. 'som hører til samme hær, skare, stægt'; jfr heimpingudr.

Herjafoðr, *m*, (-rs), 'hærenes, menneskenes, fader', Odin, (jfr Aldafoðr), *Pul IV jj 5*, *Vsp 43*, *Vafþr 2*, *Hynld 2*, *Gri 25. 26*, hróðigr H. *Gri 19*.

Herjan(n), *m*, navn på Odin (egl. 'menneskenes fyrste', jfr dróttinn, þjóðann; jfr Bugge *Beitr. XXI, 422*), *Pul IV jj 2*, *Gri 46*; H-s høll, Valhal, *Krm 29*, H-s nonnur, valkyrjer, *Vsp 30*, H-s dís, d. s., *Guðr I 19*; H-s hoftr, *hjálm*, *ESk 11, 11*, H-s hurð, skjold, *Ísldr 11*.

Herjolftr, *m*, nordmand (i det 9. årh.), *Anon (IX) I B 1*.

herkaldr, *adj*, meget kold (her-forstærkende), h. skjaldar þrömr *Ht 61*.

herkall, *n*, 'hærråd', råb om hær, en fjendtlig krighærs ankomst og overfald (næppe her-forstærkende), láta búendr gerva h. *Ott 3, 4*.

herkir, *m*, 1) blandt ildens navne, *Pul IV pp 1*, som v. l. til skerkir (af hark, 'den knitrende', jfr harkr); sunds h., guld, *Korm Lv 15*. — 2) jættenavn, (v. l. hriki urigtigt), *Pul IV b 2* (egl. 'den støjende'). — h. Audun 2 uforståeligt.

Herkjia, *f*, 1) jættekvindenavn (fem. til foregående 'den støjende'), *Pul IV c 3*; sterkviðri H-ju, sind, sorgfuldt sind, *Anon (XII) C 36*, H-ju (ved rettelse) stormr, mod, *Harð 7*. — 2) trælkvindenavn, *Guðr III 2. 11* (σ : de tyske digtes Helche).

herklæði, *n. pl.* rustning, brynjer, ÞGisl 1. 5.

herklæddr, *adj.* hærlædd, rustet, Sturl 5, 6.

herkonungr, *m.* hærkonge, krigførende konge, Yt 36, ÞjóðA 1, 22 (om Magnus d. gode).

herkorn, *n.* så stor mængde som korn (i en korndyng) (hvis ordet er rigtigt), h. skipa, tallos mængde skibe, Merl I 31.

herkum(b)l, *n.* 1) blandt hjelmenavne, Þul IV s 2 (egl. 'krigsmærke'), h. harðligt, hárd hjælm, Hálf's IV 3, — h-a (rettelser for þer k.) brjótr, kriger, Eg Lv 2. — 2) sár (egl. 'mærke efter kamp'), marka h. harðlig Ásm's II 4.

herkunnr, *adj.* meget bekendt, h-nn þjóð Evið's 2; Anon (XI) Lv 5 bör ordet opløses i her kunn.

herleikr, *m.* 'hærleg', kamp, h-s hyr-pundr, kriger, Pl 16.

herlið, *n.* krigerskare, hær, Nkt 66, MhkV 7, Herv VI 2.

herlundr, *m.* 'hær-træ', kriger, Rst 9, men vistnok fejl for hjorlundr, da en kenning h. ellers ikke findes, jfr dog heruðr.

hermaðr, *m.* kriger, Hskv 2, 2, Sigv 12, 19, Arn 5, 10, Ólhv 3, 1, Ragn VI 1, Orv IX 12.

hermargr, *adj.* overmåde talrig, þjóðir h-ar Bjark 6, h-morg snekkju þorð Rst 4, h-ar listir Pét 24, h-mart Rst 34, fremja h-mart Rst 26.

hermarr, *m.* 'krigs-hes', ára h. = her-ára-marr = herskip, krigsskib, Tindr 1, 5.

hermð, *f.* vrede, forbitrelse, erumk h. á hesti, ESk 13, 8, forklares i prosaen (SnE II 102) som ensbetydende med: legg ek á jó reiðipokka (hermð altsá = reiði), *hvilket atter skal forstås som:* legg ek á Jóreiði þokka (jeg nærer godhed for Joreid), men hele denne fortolkning er vist kun en senere tids kløgtige påfund. — Iøvrigt kun i genitiv i følgende ordsammensætninger.

hermðarhugr, *m.* vredt sind, Hhund I 31.

hermðarkraptr, *m.* vredens kraft, styrke, ESk 6, 58.

hermðarlitr, *m.* vredens farve, vredt ansigtsudtryk (blussende vrede), Hhund I 48.

hermðarord, *n.* vredt ord, ord vidnende om (indre) vrede, MhkV 3.

hermðarspijll, *n. pl.* vrede ord, h. heinvandils, sværdets vrede ord, kamp, Refr 3, 3.

hermila, *adv.* vredt, forbitret, reka h. harma Hfr Lv 13, gjalda h. GSúrs 12.

1. **hermóðr**, *adj.* 'krigstræt', træt af kamp, Sigv 12, 27.

2. **Her móðr**, *m.* 1) Odins søn, Þul IV e, Hásk 14, MhkV 9; sigðis látrs (guldets) H., kriger, Þmaur. — 2) en (som det synes forskellig) sagnperson, Hyndl 2.

hermr, *adj.* som er genstand for vrede,

þat er mér h-ast handaverka, det som vækker den største forbitrelse og fortrydelse, Gautr II 20.

Hermundr, *m.* vistnok H. Illugason, Arn 4.

hermogr, *m.* kriger, hvar h-megir heima eiguð Hhund II 5.

Hern, *f.* Hernø (i Hörðaland), [ikke i Þul IV medmindre horn bbb 1 skulde være fejlskrevet for hern], sili H-ar, ha-vef, ESk 13, 13, H-ar hringr, d. s., Nj 26 (jfr Baldr og skíð).

hernaðr, *m.* krigerfærd, krigstog, reka h-að Rst 3, Óð 6, olmr h. Mark 1, 24, gjarn á h-að Jóms 17; Eldj 2.

hernenninn, *adj.* rask, dygtig i (til) kamp, Hskv 2, 7.

her-Njörðr se hyr-Njörðr.

hernumi, *adj.* taget til fange i krig, vesa h. Fáfn 8, verða h-a, om en kvinde, Guðr I 9.

hernuminn, *adj.* taget tilfange i krig, Fáfn 7, Merl I 36, Orv VII 17.

Heródes, *m.* jødefyrsten H., Mgr 7, Pét 50.

herr, *m.* (-s og -jar; *pl.* er meget sjælden), 1) krigsskare, hær (efter SnE I 534 er h. et antal af hundrede), Þul IV j 4, Grott 19, h. manna Am 93, fella her Rþ 47, kanna her Hhund I 31, vask í her Hárb 40, tveir ro eins h-jar, to hærer til en og samme hær, Hávm 73, hundmargr h. Hfr 3, 5, Jóms 22, ÞHjalt 2 (ved rettelser), Agna h. Yt 10, allr h. raðaralfs Rdr 11, sønskr h. Sigv 10, 4, eistneskr h. Yt 25, með her mikinn Hásk 10, und her, med en hær, krigere, Halli 1, of her Ht 21, h-s gnótt Ht 68, halfir h-jar þessa, halvdelen af denne hær, Hálf's VI 2, hjalmaðr h. ÞKolb 3, 5, h. for hræddr Síndr 8, sverðbautinn h. Glúmr 1, 2; h-s oddviti Grip 41. 52, h-s jaðarr Fáfn 36 (i disse kenninger kunde h. også opfattes i den anden hovedbetydning); i her, i hæren under hærens samling, eller under et møde mellem to hæere, Sigv 10, 3, fóstnuð i her, bortfæstet (efter en kamp, under freds slutningen), Hhund II 16; falla i her Sigv 12, 18; gorr við her, udrustet til kamp, Sigv 13, 5 [derimod er við her gjaurum, St 14, forvansket]; þola e-m her, måtte finde sig i krigersk overfald, Gautr II a 4. *Plur.:* h-jum reyndisk, det viste sig erfaringsmæssigt for krigerne, Ht 36; h-jar, krigere, Evið's 2, þars h-jar (rettelse for herþir) fellu Þham 1, 4, h-jum er væni Ht 58, sønskir h-jar Ht 36 b. — 2) befolkningen i et land, folk(et), overgangen til denne betydning skele vel ved udtryk som h. manns, en hær af mænd, så stort et antal som en hærs, Ploft 3, 8, Am 93, betydningen kan blive meget almindelig (næsten som 'man'), men grænsen er meget flydende, og der tages ikke hensyn dertil i rækkefølgen af de følgende eksempler, islenskr h. Óð 13, allr h. tók við stilli Steinn 3, 6, allr h. sésk þengil Gunnl Að, allr h. Skota varð

flœja af láði *Gldr* 8, h. varð at hlýða hringstríði *Arn* 5, 23, reiðr es h. *Sigv* 11, 11, h. beið reiði *Jör* 1, alt es her likar *Halli* 5, drúpir h. *Mark* 1, 31, sekr emk við her, *her betyðer* h. 'nogle mænd', *GSürs* 32, þegi h. meðan, *om tilhørerne*, *Þmáhl* 4, þat skylti h. of hugsa, *man skulde* o. s. v., *Vell* 37, h-jum kunnr *Anon* (XII) C 22, *Vell* 15, h. tók hringja *Mark* 1, 29; hollvinn h-jar *Mark* 1, 25, hilmir h-jar *ESk* 1, 2, h-ja stillir *Guðr* III 4, yfirmaðr alls h-jar *Þstf* I, 3, h-ja deilir *Merl* II 33; h. hólða valinn *Heilv* 5; h. hórvi prúðr, 'hær pryðet med lin(klæder)', *kvinderne*, *Rst* 35; heiðinn h., *om en borgs befolkning*, *Mark* 1, 21, h. hørða, d. s., *Mark* 1, 19, meinlauss h., *fromme mennesker*, *Heilv* 9, þats (hvat) of her gerisk, *hvad der foregår blandt, foretages af, menneskene*, *Merl* I 55. II 101; — h. hauga, *højenes hær*, de i højene begravede, bruges i forbannelser, taki hlægiskip hauga h. *Sigv* 3, 2 og alene: h. hafi hagvirki, *gid trolde* (fanden) havde, *Gunnl* Lv 9; — h. alls viðar skulde betyde: 'hvert træes fjende', men således bruges h. ellers ikke, og læsemáðan hrotgarmr viðar er uden tvívl den rette, *Helr* 10. — herjum *GDropt* 4 er vist fejl for h-jarvi. — I nogle sammensætninger fær her- forstærkende betydning; jfr þjóð-. jfr alls-, kvala-, land-, stola-

herra, m, herre, fyrste, h-ar tveir, *om Skule og Hakon*, *Ólhv* 2, 12, h. minn *EGils* II 17, h. þinn *Lil* 23 jfr 74, ríkr h., *om gud*, *Lil* 19, bjart h., *om en biskop*, *Gd* 39. 41, h. hlýrna, *gud*, *Mgr* 30; *om titel, for en biskop*, h. Þórir *EGils* I 25.

Herráðr (v. l. Harð-), m, en nordmand, 10. árh. (fingeret navn?), *Anon* (X) I B 10 a.

herreiðr, adj, glad, munter blandt (mod) krigere, mænd, *Húsd* 1.

herrekkir, m, krigernes øgger, opmuntrer, *Ólsv* 1, 2, *ÓTranon* 3.

herruðr, m, 'hærens træ', skulde være kenning for 'kriger', men der bør vist læses hjóruðr, *Rst* 14.

Herruðr (skr. -rauðr, -ruðr), m, sagnkonge, *Krm* 5.

hersaga, f, melding om en (fjendtlig) hærs ankomst eller truende nærhed, *Eyv* Lv 1. jfr stór-.

hersborinn, adj, af herseslægt, *Hyndl* 11. 16.

hersir, m, 1) herse (synes afledet af herr), betegnede i Norge (den ældste historiske tid) en verdslig myndighed — indenfor et herred —, mulig forbundet med en præstelig; titlen og værdigheden gik tidlig af brug, men titlen benyttedes hele tiden i en (mere) almindelig betydning eller som ensbetydende med yngre, officielle navne på kongens repræsentanter (lendr maðr, sýslumaðr, jfr h-ar eða lendir menn i danskri tungu *SnE* I 456); h-is heinð, *hersens* (: *Kveldulfs*, 9. árh.) hævn, *Skall* 1; *Arinbjörn*

herse synes ment *Arbj* 3: létik h-i heim of sóttan (*næppe Erik blodøde*), *om Arinbjörn siges et andet sted, at han har årnat oddvita ríki* (oddviti = hersir), framr h., *om Skopte* (10. árh.), *Eddá* 1, h-ar (i Norge), *ÞKolb* 3, 6; *modsetttes* búandmenn, *Sigv* 12, 20; *ubestemmeligt* er h-is kvön *Guðr* I 9, h-ar oss á hondgingu *Am* 99 (*hövdingur i alm.*?), h-a drótt ok höfðingjar *Þjóð* 3, 4. — 2) *hövding i alm.*, fjór h-a *Vell* 11; *om Tor og hans ledsager*, h-ar *Þdr* 13; *om (norske) hövdingar* (lendir menn), *Gisl* I, 6, *Þfagr* 4, *Ht* 7, *Sturl* 5, 19, h-a kyn, *Ív* 24, *om en Islænder* (*Sigvatr*), *Anon* (XIII) B 36, *om en fyrste i alm.* *Mey* 30, hátt heiti h-is (= lends manns nafn) *Ht* 27, h-ar = lendir menn *Ólhv* 2, 3, steypa h-um (= sýslumönnum konungs) *Sturl* 6, 3. — *Hyppig findes* h. i *kenninger for konge*: h-a dróttinn *Hfr* 2, 4 (v. l. *Hörða*), *Sigv* 12, 13, h-a valdr *Yt* 14, h-a stillir *Ólhv* 2, 7, *Ht* 29, h-a glöðuðr *ÞjóðA* 3, 34, h-a reifir *Mark* 1, 24, h-a reynir *Mark* 1, 30; h-a mæðir *Mark* 1, 28, h-a mýgir *Nkt* 13. — 3) *som egennavn*, *Rþ* 39.

herskapr, m, krigsvæsen, krigskunst, kunna h-p *Nj* 10, fara með h-p, *bekrige*, *Ólhv* 2, 8.

herskatnar, m, pl, = hermenn, krigere, *Sturl* 5, 13.

herskár, adj, 1) egl. 'som farer frem med hær, fører hær til eller ind i et land', *krigersk, krigførende*, h. hilmir *Arbj* 11. — 2) 'betrådt af hær', udsat for overfald, h-tt *Hringaríki* *Nkt* 5, h-tt hilmis ríki *Anon* (XII) C 3.

herskerðir, m, 'som gör skár (skarð) i hæren', vældig kriger, *Hfr* 3, 6.

herskip, n, krigsskib, *Hfr* 2, 1, *Hárekr* 1, *Arn* 2, 4. 17; 6, 16, *Valg* 11, *Mark* 1, 30, *Ív* 39, *Sturl* 3, 5 (og oftere), *Orv* III 5.

herskið, n, 'hær-ski', hriðar h. = herhriðar (havets) skið = her-skip *Sturl* 5, 2.

herskjöldr, m, krigsskjold (kampbebudende tegn, som oftest et rødt skjold, men ordet får tidlig en alm. betydning), með h-u *Sturl* 5, 16, bera h-d, *fare frem med hær* for at kæmpe, plyndre, *Ótt* 3, 3, bera h-d til grundar *Arn* 2, 11, fara h-skildi of sýslur *Eddá* 8, fara h-skildi *Ív* 33, halda h-skildi austan, *begive sig med hær* østfra, *Steinn* 3, 11, men halda e-n h-skildi, *værge med*, *Steinn* 1, 5.

herskorðandi, m, som er støtte (skorða) for hæren (krigerne), anfører, *Ótt* 2, 16.

herskóð, n, pl, hæren ødelæggende våben, (ur. v. l. for hjalm-, hræ-skóð), *Hfr* 2, 2.

herskript, f, (pl. -r), malet krigsskjold, *Kollí* 2.

herskyldir, m, hærens 'forpligter', *befaler, anfører, fyrste*, *Arn* 3, 18.

herskórðuðr, m, som volder skár (skarð) i hæren, drabelig kriger, *ÞjóðA* 3, 2

(eller: herskorð-?; hds skriver o undt. ét: au).

herstafr, *m*, egl. 'krigsruna' om budskab om en hærs ankomst, hærmelding, h-f bjóða *Herv VII 7*.

herstefna, *f*, 'hærstævne', hæres møde, kamp, *Iv 37. 40*.

herstefnandi, *m*, 'hærsstyrer', anfører, fyrste, *Vell 36, SnSt 4, 4*.

herstefnir, *m*, s. s. foregående, *Hfr 2, 7, Bersi 1, 3, Pl 31, Ht 51, Olhv 2, 11*.

herstillir, *m*, hærsstyrer, anfører, fyrste, *Bersi 2, Kolgr*.

herteitir, *m*, 'hærglæder', himna h., som glæder himlens hær (engle og andre), *gud, Kolb 1, 5*.

Herteitr, *m*, Odins navn (egl. 'glad, munter i hæren'), *Gri 47, Pul IV jf 3*.

hertogi, *m*, 'hærsleder', anfører, krigsfører, *Pul IV hh 2, Gísl 1, 12, Ív 9, Ht 22 a, Ht 40. 66, Hálfs VII 3, Merl I 43, II 6*, hristir h-a, som bringer anførere til at vakle, dygtig kriger, *Bjóða 3, 21, hneykir h-a, d. s., Bjóða 3, 25*. Ordet findes aldrig som titel ('hertug') undtagen *Sturl 4, 26* (om Skule). *Jfr Aarb. 1869 s. 147*.

hertryggð, *f*, hærens tryghed, sikkerhed, hnekkir h-ar (v. l. hertygðar m. m., alt urigtigt), som forstyrrer, afbryder, hærens (fjændens) tryghed, dygtig kriger, *Hfr 3, 2*.

her-Týr, *m*, 'hærs-Ty', Odin, H-s vingnóð, *Són (Bodn)* eller *Oðrorir*, *Vell 3* (*Jfr* ausa og austr).

hervaliðr, *adj*, meget udsøgt, udmærket, h-ðir hersar *Sturl 5, 19*. Eller 'valgt af hæren'?

Hervarðr, *m*, sagnperson, en Arngrims-son, *Herv III 2*.

hervápn, *n*, krigs-våben, *Heiðr VI 1, Grettis 7*.

hervveg, *m*, hærsstræde, hær-vej, *alfarvej, Ghv 2, Hamð 3*.

hververk, *n*, pl, redskaber til krigsbrug, våben, bera h. á hendi, bære våben, bruge våben, i kamp, *Sigv 11, 16*; næppe er bera á hendi her s. s. at udføre, udøve (krigsgerning).

hervi se herfi.

hervig, *n*, egl. 'hærs-drab', kamp mellem hære, *Sigv 10, 10, Hæng VI 5*, kenna h. *Herv VII 8*, ept þrennin h. *Bjóða 1, 25*, heyja fjogur h. *Ív 11*, búinn til h-s *Mark 1, 26*, h-s samir (eller ét ord?) *Merl I 49* men urigt., h-s mildr, *kampvillig, Sturl 6, 5*.

Hervor, *f*, berømt sagnperson, *Herv II 7*.

hervorðuðr, *m*, 'hærens beskytter' (v. l. til herforðuðr s. d.), fyrste, *Vell 13*.

hervóð, *f*, (pl. -ir og -væðr), 'krigs-tøj'. rustning, hrauzk ör h-um, kastede brynjen, *Hák 4*, halfar h-ir *Herv V 9*, bera hervæðr til hqmlu, bringe rustning ud på skibet, *Arn 3, 2*.

herpartr, *adj*, nyttig for befolkningen, som udøver god virksomhed for landets

folk, om guderne, *Vell 16*, om en høvding, *Arn 1, 2*, om gud, *Merl I 68*.

herþengill, *m*, hærens fyrste, konge, *Steinn 3, 15*.

Herþjófr, *m*, navn på et par (delvis fingerede) sagnpersoner, *Krm 15* (på *Syðerærne?*), *Frþ II 3*.

herþruma, *f*, 'hærs-torden', krigslarm, h-u Gautr, *Tor* (kenningen har næppe noget at gøre med *Tor* som tordengud), *Þdr 1* (*Jfr* gedreyrnir).

herþrungit *Sturl 6, 5* bör skilles ad i to ord.

herþogn, *f*, blandt kampnavne, *Pul IV k 2*, men vistnok egl. ét valkyrjenavn. *Jfr* valþogn.

heslar, *m*, el. f. pl, blandt sådsheiti, *Pul IV ddd 2*.

hesli, *n*, hassel, hasseltræ, fornbauga h., armen, dens hyrr, guld (*Jfr* hyr-draugr), *Ásgr 1*. *Jfr* hasl. *Jfr* sjón-.

heslíkylfa, *f*, kølle af hasseltræ, *Hhund II 22*.

hestr, *m*, hest, *Pul IV rr 4, Vafþr 11. 12, Hávm 61, Korm Lv 20, ESk 13, 8*, riða h-i *Húsdri 10, Guðr II 18*, riða Rævils h-um *Reg 16*, hleypa h-i *Rþ 37*, gæta h-a *Hhund II 39*, temja h-a *Rþ 42*, alskjótr h. *Hávm 89*, hraðfœrr h. *Ghv 18*, magran skýldi kaupá h-t *Mhkv 21*, heima (skal) h-t feita *Hávm 83*, af h-i, siddende på en hest, *Vøl 37, Hhund I 17*. — *Hypþigt i kenninger, for ulv: h. flagðs Balti 2*, gífrs h. *Jóms 35*, íólu h. *Krm 8*, h. Leiknar *Hfr 2, 6*, h. kveldriðu *ÞHjalt 1*, — for galge: h. Sigars *Sigv 12, 1*, h. Signýjar vers *Yt 10*, — for skibe: h. Heflis *Krm 5*; lagar h. *GÓdds 2*, grœðis h. *ÞKolb 3, 11*, h. unnar *Eg Lv 8, Gunnl Lv 5*, h. hranna *Bersi 1, 2*, h. svanfjalla *Ht 83*, h. hafrastrar *SjÓ II 5*, h. humra heiðar *EGils 3, 17*, h. kafs *Sigv 3, 9*, h. móva rastar *Ragn X 4*, — h. lauks *ÞSær 4, 1*, húns h. *Rv 9*, h. hlunns *Oddi 3*, h. festa *Ht 71*, h. hrófs *ÞGísl 11*, h. Ekkils hagþorns, lídt usikker kenning og ret usædvanlig, 'søkongens af tjörn byggede(?) hest', *Sigv 3, 10*. *Jfr* borð-, byr-, eir-, gjallfr-, kinn-, skeið-.

hestreðr, *n*, hestepint, gera garð of h. *Mgóð 1*.

hestrennir, *m*, som lader en hest løbe, háas h., søfærer, *GÓdds 3*, hlunna h., d. s., *Þorm 1, 1*.

hetja, *f*, helt, kæmpe, hraustar h-jur *Jóms 41*.

hetta Hamð 22 urigtig ældre læsning for — det lige så uforståelige — heita.

hey, *n*, hø, hart h. (her dat. heyvi), *Lil 35*.

heygja, (-ða, -ðr), lægge, begrave, i høj, *Hjálmp V*.

heyja, (háða, há(i)ðr), udføre, afholde (møde, ting), h. leik *Krm 19, Þdr 11*, h. Freys leik, holde kamp (v. l. heija), *Harkv 6*, h. launþing, hemmelige elskovsmøder, *Hárb 30*, h. sverðþing, kamp, *Sigv 1, 7, Eviðs 7*, h. odda þing, d. s., *Sigv 1,*

2, h. hjörulautar hyrjar þing *Vell 31*, — og ellers især med ord for 'kamp', gunni at h. *Hhund I 45, 52, II 23*, h. bardaga Jóns 7, h. vig *Tindr Lv 1, Sigv 1, 11*, hildir háðisk *ESk 6, 52, Ból 3*, hlökk háðisk *Ht 18*, h. rimmur *ÞjóðA 3, 7*, rimma vas háin *Okk 1, 1*, h. þrimu *Gldr 1*: h. geirþey *Korm Lv 25*, h. geira hregg *Gldr 5*, h. fleinglygg *Íslár 9*, h. þrimu stála *Eg Lv 11*, h. valmey *Vell 21*; h. þrautir, *udholde strabaðser, Hèil 11*. — Med *prædikar, göre, bevirke*, h. straum stríðan, *göre en ström strid, hård, Þdr 9*, h. rendr i dreyra, *göre skjoldene blodigé, Krm 9*.

Heyjanger, m, bifjord til Sognefjorden, *Bul IV ccc*.

heyliból se hœliból.

heyra, (-ða, -ðr), 1) *høre*, (om den umiddelbare hœrelse), eyru ór h-ðu *Sigv 11, 7*, h. eyrum *Kolb 2, 7*, þeims ek h-ða mey (mæla) *Harkv 1*, heyra hvé o. s. v., *Rár 1, Arn 2, 11, Oddgr 30*, h. lof *Mark 1, 2*, og ofte i begyndelsen af digte: *VSt 1*, h. Kvasis dreyra *Vell 1*, h. (rettelse for hlýða) berg-Saxa fley *Vell 6*, h. upphaf *Ótt 1, 1* o. s. v.: h. ekka *Am 46*, h. grát *Sigsk 30*, h. ulf þjóta *Reg 22*, h. svan gjalla *Hást 7*, h. þræl segja *Am 45*, h. segja *Oddgr 1*, svá vas at h. *Hhund I 28*, gnýr vas at h. *Guðr II 4*, hlymr vas at h. *Oddgr 28*, spó h-ðisk *Hfl 4*, h. boð fyr bróður *Ragn V 1*; i *opfordringer*: heyrt nú *Pry 2, HHj 27*: absolut, kunnu gœrst h. *Am 66*. — 2) *bønhøre, Lil 86*. — 3) med *præpos.*, h. á (e-t) *Am 64, Lil 99* og *EgBer, Darr 10, Korm 1, 1* (absolut), *Vell 1*: h. at: h. allgött at skoldum, *nyde beltering af, GSúrs 15*; — h. til: h. til orða *ESk 6, 8*, h. til gota, *høre hestene i afstand, Hamð 18, absolut Ski 14*: h. hugum *Líkn 20*. — 4) *høre, d. v. s. erfare*, h-ðak svá *Hausil 12*, heyrðir þú (v. l. heyrði, der betyder 'man kunde høre') *Harkv 7*, h. brœgð e-s *ESk 6, 22*, menn h., at Jóns 20, heimi h-ik sagt at snúi *Mhkv 24*, hvargi es þjóð h-ir *Am 105*, ér heyrtr hafið *Hym 38*, tíðendi h-ðusk *Lil 34*. — *Urigtig stár h. for hetja, Eg Lv 14*.

heyrriliga, adv, tilbœrtlig, *Mv III 9*.

heyrrinkunnr, adj, kendt ved (andres) beretninger, (egl. 'ved at man har hørt'; af heyrrin = heyrin), h-nn saga *Mhkv 9*, mælgin verðr h-nn, *hvad andre snakker, får man at vide, Mhkv 29*.

heyrn, f, *hørelse, høren, hneigja* h. at bœnum, *høre villig på bœnner, Líkn 3*; h-ar skjöldr, *hørelsens skjold, œret, Mlag 3*; h-ar spenn, *hørelsens spand, d. s., Arbj 19*, men sammenhængen er iøvrigt noget dunkel; jfr. *drögseil. H. Sperbers fortolkningsforsøg i Lundberg och Sperber: Hárnevi (Úps. Univ. årsskr. 1911) s. 73 f., hvor heyrnar opfattes som Hœrnar, er forfejlet*.

1. **hêla**, f, rim, rimfrost, hár h-u þrungit, hár fylidt med, gennemtrængt af, rim,

Hhund II 44. I kenninger for sølv se SnE I 402.

2. **hêla**, (-ða, -ðr, -tr), *belægge med rim, upers. h-ir hlýr, bliver hvide af rim, Ht 20*; ellers mest i perf. pass., hélt haf *ÞSkall 2* (vistnok om let skumsprøjt på overfladen; på Island (østfjordene) siges havet að hjela, når der stár et sprøjt på overfladen), men: héldr varar óndurr *ESk 12, 12*, héldr húfar, *Jóns 16* (skr. heild-), men héltr húlr *Arn 3, 2, EGils 3, 18*.

hêlugbarði, m (eller adj?), som er hvid af rim på hovedet(s snude), om en hest i luften (gandreid), *Drv (XI) 12*. — Navn på skib, 'med rim (el. skumsprøjt) på forstavnen', *Bul IV z 2*.

hêlugar, adj, fuld af, belagt med, rim, h-ug fjóll *Rþ 37*, h-ug þorð, *rimbedekte* (el. bedekte med søsprøjt) stavne (skibe), *Arn 2, 11, Mark 1, 16*.

hêr, adv, her, *Grí 2, Hhard 11, Bjhit 2, 1. 4* o. s. v.: h. inni *Lok 1. 2, Hásk 16*, h. úti *Ski 15, 16, Grip 4*, h. at garði, her ved gården (gærdet), *Pry 23*, h. i túni *Guðr II 40*, h. ok hvar, *híst og her, Hávm 67*, h. sem hvar, her som alle andre steder, *Hfl 18*, h. máttu Svipdag sea, her, ɔ: i mig, kan du se, *Fj 43*, — undertiden, især med verb. koma, får h. betydn. 'hid', h. kominn *Hárf 2, Lok 33, 58* o. s. v.

hêrvist, f, væren her, ɔ: på jorden, om Kristus, *Hás 18*; v. l. for holdgan *Lil 32*.

hêdra, adv, her, i disse egne, ferr h. *Sigv 11, 13*.

hildardjarir, adj, kampdjærv, *Þjsk Lv 6*.

hildarfúss, adj, kamplysten (måske rettere i to ord), *Nj (XII) 10, Sturl 4, 18*.

hildarramr, adj, kampstærk, *Mark 1, 7*.

hildfrœkn, adj, kamptapper, *Íslár 21*.

hildibarr, adj, rede til kamp (v. l. hildar-) h. jarl *Korm 1, 2*.

Hildibrandr, m, navn på en sagnperson, *Ásm II 4*, — på en person i 12. årh. *Ogm 1*.

Hildigrimr, m, navn på en sagnperson, *Gautr II 8*.

Hildigunnr, f, sagnperson, *Hyndl 17*.

hildigoltr, m, egl. 'kampgalt', *hjálm* (på grund af dens form af et svinehoved; således skal kong Adils' *hjálm have heddet, SnE I 394*), *Bul IV s 2*, tela heila bæss holt h-gelti, *stikke hovedet i hjálm, tage hjálm på hovedet, Ht 2*. Jfr *Hildisvini*.

hildileikr, m, 'kampleg' (egl. vel 'Hilds leg'), *kamp, hafask i h-k (dat.) Fáfn 31*.

hildimeidr, m, 'kamp-træ', *kriger, Fáfn 36*.

hildingr, m, egl. *kriger* (af hildir), så fyrste (det er vanskeligt at bestemme, hvilken betydning der skal gælde på hvert enkelt sted i de ældre digte; i de yngre betyder det altid 'konge'), i *edda-digtene findes det udelukkende i Helgekvadene, Hhund I 6, 13* o. s. v., *II 3* o. s. v., *HHj 18*, foruden éngang i *Hávm 153*: hildings synir jfr. *Hhund II 11*; *Bul IV hh 2*; unda mjœðr h-a, *krigernes blod*

(her er betydningen klar), *Dþyn*; fyrste, *Gunnl 2, 5, Mark 1, 17, 27, ESk 9, 1, Ragn V 5, 30, Rst 4, 7, 10 o. s. v., Þstf 2, 1*; h-a konr, fyrsteætling, *Steinn 3, 17*; i kenningar, for gud, Kristus, h. hólða *Líkn 15*, h. hlýrna *EGüls 1, 28*, h. éla þekju *Kolb 1, 4*, h. mána hauðrs *Líkn 18*, h. mána hauðrs hvéls *Líkn 7*. — Som dværgenavn, *Þul IV ü 6*. Jfr *yfir*.

Hildir, m, sagnperson, *Orv IX 59*. — Person (i 10. årh.; på Island), H-is arfi *Óspákr*.

Hildisvini, m, navn på *Freyjas gatt*, *Hyndl 7*; jfr *hildigöltr*.

Hilditannr, m, tilnavn til kong *Harald Hröreks sön*, egl. 'kamptand' (jfr *víg-tönn*), áttstudill ættar H-s, dansk konge, *Éskál 2, 2*, bauð Hringi ok H-i hjaldr *SnSt 4, 4*. Jfr *hilditönn*.

hilditönn, f, 'kamptand', jfr det foregående, *Haraldr h. borinn Hröreki Hyndl 28*.

Hildolfr, m, en sön af *Odin*, *Þul IV e*; — fingeret person, *Hárð 8*.

1. **hildir**, f, grundbetydn. er vel 'larm, støj', der særlig brugtes om kampens larm, og så 'kamp' i alm.; som andre lign. udtryk (for 'kamp') blev ordet personnavn på 'kampens gudinde', valkyrjen *Hild*; flere steder er det ikke muligt at afgøre, om skjalden har ment det ene eller det andet (jfr *Gunnr*), 1) til h-ar, frá h-i *Hávam 156, Gldr 4*; h. þróask *St 13*, h. vas i vexti *Krm 10*, hefja h-i *Hák 2*, vekja h-i *Hhund II 7, Akv 14, Krm 26*, h. háðisk *ESk 6, 52*, ganga at h-i *Sturl 3, 8*, ganga i h-i *Sigv 7, 10*, bjóða h-i *Vell 34*, jfr h-ar haldboði *Vell 30*, semja h-i *Edað 4, 7, 9*, fremja h-i *Ht 10*, h. varð hörð *Edað 6*, með h-i *Ht 53*, h-ar örr *Jóms 24*, h-ar barr *HÁsbj*, h-ar rammr *Mark 1, 7*, h. tveggja döglinga, kamp med to fyrster (som to fyrster byder), *Gldr 4*. I kenningar (hvor h. også kunde opfattes som *Hildir*, valkyrje, jfr *Þul IV h 4*), for skjold: h-ar borð *GDropl 3, Hást 5*, h-ar fat *Hausil 1* (hás vez), h-ar garðr *Ólhelg 3*, h-ar veggr *Grett 2, 9*, h-ar segl *ESk 12, 4*, h-ar ský *ESk 7, 7*, — for sværd: h-ar (ved rettelse) fúrr *GPorg* (eller = *Hildir*?) — for kriger: h-ar stýrir *Epver 2*, h-ar hvesrir *Stúfr 1*. — 2) valkyrje, *Vsp 30, Gri 36, Þul IV aaa 2, Darr 3*, men hjaldrs H. stendr und raudum skildi „*Fiang*“. — I kenningar, for kamp: H-ar leikr *Bjark 2, Krm 13, Þjóða 3, 2*, H-ar leikmildr *ESk 6, 70*, H-ar hlemmi-drifa *Ht 54*, H-ar hregg- *Korm Lv 30*, H-ar él *Edað 3*, H-ar veðr *GDropl 4*, H-ar hjaldr *Húsdr 1* (jfr hjaldrregnir), H-ar hörðd *HolmgB 2*, — for rustning: H-ar götvar (rettelse for gotna) *Þmáhl 8*, — for kvinder: hringa H. *GSúrs 24*, H. hrannblik *Korm Lv 37*, H. horna *Egüls (XII) 4*, H. hvitings *Porm 2, 21*, H. hauka setra (armens) *Nj 13*, H. valteigs *Hhard 19*, — for jættekvinde: fjalla H. *Húsdr 11*. — Uforståeligt er h., Hornkl

Lv. Jfr *Bryn-*, *Böðv-*, *fogl-*, *Geir-*, *grim-* (*bis*), *Skúr-*, *Svan-*, *ævin-*.

2. **Hildir**, f, sagnpersonen *Brynhild*, H. und *hjalmi Heir 7*. — Sagnpersonen H. *Högnés datter* (der har berøring med valkyrjen *Hild*), *Rár 10, Hl 23 a, Ht 49*; det er sikkert også denne, der menes i: H. hefr þú oss verit *Hhund II 29*. Halfs moder, *Hyndl 19*; jfr *Arkiv I 250—51*.

hilduri, m, et slags fugl, *Þul IV xx 2*.

Hillar, f, pl, øgruppe i nærheden af *Mandal* (Norge), *Sigv 13, 23*.

hilma, (-ða, -ðr), skjule, forfølge, h. e-u *Katr 46*.

hilmir, m, fyrste, konge (egl. 'hjalmbedækket', af *hjalmr*), overordentlig hyppig benyttet, *Hhund I 9, II 7, HHJ 6, 37, Griþ 3, Am 10, Ghv 20 o. s. v., Þul IV hh 2, Rár 9, Harkv 10, Yt 24, Bjark 5, Gldr 1, 6, Hft 2, 10, Eg Lv 25, Gráf 4, Ísldr 13 o. s. v.*; h. herjar *ESk 1, 2*, h. lofða, *Erik jarl, ÞKolb 3, 8*, h-is arfi *Reg 26*, h-is menn *Hfr 2, 1*. — I kenningar, for gud: h. jofra *Óð 3*, h. hófs *Líkn 16*, h. hreggþjalma *Leið 4*, h. heiðstalls *Líkn 25*, h. hriðtjalds flýtleys *Has 28*, h. hlýrna *Mgr 2*, — for *Odin*: hrosta h. *St 19* (men måske urigtigt, jfr *hofundr*), — for kvinde: h. hvítunga, hornenes fyrste, *Anon (XII) C 35*, — for dværg: h. holmleggjar, stenens fyrste, dværgen *Litr*, der bruges her ensbetydende med *litr*, ansigts udseende (kvindeligt skønhed), *HSt 2, 1*.

himbrin, n (eller f?), en slags fugl (nu *himbrini, colymbus glacialis*), *Þul IV xx 2*.

Himinbjörg, n, pl, *Himmelbjærge*, *Heimdalls bolig*, *Gri 13*.

himinbrjótr v. l. for *Himinhrjóðr*, s. d.

himinþjöll, n, pl, *himmelfjælde*, hñgu heilug vötn af h-um, det er usikkert, hvad der her menes, mulig — og snarest — er ordet et slags kenning for *himlens skyer*, der skulde da være ment 'tordenregn'; mod at opfatte ordet som stedsnavn taler udtrykket heilug vötn, medmindre dette skulde være et rent mekanisk lån fra et ældre digt, *Hhund I 1*; — derimod forekommer ordet som stedsnavn (i *Sverrig*) *Yt 26*. Jfr *Arkiv XVIII, 67 f*.

himingeisli, m, *himmelstråte*, *solstråte*, hvílur á h-um *Sól 72*.

himinglæva, f, *bølge*, en af *Ægirs døtre* (egl. 'gennemsigtig, så at himlen ses igennem den'), *Þul III 4, IV u 4, ESk 12, 17, Ht 22*.

himingætir, m, *himmel-vogter*, *gud*, *EGüls 1, 12*.

Himinhrjóðr, m, *oksenavn*, (egl. 'som knejser med hornene så at de synes at gennemføre himlen' v. l. -brjótr, -rjótr), *Þul I b. IV ö 2*.

himinþödur, m, *himmelrand*, *horisont*, *Vsp 5*; således er ordet ganske sikkert at opfatte (iöður H, iödyr R, hvilken skrivemåde rimeligtvis beror på, at i skriverens tid var formen iöður gæet af

brug; jaðarr var den alm. form; hvis ikke u her rent tilfældig er erstattet af y; jódýr eller jódýrr er meningsløst).

himinkraptar Ótt 4, 2 er uden tvivl fejl for himinskaut, s. d.

himinljómi, m, 'himmel-glans', solen, gætir h-a, gud, Has 37.

himinn, m, himmel, himmelrum (især den øverste del af dette), Pul IV nn, h. ór hausi Vafpr 21, Gri 40, himlens navne Alv 12, sléttir h. Vafpr 46, heiðr h. Hárb 19, Sigv 11, 6, blár h. Yt 37, hvass h., stormfuld himmel, Lil 10, und berum h-ni ESk 6, 47, ofan ór h-ni, fra luffien, Hhund I 54, við h-n, op imod himlen, Vsp 57, Hyndl 42, Hhund II 38, Brot (FJ) 1 (her står urigtig himni, men metrum viser det rigtige), falla ór hógum h-ni Anon (X) II B 7, hverfa h-in, bevæge sig over himlen, Vafpr 23, taka h-n høndum, fange al verdens fryd, Sigv 11, 6, h. rifnar Arn 2, 1, h-s endir Vafpr 37, Hym 5, h-s endar (jfr himinskaut) Vell 37, h. ok jörð Lil 6, h. ok lönd Lil 52; pl. bruges meget ofte, hvilket hænger sammen med antagelsen af og troen på flere himle, níu eru h-nar á hæð Pul IV ff, af h-ni þriðja Lil 40, heimr ok h-nar Hfr 3, 29, á h-num Sigv 13, 17, Rst 33; — brúðr h-s, solen, Gri 39, h-na eldr, d. s., Sturl 3, 16, h-s rögðlar, himmellegemerne, Þjsk 2, guð h-nanna Lil 29. I kenninger, for gud: hirðir h-na garðs (i ét ord?) SnE II 196, h-na valdr Pl 19, ESk 6, 63, h-na harri Ísldr 22, h-na þengill Arn 2, 18, h-na gørvir (eller i ét ord) ESk 6, 65, — for engle: h-na herr Kolb 1, 5, — for skjold (jfr SnE II 428): randa(r) h. Hfr 3, 7, Háð 3, Gauts h. Sturl 4, 20, Gøndlar h. Merl I 34, Ólhv 2, 11, — for hoved: reikar h. Bjarni 2, brúna h. Korm Lv 3, — brátungls loga h. Þdr 14, — for arm (-piben): mergs h. Sturl 4, 35, — h-na skript, himmelsk skrift. himmelbrev(?), parallelt med helgar bœkr Sól 70. Jfr ál-, bjart-, sand-, upp-.

himinríki og **himiríki** (Mv III 14), n, himmerig, Þloft 1, 3, 3, 4, ESk 6, 16, Merl II 103, Anon (XII) C 7, Líkn 10.

himinsjóli, m, 'himmel-konge', Tor, Þdr 9.

himinskaut, n, himmelhjørne (jfr himins endir), með h-um Hyndl 14 (hds himins sk.), Ótt 4, 2 (jfr himinkraptar), Merl II 27, und h-um Grip 10, Ht 95 (hds himins sk.).

himinstíllir, m, 'himmel-fyrste', gud, Merl II 58.

himinstýrir, m, 'himmel-styrer', gud el. Kristus, Líkn 38, Mdr 40.

himinsvist, f, ophold i himlen, evigt liv, ESk 6, 6 (rettere i to ord); jfr himnavist.

himintarga, f, 'himmelskjold', sol, h-u vargr, jætte, dens fljóð, jættekvinde (jfr frumseyrir), Þdr 4; dróttinn h-u, gud, Leið 36.

himintungl, n, himmellegeme, meðal h-a

Merl I 60, rann h-a (v. l.), himmel (jfr SnE I 316), lofðungr h-a ranns, gud, ESk 6, 46, lofðungr h-a, d. s., Katr 41, siklingr h-a, d. s., EGils 2, 7; — h. heila = tungl heila himins, himmellegemerne i hjær-nens himmel (hovedet), ójnene, ESk 6, 59.

himintyggi, m, 'himmelkonge', Kristus, Mfl (XII) 2.

Himinvangar, m, pl, Himmelvange, stedsnavn, Hhund I 8; — derimod synes det sst 15 at være appellativ, 'luften', medmindre det samme stedsnavn menes.

himnadýró, f, himmelsk herlighed, Lil 14. 34.

himnagarðr, m, himlens gård, himlen, SnE II 196.

himnaríki, n, = himinríki Lil 87.

himnasæla, f, himmelsk salighed, Lil 5.

himnaveldi, n, = himinríki, h-is hildingr, gud, Katr 45.

himnavist, f, ophold i himlen, evigt liv i himlen, Gðþ 5, Pét 2; jfr himinsvist.

himneskr, adj, himmelsk, h-k ferð, engle, ESk 6, 42, h-ir hlutir Hsv 60, h-t sáð Líkn 5, h. kraptr Heilv 11, h-t sæti Mey 58, h-k sæta, jomfru Maria, Mgr 46.

hind, f, hind, se birkihind.

Hindarijall, n, sagnfjæld, Fáfn 42.

hindra, (-aða, -aðr), hindre, h. ferð Gðþ 14; — intr., aflade, h-ar eigi heimr ok fjándi kveikja Gd 4.

hindri, hinztr, adj, den bagerste, den følgende, sidste, ens h-a dags, dagen efter (brylluppet), Hávm 109 (jfr? sv. hindradagher), hinztr fundr HHj 40, hinztr böen Stgsk 65, hinztr kveðja Am 47, h-a sinni (dativ) Sól 41.

hingat, adv, 1) hid, herhid (for hin-veg-at), Hást 3, Þjsk 3, Þórh 1, Sigv 3, 18, Ótt 2, 15, Þjóða 3, 7, Has 31, o. s. v., Hárb 7, 40, HHj 37, Reg 13, o. s. v.; h. norðr, hid til disse nordlige egne, Mark 1, 13, h. skalt deya. hid skal du komme ved døden, GSúrs 24. — 2) omtr. = her, Bbreiðv 5, h. norðr, her i norden, Ód 14, eldr lék hús h., ildan spillede om husene her omkring, Anon (XIII) B 16.

hinig, adv, hid (egl. hin-veg 'denne vej'), Háð 14, Eskál Lv 1, Merl I 32, Orv IX 31, Fáfn 26, Grott 19, Ghv 18; h. deya ór helju, hid (til nífthel) kommer ved døden, Vafpr 43; es h. mæltak, som jeg talte i denne retning, således, Oddrgr 10. Jfr hinnig.

hinka (hina) Haustr 19 beror på fejl-agtig læsning af hina = hjarna.

1. **Hinn**, f, Hindeen (ved Helgeland, Norge), Pul IV bbb 7.

2. **hinn**, pron. dem., (for ældre hinn, men her er vokalen så tidlig forkortet, at der intet eksempel gives på længden); grundbetyd. er 'denne', men ordet fik tidlig en modsætningsbetydning 1) 'han' den(, som, med betoning), henvisende enten til noget forudgående eller følgende, efterfulgt af relat. es (at) eller

spørgende ord (hverr, hvar), orð kvað hitt *Am* 40, orð vas hitt *Hfr* 3, 4, hitt vas fyrr *Yt* 5, Vagn kvað hitt *Jóms* 14, hitt kvað o. s. v., *Hamð* 6. 9 o. s. v., hitt hyggja tæði, hvat *Brót* 13, ek hitt óumk, at *Ski* 16, hitt vilk vita *Vafpr* 3. 6, hitt ek hugða *Hávsm* 99, ek hins get *Ski* 24, h. es sæll, es *Hávsm* 8; h-ir eru ok aðrir, hvor aðrir er *appos. til* h-ir, *Harkv* 23; ofte uden særlig betydning, når et subst. går lige forud, og smelter næsten sammen med relativet, maðr, hins vætki veit *Hávsm* 27: 75, jfr *Rdr* 20, *Yt* 5. 12. 14, *Sindr* 8, *St* 13, *Korm* 1, 4, *Lv* 20. 29. 52 o. s. v.: — h. trækkes i reglen sammen med es, men slet ikke altid (f. eks. *Sindr* 8, *Rdr* 20). — 2) *hin*, som modsætning, þaf's vältit, hitt es unðr *Lok* 33, munk hinnar geta, *den anden*, *Lok* 38, hina viltu heldr *HFj* 26, Hogni því nittit, es h. of réði, *den anden*, *o: Gunnar*, *Am* 7. — *Om* hinn som artikel se enn.

hinna, f, *hinde*, h. lífs, i overført betydning (jfr sammenhængen), *Pét* 4.

hinnig, adv. = *hinig*, *Anon* (XII) C 17; denne form er analogiform efter *þannig*.

hirð, f, *hirð*, hof (egl. angelsaksisk låneord, indkommet i slutningen af 10. årh.), *Pul* IV j 6, h. Hrólfs ens gamla, *Hyndl* 25, gæddi h. sína *Bjark* 4, heið h. *Sigv* 2, 2, fim h. *Arn* 3, 2; *Sigv* 2, 14. 13, 18, *Arn* 5, 21, *Þjóða* 3, 15, *Rst* 15. 18. 32, *ESk* 6, 5 o. s. v.; h. himna, *engle*, *Eku* 1, 2.

hirða, (-ða, -ðr), 1) *bevogte*, *gemme*, *tage vare på*, hjalm ok brynju skal h. vel *Hák* 17, h. Heimdalar hjor, *tage vare på*, *frølse*, *sit hoved*, *Grett* 2, 7; h-i hann hafra, *han satte bukkene i hus*, *stald*, *Hym* 7; *part. i kenninger*, *for mænd*: h-endr Heðins gáttar, *som tager vare på skjoldet*, *Nj* 6, h. hjorvangs *Hfr* *Lv* 17, h-endr seims, *guldets*, *EGils* I, 39, — *for gud*: h-andi alls lífs *SnE* II 234. — 2) *bryde sig om*, *æmse*, *hirð eigi þú reigi* *Hund* II 18, ek h-i lítt, þótt o. s. v. *Hfr* *Lv* 19; *imper.*, *altid med nægtelse* (*hirða*(t), *hirð* eigi) *og følgende infinitiv*, *svarende ganske til lat. noli med inf.*, *hirða* heiptir gjalda *Guðr* II 28, *hirða* bjóða *Guðr* II 31, *hirða* hræða *Am* 40, *hirðat* at vinna *Korm* *Lv* 60, *hirðumat* fælask *Herv* II 6.

hirðarvist, f, *ophold ved* (*Kristi*) *hirð*, *Nik* 1, 2.

hirði-Baldr, m, 'bevarende Balder' (*ved rettelse for herðigaldr*), h. dalreyðar dýrreitar, 'guldets besidder', *mand*, *ÞBrún* 4.

hirði-Bil, f, 'bevarende Bil' (*asynje*), h. víns, *kvinde*, *EGils* 1, 18.

hirðidis, f, 'bevarende, plejende dis', hús vangs h., *dis som bevarer spillebrættet*, *kvinde*, *Halli*.

hirðidraugr, m, 'gæmmende, plejende, træ', h-ar hjaldrskýs (*skjoldets*) *Anon* (XIII) B 17.

hirðigótt, f, 'gæmmende, plejende, træ',

[Endils]foldar elda h., *guldets røgterske*, *kvinde*, *Pl* 51.

hirðimeidr, m, 'gæmmende træ', sár-gagls h., *kriger*, *Egils* (XII) 2, hræsunda linnis h-ar, *d. s.*, *Leið* 5.

hirði-Nauma, f, 'gæmmende, ejende, Nauma', h-ur sævar báls (*guldets*), *kvinde*, *Hfr* *Lv* 21.

hirðinjótr, m, 'gæmmende, plejende, nyder' (eller *Njótr?* = *Odin?*), h-ar hauka ness (*armens*) *drifu* (*guldets*) *Þmáhl* 14; *urigtigt for herðinjótr* *Svarfd* 3.

1. *hirðir*, m, *opbevarer*, *gæmmer*, *bevogter*, *besidder* (*til* *hirða*), h. hringa *Vitn* 14, *EGils* 2, 5, h. hjorva *Sturl* 2, 2, h. víðis veltireiðar (*skibets*), *søfarer*, *Hfr* 3, 7, h-ar jarladóms, *indehavere af*, *Olhelg* 11, h. dýrligra greina, *om en biskop*. *EGils* 1, 14. Jfr *veðr*.

2. *hirðir*, m, *hyrde* (*af* *hjørð*), h-ar runnu *Lil* 34, h. gýgjar (*siddende på en høj*) *Vsp* 42, h., es á haugi sitr ok varðar alla vega *Ski* 11; h. sér hjarðir verða að bróðum, *om den gejstlige som hyrde*, *Gd* 31, jfr *Gd* 13, *Gd* 47, klerka þ. *Gd* 26 (*kunde også henføres til* 1. *hirðir*, *men næppe rigtigt på grund af den kirkelige brug af ordet* *hjørð*; *det samme gælder h. i de følgende*), h. himna *EGils* 2, 15, h. himna garðs *SnE* II 196, h. mána bryggju *Mgr* 46, h. himna dýrðar *Katr* 36, fróns h. *Heiðv* 18, h. heilags dóms *EGils* 1, 8. Jfr *far*-, *fé*.

hirði-Sága, f, 'gæmmende, plejende, Sága', h. hornflæðar, *øllets g. S.*, *kvinde*, *Grettis* 35.

hirði-Sif, f, 'gæmmende, plejende, Siv', h. víns virkis, *kvinde*, *VGl* 7, h. flóðs fúrs, *d. s.*, *HSt* 2, 3.

hirði-Týr, m, 'bevarende Ty', herfangs h., *guden som vilde beholde sit bytte*, *Loke*, *Hausfl* 6.

hirði-þollr, m, 'bevarende, gæmmende, træ', h. hafviggs, *skibets ejer og plejer*, *Bbreiðv* 4.

hirðiþoll, f, 'gæmmende, plejende, træ', h. flóðs hyrjar (*guldets*), *kvinde*, *Katr* 37.

hirðiþóss, m, 'gæmmende gud', h. hallegjar (*guldets*), *mand*, *Gyð* 2.

hirðmaðr, m, *hirðmand*, *Gunnl* *Lv* 2, *Sigv* 3, 16, *Hhard* 15, *Arn* 3, 17, *ÞSkall* 1, *Anon* (XI) *Lv* 5, *Rst* 13. 26, *Ht* 75, h. Krists *Pét* 17, h-menn dróttins *Gd* 21.

hirðnafn, n, *hirðnavn* (*navn som hirðmand*, *her som guds hirðmand*), *Pl* 5.

hirðprúðr, adj, *hirðprud* (*hirð* = *guds hirð*), h-ir virðar, *fromme mænd*, *Heiðv* 17.

hirðsömuðr, m, *hirðsamler*, h. himna, *samlere af himlens hirð*, *Kristus*, *Mfl* (XII) 1.

hirðvandr, adj, *omhyggelig i valget af hirð*, *gud*, *Pl* 7.

hirðvist, f, *ophold ved hirð*, *Hbreiðm*, *Mdr* 43.

hirsi, n, *hirse*, *Pul* IV ddd 2.

hirta, (-ta, -tr), *tugte*, *revse*, nú es ráð at h-ask *Anon* (XII) E, *harmi hirtr*, *om Sankt Peder*, *Pét* 46; h-isk hólðar at

hæða, mænd afholde sig fra at hæne, *Merl II 100.*

hirtir, *m*, tugter, revser, h. bõls (syn-dens), den hellig ånd, *Heilv 14*, h. gløeps (d. s. men ved rettelse af gløðum), *Heilv 8*, h. manna, *gud, Vitn 11.*

hitdælakappi, *m*, *Hittðölnernes helt*, tilnavn til *Björn, ÞKolb Lv 2.*

hiti, *m*, 1) hede, varme, h. illifis ævi, det slette levnedes hede, *Heilv 5.* — 2) ild, flamme, leikr hör h. við himin *Vsp 57.*

hitki se hinn.

hitna, (-aða, aðr), blive hed, hann h-aði, om en, der blev brændt, *Ragn IX 1*, falr h-ar, spydet bliver varmt (af det varme blod), *Ht 9*, h-uð elsku vitni, omtr. = de varme vidnesbyrd, *Vitn 24*, h-andi elsku vitni, d. s., *Gd 10*, h-andi höll heilags anda, varm hal, om jomfru Maria, *Lil 90.*

Hitra, *f*, *Hitteren* (syd for *Trondhjemsfjordens mundung*), *Pul IV bbb 5*; derimod findes pl. *Hitrar*, hvis dette ikke er en fejl, *Pul III 3*; snarest er dog det første fejl for *Hitrar* (af sing. *Hitr*).

hitna, (-ta, -tr), finde, træffe, h. e-n *HHj 37*, h. fõður *Magna Hårb 53*, h. Þór son sinn *Hårb 56*, h. Freyju *Pry 12*, h. móður *Pl 51*, h. (konu) *Anon (XII) C 29*, h-tusk æsir, mødes, samledes, *Vsp 7* (jfr *60 H*), *Sól 82*, þengill h-i jarl, traf, mødte, *Sigv 1, 15*, h. vaska jarla *Gisl 1, 10*, i disse tre eksempler er der tale om fjendeligt møde; ligeledes i følgende: h-umk i vik *Varins HHj 22*, þars einir h-umk *Bjhít 2, 17*; *Jóms 20.* — 2) finde, ramme (noget man søger efter), h. hamar *Pry 3*, h. byggðir *Grip 19*, h. Verland *Hårb 56*; fleinn h-i (v. l. sötti) *fjör Hfl 10*; dýrd h-ir e-n, rammer, vederfares, *Pl 37*; h. stef, finde, digte, stev, *Pl 11*, h. tal, finde tallet, *Ingj 2, 3*, h. hóf *SturlB 1*, h. feðrætt, finde (Jesu) fædrene slægt, *Lil 41*; hugr h-isk, ens tanker findes (at være dér), *Sigv 11, 17*; sjaldan h-isk feigs vøk frørin *Mhkv 25*, hermdar orð munu h-ask, findes, opdages, *Mhkv 3*, herr h-i at drifa á flóttu, det ramte hæren, *Hskv 2, 5.* — 3) upersonl., eigi h-ir ædra mann, man finder ikke, der gives ikke, *Ht 91.* — 4) h. i lið, ramme ledemødet, overført: træffe, ramme, den passende lejlighed, tid (til noget), *Hávm 66*; udtrykket er hæntet fra delingen af en (stegt, kogt) dyrekrop eller dele af denne, hvor det for sønderdeleren netop gælder med kniven at ramme ledsammenføjningerne. Jfr dýrd-hittandi.

hittir, *m*, som rammer, finder, h. heiðrs *Pét 52.* Jfr *dåd*, *dýrd*.

hixta, (-ta, -t), hikke, snappe efter luften, gispe, meðan í þnd hixti (þnd er dativ), medens det gispede i åndedrættet, medens dødskampen stod på, *Am 41.*

hiz, adv, hist, *Arn 6, 2*, men sikkert fejl for hizi.

hizi, adv, hist, *Sigv 7, 5*, fejl for hizig?

som to hds har; formen findes dog også andre steder som v. l., jfr foreg., jfr *Stúfr 7.*

hizig, adv, hist, dér (for hins-ig, hins veg, jfr sinsig), hvé h. (v. l. -ug) *barðisk* (foran står i *Hafsrírdi*) *Harkv 7*, h. es heitir Helganes *Þjóða 1, 21*, h. suðr fyr *Nizi Stúfr 7* (v. l. hizi), h. sunnr of runna *Anon (XIII) B 27.*

hið, *n*, opholdssted for bjørne og slanger i fjælde og stensamlinger, bjarnar h. *Grettis 18*; jfr sónar balti gekk ór slíðr-hiði (adskilt ved tmesis) *Korm Lv 28*; — mun dreki taka h. sín *Merl II 45*, skreið ór h-i hiðs biflykkja, om en orm i en kvindes mave, *EGils 1, 38.* Jfr slíðr-, ulf-.

hiðbyggvir, *m*, 'hi-bo', björn, bruges som synonym med *Bersi* (= björn), *Korm Lv 26.*

hímaldi, *m*, døgenigt, *Gautr II 5.*

hímleidr se hveimleidr.

híra, (-ða, -t), opholde sig på et lunt og godt sted („nyde livet“), h. hjá sinni leiku *Ólsv 5.*

Hírar, *f*, pl, norsk øgruppe, *Pul III 3*; vokalen er rim- og metrum-bestemt.

Hising, *f*, *Hisingen* i *Götaelven*, *Pul III 3, IV bbb 1*, H-ar herr *Esk 7, 4.*

Hjadhningar, *m*, pl, *Hedins krigere* (jfr *SnE I 432, 434*: *Hjadhninga* veðr, él, víg), *Hl 23 a*, H-a sprund, *Hild Högnes datter*, *Ht 49*; H-a grjótt, *Hjadhningernes sten*, hvad der hermed egl. menes, er uklart: der må være sigtet til noget, som *Hjadhningerne* benyttede som sten (i kampen), *guldsmykker?*, eftersom 'kvinde' kan omskrives H-a grjóts tróða, *HSk 2, 3*; i *SnE I 434* hedder det, at „om natten blev alle de faldne og alle våben, som lå på slagmarken, og skjolde til sten“; dette er åbenbart et dunkelt minde.

Hjadhningavágr, *m*, uvist hvor, men rimeligvis tænkt i vesten, *Krm 13.*

hjal, *n*, snak, let, skæmtetfuld, tale, *Mhkv 15.*

hjala, (-aða, -at), snakke sammen, let og utvungen, h. mart *Grip 6*, *Hsv 103*, þjóð h-i of kvæði *Leid 45.*

hjaldr, *m*, 1) larm, støj, i kenninger for kamp: h. skjaldar *Esk 4, 1*, h. hræsildar *Krm 13*, h. vápna dóms *Ingj 1, 2*, h. herfanga *SnSt 4, 4*, h. Yggs *Od 20.* — 2) alene, kamp, *Pul IV k 1*, at h-ri *Am 49, Krm 6, 18, Isladr 19, Sturl 5, 19*, at hverjum h-ri *Jóms 9*, frá h-ri *Þjóða 1, 23*, við h. *Esk 12, 7*, stinnr h. *Ólhv 2, 9*, mikill h. *Mark 1, 18*, muna h. *HolmgB 2*, telja h., nævne en kamp, *Þorm 1, 9*, eiga h. *Eaðð 8*, h. (v. l. hildir) *háðisk Esk 6, 52*, höðum h. *Þjóða 1, 9*, þrøngva saman cestum h-ri *Ólhv 2, 10*, snekkju h., skibskamp, *Þjóða 3, 26.* I kenninger, h-rs hrið, *kampstorm*, *Hást 6*, h-rs Þrúðr, *valkyrje* (jfr spámar og vandr), *Pmáhl 7*, h-rs *Hildir*, d. s., „*Finn*“, h-rs goð, d. s. eller *Odin*, *Pmáhl 1*; h-rs *meidr*, *kriger*, *Tindr 1, 5*, h-rs *siðreynir* som prøver,

kampens adfærd, d. s., Anon (X) digt om Guðl.; h-rs eldr, sværd, Þmáhl 10; h-rs svanr, ravn, ESK 1, 2, h-rs orri, d. s., ESK 6, 43, h-rs tranar, d. s., Hfl 11; — h-rs vígatal, opregning af kampdrab, Þorm 1, 15. — Som mandsnavn, Drv (XI) 6.

hjaldrblik, n, 'kamp-glans', sværd, eyðir h-s, kriger, Þham 2, 2.

hjaldrborð, n, 'kampffjæl', skjold, h-s viðir, kriger, SturlB 1.

hjaldrborg se hjarlborg.

hjaldrborinn, adj, báren i kamp, h-in hjól Hildar, skjoldte bárne i kamp, Sturl 8, 1.

hjaldrdrif, n, 'kamp-(sne-)byge', pile, spyd, h-s storð, skjold, dettes stírdaurriði, sværd, dettes rjóðir, kriger, Játg.

hjaldrél, n, 'kamp-byge', spydbyge, h-s fromuðr Ólhv 1.

hjaldrframr, adj, dygtig i kamp, ESK 6, 57.

hjaldrgagl, n, 'kampgæsting', ravn, Hl 20 a.

hjaldranga, f, kampgang, march, h. vas snórúð þangat, man skyndte sig derhen til kamp, Mark 1, 19.

hjaldrgegninn, adj, villig til (at deltage i) kamp, Gullás 2.

hjaldrgegnir, m, som deltager i, underkaster sig, kamp, Sigv 11, 11; Hildar h., Odin, Húsd 1.

hjaldr-Gnó, f, 'larm-Gnå', Hildar h., valkyrje, kamp, i en urigt. v. l., Þmáhl 9.

hjaldrgod, n, 'larm-gud', (jfr hjaldr), hlifa h., skjoldenes larm-gud, Odin (jfr hneitíknífr), Eg Lv 39.

hjaldriss, m, 'kampis', sværd, draga h-is ór spónum GSúrs 21.

hjaldrkyndill, m, 'kamp-fakkel', sværd, Hl 34 b.

hjaldrland, n, 'kamp-land', skjold, styr h-s, kamp, Ingj 2, 3.

hjaldrliðr, m, 'kamp-orm', sværd, Hl 25 b.

hjaldrmóðr, adj, ophidset, kraftig, i kamp, Sigv 12, 7.

hjaldrmognuðr, m, kamp-forstærker, kraftig kriger, Sigv 11, 10; skjaldar h., d. s., Od 10.

hjaldrmór, m, 'kamp-måge', ravn, Hl 25 b.

hjaldrreiðr, adj, munter, glad, i kamp, Ht 39.

hjaldrremmir, m, = hjaldrmognuðr, kraftig kriger, Ht 49.

hjaldrrikr, adj, mægtig i kamp, Rst 12.

hjaldrruðr, m, 'larm-træ', h. hjalma ok skjalda, kriger, Nj 6; v. l. er hald-, 'holdende træ', hvilket vistnok er det rigtige.

hjaldrseiðr, m, 'kamp-fisk', sværd, Glðr 1 (v. l. hjaldrskíð); jfr vébraut og óeski-meidr.

hjaldrserkr, m, 'kamp-særk', brynje, Pl 40.

hjaldrskið, n, 'kamp-ski', sværd, urigtigt for hjaldrseiðr, s. d.

hjaldrskóð, n. pl, 'larm-våben' (hjaldr

ved rettelse), h. hildar mána (skjoldets larm = kamp), Anon (XIII) B 20.

hjaldrský, n, 'kamp-sky', skjold, hirðidraugar h-s, kriger, Anon (XIII) B 17, h-ja Gefn, valkyrje, kamp, Þmáhl 6, h-ja lundr, kriger, Tindr 1, 9.

hjaldrsnerrandi, m, 'kamp-forstærker', som gör kampen hæftig, stærk, fald-Gnåar (rettelse for fold-) h. = hjaldrfald-Gnåar-snerrandi, hjælm-gudindens, valkyrjens, = kampens, förstærker, Eg Að 1.

hjaldrstríðr, adj, egl. 'kamp-strid, -hård', h. hermðarkraptr, vredens stridbare kraft, ESK 6, 58.

hjaldrstærir, m, 'kampforstærker', kriger, Kuml 2.

hjaldrtrana, f, v. l. til hjaldrs trani, Hfl 11.

hjaldr-Týr, m, 'kamp-Ty', kriger, Ht 53.

hjaldr-Ullr, m, 'kamp-Ull', kriger (ved rettelse), HolmgB 1.

hjaldrviðr, m, 'kamptræ', kriger, Orv III 5.

hjaldrviti, m, 'kamp-bavn (ild)', sværd (rettelse for -viðir), h-a haldendr, kriger, Þmáhl 4.

hjaldrvitjuðr, m, som besøger, kommer til, kamp, kriger, herr h-ar Þjóða 3, 10.

hjaldrþorinn, adj, dristig i kamp, Hfr 3, 16.

hjaldrþungr, adj, 'kamp-vægtig', som kæmper eftertrykkelig, Anon (XIII) B 19.

hjaldrþorr, adj, kamprask, Vell 34, Hfr 4, Íslár 26.

hjaldrþorr, m, 'kamp-udfører', kriger, Hallv 6.

hjaldrviðr se hjaldrviti.

hjaldr-Viðurr, m, urigtig v. l. for hald-Viðurr, s. d.

Hjalli, m, træ, H. enn blaði, en træ, Akv 22, 23, 25, Am 61, 63.

Hjallr, Eg Lv 27 er vist fejl for allr.

hjalmaðr, adj, hjælmedækket, h-ar søtu (v. l. valkyrjur) Hásk 11, h. jarl ÞKolb 3, 10, h-at lið Orv VII 1, h. herr ÞKolb 3, 5.

hjalmangr, n, 'hjælm-mén', sværd, h-s hlæðir, kriger, Nj 9.

Hjalmarr, m, 1) søkongenavn, Þul IV a 3. — 2) sagnhelten H. hugumstóri, Hl 25 a, Orv IV 1, H-s bani, Tyrving, Herv III 2.

hjalmaskóð, n. pl, 'hjælmedæggende våben', rettere i to ord, Jöms 20.

Hjalmeri, m, Odin (egl. 'hjælmbærer'), Gri 46, Þul IV jj 2.

hjalmdrifa, f, 'hjælmyge', kamp, h-u viðr, kriger, Sigv 13, 7.

hjalmdrótt, f, hjælmedækket hirdskare, Guðr II 15.

hjalmeldr, m, 'hjælm-ild', sværd, h-a gildar, kriger, Húsd 11.

hjalmfaldinn, adj, hjælmedækket, Haustl 3, Vell 34, Hókr 8, SnH 2, 1, Sturl 2, 2: om et overnaturligt væsen, h-in llmr arm-

leggjar orma Bjhit 2, 22.

hjalml-Fenrir, *m*, 'hjelml-ult', sværd, h-is holmi, skjold, (jfr grand), ÞBrún 3.

hjalmlgagarr, *m*, 'hjelml-hund', sværd, Darr 3.

hjalmlgrand, *n*, 'hjelml-skade', sværd, h-s Høðr, kriger, Hfr Lv 17.

hjalmlgráp, *n*, 'hjelml-hagl', skudvåben, berja fjandr sína h-i Vell 12.

hjalmlgríðr, *f*, 'hjelml-trolkvinde', økse, Snjólf 6.

Hjalmlgunnarr, *m*, sagnkonge, Helr 8.

hjalmlgöfugr, *adj*, 'hjelml-ædel', prægtig af udseende på grund af sin hjelml, h. hilmir Jökull 2.

hjalmlgoll, *f*, brynjenavn, Þul IV t.

hjalmlhíðr, *adj*, 'hjelml-beskyttet', h-ir hauser Sturl 5, 8.

hjalmlhríð Eviðs 3 utvivlsomt fejl for -skíð.

hjalmlklæði, *n. pl.* skulde *egl.* betyde 'hjelmlklæder', *o*: klæder, der er, består af, hjelml(e), *o*: hjelme, men i sammenhængen, hvor der er tale om en kvinde, passer denne betydning ikke; hilmir hvítunga (kvinden) gefr h-um lítinn fríð, *o*: ved idelig at bruge dem, Anon (XII) C 35; betyder ordet 'klæde' tøj, der svarer til hjelml (for mænd), altså kvindeligt hovedpynt (= faldr)? Eller er der tilknytning til no. *hjelml* 'åsyn', jfr BFald: *hjalml-fagr* „cute facie venusta“ og *hjalmlr* „sinciput hominis“?

hjalmllestandi, *m*, 'hjelml-ødelægger', kriger, Ht 49.

hjalmllestir, *m*, s. s. foregående, Ht 59.

hjalmlnjótr, *m*, 'hjelml-ejer' (eller Njótr = Odin), kriger, HolmgB 13.

hjalmlnjórðungar, *m. pl.* krigere, ESk 6, 55.

hjalmlprýðdr, *adj*, fejl for *hjalprýðdr*, Ltkn 12.

1. **hjalmlr**, *m*, *hjelml*, h-rða skal h-m Hák 17, gefa h-m ok brynju Hyndl 2, á skor h-i Krm 8, búa sal *hjelmlum* Sigv 3, 16, jfr(?) *hjalmlar* aringreypr (s. d.) Akv 3, 16, und h-i, h-um, med *hjelml* på, Hhund II 7, 14, HFj 28, Hhund I 15, Fáfn 44, Helr 6, Hamð 19, Gráf 4, VG 2, h-i faldinn, *hjelmlbedækket*, H hund I 48, Þmáhl 10, Mark 1, 18, faldinn holmfjóturs h-i (= ægishjalml) Vell 26, hafa sér á höfði h-m Sigrdr 14, gefa h-m, *blive valkyrje*, Oddrgr 16, goll-(h)roðnir h-ar Akv 4, steypðir h-ar, *hjelme, der hænger ned for ansigtet, visirforsynede*, Guðr II 19, grafnir h-ar, *hjelme med figurer på*, Harkv 19, hlaða (skip) h-um Hfr 2, 1, víg h-um grimt Sigv 1, 5, Peitu h-ar, *hjelme fra Poitou*, Arn 2, 9. I *kenninger, for hoved*: h-a stoð Gestr 1 (jfr SnE I 538), h-a klettir Eg Lv 25, — for mænd, h-s þollr HolmgB 1, ÞorgHöll, ÞKolb Lv 11, h-s runnr Ísldr 14, h-s órr GDröpl 4, h-s hristir Krm 15, — for kamp: h-a mótt Krm 7, h-s hregg Ísldr 21, h-s hrið (hriðvöndr) HolmgB 14, Hórr 3, h-s andvaka (s. d.) Þmáhl 6, h-a hrið ÞormÓl 3, h-a dynr Skúli 1, 2 —

for våben: h-s vöndr, sværd, Hl 12 b, h-a skóð Jóms 20 (jfr hreggvíðr). — H. huliðs (= huliðshjalmlr), *hjelml*, som skjuler, gör mörkt, skyens navn „i helju“, Alv 18. I *kenning for himmel*: sólar h. Arn 7, 1; mulig står h. her i betydning 'tag over høstak, kornstak'. Jfr ár-, ey-, goll-, huliðs-, lopt-, vind-, ýgs-, ægis-.

2. **hjalmlr**, *m*, blandt såds heiti, Þul IV ddd 2, næppe identisk med h. = kornstak med tag over.

3. **Hjalmlr**, *m*, sagnperson, H. (reið Háfeta, sál. ét hds, forvansket i de øvr.), Þul II 1, — en anden, Ormsp IV 7; — Íslændere i 13. årh., H. enn herðipunni Anon (XIII) B 27, 50.

hjalmlreyr, *n*, 'hjelml-rør (-stængel)', spyd (pil?), h. flugu hvast Hl 35 a.

hjalmlrunnr, *m*, 'hjelml-træ', kriger, Anon (XIII) B 20.

hjalmlrækjandi, *m*, 'hjelml-plejer, hjelml-besidder', kriger, Korm Lv 54.

hjalmlrøðull, *m*, 'hjelml-sol', sværd, Hfl 8.

hjalmlrødd, *f*, 'hjelml-røst', kamp, h-ar stafr, kriger, Oddr 1.

hjalmlsamr, *adj*, smukt udseende ved sin *hjelml*, h. jarl ÞKolb 3, 8, h-t líð Hl 6 b.

hjalmlsetr, *n*, 'hjelml-sæde', hoved, hylja h., skjule sit hoved, drage om uden at sige, hvem man er (incognito), = fara hulðu höfði Þjóða 3, 1.

hjalmlskass, *n*, 'hjelml-jættekvinde', økse, h-a hvessir, kriger, Nj (XII) 6.

hjalmlskíð, *n*, 'hjelml-ski', sværd (retelse for *hjalml(hr)íð*), rjóðum h. Eviðs 3.

hjalmlskóð, *n. pl.*, 'hjelml-mén', hvad der ødelægger *hjelml*en, våben, Hfr 2, 2, Líds 6; jfr *hjalmlskúr*. Jfr *hjalmlskóð*.

hjalmlskúr, *f*, 'hjelml-regn', kamp, gera h. Hl 23 b; *vistnok fejl for* *hjalmlskóð*, sst. 29 b.

hjalmlskæðr, *adj*, 'hjelml-farlig', h-ð hrið Hamðis klæða, den for *hjelme* farlige kamp, ESk 6, 52.

hjalmlspennandi, *m*, 'hjelml-omspænder', heiðar h., fjæld-hjelmlens, *o*: himlens, ompænder, gud, Ltkn 9.

hjalmlsproti, *m*, 'hjelml-stav', sværd (v. l. *hjalmlspjót*, urigtigt), verja h-um Hfr 3, 5.

hjalmlstafr, *m*, 'hjelml-stav', kriger, Reg 22.

hjalmlstallr, *m*, 'hjelml-underlag', hoved, bera hátt h-ll, bære hovedet højt og kækt Hl 18 a (jfr følg.).

hjalmlstoim, *m*, 'hjelml-stub', den stub, som *hjelml*en sidder på, hoved, heill vas karli h. ofan, ovenfra, *o*: helt igennem, Hym 31; GSürs 34, Krm 14, Anon (XIII) B 39; bera hátt h. Hhard 19 (jfr foreg.).

hjalmlstýrandi, *m*, 'hjelml-styrer', sunnu h., solens *hjelml*s, *o*: himlens, styrer, gud, Has 33.

hjalmlsvell, *n*, 'hjelml-is', sværd, Ht 60.

hjalmltamiðr, *adj*, *hjelml-vant*, vant til at bære *hjelml*, holmreyðar (slangens)

hjalrn, *skrækkehjælm*, vant til at bære skrækkehjælm, frygtindgydende, om Harald hárfagre, *Gldr 6*.

hjalmtamr, *adj*, hjælm-vant, vant til at bære hjælm, *Lids 5*.

hjalrn-Týr, *m*, 'hjáelm-Ty', kriger, *Hl 25 b*, *Tít 35*.

hjalrnvittr, *f*, (-rar? *pl.* -vittr), 'hjáelm-væite', valkyrje, kómu ór himni h. *Hhund I 54*.

hjalrnvölr se hjolrnunvölr.

Hjalrnþér, *m*, hovedpersonen i *Hjálrnþérs s.*, *Hjálrnþ I 2. V. l.* til *Hjalrn, Þul II 1*.

hjalrnþollr, *m*, 'hjáelm-fyrr', kriger, *mand, Grettis 23*.

hjalrnþornaðr, *adj*, tórret i 'hjáelm' *∴* under (korn)tag (opbevaringsted), h-at korn *Sigv 13, 28*.

hjalrnþrima, *f*, 'hjáelm-torden', kamp, i h-u *Arn 6, 14*, h-u herðir, kriger, *Eldj 2*, gjarn h-u *Islðr 4*.

Hjalrnþrimul, *f*, blandt valkyrjenavne, (egl. 'hjáelmlarmende', *∴* som bevirker 'hjáelmlarmen', kamp), *Þul IV aaa 2*.

hjalrn-Þróttir, *m*, 'hjáelm-Odin', kriger, lið ilendra h-a *Arn 5, 22*.

hjalrnþórr, *m*, 'hjáelm-bærer', kriger, *Arn 6, 2*.

hjalpa, (halp, holpinn), **1** *hjælpe*, *frelse*, h. hvívetna *Oðdrgr 10*, vildi þeim h., *vilde frelse dem*, *Am 3*, svá h-i þér véttir, *stá dig bi*, holde sin hånd over dig, *Oðdrgr 9*, h. blindum *GÞurs 16*, h-endr, *hjælpere*, *Eg Lv 27*. — **2** *læge, helbrede*, h. við sorgum ok sökum *Hávm 146*, vitt ef h-ir, i barnsnød, *Oðdrgr 4*. — **3** *særlig brugt med hensyn til den evige salighed*, *hjalp Rognvaldi, frels R, giv R. den evige salighed*, *Arn 1, 3*, sið mun Símon h-ask at slíkum røðum, *pá grund af slige handlinger vil S. sent frelses*, *ESk 8, 2*, *hjalp mér dróttinn Lil 75*, lýðir h-ask *Lil 62*.

hjalparauga, *n*, *frelsende øje*, sjá með h-um *Mey 12*.

hjalpari, *m*, *frelser*, h. allra, *gud (Kristus)*, *Leið 25*, h. manna *Mey 13*.

hjalparfúss, *adj*, *villig til at frelse*, om *Kristus pá korset*, *Mgr 18*.

hjalparkænn, *adj*, *kyndig i (til) at bringe frelse, hjælpe til at opnå saligheden*, om *biskop Guðmund, Gdþ 11*.

hjalparvön, *f*, *frelsens håb*, *jomfru Maria, Mdr 9*.

hjalppryðdr, *adj*, *udstyret med (ævne til at) frelse (rettelse for hjalrn-)*, om *gud*, *Líkn 12*.

hjalpreip, *n*, 'hjáelpe-tov', *tov til at hæve roret (Falk, Seew. 77)*, blandt navne pá skibets dele, *Þul IV z 7*.

hjalpreindr, *adj*, *gjort stærk ved frelse, stærk til at frelse, ydende kraftig frelse*, h-d skynsemð *Mdr 14*; hófuðmusteri lasta læknis, eigi lamit með hamri h-rar skynsemðar, *ikke opført med den frelse-kraftige fornufts hammer, hvorved der vist sigtes til den uforståelige jomfrue-*

lige undfangelse, men egl. væntede man, at h. skulde være epitet til læknis eller þú (subj.).

hjalpriktr, *adj*, *mægtig ved frelse eller mægtig til at frelse*, om *gud*, *Am Arn 3, Þét 7*.

hjalpræði, *n*, *hjælp, frelse*, h. guðs et góða *Lil 23*.

hjalpsterkr, *adj*, *stærk til at frelse*, om *korset*, *Líkn 32*.

hjaltr, *n*, *hjalte*, enten *sværdfæstet (tværstykket mellem håndtag og klinger, i sing. menes sikkert altid dette) eller den knapformede ende af håndtaget, bægge tilssammen*: *hjólt*; *Þul IV I 12*, skrautlig *hjólt Hfr Lv 5*, *hjólt ór gollu Ákv 7*, *hringr es i h-i HHj 9*, (*sigrúnar*) á h-i *hjórs Sigdr 6*, *fyr h-i, foran hjaltet*, *Korm Lv 27*, h. ok skjólm, *sværd med hjaltet*, *SnE II 206*. *I kenninger, for sværd*: h-a *harðfótr, hjaltarnes hárdæ ben, klingerne, Háð 6*, h-a *malrn (jfr malm-Óðinn)*, *d. s.*, *Glúmr 2, 7*, h-a *tungur*, *d. s.*, *Ólhv 2, 10*, h-a *hátungur*, *d. s.*, *Nj (XII) 7*, h-a *sker*, *d. s.*, *ÞKolb 3, 13*, h-s *vöndr, sværd*, *Bjhit 2, 23*, h-a *vöndr (háð hjaltvöndr) Eg Lv 30*, h-a *önn*, *d. s.*, *Þorm 2, 16*, — *for sten, klippe*: *varra h.*, *var-dets hjalte (heð tænkes vist pá det øverste)*, *varra h-s Nanna, jættekvinde (jfr veggverrir)*, *Þdr 5*.

hjaltaðr, *adj*, *forsynet med hjalter (af en vis art)*, *sværd silfri h-at, med sølv-(omvundne) hjalter*, *Sigv 12, 27*. *Jfr goll-*.

Hjaltaeyrr, *f*, *Hjaltör (sted i det nordlige Island, ved Øfjorden)*, *Anon (X) II B 8*.

Hjaltar, *m. pl*, *Hjaltlands (Shetlands) beboere*, H-a *grund = Hjaltland Rst 11*, H-a *dróttinn Arn 5, 10, 22*.

Hjalti, *m*, *islandske høvding (10. årh.)*, *synir harðings H-a Anon (X) I B 5*.

Hjaltland, *n*, *Shetland*, *Arn 5, 18*, *Ód 12*.

Hjaltlendingar, *m. pl*, *Shetlændere*, *Ótt 2, 19*.

hjaltruggaðr, *adj*, *hvis finne er hjalte*, h. *brynju hrynþiskr (efter dette ord er adj. dannet og indrettet)*, *brynjens hjaltefinnede klingende fisk, sværdet*, *Drv (XI) 1*.

hjaltrvöndr, *m*, 'hjalte-vånd', *sværd*, *Hl 36 b*, *urigtig for hjalta vöndr Eg Lv 30*.

hjarðreki, *m*, *hyrde*, h. *dróttins, herrens hyrde*, *St. Peder, Þét 43*.

hjarl, *n*, *land, jord*, *Þul IV æ 1*, h. *sextian jarla Vell 37*, *eignask h. Merl II 102*, *ráða goðvörðu h-i Edað 5, 8*, h-s *hljótanði, besidder af et land, hersker*, *Gunnl Lv 4*, h-s *drótnar (her om en enkelt konge) ÞKolb 3, 8*, *hjórr fær jarli h.* (*rettere*: h-s) *Korm 1, 2*, *flýja af h-i Rst 7*. *I kenninger, for skjöld*: h. *hringa (sværdenes) Þham 1, 3*, *stála h. GOdds 7 (jfr Aráb. 1879 s. 192)*, *SnSt 4, 2*, — *for himlen*: h. *mána Gdþ 60*. (*Jfr?* *hjern*). *Jfr borð-, gnap-, stál-*.

hjarlberg, *f.* 'jordens borg', himmel, hó h. *Ník 1, 3*, horga h., fjældborg (horga hjarl, fjældtindernes land, fjæld), rettelse for hialdrborg, *Bergb 4*.

hjarlstríðandi, *m.* (pl. -ar), 'landbækæmper', heina h., kriger (heina h., brynenes land, sværd), *Ingj 3*.

hjarlþvengr, *m.* 'land-rem', slange, *Merl II 39*.

hjarn, *n.* frossen jord, jord med sne og ís, hjörn ok eldr *Lil 10*, opt løypr ræinn á h-i *Rún 4*.

hjarni, *m.* 1) *hjárneskal*, ægir h-a, *hjárneskallens væske*, *hjárnen*, *Yt 22*, þyrnir h-a, *háret*, *Árni 2, 1*. — 2) *hjárne*, i kenningar, for hoved: h-a klettr *Ht 64*, h-a kleif *Krm 7*, byggðir h-a *Merl I 35*, h-a hótunn *Hl 20 b*, h-a mœnir *Hausl 19* (ved rettelse).

Hjarrandi, *m.* 1) *Odins navn*, *Dul IV j 4*, hurð H-a, *skjold*, *Rár 11*, fót H-a *Ht 53*. — 2) *sagnhelt* (*Hedins fader*), *Hl 23 b*. — 3) *historisk person* (i Norge 10. årh.), *Grettis 47*.

hjarri, *m.* dörtaþ, döraksel (der går ind i huller i over- og undertærskelen og mulig har været et sammenhængende stykke, cylinderformet, i lighed med et spydskæft), hefja sik of h-a ok of hurðása *Vols 13*, hrælækjar h., *blóðets træstang*, *spyd*, *HelgÁsb*; h-a krapta húnknorr *Korm 4*, er en kenning for 'spillebræt', men det er dunkelt, hvad de enkelte dele betyder; krapta er vistnok gen. af krapti (et træ i et skib); h-a kraptar er vel ét begreb, h-a krapta knorr, skib hvis kraptar er hjarrar, hus, húnn 'spillebrik', spillebrikkens hus, spillebræt (til at lægge sammen og lukke? jfr húnn i hneiftalli, en hovedbrik i det såkaldte tavlspil; jfr krapti og húnknorr).

hjarsi, *m.* isse, hoved, oss gein hjorr of h-a (*skr. hjassi*) *GÞurs 34*.

hjarta, *n.* 1) *hjárte*, *hjártemusklen*, *Dul IV 22*, h. ór leiri *Korm Lv 45*, h. rœtr *Lil 77*, h. Hogná *Akv 22, 23*, Fáfnis h. *Fáfn 27*, h. et næsta *HHj 40*, til h., i *hjárte*, *Vsp 55*, *Fáfn 1*, *Sigs 21*, *Yt 18*, skera til h. *Akv 24*, *Ghv 17*, grafa til h. *Oddrgr 32*, þat es býr h. nær *Hávnm 95*, harmr snertum við h. *Korm Lv 62*, hníta við h. *Krm 17*, h. hristisk *Lil 54*, h. runnit sundr í sega *Sól 43*, aptarla es h., *ens hjárte sidder langt bagude, om et fejt hjárte*, *HHj 20*, h-u skopuð á hverfanda hvéli *Hávnm 84*; h-ans blóð heitt ok rautt *Lil 85*, blóðug h-u *Sól 58*; salr h., *brystet*, *Krm 27*, — 2) som *følelsers* og, *især*, *modets sæde*, ort h. *Þorm 2, 23*, *Arn 3, 18, 6, 17*, snari h. *Þjóða 3, 17*, *Krm 5, Ht 4* (i kommentaren forklaret som frœknt h.), frœknt h. *Rst 5*, frœknligt h. *Mark 1, 9*, óslætt h. *Arn 6, 17*, dyggligast h. *Ragn VI 2*, glatt h. *Eirm 2*, *Hávnm 55*, með beztu h. *Nj (XII) 1*, hrætt h. *Sól 3*, hryggðafull h-u *Mark 1, 22*, blóðugt h., *hjárte følende blodig smerte*, *Hávnm 37*, (vera með) sóru h. *Líkn 18*; h-u duga

Krm 26, hugblauðum kœmr hvergi h. sitt at gagni *Krm 22*, bera gótt h. *Sigv 12, 24*, góð h-u fóru þar saman *Sigv 12, 7*, Þórr á ekki h. *Hárþ 26*, afkárt h. Áleifs sonar fýstisk austan *Arn 3, 3*, hugfull h-u skullu við þat *Sigv 11, 3*, vinna stalldræp h-u *Arn 2, 12*, skelfa h. e-m *Eg Lv 39*, h. hvetr *Ht 15*; ráða mildu h. *ESk 11, 8*; sorg etr h. *Hávnm 121*; semja svik h. (*dat.*), i sit *hjárte*, *Ggnæv 1*; h-un játi *Lil 32*; heyra hug e-s við brugðit at h., med hensyn til mod (et ret enestående udtryk, men synes ikke at kunne opfattes anderledes), *Evids 4*; unna af öllu h-a, af sit ganske *hjárte*, *Leið 37*; hold ok h. vas mér mær, var mig (lige så kær) som (mit eget) kød og blod, *Hávnm 96*. — 3) lagar h., *havets hjárte*, *sten* (klippe), der igen skal være stedsnavn, *Steinn, Yt 25* (jfr *prosaen*).

hjártasígr, *adj.* fej i hjærtet, modløs, *Mág 1*.

hjártaliga, *adv.* hjártelig. unnask h. *Mv II 3*.

hjártaligr, *adj.* hjártelig, kær, (Máriu) nafn er hverjum h-t *Mey 3*.

hjártanliga, *adv.* hjártelig, hjártelig gærne, *Katr 25*.

Hjartapollr, *m.* by i England, *Hartlepool* (i Northumberland), *ESk 7, 6*.

hjátrapróðr, *adj.* modig, *Nkt 76*.

hjártarætr, *f. pl.* hjártaræðr, slita styrk ór h-rótum *Lil 77*, spjót nemr h-rótum *Pét 38*.

hjártasíða, *f.* hjártesside, den side, hvor hjærtet er, hnauð við h-u, ramte ved hjærtet, *Hfr Lv 26*.

hjártasjúkr, *adj.* syg i hjærtet, bekymret, *Gd 71*.

hjártblóð, *n.* hjárteblod, h. Sigurðar *Guðr II 29*.

hjártfœrr, *adj.* passabel for hjorte, be-trátt af hjorte, h-ar hreinvaðir, fjælde be-trátt af hjorte, høje fjælde, harri ... hreinvaða, gud (der mangler et ord som 'sal, tag' i kenningen), *Mark 3, 2*.

HjARTHÖFÐI, *m.* mand med hjortehoved, en spottende betegnelse for høvdingen *Tord i Vatsfjord*, *Anon (XII) B 13*.

hjártanær, *adj.* hjártegríbende, som går en nær til hjárte, v. l. til huglastr (tregi), *Orv IV 6*.

hjártarœtr, *f. pl.* s. s. hjartarœtr, *Pét 43*.

hjártværkr, *m.* hjárte-værkr, hjártessygdom (som kong *Eysteinn Magnússon* døde af), *Nkt 52*.

hjassi se hjarsi.

hjá, *præp.* med *dativ*, 1) hos, ved siden af, h. þreskeldi *Korm Lv 2*, hvíla h. (konu), have samleje med, *Hárþ 18*, sofa h. e-m *HHj 24*, *Grip 42*, *Korm Lv 60*, sitja h. e-m *Rþ 11*, h. *Sinmöru Fj 26*, h. *Sigurði Guðr I 17*, h. þofur gauzkum *Yt 31*, h. mœnnum, blandt menneskene, *Lil 40*. — 2) ved siden af, i sammenligning med, *Sigurðr* h. sonum *Gjúka Guðr I 18*, ulfa þytr h. söngvi svana *SnE I 94*, emkak fróðr h. skáldum góðum *Gdþ 2*.

hjól, n, 1) hjul, Högna meyar h., *Húlds hjul, skjöld, Rör 2*, Hildar h., d. s., *Sturl 8, 1*, h. mundriða, d. s., *HI 19 a.* — 2) **hjul** som *torturreðskab*, kalt h. Mey 45, *Þorð h. SnE II 212.* — 3) **jarðar h., jordkloden**, *Gd 62.* Jfr *fagr-, fetil-, morð-*.

hjóñ, n, 1) ægtefolk (altid i pl.), *Pul IV j 6, Rp 2. 3. 5. 14 o. s. v.*, heita h-a nafni, kaldes *ægtefolk, Sigsk 68.* — 2) **medlem af husstand (da også i sing.)**, hugr sextán h-a vas einn *ÞKolb Lv 3*, nær h-um, nær ved, *∴*: *over hovederne på folk, Þjóða 4, 2*, vætr h-a *Am 96.*

hjú, n. pl, 1) ægtefolk, h. gerðu hvílu *Am 9*, bæði h. *Pl 5*, kendusk h. *Pl 56*, rimeligvis også hvé þik hétu h., *∴*: *dine forældre, Fj 46.* — 2) **husstand**, nær gengr garðr mér ok öllum mínum hjómum *VGI 1*, öll unna h. Halli *Edraum.* — 3) **tyende**, *Pl 12, Hsv 7.* Jfr *hjóñ.*

hjúfra, (-aða, -at), 1) græde, klynke, gerðit (gerðiga) h., *Guðr I 1, II 11.* — 2) **med acc., begræde (jfr gráta)**, engan þarf at h. mann *MhkV 24.*

hjúpa, f, kappe, í heilagri h-u *Ragn VI 3.*

hjúlluðr, m, blandt oxsenavne, *Pul IV ó 2.*

hjúlm, f, ror, h-ar skið, *rorets (øverste) tværpind (= hjólmunvölur)*, fáa högg af h-ar skiði *Korm Lv 57;* — h-ar (*rettelse for h-i*) skær, skib, *HI 27 b.*

Hjólmun-Gautr, m, person i 10. årh., hed egl. Gautr, men fik tilnavnet (hjólmun-), fordi han slog en stavnbo med en hjólmunvölur, Þórsnép.

hjólmunló, f, blandt elvenavne, Pul IV v 4, Sigv 10, 5 (her vist i bet. 'bølge'); ló betyder et slags bølge; måske bet. navnet egl. 'elv så lige som en rorpind'; jfr *hjalml-* i norske elvenavne (*Rygh. s. 102*).

hjólmunvölur, m, rorpind (jfr hjólm), *Pul IV z 7 (v. l. hjalm-, som passer bedre til metrum).*

hjúlp, f, hjælp, bistand, frelse, h. handa Sifjar vers = Þórs hjör *∴*: Þórbjörgr *Grett 1, 7*, geia aumum h. *ESk 6, 38*, h. heitir eitt (ljóð, *der hjælper mod sakar ok sùtir*) *Háv 146*, koma e-m til h-ar *Oddgr 29; om den evige frelse, Ltkn 24, Lil 85 o. s. v.*; h-ar hreinstolpi, gud, *Ólsv 1, 2.* — **Navn på et skib, Rv 8.** — *ESk 6, 69 er h. urigtig læsemåde for létt.*

hjórborg, f, 'sværd-borg', skjold (hjórer rettelse; der mangler en stavelse i linjen), h-ar merki-Móði, *kriger, ÞKolb Lv 12.*

hjórborr, m, 'sværd-træ', krigers (adskilt ved tmesis), *Háv 8.*

hjórd, f, hjord (vistnok altid kvæg, når ikke andet udtrykkelig angives), hverf til h-ar, *∴*: *hvor kør og okser var, Hym 17*, h. rekr handar vanr *Háv 71*, h-ir vitu nær heim skulu *Háv 21*, njóta h-ar (*her måske mere alm., også får indbefattede, jfr sammenhængen*) *Hfr Lv 17*, hilmis

hjarðir (forblommet hentydning til kongens mænd) Hildir, h. tók at falla Pl 12, nánar *hjarðir Merl I 47;* h-ar mækir, *oksehorn, Yt 16*, h-ar visi, *okse, Anon (XI) Lv 2;* — bóru h., *bølgens hjord, fisk, Loð 14*, *hjórdhjórd (adskilt ved tmesis), d. s., især sild, Eyv Lv 14;* — *den kristne menighed, h. Kristis Pét 37*, *hjarðar stýrir, Kristus, SnE II 248; Gd 31.* Jfr *hjórd-*.

Hjórdís, f, Sigurds moder, Grip 3, Hynd 26.

hjórdjarfr, adj, 'sværd-djærv', dristig til at kæmpe, kærk, Hfr 2, 4, Þorm 1, 10 (v. l. urigt. -kraifr).

hjórdómur urigt. v. l. for hans dómr. SnSt 4, 4.

hjórdrífa, f, 'sværd-byge', kamp, Gráf 11.
hjórdriift, m, som sætter sværdet i bevægelse, krigers, Korm Lv 36.

hjórdrótt, f, 'sværd-skare', sværdbevæbnet krigerskare, Guðr II 15.

hjórdynr, m, 'sværd-døn', kamp, Sigv 13, 5, Arn 3, 10.

hjórdögg Þmáhl 15 bör opfattes som to ord.

hjórel, n, 'sværd-byge', kamp, urigtig v. l. for hjaldrel, Ólhv 1, 1.

hjórfangs se hjörvangr.

hjórfilang, f, 'sværd-flyven, -bevægelse', kamp, Anon (XII) C 10.

hjórfloð, n, 'sværd-flod', blod, h-s hnigreyrr, sværd (jfr hnykkimeifr), Rst 24.

hjórfreyr, m, 'sværd-Frey', krigers, Anon (XIII) B 21.

hjórfundr, m, 'sværd-møde', kamp, Korm Lv 54.

hjórgaldr, m, 'sværd-sang', kamp, Þorm 1, 9.

hjórgráð, n, 'sværd-storm', kamp. h-s boði, krigers, Grettis 27.

hjórgráp, n, 'sværd-hagbyge', kamp, h-s hriðöflugr, kraftig i (til) kamp, Rst 34; hrið er her egl. overflodigt, men må betegne en enkelt 'byge' (storm) i det store 'uvejr'.

hjórgædir, m, 'sværd-forstærker', h. hriðar hlunns = hjör-hriðar hlunns gædir, 'sværd-bygens, kampens, stok' = sværd, dets gædir 'kraftige svinger', krigers, Grettis 44; h. hriðar = gædir hjörhriðar, d. s., Guðl.

hjórgöll, f, 'sværd-klang', kamp, h. vas þá Sigv 8, i h. Sturl 4, 24.

hjórklofinn, adj, sværdsplattet, h-ar Geitis hurðir, skjólde, spaltede ved sværdet, Vigf 1.

hjórklufr, adj, sværd-kløvet (klufr, part. til klyfja, v. l. kleyfr, klyfr, klufr, part. er står i alle hds. acc. for dativ), of hjörklufr valtafni, over de søndrede lig, Sturl 5, 10.

hjórkrafr, adj, 'sværd-krævet', som har fået bud om at bruge sit sværd, opfordret til at komme til kamp, eller 'krævet af sværdet', ∴: *bidt af sværdet?* *ÞSær 2, 4.*

hjórlaut, f, 'sværd-land' (laut, fordybning i jorden, jfr det hule skjold), skjöld,

h-ar hyrr, sværd, dettes þing, kamp, Vell 31.

Hjorleifr, *m*, sagnkonge, Hálf's II 2; — en anden sagnperson, Hhund I 23.

hjørleikr, *m*, 'sværdleg', kamp, spara h-k ÞSær 4, 3, í h-k Osvinf, una h-i (adskilt ved tmesis) Þmáhl 15, h-s hvati, kriger, Hfl 18, h-s hvatr, rask til kamp, Reg 23, h-s mildr SnE II 222, heyja h-k Ásm II 3, h-s haukr, ravn, Hl 25 b.

hjørlestir, *m*, 'sværd-bryder', kriger, Harð 4.

hjørlundr, *m*, 'sværd-træ', kriger, Pl 17, Rst 9 (ved rettelse af her-).

hjørlogr, *m*, 'sværd-væske', blod, blanda saman h-legi, blande hinandens blod sammen, kæmpe med og fælde hinanden, Fáfn 14.

hjørmeiðir, *m*, 'sværd-ødelægger', h. leiðar = hjor-leiðar, sværdvejens, skjoldets, meiðir, beskadiger, kriger, Tindr 1, 4.

hjør-Móði, *m*, 'sværd--Mode', kriger, G Dropl 5.

Hjornagli, *m*, Tjærnaglen (i Sydhordland), Þloft 2, 5.

hjørnet (rettelse for hrænet), *n*, 'sværd-næ', skjold, h-s Gnó, kamp, GSúrs 33.

hjørnjótr, *m*, sværdejer, kriger, hverr drengr h-s, enhver af krigerens mænd, Hálf's IV 4.

hjør-Njorðr, *m*, 'sværd-Njord', kriger, Þmáhl 5 (i pl. -Nirðir).

Hjorolfr, *m*, søkonge, Þul IV a 3.

1. hjorr, *m* (opr. u-st., men blev va-st., pl. hjorvar; gen. sing. dog hjors og — den oprindelige form — hjarar, jfr Skjspr 30), Þul IV l 1, HHj 40, Fáfn 1, GSúrs 30, Háv 1, Hfr 3, 17, Korm 1, 2, ESk 6, 43, Krm 1 o. s. v., hvass h. Fáfn 6. 28. 29, bitr h. Reg 26, æfr h. Glðr 5, þunnr h. Ht 7, h. gollí merkðr ESk 6, 44, læblandinn h. Guðr II 38, h-s megin, sværdets styrke, det kraftige sværd, Fáfn 30, bregða h-vi, h-um, Rþ 37, Hhund I 46, II 24, rjóða h-r Fáfn 24, Hfl 10, h-var sungu ÞGtst 6, h. gall Glðr 5, Rst 5, h. gein GSúrs 34; h-ar munnr, æggen, GSúrs 7. **I kenningar, for kriger:** h-ar Baldr Ht 43, h-ar Þundr Korm Lv 64, h-ar draugar Ht 47, h-s berdraugar Glúmr Lv, h-ar lundr Ht 60, h-ar fjorr Þorm 1, 15, h-va ýfir Eg Lv 33, h-s brakrögnir Vell 8, h-s hriðremmir Vell 11, h-va friðskerðir Hfr Lv 12, — for kamp: h-s, h-va gnýr GSúrs 30, Hfr 2, 1, h-va glam (v. l. hlóm) Hfl 4, h-va hljómr Tindr 1, 10, h-va röðd Sindr 8, jfr det anførte h-s brakrögnir, h-va hregg Jór 5, Jóms 30 (hreggviðr). 36 (hreggboði), h-va hrið Íslðr 21; h-ar leikr Sturl 4, 20; h-va hnit ÞSær 2, 1, — for skjold: h-va borg Mark 1, 32, — for hoved: h. Heimdalls, -ar Gret 2, 7, Bjarni I (jfr Heimdallr), — for oksehorn: hæfis h. Yt 18. — á hjorvi Lok 49. 50, er uforståeligt; man ventede en betegnelse for 'sten, klippe'.

2. Hjorr, *m*, sagnkongen H. Hálfsson,

Bragi Lv 1. Navnet er vel identisk med 1. hjorr.

hjørregn, *n*, 1) 'sværdregn', kamp, at h-i ÞTref 3, Orv IX 63, Njorðr h-s, kriger, Íslðr 20. — 2) 'sværd-regn', blod, væri hendr þvegnafr í h-i GSúrs 28.

hjørróg, *n*, 'sværd-strid', kamp, draga(sk) at h-i, begive sig til kamp, Þjsk 1, 2.

hjørrunnr, *m*, 'sværd-træ', kriger, Eg Lv 2 (ved rettelse for h-yr-), Rst 14 (lugeledes for her-), Harð 14.

hjørrodd, *f*, 'sværd-røst', kamp, heggr h-ar, kriger, GSúrs 36.

hjørssalmr, *m*, 'sværd-salme', kamp, Hl 13 a.

hjørseenna, *f*, 'sværd-strid', kamp, at h-u ÞTref 4.

hjørskúr, *f*, 'sværd-byge', kamp, Hl 41 a.

hjørsteina, *f*, 'sværd-stævne', kamp, h-u til Hhund I 13.

hjørstærðr, *adj*, 'sværd-forstærket', gjort kraftigt ved sværd, h. hjaldr Sturl 5, 19.

hjørteinn, *m*, 'sværd-tén', h. hriðar = hjor-hriðar, sværdbygens, kampens, tén, sværd, EGils 1, 14.

hjørtr, *m*, hjort, Gri 26. 33. 35, Pl 10, h. hóþeinn Guðr II 2, sólar li. Sól 55, h-ar horn Sól 78, í h-ar líki Pl 7, tilnavn til Tora, Ragn II 4. **I kenningar, for kvinde:** bekkjar h. Olvir 2, — for skib: h. (ved rettelse for hart) Vánar Rv 22, branda h. Ragn X 5, vengis h. Hharð 4, stinga h. Ht 73. Jfr lindi-.

hjørundaðr, *adj*, sværd-såret, såret ved sværd, Sigsk 48.

Hjørungavágr, *m*, Liavåg på Hareidlandet (Norge), Jóms 20, Gd 58.

hjørvangr, *m*, 'sværd-vang, -land', skjold, h-s hriðandi, kriger, Hfr Lv 17 (skr. -fang-).

Hjørvarðr, *m*, sagnperson, en af Angantys brødre, Herv II 2; — en anden Hynal 32, — Helges fader, HHj 1. 3. 10. 38. 43; — H. Hundingsson, Hhund I 14.

hjørveðr, *n*, 'sværd-storm', kamp, h-s óðstair, kriger, Vell 13.

hjørþeyr, *m*, 'sværd-(tø)vind', kamp, Hl 25 a, Arn 3, 16, h-s Hjóðr (rettelse for hjóðr), kriger, Gunnl Lv 8, h-s herðir, d. s., Þsvart. Jfr Boer, Zs. f. d. phil. 31, 158.

hjørþilja, *f*, 'sværd-bræf', skjold, vættidraugr h-u, kriger, Nj (XII) 1.

hjørþing, *n*, 'sværd-ting', kamp, at h-i Hæng VII 4, hvetja at h-i Ghv 6, dvala h. Hhund I 50, heyja h. Hl 30 a, h-s þorvar, kriger, Hl 3 b, SnE II 218, h-s viðir, Olbjarn, h-s æskimeiðar, d. s., Nj 7, h-s stýrir OlBrynj.

Hjørþrimul, *f*, valkyrjennavn, (vel egl. 'som volder larm ved sværdet'), Þul IV aaa 1, Darr 3.

hjørþryma, *f*, 'sværd-torden', kamp, Jóms 13.

hlað, *n*, broderet guld- eller sølvbesat bånd, enten til at binde om hovedet eller

fæste på klædningsstykker, h-s Gunnr, kvinde, *Hfr Lv 16*, h-s beð-Gunnr, h-s beðr skulde være kappe, og 'kappens Gunnr', kvinde, men en sådan kenning for 'kappe' beror på forvanskning; der må vist søges en kenning for 'ormens leje' eller lignende, medmindre der foreligger et hlaðbeðr, dyne, pude med hlað, h-s Gunnr = beðjar Nanna og lign., se beðr; *Örv IV 5 v. 1.*; h-s Þrúðr, kvinde, *Vigl 10.* — hloð *Bjhit 2*, 2 er uforståeligt i sammenhængen og metrisk galt, uagtet ordet (stavelsen) både med hensyn til bogstavrim og indrim er rigtigt (hloð : vöðva), hrynja hart á dýnu hloð Eykyndils vöðva, man ventede en kenning for 'tårer'.

1. hlaða, f, lade, smíða h-ur *Rþ 22*.

2. hlaða, (hlóð, hlaðinn), 1) danne en stabel, opdyng, h. køst, danne et ligbål (tømmerstabel, for at brænde et lig), *Húsd 10*, h. eikikøstu (hds. urigtig-køstinn), d. s., *Ghv 20*, h. lofkøst, opstable en 'lovstabel', digte et æreskvad, *Arbj 25*; h. valkøstu *Hfr 2*, *Arn 3*, *17*, h. hrækøstu *Þfagr 5*, men h. vang valkøstum *Eg Lv 11*, h. vøllu valföllum *Vell 32*, h. grjóti of e-n, danne en stenhøj over en(s) lig, *Eg Lv 42*; hørgr hlaðinn steinum (se hørgr) *Hyndl 10.* — 2) lade (et skib), hlóðk knarrar skut (acc.) (mærdar) hlut (dat.) *Hfl 1*, h. hlýrvigg e-u *Hfr 2*, 1, men: knerrir hlaðnir skjalda, vigra, sverða (gen.!) *Harkv 8*, hlaðin borð *Ht 76*, hlaðnar skeiðr *Sturl 3*, *13*, hauka ferjur (armene) hlaðnar hafleyg, o. s. v., *Sturl 4*, *37*, hlaðit flaut *Bbreiðv 5*; om en kvinde: hlaðin halsmenjum, besat med, *Am 46*, postoli hlaðinn af kostum *Alpost 11*, dýr hlezk aldini, bliver besat med, *Merl I 21*, h-ask á mara bógu, sætte sig på en hest, *Ghv 7*, h-ask at höfuðbeinum e-s, holde ens hoved fast, *Grett 1*, *4* (v. 1.); — h. seglum, tage sejlene ned (og egl. lægge dem i en bunke lagvis eller foldvis), *Sturl 3*, *6*, *Sól 77*, h. húnskript, d. s., *Þjóða 1*, *2* — h. spjóldum, egl. 'lægge (rudeformede små) tavlur (brætter, af træ) ovenpå hinanden', hvilket betegner handlingen at væve (bånd og lign.) ved hjælp af sådanne, þærs h. spjóldum *Guðr II 26*, jfr *M. Lehmann-Filhés Eim-reiðin IV*, *135 f.* og *Zs. d. Vereins f. Volkssk. 1899.* — 3) nedlægge, dræbe, hlóðk fetils trola þolli *Þjsk Lv 2*, h. öldum *Bbreiðv 6*, h. Jótum *Sindr 1*, G. hlóð Áleifi ok Grími *ÞKolb 2*, h. (mönnum) *Hskv 2*, *1*, h. baug-Nirði *Sturl 5*, *18*, h. blámanna gorpum *Rv 24*, h. Ármóði *Jóms 29*; en þunga þrymgöll (kirkeklokke) gat hlaðit öllum (alle hestene), alle hestene udmattedes helt under den tunge klokke, (den gjorde det af med dem), *SnE II 172*.

hlaðbeðr se hlað.

hlaðbúinn, adj, forsynet med hloð, baldyrede bånd, kápa h-in á hliðar báðar *Örv VI 2*.

hlað-Grund, f, det baldyrede bånds Jord, kvinde, *Óddi 2*.

Hlaðguðr, f, valkyrje, *Vpl 15* (med tilnavnet svanhvit ifølge prosaen, og datter af kong Hloðvir).

Hlaðir, f, pl, Lade, det berømte jarlesæde ved Nidaros (egl. anormal pl. til hlaða), *Gísl 1*, 6, hús H-a *Ht 86*.

hlaðnipt, f, 'det baldyrede bånds dis', h. alindriptar er vel = goll-hlað-nipt, kvinde, *Rv 17*.

hlaðnorn, f, s. s. foregående, kvinde, *Ólsv 4*, 2.

hlakka, (-aða, -at), skrige især af glæde, om rovfugle, ari h-r (örn mun h.) *Vsp 50*, h-ar mör valkastar böru *Þpyn*, hrafn h-ar of höfði *Ragn V 4*; tunga mun h., tungen vil juble, *SnE II 230*.

hlam (ét hds. hlamv) *Hfl 8* opfattes som imperf. til et *hlíma eller *hlímja, jfr *Noreen Altisl. grtik 3 § 486*, *anm. 5*: mulig rettere hlamv?), klang, jfr heinsöðul.

hlamm, n, dump larm, klang, vinna hlömm of höfði (löngr, fiskens), stöje af glæde over fiskens hoved, *Þfisk 1*: h. í Hlakkar tjöldum, om sværdenes dumpe bragen på skjoldene, *Merl I 34*; óx hlorva h. (her synes formen hlam, rimet på þrom, at være brugt, men v. 1. er glam) *Hfl 4*.

hland, n, urin, geita h. *Ski 35*.

hlandtrog, n, urin-trug, urinbeholder, hafa e-n at h-i *Lok 34*.

hlanna, (-aða, -aðr), rapse, stjæle, þinn höldr hefr h-at tjaldi *Gullás 2*.

hlaun, f, arsball (eller lændepartiet), drap h. und kvið, i en gåde om væen, med h. menes her vel strammestene (kljástear, der i reglen var runde og tykke), *Heiðr 36*.

hlaup, n, løb, spring, løb til angreb, þat h. varð at skaupi *Korm Lv 53*. Jfr út-.

hlaupa, (hljóp, hlaupinn), løbe, springe, fúsir hlupu *Lil 49*, h. fjandr, løbe (flygtende), *Lil 61*, h. of Jaðar, løbe (flygtende), *Harkv 11*, h. inn, slíppe løbende ind, *Fj 17*, *18*, h. úti á nóttum, færdes omløbende ude, *Hyndl 47*, orvir upp at h., løbe op, begive sig afsted, *Harkv 17*, h. of elda, springe over, igennem, bál, *Anon (X) II B 1*, h. of staf, springe over en stok, *Máni 2*, h. í haug, løbe, d. v. s. bryde ind, i højen, *Anon (XIII) B 61*, h. á sæ *Þmáhl 11*, h. af unnar hesti, springe overbord, *Eg Lv 8*; hljópu marir barða *ÞGísl 2*, h. á bak, bespringe (om en hingst), *Anon (X) I B 3*; h. fyr e-m, flygte for en, *Þmáhl 12*, h. ept e-m, løbe efter en, *Yt 2*; malmr (sværdet) varð at hlaupa meðal hauss ok herða *Gísl 1*, *18*.

hlaupmarr, m, 'løbende hest', borða h., skib, *Ingj 1*, 5. Jfr hlaupstöð.

hlaupsild, f, (pl. -sildir), 'løbende sild', h-r Egils gaupna, de ud fra (bueskytten) Egils hånd løbende sild, pilene, *Eyv Lv 14*.

hlaupstóð, *n*, 'løbende heste', h. jøtuns móður, *ulvene*, *Ód 24*. Jfr hlaupmarr.

hlaupó, *f*, en elv, hvori der er flom (hlaup), rivende, vandfyldt elv, *Þdr 5*.

hlaup, *n*, offerdyrs blod, især vel det, der skulde anvendes rituelt, hristu teina ok á h. sóu, (guderne) rystede tene (s: hlautteinar, s. d.) og så på blodet (de ved tenene spredte bloddråber? for at skaffe sig en bestemt viden), *Hym 1*.

hlautgeirr, *m*, 'offerblods-kost', = hlautteinn, h-s hoeli-Baldr, om en blotmand, *Hfr Lv 22*; ordet berer iøvrigt på rettelse for hrævinz, hlokæirs (for hlotgeirs = hlaut-).

hlautteinn, *m*, offerblods-ten, et slags kost til at stænke blodet med (jfr *Hkr I 187*), h-s hreytir, om en dreng som hovtjæner, *Þviðf*.

hlautviðr, *m*, offerblods-træ (stok), vistnok s. s. hlautteinn (v. l. hlutviðr, s. d.), på kná Hænrir h-ð kjósa, 'vælg offerblods-stok', må hentyde til en skik at spå ved hjælp af offertene (jfr *Hym 1*), som det synes (i dette tilfælde) ved at vælge mellem flere (i blod dyppede?) træpinde (hvilket minder om Tacitus' beskrivelse af Germanernes sortes ved hjælp af surculi), *Vsp 63*; hvad der her meddeles om Höner, skulde hentyde til, at han efter ragnarök indretter en offerhandling og ofring som i tidligere tider.

hlátr, *m*, (-rs og -rar), latter, firrask h., om latter som tegn på glæde, om Kristus, *Lil 42*, h-s, h-rar bann, latterens hindring, sorg, *GSúrs 5*, *Mhkv 9*, hafa e-n at h-ri *Hávm 132*, taka h. við h-ri *Hávm 42*; — h-ra hamr, brystet, *Hfl 20*. I kenninger for guld: lðja h. *Ofeigr 3*, h. hellis Gauta *EGuils 1, 14*.

hlátr-Elliði, *m*, 'latter-Ellide (skib)', bryst (eller overkrop), kjolr h-a, ryg, *Þdr 14*.

hleði, *m*, dør (til at skyde for åbningen, jfr *SnE II 428*: h. Óðins o. s. v. = skjold), men ordet findes ellers ikke i digte, medmindre det skulde foreligge i det dunkle sted *Hamð 22*: Hitt kvað þá hróðrglōð (eller Hr-?) stóð of hleðum, men versemålet taler for vokalens længde (hds har é).

hleðit, *Eviðs 4*, urigtigt og forvansket, for hlofit?

Hleðjofir, v. l. (urigtig) for Hlévangr, s. d.

Hleidr, *f*, (gen. -ar og -rar), Lejre (på Sælland), H-ar stillir *SturlB 3*; H-rar atseti *Steinn 1, 2*, H-rar stóll *Grott 20*.

hleifr, *m*, rundt brød (konkret), lev, við h-i *Hávm 139*, halfr h. *Hávm 52*, økkvinn h. *Rþ 4*, h. þunnr, hvitr af hveiti *Rþ 31*; *Leið 27*. Jfr rúg-.

Hleifruðr se Hléfōðr.

hleifsvelgr, *m*, 'brød-sluger', h. himins, slugeren af himlens brødrunde skive, solen, egl. jætten Skoll, der sluger solen, og så jætten i alm., men ordet er v. l. til

det rigtigere hvélsvelgr, *Anon (X) II B 6*.

hlekk, *m*, ring (i en kæde), lænke, handar h., arming, *Ht 87*, Manar h., (øen) Mans (Møns) lænke, havet, *Ht 77*.

hlemmidriða, *f*, 'bragende byge' (eller 'vældig byge?'), *Hildar h.*, bragende kamp, *Ht 54*.

hlemmisverð, *n*, 'vældigt sværd', h. stáls, stavnens vældige sværd, s. s. hvad der ellers kaldes brandr, *Snæbj 2*.

hlenni, *m*, rapser, tyv, hvinna ætt ok h-a *Sigv 12, 5*, h-a helkannandi (s. d.), *Gldr 2*, h-a dolgr, fyrste, *Arn 2, 17*; lignende kenninger: h-a hneigr *Sigv 1, 5*, h-a hneykir *Sturl 6, 5*, h-a svæfir *Arn 6, 15*, h-a þreytir *Arn 2, 17*, h-a þrýstir *Arn 2, 12*, — h. *Anss 3* uforklaret.

hlennimaðr, *m*, rapser, tyv (s. s. foregående), h-menn ok hrossapjófar *Hárb 8*.

hléra, (-aða, -at), lytte (i smug), *Hsv 33*.

hlertjóð, *n*, pl, 'lytte-, høre-tælte', øren, *Arbj 9*.

hleypa, (-ða, -ðr), lade løbe (hlaupa), hesti h-ði, satte hesten i fuld fart, *Rþ 37*, h. hlunna stóðum (hds skíðum) geima slóð, henover havets vej, *Ht 76*, og að-sólut: þás hleypðuð ór minum garði *Nj 18*; brandar h-ðu blóði ór undum, lod blodet strømme ud, *Sturl 3, 8*.

hleypiblakkr, *m*, 'hest som kan sættes i stærk fart', h. hlunns, skib, *Ótt 3, 10* (jfr hnekkir).

hleypikjóll, *m*, 'skib som kan sættes i bevægelse', læls h-ar, fødderne, *Þjóða 3, 19* (jfr brjóta og hris).

hleypimeidr, *m*, 'træ som sætter i bevægelse', h. hlunnviggja, som sætter skibene i fart, søfarer, *Hfr 2, 5*.

hleypir, *m*, som sætter i fart, bevælgelse, h. hlunns rastar (søens) hesta (skibenes), søfarer, *Bjhit 2, 19*, h. kjóls, d. s., *ÞBrún 4*.

hleypiskarir, *m*, 'skarv (pelekan) som man kan sætte i bevægelse', tanna hvaris h., skarv som kan sendes ind i ens mund, svarer til pros. fluga (koma flugu i munn, få en lokket til noget), tekka við tanna hvaris h-i, jeg lader mig ikke lokke, *Ulfr Lv*.

hleypiskíð, *n*, 'ski som kan sættes i fart', h. hlunns, skib, dets hleðendr, mænd, *Oddi 1*.

hleytamaðr, *m*, besvogret person, nærpærende, *Þul IV j 9*.

hleyti, *n*, en (på grund af svogerskab forpligtende) forbindelse, itr þriufsk jofra h. *ÞKolb 3, 9*, gørva h. við e-n *Grip 34*, *Arni 1, 2*.

1. **hlébarðr**, *m*, 1) björn, *Þul IV cc1*, hanka h., skib, *Arn 2, 3*; synonym med mandnavnet Björn *Grett 1, 3*. — 2) ulv, *Þul IV ee 1*. — Ordet er sikkert identisk med leopard og mulig påvirket af et rent nordisk ord (jfr følgende).

2. **hlébarðr**, *m*, skjoldenavn, *Þul IV r 1* vistnok forskelligt fra 1. h., hvorledes end ordet skal forklares, (barðr af barð

'kant, rand'). Identisk hermed er formentlig navnet Hlébarðr, en jætte, *Hárð* 20.

Hlébjörg, n. pl, sagnsted, *Hhund* II 27.

hlébord, n, læbord, læside (på et skib), skejð, höll á h., hældende til læbord, *Þjóða* 3, 8, h-s visundr, skib, *Arn* 3, 6.

hléðr, adj, (måske egl. part.; jfr med hensyn til betydningen *Hj. Falk Akad. Afh.* 1888 s. 17), hårt, omtalt, hvad es hlézt (parallelt med hvad es frægst), hvad er det mest omtalte, vigtigste af tidender, *Oodrgr* 4. Måske hører hléþum *Hamð* 22 også hertil.

Hléðis, f, sagnperson, H. gyðja *Hyndl* 13.

Hléfreyr, m, navn på Odin (egl. 'den berømte hersker?'), *Pul* IV jj 5.

Hléfóðr, m, (-rs), Odin, *Pul* IV jj 4 (v. l. Hleifruðr); hlé- = berømt?

Hlégunnr, f, sagnperson (fingeret), *Stj* II 5.

hlémáni, m, 'læmáne', måne, der giver læ, yder værn, nausta blakks (skibets) h., skjold (fordi det stilledes op på skibets kant), jfr gifr, gimsløngvir og drifa, *ÞSær* 2, 1.

hlémyldr, adj, 'overtrukken med varm muld', (mold), hds. skriver tildels -mildr, hvorefter ordet skulde betyde 'gavmild på læ, beskyttelse, beskyttende', hvad der kunde give mening, men ordet er i sammenhængen meget unaturligt), h-ar holdi hauks kolfur, armene hvis varme muld er kød (jfr kalfa), *Þjóða* 3, 27. Jfr *JÞork*, *Arkiv* VIII, 4.

Hlér, m, navn på havguden (havet, findes ikke i *Pul*, men jfr *SnE* I 206. 326, jfr *Kock* I. F. X, 105 f.), H-s doetr, bølgerne, *Sveinn* 3; h-s viti, guld, *Eg* Lv 15.

Hlésey, f, *Læssø* (i *Kattegat*; har dette fordums haft navnet *Hlér*? eller kommer navnet af hlé, 'læ', fordi havet var mindre stormfuldt og farligt end *Nordsøen*?), *Pul* IV bbb 5. 7, *Hárð* 37, *Hhund* II 6, *Oodrgr* 30, H-ar þrømr *ESk* 2, 2; *ESk* 3, 3, *Orv* VII 12, hryngarðr H-ar, havet, *Þjóða* 4, 23.

Hlévangr, m, dværgenavn, *Vsp* 15 (v. l. -vargr; en fra **Hlévangar*?).

Hlévargr se foregående.

1. **hlið**, n, 1) led, ledåbning, indgang (port), lát h. mér rúm, ábn indgangen for mig, *Fj* 43, hefja (hurð) frá h-i *Fj* 10, of hó h-i *Merl* II 34; óðborgar h., i lúk mér upp óðborgar h., luk digtningssborgens dør op for mig, giv mig ævne til at begynde (digte) kvæð, *Has* 1; h. á frændgarði, åbning i frændegærdet (-rækken, derved at et medlem af slægten er rykket ud), *St* 6, vasat h. á her, der var ingen tom plads i hæren, *Sigv* 11, 2; — h. himinríkis, *jomfru Maria* (porta celi), *Mdr* 30; — folk-Sýrar h., *valkyrjens dør*, skjold, *Steinarr* 2 (jfr skerðandi). — 2) mellemrum, afstand i tid, hvíldar h., tid til hvile, et øjeblik ro, *Snjólf* I. — h-s initt *Korm* Lv 31, er forvansket, jfr hlæði-viðr. Jfr borg-, garðs-, jærn-, tún-

2. **hlið**, f, side, á h. hvára, på bægge sider, *Rþ* 3 o. s. v., *ESk* 12, 15, á h. aðra *Sigsk* 66. 67, *Arb* 10, á tvær hliðar standa disir *Reg* 24, standi mér á h., stå ved siden af mig, stå mig bi, *St* 14, skjöldr á h. *Þjóða* 4, 4; fúna á h-u (rettere h-um?), på siden (siderne), om *Yggdrasilasken*, *Gri* 35; hrannir skaka h-ar *Ht* 38.

hliða, (-aða, -at), vige, trække sig tilbage, flygte (af hlið, åbning, bevirke at der fremkommer en åben plads, afstand mellem to, jfr bil og bila), h. fyr hjaldrviðum, vige for krigerne, *Orv* III 5, ek h. gørða *Orv* IV a 1, h. ekki *Hálfs* VII 4, h-ar þú (hvægt til hjörþingi, viger du, svigter du, *Hæng* VII 4.

hliðdyrr, n. pl, sidedør (eller 'dør der er en åbning; hlið f. ell. n.?), h. hellis, en hules åbning, *Þsif* 1, 4.

hliðfarrm, m, 'sidebyrde', h. Grana, *Granes sidebyrder*, (*Fáfnis*) guld, *Oodrgr* 21.

hliðr, m, 1) blandt oxsenavne, *Pul* IV ö 2 (jfr *SnE* I 546). — 2) blandt hjortnavne, *Pul* IV cc 2.

Hliðskjolti, f, Odins højsæde (opr. vistnok navnet på selve hallen, *Valhal*(?), egl. 'hallen, huset med de mange indgange eller med den ene (store?) indgang'), H-ar gramr, Odin, *Þórolf*, H-ar harri *Hfr* Lv 6. Jfr *liðskjalfar*.

hliðvörðr, m, dörvogter, *Gudr* II 36.

hlinnar *St* 4 forvansket (for hlynir?).

hlinninn *Gráf* 2 er forvansket se hlunninn.

hlið, f, li, fjældside, skråning, *Pul* IV æ 2, (jfr *SnE* I 546), døkkvar h-ir *Hhund* I 47, hlæja h-ir við *Hallsteini Hallst*, h-ir miklu óbliðari síðan *Sigv* 13, 26; — h-ar þang, græs, træer (jfr bitsótt), *Yt* 24, — heiðis h., skulder, heiðis h-ar land, (skulder og) arm, *Korm* Lv 43, — Meita h-ir, søen, bølgerne, *Arn* 2, 18, skipa h., bølgen, skipa h-ar ból, havet, *Snæbj* 1, — h. fjörnir, hjælmens li, hoved, *Ht* 65, — haudrmens h-ir, slangens lier, guldet, *Hást* 8. I kenninger for kvinde (hlið = Jörð): h. hrings *Mv* II 20, h. auðs *Harð* 2. — Som stedsnavn (i Norge) *ESk* 6, 37. — hliði *Korm* Lv 30 fejl for hildar. Jfr beð-, hneigi-

hliðrækjandi, m, kun i heiðar jofra galdrs h. = heiðar hlið-jofra galdrs rækjandi, hedeskråningens konge, fjældkonge, jætte; dennes galdr, tale, sang, guld, dettes rækjandi, plejer, besidder, (rig) mand, *ESk* 13, 2.

hliðþang, n, 'liens tang', græs, træer (jfr hlið), *halir's* benævnelse på viðr, skov, *Áv* 28.

hlíf, f, (pl. -ar og -r), 1) værn, beskyttelse, á skjöld (skal) orka til h-ar *Hávm* 32, veita e-m h. *Óð* 28. — 2) det som yder værn, skjold, *Pul* IV r 1, hvítar hliðir *Þjóða* 3, 14, h. vel skrifuð *Gísl* I, 12, hjorr gall við h-ar *Gldr* 5, hlómum vas á h-um *Harkv* 9, jfr *Jóms* 32, við h-ar

þróm *Hfl* 4, hafask h-ar fyrir *Hák* 11, ganga frammi fyrir h-ar *Jóms* 24, benda h-ar *Rþ* 42, h. rautsk *Sígv* 12, 19, h-ar brustu *Rst* 23, h. varð brotna *ÞGísl* 4, malmr beit h. *Ísldr* 26, h-ar knöttu glymjá *Mark* 1, 17; keyra h-um of land, *omgíve et land med skjolde*, *o: med fláde*, *Mark* 1, 24. *I kenningar, for kriger:* h-ar þollr *Pl* 52, h-ar valdr *Glðr* 4, *for kamp:* h-a gnýr *Þ Gísl* 10, h-ar þeyr *Ód* 12, — *for sværd:* h-ar eldr *Grett* 1, 3, h-a hneiti-knífir *Eg* *Lv* 39, h-ar skelfiknífir *Eg* *Lv* 40, h-ar harðgleipnir (s. d.) *Þdr* 11, — *for økse:* h-ar flagð *Vell* 24 (jfr hlym-Narfi), h-ar flagða hristendr, *kriger*, *GSúrs* 34, h-a golln *Hfr* 3, 8; — h. *findes som v. l. for hlífð*. — *Som kvindenavn (en af Menglads mæer) Fj* 38.

hlífa, (-ða, -t), *beskytte, skåne, med dativ, h-ðir gðrum, du beskyttede, frelste den anden (modstanderen), HolmgB* 8, þærs grami h-ðu *Hhund* *I* 54, hlífðit *Kristr, Kristus beskyttede ikke, kunde ikke beskytte, Steinunn* 2, h. stilli, *frelse (evigt), Mark* 1, 11, bezt h-andi í þessu lífi, *om bønner, Gd* 79; h. sér, *holde skjoldet for sig, Síndr* 8, *Þorm* 2, 23, *Arn* 3, 3 (*det er dog muligt, at udtrykket betyder 'skåne sig, spare sig, men jfr følgende*), h-ask skjöldum *Arn* 44, h-ask fyrir höggum *Orv* *IV* a 1; h. e-m við e-u, *beskytte en mod noget, Pl* 19, h. við ekka *Svarf* 10, — *spare, h. eyri EBRún. Part. hlífandi, 'beskytter', blandt hjælmenavnne, Pul* *IV* s 1.

hlífarlauss, *adj, uden skjold, vega h. Ólv* 2, 10.

hlífarstyggr, *adj, 'skjold-skyende', som er tilbøjelig til at kæmpe uden skjold (måske rettere i to ord), Þórolfr, Steinn* 1, 4, *Bkrepp* 4.

hlífð, *f, = hlíf, skjold, Hl* 20 a, 21 b, 35 a, 37 b, 38 b.

hlífél, *n, 'skjold-byge', kamp, Þjóða* 3, 1.

hlífgrandi, *m, 'skjold-ødelægger', sværd, Ht* 17.

hlífi-Nauma, *f, 'beskyttende Nauma (dis)', hallvarps h., Hel, (jfr hallvarpr), Yt* 30.

hlífiskjöldr, *m, 'beskyttende skjold', hæstr h., om korset, Líkn* 40. *Jfr hlíf-skjöldr.*

hlífunnr se hlífrunnr.

hlífrunnr, *m, 'skjold-træ', kriger, mand, Líkn* 11; (*ved rettelse, af -unnr*), *Þorm* *Ól* 3.

hlífsendir, *m, 'skjold-sender', som sætter skjoldet i bevægelse, mand (efterklassisk), ÞormÓl* 1, 3.

hlífiskjöldr, *m, = hlífiskjöldr, hafa h-d fyrir sér Háls* *IX* 5; h. Dana, *Daners værn, om Knud d. store, Sígv* 10, 9.

hlíftraudr, *adj, = hlífarstyggr, som nødig beskytter sig med skjold, Steinn* 3, 2.

Hlífþrasa, *f, en af Menglads mæer (hds-pursa), Fj* 38.

Hlín, *f, navn på Frigg, Vsp* 53; *selvstændig gudinde Pul* *IV* h 2 (jfr *SnE* *I* 116 og *Pul* *IV* yy 3). *I kenninger for kvinde:* H. hrings *Grettis* 9, H. hringa *Korm* *Lv* 3, H. bauga *Giz* 2, 1, H. handar girðis *Korm* *Lv* 60, H. handar bála *Korm* *Lv* 40, H. hafleygjær *Bbreiðv* 4, fjarðar elgs túrvangs H. *GSúrs* 25, H. döggyvar hryrjar *EGíls* 1, 30, H. Vinu grænleiks (s. d.) *EGíls* 1, 22; H. goðvefjar, -veis *Þmáhl* 9, *EGíls* 1, 12, H. línu *Korm* *Lv* 19. 33; H. hvítungs *Leiknir*, H. olbækis *Tjorvi*, H. heiðar jótra, *stenenes H., Ill* 2; H. hauka klífs, *armens H., Eg* *Lv* 14, H. haukmærar, d. s., *Korm* *Lv* 5, hlíns *Korm* *Lv* 15 *fejl for hysr? hlín* *Rv* 21 *er vist fejl for hvinn og for hón* *Hfr* *Lv* 15. *Jfr arm-, auð-, baug-, men-.*

hlít, *f, tilstrækkelighed, h. hróðrs, tilstrækkelig mange digte, Sígv* 13, 2, lítil h. vas at því, *det var lidet tilstrækkeligt, omtr. = lidet nødvendigt (at le), GDropl* 1, at h. (*ved rettelse*), *så at det føltes som tilstrækkeligt (tilfredsstillende), Háv* 11. *Jfr* 6-.

hlíta, (-tta, -tt), 1) *have nok i, lade sig nøje med, være tilfreds med, h. hornstraums Naumu fyrir hvítan dögurð, være tilfreds med en kvinde (s. elskov) i stedet for davre, Sígv* 13, 12, h. sógru, *nøjes med hvad der var gjort, Eg* *Lv* 37, þykkja lítils þurfa h. við, *synes at lidet er nødvendigt, ringe mōje var tilstrækkelig, Nj* 12. — 2) *lade det komme an på, bruge, følge, né h. frýju of e-t, lade sig ikke behøve at ægge til noget, Vell* 3, h. rōð-um e-s, *følge ens råd (egl. 'føle ens råd som tilstrækkelige'), Háls* *VI* 15. — 3) *bryde sig om, h. ógnarmólum, bryde sig om trusler, Háv* 10.

hlítar-kostr, *m, tilstrækkelige midler, Gd* 18.

hlítarkenn, *adj, tilstrækkelig, meget, klog, Gd* 18.

hlítstyggr, *adj, som skyr hvad der (kun) er tilstrækkeligt, det ringe, middel-mådige, djærv, h. hilmir Arn* 6, 14, *om Odin, Steinp.*

hljóð, *n, 1) lyd, klang, tone, sang, klokna h. Þloft* 3, 6, geiriljóða h., *valkyrjernes sang, Darr* 10, væn h. *Rv* 20 *er vist fejl for væpnhljóð, s. d., i Hsv findes h. et par gange som urigtig v. l. til ljóð (jfr KGísl., Aarb. 1875 s. 98) eller mól, Hropts h., Odins sang (larm), kamp, EValg.* — 2) *horn (det som klinger, giver lyd, for klangen selv, jfr hlíf 'værn, det værnende' og mange andre analogier), Heimdallar h., Heimdals horn, Gjallarhorn, Vsp* 27. — 3) *tavshed (egl. 'lytten', en enkelt tale (lyd) er = de andres lytten, tavshed), biðja h-s Vsp* 1, *Hfl* 2, *beiða h-s Sígv* 13, 9, viljak h. (at líði) *Hál* 1, *kveðja e-n h-s Rst* 1, *Jóms* 1, *veita h. Háv* 2, *gefa h. Leið* 5, *gørva h. Vell* 6, í h-i, *i tavshed, under fire øjne, hemmeligt, HelgÁsb, Mberf* 5, *Anon (XIII) B* 50, *Nj* 4, af h-i, d. s., *Pl* 41, *fara af h-i*

Hsv 90; — þegja þunnu h-i, 'tíe med tynd lyd', *udtrykket er blevet forklaret på forskellig måde ('tavshed, som let kan brydes, hvor de enkelte ord godt høres');*; *det simpleste er at opfatte h. her som høreredskabet (jfr hlust), øre, 'høre med tyndt øre', have let ved at høre (jfr et isl. udtryk om én, der aldrig kan høre: þykt er á þjer eyra), Hávm 7. Jfr ó-, sig-, varg-, vápn-, víg-*

hljóðgreip, f, 'lyd-greb', *hånd som modtager, griber lyden, øret, taka h-um Þjóða 4, 14 (jfr hele sammenhængen).*

Hljóðolfr, m, *dværgenavn, Pul IV ii 6.*

hljóðr, adj, *tavs, indesluttet, Hl 22 b, vinna e-n h-an, göre en tavs (: ved at dræbe ham), Þorm 1, 3, h. er hygginn maðr Hsv 103; tavs, sorgfuld, Dagst; — hljótt ntr. stille, lydløst, dragask h. á flótta Valg 8; eiga h., have, nyde, et roligt, godt forhold (til en anden, indbyrdes), Am 56; láta sem hljóðast of sik, forholde sig så stille som muligt, GSúrs 7. Jfr drjúg-, ó-*

hljóðrauf, f, 'lydsprække', *sprække, hul, som lyden kan trænge igennem, hóvar h-ar SnE II 236.*

hljóðsamr, adj, *fuld af lyd (hljóð), verðr h-t, der opstår gny, bragen, Bergb 2.*

hljómbæiðir, m, 'klang-kræver', *h. hjörva, som kræver sværdenes klang (kamp), kriger, Krók 3.*

hljómbóði, m, 'klang-bebuder', *darra h., som bebuder, tilbyder, spydklang (kamp), kriger, Ísldr 19.*

hljómr, m, *klang, h. af e-u Háv 3, mér bar h-m, jeg hørte klang, lyd, GSúrs 36, vindar gera h-m meðal himintungla, om vindens klingende susen, Merl I 60; h. ambátta, trælkvindernes sang, Grott 2. — I kenninger for kamp: h. skjóma Vell 10, Hást 4, h. hjörva Tindr 1, 10, Líkn 26, h. ísarna Orv VII 6, hrings h. (jfr hring-míðlandi) Stgv 2, 8, h. lögðis Has 6.*

hljómraddaðr, adj, *med klingende, lydelig stemme, om Kristus, Katr 36.*

hljórmstærandi, m, 'klang-forstærker', *hrottá h., som forstærker sværdets klang, kriger, Nj 17.*

hljómváttandi, m, 'klang-vidne', *h. hrælinns, som bevidner (som deltager) sværdets klang, kriger, Rst 3.*

hljómvíðr, m, 'klang-træ', *darra h., spydklangens, kampens, træ, kriger, Ísldr 20.*

hljóta, (hlaut, hlotinn), 1) *opnå, få (egt som andel, lod, hlutr), objektet både hvad der er godt og ondt, h. hug Þdr 10, h. sigr Gldr 7, Þdr 19, Merl II 69, h. sælu VGl 9, h. tíma Háv 3, líkn sús hlauzk Líkn 10, h. laun óðar Jór 5, h. skirn Leið 12, h. gött orð Gráf 5, Óðinn hlaut val Vell 32, vér h-um þat Mark 1, 13, seggjum hlýzk síðabót Has 3, h. goðföður, fá en til guðfader, Hfr 3, 26, h. hald hilmis Ísldr 25, h. blauta sæing GSúrs 23; h. bana Hást 6, h. feigð HolmgB 10, h. mein Hfr 3, 5, h. sorg*

ESk 6, 29 (v. l.), h. þraut Korm Lv 51, h. högg Korm Lv 54, Hárb 47, h. skell Þry 32, h. skaup ok kinnhesta Líkn 15, h. rómusamt, fá urolige tider, Pmáhl 16; h. ekkju nafn Am 100, ýmsir hafa þau óemi hlotit, máttet sande det, Mhk 3. — Med infín., ek hlaut at sitja, jeg opnåede (den ære) at sidde, Ht 29, bragningr hlaut fagna sigri, opnåede at (næsten omskrivende), ESk 1, 5, jfr konungr hlaut sverð lituð blóði Steinn 3, 8, hverr hlýtr at láta, hvem det lod rammer, at, TorfE 4 (v. l.), munk h. at ausa, det vil blive min lod, jeg vil komme til, at øse, Vell 3, konungr hlaut skjóta stafni, kom til at, Arn 6, 2, ek hlaut skjóta stýri Hhard 16, overgangen herfra til beyðn. 2) 'at måtte, blive nødt til' er, som man ser, let; til de nævnte eksempler kan endnu henføres: hrafnásar vinr hlaut (v. l. hlut) blása Haustl 4 (anderledes B. M. Olsen Aarbb. 1909 s. 325); hlaut [høll þryðask?] innan svá minnum, hallen blev indvendig således (prydet?) med minder, det mangelfulde omkvæd i Húsdr 6. 9; — mér hlauzk til þess, det fik jeg som min andel, Þjóða 1, 23; part. h-endr hjarls, landbesiddere, fyrster, Gunnl Lv 4, h-endr sverðs Þjóða 3, 24, h-endr hafskiða Eg Lv 42. — 2) blive tvungen til, nødes, (jfr ovf.; denne betydning er vist temlig ung), segja hlýtr þrautir, man må fortælle om, Gd 37; h. at vikja Lil 97, h. at láta laust Lil 61.

hljóti v. l. til hleyti, s. d.

hljótr, m, *som opnår (noget), erhverver, h. grundar, om Hakon jarl, Vell 33; jarðar h. (ved rettelse) Hfr Lv 11.*

hlóa, (-aða el. hlóða?), *syde, koge, heilög vötn h. Grí 29.*

Hlödýn se Hlödýn.

Hlói, m, *jætténavn, Pul IV f 2.*

Hlóriði, m (skrives også hloriði, men de to r findes hyppigst; den sidste del er -riði 'ager', jfr Ein-riði; det første led er dunkelt; Tors fostermoder Hlóra, SnE I 252, er abstraheret af dette led, også det tyder på, at stammen er hlór-, og ikke hló-), *navn på Tor, Hym 4. 16. 27. 29. 37, Lok 54, Þry 7. 8. 14. 31, Pul IV d, Gautr II 24; geira garðs H., skjoldets Tor, kriger, Vell 15.*

hlumr, m, *håndtaget på åren, margr h. skalf ÞKolb 3, h. jalmar við hilmis hendr Þór, h. firrisk hönð Ht 23, spenna h-i Ht 75; af dette sidste sted ses, at konsonanten er kort; h. skjaldar, spyd, Háv 12.*

hlunnbjörn, m, 'rullestoks-björn', *skib, v. l. til húnbjörn Oddi 4.*

hlunnblik, n. pl, i hlunnblik hallar hrynja hönnum þeygi á hæl Sigsk 69; *der er her sikkert tale om en dør, og en talemåde synes antydet, der går ud på at sige, at 'døren ikke er smækket i lige i hælene på én', altså på en foragtelig måde, som når en (stodder eller deslige) skal jages bort fra huse; men hlunnblik står uforklarligt (trods Bugges*

forsög, Beitr. XXII 127). Ordet er formodenlig forvansket.

hlunndýr, *n*, 'rullestoks-dyr', skib, h-s runnr, *søfarer*, *mand*, Pl 19. 30.

hlunntákr, *m*, 'rullestoks-hest', skib, h-s runnr, *søfarer*, *mand*, Ingj 1, 4.

hlunngoti, *m*, s. s. foregående, færa h-a útar, *ro længere ud*, Hym 20, halda h-um Þjóða 4, 9, ausa h-a Frp 1 19.

hlunninn (og hlinninn) Gráf 2, jfr udg. v. l.; for á sigr of h. *har andre hds* vas sigr of orðinn.

hlunnjór, *m*, 'rullestoks-hest', skib, h-s þollr, *søfarer*, *mand*, Þorm 2, 4, h-s hlæðiviðr (ved rettelse), d. s., Korm Lv 31.

hlunn-Njörðr urigtig v. l. Vell 27 for hlym-N.

hlunnr, *m*, rullestok, cylindrisk stok, hvorover skibene trækkes (op fra og ned til søen), og hvorpå de står (på land, når de ikke bruges, især om vinteren), Elliði á h-um Frp II 2, frá skeiðum þrungit á vatn af dregnum h-i ÞKolb 3, 1, draga þörð af sléttum h-i Arn 2, 11, geysa herskip af stinum h-i Arn 2, 4, ýta (dreka) af h-i Þjóða 4, 18, setja skeiðr af (lýri)h-um Sturl 3, 3, láta festa hesta ganga af h-i Ht 71, eldi hrauð ór dregnum h-i Sturl 3, 12; hástallr h-s, *enten alle rullestokkene, betragtede som et højt underlag, eller et træstel ovenpå disse, snarest dog det første*, Ht 83; hæfa með h-i, *ramme, slå en med en rullestok*, Háv 5. 1 *kenningar*, for 'mand': auðar h. Gáðf 51, hjörhríðar h. Grettis 44, — for *sværd*: þremja h. GSúrs 27, hjaldrs h. EGils 1, 22, — for *arm, hånd*: hauka h. Hl 11 b, — for *skib*: h-s, hlunna hestr Oddi 3, Þorm 1, 1 (jfr hestrennir), h-s hrafn Þorm 2. 1, h-s stóð (rettet for skið) Ht 76, h-s hleypilakkr Ott 3, 10, h-s hreinn (rensdýr) Ott 2, 20, h-s dýr *se følgende* h-s bekk, h-a reið Arn 2, 17, h-s hafreið Þás 2, h-s vagn Styrkarr, h-s eik Rv 12, h-s hleypiskíð Oddi 1; h-s bekk, *søen, dens dýrlogi 'herlige flamme', guld, eller h-s dýr-, skib, dennes bekk, søen, dens -logi, guld*, Sigv 3, 14, h-s røst, *søen, dens hestar, skibe*, Bjhit 2, 19: — byrjar h., *börens, vindens, underlag, himlen*, jöfurr byrjar h-s, *gud*, Has 12. Jfr ben-, lýri-.

hlunnroð, *n*, *rodning af rullestokke, kaldtes det, når et menneske (tilfældig) omkom under skibet, idet dette blev skudt ud i søen*, hildingar höfðu h. Ragn V 5. *Anderledes Falk* (Seew 28).

hlunntamiðr, *adj*, *vænnet, vant til rullestokke, h-ðir húnferils hreinar (skibene)* Þfagr 4.

hlunntamr, *adj*, s. s. foregående, h. hríðar skær (skib) Eviðs 1.

hlunnviðr, *m*, 'rullestok-træ' skulde være 'skib', men ordet er urigtig v. l. til hlynviðr, Orv III 7.

hlunnvigg, *n*, 'rullestok-hest', skib, h. hrapa, *styrter (forover ned i dybet)*, Reg

17; Ht 74; hleypimeidr h-ja. *søfarer, mand*, Hfr 2, 5, gæti-Njörðr h-s, d. s., Edað 8.

hlunnvisundr, *m*, 'rullestok-okse' (egl 'bison'), skib, Þfagr 11.

hlunnvitnir, *m*, 'rullestok-ulv', skib, h-is runnr, *søfarer, mand*, Refr 3, 3.

hlust, *f*, 1) *egl. høreelse, og så 'høre-redskab', øre, den første betydning findes vist i: h. es þorin Eg Lv 44, h-ar munnr, øre, Yggs full kom at h-a munnum Arbj 6, drekka h-ar munnum, høre på, Íslár 1, og vel også i: hlertjöld, h-um gøfugð, 'lyttetætte forsynede med høre-else', Arbj 9 (vistnok uægte) (jfr SnE II 430). — 2) øre, h. en hægrí Merl I 38 (jfr SnE I 538), h-a grunnr, hoved, Húsd 6, h-a kvistír, *hårene* (h-ir *altså som pars pro toto*), Arni 2, 1.*

hlutgjarn, *adj*, *tilbøjelig til at blande sig i andres sager*, h. ferr með annars sök Mhkv 16.

hluti, *m*, *lod, andel (som man har eller får), kår, litt mun við boetask h. hvárigra, ingen af os vil vinde ved det*, Am 102; *sei goð h-a minn Þrándr (kredda)*.

hlutr, *m*, (-ar), 1) *lod, andel (bestemt andel, f. eks. tildelet af skæbnen)*, bera hæra h-t, *vinde sejr* (egl. 'få højere, bedre, lod', end modstanderen), HolmgB 1, Íslár 6, varð þeira h. meiri, *de gik af med gevinsten, sejren*, Korm Lv 25, *nåa meira h-t Hfr 3, 17; bera lægra h-t, komme til kort*, Hhund II 21, bera verra h-t Nefari, minni h. Arn 5, 11, valda sinum h-t, *valde sit, have sin andel i noget*, Am 84; gerðit h-t þiggja, *du modtog ikke din andel, i dette tilfælde konkrete genstande*, Am 96; *denne betydning også i følgende: mærdar h., andel i digtning, digterævne, eller et enkelt digt*, Hfl 1, *men billedet er hæntet fra delingen af de på en rotur fangede fisk mellem fiskerne; þrimr h-um minni, tre dele mindre, tre gange så ringe*, ESK 6, 32; engi h. féar, *intet gods*, Sigsk 36. — 2) *lod, kår, velja e-m slikan hlut Rst 8, gærva e-m þungan h-t Eviðs 7, vinna e-m þungan hlut Sturl 6, 1; — hafa jafnan vega h-t af vígum við e-n, stå sig lige godt, få lige megen hæder af, Brúsi, sitja af skorðum h-t, finde sig i at være krænket (berøvet sin ret)*, Eg Lv 21. — 3) *del af noget, h. mækis enn mjövari, (hornets) smallere del*, Yt 16, fóta h. (beare som ét ord), *den del af legemet, der består af benene*, Sigsk 23, skifa h-i af, *hugge dele af*, Skáldh 3; á engi h-t, *i ingen henseende*, Sigsk 39; — hniga til tveggja h-a, *segne, falde, (hver del) til to (sin) sider (om et sønderhugget legeme)*, Sigsk 23. — 4) *lod, j: afgørelse, vón váfir und hlut e-s, er under ens afgørelse, i ens magt*, Gullás 2. Jfr fjár-, fóta-, jarð-, þjór-.

hlutskipti, *n*, *lod, andel (man får ved deling), skæbne*, hljóta h. Alpost 13.

hlutvandr, *adj*, *omhyggelig med hensyn*

til den andel man har (skal have) i noget, retskaffen, h. Þórðr Ingj 1, 5, h. andi, om den helligånd, Heiðv 11. — hlutvöndum Gunnl Lv 4 má være fejl, vistnok for hljótöndum, s. d.

hlutviðr, m, v. l. for hlautviðr (s. d.), Vsp 63; ordet måtte betegne 'træpind, ved hjælp af hvilken der fås lod, d. v. s. orakelsvar'; men hlautviðr er sikkert rigtigere.

hlúki, m, døgenigt(?), hrimugr h. Korm Lv 13; jfr lukji, 'slusk', Rietz.

hlymbjóðr, m, 'larm-byder', h. hjörva, sværdenes larm(= kamp)tilbyder, kriger, Anon (XII) B 14.

hlymbrandr, m, 'larm-brand', h. jöru randar, sværdet, Þjsk Lv 4.

Hlymdalar, m, pl, sagnhistorisk sted, Helr 7.

hlymgarðr, m, 'larm-gærde', h. (v. l. for hryngarðr s. d.) Hléseyjar, havet, Þjóða 4, 23.

hlymjá, (hlumða, *hlumit), larme (især om en dumpt-skingrende lyd), sær hlymr á hvára hlið ESk 12, 15; hringölkn hlumðu Hym 24 (Rs læsemåde, metrisk urigtig for As hrutu); urigtig findes infjn. også i R Skí 14₂.

hlymmildingr, m, 'som gærne frembringer larm', valþagnar h., som gærne fremkalder valkyrjens larm, kriger, Síndr 6.

hlym-Narfi, m, 'larm-Narve', hlifar flagðs, øksens, hlymr, kamp, dens Narfi (her brugt som et gudenavn), kriger, Vell 24.

hlym-Njörðr, m, 'larm-Njord', Hagbarða hurðar, skjoldets, hlymr, kamp, dens Njord, kriger, Vell 27.

hlymr, m, (pl. -ir én gang), larm, dön (især frembragt ved en tung, kraftig bevægelse), hvad es hlym hlymjá Skí 14, h. vas at heyra (hesteridtet) Oddrgr 28, h. varð hellis Kumra (i hulen) Þdr 13. I kenninger for kamp: h. Gungnis Ht 52, h. ritar Skáldh 5.

hlymrækr, adj, 'larm-plejende', som udfører larm, Þróttar h., som udfører Odins larm, kriger (jfr reka hernað og lign.), Glðr 2.

hlympét, f, 'larm-fil', egl. stavenes jærnspids, der klang (mod elvens sten), Þdr 6.

hlynr, m, lön, löntræ, Pul IV kk 1, om en økses træskaft, øx feld við hlyn, økse (-blad) fæstet til skaft (af lön?), ESk 11, 6. I kenninger, for kriger (mand): h. mundar grjóts (guldet) EGils 2, 3, h. handar sveilla (d. s.), Anon (XII) C 40, h. handa hyrjar EGils 1, 27, h. Gylfa láðs báls (d. s.) Kolb 2, 4; h. Hristar Ht 61, h. (ved rettelse) Gunnar Háv 4, h. malmdyns Þloft 2, 1, h. borðmóts Kuml 1, h. geirs Ód 27, h. peitu Ísldr 2, h. hrauðbirkis (for hrún-) Heinn, h. benja ára Grettis 49, h. branda Mgr 8, hvassa vápna h. Sigrár 20; h. skjalda Nj 25, ritar hyrbórðs (rettet fra hræ-) h. Evids 1; h. hamra, om en smed, EGils 3, 4, — for skib: h. rasta Ht 19, h. sævar Ólhelg 7.

— Urigtig synes hlyn at stå (for þat?) ESk 12, 3, jfr Skúli 1, 5, hvor hlyn står som v. l. for vér. Jfr skjald-, víg-, þing-

hlyntamr se hlunntamr.

hlynviðr, m, lön-skov, eller skov i alm(?), Orv III 7 (v. l.).

1. hlýða, (-dda, -tt), 1) høre, lytte til, efter, absolut, heilir þeirs hlýddu Hávm 164, sazt ok hlýddir Oddrgr 34, h-i hringberendr Harkv 1, h-i mildingar Gráf 1, Refr 3, 1, h. eyrum Hávm 7; om høre-ævnem, Lil 46: med dativ (om hvad der høres, lyttes til) Máni 2, h. máli HHj 41, h. orðum Lil 28, h. sögu Hyndl 25, h. söngum ok sögum Grott 18, h. fulli Hafg 1, h. brag ESk 6, 11, h. læmingja höggvi GSürs 36; også h. e-m (mér), høre på en, Þviðf, Jöms 1, derimod kan h. berg-Saxa fley (acc.) ikke være rigtigt, her má h-i være fejl for heyri, Vell 6; med præp.: h. á : h. á mál Hávm 111, h. á kerlaug (o. s. v.) Hárf 1, — h. til : h. til orða Eg Skj, h. til óðar Arn 2, 1, og absolut, h. til, hvad búmenn vilja Sigv 11, 13, Herv III 10. — 2) adlyde, h. hringstriði Arn 5, 23, h. Þórsteini Refr 3, 3, h. stilli Mark 1, 23, h. gagnþryðanda Arn 6, 7, h. goði einumu ESk 6, 6; absolut, Lil 24, at h. i skyldu Lil 14. — 3) sømme sig, være passende, lade noget gå an, ek læt þessa óþryði h. mér Þsff 2, 1, kveðk hornspón h. hönum betr Þjóða 4, 16, munat hönum h. þýðask, det vil ikke gå an for ham, blive talt af ham, Gunnl Lv 7, engum má h., nema, ingen má göre noget andet end (ingen kan frelses, medmindre), Has 42; firum hlýddi at skorða flauust, det gik an, var muligt, lod sig göre, Gtst 1, 8.

2. hlýða, f, bræddeværn, brædder der blev sat op på skibskanterne, for at göre disse højere og hindre bølgerne i at styrte ind over skibet, h-u studdi borðvið breiðan i veðri óðu Mark 1, 5, h. skalf Mark 1, 16, h-ur (v. l. súðir) skjalfa Halli 1; orða h., tungen, ESk 6, 26; her findes v. l. hlýra; en sådan bifurm var vel tænkelig, og støttes ved en optegnelse af Arne Magnusson i en notits: það orð hlýra . . eru tvær þríhyrndar, þó aflangar fjálar, sem ganga af borðstoknum og á skakk upp á stefnið; er mikið brúkanlegt á bátum i Þrándheimi og á Norðmæri og kallast þar lýrt (denne sidste bemærkning beror vist på misopfattelse, det sidste ord synes at være *hlýrt ntr. adj.) Sammenhæng med hlýr er mulig, og mulig var disse brædder kun i forstavenen.

hlýðigi, Hamð 22: þviat þat heita at h. myni er uforstæligt og sikkert forvanskæt; der kunde have eksisteret et f. hlýði, takshed, (af hljóðr), men dermed klares ikke stedet.

hlýðinn, adj, som hører efter, lydigi, Lil 24.

hlýðisamr, adj, som er således, at den kan gå an, være mulig, kun i ntr., vasa

jofri h-t, det var ikke fyrsten muligt, *Pjóða* 3, 3.

hlýðni, *f*, tydighed, *Gd* 61. *Jfr* ó-.

hlýja, (hléða, hléðr, yngre hlýða, *jfr* *de nederfor anførte v. l.*) 1) varme, røddull máttit h. skordu skænigrðungum, 2: fordi solen formörkedes, *Sigv* 12, 15 (*jfr* *mod-sætningen* héliur : hlýr *SnE* 1 630). — 2) lune, beskytte, hlýrat henni þork né barr *Hávm* 50, hlýr hvárki mér hold né klæði *Ragn XI* 3, skeiðar láta eið h. sér, lune sig, beskytte sig (*mod storm og strøm*), *Pjóða* 4, 22, serkir fast of séðir hléðut, beskyttede ikke, *Vell* 35, gotvar jarni séðar hléðut (*hds. hlotut, hlóðvt, hlæðvr*) *Hfr* 1, 2; hugr hléði, *modet opildnade*, beskyttede, *BjH* 8. *Herhen* hører næppe også hlépum *Hamð* 22: „beskyttede (ved forgjorte brynjer)“ *Bugge*, *Aarbb.* 1905 s. 165.

1. hlýr, *n*, (-rs), *egl.* ‘den ene af to sammenhørende og parallelt med hinanden siddende genstande’, *jfr* *Bugge*, *Arkiv* II 216, 1) derfor ‘kind’ (på et menneske), h. roðnaði *Guðr* I 15 (*jfr* *SnE* I 350, II 500), h-ra skúrir, *kindernes regn, tårer*, *ÞBrún* 2. — 2) (øksebladets) side, fōgr h. óxar *ESK* 11, 6, h. benja skóðs *Grettis* 6. — 3) den ene side af skjoldets flade, h. Hildar fats *Haust* 1. — 4) (stavnens) side (*jfr* *kinnungr, af kinn*), *Pul* IV z 7, h. hafis hesta *Ragn X* 3, gylt h. *Rst* 14, brædd h. *ESK* 12, 17, kalt h. *Hf* 76, héliur h. at stáli *Hf* 20, skjóta h-ri, h-rum, á flœði, á böru *Hhard* 16, *Mark* 1, 5, h. geystisk *Arn* 2, 4, h. þolðu hrið *Sigv* 1, 5, hronn þó h-rum *ÞGisl* 2, rista böru h-rum *ESK* 13, 7, hrið gnúði á h-rum *Jóms* 33 (v. l.). 1 *kenningar* for skib: h-ra hrafn *Þorm* 1, 8, h-rs goti *Hfr* 3, 18, h-rs fagrgoti *HSn* 2, 2, h-ra jó-stýrandi, *søfarer*, *Þorm* 1, 8, h-ra dýrmarir *StjO* II 2. *Jfr* tórughlýri, úrughlýri.

2. hlýr, *adj*, lun, varm, hlýtt hoeli, lunt tilflugssted, *Vigf* 2; fen hlýra benja, *de varme sárs væske, blod*, *Drv* (XI) 1.

hlýrgarðr, *m*, ‘skibside-gærde’, skjold, h-s hregg, *kamp*, *Ingj* 3.

hlýri, *m*, broder (*egl.* ‘som er vokset op ved samme (moder-)kind’, eller ‘tvillingbroder’) *Pul* IV j 8 (her i pl.), h. ens helga grams, *Harald*, *Pjóða* 2, 3, h. Haralds *Mark* 1, 12 *jfr* 26, h. móður *ESK* 6, 32, h. Einars *Arn* 5, 5, h. Þórbergs *BjH* 7; *Íslðr* 9, 17, *Pl* 22, *Anon* (X) I B 10 a, *Reg* 10, *Brot* (Fjs udg.) 3: — h. ara, *örn*, *Liðs* 3.

hlýrn, *n*, himmellegeme (især sol eller måne, i pl. bægge), dette må være den *egl. betydning*, til trods for at ordet anføres blandt døgra heiti *Pul* IV mm (på grund af forhold til nat og dag), véttir þærs skópu h. *ÞKolb* *Lv* 9, h-s heimstaða (s. d.), *himmel*, *EGils* 1, 26, skrin h-a, d. s., *Líkn* 25, h-a gramr, *gud*, *SnE* II 234, — *Högn*a mans h., *Hilds sol* (eller

måne), *skjold*, *Sturl* 4, 25, *Vokalen er vistnok lang*.

hlýrnir, *m*, *himmel* (*egl.* ‘den med hlýrn, sol og måne, udstyrede’), *gudernes navn på himlen*, *Alv* 12; *Pul* IV ff, nn, *Merl* I 59, II 63, *Gd* 63, 70, fekk h. stað stjörnum *Ólsv* 3, 2, skóp haudr ok h-i *Hás* 20; — h-is eldr, *solen*, *buðlungur* h-s elds, *Kristus*, *Hás* 21.

hlýrskildir, *m*, ‘som forsyner skibstaven med skjolde’ (skilda af skjöldr), *Heita* blakks h., *skibsstyrer el. lign.*, *ESk* 11, 8.

Hlýrskógshæiðr, *f*, *Lyrskovsheden* (i Slesvig), *ESk* 6, 28.

hlýrsól, *f*, ‘stavn-sol’, skjold, h-ar hála, skjoldets jættekvinde, *økse*, *ESk* 11, 11.

hlýrtungl, *n*, ‘stavn-måne’, skjold, *Refr* 1, 1.

hlýrvangr, *m*, ‘stavn-eng’, havet, h-s hreinn, *skib*, *Þokull* 1.

hlýrvigg, *n*, ‘stavn-hest’, *skib*, *Hfr* 2, 1.

hlýrskjöldr, *m*, ‘varmens skjold’, ‘varme-udstrålende skjold’, *sol*, *heimr* h-ar, *himmel*, *Gd* 68.

hlæja, (hló, hleginn), *le*, *Akv* 24, *Hamð* 6 o. s. v., h. hátt *Reg* 15, h. við e-m, *le*, *smile*, *venligt til en*, *Hávm* 46, h. at e-m, e-u, *le* *ad nogen*, *noget*, *Hávm* 22, 134, *Hárekr* 2, *Anon* (XI) *Lv* 6, *Hsv* 94, hugr hló í brjósti, *om ens glæde*, *Þry* 31, *Guðr* III 10, h. of sök, *le over*, *ad*, *en sag*, *Háv* 9; *klif* h., *klipperne ler*, *smiler* (*antydende deres titaltalende udseende og skjaldens egen indre glæde*), *Sigv* 13, 26, h. hliðir við *Hallsteini Hallsi*; h-jandi rauðk blæju *Drv* (XI) 6, h-jandi skalk deyja *Krm* 29; *med acc. le ad en*, *Hsv* 9, opt þeir hefna es hlegnir eru *Hsv* 94.

hlæða, (-dda, -ddr), *belæsse, lade* (*et skib*), h. gollí á Grana bögu, *belæsse Grane med guld*, *Grip* 13; h. mar, *lægge ridetøj, sadel, på en hest*, *Hynd* 5. *Part.* h-endr hlunns hleypiskíða, *søfarere, mænd*, *Odd* 1.

hlæðir, *m*, 1) *belæsser*, *som lader* (*et skib*), h. hafskíðs, *søfarer*, *mand*, *Sigv* 3, 6, h. hlunns hafreiðar *Þáis* 2. — 2) *øde-lægger*, (*til hlaða med dattiv*), h. hodda, *gavmild mand*, *Nj* 5, *EilSn* 2; h. hildar skóða *Nj* 9. — 3) *som samler, erhverver*, h. happa *Pét* 39.

hlæðiviðr, *m*, ‘ladende træ’, h. hlunnjós, *som lader skibet*, *søfarer*, *mand*, *Korm* *Lv* 31, *ordet er iøvrigt rettelse for hliðs init*.

hlægi, *n*, *hvad der volder latter*, *genstand for latter*, *spot*, opt fær hlægis magi heimskum manni, *maven skaffer ofte den dumme (andres) spot*, *Hávm* 20.

hlægiskip, *n*, *skib*, *fartøj*, *som vækker latter*, *eller som fortjæner latter*, *spot*, *usselt fartøj*, *taki herr* hauga h. *Sigv* 3, 2.

hlægja, (-ða, -ðr), *bringe til at le* (*kautativ til hlæja*), *glæde*, *oss* h-ir þat eigi *Korm* *Lv* 2, *Þjsk* *Lv* 4, *hitt* h-ir mik *Krm*

25, *Jfr Lil 60*, hug h-ir, *en bliver glad i hu, GDropl 2, Nj 11*, h. jofur *Harkv 23*, dróttinsvikar, es djoful h-ðu *Pfleck*.

hlögligr, *adj*, *lattervækkende, latterlig*, h-t hafnarmark *HHj 30*, h-t mér þat þykkir *Am 57*.

hlökinn, *adj*, *kælen, umandig (jfr no. lækjen, 'kælen efter sin moder, hængende i skörterne', ntr. lækje, bl. a. 'et drog', Ross), jätg*.

hlöðr, *m*, *nedlægger, banemand*, h. Dana, *om Olaf d. hellige, Sigv 10, 6*, h. gnipu *Lista hreina, jætters banemand, Tor, Þdr 13*. — *Som mandsnavn, Herv V 2*.

Hlöðvarðr, *m*, *sagnperson*, H-s synir *HHj 19*.

Hlöðvér, **Hlöðvir**, *m*, *sagnperson*, H-vés salir *Guðr II 25*; *her kræves formen -vér af metrum, alle de andre steder kræves den yngre, kortere form: -vir, H-vis dóttir, H-vi borin Vpl 10. 15, H-vis frændi Arn 5, 10, H., Ígull Orv IV 3 2*.

Hlöðyn, *f*, (-ynjar), *mytisk navn på jorden (altid tidligere opfattet som hlöð, men hds' skrivemåde tyder på o-lyd; det sidste led er yn > vin, og det første led hlað- egl. 'noget opstabelt' 'omgærdet græsvang' (?), jfr? Hlað- i kvindenavne som Hlaðgerðr), Þul IV æ 1, mögr H-jar, Tor, Vsp 56, myrkbein h-jar, jordens knogter, myrkbeins h-jar Danr, jette, dens orð, guld (jfr sendir) VSt 2, myrkmarkar (= Myrkviðar) H. = Danmark (eller måske rettere Jylland), Vell 27*.

hlökk, *f*, *egl. 'klang', særlig 'våben-klang' eller 'kampskrig', så kamp i alm., geirvalds h., Odins klang, StjO II 7*; *ordet blev så personificeret til valkyrjen Hlökk, jfr Þul IV h 4, aaa 1, det gælder herom det samme som f. eks. om hildir, (guðr), 1) kamp, (findes ikke i Þul), h. háðisk Ht 18, h-ar hugrakkr, modig til kamp, Liðs 1; i kenningar, for mænd: h-ar Njörðr *HolmgB 5*, h-ar runnr *Íslidr 24*, h-ar stoín *ÞSær 4, 2*, h-ar þrifreyrnir *Eg Lv 5*, — for sværd: h-ar eldr *Ht 57*, h-ar glóðir *ǪÞorg*, h-ar iss *Hharð 19*, h-ar þrafi *Korm Lv 63*, — for økse: h-ar morn *Anon (XIII) B 22*, — for skjold: h-ar borð *Has 14*, h-ar segl *Vell 8*, h. tjald *Grett 2, 9, Krm 13*, — for ravn: h-ar haukr *Arn 2, 14, Ht 5*, svann h-ar *Giz sv 1. — 2) valkyrje, Gri 36*, — i kenningar, for kamp: H-ar veðr *HolmgB 4*, H-ar drifa *HolmgB 6*, H-ar él *Hfr Lv 14*, H-ar mót *Vell 16*, *Lakkar (her sáledes) snerra Anon (XII) C 16*, *jfr med hensyn til udtalen Krm 13*, — for kvinde: H. bauga *Katr 22*, H. ðokkvar skins (*gul-dets*) *ÞKolb Lv 12*, H. Kraka *drifu (d. s.) Grani 1*, H. horna *Liðs 6*, H. hvítinga *Skúli 1, 3*; *som halvkenning, Vígl 3*. — *hlakkr Audun 2 uforståeligt. Jfr beiði-, saum-*.*

hlömm(m) *se* *hlamm*.

hlömmuðr, *m*, *v. l. til hviðuðr, navn i helju på vinden, Alv 20, læsemåden er*

metrisk urigtig; ordet betyder 'den dønnende', og findes iøvrigt Þul IV oo 2.

hlömmun, *f*, *dump bragen*, h. vas á hlífum, *om sværdens bragen ved sammenstødet med skjoldene, Harkv 9*.

(*hnafa*.) *kun i imperf. hnóf, skar: hnófk höfuð af Hniflungum, jeg skar hovedet af, Ghv 12*.

hnakkadyttir, *m*, *fald på nakken, bag-tæns, eiga vön h-s, om ryper der skal skydes, Bót*.

hnakki, *m*, *nakke, baghoved*, binda tagli merar of h-a, *binde hovedpynt af hoppehale om sit hoved, Rv 6*, blaka of h-a, *viſte over ens nakke, SnH 2, 6*; setja h-a við (e-m), *kaste vrag på, nægte at have noget med en at gøre, Sigv 3, 6*, snúa h-a við e-m, *d. s., Has 7*.

hnakkmar, *m*, *'saddel-hest', sadlet hest (af hnakkr = sødull), Yt 11; jfr KGisl, Aarbb. 1881, s. 220*.

hnakkmiði, *m*, *en del af ankrer, d. v. s. vistnok en ring ved midten (deraf miði) af ankerkrydset, hvori bøjerebet fæstedes (Falk, Seew. 79; jfr Bylov IX 29, akkeri, er i er strengr eða h.), blandt 'skibets dele', Þul IV z 10 (hvor det står lige efter akkeri), þannu h-a (ét hds, de øvrr. i pl. h-um) hnykkir (s. d.) *ÓTr 1*.*

hnakkr, *m*, *stol, sæde, lokka h., hoved, Gunnl Lv 11 (jfr velgr; Arne Magnússon oplyser, at hnakkr kaldtes en 'trjestóll', i Arnæssyssel)*.

hnefalangr, *adj*, *lang som en næve, af størrelse som en næve, om en indvoldsorm, EGÜs 1, 39*.

1. **hnefi**, *m*, *næve, knyttet hånd, Þul IV öð, láta h-a skjalla við eyra e-m Húsd 6*, h-ar skullu út at borði, *stødtes mod, førtes kraftig med klask, EVald 3*, land h-a = mund (*acc.*), *hvilket er synonym med -mund i Hallmund (Hall- udtrykkes ved lítinn stein), Grettis 29*.

2. **hnefi**, *m*, *søkonje, Þul IV a 5*; — *sagnperson Orv IV 3 4*.

3. **hnefi**, *m*, *blant sværdsnavne, Þul IV l 4. Jfr blöð-*.

4. **hnefi**, *m*, *af uvis betydning, blad-skud, blomsterskud(?), i kné gengr h., ef kvistir þverra Am 73; her má der være tale om noget på træet (kvistir, træets grene), ganga i kné, blive ringe, kraftesløs, eller gå til grunde (se kné)*.

5. **hnefi** *lv 30 urigtig skrivemåde for nefi, s. d.*

hnefstr *se* *hneppr*.

hnegg, *n*, *hjerter, Þul IV zz, bera ugg h-i Háf 1*; *foldar h., sten, HSt 2, 6*.

hneggveröld, *f*, *'hjerterets verden', bryst, Anon (XII) C 36*.

hneigiborð, *n*, *'bræt som kan sænkes eller bevæges', h. Viðris meyjia, Valkyrjernes bevægelige bræt, skjold, Hl 37 a*.

hneighlið, *f*, *'hældende skråning', h. hárs, hovedet (eller dets side), Hausil 20; jfr halland 3*.

hneigir, *m*, *'som lader noget neje sig, bevæge sig, som rækker', h. hafviggja,*

søfarer, mand, Bjüt 2, 17, h. orms mærar, som sætter guldet i bevægelse, mand, Krók 1, h. unnar blíks, d. s., Gdþ 64; i disse to tilfælde kunde det også betyde 'ødelægger', (egl. 'den som lader en sege') som i h. hlenna, undertrykker af lyve, Sigv 1, 5.

hneigi-Sól *GðSúrs 22 kan ikke være rigtig, da ordet må udgøre den del af en kenning, hvor mǫggrundar er det andet led; fejl for hyrjar Sól?*

hneigistolpi, m. 'stolpe, søjle, som bevæger, rækker', hjalpar h., frelsen ræk-kende, givende, stolpe, det hellige kors, *Líkn 41.*

hneigipollr, m. 'rækkende, givende, træ' (jfr hneigir), h. øglis túna, (gavmild) mand, *Katr 45.*

hneigia, (-ða, -ðr), lade segne (hniça), bǫje, lýris garmr hneigði fúru, vinden lod skibet synke (med stavnen), gøre duvende bevægelser, *Arn 2, 10, Visundr (skibet) h-ði þrom Þjóða 1, 4, h. heyrn bænum, rette sin høreelse mod bønner, lytte til bønner, Líkn 3, h. hals, bǫje sin hals (som tegn på yamyghed), Lil 52, hǫfuðdrótingin hneigð ok lát, med bǫjet hoved og ludende, Lil 54; men: himna dýrd hneigð at jorðu, sænket, bragt ned på jorden, Lil 34; h. goðum, bǫje sig for, tilbede (hedenske) guder, Mey 46; part., h-jendr hrafa vins glóða, sværdenes bevægere, kriger, mænd, *Islár 1.**

hneisa, (-ta, -tr), vanære, tilføje skam (yngre form for neisa, jfr neiss), heilǫg mǫðir hneist af lýðum, om kirken, *Gd 49.*

hneitíknífr, m. skærende, dræbende, kniv, hlífa hjaldrgoðs h., sværd, *Eg Lv 39.*

hneitir, m. 1) sværd (egl. 'særer, dræber', jfr no. neita, 'krænke, støde, fornærme', Aasen, og hníta, hneit, hneit þar 'der blev der givet et stød'), *Pul IV 1 2, Hl 37 b, nefniok svá h-i Hl 34 b, við h-i, mod sværdet(s) hug), GðSúrs 30, h. beit Hl 9 a, hilmir létat h-i sparðan, sparede ikke at bruge sværdet, Arn 3, 14, hittisk hjalmr ok h. Merl II 67, hrjóða h-is egg í sveita Þjóða 1, 22, rjóðandi h-is eggja Arn 3, 1, beiðir h-is, kriger, EGils 1, 21, h-is pálmr, d. s., *Katr 42. Som egenavn (for Olaf den helliges sværd) ESk 6, 43 (den i sagaen givne forklaring af ordet er næppe rigtig, Fms IV 58). — 2) undertrykker (eller den som overgår andre), h. jofra Hókr 1, Sturl 3, 5, h. dǫglinga Arn 6, 14, h. folkfjors, krigerens overvinder, kriger, Þorm 1, 13, h. allheims „bliku“ kalfa, jæiternes banemand, *Tor, Þdr 20; h. hodda, gavmild mand, Hl 30 b. Jfr folk-.***

hnekking, f. hæmmelse, stansning (af fremgang), skade, tab, hǫfuð er h. *Am 60.*

hnekkir, m. 1) som hæmmer, stanser, undertrykker (til hnekkja), h. hertryggðar, som tilintetgør hærens (ffjendernes) sik-

kerhed, tapper kriger, *Hfr 3, 2, h. heiptar, vredens undertrykker, fredelig mand, Pl 26, h. angrs, sorgens undertrykker, Pl 59, h. flærðar, gud, Gmkan 1, 1. — 2) som sætter i rask bevægelse, h. hlunns hleypi-blakka (skibenes) Ott 3, 10.*

hnekkja, (-ða, -t), støde, drive tilbage (tilside), modstå, h. Svium Ott 3, 11, h-jum fjanda flokki *Blakkr 2, 1, hónum h-ir lið Merl II 46; jage en bort, nægte at modtage en som gæst, Sigv 3, 4. 5. 14; tilbagevise, nægte at høre, h. lofi sínu Sigv 13, 9; tilintetgøre, hindre, h. sætt Arn 5, 19, h. sælu e-s Hálfis II 2, h. kosti e-s Merl II 23, absolut: Snorri hnekkði Anon (XIII) B 26; nægte, h. því, es allir mæla Sigv 13, 29, né hnekkik því Þorm 1, 3. Intrans. h. frá, vige, trække sig bort, tilside, *Grett 2, 7.**

hneppr, adj. snæver, trang, som det står ringe til med, h. es friðr með greppum *GGalt 5, her getsk hnepst til Snorra, man har de dårligste meninger, forventninger, om Snorre(s) færð), GÓdds 5, hnepst mun þó enn efsti (gangr) Hard 2. Jfr ó-.*

hnepta, (-ta, -tr), stikke, putte, h. hǫfuðum í felda, stikke hovederne ind i pelsen (som tegn på indesluttethed og tunge tanker), *Sigv 11, 12.*

hneptr, adj. (egl. part. til hneppa, af adj. hneppr), knap, gjort trang, hnept setu efni, ringe tid, lejlighed til at blive siddende (på grund af overhængende fare), *Eyv Lv 1.*

hneykir, m. undertrykker, betvinger, h. hertoga, fyrste, konge, *Þjóða 3, 25, h. harra Mark 2, h. Holmbúa Þjóða 3, 20, h. hlenna Sturl 4, 5; h. hodda, gavmild mand, EilSn 3.*

hneykja, (-ða, -ðr), betvinge, h. hvassan hoggorms gróð *Gdþ 9.*

hneyxl, n. forsædelse, hån, hann (Kistr) þar (mátte tåle) h. af mǫnnum *Líkn 15, kirkja þóði h. af hǫldum Gd 30, búin h. Mv II 9; også i de to første tilfælde bruges ordet i pl.*

Hniflungar, m. pl. betegnelse for Hóðbrodds slægt, *Hhund 1 48, — for Niflungarne (Gjukungerne) Am 47, — for Gudruns sønner med Atle Ghv 12. Endelig findes Hniflungr som navn på en søn af Høgne, Am 88. Ordet er måske ikke egt. = Niflungar, med et senere tilføjat h. i forlyd (et sådant tilføjat h er i det hele næppe så gammelt), men, hvad særlig det første sted tyder på, et ægte nordisk ord, dannet af Hnefi, en sagnperson (jfr ovf. 2. Hnefi), identisk med ags. Hnæf, men på grund af ligheden er ordet blevet identificeret med Niflung-. I den lille ordsamling *SnE II 494* findes ordet som navn på et slags søm (nagle).*

hniç-Baldr, urigtig v. l. for hyr-Baldr *Rst 25.*

hniçfákr, m. 'nejende, duvende hest', h. Haka, skib, *Ht 71.*

hniǵgrund, *f*, 'duvende, bølgerende land', h. hafbekks (skibets), søen, *Ht* 75.

hniǵreyrr, *m*, 'rørstængel som sænkes', h. hjórflóðs, 'rørstængel som sænker sig i eller ind til blodet', sværd, dets hnykkimeidar, krigere, *Rst* 24, h. handa skjaldar Hrundar, valkyrjens hænders rørstængel, *d. s.*, *Þmáhl* 4.

hniǵsól, *f*, 'nejende, ludende, sol', h. Högna, skjold, *StjO* II 6.

hniǵstair, *m*, *kun* i h-ir hjórva hljóms (kampens), krigere, *Líkn* 26; her synes hniǵ- ikke at have særlig (transitiv) betydning; transitivt 'afgørende' passer ikke; snarest 'de som selv gør bevægelser' i kampen.

hniǵþili, *n*, 'bevægeligt bræt', brjóta randa h., bryde, kløve, skjolde, *Ht* 59.

hnika, (-aða, -at), støde til noget så at det kommer ud af sin rigtige stilling, bára h-aði ór, skød til åren, så at den ikke kunde bevæges rigtig (op og ned), *Arn* 2, 3.

Hnikarr, *m*, navn på Odin (egl. 'som støder', *ǝ*: med sit spyd, spydkæmperen), *Þul* IV *jj* 2, *Gri* 47, hrafnar (flugu) af H-s ǝxlum *SnE* II 142, H-ar hétu mik *Reg* 18, 19; H-ars þjalii, brynje, *Islðr* 13, H-ars gjóðr, ravnene, *Líðs* 2, H-ars regn, kamp (jfr regnboði), *Ólhv* 2, 11, H-ars veðr, *d. s.*, *Svert* 2.

Hnikuðr, *m*, = foregående, *Þul* IV *jj* 1, *Gri* 48.

hniþinn, *adj* (egl. part. af et *hniþa, *hneip), egl. 'med nedbøjet, ludende hoved' (på grund af sorg), sørgende, beklemt, hraðlufullr ok h. *Sól* 43, h-in þjóð *Ókik* 1, 2, h-nar konur *Þjóða* I, 15; navn på 'korn' i helju, egl. 'med bøjet stængel, utriveligt', *Alv* 32.

hniþna, (-aða, -aðr), blive sørgmodig, modfalden, (af hniþinn), Sigurðr . . h-naði *Broi* (*Fjs* udg.) 4, hniþnaði Gunnarr *Guðr* II 7, *Sigsk* 13, h-naði Grani *Guðr* II 5.

Hniþul, *f*, elvenavn, *Þul* IV v 4.

hnit, *n*, sammenstød, við fleina h., i kampen, *Hfl* 6, hjórva h., kamp, *ÞSær* 2, 1.

Hnitþjörg, *n*, *pl*, findes ikke i digte, men antydes ved kenninger som H-þjarga lög, om digterdrikken, der gemtes indenfor disse klipper ('sammenstødsklipperne'), *SnE* I 244. Et sådant stedsnavn er kendt fra Island. Jfr Bugge, *Arkiv* X 39.

hnitþróðir, *m*, 'kødelig broder' (af hnit „nexus“ G. Andrjesson, verb. hniþa „necto, connecto“, samme, jfr Eiríkur Jónsson's *Ordbog*: „hnit, *f*, sammenføjning(?)“, her gives en nærmere forklaring: to til hinanden hørende træsplinter som kiler i et rivehoved), ulfs h., Fenrisulvens kødelige broder, *Mídgársormen*, *Hym* 23.

hniþsól, *f*, 'sammenstøds-sol', hringa (sværdenes) h., kampens sol, sværd, *Þjsk* Lv 2.

hniþvala, *f*, i kenningen hvarma h., øje,

af hnit (jfr hnitþróðir) og vala 'en lille knokkel' (astragalus), med denne sammenlignes øjet og hnit betegner dets indfatning under panden; men hnitvölur kunde, også om bægge øjnene, forklares på en lignende måde som hnitþróðir, øjnene som nøje sammenhørende; iøvrigt står i hds. -völlum, men hnitvöllur er endnu vanskeligere at forklare og rettelser er så ringe som muligt; hele stedet lyder: þann harm (den nød, blindheden) es berk á hvarma hnitvolum *Eg* Lv 45.

hnitveggr, *m*, 'sammenstøds-væg', skjold, (hnit enten 'kamp', eller ordet betyde, 'væg for, mod, sammenstød' *ǝ*: med våben, og til værn mod disse), með harðan h-gg *Hfr* 3, 7.

hniǵa, (hné, yngre hneig, hniǵinn), 1) falde omkuld, styrte (til siden, til jorden), segne (om en død eller dødsåret), tré tekr at h. *Am* 73; h. i eld, styrte i flammerne, *Akv* 42, h. at velli, falde (dødet), *Hhund* II 10, h. til moldar *Hamð* 15, hné ferð á fit *Hfl* 6, h. i gras *Anon* (XII) C 23, h. i hadd jarðar *Bjark* 3, h. við banapúfu *Hyndl* 29, h. á Heljar sjöt *Fj* 25, absolut: *Am* 50 (láta h.), *Sigsk* 23, *Hamð* 31, *Gldr* 5, *Hfr* 3, 25, *Lv* 13, *Rst* 18, *Krm* 15, *HolmgB* 10, *Arn* 5, 20, h. fyrir, absolut *Hárð* 15, men hyppig med tilføjelse af fyr hjórur, eggjum el. lign., *Ski* 25, *Hávnm* 158, *Od* 23, *Hák* 8, *Krm* 11, *Darr* 7, h. fyr hamri *Haustr* 18; part. hniǵinn, *Ghv* 8 (jfr *Bjark* l. c.), *Refr* 2, 2; liggja hniǵinn *GSúrs* 7; h. und eggjar, falde ind under æggene (og rammes af dem), *Sveinsfl*, h. und arnar hramma *Anon* (X) III B 2; hniǵrat allr, segner ikke tilfulde, omkommer ikke helt, *Eg* Lv 27. — 2) lade sig falde til siden (for at støtte sig), læne sig (til noget), h. e-m at armi *Hhund* II 25, h. við bolstri *Guðr* I 15, *Sigsk* 48, h. at rúnum, bøje sig til en fortrolig hviskende samtale (lænende sig til den anden), *Guðr* III 4. — 3) bevæge sig glidende, hniǵu heilog vötn af himinljóllum (mærk også her den nedadgående bevægelse) *Hhund* I 1, jfr himnadýrðin hneig (v. l.) at jórðu, steg ned til jorden, *Lil* 34, skip hniǵðu *Valg* 5, skip hniǵu of lög *Þestf* I, 2, h. und tjald Högna meyar, bevæge sig ind under, tage (skjoldet) og holde (det) foran sig, *Ht* 49, þjóð hné aptr á þoptur *Hókr* 6 (men her v. l. til stökk); hniǵa til hjalpar e-m, komme en til hjælp, *Oddrgr* 10; — hirð doglings ǝðlinga hniǵr þingát, englene nejer derhen, *d. v. s.* viser deres ærbødighed og tilbedelse i den retning, *ǝ*: overfor gud på hans trone, *ESk* 6, 5; — hurð hniǵin, lukket dør, *Rþ* 26, men det modsatte: åbnet, *Herv* III 8 (jfr *Pri-vatboligen* 236).

hniþa, *f*, nise, en delfinart (delphinus phocæus), *Þul* IV y 1. Jfr stop-

hniþa, findes kun i imperf. hneit, *pl*. hniþu, støde, ramme med et stød, dreyra reyr hniþu saman *Hókr* 3, *ÞBrún* 3, egg

hneptr, *adj* (egl. *part. til hneppa, af adj. hneppr*), *knap, gjort trang, hnept setu efni, ringe tid, lejlighed til at blive siddende (på grund af overhængende fare)*, *Eyv Lv 1.*

hneykir, *m.* *undertrykker, betvinger, h. hertoga, fyrste, konge, þjóðA 3, 25, h. harra Mark 2, h. Holmbúa þjóðA 3, 20, h. hlenna Sturl 4, 5; h. hodda, gavmild mand, EilSn 3.*

hneykja, (-ða, -ðr), *betvinge, h. hvassan hoggorms gróð Gdþ 9.*

hneyxl, *n.* *førsmedelse, hån, hann (Kristr) bar (máite tåle) h. af monnum Likn 15, kirkja poldi h. af höldum Gd 30, búinn h. Mv II 9; også i de to første tilfælde bruges ordet i pl.*

Hniiflungar, *m. pl.* *betegnelse for Hødbrodds slægt, Hhund I 48, — for Niflungerne (Gjukungerne) Am 47, — for Gudrunns sønner med Atle Ghv 12. Endelig findes Hniiflungr som navn på en søn af Høgne, Am 88. Ordet er næppe egl. = Niflungar, med et senere tilføjet h, i forlyd (et sådant tilføjet h er i det hele næppe så gammelt), men, hvad særlig det første sted tyder på, et ægte nordisk ord, dannet af Hnefi, en sagnperson (jfr ovf. 2. Hnefi), identisk med ags. Hnæf, men på grund af ligheden er ordet blevet identificeret med Niflung-. I den lille ordsamling SnE II 494 findes ordet som navn på et slags søm (nagle).*

hnig-Baldr, *urigtig v. l. for hyr-Baldr Rst 25.*

hniǵfákr, *m.* *'nejende, duvende hest'*, *h. Haka, skib, Ht 71.*

hniǵgrund, *f.* *'duvende, bølgender land'*, *h. hafbekks (skibets), søen, Ht 75.*

hniǵreyrr, *m.* *'rørstængel som sænkes'*, *h. hjǵrflóðs, 'rørstængel som sænker sig i eller ind til blodet', sværd, dets hnykkimeidar, krigere, Rst 24, h. handa Hrundar, valkyrjens hænders rørstængel, d. s., þmáhl 4 (jfr Meissner s. 49, Reich. 45).*

hniǵsól, *f.* *'nejende, ludende, sol'*, *h. Hǵogna, skjold, StjO II 6.*

hniǵstafir, *m.* *kun i h-ir hjǵva hljǵms (kampens), krigere, Likn 26; her synes hniǵ- ikke at have særlig (transitiv) betydning; transitivt 'afgørende', passer ikke; snarest 'de som selv gør bevægelser' i kampen.*

hniǵpili, *n.* *'bevægeligt bræt'*, *randa h., skjolde, Ht 59.*

hnika, (-aða, -at), *støde til noget så at det kommer ud af sin rigtige stilling, bára h-aði ór, skød til åren, så at den ikke kunde bevæges rigtig (op og ned), Arn 2, 3.*

Hnikarr, *m.* *navn på Odin (egl. 'som støder', ∴ med sit spyd, spydkæmperen), pul IV jj 2, Grí 47, hrafnar (flugu) af H-s oxlum SnE II 142, H-ar héti mik Reg 18. 19; H-ars þjalfi, brynje, Islár 13, H-ars gjóðr, ravnene, Liðs 2, H-ars regn,*

kamp (jfr regnbødi), Ólhv 2, 11, H-ars veðr, d. s., Svært 2.

Hnikuðr, *m.* = *foregående, pul IV jj 1. Grí 48.*

hniþinn, *adj* (egl. *part. af et *hniþa, *hneip*), egl. *'med nedbøjet, ludende hoved' (på grund af sorg), sørgende, beklemt, hræzlufulur ok h. Sól 43, h-in þjóð Okik 1, 2, h-nar konur þjóðA 1, 15; navn på 'korn' i helju, egl. 'med bøjet stængel, utriveligt', Alv 32.*

hniþna, (-aða, -aðr), *blive sørgmodig, modfalden, (af hniþinn), Sigurðr. h-naði Brot (Fjs udg.) 4, hniþnaði Gunnarr Guðr II 7, Stigs 13, h-naði Grani Guðr II 5.*

Hnipul, *f.* *elvenavn, pul IV v 4.*

hnit, *n.* *sammenstød, við fleina h., i kampen, Hfl 6, hjǵrva h., kamp, þSær 2, 1.*

Hnitþjǵrg, *n. pl.* *findes ikke i digte, men aniydes ved kenninger som H-bjarga lǵgr, om digterdrikken, der gemtes indenfor disse klipper ('sammenstødsklipperne), SnE I 244. Et sådant stednavn er kendt fra Island. Jfr Bugge, Arkiv X 39.*

hnitbróðir, *m.* *'kødelig broder' (af hnit "nexura" G. Andrjesson, verb. hnit "necto, connecto", samme, jfr Eiríkur Jónssons Ordbog: "hnit, f, sammenføjning(?)", her gives en nærmere forklaring: to til hinanden hørende træsplinter som kiler i et rivehoved), ulfs h., Fenrisulvens kødelige broder, Midgárðsormen, Hym 23.*

hniṣól, *f.* *'sammenstøds-sol'*, *hringa (sværdenes) h., kampens sol, sværd, þfsh Lv 2.*

hniṣvala, *f.* *i kenningen hvarma h., øje, af hnit (jfr hnitbróðir) og vala 'en lille knokkel' (astragalus), med denne sammenlignes øjet og hnit betegner dets indfatning under panden; men hniṣvǵlur kunde, også om bægge øjnene, forklares på en lignende måde som hnitbróðir, øjnene som nøje sammenhørende; iøvrigt står i hds. -vǵllum, men hniṣvǵllur er endnu vanskeligere at forklare og rettelsten er så ringe som muligt; hele stedet lyder: þann harm (den nød, blindheden) es berk á hvarma hniṣvǵlum Eg Lv 45.*

hniṣveggur, *m.* *'sammenstøds-væg', skjold, (hniṣ enten 'kamp', eller ordet betyder, 'væg for, mod, sammenstød', ∴ med våben, og til værn mod disse), með harðan h-gg Hfr 3, 7.*

hniǵa, (hné, ynǵre hneig, hniǵinn), *1)* *falde omkuld, styrte (til siden, til jorden), segne (om en død eller dødsåret), tré tekr at h. Am 73; h. i eld, styrte i flammerne, Akv 42, h. at velli, falde (dødet), Hhund II 10, h. til moldar Hamð 15, hné ferð á fit Hfl 6, h. i gras Anon (XII) C 23, h. í hadd jarðar Bjark 3, h. við banapúfu Hyndl 29, h. á Heljar sjot Fj 25, absolut: Am 50 (láta h.), Sigks 23, Hamð 31, Gldr 5, Hfr 3, 25, Lv 13, Rst 18, Krm 15, HolmgB 10, Arn 5, 20, h. fyrir, absolut Hárð 15, men hyppig med*

hensyn til (at give) guld, karrighed, Hfl 17.

hoddfinnandi, *m*, 'guld-finder, -erhverver' (måske rettere hoddfinandi, Sperber), *Arb* 10.

hodd-Freyr, *m*, 'guld-Frey', *mand*, v. l. til hringbrjótr *Hfl* 17.

hodd-Gefn, *f*, 'guld-Gevn', *kvinde*, *Pl* 17.

hoddgeymir, *m*, 'guld-gæmmer' (karrig mand?), *Bjhit* 2, 14.

hoddglötuðr, *m*, 'guld-ødelægger', *gavmild mand*, *Arn* 6, 3.

hoddgrimmr, *adj*, 'grum mod guld', *gavmild*, *Ht* 66.

hodd-Grund, *f*, 'guld-Jord', *kvinde*, *Leiknir*.

hoddlestir, *m*, 'guld-beskadiger', -uddeler', *gavmild mand*, *Bjhit* 2, 24, *Kolb* 2, 4.

hoddlógandi, *m*, 'guld-giver', *gavmild mand*, *Ísdr* 2.

hoddmildingr, *m*, *gavmild mand*, *Edað* 3.

hoddmildr, *adj*, *gavmild på guld*, *Húsdr* 1 (v. l.).

hodd-Mímir, *m*, 'guld-Mímir', *den rige Mímir*, eller blot 'gavmild mand'(?), *holt h-is Vafpr* 45, hvor det ragnarök overlevende menneskepar skjulte sig.

Hoddrofnir, *m*, *ukendt væsen*, *løgr* es lekit hafði ör . . . horni H-is *Sigrðr* 13. Ordet måtte vel egl. betyde 'guld-bryder' (rofnir *jfr* rjúfa, rofinn).

hoddsendir, *m*, 'guld-uddeler', *gavmild mand*, *Eg Skj*, *Pl* 40.

hoddskati, *m*, (guld-)gavmild mand, *Merl* I 29. II 97.

hoddskerðandi, *m*, 'guld-ødelægger', *gavmild mand*, *Pl* 54.

hoddspennir, *m*, 'guld-omspænder', 'guld-erhverver', *mand*, *Ht* 29.

hoddstiklandi, *m*, 'guld-uddeler', *gavmild mand*, *Ht* 39.

hoddstríðandi, *m*, 'guld-bekæmper', *gavmild mand*, *Gunnl* Lv 6.

hoddstríðir, *m*, s. s. foregående, *Bolv* 7.

hoddsvægir, *m*, 'som bøjer guld til siden, sætter guld i bevægelse', *gavmild mand*, *Edað* 2.

hoddsviptir, *m*, 'guld-rykker, -bryder', *gavmild mand*, *Þdis* 2.

hoddvegandi, *m*, 'guld-dræber', *gavmild mand*, *Arb* 22.

hoddveitir, *m*, 'guldgiver', *gavmild mand*, *Nj* 14, *SnE* II 200.

hoddvönuðr, *m*, 'guld-forminsker', *gavmild mand*, *Refr* 3, 3.

hoddorr, *adj*, *gavmild på guld*, *Steinn* 3, 15.

hoi, *n*, *tempel*, *gudehov* (dette er i nordisk hovedbetydningen), *hótimbra* h. ok *hørga Vsp* 7, h. *munk kjösa*, *hørga marga HHj* 4, *ráða* h-um ok *hørgum Vafpr* 38; h-s *lond Einriða* ok *banda*, *gudernes tempellande*, *Vell* 15, *ganga* i h. *Pl* 59, h. *sviðnuðu* *hørgar brunnu Orv VIII* 1, *Odr* *brendi* h. ok *hørga braut sst* 2; — h. *hugtúns*, *brystet*, *Ht* 50, *moldar* h., *himlen*, *SnE* II 242. — *Kun*

etsteds findes h. brugt om 'bolig' i alm. (minde om den oprindelige betydning?) om jætten Hymirs bolig: út yr öru h-i Hym 33, men mulig er ordet her brugt om Hymirs prægtige hal (høll v. 7, salr v. 10, bær v. 26. 27; som klippehule fremtræder 'boligen' afgjort ikke).—Som stedsnavn Sigv 3, 4. Jfr lād-, ord-.

hoigylðir, *m*, 'bolig-, hus-ulv', *ilden*, *men v. l. for det rigtigere olgylðir Yt* 29.

hoifreginn se *haifreginn*.

Hoishöfði, *m*, *stedsnavn (uhistorisk)*, *StjO* II 3.

hokinrazi, *m*. (el. *adj*?), *med nedhængende bag* (eller én som går med böjede knæ og sænket bag), *Herjolfir* h. (*jfr* *brunninrazi*) *Anon* (X) I B 1.

hol, *n*, *hulning*, *hulhed*, *straum ferr* of h. *knerri*, *det hule skib*(skrog), *Anon* (X) I B 8.

holbörkr, *m*, '(legems-, bryst-)hulhedens bark', *brynje*, h-ar *ró*, *spyd* (sværd, hds. har iøvrigt hold barkapra, holl barkat ra), *Hfr* 3, 6.

hold, *n*, *kød*, *legeme*, h. *hølds Korm* Lv 23, h. *Flæmingja Hfr* 2, 7, *Ymis* h. *Vafpr* 21, *Gri* 40, *beru* h. *Völ* 9, h. at *hræum orðit Guðr* II 42, h. *loðir* i klóum, *kødtævler*. *Harkv* 3, *slíta* h. *Krm* 19, h. *móður* *mellu dolgs*, *jordens muldbekædning*, *Eyv* Lv 8; *sollit* h. *ÞKolb* 3, 12, *hrátt* h. *Þorm* 1, 5, á h-i *slíkr Bjhit* 1, 1; h-i *fentr*, *bedækket*, *overtrukken*, *med kød*, *Ht* 65, h. ok *blóð Lil* 11. 83, h. ok *bein Lil* 30. 93, h. ok *önd Lín* 39; h. ok *hjarat Háv*m 96. — *legeme*, *skært* h. *Lil* 12, *fara* h-i e-s *Gróg* 12, af h-i *þinu Lil* 29, *græðing* h-s *Gd* 65, *meyjar* h. *Eindr*, *blezat* h. *Gd* 45, *jfr* 16, h. er *kløkt Lil* 54, h-sins *bönd Lil* 83, — i *kirkelig betydning*, *lifa* at h-i, *efter kødets begær*, *Merl* I 57, *blekkiz* h. *Lil* 78. — *blóðugt* (blóðs) h. *Heiðr* 28 *er usikkert at tyde; mulig skal der læses* blóðs *hol*, *åre*, *ædr* (acc. æði), *der substituerer ædr 'edderfugl'* (acc. æði).

holdbori, *m*, *navn på ravn* (egl. 'kødborer', som borer sig ind i kødet, *legemet*, o: på de faldne), *Pul* IV tt 1; v. l. *holdboði*, *vistnok forvanskning*.

holdgan, *f*, *kødpåtagelse*, *inkarnation*, *Lil* 32.

holdgróinn, *adj*, *vokset sammen med kødet*, *legemet*, *som sidder fast og levende på legemet*, h-in *hønd* (arm) *Hamð* 13.

holdmímir, *m*, *navn på sværd*, *Pul* IV I 5.

holdvarinn, *holdvari*, *m*, *blandt slangenavn*, *Pul* IV qq 3. 2.

holfa se *hvalfa*.

hollosta, *f*, *gunst*, *yndest*, *gefa* *hæsta* h-u, *om gud*, *Has* 25.

hollr, *adj*, *huld*, *venlig*, *gunstig* (mod en), *især om gud(erne)* og *højere væsner*, *holl* *regin Lok* 4, h-ar *véttir Oddrgr* 9, *disir* h-ar i *hugum Sól* 25, *seggjum* h., *om gud*, *ESk* 6, 34, *ýtum* h., *d. s.*, *Leid* 11, *gerva sér* (guð) h-an *ESk* 6, 66; *om*

mennesker, h-ir hjalpendr *Eg Lv 27*, h. gramr *Ht 18*; *Gráf 9*, *Refr 2, 2*, *Eyv Lv 4*; jofrar, hirð h-astir *Ht 99*, hylly verðr holl *Bersi 2*; om indbyrdes velvilje: h. vinr Hænis *Hausstl 7*, jfr *3*, sem vit holl værim *Am 103*; *velvillige personer*, gode venner, trofast, mist hefr þér h-ra *Am 68*, ef oss h-ar væri *Hárþ 18*; — *trofast*, om de undergivne, h. húskarl *Sigv 13, 3*, hoddspennir var h. hersa stilli *Ht 29*, jfr *Refr 3, 3*, h-ir menn *Sigv 12, 18*; — *god*, *velgörende* (mod, med dativ som *ellers*), h. ulfum *Ísldr 4*, h. styrjar göllungum *Ísldr 23*, h. hrafini *Ód 15*; — holl laun, lön tydende på velvilje, *ESk 6, 69*, h-ar hnossir, kostbarheder, givne af velvilje, *Sturl 3, 21*. Jfr dróttin-, gagn-, ráð-, varg-.

Hollsetar, m. pl, *Holsater*, *Holstens indbyggere*, hræðir H-a (hds. -setu, næppe rigtig) *Hskv 3, 2*.

hollvinr, m, *huld*, *trofast ven*, *Hfr 3, 5*, *Bersi 1, 3*, *Arn 2, 16*, *Orv IV 7, IX 23*, h. herjar *Mark 1, 25*, h. lofða Brot (*F.J.s udg.*) *4*, *Oddi 3*; h. guðs, *Gudmund d. gode, Gd 23*.

Holmbúar, m. pl, *Holmboer*, má vist sigte til øerne ved *Raumarike i Norge* (næppe indbyggerne på de danske øer), H-a hneykir, om *Harald hárdråde*, *Þjóða 3, 20*.

holmijöurr, m, 'holm-lænke', havet, gránn h., det grá hav, *ESk 12, 11*, den dermed identiske *Midgårdsorm*, dennes hjalmr = ægishjalmr *Vell 26*; h-s leið, gulð, h-s leiðar þórr, *mand*, *Hallv 4*.

Holmgarðr, m, *Holmegård* (i *Rusland*), *GongHr 3*.

holmgjörð, f, 'holm-gjörd', havet, h-ar nagli, ø (øen sammenlignedes med et enkelt sømhoved i en sømbslået [saddel-gjörd], *Epver 2*. Jfr *holmnegldr*.

Holmgöngu-Bersi, m, *isl. skjald og helt i 10. årh.*, *Ísldr 24*.

Holmgöngu-Starri, m, *isl. kæmpe* (10. årh.), *Ísldr 27*.

holmi, m, *holm*, = *holmr*, brugt om *Island*, *Gdþ 60*, *Gd 5*; h. hjalmfenris, *sværdets holm*, *skjöld*, *ÞBrún 3*.

holmleggr, m, 'holm-knokkel', *sten*, h-jar hilmir, *stenens konge*, *dværg*, ifølge *tolkning*en *dværgen Litr*, der igen er synonym med *littr*, *farve*, *skönhed*: h-jar hilmir viðr e-n þoglan, (*kvindens*) *lød*, *skönhed*, *bringer en til at forstumme*, *HSt 2, 1*.

holmnegldr, adj, 'naglet med holme', 'hvis nagler er holme', h-ð *hauðrgjörð*, *jordens gjörd*, *besat med holme*, *det oopfylde hav*. *Bjarni 3*. Jfr *holmgjörð*.

holmr, m, 1) *holm*, en mindre ø (jfr *holm*), i h-i *Völ 40, 41*, *Rdr 11* (om øen *Höy blandt Orknøerne?*), láta h-m sér at skildi, *lade en holm tjæne sig til skjöld*, *værge sig på en holm* (om *holmen i Hafs fjorden*), *Harkv 10*, h. enn gráni, *Holmen grá*, *ESk 9, 1*, of h-a (= i *eyjum*, *Orknøerne*) *Torfe 3*; *dog findes h. som modsætning til ey*, *hætta á h-m til sela*

Hæng V 5. — 2) særlig brugt om en *kampplads* (*sikkert fordi tvekampe i den grå oldtid plejede at holdes på mindre øer*), hvé sá h. heitir *Fáfn 14*, á h-i, i (*ive*)*kamp*, *Þmáhl 6*, *Ísldr 26*, *HolmgB 1*, fara h-s á vit *Eg Lv 28*, skora á h-m *Nj 6*, ganga á h-m *Korm Lv 26, 49, 50*, *Sól 14*. — 3) i *kenninger*, for arm: hauks h. *VGI 2*, — for skjöld: randar h., *ringens* (den *mælede rings*) *holm*, *Hausstl 18*. — 4) som *egennavn*, = *Borgundarholm*, *Hfr 2, 2*, — om øen *Svalder* *Hókr 3*, H-s *sund*, *sundet ved holmen*, *Hfr 3, 17*. Jfr *Borgundar*-, *Dyr*-, *Sigars*-.

holmreyðr, f, 'holm-låks (ell. -hval)', *slange*, h-ar hjalmr = *ægishjalmr* (jfr *hjalmtamiðr*), *skrækkehjælmen*, *Gldr 6*, faldinn h-ar *hjalmi*, med *skrækkehjælm* på *hovedet*, *Sturl 6, 2* (v. l. -reyrar, ryrar *urigtigt*).

Holmrygir, m. pl, *Rygerne på øerne* (i og ved *Rogaland*). *Harkv 14*, *Hák 3*; på det første sted: *hafnaði H-jum* (der er i verset tale om de af *Harald hárfagre* vragede *hustruer*) er det et spørgsmål, om man ikke skulde læse: *holm-rýgjum*, af -rýgr, en *kvinde* (*ísær mægtig kvinde*, *frue*), med *holm-* måtte der være hentydet til de samme *holme* (øer), og der kunde være tilsigtet et *ordspil*, til trods for *vokalens* forskellige *kvantitet* i de to ord.

holmrønd, f, 'holm-ring', havet, *haustkøld* h. *ESk 12, 12*.

Holmsnes, n, *sagnlokalitet*, *Orv IX 29*.

holmstefna, f, 'holm-stævne', møde på en *holm*, *tvekampsmøde* og *kamp* i alm., *Hálfs IV 1*.

Holmsteinn, m, en *Islænder* omkr. 1000, *Snorri*.

holr, adj, *hul*, *holt* *hramma hrynþál*, *den hule ring*, *Ormr 1, 4* (*selve ringen* var *hul* *indvendig*), *hol bára*, *hul bølge* (*idet den er ved at styrte forover*), *ESk 13, 7*, *Mark 1, 5*, *hol merki*, om de af vinden *udspilede faner*, *Gisl 1, 19*; h-t *skarð*, *hult* (j: *halvrundt*) *skár* (i et *sværd*), *Korm Lv 27*.

holt, n, 1) den oprindelige betydning 'skov', *skovbevokset plads* synes at være den fremherskende i den ældste tid; osp i h-i *Hamð 4*, til h-s ek *gekk* (for at få en *gambanteinn*) *Ski 32*, sás ör h-i ferr *Völ 16*, *Hoddmímis h.* (hvor *menneskeparret Lif og Lifprásir* skjulte sig) *Vafpr 45*. — 2) senere, især på *Island*, fik det betydning af 'stenet', *bakket*, *hårdt* og *lidet frugtbart land*, *den foretigger sikkert i*: *Þul IV æ 2*, h. ok *mýrar Lil 93*, samt i *kenningen* *heila bæis h.*, *hoved*, *Ht 2*. — 3) som *stedsnavn*, *Holtan* på *Vestfold*, *dativ* H-i (v. l. *holtum* af *Holtar*), *Yf 32*. — *holta* *Korm Lv 26* er *formentlig fejl* for *hasla*.

holtríða, kun *Hym 27*: ok *holtt* *riða* (*holtríða* R) hver i *gögnum*; *dette ord* er *vanskeligt*; *hverr* betyder i *hvert fald* 'kedel', *sænkning* (i *jorden*), *men linjen*

(1. 2) er metrisk urigtig (— — — — for — — —) og formentlig er hver galt; holtriða kan godt komme af et mask. holtriði; at der her skulde betegnes en 'fjældhule' som Hymers bolig er utænkeligt, da denne ellers i digtet kun fremtræder som 'hal, sal, hov' (se hof); et neutr. holtrið kendes ellers ikke og er desuden en naturlig sammensætning. Endelig overfylder disse 2 linjer verset.

holtskriði, m, 'som kryber i (igennem) skove', slange, Pul IV qq 2.

holtvartir, m, 'skov-tvinge, -rem, eller fisk', slange, h-is enningl (s. d.), skrækkehjelm, Anon (X) I B 5; jfr vartari.

holund, f, hulsår, sår der går ind i (bryst- eller mave-) hulheden, h-a valr, ravn, TorfE 3.

hopp, n, hoppen, dans, lystighed, h. heims, verdens forlystelser, Mv III 3.

hoppiagr, adj, skön i dans, leg, h-fögr ekkja Þmáhl 15.

Hopp, m, hundenavn ('den hoppende'), Hrólfs 3.

horta, (-ða, -t), vende (i en vis retning), se, norðr h. dyrr Vsp 38, suðr h-ðu dyrr Rp 26, h. við munnnum, vende mod (og se på), Anon (XI) Lv 3, h. ör heimi, vende sig (og se) bort fra verden, Ski 27, h. við veðri Hæng VI 1.

horn, n, 1) horn (på dyr), af hans h-um (hjørtens) Gri 26, h. glóa við himin (også hjortens) Hhund II 38, hjartar h. Sól 78 jfr 55, hötún h-a, hovedet, Hym 19; usikkert med hensyn til meningen er h. Hoddrofnis Sigdr 13; hverr setr h. í síðu öðrum, den ene støder hornet i den andens side, den ene bekæmper den anden, Gdß 51. — 2) drikkehorn, bera e-m h. Gri 36, fór fjöld h-a Am 8, drekka mjöd fullum h-um Sól 56, gyld h. Rst 13, rista rún á h-i Eg Lv 3, á h-i skal rista (rúnar) Sigdr 7, vöru í h-i stafir Guðr II 22, vætr horns, ínt (af) i hornet, Eg Lv 36 (hds horn), né (sælðumk) við hornigi, med horn, fuldt af druk, Hávm 139; — horna ö, drik, Eg Lv 16 (jfr BMölsen, Arkiv XIX, 102 f.), h-a sund, d. s., Eg Lv 36, h-a fors, d. s., Steinþ.: — Hörn h-a, kvinde, SnE II 218, h-a Hlökk Lids 6. — 3) blæseinstrument, lúr, h. (j: Gjallarhorn) es á lopti Vsp 46, þjóta í h. Hamð 18; h-a blöstr Arn 5, 17. — 4) hjørne, Niðjungr skóf af haugi h. Mhk 8, sat á h-i vinnjarga Harkv 2, á beðjar h-i, hjørnet, udkanten, af sengen, Bjhít 2, 12. — 5) i uforståelig sammenhæng er h. gratz Hornkl Lv. — 6) som elvenavn (rettire Hörn?), Grög 8. Jfr Gjallar-

Hornbori, m, dværgenavn (egl. 'horn-gennemborer'), Vsp 13, Pul IV ü 5.

hornblöðr, f, 'horn-bølge', drik (øl), skorða h-ar, kvinde, GSúrs 22, hirði-Sága h-ar, d. s., Grettis 35.

hornglönn, hornglói, m, navne på vædder (egl. 'hvis horn lyser'), Pul IV aa; det ene er vist blot en variant af det andet.

horngæla, f, en slags fisk, Pul IV x 3 (jfr no. haagjæla 'en mindre haj-art' Aasen, „horngjæl“, Nordgård).

horngöfugr, adj, som ser prægtig ud ved sine horn, med prægtige horn, om bukke, Hym 7.

hornhróinn, m, navn på vædder, Pul IV aa.

hornkerling, f, 'hjørne-, krogkælling', gammel kone, hvis plads er i krogen (den ringeste plads i stuen), Nj 26.

hornklofi, m, ravn, (egl. 'hornkløver?'), Pul IV tt 1. — Det Hfl 16 forekommende h. : halda h., synes snarest at være dativ af et hornklof n, men dets betydning er uvis; hele udtrykket synes at betyde 'holde fast'.

hornkvistr, m, (-ar; -ir), horn-gren, grenet horn, bera två h-u Merl I 14.

hornsil, n, hundestejle (gasterosteus), Pul IV x 4.

Hornskógr, m, skov i Jylland, Grani I. hornspönn, m, ske af horn, ÞjóðA 4, 16.

hornstraumr, m, 'horn-ström', drik (øl), h. Hrimnis, digterdrikken, digt, hrœra h-m Hrimnis, digte, EVald I; h-s Nauma, kvinde, Sigv 13, 12.

hornumskváli, m, navn på vædderen (egl. 'den med hornene støjende', 'som frembringer larm med hornene'), Pul IV aa.

hornungr, m, ifølge lovsproget (Grágäsen) 'søn af en frigiven med sin (tidligere) herskerinde', en sådan søn var vel ikke arveberettiget, stod altså i anseelse under ægtefødte børn af frie forældre; ordet kommer af horn 'hjørne, krog', og betyder egl. 'født i en krog', (jfr udtrykket gefa frelsi frá horni ok hnappi); Grágäsens opfattelse er måske ikke den oprindelige, ti ifølge norske love var h. blot uægte født søn af frie forældre, dette må sikkert forudsættes at være tilfældet med Erpr, der af brødrene kaldes h. Hamð 14; på h. á haugi sat Herv V 14; h. hverrar þjóðar, betragtet som uægte søn hos alle mænd, Hálf IX 27; med gen. 'person som er berøvet, blottet for noget', h. hylli (gen.) hörþellu, berøvet kvindens gunst, Korm Lv 29 (således også i prosa).

hornþeyr, m, 'horn-tø (væske)', øl, h-jar Hnoss, kvinde, Korm Lv 41; h-s (ved rett.) Eir, d. s., Gunnl Lv 8.

hors, n, = hross, hest, h. höfuð Merl I 29.

horskliga, adv, klogt, viselig, segja h. Griþ 10, haga h., indrette viselig, Merl II 96.

horskligr, adj, klog, omtr. = horskr, h-lig röð Hsv I. 129.

horskr, adj, klog, vis, modsat heimskr : opt fáa á h-an (litir) þeirs á heimskan né fáa Hávm 93, heimska ör h-um sst 94, jfr 20; Hávm 63, Ski 9, Fáfn 35. 36, Eirm 4. 8, Islðr 26, ESK 6, 64 o. s. v.; h. ok þögull Hávm 6, h. halr Brot 4, Fáfn

42, h-ir seggir *Has* 45, h. hólða barmi *Hildir*, horsk ok rik, om *Adam* og *Eva*, *Lil* 17, hvít ok horsk *Rp* 39; ofte epitet til kvinder: horsk vas húsfreyja *Am* 3, en horska mæð *Háv*m 96, et h-a man sst 102, horsk fóstura Heimis *Grip* 31, et h-a víf *Sól* 14, h-ar konur *Hár*b 18, sagði horsk hilmir *Am* 10, huggizk it h-ar *Am* 35; h. hugr *Háv*m 91; — om dyr, h-ir hrafnar *Fj* 45, et h-a dýr, det kloge, listige dyr, om bjarnigull, *Merl* I 21. Jfr *geð*.

horvegr, m, 'snot-vej', næse, h-s rammir, med stinkende næse, rettelse af hervigs samir i henhold til originalens fætoe narium, *Merl* I 49.

horvetna, adv, = hvarvetna (s. d.), allevegne, *Ód* 16.

hosa, f, hose, h. mosrauð *Steinarr* 1, draga h-u af e-m *EGils* 3, 10; h. tók at losna af fœti *Gd* 28, = brynghosa *Gd* 34.

hotvetna, pron. indef., = hvatvetna s. d., hvad som helst, alt, findes adskillige steder i cod. reg. (Edd.), *Háv*m 48, *Skí* 28, *Am* 71. 97.

Hó, m, (måske for Hói, dannet af interj. hó, opmuntrende), hundenavn (jfr *Hoppr*), *Hrólfs* 3.

hói, n, det rette, passende, mål, måde, forhold, mådehold, þarf h. at flestu *Leid* 44, kunna h. *Kolb* 2, 4, sœmði vel h. e-m *Ód* 26, fœra e-n i hói, bringe en til mådehold, besindelse, *Þjó*ðA 3, 20; at h-i, med måde, mådeholdent, *Háv*m 19, *Gd* 36, at sama (sømu) h-i, på samme måde, *Vot* 27, *Hálfs* VIII 12; hafa sik á h-i, vise mådehold, ave sig selv, *Lok* 36; af h-i, passende, *Mv* III 25; hafa ríki sitt i h-i, anvende, udøve sin magt med mådehold, *Háv*m 64, stytta hönd i h-i, ordspørglig talemåde, d. s., *Sigv* 11, 13; ganga langt ór h-i, udover den passende grænse, *Nj* 19; h. ok hagspeki *Hsv* 105; gen. adverbialt, h-s hart, temlig kraftig, *EGils* 1, 17; hilmir h-s, *Kristus*, *Líkn* 16. Jfr *ør*.

hófgollinn, adj, med forgyldte hove, *Ódrgr* 28, hvis ikke gollinn her er part. til gjalla, 'med gjaldende hove', hvad der vilde passe ulige bedre; jfr part. pass. (= part. act.) som lilinn, sofinn, þakinn.

hófr, m, hov, h. kná slíta vøll *Sigv* 3, 11, (rúnar) á Alsvinn's h-i *Sigr*dr 15. Urigtigt for háfr, s. d., *Þdr* 6.

hófsamliga, adv, på passende måde, prófa h-ast *Gd* 3.

Hófvarpnir, m, hestenavn (egl. 'som gør et kast med hoven'), *SnE* I 118, *Pul* IV rr 4.

hógbrotningr, m, et let brugeligt afbrækket stykke, h. skógar, en afbrækket gren, anvendt til stok, bekvem stok, om *Grí*ðarvølr, *Þdr* 20.

hógdregr, adj, let trækkelig, som let kan drages frem, *Vi*ðurs þýfi h-t ór hugar fylgsni *St* 1.

hógdýr, n, 'bekvemt, smidigt dyr', h. húná, skíb, *Refr* 4, 1.

hóggroedr, adj, let helbredelig, h. díli (*brandplet*) *Porm* 2, 14.

hógliga, adj, let, forekommende, svara h. *Porm* 2, 3.

hógligr, adj, let, medgørlig, ráð hólfu h-ra, bestemmelse, som vil både dobbelt så godt (egl. 'som skaffer lettere, bekvemmere omgang'), *Am* 70, muna verða h-t, vil ikke blive let, bekvemt, vil blive vanskeligt, *Has* 33, h-t hold, det smidige legeme, *Heil* 16.

hóglífr, adj, som lever stille, som elsker stille, roligt, liv, *Þmáhl* 14.

hógr som adj forekommer næppe, se hœgr.

hógreið, f, bekvem vogn, om *Tors* kærre, h-ar hafreginn, *Tor*, *Hau*stl 15.

hógsættir, adj, bekvemt anbragt, smidig, h-tt tunga *Líkn* 2.

hógværr, adj, som er, forholder sig, stille, rolig, fredsommeligt, *Gd* 9.

hól, n, prat, mæla h. of e-t, prale af noget, *Þmáhl* 1, geðask h-i, ytre sig pralende om sig selv, *Anon* (XIII) B 25.

Hólar, m. pl, bispesædet *Holar* på Island, *Kolb* 2, 4, *Anon* (XIII) B 19, *Gd* 27, *Gd* 3 passim. Egl. pl. af hóll.

hóll, m, høj, bakke, især rundagtig; knude, ujevnhed, *Pul* IV æ 2, sákat h-l i hvilu, der var ingen knude i sængen, den var jævn og behagelig, *GSúrs* 23. — Som stedsnavn (i Valland; v. l. høli), á H-i *Sigv* 1, 10 (men vistnok forvansket af Dol).

hóllauss, adj, fri for prat, þat es h-t, det er uden prat, det er sandt, *ÞHjalt* 1.

hól-Njörun, f, 'høj-Njörun', hrannblakks (skibets) hóll (bakke), søen, dens *Njörun*, 'kvinde', *ÞjHít* 2, 12, men den slags omskrivninger er noget tvivlsomme.

Hómarr, m, blandt søkongenavne, *Pul* IV a 5.

hóp, n, lille, helst rundagtig, vig, nór, blandt sønavne, *Pul* IV u 3, h-s hyrr, guld, *Rst* 35 (jfr *hyr-Njörðr*).

hópr, m, hob, skare, *Alpost* 3.

hóra, f, hore, skøge, h. mengi *Merl* I 49, men da gen. pl. skulde hedde hórna, er det muligt, at det er verbet, der her foreligger og at stedet er forvansket; da originalen har mulieres corrumptent, kan der næppe heller være tale om masc. hórr.

hórdómr, m, ægteskabsbrud, horeri, h. mikill (i heimi) *Vsp* 45; *Mv* III 18, *Katr* 46.

hórr, m, ægteskabsbryder, en gift kones elsker, hverr heir þinn h. (hór hás) verit, din kones elsker, *Lok* 30, h. (skr. hór) af e-m, en anden kones elsker (egl. 'ægteskabsbryder ved en', fordi denne er gift og dennes hustru har en elsker), *Lok* 54. Uden r i stammen, hór, gen. hós, synes ordet (jfr de anførte skrivemåder, og da vel et helt forskelligt ord) at forekomme *Hár*b 48: Síð á hó heima, hans munt fund vilja, men betydningen synes her klar; vanskeligere er *Lok* 33:

þótt sér varðir fáir vers hóss (*skr. hós*) eða hvárs; *meningen synes at være: 'at kvinder skaffer sig en mand eller en elsker'; men da skulde ordstillingen være vers eða hóss; men også hvárs er vanskeligt; opfattes det som hvárs tveggja 'bægge dele', og vers eða hóss som forklarende apposition, væntede man ikke eða men ok, og det er det, meningen under alle omstændigheder kræver; uagtet eða ofte kan findes brugt identisk med ok (se eða 4), vilde det dog netop her være noget påfaldende.*

hóstu, Am 97, bör vist opfattes som hófstu, hófsk þú, 'du hævede dig, gjorde dig overmodig'.

1. **hót**, *n*, trussel, hræðask h. Reg 9, ekki þarf at hræðask h. MhkV 16, verða fyr h-um Hfr Lv 22, heyra h. Sigv 11, 12; randar h., kamp el. sværd, randar h-s rökimeidar, krigere, Grett 2, 6.

2. **hót**, *n*, noget, noget betydeligt (aliquantum), kun i gen. el. dativ, med adjektiver eller adverbier: 1) gen., h-s hövir (stafnar), meget høje, ÞKölb 3, 3, h-s meirr Guðl, h-s annan veg, betydelig anderledes, Háv 9, Blakkr 2, 2, Anon (XIII) B 17, rimeligvis også i h-s baztr, hvor hds. har hótí (mod metrum), Hyndl 32; absolut findes h-s GSvert 8. — 2) dativ, h-i fyrra SturlB 2, h-i framarr Hæng IV 1, h-i síðr MhkV 1, h-i fleira Leiknir, h-i fleiri Rst 24, h-i minni Jóms 8, h-i fastara Ingj 1, 4; altid foran komparativ, hvilket også taler for, at det fra Hyndl anførte sted er galt (dog findes dativ med superl. i prosa).

3. **hót**, *n*, pl, tegn, lader (gebærder), h. scemðar, omtrent = scemð, SnE II 240; almindeligt i nutidsislandsk; dette ord er mulig identisk med 2. hót.

hóta, (-aða, -at), true, h. e-m e-u Þorm Ól 2, 2.

hótun, *f*, trussel, Eg Lv 17 (v. l. hoggvan).

hraða, adv, hurtig, rask, skipta h. Ht 43.

hraðfeigr, adj, hjemfalden til snarlig død, som snart vil dø, Nj 11.

hraðfeldr, urigtig v. l. for hrað-, hraðsveldr Ht 55; ordet skulde, brugt om kamp, betyde 'hurtig istandbragt, men kunde vel egl. kun betyde 'rask tilendebragt'.

hraðfærr, adj, hurtig, rask (til at løbe), h. hestr Ghv 18.

hraði, *m*, som fremskynder, rask uddeler, hring's h., gavmild mand, fyrste, Ht 86.

hraðkvæðr, adj, som taler rask, digter rask, emk h. hilmí at mæra, med hensyn til Høfuðlausn, Arbj 1.

hraðliga, adv, rask, ufortøvet, seg h. Herv II 2.

hraðmæltr, adj, rasktalende, veltalende, Sturl 5, 7, men dadlende, 'som taler ufor-sigtig, ubesindig', h-t tunga opt sér ógótt of gelr HávM 29.

hraðskyndir, *m*, rask fremskynder, h. Gunnar, rask kriger, Þdr 17.

hraðsløngvir, *m*, rask uddeler, h. hringa, gavmild mand, Anon (XII) B 15.

hraðsveldr, adj, bragt til hurtig, rask, at svulme, om kampen (v. l. harð-, hraðfeldr), Ht 55.

1. **hrafn**, *m*, (hramn findes GSvert 7, ramn Leid 16), ravn, Þul IV tt 1, xx 2, Hfr 2, 3, Sigv 13, 23, Ísldr 10, Harkv 1, Þmáhl 6, Vell 36 (som spáfugl), Sturl 5, 10 o. s. v., h. enn hvassleiti ÞGís 12, enn dökkvi h. (jfr hofsjaðr) Reg 20, horskir h-ar Fj 45, h. kvað at h-i á meði Hhund I 5, h. at meði Brot 5, jfr 13, Odins ravne, Húsd 9, SnE II 142, Heljar h-ar Sól 67, h-a gjör Hfl 10, h. óð í valblóði Krm 2, dygg fylgja h-s Reg 20, á nef h-i Korm Lv 63; sút h-s Ísldr 25, h-a vin, blod, Ísldr 1, h-s vins hregg, kamp, Þ máhl 13, seðja h-a Hhund I 44, h-ar gjalla Guðr II 8, h-s verðgjafi, kriger, Arn 5, 1, h-s órr, d. s., (máske forvansket for hjalms), GDropl 4; h-s ævi, nat, Korm Lv 41; — ramn Glamma þjóðtraðar, skib, 3: Noahs ark, Leid 16. — h. fjóturs uforståeligt Auðun 2; — h-s hrælundir, Sigrdr 1, er uden tvivl forvansket for hrafn hræs undir, se hrælund. — Som mandsnavn: H. Önundson (c. 1000) Gunnl Lv 6. 8, ÞKölb 2; H. Sveinbjörns-son (c. 1200), GGalt 1; Krm 6, her i formen Rafn.

2. **Hrafn**, *m*, Áles hest (egl. identisk med foregående, på grund af den ravn-sortes farve), Þul I a 1, II 3, IV rr 3. — Hyppigt i kenninger for 'skib': Heita h. ESk 12, 11, Atals h. Anon (X) II B 9; stoðvar h. Hfr 1, 6, varar h. Þjóða 1, 12; hlunns h. Þorm 2, 1; sævar h. VGf 5, hranna h. Vell 10; stafs h. Eðað 2 (jfr flatþókr), hlýra h. Þorm I, 8. Jfr byr-, stál-.

hrafnblár, adj, ravn-sort (om hårets farve), h-ir Erps of barmar, Sörle og Hamde, Rdr 3; jfr hrafnsvart.

hrafnblót, *n*, 'ravne-dyrkelse', h-s goði, Odin, Hfr Lv 8.

hrafnfreistudr, *m*, 'ravne-prøver', Odin, mögr h-ar, Balder, Húsd 10.

hrafnfæðir, *m*, 'ravne-føder', kriger, Steinn 1, 7.

hrafngreddir, *m*, 'ravne-føder' (se greddir), Bkrepp 4, Ód 20.

hrafnrennir, *m*, 'ravne-føder(?) eller -lokker(?)', kriger, Arn 6, 17, Halli 2.

hrafnæðir, *m*, 'ravne-mætter', kriger, v. l. hrafnreddir, Bkrepp 4.

hrafnælir, *m*, 'ravne-glæder', kriger, Halli 1.

Hrafnista, *f*, den nummedatske ø, Ramsta, Þul IV bbb 1, Hæng II 3.

Hrafnketill, *m*, nordmand (9. årh.), Rdr 1.

hrafnreyðr, *f*, hvalart, Þul IV y 2.

Hrafnseyr, *f*, ukendt ø, Hæng V 2.

Hrafnseyrr, *f*, Ravenseer (England), Steinn 3, 5.

hrafnskygg, adj, 'med ravne-øjne',

seende så skarpt som ravn, h-ar ennis sólar EGils 1, 34.

hrafnstýrandi, *m*, 'ravn-styrer', en del af en kenning, hvis øvrige led sammen med hrafn-betød skib, men verset er forvansket, Eg Ber.

hrafnsvartr, *adj*, ravn-sort (jfr hrafnblár), halr enn h-i Hjálmp VI 2.

hrafnvín, *n*, 'ravne-vin', blod, h-s hyrr, sværd, Hfr Lv 12, h-s hylir, blodpøle, h-s hylja hrókr, ravn, Sindr 1, h-s hyrr, sværd (jfr hyrgildir), Pl 49.

hrafnparir, *adj*, nyttig for, god mod, ravn, om en dygtig kriger, Arn 6, 2.

hrafnoðs, *m*, (-ásar, -æsi), 'ravne-gud', Odin, h-ar vinr, Höner, Haustl 4, heilagtrull h-ar, Odins hellige bæger, digter-drikken, digtekunsten, Refr 2, 2 (jfr komu).

Hrakhvammr, *m*, lokalitet (på Snæfjaldsnæs, Island; egl. 'den dårlige hvam'), Bárð 3.

Hrami, *m*, Odins navn (v. l. hrammi, men metrum taler for kort m), Pul IV jf 4.

1. hrammr se rammr.

2. hrammr, *m*, hånd, arm (egl. 'gribere-dskab', og kan derfor bruges om mennesker og dyrs forlemmer, klør o. s. v.), Pul IV öð, arm, h-a hrynþál, guld, Ormr 1, 4, h-a harðeldr, d. s., ÞjóðA 1, 14, om en jættekvindes arme, Hjálmp III 8; — om björnens labber, Sigdr 16, Am 17; om örnens klør, Anon (X) III B 2, Vell 25: om ulvens klør, Arn 6, 13. Jfr jarn-.

hrammtöng, *f*, 'hånd-tang', arm, h-ar hrynvirgill, guldring, Eg Lv 12; iøvrigt er ordet rettet fra det umulige hvarmtöng.

hrammpviti, *m*, 'armsten', guld, bjóðr h-a, gavmild mand, Hfl 17.

hrang, *n*, tummel, støj, (v. l. hröng ur.; af dette ord kommer navnet Hröngviðr), SnH 2, 6.

Hrani, *m*, sagnperson, Hrólfs 5, en anden Herv III 2 (en af Arngrimssønnerne).

hrannbál, *n*, 'bølge-flamme', guld, h-s glötuðr, gavmild mand, Hskv 3, 3.

hrannblakkr, *m*, 'bølge-hest', skib, h-s hól-Njörun, kvinde, Bjhit 2, 12.

hrannblík, *n*, 'bølge-glans', guld, h-s Hildir, kvinde, Korm Lv 37.

hrannbrjótr se hannbrjótr.

hranneldr, *m*, 'bølge-ild', guld, h-s brigðir, gavmild mand, Pl 24.

hranngarðr, *m*, 'bølge-gærde', langstrakt bølge, Steinn 3, 9.

hrannlåd, *n*, 'bølge-land', hav, Ht 35.

hrannlog, *n*, 'bølge-lue' (rettelse for hann-), guld, h-s hœlibrekka, kvinde, GSúrs 25.

hrann-Valr, *m*, 'bølge-hest', skib, h-a fonn, bølgen, dens braut, havet, dets salr, hvælving (der hvælver sig derover), himlen, Refr 2, 3.

hrapa, (-aða, -aðr), styrte, hlunnvigg h., skibene styrter forover (ned i dybet), er

i færð med at styrte, Reg 17, h. á dauðans stéttr Lil 16, h. at augum í eld, styrte i blinde, Herv III 17, h. til sylgiar, styrte af sted til, Merl I 36, h. hræva gjör, ligene styrter, mændene styrter som lig, Merl II 68; heill h-ar e-m, ens lykke brister, går til grunde, Sól 9; vanskeligere er det at forklare h. fyr heill (ilt es fyr heill at h.) Reg 25 se 3. heill.

hrapi, *m*, et af ildens navne (egl. 'farende?'), Pul IV pp 3.

hrapmunnr, *m*, 'rask(-gribende) mund', h-ar handa, armenes raske munde, hænderne (= greipar), svelga h-um handa, gribe med hænderne, Þár 17.

Hrappr, *m*, Islænder (c. 1000), dativ Hrapp, Nj 27.

hrata, (-aða, -at), falde, snuble, styrte, Eysteins arti h-ar á Elliða stafni Korm Lv 57, h. í andar sauða (acc.) Has 9, h-at of mægi mun hverjum þykkja, enhver vil synes, at svogerskabet (giftermålet) fuldbyrdes altfor rask, Alv 1.

1. hrauð, *f*, brynje, Pul IV t.

2. hrauð, *f*(?), skib, Pul IV z 3. Eller hröð?

hrauðbirki, *n*, 'brynje-stok' (egl. 'birketræ'), sværd, Heindr.; ordets første del beror på rettelse (for h-yr).

Hrauðnir, *m*, 1) søkongenavn (egl. 'som rydder', til hrjóða), Pul IV a 2. — 2) jættens navn, Pul IV b 1; h-is gjöld (ved rettelse), skjaldedrikken, digt, Tindr 1, 5.

hrauðung, *f*, skynding (vokalen er sikret ved metrum, der kan ikke være tale om hröð, medmindre man antager metrisk fejl, og det kan man vanskelig hos kong Harald; ordet betyder vel egl. 'rydning'), skjóta af h. Hhard 16.

Hrauðungr, *m*, 1) søkongenavn, Pul IV a 3 (jfr Hrauðnir, betydning identisk). — 2) jættens navn, Pul IV f 3, H-s mæ, jættekvinde, Hjálmp II 1. I tilfælde 1—2 er au krævet af metrum. — 3) sagnperson (= den første?), Hyndl 26.

hraun, *n*, 1) stensamling (især efter fjældskred), senere (på Island) 'den størknede lavamasse', handa h., armens sten, guld, glæðsendir handa h-s, gavmild mand, Þmaur; kveifar h., huens sten, hoved, GSúrs 27; h-a Bil, utyske, EGils 3, 7. — 2) lavastrækning, fyr h. ofan Anon (XIII) B 31, i h-i Bergb 12. Jfr Beru-, dryn-.

hraun-Atli, *m*, 'sten-fyrste' (Atli søkongenavn), sprakki h-a, jættekvinde, hendes hregg, sind, mod, Islðr 5.

hraunbúi, *m*, 'sten-bo', jætte, Hym 38, h-a verstr HHj 25.

hraundrengr, *m*, 'sten-dreng', jætte, Haustl 17.

hraungalkn se hreingalkn.

hraunhvalr, *m*, 'sten-hval', jætte (v. l. hraun-Valir), Hym 36.

hraunketill, *m*, 'lava-kedel', fordybning, dal i en lavastrækning, Grettis 29.

hraunn, *m*, hjelm, Pul IV s 1; formen

er usikker (v. l. hrær, hramr, der ikke lyder mere naturligt).

hraunskjöldungr, m, 'sten-konge', jætte, Orv IX 19.

hraunsóbyggð, f, ubygd, opfyldt af sten, Hellulands h-ir Orv IX 61.

hraustgeðr, adj, 'tapper i sind', modig, Bjhit 2, 24, Steinn 3, 11.

hraustla, adv, tappert, Þjóða 4, 24, Pl 9. 39.

hraustligr, adj, tapper, h-t bragð Anon (XI) Lv 7.

hraustr, adj, 1) tapper, Sindr 5, Eg Að 2, Bbreiðv 2, ESk 6, 18 o. s. v., Ód 12; Vagn enn h-i Jóms 14, h-ir menn ESk 6, 54, h-ar hetjur Jóms 41; acc. h-an, adverblikt(?), ganga h-an Anon (XII) C 22 (men h-an kan have hørt til et ord i de tabte linjer). — 2) stærk, stærkt bygget, h-t høll, om en kirke, RKet, pålidelig, h. skjöldr Gd 34. Jfr bød-, for-, geð-, lið-, søemðar-.

hráki, m, spyt, h. Gleipnis tuggu, Fenrisulvens spyt (fråden der flyder ud af dens gab), elven Vön, hvilket igen er brugt for vön 'håb', Striðk.

hrár, adj, 1) rå, ukogt, hrátt hold Þorm 1, 5, Nj (XII) 10, Bølv 1, hrátt kjøt Hlund II 7. — 2) saftfrisk, om unge træer og planter, h. viðr Skl 32, jfr Hávm 151 (hvor formen rår synes krævet).

hreiði, m, okse, rettere hreiði, s. d.

hredjar, f, pl, pungen med testiklerne, Grett 2. 10.

hrein, n, (den femte) plankerække (fra kølen), Þul IV z 7; h-is stöð, skibe, ÞKolb 3, 3, h-is Goti, d. s., GrHj 3. Jfr Torp, Tidsskr. f. Phil. 3 r. XVI, 144, Falk, Seew 53.

hregg, n, storm, uvejr, især forbundet med sne eller hagl, i kenninger 'storm' i alm., Þul IV oo 1, h. austan, snestorm østfra (den drømte isbjørn i Grønland tydet således), Am 18, harða hvast h. ÞGisl 2, grimt h. ÞGisl 10, skjýja grjótt h-i keyrt Jóms 32, unnr h-i øst Þjóða 1, 16, verðr i h-i svalt Mhkv 21, h. rak borðhølkvi Gldr 4, h. böru (skip) Efor, h. tók leggia (skip) i spönu Steinunn 1, h. af hróka landi Þjóða 4, 2, húnskript (sejlene) h-i blásnar Sturl 4, 14, h. blésu merki ESk 2, 2, h-i hoggvin, om en elv, stormpisket, Þdr 6, h. svalteigar, storm på søen, Rv 21, h. hriðar, d. s., Sturl 5, 16, h-s vön Jökull 1. — Hyppigt i kenninger for 'kamp': h. Þundar Þorf 2; h. Hogna Vigf 1, h. geira Gldr 5, h. hjörva Jór 5, h. mækis eggja Rst 20, h. stála Ólv 2, 6, h. hildar kerta GOdds 7, h. hrotta Kuml 1, h. vápna Þorm 1, 3; h. benvars (øksens) HSt 2, 5; h. hjalms Isdr 21, h. hjalma Arn 5, 5; h. hlifa Ht 62, h. hlýrgarðs Ingj 3, h. Hrundar grundar Ht 61; h. hrafns vins Þmáhl 13; — h-s hóborg, himlen, Has 45; — uklart er bergstjóra h., jætiens vind, man væntede 'jættekvindens vind', mod, Giz 2, 2, — h-s váfreid, Tors kærre (se váfreid og

húfstjóri), Þdr 14; — h-s hrærikytja, blæsebælgen (egl. 'den lille hytte, der bevæger vinden'), Skall 2; — hreggi Anon (X) III B 5 er fejl, mulig for hnøggvi (s. d.), ligeledes hreggs vistnok for veggis Evids 2. Jfr drifa-, flein-, gny-.

hreggbjóðr, m, 'storm-byder', randa h., skjöldstormens, kampens tilbyder, kriger, Ód 8.

hreggblásinn, adj, 'storm-blæs', sat i bevægelse ved stormen, h-in uðr Hfr Lv 26.

hreggboði, m, 'storm-bebuder', hjörva h., kriger, Jóms 36, nættings (sværdets) h., d. s., Þorm 2, 5.

hreggdraugr, m, 'storm-stok', elfar skíðs (skibets) sólar (skjöldets) h., kriger, Þ Hjalt 1; i øvrigt er ordet h-a rettelse af hreggdoggvar.

hreggdogg se foranstående.

hreggmíðjungur, m, 'storm-væsen', Hildar h-ar, krigere, Korm Lv 30.

hreggmíldr, adj, 'som gjerne vil have med storm at gøre, frembringe storm', geirnets (skjöldets) hyrjar (sværdets) h., som gjerne vil kæmpe, GOdds 1.

hregg-Mímir, m, 'storm-Mime', navn på den nederste himmel, Þul IV ff, nn.

hreggmóðr, adj, storm-udmattet, Frp I 21.

Hreggnasi, m, et lille fjæld, ás, på det vestlige Snefjældsnes (Island), Bárð 1.

hregg-Njörðr, m, 'storm-Njord', Hildar veggis (skjöldets) h-Nirðir, krigere, mænd, Grett 2, 9.

hreggrann, m, 'storm-hus, -tag', himlen, fagríim hös h-s, den høje himmels skønne ild, solen, Leið 2, jöfurr hös h-s, gud, Leið 17, gramr h-s, d. s., Leið 25, h-s konungr, d. s., Mdr 24.

hreggsalr, m, 'storm-sal', himlen, h-ar jöfurr, gud, v. l., for jöfurr heims ok himna ESk 6, 64.

hreggskár, adj, 'storm-betrådt', storm-omsust, h-tt hlíðartjald, himlen, Merl I 65.

hreggskornir, m, örn, Þul IV vv, Anon (X) III a 2, Hæng VII 1.

hreggskrin, m, 'storm-skrin', himlen, Gmlkan 1, 2, Mgr 49.

hreggský, n, 'storm-sky', hringa h., sværdstormens skyer, skjöldene, h. slitusk hringa Krm 9.

hreggstærir, m, 'storm-forstærker', hjalma síks (sværdets) h., kriger, Ólsv 5.

hreggsullr, m, 'storm-sulmen', (sullr = svulst), Skoqlar fúrs (sværdets) h., kauptummelen, Ingj 2, 3.

hreggsvalr, adj, 'storm-kold', om bølgen, Arn 5, 19.

hreggtjald, n, 'storm-tælt', himlen, stillir h-a, gud, Has 1.

hreggvani, adj, 'uden storm, stormfri', hraun-Atla sprakki, jættekvinde, hendes hregg, mod, det hele: 'mod-manglende',

Þórkatli vasat . . . hreggvana, *Torkel manglede ikke mod, Islár 5*.

hreggviðr, *m*, 'storm-træ', hjörva h-ir, *krigere, Jöms 30*, hjalma skóðs h-ir *Jöms 20*. — *Som mandsnavn, GongHr 1*.

hreggvindr, *m*, 'storm-vind', hrotta (*svær-dets*) h., *kamp, Grettis 4*.

hreggvörðr, *m*, 'storm-vogter', hþbrautar h. = hreggs hþbrautar vörðr, *stormens høje vejs, himlens, bevogter, gud, Has 5*.

hreggþjalmi, *m*, 'storm-tvinger, storm-omslutter', himlen, h-a hilmir, *gud, Leið 4*.

hreggöld, *f*, 'storm-tid', Hristar hreggöld = styrjöld, *kamp, Ht 59*.

hregna EgBer er uforståeligt.

Hreiðarr, *m*, sagnperson, *Hálfs III*.

Hreiðgotar, *m. pl. egt.* 'de berømte Gøter', men bruges, som det synes, om den skandinaviske folkestamme i almindelighed *Vafþr 12*; h i forlyd er bestemt ved rimet. Jfr Bugge, *Rökst 1 35 f.*, *2 32 f.*, ifølge det her givne skulde H. være = Østgoterne. I senere norsk-isl. gik h tabt i forlyd og den oprindelige betydning i (h)reið- gik tabt. Navnet Reiðgotaland findes adskillige steder; Snorre bruger det = Gotland (*Hkr 1 33*) og dette er identisk med „Danernes land“ (*Edda 1 530*), d. v. s. Jylland, (hermed stemmer fortælln 1 26), jfr hermed Hervarars. i *Hauksbók*; i samme saga i cod. reg. siges R. at ligge nærmest ved Vendland og nord for Hünaland og Saxland; mellem R. og Hünaland er Myrkviðr. Jfr sammenstillingen Húna leiðe og Hreiðgotan i *Elene og Widsið*. Når det (*Fms XI 414*) hedder, at R. ligger øst for Polen, er dette uden tvivl fejl for 'vest for'. I det hele må det siges, at man (på Island) har identificeret R. med Jylland (jfr Eygotaland om det danske riges øer).

hreiði, *m*, øksnavn (så. ét hds, de øvrige hreiði, men metrum kræver lang vokal), *Pul IV ö 3*.

hreiðr, *n*, rede, *Merl I 27, Orv IX 58*.

hreiðrask, (-aðisk), danne sig rede, *Merl I 26*.

hreiða, (-ða, -ðr), bevæge, h. blóðorm *Djsk Lv 3*.

hreifii, *m*, hånd (nedenfor håndledet), arm, *Pul IV öð*, h-a eldr, guld, h-a elds viðir, mænd, *Sigv 2, 13*, h-a kvistir, *fingerne, Grettis 46*.

hreifislóð, *f*, 'bevægelig vej, sti', h. vala, falkenes sti, arm (hreifii-, retelse for hræfa, hreiða), *GSúrs 27*.

hreimr, *m*, klang, tone, illr h. varð i helli, der opstod slem, ynkelig, støj (klage) i hulen (hvor folk blev indebrændte), *Hskv 2, 8*. — *En af Træls sønner hed Hreimr, Rþ 12*. Jfr orða-.

hrein, *f*, renhed, h. i hjarta *Arngr II 1*.

hreina, (-da, -dr), rense, ör hreindu híði *EGúls 1, 38*.

hreinlöggr, *m*, ren væske, jætternes navn på ølet, *Atv 34*.

hreinbraut, *f*, 'rensdyr-vej', hede, fjæld, hæt h., om Skotland, *EgAð 2*.

hreinbyggvir, *m*, 'ren-bø', hrófs hreinn, skibskurets (nøstets) ren, skib, dets -byggvir, søfarer, om Olaf Tryggvason, *Óð 16*.

hreinferðugr, *adj* (yngre láneord), ren, kysk, h-ar meydóms greinir, kysk mødom, *Lil 33*, h-astr andi, den hellig ånd. *Lil 68*.

hreingalkn, *n*, *Hym 24*, er vanskeligt at forklare: 'rensdyrets fjende' (: ulv) kan der ikke være tale om; ordet er vistnok fejl for hraungalkn (*Gudbr. Vigf.*), 'sten-uhyre', jætte; h-golkn hrutu, jættterne styrkede (ved jordskælv, der opstod og straks efter nævnes).

hreingróinn, *adj*, 'rent bevokset', (skjøldr) h. steini = gróinn hreinum steini, malet med lys farve, (men gróinn er valgt af hensyn til hovedordet blað i skjoldkenningen), *Rdr 1*.

hreingullinn, *adj*, lysende gylden, h-it ker *Ht 87*.

hreingörr, *adj*, gjort ren, lys, skinnende, om skjoldet, *Haust 1*.

hreinlátur, *adj*, renlig, elskende renlighed, om en kvinde, *Anon (XIII) B 12*.

hreinleikr, *m*, renhed, kyskhed, h-s dyggðir *Lil 30*.

hreinliga, *adv*, rent, þvá h. *Sól 73*.

hreinlífi, *n*, rent, kyskt, liv, kyskhed, *Lil 27, 89, Mv 1 2*, et hæsta h. *Nik 1, 1*, h-is klaustr *Mey 56*.

hreinlífr, *adj*, som fører et rent, kysk, liv, *Hsv 5, Mey 17, Gmlkan 1, 4*.

hreinlyndr, *adj*, ren i sind, om gud, *Leið 4*.

hreinlæti, *n*, renhed (i sæder og sind), *SnE II 246*.

1. **hreinn**, *m*, ren, rensdyr, henda h-n i þáfalli *Hávsm 90*, kyrra h-a *Hæng II 1*. — Hyppigt i kenninger for 'skib': Gylfa h. *Steinnun 2*, Sveiða h. *Hallv 1*; unnar h. *Islár 15*, hlýrvangs h. *Jökull 1*, Røkkva reinar h. *Ht 73*, humra nausts h. (ved retelse) *Gmlkan 1, 2*, húnlagar hreinn (se húnlogr) *Hókr 2*, húnferils h. *Þfagr 4*, Gylfa skíðs glójarðar h. *Óð 23*; branda h. *Porm 2, 15*; hlunns h. *Ótt 2, 20*; — gnípu Lista (*fjældets*) h-ar, jættarne, deres hlóðr, banemand, *Tor, Þdr 13*. Jfr byr-, haf-, ok-, skaut-, stál-, streng-, sund-, tak-.

2. **hreinn**, blandt skibsnavne, *Pul IV z 2*, medmindre dette er identisk med det følgende, hvad det snarest er.

3. **hreinn**, *adj*, 1) ren, klar (utilsmudset, ugrumset), h-t vatn *ESk 6, 22, Leið 20* (her reint), h-n mjöll *Rþ 29*, h-t haf *Þjóða 3, 34*, h-n hofn *Sturl 5, 5*, h-ar æðar, om Jordans kilder, *Lil 37*. — 2) ren, blank, skinnende, epitet til våben og guld, h-n sverð *Ht 4*, h-ar randir *Ht 8*; h-t goll *Valg 10*, h. auðr *Pl 17*, h. þóru dagr *GSúrs 12*, h-n hnossfjölð *Sigv 9, 1*, h-t handbál *Rst 34* (jfr hnykkilundr), h-n sjóðmjöll *Sturl 4, 36*; — om andre ting, h-ir kyndl-

ar *Sól* 69, h-n sól *Heilv* 17; h-nni heimkynni *Kolb* 2, 3. — 3) om *gud og Kristus, pletfri, syndfri, Hfr* 3, 29, *Ekúl* 1, 1, *Líkn* 11, 19, *Lil* 95, om englene og helgener, h-n himna hirð *Ekúl* 1, 2, om *Olaf d. hellige, Sigv* 12, 24, *Ploft* 3, 5, *ESk* 6, 61, h-n mæ, *jomfru Maria, Lil* 33, og *hvad der ellers vedkommer gud og kirken, h. kraptr (Kristis) Od* 9, h-t líf (*i himlen*) *Sól* 7, h-t hold (*Jesu*) *Lil* 83, h. líkamr *Lil* 30, h. dyggleikr *Lil* 14, h. maðr, *from mand, Líkn* 40, h. vegr *Líkn* 41, h-n auðna *SnE* II 234, h-ar bænir *Gd* 60, *jfr* h-n lækning *Gd* 13, h-n musteri *Mark* 1, 25; h-t blóð (*Olaf d. helliges*) *ESk* 6, 24. — 4) *epitet til kvinder, lys af lod, Rv* 17, *Ulfr, Líds* 5. — 5) om *sindet, ren, ærlig, h. hugr Am Arn* 3, h. skilningr *Gd* 2. *Jfr* afar-, al-, lyndis-, meðaltál-, ó-.

hreinsa, (-aða, -aðr), *rense, h. lýða kyn frá blindi hyggju túns Líkn* 40, h. hag sinn með trú *Hás* 43, h. vit, *rense sind og sanser, Heilv* 12, h. brjóst *Lil* 2.

hreinsan, *f. renselse, verði laug at h. EGils* 2, 16.

hreinskapadr, (-skopuðr), *m, ren skaber, h. himna, om den hellig ánd, Heilv* 11.

hreinskjaldaðr, *adj, med rent, lyst malet skjold (v. l. hreinskjalda, af -skjoldr, urigtigt), Arn* 6, 11.

hrein stolpi, *m, 'ren støtte', h. hjalpar, frelsens rene støtte, gud, Ólsv* 1, 2.

hreitjörn, *f, 'ren, klar sø' (egl. 'kær'), h-tjarnir horna, den klare drik, Ht* 24.

hreinver, *n, 'rensdyr-sø', jorden, h-s ræfr, himlen, Sturl* 4, 31.

hrein vøst, *f, 'rensdyr-sø' (vøst egl. fiskeplads på havet), jorden, Mark* 3, 2.

hreitstr, *n, skæl (på fisk), Lil* 93.

hrekja, (hrakða, hrakiðr, yngre hraktr), *drive ud af stedet, jage bort, hraktr er fjandinn, djævlén er drevet på flugt, Lil* 62; *men: fundinn hrökðu, de mishandlede ham (ved stød og knubs), Lil* 49; *hertil må henføres: né [gest] á grind hrekir (skr. hrökir) Hávm* 135 (*næppe en form af hrökkva*).

hrekkióttir, *adj, rænkefuld, som gerne vil spille andre puds, h-tt hyggju bál, rænkefuld sjælsild, Pét* 3.

hrekki-mimir, *m, 'rænkefuld Mime', betegnelse for en jætte (Geirröd), h-is ekkjur, jættekvinderne Gjölþ og Greip, Þdr* 9.

hrekkr, *m, svig, puds, v. l. til hvekk, Lil* 45.

hrekki víss, *adj, som forstår sig på rænker, rænkefuld, svigfuld, h. i hugum Hsv* 112.

hrella, (-da, -dr), *bedrøve, volde sorg, þat er mannkyn h-ir Anon (XIII) B* 7, *hrelð harðri pínu Mv* I 19, *hrelð fári E Gils* 1, 29, *hrelðr af slíku Lil* 78.

hremma, (-da, -dr), *gribe (af hrammr), hlátr bann h-ir svanna, sorgen griber kvinden, (rettelse for hyliar, hranna), G Surs* 5, h. til snemma *Grettis* 1, *ferð var hremd af hólu EGils* 3, 7.

hremsa, *f, pil, Þul* IV o 1, *láta h-ur drífa á hlífir Þjóða* 3, 14; *en af Gusis-pilene, Hæng* V 12.

hreppa, (-ta, -tr), *fá (som sin lod), køld eru kaup ef h-ik Kaldbak Grettis* 5.

hreppr, *m, en landkommune, (bestående af mindst 20 bønder; senere den almindelige inddeling under sysselinddelingen), of h-p enn øfra Anon (XIII) B* 11.

hrer se hrør.

hress, *adj, rask (rask og rørig), karisk, vel h. Háv* 2, h. vask (ved rettelse) *G Þorg*, *lundar h. Þjóð Gd* 3 42; *svófum h. Korm* Lv 41, *men her er ordet vist fejl for Hnoss, h. af heitum, oplivet på grund af løfter, Katr* 32. *Jfr* dáð-, dýrðar-, eljun-, fjöl-, móð-, víg-.

hressa, (-ta, -tr), *gøre rask, gøre større, bedre, hæve, láta hopp hrest, vinde mange og store fordele, udføre store, heldige gærninger, Ht* 93.

hressiærr, *adj, rask til at bevæge sig, let bevægelig, Sigv* 3, 1; *v. l. er det følgende*.

hresslyndr, *adj, rasksindet, v. l. til det foregående*.

hressvar *Ragn* II 6 *v. l. til haus(v)ar, der igen vist er forvansket af hvárt sér*.

hretviðri, *n, storm-vejr, storm, [ó], blásin h., som stormen farer hen over, Þdr* 8; h. geirfletja, *skjoldenes storm, Ingj* 1, 4.

hreyfa, (-ða, -ðr), *bevæge, h-ðisk enn høsjaðri Harkv* 4, h-ðusk hrafnar of hræksti *Hl* 19 b, h-ðisk hrafn of valtafni *Sturl* 5, 10; *det er at mærke, at ordet kun findes brugt om raven, der bevæger sig gottende ved og på ligene. Jfr* hreifa.

hreyr se hrør.

hreysi, *n, egl. hule mellem et fjeldskreds klippeblokke, så 'hule' i alm., om jætternes boliger, fara ör h-um Hym* 35; *om ulves tilflugtssted, skrída i h. Hhund* I 36.

hreysti, *f, tapperhed, Leid* 18, *Ólhv* 3, 2.

hreystimaðr, *m, tapper mand, kæmpe, Jóms* 6, 8, *ÞormÓl* 1, 6.

hreystisprund, *n, tapper, dygtig kvinde, ESk* 13, 7.

hreyta, (-tta, -tt), *lade styrte (falde), kaste, sprede (ved kastning), h. hringum, uddele ringe, Rþ* 38, *Niflunga skatti er hreytt Ht* 41, h-endr *Góins stéttar, (gavmilde) mænd, EGils* 3, 18; h-ttu (heila), *kastede hjærnemassen rundt, Heil* 3, h-tti *gorvøllum (halsmenjum), kastede dem af (fra) sig, Am* 46. *Jfr* hringhreytandi, loghreytandi.

hreytir, *m, kaster, spreder, uddeler, h. hringa, gavmild mand, Jóms* 43, *Ht* 73, *Grettis* 8, *Gd* 17, h. hodka *SnE* II 226, h. seima *Pl* 10, h. hyrflœðar (= flœðar hyrs) *EGils* 3, 6, h. rastar glóða *Katr* 6, h. hrannfúrs (hand-) *Nj* 3, h. ormbekks (= gull-) hringa (j: gullhringa) *EGils* 1,

23, h. handar grjóts *Dorm 1, 13*; — h. hræteins hriðar, som sætter kampen i bevægelse, *EGils 1, 14*, — h. hlautteins, som ryster offerteren, stænker offerblødet, om en iempeltjænende dreng, *Þviðf. Jfr* sundr-.

hriki, *m*, stor og kluntet person, findes som (rigtig) v. l. til Herkir, *Þul IV b 2*.

hrikta, (-ta, -t), knirke og dirre, højt h-u grindr, døren knirkede, genlød, højt, *Am 38*; hds. skriver hrikþo, men der er derfor næppe grund til at opstille et hrikja (hrikða).

hrinda, (hratt, hrundinn), 1) støde, støde til (til side eller forover), støde bort, h. e-m i eld *Akv 19*, hrundu Vinga *Am 41*, h. (hvelpum) fyr hallar dyrr, jage dem ud (ved et spark), *Akv 41*, h. e-m fyr borð *Rst 29*, h. e-m af halsi sér, støde en tilbage fra sig, *Sigs 43*, h-ask á, støde til hinanden, *Gð 51*, h. brynju á vøll, kaste brynjen, *Hák 4*, h. forsi af sér, om skibet, der kaster bølgen tilbage, *Ott 2, 14*; h. glóðum *Þjóða 4, 2*, elris garmr hratt gneistum í rjár *Sturl 3, 11*; limdolgr hratt eim, ildén udspyede røg, *Arn 5, 16*; almhr hratt af sér malmi *Krm 9*; røst hratt skipi *Ív 17*, glygg hrindr gunnfana *Ht 52*, h. rifjum á stag *ESk 12, 14*; særlig om 'at støde skibe fra land', h. skipi frá jörðu *ESk 12, 9*, h. herskips brøndum út á ægi *Sturl 3, 12*, h. skeið ór *Þjóða 4, 18*, men: hratt vengis dreyra blakki á vit Danmarkar, du førte skibet (ved vindens hjælp) til Danmark, *Ott 2, 3*, láta snekkjur h. hniggrund *Ht 75*; sék kálki hrundit ór knéum, jeg ser mig berøvet bæget, *Hym 32*, h. bjóri, støde til og bryde gavlvæggen op, *Hálfs VII 3*, h. á hurðir, støde til døren (så at den lukkes op), *Fj 43*; h. upp gerðihomrum, hæve øjenbrynene, *Eg Lv 13*; grund grápi hrundin, slæet, pisket af, *Hausil 15*. — 2) støde bort, tilintetgøre, h. fjörvi *Korm Lv 36*, h. sorg *Leið 30*, h. grandí gumna *Merl I 68*, h. illu ráði *Merl I 64*. — 3) nedlægge (embede, stilling), h. stétt *Gd 54*. — 4) h. upp ópi, opløste skrig, *Ragn III 1*.

hringa Skall 3, urigtig v. l. for inga.

Hringar, *m. pl.* beboerne af Ringerike, gramr H-a *Sigv 12, 7*, logi þingaði H-um dóm *Þjóða 3, 21*, H-a viðþingaðr *Sturl 5, 7*, men her kan også hringr antages = sværd, s. d.

Hringaríki, *n*, Ringerike (Norge), *Nkt 5*. **hring-Baldr**, *m*, 'ring-Balder', mand, *Anon (XII) B 6*.

hringberandi, *m*, 'ringbærer', eller mulig 'sværdbærer', mand, hlýði h-endr *Harkv 1*.

hringbjóðr, *m*, 'ring-byder', gavmild mand, *EGils 1, 9*.

hringbrjótr, *m*, 'ring-bryder', gavmild mand (v. l. hodd-Freyr), *Hfl 17*.

hringbroti, *m*, s. s. foregående, *Oddrgr 22*, *Hhund I 45*.

hringbætandi, *m*, 'ring-giver' (egl. 'en der giver ring som bod'), mand, *Krók 3*. **hringhólkr**, *m*, 'ring-gærde', rundt gærde, hellis h., de en hule omgivende fjælde (jfr *Kumrar*), *Þdr 13*.

hringdofi, *m*, v. l. til hoddofi, betydningen må være d. s., *Hfl 17*.

hringdrifi, *m*, 'ring-spreder', gavmild mand, *Akv 31*.

hringdrifr, *m*, s. s. foregående, *Sigv 10, 11*, *Arn 5, 15*, *Sturl 2, 3*.

hringdropi, *m*, 'ring-dråbe, -dryp', ring (i henhold til myten om Draupnir), *Ht 42*.

hring-Eir, *f*, 'ring-Eir', kvinde, *Korm Lv 24*.

hringeygr, *adj*, med ring om øjet (især brugt om heste; hds. har huikeygr, hringleygr; hring-kræves af metrum), brugt spottende, *EilSn 3*.

hringfár, *adj*, 'med få ringe', så slidt, at kun få ringe er hele, om en medtagen brynje, *Tindr 1, 1*; betydningen 'ring-skinrende' kunde måske gå an.

Hringhorni, *m*, egl. Balders skib (jfr *SnE I 176. 260*), *Þul IV z 2*; egl. 'med et ringformet horn', krumhornet, på grund af stævnets form (jfr ags. hringedstefna).

hringhreytandi, *m*, 'ring-uddeler' (v. l. urigtig hringheyjandi; iøvrigt kræver rimet udtalen ring-), gavmild mand, *SnE II 407*.

1. **hringja**, *f*, spænde (i et bælte eller en sadelgjord), beltis h. Korna, *Anon (XIII) B 61*. — Som kvindenavn (oprindelig tilkavn), *Hálfs III*.

2. **hringja**, (-ða, -t), ringe (med klokke), bjöllur kneigu h-ask sjalfar *Þloft 3, 6*, herr tók h. *Mark 1, 29*.

hringkoifi, *m*, 'ring-kappe', af ringe sammensat kappe, h. Inga, brynje, *Anon (XI) Lv 8*.

hringleginn, *adj*, liggende i ring, som ligger begtende sig i en ring, ormr h. *Háv 86*, h. heiðarlax *Ragn I*.

hringlestandi, *m*, 'ring-bryder', (gavmild) mand, *Pl 43*.

hringlestir, *m*, s. s. foregående, *Steinn 3, 6*, *Anon (XII) C 22*, *Gd 22*, *Vigl 4*.

Hringmaraheidr, *f*, i Østangeln (England), *ÞKolb 3, 12*, *Sigv 1, 7*, *Ott 2, 9*.

hringmerkör, *adj*, forsynet (egl. mærket) med en ring (jfr 1. hringr 2), h. íetilstingi *Háv 4*.

hringmiðlandi, *m*, 'ring-uddeler', h-endr hljóms = hrings hljóms miðlendr, de som uddeler, tilvejebringer, sværdklang, krigere, *Sigv 2, 8*.

hringmildr, *adj*, gavmild på ringe, *Kolli 2*, *Hl 6 a. 18 a*, *Ht 47*.

hring-Mímir, *m*, v. l. (næppe rigtig) til hringrimnir, jætte, *Þul IV b 2*.

hringmót, *n*, 'sværd-møde', kamp, h-s meidr, krig, mand, *Líkn 26*.

hringofinn, *adj*, 'ring-vævel', 3: sammenføjet af (jærn)ringe, h. serkr *Harkv 19*, *Tindr 1, 3*.

1. **hringr**, *m*, 1) *ring, guldring (arm-eller fingerring, i reglen det første)*, h-a fjöld *Pry* 32, ljóss h. *Rst* 26, rauðr h., rauðir h-ar (jfr rautt goll) *Akv* 8, *Pry* 29, *Grott* 20, *Reg* 15, *Guðr II* 25, h-ar handbærir *Harkv* 19, auðr ok h-ar *Hhund I* 11, h-ar ok men *Vsp* 29, h-um goedd (kona) *HHj* 5, framask með h-um *Sigv* 11, 16, gefa h-a *ESk* 6, 46, velja e-m h-a *HHj* 42, hreyta h-um *Rþ* 38, eyða h-um *Mark* 1, 7, kljúta h-a *ÞSær* 3, reifa h-um *Akv* 39, ráða h-um *HHj* 6. 11, i nogle af disse eksempler bliver h-ar omtrent = auðr, goll, jfr á hringum = á gollu *Jóms* 37; svíra h-ar = men, *halsring (brugt om en enkelt)*, *Rðr* 10; h. Ullar *Akv* 30. — 1 *kenninger, for mænd*: h-a meidr *Jóms* 14 (kunde også henføres til 2. hringr), h-s sökittivar *Þorm* 2, 14, h-a hreytir *Jóms* 43, h-a skerðir *Ht* 63, h-s særendr *ESk* 6, 22, h-a stríðir *Jór* 5, h-a skati *Ht* 90, h-a Baldr *Sturl* 3, 4, — for *kvinder*: h-a Gnþ *Jóms* 42, h-a Hlin *Korm* Lv 3, h-a Hildir *GSúrs* 24, — for *arm*: h-a hangferill *Refr* 1, 1. — 2) *om forskellige slags 'ringe, ringformede genstande', 'ring' i et sværdhjalte (sådanne sværd var særlig kostbare)*, *HHj* 9 (jfr *Studier tillägnade O. Montelius 1903 s. 114*), — *ring i en dør*, h. vas í gætti *Rþ* 27, — *om den halvringsformede kedel-hank*, en á hælum h-ar (= hadda) skullu *Hym* 34 (jfr *SnE II* 42), — *om anker-ringe*, akkeris h-ar *Anon (XI)* Lv 6 (mulig i ét ord s. d.); — *om brynjeringe*, hylja axla limu h-um *Ht* 2, ganga í h-um, i en ringbrynje, *SnH* 2, 1 (kunde også opfattes anderledes), — = *mannhringr*, en omsluttende skare, *Ólhv* 3, 1. — 3) *1 kenninger, for hav*: foldar h. *Ód* 4, eyja h. *Katr* 3, h. Hernar *Nj* 26, h. Hveðru *ESk* 13, 14, h. Brymlinga *ESk* 13, 13; — for *slange*: brautar h. (v. l. til þvengr) *Rðr* 17, h. lyngva *Þorf* 1, h. myrkviðar *Ragn IV* 3, vallar h. *Ód* 12. — 4) *mæla h-g of e-t, ligge i kres, rundt omkring*, *Merl I* 46; i h-g um, *omkring*, *Mgr* 49. — 5) *slange, þul IV qq 2*. — 6) *með h-um, = með bugum, med alle ringe, bugtninger, helt, fuldstændig, uden undtagelse, fáa öll flaut með h-um* *Arn* 2, 15, jfr 3, 13, *Nkt* 32, *Merl I* 13. II 83, og h-um *alene (ved rettelse)* *EGils* 3, 6. — 7) *skib (jfr Hringhorni)*, *Þul IV z 3*. Jfr akkeris-, glym-, goll-, járn-, stétt-.

2. **hringr**, *m*, *sværd (jfr hringr es i hjalti; af en sådan ejendommelighed har et bestemt sværd vel fået sit navn; ordet er altså som sådant et egennavn og i grunden identisk med 1. hringr)*, *Þul IV l 7*, *Sigv* 11, 9, *HI* 6 b, 34 a, h-s él, *kamp*, *Þjóða* 3, 28, h-s, hringa þing, d. s., *Hókr* 8, *Íslðr* 9. 18, h-s höródd, d. s., *Íslðr* 14; h-s þrymr (jfr þrymdraugr) *Ód* 14. — 1 *kenninger, for mænd*: h-s þollr *Sigv* 1, 11 (her kunde også 1. hringr antages), h-a hristir *Nj* 2, h-s snyrtir *GSúrs* 21; hertil kunde også h-a viðþingaðr hen-

føres = 'den der holder viden om sværdenes ting' (jfr *Hringar*), *Sturl* 5, 7. — for *Hild Högnes datter som krigsgudinde*: h-a hristisif *Rðr* 8, — for *skjold*: h-a hjarl *Þham* 1, 3, h-a hreggský *Krm* 9, h-s setr (jfr *Baldr*), *Þorm* 2, 8, — for *sværd*: h-a hmitsól *Þjsk* Lv 2 (h-a hmit = *kamp*), — for *brynje*: h-a gráskyrtur *SturlB*. — *Sigsk* 69: h-i litkuð, *kan ikke forklares på nogen naturlig måde; mulig er h-i fejl for hringa*, h-a litkuðr, *som farver sværdene røde, kriger (men teksten er iøvrigt lidet forståelig, jfr hlunnblik)*. Jfr *megin*.

3. **Hringr**, *m*, (egl. identisk med 1. hringr), *navn på en Nordmand (11. årh.)*, *Þorm* 2, 22, — *på en angelsakser*, *Eg* Lv 11 (*jarl over Bretland*), — *sagnperson*, h-s synir *Hhund I* 52.

hringreifðr, *adj*, *forsynet med ring(²)*, *om hjelmen, hjalmr h. Herv V 2*: ordet er mulig opstået ved misforståelse af hringgreyp, 'omgivet af en ring, kant'.

hringserkjaðr, *adj*, *som er iført hring-serkr = hringabrynja, iført ringpanser*, h-at lið *Merl II* 46.

hringserkr, *m*, 'ringsærk', *ringbrynje* *Orv VII* 10 *som v. l. til jærnserkr*, sveit klædd h-um *Snjólf* 5, fólk samði h-k *Ht* 36, h-s lituðr, *kriger*, *Arn* 3, 18, h-ja þol, *sværd*, *Jóms* 26. Jfr *hringskyrta*.

Hringstjórðr, *m*, *fjord i Bretagne(²)*, *Sigv* 1, 10.

hringskati, *m*, *mand som er gavmild på ringe*, *Sturl* 4, 34.

hringskemmír, *m*, 'ring-afkorter', *gavmild mand*, *Ht* 47.

hringskóð, *n*, 'ring[brynjens] fordærv', *sværd, herðimeidr h-s, kriger*, *Rst* 32.

hringskúr, *f*, 'sværd-byge', *kamp, (rettelse fra hringstyre)*, h-ar þollr, *kriger*, *Has* 43.

hringskyrta, *f*, 'ring-skjorte', *ringbrynje (jfr hringserkr)*, *Hfr* 3, 9, *hristask h-ur* *Hæng IV* 2.

hring-Skögul, *f*, 'ring-Skögul', *kvinde, holmleggjar hilmir (= litr, skönhed)* h-lar *HSt* 2, 1.

hringsnyrtir, *m*, 'sværd-pryder', *som gör, holder sit sværd (næppe 'ring') blank, kriger*, *Korm* Lv 45.

Hringstaðir, *m. pl*, *Ringsted på Sælland, Þjóða* 1, 17. — *Sagnhistorisk sted*, *Hhund I* 8. 56.

hringstríðandi, *m*, 'ring-bekæmper', *gavmild mand*, *ESk* 6, 44.

hringstríðir, *m*, s. s. *foregående*, *Arn* 5, 23.

hringstýrir, *m*, *fejl, se hringskúr*.

Hringstöð, *f*, *sagnlokaltel*, *Hhund I* 8.

hringtælir, *m*, 'ring-besnærer', *ring-fjende*, *gavmild mand*, *ESk* 11, 11.

hringtöpuðr, *m*, 'ring-ødelægger', *gavmild mand*, *Anon (XII)* C 7.

hringvariðr, *adj*, 'ring-besat' (jfr *baug-variðr*), *forsynet med ring, malmr h. Sigsk* 68.

hringviðr, *m*, 'ring- (eller sværd-)træ', *mand (kriger)*, *Iv* 22.

Hringvölnir, *m*, jættenavn (egl. 'forsynet med en stav, vølr, med ring i?'), *Pul IV f* 1.

hringvörpuðr, *m*, 'ring-slynger', *gavmild mand*, *Mark* 1, 3.

hringþollr, *m*, 'ring-fyr' (træ), *mand*, *Gunnl Lv* 13, *Pl* 15.

hring-Þróttir, *m*, 'ring-Odin', *mand*, *Has* 25.

hringverrir, *m*, 'ring-forminsker', *gavmild mand*, *Sturl* 5, 18.

hriktu Guðr III 5 er intet ord, men forvansket, mulig af noget þú (Bugge); i al fald må der søges et ord, der betyder 'at berøve'.

hrinna Haustl 15 v. l. for (det rigtige) *brinna*.

hrinnir se *hrimnir* 'galfr'.

hripstöðr, *m*, jættenavn (v. l. -studr, stvtr -stöðr, ordets betydning og form er uklare; mulig er stvtr, ɔ: stuttr, at foretrække), *Pul IV b* 1.

hripuðr, *m*, ild-navn, ('den hurtige?'), *Gri* 1, *Pul IV pp* 3.

1. **Hrist**, *f*, *valkyrje*, *Gri* 36, *Pul IV aaa* 1, — i *kenninger*, for kvinder: *mjaðar H. Örmr* 1, 3, *lauka brims H. Korm Lv* 3, *hrings H. Nj* 5, *H. handar fasta Bjhit* 2, 2, *H. hreifa kvista Grettis* 46, *Rist (sål.) Rínar báls Katr* 24, — for *kriger, mand*: *H-ar Týr, om Merlin, Merl II* 14, — for *kamp*: *H-ar hrið Esk* 1, 5, *H-ar el EGils* 1, 34.

2. **Hrist**, *f*, *Ristø* i *Söndhordland*, *Pul IV bbb* 5, *umbgjörð H-ar, søen*, *Esk* 13, 13.

hrista, (-ta, -tr), *ryste, lade bæve*, *h. skegg Þry* 1, *h. hramma Am* 17, *h. teina, for at spá, Hym* 1, *h. spjót Líds* 1, *darræðr h-isk Hásk* 2, *hjørn h-isk, dírret, bæverer, Þorf* 1, *bára h-i grimur Arn* 2, 4, *græðir h-i þorð Mark* 1, 16, *hafróst h-ir hlunnvigg Ht* 74, *himinglæva h-ir Vimrar mar Pul III* 4, *men killir h-tu men Lista Sigv* 3, 9, *men her er ristu den rigtige læsemåde*, (Þórr) *h-i barðs búss, rystede, så at det var ved at ødelægges, Steinunn* 1; — *medium*, *merki h-usk Arn* 5, 17, *þjörg h-usk Haustl* 16, *h-isk öll Húnmörk, ved ríðet, Akv* 13, *marir h-usk, hestene gjorde stærke bevægelser, HHj* 28, *h-ask hringsskyrtur Hæng IV* 2; *hjárta h-isk, bæver, Lil* 54; *upersonligt, h-ti herföng Ht* 36, *búkinn h-i Lil* 75 (v. l.). *Part. h-andi*: *hlífar flagða h-endr, krigere, GSürs* 34.

hristimeidr, *m*, 'rystende træ, træ, der ryster' (trans.), *h-ar hjörva borgar, krigere, Mark* 1, 32.

hristir, *m*, *ryster, som ryster* (trans.), *bevæger, i kenninger, for mænd*: *h. hjalms Krm* 15, *h. hjörva EGils* 1, 13, *h. hlakkar skins (sværdets) Pl* 21, *h. hjalta Katr* 12, *h. skjalda Katr* 35, *h. sikul-gjærðar iss Hallv* 2, *h. hodda, uddeler af, Pl* 11, *h. hringa, d. s. (eller hringr = sværd?)*, *Nj* 2, *h. Geitis galdrs (ved ret-*

telse) Gestr 2; — *h. hadds mjallar, som ryster hårets sne, som bærer grå hår, gråhåret mand, Anon (XI) Lv* 2; — *her-toga h., som bringer høvdinger til at vakle, konge, Þjóða* 3, 21. *Jfr nadd-*

hristi-Sif, *f*, 'rystende (trans.) Siv', *h. hringa, Siv som ryster sværdene, valkyrje eller valkyrjeagtig kvinde, Hild Högnæs datter, (i dette tilfælde næppe af hringr = ring)*, *Rdr* 8.

hrið, *f*, *hæftig (og momentan, ikke langvarig) byge, storm (med sne eller regn), angrebsstorm (en enkelt del af den hele kamp)*, 1) *vindbyge*, *Pul IV oo* 1, *h. fell i bug váða, vinden faldt i sejlenes hulning, i de udspændte sejl, Jóns* 33, *hlýr þolðu h. Sigv* 1, 5, *h. kannaði lýði (her kunde h. også betyde 'sø') Jóns* 16, *h-ar naust, vindens hus, himlen, Has* 23 (*jfr stillir*); — i *kenninger, for kamp*: *h. Hristar Esk* 1, 5, *h. Hrundar Hl* 36 b, *h. Fróða Vell* 32; *h. vápna Ht* 65, *h. sverða Sigv* 2, 5, *GDropl* 5, *h. hjörva Gunnl Lv* 13, *h. hjørs Ólhelg* 2, *h. lögðis Eddó* 6, *h. branda PGist* 6, *h. stáls Sigv* 1, 3, *h. Hlakkar glóða Gþorg*, *h. Viðurs mána Þelf*, *h. brodda Ólhv* 2, 9, *GSürs* 32, *HolmgB* 4, *h. odda Þorm* 2, 13, *h. geira Hfr* 2, 9, *h. örva Arn* 2, 14, *Hl* 35 b; *h. skjaldar Istdr* 7, *Dagst.*, *h. morðskýja Tindr* 1, 7, *h. Hildar garða Ólhelg* 3, *h. Högna hnigsólar Stjó* II 6, *h. brynju Hl* 36 a, *h. Hamðis klæða H góð*, *Esk* 6, 52; *h. hjalms Hókr* 3, *Balti* 1. — 2) *et enkelt angreb, „storm“ (under en kamp)*, *gera h. Eg Lv* 8, *Nefari, vinna harða h. Sigv* 2, 14, *veita e-m h. Nj* 27, *skapa h. kerlingar síðu Anon (X) II B* 8, *h. óx Rst* 17, *hórð h. kom á skjöldu Krm* 14, *skald fekk h. til kalda Þorm* 2, 21 (*allusion til h. = snestorm*), *hjaldrs h. Hást* 6, *Dags h.*, *Dags storm (i Stiklestaðslaget) Þorm* 2, 24. — 3) *alene for sig 'kamp'*, *Pul IV k* 2; *h-ar gagl, ravn, B krepp* 6, *h-ar hyrr, sværd (jfr hyllestir), Bbreiðv* 2 (*men her kan h. også være 'hav', hvis hyrr er 'guld'*). — 4) *hav*, *Pul IV u* 2, *h-ar skær, skib, Eviðs* 1, *h-ar herskið (s. d.)*, *d. s.*, *Sturl* 5, 2, *h-ar hregg, havstorm*, *Sturl* 5, 16. — 5) *elv*, *Gri* 28, *Pul IV v* 6. — 6) *tidsafsnit, ikke synderlig langt (denne betydning slutter sig nær til den første)*, *nökkura h., en tid lang, Nkt* 14, *of h.. urigtig læsemåde for i hirð, Þsvart; herhen hører vel haf gengr h-um við himni, havet sprøjter hyppig mod himlen, med hyppige, momentvise stød, Hyndal* 42, *hvis ikke ordet her ligefrem betyder vindstød*. *Jfr bál-, ben-, bryn-, egg-, eld-, flein-, geir-, glym-, grjót-, gunn-, malm-, nadd-, odd-, skelfi-, stál-, sverð-, vápn-*

hriðblásinn, *adj*, *hvor eller hvorunder stormen blæser, om himlen*, *h. heiða salr Esk* 6, 7.

hriðboði, *m*, 'storm-bebudet', *hranna hests elds (synes at betyde skjoldets)*

h., *kriger*, (*skjoldets storm, kamp*), *Bersi* 1, 2.

hriðeflandi, *m*, 'storm-volder', hjörva hriðellendr, *krigere*, *Ód* 16.

hriðeflir, *m*, s. s. foregående, 'som volder uvejr', *Anon* (XIII) *B* 33.

hriðfeldr, *adj*, *stormfuld*, h-d svana fjöll, *stormoprørte bølger*, *Ht* 76; *men h-d ský, skyer fulde af hagl og sne*, (v. l. til *harðmóðig ský*), *Gri* 41.

hriðfimir, *adj*, 'storm-flink', *Skoglar* h., *dygtig i* (til) *Sköguls storm, kampen*, *HolmgB* 1.

hriðgörvandi, *m*, 'storm-foranstalter', hjörva h., *kriger*, *Ísldr* 21; *derimod foreligger der to ord hrið og görvandi* (rent part.) *Gunnl* *Lv* 13.

hriðir, *m*, *sværd-navn*, (*vistnok af hrið*), *Pul* *IV* 1 8.

hriðlundr, *adj*, *stridsindet, ophidset i sind* (egl. med stormfyldt sind), *Vigt* 12.

hriðmundaðr, *m*, 'storm-styrer, leder', *Pundar* *hryjar hrið, sværdets storm, kamp, dennes leder*, *kriger*, *Gunnl* *Lv* 7.

hriðmól, *n. pl*, ifølge *SnE* I 332 *navn på vinteren* (egl. 'storm-tid', den tid da stormene begynder at indfinde sig); *Stj* *O* II 6: *drótt þá er h. sótti er det dog vanskeligt at sige, hvad ordet* (hvis det er det rette) *betyder; 'om vinteren' (acc. temp.) synes ikke at give nogen mening; 'om morgenen' eller 'om aftenen' vilde bedre kunne passe; i senere islandsk skal ordet betyde: „tempus diei matutinum vel vespertinum, quo effusiores nivium imbres incidunt“* (SE, der henviser til *Fél. rit* 4, 198).

hriðr, *m*, *oksenavn*, *Pul* *IV* ö 2.

hriðremmir, *m*, 'storm-forstærker', hjørs h., *kraftig kriger*, *Vell* 11.

hriðtjald, *n*, 'storm-tælt' himlen, flýttileygr h-s, *solen, dens hilmir, gud*, *Has* 28.

hrið-Ullr, *m*, 'storm-Ull', *hrotta* h., *kriger*, *Grettis* 15.

hriðvöndr, *m*, 'storm-vånd', *hjalms* h., *sværd*, *HolmgB* 14.

hriðvöflugr, *adj*, 'storm-kraftig', *hjørgráps* (*sværd-bygens*) h., *kraftig i* (til) *angreb i kamp*, *Rst* 34.

hrim, *n*, 1) *rim* (*rimfrost*), *dat.* h-i i *en ukklar sammenhæng*, *Arn* 5, 19 (jfr *Arkiv* XXV 293 f.), *skaka* h. af *tjaldi* *Korm* *Lv* 34, h-i *sollinn visundr, om skumsprijet blevet til is*, *Arn* 3, 6, h-i *stokkin varta, d. s.*, *Arn* 2, 4; *overført: hjörtu, køld* *hvers konar h-i, verdens kulde*, *Merl* I 51. — 2) *sod, røgsod*, *eimr skaut h-i á her þSær* 1.

hrimíaxaðr, *adj*, *med rimfrost i manken, hvis manke er kold*, h-ar *hrannir, de koldtoppede bølger*, *Frp* I 6.

Hrimfaxi, *m*, *Rímfaxe, nattens hest*, (egl. 'med rim i manken'), *Vafpr* 14, *Pul* *IV* *rr* 4.

Hrimgerðr, *f*, *jættekvinde, der færdes i havet*, *HHj* 17. 20. 21. 24. 27. 29. 30, *Pul* *IV* *c* 3.

Hrimgrímnir, *m*, 1) *jættens navn*, *Pul* *IV*

b 2, *Skí* 35. — 2) v. l. til *ulvenavnet* *hrisgrísnir, s. d.*; *navnet kunde betyde: 'hvis ansigt er (som) sodet'*.

hrími, *m*, = *hrím* *n*, *rim*, *hræljóma* h. *fellr, lig-strålens rimdug falder, sværd-bygen(s dråber) falder, kampen raser*, *Ht* 61.

hrímkaldr, *adj*, *rimkold, om jætter, enn h-i jötunn, om Yme, Vafpr* 21, *det samme om Fávne, Fáfn* 38; *om Lokes søn, h. mognr* *Lok* 49. 50.

hrímkálkr, *m*, 'rimkalk', *glasbæger* (*vistnok på grund af glassets art kaldt således*), h. *fullr forns mjadar* *Skí* 37, *Lok* 53.

Hrímnir, *m*, *jættens navn* (egl. 'sodet eller = hrím-þurs?') *Pul* *IV* *b* 1, *Skí* 28, *H-is kind* *Hyndl* 32, *Berg* 9, *H-is dóttir* *Loð* I 2, *H-is drós Þdr* 17, *hornstraumr* *H-is, digterdrikken, digtet*, *EVald* 1. — 2) *ild* (egl. 'den sodfrembringende', v. l. *hrimir*), *Pul* *IV* *pp* 1. — 3) *galt* (v. l. *hrin(n)ir*), *Pul* *IV* *dd*. — 4) *høg*, *Pul* *IV* *ss* 1. — *Jfr* *And-, Eld-, hall-, Sæ-, val-, vet-, við-*.

hrímugr, *adj*, *sodet (i ansigtet)*, h. *hlúki* *Korm* *Lv* 13.

hrímþurs, *m*, *rimturs* (såkaldt på grund af *urjættens* *Ymers* *tilblivelse af de frosne rimdråber, idet disse smæltede, se SnE* I 42), *Pul* *IV* *b* 2; *om Yme* *Vafpr* 33; *h-ar, om medlemmer af slægten*, *Hávnm* 109, *som boende under en af Yggdrasils rødder*, *Gri* 31; *h-a høll* *Skí* 30, *heyri* *h-ar* *Skí* 34, *hati hann h-ar* *Bós* 8.

hrína, (hrein, hrinit), *grynte*, ok *harðliga* h. *Ragn* VII 2, *men ordet kan næppe være rigtigt og beror vist på forvanskning* (for *hrokni*?); *hrein Þmáhl* 6 *er mulig også fejl for hvein?*

hris, *n*, *krat*, h-i *vex ok høu grasi vegr* *Hávnm* 119, *Gri* 17, *þjökkva* *skal við með h-i, man skal tæfte skoven med krat* (*beskedenhedsudtryk*), *Sigv* 11, 2, *bera* h. *heim, de i kratte afbrækkede grene* (til *brændsel*), *Rþ* 9, *brinna* h-i *Völ* 9; *brjóta* h. i *hæls hleypijóla e-m, brække grene* (af, i *krattet*) *i, til ens fødder, for at hindre hans gang(?)*, *Þjóða* 3, 19; *seiðr* h-ss, *slange*, *EGils* 1, 38; — *også 'skov'* *SnE* II 202, h. *þat et mæra* (∴ *Myrkviðr*) *Akv* 5, *Herv* V 9.

hrisgrísnir, *m*, *ulv* (v. l. *hrímgrímnir, hergrímnir m. m.*; *hris = krat, grísnir vel identisk med grísnir i tanngrísnir*), *høss serkr* h-is, *ulvens grå pels, ulveskind* (jfr *ulfheðnar*), *Hál* 8.

hrísi, *m*, = *hrisungr, s. d.*, *some tilnavn til Sigurðr*, *Nkt* 42.

hrisla, *f*, *gren* (i *krattet*), *hrafn á h-u* *Ragn* X 1. *Jfr* *mar-*.

hrisrunnr, *m*, *riskrat*, *VGl* 3.

hrisungr, *m*, egl. 'person, avlet i krat, i skoven' (hris; jfr *hrísi*), *søn af en skovgangsmand (fredløs) og en fri kvinde* (jfr *Gulapl* 104) eller 'en person, der er undfanget, endnu medens moderen var ufrí' (jfr *Grág* I 224), *heipt* h-s *Yt* 26;

hvilken person der her menes er usikkert. *Jfr Arkiv XI, 13–14.*

1. **hrjóða**, (hrauð, hroðinn), 1) rydde, tømme (især om at fælde et skibs hele mandskab), skeiðr nam herr at h. Þjóða 1, 12, *jfr Tindr 1, 4*, h. skip Þjóða 1, 15, ÞGísl 12, Jöms 33, h. lung Hfr 3, 14, beitt hruðusk ESk 7, 6, Ormr hrauzk Ód 19, hruðusk ríðmarar Róða Tindr 1, 1; h. nes, *plyndre på næs*, Ótt 2, 5, almr hrauzk, *buen ryddede sig, udsendte pile*, Hl 39 b. — 2) *jordrive, støde bort, med dativ*, jofurr hrauð auð, *uddelte guld*, Ht 37, brandr hrauð af sér blóði Steinn 1, 4, og *uppersonligt*, glóðum hrauð, *kastedes op*, Anon (X) III C 1, *eldi hrauð, der fæg gnister ud*, Sturl 3, 12. — 3) *udrydde, tilintetgøre*, egg hrauð fríðar vón seggjum Ht 33, *sveit hrauð sorg* Ekúl 1, 5, h. syndum Ív 2, h. synd ór brjósti Katr 27, h. blindi (ór túni) Líkn 4; — h. Hamðis skyrutum, *ødelægge brynjer*, v. l., Orv VII 1, h. stjórnum, *støde til stjærnerne, skubbe dem til side (om bølgerne)*, GrHj 2. — 4) *medium*, 'ryddeliggøre sig', *befri sig for, afføre sig (klædningsstykker)*, hrauzk ór hervóðum Hásk 4, hrauzk ór skikkju Am 49. — *Part.* hrjóðandi; hrjóðendr skyld-Breta fjöru þjóðar, *jætternes udrydere, Tor og hans ledsager*, Þdr 11; h. angrs þjóðar, *udrydder af menneskenes sorg (synd)*, gud, Leid 37; *jfr angr-, mein-, seim-*.

2. **hrjóða**, (hrauð, hroðinn), *rødfarve*, h. egg í sveita Þjóða 1, 22; *part. pass.* hroðinn, h-it sigli, *guldbelagt smykke*, Sígsk 49 (= gollhroðinn).

1. **hrjóðr**, *m*, *rydder*, h. þóru fáks Gldr 3; *udrydder, uddeler*, h. móins stordar (guldet), *gavmild mand*, Pl 18, lögdays h., d. s., Hl 4 b; óttunga h. (skrevet rjóðr), *udrydderen af sine slægtinge (sønner)*, Yt 16, *jfr K. Gísl., Aarb. 1881 s. 226 f.* — hriod Svijúg er fejl for hróðr. *Jfr* auð-, bark-, Himin-.

2. **hrjóðr**, *m*, *blandt himlens navne*, Þul IV ff nn (bis); *samme ord opføres som solens navn*, Þul IV gg. *Jfr* Hrjótr.

hrjóta, (hraut, hrotinn), 1) *styrte, falde (rask)*, h. hvítir askar, *spydene farer rask af sied*, Ht 57, hrtu (v. l. flugu) unda bý, *om pilene*, Hfl 15, *hagl hrýtr í gognum* Merl I 34, *hjalmsstofn hrýtr af bol* Anon (XIII) B 39, *hór logi hrýtr hús í gognum, farer svævende gennem (det indre af) huset*, Am 15; h. fyr borð ÞGísl 5, *dreyri, sveiti hrýtr á lög*, sæ ÞGísl 9, Ingj 1, 3, *uðr hraut af brimdyrum, stoges tilbæge*, ÞGísl 2. — 2) *falde til forskellige sider, spredes*, víða h. veglig mæti, *spredes ved at de sendes*, Sturl 3, 21, h. sundr, *springe itu, gå (pludselig) i stykker*, hraut hallr sundr í tvau Grott 23, *baugar hrtu sundr* Am 46. — 3) *snorke, give en snorkende, gurglende, lyd, især om sår (hulsår)*, und hraut Hl 21 b, hraut unda fjöld Vell 20; *upersonl.* hraut

í stongum, *stængerne knagede*, Ív 38; *denne betydning mulig i hraungolkn (for hrein-) hrtu (jfr paralleludtrykket: þutu), brummende, Hym 24; om en person, give en brummende, høj lyd (som en björn), þá hraut við ræsir (Jörmunrekk)*, sem björn hryti Hamð 25.

Hrjótr, *m*, *navn på Odin ('den styrten-de')*, Þul IV jj 4, v. l. hrjóðr, *måske rig-tigere*.

hrjúfr, *adj*, 1) *ujævn, ru*, h. hals Gaufr II 25. — 2) *spedalsk*, Lil 46, h-ir sléttask Gd 14.

hroðgás, *f*, *en art gås (fejl for hrot-gás? jfr hrota, no. roflug)*, Þul IV xx 7.

hroði, *m*, *voldsomhed, barskhed*, er mér lund til h-a. *jeg er tilbøjelig til at blive grov*, Mhv 29; *identisk hermed er h. som navn på en (norsk) fjord, uvist hvilken*, Þul IV ccc., 'den stormfulde'; *som navn på 'stormen' kan ordet opfattes St 8 (skr. roði), hvor h-a (vá-)bróðir er søen*.

hrognkelsi, *n*, *stenbider*, Bjhit 1, 1, Þul IV x 1,

hrolla, (-da, -t), *være svag, styrtefærdig*, hroldi hotvetna, *påts til hags skyldi* Am 97, *Heljar meyjar buðu mér h. heim, bød at verden skulde for mig være som ved at falde sammen(?) rimeligvis er heim fejl for hug)*, Sól 38, h-ir hugr minn illa, *jeg er ilde til mode*, Þjsk Lv 5; *mærkeligt er h. i forbindelsen: hvor sáttu hrafn á hrislu h. dreyra fullan, Ragn X 1, da man dog skulde tro, at ravnene, mættet af blod, følte velvære, medmindre h. her skal betegne den gyngende bevægelse på grenen: nu bruges ordet om 'at gyse, fryse' (hrollur, m, rysten af kulde, kuldegysning)*.

Hrollaugr, *m*, *søn Rögnvald jarl (rettere: Hróðl-?)*, TorfE 1; *sagnperson*, H-s synir Hhund II 27.

Hropta-Týr, *m*, *Odin (jfr det følgende)*, Hávm 160, Gri 54, Hásk 14, Húsdr 8, Þul IV jj 3.

Hroptir, *m*, *navn på Odin*, Gri 8, Sigdr 13, Þul IV jj 2. íór H. með Gungni Korm 1, 7, H. náði val Tindr 1, 9, H-s hyrr, *sværd (se hyrskerðir)*, Þmáhl 9, H-s toptir, *skjold*, ÞKolb 3, 5, H-s hljóð (ved ret-telse) EValg; H-s megir, *aserne*, Lok 45, *hjalmeida gildar H-s, Odins mænd (bersærker ifølge Snorre)*, Húsdr 11; H-s sigtoptir, *Odins kamp-hjem, Valhal (eller gudernes boliger overhovedet)*, Vsp 62; *som appellativ, foruden i det anførte Hropta-Týr (hvor h-ar betyder aserne), findes det i h. rögna, gudernes hersker(?)*, om Odin, Hávm 142; *ordets grundbetydning er uvis (jfr Bugge i Zs. f. vergl. spr. forsch. III, næppe af samme stamme som hróp)*.

hross, *n*, *hest (hingst eller hoppe, dog ofte særlig om det sidste, jfr hryssa)*, Hávm 71, ÞKolb Lv 12, Sigv 3, 12; h-a þjófr Hárb 8, Gotna h., grþ, ganglóm Ghv 2, Hamð 3.

hrossagaukr, *m*, bekkasin (*scolopax gallinago*), *Pul IV xx 2* (egl. 'hestegög').

Hrosshársgrani, *m*, navn på Odin (egl. 'hvis læbe er ligesom besat med hestehår'), *Pul IV jj 4*, *Gautr II 4*.

hrosshvalr, *m*, hvalart (hvalros?), *Pul IV y 2*; jfr *Bugge*, *Arkiv I 20*.

hrossknúta, *f*, heste-lårben, *EGils 3, 17*.

Hrossþjófr, *m*, jætje (egl. 'hestetyv'), *Hyndl 32*, *Pul IV f 3*.

hrosti, *m*, "det mæskede malt, hvoraf urten (virtr) uddrages", h-a fen, *øl*, *Arn 5, 2*, h-a fens høfundr, *Ægir, St 19*, h-a tjörn, *d. s.*, *Eg Lv 36*, h-a brim, *d. s.*, h-a brim Allþóður, *digterdrikken, digtet, Arn 5, 4*; h-a lúðr, *maltkar*, h-a lúðrs gæi-Þróðr, *kvinde, Ormr 1, 5*.

hrot, (hvat, hlaut), *Sindr 1* er vist fejl for hrókr.

hrotgarmr, *m*, 'brummende, knitrende hund', h. viðar, *ilden, Orv IX 14*, *Helr 10* (v. 1.).

1. Hrott, *m*, sværdsnavn, *Pul IV 1 1* (egl. Fáfnirs sværd *SnE I 356* eller *Herward Arngrimssons sværd Fas I 416*), *Krm 7*, h. gollí vafiðr Þfisk 1, h-a meidr, *kriger, Reg 20*, h-a él, *kamp* (jfr *elbjóðr*), *Islidr 22*, h-a hreggvindr, *d. s.*, *Grettis 4*. — Som mandnavn *Gautr II 8*.

2. hrott, *m*, fræk, hensynsløs person (bruges nu om en høj, svær, hensynsløs mand), h-ar hernumnir *Orv VII 17* (v. 1.).

hró, *f*, navn på jorden, *Pul IV æ 2*.

Hróaldr, *m*, *Arinbjörns fader, norsk herse, Arbj 18*.

Hróarr, *m*, jættenavn, *Pul IV f 3*, — personnavn, *Harð 8*.

hróðigr, *adj*, 1) rig på ry, berømt, hilmir h. Þjóð 3, 3, h. konungr *Arbj 9*, *Þjóða 3, 7*, h. brynþings beiðir *Mark 1, 9*, om Odin, h. Herjaþóðr *Gri 19*. — 2) stolt, glad-overmodig (jfr *nytl. hróðugur*), ves h. *Bdr 14*, því emk hér h. *Lok 45*. Jfr *al-, fá-, ó-, sann-, vin-, þrit-*.

Hróðmarr, *m*, sagnkonge, *HHj 11*.

hróðmogr, *m*, berømt (eller: stolt?) søn, h. Haralds, om Røgnvald rettilbeine, *Vitg, om Olaf d. hellige, Nkt 32*. Jfr hróðrsonr.

hróðr, *m*, (-rs og -rar; uden pl.), 1) ry, berømmelse, h-rs orvirðr *Arbj 13*, *Ht 100*, h. hersa kundar *Arbj 14*, grenna h. e-s *Svtjúg*, þat es h. *ESk 6, 34*, geta góðan h. Þvíðf, men her som urtig v. l. for háð, drápa h-ri stærð, *lovfylt drape, Rst 35*, hæri h. *Ht 98*, farar, gorvar til h-rs *Ht 80*. — 2) rosende digt, lovkvad, til h-rar *Leið 1*, h. es hægr ÞormÓl 3, rammr h. *Jór 5*, heyra h. *Hfr 4*, hlit h-rs *Sigv 13*, 2, eiga h-rs kvøð *Hfl 2*, geta h., tilvejringer, *Jóms 1*, finna h., *d. s.*, *Hfl 2*, bera h. *Ht 68*, hefja h. *ESk 6, 9*, halda h-ri, *fræmføre digt, Eská 2, 2*, gera h. of e-n *Korm 1, 5*, tína h. *VGI 1*, uphaf h-rs *Ótt 1, 1*, h-rs hagkennandi, *skjald, Bersi 1, 1*; undertiden kan det være tvivlsomt, hvilken betydning det foreligger som i h-rs es vert *Þjóða 2, 2*,

Hallfróðr h-rar gjarn, som gjerne vilde digte (eller ry-begerlig), *Rst 34*. — 3) tvivlsomt er h-rs andskoti *Hym 11*; det hele er betegnelse for *Tor*; det ligger nær i hróðrs at se et jættenavn, da h-rs andskoti næppe er et klassisk udtryk for 'berømt modstander': hróarr findes som jættenavn, *Pul IV f 3*; jfr *B. M. Olsen i Festskr. til Wimmer 150—51*, der sammenligner *Hróðr*: *Hróðrsvitnir* med *Fenrir*: *Fenrisulfr*.

hróðraudigr, *adj*, rig på berømmelse, *ryrig*, h. hilmir *Sigv 12, 18*.

hróðrbarmr, *adj*, stolt træ (barmr = badmr), om misteltenen, *Bdr 9*.

hróðrbarn, *n*, stolt barn, h. Hørnar, *Freyjas stolte barn*, Hross = *kostbarhed*, om en økse, *ESk 11, 3*.

hróðrdeilir, *m*, uddeler af digt, digter, *GSürs 13*.

hróðrþinginn, *adj*, berømmelig, stolt, h-in vist *Kolb 2, 3*.

hróðríúss, *adj*, begærlig efter berømmelse, h-ir halir *Reg 21* (v. 1. -fullr urigtigt).

hróðrglød, *f*, om appell. eller propr. er usikkert, hitt kvæð þá h., det sagde da den stoltglade(?), *Hamð 22*.

hróðrgørd, *f*, handlingen at digte lovkvad, selve det digtede lovkvad, kvedja e-n at h., til at høre på, *Mark 1, 1*.

hróðrkvæði, *n*, rosende digt, rosende udtalelse, vanr h-a, uden rosende omtale, *Gautr II 21*.

hróðrmól, *n. pl.*, rosende tale, digtningens ord, h. liða mér of hvápta *Húsd 8*.

hróðrslunginn, *adj*, omslynget af berømmelse, ryomslynget, h-in loftunga, rosende tunge, fuld af hædrende ord (digte), *SnE II 232*.

hróðrsmíð, *f*, digtning, digt, *Ormr 1, 2*. Jfr hróðrgørd.

hróðrsonr, *m*, stolt søn (= hróðmogr), h-synir Haralds *Iv 37*.

hróðrsvitnir, *m*, stolt ulv (rettere hróðr-?), om *Fenrisulven*, *Lok 39*. Jfr hróðvitnir.

hróðtala, *f*, rosende tale, beina e-m h-u, give (egl. 'rettede') ens ævne til at berømme, *Ód 1*.

hróðvitnir, *m*, stolt ulv (måske at opfatte som egennavn), Hates fader, sikkert *Fenrisulven*, *Gri 39*, *Pul IV ee 1*.

hróf, *n*, skibskur (= naust), ör hverju h-i *Sturl 3, 13*, h-s hestr, skib, *ÞGisl II*, h-s hreinn (rensdyr), *d. s.*, *Ód 16*.

Hrófiskelda, *f*, *Roskilde, Valg 8*.

1. hrókr, *m*, topskarv (pelecanus ater), *Pul IV xx 7*, h. hrafnvins hylja (blodets), ravn (rettelse for hrot o. s. v.), *Sindr 1*, h. Haddingja vals, *d. s.*, *Hál 11*, h-a land, havet, *Þjóða 4, 2*. — Som mandnavn, to sagnpersoner, *Hálfs VI 13*; snarest identisk med det første (oprindelig tilnavn). Jfr *dýn-*.

2. hrókr, *m*, lang og tynd men klodset person, h. sauruga flóka (foragtelig betegnelse) *Korm Lv 13*, heimskr h. Þorm 2, 9, hernumninn h. *Orv VII 17*; *Rv 23*.

Hrólfir, *m*, *forskellige sagnpersoner*, H. enn gamli *Hymal* 25 (jfr *Arkiv I* 255), H. skjótandi *Bjark* 2, H. kraki *Bjark* 3, *Hl* 24 a. — *Broder til Torf-Einarr*, *Göngu-H.*, *TorfE* 1.

Hrómundr, *m*, *sagnperson*, H. Gripsson *MhkV* 7.

hróp, *n*, *lastende ord, skældsord*, ausa h-i ok rögi á e-n *Lok* 4, gripa við h-i, *anvende alle skældsord*, *ÞKolb Lv* 8, gera h. e-s í e-u, *tílföje en skam*, *Harð* 4, brigzl ok h. *Lil* 73.

hrósa, (-aða, -at), **1**) *rose, omtale noget på en rosende måde*, h. baugi *Völ* 26, árligum verkum h-ar þú verðinum, *alt for tidlig roser du máltidet (hvis verðinum ikke er en senere tilføjelse)*, *Hárð* 4, h. hug *Drv (XI)* 7, h. helgi e-s *Sigv* 12, 24, h. rausn *ESk* 6, 15, h. verkum e-s *ESk* 6, 30, h. veg vísa *ESk* 6, 70 (v.l.), h. ævi e-s *Arn* 3, 11, h-ak því *Arn* 2, 17. — **2**) *rose, rose sig af, være i jublende besiddelse af*, h. gagni *Vell* 32, h. sigri *Jóms* 8, h. húsbúnaði *Sigv* 3, 16, h. korni hjálmþornuðu *Sigv* 13, 28, eiga horna fors at h. *Steinþ*; *prale af*, hirð eigi at h. því *Hsv* 31.

hrót, *n*, *tag*, *Fjölnis* h., *Odins tag, skjold*, *Hskv* 2, 1; *hreggs* h., *stormens tag, himlen, bjartlogi hreggs* h-s, *solen*, *Has* 9, leiptra h., *himlen, dens glóðir, himmellegerne*, *Has* 53 (jfr *lādvaldr*), heims h., d. s., *ferð heims* h-s, *englene og helgener*, *Ekúl* 1, 1 — *hjarta* h., *brystet*, *Hallbj*.

hrótgandr, *m*, *navn på ilden* (egl. 'tagets ulv'), *Pul IV* pp 1.

hrótgarmr, *m*, 'tag-hund', *ilden*, *hór* h. *Þjóða* 3, 20.

Hrótt, *f*, *ø ved Jæderen (Norge)*, *Pul III* 3 (her er vokalen rimbestemt), *IV* bbb 3; í H-i *Blakkr* 2, 2 (her anomal *dativform*; h *krævet* her).

hrumsk, (-ðisk), *blive affældig, svag*, klárar h-isk *Bós* 6.

hrumr, *adj*, *affældig, svag*, h. at fótum *Anon (XI)* *Lv* 16; *Vigl* 23.

hrunbirki, *Heinr*, *er forvansket, mulig af hrauðbirki*, s. d.

1. Hrund, *f*, *valkyrje*, *Pul IV* h 4, *aaa* 2, H-ar hjaldr, *kamp*, *Þorm* 2, 1, H-ar hrið, d. s., *Hl* 36 b, H-ar hregg, d. s., *Hl* 61, H-ar leikr, d. s., H-ar leika (*rettelse for luka*) *skapfrömuðr, kriger*, *Korm Lv* 19; *skjaldar* H., *skjoldbevæbnet valkyrje, eller ligefrem en kenning(?)*, *Þmáhl* 4 (jfr *hnigreyr*). — *I kenninger, for kvinde: hørs* H-ir *Rst* 1, H. vells *EGils* 1, 7, — *för ökse*: H. hræpolls *ESk* 11, 11. — *Forvansket* er h. *Korm Lv* 43 (for hvit); som v. l. findes det for hund i en *uforståelig sammenhæng*, *Hauslil* 11.

2. Hrund, *f*, *navn på en norsk ø* (ved *Söndmör*), *Pul IV* bbb 1, fyr sunnan H. *ESk* 7, 10, men H-ar, *havet*, *ESk* 13, 13.

Hrungnir, *m*, *jætte* (jfr *SnE* I 270 ff, *om hans og Tors kamp*), *Hárð* 14. 15 (*hentydning til kampen*), *Grótt* 9, *Hauslil*

15, *Pul IV* b 1, *haussprengir* H-is, *Tor*, *Rðr* 17, H-is bani, *hammeren*, *Lok* 61; þilja H-is ilja, *skjold*, *Hl* 30, stallr H-is fóta, d. s., *Korm Lv* 14; H-is spjalli, *jætte*, *Hym* 16; H-is hurð, *sten, klippe*, *Bergb* 2 (jfr *bemærkningen om, at jættens skjold var af sten*); reið H-is *Sigrðr* 15, *skulde betyde 'Hrungnis vogn'*, men en sådan er ellers ukendt, og da *verslinjen* er mangelfuld, er der *formodning* for, at der *skulde stå* reið H-is bana, *Tors vogn*.

hrunsær se *hrynsær*.

Hrúga, *f*, *jættekvinde* (egl. 'dyngge', *tyk og undersætsig kvinde*), *Pul IV* c 2.

hrútr, *m*, *vædder*, *Pul IV* aa; h. húms, *skib* (jfr í *prosa* *hafhrútar*, *Fms VIII* 373), *Sigv* 3, 2. — *Som mandsnavn*, H. *Össurs-son*, *Nj* 6.

hryðja, *f*, *jættekvindenavn*, v. l. til *Hryggða*.

hryðjarnes *Merl I* 38 se 1. *hrygg*.

hryggbrót, *n*, 'rygbrud', *afslag på frieri* (således almindeligt i *nutidsislandsk*), *Anon (XIV)* 1.

hryggð, *f*, *sorg*, *Lil* 5. 77; *veraldar* h-ir *Gd* 63.

Hryggða, *f*, *jættekvindenavn*, *Pul IV* c 2 (v. l. *hryða*, *hryðja*).

hryggðarfólk, *n*, *sörgende skare, nedbøjede folk*, *Sturl* 3, 6.

hryggðariullr, *adj*, *sorgfuld*, *Mv III* 13, h-ll hjórtu *Mark* 1, 22.

hryggðarstund, *f*, *sorgens stund, kummerfuld tid*, *Sturl* 3, 11.

hryggja se *hryggva*.

hryggjarstykkí, *n*, *vis fugl*, *Pul IV* xx 2.

1. hrygg, *m*, *ryg, bag*, *lotr* h. *Rþ* 8, brjóta h-gg í brúði *Gísl* 1, 15, h-jar tangi, *ryggens nederste del eller hele ryggen betragtet* som en tangi, *Þorm* 2, 14; orma h-ir *Vsp* 38. *Det Merl I* 38 *forekommende* hryðjar nes er *uden tvivl fejl* for hryggjar nes, *ryggens næs, hale* (svarende til *cauda* i den *latinske tekst*).

2. hrygg, *adj*, **1**) *sörgmodig, nedslået, kummerfuld*, *skalkak* h. í hreggi *Rv* 21, h. munt heim fara *Lok* 31, h. lagar eld-broti *ESk* 6, 53, h. vargfæðir *Sturl* 5, 14, hrygg hirð *Rst* 32, urðut h-vir, *de blev glade*, *Hauslil* 10, sjaldan h-vari *Sól* 44, e-m es h-t í hug *Guðr III* 1, gora sér h-t í hug *Hsv* 70. — **2**) *sörgelig, sorgvæk-kende*, hrygg hverk (s. d.) *Sigv* 11, 16, hrygg saga *Pl* 54, h. dómr *Lil* 71. Jfr all-, ó-

hryggspenning, *f*, *rygtag, brydekamp ved livtag*, *Bárd* 5.

hryggva, (-ða, -ðr; *yngre hryggja*), *bedrøve, gøre sorgfuld, nedslået*, h. veröld *Mark* 1, 31, þá, es bani, *daði* h-ði áðr *Likn* 23, *Has* 23, vart lif h-vir (hann) *Has* 60; slikt h-ði hjarta *Gd* 30, láta sinn h-vask hug *Hsv* 73 (v. l.), h-ask *Pl* 36.

hrygna, *f*, *hunlaks* (af hrogn, rogn), *Pul IV* x 1.

Hrymr, *m*, *navn på den jætte, der*

kæmper med guderne i ragnarök, Vsp 150 (sikkert ikke Hrymr, jfr Arkiv XXX, 160 f).

hrynbál, n, 'klang-flamme, klingende flamme', hramma h., klingende guldring, Ormr 1, 4.

hrynbedr, m, 'klingende leje', h. fjörgynjar áls, slangens klingende leje, guld, Anon (X) III B 5.

hrynbraut, f, 'klingende vej', h. áls, álens brusende vej, havet, dets eldr, guld, ESK 11, 8.

hryneldr se hryneldr.

hryniiskr, m, 'klingende fisk', h. brynju, det klingende sværd, Drv (XI) 1.

hryngarðr, m, 'klingende gærde' (v. l. hlym-), h. Hléseyjar, Læsøs brusende gærde, bælte, havet, ÞjóðA 4, 23.

hryngráp, n, 'klingende hagl', h. Egils vápna, Egils vábens, buens, hvinende hagl, pilene, Hfr 1, 8.

hrynja, (hrunda, hrundið, yngre hrundinn), falde med knald eller klang, fare brusende af sted, lótum und hönum h. lukla Dry 16. 19, hlunnblik (s. d.) h. á hæl Stgsk 69, (brynja) hryn of e-n, falder klirrende ned, Anon (XI) Lv 8, h. brynju spangir Ht 57, brynjur h. of herðar Hálf's IV 10, láta hræteina hveiti h. ör brynju ÞjóðA 3, 32, — om tårerne(?), h. hart á dýnu hlöð (s. d.), Bjhit 2, 2, láta fylvingar h. Gðárs 5, — om bølgerne susende falden, fjöll fyllar h. Refr 4, 5, h. hóvar börur Frp I 7, — om blodet, dagg hrundi af sverðum Krm 12, sveiti hrundi á borð ÞGisl 12: — om håret, láta hausmjöll h. lausa ESK 13, 10, — om et digt, der fremsiges, meðan fram hryn Háf 1.

hrynjeldr, m, (metrum kræver lang første stavelse) 'klingende ild', brynju h., brynjens klingende flamme, sværd, Graf 8.

hrynleid, f, 'klingende vej', seiðs h., fiskens brusende vej, havet, dets eldr, guld, ESK 3, 1.

hrynregn, n, 'klingende regn', hvarma h., de nedfaldende tårer (jfr hrynja), i pl. mörq h. hvarma Mfl (XII) 1; når tårerne kaldes hryn(regn), beror det vist på den lydelige gråd.

hrynserkr, m, 'klingende særk', Hanga h., brynje, Tindr 1, 1.

hrynslóð, f, 'klingende vej', vögnu h., hvalens brusende vej, havet, dets eldr, guld, Od 7.

hrynsær (hrun-), m, 'brusende sø', hræva h., blod, men i en forstyrret og forvansket sammenhæng, Hausil 11.

hrynsöðul se heinsöðul.

hrynvengi, n, klingende vænge, land, seipvengjar h., slangens klingende land, guld, Hl 18 b, grundar mens h. (skr. hrön-), d. s., Has 42.

hrynvirgill, m, 'klingende snor (strikke)', hrammtangar h., armens klingende bånd, guldring, Eg Lv 12.

hræ, n, (va-st; i pl. ofte om et enkelt

lig ligesom i prosa), lig, kadaver, hrafna seðja á h-um þinum Hhund I 44, springa á h-um Hhund II 33, ná h-vi Hhund II 25. Iljúga á h. SnE II 142, gina of h. ESK 6, 29, bjóða ultum h. Hfl 12, jöfn fengusk h. hrofnom, der var lige stort mandefald på bægge sider, Arn 5, 19, hrafn naut h-va Þmáhl 6, fáa hrafni h. Íslðr 7, fáa undarn af h-um Ött 1, 4, h. Áleifs Yt 29, hoggvin h. Hallvarðs Skall 1, vápnundruð h. ESK 6, 56, láta tíð-hoggvit h. (pl.) Saxa Hfr 2, 6, of h-vi Þ Sær 3, h-um fjarri Tindr 1, 11, h-s þefr, líglugt, luft af köðtrævler, Harkv 3, orðinn at h-um Guðr II 42, greipr h-um sveipðar Hást 7, h-s lanar, langstrakte ligrækker, Hfl 11, h-va efni, ligene som æde, Þmáhl 15. — I kenninger, for ravn: h-s haukr ÞGisl 7, h-va nagr TorfE 3, h-va gaukr Þpyn, — for blod: h-va dagg Rdr 4, Þmáhl 15, h-va lækur Þorm 1, 14, h-s þjóðó Ht 7, h-s sær Þpyn, h-va hrynsær Hausil 11, h-s, hræva glær Ht 50, Tindr 1, 8, h-s hrönn Ht 60, men her foreligger vist en fejl (hræs for hvatt og hrönn hører til fella af fellir); — for økse: h-a gifr Þjisk Lv 3 — i h-var skruði synes at foreligge Hjálmp VI 2, hvis teksten ikke er mishandlet; det må vel betyde 'elendig skrud, pryð, dragt'; den anomale gen. endelse er også ellers kendt. — hræs Merl I 14 er mulig forvansket, da det dog ikke kan betyde (den levende) hjorts egen krop, i orig. findes intet tilsvarende.

hræbarinn St 4, der skulde betyde 'slædt til lig(?)', er mulig fejl for hreggbarinn, s. d.

hræbirtingr, m, 'lig-fisk' (egl. '-laks'), sværd, hegr h-a, kriger, Tindr 1, 6.

hræborð, Evids 1, må være fejl, vistnok for hyrborð, s. d.

hræða, (-dda, -ddr; mest i medium), forskrække, gøre en bange, Am 40; h-ask, blive bange, absolut, Eg Lv 31, Íslðr 25, Lil 29, Am 14, Vsp 47, kunna h-ask Helr 9, h-ask e-t, være bange for noget, h-ask hót Reg 9, MhkV 16, h-ask helviti Hfr Lv 28, h-ask dóm ok dauða Lil 76; med præp. við, være bange for, h-ask við reiði Öðins Sigv 3, 5, h-ask við ættar klæði Gjúka Arn 2, 9, h-ask við brodda rennu Þskakk 2; — part. pass. hræddr, egl. 'gjort bange', bruges i reglen ganske som adj, bange, h. vas hvergætir Am 62, verða h. Am 17, gera h-an Hhund II 37, h-tt folk ESK 6, 29, fara h. fyr e-m Síndr 8, ganga h. fyr e-m Íslðr 14, h. við e-n Hfr 3, 12; klækkr ok h. Lil 79. Jfr gagn-, laf-.

hræðiliga, adv, rædselsfuldt, frygteligt, Lil 78, Hét 3.

hræðilligr, adj, skrækindjagende, frygtelig, Hjálmp II 3, h-ig hugsun Mv I 6.

hræðir, m, forskrækker, h. Hollseta, om en dansk konge, Hskv 3, 2.

hrædreyrugr, adj, 'ligblodig', dryppende af legemets, ligets, blod, hjortu h-ug Akv 36.

hræfa, (-ða, -t), *tåle, finde sig i*, h. of e-t *Am 71*.

hræfíkn, *adj, begærlig efter lig*, *Merl I 36* (ordet beror på gisning).

hræflóð, *n, 'ligström', blod*, *Þmáhl 2, Hl 25 b*.

hræfrakki, *m, sværd*, *Pul IV 1 2* (men som v. l. til hafrakani), hrökk h. *GSürs 1*, við h-a *ÞSkall 1*; *jfr* frakka f.

hrægagarr, *m, 'lig-hund'*, ('den hund der bider ihjæl'), *sværd*, *Krm 6* (her ud-talt ræ-).

hrægammr, *m, 'lig-grib'*, *ravn*, *Vell 30, Þjóða 3, 30* (hvor sammenhængen synes noget forstyrret: ara sævar, blodets, h., hræ, der er overflødigt, er sikkert; hræsævar-gammr vilde være godt, men da er ara overflødigt; skulde Þjóðolfr her have begået en fejl?); h. sævar = hræsævar gammr, örn, leir h-s sævar = arnar-leir, ɔ: *dårlig digterdrik, elendigt vers* (*jfr* leir), *Anon (XIII) B 13*.

hrægeitungr, *m, 'lig-geting* (*jfr* geitungr), *ravn*, h-a *feitir Hókr 1*.

hrægiðr, *n, 'lig-trold'*, *ulv*, *drukku h., huginn hjartblóð saman Guðr II 29*.

hrægjarn, *adj, lig-grådig, begærlig efter lig*, h-gjörn ylgr *ESk 12, 5*.

hrækerti, *n, 'lig-kæerte'*, *sværd*, *leika at h. Hjalpm II 5*.

hrækja, (-ða, -t), *spytte* (af hráki), *Lil 53, Mgr 14*.

hræklungr, *m, 'lig-torn'*, *sværd*, *hnykkir h-rs, kriger, Ísldr 21*.

hrækýndill, *m, 'ligfakkel'*, *sværd*, *Krm 7* (her ræ-).

hrækþstr, *m, lig-dynge*, of h-kesti *Hl 19 b*, hlaða h-(u) *Þfagr 5, Arn 3, 11, ESk 2, 2*.

hræla, (-aða, -aðr), *anvende redskabet hræll*, ɔ: "hvæssset pind af ben eller sejt træ, som bruges til at føre isættet hen på sit rette sted", en örum h-aðr, med pil for en sådan pind, *Darr 2*.

hræleiptr, *n, 'lig-lyn'*, *sværd el. spyd*, *flugu h. Sturl 4, 20*.

hrælinnr, *m, 'lig-orm'*, *spyd*, h-s *flugr, spydflugt, Sigv 2, 12*, h-s *hljómr, kamp* (*jfr* hljómváttandi), *Rst 3*; h-s *sund = hræsunds, blodets, linnr, spyd, dets hirðimeidr, kriger, Leið 5*.

hræljómi, *m, 'lig-glans'*, *sværd*, *Ht 61*.

hrælundir, *f. pl, kun Sigdr 1*: sleit fyr skömmu hrafn (hrafn hds.) h.; *lundir betegner ellers 'mörbradstykkerne', men en nævnelse eller anvendelse af dette her er enestående og meget smagløs; desuden er der her tale om en slange, der ikke kan have lundir; der er næppe tvivl om, at der her foreligger en — iøvrigt meget ringe — fejl, nemlig at et s er læst som l, at der altså bør læses hræs undir, ligets sár, den dræbte Fáfnirs sár*.

hrælekr, *m, 'lig-bæk'*, *blod*, *hjarri h-jar, spyd, Helg Ásb*; h-jar *haukr, ravn, G Sürs 31*.

hrælögr, *m, 'lig-væske'*, *blod*, *láta hlakkl-*

ar *hauka drekka h-g Arn 2, 14*, h. *fell af hjarar borðum Sturl 4, 22*.

hræmáni, *m, 'lig-måne'*, *sværd*, h-a *úr* (*jfr* úrfærningr), *blod*, *GDropt 3*.

hræmæki, *n, spydnavn* (v. l. *mækir, næppe rigtigt*), *Pul IV n*.

hrænaðr, *m, 'lig-orm (slange)'*, *spyd*, *oddr h-ra Ht 79*.

hrænet, *n, 'lig-næl'*, *skjold, meget urimeelig kenning og vistnok fejlagtig, for hjørnet(?)*, h-s *Reginn, sværdguden, krigeren, GSürs 33*.

hræpollr, *m, 'lig-pøl'*, *blod*, h-s *Hrund, økse, ESk 11, 11*.

hræseiðr, *m, 'lig-fisk'*, *sværd*, h-s *meidr, kriger, mand, EGils 3, 17*.

hræsikr, *m, 'lig-helt (fisk)'*, *sværd*, h-s *prima, kamp, ESk 6, 69*.

hræsild, *f, 'lig-sild'*, *spyd*, h-ar (v. l. *sílra, som af et ntr. -sila = sil*) *hjaldr, kamp, Krm 13*.

hræskári, *m, 'lig-måge(unge)'*, *ravn*, h. *hlaut vaða fen benja Drv (XI) 1*; *hds. har -skærrí*.

hræskóð, *n, 'lig-fordærv'* (skóð *ødelæggende våben, egl. 'sådanne redskaber der gør mænd til lig'*; v. l. *herskóð, hjalm-skóð*), h. *roðin blóði Hfr 2, 2*, h-s *styr, kamp, Lkn 34*.

hræskurðr, *m, 'lig-skærer(?)'*, *åbenbart betegnelse for 'ravn'*, *ESk 2, 1*; *jfr* hold-bori.

hræskúfr, *m, 'lig-fugl'*, *ravn*, h-s *nistir, kriger, ESk 8, 1*.

✓ hræsoll, *n, 'lig-væske'*, *blod*, *gjalla of h-i Egils (XII) 3*.

hræstorð, *f, 'lig-stang'*, *spyd*, h-ar *þrvar, kriger, Háv 1*.

hræstykkis (v. l. -ins, -styttings *urigtigt*) *Nj (XII) 3* er *uforståeligt og sammenhængen forvansket*.

hræsvelgr, *m, vindjætten* (egl. *'lig-sluger'*), *Vafpr 37, Pul IV b 2*; *da denne var i örneham, kunde ordet også betyde örn, Pul IV vv*.

hræsær, *m, 'lig-sø'*, *blod*, *bergir h-var, ravn, Harkv 20*.

hræteinn, *m, 'lig-tén'*, *spyd*, h-a *hveiti, hvede(korn) der er spyd (eller pile?)*, *spydregn(?)*, *Þjóða 3, 32*; *sammenhængen er uklar men synes at være den, at 'kongen ryster skydvåbnene, der har fæstet sig i hans brynje, bort'*.

hræugr, *adj, 'fuld af lig* (trævler af *lig, kød*), h-gum *tæti Yt 19* (*jfr* hold *loðir i klóum Harkv 3*).

hrævagautr, *m, blandt sværdnavne, Pul IV 1 5* (af *hræ* og *Gautr = sværd af götsk oprindelse?*).

hrævakulði, *m, 'lig-kulde'* (*jfr* *nákaldur, nákulði*), *kulde* som et *ligs, den stærkeste kulde, Grög 12*.

hrævarðr, *m, blandt sværdsnavne, Pul IV 1 6* (egl. *'den med lig, kødtrævler omviklede?'*).

hrævarskrud se hræ.

hrævinn, *Hfr Lv 22*, er *urigtigt og for-*

vansket, v. l. er hlokeirs ɔ: hlautgeirs, s. d.

hræzla, f. rædsel, frygt (med hensyn til z rimet hræzl- : mæts), *Has 32, Hárb 26 (bis), Am 99, Lil 61.*

hræzlufullr, adj, fuld af frygt, *Sól 43.*

hræra, (-rða, -rör), 1) bevæge, røre, *rokke, Týr leitaði h. (hver) Hym 33, h. fót, gá, Brot 13, h. tungu St 1, Anon (XI) Lv 3, tunga hrærd af list Lil 93, h. málgogn Leid 2, h. mǫndul, dreje kværnhándiaget, Hhund II 4, h. eylúðrs Gróttá, dreje havkværnen, Snæbj 1, h. hǫrpu, slá harpe(ns strænge), Am 66; unnr h-ir hausa, bølgen tumler med hovederne, Þjóða 1, 16; h. eyjar Merl I 15; upersonl. hǫrga hjarlborgr h-ir Bergb 4. — 2) sætte (digt) i gang, digte, h. Óðins ægi Hfl 19, h. Boðnar börur SigvSt 2, h. hornstraum Hrimnis EVald 1, h. Hǫars saltunnu Hrirnir Ht 31; i alle disse tilfælde er skjaldedrikken særlig omskræven som objekt til verbet; herfra overførtes det også til almindelige ord for et digt: hrærdǫr diktr Lil 4, hróðr dugir h. Ht 81. — 3) sætte i bevægelse, udbrede, láta hrærdá dýrd Hǫrða dróttins ESk 6, 21. — I uforståelig sammensætning er h. Eg Ber.*

hrærekr, m, H. slongvanbaugi, sagnkonge, *Hyndl 28.*

hrærikytja, f. (skr. -kyta; af kot), 'bevægende hytte', h. hreggs, hytte der sætter vind i bevægelse, (smede)bølgen, *Skall 2. Jfr Arkiv XIX, 101 f., Aarbb. 1876 s. 321.*

hrærir, m, 1) bevæger, h. lǫgðis branda, som bevæger sværdklingerne, *kriger, Nj 12. — 2) anfører, styrer, sagna h. Haustl 9.*

hræsi Herv VII 11: h. yðr at há hverju, uforståeligt og forvansket.

hræsinn, adj, stolt, (egl. 'som er tilbøjelig til at rose sig af noget'), h. at hyggjandi sinni Hávm 6, h. af hyggjandi Hsv 73; stóðk h. i miðjum flokki Sigv 11, 2. *Jfr 6-, veg-*

hrøð se hrauð.

hrøðuðr, m, navn på ilden 'i helju' (egl. 'den hurtige'), *Alv 26; Pul IV pp 3 (v. l. hróðugr, urigt.).*

hrønduðr (hrandaðr), m, 1) som kaster (til et *hranda = hrinda? *jfr Jakobsens Shell. ordb.: rander*), h. ǫlnbranda, gavmild mand, *Ótt 4, 1. — 2) navn på et sværd, Pul IV l 3.*

1. **hrønna**, f, bølge, *Pul III 4, IV u 4, St 6, of h-ir Jóns 16, h-ir falla út Bjhit 2, 14, h. fellr of sker Mhkv 27, jfr Rst 14, varðat h-um hǫin þingloga, skibsmandskabet svigtede ikke mødet med bølgerne, Hhund I 29; húfr skerr h. Ht 78, h. klofnar fyr háfi Ht 19, sog skilja h. Ht 22; h. þó hlýrum ÞGisl 2, h-ir skaka hliðar Haka blökkum Ht 38, h-ir strýkva borð Ht 76; við h-um, mod bølgerne, (så at hovedet faldt ud) i bølgerne, *Húsdr 6; falla h-um, falde bunkevis (egl. 'således**

at ligene ligger i rækker, som bølgerækker'), GongHr 2. Som elvenavn findes H. Grí 28, Pul IV v 4. 6. — I kenninger, for skib: h-a hǫdýr Refr 3, 4, h-a elgr (— f. eldr) Bersi 1, 2, h-a hrafn Vell 10, — for guld: h-a hyrr (jfr hyrbjót) Anon (XII) C 13, — for søfarer: h-a brjótr Jóns 13, — for skjaldedrikken, digt: h. Heiðs HÁsbj, h-ir Hǫars saltunnu Ht 31, — for bjærgelv: h. jarðar skaffs Þdr 8, — for blod: h-ir fella (af fellir, sværd) Ht 60.

2. **hrønna**, m(?), hjælmann, *Pul IV s 1, måske rettere hraunn, s. d.*

hrønvangi se hrynvangi.

hrøtuðr, m, ild, (egl. 'den fremstyrte'), *Pul IV pp 1.*

hrøðask, (-ddisk? for hrørask, ved dissimilation; af hrør), blive affældig, forfalde, es h. tekr Fáfñ 6 (v. l. hrørask).

hrökkva, (hrökk, hrokkinn), egl. 'rynkes, trække sig sammen, gøre en hurtig bevægelse til siden, frem eller tilbage', deraf i alm. 'at vige': sák meyjarr dreng h. Krm 20, sáttu nõkkut mik h. Grettis 3, h. fyr e-m Jóns 30, Krm 23, h. undan fyr e-m Ulfr, Haldórr hrökk i bug skjaldi, dækkede sig bag skjaldets huling, *Guðl; om våben, 'vige', d. v. s. svigte, såkat at fetilstingi hrykki Háv 4, men: h. móti, styrte frem til modstand, angreb, Haustl 16, Merl II 17; h. ör hendi, bevæge sig ud fra, d. v. s. i, hånden (til hug), Bjhit 2, 23, hrökk hræfrakki, sværdet fór frem, GSurs 1, vǫndr hrökk, pisken fløj (til slag), ESk 13, 6 (jfr hrökkvívöndr, Vísnaþók 1748 s. 251); varta hrökk, slingrede(?), Arn 2, 4. — Part. pass. hrokkinn, bugtende sig, h. (áll), om slangen, Rdr 18; — rynket, h-it skinn Rþ 8, h. skinnfeldr Rv 9.*

hrökkviáll, m, = áll es hrökk, ál der kan bugte sig, h. Vǫlsunga drekku, gif-tens sig bugtende ál, midgårdsormen, *Rdr 18.*

hrökkvibaugr, m, 'sig bugtende ring', lyngs h., slange, iøvrigt v. l. til hrökkviseiðr, *ESk 6, 16.*

hrökkviglópr, m, (skr. hrayggvi-, hrækvi-), tåbe, der farer frem, er fremfusende, om Skamkel, *Nj 18 (at opfatte hrayggvisom hryggvi- er lidet tiltalende).*

hrökkvir, m, jættenavn (enten 'den viggende' eller snarere 'den fremfusende'), *Pul IV b 2.*

hrökkviseiðr, m, 'sig bugtende fisk', h. lyngs, slange, dens látr, guld, *ESk 6, 16; jfr hrökkvibaugr.*

hrökkviskafl, m, et (bevægeligt) redskab til at garve med (heril brugtes f. eks. tidligere på Island et vædderhorn — der er ru —, ophængt i en rem, bundet til dets to ender), húða h., garveredskab, dettes Geirrør (jætte), spøgefuld kenning for en suder, *Þjóða 4, 14; jfr brók.*

hrør, n, fald, død, lig, bróður h. (skr. hier) *St 15, móður h. (parallelt med fǫður fall; skr. hrør) St 5, frænda h.,*

frænders (ǰ: sönners) lig, koggjar frænda h-s (skr. hrærs) *St* 4, h. fylkis (skr. hrør, hrør) *Guðr I* 5. 11. 12, h. hndla h. (skr. hrør) *Guðr I* 8; *samme ord og betydning*. ǰ: lig, foreligger sikkert også i: Dyggva h. (skr. hrør, hreyr) *Yt* 7, yngva h. (skr. hrør, hreyr) *Yt* 6, samt Högna h. (skr. hrørs, hreyrs) *Yt* 26; disse steder passer bet. 'lig' langt bedre end 'gravsted' (ǰ: ordet hreyr jfr *Hkr I* 243), som det mulig af afskrivere er blevet blandet sammen med. Derimod kan dette hreyr findes *Hál* 7: fylkis h. (skr. hrør, hreyr), hvor dog bet. 'lig' passer godt.

hrørna, (-aða, -aðr), blive affældig (af alder eller svagelighed), h-ar þoll, går (efterhånden) til grunde, *Háv*m 50, þornar heimr ok h-ar, verðen visner og bliver affældig, *Anon (XIII) B* 33.

hugaðr, adj, 1) besjælet med (en vis) stemning (mod en anden; af hugr), modig, hverr h. *St* 14; jfr part. til hyggja, hugðir sem Hogni vas, modige som, *Ghv* 3, velvillig (mod en), bezt h. e-m *Hálfs IX* 13. — 2) kær, afholdt, god, som vækker behag, mest vöru mér manna h-ðir *Hálfs IX* 13, hugðar böenir *Líkn* 3, smíða hugða dröpu *Rst* 34, geta hugðan hróðr *Jóms* 1; hugat, adv, venskabsfuldt, *Kolb* 1, 4. Kunde mulig også henføres til hyggja som part., men betydningen passer ikke så godt. Jfr al-, djúp-, fár-, fróð-, full-, grimm-, hard-, ill-, ítr-, lóm-, mein-, ofr-, ramm-, slíðr-, stór-, svinn-, ulf-.

hugall, adj, tænksom, opmærksom, þag-alt ok h-t þjóðans barn *Háv*m 15.

hugariár, n, sindsbitterhed, d. v. s. syndig tilbøjelighed, *Mv III* 5.

hugarprýði, f, mod, djærvhed, *Snjólf* 2.

hugarrakkr, adj, modig (måske rigtigere i to ord), *Grettis* 54.

hugarspeki, f, sjæls-viddom, klogskab, *Hsv* 148.

hugazmól, n, pl, troskab, halda h-um við e-n, vise sig trofast mod en i udførelsen af et betrot hværv, *Sigv* 3, 17.

hugazræða, f, fortrolig samtale, *Grip* 14, *Frþ II* 1 (rettet fra hugar-).

hugblauðr, adj, modløs, fej, halr enn h-i *Hárð* 49, h-um kómur hvergi hjarta at gagni *Krm* 22.

hugbleyði, f, modløshed, fejhed, af hræzlu ok h. *Hárð* 26.

hugblíðr, adj, mild, blid i sind, ventlig, om Kristus, *RKet*, om *Placidus*, *Pl* 11.

hugbord, n, 'sjælsbord', bryst ǰ: mod, så þari h., es o. s. v., den må have mod, *Þorm* 2, 3, geta hæst h. *Pl* 18. Ordet findes også i prosa.

hugborg, f, 'sjæls-borg', bryst, h. hjörvi skorin *Guðr I* 14.

hugbrigðr, adj, foranderlig i sind, svigfuld, mær h-ð við hali *Háv*m 102.

hugdjarir, adj, dristig, *GongHr* 1.

hugdýgg, adj, 1) pålidelig ved sit sind, mod, modig, *Hfr* 3, 12, *Rst* 34. — 2) retskaffen, *Hsv* 108. 135, *EGils* 1, 23.

hugdýrr, adj, herlig ved sit mod, h-str

harri *Þorm* 2, 4, v. l. til hugføerr *Ht* 39; herlig i sind, *Mv II* 3.

hugfastr, adj, fast i ens sind, ufor-glemmelig, h. tregi *Orv IV* 6.

hugframr, adj, modig, *Hfr* 3, 16.

hugfullr, adj, modig, djærv, *Hym* 9, *Bbreiðv* 5, h. konungr *Helr* 6, h. stillir *Torfe* 5, h. visi *Arn* 3, 11, jfr *Gísl* 1, 7, *Ív* 27; h-ir halir *Sigrðr* 31, h-t hjarta *Stúfr* 6 (v. l.), *Hæng VI* 2, h-ll hjörtu *Sigv* 11, 3.

hugfyldr, adj, modfyldt, modig, h-ir hólðar *Gldr* 7, *Heilv* 3, hugfyldir (v. l.) *Nórðmenn Steinn* 1, 5; *Pl* 41.

hugføerr, adj, mod-dygtig, modig, *Ht* 39.

hugga, (-aða, -aðr), trøste, h. e-n *Grip* 52, h. skal þanns harm hefr beðit *Mhk*v 28, vætki h-ar *Has* 38, miskunn h-ar *Lil* 78; h. e-n e-u *Am* 70, h. hug *Has* 60, h. hrafn, glæde ravn, *VGl* 7, part.: h-endr árflagnis, krígere, *GSús* 31, h-endr sár-gammis *ÞKolb* 3, 3, h-endr munins tuggu gauks *ÞSær* 2, 4; medium: h-izk it horskar, trøster eder, vær glade, *Am* 35, h-ask *Sigrún Hh*und *II* 29; v. l. til glaðar, *Hfl* 17.

huggan, f, trøst, *Pl* 9. 31, *Gmlkan* 1, 2.

huggari, m, trøster, om den helligånd, *Heilv* 17, h. þjóðar, d. s., *Heilv* 4.

huggóðr, adj, blid i sind, mild, om Kristus, *Has* 12, *Líkn* 30.

1. hugi, m, sjæl, sind, tanke, (= hugr), h. minn es þat *Arn* 6, 4, launa illum h-a góðar gjafar *Hárð* 21; i h-a góðum (v. l. til hugum) *Herv* V 20, bregðask í h-a sínum *Ív* 14. Jfr fár-, sam-, var- (og full-, ofr-).

2. Hugi, m, H. enn prúði, jarl (11. årh.), *Bkrepp* 9, *Gísl* 1, 13.

Huginn, m, navn på Odins ene ravn, (af hugr, tanke), *Gri* 20, *SnE* I 142, *Pul IV* tt 1, — ravn i alm., glæðja h-in *Reg* 18. 26, *Fáfn* 35, láta h-in fagna ótu *ESk* 6, 29, vekja h-ins teiti *ESk* 6, 41, hrægfr h. (drekka saman) *Guðr II* 29. — I kenningar, for ravn: h-ins niðr *Þmáhl* 3 — for kriger: h-ins fetrjóðr *Arn* 5, 5, h-ins munnrjóðr *ESk* 6, 13, verðbjóðr h-ins ferðar *Tindr* 1, 4, h-ins vára mögnuðr *Eg Lv* 26, — for lig, blod: h-ins barr *Hh*und *I* 54, h-ins ferma *ESk* 12, 6 (jfr harmr); h-ins drekka *ÞSær* 2, 2, h-ins jól *Grani* 2.

Hugi, f, ø ved Søndhordland (Norge), *Pul IV* bbb 1, umbgørð H-ar, havet, *ESk* 13, 11, grunnföll H-ar *Ht* 19.

huglaus, adj, modløs, fej, h-s dugga *Korm Lv* 54; *Orv VI* 3; komparativ *Hálfs IX* 2.

hugleikinn se leika 3 fin.

hugleysi, n, modløshed, fejhed, *Hæng II* 7.

hugljúfr, adj, mild i sind, god, *Mv II* 4.

huglagnir, m, navn på sværd (egl. 'den der svigter tanken', eller 'den der besnærrer sjælen'), *Pul IV* l 5; v. l. húð-næppe rigtig.

hugmóðr, adj, modig, *ÞKolb* 2.

hugna, (-aða, -at), *behage, være efter ens sind, þjóð (datív) h-ar Steinn 3, 13, sem dolgstæranda h-ar Þjóða 3, 10, meðium, d. s., engum sá h-az, es o. s. v. Hsv 84; vald (ens magt) h-ask skaldi Hfr Lv 7.*

hugprúðr, *adj, modig, Þham 1, 2, Íslðr 25, Jóms 13. 29, Nkt 3, Stúfr 6 (v. l. for hugfullr), Sturl 5, 18, Hálf's IX 5, Hæng VII 5.*

hugprýði, *f, mod, djærhvæð, ÞKolb Lv 10.*

hugr, *m, 1) sind, tanke, sindelag, tænkemåde (de enkelte nuancer kan ikke sikkert holdes ude fra hinanden), Pul IV 22, h. mága tjáðumk, velvilje, Eg Lv 26, h. einn þat veit Hávm 95, h. es heill, oprigtig, Am 20, heill h. Hávm 105, Reg 7, Sigsk 42, Am 96, harðr h., ubetvingeligt sind, HHj 6, Fáfn 9, Ghv 3, Guðr I 2 (her om det sorgfylde sind, der er stumt og ubevægeligt), góðr h., velvilje, gjöld ens góða h-ar Hávm 117, traúðr góðs h-ar Guðr II 10, æðri h., bedre, ventligere, sind, Reg 12, horskir h-ir Hávm 91, þróttar h-ir, mod, Þár 13; af heillum hug, oprigtigt, Sigv 11, 7, Sól 4, af öllum hug, af ganske hjærte, Hhund II 15, Gríp 47, Brot 10, Sigsk 30, með stórum hug Obreið 1, klökkum hug Lil 2; gen. als h-ar, oprigtigt, Gríp 32; brigiðr es karla h. konum Hávm 91, búa of hverfan hug Sigsk 40, grár h., fjendtligt sind, Mhk 12, illr h., uvenligt, slet, sind, ESk 6, 58, Hym 9, Hhund II 18, Guðr II 37, heiptgjarn h. Brot 11, rangir h-ir, falsk-hæð, GSúrs 25; af grimmum hug, ud fra grumme tanker, om en der pønser på hævn, Sigsk 9, af sórum hug Sigsk 60; h-um sterk, modig, HolmgB I, h-um strangr, d. s., Jóms 39; es gótt í hug Sigsk 47, es verra í hug, man tænker på noget værre, Mhk 4, es hryggt í hug, man er trist, Guðr III 1, bliðr í hug Am 34; í h-um, ved godt mod, sitja í h-um Hyndl 2, vesa í h-um Hák 9, og fyldigere: vesa í h-um góðum Hym 11; bera hervíg í hug, tænke på kamp, Sigv 10, 10, men hafa í hug, tænke på, ónske sig, Sigdr 20, koina í hug, mindes, Am 89, ganga ór hug, glemmes, Has 37, — trúr at hug, pátidelig med hensyn til sit sind (eller mod?), Mhk 7, duga vel h. Sigv 10, 2; h. hvatti mik Lok 64, h. teygir Akv 12, þótt h. hvettimk Kveld, h. hverfi e-m til handa, ens sind vender sig til velvilje mod en, Gróg 9, h. hlær í brjósti Þry 31, Guðr III 10, h. sagðit hönum vel, han havde mørke anelser, Hym 14, sveip sínum hug, var tvívráðig, Sigsk 13, h. vas á hvórfun Sigsk 37, tveir h-ir renna á e-n, en er tvívlende, Óthelg 3, h-ir deildusk, var tvívlende, Guðr II 6; men hug skaltu deila, du skal beherske dig (se deilla), HHj 40; segja e-m allan hug, hele sit sjælsindhold, Hávm 121. 124; mæla of hug, tale udover, mod sin (virkelige) mening, tale falsk, Hávm 46, Hhund II*

17, Am 74; gleðja hug ESk 6, 22, hverfa e-m hugi, bevirke omstemning hos en, Hávm 161, síða hug leikinn (s. d.), forhekse ens sind, Vsp 22; Sigvats h. mun hittask, Sigvat vil med sin sjæl træffes, Sigv 11, 17, séask h-i e-s, være bange for ens sindelag, Hák 15; h. á (vífi), tilbøjelighed til, for, Hhund II 14, Korm Lv 15; h. fylgir ráði, der er alvor med, ESk 6, 69, segja sinn hug, sige sin mening rent ud, Sigv 13, 31. — h-ar fylgsni, bryst, St 1; h-ar korn, hjærte, Mhk 7. — 2) mod, h-ar gløgg, fej, Þorm 2, 9, hafa hug Hhund I 46, II 24, Hamð 27, trúa hug Hym 17, h. dugir Am 52, frýja h-ar Íslðr 16, hug es brugðit við Eviðs 4, hugr hvetr Fáfn 6, jfr 28. 30, Ht 15, h. ræðr hölfum sigri Þjóða 3, 23, h. es í miðju (sverði) HHj 9. Jfr ástar-, dróttin-, fár-, fjand-, heim-, hermdar-.

hugragr, *adj, fej, Hjortr 3.*

hugrakkr, *adj, modig, Ht 99, Nkt 76, hlakkar h., modig til kamp, Liðs 1.*

hugraun, *f, sindsprøve, hård prøve, Jóms 33.*

hugreifr, *adj, glad, munter í sind, h. Áleifr Sigv 5, 7, Hfr 3, 29, h. þengill Hókr 6, h. hildar stjóri Þjóða 3, 35, h. Gøndlar þeys, glad i kampen, ÞKolb 2; urigtig v. l. for herreifr Húsdr 1.*

hugrekki, *f, mod, Hfr 3, 1, Hrafn 3, Vagn, Anon (X) III B 4.*

hugreynandi, *m, 'sinds-prøver', ven, h. Hœnis, Hóners ven, Loke, Haustl 12.*

1. **hugró**, *f, lille plade hvort det søm, hvormed hjaltet fæstes(?), nittedes, idet sømmets spids hamres ud til et hoved, (jfr maðr hafði hnoðit við h. á sverði sínu), Pul IV 1 12.*

2. **Hugró**, *f, norsk ø, Pul IV bbb 3.*

hugrúnar, *f, pl, 'sindruner', kløgtruner, runer, der giver eller øger ens kløgt (ef vilt hverjum vesa geðsvinnari), Sigdr 13.*

hugsá, (-aða, -aðr), *tænke, overveje, þat skyli herr of h. Vell 37; Gd 3 35.*

hugsan, *f, overvejelse, tanke, Mv I 6, SnE II 234, Lil 71. 79.*

hugsi, *adj, tænkende, grublende, á lítt of h. Korm Lv 41; ved rettelse Gautr II 5 (jfr hagli).*

hugsjúkr, *adj, bekymret, Hsv 142.*

hugskæðr, *adj, med skadelystent sind, ondsindet, grum, om løven, Pl 23.*

hugsnarr, *adj, rask i sind, Orv IX 64 b.*

hugsnjallr, *adj, modig i hu, Þorm 1, 1. hugspó*, *f, (tanke-)spådom, segja h-spár Merl II 14; h-spár (tvívlisom rettelse) bregðask Harð 17.*

Hugstari, *m, v. l. Haugspori, Vsp 15, skrives hogstari Pul IV ii 5, men v. l. er hug-.*

hugstarkr, *adj, stærk i hu, kraftig, uforfædet, Korm Lv 8. Jfr hugsterkr.*

hugsteinn, *m, 'hu-sten', hjærte, halfsviðinn h. Hyndl 41.*

hugsterkr, *adj, = hugstarkr, Arn 5, 17.*

hugstinnr, adj, *uböjelig i sind, uforfærðet*, *Þfagr 9, Anon (XII) C 17.*

hugstórr, adj, *stor i hu, uforfærðet*, *Vell 1, Sigv 3, 1. 12, 17, Ísldr 9.* Jfr *hugumstórr.*

hugstrangr, adj, *stærk i sind, uforfærðet*, *Steinn 1, 2, ÓTranon 5.*

hugstríðr, adj, *uböjelig i sind, h. hraðslöngvir hringa Anon (XII) B 15; om en björn, Grettis 19.*

hugströnd, f, *'hustrand'*, *bryst, hallr h-ar, hjærte*, *Leið 42.*

hugsvinnr, adj, *klog i sind, klog*, h-nn kona *Sigv 3, 12.* Som *egennavn*: H-s mól *Hsv 148 (oversættelse af Cato, 3: = catus).*

hugtorg se *hauktorg.*

hugtregi, m, *sjælsorg, kummer*, *Hsv 37.*
hugtrúr, adj, *modig*, *Merl II 17 (jfr trúr at hug).*

hugtún, n, *'hu-tun'*, *bryst, fastr h-um, urokkelig i sind, GSúrs 9; h-s hof, hutunets hov (det hov der står i hutunet og er identisk med dette), brystet, Ht 50 (h. er næppe 'hjærte').*

hugumstórr, adj, = *hugstórr, modig*, *Helgi enn h-i Hhund I 1, Hamðir enn h-i Ghv 4, 8, Hamð 6. 24, 27, Hjalmar enn h-i Orv VII 20.*

hugumstrangr, adj, = *hugstrangr, modig*, *Jóms 39, rettere i to ord.*

hugþekkr, adj, *kær for ens sind, afholdt, yndet*, *hegra kyn h-t firum Merl I 27, h. himna ferðar gramí Merl II 60, h-kk réttvísi SnE II 230, h-kk mæð Hálfis IX 26, Vígl 10; v. l. Rv 11.*

hugþrúfínn, adj, *mod-svulmende*, h-it hjarta *svellr ESk 12, 7.*

huld, f, *skjul*, h-ar *hött, skjulende hat*, *falda h-ar hetti, skjule sig, göre sig ukendelig, Þorm 2, 7 (jfr djarlhött).*

hulizhjalmr, m, *skjulende hjælm, hjælm der gör en usynlig, hafði Kristur of konungs efni h-m, d. v. s., Kristus holdt sin hånd over kongesæmnet (så at fjenderne ikke fandt ham), Sturl 4, 3; adskilt hjalmr huliz (-iðs) som navn på skyen „i helju“ Alv 18. Findes ofte i prosa.*

humarr, m, *hummer*, *Pul IV x 1, vesa í búð með humrum SnH 2, 6; humra braut, havet, Bjhit 2, 19, humra naust, d. s., Gmkan 1, 2; humra ljöll, bølgerne, ÞGisl 2, humra heiðr, d. s., EGils 3, 17, humra bingr EGils 3, 13; foldar h., stange, leið foldar humra, guld, Líkn 51.*

Humli, m, *sagnkonge (over Hunner), Herv V 1.*

Humlungr, m, *efterkommer (dattersøn) af Humli (s. d.), Herv V 10.*

Humra, f, *floden Humber (England), Árm 2, Pul IV v 4.*

hunang, n, *honning*, h-s *öldur, honningkrydret væske, mjød, Ht 24, h-s bára, d. s., Sturl 4, 33, h. ok mjólk Gd 71, tugginn við h. Guðr II 41, Akv 36.*

Hundalfr, m, *jættenavn, Pul IV f 3; v. l. -allr, -olfr.*

hundbíttr, m, *'hundebider'*, *en der bider som en hund, Bjhit 1, 3.*

hundeygr, adj, *med hundeojne, med skamfulde, luskende øjne, Grettis 27.*

hundforn, adj, *ældgammel (hundforstærkende), om en jættekvinde(s ryg), Þdr 14.*

hundgeðjaðr, adj, *med hundesind, lavsindet, Hfr Lv 14.*

Hundingi, m, *sagnperson, Hjalmp IV 2.*

Hundingr, m, *sagnkonge, Hhund I 10, II 1. 10. 39, H-s synir, Hhund I 11. 14, Grip 9, Reg 15. — Søkongenavn (vist identisk med hint), Pul IV a 3, H-s elgr (se elgreynir), skib, Ísldr 3.*

Hundingsbani, m, *tilnavn til Helge, Hhund I 53.*

hundmargr, adj, *overmåde talrig (hundforstærkende), h. herr Hfr 3, 5, ÞHjalt 2 (ved rettelse), h-ir vikingar Sigv 12, 6, halir h-ir Hhund I 22, h-mörg hof ok horgar Vafpr 38; Sigv 9, i. Þfagr 1, Jóms 22, Krm 17, Harð 7, Ragn IX 2 (ved rettelse).*

Hundolfr se *Hundalfr.*

hundr, m, 1) *hund* (skal feita) á *búi Hávm 83, Garmr h-a baztr Grí 44, h-ar fagna Fj 44, glaumr h-a Am 25, binda h-a Hhund II 39, verpa h-um, under jagen, Rþ 35, elska at h-i Harkv 23, h. sitr við stýri Þór; v. l. Haustl 11. — 2) om et menneske (skældsord), hundgeðjaðr h. Hfr Lv 14; h-s verk, skammelig, nederdrægtig gærning, Þorm 2, 12. — 3) i *kenninger*, (h. = skadeligt væsen), h. *viðar, ilden, Sturl 4, 9 (jfr SnE I 330, II 512). — 4) som tilnavn til Þórir, Sigv 12, 16. 17. Jfr búr-, mann-.**

hundrað, n, 1) *hundrede*, 3: 120, h. *rasta á hverjan veg (Vigríðsleiten) Vafpr 18, mörg h-uð Jóms 28, h-uðum, i hundredevis, liggja h-um, ligge i hundredevis, Krm 11, fljúga h-um, om ravne, Iv 40, heimsækja h-um Gd 65; med gen. af subst. halft annat h. skipa Steinn 1, 2, halft fimta h. Norðmanna ESk 6, 55, fimm h-uð dura, golfa Grí 23. 24, sjau h-uð manna, (hringa) Guðr III 7, Vpl 7, átta h-uð einherja Grí 23, níu h-uð høfða Hym 8, tíu h-uð Gotna Hamð 22, tolf h-uð manna Hhund I 25; uden gen., þrimr h-uðum Vell 25, Steinn 1, 2, sex h-uð Þfagr 4 (her som appos., hvis ikke -tamðra står for tamðra som det ene hds har) — som adj. h. hirðmenn Þ Skall 1 (jfr Steinn 1, 2); — h-s flokk Skúli 1, 3, ÞjóðA 1, 7. — 2) et hundrede sølv (h. silfrs) = 20 aurar (2¹/₂ mörk) meta þriggja, fimm h-aða, *vurdere til 3, 5 hundreder, Korm Lv 7, gjalda 30 h-uð Anon (XII) B 5; her er egl. alna underforstået (100 silfrs = 400 alen vadmel omt. = 10 mark „lovøre“).**

hundraðfaldr, adj, *hundreddobbelt*, h. *heiðr Gd 63, h. ilmr Gd 73.*

hundvillr, adj, *fuldstændig vildfarende (hundforstærkende = hund-rað), B breiðv 6.*

hundviss, adj, meget klog (hund- forsterkende), særlig brugt om jætter, h. jötunn *HHj* 25, h. Hymir *Hym* 5; findes også i prosa, og her, som det synes, i noget nedsettende betydning.

hungr, m, (-rs), hunger, sult, sløkkva þungan h. *ESk* 6, 52, vinna h-ri e-s *Tindr* 1, 7, h. þvarr *Hást* 5, h. varga þeyr *Ótt* 2, 6, seðjask h-rs *Ht* 51, svelta h-ri heill *Lok* 62; faste, fara hörund h-ri *Sól* 71; — kødelig lyst, hörundar h. *Sól* 50.

hungra, (-aða, -aðr), sulte, hverr es h-ar *ÞHjalt* 1, h-ar hilmis drengi (upersonl.) *SnH* 2, 3, part. h-aðr, sulten, *EGils* 1, 29.

hungrbann, n, 'sult-forbud', mættelse, fjode, *Þjóða* 1, 7.

hungrdeyfir, m, 'sult-sløver', fjærner', Heita dýrbliks dynsæðinga (ravnenes) h., dygtig kriger, *Hfr* 3, 20, h. ens hvassa hrafn *Steinn* 1, 6.

hungreyðandi, m, 'hunger-øder', h. hanga gagls (ravnenes), s. s. foreg., *Hfr* 1, 2.

hungtrauðr, adj, som nødig sulter, vil sulte, *Ód* 24.

hungrþverrir, m, 'hunger-forminsker', h. hriðar gagls, dygtig kriger, *Bkrepp* 6.

hurð, f, dør (hvoreð indgangen eller en åbning lukkes; grundbetydning er 'fletværk'), h. vas á gætti (s. d.), helt åben, *Rþ* 2, h. vas á skíði (s. d.) *Rþ* 14, vas h. hnigin, var helt lukket, *Rþ* 26, h. vas aprt *Sigv* 3, 4, yppa h-um, egl. skyde døren op, lukke op, *Am* 47, hriða á h-ir *Fj* 43, h. fyr heim *Anon* (XIII) B 51. — I kenninger, for skjold (jfr *SnE* II 428): h-ir Óðins *Holmg* B 5, h-ir Herjars *Ísldr* 11, h-ir Hóars *Ingj* 1, 2, h-ir Hjarranda *Rdr* 11, h. Høgna *Líds* 7, *Mberf* 3, h. Hagbarða (se hlym-Njörðr) *Vell* 27, Geitis h-ir *Vígf* 1, — for sværd: heinar h. *Þ Síð* 1 (efterklassisk); — for klippe: Hrungnis h-ir (Hrungnis skjold var sten) *Berg* 2. Jfr megin-, mjúk-.

hurðáss, m, dørstolpe, d. v. s. den over døren liggende bjælke, hefja sik of h-a *Völs* 13.

hurðulfr, m, 'dør-ulv', h. góins, sværdets dør- (skjoldets) -ulv, sværd, *Holmg* B 5.

húttututu, interj, hutetu (efterligning af en rystendes ord, jfr atatata), *Rv* 10.

húð, f, hud, skind, domnús h-a, garver, eller tjæneste-kart, *Anon* (XIV) 2, jóttruð h., rynket hud, *Gautr* II 25, h-a hrokkviskafl (s. d.), garveredskab, *Þjóða* 4, 14.

húðlendingr, m, 'hud-lænding', hvals búð, havet, hvals búðar húð, havets hud, ís, det hele = ís-lendingr, *Íslænder*, *Ísldr* 2 (i plur.).

húðlognir, v. l. til huglognir, s. d.

húðskór, m, lædersko, sko af ugarvet skind, *Hárþ* 35.

húfa, f, hue, falda e-m dreyrugri h-u, dræbe en, *GSúrs* 28, logandi h-ur (gögleres forevisning) *Harkv* 23; Høgna h., hjælm, *Þstf* 2, 3.

húfjain, adj, med lige planker, symme-

trisk og smukt bygget (skr. hyjain, hverv. l.), om skibet, *Hfr* 3, 18.

húflangr, adj, med lang planke(række), med lang side, om skibet, *Snæbj* 2; jfr súðlangr.

húfr, m, plankerække, den 3. og 4. i skibets sider fra kolen af (yfirhúfr og undirhúfr), *Þul* IV z 7, ofte som pars pro toto, skibside eller hele skibet: skeiðar h. hvelðr skorum *Arn* 2, 4, h. svall *Rst* 14, húm dreif á húfa *Njáll*, héliðir h-ar lómðu bóru *Jóms* 16, dufu braut und h-i *Valg* 10, skera salt héltum h-i *Arn* 3, 2, salt þó h-i héltum *EGils* 3, 18, láta hafkaldan húf svifa *ESk* 1, 3, láta húf klífa kolgur *Mberf* 1, kaldr h. skerr hrønn *Ht* 78, hrønn klofnar fyr þunnum h-i *Ht* 19, h-ar brutu haf *Ht* 93, sveldr h. fellr í svig dufu *Hsn* 2, 1, h-ar svöldu *Ht* 35, dufur treystu h-a *Sturl* 3, 13; halda h-um of haf *Sturl* 5, 5; stíga fyr húf hesti hrófs *ÞGisl* 11, bera kistur út af h-um *Jóms* 37; h-i róinn hafs botn *Þjóða* 3, 34; fákr h-s, skib, *Hfr* 3, 9. Jfr egg-, skeiðar-.

húfstjóri, m, kun i kenningen hreggs váfreida h., hvor hreggs váfreid vel er kenning for vognen, hvis húfr eller skulde være den ene side (svarende til skibside, jfr húfr), styreren af 'stormvognens sider' (ɔ: vognen selv), *Tor*, *Þdr* 14.

húka, (-ða, -t), sidde på huk, sammenkrøbet, h. á bekkjum *Mág* 1.

1. **húm**, n, mørke, tasmørke (overgangen til natten), i h-i *Anon* (XI) *Lv* 5, *Grettis* 18, h-s heimr, mørkets hjem, *Berg* 8.

2. **húm**, n, hav, sø, *Þul* IV u 2, svalt h. *EGils* 3, 18, h. dreif á húfa *Njáll*; h-s (rettelse for heims) hrútr, skib, *Sigv* 3, 2.

Húnakappi, m, Hune-kæmpe, kæmpe blandt Hunnerne (og hørende til deres skare), *Ásm* II 4.

Húnaland, n, Hunnerland, H-s drótning (her skal måske, på grund af metrum, læses Húnl.) *Guðr* I 6, hvat es hlézt H-s, hvad er der vigtigst sket i H., *Oddrgr* 4; *Korm* *Lv* 8, *Herv* V 2.

Húnar, m. pl, Hunner, Atles mænd, *Akv* 2. 7. 15. 34 (jfr *Arkiv* I 16), H-a mengi *Akv* 4, H-a þörn *Akv* 27. 38, H-a skjaldmeyjar *Akv* 16; *Ghv* 12 er det tvivlsomt, om der skal læses H-ar eller húnar s. 1. húnn; *Humles* mænd, kvóðu *Humla* Húnum (sál. pap. afskr., medens mbr. har fyr her) ráða, *Herv* V 1. — *Bifurm* Húmir *Mey* 54 (om de 11,000 jomfruers bødler).

húnbjörn, m, 'mastetoppens björn', skib, *Odd* 4.

húnbora, f, hul i mastetoppen (til sejltovet), blandt skibets "dete", *Þul* IV z 7.

Húnfastr, m, sagnperson, *Orv* IV β 5.

húnferill, m, 'mastetoppens, ɔ: mastens vej', havet, h-s hreinn (rensdyr), skib, *Þfagr* 4.

Húnir se Húnar.

húnknorr, *m.*, 'det skib, hvorpå hun'en, d. v. s. brikken húnna (s. d.), færdes', spillebræt; når der hertil føjes hjarra krapta, hængsel-stoks (se krapti), synes der at være tale om et bræt, der bestod af to dele, der var til at lukke sammen, og hvoraf den ene del (låget) drejede sig på en tap, som en dør om sine hjarrar; det hele skulde så betyde: 'det skib, hvorpå húnna færdes og hvis krapti er hjarri', *Korm Lv 4.*

Húnkonungr, *m.*, **hunnisk konge**, harðr hugr H-a Ghv 3, hnossir H-a Ghv 6: det er Atles forfædre, der begge steder er ment.

húnlenzkr, *adj.*, **hunlandsk**, **hunnisk**, marar h-ir, **hunniske heste** (om heste fra Atles hjem), *Hamð 11*; udenlandsk, sydrön i alm., betyder det vistnok: malmi h-um *Harkv 16.*

húnlogr, *m.*, **kun i kenningen húnlagar hreinn** = lagar húnhreinn, søens mastetop-rén, skib, *Hókr 2.*

Húnmegir, *m. pl.*, **Hunnerne** (jfr Húna-kappi), *Ásm II 1.*

Húnmörk, *f.*, 'Hunnarskoven', d. v. s. det med skov bevoksede Hunnerland, *Akv 13.*

1. **húnna**, *m. 1)* björneunge, björn, *Pul IV cc1*, h-s nótt, 'björnenat', vinter, *Rst 13*; fjarðar h., skib, *VGl 5.* — 2) **ung mand**, dreng, *Völ 24. 32. 34*, vistnok også Ghv 12, om Gudruns sønner; *Akv 12* står or garði ok húnna, hvor ordet er uforståeligt, vistnok fejl for Högna. — 3) søkongenavn, *Pul IV a 5.* — 4) brugt synonymt med Bersi, *Sigv 5, 5.* — 5) hovedbrikken i et slags brætspil (hneftafl), h-s vangr, brætspil, dets hirdidís, kvinde, *Halli*; verpa h-um hører formentlig hertil, *Harkv 16*, lege med brikker (heller end 'lege med björneunger', som et slags sport).

2. **húnna**, *m.*, **toppen af masten, især de 4 firkantede plader, der omgav den** (húnsþæinir), *Pul IV z 7*, skaut lék við hún *Ótt 2, 20*, jfr *StjO II 1*, snara segl við h-a *Jóms 33*, segl sett við h-a *Gtsl 1, 14*; h-s hestr, skib, *Rv 9*, h-a högdýr, d. s., *Refr 4, 1*, — h-a gnipur, bølgerne, *Mark 4, 1*. — h-a hysrendir, gamild mand, (her synes h-a hyrr at betyde 'guld', fordi toppen var guldprydet(?), jfr uppi glóðu élmars typpi eldi glik, *Arn*), *Sigv 12, 16.* — Dette h. er vist identisk med foregående, især med h. i betydningen 'tavlbrik', da bægge var tærningformede; h. på mastetoppen er da det sekundære.

húnskr, *adj.*, **hunnisk**, h-sk þjóð, om *Atles mænd*, *Guðr I 26*, h-ar meyjar, kvinder i *Atles land*, *Guðr II 26*; iøvrigt bruges ordet kun om *Sigurd fafnisbane*, i de to unge digte, *Am (100)* og *Sigsk (her 5 gange)*; dette beror på en sen sammenblanding og uklar opfattelse; der er ikke grund til at søge nogen anden forklaring (jfr f. eks. *EBrate i Deut.*

wortforsch. VII 108 ff.), idet h. her har fået en mere almindelig betydning, omtr. = 'sydrön', som *Sigurd* også kaldes *Sigsk 4*; jfr *húnlenzkr.*

húnskript, *f.* (-skriptur), 'farvet, sribet, dug, knyttet til mastetoppen', farvet, farvestribet sejl, hlaða h. *Þjóða 1, 2*, láta ósvipt h. (dativ) *Ht 78*, h-r blásnar hreggi *Sturl 4, 14.*

húnsþæinir, *m. pl.*, **de 4 firkantede plader, der omgav mastetoppen og til sammen dannede et slags tærning**, *Pul IV z 10*; jfr 2. húnna og typpi.

hús, *n.*, **hus**, enkelt bygning, i h-i *Korm Lv 41*, *Rst 31*, *Am 72*, frá h-i *Halli*, ór h-i *Am 97*, at endlongu h-i, gennem hele bygningen fra ende til anden, *Am 19, 26*, (koma) at h-i (einu) *Lil 27*, *Vsp 17*, *Rþ 2*, h. hefr upp lokizk *Fj 44*, fara firr h-i *Am 39*, vega at h-i, bringe en (på vogn) til ens hus (hjem), *Ghv 10*, halfbrunnit hús *Hávm 89*; sonr húss, **husets søn**, sønnen i huset, *Rþ 11*; h. guðs, kirke, *Merl II 45*, h. dróttins, d. s., *Gd 37*, — i pl. bygninger, bygningskompleks, gård, koma til h-a *Vsp 22*, *Grott 1. 16*, h. Níals *Nj (XII) 2* (jfr stafr), h. Fjólins *Krm 25*, h. skata *Arbj 7*, h. Haralds *Harkv 22*, h. Aðils *Anon (X) II B 1* (i alle disse tilfælde står at . . h-um), ór h-um. *inde fra, ud af gården*, *Sigv 3, 12*; *Jóms 19* (op fra husene, om flammerne, der slår op), jfr h-um hæri, om ilden, *Sturl 3, 10*, i h-um *Mark 1, 22*, koma í h. e-s *Am 100*, vitja h-a e-s *Helr 2*, eiga h. *Rþ 16*, timbra h. *Rþ 22*, i gognum h. mín *Am 15*; meld h. *Sigv 5, 2.* — I kenninger, for bryst (jfr *SnE I 538*): h. mærdar (eller digtningsævnen) *Katr 1*, — for skjoldet: *Áta* varar h., *Áta* varar h-a fress, *sværde*, *Korm Lv 28* (jfr var). Om andre kenninger, hvorpå der dog ikke findes eksempler, se *SnE I 332* (for ild), *SnE I 538, II 428, I 324* o. s. v. Jfr blót-, bæen-, draug-, eld-, fjarg-, sal-, sumbl-, vølundar-.

húsbak, *n.*, **husenes, gårdens, bagside**, at h-i, bag ved gårdens huse, *Hamð 31.*

húsbrjótr, *m.*, 'hus-bryder', vind, *Pul IV oo 2.*

húsbúnaðr, *m.*, 'hus-udstyr' (hvad det indvendige angår, bohøve, især tæpper på væggene), hrósa h-i *Sigv 3, 16.*

húsdýrr, *n. pl.*, **dør, indgang**, *Sigv 5, 2.*

húsfreyja, *f.*, **husfrue, husmoder**, *Am 3, Guðr I 10.*

húsrú, *f.*, s. s. foregående, *Mv I 7* (her skr. -trú). 8.

húsgangr, *m.*, **gåen fra hus til hus for at beile, tiggeri**, fœða upp á h-i *Harð 7*; derimod synes h-s meðalfærir *Ragn V 7* blot at betyde 'udygtige endogså til at gå fra hus til hus'.

húsgumi, *m.*, **husherre, husbond**, *Rþ 28, Guðr I 10.*

húskarl, *m.*, **huskarl, tjæner, især om kongens mænd, hirdmænd** (det egl. ud-

tryk for disse; yngre og lánt er hirð-maðr), *Akv 39, 41, Am 30, Sigv 3, 18, 13, 3, 13, Okik 1, 2, Þblönd 1, 1, Hharð 11, Þjóða 1, 12, Anon (XII) B 18, Rst 13, Pl 36, Þul IV j 6.*

húskona, *f, husfrue, Rp 28.*

hústrú *se húsrú.*

húsping, *n, hus-ting, forsamling i fyrstens eget hjem, møde med hirdmændene eller hans nærmeste følge, eiga h. Gisl 1, 4, h-a mól Hskv 3, 3.*

húspjófr, *m, 'hús-ødelægger', ild ('røver som helt bortfører, tiltintetgør, så at intet er tilbage'), Yt 27.*

hvaðan, *adv, 1) hvorfra, direkte spørgende, h. eruð komnir Harkv 3, h. fórt Fj 46; om oprindelsen, h. jörð of kom, h. komr sól o. s. v., Vafpr 20 o. s. v. (passim). — 2) i indirekte spørgsmål, h. sakar gerðusk, hvorfra sager opstod, hvorledes det kom sig, Hhund II 9, h. vegir standa, hvorfra vejene fører, hvorledes det hænger sammen, Sigsk 19. — 3) indefinit, allevegne fra, koma þeir heilir h. Hávm 156.*

hvaðanæva, *adv, fra alle sider, Þstf 1, 1.*

hvaðarr, *pron. indef., hvilken (den oprindelige form for hvár), findes kun Ragn X 5 som efterligning og som det synes med langt a, hvaðarr (som metrum forlanger det); á er da her overført fra hvár. Jfr Arkiv VI, 32-3.*

hvaðarrtveggja, *pron. indef., enhver af to, h. hans bróðir (hds har næsten alle tveggi, men tveggja er vel i så gammel tid her det oprindelige), Gráf 11, hvaðarrtveggja (skr hvaðran, formelt og metrisk urigtigt) tang Korm Lv 55.*

hvali, *n, hvælv, hvælvung, i musteris h-i Lil 36, h. byrjar, vindens hvælvung, himlen, Mgr 22, h. veðra Katr 40, tungla h. Gdþ 15; i alle disse eksempler er vokalen vist lang (hvái, senere hóll).*

hvalfa, *(-ði, -ðr), vende opad, upp h. sviik, svigen kommer for dagen, Sigv 13, 20, horn h-anda (yngre hólfanda), horn som vender spidsen i vejret, d. v. s. tomt, Frþ I 21 (v. l. men rigtig).*

hvalfjósir, *f, pl, hvalkød-stykker, Eil Sn 3.*

hvalfrón, *n, 'hval-land', havet, rista h. Rv 16.*

hvaljörð, *f, 'hval-land', havet, hestr h-ar, skibet, Eldj 1.*

hvalklyppa, *f, afflænsede hvalkød-stykker (mindre end hvalfjósir?), Grettis 7.*

hvalmœnir, *m, 'hval-mønning, -tag', havet, h-i skefr, om skumsprøjt, Refr 4, 1.*

hvalr, *m, hval, draga h-a, trække hvaler op, Hym 21, jfr 26, vella h-l Þórð 2, hylda h-l Othelg 6, h. kyrði sæ Hæng I 2; h-s búð, havet (jfr húðlendingr), Íslár 2; grundar h., slange, EGils 1, 35, heidar h., d. s. Merl I 46, Hl 2 b (jfr SnE II 429). — Várar þrymseilar h., okse, Haustl 5. — Som jættenavn Þul IV b 2. Jfr*

and-, blæju-, býr-, geir-, hafr-, hraun-, hross-, ná-, norð-, skjald-, skútu-.

hvalrann, *n, 'hval-hus', havet, h-s fugtanni, skibet, Mark 4, 1; h-a hyrr (se hyrrslongvir), guld, Pl 3.*

hvaltún, *n, 'hval-gård', havet, h-um i Merl II 52.*

hvamr, *m, græsbevokset fordybning i en skræning (f. eks. nedad mod en elv), Þul IV æ 2. — Som stedsnavn, GGalt 3. — Jfr Hrak-.*

hvapt, *m, (vokalen er kort i rimet: kjapt : hvapta, Máni, hvis den ikke er forkortet; nyisl. hvoptur forudsætter á, der mulig er det oprindelige; i så fald har Máni for rimets skyld forkortet vokalen), mund, kæft, ofte i pl., hróðrmól líða mér of h-a, glíðer over (ud af) munden, Húsdr 8, blásnir h-ar, udspilet mund (kinder), om göglere, Máni 3, pípa blés um hása h-a SnE II 198; h-a hvitgeirar, tænderne, StjÓ II 9, h-s eldingar, mundlyn, skældorsod, Þjóða 4, 14.*

1. hvar, **1) spørgende direkte, hvor, på hvilket sted, h. skal sitja sjá Hávm 2, h. es så Eg Lv 25, h. getr þann Lil 21, h. heima eiguð Hhund II 5, h. ýtar túnum í, hvor i gårde, = i hvilken gård, Vafpr 40; Þry 25, Vøl 13, Brot 6; h. myni sveinn in søemri Þjald, h. hafi gumnar fregit Þjóða 1, 6, h. viti Vell 37, Rst 32, Ht 95, — indirekte, h. Dómarr væri borinn Yt 6, h. sali átti Vsp 5, h. sitja Hávm 1, Hym 12, h. valr of lá Hfl 3, h. rann hjá runni Bjhit 2, 19. — 2) undertiden anvendes h. omtrent i samme betydning som at (den stedlige betydning er dog ikke helt forsvunden), veitk h. auga falt i brunni Vsp 28, frá h. gerði Eðað 7, minnumk h. lék á toptum Sigv 13, 24. — 3) hvorhen, h. komr Reg 25, jfr Guðr II 17. — 4) alle vegne, overalt, hólf es öld h. Hávm 53, þar lands sem h. Slemb, Þstf 1, 3, þróask hér sem h. Hfl 18, men: hér ok h., húst og her, Hávm 67, einn sér h. Mhkv 15. — 5) med es (hvares), hvorsomhelst, Vsp 22, Hávm 127. 137. 153, Vafpr 4, Fj 5. 40. 48, Hhund I 47 (her hvar i hds), Fáfn 17: til hvilket sted end, Akv 12, Hfr 3, 13; også med gen. h. lands es kom, hvor han end kom, Od 8. Jfr hvar-brigðr, -fúss, -dyggr, -leiðr.**

2. (*hvar), ntr. hvat, A. masc. 1) pron. interr., hvem, hvo, kun dativ: hveim, h. eru bekkir baugum sánir Þdr 6, — indirekte spørgende, h. enn fróði séi ofreiði afi Skí 1. 2, h. alda skulu gambansumbl of geta Lok 8, h. harri skipar fyrstrum Þorm 2, 4. — 2) pron. indefin. (= hverjum), enhver, h. verðr hólda hönd létari til sátta Sigsk 12, veldr alda h. Lok 47, an manna h. Skí 7. 27, hratt af halsi h. þar sér Sigsk 43, h. snotrur manni Hávm 95, sitt mein þykkir sárast h. Mhkv 10; med følgende es, h. es við kaldriðaðan komr Vafpr 10, h. es fúss es fara Skí 13, h. es sér göðan getr Hávm 76, h. es kná

þær . . . hafa *Sigrðr 19*. Jfr hveimleidr. — *Gen. sing.* (hveiss) *kan ikke konstateres.* — **B. Neutrum, nom.-acc.** hvat, 1) *hvad* (direkte spörgende), h. þrymr þar *Eirm 3*, h. es yðr hrafnar *Harkv 3*, h. es með ósum o. s. v. *Vsp 48*, *Þry 7*, h. es þat et lífla *Lok 44*, h. varð af húnum mínum *Vpl 32*, h. es þer Atli, *hvad er der i vejen med dig*, *Guðr III 1*, h. fyrst of mant, *hvad som det første*, *Vafþr 34*, h. vissir þú, at, *hvad kunde du vide om*, *Hhund II 11*, h. hafa (æsir) at ólmólum *Lok 1*, h. mun at bótum taka *Grip 46*, h. hafa til fregit skatnar *Nj (XII) 10*, h. es mik at því, *hvad kommer det mig ved*, *Grip 28*, h. er til ráða *Lil 21*; med *gen.* h. es *Skjöldunga o. s. v. Hynðl 11*, h. es manna *Vafþr 7*, h. fylgir þér jofra *Eirm 8*, h. es þat alfa *Skí 17*, h. es þat fira, rekka *Alv 2. 5*, h. nýra spjalla *HHj 31*, h. er tíðenda *Lil 62*, h. es þat fiska *Reg 1*, h. es þat drauma *Eirm 1*, h. mun meir vesa minnar ævi *Grip 18*, h. megi rinna *Korm Lv 49*, h. megi fótr fœti veita *Hamð 13*, h. megi heldr of grœta *Líkn 19.* — 2) *indirekte spörgende* (med *indk. og konjunktiv*), h. fylkir vá *Hfl 3*, h. valkyrjur mæltu *Hák 11*, h. þá varð vitri *Am 12*, h. skal við kveða *Hávm 26*, h. þú sagðir *Vafþr 55*, h. unni oss, *hvormeget*, *Líkn 46*, h. fjórir drýgðu *Hást 4*, h. it æsir drýgðuð *Lok 25*, h. búmenn vilja *Sigv 11, 13*, h. verða kann *Mhkv 28*, h. sú grind heitir *Fj 9*; med *gen.* h. hann megins átti *Vsp 5*; við h. einherjar alask *Grí 18*; h. honum væri vinna semst *Sigsk 13.* — 3) *hvorfor, af hvad grund, anledning, med ind.*, h. of kennum þat henni *Korm Lv 48*, h. þarf ek of slíkt at jaga *Mhkv 9*; *særlig med verbet* skulu, h. skal hann lengi lifa *Hávm 50*, h. skalt of nafn hylja *Hárb 11*, jfr *28*, h. skalt kyrra fogla *Rþ 47*, h. skalt vitja *Heir 2*, h. skal hans tryggðum trúa *Hávm 110*, h. skalt frýja oss *Nj (XII) 7*, h. skalt i sess minn *Egils (XII) 3*, h. skulum heimför kvitta *Mberf 6*, — *med konjunktiv*, h. of dylði þess höldar *Hfr 2, 2*. h. skyldir þú halda *ÞKolb Lv 5*, h. hafim at sitja, *hvad grund har vi til at sidde*, *Pl 14.* — *I omkvædet*: vituð enn eða h. *Vsp 27 o. s. v. betyder* eða h.: 'eller hvad, eller hvorledes forholder det sig'. — *Guðr II 17*: h. ek væra hyggjoð *er uden tvivl forvansket; hvis ordene var sproglig mulige, skulde de betyde, 'hvad jeg havde i sinde, hvorledes jeg var tilsinðs'*. — 4) *alt*, þú vel hvat vitir *Eirm 4*, dælt es heima h. *Hávm 5*, brotnar beina h. *Lok 61*, h. hafim heldr an tþtra, *alt andet end*, *Psf 2, 1*; — *med es*, *hvad end*, h. es at hendi kómr *Fáfn 31*; h. es mátti, *alt hvad han kunde*, *Hausf 8.* — 5) *noget* (= eitt hvat), kveða h. valda *Hausf 3*, *Hfr Lv 18*, h. hótí fleira býr undir óflæti þínu *Leiknir.* — *Leid 8 er h. bitr fár uden tvivl fejl for hver.* — **C. Datív** hví, *spörgende*, 1) h. gegnir þat, *hvad betyder det,*

Grip 38, Sigsk 27. — 2) *som oftest konj., hvorfor* (= fyrir hví), h. eru óndótt augu *Þry 27*, h. eruð margir *Hárf 2*, h. namt hann sigri *Eirm 7*, h. es þér von *Eirm 6*, h. þú skiptir *Hák 12*, h. freistið mín *Vsp 28*, h. þegið ér *Lok 7*, h. þú einn sitr *Skí 3*, h. est einn kominn *Þry 7*, h. skal eta *Hhund II 7*, h. nú *Lil 62*, h. hefr dróttinn bannat *Lil 16*, h. kveðum, *hvorfor skal vi sige*, *Rst 34*, h. stundaðir *Lil 65*; h. vartu hverflyndr *Vitn 11*; — *med konjunktiv*, h. sé drengir at feigri *Krm 22*, — *i indirekte sætninger*, h. væri *Baldri Þdr 1.* — 3) *hvorledes*, h. þú vitir, *hvorledes du kan vide*, *Vafþr 42*, h. mák halda lífi, *hvorledes jeg kan leve*, *Oðrgr 33*, h. samir hitt at dása *Eldj 1.* — 4) *tíl bet. 'alt' i hvat*: æ hví meira, *stadig mere end alt, mere og mere*, *Anon (X) II B 8.*

hvarbrigðr, *adj.*, *overalt (altid) foranderlig, upålidelig*, h-ð aldar gipt *Sturl 4, 10.*

hvardyggr, *adj.*, *overalt, i alle henseender, brav, pålidelig*, *Sigv 11, 5*, *Valg 5*, *Isldr 12* (ved rettelse), *Pl 31*, *Grettis 54.*

hvarf, *n, 1)* *kres, runding, især en der er begrænset ved et indelukke* (jfr hverfi), tanna h., *hvad der er indenfor tænderne, mundhulen*, tanna h-s hleypiskarfr (s. d.) = fluga (der sluges), *Ulfr Lv.* — 2) *tílflugt, hjælp*, vesa at h-i, *være (en) til støtte*, *Anon (XII) B 7*, vesa h. *Gyð 3*; — *tílfugtssted*, hvert h. vas hætt *Bkrepp 8*; — at h-i *Þjóða 3, 22*, synes at betyde 'endelig, langt om længe', eller 'tílgavns'? — 3) *som stedsnavn*, *GrHj 1.* Jfr af-, apr-, ið-.

hvarfa, (-aða, -at), *bevæge sig, gå frem og tilbage (uden mål og med)*, h-ak blindr of branda *Eg Lv 45*; — *færdes*, h. fyr kné e-m *Þorm 2, 3. 20*, h. innan stafnrúm *Ulfr*, h. of hauga *Herv III 13*, — *bevæge sig i alm.*, om en hest, und *Aðilsí grár h-aði Pul II 3*, láta sér i hendi h. ker, *lade karret færdes i sine hænder, holde på karret (for at drikke)*, *Hamð 20*, — *vakle, være i tvivl*, lengi h-aðak *Guðr II 6.*

hvarfala, (-aða, -at), *færdes frem og tilbage* (jfr foreg.), h. of hættan loga *Fj 1*, h. þóttu verk með himinskautum *Hynðl 14*; *mulig er hvarfa det oprindelige i disse to tilfælde*; h. á hallar golfi *Hjálmp IV 9*, h-ak hvers manns þurfi *Ótk 2*, sölur h. heima á milli *Anon (XII) B 8*; — *vakle*, hugr h-ar *Ásm II 3.*

hvarflauss, *adj.*, *uden tilflugt (sted)*, *Harð 13.*

hvarfúss, *adj.*, *allevegne begærlig, begærlig efter alt, vankelmodig, ustadig*, h-t höfuð, om *Brynhild*, *Heir 2.*

hvargegn, *adj.*, *overalt, i alle henseender, brav, dygtig*, *Mark 1, 27.*

hvargi, *adv.*, *kun med es*, h. es (hvargis), *hvorsomhelst end*, h. es þjóð heyrrir *Am 105.*

hvargóðr, *adj.*, *i hver henseende god, om Kristus, Líkn 13.*

hvargrimmiligr, *adj.*, *i hver henseende grim, blodíg, h-ar rimmur Þjóða 3, 7.*

hvarkunnr, *adj.*, *overalt kendt, minn dróttinn h. Hfr 3, 4.*

hvarleiðr, *adj.*, *overalt, i hver henseende, afskyet, afskyelig, Hhund I 36.*

hvarlofaðr, *adj.*, *overalt lovprist, ESK 6, 16 (v. l.).*

hvarmr, *m.*, *öjelågets kant*, augna h-ar *Olvir 2*, brúðr strýkr h-a, *visker tårerne bort, Grettis 31*, bita i h-a, *bide i öjnene, Frp I 9*, h-ar *Mardallar Ht 42*; h-s hnúpnipur, *öjenbrynene, Eg Lv 13*, h-a skógr, *öjenvipperne, deres stjørnur, öjnene, Ólsv 4, 2*, h-a hnitvölur, *öjnene, Eg Lv 45*, h-a skildir, *d. s., Bergb 11*, h-a tungl, *d. s., Korm Lv 3 (jfr geisli)*; h-a hrynnregn, *tårerne, Mfl (XII) 1*, h-a barm-skúr, *d. s., Mfl (XII) 2.*

hvarmrauðr, *adj.*, *med røde öjelågs-kanter, Korm Lv 13.*

hvarmskógr, *m.*, *'öjelågskantens skov', öjenvipperne*, hvitr h. *GSúrs 5.*

hvarmtong *Eg Lv 12* *urigtigt for hramm-tong.*

hvarmþeyr, *m.*, *'öjelågskantens dug (tø)', tårer*, h. *Freyju, guld, ESK 11, 9.*

hvarmætr, *adj.*, *i hver henseende ud-mærket, Ólsv 1, 2.*

hvarveggja, *adv.*, *på bægge steder (sider), Halli 4.*

hvarvetna, *adv.*, *allevegne, v. l. til hver-vetna, Jóms 30.*

hvass, *adj.*, **1)** *skarp, skærende, om våben og lign., hvöss vöpn Sigrd 20, Sigv 12, 6*, h-t sverð *Grott 6, Grip 15, Akv 19*, h. hjör *Fáfn 6, 28, 29*, h. mækir *Akv 7*, h-ir skjómar *Krm 14*, h-ir benlaukar *ÞGísl 7*, hvetja h-an hlymbrand *Þjsk Lv 4*, h. hjaldriss *GSúrs 21*, h. knifr *Ólhelg 6*, h-ar klær *Þjóða 3, 7*, *om øksen*, hvöss megin-unda *ÞSíd 3. — 2)* *skarp, gennemtrængende, om öjnene*, hvöss augu *Hhund II 2*, h-ar sjónir *Sígv 12, 13*, *om læben*, hvöss vör á harra, *skærende (derfor ikke til at kysse), Anon (XIII) B 13*, syngja h-um munn, *om den skarpe (våben-)klang, Sturl 4, 25; — om andet*, h. harmr, *sårende, bidende sorg, Ghv 17*, h. ötti *Leið 38*, hvöss (*hds hvess*) sótt *Korm Lv 35. — 3)* *om personer, skarp, modig*, enn h-i *Blóðøx Eyv Lv 1*, enn h-i hjalm-Njótr (*her måske noget dadlende*) *HolmgB 13*, h. baugdrífr *ESK 6, 17*, h-ir húðlendingar *Ísldr 2*, h-ir hildings synir *Hhund II 11*, h-ir húnar *Ghv 12*; h. hugr *Heilv 4*, h-t grjót hugar sess, *modigt hjerte, Hl 15 b; med gen., h. ljóða, dygtig til at digte, EGíls 3, 5; — om dyr*, h. haukr *Arn 2, 16*, h-ir hvelpar *Mert II 52*, hvöss dýr *Guðr II 2*, *men ordet strider her imod metrum og giver i og for sig ingen rigtig mening, hvorfor det må antages at være forvansket af høs dýr (se høss). — 4)* *hæftig, om kamp, Hskv 2, 4*, *om vinden*, h-t hregg *ÞGísl 2,*

Ísldr 21, h. himinn, *stormfuld, Lil 10*, *om sulten*, h. gróðr *Gdþ 9*, *men: h-ast hung-bann Þjóða I, 7. — 5)* *nøjagtigt vejenæ, om vægtskål*, h-ar skálar *Líkn 36. — 6)* *hvast som adv., hæftig, kraftig, egg skerr h-t Ht 4*, kasta h. *Krm 15*, skjóta h. *Rst 23*, ganga h. *Sígv 3, 3, Rst 28*, líða h. *Þloft 2, 5*, ríða h., *om angrebsmaskiner, ESK 1, 5*, bita h. *Þorm 2, 25*, bita h-ara, *bide mere hæftigt, spise grådiger, Þry 25*, fær emk h. á hesti, *jeg er dygtig til at ride rask, Hhard 5; rísta h., om sej-ladsen, Halli 1. Jfr* all-, *drjúg-, egg-, eitr-, hyggju-, lang-, ræfr-, þrek-, þrit-, þróttar-.*

hvassleitr, *adj.*, *med skarpe öjne, hrafn enn h-i ÞGísl 12.*

hvassligr, *adj.*, *skarp*, h-g augu *E Vald 2.*

hvassoddaðr, *adj.*, *med hvas od, i superl. Hl 32 b.*

hvassorðr, *adj.*, *hvas i ord, tilbøjelig til at bruge skældsord, Grett 2, 8, Hsv 26.*

hvat *se 2. hvar.*

hvata, (-aða, -at), *fremskynde, gøre hurtig færðig, med dativ, h. gunni Hl 29 b*, h. mærd *Hfl 16*; h-endr blóðiss glyggs, *krigere, Pl 23*, h-endr oddregns, *d. s., Pl 41.*

hvatfærr, *adj.*, *rask til handling, Anon (XII) C 8.*

hvati, *m.*, *fremskynder, som udfører noget rask, hjørleiks h., kriger, Hfl 18. Som sværdnavn, Þul IV 1 5.*

hvatki, *pron. indef.*, **1)** *hvadsomhelst, med es, hvad end, h. es þik dreymir Am 20*, h. es mælr of þat *Þmáhl 2*, h. es dvelr sælan *Sígv 13, 14. — 2)* *intet (ved rettelse)*, er þer h. hlýr *Hæng VI 1.*

hvatla, *adv.*, *rask, Anon (XI) Lv 16*, til h. *Hl 3 b.*

hvatliga, *adv.*, *s. s. foreg., Oddgr 26, Mert I 30, Líkn 26.*

hvatlyndr, *adj.*, *raskindet, Rst 29.*

Hvatmóðr, *m.*, *navn på Odin (egl. 'med rask sind'), Þul IV jf 5.*

hvatr, *adj.*, **1)** *skarp (omtrent = hvass)*, h. brandr *Ht 8. — 2)* *rask, modig, om mænd og fyrster, Hávm 59, Lok 15, Fáfn 6 o. s. v. (v. 6 sættes det mod blauðr), Akv 34, Eyv Lv 2, ÞKolb 3, 12. 2. Ísldr 13, ESK 6, 17. 27, Jóms 8, Ht 7*, engi es einna h-astr *Hávm 64, Fáfn 17*, h. hugr *Fáfn 26; med gen., rask, kæk, til noget, sóknar h. ESKál 1*, hjørleiks h-ir *Reg 23*, h. gunnpings *Hást 2*, þoðvar h. *Baltí 4*, h. malma skúrar *Grettis 31; med præp. á, h. á e-t Stefnr 2 (hds harðr). — 3)* *om vinden*, h-t veðr *Ív 17. — 4)* *hvatt, adv, hurtig, rask, Korm Lv 42, Sígv 2, 7, Völ 20, Snæbj 1, Ht 78*, stýra h. *Valg 5. Jfr* full-, *gunn-, lífs-, ó-, ógn-, sig(r)-.*

hvatráðr, *adj.*, *rask til handling, handlekraftig, Ott 3, 11, Þfagr 7, Hl 30 b, Anon (XII) C 4.*

hvatvetna, *hotvetna, pron. indef.*, *hvad som helst, alt, Skí 28, (hot-) Hávm 48*

(hot-), *Am* 71 (hot-). 97 (hot-), *Anon* (XII) *B* 21; *dat.* hvívetna *Háv*m 22. 23, telja heiptyrði í h. *Fáfn* 9, h. betri *Leið* 13, fremri h. góðu *Has* 35, hjálpa h. *Oddrgr* 10; h. vilmál talið, *for all, mod alle, Brot* 12.

hváll, *m*, *rundagtig höj, blandt jordnavne, Þul* IV æ 2.

hvárgi, hvárigr, *pron. indef. (om enkelte former se Skjpspr. s. 85), ingen af to, at hvárgi skerði Halli* 6, h. mátti annars án vesa *Sól* 11, hét hvárigri *Grott* 2, hluti hvárigra, *ingen af parternes lod (ingen af os), Am* 102, at hváriga nýttak (hønd) *Ragn* V 12, vinir hvárskis *Ólív* 2, 4, hvárskis (*ntr.*) þeir góðu *Sól* 12, h-kis þeira *Hsv* 107, baugfergir mátti bjarga hvörungi *Pl* 22, hvörungi frýk *Sigv* 12, 9; hvárki knátti okkar *Heir* 12, hvárki sér unði *Am* 88; hvárki — né (eða), *hverken . . . eller, Hárb* 26, *Brot* (*Fj.s* udg.) 3, *Guðr* I 17, *Sigsk* 36, *Arn* 2, 17, *Rsi* 27, *Lil* 20. 71.

hvárigr *se* hvárgi.

hvárr, *A*) *pron. interrog., hvilken af to, h. fleira víti, gestr eða enn gamli þulr Vafbr* 9, hvárt es þá *Grip* 32; *ntr.* hvárt, *i direkte spørgende sætninger, med følgende eða, Skí* 12, *Hhund* II 40, *i indirekte spørrende sætninger, med følgende eða, Hfr* 3, 20, *Vsp* 23, *Sigsk* 37; *med følgende es, hvad enten — eller, Sigrðr* 33; *uden eða bagefter, h-t sé manna nokkut Fj* 15 o. s. v. (*passim*), h-t verð launið *Am* 32. — *B*) *pron. indefin., hver af to, bægge, hefr h. fyr því Grip* 43, h. hjörva snyrtir *Rst* 26, með flokki hvorum (*urigtig v. l. for hverjum*) *Jóms* 20, í h-a hønd *ÞGísl* 11, á h-a hlið *Rþ* 3 o. s. v. (*passim*), jafntrúr hvárna liði *Mhk*v 10, á il h-a *Sigv* 3, 3, h-ir búask til snerru *Anon* (XII) *C* 18, hætt es þeira h-t *Háv*m 88, orðs þykkir enn vant ykru h-u (*fejl for hvöru tveggja*) *Hamð* 9, hallæri veldr h-u, *både det ene og det andet, Eyv* Lv 14; — at hvöru, *i bægge tilfælde (egl. hvad enten det ene eller det andet — det modsatte — er virkelighed), alligevel, fæk þér hróðrs hlít at h. Sigv* 13, 2, *jfr GSúrs* 20, *Hfr* 3, 20, *Þorm* 1, 12. 2, 21, *SnH* 2, 3, *Hym* 33, *ESk* 6, 32, *Jóms* 3, *Nj* 6, *Grettis* 25, *Anon* (XII) *C* 31; *undertiden findes þó foran. — Tvívl-somt er Lok* 33: þótt sér varðir vers fái höss eða hvárs, *eller hver af delene, bægge dele, (både ægtemand og elsker)? — Sigrðr* 35 *findes (i papirhds):* hvarstu er, *den simpleste og mest fyldestgørende tyding er at læse:* hvárts est, *hvad enten du er o. s. v.*

hvárr-tveggja, *pron. indefin. (i hds findes i reglen den sædvanlige prosaform hvártveggi, -tveggju, men i digtene, især fra den ældre tid, tør den oprindelige form trygt forudsættes, altså egenlig i to ord), enhver af to, bægge, hjoggusk h-ir-t-ja Gráf* 10, seggir h-ir-tveggja *Sigv* 2, 5, á h-ri-t-ja hendi *Sigv* 11, 16, h-n-

tveggja sák höggva *Arn* 5, 21, braut h-u tveggja (*fordelt på to linjer*) sprundi *Þdr* 14, hrapa h-r 'tveggi' börn *Merl* I 36, als þú hvártveggja (*ntr. sing.*) veizt, *da du ved bægge dele* (j: heill goða ok guma), *Reg* 19, hafði hvártveggja (*ogsá ntr.*) *Blakkr* 1, 2, segja hvártveggja *Hfr* 3, 20.

hváta, (hvæt?, hvét?, hvátinn), *stikke, støde, h. brúna miðstalli í feld, stikke hovedet i pelsen, Eg* Lv 14, hvátinn spjóti, *gennemboret, Hálf*s III; *hertil hører vist også huatað j: fejl for hvátit, þeirri (skölm) lét*k Mjvi á maga h-t *Ospakr*.

Hveðn, *f, øen Hveen (i Øresund), Þul* III 3, IV bbb 1, und hóri *H. ESK* 2, 1 (*jfr Johansson, Ups. Univ. årsskr. 1890 s. 6*).

Hveðna, *f, 1) sagnperson, H. Hjörvars datter, Hyndl* 32. — 2) *jættekvinde-navn, h-u hardmeldr, guld, Ragn* X 3 (*fejl for hveðra?*).

hveðnir, *m, et stags fisk, Þul* IV x 1.

hveðra, *f, 1) jættekvindenavn, Þul* IV c 2; *brynju h., økse, Rðr* 11. — 2) *som ønavn, H-u hringr, havet, ESK* 13, 14 (*máske fejl for Hveðnar eller Herðlu?*).

hveðrungr, *m, 1) jættenavn, Þul* IV b 1; *synes særlig brugt om Loke (som egennavn?), h-s mögr, Fenrir, Vsp* 55, h-s mær, *Hel, Yt* 32. — 2) *navn på Odin, Þul* IV jj 5.

hveðurr, *m (denne form kræves af metrum), vædder, (v. l. hveðruðr), Þul* IV aa.

hveimleidr, *adj, (egl. to ord), forhadet af enhver, h. e-m Hæng* V 2, *ÞKolb* Lv 8.

hveiti, *n, hvede, Þul* IV ddd 2, hleifar hvítir af h-i *Rþ* 31; *freka h., ulvens føde, lig, ÞKolb* 3, 14, hræteina h. (*se hræteinn*) *Þjóða* 3, 32.

hvekkir, *m, list, rænkefuldt puds, svig, h-jum vanr, om djævelen, Lil* 45.

hvellr, *adj, klingende, skinger, med stærk stemme, h. Hafliði Grettis* 12, *synes her nedsættende, men: om Kristus, Þét* 15, h-u hljóði *Katr* 11, hvell sigrhljóð *Sturt* 4, 25; *sá enn h-i, om hammeren (der klinger mod ambolten), Heiðr* 4.

hvelpr, *m, hvalp, hund, h. es ór helju kom Þdr* 2, hugðak h-a losna *Guðr* II 42, h-a leysti *Akv* 41, hvassir h-ar *Merl* II 52.

hveralundr, *m, usikkert om stedsnavn eller fællesnavn; vistnok blot et enkelt træ; dette sidste passer bedst, træet ved de kedelformede fordybninger (af hverr, kedel, kedelformet grube i jorden; navnet har ikke eller behøver ikke at have noget med varme kilder at gøre), und h-i, 'ved kedeltræet', hvor Loke var bunden, Vsp* 35.

Hverbjörg, *n, pl, stedsnavn (i Trondhjem), Þorm* 2, 18.

1. hverfa, (-ða, -ðr), *dreje, lade noget dreje sig, vende sig, h. hugi konu (da-*

tív), vende en kvindes sind (til en selv), *Háv*m 161, h-ði at sér (horns) hlut enn mjöðvára, vende (hornets) spidse ende mod sig (for at drikke deraf), *Yt* 16; bað h. . . . (s: skibene) at landi, bød at vende (skibene) mod land, *Vell* 24; iøvrigt kan der på grund af tekstens usikkerhed være tale om 2. hverfa; rúnar h-ðar við enn helga mjöð, *egt. runer, rørte sammen med (i) den hellige mjöð, der er vistnok tale om små træsplinter med runer på, der er lagt i hornet, Sigdr* 18.

2. hverfa, (hvarf, horfinn), 1) dreje, dreje sig, vende sig, h-anda hvél, hjul der går rundt, á h-anda h-i vöru hjortu skopuð *Háv*m 84, månens betegnelse „i helju“ (E. Noreen har *Stud. nord. filol. IV*, 5, 1912, fortolket hverfa her i betydning 'forsvinde', s: om den aftagende måne, næppe rigtigt), *Alv* 14, med acc. h. himin bevæge sig i kres over himlen, *Vafsr* 23. — 2) vende sig bort (således at det sig vendende forsvinder eller bevæger sig bort), hvarf braut ór sal sæta *Korm Lv* 15, hvarf sér andspilli frá *Sigsk* 46, hvarf enn hildar djarfi, *forsvandt*, *Þjask Lv* 6, h. til himinríkis *Þloft* 3, 3, h. aflifi *St* 10, h. af himni, *forsvinde fra himlen*, *Vsp* 57, sól h-r jarðar hjóli, *forsvinder fra (for) jorden*, *Gd* 62. — 3) bevæge sig, begive sig, hvarik á við *Guðr II* 11, h. aprt *Háv*m 99, *Vell* 13, *Gunn* Lv 4, h. at höllu, om bukkene og *Tor*, *Hym* 7, ádr þeir hyrfi frá (s: fari), *för de begav sig bort derfra*, *Am* 37, hvarf frá *Upsolum Yt* 29, h. frá grams erfingjum *Þjóða* 4, 26, h. frá hlaðbeðs *Gunn*i *Orv IV* 5, *jfr* 7, h. i þys, *begive sig ind i en skare*, *Grett* 2, 7, h. til *hjarðar Hym* 17, h. til skemmu *Ghv* 7, þær (áar) h. of hodd goða, løber, *strømmer omkring*, *Gri* 27. — 4) om tænkt bevægelse (sindets bevægelse, forandring i sindet og lign.), hugr h-i til handa e-m, *ens sind vende sig til en med venlighed*, *Gróg* 9, h. eptir vilja sínum, *følge sin vilje*, *Has* 7, h. frá goði *Sól* 15, h. til blóta, *vende sig til (de genoprettede blót)*, *Vell* 16; h. framm, *trænge frem, fare frem (om en fremgangsmåde)*, *Sigv* 11, 3; — h. við e-m, *vende sig imod*, *Hjálmþ* III 6; h. til, *tilfælde, erfø*, sem til réð h. *BjH* 6; *vende sig imod en for at kysse, som oftest til afsked*, hvarf til *Niflunga Am* 47. — 5) upersonlig, ádr i sundr hyrfi, *för end de sküites helt, för end de var kommen så langt bort, at de ikke kunde se hinanden*, *Am* 36; — h. útar i en dunkel sammenhæng (her mulig trans., *jfr Löffler i Festskr. til Fejberg* s. 683), *Fj* 22. — 6) part. horfinn, *forsvunden, tabt*, h-in gleði *Bbreiðv* I, *dóðum* h., *berøvet*, *Grettis* 27; — *omgivet, indesluttet*, h. foldar beinum, *under en stenhob*, *Yt* 26; — *befaret* s: *behandlet*, vasa þat hönðum h-it *Heiðr* 9, *jfr* þognhorfinn.

hverflyndr, adj, vægelsindet, v. l. for hverfúss *Helr* 2, hví vartu svá h. *Vitn* 11. *hverfr*, adj, foranderlig, ustadig, h. hugr *Sigsk* 40, *Sól* 31, h-f es haustgríma, *med hensyn til vejret*, *Háv*m 74.

Hvergelmir, m, brönd (kilde) i *Níflheim*, (egl. 'den brusende kedel'), ned deri drypper dråber fra *Eiktyrnes horn* og *derfra strømmer alle floder*, *Gri* 26.

hvergi, adv, ingensteds (hver- ved omlyd(?) af hvar), gras h. *Vsp* 3, geta h. *Hym* 4, fank h. *Guðr I* 10, víta h. *Þjask* I, 1, séa h. *Am* 79, fara h. *Eviðs* 2, h. kóm *Krm* 22, *Lil* 21. 92, h. stóðusk *Mark* I, 32; *med gen., ingen steder på, i*, jarðar h. né upphimms *Þry* 2, h. lands *Helr* 9, h. landa *Hálfs IX* 25, moldar h. *Merl I* 59, *Herv III* 15. I et par af de anførte eksempler kunde h. også opfattes i betydningen 'slet ikke, på ingen måde', som i de følgende, hvor dog den oprindelige betydning kan skimtes, h. færir *HolmGB* 12, h. mátt vinna *Hfj* 13, uggum h. at hoggva *HolmGB* 4, uggðu h. bana *ÞKolb* 3, 3, h. þorði folk varða *Arn* 2, 12, svót brysti h. *Lil* 30, h. fylgðu því lestir *Mark* I, 9, ljúgum h. til penninga *Nj* 7.

hvergis Hæng VI 1 er vist forvansket af hvatki?

hvergymir, m, søen, havet (*jfr* gymir), h-is stjarna, guld, *Hörn* h-is stjörnu, kvinde, *StjO II* 11 (mulig fejl f. svarr-).

hvergætir, m, 'kedel-vogter', kok, *Am* 62. *hverlög*, m, 'kedel-væske', h. galga farms (grams), *Odins kedels (Odrörers) væske, digterdrikk*, *dig*, *Hál* 1.

1. *hverr*, m, kedel, terrænforfyndning (*jfr* jökulhver, om fordybninger, som smeltede isbjerge efterlader sig), *Hym* I. 3. 9 o. s. v., h. harðsleginn *Hym* 13, h. rúmbrugðinn *Hym* 5, h. vellandi *Guðr III* 6, *jfr* 9. 10, hefja af h-a *Gri* 42; holtriða h. (*jfr* holtrið) *Hym* 27; h-a lundr se hveralundr.

2. *hverr*, A. pron. interr., (om de enkelte former, især acc. sing. masc. hverjan og hvern, se *Skjpr* 82-83). 1) *hvilken, både — og hyppigst — uden følgende subst. og med et sådant, i direkte spørgesætninger*, h. es orgáti *Harkv* 22, h. eggjar þik *Sigv* 11, 10. 11, h. es svá horskr *ESK* 6, 64, h-r sé if *Vell* 32, h. séi *Sigv* 12, 17, *Ht* 55, h. ali *Ht* 56, h. mun hefna *Sturl* 5, 18, h. vann sig *Lil* 62, h-ir ölu þik *Orv VIII* 5, h. es sveinn, karl *Hárb* I. 2, h. á skipit *Hárb* 7, h. hefr þik borit *Alv* 5, h. mun Baldri at bana verða *Bdr* 8, *jfr* 10, h. hér ræðr *Fj* 7, h-ir þat gerðu *Fj* 33, h. es skjöldungr *Hhund II* 19, *jfr I* 32, h-ir ro jöfrar *Völ* 12, h. byggvir hér *Grip* I, h. spyrr at því *Reg* 17, h-s biðr þú *Hamð* 9; *med subst. h-jar ro nornir Fáf*n 12, h-n skapfömuð *Korm Lv* 19, h-r kind *Korm* I, 6, h-ir æsir *Vafsr* 50, h. seggr *Ht* 97, h-ra manna mögr *Fáf*n I, *Fj* 6, h-ju þölví borinn *Gróg* 2; — i indirekte spørgende sætninger, h. *Yngva*

ættar *Hák 1*, h. vas höfðingi *Jóms 8*, h-n mæra vil *Gunnl 2, 1*, h-n rekka kvöðu *Hfr 3, 15*, h. hlýtr at standa *Torfe 4*, h. jötna elztr *Vafþr 28*, h. þik glapði *Lok 20*, h-n í brynju (*hvilken brynjeklæat*)feldu *Hhund II 1*, h. eiga myni *Mhk 29*, h. mér standi *St 14*, h. skyldi dverga *Vsp 9*, h. hefði lopt blandit *Vsp 25*, h. fara vildi *Guðr II 18*; *med subst.*, með hverjum hætti *Lil 30*, h. ýtir ferr *Rv 3*, hverju geði stýrir *Háv m 18*, af hverjum rötum rinnr *Fj 20*; h-s þeir ro kyns *Háv m 133*, h-s af rötum rinnr *Háv m 138* (*her má trés eller viðar være underforstået*). — 2) *efterklassisk brug af ordet som relativum*, með hverri (vigr) hann vann *Snjólf 2*. — 3) *nr*, hvert, *hverhen, Hhard 14, Lil 62, Hhund II 5, Am 79*. — **B. pron. indef.**

1) *enhver, uden subst. efter sig*, þat frá h. *Yt 30*, h. vas hræddr *Hfr 3, 12*, h. vas minni hreystimaðr *Jóms 8*, sló h-n ok þó *Sigv 10, 2*, h. es vill *Mhk 29*, haltr es heima h. *Háv m 36*, of sik es h. í slíku *Hár b 22*, h. vildi velja *Guðr II 20*, leysa ór höptum h-n *Lok 37*, h. es segja ræðr *Háv m 124*, h. es tekr á funa *Grí 42*, h. es á annan lýgr *Reg 4*; *med ordinaltal*, ena niundu hverja nótt *Ski 21*, — *med subst. i samme kasus som h.*, h. gramr *Arn 2, 1*, h. maðr (*eller omvendt*) *GSúrs 13, Mark 1, 3, Mhk 2, jfr 12, Lil 45. 88, Oddgr 34*, h. gumi *Háv m 14*, í heimi h-jum *Alv 8*, h-jan dag *Vafþr 11 o. s. v.*, *Grí 30, Sigv 13, 23*, h-ja nótt *Vafþr 14*, h-ja hrafnis ævi *Korm Lv 41*, h-ja húnis nótt, *hver vinter, Rst 13*, morgin h-jan *Vsp 28*, á h-jan veg *Vafþr 18*, of veröld h-ja *Vsp 29*, leita höfðungar hverrar *Háv m 102*, við faranda h-n *Fj 10*, at h-jum hjaldri *Jóms 9*, h-t sinn *Lil 81*, h-ju sinni *Rsf 3*, h-jar stundir *Has 14*, á h-ju landi *Am 105, Lil 40*; — *med gen.*, manna h. *Háv m 54—56, Esk 6, 66*, gumna h. *Háv m 15. 18*, alda, fyrða h. *Fáfn 10*, h. ósviðra apa *Grí 34*, seggia h. *Sól 49*, lýða h. *Eg Lv 6*, fróðra h. *Háv m 7. 63*, ráðsnotra h. *Háv m 64*, h. þeira *Guðr I 3*, h-ju eru þeira *Akv 7*, h. goðmólugra *Hym 38*, — *med pron.*, h-t vart, *hver af os, Am 98, jfr sér h.*, *hver især for sig, St 18, Grett 2, 1* — hvers kyns, *af enhver art, Gd 3*, h-s kyns stafir *Guðr II 22*, h-s konar, *d. s., Styrþj, Merl I 55, II 32. 77*. — 2) h. . . annarr, *den ene . . . den anden*, hver tók aðra *Mark 1, 17*, h. oðrum verja *Hamð 8*, h. þyngir annan *Lil 21*, h. lá of annan *Krm 16*, af h-jum til annars *Lil 20*, ferr h-t á annat, *det ene følger efter det andet, Esk 6, 46*, h. sem annarr, *den ene såvelsom den anden, Lil 71*, h. oðrum hróðrs leitaði *Hálfs IX 16*. *Jfr ein.*

hversu, interr., 1) *hvorledes*, h. máni heitir *Alv 13*, h. snúnuðu konur *Hár b 17*, h. framngingu lofðungar *Krm 21*, h. es fengit *Harkv 20*, h. vegnar *Lil 8*, h. (*her udtalt hvessu*) ek gáða *Mgr 29*, h. Völsungr veita knátti *Sturl 4, 30*. — 2) *hvor (med adj)*, h. fegjöfull *Harkv 15*.

hvervetna (ogsá skr -vitna), *adv, alle vegne, Jóms 7. 30, Hsv 142*, næmir h., *som alle vegne bør pågribes, Sól 9*.

hvessa, (-ta, -tr), *hvæsse* (*skærende redskaber*), h. sverð *Völ 18*, h. Laufa társ laungögl, *pilene, ÞKolb Lv 6*; — *skærpe*, h. þrek, *opbyde sin kraft, Sturl 8, 2*, mál h-andi, *førende djærv tale, Gd 37*, h. augu, *se med skarpt blik, Hhund I 6*. *Jfr fleinhvessandi, geirhvessandi.*

hvessimeidr, *m*, 'hvæssende træ', morðlinns h., *kriger, Rst 14*.

hvessir, *m*, *hvæsser, skærper*, h. hjalm-skassa (*øksernes*), *kriger, Nj (XII) 6*, — *som ophidser, gör hæftig*, hildar h., *kriger, Stúfr 1*, ógnar h. *Eg Lv 37*, heiptar h., *fjendskabets forøger, hidsig fjende, Nj 18*.

hvetja, (hvatta, hvattr), 1) *hvæsse*, h. sverð *Korm Lv 16*, h. brand jöru randar *Þjsk Lv 4*, hvattr hjaldrs hyrr *Ht 50*. — 2) *ægge, ophidse, opmuntre*, hvöttu (*infin.*) *Audun 2*, þótt hugr hvettimk *Kveld*, þats mik hvatti hugr *Lok 64, med acc. pers. og gen. rei (eller blot det ene)*, h. valsœfendr vígs *Yt 13*, h. svika *Sigv 3, 19*, h. heiptar *Brot 3, Jóms 22*: sóknar hvattr *lv 6*, — *med infinitiv*, hverr þik hvatti at fara *Fáfn 5*, h. at hefna *Hamð 2*, h-ask at fara *Fáfn 5*, h-ið mik . . . sorg at segja *Brot 14*, Gautr hvatti preyta *SnSt 4, 4*; *underforstået infin.*, h. e-n heiman *Þdr 1, med acc. og at med dativ*, h. e-n at vígi *Ghv 1*, h. e-n at hjörþingi *Ghv 6*, h-jask at vígi *Sigsk 10*, h. (*sjeft for heita?*) *Høgna at rúnun, til samtale, Sigsk 44*: — *absolut*, niðjargi hvöttu *Akv 9*, hjarta hvetr *Ht 15*. — *Hamð 28*: hvöttumk at dísir, *diserne æggede mig dertil, men i den foregående linje findes intet ord med h, så at det er rimeligt, at ordet her er galt.*

hvettir, *adj (eller part. til et hvetta, jfr no. kvetta 'støde ned med et enkelt stød', Ross)*, *dreven frem (ved sit mod), Þorm 1, 1. Jfr mál.*

hvé, interr., 1) *hvorledes*, h. skalk . . . *Hausl 1*, h. sá hestr heitir *Vafþr 11, jfr 13. 15 o. s. v.*, h. of þreyjak þriar *Ski 43*, h. sú jörð heitir *Alv 9 o. s. v.*, h. mun ævi snúna *Gríp 6*, hvés ef ek hleyp at krúsi *Þjúgvís*, — *indirekte spørgende*, h. skalk leyfa *Rdr 1*, h. mér þœtti *Korm Lv 13*, h. þylja fet *Hfl 3 jfr 19*, h. herskjöld börúð *Arn 2, 11*, h. fóru á svik *Sigv 11, 7*, h. ferk verka *Esk 6, 8, jfr 71*, h. ormar slíta mik *Krm 26*, h. gulduð *Sturl 3, 3*, h. rista skal o. s. v. *Háv m 144*, h. Vafþrúðnis salakynni séi *Vafþr 3*, h. þú vegr *Lok 42*, sé nú seggia, h. hverr velli *Guðr III 9*. — 2) *med adj. og adv.*, *hvor*, h. vel hafði þyrmt *Hák 18*, h. lengi *Sigv 11, 9*, h. sæll ek vas *Sól 33*, h. nauðgir *ssf*.

hvégi, *adv.*, *altid med es, hvorledes end*, h. es þat gørvisk *Am 35*, h. es fundr ferr *Anon (XII) B 20*, h. es landgarðr lét *Anon (XII) B 4*, h. es valdr vagnbrautar fagnar mér *Obarr 1*.

hvél, *n*, *hjul*, h. es snýsk und reið *Sigrðr 15*, hverfanda h. *Hávnm 84*, *mánens navn „i helju“*, *Alv 14*; h. mána, *mánens skive (eller himlen)*, *Líkn 7*, sunnu h., *solens hjul, den runde solskive*, *Has 36* (jfr fjörnir), auðnu h., *lykkens hjul, Sturt 4, 10*. Jfr íagra-, rand-.

hvélðr, *adj*, *hvælvet, udbuet, konkav*, skeiðar húfr skörum h., *hvis skarar, sammenføjede planker, er hvælvede, bueformede*, *Arn 2, 4*.

hvélsvelgr, *m*, 'hjul-sluger', h. himins, *himlens hjulsluger, solens sluger, den ulv, der sluger solen, troid, Anon (X) II B 6*.

hvélvagn, *m*, *hjulvogn, vogn på hjul (modsat slæde?)*, *Akv 28*.

hvelvala, *f*, *hjulformet, d. v. s. rundagtig, småknokkel (vala = astragalus)*, h. byrmarkar, *om elvebundens rundstebne sten*, né h-völur byrmarkar svöfu, *var i bevægelse (eller lød højt ved at blive ramt med stavene)*, *Þdr 6*.

hviða, *f*, *stærkt anfald (f. eks. af hoste, pludseligt vindstød)*, cesti upp ör brjósti illa h-u, *om en stærk ræben, Anon (XII) B 11*.

hviðuðr, *m*, *vindens navn „i helju“ (egl 'juld af, med, vindstød')*, *Alv 20*.

hvikan, *f*, *vaklen, frygt, sló á hodda hlæði h.*, *han blev vaklende af frygt*, *EiSn 2*.

hvikeygr, *adj*, *med frygtsomme øjne, se hringeygr*.

hvikmól, *n. pl.*, *upålidelig tale, løgn (jfr hviksaga i prosa)*, h-a hælir, *en upålidelig, løgnagtig person*, *ÞKolb Lv 8*.

hvikveðum *Rst 34 er ganske simpelt at læse som to ord: 'hvorfor siger vi, hvorfor skal vi sige'.*

hvilft, *f*, *fordybning (i landskabet), blandt jordens navne*, *Pul IV æ 2*.

hvin, *n*, **1)** *rapsr, tyv*, hverr sá h. et stærtra *Grettis 25*, h-a ætt ok hlenna *Sigv 12, 5*, þykki minna h. *Anon (XIII) B 50*. — **2)** *ond, slet person (i alm.)*, h. gerir slíkt at vinna (jfr hann hefr hunds verk unnit lige foran) *Þorm 2, 12*; *hertil hører vel også synir h-a Arb 22*.

hvinendr, *m. pl*, *participialdanned ord (jfr dómandi)*, *jublende (jfr no. kvinna 'dreje raskt rundt, hvirvle som i en springdans' Ross; egl. 'dansen af glæde'?) ordet er sikret ved metrum og rim)*, herðidraugar hlógu h. *Háv 9*.

Hvinngestr, *m*, *fingeret, nedsættende navn (jfr sammenhængen)*, egl. 'tyvegæst', *Harald hárdrádes betegnelse af Magnus d. godes halvbroder Tores fader, Hhard 8, Mgóð 1*.

1. hvíla, *f*, *hvíle, leje, sæng*, hóll í h-u *GSúrs 23*, til h-u *Hfr Lv 16*, *Sigs 30* (her med heyra, høre i retning af, *∴ fra lejet*), h-ur vöru haðar *Sól 72*, h-u bráðr, *húdsig efter lejet (hos sin hustru)*, *Hfr Lv 16*, görva h-u *HHJ 41*, *Hhund II*

47, Am 8, búa h-u *Ht 49*, í meyjjar h-u *Svarfð 4*. Jfr brúð-.

2. hvíla, (-ða, -i), **1)** *hvíle (især ligge i sæng)*, h-um tveim megin bríkar *Korm Lv 40*, h. á beðjar horni *Bjhit 2, 12*, h. hjá meyju *Grip 41*, h-ðak hjá þeim systurum sjau *Hárð 18*. — **2)** *hvíle, ligge begravet*, h-ir heilagur konungr *ESk 6, 9*, *Steinn 3, 10*, jfr *ESk 6, 26*, hans faðir h-ir *Nkt 39*, í *medium*, h-ask í helju *Þjsk Lv 6*. — **3)** *medium*, h-ask, *hvíle, forholde sig rolig*, hendr skulu h-ask *Groft 17*, stól lét hilmir h-ask *ESk 1, 1*; lötum h-ask hvítunga (*hornene*) *ÓTr 2*; — *udhvíle*, settusk at h-ask *Völ 1*, hann á salgarð settisk at h-ask *Völ 30*.

hvílbœðr, *m*, *hvíle-polster, hólkvir h-jar, sængen*, *Akv 30*.

hvíld, *f*, *hvíle, ro*, til h-ar, *til (foreløbig) hvíle, for at hvíle lidt*, *Hást 6*, h. paradisar *Ingj 2, 5*, setja dag til h-ar *Leid 14*, fáa h-ðar *Pl 49*, haða h. *Sól 46*, heita, gefa h. *Groft 2, 17*, nema h. *Alv 1*, taka h. *Ht 23*; át ek í h., *i ro og mag*, *Hárð 3*, ekki var hann í h-um hœgr, *han var ikke stille i hvíletider, han tog sig ingen hvíletider for at forholde sig rolig*, *Mhkv 7*; — h-ar hlið, *pavse, Snjólf 1* (*måske ment som ét ord*).

hvína, (hvein, hvinit), *hvíne, fare hvinnende*, hein hvein í hjarna mœni (*acc.*), *for hvinnende imod, ind i, Haustl 19*; láta (*brand*) h., *bevæge sig susende*, *Gráf 8*; svörðr hvínn (*rettelse for hlín*), *skibstovene hvíne*, *Rv 21*.

hvítaaurr, *m*, *lyst dynd, grus*, *Vsp 19*.

hvítabjörn, *m*, 'hvíðbjörn', *isbjörn*, h. hugðir *Am 18*.

Hvítabýr, *m*, s. s. *følgende*, *ESk 7, 7*.

Hvítabær, *m*, *Whitby (i England)*, *Ragn III 1*.

hvítagnípa, *f*, *urigtig v. l. for huna gnípa*, *Mark 4, 1*.

Hvíta-Kristr, *m*, *hvíde-Krist (vistnok på grund af de hvíde klæder, som de, der skulde døbes, blev iførte)*, *Þáís 2, Sigv 13, 25*.

hvítarmr, *adj*, *hvidarmet*, h-orm kona *Hávnm 161*.

hvítbránn, *adj*, *med hvíde, lyse, øjenvipper*, *Gautr II 23*.

hvítðreki, *m*, *hvíð drage*, kapps h. *Merl II 41*.

hvítfaldaðr v. l. *til hvítfaldinn*, s. d.

hvítfaldinn, *adj*, *med hvíð, lys, faldr, hovedbedækning, om de hvíttoppede bølger*, *Heiðr 20, 24*.

hvítgeirr, *m*, 'hvíðt spyð', h-ar hvapta, *tænderne*, *StjO II 9*.

hvíthaddaðr, *adj*, *med lyst hår*, h-ar meyjjar *Áns 5*.

hvítitingr, *m*, *navn for forskellige ting, hvis farve er lys eller falder i det lyse (af hvitr)*, **1)** h-a hofði næma, *her má menes offerdyr (hvíde lam, færf? jfr Bugge, Eddaugd. s. 426)*, *Guðr II 43*. — **2)** *horn (drikkehorn, jfr Þátr af Þorst. bæjarmagn, hvor det findes som egen-*

navn), lötum h-a hvílask ÓTr 2: *i kenningar, for kvinde*: h-s Hørn *ESk* 6, 37, h-s Hildir *Porm* 2, 2. 21, h-a Hlökk *Skúli* 1, 3, h-s Hlín *Leiknir*, h-a hilmir, *d. s.*, Anon (XII) *C* 35. — 3) *navn på havet, Pul IV u 4.* — 4) *navn på sværd, Korm Lv 27, Pul IV 17.* — 5) *navn på søkonge ('den lyshærede'), Pul IV a 3. Jfr frá-n, gný-, gunn-.*

Hvítingshjalli, m, fjældafsats (på grund af den lyse farve, jfr det norske ønavn Hvítingsøy), i Hnappadal (Island), ÞKolb Lv 11.

hvítjarpr, adj, 'lyse-rødbrun', om håret, h. svanni Mberf 3.

hvítmýlingr, m, pil (egl. 'den med den lyse mund, spids', af múll?), Pul IV o I, h-ar stukku af almi Gisl 1, 13; Merl II 67.

hvítmól fejl for hvikmól, s. d.

hvitr, adj, hvid, lys, om skjolde, h-(i)r skildir, skjöldr Harkv 8, Sigv 2, 8, Arn 2, 5, Sigjòrs 3, Rst 25, Bjút 2, 23, Akv 7, Hamð 20, h-t rit Hallv 5, Hl 5 b, Ht 73, h-ar hlifr ÞjóðA 3, 14, skildir rauðir ok h-ir Helr 9, om spyð, h-ir askar Ht 57 — om andre ting, h. heilagr steinn Guðr III 3, dúkr h. af hørvi Rþ 31, hleifar h-ir af hveiti Rþ 31, h-ir akrar, gule marker, Lil 94, h-t Rön, den hvítdskummende bølge, Refr 4, 3, h-t íe = silfr Hfr Lv 12, h. dögurðr, hvid davre, davre med mælkemad, Sigv 13, 12, — om dyr, h-ir jóar Ghv 2, Hamð 3, h. hafr Hjört 2, om mennesker, kvinder, lys, fager, h-t inær Harkv 1, HHj 28, Rþ 39, Sigsk 55, Sól 12, Þorm 2, 24, Ill 2, h-t í haugi Hogná dóttir Hhund II 48, h-t línu Hlín Korm Lv 33, h-t dóttir Jóms 14, h. lítr Sigsk 31, h-t hõnd Hfr Lv 27, h. hvarmskõgr GSúrs 5, h. armr *ESk* 13, 9, h. hals Vøl 3, Rþ 29, h. haddr Ghv 16; *når ordet bruges om mænd, synes det ofte at være nedsettende (jfr Fritzer)*, enn h-i hjalmgrands Hõðr Hfr Lv 17, enn h-i hõlðr, om Torstein Egilsson, Gunnl Lv 8, om Erling Skjalgsson, Ólhelg 9, om Tord Kolb, Bjút 2, 3. 9: *rosende er det*: enn h-i sveinn Lok 20, h-astr ása, om Heimdal, Þry 15, samt Vigl 1, hvor det synes at betyde 'lys, skøn'. Jfr all-, andlits-, blá-, blik-, brá-, brún-, drif-, fann-, goll-, kverk-, lín-, mjall-, skjall-, snæ-, sól-, svan-.

Hvítserkr, m, en af Ragnarssønnerne, Hl 11 a, Ragn IX 1.

hvítvõllr se hnitvala.

hvítvõndr, m, 'lys, blank vånd', h. ritar, sværd, ÞBrún 3.

hvõrjun, f, tvivlrådighed, tvivl, vesa á h. Sigsk 37.

hvõt, f, raskhed (jfr hvatr), rask dád, handling, hinn 's likar h. Hfr 1, 7, magna h. Vell 2, nú est ríkr af slíkri h. Ótt 2, 3, eggjadr á meiri h., ægget til endnu større raskhed, kraftudfoldelse, Þorm 1, 7, ganga af meiri h., trænge frem ved (med) større raskhed, mod, Þmáhl 10,

vexa h. orleiks, til (eller i) kamp, Þjóð A 3, 17. — *I en forvansket og uforståelig sammenhæng, trýtti æ trõnu h. Hamð 17.*

hvõtudr, m, fremskynder, h. hildar Sigv 12, 9, h. gunnar Ótt 3, 6, malmþings h., kríger, Merl II 94, eggleiks h. Guðr II 31. Jfr él-, folk-, stál-

hvõtun, f, æggelse, ganga at h. e-s Grip 50.

Hyfjaberg, som bogstavrimet viser fejl for Lyfjaberg, s. d., Fj 36.

hyggillga, adv, forstandig, láta h., te sig forstandig, Hák 11.

hyggiandi, f, (yngre form for hyggiandi), Hsv 58, h. þina lát at haldi koma Hsv 126, h. hugar Hsv 116; (i en yngre sprogform er h. n. pl.). Jfr hyggiandi.

hygginn, adj, forstandig, betænksom, om Torkel Geitsson, lstr 5, h-nir brimis draugar Anon (XII) C 10, h. huggari, om den hellig ånd, Heilv 17, ekki spillir h-s hjali Mhk 15, tæla marga h-ju Hamð 9, eiga h-ju, forstandig tænkning, Am 2, gól Hropta-Tý h-ju, tænkeævne, Hávm 160, hefr hvár fyr því h-ju sína Grip 43; h-ju stríð, sjælekummer, Anon (XII) C 36 og (ved rettelser) Korm Lv 4, stór h., mod, Anon (X) I B 10 a, orð ok h. Has 9, h-ju bragð, omtrent = hyggja, Gdþ 8; — med adjektiver (i enkelte tilfælde måske bedre i ét ord), h-ju hjartir, forstandig, GGalt 5, h-ju blidr, blid i sind, Líkn 20, h-ju gegn, forstandig, Ólhv 2, 8, Jóms 43, h-ju snjallr, vis, Pl 12; h-ju staðr, brystet, St 2, h-ju tún, d. s., Líkn 40, h-ju knorr, d. s., Hl 37 b. Jfr á-, megin-.

1. hyggja, f, sjæl, sjælsindhold, forstand, hafa svinna h-ju Hamð 9, eiga h-ju, forstandig tænkning, Am 2, gól Hropta-Tý h-ju, tænkeævne, Hávm 160, hefr hvár fyr því h-ju sína Grip 43; h-ju stríð, sjælekummer, Anon (XII) C 36 og (ved rettelser) Korm Lv 4, stór h., mod, Anon (X) I B 10 a, orð ok h. Has 9, h-ju bragð, omtrent = hyggja, Gdþ 8; — med adjektiver (i enkelte tilfælde måske bedre i ét ord), h-ju hjartir, forstandig, GGalt 5, h-ju blidr, blid i sind, Líkn 20, h-ju gegn, forstandig, Ólhv 2, 8, Jóms 43, h-ju snjallr, vis, Pl 12; h-ju staðr, brystet, St 2, h-ju tún, d. s., Líkn 40, h-ju knorr, d. s., Hl 37 b. Jfr á-, megin-.

2. hyggja, (hugða, hugat eller hugt, præs. hykk, f. eks. GSúrs 25, Eskál Lv 1, Hókr 5), tænke, mene, absolut, sem ek hugða Bdr 13, sem fjandinn hugði Lil 16, snimr an hyggir Sigsk 54, an þjóð of hyggi *ESk* 6, 62; med acc. an þat of hyggi hverr, end nogen kunde tro, tænke sig, Grí 34, hitt ek hugða Hávm 99, sagði hitt es hugði Þóralfr (i en dunkel sammenhæng), sem hers jaðar h. mundak, som jeg vilde tro han var, tro om ham, Fáfn 36; meget hyppig med acc.-infin. (denne sidste kan dog være underforstået) eller med at ved konjunktiv, h. á Valhøllu vesa Grí 23, hykk þik ępa munu Hárb 47, fátt hykk ykr séask HHj 12, jfr Hfr 3, 3. 9, Sigv 10, 3. 11, 5, Ótt 3, 3, Krm 5, ÞGisl 11, *ESk* 6, 65, Krm 24 o. s. v., hykk Bilskirni með bugum Grí 24, þars Hamal hugði Hhund II 1, eða hugðir þú líkams lygðir Lil 65, hugðak þat args aðal Lok 23. 24, hykka fót án flekkum Sigv 3, 3, hugði mik til hjalpar sér Oddgr 29, hugðu vætr véla Am 5, hykk at unnit hafi Hávm 110, hykk at illa geti Vafpr 10, hykk at orðnir sé Grí 54, hykk at ęll viti Lok 21. 29, hygg at hann heldi braut Jóms 33, hygg at halfr

liggi *Hást 1, jfr 4*, hygg at sjaldan gyggvi vörum *Mhkv 22*; hyggjask = hyggja sik, hyggsk munu ey lifa *Hávm 16*, hugðumk rammari vesa *Fáfn 16*, hyggsk arfi ráða *HHj 11*; hugðut þat varða *Am 5 má betyde 'de trode ikke at det havde nogen betydning' (jfr varða)*. Ofte stár h. som et beskednere udtryk, hvor vita 'at vide' menes, og således kan det ofte rigtig gengives, f. eks. nær hykk í nótt bjogguð *Harkv 3*, og í nogle af de anførte eksempler f. eks. *Hást 1*. — 2) have i tanke, tænke, h. flátt, *tænke falsk, Hávm 45, jfr 90. 91*. — 3) overveje, sák ok hugðak (eller her: iagttagelse?) *Hávm 111*, ýmist hann hugði *Sigs 14*, hitt h. téði, hvat o. s. v. *Brót 13*. — 4) tænke på, mindes, mega varla h. dauða e-s *Ingj 2, 6*. — 5) iagttagelse, hugði jöreið ættar, sinnar *Hhund 1 48*. — 6) tænke på, have i sinde, ilt hann hugði *Sól 5*, klökkva siz hugði *Akv 24*, hugði lítt vægja *Am 40*, ef koma hygði *Hhund 11 50*, hugði at færa *Rdr 8*, hugði forðask *Sigv 2, 2*, hugðak at sækja *Korm Lv 54*, hygg leyfa vin *ESk 6, 9*, hygg meir geta *Ísldr 7*; hefuk hugt at smíða *Hl 18 a*. — 7) forstå, gennemskue, mákat hitt of hyggja *Korm Lv 32*, þær of hugði *Hropt Sigdr 13*, mákat enn h. *Am 12*, hvártveggja kank h. *Rv 1*, fár hygg þegianda þorí *Sól 28*. — 8) tiltænke, þaz hefr ljúfum hugat *Hávm 40*, hvar sess hafið hugðan mér *Sigv 5, 6*, til hats hugat *Reg 8*. — 9) se i søvne, drømme, som oftest i impf., hugðak, hugðumk, jeg troede at se, jeg drømte, *GSúrs 27. 28. 32—35, Eirm 1, Hrafn 1, Brót 16, Guðr 11 38. 40—42, Am 15. 17—19 o. s. v. (med infin. eller part. pass., adj. med underforstået vesa)*. — 10) med dat., h. e-m, være sindet overfor en, h. nõnum gótt *Am 35, Ód 3, jfr* verst hyggjum þvi, 'det er det værste jeg kan tænke mig', *Grip 24. 40*, h. ráði e-s vel, være tilfreds med ens stilling, *Bbreiðv 4*; betr hugðak þá brigði sárteina *GSúrs 3*, hører vel ikke herhen, underforstået er vist vesa, 'jeg troede, mente, at han befandt sig bedre den gang'. — 11) absolut med vel eller illa, 'være vel eller ilde tilmode', hyggjum vel *Hfr Lv 23*, vel hygg ek *G Súrs 37*; h. hála rekdarmólum e-s, holde meget af ens venskabsord, *Mberf 5*; men: hugat vas þvi illa, det var ilde betænkt, *Am 30*. — 12) med præpositioner, med af: h. af, lade være med at tænke på, glemme, h. af þró *Mberf 4*, — med at: h. at, lægge mærke til, undersøge, jofurr h-i at *Hfl 3. 19*, h-ið at *GSúrs 14, ESk 6, 8*, hygg at jofurr *Sigv 5, 6*, hygg at þvi *St 13*, h. at hvívetna *Hávm 23*, h. at andsvorum, tænke, grunde, på svar, *Harkv 4*, h. at røðum *Am 11, Sigsk 48. 50*, h. at hefndum *Hym 3*, h. at manviti *Am 3*, h. at ornum *Rþ 28*, — med á: hyggja á e-t, tænke på noget (som man ønsker, eller er i færd med at ville gøre), h. á mjöðdrykkju, glæde

sig til, Harkv 11, h. á þorí, tænke på ens tarv, *Am 103*, h. lítt á sáttir, tænke lidt, ikke, på forlig, *Þfagr 2*, h. á vægðir *GOdds 6*, h. á flóttá *Hfr 3, 2*, h. á bleyði *Þmáhl 11*, h. á kvíða *Þmáhl 15*, h. á harðræði *Am 49, jfr 88*, h. á þenna heim, tragte efter denne verdens goder, *Merl 1 55*, men: h. á gríð *Am 33*, tænke mod, d. v. s. på, at bryde sikkerhedsløfter, — med fyr: h. fyr, sørge for, h. vel fyr atkvæðum *HHj 7*, hyggsk vætr hvatr fyrir, den raske ser sig slet ikke for, er ikke i nogen henseende ængstelig, *Lok 15*, h. fyr gjöf *Hsv 10*, h. fyr orði ok eíðum, vogte godt på, *Hsv 11*; herhen hører vel også: hugðumk þat fyr betra, jeg tænkte, håbede, þat noget bedre for mig ved det (fyr betra, dativ, bebudende noget godt?), *Korm Lv 26, jfr* hugðak mér fyr betra, jeg glædede mig til det bedre, eller: trode at det var bedre for mig, *Ghv 14*, — med til: h. til e-s, vænte noget, vas at h. til hrafnis vins hreggs *Þmáhl 13*, h. til þagnar, tænke på tavshed, forhold sig tavs, *EgBer*, — med of, umb, hyggr fár of milk, kun få bryder sig om mig, *Þorm 2, 24*, hygði hann of sik *Fáfn 35*, hyggjask umb, tænke sig om, tænke på udveje, *St 13*. — 13) medium, ef einhverr hyggsk at skorða, tænkur på at ville, har i sinde at, *Lil 92*, þíkans slægð hugðisk at blekkja *Lil 45*. — 14) part. act. hyggjandi, tænkende, betænksom, seggir h., de fornuftige mennesker (ironisk), *Harkv 11*, — part. pass. hugat, tænkt, alvorlig tænkt, mæla hugat, tale fortrolig og ærlig, *Grip 10, Guðr 11 20*, ræða h-at mál of e-t, sige sin ærlige mening om noget, *HolmgB 7*, h-at mælik þar *Hfl 18*, hugðu tegri, skønnere end tænkt, *Líkn 41*; jfr hugaðr. Jfr full-.

hyggjaðr, adj, forsynet med hyggja af en vis art, hvat ek væra h-juð *Guðr 11 17*, men teksten er her utvivlsomt stærkt forvansket, og et sådant adj. helt usikkert.

hyggjandi, f, fornuft, klogskab, hroesinn at h. *Hávm 6*, hafa h. *Hamð 27*, fyr h., i stedet for klogskab, *Rv 14*, af h. *Sigsk 51*. Jfr hyggindi.

hyggjubragð, n, omtrent = 1. hyggja, s. d., *Gdþ 8*.

hyggiugegn, adj, rettere i to ord, se 1. hyggja *Jóms 43*.

hyggiuhvass, adj, skarpsindig, *Gdþ 14. 65*.

hyggjóstórr, adj, tænkssom, klog, *Hjálmp IV 4*.

hylbauti, m, blandt skibsnavne, *Pul IV z 3*, (egl. 'som slår bølgedybte').

hylða, (-da, -dr), skære kødet (af døde dyr), flænse (af hold), h. hval knífi *Ól helg 6*; også om mennesker (rent undtagelsesvis i et grønlandsk digt), *hyldið* (Hogna) með knífi *Am 59*.

1. hylja *Sindr 1* se hylr.

2. hylja, (hulða, hulíðr og huldr), 1) hylle, dække, tilhulle, h. axla limu hring-

um *Ht 2*, valr varð at h. heiði *Pjóða 1, 7*, valr nam völl at h. *Hskv 3, 1*, h. brunna *Merl I 8*, h. bjóð, *dække bord, Rþ 31*, h. dák, *lægge mad (føde)*, sst.; huldr heyvi, *tildækket med hæ, med hæ udbredt over sig, om Kristus, Lil 35*; figurligt, h. hjalmsetr, *tildække sit hoved, d. v. s. skjule sig (= fara hulðu hofði)*, *Pjóða 3, 1*; med of: varaði at h. of hrør fylkis, *hun frarådede at tildække, rådede til at afdække, Guðr I 12*, h. of nafn, *skjule sit navn, Hárð 10. 11*; *skjule, dølge*, h. harm *Eg Lv 10*, h. gríðar skap *GSúrs 4*. — 2) *iføre en noget (så at det oprindelige skjules)*, goð réð at h. goðdóm vör-um manndómi *Has 18*, jfr h-jask blóði Máriu, *om Kristus i moderlivet, Lil 31*; h. í krapti, *tildække, overgyde med kraft, Mey 2. — 3) part.*, fara at huldu, *holdes hemmeligt, skjult, Lil 39*, hafa á hulðu *Hjalmars bana, skjule, gæmme for andre, Herv III 21*, hulín fornyrði, *skjulte gamle udtryk, uforståelige gamle ord, Lil 98*. — 4) *dække i (med) jord, begrave*, h. mik auri *HolmgB 6*, h. e-n haudri *Nkt 67*, hylüðr sandi *ESk 6, 25*, h. hofuð *Anon (XI) Lv 5*, h. dauðan her *Merl II 36*, hræ h-jask foldu *Merl I 7*, lík hult *Merl I 37*, jfr hon (Geirvör, *fjeldskredet*) mun h. hausa *Anon (X) I B 9*.

hylli, f, *hyldest, gunst, venskab*, Óðins h. *Gri 51*, Ullar h. ok allra goða *Gri 42*, til h. *Steinn 3, 17*, til h. Óðins, *for at vinde, Hfr Lv 7*, hafa h. Helga, *Helges kærlighed, Hhund II 17*, óðlask alla h. *Bry 29*, h. goðs *Mark 1, 11*, *Merl II 103*, jfr *Has 55*, *SnE II 196*, h. herstillis *Bersi 2, Kolgr*, h. tóður ok móður *Hsv 107*, h. himinríkis *Mdr 30*, hornungr h., *som går glíp af, bliver berøvet ens kærlighed, Korm Lv 29*, láta tilgærðir valda h. sinnar, *lade sin gunst være afhængig af fortjenester (jfr valda)*, *Pjóða 3, 26*.

hyllir, m, *som vinder gunst*, h. lýðs, *om Kristus, Mgr 10*.

hyllr, m, (hylljar) *forfybning i en sø eller elv, Þul IV u 3*; *GSúrs 5 er urigtig v. l.*, hrafnvins hylir, *blodpøle, Sindr 1*.

hyllrið, Þdr 11, *uforståeligt*.

hylltingr, m, *slange (egl. 'som opholder sig i holt')*, h-a völlr, *guld, dets þöll, kvinde, Korm Lv 10*; *iøvrigt beror ordet på gisning, hds. har hyll-*. Med hensyn til ordet jfr *holtskriði*.

Hymir, m, *jætte, især den, som er hovedpersonen i Hymiskviða (formen er sikker, men betydningen uvis, med hóm har ordet intet at gøre), Hym 5 o. s. v.*; *Þul IV b 2*, H-is meyar, *jættemøer, Lok 34*, átrunnr H-is *Haustr 9*, H-is hausreytir (s. d.), *ravnén, Harkv 2*. Jfr *Hellquist, Arkiv XVIII, 365*.

Hyndla, f, *jættekvinde, hovedpersonen i Hyndluljóð (egl. 'den lille tæve')*, *Hyndl I o. s. v.*

hyr-Baldr, m, 'ild-Balder', skjalda h., *skjoldildens, sværdets, Balder, kriger, Rst 25 (v. l. hnig-)*.

hyrbirki, n, *vistnok fejl for hraudbirki, s. d.*

hyrbíðandi, m, 'ild-modtager, -erhverver', *humra bings, søens, hyrr, guld, dets bíðendr, mænd, EGils 3, 13*.

hyrbjóðr, m, 'ild-tilbyder', *hyrr Alda garðs, guld, dets byder, mand, Kolb I, 5*.

hyrboði, m, 'ildbebuder', v. l. til hjör-gœðir (hríðar), s. d.

hyrborð, n, 'ild-bræf', h. (rettelse for hræ-) rítar, rítar hyrr, *sværd, dets borð, skjold, Eviðs 1*.

hyrbrigðir, m, 'ild-svinger', *gunnar ræfrs hyrr, skjoldets ild, sværd, dets 'svinger', kriger, Hást 4*.

hyrbriót, m, 'ild-bryder', h. hranna, *bølgeildens, guldets, bryder, (gavmild) mand, Pl 47, Anon (XII) C 13*, geima h., d. s., *men rettere hyrbroti, Ingj 2, 2*, hauka strætis, *armens, h., d. s., Hl 41 a*.

hyrbroti se foregående.

hyrdraugr, m, 'ild-stav', h-ar fornbauga heslís, *armens ild, guld, dets stave, mænd, Asgr*.

hyrfieldr, adj, *ild-fældet, ødelagt ved ild, Pjóða 1, 20*.

hyrflœðr, f, 'ild-flod', h-ar hreytir = hreytir flœðar hyrjar, 'flod-ildens, guldets, kaster, uddeler', *mand, EGils 3, 6*; i verset findes også hringa, *hvis dette er rigtigt (hvad det næppe er, hringum er vel det rigtige), má hyrflœðar = flœðar hyr-være = gull- og sammen med hringa = gullhringa*.

hyrfors, m, 'ild-fos', skreytir h. = fors hyrskreytir, *som pryder sig med fos-ilden, guld, EGils 3, 16*.

hyrgeymir, m, 'ild-gemmer', *haukborðs hyrr, armens ild, guld, dets besidder, mand, Pl 27*.

hyrgildandi, m, 'som giver ilden værd', *jærnsveims (kampens) hyrr, sværdet, dets g., kriger, Sturl 6, 3*.

hyrgildir, m, s. s. foregående, *hrafnvins (blóðets) h., kriger, Pl 49*.

hyr-Grund, f, 'ild-jord', *hauka klífs hyrr, armens ild, guld, dets Grund, kvinde, Pl 55*.

hyrketill, m, 'ild-kedel', 'arneildens kedel', *hus, h-s staðnar, husgavlene, disses Gnóð (skib), má betegne 'lejer', et enkelt sængested i huset, Korm Lv 41*.

hyrlestir, m, 'ild-beskaðiger', *hríðar h., kriger (hríðar, kampens, hyrr, sværd) Bbreiðv 2, (jfr hrið), þóru h., gavmild mand (þóru hyrr, guld), Grettis 16*.

hyrlundr, m, 'ild-træ', h. (ved rettelse) styrjar, *kriger, (styrjar hyrr, sværd), Svarfd 8, h. herleiks, sværdets træ, kriger, Pl 16*.

hyrmeiðr, m, 'ild-træ', *hafstéttar, havstiens, havets, hyrr, guld, dets 'træer', mænd, Gyð 1*.

hyrmildir, adj, 'ild-gavmild', ósa h., *gavmild på guld (ósa hyrr, 'elvans ild'), Anon (XII) B 14*.

hyrna, f, 1) *næb (af horn, 'det hor-*

nede?'), of h-u þerði, *aftörrede sit næb, Harkv 4*, hvis ikke h. her betyder 'klippe-hjørne', klippepynt. — 2) navn på øksen (efter spydbladets 'hjørne'), *Pul IV m*, men teksten er ikke helt uforvansket, og der bør vist læses jærnsparða. Jfr arg-, jarð-.

Hyningr, *m*, nordmand (omkring 1000), *ÞKolb 3, 5, Rst 21*.

hyr-Njörðr, *m*, 'ild-Njörð', hóps, søens, h., mand, *Rst 35*, h. fleystéttar (havets), *d. s.*, *HI 27 a*.

hyrr, *m*, (-jar og -s), *ild*, *Pul IV pp 2*, ljóss h. brann *Nj (XII) 2*, h. es á sveimun *Herv II 5*, hyr sék briinna *Hyndl 49*, h. gerði þá kyrra *Arn 6, 8*, flýja hvárki hyr né malm *Arn 2, 17*, bjóða þara raudum hyr, om en saltbrænder, *Anon (XI) Lv 9*, h-jar ljómi, *ildens flammegtans, Arn 2, 12*, h-jar leistar, *ildens fødder (jfr sammenhængen)*, *Yt 27*; — i uklar og uforståelig sammenhæng findes h-jar *Audun 2*, h-jar baugr(?) *Hausil 14*, og forvansket (for hyggju?) *Korm Lv 4*. — I *kenninger, for guld*: hyrjar hrannbrjótr, for hrann-hyrjar, *bølgeildens, guldets, bryder, mand, EgAd 1*, flóðs h. *Styrkarr*, h. vága *SnE II 230*, hyrs lá-reiðir for láhyrs, *guldets, reiðir, Tindr 1, 8*, mágrundar h. (ved rettelse) *GSúrs 22*, bláfoldar skafla h. *GSúrs 20*; geirs eyrar, *armens, h. (ved rettelse) Korm Lv 15*, h. haukláðs *Pl 44*, h. haukstrandar *GSvert 9*, h. handa *EGils 1, 27*, — for *sværd*: h. Þundar *Gunnl Lv 7, Vell 20*, h. hjaldrs *Ht 50*, hjalma h. *Ht 58*, h. geirnets (skjoldets) *GOdds 1*, hjórlautar h. *Vell 31*, h. hrafnvins (blodets) *Hfr Lv 12*, — for solen: heiðs hyrjar (solens) tjöld, *himlen, Has 14*. — h. ástar, *kærligheds ild, Pét 3*: urigtig for hverr, *Yt 30*. — Blandt *sværdnavne, Pul IV 18*. Jfr flóð-, laud-, sund-.

hyrrjóðandi, *m*, 'ild-røder', hildar hyrr, *sværdet, dets rjóðandi, kriger, Ólsv 5*.

Hyrrökkin, *f*, jættekvinde, især kendt fra myten om Balders bálferd, (egl. hyrrökkin, 'den ved, af, ilden rykkede'), *Pul IV c 2*, H. dó fyrri Þáís 1, 2.

hyrrunnr, *m*, 'ild-træ', gunnar h., *kampildens, sværdets, træ, kriger, HolmgB 6*.

hyrsendir, *m*, 'ild-sender, -uddeler', húna h., *gavmild mand (jfr 2. húnn)*, *Sígv 12, 16*, vágs h., *d. s.*, *Rdr 19*.

hyrsenna, *f*, 'ild-strid', hildar h., *sværdstrid, kamp, urigtig v. I. Þmáhl 9*.

hyrskerðandi, *m*, 'ild-ødelægger', arms h., *gavmild mand (arms hyrr = guld)*, *Leið 9*.

hyrskerðir, *m*, s. s. foregående, *Hropts h.*, *sværdets bryder, kriger, Þmáhl 9*.

hyrslongvir, *m*, 'ild-udslynger', hvalranns h., *gulduddeler, gavmild mand, Pl 3*.

hyrstríðir, *m*, 'ild-bekriger', lægis h., *som bekriger guldet, gavmild mand, Od 14*.

hyrsveigir, *m*, 'ild-bøjer', som bøjer

'ild' til siden, *svinger den, skjaldar hríðar h.*, *sværdets svinger, kriger, Dagst, hafs h.*, *som bøjer, uddeler, guldet, gavmild mand, GOdds 1*.

hyrtælandi, *m*, 'ild-besnærer, -ødelægger', heiðis gatna (armens) hyrr, *guld, dets tælandi, gavmild mand, Sígv 13, 14*, fjárðar h., *d. s.*, *GGalt 1*.

Hyrvi se Høfri.

hyr-Þróttir, *m*, 'ild-Odin', odda þings (kampens) hyrr, *sværd, dets Odin, kriger, Pl 48*, hjaldsrerks (brynjens) h., *d. s.*, *Pl 40*.

hyrþóll, *f*, 'ild-fyrr', hafs h., kvinde (hafs hyrr, *guld*), *Kolb 1, 4*.

hý, *n*, tyndt, kort, *uldagtigt hår (på hovedet)*, stóð hnakka hý *Anon (XII) B 12*.

hýða, (-dda, -ddr), *hudstryge, piske, kun i gáden om væven, Heiðr 36*, hýddi merr, hvor det tilsyneladende har en ob-skön betydning; *Fritzens taltalende formodning er næppe nødvendig*.

hýjafn urigtigt for hújafn, *s. d*.

hýndr, egl. part. til et hýna (af húnn, mastetop), hýnd segl, sejl *hejste til toppen, ÞjóðA 1, 4*, hýnd rif *Valg 6*.

hýnótt, *f*, findes kun *Ski 42*, an sjá höfl h.; *betydningen er ganske usikker. Rime-ligst var det i første led at se et ord, der betød 'vænten, væntetid'. Jfr Kock Zs. f. d. alt. 40, 197 ff., Arkiv XIV, 270*.

hýrliga, adv, *venligt, blidt, Mgr 18*.

hýrlundaðr, adj, *venlig, munter af sind, Hjálmp IV 1*, hvor dog en kortere form hýrlundr (i fem.) synes at være den rigtige.

hýrmæltr, adj, *venligt talende, om en kvinde, Leiknir*.

hýróg, *n*, strid mellem husfolkene (ty-endet), höll (tekr) við h-i, hallen (huset) tager imod (gemmer den indre) husstrid, splid, *d. v. s. den indre splid bör(?) ikke komme udenfor huset, Hávm 137*. Dette er den sandsynligste forklaring af sætningen. Mulig er dog tanken deri den samme som i talemåden: „hustrætte varer ej længe“.

hýrr, adj, *glad, venlig, esa så h.*, es ör holti ferr *Völ 16*, hýr mær, om jomfru *Maria, Líkn 18*, h. hölða stýrir, om *Gudmund bisp, EGils 1, 31*. — *Vistnok egenavn på en sal Fj 32 (næppe Hyrr)*. Jfr sjald-.

hýski, *n*, *husstand, familje (forældre + børn)*, harmvesalt h. *Valg 8*; h. hjórrunna, *det menneskelige samfund, Harð 14*.

hýsnoppa, *f*, egl. 'dun-trut', kvinde med dun på læben, *Hjálmp III 7*.

hæð, *f*, (-ar; -ir), 1) højde, h-ar fullr, høj, *Gd 70*, á h. (acc.), i højden, opad, *Pul IV ff*, h. himna *Mdr 4*; yfir himna h-ir *Lil 67*, h. hafnar ljósa, 'havens (v: havets) lys', *guldets, h. (= Jqrð)*, kvinde, *Katr 35*. — 2) højhed, h. stóls vex, *ærkebispedets højhed, værdighed, anseelse, vokser, Esk 6, 9*.

hæða, (-dda, -ddr), *háne*, hæðnir hæddu, *ǰ. Kristum, Lil 49*, h. boekr, *háne, ringe-agte, Merl II 100*.

hæðinn, *adj*, *spottelysten, drilsk*, gestr at gest h. *Hávm 31*, heldr h. *Ans 5, Gautr II 23*; h-nir hæddu *Lil 49*.

hæfr, *adj*, (*vokalen rimbestemt ved ræfr*: *hæfra*), **1)** *passende, sømmelig*, esa þat h-t *Reg 12*, eggjumk *hæfs Þmáhl 9*; — *værdig*, h-ri konungr *ESk 6, 51*, hæf *fer Ht 13*, h. orðstirr *Gyð 4*. — **2)** *jævnbyrdig, málende sig med*, fáir mundu h-ir þykkja þeim *Hálfs IX 15*, h. vífum *Hjátþp III 10*. — **3)** *dygtig*, h-ra hjarta né hugprúðara *Hálfs IX 5*, h. gunnar (*v. l. for æfir*) *Anon (X) III B 3*, h. í Hlakk-ar drífu *HolmgB 6*, h-ri í vígi *Hálfs IX 23*, h. at hjórregni *Orv IX 63*; — *ntr. hæft þrúðara adverbíelt í bet. 'på passende, rigtig måde'*, halda h. á veldi *Ött 2, 19*, h. skiljum brag *Bjht 2, 1*; í verðum h. at herða hljóð *EValg er hæft vist fejl, mulig for Hropts*.

Hækingsr, *m*, *sökongenavn*, *Pul III 1* (*vokalen er ikke sikker, men ordet kommer rimeligvis af Haki*).

hækinn *se* *hækinn*.

Hæklingr, *m*, *måske en efterkommer, slægtning af en Haki, men ellers ukendt*, H-s megir, *søkrigere, Ragn XI 1* (*vokalen er ikke fuldt sikker*).

hælbitr, *m*, '*hælbidet, hælgnaver*', *en, som bider, gnaver en i hælen (særlig om en hård hudsko, der gnaver hul på hælen)*, *Hárð 35* (*her om en der skader i stedet for at gavne*).

hældræpr, *adj*, *som bør slås med hælen, som bør sparkes, om foragtelige göglere*, h-ir halir *Harkv 23*.

1. hæll, *m*, *hæl*, langir h-ar, *om trælens hæle*, *Rþ 8*, skella á h-um, *falde klirrende ned på hælene, klaske en om hælene*, *Hym 34*, hrynja á hæl, *smække mod hælén*, *om dören (der falder i i hælén på en)*, *vel om en, som bliver hånlíg jaget ud af dören idet denne smækkes i*, *SigsSk 69*, drífa á h-a e-m, *følge en tæt i hans spor*, *Hharð 11*, ganga á hæl, *vige, Hharð 1*, fara á hæl, *d. s.*, *Arn 6, 11*, aka á hæl, *d. s.*, *Hást 6*; h-s hleypikjóll, *sko, Þjóða 3, 19* (*jfr þrjóta og hris*); — sparn höfn h-i langskípa, *om skibenes køl*, (*jfr kjarlarhæll*), *Halli 1*; *blandt skibets dele, kølens bagerste del* (*Falk, Seew. 35*), *Pul IV z 7*.

2. hæll, *m*, *enke (hvis mand er dræbt)*, *Pul III 2 a, IV i* (*jfr SnE I 536*); *kvinde i alm.*, *danskr h. Stefnir 2*; *jfr* *ekkja = 1. hæll hos Egill*.

Hæmingr, *m*, *sagnperson, søn af kong Hunding*, *seg H-i Hhund II 1*; *metrum kræver snarest den første stavelse lang*; *herpá tyder også há's skrivemåde heim-*; *jfr også det følgende ord*.

Hæmir, *m*, *blandt søkongenavne (skr. o. æ; metrum kræver lang stavelse)*, *Pul IV a 3* (*jfr? Hömi hos Saxo*).

Hænbúi, *m*, *se* *Hornbori*.

hæra, *f*, *grå hår*, biða h-u, *blive gammel*, *Gunnl Lv 6*, *jættekvidenavn (egl. 'den gråhårede')*, *Pul IV c 3*.

Hæring, *f*, *ø i Saltenfjorden (Norge)*, *Pul IV bbb 3*.

hæstráðandi, *m*, '*højeste styrer*', h. himna *hæstra, gud, EGils 2, 16*.

1. hætta, (-tta, -tt), *holde op med noget (e-u)*, h-um hoetingi *Hárð 53*, *absolut*, íysumk hins at h. *Krm 29*, hætt nú *Lok 36*, þars h-i, *hvor (den ene) holdt op*, *Hfr 3, 5*; hætt 's at fréttu *Hfr 3, 20*; h. e-t *Leið 13*.

2. hætta, *f*, *fare*, við h-u *Anon (XIII) B 20*.

3. hætta, (-tta, -tt), *udsætte for fare*, *vove*, h. fjórvi *Þmáhl 5*, h. lífi *Steinn 3, 2*, *Ragn I 1*, h. höfði til (e-s) *Hávm 106*, h. sér *Þfagr 10*, *Þjóða 3, 2*, h. skeiðum *Þolv 5*, h. elgium *æðiveðrs á græði (acc.) Arn 2, 16*, h. gjörð, *vove at overlade afgørelsen (i en sag)*, *EGils 2, 5*; *absolut*, h. opt í ótta *Ött 2, 13*, láta hætt *Sigv 3, 2*, h. *VGl 10*, hersa dróttinn h-i *Steinn 1, 2*, h. kynjum *Ött 3, 1*, h. í folk *Þjóða 1, 19*; h. á hættu, *udsætte sig for fare, det farlige resultat*, *SnE II 218*; h. til, *med fare at søge at opnå (et resultat)*, h. til göngu *Eg Lv 35*, h. til sprunda *Hfr Lv 19*; — höfum h-a hers kind, *vi har udsat krigerne for fare*, *Stigm 2*. — hætti *GGalt 3* *urigtig for bæti*.

hættligr, *adj*, *vovelig*, þat er h-t *SnE II 226*.

hætting, *f*, *egl. det 'at vove, risikere', vovestykke, fare*, þat vas h. *Tindr 1, 4*, h. at megindrætti, *fare ved det store dræt (midgårdssormen)*, *Húsdr 3*.

1. hættinn, *adj*, *som (gærne) udsætter sig for fare, vovemodig*, *Sigv 13, 30*, *Þorm 2, 15*. *Også Sigv 9, 2 kan h., om Svearne, opfattes således, men 2. h. kan også antages her at være det rigtige*.

2. hættinn, *adj*, *høvisk, med gode søder (af hётtr)*, *om en kvinde Pl 24. 50*; *jfr* *foregående*.

hættir, *m*, **1)** *den som vover, vovehals*, *vigs h., som vover kamp, dristig kriger*, *Ht 41*. — **2)** *som bringer i fare*, h. hergarða, *kriger, Sturl 2, 2*. *Jfr* *gunn-*.

hættligr, *adj*, *farlig*, h-g *harmflaug Vsp 32*, h-t *járn Þorm 2, 25*, h-g *felli-Guðr Þjisk Lv 2*, *bana h., dødsfarlig*, *Has 54*.

hætttr, *adj*, *farlig*, h. logi *Fj 1*, h. harmr *Jóms 14*, h. hagr *Has 23*, *Merl I 53*, hætt mál, *farevoldende sag*, *ESk 6, 59*, hætt ráð *Has 6*, h. heimiskviðr *Sigrðr 25*, hætt hvarf *Bkrepp 8*, hætt es þeira hvært, *farlige, upåidelige er de bægge*, *Hávm 88*; *hjalmi h., farlig for hjælme*, *Þmáhl 7*, *brynjum hætt (øx) Nj 27*, h. hoddum, *farlig for guldet, gavmild*, *Od 20*, *hringum h.(?)*, *d. s.*, *Arbj 22*, h. fjórvi *Hfr 2, 4*; *Oddi 1*; h. Serkjum *Þjóða 3, 2*; *ntr. hætt, farligt*, h. reynisk *Has 34*, h. e-s *Has 41*, *Sigv 11, 12*, nú

es h. *Djóða* 4, 9; hólðar segja mér h. við stilli, *siger at der truer mig fare fra kongens side*, *TorJE* 5. Jfr all-.

hœta, (-ða, -t), 1) *passende forhold til*, ekki h-ði mildi (*dat.*) hildings, *kongens gavmildhed overgik alt*, *Rst* 12; *upersonl.*, h-ir, þér h-ir aldri at rjúfa, *det sømmer sig aldrig for dig*, *Sigv* 11, 10, h-ir at standa (*v. l.*) *Harkv* 21, sögðu laun h. mér *Grett* 1, 5, þats h-ði þeim *Mþórd* 1. — 2) *ramme*, h. rønd með brandi *Eg Lv* 30, h. með hlunni *Háv* 5; — *ramme, komme til, nå, réðk til Hoís* at h. *Sigv* 3, 4.

hœti, *n*, *synes at foreligge Frþ* I 6, *men sammenhængen er dog ikke ret klar*: heldr vilda ek hennar hœfi at minni gæfu; *mulig er h. identisk med no. høve: 'tilfælde, forhold, stilling', 'hellere vilde jeg, at hendes forhold blev til min lykke'?*

hœfiligr, *adj*, *passende*, né h-g þóttu dróttinsvik *Sigv* 2, 13.

hœfilæti, *n*, *passende, sömmelig, adfærd*, *Mv III* 15, *Alpost* 5.

hœting, *f*, *egl. 'noget, der hæver, løfter, sig' (hefja, hóf)? knop (på træer), gnaga* h-ar af *Gri* 33. Jfr *Bugge, Studier* I 473 f.

hœfir, *m*, *'som rammer, som stanger', tyr, okse, (af hœta), Pul* I b, IV ö 2 (*hvor den rigtige form kun findes i ét hds; v. l. bevir, kæfir, h-is hauss fleinn, oksehorn (drikkehorn), Ísldr* 16, h-is hjórr, *oksens svaerd, horn, Yt* 18. Jfr *Bugge, Beir XXI*, 422 f. („bespringer“).

hœgr, *adj*, *let, bekvem, behagelig, eiga* h-t *Háv* 2, varðat h-t *Vígf* 1, hróðr es h. *Dormól* 3, af h-u *Háv* 2, sem hægst þótti *Vpl* 18, *Am* 8, h. fundr *ÞKolb* 3, 10, hægri ferð *Gd* 72, h. dagr *Gunnl Lv* 8, dœgr muni hægri *Oddi* 3, h. auðr, *bekvem rigdom, rigdom man nyder i al ro og mag, Nj* 7, h. hofgi *Lil* 12; — *stille, stílfærdig, rolig, vask hœg sjaldan Am* 97, ekki var hann h. *Mhk*v 7, h. við hjarðir, *skánsom mod, Híldr*, h. at hjaldri *Am* 49; h-ar rásir dœgra, *jævnt glidende, Lil* 67, — *komparativ, hægri, höjre*, h. hõnd *Helgi dýrr, Vsp* 5, *Lok* 38. 61, á h. hõnd *Sigv* 12, 22, til h. handar *Leid* 38, *Lil* 68, í h. hõnd *Rdr* 15, und h. hendi *Likn* 20.

hœngr, *m*, *hanlaks (tostavelsesformen er meitrisk sikret), Pul* IV x 1, heill kom þú h. *Hæng* I 1; h-s hõll, *søen, Nkt* 4, grundar h., *slange, (synonym til Grettir), Grettis* 29; h-s mörk, *laksens mark, Arbj* 6 (*i en noget forvansket sammenhæng*). *Vokalen* œ fremgár af *skrivemáden* hó-i T (*Pul*). Jfr rand-, urð-.

hœkingr, *m*, *sværdsnavn, Pul* IV I 7, h-s viðir, *krigere, Hást* 6 (*her er vokalen rimbestemt*).

hœkinn, *adj*, *grádig, hæftig, stridbar, om slanger, Merl* II 16; *hvað vokalen angár, skrives ordet af Haukr med œ, på den anden side synes det at stå i*

bedste samklang med no. hækjen 'grådige, begærlig, havesyg' (Aasen), dannet af hákr; hvis ordet er identisk hermed, beror Hauks skrivemåde på hans sammenblanding af betegnelser for œ og œ, hvad iøvrigt ikke er almindeligt hos ham (se udg. af Hauksbók XXXIX—XL).

hœla, (-da, -dr), *rose*, Baldr skjaldar h-ir þvi, *rosar det, d. v. s. roser sig af det, Þorm* 2, 4; ek h-i saumskorðu *Grettis* 46 (*ved rettelse*), h. presti *Gd* 15, h. e-u *Hsv* 127; *medium* h-ask, *rose sig, prate, tungur h-dusk Blakkr* 2, 2, hœlumk minst í máli *Nefari*, hœlumk þó ekki *Am* 84, h-ask of e-t *Ófeigr* 5.

hœli, *n*, *tilflugtssted, sikkerhed*, neyta hlýs h-is und hœgi vífs, *nyde den lune tilflugt ved kvindens arm, Vígf* 2, leita h-is *Merl* II 6.

hœli-Baldr, *m*, *'rosende, ɔ: pralende, Balder', h. hlautgeirs, som roser sig af (brug af) offerblodstenen, blótmand, Hfr* Lv 22.

hœlibrekka, *f*, *'rosende brink, land', h. hrannlogs, kvinde som roser sig af guldet, tager sig prægtig ud med guldringe, GSús* 25.

hœliból, *n*, *'rosende ødelæggelse', h. ryðs, hvad der kan rose sig af at ødelægge rusten (f. eks. på sværd), hén, bryne, Haustl* 20.

hœliborr, *m*, *'rosende træ', h-var skjóma hljóms, de som kan rose sig af (for) kampen, krigere, Hást* 4.

hœlinn, *adj*, *pralende, h-ins orði þarf eigi hverju trúa Hsv* 30; *Grettis* 46 *vistnok fejl for hœli ek, se hœla. Jfr* all-.

hœfir, *m*, *som roser, h. valnaðrs, som roser (sig af brugen af) sværdet, mand, Þmáhl* 1, h. hvikmála, *som uðever (på en pralende måde), ÞKolb* Lv 8.

hœna, *f*, *höne, Pul* IV uu, xx 2; heiðar h., *rype, Bót*.

hœngr se hœingr.

Hœnir, *m*, *en as (navnets betydning måske 'den som lokker til sig' ɔ: ved sine egenskaber), óð gaf H. Vsp* 18, þá kná H. hlautvið kjósa *Vsp* 63, H-is vinr, *Loke, Haustl* 3.

hœsn, *n. pl, höns, Pul* IV xx 2.

hœta, (-tta, -tt), *true, h. e-m hamri Lok* 62, h. níði *Korm Lv* 33, h. grandí *Korm Lv* 14, h. Freys reiði *Orv VIII* 4.

hœting, *f*, *trussel, SnE* II 218.

hœtingr, *m*, *trussel, skændsmål med gensidige trusler, Hárb* 53.

hœverskligr, *adj*, *høvisk, beleven, fin, Hjálmp* IV 1.

hœverskr, *adj*, *s. s. foregående, Mv* II 4, h. síðr *Hsv* 53.

1. **høð**, *f*, *kamp, (findes ikke i Pul, hvor kun geirahøð), dat. h., i (ved) kampen, Rdr* 10. Jfr *geira*.

2. **Høð**, *f*, *øen Hareidland (Hareid = Hadareid; på Søndmør), Pul* III 3.

Høðbroðr, *m*, *sagnkonge, sön af Granmarr, Hhund* I 18. 35. 48, II 16. 20. 21. 25.

Høðr, *m*, en af aserne (oprl. = 'krigeren', kampguden), som Balders banemand Vsp 32, Bdr 9. 10, kommer tilbage fra Hel Vsp 62; Pul IV e (Odins søn), g. — I kenninger, for krigere, H. brynju Eg Lv 12, H. hjalmgrands Hfr Lv 17 (ved rettelse for halr), H. víga Finng., (ligeledes for horðr), H: heinlands Hallv 4.

høða, (-aða, -aðr), smedde hoved på et søm, Hrólfs 6.

Høði, *m*, gård (nordlige Island), Hallst.

høfðingi, *m*, høvding, fyrste, Pul IV j 4, Þjóða 2, 1, Blakkr 1, 1, h. liðs Þjóða 3, 4, h. lýðs Pl 43, h. drengja Jóns 8, jfr 6. 9. 20. 21, h. engla ok manna, gud, Lil 28, h. snóta, jomfru Maria, Has 61, þingrikir h-jar Kali. Jfr lands-

høfgi, *m*, døsigthed, blund, h. rann á Lil 12.

1. **høfn**, *f*, havn, Halli 1, taka h. Frp I 21, sinna til h-ar Sigv 13, 23, halda til h-ar Eg Lv 1, fyr h. Óthelg 7, fjarri h-um Rst 14, hrein h. Sturl 5, 5, skoða h-ir H Hj 26; sø i alm., EGils 3, 19; lífs h., (det evige) livs havn, Líkn 33. — hafnar hestr Ragn X 2 kan ikke være rigtigt, kenningen kan kun betyde 'skib', medens der åbenbart kræves en kenning for 'ulv' (f. eks. hólu hestr); h-ar fyri, guld, EGils 2, 8, h-ar ljós, d. s., Katr 35; h-ar EGils 2, 13 er uden tvivl fejl for hyrjar.

2. **høfn**, *f*, ejendom, besiddelse, deila h. Sigsk 36. Jfr munns-.

3. **høfn**, *f*, = skipshøfn, skibsmandskab, varðat hrønnum h. þingloga Hhund I 29.

4. **høfn**, *f*, = yfirhøfn, kappe, h-ar Þorð, kvinde, Gunnl Lv 7. Jfr yfir-.

høfuð, *n*, (biform haufuð findes rimbestemt én gang, Bragi, Rdr 13; i sammensætninger altid høfuð-, når det kan bestemmes ved rim, og vist f. eks. i en linje som Randvís høfuðniðja, Bragi, ikke Randvís haufuð-, jfr dog høfuðniðjar) — 1) hoved, det menneskelige hoved, h. ok hendr ÞGísl 5, Sigsk 23, Sigdr 34, skera, stinga (augu) ór høfði ESk 6, 37. 59, kemma h. Vsp 33, Bdr 11, hoggva h. af halsi Skí 23, vas á brott h. Hhund II 27, typpa of h. Þry 16. 19, veðja høfði Vaþpr 19, høfði skemri Fáfn 34. 38, halda høfði við e-m, have fortrolig samtale med en (ved helt at læne sit hoved til ham), Oddrgr 22, hnepta h-ðum í felda, stikke hovederne (som tegn på vrede, indeklemt sorg el. lign.) i skindkapperne, Sigv 11, 12, bera h. hæra, løfte hovedet (til tegn på glæde), Sigv 7, 8, stinga h-ðum í kjøl, lægge sig med hovedet nedad i kølen, Harkv 10, skaka h-in Lil 53, færa e-m h. sitt Sigv 13, 15, gefa e-m h. sitt, give en livet, ESk 8, 1, leysa h. sitt, løskøbe sit liv, Reg 1. 6; kyfla gor til h-s Þskúm, hættu høfði til Hávm 106, tunga es h-s bani Hávm 73; Míms h. Vsp 46, Sigdr 14; kaupá saman h-um, kappes om livet,

kæmpe på livet(?), Sigv 5, 4, of h-ðum Sindr 6, at høfði, på hovedet, hovedkuls, Rdr 4, men 'ved hovedet', (her plur. f. sing. som oftere; jfr Molsen i Festskr. til Torp s. 121) Sigsk 67, Sigv 12, 18, drepa høfði í ætt Sturl 4, 1, Asms I 3, og 'over hoveder', ganga at høfðum Vell 25; — om jætters hoved, breitt h. Þdr 18, 900 høfða, på en jættekvinde, Hym 8; om okshoved, Rdr 13, Hym 15. 22, om hestehoved, Guðr II 5, jfr hvitinga høfði næma Guðr II 43. — 2) hoved, d. v. s. person, mand (kvinde) i det hele, berjask við eitt h. Hálf's VIII 8, hvarfúst h., om Brynhild, Helr 2, fargjarnt h. Orv VIII 4, hraustara h. Orv IX 49, heiptroekt h. Yt 33, andprútt h. Sigv 12, 21 (her omtr. = skikkelse), skæg h. Mv III 13; omskrivende, h. þengils Þjóða 3, 18, h. vina = vinir Bjark 1, jfr h. þess's fremstr vas jofra (v. l. þats fremst) Anon (XI) Lv 5, — om dyr, fadyggt h., om ræven, der dog repræsenterer en person, Merl I 39. — 3) overhoved, h. áttar, fyrste, ESk 6, 8, h. (rettere høfuðr) aldar Ht 37; — h. tíða, den vigtigste gudstjeneste-dag, søndagen, Leid 23. — 4) hoved på et drageskib, ginandi h. Harkv 7, h. ógurlig Valg 11, gollit h. Gísl 1, 16, h. stafvigg's Eddó 5. — Forvansket er i h. Korm Lv 62 (for harmr).

høfuðbádmr, *m*, blandt slægtskabsnavne og det i pl., Pul IV j 8, betydningen synes at være 'hovedætling' : ætling på fæderne side, (den nærmere grad, ordet har betegnet, kan dog ikke angives), Yt 38, h. Hróalds, Arinbjörn (Hróalds sønnesøn), Arbj 18, h. harra EgAð 1. Sideform er høfuðbarmr (jfr Gulatingsl. 117: hverfi þau — börnene af en mand, der ikke tillige er hans enkes — i høfuðbarm sinn); -bádmr synes at være den bedst afhjemlede form.

høfuðbani, *m*, bane, død (høfuð = liv), Harð 10.

høfuðbein, *n*, pl, de hovedet udgørende knogler, halda e-m at h-um Gretl 1, 4.

høfuðbendur, *f*, pl, 'hovedbånd' (benda af band), de tove, der går fra masten til skibets sider (modsat stag), Pul IV z 7.

høfuðblót, *n*, hovedofring, Sturlaugs 1 (v. l. hoisblót).

høfuðborg, *f*, hovedstad, Mv II 6.

høfuðdómari, *m*, hoveddommer, Skt Peder, Alpost 1.

høfuðdrottning, *f*, hoveddronning, jomfru Maria, Lil 54.

høfuðdrottinn, *m*, hovedgud, gud den almægtige, Mdr 40.

høfuðdúkr, *m*, hoved-dug, dug, der sættes på (omkring) hovedet, falda h-um Rv 6.

høfuðengill, *m*, hovedengel, Lil 29, þengill h-gla, gud, AmArn 1.

høfuðfaðir, *m*, 'hovedfader', patriark, kórr h-fæðra AmArn 4.

høfuðfettlar, *m*, pl, den del af bidslet,

der går omkring (hestens) hoved (fetill = bånd), h. hnakkmars Yt 11.

høfuðfremstr, adj. *superl*, allerypperst, h. jofurr, omkvæð i Sigv 10 (9, 6); mulig er det rettere at henføre høfuð (ved tmesis) til jofurr, høfuðjofurr, hovedkonge.

høfuðfognuðr (-fagnuðr), m, hovedglæde, h-fagnuðir fimm, jomfru Marias glæder, Mgr 42.

høfuðgnípa, f, den af hovedet dannede (hovedet udgørende) gnípa (høj, egl. 'fjældtinde'), hovedet som legemets øverste del, hjogggum hjalma með h-um Gautr II 11.

høfuðgull, n, 'hovedguld', gulddiadem, guldbånd om hovedet, h-s Fulla, kvinde, Anon (XII) C 29.

høfuðhvesingr, m, navn på sværd ('som er hvas mod hovedet' eller 'hovedhvas, meget hvas'?), Pul IV 1 5.

høfuðjofurr se høfuðfremstr.

høfuðkastali, m, 'hovedkastel', hovedborg, h. þrenningar, treenighedens hovedborg, jomfru Maria, Mdr 1.

høfuðkirkja, f, hovedkirke, virki skryddar h-jur Mark 1, 25; Nkt 53, Oddi 5, EGils 1, 16; om Skalhotts domkirke SnE II 196.

Høfuðlausn, f, (Egils) Hovedløsning, Arb 8.

høfuðmeistari, m, hovedmester, h. á hvers kyns listir, om jomfru Maria, Gd 3.

høfuðmerki, n, hoved-mærke, hovedvidnesbyrd, h. verka Leið 36.

høfuðmusteri, n, hovedtempel, h. lasta læknis (Kristi), jomfru Maria, Mdr 14, h. hildings himins birti, d. s., Has 60.

høfuðniðjar, m. pl, hovedvætinge (Gudruns betegnelse af hendes brødre, her synes formen haufuð- at kræves), Guðr III 5; rann Randvæs h-ja, Jörmunrekks hal, (her er pl. brugt om den enkelte), Rdr 3.

høfuðsár, n, sår i hovedet, bára h-a, blodet fra sår i hovedet, Sturl 3, 9.

høfuðsbani se høfuð.

høfuðskald, n, hoved-skjald, þeir es firar hétu h-skjöld ESk 6, 12; Oddi 4.

høfuðskeina, f, sår i hovedet, Grettis 35.

høfuðskepna, f, 'hovedskabning', et af de fire elementer, Sturl 4, 6.

høfuðskjöldungr, m, hovedkonge (= þjóðkonungr), om danske konger (Sven Estridsens sønner), Mark 1, 11; Pul IV hh 3.

høfuðskrípamaðr, m, hovedgøgler, h-s pípa SnE II 198.

høfuðsmaðr, m, = høfðingi, 'hovedmand', anfører, fyrste, om Síðu-Halls sønner, Ísldr 22, om paven (og kardinalerne) ESk 6, 65, om en konge, Gisl 1, 14, Sturl 4, 16; om Sturla Sigvatsson, ÞormÓl 1, 1, om Sæmund, Nkt 80.

høfuðstaðr, m, 'hoved-stad, -borg', om jomfru Maria (efter undfangelsen), sú bjó hæstum jofri h-ð Mdr 2.

høfuðstafn, m, 'hoved-stavn', forhoved, næb, gnúði hrafní á h-i Hfl 11.

høfuðsverðir, m. pl, egl. 'hovedhud med håret', standa e-m of h-svørðum, volde ens død, ÞKolb Lv 9 (forvansket til -snaudum).

høfuðsynd, f, hovedsynd, Mv III 18.

høfuðverkr, m, hovedværk, hovedsmærter, Gd 7.

høfuðvíti, n, hovedstraf, hård afstraffelse, skapa e-m h. GOdds 3 (v. l. høfugt víti).

høfuðvörðr, m, hoved-vagt, ens personlige vagt, halda e-m h-ð Ólsv 5.

høfuðþvöttr, m, hovedtvæt, hovedbad, Vigl 9.

høfugligr, adj, tung, tyngende, h. ekki, trykkende sorg, St 2.

høfugr, adj, 1) tung, vægtig, h. malmr Sigv 13, 16, h. auðr Mark 1, 30, h. hallr, høgahallr, om møllestenen, Grótt 12. 23, h. megindröttr, om midgårdssormen, Húsdr 3. — 2) tung, trykkende, h-gar hlýra skúrir, tårerne, ÞBrún 2, h-gar nauðir, bændene, Vøl 11, h-ug sótt Merl I 6, h-ugt sár Lkn 20, h-ugt erfiði Hsv 93, h-ugt es at heyra Merl I 55, h-ugt ráð, slemt forehavende, Grettis 8, h-t víti (v. l. til høfuðvíti) GOdds 3. Jfr jafn-, vín-.

høfundr, m, ophavsmand, dommer, hrosta h. (rettelse for hilmir), allets brygger, Egir, St 19; h. aldar, mændenes dommer, fyrste, Ht 37. Jfr sigr-.

høgg, n, hug, slag, keyra hørðum h-um Guðr I 10, stæra hogg hart (adv) Jöms 26, h-um rammr Jöms 25, h. af hamri, h. hamars Hárð 47, Þry 32, á mæki [skal orka til] h-s Hávm 82, mækis h. Korm Lv 64, biða h-s Hausl 17, hljóta stinn h. Korm Lv 54, hoggva e-m h. Sjörs 3, egg brast í h-vi Hl 38 a. Jfr bana-, hals-, læmingja-, skýli-, stór-, strand-.

høggiáðr, m, blandt 'dele på sværde', Pul IV 1 12 (skr. haug; vís nok sammen-sat af hogg og fáðr 'hug-poleret'?; v. l. -staðr).

høggormr, m, 1) hugorm, Merl I 46, Bós 4, om djævelen, ljótt heiti h-s Gd 2, h-s gróðr Gd 3 9. — 2) som kenning, 'hugges orm', sværd, herði-Þundr h-a, kriger, Nj (XII) 5.

høgggrammr, adj, stærk i (ved) hug, som giver kraftige hug (jfr hoggum rammr), Jöms 34.

høggstaðr se høggiáðr.

høggusárr, adj, såret ved hug, med hugsár, GSvert 4.

høggva, (hjó, hjogggum, hoggvinn), hugge, slå, h. e-m hogg Sjörs 3, h. stórt, give store hug, Ísldr 26, h. skarð í skildi TorfE 5, jfr Eviðs 7, h. glugga á borði Þskakk 1, h. í skjöld Harkv 21, h. høfuð af e-m Skí 23, h. fót af e-m Eg Lv 32, hogggnar hendr sem fœtr Rdr 4, h. við í vindi Hávm 82, h. tóg undan Am 73, h. belg, hugge huller i, Þjsk Lv 1, h. hjalma Am 52, hoggvinn skjöldr Orv VII

5, hjósk Hildar ský *ESk* 7, 7, h. bú, *nedhugge*, *Sigv* 11, 11, h. bráðir (hrafni) *HolmgB* 11, h. sverði *Grip* 15, *Grott* 6, es hjók greipum *Korm* *Lv* 28, h. í gögn *Sigv* 12, 17, h. með hjörvi *Krm* 1 o. s. v., h. sundr baug *Rþ* 38; h. e-n, sære eller slá ihjæl, *HHj* 17, *Guðr* II 7, *Am* 39. 51. 61, *Jóms* 42, *Hfr* 2, 5. 9, *ÞHjalt* 1, h. mína goðvefjar *Hlm* *Þmáhl* 9, h. sundr *Sigurd* *Brot* 7, h. börðum í gras, *segne dræbt til jorden*, *Ísldr* 12, h. skeggi niðr, d. s., *Tindr* 1, 6, h. út, *ved hug*, *slag*, at danne *hulheder* (*bølgedate*), *Eg* *Lv* 23, h. galga, *med hug at tildanne*, *Am* 39. *Medium*, *kæmpe med, sære*, *fælde hinanden*, *Vafpr* 40. 41, *Gráf* 10, *HI* 21 a, herr hjósk *HI* 35 a, *jfr* h-ask orðum á (*hvor den rigtige læsemåde måske er ljúgask*) *Reg* 3, h-ask til skeggjum, *spøgefult om at 'stikke hovederne sammen'*, *Grett* 2, 9; þótt verðak *hoggvinn* *Hfr* *Lv* 19, *hoggvinn gunnþings heggr* *Hfr* 3, 6, *hoggvinn hræ* *Skall* 1, *hoggvinn hauss*, *Þflekk*, *hoggvinn lýða ferð* *EGúls* 2, 15; — *hoggvit goll*, *afhuggede guldringe*, *Steinn* 3, 17; — *hreggi hoggvinn*, *pisket af sne-stormen*, *Þdr* 6.

hogna se *hagna*.

Hogni, *m*, *navn på forskellige sagnpersoner*, 1) H. Gjúkason *Hyndl* 27, *Grip* 37 o. s. v. i *heltedigtene*. — 2) *Sigruns fader*, *Hhund* I 17. 52. 56, II 13. 17. 18. 26. 44. 48. — 3) *ukendte*, *Hhund* II 4 og (*en anden*) *Odrgr* 8, *samt* H-a *hrør* *Yt* 26. — 4) *søkonge*, *Húlds fader*, *Þul* II 4, IV a 3, *Rdr* 10, H-a *lið* *Styrkarr*; H-a *mær*, *Húld*, *Hál* 9 (*jfr* *viðr*), *Rdr* 2 (*jfr* *hjól*), *Ht* 49 (*jfr* *tjald*), H-a *man*, d. s., *Sturl* 4, 25 (*jfr* *hlýrn*). — I *kenningar*, *for kamp*: H-a *skúrir* *Vell* 35, H-a *hregg* *Vigf* 1, H-a *él* *ÞKolb* *Lv* 7, — *for skjöld*: H-a *hurð* *Liðs* 7, *Mberf* 3, H-a *vé* *Þmáhl* 13, — *for hjælm*: H-a *húfa* *Þstf* 2, 3, — *for brynje*: H-a *váðir* *Hfr* 1, 7, H-a *væðr* *Arn* 3, 14, H-a *kufil* *Krm* 10, — *for havet*: H-a *sjöt*, *Högnes bænk*, *Merl* I 31. — 5) H., *Gunnars sön*, *Nj* (XII) 1.

Hogstari, *m*, *dværg*, *Þul* IV ii 5, *jfr* *Hugstari*.

hoguðr, *m*, *sværd*, *Þul* IV I 1.

hóldborinn, *adj*, *af de højere bønders, höldernes, slægt*, *Hyndl* 11. 16.

hóldr, *m*, (-s; -ar), *fuldgyldig fri (odels-) bonde*, (*jfr* *hóldar*: *búendr* . . . *gildir af ættum ok réttum fullum*, *SnE* I 456, og *sá* er h., er hann hefir óðal at eríðum *tekít Gul* 458; — *uagtét den hyppige skrivemåde* *hauldr má hóldr være den rette og ægte form*, *rimbestemt* *ESk* 6, 4 *tjöldi*: *hólða*; *hvis ordet er nærbeslægtet eller odagsá identisk med halr*, er *vokalen o* *sá meget sikrere*; *jfr* *Noreen* 3 s. 349, *hvorefter* *hólða*, *hóldum* *udelukkende skulde være gen. og dat.* *af halr*, *medens halir skulde være nydannelse*), h-ða *barmi*, *Húldr*, *hugfyldir hóldar* *Gldr* 7, *hlaðnir vöru* h-a *Harkv* 8, *göfugir* h-ar *Eirm* 2, á *holdi* h-s *Korm* *Lv* 23 (*hvor*

dog betydn. 'mand' kan antages); *vistnok også 'kenninger for høvding' som*, h-a *reifir* *Hfr* *Lv* 8, h-a *vinr* *Þfagr* 10. — *Tøvrigt findes h. utallige gange i betydning 'mand' i alm., hvilket vel også er ordets egenlige betydning*, *jfr* *Þul* IV j 2, *som f. eks.* *TorfE* 5, *Vell* 11, *Hfr* 2, 2, *Arbj* 7, h-a *moð* *Vell* 21, *Hávum* 42, *Brot* 15, *Guðr* II 28, *HHj* 12, *Sigsk* 12, *Odrgr* 19, h-ar at *Herjafóðrs* *Vsp* 43, h-a *synir* *Hávum* 94, *Fáfn* 19, *Fj* 40; *fyr* h-i (= *mér*) *Sigv* 5, 2, *fyr* h-um (= *mér*) *HolmgB* 7. — *Som egennavn (sluttende sig til den første betydning)* *Rþ* 24. — *havlþa* *Hhund* I 54 er *vist fejl for hólu* (s. d.), *Hókr* I *fejl* for *hildar*. *jfr* *Aarbb.* 1866 s. 264.

Hólgi, *m*, *sagnperson* (*Hálogalands eponym*), H-a (v. l. *hólða*) *ætt* *Harkv* 14; *haugþok* H-a, *guld*, *Skúli* 1, 4 (*jfr* *SnE* I 400). — *Hólga brúðr* (*ét ord?*), *Torgerd* (*hans hustru*), *Jóms* 32, *Þul* IV c 2. *jfr* *GStorm*, *Arkiv* II 128 ff.

Hólkn, *n*, *stenet grund* (*klippeflade*), h. *þutu* *Hym* 24; *orðinn* sem h. *Gdþ* 3.

Hólkvir, *m*, *Högnes hest*, *Þul* II 4, IV rr 3, h. *hvílbedjar*, *sæng*, *Akv* 30. *jfr* *borð*, *golf*.

1. **hóll**, *f*, *hal*, *sal*, *hus*, *om Odins hjem* (*Valhal*), *Vsp* 21, *Hávum* 109. 111, *Gri* 25. 26, *Eirm* 8, *Hák* 14, *Krm* 25. 29, *om Egirs hal*, *Lok* 3. 4. 6 o. s. v., *om jætters bolig*, *Ski* 30, *Vafpr* 6. 7. 19, *Hym* 7, *Þdr* 18, *om en konges eller høvdingens hal*, *Völ* 33, *Rþ* 39. 48, *Sigsk* 69, *Guðr* III 2, *Akv* 1. 41, *om Afi og Ammas hjem*, *Rþ* 14, *om Borgnys hjem*, *Odrgr* 3; *om hus*, *gård* i *alm.*, h-ir *þurru* *Arn* 5, 16, h-ir *loga*, *Atli*, h-ir *fellu* *Sturl* 3, 11, *jfr* *Mark* 1, 22, *varða* h-ir *Arn* 2, 12; *om en islandsk gård*, *hvat merkir nú h. Korm* *Lv* 15; — *om en gravhøj*, *fyr* h-ar *dyrr* *Herv* III 13. — I *kenningar*, *for klippe(huler)*: *gallópnis* h. *Þdr* 3, — *for himlen* (*himmerig*): *veðrs* h. *ESk* 6, 2, h. *sólar* *Rst* 10 o. s. v., h. *stjornu* *Mgr* 16, *dags* h. *Leið* 15. 45, h. *foldar* *Hafg* 2, h. *fjalla* *ÞKolb* 3, 5, h. *Krists* *ESk* 6, 11, *allsráðandi óztrar* h-ar *ESk* 6, 5, h. *goðs* *ESk* 6, 7, *heims* h. *Leið* 21, *lífs* h. *Líkn* 31, — *for jomfru Maria*: h. *himna dróttins* *Már* 8, h. *heilags anda* *Lil* 90, — *for pavens bolig*: h-ir *Þéttars* *Gdþ* 36, — *for brystet*: h. *hjarta* *sals* *Níkr* 2, — *for havet*: h. *hoings* *Nkt* 4, — *for íld*: h-ar *gandr* *Sturl* 3, 10, h-ar *lífgalli* *Sturl* 5, 11, *bani* h-ar *Arn* 3, 8. *jfr* *él*-, *gollor*-, *regn*-, *sól*-, *Val*-, *veðr*-, *þys*-.

2. **Hóll**, *f*, *elvenavn*, *Gri* 27, (*egl. f. af hallr*, 'den hældende').

hóllifara, *f*, *elvenavn*, *Þul* IV v 2 (*næppe to navne*; 'som farer hældende ned ad stejlt landskab').

hólungr, *m*, *et slags fartøj* (*af hamla*), *Þul* IV z 2.

hönd, *f*, (-ar, *hendr*), *hånd*, *arm* (*hvílen betydning*, *der hvert sted foreligger*, *må* *om muligt afgøres efter sammen-*

hængen, men undertiden er det næsten umuligt med bestemthed at skælnet mellem de to betydninger; en yngre form hand findes *Vitn* 8), 1) *hånd*, *Pul* IV öö, h-ar bak *Sigrðr* 7, þváá hendir *Vsp* 33, *Bdr* 11, hõndum, hendr sláa *Guðr* I 1, II 11, *Sigsk* 25. 29, hendr sviðnuðu *Guðr* III 11, helfús h. *Akv* 41, hendr úrsvalar *Hhund* II 44, h. en hægri *Vsp* 5, *Lok* 38. 39. 61, hendr (loddu) við enda *Haustr* 7, hafa í hendi *Skí* 23. 25, *Hhund* II 22, bera í hendi *Lok* 11, liggja í hendi *Akv* 21, í hvára h. *ÞGisl* 11, ör siklings hendi, *udaf* (= i) *fyrstens hånd*, *Hák* 5, men ör konungs hendi, *udaf*, *Sigsk* 22, vega ör hendi sér *Vgl* 8, *Hrólfs* ör hendi *TorfE* 1, h. Oláts *ESk* 6, 61, h. Várar (s. d.) *Pry* 30, h. í (blóði), *blodig*, *GSúrs* 27, kljúfa at hõndum *HólmgB* 2, leggja hendr at, á, e-m *Hfr* Lv 14, *Brot* 4, taka í hand e-m *Vitn* 8, h. verðr fús á venju *Nj* 24, bregðr h. á venju *Ht* 26, traudr verðr h. af venju *Há* 42, fullar hendr, *hándafulde*, *Gyð* 3, sækja heim h. e-s, *komme* (tilbage) til en, *besøge en*, *Sigv* 13, 30, *Hhund* II 14, halda hendi of e-m, *beskytte en*, *ÞKolb* 3, 7 (jfr *Hafg* 2), drepa hendi við e-m, *støde en bort*, *Eskál* Lv 2, festa hendr, *gribe stærkt fat*, *Am* 49, neyta handa, *bruge sine hænders hele kraft*, *ÞGisl* 6, snúask *Rõn* ör hendi, *vride sig ud af Rans hånd*, *þefri sig for skibbrud*, *Hhund* I 30, sendask fram af guddóms hendi *Lil* 22. — 2) *arm*, hendr sem foetr *Rdr* 4, hõfuð ok hendr *ÞGisl* 5, *Sigsk* 23, *Sigrðr* 34, stytta h. í hófi *Sigv* 11, 13, í hõndum e-s, *i ens arme*, *Hfr* Lv 19, á hvárrí tveggja hendi *Sigv* 11, 16, und hendi, *under armen*, *Vafpr* 33, *Rst* 28, handar væni í hvern hefðin *Hávm* 73, holdgróin h. *Hamð* 13, fljúga, losna af hendi *Guðr* II 41. 42; hendr hergauts, *krigers* (kræftige) *arme*, *St* 11, handar val, *armring*, *Sindr* 6, handar giurði, d. s., *Korm* Lv 60, handa hrapmunnar, *de gribende hænder*, *Þdr* 17, handa hnigreyr, *sværd*, *Þmáhl* 4. — 3) í forskelliga fraser, især med præpositioner, verja hendr sínar, *forsvare sin egen person*, *Akv* 19; taka himin hõndum *Sigv* 11, 6; — med af: bera mærd af hendi, *afslutte* (digtingen eller fremsigelsen af) *et digt*, *Húsdr* 12, fella fár af hõndum e-s, *þefri en for ulykke*, *Oðdrgr* 9, harmr tóksk af hõndum *Pl* 38, reka af hõndum *Eg* Lv 19, gjalda af hõndum *Anon* (XII) B 6; — med at: bera e-m bjór at hendi *Hynd* 49, dánar dægn sent at hendi *Sigv* 12, 26, koma at hendi, hõndum *Yt* 26, *Hhund* I 41, *Fáfn* 31, *Jóms* 14, *Hsv* 93 (i egenlig betydning *derimod Hym* 29); — med á: 1) med acc.: standa á hægri h., *til højre side*, *Sigv* 12, 22, fellr á hendr mér elli *Eyv* Lv 10, ganga á h. e-m *Am* 99, *Mark* 1, 21 (jfr *Rst* 8), mæla hart á hendr e-m, *anklage en*, *Ólhv* 2, 2, fara með her á hendr e-m *Sigv* 10, 4; — 2) med dativ, standa á hendi, *modstå en*, *undertrykke en*, *St* 19, vesa e-m á

hendi, *være i ens tjeneste*, *Pl* 35, binda harm á hendi e-m *Jóms* 3; — med fyr: 1) med acc., fyr h., *på ens vegne*, *Rdr* 11; — 2) med dativ, eiga, vesa fyr hõndum, *have noget i vente*, *være forestående*, *Grip* 26. 36, *Sigv* 3, 13, *Has* 38, *Vigf* 2; — med í: koma í hendr e-m *Am* 56; — med með: hafa með hõndum, *have mellem hænder*, *Merl* II 81; — med til: til hægri handar, *til højre side*, *Lil* 68, búa e-m til h-a *Bersi* I, 3, sækja e-m til handa, *strømme sammen til en*, *Arn* 2, 5, leggja til handa *Sigv* 13, 20, til handa e-m, *for* (til bedste, gavn for), *Grip* 35. 36, *Gróg* 9, *Vgl* 8 (v. l. landa), *Gd* 11; til allra handa, *til alle sider*, *for alle*, *Mey* 23; í hõndum v. l. til hõndum, *Haustr* 7. — 4) í kenningar, *for guld* (jfr *SnE* I 336): handar grjót *Þorm* I, 13, handar sker *Korm* Lv 26. 50, handar bál *Korm* Lv 40, *Jfr Bjhit* 2, 1. Jfr *feings-*, *læknis-*, *trollendr*.

hõndla, (-aða, -aðr), *behandle* (egl. 'behandle noget med hånden'), h. hrõr *Guðr* I 8, h. harðar trjónur *Grott* 18.

hõptbõnd se haptbõnd.

hõrbeiði-Sif, f, 'hõr-, lin-krævende Siv', kvinde, *Korm* Lv 7.

hõr-Bil, f, 'hõr-, lin-Bil', kvinde, *G Sús* 36.

hõrbrekka, f, 'hõr-, lin-brink (land)', kvinde, *Ulfr*.

Hõrða-Knútr, m, *Hardeknud*, dansk konge, *Sigv* 11, 17.

Hõrdaland, n, *Hordland* (vestlige Norge), *Gautr* II 4.

Hõrðar, m. pl, *beboerne af Hordland*, H-a barmi (v. l. hõlða) *Húldr*; í betegnelser for en norsk konge, *hyppigt*, konungr H-a *Vell* 13, H-a gramr *ESk* 6, 15, H-a dróttinn *ssí* 21, *Hfr* 2, 4, *Arn* 2, 1, H-a hildingr *Sturl* 2, 1, H-a mildingr *ESk* 6, 39, H-a ræsir *Bkrepp* 1, H-a stillir *Rst* 34, H-a valdr *Vell* 26, H-a vinr *Hfr* 2, 1, *Arn* 3, 1, landvõrðr H-a *Eyv* Lv 7; — H-a meyjar, *hõrdske kvinder*, *Harkv* 14; — H-a fold, *Hordland*, vörðr H-a foldar, *Erling Skjalgsson*, *Sigv* 7, 7; — barða H., *jætter*, *Þdr* 11.

hõrdúkr, m, 'hõr-, lin-dug', h-s Rindr, kvinde, *Hfr* Lv 27.

hõrfa, (-aða, -aðr), *vige*, h. fyrir, *vige*, *trække sig tilbage for*, *ÞjóðA* 4, 25.

hõrfit, f, 'hõr-, lin-land (jora)', kvinde, *Korm* Lv 29.

hõrgbrjótr, m, *nedbryder af (hedenske) helligdomme*, om *Olaf Tryggvason*, *Hfr* 2, 3.

hõr-Gefn, f, 'hõr-, lin-Gevn', kvinde, *Fáfn* 43, *Korm* Lv 52.

hõr-Gerðr, f, 'hõr-, lin-Gerð', kvinde, *Þmáhl* 12, *Grettis* 8.

hõrg, m, (-s; -ar), *gudehus*, *tempel* (nærmere bestemt: 'gudinde-tempel', ved en vistnok særlig norsk udvikling i betydningen, jfr F. Jónsson, *Hõrg* í festskrift til *Weinhold* og *Aarbb.* for nord. Oldkh. 1909 s. 245 ff.), hõtimbraðr h., som *Njords ejendom*, *Gri* 16, hof ok h-ar,

ligeledes, *Vafþr 38*, hótimbra hørg ok hof *Vsp 7*, hof munk kjósa, h-a marga *HHj 4*; h-g hann mér gerði hlaðinn steinum (nú's grjót þat at gleri orðit) *Hyndl 10*; her har man villet antage betýdn. 'alter', men det er ikke nødvendigt; alt taler for, at der er tale om et 'hus'; og det er *Freyja*, der er den talende, altså 'gudindehus'; hof sviðnuðu h-ar brunnu *Orv VIII 1*, brenna blóthús (= hof) ok h-a *Rst 9*; h-a herr, hedensk befolkning, hedninge, *Mark 1, 19*; brúna h., öjenbrynnes (gude)hus, hoved, *Yt 18*. Jfr *gunn-*.

2. **høgr**, m, fjældtinde, fjæld, h-s hólðar, jætter, *Bergb 6*; h-a hjarl, fjæld, h-a hjarlberg, fjældborg, fjælde, *Bergb 4*.
hørmeitið, (hørmeitiþ R, hørmeiti A), *Hym 39*: véar hverjan vel skolu drekka ölðr at Ægis eitt h., ordet er forvansket og alle de foreslåede rettelser lige uan- tagelige.

hørmugr, adj, fuld af sorg, sorgfuld, hørmug tvau *Guðr III 4*.

hørmuliga, adv, sørgelig, *Mey 14*.

hørmung, f, elendighed, sorg, *EGils 3, 8*.

1. **Hörn**, f, (gen. Hörnar; el. mulig Hörn), navn på *Freyja*, *Þul IV h 3*, jfr *yy 1* (hora); hróðrbarn H-ar, *Freyjas stolte barn* (datter), Hnoss, *∴ kostbarhed, om en økse, Esk 11, 3*. Hyppigt i kvindekenninger: H. hringis *Korm Lv 6*, *EGils 1, 29*, H. baugs *EGils 1, 32*, H. orma leiðar *Katr 13*, H. hvergymis (s. d.) stjörnu *StjO II 11*, geirs eyrar hyrs H. *Korm Lv 15*, H. horna *SnE II 218*, H. hvitings *Esk 6, 37*. Jfr *Molsen: Hærnavi* (1908), *Lundberg-Sperber: Hárnevi* (1912).

2. **Hörn**, f, jættekvindenavn, *Þul IV c 2*.

3. **Hörn**, f, elvenavn se horn.

4. **Hörn**, f, ø-navn (skr. horn), *Þul IV bbb 1*.

hør-Nauma, f, 'hör-, lin-Nauma', kvinde, *Grettis 13*.

hørr, m, 1) hör, lin, især linnedklæder (som brugte af kvinder), h-s (rettelse for hers) *Hrund Rst 1*, driifin hørví (kona), iført linklæder, *Gunnl Lv 7*, hørví glæst (kona) *Korm Lv 3*, herr hørví prúðr, kvinderne, *Rst 35*; dúkr hvitr af hørví *Rþ 31*; hørví svart *stt 7* om *Træls sön* er måske ikke rigtig (for hørví sveipð? eller hørundsvart?). — 2) hörstræng, buestræng, boga fylgði h. *Sigv 14, 2*, bera bøslar at tognum hør *Þjóða I, 10*, böru hørvár af bogum orvar *Hfl 13*, — galgens stræng, strikke, hørvá Sleipnir, galge, *Yt 14*. — 3) om sejl (eller sejttovene?), stóð h. dreginn höndum fjarri *Orv IX 6*.

hørskorð, f, 'hör-, lin-støtte', kvinde, *Rv 21*.

hørskorða, f, = foregående, *Bjhit 2, 1*.
hørskryðdr, adj, 'hör-, lin-rydet', i linnedklæder, h-dd kona, om *Brynhild*, *Sigs 51*.

hørstrengr, m, hörstræng, h-s Jørð, kvinde, *Pl 24*.

hørund, n, kød, legeme, mitt es bert h. eigi *Ragn II 1*, fara h. hungri, sulte sit legeme (ved faste), *Sól 71*; ljotratar bitu h. *Valg 9*; gen. anomal. er h-ar i sammenstætninger: h-ar-hungr, kødelig lyst, *Sól 50*.

hørundbjartr, adj, med lyst legeme, lys ansigtslød, lys, *Valg 9*, men ordet skal opløses i sine bestanddele, se foranstående ord.

hørundmjúkr, adj, med blødt legeme, blød at føle på, om en kvinde, *Arm 4*.

hørveig, f, 'hör-, lin-bærerske' (veig synes at være identisk med veig i kvindenavn, og her brugt som gudindenavn), *VGl 7*.

Hørvi, m, søkonge, *Þul IV a 5*.

1. **hørvir**, m, blandt ildens navne, *Þul IV pp 3*.

2. **Hørvir**, m, ubekendt sagnperson, *Broddr ok H. Hyndl 20. 25*. Jfr *Arkiv I 256*.

hørbella, f, 'hör-, lin-stang', kvinde, *Korm Lv 29*.

høstjadr, adj, med gråsprængte vinger, om raven, hreyðisk enn h-i *Harkv 4*.

Høskollr, m, personnavn (egl. 'gråhoved'), *Anon (XIII) B 23*; i den yngre form *Høskuldr*, H-s bani ens røskva, om *H. hvitanessgodi*, *Nj (XII) 2*.

høss, adj, (va-st.), grå, især om ulvens farve, ulfr enn høsvi *Eurm 7*, jfr *Guðr II 2*, h. serkr hrisgrisnis, ulvens grå pels, om en ulvhedin, *Hál 8*; om örnen, hvassar klær høss arnar *Þjóða 3, 7*, om en økse, h. hjárðar visi *Anon (XI) Lv 2*; jfr de foregående ord. Jfr *Aarbb 1866 s. 269*.

Høsvir, m, en af *Træls* sønner (egl. 'den ulvegrå'), *Rþ 12*.

høttir, m, (hattar, hetti), hat, und hetti *Þmáhl 2*, hulðar h., skjulende hat, falda hulðar h-i, gøre sig ukendelig, *Þorm 2, 7*, hettir (∴ personer med hatte på) koma upp *Anon (XIII) B 4*, h. risa kvánar, jættekvindens hoved, *Þdr 13*. — I kenninger, for hjælm (jfr *SnE I 420*): Ála h. *Eg Lv 26* (jfr arístóll), h. Hanga-Týs *VGl 10*, Bils h. *Þórh 1*, Herjans h. (jfr sút) *Esk 11, 11*, — for hoved: hattar land *Ófeigr 5*, hattar halland *Bjhit 2, 7*, hattar hauðr *Anon (X) dígt om Guðl* (jfr steði), hattar fell *VGl 4*, hattar stallr *Korm Lv 57*, *Nkt 21*, hattar staup *Arbj 7*, hattar stræti *Skáldp*. Jfr djart-, loð-, Síð-, sókn-.

høtuðr, m, hader, fjende, i kenninger for mænd: h. ormtorgs, gavmild mand, *Þjóða 3, 2*, h. varrbáls, d. s., *Sturl 3, 1*, h. verdags, d. s., *Merl II 10*, h. ormbóls, d. s., *Gðþ 59*, — sverðéls h., som hader kamp, from mand, (hvis ikke h. her er fejl for hvøtuðr), *Merl II 60*, h. rekka røgs, from mand, *Pl 29*. — skjaldreyrs h., kriger, *Ingj 2, 6*. Jfr lif-.

hó, f, hud, skind (især hestehud), (belgr) es hangir með høum, som hænger blandt andre huder, *Hávm 134*.

Hóalfr se Hólfir.

Hóarr, *m* (altid skrevet Hárr, men me-
trum viser tostavelserformen, som klepp-
dogg Hóars löggvar, regnbjóðr H-s þegna,
vink bjór H-s inna o. s. v.; nær sammen-
trækningen har fundet sted, er vanskeligt
at bestemme; sikkert skal der hos *Eskál*
læses: Hóars við Hogná skúrir, derimod
skal der mulig læses Hárs i *Nkt*: við
Hárs vífi, *Ht*: Hárs saltunnu hrannir, hos
Ingj: H-s reiddusk skip meiddusk, og sik-
kert forudsættes Hárs i *Ísldr 1*, hvor
hárs = Hárs; at der ved siden af også
kan have eksisteret et Odinsnavn Hárr
'gråhåret' og Hór 'høj', jfr Hóvi, kan
ikke modbevises jfr *Nj II 275—78*), *Odin*,
egl. 'den høje hersker', *Pul IV jj 2* (skr.
hór, hår), *Gri 46*, hól H-s *Vsp 21*, þegnar
H-s, aserne, *Eg Lv 4*. — 1 *kenninger, for*
kriger: rómu H. *Vell 35*, — *for skjaldskab*:
H-s löggvar kleppdogg *Audun 1*, H-s líð
Hál 1, H-s bjórr *Bjhúll 2, 21*, H-s saltunnu
hrannir *Ht 31*, — *for jorden*: H-s víf *Nkt*
20 — *for kamp*: H-s dríta *Vell 11*, *Refr*
5, 1, H-s veðr *Hál 8*, — *for sværd*: H-s
bál *Refr 2, 1*, — *for skjold*: H-s hurð
Ingj 1, 2, — *for rustning*: H-s gerðar
(v. l. Hóalfs) *Steinn 3, 16*, H-s serkr (se
serkrjóðr) *ESK 2, 2*.

hóbeinn, *adj*, højbenet, hjótr h. *Guðr*
II 2.

hóborg, *f*, høj borg, borg i det høje
(jfr upphiminn), h. hreggs, himmel,
Has 45.

hóbraut, *f*, høj vej, vej i det høje, h.
hreggs, himmel, *Has 5*.

hóbrjóstr, *adj*, med højt, knejsende,
bryst, om galgetræet, *Yt 14* (mærk ken-
ningen: hórva Sleipnir).

hóbrók, *f*, 1) 'højbrog' (o: højbenet),
høgenavn, Hóbrók hauka (baztr; her som
egennavn) *Gri 44*, *Pul IV ss 1*. — 2)
hane, *Pul IV uu*. jfr *Arkiv XIV, 265 f*.

hóbrynjadr, *adj*, 'højpanser', hvis pan-
ser går højt op, om skibe, h-uð skip
Pfagr 4, *Steinn 3, 14*, *Orv VII 11* (v. l.
hóbyrðuð), h-ar skeiðar *Þjóða 4, 22*.

hóbyrðadr, *adj*, 'højbordet', med høj
ræling, v. l. til hóbrynjadr *Orv VII 11*.

hóðuliga, *adv*, spottende, skammelig,
Mv III 15.

hóðuligr, *adj*, spottende, fuld af hån,
h-g orð *Nj 13*.

hóðung, *f*, hån, spot, leita e-m h-ar
Hávm 102.

hódyr, *n*, højt dyr, h. hranna, bølgers
høje dyr, skib, *Refr 3, 4*.

Hófteti, *m*, hestenavn (egl. 'højtskriden-
de'), *Pul II 1*.

Hófi se Hóvi.

hóftjall, *n*, højt fjæld eller, rettere, den
højeste del af fjældet, *Heiðr 31*, h.
skarar, hoved, *Hym 23*, hóftjöll hauks,
arme, Eg Lv 41.

hófoerr, *adj*, se háðoerr.

hófoeta, *f*, 'højben', = håleggr som til-
navn til Hálfdan Haralds søn, med let
ironisk skær, *Torfe 2*.

hógjalfir se hafgjalfir.

hókesja, *f*, højt, o: langt (langskaflet)
glavind, *Steinn 2*.

hóklif, *n*, høj klippe (egl. klippe, man
kan bestige), hauka h., arm, armens eldr,
guld, *Hfr 3, 21*.

Hókon, **Hókun** (således i rim *Sigv 5*,
4, 11, 4), navn på forskellige fyrster: H.
Grjótagarðsson *Hál 9*, *Korm 1, 5*, H. göði
Gunnh, Hásk 10, 18, 21, *Sigv 11, 4*, H.
jarl Sigurðarson *Vell 17*, *Þskúm, Þjisk 1*,
1, *Jóms 24*, *Ísldr 16*, H. Eiríksson *Sigv*
5, 4; — *sagnfyrste, Guðr II 14*.

hóla, *adv*, i høj grad, på en fremra-
gende måde, halda h. goðs lög *Mark 1*,
8, h. téðu *Arn 3, 17*, launa h. *Sigv 9, 1*,
unna h. *Steinn 3, 10*, hyggja e-m h.,
nære dybe følelser for, *Mberf 5*, jfr
Sturl 7, 2; med *adj*. og *part.*, h. frœkn
Þjóða 4, 12; h. búinn, om skib, *Sigv*
12, 3, h. herðr, om sværd, *ESK 6, 47*,
h. torguð þorð *Rst 4*, h. fegnir *Þjóða*
3, 9.

hóleitr, *adj*, egl. 'som ser højt, hvis
hoved knejser', 1) høj, h-t ljós himna
fríðar, om gud, *Líkn 36*, h. dróttinn
stjórnu reitar *Lil 26*, háleit bygð dygða,
om jomfru Maria, *Lil 86*, h-t víf, om
en martyrinde, *Mey 20*, h-t merki *Gðþ 43*,
h-t vón *Lil 5*, h-t vald *Gð 63*, h-t vitni
Gð 75, h-t gæzka *ESK 6, 13*, h-t jartegna
gørð *Gðþ 12*. — 2) høj, udmærket, h-t
hirð *Sigv 13, 18*, men urigtig v. l. for
hóligt, s. d.; h. geira glymstærir, høj,
udmærket kriger, *Sturl 5, 1*; — h. mjóðr,
om digterdrikken, *Anon (X) III A 2*. —
3) rumlig høj, h-t hrönn, højt knejsende
bølge, *Arm 2*.

Hóleygir, *m*, pl, indbyggere i Hóluga-
land *Hák 3*, *Ív 27*, H-ja synir *Hálfs IV*
2, H-ja byggðir *GSvert 8*.

hóleyskr, *adj*, hátogalandsk, h-k fura
Ív 26, h. konungr *Hálfs IX 6*.

Hólfir, *d. e.* Hó-Alfr (*K. Gísl. Nj II*
278—82; således i to stavelser, hvor det
kan kontrolleres: niðrfall Hóalfs galla,
verðung H-s gerðar, gollmerkið (dette er
det rigtige) H-s serki, bana H-s, jfr
Hálfss, hvor versemålet ikke altid kræver
tostavelserformen; forfatteren til disse
sene vers har vist udtalt ordet i én sta-
velse), *m*, konge i Hórdaland, *Pul IV a*
2, Hildi vase H. of getinn *Hyndl 19*, H-s
bani, *ild, Yt 6*, H-s galli, *d. s.*, *Þjóða 3*,
21, H-s gerðar, rustning, (v. l. til Hóars),
Steinn 3, 16, H-s serkir, brynjer, *Pfagr 5*.
— *En anden sagnkonge, Guðr II 13*.

hóligr, *adj*, 1) omtr. = hór, høj, lokalt,
h-ar gøtur, her er det dog ikke ret klart,
hvad der menes (den lat. tekst har intet
tilsvarende; dybe?, d. v. s. veje, hvis
sider er høje?), *Merl I 22*. — 2) høj,
ædel, h-g iðja rosværdig gærning, *H*
breiðm (v. l. til hagligr s. d.); esa h-t
hans hirð, det er ikke hæderligt for,
Sigv 13, 18. — 3) om et helligt forhold
(som mellem gudfader og gudsøn),
meðal okkar (*Sigvat* og *Magnus den*
gode) es alt h-t, mellem os er forholdet

höjt og helligt, Sigv 11, 18. — 4) stærk, h-t rög, den voldsomme strid (kamp), Arn 5, 20.

hömáni, m, 'höj måne', nadds h-a rödd, hvor hø- vistnok må henføres til rödd, nadds måna hörödd, skjoldets høje røst, kamptummelen, Sindr 6 (jfr Njörðr).

hömerr, f, hajart (haabrand, Nordgaard), Pul IV x 2.

Hömundr, m, H. heljarskinn, Bragi Lv 1, — sagnperson, Hálfs IX 1.

hönaðra, f, 'höj slange', h. ráfiðris, rávingens, sejlets, høje drage, drageskib, ESK 3, 2.

højr, adj, (vokalens beskaffenhed kan ikke rimbestemmes), 1) høj, som — fra jorden af — rager højt op, om træer, h. baðmr, om Yggdrasilsasken, Vsp 19, h. meiðr Hhund I 5, h. viðr (viðir) Fj 23, HHj 28, h. hróðrbaðmr, om misteltenen, Bdr 9, jfr vøllum hæri, hvis ikke hæri her hentyder til misteltenens vækst på andre træers stamme (sål. Bugge Studier I 47), Vsp 31, høtt gras Hávm 119, Gri 17, h. þongull SnH 2, 6 — om huse, borge, høtt rann Heljar Bdr 3, h. salr Hávm 152, hø høll Oddrgr 3, Guðr II 13, hø borg Guðr II 36, Akv 14, Hamð 22, høtt ból Sigv 1, 10, — om fjælde, høtt (Hindarfjall) Fáfn 42, Gróg 12, — om dele af jorden (land), hø fold Steinn 3, 12, hø Kinnlimasíða Sigv 1, 5, hæst hreinbraut Eg Að 2; — om andre ting, h. galgi Fj 45, h. valköstr Hfr 2, 3, valkestir hæri an Arn 2, 13, látið þann (eikikøstinn) hæstan verða Ghv 20, h. Ormr (enn langi) Anon (X) I B 10 a, om (höj) lue, flamme, h. logi Brot (Fjs udg.) 1, Helr 10, Am 15, h. hiti Vsp 57, hæstr eldr Sturl 3, 10, h. eldr GSürs 2, hæstr hyrjar ljómi Arn 2, 12, om helvedes ild Sigv 13, 17, — om bølger og brænding, høvar þóur Sigsk 62, Ghv 13, høvar unnir Reg 16, jfr brattr breki þrøndum hæri Reg 17, høvar rastir Ht 35, h. hryngarðr Hléseyjar Þjóða 4, 23, — om sværd og stave, ɔ: lang, hø sverð Krm 21, høvir fylvingar Þdr 14, h. járnstafr Anon (X) II B 8; høtt forað, betegner egl. 'højtragende farligt sted', af den art, at er man kommen derind, kan man ikke komme ud igen (hvis ikke høtt her er fejl for hætt), overført, megen, stor, fare, Fj 40. — 2) som finder sig højt oppe, h. himinn Anon (X) II B 7, hø foidar høll Hafg 2, esat svá maðr h. Vøl 37, høvar (rettelse) und hjólmum, om valkyrjerne højt oppe i luftin, Hhund I 15, fara hæst und himinskautum Grip 10. — 3) høj, om klang, lyd, tummel, skrig, høtt vápna brak Sigv 2, 7, h. gnýr hjørs GSürs 30, h. gnýr hlifa ÞGísl 10, h. vígra songr Gldr 7; ntr. hyppigt adverblielt, segja høtt Am 45, hlæja h. Reg 15, kalla h. Brot 5, syngva h. ÞGísl 6, Helgól, Vígf 1, grenja h. Krm 7, blása h. Vsp 46, hrikta h. Am 38; cepa ulli hæra Hárð 47. — 4) høj, udmærket, h. goð Has 18,

englum hæri Lil 89, hæstr skjöldungr, gud, ESK 6, 6, men hæstr Skjöldunga, den ypperste Skjöldung, Hyndl 14, enn hæsti hilmir sólar bóls ESK 6, 67, h. gramr Ht 4 (forklaret ved mikill), hverri hæri Guðr I 19, hæstr borinn Grip 7, hæstr bragna Arn 5, 18, h. jarl Líðs 3, enn høvi hringstríðandi ESK 6, 44, víf et hæsta, jomfru Maria, Líkn 18, hø þjóð Sturl 4, 36, hæst foruneyti Kolb I, 1, hø ævi Mark 1, 3, hæst líf Gd 75, sitja hæra, hæst mere udmærket, Lil 43, hæst hald Ísldr 12, h. batnaðr, høj, udmærket forbedring, om den evige frelse, ESK 6, 22, hø gipta ESK 6, 57, hæri gipta Kolli 2, hæst gipta Þdis 2, hø huggun Pl 31, h. sigr Merl II 69, hæstr krapt ESK 6, 4, Lil 96, h. sómi ESK 6, 42, hø søemð Lil 91, hæst vegsemð Lil 7, hæra nafn Ólthv 2, 7, hæst lof Mark 1, 30, hæri hróðr Ht 98, hæst friðar sýn ESK 6, 63; høtt stef Leið 13. 25, høtt kvæði ESK 6, 38; h. lífs ávøxt, om Kristus, Mar 17; hæstr hringum, højest ved ringe, guld, udmærket ved rigdom, Ht 99, auðar hæstr, højest ved sin lykke, meget lykkelig, Sturl 5, 5; — hæstrar tíðar, i den heldigste stund, Gldr 3; h. sára ára tími, den gunstige kamptid, Ht 61, e-m es hæra, en har det bedre, gunstigere, Korm Lv 34, jfr bera hæra hlut, gå af med sejren, HolmgB 1, Ísldr 6. — 5) stor, dyb, h. harmr Pl 38, hæstr harmr Krm 15, jfr hæri sakir, stærkere (måske egl. dyrere?) SnE II 226. — 6) hæstr ægishjalmr, den højeste, d. v. s. mest imponerende, mest frygtindgydende, skrækkehjælm, Arn 2, 6. — 7) stolt, overmodig, synes h. at betyde, h. Þórhadr Ísldr 23. — Ganga høtt se ganga. jfr heiðum-, jafn-, kapps-, krapt-, sylg-.

2. *Højr, m, dværgenavn (vist = det foregående), Vsp 15, Pul IV ii 5; kunde også være = hárr 'gråhåret'.*

hørrann, n, 'højt hus', h. heiðs, den klare lufts høje hal, himmel, Rv 33.

høraustr, adj, højroestet, h-t Røn Ht 19.

Hørekr, m, blandt søkongenavne, Pul IV a 2; — en eller anden historisk person, H-s liðar Þóralfr.

hørrödd, f, høj stemme, røst, Hildar h., kamp, HolmgB 2, hrings (sværdets) h. Ísldr 14.

hørsalr, m, høj sal, h. Heljar Eg Lv 5. høsegl urigtig skrivemåde for hø segl.

høseymðr, adj, 'højt sømmet', h-ir hjalmar, hjælme sammenføjede af metalplader med ophøjede nitnagler, Krm 2.

høskutill, m, 'høj stage', brynju dyns, kampens, h., sværd, Anon (XIII) B 10.

hø-Sleipnir, m, 'høj Sleipnir', tjalda h., skib, valdr tjalda h-is, skibsfører, Þorm 1, 2.

høstafir, m. pl, 'høje stave', men stafr er her blot en stags endelse, kun i gráta h-um, græde lydeligt, højt, Merl I 13.

høstallr, m, højt undertag, hlunns h., det af rullestokkene dannede høje un-

derlag (hvorpá skibet stár om vinteren), *Ht* 83.

Hóstigi, *m*, hestenavn (egl. 'höjttædende', jfr Høfeti), *Pul IV rr* 3, — som jættens navn, *Pul IV b* 2, — som mandsnavn, *Hjálmp IV* 17.

hósæti, *n*, höjsæde, trone, *Frp I* 27, h. aldar gætis, jomfru Maria, *Mgr* 28; gættir h-a, konge, *Sturl* 5, 1. 19.

hótimbra, (-aða, -aðr), optømr höjt, opføre høje bygninger af tømmer, h. høg ok hof *Vsp* 7, h-aðr hørgr *Gri* 16.

hótið, *f*, höjtíð, fest, *ESk* 6, 36, *Leið* 36, *Lil* 74.

hótiðliga, *adv*, höjftidelig, *Mey* 43.

hóttir, *m*, (hætti, háttar), 1) måde, hvorpå noget er indrettet, måde i alm., með hverjum h-i *Lil* 30, með þessum h-i, således, *Lil* 56, skýra fullum h-i, forklare tilfulde, *Lil* 94, brá til h-i, forandrede sin fremgangsmåde, *Lil* 11, h. hilmis, kongens sæd, sædvane, *Ht* 89, kunna hött á, forstå sig på, *Gd* 15; i pl. om 'sæder', især i religiøs henseende, fagrir h-ir *Gd* 29, bæta h-u *Rst* 11; bjóða þjóð hött, byde folk ret opførsel, tugte folk, *Ht* 37; með hætti, i tugt og ære, *Pét* 11, þungr h., tunge kår, *Has* 46. — 2) versets indretning, versemål, hættir bragar

Ótt 1, 1, vanda hött þund-regns *Rst* 8, slikr h. *Rst* 35, i kvæðis hætti *Lil* 97, með æðra hætti *Ht* 95, yrkja alla h-u *Ht* 100, sex tigr h-a *Ht* 67, fagr h. *Gd* 23. Jfr bragar-, mundangs-.

hótunga, *f*, höj ɔ: lang tunge, h-ur hjalta, hjalternes lange tunger, (sværd-)klinger, *Nj (XII)* 7.

hótunna, *f*, 'höj tønne, tønne i det høje', regns h., luften, regns h-u rann, himmel, *Heilv* 5.

hóturn, *m*, höjt tårn, h. hjarna, hjærrens høje tårn, hoved, *Hl* 20 b.

hótún, *n*, 'höjt tun, mark', h. horna tveggja, hovedet (på en okse), *Hym* 19. — Navn på et sagnsted i pl., *Hhund I* 8. 25.

Hóvarðr, *m*, en Jomsviking, *Jóms* 13. 26. 34.

Hóvarr, *m*, Torgeirs fader (10. årh.), hefn H-s *Porm I*, 1. 9.

hóvetr, *m*, vinterens strængeste tid, del, *Heið* 18.

Hóvi, *m*, Odin (egl. 'den høje'), *Pul IV* *jj* 4, H-a ráð, Odins forhold, H-a ráðs at fregna, spörge, hvorledes det stod til med Odin, *Hávm* 109, H-a höll *Hávm* 109. 111. 164; H-a mól *Hávm* 164.

I

Om denne korte i-lyd er der ikke meget at sige; metrum viser i reglen, hvor den skal være (og ikke i), således f. eks. i illr; i minn o. s. v. er den i visse tilfælde forkortelse af i (se de enkelte ord); overgangen e—i i mindre stærkt betonedede stavelser (som berni—birni [af barn] og lign.) kendes ikke, derimod overgangen e—i som i eyvit, -vit. Spor af at i ikke omlødes til y ved v findes i singva (: þing), *Þmáhl*.

iða, *f*, hvirvel (i en elv), blandt sønavne, *Pul IV u* 3; jfr *lðunn*. Jfr *blóð*.

iðavöllr, *m*, den slette, hvor aserne i tidernes morgen samledes og bosatte sig (betyder måske 'marken, som altid gentager sig, forynger sig, af sig selv'? Jf. Müllenhoff, der sætter det første led i forbindelse med verb. iða 'at være i bevægelse', skulde ordet betyde 'arbejdsmarken'), *Vsp* 7. 60.

iðgjöld, *n*, pl, gengæld, erstatning, sonar i. *St* 17, ill i. *Hávm* 105.

iðglíki, *m* (eller *n*?), nøjagtig lig person, i. mér, en som nøjagtig ligner mig, *Bjhit* 2, 19.

iðglíkr, *adj*, nøjagtig lig, ens, vas i-t séa, det var ganske at se (som man så), *Valg* 10.

iðgnógr, *adj*, rigelig til overflod, bjóða i-an ógnar ljóma, tilbyde guld i overflod, *Hhund I* 21, hafa i-a heill *Grög* 16.

iðgnótt, *f*, overflod, rigdom, auðs i. *Arbj* 18.

iðhvarf, urigtig v. l. for iðvarp, s. d.

iði, *m*, (-ja), jætte, Tjasses broder (egl. 'den bevægelige, virksomme?'), *Pul IV b* 1, *Grott* 9, iðja garðr (se garðvitjuðr), jættens hjem, *Þar* 2. I kenninger for 'guld': iðja orð Anon (*XII*) C 41, iðja galdr *Nj (XII)* 3 (jfr *Gunnr*), iðja mál *Katr* 38, iðja glysmól, *Bjark* 5, iðja röðd

Katr 39, lðja dómr ÞormÓl 1, 2, lðja hlátr Ófeigr 3, lðja niðleikr GSúrs 15.

lðja, f, virksomhed, gærning, munk iðju varra niðja, hentydning til skjaldskab, Hfr Lv 7, iðjur lýsa vísa Ht 20, haglig i. Hbreiðm, með æztri iðju Pét 31.

iðjagrænn, adj, lysegrön (eller 'atter og atter grön', ɔ: som stadig grönnes pány; jfr iðjar eller ifjar hos BjHald, som gengives ved viror prati; beror dette på gisning?), upp kómr jörð i-n Vsp 59. Jfr Bugge, Eddaug. s. 391.

iðjusamr, adj, arbejdsom, flittig, mér es i-t of erma llimi, jeg digter flittig om kvinden, Korm Lv 29.

iðr, n, pl, indvolde eller overhovedet alt, hvad der findes i bryst- og mavehulheden, blásin iðrin Lil 77, i iðrum jungfrú, om moderlivet, Lil 31.

iðran, f, fortrydelse, anger, i kristelig betydning, með i. Has 5, Gd 65, fáa sanna i. Has 50, með i. sannri SnE II 230, fyr i. sanna Lil 83.

iðrar, f, pl, 1) vistnok identisk med iðr, n, indvolde, i. blótnar, indvolde af offerdyr, Guðr II 23. — 2) fortrydelse, anger, á munu þér i., du vil føle anger, Am 69.

iðrask, (-aðisk), fortryde, angre, i-umk þess Eskál Lv 1, Sigsk 7, (bændr) i. nú þess verks Sigv 12, 11, i. unninna lasta Líkn 45, i. glœpa Has 53, i. vigs Háv 7, griða tóku at i. Grett 2, 9; absolut, Has 25, munt i. Gunnl Lv 1; part. iðrandi Mv III 27, iðröndum oss Mv I 29.

iðri se innri.

iðsvöl, f, elvenavn (v. l. við-; egl. 'den meget kolde') Pul IV v 5.

iðula, adv, hyppig, ofte, BjH 7.

iðuliga, adv, s. s. foregående, Hsv 18. 46. 105. 140.

iðunn, iðunnr (denne form, Haustl 10, idet ordet er ved tmesis delt på to linjer), f, Bragis hustru, Pul IV h 1, jfr yy 1, Lok 17, þá vas lð- með jötnum -unnr nýkomin sunnan Haustl 10. Af skrive i- i dette navn er ikke rigtigt, skönt stedet i Þulur kunde tale derfor, men disse er i metrisk henseende ikke fuldt ud pålidelige. Jfr Bugge, Arkiv V, 24. 43.

iðvandr se iðvandr.

iðvarp, n, en del af sværdet, uvist hvilken, Pul IV l 10 (v. l. -hvarf, þvarr, urigtige).

if, n, tvívl (jfr ef), if erumk á því HHj 33, hver sé if Vell 32.

ifi, m, tvívl, i. es mér á Hávm 108.

ifill, m, blandt høgenavne, Pul IV ss 2. Jfr ifli og ifjungr.

ifjungr, m, 1) blandt björnenavne, Pul IV cc 1. — 2) blandt høgenavne, Pul IV ss 2, jfr ifill, ifli.

iflauss, adj, som ingen tvívl nærer, sikker, ntr. i-st, utvívlsomt, i. es þat Sigv 7, 1; som adv., uden tvívl, sikkert, Sigv 13, 29, Steinn 3, 2, ESk 6, 4. 71.

ifili, m, blandt høgenavne, Pul IV ss 2 (jfr ifill, ifjungr), ifla (kunde også komme af ifill) fold, arm, ifla foldbrandar, guld-

ringe, Ótt 2, 16, ifla foldar elding, d. s., Sturl 4, 40; ifla flaustr, arm, dens Jörð, kvinde, Hárekr 2.

ifrøðull, m, sol, Pul IV gg.

ifunarlaust, adv, uden tvívl, Lil 50.

igða, f, mejs (parus palustris, no. hamp-igda), Pul IV xx 4.

igull, m, pindsvin (vokalen synes metrisk kort, nu igull), Pul IV x 4; jfr bjarn-.

il, f, (-jar), fodsál, fell sár á il hvára Sigv 3, 3, randa iss (skjoldet) fló und iljar Haustl 17, flótti bar iljar til Hringstaða Þjóða 1, 17, aurr á iljum Rp 10, aurr etr iljar Grott 16, ilja snekkjur, fœðerne, EBrún, ilja gaupnir = iljar, fœðerne, Þdr 3- (jfr spenna), iljar heiðingja (ulvens) ÞBrún 2, fjalla Finns ilja brú, skjoldet, Haustl 13, ilja blað (Hrungnis), d. s., Rdr 1, þilja Hrungnis ilja, d. s., Ht 30.

ilbleikr, adj, med bleg, d. v. s. gul, fod (jfr fótgullr), i. hjaldrs orri, örnen, ESk 6, 43.

ilfat, n, 'fod-klædning', sko, beskoet fod, út stendr undan báti i., en fod stikker ud under båden, Þjóða 4, 17.

ilflet, n, 'fodsál-bræt', i. Aurnis spjalla, jættens fodbræt, skjold, Sturl 4, 19.

ilki, m, fodsát (= il), fod, rjóða erni i-a Rv 15.

ilkvistr, m, 'fodsál-gren', 'fodgren', tá, hrœra hørpu i-um Am 66.

illa, adv, ilde, slet, 1) moralsk slet, vesall maðr ok i. skapi, ussel og slet i sind, Hávm 22 (næppe rigtig tolket af Lindroth i Xen. Lideniana 60), i. rézk Atla Am 2 (måske står i. her i betydningen 'uheldig'), hafa i., bære sig slet ad, MhkV 18, hafa verr MhkV 3. 26, men 'uheldig' GSúrs 19, e-m ferr verr, bærer sig værre ad, Nj 7, alls til i. Eg Lv 2. — 2) ilde, uheldig, koma e-m i., blíve slem for en, til ulykke for, Hárð 47, þat telk i., det regner jeg for en ulykke, Ív 44, hugat vas því i., til uheld, Am 30, es verr an svá Hfr 3, 22, e-m gengsk i. Am 57, vönu verr MhkV 2, geta e-m i., blíve til ulykke, Vafpr 10, geta i. frá e-m, blíve revset, Stúfr 3. — 3) ilde, dårlig, trúa e-m i. Hávm 45. 46, kunna i., forstå sig lidet på, MhkV 24, líka eigi i. Jóms 13, una i. við e-t Lil 15, i. kristinn ESk 13, 6, tamm i., om en hest, Hávm 90, i. heill Hávm 69, skapaðr i., dårlig formet, lavet, Hávm 126. — 4) vanskeligt, á sér þat i. Am 43, i. sátt i milli, kun vanskelig kunde man se igenem (våbenregnen), Þjóða 1, 10. — 5) bittert, smærteligt, limar leiða mik i. Þjóða 4, 10, mega harða i. Okik 2. — 6) frygteligt, láta i., udstøde gyselige lyd, om et sværd, Korm Lv 28. Jfr full-, mein-, stór-.

illgjarn, adj, ondskafuld, Þskakk 3.

illhugaðr, adj, ildesindet (v. l. til ill-søgull), Eg Lv 37.

illiligr, adj, som ser ond, fjendsk, ud, i-t iljóð EGils 3, 2.

illing, *f*, *ondskab, ondskabsfuldhed*, i-ar asni (*oversættelse af asinus nequitia*) *Merl II 87; findes i prosa som tilnavn.*

illifí (*d. e. ill-lifi*), *n*, *slet lævned, ryggesløshed (måske snarest med hensyn til skörlevned)*, *Heilv 5.*

illmæli, *n*, *bagvaskelse*, reka i-is *Ísdr 23; Hjálmp II 7.*

illr, *adj*, (*vokalens kvalitet er sikret ved flere steder, rim som ilt: stilt, stillis: illan, vill-: ill, se Kahles Spr. d. sk. 235; i- er urigtigt i dette ord både før og senere; den nuværende udtale er dels rent i, dels en utydelig mellemlyd mellem i og l, jfr Kock, Zs. f. deut. af. 40, 199 f, Lindroth i Xen. Lideniana 1912.* — 1) *slet, moralsk slet*, ill þjóð *Rst 8*, ill brúðr *Vsp 22*, ill kona *Háv m 118*, *Hyndl 41*, i. þegn *St 11*, i. maðr *Háv m 117. 123*, i. ok svartr *Gunnl Lv 2*, ils kunnandi *Bjhit 2, 7*, ill es vin véla *Am 92*, vinna flest et i-a *Eg Lv 32*, kunna ilt *GSúrs 15*, ilt háð *G Súrs 16*, i-u feginn *Háv m 128*, séa við i-u *Sigrdr 32. 37*, i. hugr gerisk margfaldr af villu *ESk 6, 58.* — 2) *ilde, uheldig, stem*, i. vas sá missir *Am 100*, ilt es með ósum *Bry 7*, i-u heilli *Hyndl 49, Guðr I 22*, launa i-u *Brot 17*, þeygi vas sjá aflausn ill *Mhv 29*, villa gerisk at i-u *Mark 1, 15*, fara i-a götu *Þjóða 3, 6*, illrar tíðar, *i en uheldig stund, Hfr Lv 25*, ilt mein vas þats . . . *Hfr 3, 27.* — 3) *dårlig, stemt virkende*, ill goð *Ód 10*, i. vinr, *dårlig, uærlig, Háv m 34. 51*, ilt spjóta mót *Þjóða 4, 13*, taka við i-u ráði *ÞKolb Lv 8*, þólit kóllum ilt til litar, *dårligt til at få god lød (kulør) af, Mhv 26.* — 4) *vanskelig (kun intr.)*, ilt 's blauðum hal brautir kenna *Hamð 14*, ilt vas eins at gæta *Krm 8*, ilt es við ulf at ylfask *Hildr*, ilt es at eiga við e-n *Jóms 26*, ilt kveða argan eggja *Krm 22.* — 5) *ubehagelig, smærtelig*, i. draumr *Rdr 3*, ill iðgiöld *Háv m 106*, ilt fox *Skall 3*, brenna e-m i-an díla *Þorm 2, 14*, leysa e-m illan enda *Korm Lv 33*, reka e-m i-an þveit *Ótt 3, 3*, ilt sveim *ÞHjalt 2*, él et i-a *Jóms 32*, beita e-n i-u *Sigsk 59*, lengja sér ilt *Am 40*, ill sköpp *Oddgr 34*, ill skepan *Guðr I 24*, i. ulfa þyr *SnE I 94*, i. hreimr *Hskv 2, 8*, ill orð, *krænkende ord, Nj 14, Skí 2, Anon (XIII) B 18*, ilt's umb at lítask *Am 54*, ilt es fyr heill at hrapa *Reg 25*, ilt es at segja *Am 24*, ilt es á jorð orðit *VGI 11*, fáa ilt ór deildum *BjH 2*, ill róð ór annars brjóstum *Háv m 9*, millum ils lítit (*måske snarere til det følgende*) *Am 85.* — 6) *ffjendtlig, vred*, i. hugr *Hárb 21, Hym 9, Guðr II 37, Hhund II 18*, ils gengsk þér aldri *Am 69*, ilt es með e-m, *der er fjendskab mellem, Hálf's VIII 12*, ils of fylld, *opfyldt af vrede, Sigsk 8*, eiga e-n i-an, *have ens vrede over sig, Finng.* — 7) *unyttig, uduelig*, esat svá i. at einugi dugi, *lidet værd, Háv m 133*, ill tunga *Katr 45*, ilt járn, *dårligt af kvalitet, Rún 3.* — 8) *karrig*, i. af aurum (*jfr góðr*) *Jóms 36. Jfr vándr, hvor der*

findes eksempler på verri, verstr. Jfr firin-, marg-, raun-.

illsögull, *adj*, *som bruger onde, ubehagelige (eller om dårlig tænkesmåde vidnende) ord, Eg Lv 37 (v. l. illhugaðr), (ved rettelse), Frp I 30.*

Illugi, *m*, *Gretters broder (navnet = Ill-hugi)*, *Grettis 31.*

illúð, *f*, *ondskab, fjendskab*, opin vas i., *ondskaben var åben, den ondskab som den åbnede kiste var fyldt med (jfr sammenhængen og fortsættelsen), Vgl 21. 23.*

illúðigr, *adj*, *ondskabsfuld, vred, om Odin, Hásk 15; allar (rúnar) ro i-gar, alle bebuder de, tyder de på, fjendskab, Am 13.*

illvirki, *m*, *en som udfører slette, forbryderiske, handlinger, misdæder, ugærningsmand, om Venderne, Arn 3, 8, om røveren ved Kristi side, Has 23.*

illþræli, *n*, *slet træel, æpði i. (hds. illþræ)* *Am 63.*

illþræll, *m*, *slet træel, Hjálmp VI 2.*

ilma, (-aða, -aðr), *dufte, röt i-andi lítillætis, om jomfru Maria, Lil 25, grös i-andi Lil 93, i-ar slíkt of hólmann Gd þ 60.*

ilman, *f*, *duften, Gd þ 47.*

1. **ilmr**, *m*, *duft, reykelsis i. Hsv 138, om oljetræets og cederens vellugt, Gd 70. 73.*

2. **ilmr**, *f*, *en asynje, Pul IV h 1, jfr yy 3, eller valkyrje, jfr kenningen: I-ar jalmr = kamp, Hróm 2. Hyppigt i kvindedekninger: sörva I. Korm Lv 39, I. lýskála bála Anon (XII) C 30, I. unnar dags Hfr Lv 20, I. armliggjar orma Bjhit 2, 22, erma I. Korm Lv 6. 29, isungs I. (ved rettelse) GSúrs 24. Jfr árr, hall-.*

3. **ilmr**, *urigtig v. l. for ímr, ulv.*

ilrjóðr, *m*, *'fod-rødfarver', i. ara, kriger, Ív 18, i. arnar, d. s., Þjóða I, 3.*

ilska, *f*, *ondskab, ondskabsfuldhed*, *Hsv 27, ilsku eyðir, from mand, Gd þ 11. 35, Pét 16.*

ilskufullr, *adj*, *fuld af ondskab, Gd 51, Gd þ 4.*

ilskulyndi, *n*, *ondsind, ondskab, slethed, Katr 46.*

ilskuskóli, *m*, *'sletheds-skole', om et ondskabsfuldt væsen (Selkolla), Gd þ 29; ordet betyder egl. 'væsen som lærer andre — og selv udøver — hvad der er slet'.*

ilsporna, (-aða, -aðr), *betræde med foden, orñ getr i-at haus Ht 51.*

ilstain, *m*, *'fodblad-stavn', klørne (på en ravn), búá i-a hraíni sveita (datív) Ht 32.*

ilstri, *n*, *pil (samlingsord, jfr jölstr, salix pentandra), Pul IV kk 3.*

iltún, *n*, *'fodsålens tun', foden, vann þvegít i. (Kristi) Mfl (XII) 2.*

ilvegr, *m*, *'fodsålens vej', foden, i-s kilja, sko, Þjóða 4, 15.*

ilþorn, *m*, *'fod-torn', klo, standa (lúta) und i-a arnar TorfE 4.*

Imbólu, *f. pl(?)*, stedsnavn i Orienten, í I-um *Rv* 30.

Imð, *Imðr*, *f.* jættekvinde, *Pul IV c* 3; I-ar dóttir *Hhund I* 43, i-ar faxi, *ulv*, *Gísl I*, 1. — *En af (Heimdals?) mödre*, *Hynd I* 37 (her formen -r).

imnasöng, *m.* hymnesang, *hymne*, *Katr* 44.

in afsvækket form af enn, s. d.

indialand, *n.* Indien, *Alpost* 9.

indæll, *adj.* behagelig, *kær*, eigi es járni bjúgu (*ankret*) i. skaði lindis (*vinden*) *Pjóða A*, 23.

ingi, *m.* egl. s. s. Yngvi (s. d.), *konge*, *fyrste*, þat vas inga (ingva?, *hds* hringa) gjöf hingat (*mærk* rimet) *Skall* 3, öþjóð inga, om en skotsk fyrste, *Sturl* 5, 15 (rim ing : goring-), jfr at gramr substituerer ingi- i navnet Ingibjörg Ólhelg 8, jfr *ESk* 6, 49. — *Sökongenav*n, hringkoff i-a, *brynje*, *Anon (XI)* *Lv* 8, jfr Yngvi. — *Kong Inge Haraldsson* (d. 1161), *ESk* 4, 1. 6, 8, 9, 2.

Ingibjörg, *f.* *Torkel leiras datter* (10. årh.), I-u, *acc.*, *Jóms* 45.

Ingifreyr se Ingunarfreyr og Yngvifreyr.

Ingimundr, *m.* isl. hövding (12. årh.), *Pvazf* 1.

Ingjaldr, *m.* sagnkonge, I. ildråde, *Yt* 27, — *islændr* (10. årh.), *GSúrs* 20.

ingian, *f(?)*, pige (det irske ord inghean), *Mberf* 6.

Ingolfr, *m.* forskellige personer, I. *Thorsteins sön*, *Anon (X)* *I* 7, — *en anden* (11. årh.) *Porm* 1, 2, — *landnamsmanden(?)*, *Anon (XII)* *B* 25, — *drömmeperson*, *Anon (XII)* *E*.

Ingunarfreyr, *m.* betegnelse for Freyr (måske = *Inguna-ár-Freyr*, herskeren som råder for *Ingvinernes áring*, *A. Kock Hist. tidsskr.* (sv.) 1895 s. 161), *Lok* 43.

Ingvarr, *m.* I. *Ragnars sön*, *Heil* 7; jfr *Yngvarr*.

1. inn se enn.

2. inn, *adv.* ind, ind i, især om bevælgelsen ind i et hus, koma i. *Háv*m 2, 3, *Lok* 33, 58, *Pry* 29, jfr *Gri* 45, i. kom andspilli, blev bragt ind, *Am* 45, koma i. í sali *Eirn* 4, ganga i. í sal *Hym* 10, ganga i. *Korm Lv* 14, *Vafpr* 5, *Ski* 16 o. s. v., ganga i. at (manni), trænge ind for at slå ihjæl, *Ísl*dr 8, ganga út ok i. *Völ* 4, bjóða (e-m) i. *Eirn* 5, bera i. hamar *Pry* 30, hlaupa i. *Fj* 17, 18, fljúga i. *Am* 19, falla i. of ljóra *Vsp* 38; grafask i., grave sig ind (i kødet), *Lil* 78; komparativ, lita innar til kvinna, længere indad i hallen, *Ólhelg* 8, sittu innar meirr *Ragn X* 6, sitja i-ar á bekkjum *Lok* 11; i en uklar forbindelse *Fj* 22.

inna, (-ta, -tr), 1) berette, meddele, udtale, møl sem innik *Sigv* 5, 6, *ESk* 6, 7, *Nj (XII)* 6, i. dögling's verk *ESk* 6, 56, i. ævi *Nkt* 40, i. dýrðar merki *Rsf* 29, i. í brag sinn *Mv II* 20, i. út alla gleði, berette tilfulde, *Lil* 64; i. orðstafi (*vistnok rettere*: orð stafa), udtale (*runernes*)

ord, *Am* 9, i. jötna heiti *Pul IV b* 1; i. upp verk, meddele, bekendtgøre, *Anon (XIII)* *B* 4. — 2) udføre, bringe i stand, i. óð *Leið* 1, i. Hóars bjór *Bjhit* 2, 21, i. tákna fjöld, gøre jærtegn, *Katr* 44, i. herboð *Herv VII* 6, ekki annat gott i-isk, intet godt udføres (undtagen o. s. v.), *Lil* 2, und vas int, sár blev tilføjet, *G Galt* 5; — innendr ógnar, krigere, *ESk* 6, 51. — 3) gengælde, i. ginn gráleik, lige for lige, *Hhard* 13.

innan, *A*) *adv.* 1) indefra (= út), i. ór húsum *Sigv* 3, 12, ganga i. í hildi, gå ud i kamp, *Sigv* 7, 10, jfr *GGnæv* 2, fekk i. lið minna, indefra, o: fra mit eget (hus og hjem), *GSúrs* 29, med út, leita sér i. út staðar *Háv*m 112. — 2) inden i, indenfor et område, med *acc.*: i. eina gunni, inde i (indenfor området af) en kamp, *Pjóða A* 3, 17, i. í helvíti *Sigv* 13, 16, í lypting i. *Arn* 2, 16, garðr skriðinn i. ornum *Ákv* 31, pentað i. firmamentum *Lil* 27, i. Tyrvist *Bkrepp* 6, i. hverja vik, inde i hver en vig, *Pjóða A* 4, 22, hvarfa i. stafnrúm *Ulfr*, med um: i. um ey *Merl I* 13, um hjartað i. *Lil* 80. — 3) indvendig, hlaut i. svá minnum, ufuldstændigt sted, men det manglende er vist höll (som subjekt) og skryðask, halten blev indvendig prydet således (med billeder), *Húsd*r 6, 9, allr skáli i. *Sigv* 5, 6, lita, rjóða munn i. *Drv (XI)* 10, *ESk* 6, 29 (v. l.), sleikja blóðtrygil i. *Hfr Lv* 22, eggjar i. fáðar, om det giffulde inlagte stål, (der udgjorde æggen), *Brot* 19, i. í ormi *Lil* 15, fýld i., indvendig opfyldt, *Sigs*sk 8. — *B*) *præp.* med *gen.*, indenfor, i. dura *Gróg* 15, i. garða *Pry* 9, *Fj* 4, i. hallar *Völ* 33, i. borgar *Hamð* 24, i. rifja *Ragn V* 10, i. lands *Sigv* 11, 11, *Nkt* 52, *Sturl* 3, 18, 21, i. borðs *Hfr* 3, 14, *Ótt* 2, 13, *Sturl* 3, 16, i. hirðar, blandt hirmændene, *Lil* 48, i. brjósts *Likn* 30; — med *acc.*, indenfor, i. sæ *Þloft* 2, 4, men således især med fyr: fyr i. *Olvishaug* *ESk* 6, 14, fyr i. *Hillar* *Sigv* 13, 23, fyr i. *Hverbjörg* *Porm* 2, 18, fyr i. heima *Pry* 6, fyr i. höll *Lok* 14.

innanverðr, *adj.* indvendig, við ey i-a, ved den indvendige (mod land vendende) side af øen, indenfor øen, *Gísl* 1, 11.

inndrótt, *f.* krigerskare i snævraste forstand som en fyrstes følge, *Pul IV j* 6 (jfr *SnE I* 458), *Ótt* 2, 2, *Arn* 2, 19, 5, 24, *Pjóða A* 3, 27, *Sturl* 4, 19, 32.

inndrysey (jar), *f. pl.* usikkert, måske fingeret, stedsnavn (v. l. *Einderis*); hvad navnets rimeligste form angår jfr stedsnavn som Hadyri; inndyri, n., dørlignende vej indad[?]), *Krm* 8.

inntjalgr, *adj.* 'indad-hed, brændende', som brænder sig ind, (tår) i-t *Hhund II* 45.

innhýsingar, *m. pl.* 'mænd, som hører til et og samme hus, herre' (jfr inndrótt), *Pul IV j* 7.

1. inni, *n.* hus, hjem, brenna i. *Porm* 2, 18, i. tóku at brenna *Sturl* 3, 11, brunnu

allvalds i. Þsær 1, þíns i-is til Hálfis II 1.

2. **inni**, adv, *inde* (*inde i et hus*), tveir ro i. Bragi Lv 1, þú átt i. hér bræðr Hákv 16, at sitja i. Harkv 6, Lil 27, brenna i. Yt 23, Sigrðr 31, Akv 42, úti ok i. Lil 1, úti né i. Guðr I 17; eiga blót i., have, holde, blot i sit hus, på sin gård, Sigv 3, 5, hafa hér i. at ólmólum Lok 1, jfr 2 o. s. v., hafa ulf i., have en ulv i sit hus, Hhund II 1, vesa i. Akv 42; sitja i. fyrir, være i forvejen (*för en anden kommer*) tilstede (*i et hus, gård*), Hávm 133.

innliggr, adj, 'inderlig', udmærket, i. kennifaðir, om biskop Gudmund, Gd 12, mín i-g kvinna, mín hjærtenskære fæstemø, Vitn 8 (*her er vokalen i sikret*).

innir, m, udfører, fuldbringer, i. dóms, deltager i domstoles virksomhed, retskyndig, ÞSíd 2, i. nadda rögs, kriger, G Dropt 2.

innleið, f, 'vej der fører indad', men ordet findes i en uklar sammenhæng, Guðr II 22; linjen lyder i. dyra, metrisk set må der her være tale om gen. pl. af

dyrr (*men ikke af dyr*), men 'vej der går ind igennem en dør', synes ikke at give nogen mening. Jfr Bugge, Arkiv XXIV, 340 (*sikkert urigtig forklaring*).

innmáni, m, 'ind-måne', måne (eller månelignende genstand), der ligger inde i noget, i. ennis, pandens indmåne, ojet, Húsd 4.

innri, iðri, adj, *indre*, hús et iðra, (*i*) det indre af et hus, Korm Lv 15, söt en iðri, de indre, ɔ: åndelige, sår, synder, Mark 1, 28, af instum rötum Lil 50.

innsigli, n, segl, i. meydóms, mødoms segl, den ukrænkede jomfrudom, Lil 33.

innsteinn, m, sagnperson (*jfr Útsteinn*), Hálfis VII 9, Hyndl 6. 12.

Inn-Þrændir, m. pl, Indtrönderne, beboerne af de 4 nordøstligste fylker i Tröndelagen, Þorm 2, 18, Þfagr 2, Sigv 12, 14, ESk 6, 17.

innþrænzkr, adj, indtrönders (*jfr foregående*), i-k mær Sigv 2, 11.

Ispanía, n, Hispanien, et ýtra I. Merl II 73.

I

Denne lyd er den lange i-lyd; metrum og rim viser i det hele, hvor den skal skrives (som i ið- og lign.).

i, præp. med dativ og accusativ (*i reglen foran, underliden efter det styrede ord*), A) med dat., i. d. v. s. 1) indenfor eller på et — nærmere betegnet = område, (hvortil å svarer som betegnende et punkt på områdets overflade), i veröld Mark 1, 2, i heimi Vsp 45, Lil 36, Arn 2, 19, ESk 6, 2, Mberf 4, Lil 12 o. s. v., i jörðu Vsp 10, i helju Alv 18 o. s. v., Am 51 o. s. v., i landi Grip 2, Ragn V 5, út i lönðum Mark 1, 31, i ríki Lil 69, i þessu ríki ESk 6, 11, i veldi Krm 10, i bæ Hhund I 2, i garði, gørdum Akv 32, Lok 37, Skí 6, Sigv 3, 17. 11, 17, i Vinda byggðum Mark 1, 22, i borgum Mark 1, 19, i ranni Hamð 23, Rdr 3, i húsi Rst 31, i arinkjöli Yt 4, i brandnói Yt 24, i virki Arn 2, 12, i túni Vsp 8, Sigsk 29, Harkv 16, i sal Ghv 15, i hólлу (høll) Hamð 18, i þyshólлу Akv 29, Hóva hólлу i (færðedes i hallen) Hávm 109, i sessi Lok 15, Vøl 23, i sæingu Sigsk 24, Helr 12, i sessi ok i sæ-

ingu Guðr I 20, i kør Guðr II 44, kálkar i vø Sigsk 29, i öndvegi Krm 29, i gætti Rþ 27; i þumlungi Lok 60, i keru Fj 26, i Eldhrímni Gri 18, i bolla Rþ 4, i kónnu Rþ 32, i horni Guðr II 22; i söðlum Akv 16, i reitðu Korm 1, 5, i segli Sturl 3, 14; i haugum Hárb 44, i helli Hyndl 1, i lyngvi Fáfn 21. 28, i reyri Hávm 96, i grasi Vsp 61, i viði Vsp 42, Fj 23, i jölstrum Guðr I 19; i auðn Hamð 29, i mærum Mhkv 5, i þáfjalli, i fjældet/s sider, medens á fjalli = på fjældets øverste flade), Hávm 90, i hamri Rst 26; i stafni HHj 14, i miðjum flota Hhund I 35; i grindum Hhund I 50, i einum stað Hávm 35, Sturl 5, 2; i holmi Vøl 40. 41, Rdr 11, i eyju Hárb 16, Hákv 6, i sundi Sigsk 53, i móðu Fáfn 15, i vatni Reg 2, Fáfn 11, eyjar í vatni Sturl 5, 13, i flóði Reg 1, i brunni ESk 6, 23, i fjörðum Krm 24, i mynni HHj 18, i hafi HHj 19, i eldi Am 15; i brjósti Grög 16, Akv 23. 25, i hendi Akv 21, i klóum Harkv 3, gægr i augum Þórh, i enni Korm Lv 5, i fjörðum Vsp 66, i þöndum Lok

39, í völlum *Fj 30*, í liðum *Fj 18*, í faðmi *Hávám 113*, *Hhund II 29*, (liggja, fljóta, driifinn) í blóði, í dreyra *Hamð 23*, *Sigsþ 24*, *Hamð 7*, *Gri 52*, *Rdr 4*, *Hák 15*, *Krm 9*, *Jóms 40*, í tórum *Lil 53*; í folki *Hávám 150*, í farar broddi *Hhund II 19*, í broddi styrjar *Arn 2*, 17; í hjalti, í miðju, í oddi (*ált þá et sværd*), *HHj 9*, í víni ok virtri *Sigrdr 17*; standa í ótu *Jóms 31*, í fóðri *Ísldr 7*; meget ofte foran stedsnavne (der nøje slutter sig til de (ansførte) ord, hvor-med de er sammensatte), í Prúðheimi *Gri 4*, í Vanahemii *Vafþr 39*, í Danmörku *Guðr II 14*, í Miklagarði *Mark 1*, 30, í Fensólum *Vsp 33*, í Hótúnum *Hhund I 25*, í Ulfdöllum *Völ 5*. 6. 13, í Hlymdöllum *Helr 7*, í Brálundi *Hhund I 1*. 3, í Bragalundi *Hhund II 8*, í Skatalundi *Helr 9*, í Grislupöllum *Sigv 1*, 11, í Nýjamóðu *Sigv 1*, 9, í Járnvíði *Vsp 40*, í Sigarsholmi *H Hj 8*, í Varinseyju *Hhund I 37*, Sámseyju í *Lok 24*, í Hléseyju *Hárþ 37*, *Hhund II 6*, í Suðreyjum *Sturl 5*, 10, í Öngulseyyju *Krm 21*, í Ráðseyjarsundi *Hárþ 8*, í Álasundi *Krm 20*, í Jörvík *Arþ 4*, í vik Varins *HHj 22*, í Hatafirði *HHj 12*, í Hafsfirði *Harkv 7*, í Unavógum *Hhund I 31*, í Nóregi *Yt 35*, í Bolm *Hyndl 24* o. s. v. — 2) *inden i (noget, man er iført)*, í trolls ham *Vsp 40*, í gemlis ham *Haustr 2*, í ham faxa *Anon (X) Har-nid*, í miklum auka *VGI 2*, í iðrum *Lil 31*, í ormi *Lil 15*, í vöðum *Ragn II 5*, í gerðum *ÞKolb Lv 6*, (sveipa) í rípti *Sigsþ 8*, í brynju *Hhund I 6*, *II 1*, *Grip 15*, jfr orð í stuðla skorðum *Lil 2*, og í steins líki *HHj 30*. — 3) *om dele af legemet*, augu í þýju *Hhund II 2*, augu í ljósu líki *Korm Lv 7*. — 4) *om noget, der rammes, glumra (sverð) í gotna hausum Hák 5*, gnesta í fjörniss stöllum *ÞGisl 7*, vöndr standi í Ellu *Krm 27*, jfr hoggva skarð í skíldi *Torfe 5*. — 5) *i, indenfor (en skare, flok)*, í líði *Vsp 14*, *Esk 6*, 44, í hernum *Hárþ 40*, (fyrstr) í folki *Hhund I 53*, *Jóms 25*, (fostnuð) í her *Hhund II 16*, í hirð *Hyndl 25*, í verðungu *Helr 11*, í flokki *Sigv 11*, 2, í stóði *Anon (X) I B 3*, jfr í fôr *Vsp 51*, í vikingu *Helr 11*, í sinni *Sigsþ 3*, *Alv 1*, *Ragn II 1*, í valsinni *Hyndl 6*. 7, alask í ætt *Hyndl 18*; í flótta *Sturl 3*, 8, í visum *Lil 3*; *her kunde anføres: meðan í önd hixti, det hikkede, gispede, i ånden, o: der høstes en gispende lyd, Am 41*. — 6) *om hvad der bor i en, ens sind, en er besjælet af*, ulfr í syni *Sigrdr 35*, ills þegns efni í syni *St 11*, lox í øxi *Skall 3*, sjalfr *Sigtýr vas í skækialfi, Óðin selv var, boede i, var identisk med, krigeren, Gráf 12*, dróttinn sé í minu hjarta *Gd 1*, jfr *Lil 95*; heipt (svall) í Högna *Rdr 10*, bliðr í hug *Am 34*, hafa í hug *Sigrdr 20*, leika í mun *Sigsþ 38*, vesa í hug *Mhkv 4*, standa í þokk *St 19*, vesa í skapi *Grip 32*, vesa í hugum, *ved godt mod, Hák 9*, jfr *Hym 11*, *Hyndl 2*, *Am 96*, vesa í jötunmóði *Vsp 50*, *Grott 23*, vesa í olvæni *Bdr 7*. — 7) *om tiden,*

under (medens noget er, varer), í vindi *Hávám 82*, í byr *Hávám 90*, *Jóms 33*, í hreggi *Mhkv 21*, í veðri óðu *Mark 1*, 5, í logni *Mhkv 13*, í svefni *Brot 16*, í draumi *VGI 2*, í hvíld *Hárþ 3*, í lífi *Sturl 4*, 10, í fjörbrotum *Fáfn 21*, í andláti *Lil 60*, véla í tryggð, *under en sikkerhedstilstand (mod tro og love)*, *Hárþ 34*, *Sigrdr 7*; í týlu ok frosti *Lil 73*; eiga sér veru í vö, *under faren*, *Hávám 26*, jfr *Bbreiðv 4*, í herðiraunum *Jóms 8*, í hæstri fríðarsýn, *indenfor freds-syn, hvad man kan se på engang, Esk 6*, 63 (v. 1.); í banni *Lil 23*; — *nærbeslægtet hermed er i foran ord, der betyder kamp og lign.*, í orrostu *Hávám 129*, í orrostum *Harkv 21*, í styr *Hfr 2*, 4, í boð *Hfr 3*, 13, í jærnleiki *Hfl 8*, í sverða flaumii *Rdr 3*, í dyn Skoglar *Gldr 5*, í Óðins veðri *Hák 8* o. s. v. — 8) *temporalt, o: med ord der betegner tidsrum (jfr 7)*, í barnæsku *Fáfn 6*, í sumars broddi *Mark 1*, 5, í hausti, í, *tíl efteråret, Eg (XII) 3*, *Mberf 6*, í vetri *Þmáhl 3*, í ári *Ólhelg 5*, *Sigv 2*, 11, *Bersi 1*, 3, í degi, *om dagen, en dag, Hálfv IV 6*, í grimu *St 19*. — 9) *i, ved (ord, tale)*, í orði vinr *Lok 2*, í andsvörum *Lok 5*, í mölum *Lok 52*, í orðum spakr *Grip 7*, í hugazræðu *Grip 14*, í kvæði *Arn 2*, 1, *Lil 92*. 98, í óði *Esk 6*, 57, reiða í lofi *Mark 1*, 4, telja í hverlegi galga farms *Hál 1*, fáa í rúnnum *Hávám 157*, jfr *Hhund II 12*; of skí es hverr í slíku *Hárþ 22*, sanna í slíku *Lil 42*, í prýði *Lil 7*, í skærleik *Lil 7*, í skyldu, *i pligt, pligtmæssig, Lil 14*, í svaranna reikan, *i de vaktende, usikre, svar, Lil 17*; í hófi *Hávám 64*, *Sigv 11*, 13, kaupá sér í litlu lof *Hávám 52*, véla e-n í verfangi, *ved, med hensyn til, Helr 13*, harmr í e-u *Hárþ 13*, heipt í hvivetna *Fáfn 9*, miskunn í holdgan *Lil 32*. — 10) *es i ráði, egl. 'det er i, blandt, råd', det er noget, der tænkes på, noget nærførestående, Hyndl 42*, teljask í röðum e-s, *regne sig til dem, som har myndighed over en, Alv 5*, vesa í kunnleikum við e-n, *være ens bekendt, Harkv 19*, vesa í bróður stað *St 17*, vesa í vexti *Krm 10*, ganga frammi í dul *Hávám 79*, binda í pinu *Lil 64*. — 11) *i, ved, bestående af noget, auðr í gulli Mark 1, 30*, hafa góða forystu í e-m *Þjsk 1*, 2, jfr eining í þrennum greinum *Lil 1*. — B) *med accusativ, 1) om virkelig el. tænkt bevægelse hen til et sted, med transitivt og intransitivt verber, der direkte eller indirekte betegner en bevægelse til, i heim Lil 22, Helr 4*, í jötunheima *Þry 12* o. s. v., *Ski 40*, í goðheim *St 21*, í bý *Gldr 8*, í bæ *St 18*, í sali *Alv 35*, í Óðins sali *Eirm 4*, í sal *Ski 16*, *Hym 10*, í höll *Vafþr 6*, *Akv 34*, í hallir *Lok 3*. 4, í hús *Am 100*, í garð *Guðr II 36*, í garða *Haustr 9*, í set *Korm Lv 51*, í sess *Vafþr 9*, í sæng *Brot 12*, *Korm Lv 40*, í bing *Krm 13*, í rö hverja *Am 62*, í mœni *Haustr 19*, í stað *Sigsþ 23*, *Korm Lv 37*, í staði *Hávám 66*, í hreysi *Hhund I 36*, í fjall, op í (ikke: på) *fjæl-*

det (fjældsidan), *Dmáhl* 10, í berg, gnipu, *d. s.*, *Rst* 27, 28, í stein *Yt* 2, í haug *Ísldr* 21, *HolmgB* 11, í grjót *Korm Lv* 58, í dali, í víðu *HHj* 28, *jfr Vsp* 19, í ægi *Korm Lv* 42, í mar *Hym* 24, *Vsp* 57, í sæ *Krm* 3, útnorðr í haf *Styrb*, í vatn *Hák* 5, í hqin *Sigv* 2, 3, (vøxtr kom) í *Vinu Vell* 12, í mýri *Guðr III* 11, í djúp-leik jarðar *Lil* 9, í grøf *ESk* 6, 22, í lopt upp *ESk* 6, 16; (verpa lauki) í lög *Sigrðr* 8; med *stedsnavne*, í *Sævarstöð Vøl* 17, 20, í *Hvergelmi Gri* 26, í *Danaveldi Arn* 2, 10, í *Saurbø HolmgB* 6, í *Sogn út Hhund* I 50; — í val *Hárð* 24, upp í skeiðar *Sigv* 2, 7, í vagn(a) *Guðr II* 35, í kistu *Sigrðr* 34, í lúðr *Fj* 30, *Gróg* 11; í dóma *Sigrðr* 12, í hel *Hárð* 27, *Am* 41, *Mhk* 8, í ljós annat *Am* 87; í snœri *Am* 44, *jfr Jóms* 27, í fjötur *Akv* 18, í lás (lokin) *Gri* 22, í gras *Guðr II* 5, *Ísldr* 12, *jfr Bjark* 3, í eld *Akv* 19, 42, *Hamð* 24; (sløngva røðu) í brag *ESk* 6, 45; í synd, *ud* í *synden*, til *synd*, *Lil* 45; í kvistu, *ud* í *grenene*, *Lil* 20; — í hildi *Sigv* 7, 10, í þøð *Sigv* 12, 10, í gny *Gunnar Vell* 34, í hildileik *Fáfn* 31, í folk *Grott* 13, *Háv* 158, *Vsp* 24, *Yt* 11, í lið *Brot* 16; — í faðm *Am* 77, í baðm *Lok* 26, í brjóst *Háv* 84, í herðar *Jóms* 26, í hattar stall *Korm Lv* 57, í bringu ok herðar *Lil* 56; í hægri hqnd *Rðr* 15, í hendr *Am* 56, í krummur *HHj* 22, í greipar *Eyv Lv* 2, í kné *GSúrs* 5, *Dry* 30, í kné gengr knefi *Am* 73, í þverst *HHj* 18, í lið (*se* liðr) *Háv* 66; — í hug *Am* 89, í lund (leggsk) *Mhk* 24; — (steypa) í stúru *Korm Lv* 51, (bera, ganga) í svefna *Korm Lv* 43, *GSúrs* 17, í drauma *ESk* 6, 28; — (líta) í augu *Vsp* 28, *Hym* 2, *Sigv* 42, 13, *Rþ* 27, (mæla) í eyra *Vafþr* 54, 55; í munn *Lok* 34, *Mhk* 29, aprt í kjapta *Lil* 66, í góma báða (*se* gómr) *Am* 9; — í spor *Brot* 17, (þjóta) í horn *Hamð* 18; — (dreifa smyrsl) í sör *Lil* 91; — (kominn es þyss) í þjóð *GSúrs* 7; — (dreifask) í flokka tvenna *Lil* 72; í langa for *Sigv* 3, 1; — (troða) í hanzka *Hárð* 26, (fara) í brynju *Hák* 2, í kull *Krm* 10, í goðvefi *Hamð* 16, *jfr* í ásmegin *Hym* 31, í heðin hvern handar væni, *indenfor*, *under*, *hver pels*, *Háv* 73; — í mun manni, til *glæde for*, *Korm Lv* 60, í sinn frama *Háv* 104, í meginpartar *Reg* 11, í prá, *trodsig*, *Hym* 2, í mál hvert *Háv* 37, fara í vöpn *Sigv* 11, 9; — (leggja) í spönu, *knuse til spáner*, *Steinnunn* 1, *jfr(?)* lemjá í liðu *Lok* 43; í tvau, *itu*, *Hym* 12, *Hfr* 3, 29; — (e-n kell) í hqfuð, *ens hoved føler kulde*, *Vøl* 31; — íæra í frásögn, *berette*, *Lil* 5. — 2) *temporalt*, í ofanverða önn, í den sidste del af hvarbejdstiden (*se* önn), *Ski* 31, í sólróð, ved solopgang, *Ht* 77, í árdaga *Vsp* 61, *Vafþr* 28 o. s. v., í aldar, ragna, røk *Vafþr* 39, *Bdr* 14 o. s. v., í vetr *Halli*, í dalmiskunn fiska (= í sumar) *Eg Lv* 6, í dag *Hárð* 57, *Hró* 2, í nótt *Harkv* 3, *Óhelg* 9, í morgin, í morges og í morgen, *HHj* 39, *Hhund*

II 30, *Nj* 8, *Korm Lv* 63, í aptan *Bbreiðv* 1, *Hhund* I 34, í kveld *Torfe* 1, í sinn þetta *Am* 11, 14, í annat sinn (s. a.) *H hund* I 43, *Am* 11, í sinn et fimta *Rst* 31. — C) *adverbíelt*, ef í gerisk nakkvat, *der-som der sker noget (ondt) deri*, *derived*, *Am* 32, leita í líkna, í *sagen*, *derived*, *Am* 48, es í söu (litu), 'o: í *kisten*, *Vøl* 21, 23, hermdar orð munu hittask í *Mhk* 3; — í brot, í gær, í gögn, gögnum, í milli, í móti, móti, í senn, í sundr *se de enkelte artikler*: braut o. s. v.

ibúa, *f*, *kvindelig beboer*, hrauns í-ur, *jætiekvinder*, *Loð* I 1.

ibyggiari, *m*, *beboer (sent ord)*, í-ar allra landa *Lil* 71.

ið, *f*, *handling*, *beskæftigelse*, *virksomhed*, tregnar iðir, *handling*, *hvorover man sørger*, *Hamð* 1, es leyfð ið *Sigv* 13, 3, tók ýmissar iðir *Sigv* 3, 10, þjóð veit þínar iðir *AKet*, lit orð ok iðir *Nj* 3; gor es ið at for, *der drives stærkt på med rejsen*, *Klæ*. — Som tvívl-somt navn på 'kamp', *Pul* IV k 2, v. 1. *Jfr* iðn.

iðinn, *adj*, *flittig*, *virksom*, hqttprúðr ok í. *Gd* 9, í ástverka *Pét* 39; *Vígl* 5; *vokaten allevegne rimbestemt*.

iðn, *f*, *virksomhed*, *beskæftigelse gærning*, samna skrøkvi of í-ir manna *BjH* 3, hljóta fríða í. *Pl* 11, hefja upp í. *Hsv* 99, telja í-ir *Qrv* VII 25; í. vex *Ht* 9. — *Jfr* konung-.

iðula, *adv*, *idelig*, rjóða í. brand (ið síð) *Þjóða* 1, 25. *Jfr* iðula.

iðvandliga, *adv*, *omhyggeligt med hen-syn til udførelsen*, smíða stef í. *Gd* 3 22,

iðvandr, *adj*, *omhyggelig i sin gærning om en konge*, *Sindr* 5, *Rst* 24, om *Kri-stus*, *ESk* 6, 4; ved *rettelse* *Háv* 10.

íta, *f*, *en elv (usikkert hvor)*, upp í í-u *Krm* 4, í-u minni *Ormsþ* IV 4, jór í-u, *skib*, *Eg Lv* 24; *urigtigt (for æva?)* *Giz* sv 2.

líng, *f*, (eller líng?), *mytisk grænseelv mellem jætter og guder*, *Vafþr* 16.

líjorr, *adj*, *endnu levende (jfr pros. iendr)*, í-van trað *Yt* 27.

ígrœn, *f*, *jætternes navn på jorden (egl 'den stærkt grønne', i nedsettende mening)*, *Alv* 10.

ígultanni fejl for iugtanni, s. d.

íkorni, *m*, *egern*, *Gri* 32.

íl, *f*, *øen Istay (Hebriderne)*, *Pul* IV bbb 5, *Bkrepp* 7, *Sturl* 5, 7.

ílagspóitr, *m*, *afsnit*, *stykke der lægges ind*, í illra vætta, *indskydelse fra onde vætter*, *Gd* 3 17.

ílega, *f*, *leje*, í. naðra, *guld*, gætir naðra í-u *EGils* 1, 16.

ílendr, *adj*, 1) 'som er i landet, indenlands', jofurr *Jótlands* í., *efter at være kommen til landet*, *Sigv* 10, 9. — 2) *indenlandsk*, lið í-ra *Arn* 5, 22.

íma, *f*, 1) *kamp*, *œstr* á í-u, *ívrig til kamp*, *Hhund* I 53, ímu eldr, *sværd*, *Has* 39, í-u rann, *skjold*, *Grett* 2, 8, í-u *svellir*, *kriger*, *Gyð* 4; í-u *urigtigt (f. ilja?)* *ÞBrún*

2. — 2) som jættekvindenavn ('den mørkeladne'), *Dul IV c 3.* — 3) ulvindenavn, *Dul IV ee 2.* Jfr *imun.*

imarr, m, ulv, Dul IV ee 1, jfr imr.

Imgerðr, f, jættekvindenavn, Dul IV c 4.

imgjarn, adj, kamplysten (hds inn-), Háv 7.

imleitr, adj, med mørkt ansigt, mørk af udseende, om ulven, i-um óls blakk feksk áta ÞSkall 1; jfr fær. im 'sod'.

imnir, m, sværd, Dul IV 19 ('den brune, mørke'?, jfr imleitr).

imr, m, 1) ulv (jfr imarr, ima og imleitr egl. 'den mørke', jfr hósvir), Dul IV ee 1, i. gat krøs Þjóða 3, 7, ims sveit, ulveskare, ÞKolb 3, 14, ims verðr Ingj 1, 6. — 2) jætte, Dul IV f 1, Íms faðir Vafpr 5, men her er ordet galt, da bogstavrim mangler; ima hljóð, jætte-lyd, -tale, guld, Gd 22.

Ímsigull, m, sagnperson (af im- og sig(ull), roden i siga), Gautr I 4.

imun, f, kamp, (jfr ima), Dul IV k 2, Ormsp IV 8, Grettis 7.

imunborð, n, 'kamp-bræt', skjold, i-s veðr, kamp, Vell 17.

imunbukl, n, skjold, Grettis 22.

imundis, f, 'kamp-dis', valkyrje, i-ir (adskilt ved tmesis) vildu svá Haustl 17.

imunlaukr, m, 'kamp-løg', sværd, Ullr i-s, kriger, Eyv Lv 8.

imunlundr, m, 'kamp-træ', kriger, Gd 67.

imunvindr, m, kamp-storm, hæftig kamp, i-ar rifu Yggjar tjöld (skjoldene) Ingj 1, 1.

Íra, f, ø, uvist hvilken, Dul IV bbb 5.

Írar, m, pl, Irlændere, Sindr 5, Hfr 2, 9, Ótt 4, 2, Arn 5, 10, Darr 8, Krm 19, Íra grund Korm Lv 8, Íra byggðir Rst 6. (Íri sing. findes som mandnavn i Egilss.).

Íri, m, dværgenavn, Fj 34.

✓ *Írland, n, Irland, Korm Lv 63, Krm 16.*

Írskr, adj, irsk, i. svanni Mberf 6, irsk Þjóð Gráf 2.

Ísafjörðr, m, Isafjord i det vestlige Island, Háv 13.

Ísaland, n, = Ísland Gd β 7.

Ísarn, n, jærn (= jærn, våben), Dul IV q (forfatteren skælnr her mellem isarn og jærn som to forskellige ord), dýja isørn Harkv 8, hljómr i-a, kamp, Orv VII 6, isarns meidr, kriger, Anon (X) I B 5, Skoll 2, i-s óss Þmáhl 4.

Ísarnkol, n, jærn-kølighed, kølighed som et jærns (jfr kalt jærn; kol = kul i sen. islandsk), anbragt under solhestenes bove, Grí 37 (af Snorre forklaret som vindbølge).

Ísarnleikr, m, 'jærn-leg', kamp, Haustl 14, Sigv 12, 14.

Ísák, m, Isak, SnE II 246.

Ísbjóðr, m, 'is-tilbyder', Bjhit Lv 21, åbenbart del af en kenning, hvis øvrige del er at søge i det uforståelige og forvanskede okr, således at der i „okr“ iss foreligger en kenning for 'sværd', eller også 'skjold' (eller armring?); der er

flere ord, der således kunde komme i betragtning.

Ístíróingar, m, pl, indbyggerne i Isafjord, traust Í-a Háv 8.

Ísheimr, m, 'is-verden', havet, i-s jór, skibet, Has 32 (jfr jöskreytandi).

Ískaldr, adj, iskold, iskold jörn Þjóða 4, 5, isköld alda Ht 27, isköld brynja Orv IX 41.

1. Ísland, n, Island (jfr Ísaland), Korm Lv 8, Rst 11, Anon (XII) C 26, ÞormÓl 3, Grettis 4, Gd 6.

2. ísland, n, 'is-land', stjóri markar i-s, kenning for en norsk konge, men det er ikke klart, om i. betyder 'hav' (jfr isheimr), eller 'fjæld', så at 'isfjældets skovland' eller 'skovlandet i og ved havet' er = Norge, snarest vel det sidste, Ótt 4, 1.

Íslendingar, m, pl, Islændere, Nkt 75 (jfr húðlendingar).

Íslenzkr, adj, islandsk, i-k augu, siger Sigval om sine egne øjne, Sigv 3, 15, i-ir menn Gd 22, i. herr Ód 13, i. lýðr Gd 76.

Ísmøl, f, lag af isstumper (som et lag af småsten), sem i. (dativ) yrpi Ólhv 2, 11.

Ísolfr, m, bjørnenavn, Dul IV cc 1. — Som mandnavn Hyndl 21.

Íss, m, is, isflade, i. á ó Vafpr 16, á ísi Hávm 83, jfr 81, Nj 27, traudla es gengt á ís of vár Mhkv 12, ó geisar með ísi, með isflager, Anon (X) I B 8, til i. Dul II 3, háll i. Hávm 90, i. einnætr Hávm 86, ganga ísa, gå over, færdes på islagte strækninger, Sigsk 8 (her er isa sikkert acc. pl. og ikke gen. styret af fyld, om Brynhild, hvíket er meningsløst), ís kollum brú breiða Rún 17. — I kenninger, for sværd: Hlakkar i. Hharð 19, almdrósar ísar Ht 60, iss gunn- = gunniss-, sværdets, rjóðr Sigv 13, 6, sikul-gjarðar i. Hallv 2, randa i. ESk 11, 9, men skjold: Haustl 17, — for armring (sølv): leggjar i. Hfr Lv 15. — Ísa brot, isens brud, við i-a brot, ved den tid, da isen brydes og smælttes, om foråret, Hfl 1. Jfr blóð-, hjaldr-, sár-, þunn-.

Ísugr, adj, ísbelagt, iskold, i-ar býur, iskolde bølger, Jóms 16.

Ísungr, m, hoveddug (jfr SnE II 494), i-s Jørð, kvinde, VGl 2, i-s llmr GSúrs 24. — Som mandnavn Hhund I 20 (hvor Höðbrodd kaldes Í-s bani). Jfr blóð-, þunn-.

Íta Korm Lv 5 er fejl, vistnok for Áta, s. d.

Ítarliga, adv, udmærket, herligt, skreyta i. Gd 71.

Ítarligr, adj, udmærket, herlig, i. at áliti Grip 4, i. hilmir Merl II 34, i. óðlingr, gud, Mgr 3, 20, i-g yfirdrótning, jomfru Maria, Gd β 4, i-g borg Pét 9; alt vas i-í of órar ferðir, vort log var i enhver hen-seende prægtigt, Am 93, i-t er slikt at líta Gd β 64.

Ítr, adj, udmærket, herlig, i. áliti Grip

7, i. gulli Ullar, *Tor, Þdr 18*, i. jöfurr *Hfr 3, 14*, i. Rognvaldr (*jarl*) *Sigv 3, 17*, i. konungur *Grip 10, 47*, *jfr 23*, i. landreki *ESk 6, 47*, i. yngvi *Arn 6, 12*, enn ítri Jóta gramr *Þjšk 2*, i. Óláfr *ESk 6, 1, 7, 54*, *jfr 66*, i. Eiríkr *Ísldr 15*, i. Haraldr *Þjóða 4, 9*, i. Brandr *Ingj 2, 2*, i. ættþættir Torf-Einars *Arn 5, 25*; ítrir búendr *ÞKolb 3, 1*, ítrir menn *Mark 1, 4*, *jfr Ingj 2, 6*, ítrir íþróttarmenn *Harkv 15*, i. ægis báls hati *Hf 3*, i. auðgjafi *Hf 13*, i. stökkvir flóðs hyrjar *Styrkár, i. þegn ESk 6, 61*, ítrt lið *Sigv 13, 5*, i. ofláti (*en ret mærkellig sammenstilling, ironisk?*) *ÞKolb Lv 6*, om kvinder, i. Ól-Gerðr *Éyv Lv 13*, i. mjaðar þella Jóms 4, ítrar jarla brúðir *Guðr I 3*, i. velborin selja gulls *Grettis 17*, — om gud: i. goð *Leid 32*, *jfr 42*, i. alls græðari *ESk 6, 21*, — om et land: i. Auðs systir *Hfr 1, 4*, *jfr* i. fjalla salr, *himmel, Hallv 8*, i. Jörðön *Ólhv 3, 2*, — om andre ting og forhold: i. rönd *Ht 4*, i. hleyti jöfra *ÞKolb 3, 9*, i. bragr *ESk 6, 71*, i. orð *Rv 16*, ítrt ljós *Has 63*, i. elli *Ht 30*, i. lausn *Lkn 39*, i. farmr *Lkn 33*, — med gen., udmærket, dygtig til, i. lista *Rst 11*, i. þremja storms *Rst 21*; *Ód 26* er ordet vist forvansket (for ór?), *jfr* ítrborinn. *Jfr* þrek.

ítrborinn, adj, herlig født, af udmærket herkomst, om Helge, *Hfj 37*, om Gudrun *Am 104*; derimod kan ordet ikke være rigtigt *Hhund I 9*, da alm'r ikke for sig kan betyde 'helt, mand'; her er ítr vist fejl, *jfr* ítr slutn.

ítrból, n, 'herligt leje', i. dalreyðar, *dal-fiskens herlige leje, guld, Sturl 5, 7*, i. sólar, *himlen, Rst 33*.

ítrekr, m, uvist hvilken, måske navn på Odin, da í-s jöð regnes til dennes sønner, *Þul IV e*.

ítrfermör, adj, med herlig ladning, om Ormen den lange, *Hfr 3, 18*.

ítrgeðr, adj, herlig-sindet, om Olaf d. hellige, *ESk 6, 10*.

ítrgörr, adj, herlig dannet, syt, i-r skyrta *Orv IX 57*.

ítrhugaðr, adj, herlig-sindet, i. jöfurr *Ht 41*.

ítrlaukr, m, herligt løg (brugt ved en landsoverdragelse som symbol), *Hhund I 7*.

ítrmaðr, m, udmærket mand, i-s kona *Jóms 15, 19* o. s. v.

ítrmenni, n, s. s. foregående, *Sigv 13, 13*, *ÓlBrynj*.

ítrserkr, m, herlig, udmærket særk, i. jastar fløedar, *drikkehorn, ESk 12, 3*.

ítrskapaðr, adj, herlig formet, i. askr (modsat þyrnir) *Hhund II 38*.

ítrskið, n, herligt ski (at løbe på), i. Endils, *skib, Ód 23*.

ítrsléginna, adj, udmærket hamret, smedet, i-nar eggjar *GSürs 37*.

ítrstallar, m, vistnok fejl for orms stallr, *Eviðs 6*.

ítrtunga, f, herlig tunge, unnar i-ur (*sværdklingerne*) sungu hött *HelgÓl*.

ítrvaxinn, adj, herlig skabt, i. svanni *Korm Lv 2*.

ítrþveginn, adj, herlig tot, lysende ren og skær, i-nir armar *Lok 17*.

íugtanni, m, navn på bjórnen (i hds undertiden forvansket til igul-), *Þul IV cc 1*; synonymt med Bjarni *RKet*, med Björn *Grettis 19*; i. randar, *sværd, Korm Lv 28*; i. hvalranns, *skib, Mark 4, 1*, leygs (*arneildens*) i., hus, *SnE II 194* (af et adj. iugr, grádig?).

Iva se Íla.

ivaðandi, m, en, som går (blindt) frem, draums ivaðendr, mænd der færdes som i drømme, ligegyldige mennesker, *Merl I 53*.

Ívaldi, m, ukendt mytisk person, Í-a sypir (*kunstnere*) *Gri 43*.

Ívarr, m, I. benløse, *Sigv 10, 1*; — I. víðfadme, *Hyndl 28*, — I. jarl (11. årh.) *Sigv 13, 9*, — I. af Fljóðum *ESk 13, 1*.

ivegstaiir, m, pl, berømmelige ord(?), segja i-i, melde om berømmelig dád, *Háv 2*.

íviðgjarn, adj, begærlig efter at vise ondskab, onskabsfuld, *Völ 28*, hvor ordet er forskrevet og der må læses enten -gjarnri eller -gjörnum.

íviði se íviði.

íviðja, f, skovbeboerske, jættekvinde der bor i skove, *Þul IV c 3*, ek slæ eldi of i-ju, 3: *Hyndla, Hyndl 48*; urigtig læsemåde i *Hauksbók* for íviði *Vsp 2*.

Ívist, f, Uist blandt Syderærne, *Þul IV bbb 1*, *Bkrepp 5*, Í-ar gramr *Gisl 1, 9*.

Íviza, f, Íbitza, en af Pityuserne, *Hskv 2, 9*. (-viz-: slits).

íviði, n, *Vsp 2*, et tvivlsomt ord (*Hauksb. har det sikkert urigtige íviðjur*), niu mank heima, niu íviði (den 2. vokal er ikke metrisk sikret), her synes i. at være appos. til heima; det er mulig et ntr.: -viði, af viðr, omfangsrig, og i forstærkende, det hele altså: 'meget store strækninger'; med íviði med kort i synes man ingen vegne at komme. *Jfr Kock, Arkiv XXVII 120 f., BMÓlsen, sst XXX 129 ff.* (den her givne fortolkning er meget tvivlsom).

íþrótt, f, idræt, færdighed (af hvilken-somhelst art), i-ir kank átta, niu *Hhard 5*, *Rv 1*, kunna tolf i-ir *Gráf 13*, fremja i-ir *Rst 25*, *Merl I 10*, treysta i. Ormsþ III; *Hsv 124*; i. vammí firð, om digterævnen, *St 24*; odda i-ir, kampdygtighed, kampe, *Harkv 1*; *Am 67*: létu á lesti lífa í-a er det sidste ord vistnok galt, da sammenhængen kræver ordet i acc., men et masc. íþrótti kendes ellers ikke; rime-ligvis er -a blot en dittografisk skrivefejl (fremkaldt af lífa) i steden for (íþrótt)ir, acc. pl.; 'de lod idrætter leve', de viste deres idrætter, legemlige ævner, til det sidste.

íþróttarmaðr, m, idrætsmand, mand der er øvet i alle slags færdigheder og kampdygtighed, *Harkv 15*.

J

Denne lyd er den bekendte halv(kon)-sonant, der i forlyd aldrig er oprindelig, men opstået ved sammentrækning eller brydning, undtagen i já; den rimer altid som andre vokaler. Den ældre digtning, ialfald før 12. årh., kender ikke overgangen éa—já (f. eks. sjá for séa); former med éa er eneherkende, undt. i járn; ligeså findes kun Níall, ikke Njáll. Foran u findes j ikke i forlyd undtagen i meget unge låneord (jungur, jurt).

Jaðarbyggvi, m, Jæderbo, dróttinn J-va Arn 3, 3.

jaðarr, (ældre jøðurr se himinjøðurr og som mandsnavn Jøðurr), m, 1) jæder, den yderste kant, rand, með Blálands jaðri, langs Blálands kyststrækning, Sturl 3, 21, eylands j. Merl II 5, jørd með élsnoerðum jaðri Ht 79, á nyrzta jaðri ýta fróns, om Island, Gd 6, þundar grindar jaðrar = skjolderande, deres garðr, skjoldrække, hvor den ene skjoldrand støder op til den anden, Ht 58; und sólar jaðri, under solens land, himlen, Hfr 3, 12. — 2) den yderste kant som værn, brystværn, overført på personer, beskytter, beskyttende hersker (jfr ags. eodor), ása j., om Frey, Lok 35, hers j., om en konge, Fáfn 36, Merl II 5, folks j., d. s., Hhund II 42, Ht 55 (jfr Bugge, Studier II, 120). — 3) Hávm 107 hedder det: (Óðrörir es nú upp kominn) á alda vé s jaðar, hvor det sidste ord forlængst er blevet rettet til jaðar; 'menneskenes boligs kant eller område' skulde være jordens overflade, hvor mennesker (og guder) bor, sandsynligere er det dog at rette á alda vé jaðars, j: á vé alda jaðars, 'til menneskenes beskytters, Odins, helige bolig', Valhal (eller gudernes hjem). — 4) som stedsnavn, den sydligste del af Norges vestkyst, Harkv 11, Sigv 7, 2, 8, Þjóð 4, 2, Ólhelg 9, HI 30 b. jfr goð-, himinjøðurr, ský-.

jaðrakárn, m (eller n?, jfr kárn), fugl (Límosa melanura), Pul IV xx 5; ordet skrives i 748 jaðrá kárn (jfr kárn i v. 4), det er rimeligvis sammensat af jaðra (gen. pl. af jaðarr) og fuglenavnet kárn; i senere tider er ordet blevet forvansket til jaðreka.

jafn, adj, (jafn Gd 3 66), egl. glat på overfladen, så lige i alm., om ensartethed, om to personer, der er ligemænd, þykkja j-ir Sigv 6, lige dygtig, j-ir unda Rinar stefni, lige så dygtige som krigeren, Nj 23, jøður j. Gd 3 66; lige så talrig, jafnt gengi Eðað 1; j. i heitum, ligelig i løfter, som giver alle lige gode løfter, retfærdig, om biskop Gudmund, EGils 3, 16, om St. Peder, Pét 52; — om genstande, hauss j. hringi, hoved ligt med (lige så meget værd som) en ring, i et væddemål, hvor 'den enes hoved' skulde gælde lige med 'den andens ring', Rst 26; goðvefr gerðisk jafn eða fríðri, blev lige så godt (som før) eller endog bedre, Rst 30; jøfn tíðendi, mage til begivenheder, Lil 34; jafnir byrðir, lige høj, god, herkomst, Ólhv 2, 12, jøfnum þrek, om to mænd med lige kraft, under forudsætning af at de er lige i dygtighed, Arn 6, 17; jøfn hræ fengusk hrøfnum, om mandefaldet, lige stort på begge sider, Arn 5, 19, hafa j-an hlut af vigum, få en lige så stor sejr (som modparten), stå sig lige så godt (j: mindst lige så godt), Brúsi; telk j-t, at gangi sveinn i móti einum, det er lige parti, at o. s. v., det er billigt at, Krm 23; j-t vas mér i gny geira gamanleikr Eg Lv 32 kan næppe være rigtigt, det måtte i hvert fald hedde -leik, det var mig i kampen ligt med gammensteg, kampen var mig kun som leg, men mulig skal der læses jafn vas mér gnyr geira gamanleik; — nfr. med sem, ganske som, Arn 2, 18, Nj 3, Ód 20, med ok, d. s., áðr jafnt ok síðan Lil 6; — ligeligt, stadig på samme måde, jafnt of allan aldr Sigv 11, 16. — Acc. sg. masc. jafnan som adv, stadig, Eg Lv 23, HolmgB 7, Gunnl Lv 13, Krm 25, Rst 17, Mhkv 2 o. s. v., Lit 77. jfr húf-, hý-, lauk-, mis-, ó-.

jafna, (-aða, -aðr), gøre lige, glatte, j. mörum mōn, klippe manken lige, Þry 6, j-endr angrsólar, fjordsolens, guldets, guldringenes, ligere, d. v. s. som ved at afhugge stykker gør ringene (guldstykkerne) lige, gulduddelere, Háv 8; j. saman, stille op mod hinanden, sammenligne, GGalt 2, j-ask við e-n, måle sig med, Mark 1, 29;

— jafnandi, *voldgiftsmand*, j-endr þeir okkr vilja sætta *Hárþ* 42.

jafnaldri, *m*, *jævnaldrende*, tvá j-a, om verden og tiden, *Lil* 6.

jafnauðigr, *adj*, *lige så rig*, *lige så højt på strå*, om gæsten der ikke vil være ringere end husbonden, med hensyn til al behandling og færd, j. mér *ÞKolb Lv* 1.

jafnblíðr, *adj*, *lige så blid* (i erotisk henseende), *Vígl* 22.

jafnborinn, *adj*, *af lige så høj byrd*, j. e-m *Gráf* 6.

jafnagr, *adj*, *lige så skön*, j-fögr *Steingerði Korm Lv* 42.

jafngjarn, *adj*, *retfærdig* (som vil det, der er lige), *StjO* I 3.

jafnglaðr, *adj*, *lige så glad*, *Rv* 18.

jafngóðr, *adj*, *lige så god*, j. konungmaðr *Hák* 20, j. aldar gramr, om kardinalen, *Sturl* 3, 1, j. gripr (v. l. jafngóligr) *Gautr* I 5.

jafngóligr, *adj*, *lige så herlig*, v. l. til jafngóðr *Gautr* I 5.

jafngörla, *adv*, *lige så fuldstændigt*, *Lok* 21.

jafnheitr, *adj*, *lige så hed*, varm, unna j-tt *Kolb* I, 1.

jafnhöfugr, *adj*, *lige så vægtig*, om ringe, *Ski* 21.

jafnhör, *adj*, *lige så høj*, falda j-tt, have en så høj hovedpynt, *Leiknir*, j-tt upp sem himinn, *lige så højt som himlen* (er høj), *lige til himlen*, *SnE* I 286; *Vígl* 12; — som navn på Odin, *Gri* 49, *Þul* IV jj 8.

jafnlangr, *adj*, *lige så lang*, j-a stund *Sigs* 14.

jafnlengð, *f*, egl. 'lige længde', d. v. s. samme tidspunkt den følgende dag (altså et mellemrum på 24 timer) eller samme dag det følgende år, j. annars dags *Hálfs IX* 8; *urigtig* v. l. *Rv* 18 for jafnglaðr.

jafnlyndr, *adj*, *hvis sind er stadig ens*, i *ligevægt*, *Gd* 33 (modsat mislyndr).

jafnmargr, *adj*, *lige talrig*, aðrir j-ir, *andre lige så mange*, *Jóms* 39.

jafnmíldr, *adj*, *lige så gavmild*, *Arn* 3, 19.

jafnoki, *m*, *ligemand* (egl. om et trækdyr i tvespand, mage til det andet), *Gunn*l *Lv* 10.

jafnrammr, *adj*, *lige så stærk*, kraftig (i åndelig henseende, vis, jfr rammr), om en jætte, *Vafpr* 2.

jafnrúmr, *adj*, *som har lige så god plads*, *lige så stor*, kan i n, at und oss þllum j-t séi, at enhver af os har lige så god plads (at hvile på), *Sigs* 65.

jafnröskliga, *adv*, *lige så raskt*, *tappert*, *Hálfs VII* 6.

jafnröskr, *adj*, *lige så rask*, *tapper*, j. taliðr *Hrafn*i *Gunn*l *Lv* 6.

jafnskjótt, *adv*, *lige så hurtigt*, *straks*, *Mey* 3.

jafnsnjallr, *adj*, *lige så modig*, j. sem

geit (*geden betragtedes som særlig fej*), *Þjhit* 1, 3; *Hálfs IX* 11.

jafnspakr, *adj*, *lige(så) vis*, allir menn urðut j-ir, *ikke alle fødtes lige kloge*, *Háv*m 53.

jafnstórr, *adj*, *lige så stor*, j-ir partar fjórir *Gd* þ 33; råða j-t, *foretage lige så store handlinger*, *Mark* 1, 14.

jafntrúr, *adj*, *lige trofast*, j. skal så hvárta liði, han (opmanden) skal være lige ærlig mod bægge parter, *Mhkv* 10.

jafnvel, *adv*, *lige så godt*, *højt*, unna j. *Mey* 18.

jafnviss, *adj*, *lige så sikker*, j-t es þat (vist : Lista) *Sigv* 3, 18.

jafnþarfr, *adj*, *lige så nyttig*, j. hrafni *Arn* 3, 18.

jaga, (-aða, -at), *snakke*, *pludre*, være vittløffig i sin tale (jfr nyisl. stagast á e-u), hvad þari ek of slikt at j. *Mhkv* 9. jfr *Bugge* i *Tidsskr. f. Phil.* VII, 243. I nutidsisl. bruges jagast = at mundhugges.

Jaki, *m*, blandt dværgenavne (men v. l. er toki; hvis dette er = toki, er jáki metrisk det rigtige, men dette er atter vist kun forvansket af Jari), *Þul* IV ii 6.

Jala, *f*, ø, visinok *Yell* blandt *Shetlandsøerne*, *Þul* IV bbb 4.

jalda, *f*, hoppe, stødiløt j., *brunstig hoppe*, *Anon* (X) I B 3, i j-u líki *Har-nið*, riða j-u *Grettis* 26.

Jalfaðr, *Jölfuðr*, *m*, (-s), *Odinsnavn*, *Jalfaðs* svanr, ravn (jfr svangæðir), *Sindr* 1, *Þul* IV jj 8 (skr. iölföðr, iöldöðr), J-s éi, *kamp* (jfr éiþollr), *Þorm* 2, 23; som synonym for *Auðunn* (også et *Odinsnavn*), *Grett* 2, 3. jfr *jölfuðr*.

Jali, *m*, fjord på *Shetland*, *Þul* IV ccc.

Jalkr, *m*, *Odinsnavn*, *Gri* 49. 54, *Þul* IV jj 7, J-s brík, skjöld (jfr bríktöpuðr), *Sigv* 6, J-s ský, d. s., *HolmgB* 5; i en uklar sammenhæng *Vell* 24 (mulig er navnet identisk med *jalkr*, vallak); — søkongenavn synes ordet at måtte være i J-s møerar, havets, skær, skib, *Hást* 3, uagtet ordet ellers ikke findes i den betydning.

jalma, (-aða, -at), *knitre*, *brage*, (om en skurende lyd, der frembringes ved at to ting stryges mod hinanden, om årens lyd idet den bevæges i tollen), j-ar hlumr við hilmis hendr, i eller mellem fyrstens hænder, idet han rør, *Þór*.

jalm-Freyr, *m*, 'Iarm-Frey', *malma* j., *våben-larmens*, *kampens*, *Frey*, *kriger*, *Hallv* 6.

jalmr, *m*, *bragen*, *støjen*, (jfr *jalma*), j. geira, *kamp*, *Arn* 5, 10, *llmar* j., *kamp* (jfr *llmr*), *Hró*m 2, j. fjörnir, d. s., *ÞSíð* 3, j. *hjalma* angrs, d. s., *Grettis* 16. jfr *geir*-, *sverð*-.

jamn se *jafn*.

Jamtr, *m*, *pl*, *indbyggerne af Jæmtland*, J-ta kindir *Hfr* 2, 4.

japr, *m*, blandt slangenavne, *Þul* IV qq 4.

japra, *f*, = *foregående*, *Þul* IV qq 1.

jara, *f*, *kamp*, *Pul IV k 1*, jöru gnýr, *kampbulder*, *Gldr 2*, jöru rönd, *skjóld*, *Þjsk Lv 4*, jöru skript, *d. s.*, *Has 44*, jöru snót, *valkyrje*, *dens mót*, *kamp* (jfr *mót-rúðr*), *PBrún 3*, jöru lægir, *kriger*, *Hfl 19*, jöru (*ved rettelse*) *runnar*, *d. s.*, *Háv 6*, jöru þollar, *d. s.*, *Ht 53*, jöru draugar, *d. s.*, *Þhred 9*.

jarða, (-aða, -aðr), *jorde*, *begrave*, *Nkt 61*, *SnE II 248*.

jarðar-megin, *n*, (*vistnok rettere som to ord*), 1) *jordkraft*, *jordens*, 2) *muldens*, *urkraft* (*om den elementære urkraft*, *mulden tænktet at besidde*), så *vas aukinn jarðar(-)magni*, *om et mystisk-mytisk væsen*, *Hyndl 43*; þat *vas of aukit jarðar(-)magni*, *om trylledrikken*, *som Grimhild blandede til Gudrun*, *Guðr II 21*; *dette sted er sikkert ved lán optaget (indkommet) i Hyndl 38*: så *vas o. s. v.*, *hvor det synes at skulle indeholde en beskrivelse af Heimdal*. — 2) *stykke jord*, *kjós þér jarðar(-)megin*, *vælg dig et stykke jord (for at dens kraft kan virke helbredende, rusfordrivende?)*, *Háv 137* (*sammenhængen er dunkel og forståelsen af stedet endnu ikke klar*).

jarðbelti, *n*, *'jordbælte'*, *hav*, *gjafir j-is*, *havets brusen*, *det brusende hav*, *Sturl 5, 1*.

jarðbyggvir, *m*, *jordbo*, *d. v. s. odelsbonde*, *betegnelse for Hakon som jarl (og ikke som konge)*, *Vell 37*.

jarðfast, *adj*, *jordfast*, *urokkelig fastsiddende i jorden*, *á j-um steini Gróg 15*. Jfr *Saxo I 22*: *Lecturi regem veteres affixis humo saxis insistere suffragiaque promere consueuerant, subjectorum lapidum firmitate facti constantiam omninatur*.

jarðgróinn, *adj*, *se erðgróinn*.

jarðgöfugr, *adj*, *'land-ædel'*, *udmærket ved sit land (det land, hvorover der herskes)*, *Eg Lv 45*.

jarðhljótr, *m*, (*rettelse for jarðhlutr*), *'landbesidder'* (*egl. 'som kommer i besiddelse af land'*), *om Sigurd jarl*, *Korm 1, 3*.

jarðhlutr *se foregående*.

jarðhryna, *f*, *øksenavn* (*egl. 'med et blad, hvis ene ende når jorden?'*), *Pul IV m*.

jarðligr, *adj*, *jordisk*, *j-g tunga Lil 26*, *j-t eðli Hsv 143*.

jarðráðandi, *m*, *'jord-styrer'*, *fyrste*, *konge*, *Hál 11, 13*, *Mlag 3*.

jarðriki, *n*, *jorderig*, *jord*, *á j*. *Esk 6, 62, 13, 7*.

jarðsparða, *f*, *fejl for járnsparða*, *s. d*.

Jari, *m*, *dværgenavn*, *Vsp 13* (*Pul IV ii 6 findes iaki, v. l. toki, mulig fejl for jari*).

Jarizkárr, *m*, (*skr. iarizsk-*), *navn på en fyrste*, *Guðr II 19*; *navnet er vist hybrid form, sammensat af (det slaviske) jariz- (se følgende) og (det nordiske) kárr*.

Jarizleifr, *m*, *sagnfyrste*, *Guðr II 19*;

navnet er det slaviske Jaroslav. — Den russiske fyrste (død 1054), *Þjóða 2, 3*.

járknasteinn, *m*, *ædelsten* (*sikkert låneord fra ags, hvor det hedder eorcnán- og eorclan-stán*; *Sievers, Beitr. XII 183*, *afleder dette af det kaldæiske jarkán 'gullig ædelsten'*; *i Norden har man vist ikke haft nogen forståelse af det første led*), *ór augum [gerði] j-a Völ 25, 35*, *j*, *apposition til bjartur steinn*, *Guðr I 18*, *upp of tók j-a Guðr III 9*.

jarl, *m*, 1) *fribåren mand og ikke hørende til de ringere bønder*; *denne betydning synes på få undtagelser nær at være den almindelige i Eddadigtene*, *Óðinn á j-a (modsat þræla kyn) Hárb 24*, *hlaðið ér j-ar eikiköstu Ghv 20*, *j-um öllum óðal batni Ghv 21*, *œðra myndi j-um þykkja Guðr III 1*, *eggjak yðr j-ar Am 58*, *j-s ynði Hávm 97*; *rúdda ek sem j-ar VGl 8*, *eitt mein (ein glöpp) sækir hvern j. Ól helg 10*, *karlfolk ok svá j-ar (hvor der næppe menes jarler som kongelige embedsmænd) Stgv 11, 5*, *oddar gerva j-i megin Mhk 6. — 2) jarl, som den højeste mand i riget næst efter kongen, kongelig embedsmand, således vistnok allsnotrir j-ar Guðr I 2 og j-a brúðir sst 3, i modsætning til konge*, *Vell 20*, *samt i kenningerne*: *j-a einbani Há 3*, *j-a bági Há 16*, *Hál 5*; *j-ar Fróða Yt 20*, *átta j-ar Krm 3*, *itr j. Rst 21*, *heiðinn j. Rst 7*, *annarr j. in frægri Krm 5*, *þrekförlaðr j. Jöms 33*, *Nóregs j-ar, om Hakon og Erik, Jöms 18*, *og ellers hyp-pig om disse to*, *Þórir j. TorfE 1*, *gerðak j-i örr at vári Jömsv*; *j-s ríki Vell 13*, *j-s synir (ét ord?) Vell 12*. *Som egennavn*, *Rþ 34, 35, 40, 41*. Jfr *berg-*.

jarladómur, *m*, *jarledømme*, *hirðar j-s*, *indehavere af jarlemagt*, *Ólhelg 11*.

jarldómur, *m*, *s. s. foregående*, *Ht 39*.

jarlmaðr, *m*, *mand der er jarl*, *jarl*, *Eg Lv 10*, *Darr 7. — Som egennavn*, *ESk 13, 6*.

jarlsmegin, *n*, *frimands styrke*, *kraft*, *Ht 54*, *Orv VIII 1*.

jarmr, *m*, *brægen*, *skrig*, *fogls j. SnE I 94*.

jarpi, *m*, *fugleart* (*no. jæppe*, *tetrao bonasia*, *egl. 'den rødbrune'*) *Pul IV xx 5*.

jarplitaðr, *adj*, *brunfarvet*, *rødbrun*, *om ørnen*, *ESk 6, 29*.

jarpr, *adj*, *rødbrun*, *om håret*, *på Atles mænd*, *Guðr II 19*, *på Jörmunrekk*, *Hamð 20*, *om en kvinde*, *jörp arm-Hlin Mberf 5*, *— om brikker*, *enar j-ari*, *de mørke*, *Heiðr 13*. Jfr *hvit-*. *Samme ord er Erpr, s. d*.

jarpskamr, *m*, *'brun-kort'*, *den lille brune (med rødbrunt hår)*, *ironisk med hensyn til navnet Erpr*, *Hamð 12*.

jartegn, *jartein*, *f*, *den første form er rimbestemt* *ESk 6, 67*, *Leið 6*, *Mv II 1*, *den sidste Leið 26*; *den samme digter har altså kendt bægge*; *dog er den sidste vist den yngste*, *mærke*, *kendetegn*,

bevis, vita j. at ætt ok nafni, *fuldt bevis for, Fj 46*, slíks eru j-ir *PTréf 4*, bjartar j-ir *dýrðar, vidnesbyrd om kraftige gærnin-ger, Rst 31*; *ud fra sådan brug som i det sidste eksempel går ordet over til at betyde 'jærtegn, mirakel', ESk 6, 7. 20. 34. 49. 67, Leid 6. 26, Vitn 2, Mv II 1, Gd 3 44.*

jar-tegnagærd, f, udførelse af mirakler, udførelse mirakler, Gd 3 12.

Jassarfjöll, n. pl, (v. l. jossar, iosur), sagnfjælda, Herv VII 9. 11.

jastostr, m, en slags ost (adskilt ved tmesis), Anon (XI) Lv 6.

jast-Rin, f, 'gær-Rin, gær-elv', øl, fen-tanna (stenenes) Sýrar (jættekvindens) greppa, jætternes, j., digterdrikken, Korm 1, 1.

jaxl, m, kindtand, trúa vel joxlum Am 83, kljúfa í j-a, kløve ens hoved lige ned til tænderne, Háv 4, Gautr II 14. Jfr blá-.

jaxlbróðir, m, 'kindtandens broder', tanden, Eg Lv 33.

Jákób, m, apostlen Jacob Zebedeus' sön, J-s fundr, møde med, ɔ: pilgrims-rejse til, St. Jacob, d. e. St. Jago di Compostella i Spanien, GSvert 3, — Isaks sön, SNe II 246.

Jákóbsland, n, St. Jagos land, Galizien, ESk 1, 2.

járn, n, ældre éarn (af endnu ældre ísarn, s. d.), jærn, j. ór afli, herunder skjuler sig et fuglenavn, Gát 2, — om jærnringe (brynje-), járni séðar Hfr 1, 2, — om jærnplader, j-i varðar stöðr Grött 21, — om ankerspiðsen, bjúgt j. ÞjóðA 4, 23, — om lænke, bjúg j. Rv 5, j. taka oss at orna at beinum Gisl 2, — om jærnagler, keyra j. (ved korsfæstelsen) Lil 49, — særlig, og ísær í pl, om våben, navnlig sværd, jfr öll vöpn saman (heita) j. Þul IV p, om sværd, kynbirt éarn Sigsk 22, egghvast éarn Sigsk 68, eggjar né éarn Hamð 25 (her måske spyðsod), eldr né j. Fj 20. 21, dreyma j. (hjorr í foranstå-ende vers) Guðr II 39, snörp jörn bitu Ólhv 2, 11, jörn sungu Mark 1, 19, Krm 2, eld né j. et felda Stúfr 8, rjóða j. Refr 2, 1, Bkrepp 3, kyrra e-n j-um Eg Lv 30, arnar matr feksk j-um ESk 12, 8 (v. l.), stinn j. GSürs 2, j-a glymr, klirren af sværd (eller våben), Hhünd 1 27, men kamp, Jóms 7, j-a þruma, kamp, Kollí 4, j-a leikr, v. l. til ísarnleikr, Sigv 12, 14, j-a dreyri, blod, Sól 76, — om en pil, hættlig j. Þorm 2, 25, — om en kniv (eller sværd?), þarfat j. at eggja Þfjald. Jfr A. Torp, Arkiv XXIV, 91. Jfr seg-, skiði-.

járnborg eller mulig rigtigere éarnborg, f, jærnborg, d. v. s. jærnpanser, jærnplader til værn í skibets forstavn, é-ir eru of ɔðlings flota HHj 13.

járnialdinn, adj, med hjælm af jærn (stál), j. Eiríkr Bbreiðv 6, j. aldar oddr Sturl 1, j-it lið Ólhv 2, 10, j-in hirð Sturl 5, 19.

Járnglumra, f, jættekvindenavn (egl. 'jærnraslende'), Þul IV c 4.

járngrár, adj, jærn-, stål-grå, j-ir serkir, om brynjerne, Ht 7.

járnhlið, n, jærnport, ɔll j. helvítis Lil 61.

járnhammr, m, jærnhand, jærnlab, ɔ: hånd, lab, så hård som jærn, etja framm j-um Hjálmp III 9.

járnhringr, éarn-, m, jærnsværd, é-ar (denne form er her krævet) höfðu gang Ott 2, 7.

járnleikr, m, 'jærn(sværd-)leg', kamp, í j-i Hfl 8; her kan der læses éarn-.

járnlurkr, m, jærnstang (til at slå med), ægia j-i Hárð 39.

járnmunnr, m, 'jærnmund', gina (sværdene) é-um, gabe med sine jærnunde, ɔ: ægge, Hökr 7, her fordres éarn-; hoggvinn é-um (således også her), hugget med ægge, Hfr 3, 6.

járnnaqli, m, jærnagle, ɔglingr (Kristus) hekk á j-um SNe I 196.

járnofinn, adj, jærnvævet, ɔ: sammenføjte af jærnringe, serkir j., om ringbrynje, Brot (F. J.s udg.) 4.

járnrodd, f, 'jærnrøst', kamp (járn = sverð), ɔss j-ar, kriger, SNe II 628.

járn saxa, f, jættekvindenavn (egl. 'udstyret, bevæbnet, med jærnsax, jærnsværd'), Þul IV c 3, Hyndl 37 (en af Heimdals? mødre), faxi j-u, ulv, ESk 12, 8, j-u veðr (urigtig v. l. -saxa), mod, djærvhed, Þjóð A 2, 2. Ifig. Snorre hed Magnes moder Jærnsaxa.

járnserkr, m, jærnserk, jærnbrynje, Hæng IV 2.

járnskjoldr, m, jærnskjold (jfr jærnvarðr), tilnavn, Hyndl 22.

jærnsparða, f, øksenavn, Þul IV m (af járn og sparða „írsk stridsøkse“).

járnstaf, m, jærnstav, jærnstok, Anon (X) II B 8.

járnstúka, f, jærnærme, bera á armi j-ur Sigv 5, 2.

jærnsveimr, m, 'jærn(sværd-)bevægelse', kamp, j-s hyrr (jfr hyrgildandi), sværd, Sturl 6, 3.

jærnvarðr, adj, jærn-bedækket, omgivet af jærn, j. yllir Darr 2, j. balkr brodda gangs, om skjoldet, hvis rand er jærnbeslået, Grettis 22.

jærnviðja, f, jættekvinde (egl. 'en der bor í jærnviðr', s. d.), Þul IV c 4, om Skade, Hál 3; jfr SNe I 58.

Jærnviðr, m, jærnskov (jfr Ísarnho = Jærnwith), om store, tætte og mørke skove, austr sat en aldna í J-i Vsp 40.

játa, (-tta, -ttr og -aðr), síge ja til, gå ind på, seggir jöttu, var villige der-til, Steinn 2, játti sötum Anon (XII) B 6, guð játar þat framm at láta Heil 17, j. síklings boði, gå ind på, modtage, Sturl 4, 42; bekende, erklære at tro på, hjortun játi Lil 32, med dat., j. Kristi Katr 27; j. Kristum Pét 54. Jfr játta.

játari, m, bekender, j. guðs Gd 18, Gd 3 63.

Játgeirr, *m*, engelsk konge, Ött 3, 3.

Játmundur, *m*, engelsk konge, Ött 2, 8.

játta, (-tti, -ttr), = játa, *j*. e-t, *gå ind på, underkaste sig noget*, Þjóða 3, 10.

jáyrði, *n*, jaord, ægteskabsløfte, Vitn 18.

Jesse, *m*, Davids fader, *J*-e kind SnE II 188.

Jésús, *m*, Jesus, Lil 36. 62. 71; (*voc.*) 51. 59. 63 (*v. l.* jesú). 80. 82 (*her jesú med følgende Kriste*), 85; *acc.* Jésúm Lil 40. 43. 49. 50; *gen.* Jesú Lil 37 (*her i forbindelse med Kristi*). 41. 48. 64. 65. 88 (*rigtignok allevegne forkortet*); *dat.* Jésú Lil 58, Jésú (*forkortet*) rann EGils 2, 6, at Jésús (*hds således*) ráði Gd 5, ligeledes Gd 57 (Jésús þjónn).

Joppen, *f*(?), byen Joppe (*i Palæstina*), Pét 53.

Jóakim, *m*, Annas mand, Mey 7.

Jóan, *m*, Joan på Bjarkø, Víðkunns fader (*c.* 1100), Gullás 1; *J.* erkebiskop (12. årh.), ESK 6, 9; *J.* Loftsson Nkt 74; apostlen, Nik 1, 2, men Joannem (*lat.*) Leid 24; Jón (*denne form her*) Lil 37.

Jób, *m*, Job, *J.* enn gamli Pl 1.

jöð, *n*, barn (spædt barn), afkom, Þul IV j 8, om nyfødt barn, EGils 3, 1. 3, *j*-s alad, nyfødt barns ernæring (småde, drikken af et horns spidse ende), Yt 15, ala *j.* Rþ 7. 21, Ghv 14; Vøl 33; fæða *j.* fá afkom, Am 105, gleðlilgt *j.* Lil 33, — barn *i alm.*, jöð, pl, Heilv 4, *j.* vera Bergb 3; — *j.* arnar, ara ESK 6, 29, Grani 2, gylðis *j.* ulve, Jöms 31, *j.* Aurnis, jætter, Drv (XI) 10. Som egenavn Rþ 41. Jfr hauk.

jöðungur, *adj*, barne-ung (*jfr barnungur*), *i sin spæde barndom*, mér *j*-ri Sigsk 36 (*to gange*).

jódis, *f*, søster (*jfr SnE I 538*), *j.* Ulfs ok Narfa, Hel, Yt 7 (*v. l.* jopis, *vistnok uden betydning*).

jódraugr, *m*, 'hest-træ', ægis jór, skib, dets træ, søfarer, Háv 14, landa bands *j*-ar, *d. s.*, ÞSær 2, 1.

jökennandi, *m*, 'hest-kender, -prøver', öldu *j.*, søfarer, mand, (öldu jór, skib), Nj 3.

jókeyrir, *m*, 'hest-driver', som driver en hest fremad, Glamma *j.*, søfarer (Glamma jór, skib), GSvert 3.

jól, *n. pl*, jul, fest *i alm.*, drekka *j.* úti, fejre julen ved drikkelag ude (på søen), Harkv 6, geta fong til *j*-a, om de faldne lige før jul (så at ulven kunde holde julegilde), BjH 1, fyr *j.* Okik 1, 1, at *j*-um Sigv 7, 8, Bjhit 2, 24, á *j*-um Sturl 8, 1, muna *j.* Rv 18; — drikkelag, drik *i alm.*, gera hugins *j.*, foranstalte drikkelag for raven, Grani 2.

jóladagr, *m*, juledag, Mey 43.

jólanótt, *f*, julenat (∴ juleaftensnat), Jöms 17, Mgr 44.

Jólissmiði, *n*, Jolfs arbejde (smedegenstand), navn på berømte pile (Jólfr = Jó-ollfr, se Fas II 258 *f.*), Orv VIII 7. 9, Þul IV o 2.

jóln, *n. pl*, guder (*jfr jóln* (goð) SnE

II 494), *j*-a sumbl, digterdrikken, digt, Hál 16.

Jólnir, *m*, Odin (∴ 'gudernes herre'?) *jfr foregående*), Þul IV jj 7, *J*-is ættir, om Tor og hans ledsager, Þdr 12; med hensyn til vokalen (748 skriver *o*, ∴ *ó*) kan henvises til afledningen: at Jólmi jól kølluð Ágrip 1.

Jóm, *n*, øen Wollin (*i Pommern*), at *J*-i Arn 2, 12. 3, 8, sitja at *J*-i (∴ Jomsborg?) Jöms 6.

Jömsvikingar, *m. pl*, Jomsvikingerne, Jöms 17.

Jón se Jóan.

Jónakr, *m*, sagnkonge (*vistnok omdannelse af Odoacer*), *J*-rs burir, Hamde og Sörle (*jfr harmr*), Yt 26, *J*-rs synir Rdr 6, Hamð 25, Sigsk 63.

Jónás, *m*, Simons (Petri) fader (*hds Jón*), Pét 11.

jór, *m*, (*pl. -ar og en enkelt gang, men vistnok ved fejlskrift, -ir*), hest (meget hyppigt), Vafjr 13, Guðr II 5 (*hds jorþ for jór þat*), Þul IV rr 3, Korm Lv 24, jós ok armbauga vanr Lok 13, grár *j.* Brot 7, svart *j.* Oddgr 2, jóar hvitir ok svartir Ghv 2, Hamð 3, fólr *j.*, om den dødes hest, (*jfr bleikr*), Hhund II 49, svangr *j.* Oddgr 3, allsvangr *j.* Sigv 3, 11, jóa (æztr) Sleipnir Gri 44, þeim ríða æsir jóum Gri 30, *j.* óbryddr, uskot eller ikke skarpskot, Hávm 90, *j.* ónýtr Hávm 89, keyra jóa oddum Hhund II 40. 41. — *I kenninger, for skib*: *j.* lfu Eg Lv 24, *j.* strengjar Sigv 2, 6, *j.* Glamma SnE II 220 — *for galge*: *j.* Sigars Hál 6 — *for ulv*: svróu *j.* Bkreppl 4. — *Som egenavn*: Þul I á 2. Jfr barð-, hlunn-.

jörbjúgr, Guðr II 24, er uden tvivl forvansket (måske af det mening og rim fyldestgørende björveig); jörbjúgr 'svinebøjet' kan der i sammenhængen ikke være tale om.

Jórdón, *f*, (-ðanar), Jordan, Þul IV v 6, Ólhv 3, 2, *J*-ar borð Stúfr 3, *i vátri J*-ar ESK 1, 4, *jfr.* Lil 37, *i vátri J.* Þstf 1, 5, til *J*-ar Rv 16, fyr útan *J.* Rv 27, skira *i J.* Leid 24, *J*-ar gramr, Kristus, Sigv 12, 28, allheilög *J.* EGils 2, 11 *jfr* 10. — at iordan Hhund II 28 er uden tvivl fejl for at jorðu (Rask).

jóreid, *f*, 'heste-ridt', riden, Hhund I 48.

Jórekr, *m*, 1) søkongenavn, Þul IV a 4. — 2) björnenavn, Þul IV cc 1.

jóriðandi, *m*, 'hest-ridende', ára *j.*, søfarer (ára jór, årers hest, skib), Gyð 8.

Jórsalaborg, *f*, Jerusalem, Leid 30.

Jórsalir, *m. pl*, Jerusalem (folkeetymologisk omdannelse), Stúfr 2, kann *J*-i Ólhv 3, 2, vitja *J*-a byggðar ESK 1, 4, kann *byggð J*-a Mark 1, 28, borg *J*-a Ív 3, Orv IX 56, *J*-a menn Leid 6.

Jórunn, *f*, kvindenavn, munntógr *J.* Anon (XII) B 20.

Jórvik, *f*, York (*i England*), Arbj 4, Sigv 10, 1.

Jóseppr, **Jósep**, *m*, *J. Isaks søn*, SnE II 246; — *en Islænder* (13. årh.), EüSn

3; færur grepp Jóseppi Anon (XIII) B 5.

jóskreytandi, m. 'heste-þryder, heste-ud-styrer', reggstroindar j., sáfarer (reggstroind-ar, søens, jór, skib), Ód 4, isheims j., d. s., Has 32.

Jósmundur fejlagtig v. l. for Ásmundur (Ós-) Pul IV a 4.

jóstýrandi, m. 'heste-styrer', hlýra jór, skib, dets stýrandi, sáfarer, Þorm 1, 8.

Jótar, m. pl. Jyder, „Danir“, Ótt 3, 2, hlaða J-um Sindr 1, J-a dolgr, om Dom-alde, Yt 5; J-a gramr, Sven iveskæg, Þjisk 2, Magnús d. gode, Arn 2, 1, J-a stillir, Knud d. store, Sigv 5, 2, konungr J-a, Erik emun, Hskv 3, 2, J-a þengill Sturl 3, 4, J-a grund Þfagr 10, Mark 1, 26, J-a vegr, Jylland, J-a veginjotr, Jyl-lands besidder, Knud d. store, Þloft 2, 7, J-a ferðir Rst 19. Jfr veg-.

Jótland, n. Jylland, J-s jofurr, Knud d. store, Sigv 10, 9, J-s haf, Kaltegat, Þfagr 8, J-s síða, vestkysten, Eg Lv 8.

jótr, m. kindtand, heidar j., sten, dens Hlin, kvinde, Ill 2. Jfr veg-.

jótraðr, adj. fuld af arr, arret, rynket, hüd j-uð Gautr II 25.

józkr, adj. jysk, j-ir menn Yt 23.

jungfrú, f. (pl. -r), jomfru (yngre lán-eord), om jomfru Maria, Lil 29. 30. 31 (her gen. -frú), Mgr 5, Gd 8; om andre, Katr 3, Mey 43.

jungkæri, m. 'ungherre' (junkar), ung mand, (yngre lán-eord; -kæri : fær-), Vitin 20.

jungr, adj. = ungr, ung (men yngre lán-eord i denne form), j. skjöldungr skýja skjaldar, Kristus, Pét 29, vífi j-u Mey 49.

jurt, f. = urt, urt, plante (men i denne form yngre lán-eord), j-ir Lil 94, sætar j-ir Gd 73.

Júðar, m. pl. Jøder (= gyðingar), Lil 48. 53, Mgr 8, Gd 46, SnE II 248.

Júdás, m. Judas, Lil 48.

Júliána, f. hellig mø, Mey 44.

jödurr se jaðarr.

jöfnuðr, m. lighed, retfærdighed, skipta til j-ar, dele ligeligt, Sigsk 67. — jöfnuðr Mærl I 39 er forvansket.

jöfurr, m. fyrste, konge (egl. 'vildegalt', = oht. ebur, ags. eofor, jfr beorn i ags.), Pul IV hh 1, Yt 2. 32. 34, Jór 4, Eirm 4, Hfl 15. 16, Hfr 3, 18. 21, Esk 6, 5. 26. 28 o. s. v., Rst 30, Mhk 22, Sturl 3, 5, o. s. v., Ht 10 o. s. v., Grip 14, Guðr I 14, HHj 4. 24, Reg 8; fyrstelig person, Sigdr 36, Völ 12; modsat jarl, Vell 20; om en jarl Eddá 4, j. Þrænda Ólhv 2, 2, jofra dróttinn, om en konge, Sturl 3, 18, oddviti j-ra Sturl 6, 7, j-ra bági Sturl 4, 11, eagir j-ra Ht 55; dat. jofur synes at findes to steder, Yt 31: hjá j-ur gauzkum, og Sigsk 11: ok j-ur øðrum (næppe nom.); j-ra sess Mark 1, 2, danskir j-rar Vell 26 (her brugt om Harald blátand), j. skatna Sigv 5, 6. — I kenninger, for gud: j. heims ok

himna Esk 6, 64, j. heims alls SnE II 246, j. hreggskrins Gmlkan 1, 2, j. byrjar hlunnas Has 12, j. els palla Pét 32; j. sunnu Leid 42, — for jätte: heidar hlið-j., dens galdr, guld, Esk 13, 2. — Jfr eir-, höfuð-.

jökull, m. istap, glumðu jökla, istap-erne i jættens skæg og hår, Hym 10; — isbjærg, isflage, ganga ísa ok jökla Sigsk 8, jökla brenna Bergb 5. — I ken-ninger, for sølv: j. mundar Vigl 17, j. spannar Nj 3, — for sværd: boðvar j. Rv 13, — for havet: jökla akr Eyv Lv 13 (jfr SnE I 324). Jfr Ball-, digul-, mund-, sár-, styr-.

Jöfnuðr, m. 1) Odin, se Jalfaðr. — 2) björn, Pul IV cc 1. — Jfr skaut-.

jöll, n. pl(?), skr. ioll, kun Lok 3: j. ok öfu færík ása sonum, form og betydning er ikke helt sikker; det synes at måtte betyde 'strid, ufred' (til j. ok áfa svarer straks efter mein). Jfr Sievers, Beiträge XVIII, 208, BMölsen, Arkiv IX, 227 f.

jölstr, m. pil (salix pentandra), jfr Pul IV kk 3, hvor der skrives iostr (fejl for jölstr? jfr samlingsordet ilstri sst), sem lauf séi opt i j-um (skr. opt íalstrom) Guðr I 19; det antages, at der sigtes til de småblade, der bliver tilbage, når træet er løvet (Bugge, Eddaudg. 419).

Jølund, f. Jæløen (i Kristianiafjorden), Pul IV bbb 7.

jörð, f. 1) jord, jorden i alm., j. grær Vell 16, hvaðan j. of kom Vafsr 20, jfr 21, Grí 40, Alv 9, j. tekr við öldri Hávm 137, ilt es á j. of orðit VGI 11, j. né upp-himinn Vsp 3, jfr Þry 2, Oddgr 17, j. ok lopt Lil 10; j. ok fjöll Skí 70, af j-u til himna Esk 6, 15, j. bífask Lil 14, j. tók at skjalfa Brot (F. J.s udg) 1, brann j. loga Þry 21, taka til j-ar, græsse, Skí 15, falla til j-ar Krm 14, höggva nosum til j-ar Hást 3, liggja at j-u (hds jordan!) Hhund II 28, við j-u, mod jorden (ved at slå mod jorden), Steinunn 1, á j-u Vell 18, dvergar i j-u Vsp 10, ör j-u Grott 10, fyr j. neðan, nede i jorden, Vsp 43, Lok 23, Þry 8, Alv 3, Grott 11, fyr j. ofan Oddgr 1; j-ar hasla, Yggdrasil, Hallv 7, j-ar þromr, jordens rand, udkant, Hynal 35; djúp-leikr j-ar Lil 9, jfr 43, j-ar fyrðar Esk 6, 3, j-ar megin se jarðarmegin; j-ar men, jordens øverste lag, grónsvær, skerða j-ar men, grave en grav i jorden, Þjald; rétt til j-ar, lige til land (fra ha-vet af), Sturl 3, 16. — 2) personificeret til gudinde, Odins hustru og Tors moder, Pul IV h 1, J-ar sunr Haustl 14, Ólv 1, J-ar burr Þry 1, Lok 58, J-ar konr Þdr 15. — 3) om et enkelt bestemt land (rige), sitja at j-u Eská Lv 1, þryngva j-u und sik Glðr 6, hegna j. Sigv 11, 6, þyrna j. Ht 79, flýja af j-u (v. l. j-um), Eg Lv 19, j. ferr und e-n Hfr 1, 4, fáa j. BjH 6, náa j. Ód 25, j. Engla Korm Lv 8, brezk j. Hfr 2, 9. — 4) om enkelte jorder (godser), Esk 6, 53, goll né j-ir Sigsk 36, j-ir vestrarða Sturl 5, 8. — 5)

i kenningar, for kvinde: alnar leiptra J. *Þmáhl* 14, ormvangs J. *Rv* 4; J. ifla flauts *Hárekr* 2; ísungs J. *VGl* 2, hafnar J. *Gunnl* Lv 7; hörstrengs J. *Pl* 24; — for hav: mós j. (*Jfr* eisa) *Esk* 6, 50, stafna j. *Refr* 2, 2, meingardr margra j-a *Rst* 30, jarðar gjörð *Eg* Lv 41, — for græs: haddr j-ar *Bjark* 3; — for sten: leggri j-ar *Hfr* Lv 11, men urigtig læsemáde, — for fjæld: j-ar skall *Þdr* 8, — for hoved: linu j. *Ól helg* 11, — for bryst: j-ir geðs *Merl* II 82; *Jfr* *SnE* I 540. 542 om andre ikke forekommende kenningar. — 6) i uforståelig sammenhæng *Hál* 12; urigtigt for jaðar, s. d., *Háv*m 107. — *Sól* 77 findes j-ar skip, men det er uvist, hvad der menes. *Jfr* baug-, fjörð-, íóstr-, íöður-, gló-, gnýr-, hval-, óðals-, sker-, skot-, val-, ætt-, óeski-.

jormungandr, m, navn på midgårdssormen (egl. 'den vældige stok', slangens trinde legeme sammenlignet med en cylindrerformet stav), *Vsp* 50, *Rdr* 16.

jormungrund, f, 'den vældige, udstrakte jord', *Gri* 20, *Sturl* 3, 15; Vandils j., havet, *Karlevi*.

jormuni, m, 1) oxenavn, *Þul* IV ö 2. — 2) blandt hestenavne, *Þul* IV rr 3.

Jormunr, m, Odins navn, *Þul* IV jj 8 (urigtig v. l. *Jorun*dr).

1. **jormunrekr**, m, blandt oxenavne, *Þul* IV ö 1.

2. **Jormunrekr**, m, kong Ermenrik d. store (navnet har man i norden forstået som jormun-rekkr, 'den vældige helt', *Jfr* dat. J-rekki, metrisk krævet, *Ghv* 5, *Hamð* 19, *Hyndl* 28), foruden de anførte steder, *Sigsk* 64, *Ghv* 2, *Hamð* 3. 20. 24, *Rdr* 3 (v. l. ermen-).

jormunþrjótr, m, 'hoved-fjende' (þrjótr trodsig modstander), om en jætte, *Hausl* 18.

Jorundr, m, 1) Odins navn, som v. l. til *Jormunr*, s. d. — 2) sagnkonge, *Yt* 14.

Joruskógr, m, fingeret lokalitet, *Sij* O í 1.

Jöruvellir, m. pl, sagnsted, *Vsp* 14 (egl. 'kampstletten').

1. **jöstr**, m, (jastar, uden pl.), gær, j-ar røst, *ól*, *Ht* 25 ('ól virðik svá'), j-ar flæðr, d. s., dets itserkr, drikkehorn, *Esk* 12, 3.

2. **jöstr** *Þul* IV kk 3 vistnok fejl for jölstr, s. d.

Jösurmarr, m, sagnperson, *Hyndl* 18.

Jötunbyggðr, m, befolket med jætter, om stenen (som dog er dværgebolig), *Yt* 2.

Jötunheimr, -heimar, m, (m. pl), jætternes bolig, der tænkte nord og øst for menneskenes og gudernes hjem, gnýr allr J. *Vsp* 48; ellers i pl. *Vsp* 8, *Ski* 40, *Pry* 7. 9 o. s. v., *St* 2; reimuðr J-a, jætte, *Hausl* 7.

jötunkumbl, n, 'jættemærke', j. átta

handa, måske = kumbl átta jötunhanda, mærker, arr, efter 8 jættemærke, *Gautr* II 24, *Jfr* mannfjöld.

jötunmódr, m, jættevrede, vrede og hæftighed som en jætte, i j-i *Vsp* 50, *Grott* 23. *Jfr* *Boer*, *Arkiv* VIII, 115.

jötunn, m, jætte, det alm. navn for gudernes og menneskenes fælles modstandere, de falder igen i to afdelinger, hrimpursar og bergrisar, dog uden bestemte grænser (grundbetydningen i ordet er vist 'æder', af roden i eta), i alm. *Þul* IV b 1. 6, *Pry* 18, *Hausl* 10, *Anon* (X) II B 7 (om en bjærgrise), *Vsp* 2, *Vafpr* 49; deres sprog i *Alv* 10 o. s. v.; deres runer, *Háv*m 143, derimod betyder j-a rúnar kyndighed med hensyn til jætternes historie, *Vafpr* 42. 43; ætt j-s *Vsp* 25, *Pry* 31, ætt jötna *Ski* 8, *Hárb* 23, *Hyndl* 30, jötna synir, jætter, *Háv*m 164, *Vafpr* 15. 16. 30, áttniðr jötna, om Tyr (som *Hymirs* dattersøn), *Hym* 9, j-s, jötna brúðir *Hyndl* 4, *Hárb* 23, jötna meyjar, *Heimdals*(?) mødre, *Hyndl* 35, jötna systir *Pry* 29. 32, j-s snót *Korm* Lv 1, j-s móðir, jættekvinde, *Ód* 24, jötna heimar *Pry* 5. 9, jötna garðar *Háv*m 108, *Ski* 30, *SnE* I 288, jötna vegir, klipper, *Háv*m 106, jötna vegr, det klippefulde Norge(?), *Vell* 15, bjórsalr j-s *Vsp* 37; i forbandelse, eigi hann jötur *Am* 33; parallelt med hrimpursar (eller identisk med disse?), *Ski* 34. — Om enkelte jætter: *Ymir*, *Vafpr* 21. 31. 32, *Bergelmir*, *Vafpr* 35, *Aurgelmir*, *Vafpr* 33, *Vafþrúdnir*, *Vafpr* 1. 2. 6 o. s. v., *Prymr*, *Pry* (ofte), *Pjazi*, *Gri* 11, *Hárb* 19, *Hyndl* 30, *Hrungnir*, *Hárb* 15, *Hymir*, *Hym* 13. 14 o. s. v., *Gymir*, *Ski* 10. 25, *Sultung*, *Háv*m 104, *Hlébarðr*, *Hárb* 20, *Hræsvelgr* (vind-ørnen), *Vafpr* 37, *Ægir*, *Hym* 3, *Sökkmime*, *Gri* 50, *Fenre*, *Vsp* 47, *Fáfn*, *Fáfn* 29. 38, *Lodinn*, *HHj* 25, *Hate*, *HHj* 17. — Adjektiver om jætter: forni j. *Hym* 13, aldinn j. *Ski* 25, *Gri* 50, hrimkaldr j. *Vafpr* 21, *Fáfn* 38, ámáttigr j. *Ski* 10, *HHj* 17, ballr j. *Hym* 17, þrúðmóðigr j. *Hárb* 19, sk(r)autgjarn j. *Hyndl* 30, naddgöfugr j. *Grög* 14, fróðr j. *Vafpr* 20. 30, alsvinnr j. *Vafpr* 5, hundvíss j. *HHj* 25. Forskellige kenningar: jötna dolgr, *Tor*, *Eyv* Lv 9, ótti jötna, d. s., *Hausl* 14; undir j-s hals. jættens (*Ymirs*) hals-sár, blodet, der vældede ud af *Ymers* halssár, havet, *St* 3; j-s sagnir, jættens taler, ord, guldet (i henhold til myten om de tre brødre, *Tjaze*, *Idi*, *Gangr*), *Hfr* Lv 20; vandar j., mastens jætte (= skadeligt væsen), vinden, *Eg* Lv 23, hafra kjöts j., ironisk betegnelse for en garver, slugeren af bukkekød, *Þjóða* 4, 14; — j-s eykr kaldes tyren, uvist af hvilken grund, *Yt* 17; — auðsúgr j-s, jættekvinde, troid, *Anon* (X) II B 6, se auðsúgr.

K

Lyden var den almindelige stemmeløse, palatale; overgang af g til k foran s, t kan ikke konstateres ved rim; derimod er overgangen efter s, t som almindeligt i prosa (hvárskis, vækki, ekki, hvatki, þatki); (e)k trækkes ofte sammen med verbet (frák : rók-) og da assimileres et foregående g, t med k (hyggk = hykk, þiggk = þikk, hlýtk = hlýkk), dog findes også de usammentrukne former (jfr ek); umiddelbart efter lang vokal forlænges k (ákka, sékka), skönt rimene på dette punkt ikke er afgørende. Med hensyn til rimene se iøvrigt Kahle s. 103—07, 180—81 o. s. v. Overgang fra k til g i mindre stærkt betonedede ord (og, mjög) kan først konstateres i det 14. årh. (Lilja). Den senere islandske overgang af k til h foran n er i det hele endnu ikke begyndt ved 1400.

kaða, f, höne, Pul IV uu.

Kaðvalodrús, m, engelsk sagnkonge, Merl II 64.

kaf, n, dyb, rummet under overfladen, Pul IV u 3, i k. Hálfis VI 11, under vandet, Þskakk 1, ráða á k., styrte sig i dybet, Jóns 36, falla á k. ESk 10, 1, auka króki k., lade ankeret være længe (eller ofte) nede, Þjóða 4, 11, yddi á k-i, od-den trængte helt ind i legemet, Gautr II 15, k-s hestr, skib, Sigv 3, 9.

kafadjúp, n, = kaf, stor dybde, Mv III 10.

kafna, (-aða, -aðr), kvæles, drukne, k. i ofundar eitri Lil 77.

kafsunna, f, 'dybets sol', guld, k-u kennir, guldets prøver, mand, Þmáhl 10.

kaga, (-aða, -at), se (spejdende) efter, stirre, Ragn V 7.

kala, (kól, kalinn; præc. 3. pers. kell), fryse, upers., kell mik i höfuð, jeg føler kulde i mit hoved, Völ 31, heikat spurt at bersa kali MhkV 15, jfr Svarfd 13; part. kalinn, kold, frossen, á knéi k. Hávm 3, kalin á beðjar horni Bjhit 2, 12; Bbreiðv 4. Kalaterio-skógr, m, i England, Merl I 24.

Kaldakinn, f, egn i det nordlige Island, Þórsep.

kaldaland, n, koldt land, om Island, Gd þ 54.

Kaldbakr, m, fjæld i det nordlige Island, Grettis 5.

Kaldgrani, m, jættenavn (egl. 'med kolde læber'), Pul IV f 2 (også skr. kall-).

Kaldhamarsnautr, m, navn på et sværd (egl. 'som hidrører fra en Kaldhamarr', personnavn), Pul IV l 11, braut K-a (i pl) Bjhit 2, 20 (jfr sagaens beskrivelse).

kaldligr, adj, kold, kølig, k-ir éls pallar Pét 32.

kaldnefr, m, 'kold-næse', ankret (nefr sigter til ankerfligen), Þjóða 4, 11.

kaldr, adj, 1) kold, kølig, om ting, kold at føle på, k. malmr Steinn 3, 12, kold vöpn Hást 2; kold kol, kolde (afkølede) kul (brenna at koldum kolum, opbrænde noget totalt), Þskv Lv 5, Þorm 2, 18; k. sær Þór, k. marr Jóns 16, k. byrr Jóns 33, k. húfr Ht 78, kalt hlýr Ht 76; heimr enn k-i, den kolde del af verden (nordlige egne), Sturl 3, 20, kold búð Korm Lv 34; mér es kalt, jeg fryser, Þjald. —

2) kold, ubehagelig, fjendtlig, kold sæing Brot 16, kold ofund ESk 6, 58, kold rødd, stemme, der tyder på falskhed og bittert sind, Akv 2, kold røð, fjendtlige bitre råd, Lok 51, jfr kell mik i höfuð, kold erumk røð þin Völ 31; hertil bör måske også henføres k-ir kjaptar, om Fenrisulvens gab, Vafpr 53; k-ar sakar, fjendtlige, stærke beskyldninger, Öthv 2, 3, kold heit Ht 17; skald fekk til k-a hrið, en for slem byge, Þorm 2, 21, skapa k-an aldr i grøf HolmgB 14. Jfr all-, barð-, eit-, él-, fjöl-, haf-, haust-, her-, hrim-, is-, lif-, ó-, sval-, svið-, vár-, vind-. æsi-.

kaldráðr, adj, 'kold i råd eller som udklækker fjendtlige råd', fjendsk, svigefuld, om Torvald i Vafjford, EitSn 2, om Mörd, Nj 25, om kvinden, Hsv 104.

kaldriijadr, adj, 'med kolde ribben', fjendsk, ondskabsfuld (jfr rið), koma við k-an, om jætter, Vafpr 10.

kaldýrr, m, sikkert identisk med kaldórr ('ferrum fragile' BjHald), brugt om jærn = våben, sværd, k-is viðir, mænd, Merl II 95.

kalfia, f, synes at betyde 'stykke, land' el. lign., hauks kolfur, 'høgens lande', armene, Þjóða 3, 27, munar kolfur, brystet, Gd þ 15.

kalf, *m*, *kaiv*, sjúkr k. *Hávm* 87, vas k. soðinn krása baztr *Rþ* 18, k-s hjörtu *Am* 83; gripa at røngum k-i *ÞKolb* *Lv* 5; *i en ikke helt forstældig kenning for jætter*; Alþeims bliku undirfjalfrs (*klippehulens?*) k-ar *Þdr* 20. — *Som mandsnavn*, K-s son *Bjhit* 2, 18, — *K. Arnes-son, Kolgr, BjH* 1, — *andre: Ív* 32, *Katr* 49. *Jfr* *dýr*-, *reyðar*-.

Kali, *m*, *personnavn*, *EiSn* 2.

kali, *n*, *kald*, *ráb*, *Merl* II 92. — *Jfr* *á*-, *her*-.

kalla, (-aða, -aðr), 1) *kalde*, *råbe*, *udsende råb*, k. of váginn *Hárð* 2, k. hótt *Brot* 5, k-aði Niðuðr *Vpl* 13, k. á e-n *Vpl* 23, — *tale højt*, k-aði kaldri røddu *Akv* 2. — 2) *kalde* (*til sig*), *kalligak* *Hogna Guðr* III 8, k. móður, *kalde hende frem*, *Gróg* 2, k. Erp, *Eitil Akv* 37, k. til áts, *indbyde til mad*, *ESk* 13, 5. — 3) *give navn*, k. Karl *Rþ* 21. — 4) *benævne, med dobbelt acc*, k. e-n Feng, *Fjólmi Reg* 18, hvé þik k. konir *HHj* 14, k. (dysjar) heimishauga *Hárð* 45, k. vega Vanir *Alv* 10 (o. s. v.), es menn Myrkvið k. *Akv* 5, Jóan kóllum svá *ESk* 6, 9, þat mun viti k-aðr *Grótt* 19, þú est oíwægr k-aðr *Arn* 2, 14, k. e-n argan *Þry* 17, þann má k. hugum sterkan *HolmgB* 1, skrautligt kóllum vér nafnit farar *MhkV* 19, svá kóllum vér røð sem gefask *MhkV* 14; k-ask ljós, *kaldes, hedde*, *ESk* 6, 2. — 5) *sige, mene, trautt kallak þann valda MhkV* 19, kóllumk ugga allitt *Þjóða* 4, 8. — 6) *erklære, gøre krav*, *kalla eign á e-u, erklære, at noget tilhører en (med rette), kræve noget som sin rette ejendom*, *Lil* 84, k. til, *gøre fordring på*, *Steinn* 3, 10, *Anon* (XI) *Lv* 11. — 7) *påkalde*, k. á Jesús *Lil* 50. — 8) *kalde*, k. e-n í trú, *kalde en til (den rette) tro*, *Pl* 3. — 9) *kalde, lade dø*, k-aðr heðan *Am Arn* 2. — 10) *Anon* (XIII) *B* 18: *Brandr k-aði fjanda má tydes som: Brand rábte 'djævel', j: bandede tit.*

kalls, *n*, *råben, især ironisk tiltale, iøvrigt ved rettelse af kalla, hvad skal k. þetta Hjálmp* III 7.

Kalmarnes, *n*, *næs ved Kalmar, Ív* 17.

kalreip (v. l. *kjal*-), *n*, *tov på skibet, der hindrede, at sejlet blafrede (jfr segl kelur, sejlet mister vinden, blafrer slapt; Falk, Seew. 66), Þul* IV z 9.

kamarsauga, *n*, *öjef, j: åbning (vindue) på et privat (kamarr), k-at út, ud igennem, Snjólf* 4.

kambatindr, *m*, *tand i en kam (til at karte uld med), rifa með k-um Heil* 16.

kamb, *m*, 1) *kam, redekam*, með gyltum k-i *Gyrðr*. — 2) *hane (egl. 'den kammede'), Þul* IV uu. *Jfr* *gollinkambi*.

Kambria, *f*, *i England, Merl* I 16.

kanginyrði, *n*, *pl, stiklende, sårende, ord, Hárð* 13.

kani, *m*, *hankeskál (no. kane), repta af (rettire of?) k-a sínum, ræbe på grund af (eller over) hvad man har spist af sin skál, Anon* (XII) *B* 10. *I senere isl.*

findes k. i bet. askur j: madkar af trø (vestfjordsk dialekt).

1. **kanna**, *f*, *kande*, *vín vas i k-u Rþ* 32.

2. **kanna**, (-aða, -aðr), *prøve, undersøge, lære at kende, hrið k-aði lýði Jöms* 16, sýjur k-uðu flóð *Ód* 4, láta (skip) k. knarrar skeið *Þórh* 2, k. leið *Hhund* II 5, 6, k. bygð Jórsala *Mark* 1, 28, k. Jór-sali *Ólhv* 3, 2, k. sjöt *Ív* 4, k. konungs höll *Orv* VII 10, annan heim at k. *GÚS* 26; mæf eí gørva k-ar *Hávm* 102, k. vef-Gefn, *nyde kvinders elskov, Þjóða* 4, 3, k. hugi *Nj* 15, nýtr at k. *Stúfr* 1, maðr es þat k-ar *Líkn* 19, skap svanna k-ask mér, *jfr kender kvindesind, Anon* (XII) *C* 31; allar gørdir eru kannaðar, *undersøgte, Lil* 71; k. hervi, *lære h. at kende, blive tvungen til at lide (jfr herfi) Akv* 16, — *mønstre, tælle*, k. her *Hhund* I 31, k. koni *Hhund* I 23; — *medium k-ask við e-n, genkende, Pl* 56, *ville vide af en, Merl* I 54. *Jfr* *helkannandi*.

kanpr, *m*, *overskæg, skæget på overlæben, hendi drap á k-a Hamð* 20.

Kantaraborg, *f*, *Canterbury, Sigv* 1, 8, *Ótt* 2, 10, *Merl* II 30.

kapall, *m*, *hest, brimis kaplar, skibe, ýtir brimis kapla, mand, Pl* 49.

kapp, *n*, *iver, energi, kraft, kappelyst, BjH* 1, k. ok orka *Grett* 2, 3, með ærnu k-i *Rv* 26, Kraka þrautat k. *Hi* 24 b, yppa k-i, *beskrive i digt, Arn* 2, 1, kvíða k-i, *være bange for (en andens) kappelyst, stridbarhed, Bjhit* 2, 18, gjalda e-m k. *Þorm* 1, 5, *dat. k-i, kraftig, Vell* 7, af k-i *Orv* VII 9, brjóta k. siðt, *anvende hele sin kraft (til strid), Gisl* 1, 11, k-s of lystir, *begeerlige efter at kappes, efter strid, Harkv* 7, strengja k., *kappes, Mark* 1, 32; k-s hvítðreki, *stridbarhedens hvide drage, Merl* II 41; *gen. k-s adverblikt forstærkende, k-s hör Ólhv* 1, k-s gálíg *Am* 6, k-s vel *Bjhit* 2, 11, *Gisl* 1, 12. — *Plur. findes kun Grótt* 15: *kendar at kóppum, kendte ved deres stridbarhed; og som v. l. til sing Orv* I. c. — *Jfr* *ófr, rausnar*-.

kappfúss, *adj*, *kappelysten, energisk, k. Magnús BjH* 6.

kappgirnd, *f*, *kappelyst, stridbarhed, Heinr*.

kappgirni, *f*, *s. s. foregående, Anon* (XII) *C* 6.

kappgjarn, *adj*, *kappelysten, stridbar, Anon* (XII) *C* 5.

kappgóðr, *adj*, *meget god, Merl* II 80.

kappi, *m*, *kæmpe, helt, Þul* IV j 2, átti áðr k., *en mand der var helt, Am* 100, ólusk í æit æztir k-ar *Hyndl* 18, konungr, sás k. þykkir *Hák* 14, kjósa til k-a, *vælgje, gøre en til en hovedhelt (jfr sådanne tilnavne som Sygnakappi), Ásm* II 1; *som et slags tilnavn Þórarinn k., Islár* 26; *om bersærken Ljot, Eg* *Lv* 30. 31. *Jfr* *Dala*-, *Hittðæla*-, *Húna*-.

kappmæli, *n*, *kappelyst i ord, gensidig æggende ord, Grettis* 19.

kappsamr, *adj*, fuld af kappelyst, energisk, *Nkt* 4. 14. 33, *Merl* II 35.

kappsauðigr, *adj*, meget rig, k-ig borg *Merl* I 9 (måske rettere i 2 ord, *jfr* kapp).

kappsmaðr, *m*, mand som er tilbøjelig til at kappes, energisk, stridbar mand, *Merl* II 92 (men ordet er måske urigtigt).

kappsnuinn, *adj*, fuld af kappelyst, energisk (= snúinn á kapp), k. karðínáli *Sturl* 4, 29.

kappstuddr, *adj*, støttet af kappelyst, energi, stridbar, *Sturl* 5, 19.

kappsvinnr, *adj*, stærk ved energi, energisk, stridbar, en k-a *Am* 79.

karðínáli, *m*, kardinal, *Sturl* 3, 1. 4, 29.

1. **karfi**, *m*, et slags fariøj, bygget således, at det rullede stærkt (*jfr* fá e-m karfatóttinn i prosa), *Eg* Lv 22, *Sígv* 3, 2 (valtr k.), *Pul* IV z 2. Om k. se *Falk*, *Seew*. 93 f.

2. **karfi**, *m*, fiskeart, søaborre, *Pul* IV x 4.

Karkr, *m*, Hakon jarls banemand, K. præll *Nkt* 21.

karl, *m*, 1) mand, modsat kvinde, konur ok k-ar *Helr* 14, brigðr es k-a hugr konum *Hávnm* 91, *jfr* *Am* 73, klukku þeir k-ar, endogså de mænd, *Am* 66. — 2) ældre mand, gubbe, k. af bergi, den gamle mand, stående på klippen, ∴ *Odin*, *Reg* 18, og vistnok som egennavn for *Odin* *SnE* I 180, hvor Balder kaldes K-s sonr; om *Hyme*, *Hym* 10. 31. 32, *E Vald* 1; hárr k. es sá *Gunn* Lv 5, k. i feldi *Sjors* 2, k. afgamall *Eg* Lv 46, sagðak k-i *Orv* IX 5, *jfr* *Nj* 14. 25. — 3) fri mand, bonde af lavere rang (husmand), k-s ætt *Hhund* II 2, k-a ættir *Rþ* 25; heraf egennavnet K. *Rþ* 21. 23, k-ar borgar *Lids* 5; — i ringeagtende betydning, hverr es k. k-a *Hárb* 2, eins k-s synir *Korm* Lv 16, *jfr* k-a þörn ok kerlinga *Vitg*; her kan der også menes gamle mænd og kvinder. — 4) som egennavn *Arn* 5, 6. *Jfr* bú-, hús-, land-, salt-.

karlfolk, *n*, bønder, bondebefolkning, modsat jarlar, *Sígv* 11, 5; *SnE* II 248.

Karlhöfði, *m*, navn på *Olaf* d. helliges skib, 'Mandshoved', således kaldt på grund af et mandshoved (kongens eget) i forstavnen, *Sígv* 2, 4.

Karli, *m*, mandnavn, *Ólhelg* 6.

karlmaðr, *m*, mand, mandfolk, *Vigl* 12, i *pl*, *Hl* 38 b, *Mv* I 13, *Pét* 46.

Karlsefni, *n*, tilnavn til Þórfinnr (egl 'håbefuld mand'), *Anon* (XI) Lv 1.

karmr, *m*, beholder, karlignende gæmme, eller måske ligefrem vognfæding, k-s Týr, vognens Ty, *Tor*, *Þdr* 19, stæðu k., kappe-gæmme (= eski), dets Sif, kvinde, *Hfr* Lv 19. *Jfr* ey-, mjöð-, ql-.

karskr, *adj*, karsk, glad, esa maðr k. *St* 4. *Jfr* kerskr.

kartr, *m*, kærre, arbejdsvogn, k-a at gørva *Rþ* 22.

kast, *n*, kasten, fleina k., *kamp*, *Snjólf* 5, bylja k., stormvindenes stød, *Lil* 81.

kasta, (-aða, -at), 1) kaste, smide, k. brynju *Hhund* II 44, *Tindr* I, 1, k. kópu *Orv* VI 2, k. skjöldum *Krm* 6, sák k-at steini *Þjóða* 4, 1, k. sandi i augu, kaste sand i öjnene, *Ofeigr* 5; k-ask e-u á *Gdþ* 17; k. náir (hlýr) kjalar stíg, skibet kaster søen (fra sig), *Ht* 76. — 2) skyde, k. (ør) *Krm* 15. — 3) sprede, k. leiri (om dårlige digte) *Þsf* 2, 3, k. trega i liðu virða *Leið* 10.

kastal, *n*, (eller kastall, *m*?), kastel, k-s vegg *Sigm* 1.

kastali, *m*, s. s. foregående, verja k-a *Ótt* 3, 10, ferðir k-a *Rv* 17; k. glyggs hauðrs grams, *Kristi kastel*, *jomfru Maria*, *Has* 60; k. vins, *vinkar*, *EGils* 2, 12. *Jfr* höfuð-.

kastra, *n*, *pl*, = *lat. castra*, *Merl* II 76.

kati, *m*, blandt skibsnavne, *Pul* IV z 3. *Jfr* *Falk*, *Seew* 88.

kaudi, *m*, elendig og fej karl, *Korm* Lv 38, *ESk* 13, 6, *Rv* 28, *Máni* 3, *Frp* I 27, *Anon* (XIV) 1.

kaun, *n*, byld, k. er beygia barna *Rún* 11 (her som navn på runetegnet for k), *EGils* 1, 13.

kaup, *n*, handel, daprt k., sørgelig handel, *Sígv* 13, 17, kröpp k., dårligt bytte, *Grettis* 5, gótt til k-a, let at fá en handel i stand, *ÞjKalfs*. *Jfr* afar-, frið-, skyr-, verk-.

kaupa, (keypta, keyptr), købe, k. magran mar *Hávnm* 83, magran skyldi k. hest *Mhk* 21, k. fullu, betale fuld værdi, *Bjhit* 2, 11, k. dyrt, betale dyrt, *Korm* Lv 22 b, k. fjör gollu *Ákv* 20, k. man *Grott* 8, k. skatt *Bbreið* 2, k. knörr, kistu *Am* 103, k. frið, købe elskov, *Skf* 19, k. mey mundi, gollu, baugum *Grip* 30, Lok 42, *Ragn* V 1, k. sér lof i lítlu, erhverve sig ros ved lidet (liden gave), *Hávnm* 52, þat k-ir sá, det får den, det bliver dens lod, *Sót* 62; seldum orð sem keyptak *Bersi* I, 1, k. auð með oddi, erhverve guld ved sværd, *Þjóða* 3, 4; ofkeypt es óst, for dyrt købt er kærlighed, *Sígv* 13, 22, vel keyptr hlutr (hds litr), den ærlig fortjænte lod, *Hávnm* 107; — k. saman, have handel med hinanden, k. vel saman *HHj* 3, k. saman höfðum, slutte handel om (der gælder) livet, *Sígv* 5, 4 (sammenhængen i verset er ikke fuldt klar); — k-ask undan, frikøbe sig (for straf), absolut, *Sígv* 12, 4.

kaupangr, *m*, købing, handelsplads (-by), særlig *Trondhjem*, *Steinn* 3, 10, k-s konur *Mberf* 6, k-s höfn *Gdþ* 14.

kaupfjör, *f*, handelssejse, i k. *Arn* 2, 2.

kaupmaðr, *m*, købmand, i *pl*. *Gisl* 1, 8.

kaupmáli, *m*, aftale, kontrakt, *Vitr* 16.

kaupskapr, *m*, handel, k-ar villigaltii, oversættelse af *lat. aper commercii*, *Merl* II 80.

kaupskip, *n*, handelsskib, *Ótt* 2, 13, *Orv* IX 10.

kálask, (-aðisk, -aðr), fortæres, gå til grunde (*jfr* *KGisl Eft. skr.* II 222), *Bárd*

2; kála *egl. skære bladene af, jfr no. kaala?*

kálkr, m, kalk, bæger (et af de ældste lâneord i nord., snarest fra ags.), Hym 28. 30. 32, varðir k-ar Rþ 32, gyldr k. Akv 33, k-ar i vð Sigsk 29. Jfr hrím-.

kámleitr, adj, sortsmudsig (i ansigtet), om katten, Bjark 7.

kámr, adj, mørkladen, k-ir klettat Bergb 6, k. eldr Bergb 2.

kápa, f, kappe, kasta kópu Orv VI 2, Skoglar k., brynje, Krm 18, MérI 1 34.

kárhjóið, m, mandsnavn (egl. tilnavn, 'med krøllet hår'), EGils 1, 1.

kári, m, vind, Pul IV oo 1 (egl. den svage form af kárr 'voldsom'), som personifikation af vinden (Fornjóts søn), SnE I 330. — Som mandsnavn (i dette tilfælde 'den krøllede', jfr det foregående), Orv IV β 2, Hyndl 19.

Káritas, f, helgeninde, Mey 58.

kárn, m (eller n?), fugleart, Pul IV xx 4: formen er sikker nok; deraf er elve- og gårdsnavnet Kárnsá (nu udtalt Kossá f. Kornsá) i Vatsdalen, nordlige Island. Jfr jaðrakárn.

kárr, adj, findes kun i sammensætninger som af-, svip-, laun-, og mandsnavne som Hjall-, Lamb-, Styr-, samt alene som mandsnavn Anon (XIII) B 28; ordet betyder 'voldsom, kraftig', jfr kári. Jfr laun-, Styr-, svip-.

kátr, adj, glad, munter, lystig, k. vask opt Sigv 3, 9, k. skalk enn Gisl 2, gleðr så mann es opt es k. MhkV 8, lítt k. Sturl 6, 11, kót ferð EGils 3, 19, verið k-ar virða sveitir Lil 97, k. elsku, glad ved (i) kærlighed, Pét 47; hirð (dat.) gerir kátt, hirdmændene bliver muntre, Ht 89. Jfr full-, megin-, ó-, pl-.

Kátrín, f, den hellige Catharina, Katr 3. 13. 15 o. s. v. (dat. -u v. 22), men Káterína v. 44.

kefli, n, cylinderformet stok (af noget som en alens længde), svá es of Flosa røð sem fari k., Floses ráð er som denne stok, der farer af sted (ligesom denne fremkaldte ilds udbrud, vil Floses ráð, plan, føre til ild[brand]), Drv (XI) 12.

kefsir, m, træ, Pul IV j 10; som egenavn på en af Træls sønner, Rþ 12.

keikr, adj, knejsende (om en der bærer hoved og bryst højt og lidt tilbagebøjet, hvorved maven kommer til at stikke noget frem), gekk heldr keik, om en frugtsommeligt kvinde, Bjhit 1, 2.

keilla, f, 1) torskeart, brosme, Pul IV x 4. — 2) hône, Pul IV uu. — 3) jættestkvinde, Pódis 1, 2.

keilli, n, blandt skibets dele, vistnok egl. 'kile', som dreves ind for at støtte masten fornedet (Falk, Seew 57), Pul IV z 9.

keipr, m, trændfatning som åren under roningen hviler i (åretol), stírdr k. ESk 12, 10, knýja keip Anon (XII) B 3.

keipull, m, blandt skibsnavne (måske skindbåd, Falk, Seew 86), Pul IV z 4.

keisa, (-ta, -tr), göre høj og noget krum, keisti fald, bar en faldr høj og noget bøjet, Rþ 29.

keisari, m, kejser, Sigv 10, 10, Mark 1, 26.

kelda, f, kilde, krjúpa at k-u Þórh 1; Pul IV u 3. Jfr Hróis-.

Keldhverfingar, m, pl, beboerne af Kelduhverfi, Grettis 33.

Kelduhverfi, n, egn i det nordlige Island, Grettis 40.

kelisjúkr, adj, et uforklaret ord (jfr Löffler, Festskr. til Feilberg s. 682), der Fj 22 bruges om kvinder; af sammenhængen kan det ikke ses, hvad det er for en sygdom, der menes; der er tale om lægedom ved hjælp af (Mimameids) frugt, kastet på ilden; Bugge har antaget, at der var tale om kvinder i barnsnød og foreslog at læse killi-, (= got. kílpei) = moderliv (ordet eksisterer ellers ikke); mulig er der simpelt hen at læse kœlli- (af kœl-), 'syg af kulde', 'febersyg' (syg af feber, opstået ved stærk forkølelse).

kella, f, (f. kerla dim. af kerling), kvinde, Pul IV yy 1.

kellir, m, hjælm, Pul IV s 2: fjarðar k., fjordens (vandets) hjælm (dække), is, fjöll eru fjarðar k-i faldin (faldra passer til k.) Korm Lv 34. Ordet er dannet af kall-, der står i aflyd til kull- (kollr, hoved), altså egl. 'hovedbedækning'.

kemba, (-ða, -ðr), kæmme, rede hår (af kambr), k. hofuð Vsp 33, Bár 11, Ormsþ IV 1, Gyrðr, k. of kúlu, kæmme sit hår, når der er bulet (af hug) i hovedet, Korm Lv 20, k. ok þerra, om et lig, Sigrðr 34, kembðr ok þveginn Reg 25.

Kengála, f, hoppenavn, Grettis 9 (af kengr halvring, bøjle, og ála, af ál en stribe af mørkere farve langs ryggen af gule heste).

kenna, (-da, -dr), 1) egl. og oprl. lære (en) at kende, lære (noget; kausativ til kunna), med acc. rei og dat. pers., es æva k-ik méy né mánns konu Hávm 163, k. e-m brautir, lære en vejen at kende, Hárb 56, ilt es blaudum hal brautir k. Hamð 14, k. e-m stöðna, landingspladsen, sige hvor den er, Hárb 7, k. e-m konungs nafn HHJ 12, jfr Eirm 9, k. e-m ástráð, lære, give, en et godt råd, Hym 30, k. e-m rúnar Gríp 17, Rþ 36, så k-ir þér Anon (XI) Lv 2, má k. mér óð ok bœnir ESk 6, 1, k. fáttíða frœði Þdr 15, k. trú Rst 9, skaðf k-ir mér minni Giz 2, 1, ungr k-dak mér annat, jeg lærte, vænnede mig til, noget andet, Ulfr, Björn k-di stóllurum, hvé dugði halda dróttinhug, underviste, kunde lære, være forbillede på, hvorledes, Sigv 12, 18, (Þórgeirr) hefr kent, hvé skal veita frændum Þorm 1, 13, k. at forðaz Lil 44, k. auka Yggjar leik, give anvisning på, hvorledes kamp skal føres, Pl 34, svanni k-ir mér sofa lítit, lærer mig, 2: bevirker, Mberf 3, slikt k-ir mér at sofa lítit Hálf's IX 19, dráp mun k.

mér drúpa *Sigv* 7, 8; *en vis ironisk farve har k. i de følgende — med de sidst anførte formelt analoge — tilfælde:* es þeim fleöja k-di *Harkv* 9, k. e-m at falda rauðu *Hf* 63, k. e-m at lúta í gras *Ísldr* 25, k. e-m höggva skeggi niðr *Tindr* 1, 6, k. at hniga *Arn* 5, 20, k. e-m at ganga fyr borð *Tindr* 1, 10, k. Uplendingum at eiga auðan plóg *Þjóða* 3, 18, kenduð brynju kyndóm, *lærte, lod føle*, *Arn* 5, 6, k. at binda sör *Rauðsk.*; — kenduð Magnúsi til landa, *du lærte Magnus vejen hjem*, *BjH* 6; — k. e-m hervig, *lære en kamp*, 3: *kampstedet, udfordre en til kamp på et bestemt sted*, *Herv* VII 8. 9 (jfr *BMölsen*, *Arkiv* XXV, 292); — sem Durinn k-di (v. l. til sagði), *lærte (eller meddelte?)*, *Vsp* 10. — 2) *kende, iagt-tage, se*, Högna mær Helga k-ir *Hhund* II 13, k. Helga í flota miðjum, *kende, se Helge*, *Hhund* II 20, þat skyldak kyn kvinna k. *Korm* Lv 5, kendu hvar liggr, *kend, se, hvor*, *Þjóða* 4, 18, þá sókn má k. *Rdr* 12, kendu hendr sem fœtr, *men her er kendusk, sás, rigtigere*, *Rdr* 4, Mæringr kendr roðinn *Bjihit* 2, 20, ekkja né ung mær munat k. at, *vil ikke få at vide*, *Hhard* 6, þrenning mátti k-ask *Lil* 37. — 3) *mærke, prøve (lære at kende)*, Goðmarr kendi val, *om de faldnes lig, der drev hen til Gulmaren*, *Tindr* 1, 11, þeir kunnu k. egg *Rþ* 48, láta vandar fáka k. öldur *Orv* IX 37, *føle*, k. hjalms vönd *Hl* 12 b, Kollinna læzk k. fúlt *Hfr* Lv 18, k. kulda *Lil* 81, k. dyggð *EGils* 1, 38, k. trú *Pl* 53, k-andi krapta þröng, en löstinn öngan *Lil* 90, leik, er hafðan k-ir *Lil* 47. — 4) *medium, k-ask, genkende hinanden*, k-dusk brœðr *Pl* 54, — k-ask við, *huske*, *Lil* 69, — þrenning er guð kenniz, *treenighed, der viser sig at være (er) gud*, *Vitn* 1. — 5) *tillægge en noget, beskyldte en for noget*, k. e-m fleira *Eindr*, hvat of k-um þat henni *Korm* Lv 48, yðr es þat k. *Am* 54, als engi þarf k. Inga þat *ESk* 9, 2, jfr *Nj* 29, vasat mér at k. of gang *Korm* Lv 25, k. e-m völd *Hsv* 39. — 6) *med gen., mærke, føle (især om noget ubehageligt, trykkende)*, k. allvalds, *få en fyrstes magt og betydning at føle, lære (her i god betydning)*, *Mark* 1, 12 (iövrigt v. l.), k. rikis, *få ens magt at føle*, *Sturl* 6, 5, k. odds, benja *Am* 63. 90, k. allra landa endiseiðs *Rdr* 15, k-ir hins, at gleðjumk nú *Mhkv* 4; *i medium*, slíks ek mest k-umk *Am* 56. — 7) *part. pass. kendr, iagttaget, set, = befindende sig*, k. at fundi *BjH* 1, k. á knörnum *Sigv* 13, 26, — *tillagt en, tilhørende en*, egg kend ör hendi *GDropl* 3, hregg hönum kent *Steinn* 1, — *kendt som, erklæret, værende*, k-ir at þegnum, *værende (ens) undersætter*, *Ött* 2, 19, landreki hefr k-an sér enda, *tilegnet sig*, *Sigv* 12, 21, kendar at koppum (jötunmeyjar), *bekendte for kraft (hvis kraft man havde iagttaget)*, *Grott* 15, enn Gøndlar dóms k-i *Tindr* 1,

5, snilli k. *Mark* 1, 5, þjóð lýtum kend *Has* 38; k. til, *opkaldt efter*, hella k-d til Hökonar *Nkt* 16; k. við, *som ofte sættes i forbindelse med noget*, k. við styr, *kri-gersk*, *HolmgB* 4, *Þorm* 2, 16, k. við morð *HolmgB* 11, — Nótt, Nörvi kend, *Nat*, *tillagt Nör*, *Nat Nørs datter*, *Alv* 29, haugar, k-ir Hjørvarði, *Hjørvarðs høje*, *Herv* II 2, — kend vas Kostbera, *her er det vanskeligere at bestemme betydningen, snarest 'kendt', bekendt (for de og de egenskaber, jfr illa kendr af monnum, ildeberygget)*, *Kostbera var kendt (for sin klogskab og sine kundskaber, jfr den følgende linje: kunni skil rúna)*, *Am* 9. Jfr viðr-. [jfr friðkennandi, glað-, hag-, jó-, mótt-; lofkendr, læ-, morð-]

kennari, *m, lærer (eller prøver)*, friðar k., *Kristus*, *SnE* II 234.

kennidómr, *m, gejstlig stand*, fá sœmdir k-s, *blive viet til præst*, *Gd* 8.

kennifaðir, *m, lærefader, lærer*, *Gd* 12. **kennimaðr**, *m, gejstlig lærer, præst*, *Gd* 19.

kennimeidr, *m, 'prøvende træ'*, borðvallar blakka (*skibenes*) k., *søfarer, mand*, *Egils* (XII) 2.

kenninafn, *n, navn der gør en særlig kendelig, særtegnende tilnavn*, *Yt* 37.

kenning, *f, 1) lære*, k. Kristis *Lil* 46, læringar (heita) k-ar *SnE* II 216, helgar rœður ok k-ar *Líkn* 7. — 2) *poetisk omskrivning, egl. 'en særtegnende benævnelse, der består i en sammenligning'*, k-ar auka öngvan styrk *Gd* 78.

kennir, *m, prøver, erfarer (måske også ligefrem 'kender')*, *i kenning for mænd, efter guld: auðar* k. *Hfr* 3, 24, auðs k. *ÞormÖl* 1, 6, kalsunnu k. *Þmáhl* 10; *efter kamp: malmþings k.* *ESk* 6, 29, k. odda frosts *Sigv* 2, 4, styrjar k. *Anon* (XII) C 32; *efter sværd: Yggs éla linns* k. *Ött* 2, 7; *efter skib: Rakna kunnfáka* k. *Þmáhl* 8; *efter 'ting': þinga* k., *fyrste*, *Sigv* 3, 21 (jfr þá skal hann þing kenna *NgL* I, 7); *efter skjaldskab og andet lign.: bragsmíðar* k. *Bjihit* 2, 20, k. lista *Pét* 24, speðar k., *biskop Gudmund*, *Gd* 53, k. hóis, *om den samme*, *Gd* 3 62, k. krapts, *kraftens, almagtnes, prøver, Kristus*, *Líkn* 23, k. engla, d. s., *Pl* 8. *I en dunkel sammenhæng*, *Liðs* 4. Jfr ást-, bœð-, goll-, látr-, morð-, svip-, þrym-.

kenniseidr, *m, 'prøvende fisk'*, moldar k. *synes at måtte være en kenning for 'slange'*, ormr, *og stá som synonym for et mandsnavn (Ormr? eller et andet lign.)*, *Auðun* 1.

kenni-Valr, *m, 'prøvende hest'*, k. sandhimins, *havets prøvende hest, skib*, *Þórh* 2.

kenpa, *f, helt*, *Þul* IV j 2.

keppa, (-ða, -t), *udfolde iver, kraft, energi (for at udføre noget)*, kostið svá k., *lægger vind på at sørge kraftig for*, *Am* 58, k. svá kunni, *den kraft forstod han at udfolde*, *Am* 65; k-ask of e-t,

have en kappestrid om noget (der skal erobres), *Heið 35*.

keppinn, adj, tilbøjelig til at udfolde kraft, ivrig, energisk, *Arn 2, 15, Hálf's VI 14*. — *Jfr al-*.

keptr se *kjöptr*.

ker, *n, 1*) kar, især drikkekar, bæger, gollit (-in) ker *Hamð 20, Gri 7*, með höllu k-i, med halvfylt kar, *Hávm 52*, hálða á k-i *Hávm 19; EGils 1, 27*. — 2) æske eller gæmme (skrin), kumbl konunga ór k-um valði *Ghv 7* (*jfr i prosa vädker*); *dunkelt er segjárns k. Fj 26*; *kera Hfr Lv 5* synes at være gen. pl. af ker, og k-a skjalg *kenning* for sværd (fordi det opbevarede — *jfr stedet fra Ghv — i kar el. lign.*). — 3) i *kenninger*: k. glyggs, vindens kar, himlen, *Sigv 7, 4*, — for øje: k. svefna *GSúrs 4*, — for jomfru Maria: miskunnar k. *Már 11*, kostaker byrstalls konungs (*jfr virtutum vas*) *sst. 10*. *Jfr aust-, bjór-, borð-, él-, goll-, ljós-, silfr-, skap-, vind-, vín-, øl-*.

kera *Hfr Lv 5* se ker.

kerlaug, *f*, kar-væske (egl. 'bad'), k. drauga dróttins (ved rettelse), Odins kar-væske, digterdrikken, *Hárf 1*. — Som elvenavn, K-ar tvær, þær skal Þór vaða *Gri 29, Þul IV v 6* (også her i pl.).

kerling, *f*, gammel kone, *Þul III 2 b, IV i, Anon (X) II B 8*, snauð k. Áóreið, k-a (børn) *Vitg* (her betyder ordet dog vel snarest kvinder af den ringere bondestand, *þul karl*); *Bjhit 2, 14* íæra k-u synes identisk med *sen-isl.* flytja kellingu (-ar), slá smut (med småsten henad søens overflade), eller betegne en lignende bevægelse. — Blandt navne på skibets dele, en planke i bunden af skibet, hvori masten fæstedes (*Falk, Seew. 50*), *Þul IV z 9*. *Jfr horn-*.

kerski, *f, 1*) raskhed, kann þjóð k. minni *Hárekr 1, jfr karskr*. — 2) fræk nævished, uforskammethed, eng þørf þeirar k. við mik *Korm Lv 12, jfr kerskr*.

kerskr, adj, glad, munter, þjóð hjali kerskr of kvæði *Leið 45*. *Jfr full-*.

kerstraumr, *m*, 'kar-stróm (væske)', øl, of k-i *TorfE 1*.

kerti, *n*, kærte, lys, k. þæg Kristi *Þloft 3, 7*, björt k. *Blakkr 1, 1*; — k. hranna, bølgers lys, guld, *Katr 11* (*jfr SnE II 429*); — Hildar k., kampens lys, sværd, *Hl 34 b* (*jfr hregg*). *Jfr blóð-, hræ-*.

kertir, *m*, sønderdelel (nom. ag. til et verb. kerta, der er dannet af kortr 'noget der er lille', tilnavn til Guttorm, 'den lille', *jfr nyisl.* kvarta, 'smule'; kerta verb. skulde altså betyde 'at dele i små stykker', men synes ikke at forekomme; subst. k. forudsætter det utvivlsomt), k. Draupnis döggar, ringes delel, gavmild mand, *Korm Lv 22 b*.

kesja, *f*, spyd, glavind, *Þul IV n*, fyr kesjum *Þjóða 1, 21*, blóð fell á kesjur *Jóms 28*. *Jfr hó-*.

ketill, *m*, kedel, k. rastar djúpr *Hym 5*.

vellandi k. *Hávm 85*, taka i k-il, stikke hånden ned i en kedel (med kogende vand) for deraf at optage noget, hermed sigtes til en 'vandprøve', en gudsdom (ketillfang), *Guðr III 7*; — gryde, flytja k-il at eldi *EGils 1, 29*, ormar k-ils, pølsar, *Narfi*. — Som mandnavn, K. Klyppsson, *Hyndl 19*, — historisk (10. årh.), *Eg Lv 18*. *Jfr hraun-, hydr-, run-*.

ketilormr, *m*, 'kedel-(gryde-)orm', pølse, (*jfr ketill*), *Korm Lv 13*.

Ketilriðr, *f*, kvindenavn, hovedperson i *Viglundarsaga, Vigl 12*.

ketla, *f*, blandt skibsnavne (dimin. af kati), *Þul IV z 3* (v. l. kiatta, kotta).

keykva, (-ða, -ðr), = kveikva, göre levende, kalde til live (af kvikr), lik sitt fór kennir krapts (Kristus) k. með ønd, kalde sit legeme til live igen, *Líkn 23*. *Jfr kveikva*.

keyra, (-ða, -ðr), drive, jage, piske frem, drive med sporer, k. e-n hoggum, drive en (til arbejde) ved hug, *Guðr I 10*, k. e-n ofgan ofan (o: af skipi) *Jóms 38*, k. út djofla *Gd þ 12*, k. strandhogg ofan *Þjóða 4, 1*, k. (vølsa) i mik *Vøls 9*, malmr magni keyrðr *Þorm 2, 25*, k. járn, drive jærnnael, *Lil 49*, k. nagla *Líkn 16*, k. vefi á stag *Gísl 1, 15*; k. jóa oddum *Hhund II 40, 41*, k. mara *Akv 37*, k. eyk *Ólhelg 10*, k. hross at garði *Sígv 3, 12*, k. Grana sverði *Brot (FJs udg.) 2*; k. plóg, drive ploven fremad, *Rþ 22*; k. borð á lög *Krm 24*, stillir k-ði flota norðan *Ólhw 2, 2*; med dativ, hlífum k-ði hersa reifir of land et ýtra *Mark 1, 24*; hreggi keyrðr, drevet af stormen, om hagebygen, *Jóms 32*, þjósti keyrðr, dreven frem, ophidset af vrede, *VGI 5*.

keyrir, *m*, driver, kjóla (skibenes) k., søfarer, Þsnep. *Jfr fram-, jó-*.

Kéfas, *m*, Kefas, St. Peder, *Pét 27*.

ki, tilføjet partikel, se gi.

kið, *n*, kid, *Þul IV bb 2*.

kiðlingr, *m*, et lille kid, *Þul IV bb 2, ESk 13, 6*.

1. **kilja**, (-aða, -at), kives, mundhugges, k-jar kvön ok elja *Þul III 2 b*.

2. **kilja**, *f*, kappe, dække, ilvges k., sko, *Þjóða 4, 15*.

3. **kilja**, *f*, væske, strøm, vørm k., den varme (blod)strøm, Anon (XIII) B 44.

kilpr, *m*, hank (i en kop), *Snjólf 6*, synes her at være en mands tilnavn.

kind, *f*, afkom (kollektivt), også om en enkelt efterkommer, ætling, leysa k. frá konum *Sigrðr 9*, hver k., hvilket afkom, hvilket barn, *Korm 1, 6*, þær k-ir, det afkom, de slægtninge, nogen af den slægt, *Guðr II 31*; om sønner: k-ir Eiríks *Sindr 7*, Rognvalds k. *Arn 5, 15*, Jesse k. *SnE II 188*, om brødre: Gamla k., medmindre gamli her er = Gormr enn gamli, k. altså 'dattersønner', *Eskál 1*, helgar k-ir, helligt afkom, alle gudebårne, alle guder, *Vsp 1*; — afkom betyder k. i alle følgende eksempler, hvor k. kan siges at være brugt perifrastisk: ragna k., guderne,

Hyndl 35, — hyppig om menneskene: ljóna k-ir Vsp 14, lýða k. Lil 19, virða k-ir Rst 4, Sturl 3, 7, rekka k. Mark 1, 17, hólða k. Rst 9, seggja k. Glúmr 1, 2, Bjkrepp 7, fyrða k. Sól 1, gumna k. Líkn 35, skatna k-ir Gd 11, ýta k-ir Þsagr 9; Svla k., Svearne, Yt 5, Jamta k-ir Hfr 2, 4, bjarmskar k-ir Gráf 5; Ellu k., Anglerne, Sigv 1, 7; Sýslu k., Sýslas befolkning, Yt 25, — om jætters afkom: Hrimnis k. Hyndl 32, Ymsa k. Þar 2, miðjungs mellu k. Nj (XII) 3, — om ulve: gylðis k. ESk 6, 48, Fenris k-ir Vsp 40, — om slange: linns k. Gunnl Lv 1 — om sværd: lögðis k-ir (hds. kindar) Þmáhl 13.

kinga, f, brosche, brakteatprydelse, k. vas á bringu Rþ 29; Bil k-u, kvinde, E Gils 1, 17. Ordet er vist dannet af kengr 'bøjle', altså: 'metalstykke (mønt) med øsken'. Betegnende er det, når k. anvendes til at oversætte 'drachme'.

kinn, f, 1) (pl. kinnr, kiðr) kind (d. v. s. den del af 'kinder', der er nærmest ved øjnene, vangí derimod 'siden af hovedet', foran ørene; dog kunde k. bruges om det hele), kiðr vátar af gráti Líkn 18, tór af k-um Lil 35, ljós k-a, ójnene, Korm Lv 2, k-a él, tårerne, GSúrs 4, k-a ló, kindernes, d. v. s. mundens, væske, spyt, spy, Eg Lv 35. — 2) sidestykke(rne) i en tremmestige (trappe), k-ar tvennrar ástar (jfr sammenhøngen) Líkn 34. — 3) ønavn (Söndfjord, Norge), Pul IV bbb 3; sili K-ar, søen, ESk 13, 14. — Jfr Kalda.

kinnarr, m, örn (på grund af en ejendommelighed ved dens 'kind?'), Pul IV vv (ginnarr, SnE I 490, er vist identisk hermed).

kinngrár, adj, grá, bleg om kinden, Máni 5.

kinnhestr, m, 'kindhest', slag på kinden, lussing, hljóta k-a Líkn 15.

kinnkjalki, m, kind-kæbeben, kæbe, Gautr II 14.

Kinnlimasíða, f, nordvestkysten af Holland (Frisland), Sigv 1, 5.

kinnroði, m, rødmen, skamrødme, skamfølelse, k-a gætir, om St. Peder, Pét 43.

kinnskógr, m, 'kind-skov', skæg, Hym 10. kinnungr, m, forstavn-side (jfr hlýr), Pul IV z 9.

kippa, (-ða, -ðr), rykke, k. upp höfuð-synd, rykke op, fremføre, Mv III 18.

kirja, f, 1) kirke, kirkebygning, k. Kristis, Trondhjems (dom)kirke, ESk 6, 34, Nkt 35; pl. Merl II 23. — 2) kirken, kirkesamfundet, k-jan þolði hneyxl Gd 30. Jfr höfuð-.

kirkjuganga, f, kirkegang, banna k-gongur Kolb 2, 5.

kirkjugarðr, m, kirkegård, Gd þ 23.

kista, f, 1) kiste, æske, kómu til k-u, hvori der mentes at være kostbarheder, Vøl 21. 23, om Bue digres guldkister, ÞGisl 11, Jóms 36. 37, læsa í kistu E

Gils 1, 33. — 2) ligkiste, steind k. Am 103, fara í k-u Sigdr 34; ESk 6, 25, Nkt 56.

Kiarr, m, sagnperson (opfattet af Falk som = Cæsar), en Völum (réð) Kiarr Herv V 1, hól K-s Akv 7, Qlrun K-s dóttir Vøl 15. — I kenning for mand, mens K. Edað 2. Jfr Bugge, Arkiv XXVI, 58 f.

Kili, m, dværgenavn, Vsp (12.) 13, Pul IV ii 6; vokalen synes metrisk sikret; af kill, lang og smal vig?

kill, m, lang og smal vig, Pul IV u 3. Kilmundur, m, blandt søkongenavne, Pul IV a 4; vokalen er ikke fuldt sikker, men snarest lang.

Kípra, f, (-rar), Cypren, Pul IV bbb 3. kjalakan v. l. til klóakan, s. d.

kjalarflugl, m, slags fugl, Pul IV xx 4.

kjalarhæll, m, 'kølhæl'. d. v. s. kølens bagerste del (jfr. fær. kjalarhælur), Pul IV z 10.

Kjalarr, m, navn på Odin, Pul IV jj 1, K. es kjalka drók Grí 49, her synes navnet sat i etymologisk forbindelse med kjalki 'slæde', altså 'slædetrækker', i hvert fald er roden identisk med roden i kjólr, K. of tamði heldr vel mara ÞSær 4, 3; K-rs rimma, kamp, EGils 3, 15.

kjaldúkr, m, 'køldug', ɔ: sejl (andet synes ordet ikke at kunne betyde), dets meiðr, mand (efterklassisk kenning), E Gils 1, 20.

kjalki, m, 1) kæbe, Frþ I 16, Grettis 22. — 2) slæde (opr. egl. 'de lange side-træer i slæden'), draga k-a Grí 49; Hæng I 1. — Jfr kinn-.

Kjallandi, f, jættekvindenavn (v. l. urigtigt kall-), Pul IV c 5, K. brauzt alla Þdis 1, 2.

kjalreip se kalreip.

kjappi, m, buk, Pul IV bb 1.

kjaptr, m, se kjøptr.

kjartílki, m, blandt fuglenavne, Pul IV xx 6.

kjarkleysi, m, mangel på energisk vilje, kraftløshed, forsagthed, Kolb 2, 1.

kiarkr, m, mod, dristighed (til at gå på, give sig i lag med), EllSn 2.

kiarr, n, krat, kjørr ok skógar Rþ 46.

Kjárr se Kiarr.

kjöll, m, skib, Pul IV z 2, k. ferr austan Vsp 51, snœfgr k-ar Hhund I 49, ráða djúpum k-um Harkv 5, kjól at ríða (ɔ: kjóli) Rþ 48; k-a valdr, skib-ejer, om jætten Hymir, Hym 19, k-a keyrir, skib-styrer, Þórsnep, k-s hleypir ÞBrún 4; Ullar k., Ulls skib = skjold, fjöll Ullar k-s, armene, Eyv Lv 9; él Ullar k-a, kamp, Rst 6. I uklár sammenhæng: k-a kjól-rýrir, s. d. Jfr arin-, eiki-, hleypi-, ql-.

kjólrennir, m, en som lader skibet løbe, søfarer, GSvert 8.

kjósa, (kaus, kurum eller kustum, kora; kórin eller kosinn) 1) ved valg at afgøre, vælge, kære, k. rétt Sigv 11, 5, Sigdr 20, kys þaz vilk HHj 2, jfr 3. 4, k. at afli ok álitum Grott 8, liðsmenn

kuru falla *Arn 6, 15*, Þundr kaus þremja skyndi, *valgte ham, bestemie at han skulde falde, Kveld*, jódís skyldi k. konungmann *Yt 7*, vildi þik k., *vaelge dig (til at dø)*, *Am 28*, k. vápndauda vera *Gri 8, jfr 14*, k. val *Finnng*, = *fælde hinanden* (bestemie hvem der skal falde) *Vafþr 41*, k. of med *acc.*, *vaelge blandt*, *Hák 1, Sturl 3, 19*, k. at med *dativ*, *d. s.*, *Guðr II 34*; *vaelge (til mand)* k. sér at ver *Korm Lv 19*, *vaelge (sig hustru)*, iljóðin verða at öldrum kørin *Mhkv 25*, ek hef kørna brúði þína *HHj 32*, kóri Guðmundr sér *Gd 10*; bragnar kóru til byskups *Gd 25*. — 2) *vaelge, ønske*, lína myndak k. *Hhund II 29*. — 3) *bestemme*, k. líf alda börnum *Vsp 20*, Jésús kaus oftrá *Lil 36*. — 4) *bemægtige sig*, kurum land þaðra *Am 99*, jfr *kjós þér jarðar megin Hávm 137*. — 5) *bruges enkelte gange om ting der står i forbindelse med trolddom og spådom*, k. hlautvið, at spá ved *hjælp af offerstave (-tene)*, *Vsp 63*, k. mœðr frá mógum, *forløse mødre (ved hjælp af tryllesange?)*, *Fáfn 12*.

kjúklingr, *m*, kylling, om *gæslinger* *Grett 2, 1*.

kjölr, *m*, (-ar; u-st.), *køl*, *Dul IV z 9*, kilir langir *Hhund I 28*, klökkur k. *Anon (XII) C 25*, svalir kilir *Sigv 10, 4*, kili skýtr *ESk 13, 12*, kili skaut alda *PGísI 2*, þótt kjöl kosti *Eldf 1*, stinga höfðum í k-l *Harkv 10*, kilir ristum men *Lista Sigv 3, 9*; riftu k-l halfan *Am 37*, klifa upp á kjöl *Þjok*. — *I kenninger, for sø*: *kjalar stigr Ht 76*, *kjalar slóð Þelf*, — *for skib*: *kjalar raukn Ht 77*, *kjalar vagn Þjóða 1, 12*; — k. hlátr-Elliða, *latterskibets — brysts — køl, ryggen, Þdr 14*, k. fótur, *fodbladet, men ur. v. l. f. skjól (s. d.) EGüls 3, 10*. — *Som egennavn, jf. aldrstrækning i det indre af Island, Kolb 2, 2, Þelf*. Jfr *eiki*.

kjölryrir, *m*, 'køl-ødelægger', *kun i den dunkle forbindelse, kjóla k. Anon (XIII) B 59*; 'ødelægger af skibskøle' er en *enestående og vist forvansket kenning*; í kjóla kjöl- skulde der *snarest være at søge en kenning for 'skjold'*.

kjólslóð, *f*, 'køl-vej', *søen, knýja k-ir Þ Kolb 3, 10*.

kjólstóð, *n*, 'kølhest(e)', *skib, Gyð (slutn.)*.

kjólsvja, *f*, *køl-planke, planken nærmest ved kølen, (i senere tider forvansket til kjólsíða)*, *blandt navne på skibets dele, Dul IV z 9*.

kjöpþr, eller *kjapþr* (keþr), *m*, *kæbe, gab*, opt rýðr ulfr k-t (kiopt, kjapt, keypt, kept) *Ott 1, 4*, kníðan lítk kjapt (: hvapt-), *om en spillemand, Máni 3*, arnar kjapta, í lítt *dunkel sammenhæng, EgBer*, í ægis kjapta (kiopta, kiapta) *Refr 4, 2*; beygðiz aptr í þína kjapta, *om djævelen, Lil 66*. Jfr *Hengi*.

kjöt, *n*, *kød, hrátt k. Hhund II 7, gróðr*

k-s *ESk 13, 6*, hafra k. *Þjóða 4, 14* (jfr *jötunn*).

kjötnefndr, *adj*, k-d kona má *betyde 'kvindens vulva' = gås, synonymt med gås 'gås': i gáden, Gát 2, men hvorledes ordet egentlig skal tydes, hvis det er rigtigt, er uklart*.

Kjötvi, *m*, *Haralds modstander, K. enn auðlagði Harkv 7, Hl 30 b*.

kjør, *n*, *valg, ønske, ganga við k., gá efter ønske, som man selv ønsker det, Has 37*.

klak, *n*, *kvipper, nema kløk fogla Rþ 44*.

klaka, (-aða, -at), *kvindre (om fugle), snakke om mennesker, Lok 44*.

kland, *n*, (-s), *fare, vindr rak knørr ór k-i Vigl 22*.

klappa, (-aða, -aðr), *klappe, banke, þér skal eigi kyrt k., jeg skal ikke klappe dig roligt, Hjálmp III 8*, hirðik eigi hvat Haraldr k-ar, *jeg bryder mig ikke om Haralds klappen (banken med kniven, tegn til at man skulde holde op med at spise), SnH 2, 2*; — *banke, hamre, tilidanne ved slag, vasa þat hómrum k-at Heidr 9*.

Klasi, *m*, *mandsnavn (eller tilnavn?)*, *Anon (XIII) B 14*.

klauf, *f*, *egl. spalte, så 'den spaltede klov', festa k. á grjóti, fá fodfæste, Epver 1*, k-ir kalfs *Merl II 51*, (hafir) *brestrir k-um Hjotr 2*.

Klaufahváll, *m*, *lokaltet i Svarfadardalen, (jfr det følgende), Svarfd 10*.

Klaufi, *m*, *en af hovedpersonerne i Svarfdælasaga (egl. tilnavn, 'klods, klodrian')*, *Svarfd 1*.

klaustr, *n*, *kloster, búi kalds k-rs, munk, SnE II 228*, abbadis fyr k-ri *Mey 50*.

klá, (kló, kleginn), *klø (trans.)*, kló fót *EGüls 1, 17*. Jfr *kleyja*.

klámorð, *n*, *sårende bebrejdelse, reka af sér k. við e-n, befri sig for ens krænkelde (ved at hævne sig på vedkommede)*, *Þmáhl 8*.

Klára, *f*, *en helgeninde, Mey 57*.

klárr, *m*, *hest (især arbejdshest og hest af ringere kvalitet), hrumiz k-ar Bós 6*.

Kleggi, *m*, *en af Træls sønner, Rþ 12*.

kleifi, *f*, 'klippe man kan klatre opad', *klippe, hjarna k., hjærnens klippe, hoved, Krm 7, vala k., arm, Þormól I, 3*; Haka k., *søkongens klippeland, søen (k. tager sigte på de stejle bølger), Jökull 1* (jfr *eimpreytr*). Jfr *biif*, *dýr*-, *radd*-, *Styr*-.

Kleima, *f*, *jættekvindenavn (jfr no. kleima 'en senfærdig arbejder' Aasen), Loð I 2*.

klekja, (klakða, klakiðr), *udklække, þrjá klekr unga Merl I 27*.

kleppdogg, *f*, *kun i kenningen: k. Hóars löggar, Auðun 1; det hele betyder åbenbart 'digterdrikken', og det er naturligt deri at se 'Odins kar-dugg'; löggar (s. d.) kleppr skulde så betyde 'kar' (eller*

'kedel'), men kleppr vides ellers kun at betyde 'klump'.

klerkligr, adj, klærkelig, geistlig, k-t blóm Heil 1 (sammenhængen er ódelagt).

klerkr, m, klærk, præst, Gd β 13.

klettr, m, 'klint', klippe, kámir k-ar, mørke klipper, Bergb 6. — 1 kenningar for hoved: herða k. Lok 57, Ht 65, hjalma k. Eg Lv 25, hjarna k. Ht 64.

kleyfiðr (i hjör-) urigtigt for klufiðr, se klyfja.

kleyfr, adj, kløvbar, som kan kløves, gå itu, kleyf sæfong, skøre søredskaber (ærer), Þjóða 4, 20.

klénn, adj, fin, smuk (yngre láneord), k. koss Hjálmb II 4, k-t rann Mv II 6.

klif, n, = kleif, 'klippe, der kan klatres ad', klippe i alm., hó, höll k. Sigv 13, 26; hauka k., armen, Eg Lv 14 (jfr Hlín), Pl 55 (jfr hýr-Grund); — k-s bein, sten Arn 7, 4 (sammenhæng ufuldstændig). — k. krúnu, hoved, Arni 2, 1. Jfr aldr-, hó-, stafn-, val-.

Klifisandr, m, lokalitet i Knappadatr (Island), ÞKolb Lv 11.

Klifisjörfi, m, lokalitet i samme egn som fœr 2, Bjhit 2, 18.

Klingruanga, n, tilnavn til en nordmand Kalfr (også kringluanga), Iv 32.

klifa, (kleif, klifinn), klatre, bestige, k. upp eðr niðr fjall Rst 27, jfr Fj 36, k. bergskorar Hhund II 22, k. upp á kjöl, bestige, komme op på, kølen, Þjok; k. kolgur, bestige bølgerne (v. l. kljúta), M berf 1, jfr Þjóð 3, 9 hvor klifu også findes som v. l. til klufu; valköstr hæri an varga ætt mætti k. Arn 2, 13, jfr k. yfir Arn 3, 11, vargr klifr vilja borg vígsára Ht 51, k. í hverja ró, klatre op i hver en vrá (for at skjule sig), Am 62.

kljúfa, (klauf, klofinn), kløve, spalte, hugge itu, k. rønd HolmgB 2, Sigv 2, 7, k. hjalma ok skjöldu Jöms 24, jfr 26, Krm 4, Islár 10. 11, skildir klofnir Vsp 45, k. Gunnar ský ESk 6, 43, k. sundr herskript Kollí 2, k. (høfuð) Eyv Lv 5, k. (høfuð) í tvau Gunnl Lv 11, k. brúna borg Jöms 28, k. svarðar stofn Hfr 3, 6, k. e-n í jaxla Háv 4, k. virða kindir Rst 4; k. kolvið Anon (XII) D 2; k. hringa, sønderdele ringe, ÞSær 3; flautst klufu flóð, furede, Þjóða 3. 9, k. dúfu Arn 2, 2, k. lunda vøll Krm 5 (jfr iøvrigt klifa).

klof, n, spalte, især om skrævet; om spalten med endetarmens udgang, raza k. ganði Þorm Lv 9 (måske bedre som ét ord).

klofi, m, pl. klofar, klemmer ved skibets ræling, hvori tæltene, når de var udspændte, var fastgjorte (jfr Falk, Seew., 10), Þul IV z 9.

klofna, (-aða, -aðr), kløves, spaltes, himinn k-ar Vsp 52, skildir k. Vsp 45 (v. l.), Reifnis røn (skjoldene) k-uðu ESk 6, 54, rit k-aði Hl 5 b, hjalmstofn k-ar ofan GSúrs 34, láta heila borg k. Giz 2, 2, hrøn k-ar fyr húfi Ht 19.

klokka (yngre klukka, der findes som v. l.), f, klokke, kirkeklokke, k-na hljóð Þloft 3, 6.

kló, f, (-ar; klær), klo, på örnen, hvassar klær arnar Þjóða 3, 7, på ravnem, und k. hrafi Arn 3, 5, hold loðir í k-um Harkv 3, på ulven, (rúnar á) ulfs k-um Sigdr 16, und k. flagðvigg ÞSkall 1. — Pl. klær, sejlløkker (for derigenem at stikke tove for at fastgøre det rebede sejl), Þul IV z 9. Jfr ára-, fram-.

klóakan, n, ravnnavn (v. l. kjal-), Þul IV tt 1 (af kló?).

klóask, (-aðisk, klóat), klø hinanden, bað óndverða öru k. Sigv 7, 5.

klókr, adj, (et sent láneord), 1) kyndig klók fræði Lil 4, k-ust grein fræðiboka Gd 78. — 2) kløgtig, listig, k-k vörn Lil 72, eitthvat k-t mun drottinn dikta Lil 39.

klukka se klokka.

klungr, m, (-rs) hybentorn, Þul IV kk 3, sem rós hjá k-rum Gd 6, enni bar k., om torne kronen, Pét 38, angrs k., smærtens torn, EGils 1, 19, ilsku k. Gd 1; sára k. (jfr þorn), spyd, sværd, Merl I 36; — om vækster i alm., (eldr) skal kveiktr í k-ri Þorm 2, 18; læ k-rs, vinden, Anon (XII) B 3. Jfr hræ-, sár-.

Klúrr, m, navn på en af Træls sønner (egl. 'klunnet voksen', også 'ufin, udannet, uhøvisk', jfr f. eks. klúr orð), Rþ 12.

klúss, adj, vist = lat. clusus (gennem ags.), nøje forbundet med, sluttende sig tæt til, k. Péturá (s. d.) Sigv 10, 10. Jfr senisl. klúsaður, indviklet, óklúsaður = lauss maðr.

klútr, m, (-s, -ar), klud, tørklæde, EGils 1, 33. 34.

klyfja, (klufða, klufiðr), kløve, spalte, ftænge fra hinanden, k. kalda kjapta Vafþr 53. Jfr hjörklufiðr.

Klyppr, m, mandnavn, Þhred 1; — sagnperson Hyndl 19.

klæða, (-dda, -ddr), klæde, k. reifum Lil 55 jfr 42, karl enn klæddi SnE II 206. Jfr af-, [svartklæddr].

klæði, n, mest i pl, klæde, klæder, k. vöru eldi umb slegin Sól 66, k. prýða hird Steinn 3, 16, k. sama Ragn II 4. 5; — om sængelæpper: und k-um Gunnl Lv 9. — 1 kenningar for brynje (og hjælm), k. rimmu ÞormÓl 1, 5, k. Þróttar þings SturlB, k. Hamðis Hgód, Hfr 2, 1, ESk 6, 52, k. Gjúka ættar Arn 2, 9. Jfr grá-, há-, her-, hjalm-, lit-, lín-, reifa-, skó-, søðul-.

klæki, f, skam, skændsel (noget der er vanærende eller gør vanære), vinna k., udføre en vanærende handling (ved at slå løs på kvinder), Hárb 38 (jfr Fas III 101—02), deyja við k., dø en skammeligt, vanærende død, Þorm 2, 9.

Klæingr, m, mandnavn (af kló), Þorm 1, 1.

klækkr, adj, egl. 'som giver efter', føjelig, bøjelig, blød, grædesfærdig, 1) bøjelig, smidig, enn klækki (v. l.) malmr, om

pílen, Þorm 2, 25, vinna ór k-va, arbejðe med ðren sá at den bøjæs, Bjhit 2, 2, k. húfr Mberf 1, klökk saumfjór Arn 5, 21, k. kjölr SnE II 170, Anon (XII) C 25, Gr Hj 1, klökk stól Hf 21, k-var sneisar Iv 16. — 2) blöð, ræð, græðefærdig, Þmáhl 10, kunni k. verða Am 62, k-var dróttir, som havde mistet modet, elendige, EGils 3, 16, k. hugr Lil 2, k-t hold, det svage, krafteløse kød, Lil 54, k. ok hræddr Lil 79, klökk tór Lil 91. Jfr al-

klökkva, (klökk, klökkinn), *miste, modet, blive græðefærdig, kostir ro betri an k. séi Skí 13, at k-vi Goðrún Am 58, k. síz hugði, om Högne, Akv 24, klukku þeir karlar Am 66, kallmenn k. Mv I 13, beiða, biðja k-vandi Katr 27, Hsv 104.*

klökna, (-aða, -aðr), *blive sorgfuld, græðefærdig, mær mun k. (v. l. klökkva), Frp 1 8.*

knarri, *m, dimin. af knorr, og et kæle-navn, 'skudelil', Arn 2, 2.*

Knausar, *m. pl, gárd på Snæffjældsnaæs (yngre Hnausar, af hnauss, jfr no. knaus „klippe, bjærgknold“ Aasen), Bárð 5.*

knár, *adj, dygtig, energisk, vest nú k. Eldj 1.*

(knega), knátta, (*inf. knóttu; præ. kná, pl. kneigu, sikret ved metrum, se Skjpspr. 111; part. perf. forekommer ikke*), *grundbetydning er 'kunne, forstå', sá udledes deraf 'kunne, formá, fá lejlighed til', det er denne, der er eneherkende; iøvrigt forekommer ordet kun med inf. af andre verber, d. v. s. omskrivende; dog kan den egenlige betydning ofte være tydelig, som i hann kná ráða gollí Fáfn 34, knátt mey séa Fáfn 44, hann of ætti, ef eiga knætti, hvis han havde kunnet fá hende, Sigsk 3, knættak þér þó í faðmi felask Hhund II 29, kneigu lýðir líta Jóms 37, sás trúa knegum St 15, fylkir knátti ganga Vell 25, knákat segja Hym 32, knákat þess njóta Am 56, nú knátt Óðin séa Gri 53, þiggja knátt Akv 33, knáat veig vanask Gri 25, knegut oss fjólar fara HHj 13, þats Viðópnr knegi hniga Fj 25, ef séa knættak Hamð 21, knættum hefna Ghv 5, kná sofa, hypotetisk, fárl lejlighed til, HHj 24, jfr Fj 41. 42, kná hafa sér at heillum, kan (d. v. s. forstår, denne grundbetydning er dog her tilfældig), Sigrdr 19. — Omskrivende hovedverbet som oftest uden at: knák reiða = ek reiði Eg Lv 12, kná fregna = fregn Þmáhl 14, knættit binda = byndit Hrafn 1, knátti svelga Yt 4, knátti at vakna Rdr 3, vér kneigum silja Líðs 7, bjóllur kneigu hringjask Þloft 3, 6, knátti glymjja Þdr 6, knátti ráða sigri Rst 3, rétt hykk kjósa knóttu Sigv 11, 5, goll kná glóa Hf 72 o. s. v., ef reyna knátt H Hj 21, knóttu sporna Vsp 24, Oddrgr 8, kná kjósa Vsp 63, knátti heyra Sigsk 30, knátti leggja Helr 12, knegu glymjja Gri 7, knátt deama Hárb 9, knátt melta Akv 36, knegak grami fagna Hhund II 36, fljóta knóttu Hhund I 31 o. s. v.*

knetta, (knatt, knottinn, *men kun præ-*

sens forekommer), klage, besvære sig (over), engi knettr of annars mein Mhk 24.

kneyfa, (-ða, -ðr), *knuge, ødelægge, slå i kvag, þás k-ði knorr (vistnok acc.) Steinunn 2.*

kneyfir, *m, knuger, undertrykker, ødelægger, k. Þundar hyrjar, sværdets knuger, Vell 20; k. nesja dróttar, jætters ødelægger, Tor, Þdr 12.*

kneyta *se knýta.*

kneytir, *m, Bjhit 2, 16, vistnok blot en skrivemåde for knýtir, s. d.*

kné, n, 1) knæ, kalinn á k-i Hávm 3, rísa á k. (*acc.*) Hym 31, falla á k. Lil 51, láta e-t falla of k., ned over knæene, Þry 16. 19, of k., over knæene, Þjask Lv 3, fyr k-um, foran ens knæ, Guðr I 13, komask fyr k. móður, om et barns fødsel (*udtrykket beror på den fødendes stilling, liggende på alle fire*), Sigsk 45, kalla til k-a sinna, kalde til sig (således at de tilkaldte, børn, kommer til at stå foran knæene), Akv 37, fyr k. at sitja, i ens umiddelbare nærhed, Oddrgr 7 (*her dog måske snarest rent bogstavelig*), jfr Fj 37, koma fyr k., komme hen til en og stå foran en (*ikke: kaste sig på knæ*), Guðr II 24, hvarta fyr k., færdes hos en, i ens nærhed, Þorm 2, 3, Sigv 13, 6, bera (kvæði) fyr hilmis k., føre det til kongen, bringe kongen, Arbj 8. — 2) skød, hrundit ór k-um Hym 32, leggja hamar í k. meyj- ar Þry 30, (tór) renna niðr of k. Guðr I 15, hrynja í k. mǫnnum EGils 3, 18; her- hen hører udtrykket: selja mál í k. e-m, overlade en sag til ens afgørelse, Ólhv 2, 3. — 3) Ganske usikker er tydingen af k. i í k. gengr knefi (*s. d.*) ef kvistir þverra Am 73, det her foreliggende udtryk, at ganga í k., synes at måtte betyde 'at forringes, efterhånden at gå til grunde'; dette k. er mulig identisk med det, der findes blandt såds heiti, Pul IV dád 1: kné og eísta kné. — 4) krumtræ (*i skib*, jfr Falk, Seew., 47), Pul IV z 9.

Knéfróðr, *m, sagnperson, Akv 1. 2.*

kníar, *m. pl, mænd, Pul IV j 2 (ifølge SnE I 530 = fylgðarmenn), k-a fremstr Arbj 11.*

kníði *se knýja.*

knífr, *m, kniv, hylda hval hvóssum k-i Ólhelg 6, hylda með k-i Am 59, bregða til k-i Am 63, tunga skorin k-i ESk 6, 60; — stuðla k., rim-kniv, tungen, Katr 34; — k. hrafna veigar, blod-kniv, sværd, Hl 37 b. Jfr hneiti-, skelfi-*

knosa, (-aða, -aðr), *knuse, bryde, knosud þond, iturevne bånd, Líkn 30.*

knúi, *m, kno (på fingeren), kropnir k-ar, på trællen, Rþ 8. — Blandt skibsnavne, Pul IV z 4. — Sagnpersoner: Grott 14, Orv IV þ 5. Jfr ben-*

knúta, *f, knokkel, kasta k-u EGils 3, 19, í k-u líki Gd þ 29, leggja mót við marga k-u Drv (XI) 8; i en mangelfuld sammenhæng, Arn 7, 4. — Jfr hross-*

knútr, *m, knude, riða k-t Rv 28. —*

Som mandsnavn, Knud d. store, ÞKolb 3, 10, *Sigv* 5, 3. 10, 2, *Ótt* 3, 1. Jfr mar-, [samknútar].

Knútskógarborg, f, by i England, *Merl* I 9.

knýja, (kníða [f. ældre kniwiðō], kniðr, senere: knýða, knýðr og knúða, knúðr; jfr. *Skjpspr.* 107), 1) slá, stóða, knuge, ormr knýr unnir, pískur (eller støder til-side) bølgerne, *Vsp* 50, skúr kníði (v. l. knúði) snekkju brand fyr landi, *drev frem*, *Bølv* 2; med 'hav, bølge' som objekt, unnir kníðum *Gudr* II 35, sás kjólslóðir kníði *ÞKolb* 3, 10; om at drive skibene fremad, þeir kníðu borð báðir *Sigv* 2, 1, (sverðalfr) kníði lagar stóð *Hál* 14, Áleifr knýr Visund norðan und órum Anon (XI) *Lv* 4; hirð kníði (v. l. knúð-, gnúð-) árar, *trak ivrigt på árerne*, *Rst* 15, lið kníði (v. l. knúði) árar *Gísl* 1, 3; drive fremad, k. merki, drive fanerne frem, *Þjóða* 4, 4, vísi bað k. vé *Arn* 5, 16, k. bõðský framar, drive, føre skjöldene (hæren) længere frem, *Þjóða* 1, 11, k. randir ramliga *Hálfs VIII* 2, jfr *Merl* I 33. — 2) udføre med kraft og iver, hjørs hrið vikingar kníðu (her i rim) *Ólhelg* 2, k. rómu *TorfE* 1, *Gautr* II a. 5, knúðu hildi (v. l. til kníðu hjalma) *Orv VII* 14, k. randa dunur *Ingj* 1, 5, *Ingj* kníði at-róðr *Ív* 37, flótta knúði, *drev de flygtende*, *Nkt* 15; kníði sveitir útan, førte skarer udefra (med sig), *Mark* 1, 12; menn kníðusk at morði, *drev sig frem*, *anstrengte sig hårdt*, *Mark* 1, 19, med at: hverir knúðu at, *drev sagen ivrigt*, *SnE II* 248. — 3) absolut, gustu Mistar knúði, *kampen rasede*, *Ingj* 1, 2, hregg knúði *ÞGísl* 2; knýjum, knýjum (jfr *det i irske kilder anførte nordiske feltrab:* nuí, nuí), *Svarfd* 11. — 4) bearbejde kraftig, konungar kníðu hjalma, *slóg kraftig lós på*, *Orv VII* 14 (jfr *ovf.*), kníðu ber báðir *Ník* 2, kniðr *kjaptr Máni* 3. — 5) slá (pá), *horpu kníði Akv* 31, hamri kníði háfjall skarar *Hym* 23, hildar el hlífar knúði *Hálfs IX* 11, *hjarðar vísi knýr hallir*, om en tyrs gennemtrængende bról, Anon (XI) *Lv* 2, k. grindir *Am* 38, foldar síða brimi kníð *Mark* 1, 24. — 6) bevæge stærkt (åndelig), böen knúði hjarta *Gd* 19.

knýta, (-tta, -ttr), knytti, slá knude (af knútr), k. ægi *Rv* 35 skal; efter den følgende forklaring, betyde det samme som at k. mar = mar, hest, altså binde en hest, men det er vist tvivlsomt, om dette er rigtigt. — k. skjótt skommu máli, *sammenfatte noget kort*, *Nj* 15.

knýtir, m, kun i forbindelsen kóna k. (hds. kneytir) *Bjhit* 2, 16; se kóni.

knorr, m, skib, især handelsskib, men også et sådant, der brugtes til kamp, *Pul IV* z 4, knerrir kómu austan, *hærskibe*, *Harkv* 7, stýra dýrum knerrir *Eg Lv* 1, steindir knerrir *Rst* 12, gefa sverð ok knorrur *Mark* 1, 7; *Hfr Lv* 4. 26, *Steinnunn* 2, *Vigf* 1, *Þjisk Lv* 5, Anon (X) I B 8, *ÞKolb* 3, 2, *Sigv* 13, 4. 26; om skib til

ligbegængelse, *Am* 103; knarrar skeið, søen, *Þórh* 2, knarrar úthauðr, d. s., *Bersi* 1, 1; — k. orvar áss, *Ulls skib*, *skjold*, *Sturl* 4, 23; — minnis k., *brystet*, *Hfl* 1 (hvor mun- dog vist er rigtigere), *hyggju k.*, d. s., *Hl* 37 b, — rastar k., *jordens skib*, *hest*, *Sigv* 14, 2 (jfr forklaringen), — legvers k., *sængens skib*, *hus*, *Arbj* 21, — *Péturs k.*, *St. Peders skib*, *den kristne kirke*, *Gd* 4. Jfr geð-, hún-, mun-, sól-, stef-, ql-.

kogling, v. l. til kolginng, se koglingr.

kol, n, kul, efter — resterne af — brændte bygninger, leigir þar k. *Eirikr*, kold k. knarrar, *skibets kul*, *skibet opbrændt til kul*, *Þjisk Lv* 5, *Innþrændir* hafi kold k. húsa sinna *Þorm* 2, 18 — kols *Svarfd* 10 er vist forvansket.

Kolbeinn, m, isl. høvding (d. 1208), *Gd* 17; — en anden (13. årh.), *Giz* 2, 2.

Kolbrún, f, *Tormods elskede*, K-ar vísur *Þorm* 2, 2.

Kolfinna, f, *Halfreds elskede*, *Hfr Lv* 2. 18.

kolfr, m, stump pil (cylinderformet stok), fleygja k-i *Rþ* 46; forma k-i, danne ∴ rette, sigte med, pilen, *Ormsp IV* 5.

kolga, f, 1) bølge (egl. 'den svale, kolde'), *Pul IV* u 4 (jfr *SnE* I 324), k-u systir, *bøgen*, *Hhund* I 28 (her som egen-navn), k. fellr *ESK* 12, 17, láta huf klífa k-ur *Mberf* 1, — benja k., *blod*, *Arn* 2, 6. — 2) kulde, frost, k-u *Svíþjóð* = *Svíþjóð* en kalda, om *jætternes hjem*, *Þdr* 12.

kolginng se koglingr.

Kolldónisskógr, m, i England, *Merl* I 11.

kolla, f, ko uden horn, ko, hali k-u *Þ Kolb Lv* 5. *Jfr Sel-*, *Soðul-*, *Torfár-*.

kollóttir, adj, 1) skaldet, uden hovedbedækning, k-ar meyar *Rv* 4. — 2) uden horn, k-tt kýr *Gát* 3.

kolllr, m, hoved (især den øverste rundede del deraf), hoved uden hovedbedækning, ball i Keilu k-i *Þáís* 1, 2. Jfr *Høp-*.

kolmúla, f, en med sort, mørk, mund, gab, gedenavn, *Pul IV* bb 2.

Kolní, n, Köln, K-is kirkja *Mey* 54.

Kolr, m, sagnperson, *Orv IV* 13.

kolsvartr, adj, kulsort, k-ir viðir, om skibene, *Þloft* 2, 4, k-ar váðir *Ragn II* 5.

kolviðr, m, ved, hvoraf der (skal) göres kul, esa sem k-ð kljúfi Anon (XII) D 2.

1. koma, f, se kváma.

2. koma, (køim; kwam, kvómum eller kom, kómum; kominn), 1) komme, indfinde sig (på et bestemt sted), nær apni skalt *Óðinn k. Hávm* 98, mun Baldr k. *Vsp* 62, ef k. hygði *Hhund II* 50, ef k. gerði *Vql* 5, þyrstr ek kom, *törstig er jeg kommen*, *Lok* 6, kom heill *HHj* 31, vel þú nú kominn *Fj* 48, jfr *Eirm* 8, biðja e-n k. heilan *Hák* 18, þar bað mik k. *Gróg* 3, þars k. skyldut *Oðdrgr* 25, skyldak

þar k. *HHj 33*, k. hingat, hinig *Am 28*, *Grótt 19*, hvaðan eruð komnir *Harkv 3*, hykk kómu vítt *Tindr 1, 2*, láta k. í orm-garð *Akv 16*, k. í hús e-s *Am 100*, k. í Þrændra byggðir *Arn 2, 6*, k. í býskeiðs bæ *St 18*, ljós kœmi í heim *Lil 22*, k. í betra heim *HolmgB 9*, k. í krummur e-s *HHj 22*, k. í hendr e-s *Am 56*, k. í folk *HávM 158*, k. til kuml dysjar *Gróg 1*, k. til heimisgarða *HávM 6*, kom til *Vorva Yt 8*, k. til vigs *Harkv 21*, k. til dróttins *Lil 36*, ó kœmr til sævar, í *figurlig betyðning*, 'nu er det slut', *Húsdr 12*, kominn til moldar *Gróg 2*, k. á sæ *Gróg 11*, komi orn á hræ *Eg Lv 30*, k. af þingi, *komme levende fra*, *Sigv 1, 11*, jfr kominn braut, *undsluppen*, *Hfr 3, 24*, kominn ór éli stála *Hfr 3, 22*, k. at vági *Yt 31*, k. at blóði *Hfr 2, 3*, k. at tafni *Ísldr 10*, es at hönudum kom *Hym 29*, syngja komnum kóngi lof *Lil 34*, vas frá rómu kominn *Hák 15*, k. með horskum, *blandt kloge*, *HávM 20*, jfr *62*, k. apr með vönnum *Vafþr 39*, k. með aldir *HávM 27*; k. apr, *vende tilbage*, *Fj 28*, k. framm, *dø*, *Sigsk 52*, k. framm á himna *Líkn 34*; k. inn *HávM 2, 3*, *Pry 29*, *Fj 15*, k. út *Vafþr 7*, k. ór egg *Harkv 4*, k. yfir ís *HávM 81*, k. upp *HávM 107*, k. upp ór láði *ESk 6, 25*, bára kom niðr *ÞGÍsl 11*, k. á vit e-s *Alv 3*, *Bdr 14*, *HHj 43*, k. við e-n, *komme til en*, *Vafþr 10*, k. við styr *Bjhit 2, 16*, k. við, *berøre*, heldr kœmr opt við sáran fót *Mhkv 16*, hnyðja mun k. við eyra *Korm Lv 20*, malmr kom við hjalma *Arn 6, 4*, *men*: mér hefr hjör komit hjarta et næsta *HHj 40*; kominn und gunn-fana, *kommen, stående under*, *Hák 2*, skjöldr, kominn ór höll *Klars*, *medbragt fra*, *Akv 7*, — *med acc. alene*, k. heima *Vafþr 43*; *upersonl.* vas þar at kveldi komit snimma, *man kom der tidlig om aftenen*, *Pry 24*; — kómu *Hhund 1 48* má snarest opfattes som *infin.*, sögðu stílli kómu, *meldte at en konge var kommen*. — 2) *komme, være i bevægelse (henimod, henover), men en absolut grænse mellem denne og den første betydning er der ikke*, k. munu lýðir *Vsp 51*, mundu k. til hjalpar *Oddrgr 29*, sögðu að ódæmin kæmi, *var i anmarsch (eller: var komne?)*, *Lil 61*, k. at regindómi *Vsp 65*, kœmr enn dimmi dreki fljúgandi *Vsp 66*, es kœmr af víði *SnE 194*, k. utan ása garða *Pry 5*, jfr *9*, k. ór helju *Bdr 2*, k. ór himni *Hhund 1 54*, jörð kœmr upp ór ægi *Vsp 59*, k. upp und skipi *HHj 23*, k. á flóttu, *gribe og være på flugten*, *Gráf 2*, jfr brandleikr kom á (menn), *var i færd med at ramme (eller ramte)*, *Þjóða 1, 8*, komk einn til þeira, *jeg bevægede mig ene mod dem*, *gav mig ene i kamp med dem*, *HolmgB 10*; *ofte med infinitiv*: k. at sea *Hák 13*; k. at gjalda *Lil 70*, k. at vitja *Akv 14*; frost kœmr sækja *Gróg 12*. — 3) *om forskellige andre forhold, hvor bevægelsen tildels er tænkt*, es enn sétti (dagr) kœmr

HávM 51, góð ór komin *Hhund 1 7*, *upersonl.*, es at morni kœmr, *når det kommer til morgen, når morgenen kommer*, *HávM 23*; — farlystir kómu fylki *Sigv 10, 10*, e-t kœmr í hug e-m *Am 89*, *Eg Lv 14*, k. í byrvind *St 13*; kominn es þyss í þjóð, *er bleven greben af*, *G Súrs 7*; mein komi, *indfinde sig, vise sig i virkeligheden*, *Sigsk 44*; orð k. frá bragar stóli *ESk 6, 67*; því kom vöxtr í Vinu, o. s. v., *om et nyt afsnit i digtet*, *Vell 12*; feigðar orð kom at Fjölni, *ramte F.*, *Yt 1*; fall brautar liðs komat, = brautar gengi fell eigi, *hjælpen, støtten, udeblev ikke*, *Þdr 19*. — 4) *enkelte tale-måder*, ættir k. þar allar saman, *løber dér sammen, samles*, *Vafþr 31*; alt kom senn at svinnum, *alt kom til, ramte*, *Grett 2, 4*, gráðar læ kom at gjalpar skæ, *sultens mén, mættelsen, kom til, gaves*, *Hfl 12*, forað kœmr at hólða sonum *Fj 40*; atgeirr kom (at) ulfa fylli, *kom i hans besiddelse*, *Nj 10*. — 5) *komme, fødes, indtage en plads på jorden*, k. á mold *Grip 52*, kœmr at yðr né œðri (und himin = á jörð) *Gldr 9*, k. á auða trøð *Hák 20*. — 6) *komme fra, hidrøre fra, have sin oprindelse i (med en nærmere angivelse af hvorfra)*, kveða vind k. af vængjum *Vafþr 37*, þaðan kœmr dög *Vafþr 14*, jfr *22. 24* o. s. v., *Vsp 19*, þaðan kœmr með öldum ár *HHj 28*, köld røð skulu k. frá véum ok vönnum *Lok 51*, þaðan k. meyrar *Vsp 20*, þaðan k. snjóvar o. s. v. *Hyndl 42*, blóð komit ór brjósti *Hamð 23*, af þeim ljóma leiptrir kómu *Hhund 1 15*, es frá goðum kómu *Hyndl 8*, frá Ymi komnir o. s. v. *Hyndl 33*, þaðan eru komnar ættir *Rþ 13. 25*, — orð koma ór belg *HávM 134*, jfr *Hamð 27*. — 7) *forskelligt, især k. med præpositioner*, k. at, *komme til, komme i besiddelse af*, k. endr at hamri *Pry 32*; k. at gagni, *komme til nytte*, *Krm 22*, k. at haldi *GSúrs 30*; — k. framm, *blive til virkelighed, vise sig*, harmr kœmr framm *Vsp 53*, heipt kom framm *Jóms 30*, friðslit koma fr. *GGalt 3*, fláræði kom fr. *Ólhv 2, 6*, brátt kom fr. *Pl 12*, dýrð kom fr. *Leið 22*, framm komit vald *Sturl 7, 1*; — k. of, *ramme*, harmr kom of hólða *Krm 15*; — k. at hendi, *træffe, ramme, vederfares*, hvat sem at h. kœmr *Fáfn 31*, ógögn kómu at h. *Hhund 1 41*, heipt hrisungs at h. kom *Yt 26*, mér kœmr harmr at h. *Jóms 14*; — k. und, *komme i ens besiddelse*, sjóðs farmr kom und (hann) *Obreið 1*; — k. af, kominn af fótum, *bleven affældig*, *HolmgB 14*; — k. í ljós, *fødes*, *Bjhit 1, 3*; — k. fyr kné e-m, *komme hen og blive stående foran en*, *Guðr II 24*; — k. upp, *komme frem, vise sig i horisonten*, sá sjöt k. upp *Fj 1*; hætt røð k. upp, *kommer for dagen, åbenbares*, *Has 6*; vefr es upp kominn, *er bleven sat op, ordnet*, *Darr 1*; mærd es upp komin, *ført frem*, *ESk 6, 9*; dagr es upp kominn *Bjark 1*; — k. niðr, *nå et mål (man har*

sat sig), *Nkt 2*, (udtrykket er hæntet fra fiskersproget), k. til lands, erobre landet *ÞKolb 1, 2*; þykkja lítið k. til e-s, synes, at en er af ringe betydning, *Grettis 1* (udtrykket er upersonl.); — k. saman, samles, mødes, *Fáfn 24*, men 'støde mod hinanden', *Hhund 1 28, 53*; — k. e-m illa, blive til ulykke for en, *Hárb 47*. — 8) transitivt, anbringe, føre, med dativ, þat skal k. þllum ósum inn *Grí 45*, k. e-m at helgu fulli, om undervisning i skjaldskab, *Refr 2, 2*, k. e-m at gjaldi, tvinge en til, *Ótt 2, 6*, k. stjúp sínum svá, fá ham anbragt, *o*: fremme hans sag således, *Sigv 9, 3*, k. disi í garða *Hausil 9*, k. liði *Sindr 5*, k. flota sínum *Jóms 17*, k. skipastóli til Ívízu *Hskv 2, 9*, k. e-m á flóttu *Vell 29*, men k. flóttu á bak e-m *Eg Lv 9*, k. e-m á vit Vilja bróður *Yt 3*, k. e-m í hel *Lok 63*, k. erkistóli, fá den flyttet, anbragt, *ESk 6, 65*, k. olkjól út ór hofi *Hym 33*, k. glóðum *Ód 6*, k. fylkjum und sik *Vell 14*, k. höfði e-s und fótlegg o. s. v. *Þdr 18*; k. e-u fram, fá noget udrettet *Ragn V 6*, k. vel máli sínu, føre sin sag godt til ende, *BjH 4*; k. orðum, bringe bud til en, *Nj 17*, k. griðum við seggi, fá et forlig bragt i stand, *Obreið 2*, k. stríði at e-m, volde en kummer, *Jóms 15*, k. flærð at e-m, anvende svig mod nogen, ødelægge nogen, *Ód 18*; k. sér, anbringe sig, skaffe sig en vis stilling (position), k. sér hjá meyjum, vinde kvinders gunst, *Korm Lv 6*. — 9) dette k. sér trækkes sammen til den mediale form komask, der så får betydningen: 'at kunne komme', báðir k-umk, bægge vil vi kunne komme, *o*: hele vejen, *Ski 10*, hvé k-umk at andspilli *Ski 11*, k. of sundit *Hárb 13*, k. óbrend heðan *Hyndl 48*, k. heill af hafi *Sigrdr 10*, k. á braut *Fáfn 36*, kemsk þá vætr *Fj 16*, es sjölf né komaskat *Am 3*, k. fyr kné móður, kunne fødes, *Sigsk 45*, braut k-umk vér, vi vil kunne slippe (levende) bort, *Þorm 2, 20*, k. undan *Sigv 5, 3*, komsk Urð ór brunni *Korm 1, 4*, k. of skapadoegr fram *MhkV 23*, k. at jörðu, fá landet i sin magt, *Hókr 5*, ef ek viðr of koemumk = ef ek koema mér viðr, dersom jeg fik lejlighed dertil, *Hárb 33*: raunlíit koemsk opt á þrefa, ofte kan en ren bagatel blive genstand for megen snak, *MhkV 4*.

Kompostella, f. *St. Jago di C., Alpost 5*.

kona, f. (gen. pl. kvinna), 1) kvinde i alm., modsat 'mand', k-ur ok karlar *Helr 14*, jfr modsætningen *Háv 91, Am 73*; vasat sem k-ur bæri vín *Krm 18*, k-u bingr *Bbreiðv 5*, kvinna flaumr *Hfr Lv 24*, líta innar til kvinna *Ólhelg 8*, þat skyldak kyn kvinna kenna *Korm Lv 5*, dónsk k. *Harkv 14*, gotnesk k. *Guðr II 17*, kaupangs k-ur *Mberf 6*, kyr molkandi ok k. *Lok 23*, vis k. *Bdr 13*, hugsvinn k. *Sigv 3, 12*, þunngæð k. *Sigsk 41*, lævis k. *Gróg 3*, skollvis k. *Hhund I 37*, svevlis (sveipvis?) k. *Hhund I 38*, svip-

visar k-ur *Sól 57*, kaldes i næste v. dökkvar k-ur, þolvísar k-ur *Sigrdr 27*; góð k. *Háv 101, 108, 130, Gróg 1*, lofsæl k. *Grip 48*, k. gálig *Am 6*, ill k. *Háv 118, Hyndl 41*, k. válig *Am 56*, fjolkunnig k. *Háv 113*, heiptgjorn k. *Sigsk 31*; kristin dauð k., betragtet som et ondt væsen, *Gróg 13*; sorgmóð k. *Oddrgr 13*; gaglþjort [k.] *Akv 39*, hvítorm k. *Háv 161*, handfgr k. *Jóms 3*, hörskryðd k. *Sigsk 51*; kveldrunnar k-ur, jættekvinder, *Þdr 16*; — k-u skegg *SnE II 432*. — 2) gift kone, njóta k-u sinnar *Eg Lv 37*, k. annars *Korm Lv 48, Háv 115, 131*, þín k. *Lok 40*, k-ur yðrar *Hárb 17, 18*, né því es kveðr k. (modsat mær) *Háv 84*, sat þar k. *Rp 16, Jfr 21*, kunn k. *Sigsk 54*, manns k. *Háv 163, Lok 37*, ítrmanns k. *Jóms 15 o. s. v.*, þjóðans k. *Háv 146*, hagligar k-ur *Hjörvarðs HHj 1*. — 3) synonym med hæll, en dræbt mands hustru, og dette igen med hæll, hæll, þær k-ur = hælur *Eg Lv 46*. — Jfr brúð-, eigin-, grið-, heit-, hús-, sal-, spá-, troll-, vin-.

konar, egl. gen. af et konr, måske identisk med konr, m. (nedenfor), art, slags, i forbindelse med adj. et. pron., alls k. *ESk 6, 62*, margs k. *Hyndl 24, Gautr II 19*, hvers k. *Slyrbj, Merl I 55, II 32, 77*.

kongr, m. (eller kóngr), sammentrukken form for konungr, s. d.; findes først i 14. årh., således *Lil 4, 34, Gd 43, Vitn 3*.

konr, m. (-ar; -ir), 1) ætling, *Pul IV 9*, Yngva k. *Reg 14*, konungmanna k. *Gunnl Sig 1*, k. siklinga *Arn 7, 2*, k. hildinga *Steinn 3, 17*, ragna konr, om *Hakon jarl, Vell 32*, bragna k., om *Olaf d. hellige, Sigv 7, 6, Ótt 2, 10*, sælinga k., om *Sven Estridsen, Steinn 1, 7*, haukstalla k., om *Magnus d. gode, ÞjóðA 2, 4*, Heita k., søkongeætling, *Rögnvald Brusessön, Arn 1, 2*, Ellu k., d. s., om *Magnus d. gode, Þjóð A 1, 6*, Dúsla k. *Yt 2*. — 2) søn, k. Jarðar, *Tor, Þdr 15*, k. *Sigmundar Reg 13*, stillis k. *Ótt 3, 3*; herhen hører K. som egennavn, søn af *Jarl, Rp 41*; denne får tilnavnet ungr, for dermed at betegne ham som identisk med konungr, *Rp 43, 46, 47*. — 3) mand i alm., hvé þik kalla k-ir (næppe: 'dine slægtninge') *HHj 14*, kanna k-i óneisa *Hhund I 23*; of moeran kon *o*: *Hakon jarl, men her er vist mærk k. blót identisk med Hó-konr, mærk = hór, Eil 1*; — i kenning; k. víga *Merl II 72* (usikkert). Jfr auð-, átt.

Konstancia, f. en helgeninde, *Mey 57*. konungborinn, adj, kongefødt, af kongelig herkomst, en k-na *HHj 32, Hhund II 48*.

konungdjarfr, adj, kongedjærv, djærv i sin optræden hos konger, *Þorm 2, 3*.

konungdómr, m, kongedømme, kongemagt, at frá k-m kvánir gengi, forlod den kongelige ægtemand, *Sigsk 14; Nkt 14, Ht 14*.

konungíðn, *f*, kongelig virksomhed, *Merl I 20*.

konungligr, *adj*, kongelig, esa konungligt, *det er ikke en konge værdigt*, *Fáfn 40*, k-t hófuð, kongeligt hoved, *Sturl 4, 29*.

konungmaðr, *m*, mand som er konge, *Yt 7*, *Glðr 9*, *Eg Að 1*, *Hák 20*, *Gunnl Sig 1*, *Sigv 12, 17*, *Ploft 3, 3*, *Steinn 3, 17*, *Nkt 29*, *Rst 9, 12*.

konungr, *m*, *egl*, mand af den højeste byrd, konge, fyrste, *Yt 37*, *Hák 14, 17, 18*, *Grott 1*, *Vell 21, 27*, o. s. v., (utallige steder), k. enn kynstóri *Harkv 7, 14*, k. rekka *Jór 3*, húnskr k. *Sigs 4*, estattu heilráðr k. *HHj 10*, Hundingr k. *Hhund II 1*, Starkaðr k. *Hhund II 27*, ungr k. *Hhund I 24*, her om unge personer, hvoraf ialfald den ene var konge(søn): barn k-s *Háv m 86*, víf k-s *Grip 49*, k-s garðr *HHj 2*, k-s hús *Grott 1, 16*; om gud, k. jófra, *rex regum*, *Líkn 20*, k. sólar þungstóls *Máni 1*; — k. sprunda, konge blandt kvinder, den ypperste kvinde, *Oddi 2*, k. vífa, jomfru *Maria*, *Mdr 5*, k. jarla, konge blandt jarler, ypperst af jarler, *Arn 5, 13*; fyrstelige personer (kardinalerne?), *Gd 52*. *Jfr* austr-, her-, Hún-, sal-, sól-, stól-, sæ-, þjóð-. — Om kongen anvendes alle mulige rosende epiteta.

konungsefni, *n*, 'kongesæmne', kongesön, *prins*, *Þjóða 4, 26*, *Sturl 4, 3*.

konungsnautr, *m*, kongegave, om sværd, *Hfr Lv 5*.

konungsstóll, *n*, konge-stol, trone, *Steinn 3, 12*.

korki, *m*, blandt såds heiti (havre?), *Dul IV ddd 1* = no. korke 'stenlav, som bruges til farve' (Aasen). *Jfr* *Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 92 f*.

Kormákr, *m*, skjalden *K. Ögmundarson*, *Narfi, HolmgB 2, Islðr 25*.

korn, *n*, korn, *Dul IV ddd 1*, særlig byg, *Lil 93*, hjalmpornat k. *Sigv 13, 28*, fljóta sem k. á vatni *Korm Lv 42*, ópornat k. *Líkn 5*, her = himneskt såð. — *I kenningar*, for guld: *Fróða k., Frodes sæd, SnE II 429*, men denne kenning findes ikke i de bevarede digte, — for hjærte: hugar k. *Mhkv 7* (*jfr* *SnE I 540*). *Jfr* flóð-, her-, sand-, såð-.

Kornbretar, *m. pl*, indbyggerne i Cornwall, með K-um *Merl I 16*, eikr K-a *Merl II 70*.

kornél, *n*, haglkornbyge, *Svarfd 10*.

Korni, *m*, mandnavn (rettere *egl. tilnavn*), létk á braut of borna (o: ud af *Kornes gravhøj*) beltíshringju K-a *Anon (XIII) B 61*.

korpr, *m*, ravn, *Dul IV tt 2*.

koss, *m*, kys, fylgja skal kveðju k. *Fj 48*, á mey (skal orka) til k-a *Háv m 82*, teygja konur at k-i *Sigrðr 28*, tveir k-ar fémeiri *Korm Lv 55*.

kossmíldr, *adj*, kysselysten (*egl. 'gavmild på kys'*), k. við konur *Hjálmp III 6*.

kosta, (-aða, -aðr), *1* *prøve*, anspænde (til det yderste), megins of k., *prøve sin styrke*, *opbyde af sin kraft*, *arbejde kraftig*, *Rþ 9*, *Grott 23*, k. afls (v. l.) *Vsp 7*, k. sunds, *prøve svømning*, *svømme*, *lv 42*, *Orv IX 50*, k. rásar *Anon (XI) Lv 1*, k. vígs *BjH 1*, k. frama, *prøve sin dygtighed*, *Hálf IX 4*, k. mans, *prøve kvinder(s elskov)*, *Hárb 16*, k. við orrostu *Anon (XII) B 18*. — *2*) *anstrengte sig af al kraft for (at noget kan ske, opnå)*, absolut, k-i fyrðar *Drv (XI) 4*, også med gen., k. hins at hesti haldr fast *Korm Lv 20*, k-ið svá keppa *Am 58*, *jfr* *Merl I 20*, k-um at forðask flærð *Leið 39*, k. alls meira *Líkn 11*, k. at vinna vel íþróttir *Hsv 124*, k. sætask *Has 41*, — k. til himins, *gøre alt for at få himlen(s salighed)*, *Merl II 54*. — *3*) *prøve*, *prøve hårdt*, *udsættes for ødelæggelse*, *upers.*, þótt kjøl k-i, *uagtet kølen prøves hårdt*, *Eldj 1*.

kostalauss, *adj*, uden gode vilkår, uden udveje, hjælpeløs, kranga. k. *Ski 30* (*Läffler i Studier i nord. fil. nr. 5 22 anderledes*, men kostir i *pl. bruges ikke om mad*), k-t gløpa frost, *syndens frost uden nåde*, *Lil 81*. — *Jfr* ó-

kostavannr, *adj*, s. s. foregående, kranga k. *Ski 30*.

Kostbera, *f*, Högnæs hustru, *Am 6, 9*, *jfr 34* (Bera).

kostigr, *adj*, fuld af gode egenskaber, kostelig, udmærket, k. Heimdallr *Húsdr 10*. *Jfr* al-, fjöl-, marg-.

kostmóðr, *adj*, overmæt, mæt af at spise meget, k. jótunn, om *Hyme, Hym 30*.

1. **kostr**, *m*, (-ar; -ir, -u og -i), *1*) *valg* (til kjósa), *udvej*, nú skalt kjósa als þér es k. boðinn *Sigrðr 20*, vas engi k. at dvelja lengr róð *Am 65*, k-ir ro betri, *andre udveje er bedre*, *Ski 13*, gera fáa líknar k-i *Þmáhl 5*, at hverjum k-i, *hvorledes end valget er*, *hvorledes det end står til*, *Bersi 1, 2*, vara k. fara, *der var ingen udvej*, *mulighed til*, *ESk 3, 4*; *udsig*, *lejlighed (til noget)*, eiga vals k-i *Darr 6*, eiga kvistingar k-u *Sigv 2, 5*. — *2*) *rådighed (hvad man har valget til, har man rådighed over)*, þat es til k-ar, *står frit for*, *Hym 33*, líðs k., *det mandskab, der står til ens rådighed*, *Arn 2, 5*, ráða sessa k-um, *have myndighed over siddepladsernes besættelse*, *være den rådende (i et hus)*, *Gri 14*, hnekkja k-i e-s, *slå ens magt eller stilling ned*, *Merl II 23*, líf ok k-ir, *liv og stilling*, *Ömkan 1, 3*, lífinn kost á margr und sér, *líden magt har mangan en*, *Mhkv 25*, k-um drepr kvinna karla otríki *Am 73*, drap þá brátt k-i *Am 100*. — *3*) *rigelig tilstedeværelse af noget*, *overflod*, hér sék beggja kost *Sigv 3, 16*. — *4*) *ting*, *gode genstande*, fátt fríðra k-a, *lídet af herlige ting*, *lídet godt*, *Hynal 46*; k-i at færa, *bringe gode ting*, *gaver*, *Merl I 45*; *sag*, eiga engi kost óbættan, *ingen sag*, *ingen*

synd, *Has 62.* — 5) *gode egenskaber*, hygg segja k-u jarls *Arn 5, 4*, safna k-um *Hsv 13*, k-um góðir seggir *Gautr II 10*, spjöll eða k-i *Merl II 97*, om et sværd, missa margra k-a *Korm Lv 26*, om en hest (*skib*), hestr óð kafs at k-um (*nu siges að fara á k-um, om en hests udmærkede pasgang*) *Sigv 3, 9*. Jfr afar-, far-, land-, liðs-, mann-, ør-, [ørkosta].

2. *kostir, m, (-s), føde, mad, friðr k.* varð ór bjargi *Gd 60*.

kostsamr, adj, fuld af gode egenskaber (*kostir*), *udmærket*, konungr enn k-i *Hák 2, v. l. Harkv 7*.

kostuðr, m, synes at betyde 'betydning, udmærkelse', vinnur hvers grams haða minna k-uð *Arn 6, 17*.

kotmaðr, m, 'hytte-bonde', ringe bonde, *Anon (XIII) B 11, Grettis 28*.

kókr, m, hane (lâneord), *Pul IV uu*.

kólma, (-aða, -aðr), blive kold, afkøles, k-at at fyr utan, alt var blevet koldt *udvendig, Sól 44*.

Kónan, -ús, m, sagnperson, *Merl II 64, 72*.

kóni, m, af usikker betydning (hvis uforvansket), k-a knýtir, en mindre hædrende kenning, *Bjhit 2, 16*.

kópa, (-ða, -t), stirre, glo, måbe, k-ir afglapi, ef til kynnis kómr *Hávnm 17*; om orðets senere forekomst på Island hedder det i en notits af Arne Magnusson: „kóper otiose contuetur aliqvid nulla observazione dignum (Danice gaber). Þetta orð sagði Þórðs Jónsdóttir, að Sölvör Vigfúsdóttir hefði brúkað“ (o: omkring 1700 vel; jfr *Arkív XXXI, 52*).

Körineús, m, sagnperson, *Merl II 53*.

1. *kóróna, f, krone (sent lâneord)*, *Merl I 14, II 70, Sturl 3, 1, Gd 57*, lýðs k., biskop *Gudmund, Gd 67*; k. þyrnis, *tornekrona*, *Mgr 21*. Jfr *yfir*.

2. *kóróna, (-aða, -aðr), krone*, þá k-ask kapps hvítðreki *Merl II 41*, *Kristr* hefr k-at þá *Heil 9*.

kórr, m, egl. kor (chorus), samling, k-ar höfuðfedra *Am Arn 4*.

krabbi, m, krebs, Pul IV x 4.

Kraki, m, Rolvs bekendte tilnavn (egl. 'lang, tynd stok, stang', uden blade eller grene), K. margspakr *Pstf 1, 1, K.* enn mildi *Islðr 21*, gulli søri K. framr *Ht 94*, K-a þrautat kapp *Hl 24 b.* — I *kenninger for guld*: K-a drífa, *Krakes udsprede (frø)*, Hlökk K-a drífu, *kvinde, Grani I, K-a barr Þjóða 3, 27 (jfr SnE I 392-98)*.

krakleikr, m, stridbarhed, arrighed(?), deila koldum k-k *Mv I 10*.

kranga, (-aða, -at), gå besværligt og vaktende (som en syg), k. kostalaus, k. kostavon *Ski 30*.

krangr, adj, besværlig, möjefuld, hon kræng of komsk fyr kné móður, med besvær blev hun bragt til verden, *Sigsk 45*; jfr no. vb. *krængja 'bringe i vreden og trang stilling' (Ross)*.

krankr, adj, 1) krænkende (sent lâne-

ord), krønk orð *SnE II 226.* — 2) *svag, sygelig, k-ir menn Gd β 11, k-ar kvinnur Mey 36*.

krappr, adj, egl. 'böjet, krummet, indsnævret', vanskelig, slem, krøpp eru kaup, det er et dårligt bytte, *Grettis 5, k. dauði Gd β 19*; krøpp vas þá *Goðrún Am 74*, þá grund af sammenhængen (sýn vas svipvisi l. 3, kunni of hug mæla l. 6) ligger det nær her at antage betydningen 'falsk', 'skjulende sin egenlige mening', denne betydning lader sig let udlede af grundbetydningen, 'indsnævret, indesluttet, dølgende'; også ud fra en bet. som 'vanskelig at have at gøre med' kunde bet. 'falsk' udledes.

kraptafullr, adj, fuld af kræfter, vistnok 'som er i stand til at udføre jærtegn', om den hellige Katharina, Katr 19.

kraptaríkr, adj, 'rig på jærtegn', k-k kirkja, om domkirken i Köln og de helige (der dræbte) *jomfruer, Mey 54*.

kraptauðigr, adj, rig på kraft, styrke, k. í hjarta *Gd 39*.

kraptaverk, n, jærtegn, Gd 29, Katr 15. *kraptímir, adj, behændig, heldig ved sin kraft (især med hensyn til jærtegn), om jomfru Maria, Mgr 27*.

kraphór, adj, høj ved sin kraft, kraftig, k. kjólr(?) *Anon (XII) C 25*. Eller af det følgende *krapti?*

krapti, m, (toarmet) stykke træ, der ragede op over rælingen, og hvortil landtovet fastgjordes (Falk, Seew., 24), i pl. blandt navne på skibets dele, Pul IV z 9 (jfr no. krafte, 'et spant som rækker op over dækket', Aasen), Valr k-a, skib, Hár 2; geirbrúar, skjoldets, k., sværd(?), *Sturl 6, 10 (k. her brugt som 'stok' og lign. i den slags kenninger)*; skóla k., skolens støtte, om biskop *Gudmund, Gd 13; hertil hører sikkert også krapta, Korm Lv 4, i hjarra k-a húnknørr se hjarri og húnknørr*.

kraptr, m, kraft, styrke, *Kristr* ræðr hæstum k-i *ESk 6, 4*, *Kristr* tæði með hreinum k-i *Od 9*, dýrka k-t goðs *ESk 6, 57*, enn hæsti k. *Lil 96*, *Kristr* kuðr at k-i *Leið 28*; guddóms k. *Lil 31*, krossmark vinnr k-t viðum hnossa *Líkn 13*, k. kross *Líkn 47*; þróðr k-i, *udmærket ved sin styrke, Pl 37*; kennir k-s, *Kristus, Líkn 23, pl. k-ar bruges hyppig om 'jærtegn'*, landreki k-a, *jærtegnenes konge, Kristus, Has 15*, ei kennandi k-a þrøng, *indskrænkning i (ævnen til at gøre) mirakler, Lil 90*, gipta með k-um *Alpost 10*, giptufullr í gæzku k-um, om biskop *Gudmund, Gd 8*. Jfr *hermðar*.

kráka, f, krage, Pul IV xx 4, (trúa) galandi k-u Hávnm 85, þá kvað þat k. *Rþ 47*, bræða k-u *Pstf 2, 3.* — Som navn på *Ástaug*, því emk K. kplluð í kolsvörtum vóðum *Ragn II 5.* — Navn þá en *kvinde i 13. årh., Gd β 61.* — *Jættekvindenavn ('den. sorte'), Pul IV c 5.* Jfr *mein*.

krákr, *m*, ravn (jfr det foregående), *Dul IV tt 1*.

krefja, (krafða, krafíðr), *kræve*, *bede*, *önske*, (med nogen nuance i bestemthed), *k*, lukla (*gen.*), *fordre nøglerne (til kisten)*, *Völ 21. 23*, *k*, landa, lands, *fordre*, *Sigv 11, 6*, *Gisl 1, 2*, mót krefr morginbráðar Þþyn, unda valr krefr augna *Ragn V 4*, *k*, fundar lagar húnhreina, *kræve skibene samlede*, *Hókr 2*; (goð) krafði konung andar, *afkrævede kongen hans sjæl, lod ham dø*, *Mark 1, 31*, jöfurr vill andar *k*. hal *Has 62*. — *bede*, *k*. Krist *Heiðv 9*, ek hef sjálfr krafít (*absolut*), *bedt derom*, *Sigv 13, 4*, sá hefr króps es krefr *Sól 29*, sem konungr krafði *Mark 1, 14*; éarnhringar (*sværd*) krafðir gunnþings, *af hvem man kræver kamp, kraftig virksomhed i kampen*, *Ott 2, 7*, lög líknar króð, *loven af hvilken man kræver, forudsætter, mildhed, nåde*, *ESk 6, 59*.

kreista, (-ta, -tr), *kryste*, *trykke*, *k*. meðalkalla *Sigv 12, 9*, *k*. mjólk ór brjóstum *Lil 87*, sngruð ok kreist, *stærkt trykket*, *Gd 18*; *k*-i knútu, *i en uklar sammenhæng*, *Arn 7, 4*.

kremja, (kramða, kramíðr), *knuge*, *knuse*, búnir mík at *k*. (*v. l.*) *Lil 84*, kramíðr (kramdr), *syg (især af tyfuslignende sygdomme)*, *Lil 46*.

kreppa, (-ða, -ðr), *indsnævne*, *sammentrykke*, þá *k*-i goð gyðju, *slá hende sønder og sammen (trykke hende flad)*, *Þvíðf*: krepti stórum limu, *lemmerne krøgedes (uden at kunne strækkes ud)*, *E Gils 1, 15 (hds. har krapti)*, kreptr lófi *EGils 1, 17*.

kreppingr, *m*, blandt fuglenavne, *Dul IV xx 6*.

Kreppvör, *f*, kvindenavn (i en mystisk sammenhæng), *Sól 79*.

kringinn, *adj*, behændig, flink, dygtig, *k*. hjörþings þorr *SnE II 218*.

kringja, (-ða, -ðr), **1**) *omgive*, *élkers*, vindkers botn (*jorden*) gjalfri *k*-ðr *Mark 1, 3*, *Sturl 4, 6*, járni *k*-l utan, *udvendig beslæet med jærn*, *Heiðr 16*. — **2**) *göre ringformet*, hamri *k*-ðr, *om en ring*, 'slæet rund med hamren', *Rv 7*, vanga þlr kringiz, 'háret klippes rundt', *om tonsuren*, *Arni 2, 1*.

kringr, *m*, *kreds*, *ring*, *kun i forbindelsen i kring um, rundt omkring*, *Lil 73*.

krisma, *f*, *salve (græsk ord)*, leggja *k*-u í lesni *Leið 24*; — *n*, leggja *k*. í haftar stræti *Skáldp*.

kristiliga, *adv*, *kristelig*, *Mey 58*.

kristinn, *adj*, *kristen*, *illa k.*, *om én der ikke overholdt fasten*, *ESk 13, 6*, *k*-it lið *Sigv 12, 22*, *k*. lýðr *Leið 45*, *k*-it kyn *Merl I 2*; *nedsættende (i brydningstiden i 10. årh.)*, *k*-in dauð kona *Grög 13*; *k*-nar sálr *Lil 88*. Jfr 6-.

Kristín, *f*, *Magnus Erlingssöns moder*, *Nkt 68*.

Kristina, *f*, *helgeninde*, *Mey 48*.

kristna, (-aða, -aðr), *kristne*, *göre kristen*, *k*. þjóðlqnd, *Grænaveidi*, *o. s. v.*,

Rst 10. 11, vinna *Hjaltland k-at Ód 12*, *k*. fimm lqnd *Nkt 23*, *k*. Gall(i)am *Heil 10*.

kristni, *f*, **1**) *kristentro*, halda *k*. *Pl 24*, farask mun *k*. *Merl II 23*. — **2**) *kristenhed*, fóst *k*. *Pét 24*, alþýð *k*. *ESk 6, 6*, stýrir *k*. *Sturl 3, 1*.

kristnibrot, *n*, *nedbrydelse af kristentroen*, *Merl II 29*.

kristnihald, *n*, *overholdelse af kristentroen*, reisa *k*, *pábyde den kristne tro*, *Sigv 12, 2*.

Kristr, *m*, (-s, *dat.* -i), *Kristus*, *Steinunn 2*, *Hfr Lv 7. 9. 10*, *Þrándr*, *Sigv 9, 2*, *Mark 1, 14*, *Þloft 3, 7*, *Ód 28*, *ESk 6, 4. 11. 68*, *o. s. v.*, *Lil 5. 37 o. s. v.*; *den lat. form Christo*, *Gd 8*; *K-s kirkja*, *i Nídaros*, *ESk 6, 34*. Jfr *Hvítá*.

krípr se *grípr*.

Krít, *f*, *Creta*, *Dul IV bbb 3*, líta of þxl til *K-ar Arm 4*.

krjúpa, (kraup, kropinn), *krybe*, *d. v. s. lægge sig, falde, på knæ*, *k*. at keldu, *lægge sig ned ved kilden (for at drikke deraf)*, *Þórh 1*, *k*. at fótum e-m (*v. l.*) *Lil 79*, *k*. e-m *Mv III 27*, *k*. til kross *Líkn 30*, *k*. at jörðu, *i en kirke*, *Mv I 15*, herr krýpr at gagni, *tíl gavn*, *helbredelse*, *for sig*, *Þloft 3, 8*: *k.*, *abs.*, *bøje sig for en*, *underkaste sig en*, *Bersi 1, 3*; *bøje sig*, *dukke sig (for at søge læ)*, *k*. i bug skjaldar *Hhard 19*.

kropna, (-aða, -aðr), *bøjes sammen*, *sammensnærpes af frost og kulde*, *ei hér skal k*. hverr fingr *Grett 2, 2*.

kroppinn, *adj*, *sammenbøjet*, *krøget*, *kropnir knúar Rþ 8*.

Kroppr, *m*, *gård (i Borgarfjordsýssel, Island)*, *Grettis 24*.

kross, *m*, *kors*, *ESk 6, 3. 65*, *Has 22*, *Líkn 26. 27 o. s. v.*, *Lil 49. 54 o. s. v.*; — *krucifiks*, *þóru skrin* ok *k-a* *Mark 1, 29*, *k*. hangir fyr brjósti þul þessum *Rv 29*.

krossask, (-aðisk, -aðr), *tage korset*, *omvende sig*, *Mey 15*.

krossiestr, *adj*, *korsfæstet*, *SnE II 142*, *Lil 96*, *Alpost 2*.

krossmark, *n*, *korsmærke*, *kors*, *Líkn 13*. **krosstré**, *n*, *korstræ*, *kors*, *Pét 34*.

Krókaskógr, *m*, *skov på grænsen mellem Hadeland og Ringerike*, *Kolli 3*.

krókasteik, *f*, *de kvindelige genitalia*, *kominn ertu úr k*. *Eyst Lv*.

krókr, *m*, **1**) *krog*, *fiskekrog*, *eigi mun ormr agn svelgjandi á k-i fagna Lil 60*; *jærnkrog*, *hvassir k-ar Mey 48*, *stinnr k*. *Lil 78*, *bitr k*. *Lil 82*; — *ankerflug*, *auka kaf k-i Þjóða 4, 11*, *k*. ór járni heldr skipum *Anon (XI) Lv 6*, — *jærnkrog*, *pá roret, hvorved det fastgøres i stævnet (på en islandsk fiskerbåd)*, *ei stýrir stökkvi k-ar Bós 5*. — **2**) *krog*, *indsnævring*, *af rundagtig form*, *aka e-m i qngvan k-k*, *bringe en i knibe*, *Þjóða 2, 1*. — **3**) *krøget ord*, *forsættlig dunkelt udtryk (lat. ambages)*, *skili þann k-k SnE II 232*. — **4**) *figurligt brugt er k. i udtrykket læra starf til k-s, føre arbejdet til ende, til*

den endelige afslutning, men det er ikke klart, hvorfra udtrykket er hæntet, *Djóða* 3, 22; — nú es ulfs hali einn á k-i, nu er det kun halen af ulven, der er tilbage, (hæntet fra fiskefangst?), *Ofeigr* 4. Jfr *qfund*.

krumma, *f*, den krumme(de) hånd, lab, *Pul IV* öð, ef mér í k-ur kóm (her skr. krymm-, men y er her næppe en omlidsbetegnelse) *HHj* 22, hvárt betr dugir broðr eða k. *Lod I* 5, hrista k-ur at e-m, ringeagtende for 'at omfavne', *Vígl* 23.

krummi, *m*, ravn, *Pul IV* tt 2.

krumsi, *m*, s. s. foregående, *sst*.

krúna, *f*, 1) krone, k. Englands, kong Edmund, *Heil* 5. — 2) tonsur, *Heil* 2, klif k-u, hovedet, *Árni* 2, 1.

krúx, **krúz**, **krús**, *m*, kors (lat. crux), *Líkn* 39, merki krúzis, = krossmark, *Líkn* 52 (her er z rimbestemt). lúta helgum krúzi (z ligeledes) *Ekul* 1, 1; hvés ef ek hleyp at krúsi *Bjúgvís*.

krymma se krumma.

kryplíngur, *m*, krøbling, v. l. for kyrpingur, *Grett* 2, 2.

krópturlígr, *adj*, stærk, kraftig, róa k-an (*adverbíelt*) *Hym* 28.

kröps, *f*, kræps, lækker ret, krásir allar þærs konur skyldu *Þry* 24, kalfr krása baztr *Rþ* 4, 18, sá hefr k. es krefr *Sól* 29; geta k. *Þjóða* 3, 7. — 1) kenningar for 'lig', ulfa k-ir *Hhund* I 36, k. arnar *Hæng VII* 3, k. hjaldrmöps *HI* 25 b. Jfr *pl*.

kuðr se kunnr.

kuil, *m*, kappe, *Grettis* 24, k. Högna, *brynje*, *Krm* 10. Jfr *böð*-, *hring*-, (*köfl*).

kuilbúi, *m*, kappeklædt mand, *Grettis* 28.

Kuflungar, *m. pl*, *Kuflungerne* (oprørs-parti i Norge, *kuflungur* = *munk*), *Blakkr* 2, 1.

kuggr, *m*, handelsskib, *Pul IV* z 4.

kuði, *m*, kulde, ofan (etr) k. *Grott* 16; frost ok k. *Styrbj*; *Lil* 35. 81. Jfr *hræva*-.
Kumba, *f*, en af *Træls* døtre ('den klodse'), *Rþ* 13.

kumbl, *n*, 1) mærke, k. konunga ór kerum valði, her synes 'hjælme' (jfr *herkumbl*) at være mente, *Ghv* 7; k-a smiðr, om *Högne*, *Akv* 24, men en sådan kenning er ikke blot enestående (om en 'helt'), men også unaturlig i sig selv (undt. når der var tale om en våbensmed), derfor er det sandsynligt, at der skal læses k-a meidr, *kriger*. — 2) gravhøj, k-a brjótr, opbrøder af gravhøje, ringeagtende kenning, *Korm Lv* 20. Jfr her-, *jötun*-.
kumbldys, *f*, dysse, der danner et mærke, (*stateligt*) *gravsted*, *Gró* 1.

kumbrskr, *adj*, *cumberlands*k, k-ar *þjóðir* *Hfr* 2, 9.

Kumrar, *m. pl*, *egl. Cumberlands indbyggere*, *hellis hringbalkar K.*, *ffjældets Kymrer*, *jætter*, *Þdr* 13.

kund, *f*, *brynjenavn*, *Pul IV* t.

kundr, *m*, (-ar), 1) søn, *Pul IV* j 9, k. hilmis *Arn* 2, 11, *Sturl* 3, 15, k. loifðungs *Arn* 5, 6, k. fylkis *ESk* 6, 44. — 2) *efterkommer*, *ættling*, *hersa* k. *Arbj* 14, *jofra*

k. *Sígv* 1, 1. — 3) som *egennavn på en af Jarls sønner*, *Rþ* 41.

kunna, (kann, kunna, kunnat), 1) *kende*, *forstå*, *forstå sig på*, k. *rúnar Rþ* 45, k. *sigrúnar* o. s. v. *Sigrðr* 6—12, k. *skil allra Hávm* 159, k. *skil rúna Am* 9, k. *e-t Hávm* 146 o. s. v., k. *ekki Hávm* 5, 27, k. *hóf Kolb* 2, 4, k. *mál maga Hávm* 21, k. *mjöt e-s Hávm* 60, *Hfl* 20, k. *elliylt ása Haustl* 9, k. *slægðir Mhkv* 18, k. *skynjar Sígv* 13, 29, k. *fögls rödd Harkv* 2, k. *ípróttir Gráf* 13, k. *þakkir, egl. 'forstå tak, at takke', og sá blot 'takke', Þorm* 1, 3, k. *ilt GSúrs* 15, *ils k-andi Bjhit* 2, 7, k. *fátt minna frama Korm Lv* 60, *absolut*: sem k-um *ESk* 6, 71, *als vel k-uð Sígv* 13, 6, k. *svá Hávm* 159; k. *betr, være klogere, Vøl* 28, *Rþ* 45; *herhen hører også*: k. *mart við veifanar orði, forstå at tale meget imod et løst rygte, Hfr* 3, 24. — 2) *kende*, *vide* (være i besiddelse af *kendskab til noget*), k. *konung Harkv* 5, k. *föður sinn, vide hvem der er ens fader, Bjhit* 2, 19, k. *alla allvalda SnE I* 512, k. *greppa ferðir Harkv* 18, k. *þrøngvi e-s Bersi* 1, 3, *þik munu fáir k. Alv* 5, *þik kank fullgørva Lok* 30, *jfr Vøl* 33, *Helr* 7, *Hárð* 8, *kunnak báða Hynal* 20. 25, k. *øðli e-s Helr* 3, k. *fræði Lil* 4, k. *minni til margs, huske meget, Sígv* 1, 1, k. *kleppdogg, kende (en andens) digtning, Auðun* 1, *hvars bøl kant, hvor du end kender, véd at der er ulykke, Hávm* 127, k. *vega, kende vejene, Sigsk* 3; *her-til má henføres udtryk som k. boga, kende buen, vide hvorledes den skal bruges, Orv IX* 18, *med við*: k. *við gny Gunnar, forstå sig på kamp, HI* 33 a, *absolut*: *erlitt verðr þeims illa kann Mhkv* 24. — 3) *meget hyppig findes k. med infin. og allevegne er grundbetydningen helt eller nogenlunde gennemsigtig; deraf udvikles så betydningen 'at kunne, være (fysisk) i stand til', men de herhen hørende eksempler er forholdsvis få — i nogle tilfælde kan man være i tvivl —, k. vel kjól at ríða Rþ* 48, *sem hagask k-ak* (j: hvessa) *Vøl* 18, k. *deila vig, mat Lok* 22. 46, k. *haða (áströð) Fáfn* 35, k. *bregða hjörum Hhund I* 51, k. *svara Hhund I* 33, k. *bera andspjöll Guðr I* 12, k. *bera tilt Lok* 38, k. *fregna Hávm* 28. 33, k. *segja Hávm* 103, *Rþ* 3 o. s. v., *Alv* 8, *Rst* 23, k. *segja satt Vafþr* 43, k. *séa Sigdr* 11, *Fáfn* 37, *Reg* 23, *Mhkv* 22, k. *galdr at gala Hávm* 152, k. *skilja görð Hym* 38, k. *at varask Reg* 1, k. *helga hver Guðr III* 6, k. *vinna e-m Vøl* 41, k. *slikis synja Am* 70, k. *yrkja Mhkv* 2, k. *vel ráða Eg Lv* 38, k. *illa nýsa fyr sér Eg Lv* 4, k. *beita Þmáhl* 9, *Þorm* 2, 4, k. *fylgja Íslðr* 11, k. *halda lög Mark* 1, 8, k. *fylla lög Íslðr* 22, k. *hleypa (skipi) Ht* 71, k. *hæitta (skipum) Arn* 2, 16, *kankat lasta Þorggöð*, k. *velja slíkan hlut Rst* 8, k. *sarka Hfr* 3, 6, k. *gørva darra gny Jóns* 15, *öpa kann í mærum fröskr Mhkv* 5. — 4) *kunne være i stand til*, *kannat veig vanask Grí*

25, kannat firrask *Sigsk 26 (eller forstår?)*, seið hvars kunní *Vsp 22*, k. hræðask *Helr 9*, k. heyra *Am 66*, k. verða klökk *Am 62*, keppa svá kunní *Am 65*, k. róa kröpturligan *Hym 28*, verða kann *MhkV 26. 28*, vera kann *Lil 99*, k. at gráta *Lil 42*. — 5) *med acc. pers. og gen. rei, at beskyldde en for noget*, hvers kunní þér *may Katr 37, eller med of (um) e-t, k. Gagamunn of þat E Sk 13, 2, k-um eigi konungs mál (= konung) of þat Hálfis VI 13*. — 6) *med datív, forstá, kann þjóð kerski minni Hár 1, vel k-um því, det forstod jeg godt, Has 13, får k-i þeim fjjóða lötum, ingen forstod den opførsel, Brot 15*. — 7) *være (vel eller ilde) tilfreds med, jofurs falli kank illa, urigtig v. l. til jofurs hylli varðk alla, Sigv 13, 26; men sætningen kan også betyde 'jeg forstår ikke rigtig kongens fald (at han kunde falde)'*. Jfr mis-

kunnfákr, m, 'kendt hest, berømmelig hest', Rakna k., skib, dets kennir, søfarer, *Þmáhl 8*.

1. **kunnigr, adj**, kyndig, vis, óss k., om *Heimdal, Rþ 1*, k-ig kvón Níðaðar *Völ 25. 30. 35*; k. salr vizku *Pét 36*, k-t lof, kyndig loyprisning, *Lil 34*. Jfr fjöl-, for-, happ-, mál-, ó-

2. **kunnigr, adj**, af en vis herkomst, kun i sammensætninger: alf-, ás-, goð-, regin-.

kunnleggr, m, slægt-linje, slægt-række (af kunn- i kunnr, kunnigr 'af en vis herkomst', jfr ætleggr), et enkelt slægts-medlem, k. kveldrunninna kvinna, jættekvindens ætling, jøtte, dens þrøngvir, *Tor, Þdr 16*; kunn- er rímsikret. Jfr *K. Gisl., Tíðsskr. f. Phil. VI, 240 not.*

kunnleikar, m. pl, bekendtskab, vesa í k-um við e-n, være ens bekendt, ven, *Harkv 19*.

kunnliga, adv, på bekendters vis, kveðja e-n k., hílse en som bekendt, venlig, *Hsv 6*.

1. **kunnr, kuðr, adj**, (former med ðr findes nogle gange: *Leið 36, Has 16, Líkn 5, Sigv 1, 4*), 1) *kendt, bekendt*, hverjum (v. l. herjum) k. *Anon (XII) C 22*, herjum k. *Vell 15*, seggjum k. *ESk 6, 23*, k. mörjum manni *Íslðr 24*, öldum k. *Arn 2, 5*, þjóðum k. *Arn 2, 15*, maðr verðr manni k. *Hávm 57*, kunn engla skepnu réttlætis sunna, om *Kristus, ESk 6, 4*, dáðir k-ar goði einum *ESk 6, 13*, k. menja runnr *Grett 2, 8*, k-ir eldviðir *Hfr 3, 6* (her er dog måske k. fejl for Gunnar), menn Sköpfungum k-ir, *kendte med Skáningerne (som har talt med Sk.)*, *ESk 6, 35*, Suðrvík Dönum kunn *Sigv 1, 4*, k-ir menn, *bekendte, venner, Merl I 54*, k. styrr *Sigv 1, 13*, kvæði kunn þjóð *Ht 69*, gera k-an ódauðleik *Lil 67*, gerva nafn sitt k-t *Ótt 3, 2*, k-t e austr of mar (v. l. frétt) *Hfl 18*, þat erum k-t *Sigv 2, 4*; k. at e-u *Ht 27, Leið 28*, k. elsku *Has 16*, kunn veðrs dýr, skibe, *kendte (ved de idelige krigstog)*, *Anon (XI) Lv 5*, dagr sunnu friðar k.,

kendt ved (dens) fred, Leið 11. — 2) *kyndig, vis (jfr kunnigr)*, k. seggr *Akv 1*, kunn kona *Sigsk 54*, kunn vas Ölrún *Völ 15*, k. í Kristí greinum, *kyndig i Kristi lære, Pét 12*. Jfr al-, dáð-, eljun-, fjöl-, flærðar-, her-, heyrin-, hvar-, marg-, meðal-, morð-, nafn-, ó-, styr-, tír-, við-, þjóð-

2. **kunnr, adj**, beslægtet, oprunden, kun i sammensætninger: alf-, ás-, regin-

kurfaldi, m, lilleput, lille tyksak (jfr kurfir, 'stump, kort stykke', kurfla 'hugge i stykker', kurfl de små stykker træ, der skal brændes til kul), om en dværg, hjalmafaldinn k. *SnH 2, 1*.

kursi, m, kalv, bruges for mandnavnet Kalfr, *Gd þ 64*. Jfr kusli.

kurteisliga, adv, belevent, høvisk, *Hjálmp IV 5*.

kurteiss, adj, beleven, høvisk, *Mv II 3, Mey 57*.

kusli, m, kalv (kælenavn), *Anon (XIII) B 10*, her brugt synonymt med mandnavnet Kálfr; jfr kursir.

kúga, (-aða, -aðr), kue, tvinge, undertrykke, k. þegna til friðmála *Steinn 3, 13*, k-aðr til sagna *Mey 44*, k-um karl *Nj 25*, k-uð náttúran *Lil 31*, kúguð skepna *Gd 61*, þér munuð ekki oss of k. *Frþ I 22*, k. ljúgorð af e-m *Mdr 22*.

Kúgi, m, mandnavn (egl. tilnavn), *Rv 5, (en anden?)*, *Kúgdr*. Jfr óf-

kúla, f, kugle, bule (af et slag i hovedet f. eks.), kemba of k-u, rede sit hår over en bule (man har fået), *Korm Lv 20*. Jfr undir-

kúluvambi, m, 'kuglevom', mand med en svær mave, *Eyst Lv*.

kvaðning, f, opfordring (til at gøre noget), venja af sér k-ar e-s, lære en at lade være med, *Grettis 9*.

kvalaherr, m, 'pinens flok', djævlene, *Mv III 14*.

kvalanaud, f, 'pinens (helvedes pines) nød', *Mv III 8*.

kvalari, m, piner, morder, bøddel, *Mey 52*, om djævlene *Mv III 17*.

kvalavegr, m, 'pinens vej', vej til helvedes pine, *Mv III 13*.

kvalráðr, adj, 'som har den pine at skulle bestemme sig' (jfr isl. sá á kvölina sem á völiná), *vaklende, Ám Arn 5*.

kvalræði, n, kval, pine, opt verðr k. af konum *Sól 10*.

Kvasir, m, Kvase (vokalens korthed er ^{2/3} ₂₇ *metrisk sikret ved Vell-stedet*), K-is dreyri, digterdrikken, digtet, heyr jarl K-is dreyra *Vell 1 (jfr SnE I 218)*.

kváma, f, komme, ankomst, besøg, gests k. *Am 32*, biðja e-n k-u *Am 39*, æsta k-u e-s *Hamð 24*, Jesús k. *Lil 64*, við minni k-u *Bergb 7*; kómu, *Hhund I 48 er vist præf. infin.* Jfr heðan, heim-, þangat-

kvánfang, n, egl. 'kvinde (hustru) man har fået', giftermål, Merl II 92.

Kváran, m, tilnavn til kong Olaf (irsk, = sko), Gunnl Sig 1.

kvátra, *f*, et slags brætspil (senere: kotra), k-u tafl *Gd* þ 54.

kveða, (kvað, kvöðum *el.* kóðum, kveðinn), 1) *sige, tale, utdøle*, (trúa) því es kveðr kona *Hávum* 84, allir ní kvöðu *Am* 48, þat es gamlir k. *Hávum* 134, þá kvað þat . . . *Dry* 15 o. s. v. o. s. v., kvað en ríkja Skögul *Hák* 13 o. s. v., hitt kvað þá . . . *Hamð* 9 o. s. v., kvaðk fyr ósum þats mik hvatti hugr *Lok* 64, því kveðum, *hvad skal við sige, GGalt* 4, k. orð *Hym* 32, *Grott* 24, *Sigrðr* 24, kvað ekki orð et fyrra *Grott* 7, *Oðdrgr* 8, kvað þat orða *Dry* 2. 3 o. s. v., *Brot* 6, at þér Frey kveðir óleiðastan lífa *Ski* 19, kveðk mál fara *Ski* 10, kveðk þik vesa *Lok* 17, kvað sér nauðir (∴) vesa, *der ofte kan være underforstået*) *Sigv* 1, 15, heik kveðinn óneisan *Hhund* I 18, k. norrnir valda *Hhund* II 26, kvað stiga standa *ESk* 6, 15, k. ráð *Jóms* 40, kveðk rögn magna ríki *Vell* 32, öld kveðr Áleif vesa kominn ór éli stála *Hfr* 3, 22; 3. pers. pl. præs. eller impf. uden subjekt i bet. 'man siger, man sagde' med acc. cum inf.: k. vind koma *Vajfr* 37; jfr *Snæbj* 1, *Jóms* 22, *Krm* 22, þar Heimdall k. valda véum *Gri* 13, jfr *Fáfn* 7, *Sigrðr* 22, *Hávum* 12 o. s. v., kvöðu vaxa *Vajfr* 33, jfr, *Lok* 24, *Rþ* 1 o. s. v., *Yt* 11. 23, *Hfr* 3, 2; medium k-ask, *sige sig, sige (noget) om sig selv (det i mediet liggende sik subj. til den følgende infin.)*, k. eiga, *sige sig at eje, erklære at han ejer*, *Rþ* 36, kvazk vilja róa *Hym* 17, kvezk þykkja (= kveðr sér þykkja) *Húsd* 3, kveðask hafa lög *Sigv* 11, 8, kvazk mundu fylgja *ESk* 6, 28 o. s. v. — k. at e-m, *sige (noget) til en, hrafn kvað at hrafn* *Hhund* I 5, hringa Hildir kvað at óðar gildi *GSúrs* 24, jarl kvað at unnviggis æri *Eskál* Lv 3, hringa hreytir kvað at Vagni *Jóms* 43; k. á, *tíltale en, SnE* II 202; k. at, *utdøle*, k. at orði = k. orð *Am* 32. 34, *men*: k. sér e-t at þölví, *erklære noget (en andens ulykke) som sin (egen) ulykke*, *Hávum* 127; kveðin at kvæn, *bestemt til (at være ens) hustru*, *Fj* 42. 46, hölzti mjök er at flestu kveðit, *meget stærke (ufravigelige) bestemmelse er der med hensyn til alt*, *Mhkv* 28; mér mun verða kveðit at heiptum, *jeg vil blive nødt, tvungen, til at vise forbitrelse*, *Þmáhl* 9; k. við(r), *sige imod, ∴: til gengæld, som svar på*, *Hávum* 26, *Sigsk* 51, k. upp, *sige åbenlyst, åbenbare*, *ÞKolb* 1, 3, *omskrivende*, k. dul = dylja, *nægte*, kveðkat dul nema, *jeg nægter ikke, at*, *Yt* 7. — 2) *fremstige med en vis højtidelighed og rytmisk bevægelse*, austmarr kveðr Gymis ljóð *Yt* 25, nú eru Hávamál kveðin *Hávum* 164, heill sás kvað sst, k. ljóð *Grott* 7, fræði kveðit í draumi *Sól* 83, k. angrljóð *Hhund* II 46, k. valgald *Bdr* 4, k. leysigald *r* fyr legg *Grög* 10, k. framh hróðr *Jór* 5, laun kveðins óðar *Jór* 5, k. hött, *recitere med høj stemme*, *Bjhit* 2, 4, k. flim *Þorm*

2, 12 (máske betyder dette dog blot 'at udtale spot'), k. betr an aðrir *Vígl* 1, vel kvöðum vér of konung *Darr* 10, vöru kveðin vápnhljóð *Rv* 20, reikar eik kveðr, *synger (om hår, klipningslyden)*, *Árni* 2, 1, kvöðu við kálkar í vö, *genlød, klang derved*, *Sigsk* 29. — 3) *digte*, kveðk enn of hlut þenna *Hfr* Lv 18, k. slétt *Mhkv* 2. — Urðar orði kveðr *se under* kveðja.

1. kveðja, *f*, *hilsen*, bera k-u *Þorv* 1, *SnSt* 4, 6, bezt k. *Mdr* 25, fylgja skal k-u koss *Fj* 48, sú vas hinzt k., *afskeds-hilsen*, *Am* 47; malmá k., *kamp*, *Sigv* 2, 6, k. geira, *d. s.*, *VGl* 6; þursa k., *jættestale, guld*, *Hl* 36 a. *Tindr* 1, 8 er ordet *forvansket*. Jfr tignar.

2. kveðja, (kvadda, kvaddr), 1) *egl. kausativum til kveða, bevirke at en taler, bringe en til at tale (som svar på til-tale)*, váðir k. vidda bróður, *sætter den i gang*, *Skall* 2. — 2) *tíltale*, k. e-n lastastöfum *Lok* 10. 16. 18, kvaddi þá Gunnarr *Akv* 9, kvaddi Hymis hausreyti *Harkv* 2, svát kvaddi mik engi *Olbjarn*, svá skal k. konung *Ótt* 4, 2, röðd engils kvenmann kvaddi, *tíltalte, hústø*, *Lúl* 55, jfr 29, k. hólða gunnversum *Sturl* 5, 19, k. lið oddum *Eyv* Lv 3, k. haudr benloga, *tíltale landet med sværduen, hæge landet med sværd*, *Hl* 22 b, k-ask dynskotum, *tíltale hinanden*, *Gldr* 4, k-ask oddum *Steinn* 1, 6; heiptum skal mána k., *man skal tíltale, ∴: pákalde, mánen (under) mod vrede*, *Hávum* 137. — 3) *hílse*, kysti ok kvaddi konung *Hhund* II 14, kvaddi þá báða *Am* 6. — 4) *tílkalde, ofordre*, k. at gamanrúnum *Hávum* 130, k. e-n at gjöf Grimnis, *ofordre til (at høre på) digtet*, *Húsd* 1, k. e-n at brag, óði, óðgórð, kvæði, hróðri, hróðrgórð *Steinn* 3, 1, *Jóms* 1, *ESk* 6, 10, *Líkn* 8, *Leid* 2, *Mark* 1, 1, k. til dóms, *kalde til*, *Has* 31, kvaddr dáins raddar, *kaldt med dødens røst, kaldt til døden*, *Anon (XIII) B* 37. — 5) *kræve, med gen.*, k. hodda *Obreit* 1, k. hljóðs (at óði) *Rst* 1, lið kvaddi þöðvar *Þorm* 2, 23; *med gen. rei og acc. pers.*, *afkræve en noget*, k. bróður arfs *Rég* 12, k. e-n auðs ok hringa *Hhund* I 11, jfr *Orv* IX 35 (*hvor der uden tvivl skal læses hringa, ikke hringum som hds har*), k. e-n Hildar hórraddar, *afkræve en kamp, ofordre en til kamp*, *HolmgB* 2, k. e-n vígs *Vell* 28, k. e-n lífs, *afkræve en livet, fordre ens død*, *Greit* 1, 1, k. andar *Has* 62 (*fjeil for krefja?*), k. e-n heipta, *fremkalde en til fjendskab*, *Hávum* 151, k. Krist ástar, *bede K. om hans kærlighed*, *Hfr* Lv 9, k. e-n máls, *ønske samtale med en*, *Grip* 3. — 6) *stansø, hindre*, Urðar orði kveðr engi maðr *Fj* 47 (eller til kveða?, *sige til skade for, hindre ved ord?*).

kveðki (kveþki, hveþki) *Grög* 3: er k. veit, *er forvansket, og meget tvivlsomt, hvorledes ordet bør rettes*, kvæmtki (*Bugge*) = eigi kvæmt (vesa), *hvorthen man ikke ved, at noget kan komme, gi-*

ver ret god mening, men er dog vist næppe det oprindelige.

kveif, *f*, hue (eller et slags hovedbedækning), k-ar hraun, hoved, *GSúrs* 27.
kveikja, (ældre k(v)eykva s. d.), tænde, ophidse, k. hold í freistni *Gd* 4, k. upp róg *Mv* III 17.

kvein, *n*, klynken, klage, gråd, *Gd* 19.
kveina, (-aða, -at), jamre, klage, k. umb *Guðr* I 1, II 11.

kveinstafir, *m. pl.* = kvein, *Hsv* 24.
kveisuflug, *n*, smærtfuldt, pludseligt stik i en byld, vas þat nær sem k. *Mhk*v 4 (flug, flyven, noget som kommer pludseligt; i senere isl. betydter kveisa 'mavesmerter', men den betydning synes ikke at tilhøre oldsproget).

kveita, (-tta, -ttr), undertvinge, kalt vatn augum, en kveitt tönnum, til kveitt er vatn underforstået og betydningen er (*K Gíslason Arkiv* II 280 f.) 'kuldslæt' (egl. 'hvis værste kulde er fjærnet'), *Hálfs* IV 6; hds skriver iøvrigt kvett; jfr *Arkiv* II 161, 273 f.; XI, 93 f., *Aarbb.* 1866 s. 377 f., 1867 s. 170.

kveld, *n*, aften, eitt k., på én aften, *Sigv* 3, 8, k. lifir maðr ekki, ingen — ikke én — aften lever man, *Hamð* 30, at k-i, om aftenen, *Hávm* 81, *Pry* 24, á k-i *ESk* 6, 47, i k., i aften, *TorfE* 1, framn vas k-a, det var ledet langt ud på aftenen, *Brot* 12. Jfr sviðu-

kvelda, (-aða, -at), aftnes, blive aften, es k-ar *Anon* (XI) *Lv* 15, tekr at k. *Þhred* 11.

kveldfóruill, *adj.* som er meget ude om aftenen (i mørket), om en person, der stiftede sammensværgelse, k-fórlastr *karl Rv* 5.

kveldriða, *f*, 'aftenrytterske', trolkvinde (jfr myrkriða), k-u hestar, ulve, *ÞHjalt* 1, k-u stóð, d. s., *Hfr* 2, 6; — også brugt om kvinder, der kunde ride hekseridt: ok kvalðar k-ur *HHj* 15.

kveldrunninn, *adj.* 'aftenløbende', som løber, færdes, om aftenen (jfr foregående), k-runnar konur, jættekvinder (jfr kunnleggr), *Þar* 16.

kvelja, (kvalða, kvaliðr, kvaldr), pine, plage, martre, k. nái (v. l. til súga) *Vsp* 39, helverkr kvelr fira *Merl* II 36, at þú kveljat (*imper.*) kvön *Völundar*, her måske martre til døden, *Völ* 33, ek hef kvalðar kveldriður (det samme) *HHj* 15, es mara kvalði (det samme) *Yt* 3; k-ask andir í orms gini *Anon* (XIII) *B* 8, kvaliðr, om *Kristius*, *Líkn* 22, kvaldar andir, pinte sjæle, *Lil* 22, kyn kvalit *Merl* II 32, kvaldr í pinum *Lil* 99, þrøngdr ok kvaldr *Lil* 79; ándelig pint, þúkinn kvaldr *Lil* 47, obeldit kvelr fjandann *Lil* 9.

kveljari, *m*, piner, bøddel (ungt ord), *Mey* 45.

kvell, *n*, *Vigl* 17 er usikkert: fljóð hygg ek at k. (v. l. kuoll, kel) kunni (v. l. knude); med hensyn til hvilket verbum der vælges, må det siges, at knúði er at foretrække som rimdannende, da verset

ellers er rimrigtigt; i dette tilfælde bliver kvell subjekt og fljóð acc., medens det omvendte er tilfældet, hvis der læses kunni; selve ordet k. er ukendt, men måtte sættes i forbindelse med roden i det følgende ord, 'elskovskvide?', eller er det ligefrem forvanskning af kvöl? jfr v. l.

kvelling, *f*, sygdom, smærte, k. es þat *Grett* 2, 3 (= verkr, jfr kvellingasamr).

kvendi, *n*, kvinde (sent opstået ord), *Vigl* 7.

kvenligr, *adj.* kvindeligt, som kvinder har eller føler, k-t stríð *Mey* 36.

kvenmaðr, *m*, kvinde, fruentimmer, om jomfru *Maria*, *Lil* 55.

kvennaóst, *f*, elskov til kvinder, *Mv* III 4.

kvensemi, *f*, kvindekærhed, lystenhed efter kvinder, bregða e-m of k. *Hjálmp* III 7, munu k. (genitiv) kastra smíðuð, oversættelse af renovabunt castra *Veneris Merl* II 76.

kvenska, *f*, kvindelighed, kyskhed, *SnE* II 232.

kvenvöð, *f*, kvindeklædning, kvindeklæder, *Pry* 16, 19.

kverkr, *f*, (pl. kverkr), strube, hals, doggva þurarr k-r þjóðar *Merl* II 82, skera óðar ör ör k-um *ESk* 6, 40, nema k-r svelli útan *Grett* 2, 3; fyrítignari fòður k-r, om den hellig ånd, faderens strubes hædrer, som taler på faderens vegne og derved hædrer ham, *Heilv* 13.

kverkamein, *n*, strubeonde, byld i hal-sen, *Heil* 15.

kverkhvítur, *adj.* lys-, hvidhalset, om valkyrjen, *Harkv* 2.

kværn, *f*, kværn, møllekværn, oftest i pl., standa á k-um, stå ved kværnen, *Hhund* II 2, kyssa þýjar á k-um *Hhund* I 35 (man lægge mærke til præp. á her), klaka und k-um *Lok* 44, k. þjótanda *Heiðr* V 8; k. góma, munden, *Sturlaug*s 2; k-ar hús *Merl* II 63.

kværnbiti, *m*, sværd (egl. 'kværnstensbider', jfr kværnbitr, kong *Hakons* sværd og fortællingen derom, *Hkr* I 159), *Þul* IV I 6 (v. l. -bitr).

kvett se kveita.

kveykir (ældre -vir), *m*, ild (egl. 'tænder', v. l. kveyktr næppe rigtigt), *Þul* IV pp 3.

kveykva (yngre kveikja s. d., -ða, -ðr), tænde, eldr es *Magnús* k-vir *SnE* I 506, funi k-visk af funa *Hávm* 57, angr skal kveykt i klungri *Þorm* 2, 18, sútir k. sorg *Hamð* 1.

kvíðaðr, *adj.* (part.), frugtsommelig, kun i fem., *Mv* II 10.

kvíðja, (-aða, -aðr), forhindre (egl. 'nedlægge forbud, kvíðr 'vidneudsagn', imod en), þú skaltat mér k. *Korm* *Lv* 50 (her rimbestemt), blót eru k-juð *Hfr* *Lv* 10, þofurr lét k-jat *Ód* 16, láta k-jat ulfs grøð, mætte ulvene, *Þjóða* 3, 4.

kvíðlingr, *m*, lille vers, især af spot-tende art (egl. dimin. af kvíðr), *Svert* 2.

1. **kviðr**, *m*, (-ar), *udsagn, især vidne-udsagn (imod en)*, kveld lifir ekki ept k-ð norma, *udover nornernes bestemmelse, Hamð 30. Jfr heimis-, heipt-, orðs-*.

2. **kviðr**, *m*, (-ar), *bug, moderliv*, berr ofar kné an k-ð *Heiðr 6*; k-ar sómi, *moderlivets pryð, om Kristus, Mdr 26*, óx brúðar k. frá brjósti niðr *Bjhit 1, 2*.

kviðugr, *adj, frugtsommelg*, varð Loptr k. af konu illri *Hyndl 41*.

kvíkr, *adj, (va-st, derfor acc. kvikvan > kykvan dat. kykum o. s. v.), levende, i live værende*, ey getr k. kú *Hávm 70*, jafnan fagnar k. maðr kú *Mhk 4*, of þá götu náði engi k. komask, *slippe levende, Sól 1*, k-s né dauðs nautkark Karls sonar *SnE I 180*, mik hefr sonr of svikvinn k-van *Eg Lv 42*, finna fylki k-van *HHj 36*, yrðak þik k-van *Am 22*, fœðask k-vir *Helr 14*, skóru k-van *Akv 24, Ghv 17*, sem kykvir ýs tívar *Sigv 12, 23*, gráta e-n kykvan *Þ Brún 2*, ok est k-k en konungborna *Hhund II 43*, kvøþ þótti k-ri *Am 100*, k. eða þó dauðr *Hfr 3, 20*, sem k-um manni, *som på et levende menneske, Þloft 3, 5*, fœra k-an svein, *drengen som levende (der för var som død), Mv II 20*, k. er dauðinn, *kun døden er levende, Lil 73*, — *om en kamp, guðr vas k-k HI 35 b. Jfr 6-*.

kvíksettr, *adj, anbragt som levende, brugt om helgenrelikvier (i skrin)*, verja gollri grøf k-ra *Þstf 1, 6*; *jfr kykvasettr*.

kvíkvendi, *n, levende væsen, skabning*, k. siðvendis (*jfr den følgende forklaring*) *SnE II 236*.

Kvildrar, *f. pl, Kvillu (i Bohuslän), á K-um Ív 31*.

kvilla, *f, sygdom, (senere kvilli, m.), purs (runen) veldr kviinna kvillu Rún 5*.

Kvillánus blesi, *m, sagnperson, Orv IX 62*.

Kvinciánus, *m, siciliansk fyrste, Mey 26*.
kvinna, *f, kvinde (= kona; ungt láneg-ord, ikke ældre end 14. årh.)*, sála k-u *Gd 20*, hann laði karl ok k-u *Alpost 7*, qndur k. *Vigl 22*, fyr allar k-ur *Vitn 6*, k-ur dróttins *Mey 3*; k-u, *Hyndl 15*, *er fejl for k-a, gen. pl. af kona*.

Kvinnar, *f. pl, i Hordland(?)*, sás á K-um býr *Harkv 5. Jfr Magnus Olsen i Maal og Minne 1913*.

kvista, (-ta, -tr), *'afgrenu', hugge grene af, og i alm. afhugge, hugðak (menn) k. af mér báðar hendr GSúrs 34*.

kvisti se kvistr.

kvisting, *f, afhugning, lemlæstelse (jfr foregående ord)*, eiga sín k-ar kostu, *få lejlighed til at få sine lemmer afhugge, Sigv 2, 5*.

kvistr, *m, gren (på træ)*, kráka sat k-i ein *Rþ 47*, sem ernir á k-i *Hamð 30*, á meids k-um *Míma Fj 24*, máa meids k-u *Grí 34*, fallin sem fura at k-i (*kollektivt, Bugge antog, Aarbb. 1869, at der her forelå et ntr. kvisti, hvad der dog næppe er nødvendigt*) *Hamð 5*, í kné gengr knefi ef k-ir þverra *Am 73*, k-ir á lundi

Merl II 83, jfr 84, I 14, lindar k-ir *Merl II 88*, grœnir k-ir *Gd 8*, remman brast af rôt í k-u, *symbolsk udtryk, for 'synden spredtes fra Adam og Eva til alle deres efterkommere'*, *Lil 20*; k-ir hreifa, *fingrene, Grettis 46*, k-ir hlusta, *hårene, Arn 2. Jfr horn-, il-*.

kvistskœðr, *adj, ødelæggende grenene, þás en k-a kœmr, det antages, at her menes 'øksen', Hamð 4; det kan næppe være solen, der menes*.

kvitta, (-tta, -ttr), *omtale (egl. rygtevis, af kvitr)*, hvat skulum heimfœr k., *hvorfor skal vi tale om, antyde, hjemrejse, Mberf 6*, hitt er allir k., *som alle omtaler (om et rygte), Mv I 6*.

1. **kvitr**, *m, rygte, Anon (XII) B 16*, gjalda varhuga við hólða kytt *Sigv 11, 13*.

2. **kvitr**, *adj, frigjort for (yngre láneg-ord)*, k. af syndum, *syndfri, Lil 90*.

kví, *f, færefold, eiga langa k., en fold, der rummer mange får, Hfr Lv 17*, moka k-ar innan *Bjhit 2, 3*.

1. **kviða**, *f, kvide, angst (især med hensyn til noget fremtidigt)*, hyggja á k-u *Þmáhl 15*.

2. **kviða**, (-dda og kveið, -tt), *nære angst (især for noget fremtidigt)*, esa konungligt k. mœrgu *Fáfn 40*, an þvi k-ak *HolmgB 14*, k. konungs dauða (*dativ*) *Sigv 5, 3*, k-ir kerling eiðu *Þul III 2 b*, kvíddum kappi *Bjhit 2, 18*, sæta fregn síð at ek k. *Jökull 1*, munka mœrgu k. *Þj Kálfs*; k. heinfund *Lil 76, jfr 40*; k. við e-u, *d. s., Hálf VII 5*.

kvíði, *m, = 1. kviða, þol k-a Pét 41*.

kvíðufullr, *adj, fuld af angst, Mey 52*.

kvíga, *f, kvie, Þul IV ö 4*.

kvígr, *m, tyrekalv, Þul IV ö 3. Jfr stafn-*.

kvíslatré, *n, grenet træ, kløftet træ (som Y)*, = súl(a) i en gáde, = fugle-navnet súla (*synonymi*), *Gát 3*.

kvæði, *n, digt i alm. uden hensyn til form eller indhold (egl. 'det fremsagte')*, k. mitt *Mhk 22, jfr 13*, þrenn k. *Ht 69*, k. mun aukask *Arn 2, 14*, gagn k-a *Rst 35*, lag á k., *form for et digt (med hensyn til de enkelte sætninger)*, *Mhk 11*, í k-is hætti *Lil 97*, skórða dikt í k. *Lil 92*, selja e-t í k. (*acc.*) *Lil 98*, fljótt k., *med hensyn til de hurtige versfæder (i hryhent)*, *Arn 2, 1*, hót k. *ESk 6, 38*. — *kvæðum Mey 58 er mulig et verbum, kvæða (kvædda) 'besynge'?* *Jfr at-, hróðr-, rausnar-, søgu-*.

kvæðislaun, *n. pl, digtlön, lön for et digt, Katr 49*.

kvæðisorð, *n. pl, digt-ord, de ord, hvoraf et digt består, þrøngskorðuð k. Lil 96*.

kvæn se kvøñ.

kvøð, *f, krav (der stilles til en), bud, rjúfa k. = brjóta boð i samme vers, Ragn II 1*, eiga hróðrar k., *enten 'jeg har krav til digtning, til at fremføre et digt' eller 'der påhviler mig bud til at*

fremføre et digt'; det sidste er mulig det rette, Hfl 2.

kvǫl, *f*, pine, kval, þola k. *Am 65, Hfr Lv 15*, engi k. *Lil 87*, k. þótti kvikri at koma í húsa Atla *Am 100*, bændr hlutu sára k., *af ilden, Ólhv 1, 1*, kvalar ok sóttir *Lil 82*, ströng k., *om syndens følger, ESk 6, 68*, *om Kristi pine*: k. dróttins *Kolb 1, 2*, standa hjá k. *Has 26*, *om Sigurd slembes pine, Ív 44*. — *Blandt sværnavne, Þul IV 1 4.*

kvǫlþönnuðr, *m*, 'kval-forbyðer', k. manna, *som fjærner menneskenes pine, Kristus, Mfl (XI) 2.*

kvǫlheimar, *m. pl.*, 'pinens verden', helvede, í k-a kominn *Sól 53*.

kvǫn, **kvæn**, *f*, (*gen.* kvánar; *pl.* kvánir; *yngr form er* kvón, 14. árh.; *jfr Skjpspr 51; i cod. reg. (Edd.) findes* kvæn (*nom.*) 32 22, 63 22, 76 3, 81 23, (*acc.*) 30 31, (*dat.*) 33 27 — kván (*nom.*) 37 15, 68 14, (*acc.*) 37 22, 23, 56 7, 68 17, (*dat.*) 33 33, 34 17, 37 28, 66 30), *hustru, Þul III 2 b*, *Byggvis kvæn Lok 56*, *kvǫn Niðaðar Vǫl 25. 30. 35 (på første sted konu)*, *kvæn Hogná Am 6*, *Viðris kvæn Lok 26*, *kvǫn Vǫlundar, om Bödvild, Vǫl 33*, *annars kvæn Sigrðr 7*, *kvǫn hans Sigsk 7, (gen.) Sigsk 28, Am 30*, *kvæn konungs Guðr III 7*, *minnar k-ar St 21*, *k-ar sonr St 18*, *hersis kvǫn Guðr I 9*, í k-ar stað *Bjhit 2, 13*, ráða nafni Hrafn k-ar, *kaldes Hrafn hustru, Gunnl Lv 8*, *biða ljóssar k-ar Vǫl 5*, at kvæn, *kvǫn Þry 8. 11. 22, Fj 42. 46*, góð *kvǫn Gríp 42*, *kvǫn fría sína Sigsk 8*; at k-ir engi frá konungdóm *Sigsk 14 (her om én hustru)*, *kvǫn risa, jættekvinde, Þdr 13*, k. íleggs, *d. s., Obreið 2*; k. Heðins, *Hild, — kamp, Gtzsv 2, Krm 4, ÞSíð 1*; *kvǫn Braga, Idun, fjón Braga kvónar — fjón Idunnar — fjón idunnar (af ida, strömhvirvel), strömmens had, ódelæggende kraft, Grettis 44*; k. ara, *hunörn, örn, Bergb 9*. — *Uklart er Óðins k. rær á jarðar skipi Sól 77. Jfr beiði-, bið-, eigin-, ey-, ósk-.*

kykvasettir, *adj.*, *anbragt som levende (jfr kviksettr)*, *om helgens lig som relikvie*, k. ör konungmanni, *om Olaf d. helige, Þloft 3, 3.*

kykvi í hauðris runn *kykva nauðar Þdr 8*, *er uforstæligt; formentlig er ordet en forvanskning af byggva (jfr rúmbyggvir og áss).*

kylfa, *f*, 1) *kølle*, setja e-n und k-u, *stille en lige under køllens slag, d. v. s. bringe en i fare, Vagn, vega með k-u jóms 34*. — 2) *køllens øverste del, ɔ: halsen under dragehovedet eller hvad der kunde svare dertil, skeina svartar k-ur, afhugge dem, Sigv 2, 9 (= hoggva skeiðar stafna i versets slutning). Jfr auð-, aust-, eiki-, hesli-, róta-.*

kyn, *n*, 1) *slægt, art, þræla k. Hárb 24*, *sá var taldr (ɔ: Baldr) ör miklu k-i, hærende til en stor slægt, Mhkv 9*, *eiga k. til e-s, være af en sådan slægt, at man venter noget (bestemt) af en, Mhkv 2,*

opt vitu ógørla, hvers þeir ro kyns, hvad slags folk det er, Hávm 133, *hvers k-s stafr Guðr II 22*. — 2) *slægt, familie, enkelt familjemedlem, Eiriks k., Eriks søn, Hakon, Sigv 5, 4*, *bragnings k., de 4 Haraldssønner, ESk 4, 1*, k. jófra, *de 3 brødre, der hørte på Geisli, ESk 6, 69*, *Lofða k., Lofdes slægt, áttkonr Lofða k-s Yt 29*, *konunga k., kongættlinge, Þstf 1, 1*, *gýgjar k., om en enkelt jættekvinde, Helr 14*. — 3) *omskrivende, k. fira = firar, menneskene, Hl 25 a (her i pl.)*, k. firða *Mark 1, 7*, k. seggja *Háv 6, Leid 2. 25*, k. lýða *Refr 3, 1*, *Mhkv 29*, k. beima *Ott 3, 11*, *Has 20*, k. guma *Heilv 4*, k. loifða *Has 38*, k. þjóðar *ESk 6, 20, Merl II 29, Hl 28 a b*, k. aldar *Has 15. 34*; *hersa k. Ív 24*, k. kvinna : þat k. kvinna = þær (*den slags*) konur, *Korm Lv 5*; *gylðis k., ulve, Ht 11*. — 4) *noget mærkeligt, forbavsende sag eller ting, þat olli k-jum EGils 3, 4*, *kvæði skal með k-jum alt Mhkv 13; især i dativ: verða k-jum, ske på en underlig måde, ÓTr anon 3, som adverb. 'i en forunderlig, utrolig høj, grad', hætta k-jum Ott 3, 1. Jfr mann-.*

kynbirtr, *adj.*, *forunderlig poleret, meget blank, k-i éarn, sværdet, Sigsk 22.*

kynda, (-ða, -dr), *tænde, antænde*, k. eld, *elda Sturl 2, 10, Am 5, Hálfv VII 2*, k. funa *Hhund II 39*, funi k-disk *fljótt ESk 7, 4*, *eisur k-dusk Mark 1, 22*, *logi k-disk Ólhv 1, 1*, k. hæstan *hyrjar ljóma Arn 2, 12*, k. bál *Mv I 13*, k. elda *þoðvar Týs, tænde Odins ild, bruge sværdene, Sturl 4, 19*; — k. aga, *tænde, opvække ufred, Anon (XIII) B 28*. — *Herhen plejer man også at henføre: mjotuðr k-disk at enu gamla Gjallarhorni, Vsp 46, og vist med rette (jfr det sidst anførte eksempele), skæbneens bestemmelse — undergangen — tændes, vækkes, begynder ved (jfr Müllenhoff DA V 144 ff., Bugge, Studier I 494; anderledes BMÓlsen, Arkiv XXX 139 f.).*

kyndill, *m*, *fakkell, hreinir k-lar Sól 69*, *ósa k., guld, Þorm 2, 1. Jfr ey-, hjaldr-, hræ-.*

kyndómr, *m*, 'mærkelig, forunderlig dom', k. brynju, *kampen, Arn 5, 6. Jfr BMÓlsen Arkiv XXV, 291.*

kyndr, *m*, *ild (egl. 'tændt')*, *Þul IV pp 3.*

kyndugr, *adj.*, *klog, træsk, underfundig (sent ord)*, *om djævlene, Mv III 18.*

kynfríðr, *adj.*, *af herlig æt, højættet, GSvert 8.*

kynfróðr, *adj.*, *overmåde kyndig, om Odin, Húsdr 10.*

kynfrægr, *adj.*, *berómt ved sin æt, af en berómt æt, om kong Adelsten, Eg Ad 1.*

kynfrömuðr, *m*, 'som fremmer en slægt', íleggs (*ved rettelse*) *kvánar kyn, jættekvindens yngel, ulve (jfr Vsp 40)*, *deres frömuðr, som fremmer, nærer dem, krigær, om Snorre gode, Obreið 2.*

kynfylgja, *f*, *hvað* *der* *følgur* *med*, *tilhører*, *en* *slægt*, *slægtsmærke*, *Frþ I 23* (*rettelse* *for* *kynnor*).

kyngi, *n. pl.* *kun* *i* *dativ*, *adverbielt*, 'i høj grad', *almr* *verðr* *dreginn* *k-jum* *Bót*. *Eller* *et* *masc.* *kyngr?*, *jfr* *no.* *kyng* 'en liden hob, klump, klynge', *Aasen*.

kynjaðr, *adj.*, *af* *en* *vis* *æt*, *vel* *k.*, *af* *en* *god* *herkomst*, *Nkt 34*.

kynkvísl, *f*, *slægtgren*, *Þul IV j 9*.

kynliga, *adv.*, *mærkeligt*, *Sól 66* (*rettet fra* *hds.* *kýmíliga*).

kynligr, *adj.*, *mærkelig*, *mærkværdig*, *påfaldende* (*af* *udseende*), *k. maðr*, *om* *en* *anfødding*, *Anon (XI) Lv 1*.

kynmálasamr, *adj.*, *fuld* *af* *underlige* *taler*, *vel* *omtrent* *s. s.* *snakkesalig*, *Orv VII 12*.

kynna, (-*ða*, -*ðr*), *gøre* *kendt* (*af* *kunnr*), *k. mærdar* *þóttum*, *gøre* *noget* *bekendt* *ved* (*i*) *digt*, *Húsdr 2*, *bók* *k-ir* *brögnum* *Merl I 63*, *væri* *mart* *mønnum* *k. Merl I 62*, *hvat* *munk* *yðr* *k. nema*, *betære*, *for-kynde*, *Rv 33*, *mannbaldr* *k-isk* *mønnum* *Édraum*, *k-isk* *kapp* *þitt* *mønnum* *BjH 1*, *Sturl 7, 1*, *k-isk* *kappgirnd* *manna* *Heinr*, *mól* *k-ask* *þau* *mønnum* *ESk 6, 6* (*men* *her* *urigtig* *v. l.* *for* *sanna*), *enn* *mun* *krossdýrd* *k-ask* *Líkn 26*, *þá* *þat* *kyndisk*, *da* *viste* *det* *sig*, *Hák 18*; *gøre* *bekendt* (*med* *en*), *kynn* *þik* *við* *góða* *menn* *Hsv 13*, *k-ask* *af* *orðum* *yta* *hugir* *Hsv 123* (*eller* 'bliver kendt?').

kynni, *n. 1*) *kendetegn*, *noget* *hvorpå* *noget* *kendes* (*af* *kunnr*), *þat* *es* *vina* *k. HHj 3*, *k. landreka*, *konges* *art* *og* *væsen*, *Anon (XII) C 6*, *k. kotmanna* *Anon (XIII) B 11*; *herhen* *mátte* *også* *Am 13*: *ákka* *þess* *k. henføres*, *men* *betydningen* *passer* *ikke* *godt*: *rimeligvis* *er* *þess* *fejl* *for* *þar*, *og* *k. at* *henføre* *til* *den* *følgende* *betydning*. — *2*) *bekendtskab*, *folk* *man* *er* *kendt* *med*, *koma* *til* *k-is*, *komme* *i* *besøg* *hos* *venner*, *Hávnm 17. 30. 33*, *leita* *k-is* *St 18*. — *3*) *bolig*, *hjem*, *láta* *loga* *leika* *of* *k-um* *Orv VII 7*. *Jfr* *ó-*; *ást-*, *man-*; *heim-*, *sal(a)-*.

kynprýðdr, *adj.*, *af* *en* *herlig* *herkomst*, *k. jöfurr* *Sturl 3, 1*.

kynríkr, *adj.*, *mægtig* *ved* *sin* *herkomst*, *k. konungr* *Oddrgr 29*.

kynslóð, *f*, *slægt*, *slægtgren*, *familje*, *af* *hreinni* *k. Vitr 3*.

kynsmaðr, *m*, *slægtning*, *kynsmenn* *Kóríneús* (*lat.* *domus* *C-i*), *Merl II 53*.

kynstórr, *adj.*, *af* *stor* *æt*, *højættet*, *konungr* *enn* *k-i* *Harkv 7. 14*, *k. hilmir* *Steinn 3, 16*, *jfr* *lv* *17. 44*, *k. (maðr)*, *om* *kong* *Olaf*, *Bersi 1, 1*, *k. Kormákr* *Ísldr 25*, *k-r* *kona* *Merl I 11*, *k-r* *kæra* *Mv II 10*, *k-r* *ætt* *Merl II 72*.

kynviðr, *m*, 'slægt-træ', *medlem* *af* *en* *slægt*, *k. kvánar* *minnar*, *om* *sónnen*, *St 21*.

kyrð, *f*, *ro*, *sitja* *i* *k-um*, *leve* *i* *ro*, *Sturl 3, 5*.

kyrkja, (-*ða*, -*ðr*), *kværke*, *kvæle*, *svá* *skalk* *hann* *k. Bjark 7*.

Kyrmir, *m*, *jættenavn*, *Þul IV f 2*; *stammen* *står* *vist* *i* *forbindelse* *med* *den* *i* *no.* *kyrmast* 'lide af beklemmelse eller trykning for brystet' (*Aasen*), *altså*: 'trykker, knuger?'

kyrpingr, *m*, *ussel* *person* (*måske* 'sammenkrøben' *af* *kulde* *og* *elendighed*, *af* *corpinn* — *ved* *metatase* — = *kroppinn?*), *happ* *es* *ef* *hér* *skal* *kropna* *hver* *fingr* *á* *k-um* *Grett 2, 2* (*v. l.* *kryplinger*).

kyrr, *adj.*, *rolig*, *sitja* *k. Bjhit 2, 11*, *Hym 19*, *hverr* *stóð* *k. fyrir*, *stod* *ubevægelig*, *Hym 33*, *k-ar* *Hjarranda* *hurðir*, *rolige* *skjolde*, *skjolde*, *der* *bæres* *stót*, *Rdr 11*, *gørva* *e-n* *k-an*, *o:* *ved* *at* *slá* *ham* *ihjæl*, *Arn 6, 8*, *láta* *e-n* *vesa* *k-an*, *lade* *en* *i* *ro*, *fred*, *Raudsk*; *om* *kvinder*, *rolig*, *stót*, *venlig*, *sagðak* *þat* *k-u* *fljóði* *Þjóða 1, 23*, *k. Kollfinna* *Hfr Lv 2*, *jungfrú* *k. om* *jomfru* *Maria*, *Lil 29*; *som* *tilnavn* *til* *kong* *Olaf* (*modsat*: *krigersk*), *Nkt 47*; *ntr.* *láta* *sitt* *vesa* *k-t*, *lade* *sit* *være* *roligt*, *forholde* *sig* *selv* *rolig*, *uivirk-som*, *Krm 27*, *láta* *k-t* *of* *e-u*, *forholde* *sig* *rolig* *med* *hensyn* *til* *noget* (*men* *halv-* *delen* *af* *sætningen* *mangler*), *Am 101*; *klappa* *k-t*, *klappe* *blódt* (*ironisk*), *Hjálmp III 8*.

kyrra, (-*ða*, -*ðr*), *berolige*, *gøre* *rolig*, *stille*, *k. vind* *Hávnm 154*, *k. elda*, *stanse*, *slukke*, *bál*, *Rþ 44*, *hykkat* *ló* *kyrðu* *varra* *við*, *bølgen* *gav* *ikke* *skibet* *ro*, *ESk 12, 18*, *k. hreina*, *stanse* *rensdýrene*, *Hæng II 1*, *Braga* *kyrrik* *bjóri* *reifan*, *jeg* *beroliger* *Brage*, *søger* *at* *tale* *ham* *til-* *rette*, *Lok 18*; — *mildt* *udtryk* *for* *at* 'slá ihjæl' (*bibringe* *en* *dødens* *ro*, *jfr* *gørva* *hljóðan*), *k-um* *kappa* *errinn* *Eg Lv 30*, *k. fogla* *Rþ 46. 47*.

kyrrleikr, *m*, *ro*, *fasthed*, *k-s* *vald*, *fast-* *hedens* *magt*, *Lil 1*.

kyrrseta, *f*, *stillesiddende*, *vasa* *k. áðr* *Knúi* *felli*, *der* *var* *en* *voldsom* *tummel* *för* *K. faldt*, *Grott 14*, *þekkjask* *k-u*, *holde* *af* *roligt* *liv*, *Ott 3, 3*.

kyrtat *Þjóða 3, 33*, *i* *en* *ufuldstændig* *sammenhæng*, *næppe* = *kyrt* *þat* (*jfr* *líttat*).

kyrtill, *m*, *kjortel*, *Hhard 17*. *Jfr* *skinn-*.

kyssa, (-*ta*, -*tr*), *kysse*, *k. konu* *Sigsk 4*, *k. þýjar* *Hhund I 35*, *k. konung* *Hhund II 14. 44*, *lysti* *at* *k. Þry 27*; *þá* *kystat* *mey* *mest* *Korm Lv 21*, *k. unga* *ekku* *Krm 14*; *HHj 43*; *k. øxar* *munn*, *kysse* *øksens* *cæg*, *blive* *dræbt*, *Hhard 12*.

kytja, *f*, *hytte* (*lille* *hytte*), *se* *hræri-* *kytja*.

kyttr = *kvittr* (*som* *u-st.*), *s. d.*

kýmíliga, *adv.*, *Sól 66*, *er* *uden* *tvivl* *fejl* *for* *kynliga*; *selve* *ordet* *betyder* *ellers* 'løjerlig, grinagtig', *noget* *som* *ikke* *pas-* *ser* *i* *sammenhængen*.

kýr, *f*, (*kýr*), *ko*, *Auðhumbla* *es* *elzt* *kúa* *Þul IV ó 4*, *ey* *getr* *kvíkr* *kú* *Hávnm 70*, *jafnan* *fagnar* *kvíkr* *maðr* *kú* *Mhkv 4*, *goll-* *hyrðar* *kýr* *Þry 23*, *HHj 4*, *gjalda* *kú* *Hhard 17*, *k. molkandi* *ok* *kona* (*kýr*

nom. eller acc.?) Lok 23, k. kollótt, *ko uden horn, i fuglegæden* = rjúpa (*køer benævnes ofte således*), *Gát 3.*

Kýrjáll, n, fjæld i Oplandene (Norge), á K-i Játg.

kýrhvalr, m, en hvalart (v. l. býr-, der mulig er rigtigere), Þul IV y 2.

kýrr, m, 1) oksenavn (synes at være masc. til kýr), Þul I b (v. l., se Hýrr). — 2) sværdsnavn (eller kyrr?), Þul IV l 2.

kæfir urigtig v. l. til hæfir, s. d.

1. kæra, f, egl. 'elsket kvinde', så 'hustru' i alm., k. hilmis, fyrstens hustru, Katr 23, k. hans Mv II 3, k-an varð kvíðuð Mv II 10. Jfr dyggðar-.

2. kæra, f, klage, með ópi ok k-u Lil 84.

3. kæra, (-ða, -ðr), klage, besvære sig, ef þú k-ir SnE II 226, hafa satt að k. Viñn 21, angr k-andi Gd þ 53.

kærir, m, en som har sager med en anden at afgøre, om en fyrste, k. Norðmæra Sturl 5, 19.

kærligr, adj, = kærr, kær, kærtlig, om Kristus, Mv I 3.

kærr, adj, kær, elsket, k. keisara Sigv 10, 10, k. vask harra Hf 68, k. goði ESk 6, 22, k. drótni Lil 90, enn k-i Kristr Lil 46, Mária, k-ust af miskunn Lil 91.

kæti, f, glæde, munterhed, SnE II 232.

kæna, f, en lille båd, Þul IV z 3; som tilnavn (til Frírekr), Þskakk 3.

kænn, adj, klog, betænksom, k. lofð-ungr Hl 40 b, k. konungr Hfr 3, 29, k. höfðingi Kolb 1, 4, k. yngvi Ód 9, k. jöfurr mána Am Arn 1, k. (Þorgeirr) bar greipr at gunni Þorm 1, 5, k-ir menn Leið 40, k-ir kristnir Merl II 3, k-a hværr Reg 25, k-asta Kolbeins rúna Gd 18, kæn dóttir Katr 4, kæn tempran, klogt mádehold, Gd 36; med gen. vígs k. vísi Þfagr 2, hjalpar k. Gd þ 11, hlítar k. hyggju-bragðs, i sit sind, sin sjæl, Gd þ 8, k. mærdar, er tvetydigt (se mærd), som ved sin klogskab erhvæver sig ros(?), Gml kan 1, 1. Jfr all-, fjöl-, hjalpar-, hlítar-, skjald-.

køggull, m, et enkelt led, f. eks. af en finger, k-ar frænda hrørs, hele legemet, St 4.

køglingsr, m, således må formentlig skrivemåderne koglinng, kolginng være at forstå, blandt høgenavne, Þul IV ss 1; af kag- i kaga, se, spejde?

køgursveinn, m, liden dreng, pusling, launa k-i þinum, dig, din elendige smådreng, Hárþ 13.

køld, f, brynjenavn (egl. fem. af kaldr 'den svale'), Þul IV t.

køpurmáll, adj, overmodig i ord, hværr es enn k-i Hæng V 3; Jfr H. Falk Arkiv III 340.

kør, f, sæng, leje, liggja i k., ligge, hvile i sin sæng, Guðr II 44; især om 'leje, hvor alderdomssvage mennesker ligger hele tiden', affældighedsleje, sygeleje, verða dauðir ör k. Korm Lv 62, k. (sygelejet) vann (mann) fölvan EGils 1, 15, reistr af k. Pét 54; — sveigar k., grenens ødelæggelse, økse, Skall 3.

kørbeðr, m, 'leje-pude', pude der er i eller uagør et leje, bekkþiðurs k., ande-æg (kør, reden, beðr, ægget), Egills (XII) 2.

Kørm, f, 1) Karmøen (Norges vestkyst), Þul III 3, IV bbb 3, ÞSær 4, 1, men K-ar, havet, ESk 10, 1, helse K-ar, d. s., ESk 13, 12. — 2) mytisk elv, Gri 29, Þul IV v 6.

Kørtr, m, (u-st.), hestenavn (egl. 'den lille'), Biarr (reið) Kerti Þul II 4.

køstr, m, (u-st.), veddyngge, især for derpå at foretage en ligbrænding, Heimdallr riðr at kesti, hvorpå Balder skulde brændes, Húsdr 10, kastar hel, vinda, B krepp 1; lífs k., livsdyngge, legemet, laust i lífs køstu unda gjalfrs eldi, blodilden slog ned i livets veddyngge, sværdet ramte legemet (eller hovedet?), ÞTref 2. Jfr eiki-, hræ-, lof-, val-, við-.

køsungr, m, kappe, især rejsekappe eller lign., k. fær vømm Anon (XI) Lv 8.

køtt, m, 1) kat, kattar dynr SnE II 432. — 2) jættanavn, Þul IV b 5, kattar sonr, jætteson, jætte, ek hef kveðinn Høðbrodd sem kattar sonr, ikke bedre end en (modbydelig) jætte, Hhund 1 18.

L

Lyden l giver ikke anledning til nogen særlige bemærkninger. Oprindeligt w i forlyd foran l er altid faldet bort; således hedder det f. eks. litr (der findes ikke spor af w); kun i enkelte tilfælde er h faldet bort, se h.

laða, (-aða, -aðr), *indbyde*, l. hirð i höll (*acc.*) *Ht 86, Merl II 86*, l. til himins dýrðar *Líkn 28, Lil 68*, l. til hjarta síns, om gud, *Ekül 1, 5*, l. heim, d. s., *Leið 45*, l. skatna þars aldri þrjóti unaðs gnótt ok frið *Has 65*; med *dat.*, l. landi ok þegnum at e-um, *skaffe en land og folk, Merl II 28*.

Lafhamðir, *m, spottende beleggelse (for Toste jarl?, lafa 'hænge løs'), Hjörtr 1*.

laíhræddr, *adj, overmåde bange (egl. 'så ræd at en lige hænger ved livet?'), Hjörtr 3*.

lag, *n, (læg), læggen, føjning, banda l, forbindelses-ordning, forbindelse, andvanr banda l-s, uden (erotisk) forbindelse, samkvem, Korm Lv 41, leggja l. saman Orv IX 27*, l. illra kvenna, *forbindelse med slette kvinder, Hsv 12*; — l. orða, *ordføjning, den måde, hvorpå ord lægges, føjes, udtryk, udtryksmåde, l. heyrði orða Am 3, (jfr orðalag), óðar l., digts form og indretning, Leið 3, stuttligt hefð á kvæði l., formen for mit digt er kortagtig (idet det kun består af linjer udgørende hver sin sætning), Mhkv 11, specielt om 'versemål' (= høftr), mart l. bragar *Ht 70, drópu lag Gunnl Sig 2. Jfr lög-*; *aldr-, faðm-, fjór-, orða-, óðar-*.*

laga, (-aða, -aðr), *overgyde med væske (lögtr), især om maltet, når der brygges, l. drykkju (gen.), lagat vas drykkju, der blev brygget til gæstebud, Am 76*; — med. *lagask, udgyde sig, l. tór af kinnum, tárer strømmer af øjnene, Lil 35*.

lagagangr, *m, 'lov-gang', retsforhandling, rettergang, biða ljótan lið l-s, blive strængt forfulgt, lide hård medfart, SnE II 198*.

lagamál, *n, 'lov-sprog', = lögsmål, bud, om Mose bud, et brennfagra l. SnE II 246*.

lagastaftr, *m, alvernes navn på 'søen', og 'byggen', Alv 24. 32; det første også Pul IV u 1. I det første tilfælde betyder ordet vel 'blikstille sø' (jfr udtryk som stafar i sjóinn); det vilde da passe til alvesprogets øvrige ord; i sidste tilfælde*

betyder det vel 'væskernes stav' 3: grundlag, det hvoraf øllet brygges.

lagaviss, *adj, lovkyndig (= lögwiss), om Mose, Leið 18*.

lagdýr, *n, 'hav-dyr', skib, stýrir l-s, søfarer, Bjarni 4*.

lagsmaðr, *m, fælle, kammerat, Frp I 13 b*.

lamasess, *m, 'bænk, hvor den lamme sidder', liggja i l-i, ligge uden at kunne bevæge sig (af alderdom, sygdom o. s. v.), HolmgB 12*.

lamb, *n, lam, l. goðs, Kristus, Líkn 37*.

land, *n, 1) land, jord, modsat 'sø', Pul IV æ 1, fundu á l-i Vsp 17, at l-i Vell 20. 24, Hhund I 32, fyr l-i Gldr 6, á l-i ok á vatni HHj 29, of lönð ok of lög Hyndl 24, halda skipi við l. Hárb 7, fjarri lönðum Hhund I 27, ganga (upp) á l. Jóms 40, Sturl 3, 7, HHj 22, Hhund I 50, stíga (þurt) l. HHj 21. 26, Ghv 13, Guðr II 35, skriða frá l-i Guðr II 16. — 2) land i alm., af l-i Sigsk 63, Am 98, ór l-i Arn 2, 7, HHj 31, Yt 17, i l-i, hjemme, Grip 2, á hverju l-i Am 105, Lil 40, hvergi l-s Helr 9, víða l-s Lil 19, innan l-s Sigv 11, 11, Sturl 3, 16, hvert l. hplða Oddgr 19, þiggja hvert l., fá hele verden (som gave, omtr. = taka himin höndum), Þorm 2, 15, sviðit l. Sturl 3, 10, byggt l. Sigv 1, 14, Sjørs 1, l. ok láð Hásk 21, mörqu l-i Eirm 6, l. af l-i Ött 2, 4, kurum l. þaðra Am 99. — 3) i pl. dels om de landsdele, der udgør et politisk hele, et rige (se nedenfor), dels om dele af et land i alm., dels endelig om hele jorden eller store (fremmede) dele deraf, ryðja sér til l-a, skaffe sig, tilkæmpe sig jorder, VGI 8, vega til l-a Rþ 37; hele jorden, især med øll, Reg 14, Fj 19, Rdr 15, Ölv 1, Leið 38, Hallv 2, líða lönð yfir Hyndl 42, ofar lönðum, ovenover jorden, i himlen, Hfr 3, 29, við lönð yfir Guðr II 9, út í lönðum Mark 1, 31, jfr nogle kenninger og udtryk som: l-a band, søen, Glúmr 1, 1, Þsær 2, 1, umbgjörð allra l-a Hym 22, yfirvaldandi himins ok l-a, gud, Lil 52. 58, íbyggjar allra l-a Lil 71. — 4) land som politisk hele og i forhold til dets hersker, både i sing. og pl. (om et enkelt land), l. Haddingja, usikkert hvad der egl. menes, Guðr II 22, Óðins lönð Hárb 56, Viðars l. Grí 17, jfr heilagt l. Grí 4 og fjf 12, l. Atla Akv 14,*

Ulfkels 1. *Sigv 1, 7 (ét ord?)*, ráða 1-i Gotna *Gri 2, 1*. Lundar, *Skåne, Eskál 2, 1*, lønd ræsis *ÞGísl 3, 1*. sitt *Akv 32*, vart 1. *Völ 14*, eiga 1. *Hhund I 4*, verja 1. *Hák 4*, verja við lønd *Hfr 3, 11*, halda 1-i, *forholde en landet, göre en landet stridigt, Harkv 10*, halda løndum *Hfl 16*, láta 1-i *Sigs sk 10*, hafa lýði ok lønd of sik *Ódrgr 17*, lønd ok þegnar *Hhund I 10*, jfr *Brot 10*, missa munar ok 1-a *Hhund II 46*, njóta sigrs ok 1-a *H hund I 56*, 1-s folk *Ótt 2, 9*, meðan lønd þau lógu *Am 96*, krefja 1-a *Sigv 11, 6*, láta lønd lokit, *omgive landet, Sigv 10, 5*, læsa 1-a útstrandir *Ht 79*, jfr *Sturl 5, 2*; taka e-n til 1-a, *vælgje en til styrer, Ív 13*; 1-a stýrandi *Sturl 5, 5*, 1-s ráðandi *Ótt 2, 16*; — hofs lønd, *tempellande, lande, jorder, hvor der er templer, Vell 15*. — 5) i kenningar, for hoved: fjörnir lønd *ÞGísl 6, 1*. svarðar *Ht 57, 1*. hattar *Ófeigr 5*, — for bryst: 1. hugar *Mv III 2 (jfr SnE I 540)*, — arm: lønd hauka *Anon (XII) C 35*, bauga 1. *Gunnl Lv 12*, händen, 1. hnefa = mund (sammen med lítinn stein = hall det hele = Hallmund), *Grettis 29*, — for guld: orms lønd *ESk 6, 23*, — for hav: Leifa lønd *Rdr 4*, böru 1. *Bárð*, varra 1. (*ved rettelse*) *Háv 8*, (*jfr vigg*), sanda 1. (*jfr landlog*) *Edað 2*, — for skjöld: valbrands sunda við lønd (*jfr valbrandr og Njörðr*), ɔ: valsunda brands lønd *Sindr 6*, — for kvinde: 1. lautsikjar lyngs *Gunnl Lv 7*, — for Kristus: gramr 1-s *Lín 24*, — for himmel: dags 1. *Leið 24 (jfr SnE I 316)*, — lønd setbergs banda synes at være 'hedenske lande', *egl. 'jætternes lande'*, *Eil 3*. — Om andre kenningar, der ikke forekommer, se *SnE I 538*. *Jfr austr-, átt-, baug-, blá-, brim-, ey-, far-, folk-, fóstr-, frið-, Gaut-, hall-, hauk-, hein-, hjaldr-, ís-, Jákóbs-, kalda-, Morna-, norðr-, næfr-, orm-, skatt-, snjó-, suðr-, sunn-, val-, ver-, vestr-, þar-, þjóð-, ætt-*.

landalfr, *Eg Lv 20*, der er blevet opfattet som kenning for konge, kan ikke betegne dette; ordet er vist forvansket af *lindalfr* s. d.

landamæri, *n*, landegrænse, *Þjóða 4, 24* (vokalen æ her rimbestemt), *Halli 3 (lúgeledes)*.

landaurar, *m. pl.*, afgift (*egl. 'landings-afgift'*), som fremmede (*Islændere*) skulde betale til den norske konge, veit halfa 1-a ganga af knerri, *gíff, eftergíff, halvdelen af skibsafgiften, Sigv 13, 4*.

landbeiduðr, *m.* (-aðar), 'landkræver', en som gør sin ret gældende til et land, om Erik blodøse, *Eg Lv 27*.

landfolk, *n*, et lands befolkning, *Sigv 11, 6*, *Ótt 2, 9* (her v. l. til lands folk), *ESk 6, 16. 66, Skáldh 2*.

landfrækn, *adj.*, 'land-tapper', tapper til at værge landet, men ordet bør deles i lands og frækn, (Lundar land), *Eskál 2, 1*.

landgarðr, *m.*, 'land-, jord-gærde', havet, enn ljóti 1. *Anon (XII) B 4*.

landherr, *m.* 1) 'landets hær, befolkning', *Yt 5, Sigv 11, 8*, *Ód 10, Merl I 31*. — 2) hær fra et land (til kamp), *Hfr 3, 23, Anon (XII) C 16* (v. l.), *Jóms 18*. — 3) jordens befolkning, menneskene, *Heilv 10*.

landi, *m*, landsmand, 1-ar órir *Þórh 2*; 1. reit, her en speciel betegnelse(?) for en Islænder, *Katr 51*.

landkarl, *m*, bonde, *Þjóða 3, 19*.

landkostr, *m*, det land som en har (har fået), søekja 1-t, komme til land en ejer fuldtud (om en gravhøj), *GSúrs 8*.

landmaðr, *m*, 'landmand', mulig at opfatte som = lendr maðr, *Ív 25*, men den prosaiske fremstilling taler kun om hirdmænd, så at ordet betyder dog måske her kun 'bonde' ('mand fra landet'); jfr landmannr på *Lundagarðr-stenen*.

landmen, *n*, 'land-ring', havet, v. l. til sandmen, s. d., *Gldr 8*.

landnorðr, *n*, 'landnord', d. v. s. nord-øst, udtrykket er oprindeligt norsk og hidrører fra Norges form eller kystretning nord for *Kap Stadt*), 1. frá *Kliksandi Þ Kolb Lv 11*.

landnyrdingr, *m*, nordostvind (*jfr foregående*), 1. hvass *Merl II 44. 84*.

landráðandi, *m*, landstyrer, konge, v. l. til lands ráðandi *Ótt 2, 16*.

landreki, *m*, konge, fyrste (-reki svækket af ríki = *ríkr, konge), *Pul IV hh 2, Hhund I 32, Hál 12, Jór 4, Sigv 10, 8. 12, 21, Þjóða 1, 21. 3, 8. 27, Steinn 2, ESk 6, 47, Balti 4, Nkt 40, Merl I 2, Has 49*; om jarler, *Vell 23, 1*. Dana *ESk 3, 1*; 1. krapta, om gud, *Has 15, 1*. veðrs strandar, d. s., *Has 61, 1*. hlýskjaldar heims, d. s., *Gd 68*.

landrekstr, *m*, uddrivelse af landet, jagen bort fra landet, *Eg Lv 20, Sturl 8, 3*.

landrii, *n*, 'jord-ribben', sten, grjótólnis 1., stangens (klippe)land, guld, dets lind, kvinde, *Ólhelg 4*; 1-s Lofn, kvinde (sten = steinasørvi), *Þjarni 4*.

land-rögnir, *m*, 'lands-styrer', fyrste, konge, *Akv 12*.

landróð, *n. pl.* 1) landsstyrelse (til råða landi) *Gísl 1, 5*. — 2) landsforræderi (forræderi mod fyrsten, til råða land [undan e-m]), *Sturl 4, 8*. (*sing.*); 6, 6.

landsbyggð, *f*, et lands hele bebyggelse, *Gd 34. 41. 59*.

landsfolk, *n*, et lands befolkning, *Eyv Lv 3, Nkt 68, Arn 2, 5* (i 2 ord rettere), som v. l. *ESk 6, 16. 66*.

landshöfðingl, *m*, 'lands-hövding', et lands stórmand, *EGíls 2, 4. 3. 11*.

landsmáðr, *m*, (et lands) indbygger, mest i pl., *Sigv 13, 19, Valg 8, Gísl 1, 14*.

landsrétt, *m*, et lands ret, lov, *Sigv 4*. **landvörðr**, *m*, 'et lands bevogter, forsvarer', fyrste, konge, *Hfr 3, 21, Ótt 2, 4*,

Korm Lv 35; Hørða 1. = Hørðalands vörðr, Norges konge, Eyv Lv 7.

landvörn, *f.* landsforsvar, láta 1. standa af sér *Þjóða 1, 19*, né lamðisk 1. *Sigv 7, 5*, taka 1., omtrent = landstyrelse, *Nkt 62.*

landóss, *m.* 'landets as, gud', *gud som styrer landet, vistnok Odin, Eg Lv 19.*

1. **langa**, *f.* torskeart (*gadus molva*, af langr, 'den langstrakte'), *Pul IV x 1, Þfisk 1.*

2. **langa**, (-aða, -at), længes, langar mik þangat *Vígl 11.*

Langatún, *n.* by i England, *ESk 7, 9.*

langbardr, *m.* 1) sværd, *Pul IV 12*, 1-ar lutu at lýða fjörvi *Hák 7*, 1-s eggjar *Ód 18*. — 2) blandt slangena, *Pul IV qq 3*. — 3) langskæget, 1-s liðar, *der menes Atli, Hunnernes konge, Guðr II 19*. — 4) som navn på Odin, *Pul IV jj 7*. — 5) i pl. Lombarder, Langbarða jörð, *∴ Italien (Syditalien), Pl 55*, L-a land, *vistnok d. s., Þjóða 3, 5.*

Langeyjarsund, *n.* sund ved Langø (Nordmör), *Kolli 5.*

langfeðr, *m. pl.* fædre i en opadstigende, lang række, forfædre, *Nkt 6*, 1-ra láð *SnE II 224*, 1-ra grund *SnE II 226.*

langhvas, *m.* sværdnavn, (enten 'lang og hvas' eller — snarest — 'hvis skarp-hed varer længe'), *Pul IV 18.*

langhöfðadr, *adj.* 'langhovedet', med lange, *d. v. s. høje (højtragede) (drage-) hoveder*, 1-ðuð skip *Hhund I 24.*

langleitr, *adj.* med langt (og smalt) ansigt, 1-t ertu fóstra *Hæng V 8.*

langminigr, *adj.* hvis hukommelse nær, går, langt tilbage; det eneste sted, hvor ordet findes, 1-ig kvinna *Gd 20*, er det dog spørgsmål, om det ikke snarest skal betyde 'som erindres længe'.

langnefjur, *f. pl.* dele af skibet, *Pul IV z 8* (= senere isl. fellinefjur?, *Lærdóms-listafél. rit IX 4*).

langniðjar, *m. pl.* = langfeðr, 1-ja tal til Lofars háfat *Vsp 16*; her kunde der dog måske være tale om 'lang række efterkommere' ned til Lofar, så at denne var den sidste.

langr, *adj.* 1) lang, især i horisontal retning, om vej, rejse, 1. vegr *Hym 11, Lok 6, Völ 8, Gróg 4, Mark 1, 10, Haustl 8, Eg Lv 20*, lönq lör *Gróg 4*, lönq ganga *Sigsk 45*, 1-t es at fara *Hárð 56*, *Jfr 50*, 1-t es at leita *Akv 17*, 1-t heðan sendr *Lok 35*, 1-t kominn, kommen langvejs fra, *Fj 45*, fregna 1-t til e-s, om noget langt borte, *Mhkv 6*, *Jfr 1-t yfir, höjt op over, Lil 72*, bara in lengra frá sæ *Vell 31*, ganga lengra *Rst 28*, reiða lengra *Sturl 3, 20*, róa lengra *Hym 20*, litlu ok lengra *Am 38*; — om skibe, lönq skip *Þjóða 1, 4*, lung et 1-a *Hfr 3, 14*, 1. sameiðr *Sigv 1, 1*, 1-t Þvinnils dýr *Steinunn 1, 1*, láðs dymarr *Hárekr 1*, 1-ir festa hestar *Ht 71*, 1-ar skeiðar *Tindr 1, 4*, 1-ar súðir *Þloft 2, 6*, lönq borð *Steinn 3, 11*, kilir 1-ir *Hhund I 28*, ráar 1-ar *Hhund I 49*, Ormr enn 1-i

Rst 15, 19, 22, 23, — om hus, 1. legvers knorr (mærk dette led) *Arbj 21*, lönq kví *Hfr Lv 17*; — om spyd, sværd, lönq spjót *Eyv Lv 3*, 1-t þremja svell *Þorm 2, 6*; — om andre ting, 1-ir hælar, om trællens hæle, *Rþ 8*, 1-ar limar *Þjóða 4, 10* (her er udtrykket dog uegentligt og mere temporalt 'langvarige følger', *Jfr* limar); 1. ormr, om en søslange, *Jöms 37*, 1-ar nætr *Eyv Lv 13*. — 2) om tid og tidsafsnit, 1. aldr *Lok 62*, 1-t líf *Sigrðr 37*, 1. tími *Lil 20*, lönq nótt, *Ski 42*, 1-ar eigu þeir bersi nætr, om vinteren, *Mhkv 6*, dagr lengstr *Bbreiðv 1*, 1. es konungs morginn *Sigv 13, 14*, *Mhkv 13*, lönq stund *Sturl 3, 3*, lönq heiðni, langvarigt hedenskab, *Ód 14*. — 3) langvarig, lönq þró *Sigsk 7*, 1-ir munir *Gróg 4*, 1. oftregi *Eg Lv 38*, 1. tregi *Sól 34*, 1. tírr *Þjóða 3, 18*, 1. orðs-tírr *Mark 1, 2*, 1-t ríki *Sturl 6, 5*, lönq eru lýða læ *Sigrðr 2*, lönq björg *Svarfd 12*, dóð in lengri *Þorm 1, 9*, lönq tala *H hund 43*, tala lengra *Lil 29*, lönq tíðendi, enten tidender fra en lang rejse, eller tidender som det tager en lang tid at fortælle, *Þry 10*; 1-t þykki mér, tiden falder mig lang, jeg keder mig, *Eg Lv 46*, 1-t liðit síðan *Hamð 2*, vasa 1-t af því, det varede ikke længe fra den stund af, *Oddgr 18*, framm sék, sér, lengra *Vsp 44 o. s. v.*, *Hyndl 44*, *Grip 20*, framm telk lengra *Hyndl 20*, segja lengra *Grip 12, 18*, þvigít lengra, ikke så meget længere, *Sigsk 60*, vilt enn lengra, endvidere, end yderligere, *Hyndl 17 o. s. v.*, auka lengra, yderligere at forøge, *Lil 95*. — 4) med præp. fyr: fyr lönqu, for lang tid siden, forlængst, *Yt 29*, *Haustl 6*, *Snæbj 1*, *Grett 2, 3*, *Hl 1 b*, *Krm 1*, *Jöms 4*, fyr lengra, for længere siden, *Þfisk 1*, også uden fyr: þat vas lönqu *Hhard 15*, *Þjóða 4, 13*, sás lönqu vas *Yt 33*; med at: at lengrum, så meget længere, *Bjhit 2, 22*; — datív lönqum, jævnlig, ofte, *Korm Lv 59*, *ESk 13, 14*, *Kolb 2, 5*, *Líkn 47*, *Lil 55, 77*. — 5) hverr skal hafa sjalfan sík miklu lengst, enhver bør fremme sig selv, sin sag, mest (bringe den længst fremad), *Sigv 13, 20*. *Jfr* and-, endi-, enni-, ferða-, full-, hak-, hendi-, hnefa-, húf-, jafn-, mis-, nef-, of-, súð-, val-, vand-.

langskip, *n.* krigsskib, *Pul IV z 2*, *H hund II 13*, *ÞKolb 3, 10*, *Hjört 3*, *Ormsþ IV 3*, *Krm 5*, hæll 1-a *Halli 1*.

langskið, *n.* 'lang ski', vigtig v. l. for lögskið, *Sturl 5, 7.*

langvé (*skr. ve*), *m*(?), blandt fugle-navne, *Pul IV xx 5*; uden tvivl s. s. yngre langvía.

langvíðri, *n.* langvarig storm, uvej, 1-um skal eyða grund, der skal langvarige uvej til at ødelægge landet, *Mhkv 24*; *gen.* 1-is adverbíelt, 1-is lengi, overmåde længe, *Þorv 1.*

langvín, *m.* gammel ven, ven fra gamle dage, leiða 1-i til orrostu *Hávm 156*, 1. Þröngvar, *Tor, Þár 17*; 1. lausnara, *Ólaf d. hellige, ESk 6, 68.*

langþogull, *adj*, længe tavs, som tier længe ad gangen, Hsv 133.

lasta, (-aða, -aðr), *laste*, *dadle*, Hornkl Lv, kankat þat l. GSúrs 6, Þorggöð, l. land þórh 1, né l-ak Sigv 13, 3, at l-im eigi annan Steinn 1, 6.

lastalauss, *adj*, uden fejl, lydeløs, om skjaldedrikken(?), St 3, fel oss l-a Mdr 4.

lastastafir, *m. pl*, egl. 'daddelruner', så daddel i alm., kveðja l-stofum Lok 10. 16. 18.

lastauðigr, *adj*, rig på laster, fejl, syndig, verðr lýðr l. Has 55, l-gir leikmenn Gd 30, l. lýðr Arngr 2, 3.

lastaukinn, *adj*, 'forøget ved laster', lastefuld, l. þræll, syndefuld træl (guds træl), Has 58.

lastaverk, *n*, syndefuld handling, Has 56.

lastavindr, *m*, synders storm, Lil 81.

lastbundinn, *adj*, bunden i synd, syndig, Lkn 37.

lastsamr, *adj*, tilbøjelig til at dadle, tale ondt om (andre), Pstf 2, 3.

lastvarr, *adj*, som undgår synd, forseelser, retskaffen, Þjóða 3, 27, ÓTranon 5, Hsv 23. 58. 89.

latask, (-aðisk), *blive doven*, *lad*, eigi skal sá l., v. l. (til latr), Hsv 92.

latr, *adj*, *lad*, *doven*, *træg*, hann es til l. frá (konu) Korm Lv 34, l. at hefna Merl II 87, eigi skal sá l. Hsv 92. Jfr darr-, eljun-, ó-.

lauð, *f*, (-ar) *naglejærn*, *draglod* (au er rimsikret; yngre isl. löð, laðar), l-ar viti, guld, Hl 28 b, l-ar eldr, d. s., Ód 21 (jfr SnE I 402).

lauðhyrr, *m*, 'draglods ild', *guld* (jfr foregående), l-s lógstafir, (gavmilde) mænd, Tindr Lv 1, l-s boði Þurðr.

lauðr, *n*, *skum*, (søens) *skumsprijt*, *skummende sø*, ljótt l. Arn 2, 10, bjart l. Þfagr 11, l. vas lagt i þeðja Valg 11, alda l-ri faldin, den skumbedækte bælg, Árm 2, þola nauð l. l-ri Anon (XII) B 3; Óðins elda l., sværdenes skum (væske), blod, GSúrs 27. Hovedbad (skummende af sæbe el. lign.), Vígl 9. Jfr haf-, vápnr.

lauf, *n*, *løv*, *blad*, viðr at l-i vaðinn, berøvet løvet, Hamð 5, Glasir stendr með gollnu l-i SnE I 340, sem l. séi (jfr þolstr) Guðr I 19, blikna l-i, med hensyn til løvet, Ólhelg 11, þekja land l-i Merl II 83, Leifa landa (søens) runna (skibenes) l., løvblad, skjold, (på grund af ligheden sammenlignes skjoldet med et blad), Rdr 4; l. sømðar, ærens løv, laufugr l-i sømðar, om en kvinde, der betegnes ved reynirunnr, Grett 1, 5; l. ríkis, magtens løv (eller frugt), vikingar kendu l. langs ríkis, fik at føle magtens løv (magten), synes at være en folkelig talemåde, Sturl 6, 5. Jfr vápnr.

laufafettir, *m*, blandt rævens navne, Pul IV ææ (j: tættir? 'som forringer, æder, løv?').

laufey, *f*, Lokes moder, L-jar sonr Lok 52, Þry 18. 20. Jfr Pul IV yy 1.

laufgask, (-aðisk, -aðr), *løves*, *få løv*, mærdar timbr máli laufgat, digtnings-æmne, der får sit udtryk i tale, St 5, golls þollr, gjalli l-aðr, krigeren udstyret med sværd, Korm Lv 55.

laufgrönn, *adj*, løvgrön, grön som løvet, bjarkan er l-nstr lima Rún 25.

Laufi, *m*, sværd, særlig Bjarkes sværd (ÍsIs I 169), sværd i alm. Pul IV I 2, lita bitran l-a HolmgB 11, l-a leikr (jfr leikstærir), kamp, Eg Lv 36, Jóms 18, l-a veðr, d. s., Þórh 2, Vell 11, l-a lundr, kriger, Bkrepp 9, l-a þollr, d. s., Katr 51, l-a tár, blod (jfr laungagl), ÞKolb Lv 6.

laufugr, *adj*, *beløvet*, l. reynirunnr Grett 1, 5 (jfr lauf), l-gir pálmar Lil 94.

laufviðr, *m*, *løvtræ*, *løvskov*, l-ar fjøturr, slange, Merl II 42.

laug, *f*, *varm kilde* (til at bade), l-ar munu verða kaldar Merl II 90; *bad*, *tvæt*, l. skal gera þeims liðnr ró Sigrðr 34, sitja l. l-u Frp I 9, varmar l-ar, håndtvæts vand, Krm 20, logandi l., om smættet bly, Mey 40; l-a vatn mér leiðast vas, her hentydes der til 'vandfasten' om lördagen (lauga omtr. = laugardaga; jfr laugarnætr at vatna, Skiðarima), Sól 50; hvarma l., tærerne, Mgr 49, fljóti fagnaðar l. af augum Lil 32; verði þessi l. at hreinsan, i en særlig sammenhæng, EGils 2, 16. Jfr ask-, Drop-, fagnaðar-, fót-, Gjaf-, hand-, ker-, mund-.

1. **Lauga**, *f*, (norsk) ø (så kaldt af et [varmt?] bad?), Pul IV bbb 3.

2. **lauga**, (-aða, -aðr), *bade*, *væde*, l. brár Mgr 5, l. vöpn i benjum, væde sværd i blod, Grettis 6; med. l-ask, tage bad, l. i foldar sveita Bergb 3, l. i vatni Jórðánar ESK 1, 4; orð l. i gollu, bliver guldindfattede, Lil 3.

laugardagr, *m*, *lørdag*, Þjóða 4, 19.

laugaðigr, *adj*, *rig på bad* (til hovedtvæt; jfr sammenhængen), Vígl 9.

laugavatn se laug.

laukjain, *adj*, *lige som løg*, *lige*, *retfærdig*, lög l-jöfn Sigv 11, 5.

1. **laukr**, *m*, *løg*, sem væri grönn l. ör grasi vaxinn Guðr II 2, verpa l-i i lög, dels som krydder, dels som giftdræbende middel, Sigrðr 8, vasa sem mærbæri lauk eða (= ok) öl Sveinsfl, (völsi) l-um studdr, omgivet af lög (til konservering), Völs 4, kveða lfit l-i gæft til auka (jfr gæfr, auki) Hharð 13; þá vas grund gróin grönn l-i, her står l. enten i sin egenlige betydning som instar omnium (det kraftige lög særlig nævnt som "det ypperste græs i skoven") eller i bet. 'urf i alm.', Vsp 4, strokin með lifs l-um, livets lög, livet bevarende lög (jfr stedet fra Völs), Pét 8. — I kenningar, for kvinde: l-a feima Vigf 2, l-a lind Eg Lv 38, Hrafn 1, l-a eik GSúrs 4, l-a Vör GSúrs 33, l-a Lofn Anon (XII) C 32; for sværd (snarere dette l. end det følgende): randar l. Vell 9, sára l. Ólhelg 5, Heiðr 5, Mistar l. Ht 85; — for øl: l-a brim

Korm Lv 3. Jfr ben-, blöð-, geir-, imun-, itr-, rand-, sár-.

2. *laukr, m, mast, mastetræ, Þul IV 2* (*Jfr SnE I 442*), lypta l-i *Ht 77*, reisa l-a *Bolv 5*; laukar risu *Sturl 4, 58*, sveigir l-k *Árm 2*; l-s hestr, skib, *ÞSær 4, 1*, l-s glæsidiyr, d. s., *Þfagr 3. Jfr* remmi-.

1. *laun, f, lön, skjul, hemmelighed, á l, i lön, i af hemmelighed, Sigsk 58, Am 3, GSúrs 4, fara á l., gå hemmelig for sig, Anon (XIII) B 30.*

2. *laun, n. pl, lön, gengæld, betaling, fáa l. Hym 33, ESK 6, 69, geta l. góðs Hávm 123, hljóta góð l. Jór 5, sea til l-a Eg Lv 32, leið l. Hávm 39, l. óðar ESK 6, 69, l. mægða Grett 1, 5, lífs l., lívets lön, lön for lívet (lívsfórelsen), Merl I 65, mundangs l. Ott 2, 16. Jfr* ást-, kvæðis-, mundangs-.

launa, (-aða, -aðr), lönne, gengælde, l. (e-m) e-t, for noget, l. lýðum lygi Sigdr 25, l. verðung (dat.) vás Steinn 3, 16, l. e-m hnossir Kali, l. dóer Aleífs hnossfjöld Sigv 9, 1, l. hodd ok brodda Hgód, l. gjafar Hárb 21, l. kanginyrði Hárb 13, l. farsynjun Hárb 59, l. læ Eg Lv 20, l. íagr-götu bláserkjar birkis Rdr 6; med datív om det, hvormed der gengældes, l. illu Brot 17, l. stynfullu Þorm 1, 10, l. hljóði, ved tævhed, ved lytten, Gd þ 51, eiga (at) l., have en noget at takke, Þmáhl 3, Gunnl Lv 9, Ód 14, absolut, nema l. eigim Am 13; l. e-m rétt, lönne den (gívn) ret, Gisl 1, 7; part. bragr myndi nú l-aðr ESK 6, 70. Jfr verð-.

laungagl, n, 'lön-gæsling', Laufa társ (blóðs) l., spydet eller pilen, ÞKolb Lv 6, men det er ikke klart, hvad laun- skal udtrykke, 'pil skudt hemmelig ud' giver ingen god mening; beðre er det at optaite ordet som laun, 'gengæld', l. altså 'den gæsling, der er lön eller som lönner (skal lönne)' tidligere forurettelser; det passer godt i sammenhængen.

launkárr, adj, 'som lægger vind på skjul', holder sig skjult, leynask l., om Tord, Bjht 2, 5; iøvrigt er vokalen her forkortet, men at det er adj. kárr, der her foreligger (jfr afkárr og lign.), kan ikke være tvivlsomt; adj. er sarkastisk 'dristig, fræk i det skjulte'.

launsigr, m, 'lön-sejr', sejr vunden ved baghold, svig, bera l. af e-m Yt 34.

launstafr, m. pl, 'lön-stave, lönruner', sák á talkni tíu l-i, der skulde bevirke elskov, Eg Lv 38.

launþing, n, 'lönlig sammenkomst', om elskovsmøder, heyja l. Hárb 30.

lausafé, n, løsøre, lönð ok l. Nkt 28.

laushendr, adj, 'løshændet', som ikke holder fast på, som gerne slipper noget ud af sin hånd, vera l. á blóðorms skapti, være villig til at skyde spydene, Sturl 4, 21.

lausmæli, n. pl, upålidelighed, svig, gjalda l. ESK 1, 2.

lausn, f, løsnig, frelse, læs l., det at blive befriet for, helbredet for, en fejl

(sygdom), det vides ikke, hvortil der sigtes, Sigv 12, 23; fødsel (shjælp; jfr leysa), l-ar löfi, hånd der har held med sig ved forløsning, fremhjælper denne, Sigdr 16; død, beiðaz blíða l. Gd þ 20; frelsen ved Kristus, Líkn 32; Has 25, Lil 57. Jfr af-, fjör-, höfuð-, ór-, rausnar-, synda-.

lausnari, m, frelseren, ESK 3, 3. 6, 30. 62. 68, Líkn 11. 52.

lauss, adj, løs, ubunden, fri, lífa l. (modsat haptr) Fáfn 8, létt es l. at fara Sól 37, leika l-um hala, have frit spillrum, kunne gøre, hvad man vil, Lok 49, veifa l-um (hala), Sturl 8, 2, líða l. ör þöndum Bár 14, eldr varð l., der blev ildlös, Sturl 2, 1, spjót flugu l-s, udskudte, Arn 6, 10; ganga með l-a sjóða, gå med løste punge, med punge i hånden (løste fra bæltet), om mænd der gik omkring for at bestikke folk, Sigv 13, 16, sæmðar[orða] l. Fj 3; láta l-an þjóf Gullasp 2, láta l-a (ey) Epver 2; láta l-t (sáledes uanset objektet ikke er ntr.), Lil 61. 81, absolut, give efter, límsett grjóf verðr at láta l-t Rv 19; segja l-an (l-i), ópsige, dylgiu reyr sagði hjalmi l-an fríð Ód 18; vinna haus l-an, afhugge hovedet, Gunnl Lv 11; l. bolr, kroppen uden hoved, Ht 10; láta hausmjöll hrynja l-a (jfr laushárr, med udslaget hárr) ESK 13, 10; land vasa l-t, landet var ikke let at erobre, Arn 5, 6; launa rán laust, læmpelig, i ringe grad, SnSt 4, 5. Jfr aldr-, anda-, angr-, ann-, ásta-, beina-, bjargar-, bráða-, brynju-, dáð-, dróttin-, dul-, efa-, efunar-, eir-, eirar-, ekl-, enda-, eyrna-, fagnaðar-, fé-, fjör-, flekk-, fríð-, gá-, grand-, granda-, grun-, hand-, happ-, happa-, hlifar-, hól-, hug-, hvarf-, íf-, kosta-, lasta-, lista-, mál-, mein-, meina-, miskunn-, móður-, mun-, munaðar-, munar-, nef-, núf-, orða-, ó-, ógn-, ótt-, ótta-, pinu-, písla-, ráð-, rót-, sak-, sátta-, síð-, skegg-, skíð-, skoll-, skrók-, skugg-, skugga-, skyn-, ský-, skæl-, sorg-, sorga-, sóm-, sóma-, sótta-, spektar-, starf-, stjörn-, stugg-, súf-, svarf-, synd-, synda-, sømðar-, sømðarorða-, tá-, tál-, tírar-, trygg-, tryggðar-, ugg-, undr-, vamm-, vamma-, vá-, vagnar-, vápn-, veg-, ver-, verð-, verndar-, vilja-, vin-, vina-, vind-, vit-, vægðar-, vætu-, ygg-, þarf-, þorsta-, þrek-, þrætu-, orlog-. I flere tilfælde findes ordet kun i ntr.

lausung, f, løshed, løsagtighed, upålidelighed, falskhed, taka, gjalda l. við lygi, for lögn, Hávm 42. 45.

laut, f, fordybning (i jorden, af rundagtig form, lille dal), vej, egn, sjaldfarnar l-ir Svrt 1; bruges ensbetydende med 'land, jord', jfr Þul IV æ 2, heina l. (= heinland), brynets land, sværd, Gráf 4; síldar l., søen, ÓTranon 5, varr-l., d. s., varr-l-ar vigg, skib, Hfr Lv 19, Leifnis l., d. s., Þhred 2; l-ar ljótgirðandi, jordens hæslike bælte, søen, Ód 11, l-ar áll, slange, Grettis 26; l. gljúfrs strætis bestinga, slangernes land, guld, GOdds 8; — leika við gaglfeillis löns l-ir = leika við hendr

ǰ: fingr, 'lege med sine fingre', være i godt humör, Rv 7; her má l-ir tage sigte pá hándens indre, den hule hánd, der fremkommer ved fingrenes krumning; jfr lón. — lautu, Grett 46, er urigtig v. l. for lotu. Jfr hjör-, tein-, varr-.

lautsigr, m, 'jord-fisk', slange, l-jar lyng, guld (jfr land), Gunnl Lv 7.

lautviðr, m, 'jord-træ', linns l., slange-landets, guldets, træ, mand, Líkn 37.

lax, m, laks, Þul IV x 1, át átta l-a Þry 24; i kenningar, for sværd: þremja l. Þhred 1, — for slange: urðar l. Hl 4 a (jfr æskijörð), fróns l., fróns l-a láð, guld, Has 13, heidar l. Ragn 1. Jfr goð-, sár-.

Lazarús, m, (eller Lá-?), Lazarus, SnE II 248.

lábrostinn, adj, 'bølge-brusten', med hensyn til de bølger, der brydes lige ved land, l. lógr Sturl 5, 15.

láð, n, oprindel. 'et stykke land, taget i besiddelse', land i alm., Þul IV æ 1, floeja af l-i Gldr 8, koma upp ór l-i, om Olafs histe, ESk 6, 25, mœðir mart á l-i ESk 6, 27, l-s ríki Has 24, l. Finnum skriðit Anon (X) III C 3, eyðisk land ok l. Hásk 21, i denne forbindelse skimtes den oprindelige betydning (láð som en del af land); land (i forhold til fyrsten, som politisk hele), lýðum firðr ok l-i Hfr 3, 21, at fylkis l-i Sturl 3, 7, ráða l-i ESk 6, 14, halda l-i Ótt 3, 11, jfr suðr með l-i Arn 2, 9, Sturl 3, 4. — I kenningar, for bryst: lyndis l. Líkn 5, — for hoved: svarðar l. Ormsp IV 1, — for guld: linna l. Hl 24 a, 40 b, Leid 4, Fáfnis l., Hl 4 a, fróns laxa l. Has 13, — for slange: l-s lýr (jfr lýbraut) Þuridr, — for havet: þangs l. Steinn 1, 2, l-s dyn-marr = dyn-l-s marr, 'dönlandets, det brusende lands, havets, hest', Hárekr 1, vognu l. Óð 28, — for himlen: dægri l. Líkn 22, — for skjoldet: sverðs l. Ásgr. Jfr hauk-, hrann-orm-, rand-, varr-, þey-, þveng-.

láðbrjótr, m, 'land-bryder', linns l., ormelandets, guldets bryder, gavmild mand, Þjóða 4, 12.

láðdyr, n, 'land-dyr', Leifa l., søkongens lands, havets, dyr, skib, Þhred 6.

láðgefandi, m, 'land-giver', linns l-endr, ormelandets, guldets, givere, gavmilde mænd, Gísl 1, 2.

láðgöfgaðr, adj, hædret ved sit land, i besiddelse af et herligt land, Gísl 1, 6; v. l. láðgöfugr, d. s.

láðhof, n, 'land-, jord-hov (tag)', himmel, l-s konungr, gud, Pl 31.

láðmaðr, m, ledsager, vejviser, snjallir l-menn Mark 1, 26; ordet er lánt fra ags. láð (= nord. leið-maðr, jfr leiðtogi); samme ord er mulig l. i unnum lóskvan l-mann tekinn Orv IX 10 (prosaens byrlari, der benyttedes som vejleder).

láðsigr, m, 'landfisk', slange, = Ormr (skibet), Hfr 3, 14; ordet beror iøvrigt pá rettelse af læsigr.

láðskreytir, adj, 'land-pryder', barðjós

l., = barðláðs-jóskreytir, som udstyrer havets hest (skibet), søfarer, Grettis 43.

láðstair, m, 'land-stav', lindar l., af lind 'spyd', dettes 'land', skjold, lindar l., kri-ger, ÞKolb 1, 2.

láðvaldr, m, 'land-hersker', leiptra hrót, lynenes tag, himmel, leiptra h-s glóðir, himmelleger, disses láð, himmel, det hele: gud, Has 53.

láðvörðr, m, 'land-vogter', konger, Ótt 2, 8.

láðvörðuðr, m, s. s. foregående, Eg Lv 5.

láðþverrandi v. l. for látrþverrandi, s. d. Láfranzmessa, f. St. Laurents dag (10. august), Rv 28.

lágardr, m, 'bølgeærde', lange bølger, der brydes mod stranden, út um l-a StjO II 1.

lágasongvar, m, pl, egl. 'lave sange', noget der synges, messes, med lav røst, (jfr Fritznar s. v.), lengi stóð of l-va Gd 12.

lágr, adj, lav, l. skapaðr, lav, ringe, skabt, Hsv 66, liggja l-t, ligge lavt, læt ved jorden (for at skjule sig), Bjhit 2, 8, bera lægra hlut, være den ringeste, trække det korteste strå, Hhund II 21; — ringe med hensyn til værdighed og stand, alt es lægra kynfrægjum Eg Að 1; — ringe med hensyn til kvaliteten, eigi gatzu liðskost l-an Arn 2, 5, eigi einkar lóg drápa Rst 35 (her med særligt hensyn til formen). Jfr endi-, ó-.

láguraustaðr, adj, lavrøstet, lavmælet, ydmigt havet, Lil 52.

Láka, f, gård i Romerike, Sturl 4, 12, Ólhv 2, 8.

Láland, n, Lolland, Þul IV bbb 2.

lámr, m, hånd (jfr SnE I 542) Þul IV öð, limi gekk með l-um Guðmundi, ferlen gik over Guðmunds hænder, EGils 1, 2.

lán, n, lán, gave, lykke, af því l-i, ved den (ham givne) lykke, Sigv 12, 21, goðs l. es þat, det er guds gave, Sigv 13, 31, (goð) styðr l. Ketils, Ketils lykke, Ám Arn 1, fagna litlu l-i, være glad ved lidt, Hsv 63; — lánen, hodda l., pengelán, Gyð 7.

lánardróttinn, m, herre, der er givet en, som en har fået, Sigv 11, 7. 13, 3; af lán, n, men i gen. fem.-endelse, hvad der også ellers findes i sammensætninger.

láreiðir, m, 'bølge-udreder', hyrs l., = láhyrs reiðir, bølgeildens, guldets, udde-ler, gavmild mand, Tindr 1, 8 (hyrs beror pá rettelse af hyck).

lás, n, klædningsstykke (s. s. laz?), ljós láss lind, den lyse kvinde, Hfr Lv 19.

láss, m, lás, grind lokin i lás, dör, aflåset, Gri 22; lænkelås, lænke, støkkr þá l. af limum Gróg 10, l. bannar þer rásir Rv 5, l. helt liki drósar Valg 9. Jfr njard-.

1. lát, n, (mest i pl.), fagter, gebærder, skripa l. ok pípur, om göglerne, Máni 2, l. Jüðanna Mey 5. Jfr rekki-, skripa-.

2. lát, n, død, Mey 5. Jfr and-.

lata, (lét, látinn; om forkortelse af vokalen i látum se *SkjSpr* 99), fra grundbetydningen 'at give efter, være virksom' ulededes alle ordets betydninger, 1) lade, finde sig i at noget foregår, bevirke at noget finder sted, med infinitiv, en þik Atli mun eigi 1., vil ikke tillade dig. *Sigs* 58, ef bindask lætk *Dry* 17, 1. jó til jarda taka *Skí* 15, 1. jó troða *Hhund II* 49, 1. rinna *Hyndl* 5, *Ghv* 18, *Akv* 32, 1. e-n eptir sitja *Hhund I* 51, 1. ulfs fõður sitja *Lok* 10, 1. e-n liggja *Fáfn* 29, 1. e-n búa i beits stafni *HHj* 14, 1. e-n komask á braut *Fáfn* 36, 1. letja sik *Sigs* 43, 1. orð búa i brjósti *Gróg* 16, 1. e-n ráða svefni *Sigrðr* 28, létum þarfar ráða *Sigs* 44, 1. fast vesa *Hávm* 130, hvað lætr fylgia Helga nafni *HHj* 7, 1. siga brýnn *HHj* 19, 1. son fara *Sigs* 12, 1. lukla hrynja *Dry* 16, 19, 1. á flet vaða *Akv* 10, 1. e-n svelta *Sigs* 11, *Guðr II* 3, 1. fley fljóta *Hhund II* 5, 6, 1. hjör standa *Vsp* 54, 1. mann vita e-t *Hávm* 117, 1. fõður fregna *Sigv* 11, 7, 1. á lesti lifa íþróttir *Am* 67, 1. hefndir verða *Oddrgr* 19, ek læt hlýða mér óþryði *Þstf* 2, 1. Rata munn létumk (= lét mér) rúms fáa *Hávm* 105, 1. sér líka gjafar *Mark* 1, 26, 1. dreyra ór skýlihoggum *Ragn VIII* 1, 1. Hugins níð njóta (nás) *Þmáhl* 3, 1. njóta lausnar *Lil* 57, 1. himinríki opnask *ESk* 6, 16, lætka meyjar hlæja *Hárekr* 2, 1. styðja Gjúka niðja *Rðr* 6, 1. e-n falla, deyja *Hárb* 15, *Brot* 10, *Haustl* 18, *Hfr* 2, 9, 1. ból brotna *Sigv* 1, 10, jarl lét drífa undan *Þjóða* 1, 3, Gerðr lætr skolla við mér *Hharð* 3 o. s. v., (i nogle af de anførte tilfælde kan i næsten betragtes som omskrivende, især med de intransitive verber), 1. hauka drekka *Arn* 2, 14, 1. dag þryðask *ESk* 6, 31, 1. (goð) byggva vé *Vell* 16, 1. skeiðr sneiða lunda vøll *Sturl* 3, 6, 1. goll gefit verða *Vøl* 22, 1. helfarar verða veittar *Jóms* 34, 1. brenna blóthús *Rst* 9, 1. stýfa hendir *Mark* 1, 8, 1. stjolu stúpa upp *Harkv* 10, 1. e-t líða, lade noget fare, lade noget ugjort, *Mhk* 6, 1. sitt kyrt vesa *Krm* 27; med inf. medii, 1. nemask *Grip* 23, 1. segjask *Am* 31, 1. gefask *Sigs* 36, 1. sveltask *Oddrgr* 19, 1. skreiðask *H harð* 2, 1. sigask *Haustl* 4, 1. berask *ESk* 6, 2, 1. pinask *Lil* 62 (i alle disse og lign. eksempler betegner l. 'en finden sig i' at noget sker, vederfares, subjektet, transitivt eller intransitivt); — infinitiven kan ofte udelades, 1. hófði skemra (verða) *Hym* 15, *Fáfn* 34, 1. flaustr (þ: sigla) í haf *Steinn* 3, 5, 1. Gjallar vönd heima, lade blíve hjemme, *Sigv* 12, 27, 1. holm sér at skildi (þ: vesa) *Harkv* 10, 1. sein (þ: verða) at munni *Mhk* 24, 1. vé sponn (þ: verða) *Vell* 15, 1. þat (þ: verða) *Hfr* *Lv* 23, *Astríði* lát æðri *Sigv* 13, 32, 1. eina (þ: konu vesa), forlade sin hustru, *Hfr* 1, 4, *Anon (X) II B* 4, 1. hlið rúm *Fj* 43, lát svá breiða borg *Sigs* 65, 1. benvönd (þ: vesa) meðal e-rra *Brot* 19, þau lét brœðra gjöld *Akv* 41, 1. gunnfana gollinn (þ: vesa) fyr stafni *Hhund II* 19; — om adjektiver

og participier (om inf. vesa eller verða virkelig — oprindelig — er underforstået, er tvivlsomt), 1. lausa (ey) *Epver* 2, 1. öndurðan í odda éli *Krm* 22, 1. e-n svangan *ESk* 13, 5, 1. yndit falt *Mhk* 21, æ lét flest sem, lod det altid være, som, *St* 12 (jfr *BMölsen*, *Arkiv XIX*, 131), 1. kyrt of e-u *Am* 101, 1. lítit í millum ills, lade kun kort tid gå, *Am* 85; 1. soðinn *Gri* 18, 1. borna hami *Helr* 6, vilk eiskold etin 1. *Fáfn* 27, 1. leysigaldr kveðinn *Gróg* 10, 1. orð kveðin *Sigrðr* 24, 1. niðja talða *Hyndl* 11, 1. boðna trúu *Óð* 9, es vildigak vaxna 1. *Guðr II* 40, 1. hoggvinn *HHj* 24, 1. svikinn *Hávm* 110, 1. tekna *HHj* 17, 1. tekna í baðm *Lok* 26, 1. e-n heim sóttan *Arbj* 3, 1. lagðan *Sigv* 2, 4, 1. Skáney herjaða *Sigv* 10, 6, fé lætr firða einörð *Sigv* 13, 19, 1. fold fundna *BjH* 4, 1. fõr gorva *Vell* 22, 1. bundinn *Gldr* 6, 1. ræntan *Krm* 17, 1. særða *Islðr* 20, 1. byggðir brendar *Rst* 6, ntr., 1. laust *Rv* 19, *Lil* 61. 81 (uagtet objektet ikke er ntr.), 1. at göðu getit *Hávm* 128, 1. öndu farit *Sigrðr* 25, 1. e-u lokit *Am* 20, 76, 1. of lönd lokit *Sigv* 10, 5, 1. boðit á beð *Lok* 52, lét mér brugðit *Kveld*, 1. bannat ofsa *Ht* 1, 1. farit (land) bröndum, brandi *Sturl* 6, 3, *Bkrepp* 1, 1. herjat Selund *Valg* 7, 1. haldit skipum *Sturl* 6, 1, 1. visat stafni í haf *Halv* 2, 1. Ellu bak skorit ara *Sigv* 10, 1, 1. farit fjörvi *Sól* 22, 1. tíðhoggvit hrae *Hfr* 2, 6, 1. gengit upp *Sigv* 1, 13, 1. staðit und randir *Þorv* 2, 1. valdit gagni *Sigv* 12, 6, 1. gefit grið *Jóms* 44, 1. ósvipt húnskript *Ht* 78, 1. bráðsét, lade noget blive hurtigt set, at se altfor hurtigt, overilet, på, overile sig, *Mhk* 14; nogle gange tilføjes dog verða, 1. verða banat jarli *Pham* 1, 3, 1. verða spornat *Þjóða* 4, 7, 1. verða háit *Eviðs* 7; 1. (verða) kastat *Eg Lv* 40, *EGils* 3, 19; i flere af de anførte tilfælde kunde man kalde l. + part. omskrivende, f. eks. 1. haldit = halda o. s. v.; enestående er l. med part. præs., 1. vaxanda ár ulfa *Sturl* 4, 13; — l. eptir, give efter, föje, *SnE II* 232, 1. í móti, modsætte sig (en andens ønske), *Mv II* 3. — 2) overlade, udrede, 1. e-m láðmenn *Mark* 1, 26 (búna er her attribut), 1. bótrir uppi *H hund I* 12, 1. uppi jastrin *Korm* 1, 1, 1. framm boðorð *Lil* 14 (v. l.); 1. af hendi *Pl* 41, 1. sér af höndum hringa *Dry* 29. — 3) give slip på, miste, 1. af audi, give slip på, *Hæng II* 4, 5, 1. af meingörð *Gð* 63, 1. af gunni, holde op med kamp, *Boiv* 1, jfr udtryk som l. fyr röða *Hfr* *Lv* 10, *Has* 53, 56, 1. fyr lið *Has* 15. — 4) miste, med acc. og dat., 1. fjör sitt *Fáfn* 22, *Sigv* 7, 6, 1. líf *Nj* 9, *Arn* 6, 10, 1. önd þorm 2, 13, *ÞSær* 2, 4, *ESk* 6, 60; 1. fjörvi *Sigs* 15, 1. öndu *Sigs* 53, 1. landi ok mér *Sigs* 10; absolut, dø, eða svá 1. *Brot* 14, svá munk l. *Sigs* 71, hundrað hefr látit (v. l. látizk) *Ingj* 2, 3, es ek mun l. *GSúrs* 19; hertil part. látinn, død, *Sigv* 13, 22. — 5) lægge, anbringe, flytte, 1. (hringa) á (þ: bast) *Vøl* 8, 1. kórönu á

höfuð *Sturl 4, 29*, l. af, *tage af, Vøl 8, 1*, mög til móður *Ptjald*. — 6) *lade* (en i fréd), l. hana eina vammalausá vesa, *lade hende alene gå fri som den lydeløse, Lok 53*. — 7) *lade*, te sig, opføre sig, l. frœknliga *HHj 12, 1*, hyggiliga *Hák 11, 1*, steigurla *Korm Lv 57, 1*, mjök, te sig overmodigt, *Ólhelg 8, 1*, einart við e-n, vise venskab og tillid, *Hynál 4, 1*, sem solginn séi *Hávm 33*, svá lét æ sem *Rdr 9*, svá skalt l. sem, du skal lade som om, opføre dig som om, *Guðr II 28, 1*, sem hljóðast of sik, forholde sig rolig, *GSúrs 7*, víf mun l. verr, vise sig mindre tilfreds, *Grettis 14, 1*, illa, om sværdet, give en hæslig lyd fra sig, *Korm Lv 28*, hvégi es lét enn ljóti landgarðr, hvorledes den end rasede, *Anon (XII) B 4, 1*, brátt við sötum, vise sig villig, rede, *Hallí 4, 1*, vörum, bevæge læberne, *Lil 59*. — 8) *sige*, foregive, mene, (jfr *KGisl. Aarbb. 1866 s. 259*), lötum þvi valda *Am 91*, lézt eigi bergja *Lok 9*, lézt þér alt þykkja sem ekki væri *Am 96*, létu stórráða *Am 93*, nú lætk at þar þrjóti vinun *HolmGB 8*, ýtar l. þat eigi smátt *Sigv 12, 15*, es bragnar létu vildastan *Sigv 3, 7*, lézt at héti mörstrútr *Þstf 2, 2*, létu at hjóggak *Þmáhl 9, 1*, hitt at *Þmáhl 16*, dyrt l. menn dróttins orð *Mhk 5*, skips l. menn skammar rár *Mhk 12* (i bægge disse tilfælde betyder l. menn 'man siger', d. v. s. ordsproget lyder), l. yfir e-u, udtale sig om noget, *Hsv 127*: medium, l-ask, sige sig (om sig, med følgende inf.), fyrr lézk unna *Hhund II 15*, vøll lézk gefa *Akv 5*, tóm lézk at eiga *Am 63*, mögr of læzk frœkn (j: vesa) *Grí 17*, sá lézk frœkn *Jóms 14*, hvárki lézk deila *Sigs 36*, þess lézk Váli (j: vesa) verðr *Hynál 29*, gorr lézk Gunnarr *Guðr II 18*, vesall, feginn lézk (Hjalli) *Am 62. 63*, samr lézk Atli *Am 75*, létusk þeir fúsir *Am 30*, eigi lát-ask ýtar finna fremra mann *Hfr 3, 10*, Kollfinna læzk kenna *Hfr Lv 18*, engi læzk þvi valda fyrst *Mhk 10*, maðr læzk fúss (j: vesa) *Sigv, 13, 22*, búinn læzk valdr *Vell 21*, Búi læzk barr *Jóms 13*; hertíl hører også: lét sér vaxa megin, sagde at sin styrke vilde vokse (vaxa = vaxa mundu) *Þdr 7*, es ér látið, som I foregiver, mener, *Anon (XI) Lv 3*. Jfr fyrr.

látprúðr, adj, hævísk með hensyn til lader, beleven, *Anon (XIV) 2*; ironisk, *Bjhít 2, 7*.

láttr, n, (-rs) 'liggested', sted hvor noget ligger, opholder sig jævnlig (f. eks. sælers opholdssted ved stranden), især hyppigt i kenninger for guld: l. þats Fáfmir átti *Þorm 2, 10*, orma l. Arn 6, 13, linns l. Steinn 1, 6, sváfnis l. Grett 2, 9, linns blóða l. *Sigv 13, 3*, l. lyngs hrökkvi-seiðs *ESk 6, 16*, lyngva mens l. Eyv *Lv 11*, jarðar fránbags l. *Pl 50*, dalreyðar l. (i pl.) *ESk 11, 1*; — for skjold: sigðis l., Þmaur, — Lista l. val-Rygir = val-látr-Lista-Rygir, falkeljets (klippens) -Lista,

klippelandets, fjældets, Rygir, jætter, *Þdr 20*. Jfr gunn-, val-.

látirkennir, m, 'leje-prøver', linns l., som prøver, kender, guldet, *Ód 20*.

látþverrandi, m, 'leje-forminsker', engjar lúru (slangens) l., gavmild mand, *Sigv 13, 4*.

lávardr, m, herre (ags. lâneord, 'lord'), *Merl II 57*.

leðja, f, skib, *Dul IV z 3*; mulig = elliði (*Falk, Seew.*, 88).

leðr, n, (-rs), læder, skind, især garvet, se nautaleðr, leðrs césar, læderets kejser, spøgefuld kenning for en garver, *Anon (XIV) 2*; også om huden på legemet, f. eks. på penis, flenna alt l. Haralds reðri *SnH 2, 10*. Jfr nauta-.

leðrblaka, f, flagermus, blandt fugle-navne, *Dul IV xx 4*.

leg, n, = látr, liggested, opholdssted, leje, fjarðeplis mærar l., klippelandets, fjældets, 'leje', bjærghule, dennes menn, jætter, *Þdr 15*.

lega, f, ligger, liggetilstand, liðs l-u festir (hvis disse ord hører sammen, ver-set er mangelfuldt), bånd som hviler på leddet (armen), guldring, *HI 10 b*. Jfr l-.

leggbíti, m, sværd, egl. 'læg(ben)bidenren', *Dul IV l 2* (v. l. bitr; således hed også Magnus barfods sværd, *Fms VII 69*), fránn l., det skarpe sværd, hvis senna = kamp, *Hókr 4*.

leggfarmr, m, 'læg-j: arm-byrde', guldring, lind l-s, kvinde, *Þhred 12*: men mulig er -fróns her det rigtige, 'arm-slange', d. s. (jfr v. l. fara, farins).

leggfioturr, m, (-rs) 'læg-j: arm-lænke (bånd)', guldring, l-rs lundr, mand, *Hárekr 1*.

leggja, (lagða, lagiðr, yngre lagðr, se herom *Skjpsr 105*), lægge (egl. lade ligge), 1) anbringe på et (bestemt) sted, l. dróttin í grof *ESk 6, 22*, l. e-n í grund *Nkt 53*, l. Mjöllni í kné *Þry 30*, l. á lúðr (s. d.) *Vafpr 35*, l. e-n í garð, ormgarð *Akv 31*, *Óðrgr 28*, l. brúði í bing hjá sér *Krm 13*, l. (konu) sér at armi *Þork Hraun*, l. fætr und fen *Vøl 24. 34*, l. e-n við stokki, lægge en ned på en (hugge)blok, *Am 77*, l. munn við grön *Guðr I 13*, l. soðul á hest *Bdr 2*, *Óðrgr 2*, l. sverð á meðal *Sigs 4*, l. hjarta á bjóð *Akv 22, 26*, jarn endr lagit, *Sigs 68*; l. bestisíma á e-n *Vøl 12*, fasthaldr varð á Fenri lagör *Mhk 21*; lægge noget i den rette stilling, anbringe noget, l. lúðra *Grott 3*, l. aña *Vsp 7*; lægge, opføre, noget lagvis, l. garða *Rþ 12*; mulig hører herhen l. strengi *Rþ 35*, hvis ikke l. her betyder 'lægge, indrette, sno', hvad der er nok så rimeligt, jfr l. lykkju, slá en lække, *Rv 27*. — Medium l-jask, lægge sig, l. miðrar rekkju *Rþ 5. 19*, l. í sker *Brandr*, l. at (konu), have samleje med, *Mv I 6*, l. með konu, d. s., *EGils 3, 5*. — 2) anbringe ved bevægelse, flytning, l. skip at e-m *Arn 5, 7*, jfr *Hókr 3*, og uden

obj. *Rst 18, samt l. til Vagns, angríbe V. med skípe, Vígf 1, l. snekkjur at e-m Bjf 8, og med dat. l. við fylki Vell 24, l. upp í lvu (s: skipum), seije op í lva, Krm 4, l. upp þjórhlu, hæve, læfte, op, Haustl 5; l. saman randir, føre skjoldene sammen, begynde kampen, Eviðs 4, Þjóða 1, 8, Vell 29, Jóms 22; ofte med dat. sverði, spjóti, rette sværdet, spydet, mod en, l. e-n hjór, sverði, í gögnum Guðr II 38, Ísldr 8, l. spjóti á e-m Ogm 1, og abs. l. lyngolun Krm 1. — l. hendir at e-m, angríbe en med hænderne, lægge hånd pá, Hfr Lv 14, Sturl 4, 14, l. hendir á e-m Brot 4, l. oxar at e-m Am 41, l. lif í náreið, dø, Sturl 4, 26, l. arnsúg at e-m, forfølge en med örnevings kraft, Haustl 12, l. hendir, arma of hals e-m, of e-n Sigsk 42, Heir 12, Lok 17, Hávm 108, l. lær of e-n, under en obskón situation, Lok 20. — l. út of bord, kaste over bord, Hfr Lv 27, kinna el leggsk ör kerum svefna, strómmur ud af, GSúrs 4, óska byrr leggsk eptir, følger efter, man har den gunstigste meðbór, Hhund II 32, og í aktív: sveiti leggr, svedlugt udgår, Hfr Lv 15, og upersont., reykr leggr til skýja Anon (XI) Lv 15; — aktív intrans., l. á flóttá, bevæge sig til flugt, tage flugten, Efk 6, 29; l. undan Merl 2, 18, l. undan á flóttá Líkn 38. — 3) nedlægge, afbryde, neddysse, l. aldr sinn Hál 9, lif lagðisk Hfr 3, 8, l. sverð, bortgæmme sit sværd (ved en pilgrimsfærd), Sigv 12, 27, l. sakar, holde op med tvistigheder, Sigv 3, 20. — 4) nedlægge, anbringe hos en, í ens sjæl, brigið í brjóst lagið Hávm 84, jfr ef hjarta e-s væri lagit í brjóst e-m GSúrs 10. — 5) samle (lægge op), l. aura Skall 2. — 6) bestemme, især om skæbnens bestemmelser, þær (nornir) lög lögðu Vsp 20, l. lands rétt Sigv 4; alt lif of lagit Skí 13, Lok 48, ævi lögð með lóstum Grip 23, lagit við lóst Fj 47, sú mun gipt lagið Grip 52, l. til líkna, bestemme noget til bod, tróst, Grip 30; fjorbann varð lagit múnnum Sigv 1, 12, missvefni vas þeim (hundum) of lagit Fj 16, hon vas þeim til lýta lagið Sól 11, l. langa vega fyr e-m Eg Lv 20; med præp. fyrir, lagt es alt fyrir, alt er forudbestemt, Grip 24; — bestemme, beramme: l. fund Merl I 42, 43, l. mót við marga knútu Drv (XI) 8, her måske dog snarest blot 'mødes med', l. hjórstefnu Hhund I 13. — 7) tildele (om naturens gaver), mörgrum es meir lagit málskalp an hyggendi Grettis 3; yde, l. grimð fyrir elsku, give, vise, grumhed for kærlighed, Gd 46, l. laun fyrir Pét 31, l. e-t gjöldum, Haustl 1, findes i en forvækket sammenhæng og er upålideligt. — 8) enkelte udtryk, a) trans., l. lönð í frið, bevirke fred i landet, Steinn 3, 13; l. sér e-t til slátra, skaffe sig noget at slagte og spise, Kolb 2, 3; — l. í spönu, splintre til spåner, Steinunn 1; — l. mól í kné e-m, overlade en sag til ens afgørelse, Ólthv 2, 3. — b) med præpp. og*

adv., l. grálígt mark á e-n Þjóða 3, 6, l. mark (konu) á kvæði, er pá grund af den ufuldstændige sammenhæng ikke helt klart, »betegne kvinden (og hendes væsen) i digtet« (?), Ormr 1, 4, l. eggja spor á e-n, mærke en med sværdsæggene, ÞKolb 3, 12, l. eign á e-t, tlegge sig noget, Sigv 11, 14, l. metorð á e-n, sætte en højt, vise en hæder, Ólthv 1, l. e-t á vald e-s, overlade noget til ens afgørelse, Sól 20, l. leyfi á e-t, prise noget, Þjóða 4, 20, l. (land) fyr skut, vende bagstavnen til landet, sejle bort fra landet, ÞSjár 4, 1, l. Yggs líð fyr (adv.), vanrøgte, lægge til side (det at digte), Korm Lv 14, (hvad der efter fyr egl. er underforstået, er uklart), l. fyr sik, foretage sig, gøre af sig, GÓdds 1, — l. saman bauga, lægge ringe sammen, om to trolovedes overenskomst, Frp I 12; — l. e-t til orðs, gøre til genstand for (ondskabsfuld) omtale, Bjút 2, 4; — l. (land) und sik Sindr 3; land lagðisk und gram ÞKolb 3, 6; — l. framm, bringe til anvendelse, l. framm almótt, anvende alle sine kræfter, Gautr II a 8; — l-jask í lund, lægge sig í ens sjæl, om anelser eller formodninger, Mhkv 24. — c) upers. frýju leggr til handa, bebrejdelser rammer én, Sigv 13, 20. — I forvansket sammenhæng findes lagða Ólv 2. Uforståeligt er også: l. eld í ör, Sigdr 10, svide åren(?); er eld navnet pá en rune eller magisk tegn?

Leggjaldi, m, en af Træls sønner, Rþ 12; navnet tager sigte pá den virksomhed at leggia garða.

leggr, m, (-s og -jar, se Skjspr 33), læg, både om armleggr, såvel over- som underarm, jfr Pul IV öö, og fólleggr, både om lærbenet og benet mellem knæ og ankel; 1) bruges i digtningen i samme betydn. som 'arm'; (jfr l-jar eldr, guld, SnE I 402), l-jar íss, sølvring, Hfr Lv 15 (jfr lýsibrekkja), l-jar farmr, armens byrde, ringen, Pl 31 (jfr lypti-Móði). — 2) ben, stíga á lágan legg, træde med sin lave, korte, fod, Rv 32, brjóta l-i Jóms 34, Vetrl, skýfa líðs l-i ÞGísl 7, (sverð) beit l-i Tindr 1, 4, kom í l-i GDropl 3, hræra l-i, tumle knoglerne (måske her både arme og ben), Þjóða 1, 16; járn liggja at l-jum Rv 5, kveða leysigaldr fyr legg Grög 10, Bláins l-ir, her nærmest (Ymis) ben (knogler), Vsp 9; — stordár l., sten, klippe, Húsdr 5 (jfr stírdþinull), reyrrar l., d. s., Húsdr 6. — 3) stilk, stamme (om planter), l. er lítill Gd 8. — leggs Þdr 15 bör læses leggs, og leggs (v. l.) Hfr Lv 11 rettes til hljótr s. d. Jfr arm-, á-, brún-, dag-, ey-, eyrar-, fast-, fjarð-, fót-, hand-, holm-, kunn-, mið-, und-, við-.

leggstolpar, m. pl, blandt navne pá skibsdæle, Pul IV z 6; formen er usikker (lek-, lok-, v. l.; Falk, Seew. 48—49, mener at lok- er den rigtige form).

Legiónum, n, by í England, Merl II 30. legver, n, egl. værested hvor der er

leg, *plads til at ligge, sæng, sængested; l-s knørr langr, hus, Arbj 21.*

leið, f, 1) vej, led, færa á l., begive sig på vej, Merl I 36, vesa á l. Grip 37, 38, visa l. Hárb 55, Grip 24, kanna l. Hhund II 5, 6, kunna l. Lil 11, á l-u Sigv 3, 8, 14, á Grana l-u, på Granes vej, 3: på Gnitaheden(?), Vøl 14, alla l. Mark 1, 26, Sturl 3, 16, l-ir lífs, livets veje, livet, Lil 16, l-ar nesti, rejsekost, Lil 83; fáa tvær l-ir, fá to veje, synes (sammenhængen er mangelfuld) at hentyde til en sags usikre udfald (lige så godt det ene som det andet), Am 21; háis l-ir, havets veje, havet (om det røde hav), Leið 18, leygs l-ir Sturl 5, 7. — I kenningar, for guld: holmfjöturs l. Hallv 4, orma l. Nj 11, l. foldar humra Líkn 51, — for arm: l-ir vala Ht 48, — for skjold: hjörmeiðir l-ar = hjörleiðar, sværðvefens, skjoldets, m. Tindr 1, 4, — for luft: l. gagls Pl 28, — for hav: l. skipa Gyd 8, — for mund: stefja l. EGils 1, 7. — Jord, l-ar þvengr, stange, Rv 27. — 2) leding, ledingsfærd, hærtog til søs, ledingsmandskab, færa í l. Ragn XI 1, biðja l-ar, bede om hærfølge til søs, opbyde leding, Hhund I 21. — 3) hav, således Snorre (SnE I 492) og her-til henfører han erum á l. Anon (X) III C 3, skera l. Ht 34; l-ar Hárekr 1 er dog vist fejl for leiðir, s. d. — Ved tmesis er l. skilt fra austr- Sigv 1, 3. — Jfr austr-, brim-, dag-, gamm-, hrynn-, inn-, ná-, rym-, stik-, strand-.

1. leiða, (-dda, -ddr), 1) lede, ledsage, føre, (kausativ til liða, egl. 'lade gå'), l. e-n til orrostu Hávm 156, l. inn í dróttins hallir Gd 79, l. sjalfan sik Gróg 6, l. e-n með sér GSúrs 23, Lil 55, l. mey apr, bringe møen tilbage igen, Haustl 11, l. e-n bundinn Lil 49, l. mey á beð ESk 11, 5, l. mey í mýri fúla, føre ud i (kaste ud i), Guðr III 11, l. at lúðri Groft 2; l. e-n ór garði, ledsage en — til afsked — ud af gården (til gårdens grænse), Akv 12, l. heiman, d. s., Am 35, leiddr háði, heiptkviðum Arbj 21, helgir l-ask, føres, Lil 62; l. hross, føre en hest ved tøjlen, ÞKolb Lv 12; l. í reiði dróttins Lil 76, leiddr nær rógi, ført nær til strid, tvungen til strid, Hamð 10; l. orð í stuðla skorðum, føre, styre ordene i digtningens form, Lil 2; l. til bana, føre til døden, bringe døden, Nkt 16; oflengi l. limar ósáðra orða, meget længe ledsager følgerne af usande ord, fører for vidt og virker for længe, Reg 4, langar limar dauða stillis leiða mik illa Þjóða 4, 10; — l. athuga, føre sin opmærksomhed, overveje, tænke over, Grip 12, 18, l. e-t huga, d. s., Merl II 101. — 2) ægte, l. mey Mey 38. — 3) ledsage en, forfølge en, göre en til genstand for, l. e-n óstum, elske en, Bbreiðv 5, HHj 41, jfr l. e-n aldri, ledsage en livet igennem, leve sammen med, Sigsk 41, l. e-n sjónum, betragte en, Hym 13, l. e-n dauðan (tór-um), begræde en(s) død, ÞBrún 2; l.

trega með tórum, ledsage sin sorg med tårer, græde af sorg, Skí 30. Part. act. l-andi haireiðar, skibets fører, ÞTref 5. Jfr út-.

2. leiða, (-dda, -ddr), göre forhadt (leiðr), göre en ked af, vanskeliggøre, l. e-m matreiður, vanskeliggøre ens madlavning, Þjsk Lv 4, l. lof, bevirke (ved sin opførsel) at han ikke roses, Svarf 3, l. dróttinsvik, göre en ked af, straffe en for, Bkrepp 2. Især i med. l-ask, göre en sig forhadt, Freyr l-isk leiða stríði, hade, forfølge, Eg Lv 19, l-isk mangi gött ef getr, ingen hader, vrager, det gode, Hávm 130; hafna eða l-ask hollvini Bersi 1, 3, l-ask konu SnE II 230; ungr leiddisk eldvelli ok inni sitja Harkv 6; upers. mér l-isk þetta, jeg er ked af dette, Nj 19, hykk rekkum l-ask rön Sigv 11, 11, leiddisk enum halsdigrá at halda landi Harkv 10, jfr Þjóð 3, 4.

leiðangr, m, (-rs), 1) leding, hærtog til søs, StjO II 4, Ragn V 9, búa l. af láði Þolv 8, l. visa læsir lön Þjóða 4, 22. — 2) ledingshær, l. rendi með landi ÞKolb 3, 4, þar vas l. fyr landi Tindr 1, 9; ýtum þóttit lítill l. Sturl 3, 3, spyrja l. Sturl 3, 6; l. (= floti) var gulli glæstr Sturl 4, 39; l-rs brjóst Þjóða 3, 12.

leiðar Haustl 11 er uden tvivl fejl for leiðir (af leiða).

leiðarstjarna, f, ledestjærne, 3: polarstjærnen, alt und l-u, helt op under polarstjærnen, i det høje nord, Sturl 3, 20.

Leiðarvisan, f, egl. 'vejvisning, vejledning', navn på et religiøst digt, givet af digteren selv, Leið 8.

1. Leiði, m, jættenavn (egl. svag form af leiðr 'forhadt'), en jætte, dræbt af Tor, Þdis 1, 2.

2. leiði, n, gunstig vind, medbör, við l., i medbören, GSvert 6; l. jötuns snólar, jættekvindens (med)vind, sind, Korm Lv 1.

3. leiði, n, grav (egl. 'gravmærke ved vejen', af leið, jfr gøtva : gata), l. þess konungs, om Olaf den helliges gravsted (skrin), Sigv 12, 24; Blakkr 1, Sturl 6, 11; Mgr 35; völu l. Bár 4.

leiðilligr, adj, afsky værd, afskyelig, om jættekvinde, Hæng V 1.

leiðing, f, førelse, l. undan reiði, befrielse for, Gd 46.

leiðir, m, som gör forhadt, som hader (til 2. leiða), l. Rin-leygs, guldforøder, mand (iøvrigt er l. her rettelse for leiðar), Hárekr 1.

leiðiþir, Haustl 11, er næppe rigtigt og vanskeligt at forklare, 'ledende, (bort-)førende træ' (þir = þér), passer ikke, men hele sammenhængen er forðveit,

leiðr, adj, forhadt, afskyet, med dativ, afskyelig for en, Guðr II 39, HHj 25, Hym 8, ÞKolb 3, 13, Gautr II 21, Ód 15, modsat ljúfr, ljúfr verðr l. Hávm 35, jfr 39, sjaldan hittir l. í lið (s. d.) Hávm 66; goðum l-ir, forhadte af guderne, Hást 8, l. drengr, om Judas, Lil 48, l-ir Jüðar

Lil 53, leið reiði, vrede som man er ked af, Stefna 2, Eg Lv 27, Hfr Lv 9, Epver 2, erumk leitt randa regn Þmáhl 12, leið laun Hávm 39, leið erum fjöll SnE I 94, matr sé þér [meirr] I. Skí 27, skeiðr bú-mönnum l-ar Hhard 7, laugavatn mér leiðast vas Sól 50, erumka leitt, det er mig ikke ukært, Eg Lv 25, alt vas mér þat leitt es ek leit HHj 28, þar es leitt vas blaudum, hvor den feje ikke holdt af at være, Þjóða 3, 4, leitt hykk (mönnum) vöru, at eiga (orrostu) við e-n, mædene yndede ikke at o. s. v. Hfr 3, 9, dauðum allaz lif við l-u, for det forhaate, 7: dæden, Gd þ 7. Jfr god-, hvar-, hveim-, ó-, þjóð-.

leiðsagi, m, vej-víser (sagi = som siger), Gd þ 30.

leiðstafir, m. pl. = leið orð, ord som det er en forhad at høre, stikkende háns-ord, telja l-i Lok 29.

leiðsogn, f, vejvisning (egl. 'det at sige, forkynde den rigtige vej, retning'), kursforskrift, ganga til l-ar, overtage (skibets) styrelse, roret, GSvert 7.

leiðtogi, m, anfører, vejleder, om den hellig ånd, Heilv 15.

leifi, f, hvad der lævnes, efterlades, efterladenskab, (jfr Dainsleif, Finnsleif), höðnu l., er dunkelt at forklare, men betydningen er åbenbart 'strikke', Yt 14: höðnu l. at halsi gekk; jfr haðna; varga leifar, ulvenes efterladenskab, det af St-gurds legeme, som ulvene ikke har for-tæret, Guðr II 11.

leifa, (-ða, -ðr), lævne, ekki rétt l., du lævnede ikke noget, Am 83, leifum vætr Eg Lv 36; efterlade, l. arf ok óðaltorfu Þjóða 3, 35, l. lönð Am 96, Nkt 6, l. e-t at sik Herv III 22.

1. Leifi, m, søkonge, Þul IV a 3, L-a braut, søen, Hfr 3, 9 (jfr lognórungar), L-a láð, d. s., (jfr láðdyr), Þhred 6, L-a land, d. s., (jfr runnr) Rdr 4; L-a mör, ravn, ÞTref 2 (jfr mörfeifir).

2. Leifi, m, jættanavn, Þul IV b 5, L-a vegr, skjold (jfr Hrungnemyten), dettes gefendr, mænd, ÞKolb Lv 6.

1. Leifnir, m, søkonge, Þul IV a 4, L-is laut, søen, dens fagrviiti, guld, Þ hred 2, L-is grund, d. s., dens máni, guld, Þhred 7.

2. leifnir, m, navn på skib, Þul IV z 2. Leifnis-grand, n, blandt sværðnavne, Þul IV l 2.

Leitr, m, en nordmand (9. årh.), Bragi Lv 1.

Leifprásir, m, se Lifprásir.

leiga, f, rente, sinna verka laun með leigum Hsv 73, eiga gjöld með l-um Líkn 49.

2. leiga, leigja, (-ða, -ðr), leje, låne (for penge), l. skip Þórveigar Korm Lv 22 b; l. kol leigumanni, uldane kul til brænding, sarkastisk udtryk om af-brændte gårde, Eir.

leigumaðr, m, lejer, en mand som låner

(noget til afbenyttelse), i en sarkastisk sammenhæng (jfr 2. leiga), Eir.

1. leika, f, 1) legesøster, stalsøster, vér vetr niu vörum l-ur, jættekvinderne Fenja og Menja, Grott 11, hverjar ro l-ur er líða lönð yfir, om rypperne, Heiðr 18; l. Dvalins se fölg. — 2) elskerinde eller hustru, mæla við sína l-u Þmáhl 8, hira í bingi hjá leiku sinni Ólsv 5, Heðins l. Hálfsv IV 3, (hermed hænger sikkert sammen senisl. l. = cunnus), hvor hds har letta, dette er af Wimmer rettet til leika (Aarb 1875), men der må læses leiku i acc.

2. leika, n, legetøj, leikum, Gd þ 4; ellers kun i Dvalins l., dværgenes betegnelse for solen, Alv 16, Þul IV gg, hvorledes sammenhængen end er; næppe kan l. her betyde 'som leger med, spiller en puds', med hensyn til solens virkning på dværgene; der må vist ligge en myte til grund for dette udtryk om solen „Dvalins legetøj“.

3. leika, (lék, leikinn), 1) lege, bevæge sig (vistnok altid til siderne eller frem og tilbage, op eller ned, men ikke i lige retning fremad, deraf betydn. 'danske' i andre germanske sprog), túnríður l. lopti á Hávm 153, l. í logni fátt, om Ægirs døtre, Heiðr 24, l. Mims synir, men hvad der menes er uklart (se Mimir [jfr BM Olsen Arkiv, XXX 140 f., hvor sammenhængen næppe er rigtig fortolket]), Vsp 46; om ilden, hár l-r eldr of örum skála GSúrs 2, hór hiti l-r við himin Vsp 57, l-i yfir logi Lok 65, l-r yfir lindar váði Fáfr 43, logi léki of líði vöru Hálfsv VI 7, lim-sorg lék náar himni Bkrepp 5, hyrr lék eim með himni Sturl 6, 4, fyriskógar garmr lék við ronn Esk 7, 7, eldr ok reykr lék við ronn Ott 2, 10, — om havet og bølgerne, unnir léku Hhund II 13, býrur léku bröndum hæri Ólsv 2, 9, lék sollit haf Valg 11, — om vinden, þótt austanvindr l-i þéttan Gunnl Lv 6, Skoggjar veðr léku við ský bauga Háð 8, — om våben, myrkdreki markar borðs kná l. á aldar lófum Refr 1, 2, þótt litvöndr Heðins fitjar l-i við skjöldu Hróm 2, egg lék við egg Anon (XII) C 21, sék sverð leika á síðu Sn H 2, 1, — om skjolde, lék skjöldr við skjöld Ív 36, — om åren, öldu sveipr l-r mér i greipum Anon (X) I B 10 b, — om andre forhold, l. á (örum e-ri), hvile i ens arme, Gunnl Lv 7; — l. á vörum, spille på læberne, udtrykkes ved læbernes bevægelse, Lil 99, orð lék á því, det blev sagt, VGI 8, Eskál 1; — l. i mun, om et ønske der rører sig i sjælen, atrað, Sigsk 38; minn leikr hugr á henni Korm Lv 31; — tungan leikr við tanna sár, bevæger sig, rører ved, Mhkv 12, ker leikr við orða sker, karret rører ved, spiller mod, Ht 87, þung hörnung l-r um sjóarlið, plager, EGúls 3, 8; — l. lausum hala, færdes frit og uhindret, Lok 49; l. fingrum, bevæge fingrene ved eller under arbejdet, også tegn på indre glæde og tilfredshed, Rþ 27. — 2) lege, spille, l. leik,

*lege en leg, lege, Am 72, minn dróttinn lék ok vér á óðalstoptum Sigv 13, 24, þats skatar léku, de lege, som mændene udførte, Guðr II 15, hvert farnir væri sveinar hans leika Am 79, mærr of lék á mars baki, om Erps glade, muntre fagier, Hamð 14, l. fyr lessnis stafni, lege, ge-bærde sig foran en (nærmest her udtryk for sorg), Hallbj, l. við e-n (e-ja), lege med, spøge med, Hárð 30, lék við ljódmögu, spogte med mændene, Háð 4, men: l. við e-n = kæmpe med en, Eg Lv 29, l. við sínar gaglfellis löns lautir, lege med sine fingre (jfr ovf. l. fingrum), Rv 7; l. við steik, lege med stegen, foretage stegning, Þorf 1; med datív, l. handsöxum, lege med (vekseľvis at gribe) småsværd, Rst 25, l. geirum, lege med spyd, kæmpe, Fáfn 15, l. oddum, d. s., Hæng II 6; l. tveim skjöldum, lege med to skjolde, d. v. s. snart anvende det ene partis, snart det andets skjold, være svigfuld, falsk, Eyv Lv 10, Am 74, l. lævi, anvende svig, Sveinn 4; l. sárt, lege bittert, smærtefuldt, om kampen, Am 49 (her bör måske léku rettes til lékusk), l. sárt við e-n, behandle en smærtefuldt, tilføje sår, Eg Lv 30, Ísladr 20. — Transítív, hjórr lék hönd, sværdet spillede i hånden, Ht 36, sær lék staín ok stýri E Gils 3, 19, jfr gjöfverum leikinn ÞSær 2, 4. — 3) *besnære, overlste, tilintetgøre*, eldr lék hús Anon (XIII) B 16, ef hann sær of lék HHj 38, þau á vági vindr of lék Guðr I 7, l. e-n til heljar Gð þ 27, og uden obj., at þjófar né leiki Hávm 131 (eller måske her 'have frit spillerum?'); *part. leikinn, behandlet, óbróðurliga leikin Herv VII 5, emka lítt l., ilde er jeg med-handlet, Am 90; allvald hefr Loka mæm l-inn, Hel har besnæret, fået fyrsten i sin magt, Yt 7; absolut, l. svanni, om en kvinde der havde slugt en orm, Gð þ 62; — vanskeligere er l. Lok 19: Loptki veit at l. es, 'Loke ved ikke, at han er genstand for spot og hån', synes snarest at være meningen; iøvrigt betyder l. 'spøgefuld, munter' (dannet af leikr), men den betydning passer ikke, mulig betyder l. her 'forhekset' (jfr det følg.). Vsp 22: seið hon hug leikinn, hun gjorde (folks) sind til genstand for sejd, så at det blev forhekset (egl. stærkt påvirket), således vist rettere end hugleikín (f.) i ét ord: 'betagen i sit sind' om völven selv. — leika Bjhit 2, 1 er forvansket, måske for leygjar.**

leikari, m, leger, spillemand, gögler, l-ar ok trúðar Harkv 22, bleikir l-ar Máni 3; ESk 13, 6.

Leikberg, n, stedsnavn i Ranrike, ESk 7, 3.

leikbláð, n, 'leg-blad', l-s reginn fjaðrar = fjaðrar blaðs leik-reginn, han som sætter 'fjærbladets', vingens, leg, v: flugten, i bevægelse, Haustil 12, om jætten Tjasse.

leikborð, n, spillebord, spillebræt, skjóta

ljótu l-i fyr e-n, stille en overfor en vanskelig opgave, bringe en i en farefuld stilling, Grög 3, skotit es heldr l-i fyr hölða, d. s., Grett 2, 8.

leikherðandi, m, 'leg-forstærker', fms verðar (ligets) ljóma (sværdets) leg = kamp, det hele 'kriger', Ingj 1, 6.

leikmaðr, m, lægmand, Gð 30.

leikmiðjungar, m. pl, 'leg-væsner', odða l., krigerne, (odða leikr, kamp), Vell 29.

leikmildir, adj, 'leg-villig', Hildar l., villig til Hilds leg, kamp, ESk 6, 70.

Leikn, f, en jættekvinde, dræbt af Tor, Pul IV c 4, leggi brauzt L-ar Vetrl; L-ar hestr, ulv, Hfr 2, 6, L-ar sóti, d. s., Hl 32 b; odða L., valkyrje, kamp, odða L-ar haukar, ravne, Hallv 6.

leikr, m, (-s, -ar), leg, spil, munterhed, leika l-k margan Am 72, nema l-a Rþ 41, fremja l-k þenna, udføre denne leg, sarkastisk om at lade sig dræbe, Am 64, þola harðan leik, tåle en hård leg, medfart, Lil 47, vas sá l. betri Akv 40, meina leik ok teiti Mberf 3, standa fyr l-i Anon (X) III D, frá l-i verðungar Sigv 13, 24, svikva l-um, svige ved leg, ved sin færð, Haustil 12, gáa l-s né ljóssa daga Sól 12, bjarnar l. Hávm 86; om kamp, l. es í norðri Anon (XIII) B 46, oss es göðr l. fyr höndum Vigf 2; men hyppigere i kenningar for kamp: l. Yggjar Pl 34, Hildar l., Bjark 2, Krm 13. 14, Þjóð A 3, 2, Freys l. Harkv 6, eggja l. Þjóð 4, 1, sverða, sverðs l. Þmáhl 5, Anon (XII) C 14, Krm 19. 22, l. lögðis Krm 21, l. Laufa Jöms 18, hjarar l. Sturl 4, 20, járna l. (v. l. isarnleikr) Sigv 12, 14, stála l. EGils 2, 16; elds reinar, skjöldets, l. Þhred 4. Jfr brand-, egg-, fald-, folk-, gæman-, geir-, her-, hildi-, hjór-, ísarn-, járn-, nið-, róg-, sigr-, [skap-] ská-, sverð-, gr-.

leikstærir, m, 'leg-forstærker', Laufa l., sværdlegens forstærker, kriger, Eg Lv 36.

leik-Þundr, m, 'leg-Odin', sverðs l., sværdlegens, kampens, Odin, kriger, Ísladr 17.

1. *leiptr, n, (-rs) lyn, Lil 93, alnar l., armens lyn, guld, Þmáhl 14, ægis grundar l., d. s., Has 41, l. staína jarðar, d. s., Refr 2, 2; l-ra glóða hróts láð, himlen, (leiptra glæðr omtr. = leiptr) Has 53; Hildar l., sværd, Hildar l-ra vörðr, kriger, Hallv 3. — Jfr enni-, hræ-, víg-, vægi-.*

2. *leiptr, f, 1) s. s. foregående, ór þeim ljómum leiptrir kómu Hhund I 15. — 2) solen, Pul IV gg (bis) jfr nn, l-rar skjöldungr, gud, EGils 1, 27. — 3) elvenavn, Gri 28, Pul IV v 6, at enu ljósa Leiptrar vatni, om en ed, Hhund II 31.*

3. *leiptr, m, (-rs?), en hvalart, Pul IV y 2.*

leiptrhrjóðr, m, navn på himlen (egl. 'lynudsender'), Pul IV nn.

1. *leira, f, leret sted, dyndet terræn, vér höfum vaðnar l-ur, om det smudsige Grimsby, Rv 2, færa kerlingu of l-u, slá smut(?) henover den lerede strand,*

Bjhit 2, 14. Som tilnavn (til Torkel) Jóns 42.

2. *Leira, f, elven Loire, Sigv 1, 14, Pul IV v 5.*

leirbimir, m, uvist hvad menes, (garð, hann) gorvan hefki ór l-is limum Fj 12: egennavn?

Leirhöfn, f, kun i Leirhafnar-Hjalti som tilnavn, Ingj 1, 5.

leirr, m, ler, dynd, skarn, l. (v. l. saurr) fellr grár af gauri Rv 30, hjarta ór l-i Korm Lv 45, l. ara ens gamla, örne-skarn, 3: den dårlige digterdrik, Þstf 2, 3, arnar l. Gd þ 2, sævar hrægammis l. Anon (XIII) B 13 (sammenhængen ikke ganske klar).

Leirvgr, f, jættekvinde, Pul IV c 5 („den med den beskidte læbe“), EGils 3, 11.

leistr, m, sok, den ældre betydning var vel 'jod' (jfr KGisl. Aarbb. 1881 s. 237), húspjófr sté hyrjar l-um ('med ulfødder') i gögnum goðkynning Yt 27; l-a heiðr, gulvet (i en smedje; skæmtsom hentydning til Gnitahéiðr, jfr sammenhængen), Þjóða 4, 15, magister maks ok l-a, ironisk betegnelsen for en garver(?), Anon (XIV) 2.

leit, f, søgen, leden (efter noget), vesa á leit eller l-um e-s, være i færd med at søge efter noget, Mhkv 15, Fj 2.

leita, (-aða, -at), 1) lede, søge (efter noget; egl. kausatívv til líta), med gen. rei, hvers þú l-ar Fj 2, l. sauða Nj 16, l. œðra vegar Sól 52, orða er l-at mér i munn, man søger efter ord i min mund, man vil vide, at ordene hidrører fra mig, Mhkv 29, l. staðar Þmáhl 2, Hávm 4, l. matar ÞKolb Lv 11, l. sér innan út staðar (s. d.) Hávm 112; l. ráðs GSúrs 20, l. i líkna, søge hjælp deri, Am 48, l. sér ágæta Jóns 11; — med præpp., l. eptir, lede efter, undersøge, Lil 2, l. at brauði ESk 6, 35. — 2) søge, besøge, l. til lýða sinnis Akv 17, l. upp til Lundar Eg Lv 6; l. kynnis St 18, vilka þess (kynnis) l. Am 13. — 3) søge, søge at bevirke, fá, l. e-m höðungar Hávm 102, l. e-m harma HHj 38, l. e-m vamma Oðrgr 5, l. e-m munar, søge at skaffe en glæde, Guðr I 8, l. e-m eitrs munar GSúrs 26, l. sér friðar við e-n Ív 18; l. lærisveina, søge at fá, vinde, Lil 46, orð mér af orði orðs l-aði, søgte, førte (fra det ene) til det andet, Hávm 141. — 4) med., l-ask fyrir = l. fyr sér, se sig for, tage sig fars, Íslðr 15. — 5) med infinitiv, søge, forsøge at, l. at teygja Sigv 13, l. 1, at hefna Ghv 3, l. hrœra Hym 33, l. drygja munuð, l. finna yndi vanða Nj 2. — 6) part. act., l-andi banga, mand, EGils 2, 8.

leitii, n, høj, bakke (egl. 'et sted, hvorfra man har udsigt'), Pul IV æ 2, dýja ór l. Bjhit 2, 7; l. linna, guld, Katr 44, góins l., d. s., SnE II 198.

1. *leka, (lak, lekinn), dryppe, af legi es l-it haði ór hausi Hoddropnis Sigrðr 13.*

2. *Leka, f, ø ved Namdalen (Norge),*

Pul IV bbb 2, L-u belti, havet, ESk 13, 12.

lekstolpar, m. pl, se leggstolpar.

lemill, m, knuser, udmatter, lýða l., (det berusende) ol, Heiðr 1.

lemja, (lamða, lamiðr), egl. 'göre lam' (lamer), 1) lamslá, knuse, lamiðr fótr ESk 6, 61, lamdr ok meiddr Lil 61, veita lómðum (de halte) at standa Lil 46, l. til heljar Am 43, ætt jótuns alla lamði, knuste, slog ihjæl, Þry 31, lamðir Þrivalda Vetrí, oll muntu l-jask HHj 21, grjótt lamði seggi ÞGisl 7, l. alla í liðu, her er í adverbíelt og liðu obj. for l., Lok 43; l. gróð, stille sulten, Nj 19, l. synd, knuse, udrydde, synden, Heiðv 1, l. angr, d. s., Líkn 39, lamið rót es þá SnE II 202: né landvörn lamðisk, landsforsvaret hæmmedes ikke, var kraftigt, Sigv 7, 5. — 2) slá, konungr lemr Hléseyjar garð barði, slár, bryder, Þjóða 4, 23, jfr upers. breka lemr á snekkjum Ht 38, húfar lómdu þórrur Jóns 16, lómdu Jésum, slog J., Lil 49; musteri eigi lamit með hamri, ikke sláet, tildannet, med hammeren, Mdr 14.

lend, f, lænd, Ádams l-ar Lil 19.

lenda, (-da, lent), 1) lande, l. við Danmørk Mark 1, 5, l. at fróni Hskv 2, 3 (i disse tilfælde er skipi, skipum underforstået). — 2) transitivt, komtu i land ok l-ir Aðalráði, skaffede A. land, satte ham fast i landet, Ott 2, 8; láta e-n lenda, skaffe en land (til beboelse), her om gravhöjen, GSúrs 8. — 3) upersonligt, sjá hvar lendir, egl. 'se, hvor der landes', se sagens udfald, Kolb 2, 5.

lendingar, m. pl, indbyggerne i et land, álhimins l. = Ís-l. = Íslendingar, Eyv Lv 14. Jfr húð.

lendr, adj, egl. 'en som har fået land' (at forvalte, styre, på en konges vegne), l. maðr, l-ir menn Sigv 7, 10, Þham 1, 1, Oddi 4, BjKálfs, Nkt 33. — jofurr víða l., fyrste, som ejer vidtudstrakte lande, Ólhv 2, 2.

lengi, adv, (lengr, lengst), 1) længe (i tid), sitja l. Hávm 35, lífa l. Hávm 50, bíða l. Hausil 17, bera l. Yt 18, fara l. Vafpr 8, ráða l. Hhund I 10, svá l. sem Reg 9, Sigrðr 21, alz til l. Heir 14, fœða sonu l. Sigsk 18, — superl. ørgranns erum vér lengst á leit Mhkv 15, erusk vinir lengst Hávm 41. — 2) altid, l. hefr þat lýst fyr mér Mhkv 25. — 3) ofte, kom drengr við styr l. Bjhit 2, 16, telk þat l. miitt verk Ott 2, 1. — 4) fremdeles, lífa mun þat með lofðum lengr (= á lengr), Anon (X) II B 9; samme betydn. Pl 42, Heiðv 15. — 5) komp. es reynt es lengr, jo længere det prøves, Mhkv 17. Jfr all-, of-.

lengja, (-ða, -ðr), forlænge, ilt munt þér l., du vil skaffe dig lang kval, Am 40.

lenz, f, lanse, Pul IV n.

lerka, (-aða, -aðr), binde, lýtanna logi fekk l-at þann klerk Mv III 5.

lesa, (las, lesinn), 1) samle, plukke, l.

hnotr af þolgrónu sjónhesli, *om de pib-lende tårer, GSúrs 5*, l. varga leifar *Guðr II 11*; l. fár of e-n, (*i tale*) *samle bitre, fjendtlige ord om en, tale fjendtligt om en, Hávm 24*. — 2) læse, l. helgar bœkr *Sól 70*, l. letr *Lil 59*, l. lif helgra manna *Gd 64*.

lesni, *n*, hoved, leggja krismu í l. *Leið 24*, l-is stafr, *ansigt, Hallbj.*

lest, *f*, en vis vægt, 10 el. 12 *skippund*, höfl l. (c. 2000 W) *Mark 1, 30*; l-a hestr, *skib, Klœingr.*

lesta, (-ta, -tr), *beskadige, (af løstr)*, l. linns legu, *uddele guld, Hl 10 b*, l. hlíf *Snjólf 1*, brynjur l-usk *Hl 21 a*, eldi lestr *Gd þ 48*; l. bil, *handle rask, Ht 37*, l. lög, *krænke lov og ret, ESk 6, 59*; — *upers*. lesti *Hjól ok Fifu, om to skibe, Rv 8*.

lesti, *kun í forbindelsen á l.*, at l., *tílsíðst, til slutning, Steinarr 2, Hfr 2, 6, Sigv 7, 10, Ív 35, Lil 20* (v. l. at l.), *Grettis 49* (at l.), *Vitn 8, Gyð 5, Þul IV v 6, Am 67*.

lestir, *m*, *beskadiger, bryder (af lesta)*, l. linns grundar (*guldets*) *gavmild mand, ESk 6, 32*, l. valklifa fúrs, d. s., *EGils 1, 16*, l. fleyvangs fúra, d. s., *Sturl 6, 8*, l. menja *GSúrs 31*, l. vella *EGils 2, 7*; l. hlifa, *kriger, Katr 41*; l. fenris sútar, *som stíller úvæns sult, d. s., Hl 4 a*, l. loíða, *kriger, Íslr 17*; l. fárs, *syndens tiltet-görer, Gd þ 16*. *Jfr* auð-, baug-, fúr-, hjalm-, hjór-, hodd-, hrann-, hring-, hyr-, veggja-.

lestr, *m*, (-rar), *læsning (lectio)*, festa einum l-ri, *hvored der sigtes til digtet eller digtets begyndelse, Þét 36*.

lestundir, *Hornkl Lv*, *forvansket og ufor-stæligt*.

leti, *f*, *dovenskab*, l. ok lestr *Hsv 18*.

letja, (latta, latr), *egl. 'göre en lad, doven (latr), fraråde, afholde (en fra noget), modsat hvetja Brot 14*, l. heiman, *fraråde en at drage hjemmefra, Am 48*, l. heima, *søge at holde en hjemme, Vafpr 2, absolut, hána at l., søge at fá hende bort fra sit forehavende, Sigsk 42*, önnur löttu *Am 30, jfr 31*; *Sigvatr* hefr gram lattan at o. s. v., *Sigv 11, 9*, letrat lýða stillir, *fraräder ikke, opfordrer til, Rdr 10*, letk at ræna *Kolb 2, 2*, l. at goða *Þorv trúf.*; *medium*, l-jask at hróðri, *blive doven til at digte, holde op med at digte, Sigv 13, 10*, herr lattisk at ganga *VGl 10*; hvi né lezkattu Loki, *hvorför holder du dig ikke í ave, L., Lok 47*. — *Med gen. rei, om det man vil afholde en fra*, l. harðs hugar, *søge at opmuntre en, fordrive ens sorg, Guðr I 2*, l. e-n gongu, *om døden, Sigsk 43, 45*, l. orrostu *Rdr 9*; — *part. pass.* latr, *berøvet*, lifs of l. *Yt 14, Hál 12*; einarðar l. *Pham 2, 2*.

letr, *n*, (-rs), *skrift*, lesa l. af píslum, *læse skrift om pinsler, Lil 59*, sem l-rin vátta *Gd 57*, í þessu l-ri (= bréfi) *Gd 51*; *digt, Katr 51*.

leyðra, (-aða, -aðr), *rense, vaske (af laudr)*, hjórker l. *Eirm 1*.

leyfia, (-ða, -ðr), 1) *love, lovprise, rose*, l. dag at kveldi *Hávm 81*, l. líki mans *Hávm 92*, l. dóð *Högná Ghv 1, Hamð 6*, l. Þrúðar þjófs ilja blað, *skjoldet, Rdr 1*, skalk l. (konung) dauðan eða þó kvikvan *Hfr 3, 20*, l. vin röðuls tyggja *ESk 6, 9*, l. höva ævi (konungs) *Mark 1, 3*, l. lund *Hfr Lv 15*, l. sárs árar *Bersi 2*, l. lönd *Þórh 2*, — *part. pass.* leyfðr *lovprist, berömmelig, meget hyppigt, l-ir lofðar Raudsk, leyfð vastu ekkja Am 93, om fyrster og personer, ÞKolb 3, 11, Ív 23, Pl 55, ESk 6, 61, Þjóða 4, 27, Ht 71. 79*; l. dauði, *Sigv 12, 18*, leyfð es íð *Sigv 13, 3*, leyft ráð vas þat *ESk 1, 4*, hætta leyfðu lífi *Ragn I 1*, l. hjalma vöndr *Nj 10*; leyðan *Þmáhl 3 er fejlagtigt, vistnok for launa, og ley(f)drar Þork Hraun for Loðnar*. — 2) *tillade, tilstå*, pávi l-ði alt sem krafið *Mark 1, 14*.

leyfð, *f*, *lov, lovprisning*, endisk l. *Sigv 13, 7*, telja l. *Ormr 2, 2*, hefisk l. *ÞKolb 3, 8*, l. es bær *ESk 7, 3*, bera l. e-s *Þjóð A 3, 25*; *i nogle af disse tilfælde grænser ordet til at betyde 'rosende digt'*; l-ar kendr (goð), *den lovpriste (gud)*, *Líkn 5*; l-ar *ESk 6, 59 er urigtig v. l. for líknar*.

leyfi, *n*, *lovprisning*, leggja l. á e-t *Þjóð A 4, 20*.

leygfjör, *f*, *ildens bevægelse, fart, flam-mende bål, Sturl 4, 26*.

leyghati, *m*, 'ild-hader', hauka fróns, *armens, l., guldhader, gavmild mand, ESk 1, 4*.

1. *leygr, m*, (-s og -jar), *ild, flamme, Þul IV pp 2*, l-s iugtanni, *arneildens björn, huset, SnE II 194*, — *i kenningar, for guld*: síks l. *Þorm 1, 7*, fljóts l. *Þorm 1, 11*, bóru l. *Helgi dyrr*, l. sunda *Ódði 3*, l. lœgis *EGils 3, 9*, landa linna l. *Nj 29*, l. Rinar *Nj 21*, hanga-leygr líðar, *guldring (adskilt), Halli, alnar l., d. s., Ragn VI 2*, — *for solen*: l. svana flug-reinar *Has 44*, — *for sværd*: þrímu l. *Has 39*, skjaldar l. *Hskv 2, 12*, skipa sólar l. *ESk 12, 5*, l. gunnvita götu gráps, *kampens ild, sværd, Þloft 2, 8*. *Jfr* alin-, bjart-, flýti-, gjalfr-, haf-, harð-, myrk-, Rín-, und-, unn-.

2. *leygr, m*, (-s og -jar), *hav, l-s leiðir Sturl 5, 7*, l-jar ormr, *fisk, Sigv 13, 1*.

leygstair *urigtigt for lögstair, s. d.*

leygvardandi, *m*, 'ild-bevarer', l. lóns, *guldets (lóns leyg-) bevarer, besidder, mand, GSvert 4*; *iøvrigt beror leyg- pá rettelse af lavg-*.

leyna, (-ða, -dr), *skjule, gæmme, med dativ, skjule noget, Hávm 28, Lok 36, Am 56*, l. löskum þótt, *skjule sin ladhed, Has 13*, l. stríði *Korm Lv 4*, l. trú *Pl 30, absolut, med fölg. þótt, Grip 22*; *med acc. pers., for at betegne for hvem noget skjules, og dat. rei, öld leynik því aldri Sigv 13, 25*, loifðungur l-di þegna höletri *gæzku ESk 6, 13, jfr Eg Lv 2, Oddgr 6*.

27, Hsv 60, leyndir kraptrar, *skjulte, ikke kendte, jærtegn*, Mgr 37, leyndir læstir Hsv 114, leynd vit, *uvidende sanser* (egl. 'for hvem alt er skjult'), Heilv 14, — medium, 1-ask, *skjule, gæmme, sig, være ubemærket*, 1-ask 1 holti Hoddmimis, om Liv og Livtrase, Vafþr 45; jfr Bjhit 2, 5, 1-umk lítt miðli liðs skjöldunga, *jeg færdes ábenlyst*, Þjóða 4, 7; 1-ask at speki, *skjule sin visdom*, Hsv 73.

leynd, f, lön, skjul, með flærð ok 1-um, með falskhed og skjulte anslag, EGils 2, 1.

leyndardóm, m, *hemmelighed, mysterie*, blómi 1-a, jomfru Maria, Mdr 17, men teksten er her usikker.

leynigata, f, skjult, afsides, sti, Sól 23.

leynir, m, skjuler, gæmmer, 1. lýta, som skjuler sine synder, Mv III 7. Jfr fúr-.

leynisikr, m, 'sig gæmmende fisk', 1. lyngs, *fisk som gæmmer sig i lyngen, stange*, Sveinn 4.

leysa, (-ta, -tr), 1) *løse* (hvad der er bundet), 1. ór hóptum Lok 37, 1. hvelpa Akv 41, 1. e-n otan Bjarni 4, Fornjóts sunr 1-ti gørvar af jöfri, om iðdens fortæren, Yt 29. 1. ónd af holdsins bóndum Lil 83, 1. ónd ór banni Lil 64. 80, lofðungr hafði 1-tan elris garm, ɔ: tændt iðden, Sturl 4, 8; befri, 1. frá nauðum, kvöl ESk 6, 33. 68, 1. hófuð sitt ór helju, *løskøbe sit liv*, Reg 1; leyst frá meinum, for sygdomme, GSvert 4, 1. af glæpum Mdr 34, 1. klerk, befri ham for hans synds- straf, Mv III 2, 1. frá myrkrum Líkn 22; 1. blóði, om Kristus, Lil 85, jfr 23, 1-ask ór e-u, *slippe ud af*, Hálfis VI 7. — 2) *forløse*, 1. kind frá konum Sigdr 9. — 3) 1. belg egl. 'løse båndet af en skindsæk, så at den åbnes', overført, *udtale sig, bryde tavsheden og tale*, Hamð 26; 1. Hlakkar-veðr, *løsne valkyrjens storm, begynde kamp*, HolmgB 4, men som (mindre rigtig) v. l.: 1. e-m illan enda, *løsne en en slem ende, påføre en slemme vanskeligheder*, Korm Lv 33 (jfr BMÖl-sen, Aarbb. 1888 s. 66); 1. brag, afslutte et digt, ESk 6, 71; 1. svarðakr, *løsne háret, lade det falde udslagent*, SnSt 4, 7; — byrr 1-ti flota, *førte fláden bort*, ESk 9, 4, men þeysti er *rigtigere læsemåde*; ló 1-ti skeiðar við austrleið, *førte skibene afsted ved ɔ: fra*, Sigv 1, 3, lógr 1-ti flautst ór festum Sturl 5, 15; landa stýrandi 1-ti húfum bláðufur, *løsede dem, spaltede, furede dem*, Sturl 5, 5. — Medium 1-ask, 1. ór garði Gunnhildar, *slippe ud af*, Eg Lv 5.

leysigald, m, (-rs), *trolldomssang, der løser, befrier for bånd*, 1. læt ek fyr legg kveðinn Gróg 10.

lé, m, (for léi, gen. léa, yngre ljá), *le*, ljósan léa skalt í lúðr bera Fj 30, frænu-skammr es enn deigi lé MhkV 13.

léa, (-ða, -ðr), *lâne, give, med gen. rei*, 1. fjaðrhams Þry 3, 1. tyggja jarðar Ht 12, 1. baztrar ævi Am Arn 1, 1. hórar giptu ESk 6, 57, 1. friðdrjúgrar farar Gróg 11,

lér oss orða of þat, *det skaffer os (mig) ord om det*, GSurs 18; með acc. 1. vápn Fj 30, 1. annspjöll Herv V 4, ljái (yngre form) mælsku gnótt Katr 2.

lébrigðir, m, *lesvinger, en ringeagtende kenning*, Ogm 1.

léó, léón, m, *løve*, hugskæðr 1. flæði Pl 23, gen. léónis Merl II 57, léó-vargar Merl II 52; bóru léón, skib, Svjúg.

léparðr, m, *leopard*, 1-s hófuð Merl I 44, lépartar Merl I 48, *máske fejl for -ðar*.

lérept, n, *lærred*, 1. (es bezt) líki, for legemet (eller for liget, som lígklæde?), Hálfis IV 6.

léttá, (-ta, -tr), 1) *lette*, (af létt), *gøre let(tere)*, 1. e-m, *gøre en noget lettere* (her at bære korset), Mgr 13, 1. byrði (acc?), *gøre byrden lettere*, Gd 54, hirá léttandi, om gud, *gørende det let for sin hirá, befriende den for tryk*, EGils 2, 15; 1. e-m grandí, *befri for mén*, EGils 3, 18, 1. gumnum stríðum, *befri mændene for kummer*, ESk 6, 18 (stev), *sá es 1-ir píslum, om gud*, Ingj 2, 5, 1. synda fári, *lade det holde op*, Lil 91. — 2) *holde op med, trans. og intrans.*, 1. verki ljótu Þjald, 1. at semja, *holde op med at digte*, Merl II 93, munkak 1., áðr . . . Guðr II 31; mann-dráp 1. ÞSkall 2, mitt of 1-i, *mit arbejde høre nu op*, Grott 17, sædrif 1-i Valg 5; upers. áðr 1-i darra dyn, *før end den holdt op*, Jóms 39, 1-ir hvárki ugg né ótta Lil 20, síð 1-ir mér stríða (gen. pl.) Arn 5, 4, þegar frerum 1-i Orv IX 24, *absolut*, áðr 1-i, *inden enden var der*, Ótt 2, 9. — 3) *løfte*, 1. upp hendr Mey 32; með dat. 1. steinum, *løfte stenene* (kværrens) og *lægge dem til rette*, Grott 3.

Léttfeti, m, en af gudernes heste (egl. 'som går, træder, let'), Gri 30, Pul I a 1, IV rr 2.

léttfærr, adj, *let bevægelig, som bevæger sig med lethed*, 1. hestr Korm Lv 9.

létti, m, *lethed*, sætt vasa gør með 1-a Obreið 1; af 1-a urigtigt for of leika (s. d.) Hálfis IV 3.

léttir, m, som letter, gør lettere (til léttá), 1. bóls, som befrier for synd, om jomfru Maria, Mdr 41, 1. bólvá, om ærkebispenn, EGils 1, 20, lasta 1., ligel., EGils 2, 14.

léttleiki, m, *letsindighed, ligegyldighed*, 1. í svaranna reiki Lil 17.

léttliga, adv, 1) *let, med lethed*, Lil 16. 17. — 2) *blíð, behageligt*, verjask líni 1. Guðr III 2.

létt, adj, *let, lidet vægtig, trykkende*, 1. blóstr Lil 11, stíga létt (adv.) á legg, *træde let*, Rv 32, alla mundi mér angrs 1-ara Hálfis IX 21, es eigi 1-ara líf an dauði Hálfis VII 6, á 1-um aldri, *i den lette alder, i den alder da alt falder en let*, Hæng VI 5, 1-ari at bóð, Herv VII 4, liðsmanna réttir vasa Læsum 1. Þjóða 2, 1; létt, adv., *med lethed*, liða 1. fram Mv II 2, fáa 1. ESk 6, 69. — 2) *let* (modsat vanskelig), *bekvem*, létt es lauss at fara Sól 37, qll eru lostverk létt Hsv 93, hefnd

verðr l-ari til sátta *Sigs* 12, men her er hefnd *ganske ulogisk og vistnok forvansket* for hönd, 'händen bliver lettere til forlig' (forlig indgikkes jo ved håndslag); létt veðr es nú, om den friske, men vistnok svage vind, *Gunnl Lv 6*. — 3) let i sind, glad, munter, (mods. þungr, þungt i skapi) *Anon (XIV) Lv 3*, l. hugr *Hsv 36*, l-ari i mólum *Lok 52*, létt es þér *Lok 49*, létt hon sér gerði *Am 74*, gera ætla ek mér létt of tal, jeg agter at være munter, spøgefuld, *Mkv 4*. — 4) vera l. lofs, være let, d. v. s. lidet virkende, med hensyn til ros, være lidet rosende, *Grettis 53*; l. auðr hlýmr, *Harð 12*, om en overfalden höfjo, må vel betyde 'let medgørlig'. Jfr ó-.

1. lið, n, egl. 'følge' (= gengi; af roden i liða, gá), brautar l. = brautar gengi *Þdr 19*. — 1) *mandskab, krigerskare, både til lands og til søs*, hilmis l. *Sigv 1, 5*, liðs gramr *Sigv 10, 4*, l-s ráðandi *Nj 24*, l-s höfðingi *Þjóða 3, 4*, hættung l-s *Tindr 1, 4*, ganga í lið „Danir“, fara í l. *Orv IV 7*, at liði þeira *Hál 14*, l. minna *GSúrs 29*, l. meira *Þmáhl 17*, l. dugðit *ESK 6, 53*, týndi l. ævi *Krm 3*, gráserkjat l. *Grott 13*, gøfugt l. *Gylfa Hhund I 49*, fjanda l. *Brot 16*, l. Skönnunga *Ótt 3, 2*, stýra l-i *Hhund I 32*, koma l-i *Sindr 5*, láta l. fara *Sigv 10, 3*, vesa l-s e-s, høre til ens skare, *Am 43*. — 2) *skare, følge, ór því l-i Vsp 17*, l. Dvalins l-i *Vsp 14* (næppe liði), l. lofðungs *Hhund II 36*; hyppig omskrivende, l. heiðingja = heiðingjar *ESK 6, 55*, l. ýta *Mkv 10*, l. lýða *Hfr 3, 13*, 23, l. allra manna *Sigv 4, 1*, höfða *Has 18*, l. ljóna *Has 36*, l. fyrða *Hávm 159*, l. þegna (ved rettelse) *Jóms 9*, l. dróttins *Líkn 39*, l. engla *Pl 32*, l. Engla *ÞKolb 3, 12*, l. Veidœla *Þorf 2, 1*, sjóvar, fiskere(?), *EGiis 3, 8*. — 3) *hjælp, understøttelse, på overgangen hertil står skipta ójafnt með ósum l-i, egl. 'dele skaren ulige blandt aserne', Hárb 25*; veita e-m l. *Grott 14*, *Korm Lv 61*, l-s þurfi *Hárb 32*. Jfr feikna-, her-, ofr-, skipa-, vig-.

2. lið, n, skib, *Þul IV z 4, 1*, flýtr, *Klæ*; af *versemálets art ses, at vokalen her er kort, rimet på skrið, medens dog vokalen synes lang i liðmældr, s. d., det er således muligt, at rimet hos Klæingr er unøjagtigt. Jfr 1. liðfastr.*

liða, (-aða, -aðr), meddele i detaljer (= greina, af liðr, egl. 'at sanderlemme'), l. ek fátt of þat *GSvert 10*.

liðar, m. pl, (sing. findes ikke usammensat), (ens) følgere, ledsagere, (ens) krigere (jfr l. þat eru fylgðarmenn *SnE I 530*), altid med en genitiv, *Dáfinns l. Iv 8*, *Eysteins l. Háls VIII 12*, *Háreks l. Þórálfr, Karls l. Svarf 11*, *Magnús l. Gísl I, 12*, *Sveins l. Sigv 2, 3*, *Valbjófs l. Harst, Þorkels l. Óthelg 2*; langbarðs l., om Hunnerne, *Godr II 19*, þinir l. *Hsv 49*; hans l. *Orv IX 51* (v. l.). Jfr ás-, ver-.

lið-Baldr, m, hærens Balder, anfører, fyrste, *Þjóða 4, 19*.

liðband, n, arm-bånd, guldring (af liðr), lýtir l-s, gavmild mand, *Rauðsk*.

liðbál, n, 'arm-flamme', guldring, guld, veðmáli l-s, pant for guld, *Sturl 6, 8*, l-s lyptidraugar, guldbærere, mænd, *Bergb 3*.

liðbjugrar i forvansket sammenhæng *Hornkl Lv*.

liðbrandr, m, 'arm-ild', guldring, granda l-um, være gavmild, *Eskál 2, 1*.

liðdrjúgr, adj, som har, får, stort følge, *Nkt 23*.

liðfasti, m, 'arm-ild', guldring, l-a runnar, mænd, *Has 27*.

1. liðfastr, adj, fast ved skibet (lið = skib), fæstet på skibet, l-t blóm valdrósar, skjoldene, fæstede til skibets ræling, *Sturl 5, 4*; der kunde også være tale om tydingen 'armfast', fæstet til, baren på, armen (liðr).

2. liðfastr, adj, stærk, pålidelig til hjælp, til at kæmpe, el. ved (den ham ydede) hjælp, om *Tor, Þdr 20*.

liðfár, adj, som har lidet følge, *Nkt 31*.

liðfæð, f, ringe (altfor ringe) mandskab, *Sigv 13, 19*.

liðgegn, adj, dygtig i hæren (eller for befolkningen?), om kong *Olaf, ESK 6, 13*.

liðhati, m, 'hjælp-vrager', sverðs l., som ikke bryder sig om sverðets hjælp, *Þdr 11*.

liðhraustr, adj, tapper i hæren, *Mark 1, 28*, *Bjarni 4*.

liðligr, adj, som ser ud til at være flink, dygtig, af hvem man kan vænte hjælp, liðligrá ráð, bedre råd, ráðeligere, *Hsv 134*.

liðmaðr, m, som hører til ens følge, i pl. (v. l. liðar), *Orv IX 51*.

liðnir, m, sværd, *Þul IV l 6*.

1. liðr, m, (-ar), 1) led, ledemod (lið kalla menn þat á manni, er leggr mœtaz *SnE I 544*), hitta í lið, ramme ledemodet, når et stykke af et dyr sanderlemmes, overført: ramme det rigtige sted, tidspunkt, komme belejlig, sjaldan hittir leiðr í lið, sjældnen kommer den hadede i et belejligt øjeblik, *Hávm 66* (der foreligger sikkert ikke et lið, jfr ef þú hittir í þann lið *Ksjá 77*); herhen hører også: ljótr l. i biða ljótan lið lagagangs, blive slemt behandlet med hensyn til rettergang, *SnE II 198*. Og endelig vistnok talemåden: láta e-t fyr lið, give slíp, afkald på noget, *Has 15*, hvordan udtrykket end egl. skal forklares; fimr í lið, behændigt til at bevæge sig, *Líkn 35*, haldi þér lík at l-um, med hensyn til alle ledemod (kan også henføres til den følgende betydning), *Gróg 12*. — 2) = limr, lem, ben eller (og) arme, l-ir allir, alle lemmer, *Merl I 16*, biða e-m læs hvers á l-u *Hávm 136*, ok of l-u spennna, her vistnok snarest lærene, *Sigrðr 9*, ok lemja alla í (adv.) l-u, og knuse alle lemmer deri, *Lok 43*, lykja l-um, med armene, *Hávm 113*, at lið, til armen, *Ht 45*, í Við-

ópnis l-um, i *benene* (*benpiberne*), *Fj 18*; = *arm* i *guldkenningar*: *hanga-leygr l-ar Halli*, l-ar eldr *Vígl 23*, l-ar sker *Ht 46*. — 3) *stægtled*, *kasta trega* í alla l-u virða *Leið 10*. — *Om gen. liðs se fölg. Jfr ulf*.

2. *liðr*, *m*, = *linnr* (*s. d.*), *slange*, *orm*, *Merl II 17*, *jfr Pul IV qq 4*. *Tvílsomt er liðs* (*f. linns*) *Hl 10 b*; *mulig er liðs* *at henføre til 1. liðr* (*liðs f. liðar yngre form*). *Jfr randaliðr, se ved linnr*.

liðrækjandi, *m*, *som plejer, benytter hjælp*, *hjalms l.*, *som beskytter sig med hjelmen*, *kriger*, *Od 14*.

liðskelfir, *m*, (*fjende*)*skarens forskrækker, skrækindjagende modstander, om kong Magnus barfod*, *Gisl 1, 17*.

liðskjalfr, *Akv 14*, *kan ikke stå for hliðskjalfr, da l (ikke hl) her er hovedstaven; det er mulig af et liðskjölf 'mandskabs-hal'; da sammenhængen er forstyrret, er det umuligt at sige, om formen er gen. sg. el. nom. (acc.) pl.: jfr Brate i Namn och Bygd I 103 ff*.

liðskjalfr, *Fj 34*, *snarest personnavn (dværgeavn)*, *men formen er usikker (lið- el. lið-?)*.

liðskostr, *m*, *mandskab, som står til ens rådighed*, *eigi gaztu l-i lágan Arn 2, 5*.

liðsmaðr, *m*, *mest i pl, kriger*, *Arn 6, 15*, *Þjóða 2, 1*, *Od 22*.

liðstórr, *adj*, *dygtig til hjælp, om Kristus*, *Pét 16* (*i øvrigt en rettelser, for det umulige liðsljórr*).

liðveljandi, *m*, *mandskabs-vælger, anfører*, *Ingj 1, 5*.

liðproti, *adj*, *manglende mandskab*, *verða l. Sigv 13, 19*.

Lidda, *f*, *by i Judæa (nu Ludd)*, *Pét 54*.

lifa, (-ða, -aðr), 1) *leve*, *Þtjald, Sigv 11, 6*, *meðan fjór l-ir Ski 20*, *hyggjask ey l. Hávm 16*, *l. lengi Hávm 50*, *Steinarr 1*, *l. í Kristis höll ESk 6, 11*, *jfr 63*, *l. í hárrí scemð Lil 91*, *l. framla, føre et fremragende liv, Ht 4*, *l. sæll Oddi 2*, *lif heill Grip 17*, *l. lauss, fri, ubunden, Fáfn 8*, *l. scemðarorðalaus Fj 3*, *l. ánauðr „Dannir“*, *l. bazi Hávm 48*, *l. óþarft Sigsk 64*, *l. at holdi, efter kødets lyst, Merl I 57*, *l. at munum sínum Oddgr 34*, *l. læknar, som læger, Hávm 147*; *l. langan aldr Lok 62*, *l. kveld eptir kvið norna, leve en aften udoover, Hamð 30*, *l. ok deyja Sigv 11, 18*; *l. at e-m, leve hos, sammen med, en, Hhund II 18*, *l. við þat lík, leve sammen med den skikkelse, Hávm 97*, *l. við løst, leve ved, sammen med, fejl, leve brødefuldt, Hávm 68*, *l. við sútir Giz 2*, *1. l. fénaðar lifi, føre kvægets liv, leve som kvæg, Merl I 55*. — 2) *bestå*, *meðan öld l-ir, medens verden består, Vsp 16*, *Grip 23 o. s. v.*; *være fremdeles i live (efter at andre er døde)*, *l-ið einir er þátta ættar Hamð 4*, *þat eitt l-ir ÞHjalt 2*, *l. eptir, d. s., Valg 9, Am 54*; *bestå, leve, om ord og ry, þróttar orð l. Hfr 3, 2*, *lof*

mun æ l. Ht 96, *atkvæði l. Harð 3*, *l. mun þat Anon (X) II B 9*, *med eptir, þrámæli mun l. eptir Am 105*. — 3) *overleve, med acc.*, *auðr l-ir e-n Ragn VI 1*. — 4) *leve, nære sig*, *l. við vín, veidimat Grí 19*, *Hym 16*. — 5) *være i fuld kraft, létu l. íþróttu (f. íþróttir?)*, *viste deres fulde kraft Am 67*. — *Part. l-andi, i religiøs betydn.*, *l. guð Lil 57*, *l. brunnr Lil 25*, *l-anda vatn Gd 2*, *l. ljós Lil 22*, *l. þrýði, om jomfru Maria, Gd 28, part. pass. lifaðr i samme betydn. som part. act.*, *beta es lifðum an sé ólifðum, Hávm 70*.

lifinn, *part. til et ellers ikke forekommende* *lifa, *leif, levende, lifna myndak kjósa Hhund II 29*, *sem lofðungi lifnum myndak, sst 47*.

lifina, (-aða, -aðr), *blive levende, leve op*, *Bragi l-aði, i en forvansket sammenhæng, St 3*.

lifnaðr, *m*, (-ar), *leveris*, *l-ar smiðr, om den hellige Rusticus*, *l. betyder her vist helligt (eneboer-)liv eller kloster-liv?*, *Heil 11*.

lifir, *f*, (-rar), *lever*, *svíns l. soðin Guðr II 23*, *rex ljóssa l-ra, spøgefuld betegnelse for en, der har med tran og garvning at gøre, Anon (XIV) 2*.

lifra, *f*, *søster*, *l. ulfs, om Hel, Rdr 9*.

lifri, *m*, *broder*, *Pul IV j 8*, *Merl II 53*.

liggia, (*lá, leginn*), 1) *ligge, være i liggende, hvilende, stilling, om mennesker og dyr*, *l. heima Vígf 2*, *l. nær gauri, ved hans side, Korm Lv 60*, *l-jandi ulfr Hávm 58*, *ulf sék l. Lok 41*, *hapt sá l. Vsp 35*, *l. í lyngvi Fáfn 21. 28. 29*, *l. á Gnitahéidi Grip 11*, *ormar l. und aski Grí 34*, *l. of menjum Fáfn 16*, *l. á arfi Fáfn 18*; *om syge eller affældige*, *l. í kór Guðr II 44*, *l. borin verkjum Oddgr 4*, *l. kvaldr Lil 99*, *l-jandi drakk Yt 16*, *jfr l. úti, måtte opholde sig, sove, ude i det fri, GDrop 5*, *være ude på søen*, *l. úti herskipum Hárekr 1*, *l. viggjum Gráf 9*, — *om sårede, dræbte, begravede*, *l. í fjorbrotum Fáfn 21*, *l. í blóði Hamð 23*, *l. halidauðr Hym 37*, *l. hoggvinn Guðr II 7*, *l. veginn Yt 12*, *l. dauðr Hfr Lv 13*, *Jóms 40*, *valr of lá Hfl 3*, *valkøstr lá Arn 2, 13*, *l. lifsvann fyr e-m ÞTref 5*, *jfr l. eptir Hást 1*, *ESk 6, 60*, *Asms I 4*, *abs.*, *lõgu landsmenn gnógir Valg 8*, *komask braut eða l. hér Þorm 2, 20*, *frák l. hundruðum Krm 11*, *l. und kló flagðviggis ÞSkall 1*; *være begravet*, *hér liggir skald Hhal*, *herkonungr liggir haugi ausinn Yt 36*, *l. und lagar beinum Yt 31*. — 2) *om andre og døde ting, ligge, befinde sig*, *auga liggir í liki Korm Lv 7*, *sverð liggir á grundu ESk 6, 48*, *mæki sék l. Grí 52*, *sverð veitk l. H Hj 8*, *liggi járn enn í milli Sigsk 68*, (*sverð*) *liggi í vølum Fj 30*, *skjöldr l. yfir Bdr 7*, *járn l. at leggjum Rv 5*, *hjarta liggir í hendi. á bjóði Akv 21. 23. 25*, *flösur liggja fyr eggju Skall 3*, *drag liggir í skeggi Eg Lv 35*; *skip liggja í grindum Hhund I 50*, *herskip lõgu Sturl 3, 16*, *dýnur lõgu GSúrs 23*; *eitr liggir of hjarta-*

Lil 80, feiknstafir l. á landi *Grí* 12, gipt liggir á láði *Hskv* 3, 5. — 3) *om landet, jorden i dens udstrakthed*, land sék l. *Grí* 4, jörð liggir *Alv* 9, hér liggir Kaldakinn of aldr *Pórsnep*, Bálagarðs síða lá at borði *Sigv* 1, 3, (land) liggir fyr e-m *Pjóða* 4, 8, ey liggir út við élum *Rv* 4, *men*: meðan lönd þau lögu, lá ubenyttede hen, *Am* 96; — l. und e-m, være en underkastet, *EgAd* 2, *Vell* 17, 37, *Hallv* 4, *Mark* 1, 23, *Jfr Hál* 15: brúðr Val-týs liggir und bægi þeim (j: *Hakon*); om veje, gagnvegir liggja *Hávm* 34, brautir l. *Fáfn* 41, grœnar brautir l. til *Þdr* 1, brautir l. framm *Hamð* 17; — om vejret, logn liggir *Alv* 21, byrr lá at stáli *Ból* 5, — om strømmen, l. fast framan á brjosti *Grettis* 44, mækis ó sús mest of lá, trykkede stærkest, var kraftigst, *Hfl* 4. — 4) *med præpp.*, l. á tungu, om digtningsstoffet, *Arbj* 15, — l. á ferli, være i bevægelse, undervejs, *Pjóða* 1, 13; — l. fyrir, ligge i baghold for, l. fyrir i fjarðar mynni, fyr skipum *HHj* 18, 19; — l. e-m á halsi, gøre en bebrejdelser, *Kolb* 2, 1; — bætr l. til alls, alt kan der bædes for, *Anon* (XIII) B 9; — talit liggir gorva þeim, en har let ved at tælle, *VGl* 7, lá mér ljósast fyrir, det var lettest, klarest, for mig, *Grip* 21. — 5) *ligge nede*, lásk eigi háski, faren lá ikke nede, faren var dér, *Skáldh* 6; láskat *ÞKolb* Lv 10 er vist fejl for löskat.

lilja, f, *lilje*, *Gd* 68; navn på et digt, *Lil* 98.

lima, (-ða), hugge i stykker, limðir Þri-valda *Vetrl*, men ordet er urigtig v. l. til lamðir.

Limafjörðr, m, *Limfjorden*, *Yt* 14, *Gráf* 9, *Sigv* 10, 8, *Ploft* 2, 2, *Nkt* 19; derimod forekommer navnet næppe *VGl* 5.

limar, f. pl, 1) *grene* (pá træer), breiðask of lönd öll l. *Fj* 19, bita af Læraðs l-um *Grí* 25, (viðr) es lúta austr l., hvís *grene böjjer sig mod øst*, *Sigrðr* 11, verða at l-um einum, blive helt ødelagt, *Hrólfs* 1. — 2) *grene*, følger (af noget), l. ósaðra orða leiða oifengi *Reg* 4, grimmur l. ganga at tryggðrofi *Sigrðr* 23, langar l. stillis dauða, langvarige følger, j: langvarig sorg over, *Pjóða* 4, 10. — 3) *mulig hører hertil*: bjarkan er laufgrænstr l-a, med hensyn til grenenes løv, *Rún* 25. *Jfr* ask-, axl-, bjúg-, plóg-.

limdolgr, m, *grenenes fjende*, *ildn*, l. hratt eim, *ildn* udspyede røg, *Arn* 5, 16.

limgarmr, m, *grenenes hund*, *ffende*, *ildn*, gnógr l. vann lýða sveit bøl (*Jfr* ból brunnu sst) *Ód* 7; — *vinden*, *Ht* 78.

limr, m, (-ir, -u), 1) *lem* (arm eller ben), egg bítr á lim lýti *Ht* 10, stökkur láss af l-um *Gróg* 10, ór Leirbrimis l-um *Fj* 12, guð lét limu sína pína *Líkn* 14, bartu (j: *korset*) limu Krists við þik mista *Líkn* 32, of limu giptumanns *Gd* 12. — 2) *lem*, som del af noget, l. (ved rett.) Krists, om *Olaf d. hellige*, *ESk* 6, 33, l-ir Kristi, *de fattige*, *EGiis* 1, 24, góðir ástar l-ir

Jesú Mdr 19, l. himna fylkis *Katr* 23, l. himna salkonungs *ESk* 6, 66, l. aldar gætis *Katr* 45, l. himna stólkonungs *Gd* 34; l-ir púkans, *forbryderske mænd*, *Gd* 45; — l-ir axla, *armene*, *Ht* 2. *Jfr* bjúg-, bog-, ná-, út-.

limrónar, f. pl, *grenruner*, *runer til at riste på grene eller bark*, for den der vil være læge, *Sigrðr* 11.

limsorg, f, *'grenens sorg*, *ødelægger'*, *ildn*, l. lék naar himni *Bkrepp* 5.

lina, (-aða, -aðr), *mildne*, *dæmpe*, *lindre*, elskugi l-ar brysti (dat.) þró (acc.) *Heilv* 8, fár l-ask *Mv* III 8.

1. *lind*, f, 1) *lind*, *lindetæ*, *Þul* IV kk 3, l-ar kvistir *Merl* II 88, l-ar váði, *ildn*, *Fáfn* 43. — I *kenninger for kvinder*, *Jfr Þul* IV yy 2: l. liðs *Korm* Lv 4, l. lauka *Eg* Lv 38 (her dat. lindi), *Hrafn* 1, l. bekkjar *Ólhelg* 11, l. líns *Anon* (X) III B 4, l. námduks *Arm* 4, l. láss *Hfr* Lv 19, l. (ved rett.) linbands *Vitn* 16, (efter guld) l. grjótólnis landriis *Ólhelg* 4, l. strindar leynisika lyngs *Sveinn* 4, l. hranna búða (af búði 'úld'), *Gd* 19, l. graiþvengs grundar *EGiis* 1, 37, l. Leifnis lautar fagr-vita *Þhreð* 2. — 2) *skjold*, *lavet af lindetæ* (*Jfr* lindiskjöldr i prosa), *Þul* IV r 1, hefsk l. fyrir *Vsp* 50, l. rauð sprakk *Eviðs* 5, grœn l. *ESk* 9, 1, þar létum vér l-i barða *Orv* VII 17, skelfa l. *Rþ* 35, 37 (snarest her 'skjold' og ikke 'spyd'), steinda l. skerr *Ht* 10, verpr l. *Ht* 9, bresta mun en blikhvita l. *Herv* V 10, mörq vas l. fyr landi *ÞKolb* 3, 2; l-ar váði, *sværdet*, *H* hard 2. — 3) *spyd* (ogsá fordi spyd dannedes af lindetæ), egl. *spydskraft*, vas létt skafin l. í hendi *Orv* IX 66, l-ar láð, *skjold* (se láðstafir) *ÞKolb* 1, 2, l-ar snarvindr, *kamp*, *Ht* 32 (kunde også hen-føres til foregående); om selve spydbla-det, írön l. beit *Pmáhl* 13. — 4) *snor*, *dannet af lindebast*, lukði hann alla l. baugum (rett. for bauga) vel, *han omgav hele bastsnoren med ringe*, *Völ* 5.

2. *lind*, f, *kilde*, *kildevæld*, l-ar logi (hds linar, lionar), *gula*, *Reg* 1, l-ar log (se logskunduðr), d. s. *Vell* 37 (l-ar log kunde dog også betyde 'skjoldets lue' = sværd).

lindalfr, m, 'skjold-afv', *kriger* (i øvrigt en rettelse for landalfr), *Eg* Lv 20.

1. *lindi*, m, *bælte*, *sværd* á l-a (= við belt) *Völ* 18, drepa und l-a *Harkv* 23; i *forvansket sammenhæng*. *Audun* 2. — I *kenninger for 'sø'*: *Siggjar* l. *Leiknir*, *Lygru* l. *ESk* 13, 12, *Raðar* l. *ESk* 13, 11; — for slange: l-ar lands *Merl* II 12.

2. *lindi*, n, *lindetæ(er)*, coll., l. brendu hállsviðinn hugsteinn, *hjáerte* *svedet ved tændt lindetæ*, *Hynd* 41; — skaði l-is, *storm*, *Pjóða* 4, 23; l., pl., *spyd*, *Rauðsk.*

lindhjörtr, m, 'línde-hjört', *skib*, *Gldr* 6.

Lindisey, f, egn i *Lincolnshire*, *Eng-land*, *Óit* 3, 5.

Lindiseyrr, f, *uvist hvor*, *Krm* 19.

linhjartaðr, adj, *blódhjærtet*, *blóð* om *hjáertet*, engi l. *Lil* 59.

linnbeðr, *m*, (-jar og -s), 'slange-leje', *guld*, 1-s Lodda, *kvínde*, *Bjhit* 2, 12, 1-jar Gnó, *d. s.*, *Korm Lv* 34, 1-s brjótr, *mand*, *Nj* 2.

linnból, *n*, 'slange-leje', *guld*, *Hl* 18 b, 1-s gjafi, *gavmild mand*, *Gullásp* 2, 1-s (ved rettelse) *lundr*, *d. s.*, *Mv III* 26.

linni, *m*, *slange*, = *linnr* (det er ikke muligt at holde formerne særligt gen., ude fra hinanden, her anføres kun de uomtvistelige former af den svage böjning), *Pul IV qq* 4, *ginnungs brúar* 1. (*acc.* *linna*), *armens slange*, *guldring*, *Rv* 7, *landa* 1-a *leygr*, *havets ild*, *guld* (*landa* 1. = *midgårdsormen* = *havet*) *Nj* 29; = *Ormen d. lange*, orbragðs ærir logðu annat sinn at L-a *Rst* 18. — *Jfr* *fjard-*, *set-*.

1. **linnr**, *liðr* (*s. d.*), *m*, (*jfr* *foregående*), *slange*, *Pul IV qq* 3, 1-a *eitr Lil* 80, *lépartar* 1-i *bornir Merl I* 48, 1-s *blóði*, *slange*, *Sigv* 13, 3, 1-s *kind*, *d. s.*, *Gunnllv* 1. — 1 *kenningar*, for *sværd*: *randar* 1. (*randar* 1-a *róg*) *Korm Lv* 59, *Þorm* 2, 15 (*linns*), *þremja* 1. *Epver* 1, *rómu* 1. *Has* 2, *Mistar* 1. *Has* 3, *skjaldar* 1. *Rst* 1 (*her* 1-a), *Yggs éla* 1. *Ótt* 2, 7, 1. *sverða* *sennu Ht* 6, *benja* 1. *HolmgB* 13, *Hl* 16 b, *sára* 1. (*sveigir sára* 1-s) *Bersi* 1, 3, *sára* *polls* 1. *Hl* 22 b, *logðis* *loddu* 1. *Korm Lv* 18. — for *guld*: *ljósundin* 1-s *lond Egils* (XII) 1, 1-s *låd* *Leið* 4, *Has* 18, *Gisl* 1, 2 (*jfr* *lådgefandi*), *Þjóða* 4, 12 (*jfr* *lådbrjótr*), 1-s *grund* *ESk* 6, 32, 1-s *låt* *Steinn* 1, 6, *Ód* 20; *formen* *linna* (*der* *også* *kunde henføres til linni*): 1-a *setberg* *Edað* 3, 1-a *völlr Anon* (XIII) *B* 62 (*jfr* *vallfinnandi*), 1-a *fold* *Ísldr* 8, 1-a *grund* *Hl* 4 a, 1-a *låd* *Hl* 40 b, 1-a *vangr* *Mþórð* 2, 1-a *laut* *Líkn* 37 (*jfr* *lautviðr*). — *Jfr* *arm-*, *ben-*, *dolg-*, *gný-*, *grá-*, *hjaldr-*, *hræ-*, *morð-*, *of-*, *rand-*, *róg-*, *sár-*, *skjald-*, *und-*.

2. **linnr**, *m*, 1) *navn på træ*, *Pul IV kk* 3. — 2) *navn på ilden*, *Pul IV pp* 2.

linnsetr, *n*, 'slange-sæde', *guld*, *lægir* 1-rs, *gavmild mand*, *Sigv* 6.

linnsveigir, *m*, 'slange-bøjer', 1. *leiðar* = *linn-leiðar*, *guldets* *sveigir*, *uddeler*, *gavmild mand*, *Svarf* 8.

linnvengi, *n*, 'slange-vænge', *guld*, 1-is *Gefn*, *kvínde*, *GSúrs* 4, 1-is *Bil*, *d. s.*, *Oddrgr* 33, *Helgi dýrr*, 1-is *lundr*, *mand*, *Pl* 30.

linr, *adj*, *blød*, *lin tunga* *Gd* β 50; *faðmask lint*, *favne hinanden blødt og kærligt*, *Akv* 40.

linun, *f*, *lindring*, *gefa* 1. *Mv III* 29.

lirla, (-aða, -at), *nynne*, *lulle*, 1. *galdr veri sinum*, *nynne en sang for ham*, *lulle sin mand i søvn*, *Hhard* 9.

list, *f*, 1) *idret*, *færdighed* (*omtr.* = *íþrótt*), *itr* 1-a, *i besiðdelse af udmærkede idretter*, *Rst* 11, *ganga hæst* 1-a, *være ypperst i*, *Ód* 8, *hrærd* af 1. *Lil* 93, með 1-um *Lil* 2, *vinna* 1-ir *Hjálmp* IV 3, *Eddu* 1., *om kendskab til skjaldesproget*, *Gd* 78, *yfirmeistari allra* 1-a *Lil* 51, *erindi vandat allri* 1. *Gd* 52, *sá* (*udströ*) 1-a *korni*, *om Kristus*, *Pét* 9, *logmáls* 1., *omtr.* =

logmál, *om de 10 bud*, *Anon* (XIV) *Lv* 3, 1. *fiskimanna*, *fiskeridræt*, *fisker-virksomhed*, *Pét* 10. — 2) *blandt kvænna heiti ókend*, *Pul IV yy* 3. *Jfr* *giptu-*.

listarígr, *f*, *herlig rejse*, *gum*, *Pét* 17.

listarorð, *n*, *herligt ord*, *udmærket tale*, *Katr* 28.

Listi, *m*, *egn i det sydlige Norge*, *Lister*, *hestr* *lauks* *óð* *fyrr* L-a *ÞSær* 4, 1, *líða* *fyrr* L-a *Þloft* 2, 4, *halda austan á* L-a *Ív* 24; L-a *konungr*, *norsk konge*, *Balti* 1, L-a *þengill* *Sigv* 3, 18, L-a *lådvorðudr* *Eg* *Lv* 5; L-a *men*, *havet*, *kilir* *ristu* *men* L-a *Sigv* 3, 9; L-a *logr*, *havet ved L.*, *Ht* 23; *gnipu* L., *fjældtindens L.*, *fjældegn* (*ved rettelse*), *Þdr* 13; *vallátrs* L., *d. s.*, *egl. falkelejets Lister*, (*falken bygger rede i klipper*), *Þdr* 20. — *Jfr* *gló-*.

listiligr, *adj*, *udmærket*, *liftig*, 1-asta *leiðar* *nesti* *Lil* 83, 1-g *móðir* *Kristi* *Lil* 95.

listugr, *adj*, *herlig*, *liftig*, 1-g *flúr* *Gd* 8, 1-t *vif* *Mey* 28, 1-t *fljóð* *Mey* 47, *om jomfru Maria*, *Mv II* 21, *om Kristus* *Mdr* 19.

Listvör, *f*, *mytisk(?) person*, *Sól* 76.

lita, (-aða, -aðr), *farve* (*især i blod*), 1. *Laufa* *HolmgB* 11, *mun* *lopt* 1-at *lýða* *blóði* *Darr* 9, 1. *herskip* *innan* *blóði* *Arn* 7, 2, 1. *ulfs* *munn* *innan* *blóði* *Drv* (XI) 10, *drengr* 1-r *sverð* *Ht* 4, *jfr* *Ht* 8, *Steinn* 3, 8; 1. *blóði* *svan* *sveita* *HolmgB* 9.

litfagr, *adj*, *lødfager*, *skön af åsyn*, en 1-ra *armdags* *Eir Gunnl* *Lv* 10, 1-*ígr* *kona* *Ragn* 1.

liti, *m*, *ravn*, *Pul IV tt* 1; *snarere således* (*af lit*, *de skarpe øjne?*) *end liti*.

litklæði, *n*, *pl*, *farvede*, *især røde*, *klæder*, *bera* *palma* (*ok*) 1., *udbrede*, *Leið* 30.

litkuðr, *m*, *rødfarver* (*af litka*, *farve*), *hringa* (*rett. for hringi*) 1., *sværdenes rødfarver*, *kriger*, *Sigsk* 69.

litr, *m*, (-ar, -ir), 1) *lød*, *farve*, *udseende*, *om dagens farve*, *dagr* *náðit* *lit* *ígrum*, *dagen fik ikke sit lyse udseende*, *om solformørkelse*, *Sigv* 12, 15; *i pl.* *kan det bruges både om morgendæmringen og aftenslumringen* (*der tales da om forandring i, af, farverne*), *litu* *es* *lýsti*, *da farverne blev klarere* (*ved daggy*), *Am* 30, *fara* 1-um, *rejse med farverne*, *d. v. s. med, mellem, farvernes forandringer*, *d. e. fra morgengry til aftenen*, *hele den lyse dag*, *Hárð* 50, *Bergb* 7; *hvers kyns* 1-ir, *alle farver*, *Mert* 1 17, *sól* *skipti* 1-um *við* *hafróðul*, *solen skiftede farve med guldet*, *guldet lyste som solen*, *Sturl* 4, 40. — 2) *ansigtsfarve*, *udseende*, 1. *ok læti* *Grip* 39, *el. i pl.* 1-ir *ok læti* *sst* 38, *hafna* *hvitum* *lit*, *blive rød*, *Sigsk* 31, *bregða* *lit* *Orv* IV 1 (*her* 'blive bleg'), *þol* *kollum* *vér* *ilt* *til* 1-ar, *ulykken er ikke god til at få et blomstrende udseende*, *Mhkv* 26; *i pl.* *lostfagrir* 1-ir *Háv* 93, 1-ir *góðir* *Vsp* 18, *vixla* 1-um *Grip* 37. — *litar* *ÞBrún* 2 *er fejl for lituð*, *s. d.*; *ligeledes er* 1-ar, *Háv* 107, *utvivilsomt fejl for lutar* (*hlutar s. d.*). — 3)

navn på en dværg, *Vsp* 12, *Pul* IV ii 6, — på en jætíe, flotanar forns L-ar, jætíerne, *Rdr* 18, — på en okse, *Pul* IV ö 2. — *Jfr* hermðar-.

litrauðr, adj, rød af farve, om guldét, *ESk* 6, 33.

lituðr, m, rødfarver, l. stála, *kriger*, *Ólhv* 2, 3, l. almreys, d. s., *ESk* 6, 17, l. hringserks *Arn* 3, 18; l. undgjóðs *Kuml* 2 (her ved rettelse for sendir, der er metrisk umuligt), l. ilja heiðingja (ulvens) *PBrún* 2 (lituð rett. fra litar), l. hramma varðrúnar viggs (ulvens) *Arn* 6, 13. *Jfr* egg-, góm-, mjök-, munn-, tann-.

litvöndr, m, farvende vánd, l. Heðins fitjar, vánd som rødfarver søkongens kappe (brynjen), sværd, *Hróm* 2.

Lizibón, f, *Lissabon*, *Hskv* 2, 3.

Libanús, m, *Libanon*, *Gd* 3, 46.

1. líð, n, øl, drik (l. heitir øl *SnE* I 252), drekka l. *Arn* 5, 1; Yggs l., *Odins drik*, *digtr*, *Korm* Lv 14, *Hharð* 5, *EiSn* 1, l. Lóðurs vinar, d. s., *Ísdr* 1, *Hþars* l. *Hál* 1; l-s lind, kvinde, *Korm* Lv 4 (ved rett. af líðr). — Líð *Pul* IV yy 2 (kvennaheiti ökind). — líð = hlíð.

2. líð se 2. líð.

líða, (leið og líddi, *Skjpspr* 96, líðinn), 1) bevæge sig i en jævnt glidende fart, glide, på land, l. yfir úrig fjöll, ɹ: ridende, *Hamð* 11, l-andi of veg *Vøl* 8, líðandi, vefjfarende, rejsende, bjóða l-öndum løð *Fj* 3, mart fljóð leið fyr yðr til skeiða, gik, fòrtes, *Valg* 9, áðr heðan l-ir *Herv* II 2, mjök leið ör stað, tog kraftige og raske skridt, *Bdr* 5, framn líðr sú vættr *Heiðr* 26, — glide, fare, gennem luften, flyve, l. at lopti *SnE* I 118, l. lönd yfir *Heiðr* 18, l. mold yfir *Heiðr* 15, l. mar yfir *Vafpr* 48, Gábríel leið firmanentum *Lil* 27, örvar líðu framn á lopti *Hfr* 3, 4, *jfr* (spjót) líðu gögnum vé *Hogna Bmáhl* 13, l. í lopt upp *Has* 29; merki líðu framn *Ht* 33; om havets bevægelse, haf líðr of lönd, strömmur ind over, *Hyndl* 42, (haf) líðr út í stað *Korm* LV 37; — om sejlads, kilir l. brimleið *Sigv* 10, 8, erum líðnir frá láði *Anon* (X) III C 3, l. of ægi *Hallv* 3, l. fyr *Lista Ploft* 2, 4, l. fyr haug *Hjörnagla sst* 5, sunds dýr líðu frá grundu *Hallv* 1, svalheims valar líðu sunnan *Ploft* 2, 6, batt heilan l. *Bersi* 1, 1, und líðöndum, under de sejlene (*jfr* marliðendur í prosa), *Hhund* I 24 — om ild, út líðandi, af *Gudmunds mund*, *Gd* 12, — l. ör böndum, glide ud af sine bånd, komme fri af sig selv, om *Loke*, *Bdr* 14, (ringe) líðnar at líð, anbragte på armen, *Ht* 45. — l-andi maðr af möður moldu *Lil* 12. — 2) om tænkt bevægelse, hróðrmól l. mér of hvápta *Húsdr* 8, fara orð þegar munn líðr *Mhkv* 16; lestir l. frá, forsvinder, *Heilv* 2, nauð líðr yfir *Merl* II 32, sultr ok sótt líðr at e-m *Merl* II 36, lífs laun l. eigi, forsvinder ikke, udebliver ikke, *Merl* I 65, líðr hver ræða, hver tale får ende, *Am* 20; vel hefr sá es þat l. lætr, brav er den

som lader det fare, *Mhkv* 6; öndin leið af Jesú *Lil* 58. — 3) om tiden, gå, forløbe, þat hefr langt líðit síðan *Hamð* 2, líðin es ævi *Hhund* II 25, líf líðit *Gri* 53, *VGI* 11, líðu mönuðr niu *Rþ* 6. 20. 33, leið um langan tíma *Lil* 20, líðit ár *Ht* 94, lífs eru líðnar stundir *Krm* 29; sögur, fyr löngu líðnar, som fortlængst har úldraget sig, *HI* I 6, líðnar heiptir *Hsv* 71, stef eru líðin *Leið* 34, lands vön líðin *Örv* IX 16, — upersont., öttu leið *Mark* 1, 22, enn mæra fimbulvetr líðr *Vafpr* 44, es líðr þína ævi *Am* 91, unz miðjan dag líddi *Am* 53, líddi randa rym, var forbi, *H hund* I 17, es líðr þenna heim, når man er færðig i denne verden, *Leið* 41; með at, leið at hausti, det led henimod, *Steinn* 3, 5, harðla líðr at ævi, mod livets ende, *Krm* 27; með dativ alene, líðit er hætti þeira at láði *Merl* II 102; at líðnum dómi, efter domsafsigelsen, *Mey* 60. — 4) part. pass. líðinn, død, det oprindelige er vist 'ud af verden', eller som det hedder: l. ör ljóðheimum *Gróg* 2; sá forkortes udtrykket, ept l. ræsi, *Inga Nkt* 62. 63, at l. fylki *HHJ* 42, hjá oss líðnum *Hhund* II 46, er líðnir ro *Hhund* II 29, *Sigrdr* 34; framn líðnir fyrðar *Herv* III 16 (v. l.); endogsá om de i døden brustne öjne: sjónir líðnar *Guðr* I 14. Udenfor part. findes l. i l. heðan *Anon* (XIII) B 42.

líðgjafi, m, 'ølgiver', Yggs l., *digter* (*jfr* líð), *Grettis* 26.

líðmeldr, m, kun i forbindelse l. Am-lóða = Amlóða meldrlíð, *Amlodes mel-skib*, *Amlodes kværn*, *havet*, *Snæbj* 1.

líf, n, 1) liv, bjart l. *Mark* 1, 28, hreint l. *Sól* 7, framt l. *Sturl* 4, 10, rausnar l. *Sturl* 4, 26, l. þitt esa lífit *Bjh* 4, l. með lækning *Gríp* 17, ljótt l. *Lok* 48, alt l. of lagit *Skí* 13, *jfr* *Lok* 48, troll hafi l. *HolmgB* 11, kjósa l., bestemme livet, *Vsp* 20, séask fæst at l-i *HHj* 11, hon sér at l-i löst né vissi *Sigsk* 5, gött líf vig-Freys *Ött* 1, 2, veita l-i e-s hlíf *Ód* 28, þessa heims l. *ESk* 6, 17, l. þessu l-i sst 64, l-s vön *Am* 90, l-s vánir *GSúrs* 33, l-s kestir, bryst (og hoved?), *ÞTref* 2, l-s sorg *Sigv* 13, 14, l-s stundir *Krm* 29, l-s örvænn *Sigsk* 53, fénaðar l., liv som kvægets, *Merl* I 55; i pl. at l-um hólða *Vell* 11 (men som v. l. til lífi); l-s vegr líðr *Mdr* 13, lífs lattir, befovert livet, *Yf* 14, l. lagðisk *Hfr* 3, 8, hverfa af l-i *St* 10, brá fira l-i *Krm* 14, ræna l-i *Krm* 17, *Jóms* 12, týna l-i *Guðr* II 12, fara l-i *Reg* 10, firra e-n l-i *Am* 42. l. es líðit *Gri* 53; halda l-i *Brot* 8; una l-i *Hhund* I 55, II 36, *Guðr* II 27; sofa l-i *Sigsk* 11, *Ghv* 2; gen. abs. l-s, i live, *Mv* II 19, *Katr* 38. — 2) i religiøs betydning, l-ið sjálf, gud, *Lil* 83, l-s greinar = kristeligt liv(?), *Mdr* 34, l-s fórn, om Kristus, *Líkn* 37, l-s höfn, det evige liv, *Líkn* 33, l-s höll *Líkn* 31, l-s land *Nik* 2, veitt es l. *Lil* 22, taka l. allra jarðar fyrða *ESk* 6, 3. — 3) moderativ, l-s ávöxtr *Mdr* 17. — 4) personificeret og da f. líf, den eneste

kvinde, der overlevede ragnarök, Vafpr 45. Jfr gleði-, gæzku-, óska-, rausnar-, viðr-.

lifdagur, *m. pl, levedage, livstid, Nkt 61, Merl II 75.*

lifdöpl, *f, livets udstrækning, livets beholdelse, Sturl 5, 14.*

lifga, (-aða, -aðr), *levendegöre, Jésús er 1-ar þjóðir Lil 51, lifgaðar andir Heilv 1, svát lifguð verði (ferð) Lil 21; 1. þrif þjóðar, göre menneskenes frelse levende, virkellig, Heilv 1.*

lifgalli, *m, liv-odelægger, hallar l., ilden, Sturl 5, 11.*

lifgan, *f, levendegörelse, 1. þjóða, jomfru Maria, Lil 89.*

lifgari, *m, livgiver, 1. dauðra manna Lil 63 (som v. l. til lifgjafi); her findes også v. l. lifgjafari, stridende mod metrum.*

lifgjafi, *m, livgiver, 1. manna, om Kristus, Has 9, jfr 14, Gd β 52, 1. dauðra manna Lil 63. — 1. Ellu geitunga, som giver ravnene føde, kriger, Esk 3, 5.*

lifhötudr, *m, dødelig fjende, þar ák launa 1-uð Þmáhl 3. Jfr J. Jónsson Arkiv XIV, 365.*

lifkaldr, *adj, kold for livet, som lader livet fryse (ihjæl), 1-köld Laufa veðr, livkolde sverdstorme, kampe, Vell 11.*

lifligr, *adj, levende, fyrig, 1-ast jóð E Gils 1, 40, 1-g orð Lil 2. (v. l.) 95.*

lifsbraut, *f, livsvej, Heilv 7.*

lifsgrand, *n, liv-odelæggelse, død, fáa 1. Hharð 2, biða 1. (el. i to ord?) Þjóða 4, 27.*

lifsgrein, *f, livslærdom, fremja sveina 1-um Pét 13.*

lifshvatr, *adj, rask i livet, Guðr II 31 (máske rettere i 2 ord).*

lifsmein, *n, livsmén, sygdom, der truer med døden, Mv II 12.*

lifsnjallr, *adj, udmærket i livet, EGils 1, 3.*

lifspell, *n, livets fordærv, døden, biða 1. HolmgB 10, ráða 1-i e-s Bkreppl 9, 1. (pl, v. l. -spjöll) veittusk mǫnnum EGils 2, 15.*

lifstré, *n, livs-træ, 1. þjóðar, korset, Lín 22.*

lifstund, *f, livstund, livet, i pl, Gøng 2.*

lifstýrir, *m, livstyrer, 1. láðs ok loíða, som styrer jordens og menneskenes liv, Lín 5.*

lifsvanr, *adj, berøvet livet, bera vöpn af e-m 1-um, forlade en som dræbt, Yt 5 (urigtigt er á lifsvanan), lögu 1-ir ÞTref 5.*

lifþjón, *n, livsfordærv, død, biða 1. Rv 25, vinna 1. Leið 18.*

lifþjónandi, *part, tjænende ved og i sit liv, 1. lærisveinar, om Kristi disciple, Lil 46.*

Lifþrasir, *m, den eneste mand, der overlevede ragnarök, Vafpr 45 (egl. 'livet fastholdende'; v. l. Leif- er sikkert urigtigt).*

1. lík, *n, 1) skikkelse, form, í jöldu 1-i Har-nið, standa í steins 1-i HHj 30, 1-i*

fögr, herlig ved sin skikkelse, Bjhit 2, 1, víkka 1-i fórtu Lok 24 (hvis ikke 1. her er masc.). — 2) legeme, haldi þér 1. at líðum, bevare du dit legeme helt, Gróg 12, með heilu 1-i Þloft 3, 5, láss helt 1-i drósar Valg 9, í 1-i móður jötna dolgs, í jordens legeme, í jordens indre, Eyv Lv 9, auga es liggir í ljósu 1-i Korm Lv 7, nema við þat 1. at lífa, undtagen at leve sammen med den person (kvinde), Hávm 97, an þat ljósa 1., end den lyse kvinde, Sól 12. — 3) lig, kvæikva 1. sitt með önd Lín 23, mitt 1. dauðs Ormr 1, 1, 1. Norðimbra Ött 3, 6, 1. Valkera Hfr 2, 7, ljós brann fyrir 1-i vísa Esk 6, 20, jfr 22, 1. hans þeir drógu Sól 23, háls á 1-i Heil 23, lérept (er gött) 1-i Hálfis IV 6.

2. lík, *n, tov som udgør sejlets kant (Falk, Seew., 64), blandt navne på skibets dele, Þul IV z 7, jfr no. lík "lig på et sejl, kant, side" (Aasen).*

líka, (-aða og -ta, -at), *behage, alt es her (dat.) 1-ar Halli 5, hinn es hvót 1-ar Hfr 1, 7, þat getr 1. lauka lind (dat.) Hrafn 1, seggjum 1-ar snarræði ÞGisl 1, þjóðum 1. þimur haukar Sturl 3, 21, þér 1-ar hylli Mdr 30, lét sér 1. gjafar, modtog med behag, Mark 1, 26, sér lét eigi illa Aslák í för 1. Jöms 13, ef (honum) 1-ar lof Esk 6, 69, þér 1-ar at auka vald Sturl 3, 20; líkti hann at gera Mv III 18; upers. una 1-ar vel sliku ÞKolb 3, 7, þars vel 1-ar, hvor man finder behag, befinder sig godt, Stúfr 2.*

líkami, *m, legeme, várr veikr 1. Heilv 14, þrútinn 1. Nj 2 (her nærmest om avlellemmet). Jfr det fölg.*

líkamr, *m, legeme (for lík-hamr), hreinn 1. Lil 30, ljóss 1. Lil 35, sannr 1. Lil 69, limir 1-s Mv II 18, 1-s æðar Lil 11, 1-s lygðir, legemets lögne, d. v. s. et falsk legeme, et legeme der var andet end det så ud til, Lil 65, taka meyjari 1-m, sst., 1-s munúð Hsv 74, úr 1-m sínum Gd 20, á 1-m þinum Has 19.*

líkbjartr, *adj, med lyst legeme, men urigt. v. l. til líknframr, Esk 6, 16.*

1. líki, *n, 1) skikkelse, = lík, leyta 1. ens ljósa mans Hávm 92, þursa 1. þykki mér á þér vesa Alv 2; í hjartar 1-i Pl 7; enkelte eksempler under lík kunde også henføres hertil. — 2) lig, (blæja) at verja þitt 1. Am 103.*

2. líki, *m, ligemand, Hl 8 b.*

líkindi, *n, sandsynlighed, þat er 1. Krók 3.*

líkja, (-ði, -t), **1) göre lig, sammenligne, tolke som, glósan 1-ir guðs orð sverði Gd 35; være ens med, guði 1-jandi í dygðum Lil 25. — 2) efterligne, 1. eptir Loð II 2. — 3) med. 1-jask, ligne, Guðmundr 1-isk einu tré Gd β 48; 1-jask við guðdóm, blive ens med, Lil 17. Jfr viðr-líkjask.**

líkjari, *m, efterligner, 1. guðs Andr 1.*

1. líkn, *f, 1) miskundhed, hjælp, trøst, sú erumk l., det er mig en trøst, Lok 35, leita í (adv.) 1-a, søge hjælp deri, Am 48,*

hvat mun til l-a lagt, *hvad vil der ske til hjælp, formildning*, *Gríp 30*, heila l. se heilalíka; sýna e-m l., *vise en mildhed*, *Korm Lv 19*, l-ar kostir *Pmáhl 5*, l. váss, *bod på*, *GSúrs 33*, l-ar spor, *mildheds, lindrings spor*, 3: *fod, den fod som bevæges for at komme en til hjælp*, *Sigrðr 16*; l. á lýtum, *helebredelse af*, *Gd 46*, l-ar krafíðr, *af hvem der kræves nåde, om loven*, *ESk 6, 59*. — 2) i övrigt i religiøs betýdn., (guds) *nåde*, biðja e-m trúra l-a *Arn 5, 25*, veita e-m l. *Líkn 40*, gefa e-m l. *ESk 3, 3*, *Sól 82*, hljóta l. af e-m *Has 24*, beiða l-a *Has 49*, sönñ l. *Has 5*, dýr l. *Líkn 10*, synda l. *Lil 5. 80*, l-ar auðr *Líkn 33*; l-ar æðr, om jomfru *Maria*, *Lil 89*, *Gd 28*, tákna l., d. s., *Mv III 30*, l-ar blóm, om en helgeninde, *Mey 40*. — l. lungtorgs, *brystets hvile, ro, játg.* — *Jfr heila-*.

2. Líkn, f, blandt kvenna heiti ókend, *Pul IV yy 3*.

líkna, (-aða, -at), *hjælpe, lindre*, l. ok lækna *Guðr II 39*, l. e-m *Has 58*, *Mdr 34*, *Gd 65*, l-isk gróm við Grímmi ok Þór, *gid troldene tog sig af Odin og Tor*, *Hfr Lv 9*, l-ask við Hildi hvítungs, *søge hendes nåde, tilgivelse*, *Þorm 2, 2*.

Líknarbraut, f, 'nådens, frelsens, vej', navn på et digt, *Líkn 51*.

líknarbrunnr, m, *nådens, frelsens, brönd*, jomfru *Maria*, *Mey 15*.

líknariúss, adj, villig til at vise nåde, om den hellig ánd, *Leið 24*, *Gd 2*.

líknargaldr, m, *hjælpende, frelsende, tryllesang*, *Hávñ 120*.

líknarmey, f, *frelsende mø*, l. dróttins, jomfru *Maria*, *Vitn 19*.

líknarstyrkr, adj, *kraftig ved sin nåde, om gud*, *Líkn 22*.

líknarvöndr, m, *nådens svøbe*, temja e-n með l-vendi *Lil 81*.

líkneski, n, *billede (udskåret træbillede)*, *Vitn 17*, *Mv I 17*.

líkneskja, f, s. s. foregående, *Mv I 15* (*fejl for -eski?*).

líkniastr, adj, *stærk ved (andres) milde omdømme*, l. at lofi *Hávñ 123*.

líknífram, adj, *ypertilig ved sin nåde, om gud*, *ESk 6, 16* (v. l. líknsamr).

líkníæðir, m, *nådens ophavsmand, om Kristus*, *Líkn 47*.

líknsamr, adj, *nåderig, v. l. til líkníframr*.

líknskin, n, 'mildt skin, nåderigt skin', navn på solen, *Pul IV gg*.

líknstaflr, m. pl, *hjælpende runer, ljóð* ok l. *Sigrðr 5*, *rosende, mild, omtale*, *Hávñ 8*.

líkr = glíkr, adj, *men det er ikke sikkert, hvor gammel denne form er*, hóttir l-astr, *den sandsynligste eller rigtigste måde*, *Gd 15*, at l-u, *lige, netop*, *Gd 3 49*, et næsta með l-u, (*rettelse for verr líka*), *omtrent i lige grad*, *Pét 34*; *geraz góðum l. Hsv 98*, því es l-ast *Lil 92*; *adv. l-ast Heilv 13*. *Jfr því-*.

líkrþró, f, *spedalskhed*, *Gd 3 7*, *Mey 55*.

lím, n, *kalk, murkalk*, loða saman með l-i *Pét 4*.

lími, m, *vånd, pisk, svøbe (af sammenbundet ris)*, l. sng leikara (*der blev pisket*) *harðan prima* *ESk 13, 6*, l. gekk með láum *EGíls 1, 2*; *Arn 5, 19* *findes líma i en uklar sammenhæng*, se B. M. Ólsen, *Arkiv XXV, 300 f*.

límsett, adj, *kalket, grjót l-tt, stene sammenfæstede med kalk*, *Rv 19*.

lín, n, 1) *lin, hör*, spinna dýrt l. *Völ 1, hörðug (klæde af hör)*, l-i *gæddr, om Völse, Völs 4*. — 2) *brudeslör eller hovedpynt af hör*, binda e-n brúðar l-i *Þry 12. 15. 17*, ganga und l-i, om en brud eller hustru, *Rþ 40*, hylja und l-i *GSúrs 4* — lind l-s, *kvinde, Anon (X) III B 4*, l-s *Lofn, d. s., Þorkhraun*. — 3) om stængtæppe, *verjask l-i Guðr III 2*. — 4) om 'præsters håndlin', l-s *kennir, gejstlig, Mv I 10*. — *Jfr blæju-*.

1. lína, f, *skibstov, Pul IV z 6*, meðan strengr ok l. *brestr eigi Rv 21* (*Jfr Falk, Seew., 80*). *Jfr bóg-*.

2. lína, f, *hoveddug (af hör, lin)*, *hovedslør*, lúta und l-u *Þry 27*, l-u *jörð, hoved, Ólhelg 11*, l-u *Hlín, kvinde, Korm Lv 19. 33*.

línapaldr, m, 'lín-abild', *kenning for en kvinde, Anon (XII) C 32*.

línbundin, adj, f, *lín-bunden, linombunden, med hovedtøj af lin, Hallbj, Halli*.

líneik, f, 'lín-eg', *kvinde, Vígl 9*.

lín-Gefn, f, 'lín-Gevn', *kvinde, Korm Lv 24*.

lín-Gerðr, f, 'lín-Gerd', *kvinde, Hharð 9*.

línhvít, adj, f, 'línnehvid', *hvid ved det brugte hovedtøj af lin, leika við l-a Hárb 30*, en l-a *mær stf 32*.

línklæði, n. pl, *hör-klæder, om sængtæpper*, *Am 16*.

línskauti, m, *skorinn l., flænget eller afskåren linned-firkant, i fuglegåden, Gát 2*, hvor det alm. forklares som fuglen jáðra-kárn.

línspöng, f, 'lín-spang', *kvinde, GGalt 1*.

Línús, m, *from mand, Mey 55*.

líri, m, blandt fuglenavne, *Pul IV xx 5*; *Jfr no. lira, „Puffinus Anglorum”, (Aasen) fær. líri 'ung skræpe' (puffinus arcticus, Jakobsen). Jfr sund-*.

líta, (leit, líttinn), 1) se, l. e-n *augum Sigrðr 3*, þótt oss l-ir *Hhund II 41*, l. *benjar, sgr Hhund II 46*, *Guðr I 27*, l. *eld á jöfri Guðr I 26*, leitk þik of sinn *H hund II 13*, l. orm á hringum *Jóms 37*, lofðar l. lung *Bragi 2, 2*, lítt þar *Sigurð Guðr II 8*, alt þats leitk *HJ 23*, viljak l. þat *Am 58*, l. býur *Gunnl Lv 5*, l. gorla þær farðir *Hausil 20*, l. í sjónir e-m *Sígv 12, 13*, l. í augu *Vsp 28*, *Hym 2*, vasa tunglskin tryggd at l. *Arbj 5*, l. doglinga *Rst 16*, l. hirðmenn spenna hlumi *Hf 75*, l. tvá standa *Reg 21*, vas hverr drengr litinn *Guðr II 35*, litnir saman *Þhræð 12*; l. austr, se *mod øst, HHJ 29*; folk leit er o. s. v., *Sturl 3, 6*; — *gennemskue, mák l. þat*

Grip 36, lítik hví sumt mun sæta *Griss*, an vér l-um *Leiknir*, l. orð ok íðir *Nj 3*; — ítr (goð) l-ir mik kveðja, *ser at jeg til-taler, Has 4*. — 2) *med præp. og adv.*, lít á ljúfan, *se hen på, Guðr I 13*, l. hvassligum augum á, *om Tor, EVald 2, absolut, Guðr I 14*, l. á en fornu mól, *se på, tage i betragtning, Sigv 7, 7*, l. á tór *Lil 91*: l. i, *se, kikke ned i, Vøl 23*, — l. eptir of e-t, *se efter, undersøge, Grip 21*, — l. of eigu sína, *se henover, Sigsk 47*, — l. til þkla, *se hen til, Korm Lv 2*, innar lítik til kvinna *Ólhelg 8, derimod er l. til, Gunnl Lv 12, på grund af alliterationen næppe rigtigt (mulig: títa til)*, — l-ask umb = l. umb sik, *se sig omkring, Am 54, Hsv 82, Darr 9, Herv III 8*; — l. upp, *se opad i luften, Hávm 129*, — l. út *Sigv 3, 12*: l. við e-m, *se hen til en, Sigv 3, 7*; — l. aprt, *se tilbage, Hym 35*. — 3) *medium, l-ask, synes, vurdere*, konungs þrum lizk vårt torrek verra *Sigv 13, 22*, óþórf lizk mér í þeim mólum *BjH 7*, mǫnnum lizk sem o. s. v., *Arn 2, 18*, þeira myndir lítaz mér sem o. s. v. *Lil 80*, þat liz vansi *Lil 47*, leizk sá vægðar traudr *Ísldr 24*. Jfr fyrir-.

lítillæti, (f. lítill-), *n, nedladdenhed, ydmyghed*, rót l-is, *jomfru Maria, Lil 25*, af l. *Gd 25*, fyr l. *Lil 52*, með l. *Lil 90*.

lítill, *adj*, (minni, minstr), 1) *lille, ringe (af vækst, omfang, betydning)*, lokkaði lífla, *de små drenge, Am 77*, hvat es þat et lítla *Lok 44*, nú emk svá lítill (*modsat: hæri, men með bibetyðning af 'ringe'*) *Guðr I 19*, vespl kvazk æ til lítill *Anon (X) I B 7*, l. sveinn, *ubetydelige svend, Bjhit 2, 5, 7*, kveða menn né minna *Gunnl Lv 10*, meiri ok minni megir *Heimdallar Vsp 1*, hóti minni hreystimaðr *Jóms 8*, lítit lið *Bjhit 2, 23*, við helming minna *Arn 2, 13*, þrímur hlutum minna lið *ESk 6, 32*, bera minna hlut, *komme til kort, Bjhit 2, 6*, — *om ting, genstande og lignende*, lítilla sanda, lítilla sæva, lítill eru geð guma, *hvor der er små søer, er der små sandbredde, og således er det med menneskenes sind (de er små), elliptisk udtryk, Hávm 53*, lítit borð (á báti) *EGils 3, 18*, lítit brauð *Leið 27*, eigi lítill merki *Rst 10*, hogg at minni *Korm Lv 54*, minstr verki, *ganske ubetydeligt digt, Hfr Lv 25*, láta verðan minna bragar, *lade en få ringere digterævne, Ód 2*, bú lítill *Hávm 36, 37*, tala minst es þat *Sigv 1, 11*; olteiti vas lítill *Jóms 11*, of lífla sök *ESk 6, 37*, minni sakar *Am 71*, of minni sorgir *ESk 6, 60*, sorg at minni *Ghv 21*, minstr fagnafundr *Hál 13*, lítit lýti *Korm Lv 5*, lítill bœn *Eg Lv 29*, lítill fýsi *Hym 20*, minni málgróðr *Gunnl Lv 10*, unað lítit *Grip 46*, vø lítill *Hhund II 4*, Vitg, þrömmun þeygi lítill *Am 17*; eiga lítinn kost und sér, *have ringe magt, lidet at sige, Mhkv 25*; — þitt lif esa lítit, *dít liv er ikke ringe, er storartet, BjH 4*; — *om tiden*, hǫium lítinn dag, *nu er der lidet tilbage af dagen, Sigv 3, 11*, opt mér

mǫnuðr minni þótti, *kortere, Skl 42*, láta millum ills lítit, *lade kun kort tid forløbe mellem (tilføjede) onder, Am 85*. — 2) *andre, og absoluté udtryk*, lítlu verr, *det har lidet at betyde, Mhkv 13*, mǫrgum ræðr lítlu, *det har ringe betydning for mange, Am 35*, kaupá sér lof í lítlu *Hávm 52*, minna mun fyrir, *urigtig for meira (v. l.), Hfr Lv 22*, reiðask minna *HolmgB 8*, fyrir kveðk mér minna, *det vil blive mig lettere, Am 64*, lítlu meira *Korm Lv 14*, lítlu ok lengra, *og noget længere (sammenhængen mangelfuld), Am 38*, lítlu lengr *Brót 8*, lítlu fyr dag *Brót 14, Guðr II 43*; lítit es at synja, *det er lidet at nægte, det er en sådan bagatel, at der er ingen grund til at nægte det, Hárð 56*, engr skal lengi lítills biðja *Nj 24*. — minna *Sigsk 49* er vist fejl for minni s. d. — lítlu (sprundi) *Korm Lv 59* er vist fejl for ljósu. Jfr afar-, all-, megin-, ó-, raun-, sverð-, vállitit.

lítillmagni, m, person med ringe kræfter, ussel person, Frp I 29.

lítit, adv, (minnr el. miðr, minst), *lidt, i ringe grad*, vas l. steikt eitit, *der blev spist noget, der ikke var stegt meget, Hhund II 9*, l. gamall *Ótt 3, 1*, l. megandi, *lidet formuende, Vsp 17*, l. leikinn, *lidet godt, ilde behandlet, Am 90*, l. fegnir *Hárð 29*, l. drukkinn, *lidet, ɔ: ikke, beruset, Akv 15*, lignende betydning, ɔ: *ikke, findes Harkv 22, Eyv Lv 7, GSúrs 23, Korm Lv 35, Sigv 3, 7, Steinunn 2*; lítit (*ved rettelse af lut*) gættir frá losta *Nikár 3*, ypðit l. hurðum, *åbnede døren kraftig, Am 47*, séask l. óvu *Sigsk 33*, hjarta bifask l. *Akv 25*, rækja l. *Am 16, 97, Hróm 2*, eira l. *Am 33*, vægja l. *Am 40*, spyrja l. *Am 78* o. s. v., *i flere af disse tilfælde kan l. også gengives ved 'ikke'*; hertill *komp. miðr, miðr an aðrir Kolb 1, 2* og miðr ótuduimk *Has 14*, því minnr *Lil 82, superl. minst, m. dyljum þess, slet ikke nægter jeg det, HolmgB 6*, m. hugða ek manna, *mindst blandt mænd, ɔ: mindst af alt, Krm 28*, sofna 22, *Vøl 31*, glaða mun þik m. *Am 80*; — *adjektivisk funktion*, = lítit, *har ordet i l. vas þá til þrætu Þorm 1, 2*, á l. of hugsu *Korm Lv 41*. Jfr all-, ó-, raun-.

ljóð, n, sang, 1) især tryllesang, l. ek þau kann *Hávm 146, jfr 162, 163*, l. ok líknstafir *Sigrðr 5*. — 2) *digt, sang, Gymis l. at gamni kveðr Yt 25*, skipa l-um, *med hensyn til indholdet, Hfr Lv 7*, lýðr nemi l. *Þuríðr, her kan ordet betyde 'vers', ligesom i l. eitt kveðak Grott 7*. Jfr angr-, fimbul-, geir-, Sólar-.

ljóða, (-aða, -at), digte, Bárð 5, Katr 45. *ljóðagørð, f, digtning, digt, i l-um Lil 95*.

ljóðborg, f, 'sang-borg', digt, ljós mun lýðum l. vera Merl I 4.

ljóðfrumuðr, m, som fremmer folket (ved gaver), folkefremmer, Arbj 4.

ljóðgim, n, Leið 35, er vist fejl for ljósgim.

ljóðheimar, *m. pl*, menneskenes verden, ór l-um liðin *Gróg* 2.

1. **Ljóðhús**, *n*, Lewis (*i Skotland*), *B krepp* 5.

2. **Ljóðhús**, *n. pl*, gamle Lødøse (*i Sverrig*), *Sturl* 4, 41. 6, 7.

ljóði, *m*, som hører til samme folk, (ljóðr, lýðr), alfa 1., om *Völund*, *Völ* 10; ordet er bleven opfattet som 'fyrste', jfr vísi alfa sst 13. Jfr *Arkiv XXVI*, 52.

ljóðmegir, *m. pl*, menneske-sønner, *mænd*, lék við l-mögu *Hák* 4.

ljóðpundari, *m*, 'sang-bismer', digterbevægelsen der afvejer digt-ordene, loptvóg l-a *St* 1 (jfr loptvóg). Jfr *BMØlsen Arkiv XIX*, 125 f.

ljóðr, *m*, = lýðr, *i sing. kun Þul* IV j 3; *pl*: l-ar, mennesker, mænd, ljóða læ, *mænds svig*, *ÞKolb* 1, 2.

ljóðvegr se ljósvegr.

ljóma, (-aða, -at), *stråle*, *lyse*, lýsheims eisa (*guldet*) náir l. *Ht* 22, l-andi flos *Andr* 4.

ljómi, *m*, *glans*, *strålen*, þá brá l-a af *Lofajöllum*, en af þeim l-um (*máske fejl for ljóma*) leiptrir kómu *Hhund* I 15, l-a laust *Arn* 5, 16, nema at liði lofðungs l-a bregði, *medmindre fyrstens skare viser sig (i strålene lys?)*, *Hhund* II 36; *hyrjar* l. *Arn* 2, 12; l. logreitir, *bålstedets skin*, *skinnit fra ildebranden*, *Sturl* 2, 1, *ynðis* l. *Hhund* I 9. — *I kenningar, for guld*: Ógnar l. *Hhund* I 21, *Fáfn* 42, — *for sol*: l. *landa Rún* 21, l. *himna Gdþ* 22, — *for sværd*: ógnar l. *Merl* I 34, *ims verðar* l. *Ingj* 1, 6. — *Sværd*, *Þul* IV 1 6. — *Dværg*, *Þul* IV ii 6. Jfr *gný*-, *gunn*-, *haf*-, *himin*-, *hræ*-, *veg*-.

ljón, *n*, *løve*, l-s löngvarðandi *GSvert* 4 er *vistnok fejl for löng leygvarðandi*, se *disse ord*; *lög-ljón* *skulde betyde skib*. Jfr *íøvrigt léó*.

ljónar, *m. pl*, *mænd* (*om etymologien, for ljóð-nar af ljóðr, se Bugge Arkiv II* 218), *Þul* IV j 3, *Rv* 32, *StjO* II 4, *Osvínf*, *EGúls* 3, 20, l-a lið *Yt* 3, l-a *kindir Vsp* 14, *Líkn* 40 (*sing*), lið l-a *Has* 36, l-a *sveitir Líkn* 14, l-a *ferð Merl* II 91, *ljón* l-a *Þmáhl* 15, jfr *GSvert* 10, fjörtjón l-a *Þorm* 1, 2, l-a *flærð Pl* 13.

ljóri, *m*, *lysåbning (i taget af et hus)*, *fellu eitrdropar inn of l-a Vsp* 38.

ljós, *n*, *lys*, lopt *fullask af l-i Lil* 31, *hinnar týndu l-i, om solformörkelse*, *Lil* 59, l. *brann ESk* 6, 20, *om fakler*, *brinnandi* l. *Hávm* 100; *koma* í l., *komme for dagen, blive født*, *Bjhiit* 1, 3; *láta* í l., *meddele, offentliggøre*, *Has* 13; *om den anden verden*, *fara* í l. *annat, dø*, *Am* 87, í *ítru* l-i, *om det evige liv*, *Has* 63; *missa l-ss Blakkr* 1, 1, *geisli miskunnar sólar (Olaf den hellige)* *boðar gófgugt* l. *ESK* 6, 1, l. *heilags siðar*, *Kristus*, *ESK* 6, 3, l. *heims*, *d. s.*, sst 2, *lífanda l.*, *d. s.*, *Lil* 22, *signað l.*, *d. s.*, *Lil* 63, *dróttinn l-ss*, *d. s.*, *Has* 11, — l. *þjóða*, *jomfru Maria*, *Gd* 28, — *om korset*, l. *himna friðar Líkn* 36. — *I kenningar, for øje*: l. *beggia kinna* (*brunnu*

á mik) *Korm* *Lv* 2, — *for guld*: l. *öldu Þhred* 3 (jfr *Gnó*), l. *brims vegljóma*, *guldetts stråler, genskinnet fra guldet*, *Sturl* 5, 4, — *for sværd*: l. *eggmóts Líkn* 9, l. *haugs Hl* 34 b, *er næppe rigtigt, (fejl for l. hjaldrs?)*. Jfr *ástar*-, *barð*-, *bøð*-, *dolg*-, *ó*-, *stjörnu*-, *visi*-.

ljóstari, *m*, *sol* (egl. 'som farer lysende frem'), *Þul* IV gg.

ljósgarðr, *m*, 'lyst, skinnende gærde', *barða* l., *skjöld*, *EgSkj*.

ljósgim, *n*, 'lysende ild', l. *lopts*, *solen*, *Leið* 35.

ljósgulr, *adj*, *lysegul*, *om háret*, *Hjálmp* IV 1.

ljóshamr, *adj*, *med lys hud, lys af lod*, l. *hiltmir Yt* 25.

ljósheimr, *m*, 'lysende verden, hjem', *lyngs fjardólina*, *slangernes*, l., *guld*, *Eg* *Lv* 21.

ljósker, *n*, 'lys-kar', *lampe*, *skært* l., *om biskop Gudmund*, *Gd* 68.

ljóss, *adj*, 1) *lys*, *skinnende*, l. *hyrr Nj* (*XII*) 2, l. *eldr Am* 9, l-t *sem logi brenni Hálfis* VI 10, l-ir *dagar Sól* 12, *Hhund* II 51, l. *byrjar vegr ESk* 6, 64, l. *engla vegr Pl* 2; l. *lagar eldr Ht* 69, l. *hringr Rst* 26, l-ir *aurar Sól* 34, l-t *Kraka barr Þjóða* 3, 27; l. *mækir Gunnl* *Lv* 11, *ljós hildar borð Ólthv* 2, 8; *ljóst* *Leiptrar vatn Hhund* II 31, l. *mjóðr* *hausa haslrekka, om digterdrikken*, *Ísldr* 1; l. *lé Fj* 30; *ljós* *ben Kollu* 3. — 2) *om mennesker og deres legeme, især om kvinder*, l. *hauss Sigv* 12, 23, l. *líkamr, om Kristus*, *Lil* 35, *ljós kvöpn Völ* 5, *ljós víf*, *Hfr* *Lv* 15, *ljós línu Hlln Korm* *Lv* 19, *ljós lin-Gefn Korm* *Lv* 24, *ljós brúðr Sigsk* 53, l-ar *Am* 31, et l-a *man Hávm* 92, l-t *lík Korm* *Lv* 7, *Sól* 12, l. *faðmr Völ* 2, *brjóst* l-ara *hreinni mjöllu Rþ* 29, l. *brúna* *himinn, om panden, Korm* *Lv* 3, *men*: l. *stjórnamaðr, Gd* 26, *klar, forstandig*. — 3) *om andet*, l-t *lamb guðs Líkn* 37, l. *vili, tydelig vilje*, *Lil* 98, *ljós* *raun, klart vidnesbyrd, erfaring*, *ESK* 6, 46, *BjH* 2, *vinna* l-an *veg, erhverve klar hæder*, *Hl* 40 b; *ljós* *orðgnótt Ormr* 2, 2, l. *bragr Leið* 4, l-t *kvæði Líkn* 51; — l-t *es at gista SnH* 2, 6, *lá mér* l-ast *fyrir líta eptir, det var tydeligst for mig, klarest kunde jeg se*, *Grip* 21. — l-t, *adv, tydelig*, *ÞKolb* *Lv* 11. — Jfr *all*-, *raud*-, *víg*-.

ljósta, (*laust, lostinn*), *slá*, l. *vendi* *mar, slá hesten med piskan*, *Korm* *Lv* 9, l. *e-n steini VGl* 5, og *figurligt*, l. *illum steini, lade en strengi undgåelde, straffe hårdt*, *Þjóða* 3, 21, l. *e-n íulu egg* *GSúrs* 11, l. *tangar sega, slá med jærnbolten*, *Þdr* 15, l. *meina* *nestu niðr í miðjan* o. s. v. *Þdr* 17, l. *fleini á nasar e-s Ísldr* 16, l. *kirkju með elding, lade lynet ramme*, *SnE* II 196, l. *eldi í ÞTref* 2, *græði* *lostinn, om skibet*, *Arn* 2, 19, l. *saman røndum, slóde skjöldene sammen*, *c: begynde kampen*, *Skáldh* 4, l. *sundr fót e-s ESk* 6, 59, l. *einn* (*kvist*) *af stofni Merl* II 84, l. (*skip*) *við jörðu, slá det mod kysten, lade det*

blive sønderlået, Steinunn 1, laust hlusta grunn við hrønnum, slog hovedet mod bølgerne, slog hovedet af, så at det rullede ud i bølgerne, Húsdr 6; l. foeti í diki, slá foden, stikke med foden i moradset, snuble halvvejs, Sigv 3, 11; l. e-n helstofum, slá en med dødsruner, slá en íhjæl, HHj 29; — upers. folkskúrum lýstr of himli hraustan, pile- (eller spyd)regnen pisker omkring, Ht 62; ljóma laust nær himni, glansen steg op imod himlen, Arn 5, 16, ljósum (af ljós) brims vegljóma (gulðets) laust á bjarthimna, Sturl 5, 4.

ljósundinn, adj, 'lyst-spiralformet', *ɔ*: lys og spiralformet, om guldringe, l-in linns lónd Egils (XII) 1.

ljósvegr, m, 'lys-vej', himlen, littu á l-a, se þá himlen (og solen), Hæng III; i øvrigt er ordet en rettelse for ljóð-.

Ljóta, f, jættekvinde (egl. 'den hæslige'), *Dul IV c 5*.

ljótbirnandi se ljótgirðandi.

ljótgirðandi, m, hæsligt gærde (omgærder), l. lautar, havet, Ód 11 (iøvrigt rett.).

ljótligr, adj, hæslig, slem, l-g fjón grøri *GSvert 10*, l-g vømm, hæslige fejl, Hsv 45.

Ljótolfir, m, høvding i Svarfadardalen (10. årh.), Svarf 3.

ljótr, adj, hæslig, styg (egl. 'som har lyti', vansiret), om mennesker, ljótr (hjalma klettr) *Eg Lv 25*, ljótt hofuð *Gautr II 5*, l. skoltr *Gautr II 25*, ljót ásjón *Sóta Harð 12*, om jætter, l. mellu vinr *Grettis 45*; fjendtlig, om nornerne, l-ar nornir skópumk langa þró. *Sigsk 7*; — overført betydning, om synderen, blár ok l. *Lil 77*; — et l-a lif, som Heimdals (stadig at stå og vogte), *Lok 48*, þótt ljót sé (*ɔ*: ævi), fuld af ulykke, *Grip 22*, lif et l-a, det syndefulde liv, *Lil 76*; en l-a reiði *Eg Lv 27*; ljót róð *Sigv 13, 19, Lil 48*; lýða ráð es ljótt *Merl II 78*, ljótt verk *Þjfaldr*, l-ar görðir *EGils 2, 12* — l-ir leiðstafir, hæslige, bitre, ord, ord om hæslige gerninger, *Lok 29*; ljótt leikborð, slemmt tavlbord, om en fare eller farlig stilling, skjóta l-u leikborði fyr e-n *Gróg 3*; — harm l-an, elliptisk, acc., en slem sorg er det, *Hárb 13*; ljót munúð *Hsv 74*; ljótt líffjón *Rv 25*; gjalda l-u, gengælde med slem, straffe hårdt, *Ott 2, 16*; — l. boga drifa, den grumme kamp, *ESk 9, 4*, l. styrr *Anon (XII) C 13*; élin þykkja mörqum ljót *Mkv 19*; om vejen, lóng braut ok ljót leið *Rv 3*, sú en l-a leið (igennem vandhusets vindue) *Snjólf 4*; om vindene, Fornjóts. synir l-ir *Sveinn 2*; — især hyppigt om havet, d. v. s. dets udsæende i storm og uejr (de høje bølger og skiddengrã farve), en l-a bára *Arn 2, 3*, ljótt haf *Ht 93*, enn ljóti lógr *Leið 18*, l. lógr *Ht 22*, l. lunda vóllr *Sturl 3, 6*, enn l-i landgarðr *Anon (XII) B 4*, ljótt laudr *Arn 2, 10*; hertil kan også henføres enn l-i þvengr barða brautar,

om midgårdsormen, *Rdr 17*. — *Bjhít 2, 12* synes at findes et elliptisk udtryk fela l-an *ɔ*: hug, skjule hæsligt, fjendtligt, sind (jfr fela ranga hugi *GSurs*). — Som mandnavn, *Ljótr, en bersærk, Eg Lv 29*. Jfr for-, gin-, ham-, megin-, of-, raust-, svipa-.

ljótranaðr, m, med hæslig snude, om ulven, i superl. *Hi 32 b*.

ljótvoxinn, adj, hæslig af skikkelse, udsæende, om ulven, *Hfr 2, 6*.

ljúfliga, adv, kærligt, villigt, *Vitn 23*.

ljútr, adj, elsket, yndet, l. verðr leiðr *Hávm 35*, þats hefr l-um hugat *Hávm 40*, lít á l-an, se þá den elskede, den du har elsket, *Guðr I 13*, ljúf sveit, om englene, *Mv III 11*; l-t heit *Gd 21*; substantiviseret, *Helgu 1, Helgas mand, Gunnl Lv 11*. Jfr hug-, ó-.

ljúga, (ló el. laug, loginn), sige usandhed, *Hárb 49, Fj 45, Grip 25, 37, Am 97, 102, Sigv 11, 8, 12, 23, Hi 22 a*, drjúgr vas Loptr af l. *Þdr 1*, es vætki ló *Arbj 11*, l. halft *GnóðÁsm*, l. mart *Mv III 12*, l. hvert orð *Vitn 16*, ljóð login *Sól 81*; — transitivt, hel ló sumum frelsi, berøvede (egl. 'gjorde friheden til usandhed'), *Valg 8*; þá vas friðr loginn, brudt, *Hfl 14*, lognir eiðar, brudte, svegne, *Brot 2*, þú telr logna stefnu við þik, du regner at jeg har snydt dig for, er udeblevet fra, *Korm Lv 24*, l-umk ígr, jeg skuffes med hensyn til rejsen (den bliver ikke til noget), *Sigv 13, 27*; — med lóskat (rettelse for láskat), det glippede ikke, *ÞKolb Lv 10*. Med præpp., l. á e-n, belyve en, *Grip 48, Reg 4, Sól 67*, jfr så es verðr lýtum loginn *Hsv 101*; l. at e-m, lyve for en, *Am 33, Sigv 6, Halli, Hhard 10*, draumar l. at e-m *Steinarr*; l. til, tillyve sig noget, skaffe sig noget ved usande foregiverder, l. til penninga *Nj 7*.

ljúgfengr, m, en del af sværdet, *Dul IV l 10*.

ljúgorð, n, lyveord, usandhed, løgn, kúga l. af e-m *Mdr 22*.

ljúka se lúka.

lóa, (-dda, -at), hænge fast, hold l-ir i klóum, kødtrævler sidder fast i kløerne, *Harkv 3*, lóddi ró við ramman *Hausl 7*, hjarta lóddi, hjertet hang (næsten løsnet, som tegn på skræk), *Anon (XIII) B 12*, l. saman *Pét 4*.

lóaðbrók, f, 'ladden brog' (jfr fortællingen om Ragnar), Ragnars tilnavn, *Krm I*; synir L-ar *Ragn XI 2*.

Lóðhøtt, m, mandnavn (egl. tilnavn, 'med filthar'), L-hattar sonr *Bragi Lv 1*.

lóaði, m, ladden pels, pelskappe, l. sviðnar *Gri 2*, hofðu l-a rauða, om Atles mænd, *Guðr II 19*, skóku l-a *Hamð 16*.

Lóðningra, f, jættekvindenavn (egl. 'med lødne fingre'), *Dul IV c 5*.

lóaðinn, adj, ladden, l-n frammkló (rett. lóðna fra lóðnar, der ikke kan forklares; jfr *KGisl Eft. skr. II 231*), *Ht 56*. — Som mandnavn, *Porm 2, 13*; som jættenavn, *HHj 25*. — Jfr ham-.

Loðungr, *m*, *navn på Odin*, *Pul IV jf 7. Jfr Loðungr.*

Lodda, *f*, 1) *elvenavn*, *Pul IV v 2*; lögðis L., *blodstróm*, lögðis L-u linni, *sværd*, *Korm Lv 18*. — 2) *önavn, norsk ø (i Rygjafylki)*, *Pul IV bbb 5*; *hertil kan henføres*, linnbeds L., *guldets ø*, *kvinde*, *Bjhit 2, 12*. *Ordet findes blandt 'halfkenningar' for 'kvinde'*, *Pul IV yy 2*.

Loddfáfnir, *m*, *ung mand hvem der gives råd i Hávm 111 ff.*

lof, *n*, *ros, rose* *ord, lovtale*, l. ok líknstafir *Hávm 8*, l. ok vit *Hávm 9*, líknfastr at l-i *Hávm 123*, kaupá sér í litlu l., *ved lidet*, *Hávm 52*; hann es næstr l-i *Hfl 16*, við l. þjóðar, *under folks ros, bifald*, *Pmáhl 16*, við l. lýða *Hfr Lv 8*, við hæst l. aldar *Mark 1, 30*, sé þér l. *Lil 1*, syngja l. *Lil 4, 34*, opt byrjuð l. *Sigv 13, 27*, l. ræðandi *Lil 51 o. s. v.*, sás l. *scemði Sturl 5, 17*, óðr gørr við l. *Þblond 1, 1*, l-s endir *EgSkj*, ófra l-i þegna *Húsdr 12*, l. skjöldungur *Steinn 3, 12*; *her og i flere følgende eksempler kan l. også gengives ved lokvad, men grænserne er ubestemtige (jfr SnE I 468: hér er lof kallat skáldskapr)*, l. *Sindra Jór 4*, geta stillis l. sem steina brú *Hál 16*, skala l. *dvala Ht 68*, smíða l. *Rst 1*, reiða l. *ESk 6, 67*, bera l. *Vell 10*, magna l. *Sigv 3, 14*, fœra l. *Sigv 13, 9*, kvæða at l-i *ESk 6, 10*, dýrka l-i *ESk 6, 57*, reiða í l-i *Mark 1, 4*, launa l-i *Sigv 9, 1*, glaðr l-s *Þstf 1, 6*. — und lofi skýja *Nkt 79 er uforstæligt; mäske er lofi fejl for leið. Jfr orð-, óska-*

lofa, (-aða, -aðr), 1) *rose, prise*, l-at visa vann *Hfl 2*, l. hoddofa *Hfl 17*; *Leið 1*, *Líkn 13*, himins dýrð l-ar hólða stilli *Ekul 1, 4*. — lofaðr, *om gud*, *ESk 3, 3. 6, 5*, *jfr hvar-, marg-l-andi, som skal, bör roses, Andr 1*, l-andi glósur *Mey 2*. — 2) *tillade*, *Lil 16*.

lofanligr, *adj*, *som bör roses, priselig, udmærket*, l-g himna sól (v. l. loflig) *Sturl 4, 40*.

Lofarr, *m*, *dværg*, *Vsp 14, 16*, *Pul IV ii 6*.

lofðar, *m. pl*, *mænd, hövdinger*, *Pul IV j 3*, *Bragi 2, 2*, *Ormr 2, 2*, *Líkn 37*, hollvinir l-a, *om Sigurd fafnisbane*, *Brot (Fjs udg.) 4*, með l-um *Anon (X) II B 9*, leyfiðir l. *Raudsk*, eignir l-a *Sigv 11, 5*, l-a disir, *mænds hustruer (om en enkelt)*, *Hhund II 46*, l-a gramr *Hfr 3, 22*, *ESk 6, 70*, l-a hilmir *ÞKolb 3, 8*, l-a stýrir *Sturl 4, 21*, l-a stríðir, *om Erik blodøkse*, *Eg Lv 19*, l-a lestir, *om Gretter d. stærke*, *Ísldr 17. Jfr herði-*

Loifi, *m*, *sagnkonge*, L-a kyn *Yt 29*, *hvis ikke L-a her er gen. af loifðar, 'hövdinger'*; *jfr SnE I 522*.

lofðungr, *m*, *fyrste, hövding*, *Pul IV hh 2*, *Hhund I 4. 27*, *II 36. 47*, *Sigrdr 37*, *Ód 10*, *Krm 19. 21*, l-s kundr *Arn 5, 6*, l-s burr *Sigv 11, 6*, *jfr 13, 19*, *Mark 1, 10*, l. Þrænda *ESk 6, 13*, tungla ranns l., *gud*, *ESk 6, 46*, l. byrjar vegs, *d. s.*, *ESk 6, 64*;

l. lauks, *løgets fyrste, kvinde, Anon (XII) C 35*.

lofgjarn, *adj*, *begærlig efter ry*, *Brot 2 (Fjs udg.)*.

lofgróinn, *adj*, *'bevokset med ros'*, *berømmelig (jfr den valgte kenning)*, *reynirunnr l. laufi scemðar, om Torbjörg digre, Grett 1, 5*.

lofgörð, *f*, *egl. 'handlingen at rose'*, *så selve rosen (rosende digt)*, l-ar veitir, *digter*, *Þorm 2, 7*, smíða l. *Gd þ 52*.

lofnugginn, *adj*, *berøvet ros, dadelværdig, slet*, l. bani Auðgísls *Hfr Lv 13*.

lofkendr, *adj*, *rost, berømt, om kamp*, *Vell 37*; l-ir hjarlars drótnar *ÞKolb 3, 8*.

lofkennandi, *adj*, *mærkende ros, i besiddelse af ros, berømt, om Lucia*, *Mey 40*.

lofkvaddr, *adj*, *egl. 'tiltalt på en berømmelig måde' (kvæða lofi)*, *berømmelig*, l. lýðr *Leið 27*.

lofkostr, *m*, *'ros-stabel'*, *om et digt, billedligt*, hlóðk l-t þanns lengi stendr í bragar túni *Arbj 25*.

lofligr, *adj*, 1) *berømmelig*, l-g mærr *Lil 89*. — 2) *berømmende*, l-g orð *Lil 2. 95. Jfr lofanligr*.

Lofn, *f*, *en asynje*, *Pul IV h 1*, (*jfr SnE I 116*), *hyppigt i kvindekenninger, jfr Pul IV yy 3*; L. drainar loga (*guldets*) *Ormr 1, 5*, L. valtúns linnis (*guldringens*) *EGíls 1, 33*, L. seima *GSúrs 32*, L. hnyssings teigs elda *Katr 18*; L. handar leygjjar *Bjhit 2, 1*; L. ólkarma *Hallbj*; L. landrifs *Bjarni 4*, L. lauka *Anon (XII) C 32*; L. guðvefs *Katr 23*, L. (*ved rettelse*) lins *Pork Hraun. Jfr ben-*

Lofnheidr, *f*, *Hreidmars datter*, *Reg 10*.

lofskeið, *Sturl 5, 7*, *er urigtig v. l. for lofskið, s. d.*

lofskreytir, *m*, *'som fremsætter udmærket ros' (i digtning)*, *digter*, *GSúrs 22*.

lofskýrr, *adj*, *strålende ved ros, ry, om jomfru Maria*, *Mv III 28*.

lofsmið, *f*, *rosende digtning (egl. 'handlingen at digte ros')*, *Pét 8, Gd þ 42*.

lofsnjallr, *adj*, *rost, berømt, om en konge*, *Halli 2*.

lofsorð, *n. pl*, *rosende ord*, *StjO I 5*.

lofstyrkr, *adj*, *stærk ved ros, ry*, *Gd þ 13*.

lofsæll, *adj*, *rig på ros, ry, berømt, om fyrster*, *Yt 17*, *Þloft 3, 5*, *Nkt 32. 51*, *Merl II 34*, *Sturl 4, 41*, *Gísl 1, 1*, *om Jesus*, *Mgr 31*, *Pét 14*; l-ir menn, *om helgener*, *Gd 21*, l-l kona, *om Brynhild*, *Gríp 48*.

lofsöngr, *m*, *lovsang*, *Lil 95*, *Gd þ 17*, *EGíls 1, 11*, *Vitn 22*.

loftunga, *f*, *rosende tunge*, *SnE II 232*; *som tilnavn til skjalden Þórarinn (ironisk)*, *Þorm 2, 10*.

lofun, *f*, *rosen, ros*, *Sigv 13, 2*, *Ht 69*.

log, *n*, *lue, flamme, i kenninger, for sværd*: *Þriðja l. Vell 29*, *Gunnar l. Sturl 3, 17*, unda l. *Þhræð 5*; — *for guld*: *fjarðar l. (rett. fra leg) Korm Lv 41*, *böru l. SkrautO 1*, *landa bands l. Glúmr 1, 1*,

Pynjar l. *Nj* 17, Rímar l. *Sturl* 3, 14. *Jfr* arm-, brim-, fagr-, fjarð-, hrann-.

loga, (-aða, -aðr), *brænde* (*intr.*), ek sé sal l. *Hávm* 152, en hauðr (sé ek) l. *Hyndl* 49, l-andi húfur *Harkv* 23; *lue*, skinne, l-andi öll með skírleiks anda, om *jomfru Maria*, *Lil* 25.

Logafjöll, *n. pl.*, sagnhistorisk lokalitet, *Hhund* I 13. 15.

logbeidir, *m.*, 'flammekræver', lýteigs l., *guldkræver*, *mand*, *PI* 8.

logbrjótandi, *m.*, 'lue-bryder, -udstykker', lóns l., *gulduddeler*, *mand*, *Ég Lv* 32.

logfágandi, *m.*, 'lue-plejer', 'en som plejer lue', oddhríðar l., af oddhríðar (*kampens*) log, *sværd*, *dettes plejer*, *kri-ger*, *Eddó* 6.

logheimr, *m.*, 'flamme-verden', *helvede*, *Anon* (*XIII*) *B* 36.

loghreytandi, *m.*, 'lue-kaster, -uddeler', lóns l., *gavmild mand*, (lóns log = *guld*), *Sigv* 12, 13.

logi, *m.*, *lue*, *flamme*, *Pul IV* pp 3, l-ar brunnu *Iv* 25, brinnandi l. *Hávm* 85, l. gaus ör húsum *Jóms* 19, leiki yfir l. *Lok* 65, sem l. færi *Hyndl* 24, hryti hör l. *Am* 15, hör l. gnæfir við himin *Brot* (*FJs* *udg.*) 1, l. lægðisk *sst* 2, hvarfa of hættan l-a *Fj* 1, brinna l-a (*dativ*) *Gri* 29, *Dry* 21, *Surta* l. *Vafþr* 50. 51, sem l-a bregði upp ör eisu *Ólhelg* 8, l. þingaði dóm *Þjóða* 3, 21. — *l. kenningar*, *for guld*: l. dráfnar *Ormr* 1, 5, fjarðar l. *Od* 10, *Has* 26, öldu l. *Ht* 17 (*jfr* *hendir*), — *for öje*: l. brátungls *Þdr* 14; — l. lýta, *syndernes lue*, *Mv III* 5. — *Som egennavn på Skjalts broder*, *L-a* *dis* *Yt* 10. — *Jfr* ben-, bjart-, brim-, dýr-, fen-, fjarð-, grind-, gunn-, rið-, sár-, slíðr-, straum-, Sváfr-, vafr-.

logn, *n.*, *vindstille*, *Alv* 21. 22, *Pul IV* 00 1, l. ok loqr *Grög* 11, stundum þýtr í l-i ló *Mhkv* 13, leika (o: þorur) í l-i fátt *Heiðr* 24.

lognfara, *adj.*, *hvor der er stilhed, stille*, lundr l., *stille lund*, *Ski* 39. 41; *således sikkert rigtigere end at opfatte ordet som gen. pl. af et lognfor*.

lognórungar, *m. pl.*, 'lue-nærere'(?), *Leifa* brautar log, *havets lue*, *guld*, *dettes nórungar*, *mænd*, *Hfr* 3, 9.

logreiftandi, *m.*, 'lue-glæder', lýs bæjar (*havets*) log, *guld*, *den der glæder andre med guld*, *gavmild mand*, *Sturl* 8, 2; *reifa kan næppe være s. s. reifa 'at gentage, resumere vidneudsagn'*.

logreiftir, *m.*, *s. s. foregående*, *sanda land* (*havets*)-l., *gavmild mand*, *Eddó* 2.

logreitir, *m.*, 'lue-plads', *sted* eller *plads* *omspændt af flammer, om et af ildbrand hærgét sted*, *Sturl* 2, 1.

logrunnr, *m.*, 'lue-træ', sárs log, *sværd*, *dets runnr*, *krieger*, *Sturl* 5, 9.

log-Sága, *f.*, 'lue-Sága', lægis log, *guld*, *dets Sága* (*gudinde*), *kvinde*, *GSurs* 9.

logskrin, *n.*, 'lue-skrin', solens *skrin*, *himlen*, *dens gervandi*, *gud*, *Has* 58.

logskunduðr, *m.*, 'lue-fremskynder', *som*

sætter 'lue' i rask bevægelse, *lindar* l., (*krieger* eller) *gavmild mand* (*se* 2. *lind*), *Vell* 37.

logstýfir, *m.*, 'lue-deler', *Vánar* log, *elvens lue*, *guld*, *dets stýfir*, *gavmild mand*, *PI* 2.

lok, *n.*, *slutning*, *ende*, þat er kvæðis l. *Ht* 102, ljóða l. (*pl.*) *Hávm* 163, l. bragar *Leið* 45, l. munk þess segja *Am* 38, spyrr lýðr at l-um *Hsv* 99, jafnan spyria menn at l-um *Mhkv* 19, þau l. atferðar minnar, *den afslutning på min færd*, *Has* 63; *nema* l. bæti, *medmindre afslutningen gør sagen bedre*, *GGalt* 3; — *fara* und l., *dø*, *Kveld*, *riða* und l., *d. s.*, *ÞSið* 2, sótt und l., *død*, *Hfr* 3, 25; *gen.* l-s, *endelig*, *Has* 36, *Mhkv* 8. 25. *Jfr* *aldr*-, *fjör*-, *mála*-, *meðal*-, *upp*-, *ævi*-.

loka, *f.*, *lukkepid* (*der indvendig skydes for døren for at stænge den*), *overført*, *Urðar* l-ur haldi þér öllum megum, *Urds beskyttelse bevare dig*, *Grög* 7.

lokarr, *m.*, *hövl*, óðar l., *digteis hövl*, *tungen* (eller *digterævn*en?), *HSt* 2, 4. *Jfr* ómun-.

Loki, *m.*, *Loke*, *asernes fjende* („*afslutningens fuldbyrder*“), *Pul IV* g, *Vsp* 35. 51, *Hym* 37, *Lok* (*passim*), *Dry* 9. 18. 20, *Bdr* 14, *Hyndl* 40, *Fj* 34(?), *Þdr* 4, *Haustr* 11: L-a mæ'r *Yt* 7, *jfr* *Kock*, *I. F.* X, 99 ff.

lokka, (-aða, -aðr), *lokke*, l-aði litla, *hun lokkede de små hen til sig*, *Am* 77; *forføre*, l. e-n at ljótum røðum *Lil* 48, l-andi djöfuls flokkur *Mv III* 10, l. jungfrú *Mey* 27.

lokkr, *m.*, *lok*, ljósir l-ar *Hjálmp III* 2, l-a hnakkr, *hoved*, *Gunnl Lv* 11, l-a frón, *d. s.*, *Hjálmp IV* 1. — l. *Bjhit* 2, 14 *se* lókr.

lokstolpar *se* *leggstolpar*.

lokvön, *f.*, *forvæntning* om *afslutning*, *om fred*, nú riða l-vánir, *nu vakler hábet om fred*, *Þjóða* 4, 5.

Longínús, *m.*, *romersk soldat*, *Mgr* 29.

loppa, *f.*, *hånd*, *Pul IV* öð.

lopt, *n.* 1) *luft*, *himmelrummet*. alt l. ok loqr *Ski* 6, blanda l. lævi *Vsp* 25, lopt (*i pl.*) *Lil* 31. 34, l. in neðri, *det nedre lag*, *Lil* 27, liða at l-i, *igennem luften*, *SnE I* 118, hefjask at l-i, *hæve sig op i luften*, *Völ* 29. 33, hefja at l-i *Yt* 10, blöstr af l-i, *ånderættet* (*hidrørende*) *fra*, *Lil* 11; á l., bera á l., *løfte i vejret*, *Gri* 1, halda á l., *egl. holde op i luften*, *udbrede*, *kundgøre*, *Mhkv* 14, á l-i, *i luften* (*svævende i luften*), *Þdr* 17, *Hfr* 3, 4, *Vsp* 46, *Hávm* 155, *Dry* 10, *Lil* 45; í l., *ganga í l.* upp *ESk* 6, 16, *Merl I* 61. — 2) *himmel*, l. bilar *Hyndl* 42, jörð ok l. *Lil* 10, mun l. litat *Darr* 9, fór l-i *Sigv* 12, 28 (*jfr* *sammenhængen*), l-a gramr, *gud*, *Pét* 26 (= *himna*), *geisli* l-a, *jomfru Maria*, *Lil* 89 (*ligeledes*), l. ok englar *Lil* 94 (*ligeledes*). — L-s ljösgim, *solen*, *Leið* 35. *Om andre kenningar, der ikke forekommer, se* *SnE II* 499, *I* 330. — 3) *loft*, *se* loptbyggvir og loptvarðaðr.

loftbyggvir, *m*, 'loft-bo', unnar eykja l., som bor, opholder sig, i 'skibenes loft' = *lofting* (lopt = lypting), *Sigv* 4.

loptdriifa, *f*, 'luft-snebyge', snefog fra oven (modsat skafrenningr, sne, der blæses, flyger, hen over jorden), *ÞGísl* 10.

lopthjalmr, *m*, 'luft-hjelm', himmel, gødlingr, døglingr l-s, *gud, Leið* 30. 45.

Loptki, *m*, se Lopttr.

Lopttr, *m*, navn på Loke (egl. 'luft-gennemfarende', jfr fortællingen om hans luftsko, jfr *Kock, I. F. X.*, 99), *Lok* 6, *Hynðl* 41, *Fj* 26(?), *Haustl* 8, *Þdr* 1; Loptki (nom.), 'Lopt ikke', *Lok* 19; L-s vinr, *Odin, Vell* 12 (jfr vinheimr og Vina). — Som mandsnavn, *HolmGB* 10, *Nkt* 79, *EilSn* 1.

loptvarðaðr, *adj*, kun i lyngs barða l-ar (randir), (skjoldr) omgívnir af (med) lyngs barða (slangens) lopt, *guld*; lopt her = sovested, *teje, Vell* 31.

loptvóg, *f*, 'luftvægt' (hds har -væi, ɔ: vægi, -æit); i det dristige billede: l. ljóðpundara, sangbismereus luftvægt (luftlod), má l. betegne de redskaber, der, ifølge digterens anskuelse, frembragte ord og toner, digtning og dens fremsførelse; hrœra tungu l. ljóðpundara, bevæge tungen med o. s. v., d. v. s. afveje og udrrede de enkelte ord og strofer, *St* 1. Jfr *BMOlsen, Arkiv XIX*, 125 f.

losna, (-aða, -aðr), løsnes, komme løs, jótunn l-ar *Vsp* 47, Nagliar l-ar *Vsp* 50, hvelpar l. *Guðr II* 42; bønd l. *Líkn* 30, hosa tók at l. *Gd* β 28, mosi l-ar upp *Korm Lv* 58, haddr l-aði *Guðr I* 15.

lostasemi, *f*, kønsdrift, *Hsv* 132.

lostfagr, *adj*, skön så at det vækker attrá, l-rir litir *Hávm* 93.

losti, *m*, kødelig lyst, saurugr l. *Nikdr* 3, líkams l. *Hsv* 115.

lostigr, *adj*, villig, utvungen, slíta l. sverða leiki *Þmáhl* 5, l-ig verja jöfur armi *HHJ* 42, taka l. písl *Heil* 16.

lostverk, *n*, gærning man villig udtører, qll eru l. létt *Hsv* 93.

lota, *f*, gærning uden udføres med iver og uden afbrydelse (uden derfor at behøve at være langvarig), om et hidsigt, uafbrudt angreb (eller afsnit af en — længere — kamp), gerva grjóttvarps l-u, göre et hidsigt angreb med stenkast, *Hást* 6, biða l-u (gen.), i en obscon sammenheng (om coitus), *Grettis* 46.

lotr, *adj*, ludende, foroverbøjet, l. hryggr, *Rþ* 8.

lotti, *m*, blandt navne på sværd, *Þul IV* 1 3.

lottviðr, *m*, 'sværdtræ', kriger (af lotti) *Þmáhl* 9 (rettelse for lut-, hlut).

lóa, *f*, hjejle, brokfugl, *Þul IV* xx 5.

Lóðurr, *m*, gudevæsen (nævnes sammen med Odin og Höner), ló gaf L. ok litu góða *Vsp* 18; L-urs vinr, *Odin, Islðr* 1. Jfr *Noreen, Tidsskr. f. Philol. n. r. IV*, 28 f.

lófi, *m*, 1) håndens indvendige flade, *Þul IV* öð, skella l-um *Merl II* 99, ristr

ok l-ar *Líkn* 16, lausnar l., befrielsens (forløsningen hjælpende) håndflade, *Sigrðr* 16, jfr á l-um skal rísta bjargrúnar (for at forløse mødre) *Sigrðr* 9, leggja við l-a *Heið* 17; sjá gerði mér sára l-a, om áren, *Anon (X) III C* 4, bera i l-a *Merl I* 11, á aldar l-um *Refr* 1, 2. — 2) hånd i alm., bregða til botns björtum l-a *Guðr III* 9, með lyktum l-um *Lúl* 51 o.s.v. l-a eldr, *guld, Óð* 26.

Lófund, *n*, egn i Sverrig (se herom *Noreen, Xenia Lideniana* s. 8—9), á L-i *Yt* 23.

lóga, (-aða, -aðr), give slip på, tilintetgøre, med dativ, nema l-i mér *Þorm* 2, 14.

lógstair, *m*, 'uddelende stav', laudhyrs l-ar, guldets uddelere, mænd, *Tindr Lv* 1 (iøvrigt rettelse for leyg-).

Lóinn, *m*, dværgenavn, *Þul IV* ii 6.

lókr, *m*, blødagtigt, udueligt menneske (jfr *SnE II* 495), veíkr l. *Árm* 4, jfr *Gunnl Lv* 11, som identisk med dette må vist lokkr *Bjhit* 2, 14 opfattes, ljótr l. færir skjóta kerlingu of leiru, men sammenhængen er lidet forståelig. ('den hæslige døgenigt, Tord(?) hopper over den lerede strand som en sten, man står smut med'(?), jfr kerling).

lómblekkir, *m*, 'svig-fordærver', om en retfærdig konge, *Sturl* 5, 2.

lómgeðr, *adj*, svigsindet, falsk, om en træll, *Yt* 34.

lómhugaðr, *adj*. = foreg., om jætten *Tjasse, Haustl* 12.

1. lómr, *m*, lom (colymbus), *Þul IV* xx 4., jfr sár-.

2. lómr, *m*, svig, ala lóm, pølse på svig, *Hfr Lv* 8, l-i beítr *Yt* 33.

lón, *n*, vandsamling ved stranden adskilt fra søen ved en lang sandbanke (lagune), vandhul ved (t) stranden (der overskyldes ved flodtid, men kommer til syne ved ebbe, i reglen omgivet af flade klipper), vand, l-s log, *guld, Eg Lv* 32, *Sigv* 12, 13 (jfr logbrjóandi og loghreytandi), *Þhred* 9, l-s leygr, d. s., *GÞvert* 4 (jfr leygvarðandi); gaglfellis, høgens, lón, arm (lón her brugt identisk med 'jord'), dens lautir = hendr (vel egl. = lófar), leika við g-is l-s lautir = leika við fingr sér *Rv* 7; l. hvarma, tárer, *Mgr* 49.

Lóndrangar, *m*, pl, spidse klipper på det vestlige Snefjeldsnæs, *Bárd* 1.

Lóni, *m*, dværgenavn (af lón?), *Vsp* 13.

lópræll, *m*, en slags fugl (tringa alpina), *Þul IV* xx 5 (kaldt sátedes, 'højens træ', fordi den findes i følge med hjejlen).

Lópnð, *f*, norsk(?) ø, *Þul IV* bbb 5.

lúkká, *f*, lykke, *Mv* 1 26, *Heil* 10 (sent låneord).

lukta, (-aða, -aðr), lukke inde, luktaðir i einu húsi *Leið* 32; sandr l-aði sundum, sandet lukkede, fyldte, sundene, *SnE II* 202 (jfr forklaringen sst).

Luma, *f*, elvenavn, *Þul IV* v 5.

lund, *f*, sind, sindelag, l. vífa *Hfr Lv*

15, e-m leggsk þannig í l., en fær den tanke, formodning, Mhkv 24, e-m er l. (skr. lynd, men næppe at opfatte anderledes) til e-s, har tilbøjelighed til, sst 29, eju l., lyst til strid, Vell 7; — måde (at være på), marga l. Líkn 14, hverja l. Líkn 15, á margar l-ir Kolb 1, 5, Mey 49. Jfr gjöf.

lundfastr, adj, fast i sindet, indgroet, l-ir lestir Líkn 47.

lundgóðr, adj, med godt sind, velvillig, l. bóls hirtir, om den hellig ånd, Heilv 14.

lundí, m, søpapegøje (mormon fratercula), Pul IV xx 5, l-a bein Anon (XIII) B 15, l-a völlr, havet, Krm 5, Sturl 3, 6.

lundprúðr, adj, herlig-sindet, modig, Gldr 6.

1. **lundr**, adj, af et vist sindelag, bezt l. EGils 1, 3; ellers kun i sammensætninger, jfr bág-, göfug-, hauk-, stríð-.

2. **lundr**, m, lund, l. lognfara, stille lund, Skí 39. 41, vaxa í l-i, om rolig, lykkelig opvækst, Am 72, ák veg til l-ar Gret 2, 7, l-ar fjöturr, slange, Merl II 44; — et enkelt træ, und hveral-i Vsp 35, Merl II 83, (= tre lige foran). — Meget hyppigt i kenninger for mænd, efter guld: l. auðar Sturl 3, 13, seima l. Ísdr 26, l. áar branda GSúrs 8, gjalfrs elds l. Pl 2, l. leggjöturs Hárekr 1, haukláðs hyrjar l. Pl 44, linna vangs l. MBörð 2, — efter kamp: l. ógnar Sturl 3, 12, gunnar l-ar Vell 25 (jfr þröngvimeidr), l. fleins flugraddar Leid 9, lögðis seiðs l-ar Eviðs 5, hræskóðs styrjar l. Líkn 34, — efter sværd: hjors l. Anon (XI) Lv 16, l. hjarar Ht 60, laufa l. Bkrepp 9, l. Gauts gáttar gnýsvells Korm Lv 59, sára polls linnis l. Ht 22 b, jfr malma l. Sturl 3, 9, — efter skjold: hjaldrskýja l. (ved retelse) Tindr 1, 9, gunnborðs l. Eskál 1, — efter skib: Niðar varga l. Gldr 8, varrlautar viggis l. Hfr Lv 19, bóru lungs l. Þhreð 7, — i en fordærvet sammenhæng findes l. Haustl 11, — efter arm: baugstalls l. Líðs 4. Endelig synes hertil at måtte henføres: manndýrða l. Pét 32 (som efterklassisk). Som stedsnavn, Lund i Skåne, Eg Lv 6, Hárekr 2, Mark 1, 27, allvaldr L-ar Þjóða 1, 18, loifðungr L-ar Hrólfis I 1; L-ar land Eskál 2, 1. Jfr auð-, Braga-, Brá-, bóð-, Fjötur-, flein-, Glasis-, Gnipa-, her-, hjör-, hnykki-, hrið-, hvera-, hyr-, ímun-, men-, morð-, roeki-, seim-, stýri-, stökkvi-, svipti-, víg-, þrim-.

lundrakkr, adj, modig, Kolb 2, 1.

lundstórr, adj, stolt i sind, EGils 1, 2.

Lundán, f, (både i sg. og pl., -ir), London, fyr vestan L. ÞKolb 3, 11; of L-ir Merl I 46, þat L-um likar illa Merl I 20, í L-um Líðs 7, L-a þryggjur Sígv I, 6, Ótt 2, 7, L-a borg Merl I 11, L-a gramr Bjf 4.

lundværr, adj, sagtmodig, rolig, l-ir þykkir bezta sveit Mhkv 15.

lundýgr, adj, stridig, stridbar, Nj 2.

lung, n, skib, Pul IV z 2, Merl I 16, Ht 21, Oddi 4, et langa l., om ormen d.

lange, Hfr 3, 14, þunghúfaðast l. Ht 34, l-s barð Snæbj 1, bóru l. Þhreð 7 (efterklassisk, bóru overflødig); lung Bragi 2, 2 er usikkert.

lungbeitandi, m, skib-styrer, mand, Has 43.

lungr, m, hestenavn, Eg Lv 47(?), Pul I a 1, IV rr 2.

lungtorg, n, 'lungens torv', brystet, l-s líkn (s. d.) Játg.

lutgættir, Nikr 3, er formentlig fejl for lítt gættir.

Lúcia, f, helgeninde, Mey 38.

lúðr, m, (-rs), 1) kværnkasse (af fir-kantet form, hvori de runde kværnstene ligger, og som står på 4 ben, søjler), leggja l-ra, lægge kværnen med dens tilbehør, især stenene, tilrette, Grott 3 (jfr Lærdómslísta fjel. rit. II 154—55), leiða e-n at l-ri, for at vedkommende skal male, Grott 2, þótt l. þrumi, knager (ved den stærke drejning af overliggeren), H hund II 4, stökk l. fyrir, ryster derved, Hhund II 2, stukku stórar stöðr (benene) frá l-ri Grott 21, skauzk l. ofan Grott 23; hertil hører vist udtrykket, logn ok lög gangi þér í l. saman, egt. samles i kværnkassen, blive til ét, 'havet og vindstille samles for dig', v: det blive stille på søen, når du skal over den, Gróg 11. — Vanskeligere er det at sige, hvad l. er i: léa skalt í l. bera Fj 30, her synes ordet at betyde 'langagtig trækasse' (til opbevaring af langstrakte genstande). — Hrosta l., maltvæskens kar, bryggekar, gæi-Prúðr hrosta l-rs, kvinde, Ormr 1, 5. — 2) enn fróði jötunn á vas l. of lagiðr Vafpr 35; der er her tale om, hvad Vaytrudne husker som det første; det er det at Bergelme blev lagt på lúðr (Snorres opfattelse af dette er ganske urigtig); l. betyder her sandsynligvis enten 'vugge' (en kasse, hvori børn lagdes, jfr Fritzers bemærkninger [udhulet stok, trug til deri at nedlægge det nyfødte, spæde barn]) eller 'ligbåre, ligkiste' (måske snarest udhulet træstamme), jfr no. lur (hvis dette står for ludr) 'en køje eller sæng i et fartøj' (Aasen); jætten siger altså, at hans hukommelse går tilbage til Bergelmes fødsel eller død; ludrar Ragn X 4 findes i en forvansket sammenhæng. Jfr ey-, fegins-.

lúfa, f, uredet hårfylde (tykt hår og langt), tilnavn til Harald hárfagre (fór Hafsfjordslaget), Þjóð 3, 4, Harkv 10.

lúka, (lauk, lokinn; yngre form er ljúka), 1) lukke, hvé 's í lás of lokin Gri 22, l. upp, lukke op, l. upp grind Guðr II 36, haugr es upp lokinn Hhund II 42, hús hefr upp lokizk Fj 44, l. upp óðrann, lukke digtningens hus op, lade digterævnene vise sig kraftig, Líkn 1, l. upp óðborgar hlið, d. s., Has 1, finna upp lokinn Heilavág Ragn X 4. — 2) lukke, d. v. s. omgive, indeslutte, lauk mik skjöldum Helr 9, l. naðr rþundum Þjóða 3, 13, lét lþnd lokit Sígv 10, 5, l. vág ESK

3, 4, l. rönndu of kindir *Mark 1, 17, 1.* hauðr (*acc.*) skjaldborg (*dat.*), *Mark 1, 24, 1.* skeiðum of gram *Hókr 6.* — 3) *lukke, d. v. s. afslutte, ende, l. vísu Sigv 13, 7, 1.* stefjum *Rst 24, 1.* ljóðum *Hsv 148, 1.* eirum *Þorm 1, 14, 1.* aldri, *dø, ESk 6, 19, men trans. l. aldri e-s, dræbe en, B krepp 4, endir lokins lífs Yt 23, áðr hjaldr lykisk Iv 30, upers. eigi veit áðr hefndum lýkr Mhkv 18; svá lauk ævi (datív) siklings Þjóða 4, 27, þá es sókn (datív) lokit Hhund 1 56, sókn vas lokit Gísl 1, 14, nú es því lokit Grip 18; lokit því létu Am 20. 76; nærbeslægtet hermed er 'at afgöre' (en sag), l. örendi e-s *Sigv 5, 2, 1. dómi, fælde en dom, GSúrs 12, Leid 39, 1. dómsorði á Has 36, sótt lauksk Halli 6, ród lukusk, det ægteskab kom i stand, Hfr 1, 5. — 4) betale, udrede, l. laun Mgr 47, 1. fírán Hhali, lykak þér þat fyr lygi Lok 14 (men lykak rettelse for litt ek). — Lúka Korm Lv 19 er fejl, måske for leika og lauk Qlv 2 står i en forvansket sammenhæng.**

lúra, f, en art helleflynder, engjar 1, slange, dens látr, guld (se látrþverrandi), Sigv 13, 4.

lúta, (lýt, yngre lúti, laut, lotinn), 1) lude, befinde sig i en ludende, böjet stilling, (træ) þeims 1. austr limar, hvis grene böjer sig mod øst (se Kahle Zs. f. deut. Philol. 38, 515 f.), Sigdr 11. — 2) böje sig, γ : segne, falde, især om dem, der har fået banesår, l. fyr hjörvi *ESk 6, 52, 1. fyr spjótum Eyv Lv 3, 1. fyr kesjum Þjóða 1, 21 og absolut, 1. fyrir Þdr 12, þars hólðar 1. ESk 12, 7, verða madda Nirðir 1. Anon (XII) B 22, 1. at jörðu Ott 2, 9, 1. í gras Ísldr 25, Anon (XII) C 16, 1. til jarðar Þorm 2, 13, 1. und eggjar Bkrepp 7, 1. undir ilþorna arnar TorfE 4; om huse, hús lutu (sank i grus) fyr eisum Jör 1. — 3) lude, göre en nedadgående bevægelse (for at få fat i noget), hrafn laut í ben Kollu 3, lutu langbarðar at lýða fjörvi Hákr 7, jfr 1. und línu, böje sig ind under sløret (for at kysse bruden), Þry 27, og 1. saman á laun, böje sig mod hinanden til fortrolig samtale eller elskovsord, Sigsk 58. — 4) böje sig (i ærbødighed, lydighed) for en, l. henni (sólu) *Sól 41, 1. lim himna salkonungs ESk 6, 66, 1. helgum jöfri ESk 6, 12, 1. enum helgasta Tómasi GSvert 2, 1. Mártu sveini Ekúl 1, 2, 1. helgum krúzi Ekúl 1, 1, lútik helgum dómi Rún 22, englar goðs lutu gllum þeim Sól 71, 1. þér at fótum Lil 79; l. folkstara feiti Þjóða 3, 10, 1. fira gæti Ht 13, 1. Aðalráði Gunnlað; med præp. at, l. at guði *EGils 1, 8, jfr 1. und hylli e-s SNe II 196. — 5) 1. at enda óðar, nærme sig digtets slutning, GSvert 5.***

**lútr, adj. ludende, foroverböjet, 1. ek sat Sól 36, hneigð ok lút hon skal Lil 54. — Som egennavn for en af Træls sønner, Rþ 12, — som jættenavn, Þdis 1, 2. Jfr herði-, niðr, stag-, sæ-.
lútvíðr (lut-) se lottvíðr.**

lyi, n, stærkt virkende lægemiddel, litil 1. kveða til lýða sona, for at avle dem, Gaur 1 2; ekki 1., ikke det allermindste, Reg 9; at læse lyf (f. líf) Grip 17 er ikke nødvendigt. — Jfr elli.

lytja, (-aða, -at), helbrede (eller 'påvirke ved lægemiddel'), l. e-m elli, helbrede en for alderdommen, slá en ihjæl som ung, Am 78.

Lyfjaberg, n, egl. 'lægemidlers bjærg', (jfr beskrivelsen), Fj 36.

lygð, f, usandhed, løgn, líkams l-ir, legemets usandheder, d. v. s. at legemet ikke var et virkeligt legeme, men kun skin, Lil 65; Vitn 12, Pét 33, pl. SNe II 198.

lygi, f, (pl. -ar), usandhed, løgn, ESk 6, 58, launa 1. Sigdr 25, taka, gjalda lausung við 1. Hávm 42. 45, lúka fyr 1. Lok 14, bella 1. Þry 10, varða vön 1., hvad man ventede gik i opfyldelse, Am 93. Jfr á-, þjóð-, ør-.

lygna, (-di, -ti), göre stille (af logn, vindstille), upers., vinda l-ir Gd 61.

Lygra, f, ø i Hörðaland, Pul III 3, IV bbb 3 (bis), L-u lindi, havet, ESk 13, 12, L-ru men, d. s., ESk 13, 11.

lykill, m, nøgle, lukklar hrynja und e-m, ned fra ens bælte, Þry 16. 19, krefja lukla (gen.) Völ 21. 23, 1. himins vistar, om korset, Lkn 31.

lykja, (lukða, lukðr), 1) omgive, indelukke, hinn 's lyktr hvorn vág stölnum Halli 2, gramr lyktr stöfnum norðr frá Eyrarsundi (underforstået haf eller land) Halli 1, 1. foldar síðu flautstum Mark 1, 24; 1. landa útstrandir herskiðum Sturl 5, 2, 1. e-n líðum, indslutte en i sine arme, Hávm 113; lukði alla lind baugum (hds. bauga) vel, han omgav hele bæstnoren, fylðte den, með ringe, Völ 5. — 2) indelukke, l. í myrku húsi Pét 50, luktr ok læstr Grett 1, 1; íjalla vötn lukðusk fyr mér saman, lukkede sig sammen, und-drog sig mit syn, Sól 45; omslutte, d. v. s. lægge (sten) ovenpå en grav, luktú hold marmara steini (næppe en marmorhiste) Mey 24. — 3) ende, at luktri ævi Lil 83, lyktir (γ : luktir) lófar, v. l. til lyptir, sammenfoldede hænder, Lil 51.

lykkja, f, 1) lække, leggja l-ju, lægge en lække, slá en knude, Rv 27; stordar 1., slange, Krm 1. — 2) blandt træ-navne, Pul IV kk 2. — Jfr biif.

1. lykt (ældre lykð), f, slutning, til 1-a, til slutning, fuldstændig, Gyð 5. — Jfr mála-.

2. lykt, f, lugt, duft, grasanna 1. Gd 73. lymkska, f, underfundighed, falskhed, lumskhed, l-u grand djöfuls Héiv 7, l-u drjúgr Kolb 2, 1.

lymskr, adj, svigfuld, underfundig, lymsk þjóð GAlt 1; l-ar mútur Mdr 22.

lymskudreng, m, underfundig mand, Mág 2.

lymskuffljótr, adj, hurtig til at vise underfundighed, Gd þ 4.

lyndi, *n*, *sind*, *sindelag* (af lund), l-is læð, *brystet*, *Líkn* 5. Jfr *ílsku-*, þrá-.

lyndishreinn, *adj*, *ren i sind*, om *jomfru Maria*, *Mgr* 41.

lyng, *n*, *lyng*, *Pul IV kk* 3, *liggja i lyngvi*, om *guldet*, *Fáfn* 21, om *Fáfn*, *Fáfn* 28. 29; l-s fjörðr, *lyngfjord*, *hede*, eller *lyngbevokset strækning* (se fjardölunn), *Eg Lv* 21, *lautsikjar* l., *slangens lyng*, *leje*, *guld*, *Gunn* *Lv* 7, l-s *fiskr*, *slange*, om *Ormen lange*, *Sigv* 12, 3; *i kenninger for slange*, l-s *barði*, l-s *barða lopt*, *guld* (jfr *loptvarðaðr*), *Vell* 31, l-s *leynisískr* *Sveinn* 4, l-s *hrökkviseiðr* (v. l. -baugr) *ESk* 6, 16, l-va *fránþvegr Egils (XII)* 1, *hringr gröenna l-va Þorf* 1, men l-va *Eyv Lv* 11; l-s *baugs berg*, *slangens klippe*, *guld*, (jfr *baughnykkjandi*), *Nj (XII)* 9; lýsu vangs l., *den lyng*, *der består af lysens vang (land)*, *søen*, *Sigv* 13, 1.

lyngáll, *m*, 'lyngál', *slange*, (*urigtig*) v. l. for *lyngöllun*, s. d.

lyngfiskr, *m*, 'lyngfisk', *slange* (se *lqgr*), *Guðr II* 22.

Lyngheiðr, *f*, *Hreidmars datter*, *Reg* 10. *lynghæsn*, *n*. *pl*, 'lynghöns', *rypper*, *Bót*.

Lyngvi, *m*, *sökongenavn*, *Pul IV a* 4.

lyngöllun, *m*, 'lyngfisk', *slange* (jfr *lyngáll*), *Krm* 1.

lypta, (-ta, -tr), 1) *løfte*, *hæve*, l. *lauki*, *rejse masten*, *Ht* 77, l. *spjótum Þjóða* 3, 4, opt *lypt egg Hl* 9 a, skopt l-ask *Ht* 52. — 2) *løfte*, *føre frem*, l. *lofi* e-s *Ht* 97. — 3) *begynde* (= *hefja*), l. *lystarfór* *Pét* 17.

lyptidraugr, *m*, 'løftende, bærende, træ', l-ar *liðbáls*, *mænd*, *Berg* 3.

lyptimeiðr, *m*, 'løftende, bærende, træ', l. *linns læðs*, *mand*, *Has* 18, *Leið* 4.

lypti-Móði, *m*, 'løftende, bærende, Mode', *leggjar farms (guldets)* l-ar, *mænd*, *Pl* 31.

lypting, *f*, *løfting*, *en ophøjet plads i skibets bagstavn*, l l-u *Sigv* 7, 3, ör l-u *Rst* 23, útan á l. *Arn* 2, 10, innan f l. *Arn* 2, 16, l-ar *farmr*, om *en kvinde*, *ESk* 13, 7.

lyptisylgr, *m*, 'løftet, hævet, drik, slurk', l. *siu*, *glødende jærnbolt* (*kenningen beror på hete orðvalget og det valgte billede*, jfr *svalg hrapmunnum handa*), *Þár* 17.

lysta, (-ta, -tr), *lyste*, *begære*, *upersonl.*, *sofa* l-ir *mik Hynd* 46, *yðr* (oss) l-ir *H hund II* 5, 6, l-ir *mik spyrja Sigv* 13, 27, ef þik *vita* l-ir *Hhund II* 8, *Heir* 2. 5. 6, ef þik *finna* l-ir *Hhund II* 42, l-i (j: hann) at *kyssa Þry* 27, æ l-ir þik *Hálfs VI* 6, l-ir *blóta Kætr* 38, l-i at *berja Lil* 52, *mandnýrða lund* l-ir *Pét* 32, sem til l-ir, *sol úr har lyst til*, *Am* 60, l. *manddráps Lil* 66. *Hertil kan henføres lystr som part.*, *villig*, *begærlig*, *Sigv* 7, 5. 11, 9. 13, 3, *ÞSær* 2, 1, *Þjóða* 3, 12, *Þstf* 2, 3; med *genitiv*: *meins* of l-ir *Brot* 4, *lyst*

vörumk þess Am 78, (*hvis ikke lyst her er subst.*, jfr *JÞork*, *Arkiv VIII*, 37 f.), *fremðar* l. *ESk* 6, 25, *Pl* 9, *kapps* of l-ir *Harkv* 7, l-ir *sleitu Þjóða* 3, 19; *med inf.* l. at *lífa Sól* 36, l. at *lasta Hornkl* *Lv*.

lystiliqr, *adj*, *behagelig*, *udmærket*, l-t *leiðarnesti Lil* 83 (v. l. *listi*-), l-g *systir Gd* 74.

lysting, *f*, *lyst*, *tilbøjelighed*, l. *ljót SnE II* 234.

lystir, *m*, *begærer*, *gulls* l., *mand*, *Harð* 2.

lystr se *lysta*.

lýbraut, *f*, 'fiskens vej', (se *lýr*), *láðs lýr*, *jordens fisk*, *slange*, *dens 'vej'*, *guld* (jfr *valdandi*), *Puríðr*.

lýðir, *m*, *orm*, *Pul IV qq* 3, jfr *lýþer*.

lýðr, *m*, (*pl.* -ir og -ar; jfr *Skjtspr* 48; jfr *lýðr* *heitur landfolk SnE I* 532), *Pul IV j* 3; *undersätter*, *Hfr* 3, 21, *háfa* l-i ok *lond* of *sik Odðrgr* 17; *Múspells* l-ir, *M-s folk*, *Vsp* 51; *oftest i betydning 'mand, menneske'*, l-a *kyn Mhkv* 29, l-a *kind Lil* 19, l-ar *óneisir Akv* 12, l-a *salir Reg* 3, með l-um *Lil* 37, *hjálpask* l-ir *Lil* 62; l-a læ *Sigrðr* 2, l-a *sinni Guðr II* 33, *Akv* 17, jfr *Sigrðr* 25, *Guðr I* 21, *Hák* 7, *Eg Lv* 6, *Sigv* 11, 5, *Ísldr* 1, *HolmgB* 10, *Jóms* 16. 37; om *en mand's husfolk*, *Eg Ber* (*ved rettelse*). Jfr *borgar*-, *verka*-.

lýr, *m*, (ogsá *lær*), *en torskeart*, *Pul IV x* 3, *lýs gata*, *hav*, *Sigv* 10, 3 (v. l. *lýr-gata*, *lýgata og fl.*), *lýs bær*, d. s., *Sturl* 8, 2 (jfr *logreifandi*).

1. **lýsa**, *f*, *en torskeart*, *Pul IV x* 1, *ljóst* es *lýsu* at *gista SnH* 2, 6; *man märke her den bevindte sammenhæng mellem* l. *'den lysende'* og *adj. ljóss*; l-u *vangr*, *havet*, *Sigv* 13, 1 (jfr *lyng*).

2. **lýsa**, (-ta, -tr), 1) *lyse*, *skinne*, ey l-ir *møn* af *mari Vafþr* 12, *alfróðull* l-ir *Ski* 4, *armar* l-tu *Ski* 6, *valbaugar* l-ask, *vísar sig skinnende*, *Akv* 27, *hófn* l-tisk *álfoldar eldi*, *gav genskin af guldet*, *Sturl* 5, 5; *tók* l. af *herskips hausum*, *det begyndte at skinne*, *Sturl* 3, 6, *absolut*, ek sé l. *suðr* í *haf*, *jeg ser en lysning*, *Hálfs IV* 1, *upersonl.*, es l-ti, *da det blev dag*, *E Sk* 6, 48, *litu* es l-ti *Am* 30. — 2) *være indlysende*, *lengi* *hefir* þat *lýst* fyr mér *Mhkv* 25. — 3) *klargøre*, *tydeliggøre*, *åbenbare*, *beskrive*, l. *vig. erklære sig for drabsmand*, *Hhund II* 10, *Am* 69, þat *lýsik Hfr* 3, 7, *raun* l-ir þat *Has* 51, l. *dáðir Rst* 24, l. verk *ESk* 6, 62, l. *veg* é-s *ESk* 6, 70, þeir *háfa* l-tan *frama þengils* *ESk* 6, 12, ek *fýsumk* l. þat *Nj* 20, nú *skal lýst Balti* 1, *hiit* *skal lýst Mark* 1, 10. 28, l. *barða ljósgráð*, *beskrive*, *Eg Skj*, sem l-tak *arfþega Tryggva*, *sem jeg har beskrevet* (*arfþega acc. eller dativ?*), *Rst* 32, l. *mólum* e-s, *beskrive ens sag*, *Sigv* 9, 1; l. *ötta*, *vise frygt*, *Hskv* 3, 4. — 4) *gøre berómt*, *iðjur* l. *vísu Ht* 20. — 5) *vise*, l. *ástar merki Has* 18. — 6) *opklare*, *oplyse*, l. *hjúrtu seggja Mdr* 24.

lýsheimr, *m*, 'fiske-hjem', *hav*, l-s *eisa*, *guld*, *Ht* 22.

lýsi, *n*, *tran* (egl. 'hvad der anvendes til at frembringe lys'), lofðungr l-is, *ironisk betegnelse for en, der har med tran og indsmøring at gøre, Anon (XIV) 2.*

lýsiblík, *n*, 'lysende glans', l. branda skævaðar (*skibets*) lands, *havets lysende glans, gullet, Gyð 5.*

lýsibrekka, *f*, 'lysende skrænt, land', leggjar íss l., *armringens lysende land, kvinde, Hfr Lv 15.*

lýsigrund, *f*, 'lysende jord', l. ølstains, *kvinde, Korm Lv 18, l. liðar elds, d. s., Vigl 23.*

lýsigull, *n*, *er urigtig v. l. for lýsigrund, Vigl 23.*

lýsi-Gunnr, *f*, 'lys-Gunn' (lýsi = ljós), *bauga lands (armens) lýsi, guld, dets Gunnr, kvinde, Gunnl Lv 12.*

lýsing, *f*, *morgengry, Pul IV mm.*

lýsir, *m*, *som viser, fremðar l., en der viser dygtighed, dygtig mand, Pl 11.*

lýskáli, *m*, 'fisk-hus' (af lýr), *havet, bál l-a, guld, dets llmr, kvinde, Anon (XII) C 30.*

lýslóð, *f*, 'fisk-vej', *havet, glóðir l-ar, guld, Ht 45.*

lýta, (-tta, -ttr), **1**) *påføre lýti, d. v. s. beskadtige, forringe, hættir ýta kyns er l. goðdóm SnE II 244; — l-andi ifla fold-branda, guldringes beskadtiger, søndrer, uddeler, gavmild mand, Ott 2, 16, l-endr golls, d. s., Hharð 13. — 2) *dadle, l. annan Hsv 45.**

lýteigr, *m*, 'fisk-land', *havet, l-s log, guld, Pl 8 (jfr logbeidir).*

lýti, *n*, **1**) *lyde, fejl, især moralsk brøst, l. ráða né lóst gerva Óðrgr 23, synja l-a, ɔ: væрге sig mod beskyldninger (for utroskab), Guðr III 8, l-um loginn, lögnagtig beskyldt for uhæderlige ting, Hsv 101, lagin til l-a, bestemt til at já en til at begá forbrydelser, Sól 11. — 2) *især om 'synd' i religiøs betydning, tína l. sín Has 5, fira l. SnE II 248, EGils 1, 1, l. þverra Lil 47, l. vóru mörq Lil 91 (v. l.), þjóð l-um kend Has 38, þvá l. Gd 2. — 3) *legemlig lyde, eitt l. kvazk þekkja á mér Korm Lv 5, l-in þykkja skammæ skarar, om dårtig klippet hår, Mkv 19, egg bitr l. á lim Ht 10.***

lýtir, *m*, *beskadiger, ødelægger, l. lög-reiðar, skibets hærjer, Ott 3, 1, l. liðbands, gulduddeler, Raudsk, odds l., som ved sin kraft ødelægger (våbnesnes) spids, Bjhit 2, 12.*

lýþer, *m*, *blandt ormenavne, Pul IV qq 3, se lýðir.*

læ, *n*, **1**) *svig, mén, l. ljóða brá ævi Hó-konar ÞKolb 1, 2, löngr eru lýða læ, lang-varige er menneskenes mén (egl. 'svig-fuld, ménfuld medfart, de er genstand for'), Sigrðr 2, ungr gatk l. launat Eg Lv 20, leika lævi Sveinn 4; i en forvansket sammenhæng findes gen. pl. læva Haustl 11. — 2) *skåde, gift, hverir hefði lopt alt lævi blandit, hentyder til den eventuelle fjærnelse af sol og måne, Vsp 25; biðja læs hvers á liðu, ónske alle mén (legem-**

lige onder) over ens lemmer, Hávm 136, læs lausn, befrielse for et (legemligt) onde, Sigv 12, 23; — gráðar (rettelse) l., sultens mén, mættelse, føde, Hfl 12; l. klungrs, hybenens mén, ilden, Anon (XII) B 3, sviga l., vándens mén, d. s., Vsp 52. Jfr frið.

læbaugr, *m*, *i forbindelsen l-s eik, skib, Hárekr 2, ordet er dunkelt, men formen er sikret (læ- : hlæ-), egl. skulde læ betyde 'land' el. lign., 'jordens ring' = hav; mulig betyder ordet dog blot 'svigfuld ring', en — tildels ufuldstændig — betegnelse, jfr 'blámyr'.*

læblandinn, *adj*, *svig-blandet, l. hjórr, giftigt sværd, Guðr II 38.*

lægj, *n*, *liggested, havn, til l-is Krm 5.*

lægir, *m*, *som gør noget lavere, undertrykker, (af lægja), l. rekka rögs, om en konge, Hfr 2, 7, l. linnsetrs, gavmild mand, Sigv 6; især om fromme mænd, l. trega EGils 1, 6, l. lýta EGils 2, 8, l. lasta Pét 13; l. vins, om ærkebispren, E Gils 2, 8, men her er víst lægir = lægir 'uddeler' (til lóga), d. v. s. uddeleren af (kalkens) vin.*

Lægisholmr, *m*, = *Hafnarholmr (Kál. I 629), EGils 3, 4.*

lægja, (-ða, -ðr), *gøre noget lavt (lavere; af lægr), l. ægi, stille havet, Rþ 43, logi lægðisk Brot 2 (FJs udg.); löngr l-jask Árm 2, eigum oss at l., vi skal ydmyge os, Pl 14, jfr nú mun þér l-jask, nu vil det gå tilbage for dig, Pl 1; ósiðr l-isk SnE II 232, l-jask mun scemð þin Hjálmþ VI 2 (iøvrigt v. l. til eyðask), l. þjóstr Rv 29. — Úpers., þegar loga l-ir Herv III 16, lögðis veðr l-ir þeygi Merl II 45.*

lægjarn, *adj*, *svig-lysten, svigfuld, om Loke, l-s líki Loka Vsp 35, lægjarn jóð ara ok ylgjar Merl I 36.*

lækna, (-ta, -tr, *yngre* -aða, -aðr), *læge, helbrede, líkna ok l., Guðr II 39, tákni þess es lýð l-ir (således det ene hds., -ar det andet) ESk 6, 46, heims þryði, es l-ar (sål. hds.) ljóna kind Líkn 40, sótt læknaz Gd 61, fýstisk l-ask Mark 1, 28, l. lýði Gd 3 52.*

lækning, *f*, *helbredelse, lyf með l. Grip 17, l. sótta Lil 89, hrein l. handar meins Gd 13, leita l-ar Merl I 9; l. þjóða, jomfru Maria, Lil 86 (v. l.).*

lækni, *m*, *læge, þeirs vilja l-ar lifa Hávm 147, ef vill l. vesa Sigrðr 11, l-is hendr (eller i ét ord?) Sigrðr 4, gera eptir l-i, lade læge hænte, Hsv 77; l. heims, Kristus, ESk 3, 3. 6, 57, l. lýðs, d. s., Líkn 31, l. lasta, d. s., Mdr 14, l. anda, om biskop Gudmund, Gd 45.*

lækniþönd *se lækni.*

læmingja-hogg, *n*, *svært, buldrende hug(?), GSúrs 36; jfr no. laama paa 'gå med svær fart på' (Ross).*

lær, *n*, *lær, ef tvau l. hengi Hávm 67, sjaldan liggjandi ulfr l. of getr Hávm 58; ok þú lagðir l. yfir, hentyðning til coitus, Lok 20; innan l-a Vqls 2. Hertil má vistnok også henføres det l., der findes SnE*

II 216: heitir l. á læru, men det sidste ords betydning er tvivlsom (se BMOlsen Den 3. og 4. grt. afh. 267—68).

læra, (-ða, -ðr), *lære, undervise, med acc.*, l. e-n *Pét 30, Gd 42*, l. fleinrjóð *götu trú, lære manden troens vej, Pl 8*, andi guðs hann l. vandísk *Gd 13*, hverr sá maðr er l-ir aðra *Gd 35; part. lærðr, lærd, studeret, gejstlig, l-ir menn Has 5, l-ir fyrðar Gd 30, lærð sveit Katr 10*, öll alþýða lærðra, *samtligge gejstlige, ESk 6, 9.*

Læraðr, m, *mytisk træ, Grt 25. 26: ordets betydning og form (vokalforhold) er ikke helt sikre.*

lærdómr, m, *lærdóm, uddannelse, l-s þýðir, om en biskop, Pl 5.*

læriafaðir, m, *læremester, Hsv 5, Mgr 29.*

læring, f, *undervisning, l-ar = kenningar SnE II 216, fá skíra l. Gd 7.*

Lærir, m, *navn på en hund (Lerir?), Vqls 14.*

lærisveinn, m, *discipel, Lül 46. 68, Pétt 21.*

læsa, (-ta, -tr), *læse, lukke, lukke inde, l. (hús) at e-m, lukke hus for en, lukke en inde, Mey 44, luktr ok læstr Gret 1, 1, lífshjöll læst lýðum, lukket for, Líkn 31, læst kirkja EGils 1, 8, l. í kistu (dat.) E Gils 1, 33; læst bréf Katr 51; l. strönd oddum ok röndu, omgíve kysten (til værn), Mark 1, 24, l. lönd hverskipa þróndum ÞjóðA 4, 22, vísi l-ir útstrandir landa randgarði Ht 79; læstr í meinum, betaget, grebet af mén, utlykker, Vitr 24.*

læsi-Gunnr se lýsi-Gunnr.

læsíkr, m, *er vistnok forvansket for láðsíkr, 'landfisk', orm, slange = Ormen d. lange, Hfr 3, 14.*

Læsir, m. pl, *Ljacherne, ÞjóðA 2, 1.*

læskjarr, adj, *som undgår svig, ærlig, redelig, l. konungr Balti 1. Jfr læstygg.*

læspjöll, n. pl, *melding, budskab, om svig og nederlag, Darr 8.*

læstygg, adj, = læskjarr, l. sunr Tryggva Hfr 3, 22.

læti, n. pl, 1) *stemme, røst (jfr læti heitir rödd SnE I 544), ló né l. Vsp 18, lítr ok l. Grip 39; sóknar l., kamptummenlen, Krm 16. — 2) færð, opførsel, fár kunní þeim fljóða lóttum Brot 15 (kunde ógsá henføres til l. lát). — Jfr mein-*

lætrauðr, adj, *uvillig til svig, ærlig, redelig, l. Skjalgs sonr Sigv 7, 3.*

Lævateinn, m, *sværd, FJ 26.*

lævirkí, m, *lærke, Pul IV xx 4.*

lævíss, adj, *svigkyndig, svigfuld, listig, enn l-si Loki Hym 37, Lok 54, en l-sa kona Gróg 3.*

læbraut, f, *'fisk-vej' (af lær = lýr, et slags torskeart), lögðis eiðs, skjöldets, lær, sværd, dets braut, skjöld, dettes þverrir, kriger, Glðr 8.*

lœgi, n, *vindstille (jfr no. lœgie), (logn heitir) l. með goðum Alv 22 (jfr Wadstein, Arkiv XV, 165 f.).*

lœgir, m, *hav, sø, Pul IV u 1, Merl II 84, ljótr l. Ht 22, á l-i Sturl 3, 15, fyr l-i sunnan Sturl 3, 13, þiggja lœð l-is Anon (X) III C 2; — i kenningar for guld: l-is*

log (jfr log-Sága) GSúrs 9, l-is eldr G Súrs 23; derimod er l-is Eddó 6 vistnok fejl for lögðis; l-is leygr EGils 3, 9; l-is hyrr (jfr hyrstríðir) Od 14, l-is brimi Katr 28.

lœkendr se lœkinn.

lœkinn, adj, *af st. lók i lókr, der vistnok betyder 'tolper' el. 'sendrægtig person', altsá: tolperagtig el. sendrægtig, lœknir lottviðir Þmáhl 9. Ordet beror på rettelse af lœkendr.*

lœkr, m, (-jar), *bæk, Pul IV u 3, skipta l-jum Merl I 5; vápna l., blod, Þhred 8, hræva l., d. s., Þorm 1, 14. Jfr ben-, hræ-*

lœra, f, *SnE II 216: heitir lær á læru — således bör der utvivlsomt læses; betydningen er usikker (= mannlœra 'døgnigt' giver ingen mening). Man skulde vænte, at det var navn på et eller andet redskab.*

lœð, f, *indbydelse, l-ar þurfi Vafþr 8, þjóða l. Fj 3, þiggja l. Anon (X) III C 2; buðumk hilmir l., fyrsten indbød mig, Hfl 2, men her skal der snarere læses hilmí, 'jeg bød mig fyrsten til indbydelse', jeg kom til fyrsten for at blive modtaget'. Jfr Gunn-, Sigr-, þjóð-*

lœðuðr, m, *indbyder, rekks l., heltes indbyder, fyrste som indbyder helte (til ophold hos sig), Yt 31.*

lœg, n. pl. (egl. pl. af lag 'det lagte, besiemte'), 1) *lov, vilkår, þær l. lœgðu, om nornernes skæbnebestemmelser, Vsp 20, laukjófn l. Sigv 11, 5, jfr 4, 8, stýra l-um Nkt 22, halda l-um við e-n Þmáhl 4, heptendr laga, om fredsforstyrrelse, Hást 1, ræna e-n l-um Þmáhl 17, hlífa golkn sögðu upp lœg Hfr 3, 8, fylla l., fuld-stændiggørre loven (ved lovgivningsvirksomhed), Íslðr 22, lítt varði mik laga þeira, den lov, det udfald, Ásm's II 1; om guds lov, l. sólar grams Am Arn 2 (jfr greiðir), stýra l-um dróttins Am Arn 3, halda goðs l. Mark 1, 8, halda goðs l-um Ód 13. — 2) egne, herreder, der har en lov, uagðr ét lagtingsområde, l. Gauta Gísl 1, 17, ór l-um tvennum Gísl 1, 2. Jfr for-, ó-, ør-*

lœgbrigðir, m, *lovbryder, som krænker loven og hindrer rettens gang, Eg Lv 20.*

lœgðir, m, *sværd, Pul IV I 3, l-is kindir, sværdets slægter, sværdene, Þmáhl 13, l-is brandr, sværdklíngen, Nj 12. — I kenninger, for mænd: l-is reynir Jór 2, — for kamp: l-is leikr Krm 21, l-is (ved rettelse) hrið Eddó 6, l-is veðr Merl II 45, l-is seiðr Eviðs 5, l-is hljómr Has 6, — for skjöld: l-is eið Glðr 8, — for horn: okhrens (oksens) l. Yt 16. — lögðis Qlv 2 i forvansket sammenhæng.*

lœgdagr, m, *'hav-dag' (af lœgr), guld, Hl 4 b.*

lœgdýr, n, *'hav-dyr', skib, Frþ I 4. Jfr lagdýr.*

lœgfákr, m, *'hav-hesl', skib, Hym 27.*

lœgg, f, (-var), *falsen ved bunden i et*

kar eller tænde, orms l. (ved rettelse). ormeleje, gula, Hrafn 1, Hóars l-var kleppdogg Audun 1, her synes Hóars l. at máttle betyde 'Odins kar' ɔ: Boðn eller Son; klepp- er i denne forbindelse uklart.

löggr, adj. (egl. part. til et löggrva, af löggr), egl. med fals, falsset rundt omkring, gjalfri l., omgivet af det brusende hav, om jorden, Sigv 7, 4.

löggra, (-aða, -at), logre, vifte med halen, hvat es þat et litla es l. sék (ironisk) Lok 44.

1. lögmaðr, m, lovmand, lovkyndig; lagmand (kongelig ombudsmand), Anon (XIV) Lv 3.

2. Lögmaðr, m, høvding i Vesten (11. årh.), Bkrepp 8, Gísl 1, 9.

lögmaál, n, lov, háleitt l. Mv III 15, l. dýrðar Alpost 4; om de 10 bud, Anon (XIV) Lv 3.

löggr, m, hav, sø, Pul IV u 1, lopt ok l. Skí 6, logn ok l. Grög 11, lábróstinn l. Sturl 5, 15, fyr lög sunnan Hfr 3, 4, l-ar glamm Ht 20, yfir l-u breiða Ormsþ I 1, rangbarmr skýtr lög (dativ!) Ht 78, á lög Glár 3, á l-i Hhund II 9, Krm 24 o. s. v., of lög Vsp 51, Hýndl 24, Hhund I 21, af legi HHj 21. 26; — om elve, l. er þat er fellr ór fjalli Rún 29, om indsoer (og elve?) legir á grundu stóðu Lil 31, om blod, und sús sprændi rauðum legi Jök 2, af þeim legi es lekit hafði ór hausi Sigrðr 13, om øl, verpa lauki i lög Sigrðr 8. — I kenningar, for blod: l. benja Ht 60, l. sára Líkn 37, — for skibe: lagar skíð Glðr 1, lagar stóð Hál 14, — for guld: lagar máni Eg Lv 22, Tindr Lv 1, lagar eldr Ht 69, ESK 6, 53 (jfr eldbroti), — for sten: lagar bein Yt 31, lagar hjarta Yt 25 (her skulde der være sigtet til et stedsnavn Steinn). Uklart er: lagar (v. l. laðar) tanna Glðr 2, lyngfiskr lagar Guðr II 22; muligvis er dette at forstå som lyng-lagar fiskr, lyng-søens, ɔ: hedens, fisk = slange. — Ifølge SnE I 244 brugtes l. også i kenninger for skjaldedrikken. — Jfr hjør-, hreina-, hræ-, hún-, hver-, sár-, und-.

löggrán, n, berøvelse af lov og ret, l-s vekjandi Þmáhl 3.

lögreið, f, 'hav-vogn', skib, lýtir l-ar, søkriger, Ótt 3, 1.

löggróst, f, 'hav-vej', havet selv, bládúfur l-ar Sturl 5, 5. Jfr lögstígr.

lögseimr, m, 'hav-bånd, -tråd', midgárðsormen, faðir l-s, Loke, Þdr 1.

lögskil, n, pl, retslige forhandlinger, ráða l-um, om rettens forstandere, Hsv 101, l. lýða Hsv 9.

lögskíð, n, 'hav-ski', skib, halda l-um

(ved rettelse) Sturl 5, 7, l-s sendir ESK 6, 20.

lögsoði, m, 'hav-hest', skib, Eyv Lv 13.

lögstígr, m, 'hav-vej', havet selv, fragdrasill l-a, skibet, Ht 22. Jfr löggróst.

lögvarðandi, GSvert 4, er uden tvivl fejl for leygr-, s. d.

lögvellir, m, 'væske-koger', kedel, Hym 6.

lögvizka, f, lovkyndighed, l-u ráð SnE II 224.

Lökk se Hlökk.

lön, f, langstrakt dyng (jfr 'drive'), hræs lanar, ligdynger, Hfl 11. Jfr sigr-.

Löndungr, m, navn på Odin, Pul IV jj 7 (v. l. lödungr, metrisk urigtigt, medmindre det er at læse som lödungr).

löskr, adj, doven, udelig, l. mun æ heitinn, om en træ, Am 61, l. láðmaðr Orv IX 10; l-vir tveir Mág 2; l. þótt, udelighed, leyra l-um þótt, skjule sin udelighed, efterladenhed, Has 13. — Jfr of-.

løstr, m, 1) moralsk brøst, fejl, reiða lýða løst Sigv 3, 7, fylgðu hvergi lestrir Mark 1, 9, rækja løstu Ormr 1, 5, þótt sé við løst lagit (Urðar orð), forbundet med moralske brøst, Fj 47, lífa án løst Hávm 68, vita løst saman, om fejl som to i forening begår, Hávm 98, lýti ráða né løst gerva Oddgr 23, vinnattu løst né lygi Hsv 13, vinna løstu Ód 16, ævi lögð með løstum Grip 23, vita sér løst at lífi Sigsk 5. — 2) fejl i alm., l. á ljóðum Anon (XIII) B 13. — 3) i religiøs betydning, synd, syndige tilbøjeligheder, vás ok lestrir Has 4, lasta verk Has 15, lundfastir lestrir Líkn 47, kenna ongvan løst Lil 90, eyða l-um Has 24, eyðing lasta Lil 89, lasta vindr Lil 81, lasta fjúk Lil 78, lasta læknir, Kristus, Mdr 14. Jfr brag-.

1. lög, f, 1) bølge (især den der brydes ved land), Pul IV u 4, l. reis of skut Ht 21, limgarmr brýtr l. Ht 78, l. reiðir búk Blakkr 2, 2, stundum þýtr í logni l. Mhkv 13, hykkat l. kyrðu varra við, gjorde ikke skibet roligt (bølgerne var i oprør), ESK 12, 18, l. leysti skeiðar við (fra) austrleið Sigv 1, 3. — Geðfjarðar l., bryst-væske, geðfjarðar l. hjaldrgegnis (Odins), skjaldedrikken, digtet, Húsar 1. — 2) (legemets) væske, ɔ: blodet, lög né læti, lög gaf Lóðurr ok litu góða Vsp 18; — sgl l., blegt udseende, lød, Korm Lv 6. — Jfr geymi-, hjölmun-, odd-, sár-.

lög, f, 1) træ som er fældet (jfr selja eða lög, þat eru tré SnE I 334 og lög heitir ok tré þat er fellr í skógi sst 410), Pul IV kk 3, yy 2, auðs l., kvinde, Gunnl Lv 12. — 2) norsk ø, Pul IV bbb 3. 5. Jfr streng-.

M

Om lyden m er der intet særligt at bemærke. Den findes (i rim) i ordet samna (: tamr); der findes overhovedet ingen eksempler på overgangen mn-fn. Foran g bliver m til n, mólungi, hvórungi; v er fortrængt af m i vegum (vegin) efter ord, der endte på m, öllum megum; derimod findes intet eksempel på former som mér, mit for vér, vit. I framm er m langt (se K. Gíslason, *Udvalg, Indledn.*) i en mængde påviselige tilfælde, og vistnok i det hele. Derimod lader det samme sig ikke kontrollere for um's vedkommende (af umb, *umm); kun fimm (og ikke fim) lader sig konstatere.

maðkr, m, maðdik, orm, Gð þ 47.

maðr, m, (og mannr, pl. meðr og menn(r), se *Skjpspr.* 63), mand, menneske (det er undertiden vanskeligt at se, hvilken gengivelse der bør foretrækkes, men i det hele og store er det næppe tvivlsomt), ordet omfatter alle væsner, der tænkes i menneskelig skikkelse, også guder, f. eks. ása ok alfa þat vill engi m. *Skí* 7, naddgöfugr m., om *Heimdal*, *Hyndl* 35; derfor fandt man det lejlighedsvis nødvendigt, for at forebygge misforståelse, at tilføje menskr, når der var tale om virkelige mennesker, således *Gri* 31, *Sigrðr* 18, *Hfr* 3, 29; 1) menneske (i alm.), m. hverr *Oddrgr* 34, *Hfr* 3, 12, *Mark* 1, 3, margr m. *ESk* 6, 60, *Sigs* 45, flestr m. *Hfl* 3, engi m. *Mark* 1, 2, kveld lifir m. ekki *Hamð* 30, hvat lifir manna *Vafpr* 44, vita manna *Guðr* II 9, ey manni þat veit *Vafpr* 55, með mönnum *Alv* 10 o. s. v., á manns tungu mæla hverja *Grip* 17, manns blóð *Helr* 2, lét berask mannr *ESk* 6, 2, minst manna *Krm* 23, manna synir *Gri* 41, m. es manns gaman *Hávm* 47, m. manni verðr at máli kuðr *Hávm* 57; pl. menn grænser ofte til det ubestemte 'man' (menn udelades da også meget hyppig og verbet står i pl.), æ menn hann sjalfan of séa *Vafpr* 36, an menn viti *Gri* 35, *Gróg* 11, sás menn séa *Alv* 13, þats menn hafi *Fj* 29, es meðr myrkvið kalla *Akv* 5, menn heyra *Jóms* 20, menn segja *GÞurs* 25, viti menn *Rst* 26, menn of veit, 'mænd ved', *Sígv* 3, 3 (man lægge her mærke til veit sing.), ró skyldu menn reiði gefa *Mhkv* 4, dýrt láta menn dróttins orð sst. 5 o. s. v.; også i sing. som fráat maðr áðr *Yt* 11, sæit m.

bik vreiðan vega *Fáfn* 7. — 2) mand, trúit mannr konu annars *Korm* Lv 48, manna val *Hyndl* 11. 16, borinn m. i bróður stað *St* 17, esa karskr m. *St* 4, mál fekk m. *ESk* 6, 26, ungr m. *Lil* 41, sjá líðandi m. af móður *Lil* 12, Eva fyr-dæmði mannr *Lil* 66, scenskr m. *ESk* 6, 44, meðr fengu mikit veðr *Ótt* 1, 5, tignir menn *Am* 94, ósnjallr m. *Hávm* 16. 48, ósviðr m. *Hávm* 21. 23, ósnotr m. *Hávm* 24, 25, heimskr m. *Hávm* 20, vesall m. *Hávm* 22, illr m. *Hávm* 117; snotr m. *Hávm* 55, mætr m. *Grip* 52, tryggvir menn *Hhund* I 25, ættum góðir menn *Bjark* 2; sofandi m. *Hávm* 58; menn meinsvara *Vsp* 39; aldronir menn, om begravede mænd i høje, *Hárb* 44, feigir menn *Vsp* 41, dauðir menn *Hhund* II 40; m. ok annarr, en og en til, flere, *ÞSær* 2, 4. — 3) mand, som tilhører en hövding(s) følge), minir menn *Hgóð*, hilmis menn *Hfr* 2, 1, jarls menn *Íslar* 15, buðlungs, siklings menn *HHj* 26, 29, herr manna (fylgði) *Am* 93, sjau hundruð manna i sal gengu *Guðr* III 7, teknir menn *Arn* 2, 5. — 4) ægtemand, m. men-Gunnar *Korm* Lv 45, m. þinn *Korm* Lv 63, *Sígv* 3, 15, sínum manni *GÞurs* 25, jfr manns kona *Hávm* 163, *Lok* 37, *Sigrðr* 32, m. telgði þar, ægtemanden glattede dér, *Rp* 15, makligr m. *HHj* 25, fá meyju mannr *Reg* 11. — 5) i et slags kenning, menn fjarðeplis mœrar, stenlandets, fjældets, mænd, jætter, *Þdr* 15. — Jfr afreks-, akr-, auði-, aust-, ágætis-, áræðis-, ást-, blá-, bliknar(blikurs)-, blota-, bog-, borgar-, brennu-, bú-, búand-, býjar-, dreng-, dyggða-, dyggðar-, dýrðar-, eigin-, einkar-, eir-, fiski-, fjand-, for-, frið-, frægðar-, fylgðar-, fyrir-, gagn-, giptu-, glæsi-, glæpa-, goðspjalla-, Grundar-, hauk-, heid-, heidar-, heidrs-, heljar-, her-, heraðs-, herði-, hirð-, hlenni-, hreysti-, höfuðs-, höfuðskrípa-, ítr-, íþróttar-, jarl-, kapps-, karl-, kaup-, kenni-, konung-, kot-, kven-, kyns-, lags-, land-, lands-, láð-, leigu-, leik-, lið-, liðs-, merkis-, nauð-, norð-, odda-, óvegs-, prýði-, rausnar-, reið-, risnu-, ríkis-, rógs-, selju-, sendi-, skip-, skógar-, skörung-, snyrti-, spá-, staðar-, sterti-, stjórnar-, sunn-, svik-, sœmðar-, tignar-, tré-, trúnaðar-, tœnaðar-, undir-, ungi-, varð-, varðhalds-, váða-, vegs-, verk-, véla-, villu-, yfir-, þing-, þinga-, þoku-, þrek-, þrots-, þurftar-, þfund-, þldur-

Maddaðr, *m*, skotsk jarl, *ESk* 8, 1.

Magdaléna, *f*, Maria M., *Mgr* 12.

magi, *m*, mave, bug, *Háv*m 20, mál m-a *Háv*m 21, haga m-a sínum *Egils* (XII) 4, hváta (skölm) á m-a e-m *Óspakr*. *Jfr* grá-.

magn *se* megin.

magna, (-aða, -aðr), *bibringe kraft, göre stærk* (af megin), *m*, ríki e-s *Vell* 32, *m*. goðdóm *Mark* 1, 11, oss m-i goð gagni, *guderne styrke os med sejr, Þmáhi* 17, goð m-r þofur *Sigv* 12, 25, *m*. goðu *Heilv* 8, goð m-r þrif þegna *Leið* 33, (goð) m-i þrif Þóru *Am Arn* 1; drengur m-ar lof þengils, *udfører kraftig, Sigv* 3, 14, *m*. dvergregrn *Rst* 31, *m*. hvót, *udføre rask og kraftig dád, handle kraftig, Vell* 2, Haraldr m-aði hildi *Hl* 33 a, *m*. sýnni sætt *Ólthv* 2, 5; rausn m-ar geð *Mdr* 18; *i medium, hregg m-aðisk HSt* 2, 5, glygg m-aðisk *Jóms* 23, möttr m-ask *Mert* I 11, skot mögnuðusk *Ív* 22, agi m-aðisk bragna *Ólthv* 2, 7, ógn tekr m-ask *Has* 32; óðr m-ask nú *Mlag* 1, m-ask v. l. til miklask *Hsv* 30. *Part. act., i kenningar, dolgskára m-andi, som gör ravnem kraftig (ved foder), kriger, ESk* 12, 6, m-endr morðs *Jör* 3, Gymis vagna mötröðuls, 3: G. v. röðuls, *skjoldets, mót, kamp, m-endr, kriger, Tindr* 1, 2. *Part. pass. magnaðr, gjort stærk ved trolddom, om Selkollaspøgetset, mögnuð Selkolla Gd* 59.

Magni, *m*, Tors og Jarnsaksas sön („den stærke“), *Vafþr* 51, *Hárb* 9. 53, Þár 21, *Anon* (X) II B 3.

Magnús, *m*, (-ús eller -úss), *Magnus d. gode, Sigv* 9, 2. 11, 3, *Þfleck, Þjóða* 1, 7; *Arn* 2, 1, *ESk* 6, 27; *gen. Sigv* 12, 6. 25; — *Magnus barfod, Gisl* 1, 12.

magr, *adj*, *mager, magran* mar kaupá *Háv*m 83, *magran* skyldi kaupá hest *Mhk*v 21.

maki, *m*, *mage*, *i en uforståelig sammenheng, Arbj* 6.

makliga, *adv*, *som fortjænt, passende, m. goldinn Grett* 2, 5.

makligleikar, *m. pl*, *fortjænesta*, at m-um *Lil* 92.

makligr, *adj*, *fortjænt, m. maðr HHj* 25, m-ig orð *Has* 2, m-ri at hanga *Þham* 2, 2, m-igast heiti *Nj* 15, miklu m-gust, *som mest har fortjænt, SnH* 2, 10, *Mdr* 11.

makr, *adj*, *magelig, behagelig*, m-ara es mér *Korm* Lv 9.

Maktidlr, *f*, *fyristinde i Skotland(?) (ved 1100, Mberf* 3.

mala, (mól, malinn), *male* (pá en kværn), *absolut Grott* 5. 10. 17. 21. 22. 23, *m*. rammliga *Grott* 21, *med acc.*, *m*. valbygg *Hhund* II 3, *m*. mold *Sól* 57, *m*. Amlóða meldr-lið, *male* pá *Amlodes kværn, Snæb* 1; *ved malen at frembringe, m. auð ok fjöld féar Grott* 5, *jfr* m. e-n alsælan *sst.*; *upers. stýri (acc.) mól, roret drejedes (af bølgegangen), Hfr* 2, 1; — *malit goll* (roðinn mólnu goll), *knust guld, guld-støv* (anvendt til forgyldning), *om drage-*

hoved, Sigv 12, 3 (*jfr* gullmalin grøst *Tristr.* 164).

Malkús, *m*, en hirdmand, *Mey* 35.

malmdynr, *m*, *pil*-(eller *sværd*-)dön, *kamp, m-s hlynr, kriger, Þloft* 2, 1.

malmfeti, *m*, ‘*malm-træder*’, *synes at måtte betyde ‘bestået hest’, varrar m., søens hest, skib, Steinn* 2 (*tyder malm-på jærnbeslag i forstavnen?*), *iøvrigt findes málleti som v. l., men ikke i de ældste og bedre håndskrifter; dette findes dog også blandt ‘hesta-heiti’, Pul* IV rr 4.

malmflaug, *f*, ‘*pile*-(el. *sværd*-)flugt’, *Gunn* Lv 13.

malm-Gautr, *m*, ‘*pile*-(el. *sværd*-)Odin’, *kriger, Grettis* 7.

malm-Gnó, *f*, ‘*pile*-(el. *sværd*-)Gná’, *valkyrje, m-Gnáar þing, kamp, Kveld*.

malmgrimmr, *adj*, *enten ‘grum mod pile (sværd), eller ‘grum ved pile (sværd)’*, *snarest det sidste, m-grimm rimma Okik* 1, 1 (v. l. mann-).

malmhríð, *f*, ‘*pile*-(el. *sværd*-)byge’, *kamp, Eðað* 4, *Hálfs* IV 4; m-ar spó, *kampsangen, Hfl* 4; m-ar meidr, *kriger, Eyv* Lv 6.

malm-Óðinn, *m*, ‘*malm*-Odin’, *hjalta malmr, sværd, dets Odin, kriger, Gráf* 7 (*den eneste kenning, hvort Óðinn findes anvendt*).

malmr, *m*, 1) *malm*, *denne almindelige betydning findes i hjalta malm-Óðinn (s.d.)*, *hjørva raddar m., sværd, Sindr* 8, *vala m., vælsk malm (guld), Hyndl* 9, *Rinar m., guld, Sigsk* 16, *skirr m., d. s., Akv* 39, *høfugr m. Sigv* 13, 16, *húnlenzkr m. = vala m. Harkv* 16, *m. sem laufigr palmar Lil* 94, *m-ar* fyr barði, *metalbeslagene på skibenes forstavne, Bølv* 2. — 2) *sværd, Pul* IV I 3, *m. hringvariðr, om sværdet imellem Sigurd og Brynhild, Sigsk* 68, *m. beit hlif Ísldr* 26, *flýja hvárki hyr né m-m (= bál né brand) Arn* 2, 17, *m-i skryðdr Mark* 1, 18, *m-s munnr, sværdsæggen (jfr munnrjóðr), Sigv* 1, 14. — 3) *pil, m. enn klökkvi Þorm* 2, 25; *sáledes også Krm* 8. 9, *m. fló Hl* 39 a. — 4) *ubestemt i følgende eksempler: Gota m. Herv* III 13, *kaldr m. Steinn* 3, 12, *harðr m. Arn* 6, 4, *m. dreyrugr Gisl* 1, 18, *gerzkr m. Arn* 2, 9, *við m-a Ótt* 3, 10, *m. sundraðisk ÞormÓl* 1, 3; *m-ar* brustu *Hfr* 3, 27, *gnustu* gráir m-ar *ÞGisl* 7, o. fl. — 5) *i kenningar, for kriger: m-a* vörðr *Sigv* 3, 17, *m-a* lundr *Sturl* 3, 9, *m-a* runnr *Ofeigr* 5, *m-a* þollr *Sturl* 3, 8, *m-a* stríðir *ESk* 6, 38, *m-a* rýrir *Jóms* 1, *m-a* skerðir *Sturl* 3, 2, *m-a* fergir *Sturl* 6, 11, *m-a* jalm-Freyr *Hally* 6, *m-a* dynviðir *Þskakk* 2, — *for kamp (jfr de to sidst anførte eksempler): m-a* mót *Rdr* 9, *mót* m-s ok ritar *Krm* 16, *m-a* veðr *Þjssk* Lv 2, *m-a* skúr *Grettis* 31, *jfr Anon* (X) III B 4, *m-a* senna *Hfr* Lv 23, *m-a* gnýr *Þorm* 1, 10, *Hhard* 19, *m-a* brak *Háv* 4, *m-a* gnaustan *Hfr* 3, 4. 24; *m-a*

galdr *Gunnl Lv 3*; m-a kveðja *Sigv 2, 6*.
Jfr rauð-, reið-, rög-, vala-

malmregn, *n*, 'pile-(el. sværd-)regn',
kamp, Lids 1.

malmrjóðr, *m*, 'pile-(el. sværd-)rødfar-
ver', *kriger, mand, Harð 5*.

malmrög, *n*, 'pile-(el. sværd-)strid',
kamp, m-s Móði, kriger, Nj (XII) 8.

malmrunnr, *m*, 'pile-(el. sværd-)træ',
kriger, GSúrs 14, Has 51.

malmrýrir, *m*, 'pile-(el. sværd-)bryder',
kriger, IngE 2.

malmskúr, *f*, 'pile-(el. sværd-)byge',
kamp, m-ar dynr, kamp-larm, kámp, Ht 39.

malmsekir, *m*, 'sværd-erobrer', *kriger, Pham 1, 5*.

malmvitnir, *m*, blandt sværdsnavne,
(egl. 'malm-ulv'), *Pul IV 1 6, men urigt. v. l. for mál-*.

malmþing, *n*, 'pile-(el. sværd-)ting',
kamp, heyja m. Merl II 64, m-s vanr Orv IX 5, m-s meidr Hfr 3, 12, Jöms 6, Þórð I, m-s viðr Ekúl 1, 5, m-s kennir ESk 6, 29, m-s mætir Skúli 1, 2, m-s hvøtuðr Merl II 94, m-s meidr Vígl 4.

malmþrima, *f*, 'pile-(el. sværd-)larm',
kamp, Merl II 68.

man, *n*, 1) *trælkvinder, kollektivt, aust-røent m. Harkv 16, Fróða m. flest Grott 4, hugga m-i Am 70, hafa at m-i Grott 1, 16, vera miskunsamr við m. Hsv 143, kaupna m. Grott 8; om en enkelt, Yflinga m. Hhnd II 4, Gjallar m., trælkvinden, der vogtede Gjöll(broen), Sturl 4, 24. — 2) kvinde, især en ung, ugift kvinde, mø, Pul IV i, et unga m. Skí 11, Alv 6, et manunga m. Hávm 162, et horska m. Hávm 102, et svinna m. Hávm 161, et ljósa m. Hávm 92, et mjallhvíta m. Alv 7, bjarthaddat m., om Gudrun, Grip 33, harð-úðigt m., om Brynhild, Grip 27, m-s at kosta Hárð 16, kjósa m. Pul III 2 a, mæla sér m. Hávm 98, spjalla við m. Hávm 82; — om hustru, ægis m. Ran, St 8, Heðins m., Hildr, Þjóða 1, 8 (jfr manþing), Yggis, Yggjar m., jorden, Tindr 1, 8, Nkt 47, — om datter, Høgna m., Hildr, Sturl 4, 25. — Jfr íostr-, sverð-*.

manga, (-aða, -at), egl. handle, så 'have elskovshandel med', m. við hirings Hørn Korm Lv 6 (jfr nýsil. mánga til við e-n, se at få en til noget) *J. J. 1877, s. 72, v. as.*

mangi, *m*, ingen (for mannr-gi, ikke en mand, menneske, gen. manskis), sás m. ann Hávm 50, jfr 71. 84 o. s. v., Lok 2, Guðr I 8 o. s. v., St 17 (rett. for engi), Ragn II 1, ek veit m. annan fremra Arn 2, 1, verðr þats m. varir Mhkv 25; at manskis munum Skí 20. 24, jfr Hávm 114. 146, — i samme funktion som engi, m. manna Anon (X) I B 5, m. annarr mildingr Arn 2, 8.

Manheimar, *m. pl*, menneskenes verden (modsat Góðheimar, jfr EÖBrim, Arkiv XI, 5), Hál 3, Hjálmp IV 8.

mankynni, *n. pl*, bekendtskab med

eller besøg hos unge kvinder, eiga góð m. Hárð 31.

manligr, *adj*, ungpigeagtig, som en ung mø er eller bør være, m. svanni, ugift kvinde, Vígl 21.

manlíkan, *n*, menneskeskikkelse, væsen i menneskeskikkelse, om dværgene, Vesp 10. manna, *n*, manna (brød), Leid 20.

mann-Baldr, *m*, udmærket menneske, Pul IV j 3, Ploft 2, 1, Ht 36, Edraum.

mannsbót, *f*, egl. 'hvad der bøder på, hæver, et menneske', tapper, ædel handling, GSúrs 31, Hl 2 a.

manddauðr, *m*, mandedød, almindelig død, Merl I 25, II 79.

mandjarfir, *adj*, djærv blandt mænd, m. dróttinn Sigv 13, 10.

manddómr, *m*, manddom, 3: menneskelighed, menneskenatur, Has 18, Mdr 14, bægge steder modsat goðdómr, guddommeligt væsen, náttúran vátta m-m Lil 42.

manddráp, *n*, manddrab, drab og kamp, ÞSkall 2, Katr 46, setja m., anstifte, være ophavsmand til (mord), Lil 66, v. l. for m-s lystir.

manddýrd, *f*, 1) mands pryð, herlig egenskab hos et menneske, ganga við mikla m. af skeiðum, i al sin herlighed, Þjóða 1, 24, meiri m. getr eigi Hsv 88, jfr Mdr 1. — 2) gærning, som pryder en mand, vinna m-ir ESk 6, 18, Ht 44, m-ir fá fira gæti mærðar Ht 13.

manddóð, *f*, (mands) bedrift, ráðandi m-a Þjóða 3, 13, allar m-ir EGils 3, 8.

mannfall, *n*, mandefald, Vell 24, Arn 6, 2.

mannfjöld, *f*, menneskemængde, mange mennesker, fyr m. margra (vist fejl for margri, eller = fjöld margra manna?) sjónir Arb 14.

mannfjöldi, *m*, s. s. foreg., Merl II 39, Vitr 15.

mannfolk, *n*, menneskehed, Anon (XIV) Lv 3.

manngarðr, *m*, omringende skare af mænd, leita út ór m-i ÞormÓl 1, 6.

manngrimmr, *adj*, grim mod mænd, m-m rimma, v. l. for malmgrimm, s. d.

manngofugr, *adj*, gæv, udmærket ved sit (dygtige) mandskab, Ott 2, 1.

mannhundr, *m*, mand, der er hund eller som en hund (skældsord), skurk, Anon (XIII) B 51.

mannkostir, *m. pl*, udmærkede egenskaber hos en mand, Heilv 6, Gd 64.

mannkyn, *n*, menneskeslægt, menneskehed, Arn 2, 17. 6, 11, Merl II 31, HHj 25, Likn 31; m-s reynir, fyrste, Arn 5, 12.

mannligr, *adj*, menneskelig, m. hagr Vígl 22, m-t hold Katr 8, m-t brjóst Mgr 46.

mannr se maðr.

mannraun, *f*, mandsprøve, handling der kræver en mands hele anspændelse og kraft, hård prøve, fullstrøng m. Mhkv 7, hljóta sanna m. ÞormÓl 2, 4, finna m. Pl 1, verða i m. Pl 12.

mannsbani, *m.*, (*mands*) *banemand*, verða *m.* *Ragn III 1*.

mannsemi, *f.*, *manddom*, *kraft*, *Hyndl 3*.

mannskafi, *m.*, *mandetab*, *mandefald*, valda morði ok *m-a Hálfs IX 22*.

mannskæðr, *adj.*, *ødelæggende for mænd*, *Gldr 2*, *m-ð banasótt Nkt 55*, *m-tt morð Ragn VIII 2*.

mannspell, *-spjöll*, *n.*, *mandetab*, *Anon (XIII) B 48*, *Arn 5, 22*.

mannvandr, *adj.*, *omhyggelig med hensyn til menneskene*, *om gud*, *Líkn 7*.

mannþarfr, *adj.*, *nyttig mod mænd*, *ESk 6, 51*, *íøvrigt mindre rigtig v. l. for margþarfr*.

Manork, *f.*, *Minorka*, *Hskv 2, 10*.

manr, *adj.*, *manket*, *riða Glaum mǫnum*, *Akv 29*.

mansveigjandi, *SnE II 228*, *er vist fejl for mensveigjandi*, *s. d.*

mansöng, *m.*, *'kvindesang'*, *elskovssang*, *mæla m-g of Gnö hringa*, *elskovsord*, *Jóms 42*, *verðr mælt of m-g Mhkv 20*.

mantælandi, *m.*, *'mø-fordærver'*, *gallópnis halla (klippehulernes)* *Endils*, *jættens*, *man*, *kvinder*, *jættekvinder*, *deres tælendr*, *drabsmænd*, *Tor og ledsager*, *Þdr 3*.

manungr, *adj.*, *ung som en ung kvinde i ungdommens bedste alder og flor*, *et m-a man Hávm 162*.

Manverjar, *m. pl.* (*den engelske ø*) *Mans indbyggere*, *Bkrepp 7*.

manvél, *f.*, *list til at lokke kvinder*, *hafa m-ar við myrkriður Hárb 20*.

manvit, *n.*, *menneske-forstand*, *forstand (enten af st. i maðr eller monr, munr, sind)*, *Hamð 27*, *Hyndl 3*, *Mark 1, 9*, *Hsv 87*, *m. mikit Hávm 6. 10*, *m. (þrúask) Hávm 79*, *m. manna mœðisk Lil 38*, *mál ok m. Gróg 14*, *Sigrðr 4*, *nema minni ok m. Hsv 8*, *hyggja at m-i*, *overveje ifølge sin forstand*, *sá godt som (hun) forstod*, *Am 3*, *mæla af m-i Am 48*.

manvitsfróðr, *adj.*, *forstandig og kyndig*, *om erkeenglen Mikael*, *Arn 7, 1*.

manvitsrægr, *adj.*, *berømt for sin forstand*, *om Elísabet*, *Níkar 2*.

manþing, *n.*, *'kvinde-ting'*, *Heðins man*, *Húldr*, *hendes þing*, *kamp*, *Þjóða A 1, 8*.

mara, *f.*, *mare*, *es m. kvalði Yt 3*. — *Jfr Sin-*

mararbotn, *m.*, *havets bund*, *i pl.*, *Hálfs IV 6*.

marbakki, *m.*, *stejl banke ved ebbens yderste kant*, *sökkva fyr m-a Vígl 2*.

marbeðr, *m.*, *egl. 'hav-leje'*, *d. v. s. havet med dets bund og omgivende kyster (jfr beðr)*, *m-jum með*, *langs kysterne*, *Sigv 10, 5*.

marblakkr, *m.*, *'hav-hest'*, *skib*, *m-s sax*, *ESk 10, 1*, *m-s skipendr*, *mænd*, *Ht 46*.

Mardöll, *f.*, *Freyjas navn*, *Pul IV h 3*, *i kenningar for guld*: *M-ar grátr Ólhelg 11*, *ESk 11, 1*, *Mhkv 8*, *M-ar tǫr Bjark 5*, *M-ar hvarma fagtregn Ht 42*.

marfjall, *n.*, *'hav-fjæld'*, *bølge*, *i pl.* *Mark 1, 6*.

Margaréta, *f.*, *en helgeninde*, *Mey 34*.

margaukandi, *m.*, *'som ofte øger, gør stærk'*, *mækis móts*, *kampens*, *m.*, *en dygtig kriger*, *Hfr 3, 28*.

margbrugðinn, *adj.*, *egl. 'meget vreden'*, *meget falsk*, *underfundig*, *m.* *fjandinn*, *Lil 16*.

margdýrkaðr, *adj.*, *hædret af mange (alle)*, *óm en konge*, *Hskv 2, 9*.

margdýrr, *adj.*, *i mange (alle) henseender herlig*, *m. konungr Brot 19*, *Sigv 12, 5*, *om Olaf Tryggvason*, *Hfr 3, 23*; *m-ar hnossir Ht 29*.

Margerðr, *f.*, *jættekvinde*, *Pul IV c 4*, *Hjálmþ III 11*.

margfalda, *(-aða, -aðr)*, *mangedoble*, *Mv I 26*.

margfaldr, *adj.*, *mangedobbelt*, *m-astr lofsöngur Lil 95*, *m-föld mildi Líkn 11*, *Vitn 25 (superl.)*, *m-föld saurgun Lil 76*; *mangeartet*, *m-föld spó Merl II 99*; *falsk*, *m. hugr* *ESk 6, 58*.

margfrekr, *adj.*, *meget grådig*, *om ulven*, *Hl 9 a*.

margfréttinn, *adj.*, *som spørger om mange ting*, *eller som hører mange ting*, *meget vidende*, *om kong Hakon*, *Sturl 5, 15*.

margfríðr, *adj.*, *meget skøn*, *herlig*, *m. jófurr*, *om Olaf d. hellige*, *ESk 6, 26*, *m. skörungr*, *om Skt. Peder*, *Has 51*.

margfróðr, *adj.*, *meget kyndig*, *kyndig i meget*, *Hávm 103*, *mær m-ust*, *om en spåkvinde*, *Merl I 9*.

margfrömuðr, *m.*, *en som meget fremmer*, *ophjælper*, *m. minna dáða*, *om Arinbjörn*, *Arbj 12*.

marggollinn, *adj.*, *meget guldprydet*, *prydet med megen guldstaðs*, *HFj 26 (hds. margv-)*.

margháttaðr, *adj.*, *mangeartet*, *m-ir draumar Merl II 98*.

margillr, *adj.*, *meget ond*, *forbrydersk*, *ESk 8, 2*.

margkostigr, *adj.*, *i besiddelse af mange herlige egenskaber*, *Hl 22 b*.

margkunnr, *adj.*, *meget bekendt*, *om kampe*, *Nj 4*.

marglitandi, *m.*, *en som ofte farver*, *m-endr eggja*, *mænd*, *ESk 6, 59*.

marglofaðr, *adj.*, *hyppig*, *meget*, *rost*, *Arn 6, 16*.

marglóð, *f.*, *'hav-ild'*, *guld*, *m-ar tróða*, *kvinde*, *Vígl 4*, *Porm 2, 24* *i v. l.*

marglyndr, *adj.*, *med mange sind*, *vægel-sindet*, *HolmgB 5*.

margnenninn, *adj.*, *meget dygtig (til at handle)*, *Sigv 9, 2*, *Grettis 34*.

margnýtr, *adj.*, *meget nyttig*, *dygtig*, *Hl 27 b*, *Nkt 81*.

margr, *adj.*, (*komp.* *fleiri*, *flestr*), *mangen*, *talrig*, *mange*, *ofte alene uden subst.*, *Hávm 30. 40. 74*, *Fáfn 24*, *ESk 6, 27*, *Mhkv 15*, *Krm 19*, *Lil 76*, *Eg Lv 35*, *frögum fleira Hfl 7*, *fleira þykkir gött an sé Mhkv 23*, *es mǫrgum æðri*, *end mange tilsammen*, *Korm 1, 2*, *mǫrgum betri Arbj 10*, *hóti fleiri Rst 24*, *koma með mǫrgum*, *blandt mange*, *Hávm 62*, *koma með fleir-*

um *Fáfn* 17, margs vitandi *Vsp* 20, m-s vas alls beini, *der var rigelig gæstfrihed i mange henseender*, *Am 8 jfr 94*, til mart *Hávnm* 27, *Lok* 5, færa veit es fleira drekkur, *jo mindre . . . jo mere*, *Hávnm* 12, skutusk þér fleiri *Hyndl* 47, *jfr Fj* 48, flestr fagnaði *Odrgr* 14, at morgu, *i mange henseender*, *Sól* 81, lífa mart at munúð, *leve i meget efter*, *Hsv* 83; *ofte grænser flestr til at betyde det samme* som allr, *ÞKolb* 3, 7, *Vell* 4, *jfr* margra = allra *Rdr* 20; barka fúr með fleiri *Hást* 2, þeir hlutu bana fleiri, *∴ end vi, end af os*, *Hást* 6: — með subst., m. rekkur, maðr, *Hyndl* 3, *Sigsk* 37, *ESk* 6, 60, m. fors *Reg* 2, m. valr *Sigv* 11, 1, mart herlið *Mhk* 7, m. flótti, *mange flygtende*, *Ill* 1, 1, gera fleira hróðr *Korm* 1, 5, fleiri malmhríð *Edað* 4, ormar fleiri *Gri* 34, höflu fleira víglíð *Hhund* I 25, at fleiri græti *Guðr* II 10, sem fleiri (konur) *HSt* 2, 3, þér fenguð fé fleira *Þorm* 2, 12, of flesta heimsbyggð *ESk* 6, 39, flestar dygðir *Lil* 76; flest et illa *Eg* Lv 32; *mange slags*, morg speki *Þjóð* 3, 2; á m-an veg *Ghv* 9, á marga vega *Sól* 40, m-an dag *ÞKolb* Lv 12, flestan dag *Gri* 15, flestan aldr *Arn* 2, 16; flestan, *∴* koss *Korm* Lv 21, morgu sinni *Hym* 9, *Rst* 14. *Jfr* all-, drjúg-, fjöl-, her-, hund-, jafn-, raun-, tý-.

margreþr, *adj*, með *mange tagsparrer*, m. fletvargr *SnE* II 196.

margríkr, *adj*, *meget mægtig*, *Has* 56. 63.

margrjóðandi, *m*, *som hyppig rødfarver*, m. fetils stíga *Þorm* 1, 3.

margrøtt, *adj*, *n*, *meget omtalt*, mér es um mart m., *jeg taler om mange ting*, *GGalt* 3.

margskýrr, *adj*, *meget vis*, *Hl* 6 a.

margsnjallr, *adj*, *meget modig*, *Hl* 15 a, 18 a.

margspakr, *adj*, *meget klog*, *Haustl* 3, *Gldr* 8, *Þsf* 1, 1. 2; *ved rettelse af margspain* *Ód* 8.

margsvinnr, *adj*, *meget klog*, *Hl* 18 b, *Hálf* IX 25, *Anon* (XIV) 2.

margteitr, *adj*, *meget munter*, *Mberf* 1.

margveitinn, *adj*, *meget givende*, *gavmild*, *Gd* 33.

margvittr, *adj*, *meget klog*, *Sigv* 5, 5, *Merl* I 1, *Hsv* 80.

margvíss, *adj*, *meget klog*, m. fjandi *Mv* I 6.

margþarfr, *adj*, *meget nyttig*, *ESk* 6, 51.

margþrótt, *urigtigt for mar-Þrótt*, s. d., *Íslár* 24.

marhrísla, *f*, *blandt trænavne*, *Þul* IV *kk* 3 (*jfr „mareris“*).

mark, *n*, *mærke*, *tegn*, m. er þér *Anon* (XIII) B 52, hafa m. mart, *mange kende-tegn*, *Þorm* 2, 6, leggja m. e-s á e-t *Ormr* 1, 4, leggja grálígt m. á e-n, *give en et fjendeligt mærke, om øjen-udstikkelsen*, *ÞjóðA* 3, 6; — om et *krucifiks*, *ESk* 6, 34; *Krists m.*, *korsets tegn*, *Líkn* 31, m.

kirkju = kirkja *Mv* II 13. *Jfr* hafnar-, kross-, tak-, tíð-.

marka, (-aða, -aðr), 1) *mærke*, *betegne*, m. hvítum staf, *afmærke*, *Merl* II 63, m. herkumbl *Ásm* II 4, m-aðr aldr, *levetid bestemt*, *Hróm* 2. — 2) *betegne*, *vis*, þeir hafa m-at á Móinsheimum *Hhund* I 46. — 3) *tillægge betydning*, m. heiðar stjörnur á hlýrni *Merl* I 59.

marknútr, *m*, *ulk*, *Þul* IV x 3.

marmarasteinn, *m*, *marmorsten*, *Mey* 24.
1. marr, *m*, *blandt sværnavne*, *Þul* IV I 3.

2. marr, *m*, (-s og -ar), *hav*, *Þul* IV u 1, *vátr m.* *SnE* II 202, *kaldr m.* *Jóms* 16; *aldinn m.* *Hávnm* 62, *djúpr m.*, *dværgenes navn på søen*, *Álv* 24; *Álv* 23, *Hym* 24, *Gldr* 2, *Hfr* Lv 26, *St* 7. 10, *Vafpr* 48, *Vsp* 57; *austr of mar* *Hfl* 18; *hallands m.*, *fjæld-hav*, *elv*, *Þdr* 7, *Viðris munstrandar m.*, *Ódins brysthav*, *digterdrikken*, *digtet*, *Hfl* 1: — skalf *Mistar m.* *Hhund* I 47, *er blevet forklaret som 'Mists hav'*, *luft (eller som 'Mists hest'*, *se følg.*, *men sikkert med urette*; m. er her *visnok fejl for mørr*; m-s *sunna*, *guld*, *Bj hit* 2, 10. *Jfr* aust-, flein-, fley-, Goð-, Gren-, Vest-.

3. marr, *m*, (-s, -ar), *hest*, (*som egen-navn*) *Þul* I a 1, *IV rr* 3, *temja m-a Þ Sær* 4, 3, *kaupa magran mar* *Hávnm* 83, *hlæða mar*, *sadle hest*, *Hyndl* 5, *hlæðask á m-a bóga*, *sætte sig op på en hest*, *Ghv* 7, *beita mar*, *biðsle en hest*, *Ghv* 18, *keyra m-a Akv* 37, *ljósta vendi mar* *Korm* Lv 9, m. rinnr *Hhund* II 32; *húnlenzkir m-ar* *Hamð* 11, *svangriþja m-ar* *Rþ* 38, m. enn *mélgreypt Akv* 3, *i pl.* 13; á m-s baki, (*siddende*) *på hestens ryg*, *Hák* 11, *Gri* 17, *men*: *stígninn af m-s baki* *Skí* 15, at m-s bægi, *om en ed*, *Völ* 33; af mar (*sáledes*) *Skí* 40, *ey lýsir mogn af m-i* *Vafpr* 12, *jafna mogn mörum* *Þry* 5; *om en ulv*, *hvorpá ðer redes*, *Húsdr* 11. — *I kenningar*, *for skib*: *fullar m.* *GDropl* 1, *vers m.* *SnE* II 198, *sunda m.* *Steinn* 1, 2, *ægis m.* *ESk* 1, 1, *Vimrar m.* *Þul* III 4; *barða m.* *ÞGísl* 2, *þoptu m.* *Holmg* B 9, *ranga m.* *Anon* (X) II E 9, *tingls m.* *Sindr* 2, *skorðu m.* *Gyð* 6; *Geitis m.* *ErrSt*, *Reifnis m.* *Rdr* 11, *Áta m.* *ÞBrún* 2, — *for ulv*: *fölu m-ar* *GPorg*, *trolls m.* *Rst* 17, *áleggjar (stenens)* *Yggjar (jættens)* *vífs*, *jættekvindens*, m. *Arn* 3, 11. — *Jfr* borð-, dyn-, dýr-, dökk-, él-, gjalf-, glæsi-, gnap-, her-, hlaupt-, hnakk-, rið-, segl-, stagstjörn-, streng-, súð-, troll-, vág-, víf-, vík-.

Marstan, *m*, *sagnkonge (i Irland)*, *Krm* 16.

marstétt, *f*, *'hest-vej'*, *Mævils marr*, *skib*, *dettes stétt (sti)*, *havet*, *Epver* 1.

marþak, *n*, *havtag*, *is*, m-s fjórðr = Ís-fjórðr, *∴* Ísafjórðr, *i det nordvestlige Island*, *Grett* 1, 4.

marþvara, *f*, *et slags fisk*, *Þul* IV x 3; *skal være et slags sild*, *se J. Espólins Arbækr* VI, 115 og *Lærdómsl. fél.* rit VII,

26, her formen marþvari; *sáledes* også BjHald, men i betydn. 'lupus marinus' (og *sáledes* Nordgård); ifølge Eggert Olafsson skal ordet i vest-Island også bruges om 'reje', Beskrivelse 609. 997.

matargóðr, adj, gavmild på mad, Hávm 40.

matgjöf, f, madgave, portion, Anon (XIII) B 11.

Matheás, m, apostel, Alpost 10.

Mathías, m, apostel, Alpost 13.

matr, m, (-ar), mad, føde, Gri 2, Hávm 3, Skí 27, Hárb 3, Korm Lv 12, Leið 20, mildr m-ar Fj 4, deila mat Lok 46, brytja mat Hl 23 b, hafa sér at mat Vafpr 45, leita m-ar ÞKolb Lv 11, biðja sér m-ar Hávm 37, mala mold til m-ar Sól 57, bera mat (j: kød) á seyði Hausil 2. — arnar m., lig, ESk 12, 8. — Jfr elds-, veiði-.

matreiða, f, madlavning, leiða e-m m-ur Þjsk Lv 4.

matsjóðr, m, kok, Nj (XII) 8.

matsveinn, m, kok, BjKálfs.

matviss, adj, madkyndig, nedsettende om en mand, Hfr Lv 25.

Mauriciús, m, syrisk jarl, Heil 25.

maurr, m, myre, morna i m-a haugi, i myretuer, gravhøjene sammenlignes med disse (fulde af orme og padder), Herv III 4.

Maxenciús, m, kejser, Katr 5, Mey 22.

máa, (-ða, -ðr), slide, efterhånden ødelægge ved slid eller brug, m. meiðs kvistu (hús kvistum), om ormenes gnaven på Yggdrasil, Gri 34, allar (tungur) væri máðar, opslidte, Lil 94.

máferill, m, 'måge-vej', hav, m-s brandar, guld, guldringe, Anon (XII) C 35.

mágister, m, mester, m. maks ok leista (ironisk kenning) Anon (XIV) 2.

mágr, m, (-s), besvogret person, Pul IV j 9, ubestemt, Hyndl 20, om konens brødre, m-ar Am 2, GDropl 2, om svigerfaderen, m. goða Gestr 1, Sturl 4, 27, om svigerfar og svigersøn, m-ar Ólhv 2, 5, om svigersønnen, Hyndl 25, Hhund II 44, BjH 8, m. þengils, om Erling skakke, Rv 30, Hálfv VII 2; svoger Anon (XII) B 14. 15; om Erling på Sole som gift med Olafs søster, m. Áleifs Sigv 7, 9; om fjærnere svogerskab (Egils til Arinbjörn), m-a i pl., om Arinbjörn alene, Eg Lv 26, om stefaderen, Ulls m., Tor, EVald 3, Hausil 15, HRannv; m-ar sefgrimmis, jætter, Þdr 4.

mágreinnir, m, 'måge-føder' (jfr grennir), Þróttar þings, kampens, m., kriger, Ótt 2, 15, sára sogns, blodets, m., d. s., ESk 8, 1, fleinmarar, blodets, m., d. s., VGI 9 (hús mó-).

mágrund, f, 'mågeland', havet, m-ar hyrr, guld, dets Sól, kvinde, GSúrs 22.

1. mál, n, 1) taleævine, m. ok tunga ESk 6, 38, jfr 37. 41, m. fekk maðr ESk 6, 26, beidendr m-s Þloft 3, 8 og vistnok m. fyrir nema Lok 57 o. s. v., om stemmen, kenna á m-i, ved, på talen (stem-

men), Þorm 2, 6. — 2) tale (sammenhængende længere el. kortere tale); ord, þjóðans m. Hávm 114, jótuns m. Þry 26. 28, manna m. Hávm 111, Hóva m. Hávm 164, m-i laufigat mærdar timbr St 5, fáa m. af manni, fá en til at tale (om en død mands tale i drømme), Ísldr 11, m-a mjöt, det rigtige mål for ord, rigtig, behersket tale, Hfl 20, m-s skil, rigtig tale, Gunnl Sig 1, m-a grein = mål Gd 2, böena m., de formede bønneord, Lil 88, ferri sonnu m-i, fjærnt fra sandheden, Hfr 3, 22, sanna m. ESk 6, 6, fara m-i Sigv 1, 7, forma m. Lil 15, renni mól af raddar tólum Lil 3, taka til m-s, begynde en tale, Nkt 3, taki af m., talen høre op, Lil 75, hvesva m. Gd 37, geta m-s es mæla, tale, ord, Hfr 3, 2, eitt es m. þats mæla, talen er enstemmig, der er kun ét alle taler om, Sigv 11, 14, hvert m., hver tale, alt hvad der siges, Sigv 11, 7, mæla m. Völ 37, Ódgr 15, hlýða m-i HHj 41, léttr í m-um Lok 52, skipta m-um við e-n Hamð 9, húsþinga m. Hskv 3, 3, m. ok manvit Gróg 14, Sigdr 4, nema m. e-s ESk 6, 7, Nj (XII) 6, Nj 22. — 3) omtale, gerva e-t at mólum, til genstand for omtale, Arn 2, 14, vesa at m-i manna, være genstand for omtale, VGI 7, týgillig mól, overmodige ord, MÞórð 2, mjúk mól Þorm 1, 15, skamt m. Nj 15, kuðr at m-i (eller af m-i) Hávm 57. — 4) i kenninger for guld, m. áar steðja Eldis, jættens tale, Anon (X) III B 5, m. hella mildings Sigv 12, 2. — 5) om gamle talemåder, forn mól Sigv 7, 7. — 6) samtale, m. okkat Hárb 59, vesa á m-i Þry 14, Bár 1, beiða m-a Skí 1, kveðja m-s Grip 3, søkja at m-i Guðr II 24, m-s þarfí Grip 2, taka e-n m-um Sigv 7, 5, deila mól Sigv 3, 17, frá mólum munk segja Harkv 1. — 7) overenskomst, mól meginlig es meðal fóru Vsp 26, slíta mólum Grip 32, halda mól Sigv 11, 15, halda m-i Pl 26, m-i sykvinn Ólhelg 8, ganga á bak mólum Sigv 11, 10, jfr sátta mól Sigv 3, 20. — 8) sag, hætt m. vas þat ESk 6, 59, snúðr m-a, en heldig vending i sagen, Sigv 11, 18, duga m-i Korm Lv 44. Jfr beð-, böenar-, drykkju-, festar-, frið-, gaman-, glys-, hrið-, hróðr-, hugaz-, hvik-, laga-, loq-, móður-, ógnar-, reiði-, ríkis-, rækðar-, sak-, sát-, skirnar-, skrök-, teiti-, vil-, pl-, plóðr-.

2. mál, n, 1) tid, tidspunkt, især den belejlige tid (til noget), pás mól falla Hl 75, m. es . . . , det er på tide, den rette tid, Vsp 14, Hávm 111, Hhund II 21. 49, Bjark 1, Oddi 1, Eg Skj, m. kveðk okr fara Skí 10. — 2) mál, det rigtige mål, kunna m. maga Hávm 21. — 3) máltid, í m. hvert Hávm 37, hafa at mólungi mat, mangle mad til, Hávm 67. — 4) halvdelen af et halvår, 3 måneder, (jfr Rím-beygla, Larsson, 8. 27) m. ok misseri Hávm 60.

3. mál, n, vistnok altid i pl, magiske

tegn (runer) eller forsiringer på et sværd, jfr málfár, (jfr málaspiöt, málasax; i prosa hedder det mól vöru i, hvilket udtryk ikke godt kan forliges med den antagne betydning; det synes snarest at forudsætte en virkelig del, massiv del, af våbnet, men stederne, hvor sagen omtales, er ikke oplysende nok), m-a (ved rettelse f. mundar) vöndr, sværd, Korm Lv 26, stál bjartra m-a, spyd, Krm 1, láta lituð mól stála Hl 33 b.

mála, f, fortrolig veninde (jfr máli), Þul III 2 b (jfr kona heitir m. búanda sins SnE I 538), ulfs bága (Odins) m., jorden, Ht 3, geir-Týs m., d. s., Sturl 4, 21; dróttins m-ur (ved rettelse), helgeninder, Sól 25.

málaferli, n, sag, proces, Harð 13.
málalok, n, urigtig v. l. GSúrs 10 for meðalok, s. d.

málalykð, f, afslutning på en sag, i pl. GÓdds 6.

málfár, adj, bemalet med mól, magiske tegn (se 3. mál), mækir m. Ski 23. 25, Sigsk 4.

málfeti se malmfeti.

málfinni, f, veltalenhed (for -fimni ved assimilation), Leið 34.

málgróðr, m, (-ar), lyst til at tale, því es (mér) minni m. Gunnl Lv 10.

málgögn, n, pl, tale-redskaber (tunge, læber o. s. v.), hrærð skulu m. Leið 2 (jfr v. l.).

málhvetr, adj, slødet således at det (slødede) giver lyd fra sig (hvettur part. til et hvetta, jfr no. kvetta 'støde ned'), m-ar hvélvölur, om de små runde sten (i elvens bund), der piskes af den stride strøm og 'synger', idet de støder imod hinanden, Þdr 6.

1. *máli*, m, fortrolig ven (jfr mála), Þul IV j 7, buðlunga m. Snæbj 2.

2. *máli*, m, aftalt lön, sold, ganga á m-a, gå i ens krigertjeneste, Bölv 3, þiggja m-a Rv 31, venja e-n m-a Sigv 5, 8, vitja m-a Sigv 13, 7. Jfr kaup-, veð-

málkunnigr, adj, som kan tale, talekyndig, m-ig tunga Mlag 1.

máll, adj, snaksalig, snakkesalig, Mark 4, 2. Jfr glap-, sí-, vis-.

mállauss, adj, tavs, m-ir drengir Ól bjarn.

málrúm, n, tid til at tale, ef mér meirr mjötuðr m. gæfi Sigsk 71.

málrúnar, f, pl, taleruner, mod andres vrede ord (ef vill at mangi þér heiptum gjaldi harm), Sigrðr 12. — Gefa m., i overført betydning, foranledige at en taler, fremkaldte ens tale, Guðr I 23.

málsefni, n, 1) genstand for tale, setja m. fogr i hjarta e-m, vække en til gode tanker og deres udtryk, Kolb 2, 10. — 2) lejlighed til samtale, unna e-m m-s Hæng VI 3.

málsengi, n, støtte e, under, en sag (proces; urigtig v. l. er -fengi), m. mikitt Anon (XII) A 1.

málskalp, n, snaksomhed, Grettis 3, Hsv 26 (-skap v. l. er urigtigt).

málsnjallr, adj, veltalende, Þorm 1, 14, Balti 2, Nkt 49, Ám Arn 2.

málsteina, f, rådslagningsmøde, Merl I 43.

máltól, n, pl, taleredskaber (læber, tunge), m. nýtask mér ESk 6, 19.

málvina, f, 'samtale-veninde', fortrolig veninde, elskede, Korm Lv 65.

málvinnr, m, 'samtale-ven', fortrolig ven, elsket person, Guðr I 20 (om Sigurd), m-ir ekkju Krm 20, m-ir mínir Vígl 2, m. manna, fyrste, Grott 8.

málvitnir, m, sværd (egl 'med mól forsynet ulv'), Þul IV I 6.

málþing, n, samtalemøde, fortroligt møde (mellem elskende), sláa m. við meyjar Orv VII 7.

málþjónn, m, 'tale-tjæner', tungen, m-s morginverk, kalder Egill sit digt, Arb 25.

mánadagr, m, mandag, Arn 5, 9, Anon (XII) B 23. 24.

máni, m, måne, Þul IV II, Vsp 5, Alv 13. 14, Anon (X) III C 1, enn skarði m. Vgl 6, ljós m-a Skúli 2, sól sinni m-a Vsp 5, sól systir m-a Reg 23 (her næppe personificeret), heiptum skal m-a kveðja Hávm 137; i kenningar, for himmel: m-a vegr Hausl 14, m-a ferill Þjsk 1, 1, — m-a salr Hhuð I 3, m-a fold Gd 4, m-a hauðr Líkn 18, m-a rann SnE II 236, m-a tjald Has 31; — for guld: m-a mildingr EGils 1, 10, m-a jofurr Ám Arn 1, — for guld: lagar m. Eg Lv 22, Tindr Lv 1, ægis m. EGils 1, 18, — for sværd: Viðris m. Þelf, Þundar m. Þhred 11, hildar m. Anon (XIII) B 20, malma braks m. Háv 4, fjornis m. Rst 16, randar m. Eg Lv 30, Krm 6, — for skjold: Ræs reiðar m. Rdr 7, m. víkinga Þmáhl 13. Personificeret, Vafpr 23, M-a brúðr, jættekvinde, (brúðar beror på rettelse af biarnar), St 13, M-a óskkvön, d. s., Síndr 8; disse kenninger viser, at Máni som person er opfattet som et jættevæsen, eller mulig ligger en myte, vi ikke kender, til grund. Jfr barð-, ben-, brá-, boð-, enni-, gunn-, há-, hlé-, hrær-, inn-, rauð-, sig-, ský-.

mánuðr se mönuðr.

máreffir, m, 'mogens glæder', Leifa mór, ravnenn, dens glæder, en kriger, Þ Tref 2.

máreitr, m, 'måge-land', hav, m-ar dagr, guld, Eg Lv 41 (rettelse for miað-veitar).

Máriá, f, jomfru Maria, Has 52, Mv II 13, Lil (passim), ingensteds i dette digt er det rigtigt at læse Mária, hvilken udtale kun findes Mgr 19.

Mársey, f, Mors (i Limfjorden), Þul IV bbb 7.

máskeið, n, 'måge-bane', hav, verpa á m., = verpa á glæ, kaste i havet, 3: gøre noget forgæves, Arb 24, m-s fúrr, guld, Krók 1.

mástallr, m, 'måge-sted', hav, m-s visundr, skib, Steinunn 2.

mástétt, *f*, *urigtig v. l. for marstétt*, *s. d.*

máti, *m*, *máde* (*ungt láneord*), með æsku *m-a*, *pá ungdoms vis*, *Gd 7*, *i m-a*, *pá den passende, rigtige, máde*, *Pét 30*.

máttigr og **móttugr** (*í hds synes den første form at være den fremherskende, den sidste findes dog ikke sjældnen som v. l.*), *adj*, *kraftig* (*også legemlig*), *mægtig*, enn mátki *mumr Hávm 94*, mátkir menn *Hamð 19*, beimar verða mátkir *Lil 74*, mátkar meyjar *Grott 1*, *m-t víf Mgr 6*, annarr enn mátkari *Hyndl 44*, *m. kundr Arb 14*, *m-igt höfuð áttar ESk 6, 8*; *m. sára sogns mágrennir ESk 8, 1*, *m. Kristr Sigv 9, 2*, enn mátki *goð Sól 10*, *m. andi ESk 6, 6*, *m. óðr, kraftigt, sterkt virkende kvad, Arn 2, 1*, *m. moldþinurr, midgårdsormen, Vsp 60*, *m-ig ó Merl II 89*, *m-ig sól Sól 40*; *m-ig mildi Gd 55*; — *manns m-ig hönd Merl II 67*; *m-ig ógn Has 32*, *m. dauði Gd 44*. *Jfr al-, á-, dáð-*.

máttuligr, *adj*, *mægtig*, *om jomfru Maria, Mgr 17*.

mátuligr, *adj*, *passende* (*ungt láneord*), *m-t beizl Gd 34*.

mávangr, *m*, *'måge-land'*, *hav*, *kaga m-s*, *se, kigge, ud til havs, Ragn V 7*.

með, *præp*, **A** *med acc.*, **1)** *med, idet det af præp. styrede betegnes som bragt med* (*af en anden og som denne ledsagende*), *m. her mikinn Hásk 10*, *m. sína þegna Jóms 38*, *þyrja m. gram Sigv 10, 3*, *fara m. fylki Frísa Vell 28*, *fara m. helming Mark 1, 28*, *koma m. þria tög Guðr III 5*, *ganga fram m. sveina Jóms 25*, *ganga á land m. danska dolga Jóms 40*, *koma m. alla slíkan Sturl 3, 16*, *jfr m. dreyrfáar dróttir, blandt eller sammen med, Rdr 3*; *m. fleiri Hást 2*, *koma m. blót roðin Korm Lv 52*, *stíga fyr borð m. þungar kistur Jóms 36*, *ganga m. Gauts eld Korm 1, 4*, *fara m. Gríðar vøl Þdr 9*, *m. sverð togin Hásk 9*, *m. hvíta skjöldu Arn 2, 5*, *m. herskjöldu Sturl 5, 16*, *m. Brimis eggjar Sigdr 14*, *fara m. fjörnir fölu Jóms 42*. — **2)** *tíl*, *at sinna m. algífris lífru Rdr 9*, *fara m. heiðin goð Hásk 21*, *koma m. aldir Hávm 27*, *koma m. regin Vafpr 26*. — **3)** *om virksomhed, given sig af med noget*, *fara m. flimtan Mhkv 2*, *fara m. sök Mhkv 16*. — **4)** *om tilbehør, besiddelse*, *Jörðön m. (v. l.) æðar hreinar Lil 37*, *m. heiðan orðróm Ht 14*, *m. hyggju stóra Anon (X) I B 10 a*, *m. (v. l.) stóran þrek Ólthv 3, 2*, *m. skóðan þokka Arn 2, 7*, *m. (v. l.) klókar varnir Lil 72*, *m. skeggit rauða Nj (XII) 7*. — **B)** *med datív*, **1)** *med, sammen med, i følge med*, *Pry 13. 20*, *m. freka allir Vsp 51*, *m. Hymi Hym 35*, *m. runa mínum Hyndl 5*, *fara m. höfnum Hyndl 46*, *m. firum HHj 26*, *m. hildingum Hlund I 16*, *ganga m. veri, være gift med, Guðr II 27*, *fló m. fróðgum tívi Haustl 8*, *m. fullhuga Jóms 29*, *m. fóstura Aðalsteins Ísladr 13*, *reis m. hönum ESk 6, 4*, *teygja e-n m. sér Lil 18*, *hafa e-t m. sér Korm 1, 6*, *leiða m. sér Lil 55*, *þyrja*

m. svörgæli Sörva Vell 23, *m. svipti sagna Þdr 3*, *m. ýta sinni Þdr 9*, *m. hverjum flokki Jóms 20*. — **2)** *hos, sammen med*, *m. baugbrota Hlund I 17*, *m. Fjolvári Hárb 16*, *m. þóðlingi Sigsk 10*, *m. Haraldi Harkv 18*, *m. gram Sigv 11, 1*, *m. þér Sigv 11, 6*, *18*, *leita ek m. ýti finna ynði Nj 2*. — **3)** *tilligemed*, *m. Óðins syni Sku 21. 22*, *nótt m. niðum Vafpr 24*, *tregi m. tórum Skl 30*, *tór m. trega Skl 29*, *m. austri, órum Hym 27*, *m. ollu Hym 15*, *m. fylli fjörnir Bragi 2, 3*, *m. róttum Guðr II 40*, *m. Mari þul I a 1*, *gramr m. gumnum Vell 29*, *haukr m. ulfi Krm 19*, *Þórir m. Agli Pham I, 1*, *Yggs m. órum Þdís 1, 1*, *m. Áleifi Hókr 6*, *m. syni Maddaðar ESk 8, 1*, *m. sínum grönnum Lil 9*, *m. feðr ok anda Lil 57*. — **4)** *blandt, mellem*, *glama m. grönnum Hávm 31*, *víg m. virðum Gríp 12*, *mægð m. mönnum Gríp 44*, *m. mönnum Þtjald, Alv 10 o. s. v.*, *m. firum Skl 27*, *m. hölðum Vsp 45*, *m. ósum Vsp 48*, *Pry 7*, *m. ýta sonum Hávm 68*, *m. Svium Yt 23*, *m. Sygnum Sigv 11, 9*, *m. þegnum Haustl 5*, *m. englum Rst 31, Lil 13*; *m. Hreiðgotum Vafpr 12*, *m. snotrum Hávm 5. 24*, *m. yfirmonnum Hyndl 13*, *m. hön*, *skróm, vilmgogum Hávm 134*. — **5)** *mellem, jfr de sidste eksempler*, *m. jötna sonum ok goðum Vafpr 15. 16*, *skipta m. ósum liði Hárb 25*, *deila víg m. verum Lok 22*, *deila mat m. mönnum Lok 46*, *bera tílt m. tveim Lok 38*, *m. illum vinum Hávm 51*. — **6)** *blandt, til*, *koma m. horskum Hávm 20*, *koma m. fröknum Hávm 64*, *Fáfn 17*, *koma m. ása sonum Lok 56*, *fara m. Óðni Hásk 1*, *tórk m. feðrum þeira, jeg kom til, færdeses hos, Sigv 11, 17*, *nýkomin m. jötnum Haustl 10*. — **7)** *med, ved, ved hjælp af* (*som redskab, middel*), *m. hleif, kerí Hávm 52*, *m. ljósum, víði Hávm 100*, *m. sverði Fáfn 30*, *Hfr 2, 8*, *Ísladr 10*, *m. hjörvi Krm 1 o. s. v.*, *m. geiri Akv 14*, *m. eggjum Hyndl 15*, *m. bana Fáfnis Gríp 15*, *m. knífi Am 59*, *m. munnri Hlund 136*, *bínda m. boga strengjum Hamð 21*, *bínda m. þólvi Lil 64*, *m. gollmeni Yt 10*, *m. höfuðfettum Yt 11*, *m. kylfu Jóms 34*, *m. vendi Lil 81*, *m. gyldum kálki Akv 33*, *m. (v. l.) vörum Lil 88*, *m. vatni ESk 6, 22*, *m. skygnleik Lil 24*, *m. danskri tungu Lil 4*. — **8)** *langs med, mellem*, *liggr m. eggju HHj 9*, *m. marbeðjum Sigv 10, 5*, *m. Blálands jaðri Sturl 3, 21*, *m. láði Arn 2, 9*, *Sturl 3, 4*, *m. sæ Ragn II 5*, *m. stofnum, mellem stavnene, fra den ene til den anden, lv 42*, *m. himins endum Vell 37*, *m. himinskautum Hyndl 14*, *m. hönnum, mellem hænderne, Sigv 12, 14*, *Akv 10*, *m. byggðum Orv VII 2*. — **9)** *med* (*om tilbehør eller om noget, der udgør en del af et hele*), *Glafir m. gollnu laufi SnE I 340*, *jörð m. jaðri Ht 79*, *(ó) m. steðja Þdr 6*, *gall m. dreggjum Lil 58 jfr 77*, *m. dreyrgu nefi Harkv 3*, *knerrir m. gínönnum höfðum Harkv 7*, *skeiðr m. reiði Arn 2, 4*, *Sturl 3,*

6 (v. l.), skrin m. gollu *Mark 1, 12*, maðr m. skæru holdi *Lil 12*, seggr m. skeggi *Torf E 5*, — om *udstyr* (det, hvormed noget er udstyret eller forsynet), m. sviga lævi *Vsp 52*, m. gollu sat *Sigsks 39*, m. hjólum *Akv 3*, lyf m. lækning, *medikament, der fører til helbredelse, Grip 17*, dýrð m. prýði *Lil 26*, m. tryggðar tíri *Mark 1, 25*, prýða m. sigri, dáðum *ESk 6, 31, Lil 90*, standa m. hjörvi *Sigv 11, 2*, koma m. offri, *bringende offer, Lil 36*, koma m. ægishjalmi *Arn 2, 6*, kvæði skal m. kynjum alt *Mhkv 13*, diktr m. ástarorðum *Lil 4*, helvíti búit m. þólvi *Lil 20*; þegn m. megni *Grettis 48*, m. stórum hug *Obreið 1*; hertil stuttr sig *følgende*: borinn m. bleyði *Sigrðr 21, 25*, ævi lögð m. lóstum *Grip 23*, m. hermdarhug *Hhund I 31*, m. listum *Lil 2*, tala m. prettum, snilli *Lil 17, 23*, m. scæmðum *Sturl 3, 2*, koma m. æðru *Krm 25*, m. ofsa *Lil 8*, m. hætti *Lil 30*, prestir m. mestu fátækt *Gd 52*, fara m. ríki *Hávm 156*; — *adverbíelt*, m. öllu, *helt, fuldstændig, Grip 38, Sigv 11, 17, Lil 8*; *ensbetydende hermed er*: m. hringum, *egl. 'med alle ringe', böjninger, krumninger* = m. bugum *Gri 24*. — C) *i forbindelse med þar, þar m., derved, Lil 46.*

meðal, *præp., mellem, med gen., m. okkar Sigv 11, 18*, m. herða *Hausil 6*, m. ríffa *Eg Lv 18*, m. arma *Hfr Lv 19*, m. drengja *Þorm 1, 10* (ved *rett.*), m. jófra *Ólív 2, 4*, også *med præp. á: á m. okkar, þeira Brof 19, Sigsks 4*, á m. skata húsa *Arbj 20*; *adverbíelt*, fara á m., *om ederne mellem guderne og bygmesteren, Vsp 26*. — *I sammensætninger er m. ofte forringende. Jfr milli.*

meðaldygg, *adj, lidet brav, slet, Eyv Lv 5.*

meðalfærr, *adj, i ringe grad dygtig, m-ir húsgangs, knap nok dygtige til at gå fra det ene hus til det andet, Ragn V 7.*

meðalkafl, *m, mellemstykke, håndtaget (på et sværd; stykket mellem de to 'hjalter'), Þul IV I 12, Hhund II 3, Sigv 12, 9, Ív 44, Merl II 67*; m-a tunga, *sværdklingen, dens orð, GGnæv 2.*

meðalkunnr, *adj, lidet kendt, m. e-m, i ringe grad kendt af en, Korm Lv 10.*

meðallok, *n. pl, dårlig afslutning, m. á minni sök (urigt. v. l. mála-) GSúrs 10.*

meðalráð, *n, dårligt råd, forehavende, m. es þér Gunnl Lv 3.*

meðalsnotr, *adj, mellem-klog, passende klog (midt imellem 'aavidende' og 'uvidende'), Hávm 54—56.*

meðaltálhreinn, *adj, i ringe grad ren, fri, for svig, underfundig, listig, om Tjasse, Hausil 3.*

meðan, *adv, 1) medens, så længe som, efterfulgt af præs. eller præteritum, m. öld lifir Vsp 16, Grip 23. 41, Fj 12*, m. fjör lifir *Ski 20*, m. lifir, lifum *Hávm 9, 120, Sigsks 18, Sigrðr 4*, m. sofa, eta *Fj 15. 17. 18*, m. ek högg *Am 39*, m. ek segi

Harkv 1, m. yppik *Hál 1*, m. heimrinn byggvísk *Arn 2, 15*, m. geð deilisk mér *Íslár 2*; m. ek gól *Gróg 15*, m. ek lá *Fáfn 16*, jfr *18*, m. lifðak *Sigsks 57*, m. óttu varða *Hfr 3, 14*. — 2) *medens, under det at, uagtet*, m. vas vísi veðrs hallar, *ídet han dog (i virkeligheden) var, ESk 6, 2*. — 3) *adverbíum, imens, så længe*, þegi herr m. *Þmáhl 4*, (menn) hlýði mér m. *Leið 5.*

meðiferð, *f, fremgangsmåde, adfærd, Viñ 10.*

mega, (*éngang megja Auðun 1*; má, mätta, mátt), *kunne, formá, være i stand til (ordets eneste betydning), absolut, ei má EValg, ei þú megir Gri 53*, en þú megir *Hsv 99*, stef sem gófgast mætti, *sá smukt som muligt (underforstået vesa), Has 20*, lítt m-gandi, *med ringe kræfter, uden kræfter, Vsp 17*, heldr mætti þér, *hellere skulde du have kraft til, Rþ 47*, hva't mátti *Hausil 8*, — *hyppig med inf., m. gerva Hávm 123*, m. ganga *Hávm 149*, m. líta *Grip 36*, m. hyggja *Am 12*, m. kalla *Reg 18*, es vinnask megi *Hávm 60*, vel mættim tveir trúask *Ski 5*, hva't megi fótr fæti veita *Hamð 13*, sea þat mættak *Am 58*, sea mun mega *Krm 21*, þat má efla vón *ESk 6, 4*, mætti (v. l.) mér nýtask máltól *ESk 6, 19*, hverr megi segja *ESk 6, 64*; *ofte uden subjekt, mætti verða, det kunde ske, Lil 53*, má kenna, *man kan, Rdr 12*, máat vinna sköppum *Korm Lv 30*; — *med acc., m. ekki, være uden kraft, magt, ikke være i stand til noget, Am 17*, m. sér ekki *Lil 31*, m. meira *Mark 1, 9, Merl II 18*, m. eigi annat *Lil 53*, — *med adv., m. svá, være så kraftig, mægtig, Ótt 1, 6*, es mátti svá *Sigv 7, 9*: — *med dativ, m. e-m, magte en, være ens lige- eller overmand, engi má hildinga kon mildi (dativ, i eller ved gavmildhed), ingen kan mále sig med, Steinn 3, 17*, orð m. ekki rekkum, *ord fornár intet mod mændene, kan ikke overvælde dem, Nj 26*, — m. við e-n, *formá overfor en, Ólhelg 3*. — *Om ens tilstand, helbred, m. illa, kunne (noget) ilde, d. v. s. befinde sig ilde, Okik 2*. — *Til má ásl, der skal kærlighed til, Gd þ 45.*

1. **megin**, *n, (-s, dat. magni; yngre form er magn, pl. mögn, efter dativ og gen.; meget ung form er nom. megn og dat. sg. megni, jfr Skjpsr s. 26)*, 1) (*legemlig*) *kraft, styrke*, þitt varð meira m. *Fáfn 22*, orms m. *Fáfn 28*, trúa magni (v. l. til aili) *Herv III 11*, skjóta af magni *Þham 3*, magni keyrðr *Þorm 2, 25*, kosta m-s *Rþ 9* (*hds magns, sikkert urigtigt*), *Grott 23*, neyta als m-s *SnE I 288*, verja jörð af cernu magni *Anon (XI) Lv 12*, bera magni, *overvælde, ESk 5, GOdds 4*, rista af magni *Fas I 134*, deila magni *Hálfs VIII 13*, láta m. vaxa sér *Þar 7*, leggja magn (*sál.*) i e-t, *anvende kraft på noget, Mv III 3*, megni (*sál.*) þrotinn *Gd þ 58*, megn v. l. *Hsv 66, denne form Þorm Ól 1, 4, Gd þ 40*, megn ok mötr *SnE II*

142, at þitt minkiz m. *Hsv* 83. — 2) *magt*, af þínu magni *Sturl* 3, 19, magn (*sál*.) stýri því *Líkn* 11, af mestu magni *EGils* 2, 7, jarls m. *Ht* 54, oddar gerva jarli m. *Mhk*v 6; hvat m-s átti, om mánen, *Vsp* 5; — om *ting*, sina m. *Völ* 17, hjørs m. *Fáfn* 30, bjórr magni blandinn *Sigrdr* 5 (her om *trolldomskraft*), jarðar m., *jordens kraft*, *jorden (mulden?) iboende kraft* (til at udøve *kraftig virkning*; i øvrigt er det usikkert, hvad der egl. skal forstås ved udtrykket, jfr B. M. Olsen *Arkiv XXXI*, 89 f.), (full) aukit jarðar magni *Guðr II* 21, sá vas of aukinn jarðar magni *Hyndl* 38. 43, kjósa sér jarðar m. *Hávm* 137; — m. *løgis*, = *hafsmegin* (i *prosa*), *det brede, dybe hav* (i *modsatning til havet ved kysten*), *Ólsv* 3, 2. Jfr *ás-*, *hals-*, *jarðar-*, *jarls-*, *veðr-*.

2. *megin*, egl. *dat. pl. af vegr*, men er at betragte som et *selvstændigt ord*, *side*, *tveim* m. *bríkar*, *lv på bægge sider*, hver på sine *side*, *Korm Lv* 40, *tveim* m. *bjargs blóðeisu* *ESk* 11, 7.

megináss, m, '*hoved-ás*', *bjælke*, *kraftig bjælke*. *Punns (Odins)* m., *spyd*, *Líðs* 3. *meginbára*, f, *kraftig bølge*, *Anon (XII) C* 25; m. *sára*, *blodström*, *Ht* 60.

meginblóð, n, *mængde blod*, *Sturl* 3, 9. *meginjarfr*, adj, *overmåde djærv*, *SnE II* 198.

meginómar, m. pl, *hovedbegivenheder*, *Vsp* 60; *der sigtes især til ragnarök*.

megindrótning, f, *hoveddronning*, om *jomfru Maria*, m. *manna* ok *engla* *Lil* 86, m. *himins* ok *gotna* *Gd* 3.

megindróttir, m, *hoveddræt* (*fiskedræt*), om *Mídgårdsormen*, *trukken op af Tor*, *Húsdr* 3.

megindýrr, adj, *meget hertig*, om en *fyrstesön*, *Sturl* 3, 2.

meginfast, adv, *meget kraftig*, *kasta* m. *Grettis* 7.

meginfjall, n, *höjffjæld*, *øde* og *fjerne fjældstrækninger*, *HHj* 5.

meginfjarri, adv, *meget fjærnt*, *Sigv* 13, 9.

meginfjöldi, m, *hovedmængde*, en *meget stor mængde*, *ESk* 6, 4.

megingarðr, m, '*hovedgårde*', *hanga (Odins; rettet fra hauga)* m-ar, *skjold*, *deres brjótr*, *bryder*, *her jætte*, *Bergb* 2.

megingrimmr, adj, *meget grim*, *ubehagelig*, *leirur* m-ar, *lerede steder*, *ubehagelige at vade i*, *Rv* 2.

megingrönduðr, m, (-s), *kraftig ødelægger*, m. *geirbrúar* *krapla* (se *krapti*), *kriker*, *Sturl* 6, 10.

meginhringr *urigtig* v. l. for *fetilstingr*. *meginhræddr*, adj, *overordenlig bange*, *Kúgaðr*.

meginhurð, f, '*hoveddør*', *vældig dør*, *Gauts* m., *skjold*, *hvis galli*, *sværd*, *ESk* 11, 1.

meginhyggja, f, *hovedforstand*, *klar forstand*, i pl, *Grip* 39.

meginkátliga, adv, *overordenlig muntert*, *Rv* 2.

meginkátur, adj, *overordenlig munter*, *Grettis* 13.

meginligr, adj, *mægtig*, *betydningsfuld*, *mól* m-g, om *de edelige aftaler*, *Vsp* 26.

meginliúill, adj, *kraftsløs*, *svag af kræfter*, *elendig*, m. *gestr* *Sól* 2.

meginljótr, adj, *overordenlig hæslig*, m-ir *hagir* *Has* 12.

meginmeingjarn, adj, *overordenlig begærlig efter at gøre skade*, *ondskabsfuld*, v. l., *Herv III* 3.

meginmildr, adj, *overordenlig gavmild*, *Sturl* 4, 17.

megin-Njórd, f, '*kraftig Njord*', *grams (sværdets)* m-Nirðir, *krigere*, *GDropl* 3.

meginpostuli, m, *hovedapostel*, *Andr* 4.

meginrammr, adj, *overordenlig kraftig*, m-ir *galdrar* *Sigv* 12, 16.

meginrúnar, f. pl, '*hovedruner*', *kraftige runer*, *mætar* m. *Sigrdr* 19.

meginrás, n, *vældigt sår*, *fåreliding* m-a, *sværd*, *Ólhv* 2, 11. Jfr *meginund*.

meginserkr, m, '*hovedsærk*', *stor særk*, v. l. for *Heðins serkr*, s. d., *Hfr* 3, 13.

meginsiðr, adj, *meget sid*, *lang*, om en *kappe*, *Grettis* 20.

meginskið, n, '*vældig ski* (*flad fjæl*)', *fleina lands* m., *sværd*, *Ht* 65.

meginskjótr, adj, *overordenlig hurtig*, m-t *líkn* *Has* 24.

meginskjöldungr, m, '*hovedkonge*', m. *dags* *dyrkleifar*, *guð*, *Skáldp*.

meginnimma, adv, *overordenlig tidlig* (*i ens levetid*), *Hl* 29 a.

meginstrangliga, adv, *meget strængt*, *kraftig*, *SnE II* 228.

meginsveit, f, *hovedskare*, m-ir *Ribbunga* *Sturl* 6, 5.

meginsteitr, adj, *overordenlig glad*, *Mðr* 27.

megintíðendi, n. pl, *meget vigtige tiden-*
der, *Pl* 42.

megintirr, m, *hovedhæder*, *megen hæder*, *bjórr* *blandinn* m-i *Sigrdr* 5.

meginund, f, *vældigt sår*, *Ht* 63, *ÞSíð* 3. Jfr *meginrás*.

meginvandla, adv, *meget omhyggelig*, *Pl* 40.

meginveðr, n, *kraftig storm*, v. l. *Frp I* 20.

meginveldi, n, '*hovedmagt*', *ráða* m. *aldar*, *være kraftig styrer af menneskeheden*, om *guð*, *Pl* 46 (*megin beror på gisning*).

meginverk, n, 1) '*hovedværning*', *vigtig værnning*, *standa* at m-um, *være i færð med*, *Grott* 11. — 2) *mirakler*, om *den helligånds handlinger*, *Helv* 13.

meginviða, adv, *på mange steder*, *Hl* 8 a.

meginþrjózka, f, *meget stærk trods*, *trod-sighed*, *Anon (XII) B* 15.

meginþungr, adj, *overordenlig tung*, *trykkende*, m-ar *sekkðir* *Has* 21.

meginþort, f, *hovedbehov*, *stærk trang*, i m-þarfar, *for at afhjælpe en hovedtrang*, *Reg* 11.

megja se *mega*.

megn, *adj*, *kraftig*, m. jartegn *Mv II 1*, þrekvirki þokks m-ara *Gautr II 13*; m-a er *urigtigt* for vegna, *Hharð 2*, og m. for megu *GnóðÁsm*.

megna, (-aða, -aðr), *göre stærk, kraftig*, mildi megnuð, om jomfru *Maria*, *Már 20*; m-um *Rst 31* er *urigtig* v. l. for magnak.

megnstarir, *m*, en som viser, udfolder, kraft, om *Skt. Peder*, *Pét 30*.

meiða, (-dda, -ddr), *beskadige, lemlæste*, (skildir) meiddusk *Ingj 1, 2*, m. heidín goð, *ødelægge gudebillederne*, *Rst 9*, m. rønd *Þjóða 1, 20*, m. hjör *Flat II 211*; m. e-n sverðum *Sól 22*, Vinðr meiddu sárliga (mann) *ESk 6, 40*, m. heidit folk *Hskv 2, 8*, m. hvinna ætt *Sigv 12, 5*, margr meiddr maðr *Sól 59*, m. fjör *ÞGísl 4*, óvinrinn lamdr ok meiddr *Lil 61*, meiddr at þöru *GSvert 4*. *Part. act.*, m-endr skeiða, *mænd*, *Anon (XIII) B 18*, m-endr moldar seiða (*slangernes*) brauta (*guldets*), *d. s.*, *Þhrød 8*.

meiðing, *f*, *beskadigelse, lemlæstelse*, *Gd 44. 59*.

meiðir, *m*, *beskadiger, lemlæster, ødelægger*, m. Eydana *Arn 6, 8*, m. drasils tjalda (*skibets*) *Sigv 13, 2*, m-ar aurbörða *Hl 27 b* (*kunde også henføres til meiðr*), m. borðs goða (*skibets*) *Svert 1*; m. bauga, *gavmild mand*, *Ísldr 6*, m. mundar (*af mundr = guld*) *EGíls 1, 5. 2, 3*, m. mæta *EGíls 2, 4*; m. morðsólur (*skjoldets*) *Pl 29*, m. hringa (*sværdenes*) eiðis *Harð 5*. — jarla m., *konge*, *Mark 1, 32*; — *efterklassisk* er m. malmþings, *Vigl 4*, vel 'en der i kampen tilføjer sår, skade'. Jfr *eld*, *hjör*, *vell*.

meiðmar, *f. pl*, *kostbarheder, stórar m.*, *Akv 5*, veita m. *Rþ 38*, þiggja m. *Sigsk 38*, deila m-um, *uddele*, *Sigsk 46*, týna m-um, *gå glip af*, *Sigsk 15*; m-a fjöld *Þry 23*, *Sigsk 2*, *Am 95*, *Herv V 11. VII 15*.

meiðr, *m*, *træ, levende træ*, m-s kvistu máa, om *Yggdrasil*, *Gri 34*, á m-s kvistum *Míma Fj 24*, sitja á m-i *Hhund I 5*, hrafn at m-i *Brot 5*, af fornum m-i *Þpyn*, *sikkert også hvor der er tale om en galge (et træ, der benyttedes dertil)*, sáran á m-i *Hamð 17*, við meið *Hál 6*; om den oprykkede *misteltén*, varð af m-i *harmflaug Vsp 32*; vindga m. se vingameiðr; — om et stykke af et træ, *stamme*, telgja meið til rifjar *Rþ 15*. — Meget hyppigt i *kenninger for mænd, efter ringe*, m. hringis *Sigv 12, 24*, m. hringa *Jóms 14*, m. mens *Þjsk Lv 2*, *Mv III 16*; — m. otrs launa *Leið 12*, m. sævar røðuls *Ht 17*, m. móðu týris *EGíls 1, 26*; — *efter sværd*, m. stála *ÞKolb 3, 1*, m. ísarns *Skall 2*, *Anon (X) I B 5*, m. morðteins *Korm 1, 2*, m. odda *Skáldh 5*, m-ar morðbáls *Jóms 16*, m. mistar glóða *Páll*, m. gramnis eiðs *SnE II 198*, — *efter skjold*, m-ar morðveggs *Hfr Lv 27*, m-ar ógnar skers *Sigv 12, 20*, — *efter brynje*, *brynju* m-ar *HolmgB 11*, men her er m-ar *vist*

urigtigt (mulig for vandar), *EGíls 3, 2*, *Nj (XII) 7*, — *efter kamp*, m. hjaldrs *Tindr 1, 5*, m. eggmóts *Rst 10*, m. mistar *GÁsb*, m. malmþings *Jóms 6*, *Hfr 3, 12*, *Þórh 1*, m. geirþings *SnE II 194*, m. malmhríðar *Eyv Lv 6*, — *efter skib*, m. hranna drasils *Pl 12*, m. unnvings *Hókr 2*, m. byrhrafnis *EGíls 1, 24*; — i *kenninger for skib*: m. unnar *Sturl 3, 12*, m. íyllar *StjO II 11*, — *for ben*: m. rista *Mfl (XII) 2*, — *for arm*: m. axlar *Vigl 5*. Jfr *brynju-*, *dún-*, *erfi-*, *él-*, *folk-*, *fylgi-*, *grand-*, *herði-*, *hildi-*, *hirði-*, *hleyppi-*, *hnykki-*, *hristi-*, *hvessi-*, *hyr-*, *kenni-*, *lypti-*, *Míma-*, *rœki-*, *sess-*, *sól-*, *stýri-*, *sæ-*, *val-*, *vigg-*, *vil-*, *vinga-*, *þrá-*, *þrøngvi-*, *æski-*.

meil- se *meil*.

Meili, *m*, *Meile*, *Odins søn*, *Pul IV e*, M-a blóði, bróðir, *Tor*, *Haustl 14*, *Hárb 9*. Jfr fet-.

1. **Mein**, *f*, *elvenavn*, *Pul IV v 2*.

2. **mein**, *n*, 1) *mén, skade, især legemlig skade*, mæta m-um *Sigv 3, 3*, m. á megi, *slem lyde*, *Ragn II 6*, grimmlig m. *ESk 6, 61*, ramt m. vas þat, om *det hug*, *Tor gav Hyme*, *Húsdr 6*, sitt m. þykkir sárast hveim *Mhkv 10*, annars m. *Mhkv 24*, honum at m-i *Lil 42*, m. handar *Gd 13*, m-a nesta *kaldes jærnbotien* (m. = *sár*), *Þdr 18*, m. fekk herr af steinum *Ingj 1, 2*. — 2) *ulykke, tab, og følelsen af et sådant*, hljóta m. *Hfr 3, 5*, ilt m. vas þat *Hfr 3, 27*, frákr snörp m. á því *Þham 1, 1*, ór m. þrifusk *Arn 5, 21*, bera þung m. *Arn 5, 3*, eitt m. sækir hvern *Olhelg 10*, sea við m-i *Ulfr Lv*, at m-i *GSúrs 13*, skiljandi m., *indseende ulykken (der truede)*, *Þmáhl 11*, gjalda m. *Arn 5, 11*, m. standa fyr munum *Grög 15*, m. eru fyr höndum *Grip 36*, m. gervask á hag *Grip 22*, blanda m-i mjöð *Lok 3*, m. eta e-n *Hávm 151*, stór m. *Guðr II 32*, hørð m. *Pl 39*, öll eru m. of metin, *vurderede, d. v. s. bestemte i forvejen*, *Sigrdr 20*, unz enn m. komi, *indtil der endnu indtræffer ulykker (af afgørende art for Brynhild)*, *Sigsk 44*, æ koma m. ept munúð *Sól 68*, m. gengr of þjóð *Merl I 25*. — 3) *skade og skadelyst, ondskab*, m-s beinir *ÞKolb Lv 10*, gerva e-m til m-s *Grög 13*; við m-um, *mod (gensidige) krænkelser*, *Halli 6*, m-s of lystir *Brot 4*; m-i blandin (*Frøya, Beyla*), *Lok 32. 56 (her måske dog 'moraliske brøst')*, sæta m-um við e-n *Ött 2, 16*. — 4) *synd, brøde (i religiøs forstand), syndig tanke*, m. andar *Has 41*, *SnE II 188*, hugar m. *Heilv 8*, hart m. *Gmikan 1, 4*, jfr *Leið 9*, m. en stóru *Lil 91*, bæta sín m. *ESk 6, 13*, m. glatask *Has 18*, jfr m-a brjótr *Gd 16*. — 5) *den evige pine*, *Arn 5, 25*. — Som *urigtig læsemåde Tjörvi* (réðk einn fyr því m-i, *krænkelset*): mein for men *Völ 21* se men. Om ordet se *Sturtevant, Publications of the Soc. for the Advancem. of Scand. Study I, nr 5*. — Jfr *aðal*, *handar*, *kverka-*, *lifs-*, *sel-*.

meina, (-aða, -aðr), *ved mén* (skadelig indflydelse) at forebygge, hindre, m. e-m leik ok teiti *Mberf* 3, m. mér eina steina *Gnþ Korm Lv* 17, m. ásjönu *Korm Lv* 18, m. konu morðfor *Sigs* 44; m-at líf, lív med selvpínslar, *Heil* 6.

meinafullr, adj, *fuld af mén*, ondskab, om djævla, *Mv III* 13.

meinalauss, adj, *uden mén*, skade, velvillig, om Kristus, *Hafg* 2; m-t, adv, uden vanhelligelse, reni, fagna messu Áleifs m-t *Sigv* 12, 25.

meinblandinn, adj, 'blandet med mén', gift, m-it (hds -at) hræ *Bjhit* 1, 1, m. mjóðr *Sigrðr* 8, sikkert fejl for meini b. **meinþönnuðr**, m, 'som forhindre mén', m. manna, som fjærner menneskers synd, om bispen, *Am Arn* 2.

meinfærr, adj, *vanskelig fremkommelig* (egl. 'som kun kan befæres med fare eller skade'), kun i ntr. m-t, gerva, vinna Sveini m-t, göre Svens undslippen vanskellig, farlig, *Pjóða* 1, 22, *Stéinn* 1, 3; upersonlig (skipum) gerði m-t of víði *Ód* 23.

meingaldr, m, (-rs), skadelig, farlig, galder, trolddom, i pl. *Hæng VII* 3.

meingarðr, m, skadeligt, farligt, gærde, m. margra jarða, mange landes, jordens, farlige gærde, havet, *Rst* 30; jfr *Arkiv XV*, 223.

meingörð, f, *handlingen at tilføje men*, ond, det onde der tilføjes eller bedrives, *Gd* β 63, *Gd* 55, *Pét* 26.

meinhjóðandi, m, 'synd-udrydder', om gud, *Leið* 11.

meinhugaðr, adj, *ondsindet, onskabsfuld*, *Hjálmb IV* 19.

meinigr, (el. -ugr), adj, *fuld af mén*, ond, om kvinderne i alm, m-gar urðu *Sól* 10.

meinilla, adv, *ilde så at det var (blev) skadeligt, meget ilde*, (orrosta) gekk Sveini m. *Rst* 20.

meinkráka, f, 'men-krage', skadelig, onskabsfuld krage, om Loke, *Lok* 43.

meinlauss, adj, *men-fri, uskyldig*, m. herr, *fromme mænd*, *Heilv* 9, om biskop Gudmund, *Gd* 41.

meinliga, adv, *skadelig*, bregða mæki m. *Merl II* 53, manndauðr kemr m. of her *Merl II* 79, rúnar merkðar á brjósti m., smærtefuldt, grunt, *Sól* 61.

meinligr, adj, *skadelig*, þat es m-ra einu *Svarf* 10.

meinlæti, n, *tilbøjelighed til at underkaste sig selvpínslar, selvpínslar*, drýgja m. *Hsv* 139; om Kristi pinslar, *Has* 19, *Líkn* 13. 43. 46.

meinn, adj, *fuld af mén*, skadelig, farlig, hirðmaðr einkar m. *Gunnl Lv* 2, mein dýr, vilde dyr, *Pl* 27.

meinrennir, m, 'som tilintetgør mén, skade', m. varga, som fordriver ulvenes mén (sulten), kriger, *PKolb* 1, 2.

meinsamliga, adv, *skadeligt, farligt*, m. hamlaðr *ESK* 6, 60.

meinsamr, adj, *skadelig, ond*, om de afdøde bersærker, *Herv III* 3.

meinsleitandi, m, *mand, som søger at gøre skade, onskabsfuld mand*, *Nj* 15.

meinstafir, m. pl, egl. 'runer der volder ulykke', i alm. onskab, onde, bitre ord, telja sína m-i *Lok* 28.

meinstyggr, adj, *som undgår, skyr, synd*, om Placitus' hustru, *Pl* 54.

meinsvanr, adj, *uden mén*, ondskab, skyldfri og velvillig, om Njord, manna þengill enn m-i *Gri* 16.

meinsvari, adj, *menedersk*, menn m-a *Vsp* 39.

meinsváran, n, *mened*, gorr m-s, om Loke, *Þdr* 3.

meintregi, m, 'skadelig sorg, stærk sorg' eller 'sorg over tilføjet mén', ef m-ar mér angraðit *Grip* 34.

meinuðigr, adj, *ondsindet, onskabsfuld*, *Orv III* 2.

meinvinnandi, m, 'men-görer', m. Yngvifreys, 'som udfører Yngvifreys mén', *Hál* 13; 'Yngvifreys mén' synes at betyde 'krig', idet Frey var gud for åring og fred'.

meinvætr (ældre -vétr), f, *skadeligt utyske, væsen*, *EGils* 3, 13; ok m-i marga barða *Grettis* 41.

meinþjótr, m, 'skadelig, farlig, tyv, røver', m. markar, skovens farlige udrydder, ilden, *Yt* 4; v. l. men-er betydningsløs. Som egennavn, *Bul II* 2.

meisingr, m, *blandt fuglenavne*, (jfr da. meise, no. meis), *Bul IV* xx 6.

meiss, m, *tremmekurv*, *Hárb* 3.

meistari, m, *mester, lærer*, m. lýða, om biskop Gudmund, *Gd* 32, m. songs (∴ messesang), ligel., *EGils* 3, 14; m. alls, Kristus, *Mgr* 43, m. klerka, om Blasius, *Heil* 17, m. flærða, djævelen, *Gd* 42. Jfr *hjóð*, *yfir*.

meistarliga, adv, *mesterlig, på en meget lærd måde, på en lærds vis*, *Katr* 14.

meita, (-tta, -ttr), *skære af*, m. knífi hattar stall af Hákon *Nkt* 21, manar m., klippe manker (på heste), *Akv* 37.

Meiti, m, *søkonge*, *Bul III* 1. IV a 2, M-a útvar, havet, dets skið, skib, *Edað* 1, M-a hlíð, d. s., *Arn* 2, 18, M-a vøllr, d. s., *Óyð* 7, mjúkhurð M-a, skib, *Vell* 23, M-a mótt, kamp (jfr móttstafr) *HelgÁsb*.

meitill, m, *meisel*, éla m., *stormmejsel*, ∴ *stormen som mejsel* (der hugger fordybninger i havet, danner bølger med bølgedale), *Eg Lv* 23.

meizl, n, *beskadigelse, sår*, døema und m. ok dauða *Gd* 30, m. ok háð *Gd* 45.

meizla, f, *tilføjelse af sår*, vinna m-ur *Katr* 5.

mekt, f, *magt, kraft* (sent låneord), sønn m. *Mv III* 21, nægja m. *Lil* 7; grasanna lykt hefir miklar m-ir, *kræfter, betydning*, *Gd* 73, kveiktr til mestrar m-ar, *mægtig tilbedelse*, *Vitn* 22.

mekta, (-aða, -aðr), *give kraft*, sem m-ar fjandi, de som djævelen indgiver kraft, *Gd* β 4.

mektarblóm, n, 'magtens blomst', jomfru Maria, *Lil* 25.

mektarfullr, adj, mægtig, *Lil* 7.

mektargjörð, f, magtens, kraftens gærning, jærtegn, *Mey* 36.

mektarråd, n, mægtigt giftermål, *Mey* 8.

mektarsannr, m, i besiddelse af sand magt (jærtegnssævne?), *Mey* 9.

mektarvíf, n, mægtig kvinde, om helgeninder, *Mey* 17.

mektugr, adj, mægtig, kraftig (efterklassisk láneord), m-ug meýja *Vitn* 8, *Mey* 36, m-ug hirð (Máriu), helgeninder, *Mey* 59.

meldr, m, (-rs og -rar), 1) malning, handlingen at male, vas til m-rs komin *Grott* 4, hafa fullstaðit fljóð at m-ri *Grott* 24. — 2) mel, m. Fróða þýja, *guld*, *Eyv* *Lv* 8, morð Fenju m-rar, *gavmildhed*, *Þorm* 2, 24, þann Fenju m. *ESk* 11, 6, fjölvinjadr Fenju m. *Ht* 43; grœðis m., *guld*, ídet grœðir her vel identificeres med Grotti (på havsens bund), *Rst* 13; Bil Fróða m-rs, kvinde, *Rv* 15. Jfr hard-, líð-, rauð-.

1. **mella, f**, jættekvinde, m-u dolgr, *Þor*, *Eyv* *Lv* 8, *Ht* 3, m-u vinr, *jætte*, *Grettis* 45, m-u mögr, *jætte* (jfr mögiellandi), *Steinnunn* 2, m-u kind, d. s., *Nj* (XII) 3; — m. hellisgrams, *jættens elskinder* (denne betydning er efterklassisk), *EGils* 3, 14, m-ur Rognis (ved rettelse), d. s., *Loð* I 5.

2. **mella, (-da, -dr)**, aflåse (ved en pind, slå, mella f.), meld sák hús fyr hólði, jeg så huset lukket for mig, *Sigv* 5, 2.

mellingr, m, jætte (af 1. mella), m-s boð, *jættens bud*, tale, *guld*, þella m-s boða, kvinde, *Gd* 15.

melr, m, stenet grund, brattr m., stejlr skránt, opfyldt af sten og grus, *Epver* 1. **melrakki, m**, ræv (egl. 'stenbankens hund'), *Dul* IV ææ.

melta, (-ta, -tr), fordøje, m. manna valbráðir *Akv* 36.

men, n, halsring, hringar ok m. *Vsp* 29, bjóða m. (= halsbaugr v. 8) *Rdr* 9, fjöld m-ja *Pry* 23, *Vol* 21 (men her giver m-ja ingen mening, det er utvivlsomt fejl for meina, af mein, = illúð i samme v. Jfr *Kock*, *Arkiv* XXVII, 126 ff), m-jum gøfugr, prægtig udseende ved sine halsbånd, *Hyndl* 13 (her om en kvinde), *Sigsk* 67 (om mænd), m. Brisinga *Pry* 13, 15, 19; om rigdom, *guld*, i alm., liggja of m-jum *Fáfn* 16, fjarri m-jum *Akv* 26. — I kenninger, for mænd: m-s meidr *Þjsk* *Lv* 2, m-ja runnr *Grett* 2, 8, m-s *Kiarr* *Edd* 2, m-ja lestir *GSürs* 31, m-ja fættir *Ht* 45, — for kvinde: m-s fold *ÞBrún* 1, m-ja mörk *Sigsk* 46, m-s Syn *Steinnarr*, — for havet (m. = omgivende ring): m. *Karmtar* *ESk* 10, 1, m. *Lygru* *ESk* 13, 11, m. *Lista* *Sigv* 3, 9, þýr jarðar m. *Rv* 23; — for slange (tænkes at ligge i kres): *lyngva* m. *Eyv* *Lv* 11, m. stordar, *Midgárdsormen*, *Húsar* 4, grundar m., d. s. og slange overhove-

det, hrynvengi grundar m-s, *guld*, *Has* 42; — jarðar m-s *Hfr* *Lv* 11 beror på forvanskning (v. l. leggs også urigtigt, se hjótr); m-s *VGl* 10 er urigtig v. l. for svells. Jfr *Brisinga*-, *goll*-, *hals*-, *hauðr*-, *land*-, *sand*-.

menbrekka, f, 'halsringens land', kvinde, *Vigl* 5.

menbrík, f, 'halsringens træ', kvinde, en mæra m. *Rv* 34.

menbrjótandi, m, 'halsring-bryder', (gavmild) mand, *VGl* 9.

menbrjót, m, s. s. foreg., *Hálfs* VII 2. **menbroti, m**, s. s. foreg., *Jóms* 42, *Merl* II 19, 26, *GSvert* 1, *Gautr* II 2.

Menelógia, f, grundtekstens *Menovia*, *Merl* II 30.

menfergir, m, 'halsringens betvinger, sønderbryder', gavmild mand, *Gldr* 8, *Pl* 29, *GSvert* 9.

men-Gein, f, 'halsringens Gevn', kvinde, *Korm* *Lv* 43.

mengi, n, mængde, m. til mikit *Eirm* 3, m. þeira *Hhund* I 50, *Herv* VII 14 (v. l.), skatna m. *Akv* 31, *Sigsk* 56, m. gumna *Merl* I 63, mildinga m. *Hhund* I 26, m. jarla *Orv* IV 4, dolga m. *TorE* 1, hóra(?) m. *Merl* I 49, Gota m. *Brot* 9, i dette eksempel synes m. at betyde alle (indbegrebet af) *Goter*, *Húna* m. *Akv* 4, vala m. *Sigsk* 66, tolf vetra gamalt m. *Herv* VI 2; — m-is hjálp *Pét* 51, her = menne-skehd.

Menglóð, f, den kvindelige hovedperson i *Fj* (v. 8, 37, 41, 42, 43); — som fællesnavn i pl., móti m-um, til de halsring-skinnende (møer), *Gróg* 3, men mulig foreligger her en forvanskning (for Menglóðu?)

menglotuðr, m, 'halsring-ødetægger', gavmild mand, *Yt* 3, *Hál* 6, *Ht* 95.

men-Grund, f, 'halsring-jord', kvinde, *Korm* *Lv* 6, *Bjhit* 2, 13, *Mv* I 21.

men-Gunnr, f, 'halsring-Gunn', kvinde, *Korm* *Lv* 45.

men-Hlín, f, 'halsring-Hlín', kvinde, *Vigl* 18; urigtig v. l. *GSürs* 25.

Menja, f, den ene af *Frodes* guldmalende trækvinder, *Grott* 1. Jfr *Kock*, *Arkiv* XIV, 261 f.

menju (hds. menio) i nøit m. góð *Sigsk* 52 i en mangelfuld og forvansket tekst; tolkningen derfor umulig.

menlundr, m, 'halsring-træ', mand, *Rv* 20.

menmyrðir, m, 'halsring-sønderdeler', gavmild mand, *Bjhit* 2, 23 (jfr morð).

menniligr, adj, menneskelig, sonr m. guðs ok hennar, om *Kristus*, *Lil* 44.

menreið, f, 'halsring-bærerske', kvinde, *Korm* *Lv* 1, *Pl* 4.

menryrandi, m, 'halsring-sønderdeler', gavmild mand, *GOdds* 6.

menryrir, m, s. s. foreg., *Gunn* *Lv* 10. **menska, f**, 1) manddom, dygtighed, bravhed, *Magnús* á at gjalda *Astríði* m-u, hendes brave hjælp, *Sigv* 9, 3, m-u mildr, som hyppig viser sin dygtighed, *lv* 14. —

2) menneskes værdighed, ære, ek boetta þína m-u ok mína, jég har udført en sag, der er til ære for dig og mig, Þorm 2, 12.

menskerðir, m, 'halsring-sønderdel', gavmild mand, Ill 1, 1, Hl 18 a.

menskord, f, 'halsring-bærerske', kvinde, Hharð 19.

menskr, m, menneskelig, m-ir menn, virkelige mennesker (i modsætning til guder og andre væsner, der momentant påtager sig menneskeskikkelse), Gri 31, Sigdr 18, hann vas m-ra manna mest gótt Hfr 3, 29, maðr þóttumk ek m. Herv III 14.

menskyndir, m, 'halsring-udsender', (egl. 'som sætter i hurtig bevægelse'), gavmild mand, Þmáhl 11 (v. l. mer-).

men-Skögul, f, 'halsring-Skögul', kvinde, Sigsk 40.

menstiklir, m, som uddeler halsringe, gavmild mand, VGl 6, Ht 44.

menstríðir, m, 'halsring-bekæmper', gavmild mand, Ht 3.

mensveigiandi, m, 'halsring-uddeler' (men rettelse for mann-), gavmild mand, SnE II 228.

ment, f, lærdom, vinna m-tir leystar, give svar på lærde spørgsmål, Kátr 14, kunna m-ir, idrætter, ÓTranon 6.

men-Týr, m, 'halsring-Ty', mand, Anon (XIV) 1.

menvörðr, m, 'halsring-besidder', mand, Akv 28.

menþverrir, m, 'halsring-forminsker', gavmild mand, Hfr 1, 4.

menþoll, f, 'halsring-træ', kvinde, VGl 1.

mergr, m, (-s og -jar), marv, merg etr valr frá vargi Nj 20, m-i smæra, mindre end de enkelte marvpartikler, Lok 43, m-jar salr, knokkel, Jóms 31, Mfl (XII) I, m-s himinn, d. s., d. v. s. arm, Sturl 4, 35.

merki, n, 1) mærke, grænse, m. Saxa Mark 1, 13. — 2) tegn, billede, m. krúzis Líkn 52, m. dúfu Mey 56, ástar m. Has 18, m. verka Arn 5, 12, Hárb 19, Hharð 6, m. dags verks Hást 4, m. undra þinna Has 53, m-jum studdir draumar Merl II 98, m. miskunnar Lúl 87, m. sólar dróttins, korset, EGils 3, 15, m. heims friðar, d. s., Líkn 32; mærke, vidnesbyrd, m. dýrðar Rst 29; m. þess Tindr 1, 3, m. fremðarverka Rst 10 (jfr K. Gísl. Eft. skr. I 220). — 3) himmellegeme (dyrekresens stjernebilleder), m-ja stýrir Mgr 33, jfr. kenningen m. bráa, ójnene, Bjarni 1. — 4) mærke, fane, frón m. Arn 3, 18, jofurs m. Rst 19, und m-jum Bbreiðv 6, Ht 52, ganga und m-jum Sigv 2, 6, Sturl 3, 9, iramar m-jum Sindr 8, m. fór framm Sigv 12, 11, bera m. (hátt) Ív 9, ÞGísl 4, m. bliku Krm 17, m. liðu framm Ht 33, m. hristisk Arn 5, 17, m. (acc.) blés Gísl 1, 19, Mark 1, 19, setja niðr m. Þjóða 4, 13, stöng dýrligra m-ja ESk 9, 3. — 5) blandt navne på sværd,

Þul IV I 11 (egl. 'mærke', smedemærke?). — 6) fyrri m. Mdr 16 synes at betyde 'mærker, vidnesbyrd fra ældre tider'. Jfr hofuð-, píslar-, stór-, stöðva-.

merkílliga, adv, betydningsfuldt, eftertrykkeligt, Mv III 19.

merkílligr, adj, mærkelig, betydningsfuld, m-t at yrkja, om Jomsvikingerne, Jóms 6, m-ust meyjá Mey 51, birta mart m-t Gd 33, skýra m-ast Gd þ 21.

merki-Móði, m, 'mærkende, rødfarvende, Mode', m. hjorborgar (skjoldets), kriger, ÞKolb Lv 12.

merkir, m, mærker, d. e. rødfarver, m. morðhjól (skjoldets), kriger, Hskv 2, 9, m. blóðsvara (ravens), d. s., Ht 92, m. móðu markar grands, synes at betyde 'den som mærker, ɔ: ved at vurdere, gulde', EGils 2, 2.

merkismaðr, m, betydende person, hövding, Nkt 77.

merkistjarna, f, 'mærke-stjerne', ɔ: en af planeterne, i pl. Lúl 10.

merkistöng, f, mærkestang, fanestang, fyr m-stangir Eg Lv 11.

merkja, (-ða, -ðr), 1) mærke, sætte mærke på, m. á nagli Nauð, mærke (male?) runen Nauð(n) på neglen, Sigdr 7, rúnar m-ðar á brjósti Sól 61, — betegne ved mærke, fylkis hrør, steini merkt Hál 7, merkt því nafni Mdr 30, hjorr gollí merkðr ESk 6, 44, lind landrífs (kvinde) gollí merkð Olhelg 4, m-ðr dúkr, dug med farver(?), Rþ 31, serkr við silfr of merkðr Ragn II 4, tíða flaut (kirker) borði merkð, mærkede ved tømmer, opførte af tømmer, Mark 1, 25, vel merkðr ormr, mærket, indridset, ESk 12, 3. — 2) bestemme, vise, m. e-m stað Stýrr, m. dægr Ólsv 3, 2, m. refsíþjót SnE II 196, absolut, þeir merkt hafa at o. s. v., de har vist, Hhund II 24; betegne, betinge, m. sér verkaup Pl 30. — 3) gøre mærkelig, hvad m-ir nú höll, hvad gör nu hallen mærkelig (siden Steingerd er borte), Korm Lv 15, m. verk I nýjum óði, fortælle om, ESk 6, 57. — 4) betegne, þat m-ði þat (acc.) Sól 47. — 5) mærke, føle, m-jaz læstr Pét 51. — 6) mærke, d. e. rødfarve, m. undlagar reyrr, sværdet, Jór 3, Heðins manþinga (kampenes) serkjar (brynjens) merkjendr, kriger, Þjóða 1, 8. — Urigtig v. l. merkða, Rdr 2. — m. á seyði Hjálmb III 5 mærke på ilden ɔ: brænde, svide (mændene) (?).

merk, adj, mærkelig, pålidelig, m. ok hygginn Gd 9; EGils 1, 5, 2, 1.

Merkriða, f, elvenavn, Þul IV v 2.

merla, (-aða, -aðr), oplyse, fjöll geisla merluð, fjældene bestrålede af solen, Anon (X) III C 3.

Merlínús, m, brittisk spåmand, Merl I 1. II 9.

merr, f, mæ, hoppe, á m-ar hofði Anon (XI) Lv 13.

merski, n, blandt navne på land, egl. 'marsk', Þul IV æ 1.

messa, *f*, messe, messedag, of m-u *E Gils 1, 7*, Áleifs m. *Sigv 12, 25*, *ESk 6, 35*; — sang, odda m., kamp, *Krm 11*, vápna m., d. s., *Dhrð 5*. Jfr Þórláks-

messudagr, m, messedag, dag hvor der afholdes gudstjeneste, *Mey 43*.

messusöngur, m, messesang, i pl, *Gd þ 25*.

meta, (nat, metinn), 1) mále, m. feril fetum, mále vejen ved skridt, begive sig tilføds, *Sigv 10, 11*. — 2) vurdere, prisen sættes i gen., m. e-t halvs eyris *VGl 3*, m. þriggja, fimm hundraða *Korm Lv 7*, jfr 8, m. marka tveggja *Þrúf*; m. dýrra *ESk 13, 3*, m. dag sinn of aðrar hátiðir, fremfor, *Leið 36*, tunga mín vas til trés metin, vurderet til at være træ, var som træ, *Sól 44*, m. mól, vurdere, *∴* dómme i, sager, *Ht 84*, öll eru mein of metin, vurderede, fastsatte, forudbestemte, *Sigrðr 20*, metinn auðr, höjt vurderet, skattet, rigdom, guld, *Íslrd 11*; — bógsvels, armringens, m-andi, mand, *Has 47*, gjalfrhests m-endr, mænd, *Pl 48*, morðáls m-endr, krigere, *Ív 9*. — 3) m-ask, strides om, hvem der er dygtigst, m-umk heldr at val feldan Nefari; — m. við e-n, egl. vurdere noget overfor en, således at man tillægger denne en afgørende betydning, henskylde noget til ens afgørelse, eigi metr enn Ítri færa mér gjafar við aðra seggi, ikke overlader han andre at bringe mig (sine) gaver, han gør det selv, *Árm 1*, matka hefnd við marga, jeg foretog selv hævn, *Þorm 2, 8*.

metnaðarfullr, adj, ærgærrig, overmodig, *Gd 40*.

metnask, (-aðisk), blive overmodig (på grund af sin høje stilling), *Hjálmþ IV 6*.

metnuðr, m, (-aðar), 1) ærgærrighed, overmod, *Hávnm 79*, *Hsv 30*, *Merl II 76*; full m. *Lil 8*. — 2) hæder, *Mark 1, 29*. Jfr of-

metorð, n, vurdering, anseelse, leggja m. á e-n, sætte en højt, *Olhjarn*, hafa m. *Nkt 48*, m. verða mest *Nkt 77*, bjóða m. *Orv IX 55*.

metra, (-aða, -aðr), betegne, m-ask, blive betegnet (i digt?), *Pét 18*.

metta, (-tta, -ttr), mætte, m. ara *Rv 19*, m. saðning sætri *Pét 30*; part. pass., mættet, som har spist, þveginn ok mettr *Hávnm 61*, at morni m. *Reg 25*, elris garrn (ilden) eski m., der har opslugt tømmeret, *Sturt 4, 8*.

mey se mær. Jfr liknar-, óska-, tignarmeyja.

meydómr, m, jomfrudom, *Lil 27*, m-s greinir = meydómr *Lil 33*.

meyja se mær.

meyligr, adj, jomfruelig, m-t blóm, jomfruelig blomst, jomfrudommens glans, *Mey 2*.

méilregn, n, 'våben-regn', m-i rignði á fjör hersa, kampen skyllede hersernes liv bort, *Vell 11*; m. betyder snarere 'kamp' end 'skudvåben-regn'; iøvrigt er det usik-

kert, hvad méil- egentlig er og betyder; dog synes sammensætningen at vise, at det betyder 'spyd' (eller pil?). Jfr M. Kristensen, *Arkiv XXIII, 240*.

méilskúr, *f*, s. s. foregående, men findes kun i et ufuldstændig bevaret omkvæd, benfúr m-um *Hfr 1, 9*.

1. **mél**, n, kun i stinn m. stála ruðsk *Ingj 1, 6*; synes at betyde 'jærn', stålenes jærn, jærnsværdene. Mulig står dette m. i forbindelse med det foreg. méil.

2. **mél**, n, tid, tidsrum, tidsfrist, á skömmu m-i, i løbet af en kort tid, *Jóms 18*, af m-i (unz af m-i enn mein komi), i tidens løb, *Sigsk 44*. — Jfr stefja-

méldropi, m, dråbe fra bidslets mundstykke, frædedråbe, *Vafpr 14*.

mélgreypr, adj, 'mundstykke-omfattende', om heste, der tygger på bidslets mundstykke, marr enn m-i, marir enir m-u *Akv 3, 13*, drösla m-a *Akv 4*; greypr synes nødvendigvis at måtte være aktivt, jfr *Ross*: „grøypa, æde voldsomt“.

Mélnir, m, hestenavn (af mél, mundstykke), *Hhund I 51*.

mið, n, bestemt sted ude på havet, hvor fiskeren sidder og fisker, blandt sønavne, *Pul IV u 3*, Rökkva m., havet, dets viti, guld, *Bjhit 2, 3* (miðs vita rettet fra miðskipar). Jfr *Grim*s-

miða, (-aða, -at), bevæge sig fremad (nyisl. upers. e-u m-ar áfram, noget gør fremskridt), upers. m-ar und kjöl niðri *Ht 38* („det bevæger sig ind under kølen“ — kjøl kunde dog være dativ — „det står ikke stille dernede“, *KGisl. Efterl. skr I 24*).

miðfáinn, m, sværnavn, *Pul IV l 3*.

Miðfjardar-Skeggi, m, bekendt isl. hövding (10. årh.), *Íslrd 21*.

Miðfjörðr, m, fjord i det nordl. Island, *EGils 3, 19*.

miðfjörnir, (v. l. -fornir), m, skjold (af fjör, liv, 'som beskytter midjen som livets sæde?', el. jfr fjörnir 'hjælm', skjold = 'midjens hjælm'), *Pul IV r 3*.

Miðgarðr, m, Midgård (det gamle — fællesgermanske — navn på den beboede jord, ifølge mytologien den borg, som Borssønnerne byggede til guder og mennesker), þeir es M-ð mæran skópu *Vsp 4*, gerva M-ð manna sonum *Gri 41*, und M-i, indenfor M., *Hárþ 23*, *Hyndl 11, 16*, *Þfagr 7*, *Arn 6, 18*; M-s véurr, *Tor, Vsp 56*; — Fáfnis M., guld, *Þjark 4*. — Som navn på månen, *Pul IV ll*.

miðgarðsormr, m, blandt ormenavne, *Pul IV qq 4*.

miðhæil, ord som man i orienten brugte at sige til hinanden, når den ene skulde gå til side, *Rv 30*; ordet er vist forvanskning (omdannelse) af et græsk ord.

miði, m, jættenavn, *Pul IV f 3*.

miðil, præp., (= meðal) mellem, m.

guðs ok manna *Gd 29*; *ordet er vist en nydannelse.*

miðjungur, *m*, *blandt jættanavne*, *Pul IV b 6*, *mönlunautr m-s*, (*jætte 3*) *Tjasse, Haustl 8*, *mágar m-s Ormsp IV 5*. — *I kenningar for mænd, hvad der er meget påfaldende; mulig har m. betegnet et slags mellemvæsenere mellem jætter og guder, hvorfor vi savner hjemmel i kilderne (jfr SnE II 497)*, *skjaldar m., kri-ger, Gestr 2*, *mellu kindar (jættens) brúar, skjoldets, m., d. s., Nj (XII) 3*, *jfr hregg-, leik-, sann-, sókn-, sóm-*. — *Som navn på vædderen, Pul IV aa.*

miðla, (-aða, -aðr), *1 dele i midten, hugge miðt over, gennembore*, *m. sik mækis eggjum Sigsk 47*, *m. goll, uddele guld, Þjóð 3, 2*, *golls miðlendr, gavmilde mænd, Akv 37*. — *2) mægla*, *menn þeirs m. kunnu Halli 5.*

miðleggr, *m*, *egl. 'mellemlæg'*, (*knokkel, der er imellem, forbindende knokkel*), *m. tveggja daga, nat*, *es myrkvir m-gg daga tveggja HelgÁsb.*

miðli, *miðlum, præp*, *egl. dativ af meðal (s. d.)*, *assimileres til milli (ialfald fra 11. årh., ÞjóðA 1, 10)*, *hyppig med præp. á, í (jfr Skjpsr 122)*, *mellem, med gen. (hele verslinjer anføres)*, *ullfiðs Þonum m. Arn 7, 3*, *þars Mardallar milli ESk 11, 1*, *ungr stíllir sá milli Ht 1*; *komskat maðr á m. GSúrs 3*, *jöfra liðs á m. Sigv 1, 4*, *eykja liðs á m. Sigv 4*, *grein vas liðs á m. Sigv 12, 22*, *liðs skjöldunga á m. ÞjóðA 4, 7*, *allfriðliga á m. Þölv 7*, *iðula róg á miðlum BjH 7 (v. l. í milli)*, *skamt vas liðs á miðli Steinn 1, 4*, *liðak fátt of þat miðlum GSvert 10, (í flere af de anførte eksempler findes v. l. í til á)*; *þórusk róg milli (sátedes) Am 97*, *milli elda Gri 2*, *millum ils lítit Am 85*, *milli frosts ok funa Sól 18*, *millum landa Merl I 23*, *viðar ok blás í m. Bbreiðv 1 (v. l. á milli)*, *heima í milli (v. l. miðli, mið) Anon (XIII) B 8*, *heima á millum Örv VII 12*, *illa sátt í milli ÞjóðA 1, 10*, *enn í milli (okkar) Sigsk 68*, *fianda á milli Hhund I 13*; *adverbíelt, vas garðr milli Am 42*, *gengu á milli Sigsk 5*; *fljúga á miðli Sigv 13, 27*; *med adv.*, *þar á milli Hhund I 4.*

miðlung, *egl. acc. af et miðlungur (som ikke synes at forekomme i nom.; i prosa findes dat. og gen.)*, *middelmådigt, dårligt*, *dugir m. þat ESk 13, 3.*

miðnætti, *n*, *midnat, midnatstid, Hjálmp III 7.*

miðr, *adj*, *den mellemste, hørende til midten*, *í flota m-jum, miðt í, Hhund I 35, II 20*, *í seti m-ju Akv 37*, *í m-ri kirkju ESk 6, 34*, *í m-jum hans flokki Sigv 11, 2*, *ljósta í m-jan bígyrðil Þdr 18*, *í hattar stall m-jan Korm Lv 57*, *beita Nóreg m-jan, lande miðt í Norge, Ött 2, 14*, *festa und m-jan mána sal Hhund I 3*, *í gognum þik m-jan Am 25*, *niðr í fjandann m-jan Lül 72*, *m. dagr, middag, Vsp 6, Am 53*; *í forbindelse med gen. (abs.)*, *miðt í,*

miðt på, miðra garða Þry 9, *miðra skutla Rþ 4*, *miðra fletja Rþ 3 o. s. v.*, *miðrar brautar Rþ 2 o. s. v.*, *miðrar rekkju Rþ 5 o. s. v.*; *í miðju, miðt deri, HHj 9, Lil 1*, *frá m-ju, fra dets (fjældets) midte, Rst 27*; — *mitt (hóf) SturlB 1 má henføres til minn.*

miðsamliqr, *adj*, *hvis ordet er rigtigt, må det betyde 'passende', egl. 'rammende midten'*, *m-g røk Merl I 3.*

miðskipar, *Bjhit 2, 3*, *er formentlig fejl for miðs (se mið n.) vita.*

miðstallr, *m*, *'forhøjning i midten'*, *brúna foldar m.*, *forhøjningen í ansigtet, næsen, hváta brúna foldar m-i í feld = stinga nösúm í feld Egv Lv 14.*

miðviðr, *m*, *blandt dværgenavne, Pul IV ú 1.*

miðvika, *f*, *mellemste del af ugen, nærri m-u, omtrent midt i ugen, Anar 2.*

Miðvitnir, *m*, *jætte, fader til Sökkmime, Gri 50.*

mikill, *adj (ntr. -it; meiri, mestr), 1) stor, om personer, vældig, enn mikli mögr Sigföður Vsp 55*, *öllum meiri Hyndt 43*, *meiri ok minni megir Heimdallar, Heimdals mægtigere og ringere sönnur, hentyder til de forskellige stænder blandt menneskene, Vsp 1, jfr ökyngjan meira komat með ása sonum, 3: end Beyla, Lok 56, og mægð m-il, svogerskab med mægtige mænd, Am 56*, *mestr konungr ESk 6, 18*, *vasat konungr meiri Krm 9*, *meiri at mætti Lil 65*, *hann (Baldr) vas taldr ör miklu kyni Mhkv 9*, *enn mikli (v. l.) dróttinn Lül 38*. — *2) megen, omfangsrig, talrig, m-il hella Fas I 134*, *miklar heiðar Korm Lv 9*, *m. verðr Krm 2*, *m. mjöðr Þry 25*, *m. fengr Leið 28*, *m. arfr Fáfñ 18*, *meira silfr Am 95*, *m-il gjöld Reg 6*, *meiri mæti Völ 14*, *et mikla men Þry 15. 19*, *mest rann Gri 24*, *meiri sær, vældigere, mere oprørt hav, Gróg 11, jfr m-il bára Ött 2, 4*; *m-il ætt Hárb 23*, *m-it mengi Hhund I 50*, *m-il goðreið VGI 6*, *með her m-inn Hásk 10*, *mestr landherr Jóms 18*, *miklu mest mengi Hhund I 50*, *m. floti Arn 2, 9*, *m. stóll Rst 2*. — *3) stor, vældig, om kampe, vejr og lign.*, *m. styrir Hfr 3, 24*, *m. hjaldr Mark 1, 18*, *m-it hringis þing Hókr 8*, *jfr m. atróðr Jóms 23*; *m-it veðr, stærk storm, Ött 1, 5*; *(eldr) heldr til m. Gri 1*, *m-lar sóttir Oddrgr 2*; *féarnám m-it H hund I 11*, *fár m-it Reg 24*. — *4) om åndelige tilstande*, *m. móðr Sigv 11, 3*, *meiri móðr Reg 13*, *miklir munir Skí 5*, *meiri hugraun Jóms 33*, *m. móðtregi Skí 4*, *m-it angr ESk 6, 63*, *heipt at meiri Fáfñ 19*, *m. söknuðr Sigsk 13*, *m-il forvitni Vafpr 1*, *meiri teiti Guðr I 22*, *ástr mestar Guðr I 17*, *manvit m-it Hávm 6. 10. 11*. — *5) om andre ting, hörðómr m. Vsp 45*, *m-it spell Rst 30 (v. l.)*, *m-il vö Am 80*, *miklar talar Alv 35*, *miklar manvélar Hárb 20*, *miklar firnar Brot 11*, *ofrmæligi m-il Vafpr 10*, *m-il fröes Fáfñ 19*, *missvæfni m-it Fj 16*; *m-it afhvarf Hávm 34*, *m-il*

þorfi *Hávnm* 148, *Sigsk* 44, m-il miskunn *Lil* 2, meiri þriðnuðr *Arn* 2, 1, ástráð m-it *Hym* 4, 30, *Fáfn* 35; meira megin *Fáfn* 22, mest manna val, *udvalg af de største mænd*, *Hyndl* 11, 16. — 6) *vanskelig*, m-il for *Sigv* 3, 13. — 7) *storsindet*, af miklum hug *Sól* 70. — 8) *absolut*, mikit eitt skala gefa, *kun smá gaver behøver man at give*, *Hávnm* 52 (eller: *lutter store gaver behøver man ikke at give*, jfr *B. M. Olsen*, *Arkiv XXXI*, 63), vald m-ils *Hárð* 25, m-ils vant *Hamð* 27, mjór es m-ils vísir *Ótt* 4, 1, þats varðar miklu *ESk* 6, 8, miklu hnugginn *Gri* 51; mér myndi þikkja m-it, *mærkeligt*, *Kolb* 2, 7. — 9) *Dat. sing. hyppig med komparativ, 'langt'*, m-u betri *Völ* 27, m-u verri *Hym* 19, m-u meiri *HHj* 32, sömra m-u *Hhund* I 45, II 23, m-u hærra *Lil* 43, m-u heldr *Korm Lv* 37, harðara m-u *Brúsi*; med superlativ, m-u mest *Hhund* I 50, m-u fegrst *Fáfn* 40, m-u lengst *Sigv* 13, 20, vildastr m-u *Sigv* 3, 7, mækligast m-u *Nj* 15; m-u mest *Korm Lv* 21. — meiri hlutr, *over halvdelen, største delen*, *Korm Lv* 25, *Hfr* 3, 17; et meira, *adverbielt, fremdeles*, *VGI* 11; mest mitt líf, *den største del af mit liv*, *VGI* 11, hitt vas mest orð, *det almindeligste*, *Hfr* 3, 4, hann vas mest gött manna, *han var det største gode, den bedste*, *Hfr* 3, 29, es þykkir mest at vita *Hárð* 5, et mesta, *adverbielt, i stærkest grad, meget kraftig, Svert* 2; mest, *adverbielt*, alls mest, *allerstærkest*, *ESk* 6, 63, (vögu) mest morgin, *de kæmpede stærkest om r:orgenen*, *Am* 53, undrask mest *Am* 12, jfr 56, ganga mest fram *Sigv* 12, 12. — *Gen. sing. trækkes sammen med følgende til (der da bliver til ti, jfr hölztí)*, mikilsti, *altfor*, m. snimma, *altfor tidlig*, *Hávnm* 66. Jfr *afla-*, *all-*, *borð-*, *fé-*, *firin-*, *full-*, *of-*, *prýði-*, *veg-*, *þrek-*, *æðru-* *cersla-*.

mikillæti, *n*, *overmod (af mikillátr, jfr láta mikinn)*, *Sól* 66.

mikilsti *se* **mikill**, *slutningen*.

mikilvirkr, *adj*, *som arbejder meget, udretter meget*, m-k í sér *Hólakirkja Gd* 23; *næppe 'opført på en storslået måde'*.

Mikjáll *se* **Mikáll**.

mikla, (-aða, -aðr), *gøre stor, kraftig*, goð m-ar e-n *ESk* 6, 67, lát eigi metnað m-ask (*v. l. magnask*) *Hsv* 30, morð m-aðisk *Ív* 40.

Miklagarðr, *m*, *Konstantinopel*, *Boþv* 2, *ESk* 6, 53, *Mark* 1, 30, *Rv* 31, *Gyð* 2.

mildgeðr, *adj*, *gavmild af sind*, *Yt* 37, *Arbj* 16.

mildi, *f*, 1) *gavmildhed*, gefa af m. *Hskv* 2, 11, mega e-n m. (*datív*), *overgå en i gavmildhed*, *Steinn* 3, 17, m. mildings *Rst* 12, af mestri m., af m. þinni *Sturl* 3, 2, 21, njóta Óláfs m. *ESk* 6, 66. — 2) *mildhed, godgørenhed*, m. sterkr *Mlag* 2, m. mætr *Pl* 40, *Alpost* 13; m-in sjálf, *Kristus*, *Lil* 67, *jomfru Maria*, 95, valdr m., *den hellig ånd*, *Heilv* 9, m.

megnuð Mdr 20, mjúk m. *Gd* 9, 65, blessuð m. *Gd* 10; gæzka ok m. *Hsv* 146. *I enkelte tilfælde er det ikke let at skælné mellem de to betydninger. Jfr* *té-*.

mildingr, *m*, 1) *gavmild mand (jfr SnE I 532: orr maðr heitir m.)*, *Dul* IV j 3, m-a sjöt *Arbj* 2. — 2) *fyrste, konge*, *Dul* IV hh 2, *HHj* 19, *Hhund* I 19, 26, *Arn* 2, 8, 18, *Mark* 1, 12, 18, *ESk* 6, 36, 46, *i pl. Merl* I 43, *Gráf* I (*ved rettelse*), mætr m. *Sindr* 1, m. *Hørða* *ESk* 6, 39. — *I kenninger, for gud*: m. aldar *ESk* 6, 58, m. *dýrðar Leið* 23, m. bragninga *Níkr* 2, m. heiða tjalds *Líkn* 12, m. mána ranna *SnE* II 236, m. mána foldar *Gd* 4, *Pét* 48, m. sunnu skeiðs *Gd* 66, *alene om gud*, *Kolb* 2, 9, 10, — *for jette, hella m.*, mál hella m-s, *guld*, *Sigv* 12, 2. — *Urigtig v. l. for miðjungur* *Haustl* 8. — *Jfr* *auð-*, *hlym-*, *hodd-*, *ylir-*.

mildiverk, *n*, *mildheds gerning, god gerning*, *Gd* 46, 72.

mildleikr, *m*, *mildhed, miskundhed*, *Lil* 83.

mildliga, *adv*, *mildt, blidt*, skína m., *Mey* 2.

mildr, *adj*, 1) *gavmild, Hávnm* 39, *Helr* 2 (*v. l. om Brynhild*), (*modsat glöggr*) *Sigv* 2, 2, m-ir menn *Hávnm* 48, *Eg Lv* 41, in mildri (*kompar.*) *Eskál* 2, 2, m. gramr *Rst* 4, m. malmrunnr *GSús* 14, mild snót *Ragn* II 2, mild öld *Arn* 5, 20, mild hjarta *ESk* 11, 8, *Kraki* enn m-i *Íslátr* 21; — *med gen.*, m. matar *Fj* 4, m. mætra hringa *Sigv* 5, 7, m. unnar blik *ESk* 6, 33, m. fremðar *Porm* 1, 9, frægðar m. *Anon* (XI) *Lv* 14, *dýrðar m. Leið* 14; *villig til*, m. morðs *Þjóða* 4, 9, m. ógnar *Stúfr* 4, m. styrjar *ESk* 9, 2, m. hildar *HI* 12 b, m. heiptar *ESk* 6, 32, m. hervígs *Sturl* 6, 5, m. mensku, *som gerne viser sin bravhed, Ív* 14; — *med af*, m. af þurptum *Hsv* 113. — 2) *mild, blid*, gekk mild fyr kné *Oddrgr* 7. — 3) *from*, mild mætr *Has* 19, m. meginþjóldi hólða *ESk* 6, 4, *om gud, Lil* 48. *Jfr* *al-*, *auð-*, *bragð-*, *þøð-*, *dáð-*, *fé-*, *gjaf-*, *gjöf-*, *goll-*, *gríð-*, *gunn-*, *happ-*, *heið-*, *heipt-*, *hodd-*, *hregg-*, *hring-*, *jafn-*, *koss-*, *leik-*, *megin-*, *ó-*, *ógn-*, *skil-*, *ttr-*, *veðr-*, *veg-*, *vell-*.

1. **milska**, *f*, *blanding, blandingsdrik (af mjød og øl?)*, m-u (*v. l.*) drykkir mjúakir *Gd* 71; morðhauka m., *blod*, *HI* 26 b.

2. **milska**, (-aða, -aðr), *blande*, mitt nafn m-az fyr þér, *mit navn blandes, bliver utydeligt(?)*, *for dig*, *Pét* 25.

minjar, *f. pl*, *minder, mindetegn*, hafa daprar m. at dauðan ver *Sigsk* 54, andaðs drúpa m. mest *Mhkv* 21, m. skörungs lífa *Ingj* 2, 1.

mínka, (-aða, -aðr), *forminske, forringe*, huggun mun m. þinn trega *Pl* 9, svá at þitt m-isk megin *Hsv* 83, söemð ok vald þitt m-iz aldri *Lil* 26.

minn *se* **minn**.

minna, (-ta, -tr), 1) *erindre (trans.)*, *mindes, absolut*, hefka þik nú mintan, *nu*

har jeg mindet dig derom, *Am* 81; — *upers.*, med *gen.*, m-ir þik eiða, *du mindes ederne*, *Grip* 45, vǫpnhrið sú svinðr of m-ir *Arn* 3, 8, egghrið sú svinðr m-ir *Arn* 5, 15; — *med.*, *mindes*, med *gen.*, margs ák m-ask *Sígsk* 57, m-ask e-s *Sindr* 7, *Háv* 12, m-ask eggleiks *Háv* 6, m-ask mistar *Tindr* Lv 2, m-ask ikkar verka *Hrólf*s 7, m-ask min *Has* 23, *Lil* 69. 99, m-ask sóttar *Lil* 53, m-ask vingjafa *Pl* 23, m-ask einskis nema *Þorm* 1, 4, *jfr* *Þjóða* 4, 3, *Korm* Lv 59, hræs m-ask þeir *Sígv* 13, 23; m-umk ek hvar *Sígv* 13, 21. 24, hofum minzk hvé *Sígv* 5, 1, m-isk öld hverr *Arn* 3, 18, minsk hvat *Ghv* 19; med *inf.*, m-umk at unna *Korm* Lv 10; — *med* á, m-ask á, *mindes*, *omtale*, m-ask á megingdóma *Vsp* 60, m-ask á annat starf *Þorm* 2, 3, *jfr* *Þstf* 2, 2, m-ask á þrek *Gísl* 2, m-ask á lof þengils *Ht* 31; — med *dobbelt acc.*, m-ir milding morgin sáran *Anon* (XIII) *B* 56. — 2) *hævne*, m-ask dauða iðdur *Áóreið* (egl. 'de mindedes' og mindet gav sig udslag i handling). — 3) *kysse*, m-ask við Kolfinnu *Hfr* Lv 3. 23. *Jfr* á.

1. *minni*, *n*, 1) *erindring*, *hukommelse*, m. gnógt *Mark* 1, 9, kunna m. til margs *Sígv* 1, 1, kenna m. *Giz* 2, 1, m. ok manvit *Hsv* 8, m. deilask mér til mála *Steinn* 3, 8, vesa seinn af m., *opgive sent erindring* (*om noget*), *Sígv* 11, 4, at (1) m-um *Ht* 67, *Harð* 7, m-is knorr, *brystet*, *Hfl* 1 (*men m. er her næppe oprindeligt, da metrum derved bliver galt*), m-is garðr, *d. s.*, *Gd* þ 3. — 2) (*konkret*) *erindringstegn*, *minde*, forn m. *Merl* 1 3, hólzli eru nú m. forn, *hentydninger til gamle (sagnhistoriske) enkeltheder*, *Mhkv* 8, sögur ok m. *Gd* þ 49; *hertill hører sikkerit også m-um i Húsdr's omkvæd*: Hlaut innan svá [þ: höll skryðask el. lign.] m-um, med *mytiske og sagnhistoriske billeder*, *Húsdr* 6. 9, m. e-s *Þorm* 2, 5; svá finnask til m. *Þjóða* 3, 4, hafa at m-um *Jöms* 20, *ESk* 6, 34, *Rv* 8, *Arn* 2, 19; taka m. e-s, egl. 'komme til at erindre noget', *hvormed noget andet kan sammenlignes, foretage en sammenligning*, *Líkn* 34. — 3) *erindringsbæger*, *drik*, *Alpost* 1 o. s. v., *benstara* m., *blod*, *EGíls* 1, 23.

2. *minni*, *n*, *yngre form for mynni*, *munding*, *findes vistnok Ormsp* IV 4: *svinnr* at *Ivu* m.

minnigr, *adj.*, *erindrende godt, af god hukommelse*, *Hávm* 103, *Ólhv* 2, 4, *Þjóð* 3, 2 (*háds* miningr), m. at meini, *som stadig har i tanken*, *Nj* (XII) 4. *Jfr* *dolg*-, *heipt*-, *lang*-, *sið*-, *sigr*-.

minniligr, *adj.*, *som kan eller bör huskes, mærkelig*, þat es m-t *Kolb* 1, 1, slikt es m-t *Svarf* 3, m-g tór *Lil* 35, m-g eptirdæmi *Lil* 52, m-t ljós *Gd* 12, m. kvinnaskari, *prægtig*, *Mv* 11 13.

minning, *f*, 1) *erindring*, þat er m. *Mv* 11 16, *jfr* *Heil* 17. — 2) *tugtelse*, *hævn*,

rekask undan m-u (ved rettelse), *Þjask* Lv 3, gjalda m. skaða sinna *Páll*.

minnisöl, *n*, *erindringsdrik*, *Hynðl* 45.

mis, *i udtrykket verða á m. e-s, gå glip af noget (ved delvis rettelse)*, *Sól* 28.

misfenginn, *adj.*, *givet forgæves*, skalat mér verða m-gnir taumar, *tømmerne (sml. hele billedet i verset) skal ikke blive (være) givne mig forgæves, jeg skal (digte)*, *EgSkj*.

misgera, (-ða), *begå forseelse, forbryde sig, kun i part.*, þats þykkir misgört *Arn* 7, 1, vinna misgört *Has* 51, sás misgört hefir *Hsv* 139.

misgörf, *f*, *forseelse, synd*, *Has* 52.

misjafn, *adj.*, *ulige, af ulige art (størrelse) og godhed*, misjafnir bitar *Mhkv* 26, misjofn vinfengi, *anderledes*, ɔ: *modsat för*, *Mhkv* 21.

miski, *m*, *forseelse, synd, fortræd*, m-a ráð *Has* 14, m-a böt *Has* 1.

miskorblíndi, *m*, *af uvís betydning (især hvad første led angår)*, mögr m-a *Hym* 2, synes at betyde 'jætte'.

miskunn, *f*, *tilgivelse, nåde, især i religiøs betydning*, hnossir m-ar *Has* 4, m-ar dæmi *Has* 46, m-ar vægðir *Líkn* 3, m-in þín *Kolb* 2, 8, dýr m. *Lil* 69, m. sendiz framn af guðdóms hendi *Lil* 22, m. huggar *Lil* 78, óeskja m. *Lil* 2, finna m. *Lil* 88, þakka m. *Lil* 32, veita m. *Lil* 64, *jfr* *Has* 57, *Leið* 42, *Líkn* 21, kær af m. *Lil* 91; m. manna (*Maria*) *Vitr* 17, m-ar sól, *Kristus*, *ESk* 6, 1; geisli m-ar sólar = *Olaf d. hellige*; — m. dalreyðar, *sommer*, *Sprl*, *jfr* *dalmiskunn*; m-ir heidar þoska = *sumur (pl.)*, *Harð* 14. — *Jfr* *dal*-.

miskunna, (-aða, -at), *tilgive, vise nåde*, m-andi ýta, *gud*, *Has* 63.

miskunnlauss, *adj.*, *en hvem ingen barmhjærtighed, eftergivenhed, vises*, m-ar at mani hafðar, *om trælkvinderne*, *Grott* 16.

miskunnsamr, *adj.*, *barmhjærtig*, *Hsv* 143. *mislangr*, *adj.*, *ulige lang*, mögr mislönq skeið *ÞKolb* 3, 9.

misleitr, *adj.*, *som har mistet sit gode udseende (på grund af sår)*, *Bjhit* 2, 14.

1. *missa*, *f*, *tab*, sorg ok m. *Merl* I 39, *ynðis* m. *Grettis* 1. *Jfr* *ynðis*-.

2. *missa*, (-ta, -tr), *tabe, miste, måtte savne, med gen. rei*, m. iðdur *Reg* 10, m. Buðla *Am* 55, m. döglingr *Ótt* 2, 1, m. maga *Am* 82, m. hollra *Am* 68, m. fljóðs *Korm* Lv 21, m. meyjar faðms *Sígv* 13, 22, m. handar *Iv* 30, m. fóta *GSúrs* 31, m. munar ok landa *Hhund* II 46, m. lífs ok auðar *Bkrepp* 5, m. aldrs *Merl* II 49, m. foldar *Arn* 2, 15, m. (sverðs) *ESk* 6, 48, m. *ynðis Óihelg* 10, m. friðar *ÞGísl* 11, m. gengis *Hfr* 3, 3, m. heimkvömu *Sígv* 2, 10, m. kosta, *om det knækkede sværd*, *Korm* Lv 26, m. laga *Anon* (XIV) Lv 3, m. Östu búss *Sígv* 3, 8, m. ráðs, *god beslutning*, *Nkt* 22, m. trú *Pl* 6; — m. manns, *ikke at ramme én, man vil skyde*, *Korm* Lv 58; — *absolut*, þar er

sjalfr hann misti *Lil 15*, en kóngar m-tu, *mátte undvære, Gd 52*; — *upersonlig*, ef Gunnars m-ir, *dersom man má undvære G., evfemistisk* for 'hvis han omkommer', *Akv 11*; m-ir þó stórum, *man kan dog lide store tab (trods alle gode afskedssøsker), Am 35*.

missari, *missari, n, halvár, vinter*, mál ok m. *Hávm 60*, hvert m. *Óhelg 11*, eitt m. *Ragn V 8*, ein m., *i løbet af ét, Guðr I 8*, þriju missari þessi *Þjóða 3, 18*, fimm m. *Ív 7*, sjau m. *Guðr II 14*, sams m-is *Guðr I 9*, þau m. *Grott 15*.

missifengr, *m, navn på et sværd eller del af et sværd (egl. 'som går glip af det, der skal rammes'), Pul IV 111*.

missir, *m, tab, illr vas* sá m. *Am 100*, m. manna *Merl II 36* (*kunde også være verb., upers.*)

missvefni, *n, sövn (for tos vedkommende) til forskellige tider*, m. vas þeim (hundum) lagit *Fj 16*.

Mist, *f, valkyrje, Pul IV h 4, aaa 1, Gri 36, kamp, Tindr Lv 2*. — *I kenningar, for mand: M-ar viðir Líkn 27*, M-ar meidr *GAshj*, M-ar runnr *Nkt 77*, M-ar vinr *Merl II 75*, — *for kvinde: M. mundar (af mundr) EGils 1, 10*, — *for kamp: frost M-ar Ht 61*, gustr *M-ar Ingj 1, 2*, mót *M-ar Grettis 20* (*jfr mótkennandi*), — *for sværd: M-ar laukr Ht 85*, M-ar glóð (glœðr) *Páll*, M-ar eldr *Has 2*, M-ar linnr *Has 5*, — *for ravn: M-ar mör Tindr 1, 7 (ved rettelse)*, — *for kamp: m-ar víf, valkyrje, dennes drifa, kamp, Sindr 1*, m-ar fergir, *kriger (egl. 'som trykker, er vældig, i kamp, efterklassisk), ÞormÓl 2, 4*. — *Usikkert er Hhund I 47: skalf M-ar marr hvars megir fóru, M-ar marr er en ellers ukendt betegnelse ('Mists hest' eller 'Mists hav', luften?, er lige uantagelige); rimeligvis hører M-ar til megir, = kriger (jfr hermegir og lign.)*, marr er sá *vistnok en fejl for mærr, jorden rystede, hvor krigerne fór (red)*.

mistilteinn, *m, mistelten, mær ok mjök fagr m. Vsp 31*. — *Navn på sværd, Pul IV 13*.

misverki, *m, misgærning, synd, m-a myrkr Líkn 4*.

miga, (*mé, yngre meig, miginn*), *lade sit vand, m. e-m í munn Lok 34*.

Mikáll (*eller mulig Mikjáll*), *m, erke-englen Michael, M. vegr þats misgört bykkir Arn 7, 1, M-s messa (29. sept.), Okik 1, 1. — Kejsr M. Catalactus, brauzt und M-l mæztan Ill 1, 4. I hds skrives mikáll, mikiáll (dette måske hyp-pigst)*.

míla, *f, mil, m-ur tvennar, to mil, Heil 13*; — *overført på tiden, hvilask stund ok m-u, i al evighed, Þjisk Lv 6*.

Mímameiðr, *m, Mimers træ, ɔ: Yggdrasils asken, Fj 20. 24 (her kræver verse-målet: mima-)*.

Mímir, *m, (gen. -is og Míms), Mime, vogter af Mimers brönd og Yggdrasil,*

vistnok af jættelægt, jfr Pul IV b 1, drikker af brönden Vsp 28, hvor også M-is brunnr direkte nævnes, M-ms hfuð mælti et fyrsta orð Sigdr 14, Míms synir, uvíst hvad der menes hermed (kilder, bække? eller jætter), Vsp 46, Míms vinr, Óðin, St 23, VSt 1, Ht 3. Jfr geir-, Hodd-, hold-, hregg-, hrekk-, hring-, Sökk-, veðr-, vet-.

mímungr, *m, sværd, Pul IV 16 (eller mim-? jfr v. l. mimm-)*.

mínligr, *adj, som ligner, sömmer sig for „mig“, esa m-t gina flugu Ulfr Lv*.

mínn, (*mín, mitt, yngre minn, mitt, jfr Skjspr 76*), *min, sættes både foran og efter substantivet, m. hamar Þry 3, m. dróttinn Skí 3, m. Sigurðr Guðr I 18. 22, mínir bræðr Guðr II 3, mína þjóna Sigsk 67, míns málvinar Guðr I 20, — bróðir m. Guðr I 25, systir mín Guðr I 17, hugr m. Sigsk 37, ástir mínar Þry 29, niðjum mínum Guðr 11 (jfr Gerings Wörterbuch); hvártveggja m. auðgjafi Arn 5, 21, mín djarfllig dul, min, hos mig, Gd 77; mitt rán, plyndringen af mig (mit gods), Óhelg 9, fundr m., mødet med mig, Bjhit 2, 8; enkelte gange uden subst., einn es m. betri (skjöldr stár lige foran) Akv 7, mitt of létti (uden subst. i forvejen), mit arbejde, det arbejde, jeg skal udføre, skal nu holde op, Grott 17.*

míttra, *f, bispehue, m-u gramr, biskop, EGils 3, 15, m-u runnr, d. s., EGils 2, 4.*

mjaðveitar *Eg Lv 41 er urigtig, vistnok for máreitar, s. d.*

mjallhvitr, *adj, hvid som nyfalden sne, et m-a man Alv 7, m-t mundar jökla, sølvhvid, hvid af sølvsmykker, Vígl 17.*

mjávari *se mjór.*

mjófingraðr, *adj, smalfingret, Rp 39, jfr mæfingr.*

mjólk, *f, (-r), mælk, fœddr m-u móður sinnar Lil 42, kreista m. ór þrjústum Lil 87, blæða tók m. ór æðum Mey 24.*

mjór, (*mjó, mjótt*), *ogsá mærr, om Mistellienu, Vsp 32 (men mjór 31), ÞKolb 3, 4, kompar. mjávári som v. l. til mjöv-, Yt 16, m. mistilteinn Vsp 31. 32, sér þú mæki mjóvan Skí 23. 25, en mjóva (kona), Bbreiðv 3, Vígl 6, ÞKolb Lv 2, mæ borð, tynde planker, Ott 1, 5, mævar skeiðar, slanke skibe, ÞKolb 3, 4; enn mjávári hlutr (horns) Yt 16, m. es mikils vísir, tynd, spæd, Ott 4, 1, mjótt hóf, det tynde mådehold, smalle middelvej (der skal rammes), SturlB 1, mjó mól, små sager, bagateller, Anon (XIV) 1. Jfr fingr-, ó-*.

mjótygill, *m, smalt bånd, m. máva mærar, havets smalle tråd, fiskesnöre, Rdr 19.*

mjúkhrúð, *f, blød, böjelig, smidig 'dør', ɔ: víðjefletning, Meita m-ir, skibe, Vell 23.*

mjúklátr, *adj, beskeden, ydmyg, Gdβ 16, m-t meyma Mv I 14, m-t móðir Mv I 19, II 2.*

mjúkleikr, *m, mildhed, nåde, Lil 83 (v. l.).*

mjúkliga, *adv*, smidigt, *Hjálmþ II 5; ydmygt, EGils 1, 33.*

mjúkligri, *adj*, smidig, mærd esa m-g orðin, *om et stift formet digt, Anon (XIII) B 62.*

mjúklyndr, *adj*, mild af sind, m-d men-reið *Pl 4*, m. Magnús ÞjóðA 1, 11, *men som urigtig v. 1.*

mjúklæti, *n*, ydmyghed, m-is háseti, *jomfru Maria, Vitn 25.*

mjúkorðr, *adj*, venlig, forekommende i ord, *Rv 6.*

mjúkr, *adj*, 1) smidig, blødt, m. hestr, *hest der går blødt, behageligt, Gd 34*, m. vann sér forðat, *smidig, Anon (XIII) B 17*, m. morðlinnr, *sværd, Pl 1*, — *blødt at føle på*, mjúk bró *Hfr Lv 27*. — 2) blødt, behagelig, mild, mjúk fgr *ÞKolb Lv 12*, mjúk miskunn *Kolb 2, 8, Lil 32 (v. 1.) 88*, m-t lið-*Heilv 8*, m. sjúkum *Mdr 34 (om jomfru Maria)*, mjúk merki *Lil 87*, m-ir drykkir *Gd 71*. — 3) smidig, flydende, om digte, mjúk mól *Þorm 1, 15, Has 1*, m. bragr *ESk 11, 6*, m. diktr *Lil 92*, jfr lof slungin m-t *Lil 4*. — 4) venlig, forekommende, m. e-m *Hl 4 b*. — 5) ydmyg, from, mjúk böen *Lil 82, Gd 46*, m-t hjarta *Gd 3 44*, mjúk elska *Gd 33*, mjúk mær *Lil 28*. Jfr auð-, ástar-, hörund-, ó-

mjúkstallr, *m*, blødt forhøjning, blødt underlag, straumtungls (guldets) m., *den bløde arm, Steinarr.*

mjøðdrykkja, *f*, mjøddrikning, handlingen at drikke mjød, *drikkelag, Harkv 11.*

mjøðgiarn, *adj*, mjødlysten, som er bægærlig efter drik, *drikkelag, Hárf 2.*

mjøðthroðnir, *urigtig v. l. for mótroðnir s. d.*

mjøðkarmr, *m*, mjød-beholder, mjøðkar, m-s fura, *kvinde, Mfl (XII) 1.*

mjøðm, *f*, hofte, *Gaur 11 15.*

mjøð-Nanna, *f*, 'mjød-Nanna', *kvinde, Sigv 3, 15.*

mjøðr, *m*, (-ar; uden pl.), mjød, *Lok 3. 6, Þry 24. 25, Hávm 19, Am 8, öllets navn í helju Alv 34*, brugginn m. *Bdr 7*, bera mjød *Sigv 2, 6*, við mjød gladdir *G Súrs 3*, meini blandinn m. *Sigrdr 8*, enn góði m. *Gri 13*, enn mæri m. *Ski 16*, enn skiri m., *om Heidrúns mælk, Gri 25*, enn dýri m., *om skjaldedrikken, Hávm 105. 140*, enn helgi m. *Sigrdr 13*, forn m. *Ski 37, Lok 53; om vandet i Mimers brönd, Vsp 28*. — *I kenninger, for digterdrikken: digtet (jfr SnE I 244), Óðins m. Hfl 2, Yggjar m. Arb 7, Yggs m. Vell 33*, m. burar Bors Búra arfa *Þblönd 2*, m. hausa haslrekka (s. d.) *Ísldr 1*, m. Suðra *GSúrs 20*, jfr *Anon (X) III A 2 (ufuldstændigt)*, — for blod: unda m. *Þyn, ylgiar m. Hl 26 b*, — for kvinde: m-ar *Hrist Ormr 1, 3*, m-ar þella *Jöms 4.*

mjøðrann, *n*, mjødhus, *hus hvor der holdes drikkelag, Akv 9.*

mjøðvitnir, *m*, dværg (egl. 'mjødulv', *o: 'som drikker megen mjød' el. 'mjød-raner? v. l. mod-), Vsp 11, Þul IV ii 1.*

mjøkt, (meir, mest), *adv*, 1) meget, i høj

grad, med adj., m. fair *Hfl 17*, m. tregt *St 1*, m. fār *Mhkv 12 o. s. v.*, m. fagr *Vsp 31*, m. bráðr *Hávm 2*, m. auðkendr *Gri 9. 10*, m. mikill *Brot 11, Þloft 2, 2; med adv*, m. vel *Sigv 11, 17*, m. sjaldan *Am 81; med verber*, m. lét styðja *Rdr 6*, m. hefr ryskt *St 7*, m. eru reifðir *Harkv 16*, geyja m. *Vsp 44 o. s. v.*, *Am 25*, bifask m. *Akv 23. 25*, séask meir *Gri 20*, trega meir *Vpl 37*, muna meir *Reg 15*, skyldask meir *Lil 4*, drúpa mest *Mhkv 21*, styðja mest *St 12*, mest selda ek mínar *Eyv Lv 14*; mest alls, alls mest *Háv 11, ESk 6, 63*. — 2) kraftig, hrökkva m. móti *Haustl 16*, liða m. ór stað *Þdr 5*, blástu meir *Vém*, ljósta mest *Þdr 18*, höltzi m. er kveðit at flestu *Mhkv 28*. — 3) i et stort antal, *Hárf 2*. — 4) meir, fremdeles, *Vafpr 41, Rþ 2. 3 o. s. v. (passim), Griþ 18, Hál 3, VGI 4, Sigv 2, 10*, hitt vas meir *Vell 22 (= hitt vas auk v. 26)*, hafa meir at minnum *ESk 6, 34*, meir geta *Ísldr 7*, skalk meir bera hróðr *Ht 68*, hlautk meir mein af því *Hfr 3, 5* — fremdeles, ater, koma meir *Bdr 14, Ghv 8*, finnask meir *Sigv 13, 7. Med positiv, i stedet for komparativ, meir leiðr Ski 27. Jfr all-raun-*

mjøklituoðr, *m*, dværgenavn, *Þul IV ii 1.*

mjøll, *n*, mel, *Þul IV ddd 2*, m. rault álitu *ÞKolb Lv 4; Fróða m., guld, Hfl 17. Jfr fagr-*

Mjøla, *f*, ø ved Hálogaland (Meløen), *Þul IV bbb 5.*

mjøll, *f*, 1) nyfalden sne, vaða m. *Sigv 13, 13, Bærg 11*, hals hvítari hreinni m-u *Rþ 29*; — hadds m., hárets sne, snehvidt hár, hristir hadds m-ar, *mand med snehvidt hár, gammel mand, således synes ordene Anon (XI) Lv 2 bedst at kunne tolkes; — rauð m. jarna þrumu, kampens røde sne(fald), blod (jfr drifa), Kolli 4. — 2) om det hvide skumsprøjt, þromr skokks stokkinn m. Bplv 5. Jfr haus-sjóð-*

Mjøllnir, *m*, Tors hammer, egl. 'knuseren', *Vafpr 51, Hym 36, Lok 57. 59. 61. 63, Þry 30. Jfr Kock, I. F. X, 110 f.*

mjøt, *f*, (jfr A. Kock i Arkiv XXX, 370) mál, det rigtige mál, þurra skíða ok þak-inna næfra kann maðr m. *Hávm 60*, kank mála m., *jeg ved at sige det rigtige, af-passede, Hfl 20. Jfr ør-*

mjøtuðr, *m*, egl. 'det tilmálte', (skæb-nens) mál, skæbne, død, (jfr „mjøtuðr (bani)“, *SnE II 494*), nema m. spilti *Oddrgr 16; her kan der være tvivl, om betydningen er 'skæbne' eller 'død'; ef mér meirr m. málrúm gæfi Sigsk 71, her er bæge betydninger lige gode; så manns m. meini verri, om sværdet Tyr-fing, Herv III 21; m. kyndisk, undergan-gen, Vsp 46; — om Mimameid eller Yggdrasilasken Fj 22, hvor det hedder: så es hann með monnum m., den bestemmelse er den, til det er den bestemt, det er dens 'mál' blandt mennesker (nemlig at virke helbredende).*

mjötviðr, *m*, 'máltræ', træet med det rigtige mål eller — snarest — det træ som betegner, bestemmer, verdens mål, alder, verdens livstræ, (jfr BM Olsen, Arkiv XXX, 140), *m*. mærr fyr mold neðan Vsp 2.

móðsognir se móðsognir.

móðvitnir se móðvitnir.

moka, (-aða, -aðr), *muge* (en stald), *m*. kvíar innan Bfhit 2, 3, *m*. flór Áns 4.

mold, *f*, *muld*, *jord*, Pul IV æ 2, en forna *m*. Merl I 61, *m-u* samr, *ét med mulden, jorden, om mennesket*, Sól 47, vilja aldr í *m-u* ÞBrún 1, ausinn *m-u* Herv I 2, rísa frá *m-u* ESK 6, 4, vakna ör *m-u* Has 31, fyr *m*. neðan Vsp 2, fyr *m*. ofan Grip 22, Guðr I 17, troða *m*. Fáfñ 23, fljúga *m*. ok mýrar, *henover*, ÞjóðA 1, 18, koma á *m*., *fódes*, Grip 52, fara (líða) *m*. yfir Heiðr 15, á *m-u* Guðr I 4, Sigsk 18, Lil 29, Merl I 2, Nj (XII) 5, af *m-u* Lil 11. 12, hnfga til *m-ar* Hamð 15, snúa mörpum til *m-ar* Hæng V 3, feldr til *m-ar* Þorm 2, 13, kominn til *m-ar* Grög 2, *m-ar* genginn, *begravet*, Sól 60, *m-ar* hvergi, *ingensheds på jorden*, Merl I 59. — I *kenninger*, *m-ar* hóf, *himlen*, SnE II 242; *kenniseiðr* *m-ar* Audun 1, *uklart*. Jfr vinga-

moldarauki, *m*, *muldforøgelse*, om de i jorden rådnede legemer, Herv III 3.

möldbúi, *m*, 'muldbo', foldar *m*., skal være betegnelse for 'den døde hest', Heiðr 11; 'höjbo', hús *m-a*, *gravhøj*, Harð 8.

moldrekr, *m*, 'muld-konge', jætte, *m-s* orð, *guld* (jfr orðbrjótr) Hallv 7; jfr K Gisl. Aarb 1868 s. 364.

moldvegr, *m*, 'muldvej', jorden som vej, jordens overflade, sléttir *m*. Oddrgr 3, sporna *m-g*, *fódes*, sst 8.

moldþinurr, *m*, 'jord-tråd', *jord-omspænder*, *midgårdsormen*, Vsp 60.

molka, (-aða, -aðr), *malke*, *transitívt*, *m*. geitr Hhund I 43, kýr *m-andi* Lok 23, *i hvíket tilfælde kýr er acc. pl.*; *andre oppfatter det som nom. sing.*, *hverved m-andi bliver intransitívt*; *i første tilfælde bebrejdes det Loke, at han har været en kvinde, der udførte trækvinde-gærning, og det er rimeligere end den anden opfattelse*.

mollu Ragn X 4 findes i en forvansket sammenhæng.

Montr, *m*(? eller Mont *f*.), *Alperne*, stóðk á Mont Sigv 13, 21, á Mundio *m-um* Merl II 92 (her er *M*. *m-um* = *montibus Alpium i orig.*).

morð, *n*, *drab*, *fald*, *kamp*, jfr Pul IV k 2, frá *m-i*, *fra drabet*, Akv 32. 42, Erps *m*. Hamð 8, *mannna m*. HolmgB 11, *verða mörpum manni at m-i* Orv IX 43, *m*. (*margra*) *mannna GSúrs 7*, Þorm 2, 16, at *m-i* hans (*ved eller efter*) Rst 32, *m*. hólða Vell 21, *valda m-i* Gráf 9, Ísladr 4, ráða *m-i* Norðimbra Hfr 2, 8, *m*. siklings Hfr 3, 24, *venjask m-i* ESK 8, 2, *hefna m-s* Hamð 11, *hart m*. Sigv 7, 8, at *m-i*

Gldr 4, *Gráf 7*, *Hókr 2*, *Balti 2*, *Korm Lv 27*. 28, *knýjask at m-i* Mark 1, 19, *m*. vöru þau forðum VGl 7, *m-s* mildr ÞjóðA 4, 9, *m-s* magnendr, *krigere*, Jór 3, *m-s* ferðir miklar, *er vist blot omskrivning for mikil morð*, *store kampe*, *eller 'tog for at holde kampe'*, *Lids 1*, *m-s* mæti-Njörðr, *kriger*, GSúrs 16; *m*. grafvitnis Krm 1. — *m-s* mærd, = *drápa*, *drabsang*, *sang om kamp*, Vell 4; — *m*. viðar, *storm*, Ött 1, 5, *torgu m.*, *kamp*, HolmgB 5. — Jfr fœður.

mordalfr, *m*, 'kamp-ald', *kriger*, om Hakon jarl, Vell 27; Hl 15 a.

mordaukinn, *adj*, 'drab-forøget', *berömt ved drab*, om sværd, Ht 49.

mordáll, *m*, 'kamp-ál', *sværd*, (eller spyd?), *m-s* metendr, *krigere*, Ív 9.

mordbál, *n*, 'kampflamme', *sværd*, *m-s* meidr, *kriger*, Jóms 16.

mordbrádr, *adj*, *ivrig til (eller i) kamp*, Hl 41 a.

mordeggjandi, *part*, *æggende til drab*, om sværdet, Korm Lv 26; Þhred 11.

mordeldr, *m*, 'kamp-ild', *sværd*, *m-s* fár, *kamp (se fárbjódr)*, Skúli 1, 5.

mordfár, *n*, 'kamp-skade', *sværd*, *m-s* myrðir, *kriger*, Þmáhl 1.

mordfíkin, *adj*, 'kamp-lysten', *krigersk*, Vell 22.

mordfilytir, *m*, *som fremskynder kamp*, *kriger*, Ht 39.

mordfor, *f*, 'døds-rejse', *død*, *meina m*. konu Sigsk 44, *gør m*. sst 40.

mordgjarn, *adj*, *dræbelysten*, om Tors hammer, Hym 36, om en konge, Kolli 4.

mordgöiugr, *adj*, *berömt for drab*, Korm Lv 62.

mordhamarr, *m*, 'drabs-hammer', *sværd*, Anon (X), *digt om Guoleifr*; *kenningen er valgt af hensyn til hele ordvalget*.

mordhaukr, *m*, 'kamp-høg', *ravn*, *m-s* brynnir, *kriger*, Þham 1, 1; *m-a* milska, blóð, Hl 26 b.

mordheggr Hfr Lv 27, *som v. l.*; *er urigtigt for mordvegr*, s. d.

mordhjól, *n*, 'kamp-hjul', *skjold*, *m-s* merkir, *kriger*, Hskv 2, 9.

mordkannaðr, *adj*, *prøvet i kamp*, Anon (X) I B 5.

mordkendr, *adj*, *drab-berömt*, eller 'som har begået mange drab', Arn 5, 3.

mordkennir, *m*, 'kamp-prøver', *kriger*, Arn 5, 11, Hl 18 b.

mordkunnr, *adj*, *kamp-berömt*, Har-nið.

mordlinnr, *m*, 'kamp-orm', *sværd*, *m-s* hvessimeidr, *kriger*, Rst 14, *m-s* boði Pl 1.

mordlundr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *mand*, Bergb 5.

mordráð, *n*, *drabs-råd*, við *m*., *under planer om drab*, StjO I 1.

mordremmandi, *m*, 'kamp-forstærker', *kriger*, Jóms 18.

mordrunnr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, Hrafn 2.

mordróðull, *m*, 'kamp-sol', *skjold*, *meidr* *m-la*, *kriger*, Anon (XIII) B 17.

morðský, *n*, 'kamp-sky', skjold, m-ja hrið, *kamp*, *Tindr* 1, 7.

morðsól, *f*, 'kamp-sol', skjold, meiðir m-ar, *kriger*, *Pl* 29.

morðstærir, *m*, 'kamp-forstærker', *kriger*, *Ploft* 2, 1.

morðteinn, *m*, 'kamp-tén', sværd, ret-telse for -reinn, m-s meiðr, *kriger*, *Korm* 1, 2.

morðvalr, *m*, 'kamp-falk', ravn, v. 1. til morðhaukr.

morðvaniðr, *adj*, vant til *kamp*, *ÞKolb* *Lv* 10.

morðvargr, *m*, 'mord-ulv', morder, en som slår en anden ihjel uden at ved-kende sig det, *Vsp* 39.

morðveggr, *m*, 'kamp-væg', skjold, m-s meiðar *Hfr* *Lv* 27.

morðvenjandi, *m*, 'som udøver hyppige drab', Fenju meldrar (guldets) m., gav-mild mand, *Þorm* 2, 24.

morðvöndr, *m*, 'kamp-vånd', sværd, *Korm* *Lv* 27. 28.

morðvorr, *m*, *kriger*, *Sigv* 2, 10.

morginbróð, *f*, morgenbytte, *Þþyn*.

morginn, -unn, *m*, *morgen*, m-in hétu *Vsp* 6, m. es nú *Am* 68, m. vas þá *ESk* 6, 48, m-in hverjan *Vsp* 28, *Vafþr* 14, *Guðr* 1 9, margan m-in *Sigv* 5, 1, of m-in *Háv*m 59, *Sigv* 1, 13. 13, 21, *Ótt* 2, 10, tváa morna *Korm* *Lv* 29, hafa at minnum m-in *Arn* 6, 11, es at morni kœmr *Háv*m 23, nær morni *Háv*m 101, at morni *Reg* 25, *Eg* *Lv* 36, *Krm* 19, á morni *Holm*gB 3, *Ísldr* 23, í m-in, í *morges*, *H* *Hj* 39, *Hhund* II 26. 30, *Korm* *Lv* 63, *Gunn*l *Lv* 13, á m-in, í *morgen*, *Hárb* 3, men, gær á m-in, igár *morges*, *Hhund* II 12; ár (of) m-in *Am* 87, *Hám* 1, m-in, absolut, en *morgen*, í løbet af en *morgen*, *Am* 53. 81; m. randa storms, en *kampmorgen*, en *morgen* med *kamp*, *Þorm* 2, 4; — konungs m., en *konges morgen*, langr es konungs m., en *konges morgen* er altid lang, man må vente længe om *morgenen* på *kongen* (ord-sprog), *Sigv* 13, 14, *Mhkv* 13. — Som *egennavn*, *Þul* II 2. — *Jfr* *fegins*-, *fría*-, *páska*-.

morginskæra, *f*, *morgen-kamp*, *Krm* 10.

morginstjarna, *f*, *morgenstjærnen*, *Gd* 70.

morginstund, *f*, *morgenstund*, *Krm* 17.

morginverk, *n*, *morgengærning*, mál-þjóns m., *digtingen*, foretagen i *morgenstunden*, *Arbj* 25 (urigtig v. 1. er *meginverk*).

1. **Morn**, *f*, *elvenavn*, *Þul* IV v 3. — *Jfr* *Sæ*-.
2. **morn**, *f*, *tæring*, *svindsot*, þik m. morni *Ski* 31.

1. **morna**, (-aða, -at), blive *morgen*, *dages*, *upers*., es m-ar *Hró*m 1, *ÞKolb* *Lv* 8.

2. **morna**, (-aða, -aðr?), *svinde hen*, *tæres*, *rådne*, hon skyli m., gå til *grunde* ved at *hentæres*, *Ód*gr 32, m. í maura haugi, *rådne* op, *Herv* III 4; — *transitivt* synes ordet at være brugt i: þik

morn m-i, du *rådne* op af *tæring*, *Ski* 31.

Mornaland, *n*, *sagnhistorisk* navn på et land, der mulig er *Myrgingernes land*, men som synes identificeret med *Húna-land* (v. 4), *Ód*gr 1.

mosi, *m*, *mos*, m. varð upp at losna *Korm* *Lv* 58 (her har hds mosinn), m-a *vaxinn* *Ragn* XI 3, gjalda m-a *Hhard* 17.

mosrauðr, *adj*, rød, brun som *mos*, eller: 'farvet i mosfarve', hosa *mosrauð*, som tryllemiddel (profylaktisk), *vistnok* med *amuletter* i, *Steinarr* 1.

Mostrarsund, *n*, v. 1. *Mustrar*-, ved *Mönster* i *Halland*, *Sturl* 3, 6.

motti, *m*, *døgenigt*, vættik miðr at m. myni nenna *Hhard* 4 (*Jfr* *isl.* mottast yfir e-u, være *langsom* ved noget).

móða, *f*, *elv*, især en der er bred og med meget ringe strøm (af móðr, træet), *Þul* IV v 3, *EGils* 1, 40, stríð m. *ESk* 10, 2, í m-u *Fáfn* 15, *ÞKolb* 3, 9, *Þjóða* 4, 13, *Steinn* 3, 4, m-u mynni *Steinn* 1, 3, m-u glóð, *guld*, *Arn* 6, 10, m-u fyri, d. s., *EGils* 1, 26, m-u markar grand (íld), d. s., *EGils* 2, 2.

móðakarn, *n*, 'sinds-agern', hjærte, *H* *hund* I 53.

móðbarr, *adj*, *rask*, *rede* (til handling) i sit *sind*, *ÞTref* 4.

móðerni, *n*, *mødrene slægt*, *moder*, *Krm* 26, *Lil* 41.

móðfikinn, *adj*, *fremadstræbende* af *sind*, *modig*, *Okik* 2.

móðijall, *n*, 'sinds-fjæld', *bryst*, *Guðbr* 2.

móðhress, *adj*, *karsk*, *rask* i *sind*, *modig*, *Pl* 29.

Móði, *m*, *Tors søn* ('den modige'), *Vafþr* 51, *faðir* M-a, *Tor*, *Hym* 34. — I *kenninger* for *krigere*, *mænd*: M. malma galdrs *Gunn*l *Lv* 3, M. malmrøgs *Nj* (XII) 8; M. borðs bliks (skjoldets) *Ísldr* 24, borða (skjoldets) *remmiskóðs* M. Þ máhl 8, *hafstöðs* M. *Þorm* 1, 1; merki-M. (adskilt ved *imesis*) *hjørborgar* *ÞKolb* *Lv* 12; — *bragar* M., *digter*, *Þmáhl* 2. *Jfr* *flein*-, *grjót*-, *hjør*-, *lypti*-, *merki*-, *skap*-, *stökkvi*-.

móðir, *f*, (-ur, *dat.* móður og *mœðr* *Völ* 27; *meget* *ungt* er *mæðr* i *gen*., *Mey* 17), *moder*, *Hárb* 4. 5, *HHj* 19 o. s. v., *Eyv* *Lv* 8, m-ur hrør *St* 5, mær ok m. *Lil* 3, m. guðs *Lil* 53, m-ur hlýri *ESk* 6, 32, (níu) *mœðra* *mogr* *Húsdr* 2, m. oss er *Mária* *Lil* 25, *kjósa* *mœðr* frá *mogum* *Fáfn* 12; m. *mellu* *dolgs*, *jorden*, *Ht* 3, m. *jötuns*, *jættekvinde*, *Ód* 24. — Som *egennavn*, *Rþ* 27. 31. 34. *Jfr* *drengja*-, *stjúp*-.

Móðnir, *m*, *Dvalins hest* (af móðr, m, 'den modige'), *Þul* II 1, IV rr 4. *Jfr* *þrá*-.

1. **móðr**, m, 1) *sind*, *sjæl*, *Þul* IV zz, efla móð, *styrke* *sindet*, *Heilv* 6, *lastaverk* æligs m-s *Has* 56, m. *svall*, om en *sjæle-syg mand*, *EGils* 3, 6. — 2) *lidenskabelighed*, *oprørthed* i *sindet*, *Þrunginn* m-i *Vsp* 26, m. *svall* *Haus*tl 14, *Eyv* *Lv* 6, af

m-i *Vsp* 56, *Styrkár*, i m-i *Hfl* 5. — 3) *mod*, *djærvehed*, við enn mikla móð *Sigv* 11, 3, haða meira móð *Reg* 13, eiga móð e-s *Ghv* 3. — 4) *oprómt sind*, af m-i stórum *Akv* 9. — 5) *kummer* (*efterklassisk* *betyðning*), móð léttu svá þjóðar *E Gíls* 3, 14: *hertil hører måske også fá móð* (i augu), *blive syg* (i ójnene), *EGíls* 1, 14, *hvis der ikke her foreligger et ntr. móð* (*dunkelhed*). — 6) Hvat af móði verðr ens mæra víðar *Fj* 21, *her foreligger vistnok et helt forskelligt ord, hvis ordet ikke er forvansket*. Jfr *ás-*, *jötuns-*.

2. *móðr*, *adj*, 1) *mødig*, *træt*, m. verðk mitt hross leiða *ÞKolb* *Lv* 12, þás óðum mjök m-ir mjöll *Sigv* 13, 13, m. fótr *Mark* 1, 12, þá es m. *Hávm* 23, komk m. *Rv* 28, m. gestr *Sól* 2, m. Tósti *Korm* *Lv* 9, m. munnrjóðr hugins *ESk* 6, 13, hjaldrs m. *Þjóða* 4, 6; augu dõpr ok móð *Lil* 54; om heste, *Hhund* 1 42, *Korm* *Lv* 24, om fugle, *Þþyn*; om skib, móð beit *Anon* (XII) B 3. — 2) *livstræt*, sjá m. konungr *Oðdrgr* 15. — 3) *kummerfuld*, m. munr *Líkn* 4. Jfr *él*-, *far*-, *fet*-, *fjöl*-, *fostu*-, *heipt*-, *hjaldr*-, *hregg*-, *hug*-, *hvat*-, *kost*-, *sorg*-, *vig*-. (i nogle af disse slutter -móðr sig til betýdn. 1).

móðrakk, *adj*, *tapper af sind*, *Sigv* 13, 11.

móðrói, *m*, *blandt skibsnavne*, *Pul* IV z 3 (ogsá skr. *móðþrói*).

móðsefi, *m*, *sind*, m-a *tjöld*, *brystet*, *Ht* 50.

Móðsognir, *m*, *dværgenavn* ('som suger mod i sig?' eller af móð 'háaffald?'), *Vsp* 10, *Pul* IV ii 1 (skr. *motsognir*, *mot-sognir*). Jfr *Bugge*, *Edda* s. 388.

móðtregi, *m*, *kummer*, *sorg*, *Skí* 4, *Sigrðr* 30, *Sígs* 45.

móðugr, *adj*, 1) *fuld af mod*, om *Sígurd*, *Brot* 18, *Ghv* 19, om *Atle*, *Akv* 36, om *Hamde*, *Ghv* 7; om *jætten Hyme*, *Hym* 5. 21, *her er betydningen dog snarere lidenskabelig, vredladen*. — 2) *begærilig*, m. á munað *Sól* 77. — 3) *kummerfuld*, *sorgfuld*, svá vas hon m-ug *Guðr* 1 2. 5. 11, m-ug spjóll *Ghv* 9. Jfr *harð*-, *þrúð*-.

móðurbróðir, *m*, *morbrotter*, *GSúrs* 11, *Grip* 6. 24.

móðurfaðir, *m*, *morfader*, *Hyndl* 19.

móðurlauss, *adj*, *moderløs*, *Fáfn* 2.

móðurliga, *adv*, *moderlig*, *Mv* III 13, *Mey* 17.

móðurmál, *n*, *modersmál*, *Lil* 4.

Móðvitnir, *m*, *dværg*, *Vsp* 11 (eller *Mod*-) jfr *Mjögðvitnir*.

móðbrúttinn, *adj*, *opsvulmet*, *svulmende af mod*, *Rst* 14.

móðþflugr, *adj*, *kraftig af sind*, *modig*, *Húsr* 2.

mógreunnir se *mágrennir*.

móinn, *m*, 1) *slangenavn* (egl. 'den der lever i móar'), *Gri* 34, *Pul* IV qq 4, — i *kenninger for guld*: móins jorð *Ólsv* 5,

Nj 21, m-s storð *Pl* 18, m-s akr *Ód* 21, m-s sæti *Hl* 18 b, m-s mœrr *Árni* 2, 2, m-s leið *Grettis* 11. — 2) *blandt hestnavne* ('den brune'), *Pul* IV rr 4. Jfr *egg*-, *filk*-, *gest*-.

Móinsheimar, *m. pl*, *sagnhistorisk sted*, *Hhund* 1 46, II 24.

Móir, *m*, *søkongenavn*, *Pul* IV a 3.

Móises, *m*, *Mose*, *dat*. *Móisi* (: *vis*-), *Leið* 18; *SnE* II 246 (*her acc. skr. Moysen*); *Anon* (XIV) *Lv* 3.

1. *mór*, *m*, *tuet*, *lyngbevokset land*, *et slags hedeland*, *Pul* IV.æ 2, *land i alm.*, sporna á mó *Sigv* 3, 10, sporna mó forntraddan *Þjóða* 4, 7, troða glapstígu á mó *Eg* *Lv* 9, spenna ilja gaupnum á mó *Þdr* 3.

2. *Mór*, *m*, *hestenavn*, *Pul* IV rr 3, *Meintjovs hest*, *Meinþjófr* (*reið*) *Mói* *Pul* II 2, jfr I a 1; — *Marnar m.*, *skib*, *Har-nið*.

mórauðr, *adj*, *brunrød*, m-ir *sauðir* *Korm* *Lv* 9.

mót, *n*, A) *møde*, *sammentræf*, *mæla* m. *Orv* IX 33, *leggja* m. við e-n *Drv* (XI) 8, *ffjendligt møde*, *fara til m-s HolmgB* 3, *herða* m. *Hharð* 1. — I *kenninger for kamp*: *malma* m. *Rdr* 9, *malms* m. *Ht* 52, *sverða* m. *Eaðð* 5, *sverðs* m. *Tindr* *Lv* 2, *mækis* m. *Hfr* 3, 28, *vápna* m. *Sturl* 3, 9, m. *malms* ok *ritar* *Krm* 16, m. spjóta *Þjóða* 4, 13, *Þhred* 12, *hjalma* m. *Krm* 7, *randa* m. *Vell* 23, *Gauts* *gotva* m. *Korm* *Lv* 31, *hanga* *heimþingaðar* m. *ÞBrún* 3, *Hlakkar* m. *Vell* 16. — B) *dativ bruges som præp.-adv*. 1) *imod*, *imøde*, *móti* *mengloðrum Gróg* 3, *hrækva móti*, *stille sig til angreb imod*, *Hausfl* 16, *som oftest står á, i foran*, *Eg* *Lv* 32, *Gunnl* *Lv* 13, *Hfr* 3, 18, *Jóms* 24, *Sturl* 3, 19, *Has* 8, *Leið* 11, *med gen.* á *móti* *bleyðiskjarrs harra* *Mark* 1, 29; at m-i, *d. s.*, *Hausfl* 2, *Vell* 19, *Sigv* 7, 1. 8. 11, 12, *Hást* 8, *Eaðð* 1, *Jóms* 22; *med gen.*, at m. *hodda* *brjóts* (v. l. á *móti* *brjóti*), *GSvert* 9. — 2) *till* *lön*, *gengæld*, *for*, *Líkn* 48, *Jóms* 18. — C) *mót*, *adv*, *mót standa* *Gd* þ 27. Jfr *borð*-, *brand*-, *bryn*-, *egg*-, *geir*-, *hring*-, *snyrti*-, *þing*-, *or*-.

móteflandi, *m*, '*møde-forstærker*', m. spjóta. *kriger*, *Sigv* *St* 2, *Styr*.

móttfór, *f*, *gæen i møde*, om *ffjendligt sammenstød*, m. *manna* *Anon* (XIII) B 18.

mótgørð, *f*, *krænkelse*, *Mey* 4, i *pl*. *Katr* 5.

mótingangr, *m*, *modstand*, *trods*, *EGíls* 2, 6.

mótkennandi, *m*, '*møde-prøver*', m. *Mistar*, *kriger*, *Grettis* 20.

mótpenningr, *m*, *præget mønt*, *Merl* II 52.

mótreynir, *m*, '*møde-prøver*', m. *malma* *braks mána* (*skjoldmøde* = *kamp*), *kriger*, *Háv* 4.

mótroðnir, *m*, *hortenavn* (egl. 'som

betræder mór), *Pul IV cc²* (v. l. er alle urigtige).

mótrúðr, -runnr, m, 'møde-træ', jöru snótar m., *kriger*, *ÞBrún 3*, spjóta m. *Gunnl Lv 13*, *SturlB 1*, *GSvert 9*, m. *Heðins snótar Grett 2, 4*.

mótröðull, m, 'møde-sol', gymis vagna (*skibenes*) m. = gymis vagna röðuls (*skjoldets*) mót, *kamp*, *Tindr 1, 2*.

mótsnúinn, adj, *vendt imod*, *uvenlig stemt imod*, *Vigl 18*.

mótsognir v. l. for Mødsognir, s. d.

móstafir, m, 'møde-træ', m-ir Meita (*Meita mót, kamp*), *krigere*, *HelgÁsb*.

mótvaldr, m, 'møde-volder', mækis m., *kriger*, *ESk 11, 5*,

muðr se munnr.

mugðu Þdr 15 se mýgja.

mugga, f, 1) *fugtigt vejr og tyk luft*, *Pul IV oo 1*. — 2) *tunghed i sind, nedslæthed*, hafna m-u, *være (blive) op-rømt*, *Giz 2, 2*.

muli, m, s. s. moli, *et lille afbrækket stykke, krumme*, henda m-a *Mhkv 11*.

mulinn, m, *måne* (egl. 'aftagende?'), *Pul IV II*; stjórnmari m-s, *gud*, *Gd 63*. *Jfr mylinn*.

Mun, f, *elvenavn*, *Pul IV v 2*.

1. **muna**, (-aða, -at), *danne forskel* (munr), *upers.*, m-ar stórum þat, *det ud-gør en stor forskel, deri overgår du* (den tiltalte) alle andre, *SnH 2, 10*.

2. **muna**, (-aða, -at), *have lyst til*, *upers.* *tyggja* (acc.) m-ar at sökja hringa *Reg 15*.

3. **muna**, (-ða, -at), 1) *huske, erindre, med acc.*, þat mank enn *St 21*, *muna e-n Korm Lv 35*, *Sigv 13, 10*, *Vsp 2*, þaus fremst of man *Vsp 1*, m. mægli sína *Lok 47*, m. munt hjaldr *HolmgB 2*, m. ævi *Alfivu Sigv 13, 28*. m. dag *Hfr Lv 22*, m. fátt *Gri 52*, m. rausnarskap ræsis *ESk 6, 70*, m. heiptir, *vedblive at være forbitret*, *Sigv 5, 4*, m. at tína orð *Hyndl 45*, mank at óttum *Völ 14*, m. munum at *Þmáhl 12*, mank hvern feldu *Hhund II 1*, *absolut*, svát ek m. *Hhund I 40*, — m. eptir, *huske i fremtiden*, *Hsv 2*. — 2) *tænke på*, engi hlut móttu þeir annan m. *Sól 12*. — 3) m. e-m e-t, *huske noget som modtaget af vedkommende*, tvær mank hilmí heims-vistir *Ht 29*, *munðak mildingi stórgjafar Ht 95*. — *Jfr fyr*.

munaðarlauss, adj, *uden glæde, ensom, forladt*, *Sól 48*.

munaðlifí, n, *vellystigt liv*, *drýgja* m. *Sól 18*.

munaðr, m, *vellyst, nydelse*, m-ar ríki *Sól 10*, *móðugr á m-ð Sól 77*.

munafullr, adj, *fuld af tillokkelser, nydelse*, m. dvalarheimr *Sól 35*.

munarheimr, m, *livsfrydens, elskovens verden*, í m-i *HHj 1, 42*.

munarlauss, adj, *uden livsfryd, mik veitk m-asta* (*máske oprindeligere mun-lausasta*) *Guðr 1, 4*.

Munarvagr, m, *sagnhistorisk lokalitet* (på Samsø), *Herv II 1*, *Qrv III 3*.

mund, f, *hånd*, *Pul IV öð*, láta m. (dativ) of standa hjör til hjarta *Vsp 54*, sleppa ör m-um *ÞKolb Lv 2*, bera e-t at m-um, *række en noget*, *Árm 1*, koma at m-um e-m, *vederfjares en*, *Pl 5*, frá m-um sprundi, *bort fra kvinden*, *Rv 22*; fagr víti m-ar, *guld*, *Þmáhl 17*, m-ar dagr, *d. s.*, *Sturl 4, 35*, m-ar fúrr, *d. s.*, *Eindr*; — m-ar vöndr *Korm Lv 26* *kan ikke være rigtigt; måske fejl for måla v.*, *sværd*. — m-a baugr, *armring*, boeta m-a baugi *Hárb 42*.

mundang, n, *måde, mådehold*, hæra nafn an m. væri, *højere navn* (*kongetittlen*) *end det var passende*, *Ólhv 2, 7*.

mundangs-fjarri, adv, *passende fjærnt*, *Grettis 31*.

mundangs-höftr, m, *måde at være på således at det passer, som det skal være*, mæta tvennum m-um *Pét 31*.

mundangs-laun, n, pl, *passende gengæld*, *Ótt 2, 16*.

mundangs-sterkr, adj, *tilpas stærk, men i ironisk-forringende sammenhæng*, 'lidet stærk' (*jfr meðal-*), *Gunnl Lv 1*.

mundargjöld, n, pl, *udredelse af brudekøbssum*, m. mikil *Hsv 97*.

mundeldr, m, 'armild', *guld*, m-s meidir *Ragn VI 2* (*ved rettelse*).

mundgjallr, m, *sværd*, (egl. 'rungende i hånden'), *Pul IV I 8*.

mundhyrr, m, 'armild', *guld*, m-s sendir *Þjisk Lv 3*.

Mundiliari, m, (v. l. -feri, -föri), *Måne(n)s fader*, *Vafþr 23*; *navnet betyder 'den der bevæger sig efter bestemte tider' (af mund n.)*, og er egl. navn på månen selv.

Mundill, m, *søkongenavn*, *Pul III 1*.

Mundio, i forbindelse M. mont, *vistnok egl. Montgiu = Mons Jovis*, 3: *Store St. Bernhard*, *Merl II 92*. *Jfr Meissner, Zs. f. deut. alt. 47 s. 192 f.*

mundjökull, m, 'arm-is', *sølvring*, m-s rýrir, *gavmild mand*, *Hfr 3, 23*.

mundlaug, f, *håndtvæt, håndtvætsskål, skål*, m. vinda, *hilmén*, *Rdr 20*.

mundr, m, (-ar; uden pl. undt. i ét særligt tilfælde), 1) *brudekøbssum, den sum, som bejeren skulde give (for) bruden, og som blev hendes særlige ejendom, kaupá mey m-i Gríp 30*, *Fáfn 41*, *Hálfs IX 9*, *gjalda e-rii m-d Am 95*, *vilja m-d at e-m, modtage brudekøbssum af en*, *Oddrgr 22*; *Hjæðninga sprund þiggr m-d morðaukinn, i overført betydning*, *Hild lader sig fæste, der udføres kamp*, *Ht 49* (*jfr Þork.*, *Arkiv XV, 220*). — 2) *gave i alm.* m-ir ok rentur *Gd 30*. — 1 *kenninger for kvinde, hvor m. bliver synonymt med 'guld'*: m-ar Rindr *Bjhit 2, 10*, m-ar Mist *EGils 1, 10*, — *for mand*: meidir m-ar *EGils 1, 5, 2, 3*.

mundriði, m, 1) *sværd* (egl. 'som spiller i hånden'), *Pul IV I 3*, m-a borg, *skjold*, *ESk 6, 48*. — 2) *håndtag i skjoldets indvendige side*, negla m-a í skildi *Nj 13*; m-a hjól, *skjold*, *Hl 19 a*. *Jfr mundriðr*.

mundriðr, *m*, *blandt navne på sværdets dele (skaffet mellem hjalterne?)*, *Pul IV 1 12 (v. l. riði)*.

munduðr, *m*, *se* *monduðr*.

munlát, *n*, *'sindets vederkævelse'*, *∴*: *øl, Heiðr 3 (modsvættens vin og vatn), Orv IV 4, Brot 4 v. 1*.

Munninn, *m*, *den ene af Odins ravne ('den erindrende')*, *Gri 20, Pul IV tt 1, SnE II 142, ravn i alm.*, *margr m. Nj 8, m-ns teitir, kriger, GDropl 2, fasta m-s, sulf, bregða fõstu m-s Kolli 5, m-s tugga, lig, GSúrs 31, ÞSær 2, 4, Þmáhl 13. — Blandt dværgenavne, Pul IV ii 1*.

munknorr, *m*, *'sjæl-skib'*, *bryst (ved rettelse af mins knarrar), hlóðk mærðar hlut munknarrar skut Hfl 1*.

munkr, *m*, *munk*, *m-a* *dróttinn, gud, Skaptl, m-a* *valdr, d. s., Hallv 7, m-a* *reynir, d. s., Hafg 2, m-a* *veldi, Italien, Mark 1, 12*.

munlaus, *adj*, *uden elskov, uden ægte-mage*, *Óska víf m-t, land som (i øjeblikket) er uden herre, Ott 1, 2*.

munligr, *adj*, *lokkende, yndig*, *með* *drótni es staðr þllum m-ri Leið 40*.

munnfagr, *adj*, *med smuk mund, m-fõgr* *Jórunn Anon (XII) B 20, m-fõgr mær* *Vigt 6*.

munngjallr *v. l. til* *mundgjallr, s. d.*

munnharpa, *f*, *jættekvinde (egl. 'hvis mund er sammentrukket')* *∴*: *af kulde eller alder*, *Pul IV c 4*.

munnlaug *se* *mundlaug*.

munnlitúðr, *m*, *'mund-rødfarver'*, *m*. *hrafnis, kriger, ESk 2, 1, gunnar vals m., d. s., ESk 1, 5*.

munnr, *muðr*, *m*, *mund, gab, om et menneskes mund, leggja munn við grõn Guðr I 13, orð líðr munn Mhkv 16, ok* *sá muðr (sál. hds.) es mína bar Arbj 8, af þessum m-i Lil 2, mæla feigum m-i Vafsr 55, míga e-m í munn Lok 34, mæla at m-s ráði, efter mundens (og ikke forstandens) tilskyndelse, Hárb 49, hafa e-t í m-i, omtale noget, Þblõnd 1, 1, verða á m-i, egl. om ord, man tilfældig (på grund af de tilfældige omstændigheder) kommer til at sige, Hfr Lv 20, Þham 2, 2, hrœra Óðins ægi m-i Hfl 19, orða er leitaf mér í munn Mhkv 29, láta sein at m-i, være træg til at tale, Mhkv 24, — om dyr, ulv, med svólum m-i Hhund I 36; ulfs m. Íslár 21, vargs muðr Hl 6 b, björn, munn (hds for munn) oss mörð heifi Am 17, — örñ og ravn, arnar jóðs m. ESk 6, 29, hræs þeir gengr ör m-i Harkv 3, — slange, orms m. Valg 10, grundar seiðs m-ar (i pl.) Þorf 1, — redskaber, sværd, æggen, mækis m. Þolv 1, GSúrs 34, hjarar m. GSúrs 7, øksens æg, øxar m. enn þunni Hhard 12, tangens gab, tangar m. ESk 6, 60, boret Rate, Rata munn létumk rúms fáa Hávm 106; — Ránar m., Rans (attopslugende) gab, Refr 4, 3. — Andre forhold: hlusta m., øret, Íslár 1 (jfr hele sætningen), hlusta m-ar Arbj 6 (jfr også her orðvalget), —*

ginn hlunnvisundr m-i, om gallionsfigur-rens gab, Þfagr 11, — jørð gein grõfnum m-i, om den gravede grav, VSt 2, — ör m-i fletvargi, om husets dør, SnE II 196.

Jfr alin-, ban-, éarn(járn)-, gapa-, hráp-

munnríða, *urigtig v. l. til* *myrkriða, s. d.*

munnrjóðr, *m*, *'mund-rødfarver'*, *m*. *Hugins, kriger, ESk 6, 13; malms m., d. s., Sigv 1, 14*.

munnróði, *m*, *'mund-rødme'*, *rød farve om munden, auka (hrafn) m-a, göre ravnens næb blodigt, skaffe den blod, Ht 5*.

munnsþõfn, *f*, *egl. 'hvad man har i munden'*, *ord, udfalelse, veita dýra m, give en udmærket veltalenhed, Líkn 2*.

1. **munt**, *m*, (-ar, *dat.* *muni og mun*), *forskel, især med komparativ, betydelig, allstórum mun fleira Jóms 5, stórum mun meira Rv 12, mun fleira Am 47, Ing E 1, mun meiri Has 51, mun minni Þorm 1, 3, muni hægrí Oddi 3, muni vildri Þstf 2, 1, m-i síðar ESk 6, 23. I alle disse tilfælde er der ingen tvivl om, at ordet betyder 'forskel', stórum mun meiri, egl. større ved en stor forskel, således at forskellen er stor mellem de to sammenlignede ting.*

2. **munt**, *m*, (-ar; *pl.* -ir), 1) *sind som higende, ønskende, attræende, Pul IV zz, lífa at m-um (mun) sinum, leve i overensstemmelse med sin tilbøjelighed, Oddrgr 34, ÞKolb Lv 3, lék mér í mun Sigsk 38, árna e-t þins eða míns m-ar, udrette noget af dit eller mit ønske, af hvad du eller jeg attrár, Ski 40; i det hele findes dette ord hyppig i Ski (i pl.), muni þina hykka svá mikla vesa, v. 5, at m-um, ifølge ens ønske, lyst, v. 4. 20. 24. 26, jfr 35, hvor der ved siden af at mínun m-um, ifølge min vilje, ønske, findes af þinum m-um, hvilket må betyde 'fordi du ønsker det', 'til trods for at du skulde ønske det' (∴: at fá þeðre driki), at mun banda Vell 9, Eaðáð 9, hildir gekk at mun, efter ønske, Arn 6, 11, mein standa fyr m-um, hindrer at en får sit ønske, Gróg 15, langir ro manna m-ir, lang er menneskets attrá (d. v. s. angår noget i fjærn fremtid), Gróg 4. — 2) *lyst, glæde, missa m-ar ok landa Hhund II 46, leita e-m m-ar Guðr I 8, ekkju m. Hhard 11, (lðunn) stærandi mun hapta Haustrí 11, m. vargs vas þat es III 1, 1, m. glamma Rdr 10, i mun manni Korm Lv 60, i mun hrafní GSúrs 29, at mun flagði Hamð 15. — 3) *elskov (egl. elskovs attrá)*, *sá enn mátki m. Hávm 94, þráur til míns m-ar, elskovsnydelse, Fj 50, vinna við m-um, modstå elskovens længsel, Oddrgr 22. — 4) *genstanden for ens attrá, elsket person, m. Foglhildar, Svanhilds ægtefælle, Jörmunrekk, Rdr 6, vættak míns m-ar Hávm 96: hertil hører sikkert: gráta at m-i (acc. pl.), begræde den elskede (Balder?), Bdr 12: — m-ar eitir, sorg, GSúrs 26, m-ar grand, syndige tanker, Has 3, blindi móðs m-ar Líkn 4, m-ar stríð, kummer, Sigsk 37, —****

*at mun ok mun
hakarand
Den bopæne fa*

m-ar grunnr, *bryst*, *Hfl 19*. — *Jfr* feðr-munir, vegsmunir.

munráð, *n*, *ønsket forehavende*, brjóta munróð e-s, *tilintetgöre ens kærreste ønsker*, *Hhund II 16*.

munströnd, *f*, *'sjælens strand'*, *bryst*, Viðris m-ar marr, *Odins bryst-hav, digter-drikken, digt*, *Hfl 1*.

munsterandi *rettere i to ord*, *se 2. munr 2*.

ca Arn 37/1/3 **munfún**, *n*, *'attrá-tun'*, *m. hugar, sindets attrás tun, (hjemsted), brystet, skelfrat m. hugar (dette hugar er overflodigt) Herv III 9*.

munu, (*mun, man, munda*), 1) *ville, hjælpeverbum, som oftest med inf., for at betegne futurum, ek pik temja mun Ski 26, munk verða auðigr í andsvorum Lok 5, munt einn vega Gríp 11, muna gramr spara Gunnl 2, 1, nú mun allvaldr koma Hásk 13, svá munk vátta Rst 35, munk piggia fjör Jóms 43, sonum mínum mun svella Krm 27, hyggsk m. æ lifa Hávm 16, kvazk veita mundu Hamð 13, þó mundak gefa þér Þry 4, ek munda nú andask Hfr Lv 28; ef mundu sættask, om de vilde indgå forlig (mæla foran = spyrja), Am 48. Ofte udelades inf. (enten vera eller et andet verbum, der har stået lige foran), sjá mun ræsir rikstr Reg 14, né mun síðan Vell 13, þats æ mun uppi Arn 2, 15, svá mun enn Lil 43, munk fleira (þ: segja) Sigsk 71, munat at stríða mér sem, *det vil ikke være ... som, Bbreiðv 2*. — 2) *ville kunne, muntu vinna við, vil du kunne stå imod, Akv 15, hvé mun okr fultingja Hamð 12, mundit líta mik öfst Skúli 1, 3*. — 3) *skulle, launa munk farsynjun Hárb 59, hví mynim vér heyra Am 64*. — 4) *om noget man udtaler som formodning, „(vil) nok, vistnok“*, hratat mun þykkja Alv 1, hans munt fund vilja Hárb 48, þar mun fláræði fylgja annat Gríp 38, vesa mun þat fyr nokkvi Am 26, mundir þá Freyja frata Lok 32, gramr mundi koma und sik öllu láði, *vilde have underlagt sig, Arn 5, 22, muna munt hjaldr HolmgB 2, auð mundu þeir eiga Herv I 3, eitthvat klókt mun dróttinn dikta Lil 39*. — 5) *om noget, der er nær ved at ske (indik.)*, mundi hon springa, *hun var lige ved at, Guðr I 2, mundu einherjar allir berjask Hhund I 38, svát ulfs faðir mundi slítta Haustl 8*.*

munúð, *f*, 1) *kærligt sind, elskov, fæða m. (jfr ala öst og lígn.) Hhund I 5, fljóðs m. Hávm 79, þars m. deilir, hvor elskoven hersker, Oddgr 24*. — 2) *elskovsnydelse, drýgja m. Nj 2, ljót er líkams m. Hsv 74, lífa at m. Hsv 83, æ koma mein ept m. Sól 68*. — *I senere tider er -úð her sikkert forkortet til -uð*.

munvágr, *m*, *'sjæle-vøve'*, *m. Dáins, dværgens drik, skjaldedrik, digt, Sigv 13, 29 (ved rettelse)*.

munvegur, *m. pl*, *'yndige veje'*, *om gudernes hjem, St 10*.

munvigg, *n*, *vist fejl for munvágr, s. d*.

musteri, *n*, *tempel, kirke, Mark 1, 25, Nkt 71, Lil 36, Mgr 6; m. guðs, biskop Guðmund, Gd 69; m. fróns, himlen, Has 50. Jfr höfuð*.

Mustrarsund, *n*, *se Mostrar-, Sturl 3, 6*.

múrr, *m*, *mur, borgvold, borgar m. se borgarmúrr; standa á m-i hávum Gd 37, í m-i traustum Gd 69; musteri gort at múr Mv II 6*.

Múspell, *m*, (*ifg. Snorre*) *den sydlige ildverden (tøvrigt er betydningen ikke ret klar; ordet er fremmed, lånt fra Tyskland, = músplille, múd(t)spille, 'verdens undergang'; i Norden synes ordet at være personificeret, 'undergangens vold'), M-s synir Lok 42, M-s lýðir Vsp 51; ganske sikkert er det jætter, der betegnes således*.

múta, *f*, *bestikkelse, byrgjaz úti gjafir ok m-ur Lil 71, lymskar m-ur Mdr 22*.

mútari, *m*, *høg, Þul IV ss 2, Gauts m., ravn, Hl 26 b, jfr mútaðr hos Fritzner. Jfr sármúteri, tár*.

myksleði, *m*, *møgslæde, slæde hvorpå møget føres bort (omkring), brjóta m-a Korm Lv 38*.

Myl, *f*, *øen Mull (Hebriderne), Þul IV bbb 1*.

mylinn, *m*, *månens navn hos guderne, (jfr mulinn), Alv 14; ifg Snorre (SnE I 472) er det også navn på solen, vistnok ved misforståelse*.

myln, *m*, *navn på ilden, Þul IV pp 3*.

mylskr, *adj*, *hørende til (øen) Myl, þjóð rann mylsk Bkrepp 6*.

mynd, *f*, *billede, form, mjúk m. mærdar Mv II 2, m-ir synda Lil 80, Mey 37; m. varð á mölum, sagen blev ordnet, Sn St 4, 2*.

mynda, (*-aða, -aðr og myntr*), *danne, forme, m. líkneskju Mv I 15, margviss fjandi m-ar hitt, danner, udklækker, Mv I 6, þóat ek mynt hafa mál at hætti, formet talen på den måde, Merl II 94, m. hróðri (dativ, obj. for m.?) eptir þeim orðum, indrette, Nkt 2; om figurlig talemåde, vöndr es Mária mynduð, nævnt billedlig, SnE II 188*.

myndan, *f*, *dannelse, skabning, haglig m. heilags anda, Kristus, Lil 30*.

mynni, *n*, *munding, fjarðar m. HHj 18, móðu m. Steinn 1, 3, Humru m. Arn 2, Dínu m. Krm 3, Þrándheims m., Trondhjemsfjordens munding, Rst 15, Svöldrar m. Skúli 1, 2 má være at opfatte på samme måde som det foregående, mundingen af Svolders-havnen (jfr Saxos portus Svaldensis). — Gárd ved Mjösens sydende, Kolli 1*.

Mynt, *f*, *elvenavn (v. l. mynd), Þul IV v 4*.

myrða, (*-ða, -ðr*), *dræbe, m. sunu, son Ghv 5, Bós 1, m. til hnossa, for at få fat i kostbarheder, Am 57, sofanda m-ði Sól 5, m-ðir menn Sól 74*.

myrði-Freyr, m, 'dræbende Frey', Jalks skýja m., skjoldenes ódelægger, kriger, *HolmgB 5.*

myrðir, m, banemand, Vinða m. *Vell 24, Har-níð, Hókr 6, Hfr 3, 7, varga m., fredløse mænds banemand, Þorm 2, 10, ÞSær 2, 3; — menja m., gamild mand, Rv 6, m. móins jarðar, d. s., Nj 21; — m. morðfars, sværdets ódelægger, Þmáhl 1. — Jfr men-*

myrkauriði, m, 'mörk forelle', m. markar (jfr dimmr dreki) *Ill 1, 1.*

myrkbein, n, 'mörk knokkel', Haka vagna reinar (havets) m., sten, klippe, *Hausl 16, Hlødynjar m., d. s., VSt 2.*

myrkblár, adj, 'mörksort', kulsort, m. tjalda drasill *Sigv 13, 2.*

myrkdreki, m, 'mörk drage', m. markar borðs, spyð, *Refr 1, 2, ídet mörk borðs her synes at være 'skjold' (= borði).*

myrkiara, f, nat (egl. 'den mørkt færende', 'som kommer med mørke'), blandt *dægga heiti, Þul IV mm.*

myrkheimr *Akv 42 kan ikke være rigtig, der sigtes uden tvivl til det sted, hvor Gunnar blev dræbt, og som v. 32 kaldes heiðr; mulig er myrkviðr det rette.*

myrkleygr, m, 'mörk lue', m. Mistar, *sværd, Has 61.*

myrkmörk, f, mörk skov, = myrkviðr, m-ar (*adskilt ved tmesis*) hlødyn, fyl-land, ídet der ved m. sigtes til den store skov *Járnviðr (Isarnho), Vell 27.*

1. **myrkr, n,** (-rs), mörke, í m-ri *Qgm 1, StSigv, m-ri við man spjalla Hávm 82; reka, svíkja í m. ok dauða Lúl 19, 43, undraz m. (om helvedes mörke) Lúl 61, leysa ór m-rum Leið 31, m. heims ESk 6, 2, Anon (XIII) B 47; m. mišverka Líkn 4, m. súa Lúl 77. Jfr nið-, súa-*

2. **myrkr, adj, 1) mörk, dunkel,** m-t es úti *Skí 10, m-var grímur Herv II 5, m. viðr, tætt, dunkel skov (jfr Myrkviðr), riða m-van við Rþ 37, of m-van við Oddrgr 25, fýsask á m-van við Vøl 4, m. vafrlogi (s. d.) Skí 8, 9, m-t hregg mækis eggja, kampen, formörket ved skudvábneens mængde, Rst 20. — 2) dunkel, utydelig, lidet forstæelig, m. stafr, rune, Eg Lv 38, m-k (hás m-t urigtig) røk Merl I 2, m-k frétt Merl II 9, m-k mól Merl II 100; m-t es mér alls greppr né sérat Arn 6, 17.*

myrkrastofa, f, fængsel, Heil 17. — Jfr myrkvaa-

myrkríða, f, 'mörke-rytterske', troldkvinde, der rider i luften i mørket (jfr kveldriða), *Þul IV c 4 (v. l. munn-urigtigt), Hárb 20.*

myrkva, (-aða, -at), mörkne, göre dunkel, kenningar m. fagnað, fordarkler glæden, *Gd 78; upersonlig, þás m-vir (nótt), når det mørknes om natten, når natten bliver lang, HelgÁsb.*

myrkvarann, n, fængsel, Mey 35. 44.

myrkvastofa, f, d. s., Pét 51.

myrkví, m, mörke, tåge, blandt vedra heiti, Þul IV oo 1 (v. l. måske mjörkvi).

myrkviðr, m, mörk, dunkel, lidet gennemtrængelig skov, meyjar flugu m-ð í gognum *Vøl 1 (eller egennavn?), hringr m-ar, slange, Ragn IV 3. — Som egennavn, riða M-ð yfir Lok 42, hris es M-ð kalla Akv 5, jfr Herv V 9, til M-ar Hhund I 51; M-ar heiðr Herv VII 2.*

Mystr, f, blandt øers navne, Þul IV bbb 7, s. S. Mustr? el. Mygster i Hordland (Munch).

mý, n, myggesværme (koll.), foglar (sáilir) flugu svá margir sem mý *Sól 53. Om en enkelt myg bruges myfluga.*

mýgir, m, undertrykker, hersa m., konge, Nkt 13, Vinða m. Þfisk 3; m. auðs, gamild mand, EGils 1, 24, m. lóta fannar, d. s., Katr 18, m. mörva, ringeagtende betegnelse, Bhiit 2, 14; m. meina, tala, from mand, EGils 2, 2. Jfr folk-, ost-

mýgja, (-ða, -t), undertrykke, né mýgðu (skr. mvgðo) menn pléiti, man undertrykte ikke glæden ved drikkelaget, de var meget glade, *Þdr 15; byskup sás engi m-ir Gd þ 55 (måske rettere: engu).*

mýill, m, rund sten, m-s spong, kvinde (m. = steinasorvi), Korm Lv 55. Jfr Bugge, Aarb. 1889 s. 83. Se mýll.

mýkja, (-ða, -ðr), blødgøre, formilde, m. synda þunga Gd þ 50, m. orða hall (ret-telse for arva hallz), göre tungen blød, bøjelig, veltalende, Katr 1, baldin sveit þó m-ðiz aldri, blev aldrig myg, medgørlig, forblev trodsig, Gd 50.

mýkt, f, mildhed, m-ar andi Gd 1.

mýll, m, = mýill (dannet efter de sammentrunkne former), rund sten, gedvangs m., hjærte (jfr SnE I 540), Hl 15 a. Jfr „mýll er vér svo köllum; steinar þessir eru knöttóttir, er samandragaz af ullu, hári og óhreinindum í sauðfé og fleirum dýrum“, Ný Lærdómslista fél. rit. 8, 64. — Jfr zumýill, fjarðmývill, herðimýill.

Mýlmir, m, hestnavn, Hhund I 51 (af múll, mule, et slags tøjle).

mýrisnýpa, f, bekkasin (scotopax gallinago), Þul IV xx 6.

mýrr, f, myr, mose, sump, mold ok m-ar *Þjóða I, 18, holt ok m-ar Lil 93, leiða í m-i fúla, for at drukne vedkom-mende, Guðr III 11; mós m., havet, Rv 2, Fáfnis m., guld, Grettis 15; — mýr lífs fylður skýrum Pét 48 er uforstæligt; myr ÞKolb Lv 6 er víst fejl for mær. — Mýrar, egennavn, í Isafjordssýssel, Heinar, í Myrasýssel, Bhiit 2, 23.*

Mýsingr, m, søkonge, Þul III 1, IV a 3.

mæ se mægr.

mæfingr, adj, smalfingret, med smalle fingre, Hamð 22.

mægð, f, svogerskab, Hyndl 20, Grip 44, Sigsk 18, m. gat ek mikla, jeg opnåede svogerskab med stormænd, jeg ægtede en højættet (og stolt) kvinde, Am 56, jarls m., med jarlen, Arn 1, 2; Stúfr 4, m-a laun (Sigars), (Sigars) lón for svogerskabet, at lade en hænge, Grett 1, 5.

mægi, *n*, svogerskab, hratat of m., handlet for rask, overilet, med hensyn til svogerskabet (istandbringelsen af ægteskabet), *Alv 1*, åpekt m. *SturlB 3*.

mækir, *m*, sværd, *Pul IV 13*, *Harkv 16*, *Krm 17*, ljóss m. *Gunnl Lv 11*, fránn m. *Völ 18*, *Fáfn 1*, m. (mjór) mállfár *Ski 23*, 25, *Sigsk 4*, kaup m-i saurgan *Hávnm 83*, m-is egg, eggjar *Völ 33*, *Gráf 10*, *Sigsk 47*, *Hamð 15*, m-is munnr *GSúrs 34*, rjóða m-i *Yt 12*, *Eirm 6*, *Gráf 2*, *Steinn 3*, 8, hjorr gnast við m-i *Anon (XII) C 21*, hregg mækis eggja, *kamp*, *Rst 20*, mækis ó, *blod*, *Hfl 4*, m-is straumur, sværd-stróm, skulde betyde blod, men má efter sammenhængen betyde kamp, altså 'sværdenes strømmende bevægelse', *Hák 8*, m-is hogg *Korm Lv 64*, m-is mót *Hfr 3*, 28, *ESk 11*, 5 (jfr mótvaldr), m. hjardar, sveiðurs, horn, *Yt 16*.

1. **mæla**, (-ta, -tr), 1) *tale, sige, absolut*, *Haufl 3*, *Hák 11* o. s. v., m. né meguð *Lok 7*, m. nõmu *Grip 6*, taka m. *Grip 16*, m-tu margir niðjar *Oddrgr 23*, m. á laun *Am 3*, m. af manviti *Am 48*, m. at munns ráði, efter mundens (og ikke forstandens) tilskyndelse, overilet, tankeløst, *Hárb 49*, m. í frama, *tale til nytte (for)*, *Hávnm 104*, m. fyrir, *foreskrive*, *Am 34*, *Herv VII 11*, men, *tale for (til støtte for)*, m. vel fyrir (manni) við e-n (*hos en*) *Am Arn 4*, m. við e-n, *tale med en*, *Ski 2* o. s. v., omtrent = spyrja *Am 48*. — 2) *befale, ønske*, sem hilmir m-ti *Sigv 1*, 10, þats faðir m-ti *St 12*. — 3) *med præpp.*, m. of e-t, *om noget*, *Vafpr 55*, *Mhkv 20*, men: m. of hug, *tale falsk (mod sin egen mening)*, *Hávnm 46*, m. af stríðum, *tale om kummer (om harpens strænge)*, eller *tale på grundlag af kummer*, *Oddrgr 30*, m. til friðar, *ønske, bede om fred*, *Hæng II 7*; m. á hendr e-m, *tale mod en, gøre en bebrejdelser*, *Ólhv 2*, 2. — mælt es, *det er almindelig tale, om ord-sprog*, *St 17*. — 4) *med objekt, acc., tale*, m. mart, orð *Hávnm 27*, *Sigsk 7*, m. þróttar orð *Jóms 41*, m. mál *Oddrgr 15*, *Völ 37*, *Sigv 11*, 14, *Hfr 3*, 2, m. stafi *Hávnm 29*, *Vafpr 55*, m. mansöng, *udtale elskovs-ord*, *Jóms 42*, m. heimsku *Eirm 4*, m. teiti, *tale muntert*, *Ghv 2*, m. firnar *Brot 11*, m. hól fyr e-m, *prale, Dmáhl 1*, m. fagrt *Hávnm 45*, 92, m. bert *Hávnm 91*, m. satt *Hhund I 46*, *II 24*, m. hugat *Guðr II 20*, *Hfl 18*, m. þarit *Hávnm 19*, *Vafpr 10*, m. mart (við e-n) *Merl I 41*. — 5) *afstale*, m. mót *Orv IX 33*, mælt stefna *Hallí 3*, m. sér man, *afstale trolovelse med*, *Hávnm 98*. — 6) *tältale*, m. e-n orðum *Vafpr 4*. — 7) *tale, være begavet med ævnen til at tale*, m. manns röddu *Merl I 15*, m. á manns tungu hverja *Grip 17*. — 8) *tale, således at noget frembringes derved, med dativ*, m. gulli, *tale guld (ordene er guldstykker)*, *Mhkv 8*. — 9) *medium*, m-ask saman, *tales ved*, *Vafpr 19*, m. af golfi fyrir = m. fyr sér af golfi, *tale for sig (til bedste for sig)*, *Vafpr 9*; m. umb,

tale om sig og sin sag, *Sigsk 6*. — *Jfr á-*.

2. **mæla**, (-da, -dr), *måle*, hann m-di mik mundum ok spönnum *Gautr II 7* (*hás mælli, yngre form*), m. hring of borg, *omgive borgen i en kreds*, *Merl I 46*, mun ek of þik sitjanda silfri m., *måle sølv om dig siddende*, *∴ tildække dig med sølv*, *Herv V 13*.

mælg, *f*, *snaksomhed, snak*, es sína m. né manat *Lok 47*, m-in verðr oss heyrin-kunn *Mhkv 29*. *Jfr oir-*.

mælingr, *m*, *karrig person (egl 'som måler ud' i små portioner)*, *Ht 40*.

mælska, *f*, *veltalenhed*, m. ok manvit *Hyndl 3*, m-u (gnótt) *Katr 2*, m-u tún, *bryst*, *Líkn 4*, m-u tól, *tungen*, *Gd 23*; — *taleævnen*, m. ok meginhyggjur *Grip 39*.

1. **mær**, *adj*, *smal, tynd, se mjór*. *Jfr Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 94 ff.*

2. **mær**, *f*, (meyjar, *pl*, meyar; *nom*, også mey *Vitn 26*, *Mv II 18* og meyja, *Mv I 18*, *Mey 19*), 1) *mø, ugift kvinde*, *Pul IV i*, *Hárb 30*, *Grip 28*, *Korm Lv 21*, *Hárf 1*, *Eg Lv 28*, *Ski 7*, modsat 'gift kone', *Hávnm 163*, *jfr 84*, *Lok 37*, *Sigrðr 32*, m. (elr) við meyju *Heiðr 10*, frumung m. *Sigsk 4*, en horska m. *Hávnm 96*, mörg (góð) m. *Hávnm 102*, *Krm 10*, fögr m. *Völ 2*, marggollin m. *HHj 26*, hvit (haddbjört) m. *HHj 28*, *Harkv 1*, en bráhvíta m. *Völ 39*, en línhvíta m. *Hárb 32*, en ríkja m. *Hhund I 56*, m. meyja *Guðr II 1*, *Hyndl I*, koma sér hjá meyjum, *vinde kvinders elskov*, *Korm Lv 6*, meyar dreng *Krm 20*, ástvinr meyja *Krm 23*, meyar faðmr *Sigv 13*, 22; *om jættevær*, meyar mótkar *Grott I (og flere steder dér)*, *jfr betydn. 'datter'*; húnskar meyar *Guðr II 26*, *Horða meyar Harkv 14*, m. Selunds Þjóða *I 17*; *om Idun Haufl 9*, 11; — særlig hyppig *om jomfru Maria*, m. ok móðir *Lil 3*, dýr m. *Nik 1*, 1, m. himingætis, *hustru?*, *EGils 1*, 12; helgar meyar *Sól 73*. — 2) *datter*, *Rþ 39*, *Sigsk 63*, móður brautir (riðr) m. *Vafpr 47*, blíð es m. við móður *Pul III 2 b*, m. ok mögr *Vafpr 33*, *Oddrgr 8*, míns föður m. *Grott 21*, hefr minn faðir meyju sinni *Hhund I 18*, m. Gefnar *ESk 11*, 5, m. Gymis *Ski 12*, m. Fjörgyns *Lok 26*, *Billings m. Hávnm 97*, *Hogna m.*, *om Sigrun, Hhund II 13*, 17, *om Hild, Rdr 2*, *Hál 9*; *hertill hører også: Hymis meyar (jættekvinder) Lok 34*, þursa meyar *Vsp 8*, m. bergrisa *Grott 10*, m-jar Møgbrasis *Vafpr 48 (men se Møgbrasis)*; — *om Hel*, *Loka m. Yt 7*, m. Þýleists bróður *Yt 31*. — 3) *hustru*, *Óðs m.*, *om Freyja, Vsp 25*, es m. átti, *om Gudrun, Guðr I 16*, *om Borghild, Hhund I 5*, *om Brynhild, Sigsk 15*, *jfr Korm Lv 47*, *mulig betyder m. her blot 'kvinde' i alm.*; *Hedins m.*, *Hild, Hfr 3*, 17. — 4) *tærne, tjænestemø*, m. konungs *Hhund II 4*, meyar Viðris, *valkyrjerne*, *Hl 37 a*, *jfr heljar meyar Sól 38*. *Jfr*

dyggðar-, ósk-, sigr-, skjald-, spá-, tignar-, val-, þjónostur-

mæra, (-ða, -ðr), 1) *rose, berömmе, især i digt*, hilmí at m. *Arbj 1*, hvern ek m. vil *Gunnl Sig 1*, víst m-ik þann *Hfl 2*, m. sökkuva stríði *ESk 11, 7*, m. lim Krists *ESk 6, 33*; m. e-n orðum *Gd β 6*, m. e-n heiðrs orðum *Gd 20, jfr Mgr 3, hvor hds har meira*. — 2) *hædre ved gaver*, m. e-n skikkju *Psf 2, 1*, m. seggi hoddum *SnE II 224*, m. rekka *SjO I 3*.

mærð, f, (mærd, aflydsform, *ESk 6, 21, Ht 68*) 1) *ros, berömmelse, m. Hørða mildings ESk 6, 39, morðs m. = drápa Vell 4*, m. finsk mognun *ESk 6, 51*, m-ar þorr óðr, *rig pá ros, ÞKolb 3, 2*, m-ar fúss, *rylsten, Tindr 1, 5*, m-ar kænn, *rykyndig, berömmet, Gmlkan 1, 1*, m-ar fróðr, d. s., *Sturl 3, 4*, m-ar grein = mærd *Mey 1*, m-ar blíðr, *blíð i berömmelse, berömmet som blíð, Mark 1, 4*, m-ar tinir, *som samler, besidder, berömmelse, Sturl 3, 21*. — 2) *digtning, digt, (det er ikke altid let bestemt at skælnе mellem de to betydninger)*, m-ar hlutr *Hfl 1*, skal m. hvata *Hfl 16*, stæra m. *ESk 6, 46*, vinna m. *ssf 71*, bera upp m. *ssf 9*, bera m. fyr e-n *Korm Lv 30*, bera m. af hendi *Húsdr 12*, m. telsk framm *Steinn 3, 1*, semja fjölsnoerða m. *Ht 68*, styðja m. *ESk 6, 8*, nema m. *ESk 6, 18*; dragisk m. þinig *ESk 6, 21*, m-ar þættir, *digtafsnit, ómtrent = mærd*, kynna e-t m-ar þóttum *Húsdr 2*; m-ar Rognir, *skjald, digter, GSúrs 5*.

mærðeitr, adj, *glad ved (over) berömmelse, om gud, Líkn 2*.

mærðvinnandi, m, *som skaffer berömmelse, m. manna, som giver menneskene hæder og ry, gud, Has 8*.

mæring, m, 1) *berömmet mand, udmærket mand, Þul IV j 3, Vell 4, Hallv 7, Rst 10, SnE II 218; gævmild mand, Þorm 2, 12*. — 2) *navn på konge, Þul IV hh 2*. — 3) *navn på et sværd, Bjhit 2, 20*.

mærr og mærr (ved aflyd), adj, 1) *navnkundig, berömt, om fyrstelige personer, mænd og kvinder, Gunnar, Erp, Gripir, Sigurd, o. s. v., Grip 24. 41. 42, Sigdr 4, Akv 9. 25, Am 8. 95, Hamð 14, ÞSkall 2, Rdr 2. 9 (v. l. mætr); om burr Miðvitnis Grí 50, om guder, m-ir tívar Hym 4, enn m-i mögr Hlødýnjar, Tor, Vsp 56, mær mærr, Idun, Háustl 11, jfr m-um simbli Bragi 2, 1, om valkyrjer, Háak 11, — om Midgård, Vsp 4, om Yggdrasil, Vsp 2, Fj 21, om Mimirs brönd, Vsp 28, om fimbulvinteren, Vafpr 44, om skoven Mörkved, hris þat et m-a Akv 5. — 2) *udmærket, herlig, en m-a, om en kvinde, GSúrs 35, mær Jörunn Anon (XII) B 20, konr mærr, vistnok = Hó-konr, idet mærr skal dække Hó-, Eil 1, m-ir menn Ólv 2, 1, — enn m-i (ved rettelse), om sværdet, ÞBrún 3, Korm Lv 26, m. drykkir Lok 6, m. mjóðr Skí 16, om fugle, m-ir foglar, gæssene, Guðr I 16,**

om skib, mær súð Hhard 16, om forhåbninger, m-ar vånir GSúrs 33, om graven, frá m-u leiði Sigv 12, 24. Jfr al-, heið-, svan-, þjóð-.

mæti, n. pl, 1) *kostbarhed, mörg m. Hym 32, meiri m. Vpl 14, hugga e-n m-um ágætum Am 70, hljóta m. e-s Vell 33, digr m. Hl 4 a, væglic m. Sturl 3, 21, hvárt sé m-a nõkkut Fj 29, þakka gram m. Ht 46; meidir m-a, gævmild mand, EGils 2, 4. — 2) *udmærkede egenskaber, fjögur m. Gd β 45. Hfl veg-**

mætiligr, adj, *herlig, m. aldar gætir Katr 45.*

mætr, adj, *som bör eller kan vurderes højt, skattet, udmærket, herlig, om personer, m. maðr, mætr maðr Grip 52. 7; Gunnl Lv 13, mæt qld, Ht 13, om fyrster, Rdr 9 (v. l. mærr), Sindr 1, om biskop Gudmund, Gd 77, Gd β 7; m-ir synir Ísldr 22, mæt Ingibjörg Jóms 45, mæt mær, jomfru Maria, Lil 24, Líkn 12, om gud, Ód 2, Gd 49, Am Arn 4, Leið 23, Has 19; m. Móðsognir Vsp 10, mæt dúfa Skáldp, m. brunnr lífs Heilv 2; — m-ir hringar Sigv 5, 7, mæt hjólt Gráf 7; om kamp, ÞBrún 3; om skib, mæt borð Sturl 3, 5; — mætra líf Gmlkan 1, 1, mæt björg Pl 29, mæt mægð Sigsk 18; m. marr Hyndl 5; — m-ar meginrunar Sigdr 19, m. at vizku Gd 22, mætt orð Ht 45, m-ar boenir Gd 35, m. heiðr Gd 23; mætri vingjafar Has 49, m. móttir Ekúl 1, 3; — med dativ, skattet af, yndet af, Ádám m. goði Lil 43. Jfr al-, fjöl-, happ-, hvar-, ó-, sigr-.*

Mævi, m, *sökongenavn (af mör), Þul IV a 3.*

Mævill, m, *sökongenavn (dimin. af mör), Þul IV a 3, Epver 1 (i en uklar sammenhæng).*

mæpr, f, *vistnok rettere mævor (jfr et stedsnavn som Mæveið), smáf, tynd, pil, m-var sævar, sild, Eyv Lv 14.*

1. **mœða**, f, *mæðighed, modgang, breið óx m. VGl 10, stjórnar m., modgang og vanskeligheder under (kirkens) styrelse, Gd 25.*

2. **mœða**, (-dda, -ddr), *udmatte, sløve, ql m-ir líð Ht 23; afkræfte, pine, undir, sör m. Orv IV 1, Am 91, mart m-ir þjóð á láði ESk 6, 27, helstríð mœddi Lil 55, fríðr af föstu m-isk Leið 19, m. aldr i föstu Gd β 16, m-ask i nauðum Lil 86, m. hold Mey 42, brjóst var mœtt Lil 56, m-andi mein Mv I 9, mœdd hjortu Sól 58; — orðvöpn m-ask á óði Leið 44, manvit m-isk Lil 38.*

mœðgin, n. pl, *moder og søn, Vitn 18.
mœðgur, f. pl, *moder og datter (døtre), Mey 58.**

mœði, f, *træthed, udmattelse, renna til m., løbe (flygte) til man bliver udmattet, Bkrepp 6, af m. Rv 20; — pinefuld udmattelse (ved blodtab), sviða sör af m. Jök 2, missa m., blive fri for ulykkens plage, EGils 3, 16.*

mæðing, f, udmattelse, pinefuld behandling, kvaldr af m. *Lil* 79.

mæðir, m, som udmatter, overvælder, hersa m., hersers overvinder, *Mark* 1, 28.

mæðr, f, = móðir (s. d.), *Mv* II 9.

mæñir, m, mønning, tag, hjarna m., hovedskallens øverste del, isse, *Haust* 19; m. (rettelse for mæðu) moldar hofs, himlens øverste del (zenith), máni skinn af m-i o. s. v. *SnE* II 242. Jfr hval-.

1. **mærir, m,** som frembringer(?), dreyra m., sværd, *Korm Lv* 30; vokalen er sikret ved rimet. Jfr Bugge, *Aarbb.* 1889 s. 60 f.

2. **Mærir, m. pl,** indbyggerne af Mørr (Sønd- og Nordmør i Norge), *Ív* 14, M. allir *Anon (XII) B* 19, M-a hillmir *Sígv* 1, 14, M-a gramr *Arn* 2, 8, M-a þengill *ESk* 6, 12, 13, 1, stillir M-a *Ht* 81; M-a folkverjandi, *Hakon jarl, Vell* 22. Jfr berg-, Norð-.

mærr, f, land, især fladt, fugtigt land (jfr mýrr), ópa kann í m-um fróskr *Mhkv* 5, fjærþeplis m., stenens land, fjæld, *Þdr* 15, fráñoluns m., slangens land, guld, *Þorm* 2, 10, móins m., d. s., *Árni* 2, 2, orms m. *Krók* 1, m. öldu eitrvængs *Þhred* 2, máva m., havei, *Rdr* 19, Jalks m., d. s., (se Jalkr), *Hást* 3. — Som egennavn (Møre i Norge), á M-i *TorfE* 1, *Eg Lv* 29, *Tindr* 1, 5 (ved rett.), *ÞKolb* 3, 4, *SnE* II 218. Jfr blá-, borð-, hauk-, hó-, Sunn-.

mæta, (-tta, -tt), møde, komme en i møde, med dativ, m. e-m *Hhund* I 48, m. hvelpi *Bdr* 2, m. (bróðurbana) *Hávm* 89, m. Þór *Dry* 9; om fjendtlige sammenstød, m. jarli *Tindr* 1, 2, m. ullfi, ormi *Hynd* 44, *Vsp* 56; m. eldþrumu *Grettis* 1, láta e-n m. hjörvi *Orv IX* 51, m. geirum *Heið* 17, m. höggum *Ht* 65, m. malmskúrar dyn *Ht* 39, malmarm. rit *Hl* 38 b, hlakkar íss ok hausar m-ask *Hharð* 19; møde, blive genstand for, m. heitum *Eg Lv* 17, m. meinum *Sígv* 3, 3, m. gøringum *Sturl* 5, 15, m. fangremmi, fá en hárd bryðekamp, *Korm Lv* 61; — skól m-ir greipum *Ht* 91, dragreip m. greipum *Ht* 77; — tveir fémeiri kossar gótt m. (mér) *Korm Lv* 55; — dægr m-ask, dag og nat mødes, *Sígv* 3, 11; — upers., es þvi m-ir, når man møder det, når det indtræffer, *SnSt* 4, 2.

mæti-Njörðr, m, 'mødende Njord', m. morðs, kriger, *Gðsurs* 16.

mætir, m, en som møder, imødegår, (qui obi), m. malmþings, kriger, *Skúli* 1, 2, m. viga, d. s., *Sígv* 1, 8, m. oddbraks *Ht* 70; *Gldr* 2 i en forvansket sammenhæng: lagar tanna vébrautar m.

Møðrudalsheiðr, f, fjældstrækning i det nord-østlige Island, *GÁsb.*

Møðruvellir, m. pl, en gård i Øfjordsdalen, *Edraum.*

møgfellandi, m, 'søn-fælder', mellu m., som dræber jættekvindens sønner, *Tor, Steinunn* 2.

møgnuðr, m, som gør kraftig, hugins

vára (s. d.) m., kriger, *Eg Lv* 26. Jfr far-, hjaldr-, sigr-.

møgr, m, 1) søn (svarende til mær), *Þul IV* j 9, mær ok m. *Vafþr* 33, *Oddgr* 8; *Gri* 17, *Hym* 8, *Krm* 26 o. s. v., geta mög *Lok* 36, láti mög til móður *Þtjald*, m. átta mæðra ok einnar, *Heimdal, Húsd* 2, jfr niu emk mæðra m. *Heimdallar-galdr*; m. Sigfóður, *Vidar, Vsp* 55, m. Hlōðynjar, *Tor, Vsp* 56, m. hveðrungs, *Fénrisulven, Vsp* 55, Færbauta m. *Haust* 5, *Húsd* 2, m. Sigurðar *Rdr* 2, m. Hallgarðs (= Grjótgarðs) *Hál* 10, m. Þóris *Arbj* 15; Heimdallar megir, meiri ok minni, alle menneskenes stænder, *Vsp* 1; — Hropts megir, aserne, *Lok* 45. — 2) mand i alm., *Fáfn* 16. 33. 44, *Guðr* I 5. 11 (her måske ægtemand), *Sigs* 6, *Hamð* 15. 22, *Fj* 45. 49, mulig også *Völ* 21, hvor det dog måske betyder 'sønner': brødre; *Hhund* I 47, megir, se Mist. — 3) ordet findes hyppig som sidste led i sammensætninger, som et slags afledningsendelse: ás-, dag-, drótt-, fiil-, heipt-, her-, Hún-, sess-, vil-. Andre sammensætninger er: hróð-, ljóð-, ósk-. — 4) Som egennavn *Rþ* 41.

Møgþrasir, m, mytisk (symbolsk) navn, *Vafþr* 49, meyar M-is, nornerne; mulig hører ordet dog sammen med þorp (i l. 2), så at M-is þorp bliver 'menneskenes bygd', idet M. er en symbolsk betegnelse for mennesket, egl 'sønner-ønskende'; jfr sammenhængen.

mökk, m, (-s), tyk tågesky, Þjsk Lv 3, *Guðr* 2.

møl, f, grus og småsten (ved stranden), i elvens bund, glymjá við m. *Þdr* 6; haukstrandar m., guld (sølv), *Hfl* 17. Jfr ís-.

1. **møn, f,** man, manke, ey lýsir m. af mari *Vafþr* 12, mörum sínum m. jafnaði *Dry* 5, meita manar *Akv* 37, stóð af m-um þeira dög *HFj* 28.

2. **Møn, f,** Man, (engelsk eller dansk ø), *Þul IV* bbb 1. 4, i M. (engelsk) *Hfr* 2, 8, *Arn* 5, 15 (ligeledes); M-ar hlekk, havet, *Ht* 77, M-ar þjalmi, d. s., *ESk* 12, 16.

mønduðr, m, blandt sværdsnavne (v. l. mund-), *Þul IV* l 3.

møndull, m, kværnskaft, skaft (opstander) til at dreje kværnen, hrœra m-ul *Hhund* II 4, taka á møndli *Grott* 20.

møndultré, n, det træ (træskaft), der udgør møndull, *Hhund* II 3.

møpur, m, træart, *Þul IV* kk 1.

1. **mørðr, m,** vædder, *Þul IV* aa.

2. **Mørðr, m,** den fra Njála bekendte M. gígja, *Nj* 4.

1. **mörk, f,** skov, *Þul IV* kk 1, *HelgÁsbj*, austan m-ar *Sturl* 4, 8, en helga m. *Herv* V 2; hlynir marka *St* 4, m-ar sljóri *Ótt* 4, 1, m-ar myrkdreki, slange, = spyd (jfr egennavne som Naðr) *Refr* 1, 2, markar myrkauriði, *Fáfnir*, III 1, 1, meinþjófr markar, *ílden*, *Yt* 4, markar grand, d. s., *EGils* 2, 2. þöl markar, d. s., *Bkrepp* 4;

markar dróttinn *Yt 37*, jfr *Arb 6* (i uklar sammenheng); m. heiðins dóms, *heden-skabets land*, *Tindr 1, 7*; m. háls, *elv*, *Þdr 6*; — menja m., *kvinde* (m. = træ), *Sigs 46*, m. skála, *d. s.*, *HSt 2, 4*. Jfr aust-, byr-, eyði-, Finn-, Hún-, myrk-, sól-.

2. *mörk*, *f.* (merkr; pl. merkr), *mark* (som vægtenhed, 16 lod), *Gunnl Lv 1*, *Sigv 5, 5*, *Hfr Lv 25*, *Þjóða 3, 26*, gjalda þrjár merkr á holmi *HolmgB 1*, láta vánir merkr (*gen.*) *Þorm 2, 10*, fimm tigr marka *Þloft 2, 1*, metin (øx) tveggja marka *Þrúf*.

1. *Mörn*, *f.* *elvenavn*, *Þul IV v 3* (urigtig v. l. maura; mulig Marne i Frankrig), vakr „maurnar“ (sál. hds), *skib*, *Hfr Lv 3*, „marnar“ (v. l. urigtig marnis) mór, *elvens hest*, *skib*, *Har-nið*, viti „maurnar“, *guld*, *Bjhit 2, 19*, „mavrnar“ blik, *d. s.*, *Olsv 1, 1*.

2. *mörn*, *f.* *jettekvinde*, *Þul IV c 3* (niavrn, morunn, morn), faðir „morna“, *jette*, *Haustr 6*, faðir „mornar“, *ssf 12*, mál es at minnask Hlakkar „maurnar“, *øksen*, *Anon (XIII) B 22*, „mavrn“ sótti, *angreb*, *EGüls 1, 16*, mein at „maurnar“ sjónum *EGüls 3, 14*; þverrir „marnar“ barna, *Tor*, *Þdr 7*; *her til hører vist endelig pl.* „maurnir“ i þiggi m. þetta blöti *Völs 4 o. s. v.*; *det ser således ud til, at ordet i hds har o (au?) helt igennem, men det er næppe det oprindelige, der vistnok var mörn* — marnar, jfr *dog M. Olsen, Hærnavi (1908)*. Jfr *Heusler Zs. f. Volksk. 1903 s. 35–36*.

mörnir, *m.* *sværd*, *Þul IV l 8* (*skr. með au*).

morr, *m.* 1) *fedt* (især kvægets bug-fedt), forni m. *Bjhit 2, 11*, mörva mýgir, *ringeagtende kenning*, *Bjhit 2, 14*. — 2) *blodpølse* (med fedt i), soðinn m. *Korm Lv 11*.

mörstrútr, *m.* *fedtkegle*, *tilnavn* (tíl *Hakon*; strútr 'kegleformet top'; *manden har vel været fed*), *Þstf 2, 2* (strýtir v. l. er urigtig).

Mörukári, *m.* *englænder*, *11. ár.*, *Steinn 3, 4*.

mös-mar, *m.* *pl. betydning uvis*, *synes at betyde 'kostbarheder'*, *meiðmar* ok *m-a* (*acc.*), *Rþ 38*.

mös-mi eller *mösni* (v. l.), *m.* *björn*, *Þul IV cc 1*.

Möst, *f.* *blandt ønavne*, *Þul IV bbb 1* (måske fejl for Most?).

mösurr, *m.* *en art birk*, *Þul IV kk 3*.

möttull, *m.* *kappe*, *Mey 51*.

möttulskaut, *n.* *kappeskød*, *Korm Lv 51*.

mötuðr, *m.* *mader*, *som giver føde*, *sár-lóms m., kriger*, *Ód 8*.

mölugr, *adj.* *snaksom* (i god betydning), *minnigr* ok *m.* (skal vesa) *Hávm 103*; — *snakkesalig* (i dårlig betydning), *Hsv 75*. Jfr *ía*-, *full*-, *gagn*-, *goð*-, *ó*-, *si*-, *ör*-.

mölnautr, *m.* 'talefælle', *fortrolig ven*, *Þul IV j 9*, *m.* *miðjungs*, *om Loke*, *Haustr 8*.

mönuðr, *m.* (-ar), *måned*, *Ski 42*, *meira* (viðrir) á mánaði *Hávm 74*; *m.* *niú*, *om fostrets udviklingstid*, *Rþ 6. 20. 33*, jfr *Lil 33*, *m.* *sjau Merl II 89*, *tolf m.*, *et ár*, *ESk 6, 25*.

mör, *m.* *måge*, *Þul IV xx 1. 7*, *SnE I 94*, *m-s* jörð, *havet*, *ESk 6, 50*, *m-s* mýrr, *d. s.*, *Rv 2*, *máva* mærr, *d. s.*, *Rdr 19*, *máva* røst, *d. s.*, *Ragn X 4*. — *I kenningar for ravn* (hyppigt), *Yggjar m. Háv 3*, *Arn 2, 6*, *m.* *Mistar Tindr 1, 7*, *m.* *Hildar* (ved rettelse) *Hókr 1*, *m.* *Gunnar* *ESk 6, 52*, *Skáldh 6*, *m.* *sverðmans Hallv 3*, *m.* *sig(r)s Hl 20 a*, — *m.* *unda* *Eðað 5*, — *m.* *sveita Mberf 3*, *Þorf 2*, *m.* *valkastar* þöru *Haustr 3*, *Þþyn*. — *Som mandsnavn*, *Þorm 1, 5. 14*: *Ospakr* (*dat. Mávi*). — Jfr *ben*-, *fúl*-, *gunn*-, *hjaldr*-.

möttir, *m.* (-ar, *dat. mætti*), *kraft*, *magt*, *njóta* dögling *m-ar*, *kraft* (tíl at göre jærtegn), *ESk 6, 15*, *vinna* mött, *utføre kraftige handlinger*, *om gud*, *Ekül 1, 2*, *stoða* mött *e-s* *Sigv 13, 30*, *m.* *brúðar* magnask *Merl I 11*, *m.* *óx* drengja dróttins *Arn 3, 7*, *stýra* mestum mætti, *om gud*, *Ód 1*, jfr *Lil 33*, *megn* ok *m.* *SnE II 142*, *hans* es rausn of mött, *hans storlædneheit er mægtig*, *Ht 89*, *goðugr* m. *SnSt 3*, *meiri* at mætti *Lil 65*; *reynir* hersa *m-ar*, *om en konge*, *Mark 1, 30*. — *Legemskraft*, mættir líkams *Heil 24*, *en þverrar mætti* *Lil 58*. Jfr *al*-.

mölv, (-ða, -ðr), *brække* i stykker, *knuse*, *mergi* smæra mölðak meinkröku *Lok 43*.

N

Langt n forkortes i enn efter nægtelse og foran komparativ til in. Om nnr > ðr se de enkelte ord, hvor der kan være tale om denne overgang.

Nabbi, m, *dværgenavn, (nysl. nabbi = en lille byld) Hyndl 7.*

naðhristir, v. l. for naddhristir s. d.

naðr, m, (-rs), *slange, (ikke i Þul, medmindre niðr er skrivefejl), n. fránn, om midgårdssormen, Vsp 66, jfr 56, Húsd 6, i alm. Krm 27 (v. l. naðra), eitrsvalr n. Hallv 4, á valbøstu verpr n. hala HHj 9; — synonymt med Orm (Ormen den lange, korte), Hfr 3, 13, Hókr 8, báðir Naðrar Hfr 3, 16; ramsyndr n. ÞjóðA 3, 13, n-rs borð, dragens planker, Arn 6, 2; — n-rs tunga = ormstunga, Gunnlaugs tilnavn, Gunnl Lv 3. — I kenninger, for sværd: n. sóknar Ht 6, n. vápnhríðar Grettis 33, n. unda Hl 16 b, Krók 1, fetils stordar strandar n. Korm Lv 27, véttrimar n. ESk 6, 47; — for skib: sævar n. Edáð 3, — for en garver: n. nauta leðrs (jfr hele sammenhængen) ÞjóðA 4, 15, — for vinter: n-rs ógn Ht 83, n-ra deyðir Ív 27, — for guld: n-rs glóstræti Giz 1. — Sværd (egl. egennavn, jfr Egills), Eg Lv 11; n-rs eggjar HolmgB 8. Jfr hræ-, róg-, ræsi-, val-, vig-.*

naðra, f, *slange, Þul IV qq 3. Jfr folk-, hó-.*

naðrbingr, m, *'slangeleje', guld, n-s tópuðr, gavmild mand, Bkrepp 8, n-s nýtir ÞKolb Lv 7, nám n-s, plyndring af guld (ens ejendomme), Þjók 3.*

naddél, n, *'spyd-byge', kamp, n-s boði, kriger, Grip 23.*

naddfár, n, *'spyd-fare', fare som udgår fra spyd, kamp, vægjak við n. baugs (= naddbaugs, skjoldets, fár, kamp), give efter, spare sig i (under) kampen, Hfr 3, 13.*

nadd-Freyr, m, *'spyd-Frey', kriger, Ormr 1, 3.*

naddgöfugr, adj, *'prægtig (af udseende) ved spyd', om Heimdal, Hyndl 35 (fejl for nið-?), enn n-gi jöunn (Fjölsvinn?) Gróg 14.*

naddhristir, m, *'spydryster', kriger, Eg Lv 16 (v. l. nað-).*

naddhríð, f, *'spydbyge', kamp, n-ar Njótr, kriger, mand, Korm Lv 33.*

naddr, m, *spids, spydspids, spyd, i ken-*

ninger, for kriger: n-a Nirðir Anon (XII) B 22, n-a viðr Ísladr 23, — for kamp: n-a gnýr Ísladr 5, n-a el Sigv 14, 1, n-a róg GÐropl 2, — for skjold: n-s hámani Síndr 6, n-a borð Þorm 2, 5.

naddregn, n, *'spydregn', kamp, Rv 25, Njórd n-s, kriger, Eyv Lv 2.*

naddskúr, f, *d. s., n-ar nærir, kriger, Gráf 6, Hfr 2, 8.*

naddveðr, n, *'spydstorm', kamp, n-rs boði, kriger, Ív 31.*

naddveitir, m, *'spydgiver', mand, Hhalí. nafjörð, f, Anon (X) II B 6, vörðr n-ar skal være kenning for 'ætte'; men ingen af de kenatte betydninger i nøf giver tilfredsstillende forklaring; n., der skulde betyde 'sten?', kunde betyde 'hjul', 'himmel' (og til nød 'hus'); vilde man læse ná-fjardar, er man lige nær.*

nafn, n, *navn, gefa nöfn Vsp 6, ætt ok n. Fj 46, n. konungs HHj 12, n. aldra Eirm 9, þat n. Gunnl Lv 3, kunna n. e-s Mark 1, 4, n. mun vesa uppi Grip 23. 41, segja til n-s sins Hárb 8. 9, heita einu n-i, bære (kun) ét navn, Gri 48, heita hjóna n-i, have navn af ægtefæller, Sigsk 68; n. Helga, navnet Helge, HHj 7, Hhund 1 8, ekkju n., navnet enke, Am 100, skrautligt kollum vér n-it farar, navnet for kalder vi prægtigt (vi siger, det er prægtigt at rejse?), Mhkv 19, gera n. sitt kunt Ótt 3, 2, hafna n-i, vrage, glemme, Arn 2, 17, hafna n-i hrafnblóts goða (af goði), vrage, foragte Odins navn, Hfr Lv 8, — heraf berömmelse, ry, n. fekk hann Sigv 11, 1, vega n., tilkæmpe sig ry, Ótt 3, 8. — Reka n. skógarmanns Ólvh 3, 2, synes at måtte betyde 'frigøre sig for navnet 'fredløs' (s: ved sine bedrifter), eller: 'erhverve sig, den fredløse, ry'? Jfr hirð-, kenni-.*

nafna, f, *(kvindelig) navnefælle, vandgjalpar n., øksens navne, s: Rimmugýgr, Nj 27. Jfr nafni.*

nafnbót, f, *'navn-forbedring', rangstitel, i pl. -bætr, Ólvh 2, 5.*

nafnirægr, adj, *berömt, Sturl 4, 26. 5, 3.*

nafni, m, *navnefælle, Ísladr 7, n. fylkis Tindr 1, 7, n. Nefju Hildir, tveir n-ar Rst 17, þeir n-ar Sigv 11, 5; n-ar hrafn, ravnene, Ód 22. Jfr sam-, skíri-.*

nafnkunnr, -kuðr, adj, *berömt, ESk 6, 68, Ólvh 2, 9.*

nagbræðir, *m*, 'fugle-føder', *n*. nās = bræðir nās nags, ravnens føder, *Þmáhl* 3 (i øvrigt rettelse for nið-).

nagl, *m*, (*pl. negl*), *negl*, hár ok *negl* *Þloft* 3, 5, merkja á n-i *Nauð Sigrdr* 7, á noran n-i (eru rúnar ristnar) *Sigrdr* 17, óskornir *negl* *Grettis* 8.

Naglfar, *n*, 'negleskib' (*jfr* fortællingen i *SnE*: bygget af døde mænds negle; Dette opfatter nagl- som dødning, men næppe med rette), *Vsp* 50. *Jfr* naglfari.

naglfari, *m*, 1) sværd (*egl.* 'nagle-besat'), *Dul* IV 1 8, n-a segl, skjold, dets siglur (*master*, man lægge mærke til ordvalget), *krigere*, *Rdr* 5, n-a borð, skjold, *Gignæv* 2. — 2) skib, vist = *Naglfar*, *Dul* IV z 1.

nagli, *m*, *nagle*, søm, *Líkn* 16, *Lil* 56. 87, n. holmgjardar, havets nagle, ø (*jfr* *eynegldr*), *Epver* 2. — Som *mandsnavn*, *Þmáhl* 10. *Jfr* far-, Hjør-, járn-, regin-, sam-, var-.

naglskaddr, *adj*, *gennemboret af nagler* (*rett. for -kvaddr. urigtigt*), om *Kristus*, *ESk* 6, 68.

nagr, *m*, en fugleart, *Dul* IV xx 1, v. l. for valr *TorfE* 3; blóðs n., *ravn*, *Eviðs* 1, sveita n., d. s., *Hausti* 8, sára n., d. s., *ÞGisl* 11.

nakkvarr se *nökkurr*.

Nanna, *f*, *Nanna*, *Neps datter*, *Balders hustru*, *Dul* IV h 2, *jfr* yy 1. — *I kenninger*, for kvinder: *N. gulls Mey* 30, *N. unnar elda Katr* 13, *N. falda Katr* 10, *N. beðjar Korm Lv* 7, *N. bjórranns Þklypp*, — for *jættekvinde*: *N. varra hjalts (stenens) Þdr* 5, — for *valkyrje*: *Nonnur Herjans Vsp* 30. — *N. Nökkvadróttir Hynd* 20. *Jfr* mjóð-, silki-, ól-.

nara, (-ða, -at), føre *kummertigt liv*, *n*. með þursi *Ski* 31, sagt es frá hvé neflauss n-ir *Mhkv* 25.

Narfi, *m*, *Lokes søn*, jódís ulfs ok *N-a*, *Hel*, *Yl* 7; — *i kenning for jætte*: *aur-myíls N., stenens N., Eg Lv* 15. — Som *mandsnavn*, *Korm Lv* 12. — *Jfr* *Nari*. — *Jfr* *hlym-*.

Nari, *m*, *Lokes søn*, nipt *N-a*, *Hel*, *Hfl* 10. *Jfr* foregående. — *Jfr* *Kock* I. F. X, 102 f.

narr, *m*, sværd-navn, *Dul* IV l 9, *skr.* nar i R, men den rigtige form er vist nar, s. d.

nata, *f*, *spydnavn* (*jfr* *not*), *Dul* IV n.

Nati, *m*, *jættenavn*, *Dul* IV b 6; — *urigtig v. l. for náin*, s. d.

Nauð, *f*, *elvenavn*, *Dul* IV v 6.

nauðfól, *adj*, *bleg af nød*, *trang*, *Akv* 16; *stedet er forvansket*, nar nauðfólva léitr *nornir gráta*, hvor nar er blevet rettet til nái 'lig', — *blege af — dødens — tvang*: *mulig skal der læses nauð fólva i to ord*.

nauðgjöld, *n. pl.*, 'tvangs-betaling', *nød-tvungen erstatning*, især om bøden for den dræbte odder (*jfr* *SnE* I 336), *otrs n.*, *guld*, dets eik, *kvinde*, *EGils* I, 19.

nauðgöngull, *adj*, *som går*, *kommer*,

når der er nød, især *barnsnød*, *nornir n-lar*, *fødselshjælpersker*, *Fáfn* 12.

nauðigr, -ugr, *adj*, *nødig*, *tvungen*, *Bdr* 4. 7 o. s. v., *Hhund* II 30, *Guðr* II 34. 42, *Akv* 35, *Snorrigodi*, *Grettis* 52, *Loð* II 2, *Sól* 33, *Mv* III 24, n. dómr, *dom*, en má underkaste sig, *Þjóða* 3, 21. *Jfr* á-, ó-.

nauðliga, *adv*, *kvalfuldt*, n. *neglðr* *Sól* 65.

nauðmaðr, *m*, *pårørende*, *Am* 24 (*her om ægtefælle*: *nauð er her vist forkortet for nauðhleyta-*).

nauðr, *f*, (*yngre nom.* nauð), 1) *nød*, *tvang*, *plage*, (*af forskellig art*), *ræir þola nauð Þjóða* 4, 2, *viðr þólin nauð Refr* 4, 4, *þuðri súð geraz n-ir GrHj* 2, *nýjar súðir vissu n-a Sturl* 3, 5; *barns n.* *Mv* II 17, *fyr n-ir Pl* 37, *þat es n. Ragn* V 6, n. i hjarta *EGils* 1, 20, *nema ór n-um Fj* 40, *leysa frá n-um ESk* 6, 33. 68; *om den evige pine*, *eilíf n.* *Lil* 73 og *vistnok Lil* 86. — 2) *nødvendighed*, *nødvendig grund*, *ef mik n. of stendr Hávm* 154, n. of *skilði Vøl* 3, *kveða sér n-ir Sigv* 1, 15, *af (með) n-um Eg Lv* 33, at n-um *Þjóða* 1, 14, n. *hagar til fræða HolmgB* 8, *nú 's oss n. at . . ESk* 6, 57, n. *es Rv* 5, *Leið* 15, n. *rak til Balti* 2. — 3) *bånd*, *lænke*, *hógar n-ir Vøl* 11, *fólvar n-ir Sigrdr* 1. — 4) *om runen* n, merkja á *nagli Nauð Sigrdr* 7, *jfr n.* *gerir næppa kosti Rún* 15. *I kenning for arm*: *boga n-ir Ht* 48; — *herðir n-ar*, *som volder kval*, *om Tor som jætters fjende*, *Þdr* 8. *Jfr* á-, bog-, dal-, hel-, of-, *kvalanauð*.

nauðsyn, *f*, (-jar), 1) *nødvendighed*, *behov*, *Líkn* 8, *Gd* 62, *fyr n. mína Lil* 52, *við n. sína Mdr* 22, *bráðar n-jar Gyð* 3, *n-jar hafa valdit ESk* 13, 2. — 2) *tvang*, *SnE* II 236.

1. **nauma**, *f*, *jættekvinde*, (*ikke i Dul*), *n-u salr*, *klippehule*, *Grettis* 44. — *Blandt kvenna heiti ókend Dul* IV yy 3, *ofte brugt i kvinde-kenninger*, så at man må antage, at ordet har været et navn på en kvindelig guddom, der ellers nu er ukendt, *efter guld*, *hringa n.* *Gd* þ 57, *lðja niðleiks n.* *GSúrs* 15, n. *niðbrands Bjhit* 2, 20, — *øl*, n. *hornstraums Sigv* 13, 12, — *efter virksomhed*, *saums n.* *G Súrs* 23, *nála n.* *Grettis* 52, — *for valkyrje*, *kamp*: *Göndlar borða n.* *Tindr* 1, 6. *Jfr* *hirði*-, *hlífi*-, *hór*-.

2. **Nauma**, *f*, *blandt ønavne*, *Dul* IV bbb 4; *det er næppe dette ord*, *der foreligger i de under nauma omtalte kenninger*.

naust, *n*, *skibsskur*, *nøst* (*til skibe trukne på land*); — *i kenninger*, *for skib*: *n-a blakkr ÞSær* 2, 1, — *for søen*: *humra n.* *Gmlkan* 1, 2, — *for himlen*: *hriðar n.* *Has* 23, — *for skjold*: *þoðvar n.* *Nj* (XII) 4.

naustdyrr, *f*. (eller *n.*) *pl.*, 'nøstdør', *náins niðr* *fyr n-durum*, *nede udenfor min slægtnings 'nøstdør'*, *men det er grav-*

höjen, der her kaldes naust, måske fordi den var lige ved søen, St 3.

naut, *n, okse, nød, Am 94, rjóða horg í nýju n-a blóði Hyndl 10.*

nautaleðr, *n, (-rs), oksehud, n-rs naðr, skæmtisom betegnelse for en garver, Þjóða 4, 15.*

nautar, *m. pl, fæller, (mænd som er fælles om noget, især sæng, madforråd), Pul IV j 2. Jfr (i sing.) bekkju-, búðu-, fóru-, konungs-, mólú-, rjóðu-, sessu-, söku-.*

nautr, *m, gave (genstand, man har fået af en bestemt person eller som har tilhørt en sådan), konungs n., om et sværd, Hfr Lv 5 (eller i ét ord?). Jfr Kaldhamars-, Ólróðar-.*

náa, (-ða, -(i)ðr; præ. *nái og næ; part. nait hos GSvert 8, jfr Skjspr 109), fá, opná, fá fat i, med datív, nár hrafn tafni Sigv St 1, opt nár hrævi Hhund II 25, n. val Tindr 1, 9, n. freka hveti ÞKolb 3, 14, n. nesti Lok 62, n. jorð Sigv 3, 19, Ód 25, n. Ormi eða meira hlut Hfr 3, 17; n. Vermundi, opná V.s hjælp, Þmáhl 3; upersonl., nár gipt, lykke opnás, Heilv 9; n. máli e-s, fá samtale med en, Sigv 13, 13, n. fundi e-s Mark 1, 26, dagr náðit fogrum lit, fik ikke sin lyse farve, Sigv 12, 15; n. þjónostu, fá sakramentet, Sól 60; fá fat i, rent legemlig, áðr næði Hrafini, fór han ramte H., ÞKolb 2; fá en til herre, áðr þér nóðum Ótt 2, 19; n. skóldum, fá sin (bortrejste) skjald igen, Þorm 2, 20; áðr næði (urigtig v. l. for næmisk) niðrfall Hóalbs galla Þjóða 3, 21. Hyppig omskrivende med *infin.*, dog er den egenlige betydning deri sikkert ikke alle steder fordunklet, ef randviðr røskvask næði, hvis han havde opnæet, St 11, n. at ganga upp Jóms 33, náði þróask Yt 35 (v. l.), ef hafa nár Hávm 68, ef segja né nár Hávm 121, ef ek næða sofa Hfr Lv 19, náði komask Sól 1, ok nái þurrjallr þruma Hávm 30, ef vaxa næðir Fáfn 7, n. at kaupa Grip 30, n. hitta e-a Anon (XII) C 29, náði leggja Sindr 3, nái litla Ht 8, nár kasta Ht 76, nár greiða Ht 77, náðit skína ESk 6, 19, oddr náði bita Krm 4, hallir nóðu at falla Mark 1, 22, hykk þjóð nóðu (*infin.*) at láta líf þúsundum Arn 6, 10.*

náborinn, *adj, nærbeslægtet, n-rnrin niðjar Sigs 11, Hamð 10.*

náða, (-aða, -aðr), *egl. vise nåde, gunst, n. sótt, omfatte forlig, være besjælet af forligstanker, EGils 2, 17.*

Nådarenius, *adj, = nazarenus, nazarensk, Mgr 39.*

nádogg, *f, 'ligdugg', blod, Krm 12 (adskilt ved tmesis; det er dog ikke helt sikkert, at ordene skal opfattes således).*

nágagl, *n, 'liggæsling', ravn, Þmáhl 10.*

nágrindr, *f. pl, indgangen til Hels bolig (egl. 'lig-døren'), fyr n. neðan Skí 35, Lok 63, Fj 26.*

nágrund, *f, 'sværd-land', skjold (af nár), n-ar óss, kriger, Þmáhl 3.*

nágróðugr, *adj, lig-grisk, hála n-ug HHj 16.*

náhvalr, *m, en hvalart, narhval, Pul IV y 2.*

náinn, *adj, 1) nærliggende, befindende sig i nærheden, Norðhumru nánar hjarðir Merl I 47. — 2) især om slægtskab, nærbeslægtet, nánir frændr Nkt 59, Merl I 54, þér nánir Þhred 11, nónum áttak bjarga Hæng V 5, hyggja gótt nónum Am 35, brúðir Dönum nánar, danske kvinder, Valg 6. Naustdyrr náins, om sønnens gravhøj, St 3. — 3) som dværgenavn, Vsp 11, Pul IV ii 2; det er dog muligt, at ordets rod er ná- 'lig'. — 4) som slangenavn, Pul IV qq 3. — Fem. nain, brynje, Pul IV t.*

Nála, *f, blandt ø-navne, Pul IV bbb 4.*

náleid, *f, tvivlsomt ord i en forvansket sammenhæng, Anon (X) II B 7.*

nálgask, (-aðisk), *nærme sig, n. mik ef megir Gri 53, nýjung n. heim Lil 39, med datív, viti n. honum Merl II 45.*

Náli, *m, dværgenavn, Vsp 12. 13.*

náliga, *adv, nærved, urigtig v. l. ESk 6, 47.*

nálimir, *m. pl, 'nære lemmer', nære venner, omgangs-fæller, gaf n-um sínum tíða offr EGils 1, 5.*

nálægr, *adj, nærliggende, befindende sig nærved, n-t vas þat skála ESk II, 4, n. vertu minni sölu, vær i nærheden af, ɔ: for at frelse den, Lil 86, jfr vesa n. mólum Likn 8.*

nám, *n, tagen, plyndring, n. naðrbings, plyndring af ejendele, Þjsk 3. Jfr bók-, íéar-, við-.*

námdúkr, *m, et slags tøj, n-s lind, kvinde, Árm 4.*

námgiarn, *adj, lærvillig, lærelysten, om en kvinde, GrHj 2.*

námgreinir, *m, lærer, Pét 12.*

námskorð, *f, 'nam-bærerske', kvinde (nám- = námdúkr), Griss.*

námæli, *n, 'nær-tale', nærgående, sårende ord, daddel, varna við n., afholde sig fra dadlende ord, St 20; mulig er væmæli det rigtige (på grund af rimbogstavforholdene), da betyder ordene: 'undgå dadlende ord' (om andre). Jfr BMÓlsen, Arkiv XIX, 133.*

nár, *m, lig, død mand, Alv 2, Sigrdr 33, Vsp 50. 66, verða n., dø, Hhund II 28, Am 104, Sól 33, gera at nái Nkt 19, víta nái liggja Harkv 3, n. fell til jarðar Krm 14, nár fellu sárir Anon (XIII) B 33, n. flaut út við eyri Sigv 2, 7, jfr Þjóða 1, 14, nýtr mangi nás Hávm 71, nýta nái, spise lig, Guðr II 42; stírdir nár ÞGisl 12, bolginn n. Jóms 31, nár framgengnr Vsp 39, kveða nás orð Bdr 4, á ná HolmgB 7, of ná Hást 7, af ná Hást 4, Þmáhl 1, Þjsk 1, 1, Ólhelg 9, at nóum einum Harst; gnótt nás Vell 23; nás gammr, ravn, Vell 25, nás nagr, d. s. (Jfr nagbræðir), Þmáhl 3. Uklart er nar nauðfólva (s. d.), Ákv 16. — Som dværgenavn, Vsp 11. 12, Pul IV ii 2. Jfr virgil-.*

náreið, *f*, *ligvogn*, *ligbære*, leggja líf í n., *dø*, *Sturl* 4, 26.

náreiðr, *adj*, *ligbærende*, *om galgen*, *Hál* 7.

náskári, *m*, '*lig-máge(unge)*', *ravn*, *Hskv* 2, 6.

Náströnd, *f*, *ligstrand*, *den nordligste del af Høls verden*, *hvor de ondes straffested var*, *Vsp* 38.

nátt *se* *nótt*.

nátta, (-aða, -at), *overnatte*, *Þjóða* 4, 24; *blive nat*, *overs.* *es tók n.* *Sturl* 2, 1.

náttúra, *f*, 1) *naturen*, *sjálf n-an* *Lil* 31. 42, *Gd* 3 56, *Lil* 59. — 2) *natur*, *egen-skab*, *n-u skærleikr* *Lil* 7, *manns n.* *Lil* 69.

náttverðr, *m*, *nadver*, *máltid*, *n. ara*, *lig*, *Hfl* 10.

náttþing, *n*, *natte-møde*, *hemmeligt møde om natten*, *Rv* 5.

návaldr, *f*, '*dødvolder*', *som volder andres død*, *hefk verit n.* *Anon* (XIII) B 7.

neðan, *adv*, *nedefra*, *Gri* 35, *Hym* 22, *Völ* 37, *Rdr* 17, *Hskv* 2, 7, *n. frá Niða-fjöllum* *Vsp* 66, — *med fyr*, *præp. med acc.*, *fyr mold*, *jörð n.*, *nede i jorden*, *Vsp* 2. 43, *Lok* 23, *Þry* 8, *Alv* 3, *Grott* 11, *fyr Niðhel n.* *Vafþr* 43, *fyr nágrindr n.* *Ski* 35, *Lok* 63, *Fj* 26.

Neðanskarðr, *m*, *sværds-navn*, (*egl. 'skåret forneden, ved spidsen'*), *Þul* IV 1 I.

neðar *se* *niðri*.

neðri, *neztr*, *adj*, *nedre* (*længere nede*), *nederst*, *lopt in neðri* *Lil* 27, *nezta byggð jarðar*, *helvede*, *Lil* 5, *enn nezti fjandi*, *djæveln i helvede*, *Lil* 23.

nefi, *n*, *næse*, *niðrbjúgt n.* *Rp* 10, *Stefnir* 1, *setja n. inn*, *stikke næsen ind (i huset)*, *Sigv* 3, 4; *halda saman n-jum*, *stikke hovederne sammen*, *Grett* 2, 9; — *om fugles næb*, *ravnens*, *með dreyrgu n-i* *Harkv* 3; *Korm* 63, *ÞKlypp*; *örnens og uglens*, *hvorpá runer findes*, *Sigrdr* 16. 17. — *Jfr skógar*.

nefjörg, *f*, '*næsebeskyttelse*', *visir (pá en hjælmi)*, *n-ir líðs*, *om mænd med sådanne hjælme*, *gramr lét lönd lokit n-um* *Sigv* 10, 5.

nefjöl, *adj*, *bleg om næsen*, *v. l. til det vistnok rigtigere niðfjöl*, *om örnen*, *Vsp* 50, *om Atle*, *Akv* 35.

nefjöld, *n. pl.*, '*slægtninge-bod*', *bod for en dræbt slægtning (af nefi, jfr brøðra gjöld)*, *Hhund* I 12.

nefglita, *f*, '*næseglang*', *tilnavn*, '*med glinsende næse*', *Svarf* 1.

1. **nefi**, *m*, *slægtning*, *Þul* IV j 8, *n. jarla* *Sigv* 3, 18, *n. mildings* *Ív* 30, *om søstersøn*, *Þloft* 2, 7, *Þjóða* 1, 19.

2. **Nefti**, *m*, *dværgenavn (af nef?)*, *Þul* IV ii 2.

nefja, *f*, '*med stor (el. ejendommelig) næse*', *tilnavn til Hrólfr*, *N-ju nafni*, *om Ganger-Rolf*, *Hildir*.

neflangr, *adj*, *langnæset*, *om en smed*, *Þjóða* 4, 15.

neflauss, *adj*, *uden slægtninge (nefi)*,

sagt *es frá hvé n. narir*, *hvilket elendigt liv en sådan fører*, *Mhkv* 25.

neina, (-ða, -dr), 1) *nævne*, *sige ens navn*, *n. e-n* *Hyndl* 44, *Grip* 1, *n. fōður sinn* *HHj* 16, *n-disk* *Þir* *Rp* 10, *absolut*, *Stefnir* 1. — 2) *udtale et navn*, *n. tysvar* *Tý* *Sigrdr* 6. — 3) *kalde*, *hana Brynhildi n.* *Grip* 27, *Ádám*, *Júdas*, *nefnr* *Lil* 12. 48, *nefnr fyr mér* *Óláfr* *Ód* 3. — 4) *udtale*, *sværge*, *nefnr eidar* *Akv* 30. — 5) *bestemme*, *nefnr tími* *Gd* 22, *n. e-m hefning* *Grettis* 25. — 6) *nævne*, *bede om*, *n. sér gríð* *Sigv* 7, 4.

nefskamnr, *adj*, *med kort næse*, *Bárd* 3.

negg, *n*, *hjærte*, *se* *hnegg*.

negla, (-ða, -ðr), 1) *nagle*, *fæste med nagler*, *n. mundriða* í *skildi* *Nj* 13, *naðr neglðr með jarni*, *med fastnagiede jærn-plader*, *Þjóða* 4, 21, *n. á træ*, *kross* *Has* 21, *Lil* 49, *hendr neglðar nauðliga* *Sól* 65. — 2) *besætte med nagler*, *neglðar brynjur* *Völ* 6 (*el. brynjer af sammennagiede plader*), *jfr ey-neglðr*, *holm-neglðr*. — 3) *fastgøre*, *heiti n-isk*, *det navn bider sig fast*, *Nj* 15.

neinn, *pron. indef*, *nogen (egl. = né einn; altid efter en nægtelse eller ord, der indeholder en sådan)*, *eigi er veitt at hittiz tungan nein* *Gd* 3 44, *skal eigi nauðig gefin neinum manni* *Loð* II 2.

neiss, *adj*, *skamfuld*, *n. es nøkkviðr halr* *Háv*m 49; *jfr Bugge*, *Studier* II 7. *Jfr ó*.

neisti *se* *gneisti*.

neit, *skr.* *neit*, *Sigsk* 52, *i en mangelfuld og forvansket sammenhæng, der gør ordet uforklarligt*.

neita, (-tta, -ttr, *yngre*: -aða), *sige nej (til)*, *nægte*, *ef n-aði at veita bæn* *Lil* 18; *vrage*, *líf þat er Ádám neitti* *Lil* 22, *n. (v. l. níta)* *goðs rétti* *Hskv* 2, 2; — *for-nægte*, *n. Kristi* *Gd* 49; *med acc.* *n. nafn sitt*, *skjule sit navn*, *Pét* 42. — *gøre negativ*, *ek veit at ní neitar* *SnE* II 192.

neitari, *m*, *for-nægter*, *n. bóls*, *from mand*, *Gd* 50.

neiting, *f*, *sigen-nej*, *for-nægtelse*, *hørð n.* *Pét* 29, *sár n-ar* *Pét* 44.

neitir, *m*, *nægter*, *for-nægter*, *n. vella*, *gavmild mand*, *SnE* II 224; *multig er dog dette = hneitir*.

nekkvarr *se* *nökkurr*.

1. **nema**, (*nam*, *numinn*), 1) *tage*, *tage bort*, *n. kistu* í *hönd* *ÞGisl* 11, *n. veiðar*, *tage fangst*, *d. v. s. fange dyr*, *Hym* 1 (*her er nómu sikkeri at opfatte plusqu.*, *havde fanget*; *n. veiðar næppe = at spise de fangede dyr*); *n. röð*, *fatte beslutning*, *Sigsk* 26, *n. hvíð*, *tage hvile*, *slá sig til ro*, *Alv* 1; *n. mey frá mildingi* *Hhund* I 19, *n. e-n ör heimi* *St* 20, *vas numinn heðan ungr* *ESk* 6, 63, *n. ör nauðum*, *befri for nöð*, *Fj* 40; *n. e-m blóð*, *berave en sit blod*, *Ry* 24, *tunga vas numin með tangar munni*, *kneben*, *ESk* 6, 60, *n. flaum af e-m*, *berave en sin gjæde*, *Gunn* Lv 9. — 2) *nótt nemr e-n*, *overrasker en*, *Gróg* 13, *Sigrdr* 26; — *n. upp rúnar*, *tage*

runer op, d. v. s. hænte dem fra det sted, hvor de var gæmte, *Hávnm* 139. — 3) tage imod noget (for at støde det tilbage, holde det ude), n. borðheim (søen) brjósti *Refr* 4, 4; med við, Nóregr nam við skipstofnum, tog imod, stansede, *ÞGísl* 3. — 4) med gen., n. staðar, stanse, *Þjóða* 4, 1. — 5) trænge ind til, med dat., spjót nemr hjartarótum *Pét* 38. — 6) med. n-ask, tage sin begyndelse, gå for sig, blive virkelig, niðrfall (elds) nemsk *Þjóða* 3, 21, friðr namsk *Þjóða* 3, 22. — 7) med dat. rei og acc. pers., bevære en noget, *Völ* 29, n. e-n aldri *ESK* 6, 62, n. e-n fjörvi *Porm* 1, 10, *ÞTref* 3, n. e-n öndu *Þfagr* 2, n. lífi *Þáls* 1, 2, *ESK* 6, 17, n. e-n sigri *Eirm* 7, *Mark* 1, 23, n. e-n máli *ESK* 6, 37. — 8) tage, tilegne sig, lære, nytsamligt at n. *Hávnm* 153, láta e-t n-ask *Grip* 23, n. speki *Þjóð* 3, 2, n. rjóð *Hávnm* 112 o. s. v., *Fáfn* 20, n. líknargaldr *Hávnm* 120, n. skynsemi *Merl* II 100, n. nýt möl *Hl* I a, n. sið *Hsv* 1, n. sund *Hhard* 5, n. Yggjar feng und hanga *Jóms* 2; n. leika *Rþ* 41, n. at e-m, hos, af, en, *Hárð* 44, n. af e-m, d. s., *Hávnm* 140. — 9) lære, forstå, flestr nam *Hfl* 20, en hinn n-i *Darr* 10 o. s. v., n. mærd *ESK* 6, 18, n. höttu bragar *Ótt* I, 1, n. Dvalins drykk *Ormr* I, 1, menn n-i möl (mfn) *Sígv* 5, 6, *Nj* (XII) 6, *ESK* 6, 7; — þat namsk, det erfaredes, *Sígv* 10, 4; — med underforstået inf., n. á margar tungur *Mark* 1, 9. — 10) omskrivende med inf. af hovedverbet (altid og kun i imperf.), nam ráða = réð *Rdr* 11, nam stæra högg *Jóms* 26, þriufuðr nam efnask *ESK* 6, 3, þat nam at vinna hljóml *Vell* 10, namk at heyra *Oddrgr* 30, nam sveigja *Oddrgr* 29, Höðr nam skjóta *Vsp* 32 o. s. v. — nemit *Korm* Lv 23, forvansket. Jfr fyrir-.

2. nema, adv, 1) undtagen, medmindre, hvis ikke, om ikke, i reglen med konjunktiv, præf. efter præsens i hovedsætningen, impf. efter impf., n. geðs viti *Hávnm* 20, n. mæli til mart *Hávnm* 27, n. haldendr eigi *Hávnm* 29, n. enn snotrari séir *Vafpr* 7, n. fági dul *Korm* Lv 43, n. sjalfr ali *St* 17, n. ljúgi landherr *Sígv* 11, 8; n. okr væri borit *Lok* 9, n. frýðir mér hugar *Fáfn* 26, n. þyrri snerríblóð *Þdr* 7, hverr veit n. dragi, om ikke, *G Súrs* 21, undr es n. haldi *Þjóða* 1, 18. — med subst., pron., undtagen, n. Fróði *Vell* 18, n. einn Agnarr *Gri* 2, n. þeirri einni *Hávnm* 163, allra n. einna *Völ* 28, n. hjá Sigurði *Guðr* I 17. — 2) undtagen, kun, og da med indikativ, n. ek halsaða herja stilli *Guðr* III 4, n. hræðumk helvífi *Hfr* Lv 28; n. ek helt höfði *Oddrgr* 22, her omtr. = men. — 3) at, i visse forbindelseer, kvæðka dul, n. Glitnis Gnó hefr *Yt* 7, hver sé if, n. goð stýra ættrýri *Vell* 32; þeygi dylik n. þykki *TorfE* 3. Ikke helt sikkert er n. svá at vildi *Rdr* 2 (nema verbum?).

nenna, (-ta, -t), 1) udøve med kraft og

raskhed (jfr *Arkiv* V 117 f.), med infin., vér nennum at vinna drómund *Rv* 25, öngtr n-ir at inna verk *ESK* 6, 56, n. gott at læra *Hsv* 92 (v. l.); med dativ, lægge vind på, n. ofstæki *GOdds* 5, því vas nent, det blev rask udført, *Þskakk* 1, n. styr *Helg Asbj* (ved rettelse); — n. e-m á þingi, vise en at ventlighed, elskov, ved et møde, *Ski* 38. — 2) begive sig, rejse, n. þinig *Hhard* 4, n. norðr *Hall* 3, n. austan *Sígv* 12, 8, n. víðast *Hfr* 3, 10, glaðir n-um vér *ErrSt*.

nennung, f, foretagende, gærning, frýja nýrar n-ar, det nye, han er i færd med, *Sígv* 13, 12.

nenninn, adj, dygtig, energisk, uførtroden, *Hfr* 3, 25, *Steinn* 3, 15, *Boþv* 6, *Valg* 8, *Sígv* 3, 4, *Pl* 20. Jfr al-, ást-, dáð-, fjöl-, her-, marg-, sið-, sigr-, þrek-.

neppr, adj, ringe (forninget), om Tor efter kampen med Midgårdssormen, omtr. = fjörneppr, hvis liv (fra et vist tidspunkt) vil være kort, døende, *Vsp* 56 (jfr *BM Olsen Arkiv* XXX, 166 f.); hertil må vist også henføres nept niðja stríð *Reg* 8, i aktiv betydning, forringende, ødelæggende; — nauð gerir n-a kosti, „nøden“ bringer en i elendighed, *Rún* 15. Jfr fjör-.

1. Nepr, m, Odins søn, *Pul* IV e. Jfr N. Nannas fader = Neppr?

2. Nepr, f, elv (Dniepr), *Pul* IV v 4. Nerbón, f, byen Narbonne (i Frankrig), *Rv* 16, 25.

Nereidr, m, nordmand (c. 1100), *Hskv* 3, 3.

Neri, m, sagnhistorisk jarl, *Gautr* I 7. — Mytisk person, nornen kaldes nipt N-a, Neres søster, *Hhund* I 4.

nerðill, m, ild, *Pul* IV pp 2.

nes, n, næs, á n-i *St* 25, *Hál* 7, á n-i Sögu (?: Sögunesi) *Hhund* I 39, tyr n-jum, udenfor næs, *Fáfn* 11, *Vell* 23 (jfr *Bugge Edda*, 414), n-jum útar *Bkrepp* 8, róa verðr fyrst til ens næsta ness *Mhkv* 2 (ordsprog: „enhver er sig selv nærmest“), n. Svíþjóðar *Ótt* 2, 5; — i pl. Nesjar, Næs-sene (sydlige Norge), *Ív* 24, *Nkt* 31. — I kenning, for skjold: sverða n. *Hák* 7, — for guld: n. orma *EGils* 1, 7, n. oglis *Katr* 33 — for arm: hauka n., hauka ness drífa, guld, *Þmáhl* 14; — nesja drótt, jætter, *Þdr* 12. — hryðjar n. *Merl* I 38, er uden tvivl fejl for hryggjar n., ryg-gens næs, hale. Jfr and-, ann-, baug-, Dyr-, Engla-, grand-, Stafns-, út-.

nest, nesti, n, rejsekost, trúa n-i *Hávnm* 73, náa n-i *Lok* 62, gefa nággolum n. *P máhl* 10, gefa hrofnum n., *ÞGísl* 3, nýtt n. *Mv* III 24, æðra n. *Egils* (XII) 4, leiðar nesti, om Kristi legeme og blod, *Lil* 83. Jfr veg-.

nesta, f, nál, meina n., skadevoldende nál, om den glødende jærnstang, jætten kastede ned Tor, *Þdr* 18.

nesti se nest.

Nesþjóðir, f, pl, indbyggerne på Katanes (Caithness), *Sturl* 5, 6.

net *kun i sms.* fjör-, geir-, hjör-, hræ-, odd-.

Neustria, f. *Nevstria, Merl II 56.*
neyða, (-dda, -ddr), *tvinge*, n. e-n til e-s
Grip 25, Korm Lv 46, nú emk neyddr at,
tvungin til at, Hfr Lv 10.

neyta, (-tta, -tt), *nyde, bruge, benytte, med gen.*, n. ásmegins *SnE I 288*, n. ails
Eg Lv 33, n. handa *ÞGísl 6, Skáldh 3*,
n. segls *Ótt 2, 4, GSVert 6*, n. vápna *Ív 21*,
n. skeyta *Bót*; n. fars, *lade skibet sejle, Ótt 2, 14*,
n. langra skipa *Þjóða 1, 4*, n. strengja
Þjóða 4, 23, n. grjóts ok grva
Þjóða 1, 9; — n. hlýs hœlis, *ty til og benytte, Vigf 2; med dat.*, n. sverðum
SnE II 200; — *nyde*, n. mjaðar *Frþ I 2*,
n. af ná *Þmáhl 1*.

neyti, n, *følge* (jfr *nautar*), við minna
n. *Arn 5, 8*.

neytir, m, *bruger, benytter*, n. bauga
Anón (XII) C 14, n. brodda *SnE II 226*,
n. undvargs *SnE II 232*, n. brynju *Hl 9 a*.
Jfr odd-.

neytr, adj, *brugelig, nyttig*, geta in
neytri rjóð *Þdr 7; dygtig, ÞKolb Lv 7*. —
Jfr fá-.

neyzla, f, *nydelse, forbrug*, n. aura *Hsv 105*. — Jfr ól-.

né, *negativ partikel* (mulig opstået af to ord, svarende til got. ni og nih), 1) *ikke, som oftest lige foran verbet*, stjórnur þat né vissu *Vsp 5*, ond né öttu o. s. v. *Vsp 18*, es á heimskan né fáa *Hávm 93*, finna þik né möttu *Lok 46*, ef geldr né værir *HHj 20*, svefn þú né sefr *Grip 29*, glýja né gáðir *Hamð 7*, ef Gunnlaðar né nytak *Hávm 108*, ef segja né náir *Hávm 121*, örbrjót né skal þrjóta *Hf 31*, né íágak dul *Eg Lv 5*, né hrafnar sultu *Eg Lv 11*, né mun verða *Eskál 2, 2*, né leyndak *Korm Lv 4*, né hamfagrt höldum þótti *Arbj 7*, mey né grœtir *Lok 37*, verar né vöru þekkir *Harkv 2*, né sófu hvélvöglur *Þdr 6*; med -at föjet til verbet (overordenlig hyppigt), es sína mælgí né manat *Lok 47*, ef foður né áttat *Fáfn 3*, at sér né striddit *Hamð 8*, es fyr gráti né færat *Hamð 9*, at apr né komit *Gri 20*, hví né lezkabú *Lok 47*, hrafn né svaltat *Ótt 3, 11*, né megut finna *ESK 6, 51*, né munuma *Hfr 3, 21*; en enkelt gang stár -at foran, komrat yðr né æðri *Gldr 9*; med fölgende nægtelse, né möttu . . geta hvergi *Hym 4*. — 2) og ikke, men ikke, einn vita né annarr skal *Hávm 63*, né of röðum þogðu *Hávm 111*, hófu mik né drekðu *Ghv 13*, unnak einum né ýmissum *Sigsþ 40*, gumnum hollr né gollí (j: hollr) *Éyv Lv 4*. — 3) med -gi, mér mangi mat né bauð *Gri 2*. — 4) né sjaldan, ofte, *ÞKolb 3, 12*, né allvel, meget ilde, *Grip 49*, né einir, ikke en, ingen, *Guðr III 5*, derimod né einn, ikke nogen enkelt, *Mhkv 7*. — 5) *disjunktiv partikel, eller, efter andre nægtelser*, né, -at, -gi, eigi, hvárki, æva, sjaldan, engi, aldri, hvergi og flere, gest né geyja né á grind hreikir *Hávm 135*, mey né grœtir né manns konu *Lok 37*;

vekkak yðr at víni né . . *Bjark 2*, emka ása né . . *Skí 18*, kjósattu *Hjörvarð né . . HHj 3*, mey þú teygjat né . . *Sigrðr 32*, léta orn né ylgi *Krm 16*; sitka svá sæl ár né of nær *HHund II 36*, vasa sandr né sær *Vsp 3*; niðjargi hvöttu né . . *Akv 9*; gáir eigi þings né . . *Hávm 114*, kœmk eigi áðr . . né . . *HHj 43*, ei þurfandi staða né . . *Lil 1*, ei kennandi kvitt né . . *Lil 90*; hvárki . . né *Hárð 26, Guðr I 17, Brot (F. J.) 3, Arn 2, 17, Lil 20. 71*; æva . . né *Vsp 3. 33*, engi . . né *Grott 6, Lil 34*; öln né penning háðir aldri (dette her efter) *Lok 40*. — *Skí 17*: hvat es þat alfa né ása sona né . . , her bruges né efter hvat, fordi dette fra den spørgendes side indeholder en negation („hvem er du, du er dog vel ingen af alver o. s. v.“); et slags kontamination; — ej heller, eller, uden forudgående negation, skósmiðr þú verir né skeptismiðr *Hávm 126*, hvor né altsá negerer både det foranstående og fölgende, við hleifi mik seldu né við . . *Hávm 139*.

1. nið, n, næ, *månemørke, Þul IV 11*, ný ok n. skópu nýt regin *Vafþr 25*, nøtt ok niðjum nofn of göfu *Vsp 6*; n-ja synir, uvist hvad der menes, *Sól 56*. Jfr niðar.

2. Nið, f, egl. 'den svagt susende' (se M. Olesen: Stedsnavnestudier s. 99 f.), *Nidelven i Trondhjem, Þul IV v 2, Sigv 10, 3, Þloft 2, 6, Arn 6, 16, Þjóða 4, 19*; N-ar vargr, skib, *Gldr 8*; N-ar brandar, guld (jfr fleygipollr), *Bjhit 2, 18*. — N-ar bakki *Sturl 4, 26*.

Niðafjöll, n. pl, *mytiske bjerge i underverdenen, Vsp 66*.

niðar, f, pl, = 1. nið, næ, nøtt með n-um *Vafþr 24*; n-a borg, himlen, *SnE II 236*.

Niðavellir, m, pl, *mytisk slette med jætternes ølsal, Vsp 37*.

nið-brandr, m, 'elv- (egl. Nidelvens) brand', guld, skarar landa n. = höfuðgoll, hovedguldsmykke, skarar landa n-s *Nauma, kvinde, Bjhit 2, 20*; n-a skerðir, gavmild mand, *ESK 6, 40*.

niðbræðir, m, kan ikke forstås i sammenhængen, nið- er vist fejl for nag-, s. d.

niðbyrðr, f, 'ættlinge-byrde', n. Norðra, *Norðres ætis, dværgenes, byrde, himlen, Hfr 3, 26*.

niðerfi, n, 'ættlinge-øl' (erfi egl. 'gravøl', så øl, drik i alm.), n. Narfa, jættens ættlings, j: jættens, drik, skjaldedrikken, digt, *Eg Lv 15*. Þá grund af metrum bör der vist læses niðjerfi (*Sievers, Beiträge XII, 486*).

niðfölr, adj, 'mørke-bleg', dunkel, om örnen, *Vsp 50* (jfr *Falk, Arkiv V, 111*).

Niði, m, dværg (afledet af nið, jfr *Nýi*), *Vsp 11, Þul IV ii 2*.

niðjungr, m, efterkommer (niðr), *Þul IV j 9*, n. Haralds, Olaf d. hellige, Haralds sön, *Ótt 2, 14*. — Jarls sön *Rþ 41*. — Mytisk person, N. skóf af haugi horn *Mhkv 8*. Jfr átt-, vig-.

niðkvísl, *f.*, *gren af efterkommere*, n. Brós, *om Ynglingerne i Norge*, Yt 35.

niðleikr, *m.*, 'ættinge-leg', lðja n., *Ides bróðres leg, legende tale, guld*, GSúrs 15 (*jfr* Nauma).

niðmyrkr, *adj.*, *bælgmörk*, n-k nött *Guðr II 12 (hds har -myrkr subst.)*.

1. **niðr**, *m.* (-s og -jar, pl. -jar, *se Skjpspr. 31—32*) *ætling, slægtning (af forskellige grader)* 1) *Pul IV 9, i alm.*, órir n-jar *Holmg B 3, HHj 11*, n-jar þinir (*fader og brødre*) *Hhund II 28*, n-jar minir *Sigsks 11, Oddrgr 23*, okrir n-jar *Grott 9*, ossir n-jar *Hhund II 11*, niðjargi *Akv 9*, n-ja steypir (*s. d.*) *St 15*, þeir n-jar *Jóms 7*, Dúrnis n-jar, *dværge*, Yt 2, Ymis n-jar, *jætter*, *Vafpr 28*, Glaums n-jar, *d. s.*, Þdr 19, Þorns n-jar, *d. s.*, Þdr 2, Endis n-jar, *søkonger*, *Krm 18*, n. Nordmanna, *Olaf d. hellige*, *Sigv 13, 23*, Ása n., *Odin*, *Hál 3*, Friggjar n-jar, *aserne*, *St 2*, n-jar Njarðar, *d. s.*, *Hfr Lv 10*; n. Yltinga, *om Helge*, *Hhund I 5, II 8. 47*; n. Skilfinga *Yt 18*, n-jar Játmundar *Ott 2, 3*, Rognvalds n. *Arn 5, 2*; *om ravne*, n. Hugin's Þmáhl 3, *om ringe*, Draupnis n-jar *Arbj 22*. — 2) *forfædre*, fornir n-jar *Hyndl 11*, várir n-jar *Hfr Lv 7, Anon (XII) D 3*. — 3) *efterkommer*, Fjólfnis n. *Yt 6*, n. Ellu *Eg Að 1*, n-ja stríð *Rég 8*, n-jar hólða *Gd 26*. — 4) *snævrere*, n-jar nábornir *Sigsks 11, Hamð 10*, sönfader, niðr at nið *Hávum 72*, fader, Randvés hófuðniðjar, *pl. om en enkelt person*, *Rdr 3*; sönn, Bors n., *Odin*, Bors n-jar beðja, *jorden*, *Eg Lv 21*, Bestlu n., *d. s.*, *Steinnarr 2*, skjöldungs n. *Fáfn 44*, fylkis n. *Sigv 1, 3*, Gjúka n-jar *Rdr 6*, søstersön, konungs n. *ESk 6, 34*, broder, n-ja fjór varði *Am 49*, af n-jum háfa *Guðr II 34*, sævar n., *ildén*, *Yt 4*. — 5) *som egennavn på en af Jarls sønner*, *Rþ 41*. — nið *St 17* *er uden tvivl fejl for enn*. *Jfr* átt-, hófuð-, lang-, ætt-.

2. **niðr**, *m.*, *slangenavn*, *Pul IV qq 3*.

3. **niðr**, *adv.*, *nedad*, upp eða n. *Rst 27*, n. af fletjum *St 4*, n. fyr naustdurum *St 3*, n. at grunnum *Lil 70*, n. í felda *Sigv 11, 12*, ljósta n. í *Þdr 18*, sökkuva n. *Hfr 3, 13*, nýsa n. *Hávum 139*, segja Niðhoggvi n., *ned(e) i dybet*, *Gri 32*, stíga n. í sal *Hym 34*, riða n. til Niðheljar *Þdr 2*, setjask n. *Ski 29, Sigsks 53*, dropi rann n. of kné *Guðr I 15*, hoggva n. skeggi, *falde til jorden*, *Tindr 1, 6*, renna niðr, *glide ned, om maden*, *EGils 1, 13*. — *Urigtig er n. for nið Korm Lv 54*.

niðra, (-aða, -at), *trykke ned*, n. grandí, *lade være med at synde*, *Heilv 9*; niðrattu oss, *beröv os ikke vor hæder*, *Ott 4, 1 (om krænkelset)*.

niðrþjúgr, *adj.*, *nedaðböjet*, n-t nef, *krum næse*, *Stefnir 1, Rþ 10*.

niðrfiall, *n.*, *falden ned*, n. Hóalfs galla, *ildens ophør*, *Þjóða 3, 21*; *udtrykket er måske juridisk*, *jfr* n. at sökum og *jfr sammenhængen*.

niðri, *adv.*, (neðar, nezt), *nede*, uppi ok n. *Lil 1*, und kjöpl n. *Hf 38*, meðan lönd

eru n., *så længe man er så langt fra land, at det ikke kan ses*, *Grettis 13*; niu rostum neðar *HHj 16*.

niðrlátr, *adj.*, *med sænket hovet, ludende*, *Sigv 3, 4*.

niðfarrinn, *adj.*, *kommen til mørket, mørkets verden*, gnaddar n-nir, *om Guðruns dræbte sønner*, *Akv 33*.

niðlgóðr, *adj.*, *god, ventlig, mod mørket, mørkets verden (fordi vedkommende er niðja steypir, eller overhovedet 'slet')?*, niðl-nægtende i alm.?, *St 15*.

niðhel, *f.*, *det mørke Hel*, *Hels mørke bolig*, reið hann (Óðinn) niðr n-jar til *Bdr 2*, fyr n. neðan, *nede i underverdenen*, *Vafpr 43 (jfr Mogk, Beiträge VI, 521 ff)*.

Niðlungar, *m. pl.*, *Niðlungerne (= Gjúkungar)*, ætt N-a *Brot 16*, arífr N-a *Akv 11, 27*, samna N-um *Akv 17*, skattr N-a, *guld*, *Ht 41*, rög N-a, *d. s.*, *Bjark 6*. — *Sing.*, *konge*, *Pul IV hh 2*. *Jfr* geir-.

niðlvegur, *m.*, *mørk vej (næppe: vej til underverdenen)*, *måske snarest: vej man befinder sig på om natten (jfr sammenhængen)*, *Grög 13*.

nipt, *f.* 1) *søster*, ek hef nauðigr n-i (*acc.!*) *grœtta Hhund II 30*, n. Nara, *Hel*, *Hfl 10*, n. Tveggja bága, *d. s.*, *St 25*, n. Fenris *Sturl 4, 24*, kann n. við snør skipta *Pul III 2 b*; *måske hører hertil* n. Nera, *nornen*, *Hhund I 4*. — 2) *søsterdatter*, n. Freys = Hnoss, ʒ: *kostbarhed*, *ESk 11, 3*. — 3) *kvinde*, heil nött ok n. *Sigrdr 3, jfr Pul IV yy 3*; *her synes ordet at være parallelt med dags megir = mænd*. — 4) *i en dunkel sammenhæng* *Sigv 13, 30*. — 5) *blandt valkyrienavne*, *Pul IV h 5*. — *Jfr* hlað-, njörva-.

1. **Nis**, *f.*, *elvenavn*, *Pul IV v 4*.

2. **nis**, *f.*, *blandt dæggra heiti*, *nat (= græsk νύξ?)*. *Pul IV mm*.

1. **nista**, (-ti, -tr), *forsyne med rejsekost, føde*, (af nest), så es aldrigi n-ir orñ *Krm 22*, ulfs n-andi, *kriger*, *ESk 6, 25, jfr* fák-, val-.

2. **nista**, (-ta, -tr; *vokalen rimer med i*), *gennembore*, n. við tré, *nagte på træ*, *Líkn 16. 32*, sverði nist súta *Lil 56*, n. spjóti *Lil 66*, broddar n-u *Lil 96*.

nisti, *n.*, *nål, broche*, n-is norn *Eg Lv 16*.

nisting, *f.*, *syning, sammenføjning (ved nål)*, *noget sammensyrt, klæde*, ný n. *Ormr 1, 3*. *Jfr* vef-.

nistir, *m.*, *føder (jfr 1. nista)*, *i kenninger for kriger*: n. ara *Pl 37, Frþ II 4*, n. hræskúfs *ESk 8, 1*, n. varga *Þham 1, 2*, *Þormól 2, 2*, *Ód 5*. *Jfr* gang-, gjöð-, hauk-, varg-.

Niz, *f.* (*dat.* Nizi), *Nisåen i Halland*, *Arn 6, 2*, *Þjóða 3, 13*, *Stúfr 7*, *Steinn 1, 5 (z er sikret ved rimet)*.

ni, *nægtende part.*, *nej*, *kveða ni* *Am 48*, ek veit at ní neitar *SnE 1 192*.

Niall, *m.*, *Njal (hovedpersonen i Njals saga)*, *Nj (XII) 4*.

Niarar, *m. pl.* sagnhistorisk folk, Nið-uðr N-a dróttinn *Völ* 6. 13. 30.

nið, *n.* forhánelse, bitter hán, n-s ókviðinn, *om Tor* (der ikke behøver at være ængstelig for sit eftermæle; hds har -kviðnum, som om det gik på ormen, men det er meningsløst), *Vsp* 56, þungt n. *Nj* 17, hoeta n-i *Korm Lv* 33, segja e-m n., tiltale en krænkende, *Akv* 35, reka n-s *Ingj* 3; — niddigt, jarls n. *Sv tjúg*, smíða n. *Hhali*. — *Jfr* drafi-

níða, (-dda, -ddr), digte níð, n. e-n *Korm Lv* 33.

Niðhoggr, *m.* 1) slangen som gnaver *Yggdrasils* rod (egl 'bittert huggende'), *Vsp* 39. 66, *Gri* 32. 35, *Þul IV qq* 3. — 2) blandt sværdnavne, *Þul IV l* 9. — 3) som dværgenavn, men som v. l., *Þul IV ii* 2.

niðingr, *m.* person som har begået skænselsgærringer (gjort sig fortjent til nið), nef á n-i *Stefnir* 1, n-s nafn *Gautr* II 19; *Korm Lv* 46, *Mey* 30, *Anon* (XII) B 24. — *Jfr* grið-, ofr-.

Niðuðr, *m.* (dat. -aði, gen. -aðar; nom. hedder i *Völ* altid således, undt. én gang; sammensat af nið og høðr), N. Niara dróttinn *Völ* 6. 13. 18. 20 o. s. v. *Jfr* grjótt-.

Niðqtr, *m.* dværg, v. l. -hoggr, *Þul IV ii* 2.

Nifengr se Nípingr.

Nil, *f.* Nilen, *Þul IV v* 5.

nilsandr, *m.* 'Nilens sand', guld (efterklassisk), Høðr tandraudra n-a, *mand*, *Harð* 15.

Nípingr, *m.* dværgenavn, *Vsp* 11, vistnok = nitængr *Þul IV ii* 2.

níta, (-tta, -tr), sige nej til, nægte, vrage, med dativ, vilk því n. *Am* 71, Høgni því nitti *Am* 7 (her bör vist læses nittit), n. ættvigi *Sigv* 7, 7; absolut, en ræsir nitti *Sigv* 12, 4; — vrage, hindre, n. þrifum *Ív* 14, n. lofi skalda *Sigv* 13, 2, n. goðs rétti (v. l. neita) *Hskv* 2, 2, n. goðum *Ód* 10, n. festi fróns musteris ritar, *Kristus*, *Has* 50, *jfr* *Pét* 29; n. gildum granna *Hbreiðm*, fæst eigi því n., *intet skulde hindre det*, *Am* 34; — vanskelligt er *Völ* 37: né ek vilja þik, *Völundr*, verr of n., her synes et andet ord at foreligge i betydning af 'afstraffe, straffe', „eller noget (ord), hvorfor jeg vilde straffe dig værre“ (? : end dette, du har sagt); *jfr* *Bugge*, *Arkiv XXVI*, 56.

nítján, talord, nitten, *Evids* 1.

niú, talord, ni, n. nætr *Háv*m 138, *Ski* 39. 41, *SnE* I 94, n. dagar *Sól* 51, mǫn-uðr n., om fostret i modertivet, *Rþ* 6. 20. 34, n. vetr *Grott* 11; n. heimar (n. iviði), nede i jorden, *Vsp* 2, *Vafþr* 43; n. rastir, nede i jorden, *HHj* 16, ganga n. fet, *om Tor*, *Vsp* 56; n. jötna meyjar, *Heimdals* mødre, *Hyndl* 35, *jfr* *SnE* I 102; *Njarðar* doetr n. *Sól* 79, n. ulfar alnir *Hhund* I 39; n. *njarðlásar* *Fj* 26; n. fimbulljóð *Háv*m 140; n. orrostur *Sigv* I, 9; banar þeira n. *Korm Lv* 36; n. hǫfuð *Bragi* 2, I (om

en jætte), n. hundruð hǫfða *Hym* 8 (om en jættekvinde).

niúnd, *f.* antal af ni, þrennar n-ir meyja *HHj* 28.

niúndi, ordenstal, niende, enn n., i opregning, *Gri* 14, *Gróg* 14, *Háv*m 154, *Vafþr* 36, *Sigrdr* 33, enn n-a (vetr) nauðr of skilði *Völ* 3, ena n-u hverja nótt *Ski* 21.

njarðgjörð, *f.* 'kraftbælte', *om Tors styrkebælte*, njótr n-ar (adskilt ved tmesis), *Tor*, *Þdr* 7. ~~7~~ 37, 37

njarðláss, *m.* stærk, ubrydelig, lás, halda n-ar niu *Fj* 26.

njól, *f.* nat, (gudernes navn) *Alv* 30, *EGils* 3, 12, *Þul IV mm*; i *SnE*, hvor *Alv* l. c. anføres, hedder ordet njóla.

njósn, *f.* spejden, spejderfødd, vesa á n. *Háv*m 112, kanna n-ir *Harð* 17. *Jfr* for-.

njóta, (naut, notinn), 1) nyde, især om den glade, uforstyrrede besiddelse af noget, med gen., n. aldrs *Rþ* 40, n. aldrs ok auðsala *Ht* 102, n. norna dóms *Yt* 32, n. vǫpna ok landa (i et ønske) *Brot* 8, n. landa ok þegna *Brot* 10, n. Høgna dóttur ok Hringstaða *Hhund* I 56, n. Noregs *Arn* 3, 4, sin at n. *Brot* 3, n. konu (sinnar) *Ólthv* 5, 3, *ÞKolb Lv* 2, n. virða, herredømmet over mænd, *Hhund* I 55, n. móður (Þórs) *Ht* 3, n. sælu *Sigsk* 16, n. ynðis *Vsp* 64, n. golls *Guðr* I 21, n. bauga *Hfl* 21, n. féar *Reg* 5, n. hjardar *Hfr Lv* 17, n. laga *Sigv* 11, 15, aldir nutu allvalds *ÞKolb* 3, 7, *jfr* *Nkt* 51, n. skriðar víðar *Ht* 72; medium, om mand og kvinde, njótaz *Vigl* 15; hertil hører også n. i ønsker (*jfr* de fra *Brot* anførte eksempler), n. (ráða) *Háv*m 112 o. s. v., absolut, *Háv*m 164, *Sigrdr* 19; n. Yggs mjaðar *Vell* 33. — 2) nyde godt (af noget), nyde ens hjælp, *Am* 56, n. Karls sonar *SnE* I 180, ef Gunnlaðar né nytak *Háv*m 108, n. (Arinbjarnar) *Eg Lv* 27, rekka rúni naut þín *Ótt* 2, 8, n. góðmennis *Ótt* 2, 2, nýtr mangi nás *Háv*m 71, n. auðar e-s *Steinn* 3, 14, n. máttar e-s *ESk* 6, 15, n. lausnar e-s *Lil* 57, látið mik þessa njóta, nyde godt for dette, *Lil* 96, vel njóti þess *Grani* 2, hjaldröggl nutu hildar *HI* 20 a, n. sára *HSnorr* 1, láta (hrafn) n. valfállins *Þmáhl* 3, n. mildi e-s *ESk* 6, 66. — 3) bruge, benytte, n. fótar, augna, tungu *ESk* 6, 61, n. máttar, sin kraft, *Arn* 5, 10, n. sverðs *Fáfn* 29, n. hlutar *Háv*m 107, absolut, nutum af stórum *Am* 94. — 4) nyde, om føde, gylðir naut elðis *ESk* 6, 28 (v. l.), n. gera ǫlðra *ÞKolb* 3, 14. — 5) upersonlig, litt nýtr sólar, kun lidet nyder man solen, kun lítt er den fremme, *Þjisk Lv* 4.

njótr, *m.* 1) nyder, besidder, benytter; da n. også findes som Odinsnavn, *Þul IV jj* 6, er det umuligt i flere af de følgende kenninger at afgøre, om det ene eller det andet foreligger, n. hafra, *Tor*, *Húsd* 3, n. *njarðgjardar*, d. s., *Þdr* 7, n. vella, *mand*, *Katr* 40, n. auðar *ESk* 6, 23,

n. naðrs glóstrætis *Giz 1*, n. svana beðjar blikviggs *Ingj 2, 6*; n. brynju *Gráf 6*, n. geira *Grettis 51*, jfr *Epver 1*, n. stála *Merl I 63*, n. ulfvins elda *Pl 14*, hrafnvins hjarar n. *Hfr Lv 12*; n. vígslu, *præst, EGils 2, 5, 14*; — geisla n., *ilden, Skall 2. — 2) Ódín (jfr ofv.)*, *Pul IV ij 6*, N-s (*ved rettelse*) rann, *skjöld, Eyv Lv 4*, N. naddhríðar, *kriger, Korm Lv 33*, N. benloga vindar *EGils 3, 12. — Jfr baug-, For-, herði-, hildi-, hirði-, hjalm-, hjor-, nýti-, vætti-*.

Njörðr, m. guden Njord (jfr *Kock, Zs. f. deut. Phil. XXVIII, 289 f.*), *Vafpr 38, Gri 16, 43, Skí 38, 39, 41, Lok 34, Pry 22, Pul IV g, Arbj 17, Eg Lv 19*, N-ar dótr nlu *Sól 79*, dóttir N-ar, *Freyja, ESk 11, 4*, óðul N-ar *Hfr Lv 9*, niðjar N-ar, *aserne, Hfr Lv 10. — Meget hyppigt i kenninger for mænd, efter guld: N. auðar Íslar 11, Ofetgr 3 (her i pl.)*, hringis N., *Gunnarr*, bauga N. *Merl I 54 (i pl.)*; leitiss linna N. *Katr 44*, snáka stígs N. *Íslar 8*, ormvangs N. *Pl 56*, svanbingis leygs N. *EGils I, 25*, grundar seilar garða N. *Íslar 2*; Sýrar gráts (*Freyjas gráds*) N. *Grettis 53, — efter kamp: víga N. Svtjúg (ved rettelse), Sigv 1, 14, GOdds 4, Nj (XII) 8*, bóðvar N. *Hl 16 b*, Gøndlar N. *ÞSær 2, 2*, hlakkar N. *HolmgB 5*, sóknar N. *Sigv 13, 3*, N. naddregns *Eyv Lv 2*, N. hjorregns *Íslar 20*, hjorgaldrs N. *Þorm 1, 9*, borða glymhriðar N. *Þjóða 4, 12*, hjalma hriðar N. *ÞormÓl 3*, sköfnunga hriðar N. *EGils 3, 19*, nadds hámana raddar N. *Sindr 6, — efter våben: N. vápna Háv 2*, N. hjorva *Hl 3 b, — efter skjöld: N. bauglands SnH 2, 5*, N. nadda borðs *Þorm 2, 5*, N. valbrands sunda landa *Sindr 6, — efter skib: Skrauta N. Vigl 8*, N. Þvinnils viggja *Háv 12. Jfr baug-, beiti-, brak-, bóð-, dyn-, felli-, fleygi-, geir-, gný-, gæti-, her-, hjor-, hlun-, hlym-, hregg-, hyr-, megin-, meiti-, ræki-, sann-, sig-, svip-, söeki-, veifi-, víg-, vætti-, þrym-, öeski-*.

njörðungar, m. pl. findes ikke for sig alene, men kun i sammensætninger: hjalm-, skæ-, svip-, víg-. Synes at være afledet af Njörðr.

Njörn, f. bl. kvenna heiti ókend, *Pul IV yy 3*.

Njörun, f. (gen. forekommer aldrig; formen er sikret, ikke Njörun), regnes til asynjerne, *Pul IV h 1*, men er ellers ganske ukendt, måske blot et andet navn på jorden; i kvindekenninger, efter guld: N. golls *Korm Lv 44 (ved rettelse)*, gollseims N. *Korm Lv 36*, fleyvangs fúra N. *Anon (XIII) B 12*, akrs síka fitjar N. *Rv 34*, þvengláðs dýnu N. *Nj 21, — efter drikkekar, vinkers N. Krm 20*, olstafns N. *Hrafn 1, — efter 'sten' (j: ravperlebånd)*, steina N. *Harð 1. Jfr beiði-, draum-, eld-, hól-*.

njörvanipt, f. synes at måtte betyde 'kødelig søster', n. Tveggja bága, *Hel, St 25*.

norðan, adv. nordfra, *Gldr 4, Eyv Lv*

13, Korm Lv 45, GSúrs 12, Vell 19, Hfr 3, 18, Eviðs 1, Sigv 3, 13, 10, 4; fyr n., *præp., med acc.*, fyr n. *Vik Vell 17*, fyr Saxa n. *Mark 1, 25*, fyr Glymstein n. *Sturl 3, 11*, fyr Elfi n. *Sturl 3, 13*; absolut, i Norden, *Vsp 37, på nordlandet, Korm Lv 35*.

norðarla, adv. nordlig, i nordlige egne, *Hæng V 2, Loð I 2*.

Norðhumra, f. landet nord for Humber, N-u nánar hjarðir *Merl I 47*.

norðhvalr, m. hvalart, *Pul IV y 2*.

Norðimbraland, n. Northumberland, *Krm 14*.

Norðimbrar, m. pl. Northumberland's indbyggere, morð N-a *Hfr 2, 8*, lik N-a *Ótt 3, 6*.

norðmaðr, m. 1) nordmand, Norges indbygger, altid i pl. norðmenn, -meðr *Þjóða 4, 2, 21, ESk 6, 11, Steinn 3, 15*, dróttinn N-a *Harkv 5, Hfr 3, 25*, gramr N-a *Sturl 3, 5*, gengi N-a *Hák 3. — 2) indbyggere i Íslands norðland (= Norðlendingar), Anon (XIII) B 45*.

Norð-Merir, m. pl. Nordmøres indbyggere, kærir N-a *Sturl 5, 19*.

norðr, adv. nord, mod nord, n. horfa dyrr *Vsp 38*; — *norðpá*, i nordlig egn, n. i eyju *Kveld; Hfr 3, 26*; gramr n., j: i Norge, *Þjóða 4, 12*, hingat n. *Mark 1, 13*; kompar., *norðar, længere mod nord, Eyv Lv 2, superl. norðast*, es sat n., *længst mod nord, Ótt 2, 17. — Subst. n., ór n-i Jóms 32. — Jfr land-, út-*.

Norðr-Danir, m. pl. de nordlige Daner, *Merl II 25*.

Norðri, m. dværg, *Vsp 11, Pul IV ii 1, 2*, niðbyrðr N-a, *húmlen, Hfr 3, 26 (jfr SnE I 314)*.

norðrlönd, n. pl. de nordiske lande, *Hfr 3, 19 (adskilt ved tmesis)*.

norðrvegar, m. pl. 'nordlige veje', nordiske lande, j: Norge (jfr Noregr), á n-a *Hhund I 4*.

norðsætr, n. (-rs), 'nordlige boliger', j: Norge, gætir n-ra, *Hakon d. gamle, Sturl 5, 6 (v. l. vega sætr)*.

Norðvík, f. Norwich i England, *Ótt 3, 9*.

norn, f. skæbnegudinde, n-ir heita þærs nauð skapa *Pul IV h 5*, jfr aumlig n. *Reg 2*, ljótar n-ir *Sigsk 7*, n. erum grim *Kveld*; gröm vask n-um *Ghv 13*; n-ir skiptu (v. l. réðu) rétt *Torfe 2*, n-ir kómu *Hhund I 2*, n-ir vekja, i en uklar sammenhæng, *Guðr II 38*, láta n-ir gráta, også i en uklar sammenhæng, *Akv 16*; n-ar nagl, hvorpá runer er rístede, *Sigrði 17*; — n-ir nauðgonglar *Fáfn 12, jfr 13*; — n-a dómr, *nornernes dcm, der kan være og er ensbetydende med død*, njóta n-a dóms, *livets udstrækning, Yt 32*, hafa n-a dóm, *død, Fáfn 11*, illr es dómr n-a *Herv VII 16*, kvíðr n-a *Hamð 30*, sköp n-a *Fáfn 44*, fár gengr of sköp n-a *Krm 24*, fornhaldin sköp n-a, *den gamle (hedske) tro, Hfr Lv 10*; — stóll n-a *Sól*

51; — grey n-a, *ulve* (hvorfor de kaldes således, vides ikke), *Hamð* 29. — 1) *kenningar*, for kvinde: *nisti* n. *Eg Lv* 16; *jfr Pul IV yy* 2; — for økse: skjaldar n., *norn* betragtet som jættekvinde, *Od* 18. *Jfr* *auð*-, *baug*-, *hlað*-, *tófra*-.

norpr, m, *person der ser forfrossen ud*, (*jfr* *norpa*, *sidde i kulde*, *kold vind*, *og halvvejs fryse*), n. enn *nefskammi*, *om en fisker på søen*, *Bárd* 3.

norœnn, adj, *norsk*, n-ir *skatnar Ísldr* 13, n-ar *dróttir Rst* 8, n-n *öld Sturl* 6, 7. *nosi*, m, n. *rauðr* bruges om *hestens avlelem*, *der var genstand for dyrkelse*, *Vols* 7; *dermed er ikke sagt*, *at n. er ligefrem = penis*.

Nóatún, n. pl, *Njords hjem*, *Gri* 16.

Nói, m, *Noah*, *Leið* 16, *SnE II* 246 (*her den lat. gen. Nôe*).

nógleikr, m, *overflod*, n-s *orð Mv I* 2.

nógligr se *gnógligr*.

nógr se *gnógr*.

nón, n, *tretiden*, *klokken 3 efter middag*, *at n-i SnE II* 196. 248, *Pét* 52.

nór, m, *skib*, *Pul IV* z 1. *Jfr* *brand*-.

Nóregr, m, (*f. norðveg*; *vokalens beskaffenhed ses af mange verslinjer i de 7 første eksempler*, *Norge*, *Gráf* 6, *Vell* 23, *ÞKolb* 3, 7, *Sigv* 3, 13. 15, *Ótt* 2, 14, *Steinn* 3, 15, *Yt* 35, *Oddm*, *ÞGíst* 3, *Arn* 2, 8, *HHj* 31, *Rst* 7, *Merl II* 25, *Herv III* 18; N-s *menn Rst* 11, N-s *gætir Rst* 19, N-s *jarlur Jóns* 18.

Nóri, m, 1) *dværg*, *Vsp* 11. — 2) *sø-konge*, *Pul IV* a 4.

Nórr, m, *blandt kongenavne*, *Pul IV* hh 2, *egl. Norges eponym*.

nót, f, (pl. -ir), *næt*, *trækkenæt*, *spåberner langra n-a*, *skæmtsom kenning for sildene*, *Eyv Lv* 13.

1. *nótt* se *nótt*.

2. *nótt*, f, = *gnótt*, *rigdom*, *overflod*, *måls n. Mv III* 1.

numna, (-aða; *afledet af part. numinn*), *kun i med.*, *oss n-ask skil*, *vi hører*, *lærer*, *tilægner os*, *Eðað* 6.

numna, f, *nonne*, *ESk* 13, 5, *Mey* 56. — *Urigtigt for runna Drv (XI)* 1.

nú, adv, 1) *nu*, *om hvad der sker*, *er lige i øjeblikket*, *eller hvad der i fremtiden tænkes som nuværende*, *nú knátt séa Gri* 53, *es heyrik nú til Ski* 14, *hvat ek nú mæli*, *nu skal til at sige*, *Dry* 2, *ok nú ligger Yt* 31, *es nú vón vituð Eirm* 5, *nú es sannfregit Hfr* 3, 24; *geyr nú Garmr Vsp* 49, *vex nú gengi goða Háð* 10, *nú mun koma Háð* 13, *nú mun hann sökkvask Vsp* 66. — 2) *som modsætning til det forbigangne eller tilkommende*, *nú mátt kalla Reg* 18, *nú bera þeir vánarvöl Hávm* 78, *Óðinn nú heitlik Gri* 54, *morgin mér sagðir nú es ok aptan Am* 81, *nú þat veitik Yt* 6, *nú grœr jorð sem áðan Vell* 16; *þótt skyilm nú eða í gær (i morgen)* *deyja Hamð* 30, *jfr Lok* 41; *om hvad der lige er sket i den forbigangne tid*, *nú eru talðar Vsp* 30. — 3) *hyppig betegnende resultatet*, *fróðr est*

nú gestr, *nu har det vist sig*, *at du er*, *Vafþr* 19, *heldr hefr þú nú mik dvalðan Hárb* 51, *nú hefk heft Vól* 28; *hyppig med imperativ*, *ligesam for at forstærke denne*, *heill nú Vafþr* 6, *Ski* 37 o. s. v., *Eirm* 8, *ris þú nú Ski* 1. — 4) *undertiden får nu kausal farve*, *nú es sonr kominn*, *da han nu er*, *Hym* 11, *nú fœra mér Dry* 22, *nú mátt einn ráða Am* 73. *Se tværgt den rige eksempelsamling hos Gering*.

núflauss, adj, *ikke tvær*, *glad*, *munter* (*se Arkiv XVIII* 322), n-t, *adverbiet*, *Hfr Lv* 5. *Grundbet. er mulig 'uden ujævnhed'*; *i senere isl. kendes núfa i bet. 'knop, lille vorte' (vestfjordsk)*.

nykr, m, (-rs), *vandhest*, n-ra *borg*, *vand*, *sø*, *næfr n-ra borgar Nkt* 75.

nyrdri, *nyrztr*, (nørðri, nørztr), *adj, nordligere*, *nordligst*, *enn nørðri heimsendir Sigv* 12, 21, *enn nørðri borða glymhriðar Njörðr*, *den nordligere (i Norge) boende*, *Þjóða* 4, 12, *enir nyrztu niðjar*, *de nordligst boende*, *Orv IX* 54, *enn nyrzti jaðarr Gd* 6.

nyt, f, *nytte*, *glæde*, *mannan n. Ski* 34. — *Navn på en elv*, *Gri* 28, *Pul IV* v 6.

Nytja, f, *elvenavn (vokalen rimbestemt)*, N-u *log*, *guld*, *SnE II* 192.

nytsamligr, adj, *nyttig*, n-t *at nema Hávm* 153.

ný, n, *måneny*, *nymåne*, *Pul IV* ll, *ný ok nið skópu nýt regin Vafþr* 25.

nýbitinn, adj, *nylig bidt*, *nylig fremkaldt ved bidsår*, n-nar *undir Ht* 56.

nýbrýndr, adj, *nylig*, *lige*, *hvæssæt*, n-d *skolm Óspakr*.

nýfeldr, adj, *nylig*, *lige*, *fældet*, n. valr *Hávm* 87.

nýgenginn, adj, *nylig gangen*, *som lige er begyndt at gå (om et barn)*, *Harð* 3.

Nýi, m, *dværg* (*af ný*, *jfr Niði*), *Vsp* 11, *Pul IV* ii 1.

Nýjamóða, f, *elv i England*, *Sigv* 1, 9.

nýjung, f, *nyhed*, *helst af overraskende art*, *Lil* 39.

nýkominn, adj, *nylig*, *lige*, *kommen*, *Hausl* 10.

nýla, adv, *nylig*, *Sigv* 14, 1.

nýliga, adv, *nylig*, *lige nu*, *Guðr II* 38.

nýligr, adj, *ny*, *omtrent* = *nýr*, n-g *röð Sigsk* 26, *nókkut n-s*, *noget nyt*, *GGalt* 4.

nýlokinn, adj, *nylig afsluttet*, *varð n-it vigum Liðs* 7.

nýlunda, f, *nyhed*, *især af overraskende art*, *Merl II* 13.

nýr, adj, 1) *ny*, *þat nýs*, *det nye*, *det sidste*, *Hhund II* 8, *ný spjóll*, *nye tiden*, *der*, *HHj* 31, *eigi nýjari spjóll Ragn* V 6; *ný nisting Ormr* 1, 3, n. *óðr*, *nyt afsnit i digtet*, *ESk* 6, 57, *ný nening*, *ny*, *ikke sædvanlig*, *Sigv* 13, 12. — 2) *ny*, *frisk*, n. *nár Þmáli* 1, n. *valr Tindr* 1, 9, *nýjar undir Hskv* 2, 6, *nýtt nauta blóð*, *til ofring*, *Hyndl* 10, *nýtt nest ÞGíst* 3, n. *naðr Arn* 6, 2, *nýjar hlunnar Sturl* 3, 3, *nýjar súðir Sturl* 3, 5. — 3) *som dværgenavn*, *Vsp* 12, *Pul IV* ii 2. — *Jfr* all-.

Nýráðr, *m*, *dværgenavn*, *Vsp* 12, *Þul* IV ii 2,

nýsa, (-ta, -t), *søge efter nyt, spejde, udforske*, *n. fyr sér, se sig for*, *Eg* Lv 4, *n. gørla Merl I* 24, *n. niðr, forske nedad, egnen neden under sig*, *Hávsm* 139; — *i medium*, *n-ask* fyrir *Hávsm* 7, *n-umk* hins *St* 13.

nýta, (-tta, -ttr), 1) *benytte, drage nytte af*, *n-um* skrið, *om skibets fart*, *Klæ*, *n. hõnd, kunne bruge*, *Ragn* V 12, máltól *n-ask* mér *ESk* 6, 19, *n. eiða, overholde*, *Rv* 5, *n. Fjølnis feng, anvende*, *EiðSn* 2, *n. sér*, (*menn*) *n-i sér søgn Merl I* 63, skalt *n. þat, göre dig det brugeligt, tjænligt, modtage (tilbudet)*, *Gunnl* Lv 1. — 2) *nyde, göre sig tilgode, om føde*, *n. af nái Guðr II* 42 (*hás á urigtigt*), *n. sér nái Anon (XIII) B* 6, seggir *n. sér mart Kolb* 2, 3, *n. sér bens fen ok hold* *HI* 31 a, *n. sér sveita Ísldr* 7, *jfr* *n. sveita* *HI* 31 b, *n. sér morðhauka milsku* *HI* 26 b. — *N-ir* hann at hreyta, *hans bruger, plejer*, *Ólsv* 5. — 3) *upersonlig*, svá at *n-ir, således at det går an*, *Rv* 1.

nýtinjót, *m*, *nyder, som drager fordel af*, (*forstærket njótr*), *n-ar* nás, *ravne, Ragnarsp*.

nýtir, *m*, *benytter*, *n. naðrbings, mand*, *ÞKolb* Lv 7.

nýtla, *adv*, *dygtigt*, *Arn* 6, 16.

nýtlig, *adj*, *nyttig*, = *nýtr*, þin fõr varð *n-gust* *Ótt* 2, 3.

nýtr, *adj*, (*nýtri, nýztr og nýtastr*), *nyttig, dygtig (egl. brugelig), om guderne (med hensyn til deres omhu for verden)*, *nýt regin Vafþr* 13, 14, 25, *om Frey*, *n. Njarðar burr Gri* 43, *om gud*, *n. es nõð sem heitir Likn* 8, *om mænd (fyrster og andre)*, *Eyv* Lv 4, *Mark* 1, 24, *allra nýztr (Alráðr) Gunnl* Lv 10, *n. niðr Norðmanna Sigv* 13, 23, *n. herilýtir Þloft* 2, 6, *n. auðar skellir Merl II* 56, *n-an (Þórgeir) Þorm* 1, 11, *n. herr Rst* 19, *nýt vígdrótt Hávsm* 100, *n-tri* drengir *Ótt* 2, 14, *n. þegn Ólhelg* 6, *n-ir* boga ýtendr *Nj* 3, hann vas nýztr at kanna *Stúfr* 1, *n-ir* bragnar *ESk* 6, 58, *nýt þjóð* *ESk* 6, 68; *vesa sér* *n. Hsv* 48, — *om kvinde*, *Hfr* Lv 3, *Bjhit* 2, 3; — *heiptar n-ir* drengir, *dygtige i kamp(?)*, *Hókr* 6 (*jfr* *heipt*), — *om andet*: (*áfa*) *sú* vas *nýt (hás nýt) fæstum, nyttig for de færreste, gavnlig for ingen*, *Am* 1, *nýt mól, nyttige ord, fortællinger*, *HI* 1 a, *nýt ljóð Hávsm* 162, *nýt ox* *ESk* 11, 4, *n-ar* náðir *Vitn* 14, *nýztr tírr* *ESk* 6, 55. *Jfr* *al*-, *all*-, *fjøl*-, *marg*-, *ó*-, *þjóð*-.

Næfill, *m*, *søkongenavn*, *Þul* IV a 4.

1. **næfr**, *adj*, (-rs), *dygtig, kyndig*, *n. allvaldr Hfr* 3, 3. *Jfr* *hótt*-, *of*-, *orð*-.

2. **Næfr** og **Næfil**, *dværgenavne*, *Þul* IV ii 2.

3. **næfr**, *f*, (-rar), *næver, þakinna næfra mjöt, det rette mål (mængde) af tag-næver*, *Hávsm* 60, skjóta gognum barða garð (*skjoldet*) sem næfrar *Anon (X) III B* 3, *ræfr* ok *næfrar þola nauð Þjóða* 4, 2. *Jfr* *sal*-.

næfri, *n*, *næver (kollekt.)*, *geirr glumði við hildar n., mod skjoldet (n. = tag)*, *Krm* 21, *hœings hallar, søens, n., is, om en isvæge*, *Nkt* 4.

nærland, *n*, '*næverland*', *nykra borgar, søens, næfr (tag), is, nykra borgar n. = is-land = Island*, *Nkt* 75.

næma, (-ða, -ðr), 1) *tage, fratage, berøve, vildu n.* *Foglhildar mun fjorvi Rdr* 6, *n. fjorvi, aldri, lífi Hál* 11, *Orv* VII 4, 11. *Brot* 1, *Guðr II* 31, *Svarf* 1, *n. e-n* hõfði *Guðr II* 43. — 2) *tage, bemægtige sig*, *n. Hildi* *HI* 23 a, *n. fyrða, tage tilfange*, *StjO* I 1, *elsku næmör, betaget af kærlighed*, *Mey* 19, *næmör, urigtig v. l. for næmir*, *Sól* 9.

næmr, *adj*, *aktivt, som er i stand til at tage (åndeligt), forstå*, *n. galdrs, som lægger vind på at lære galder*, *GSúrs* 15, — *passivt, som skal tages, gribes*, *n-ir* hvervetna, *om fredløse*, *Sól* 9. *Jfr* *fast*-, *fjör*-, *heil*-, *hjárt*-, *sið*-.

nær, *adv*, *og præp. (egl. komparativ og oprindeligt tostavet, som Korm* Lv 60, *Þmáhl* 2, *ÞKolb* 3, 9, *Arn* 5, 16, *Bkrepp* 5, *ç*: *naar, Sievers Arkiv* V 133–34, *Bugge Aarbb.* 1889 s. 87, *medens enstavet form findes* *Ótt* 3, 8, *Bjhit* 2, 1, *Arn* 6, 9, *Þjóð* A 1, 6, 19; 4, 2, 24, *Halli* 3, *jfr* *Skjpspr* 116; *ordet fik tidlig positivens betydning, hvorefter en ny komparativ dannedes ved tilføjeelse af -r, nærr, superl. næst; jfr* *Noreen* § 270 a 4). — 1) *nær, nærved*, *n. ok lírr (ç: nærr?)* *Lil* 24, *n. sem fjarrí* *Gd* 17, *lærðiz* *n. (ç: nærr?)* *Lil* 54, *steina n., pege nærved en (omtale en beskrivende, således at han kan kendes)*, *Stefnir* 1, *n. fyr norðan Danaskóga* *Ótt* 3, 8, *n. at landamæri Þjóða* 4, 24, *n. til landamæris Halli* 3, *vesa n. Bjhit* 2, 1, *n. es (vas) sem, det er, var, nærved, at, det er omtrent som*, *Ólhelg* 8, *Lids* 4, þannig *n. sem, omtrent som om*, *Mhkv* 11, *vas þat n. sem Mhkv* 4. — 2) *nærved, næsten*, *n. betr* *Hfr* Lv 3, *n. sem væri ráðinn Þjóða* 1, 19, *vesa n. traudr, være næsten uvillig*, *Rst* 19, *n. þll kind* *Lil* 19. — 3) *superl. næst, næste gang, dernæst, sidst*, *Helr* 8, *Hym* 3, *Ht* 28, svá *komk n. Hávsm* 100, *Nanna* *vas n. þar Hyndl* 20 (*kunde også være af næstr, adj*), þat *vann n. nýs* *Hhund* II 8, *verk es visi vann n. ESk* 6, 57, *jfr* *Sigv* 7, 9, 14, 1, *ESk* 12, 3; = *helt, Pét* 1; *komparativ synes n. at være SnE* II 218 *i betydningen 'bedre, hellere'*. — 4) *præp. med dativ, nærved, stedligt, brautu n. Hávsm* 72, *Sigrðr* 27, *n. því es Harkv* 3, *Vinu n. Eg* Lv 10, *n. Úsu* *Arn* 6, 9, *n. Heiðabý Þjóða* 1, 6, *borgum n. Sigv* 13, 21, *n. hjónum Þjóða* 4, 2, *n. vask pausnum þeira Sigv* 8, *róa n. e-m* *Sigv* 2, 9, *land n. ósum* *Gri* 4, *falla (áar) gumnum n. Gri* 28, *jfr* *leiða n. rógi Hamð* 10, *n. hjarta Hávsm* 95, — *om tiden*, *n. apni, morni Hávsm* 98, 101, þessu *næst* *Lil* 46, *því næst Þorm* 1, 11; — *som tostavelsesord*: svá *n. landi ÞKolb* 3, 9, *n. himni* *Arn* 5, 16, *Bkrepp* 5, *n. skaldi*

Dmáhl 2, og í komparativ: n. gauri an mér Korm Lv 60; nærr gengr mér ok mínum garðr an oss of varði, kommer nærmere ind på mig (ídet jordejendommen indsnævredes), VGI 1, nærr vífi an vér Korm Lv 57. — 5) nær, n. heim skulu Hávm 21, n. verðr þórf geirs Hávm 38, n. munt nenna Njarðar syni Skí 38, n. skass kómr upp HHj 23; rent spörgende, n. vættir þú þeira Þorm 2, 20. — Sigsk 26: enn n. numit nýlig rjóð er opfattelsen uklar, da stedet vistnok er forvansket. Jfr all-, þjóð-.

næra, (-ða, -ðr, eller næra), nære, føde, n. blóðs nag Evids 1, n. brimis sunda val ESk 6, 55, n. allmarga (menn) EGils 3, 12; n. óst SnE II 218; n. ónd, uddanne sin sjæl, Pét 46.

nærgi es, nær end, Korm Lv 40, Þorm 2, 1, Rv 9, Eg Lv 17 (ved rettelse).

1. næri, næstr, adj, nærmere, nærmest, esat mæringr næri munka valdi an þú Hallv 7; ár et næsta Ból 1. 8, n. lofi Hfl 16, n. merkjum Sigv 12, 12, n. skapara Lil 7, næstr happi Ht 99, et næsta nes Mhkv 2; et næsta, præp., nærmest ved, et næsta hjarta (dativ), HHj 40, Þorm 2, 25, et næsta goði Arn 2, 19, et næsta Haugi Þjóða 3, 1, et næsta Norðmanna gram ÞSær 2, 1, men: i den nærmeste fremtid, Herý 1 5; næsta, forstærkende, næsta ný skeið Þjóða 4, 19, næsta nýtr Ófeigr 4; med verber, næsta hræddumk, jég var meget bange, Lil 41, jafnan hefr ek næsta kafnat Lil 77, Anon (XIII) B 18. — Dat. pl. næstum, sidste gang, Frþ I 32.

2. næri, præp., nærved, n. garði Grettis 43, n. nógu Lil 31, n. miðvíku Andr 2, n. Kristi Gd 3 5.

næring, f, næring, føde, n. lýða lífs, om jomfru Maria (vitæ pabulum), Gd 38.

nærir, m, (eller nærir), føder, nærer, naddskúrar n., kraftig kriger, Gráf 6, Hfr 2, 8.

nætingr, m, blandt fuglenavne, Þul IV xx 6.

nætrof, n, nattens ende, ofanvert n., acc. temp., morgengry, Mv III 7.

nættingr, m, blandt sværðnavne, Þul IV I 7, n-s hregg, kamp (jfr hreggboði), Þorm 2, 5.

nægja, (-ða, -ðr), fyldestgøre, sér nægandi Lil 8, se tövrigt gnægja.

næra, nærir se næra, nærir.

nøkvers St 3: á n. nøkkva bragi er uden tvivl forvansket: rettelser er ikke givne af antagelig art.

nøkkvi, m, 1) båd, skib, Þul IV z 1, Glár 2, St 3 (i en uforståelig sammenhæng), Anon (X) I B 10 a; n. Austra burar, dværgens skib, digtning, digt, Hfr Lv 5; bønar n., bryst (jfr barkrjóðr), Hallv 6; toptar n., hus, Yt 24. — 2) søkongenavn, Þul III 1; stóð N-a Harkv 9

(skr. stóðom), Hyndl 20 (eller en anden?). Jfr stein-.

Nönn, f, elvenavn (egl. 'den kraftige'), Gri 28.

Nörr, m, Nats fader, Vafþr 25, Alv 29 (bægge steder dativ Nörvi); jfr Bugge, Studier II 97.

Nörva, f, norsk ø, Þul IV bbb 4; jfr Arkiv XX, 348 f.

Nörvasund, n, strædet ved Gibraltar (egl. 'det trange sund'), Oddi 3, Hskv 2, 6.

nös, f, næse, næsebor, fólfr of nasar Alv 2, á nasar Ístær 16, nössum órum (i en ufuldstændig sammenhæng) SkrautO 2, stinga nösium i felda, som tegn på grublen, sorg og lign., Sigv 11, 12, hoggva nösium til jarðar, falde, Hást 3. — Navn på en (shetlandsk?) ø, Þul IV bbb 4.

nösgós, f, en gåseart, Heiðr 22.

Nöt, f, 1) elvenavn, Gri 28, Þul IV v 6. — 2) spyd, Þul IV n.

nóð, f, 1) nåde, gunst, om guds nåde, Viðn 14 (pl.), Alpost 13 (pl.), sviptir n. ok giptu Gd 47, treysta á krapt ok n-ir EGils 2, 16, til guðs n-a EGils 1, 28. — 2) fred, ro, n. hjarta Gd 41, með nóðum Lil 12, missa líf ok n-ir Grettis 47. — 3) gunst, kærlighed, yfir kvenna n-ir, langt over kvinders kærlighed (noget uklart, men meningen er: 'mere end kvinder i alm. skal Maria være velsignet'), Gd 3 9.

nóðugr, adj, rolig, n-t yndi, fredelig fryð (i himlen), Gd 3 34.

nól, f, nål, Þul IV z 10 (i pl. om seilnåle), n-a Nauma, kvinde, Grettis 52, n-a Gunnr, d. s., Frþ I 30 (men her synes at foreligge en forvanskning).

nórungr, m, pl, findes aldrig usamensat (jfr dog SnE II 497: n. víga ok verka). Jfr beit-, él-, folk-, gunn-, log-.

nótt, nótt, f, nat, Þul IV mm, n. ok dag Sigv 3, 21, n. með niðum Vafþr 24, jfr Vsp 6, n. en Nörvi kenda Alv 29. 30 (her vel egl. personificeret, ligesom Vafþr 25), n. nemr e-n, overrasker en (fór han kommer til en gård), Gróg 13, Sigrðr 26, langar eigu þeir bersi nætr, björnens nat = vinter, Mhkv 6, n. ok nipt Sigrðr 3, fyrri n. HHj 26, n., absolul, acc., Hávm 112, nætr allar níu Hávm 138, níu nætr Skí 39. 41, SnE I 94, átta nætr Gri 2, fimmm nætr Korm Lv 41, ESk 6, 25, þriar nætr Rþ 6. 20. 33, Grip 42: dat. abs., átta n-um, i 8 nætter, Þry 26. 28, alene n-um, om natten, Völ 6 (hvis ikke nótt her er rigtigere), gen. abs., þriggja n-a, efter 3 nætter (dage), HHj 33, Ragn V 9, fára n-a, om nogle få nætter, Hhund I 19, Guðr II 43; — i n., inat, Alv 2, Am 28, Anon (XI) Lv 7 (her nótt); — á n-um, om natten, Hyndl 46. 47, á einni nóttu (således her) Jóms 40. — n. húns, björnens nat, vinter (jfr ovf.), Rst 13. Jfr haust-, hý-, jóla-.

nóungr, *m*, slægtning, niðjargi né n. annarr *Akv* 9.

nökkur, *adv*, et eller andet steds (*egl.* ne-veitk-hvar), ganga n. nær *Pét* 52, hræra n. *Mey* 38.

nökkurr, *pron.* (opstáet af ne-veitk-hverr, nekkverr blev lydret til nökkurr, men der findes desuden flere former, især påvirkede af nøkkut-nakkvat s. d., som nakkvarr, men de er vanskelige at konstatere udenfor rim-forekomsten; de antages i de følgende), 1) *nogen, en eller anden*, n. þeira *VGI* 4, *Lil* 4, einna n., en eller anden, tagne enkeltvis, i særdeleshed én, *Vsp* 40, góðra n., en af de ædelbárne mænd, *Sigs* 56, gøfugir n-ir *Eirm* 2, n-ir munu standa, en del (ikke så få), *Nj* 23, n. sveimr *Griss*, nakkvara (sål. hds) snertu *Jóms* 24, n-ur nýjung *Lil* 39, n-ur synd *Lil* 60, n-urar dáðir *Has* 13, n-uru færi, endel færre, *Eviðs* 1, nøkkur (sål. rimet) sök *Líkn* 9, spara sik til n-s, spare sig for et eller andet, undlade at gøre et eller andet, *Mhkv* 27. — 2) med talord, omtrent, henved (derfor er talordet vist bestemt nok, men udtrykket göres beskednere), þrir nakkvarir (sål. rimet) *Eg* *Lv* 5; — *ntr.* af n. heddur nøkkut, men hvor dette ord forekommer, er det vist allevegne = nøkkvat og opføres her for sig.

nökkut, *pron. n.* (opstáet af nekkvat af ne-veitk-hvat; dette blev lydret til nøkkut, men former som nekkvat og nakkvat findes ikke sjælden), 1) *noget (ofte adverbialt)*, veldr n. því (: klökk) *Bjhít* 2, 2, ek veit „noccob“ *Hhund* 1 5, „nokqvot“ ætta ek kyn til þess, i *nogen henseende*, *Mhkv* 2, nokqvot varð hon sýsla of sik *Mhkv* 3, fara n. fyrir, trække sig

noget tilbage, vige ret meget, *Eg* *Lv* 31; med *gen.* manna, matar, vápna, mæta n., *noget af* (= nøkkurr med *nom.*), *Fj* 15. 41. 17. 25. 29, lofak nakkvat (: blakk-) *Bjhít* 2, 12, gefa nakkvat (: rakkr) *Þsif* 2, 2, jfr *Kolb* 2, 4, *EGils* 3, 8, brakar : nakkvat *ESk* 13, 11, staka : nakkvat *Rv* 14, reka þóttumk nú nakkvat (sål. hds) *GrDropl* 2, flóðstökkvandi n. (hds nockut, nakkvat) *Eg* *Lv* 31, stökkvir : nøkkvat *ESk* 13, 4, breksöm : nøkkvat *Bjhít* 2, 5, sekr : nøkkvat *GSúrs* 32, ólbekkrar : nøkkvat *Hfr* *Lv* 21, ekkju : nøkkvat *Hharð* 1, ef i gerisk „nacqvað“ *Am* 32. — 2) *adv.*, måske, muntu n. veita þetta *Lil* 85, sattu n. mik hrökkva *Grettis* 3. — 3) *dativ*, *egl.* nøkkvi men i er sikkert altid forkortet, af n., af *nogen (særlig) grund*, *Gunn* *Lv* 3, *Þjsk* 3, *Hfr* *Lv* 26, henda gaman at n., have noget at gøre løjer med, *Mhkv* 1, vesa fyr n., bebude noget, *Am* 26 (skr. necqvi), valda n. *Hhund* II 26 (skr. nocqvi), svá n., omtrent således, *Hfr* *Lv* 1, = svá „nokqvot“ *Mhkv* 18; — med *komparativ*, *noget, betydelig*, nekkvi ofar (: -reks) *Þskakk* 3, færa n. *Hálfs* VIII 8 (hds nøkkut), n. verri *Gautr* I 7, síðar n. *Merl* II 29, *Sturl* 4, 26, med *supert.*, framast n., *betydelig forrest, langt den forreste*, *Guðr* II 30, n. ríkrst es heima hverr *Mhkv* 16.

nökkviðr, *adj.* (yngre nøktr, dannet efter de sammentrukne former), *nøgen*, neiss es n. halr *Háv*m 49, sverð nøkkvit *Sigs* 4, nøkðan hjör *Hfr* *Lv* 5, nøkðan mæki *Am* 49; snauð ok nøkt, *n. pl.* *Lil* 19, nøkt, *nom. f. sing.* *Mey* 16, nøkðir þeir urðu *Sól* 9, nøkta *Nõnnu* gulls *Mey* 30, søkt var henni nøktri *Mey* 47, nøktan kærl i froste *Rún* 16.

O

O er den korte, lukkede o-lyd, a-omlyd af u. I ord som sonr skulde lyden veksle mellem o og u; i rim findes dette dog ikke helt overholdt; *nom. sunr* (regelret) findes *Haustr* 14 (sun- : dun-), men *gen. pl.* suna (for sona, : una) *ÞSær* 4, 3, sonr findes *Þjóða* 2, 4 (: konr), *Gunn* 2, 1. I ord som goll er vokalen o eneherskende indtil i det 13. årh., *Snorre rimer* gull (: full), *Sturla* ligeledes; der findes kun

god (ikke guð). I lydforbindelsen io kan o ikke konstateres undtagen i þjokkr; ellers kan udtalen io ses af mange eksempler.

Oddaeyrr, *f.* stedsnavn på Brennø, *Bjhit* 2, 8.

oddamaðr, *m.* opmand, o. fæsk opt enn þriði, jafntrúr skal sá hvárra liði *Mhkv* 10.

Oddaverjar, *m. pl*, slægten på Odde, *Nkt 81*.

oddbragð, *n*, 'od-bevægelse', o-s órr, *kriger*, *Hfr 3, 22*; v. l. er oddflagð, s. d.

oddbreak, *n*, 'od-bragen', *kamp*, *Ht 70*.

oddbreki, *m*, 'od-bølge', *blod*, *Hfl 11*.

oddborr, *m*, 'od-træ', *kriger*, *Grettis 50*.

oddfæima, *f*, 'od-kvinde', *valkyrje* = *kamp*, o-u stair, *kriger*, *Gunnl Lv 5*.

oddfilagð, *n*, 'od-trold(kvinde)', økse, o-s órr, *kriger*; mindre rigtig v. l. til oddbragð, s. d.

oddfloamr, *m*, 'od-ström', *kamp*, o-s viðr, *kriger*, *GSürs 19*.

oddgaldr, *m*, 'od-sang', *kamp*, o-rs vætti-Njótar, *krigere*, *Tindr 1, 2*; o-rs Ullr, d. s., *Þorg*.

odd-Gein, *f*, 'od-Gevn', *valkyrje* = *kamp*, o-ar órr, *kriger*, *Gunnl Lv 4*.

odderðir, *m*, 'od-hærder', *kriger*, *ÞKolb 3, 2*; i *pl*, *Bergb 12*.

oddhrið, *f*, 'od-byge', *kamp*, vekja o. *Hskv 2, 10*, vinna o. *Kollí 1*, o. varð *Arn 5, 20*; o-ar garðr, skjold, *ESk 6, 50*, o-ar log, *sværd* (jfr logfágandi), *Eaðá 6*.

oddló, *f*, 'od-bølge', *blod*, umðu o-ar i Óðins veðri *Hák 8*.

oddnæt, *n*, 'od-næt', *det næt der skal opfange odden*, skjold, setja o-s þinul (s. d.) við = reisa rønd við, sætte sig til modstand mod, *Anon (X) III B 1*.

oddneytir, *m*, 'od-benyttet', *kriger*, *Vell 7*.

oddr, *m*, 1) *od*, spids, på sværd, spyd, pil; mange steder er det umuligt at se, hvad der menes, sværd-spids synes ment *Pul IV 1*, 10, ógn es i o-i *HHj 9*, om spyd, á Gunngnis o-i, hvorpá runer er ristede, *Sigrðr 17*, om pil, *Pul IV o 1*, alm r sparn af sér o-a *Jóms 27*, om kniv, ádr o-s kendi *Am 63*. — 2) *ubestemt*, ódeigr o. *Rst 6*, fólvir o-ar *Hhund I 53*, gráir o-ar *ÞGísl 4*, o-ar hoddum roðnir *Arn 6, 15*, o-ar bita (bitu) *Hfl 13*, *Krm 4*, rjóða o-a *Krm 28*, seðja o-um *Hhund II 8*, kveðja lið o-um (spyd?) *Eyv Lv 3*, o-ar slitu skyrkt *Krm 12*, o-ar gørva jarli megin *Mhk 6*, læsa strönd o-um *Mark 1, 24*; således også i *kenningar*, for *kamp*: o-a gnýr *Hál 9*, *Anon (X) III B 1*, o-a gnat *Hfl 9*, o-a hrið *Þorm 2, 13*, o-a skúr *Íslðr 3*, *Mark 1, 19* (*pl*), *Þjóða 3, 28*, o-a él *Krm 22*, o-a senna *Krm 17*, o-a messa *Krm 11*, o-a leikr *Vell 29* (jfr leikmiðjungur), o-a fundr *Sigv 12, 19*, o-a þing *Sigv 1, 2*, o-a ofþing *Tindr 1, 7*, o-a frost *Sigv 2, 4*; o-a íþróttir *Harkv 1*, — for *valkyrje*: o-a Leikn, dens haukar, ravna, *Hallv 6*, o-a víf, dens ofbyrr, *kamp*, *Vell 8*, — for *skjold*: o-s bláferill *Ht 31*, — *Hhund II 40. 41*: keyra jóa o-um má vel spyd el. sværd være ment, jfr keyra sverði. — *Hornets spids* (spidse endé), drekka odd loðis okhreens, drikke af, *Yt 16*. — 3) *spidsen af hæren*, d. v. s. den der står i spidsen, anfører, aldar o. *Sturl 1*, helmings o. *Mark 1, 5*;

— om det skib der er i spidsen, *Þjóða 3, 12*. — 4) brodds o. *Fj 32* er meningsløst, brodds má være fejl, mulig for bjargs = ljúft berg, v. 49, bjargs o., *bjærgets tinde*, øverste del. — 5) som mandsnavn, *Porm 1, 8*.

oddragn, *n*, 'od-regn', *kamp*, o-s stafr, *kriger*, *Korm Lv 38*, o-s hvatendr, d. s., *Pl 41*, o-s æski-Nirðir *Háv 7*, o-s ór sværd, *Háv 13*.

oddrjóðr, *m*, 'od-farver', *kriger*, *Gunnl Lv 3*, *Ingj 2, 2*, *Rst 5*.

oddrög, *n*, 'od-strid', *kamp*, o-s boði, *kriger*, *Ingj 2, 1*.

oddrunnr, *m*, 'od-træ', *kriger*, *Nj (XII) 6*, men sikkert fejl for óð-, s. d.

Odðrún, *f*, datter af *Budle*, *Sigsk 58*, *Odðr 2. 4. 7. 11. 34*.

oddsenna, *f*, 'od-strid', *kamp*, o-u Ullr, *kriger*, *Lids 2*.

oddský, *n*, 'od-sky', skjold, o-s regn, *kamp* (jfr regnbjóðr), *Eg Lv 4*.

oddstiklandi, *m*, 'od-skyder', spyd-skydende *kriger*, *Ingj 2, 1*.

oddstriðir, *m*, 'od-bryder', *kriger*, *G Sürs 17*.

oddviti, *m*, anfører (egl. 'som viser spidsen, o: fronten', selv befinder sig dér), *Eyv Lv 3*, *Mert I 19*, *Ht 56. 66*; o. hers *Grip 43. 53*, *Ht 88*, *Hálfs VII 9*, *Ív 2. 3. 21*, o. folks *Hálfs VII 7*, *HHj 10*, *Hhund II 12*, o. liðs *SnH 1*; o. jofra, konge, *Sturl 6, 7*, o. bragna sagna *Ht 59*; o-a ríki *Eg Lv 34*.

Oddvör, *f*, sagnkvinde, *Ormsp IV 6*.
1. of, præp. og partikkel; findes hyppig, men i forskellig grad i de forskellige håndskrifter, således findes yfir og (det yngre) um gennemgående i K-hds af *Heimskringla*, medens J og F har of; 748 (eddad.) har of forholdsvis hyppigere end R, hvor det på de første 20 sider kun findes omr. 14 gange (mod et utal af um; se 2 30, 3 5. 21, 7 26, 9 5, 10 25, 11 12. 15, 12 32, 13 8, 18 8. 24. 29, 20 28); man plejer at indsætte of i eddadigte og skjaldekvad, og med rette; her er de ældste isl. hds vejledende; *Íslendingabók* af *Are* har kun of i alle betydninger (se *Möbius'* glossar til hans udgave); *Larssons Ordforrådet* opviser et forsvindende antal um mod en rigdom af of; det må således siges at være berettiget at antage of for det ældre, der er blevet afløst af um og undertiden yfir; ved rim kan intet konstateres, da ordet altid er ubetonet. — A) præp. med acc., 1) over, henover, of lopt (f. låð) ok of loð *Hhund I 21*, of himinjóður *Vsp 5*, of pill loð *Reg 14*, of fjall *Háv 3*, of dala *Vafþr 14*, of veg *Lok 6*, *Hausti 8*, of sund *Hárþ 3*, of ver *Hfl 1*, austr of mar *Hfl 18*, of set *Rdr 4*, of eld *Harkv 23*, of garð *Grott 12*, of hauga *Þjóða 1, 24*, yfir of skóg *Þjóða 1, 17*, of Jaðar *Harkv 11*, of dróttmöggu *Vafþr 11. 12*, dagr komit daprastr of mik *Hálfs IX 20*, of kné *Þry 16. 19*, of hófuð, omkring og over, om hovedtøj,

Dry 16. 19, fjólr of nasar *Alv 2*, liða of hvápta *Húsdr 8*, blóðugr of brjóst, *over*, *pá brystet*, *Bdr 3*, of sjóvarbelti *Lil 10*, skjóta of oxl, *skyde noget henover sin skulder*, *afvise noget*, *Gróg 6*, of manna sjót, *blandt mænd*, *Hfl 20*, sea lengra of ragna rök *Vsp 44 o. s. v.*, *jfr 29*, veifa fröðum of her *Pstf 2, 3*, ganga of ynglings börn *Skall 1*, loðr gekk of skip *Bölv 8*. — 2) *henover*, *imellem*, *rundt omkring i*, of sæ, *rundt omkring på seen*, *Hfl 12*, *Vell 15*, of tröð *Gldr 2*, of eyjar, *imellem og forbi*, *Jóms 19. 35*, of seggja búðir *Pjóða 4, 6*, of hjarta, *i hjertet*, *Ghv 20*, *Grip 51*, *Lil 80*. — 3) *om tiden*, of daga *Hhund II 51*, of dag þriðja *ESk 6, 4*, of nær *Fj 16*, of öttu *Krm 14*, of morgin *Hamð 1*, *Sigv 1, 13*, of aptan *Hhund I 31*, of alla ævi *Eyv Lv 8*, of allan aldr *Sigv 11, 16*, of síðir *Mark 1, 21*. — 4) *henover*, *udover*, of sköp *Merl II 42*, ganga of sköp norna *Krm 24*, of skapadægr framm *Mhkv 23*, of afl sér *Þham 1*; *heriul má vist også henføres* tala of hug, *tale mod*, *hvad en selv mener*, *tale falsk*, *Hávnm 46 jfr Am 74*, og brá of alt annat, *var mere udmærket end alt andet*, *Am 52*, meta of e-t, *vurdere mere end*, *Leið 36*, þrir of tolf *ESk 6, 14*. — 5) *over og omkring*, hlaða grjóti of e-n *Ég Lv 42*, gina of ná *Arn 5, 12*, gina of hræ *ESk 6, 29*, *jfr* of hrör fylkis, *ved kongens lig*, *Guðr I 5. 11*. — 6) *omkring*, of bróður-bana *Lok 17*, leggja hönd of e-n *Helr 12*, láta Högna váðir glymjja of sik *Hfr 1, 7*, of síður *Brot 4 (FJ.s udg.)*, of gram *Vell 21*, ófár drengur lá of Mörúkára *Steinn 3, 4*, setja skjaldborg of visa *Ht 16*, of hodd goða *Gri 27*, slá eldi of iviðju *Hyndl 48*, of liðu spennu *Sigrdr 9*, of sali *Fj 5*, of loga *Fj 1*, of flota *HHj 13*; hafa lýði ok lönd of sik *Odrgr 17*; *heriul kan föjes*: of einn, *om*, *imod*, *én*, *ESk 6, 54*, *jfr* sitja of e-n, *belure*, *Ghv 15*; *omkring og forbi*, norðan of Stafangr *Arn 2, 10*. — 7) *igen-nem (efter længden)*, falla of eitrdala *Vsp 36*, gnaga of grjóti *Hávnm 106*, of líkams æðar *Lil 11*, of iðrin *Lil 77*, *jfr* of vafrlöga *Skí 8*. — 8) *mellem*, *blandt*, kjósa of konunga *Hák 1*, kjósa of bræðr *Sturl 3, 19*, of alþjóð *St 15*. — 9) *pá grund af*, *for . . . skyld*, of sanna sök *Hávnm 118*, *Hfr 3, 11*, of litla sök *ESk 6, 37*, of óra sök *Sigsks 51*, of sök þína *Korm Lv 24*, of sakar þínar *Hhund I 38*, of minni sorgir *ESk 6, 60*, of sannar deildir *TorfE 4*, of minna, *af ringere grund*, *V Gl 4*, *HolmgB 13*, sekr of sauði, *pá grund af fjáretyveri*, *TorfE 5*, of albrýði *Yt 13*, heyrja geirþey of mey *Korm Lv 25*, ganga á holm of e-n *Korm Lv 49*, ofreiðr of þat *Helr 8*. — 10) *om*, *i forbindelse med subst. og verber*, *der betyder 'tale, forhandle' og lign.*, dómr of dauðan hvern *Hávnm 77*, döema of e-t *Vsp 60*, *Hávnm 111*, *Lok 2*, *Rst 24*, of þat gættusk *Vsp 6 o. s. v.*, mæla of e-n *Vafþr 55*, ráða of e-t *Þry 14*, lesa fár of e-n *Hávnm 24*, fregna of Yngva

hrör *Yt 6*, hróðr of e-n *Korm 1, 5*, yrkja of e-n *Rst 34*, þylja of e-n *Jóms 4*, þylja of sigr *Pjóða I, 25*, þat es gengr of guma *Hávnm 28. 94*, senna of e-t *Hym 28*, veðja of e-t *Vafþr 19*, nú 's vandmælt of verk *Pjóða 3, 18*. — 11) *i forskjellige forbindelser*, *hvor of má gengives 'med hensyn til'*, þat es enn of þann *Hávnm 46*, fátt of varnir, *kun lidet af værn*, *kun ringe værn*, *Has 34*, of Flosa rjóð *Drv (XI) 12*, of Jésú þenna *Lil 43*, of þann enn hvíta hadd *Ghv 16*, líta eptir of æsku *Grip 21*, óask of e-n *Gri 20*, of órar ferðir *Am 93*, hrata of mægi *Alv 1*, hræla of hotvetna *Am 71*, vesa sviðr of sik, *være så klog at sørge for sig selv*, *Hávnm 103*, vesa fullspakr of sik *Grott 8*, og uden adj, vesa of sik, *sørge for sig selv*, *Hárð 22*, hyggja of sik *Fáfn 35*, sýsla of sik, *d. s.*, *Mhkv 3*, sýsla of þort gesta, *sørge for gæsterne*, *Am 6*, vesa dátt of svarra, *være indtaget i kvinden*, *Jóms 4*, því skapi heir haldit of (konu) *Jóms 4*; mæla of mansöng, *tale med hensyn til mansang*, *formulere den*, *Mhkv 20*. — 12) *enkelte andre forbindelser*, sitja of sitt, *forblive i rolig besiddelse af sit*, *Mhkv 22*, vesa einn sér of sefa, *være alene med sit sind og sindsindhold*, *Hávnm 95*, búa of hvertan hug, *være falsk i sind*, *Sigsks 40*, véla of e-n, *have med en at gøre*, *Gri 52*; stíga of e-n, *er oprindelig at forstå bogstavelig*, *men udtrykket har fået en almindelig betydning*, 'at overvinde', *Am 68*, *Ísldr 24*; halda vörð of visa, *egl. 'omkring kongen'*, *men i alm. holde vagt*, *hvor kongen er, til hans beskyttelse*, *HHj 23*; hylja of nafn, *egl. 'at lægge et dække uden om'*, *i alm. skjule*, *Hárð 10*. — B) *med dativ*, 1) *over*, *ovenover*, of brunni *Vsp 19*, þruma of öldrum *Hávnm 13*, bera snáks fald (*skrækkeshjælm*) of skarar fjalli *ESk 12, 2*, salr of sessmögum *Hávnm 152*, syngva of höfði *Hhund II 33*, söngur of svírnum *Gldr 7*, eggjar skulfu of þingamönnum *ÞKolb 3, 11*, malmflaug of Gunnlaugi *Gunnl Lv 13*, liggja of menjum *Fáfn 16*, of grami dauðum *Brot 7*, of fylki brann *Yt 24*, of valtafni *Sturl 5, 10*, ulfr þaut of hrævi *ÞSær 3*, hrafn gellr of hræsollu *Eg (XII) 3*, dik flóði of líkum *Ótt 3, 6*, drúpa of beinum *Yt 30*, jörð grœr of barma *Eg Lv 10*; halda (hendi) of e-m, *beskytte en*, *Korm 1, 7*, hafa huliðshjalm of konungs efni *Sturl 4, 3*; gala of e-u(m) *Vsp 42. 43*, glissa of verði, *over maden*, *ved måltidet*, *Hávnm 31*, sitja of Sigurði, *sidde (over :)* *ved siden af Sigurd(s) lig*, *Guðr I 1*, *jfr Vsp 35*; *over og omkring*, þjóta of veri *Guðr II 8*, of hilmis bróður, *omkring*, *Ht 33 (kunde også være acc.)*, of jarli *Ht 57*. — 2) *over og omkring*, *pá*, *henover*, of dreka þinum *Sturl 3, 14*, of hvítum þrom ritar *Ht 54 (v. l. hvítan)*; *herhen hører måske* of sal *Grott 7*. — 3) *over*, *i sammenligning*, of öðlingum *Guðr I 18*, of sonum Gjúka *Guðr II 2*. — 4) *andre forbindelser*, láta kyrt of e-u, *forholde*

sig rolig med hensyn til, *Am 101*, þegja of róðum, tie med hensyn til ráðslágnir, lade være med at ráðslá, *Hávnm 111*, glaupsa of e-u, snakke om, raillere over, noget, *Mhkv 3*, opinspjallr of jofurs dóðum en þagmælskr of þjóðlygi (dativ?) *Arbj 1*; — opnir heimar verða of ása sonum, i noget uklar sammenheng, 'omkring dem', 'for dem?', *Gri 42*; — stóð of hléðum, ganske uklart (sammenheng forvansket), *Hamð 22*. — C) udfyldende partikel (kan ikke oversættes); oprindelig har den vel haft en forstærkende betydning, og da vistnok særlig stæet foran adjektiver, participier og adverbier; senere — og kun således optræder den i historisk tid — afblegedes ordet og dets betydning; foran adj. og part, síð of alinn *Hávnm 72*, of beðit hafði *Þry 32*, ils of fylld *Sigs sk 8*, of högggnir *Rdr 4*, of sprunginn *Haustr 8*, of stökkinn *Haustr 19*, of mærum *Bragi 2*, 1, yðr of glíkr *Sigs sk 39* o. s. v. — Foran verber, of sér *Haustr 14*, of kendu *Rdr 4*, of nam *Haustr 3*, of kom *Haustr 9*, of þák *Bragi 2*, 3, of þegja *Audun 1*, á bál of bar *Vsp 33*, of fann *Þry 26*. 28, áðr of frægak *Guðr II 6*, of kvað *Grott 24*, es sjalfr of á *Hávnm 9*; foran substantiver: góðs of æðis *Hávnm 4*, sins of mál maga *Hávnm 21*, of røk *Alv 9* o. s. v., Erps of barmar *Rdr 3*, of dolgr *Arbj 22*, Þórs of rúni *Haustr 8*, Baldrs of barmi *Haustr 16*, trolls of rúni *sst 17*, þær of fardir *sst 20*.

2. of, partikel, for meget, adskilt ved tmesis fra det tilhørende ord, keypt es øst of = ofkeypt o. s. v. *Sigv 13*, 22.

ofan, adv, 1) ovenfra, nedad, koma o. *Vsp 65*, *Hhund I 54*, *Merl I 58*, bera ord o. *Gri 32*, barg o., kommende ovenfra, *Hhund I 30*, láta o. sigask, ned fra et træ, *Haustr 4*, brjóta o., om det knejsende hoved, *Hym 19*, *Jfr 23*, kloina o. *GSúrs 34*, drepa o. *Haustr 6*, keyra o., ned af skibet, *Jóms 38*, o. til strandar, fra det indre af landet, *Ótt 2*, 11, ríða o. *Sigv 1*, 5. — 2) oventil, i, ved den øverste del af noget, hjotr bitr (ask) o. *Gri 35*, kulði etr o. *Grott 16*; fra oven af, heill vas hjalmstofn o. *Hym 31*. — 3) fyr — ofan, præp. med acc., fyr mold, jorð, o. *Grip 22*, *Guðr I 17*, *Odgr 1*, fyr o. sæ *Ótt 1*, 5; — o. á, med dativ, o. á val *Hamð 30*.

ofanreið, f, ridt oven fra, riden ned til kysten, dvelja o. *Anon (XII) B 1*. ofanverðr, adj, hørende til den øverste, sidste del, o-t nættróf, i den sidste del af natten, ved daggrý, *Mv III 7*, í önn o-a, her beror opfattelsen af o. på betydningen af önn, s. d., *Ski 31*.

ofar, ofarst (øfst), adv, 1) højere, højere oppe, o. nøkkvi, betydelig højere, *Þskakk 3*, o. löndum, ɔ: i himlen, *Hfr 3*, 29, *Stúfr 6*. — 2) højere, højere op, draga segl o. *Hhund I 29*.

ofarla, adv, oventil, højt oppe, o. blíta ord, bider højt oppe, ɔ: i hovedet, volde død, *Hávnm 118*.

ofarliga, adv, højt oppe (jfr foregående), fljúga o. *Heiðr 34*.

oibeldi, n, voldsomhed, overmagt, *Lil 7*, 9, 77.

oifblótinn, adj, kun i n, an sé o-it, end at der skal være for meget ofret, *Hávnm 145*.

ofbyrr, m, stærk vind, odda vífs (valkyrjens) o., kamp, *Vell 8*.

oiferfilla, adv, altfor djærvt, dristigt, *Has 7*.

oifdrukkinn, adj, for stærkt drukken, *Hsv 76*, hefr þú o-it, du har drukket alt for meget, *Gri 51*.

oifdrykkja, f, for megen drikken, *Hsv 115*, 132, *Lok 47*, o. óls *Hávnm 11*, o. svíkr *Merl I 56*.

oifjarri, adv, for fjærnt, *Anon (X) I B 10 a* (eller i to ord?).

oifir (oifr), n, (-rs), offer, koma með o-i *Lil 36*, tíða o., gudstjænestens offer, *Kristi legeme*, brjóta tíða o. *EGúls 1*, 5. — Jfr tíða-.

oifra, (-aða, -aðr), ofre, *Mey 58*, Jésús kaus o-az *Lil 36*; o. e-n *Mgr 6*.

oifyllr, f, for megen mættelse, o. grautar *Þjóða A 4*, 16.

oifgaman, n, 'for megen elskov', eggja o-s *Sigrðr 32*.

oifgengi, n, godt følge, vígs o. *Orv IX 64*.

oifgóðr, adj, for god, kostbar, o. bolli *EGúls 1*, 26.

oifgrand, n, stærkt mén, *EGúls 3*, 2.

oifgreypr, adj, meget vred, o. of þat *Helr 8*.

oifhlý, n, alt for stærk lummerhede, jætternes navn på 'vindstille', *Alv 22*.

ofkeyptr se 2. of.

oifkúgi, oifkúgi, m, en som stærkt kuer, nedtrykker, en anden, ygr o. *Gullasp 2* (ofr-), o. jofra *Balti 1*.

oiflangr, adj, for lang, oflönng tunga, om en for meget talende og pralende tunge, *Grettis 21*.

oifláti, m, overmodig og pralende person, *Dul IV j 3*, 4, itr o. *ÞKolb Lv 6*.

oiflengi, adv, for længe, *Reg 4*, *Helr 14* (v. l.), *Bar 3* (men her ved rettelse: golv lengi til gól o.), *SnSt 4*, 4.

oiflinnr, m, 'stærk slange', om Ormen d. lange, *Rst 22*.

oifljótr, adj, meget hæstlig, om midgårdormens hoved, *Hym 23*,

oiflæti, n, overmod, overmodig færd, hvat býr undir o. þinu *Leiknir*.

oiflqskr, adj, for lað, doven, forsømmelig, o. æsku aldr *Has 8*.

oifmetnaðr, m, overmod, *Sól 15*.

oifmikill, adj, for megen, for stærk, o. áarstraumr *Gri 21*, o-il svörfun *Am 76*, o-it angr *Grip 20*, *Pham 2*, 2, o-il brek *Sigs sk 19*.

oifn, m, ovn, *Gd 48*, *Heil 11*, *Mey 46*.

oifnaud, f, stærk nød, *ÞBrún 2*, *StSigv*.

oifneyzla, f, for megen nydelse, ødselhed, hafa eigrur til o-u *Hsv 54*.

oifnæir, adj, meget dygtig, kyndig,

o-rir jöfrar *Gldr* 4, men som v. l. til orðnæfr.

ofra, (-aða, -aðr), 1) løfte, hæve op i luften, o. sverðum *Skáldh* 4; føre frem, o. lofi (þegna) *Húsdr* 12, *Mdr* 29, o-sk mun lof *Ott* 1, 1; — o. erring, vise kraft, dygtighed, *ESk* 11, 5. — 2) stille sig imod, true, o. vrøngum ægi *Rdr* 19, *jfr Heil* 20 (mangelfuld tekst).

oframmr, adj, meget stærk, ófs o-ir, kraftige i deres overmod, *Gautr* II 23.

ofrausn, f, for megen magtudfoldelse, *Sigv* 11, 11, reisa o., foretage sig noget, der overgår ens kraft, *Sturl* 4, 11; — megen kraft (udfoldelse), o. stillis i stáls éli *Arn* 6, 13.

ofreiði, f, megen vrede, forbitrelse, *Halli* 5.

ofreiðr, adj, meget vred, *Ski* 1. 2 (her ofreiði, svagt), *Helr* 8.

ofremð, f, megen ramhed, o-ar sveiti, meget ram sved, *Hfr* Lv 15.

ofrgangr, m, egl. 'stærk gåen, trampen', undertrykkelse, stærk modstand, (eller forsøg på at bringe en på knæene), o. of mik *Stýrr*.

ofrgjöld, n, pl, stærk gengæld, stræng straf, *Reg* 4.

ofrheind, f, stærk, grusom hævn, vinna o-ir *Am* 76.

ofrhugaðr, adj, meget modig, *Ht* 5.

ofrhugi, m, 1) meget mod, dumdristighed, viðr o-a yfirinn *Eg* Lv 24, hafa o-a ærinn *Ragn* V 12, svellr o. jöfrum *Halli* 4. — 2) person der er meget modig, dumdristig, om *Erling Skjalgsson*, *Sigv* 7, 4, *Harald hárdråde*, *Stúfr* 2, *Vagn Ákeson*, *Jóms* 9, *Erik*, *Mark* 1, 9, *Eyjólf*, *Pormóli* 1, 4.

ofrhyrningr, m, vædder (egl. 'med vældig store horn'), *Pul* IV aa.

ofríki, n, overmagt, karla o. drepr kostum kvinna *Am* 73.

ofrkapp, n, megen iver, kraftig færð, stræben, o. austrkonunga *Hál* 6; bjóða o. *Asms* II 3.

ofrkúgi se ofkúgi.

ofrlið, n, overmagt, *Nkt* 24, bera o-i *G Súrs* 30.

ofrmælgj, f, megen snaksomhed, *Vafpr* 10.

ofrniðingr, m, nidding af værste art, om djævlene, *Líkn* 38.

ofruðr, m (el. ofrøð f?), noget for meget, kun i gen., forstærkende, ofraðar lengi *Korm* Lv 43.

ofrúni, m, bedre i 2 ord, of r., s. d.

ofrækð, f, stærk følelse (for en anden), lidenskabelig hengivenhed, *Hfr* Lv 19.

ofrøplvi, adj, meget drukken, overstadig beruset, varðk o. *Hávmm* 14.

ofs, adj, overmodig, söl vas o. *Has* 22.

1. **Ofsi**, m, v. l. til *Upsi*, s. d.

2. **ofsi**, m, voldsomhed, æstr o. *Lil* 8, fríðrofs o. *Ht* 1, reisa o-a, overmod (hos de oprørske), *Þjóða* 3, 24.

ofsinni, n, godt følge, v. l. *Orv* IX 64.

ofsjaldan, adv, for sjælden, *Líkn* 2.

ofskopt, f(?), blandt 'mandsnavne', *Pul*

IV j 9; da ordet står lige efter ættbaðmr, ættslóð, kunde det antages at betyde 'slægtrække' el. lign.

ofsnaður, adj, helt berøvet, o. at ástvinum *St* 7.

ofsemma, adv, for tidlig, *Ragnarsp*.

ofsóinn, adj, ofret i et for rigt mål, an o-it, end at have ofret for meget, *Hávmm* 145.

ofstopi, m, 1) overmod, o-a vændr *Hást* 2, með o-a *Nkt* 44. — 2) overmodig person, *Anon* (XI) Lv 1.

ofstrið, n, stærk kummer, fæðask við o. *Helr* 14.

ofstæki, n, voldsomhed, overmod, nenna o. *GÓdds* 5.

ofsveini, n, altfor megen søvn, *Hsv* 18.

ofstregi, m, stærk sorg, kummer, *Eg* Lv 38, *Guðr* I 3, *Grip* 49; i pl. *Hsv* 68.

ofstresta, (-ta, -t), stole for meget på, *Hsv* 137.

ofvalt se 4. valr og *jfr* ávalt.

ofvarr, adj, for forsigtig, *Hávmm* 131.

ofviðri, n, stærk storm, *Frþ* I 3, *Pul* IV oo 2.

ofvægin, adj, uimodstælig (egl. = det følgende; i øvrigt rettelse, nom, for hús's dativ), *Gráf* 6.

ofvægr, adj, 1) egl. 'tungt vejende' (vægr til vega), eftertrykkelig, kraftig i sin virken og opræden, o-g heipt hrisungs, voldsom. *Yt* 26; om fyrster, *Hfr* 2, 8, *Arn* 2, 14. 5, 13, *Mark* 1, 31. — 2) let at veje, eftergivende, o-ir húskarlar, hús-karle, som let lod sig overtale, købe, *Sigv* 13, 18.

ofvæni, n, stærk forventning, spænding, ásmegir i o. *Bdr* 7,

ofyr *Asms* II 1 er vistnok skrivefejl for ofra.

ofþekkr, adj, meget kær, *Korm* Lv 42 (rettelse for ó-).

ofþerrir, m, stærk udtørring, o. æða, fuldstændigt blodtab, død, *Rdr* 8, *jfr* ósk-Rón.

ofþing, n, stærkt, kraftigt, møde, o. odða *Tindr* I, 7.

ofþrunginn, adj, stærkt undertrykt, holdt nede, *Sigs* 34.

ofþurfi, adj, stærkt trængende, med gen. *Sól* 3 (eller i 2 ord?).

ofþyrmir se óþyrmir.

ok, konj, (ældre auk, s. d., yngre og, der findes f. eks. i rim i *Lilja* og : teyg-v. 18), 1) og, forbinder to eller flere substantiver, adjektiver, verber, o. s. v., to eller flere sætninger, hvor der kan være mangfoldige nuancer (se den udførlige artikel i *Gerings Wörterbuch*), *Hamðir* ok *Sprli* *Rdr* 4, ennihogg ok eggjar *Rdr* 6, *Ræs* reiðar máni ok (tilligemed) fjölð sagna *Rdr* 7, orð ok særi *Vsp* 26, lof ok vit *Hávmm* 9, gamlar ok hárar *Hausil* 10, horskr ok þogull *Hávmm* 6, morðvarga ok þanns o. s. v. *Vsp* 39, fordæða ok meini blandin *Lok* 32, gengu . . . ok gættusk *Vsp* 6 o. s. v. Ofte findes ok i begyndelsen af vers, hvorved en direkte fortsæt-

telse af det foranstående betegnes, *Rdr* 8. 11, *Yt* 4. 6. 9 o. s. v., *Haustr* 19; at ok her skulde betyde 'ti', være begrundende, er der ikke grund til at antage. — 2) ofte findes bæði foran, bæði ok, både og, *ÞGisl* 5, *ESK* 6, 38, *Lil* 56; bæði kan sættes efter: sess ok virðing bæði *Lil* 7. — 3) med hensyn til stillingen af ok er den, især i de drotkvædede vers, meget fri; de forbundne ord kan stå i forskjellige linjer og ok i den 3., torgur . . . ok . . . hauser *Hák* 6; det første ord sættes undertiden efter, ok *Vinða* . . . *Frakka Vell* 28, ok gumnum . . . jörðu *Gldr* 6, ok hárar . . . gamlar *Haustr* 10, ok horga . . . blóthús *Rst* 9, ok átta ennitungl . . . fjogur haufuð *Rdr* 13, ok errinn . . . hraustr *Nj* 7, ok Sörli . . . þeir Hamðir *Rdr* 5, ok hringa *Hllnar* . . . mína (óþurpt) *Korm Lv* 3. — 4) som, ádr jafnt (v. l.) ok síðan *Lil* 6. — 5) undertiden, hvor man væntede relativ, ok átti *Vafpr* 5, ok ek vilja vita *Ski* 3, ok vega kunni *Sigs* 3. — 6) også, hinir eru ok aðrir *Harkv* 23, þat es ok mælt *St* 17, eða ok þó *Sigv* 10, 2, eru ok fjórir *Gri* 33, ulgi hefr ok vel, heller ikke, *Lok* 39.

okbjörn, m, 'ág-björn', okse, *Haustr* 6.

okhreinn, m, 'ág-rensdyr', okse, o-s loğðir, horn, *Yt* 16.

okkarr, pron, vor (om to), vegr o. *Akv* 8, bróðir o. *Hamð* 28, o. mögr *Ski* 1, o. salr *Ski* 16 (om Gerd og hendes tærne), bana o-arn beggja *Styrb*, hvárr o., enhver af os to, *Ragn X* 5, hvártki o-at, ingen af os to, *Helr* 12, okkur hugrekki, mit og dit mod, *Anon (X) III B* 4, okkur merki *Rv* 24, o. góði, venskabet mellem ham og mig, *Þorm* 1, 4, okrar ástir *Korm Lv* 49; uklart er okkar, *Anon (XII) C* 37.

olga, f, elvenavn, *Þul IV v* 3 (egl. 'svulmen', v. l. alkoga).

olgr, m, okse, *Þul IV ö* 3; — høg, *Þul IV ss* 2; — öld, *Þul IV pp* 3; — Odin, *Þul IV jj* 6. Alle disse er tildels skrevne med o, men o er vist det rigtige (stamme olg-, bruse, flamme).

olmask, (-aðisk), bevæge sig vildt, rase, om bølgerne rasen, *Gd* 5.

olmligr, adj, voldsom, rasende, ilsku skóli o. í sér, om djævl, *Gd* 3 29.

olmr, adj, vælig, fremstormende, o. lindhjörtr, om skibet, *Gldr* 6, o. elgr *Rennandi, d. s., Liðs* 4; — om en kriger, o. goll-Þái *Jóms* 26, o-ir undlinns stafar *Bói*, jfr o. Ingolfr *Anon (XII) E*, rasende, olm egghrið, om kampen, *ESK* 4, 2, o-t veðr *Hnikars Svrt* 2, o. hernaðr *Mark* 1, 24, — om havet, o. grásili *Stolmar* *ESK* 13, 11, — om sorgen, o. erumk harmr *Sigv* 12, 9, — om døden, o. dauði *Þorm Ól* 1, 6.

olpa, f, kåbe (især rejsekappe og lign.), *ÓTr* 1, *Herv* 1 4, *Hjálmp* II 8.

op, n, vigen, flygtien, ops búinn *Bjhit* 2, 17.

opinn, adj, åben, opit helviti *Lil* 20,

opit skarð, uudfyldt hul, *St* 6, opnir verða heimar, åbnes (således at de kan genemskues?), *Gri* 42, opin vas illuð es í sóu (litu), onðskaben var åben (tydelig, klar?), da de så i den (kisten), eller snarere: 'det var åben onðskab, som de så ned i' (uden dog at forslå sammenhængen), *Vql* 21. 23; opin 6, isfri elv, *Vafpr* 16; — o. ok onðverðr, åben og vendt imod (en), alm. talemåde om hvad der er tydeligt for alle, *SnH* 2, 7 (hvad digteren her har ment, er dog lidt dunkelt ifølge hele versets art og indhold).

opinspjallr, adj, som taler åbent, uden omsvøb, o. of jofurs dóðum *Arbj* 1.

opna, (-aða, -aðr), åbne, haugar o-ask *Herv III* 8, láta himinríki o-ask *ESK* 6, 16.

opt, adv, ofte, *Hávum* 9. 29. 40, *Hym* 2 o. s. v., *Yt* 6, *Eg Ber*, o. s. v., o. ósjaldan *Vsp* 21, *Anon (X) III C* 4; kompar. optar *Eg Lv* 27, optarr (rr metrum-bestemt, jfr *Sievers, Arkiv V*, 132), *HolmgB* 9, *Korm Lv* 1; dögum optar *Nkt* 81, *Leid* 45: superl., optast *Sigv* 5, 4, sem optast *Lil* 81. At opfatte opt (i visse forbindelser) i betydn. 'rigelig' (Richert) er næppe rigtigt og ikke nogensteds nødvendigt; stederne er: *Hávum* 33, *Hym* 2, *Hhund II* 25; jfr *Richert, Forsök* 1877, *Arkiv XX*, 69 f. Jfr all-

optfliga, adv, ofte, *Has* 47, *Jóms* 37, *Gd* 3 30.

optfligr, adj, hyppig, o-g mein *Hsv* 78.

optsinn, adv, ofte, *Sindr* 7.

optsinnis, adv, ofte, *Has* 11.

optsinnum, adv, ofte, *Bjhit* 2, 6.

optveitandi, m, som ofte yder, giver, o-ar (gulls), gavmilde mænd, *Nj* 16.

orð, n, 1) ord, tale, o. mér af o-i o-s leitaði, det ene ord avlede det andet, *Hávum* 141, o-a gnógr *SnE II* 230, mæla o. *Grip* 20, *Sigrðr* 14, men: mæla o-um *Hávum* 104, *Vafpr* 4, verpa o-i á *Vafpr* 7, *Am* 42, kveða o. *Hym* 32, kveða at o-i, udtale ord, *Am* 32. 34, finna o. *Þry* 26. 28, skipta o-um *Hávum* 122, þegja o-a, tie med hensyn til ord, lade være med at sige, *Þry* 18, léa o-a, foranledige ord, omtale, *G Súrs* 18, grípa við o-i (se grípa) *Guðr II* 32, o-in fara es af munninn liðr *Mhkv* 16, takask o-um *Þfagr* 9, o. leikr á, noget omtales så eller så, *VGl* 8, at sóttisk o., ord fandtes dertil, *Sigv* 13, 9, lag o-a, ords føjning, udtalte ord, *Am* 3, o-a far, d. s., *Gd* 2; Urðar o., bestemmelse, *Fj* 47, dróttins o. (es dýrt) *Sigv* 11, 8, *Mhkv* 5 (jfr. "hójt er herrebud"), þröttar o., ord der vidner om kraft og mod, *Hfr* 3, 2, *Jóms* 41, o. ok særri, aftale og svorne eder, *Vsp* 26; skilin o. *Hávum* 134, ill o., vrantne ord, *Ski* 2, grim o., barske ord, *Ghv* 1, hnófillig o., bitre ord, *Hárð* 43, hóðulig, ill, o. *Nj* 13. 14, ósönn o. *Reg* 4, røng o. *Fáfn* 33, folgin o., hemmelige udtalser, *Sigv* 11, 7, veifanar o., upålideligt ord, tale, *Hfr* 3, 24, hermðar o.

Mhkv 3, forn o., *gamle talemåder, ord-sprog, Mhkv 1, ber o., tydelig tale, ESk 6, 67, stellig o., stevets ord, Lil 51, e-m verðr satt o. á munni, en kommer til at sige sandt, ærligt, ord, Þham 2, 2, spyrja einu o-i, spörge enstemmig, ÞjóðA 1, 17, gera sønn o., udtale sandheden, Sigv 9, 3; leggja til o-s, göre noget til genstand for (dadlende) omtale, dadle, Bjhit 2, 4, ord = samtale, mér varð o. auðsótt Sigv 13, 13. — 2) omtale, ry, rygte, efterretning, mætt o. Ht 45, gött o. Gráf 5, Þ Kolb 3, 5, fáa þat o. Güz sv 2; bera o. Yt 9, o. vas hitt mest Hfr 3, 4, vita o. á e-u Brúsi, þau o. eru komin GSúrs 12, senda e-m o. Korm Lv 45. — 3) föjes så at sige omskrivende til gen. af andre ord, dóms o. Has 36, dauða o., den bestemmelse som døden er, døden, Yt 8, feigðar o. Yt 1, æðru o. kan også godt opfattes som æðra, frygt, Krm 25; jfr tíu o. laga, de 10 bud, Leio 19. — 4) taleævne, veita dumbum o., = mál, Lil 46. — 5) om digtning, Eg Lv 41 (jfr BMOlsen Arkiv XIX, 109). 45. — 6) i kenningar, for guld: o. fjall-Gestils Ísldr 4, o. Hamðis geirs (stenens) grams (jættens) Eg Lv 45, Hloðynjar myrkbeina (stenenes) Danar (jættens) o. VSt 2, — for bryst: o-a sefrein Eil 1, — for tungu: o-a hlýða ESk 6, 26, — o. meðalkafla tungu, klungens ord, sværdets tale, G gnæv 2. — 7) i Hávm 4: geta sér o. ok endrþogu, synes geta sér o. snarest at betyde: 'skaffe sig ordet', fá lov til selv at tale, og endrþaga 'favshed fra den anden'. Jfr afbragðs-, afreks-, árnaðar-, ástar-, ban-, bana-, boð-, bræði-, bænar-, dóms-, festar-, gjaf-, gleði-, heiptar-, hermðar-, klám-, kvæðis-, listar-, ljúg-, lofs-, met-, reiði-, slækni-, spáðóms-, æðru-.*

orðagnógr, adj, rig på ord (rettere i 2 ord), SnE II 230.

orðagnótt, f, rigdom på ord, Mgr 16.

orðahreimr, m, lyd af ord, þrætu-gjarn o. Lil 72.

orðalag, n, ords föjning, udtalelse (jfr lag orða), Kolb 2, 7.

orðalaus, adj, uden ord, kveðjask o-t Gldr 4.

orðaskipti, n, ændring af ord, Skraut O 1.

orðaskortr, m, mangel på ord, Gdþ 22.

orðasnild, f, veltalenhed, smuk föjning af ord, Lil 64, Mv I 1.

orðæginn, adj, ubehagelig i ord, om Tor, Hym 3, men rimeligvis bör der læses -bægnum, så at ordet hører til det foranstående jötni, hvilket netop vilde passe udmærket i sammenhængen, hvorimod det hverken dér eller i alm. passer på Tor.

orðbrjótr, m, 'ord-bryder', moldreks orð, jættens ord, guld, dets 'bryder', gavmild mand, Hallv 7.

orðfár, adj, som har få ord, mér varðat o-tt, jeg kom ikke til at mangle ord, G Súrs 19.

orðfæri, f, veltalenhed (egl. 'orddygtighed'), biðk guð stœra þra o. Gyð 1.

orðgnótt, f, ord-rigdom, veltalenhed, Arn 3, 5, Ormr 2, 2, Líkn 1, ESk 6, 10, Leio 1. 2. 4.

orðgóðr, adj, 'god ved sit ry', som har lov på sig, Þmáhl 16.

orðhagr, adj, som forstår at föje, lægge, sine ord, ESk 6, 69.

orðheill, f, 'ordheld', d. v. s., det ønske (positivt eller negativt) man udtaler, o. þín skal engu ráða Hyndl 50.

orðheppinn, adj, heldig, rammende, i sine ord, Gráf 9.

orðhoi, n, 'ord-hov', mund, St 5.

orðkringi, f, tale-dygtighed, tungefærdighed, o. þín Hárb 47.

orðloí, n, ros i ord, tale, hafa o. allra fira Nkt 76.

orðnæfr, adj, (r tem.), dygtig i ord, v. l. til allsnœfr, Gldr 4.

orðpráðr, adj, herlig ved omtale, ry, berómt, Rst 19.

orðrakkr, adj, modig i ord, modig, Gráf 5, EBrún, Grettis 26.

orðreyrr, m, 'ord-rør (stængel)', tunge, Ótt 2, 17.

orðrofi, m, ord-bryder, som bryder sit ord, læfte, Orv IX 5.

orðrómr, m, rosende ry, omtale, Ht 14. 82.

orðskviðr, m, ordsprog, talemåde, sanna o-ð Grettis 11.

orðskæðr, adj, giftig i ord, Sturl 8, 3.

orðslægr, adj, slú i ord, underfundig, Jón.

orðsnjallr, adj, veltalende, Anon (XI) Lv 4.

orðspeki, f, ord-visdom, kløgtig tale, kløgt, Vafþr 5. 55, Leio 4.

orðstafiir, m, pl, 'ord-stave', stave, der udgør ord, runer, inna o-i, tyde runer, Am 9, men formodenlig er orðstafi (ditto-grafisk) fejl for orð stafa, stavenes ord, ord som stavenes danner.

orðstírr, m, 'ord-pryd', ry, berømmelse, Hfl 6. 9, Mark 1, 2, Ingj 2, 2, Hsv 74, Ragn IX 2, Gyð 4, o. deyr aldrig hveim sér góðan getr Hávm 76.

orðsæll, adj, rig på ry, berómt, Húsdr 4, Hfr 3, 18, Bjhit 2, 5, Sigv 13, 24.

orðvandr, adj, ond i ord (vandr = vándr), dadlesyg, Rv 14, Þstf 2, 3.

orðvápn, n, 'ord-våben', tunge, Leio 44.

orðvitr, adj, klog i tale, Sturl B 3.

orðviss, adj, klog i tale, SnE II 628.

orí, n, le, leskaft, o-a stríðir, hánende kenning for en mand, Hfr Lv 16, o-a Áli, d. s., Korm Lv 12.

oríþægir, m, 'leskafiens ædelægger', hánende mandskenning, Hfr Lv 17.

orgán, n, orgel(?), o-s stóll, i en uklar sammenhæng, Sól 76.

1. orka, f, ævnen til at udføre et dygtigt og anstrængende arbejde, kapp ok o. Greit 2, 3, o. dróttins Gd þ 41; gærning i alm., klerkr var einn til o-u, til

tjæne, EGils 1, 23; — trykkende smærte, o. höfuðverkjar (egl. hovedpinens ævne til at smærte) Gd þ 7.

2. orka, (-aða, -at), udføre noget med kraft og dygtighed, med dativ, o. mestum þrek Hskv 2, 13, o. qlverki ásar Korm Lv 47, o. meira Arn 6, 17, þaus einn fær o-at Grettis 17, abs., sem o. máttir Bjhit 2, 7, sem o-ar Anon (X) II B 8; drive med kraft, o. yxnum at e-m Mey 38; — med acc., o. upp tekna sýslu Hsv 117; — med gen., skaffe til veje, = afla, jarls mægð lét o-at oss (dativ) frægðar Arn 1, 2; — med præp., o. til, virke for, o. e-m til þarfir Eg Lv 43, o. e-m til bana Grott 6, — o. á, afkræve, opfordre til, á skip skal skriðar o. o. s. v. Hávm 82; — med part., o. aprat, kunne hindre, Leið 29; tåle, sem o. mátti, sá meget (mange smærter) hun kunde tåle, EGils 1, 32.

orkn, m, sæl, höfumk o. of skemdan ÞKolb Lv 5.

Orkneyjar, f. pl, Orknøerne, Þsvart.

orknhöfði, m, en med sælhoved, antydende betegnelse for Hallr Teitsson, Anon (XII) B 13.

Orkningr, m, sagnperson, Am 30.

ormbeðr, m, 'slange-leje', guld, Guðr I 26, her skulde dog o-s eldr være 'guld', men det er en urigtig kenning; mulig skal der læses arnbeðs eldr, a., 'det leje som armen udgør', armen, dens 'ild', guldring. *Arne 207f.*

ormbekkr, m, 'slange-bænk', guld, o-s hringr = gullhringr EGils 1, 23.

ormból, n, 'slange-leje', guld, o-s hötuðr, gavmild mand, Gd þ 59.

ormdagr se armdagr og Tidsskr. f. Phil. VI, 97.

ormíránn, adj, skinnende som slangen (o: dens öjne), o. ennimáni Arbj 5, o-n augu Sigv 12, 13, Jóms 32, Hjálmp IV 8.

ormgarðr, m, ormegård, slangefyldt gård, Oddrgr 28, Akv 16; ongr o. Sigsk 59.

ormland, n, 'slange-land', guld, o-s þollr Has 26.

ormlåd, n, 'slange-land', guld, o-s Ullr, mand, GSúrs 24, o-s hati, gavmild mand, Stgv 6.

ormr, m, 1) slange, Þul IV qq 1, o-ar und aski Yggdrasils Grí 34, garðr skriðinn o-um Akv 31, enn fráni o. Skí 27 o. s. v. (om midgårdsormen), jfr o. knýr unnir, om samme, Vsp 50, o. hringleginn Hávm 86, eitrfár o. Hym 23, o-ar eitrfullir Krm 26, langr o. á hringum (o: Bue digre) Jóms 37, o-a sveit, orme, Lil 94, o-ar skriða ör hamsi á vár MhkV 6, o-a hryggir (slangerne i Nässtrands sal) Vsp 38; — om slangebillede på et sværd, o. dreyrfáðr HHj 9; o. enn bjúgi, om djævlen, Lil 60; — o-s einbani, Tor, Hym 22, o-s váði, d. s., Ht 3. — I kenningar, for vinter (jfr SnE I 332): o-s fellir Arn 5, 2, o-s galli Ht 83, o-s tregi AKet, o-a stormr Ögm 1, — for guld

(guldring): o-s torg Þorm 2, 4, o-s lönd ESk 6, 23, o-a látr Arn 6, 13, o-a beðr Gunnl Lv 4, o-s lögg Hrafn 1; alnar o. Hál 12 (i övrigt i en forvansket sammenhæng), arms o. ÞorkHraun, o. armleggjar Bjhit 2, 22, — for spyd, sværd: vigs o. Ingi 1, 1, o. vals Ht 6, o. randar Hl 16 b; — for en (slags) fisk: leygiar eitrs o. Sigv 13, 1; — for pølse: o. ketils Narfi. — 2) spyd, rendi o. til unda Krm 12 (jfr SnE I 430). — 3) drageskib, Þjóð A 4, 18; egennavn, O. enn langi eller blot O. Hfr 3, 13, Hókr 3. 4. 5. 8, Anon (X) I B 10 a, Rst 15. 19, jfr 21. 29. — 4) som mansnavn, O. Stórolfsson, Ísldr 15, O. skógarnef, Ísldr 19. Jfr blóð-, goll-, högg-, midgarðs-, rand-, rit-

ormreit, m, (-s), 'slange-land', guld, o-s ýtir, mand, Þhred 4.

ormsetr, n, 'slange-sæde', guld, o-rs hati Arn 3, 1, Vigl 14.

ormstallr, m, slangebænk, guld, o-s (ved rettelse) viðir, mænd, Eviðs 6, o-s boði, beiðir, d. s., Pl 2. 3.

Ormstunga, f, 'slange-tunge' (o: bidende, hvas tunge), túlnavn til Gunnlaugr, Gunnl Lv 8.

ormsætr, n, 'orme-hjem', guld, o-rs eyðir, mand, Am Arn 4.

ormtorg, n, 'slange-torv', guld, o-s hötuðr, gavmild mand, ÞjóðA 3, 2.

ormvangr, m, slangeland, guld, o-s Jorð, kvinde, Rv 4, o-s Njorðr, mand, Pl 56.

ormvengi, n, s. s. foregående, ötti o-is, gavmild mand, Sturl 5, 2.

ormþvari, m, sværd, Þul IV l 2 (þvari = stang; orm- på grund af ormeslyngninger?).

orna, (-aða, -at), varme, lune, járn taka oss (dativ) at o., sarkastisk, Gisl 2.

ornir, m, slange, Þul IV qq 1 (v. l. óinn); den første vokals beskaffenhed er usikker.

orri, m, urhane, urfugl, hjaldrs o., ravn, ESk 6, 43. Jfr blóð-, brim-, sár-

orrosta, f, kamp, slag, upp líta skalattu l o-u Hávm 129, l o-um Harkv 21, niu o-ur Sigv 1, 9, leiða langvini til o-u Hávm 156, fara til o-u Hásk 3, bjóða o. Sturl 5, 12, letja o-u (gen.) Rdr 9, eiga o-ur Sigv 7, 10; o. andar, sjælens kamp, Heilv 6, -rost- findes her i rim, samt Anon (XII) B 18. Jfr folk-

ostasveigir, m, 'oste-uddeler', ironisk kenning for en mand, Áns 4.

ostia, f, = hostia, offer, Andr 4.

ostmýgir, m, 'oste-fortærer', ironisk, Anon (XII) C 37.

Ostr, f, ø på Nord-Hördland (Ostero), umgjörð Ostrar, havet, ESk 13, 14.

otr, m, (-rs) oðder, otrs gjöld, guld, Bjark 5, (jfr SnE I 336), otrs nauðgjöld, d. s., EGils 1, 19, (otrs laun, d. s., Leið 12, men en ikke nødvendig rettelse, se Dýna). — I kenningar, for skib: Vánar o. Ód 21, ægis o. Guðbr 1, hafs o. Máni 5, siglu o., urigtig v. l. for snæris vitnir, Hfr

3, 16, — for björn: urðar (rettelse for ullar) o. Grettis 18.

otrgjöld, n. pl, 'odder-bod' (se foreg.), guld, Ht 41.

otrheimr, m, 'odder-verden, odder-land', havet, gen. o-s, abs., ud på havet, Þloft 2, 2.

oxi, m, (pl. øxn) okse, øxna heiti Þul IV ö 1, jfr I b, Þry 24, Am 20, alsvartr o. Hym 18, Þry 23 (t pl.), temja øxn Rþ 22, beita yxn fyr arðr Hsv 138, alvaxinn o. Hharð 17; oxa höfuð Hym 22, oxa matr, hæ, ringe foder, Sigv 13, 28.

Ó

Ó er den lange, lukkede o-lyd. Om forkortelse af denne lyd kan henvises til KGislasons afhandling: Om Qvan-titet (Aarbøger 1866). I ord som Nór-egr findes i rim kun langt ó. Om forkortelsen i Ósló se dette ord. Overgangen vá—vó kendes ikke før i 14. årh.; efter n går ó over til ó i nótt, medens der kun kendes spón-, ikke spón-. Derimod findes mærkeligt nok ó i drópu (: hóp) Rst, og i hött (: drótt-, sst), en dialektisk overgang? I Óláfr findes ó (for ældre Á-) først ved 1100 (ældst hos Steinn).

ó-, nægtende partikel, i hds ofte ú-; i rim findes ó en gang, ólaust : stóli, Steinn 3, 12; skilt fra det sidste led ved tmesis (ó . . skömmu), Haustl 2.

óask, (óðisk), frygte, ængstes, med acc., ó. glygg Heið 15, es æskir sér eða ó. Hsv 86, ek hiit óumk Skí 16, ó. ekki, intet, Eg Lv 10, ó. konungs reiði Sturl 6, 4; ó. aptrhvarf, være bange for at vende om (med uforrettet sag), Sigv 3, 2; med of, ó. of Hugin, at . . Gri 20; absolut, óðusk (menn) Hfr 3, 12, jfr ESk 6, 54, ó. sjaldan Hl 28 a, óumk ek aldri Am 13.

óauðigr, adj, urig, ubemidlet, Hávm 75, Vafpr 10.

óársæll, adj, som ikke er heldig med åringen, under hvis regering der er uår, om Harald gráfeld, Nkt 18.

óbeðinn, adj, ikke bedt, betra es óbeðit an sé ofblótit Hávm 145.

óbilgjarn, adj, uvillig til at trække sig tilbage, til at svigte, ufortrøden, dølt vas at eggja ó-an Sigsk 21, jfr 22.

óbiðingr, m, en som ikke vænter, forbliver på stedet, som flygter, fej person, Hást 1.

óblauðr, adj, ikke fej, tapper, modig, om Høgne, Ghv 17, ó. halr Krm 17, ó-ir

lýðir Jóms 37, fyrðar ó-ir Hæng V 6; superl. ó-astr alinn Fáfn 23. 24.

óblindr, adj, ikke blind, klart seende, ó-s Sindra Jör 4 (rettelse fra ó-r, nom.).

óbliðr, adj, ublid, uvenlig, ó-ari hliðir, at se på, Sigv 13, 26, om kampen, hård, Anon (XII) B 26, om en person, ó. auðkýfingr SnSt 4, 1.

óborinn, adj, ufødt, endnu ikke født, jofrar ó-nir Reg 8, ó-nir niðjar Ragn V 8.

óbráðr, adj, ikke hurtig, som har liden lyst til, mér er ó-tt til Vigl 9.

óbrendr, adj, ubrændt, Hyndl 48, ret-telse for á braut.

óbreytiligr, adj, = óbreytr, ligesfrem, simpel, tal ó-t, beskedent udtryk om digtet, Lil 98.

óbrigðr, adj, som ikke ændres, ikke svigter, pålidelig, óbrigðra vin fær aldrigi Hávm 6.

óbrotgjarn, adj, ikke tilbøjelig til at gå i stykker, stærk, solid, lofkøstr ó. Arb 25.

óbróðurliga, adv, lidet broderlig, ó. leikin Herv VII 5.

óbrunninn, adj, ubrændt, Stúfr 2, Lil 70, Mv I 24.

óbryðdr, adj, (bryðdr af brydda af broðdr), ubroddet, uden brodde på (un-der) skoene, om heste, jör ó. Hávm 90; jfr BM Olsen, Arkiv XXXI, 80 f.

óbundinn, adj, ubunden, løs, fri, om Fenrisulven, Hásk 20; ó-in ngfn, ubundne navne, som ikke er antydede sub rosa eller sammenslyngede, tydelige, lige-fremme navne (om rune-navne), Bós 9.

óbuinn, adj, uforberedt, Am 43.

óbætt, adj, som ikke er bødét, hvor-for ingen bod er givet, usonet, ó. kostr Has 62.

óðal, n, odel, jord, land der er ned-arvet ejendom, óðul þegna Arn 2, 8, Sigv

11, 14, æðra ó. *Rþ* 48, eldr lék í ó-i óru *Frþ* 1 32; — *om et fædreneriige (Norge)* *Valg* 6, i pl., flýja óðul sin *Nkt* 30, jfr *Steinn* 3, 10, á vit ó-s *Mert* 1 62; — *om Vendernes land*, til ó-s þeira *Arn* 2, 11. — *Jorlum qllum ó. batni Ghv* 21, her kunde der være tale om samme betydning; andre identificerer her ó. med óðli, natur, hvad der næppe giver bedre mening; nogle vil rette ordet til óloþ el. óþol (se *Gerings Wörterbuch* válaþ).

óðaldraugr, m, 'odels-træ', baugs ó., mand, óðal betyder her 'besiddelse, besiddende', 'ringen besiddende træ', eller 'træ, hvor ringen har sit odel, hjem', *Emáhl* 7.

óðaljørð, f, odelsjord, *Hsv* 11.

óðalsjørð, f, s. s. foregående, *Nkt* 37.

óðalstopt, f, 'odels-tomt', odelsjord, *Sigv* 13, 24.

óðaltoría, f, 'det land, der udgør et odel', *Þjóða* 3, 35, *Sigsk* 62 (toría bruges på Island om en større jordejendom, f. eks. *Járngerðarstaðatoría*).

óðalvöllr, m, 'slette, land, der udgør odel', *Rþ* 36 (hvor der findes i en apposition: ó-u, aldnar byggðir).

óðarlag, n, 'digt-form', digt, slétt ó. *Leid* 3.

óðastrangr, adj, rasende stærk, overmåde voldsom, ó. óldugangr *Mark* 1, 16.

óðastraur, m, rasende strøm, voldsom strøm (i en elv), sem ó. yrpi *ismql Ólhv* 2, 11.

óðborg, f, 'digt-borg', bryst (eller digtningssævnen), lúka upp ó-ar hlið, laða digtningin frembringes, blive til, *Has* 1. óðflýtur, m, som hurtig frembringer et digt, áygtig skjald, *Rv* 35.

óðfúss, adj, rasende begærlig, *Dry* 26, 28, *BjH* 8, ó. myndi blindr at sjá *Mhkv* 5. Jfr det følgende.

óðgjarn, adj, = óðfúss, *Gunn* 12.

óðgørð, f, handlingen at digte et kvad, kvadet selv, *Esk* 6, 10, *Líkn* 49.

óðharðr, adj, voldsom hård, meget hård, ó-ð egg *Ht* 5, ó-ð járn (pl.) *Arn* 5, 7.

Óðinn, m, Odin, *Þul* IV jj 1, *Vsp* 24, 28, 53, *Háv*m 98, 110, 143, *Vafþr* 5, 52, 54, 55, *Gri* 44, 51, 53, 54, *Skí* 33, *Hym* 21, *Lok* 9, 22, *Bár* pass., *Hyndl* 44, *H hund* II 34, *Sigrðr* 2, *Helr* 8, *Hjaltí*, *Þjsk* 1, 1, *Hfr* Lv 7, *Eg* Lv 19, *Helgól*, *Finn*g, *Hál* 4, ónd gaf Ó., til de første mennesker, *Vsp* 18, mælir Ó. við *Mims* hófuð *Vsp* 46, Ó. ok *Sága*, i *Sökkvabekk*, *Gri* 7, Ó-s salkynni *Gri* 10, salir Ó-s *H hund* II 50, *Eirm* 3, 4, heimsalir Ó-s *Krm* 4, at Ó-s *Korm* Lv 61, Ó-s *lond Hárb* 56, gremi Ó-s, enten kamp eller at opfatte bogstavret, *Hhund* I 12, reiði Ó-s *Sigv* 3, 5, gefinn Óðni sjalfr sjólfum mér *Háv*m 138, hlaut Ó. val *Vell* 32, halfan (val) Ó. á *Gri* 14, með Óðni fara *Hák* I, Ó. lifir við vin *Gri* 19, Ó. á jarla *Hárb* 24, Ó-s ætt, aserne, *Hfr* Lv 10, Ó-s kvön, úvist hvad der menes, *Sól* 77, Ó-s barn,

Balder, *Vsp* 31, Ó-s sonr, d. s., *Húsdr* 7, *Skí* 21, 22, *Bdr* 8, *Tor*, *Vsp* 56, *Hárb* 9, *Hym* 35, *Dry* 21, 32, *Vidar*, *Vsp* 32, *Vále*, *Bdr* 11; Ó-s burr, *Tor*, *Hausti* 19, Ó-s angrþjólr, d. s., *Þdr* 15; seldr Óðni, indviet til *Odin*, *Hálfs* I 1. — I kenninger, for digterdrikken, digtet: Ó-s mjóðr *Hfl* 2, Ó-s ægir *Hfl* 19, Ó-s alda *Nj* 26 (jfr *SnE* I 244), — for kamp: Ó-s veðr *Hák* 8, — for sværd: Ó-s eldar *GSúrs* 27, — for skjold: Ó-s hurðir *HolmgB* 5, — for ravne: Ó-s haukar *Hhund* II 43; — Ó-s eiki, usædvanlig kenning for krigere, *Hfl* 8. — *Odins sönn*er opregnes *Þul* IV e, Ó-s meyjar, valkyrjerne, *Þul* IV h 4. — Ó. bruges synonymt for *Gizurr* (j: *Þorvaldsson*), *Sturl* 8, 4. — Jfr *malm*-.

Óðinshani, m, en lille vadefugl, "skrive-ren", (*phalaropus hyperboreus*), *Þul* IV xx 2.

óðla, adv, hurtig, *Rdr* 13 (*hds* æðla, óðla).

óðlátr, adj, som ter sig voldsomt, rasende, *Drv* (XI) 10.

óðliga, adv, voldsomt, hæftigt, *EGils* 1, 32.

1. óðr, m, (-s og -ar) 1) sjæl, forstand, óð gaf *Hœnir* *Vsp* 18. — 2) digterævne, digt, hafa góðan óð, have (digtet) et godt vers, j: með hensyn til indholdet (udfordring), *Nj* 6, tryggva óð *Nj* (XII) 3, greiða óð *Hfr* Lv 18, smíða óð *Ístdr* 18, slétta óð bragar tólum *Esk* 6, 50, auka óð *Jóms* 3, velja óðinn *Lil* 98, bera óð *Esk* 6, 8, kveðja at óði *Jóms* 1, hlýða til máttigs óðar *Arn* 2, 1, ó. vex, om et nyt afsnit, *ÞKolb* 3, 2, slétt ó. *Rst* 1, ó. ok *bœnir* *Esk* 6, 1; laun óðar *Jór* 5, *Esk* 6, 69; nýr ó., nyt digtatsnit, *Esk* 6, 57. — I kenninger, for skjald: ó-ar gildir *G Súrs* 24, óðs skap-Móði *Bragi* Lv 2, ó-ar smíðr *Egilss* (XII) 1, — for tunge: ó-ar ór *Esk* 6, 40, ó-ar lokarr *HSt* 2, 4. Jfr *afreks*-.

2. óðr, adj, rasende, voldsom, óðir urðu *Am* 44, geitr rinna óðar, i rasende fart, *Hhund* II 37, ó. við, hæftig imod (ufreds-mænd), *Gldr* 1, drekka sik óðan, drikke sig rasende fuld, *Akv* 40, ótt dýr, om ur-oksen, *Eg* Lv 3, ó. byrr, rasende medbör, vind, *Háv*m 90, ótt veðr *Am* 18, *Mark* 1, 5, *Þjóða* 1, 2, ó. sær *Steinn* 3, 5, ó. eldr *Þjóða* 4, 2, órdrif vas ótt *Þjóða* 1, 10, ótt el *Eg* Lv 11: — ótt, óður, hurtig, *Eg* Lv 9, Ótt 2, 9, *Háv* 1, *Ht* 6. Jfr *stein*-.

3. Óðr, m, *Freyjas* mand, Óðs mær, *Freja*, *Vsp* 25, Óðs (rettelse for eðl-, se *Arkív* I, 263 f.) vina *Hyndl* 46, 47, rinna at Óði, om *Freyja*, sst 47, Óðs beðvina *Esk* 11, 2.

óðrann, n, for óðar rann, se óðr, *Líkn* 1.

óðrikr, adj, meget mægtig, *Rst* 32.

óðræði, n, rasende handling, voldsom gærning, der menes vel kamp, *St* 14.

Óðrörir, m, den kedel, hvori (en del af) skjaldemjöden opbevaredes (oprindelig vel navn på den selv; egt. 'som sætter sjælen i bevægelse'), Ó. es kominn upp

Hávnm 107, mjöðr ausinn Ó-i, *öst op af O.*, *Hávnm 140*: Ó-is háfs alda, *en bølge af O.s hav, et enkelt digt, Vell 5* (hds. skriver, -rerir, -rerir, -rærir, -reyrir, *hvilket alt kun betyder rerir eller rørir; næppe hrærir BMölsen, Arkiv XXXI, 82*).

óðsemjandi, *m*, *digter, Katr 2* (rettelse fra i otemi-).

óðstafir, *m*, 'hæftig stav', hjörveðrs (kampens) ó. (hæftige stav), *kriger, Vell 13* (hds odd-, o-).

óðstefnir, *m*, 'hæftig stævner, retter', ó. (ved rettelse) undskíðs, som hæftig retter, *strækker, våbnet ud, kriger, Háv 1* (hds oddstefnum).

óðauðleikr, *m*, *udødelighed, Lil 67*.

óðáinn, *adj*, *ikke død, levende, levende igen, kaupá e-n ó., give penge for at en ikke var død, Orv IX 38*.

óðeigr, *adj*, *ikke blød, hård, om jærn, ó. oddr Rst 6; frygtløs, Frp 1 27*.

óðrengila, *adv*, *lidet mandhaftigt, fejt, ganga ó. frá auði Bjhit 2, 6*.

óðyggð, *f*, *udyd, slethed, fyr slíka ó. Lil 19, fleinn ó-ar, jfr sammenhængen, Lil 42, ó-ar búmenn Sturl 5, 11*.

óðyggðarbrandr, *m*, *udydens, slethedens sværd, den sårende, dræbende slethed, ó-inn bjúgi Lil 66*.

ódyggr, *adj*, *udydsfuld, slet, ó-ir menn Hsv 65. 71. 144, ódygg öld Sturl 5, 20*.

óðæll, *adj*, *umedgørlig, vanskelig, ó-a es við þat Hávnm 8*.

óðæsinn, *adj*, *ikke trætt, ikke sløj, kraftig, ufortrøden, ó. ræsir Arn 3, 10*.

óðæmi, *n*, *noget eksempelløst, noget ganske uørt, Bós 3, ó-in þeir sögðu at kæmi Lil 61; lovløshed, gerva ó. ÞjóðA 3, 19* (egl. vel her 'ting, der ikke bør efterlignes').

óðóð, *f*, *udyd, slet gærning, synd, Has 8, Katr 48; hardrådar ó-ir StjO II 9*.

óðökkur, *adj*, *ikke dunkel, lysende, om guldét, ó. Ognar ljómi Fáfn 42*.

ófi, *n*, *hvad der er for meget, overgår al måde, (sammentrukket for óhófi), ó. svefna, altfor megen sövn, Háv 1, skammæ þykkja ófin qll Mkv 15, ófs oframmr, meget stærk i sit overmod, Gautr II 23, rétt vétt ófs, overmodets rette vejning, Línk 36; gen. sing forstærkende, ófs gjólli, umådeholden gavmildhed, Gyð 4, ófs ramligar eikr. Merl II 88, ófs grøndugr Has 9; — gen. pl. ligeledes, ófa fé Ragn V 9, ófa (ved rettelse) margr Orv IX 12.*

1. **ófa**, *f*, *umådelighed, overmod, stridbarhed (dannet af ófi), litt sézk Atli ófu þina Sigsk 33, frétt hefr öld ófu Am 1. Jfr Arkiv IX, 231 f.*

2. **ófa**, (-ða), = *váfa* (nyisl. vofa), *være overhængende, þats ófir yfir, hvad der truer, Pl 3*.

ófagr, *adj*, *uskön, ó. seiðr vigra, om kampens hæse bragen, Eg Lv 6*.

ófalr, *adj*, *som ikke er til fals, ond vas ýta kindum ófól, mændene vilde ikke af med livet, Þfagr 9; ó. hauss hilmis Sigv 13, 16*.

ófár, *adj*, *ikke fátallig, talrig, ó. drengr Steinn 3, 4, óföum manni ÞBrún 4, Íslár 19, ófól þjóð Hfr 3, 25, ófám illvirkja Arn 3, 8, ó. nár flaut Sigv 2, 7, ófátt hús ESk 2, 2, ó. ágis asni Krm 18; i pl. Íslár 14, Krm 26, Ód 21*.

ófeginn, *adj*, *uglad, nedslået, Sól 62, Sturl 5, 12*.

ófeigr, *adj*, *som ikke (snart) er hjemfalden til død, Þorm 1, 10; mandsnavn, EGils 1, 14*.

óflekkadr, *adj*, *ubesmittet, ren, ó-uð Vitn 25, ó-uð miskunn Mey 10*.

ófnir, *m*, 1) *navn på slange (egl. 'væver?'), Pul IV qq 1, Gri 34, ó-is jörð, guld, ýtir ó-is jarðar (ved rettelse), Sigv 5, 8, mars ó., skib, Ragn VI 2. — 2) navn på Odin, Gri 54, Pul IV jj 7; ýseims Ó., kriger, VGl 4. — 3) sónar ó. Íslár 5, er vist kenning for sværd, jfr són; ó. hører da til første betydning.*

ófolginn, *adj*, *ikke skjult eller stukket ind, ó-in fetla svell, de dragne sværd, Eyy Lv 7*.

Ófóti, *m*, 1) *jætte, Pul IV f 2. — 2) navn på en fjord i Helgeland, Pul IV ccc*.

ófr, *m*, *sværd(?)*, ófs dynviðir, *mænd, Sturl 6, 11* (vokalen er rimbestemt).

óframliga, *adv*, *lidet hæderfuldt, Áóreid*.

óframr, *adj*, *lidet fremtrædende, som sky holder sig tilbage, beskeden, síð kveða aptans biða ó-s sök Sigv 11, 18*.

ófriðr, *m*, *ufred, ErrSt, Hl 6 b, Sturl 3, 3. 4, 1, SnE II 200*.

ófriðr, *adj*, *uskön, hæslig, ó. orfa stríðir Hfr Lv 16, jfr 17; ó. óðr, om et niddigt, Íslár 18; ófrið verk Has 8*.

ófróðr, *adj*, *ukyndig, lidet kyndig, Korm Lv 12, Akv 38, Sigsk 20, Hsv 6*.

ófrýnn, *adj*, *lidet smuk, indtagende, af udseende, ó. af angri Þklypp, Ormsp IV 9* (frýnn maðr sem hefr fagr blóð, *citeret efter "Hraundals-Edda"*; „frýnn politus, pulcher, formosus, fryna sig, fucatam inducere faciem“ GAndr).

ófullr, *adj*, *ikke fuld, fyldt, åben, ó-t skarð St 6*.

ófúss, *adj*, *uvillig, nødig, ó-a drók ýsu Þfisk 1; ó. til orrostu Ingimarr; drengr es ó. Arn 7, 5; Nj (XII) 6, Korm Lv 28*.

ófalinn, *adj*, *som ikke lader sig forskrække, uforfærdet, Grettis 31, Hál 12* (i en forvansket sammenhæng), *Eyy Lv 5*.

ófaltila, *adv*, *uden frygt, famlen, mæla ó. Mv I 16*.

ófærr, *adj*, *ude af stand til at bevæge sig, udygtig, Grettis 49*.

ófór, *f*, *egl. 'uheldig rejse', uheld, ó. konungs görva Drv (XI) 10, her står ordet omtrent i sin egentlige betydning; — pl. ófárar, uheld, vanskæbne, Hsv 94*.

ógagn, *n*, *ugavn, skade, uheld, hljóta ó. af Hsv 22, kómu þer ógögn qll at hendi, alle slags ulykker ramte dig, Hhund I 41*.

ógegn, *adj*, *slet*, ó. þegn *Hhard* 8.
 ógipt, *f*, *ulykke*, ó. verðr í umbúð skjót
Mhkv 19.

ógipta, *f*, *ulykke*, *GAsb*, *Hsv* 120.
 ógjarn, *adj*, *uvillig*, ó-astir gótt at vinna
Orv III 2.

Óglaðnir, *m*, *jætte-navn* („den ikke
 glade“), *Pul IV f* 2.

ógladr, *adj*, *uglad*, *nedslået*, *Giz sv* 2,
Mv II 13.

ógleði, *f*, *nedslæthed*, *Guth kotr*.

óglikr, *adj*, *ulig*, ó-t hjarta *Akv* 23. 25;
 ólikr *Has* 47, *Anon (XII) D* 3, *Merl I* 5;
 unna ó-t *Frþ I* 6.

óglogg, *adj*, *utydelig*, ó-t sék *Merl*
II 26.

ógn, *f*, 1) *egl*. ‘noget truende’, *rædsel*
(i aktiv betydning, hvad der indgyder,
bevirker frygt hos en anden), ó. es í oddi
HHj 9, ó-ir rekka *HolmgB* 7, *fregna* ó.
Am 13, *fregna* ó. *fyrða Bjút* 2, 22, ó. stendr
 eller ó-ir standa af e-m *Sturl* 5, 8, *Mark*
 1, 32, *jfr HI* 38 a; *vasat* ó. (*her tilföjet*)
Korm Lv 35, stórar ó-ir *Merl I* 51, stríð
 ó. svall *ESk* 6, 54, ó-ir sem helgengnir
 hafa *Sól* 68, ó. magnask *Has* 32, *meiri* ó.
Has 6, mörq önnur ó. *Has* 39, ó-ar orð
 (eller ét ord) *Anon (XI) Lv* 11, ó-ar
 sterkr *Has* 47; — naðrs ó., *ormens*
trussel, død, vinter, *Ht* 83. — 2)
kamp, Pul IV k 2, óblið ó. *Anon (XII)*
B 26, *egna sverði* til ó-ar *Ht* 58, *ganga*
 til ó-ar *Frþ I* 22. *I kenningar, for kri-*
ger: ó-ar örr *Ht* 62, ó-ar lundr *Sturl*
 3, 12, ó-ar stafr *Ott* 3, 11, ó-ar hvessir
Eg Lv 37, ó-ar innendr *ESk* 6, 51, — *for*
sværd: ó-ar gim *Eviðs* 5, ó-ar ljómi *Merl*
I 34, — *for skjöld:* ó-ar sker *Sigv* 12, 20,
 — *for ravn:* ó-ar gagi *HI* 26 b; — *med*
adjektiver, ó-ar bliðr *HI* 36 b, ó-ar mildr
Stúfr 4, ó-ar bráðr *Sturl* 3, 7, ó-ar rakkr
ESk 13, 5. — 3) *navn på elv, Pul IV*
v 3 (*jfr* ógn), ó-ar ljómi, *guld, Hhund I* 21,
Fáfn 42.

ógnarbára, *f*, *vældig, truende bølge*, ó.
 höfuðsára, *vældig blodström*, *Sturl* 3, 9.

ógnarbjatr, *adj*, *strålende i kampen*,
HI 3 b (eller i 2 ord?).

ógnarmál, *n*, *truende tale, trussel*, *hlíta*
 ó-lum *Háv* 10.

ógnarprúdr, *adj*, *modig i (til) kamp*,
ESk 2, 1.

ógnarráð, *n*, *truende foranstaltning*,
farlig, fjendtlig, plan, *ÞormÓl* 2, 3.

ógnarstafr, *m*, ‘truende stav’, ó. tanna
Hallinskíða, *guldet truende stav, gavmild*
mand, Gráf 13.

ógnarstríðr, *adj*, *stridig, kraftig, i kamp*,
Sturl 3, 11.

ógnartíð, *f*, *truende tid, farlig tid*, ó.
 en stríða *Leið* 35.

ógnarorr, *adj*, *rask i (til) kamp*, *Nkt* 72.
 ógnbandadr, *m*, ‘kamp-bebuder’ (af
 banda, göre tegn), *Sigv* 13, 28.

ógnbeidir, *m*, ‘kamp-kræver’, *kriger, HI*
 40 b.

ógnbliðr, *adj*, ‘kamp-blið’, *munter i*

kamp, Hfr 2, 8, *Valg* 6, *ESk* 1, 4, *i su-*
perl. Ód 20.

ógnbráðr, *adj*, *hidsig i (til) kamp*, *Ott*
 2, 19, *Arn* 7, 5.

ógnðjarfr, *adj*, *kampdjærv*, *HI* 26 b,
Sigv 13, 6, *Ragn V* 7, *Hjálmp III* 4, *Mv*
II 5; ó. hugr *Þdr* 10.

ógnfallinn, *adj*, *falden, lammet, af frygt*,
Sturl 5, 6.

ógnflmr, *adj*, *kamp-flink, dygtig i kamp*,
ESk 6, 47.

ógnfilytir, *m*, ‘kamp-fremskynder’, *kriger*,
Harkv 15, *Ht* 42.

ógnfróðr, *adj*, *kampkyndig*, *ÞKolb* 3, 3.

ógnfúss, *adj*, *kamp-begærlig*, ó-ir jófrar
Sturl 6, 7.

ógnfýstr, *adj*, *ophidset, villig til kamp*,
Hskv 3, 4.

ógnharðr, *adj*, *kraftig i kamp*, *Hókr* 5.

ógnherðir, *m*, ‘kamp-forstærker’, *kriger*,
Eskál 2, 2.

ógnhvatr, *adj*, *rask i (til) kamp*,
Oddrgr 33.

ógnlauss, *adj*, *uden rædsel, uden at*
indgyde frygt, Arbj 5.

ógnmildr, *adj*, *villig til kamp*, *Ód* 9,
Sturl 6, 6.

ógnprúdr, *adj*, *kampmodig*, *ESk* 11, 5.

ógnrakkr, *adj*, *kampdjærv*, *Anon (X)*
III B 4, *Ingj* 1, 3, *BjH* 4, *Jóms* 10,
Ht 42.

ógnrammr, *adj*, *kampstærk*, *ÞormÓl*
 1, 6.

ógnreifr, *adj*, *munter i kamp*, *Anon*
(XII) B 25.

ógnsnarr, *adj*, *rask i kamp*, ó-t hjarta
Anon (XII) B 4.

ógnstarkr, ógnsterkr, *adj*, *stærk i kamp*,
Þfagr 10, *Rv* 24.

ógnstórr, *adj*, *vældig i kamp*, *Sturl*
 4, 42.

ógnstærðr, *adj*, *forøget ved fare*, ó-ð
 óst *Pét* 41.

ógnstærir, *m*, ‘kamp-forøger’, *kriger*,
Arn 5, 10.

ógnstöð, *f*, ‘frygtens hjem’, *brystet*,
 ægir ó-var þoðgæðis, *Odins brysts hav,*
digterdrikken, digtel, Refr 3, 2.

ógnsvaipandi, *m*, *som sætter kamp i*
bevægelse, kriger, *Ólhv* 2, 12.

ógnsvellir, *m*, *som lader kampen svulme*,
kriger, Ht 39.

ógnsteitr, *adj*, *kamp-munter*, *Ott* 2, 12,
Þjóða A, 25.

ógntvistr, *adj*, *nedslået af (ved) tru-*
ende fare, Pl 24.

ógnvaldr, *m*, ‘kamp-volder’, *kriger, Sigv*
 1, 9.

ógnþorinn, *adj*, *kamp-modig, Ht* 5.

ógóðr, *adj*, *ond, ógóð móðir Harð* 3,
 ó. (ulfr) *Arn* 6, 5; *gala sate ógótt, skaffe*
sig ulykke ved sin tale, Hávm 29,
Lok 31.

ógólig, *adj*, *slem, ó-t víg Háv* 11 (*hds*
 ógur-, *men rimet kræver -gó-*).

ógrátandi, *part.*, *uden at græde, Has*
 26, *Lil* 59, *Vigl* 2.

ógrunnr, *adj*, *dyb*, ó. sær *Frþ* 1, 13.

ógræðir, m., 'som ikke lader noget vokse', ó. armgrjóts, guldringes uddeler, gavmild mand, *Hfr* 3, 16.

ógurliga, adv. frygtelig, *Mv III* 17.

ógurligr, adj. frygtelig, ó-g Ægis dóttir *Hlund I* 29, ó-t óp *Merl I* 13, ó. hersa dróttinn, *Olaf d. hellige, Sigv* 12, 13; om dragehoveder, hófuð ó-g *Valg* 11; þat mun ó-t *ÞSíd* 3, slikt es ó-t *Merl I* 61, nú es ó-t *Darr* 9; *Háv* 11 urigtigt for ógóligr.

ógæfa, f. ulykke, *Rv* 30, *Hsv* 110.

ógæfr, adj. uheldig, som ikke har held med sig, ó. of for vífa *Jóms* 3.

ógörla, adv. ufuldstændig, vita ó. *Háv*m 133.

ógörva, adv. ufuldstændig, unøjagtig, vita ó. *Korm Lv* 39.

óhallr, adj. uden at helde, lige oprejst, standa ó. *Pét* 31.

óhapp, n. uheld, láta vita óhopp at sér *Háv*m 117.

óhefndr, adj. uhævet, eigi myndi yðvar ó-t *Ragn V* 8.

óheill, f. uheld, apask af ó-um þessa heims *Sól* 62.

óhlifinn, adj. ikke skånsom, ufortrøden, om en konge, *Anon (XII) B* 4.

óhlit, f. utilstrækkelighed, *KGíslasons rettelse* for ónytt (*Nj II* 161), ó. at Aurnis brunni, med hensyn til digtet, *Bergb* 12.

óhlituligr, adj. utilstrækkelig (for en afgørelse), ó-g orrosta *Okik* 1, 1.

óhljóð, n. stærk støj, larm, ó. snertu *Jóms* 5.

óhljóðr, m. 'stærkt støjende', navn på vinden, *Pul IV* oo 2.

óhlýðni, f. ulydighed, *SnE II* 200.

óhneppr, adj. rigelig, prægtig, ó-ar skrautfarar, egl. 'hvor der intet mangler', *Ht* 70, greppr ó., skjald, som gjerne digter, *Bragt Lv* 2.

óhreinn, adj. uren, ó. andi *EGíls* 3, 2.

óhróðigr, -ugr, adj. 1) uden hæder, hlautk ó. ilt af vinna *Gautr II* 19. — 2) uden stolthed, uden selvfølelse (i god betydning), hvarí sér ó. andspillu frá *Sigsk* 46.

óhrygr, adj. ikke bedrøvet, glad, *HolmgB* 7, *St* 25, láta geirbrúar óru byggva ó-va *Vell* 16.

óhræðinn, adj. utilbøjelig til frygt, ó. æðru *Tindr* 1, 2, ó. lýðr *Leið* 30.

óhrædr, adj. uden frygt, frygtløs, *Sturl* 5, 13.

óhræsinn, adj. ikke pralende, ó. at afli *Hsv* 15.

óhvatr, adj. ikke rask, lidet modig, *Fáfn* 31.

óinn, m. 1) dværg, *Andvares fader, Reg* 2, som v. l. *Vsp* 11, *Pul IV* ii 3. — 2) slangenavn, *Pul IV* qq 1 (v. l.).

ójafn, adj. ulig, sér ó-an, ulig ham, d. v. s. langt bedre end ham selv, *Gautr II* 3; skipta ó-t *Hárb* 25.

ójófnuðr, m. ubillighed, uretfærdighed, ó. gefsk jafnan illa *SturlB* 3.

ókaldr, adj. ikke kold, varm, ó. (v. l.) fellir lífdvalar, varm død, om indebrænding, *Sturl* 5, 14; ó-t (vár) *Sturl* 4, 4.

ókátr, adj. uglad, nedslået, *Vpl* 38; usikkert *Hl* 6 a.

óknyttinn, adj. lidet køn, lidet tiltalende, oss lízk imun þessi ó-in *Grettis* 7. *Jfr*(?) no. knota 'pynte, smykke' (*Aasen*) og senisl. hnittinn, hnittilegur (o: hny-) 'witty, appropriate'.

ókostalauss, adj. uden fejl, lyder, udmærket, ó. benvøndr *ÞBrún* 4.

ókólnir, m. en egn, hvor jætternes ølsal stod, *Vsp* 37; navnet skulde egentlig betyde 'den ikke kolde', men da alt, hvad jætterne angår, netop er det modsatte af varmt, skulde man være fristet til at antage, at Ó- her stod for Ói-.

ókrístinn, adj. ikke kristen, hedensk, ó. halr *Sigv* 3, 8.

ókunni se ókynni.

ókunnigr, adj. ukendt (passivt), ó-t ætterni *Fáfn* 4 (*jfr* *Cederschöld Minneskrift* 1910 s. 31 f.), ó. maðr *Grip* 2.

ókunnr, adj. ukendt, ó-ir menn *Bdr* 5, *Vpl* 13, *jfr* *Eg Lv* 2, ó. jófurr *HHj* 42, ó. staðr *Háv*m 10, ó-ar brautir *Sigv* 3, 15, myrkviðr ó. *Akv* 3, 13.

ókvaldr, adj. ikke pint, ó. (o: i helvede) sé hann ófri skjýjum *GSvert* 9.

ókveðinn, adj. ikke digtet, ikke anvendt til digt, om versemál, *Ht* 70.

ókvíkr, adj. livløs, *Heiðr* 5.

ókvíðandi, part. som ikke ængstes, uden angst, *Ragn VI* 2.

ókvíðinn, adj. ikke ængstelig, især med hensyn til fremtiden, *Rst* 6, 27; niðs ó., om *Tor* (*jfr* nið), *Vsp* 56 (hds har datív, hørende til ormen; *BMOlsen* retter ordet, *Arkiv XXX*, 167 f. til ókvíkr).

ókynjan, n. uhyre, utyske, ó. meira komat *Lok* 56.

ókynni, n. 1) mangel på høvisk opførelse, løberagtig adfærd, unoder, ó-is þess vár þik engi *Háv*m 19, vinna ó., utilbørligheder, *Has* 11; ó-is menn, v. l. til ódyggir menn *Hsv* 144. — 2) mangel på bekendtskab, ó. vensk (hds har ókynni), her er ó. snarest datív, 'man vænner sig til ukendskab', der opstår ukendskab; digteren klager over, at der er lidet kendskab mellem ham og kvinden, *Eg Lv* 14.

ól, n. 1) jættekvinde, óls blakkr, ulv, *ÞSkall* 1; ordet synes sikkert, skönt det kun findes dette ene sted. — 2) et andet ól findes *Eilkúl* 2 i verðr hitt at þau (vøtn ok mýrar) skerða ól, hvor det er vanskeligt at sige, hvad det betyder (den i *SnE II* 102 givne forklaring: sammen med torráðin = vønd skulde det udgøre vøndol (o: vøndul), acc. af vøndull, m, er åbenbart urigtig og senere lavet); mulig foreligger her acc. af óll, m., = 1. ál, hvilket forudsætter at roden er anl- (ældre anhl-).

ólagaðr, adj. ikke brygget (af laga, af lógr), sumt vas ó-at *Háv*m 66.

ólatr, *adj*, ikke doven, rask, fyrig, *Hl* 6 a.

ólauss, *adj*, ikke løs, fast, standa ó. *Haustr* 19; halda stóli ó-t (*adv*) *Steinn* 3, 12.

Ólátr, *yngre form for* Áleitr, s. d.

ólágr, *adj*, ikke lav, høj, om lyden, fjallr ó-a gjallra *Haustr* 18, — om titel, kongenavn, taka ó-t nafn *Sturl* 4, 11.

óleidr, *adj*, ikke forhadit, afholdt, i *superl*, *Ski* 19, ó-ð geirmót, yndede kampe, *Hl* 25 a.

ólestr, *adj*, ubeskadiget, hel, ó-t þrk *Leið* 16; ó-t ríki *Sturl* 6, 10, koma ó. heim *Sturl* 6, 9, ó-t verból, hele ringe, *Ht* 93.

óleum, **ólíum**, *n*, olje, óleó smurðr *Lil* 83, *Gd* 73.

Óli se Áli.

Ólibrius, *m*, hedensk person, fyrste, *Mey* 34.

ólifaðr, *adj*, 1) ikke levende, kun i *n*, eiga ó-at, have endnu at leve, *GSúrs* 14. — 2) død, betra es lifðum an sé ólífiðum *Hávnm* 70, sofa á armi ó-ðum (hører ikke til armi), i en død mands favn, *Hhund* II 48, kyssa konung ó-ðan *Hhund* II 44.

ólíga, *adv*, hurtig, uden ophold, *Oddgr* 26, ó-ast *Ísldr* 23.

ólíkr se óglíkr.

ólífill, *adj*, ikke lille, ikke ringe, vældig, ó. styr *Ht* 55, ó-it hryngráp Egils vápna (v. l. ólitinn, adverbíelt, vældigt), *Hfr* 1, 8, þól ó-it *Korm* *Lv* 52, ó-it nið *Sv tjúg*, ó. þundur Áta *Bersi* 1, 3, ó-it vatn *Merl* II 10, ó. floti Þloft 2, 2; ó. friðr, dyb, langvarig fred, *Sígv* 1, 4; — om en person, ó. oddherðir, vældig kriger, þ *Kolb* 3, 2; — om hund, ó. þúrhundur *Hfr* *Lv* 1.

ólítt, *adv*, i ikke ringe grad, vældigt, ráða lýð ó. *Ód* 10.

ólíum se óleum.

óljóðr se óhljóðr.

óljós, *f*, 'u-lys', mørk, jætternes navn på natten (ljós egl. fem. til ljóss), *Alv* 30, *Pul* IV *mm*.

óljóss, *adj*, mørk, *Finng*.

óljútr, *adj*, ikke kær, forhadit, ubehagelig, bjóða e-m ó-an (∴ kost) *Hárð* 41 (háð oliyf-).

óloginn, *adj*, ikke løjet, sand, *Anon* (XII) B 21.

ólýstugr, *adj*, skulde betyde 'ulystig, uvillig', men ifølge sammenhængen væntedes det modsatte, ráða gengr at ráða runa systir ó-ug; måske er derfor ordet fejl for ólystug, brunstige, *SnE* II 216.

ólög, *n*, pl, ulov, hvad der er ulovligt, uret, drýgja ó. *EGíls* 2, 2; v. l. ótrú.

ómákr, *adj*, ikke ligemand, hann was mér ó. *Ásms* II 4.

ómálugr, *adj*, lidet snaksom, *Hsv* 19. 77.

ómeiddr, *adj*, ubeskadiget, *Harð* 17.

ómeinsemi, *f*, uskyldighed (egl. 'util-

bøjelighed til at gøre fortræd'), hrein ó., om Abel, *SnE* II 246.

ómættir, *adj*, umættet, umættelig, ó-tt hofuð *Grettis* *Grettis* 52.

Ómi, *m*, Odins navn, (egl. 'fjærnt lydende', af ómr, lyd man hører i afstand, efterklang; der sigtes til krigsråb og våbenklirren i kampen), *Gri* 49, *Pul* IV *jj* 7.

ómildir, *adj*, ublid, urigtig v. l. for almindr *ESk* 6, 32.

óminnishegri, *m*, glemsels-hejre, symbolsk betegnelse, ó. þrumir of ólðrum *Hávnm* 13.

ómíssila, *adv*, uden at slippe, uforstyrret, *Korm* *Lv* 48.

ómjór, *adj*, ikke smal, bred, omfangsrig, ó. røðull *ESk* 6, 3.

ómjúkr, *adj*, ikke blød, hård, ó-k hlíf *Sígv* 12, 19.

ómun, *f*, stemme, lyd, ó. þverr, mælet svigter, *Sígsk* 71 (jfr *SnE* I 544).

ómunlokarr, *m*, 'lyd-hövl', tungen, *Arbj* 15.

ómyndr, *adj*, uden mundr, uden at være købt ved brudesum; taka elju Rindar, jorden, landet, ó-a Þjóða 3, 3.

ómældr, *adj*, umålt, ubegrænset, ó-t vald, veldi *SnE* II 240, *Mey* 1.

ómætr, *adj*, som ikke bør vurderes, ikke bør tages hensyn til, betydningsløs, ó-t orð *Ofeigr* 3.

ón, *f*, = vön, s. d.

Óna *Hókr* 2 (óna, œina) er fejl for Eyna, se Eynir.

Ónarr, *m*, 1) = Anarr, Jords fader, Ónars eingadóttir *Hfr* 1, 5 (Ón : grón), fljóð Ónars (her kunde An-være det rette) *Sindr* 5. — 2) dværgenavn, *Pul* IV *ii* 3.

ónaudigr, *adj*, utvungen, villig, *Ulfr*, *ESk* 6, 3, *HHj* 4, *Mey* 58.

ónáðir, *f*, pl, uro, forstyrrelse, *Gd* β 39. óneisinn se óneiss.

óneiss, *adj*, ikke skamfuld, ikke bly, kæk, þjufur ó-an (háð óneisinn) *Guðr* III 4, lýðar ó-ir *Akv* 12, rekkar ó-ir *Akv* 17, konir ó-ir *Hhund* I 23, og vistnok også konung ó-an *Hhund* I 18, hvor dog betydningen 'ikke skamfuld = fræk' kunde være den rigtige.

óniðraðr, *adj*, udadlet, udadleg (af niðra 'nedsætte'), *Bragi* 2, 4.

ónn, *m*, en del(?) af et sværd, *Pul* IV *i* 11; i kenning for sværd, hjalta ó. Þorm 2, 16. — Som dværgenavn er ordet ganske usikkert, *Pul* IV *ii* 3.

ónýtr, *adj*, unyttig, ubrugelig, þá es jór ó. *Hávnm* 89, hafa til ó-s, anvendt til ingen nytte, *Hsv* 40; ónyt orð, virkningsløse ord, *Hhund* I 45, II 23.

óp, *n*, råb, ógurligt óp *Merl* I 13, hrinda upp ópi, om krigsråb, *Ragn* III 1, eynd ok óp *Lil* 72, óp ok kæra *Lil* 84; óp atgeirs, kamp, *ÞKolb* *Lv* 9.

ópi, *m*, navn på et trylle(rune)tegn, af óp, som bevirkende vanvidsskrig, *Ski* 29.

óprúðr, *adj*, *hæslig*, brúðr en ó-a *SnE* II 230.

óprýði, *f*, *uskönhed*, *om en dårlig*, *uskön dragt*, láta sér ó. hlýða *Þstf* 2, 1.

ór, *præp*, 1) *ud*, *ud af*, *ud fra*, *betegnende bevægelse 'ud af' noget, der er fladt (område) eller 'op af' noget, der tænkes dybt (med flere nuancer), med verber, der betegner al slags bevægelse, transitive eller intransitive*, fara ór holti *Völ* 16, ganga ór eyju *Völ* 29, ór garði *Grip* 8, leiða ór garði *Akv* 12, búa flaut ór *Görðum* *Mark* 1, 5, *jfr Rst* 4, ór jötna *görðum Hávm* 108, ór *Stafnsnesi Hhund* I 23, ór *Brandeyju Hhund* I 22, ór *Prándheims mynni Rst* 15, koma ór *Jötunheimum Vsp* 8, ór *myrkheimi Akv* 42, liða ór *ljóðheimum Gróg* 2, stökkva ór *Élivógum Vafpr* 31, fara ór *Nið Sigv* 10, 3, stökkva ór *landi Arn* 2, 7 (*intr.*), *HHj* 31 (*trans.*), flýja ór *landi Yf* 17, liða ór stað, *skride fremad*, *Þdr* 5, færa ór stað *Grott* 11, hlaupa ór *Hafsríði Harkv* 11 (o: *fra egenen omkring H.*), hólða vánir ór heimi, *kommende fra*, *Eirm* 2, bjóða ór heimi *Yf* 32, riða, bera ór borgum *Sturl* 3, 19, *Mark* 1, 29, ór hverju hrófi *Sturl* 3, 13, ór skála *Grip* 5, ór hól *Akv* 7. 15 (*her ór efter*), ór hreysum *Hym* 35, koma e-u út ór hofi *Hym* 33, ganga ór *durum Gr* 23, högdreögt ór (hugar) *fylgsni St* 1, *jfr* 2, logi gaus ór húsum *Jóms* 19, feta út ór *völundarhúsi Lil* 92, koma ór runni *Rþ* 36, koma ór sæ (*v. l. sal urigtigt*), *op af*, *Vsp* 20, *komsk Urðr* ór *brunni Korm* 1, 4, koma upp ór ægi *Vsp* 59, koma -upp ór láði *ESk* 6, 25, bera ór *Surts sökqdöllum Hál* 2, taka ór *diki Lil* 22, ór *helju Þdr* 2, *Ghv* 19, *Reg* 1, ór himni, *ned fra*, *Hhund* I 54, ór fjalli, *ud af*, *Grott* 10, stíga ór *soðlum, ned af (fra)*, *Völ* 7, hagl ór *nordri Jóms* 32, upp ór *skýjum Lil* 70, ganga ór *vígþrimu Hhund* I 7; fljúga ór hendi *Stgsk* 22, snúask ór hendi e-m *Hhund* I 30, liða ór *þöndum, glide ud af, blive befriet for*, *Þdr* 14, leysa ór *festum Sturl* 5, 15, leysa ór *höptum Lok* 37, nema ór *naudum Fj* 40, *jfr* leysa ór *banni Lil* 64; *om en tænkt bevægelse*, orð koma ór *belg Hamð* 27, *Hávm* 134, ór *hláttra ham bark hróðr Hfl* 20, eldr *brinnr* ór *augum Þry* 27, vakna, vekja ór *svefni Grip* 16, *Hamð* 6, *GSúrs* 28, *rekiask* ór *svefni Am* 90 (*vikle sig ud af*), véla ór *viti Hárb* 20, *þiggja røð* ór *brjóstum Hávm* 9, *jfr* *þeir gengr* ór *munni Harkv* 3, *eldi hrauð* ór *hlunni Sturl* 3, 12, *vaxinn* ór *grasi, op over*, *Guðr* I 18. — 2) *om fjærnelse af noget, der ligger nede i, inde i, grafa grund (jorden)* ór *dali Hárb* 18, *skera, slita hjarta* ór e-m *Oddgr* 28, *Guðr* II 31, *skera tungu* ór *höfði ESk* 6, 37, *jfr* 40 og 59, *slita sjónir* ór *höfði Fj* 45, *gala (hein)* ór *höfði Haustl* 20, *skriða* ór *hamsi Mhk* 6, *hrjóðask* ór *skikkju Am* 49, *hrauzk* ór *hervóðum Há* 4; *mjólk* ór *brjóstum Lil* 87, *blóð komit* ór *brjósti Hamð* 23, *hleypa blóði* ór *undum*

Sturl 3, 8, *skora blóð* ór *benjum Grott* 15, *sveiti dreif* ór *hausum Krm* 6, *leka* ór *hausi Sigdr* 13; *bera e-t* ór *serk, tage ud af*, *Am* 24, *draga* ór *skiði Hamð* 15, *koma* ór *egg* *Harkv* 4, *hrinda* ór *knéum Hym* 32; *drekka* ór e-u *Gri* 7, *Krm* 25, *skaka* *hagl* ór *segli Vell* 8; — *koma* ór *styr, slippe med livet*, *Hfr* 3, 23, *ráða gagni* ór *styr, udaf, som resultat af*, *ESk* 6, 32; *koma* ór *því liði, ud af den skare, Vsp* 17. — 3) *ofte om udgangspunktet for noget, hvorfor noget sker, siges, eller lign. (tænkt bevægelse), hvor man kan gengive* ór *ved 'i, sverð beit* ór *hendi Eyv* *Lv* 5, *Hák* 5, *biða* ór *stað, på stedet*, *Sigv* 1, 2, *skjóta* ór (*selv stående i*) *lyptingu Rst* 23, *senda (selv værende i)* ór *öndugi Akv* 36, *fregna* ór *ulfiði Hhund* I 16, *segja* ór *reidu Helr* 5, *senna* ór *soðlum Hyndl* 8, *heyra* ór *Hléseyju Oddgr* 30. — 4) *cm hjemstavn, stægtsamhörighed*, ór *Nóatúnum, fra N., Þry* 22, *brúðr* ór *steini Helr* 3, *vesa taldr* ór *miklu kyni Mhk* 9. — 5) *om det stof, hvoraf noget göres, gera* ór e-u *Gri* 40. 41, *Fj* 12, *Vafpr* 21, *Völ* 25, *vinda síma* ór *sandi Hárb* 18, *höfuð* ór *steini Hárb* 15, ór *golli Vsp* 37, *Þry* 4. — 6) *andre udtryk, telja fátt* ór *fjöldu, lidet af den hele mængde*, *ESk* 6, 67, *stólit væri e-m* ór *ætt, en blev sin æt meget ulig*, *Mhk* 2, *kejösa* ór *garði, noget ud fra (i) den gård*, *HHj* 2, *velja* ór *kerum, noget i karrene*, *Ghv* 7, *vega* ór *skógi, ved drab (kamp) at befri en for fredløshed*, *Am* 99; *horfa* ór *heimi, vende bort fra*, *Ski* 27; *segja* ór *hverjum heim, fortælle tidender fra*, *Alv* 8, *segja* ór *Nóregi (ný spjöll) HHj* 31, *segja* ór *helju Þdr* 6; — *deyja* ór *helju, dø bort fra hel, komme til et andet sted end 'hel', eller (rigtigere): dø i (ved) døden*, *Vafpr* 43. — 7) *om forvandling fra noget, gera heimska* ór *horskum Hávm* 94. — 8) *adverbíelt*, ór *es þar brunnt, derudaf er der brændt et stykke, dér er et tab lidit*, *Am* 54, *unz* ór *varð jötunn Vafpr* 31, *drekka hvert full* ór *Eg* *Lv* 36.

1. óra, (-aða), = *vára, váres, blive forår*, *Sigm* 1.

2. óra, (-ða, -at), *yppé strid, kævles*, *órir gestr við gest Hávm* 32.

órar, *f. pl. galskab, afsind*, *SnE* II 216.

óråd, *n*, *dårligt råd, plan, forehavende*, *gjalda* ó. *illri þjóðu Rst* 8, ó. *var þat Gyð* 7.

óráðinn, *adj*, *uvis*, ó. *hlutr Hsv* 61.

óreiðinn, *adj*, *ikke tilbøjelig til vrede*, *Hsv* 142.

óreiðr, *adj*, *ikke vred, blid*, *líta* ó-um *augum Sigdr* 3.

órétrr, *adj*, *urigtig*, *þat es óréttr Arb* 24.

Óri, *m*, 1) *dværgenavn, Þul* IV ii 4, *jfr Fj* 34. — 2) *slangenavn, Þul* IV qq 1.

óríkr, *adj*, *lidet mægtig*, *Birgir* ó. *Har nið*, ó. *hringa, fattig*, *Ofeigr* 5.

órlausn, *f*, *svar, ydelse*, *Gyð* 8.

órofnadr, *adj*, ubrudt, hel, ó-uðu lofi (*abl. abs.*) alls grams *Nikár* 1.

órói, *m*, uro, *Anon* (XIII) B 30.

órór, *m*, 'den urolige', navn på havet, *Pul* IV u 2.

órr = várr s. d.

órskurd, *m*, afgørelse, tydning, ó, fyrirburða, tydning af drømme, *SnE* II 246.

Órun, *f*, elvenavn, *Pul* IV v 2, eldr Ó-ar, guld, *Bjark* 5.

órýrr, *adj*, ikke ringe, ó. jöfra, blandt fyrster, *Sígv* 11, 16.

órækinn, *adj*, lidet hensynsfuld, slem, ó. ulfr *Korm Lv* 16. Om *Bue Joms* 12 kunde ordet stå i betydning 'hensynsløs, hård', men måske er det her fejl for ofrækinn, 'dygtig med hensyn til sin gerning'.

Órækja, *m*, Ó. Snorres søn, *Anon* (XIII) B 26.

ósagðr, *adj*, ikke sagt, ikke tilstået, ósagð hætt röð *Has* 6.

ósamr, *adj*, utilbøjelig, breks ó-ir brezkir lýðir *Merl* II 2.

ósamt = ofsamt, ásamt, *Arn* 2, 18.

ósannindi, *n. pl*, usandhed, *Vitn* 20.

ósannr, *adj*, usand, gjöld ósaðra orða *Reg* 4, bregða e-m ósonnu *Hhund* I 36.

ósáinn, *adj*, utilsåt, ósánnr akrar *Vsp* 62.

ósáttr, *adj*, uenig, uforligt, *Merl* II 62.

ósendr, *adj*, ikke sendt, ikke givet (jfr senda, sending, maðstykker der sendes som hædersgave), ikke ofret, betra es ósent an ósóit *Hávm* 145.

ósiðr, *m*, uskik, unoder, þegja of annars ó-um *Hsv* 100; ó. orða *SnE* II 232; op-rørsk færð, láta kvíðjat ósið *Od* 16, hegna ósið *Mark* 1, 8.

ósjaldan, *adv*, ikke sjælden, ofte, opt ó. *Vsp* 21, *Anon* (X) III C 4; *Hl* 41 a, *Has* 14.

ósjúkr, *adj*, ikke syg, ved fuldt helbred, *Grettis* 53.

ósjötlaðr, *adj*, egl. 'ikke neddysset' (sjötla, jfr setja niðr mól), uhævnet, ó-at andrann *Grett* 2, 5.

ósk, *f*, ønske, ó. mín es þat *Þjóða* 3, 35, ganga at ó-um *Sígv* 13, -1, *Sól* 25, ganga ó-um, d. s., *Sturl* 7, 2.

óskabyrr, *m*, medbör så god man kan ønske sig, *Hhund* II 32.

óskafundr, *m*, ønsket møde, *Sturl* 4, 37.

óskalíf, *n*, ønsket liv, genoplivelse man har ønsket, skipa vífi heim aprt með ó-i *Gd* 19.

óskaloí, *n*, egl. 'ønsket pris', udmærket pris, syngva ó. *Heilv* 10.

óskamey, *f*, 'ønsket datter', adoptivdatter, elsker datter, ó. dróttins, *Maria*, *Mv* I 23.

óskammr, *adj*, ikke kort, fyr óskommu (ó adskilt fra skommu), for lang tid siden, *Hausl* 2.

óskapligr, *adj*, ikke efter skæbnen, unaturlig, þat es ó-t *ÞBrún* 1.

Óskaró, *f*, elven *Usk* i Wales, *Merl* II 89.

óskeggjaðr, *adj*, ikke skægget, så ung at man endnu intet skæg har fået, *Sígv* 11, 17.

óskelfandi *SnSt* 4, 5, urigtig v. l. for ýskelfandi, s. d.

óskepn, *f*, egl. 'naturstridighed', vanskabne, ulykke, hørd ó. *Arn* 5, 20.

óskerðr, *adj*, ubeskåren, hel, basmir ó-ar *Herv* VII 15.

Óski, *m*, Odins navn (egl. 'ønske-opfyldende'), *Gri* 49, *Pul* IV jj 8; Ó-a víf, jorden, landet, *Ott* 1, 2.

óskírðr, *adj*, udøbt, hedensk, ó-ð enni *Arn* 3, 8.

óskjalfandi, *part.*, uden at ryste, *Anon* (XIII) B 10.

óskjóti, *m*, hindring, skade (jfr óskundi), ráða fyr ó-a *Svarf* 3.

óskkvön, *f*, ønsket, kær, hustru, *Mána* ó., jættekvinde (jfr *Máni*), byrr *Mána* ó-ar, mod, *Sindr* 8; v. l. er óls og óðs (kvön).

óskmær, *f*, 'ønsket mø', adoptivdatter (jfr óskamey), valkyrje, hana kvað óskmey verða skyldu *Oðrgr* 16; ordet er meget påfaldende i sig selv, alene, uden tilføjelse af „Odins“: det kunde tænkes, at digteren havde forstået val- i valkyrja som val n. og derfor brugt det nogenlunde identiske ósk, men da han som (det andet) rimord benyttede verða, er det mere end påfaldende, at han ikke valgte et ord som valmey; i et digt som *Oðrgr* er det desuden vanskeligt at tænke sig ó (eller en vokal) rimet med v i forlyd. Derfor er det sandsynligst at ósk- beror på afskriverfejl.

óskmogr, *m*, 'ønsket søn', kær søn, ó. *Ulfs*, *Sven Estridsen*, *Pfagr* 5; ó. dróttins, *Kristus*, *Heilv* 17; siljar allra óskmaga, i en forvansket sammenhæng, *Lok* 16.

óskorinn, *adj*, uskåren, negl óskornir *Hjálmp* III 8, *Grettis* 8; ax ó-it *Guðr* II 22.

Óskópnr, *m*, 'den ikke skabte', andet navn på kamppladsen *Vigríðr*, betegnende, at den først lige før den skal bruges skal 'skabes', *Fáfn* 15. Jfr *Arkiv* XXXVII, 138 f.

ósk-Rön, *f*, 'ønskende Ran', ó. æða þerris, gudinde som ønsker årernes ud-tørring, fuldstændigt blodtab, død, *Hild Högnes datter*, *Rdr* 8.

óskvíí, *n*, *Ott* 1, 2, vistnok fejl for Óska (s. d.) víf.

óskopp, *n. pl*, 'noget skæbnestridigt', utilbørlighed, alt eru ó. *Hávm* 98.

óslétta, *f*, ujævnhed, ó-ur ennis, rynker i panden, *Eg* Lv 13.

Ósló, *f*, (-ar), *Osto* i Norge, *Gisl* 1, 2, *Nkt* 67; ved svækkelse af det sidste ó til o, u, fik navnet formen, Ósla (Ósla?), Óslu (svagt) *Sturl* 6, 5, *Ólhv* 2, 10, Ó-u bær *Nkt* 56, *Sturl* 4, 7; mulig skal der

ogsá hos Gísl læses Óslu, og da vist ogsá i Nkt 67.

óslakinn, adj, ikke doven, sløj, ufortrøden, Steinn 3, 8 (vokalen er rimbestemt, : mæki).

óslær, adj, ikke sløv, modig, óslætt hjarta Arn 6, 17; óslætt, adverblikt, kraftigt, alm hræuzk óslætt HI 39 b.

óslægr, adj, ikke slu, oprigtig, Anon (XII) C 38.

ósmáborinn, adj, af høj herkomst, kongebåren, TorfE 4.

ósmár, adj, ikke lille, bøetr ósmáar Oddrgr 21; þat vas ósmátt, om smærte, EGíls 1, 32.

ósnjallr, adj, fej, udygtig, Hávm 16. 48.

ósnotr, adj, uklog, dum, Hávm 24. 25.

26. 27. 79. 103. 159, SnE II 216.

ósorg, f, 'sorg-løshed', jætiernes navn på natten, men urigtig v. l. for óljós, Atv 30.

ósómi, m, vanære, krænkelse, ó. gekk yfir (kirkiu) Gd 29.

óspiltr, adj, ufordærvet, uforfalsket, ó-ar rúnar Sigdr 19.

1. óss, m, munding, Nizar ó. Steinn 1, 5, ó-ar Sabrínus Merl II 89 (ved rettelse), ó. er læið ferða, men her er ó. tillige runenavnet (= óss), Rún 7; vand i alm., óss gneisti, guld, Sigv 12, 2, ósa kyndill, d. s., Þorm 2, 1, óss glóð Ód 26 (men her vist fejl for fljóts), óss viti ÞorgO, ósa eldr Harð 14, ósa hyrr (jfr hyrmíldr) Anon (XII) B 14, ósa røi HI 28 b. Jfr ár-, Graifar-.

2. óss, adj, gnistrende (jfr no. os 'brusende, sprudlende, især om jærn, som sprutter eller gnistrer meget under hammeren', Aasen), om Geirróds jærnbolt, ós eisa Þdr 17.

óstilltr, adj, ubehersket, tøjlesløs, ó-ir víkingar Sturl 6, 1, ó-t lostasemi Hsv 132.

óstírfinn, adj, ufortrøden, (vel egl. 'bevægelig', ikke stiv, jfr stjærli) Eyv Lv 6.

óstyrkó, f, svaghed, overfor synden og verden, Has 19, i pl. Has 51. 57.

ósvikkall, adj, ikke svigfuld, ærlig, retskaffen, Nkt 79.

ósvinnr, ósviðr, adj, uklog, dum, Hávm 21. 23, Fáfn 37, Sigdr 24, EGíls 3, 1; ó. api, ó-ir apar Fáfn 11, Hávm 122, Grt 34.

ósviptr, adj, ikke rykket ned, taget ind, láta ósvipt húnskript (datív), ikke at rebe sejlene, Ht 78.

ósvífr, adj, uskånsom, ikke eftergivende, hård, ó-rum ótta rándróttar, om den straffende fyrste, Sturl 5, 8, jfr Grani 1; ó. skop, hård skæbne, Ingj 2, 4; ó. söt andar Has 54.

ósviirandi, m, hård modstander, ó. ása, jættan Tjasse, Haustl 5.

ósynja, f, grundløshed, fyr ó-u, uden grund (i dadlende mening), ESk 9, 3, ó-u (alene), d. s., Ragn V 4.

ósynn, adj, 'usynlig', uvis, ó-t þykkir e-m MhkV 29, ó-t es Reg 25.

ósaell, adj, ulykkelig, elendig, Hskv 2, 8, Has 22, Kolb 2, 4.

ósæma, (-ða, -ðr), vanære, ó. (konu) Þhred 3.

ósótt, f, mangel på tilslutning, at ó. minni, uden min billigelse, Atv 6; ósætt, uenighed, strid, SnSt 4, 4.

ótal, n, utal, ó. þegna, hólða Mark 1, 20. 22, ó. Vinða Þjóða 1, 6, ó. skipa Hálfis IV 1, við ó-i bragna Ht 88, til heilsu-bótar ó. manns, áltsá her et slags ubøjeligt adj, Heil 18.

ótamr, adj, utæmnet, om ulven (der kaldes ved 'hesf'), Arn 6, 13.

ótangi Rv 14 fejl for slangi, s. d.

ótála, adv, synes ikke at stå for ótalla, men høre til et tá (beslægtet med tveir), vist, utvivisomt, BjH 3. 4; jfr tálauss.

óteitan, n, glædeløshed, ó. sútar, bekymringens nedslæthed, Jóms 3.

óteitr, adj, lidet glad, nedslætt, ó. jötunn Hym 25.

óteljandi, part. (pass.), som ikke kan tælles, Mey 22.

ótiðr, adj, kun i n, þó es hönnum óttit við jötuns brúðir, dog viser han sig som liden ven af jættekvinder, Hyndl 4.

ótrauðr, adj, ikke træg, ikke uvillig, villig, ó. gamans, som gjerne vil deltaget i lystighed, Orv IV 7; ufortrøden, Sigv 1, 9, Þorm 2, 13, Jóms 15. 21. 36, Grettil 17, Sjórs 3, ó. auðbjóðr HI 12 a, ó. (ved rettelse) dáða Rst 31, ó-ir vígs Skí 24; — und sprædi ó-ð legi rauðum, uafladelig, Jök 2. Ntr. ótrautt, adv, rigelig, stadig, gefa ó. HI 26 b, valda ó. falli Rst 5 (v. l.), drekka ó. Merl I 47.

ótraulla (for ótrauðla), adv, ufortrødent, uafladelig, stýra öllu ó., om gud, Leid 29.

ótrúa eller ótrú, f, 'ikke-tro', hvad der strider imod troen, drýgja ótrú EGíls 2, 2, v. l. ólog.

ótryggr, adj, upålidelig, troløs, ó-vir hólðar ESk 2, 1.

1. ótta, f, ottetid, den nærmeste tid (3 timer) for daggry (jfr „þá er nótt eldir“ Fas I 148), ó-u tíð Leid 23, fyr ó-u (ved rettelse) Ill 1, 3, Anon (XI) Lv 7, 1 ó-u Steinn 1, 5, ó-u alla ok óndurðan dag Am 53, of eina ó-u Krm 14, ó-u leid Mark 1, 22.

2. ótta, (-aði, -at), indgyde frygt, = óegja, Hfr Lv 2. I óvrigt mest i medium: óttask, være bange, Sigv 13, 19, Nkt 73, SnE II 200, Has 14; hertil part. óttandi, bið ek ó. Lil 75.

óttafullr, adj, frygtisom, Mv III 9.

óttagiarn, adj, tilbøjelig til frygt, frygtisom, Líkn 38.

óttalauss, adj, frygtløs, Has 32, Leid 40, Sturl 3, 4, Mv III 1; vesa ó-t við e-n, ikke at nære frygt for en, Eg Lv 37.

Óttarr, m, Ó. svarte, skjald, Sigv 13, 10, ESk 6, 12. — Sagnperson, Orv IV 3 5. — Ó. den unge, Innsteins sön, Hyndl 6. 9. 10. 12 o. s. v. — Ynglingeonge, Yt 19.

ótti, m, 1) frygt, uggr ok ó. Hárf 1, Lil 20, myrkr ok ó. Lil 73, bera önn ok

6-a *Has 11*, bjóða 6-a *Ód 1*; *abs. VGl 2*; kómtr 6. þá *Líkn 26*, lýsa 6-a *Hskv 3, 4*, vita 6-a, vide at der er noget at være bange for, *Sigv 11, 7*, hætta i 6-a, omtr. = fare, udsætte sig for fare, *Ott 2, 13*, 6. at e-u *Ott 2, 5*, af 6-a *Lil 59*, við 6-a *Þdr 10, 21*, *GDropl 5* (af frygt eller ved noget, der indjager frygt), 6. þýjar orða, frygt for, *Has 50*; valdr golls 6-a, gavmild mand, *ÞSær 2, 3*. — 2) frygt, rædsel (i aktiv betydning, således måske også i nogle af de anførte eksempler), 6. jötna, *Tor, Haustl 14*, 6. rándróttar *Sturl 5, 8*; 6. fengins golls, gavmild mand, *Arn 2, 16*, 6. ormvengis *Sturl 5, 2*; birkis 6., ilden, *Arbj 16* (jfr bjóð, björn); brynju 6., sværd, *Hl 16 a*.

óttlauss, adj, frygtløs, ntr. 6-t, adverbialt, *Rst 3, Has 36, Líkn 52, Nj 7, Þorv 1, Mdr 43*.

ótvistr, adj, udelte, med hensyn til stemning, glad, munter, 6-ar heims vistir *Ht 29*.

ótvinn, adj, 1) udelte, ikke tvivlende (egl 'delt til to sider', beslægtet med tveir, tvi-; se *KGislason Nj II 371 ff.*) — 2) bestemt, frygtløs, om fyrster, *ÞjóðA 1, 22*, *Þfisk 2, Steinn 3, 6*, om en kvinde, bestemt, *Sigv 3, 5*.

ótyrrinn, adj, ikke udæskende, vespú 6. fyrri, vær ikke den første til at krænke, *GSúrs 16*.

óvarliga, adv, uforsigtigt, *Lil 8*.

óvarr, adj, 1) uforsigtig, drekka sik 6. óðan *Akv 40*. — 2) modig, *Ht 80*.

óvegr, m, vanære, 6-s menn, folk, der begår vanærende handlinger, *Has 39*.

óvenja, f, hvad der er stridende mod (gode) sæder, dårlighed, dårlige sæder, *Líkn 35*.

óverðr, adj, uværdig, 6-ð orð, ord der ikke er værdige nok, *Has 4*; 6. þér *Hálfs II 2*; som ikke har fortjænt (noget), *Has 27, Mey 35*.

óverðugr, adj, som ikke har fortjænt, flengja 6-an *Lil 65*, bera e-t 6-ug *Mey 41*.

óvilli, m, 'uvilje', ulyst, hón es æ borin 6-ja til, til ingen glæde (for andre), *Sigs 45*.

óviljandi, part, mod sin vilje, *Pl 17, Ásm I 4*.

óviltr, adj, uforvansket, om runer, *Sigrðr 19*.

óvinligr, adj, uvenlig, *Hsv 140* (Gerings rettelse for óvinaudigr).

óvinr, m, uven, fjende, *Hávm 1, 43*, *Þjsk Lv 4, Ív 45, Nkt 79, Heilv 15*; om djævlen, *Lil 61* (óvinrinn).

óvisligr, adj, urigtig læsemåde for æ visl-, *Has 38*.

óvíss, adj, usikker, óvist es at vita, man kan aldrig være sikker på, *Hávm 1, 38*, *Eirm 7, Fáfn 24*.

óvæginn, adj, uskånsom, hård, *Am 98, VGl 11, Sturl 5, 10*.

óvænn, adj, håbløs, uden håb om et

godt resultat, stefna 6-t, pønse på slemme ting, *Lil 48*.

óværi, m, ravn, *Þul IV tt 1*.

óvætrr (ældre: óvætrr), f, ondt væsen, utyske, (= meinvætrr), *Grettis 42, Gd 59*.

óþarfr, adj, unyttig, Hóva mól óþorfr jötna sonum *Hávm 164*, 6-ir hlutir *Hsv 104*, jfr *Pl 58*; — skadelig, eikiklubba óþorfr *Donum Þskúm*, 6. öldum *Þskakk 3*, 6. þllum *Grettis 42*, jfr *Orv VII 23*; 6-t som adv., til liden gavn, til skade, lifa 6-t *Sigs 64*.

óþekð, f, fjendskab (rettelse for óþekk), slekkja 6. *ÞStö 2*.

óþekkr, adj, ubehagelig, led, om en kvinde, *Sigv 3, 5*; derimod kan ordet ikke være rigtigt *Korm Lv 42*, her må der foreligge en ikke usædvanlig fejl for óþekkr, s. d.

óþjóð, f, slet folk, slette mænd, pak, røvere, blóð 6-ar *Jór 1*, 6-ar lið *Ív 20*, om *Venderne, Arn 2, 12*, om *hedninger, Ód 15*; — eyðir 6-ar, udrydder af slette folk, *Þblönd 1, 2*; ingi 6-a, om en skotsk konge, *Sturl 5, 15*.

óþjóðan, m, sagnperson (jætte?), Ó-ans móðir *Orv II*.

óþokkaðr, adj, ilde set, forhadet, *Anon (XII) C 37, EGils 3, 17*.

óþokki, m, fjendskab, fjendtlighed, *G Svrt 10*.

óþoli, m, uudholdelighed, uudholdelig pine (runetegn, der bevirker en sådan), *Ski 29*.

óþornaðr, adj, ikke tørret, saftfuld, levende (med hensyn til tingens kraft), 6-at korn *Líkn 5*.

óþrotligr, adj, som intet ophør har, uendelig, overmåde megen, talrig, 6-g brimleiddar sól *Sturl 5, 3*; hvis kræfter ikke svigter, 6-t lið *Gisl 1, 3*.

óþrotnandi, part, uophørlig, evindelig, 6. óst *Alpost 4*.

óþuriandi, m, som ikke har grund (til sin opførsel), 6-endr, uden at de havde det nødigt, de skulde ikke have gjort det, *Yt 13*.

óþurpt, f, unytte, hvad der ikke er til ens tarv, = óþorfr, sýsla 6. e-s *Korm Lv 3*.

óþyrmir, m, som ikke skåner, 6. varga, kriger, da en sådan kenning er meningsløs, stár 6- her víst for of-, óþyrmir varga, som skåner ulvene, d. v. s. giver dem føde, *Vell 8*, dog kunde vargar være = fredløse mænd.

óþýðr, adj, umild, stridbar, *SnE II 200*.

óþægiligr, adj, uimodtagelig, som ikke kan modtages, 6-g orð *Leid 3*.

óþökk, f, utak, kunna e-m óþakkir, ikke give, yde, nogen nogen tak, *ÞBrún 2, Hsv 25*.

óþorfr, f, = óþurpt, 6. i mólum, (der var) unytte i den sag, den sag blev dreven uden skellig grund, *BjH 7*.

óþorr, adj, ikke rask, 6-t mælik nú, nu

taler jeg ikke rask, Sigsk 62, men dette giver ingen mening; den rigtige læsemåde er uden tvivl ort, idet w kun er dittografi af det foranstående o, skrive-

ren vilde først skrive blot ort, men han har ikke selv lagt mærke til fejlen; ort tager da sigte på den talendes udtalelser lige i forvejen.

P

Alle de ord, der begynder med p, er låneord (foruden egennavnene); de ældste af disse synes penningr og plógr at være, de to eneste, der findes i eddadigte; derefter kommer prúðr, peita og så de der er indkomne med kristendommen.

pallio, Merl II 59, er vist den latinske dativform af pallium.

pallr, m, bænk, Alpost 1; p-ar ófnis, guld, Katr 19; p-ar éls, himlen, Pét 32. Jfr hel-, síða-

palmar, m, palme, Þul IV kk 2 (hvis ikke palmar her er pl.)

palmr, m, palme, bera p-a Leid 30, E kúl 1, 5, p. meðal herða Rv 29, laufgir p-ar Lil 94; p-ar hneitis, krigere, Katr 42. 46; strenglágur p., pil, Krm 15. Den lat. acc. form findes Gd β 42: palmam þessa. Jfr bryn-

palmunnudagr, m, paldesöndag, Sigv 2, 14.

palmviðr, m, palmetræ, Gd 8.

panna, f, pande, brennandi blýfull p. Mey 40.

paradis, f, paradis, af p-u Pét 20, hvíld p-ar Ingj 2, 5, sæla p-ar Has 24, vist p-ar Lil 13.

Partar, m. pl, Parter, engelsk stamme(?) , Parta lík ESk 7, 9 (G. Storm læser porta, af portar, indbyggerne af et port, jfr følg.); om beboerne af Canterbury, Sigv 1, 8 (skal der her læses Portum og dette opfattes som 'beboere af port': havnestad?).

partir, m, part, del, brjóta sundr í p-a Gd 60, brjóta í fjóra p-a Gd β 33, lýsa part eillfra skarta Pét 19.

past, n, næring (lat. pastus), gleðinnar p., jomfru María, Lil 89.

páfi (pávi), m, pave, Mark 1, 14, p-a vald Sturl 3, 1, p. drottins Alpost 1.

páfugl, m, páfugl, p-s prýði Lil 27. Jfr pái.

pái, m, páfugl, Þul IV xx 3.

Páll, m, jarl på Orknøerne, Anon (XII)

B 16, — biskop på Island, Am Arn 2, — en nordmand i 13. årh., Ht 32.

Párisborg, f, Paris, Heil 12.

páskadagr, m, páskedag, Mey 13.

Páskalius, m, Mey 38.

páskamorginn, m, páskemorgen, Mgr 38.

páskar, m. pl, eller páskir, f. pl, biða p-a Sigv 2, 14.

páter, m, i ironisk kenning, p. feiti Anon (XIV) 2.

Pátera, f, Patara i Lykien, Nikdr 3.

1. **peita**, f, spyd (egl. gallisk (vælsk) spyd, fra Poitou), Þul IV n, p. fló Rst 17, p-a beitt Hl 9 b, p-u hagl, kamp, Eþver 2, p-u hlynr, kriger, Ísldr 2. *f. v. d. r. Hf*

2. **Peita**, f, Poitou, Ótt 2, 12, P-u land Sigv 1, 14; P-u hjalmar, galliske (vælske) hjælme, Arn 2, 9.

peitneskr, adj, fra Poitou, vælsk, p. hjalmr Sigv 2, 14 (jfr 2. Peita).

Peizinavellir, m. pl, slette ved elven Bezina i Vallachiet, ESk 6, 52.

pell, n, purpurfarvet silketøj, måske også brugt om fljóll (jfr guðvefjarpell), prýða sik p-i Heil 6, veitir p-a, mand, SnE II 224, p-s þella, kvinde, Þhred 9 (ved rettelse), Katr 28.

penningr, m, penning (¹/₁₀ af en øre), óln né p-g hafðir aldrigi þess vanréttis Lok 40, ljúga til p-a, ville tillyve sig penge, Nj 7; Merl II 52 se mótpenningr. Jfr sal-

pentu, (-aða, -aðr), male, pentat innan firmamentum, der sigtes til stjærnebillerne, Lil 27.

pera, f, pære, Þul IV kk 3.

percussus se próccossul.

Peritónisó, f, i England, Merl II 63.

Perpetúa, f, jødinde, Pét 12.

Persíðaland, n, Persien, Alpost 11.

persóna, f, person, ein p. þrennar greinar Lil 31, guð greinuz þrennum p-um Pét 2. Jfr feðr-

Petrónilla, f, Perpetuas datter, Pét 12, Mey 55.

Pétarr, m, St. Peder, Gd β 21.

Pétr, *m*, s. s. *foregående*, *Has* 50, *RKet*, Pétrs knorr, *kirken*, *Gd* 4, Pétrs bátur, *d. s.*, *Gd* 26; sverð Petri (*lat. gen.*), *kirkens ban*, *Gd* 31. *Den lat. form Petrus findes med tilføjet dativendelse, klüss Petrúsi (se klüss), hvor P. betegner paven, Sigv* 10, 10.

Péttílandsfjörðr, *m*, *Pentlandsfjorden*, *Arn* 5, 21.

piltr, *m*, *dreng*, (*nyfødt*) *Gd* β 58.

píla, *f*, *pil*, *Heil* 22.

pílagrimr, *m*, *pilgrim*, *Alpost* 5.

Pílavík, *f*, *et sted i England*, *ESk* 7, 9.

Pílátus, *m*, *Pontius Pilatus*, *Mgr* 12.

píll, *m*, *pil* (*salix*), *Bul* IV kk 2.

pín, *f*, *pine*, *Mv* II 19, III 23.

1. **pína**, *f*, *pine*, *kval*, *Gd* β 26, *Heil* 10, *daudans p. Lil* 64, *flestar p-ur Lil* 58, *kvaldr i p-um Lil* 99; *jfr Lil* 73. 96; *frá p-u Alpost* 13; *om sygdom*, *Mey* 55.

2. **pína**, (-da, -dr, *eller sjældnere -aða*), 1) *pine*, *martre*, *p. sjálfan sík Sól* 73, *pín mik Lil* 82, *Jésús lét p-ask Lil* 62, *af Jesús píndum Lil* 58, *en p-ir annan Gd* β 27, *sóttum píndr SnE* II 222; *píndr postoli Alpost* 11, *p. sprund Mey* 49, *pinuð drótt Katr* 2, *at pinuð væri Mey* 45. — 2) *plage*, *p. klerka*, *presta Gd* 40. 42, *p. sveit EGíls* 2, 14. — 3) *straffe*, *píndr stuldr SnE* II 212.

píning, *f*, 1) *pinsel*, *Líkn* 10. 18. 43, *Kólb* 1, 2, *p-ar kross ESk* 6, 65. — 2) *kval*, *sygdomskval*, *EGíls* 3, 9.

pínulauss, *adj*, *uden sygdomskval*, *Mey* 55.

pínustaðr, *m*, *i to ord staðr pínu*, *Kristi korsfæstelsessted*, *Mgr* 13.

pípa, *f*, *pibe*, *flöjta*, *ESk* 13, 3, *Máni* 2, *SnE* II 298.

písl, *f*, 1) *pinsel*, *martren*, *Mgr* 13, *Has* 23, *Líkn* 12, *búa p-ir SnE* II 200, *semja e-m p. Gunnarr*, *plágaz p-a nauðum Gd* 57, *roðin p. í blóði Pét* 28, *letr af p-um Lil* 59. — *p-ar mark Mgr* 40. — 2) *sygdomskval*, *fá p-ir EGíls* 3, 6.

píslalauss, *adj*, *uden pinsler*, *Mey* 51.

píslardrykkur, *m*, *pínseldrik*, *Pét* 34.

píslarfæri, *n. pl.*, *pínselsredskaber*, *Lil* 71.

píslarmerki, *n.*, *pínselsmærke*, *SnE* II 232.

píslarprýði, *f*, *pínselshæder*, *martyrium*, *Katr* 44.

píslartré, *n*, *pínselstræ*, *korset*, *Líkn* 30.

píslarváttr, *m*, *pínselsvidne*, *martyr*, *Mey* 47.

píslarvætti, *n*, *martyrium*, *Gd* β 26.

plaga, (-aða, -aðr), *pleje*, *p. jóð Mv* II 5, *p-az með fagarar dýrðir, være udstyret med, Alpost* 12, *p-az með sigri, vinde sejr*, *Mey* 55.

plagg, *n*, *stykke tøj, klædningsstykke*, *vagga með plagg Mv* II 11.

1. **Plácítús**, *m.*, *Plácíidus*, *Pl* 11 o. s. v.

1. **plága**, *f*, *plage*, *pinsel*, *p. holds Gd* 42.

2. **plága**, (-aða, -aðr), *plage*, *pine*, *Gd* 57. 58.

pláta, *f*, *plade*, *harnisk*, *plótu* (*ved retelse*) *prýðir*, *mand*, *Katr* 38.

plóglímar, *f. pl.*, *plovgræne*, *stafns p.*, *stavnens pløjende græne*, *stavn* *som pløjende gren*, *den pløjende stavn*, *Bergb* 9.

plógr, *m*, *plov*, *keyra plóg Rþ* 22, *reka plóg af akri Rv* 31, *kenna e-m at eiga auðan plóg (= plógsland?)*, *afstraffe en* (*egl hæрге ens land*), *ÞjóðA* 3, 18; *afgrøde*, *íagr p.*, *om kornet*, *Lil* 10; — *af fjandans p-i*, *efter djævlens tilskyndelse*, *Gd* β 35.

plóma, *f*, *blomme*, *Bul* IV kk 1; *p. guðs*, *helgeninde*, *Mey* 46.

pollr, *m*, *pyt*, *vandpyt*, *i litlum p-i Hsv* 63; *sára p.*, *blod*, *Hl* 22 b. — *Jfr* *Grislu*-, *Hjarta*-, *hræ*-, *Selju*-.

Porfiríús, *m*, *en hedensk hövding*, *Katr* 28.

pors, *m*, *pors*, *Bul* IV kk 1.

port, *n*, 1) *kastel* (*egl havnekastel*), *ór p-i gömlu Mark* 1, 21. — 2) *port*, *snæðings p.*, *mund*, *Grettis* 22. *Som v. l. Orv* VII, 5.

portgreifi, *m*, *borggreve*, *i pl.*, *Sigv* 1, 8.

Portyrja, *f*, *Portør* (*i Norge*), *Anon* (XII) B 17.

postoli, *m*, *apostel*, *Nik* 1, 3, *Has* 50, *Leið* 32. — *Jfr* *megin*-, *yfir*-.

Pótenciána, *f*, *helgeninde*, *Mey* 57.

Praxis, *f*, *helgeninde*, *Mey* 57.

prámr, *m*, *pram*, *Bul* IV z 4.

preses, *m*, *p. lýsis*, *ironisk kenning*, *Anon* (XIV) 2.

pressa, (-aða, -aðr), *presse*, *trykke*, *pressat vatn i himininn hvassan Lil* 10.

prestr, *m*, *præst*, *ESk* 6, 59, *Gd* 22. 24. *Jfr* *dyggðar*-.

prefta, (-aða, -aðr), *bedrage*, *Grettis* 9.

prettir, *m*, *svig*, *bedrag*, *Lil* 17, *Gd* 58, *Mey* 45, *etja p-um Gunnl* Lv 3, *sjá við p-um Lil* 43, *setja e-n apr af p-um*, *hindre ens svig*, *Rv* 5, *finna fyrstan prett*, *om djævl*, *Lil* 66.

princeps, *m*, *p. feiti*, *ironisk kenning*, *Anon* (XIV) 2.

Priska, *f*, *helgeninde*, *Mey* 57.

Prískús, *m*, *helgen*, *Mey* 46.

prími, *m*, *prim*, *primsang* (*ved klokken 6 för middag*), *lími song p-a*, *om kosten*, *hvormed der prygledes*, *ironisk udtryk*, *ESk* 13, 6.

prísa, (-aða, -aðr), *prise*, *ære*, *þeir er Guðmund p. Gd* β 7, *p. krossinn Lil* 62; *dýrð hefir p-at vötn*, *gjort dem hellige*, *EGíls* 2, 10; *p-aðr Alpost* 1.

príss, *m*, *pris*, *ære*, *bera æru ok pris* *Mey* 17, *bera pris yfir e-n Alpost* 2.

Próbus, *m*, *helgen*, *Mey* 42.

próccosul, *m*, *rettelse* *for percussus*, *i en ironisk kenning*, *p. þúska Anon* (XIV) 2.

prófi, *n*, *bevis*, *skýrt p. skírflifis Gd* 68, *láta leiðaz p.*, *lade bevis blive ført*, *Vitn* 19.

prófa, (-aða, -aðr), 1) *bevise*, *sem ritning p-ar Lil* 8, *hítt mun ráð at raunsljófir p-i sik Anon* (XII) B 22, *svá p-aðiz Gd* 48. — 2) *undersøge*, *p. lófa Alpost* 6, *p. spekt*

Katr 12, p. orðasnið *Lil 64*, sem p-andi segir *Lil 16*.

prófeti, *m*, profet, p-ar Krists *Katr 2*, mól p-a *Merl II 100*.

prúðliga, *adv*, modígt, vega p. *Gísl 1, 13*; — smukt, kenna p. *EGíls 1, 5, Frp II 4*.

prúðligr, *adj*, herlig, udmærket, for prúðligsta görva *StjO II 2*, p-g verk *Mgr 40*.

prúðr, *adj*, dette temlig tidlig optagne láneord har hovedsagelig to betydninger; enkelte steder er det uvist, hvilken der menes. 1) smuk (af udseende), herlig, p-ar ekkjur *Sígv 3, 12, Þjóða 4, 19*, en p-a (kona) *Porm 2, 2, Rv 21, Stríðk*, herr hörvi p., om de linklædte kvinder, *Rst 35*, — om skibe, enn p-i dreki *Þjóða 4, 18*, p. þramvalr *Leid 16*; — prúð knúta *Drv (XI) 8*; p. lofsongr *Gd β 17*, — i nær tilslutning til denne betydning, 'stolt', vörum þá p-ir *Hharð 4*. — 2) modig, p. allvaldr *Mark 1, 4*, p. skalk enn *Gísl 2*, riðr enn p-i *Merl II 63*, p. þegn *Þmáhl 12*, p. Aleifr *Sígv 1, 8*, p-ir hirðmenn *Þjóða 1, 2*, prúð hirð *Rst 15*, p-ar sveitir *Sturl 3, 7*; som tilnavn, Hugr enn p-i *Bkrepp 9*. — *Ntr*. som *adv*. modígt, rjóða prútt (v. l.) sverð *ESk 7, 9*, standa p. und randir *Porm 2, 22*, ráða p. ept manni, modígt at hænte en mand fra et farligt sted, *Rst 28*; — derimod 'skönt, herligt', súð gengr æ sem prúðast *GrHj 1*; sás prútt léttir þislum *Ingj 2, 5*. Jfr al-, aldr-, all-, and-, eljun-, folk-, gagn-, hátt-, hirð-, hjarta-, hug-, lát-, lund-, orð-, ó-, ógn-, ógnar-, risnu-, sann-, tír-, þrek-, ætt-

prýða, (-dda, -ddr), 1) pryde, udstyre smukt, p. gjöfum *Hl 40 b*, p. himin með e-u *Lil 6*, hnossir p. heim *Sturl 3, 21*, klæði p. hirð, gör hirðen prægígt af udseende, *Steinn 3, 16*, dagr prýðisk með sigri *ESk 6, 31*, mín prýddisk mund *ESk 7, 10*, p. ætt Oddaverja *Nkt 81* (jfr kyn-prýddr), p. songva, udføre sange smukt, syngre godi, *Mgr 23*; krapti prýddr *Pl 37*, snilli prýddr *Pl 57*, sanni prýddr *EGíls 2, 4*, prýddr með dóðum *Lil 90*, prýddr niðjum *Ólhw 2, 5*. — 2) et steds synes prýddr at betyde 'udstyret med mod', *Bplv 5*.

prýði, *f*, 1) prægígt udstyr, hvad der er til pyrd, p. jofra, om jomfru Maria, *Mdr 29*, p. heims, d. s., *Mdr 11*, om korset, *Líkn 40*, lifandi p., jomfru Maria, *Gd 28*; andar p., sjælens herlighed, *Merl I 66*; temja hest með p., udmærket, *Gd 36*, hafa fátt p., gode egenskaber, *Hjálmþ IV 13*, hornspænr hlýða e-m betr an p., smukke genstande, *Þjóða 4, 16*; skirn ok p., omtr. = skirnar prýði *Lil 5*, páfugls p. *Lil 27*, skína í p. *Lil 7*, fá alla p., hele sit herlige udstyr, *Lil 10*, p. umsníðningar, omskærelsens herlighed, den herlige akt og dens betydning, *Lil 35*. — 2) mod, hildr háðisk við p. *Hskv 2, 11*, jfr *Hl 30 a*. Jfr hug-, hugar-, ó-, þíslar-

prýðigjöf, *f*, herlig gave, *Heilv 9*.

prýðiligr, *adj*, herlig, *Mey 3*.

prýðimaðr, *m*, pragtelskende mand, stasmand, *Bul IV j 5*.

prýðimikill, *adj*, udstyret med megen herlighed, postolar prýðimestir *Mey 12*.

prýðir, *m*, som gör noget smukt, herligt, er pyrd for noget, synes også at være brugt i betydning 'som er udstyret med', p. himna, gud, *Kolb 2, 6*, p. lærdoms, klærk, *Pl 5*, p. atferðar, tapper mand, *Jóms 1*, p. lista *Pét 18*, p. jarla *Ht 27*, p. engla, gud, *Mgr 26*, p. postola, *St. Peder, Pét 34*, p. þjóða *Andr 3*; p. fróns, mánen, *SnE II 242*; p. plátu, der ser godt ud i panser og plade, *Katr 38*. Jfr aldr-, þegn-

prýðisæti, *n*, herligt sæde, hljóta p. *Pét 37*.

psalmr se salmr.

puntr, *m*, det mandlige avleem, berjask p-i, om kødelig omgang, *EGíls 3, 1*.

púki, *m*, djævel, både om djævlen selv (og da med den bestemte artikel) og hans tjænere (i pl.), p-ans slægð *Lil 45*, p-inn kvaldr *Lil 47*, limir p-ans *Gd 45*; fornir p-ar *Gd β 51*.

púsa, *f*, brud, prestur hafði p-u hæsta, jomfru Maria, *Gd β 10*.

Púsína, *f*, helgeninde, *Mey 57*.

púss, *m*, skindpung, svartir pússar *Anon (XIV) 2* (prócossul svartra p-a, spøgefuld kening).

púta, *f*, skøge, útigangs p. *Nj 26*.

R

Med r betegnes to oprindelig forskellige lyd, dels den oprindelige r-lyd, dels den af s(z) opståede lyd, der i runedskriftene betegnes ved **ⱱ**, R; når disse to lyd helt er faldne sammen i norsk(-islandsk), er umuligt med bestemt-
hed at sige; endnu i 8. årh. fandtes vel R-lyden (Vatn-st.), omkring 900 er de vist faldet sammen i Norge. I vesa er s den oprindelige lyd, der i pl. præs. ind. og pl. præt. går over til r (erum o. s. v., vörum o. s. v.), de ældre former es, vas blev i Norge temlig tidlig påvirkede af r-formerne; langt senere skete det på Island; når vi hos Einarr Skúlason finder var-a (for vas-a), er dette en norskhed; Snorre har både es og er. r kunde falde bort efter v, se vó. Assimilation af rl (til ll), rn (til nn) findes ikke i det her pågældende tidsrum for end meget sent, som sálliga (Katr 46), næppe heller rs (til ss); om r i tveimr, þrimr se disse ord. Nom. -r falder bort foran -gi, -ki (ulgi, skjaldagi, Loptki).

raðalfr Rðr 11 urigtigt for raðar alfr (se røð), 'skibs-alf', søfarer.

raddartól, n. pl. 'stemme-redskaber', tungen o. s. v., renni mól af r-um Lil 3.

raddkleif, f. 'stemme-klippe' (kleif egl. 'en klippe der kan bestiges'), halsen eller tungen, i en mangelfuld sammenhæng, Haustl 1.

raf, n. = røf, f, s. d, rav, láta bjúg ósa røf (guldringe) fljúga á her Hl 28 b.

rafkastandi, m. 'rav-kaster', raf- betegner her d. s. s. 'glans', Viðblinda galtar (hvalens) svalteigar (havets) raf, guld, dets 'uddeler', gavmild mand, HSt 2, 2.

Rafn se Hrafn.

raglystr, adj. fejagtig, frygtssom, Anon (XII) B 22.

ragmenn, n. fej mand, Hálfv VIII 7.

Ragna, f. kone på Orknæerne (12. årh.), Hbreidm.

Ragnarr, m. R. lodbrog, Rðr 7, Hl 6 a, Ht 94.

Ragnfrøðr, m. R. Eriks søn (10. årh.), Vell 19.

Ragnhildr, f. Harald hárfagres dronning, Harkv 13.

ragr, adj. fej, modløs, Hárbarðr enn r-i Hárð 27. 51, r. í hverja taug Hjálmp VI 2, r. finnr Hæng II 3, sártíkin røg Vøls 14; — især om en der kan forvandles

til kvinde og som sådan have omgang med mænd, eller mænd der lader sig bruge til utugt; da var r. sprogets værste skældsord, óss r., ok hefr så børn of borit, om Loke, Lok 33, þegi þú røg vétr, om Loke, Lok 57. 59 o. s. v. — Jfr hug-.

1. rakki, m. hund, r-ar þar rinna Am 25, selju r., pilens (piletræets) hund, stor-men, Sturl 4, 9. — Jfr mel-.

2. rakki, m. mastring, ring omkring masten ved hjælp af hvilken sejlet hæves, Þul IV z 8 (jfr Falk, Seew., 61—62), r-a hirtir, skibe, Fhund I 49.

rakklátr, adj. teende sig modigt, modig, rekkrar r-ir Am 65.

rakkliga, adv. modigt, Vell 8, fylgja e-m r-ast Hfr 3, 15.

rakkyndr, adj. modig-sindet, modig, Ísldr 5.

rakkr, adj. 'rank', 'oprejst, opretstående', fra denne grundbetydning udgår den alm., kæk, modig, frimodig, r. þengill Sigv 7, 2, — om kvinder, røkk mær Audun 2, Korm Lv 58, røkk brúðr Rv 16 (v. l. røsk), røkk fór drós at drekka EGils I, 35, om gud, r. dróttinn Heilv 10, — med gen., gunnar r. Jóms 30, ógnar r. ESK 13, 5, fals regns r. GSúrs 37; dóðum r. Nj (XII) 1, — koma e-m í r-an stað, til et sted, hvor der behøves mod, bringe en i en vanskelig stilling, fare, GrHj 1. Jfr bōð-, dáð-, folk-, geð-, gunn-, hug-, hugar-, lund-, móð-, orð-, ógn-, sig-, víg-.

Raknarr, m. sagnperson, Orv IV β 2.

Rakni, m. søkong, Þul III 1, IV a 3, — i kenninger, for hav: þifgrund R-a ESK 12, 14, R-a rymleio Eyv Lv 2, R-a stlgar Þfagr 2, — for skib: kunnfákr R-a Þmáhl 8.

rakskorinn, adj. lige afskæren (afklippet), ek hugða reikar rúf rakskorinn, det forekom mig (i drømme) at mit hår var klippet helt af (ved roden?), GSúrs 28.

ramblík, n. 'stærk glans', r. gnaphjarls, guld, SnSt 1.

ramdýr, n. 'stærkt, solidt dyr', r. þrama, skib, Þstf 1, 4.

ramglygg, n. stærk storm, rómu linns r., kamp, Has 2.

ramliga, adv. stærkt, kraftigt, Harð 18, randir r. kniðar Merl I 33, mala r. Grott 21, fljúga r., om sværdet, Sigsk 22, snør-

isk r. Rön ör hendi, om skibet, *Hhund I 30.*

ramligr, adj, stærk af udseende, stærk, omtr. = ramr, solid, r-g folk *Arn 5, 15, r. risi Orv IX 59; r-ar randir Hálf's VIII 2, r-t hús Leið 43, r-ir turnar Merl II 50, r-g stoð Gd 68, r-t roðuls bú, himlen, Has 59, r-ar eikr Merl II 88, r. (fjoturr) Mhkv 21; — r-g tþr, voldsom grád, Gd 3 3.*

rammaukinn, adj, 'kraftig forstærket', meget kraftig, r-in røgn *Vell 32, om Heimdal, Hynal 35.*

rammhugaðr, adj, kraftig sindet, om *Sigurd i døden, Sigsk 25.*

ramn se hrafn.

ramr, adj, (st. ramm-), 1) stærk, kraftig, med hensyn til legemlig eller åndelig kraft eller bægge dele på engang, r. reimuðr *Jötunheima Haustl 7, r. maðr Hym 28, r. ok røskr, om Heimdal, Rþ 1, Þórr enn r-i Hfr Lv 9, jfr Anon (X) II B 3, r. konungr Róms, Kristus, Eil 3, r. vísi Obarr 1, r-ar véttir ÞKolb Lv 9, som tilnavn, til Þórarinn HolmgB 10, til Finn-bogi Íslðr 14, einn rammari hugðumk öllum vesa Fáfn 16, hoggum r-ir Jóms 25, rømm þjóð, om kongerne, Eyv Lv 9, men om folk i alm. Ólív 2, 6, r-astr at alli SnE II 407, hildar r., stærk i (til) kamp, *Mark 1, 7. — Om kamp, r. vígskýs rymr Hfr 3, 7, rømm bøð Hfr 3, 16, Hl 28 a, rømm víg Þfisk 3, rømm hildr Þjóða 1, 14, r. sverðdynr Þjóða 1, 23, — om forskelligt, r-t róg Pl 29, rømm róg Sigdr 37, rømm reiði Arn 3, 4, r-t mein Húsdr 6, rømm øst Korm Lv 1, rømm raust ÞSær 4, 4, r. hróðr, stærk, virkningsfuld, *Jór 5; — r-t tré, om opluknings-bom, Hávm 136, r. reksaumr ESk 12, 14; rømm grund Sturl 3, 1, r-ir straumar Ív 17, rømm rós Steinn 3, 4, r. byrr Ht 38; — rømm røk, stærke, uafvendelige, Vsp 44 o. s. v.; rømm trúa Ód 12. — 2) ram, rømm reyksvæla Anon (XI) Lv 9, r. reykr Merl II 12. — 3) kraftig, om galder og varslende væsner, gala r-t, synge stærke, virkningsfulde tryllesange, Oddrgr 7, rammir hrægummar, om de varslende ravne, *Vell 30. Jfr byr-, hildar-, hogg-, jafr-, megin-, of-, ógn-, søk-, þrek-, þrótt-.****

ramriðinn, adj, kraftig reden (3: befaret til hest), máskeið r-in Røkkva stóði *Arbj 24.*

ramsleginn, adj, kraftig hamret, om sværd el. spyd, *Hl 40 a.*

ramsnákr, m, 'stærk snog', r. røgs, sværd, *Ht 6.*

ramsvell, n, 'stærk is', Róða ræfrs (skjoldets) r., økse (sværd?), *ESk 11, 2; jfr þverra.*

ramsyndr, adj, kraftig svømmende, r. naðr, drageskibet, *Þjóða 3, 13.*

ramþing, n, 'kraftigt ting', r. Glamma, kamp, *Arn 3, 9.*

randalfr, m, 'skjold-alf', kriger, *Sturl 4, 20. — 'ring-alf', remmitungls r., = rand-*

remmitungls, skjoldets, alfr, kriger, *ÞKolb Lv 5.*

randaliðs Hfr Lv 2 synes at være gen. af randaliðr = -linnr, en enestående form, men liðs er rimbestemt, rækimeíðar r-s, kriger.

randberandi, m, skjoldbærer, kriger, pl. *Orv IX 29.*

randeldr, m, 'skjold-ild', sværd, r-s byrr, kamp, *Svarf 10, r-s rymr, d. s., Has 43.*

randfár, n, 'skjold-skade', sværd, røki-lundr r-s, kriger, *Hfr 1, 1.*

randgalkn, n, 'skjold-uhyre' (galkn, 'skadevirkende uhyre'), sværd, r-gølk n vöru reynd *Drv (XI) 2.*

randgarðr, m, 'skjold-gærde', skjold-borg, skjolde, rauðr r. *Mark 1, 20, læsa, lykja útstrandir r-i Ht 79, Sturl 5, 2, r-s rýrir Mark 1, 26.*

Randgríðr, f, valkyrje (egl. 'skjoldets jættekvinde', skjold-ødelæggerske), *Gri 36, Pul IV k 1, aaa 2 (kamp; her -gnið urigtigt).*

randhvél, n, 'ring-hjul', skjold, r-s renna, kamp (jfr rennu-Þundr), *Rst 1.*

randhøingr, m, 'skjold-laks', sværd, *Nefari.*

randi, m, skjold (egl. 'forsynet med rønd, ring'), *Pul IV r 2.*

randlaukr, n, 'skjold-løg', sværd, *Holmg B 2.*

randlåd, n, 'ring-land', skjold, r-s viðir, kriger, *Hfr 3, 15.*

randlinnr, m, 'skjold-slange', sværd, r-s runnr, kriger, *Nj (XII) 7, jfr Pl 48.*

randormr, m, s. s. foreg., rjóðandi r-a, kriger, *Jóms 17.*

Randórr se Randvér.

rand-Ullr, m, 'skjold-Ull', kriger, urigtig v. l. for rådvandr, *Glúmr 1, 2.*

Randvér, m, søkonge, *Pul III 1 (skr. rannvær, randorr), IV a 4 (skr. randver), R-s remmiskíð, skib, Sturl 4, 38 (skr. -vers, veðrs), R-s vinur, valkyrjer, Darr 1 (skr. randves, 2 hds randverks). — R., søn af Jörmunrekk, R-s høfuðniðjar, Jörmunrekk, Rdr 3 (skr. -ves i de fleste hds, -vers i ét). — R. Ráðbardssön, Hynal 28 (skr. -vers).*

randviðr, m, 'skjoldtræ', kriger, mand, *St 11, Kolb 2, 1, Anon (XIII) B 16.*

randvöllr, m, 'ring-mark', skjold, riðlogi r-ar, sværd, *Edað 1.*

randplunn, m, 'skjoldfisk', sværd, sóttir r-un *ESk 7, 8.*

Rangárvellir, m. pl, Rangásletten (sydl. Island), *Nj 4.*

rangbarmr, m, 'spante-kant', den af spanterne (røng) dannede, støttede, barm, skibside, r. skýtr lög *Ht 78.*

Rangbeinn, m, jættinnavn ('skævben'), *Pul IV b 5.*

rangendi, n. pl, vrang færde, krænkelser, r-a venja, krænkelser der er bleven vane, *Gd 39.*

ranglátr, adj, uretfærdig, *Bjhit 2, 3.*

rangliga, *adv*, *urigtigt*, *uretfærdigt*, døema r. Hsv 70.

ranglæti, *n*, *uretfærdighed*, Ófeigr 3.

rangr (*éngang* vrangr), *adj*, 1) *vrang*, skæv, r-t skapt, skævi spydskaft, Hávm 126, r. fleinn *Hæng II* 8; r. kalfr, *kalven* bagfra, gripa at r-um kallii, *tage i kalvens hale*, ÞKolb Lv 5. — 2) *skæv*, fjendtilig (egl. vel om havets bølger, der rejser sig), ofra vrøngum ægi Rdr 19. — 3) *moralsk vrang*, *urigtig*, *uretfærdig*, røng røng, *urigtige sager* (er i gang; man er i færd med hvad der er urigtigt, utilbørligt), Ulfr Lv, røng orð, lögne, Fáfn 33, r-ar greinir, *vantro*, *hedenskab*, Kátr 24, r. hugr, *uretfærdighed*, reidr fyllisk r-s hugar Hsv 61, reiði r-s hugar Hsv 135, r-ir hugir, *falskhed*, *utroskab*, GSúrs 25, r-ir hættir, *dårlige sæder*, rétta r-a höttu Gd þ 16, r-ir vátta, *falske vidner*, Mv III 20, røng girnð Merl II 76; verjask røngu (máli) Hsv 101; at røngu, *urigtigt*, Hård 4; e-m er rangt at o. s. v., en gör uret i at, Gd 64. Jfr bein-.

rani, *m*, *tryne*, på et svin, SnH 2, 5, om slanger, grafa inn rønum sínum Ragn VII 2. — Som personnavn, Gróg 6.

rann, *n*, *hus*, i r-i Rdr 3, Hamð 23, GSúrs 13, ossum rønnum i Skí 14, ör r-i GSúrs 26, rept r. Grí 9. 24, vært r. Grí 13, sék røn rjúka, *husene*, Sigv 13, 12, røn blása reyk Anon (XI) SnE I 506, eldr ok reykr lék við røn Ött 2, 10. — I *kenninger*, for bryst: óðar r. Líkn 1, hugar r. Líkn 7, — for *legeme*: r. bensævar, *blodets hus*, Grettis 6, — for *mund*: góma r. Gunnl Lv 1, — for *himmel*: sólar r. Gmlkan 1, 1, ESK 1, 2, tungla r. ESK 6, 46, éla r. Has 26, r. regns hátunnu Heilv 5, — for *verden*: (drótt) aldar r(-s) EGils 3, 21, — for *kirke*: goðs r. RKet, *kirken*: Jésú r. EGils 2, 6, — for *helvede*: r. djöfla Líkn 22, — for *skjold*: Njóts r. Eyv Lv 4, Sørta r. Vell 31, Reifnis r. ESK 6, 54, Røkkva (*ved retelse*) r. ÞKolb 3, 11, Imu r. Grett 2, 8. Jfr auð-, birti-, bjór-, bøl-, dverg-, él-, fjór-, glygg-, gunn-, há-, hregg-, hval-, mjóð-, myrkva-, óð-, ský-, snák-, sól-, tjald-, tungl-, þey-, þorn-.

Rannveig, *f*, *norsk kvinde*, R-ar sonr (Haldórr) Óthelg 1; — *orknøsk(?) kvinde*, Mhkv 18.

Raptahlíð, *f*, *ved Hólar i Hjaltadal*, Anon (XIII) B 3.

rapr, *m*, *tagsparre*, r-ar sundr brustu Am 66.

rasa, (-aða, -at), *gå blindthen*, *styrte afsted i blinde*, r. í píslir Has 38, r. eða reika Lil 92, r. fyr ráð, *udover besindigheden*, Hsv 4.

raska, (-aða, -aðr) *forstyrre*, friðr r-aðisk, *urigtig v. l. til friðraskaði*, Hskv 1, taumar r-isk, *tøjlerne komme ud af deres stilling*, Bós 6; *upers*. griðum r-ar, *freden forstyrres*, der kæmpes, Ht 9.

rass se raz.

rastakarn, *n*, '*sø-agern*', *sten* (af røst

'malstrøm'), r-s Syn, *kvinde* (r. = steina-sørvi), Tjorvi.

rata, (-aða, -aðr), 1) *fare om*, r. víða Hávm 5. 18, Atv 6. — 2) *transitivt*, at finde vej (således ofte i prosa), *finde i alm.*, ratask lygðir SnE II 198. — 3) *snuble*, *falde*, gifr r. Vsp 52 (*anderledes* BM Ólsen, Arkiv XXX 155); ráð Sigurðar r-ar, Sigurds handlemdæ snubler, *tager fejl*, Gríp 36 (*her er forlydens r rimbestemt*).

Ratatoskr, *m*, Ygdrasil's *egern* (*forklares som 'gnav-tand'*), Grí 32. Jfr Tidsskr. f. Phil. VIII, 225 (*gælder også det følg.*).

Rati, *m*, Odins *bór* (*hvormed han borede sig vej igennem klippen; egl 'vej-finderen'*, jfr rata), R-a munn létumk rúms íaa Hávm 106.

raudahaf, *n*, '*det røde*, *ø*: *fjerne*, *umålelige*, *hav*', stórskip r-s, *dromund*, Grett 1, 2.

raudbiti, *m*, *rødt stykke* (*afhugget stykke*), r. tangar þangs, *smedetangens røde stykke*, den rødglødende *jærnstang*, Þdr 16.

raudbrík, *f*, '*rød fjæl*', Hlakkar móts (*kampens*) r., skjold, Vell 16.

raudbrúnn, *adj*, *rødbrun*, r. hjórr Sigv 12, 14.

raudbúinn, *adj*, *rødt udstyret*, r. gollí, *udstyret med det røde guld*, om *sværd*, Bersi 2.

raudkemingr, *m*, *hvalart* (egl '*med rød kam*'), Þul IV y 1.

raudljóss, *adj*, *lyserød*, om *skjoldet*, Hallv 5.

raudmalmr, *m*, *rødt malm*, r. Rinar, *guld*, Bjark 6.

raudmáni, *m*, '*rød måne*', Heðins bóga r., *hærskjold*, Vell 7.

raudmeldr, *m*, (-rs), '*rødt mel*', *guld* (*rettelse for rytmeiðis*, *ryðmeiðis*, *rit meide*, *rydmædis*), r-rs gelgja, *guldbånd*, *guldring*, Eg Lv 12.

raudr, *adj*, *rød*, r. ok rjóðr, *her betyder r. måske rødhåret*, Rþ 21, som *tilnavn*, *rødhåret*, Svanr enn r-i Hyndl 12, r. maðr Þorm 2, 24, *rault skegg* Nj (XII) 7, *raudr bikkja* Manti 2, *hnjóða lófa* r-a, *få sine hænder røde* (*ved smedearbejdet*), Anon (X) III C 4; r-ir feldar Harkv 19, r-ir loðar Guðr II 19; *konstant epitet til 'guld' og 'ring'*, *rault goll* Arn 2, 10, Mark 1, 12, r. hringr Akv 8, r-ir baugar Hhund I 56, Fáfn 40 o. s. v.; *ligeså alm. epitet til 'skjold'*, *sværtig som krigstegn*, r-ir skildir Harkv 5, Hróm 2, Finng, H hund I 33, *raudr skjaldborg* Mark 1, 24, *raud(ar) rønd* (randir) Arn 5, 11, *rault áltí mjól* ÞKolb Lv 4, *om farve og farvede ting*, r. steinn Refr 4, 3; r. skolpþr, *dragesnabel*, Valg 10, r. stáfn Ragn X 4, *rault stál* HSn 2, 2, viðr r. Þ fagr 11, om *Hrungners hén*, et r-a ryðs

hæliból *Hausti 20*; om blod og sár, heitt ok rautt hjartans blóð *Lil 85*, r. dreyri *Vsp 41*, rauð ben *Glðr 5*, *Glúmr Lv*, vinna e-m r-ar skarar, *blodige, Sigv 1, 9*, falda r-u, *blive dræbt (egl. ved hug i hovedet)*, *Hást 7*, *Þurðr, Ht 63*, rauð reyr *Korm Lv 50*. — *Som mandsnavn*, R. enn rammi *Hálfs VIII 5*. — *Som oxkenavn, Þul I b, IV ö 1*. Jfr al-, all-, brand-, fagr-, glóð-, hára-, hvarm-, lit-, mos-, mó-, sótt-, tand-, val-.

rauðsýlgr, m, rød drik, bens r-ir, blod, *Ht 56*.

rauðtún, n, 'rødt tun', r. gunntjalda, de røde skjoldrækker (egl. 'røde tun, der består af skjolde'), *Sturl 5, 20*.

Rauðubjörg, n. pl, Cap Dunnet i Skotland, *Arn 5, 20*.

rauðviti, m, 'rød ild', randvallar (skjoldets) r. (v. l. til riðlogi), sværd, *Edáð 1*. rauf se bak-, hljóð-, vall-.

1. Raufa, f, ø-navn, *Þul IV bbb 4*.

2. raufa, (-aða, -aðr), frembringe rift, flænge, r. (bróður sinum) brjóst *Hhund I 41*, *Hálfs IX 21*.

raufnir, m, sværd (egl. 'den der frembringer flænge, rauf, gabende sår'), *Þul IV I 9*.

1. raukn, f(?), blandt heiti á hendi, *Þul IV öð*.

2. raukn, n, trækyd, øg, r. bitluð, bidslede heste, *Hhund I 51*; i kenninger for skib: r. rasta *ÞGisl 3*, r. kjalar *Ht 77*, Reifnis r. *ESk 6, 49* (jfr rauknstefnandi). Jfr barð-, bif-, borð-, renni-, sund-.

rauknstefnandi, m, 'øg-styrer', Reifnis r., skibstyrer, *ESk 6, 49*.

Raumar, m. pl, Römerne, beboerne af Raumaríki, *Arn 6, 8*, *ÞjóðA 3, 20*, konungur R-a *ESk 6, 15*, *Steinn 3, 6*, ræsir R-a *ESk 5*, þengill R-a *ESk 6, 43*, hilmir R-a *Sturl 6, 9*; R-a grund, Norge, *Steinn 3, 12*.

raumdælskr, adj, fra Romsdalen, r-ir menn *Anon (XII) B 19*.

Raumeltr, f, Glommen, *Þul IV v 4*.

Raumsdalr, m, Romsdalen, i R-i *Nkt 69*.

raun, f, 1) undersøgelse, prøve, erjaring, haða fljóta r. við e-t *Hsv 114*, vön réltrar r-ar, *rigtig erfaring, Bjhit 2, 10*, r. dugir *ESk 6, 10*, r. sannar þat *Guðbr, Gð 11*, r. lýsir þat *Has 51*, r. es, at . . . *ESk 6, 30*, *SnSt 4, 3*, r. es at ríki þínu, *dir magt har vist sig i (ved) erfaring, i virkeligheden, Kollí 3*, r. es hins at . . . , *det har erfaringen vist, at, Sigv 2, 12*, ljós r. *BjH 2, ESk 6, 46*, opt verðr r. rik *Þorm 1, 10*, heg r. *Ogm 1*, sén r. vas þess *Ísldr 22*, r. sleit ór því *GOdds 7*, þá bar r. (acc.) *Nkt 35*, svá bar r-ir (∴ skírsla) *Ív 12*, segja sína r. góða *GGalt 1*, varð r. at því, *det viste sig som virkelighed, Jóms 22*, hver verðr r. á launum, *hvilken erfaring, virkelighed, bliver der med hensyn til, hvad bliver det til med, Grettis 28*, þá mun reyna ok r. (acc.) gefa *Hálfs IX 23*, lífs rán varð at r-um, *blev virkelighed, Ht 33*, geta r. fyrða fjóna = reyna fyrða fjón,

prøve, Þorm 1, 4. — 2) prøve, prøvelse, öll höfum cernar r-ir *Oddrgr 19*, ek hef sénar stórar r-ir *Sveins Bersi 1, 2*, r. gorpum *ÞGisl 10*; oss es mikil r. at slíku *Grettis 25*. — 3) gen. sing. r-ar, *adverbelt, i virkeligheden, Mark 1, 32, Pl 25, Krm 24, Lín 44, Ód 14*. — 4) som elvenavn, *Þul IV v 4*. — Jfr afl-, herði-, hug-, mann-, vin-.

raunbeðr, m, 'leje med (hårde) prøvelser', farligt leje, r. Ránar, indeholder henrydning til ægteskabssengen, *Frþ I 11* (raun iøvrigt rettelse).

raundýrliga, adv, meget herligt, *ESk 6, 70*.

raunfast, adv, meget stærkt, drótt r. slegin ótta *EGils 3, 7*.

raunframr, adj, egl. 'som i gærning har vist sig dygtig', meget dygtig, r-ir skjöldungar *Jör 5*.

raunfróðr, adj, meget kyndig, *Vígl 15*.

raungetinn, adj, som har erfaret meget, *Bjhit 2, 9*.

raungóðr, adj, egl. 'som ved erfaring viser sig at være god', meget god, r-ð ræði *Ht 75*.

raungretilligr, adj, meget bedrøvelig, *Mv I 7*.

raunillr, adj, meget ond, slem, *Pvazf 2*.

raunlítill, adj, meget ringe, r-it kømsk opt á þrefa *Mhkv 4*.

raunlít, adv, meget lidt, slet ikke, renna r. *Grettis 34*.

raunmargr, adj, meget talrig, *Ormsþ IV 4*.

raunmjök, adv, meget, i høj grad, *Þorm Ól 2, 4*.

raunmæðila, adv, meget möjefuldt, *Pl 53*.

raunsjáligr, adj, meget anselig (høj og tækkelig), om en jættedatter, *Orv IX 60*.

raunskjótt, adv, meget hurtig, *Rst 16*.

raunsljór, adj, sløv, uduelig, når det gælder, *Anon (XII) B 22*.

raunsnarliga, adv, meget rask, *Þsvart*.

raus, n, snakken (især vidtløftig og uvederhæftig), *ÞKolb Lv 3*; vámr nemi vart r., omialen (∴ især den i versene), *Nj 14*.

rausan, f, snakkesalighed, *Has 10*.

1. rausn, f, storartethed, storartet udfoldelse af magt og pragt, („flothed“), magna geð rausn (dat.) *Mdr 18*, þess vas grams gnóg r. *Arn 3, 19*, þeim gafsk r. ok ríki *Jóms 10*, r. dugir hans at hrósa *ESk 6, 15*, hans es r. of mótt *Ht 89*, drýgja r. *Arn 5, 2*, vinna r. *ESk 5, Ód 6*, við r. *Þolv 5, Sigv 1, 5*, r-ar valdr *Pl 15*. Jfr of-.

2. rausn, f, en del af skibets forstavn, á r. *Glðr 5*, r-ar ræsinaðr, drageskib, *Glðr 2*.

rausnarfor, f, prægtig rejse, rejse med godf. resultat, *GOdds 6*.

rausnarkapp, n, kappelyst med hensyn til magtudfoldelse, *Ólhv 2, 6*.

rausnarkvæði, n, prægtigt digt, *Mlag 3*.

rausnarlausn, *f*, *prægtig frelse (adskilt ved tmesis)*, *Mv III 25*.

rausnarlíf, *n*, *prægtigt liv, storartet liv*, *Sturl 4, 26*.

rausnarmaðr, *m*, *pragtudfoldende mand, stasmand*, *Arn 5, 6, Grettis 6*.

rausnarrekkr, *m*, *udmærket mand, stasmand, i pl, Frp I 14*.

rausnarrikr, *adj*, *mægtig i sin pragt, Heilv 13*.

rausnarsamr, *adj*, *tilbøjelig til at udfolde pragt, Glðr 1*.

rausnarskap, *n*, *omtr.* = *rausn, storartet gavmildhed, mank r-p ræsis ESk 6, 70*.

rausngjarn, *adj*, *som gjerne vil vise sin pragt og magt, Guðbr 1*.

rausnsamr, *adj*, = *rausnarsamr Ht 84, Mgr 48*.

raust, *f*, *røst, stemme, Gd 79, r. systra, om bølgerne brusen, ÞSær 4, 4*.

raustljótr, *adj*, *som har hæstlig stemme, om bølgerne, Hl 27 b*.

raz, *m*, *ars, fara i razinn Bós 7; i pl. om arsballerne, r-a klof ganði Þorm 2, 9*.

rá, *n*, *jord, land, seil rás, slange, Merl II 12, fagrslil rás, d. s., Merl II 21*.

rábia, *f*, *blandt slangnavne, Þul IV qq 4 (= lat. rabies?)*.

Rábitar, *m. pl*, *Araberne (af Arabitæ?)*, *Merl II 73. — I prosa findes Rábitaland, Arabien (Alfr. ísl.)*.

ráð, *n*, 1) *råd (meningstilkendegivelse om en sag)*, at munns r-i, ifølge mundens (ikke hjærtets) råd, *Hárb 49, ráða r. Hárb 53, Fáfn 21, gefa r. Sigsk 61, segja r. Rþ 3 o. s. v., Am 66, Mhkv 23, nema r. Hávm 112 o. s. v., Fáfn 20, þiggja (ill) røð Grip 26, Hávm 9, seekja røð und e-n Þmáhl 16, roeða of røð Hamð 19, þegja of røðum Hávm 111, kold røð Lok 51, þoll røð Hamð 27, nýlig røð Sigsk 26 (i en uklar sammenhæng), ofri at røðum Hárb 18, Bikka røð munu bita Sigsk 64, remming r-a Lil 40, geta in neytri røð Þdr 7, — svá kollum vér røð sem gefask Mhkv 14. — 2) *plan, forehavende, handling*, þá es i r-i Hyndl 42, svá fara røð HolmgB 8, hugr fylgir því r-i ESk 6, 69, røð ok reidiord stóðusk Stúfr 3, Skjalfrar røð Yt 10, dvelja røð Am 65, gjalda r-a e-s Grip 33, eyma r. við e-n, *vise sig mild mod en, Arn 6, 8, rik røð Eyv Lv 9, ilt r. Merl I 64, Has 7, kold røð Vøl 31, ljót røð Lil 48, hætt r. Has 6, høfugt r. Grettis 8, hvert r. Arbj 10. — 3) myndighed, rådighed, bestemmelse, r. fyr hjarli Od 19, eiga r. alls Lil 12, eiga ráð sem faðir, om fadermyndigheden over en datter, Alv 4, teljask i r-um e-rrar Alv 5; at stillis r-i, vilje, Þjóð A 4, 13, at sínu, þínu r-i Korm Lv 40, Sturl 3, 9 jfr 3, 19, at vísa r-i Harkv 17, at fira r-i Oddrgr 14. — 4) *udvej, hyggja at r-um Sigsk 48, Am 11, séa annat r. Am 70, hvat er til r-a Lil 21, leita r-s G Súrs 20. — 5) hvad der er rådeligt, kvað***

eigi r. at skynda undan Jóms 40. — 6) *stilling, kår, r. grams hófsk Hl 22 a, ratar r. Sigurðar Grip 36, Hóva r-s at fregna Hávm 109, hyggja vel r-i e-s B breiðv 4, þrøngva r-i e-s Arn 2, 7, una r-i Orv IV 3; især om giftermál, i pl. unna e-m góðra r-a Grip 45, fyrmuna e-m góðra r-a Brot 3, røð lukusk, her om ægte-skabs indgåelse, Hfr 1, 5. — 7) røð ok regin, de rådende og styrende magter, Hásk 18. Jfr ást-, dag-, for-, land-, meðal-, mektar-, morð-, mun-, ó-, ógnar-, svika-, tál-, umb-.*

ráða, (røð, ráðinn), 1) *råde, give råd, Fáfn 20, r. e-m ráð Hárb 53, r. e-m e-t Sigdr 22 o. s. v., Akv 6, Vafsr 1, Sigv 11, 11, ráð es þér r-it, ráð er der givet af dig, Fáfn 21; i denne betydning synes medium også at være brugt, røðumk þér Loddfáfnir Hávm 112 o. s. v., hvor formen næppe kan antages at være sammensat af røðum-ek (jfr JÞork, Arkiv VIII, 36; se også Bugge, Studier I 327). — 2) *rådslå, r. of e-t Þry 14, Bdr 1, r. umb við sik Fáfn 33. — 3) om den af en overvejelse udsprungne handling, udrette, udføre, bestemme, meguð r. gótt Sigv 13, 6, r. stórt GOdds 7, Stúfr 6, r. jafnstórt Mark 1, 14, illa rézk Atla Am 2, r. til hefnda Sigsk 22, r. til saka, yppe strid, Sigsk 34, r. til styrjar Þsvart, jfr Refr 3, 2, mun ráðit til gamans, vil det blive til, føre til, glæde, Grip 44, r. til bana e-s Grip 51, svá es nú ráðit Am 29, es høiðud ádr ráðit Am 43, es hinn of réði, som den anden bestemte, Am 7; medium, rézk at sofna Rþ 5. 19, jfr r-ask geypja Am 25, yfir røðumk ganga Am 80; hertil kan også henføres: ekki at réðusk, de sluttede sig ikke dertil, Am 48; ráðinn dauði Hróm 2, høfum ráðit vel báðir, vi har bægge fattet en god beslutning, Sigv 13, 3; ráðinn emk at . . , jeg er besluttet på, Katr 48; r. margra manna morð G Súrs 7, at ráðnu, ifølge det bestemte, tilvisse, Hfr Lv 23. — 4) *råde, have myndighed over, styre, være (kommen) i besiddelse, abs., létk r. goð Steinarr 1, r. fyr hønd e-s Rdr 11, þit munuð r. Lil 14, ef skal einn r. Harkv 6; — med datív, r. vingjöfum Eil 1, r. eíðum, bestemme edernes aflæggelse, Þjóða 1, 5, r. féi Fáfn 10, r. féi ok fjörvi Fáfn 26, r. fjörvi e-s Vell 13, r. (høfði sínu) Eg Lv 26, r. høfði e-s Nj 21, r. svefni e-s Sigdr 28, lótum því þarfar r. Sigsk 44, ek því ræð, jeg er mand for, jeg volder, Lok 28, þú því rétt Fáfn 26, réðk því illa Þorm 2, 2, normir réðu því TorfE 2 (v. l.), Sturl 3, 7, veðr ræðr akri Hávm 88, r. hafnýra, besidde, ná ud til (Singastenen), Húsd 2; hugr ræðr höllum sigri, den halve sejr beror på modet, Þjóða 3, 23, r. sigri H Hj 39, Glðr 5, TorfE 2, Rst 3, r. gagni ESk 6, 32, r. hringum HHf 6. 11, r. golli Reg 9, Fáfn 34, r. Rinar malmi Sigsk 16, r. eign ok auðspolum Fj 7. 8, r. báum Rþ 38, r. byggðum Þloft 3, 2, r. sessa kostum***

í sal *Gri* 14, r. hofum ok hörugum *Vafpr* 38, *jfr Gri* 16, r. arfi *HHj* 11, r. öllu *Vsp* 65, *Brot* 8, *Am* 73, r. engu, *råde over intel, have ingen betydning, Hyndl* 50, r. fjú *Mhk* 13, r. færa *Vell* 4, r. landi, *Kartevi* (r. landi í Danmörku), *Gri* 2, r. foldu ok þegnum *Grip* 1, r. víðri grund ok Vestmari *Yt* 35, r. láði *ESk* 6, 14, r. því veldi *Mark* 1, 23, r. folki *Sigs* 18, r. lýð ólitt, *strængt, Ód* 10, r. Ormi, *styre, besidde, Hfr* 3, 18, r. stóli *Rst* 2, r. kjólum *Harkv* 5, r. feldum o. s. v. *Harkv* 19; r. rauðum manni *Porm* 2, 24, r. snöru (mildu) hjarta *ESk* 11, 8, *Kolb* 2, 6, *jfr Leið* 42, r. aldri, *leve, Ingj* 2, 6, r. nafni, *have det og det navn, Gunnl* *Lv* 8, r. lofi *Eg* *Lv* 12, *Sturl* 2, 1, r. dýrð *Arn* 6, 18, *Kristr* ræðr *krapti* *ESk* 6, 4. — 5) *råde for, være ophavsmand til, r. falli* *Manverja* *Bkrepp* 7, r. morði *Hfr* 2, 8, r. dauða *Sigv* 12, 20, r. Hnikars veðri *Svert* 2, r. skjótgöru kvæði *SnH* 2, 5, r. lýti *Ódgr* 23, *abs.*, gramr réð *Þjóða* 3, 20, réð með oss *Leið* 43; — med *præp.* fyr, r. fyr liði *Jóms* 9, r. fyr féi *GSúrs* 24; *part. act.*, ráðandi, *styrer, rýnendr* né ráðendr *Akv* 9; *med gen. lands* r. *Ótt* 2, 16, *ESk* 3, 5, r. þorps *Ragn* *XI* 1, r. liðs *Nj* 24, r. vinds, *gud, EGúls* 2, 11, r. manndáða *Þjóða* 3, 13. — 6) *med præp.* til, *ved sin handling at skaffe sig noget, r. snarr til fengjar* *Rv* 26, r. sér til himinríkis *Þloft* 3, 4. — 7) *foretage sig, med præpp.*, r. á kaf, *kaste sig i søen, Jóms* 36, r. eptir e-m, *begive sig afsted for at hænte, Rst* 28, r. til auðar, *blive til rigdom, Gráf* 11, r-ask nær, *nærme sig hinanden, om to fjender, Arn* 5, 20. — 8) *skaffe, r. e-m ró Lok* 55, r. e-m unað *Orm* 2, 1. — 9) *forråde, ved sine råd volde ens død, (jfr ráðbani), ræsir* vas ráðinn frá láði *BjH* 2, (Einarr) mun r. oss ór landi *Hhard* 12; *Reginn* mik réð o. s. v. *Fáfn* 22, es hann ráðinn hefr *Fáfn* 37, ráðinn est *Gunnarr* *Akv* 15, þengill réð búandmann, *om David og Urias, Has* 43, sinn íþóur ráðinn verða *Krm* 27, segja Þórketil ráðinn *GSúrs* 21, nær sem ráðinn væri *Þjóða* 1, 19; *herhen hører også* r. jofra (*hds urigtig jofri*), *valde deres død, Gráf* 6. — 10) *tyde, tolke, r. (rúnar, stafi) Hávm* 144, *Guðr* *II* 22, *Sigrðr* 13, *Am* 9, 11, *Eg* *Lv* 38; *ráðnir* stafir, *tydede stave, tydelige stave, Hávm* 142; — *tyde, gætte, ráð* hvað þat væri *Am* 22: *forvansket er Guðr* *II* 38: *vildi* at ek réða, *hvað der ingen mening giver* (vildigat at réðisk?, *jeg vilde ikke, at det skulde gå i opfyldelse*). — 11) *tale, r. mart við e-ja, om elskovs-samtaler, Tjörvi* (*hvor v. l. réðk einn fyr því meini er urigtig*). — Réðkat þess *Korm* *Lv* 62 *kan ikke være rigtigt, der må læses því, og stedet henføres til betydningen 'at være herre over, opnå', 'jeg opnåede ikke det'*. — 12) *omskrivende med infinitiv* (egl. *'jeg foretager mig at . . .'*), *bjóða* ræðr *HHj* 7, *segja*

ræðr Hávm 124, *réd* umb at þreifask *Þry* 1, *réd* at skoða *HHj* 26, *ræðk* vaða *Hárð* 47, *rét* leifa *Am* 83, *réd* heyja *Glðr* 1, *réðu* fagna *GSúrs* 13, *réd*k at hœfa *Sigv* 3, 4 (*her måske fyldigere: 'det lykkedes mig at'*); *medium: ródumk* yppa, egl. *jeg beslutter mig til at, Arn* 2, 1, *ródumk* segja *Merl* 1 1, þik *ródumk* ek spyrja *Ragn* *X* 1, *litt ródumk því leyna Ragn* *V* 8 (v. l.). — 13) r. of fjór manna, *her synes* r. of at *betyde 'overvælde', Anon* (*XI*) *Lv* 2; r. við e-u, egl. *'tage for-sigtighedsregler mod noget', forebygge noget, Sigv* 11, 12; r. of sik *Sigv* 3, 19 *synes* at *betyde 'rådslå med sig selv, overveje'*. — 14) *upersonligt: mörugum* ræðr *litlu, det har ringe betydning for mange, Am* 35.

ráðasannr, *adj, sand ved (det indeholdte) råd, r-sönn* orð *Sigv* 7, 5 (*adskilt ved thesis*).

ráðasnjallr, *adj, ráðsnild, snarráðig, Gð* 36.

ráðbani, *m, 'ráðbane', som ved sine råd volder ens død, anstifter af drab, Hhard* 13; — *drabsmand, þurs* r., *Tor, Hym* 19.

Ráðbarðr, *m, sagnperson, Hyndl* 28.

ráðtimr, *adj, hurtig at fatte råd, snarráðig, Ód* 4.

ráðgegn, *adj, klog i råd, Þjóða* 3, 24.

ráðgegninn, *adj, gavnlig i råd eller = det foreg.*, *Húsd* 2.

ráðgjafi, *m, ráðgiver, Sigv* 11, 8, *Þul* *IV* j 6.

Ráðgríðr, *f, valkyrje, Gri* 36, *Þul* *IV* *aaa* 2.

ráðhollr, *adj, god i råd, som giver gode råd, r. ok réttidæmr* *Hsv* 13.

ráði, *m, galt, SnE* *II* 216.

ráðlauss, *adj, ráðlös, som ikke ved, hvad han skal gøre, eller afsindig (jfr vera með fullu ráði), Lil* 92.

ráðmeginn, *adj, kraftig i råd, handling, om gud, Leið* 20.

Ráðný, *f, fingeret navn, Sól* 16.

ráðr, *m, slange, Þul* *IV* *qq* 4.

Ráðseyjarsund, *n, fingeret stedsnavn, Hárb* 8.

ráðsnotr, *adj, klog i råd, klog, r-a* *hverr Hávm* 64.

ráðspakr, *adj, klog i råd, dybsindig, Grip* 21, r-ir *rekkar Grip* 6, r-ir *bóendr Gísl* 1, 7, et r-a *fljóð Hávm* 102. — *Dvær-genavn, Þul* *IV* *ii* 6.

ráðsterkr, *adj, stærk i sine råd, handlinger, Sindr* 8.

ráðsvinnr (-sviðr), *adj, ráð-kløgtig, klog, rekk* enn r-i *Hárð* 8. — *Dvær-genavn, Vsp* 12, *Þul* *IV* *ii* 6.

ráðtæki, *n, ráð man tager, beslutning, udvej, raungrettiligt* r. *Mv* 1 7.

ráðvandaðr, *adj, s. s. ráðvandr, omhyggelig i sine råd, handlinger, retskaffen, superl., Hl* 32 a.

ráðvandr, *adj, retskaffen (jfr det foreg.), om konger, ESk* 11, 9, *Glúmr* 1, 2, *Rst* 28, *ráðvond* *ræsis dóttir Nkt* 75.

ráðviss, *adj.*, *klog i ráð*, r-ir firar *Has 28*; *adskilt ved tmesis EGils 3, 15*.

rádyri, *n.*, *rádyr*, r-is vörr, *landjorden*, *Sigv 14, 2*.

rái, *n.*, = *ræfr* (v. l.), *tag*, *Sturl 3, 11*.

ráfákr, *m.*, 'rá-hes', *skib*, r-a roekir, *søfarer*, *Ulfr Lv*, r-a rennendr, *søfarere*, *mænd*, *Nj (XII) 10*, r-a reiðendr, *d. s.*, *Svert 1*.

ráfiðri, *n.*, 'rá-vinge', *sejl*, r-is hánaðra, *skib*, *ESk 3, 2*.

rái, *m.*, *galt* (v. l. ras, rar), *Pul IV dd*.

rán, *n.*, *ran*, *plyndring*, slík rón *Eg Lv 17*, r. féar *Eg Lv 19*, r. foldar, *plyndringer i landet*, *Sigv 10, 9*, *jfr 11, 11, 14*, hlutum r. *ÞKolb Lv 10*, hegna r. *Sigv 11, 4*; r-a regnir *Sturl 3, 3*; lífs r. *Ht 33*. *Jfr* ald-, and-, fé-, fjör-, lög-.

ránbeðr *Frþ I 11* se raunbeðr.

ránðrótt, *f.*, *ildgærningsmænd*, *røvere*, ótti r-ar, *konge*, *Sturl 5, 8*.

ránhegnir, *m.*, 'ran-straffer', *som straffer for plyndringer*, *konge*, *Ht 26*.

Ránheimr, *m.*, *Rans land*, *havet*, *riða R-m Rv 16*.

ránhiminn *urigtig v. l. Haustl 16*.

ránsemi, *f.*, *tilbøjelighed til at plyndre*, *Merl II 87*.

ránsiðr, *m.*, *plyndringsfærd*, *plyndringer*, *Ht 17*.

ránsíkr se ránsókr.

ránsókr, *m.*, *rettelse for ránsíkr*, *Rst 22*, *Rans*, *havets*, *ild*, *guld*, *dets remmilaukar*, *mænd*.

rár se hrár.

ráskegg, *n.*, 'rá-skæg', *sejl*, *Ht 78*.

reðr, *n.*, (-rs), *det mandlige avlelem*, flent r. (se flenna) *Þorm 2, 17*, flenna alt leðr r-ri *SnH 2, 10*. *Jfr* hest-.

refill, *m.*, *tjæld*, *væggetæppe*, r-s Grund, *kvinde*, *Nj 6*, *refla skorða*, *d. s.*, *Katr 43*; *synes brugt om sejl*, *riðni*, *riðni reifar Bós 5*. — *Jfr(?)* blóð-, fjarð-.

refilstigr, *m.*, *vildsom stí*, *villumadr* r-a, *en ukendt person (menneskeveesen)*, *Þjsk Lv 6*.

Reifnefr, *m.*, *sagnperson*, *Gautr I 7*.

reifr, *m.*, *ræv*, *Pul IV ææ*, *Merl I 27*, ljótir r-ar *Gd 31*, sem r-ar hundum (vanir) *Orv IX 31*, ekki mart er slæggra en r. *Mhkv 26*. — *Som mandsnavn*, *Gautr I 7*.

reisa, (-ta, -tr, -aða, aðr), *revse*, *straffe*, r. e-m *Lil 19*, r. þegnum ófsa (*her refsir*) *Þjóða 3, 24*, r. þjóðum rán *Ht 66*.

reising, *f.*, *straf*, *Sigv 12, 4*, *SnE II 230*.

refsipóttir, *m.*, 'straffe-snor', *svøbe*, *hvis ordet ikke blot er en poetisk betegnelse for reising 'straf'*, merkja enn rétta r-tt *SnE II 196*.

regg, *n.*, *blandt navne på skib*, *Pul IV z 2*, *Ht 34*, r-s rækjandi, *søfarer*, *Þorm 1, 15*. — *Gen.* r-s *Öbreið 2* er vist urigtigt for fleggs, *s. d.* og kynfrömuðr.

reggbúss, *m.*, 'skibs-træ', *mand*, *Arn 3, 12*.

reggstrind, *f.*, 'skibs-land', *havet*, *jör r-ar*, *skib*, *Ód 4* (*jfr* jöskreytandi).

regin, *n. pl.*, 'ordnende kræfter, magter', *guderne* (*jfr* *SnE II 430*; om formerne se *Skjpsr 26*; *gen.* rögna er vist temlig ung, hvorimod rōgn er gammelt, *s. d.*), *aserne*, således udtrykkelig *Gri 37*; *derimod kunde måske Vafþr 39 tyde på, at der mentes 'vanerne', men det er dog vist ikke tilfældet, idet guderne må antages også at have skabt Vanerne*, gengu r. oll á rökstóla *Vsp 6 o. s. v.*, nýt r. *Vafþr 13, 25*, blið r. *Gri 6, 37, 41*, Lok 32, holl r. Lok 4, fróð r. *Vafþr 26*, vis r. *Vafþr 39*, oll r. *Haustl 7*, r. vöru hamljót *Haustl 10*, rōð oll ok r. *Hák 18*, reyna r. *Vafþr 3 o. s. v.*, r. deya *Vafþr 47*, r. rjúfask *Vafþr 52*, *Gri 4, Lok 41, Fj 14, Sigdr 19*, r. (*hds* rōgn) þrjóta *Hyndl 42*, hroptir „rōgna“ (*sál. hds*) *Hávnm 142*, „rōgna“ kind *Hyndl 35*, „rōgna“ konr *Vell 32* (om *Hakon jarl*), r-a sjót, *himlen*, *Vsp 41*, r-a rein, *gudernes vej*, *Bifrost*, *Húsd 2*, r-a rōk *Vsp 44 o. s. v.*, *Vafþr 55*, *Bdr 14*, *Hhünd II 40*, *Am 22*, r-a rōkr *Lok 39*; — þremja r., *krigere*, *Rdr 10*. *Jfr* rōgn. — *Jfr* ginn-, upp-, þrym-.

regindómr, *m.*, *enten 'hoveddom' eller 'gudedom'*, kemr enn ríki at r-i, *i et uægte vers*, *hvor der sigtes til de kristnes gud*, *Vsp 65*.

reginjáll, *n.*, *vild*, *fjærntliggende fjældegn*, *Heiðr 10*.

regingrjót, *n.*, *vældig sten*, *om Grottekværnens stene*, *Grotf 20*.

reginkunnigr, *adj.*, *gude-bestægtet*, enn r-kungi, *Jörmunrekk*, *Hamð 25*.

reginkunnr, *adj.*, *fra guderne stammende*, *om runerne*, *Hávnm 80*. *Jfr* *Brate*, *Arkiv XIV, 331 f.*

Reginleif, *f.*, *valkyrje*, *Gri 36*, *Pul IV aaa 2*.

reginn, *m.*, *bevæger*, *leikblaðs r.*, *om den flyvende ørn*, *Haustl 12*, *rōgnaðra r.*, *kriger*, *Eg Lv 26*, *slíðrals r.* *Mark 4, 2*, *hjørnets r.* *GSürs 33*, r. skjaldveðrs *HolmgB 1*, *sverðleiks r.* *Gráf 3*, *brynflagðs r.* *Hókr 3*; *det er muligt, at r. her betyder 'gud' (Odin)*. — *Dværgenavn*, *Vsp 12*, *Pul IV ii 6*; R-ins drykkir, *skjaldedrikken*, *dig*, *Hárf 1*, R-ins skáli = steinn, *∴ det sidste led af mandsnavnet Þór-steinn* *Grett I, 2*. — *Reginn Hreidmars sön*, *Grip 11*, *Fáfn 22, 33, 37, 39*, *Brot 2* (*F. J.'s udg.*). — *Sagnperson*, *Hrólfs 6* (*jfr* regn). — *V. l. til* rekinn, *okse*, *s. d.* — *Jfr* baug-, haf-, hel-.

reginnagli, *m.*, 'gude-nagle', *hellig nagle*, således kaldtes nagler, *der var drevne ind i højsædestøtterne* (*ifg. Eyrbyggja s.*), *uden tvivl som symbolske tegn*; r. bóka-máls, 'bogsprogets gudenagle', *betegner vist 'bogsprogets', d. v. s. den gudelige læres 'hovedstøtte', dermed menes 'helgener' eller præster(?)* (*hvis -nagla er acc. pl, hvad det snarest er*), *sætningen lyder:*

pás þú rekr fyr r-a bókamáls böenir þínar *Þloft* 3, 10.

reginspönn, *f*, økse-navn, *Þul IV m* (sigter navnet til bladets bredde?).

Reginþing, *n. pl.* stedsnavn (snarere end fællesnavn), *Hhund I 51*; *jfr Bugge, Studier II 63*.

regla, *f*, *regel*, atferð með réttir r-u *Gd 11*, r. guðs, vegligr í guðs r-u, *i sin gudstro*, *Alpost 12*, *Eddu r. Lil 97*, *Eddu r-ur Gd β 2*; *der sigtes med dette udtryk til læren om kenninger i Snorres Edda*.

regn, *n*, *regn*, *Þul IV oo 1*, slegin r-i *Bdr 5*, r-s hátunna, *himlen*, *Heilv 5*, r-a borg, *d. s.*, *Mgr 38*; — *tåreström*, r-s dropi rann of kné *Guðr I 15*; *mellem Reginn og regn findes der et ordspil Hrólfs 6*. — *I kenninger, for skjaldskab*: r. Hóars þegna (asernes) *Eg Lv 4*, dvergs r. *Rst 31*, — *for våben*: r. Gauts *Þfagr 5*, *for kamp*: r. *Hildar Harð 5*, r. *Mistar Ht 62*, r. *branda Hl 16 b*, r. *malma Hl 41 a*, r. *geira Stúfr 8*, r. *odda Gyð 5*, r. *stáls ESk 6, 55*, *fals r. GSúrs 37*, r. *randar Krm 15*, r. *raudra randa Þmáhl 12*, r. *randargarðs Þorf 2*, r. *rógskýja Arn 3, 12*, r. *hjalms Hl 5 a*, r. *strengjar, pilene, pileregnen, ESk 7, 8*, *benja r. fellu Steinn 3, 3*, — *for tårer*: r. *augna ESk 11, 2* (*jfr SnE II 500*). — *Hyndl 42 er r. uden tvivl fejl for røgn* (regin). *Jfr bál-, dal-, dverg-, íagr-, hjór-, hryn-, malm-, méil-, nadd-, odd-, stál-, sverð-, þrop-, þund-*.

regnadar, *Eg Lv 26*, *se rógnaðr*.

regnbjóðr, *m*, 'regn-byder', oddskýs (skjoldets) *regn*, *kamp*, *dens 'byder'*, *kri-ger*, *Eg Lv 4*.

regnbogi, *m*, *regnbue*, grár r. *Hnikars, sværdet* (*jfr hele teksten*), *Ólhf 2, 11*.

regnbýr, *m*, 'regn-by', *himlen*, *ræsir r-s, gud*, *Heilv 7*.

regndjarir, *adj*, 'regn-djærv', *stála r.*, *djærv i 'stálenes regn'*, *kampen*, *Refr 2, 1*.

regnhöll, *f*, 'regn-hal', *himlen*, *ræsir r-ar, gud*, *Has 28*.

regnsalr, *m*, 'regn-sal', *himlen*, *ræsir r-s, gud*, *Líkn 50*, *Mgr 48*.

regnþorinn, *adj*, 'regn-modig', *Rökkva rann-regn*, *skjold-regn*, *kamp*, *Rökkva rann-r.*, *djærv i kamp*, *ÞKolb 3, 11*.

1. **reid**, *f*, 1) *vogn*, *kærre*, ór r-u, *siddende i vognen*, *Helr 5*, *sitr Þórr í r-u Korm 1, 5*, *hóvar r-ir með himnum Sól 74*; — r-ar stjóri, *om en hövding*, *Yt 37*, r-ar valdr, *vogn-ejer*, *bonde*, *her bruges r. om arbejdsvogn*, *Korm Lv 34*; (r-ar *Týr*, *Tor*, *findes ikke i vers*, *se SnE I 230*). — *I kenninger, for skib*: *hlunna r. Arn 2, 17*, *Ræs r. Rdr 7, 12*, — *for arm*: *heiðis r-ir Ht 48*, — *for hoved*: *rýnis r. St 19*, — *for kvinde* (*at det er dette r., som her foreligger, er næppe tvivlsomt, 'bærerske'*): r. *Rinar glóðar Bjhit 2, 3*, r. *Rinar leys Nj 21*, r. *horna áar Eg Lv 16*, r. *lauka Vígl 11*. — *Blandt kvenna heiti* ókend *Þul IV yy 2*. — 2) *skib*, *Þul IV z 3*;

denne ellers ikke forekommende betydning kunde foreligge i det anførte r-ar stjóri. *Jfr brim-, eld-, fald-, haf-, há-, lög-, men-, ná-, stáfn-, váf-, velti-, þorn-*.

2. **reid**, *f*, *riden*, *ridt*, *esa fljót r. ÞKolb Lv 12*, r. *kveða rossom væsta Rún 9*. *Jfr at-, fram-, gand-, goð-, jó-, ofan-, vápn-, vin-*.

1. **reida**, *f*, *udstyr*, *skálda r. Harkv 18*, *berserkja r. Harkv 20*, *mank góða grepps r-u*, *her om gæstfri ydelse*, *gæstfrit ophold*, *Korm Lv 10*; — *til r-u, til rede*, *halda til r-u*, *fá noget som er i beredskab*, *Gd 74*. — *Jfr skip-*.

2. **reida**, (-dda, -ddr), 1) *svinge*, *bære*, (*kausativ til ríða*), r. *byttu*, *række batten op*, *Eldj 1*, *Þórh 1*; r. *randar orm Hl 16 b*, r. *gunnseið Ht 2*, *ferðir reiddusk sverð at Steinn 1, 7*, *rymr reiddra óxa Gldr 7*, r. *ás Ísdr 15*, *knák r. (hring á armi) Eg Lv 12*; r. e-n við *meið*, *lade en svinge i et træ*, *hænge*, *Hál 6*; *lõ r-ir búk Blakkr 2, 2*, *flóð reiddi (skip) Leið 16*, *skip reiddusk*, *skibene førtes af bølgerne frem og tilbage*, *Ingj 1, 2*, *jfr rö reiddi stáfn til hafnar Ragn X 5*; *hertil kenning*: r-andi *ráfaka*, *skibstyrer*, *Svert 1*; — r. *barn*, *holde et barn foran sig på hesten*, *EGils 3, 2*. — 2) *veje* (*udtrykket hæntet fra vægtens svingende bevægelse*), *uðrede*, r. *út auð Grant 1*, r. *monnum fé Steinn 3, 14*, r. *goll Reg 6*, r. *slíkt sem konungr bauð ESk 7, 3*, r. *gjald til skeiða*, *føre det til og uðrede*, „*Danir*“, r. *mat*, *u-dele maden*, *Hjálmþ VI 2*; r. (konu) *manni* (*rettelse for reisa*) *Svarf 4*. — 3) *uðrede*, r. *loft Sigv 3, 7*, r. *lof ESk 6, 67*, r. *nafn í lofi Mark 1, 4*, *þjóðir r. þína dýrð Sturl 3, 20*. — 4) *yde*, r. *fundna böen*, *opfyldt en bön*, *Gd þ 33*.

reidask, (-ddisk), *vredes*, *blive vred*, *Rv 13*, *GSúrs 19*, r. *minna* (*dativ*), *vredes over mindre*, *HolmgB 8*, r. við *bersögli Sigv 11, 8*.

Reiðgotar *se Hreiðgotar*.

1. **reidi**, *f*, 1) *vrede*, r. e-s *Arbj 3*, *Eg Lv 27*, *Hfr Lv 1, 9*, *Arn 3, 4*, *Sigv 1, 1*, *Stefnir 2*, *Völ 29*, *Hhund II 16*, *18*, *Grip 26*, *Guðr II 39*, *Lil 76*, *eiga r. e-s* (*ved rettelse*) *Korm Lv 21*, *skömm mun ró r. Am 78*, *ró skyldu menn r. gefa Mhk 4*, *fyr r. Grip 49*, *af r. Fáfn 33*, *séask vr. (her sál.) e-s Ákv 2*, *römm r. Arn 3, 4*; *r'ets forlyd* (*ikke vr-*) *ses af Arb 3*. — 2) *ophidselse*, *lidenskabelig færð*, *især når der er tale om kamp*, *af r. Eviðs 4*, *Hfr Lv 14*, *Nj (XII) 6*, *ESk 9, 3*. — *Jfr gamban-, of-*.

2. **reidi**, *m*, *tove*, *takkelage*, *skeið með gyldum r-a Hfr Lv 24*, = *folg*.

3. **reidi**, *n*, *skibs-udstyr*, *især tove* (*jfr SnE I 544*), *skeiðr þöru r. Þölv 2*, *skeiðr með skreyttu r. Ött 2, 15*, *skeiðr und bánu r. Sturl 3, 6*, *með gerzku r. Arn 2, 4*, *slitni r. Bós 5*; — *krigerudstyr*, *með r. Herv III 2*; *bliku r.(?) Brot 2* (*FJ's udg.*)

reidigall, *n*, *vredens galde*, *Lil 77*.

reidimól, *n. pl.* *vredens ord*, *Vitn 23*.

reiding, *f*, svæven, svingen, frem og tilbage, es i r-u ráð þjóðkonungs, om handlingens tvivl og usikkerhed, *Merl II 58*.

reidiorð, *n. pl.* vrede ord, strænge befalinger, *Stúfr 3* (adskilt ved tmesis).

reidir, *m.* 1) svinger, r. randvallar riðloga, kriger, *Eddá 1*. — 2) udreder, r. geima glóða (guldets) *Katr 19*. — 3) s. s. greiðir, fortolker, guðs laga r., biskop, *E Gils 1, 6* (her má der læses r.). — *Jfr* lá-, saur-.

reidi-Rindr, *f*, 'bærende Rind', r. sunds sólar, guldet bærende gudinde, kvinde, *Korm Lv 62*.

reidi-Sif, *f*, 'udredende Siv', ullar r., kvinde, *Korm Lv 22* (*jfr* greiða ull).

reidiský, *n*, 'ophængt sky' (reiði-, passivt, 'det bårne'), riis r., de i vævbommen (riir) fastgjorte, nedhængende træde, der for neden udspændes med kléar, *Darr 1*.

reidi-Týr, *m*, 'udredende Ty', sára r., *Tor, Haustl 20*.

reidivaldr, *m*, 'svingende hersker', r. rikisvandar, sceptrets svinger, *Sturl 3, 1*.

reidiverk, *n*, vredes-gærning, en i vrede udført (overilet) handling, *Sól 26*.

reidjokki, *m*, vredt sind, vrede, *Vitrn 12; jfr SnE II 102*.

reidmaðr, *m*, rytter, r-a gnótt *ESk 7, 8*. reidmalmr, *m*, 'svungen, γ : på hesteryg bortført, malm', r. Gnitahéiðar, guld, *Ht 41*.

reidmæltr, *adj*, vredt, γ : myndigt, befalende, r. jofurr *Bþlv 5*; snarere således end 'hvis tale er udredet', γ : klar, distinkt.

reidörðr, *adj*, s. s. foregående, r. ræsir *ESk 5*.

reidr, vreiðr (sål. Þdr 21, *Haustl 11*, samt en del steder, hvor det andet rimord er vega, her synes at foreligge en gammel, forstienet forbindelse, der har holdt sig længe efter, at vreiðr ellers udtaltes uden v, *Lok 15. 18. 27, Fáfn 7. 17. 30, Sigrðr 27*), *adj*, 1) vred, forbüret, r. vas þá Vingþórr Þry 1, reid varð Freyja Þry 13, r. e-m Skí 33, *Lok 31*, r. es herr Sigv 11, 11, vr. mælti svá *Haustl 11*, reid skop *Korm Lv 40*, reid sé rogn ok Óðinn *Eg Lv 19*, sótti r. at rþðum ÞKolb 1, 3. — 2) ophidset, lidenskabelig ophidset, især når der er tale om kæmpende, kampfnysende, således *Rdr 11, Eg Lv 7, Sigv 2, 6. 7; 3, 3; 7, 2, Arn 5, 6, Hfr 3, 6, Þjóða A 1, 24, Þfagr 3, Þdr 21*, samt alle de ovenfor anførte steder fra *Edda*digtene, ligeledes *Am 37. 42. 54*; — *Sigs 13* er reidr vist fejl for hræddr eller et andet med h begyndende ord (på grund af alliterationen, hnipnaði i l. 2 er næppe urigtigt). *Jfr* all-, ó-, ó-.

reiduligr, *adj*, vredladen, vred, *Katr 14*.

reid-Viðurr, *m*, 'vogn-Odin', Vandils jormungrundar (søens) reid, skib, dens 'Odin', søfarer, *Karlevi*.

reifa, (-ða, -ðr), 1) forfremme, gøre ansetlig (beslægtet med rifr, s. d.), udstyre, glæde, r. e-n gollí *Am 13, Guðr II 1*, r. e-n hringum *Akv 39*, mjök eru reifiðir *Harkv 16*, höppum reifiðr *Pl 15, Has 49*, r. fjöldi lýðs af fiskum *Leið 27*, hvor dog *adj* reifr vistnok er rettere, ornu r-ir *Aleifr Ott 1, 6*, r. mó sverðmans *Hallv 3*, vinna sárs svan reifiðan *GOdds 1*. — 2) juridisk udtryk (om samme ord som foreg?) om at 'gentage, repetere, en sags vidneudsagn og fremførte bevismidler' ved sagens afslutning for retten, hertil kan henføres, r. tíðendi, fortælle, genfortælle, udbrede, *Hsv 28*, r. græðgi, vise grådighed, om djævlén, *Pét 4*, reift rög, bagvaskelse der er anstiftet og udbredt, *Mv III 20*; *part. act. i kenninger*, reifendr gnyþings geir-Rótu gotva, som foretager vigtige sager på kamptinget, krigere, *Eg Lv 15*, reifandi stála hjarls éls, der udfører kampen, d. s., *SnSt 4, 2*. Hertil kunde endelig henføres r. gjöld rognis, *Akv 33*, udføre betaling for, men sammenhængen er dunkel og vistnok forvansket; rettelsen af reifa til reida synes næppe nødvendig.

reifaklæði, *n. pl.* de klæder, tøj, der udgør et svøb, vejfa r-um *Mey 60*.

reifar, *m. pl.* svøb, eiga góða r-a *Lil 35*, klæða(z) r-um *Lil 42. 55*.

reifir, *m*, forfremmer, glæder, hersa r., fyrste, *Mark 1, 24*, hólða r. *Hfr Lv 8*. *Jfr* log-, má-.

Reifnir, *m*, søkonge, *Pul IV a 4*, R-is marr, skib, *Rdr 11*, R-is raukn, d. s. (*jfr* rauknstefnandi), *ESk 6, 49*. — R-is ronn, skjolde, *ESk 6, 54*, R-is ræfr, d. s., *Skúli 1, 4*. — En af Angantyrssønnerne, *Hyndl 23*. — *Jfr* Reimnir.

reifr, *adj*, oprømt, munter (egl. 'hvis stemning er hævet'), glædr ok r. *Hávnm 103*, heima glædr ok við gesti r. *Hávnm 103*, r. gekk herr und hlífir *Stúfr 7*, þá eru þeir r-ir *Harkv 17*; vinna e-n r-an, således bör der vist læses *Leið 27*. — *Jfr* bjór-, bõð-, él-, folk-, gny-, gunn-, her-, hjaldr-, hug-, ógn-, víg-, ól-.

1. reik, *f*, 1) hårets skillelinje på hovedets overflade, r-ar himinn, hoved, *Bjarni 2*, r-ar tún, d. s., *Sigv 12, 14*. — 2) hoved i alm., eik r-ar, hår, *Árni 2, 1*, rúfr r-ar, d. s., *GSúrs 28*, Heðins r-ar faldr, hjælm (*jfr* faldleikr), *Vell 37*, Heðins r-ar skól, d. s. (*jfr* skalleikr), *Þdr 11*.

2. reik, *n*, vaklen, r. svara (v. l. reikan) *Lil 17*.

reika, (-aða, -at), vakle, rasa eða r. *Lil 92*; r. ráðs, hvis disse ord hører sammen, *Pét 41*.

reikna, (-aða, -aðr), 1) regne, opregne, meddele, ágætt táknn vil ek ýtum r. *Gd 16*, tóknn riitn ok reiknuð *Gd 22*. — 2) regne, overveje, r. þat réttliga *EGils 2, 14*, þú r-az höfuðmusteri, regnes, anses, for at være, *Mdr 14*.

reimir, *m*, slange, *Pul IV qq 4* (dette

er den *rigtige form på grund af rimet* reimir : seimir).

Reinir, m, søkonge (vist = Reifnir), *Bul III 1.*

reimuðr, m, kun i forbindelsen r. Jötunheima, om jætten Tjasse, *Haustl 7*; *det er muligt, at ordet står i forbindelse med* reimt (es), 'der er spøgelses på færde'; 'larmer?' (jfr no. reimast, Ross).

rein, f, egl. agerrén og jordstrimmelen mellem to sådanne, ragna r., gudernes vej, *Bivrost* (jfr reinvári), *Húsdr 2, i alm. land.* — *I kenninger, for hav:* Haka vagna r., *skibenes land, havet, Haustl 16, Röða r. Sigv 2, 3, Røkkva r. Ht 73*; — *for kvinde:* r. steina *Grettis 51, r. bauga, EGils 3, 3; jfr Pul IV yy 2*; — *for skjold:* elds (sværdets) r. *Þhreð 4.* — *Jfr baug-, bauga-, flug-, geð-, self-, tjör-*

reina Þorm 1, 6 urigtigt for heiman.

Reinald, m, Heil 1.

reini, m, hingst, Anon (X) I B 3, HHj 21 (hds remi), r-a rødd *HHj 20* (hds hreina mod alliterationen). *Jfr Bugge, Edda s. 407.*

reinn se hreinn.

reinvári, m, 'landstribel- eller vej-vogter', ragna r., *gudevejens bevogter, Heimdal, Húsdr 2* (adskilt ved tmesis); vári er etlers ukendt.

reip, n, reb, tov, siga i r-um, i tove, Þstf 1, 4, heljar r. sveigð at síðum, *symbolesk udtryk, Sól 37*; *skibstov, leggja* hendr at r-um *Sturl 4, 14,* drifa til r-a *Ív 15,* harðsveipaðastr r-um *Ht 34,* gelr í r-um *Anon (XII) B 3.* *Jfr drag-, hjalp-, kjal-, skaut-, þrá-*

reisa, (-ta, -tr), rejse (kausativ til rísa), bygge, r. lauka, masterne, Þolv 5, r. vé Blakkr 2, 1, r. merki Anon (XII) B 23, véstong reistisk *Ht 36, r.* (bautasteina) *Hávm 72, r. hafnar mark GRHj 3, r. hús Leið 43, r. Rúms höll Skapti, reisa stéttar (ved rettelse) Ód 13; r. rønd við e-m, hæve skjold mod en, stille sig til modstand, Mark 1, 32, Merl I 37; r. kristnihald, oprette kristen tro, Sigv 12, 2; r. ofrausn, tage sig altfor megen magt, Sturl 4, 11, r. hildi Nj 10.*

reistr, m, egl. 'en der vrider sig, bugter sig' (for vreistr, S. Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 97 f.), jarðar r., midgårdsormen (der snor sig om jorden), Rár 14.

reisuligr, adj, der rejser sig højt og ser storslået ud, høj, r. haugr Nkt 10.

reita, (-ta, -tr), urigtig v. l. til teita, G Sús 37.

reitling, f, tirren, krænkelser, Gd þ 24.

reitinn, adj, som er tilbøjelig til at tirre, krænke, uretfærdig, r-in þjóð EGils 2, 1, enn reitni Grettis 25, Anon (XII) B 22.

reitr, m, (-ar), egl. 'fure i jorden' mellem to stykker land, så den mellem to sådanne liggende landstrimmel, rýma út r-u ríkis síns, sit riges grænsefurer, SnE II 202; vals r., falkens land, arm, Ht 42, tjörnir r., hoved, Hl 9 a, sólar r-ir, him-

len, Lil 11, stjörnu r., d. s., Lil 26, dags r. Likn 32; — hjaldrs r., skjold, dets Gautar, krigrere, Ingj 1, 4. — Firkant (brikplads) i tavlspil, Vigl 18. — Jfr dýr-, log-, má-, orm-, stjörnu-

reka, (rak, rekinn; ældre vreka), 1) drive, jage (afsted, bort), hjørð rekr handar vanr Hávm 71, r. geitr með sæ Ragn II 5, r. hafra heim Þry 21, r. vandstyggva, drive hestene (man rider på) fremad, Akv 13. — 2) drive, føre, vefr rekr snekkjur á haf Ht 20; upersonl. öld rak upp, fòrt af vind og vove, Sturl 5, 16, ná rak fyr straumi ESk 10, 1, lík rekr at ströndum Arn 3, 15, val rak vítt of strandir Krm 9, barns vigg rak ÞKolb 3, 4, jfr rekinn ór hrönnum, drevin i land, Ód 24; mæn: brim rak (skip) við hamra, mod klipperne, Rv 9, hregg rak borðholkvi, fòrte, Gldr 4, byrr rekr ráskegg Ht 78; overført, hver alda illrar skepnu rekr þik, enhver bølge af den onde skæbne tumler dig, Guðr I 24; bønd røku Val strandar, drev skibet (så at det ødelagdes), Steinunn 2. — 3) drive, styre (skibe, flåde), r. flota á Rakna rymleið Eyv Lv 2, r. rausnar ræsinaðr út á mar Gldr 2, r. plóg af akri Rv 31. — 4) drive, fordrive, forfølge, reka á sæ, ud på havet, Eyv Lv 6, r. írskar þjóðir Gráf 2, r. af hauðri Jóms 12, r. af fjóðurarfi Arn 3, 4, r. ór landi Húdr, r. af hönðum Eg Lv 19, r. brott í dauðans druknan Lil 73, r. brott af sømdar sæti Lil 19, r. flóttá Sindr 1, Sturl 3, 8, rökusk Vinðr Þfagr 1; r. fyr gnýskúta Þveit, r. gesti út Sigv 3, 6; overført, r. af sér klámorð, befri sig for, Þmáhl 8; medium, tumle om, føres om, þaðan rökumk vindkalda vega Fj 47, r-ask undan, jages frem, føres bort, slippe for, kvaðat mundu mik r-ask undan Þjsk Lv 3; aktivum i samme betydning GOdds 2, men upersonl., e-n rekr undan MÞorð 2, ÞormÓl 1, 6. — 5) drive, støde frem, rekin stöl bitu ESk 6, 43. — 6) drive, tvinge, nauðr rekr e-n til e-s Balti 2. — 7) udføre, r. hernað Ód 6, Rst 3, r. heiptir, forfølge, Sigv 3, 20, r. frétt forlaga sinna (farsælu sinnar) Hsv 69, r. kold heit Ht 17; r. nafn skógar-manns hører måske hertil, göre navnet berømt (jfr nafn), Ólhv 3, 2. — 8) drive, slå, r. e-m illan þveit, volde en et stort afbræk („slem strek i regningen“), Ott 3, 3. — 9) hævne, med gen. rei, dat. pers., þess mun Viðarr vreka Vafþr 53, r. dauða e-s Torfe 2, r. nadda røgs inni vígs Helga GDrop 2, r. harms, harma Grip 9, Reg 11, Guðr III 8, Hfr Lv 13, r. brennu Nj (XII) 10, r. dauða fjóður OSvíns, r. brøðra GSús 9, r. illmælis Íslár 23, r. niðs Ingj 3; jfr ef of þá sök sverði rækak St 8. — 10) Vrekask at virði Hávm 32, má betyde: 'skælder hinanden ud ved drikkelaget'.

1. rekinn, m, okse, *Bul I b, men reginn Bul 6 1, hvilket dog vist er mindre rigtigt, jfr rekningr; ordet betyder vel egl. 'den fremdaðrevne' (om en plovokse?).*

2. **rekinn**, adj. (vel egl. part. pass. af reka), belagt med (jfr "drevet guld"), særlig indlagt med (guld-)tråd eller plader, dør en reknu Arn 2, 5, rekni broddar Hgód, broddar rekni hoddum Arn 6, 15 (v. l. roðni), stöi blóði rekin Þorm 2, 23. — Jfr blóð-, dreyr-

rekja, (rakða, rakiðr), udvikle, udfolde, (således at et heles enkeltheder kommer tydelig tilsyne), r. ættir, opregne slægter (medlemmerne enkeltvis), Hyndl 45, r. lög, gennemgå loven led for led, kunne loven i alle dens enkeltheder, ÞSið 2, r. bœnir sínar, fremføre sine bønner (den ene efter den anden), Þloft 3, 10, r. borða, om figurerede borters (strimlers) tilvirkning, udtrykket må være hænet fra arbejdets art, Helr 1, Oddgr 17, r. spjöll fyrir, forudsige ting, Merl II 94, r. mól es menn vitut, d. s., Merl II 95; overført: Hneitir rakði hjörva salma, enten om kamp efter kamp, eller hug efter hug, Hl 37 b; mærd rekks (v. l.) framm Steinn 3, 1, jörnungandr rakðisk at sandi, førtes (glidende) tag for tag, Rdr 16; r-jask ör svefni, vikle sig — lidt efter lidt — ud af sövnen(s bånd), Am 90.

rekkilót, n. pl, mandig færð (af rekki, f, = hugrekki og löt = læti), fregna r., høre om modig færð, bedrifter, G Súrs 37.

1. **rekki**a, f, sæng, leje, i r-ju Qlv 2, gæta e-m sess ok r-ju Frþ I 13 b, leggi-ask miðrar r-ju Rþ 5, 19; gerva r-ju Rþ 11, 33; r. fjalla skeljungs, fjældfiskens, slangens, leje, guld, Katr 6.

2. **rekki**a, (-ða, -ðr), göre modig (af rakkr), r. lið Ht 1, uðr r-ir kjöl, omtr. = freystir, prøver (dens kraft, der viser sig uforminsket), Ht 22.

rekkr, m, 1) mand, helt, især om en fyrstes mand, kriger (jfr Hfr 3, 15, Þul IV j 1), minir r-ar Hárf 2, sínir r-ar Hfr 3, 2, þínir r-ar Sigv 11, 11, r-ar ræsis Eskál 2, 1, HHj 18, fylkis r-ar Brot 1 (F. Js udg), þjóðans r-ar Guðr I 19, r-ar Heðins Hfr 3, 11, Háls r-ar Hálf VII 1, r-ar Niðaðar Völ 29, konungr r-a Jór 3; sikkert også følgende steder: Hárf 1, r-ar ráðspakir Gríp 6, r-ar óneisir Akv 17, r-ar rakklátir Am 65, r-ar búniir Guðr II 15, r-ar geðfastir ÞGísl 3. — 2) mand i alm., Þul IV j 1, r-a kindir Mark 1, 17, hverr r-a HolmgB 3, hvat es þat r-a Alv 5, margr r. Hyndl 3, r. enn ráðsvinni Hárb 8, jfr HHj 22, Sigv 1, 5; dygtig, virkelig, mand, r-ar þat þóttusk Háv 49; lægir r-a rógS Hfr 2, 7; — i kollektiv betydning, r-s lqðuðr, fyrste, Yt 31. — I en kenning: hausa hasl = hárs = Hárs (Odins) r-ar, aserne, Islidr 1. Som døvergenavn, Þul IV ii 6. — Jfr bekk-, hasl-, rausnar-

1. **rekningr**, m, (betlers) omflakken, senda (konu) á r-g Harð 4.

2. **rekningr**, m, 1) sværd, bjartar svaltungur r-a, klingerne, Bersi 1, 2, r-a él,

kamp, Bjarni 2 (af reka, jfr skotningr). — 2) okse, Þul IV ö 1, = rekinn, s. d.

reksaumr, m, drivsöm (almindelige søm, modsat hnoðsaumr), ESK 12, 14.

Rekstefja, f, navnet på et digt med rekstef, ɔ: stev, hvis enkelte linjer er adskilte (klofastef) og anbragte i slutningen af stevbalkens enkelte vers, R-ju tekki hefja Rst 1.

1. **remma**, f; bitterhed, r-an (synden) brast af röt i kvistu Lil 20.

2. **remma**, (-ða, -ðr), göre kraftig, stærk, r. borg turnum Merl I 19, konungr Róms (gud) hefr remðan sik lönðum, gjort sig stærk i landene, befæstet sin magt på jorden, Eil 3, goð r-ir þik gagni Ött 2, 18; rimmu glóðir r. randa grand Ht 57; r. stein við hals, fastbinde, Heil 23.

remmilaukr, m, 'kraftigt lög', ransóks (s. d.) r-ar, mænd, Rst 22; her synes remmi snarest at være subst. (in-st.); jfr de følgende sammensætninger.

remming, f, handlingen at göre kraftig, r. ráða, planernes kraft, kraftige planer, Lil 40.

remmiskíð, n, 'kraftig, stærk, ski', Randvès r., stærkt skib, Sturl 4, 38.

remmiskóð, n, 'kraftigt, skadeligt redskab', r. borða (af borði), kraftigt sværd, Þmáhl 8.

remmitungl, n, 'kraftig, stærk, måne', randar r., skjold, ÞKolb Lv 5.

remmi-Týr, m, 'kraftig görende Ty', rögleiks (kampens) r., kriger, Ht 14.

rengja, (-ða, -ðr), göre vrang, forvanske, r. rúnar Am 4; — rengðar (ved rettelser af reyndar) ástir, tilbagevist, vraget, kærlighed, Mey 27; — dreje sig, forvråde kroppen, er hann r-ðisk Rv 30.

Renir, m. pl, beboerne af Ranriki, ESK 7, 3.

1. **renna** se rinna.

2. **renna**, (-da, -dr), 1) lade løbe, sætte i løb, fart, med dativ, r. langskipum Þ Kolb 3, 10, r. byrskíðum Þfagr 6, r. staína skíðum Ölv 2, 9, r. hlunns hesti Oddi 3, r. Ekkils ýtiblökkum Rst 16, r. skipum at orni Rst 21, r. sæ, straum kili Ht 101, r. fjörnir hlið meginskíði fleina lands Ht 65, r. oddum eljunstrandir Ht 63, r. sævar skíði Meita hliðir Arn 2, 18, her-til part. act. i kenninger for søfarer, mænd, rennendr græðis elgs Nj (XII) 9, r-endr ráfaka Nj (XII) 10; rendr hjör Hl 39 b; bringe til flugt, tyggi r-di döglingum Rst 20; r. brágeislu at e-m, se, spejde, efter en, Korm Lv 15; r. blóði i spor, lade blodet løbe ned i sporene, om en ceremoni ved indgåelsen af fostbroderskab, Brot 17. — 2) intransitivt, løbe, Visundr r-di norðan Arn 2, 9, leiðangr r-di langt með landi ÞKolb 3, 4, sjúrur r-du framm EVald 3, r-duð rétt á stag Valg 6, ormr rendi til unda Krm 12, brandr r-di við rif Áðreid; rægagar r-di at brjóstum Krm 6, eitdrekar r-du i gognum brjóst Sól 64, ört r-du þeir undan, flygtede, Þjóða I, 20; — med acc. for

at betegne, hvorover løbet går (hertil kunde også nogle af de ovenfor anførte steder høre), r. bratta ríp *Rst* 28, (sverð) r-du fjörbrautir *GDropl* 3. Denne brug af r. er måske opstået ved udeladelse af sér, der et par gange findes i den mediale form, bórð r-dusk at jörðu *Bölv* 4, skip r-dusk at Anon (XI) *Lv* 16, r-ask á, om sværdene, *Egilss* (XII) 3. — Rendum *Has* 34 er urigtigt for vendum.

3. renna, f, renden, flyven, brodda r., kamp (eller verbo tenus), *Þskakk* 2; i r-u, i række, en efter anden, *Páll*; — rennum *Sturl* 2, 1 er uden tvivl urigtigt, for eimr.

Rennandi, f, elvenavn, *Gri* 27, *Pul* IV v 1; elgr R., skib, *Liðs* 4 (egl. part. act. af rinna).

rennir, m, som lader løbe, sætter i fart, r. bauga, gavmild mand, *Sturl* 4, 19; r. ritar *Mv* III 4; r. ægis oftra, søfarer, *Guðr* 1; r. regns hátunnu ranns, som lader himlen dreje sig, gud, *Heilv* 5. — Jfr at-, blakk-, dag-, eid-, elg-, hest-, kjøl-, mein-, søk-.

renniraukn, n, trædyr (renni- st. i renna, 'ladende noget løbe', trækkende): *Scelland*), *Rdr* 13.

rennu-Þundr, m, 'løb-Odin', randhvæls, skjoldets, renna (bevægelse), kamp, dens Odin, kriger, *Rst* 1.

renta, f, indtægt, *Gd* 30.

1. reptá, (-ta, -t), ræbe, *Anon* (XII) B 10.

2. reptá, (-ta, -tr), sætte tag på (et hus; af raptr 'tagspærre'), skøptum es rann rept, om *Valhal*, *Gri* 9, es ek rept víta *Gri* 24.

res Þdr 13 er forvansket, måske for risa.

Reyðariell, n, gård på Island, *Grettis* 12.

reyðarkalfr se reyðr.

reyðr, f, 1) hvalart (af rauðr), *Pul* IV y 1, hvor også reyðarkalfr findes anført som særlig art (med urette), róa skal fyrst fjarri r-i, ordsprog, *Nkt* 2, rymvöllr r-ar, havet, *HSn* 2, 2, túnvöllr r-ar *Steinn* 3, 11; r. Svólnis beðju, slange, *EGils* 3, 20. — 2) örred, *Pul* IV x 2; den sidste kenning kunde også henføres hertil. Jfr dal-, fjall-, holm-, hrafn-.

reyðir *Harkv* 16 se reifa.

reykelsi, n, røgelse, *Hsv* 138, *Gd* 73.

Reykjaholt, n, gård på Island, *Gd* β 24 (adskilt ved tmesis).

reykr, m, (-s og -jar), røg, sék reyk *Sigv* 13, 12, eldr ok r. *Ött* 2, 10, leggr r-k til skýja *Anon* (XI) *Lv* 15, i pl. om flere brande, *Valg* 2, rønn blása reyk *Anon* (XI) *SnE* I 506, rammr r. *Merl* I 12, sem gengi gognum reyk *ESk* 6, 55; — støvsky, = jöreykr, *Sigv* 3, 12.

reyksvæla, f, tyk, kvælende, røg, *Anon* (XI) *Lv* 9.

reykvellr, adj, 'røg-kogende', opfyldt af røg, om de brændende huse, r-ll rønn *Valg* 8.

reyna, (-da, -dr), 1) prøve, abs., ef r. knátt *HHj* 21, es varð at r. *Am* 40, ef r-ir görva *Am* 78. 80, jfr 93, reyn, hvat sé *Hsv* 24, jfr *ESk* 6, 31; upers., þá reyndi þat, da prøvedes, erfaredes, det, *Brot* 18, þá mun r. *Hálf* IX 23; med acc. ef alt r-ir *Am* 69, þat ek þá r-da *Hávm* 96. 102, r. brattan, om hårde prøver (egl brattan sæ), *Am* 60, r. stól *Sigv* 11, 10, r. randhøing *Nef*, r-um randar mána *Eg* *Lv* 30, r-dak jörn *GSúrs* 2, r. rønd *Ött* 2, 12, et reynda randar log *GSúrs* 15, mæki es reyndr es *Hávm* 81; es reynt es lengr *Mhkv* 17, r. líkn væss, prøve, erfare, *GSúrs* 33; emk reyndr *HoimGB* 2, reyndir (menn) *Ísldr* 1, reyndr þengill *Ólhv* 2, 7, reyndr at e-u *Ísldr* 5, þá mun minn hugr verða reyndr *Hfr* *Lv* 23, r. es sá, tilfulde prøvet, *Pl* 14; reyndr ofsi, overmod man har prøvet, *Þjóða* 3, 24; — medium, prøves, vise sig, røskr munk þér r-ask *Am* 60, brögðött reyndisk gemlu fúa *Mhkv* 18, r-ask gæfufullr *Gd* 52, r-ask flærðir *Merl* I 43; med at, r-ask at lygi, vise sig at være løgn, *Hsv* 28; med datív, herjum r-disk allvaldr mannbaldr, viste sig for dem som, de prøvede at han, *Ht* 36, honum r-disk illa afis vön þaðan *Þjóða* 4, 25. — 2) prøve, udforske ens magt o. s. v., r. regin *Vafpr* 3 o. s. v., goð r-ir vini sína *ESk* 6, 63, r. e-n of annat, erfare at en duer til noget andet og mere *Kolb* 2, 1, part. r-andi, r. randa, kriger, *Jóms* 17; reynda urigtigt for rænta *Bjhít* 2, 9. — 3) tyde, = rýna, måske fejl for dette, tekr hon at r. ok ráða *Merl* I 10.

reynd, f, prøve, gen. r-ar, adverblielt, i virkeligheden (egl ved prøve, erfaring), *EGils* 2, 1.

1. reynir, m, rön, rönnetræ, *Pul* IV kk 2.

2. reynir, m, prøver, r. sannleiks, om en biskop, *Gd* β 14, r. mannkyns, jarl, *Arn* 5, 12, r. hersa máttar, konge, *Mark* 1, 30, r. fróns leggs folka (jætternes), *Tor*, *Húsdr* 5, r. reyrrar leggs, stenens kender, jætte, *Húsdr* 6; — om gud, r. virða *Has* 52, r. hólða *Mark* 1, 27, r. munkka *Hafg* 2, — om krigere, r. randa *Anon* (X) *dig* om *Guðl*, r. lögðis *Jör* 2, *Heðins* bóga rauðmána r. *Vell* 7, r. darra driptar *Nj* 21. Jfr dóm-, elg-, geð-, happ-, mót-, sann-, sið-, sig-, þrið-.

reynirunnr, m, rönnetræ, = Þórs björg = Þorbjörg (jfr *SnE* I 288), *Grettis* 1, 5.

1. reyr, n, siv, sivsamlng, rørstængel, r. en roknu *Arn* 5, 11, et dýra dylgju r., kostbart sværd, *Ód* 18, hnitur r. dreyra saman (dreyra r., sværd) *Hókr* 3, *ÞBrún* 3, rimmu r. bitu *Hl* 40 a, morð-reyr (eller morðs?) lituð dreyra *Hl* 33 a, roðin benja r. *Glúmr* *Lv*. Hertil bör også henføres rjóðendr rftar r-s *Ód* 13, om andre tilfælde er det usikrere, jfr reyr. Jfr alm-, hjalm- (sikert n.), skjald-, und-, víg-.

2. reyr, f, s. s. foregående, rauða dreyra r., sværdet, *Korm* *Lv* 50, således hvis rauða ikke er forvansket (af rauðan?).

reyrr, *m.* (-ar), *rørstængel*, *Pul IV kk 2*, *r.* randa, *sværd*, setr randa *r-ar*, *skjold*, *Arn 2, 14*, leggr *r-ar*, *sten*, *Háskr 6*; = *reyr*, *koll.*, sitja í *r-i* *Hávum 96*; *reyr* (*acc.*) undlagar *fór 3* *kan* *ogsá* *henfóres* *tíl* *reyr*; *Skoglar r-a* (*rettelse* *for* *dýra*) *hríð*, *kamp*, (*jfr* *hríðfimir*), *HolmgB 1*. *Jfr* *hnig-*, *holm-*, *hring-*, *orð-*, *ól-*, *qlun-*.

reyrbvengr, m., 'siv-vinge', *slange*, *røst* *r-s*, *guld*, *HSt 2, 2*.

Ré, f(?), *Rügen*, á *Ré Arn 3, 9*.

1. *rétta*, (-tta, -ttr), 1) *göre lige* (*rétr*), *göre glaf*, *r.* bug, *göre en krumning lige*, *overført: ráde bod på*, *Ólhv 5, 2*, *boginn r-isk Gd 14*, *r. ennis ósléttur Eg Lv 13*; *r. ranga höttu Gd þ 16*, *hann r-isk svá*, *han forbedrede sig således*, *Has 49*, *r. ráð sitt Mv III 25*; *r. óðar lag, digte, Leid 3*, *r. (ved retelse) Grimnis sylg, d. s.*, *Rv 7*; — *upers.*, *ef hann við r-i*, *hvis han fik lov til at leve*, *Am 63*. — 2) *række*, *give*, *r. e-m* *faðm sinn Líkn 42*, *r. hõnd Pét 17*; *r-umk* *risti*, *viste mig sin vrist*, *Korm Lv 1*.

2. *rétta*, (-tta, -ttr), *drive i fold* (*rétt*), *r.* *Viðblindu svini*, *at drive hvalen ind hvor den er som indelukket*, *Anon (XIII) B 62*.

réttari, m., *dommer* (*ung* *ord*), *om en bisp*, *Gd 51*.

réttæmr, adj., *ret dømmende*, *retfærdig* (*i sin dom*), *r. konungr Ód 13*, *r. sért Hsv 13*.

rétteni, n. pl., *ret*, *standa fyr r-um*, *hindre at man får sin ret*, *Jón*, *þarnaz r-a* *sinna*, *gá glip af sin ret*, *Vitn 19*.

rétterðugr, adj., *retfærdig* (*ung* *láne-ord*), *ret*, *tíðbörliq*, *r-ast* *mál Lil 3*.

rétti, n., *eller f(?)*, *lige retning*, *r. rifja*, *fá rifja r.*, *fá sine* (*krumme*) *ribben* *gjort lige*, *trykt flade*, *HHj 22*.

réttilbeini, m., 'med lige ben' (*eller 'som strækker sine ben'?*), *tílnavn til Rögnvald*, *Vitg*.

réttir, m., *udstrækker*, *giver*, *r. seims EGils 3, 5*.

réttlátr, adj., *retfærdig*, *Mv III 12*.

réttliga, adv., *rigtig*, *med rette*, *heita r. Gd 56*.

réttligr, adj., *ret*, *rigtig*, *r-g* *undirstaða Lil 97*, *r-g* *vaka*, *ret* *advarsel*, *EGils 2, 14*; *retfærdig*, *Anon (XIV) Lv 3*.

réttlæti, n., *retfærdighed*, *Has 57*, *r. guðs*, *retfærdighed for* (*mod*) *gud*, *Gd 49*; *r-is* *sunna*, *Kristus*, *ESk 6, 4*, *r-is* *sól*, *d. s.*, *Gd 13*, *jomfru Maria*, *Mey 3*, *r-is* *dýr* *Merl II 50*.

1. *rétr*, *adj.*, 1) *ret*, *lige*, *skapti r-ara Heidr 8*, *rétt* *ræði* *Pjóða A 20*, *r-ar* *brautir Rþ 14*, *26*, *r. fétillhams*, *om skæden*, *Ht 6*, *halda rýnnis reid rétrri*, *lige i vejret*, *oprejst*, *St 19*, *r. vindr*, *vind* *som fører lige frem*, *Ht 20* (*modsat* *þværr vindr*, *fra siden*), *rétt rif* : *gengr af r-u rífi*, *som går ud over det lige ribben* (*efter at det er gjort lige*, *jfr 1. rif*, *eller er rétrr her part. til rétta*, *rettet?*), *Hsv 46*. — 2) *ret*, *rigtig*, *r-ir* *dómendr Hálfis IX 14*, *rétt vétt*

Líkn 36, *rétt* *regla Gd 11*, *rétt* *raun Bjhit 2, 10*, *rétt* *lof Ott 1, 1*, *r. Regins drykk*, *der er som den skal være*, *Hárf 1*, *rétt* *trúa Lil 6*, *r. dómr Lil 19*, *rétt* *óðal*, *odel*, *som man har ret til*, *Valg 6* (*her kunde rétt* *ogsá* *være* *adv*), *et rétta* *ól*, *det rigtig tillavede*, *gode* *ól*, *Ht 23* (*jfr H. Kr. Fríðriksson*, *Arkív XVIII, 77*), *rétt* *es Sigv 1, 6*, *esat rétt Eg Lv 29*, *rétt* *segir* *Gripir Grip 11*, *et rétrra Eindr*; *at r-u Ólhv 2, 12*, *ná r-u*, *fá sin ret*, *Hsv 101* (*v. l. rétti*). — 3) *retfærdig*, *Anon (XIV) Lv 3*. — 4) *rigtig*, *sand*, *virkelig*, *haukr r. est þú Arn 2, 1*. — 5) *rétt*, *adverbíelt*, *lige*, *rétt á stag Valg 6*, *stýra r. til jarðar Sturl 3, 16*; — *ret*, *rigtigt*, *kjósra r. Sigv 11, 5*, *geta r. ESk 6, 31*, *segja r. Lil 59*, *Leid 36*, *telja r. Vsp 12*, *Grip 21*, *r. skiptu þvi Torfe 2*, *skilja r. ÞKolb Lv 9*, *visa r. SnE II 212*, *halda r. Sigv 3, 17*, *Nj (XII) 9 er r. vist fejl* (*for rógs?*); *lige*, *netop*, *ESk 6, 10*, *r. af hjarta Gd 66*, *bandi r. ens nezta fjanda Lil 23*, *r. af magni EGils 2, 7*, *r. af prýði EGils 2, 5*.

2. *rétrr, m.* (-ar), *ret*, *r. klerka Gd 30*, *setja rétt Gd 29*, *gefa* *brögnum rétt Gísl 1, 7*, *ná r-i*, *v. l. til réttu*, *Hsv 101*, *ræna kirkjur* *sínum rétt Gd 40*, *verðr* *sliks r-ar Þorm 2, 10*, *guðs r. Hskv 2, 2*; *sannvín* *r-a*, *om en biskop*, *Ám Arn 3*. — *Jfr* *lands-*, *ó-*.

3. *rétrr, m.*, *driven*, *forfølgen*, *líðsmanna r. Þjóða 2, 1*; — *om bølgegang*, *ganga r-um*, *gá* *sáledes* *om bølgerne* *omtumler skibet*, *om livet*, *Grettis 5*. — *Jfr* *ai-*.

réttvísi, f., *retfærdighed*, *Líkn 50*, *SnE II 232*.

réttvíss, adj., *retfærdig*, *Heilv 7*, *Katr 14*. *Ríbbungar, m. pl.*, *Ríbbungerne*, *Ht 64*, *Sturl 6, 1*.

riða, (-aða, -at), *bevæge sig*, *riðuðu augu*, *ójnene bevægede sig livligt*, *Rþ 21*.

riðlogi, m., 'svingende lue', *randvallar r.*, *sværd*, *Edað 1*.

riðmarr, m., 'svingende, duvende hest', *Róða rastar* (*søens*) *r.*, *skib*, *Tindr 1, 1*.

riðusótt, f., 'rystende sygdom' (*jfr* 'skælv-sot', *hvor den syge ryster af feber*), *r-ir* *bauga* *bliks*, 'sværdeets syge, mén', *enten 'sværdhug' eller 'kamp'*, *Sturl 4, 27*.

riddari, m., *ridder*, *Anon (XII) B 2*, *M berf 2*, *Eldj 1*, *Katr 26*, *Gd 36*, *56*, *guðs r. Gd 32*.

1. *ríf, n.*, *ribben*, *meðal rifja Eg Lv 18*, *sollin r. Anon (X) II B 8*, *innan rifja Ragn V 10*, *brandr rendi við r. Áróeíð*, *rifja rétti* (*s. d.*) *HHj 22*; *ganga af réttu rífi*, *gá bort fra*, *forlade det rettede ribben*, *betegner 'at gå ud over hvad der er ret, tilbørligt', hvorledes udtrykket egl. er at forstå, er usikkert; dog er det vist dette r., der her foreligger*, *Hsv 46*. — *Jfr* *fjall-*, *flóð-*, *land-*.

2. *ríf, n.*, *bånd* (*løkker*) *tíl at rebe sejl*, *Pul IV z 8*, *hýnd r. Valg 6*, *dúks* *bøl* *hrindr rifjum ESk 12, 14*.

rífa, (-aða, -aðr), *rebe*, *r. segl Orv IX 17*.

Rifingafla, *f.* jættekvindenavn (egl 'med sønderreven gavl' *x*: bagdel), *Dul IV c 5*.
riífa, (-aða, -aðr), *fremsigde, opregne*, r. hvern geig, *nævne hver synd*, *Has 16*.

riíjungur, *m.* *sværd*, *Dul IV l 7*, r-a Sága, 'sværd-gudinde', *valkyrje, kamp*, *Gráf 6*.

riína, (-aða, -aðr), *revne, spaltes itu*, himinn r-ar *Arn 2, 1*, *Bergb 6*, r-i reflar *Bós 5*, steinar r. *Hhund II 2*, vinferill r-aði *Hym 31*.

riír, *m.* (-s og -jar), *vævbom, vævens øverste tværstok, der kan drejes, og hvorfra trædene hænger ned*, telgja meid til riífar *Rþ 15*, r-s reiðiský (*s. d.*) *Darr 1*.

Rifsker, *n. pl.* lokalitet i det nordlige Island, *Grettis 7*.

riða, (-aða, -að), *bevæge sig frem og tilbage, dingle*, rigar þú i rúmi *Mág 3*.

Rigarð, *m.* *Heil 1*

riðna, (-ði, -ti), *regne, upers. med dativ, méilregni r-ði Vell 11*, r-ir blóði *Darr 1*, *Merl II 31*, *Anon (XIII) B 3*, tórum r-i *Lil 75*, láta r. mat *Leið 20*, regni Hóars þegna getr r. (*s. regn og Hóarr*), *om skjaldskab*, *Eg Lv 4*.

riðna, (-ða), *synes at betyde 'strides'*, þannus við rogn of r-ir Þveit (*v. l. er regna*).

rimi, *m.* *langstrakt jordryg*, *Dul IV c 2*.

rimma, *f.* *strid, våpna r., kamp*, *Arn 2, 15*, r. Hangatýs *EGils 3, 7*, r. Kjalars *E Gils 3, 15*, — (*alene*) *kamp*, *Dul IV k 1*, *Glðr 1*, *Evids 5*, *Okik 1, 1*, *Þjóða 3, 7*, bregða r-u skjöldunga, *mellem kongerne, Jór 5*, r-u gangr *Rst 19*. — *I kenninger, for kriger*: r-u Yggr *Arn 2, 5*, r-u askr *Refr 2, 1*, r-u skyndir *Islðr 5*, — *for sværd*: r-u glóð *Ht 57*, r-u reyrr *Hl 40 a*.

Rimmugýgr, *f.* *Skarphedins økse (egl kenning for en økse, 'kampens troid-kvinde')*, R. song diimmum róstu hljóðum *Nj 27*.

rimur, *f.* *elvenavn*, *Dul IV v 2*.

rindilþvari, *m.* *et slags fugl*, *Dul IV xx 5*.

Rindr, *f.* *Våles moder*, *Bdr 11*, *Gróg 6(?)*, *Dul IV h 2*, elja R-ar, *Jorden*, *Þjóða 3, 3*; seið Yggr til R-ar *Korm I, 3*. — *I kenninger for kvinde, jfr Dul IV yy 3*: R. hordúks *Hfr Lv 27*, R. sorva *Korm Lv 56*, R. mundar *Bjhít 2, 10*, R. glymrastar fasta *Gd 18*; R. þóðvar, *valkyrje, kamp*, *Oddi 1*; — *som valkyrje bruges det i R-ar serkr, brynje, R-ar serkjar Sannr, mand*, *EGils 1, 13*. *Jfr beiði-, reiði-*.

rinna, (*denne form findes GSúrs 32, Korm Lv 18. 49, Hfr Lv 2, Eþver 1; yngre er renna, men det er ikke muligt at bestemme, når denne form er opstået, jfr brinna; rann, runninn*), **1**) *løbe, rende*, hirðar runnu *Lil 34*, runnu sem vargar til víðar *Sól 9*, rant at Óði, *løb for at søge efter*, *Hyndl 47*, r. rastir *Sigv 3, 3*, *forfølge, med eptir, Steinn 3, 2*. — **2**) *løbe, flygte*, lið rann *Ótt 2, 6*, kindir r. *Gráf 5*,

r. til skógar *Sturl 3, 10*; *Hást 2 (ved retelse)*, r. á þingi *Eþver 1*, r. undan, *flygte for*, *Sigv 1, 2*, *Anon (XIII) B 14*, *ÞHjalt 2*, *jfr iugtanni rann, sværdet svigtede*, *Korm Lv 28*. — **3**) *om dyr, heste*, *Hyndl 5 (om ulv, der bruges som hest)*, *Hhund I 47. 51, II 32. 36*, *Guðr II 4*, *Ghv 18*, *Korm Lv 9*, *ulv, freki rinnr, løber afsted*, *Vsp 44 o. s. v.*, *egern*, r. at aski *Grí 32*, *slanger*, r-ask á móti *Merl II 15*, *bukke*, skyldu vel r., *hunde*, rakkar þar r. *Am 25*, *flygtende geder*, geitr rynnir *Hhund II 37*, *jfr følgende kenninger*: stordar ulfr rann *Sturl 3, 11*, aurborðs eykir runnu *Vell 26*: engla fylki r. unnir, *svæver henover bølgerne*, *Arn 2, 18*; — *om skibe*, snekkju þorð runnu *Rst 4*, *om ál i vandet*, dikis bokkar runnu at *þorð Korm Lv 59*, *fisk*, hva'ts fiska es rinnr flóði i *Reg 1*. — **4**) *strømme, (Ifing) skal r. Vafþr 16*, ó rinnr *Am 26*, þjóðaar r. upp *Korm Lv 18*, benviðir rinnr *GSúrs 32*, regns dropi (*tåreerne*) rann niðr of kné *Guðr I 15*, oss renni tór *Gd 3*, hræflóð rann of (mann) *Þmáhl 3*, döglingss skor dreyra runnin, *blodbestenkt*, *Guðr I 14*, hræs dynbrunnum runnin egg *Ht 32*, *jfr þrjóst runnit rauðum steini, malet med rød farve*, *Refr 4, 3*, r. niðr, *om maden*, *EGils 1, 13*. — **5**) *vokse op*, r. af rötum *Hávm 138*, *Fj 20*, tré rennr upp *Merl II 83*, rósa runnin upp *Lil 25*. — **6**) *om solen*, himna eldr rinnr upp *Sturl 3, 16*, roðull rinnr upp i heiði *Arn 2, 17*, *jfr r. upp, om Kristi opstandelse, men orvalget betingede her verbet*, *ESk 6, 4*. — **7**) *om ilden*, rann eldr of sjót *Eg Lv 7*, *Arn 6, 1*, (eldr) rann á óskirð enni *Arn 3, 8*. — **8**) *om sværd*, eggjar runnusk á *Egils (XII) 3*. — **9**) *om uegenlig bevægelse*, kenning tók at r., *af udbrede sig*, *Lil 46*, miskunnar merki r. um himinríki *Lil 87*, mól r. af raddartólum *Lil 3*; *rinumk óst til (konu)* *Hfr Lv 20*, heipt rann saman, *dannede sig*, *Sól 13*, gloepr rann, *synden bredte sig*, *gik*, *Lil 20*. — **10**) *med præp., á*, hófginn rann á, *sönnen påkom*, *Lil 12*, tveir hugir r. á e-n, *en bliver tvivlrådig*, *Óthelg 3*, tvær grimur r. á e-n, *d. s.*, *Grett 2, 8*, sótt rann á e-n *Yt 24*; r. á há, *om at håret svides*, *Mv I 24*; *med af, (hugr) rinnr af (konu), forlader hende, holder op med at beskæftige sig med*, *Hfr Lv 2*. — **11**) *smælte*, fjotrar r. *Mv I 22*. — **12**) *transitivt, bringe noget til fald, gøre ende på, hindre, med dativ*, rann engi þvi *ÞKob 1, 3*, r. svikum *Stúfr 3*, r. óstum *Korm Lv 49*. — **13**) *part. pass.*, hjarta runnit sundr i sega *Sól 43*; *varga ætt víða runnin, kommen løbende langvejs fra*, *Arn 2, 13*, *jfr kveldrunninn*.

1. ript, *f.* *klædning, tøj*, es r. hóðu *Hávm 49*; *vinda r., sejl*, *Ólthv 2, 9*. — *Jfr vala-*.

2. ript, *f.* *brud, fredsbrud*, heipt r-ar, *over fredsbruddet*, *Sigv 3, 20*; *sammenhængen er ikke ganske tydelig; mulig skal der læses ripta, der da er et ver-*

6⁽²⁾, *pul IV h 2*, elja R-ar, jorden, þjóðA 3, 3; seið Yggr til R-ar *Korm I, 3*. — 1 *kenningar for kvinde, jfr pul IV yy 3*: R. hordúks *Hjr Lv 27*, R. sorva *Korm Lv 56*. R. mundar *Bjhit 2, 10*, R. glymrastar fasta *Gd 18*; R. þóðvar, valkyrje, *kamp, Oddi 1*; — som valkyrje bruges det i R-ar serkr, brynje, R-ar serkjar Sannr, mand, *EGils 1, 13*. *Jfr* beiði-, reiði-

rinna, (denne form findes *GSúrs 32, Korm Lv 18, 49, Hjr Lv 2, Eþver 1*; yngre er renna, men det er ikke muligt at bestemme, når denne form er opstået, *jfr* brinna; rann, runninn), 1) løbe, rende, hirðar runnu *Lil 34*, runnu sem vargar til víðar *Sól 9*, rant at Óði, løb for at søge efter, *Hyndl 47*, r. rastir *Sigv 3, 3*, forfølge, med eptir, *Steinn 3, 2*. — 2) løbe, flygte, lið rann *Ótt 2, 6*, kindir r. *Gráf 5*, r. til skógar *Sturl 3, 10*; Hást 2 (ved retelse), r. á þingi *Eþver 1*, r. undan, flygte for, *Sigv 1, 2, Anon (XIII) B 14, pHjalt 2*, *jfr* iugtanni rann, sværdet svigtede, *Korm Lv 28*. — 3) om dyr, heste, *Hyndl 5* (om ulv, der bruges som hest), *Hhund I 47, 51, II 32, 36, Guðr II 4, Ghv 18, Korm Lv 9, ulv, freki rinnr, løber afsted, Vsp 44 o.s.v., egera, r. at aski Gri 32, slanger, r-ask á móti Merl II 15, bukke, skyldu vel r., hunde, rakkar þar r. Am 25, flygtende geder, geitr rynni Hhund II 37, jfr følgende kenningar: storðar ulfr rann Sturl 3, 11, aurborðs eykir runnu Vell 26; engla fylki r. unnir, svæver henover bølgerne, *Arn 2, 18*; — om skibe, snekkju þorð runnu *Rst 4*, om ál i vandet, dákis bokkar runnu at mér *Korm Lv 59*, fisk, hvaft's fiska es rinnr flóði i *Reg. I*. — 4) strømme, (Ifing) skal r. *Vafþr 16*, ó rinnr *Am 26*, þjóðáar r. upp *Korm Lv 18*, bendvíðr rinnr *GSúrs 32*, regns dropi (tárerne) rann niðr of kné *Guðr I 15*, oss renni tór *Gdþ 3*, hræflóð rann of (mann) *pmáhl 2*, doglings skor dreyra runnin, blodbestænkt, *Guðr I 14*, hræs dynbrunnun runnin egg *Ht 32*, *jfr* brjóst runnit rauðum steini, malet med rød farve, *Refr 4, 3*, r. niðr, om maden, *EGils 1, 13*. — 5) vokse op, r. af rótum *Hávm 138, Fj 20*, tré rennr upp *Merl II 83*, rósa runnin upp *Lil 25*. — 6) om solen, himna eldr rinnr upp *Sturl 3, 16*, roðull rinnr upp í heiði *Arn 2, 17*, *jfr* r. upp, om Kristi opstandelse, men orðvalget betingede her verbet, *ESk 6, 4*. — 7) om ilden, rann eldr of sjót *Eg Lv 7, Arn 6, 1*, (eldr) rann á óskírd enni *Arn 3, 8*. — 8) om sværd, eggjar runnusk á *Egils (XII) 3*. — 9) om uegenlig bevægelse, kenning tók at r., at udbrede sig, *Lil 46*, miskunnar merki r. um himinríki *Lil 87*, mól r. af raddartólum *Lil 3*, rinnumk óst til (konu) *Hjr Lv 20*, heipt rann saman, dannede sig *Sól 13*, glœpr rann, synden bredte sig, *gik, Lil 20*. — 10) med præp., á, hófginn rann á, sövnen påkom, *Lil 12*, tveir hugir r. á e-n, en bliver tvivlrådig, *Ólhelg 3*, tvær grímur r. á e-n, d. s., *Grett**

2, 8, sótt rann á e-n *Yt 24*; r. á háar, om at håret svides, *Mv I 24*; med af, (hugr) rinnr af (konu), forlader hende, holder op med at beskæftige sig med, *Hjr Lv 2*. — 11) smælte, fjotrar r. *Mv I 22*. — 12) transitivt, bringe noget til fald, gøre ende på, hindre, med dativ, rann engi því þKorb 1, 3, r. svikum *Stúfr 3*, r. óstum *Korm Lv 49*. — 13) part. pass., hjarta runnit sundr í sega *Sól 43*; varga ætt víða runnin, kommen løbende langvejs fra, *Arn 2, 13*, *jfr* kveldrunninn.

1. ript, f. el. n, klædning, tøj, es r. hófðu *Hávm 49*; vinda r., sejl, *Ólhv 2, 9*. — *Jfr* vala-.

2. ript, f, brud, fredsbrud, heipt r-ar, over fredsbruddet, *Sigv 3, 20*; sammenhængen er ikke ganske tydelig; mulig skal der læses ripta, der da er et verbum, reknar heiptir ripta gefit, den forbitelse, man forfølger, tilbageholder det givne, "hvis du, konge, forfølger din vrede, vil følgen blive, at jarlen betragter sig som fri for aftaler" (B. M. Ólsen).

ripti, n, = 1. ript, tøj, (stykke) lærred, kona sveip (barn) r. *Rþ 21*, strauk of r. *Rþ 28*; sveipa í r. *Sigsk 8*, hovedslør, setjask und r. *Rþ 23*.

rira, (-aða), ralle, rirar í barka, om en rallende, hæst-gurglende lyd, *Anon (XII) B 9*.

risi, m, rise, jætte, veltum grjóti of garð r-a (gen. pl.) *Grott 12*, r-a (rettelse for res) kvön þdr *13*; *Orv IX 59. 60*. — *Jfr* berg-.

risna, f, storartethed, storartet handle-måde, r-u finnr, om gud, *Leid 20*, r-u kendr (ligeledes) *Korb 1, 3*; r. allvalds *ESk 1, 3*, reyndr at r-u *Iv 15*.

risnumaðr, m, mand der udfører dygtige handlinger, *Mark 1, 17*.

risnuþrúðr, adj, udmærket ved sin gerning, om Joannes, *Gmkan 1, 1*.

rispa, (-aða, -aðr), jure, skære, r. tönnum, om hest, *Grettis 34*.

1. rist, f, vrist, réttumk r-i (acc.) *Korm Lv 1*, pl. ristr *Líkn 16, Mgr 15*; r-a meidar, ben, *Mjl (XII) 2*.

2. Rist, f, se Hrist.

ristill, m, energisk kvinde (r. er kolluð sú kona er skörunglynd er *SnE I 536*), *pul IV i, Mey 27*. — Som egennavn, *Rþ 25*.

ritning, f, 1) skrift, historisk optegnelse, sem r. váttr *Gdþ 49, Vitr 3*. — 2) bibelen, *Lil 8, Gd 39. 78* (her i pl.), *Pét 24. 30* (i pl.).

1. riða, (reið riðinn), 1) ride, bevæge sig til hest, r. menn dauðir *Hhund II 40*, r. til goðþjóðar *Vsp 31*, r. til Valhallar *Hyndl 1*, r. þingi at *Hávm 61*, r. vígi frá *Vafþr 41*, r. í garð *Oddrgr 28*, r. e-m í sinni *Sigsk 3*, framm reið Óðinn *Bdr 3*, r. ept e-m, for at hænte én, *HHj 36*, r. at móti e-m *Grett 2, 6*, hlýtk at r. *Sigv 3, 10*, Hroptatýr riðr *Húsdr 8*, herr reið at skeiðum *Sigv 1, 5*, r. frákr ör borgum *Sturl 3, 19*, r. grœnna heima goða *Hák*

ríkilátr, *adj*, *mægtig*, r. ræsir *Sturl 3, 16*.

ríkir, *m*, *hersker*, jöfra r., *overkonge*, *Mark 1, 29*.

ríkismaðr, *m*, *mægtig mand*, *Anon (XII) B 9*.

ríkismól, *n. pl*, *mægtig tale*, r. stála, *kamp, Hfr 1, 6*.

ríkisvöndr, *m*, *'herredömmets vánd'*, *scepter*, reiðivaldr r-ar, *konge*, *Sturl 3, 1; urigtig v. l. Gísl 1, 11*.

ríkja, (-ða, -i), *herske*, biskup er ríkti at Hólum *Gðβ 56*, r. með, *være medhersker*, *Pét 1*.

ríklundaðr, *adj*, *egl 'kraftig, mægtig, i sind'*, *myndig*, *Sigv 12, 4, Bjhit 2, 10, Steinn 3, 4, 12, Gísl 1, 11, Oddi 3*.

ríklyndr, *adj*, s. s. *foreg.*, *om gud*, r. ok framr *Kolb 2, 9*.

ríkmenni, *n*, *myndig, mægtig, mand, hövding*, *Kolb 2, 1, kollektivt*, vesa at rógi r. *Hhund II 28*.

ríkr, *adj*, *mægtig, om fyrster og krigere*, *Akv 9, 15, Grip 17, Hamð 19, Þmáhl 16, Vell 16, Hfr 2, 7, Arbþ 3, Sigv 1, 15, Mark 1, 30, ESk 6, 49, Atli enn r-i Akv 29*, r. þjóðkonungr *Gldr 7, Grip 26*, rikstr ræsir *Reg 14*, r. rógapaldr *HHj 6*, gumnar r-ir, *om Jomsvíkingerne, ÞGísl 10*, *om kvinder, valkyrjer og fyrstinder*, en r-a Skogul *Hák 13; Grip 49, Hhund I 56; om guderne*, r-ir tívar *Bry 14, Bdr 1*, kómr enn r-i *Vsp 65, om gud*, r. herra *Lil 19, jfr 8, om jomfru Maria*, rik mærl *Lil 65*, horsk ok rík, *om Adam og Eva, Lil 17; Gandvíkr Skotum ríkri, mægtigere end, Þdr 2*, ríkri hverjum jöfri *Hfr 3, 28*, jafnan segir enn ríkri rjóð *Mhkv 23*, nøkkvi rikstr er heima hverr *Mhkv 16*; — sjón sögu ríkarí *Þloft 2, 3; rik rjóð, mægtige bestemmelser*, *Eyv Lv 9, rik skop Fáfn 39, Korm Lv 40*. — ríkt, *adverbielt*, gala r., *med kraft, Oddrgr 7*, Renir flýðu r. *ESk 7, 3*, vinna r. víg *Þfisk 3*. — *Jfr afar-*, *all-*, *ást-*, *eljun-*, *gunn-*, *heima-*, *hjaldr-*, *hjalp-*, *krapta-*, *kyn-*, *marg-*, *ó-*, *óð-*, *rausnar-*, *skil-*, *víg-*, *þing-*.

ríkula, *adv*, *mægtig, kraftig*, ganga r. á Fjón *Valg 7*; þeysa r. vörru *Harkv 17 (hds -liga)*.

ríkuliga, *adv*, s. s. *foreg.*, remma r. *Heil 23*, láta r. *Hjálmþ IV 2 (v. l.)*.

Rín, *f*, *Rinen*, *Þul IV v 2, Gri 27, Hl 4 a*, R. skal æ ráða rógmalmi *Akv 27*, sunnan R-ar *Brot 5*, fjöll R-ar *Völ 14*, rosmufjöll R-ar *Akv 17; hyppigt i kenningar for guld (jfr det anførte sted fra Akv): R-ar malmr Sigs 16, R-ar rauðmalmr Bjark 6, R-ar grjótt Eskál 2, 1, R-ar glóð Ólhelg 5, Bjhit 2, 3, R-ar leygr Nj 21, R-ar hjartleygr Ód 1, R-ar log Sturl 3, 14, ÞormÓl 1, 5, R-ar bál Hl 91, Katr 24, R-ar sól Sigv 3, 18, Mark 1, 6, R-ar røf Ht 26, — for blod: unda R. Nj 23, valbasta R. *ESk 7, 6. Jfr jast-*.*

Rín-fúrr, *m*, *'Rin-ild'*, *guld*, R-a rýrir *Sturl 6, 1*.

Rín-leygr, *m*, *'Rin-ild'*, *guld*, R-s leiðir, *gavmild mand*, *Hárekr 1*.

Rípa-Ulfir, *m*, *Ríber-Ulv (12. ár.)*, *ESk 13, 3*.

rípr, *m*, *stejl klippe*, hilmir hendi r-p *Rst 28*.

risa, (reis, risinn), 1) *rejse sig, stå op (fra en liggende, siddende, stilling)*, r-ið snarlíga *Eirm 5*, ristu, *stå op*, *Ski 1, Lok 10, Akv 10*, r. frá borði *Rþ 19*, reis at þat *Rþ 33*, r. á kné *Hym 31, med upp, Völ 39, Sigs 42, Bdr 2, Rþ 5, Am 51*, reis upp við beð, *om den døende Sigurd, Sigs 25*, drekarnir r. á sporð *Mhkv 5*, r-andi upp (*Kristus*) í manndómi *Mdr 19*. — 2) *stå op, klæde sig på*, ár skal r. *Hávnm 58, 59*, ár verðr at r. *Skall 2*, nótt þú rísat *Hávnm 112*, r. fyr dag *Eirm 1; rejse sig fra døde, unz nauðig reis Bdr 4*, r. frá moldu, *om Kristus, ESk 6, 4*, r. af dauða *Líkn 23, Leið 31, Lil 67, jfr upp risöndum Lil 71*; r. upp synes báde at indeholde 'stå op' (*klæde sig*) og 'drage af sted', *Am 30; dunklere er*, hann upp of reis *Hávnm 145*. — 3) *rejse sig, hæve sig (i vejret)*, keipr riss *ESk 12, 10*, roðnir hausar r. *Sturl 3, 14*; laukar risu, *blev rejste, Sturl 4, 14*. — 4) *opsíð*, tíðendi risu *StSigv*, róg eru risin, *stoffet til strid er blevet til, Sigdr 37*, kristni reis upp *ESk 6, 6*. — 5) *sætte sig (imod)*, r. móti boðum e-s *Has 8*, r. við e-m *Ív 14, SnE II 228*.

rista, (reist, ristinn), 1) *riste, flænge (frembringe en langstrakt riff)*, r. brynju *Grip 15*, ristin rít brast *Valg 7*, örn ristin hjörvi á baki *Reg 26*. — 2) *hyppigt om skibenes furen af søen (s overflade)*, r. þöru land *Bárð*, r. sæ *Valg 11*, r. barði *Snæbj 1*, r. þorðum *Ód 4*, kilir ristu (sæ) *Sigv 3, 9*, r. vatn *Þjóða 3, 8*, r. haf *BjH 3*, r. strauum kili *Ht 101*, ristit flóð *Arn 2, 11*, r. hvalfrón *Rv 16*, r. rastir svölu stýri *Ht 35*, r. þangs láð *Steinn 1, 2; i disse eksempler føjes ofte 'med skibe' til; — r. öfundkrök, også om skibet, 'ved krydsen at frembringe en bøjning, som kan misundes', Rv 23*. — 3) *afskære (efter længden), tilданne ved skæring*, ristin røng *Hharð 16*. — 4) *indskære figurer og tegn, især brugt om runer (udtrykket er oprindelig hentet fra indskæring i træ, danne en lang streg ved et rids)*, r. (konu, *et billede*) á hepti *Tjörvi*; r. (*med eller uden rúnar, stafi*), *Hávnm 144, Ski 36, Sigdr 6 o. s. v., Am 4, Eg Lv 3, 38, Sól 79*, r. vilt *Am 12*, stafir ristin ok roðnir *Guðr II 22*, r. á, af (*indriste, udslette*) *Ski 36, jfr Sigdr 18*. — 5) *sprætte (mave) op, konur ristnar (jfr lat. ventres matrum truncabantur) Merl II 32*.

rít, *f*, (*pl rítr*) *skjold*, *Þul IV r 1*, r. ristin brast *Valg 7*, r. en hvíta *Hallv 5*, hvítar rítr *Ht 73*, rauð r. *Ingj 1, 2*, rauðar rítr *Krm 7*, gular rítr *Ht 8*, rjóða r. *Rst 16*; mót malms ok r-ar *Krm 16*. — *I kenningar, for kamp: rítar el Líkn 39*, r-ar rymr *ESk 10, 2, for kriger: r-ar ruðr G*

Súrs 20, for sværd: r-ar reyrr *Ód 13*, r-ar hvítvöndr *ÞBrún 3*, r-ar hyrr (*jfr* hyrborð) *Eviðs 1, for arm:* r-ar slóð *SnE II 226, for solen:* r. himins *Leið 42*, éla ranns r. *Has 26*, r. fróns musteris *Has 50*.

rita, (reit, ritinn), *skríve*, ritin ok reiknuð *Gd 22*.

ritormr, m, 'skjold-slange', *sværd*, r-s sǫk, *kamp*, *dens* gœðir, *kriger*, *Þjšk Lv 2*.

rjóða, (rauð, roðinn), 1) *farve rød*, *om den af solen frembragte farve*, roðnar brautir *Hhund II 49, om guldets farve*, unnar fasti rauð rønd, *gjorde skjoldet rødt*, *Sturl 3, 14, hertil hører vel roðin merki Ht 64*, roðinn hauss, *det forgyldte dragehoved*, *Mark 1, 6*, roðit barð *Ht 63*, roðinn randar himinn *Hák 8*, roðnar randir *Harkv 5, jfr* gjolnar roðnar golli *Sigv 12, 3*, hoddmu roðnir oddar *Arn 6, 15*; roðnust rósa *Lil 25*; rjóðandi móðir, *moder der bliver rød på grund af gråd*, *Mey 5*. — 2) *roðfarve i blod*, stafir ristnir ok roðnir *Guðr II 22*, r. spjöll í dreyra *Eg Lv 3*, r. bœkr í dreyra *Ghv 4, Hamð 7*, teinar roðnir í blóði *Guðr II 40*, r. hǫrg í blóði *Hynal 10*, blóð rauð kveifar hraun *GSúrs 27*, — rýðr ragna sjöt dreyra, *her upersonl. (?)*, *Vsp 41, Anon (XIII) B 31*, r. fold *Reg 26*, r. fold sínum drótni, *med deres konges blod*, *Yt 5*, r. þjóðum vøll blóði *Gráf 7*, r. heiði (*upers.*) *Ótt 2, 9*, r. vøll *Rþ 37*, ó roðin unda gjalfri *Krm 4*, r. skers fold, *havet*, *Sigv 2, 11*; r. geir *Harb 40*, r. odd *Krm 28*, r. Írum odd *Arn 5, 10*, r. hjór *Hfl 10*, r. brand *Grott 15*, r. branda *Jóms 7*, roðnir brandar *Sigv 2, 7*, r. sverð *HHj 34*, roðit (sverð) *ESk 6, 48*, r. sverð í blóði *Eg Lv 30*, r. hjór á e-m *Fáfn 24*, 28, r. mæki *Eirm 6*, r. mæki á e-m *Fáfn 1, Yt 12*, r. egg *Hókr 8*, r. eggjar *Gríp 50, Brot 5*, r. benja linn á e-m *HolmgB 13*, roðnir hjaldrgoðs hneitíknlfar *Eg Lv 39*, roðinn vas randar máni *Krm 6*, r. heina laut á Gautum *Gráf 4*, jötuns eykr (*oksen*) rauð farrá trjónu flæming (*hornet*) á Agli *Yt 17*; øx rýzk *Atlí*, roðinn skjöldr, *som v. l.*, *Hfr Lv 13*, r. skjaldborgir í blóði *Hák 6*, r. rønd *Hhard 1*, hlíf rauzk *Skáldh 2*, Sǫrla fót verða r-ask í blóði *Hfr 1, 9*, r. e-m járngrá stýrs serki *Ht 7*, r. merki *Arn 3, 18*, — *alle disse og lignende udtryk er blot udtryk for kampen og mandefaldet; det samme gælder de følgende:* ulfr rýðr kjøpt *Ótt 1, 4*, vargr rauð tønñ í ben *Bkrepp 6*, ulfr rauð teðr á her *Baltí 3*; r. enn bleika arnar fót *Sigv 7, 1*, r. blóði klær arnar *Þjóða 3, 7*, jarl rauð ara tungu *Arn 5, 16*, r. ben-gjóði nef í blóði *Þklypp*, r. tønñ ylgjar *Sigv 1, 12*, rauzk ylgjar tønñ *ESk 7, 7*, gramr rauð granar á fenri *HSn 1*, r. grøñ Jarnsǫxu faxa sveita *ESk 12, 8*, r. vitnis varrar *Nj 7*, r. ulfs fót *Sigv 1, 1*; — en hals roðinn, *v. ved at hovedet hugges af*, *Hálfs VIII 4. — Part. act. i kenninger for krigere:* rjóðandi darra *Jóms 10*, r. randorma *Jóms 17*, r. hneitis eggja *Arn*

3, 1, r. undlinns *Þorm 1, 4*, r. randa bliks *Hhard 12*, r. ritar reyrs *Ód 13*, r. rimmu skóðs *Mlag 3*, r. randa *Korm Lv 53*; *jfr* alm-, egg-, marg-, vall-.

1. *rjóðr*, m, *roðfarver*, i *kenninger for krigere:* r. branda *Ótt 2, 17*, r. hjørs *Ht 41*, r. hjaldrdrifs storðar stírdaurriða *Játg*, r. undlegs *Nj 3*, r. randa *Sturl 4, 11*, r. víga borðs *Ód 6*, r. rimmu klæða *ÞormÓl 1, 5*, r. ulfa ferðar tungu *Arn 2, 5*. *Jfr* bark-, brodd-, fet-, fiðri-, flein-, fægi-, góm-, gran-, gunn-, il-, malm-, munn-, odd-, serk-, svell-, sverð-, vápn-, or-.

2. *rjóðr*, adj, *roð*, *roðmusset*, rjóð reiði-Sif ullar, *kvinde med de røde kinder*, *Korm Lv 22*, rauðr ok r. *Rþ 21*, emka r. *Þorm 2, 24*, r-ð rósa *Mdr 19*, r. kross, *det blodige kors*, *Mey 5*.

rjóðvendingill, m, 'roð gren', r. randa, *sværd*, *Ht 13* (*jfr* roeki-Njorðr).

rjóta, (raut), *lyde dumpt?*, rýtr ór fitjar fjöttri *ÞSær 4, 4*.

rjúfa, (rauf, rofinn), 1) *bryde, spalte*, r. undir, *frembringe sår (ved flænge)*, *Rþ 48*, r. sundr undir, *d. s.*, *Ht 10*, öld rauf skjöldu *Kollí 4*, skjaldborg raufsk *Arn 6, 3*, eggjar rufu folktjald *Ód 18*, hlíf raufsk *Sigv 12, 19*, r. grundar fisk *GGnæv 1, upers.* stýrjar garð rauf *ESk 7, 8*; sá es hjór né rýtr er uden tvívl fejl for rýðr, *Fáfn 24*. — 2) *bryde, splitte*, raufsk lið *Ív 41*, helmingr raufsk *Gísl 1, 6*. — 3) *bryde (løfte, forlig)*, r. alt þats hét *Sturl 8, 4*, r. heit *Sigv 11, 10*, sáttir r-ask *Þjóð A 3, 7*, rofnar sættir *Sturl 3, 5*, rofnir eiðar *Sigsk 17*, r. kvøð, *bryde ens bud*, *Ragn II 1*, r. tryggðir *Nj 15*, ongum raufsk halft þat orð er hann sagði *Gd 17*. — vizku (*ved rettelse*) rofinn, *forstand-berøvet*, *Rst 26*. — 4) *særlig bruges r-ask om gudernes undergang*, regin r-ask *Gri 4, Vafpr 52, Lok 41, Fj 14, Sigdr 19*; *hertil part. ragna røk rjúfendr, om de fjendtlige magter, hvor røk er obj. for r.*, *Bdr 14*. — 5) r. veg af *Sigv 10, 10 kan efter sammenhængen kun betyde 'tilbagelægge vejen hurtigt'*.

rjúka, (rauk, rokinn), *ryge, udsende røg*, rønn r. *Sigv 13, 12*, fjarghús (*legemerne*) ruku *Akv 42*, reyksvæla rýkr *Anon (XI) Lv 9*; *upersonl.*, rýkr of hauka *Hálfs VII 1*, rauk of Íl, *om bálene på Íl*, *Bkrepp 7*; rýkr af grimmu Gøndlar éli, *egl. det fyger af (med), kampen raser*, *Merl II 64*; svát rauk af rennirauknum, *sá at dampen stod af*, *Rdr 13*; rauk í húsum, *om køkken-ilden*, *EGíls 1, 30*; *part.* rokinn, *tilrøgt*, rokit skapt *Skall 3* (*om en økses skaft*); rokin reyrr = rjúkandi reyrr *Arn 5, 11*.

rjúpa, f, *rype*, *Pul IV xx 5*; *Rv 7* er riupu uden tvívl galt, *vístnok for réttum*.

rjúpkeri, m, *hanrype*, hogg tveggja r-a, (*lyden af de*) slag som to hanryper gav hinanden, *GSúrs 36*.

Roðbjartir, m, *drømmeperson*, *Stjo I 3*. roði *St 8* se hroði. — *Jfr* kinn-, munn-, víg-.

roðinn se hroðinn.

röðna, (-aða, -aðr), *röðnes, blive röð, hlýr r-aði Guðr I 15, vellir r., af blod, Ht 9, stól r-uðu Ív 39, herra sér framkló fenris fitjar r. Ht 56.*

röðra, *f, blod, séum þá r-u Am 20.*

röðull, *m, rulle, skrift, = lat. rotulus, lesa bœkr ok röðla Merl II 96.*

rofi, *n, brud, afbryðelse, þagnar rofi, tavshedens afbrydelse, tale, bera á þagnar r., fremføre noget ved tale, Hfl 20 (jfr BMOlsen Arkiv XIX, 117). — Jfr aldar-, frið-, nætr-, sátta-, tryggð-.*

rofa (eller *rufa v. l.*), *f, jord, Þul IV æ 1.*

rofna, (-aða, -aðr), *brydes, sák (skjöldu) r. Vigf I, dagr r-aði (v. l. -isk) ESk 6, 47.*

Rogaland, *n, i Norge, Nkt 10.*

Rogheimr, *m, mytisk sted, = det foregående(?), HHj 43.*

roka, *f, stormpust, pludseligt stormkast, fjallgarðs r-ur hardar Sveinn 1, engi sér við öllum r-um Mhkv 19. Jfr sær-.*

rokk, *m, rok, spinderok, sveigja rokk, dreje rokken, Rp 16.*

ropi, *m, ræben, opstød, Dvazf 2.*

roskinn, *adj (egl. part.), fuldt udviklet, moden, engi maðr es r. þegar Mhkv 23.*

rosmufjöll, *n. pl, rødlige fjælde (jfr S. Bugge, Arkiv I, 11 f., der dog vil læse Rosmon-, og sætte ordet i forbindelse med Rosomones), r. Rinar Akv 17.*

rostungur, *m, hvalros, Þul IV y 1; jfr Arkiv I, 6.*

rotinn, *adj, (egl. part.), rådden, hårbetøvet, r. skalli Eg Lv 31.*

rotuveðr, *n, regn- og blæsevejr, Ív 15 (vokalen er metrumbestemt).*

1. **ró**, *f, (pl rœr), jærnplade med hul, hvori et søm nittes, Þul IV z 10. — Jfr(?) hug-.*

2. **ró** (*i 748 skr. rø*), *f, blandt træers navne, Þul IV kk 2.*

3. **ró**, *f, ro, hvile, dróttinn minn gefi dauðum ró Sól 82, ráða e-m ró, bringe en til at være rolig, tavs, Lok 55, ró skyldu menn reiði geía Mhkv 4, jfr Hjálmp VI 6, skömm mun ró reiði, kört vil vrendens stilhed — afholdenhed fra vrede —, være, Am 78. — Som etvenavn Þul IV v 1.*

róa, (rœ, rœra, róinn), 1) *ro, røru vikingar Hhund I 27, r. aprt Hym 25, r. ríki (dativ) Am 37, r. kröpturligan Hym 28, r. lengra Hym 20, r. í vindi Fáfn 11, skýtk ok ræk svát nýtir Rv 1, greppar r. Ht 72, r. þingat Arn 3, 13; r. á vág Hym 17, veðri á sær r. Hávm 82, r. verðr fyrst til ens næsta ness Mhkv 2, r. skal fyrst fjarri reyði Nkt 2, r. á merarhöfði, ro siddende þá el. over, Anon (XI) Lv 13; r. báti Hárb 53, Gð þ 53, r. naðri Þjóða 4, 21; r. með acc., r. mar (marr, es menn r.) Alv 23, húfi róinn hafs botn Þjóða 3, 34; r. nesit, ro omkring, forbi, næsset, Bárð 3. — hönnum vas róit nær í öra auðvön, han blev så hårdt angrebet (der blev trængt så hårdt ind på ham), at vi kunde*

vænte (at vinde) guld, Sigv 2, 9; — part. pass., mjök róin ör, ære, man har röt meget med, slidt ære, Ótt 2, 4. — 2) rokke frem og tilbage (med overkroppen som en roende gø), róm vit ok róm vit Anon (XIII) B 3, nef rœr, næsen bevæger sig, dtingler, Hæng V 8.

róða, *f, krucifiks (engelsk låneord), ESk 6, 34.*

1. **Róði**, *m, søkonge, Þul III 1, IV a 3; i kenninger, for hav: R-a rein Sigv 2, 3, R-a røst Tindr 1, 1, R-a glymvoltr HSn 2, 1, — for skib: R-a stöð Ht 21, — for skjold: R-a rætr ESk 11, 2.*

2. **róði**, *m, kun i udtrykket láta fyr r-a, forlade, vrage, láta Óðins ætt fyr r-a Hfr Lv 10, láta ljót lasta verk fyr r-a Has 56, (goð) mun aldri láta mik fyr r-a Has 53; udtrykket findes også i prosa, men det er ikke fundet, hvad der ligger til grund derfor; hvis r. var navn på 'vinden', kunde udtrykket let forklares. I det bekendte sted i St 8 synes det på grund af metrum ikke at kunne foreligge.*

róðr, *m, (-rs og -rar), roning, r. vas greiddr Steinn 2, stinnr róðrs þromr, rönings-kant, (skibets) ræling, ÞSær 2, 4; vindára r., vingernes roning, flyvning, Anon (XII) C 11. — Jfr at-.*

róðrarskúta, *f, robåd, Orv IX 59.*

róg, *n, 1) bagvaskelse, smædeord, renna með r-i Hsv 75, berask r. milli Am 97, Gizurr varð at r-i saðr Mhkv 22, þungligt r. Gð þ 31, geysiligt r. Gð þ 35, vekja r. BjH 7, ausa hrópi ok r-i á e-n Lok 4. — 2) strid, ufred, (ramt) rekka r. Pl 29, Hfr 2, 7, aldar r. Hávm 32, fé veldr frænda r-i Rún 1, r-s hegnir Mark 1, 20, rømm eru r. of risin, anledningen til megen strid er opstået, Sigdr 37, vesa, verða at r-i, blive anledning til, volde, strid, Hhund II 28, Reg 5, alin at r-i, om en kvinde, født til at stifte strid, Gunnl Lv 12, leiddr nær r-i Hamð 10, r-s ræsir, Odin, Eg Lv 15. — I kenninger, for kamp: skjaldar r. ÞKolb Lv 7, nadda r. GDröpl 2, — for guld: r. Niflunga Bjark 6. — 3) kamp, Þul IV k 1, valda r-i Ísldr 19, háligt r. kendi mörpum at hniga Arn 5, 20, gera r. Kollt 3; — ramsnákr r-s, sværd, Ht 6. Jfr aldar-, hjör-, hý-, malm-, odd-.*

rógalfir, *m, 'kamp-alm', kriger, Ht 75.*

rógandi, *pl, rögendur, Korm Lv 59, er uden tvivl forvansket, af rógviðr(?) , s. d. Jfr Aarb. 1888 s. 86.*

rógapaldr, *m, 'kamp-abild', kriger, HHj 6.*

rógberi, *m, bagvasker, Mág 2 (v. l.).*

rógbirtingr, *m, 'mand der er berømt (bjart) på grund af kæmpe', kriger, Harkv 16.*

rógeisa, *f, 'kamp-ild', sværd, Sindr 8, Glúmr 1, 2.*

róggeisli, *m, 'kamp-stråle', sværd, B krepp 5.*

rógherðandi, *m, 'som kæmper kraftig', kriger, Hfr Lv 23; v. l. er rögnykkjandi.*

rógnykkjandi, *m, v. l. til foregående.*

og skulde betyde det samme, men hnykkja 'rykke' er meget lidet passende som sidste led til róg.

rógleikr, *m*, 'kamp-leg', *kamp*, r-s remmi-Týr, *kriger*, *Ht* 14.

róglinnr, *m*, 'kamp-slange', *sværd*, r-s staifar, *krigere*, *HolmgB* 8 (staifar rettelse for sumir).

rógmalmr, *m*, *stridvækkende malm*, *Fafnisguldet*, Rin skal ráða r-i skatna *Akv* 27.

rógmikluðr, *m*, 'kamp-forøger', *kriger*, *Orv VII* 15 (hvor der skal læses -aðar for -aðra).

rógnaðr, *m*, 'kamp-slange', *sværd* (rettelse for regnaðar), r-ra reginn, *kriger*, *Eg Lv* 26; *jfr Falk, Beiträge XII*, 363.

rógsamr, *adj*, *fuld af strid, ufredelig*, r-t ríki *Nkt* 59; *jfr dylgjusamr*.

rógsegl, *n*, 'kamp-sejl', *skjold*, hefja upp r., *begynde kamp, kæmpe*, *Vell* 7.

rógský, *n*, 'kamp-sky', *skjold*, regn r-ja, *kamp*, *Arn* 3, 12.

rógsmadr, *m*, *bagvasker, en som sætter splid mellem folk, eiga gnóga rógsmenn saman Þorm* 1, 4.

rógstarkr, *adj*, *kamp-stærk*, *Karlevi*.

rógsteina, *f*, *kamp-stævne, berammet kamp*, ríða r-u til *Anon (XIII) B* 34.

rógstriðr, *adj*, *kamp-stærk*, *Sturl* 6, 8.

rógsvellir, *m*, 'kamp-øger', *en som bringer kampen til at svulme*, *Rst* 22.

rógsekir, *m*, 'kamp-besøger', *kriger*, *Sturl* 6, 10.

rógviðr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *Korm Lv* 59 (rettelse for rógendr).

rógþing, *n*, 'kamp-ting', *kamp*, *Orv IX* 31.

rógþorn, *m*, 'kamp-torn', *sværd*, *Atli* sleginn r-um, 'beslået, besat, af sværd', *giver ingen mening i sammenhængen, og er måske indkommet fra et andet vers, Akv* 29. *Dog kunde ordet også betyde 'kriger', men sleginn r-um, omgivet af krigere, er intet naturligt udtryk.*

rógorr, *adj*, 'kamp-rask', *rask i (til) kamp*, r. rjóðandi hneitis eggja *Arn* 3, 1.

Róm, **Rúm**, *n*, *Rom*, til R-s *Sigv* 13, 25, *Mark* 1, 10, 12, út frá R-i *Mark* 1, 12; R-s konungr, *Kristus*, *Eil* 3, R-s vegr *Sigv* 10, 10, R-s gata, *vejen til Rom*, *Ív* 2; R-s höll, *Rom selv*, *Skapti*.

róma, *f*, 1) *larm, støj*. — 2) *kamp*, *Þul IV* k 1, r. varð i eyju *Hák* 6, at r-u, i *kampen*, *Drv (XI)* 6, *Ingj* 1, 2, i r-u *Rst* 3, *Grettis* 47, frá r-u *Hák* 15, r-u væni, *forvæntning om kamp*, *Harkv* 17, vön erum r-u *Hhund I* 25, búinn r-u *Sturl* 4, 2, knýja r-u *TorfE* 1, vinna r-u *Ótt* 3, 10, vólundr r-u, *Odin*, *SnSt* 4, 4, r-u *Hjarr, kri-ger*, *Vell* 35, r-u stýrir, *kriger*, *Sturl* 4, 18, r-u valdr, *d. s.*, *Hl* 16 a, r-u linnr, *sværd*, *Has* 2 (*jfr ramglygg*).

Rómaveldi, *n*, 'Roms rige', *Italien*, *Ragn VIII* 2.

Rómfor, *f*, *Roma-rejse*, hefja R. *Nkt* 27.

rómfr, *m*, *stemme, tale*, r. jótna, *guld*, *Katr* 40. 50. — *Jfr alþýðu-, orð-*.

Róms-for, *f*, = *Rómfor*, *s. d.*, *Sigv.* 12, 27.

rómsæll, *adj*, *berömt, lovprist*, r. ræsir *SnE II* 212.

rómusamr, *adj*, *fuld af ufred, kamp*, hljóta r-t ör dómi, *få et sådant domsresultat, at man kan vænte ufred og kamp*, *Þmáht* 16.

rómold, *f*, *synes at være identisk med styrjöld, ufred, ufredstid; der findes gen. r-u einnar Þolv* 7, *som, hvis den ikke forudsætter rómalda i nom, er uregelmæssig*.

róni, *m*, *hest (hingst?)*, *Þul IV* rr 4; *jfr no. rone 'orne'*.

rós, *f*, *rose*, r. en rauða *Gd* 68, sem r. hjá klungrum *Gd* 6.

rósa, *f*, *d. s.*, = *lat. rosa*, roðnust r. *Lil* 25, rjóð r., *Maria*, *Mdr* 19.

rósablóm, *n*, *rosenblomst*, *Gd* 73.

rósta, *f*, 1) *ufred, strid*, geira r., *kamp*, *Nj* 16. — 2) *kamp*, við r-u *Gísl* 1, 6, gera r-u *Eg Lv* 7, r. varð *Rdr* 3, *syngva r-u hljóðum Nj* 27. — 3) *navn på en tævehund*, *GGAlt* 2.

róstuveðr, *m*, *sludfuldt vejr*, *Grettis* 27.

rót, *f*, (*pl. røetr*), *rod*, *Þul IV* kk 2, *ddd* 1, þriar røetr (*Yggdrasil*) *Gri* 31, røetr viðar *Hávnm* 151, *Ski* 35, *Herv III* 2, rinna af rötum, *vokse op af en rod*, *Hávnm* 138, *Fj* 20, runnin upp af r-um *Mv III* 12, gróa af r-um, *vokse sig fast*, *Esk* 6, 59, rífnir með r-um *Guðr II* 40, bergs røetr *SnE II* 432; remman brast af r. í kvistu, *steg fra roden og trængte ud til alle grene*, *Lil* 20, lamíð r. *SnE II* 202; røetr eyrna viðar, *hornets rødder, den øverste del af hornet*, *Eg Lv* 3; — *overført, góð* r. es und røðum, *god grundvold (om det gode sindelag)*, *RKet*; — røetr hjartans *Lil* 50, *jfr* 77; r. líllíætis, *jomfru Maria*, *Lil* 25, r. yndis *Mdr* 32, r. líknar *Mdr* 42. *Jfr* augna-, brim-, eiki-, hjart-, hjarta-.

1. **Róta**, *f*, 1) *valkyrje*, [*SnE I* 120]. —

2) *stormfuldt vejr*, *Þul IV* oo 1. — *Jfr* geir-.

2. **róta**, (-aða, -aða), *sætte i bevægelse, røre ved noget, rode*, r. upp, *rode noget op (om svin)*, *Eyv Lv* 13; *da der her hentydes til fiskefangst, er udtrykket måske dobbelttydigt, róta upp synes endnu i isl. at være brugt om rigeligt fiskedræt (Anavari XXXVII, 97)*.

rótakylfa, *f*, *kølle, der dannes af den nederste del af træet med roden*, *Hjálmp IV* 12.

rótfesta, (-ta, -tr), *rodfaste, plante*, *SnE II* 202.

rótlauss, *adj*, *uden rod, rodløs*, r. viðr *Hávnm* 85.

Rótt se *Hrótt*.

1. **ruðr** se *runnr*.

2. **Ruðr**, *f*, (*som det synes*) *en elv*, *Gróg* 8.

rufa se *rofa*.

rugl, *n*, *forstyrrelse*, fyr hórðu r-i, *på grund af stærk forstyrrelse*, *Gd* þ 24.

runi, *m*, *galí*, *Þul IV* dd (*jfr* *runar*

heita geltir *SnE II 22*), *Hyndl 5*, r-a síða, (*den stegte*) side af en galt, *SnH 2, 5*, r-a systir, so, *SnE II 216*.

runketill se hraunketill.

runnr, ruðr, m, 1) busk, buskas, skov,

meðal r-a *Dagst*, kom þar ór r-i *Rþ 36*. —

2) (enkelt) tré, hyppigt i kenningar for 'mand, kriger', efter kamp: r. gunnar *Gunnl Lv 12*, *Jór 5*, *Drv (XI) 1*, hlakkar r. *Íslár 24*, Hildar ruðr *ÞormÓl 1, 1*, dolgs r. *Hókr 4*, atgeirs óps ruðr *ÞKolb Lv 9*, r. folk-Ránar *Þjsk 1, 1*, — efter sværd, våben, r. malma *Ofeigr 5*, r. randar logs *GSúrs 15*, r. Yggjar báls *Katr 46*, r. randa elds *ÞormÓl 2, 3*, r. hjalms *Íslár 14*, Gøndlar gnýlinns r. *Rst 25*, r. skjaldar *GGalt 2*, ruðr randa *Hl 10 a*, randar r. *Íslár 1*, Gøndlar garða r. *Íslár 20*, r. ímu ranns *Greitt 2, 8*, ritlar ruðr *GSúrs 20*, Yggjar gøtva r. *Korm Lv 22*, — efter guld, unnsólar r. *HolmgB 13*, r. bekkis sunnu (*ved rettelse*) *Háv 6*, r. mars sunnu *Bjhít 2, 10*, r. ránar eisu *SnE II 228*, r. drafnar elds *EGills 1, 9*, r. hlunns bekkjar dýrloga *Sigv 3, 14*, r. liðfasta *Has 27*, — efter skib, r. ægis dýrs *Bjhít 2, 23*, r-ar unndýrs *Hfr 1, 8*, r. hlunns Hrafnis *Þorm 2, 1*, r. unnviggs *Nj 22*, *Rv 16*, r. hlunnvitis *Refr 3, 3*, vika dökk-mara r. *Bjhít 2, 19*, — for skib: Leifa landa r. *Rdr 4*, — rVN Þdr 8 er vist fejl for rúm (se rúmbyggvir), runnar Hást 2 for runnu. — *Jfr arm-, auð-, átt-, blik-, eld-, él-, fald-, folk-, fúr-, geymi-, hald-, her-, hjaldr-, hjalm-, hjór-, hlíf-, hlœði-, hris-, hydr-, lög-, malm-, morð-, mót-, odd-, of-, reyni-, sig-, ský-, spjót-, sverð-, svip-, vigg-, víg-, yppi-, æski-*.

rupla, (-aða, -aðr), røve, plyndre, Ásgr. rusilkvæðr, adj, som digter ubetydelige(?) vers, *Bjhít 2, 9*; *jfr(?)* rusa 'arbejde skyndsomt el. skødesløst' (Ross).

Rúðuborg, f, Rouen, *Sigv 5, 1*.

rúfr, m, rug (formen er sikret ved rimet rúf : húf), reikar r., hárene (ídet r. bruges synonymt med strá, stængel og lign.), *GSúrs 28*. *Jfr* rúgr.

rúghleifr, m, 'rug-brød', r-a skerðir, íronisk kenning, *SnH 2, 1*.

rúgr, m, rug, *Pul IV ddd 1*, *ÞKolb Lv 4*; *jfr* rúfr. *Jfr* val-.

rúinn, Fj 26, er meningslöst; det er blevet rettet til rúnnum, rýninn, men fejlen sikker vist dybere.

1. Rúm, n, Rom, se Róm.

2. rúm, n, rum, særskilt plads, taka r. þrjú *Merl II 85*, brott ór r-i *Merl II 15*, þetra es r. an ilt of gengi, tomt rum, *Anon (X) II B 9*, varða r., indtage sin plads (med hæder), *Þorv 2*; — om rum i et skib, þrøng r. *Ht 21*, í fjórum r-um *Njáll*; — plads i alm., Rata munn létum r-s fáa *Hávm 106*, gefa r. *Hæng IV 1*, halda r-i, forblive på sit sted, *Am 62*. — *Jfr* mál-, stáin-.

rúmbrugðinn, adj, overordenlig rummelig, stor, r. hverr *Hym 5*.

rúmbyggvir, m, 'rum-bo', (ved rettelse

af rVNkyqva), áss hauðrs (*fjældets*) rúm, klippehule, dens 'beboer', jætje, *Þdr 8*.

rúmr, adj, rummelig, lát hlið mér rúm, ábn porten for mig, *Fj 43*. *Jfr* jafr-.

Rúmsborg, f, Rom, *Pl 15*.

Rúmverjar, m. pl, Romere, *Merl II 26*.

rún, f, mest i pl. rúnar, 1) rune, runetegn, bogstav, rístum r. á horni (kollektivt?) *Eg Lv 3*, r-ar reginkunnar *Hávm 78*, blóðgar r-ar *Sól 61*, bækr ok r-ar (*her vel alm. bogstavtegn*) *Hsv 12*, við þolvi r-ar *Hávm 137*, kunna skil r-a *Am 9*, kunna r-ar *Rþ 43*, kenna r-ar *Grip 17*, *Rþ 36*, deila r-ar við e-n, kappes med en i runekundskab, *Rþ 45*, dæma of r-ar *Hávm 111*, rista r-ar, fáa í r-um *Hávm 157*, *Am 4. 11*, *Eg Lv 38*, *Sól 79*, finna r-ar ok ráðna stafi *Hávm 142*, nema upp r-ar *Hávm 139*, týna r-um *Rv 1*. — 2) runer, visdom, lönlíg visdom, jøtna r-ar ok allra goða *Vafþr 42. 43*, fornar r-ar *Fimbul-Týs Vsp 60*. — 3) fortrolig, lönlíg samtale, heita at r-um *Sigsk 14. 44*, *Ghv 12*, hníga at r-um *Guðr III 4*, vekja at vífs r-um *Þjark 2*, sannar r-ar, sande ord, *Orv IX 4*. *Jfr* aldr-, bjarg-, bók-, brim-, gaman-, Goð-, Heið-, hug-, lim-, mál-, megin-, sak-, sig-, Ulf-, val-, Varð-, ævin-, ql-.

rúna, f, fortrolig veninde, hustru (*jfr SnE II 612*), r. Míms vinar (Odins), jorden, *Ht 3*, r. Kolbeins *Gd 18*. *Jfr* eyra-.

rúni, m, samtaleven, fortrolig ven, *Pul IV j 6* (*jfr SnE I 458*), rekka r., fyrste, *Öft 2, 8*, Sílfjar r., *Tor, EVald 1*, grams r., (*Hakon*) jarl, *Hfr 1, 7*, Þórs r., *Loke, Haustl 8*. — trjónu trolls r., *Tor* (sáledes kunde *Tor kaldes*, fordi hammeren omskrives som 'troll'), *Haustl 17*, vagna r., *Odin, St 22*. — *Jfr* of-.

Rúnolfr, m, *Islænder* (12. årh.), *Leid 43*.

Rútenei, m. pl, Rutenere, *Merl I 12*.

ryðfjón, n, 'rust-had', bryne, r-ar beðr, sværdet, *Anon (X)* digt om *Guðleifr*.

ryðja, (rudda, ruddr), 1) rydde, ryddeliggøre, r. Valhøll fyr (til modtagelse af) vegnu folki *Eirm 1*, r. heimstöð, forlade verden (gøre den tom), *Vsp 56*; áðr Ormr ryddisk *Nkt 25* (= hryðisk), r. Skotland brandi, hæрге, *Rst 6* (v. l.); — land ruddisk, rensedes (ídet oprørerne blev udryddede), *Ht 64*. — 2) ryddeliggøre, bane vej, skaffe (sig) plads, r. sér til landa, skaffe sig land, *Arn 2, 8*, *VGl 8*, e-t ryðr til dýrðar, baner vej til berømmelse, skaffer ry, *Sigv 11, 8*; — medium 'tumle sig', r-jask broddi, kæmpe voldsomt með, *Skáldh 3*, með umb, r-jask umb með oddi *Hharð 6*; ryðjendr, abs., *Eviðs 3*. — 3) stöde til, stöde bort, r. sorg ór *Kolb 2, 9*, r. brott þyrni *Pét 6*, r. þórum, kaste bálgerne tilbage, om skibet, *GSvert 6*.

ryðmeldr se rauðmeldr.

ryðr, m, rust, r-s hœliból, hén, *Haustl 20*.

ryðskölm, f, 'rust-sværd', rustent sværd, *Korm Lv 53*.

Rygiar, Rygir, m. pl, beboerne af Rogaland, bað R-ja *Arn 3, 12*, fylgðu Rygir

Gísl 1, 2; vallátr-Lista (fjældets) R., jæt-ter, Þdr 20. Jfr Holm.

rymfjöll HSn 2, 2 er urigtig v. l. for rymvöll.

rymgæðir, m, 'Iarm-forøger', valslongu brikar (skjoldets) rymr, kamp, dens gæðir, kriger, Sturl 2, 3, randar r., d. s., GSvert 8.

rymleid, f, ' Brusende vej', Rakna r., ha-vef, Eyv Lv 2.

rymr, m, (-s), 1) dumpt brag, r. varð í her Gísl 1, 6, r. var í ranni Herv V 6. — I kenningar for kamp: r. randelds Has 43, r. randa Hhund I 17, Evids 5, ÞGísl 3, r. ritar ESk 10, 2, r. vigskýs Hfr 3, 7, r. reiddra øxa Gldr 7. — 2) navn på Tor, Þul IV d.

rymskyndir, m, 'brag-fremskynder', randa r., kriger, SnH 2, 3.

rymvöllr, m, ' Brusende mark', reyðar r., havet, HSn 2, 2.

ryskja, (-ða, -ðr), borttage, ødelægge, mjok hefr Røn ryskt of mik (eller umb mik), i høj grad har Ran hærget om-kring mig, St 7; ordets betydning er ikke helt sikker; med. r-jask er kendt og be-tyder 'at slås, brydes'; i St l. c. skulde man derefter have ventet ryskðan mik, som dog ikke er nødvendigt.

rytmeiðis se raudmeldr.

rytr, f, tærne (søfugl), Þul IV xx 6.

Rýgjardalr, m, fingeret navn, Sól 22.

rýgr, f, (-gjar), 1) mægtig kvinde, Þul III 2 a, IV 1, aldin r. Þviðf, r. vas alin at rógi, om Helga, Gunnl Lv 12, r. kvazk inni eiga Sigv 3, 5; i en gåde, om kvæn-ner, Heiðr 10; rýgrjar blóð Sól 59. — 2) jættekvinde, Þul IV c 5.

rýma, (-ða, -ðr), gøre rummelig, skaffe plads, r. út reitu ríkis, udvide, SnE II 202.

rýna, (-da, -ti), 1) tyde runer, tyde, forske i alm., rýnendr né ráðendr Akv 9, eller måske bet. rýnendr her det s. s. rúnar, fortrolige venner. — 2) samtale fortrolig, r. ok ræða Rþ 11; — om sejlène, r. við stag, om gnidningslyden, snakke med tovet, ÞjóðA 1, 4. — 3) stirre på noget, som man har vanskeligt ved at se (jfr nutidsisl: r. í eitthvað), víf, er hlaut at r., som måtte anstrænge sit syn for at se, Gd þ 61.

rýnni, f, runeforskning, runekendskab, kundskab i alm., (af rýninn), r-is reið, hoved, St 19.

rýra, (-ða, -ðr), forringe, forminske, lið varð rýrt (kunde også henføres til rýrr), Arn 6, 1, r-andi kafs fýris (guldet), (gav-mild) mand, EGils 1, 21.

rýrd, f, forringelse, forminskelse, r. aldrs, død, Anon (XIII) B 26.

rýrir, m, 1) forringer, forminsker, ud-deler, i kenningar for mænd: r. menja Bárð 2, r. hodda Hbreiðm, r. brimlogs Arn 3, 2, r. Rinfúra Sturl 6, 1, r. ár elda Nj 28, r. mundjokuls Hfr 3, 23 (v. l. stýrir). — 2) ødelægger, i kenningar for kriger: r. malma Jóms 1, r. randa røðuls

Líkn 6, r. fleina GSvert 3, r. randa Þorm 2, 7, r. randgarðs Mark 1, 26, r. randa reyrar setrs Arn 2, 14; — r. Vinða, om en dansk konge, Mark 1, 5, r. Þjófa aldar Sigv 3, 20. — Jfr auð-, blik-, flein-, kjól-, malm-, men-, sök-, sókn-, sól-, vél-, vin-, ætt-, øeski-

rýrr, adj, ringe, kommende til kort, om mandefald, sveit varð rýr ESk 10, 2 (jfr rýra). Jfr 6-.

rýta, (-tta, -tt), grynte, r-anda svin Hávm 85.

rýtr se rjóta.

ræða, adj, f, brunstig, runa systir r-a SnE II 216 (af ráði, galt).

Ræfill, m, søkonge, Þul IV a 4. — I kenningar, for skib: R-s hestr Reg 16, R-s vakr Rv 31, — for sø: R-s fold ESk 11, 10 (jfr foldvigg).

ræfr, n, tag (jfr ráf, hvortil det findes som v. l.), r. ok næfrar þola nauð ÞjóðA 4, 2, snara gognum r., op igennem taget, Gd 13. — I kenningar, for skjold: Róða r. ESk 11, 2, Gunnar r. Hást 4; — for himmel: landa r. Has 43, hreinvers r. Sturl 4, 31; — for is: Ránar r., Ránar ræfrs = iss, iss-firðingar = Isfirðingar, GOdds 7. Jfr dag-, fagra-, gunn-, vagn-, vall-, vind-.

ræfrhvas, adj, med skarpt, tilspidset, tag, om hovedet på legemet (jfr rann), Grettis 6.

ræfrviti, m, 'tag-ild', r. Reifnis, Reifnis tag (skjold)-ild, sværd, Skúli 1, 4.

rægagarr se hrægagarr.

rækja, (-ða, -ðr), fordrive, vrage, r. løstu Ormr 1, 5, r. losta Heil 5, r. skvaldr Máni 2.

rækr, adj, som bør fordrives, jages ud, bøndum r. i landi Har-nið. — Jfr fjøl-, heipt-, hlym-, tir-.

rækýndill se hrækýndill.

ræna, (-ta, -tr), rane, plyndre, berøve, r. klaustr Gd 42, búender (eru) ræntir Eir; med. acc. pers. og dat. rei, r. e-n logum Þmáhl 17, r. rétt Gd 40, r. e-n miklu St 10, r. féi ok fjörvi Sól 1, r. aldrí Þdr 8. 9, r. lífi Jóms 12, Krm 17, r. fjörvi Nkt 17, r. sigri Jök 1, Ghv 17, r. gríðum Jóms 19, r. flaumí Jóms 6, r. e-n høndum Gautr II 24, men r. af e-um knørr ok aura Bjhú 2, 9.

Ræningr, m, lokalitet i Sverrig (på Tosterø, se Arkiv XV, 112), Yt 27.

Rær, m, søkonge, Þul IV a 3, Ræs reið, skib, dets máni, skjold, Rdr 7. 12.

ræsa, (-ta, -tr), 1) sætte i bevægelse (rós), r. hræs Þjóðar fjörvi, sætte blodet i bevægelse ved sværdet, volde mande-fald, Ht 7, ræstr rægagarr, sat i bevæ-gelse, om sværdet, Krm 6; ræstrir jøtrar, fyrster, der havde sat sig i bevægelse (til kamp), Ólhv 2, 10. — 2) udbrede, r. e-t gjöldum Hraudnis, udbrede noget i digt, Tindr 1, 5.

ræsír, m, 1) bevæger, som sætter noget i bevægelse, fart (nom. ag. til ræsa), op-rindelig med gen. obj., r. rógs, som af-

stedkommer, volder, fjendskab, Odin, Eg Lv 15 (jfr veig), rógeisu r., kriger, Sindr 8, Glúmr 1, 2, r. brodda ferðar Hallv 5. — 2) uden gen., konge i alm, fyrste, Pul IV hh 3, Reg 14, Hhund I 17, Hásk 15, Sigv 1, 5, 10, 12, 4, Rst 16, 28, Gldr 5 o. s. v., r. enn reginkungi Hamð 25, r-is rekkr Eskál 2, 1, HHj 18; r. Sygna, norsk konge, Hfr Lv 10. — 1 kenningar for gud: r. lopts Gd þ 1, r. regnhallar Has 28, r. røðuls bús Has 59, r. røðla býs Líkn 19, r. røðla skríns Katr 39, r. røðuls EGils 1, 11.

1. røða, f, tale, líðr hver r., fár ende, Am 20, þessi r. Hyndl 45; fortælling, slyngva r-u í brag, ved sin fortælling bevirkte, at den indsættes (som afsnit) i et digt, ESk 6, 45. Jfr hugaz.

2. røða, (-dda, -t), tale, røskr tók at r. Am 54, 90, røeddu ok rýndu Rþ 11, r. hugat mál HolmgB 7, r. við e-n Harkv 1 (v. l. til dæmði), Völ 39, Guðr II 5, r. of e-t Hamð 19, Korm Lv 12, MhkV 15, Pl 52, Lil 38; rødda ek lítt við reglur Eddu ráðin mín, jeg har ikke rådspurgt Eddas regler med hensyn til min plan, Gd þ 2.

røði, n, åre, rétt r. ÞjóðA 4, 20, skafit r. Þór, veifa r. Hym 25, r. skjalfa Ht 75; tölur., talens åre, tungen, Ht 81, benja r., sværd, Hl 33 b.

røðinn, adj, snaksom, Óhelg 5.

røgja, (-ða, -ðr), bagvaske, Lil 49, E Gils 2, 1; r. goð ok guma Lok 55.

røkd, f, pleje, omhu, launa r-um Gisl 1, 7, r. ok elska Hsv 50. Jfr dróttin-, of-

røkdarmól, n. pl, ventlige, omhu visende ord, Mberf 5.

røkilundr, m, 'plejende træ', randar lauks r., kriger, Vell 9, r. randfars, d. s., Hfr 1, 1.

røkimeidr, m, s. s. foreg., randar hots (sværdets) r-ar, krigere, Grett 2, 6, r. randa líðs, d. s., Hfr Lv 2.

røki-Njörðr, m, 'plejende Njord', randa rjóðvendiis (sværdets) r., kriger, Ht 13.

røkinn, adj, omhyggelig, dygtig, r. at isarnleiki Sigv 12, 14. — Jfr dul-, ó-, veg-

røkir, m, 'plejer', en der viser stor omhu for noget, r. ráfaka, søfarer, Ulfr Lv, r. randa linns (sværdets), kriger, Þorm 2, 15, Hlakkar móts rauðbrikar r., d. s., Vell 16, r. þrimu, d. s., Grettis 22, r. dáða, brav mand, Heinr. — Jfr snar-

røkja, (-ða, -ðr), 1) røgte, pleje, vise omhu for, r. líkama sinn Hsv 111, r. orð e-s Has 55, r. ætt sína Hsv 3, r. e-n Hsv 112, r. e-n með hæra valdi, hæve en, løfte en med (= upp hefja), Gd þ 38, r. hylli e-s, gøre sig umage for at opnå (og beholde), Hsv 107, r. línklæði, sørge for, bryde sig om, Am 16; ek r-i lítt, bryder mig lítt om, Hróm 2, Gunnl Lv 6, þótt þat lítt r-ak, uagtet jeg bryder mig lítt derom, Am 97. — 2) tage sig af, udføre, r. almping Þorm 1, 10, r. heiptir manna, imadegá og straffe, Þorm 1, 7; r. áleitni, gøre sig skyldig i, Hsv 89; — hvat r-ir þik Ragn X 2 skulde betyde: 'hvad væk-

ker din omhu', men her er þik vist fejl for þú, da udtrykket er enestående. — Part. præs. bruges i kenninger, r-jandi reggs Þorm 1, 15, r. linns fróns EGils 1, 19, jfr hjalm-, líð-, veg-

rækta, (-ta, -tr), s. s. det foreg., vise omhu for, r. móður Mgr 27.

ræma, (-ða, -ðr), berømme (af rómr), kun í part. pass. gjöfli ræmðr Gldr 9.

ræsinaðr, m, 'prægtig drage', rausnar r., drageskib, Gldr 2 (ræsi- jfr Aasen røseleg 'stor, anselig, fremragende', hvis ikke dette går tilbage til hræsiligr); jfr ræsimaðr í prosa.

ræta, (-tta, -ttr), bringe til at slå rod, plante (af röt), høeting ef bøl r-ir, denne sætning (linje) må snarest forstås uden syntaktisk forbindelse med foregående linje (hættu verðr á hættu), idet til høeting må underforstås er, 'det er h.', der foreligger en trussel, noget der truer, fare, 'hvis ulykken slår rødder', rættir er sá upersonl., bøl acc., SnE II 218.

røð, f, 1) rad, række, geirvangs raðar, skjold-rækker, de skjoldbevæbnede krigere (opstillede), Hfl 5. — 2) langstrakt (moræne-)ryg, á raðar broddi Yt 31; herhens synes at høre, svarðar r., hovedhudens 'ryg', land, hoved, dets garðar, hovedbånd, dettes Gerðr, kvinde, SnSt 4, 7. — 3) ø-navn, Radøen (Nordhørdland), Pul III 3, IV bbb 3, Raðar lindi, havet, ESk 13, 11. — 4) skib, Pul IV z 2.

røðulgrund, f, 'sol-land', himmel, siklingr r-ar, gud, EGils 1, 21.

røðull, m, sol, Pul IV gg, r. máttit hlýja Sigv 12, 15, r. náðit skina ESk 6, 19, r. skínn Sturl 3, 20, sem r. renni upp í heiði Arn 2, 17, sá bjart r., om Kristus, ESk 6, 2. — 1 kenningar, for skjold: barðraukns r. ESk 6, 53, — for sværd: r. randa Líkn 6, valbatar r. ESk 6, 43, Gøndlar r. Giz 2, 1, — for guld: r. sævar Ht 17, — for øje: brúna r. EGils 1, 33, — for gud: r-s tyggi ESk 6, 9, r-s ræsir EGils 1, 11, røðla gramr Kolb 2, 9, røðla øðlingr Has 16, øðlingr himins røðla Þjsk 2, — for himlen: r-s rann Has 10, r-s bú Has 59, røðla býr Líkn 19, røðla salr Leið 33, røðla skrin Katr 39, r-s setr ESk 6, 3, r-s braut Gd 56, r-s tjalð Herv III 11. — Jfr alf-, bjúg-, brim-, djúp-, fagr-, far-, haf-, himin-, hjalm-, if-, morð-, mót-, unn-

Røðulsfjöll, n. pl, sagn-lokalitet, HHj 43.

Røðulsvellir, m. pl, sagn-lokalitet, HHj 6.

rødd, f, stemme, lyd, Kristis r. Pl 37, stilla r-u, modulere sin stemme, tale, Völ 16, kalla kaldri r-u Akv 2, r. engils Lil 55, hafa reina r., have en hingsst stemme, ved sin stemme at vise sin gejthed, HHj 20; r. fogls Harkv 2; — vazt-undirkúlu (stenens) Ála r., jættens stemme, guld, Bragi 2, 4. — 1 kenninger for kamp: sverða r. Bjhit 2, 18, r. hjorva Sindr 8, nadds hámana r. Sindr 6, r. randa Gldr 4. Jfr dáins-, flug-, geir-, gló-, hjalm-, hjör-, hó-, járn-, vazt-

røf, f, rav, på grund af dettes lysende farve brugt i kenninger, for guld: gefa Rinar r. *Ht* 26, Ragn VI 1 (jfr SnE I 408: røf sævar er gull), r. spannar vensk gotnum *Ht* 44, veita armleggjar r. *Mark* 1, 7, — for øje: brúna r. varð heil EGils 1, 14. — Jfr raf, n.

røggsemð, f, energisk optræden, handle-måde, Gd 31.

1. røgn, n. pl, guder (egl en form opstået ved analogi efter røgnum, ragna, af regin, s. d.), rigna við r. Þveil, ramm-aukin r. *Vell* 32, reið sé r. ok Óðinn Eg Lv 19; heraf er igen opstået gen. pl. røgna, se regin. — Jfr ben-.

2. Røgn, f, elv, Pul IV v 4. Jfr ben-.

Røgnir, m, navn på Odin (egl 'hersker', 'styrer'), Pul IV jf 5, vágr R-is, skjald-skab, *Vell* 5; sóknar R., kampens Ódin, Tor, Þdr 3, gjöld R-is, i en dunkel sammenhæng (se reifa), Akv 33; R-is (ved rettelse) fagrþjórr, skjaldedrikken, digtet, *Ód* 27; mærðar R., digtningens Ódin, skjald, GSúrs 5. — Jfr brak-, dolg-, folk-, lúr-, garð-, land-, sverð-, val-, ving-, þrym-.

Røgnvaldr, m, R. jarl på Møre, TorfE 2, (enn gamli) Arn 5, 15, R-s niðr Arn 5, 2, — R. Brúason, Arn 1, 3; (?) Þorm 1, 9, — R. heidumhárr Yt 37; — Røgnvald jarl i Götland, Sigv 3, 12. 17. 18; 7, 9. — R. søn af Ragnar loðbrog, Krm 15.

røk, n. pl, (sing. rak forekommer ikke; deraf rekja, s. d.; røk er urigtigt), 1) enkeltheder der udgør et hele (af harmonisk og vel bygget art), et heles forløb, udvikling; det er let at se, at på grund af den deri indeholdte årsagssammenhæng, kunde ordet få betydning. 'årsag, grund, ophav', og lign., fyr þjóða r., *Háv*m 145, för menneskenes historie, vita öll tíva r., kende gudernes hele historie, alle deres forhold, *Vafpr* 38. 42, mæla of ragna r. *Vafpr* 55, vita öll r. fira Alv 9 o. s. v., forn r., fortidsbegivenheder, Lok 25. — 2) særlig om gudernes sidste skæbne, den sidste akt i deres og verdens liv, *Vsp* 44 (rømm) o. s. v., *Hhund* II 40, Am 22 (r. ragna), jfr i aldar r., ved verdens undergang, *Vafpr* 39, ragna r. rjúfendr (s. d.) *Bdr* 14. — 3) segja r. frá dróttins degi, fortælle om herrens dag, dens ejendommeligheder og betydning, *Leid* 5, segja þessi r., fortælle disse begivenheder, Pl 2, stór verða r., der sker store begivenheder, *Merl* II 31, séa þessi r. þrennar aldir, disse mærkelige ting, *Merl* II 78, ráða mǫrg r. fyrir, forudsige mange mærkelige ting, *Merl* I 2.

Røkkvi, m, søkonge, Pul III 1, IV a 4, R-a rein, havet, *Ht* 73, R-a mið, d. s., *Bjhít* 2, 3, R-a rann, skjold, ÞKolb 3, 11; R-a stóð, skib, *Arb* 24.

røksemð, f, begrundelse, skýra gørdir góðri r., begrunde sine handlinger goat, Gd β 32.

røkstóll, m, stol hvor den siddende

giver sin begrundelse af en sag, dommersæde, ganga á r-a *Vsp* 6. 9. 23. 25.

Røkstr, f, (-rar), norsk ø, (= Rekster på Hordland?), Pul IV bbb 7.

røkstæltr, aðj, stærk ved sin begrundelse, indre sandsynlighed, r-t spó *Merl* II 20.

rønd, f, (pl. -ar Hfl 7, ellers -ir, men uden at de enkelte steder kan kontrolleres, også rendr), 1) rand, kant, især randen på et skjold, der hyppig var malet med særlige farver (jfr SnE I 420: á fornum skjöldum var títt at skrifa rønd þá er baugr var kallaðr) eller guldbelagt, at skjaldar r., hvorpá ed skulde aflægges, *Vpl* 33, r. vas ör gollí (næppe = skjold her) *Hhund* I 33, r-ir snurtusk, rørte ved hinanden, dækkede hinanden, *Helr* 9. — I kenninger for skjold: r-a Iss *Haustl* 17, r-ar botn *Rdr* 7, r-ar holmr *Haustl* 18, r-ar himinn *Hák* 8, *Hfr* 3, 7. — 2) denne maledede ring har været så fremtrædende, at ordet gik over til — alene — at betyde 'skjold' (ordet findes mærkeligt nok ikke i Pul, der har randi, s. d.), steind r. *Ótt* 2, 12, rauðar r-ir Arn 2, 5, *Jóms* 17, *Gudr* II 15, roðnar r-ir *Harkv* 5, bláar r-ar *Hfl* 7, svartar r-ir *Hl* 16 a, (bera) blóðgar r-ir *Harkv* 21, bundnar r-ir *Akv* 14, r. brast við r. *Hhund* I 27, ítr r. furask *Ht* 4, hœfa r. með brandi *Eg* Lv 30, kljúfa r. *HolmgB* 2, *Sigv* 2, 7, varða r-u *Ótt* 2, 6, verja r-u *Mberf* 3, fasti rauð flesta r. *Sturl* 3, 14, bera r-ir i bý *Glðr* 8, bera r-ir i byggðir Arn 2, 5, bera r-ir á Sandey *Bkrepp* 7, bera r-ir á skip *Ód* 4, bera r-ir frá sæ *Vell* 31, bera r. fram *ESk* 6, 53, leggja saman r-ir, begynde kampen, *Korm* Lv 35, *Eviðs* 4, *Vell* 29, *Jóms* 22, Arn 3, 12, *Skáldh* 2, ljósta saman r-um, d. s., *Skáldh* 4, rjóða r., randir *Hharð* 1, *Þfagr* 7, heyja rendr i dreyra *Krm* 9, standa und breiðar r-ir Þorv 2, gala und r-ir, om et slags krigshyl (til at forskrække fjenden), *Háv*m 156; lönd farin r-u *Liðs* 1, reisa r. við e-m, stille sig til modstand imod en, *Mark* 1, 32, *Sturl* 6, 10, *Merl* I 37; haða r., r-ir fyr landi, skjoldforsynede (krigs)skibe (til landeværn), *Þfagr* 3, *Ótt* 3, 1, gerða lönd r-u ÞKolb 3, 2, lúka r-u of rekka kindir *Mark* 1, 17 jfr 24, brjóta lönd und e-n r-u, ved krig, *Ill* 4; und r-u, med skjold for sig, *Anon* (XII) B 3. — I kenninger, for kriger: r-a Freyr *HolmgB* 2, r-ar runnar *Íslar* 1, r-a reynir *Anon* (X) digt om *Gudleifr*, r-a reynendr *Jóms* 17, r-a rjóðandi *Korm* Lv 53, r-a týnir *Sturl* 6, 8, — for kamp: r-ar glaumr *Ólhelg* 5, r-a röðd *Glðr* 4, r-a rymr *ÞGisl* 3, *Hhund* I 17, r-a drífa *Rst* 17, r-a þryma *Jóms* 45, r-a(r) regn *Krm* 15, *Þmáhl* 12, r-a mótt *Vell* 23, r-a andvaka, egl. skjoldenes vægne tilstand, 3: hæftige bevægelse, *Obreið* 2, r-ar belkir, skjoldets love, billedet ifølge sammenhængen (jfr þolkr), *Hfr* 3, 8, — for sværd: r-ar linni *Korm* Lv 59, r-a fár *ÞGisl* 6, r-a víti *Þjsk*

Lv 2, r-ar hót *Grett* 2, 6, r-ar lúgtanni *Korm* Lv 28, r-ar log *GSúrs* 15, r-ar máni *Eg* Lv 30, *Krm* 6, r-a blik *Hharð* 12, r-a reyrr *Arn* 2, 14, r-ar laukr *Vell* 9, r-a íss *ESk* 11, 9, — r-a garðr, *skjoldgærde*, *skjold*, *Þorf* 2; — *enestáende* er jöru r., *skjold*, *Þjsk* Lv 4. *Urigtigt* er röndum, v. l., *Harkv* 19. — 3) *jord*, *Pul* IV æ 1. — *Jfr* goll-, holm-.

röng, *f*, (*pl* rengr), *spante*, *Pul* IV z 8, *ristin* r. *Hharð* 16; *bifask* rengr í røstum *Kali*, r-um studdr, *om skibet*, *Leið* 16; *marr ranga*, *skib*, *Anon* (X) II B 9.

røskliga, *adv*, *rask*, *kækt*, *Þjóða* 1, 11, r-ast *Gestr* 2, *ríss* r. *Hjálmþ* IV 12. — *Jfr* *jafn*-.

røskligr, *adj*, *rask*, *kæk*, *omtr.* = *røskr*, r-ra es *Nj* 19, r. *vingull* *Völs* 2.

røskr, *adj*, *rask*, *kæk*, *Am* 54. 90, r. *munk* þer *reynask* *Am* 60, *rammr* ok r., *om Ríg-Heimdal*, *Rþ* 1, r. *vísi* *Steinn* 3, 4, *røskvari* *maðr* *Ív* 44, *Ístldr* 17, *enn* r-vi *askr* *alms* *Ístldr* 3, r-vir *menn* *gefa* *örnum* *brøð* *Mhkv* 23, *öðlingr* *skyldi* *einkar* r. *Mhkv* 5, r-vir *þegnar* *Refr* 2, 1, r. *byskup* *Gd* 24, *røsk* *hirð* *Sturl* 4, 14, r. *fríðkennandi*, *Kristus*, *Leið* 27; — r. *aldr*, *höj alder*, *Gd* β 13. — *Jfr* *jafn*-.

Røskva, *f*, *Tjalfes syster*, *Tors tjænerinde*, *Vrøsku* *brøðir* (*sáledes med bevaret v i forlyd*), *Tjalve*, *Þdr* 21; *tvinna* R., *kvinde*, *EÓils* 3, 1.

røskvask, (-aðisk), *blive moden*, *voksen*, *ef* r. *næði* *St* 11.

1. **røst**, *f*, *mål for vejlængde (ubestemt)*, *hundráð* r-a es (*Vigríðr*) á *hverjan* *veg* *Vafpr* 18, *ketill* r-ar *djúpr* *Hym* 5, áttá r-um *fyr* *jørð* *neðan* *Þry* 8, *níu* r-um *neðar* *HHj* 16, *rank* *tofr* r-ir *ok* *eina* *Sigv* 3, 3, *heiðr* r-ar *breið* *Þjóða* 1, 7; — *vej i alm.*, *Róða* r., *søen*, *Tindr* 1, 1, *Gylla* r. *ÞSær* 4, 1, *máva* r. *Ragn* X 4; *reyrþvengs* (*slangens*) r., *guld*, *HSt* 2, 2; r-ar *knørr*, *hest*, *Sigv* 14, 2. — *Jfr* *baug*-, *Bif*-, *Bil*-, *út*-.

2. **røst**, *f*, *ström* (*i havet*), *malström*, *Pul* IV u 1, *riðandi* r. *Ív* 17, í r-um *Hharð* 16, *Kali*. — 1 *kenningar*, *for skib*: r-a *hlynr* *Ht* 19, *raukn* r-a *ÞGísl* 3, *vetrlíði* r-ar *Mark* 4, 1, *hest* r-ar *Ht* 34, — *for fjældelv*: *glamma* *stöðvar* r. *Þdr* 10, — *for ol*: r. *jastar* *Ht* 25; — *rastar* *Gestr* 2 *er urigtigt*. — *Jfr* *blá*-, *blóð*-, *glym*-, *haf*-, *lög*-, *vápn*-.

3. **røst**, *f*, *skib*, *Pul* IV z 2.

røsuðr, *m*, 'som farer frem, afsted', *reyks* r., *der vælter frem i forbindelse med røg*, *ild*, *Yt* 27.

1. **rø**, *f*, 1) *rá*, *sejlstang*, *Pul* IV z 8, *skammar* *ro* *skips* *ráar* *Hávm* 73, *skips*

lata *menn* *skammar* *rár* *Mhkv* 12, *slyngva* *skildi* *upp* *við* *rø* *Hhund* I 33, *ráar* *langar* *Hhund* I 49, *bundin* *rø*, *om den knækkede rá*, *Korm* Lv 38, *ekin* *rø* *Þjóða* 1, 2, *við* *míðja* *rø* *Rv* 22, *rø* *reiddi* *stafn*, *her* *om ráen* *og sejlet*, *Ragn* X 5, *segl* *við* *rø* *Sigv* 10, 8. — 2) *stang*, *loddi* *rø* *við* (*ætten*) *Haustl* 7; — *rø* *skalla*, *hár* (*rø* = *viðr*), *Árni* 2, 1; *rø* *holbarkar*, *sværd*, *Hfr* 3, 6. — *Jfr* *dolg*-.

2. **rø**, *f*, (*ældre vrø*), *vrá*, *hjørne*, *kleif* í *rø* *hverja* *Am* 62. *Jfr* *vø*.

røðugr, *adj*, *ráðsnild*, *snarrádig*, r-g *jofra* *sveit* *Ólhv* 2, 6.

røðuligr, *adj*, *rádelig*, *klog*, *þat* es r-t *Líkn* 45.

røðunautr, *m*, 'rád-deltager', *en man rádfører sig med, rádgiver*, *Pul* IV j 10.

Røn, *f*, *Ægirs hustru*, *blandt asynjer*, *Pul* IV h 2, *Jfr* IV u 4, *yy* 3, R-ar *munnr*, *bølgens gab*, *Refr* 4, 3, R., *siðlaus kona*, *Frþ* I 13 b, R-ar *vegr*, *havet*, *Anon* (X) III C 1, *Merl* II 89, R-ar *salr* *Frþ* I 14, *snúask* R. *ór hendi* *Hhund* I 30, *gefa* e-n R. *HHj* 18, *siþja* at R-ar *SnH* 2, 6, R. *hefr* *ryskt* *of mik* *St* 7. 1 *kenning for kvinde*: *dýnu* R. *Hfr* Lv 15. — R-ar *ræfr* = *ís*-, R-ar *ræfr-firðingar* = *isfirðingar* = *Ísf.*, *mændene fra Isafjord*, *GOdds* 7. *Jfr* *Kock*, *Zs. f. deut. alt.* 40, 205 f. — *Jfr* *folk*-, *gim*-, *glym*-, *ósk*-.

røfs, *f*, *løb*, *fart*, r. *hesta* *Sigv* 3, 12, *gørr* *tíl* r-ar, *om en hoppe*, *Hhund* I 42, *taka* á r. (*dat.*), *tage flugten*, *Steinn* 3, 4; *rásir* *døgra*, *dagenes løb*, *løbende dage*, *Lil* 67; — (*løbende*) *skare* (= *ferð*), *engla* *rásir* *Lil* 40. *Jfr* *blóð*-, *geir*-.

røðr, *m*, *galt* (*skr.* *røðr*, *roðr*), *Pul* IV *dd*.

røkkvihliðr, *m*, *okse* ('med mørk side?'), *Pul* IV *ö* 1.

røkr, *n*, *mörke*, *mörkning*, *tusmörke*, *Pul* IV *mm*, r. *öndurt* (*acc. temp.*) *Arn* 3, 12, r. *røkra* *Hyndl* 1. — *ragna* r., *gudernes mørke*, *tiden når alt bliver mørkt for guderne* (*Jfr* *sól* *tér* *sortna*, *Vsp*), *er ensbetydende med 'verdensundergangen'*, *ragna røk*, *men røkr* *er sikkert ikke en forvanskning af dette*, *biða* *ragna* *røkr* *Lok* 39.

røkva, *blive dunkel*, es *røkvit* *vas* *HHj* 35, *røkr* *at regni*, *det bliver mørkt på grund af den sig nærmende regnbygge*, *Bergb* 6, *røkr* *at éli* *Anon* (XIII) B 39 (*med él menes her kamp*), *røkr* *at miklu randa garðs regni*, *det ser svært ud til at ville blive kamp*, *Þorf* 2; *impf.* *røkk* *synes at foreligge i* „Rekk“ *at rómu* *dökkri* *Ormsþ* IV 4.

S

s veksler i verbet vesa med r (opstået af R) efter de bekendte regler; r trænger sig så ind i former, hvor det ikke burde være (er, ert, var, vart o. s. v.); dette er tidligst sket i Norge (ved 1100) og derfra er det så overført til Island; her er overgangen først fuldbyrdet i løbet af den første halvdel af 13. årh. — Ts går i løbet af 12. årh. over til ss (Gissurr : vissa, blessun : þessa), måske dog ikke alle vegne samtidigt.

saðning, f, mættelse, sæt s. *Pét 30*.

1. **saðr**, adj, mæt, s. emk enn þess *Hárb 3*, ádr s-ir yrði *Hym 1*. Jfr *ql*.

2. **saðr** se sannr 1 og 2.

safna, (-aða, -at), samle, se samna.

saga, f, 1) mundtlig meddelelse, fortælling, saðr at sögu, med hensyn til det sagte, fortalte, *Grip 48*, fjöld s-na *Rdr 7*, 12, sögur fallask, mundtlige fortællinger bliver til intet, *Þry 10*, hlýða s-u *Hyndl 25*, sjón s-u ríkari *Þloft 2*, 3, verða at s-um, blive til, afgive stof til, *Yt 20*, gera at s-um *Hálf's VII 9*, bera e-m s-u, fortælle om en på en bestemt vis, *ÞKolb Lv 7*, segja göða s-u, have en god melding, *ESk 13*, 1, s-ur mólugra manna reynask at lygi *Hsv 75*. — 2) sammenhængende fortælling (om fortids begivenheder), fornar s-ur *Grott 18*, *Oddrgr 1*, *Merl II 3*, *oðlinga s-ur HI 1 b*, s. frá e-m *MhkV 9*; ganske uklassisk og ungt er *Sólarljóð's s.*, indholdet af *S.*, *Sól 83* (sent tildigtet vers). Jfr *spá*-, *stórher*-.

saka, (-aða, -aðr), beskyldte ('påføre sag, skyld', sök), s. þræla, give trælle skylden, *Hsv 24* (v. 1.), s. sjalfan sik *Hsv 39*; me-dium, s-ask, give sig skylden, s-ask eigi þú, gör dig ingen bebrejdelser, *HHj 33*; s. sáryrðum, give hinanden skyld, bebrejde hinanden, *Lok 5*, 19, sjalfir of s. *Hamð 29*; s. við jörð, yppe strid med jorden, *Heið 23*; s. malmr s-ar hjalm, angriber, beskaadiger, *HI 5 b*; — upersonl., e-n sakar, en kommer til skade; sakaði engu, tog ingen skade, *Heil 11*.

sakabót, f, (-bætr), bøde for skyld, at s-um, til bøde, *Anon (XII) B 55*.

sakasár, n, sår som er følge af eller er skyld, fyr þetta s., fordi han havde gjort sig skyldig, *Mv III 18*.

sakdolgr, m, fjende, urigtig v.l. *Haustril 16*.

saklauss, adj, uskyldig, *Háv 8*, *Líkn 21*.

44, *Sól 6*, 22, s-t blóð *Heil 8*, vasa s-t *Nkt 64*; s-t, adv, *Arn 6*, 4. — Jfr all-.

sakmól, n, pl, = sök, sag, halda s-um e-s, forsvare ens sag, *Þmáhl 16*.

sakna, (-aða, -at), savne, s. málvinar *Guðr I 20*, s. Halfdanar *Yt 30*, s. sörva *Gefnar Korm Lv 37*, s. síns hamars *Þry 1*, s. eins (baugs) *Völ 10*.

sakrúnar, f, pl, 'skyld-runer', runer, der skal bevirke strid, bera s. með sífjung-um, anstifte strid mellem svogre, *Hhund II 34*.

salakynni, n, = salkynni (jfr húsa-kynni), bolig, hvé *Vafþrúdnis s. séi Vafþr 3*.

Salarey, f, norsk ø, *Pul IV bbb 2*.

Salarsteinn, m, mytisk stedsnavn, *Vsp 14*.

salbendingr, m, skjold, *Pul IV r 1*.

salbjartr se salr (bjartr).

Salbjörn, m, ø ved Sydhordland, *Pul IV bbb 2*. Jfr *M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 34 f*.

salbrigðandi, m, 'sal-bryder', Sveigðis s., 'Odins sal', skjold, dets 'kløver, ødelæg-ger', kriger, *Sindr 5*.

saldæilandi, m, *GSürs 12*, giver ingen mening og er rimeligvis forvansket for sædeilandi, s. d.

saldrótt, f, 'salens, husets, mænd', hu-sets folk, s. of sofin *Hávum 101*.

Salfangr, m, jættens navn (v. l. Sval-), *Pul IV b 4*.

1. **salgarðr**, m, 'sal-gærde', gærdet om-kring en sal, bolig, setjask á s-ð *Völ 30*.

2. **salgarðr**, m, sværd, *Pul IV l 4*.

Salgofnir, m, navnet på *Valhals hane* (= Gollinkambi), ádr *S. sigþjóð veki H hund II 49*; blandt hanenavne, *Pul IV uu*; bægge steder skrevet med i. Er or-dets sidste led mulig bestægtet med no. gauve 'mægtig, anset mand' (*Ásen*), jfr *gauv*, adj; altså 'den prægtige i, ved, salen'?

salhús, n, 'sal-hus', = salr, sjau eigum s. *Akv 7*.

Salin, f, elvenavn, *Pul IV v. 4*.

salkona, f, 'sal-kvinde', tærne, *Sigsk 47. 50*.

salkonungr, m, 'sal-konge', himna s., *gud*, *ESk 6*, 66, sólar s., d. s., *Leið 25*, *Heilv 13. 17*.

salkynni, n, pl, bolig (egl. vel 'boligens beskaffenhed'), *Óðins s. at séa, Valhal, Grí 9. 10*, ör s. at séa *Skí 17. 18*; *hjon*

s-a, *husets ægtefolk*, *Rþ 3. 5 o. s. v.* Jfr *salakynni*.

salmr, *m*, *salme*, syngva s-a *Bráendr*, *Hl 27 b*; er getr í s-i *Gd 8*, s-a spjóll *Meri II 96*; — *hjørva s.*, *kamp*, rekja hjörva s-a (*om sværdet*) *Hl 37 b*. — Jfr *hjør*.

salnæfr, *f*, '*sal-næver*', '*sal-tag*', Sváfnis s-ar, *taget på Odins sal (Valhal)*, *skjolde*, *Harkv 11*.

salpenningr, *m*, '*sal-penning*' (*penning = rund metalplade*), Svólfnis s., *Valhals penning*, *skjöld (jfr det foreg.)*, *Rdr 12*.

salr, *m*, (-s og -ar; pl. -ir), *sal*, *om et enkelt (stort) hus eller bygning*, í pl. *om 'bolig' i alm., hjem, gård; om guders og fyrstelige personers bolig (jfr Ups. studd. 203)*, s. þakiðr skjöldum, *Valhal*, *Gri 9*, s-ir *Odins Hlund II 50*, *Eirm 3. 4*, *Sigtýs s-ir SnE I 340*, ása s. *Dry 13*, s. á Gimléi *Vsp 64*, *om Freyjas hjem*, *Gri 14*, *Mengtads*, *Fj 31. 45. 49 (disse to steder i pl)*, s-ir *Gjúka Grip 43*, *Hlödvés s-ir Guðr II 25*, *jörtra s. Oddrgr 14*, s-ir siklings *Ht 90*, *om Völunds hjem*, *Völ 7*, *Sigurds*, *Sigsk 22*, *Brynhilds*, *Fáfn 42*, *Helr 10*, *Faders og Moders*, *Rþ 26*; jfr í *sal Brot 16*, *Guðr II 24*, *III 7*, *Akv 15*, *Ghv 15*; at solum *Lok 28*, til s-a *várta Reg 13*, s. of sessmögum *Hávnm 152*, of *sal gaukar*, *gøge i (ved) salen (jfr Salgofnir)*, *Grott 7*, s-ar *gall Hamð 31*; s-ir *lýða*, *menne-skenes hjem*, *Reg 3*, sól skinn í s-i, *den bebyggede verden*, *Alv 35*, eiga s-i, *have bolig*, *Vsp 5*, *gørva sér s-i Gri 5. 12. 16*, silfri þekja s-i *Gri 6*, finna s-i *auða Völ 4*, *búa sal hjólum Sigv 3. 16*, *om ringere folks bønders huse*, *braut hvarf ór sal*, *om en isl. gård*, *Korm Lv 15*, í *sal G Súrs 3. 13. 14*, *brenna s-i Þjóða 4. 2*, *Mark 1. 22*, í einn *sal Ormr 1. 1*, s-ir *fellu Gisl 1. 5*, s. *feldr Sturl 6. 4*, — *endlangr s. Völ 7. 16. 30*, *Oddrgr 3*, *endlangir s-ir Skí 3*, *gollnir s-ir Fj 5*, *suðrœnir s-ir Guðr II 14*, s. *sleginn sessmeiðum Akv 14*, *taugreptr s.*, *om en ussel hytte*, *Hávnm 36*, — *om jætters bolig*, *Hym 10. 11. 12. 34*, *Vafþr 7. 8. 9*, *Skí 16*, *Dry 27*, *hvor der allevegne er tale om jættestyrsters bolig*, jfr *Vsp 37*, *Suttungs s-ir Hávnm 104*, s. *bjartir þeira Spkmmis Yt 2*, — *om dværges hjem*, s. *ór golli Sindra ættar Vsp 37*, — *om Hels og Nässtrand's sale*, s-ir *Heljar Vsp 43*, s. (á *Nässtrand*) *Vsp 38*; — *om gravhøj*, s. *Angantýs ausinn mouldu Herv I 2*. — *I kenningar*, *for klippehule*: s. *naumu Grettis 44*, s. *fjalla Grettis 32 (her måske bjærgegn i alm.)*, — *for himlen*: *glyggs s. ESk 1. 4*, *sólar s. Nik 1. 3*, *sólborgar s. Þstf 1. 5*, s. *fjalla Hallv 8*, *Gunnl Lv 8*, *Leið 1*, *Has 30*, *heiða s. ESk 6. 7*, *mána s. Hlund I 3*, *røðla s. Leið 33*, *hannvala fannar brautar s. Refr 2. 3*, — *for bryst*: s. *hjarta Líkn 4*, *Krm 27*, *Nikdr 2*, s. *þindar Anon (XII) C 36* — *for knokkel*: s. *mergjarg Jóms 31*, *mergjarg s-ir Mfl (XII) 1*. — *Om jorden i alm. betragtet som én bolig*, s-ar *steinar*

Vsp 4 (jordbundens stene), s-s *dreyri*, *elv*, *dennes heimr*, *en dal*, *GSúrs 36*. Jfr *djúpr s.*, *om himlen*, *i dværgenes sprog*, *Alv 12*. — *Urigtig er v. l. salr for sær Vsp 20*. — Jfr *auð*-, *berg*-, *bjór*-, *dæmi*-, *dökk*-, *fen*-, *fold*-, *gnap*-, *heim*-, *hregg*-, *hó*-, *regn*-, *Skirings*-, *vestr*-, *þrungin*-.
salt, *n*, *salt*, *men kun i betyd.* '*det salte hav*', *havet*, *Bul IV u 1*, *grønt s.*, *om Østersøen*, *Sigv 3. 21*, *austr í s.*, *d. s.*, *Ótt 2. 4*, *fyr vestan s.*, *ESk 7. 9*, *suðr hjá s-i Ragn XI 2*, *skera s. Arn 3. 2*, *salt et eystra*, *Østersøen*, *Arn 2. 4*. Jfr *Grik*-.
salta, (-aða, -aðr), *salte*, *túna alt nema s-i*, *medmindre man salter det*, *Grettis 52*.
saltari, *m*, *psalter*, *salmer*, (syngva) s-a *Ív 45. 46*.
saltattr, *adj*, (*attr af etja*), *ført over havet*, *om skibet (men ved rettelse)*, *Dorm 1. 6*.
saltkarl, *m*, *saltkarl*, *saltbrænder*, *Frþ II 3*.
saltr, *adj*, *salt*, s. *ægir Þjóða 4. 8*, *Sturl 3. 12*, *sólt slóð birtinga*, *d. s.*, *Ragn XI 1*, s. *svalteigr HSt 2. 2*, s. *kjalar stigr Ht 76*.
saltunna, *f*, '*saltønde*', *Hjars salr*, *Valhal*, *dens tunna 'tønde'*, *Son eller Bodn*, *dens hrannir*, *skjaldedrikken*, *digtet*, *Ht 31*.
salvaniðr, *adj*, '*vant til (at besøge) sal*', *arin-Synjar salr*, *jættekvindens bolig*, '*den som er vant til besøg dér*', *jætte*, *dennes bauti*, *banemand*, *Tor*, *Þdr 19*, jfr *arinbauti*.
salvgrðr, *m*, '*salvogter*', *grundar sal- (himlens)v.*, '*bevogter*', *gud*, *ESk 6. 19*, *Leið 6*.
salvgrðudr, *m*, s. s. *foreg. (af varða)*, *Dúrnis niða (dværges) sal-*, *stenens*, v., *dværg*, *Yt 2*.
salbak, *n*, '*sal-tag*', '*jordens tag*' (*salr = jord*), *himlen*, til s-s *Þdr 7*.
salþjóð, *f*, '*sal-folk*', *hjemmets folk (jfr saldrótt)*, *segíða s-um Völ 22*.
sama, (-ða, -it), *somme sig*, *passé (undertiden findes søma som v. l.)*, s. *ælig mér klæði Ragn II 5*, *þat kveða sólu s. Sól 26*, *þetr s-ir bolr SnE II 202*, *þér s-ir bæði vel (verbet i sing., fordi det står foran subjektet)* *Hlund I 56*: *hyppig med infin. (med eller uden at)*, *samira færa Eyv Lv 2*, *mér (þér) s-ir Þórð 1*, *Þstf 2. 2*, *Jóms 4*, *Guðr II 27*, *Helr 1*, s-ir *okr Hrafn 2*, *Sigsk 17*, *oss s-ir ESk 6. 10*, s-ir *lyðum trú þýðask Leið 21*, *uden dativ*, s-ir *telja Jóms 6*.
saman, *adv*, *sammen*, *samlet*, *þriar nær* s. *Rþ 6. 20. 33*, *fimm nær* s. *Korm Lv 41*, *dægr mart s. Sigsk 2*, *einn s.*, *kun én*, *alene*, *liggja einn s. Eg Lv 46*, *einum þykkir dauffligt s. Mhv 5*, *fara einn s. Hávnm 47*, *ganga einn s. Fáfn 2*, *fóru fimm s. Arn 30*, *eiga ætt s.*, *have fælles æt*, *Fáfn 13*, *mær ok mögr s. Vafþr 33*, *brullaup drukkin s.*, *i fællesskab*, *Grip 43*, *byggva s.*, *bo*, *leve*, *sammen*, *om ægtefolk*, *Skí 20*, *Rþ 40*, *slíta ævi*, *aldri s. Fj*

Sv. J. K. 18. 162

50, *Helr* 14, drekka s., *samlet*, *Lok* 45, *Guðr II* 29, *dæma* s., *sammen med hinanden*, *i fællesskab*, *Hhund II* 21, e-m es sýst s. *Harkv* 21, *vita* s., *i fællesskab*, *Hávnm* 98, *mælask* s., *tale med hinanden*, *Vafpr* 19, *sitja* sáttir s. *Vafpr* 41, *Fj* 37, *jfr* *Jóms* 40, *sitja* s., *om elskende* (efve-mistisk), *Völ* 40. 41 (*jfr* *ÓTryggv* 1853 s. 50), *vesa* s., *være samlet*, *Ski* 5, *Guðr II* 23, *fara* s., *færdes sammen*, *med hinanden*, *Sigv* 12, 7, *HHj* 27, *herr fundinn* s. *Jóms* 18, *Bersi* 1, 2, — *med verber*, *der betegner bevægelse*, *bera* *skrök* s., *samle*, *Hhund I* 37, *upers*, *bar sök* s., *kampen førtes sammen*, *de kæmpende mødtes*, *Hhund II* 10, *blanda blóði* s., *som fodbredre*, *Lok* 9, *som kæmpende*, *Fáfn* 14, *leggja* s. *randir Vell* 29, *etja* s. *Mhkv* 22, *fara* s., *fare sammen*, *ryste*, *Hym* 24, *ganga* s. *i lúðr* (s. d.), *Gróg* 11, *koma* s., *mødes*, *Hhund I* 28. 53, *Fáfn* 24, *færa* orð s. *Mhkv* 1, *teljask* s., *samle sig*, *Akv* 34, — *andre udtryk*, *kaupa* s. *slá en handel af med hinanden*, *HHj* 3, *Sigv* 5, 4, *lúta* á laun s., *böje sig mod hinanden*, *om to elskende*, *Sigsks* 58, *vigja* s. *Bry* 30, *koma* s., *samles i ét ophav*, *om slægter*, *Vafpr* 31, *setja* s., *her er vist underforstået sakar*, *forlige*, *ordne*, *Sigrdr* 12, *lúka* s., *omslutte*, *Sigv* 10, 5.

samangeypnandi, -gaupn-, part, samlende i sin hånd (gaupn), s. *sina skepnu*, *om gud*, *Lil* 28.

samband, n, forening, *fríðar* s. *Lil* 40, s. *synda*, *syndig forbindelse*, *Vitn* 18.

samðægri, adv, på samme dag, *straks*, *ESk* 6, 20.

sameigninn, adj, fælles, i fælles besiddelse, *gera sameignar sínar kvánir* (*hás urigt*, *sinnar kvánar*) *Merl* I 49.

samfast, adv, uafbrudt, *Nkt* 45. 60.

samheldr, adj, 'som kan holdes sammen med noget', *som kan mále sig med*, s. *ok jafn feðr*, *om Kristus*, *Gd* β 65.

samhlaupi, adj, løbende sammen, *ulfar gera svin* s-a *SnSt* 4, 5.

samhugi, adj, enig, *verða* s-a *við* e-n *Hsv* 20.

samhyggjandi, m, 'sam-tænkende', *enig*, s-jendr *systur hefna*, *enige om at hævne deres søster*, *Ghv* 5.

sami, m, hav, *Pul* IV u 1.

samknúta Sigv 2, 10 *synes sammen med sunnu at måtte udgøre en kenning* (*for 'mand', 'person'*), *sam-*, *stammen i samr*, *hav*, *dettes sunna*, *guld*, *dets knúta*, *mand*, *men knúta kendes kun i betydningen 'knokkel'*, *der ikke godt passer her* ('*guldpnydede arme??*); *varianterne bringer tolkningen ikke videre*. *Jfr Hjelmquist: Samknúta*, *Lund* 1913.

samkunda, f, sammenkomst, møde, forsamling, *Am* 1. 76 (*drikkelag*), *Hsv* 16 (v. l.). 103, *synedriet*(?) *Alpost* 12.

Samlund, n, Samland, — *i kvindekenning*: *serkjar S. Anon* (XII) C 33; *den slags kenninger* (*jfr Serkland*) *er en digters øjeblikslæg*.

samlega, f, sammenliggen, sted, hvor noget ligger samlet, s. *linns kindar*, *slangens leje*, *guld*, *Gunnl* Lv 1.

samlíkjandi, part, sammenlignende, *Gd* β 45.

sammæðri, adj, med fælles moder, *bræðr* s-a *Hamó* 24.

samna, safna, (-aða, -aðr), samle, s. *her Pl* 33 (*mn rimbestemt*), s. *Niflungum Akv* 17 (*sál. hds*), s-ask *bað til hqimlu Arn* 2, 9 (*mn rimbestemt*), s. *skrökvi*, *samle usandheder*, *sige usandheder*, *BjH* 3 (*mn rimbestemt*), s. *kostum*, *lægge sig efter*, *Hsv* 13, s. *íþróttum Hsv* 122, s. *gæzku Hsv* 58.

samnafni, m, navnefælle, *ÓTr* 2, *Sigv* 3, 6.

samnagli, m, klínksóm(?), *ialfald et 'sóm' i et spyd eller sværd*, *Pul* IV l 12, s-a *sigla*, *sværd*, s-a *siglur ríða* (*jfr* *slíðr-dúkaðr*) *Pjóða* 3, 31.

1. **samr, adj, den samme, lig**, *at s-a hófi, på samme måde*, *Völ* 27, *at sømu hófi Hálfis VIII* 12, s-s *missis*, *i det samme halvår*, *Guðr I* 9, s-s *dæmi*, *eksempl* *på det samme, det samme* (*foregik dér*), *Am* 21, *segja* *et s-a*, (*gen*) *fortælle det samme*, *Hávnm* 28, *á samri stundu Lil* 9; *maðr* *es moldu* s., *identisk med jorden*, *Sól* 47; s-t, *adv*, *vesa* s-t, *være*, *leve*, *sammen*, *Ski* 7, *sex vetr* s-t, *uafbrudt*, *Nkt* 14, *sex dægr* *i s-t* *Orv* IX 51 (*medens der Nkt* 70 *bör læses* *ok sex for i samt*); *et sama*, *adv*, *ligeledes*, *på samme vis*, *Hávnm* 76. 77, *Vafpr* 22. 23, *Gri* 15, *Hyndl* 27, *HHj* 29, *Fáfn* 4, *Guðr II* 18, *Am* 1. — *Samr* *vas Hfr* 3, 22, *er vist fejl for så vas*, *da samr er meningsløst*.

2. **samr, adj, egnet til, passende**, s-ir *premir Ht* 38, s-ir *váss*, *skikkede til at udholde strabadser*, *Ht* 72, — *hyppig med infin.*, *rede*, s. *lézk Atli* *at sina gerva* (: *at göre arveøl*), *han erklærede*, *at han gjerne vilde*, *Am* 75, *áðr søm telisk* *at léa*, *för hun erklærer sig rede til*, *Fj* 30, s. *at fremja sik Pl* 47, *seggr* *varð* s. *at þiggja*, *viste sig villig til at modtage*, *SnSt* 4, 2; — *med á*, s. *á sáttir Jóms* 24, — *værdig*, *siz emk* s. *at ræða Líkn* 47. — *Jfr* *almþing*-, *ár*-, *brek*-, *dylgiu*-, *eir*-, *eirar*-, *fleinþinga*-, *fríð*-, *hald*-, *hefni*-, *hjaln*-, *hljóð*-, *hljóði*-, *iðju*-, *kapp*-, *kost*-, *kynmála*-, *last*-, *líkn*-, *mein*-, *miskunn*-, *ó*-, *rausn*-, *rausnar*-, *róg*-, *rómu*-, *skjól*-, *skrökmála*-, *skyn*-, *starf*-, *sunbl*-, *tál*-, *tír*-, *vás*-, *veg*-, *vinn*-, *þrek*-, *ofund*-, *oróf*-.

samráði, m, som handler efter fælles råd med en anden, *enig*, *þeir Sörli* *ok Hamðir* *urðu barðir* s-a, *efter fælles aftale*, *i fællesskab*, *Rdr* 5.

samskínandi, part, skinnende sammen (*samlet*), *om treenigheden*, *Lil* 37.

Samsón, m, Samson, *Gd* 37.

samtengja, (-ða, -ðr), forbinde, *forene*, *hér s-ðuz menn* *ok englar Lil* 34.

samtog, n, dragen mod hinanden, s. *sverða*, *at s-i sverða*, *hvor sværd drages*

mod hinanden, i kamp, Eg Lv 39, Krm 23, Ormsp IV 8.

saamtýnis, adv, i samme tun, gård, hus, sitja s. Am 88.

samvist, f, væren sammen med, samliv, saurgask af s-u e-s Pl 19.

samvizka, f, samvittighed, s-u bygð, bryst, Lil 84; her er uttrykket dog vist blot omskrivende, s-u bygð = samvizka.

samþykð, f, enighed, SnE II 234 (om enighed i at gøre ondt, synde).

1. samþykki, f, (-jar), enighed, s-jar sökkvir, guld, Ht 43 (jfr rögmalmr), s. gerir sanna elsku Hsv 49 (her snarest ntr.).

2. samþykki, n, s. s. foreg., vátta hött s. SnE II 236.

sandaudigr, adj, rig på sand, s-t land, sandrig jord (om en gård med tilliggende), Am Arn 5.

Sandey, f, en af Hebriderne (Sanda), Bkrepp 7, GrHj 3.

sandheimr, m, 'sand-verden', havet, sól s-s, guld, deis slöngvir, (gavmild) mand, ÞormÓl 3.

sandhiminn, m, 'sand-himmel', havet, kenni-Valr s-s, skib, Þórh 2.

sandhverfa, f, slags fisk (pighvar, Nordgaard), Þul IV x 3.

sandkorn, n, 'sands-korn', máttit s. standa fyr söttum, kan betyde: 'ikke det mindste sandskorn kunde hindre', men udtrykket er tvetydigt, idet s. her er brugt identisk med hallr 'lille sten', og dette igen med mandsnavnet Hallr, Anon (XII) B 14.

sandlægja, f, slags hval, Þul IV y 2.

sandmen, n, 'sand-ring', havet (v. l. til landmen, s. d.), s-s býr, kystbygd, Glðr 8.

sandr, m, 1) sand, at s-i (havets bund) Rðr 16, hafa sand í munni, om de faldne og druknede, ÞScer 2, 4, vasa s. né sær Vsp 3, s-a land, havet, Edáð 2, s-a grunnr, havets bund, ÞjóðA I, 16, vinda síma ör s-i, sno reb af sand, om noget umuligt, Hárb 18, ausinn s-i, begravet, Oddi 5, huliðr s-i ESk 6, 25, jfr s-i orpin sæing Sól 49, men upersonl., s-i jós of stjól, sandet fæg, ræg, Sturl 3, 13, kasta s-i í augu e-m, kaste sand i ens øjne (jfr kaste en blár i øjnene), forhindre ens rette syn, føre en bag lyset, Ófeigr 5; i pl. sandstræknings, suðr of s-a Ragn VIII 1, jfr Lil 93. — 2) sand i alm., = jord, Þul IV æ 2. — 3) den sandede kyst, strandbred, á s-i Rðr 10, Glðr 8, Gráf 9, Tindr 1, 3, Harkv 12, ESk 6, 59, snúask at s-i kjólar Hhund I 49, fyr s-i Eg Lv 8, flóð gekk á sand Bjhit 1, 1. — 4) i et stærkt afkortet ordsprog: litilla s-a litilla sæva (litil eru geð guma), smá 'sandes' smá søers, hvor der er smá søer er der smá kyster (mennesket er på samme vis lille og deis sjæl ringe), Hávm 53, jfr BMÓlsen Arkiv XXXI, 63 f. — 5) som stedsnavn, Anon (XIII) B 12. — Jfr níl-.

Sandvík, f, sted på Orknøerne (på Hrossey), Arn 5, 8.

Sangríðr, f, valkyrjenavn, Darr 3.

sanna, (-aða, -aðr), bevise, sande, s. getu e-s, bekræfte ens formodning, B breiðv 3, Bjhit 2, 10, raun s-ar þat Guðbr, Gd 11, Haraldr s-ar þat, viser det, ÞjóðA 3, 23, ek s. þat, jeg udtaler det som sandhed, Hfr 3, 26, váttar s. þau mól ESk 6, 6, mann ok guð bauð trúan at s., ɔ: Jesum, troen bød at anse ham i sandhed for menneske og gud, Lil 34; gjöf s-ask, viser sig at være virkelighed, Ht 44 — i en forkvaklet sammenhæng, for s-ask Hornkl Lv.

sannargr, adj, i sandhed fej, Hfr Lv 1.

sannaudigr, adj, i sandhed rig, SnSt 4, 6.

sanndeildir, adj, i sandhed delt (eller givet?), s. heilagr andi, så kaldt med hensyn til de 7 gaver, eller som i sandhed bliver givet (apostlene o. s. v.), Pét 2.

sanndyggr, adj, i sandhed brav, s-ir seggir Heilv 12, s. jöfurr Mark 2, om St Peder, Pét 30.

sannelding, f, sandt, virkeligt lyn, sárgeitunga sveita (blodets) s., sværd, Steinarr 2.

sannendi, n, pl, sandhed, sýna sön n. Viñ 24. — Jfr ó-.

sannfreginn, adj, sandt erfaret, nú es s-it, nu har man fået sand efterretning, Hfr 3, 24, hafa s-it Óð 20.

sannfréttir, adj, s. s. foreg., s-tt er þat Mdr 9, EGils 3, 3.

sannfróðliga, adv, på rigtig underrettet vis, i alle henseender kyndigt, skýra e-t s., Gd þ 32.

sannfróðr, adj, rigtig underrettet, virkelig kyndig, Hrafn 2, Rst 9, Herv I 5 (ved rettelse), Mv I 25, s. e-s Rst 3.

sannfrægr, adj, i sandhed berömt, ÞormÓl I, 1.

Sanngetall, m, Odins navn, 'den sandt gættende', Gri 47, Þul IV jj 7.

sanngóðr, adj, i sandhed god, Pét 14.

Sanngríðr se Sangríðr.

sanngörr, adj, i sandhed fuldkommen, så urðr þóttit s-vastr, fuldt ud hel, eftertrykkelig, om død ved egen indebrænding, Yt 28; v. l. sjaldgætastr.

sannheilagr, adj, i sandhed hellig, Lil 56, Alpost 11.

sannhróðigr, adj, i sandhed berömt, om jómfu Maria, Mdr 22; urigtig v. l. Rst 9.

sannhugguðr, m, virkelig træster, s. hauks, kriger, Pl 7.

sannleikr, m, sandhed, Gd I, s-s reynir, biskop Guðmund, Gd þ 14.

sannliga, adv, i sandhed, visselig, Þ Kolb 3, 1, Hfr 3, 20, Sól 15, Lil 21.

sannliggr, adj, passende, s-g laun Pét 33.

sannmiðjungur, m, kun i pl, s-ar Gunnar

grímu fárs, *sande, virkelige, krigere*, *Ód 15.*

sannnjörðungr, *m, kun i pl, s-ar sennu (jfr det foreg.), sande, virkelige, krigere, Ód 23.*

sannprúðr, *adj, urigtig v. l. for sannfróðr, Hrafn 2.*

1. **sannr**, *saðr, adj, egl 'værende', sand, d. v. s. i overensstemmelse med de virkelige, faktiske, forhold, s. eiðr, sand ed (modsat 'falsk ed'), Sigrðr 23, s-ir stafir, sande ord, Sigrðr 14, sønn sök, sand, virkelig, sag, of s-a sök, på grund af rigtig, sand, beskyldning, Hávm 118, Hfr 3, 11, s-ar deildir, strid hvilende på virkeligt grundlag, TorfE 4, sønn munu verða ólmól, vil blive sande, vil gå i opfyldelse, HHj 33, vita sønn deili á e-u, vide rigtig besked om, ESk 6, 41, láta hofs lönd sønn vé, lade tempellandene blive sande, j: virkelige, helligdomme, Vell 15, taka fullmæli fríðar sønn, betragte dem som sandhed, Þorm 1, 11, svara sønnu Sigv 5, 7, sønnu sagðr, beskyldt med rette, Sigrðr 25, geta ferri sønnu máli, fjærnt fra sandheden, Hfr 3, 22, s. at e-u, overbevist om noget (mod hvem en beskyldning er sand), hykkat (konu) s-a (hás svanna) at því GSúrs 25, s. at rógi Mhkv 22, s. at sögu Gríp 48, — sand, virkelig, s. (goð) Arn 1, 3, Rv 33, s. maðr ok goð Líkn 24, s. dróttinn Has 25, s. lífgari Lil 63, s. höfðingi Lil 28, s. meydómrinn, om jomfru Maria, Lil 27, s. manndómr Lil 42 (v. l.), s. líkami Lil 69, s. skaði Þhreð 8, s. veigr Íslðr 22, sønn eining Lil 1, sønn vön Lil 86, sønn gípt Lil 80, sønn iðran Lil 83, sønn prýði Lil 26, sønn stórmerki Lil 40, sønn kristni Gdþ 5, s-ir siðir Hsv 119, sønn snilli Sigv 12, 17, vita s-ar iðir e-s ÁKet; — satt es, vas, hitt vas satt ESk 6, 13, 22, 34, Íslðr 17, Lil 43, Íslðr 12, Sigv 2, 10, jfr Völ 40, 41, nú es þat satt, nu er det blevet sandhed, Fj 50, segja satt, mæla satt, Vafpr 43, Skí 23 (v. l.), Sigsk 71, Hárb 50, Fáfn 9, Hhund 1 46, II 24, segja et s-asta Vafpr 42, Am 90, fregna satt ESk 6, 15, hafa s-ara, have retten (på sin side), Vitr 19; spyrja satt, erfare rigtig, Gd 20; at sønnu, virkelig, Háv 2, Nj 4, Líkn 22, EGíls 2, 15, Gd 23. — Som navn på Odin, Saðr, Gri 47, Pul IV jj 8, S. Rindar serkjar, krigar, mand, EGíls 1, 13. Jfr all-, mektar-, ó-, ráða-.*

2. **sannr**, *saðr, m, sandhed, billighed, reynask með s-i, vise sig i sandhed, Anon (XII) B 7, spyrja sann frá e-m Þorm 1, 7, s-i firðr ÞKolb Lv 8; rei, sans for hvad der er billigt, felskat saðr sviðri Am 6, s. vas engr fyrir Sigv 3, 8, njóta sanns Þjóða 3, 24; oprigtighed, fylgði saðr slíku Am 47.*

sannráðinn, *adj, mod hvis liv virkeligt anslag er gjort, es vöru s-nir Am 1, s. frá láði Þjóða 1, 3.*

sannreynðr, *adj, i sandhed prøvet, Mv II 23.*

sannreynir, *m, 'sand prøver', s. Haralds, Haralds sande prøver, j: ven, Hakon jarl, Korm 1, 1; s. Hábarðs véa fjarðar sunds, som i sandhed prøver svömning i 'Valhals fjord' (digterdrikken), dristig kenning for en skjald, Ulfr Lv.*

sannspár, *adj, 'sandt-spænde', der forudsiger rigtigt, s. hugr Eg Lv 26.*

sannspurðr, *adj, rigtig erfaret, s-t es þat, ESk 6, 36; mulig også Þorm 1, 7; hefk sannspurt, men rigtigere i to ord.*

sannstýrandi, *m, sand styrer, s. sólhauðs, gud, Has 27.*

sannvinr, *m, sand ven, s. rétta Ám Arn 3.*

sannvitandi, *m, som i sandhed kender, s. Gauts þekju (skjoldets) sunnu (sværdets), kriger, Þmáhl 17; der skal vel ikke læses -vitendr, 'sande ødelæggere'?*

sannviss, *adj, i sandhed vis, s. fríðar veitir, Kristus, Has 24.*

sannyrði, *n. pl, sande ord, s. sværða, sværdenes sande tale, kampen (jfr ordvalget i det hele), Hfr 1, 3.*

Santíri, *n, Cantyre i Skotland, Bkrepp 7 (v. l. sat-, men rimet kræver san-).*

Sarpr, *m, Sarpen, stíga i S-p Hskv 3, 3.*

sauðnir, *m, høg, Þul IV ss 2, s-is látr, arm, EGíls 1, 1.*

sauðr, *m, får, mórauðir s-ir Korm Lv 9, sekr of s-i TorfE 5, — om menigheden, Heilv 18, fyr s-a lífi SnE II 248, geymir s-a, biskop, Gd 31. — Usikkert: ek bar sauð með nauðum (sværd?? offerdyr? Heinzel-festskr. 20 f., men bet. passer næppe), Eg Lv 33; tynir s-a, ræv, Merl I 28.*

Sauðungssund, *n, sund på Fjalir, Sauesund, Sigv 1, 15, Nkt 29.*

sauma, (-aða, -aðr), *somme, sy, s-aðr serkr Ragn VI 3, s. at höndum, sy ærmerne 'til hænderne', så at de bliver snævre og lægger sig tæt til armen, Grettis 13.*

saumfjör, *f, rækken af naglerne igennem et plankepar i skibet, dreyri dreif á s. klökkva Arn 5, 21.*

saum-flökk, *f, 'synings-flökk', kvinde, GSúrs 22.*

saumur, *m, 1) syning, Sága s-s, kvinde, Hfr Lv 24, GSúrs 28, Nauma s-s, d. s., GSúrs 23, s-a Sjöin GSúrs 17, s. grefr (sæ), her om plankerne, ESk 13, 14. — 2) søm, nagler (til et skib), Þul IV z 6, naglfara segls siglur s-s andvanar Rdr 5. — 3) korsets nagler, Líkn 27. 32. — Jfr rek-.*

saumskorða, *f, 'syningens, sytøjets, bærrerske', kvinde, Grettis 46.*

saupstríðir, *m, 'suppens bekriger', en ironisk kenning, Anon (XII) C 37.*

Saurbær, *m, egn i det vestlige Daleyssel, HolmgB 6.*

saurfirðr, *adj, som har rensat sig for smuds, vasket, Korm Lv 10.*

saurga, (-aða, -aðr), *forurene, besmitte, at hon s-ask máttit, ved skörlevned,*

Sarþa,
sjá Sarþa

Pl 19, saurguð Hóla kirkja, vanhelliget, *Gd* þ 23.

saurgan, *f*, *besmittelse*, *s.* *synða Lil 21. 76.*

saurlifi, *n*, *skörlævned*, *s-is* *synðir Pl 19.*

saurlifir, *adj*, *som lever utugtigt liv*, *s.* *sefi Mv III 5, jfr 14.*

saurnir, *m*, *skjold ('tilsmudset')*, *Pul IV r 2.*

saurr, *m*, *skarn, smuds*, *grár s. Rv 30, s-s* *vasa vant Rv 2, s.* *synda Katr 46.*

saurreiðir, *m*, *skarn-bærer, Korm Lv 51. saurstokkinn, adj, smudsbestænkt, s.* *sviri Þjóða 1, 18.*

saurgr, *adj, 1) smudsig*, *saugir flókar (jfr hrókr) Korm Lv 13, s-ug* *flotgríðr Anon (XII) C 37, s.* *hali ÞKolb Lv 5, hafa s-t* *alt SnH 2, 11, smudsig* *pá grund af synd(efulde tanker), s-t* *brjóst Has 12, Katr 46. — 2) rusten, s. mækir Hávm 83 (sáledes også i prosa, Korm. s. 27).*

sautján, *talo., sytten, Mey 16 (skr. med tal i háds).*

1. **sax**, *n*, *sværd (kort)*, *skera s-i* *slíðr-beitu Akv 21, ó* *fellr* *söxum* *ok* *sverðum, strómmer med, fuld af, Vsp 36; s-a* *Gotnar, mænd, EGils 1, 36; engis s., le (ved rettelse), Korm Lv 14. Se Falk, Waff 9 ff. jfr hand-, hepti-, járn-*

2. **sax**, *n*, *en del af skibets forstavn, hvor indsnæringen til den begynder, til bægge sider, derfor i reglen söx, af dreyrgu s-i* *ESk 10, 1; pl. Pul IV z 6.*

Saxa, *f*, *norsk ø, gaman* *vas* *Söxu, pá grund af kampen, HolmgSk.*

Saxar, *m. pl, Sakser, Vell 29, Hfr 2, 6, Mark 1, 13, S-a* *sjót Iv 4.*

Saxelir, *f*, *Elben, Pul IV v 2.*

Saxi, *m*, *tysk sagnkonge, S. sunnmanna gramr (eponym for Sakserne; dog kunde S-a her være gen. pl. af Saxar, og sunnmanna appos. dertil), Guðr III 6. — Svensk mand (12. årh), sonr* *riks S-a Sigv 3, 8.*

Saxland, *n*, *Saksland, Mark 1, 25.*

saxneskr, *adj, saksisk, Merl II 4. 39.*

sá, *sú, þat, pron. dem., (om de enkelte former kan henvises til Skjspr. 78), den, det, kan stá med subst., adj. o. s. v. eller alene og vise tilbage til noget, der er omtalt eller antyder, eller fremad; hyppig efterfølges det af en relativ sætning, es trækkes da sammen dermed, hvis det følger umiddelbart efter (sás, sús, þats), sådanne sammentrækninger kan nogle gange konstateres ved rim (se es), 1) visende tilbage (med subst.),* *sá* *halr Hávm 158, sá* *ígtunn Hym 20, sá* *fiskr Hym 24, þann* *íogvelli Hym 6, þann* *hjálm Fáfn 19, sú* *mær Vafpr 47, Oddgr 2, þá* *meinkróku Lok 43, ór* *því* *líði Vsp 17, þat* *fár Reg 7, af* *þeim* *meiði Vsp 32, sá* *Óðins sonr Vsp 32, sás* *undinn salr Vsp 38, sás* *þeim* *völlr of* *viðr Vafpr 18, sá* *áttkonr Yt 29, sá* *konungr Hásk 18, til* *þess* *fundar Sigv 11, 9, sú* *dýrð* *ESk 6, 24, þann* *þul Ísldr 18, ó* *sú*

Krm 4; undertiden findes ord imellem, þann . . . hoddbrjót *ESk 6, 37, — uden subst., vas* *þess* *faðir Vafpr 29, Slíðr* *heitur* *sú* *Vsp 36, sá* *(dilli)* *munat* *hóggroeddr Porm 2, 14, þær* *hverfa (áar)* *Gri 27; med adj. til subst., sás* *mér* *fránn* *mækir Vql 18, þeir* *báðir* *brœðr Fáfn 39, sá* *enn* *mátki* *munr Hávm 94, þann* *enn* *hvíta* *hadd Ghv 16, óll* *þótti* *ætt* *sú* *Hyndl 13, þær* *systir* *sjuu Hárb 18, sá* *bjartir* *röðull* *ESk 6, 2, sá* *frœkn* *faldruðr Jóms 14, þeir* *þóðgjarnastir* *niðjar Jóms 7, þess* *hreins* *konungs* *Sigv 12, 24, þá* *arma* *þjóð Þflekk, sú* *trygga* *einkagjöf, Heilv 3, á* *þeim* *glæddu* *gotum Sól 59, þá* *hvítu* *mey, þat* *ljósa* *lík Sól 12, þann* *dapra* *dag Sól 45, þeim* *unga* *manni Lil 41, — ofte går pronomenet pá en hel sætning eller tanke eller er kollektivt, — þess* *mun* *Viðarr* *vreka Vafpr 53, þat* *es á* *sjölfum* *synst Hávm 41, rekkar* *þat* *þóttusk Hávm 49, því* *es* *þat* *(o: órar* *ættir)* *Vafpr 31, vargynjur* *þat* *vöru Hárb 39 (v. l.), þess* *kann* *maðr* *mjót* *Hávm 60, ór* *því* *vas* *Gleipnir* *görr (foran* *opregnes* *alle bestanddelene)* *SnE II 432, lokit* *því* *létu* *Am 20. 76; — hyppig stár* *sá* *alene — som i de sidst anførte eksempler — sá* *Brimir* *heitur Vsp 37, sá* *skal* *fyr* *brúði* *Gri 39; jfr* *Jóms 19. 36, Ísldr 18, Rst 8, Mhkv 7, Lil 94, Mark 1, 23, især* *bruges þat* *overmåde hyppigt sáledes, f. eks. Sigv 10, 4, Gunnl 1, 3 o. s. v., eller* *med adj, pron, þeir* *sjalfr* *Hhund I 31, þá* *báða* *Am 6, sá . . . snjallastr* *Jóms 8; alene, at þeir* *(o: konu)* *Korm Lv 15, — hyppig* *efterfølges* *sá* *af* *navnene* *pá* *dem, der menes, eller* *hvis* *en* *hovedpersonen, nævnes* *denne* *alene; menes* *mand* *og* *kvinde (bægge* *kön)* *bruges* *ntr* *(þau), þeir* *Hamðir* *ok* *Sorli Rdr 5, þeir* *Sigurðr* *ok* *Hogni Hhund II 4, þeir* *sögðu* *hrafn* *ok* *örn Brot 13, þeir* *Arngríms* *synir Hyndl 24, þeir* *Gunnarr* *Grip 34, þeir* *Sokmímir* *Yt 2, þeir* *bersi, björnene, Mhkv 6, þau* *Ádám* *ok* *Eva Lil 13 (jfr 19), þau* *skatna* *vinr* *ok* *Skaði Hál 3, þau* *Eva Lil 43, þau* *Hogni* *Am 10, også* *kan et ord stá i appos., þeir* *Þrændir* *Hhard 3 (her stár* *þeir* *bagefter), þær* *vinur Darr 1, þeim* *goðum* *signuð* *Ragn VI 3, óll* *grétu* *þau* *eptir* *hann* *Mhkv 9, jfr* *þeir* *rekkar* *af* *Danmörk* *Anon (XIII) B 25; ensbetydende* *hermed* *er* *þeir* *á* *Þjóðu Stúfr 6; — gen. (part.), þeira* *hvárt* *Hávm 88, eitt* *es* *þeira* *HHj 8; med* *gen. (part), þat* *orða* *Dry 2. 3 o. s. v., þeim* *gumna HHj 38; — því* *næst, nærmest* *ved* *det, d. v. s. straks, Lok 41, — sådan (talís), sá* *es* *hann* *mjótúðr Fj 22, þann* *belg Hamð 27, né* *þann* *nið* *St 17, stilli* *þann* *Rst 32, sá* *maðr* *Lil 41 (i* *de* *sidste tilfælde følger es). — 2) henvisende til det følgende, efterfulgt af pron. relat. es eller et andet ord (af, spørgende ord), også* *her* *kan* *der* *til* *sá* *fójes* *et* *subst. (enten* *bagefter* *eller* *foran), eller* *det* *kan* *stá* *alene, sá* *hestr* *es* *Vafpr 11, jfr*

13. 17, sá vindr es *Alv* 19, *jfr* 23 o. s. v., þeim sæ es *Vsp* 20, sú ó es *Vafpr* 15, hróðr þann es *Has* 64, sú brúðr es *Grip* 46; *undertiden* er subst. skudt hen i *relativsætning*, sá mik vegr, es . . . mör *SnE* I 94, sás með ræsi síðr *Hfr* 10; *meget hyppig stár sá lige foran* es og kan (*bór*) *da sammentrækkes med dette* (sás o. s. v.), forn spjöll þaus *Vsp* 1, jötna þás *Vsp* 2, hani sás *Vsp* 42, *Sigv* 11, 4, *ESk* 6, 41, *Mhkv* 14 o. s. v., — subst. kan *være anbragt efter*: sús goð fia umbgiðr *Hym* 22, sás brugðum . . . *Dragvendiill Eg Lv* 33, sás alt hefr úti . . *Knútr Sigv* 5, 3; *pron. kan da rette sig dels efter det forangående ord (i stedet for at stå i samme kasus som es, acc. obj.)*, ernir þeirs (*for þás*) *Áleifr grendi Sigv* 13, 23, *dels efter det følgende (stár i samme kasus som es, nom., for acc.)*, dverga þeirs (*for þá, es*) *Vsp* 14, *Helga sás Hhund I* 35; *i st. f. subst. kan der stå adj., pron., el. lign. sá einn es Hávm* 18, þeiri einni es *Hávm* 163, þá alla es *Akv* 42, þat et lílla es *Lok* 44; *med gen., þeim fyrða es Hávm* 54; *hertil kan også sådanne eksempler henføre (hvor gen. dog kan styres af hvad), hvad es þat fira, manna, alfa, es Alv* 2, *Vafpr* 7, *Skí* 17, hvats þat drauma *Eirm* 1, *jfr* *vætr es þat manna es Fj* 42, — *meget ofte stár sá alene, fróðr sá þykkisk es Hávm* 28, þann bað slíta es *Helr* 9, ógn þeims eiga getr *HHj* 9; þeira es *Vafpr* 49, *Harkv* 18. — *Oste følger en at-sætning (af forklarende art el. lign.)*, þat es bazt at *Hávm* 27, *Loki þat veit at Lok* 19, ókynniss þess at *Hávm* 19, alls þess at *Guðr III* 3, þat ræðk þér at *Sigrðr* 23, þat frá hverr at *Yt* 30, (*infin.*), gættisk þess at *árna Am* 64; *for at kan det synonyme es stá, sá sárastr es vögu Ghv* 17, þat es saman kómu *Hhund I* 53, ár vas alda þats *Hhund I* 1, þeim fljóða létum es *Brot* 15, hrósak þvi es *Arn* 2, 17, svá fór þat er *Lil* 16, völdum þvi es *Hák* 12, — *ogsá andre ord kan følge*: sá leikr þás *Akv* 40, þat es vó lítil þótt *Lok* 33, *Hhund II* 4, at þvi þótt *Grip* 28, þat hvat þú sagðir *Vafpr* 55, þat kyndisk hvé *Hák* 18, frétta at þvi hvern *Hfr* 3, 15, þat es til kostar ef *Hym* 33, þat es mér harðast of (*med acc.*) *Ghv* 16; *meget hyppig findes ingen sådan forbindelse mellem så-sætningen og den følgende, der tilføjtes som selvstændig*: þann gelk þér fjórða o. s. v. *Gróg* 9, *Göndul þat mælti o. s. v. Hákv* 10 (*jfr* *Serlings Wörterb.* 850—51, 870—73). — 3) *Særilig brug*: þeiri, *absolut, underforstået þor*, í þeiri *Mark* 1, 12, *Ód* 5, ór þeiri *Orv IX* 23; þvi, *derfor, Vell* 12, *Krm* 14, *Jóms* 32, *Lil* 17 o. s. v., *Vafpr* 13, *Hhund II* 4, *Grip* 20 o. s. v., *med af, af þvi, deraf, ESk* 6, 2, *af den grund, Ódgr* 10, tyr þvi, *af den grund (ikke desto mindre), Grip* 41, þvi at (*vistnok ofte sammentrukket til þvit, men iøvrigt ikke syndertlig ofte brugt*;

især ikke i den ældre digtning), *fordi, ti, Hávm* 12, *Vafpr* 2, *Lok* 49. 64, *Alv* 4, *Vpl* 28, *Hhund II* 30. 34, *Grip* 20 o. s. v., *Ód* 1, *St* 4, *Hák* 14, *Korm Lv* 51, *Vell* 4 o. s. v.; *at kan være adskilt fra þvi Lok* 45, *Ghv* 13, *Ragn II* 5; þvi es plðr bazt at, *kun derved, således, er øllet godt, under den forudsætning er det bedst, Hávm* 14; *for at kan da stá þóat (þótt), né hoggva þvi sverði þótt, ikke af den grund — fordi, Grótt* 6; þvi at eins, *kun derved, Sigv* 3, 19; *med komparatív, þvi fyrr, desto før, Hhund II* 21, þvi firr *Gróg* 13, þvi meira *Korm Lv* 17; þvigít (*på lignende måde*), þvigít lengra, *ikke sá meget længere, Sigsk* 60, þvigít skemri (*prima*) *Arn* 5, 8, þvigít fleira *Ódgr* 7, þvigít optar *Drv (XI)* 5; *gen. þess, således, under sådanne forhold, Eskál Lv* 1 (v. l.), *ÓTranon* 4, *Hhard* 3; — *med at og komparatív, þess átt at fleiri gróeti, sá mange flere, Guðr II* 10; *i forvansket sammenhæng, Fj* 22 (*þess þær innar o. s. v.*); — *þat fjótes undertiden i prosa til et adj i ntr eller adv for stærkere eftertryks skyld (lítt þat o. s. v.)*, *dette findes i harðhendit þat Bárðr; med den nægtende partikel þatki med følgende at, ikke er det, s. d. (jfr þeygi på sit sted)*.

sáa, (sæ, søra og, yngre, sáða, sáinn), sá, *udstrø, jofurr sær brattakr orð Yrsu burðar, fyrsten besár, Þjóða* 3, 27, sáð es s. alda synir *Alv* 31; *gollu sori Akv* 39, *Ht* 94, *hilmir sáði haflóð Rst* 12, *hveim eru bekkir baugum sámr Bdr* 6; — *upers. skúrum sær niðr, bygerne falder tæt som korn (i jorden), Ht* 52.

Sábína, f, *helgeninde, Mey* 57.

Sábrínús, m, *elv i England, Merl II* 89.

sáð, n, sæd, *Pul IV* ddd 1, *Raudsk*, s. heitir með mognum *Alv* 31, *mun s. koma, om ny slægt, Merl II* 40, *geta án s-i, om den menneskelige sæd, Pét* 2, s. snáks *Merl II* 47, *himneskt s. Líkn* 5; *koma mun s. of síðir, i en forvansket sammenhæng, Svarfd* 12; s. *Sónar, digterdrikken, Eil* 1. *Jfr* fóstur.

sáðkorn, n, frø, frøekorn, *Pul IV* ddd 2.

1. Sága, f, *gudinde, vistnok identisk med Frigg (egli 'seerske', af samme rod som sea for sehwan), Pul IV* h 2, *jfr* *yy* 1, *Óðinn ok S., på Sökkvabekk, Gri* 7. — *I kenninger, for kvinde*: *gulls S. Mey* 52, *síks elda S. Katr* 35, *linns eiða S. Katr* 26, *sveigar S. Nj* 24, *siðernis (ved rett.) S. Korm Lv* 63, *saums S. GSúrs* 28, *Hfr Lv* 24, — *for valkyrje, kamp*: *folka S. Hrafn* 2, *dolga S. Vell* 30, *rifjunga S. Gráf* 6. *Korm Lv* 6 er saga forvansket, *vistnok for sveiga*. — *Jfr* *hirði*, *log*-, *sigli*-, *pl*.

2. Sága, f, *norsk(?) ø, Pul IV* bbb 2, *nes S-u Hhund I* 39.

sála, f, *sjæl, Gd* 20, *sólur várar Gd* 34, *sálna várra Mey* 37, *sálu þryði Mgr* 44, *sálna gættir Gd* 61. *Jfr* *sól*.

sáld, n, *vist mål, kar, sþld þriu mjaðar Dry* 24 (s. = 6 mælar; „sold er et gam-

melt mál på 12 kander“, Söndmörs beskrivelse II 165).

sálfastr GSúrs 9 bör læses som 2 ord. sálubót, *f*, sjælebod, sjæls frelse, Hsv 118.

Sámendill, *m*, jætte, Pul IV f 1.

sámleitr, *adj*, mörkladen, v. l. til svartleitr, om öjnene, Arbj 8; om ulven, s. Járnsöxu faxi ESk 12, 8.

sámr, *adj*, mörkladen, við lit s-an E Gils 3, 10, om asken, svartar sámar Heið 37, en s-a Svívor Þáris 1, 2, s. seima særir Bergb 2. — Navn på en sagnperson, Ormsþ IV 6.

Sámsey, *f*, Samsø, Pul IV bbb 7, Ragn XI 2, Orv IV 3, Lok 24.

Sáphira, *f*, Ananias' hustru, Pét 33.

1. sár, *n*, sár, hafa s. Orv IV 2, sör meða Am 91, kunna sör at sea Sigdr 11, sjúga sör Hhund I 36, sör á e-m Guðr I 27, dreifa smyrsl í sör Lil 91, blóðugt s. Sigsk 32, dreyrug sör Lil 87; sör tanna, sár ved tænderne; Mhk 12, s. = blóð, roðinn sórum Háv 13; — sör andar Gml kan 1, 4, Has 54, Heilv 12, en iðri sör Mark 1, 28; svör sör, i en forvansket tekst, Ghv 11. — I kenningar, for blod: s-a dymbára ÞTref 3, s-a pollr Hl 22 b, — for sværd: s-a laukr Ólhelg 5, Heiðr 5, s-a linnr Bersi 1, 3, s-a flugdreki Krm 21, s-a ör Þmáhl 6, s-a þorn Hróm 1, s-s log (jfr logrunnr) Sturl 5, 9, — for ravn: s-a gögl Anon (XI) Lv 8, s-a nagr ÞGisl 11, — for Tor: s-a reiði-Týr Haustl 20. — Jfr bana-, heila-, hofuð-, megin-, saka-, síðu-.

2. sár, *m*, kar, s. golfhólkvis, hus-kar, sæng, leje; Rdr 5.

sárbeitr, *adj*, der bider således at der frembringes sár, s-tt sverð Hamð 8.

sárbœtr, *f*, pl, bod for sár, SnSt 4, 2.

sárdropi, *m*, 'sár-dråbe', blod, svefja s-a Hhund II 42.

sáreldr, *m*, 'sár-ild', sværd, s-a spor, sár, Eskál Lv 3, s-s viðr, kriger, Sigv 12, 20.

sárfenginn, *adj*, smærtefuld, s-in sótt (sótt = hugsótt) Pét 43.

sárfikinn, *adj*, 'sár-figen', begærlig efter sár, blod, s. sárgammr Drv (XI) 2.

sárlíð, *n*, 'sár-elv', blod, s-s eldr, sværd, ESk 5.

sárgagl, *n*, 'sár-gæsling', ravn, Ív 40; = píll eller spyd, herðimeidr s-s, kriger, Egils (XII) 2 (vistnok urigtigt for hirði-).

sárgammr, *m*, 'sár-grib', ravn, Drv (XI) 2, s-s huggendr, kriger, ÞKolb 3, 3.

sárgeitungr, *m*, 'sár-bi' (se geitungr), ravn, Steinarr 2.

sárgymir, *m*, 'sár-sø', blod, s. svarraði á sverða nesi Hásk 7.

sárliss, *m*, 'sár-is', sværd, rjóða s-a Kollí 3.

sárjökull, *m*, 'sár-is(tap)', sværd, geima s., = sár-geima-, blodets, jökull, sværd, (jfr þrymsvellir), Íslár 14.

sárka, (-aða, -aðr), (rød)farve, s. hol-

barkar ró, rødne sværdet, Hfr 3, 6; „þat er sarkat er roðit er“ SnE II 493 med hensyn til dette ord; hvorvidt vokalen er lang eller kort, er iøvrigt ikke helt sikkert; rimet taler for det sidste (sark-: bark-), men vokalen kunde være forkortet.

sárklungr, *m*, 'sár-torn', sværd, Has 46.

sárla, *adv*, smærtefuldt, bittert, med sorg, sitja s. of e-m Guðr II 12, drukku s. saman, til smærte, sorg (for den talende), Guðr II 29, syngva s. at sverða þingi, syngje bittert — således at der opstår smærte, ved særene —, Tindr 1, 2. Jfr sárliga.

sárlaukr, *m*, 'sár-løg', sværd, Skúli 1, 2.

sárlax, *m*, 'sár-laks', sværd, s-a Sýr, valkyrje (kamp), Eg Lv 18.

sárleikr, *m*, smærte, sygdom, Mv II 12, Heil 16.

sárliga, *adv*, smærtefuldt, bittert (= sárla), meiða s. ESk 6, 40, gráta s. Mv I 13, s. vaðir í sauri synda Katr 46 (her udtalt sálliga).

sárligr, *adj*, smærtefuld, bitter, s-t full Guðr II 21, s. dauði Gd 47, s-g sorg Merl I 39.

sárlinnr, *m*, 'sár-slange', sværd, Eskál Lv 2, Hfr Lv 13.

sárlogi, *m*, 'sár-lue', sværd, Hjálmp II 5.

sárlómr, *m*, 'sár-lom', ravn, s-s mótudr, kriger, Ód 8.

sárlögr, *m*, 'sár-væske', urigtig v. l. til sárlax.

sármeiddr, *adj*, hårdt såret, s-tt brjóst, i ándelig mening, Pét 6.

sármúari, *m*, 'sár-høg', örn, s. grár Hl 31 b; på grund af *adj*. grár, der ikke passer på raven, må her örnen være ment, på hvilken *adj*. meget bedre passer.

sárna, (-aða, -at), sære, brjóst s-at af synda þyrnum Gd 1.

sárorri, *m*, 'sár-urhane', ravn, ÞTref 2.

sárr, *adj*, 1) såret, s. tyggi, gramr Hfr 3, 24, 20, sukku s-ir niðr Hfr 3, 13, es s-ir vöru Harkv 10, falla s-ir Hást 7, vilja sea e-n s-an Reg 24, s. á meiði Hamð 17, erum s-ir Am 60, sjúkir ok s-ir Fj 36, vinna e-n s-an GSúrs 31, sórum, rettelse for sára, ÞTref 1, — öm (uden just at antyde et åbent sár), s. fótr Mhk 16, s-ir lófar Anon (X) III C 4, s-ir sullir Lil 77, s-ast mein Mhk 10, s-ar undir Skúli 1, 3 (her betyder dog s-ar måske snarere 'frembragte ved våben'), bjúg ok sör (tunga) Lil 23. — 2) såret (åndelig talt), s. hugr Sigsk 60, mik s-a Sigsk 57, s-t hjarta Líkn 18. — 3) bitter, smærtefuld, s. grátr Guðr I 20, Lil 57, s-ar sútir Lil 56, sör sorg Guðr I 24, sá (harmr) s-astr Ghv 17, slíðrar ok s-ar hefniðir Ghv 5, s-ar atgørðir Hsv 139, s-ar sekðir Gd 45, s-ar syndir Lil 19, Gd þ 25, s-ar boetr Sól 68, sör kvöl Ólhv 1, sör iðran Gd þ 3, s. dauði Guðr II 7, Has 27, Lil 52. — sárt, *adv*, smærtefuldt, leika s. Am 49,

leika s. við e-n *Eg Lv 30, Ísldr 20*, sviða s. *Lil 84*, hryggja s. *Gd 30*, knýja s. *Gd 19*. — *Jfr* andar-, högggu-, sekð-, víg-

sárteinn, *m*, 'sár-ténn', *sværd*, s-s svip-njórdungar, *krigere, Hást 1*, brigðir s-a, *d. s., GSúrs 3*.

sártík, *f*, 'sár-tævehund', *udskældende betegnelse*, s-in rög *Vols 14*.

sárvarmr, *adj*, 'sár-varmr', *varm (som) fra et friskt sár, sárvorm sóknþára Hl 33 b (ved rettelse for -vörðr)*.

sárvitli, *m*, 'sár-bavn(lue)', *sværd*, s-a *sockir, kriger, Leið 12*.

sárvitir, *f*, 'sár-vætte(væsen)', *valkyrje*, s. *flugu Hhund I 54*.

sárvægin, *adj*, *skånsom overfor 'sár'*, *o: synder, om gud, Nik 1, 1*.

sárvöndr, *m*, 'sár-vánd', *sværd*, *G Dropl 5*.

sárvörðr, *urigtig læsemåde*, *se sárvarmr*.

sáryrði, *n. pl*, *sårende, bitre, ord, sakask s-um Lok 5. 19*.

sárbísl, *f*, 'sár-stang', *sókn s-ar, kamp, Evids 5*.

sátán, *m*, *satan, Mv III 24*.

Sátíri, *n*, = Santíri, *Cantyre, Sturl 5, 9*.

sáttalauss, *adj*, *uden forlig, fred, Anon (XIII) B 18*.

sáttargjarn, *adj*, *villig til forlig, fredelskende*, s. *synda fellir, biskop Gudmund, EGils 1, 31*.

sáttargörð, *f*, *forligs-istandbringelse*, s. *er ætluð tveim Mhkv 10*.

sáttarot, *n*, *forligsbrud, fredsbrud, Mark 1, 15*.

sáttmál, *n*, *forligs-betingelser, forlig*, *láta síga sáttmál, om ægteskabs indgåelse, Sigsk 38*.

sáttir, *adj*, *forligt, forsonet, enig*, *sótt munuð it snemr Sigsk 54*, *synir s-ir Anon (XI) Lv 12*, s. við e-n *Hsv 20*, *sítja s-ir saman, i fred og enighed, Vafpr 41, Fj 37, Joms 40*; s-ir *saman Hhund II 21 kan næppe være rigtigt, meningen kræver det modsatte*. — *Jfr 6*.

seðja, (*sadda, saddr*), *mætte*, s. *hrafna Tindr 1, 7, GGalt 2, Hhund I 44; jfr Sturl 5, 9*, s. *sára skára Hl 10 a*, s. *ætt ara Hhund II 8*, s. *örn, örnu Þfisk 2, H hund I 35, ernir söddusk Þorm 1, 8*, s. *varga GSúrs 2*, s. *Gera ok Freka Grí 19*, *vitnir sez k Ht 9*, *ulfar söddusk Rst 6*, *ylgr saddisk Ísldr 11*, s. *ulfi ok örnu Nj 26*; s. e-n á e-u, s. *hrafna á holdi Korm Lv 23*, s. *örn á ulfs virði ÞTref 3*, s. *her á lítlum vistum Leidd 28; saddir syndum Gd þ 25*. — *Jfr* fullseðjask.

seðr, *adv*, = *senn, straks, Haustl 15*.

sefa, (*-aða, -aðr*), *formilde, berolige*, *allmargr er til seinn at s-ask, til at forsona sig, Mhkv 14*.

Sefafjöll, *n. pl*, *sagnlokalityt, Sigrún frá S-um Hhund II 25. 42. 45; at S-um sst 36. 48*.

seifborg, *f*, 'sinds-borg', *bryst (adskilt ved imesis)*, *sorg s-ar dafnar Eg Lv 15*.

seifgrímnir, *m*, 'siv-buk', *synes at måtte være navn på eller betegnelse for en jætte, s-is mágar, jætter, Þdr 4 (v. l. er seifgrísnir)*.

1. **sefi**, *m*, 1) *sind, sjæl, Pul IV zz, sorgalausastr s. Hávm 56, svárr s. Hávm 105, sorgmóðs s-a (gen. abs.), med bedrovet sind, Guðr II 41, Iróðr s. Fj 4, snúa s-a (til sátta) Grög 9, Hávm 161, svefja s-a Rþ 44, deyfa sverð ok s-a Sigrðr 27, geta sér slíkan s-a Há k 19, s. gerðisk saurlifr Mv III 5, s-a stfgr, brýst, Ht 6*. — 2) *elskov (jfr sjafni, Sjöfn)*, *vesa einn sér of s-a, leve alene med sin elskov, Hávm 95. Jfr dag-, móð-*.

2. **sefi**, *m*, *slægtning (jfr SnE II 496)*, *hefna s-a Hhund II 10. 11; s. Surtar, jætte, jættevæsen, mulig menes Fenrir, (ilden ifg. BMölsen Arkiv XXX 137 f.) Vsp 47; teksten er iøvrigt dunkel og sikkert forvansket*.

seifein, *f*, 'sjæls-land' (*af 1. sefi*), á s-u *orða, i brystet, Sónar sáð grær oss á s-u orða Eil 1*.

seifeyr, *m*, 'siv-tø', *svarðar s. synes at være 'håret' (det bølgevandede hår) eller mulig 'sæbevand' til vaskning eller rening, svarðar s-s teinn, redekam, dens Freyja, kvinde, Korm Lv 10*.

seifvengr, *m*, 'siv-vinge', *slange, s-jar hrynvengi, guld, Hl 18 b*.

seggfjöld, *f*, *mænds mængde, mange mænd, Gráf 11*.

seggja *se segja*.

seggr, *m*, *mand (oprl. 'ledsager, led-sagende kriger'), Pul IV j 1 (i pl.), Vøl 6. 7, Skí 5, Fj 3, Guðr II 43, III 9, Am 1, Sigrðr 29. 30, o. s. v., Sigv 11, 14, ESk 6, 24, Glðr 5, Styrr, VGl 6, Ísldr 12, Krm 13, Mhkv 20 o. s. v., slíkr s. Eg Lv 34, ráðlauss s. Lil 92, s. enn snarráði Reg 13, s. enn suðrœni Sigsk 4 (om Sigurd), Akv 2 (om Knæfróð), kunnr s. Akv 1, s. brynjadr Hhund I 37, s. enn ungi Skí 4, s. enn çeri Akv 6, om dreng, Vøl 23; seggja kind Glúmr 1, 2, orlög seggja Vsp 20, seggja dróttinn Brot 6. — Som egennavn, Rþ 24. — seggja er Korm Lv 26 urigtigt for Skeggja. — Jfr dýrðar-*

segi, *m*, *stykke (især af kød eller lignende bløde bestanddele)*, *hjáta runnit sundr í s-a (acc. pl.) Sól 43; afli soðinn tangar s., om den glødende jærnmasse (stang; mærk soðinn s. = koft kødstykke), Þdr 15. Jfr fjör-*

segja, (*sagða, sagðr og sagaðr; formen seggja, der findes i hás, kan ikke helt afvises, men synes at være en yngre dannelse, se Skjspr 109, hvor eksemplet fra AmArn hyggjum . . . seggja“ anføres*), 1) *sige, tale, udtale, absolut, heyrðak s. svá Hávm 111, seinat es at s. Am 29, fregna ok s. Hávm 63, hugr sagðit vel, han anede ondt, Hym 14, med acc., s. fátt Hávm 103, s. satt Hárb 50, s. vilt eitt Hávm 124, s. e-m nið, tale hánende og bitre ord til en, Akv 35, s. rétt Grip 11, Lil 59, báðir sögðu Brot 13, ofte med at-*

sætningar efter sig eller direkte tale; s. til e-s, tale til en, *Akv 6*. — 2) meddele, fortælle, abs. eller med dativ pers. og acc. rei (undertiden kun det ene eller det andet), s. e-m *Völ 26*, *Grip 4 o. s. v.*, seg mér ór helju *Bár 6*, s. mér ef o. s. v. *Gunnl Stig 2*; s. Óðni at *Hák 13*, fremr munk s. *Hfl 7*, s. lengra *Grip 12. 18*, heyrðak s. í sögum fornum *Oddrgr 1*, sem Durinn sagði *Vsp 10*, s. jofurs dáðir *ESk 6, 12*, s. (ørlog) *Lok 29*, s. alt *Alv 8*, s. sorg, harm *Brot 14*, *Guðr I 6*, s. sinn ofregja *Guðr I 3*, s. vígspjöll *H hund II 12*, s. hilmis hegiu *Rst 23*, s. gjafar e-s *ESk 6, 64*, s. þann þótt *Jóms 34*, s. hvárt tveggja *Hfr 3, 20*, s. draum *ESk 6, 15*, s. spö, meddele spádom, spá, *Hróm I*, *Þjóða 4, 11*, s. e-m allan hug *Hávm 121. 124*, s. þér lífs örvena brúði *Sigs 53*; landvörðr vas sagðr mér *Hfr 3, 21*, fikjum var hann mér ramligr sagðr *Mhkv 21*, sagt vas *Jóms 16. 17*, ættbogi es sagaðr *Merl II 4*, — *genfortælle*, s. et sama *Hávm 28*. — 3) *fremsige*, s. vess (*Máriu*) *Lil 99*, s. orðin slík *Lil 39*, s. sætt, erklære at være enig med en, *Ski 23*, sótt vas sogð *Anon (XII) B 5*. — 4) *pá-siá*, s. annat *St 12*; s. frið lausan, erklære freden endt, *Ód 18* — s. røð, give råd, *Rþ 3 o. s. v.*, s. e-m ástrøð *Hym 4*, men: jafnan segir enn rikri røð, altid vil den mægtige være den rådene, *Mhkv 23*. — 5) *transitívt*, sonnu sagðr, beskyldt med rette, *Sigrdr 25*. — 6) *medium*, s-jask, láta s., lade sig sige, *Am 31*. — 7) *med præp.*, frá, s. frá, fortælle om, *Lok 25. 60*, s. frá rúnum *Vafþr 42. 43*; *Gunnl Lv 5*, s. odda íþróttir frá *Haraldi Harkv 1*; med til, angive, røbe, s. til e-s *Oddrgr 26*, *Am 80*, s. til nafns ok øðlis *Hárb 8. 9*, s. til siðar, fortælle om, *Hfr 3, 3*, s. skötnum til e-s *Korm Lv 61*, med til-fójet of, s. til of e-t *Vigl 7*, — med framm, s. framm í kvæði, fortælle i digt, *Has 46*, — med upp, *fremsige* (ísær om love og lofafsnit), s. upp lög *Hfr 3, 8*. — *Part. act.* segjandi, anfører, befaler, s. sagna *Hausl 2*. — es sagði þér *Völ 41*, er vist fejl f. sögðu. — segek *Rdr 7* er enten = segi ek eller = ség-ek ɔ: sé-ek + ek.

segjárn, n, et slags jærn, s-s ker *Fj 26*; hvad det første led er, er usikkert; det kunde være = seig-, af seigr 'sej', men — og vist snarere — stammen i segi (se ovenfor).

segl, n, sejl, *Pul IV z 5*, búit s. *Sturl 3, 15*, blö s. *Sigv 10, 8*, neyta s-s *Ótt 2, 4*, snara s. við húna *Jóms 33*, hláða s-um *Sturl 3, 6*. — I *kenningar* for skjold (jfr *SnE II 428*): s. Hildar *ESk 12, 4*, s. Hlakkar *Vell 8*, naglfara s. *Rdr 5* (jfr sigla). — I *gáden Heið 28*, sat ek á s-i, er s. = veggr, 'jeg sad på en væg', se veggr. — Jfr *baug-, róg-*.

seglhætt, adj, farlig for sejl(et), s-tt veðr *StjO II 1* (rettelse for seglhættir).

segilmarr, m, 'sejl-hest', skib, *Sigrdr 10*.

seglvigg, n, s. s. foreg., s. eru sveita stokkin *Reg 16*.

seiða, (-dda, -ddr), anvende trolddom (for at udvirke noget), = siða, s. brott bóru hjarðir *Lod I 4*.

seiðberandi, m, udøver af sejd, trolddom, s-endr frá *Svarthöfða Hyndl 33*.

1. **seiðr**, m, slags fisk, sej, *Pul IV x 2*, grundar s., slange, *Þorf 1*, jarðar s., mid-gårdsormen, *EVald 3*, dælar s., slange, *Has 44*, s. hriss, d. s., *EGils 1, 38*; s-s hrynleið, havet, *ESk 3, 1*. — I *kenningar* for sværd: sökna s. *Pl 37*, þrimu s. *Þuridr*, geirveðrs s. *Eg Lv 12*, fleina skúrar s. *Ingj 2, 4* (jfr svipskorðandi). Jfr endi-, gjald-, gunn-, hjaldr-, hræ-, hrökkvi-, kenni-.

2. **seiðr**, m, trolddomsang, trolddom (af en egen art, jfr *Snorre i Yngl.s.*), at s-i *Ormsp 11*. — I *kenningar* for kamp: Fjölnis s. *Eviðs 6*, sverða s. *Sturl 4, 12*, lögðis s. *Eviðs 5*, vigra s. *Eg Lv 6*, *Guth kort*: seiðs *Gldr 8* er urigtig v. l. for eiðs.

seigr, adj, sej, som ikke let går itu (elastisk), seig reip *Sól 37*; s-ar státtir, forlig der vanskelig kommer i stand, *Anon (XII) B 14*.

seil, f, snor, bånd, skaunar s., skjoldbånd (= skjaldarfetill), *Þdr 9*, alene = skjoldbånd, s-ar sól, skjold (jfr sólgagarr), *Tindr 1, 4*. — I *kenningar* for slange: s. rás *Merl II 12*, s. grundar *Ísldr 2*. Jfr drag-, drög-, þrym-.

seilask, (-disk), strække sig, strække sin arm ud, s. of sund *Hárb 27. 28*.

seimbrjótr, m, 'guld-bryder', gavmild mand, *Ploft 3, 4*; jfr det følg.

seimbroti, m, s. s. foreg., *Arn 3, 1* (v. l. -brjótr).

seimfarri, m, *Ísldr 27*, i en ufuldstændig *kenning*, 'lyd-ild', sværd; seim er vist en del af en *kenning* for kamp.

seimfærir, m, 'guld-bringer', guldgiver, *Hl 32 a* (fejl for skerðir?); eller af tæra (af iar) 'bringe i fare'?

seimgautr *Grett 2, 3* er urigtig v. l. for seim(s).

seimgefandi, m, 'guld-giver', i pl. *Merl II 14*.

seimgildir, m, 'guld-forøger', rig mand, *Ht 29*.

seimhrjóðandi, m, 'guld-uddeler', gavmild mand, *GGalt 1*.

seimír, m, slange (af seimr), *Pul IV qq 4*.

seimkennandi, m, guld-prøver, mand, *Mv I 6*.

seimlundr, m, 'guld-træ', mand, *EGils 1, 21*.

seimr, m, guld (måske egl. 'guldtråd'), bjart s. *Nkt 33*, gjoflati s-s ok hnossa *Ht 97*, s-s ágirni *Ófeigr 3*, gefa s-a *Okik 1, 2*, *Ht 47*, veita s-a *Ht 90*. — *Hyppigt i kenningar*, for mand: s-s skerðir *Hfr 2, 8*, s-s særir *Þorm 1, 6*, s-a sökkvir *Hfr Lv 22*, s-s þollr *Sigv 5, 6. 12, 17*, s-s þorr *Pl 4*, s-s hirðidraugr *GDropl 1*, s-a sneiðir

Ht 71, s-a særir *Eskál Lv 3*, s-a rýrir *Þmaur*, s-a þverrir *GDropl 5*, s-a stúklir *Sturl 3, 4*, s-a sendir *ESk 9, 4*, s-a slöngvir *Nj 4*, s-a þollr *Þorm 2, 6*, *Sturl 3, 2*, s-a viðir *Bjarni 1*, s-a lundr *Ísldr 26*, s-a Þróttir *Leið 37*, — for kvinde: s-a Loftn *GSúrs 32*, s-a Guðr *Jóms 6*, — seims er urigtigt for eims *Ingj 1, 6*. — Jfr goll-, lög-, ý-.

seimstafr, *m*, 'guld-stav', *mand*, *Arn 3, 1 (v. l.)*.

seimstallar, *m*, 'guld-underlag', *arm*, s-s viðir, *efterklassisk kenning for mænd, med mindre seimr her er brugt for 'slange'*, (ved unøjagtig forståelse), *Mv 1 25*.

seimtýnir, *m*, 'guld-forøder', *gavmild mand*, *Pl 20*.

seimvin, *m*, *honning-vin* (af seimr, honningkage), *Pét 3*.

seimþiggiandi, *m*, 'guld-modtager, -erobrer', *mand*, *ESk 6, 48*.

seimpollr, *m*, 'guld-træ', *mand*, *ÞKolb Lv 5*.

seimþreytir, *m*, 'guld-øder', *gavmild mand*, *Ht 32*.

seimþverrir, *m*, 'guld-forminsker', *gavmild mand*, *Ht 47*.

seimþorr, *adj*, *gavmild på guld*, *Ht 47, ÁKet*.

sein, *n(?)*, (ordet er vel af samme art som full, ljós, djúp o. s. v.), *sendrægtighed, langsomhed, låta s. at munni, lade munden være sen, langsom, være træg til at tale*, *Mhkv 24*, s. mun verða allt at greina, *det vil tage lang tid at*, *Gd ß 14*, ein stund verðr opt at s-um, *bliver ofte for sent, man kommer ofte en time for sent*, *Has 41*. — Jfr frið-.

seina, (-aða, -aðr), *forsinke, opsætte*, ef því s-um, *hvis vi opsætter det*, *Leið 39*, s. at hróðri, *være sen til digt, at digte*, *Rv 23*, s-at es at segja, *samma, det er for sent (nu) at o. s. v.*, *Am 29, Akv 17*.

seinfyrndr, *adj*, *som sent bliver gammel*, s-d dverga skip, *uforgængelige digte*, *Anon (X) III A 1*.

seinkun, *f*, *forsinkelse*, *Arn 2, 3*.

seinn, *adj*, *sén, langsom*, s. at fjr *Hárb 50*, eyvit týr þótt skyndi s. *Mhkv 12*, s. þykki mér *Sigv 13, 14*, *Korm Lv 45*, s. es góltr þinn goðveg troða *Hyndl 5*, s. til sátta *SnSt 4, 3*, til s. at sefask *Mhkv 14*, s. at fœra *Korm Lv 30*, þótt værak s-i *Sigv 5, 8*, s. af e-u, *som kun sent vil opgive noget*, *Sigv 11, 4*; *seint kvað at telja, han sagde, at det vilde tage lang tid*, *Hhund I 24*, s-t er kvenna geð *kanna Vigl 4*; — s-t, *aldrig*, at mik s-t mun firrask *Hávm 162*.

sekð, *f*, *fredløshed, skyld*, *Grett 2, 4*, s-ar orð *Has 33*, *synðar s-ir Has 58*, s-ðir, *synder*, *Has 21*, s. verka *SnE II 232*.

sekðauðigr, *adj*, *rig på skyld, fredløs mand*, *Hást 7*.

sekja, (-ða, -ðr), *gøre en fredløs, få en dømt fredløs*, *Þmáhl 3, 17*, *Þorm 2, 14*, þeir es mik sekðu *GSúrs 19*.

Sekk, *f*, *ø i Romsdalen*, *Pul IV bbb 4*. **sekk**, *m*, *sæk, pung*, *draga sekk saman, samle penge*, *Hsv 95*.

Sekmimir se *Sokkmimir*.

sekr, *adj*, *skyldig*, s. gloeps *Bjhit 2, 21*, s. of sauði, *dømt skyldig for færetyveri*, *Torfe 5*, *ganga s. at værþingi EilSn 2*, s. emk við her, *jeg har gjort mig skyldig i forseelser mod folk*, *GSúrs 32*, þótt ek s. séak, *uagtet jeg har gjort mig skyldig (i krænkelser mod jætter)*, *Hárb 9*.

seksárr, *adj*, *såret på grund af skyld* (s: synd), *synabetyngt*, *Mv III 28*.

sekvi se *søkvi*.

sel, *n*, *sæter*, *Hfr Lv 21*.

1. *selja*, (*f*, 1) *pil (salix)*, *Pul IV kk 1*, vel þer s. *Ans 2*, s-ju *gandr, storm*, *Eg Lv 23*, s-ju *rakki, ild*, *Sturl 4, 9*. — 1 *kenninger for kvinde* (jfr *SnE I 334*, *hvor der også hentydes til selja = giverske, og Pul IV yy 2*): s. *gulls Gretfis 17*, s. *reyrþvengs rastar HSt 2, 2*, s. *mens Hl 27 a*. — 2) *norsk ø*, *Pul III 3, IV bbb 2*, i S-ju *Sigv 13, 14*, S-ju *svalfjöturr ESk 13, 13*. — Jfr *veiti-, æski-, øl-*.

2. *selja*, (-da, -dr) 1) *overlade, overdrage, give*, ok þó s. at væri ör silfri *Dry 4*, s. *sverð Lok 42*, s. e-m (e-t) *Völ 24. 35*, *Am 83*, *Fj 30*, s. (hring) *Eyv Lv 11*, s. *mjöl Þ Kolb Lv 4*, s. *eiga (aura) Sigsk 36*, s. *eíða Brot 2*, *Hélr 6*, s-*jask eíða, give hinanden eder*, *Sigsk 1*, s. at *gislingu, give som gissel*, *Vafþr 39*, s. e-m *fœri at þylja, give en lejlighed, stof til*, *Þjóða I, 25*, (kona) *selr eigi (skaldi) efni annars, d. s.*, *GSúrs 17*, s. orð, *give svar*, *Bersi 1, 1*, s. *fornyrði i kvæði, indsætte, anvende*, *Lil 98*, s. sýn *Sigv 12, 23*, s. *fjorgrið Þjóða I, 13*, s. *fjör, lade sit liv*, *SnH 2, 6*, s. e-m *haus = fœra e-m höfuð sitt, overgive sig i ens vold*, *Sigv 13, 15*, s-ask i *veldi (guðs) Mey 52*, *selðr Óðni Hálfis I*, s. e-n *helju Hl 3 b*; s. *kjark, vise sit mod*, *EilSn 2*, — s. af *ábyrgð sína, aflevere, afhænde, sit ansvar*, *Hfr Lv 21*, s. *framme, aflevere*, *Am 4*, s. út *föðurleifð sína, måtte udlevere*, *Sigv 11, 14*. — 2) *aflevere for vederlag, sælge*, s. við *baugum, for ringe*, *St 15*, s. við *gulli Sigv 13, 16*, s. *vápn við verði EValg*, s. *sverð við suflri SnH 2, 3*, s. líf við *dauða, falde*, *Ingj 1, 5*, om *Kristus, Ólsv 3, 1*, s. *mildan guð sveitum, om Judas og Kristus*, *Lil 48*. — Við *hleifi mik seldo Hávm 139*, *er ikke tilfulde forklaret; se sæla*.

Seljumenn, *m. pl*, *de hellige på Selja*, *Mey 53*.

Seljupollar, *m. pl*, *et sted på Frankrigs vestkyst*, *Sigv 1, 13*.

Selkolla, *f*, *et utyske ("Sælhoved")*, *Gd ß 27, EGils 3, 6*.

selmein, *n*, *Sindr 2*, s-a *trjóna*, *fara á grœna trjónu s-a, da verset handler om Hakon d. godes tog til Sælland, må der her menes et næs (trjóna) på dette (Sællands odde, Gniben?)*, *der antagelig ved homonymi kaldes sel-mein*, — sel-und

(und 'sár' = mein), således at s-a = Selundar (jfr S. Bugge Arkiv VI, 239).

selr, m, sæl, sælhund, Hæng V 5, E Gils 3, 3.

selreitur, f. pl, rest af en (sonderlemmet) sæl, også om en halvød sæl (i ringeagtende tone), mörva mygir fekk sár af s-um Bjhit 2, 14. Det er dog ikke umuligt, at selreitur skal læses sel reittum, af den tirrede, angrebne, sæl.

selskripi, n, sæl-uhyre, om uvættin Selkolla, Gd 3 28.

Selund, f, Sælland (egl. 'sæl-øen', jfr S. Bugge, Arkiv VI, 237 f, Rök 3, 58 f., anderledes forklares navnet i M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 61), Þul IV bbb 6, láta herjat alla S. Valg 7, á S. Örv VII 13, leggja S. und sik Sindr 3; også n, S-s nær Þjóða 1, 17 (vokalen kort), til sléttis S-s Sigv 10, 4 (v. l. Silunds, men heltrim, sil : kil-, er ikke krævet).

Selundbyggvar, m. pl, beboere af Sælland, Þjóða 3, 23.

sem, sammenligningspartikel, 1) som, således som, ofte forstærket ved et forudgående svá; hyppig er eller kan et verbum (fra det foregående) underforstås i sem-sætningen, alt es vil s. vas Hávm 23, s. halsaðir Guðr I 13, s. lofðungi línum myndak Hhnd II 47, s. jafnendr unnu Hárb 4, vespú s. þistill Skí 31, drepa á vétt s. vplur Lok 24, s. Ingunarfreyr Lok 43, ótul augu s. yrmlingi, som i, hos, en snogeunge, Rþ 34, s. blývarða Lil 9, s. kveisu flug Mhk 4, s. konur aðrar Guðr I 1, s. ernir á kvisti Hamð 30, nú s. áðan Vell 16, hét á Háleygi s. á Holmrygi Hásk 3, unga brúði s. Þóri Tjörvi, lónd s. menn Sigv 13, 30, hér s. hvar Hfl 18, hverr s. annarr Lil 71, mik s. aðra Jóns 3 (her kunde det gengives ved 'så vel som'), hendr s. fœtr Rdr 4, s. Danmarkar Korm Lv 8, snekkjur s. knörru ÞKolb 3, 2, erendi s. erfiði Þry 10, jfr sammenligningen Hamð 5, svá es auðr s. augabragð Hávm 78, svá ek þat af rist s. . . Skí 36, svá fór þat s. . . Lil 16, svá kollum vér rþð s. gefask Mhk 14, auman svá sem sælan Sigv 11, 13, svá lengi s. ek lífi Reg 9, Sigdr 21; for svá kan også andre ord som sá, slíkr, jafn-, samr, stá, sá hælbitr s. húðskór Hárb 35, slíkr s. þú Hárb 12, jafnrammr s. . . Vafpr 2, jafngorla s. . . Lok 21, jafnhátt upp s. . . SnE I 286, á samri stundu s. . . Lil 9; som, i egenskab af, s. faðir (egl. 'som en fader i alm. har'), Alv 4, — til s. kan þá er tilföjes, s. þá er geislinn brár Lil 33. — 2) således som, i overensstemmelse med, s. ferk máli Sigv 1, 7, varla sýnisk alt sem er Mhk 17, s. hilmir mælti Sigv 1, 10, s. biðjum Esk 6, 65, s. kunnum Esk 6, 71, s. Durinn sagði Vsp 10, s. ek hugða Bdr 13, s. beiddak Grip 53, s. vilt Am 78; s. aðr of hvatti Sigv 3, 19. — 3) med superlativ, sá . . . som muligt, s. optast Lil 81, s. skjótast Lil 47, vasa s. vænst, ikke det

bedste, Esk 6, 60. — 4) med konjunktiv for at betegne den tænkte sammenligning, som om, svá beit s. brygð Hásk 5, s. vísi kæmi Eirm 1, s. rþdull renni Arn 2, 17 jfr 18, [vasat s. vin konur bæri Krm 18 jfr 20 og Sigv 2, 6], þykki mér s. nalgiz Lil 39, þvillkt var s. andinn segði Lil 39, láta s. solginn séi Hávm 33, s. orrostu letti Rdr 9, s. þriu bú eigir Hárb 6, s. logi fœri Hyndl 24, s. móðir séi Grip 41, svá s. aki jó óbryddum Hávm 90, svá s. svinmi Hfr Lv 16, her stár altid konjunktiv, eller infinitiv, som i: vasat sem brúði í bing hjá sér leggja Krm 13; også part. act. kan tilföjes (efterklassisk), s. prófandi, som om han, Lil 16. — 5) relativum, for es, men sent og næppe oprindeligt på steder som þat sem fáir eigu Fj 28, hvat s. at hendi kómr Fáfn 31; her er sikkert es det oprindelige; leyfði alt s. krafið Mark 1, 14, her er s. dog næppe rent relativ men sætningen betyder egl. 'han tillod alt således som' o. s. v., jfr alt s. æstir Esk 6, 18, mál s. innik Esk 6, 7, men sá-danne tilfælde indeholder spiren til overgangen; som rent relativ findes det Krm 29: dísir s. (v. l.) Óðinn hefr sendar, þar s., Lil 9. — Akv 16 er teksten næppe rigtig. — Jfr sems.

Semð, f, elvenavn, Þul IV v 4 (sæmð?).

semja, (samða, samiðr), 1) egl. 'sætte sammen', istandbringe, s. svik, brygje svig, Ggnæv 1, s. frið Esk 4, 1, samiðr friðr Merl I 43, skyrta samið hamri Lids 2, s. e-m písl Gunnarr. — 2) indrette, s. sér brúðhvilu Mdr 14, s. munn ok varrar til hróðrar Leid 1, s. hringserk, 'iføre sig den godt siddende brynje', Ht 36, s. hildi, holde kamp, Edað 9, s. sverða seið Sturl 4, 12, s. vigra dunur Ingj 1, 3. — 3) indrette et digt, digte, s. mærd Ht 68, s. Óðins øldu Nj 26, s. í kvæði, sammenstille, indsætte i et digt, Merl I 93.

sems, egl. = sem es, som, sådan som, jóð s. ól Gjúki Am 105, hét á Háleygi s. (v. l. sem) á Holmrygi Hásk 3; jfr Fjuckbystenens sems uti furs.

senda, (-da, -dr), egl. 'lade gå', sende, skikke, s. óru Hhnd I 21, Oddgr 25, s. Gøndul ok Skgøul Hásk 1, s. e-m dísir Krm 29, s. boð Am 2, Ulfr Lv, s. boð at jarli ÞKolb 3, 8, s. at Saxa, for at hænte ham, Guðr III 6, s. orð Korm Lv 45, s. af landi Sigsk 63, s. e-n at riða HHj 36, Akv 1, 3, s. í for Sigv 3, 1, s. Þundi val Tindr 1, 11, jfr Vpl 25. 35. 36, Akv 8, Am 5, Sturl 3, 2, gísl of sendr at goðum, sendt som gissel til, Lok 34. 35, s. (menn) at grundu, føre sine mænd til, Gráf 3, vinna sendan sverðbautinn her Gauti Glúmr 1, 2, senduð hel systur Am 56, s. visu (konu) Korm Lv 56; s. e-m sanna gipt Lil 80, s-ask fárhugi, sende hinanden bitre tanker, Am 88, sú miskunn s-diz framm Lil 22; lýða kind s-diz framm af Adáms lendum, udgik fra, Lil 19, — s. ór þndugi, sende fra højsædet,

3: gode stykker (kød) til dem man vilde hædre (jfr sending), Akv 36, — sendr, udskudt, bifþorn s. ör minni hendi Eg Lv 18, — om runerne, veizt hvé s. skal Hávm 144 (jfr Falk, Arkiv V, 111 f.), (rúnar) sendar á víða vega Sigdr 18; — s. á rekning, lade en gå ud og tigge sig frem, Harð 4.

sendibóði, m, sendebud, s. anda Lil 27.

sendimaðr, m, s. s. foreg., Am 4, Sigv 3, 13, Gd 72 (om biskoppen).

sendir, m, en som sender, anfører, flotna s., som sætter mændene (søkrigerne) i bevægelse, fører, anfører, Sigv 11, 16; som sætter i bevægelse, s. sundhrens, skibets styrer, Anon (XIII) B 12, s. lögskíðs, d. s., Esk 6, 20, s. þilblakks, d. s., Sigv 2, 12; — bevæger, svinger, s. Hlakkar éls skíða (svædenes), kriger, Hfr Lv 14, s. sóknar seiða Pl 37, s. sókngrífs Þóróð 2, s. hjörva ÞormÓl 2, 2, s. sax Mv 1 6, — uddeler, i kenninger for 'gavmild mand', s. mundhyrs Þjsk Lv 3, s. víka elds Bersi 2, s. sævar báls Gráf 9, s. seima Esk 9, 4, Pl 44, s. jarðar fránbauags látrs Pl 50, s. (rettelse af sendu) Hlögðynjar myrkbeina Danar (jættens) orða VSt 2. Jfr auð-, baug-, þel-, fúr-, glað-, goll-, hlíf-, hodd-, hydr-, val-.

sendlingr, m, en lille strandfugl (af sandr; nu udtalt sellingur med oprindelig ll-lyd), tringa maritima, Þul IV xx 7.

Senja, f, Senjen i Norðland, Þul III 3, IV bbb 6, S-u men, havet, Esk 13, 14.

senn, (seðr s. d.), adv, 1) på engang, Gri 23 v. 1., Sigsk 50, Njáll, Sigv 5, 7, 10, 2, Grett 2, 4, Rst 4, 30, Pl 20, Gd 16, allir s. Am 42, Lil 50, bæði s. mær ok móðir Lil 34, tvær íþróttir s. Rst 25, alt es s., alt sker på engang, med det samme, Hávm 17. — 2) snart, straks, Vell 15, Hfr Lv 28, Hym 14. 21, Þry 14. 21, Bdr 1, Guðr II 35, Has 52.

1. **senna, f, ordstrid, trætte, strid, þá frá k s-u slíðriengligsta Ghv 1, s-ur ok ol, 3: trætter ved drikketaget, Sigdr 30. — I kenninger for kamp: sverða s. Korm Lv 25, Ht 6, eggja s. Tindr 1, vápna s. Hfr 3, 2, Þjóða 1, 9, Anon (XII) B 23, Nj 23, Grettis 49, malma s. Hfr Lv 23, leggbita s. Hókr 4, slíðrloga s. Krm 12, geira s. Nj (XII) 3, odda s. Krm 17, orva s. Þitréf, flokka s. Nj 20 (jfr flýtir); (alene) kamp, Þorm 1, 14, s. tóksk Arn 5, 10, sannnjörðungar s-u Ód 23. Jfr hjör-, hydr-, odd-.**

2. **senna, (-ta, -t), strides, trættes, s. við e-n (of e-t) Hym 28, Hsv 26; s-um ör soðlum, Hyndl 8, er vist forvansket, da s. slet ikke passer i sammenhængen (vistnok for senn i soðlum).**

serfr, m, blandt slangenavne, Þul IV qq 4.

Serkir, m. pl, Saracener, Maurer (i Spanien og Afrika), verk bragnings á S-jum Hskv 2, 7, út með S-jum Sturl 3, 21, i S-ja garði Hharð 15, S-jum hættir Þjóða 3, 2.

Serkland, n, Saracenernes land, Afrika, (å) S-i Þjóða 3, 2, 4, 13 (sléttu tilföjes), Þfisk 3, — S. siltmarkar sunnu, guldets S., kvinde, Anon (XII) C 33 (jfr Samland).

serkr, m, (-s og -jar), særk, skjorte (nærmest kroppen), om en kvindes 'særk', mækir borinn ör s-k þinum Am 24, s. bláfár Rþ 29, s. enn síði Ragn VI 3, s. við silfr of merkðr Ragn II 4, s-jar Samland, kvinde, Anon (XII) C 33, om en mands 'særk', illr, forn s. Líðs 2 (modsetning er her skyrtá hamri samið); om brynjer, s-ir hringofnir Harkv 19, s. jarnofinn Brot 4 (FJs udg.), og vist også s-i 'valroða' Akv 4; — s. hrlsgrísnis, ulveskind, Hál 8 (jfr ullheðnar). — I kenninger for brynje: Gøndlar s. Sigv 2, 6, Gunnar s. Hást 5, Hildar s. Ólhv 2, 11, Gd þ 43, Skoglar s. Ht 64, (alt dette i tilslutning til det først anførte), Hamðis s. ÞGísl 4, Sørta s. Tindr 1, 3, Hóalls s. Þfagr 5, Heðins s. Hfr 3, 13, sigbjarka s-ir Vell 35, stýrs s. Ht 7, Heðins manþinga (= Hildar þinga, kamps) s. Þjóða 1, 8; — serkja Auðun 2, i en forvansket sammenhæng. — Som mandsnavn, nordmand (i det 11. årh.), Þstf 2, 2. Jfr ber-, blá-, boð-, él-, hjaldr-, hring-, hrynn-, hvít-, ítr-, jarn-, megin-, val-.

serkrjóðr, m, 'særk-rødfarver', s. Hóars, kriger, Esk 2, 2.

serlar, m. pl, mænd (egl. 'brynjeklædte?'), Þul IV j 7.

sess, m, siddeplads, bænk, i s-i Vafþr 19, Lok 15, Vøl 28, i s. minn Egils (XII) 3, fara 1 s. i sal Vafþr 9, i s-i ok i sæingu Guðr I 20, s. ok rekkja Frp I 13 b, halda jþtra s. (acc.) Mark 1, 2, æðra s. ok virðing Lil 7, haga sér til s., indrette sig (varigt) sæde (hjem), Þloft 3, 2, hyggja e-m s. Sigv 5, 6, velja e-m s-a ok staði Lok 7, 8, ráða s-a kostum i sal, om husets herskerinde, Gri 14; — s. hugar, bryst, dets grjótt, hjærte, Hl 15 b, — rorbænk, Þul IV z 5. — Jfr lama-, vilí-.

sessi, m, 'samsidder', en som sidder på samme bænk, sidekammerat, kammerat, Þul IV j 7, Korm Lv 35, Sigv 13, 5, þengils s., jarl, Arn 5, 3, seggja s., d. s., Tindr 1, 3, s. þjóðar, konge, Hfr 3, 2, bonde, Grett 1, 1.

sessmeiðr, m, 'bænk-træ', træ, stok, der udgør en bænk, salr sleginn s-um Akv 14.

sessmogr, m, 'siddende mand', i pl. sessmegir, bænkede mænd i salen, Hávm 152.

Sessrúmnir, m, Freyjas hal, egl 'bænkerum', som rummer mange, findes kun i prosa som sådan. Derimod findes ordet i Þul IV z 1 blandt skibsnavne.

sessunautr, m, = sessi, kammerat, Þul IV j 10 (i pl), Orv VII 3, Heið 12.

sessþilja, f, bræt der udgør siddeplads, særlig 'rorbænk', slåask und s-ur Harkv 10.

set, n, siddeplads, bænk, flaut of s.

Rdr 4, láta e-n snauta í s. *Korm Lv 51*, í s-i miðju *Akv 37*. Jfr sjót. Jfr baug-.

seta, *f*, *siddan*, *siddan stille*, s-u efni, *lejlighed*, *mulighed til at holde sig rolig*, *Eyv Lv 1*. *Siddende mænd* (bagholds-mænd?), *Pul IV j 5*. (SnE I 532 opgives, at s. er 16 mand). Jfr kyrr-.

setberg, *n*, *flad* (*langstrakt*) *klippe med en fordybning* (*ligesom dannende en siddeplads*, set), *tæra s. ór stað Grott 11*, s-s *bønd*, *klippers guder*, *jætter*, *Eil 3*, *linna s.*, *guld*, *dets finnr*, *guldrig mand*, *den danske konge*, *Edað 3* (*ret enestående kenning*).

seti, *m*, *blandt ildens navne*, *Pul IV pp 3* (Jfr buði).

setja, (*setta*, *settr*), 1) *lade sidde*, *sætte*, *anbringe*, s. e-t á bjóð, *sætte på bordet*, *Rþ 4*, s. framm, *d. s.*, *Rþ 32*, s. und *hveru Hym 9*, s. í *Sævarstöð Vøl 17*, s. e-n í fjotur *Akv 18*, s. skotnaðra fyrir, *sætte*, *støde*, *stavene*, *mod bunden* (*til støtte*), *Þdr 6*, s. e-n und kyflu, *anbringe en så*, *at han rammes af køllen*, *Vagn*, *medium s*-ask, *sætte sig*, *Rþ 3 o. s. v.*, *Vøl 1. 30*, *Hhund I 14*, *Ódgr 13*, *settisk orñ Hausil 2*, s. niðr *Skí 29*, *Sigsks 53*, s-ask und ripti, *sætte sig under*, *med*, *ripti*, *sidde med et sådant på som brud*, *Rþ 23*. — 2) *anbringe*, *føre*, s. at setri jofra, *anbringe en i kongers hjemsted*, *gøre en til fyrste*, *Eskál 1*, s. e-n at (landi), *d. s.*, *Sindr 5*, *Edað 3*, s. stafna at móti e-m, *føre sine skibe mod*, *ÞKolb 3, 3*, s. stafna í haf *Ótt 3, 2*, s. branda at landi *Arn 3, 6*, s. skeiðr af hlunnum *Sturt 3, 3*, s. oddnets pinul við e-m *Anon (X) III B 1*, s. brott, *men her er setta víst fejl for sóttu*, *Korm Lv 21*, s. segl við húna, *hejse sejl*, *Gisl I, 14*, s. blóð of e-n (e-t), *bevirke*, *at blodet strømmer over nogen* (noget), *GSúrs 33*; s. e-m gísla, *give en gísl*, *Halli 6*; — s. sjónir við e-m, *rette sine øjne mod en*, *Þorm 2, 9*, s. hnaakka við e-m, *vende nakken imod en*, *Sigv 3, 6*; s. e-m sár, *give en sár*, *Pét 40*. — 3) *intrans.*, s. undan, *flygte*, *lv 23*. — 4) *ordne*, *fastsætte*, s. hróðr, *indrete et digt*, *Arbj 14*, s. sætt *Nj 19*, s. ráð móti e-m, *lægge råd op imod*, *Gd 40*, þat væ sett við glettu *Tjorvi*, s. e-m sverðleik, *beramme kámp*, *Fíngg*, s. e-n sælan, *gøre en rig*, *Am 99*, s. e-n hofðingja *Pl 43*, þann es svá setr seggi, *underholder dem så godt*, *Ht 84*, illa erum vér settir, *ilde stillede*, *Anon (XIII) B 4*, á settum tíma *Lil 22*; s. saman (j: sakar, *næppe rúnar*), *forlige*, *Sigrdr 12*; s. verk í einn stað, *samle et arbejde om digtet*, *danne det til et hele*, *Lil 96*. — 5) *neddysse*, *undertrykke*, s. etju lund jofra *Vell 7*, s. dramb e-s *Hálfs VIII 6*, s. e-n aprt af e-u, *hindre en i noget*, *Rv 5*. — 6) *oprette*, *stifte*, s. hofuðkirkjur *Mark 1, 25*, láta erkistól settan *Mark 1, 27*. — 7) *upersonligt*, upp setr mþkk, *der hæver sig*, *Guðbr 2*. — 8) *part. pass.* settr, *besat med*, *opfyldt af*, s. dreyr-

stofum *Sól 40*, s. flærðum *Lil 17*, s. tólum *EGíls 3, 9*. — 9) *medium*, *sætte sig*, *gå under*, *stjarna sezk Sól 46*, *sól réttlætis sezk Mey 3*.

setning, *f*, *ordning*, s. guðs *Mey 47*.

setr, *n*, (-rs), 1) *sæde*, *hjem*, *bolig*, *mitt s. (rettelse for sex)* *VGl 9*, sælligt s. *Lok 43*, jofra s. *Eskál 1*, *Þjóða A 1, 19*, buðlunga s., *kongens land*, *Ht 15*, *Gauta s.* *Asgård*, *Þdr 8*, *Ymsa kindar s.*, *Jætterverdenen*, *Þdr 2*, s-rs heimr, *verden til at bo i*, *HolmgB 9*, *Brandfúrða með byggðu setri*, *med dens boliger*, *Ótt 3, 7*, vera s., *menneskenes bolig*, *verden*, *Likn 36*, hríðar s., *fjælde*, *Bergb 1*. — I kenningar, for sø: *flausta s.* *Anon SnE I 512*, — for arm: *hrings s.* *Þorm 2, 8*, *hauka s.* *Þorm 2, 24*, *Nj 13* (i pl), — for skjold: *randa reyrrar s.* *Arn 2, 14*, *geir-hríðar s.* *Anon (XIII) B 19*, — for guld: *Fáfnis s.* *Hl 24 a*, *orma s.* *Grettis 50*, — for himmel: *sunnu s.* *Has 13*, *Leid 13*, *sólar s.* *Oddi 2*, *röðuls s.* *ESk 6, 3*. — 2) *nedgang*, s. sólar, *solnedgang* (v. l. sjót), *Eg Lv 6*; *ophør*, *sútar s.* *Rv 34*. Jfr el-, *hjaln*-, *linn*-, *orm*-, *y*-.

setrlinni, *m*, *kun i s-a særir* = *særir linna setrs* (*hds har sett-*; *mulig er setrs det rigtige*), *gavmild mand*, *Anon (XII) B 11*.

setrverjandi, *m*, *forsvarer af et rige*, *ifølge sammenhængen*, *kræver af et rige* ('en som vil forholde en noget, gøre en noget stridigt'), i pl, *Yt 4* (v. l. setrs v.).

sex, *talo*, *seks*, *Eg Lv 39*, *Hást 1*, *Þorm 1, 6*, *Mark 1, 30*, *ESk 6, 54*, *Rst 18*, *Krm 11*; *VGl 9* *urigtigt for setr*, s. d.

sexhöfðaðr, *adj*, *med sex hoveder*, s. *sonr Vafpr 33*.

sextán, **sextían**, *talo*, *sejsten*, *Njáll*, *ÞKolb Lv 3*, *Rv 4*, *Islðr 20*, *sextían Vell 37*.

sextándi, *ordenst.*, *sejstende*, þat kank s-a *Hávm 161*.

sextigir, *talo*, *tres*, s. ára (*eller i to ord*) *Anon (X) I B 10 b*, s. seyðis heita *Pul IV pp 4* (*her skr. i romerske tal*), *skarfogr skip s.* (*dette som appos.*, *ogsá her vél retiere i to ord*), *Þstf 1, 2*.

seyðir, *m*, *ild*, nú eru sextigir s-is heita *Pul IV pp 4*; *der er meget*, *der taler for* (se *BMölsen i Aarbb. 1909 s. 317 f.*), at s. *betyder kogeindretning i gruber*, *hvor ilden er på bunden*, *og det*, *der skal koges*, *ligger ovenpå*, *helt tildækket af tórv*, *bera óxn á s-i*, *lægge* (*oksekødet*) *på ilden* (*i en sådan grube*), *Hym 15*, *bera mat á s-i Hausil 2*, *hafa á s-i*, *have over ilden*, *lade koge*, *Hjálmp III 2*, *draga á s-i* (*hds urigtig seyð*) *Hjálmp III 9*; *snúa s-i*, *vende det*, *som er sat over ilden*, *Hæng V 10*; *jfr de hos Fritzner anførte steder fra prosa*; *at ordet også har betydning 'ildsted'* (j: *ildgrube?*), *ses af Landn 30* (*Isl.s I*). *Man kan der-til føje talemåden* (*kendt fra nyisl.*), e-ð

er á s-i, *noget er i gære* (egl. 'noget er over ilden, ifærd med at blive kogt').

séa, (yngre sjá; sá, séinn — sénn), 1) *se*, fysisk, es s. kunnur, *der har den fulde brug af synet*, *Reg 23*, s. illa í milli, *kunne vanskelig se igennem noget* (om spydregnen), *Þjóða I, 10*, sé nú seggir *Guðr III 9*, sák ok þaðak *Hávm 111*, s. e-t sjónum *Hávm 150*, s. salkynni *Gri 9, 10*, *Skt 17, 18*, s. heim *Atla Akv 16*, s. Óðin *Gri 53*, s. Svipdag *Fj 43*, s. mik, *se til mig*, *Guðr III 1*, s. fall flotna *Rdr 7*, s. á hlýri *Hausl 1*, s. hjalm slitnaðan *Krm 13*, s. verðung falla *Sigv 11, 1*, s. dróttin hanganda *Lil 56*, s. mey und hjalmin *Fáfn 44*, hefr sénar börur *Gunnl Lv 5*, s. merki *Hást 4*, s. raunir e-s *Bersi 1, 2*, sáttaðu hrafn gjalla, *du så ikke raven, der (o: hvor den) skreg*, *Egils (XII) 3*, s. baug, *betragte*, *Vøl 23*, s. þá roðru, *se, undersøge*, *Am 20*, s. svást, *se det yndige*, *Fj 5*, s. svik, *have øjenforblændelse*, *H hund II 40. 41*, s. sör, *se sör, forstå sår, deres art og farlighed*, *Sigrdr 11*, s. jarl í fiskivöðum, *se, genkende, jarlen*, *Rv 12*, s. sverð í hári, *se, indse arten af*, *Grett 2, 10*, séask í augu, *se hinanden i øjnene* (om ómhedsfølelse), *Rþ 27*, upersonligt, eðr of sér es *Hausl 14*, á gerðum sér þeira at *Harkv 19*, á sér þat illa, *det ser man vanskelig på* (af) *det hele*, *Am 43*, á sér, *man kan se det på os*, *Þorm 2, 21*, vé sá riða *ÞGisl 9. — 2*) ándelig, s. røð til e-s *Am 70*, s. hug e-s allan, *se, gennemskue*, *Hálfs VI 3*, s. stoð af e-u *Vell 22*, ek sé at engi tunga, *jeg ser, skønner*, *Lil 26*, sék ei þann, *jeg indser ikke hvem*, *Lil 64*, ef s. þykkisk *Grip 8. 30*, s. geðleysi í skapi e-s *Grip 32*, s. forna stafi í brjósti e-s, *lære at kende*, *Alv 35*, s. e-m ofarla bita *Hávm 118*, s. feigð fira, *forudse*, *Grott 21*, s. Baldri orlög folgin *Vsp 31*, s. fyrir e-t *Grip 10. 28*, s. framm (lengra) *Vsp 44 o. s. v.*, *Hynal 44*, *Grip 20. 22*: upersonl., sér eigi minni efni *Hall 3. — 3*) med præpp., á, s. á, *se på, tage i betragtning, undersøge*, s. á e-n *Vafpr 6*, *Hák 13*, s. á gest *Fj 44*, s. á sumbl *Lok 3. 4*, s. á skjöld *Hamð 20*, s. á dýr *Vøl 20*, s. á hlaut *Hym 1*, s. á sigling *GrHj 2*, s. á haudr, *se på jorden, tragte efter jordiske goder*, *Merl I 56*, s. á sjöt goða *Eirm 7*, þás sék á Sögu, *når jeg får øje på, betragter*, *Hfr Lv 24*, — til, s. til, *se i retning af, vænte sig noget* (dér hvor man — ándeligt — ser hen), ey sér til gildis gjöf *Hávm 145*, s. til launa *Eg Lv 32*, ek sé þar til bjargar *Has 12*, segg-fjölð sér þar til sælu *Gráf 11*, s. þar til fleira *Ott 4, 1*; *se noget hos en, se en gøre noget, upers.*, þat sá til (hans) *Arn 6, 14*, — *undersøge, stræbe at lære*, litt sá gassi til laga, *brød sig ikke om at lære*, *Ófeigr I*, séask til, *se, betragte hinanden*, *Am 36*, — í, es í sóu, *da de kikkede ned deri*, *Vøl 21*, — við, s. við e-u, *undgå noget*, s. við tungu e-s, *undgå*

ens spydigheder, *Gunnl Lv 8*, s. við svikum *Fáfn 37*, s. við fari *Sigrdr 8*, s. við illu *Sigrdr 32. 37*, s. við meini *Ulfr Lv*, s. við synð *Merl I 64*, s. við rokum *Mhkv 19*, s. við snorum *Mhkv 22*, s. við prettum *Lil 43*; — of, s. of e-t, *lade blikket gå henover*, *Vsp 29*, — fyr, s. fyr e-u *Grip 39*, *vistnok fejl for hygg* (hyggsk), séask fyrir, *se sig for, sørge for sig selv*, *Merl I 63*; — umb, séask umb, *se sig omkring*, *Vøl 4, Pl 21. — 4*) medium séask, *frygte, med acc.*, *HHj 12*, *Hhund II 16. 18*, *Sigsk 33*, *Akv 2*, Knútr sák fátt *Hl 35 a*, sás aldriki sák háska *Arn 6, 12*, menn sþusk orm *Þjóða 4, 15*, séask sverða sþug *Ólhelg 2*, séask vitt stríð *ÞKolb 3, 1*, nú séumk hitt at *Þmáhl 12*, meirr séumk hitt at *Gunnl Lv 6*, þó séumk hitt at *Sigv 3, 6*, — med of, séask of Munin *Gri 20*, séumk vér hans of hugi *Hák 15*; — séask ekki at, *intet frygte i henseende til* (dem selv eller livet), *Merl I 53*, jfr sá fylkir sésk fæst at lífi *HHj 11*, — med genitiv, þeirar sýnar ek sþumk ey, *følgerne af det syn har jeg altid frygtet*, *Guðr I 26. — 5*) vanskelegt og forvansket er vistnok svárra sára sákat né kunnur, *hvor der mulig skal læses sák at, jeg så, at de ikke forstod . . . Ghv 11.*

Sém, m, *Sem*, Noahs sön, *SnE II 246*.
sérlátur, adj, egen, ejendommelig (om en som er „noget for sig“), s. í lyndi *Gd 7*.

sétti, ordenstal, sjätte, *Eirm 9*, *Sigv 1, 6*, *Hávm 51. 151*, *Gri 11*, *Vafpr 30*, *Grög 11*, *Sigrdr 29*.

siðabót, f, forbedring i sæder, *Has 3. 48*.

siðapallur, m, sæders, troens, bænk, grund, standa á s-i *Pét 31*.

siðavendni, f, retskaffenhet í opførsel, s. einkend *old SnE II 246*.

siðbjóðr, m, troens byðer, s. lýða, *Kristus, Pl 31*.

siðbót, f, forbedring i sæder, moral, verðrat snótum s. at því *Merl II 51*.

siðbætur, m, forbedrer af sæder, i religiøs henseende, *Gd 8*.

siðferð, f, sæder (gode sæder i religiøs henseende), s-ar blóm *Heilv 3*.

siðforn, adj, gammeldags med hensyn til religion, hedensk, *Jóms 7*.

siðfróðr, adj, kyndig í religionen, *Pl 51*.

siðgætur, m, bevogter af religionen, om *Kristus, Líkn 46*.

siðlauss, adj, 1) uhövisk, tölperagtig, s. sveinn *Hhund I 43*. — 2) umoralsk, s-s kona, om *Ran, Frþ I 13 b*.

siðlátur, adj, troende, *Heilv 8*, *Mv I 3* (i superl.).

siðlæti, n, gode sæder, især i religiøs henseende, s-is gætur *Pét 8*.

siðminnigr, adj, erindrende religion, sörgende for troen, om *Kristus, Leid 37*.

siðnenninn, adj, arbejdende for troen, om *Kristus, Líkn 18*.

siðnæmr, *adj*, lærenem med hensyn til gode sæder, især det religiøse, om Knud d. store, *Ploft* 2, 2.

siðr, *m*, (-ar), 1) sæd, sædvane, adfærd, så es s. med Sygna ræsi *Hfr Lv* 10, frægt es at segja til slíks s-ar, om kampen, *Hfr* 3, 3, hirð jók þann sið, om det samme, *Hl* 6 b, kunna sið jofra *Hl* 40 b. — 2) moralsk vandel, gode sæder, s. batnaði *Gísl* 1, 7, især med hensyn til det religiøse, nema sið *Hsv* 1, dökkva sið manna *Has* 55, spilla s-um *Lil* 9, vátta siðuna *Lil* 76, lifa at sið (v. l.) *Hsv* 1, siðar mætr *Alpost* 10, heilagur s., religion, tro, *ESk* 6, 3, heiðinn s., hedenskab, *Pl* 8, s. ljótr, d. s., *Ólhv* 4, 2, vándr s. *Ód* 10. *Jfr* 6-, rán-.

siðreynir, *m*, prøver af sæd, fremgangsmåde, hjaldrs siðr, = kamp, dens 'prøver' (reynir), kriger, *Anon* (X) *Digt om Guð-leifr*: — 'troens prøver', *Gd* 62.

siðskjótr, *adj*, hurtigt med hensyn til tro, má vel betyde 'hurtig fremmende troen', om gud, *Líkn* 6.

siðspennir, *m*, 'tro-omspænder', troende mand, *Pét* 27.

siðsterkr, *adj*, tro-stærk, vidnende stærkt om tro, om et digt, s. bragr, *Pét* 6.

siðvandr, *adj*, omhyggelig med hensyn til sin tro, *Rst* 9, *EGüls* 1, 27.

siðvándr, *adj*, som har slemme sæder, superl. siðverstr, ryggesløs (mand), *Gd* 45.

siðvendi, *f*, omhu med hensyn til sine sæder, retskaffenhed, s-is kvikvendi *SnE* II 236.

1. **Sif**, *f*, *Siv*, Tors hustru, S. á hó heima *Hárð* 48, Sifjar rúni, *Tor*, *EVald* 1, Sifjar verr *Hym* 3. 15. 34, *Dry* 24, *Grett* 1, 7 (hjólþ Sifjar vers, rónnetræ), svarðfestar Sifjar, *guld*, *Bjark* 5 (*jfr SnE* I 336). — I kenningar, for kvinde: *jfr Pul* IV yy 1, S. slœðu karms *Hfr Lv* 19, S. silkis *Rv* 12; Sifjar silfrs (ved rettelse) *Sigrðr* 28, *EGüls* 1, 29 er kenningen fordærvel, (*jfr* navnene *Silkisif*, *Ellisif* = *Elizabeth*), for jættekvinde: *fjardmývils* S. *Hókr* 5. — *Jfr* hirði-, hristi-, hörbeiði-, reiði-. — Blandt navne på 'jord', *Pul* IV æ 1.

2. **sif**, *f*, 1) svogerskab eller slægtskab, s. sifjaðr, knyttet ved slægtskab, *Hyndi* 43; ellers altid i pl, sifjar, þyrma s-jum *Sigsk* 28, spilla s-jum *Vsp* 45, sltta s-jum *Merl* I 54; i en forvansket sammenhæng *Arbj* 18, og barna s. *Lok* 16. — 2) om åndelig tilknytning, s-jum es þá blandit, da er et (fuldstændigt) åndeligt slægtskab, fortrolighed, bragt i stand, *Hávsm* 124. — 3) sifja silfr *Sigrðr* 28 er uforståeligt og vist fejl for Sifjar silfrs (se Sif).

sifjaðr, *adj*, besvogret, bestægtet, sif s. sjotum gorvöllum *Hyndi* 43, *Véurr* *Óðni* s., *Odíns sön*, *Hym* 21.

sifjagr, *adj*, s. s. foreg., á s-um mér *Grip* 50 (her af nogle rettet til sifjungu).

sifjungr, *m*, besvogret person, *Pul* IV

j 10 (pl), s. þeira, om *Guðrun*(?), *Akv* 29, bera sakrúnar með s-um *Hhund* II 34, snýta s-um, om sønner, *Am* 85.

sifuni, *adj*, som er tilfreds med, lever under, venskabelig forbindelse, venskabelig forbunden, om *Tor* og *Loke*, *Þdr* 11.

sig, *n*, kamp (vistnok egenlig og oprindelig identisk med sigr, der i betydning 'sejr' blev masc., i sammensætninger findes ofte sigr- = kamp, hvis ikke dette er indkommet under traditionen eller ved afskrivere for sig, bevislig er dette undertiden tilfældet. *Jfr Bugge*, *Studier* II, 111), *Pul* IV k 1, at s., efter kampen, *Sigv* 7, 5.

Sigarr, *m*, sagnkonge, søkonge, *Guðr* II 16(?), bekendt fra *Hagbard-Signy-sagnet*, S-s fjandi, *Hagbard*, dennes grandmeiðr (*skadetræ*), *galgen*, *Hskv* 3, 3, mægða laun þau er S. veitti, ɔ: hængning i galge, *Grett* 1, 5; S-s hestr, *galge*, *Sigv* 12, 1, S-s jór *Hál* 6 (til disse to udtryk er valgt verberne at riða, at temja), S-s drifa, *kamp*, *Nj* 9, S-s veggr, *skjold*, *Ht* 59, S-s tjöld, d. s., *Ingi* 1, 1; her bruges S. i betydning 'søkonge', men navnet findes ikke i søkongeremsen. — En kriger, *HHj* 36. — En sagnperson, *Hhund* II 4.

Sigarsholmr, *m*, sagn-lokalitet, *HHj* 8.

Sigarsvellir, *m*, pl, sagn-lokalitet, *Hhund* I 8.

sigbjörk, *f*, 'kamp-birk', kriger, s-a serkir, *brynjer*, *Vell* 35.

1. **Sigðir**, *m*, Odinsnavn (ældre Sig-þær, *jfr* skrivemåden *Sigþær*), *Pul* IV jj 6.

2. **sigðir**, *m*, sværd, *Pul* IV I 9 (af samme st. som sigðr, 'skæreren'), s-is látr, *skjold*, (*jfr* *Hermóðr*), *Þmaur*.

sigðr, *m*, (-s og yngre -ar?) 1) segl, *Gauts* s., sværd, *Þjóða* 3, 30 (bera *Gauts* s-ð á sveita svans orð), sára s., d. s., þollar sára s-a (s-ar v. l.) *EGüls* 3, 13. — 2) urðar s., stenhulens segl, *slange*, *Merl* I 46. — 3) sværd, *Pul* IV I 1.

sigdeilir, *m*, kæmper, kriger, *Sturl* 5, 3.

Sigfaðir, *m*, *Odin* (egl 'kamp-fader'), *Vsp* 55, *Lok* 58.

sig-Freyr, *m*, 'kamp-Frey', kriger, ald-rœnn s. *Rv* 13.

Sigtúss, *m*, *lstaender* i 10. årh., S-ss synir *Nj* (XII) 2.

Sigföðr, *m*, *Odin* (egl 'kamp-fader'), *Pul* IV jj 4, *Gri* 48. *Jfr* *Sigfaðir*.

Sigg, *f*, (-jar), egl navn på fjældet *Siggen* i *Sydhordland*, men tidlig forstået som *ønavn*, *Pul* III 3, IV bbb 2, fyr S-ju, forbi S., *ÞSær* 4, 1, S-jar lindi, havet, *Leiknir* (*jfr* *sól-Grund*).

Siggautr, *m*, *Odin*, *Pul* IV jj 6.

Siggeirr, *m*, = *Sigarr*, *Signys* mand, *Hhund* I 41, — sagnperson, *Guðr* II 16.

sighljóð, *n*, kamp-sang, syngva s. *Sturl* 4, 25, *jfr* *sigrhljóð*.

Sigi, *m*, *Odíns sön*, *Pul* IV e (v. l. *Siggi*).

1. **sigla**, *f*, mast (egl 'sejlbærer'), *Pul* IV z 5, *Frp* I 10, samnagla s., sværd,

Djóða 3, 31, Naglfara segls (*skjoldets*) s-ur, *krigere*, *Rdr* 5; — s-u otr *se* otr.

2. **sigla**, (-ða, -t), *sejle*, s. of *sæ* *Am* 3, s. sex dægr *Krm* 11, s-ið *ér sælir Am* 34. **sigli**, *n*, *smykke*, *máske* *særlig 'halsring'*, gefa s. *Lok* 20, gefa *hróit s. Sigsk* 49.

sigling, *f*, *sejlas*, *GrHj* 2.

sigli-Sága, *f*, 'smykke-Sága', *kvinde*, *Korm Lv* 56.

siglutoppr, *m*, *mastetop*, *Þul IV* z 6.

siglutré, *n*, *det masten udgørende træ*, *mast*, *Þul IV* z 6.

sigmáni, *m*, 'kamp-måne', *skjold*, s-a *gnýr*, *kamp*, *Sigv* 2, 5.

Sigmundur, *m*, *Odin*, *Þul IV* *jj* 6, — *Berómt sagnhelt*, *Eirm* 5, *Hynrl* 2, *Helges fader*, *Hhund I* 6. 11, *II* 12. 50, *Sigurds fader*, *Grip* 3, *Reg* 13, *Fáfn* 4, *Sigrdr* 1, *Sigsk* 38, *bani S-ar Reg* 26, *skip S-ar Guðr II* 16, S. ok *Sinfjötli Fas I*, 134; — *Sigurds sön*, *Guðr II* 28.

signa, (-aða, -aðr; -ða, -ðr) 1) *signe*, *indvi ved tegn*, *full skal s. Sigrdr* 8, *gumnar goðum signaðir Hynrl* 28, (*jfr Bugge*, *Arkiv I* 252) s. e-n *goðum*, 2; *ofre én*, *Gautr II* 20, *ól þats Bárøðr signði Eg Lv* 3, *hjúpa signuð goðum Ragn VI* 3; *grund sólu signuð*, *land solbestráit*, *om det hellige land*, *Oddi* 5, *men urigtig v. l. for birt*. — 2) *velsigne*, s. *minni Alpost* 3, *signat ljós*, *om Kristus*, *Lil* 63, *signat hjarta Gd* 30. — 3) *indvi*, *rense*, *i signdu vatni Gd* *þ* 61. — 4) *anvende korsets tegn*, s-ask *skyldu seggir*, *skulde korse sig*, *Gd* *þ* 27.

signan, *f*, *signen*, *slænen kors*, s. *handar Gd* 58.

sig-Njorðr, *m*, 'kamp-Njord', *kriger*, *Ht* 55.

Signý, *f*, (-jar), *Sigars datter*, *Hagbards elskede*, S-jar *verr*, *Hagbard*, *Yt* 10.

Sigorðr *se* *Sigurðr*.

sigr, *m*, (-rs), *sejr* (*jfr sig*), *njóta* s-s ok *landa Hhund I* 56, s-s *valdari*, *sejrherre*, *Mark* 1, 8, *nú es s. á spjótum Drv* (XI) 6, s-i *rændr Ghv* 17, s-i *þorrinn Rst* 17, *ráða* s-i *HHj* 39, *Gldr* 5, *Rst* 3, *geta s. Hávm* 58, *hafa s. Grip* 9, *Reg* 23, *Sigrdr* 6, *hljóta* s. *Gldr* 7, *Þdr* 19, *vega s. Fáfn* 23. 30, *vinna s. Lil* 62, *hrósa* s-i *Jóms* 8, *árna* s. *Am* 34, *taka við* s-i *meira Arn* 2, 15, *vas þer s. skaptr Arn* 2, 13, s-s *verðr auðit Krm* 15, *gefa* e-m s. *Lok* 22. 23, *Hynrl* 3, *Sigrdr* 3, *Helr* 8, *ESk* 6, 30, *nema* e-n s-i *Eirm* 7, *Mark* 1, 23, *prýða sinn dag með* s-i *ESk* 6, 31, s. *varða þá* (*rettelse for saungvarðada*) *Korm Lv* 25. — *már* s-s, *kamp-måge*, *ravn*, *Hl* 20 a; *her er vist sigs fejl for sigs. Jfr laun*.

sigra, (-aða, -aðr), *besejre*, *overgå*, s-andi *þáfugls prýði Lil* 27.

sigrakkr, *adj*, *kamp-modig*, *Hallv* 1.

sigrborð (*for sig-?*), *n*, 'kamp-bræt', *skjold*, s-s *svell*, *sværd*, *Eviðs* 6.

sigrbráðr, *adj*, *rask*, *hidsig i (til) kamp*, *Hl* 39 a (*for sig-?*).

sigrbyrr, *m*, 'sejr-bör', *medvind*, *der fører til sejr*, *Olhv* 2, 9.

Sigrdrif, *f*, *navnet på den sovende valkyrje* (*egl. 'kamp-fremskyndende'*); *der er ikke grund til at opfatte ordet som fællesnavn 'valkyrjen'*, *måat S-ar svefni bregða Fáfn* 44; *vokalens beskaffenhed kan ikke være tvivlsom*, *da -drif er fem. til -drifr* (: *lif*-). *Ved misforståelse opstod i sene tider formen Sigrdrifa* (*jfr Sigrdrifu-mól*, *et navn*, *der ikke findes i det gamle håndskrift*).

sigreynir, *m*, 'kamp-prøver' (*eller 'kamprön'?*), *kriger*, *Porm* 1, 12, *Gunnl Lv* 5.

sigrfíkinn, *adj*, *kamp-begærlig*, *Liðs* 5.

sigrflaust, *n*, *sejrrigt skib*, *Sturl* 5, 1.

sigrfljóð, *n*, 'kamp-kvinde', *valkyrje*, *Þ Tref* 5.

sigrgjarn, *adj*, *kamp-begærlig*, *Rst* 31.

sigrgladdr, *adj*, *glædet ved sejr*, *Pl* 57.

sigrgæðir, *m*, 'kamp-forstærker', *kriger*, *Bkrepp* 7, *ÅKet*, *Sturl* 6, 2.

sigrgöfgaðr, *adj*, *sejr-prydet*, *StjO* II 3.

Sigrhaddr, *m*, *jysk mand* (10. årh.), *G Sürs* 3.

sigrhafandi, *m*, 'sejr-besidder', *sejrherre*, s-*endr Yt* 32.

sigrheimr, *m*, 'sejr-verden', s-ar *sjau Sól* 52 (*jfr læren om de 7 himle*).

sigrhljóð, *n*, *kamp-lyd*, *kamp-sang*, *Darr* 10, *Sturl* 4, 25 (*her har ét hds sig*-).

sigrhnoð, *n*, *blandt 'sværddele'*, *af sigr*, *sejr eller kamp*, *og hnoð*, 'slænen', *især tildannelse af klinkssöm*, *Þul IV* I 12, *jfr Falk*, *Waff* 28.

sigrhnugginn, *adj*, *sejr-berøvet*, *Þhred* 7.

sigrhvatr, *adj*, *rask til* (*i*) *kamp*, *jofurr s-astr Sigv* 9, 1.

sigrhjófundr, *m*, 'kamp-dommer' eller 'sejrdommer', *i bægge tilfælde* *Odin*, *St* 22.

sigrir, *m*, *overvinder*, *djöfla s.*, *om biskop Guðmund*, *EGilts* 3, 12.

sigrleikr, *m*, *kamp-leg*, *kamp*, *snarr s-s Anon* (XIII) B 45.

Sigrlinn, *f*, *sagndronning*, *Sváfnis datter*, *HHj* 1, 4, S-ar *sonr*, *Helge*, *HHj* 35.

Sigrloð, *f*, *Anon* (XIII) B 34, *er enten et (fingeret?) kvindenavn eller et valkyrjenavn* (*jfr Gunnloð*), *son Sigrlaðar* (*laaðar hovedhds*), *úvíst hvad der sigtes til*, *mulig er son fejl for synir*, *synir S-ar = hermeger* (*og lígn.*), *krigere?*

sigrloñ, *f*, 'kamp-dyng' (*loñ 'langstrakt dyng'*), *svans s-lanar = sigrsvans lanar*, 'kamp-svanens', *ravnens*, *dynger*, *ligdyngerne*, *deres* *ørbeidir* (*s. d.*), *kriger*, *Þloft* 2, 3; *snarere at opfatte således end sigrlana svanr*, 'kamp-dyngernes' (2: *ligenes*) *svane*, *ravn*, *dennes* *ørbeidir 'hidkalder' (?)*.

sigrminnigr, *adj*, 'kamp-erindrende', *krigersk*, *Eyv* Lv 4.

sigmær, *f*, 'kamp-mø', *valkyrje*, *i pl. Finng*.

sigmætr, *adj*, 'sejr-herlig', *udmærket ved sejrvinding(er)*, *Sturl* 5, 17.

sigmognuðr, *yngre -magnaðr*, *m*, 'sejrforstærker', s. bragna, *en som gør mænderenes sejr stor, dygtig kriger*, *Sturl 5, 12*.

sigrnenninn, *adj*, *dygtig i (til) kamp*, *Rauðsk*.

sigrstöð, *f*, 'sejr-stolpe', *Kristi kors*, *Líkn 42*.

sigrstýrir, *m*, 'kamp-styrer', *kriger*, *Hl 18 b*.

sigrsæll, *adj*, *sejr-sæl*, *sejrrig*, *Eiríkr enn s-i Hl 26 a*.

sigrtrúr, *adj*, *påidelig med hensyn til sejr*, *sejrrig*, *om Kristi kors*, *Líkn 39*.

sigrunar, *urigtig v. l.* *Rdr 2*.

sigrunninn, *adj*, *kamp-besejret*, *s-it Serkland (s. d.)*, *om en kvinde*, *Anon (XII) C 33*.

sigrunnr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *Vell 26*, *Giz 2*, *om Odin selv*, *Húsd 9*.

Sigrún, *f*, *valkyrje*, *Helges elskede*, *H hund I 30. 54, II 14. 25. 29. 42. 45*; *her er frá Sefafjöllum hendes tilnavn*.

sigrúnar, *f. pl*, *kampruner*, s. ef þú vilt *sigr hafa (de skulde ristes på hjaltet)* *Sigrdr 6*.

sigrvæfr, *m*, 'kamp-væv', *om valkyrjernes mærkelige væv*, *sláa sverðum s-i Darr 2*.

sigrviðr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *GSúrs 21*, *Hást 7*, *Sigv 2, 1*, *Merl II 36*.

sigrþjóð, *f*, *kamp-folk*, *kamp-skare*, *om Einherjerne*, *Hhund II 49*.

sigrþollr, *m*, 'kamp-træ', *kriger*, *Rst 28*. **Sigrøðr**, *m*, *Korm 1, 5*, *urigtig v. l. for Hþokon*.

sigtívar *se sig-Týr*.

sigtópt, *f*, 'kamp-tomt', *Hropts s-ir*, *Valhal*, *Vsp 62*.

sigtól, *n. pl*, 'kamp-redskaber', *sværd*, *våben*, *halda s-um*, *rette våbnene*, *Anon (X) Digt om Guðleifr*.

Sigtryggr, *m*, *navn på Odin*, *Pul IV j 8*, *S-s tjöld*, *skjolde*, *Ingj 1, 1*, *men vistnok urigtigt for Sigars (der findes som v. l.)*. *Kong Sigtryg silkeskæg*, *Gunnl Sig 3*. — *Sagnperson*, *Hyndl 15*.

Sigtún, *Sigtúnir*, *n. eller f. pl*, *Sigtuna i Sværrig*, *Valg 5*; *Arn 3, 2*, *Þjóða I, 2*, *Orv IV a 1*.

sig-Týr, *m*, 'kamp-Ty', *Odin*, (*jfr SnE I 230*), *sjalfr s. Gráf 12*, *s-s salir SnE I 340*, *s-s berg*, *uvist hvortil der sigtes*, *Akv 30*; — *pl. s-tivar*, 'kamp-guder', *guderne for Ragnarök*, *røk rømm s-a Vsp 44 o. s. v.*, *s-a synir*, *guderne*, *Gri 45*, *Lok 1. 2*; — *Fáfn 24* *mätte ordet betegne 'kri-gere' (menneskelige kriger)*, *men det er vistnok kommet herind ved fejlagtig hukommelse*. — *Akv 29 er teksten forsvansket (goðrún s-a lyder linjen)*.

Sigurðr, *m*, *den berømte sagnhelt*, *S. fáfnisbani*, *hovedpersonen i en cyklus af eddadigte*, *fra Grip til Sigsk*; (*Jormun-rekkr*) *S-ar mágr Hyndl 25*; *Guðr II 1. 2 o. s. v.*, *Oddgr 19*, *Am 98*, *Ghv 4. 10. 17. 18. 19*, *Hamð 6. 7*, *Hl 10 a*; *i kenning sleggju S.*, *om en smed*, *Þjóða 4*,

15, — *Ragnars (lodbroks) fader Rdr 2*, *Sigurd jarl på Lade*, *Korm 1, 2*, *Hål 11*, — *broder til Erik jarl*, *ÞKolb 1, 1*; — *S. jarl på Orknøerne*, *Drv (XI) 3*; — *S. sýr Mgóð I*, *Þjóða 3, 29 (her formen Sig-orðar)*; — *S.*, *søn af Harald gulle*, *ESk 6, 8*; — *S. enn ellri*, *Sigurd jorsalfar*, *ESk 6, 70*; — *S.*, *Bues broder*, *Jóms 9*. — *Jfr Sievers*, *Arkiv V, 135 f*.

Sigvaldi, *m*, *Sigvalde jarl*, *Þskúm*, *Vell 34*, *Éskál Lv 2*, *Vagn*, *ÞKolb 3, 3*, *Skúll 1, 2*, *Jóms 9 o. s. v.*; — *sagnperson*, *Orv IV β 5*.

Sigvatr, *m*, *S. skjald (dette er den alm. form for Sighvatr)*, *Sigv 11, 9. 17: 13, 29*, *ESk 6, 12*.

Sigyn, *f*, *Sigyn*, *Lokes hustru (mulig ældre Sigvin)*, *regnes til asynjer*, *Pul IV h 2*, *jfr yy 1*, *þar sitr S. Vsp 35*, *S-jar arma farmr*, *Loke*, *Hausl 7*. — *Jfr I. F. X, 102*.

Sigþrótr, *m*, *Odin (egl. 'den som lader kampen trives')*, *Pul IV j 8*.

sik, (*sér*, *sin*), *pron. reflex.*, *sig*, *acc. bruges som obj.*, *letja sik Sigsk 43*, *miðla sik eggjum Sigsk 47*, *fremja sik Mark 1, 20*, *bjóða sik framml Lil 20*, *firra sik e-u ESk 6, 62*, *dæma sjalfan sik Mhkv 10*, *spara sik til e-s Mhkv 27*, *drekka sik óðan Akv 40*, *eller med præpp.*, *trúa á sik Ísldr 25*, *ljúga á sik Gríp 48*, *vesa of sik Hárb 22*, *vesa sviðr of sik Hávm 103*, *hyggja of sik Fáfn 35*, *sýsla of sik Mhkv 3*, *hafa lýða of sik Oddgr 17*, *ráða umb við sik Fáfn 33*, *þryngva und sik Hhund II 20*, *Gldr 6*; — *snúa til sín Mhkv 28*; *i eiga sín kvistingar kostu stýres sín af kvistingar Sigv 2, 5*; *gen. stár med verber*, *der ellers styrer gen.*, *njóta sín Brot 3*, *gáa sín Am 7 (pl)*, *74*, *dativ sér med verber der styrer dativ*, *læra sér hver Hym 3*, *spilla sér Am 104*, *stríða sér Hamð 8*, *íorða sér (pl) Hym 12*; *med andre verber*, *for at betegne den virkende som den interesserede*, *'til sig*, *for sig'*, *geta sér e-t Hávm 4. 8*, *Hák 19*, *hyggja alla vesa vini sér Hávm 24. 25*, *eiga sér veru Hávm 26*, *jfr Am 99*, *eiga sér ból Mhkv 27*, *hafa sér at mat Vasfr 45*, *fáa sér vers Lok 33*, *biðja sér e-s Hávm 37*, *kaupa sér lof Hávm 52*, *leita sér ágæta Jóms 11*, *nýta sér sveita Ísldr 7*, *deila sér e-t Hausl 4*, *ætla sér e-t Lil 8*, *ala sér jóð Sigsk 63 (ved retfelse)*, *gerva sér e-t Gri 5 o. s. v.*, *gera sér hollan ESk 6, 66*, *gera sér létt of tal Mhkv 4*, *jfr Am 74*; *eta sér aldrtræga Hávm 20*, *gala sér ógótt Hávm 29*; *med adj*, *mjök leiða sér Hym 8*, — *med præpp*, *sperna af sér Jóms 27*, *eiga und sér*, *have noget i sin magt*, *Mhkv 25*, *með sér ESk 6, 20*, *fjarri sér ESk 6, 48*, *hverfa (horn) at sér*, *til sig*, *til sin mund*, *Yt 16*; — *undertiden med verber*, *hvor det efter moderne brug er overflødig*, *heyra sér brag*, *omtrent = et digt om sig*, *Gunnl Sig 2*, *kunna sér slægdör Mhkv 18*, *una sér engu Hávm 95*, *jfr Am 58*, *Rþ 40*, *kunna sér við víti varask Reg*

1, hvarf sér andspilli frá *Sigsk 46*. *I andre forbindelser*, sér til sælu *Mark 1, 8*, sér at hefndum *Grip 45*; sér ærinna, *sig selv nok, Mhkv 12*, jfr *Lil 7*, sér nægjandiz *Lil 8*, sér hvern, *hver for sig, St 18*, einn sér hvar *Mhkv 15*, lifa sér, *for sig, ÞKolb Lv 3*, mega sér ekki, *være magtesløs, Lil 31*; *ofte tilföjes* sér, *hvor man væntede pron. poss., sin*, bera sér í fjöðrum *Vsp 66*, hefja sér at armi *Sigsk 4*, hafa sér á höfði *Sigrdr 14*, hefja sér á höfuð, af herðum *Hym 34. 36*, vita sér á höndum *Völ 11*, láta hvarfa sér í hendi *Hamð 20*, nema í hönd sér *ÞGisl 11*, af fingrum sér *ÞGisl 10*.

Sikiley, *f*, *Sicilien*, í *S-u Þjóða 3, 2; Þv 4*.

siklingr, *m*, *fyrste, konge*, *Þul IV hh 3, Yt 1* (v. l. sigl-), *Þorm 2, 1, Hd 5, Hfr 3, 24, Gunnl Sig 2, Sigv 2, 3. 3, 13, HHj 29, Grip 33, Reg 11, Hhund I 26, 46, II 14. 24*, s. fira *Arn 3, 11*. — *I kenningar for gud*: s. sólar ranns *Gmikan 1, 1*, s. sunnu setrs *Leið 13*, s. sólar bóls *ESk 6, 67*, s. sólar landa *Leið 26*, s. røðulgrundar *EGils 1, 21*, s. fróns tjalds *Líkn 24*, s. haudrfjörns *Líkn 19*, s. árs *EGils 1, 27*. — *Om oprindelsen til navnet SnE I 522 (urigtig etymologi)*. — *Jfr heim-*.

siktól se sigtöl.

sikulgjörð, *f*, **1**) *blandt navne på skibets dele (et bånd til at forminske sejlet ved sidevind, se Falk, Seew., 66)*, *Þul IV z 5*. — **2**) *omtrent = sværdbælte, hvis iss = sværd, hristir s-ar iss Hallv 2* (v. l. svikul-, *sikkert urigtigt*).

silfr, *n*, (-rs) **1**) *sølv, vesa ör s-i Þry 4, grátt s. Guðr II 2*, et hvíta s. *Merl I 56*, sveipa s-i *Völ 24. 35*, s-i varðir skutlar *Rþ 32*, s-i þekja sali *Gri 6*, jfr *15*, s-i hjaltat vörn *Sigv 12, 27*, skreyta s-i *ESk 6, 34*. — **2**) *sølvsmykke, s. vas þó meira Am 95*, serkr merkr við s. *Ragn II 4*, slængva s-i *Am 46*, snæhvitt s. *Am 70*. — **3**) *sølvbæger, s-i skenkt vin Ht 91*. — **4**) *sølvpenge, selja s-i Lil 48*. — **5**) *i kenning for mand: sundrhreytir s-a (i pl.) Nj 1*. — *sifja s. Sigrdr 28 er vist fejl for Sifjar s-s, se Sif*.

silfrband, *n*, *sølv-bånd, bånd med sølvplader (eller sølvindvirket)*, s-s *Sjofn, kvinde, GSürs 35*.

silfrbolli, *m*, *sølv-kop, sølvkar*, *Gd 60*.

silfrgyltr, *adj*, *forsynet med sølv (næppe forgyldt sølv)*, s-t *søðulklæði Akv 4* (*hds -gylt*).

Silfrintopp, **Silfrtoppr**, *m*, *en af asernes heste ('sølvtop')*, *Gri 30, Þul I a 2, IV rr 1*.

silfrker, *n*, *sølvkar*, s-s *Gnð*, *kvinde, Harð 4*.

silfrvafiðr, *adj*, *omviklet med sølv (sølvtråd)*, *sverð s-ið Harkv 19*.

sili, *m*, *bånd, sele*, s. *Þjórnar, havet, ESk 13, 12*, s. *Hernar, d. s., ESk 13, 13*. *Jfr fagr-, fold-, grá-*.

silki, *n*, *silke*, *hár gult sem s. Rv 15*,

vefja s., omvikle med silkesvøb, Rþ 34, s-is *sima Vell 14*, s. *saumat, i gáden, Gát 3*, = *tjald, tælt, synonymt med acc. af tjaldr, en fugl (hæmatopus)*. — *I kenninger for kvinde*: s-is *Sif Rv 12*, s-is *skorð Vígl 16*.

silki-Grund, *f*, *'silke-Jord'*, *kvinde, Vitn 23*.

silki-Gunnr, *f*, *'silke-Gunn'*, *kvinde, Vígl 3, Ans 5*.

silki-Nanna, *f*, *'silke-Nanna'*, *kvinde, Korm Lv 32*.

Silkisif, *f*, *sagndronning, Orv IX 71*.

siliskorða, *f*, *'silke-bærerske'*, *kvinde, Mv I 5*.

silkiölða, *f*, *silke-klædning, silkekappe med sløb, i pl, Eg Lv 34*.

silki-Sól, *f*, *'silke-Sol'*, *kvinde, Mv I 12*. **Silund** se Selund.

simblir, *m*, *af ukendt betydning, s. sumbls synes at høre sammen og betegne en jætte, Bragi 2, 1*.

simi, *m*, *hav, Þul IV u 2* — *okse, Þul IV ö 1*. *Jfr for-*.

simir, *m*, *okse, Þul IV ö 2* — *hest, Þul IV rr 1*.

simla, *Eg Lv 17*, *af uvis betydning; s. sorgar synes her at høre sammen*.

Simul, *f*, *jættekvinde, Þul IV c 3, H hund I 42*, *her brugt som skældsord*.

simull, *m*, *okse, Þul IV ö 2*.

sin, *f*, **1**) *sene, sniða e-n s-a magni, berøve en senernes styrke, om Völund, hvis knæhaser blev overskærne, Völ 17*. — **2**) *det mandlige avlelem, eiga meiri s. Grét 2, 10*.

sinbundinn, *adj*, *senebunden, om et fartøj, hvis planker er bundne sammen ved sener og ikke fæstede til hinanden ved søm, om et lappisk skib, s-it skip Ív 26*.

sindr, *n*, *de glødende skæl, der falder af det hamrede jærn, søgs s., guld, E Gils 3, 12*.

Sindri, *m*, *dværg, (jfr SnE I 340)*, *S-a ætt Vsp 37*. — *Tilnavn til skjalden Guthorm, lof S-a Jór 4*.

Sinjöttli, *m*, *Sigmunds søn, Eir 5, H hund I 8. 33. 37. 45, II 23, Fas 1, 134*.

Singasteinn, *m*, *mytisk klippe ude i havet, bekendt af Heimdals strid med Loke (singa- = 'den gamle?', jfr got. sineigs), Húsdr 2*.

Sinir, *m*, *en af asernes heste ('den senefulde, senestærke')*, *Gri 30, Þul I a 2*.

sinjórr, *m*, *hersker, konge (låneord fra old-engelsk-fransk)*, s. *Nóregs Sigv 11, 15, Þul IV hh 3*. *Jfr synjurr*.

Sinmara, *f*, *mytisk væsen, (egl. 'den sene-ødelæggende?')*, *Fj 24. 26*.

sinn, *n*, **1**) *gang, guðr vas á s-um, kampen var i fuld gang, Harkv 8*, — *især i opregninger og lignende, hvor både acc. og dat. bruges, både med og uden præp.* Í, *þetta s. HHj 39*, annat s. *Korm Lv 49, Rst 18*, þriðja s. *Korm Lv 50*, øfsta s. *Rst 15*, hvert þat s. *Lil 81*,

of s., *én gang, Hhund II 13*, í þetta s. *Am 11. 14*, í annat s. *Am 11. 104, Hhund I 43, Hárb 59*, í s. et fimta *Rst 31*; s., *pá engang, Bkrepp 4*, í s. = í senn, *pá engang, Heil 5*; at s-i *Krm 8*, einu s-i *Hym 35, Fjárn 10*, hverju s-i *Rst 3*, mörqu s-i *Sigv 13, 23, Hym 9, Rst 14*, hinsta s-i *Orv IV 7*, fyrsta s-i *Sigv 1, 1*, öðru s-i *Yt 15, Vell 19, Vsp 59*, þriðja s-i *Ghv 14, Rst 21*, fjórða s-i *Sigv 1, 4*, sjanda s-i *Sigv 1, 7*, tolpta s-i *Sigv 1, 12*, í öðru s-i *Lil 70*; s-i optar, *oftere end engang, Hsv 41*, þrimr s-um minna *Arn 5, 11*, tvísva s-um *Lil 67*, sex, sjau at s-um *Lil 36. 68*, fimm tögum s-a *Krm 28*. — 2) *hjem*, at s-i Odds *Ofeigr 1*. Jfr opt-.

ef sinn
sinna, (-ta, -i), *gá, reise*, s. austr *Sigv 3, 18*, sék hrafna s. til hafnar *Sigv 13, 23*, at s. með ulls lifru, *gá til Hel, dö, Rdr 9*, s. til sala þinna *Hálfs V*, s. af löndum *Hl 22 b*; *med acc.*, s. ben jarðar, *gá i graven, blive begravet, Anon (XI) Lv 2*; almennigr varð út at s., *begive sig i leding, Sturl 3, 12* (jfr *Gebhardt, Beitr. XXIV, 412*).

1. **sinni**, *n*, s. s. sinn, eitthvert s. *Lil 53*.

2. **sinni**, *m*, *ledsager*, (sól) s. mána *Vsp 5*, Aðils s-ar *Bjark 1*. — Jfr of-.

3. **sinni**, *n*, 1) *gang, rejse*, auka e-m erfitt s. *Bár 5*, vesa á s-um *Vafsr 4, Gróg 7*, dagr vas á s-um (= á förum), *var ved at gå til ende, Rp 32*. — 2) *følge, ledsagelse*, lýða s., *følge af mænd, Guðr II 33, Akv 17*, þjóða s. *St 18*, þjóðar s. *Ht 88*, riða í s. e-m *Sigsk 3*, fara feðr í s. *Sigsk 12*, með mér í s. (*dativ*) *Alv 1*, ept honum örn í s. *Orv IV 8*, vilja e-n sér í s. *Hjálmp III 7*, mangi es mér í s. *Ragn II 1*, Vinða s., *den skare der bestod af Vender, Tindr 1, 4*. Jfr vil-.

sinnir, *m*, *som lægger vind på* (jfr sinna e-u), *hjælper, ýta s., Tor, Þdr 9*; — s. seims, *mand, Greit 2, 3*.

Sintré, *n*(?), *Cintra i Spanien, Hskv 2, 2*.

silja, (sat, setinn), 1) *sidde*, hvar skal s. *sjá Hávm 2*, s. at vini *GSúrs 3*, s. sumbli at *Lok 10*, ganga at s. *Oddrgr 7*, s. millum elda *Gri 2*, s. með snotrur *Hávm 5*, gefa sitjondum sigr *Sigdr 3*, s. á bekk *Akv 2*, s. á stóli *ESk 6, 5*, s. á haugi *Vsp 42, Ski 11, Þry 6*, s. á asklimum, *om örne, Hhund II 50*, s. á himins enda, *om Hræsvelg, Vafsr 37*, s. á horni vinbjarga *Harkv 2*, s. á Grana bóguum *Sigsk 39*, s. í soðlum *Akv 16*, s. í reiðu *Korm 1, 5*, s. úti *Sigsk 6*, s. ok standa *Þjóða A 3, 10*, s. sáttir saman *Jóms 40*. — 2) *forblive, opholde sig* (pá et sted), sötum fullkátir *VGI 9*, sötu síðan *Völ 3*, sötu samtýnis *Am 83*, inni at s. *Harkv 6*, s. úti, *om borgvagnen, Akv 14*, s. heima *Pl 14, Korm Lv 29*, s. í kyrðum *Sturl 3, 5*, s. kyrr *Hym 19, Ghv 2*, hann sjaldan sitr, *han forbliver sjælden stille, forholde sig sjælden rolig, Vsp 26*, s. ok sofa lifi *Sigsk 11*, s. á annars fletjum *Hávm*

35, s. með Þóru, *hos Tora, Guðr II 14*, s. brautu nær *Sigdr 27*, s. í Járnvíði *Vsp 40*, s. at Sefafjöllum *Hhund II 36*, s. í Ulfdölum *Völ 5. 6*, s. at sælu *Orv IX 70*, s. of sitt, *lade sig nøje med sit eget, Mhkv 22*, s. við betra *Jøk 2*, jfr s-andi sælu njóta *Sigsk 16*; *residere, styre*, s. at Jörvik *Sigv 10, 1*, s. at Jómi *Jóms 6*, s. at landi (láði) *Arbj 4, Ött 2, 18*, s. at jörðu *Eskál Lv 1*, s. at Urðarbrunni *Eil 3*, s. at Danmörk einni *BjH 6*, s. norðast *Ött 2, 17*. — 3) *være*, s. jafnaðigr e-m *Þ Kolb Lv 1*, s. ásamt e-m *Ht 29*, sitr eigi hér snör *Ghv 18*, sitti hann vesalstr *ÞKolb Lv 8*, s. grátin *GSúrs 25, Am 96*, s. miklu hæra, *sidde langt højere, være langt mere udmærket, Lil 43*, — s. fyrir, *være i forvejen, Hávm 1. 133, sidde hos (en), Rv 34, men sidde således at man er den nærmeste til at svare, Hym 2, Þry 26. 28*, — s. í hugum, *være ved godt mod, Hynal 2*, — s. úti, *sidde ude* (om natten for at søge spådom), *Vsp 28*, — s. eptir, *blive tilbage, Hhund I 51, Völ 38*, — s. saman, *om elskende, Völ 40. 41* (evfemistisk udtryk), s. of e-u (eller e-n), *sidde, være, ved siden af, omkring, Ghv 15*, — s. á auði, *sidde på guld, være rig, Grott 5*, — s. of skörðum hlut, *mätte finde sig i at blive undertrykt, forurettet, Eg Lv 21*, — s. of e-n, *sidde og lure på en, ÓTranon 4*. — 4) *transitivt*, s. sali, *opholde sig stadig i, Ski 3*. — 5) *finde sig i noget* (forholde sig rolig overfor noget), s. e-m harm *Eg Lv 45*, Þórir sitr þetta þegjandi *TorFE 1*, s. (mönnum) mart *HolmgB 14*.

sía, *f*, *glødende jærnbolt, Þjóða A 14*, lyptisylgr síu, *løftet jærnbolt, Þdr 17* (udtrykket er valgt i henhold til hele ordvalget).

síbyrðr, *adj*, *liggende side om side, om skide*, skeið lá s-ð við skip síklings *Sigv 7, 1*.

1. **síð**, *adv*, *sent, silde, Sól 77*, til s. (komk) í suma *Hávm 66*, s. of alinn (*for-klares straks ved: ept genginn guma*) *Hávm 72*, s. skinandi (sól), *sent på dagen, Reg 23*, s. né snimma *Hhund II 48, sent, endelig, Sturl 5, 17, omtr. = aldrig*, s. mun slíkr seggr fæðask *Eg Lv 34*, s. mun verða *Islidr 17*, s. munt ráða *HHj 6*, s. mun mér (hugr) rinna af *Hfr Lv 2*, s. léttir mér stríða *Arn 5, 4*, sæta fregn s. *Jøk 1*, s. mun sætt sett *Nj 19*; s. aptans, *sent om afstnen, Sigv 11, 18; komp.*, fóm vikum s-ar *ESk 6, 37*, muni s-ar *ESk 6, 23*, (9) mönuðum s-ar *Lil 33*, fyrr né s-ar *Lil 34*. — Ordet er egl. subst. *f*, men findes som sådant kun i pl og i udtrykket of s-ir, *endelig, VGI 8, Raudsk, Korm Lv 43, Eyv Lv 11* (v. l.), *Hharð 2, Steinn 1, 5, Mark 1, 21, Pl 35*.

2. **Síð**, *f*, *elv* (egl 'den langsomme'), *Gri 27, Pul IV v 1*.

1. **síða**, *f*, *side på mennesket*, of s-ur *Brot 4* (Fjs udg), *Ragn X 3*, of báðar s-ur *GSúrs 32*, jfr *Lil 40*, s. kerlingar *Anon (X) li B 8*, at s-um mér *Sól 37*,

af Ádams s-u *Lil 13*, — *pá dyr*, runa s-ur *SnH 2, 5*, — *pá skib*, Fáfnis s. *Hókr 3*, — *om kyststrækning eller bredden af elve*, Skáneyjar s. *Sindr 3*, Skáneyrar s. *Þjóða 4, 8*, Bálagarðs-s. *Sigv 1, 3*, Kinnlima-s. *Sigv 1, 5*, foldar s. *Mark 1, 24*, s. markar heiðins dóms *Tindr 1, 7*, Jótlands s. *Eg Lv 8*, Hallands s. *Sturl 3, 11*, Nór-egs s. *Ólhv 3, 9*, *Merl II 25*; Tempsar s. *Lids 3*. — *Jfr Grá-, hjarta-*.

2. *siða*, (seið og síddi, siðinn), *udøve trolddom* (seiðr), en þik s. *kóðu Lok 24*, þótt vér s-im, es Rognvaldr siðr (v. l. seiðim, seiðir) *Vitg*, seið Yggr til Rindar, *Odin udøvede sejd for at vinde Rind*, *Korm 1, 3*, seið (völva) hvars kunni, seið hug leikinn (*i dette tilfælde bruges verbet transitivt*) *Vsp 22*.

siðan, adv, *siden, derefter*, *Hausil 9*, *Harkv 4*, *Korm Lv 3*, *Hym 15*, *Völ 3*, *HHj 5*, = *herefter, mere*, *HolmgB 1*, *Steinunn 1*, *Tindr Lv 2*, aldri s. *Lok 65*, kallara s. *Akv 37*, og *offere således*; med þá, þá varðk s. *Guðr I 9*, fóru þá s. *Am 4*, med eptir, s. eptir *Jóms 37*, med at þat, s. at þat *Sindr 2*, at þat s. *Nj (XII) 10*; s. frá þvísa *Eyv Lv 11*; = s. es, *fra den tid af at*, (*bör vist skrives så*), *Fj 16*, s. es, *siðans St 10*, *Am 81*.

siðarla, adv, *sent, Ólhelg 5*, *Hl 23 a*, s. á kveldi *Esk 6, 47*.

siðarri, adj, *senere*, hann mun ykkar önd s., *Sigsk 33*, *hvis ordene er rigtige, må de betyde: han vil være den sidste af eder (to) med hensyn til sjælen, d. v. s. han vil leve længst af eder (to), hvilket er meget skruet; formodentlig mangler láta efter ykkar, láta q., lade sit liv*.

siðbúinn, adj, *sent færðig*, s. heim af veiðum *Hym 10*.

siðerni, n, *særk* (*jfr SnE II 494*; *vel egl. 'klædningsstykke, langt nedhængende'*), s-is (*ved rettelse*) *Sága Korm Lv 63*.

siðfóru, adj, *som er på færde sent på dagen (om natten)*, seggr s. *Herv V 4*, *Hæng II 1*.

Siðgrani, m, *Odin* ('*med langt nedhængende skæg*'), *Alv 6*; *jfr Siðskeggr*.

Siðhóttir, m, *Odin* ('*med langt nedhængende há*'), *Gri 48*, *Þul IV jj 4*.

siðla, adv, *sent, Sól 29*, *Orv IX 17*.

1. *siðr*, adj, *langt nedhængende, især om klædningsstykker*, s. serkr *Ragn VI 3*, s. heðinn *Refr 5, 2*, s-ar brynjur *Ghv 7*, *Sigv 13, 21*, *Ísldr 10*, s-ar sloeður *Rþ 29*; s-ar brýnn *Arbj 8*. — *Jfr gran-, há-, megin-*.

2. *siðr*, adv, 1) *mindre, hóti s., slet ikke*, *Mhkv 1*, = *ikke*, s. þú hefnir, *ikke skal du hævne*, *Sigrðr 22*, munu s. finna *Sigv 13, 29*. — 2) *for at ikke*, s. þitt of heilli halir *Hávm 129*, s. oss *Loki kveði Lok 10*, *jfr 12*, s. værak heitin *Sigsk 28*, at s., *sá meget mindre*, *Mhkv 16*, s. en eigi, *mindre end ikke, aldeles ikke*, *Mark 4, 2*, *Gd þ 27*, eigi s., *ikke mindre*, *Þjóð 3, 1*. — 3) *superl. sizt, mindst af alt, slet*

ikke, *Akv 24*, *Am 82. 85*, *Mhkv 13*, *Sigv 12, 16*, *Ht 67*.

Siðskeggr, m, *Odin*, *Gri 48*, *Þul IV jj 6*. *Jfr Siðgrani*.

Siðu-Hallr, m, *isl. hövding (omkr. 1000)*, *Ísldr 22*.

siðusár, n, *sidesår, sår i siden*, s. *Krists Lil 5*.

siða, (sé og seig, siginn), *synke langsomt, glide langsomt lige ned*, *sigr fold i mar Vsp 57*, *bátr seig EGils 3, 18*, (skip) *siðu fyr hliðdyrr Þstf 1, 4*, *láta barka s. ofan Hskv 2, 7*, *láta s-ask ofan, lade sig glide ned*, *Hausil 4*, *siginn til jarðar, segnet til jorden*, *Herv VII 3*, *láta s. brýnn fyr bráar HHj 19*; *upersonl., skáldi sigr, det går tilbage for skjalden (mig)*, *Grettis 4*; — *láta s. sáttmól, lade pagten komme i stand*, *Sigsk 38*. — *sigrat, urigtigt for syngrat*, *Eg Lv 27*.

sík, n, *langstrakt vandsamling, kanal*, *Þul IV u 3*. — *I kenninger for guld: s-s glöð Ht 17*, s-s leygr (*ved rettelse*) *Þorm 1, 7*, s-a eldr *Nj 26*, *Katr 22. 35*. — *I ufuldstændig sammenhæng* *Þjóða 3, 33*.

síkr, m, *helt (fiskeart)*, *Þul IV x 2, i kenninger, for sværd*: *Hildar gøtva s. Þmáhl 8*, *hjalma s. Ólsv 5*, *for stange*: *akrs s. Rv 34*. *Jfr ben-, hræ-, laut-, láð-, leyni-, læ-*.

síl, n, *sild*, *Þul IV x 2*, *mör s-a fullr Hfr Lv 16*. *Jfr geir-, horn-*.

síld, f, (pl. -r), *sild*, *Þul IV x 2*, *eta síldr ok hafra Hárb 3*. — *Navn på en norsk ø (i Fjordene)*, *Silden*, *Þul IV bbb 6*. *Jfr ben-, hlaup-, hræ-*.

Síldasund, n, *fingeret lokalitet*, *StjO II 3*.

sílmörk, f, '*sildens land*', *havet*, *Anon (XII) C 33* (*ved rettelse*).

sílungr, m, *örred*, *Þul IV x 3*.

sílægja (eller *maske rettere -lægja*, *jfr lægir*), f, *hav*, *Þul IV u 1*, *gudernes betegnelse*, *Alv 24*.

síma, n, *tråd, bånd*, (silkis) s., *som pandebind*, *Vell 14*, *þær ör sandi s. undu Hárb 18*, *greiða gollin s-u Hhund I 3*. *Jfr alm-, ár-, besti-, há-, varr-, örlog-*.

Símeón, m, *apostlen*, *Mgr 6*.

Simón, m, *nordmand i 12. årh.*, s. skalpr *ESk 8, 2*.

simólugr, adj, *altid snaksom*, *Hsv 41*.

síngirnd, f, *egenkærlighed, havepsyge*, *Eg Lv 16*.

síngirni, f, s. s. *foreg.*, *Hsv 44*.

síngjarn, adj, *havepsyge* (egl. '*som kun ser på sin egen fordel*'), *karrig*, s. af *gulli Gautr II a 3*, (*skr sink-*, *hvilket også forekommer i prosa*, *jfr isl. sinkur, karrig*; *til at antage en stamme sink- er der næppe grund*).

Simiformús, m, *en hövding, der lod den hellige Agnes brænde*, *Mey 31*.

sinn, (sín, sitt, yngre sinn, sitt), *pron. poss.*, (*om vokalforholdet se Skjspr. s. 76*, *KGistason: Om kvantitet, Aarbb. 1866*), *sín, deres* (pegede tilbage til et subjekt enten i *sing.* eller *plur.*), *freista s-s frama*

Hávm 2, jafna mörum s-um mōn *Dry 6*, hver sagði þeira s. ofregga *Guðr I 3*, Sigyn sitr of ver s-um *Vsp 35*, sveip s-um hug *Sigsk 13*, kunna s-s of mál maga *Hávm 21*, at hyggjandi s-i *Hávm 6*, frá sinni kvön *Korm Lv 34*, lét sinn ver deya *GSúrs 9*, þverðu þrótt s. *Hamð 15*, valda megir Gjúka systur sinnar gráti *Guðr I 20*, öttu á sinn föður *Yt 4*; ntr. *bruges substantívísk*, una s-u, være til-freds með sit og sine forhold, *Hsv 136*, sitja of sitt, d. s., *Mhkv 22*, láta sitt vesa kyrt, egl 'lade sit, sin indgriben, være rolig', forholde sig rolig, *Krm 27*, her er sitt omtrent = sik, og sál. følgende steder, búa sitt til betra *Am Arn 3*, vita sitt í helvíti *Sigv 13, 16*.

Síón, n, Zion, S-s ɔ: vess *Mv III 20*.

síra, titel for gejstlige (nyisl. sjera; engelsk-fransk låneord), s. *Guðmund Gd 17*.

Siri, m, norsk ø (i Rogaland), Pul III 3, IV bbb 5, baldrekr S-a, havet, ESK 13, 12.

Sírnir, m, 1) sagnperson, Orv VI 3, IX 62. — 2) jætte, S-is hljóð, guld, ýtir S-is hljóðs (hás hljóða), (gavmild) mand, Harð 2.

Sísarr, m, sagnperson, Gautr II 13.

sískeliir, m, 'stadig svinger', s. undar blikks, kriger, Eg Lv 24.

Sívör, f, jættekvinde ('den altid var-somme'), Pul IV c 3. Jfr Svívör.

siz, konj., (for sits = sið es), 1) siden, fra den tid af at, s. ek með folkum for Grí 48, s. hnúkdír Lok 60, s. drukku Guðr II 29, s. komt Am 56, s. Hókon for Hásk 21, s. brendu Nj (XII) 4, s. þik fastnaði Korm Lv 32, s. nam son ór heimi St 20, s. hann var heðra Gd þ 49, s. hermenn firðu Sigv 12, 19, s. mœttum Grettis 1. — 2) siden, = eftersom, s. þik stóðu Lok 32, s. arma lagðir Lok 17, s. þik geldu Hhund I 40. — 3) præp. med acc., efter, s. mína sonu dauða, = s. synir dóu, Völ 31.

síþgull, adj, stedse tavs, stum, s-ir brimrótar gagrar, konkylier (adjektivet er valgt af hensyn til gagarr, for modsætningens skyld, jfr Mhkv 4), Eg (XII) 2. sjafni, m, blandt 'hugar heiti', Pul IV zz, = elskov (bestægtet med sefi).

sjaldan, adv, sjælden, ofte = aldrig, Vsp 26, Hávm 6. 48. 55. 58, Hárb 10, Am 40, Eg Lv 15. 35, Þmáhl 1, Sigv 11, 16, Þorm 2, 10, Ott 2, 11, jfr sjald- i sammensætninger. Jfr of-, ó-

sjaldiarinn, adj, som sjælden befares, s-nar lautir Svert 1.

sjaldiestr, adj, sjælden fast, overholdt, s-ar sættir Þfagr 2.

sjaldgætr, adj, sjælden (egl. 'som sjæld den fás'), v. l. til sanngör, Yt 28.

sjaldhýrr, adj, sjælden glad, Hl 6 a.

sjaldreyndr, adj, sjælden prøvet, sjæld den, s. vandi Has 15.

sjaldspurðr, adj, sjælden erfaret, sjæld den, Pl 8.

sjaldstundum, adv, sjælden, Rst 35.

sjalfgi, f, ikke selv, se sjalfr.

sjalflopti, adj, svævende (af sig selv) i luffen, Þdr 9.

sjalfr, pron. adj, 1) selv, betegnende en modsætning (til andre), es s. of á Hávm 9, deyr s. et sama Hávm 76. 77, s. gefinn s-um mér (og ikke til andre som sædvanlig) Hávm 138, ek reist s. sumar Hávm 143, s. leið þú sjalfan þik Grög 6, es s. gerðak Fáfn 29, emk enn sétti s. Eirm 9, es hann s. sínu fjörvi of fara vildi Yt 28, sverð es s-t vegisk Skí 8. 9, engi dœmir s-an sik Mhkv 10. —

2) betegnende et eftertryk uden tillige at betegne nogen modsætning, s. gekk vísi Hhund I 7, haf þér s. í hug Sigrðr 20, við himin s-an Vsp 57, Hyndl 42, við bana s-an Reg 17, vega þik s-an Am 86, s-ir áslíðar Skí 34, færðum s-ar setberg ór stað Grott 11, á þik, hann s-an, at séa Vafpr 6, Hásk 13, es s. hann misti Lil 15, veitk þat s. St 11, fyr mér s-um Eg Lv 20, ok sjölf Goðrún Am 89, þótt hon sjölfgi segi Lok 29, attu s. enn dýri dróttinn Lil 21, af harra s-um Mark 1, 30, á s-um vörum mōnnum Krm 15, s-t hreinlífi, kyskheden selv, jomfru Maria, Lil 27, mildin sjölf, Kristus, Lil 67. 95, lífi s-t, d. s., Lil 83, sjölf náttúran Lil 31. 42, þeir s-ir Hhund I 30, ok þá s-a Ott 2, 15, þeir s-ir frá Svarinshaugi Hhund I 31, ntr, s-t mun letja, det vil af sig selv, Hálf VIII 11. — 3) undertiden tilsyneladende helt overflødig, Geitir tak við Grana s-um Grip 5, gollí mælti Þjazi s. Mhkv 8, s-ri skipti meginþöru Sturl 3, 9.

sjalfráði, adj, 1) selvráðig, som vil (eller kan) ráde sig selv, s-a þræli (skal man ikke tro) Hávm 87. — 2) efter egen fri vilje, s. tók dauða Líkn 12, s. dó SnE II 196, drengr lét of fengit s. Eg Lv 34.

sjalfráðligr, adj, hvad der står i ens magt, en kan selv gøre ved, þat es s-t es fundit e-m Nj 1.

sjalfráðr, adj, frivillig, s. tók á sik dauða Kair 9; hon kvað s-tt sveini, hun sagde, at manden af sig selv kunde, Vitr 6.

sjalfskapi, adj, som selv danner, selv er skyld i noget, sums estu s-a Am 68.

sjatna, (-aða, aðr), sætte sig, fá ende, om ufred, þat mun þeygi s. Rv 32, s. mein Gd 14.

sjau, talo, syv, om 7 døde, Hást 3, Þréf 4, Akv 19, s. fylki Vell 14, s. landrekar Vell 23, s. konungar Guðr I 24, s. synir Guðr I 6, Sigsk 27, s. systir Hárb 18, s. þýjar Am 95, s. (sumbl) Korm Lv 20, s. röð saman Sól 32, s. sigrheimar Sól 52, s. salhús Akv 7, s. dagar (3 gange) Guðr II 35, s. misseri Guðr II 14, s. vetr Völ 3. — s. tigr, 70, Hókr 2, Þjóða 1, 4. 3, 16, men som ét ord, sjautigum s. sinnum Pét 26, s. hundruð Völ 7, Guðr III 7, s. þúsundir Hhund I 50.

sjaufaldr, *adj*, syvdoðbelt, om den hellig ánd (dens 7 egenskaber eller gaver, jfr "spiritus septiformis"), s. andi Lil 27. 80.

sjaundi, *ordenst*, syvende, s-a sinni Sigv 1, 7, Hávm 152, Grí 12, Gróg 12, Vafþr 32, Sigdr 31.

sjauskiptr, *adj*, syvdelt, om den hellig ánd (jfr sjaufaldr), Heilv 13.

sjautján, *talo*, sytten, Nkt 70 (skr. fuldt ud).

sjautjándi, *ordenst*, syttende, Hávm 162 (skr. XVII).

sjautögr, *talo*, i antal af 70, s. vöndr Anon (XII) B 3.

sjá, *pron. dem.*, kun i *nom. masc. og fem.* (se tövrigt þessi), *denne, masc.*, hvar skal sitja s. Hávm 2, ef s. es enn bazti Sigv 3, 11, s. maðr Lil 12 (v. l.), EGils 2, 2, s. ræsir Reg 14, s. konungr Oddrgr 15, s. prestur Gd þ 10, s. bragr Jör 2, s. hverr Guðr III 9, s. fundr HHf 40, — *fem.*, s. veltistoð straumtungls Steinarr, s. eikilyfla Þskúm, s. (ör) Anon (X) III C 4, s. en fjölnýta fold Sigdr 4, s. atrétt Mhk 29, geipun s. Mhk 1, s. höfl hýnótt Skf 42, s. ey Rv 4.

sjádrifinn, *adj*, bestænkt med søsprøjt, s-in segl Gisl 1, 14 (sia- alle hds undt. ét: sio-).

sjáfang, *n*, 'sø-redskab', åre, (v. l. sæ-), sortuð s-föng Þjóða 4, 20. 21.

sjágnípa, *f*, 'sø-tinde', høj bølge, s-u Sleipnir, skib, Refr 4, 3.

sjáligr, *adj*, værd at se, anselig, smuk, s. svarri Griss, s-ar skálar Gd 60 (ældre form var sé-). Jfr raun-.

sjálútr, *adj*, bøjende sig, nejende sig, i søen, s-ar snekkjur Arn 7, 2 (v. l. sjó-).

sjámeiðr, *m*, 'sø-træ', skib, Sigv 1, 1 (v. l. sæ-).

sjár se sær.

sjávarbælli, *n*, sø-bælte, havet betragtet som jordens bælte (eller pl 'søbælter' om havets forskellige dele), Lil 10.

sjóða, (sauð, soðinn), koge, s. mat SnH 2, 9, það s. (kjöt) Hym 14, soðinn kalfr Rþ 18, soðin svins lifr Guðr II 23, láta soðinn Sæhrfmmi Grí 18, soðinn mör, kogte pølsur, Korm Lv 11; — om jærn i essen, afli soðinn segi tangar Þdr 15, s. sára lauk, 'koge sár-tøg', smedde sværd, Heiðr 5; jfr no. sjóða "sveise, sammensmede adskilte stykker metal" (Aasen).

sjódmjöll, *f*, 'pung-sne', sølv(penge), Sturl 4, 36.

sjóðr, *m*, *pung*, láta liða ór s-i, gå glip af penge, Gunnl Lv 1, silfr í s-um EGils 1, 25, lausir s-ar, løse punge, ɔ: punge, fylgte med penge, til bestiktelser, Sigv 13, 16; s-s snær, sølv, ESk 11, 7, farmr s-s, penge, Obreið 1.

Sjóland, *n*, Sælland, Þul IV bbb 6. Jfr Selund.

Sjólftr, *m*, *sagnperson* (navnet egl = Sælftr), Orv VII 3 o. s. v.

sjóli, *m*, konge, fyrste, Þul IV hh 3, s.

sólar hauðrs, gud, Leið 31 (ved rettelse). — Jfr himin-.

sjón, *f*, 1) *syn*, blik, fyr s. jötuns Hym 12, fáa s. ESk 6, 24, synet af noget, s. sliks sögu rikari Þloft 2, 3, s-ir mörnar EGils 3, 14. — 2) öje, i pl, setja fyr s-ir Arb 14, leiða e-n s-um Hym 13, séa s-um Hávm 150, setja s-ir við e-m Þorm 2, 9, leiða fyr s-ir Líkn 46, verða e-m at s-um, blive genstand for ens öjne, blive set af en, Orv IX 50, hvassar s-ir Sigv 12, 13, svartbrúnar s-ir Eg Lv 26, s-ir skjalfandi Sól 43 (her kunde dog skjalfandi høre til subj.), fránar s-ir liðnar Guðr I 14, svart es mér fyr s-um Orv IV 2, slíta s-ir ör höfði Fj 45, Sól 67; jfr Olvir 2. Jfr skugg-, undr-.

sjónarberg, *n*, 'syn-klippe', öje, EGils 3, 6.

sjónbraut, *f*, 'syns-vej', öje, i pl ESk 6, 23.

sjónfagr, *adj*, smuk at se, urigtig v. l. Rst 30.

sjónhesli, *n*, 'syn-hassel nød', bølgrøit s. GSúrs 5 (jfr hele sammenhængen og ordvalget).

sjór se sær.

sjóvarbakki, *m*, søbred, strand, Gd þ 63.

sjóvargangr, *m*, søgang, stærk brænding, Gd 5.

sjóvarstjarna, *f*, 'sø-stjerne', jomfru Maria (fejlagtig etymologisk forbindelse af Maria med mare), Mdr 3.

sjúga se süga.

sjúkleikr, *m*, sygdom, Gd þ 40.

sjúkr, *adj*, syg, for s-rar ÞKolb Lv 12, s-k (kona) Rv 34, s-ir ok sárir Fj 36; s. búkr, død krop, Blakkr 2, 2; Sigv 12, 19, s. konungr, synes at måtte betyde 'syg konge', og hentyde til at Olaf ikke var helt rask; at læse gerðu (v. l.) s-an lifi, gjorde ham berøvet livet, berøvede ham livet, er næppe rigtigt. Jfr fjör-, hjarta-, hug-, keli-, ó-.

Sjöfn, *f*, en asynje (jfr SnE I 114; elskovsgudinde), Þul IV h 2, jfr yy 3, silfrbands S., kvinde, GSúrs 35, S. seims Pl 14, S. sauma GSúrs 17.

sjöt, *n*, = set, 1) bænk, hjem, bolig, sótt heik mörð mildinga s. Arb 2, s. ragna Vsp 41, s. goða Eirm 7, manna s. Rdr 20, Eg Lv 7, Arn 6, 1, s. rekka Anon (XIII) B 31, ýta, rekka s. Háð 20, Nj (XII) 2, Ólth 1, Aurvanga s. Vsp 14, Heljar s. Fj 25, þursa Þjóðar s. Fj 1, Saxa s. Ív 4, hirðis s., "sedes pastoris", Merl I 16, of manna s., i mænds boliger, Hfl 20 (således er vel den rigtige opfattelse, ikke = 'siddende mænd'). — 2) mænd synes ordet at betyde i s-um görvøllum Hyndl 43, samt i skjaldar leygr þaut of s. Hskv 2, 12; birkis s. synes at høre sammen, 'birketræs huse', Grettis 47. — 3) I kenninger, for himmel: sólar s. Grip 52, — for hav: Högna s. Merl I 31. — 4) s. sólar (v. l. setr), solnedgang, Eg Lv 6.

sjötrugnir, *m*, af uvis betydning, tungl

s-is, *skulde indeholde betegnelse for en 'jættekvinde'; tunglsjöt (eller tungls s.) kunde være 'himmel', men rugnir (= Hrungrnir?) er uforståeligt, Anon (X) II B 6.*

sjötul, *f*, som neddysser, beroliger (egl fem. til adj sjötull), dolgs s., kværnen Grotte som malende fred, Grott 16.

sjötulbjörn, *m*, kun i forbindelsen arnstalls s., der er = Arinbjörn, således at arnstalls sjötul-svarer til arin-, jfr arnstallr, Eg Lv 27.

1. skaði, *m*, skade, ødelæggelse, tab, bjóða s-a Rv 8, vinna gulli s-a Ht 47, ættar s. Arb 12, fáa s-a e-s Þjsk Lv 5, s. minn kennir mér minni Giz 2, 1, s-a bótir, *udbedring af skade*, Rst 30: — lindis s., *lindetræets skade, vinden*, Þjóð A 4, 23. — Jfr hár-, mann-, ættar-.

2. Skaði, *f*, (gen. -i?, yngre -a), Skade, Tjazes datter, Gri 11, Hyndl 30, Hál 3, Þul IV h 1.

skaf, *n*, egl 'det afskrabede, afbarkede', bark af træer, benyttet til foder, eta s. Sigv 13, 28.

skafa, (skóf, skafinn), **1**) skrabe, skære af, s. krúnu kllif, om munkene, Árni 2, 1, s. horn af haugi, *uvist hvortil der sigtes*, Mhkv 8, þat hefr eik es af annarri skefr, ordsprog, Hárb 22, Mhkv 26, s. rúnar af Sigrdr 18. — **2**) skrabe, giatte (ved skæring, høvling), s. skeyti Qrv IX 3, Rþ 42, s. sköpt Hausl 13, s. stefknarrar branda HSt 2, 4, skafnir askar, spyd, Akv 4, skafnar árar Hhnd I 49, skafit ræði Þór, skafit stýri Ott 2, 20, skafnir stafnar Ht 73, skafin þorð Þstf 1, 3; *om sværd, blank (pöleret)*, skafinn skjómi Drv (XI) 6, skafinn (v. l. skarpr) brandr Rst 6, skafin sverð Ht 8. — **3**) stryge imod, udspile, orðigt veðr skóf vindblásit segl Sigv 3, 9, upers. hvalmœni skefr, stormen spröjter havvandet op, Refr 4, 1.

skail, *m*, **1**) drive, især af sne, býru s., langstrakt, skummende bølge, Hfr Lv 26, bláfoldar s., d. s. (jfr hyrr) GSúrs 20, jarðar s., lang fjældryg, Þár 8. — **2**) = skeifa, hesteko, beygja s., trække læberne som børn der skal til at græde, være grædefærdig, s. beygjattu skalli, tab ikke modet, Þjók. Jfr digul-, hengi-, hrökkvi-.

skafningr, *m*, en del af sværdet (måske ligefrem sværd, jfr skafa), Þul IV I 11.

Skafnortungr, *m*, sagnperson, Gautr 1, 1.

Skagafjörðr, *m*, fjord og egn i det nordlige Island, Ingj 3.

Skagfirðingar, *m. pl*, beboerne af Skagafjörðr, Ingj 2, 3.

skaka, (skók, skekinn), *ryste*, s. bogna hagl ór Hlakkar segli Vell 8, s. hrim á tjaldi Korm Lv 34, hrannir s. hliðar, på skibet, Ht 38, s. fiðri, *ryste vingerne*, Arn 2, 15, s. vængi Sól 54, s. höfuð Lil 53, s. skor Hamð 20, s. loða Hamð 16; — *upersonlig*, skjöldu skekr Ht 8, skekr rønd Ht 9, segl skekr Ht 19, veðrvita skók Iv

16, blån vegg skekr Ht 78; — skekr Pét 41 er dunkelt, måske forvansket, s. råðs, 'være usikker'?

skakkr, *adj*, **1**) skæv, Erlingr enn s-i Nkt 68; uretfærdig. s-ar sættir Sturl 8, 3. — **2**) haltende, om den lamme buk, Hym 37.

skald, *n*, skjald, digter, med kort a flere gange i rim, Eyv Lv 9, Gráf 3, Korm Lv 34. 47, GSúrs 15, Þmáhl 2, VGl 11, Þjsk Lv 5, Hfr Lv 2. 18. 26, Anon (X) Digt om Gudleifr, Bersi 2, Kolb 2, 8; på flere steder bruges s. her i steden for "jeg", idet digteren nævner sig således i 3. pers.; i pl Bragi Lv 2, s-a reiða Harkv 18, Bragi (es œztr) s-a Gri 44, (Odin) gefr brag s-um Hyndl 3. — Jfr höfuð-. — Jfr M. Olsen, Festskr. til Fejlberg 281 f.

skalda, *f*, båd, Þul IV z 4 (lâneord, se Falk, Seew., 90).

skaldbløtr, *adj*, som dyrkes, hædres, af skjalde, om Odin, Hál 3 (v. l. skjald-). — Jfr BMölsen, Arkiv XVIII, 196 f.

skaldfé, *n*, digterløn, s. mitt kalder Egill sit hoved, Arb 7.

Skallagrímur, *m*, norsk-islænder 10. årh., Ísldr 10.

skalgi, *m*, et slags fisk, Þul IV x 2 (mørt, Nordgård).

skalli, *m*, skaldet hoved, Hsv 81, Anon (XII) B 9, váfallr s-a Eg Lv 44, hoved, s-a rö, hár, Árni 2, 1, — skaldet person, Eg Lv 31, Þjók. — Jættensavn, Þul IV b 4.

skalmask, (-aðisk, -at), gå med lange skridt, s. fyr búr Hfr Lv 17.

skalmöld, *f*, 'sværdtid', ufredstid, Þul IV aaa 2, Vsp 45, Anon (XIII) B 41, Þorm 2, 19, Hfr 3, 27.

skalprani, *m*, storprater (af skalp = målskalp, 'snakkesalighed', og grønr), s. skozkr Bárðr.

skalpr, *m*, **1**) båd, Þul IV z 3 (jfr navnet Gestaskalpr). — **2**) skede, s. sverða Rún 8; som tilnavn (til Simon), ESK 8, 2.

skammask, (-aðisk), skamme sig, med gen. skúa ok bróka s-isk engi maðr Hávm 61, at skyldi s. Mey 30.

skammr, *adj*, **1**) kort, i udstrækning (i rum), s-ar ro skips ráar Hávm 74, Mhkv 12, Atli enn s-i, den lille, Eg Lv 33, láta e-n höfði skemra Ht 66, Hym 15, Fáfn 34. 38, s-t frá Lundi Mark 1, 27, kveða s-t meðal skata húsa Arb 20. — **2**) kortvarig, skömm mun ró reiði Am 78, s-t mál, kort tale, Nj 15, s-t mun mál okkat Hárb 59, vas þess s-t biða Am 89, s-t lét vísi vigs at biða Hhnd I 10, s-t til betra GSúrs 14, skemri aldr Þjóða 1, 5, þrima vas þvígigt skemri Arn 5, 8; — dat. skömmu eller skömmum, kort, ikke længe, Þár 2, men 'for kort tid siden', þat vas s-u Hharð 15, Þjóða 4, 13, Þfisk 3; også med præp. fyr, fyr skömmu Korm Lv 1, Sigrár 1, Hharð 16, Þfisk 1. 2, ó-fyr-skömmu Hausl 2; á skömmu

fresti, *i kort tid*, Ólhelg 8, á skömmu meli, *d. s.*, Jöms 18; — *kompar. til s-t*, skemr, haldask skemr, *i kortere tid*, Sigv 12, 21. *Jfr* frænu-, jarþ-, nef-, ó-

skammær, *adj, kortvarig*, at munim s-ir, *at við vil snart dø*, Am 29, lýtin þykkja s-æ skarar, *dárlig klippet hár varer ikke længe, det vil hurtig vokse ud igen*, Mhkv 19, s-æ þykkja ótin öll Mhkv 15.

skap, *n, sind*, blítt s. ESk 6, 58, greypt s. Eg Lv 20, illa s-i, *ondsindet*, Hávm 22, geðleysi í grams s-i Grip 32, því s-i hefr haldit, *den tilbøjelighed har holdt sig*, Jöms 4, skilja s. frá vífni, *opgive kvindækærhed*, Merl II 74, fela s., *være falsk*, Anon (XII) B 16; gríðar s. GSúrs 4.

skapa, (skóp, skapði, skapaði, skapinn, skaptir, skapaðr, *se* Skjspr 95, *jfr* skepja), 1) *danne*, jörð vas sköpuð Vafpr 21. 29. 35, Gri 40, vöru ský öll of sköpuð Gri 41; *skabe*, Kristr skóp veröld Skapti, s. hlýrn ÞKolb Lv 9, s. skírliga Sól 10, s-andi (v. l.) alt Lil 24, þú es skaptir allar aldir Has 1, þeim es þú skaptir Heilv 11, er alt gott skapti Katr 19, þeir es miðgarð skópu Vsp 4, s. ný ok nið Vafpr 25, skópu hann (Njörð) Vafpr 39, s-aðr góðr, *om djævlen*, Lil 7, gagarr es skaptir þvít geyja skal Mhkv 4. — 2) *danne, tildanne*, s. Skíð-bladni, bygge, Gri 43, skegg s-at ör silfri Merl II 74, skór es s-aðr illa Hávm 126, tangir skópu Vsp 7, engi skaptir hali Anon (XIII) B 9, vöru hjörtu sköpuð (á hverfanda hvéli) Hávm 84, snart hjarta s-at Gísl 2, vas skegg skapat, *tildannet, klippet (sá at det fik en bestemt form)*, Rþ 15, s. skjöldu, *tildanne dem, hugge dem itu, sarkastisk*, Eg Lv 29. — 3) *bringe i stand, volde*, skapði svá skœru Am 50, s. hríð Anon (X) II B 8, s. sókn sverðum Am 52, s-ar flautstum deilu Hv 19, s. e-m þraut Gret 2, 6, s. furðu Þjóða 3, 15, s. verð, skaffe, Hl 10 a. — 4) *tildele, bestemme (liv, skæbne o. s. v.)*, s. e-m aldr GGalt 2, Ski 13, Hhund I 2, s. e-m kaldan aldr HolmgB 14, s-at lífs rán Ht 33, s. e-m bana Ht 64, vas þér þat s-at Hhund II 28, norn skópumk at Reg 2, engum er ilt s-at Hsv 110, Skúla er sköpuð bezt ævi Ólsv 2, mér vas s-at at eiga (konu) ÞKolb Lv 2, syni verðrat sæla sköpuð Reg 6, s. e-m sannan veg Íslár 22, s. e-m sigr Arn 2, 13, s. e-m langa þrö Sigsk 7; — at sköpuðu, *ifølge skæbnens bestemmelse, láta skeika at s.* Orv IX 16.

skapadœgr, *n, den af skæbnen bestemte dag, dødsdag*, Mhkv 23, Orv IV a 2. IX 48.

skapan, *f, skabelse*, Lil 5.

skapari, *m, skaber, om Kristus (gud)*, Lil 7. 51, s. foldar Gd þ 9, s. manna Lil 62.

skapdaudi, *adj, som dør ifølge skæbnen, som det er naturligt at dø*, hann es s. Am 61.

skapdreki, *m, tildannende drage, s. skinna, humoristisk kenning for en*

garver, Þjóða 4, 15. *Jfr* nautaleðrs naðr.

skapferði, *n, sindelag*, Kolb 2, 1.

skapirömuðr, *m, passende fremmer, dygtig fremmer*, Hrundar leika s., kriger, Korm Lv 19.

skapker, *n, blandingskar, stort kar til at øse drikken af, s. fylla Gri 25, s-s skorða, kvinde*, GSúrs 26.

skapleikr, *m, sind, sindelag*, Hfl 16. B. M. Ólsen vil (Arkiv XIX, 113 f.) *opfatte ordet som sammensat med leikr 'leg, tidsfordriv'; det hele 'sædvanlig (eller regelmæssig) sport (eller tidsfordriv)'*.

skapliga, *adv, naturligt, passende, skiptit s. Am 79.*

skapligr, *adj, 1) naturlig, passende, þótt værit s-t Am 92, færi an s-t væri Hl 4 a, s-t skarð som sammensat med leikr 'leg, tidsfordriv'; det hele 'sædvanlig (eller regelmæssig) sport (eller tidsfordriv)'*.

skap-Móði, *m, 'tildannende Mode', óðs s., digter*, Bragi Lv 2.

skapsmiðr, *m, tildannende smed, vist urigtigt for skipsmiðr, s. d., bægge dele er dog, i forbindelse med Óðins, vanskelige at forklare; 'Odins sind' (skap, n) vilde være enestående kenning for 'skjaldskab'*.

skapt, *n, 1) skaft, skæfte, især spyd-skaft, s. mun gnesta Darr 3, rangt s. Hávm 126, djá s. Rþ 37, s-um es rann rept Gri 9, sköpt lyptask Ht 52, s-i réttara Heiðr 8, beint s. blóðorms Sturl 4, 21, sköpt blóðroðin Ív 34 — om en økses skaft, með roknu s-i Skall 3, spennu of s. Arn 3, 10; sköpt hófu brinna en ginnregin skófu, her má der vel nærmest tænkes på spydskafter, der blev ophøvede til spåner for at tænde ilden ved, hvis der ikke i alm. menes træstykker af cylinderformet art, Haustil 13 (jfr iøvrigt Arkiv V. 21, hvor opfattelsen dog næppe er rigtig); når der etsteds i prosa (Fas I 173) synes at være gjort forskel på spjót og skapt, beror dette vist kun på en blot og bar kumulaton i udtrykkene. — 2) spole i væv, dør at (for, som) sköptum Darr 2. — Jfr geir-.*

Skapti, *m, Skafte Toroddsson, Snorri. skaptisnør, f, pil (egl 'med det hurtige skaft', fem. af -snarr), Pul IV o 1.*

skapttré, *n, (skr. skaptré), 'skaft-træ', træ (stang), der er skaft (kværnskaft) = møndull, skulfu s. Grot 23.*

skapvörðr, *m, 'naturlig vogter', s. himins, gud*, Arn 3, 10.

skararfagr, *adj, = hárlagr, hárfager, om Harald, Nkt 8.*

skarð, *n, skår, hul, åben plads, holt s. í (sverði) Korm Lv 27, hoggva s. í skildi, hugge skår í skjöld, overført, tilføje et betydeligt tab, TorfE 5, s. esa skapligt orðit Gautr I 6; jarðar s. = fjörðr, 2: Firdir i Norge, Ht 17; sonar s., det skår der frembragtes ved en søns død, St 6;*

— venjask s-i, *blive skåret, afklippet, Árni 2, 1. Jfr vlg-, ætt-*.

Skarði, m, broder til Kormak skjald, Korm Lv 34. 35. 36.

skarðr, adj, skåret, við enn s-a mána, i den aftagende månens skin, Vql 6, með s-a skjöldu Hásk 9, Iv 34, vinna s-an barðmána Hfr 3, 28, sitja of s-um hlut, have lidit et tab, Eg Lv 21, höfum öll s-an (s: hlut), vi har alle lidt et tab, Am 102. — Som navn på sværd, 'forhugget', Pul IV 1 5.

skarfragr, adj, smuk ved (planke)sammenføjninger, smukt sammenføjnet, s-føgr skip Þstf 1, 2.

1. skarfr, m, skarv (pelecanus carbo), Pul IV xx 3. — Jfr hleypti-

2. skarfr, m, skilling („skjærv“), skjallandi s. ör golli Herv VII 7.

skark, n, støj, tumult, — om krigernes færd — ÞjóðA 1, 24.

skarmr, m, måne, Pul IV II (v. l. skamr). Skarpasker, n. pl, ukendt stedsnavn (v. l. Skarfa-), i S-jum Krm 6.

skarpeggiadr, adj, hvasægget, med hvasse ægge, s-at sverð Gautr II 14.

skarpla, adv, skarpt, grumt, herja s. Sigv 10, 6.

skarpliga, adv, skarpt, kraftig, skjóta s. Am 44.

skarpr, adj, 1) sammenskrumpet (ved indtørring), hård (at føle på), s. belgr Hávm 134, s-ar álar, hårde, vanskelige at løse, Lok 62, skörp skrydda Gd þ 36. — 2) hård, om redskaber, s. hamarr Haustl 18; hvas, s-ir geirar Grott 15, s. brandr Rst 6, skörp sverð Ólhv 2, 8. — 3) hård, om kampe, skörp skalmpld Anon (XIII) B 41, skörp skæra ÞjóðA 1, 6, s-t él (skjaldar) Ht 32. — 4) om personer, s. Þórðr, kraftig, tapper, Orv VII 21. — 5) ntr s-t, adv, kraftigt, skjóta s-t ÞSær 3, taka s-ara á mündli Grott 20. Jfr all-, ham-, vil-; jfr eggjumskarpi.

skarr, m, sværd, Pul IV 1 9.

skart, n, skrud, nú es s. á (konu) Leiknir, þiggja s. Hjálmp IV 13, eillig skört Þét 19.

skarta, (-aða, -at), skinne, se smukt ud, hjartlig vön sem hjalmr s-ar Gd 35.

Skartheðinn, m, opdigtet, symbolsk navn, Sól 11.

skass, n, trolde, jættekvinde, om havjættekvinden, HHj 23; utyske, et skæða s., om en valkyrje, Hhund I 38, — s. allra feiknast, vistnok om fenrisulven, Hyndl 40, — om et sæluhyre, EGils 3, 5. Jfr hjalmr-

skata, f, rokke, Pul IV x 2.

Skatalundr, m, sagnlokaltet, Helr 9.

skati, m, gavmild mand (jfr SnE I 528: s. hverr er mildr er), hövding, s-a hús Arb 20, s. enn ungi Hyndl 9, s. Haddingja Pul II 1, þats s-ar léku Guðr II 15, leyfðr s. Ht 71, skapleikr s-a Hfl 16, s. hringa Ht 90. — Gen. pl. var oprindelig skatna, hvorefter der blev dannet nom. skatnar o. s. v., i betydningen mænd,

krigere, Harkv 21 (v. l.), Korm Lv 61, Hásk 6. Arn 5, 7, Steinn 3, 13, ESk 6, 17, 64, Mhkv 12, Ísldr 10. 13, Hyndl 21, skatna mengi Sigsk 56, Akv 31, skatna dróttinn Gríp 5, skatna vinr Hál 3, rögmalmr skatna, guld, Akv 27. — Fingeret navn, burrr S-a (her menes Brand Kolbeinsson) Anon (XIII) B 58. Jfr auð-, baug-, blöð-, goll-, hodd-, horn-, hring-, vell- og herskatnar.

skattfærir, m, 'skat-bringer', jarl, gat þann s-i Hál 3.

skattgildr, adj, skat-betalende, skat-skyldig, vinna e-n s-an Sindr 4.

skattland, n, skatland, Sturl 6, 10.

skattr, m, 1) skat, guld, s. Niðlunga Ht 41, s-i gnœgðr Ótt 2, 15; Draupnis s., en underlig betegnelse og måske forvansket, Bbreiðv 2, jfr Draupnir. — 2) skat, afgift, hér es þér s. Anon (XII) C 15, velja e-m harðan skatt, om stenene, hvormed ens lig dækkedes, TorfE 2, gjalda i skatt Þét 21, taka við s-i Frþ I 26, einum s-i Herv V 8. Jfr airað og tíund.

skattýrnir, m, den yderste himmel (v. l. skatýrnir, skathýrnir, skaturnir), Pul IV ff, nn; sidste led synes at høre sammen med úr, ntr, første led er vanskeligt, hvad enten der læses skat eller skatt-, (om skát(l) synes der ikke at kunne være tale).

skaud, f, fej, ussel, karl, s. hernumin Orv VII 13, s. en aumasta Hjálmp III 3, s. afgømt Harð 11.

skaufali (s: skauhfali, 'med dusket hale'), m, ræv, Pul IV ææ (af skauf n).

skaufi, m, ræv, Pul IV ææ.

skaunn, m, skjold, Pul IV r 1 (eg! og oprl. adj skaunn = skøn, lysende, jfr bygdenavnet Skaun), s-ar seil, skjoldbånd, Þdr 9. Jfr M. Olsen: Stedsnavnestudier s. 103 f., der antager et fem. skaun (mindre rigtigt).

skaup, n, spot, hån, føera i s., gøre nar ad, Anon (XIV) 1, draga s. Gautr II 23, s-i gnœgðr, fuld af hån, Arb 2, þat es s., det er ting, der er hån værd, Máni 2, verða at s-i Korm Lv 53, nytt s. Grettis 53, hljóta flest s. Líkn 15.

skaut, n, 1) skød, på et sejl, Pul IV z 6, og deraf sejl i alm., s. þats drósr spunnu Ótt 2, 20. — 2) legemskød, leggja i sitt s. Mv II 12, ágætt verndar s. Lil 86. — 3) på klædningsstykke, hafa ráð und s-i, overført, pølse på råd, Anon (XII) B 13. — 4) yderste kant, rand, på jord og himmel, út fyr jarðar s-i Snæbj 1, fyr s-i grundar gjalfirs, ud for kysten, ESk 6, 40, himins s., með og und himins s-um Hyndl 14, Gríp 10; halsa s., á himin verpa halsa s-um Þdr 12, kaster halsskøderne mod himlen; da der her synes at være tale om bølgerne, må der ved 'hals-skøder' sigtes til deres hvidtskummende toppe. Jfr heims-, himin-, møttul-

skaubjörn, m, 'skød-björn', s. Gusis nauta er åbenbart kenning for 'skib', hvad s. alene vilde være nok til; når

Gusis nauta föjes til, må der være sigtet til püen Flaug, men flaug er også en del af masten; det hele må således betyde 'den med skød og flaug forsynede björn', Refr 4, 5.

skautfagr, adj, skød-fager, med smukke skød, v: sejl, Sturl 5, 15; jfr skautvænn. skautgjarn, adj, som gerne sejler, færdes på havet(?), om Tjazi, eller fejl for skraut?, Hynal 30.

skauthreinn, m, 'skød-rén', skib, skreytir s-a, søfarer, Ött 3, 2.

skautjölfuðr, m, 'skød-björn', skib, s-ar skyldir, søfarer, Sindr 4; jfr skautbjörn.

skautreip, n, skødreb, Pul IV z 5.

skautvænn, adj, = skautfagr, med smukke sejl, s-ar skeiðir Sturl 5, 3.

Skáfiðr, m, dværgenavn, Vsp 15 (vokalen her metrumbestemt), Pul IV ii 2 (egl 'den skøve Fiðr?').

skálgelmir, m, bue, Pul IV p.

skálgi, m, blandt fiskenavne, Pul IV x 2 (v. l. skjalgr).

skáli, m, skåle, enkeltstående hus, også særlig del af en gård (bygningsskompleks), ganga ör s-a Gríp 5, eldr leikr of órum s-a GSúrs 2, þinn s. es mér þekkr Sigv 5, 6, s. sævar, ved søen, ESK 11, 4, á s-a, på taget af, Frp I 19, skunda til s-a Hjálmp III 5; heims s., himlen, ESK 12, 1 (jfr vafrlogi). Jfr lý-.

skálkr, m, 1) tjæner, s-ar þeirs skjöld bera Herv V 11. — 2) skalk, slyngel, hverir eru s-ar happalausir Hjálmp I 1. — 3) blandt sværnavne, Pul IV l 2 (v. l. skolkr), og hjælmenavne (v. l. skolkr) Pul IV s 1.

skálleikr, m, (skr. skáleik), 'skál-leg', Heðins reikar skól, hjælm, dens 'leg', kamp, Þdr 11.

Skáney, f, Skåne, = Skáni, Glúmr 1, 2, Hfr 2, 4, Sigv 10, 6, Arn 3, 16, Þjóða I, 24. 4, 4, Valg 6, S-jar síða Sindr 3, Þjóða 4, 8 (v. l.). Jfr Bugge, Beitrage XXI, 424.

Skáneyrr, f, Skanør, S-ar síða Þjóða 4, 8.

skár, adj, kun i sammensætninger, eyr-, folk-, her-, hregg-, vig-, betydningen er 'trædende, betrådt'; i prosa findes eið-, nið-, opin-, orð-, upp-, ofund-.

skári, m, mågeunge, måge, Pul IV xx 7, sára s., ravn, Hl 10 a, benviðis s., d. s., HolmgB 11. Jfr ben-, dolg-, gunn-, hræ-, ná-.

Skáværr, m, dværg, Pul IV ii 2.

skeðja, (skadda, skaddr), beskadige, med dativ, axi vas skatt Gautr I 4.

Skefill, m, søkong, Pul IV a 2 (egl. 'skraber').

skefla, (-ða, -t), danne drive, lægge i drive (skafl), upersonl., hailauðr (acc.) s-ir, søskummet lægger sig i driver, Hl 76; vatn et skeflða Þjóða I, 1.

skegg, n, skæg, seggr með fögru s-i TorfE 5, s. skapat Rþ 15, s. nam at hrista Þry I, konu s. SnE II 432, s. et rauða, oppfattet som tegn på falskhed og fejhed,

Nj (XII) 7, bita á s-i Þjask Lv 3, halda upp s-i, være i live, Rv 32, drepa niðr s-i, lude med hovedet, MPóðr 2, sækja frammskeggi, falde til jorden, Sigv 2, 11, hoggva s-i niðr, d. s., Tindr 1, 6, hoggvask til s-jum, stikke næserne sammen, om rådslagnin-ger, Grett 2, 9, — bukkeskæg, Hjörtr 2. Jfr rá-, tré-.

skeggi, m, 'skæget person', s. brunns byggs = eyjarskeggi, óbo, Ólhelg 3. Jfr bundin-, eyjar-. — Som egennavn GSúrs 1, Korm Lv 25. 26 (Midfjordskegge).

skeggja, f, økse, Pul IV m (egl. 'hvis blad er længere nedad end opad', jfr barða, se Falk, Waff 109 f).

skegglauss, adj, uskægget, skæglos, om Njal, Nj 14. 15.

skeggöld (for skeggjöld, som også findes i hdss, af skeggja), f, øksetid, Vsp 45, — valkyrjenavn, Gri 36, Pul IV aaa 2.

skeglingr, m, tærne-unge, tærne (søfugt, af skegla = rytr), Pul IV xx 3.

1. skeið, n, løb, løbbane, s-i bráðr Rðr 11, riða mart s. Hfund I 42, á s., tilløb, Fáfn 5, i en usikker sammenhæng. — I kenninger, for søen: Glamma s. Refr 4, 5, s. knarrar Þórh 2, s. skutborðs Sturl 8, 2, — for hav: ólna s. Hfr Lv 14, — for himmel: sunnu s. Gd 66, hlýrna s. (ved udflydning) ÞKolb Lv 9; — urigtigt er s-s for seiðs, Eviðs 5. Jfr dag-, má-, Vikars-.

2. skeið, f, (pl. -ar, [-ir], -r, se Skjspr 38. 65), krigsskib, Pul IV z 1, Sindr 2, Tindr 1, 4. 5. 9, Hfr 3, 6, Lv 24, Edd 7, ÞKolb 3, 2, Ólhelg 9, „Danir“, Sigv 1, 3; 2, 7; 7, 2, Jóms 38; Hökr 7, Sigv 3, 9, Arn 3, 13, Þolv 2, om korset, Likn 33. Jfr lof-.

skeiðar, f, pl, skede, ör s-um Óspakr (ved retelse af slíðrum).

skeiðarbrandr, m, krigsskibs-forstav (jfr brandr), Óðm (sikkert ikke mandsnavn her), Arn 2, 7.

skeiðarhúfr, m, krigsskibs 'huv' (egl. 3. og 4. plankerække fra kølen, her om skibets skrog i det hele), stíga á s-f hvelðan skorum Arn 2, 4.

Skeiðbrimir, m, en af asernes heste, (egl. 'den løb-brusende'), Gri 30, Pul I a 3, IV rr 1.

skeiðhestr, m, 'løbbane-hest', Gestils skeið, havet, dets 'hest', skib, Sturl 5, 3.

skeiða, f, hestesko, som tilnavn til Þórleifr (13. årh.), SnSt 4, 2.

skeiðr, adj, skæv, s. fotr, skæv fod, fod der på grund af jordbundens ujævnhed træder skævt, skjóta s-um fœti Þjóða 4, 4; — forkortelse af tilnavnet Fjöruskeiðr, med ironisk bibetydning, Þstf 2, 3.

skeika, (-aða, -at), slingre (lidt til siden), forlade den rigtige retning, svigte, vápn s. gømlum Hæng VII 5, láta s. at sköpuðu, lade sagen gå — endogså ud af den tilsyneladende lige retning — ifølge skæbnens bestemmelse, Orv IX 16, Skuld s-ar at sköpum, Skuld (der jo selv

er skæbnegudinde) går ifølge skæbnen, alt går som det skulde, Gróg 4, men mulig er Skuld fejl for Skuldar (sål. Bugge, Arkiv IX, 338), og s-ar da 'det går' (jfr nyisl. það s-ar ekki = það bregst ekki).

1. skeina, *f*, let sår, fáa s-u Grettis 3. — Jfr höfuð.

2. skeina, (-da, -dr), sære let, Lil 84. 85 (v. l.), s. þangs þjalfa, fure søen, Hhard 11, s. kylfur, afhugge, Sigv 2, 9, skeind æðr, åbnet áre, SnE II 218 (sål., snarere end skemd).

Skekkill, *m*, søkonge, Pul III 1, IV a 2, identisk med den Hynal 21 nævnte?

skekki, *m*, vrænger, som gø forkert, s. bragsmiðar, beskedenhedsudtryk om digteren selv, Bjhit 2, 13; jfr det følg.

skekki, (-ða, -ðr), vrænge, udføre på en forkert måde, s. dverga drykkju, beskedenhedsudtryk, GSúrs 36.

skeleggjaðr, *adj*, = det følgende, egl. 'skal-ægget', hvis æg er skarp som en muslingeskal (?), uforfærdet, (metrum kræver tilvisse første stavelse som lang, men et skel- synes ikke at kunne foreligge, men det er muligt at ordets rigtige form er skelleggji-), s. spjalli landreka Steinn 2. Jfr skelpunnr.

skeleggr, *adj*, s. s. foregående (s. d., den rigtige form er vel skelleggr), uforfærdet, s. (maðr) Þorm 1, 9, Grettis 49.

skelfa, (-ða, -ðr), ryste (transit.), svinge, s. lind Rþ 35. 37, s. aska Rþ 42, s. e-m hjarta, lade ens hjerte bæve, Eg Lv 39, synðir s. e-n Has 58, s. heim Anon (XIII) B 28; skelför græðir, havet sat i oprør, Arn 2, 16.

skelfírhíð, *f*, 'forskrækkende bygge', 'farlig bygge', s. Skøglar borðs (skjoldets) Rst 29.

skelfíknifr, *m*, 'forskrækkende kniv', 'farlig kniv', s. hlifar Eg Lv 40.

skelfir, *m*, ryster, som bringer til at ryste, forskrækker, s. Dana Gísl 1, 15, auðar s., gavmild mand, Merl II 56; — s-is Auðun 2 i en forvansket sammenhæng. Jfr lið-, sí-, ý-, þambar.

skefiskr, *m*, musling (urigtig v. l. skeljungur), Pul IV x 3.

skeljungur, *m*, en art hval, Pul IV y 2; fjalla s., slange, Katr 6. Jfr gljúfr.

skelkingur, *m*, navn på sværd, Pul IV l 7 (v. l. skelv-, skelkv-), Arn 5, 5.

1. skelkinn, *adj*, frygtsom, skyldt falma s-nir Þorm 2, 19.

2. skelkinn, *adj*, spottelysten, onskabsfuld (af skálkr), s. maðr Áns 1.

1. skelkja, (-ða, -ðr), forskrække, s. brúðir Valg 6.

2. skelkja, (-ða, -ðr; af skálkr?), gøre nar ad, være onskabsfuld imod, skatnar s. ok draga skaup at e-m Gautr II 23; jfr fær. skelkja "skære ansigter, vrænge mund".

1. skelkr, *m*, frygt, skjóta e-m s-k i bringu Anon (XIII) B 16.

2. skelkr, *m*, spot, nar, afla s-k at e-u Rv 12 (jfr 2. skelkja).

skelkvingur se skelkingur.

1. skella se skjalla.

2. skella, (-da, -dr), 1) slå, klaske, maðr skeldi mér við belki, slog, drev mig, Áns 1, s. lóium, klappe i hænderne, Merl II 99. — 2) slå, ødelægge, skeldu skip mitt Hárb 39, s. fót undan e-m, hugge benet af, Am 50. — 3) s. á e-n, udskaelde en, gøre nar ad en, þeirs opt á mik s. G Galt 2.

skellibrögð, *n. pl*, støjende løjer, måske særlig højroestet latter (jfr nyisl. skelli-hlátur), stór eru s. skalds í helli Sigv 13, 12.

skellir, *m*, slag, klaskende slag, hon skell of hlaut fyr skillinga Þry 32.

skelpunnr, *adj*, tynd, skarp som musling, s-ar eggjar runnusk á Egils (XII) 3.

skemð, *f*, skam, skammeligt handling, synd, s-a flýti, vistnok djævelen, SnE II 216.

1. skemma, *f*, forrådshus, hverfa til s-u Ghv 7, ganga í s-u Anon (XIII) B 20, bera öl til s-u Heiðr 9.

2. skemma, (-ða, -ðr), forkorte, beska-dige, sære, (af skammr), orkn höfum s-dan ÞKölb Lv 5, skemt var alt, alt var fordævet, ÓTranon 7; skemd æðr, åbnet áre, SnE II 218, men rigtigere er vel skemid.

skemta, (-ta, -ti), underholde, s. e-m Bj hit 2, 4, Hl 1 a, Darr 10 (men v. l. segi er her rigtigere).

skemtun, *f*, underholdning, til s-ar Hsv 102.

skenkja, (-ða, -ðr), skænke, silfri s-kt vin Ht 91, s. drykki Gd 71.

skepja, (skapaða, *skapiðr; jfr skapa), s. dverga dróttir Vsp 9, friðar s-jandi Skáldh, s-jandi láðs ríkis Has 24, s. skil, udføre hvad der tilkommer en, hvad der er passende (f. eks. in casu 'gøre gengæld'), Korm Lv 33.

skepna, *f*, 1) skæbne, alda illrar s-u Guðr I 24, himnesk s., v. l. til det rigtigere h. skipun (v. l.) Hsv 60. — 2) det skabte, især menneskene, fyr allri s-u Has 6. s-an öl Lil 51, jfr 6. 28; Has 29, Leið 14. 21; skabning, dyr, Merl II 97, alla sína s-u Líkn 25, engla s., englene, ESk 6, 4, s-ur (guðs) Heil 24, s-u bundinn Líkn 30, s-u deilir, gud, Gd þ 35. 63, Mgr 11. — Jfr höfuð, 6.

skepta, (-ta, -tr), skæfte, sætte skaft på, s. orvar Rþ 28. 35, orvar eitri skeptar Anon (XIII) B 40, s. geira Akv 37, vel hefr vigr of skepta Korm Lv 58, dorr almi skept Arn 3, 14.

skepti, *n*, skæfte, skaft, hoggva sax af s. Grettis 45.

skeptifletta, *f*, et slags kastespyd, (egl. 'med flækket skaft', hvori spidsen var indstukket, jfr Falk, Waff 76), Þjóða 1, 9.

skeptismiðr, *m*, skafte-mager, en som laver spydskafter, Hávm 126.

sker, n, skær, over- og undervands-skær, Brandr, of s. *Bjhit* 2, 14, fellr hrönn of s. *Mhkv* 27, í s-jum *Þjóða* 4, 22, s. Sóta = Sótasker *Sigv* 1, 1, brúðir s-ja, *bølgerne, Snæbj* 1. — *I kenningar, for hav:* fold s-s *Sigv* 2, 11, s-ja fold *Eyv Lv* 11 (jfr skíðrennandi), glymijöturr s-s *Mark* 4, 1, Haka s. *Hfl* 13 (jfr skíðgarðr), — *for guld* (s. = steinn, jfr *SnE* I 336): liðar s., *Ht* 46, handar s. *Korm Lv* 26. 50, haukslóðar s. *Hl* 24 a; góins s. (s. = land) *EGils* 3, 12 — *for lunge:* orða s. *Ht* 87, góma s. *VSt* 1, — *for klinge, sværd:* hjalta s. *ÞKolb* 3, 13 (jfr glaumr), — *for skjold:* ógnar s. *Sigv* 12, 20. — *Urigtig v. l. (for skógs) Sigv* 7, 4. — *Jfr* brim-, Elfar-, góm-, Skarpa-, Sóta-, út-

skera, (skar, skorinn), 1) skære, s. mjótygil, *skære, hugge, over, Rdr* 19, s. tungu ór *höfði* *ESk* 6, 37, jfr 40. 60 (tunga vas skorin kní), hugborg hjörvi skorin, *flænget af sværdet, Guðr* I 14, s. e-n á hals, *skære halsen over på en, Am* 79, s. hjarta ór e-m *Oddrgr* 28, *Akv* 22, *Am* 59, s. e-u til hjarta *Akv* 24, *Ghv* 17, s. benjar, *frembringe sár ved snit, Hl* 17 a, skornar (v. l. skotnar) brynjur *Hák* 9, skorin Sköglar kápa *Krm* 18, s. úf, *skære drævelen, Nkt* 27, lvarr lét skórt bak *Ellu ara (dativ), ristede (blodjörn på Ellas ryg, Sigv* 10, 1, mær skar (objektet forvansket) *Korm Lv* 47; s. sþulþóta of sik, tildanne fíltstykker for at lægge om sig (til værn), *SturlB* 1, sonr Måru er naglar skóru, *gennemborede, Lil* 87; — *ofte om skibenes bevægelse, húir skerr hrönn Ht* 78, s. salt húli *Arn* 3, 2, s. bylgjur stýri *Ott* 2, 20, s. sund súðum *ESk* 7, 10, s. leið reggi *Ht* 34, s. eysund til konungs fundar *Halli* 2; — *upersonl., steinda lind skerr Ht* 10. — 2) *udskære, skornir drekar* *ESk* 11, 10; *hertil kan henføres skóru á skíði, 'de, man, skar — ɔ: deres navne, — i træ', ɔ: man kaldte dem ved (bestemte) navne, Vsp* 20.

sker-Baldr, m, 'skær-Balder', Sköglar elda (sværdenes) sker, skjold, dets Balder, kriger, *Rst* 7.

skerða, (-ða, -ðr), danne skár (skarð), forringe, forminske, beskadige, s-ir Niðhoggr neðan (Yggdrasil) *Gri* 35, s. skor með vopnum *Sigv* 12, 6 (v. l. til skorða), þorð s. ský *Anon (X) III C* 1, s. ól (s. d.) *Ekül* 2, s. jarðar men, *skære grónsværet, grave en grav, Þjald, skerðr, som har fået skár, om sværd, Korm Lv* 27; — s. sceri, bryde eder, *Halli* 6. — *Part. act., s-andi her, bevirkende mandefald, Gunnl Lv* 13, s. skjóma (gen.), kriger, *StjO* II 4, folk-Sýrar hliða s-endr *Steinarr* 2.

skerðingr, m, sværd-navn (egl. 'den der har fået skár'), *Þul IV* I 7; s-s Ullr, kriger, *Gd* 70, jfr skarðr.

skerðir, m, som frembringer skár, ødelægger, i kenninger for mand, efter guld, s. seims Hfr 2, 8, s. hodda *Pl* 12, s. hringa, hringa *Þjóða* 3, 15, *Ht* 63, s. Niðbranda *ESk* 6, 40, — *efter våben, s. Sköglar serks*

Ht 64, s. malma *Sturl* 3, 2, s. hneigborða Viðris meymja *Hl* 37 a, s. mistar lauka grundar, *skjoldets, Ht* 85; — s. Engla, *Anglers banemand, Eg Lv* 9; s. rúghleifa, *ironisk betegnelse, SnH* 2, 1; s. dress, *overmodets undertrykker, Pét* 33. — *Sværd, Þul IV* I 8. — *Jfr* baug-, blik-, eld-, fár-, frið-, fúr-, goll-, her-, hydr-, men-

Skereid, n, stedsnavn i Skiringssal (egl. 'skær-istmen'), *Yt* 30.

skerfold, f, 'skær-jord', havet, s-ar sól, guld, *Háv* 12.

skergarðr, m, 'skær-gård', enten bogstaveligt eller som kenning 'hav', dette sidste er vist det rette, GSvert 6.

skerjörð, f, 'skær-jord', havet, *Korm Lv* 35.

skerkir, m, egl. 'den støjende, høj-røstede' (af skark), navn på jætte, Þul IV b 4, — *på sværd, Þul IV* I 2, — *på ild, Þul IV* pp 1.

skeyti, n, 'skudvåben', pil, Þul IV o 2, skafa s. *Rþ* 42, *Orv IX* 3, þreyta at s-um *Þjóða* 1, 10, s. skulfu *lv* 9. 22, neyta s-a *Bót*, missa aldri fyr s. *Merl II* 49, stórgör s. *Orv VIII* 9, spori ok s. *Gd* 34; hjarta s., *hjärtets pile, overbevisende ord, Gd* 35, s-in ens flærðar fulla *Lil* 45. — s. skæða *Sigsk* 56, i et vistnok interpoleret linjepaar, af et skeytir, m, kan det sikkert ikke komme.

1. **skikkja, f, kappe, Am** 49, *Þstf* 2, 1, *Rst* 12. 30; byrjar s., (med)þörens kappe, sejl, *Gretts* 11 (jfr blakkpollr); — i s-ju *ÞKolb Lv* 5 er fejl for at sliku.

2. **skikkja, (-ða, -ðr), tage en kappe på, s. skinnfeld, iføre sig en skindfeld (for kappe), Rv** 9 (hds urigtig sekki ek, skekk ek).

skil, n, pl, egl. 'adskillelse', (jfr grein, deili), gören rede for, 1) indsigt, kunna máls of s., vide at göre rede for en sag, vide hvad der skal stiges (jfr skila máli), GunnlSig 1, kunna s. fleiri mála *Sigv* 13, 8, kunna s. ása ok alfa, *vide besked om, Hávm* 159, kunna s. rúna *Am* 9, vita s. *Harkv* 18, segja ærin s. hvé, *meddele fuldkommen rigtig, Sigv* 2, 1, oss numn-ask s. *Edað* 6. — 2) *beviser i en rettergang, fleekja s. Þmáhl* 9. — 3) *skepja s., göre ret og skel (jfr skepja), Korm Lv* 33; — yrkja at s-um, som det sig hör og bör (med hensyn til indholdets rigtighed), *Nkt* 1. *Jfr* lög-, þing-.

skilda, (-da, -dr), forsyne med skjolde, s. hómur, anbringe skjolde ved hamlerne, på skibets kant, Þjóða 3, 13, skildr viðr *Arn* 3, 19.

skilfingr, m, 1) Odins navn, Gri 54, *Þul IV* jj 8. — 2) *fyrste, konge, skulde egl. være efterkommere af en Skellir (jfr SnE* I 522), *Hyndl* 11. 16, *Þul IV* hh 3, *Sigv* 12, 25, *Orv IX* 66, s-a niðr *Yt* 18, s. skirs árs, *Kristus, Lín* 10. — 3) *sværd, Þul IV* I 7, s-s eggjar *Arn* 5, 5 (v. l. for skelkings), *Kuml* 1. *Jfr* Bugge, *Tidsskr. f. Phil.* VIII 44, *Beitr.* XII, 12; *Arkiv* X, 167;

(Sv.) *Hist. tidsskr.* 1895 s. 169 (Kock): *Brate, Namn och Bygd* I 106 f.

skilinn se skilja.

skilja, (-ða, -iðr, yngre -inn), 1) adskille, þau fjórðr s-ði *Am* 31, nauðr of s-ði, nóden adskilte, de blev tvungne til at skilles (fra deres mænd), *Völ* 3, skille de stridende, vel kann Skapti s. Snorri, *Jfr Nj (XII)* 8, s. beima, dele menne-skene i to dele, ved dommedag, *Leið* 41, sog s. hrönn, kløver, *Ht* 22, hlýr s-r hefring urigtig v. l., *ESk* 12, 17; s. e-n frá e-u, befri en for noget, *Sól* 75, s. skap frá vífni, fjærne sine tanker fra, vænne sig af med, *Merl* II 74, s-jask frá e-m *GSúrs* 20, *Has* 63, s. við e-n *Sól* 48, s-jask við e-n *Grip* 24, *Hhard* 3, *Hfr* 3, 27, *Þjóða* 3, 1, segja skilit við e-n *Nj* 3; medium absolut, s-jumk heilir *Grip* 53, vit s-ðumk *GSúrs* 36; daprt of skilið ferð, adspiltt skare, *Valg* 9; vegir skilðusk þeira, deres veje gik fra hinanden, de skiltes for bestandig, *Am* 36; s-jask verr, gå fra hinanden med værre resultat (nemlig uden at være forligte), *Hall* 5; s-jask undan, blive undtaget, *Lil* 88. — *Ht* 17 er ordet tvetydigt (ved rethvørf), fljótt vákalt skilir fylkir, skilir fylkir er modsætninger (adspiltes, samler, se kommentaren), men sammenhængen kræver betydningen 2) 'skælne, forstå'; denne anden hovedbetydning findes: ek skil *Stefnir* 2, *PKolb* 3, 8, s. rétt, indse hvad ret er, *PKolb* Lv 9, s. skýr orð *Lil* 98, bannat at s. *Lil* 39, *Jfr Lil* 41. 98, sú er s-jandi vilja *Lil* 11, mein s-jandi, forstående at der var fare, *Þmáhl* 11, hár heiðr (byskups) s-ðisk, mærkedes, *EGils* 1, 6. — 3) fremlægge, gøre bekendt, gøre rede for, s. fyr verum *Hfl* 16, hæft s-jum brag *Bjhit* 2, 1, s. of e-t *Hym* 38. — 4) part. pass. s-iðr, yngre skilinn, klar, tydelig, forstædelig, s-in orð *Hávm* 134, *Mv* II 24, fregna s-it *Hfr* 3, 11, skatnar lögðu s-it skip at, kyndigt eller: uden tvivl, ivrigt, *Arn* 5, 7 (om dette sted se *B. M. Ólsen*, *Arkiv XXV*, 292 f.)

skillings, m, penning, hljóta skell fyr s-a *Dry* 32.

skilmíldr, adj, som gerne giver rigtig besked, retskaffen, s-d sköld *SnSt* 4, 6.

skilning, f, forståelse, dvelja s., hindre den rigtige forståelse, *Lil* 98, s-ar brauð *Heilv* 4.

skilningr, m, forståelse, hreinn s. *Gd* 2.

skilnuðr, m, adskillelse, at s-uð ykkarn *BjH* 3.

skilríkr, adj, rig på skil, bevismidler, troværdig, pålidelig, s-t vífni *Gd* 11.

skilviss, adj, som forstår at aflægge ret besked, kyndig, retskaffen, skyli enn s-i, om Harald hárfagre, *Harkv* 21 (v. l. skatnar s-ir).

skimuðr, m, buk (egl. 'som hyppig vender øjnene i alle retninger, ligesom for at spejle'), *Pul* IV bb 1.

skin, n, skin, lys, s. sólar *ESk* 6, 19, s.

grams, sværdets lysning, *Svarf* 12; månens navn hos dværgene, *Alv* 14. — I kenninger, for guld: elfar s., dog urigtigt for elfar skíð, *ÞHjalt* 1, dökkvar s. *PKolb* Lv 12, — for sværd: hers s. *Pl* 9, s. Hlakkar *Pl* 21. *Jfr* líkn-, sól-, tungl-.

Skintaxi, m, solens hest, (egl. 'med lysende manke'), *Vafpr* 12, *Pul* IV rr 1. 4.

skinn, n, skind, hud, hrokkit s. *Rþ* 8, s. fjolnar *Lil* 58, dux fyr s-um *Anon* (XIV) 2, skapdreki s-a, garver (ironisk), *Þjóða* 4, 15, — grón s., om en kappe, *Rst* 30, *Jfr ÓTranon* 7.

skinnbjart, adj, lys på huden, med lys teint, om en kvinde, *Anon* (XII) C 31.

skinnfeldr, m, skindkappe, skikkja s-d *Rv* 9, Ingjaldr i s-i *Bárd* 4.

skinnkyrtill, m, skindkjortel, *Hæng* IV 2.

skip, n, skib, både om større og mindre fartøjer, også om både, *Pul* IV z 1, langhøfðuð s. *Fhund* I 24, þunn s. *Jóms* 38, s. skriðr (skriða) *Hhund* II 32, *Guðr* II 16, orka á s. til skriðar *Hávm* 82, halda s-um *Mark* 1, 16, *Jóms* 10, stýra s-i, s-um *Am* 98, *Hhund* II 19, ganga á s. *Jóms* 15, hrjóða s. *ÞGísl* 12, skeldu s. mitt *Hárð* 39, s-s borð *Völ* 33, s-a borð *Gldr* 3, s-s ráar *Mhkv* 12, *Hávm* 74, s-a stóll, flåde, *Jóms* 16, s-a sagnir *Ht* 24, *Arn* 5, 1; — bád, *Korm* Lv 22 b, *Hárð* 7. — I kenninger, for skjold: s-a sól *ESk* 12, 5, s. Ullar, der hed Skjöldur, *Þjóða* 3, 31; — for gammr, grib, ved synonymi: s. Þráins *Gát* 2, — for skjaldskab: s. dverga *Anon* (X) III A 1, — for vogn: s. þislar *ESk* 13, 6, — uvis er betydningen af s. Jarðar *Sól* 77. Om andre kenninger, hvor s. kunde bruges, men som ikke findes betagte, se *SnE* I 514. 540, II 467. 429. *Jfr* bý-, haf-, her-, hlœgi-, kaup-, lang-, stór-.

skipa, (-aða, -aðr), 1) ordne, sætte i stand, anbringe, valda e-u s-at = s. e-u *Sigv* 7, 6, s. ljóðum, indrette digte, *Hfr* Lv 7, s. e-m fyrstum i skjaldborgu *Þorm* 2, 4, hringr vas s-aðr of (mann) *Ólvr* 3, 1, s. vel við e-n, behandle en vel, *Grip* 49, s. vífi aprt i heim, bringe kvinden tilbage til livet, *Gd* 19, — besætte, bemande, tóm höll s-ask *Ht* 23, *Jfr* 89, s. allprútt (stól) *Rst* 2, marblakks s-endr, mandskabet på et skib, *Ht* 46, s. barða *Eskál* Lv 2. — 2) ordne, bestemme, verðr aldrspell s-at *Merl* II 69, — skipuð *Gísl* 1, 12 urigtig v. l. for skrifuð.

skipastóll, m, flåde, *Hskv* 2, 9, *Jóms* 16 (*Jfr* skip).

skipmaðr, m, sømand, matros, *Gd* 5.

skipreiða, f, skibrede (herred, der skal ruste et skib), gaf mér s-u heida *Ht* 28.

skipsmiðr, m, 'skib-smed', *Viðurs* s. skal være 'skjald', men 'Odins skib' kendes ikke som kenning for 'digting' (derimod 'dværge-skib'), *Bragi* Lv 2; v. l. er iøvrigt skap-.

skipsókn, *f*, skíbsmandskab, *Sigv* 7, 3.
skipstafrn, *m*, skíbstafrn, *ÞGisl* 3, *Sturl*
5, 5.

skípt, *f*, ændring, *s*. es á gumna gíptu,
mennskenes lykke er forandret, foran-
derlig, *Hfr* *Lv* 6.

skípta, (-ta, -tr), 1) ordne, indrette,
skípt hafið er svá *Valg* 4, skíptit skapliga,
hun ordnade sagen unaturligt, handlede
unaturligt, *Am* 79, þá hygg sköp *s-u*,
ordnade (afgjorde) sagen, *Am* 36, *jfr*
Ingj 2, 4, rétt *s-u* því normir *TorfE* 2, þó
at eigi *s-i* orð mín, mine ord ikke er af-
görende, *Grettis* 43, þykkja engu máli *s*,
anse det for uden betydning, *Nj* 21. —
2) dele, *s*. arfi *Oddgr* 10, *Anon* (*XIII*)
B 41, *s*. auð (dativ eller fejl for auði)
Rþ 38, *s*. öllu til jafnaðar, dele alt lige-
ligt, *Sigsk* 67, *s*. liði með ösum, dele ska-
renn blandt aserne, *Hárþ* 25, *s*. í tvau, í
to (lige store) dele, *Sigv* 13, 10, *Hl* 9 a
(sonderdele, hugge itu), *s*. seggjum, dele
í skarer, partier, *Arn* 7, 1, *s*. lýðum *Leid*
35, *s*. gersemum *Hskv* 2, 12, *s-i* jörðu,
delte landet, afgjorde landets skæbne,
Arn 3, 10, lötum *s*. goð gíptu, dele
lykken, afgøre den, *Nefari*, *s*. gunni,
dele kampen mellem de kæmpende,
afgøre den, *Hák* 12, *s*. heiptum *Þjóða*
3, 24; dele með nogen, grn *s-i* (blóði)
við ulfa *Sturl* 3, 9. — 3) dele, ud-
veksle, *s*. gjöfum við *e-n* *Hávum* 44, *s*.
orðum við *e-n* *Hávum* 122, *Gróg* 14,
Hhund 1 33, *s*. mólum við *e-n* *Hamð* 9,
s. litum ok lötum *Gríp* 38, *s*. litum við
hafróðul *Sturl* 4, 40. — 4) have med en
at göre, kann nipt við snör *s*. *Þul* III 2
b. — 5) handle, *s*. vöpnum, kæmpe, *Darr*
4, vísi *s-ir* svá boga driptum *Hl* 62, *s-um*
hlífar skelfignitum, vi kæmpede med hin-
anden, *Eg* *Lv* 40. — 6) ændre, forandre,
s. dóð ok drótni *Þjóða* 3, 11, *s*. geði
Hsv 23, heimar *s-ask*, om overgang fra
liv til død, *Gmlkn* 1, 4, heimar *s-usk*
klerk, om en klærk, der (fra døden)
kaldtes til live igen, *Mv* III 25, *s-andi*
nafn *Mdr* 31. *Jfr* tví-.

skíptir, *m*, deler, auðar *s*, gavmild
mand, *Þorm* 1, 6, seima *s*, d. *s*, *Gd* þ
15. — *Jfr* auð-, gr-.

skipuðr, *m*, ordner, *s*. unnviggs, som
ordner, besættier et skíb, sefarer (skib-
styrer), *Sturl* 3, 3.

skipun, *f*, 1) ordning, *s*. dóma *SnE* II
212. — 2) mandskab, öll *s*. *Þjóða* 3, 15.
— *Jfr* öll-.

Skírtir, *m*, dværg, *Vsp* 15, *Pul* IV ii 2.
skírja, *f*, ko, *Pul* IV ö 4.

skírr *Hym* 37: vas skírr skökuls skakkr
á banni, antages at være fejl enten for
skjarr (säl. allerede glossaret til 1. bind
af *Edda Sæm* og sidst af *H. Lindroth*
i „Sertum philologicum“ 1910) eller for
skær, skær skökuls, buk; dette sidste er
det rimeligste.

skírra, (-ða, -ðr), afværgje, i medium
'at undgå', *s-ask* fjanda, holde sig fra
djævlen, *Gd* 68.

1. skíð, *n*, en af Hebriderne, *Skye*, á
S-i *Bkrepp* 6, á (v. l. fyr) *S-i* *Gísl* I, 9,
Örv VII 14, IX 42; *Pul* IV bbb 2.

2. skíð, *n*, 1) langstrakt, tyndt træ-
stykke (frembragt ved flækning), blandt
træers navne, *Pul* IV kk 3, skera á *s-i* (*jfr*
skera) *Vsp* 20, þurr *s*, om de kløvede bræn-
destykker, *Hávum* 60, hertil kenning *s-a*
boði (ringeagtende) *Nj* 17; hjalmar *s*,
ropinden, *Korm* *Lv* 57. — 2) ski til at
løbe på, skriða á *s-um* *Rv* I. — 3) tvær-
træ (tværfjæl) øverst i en dörkarm (*jfr*
duraskíð i prosa), hurð vas á *s-i*, dören
var lukket, *Rþ* 14. — I kenninger, for
skíb: (her er skíð = ski), *s*. *Gylfa* *Öd* 23,
s. *Áta* *StjO* II 10, efter havet, lagar *s*. *Gld*
I, *Öd* 5, flóðs *s*. *Anon* (*XII*) *C* 24, *s*. sævar
Arn 2, 18, *s*. græðis (rettelse af Gøndlar)
Ingj 1, 6, elfar *s*. (ved rettelse af skin)
ÞHjalt 1, *s*. svanvangs *Sindr* 5, meita
úters *s*. *Eddá* 1, *s*. Atals grundar *Stein-*
unn 1, *s*. vögnum láðs *Öd* 28, *Hernar* hrings
s. *Nj* 26, — efter andet, bulka *s*. *Eyv* *Lv*
5, *s*. skorðu *Arn* 2, 9, stafna *s*. *Ölhv* 2, 9; —
s-a vetrliði *Refr* 4, 5, urigtigt for stóð,
Ht 76; — for sværd: *s*. Gøndlar, urigtigt
for *s*. græðis se ovenfor; *s*. Hlakkar éls *Hfr*
Lv 14, *s*. boðvar *SturIB* 2, *s*. Valþognis
Vávar *VGI* 8. *Jfr* blá-, brim-, byr-, folk-,
frán-, haf-, her-, hjaldr-, hjalm-, hleyp-,
ítr-, lang-, log-, megin-, remmi-, sæ-, und-,
unn-, varr-.

Skíðblaðnr, *m*, gudernes skíb (egl.
'sammensat af små tynde træplader'),
Gri 44, *Pul* IV z 1.

skíðgarðr, *m*, planke-gærde, *Ölv* 2,
Haka skers skíð, skíb, dettes garð, gærde,
skjoldrækken (på skibet), *Hfl* 13.

1. skíði, *n*, skede (kollektivt for at be-
tegne de to skeden dannende træstykker),
draga ör *s*. *Hamð* 15 (forslag til rettelse
af *Gering* *Zs. f. d. Phil.* XLIII 140). *Jfr*
spönn.

2. skíði, *m*, en art fugl, *Pul* IV xx 3.
skíðijárn, ældre skíðiearn (og mulig-
isarn), 'skedejærn', sværd, drögu ör skíði
s. *Hamð* 15.

skíðlauss, *adj*, uden (skede-)træstykker,
om hornet (der kaldes hæfis hjörr),
Yt 18.

skíðrennandi, *m*, 'som lader ski løbe',
skerja foldar *s*, skíbets styrer, *Eyv* *Lv* 11,
unnar *s*, d. *s*, *ESk* 6, 41.

Skíðungar, *m*, pl, efterkommer af *Skide*,
Korm *Lv* 33 (v. l. -ingar).

skífa, (-ða, -ðr), sønderhugge (i små-
stykker), *s*. vitnis hræ *Brof* 4 (v. l.), *s*.
undann vargi *Krm* 2, *s*. hluti skjaldar af
Skáldh 3, randir skíðusk (v. l. skýfð-) *Ölhv*
2, 10, randir urðu *s-ðar* (v. l. til
skornar) *Örv* VII 15.

skíma, (skein, skinn), skínne, lyse,
funkle, om solen, sól skein sunnan *Vsp*
4, *jfr* láta sól *s*. *Mark* I, 6, sól skinn i
heiði *MhkV* 27, *jfr* *Sturl* 5, 3, röðull náðit
s. *ESk* 6, 19, *jfr* *Sturl* 3, 20, skinnat sól
á sýnni *Þjóða* 4, 26, nú skinn sól í sali
Atv 35, (gýgjar) sól skein grimmliga *Sól*

51, s-anda goð, solen, *Gri 38, Sigdr 15*, sól skínn af sverði, *sværdet stråter i solglans, Vsp 52*, sið s-andi systir mána *Reg 23, — om mánen, SnE II 242, om ójnene (der kaldes 'måne')*, s. *ægigeislum Arb 5*, innmáni skein ennis *Húsdr 4*, brámáni skein brúna *Korm Lv 3 — om genstande, hjalmar s. Hhard 18*, goll skínn á hönðum *Akv 27*, skínn sverð á linda *Völ 18, men her kan skinn ikke være rigtigt, da bogstavrimet kræver enkelt s i forlyd (det rette er sék)*, skínn á skildi mínun, *det funkler på, mit skjold junkler, Þorm 2, 21*, skein af hreinu golli *Valg 10 (om skibets guldprydelser)*, — lyse, om personer, vitni s. *Gd 11*, s. með kóra *Am Arn 4*, s. í prýði *Lil 7*, faðir s-andi *Lil 81*, frúinn s-andi *Lil 29*, jöðit skein *Lil 33, jfr 37. 88*, s-anda líf *Lil 11*, s. jartegnum *ESk 6, 7*.

skíra, (-ða, -ðr), *egl. rense, døde, Jón s-ði skíran (goð) EGils 2, 10*, s-ðir skatnar *Has 65*, láta s-ask *EGils 2, 11*, láta s. sik *Leið 24*, lýðar munu s-ask *Merl II 29, jfr Pl 5*.

skírinafni, m, 'dåbsnavne', en som giver navn i dåben, *Stgv 13, 30*.

Skíringssalur, m, (v. l. Skíris-), egn i Tjölling (Jarlsberg og Larvik amt), *Yt 30*.

skírleikr, m, klarhed, renhed, kyskhed, s-s andi *Lil 25*, s-s blómi *Gd 55*, s-s vald *Gd 6 46*.

skírleitr, adj, med lyst, skinnende, ásyn, s-tt goð, solen, *Gri 39*, en s-a, om *Gudrun, Akv 35*.

skírliga, adv, rent, skapa (menn) s., *rene, uskyldige, Sól 10*.

skírlífi, n, rent liv, kyskhed, *Gd 68*.

skírn, f, dåb, s. ok prýði *Lil 5*, hljóta s. *Leið 12*, s-ar brunnr, *dåbs-vandet, Þáis 3. — Jfr vatn-*.

skírnarmól, n, pl, *dåbs-sag, dåb*, s-mála vegr, *dåbshæder, Pét 13*.

Skírnir, m, Freys tjæner, *Ski 1. 40*.

skírr, adj, ren, lys, klar, s. mjóðr *Gri 25*, s-ar veigar *Bdr 7*, skír *Skotborgaró Arn 2, 13*, s. malmr *Akv 39*, s-ar skjaldborgir *Hák 6*, s. dagr *Vafþr 12*, s-t líf, *kyskt liv, Gd 9*; s-ir mannkostir *Heilv 6*; s-t ár, *godt ár, áring, Líkn 10*; — om personer, lys, strálende, skír brúðir goða *Gri 11*, s. Freyr *Gri 43*, s. (Kistr) *EGils 2, 10*; s. of svik, *ren med hensyn til svig, Sigv 13, 18. — Skjold (egl. 'den lysende')*, *Pul IV r 2. Jfr al-, heió-*.

skírsla, f, *renselse, gudsdóm*, gerva s-u of e-t *Ív 12*.

skírviðr, m, 'skjold-træ', kriger, *HolmgB 14 (skr. skýr-)*.

skjal, n, snakken, praten, knýta s. skömmu máli, *sammenfatte hvad man har snakket om i en kort sætning (vers)*, *Nj 15*; iøvrigt er ordet her (metrisk urigtigt) en fejl for de andre hds.s skjótt.

skjaldadr, adj, forsynet med skjold, s-at líð *Oddi 3*, s-ir stóðum *VGI 10. Jfr fagr-*.

skjaldblotr (-blætr) se skaldblætr.

skjaldborg, f, skjoldborg, tæt kres af skjoldforsynede mænd (hvor den ene skjoldrand berører den anden), skipa i s-u *Þorm 2, 4*, setja s. of e-n *Ht 16*, — skjolde i alm., lykja hauðr rauðri s. *Mark 1, 24*, bera s. af skeiðum *Arn 5, 12*, s. raufsk *Arn 6, 3*, skírar s-ir *Hák 6*.

skjaldbrak, n, 'skjold-bragen', kamp, s-s mildr, *krigersk, Ht 28*.

skjaldbúinn, adj, forsynet, udrustet med skjold, om skíbe, *Rst 7*.

skjaldfími, f, dygtighed i at anvende skjold, *Orv IX 65*.

skjaldfímr, adj, dygtig i at anvende skjold, *Hl 29 b*.

skjaldfryðr urigtig v. l. *Rst 6* for skotfróðr.

skjaldhlynr, m, 'skjold-lön', kriger, *Þ Kolb 3, 2*.

skjaldhvalr, m, en art hval, *Pul IV y 2*.

skjaldkænn, adj, 'skjold-kyndig' = skjaldfímr, *Esk 7, 8*.

skjaldlinnr, m, 'skjoldslange', sværd, s-s élsveigir (= skjaldéls linns sveigir), *kriger, Sturl 8, 3*.

skjaldmæ, f, skjoldmø, kvinde bevæbnet med skjold, som deltager i kampe, Húna s-meyjar *Akv 16*, brunnu ok s-meyjar *Akv 42; Stjó II 4, Orv IX 67*.

skjaldprúðr, adj, 'skjold-smuk', med et smukt skjold, urigtig v. l. for skotfróðr, *Rst 6*.

skjaldreyr, n, 'skjold-rør', sværd, s-s hötuðr, *kriger, Ingj 2, 6*.

skjaldrim, f, 'skjold-liste, skjold-fjæl' (en træliste ved skibets ræling, hvortil skjoldene fæstedes, jfr *Falk, Seew., 53 f.*), skaut á s. sveita *Arn 5, 21*, laust skúr á s. *Bölv 5*.

skjaldsteinn, m, 'skjold-sten', er blevet opfattet som kvænnens ene sten, s-s skorð, *tjenestekvinde, GSürs 20*; muligt er det dog, at s. betegner en kvindelig prydelse (ravperle i skjoldform? 'skjold-ædelsten', jfr *Falk, Waff 143*, kan der næppe være tale om her).

skjaldveðr, n, 'skjold-storm', kamp, s-s (skr. vers) reginn, *kriger, HolmgB 1*.

skjalta, (skalf, skollinn), ryste (intrans.), bæve, (hjarta) skalfa við ótta *Þdr 10, 21, jfr Hl 15 a*, s. af sítum *Lil 54*, sjónir s-andi *Sól 43*, þeygi hendr skulfu, *rustede, var usikre (i deres bevægelse) Am 51*, hugr skelfr *Hæng V 6*, englar s. *Has 32*, náttúran s-andi *Lil 59*, fold fór s-andi fyrir *Grott 12*, jörð tók at s. *Brot 1 (FJs udg)*, fjöll s. *Lok 55*, s. garðar *Gymis Ski 14*, jarnhlið s. *Lil 61*, skelfr *Yggdrasils askr Vsp 47*, skalf *Mistar marr (se Mist og marr) Hhund I 47*; skeiðr s. *Valg 1*, hlyða skalf *Mark 1, 16*, ræði s. *Hl 75, jfr Þór*; spjór skulfu *Óthelg 3*; skulfu skaptré *Grott 23*; eggjar skulfu *ÞKolb 3, 11*, skeyti skulfu *Ív 9*.

Skjalgdalsheiðr, f, hede- eller fjæld-

strækning í det nordlige Island, *Sturl* 8, 2.

skjalgi, *m*, mulig identisk med skalgi, et slags fisk (s. d.), kera s., sværd? (jfr kumbl konunga ór kerum valði *Ghv* 7), *Hfr* *Lv* 5.

skjalgr, *m*, navn på månen (egl 'skelende', skæv?), *Dul* *IV* ll. — Som egenavn (egl. tilnavn, 'den skelende'), *Erlings fader*, S-s sonr *Sigv* 7, 3; S-s vinir *Dham* 1, 1.

skjalla, (skall, skollinn), *klinge*, *klasse*, *falde* *klaskende*, skjallandi skarir, *klingende skilling*, *Herv* *VII* 7, hringar skullu á hælum *Hym* 34, láta hnefa s. við eyra, *lade næven runge*, *Húsdr* 6; hnefar skullu út at borði *EVald* 3; hjortu skullu, *rystede*, *bævede*, *Sigv* 11, 3; — skiall í en *uforstælig sammenheng*, *Olv* 2.

skjallhvitr, *adj*, *hvid* som skjall d. v. s. som den hvide hinde i et æg, s-t lilja *Gd* 68.

skjalþrunginn, *adj*, *opfyldt af snak*, *skvalder*, s-nir *Foldungar* (v. l. er det meningsløse skýþrunginn) *Anon* (*XIII*) *B* 16.

skjarr, *adj*, *sky*, *frygtsom*, hann es s. *Korm* *Lv* 38, s-astr við skot *Lok* 13. *Mulig foreligger ordet i det forvanskede sted Fåfn* 5. Jfr *bleyði*-, *dag*-, *flótt*-, *flug*-, *læ*-.

skjáfa, *f*, *økse*, *Dul* *IV* m.

skjól, *n*, *ly*, *læ*, *eiga* s. *Djóða* 4, 22, esat s. á skála *Frp* I 19; *tíflugt*, *værn*, *vætta* s-s *Has* 58, at bura s-i, *tíl sönners værn*, *beskyttelse*, *Guðr* *II* 34; — s. *íotar*, *fodens værn*, *ska*, *EGils* 3, 10 (v. l.), — s. *aldar*, *menneskenes værn*, *jomfru Maria*, *Mdr* 41.

skjólsmr, *adj*, *fuld af læ*, *værn*, s-ar *Skoglar* *trejgur* *Merl* I 34.

skjómil, *m*, *sværd* ('den lysende' *Falk*, *Waff* 59), *Dul* *IV* I 1, *skafinn* s. *Drv* (*XI*) 6, *hvassir* s-ar *Krm* 14, *toginn* s. *Vell* 10, s-a *egg* *Grettis* 47; s-a *hljómr*, *kamp*, *Hást* 4.

skjór, *f*, *skade* (*fuglen*), *Dul* *IV* xx 3; — *tílsyneladende i det forvanskede sted Fåfn* 5.

skjóta, (skaut, skotinn), 1) *skyde* (*med våben*), *absolut*, *Hödr* nam s. *Vsp* 32, s. í folk, *ud i krigerskaren*, *Vsp* 24, s. *skarp-liga* *Am* 44, s. *hvast* *Rst* 23, s. ok *hoggva* *Steinn* 1, 4, s. í *grjót* *Korm* *Lv* 58, *skýt* ek ok *ræk* *Rv* 1, *gramr* skaut *Rst* 19, *med dativ for at betegne skudvåbnet*, s. *orum* *Guðr* *II* 18, *DGisl* 10, s. *spjótum* *Hfr* 3, 4, — *overført*, s. *ægeigeislum*, *om det truende blik*, *Húsdr* 4, s. *augum* *Eg* *Lv* 28; *part. pass.* skotinn *fleinn* *Hávum* 150, *part. act.* s-andi, *som tilnavn*, *Bjark* 2 — *med acc.*, s. e-n *neðan*, *ramme*, *ná*, *Völ* 37. — 2) *skyde*, *bevæge* *kraftig*, s. *fæti* *Djóða* 4, 4, s. *hlýrum* á *bóru* *Mark* 1, 5, s. út *eik* *Sigv* 7, 1, s. *eik* fyrir *útan* *ey* *Hárekr* 2, s. *stafni* til *Hallands* *Arn* 6, 2; *uden tilføjelse*, *Steinn* 3, 5; s. *beiti* und *farm* *Valg* 5, s. *hjarna* *kletti* und *il* *Ht* 64,

gustr skaut (skipi) *ÞSær* 4, 1, *holmfjóturr* skýtr (skipi) *ESk* 12, 11, *cest* *alda* skaut *kili* *DGisl* 2, — s. *glóðum* *Valg* 2. — 3) *skyde*, *støde* til (*for at rokke noget*), *Ránar* *vegr* skaut *mána* *Anon* (*X*) *III* *C* 1, *rangbarmr* skýtr *lög* *Ht* 78, s. *eygarð* (*dativ*) *barði* *Hharð* 7, jfr s. *bægi* við e-m, *afvise* en, *Sturl* 8, 4; — s. e-u of *oxl*, *støde* *noget* (*ubehageligt*) *fra sig*, *Gróg* 6, s. *leikborði* fyrir e-n, *sætte* et *spillebord* for en, *overført*, *stille* en en *opgave* at *løse*, *Gróg* 3, *Grett* 2, 8; — ekki er því til eins manns *skotit*, *derved sigtes* *der ikke* til *nogen* *enkelt*, *Mhkv* 3, s. e-m *skelk* í *bringu*, *forskrække* en, *Anon* (*XIII*) *B* 16. — 4) *part. pass.* skotinn, *gennemskudt*, *skotnar* *brynjur* *Hák* 9. — 5) *medium*, s-ask, *bevæge* sig *hurtig*, *smutte*, *skutusk* þér *fleiri* und *fyrirskyrtu*, *om legemlig omgang*, *Hyndl* 47; *skauzk* *lúðr* *ofan*, *styrjede* *neð*, *Grott* 23. — 6) *upersonl.*, skýtr á mik skýja gráti, *regnen plasker* *ned* *over mig*, *Ragn* *XI* 3, *sveita* skaut á skjaldrim *Arn* 5, 21, *Híldar* *hlemmi-drífu* skýtr *Ht* 54, *Marnar* *Vakri* skýtr *mjök* *Hfr* *Lv* 3, *vinfars* *borði* skaut á *gómsker* *Sturl* 4, 33.

skjótgörr, *adj*, *hurtig* *istandbragt*, *ráða* s-u *kvæði* *SnH* 2, 5.

skjóttla, *adv*, *hurtig*, *Merl* *II* 37, *Herv* *II* 6.

skjöttliga, *adv*, s. s. *foreg.*, *Hhund* *I* 22, *Herv* *I* 4, *Bergb* 2.

skjöttlyndr, *adj*, *ilsindet*, *Anon* (*XIV*) *Fóstbr*.

skjótr, *adj*, *hurtig*, *ógipt* *verðr* í *umbúð* s-t *Mhkv* 19, s-ar *jarteinir* *Leið* 26; skjótt, *adv*, *hurtig*, *rask*, *straks*, *Hausl* 13, *Kveld*, *Djóða* 1, 9, *Korm* *Lv* 36, 61, *Lil* 16, *sem* s-ast *HolmgB* 11, *Lil* 47. Jfr *al*-, *all*-, *geð*-, *jafn*-, *megin*-, *raun*-, *sið*-, *veg*-, *þrið*-.

skjöldr, *m*, (*pl.* skjaldagi, *Ht* 54, *dativ* skjaldi, *Korm* *Lv* 20, *Dmáhl* 7, *Þorm* 2, 1, *se* *Skjpsr.* 56), skjöld, með skildi *Oddm*, *látask* at skjaldi (skildi) *Harkv* 10, *hoggva* *skarð* í skildi e-s, *tílföje* en et *stort* *tab*, *TorfE* 5, jfr *skarðr* skjöldr *Hák* 9, *bera* *hæra* s-d, *vinde* *sejr*, *Djóða* 1, 25, *hoggva* í s-d *Harkv* 21, *kljúfa* s-i *Krm* 4, *brjóta* s-u *Grott* 13, s-ir *brotnuðu* *Hák* 5, *skapa* s-u *Eg* *Lv* 29, *bella* s-i, *beskadige*, *GSürs* 30, *halda* s-i *Vsp* 30, *orka* á s-d til *hlífar* *Hávum* 82, *skildir* *bliku* *Völ* 6, s. *liggr* *yfir* (*veigum*, *hos* *Hel*) *Bdr* 7, s-um es *salr* (*Valhál*) *þakiðr* *Gri* 9, *tjalda* *skulum* *HHj* 12, *tjalda* of *borg* *tjöldum* ok s-um *SigsK* 66, *lúka* e-n s-um *Helr* 9, *hrökkva* í *bug* skjaldi *Guðl*, jfr *Ht* 29 b, *Svalinn* *heitir* s. es *stendr* *sólu* fyrir *Gri* 38, jfr *Sigrðr* 15 (*runer* på skjöldet), s-ar *ronð* *Völ* 33 (*hverved* *eder* *svores*); *leika* *tveim* s-um, *være* *falsk* og *upålidelig*, *Am* 74, *Eyv* *Lv* 10, *hafa* (*sverð*) und skildi *Hást* 4; *hvitr* s. *Arn* 2, 5, *Harkv* 8, *Rst* 25, *Sjórs* 3, *Akv* 7, *Hamð* 20, *bleikir* s-ir *Akv* 14, *rauðr* s. *Harkv* 5, *Hhund* *I* 33, „*Finng*“, *grœnir* s-ir *Ht* 30. — *I kennin-*

ger, ættar s., *slægtskjöld*, *slægtværn*, om *slægtens ypperste*, *St 10* — *for sol*: skjá s. *Pét 29*, himna s. *Katr 37*, *Gd 16*, — *for öje*: hvarma s. *Bergb 11*, — *for öre*: heyrnar s. *Mlag 3*, — *for kriger*: s-a almr *Ísldr 25*, s-ar þorr *Am 30*, s-ar miðjungr *Gestr 2*, s-ar Baldr *GSúrs 16*, — *for sværd*: s-ar leygr *Hskv 2, 12*, s-a hlumr *Háv 12*, s-ar linnr *Rst 1*, — *for valkyrje og kamp*: s-ar Hrund *Þmáhl 4*, s-ar hrið *Ísldr 7*, s-ar el *Sigv 13*, 29, s-ar dynr *ESk 6, 14*, s-a gnýr *Hfr Lv 13*, s-ar róg *ÞKolb Lv 7*. Som egen-navn, navn på Odins sön, fra hvem *Skjoldungerne stammede*, *Pul IV e*. Jfr baug-, her-, hlífi-, hlý-, járn-.

Skjöldungar, m. pl, *Skjöldunger* (jfr *det følg.*), *Hyndl 11. 16*; hæstr *S-a Hyndl 14*.

1. *skjöldungr*, m, *fyrste* (vel egl. 'skjöld-bærer', jfr *hilmir*; jg. lærd kombination 'efterkommer af *Skjöldr*, Odins sön), *Pul IV hh 3*, *Jór 5*, *Oddm*, *ÞKolb 3, 10*, *Sigv 3, 10. 11, 12*, *Arn 2, 4. 12. 13*, *Ht 70*, *Hhund II 19. 29*, *Am 2 o. s. v.*, s-a niðr *Fáfn 44*, s-a þopti, om *Olaf d. helige*, *Öit 2, 13*, hæstr s., *gud*, *ESk 6, 6*; s. hers *Sigv 12, 21*, s. jarla, *konge blandt jarler*, om *Erling*, *Sigv 7, 9*, dís s-a, *fyrstecætling*, om *Sigrun*, *Brot 14*, *Hhund II 51*. — *I kenninger*, for *gud*: s. skjýja skrins *Leið 32*, s. hlýrna skrins *Líkn 25*, s. geisla grundar *EGils 2, 10*, — *for kamp*: s-a hjaldr *Krm 18*, — *for jætte*: bjargs s-ar, *jættar* (jfr *veig og valdr*), *GSúrs 14*. Jfr *hraun-*, *höfuð-*, *megin-*, *yfir-*, *þjóð-*.

2. *skjöldungr*, m, *et slags fugl* (egl. 'med skjöld, skjöldformet plet'), *Pul IV xx 3*, jfr *Gát 1*.

Skjöldf, f, *navn på Freyja*, *Pul IV h 3*; — *sagndronning*, *Yt 10*. Jfr *Brate*, *Namn och Bygd I 107 f*.

skoða, (-aða, -aðr), *betragte*, *undersøge*, s. hafnir *HHj 26*, s. augum *Hávnm 7* (jfr *parallelen sst* eyrum hlýða); gáttir allar skylti s-ask *Hávnm 1*.

skokkr, m, 1) *synes at betyde 'en del af et skib'*, og 'skib' i alm., (blóð) fell á s-a *Kolli 4*, dýrr s. *Bolv 8* (her *kollektivt*), s. vas blóði *stokkinn Arn 5, 21*, s-s þrómr *Bolv 5*, s-s skreytendr, *sømænd*, *Pl 45*, s-s skraut-Valr, *skib*, *Pl 38*. — 2) *æske*, *en lille kiste* (til mindre *genstande*, *redskaber* og lign.), s. vas á golfi *Rp 15*. — 3) *skokr bituls*, *Akv 28*, *synes at være kenning for 'hest'*, men ordet er vist her *forvansket*; et skókr er også ukendt.

skola, (-aða, -aðr), *skulle*, *vaske* (jfr *skylja*), kjöl s-ar *Karmtar helsei* (v. l. kili skjýtr) *ESk 13, 12*, (blóð) s-ar *benja rœði Hl 33 b*.

skolkr, m, 1) *sværd*, *Pul IV l 2* (v. l. skalkr). — 2) *hjælm*, *Pul IV s 1*.

Skoll, n, *ulvenavn*, *den ulv der løber foran solen*, *Gri 39* (egl. 'svig', jfr *skolli*).

skolla, (-da, -at), *holde sig i svævende*

afstand, þars þú s-ir við ský uppi *Vpl 37*, s. með skrópum, *hænge og dingle*, *Hávnm 134*, s. við tré, *dingle i et træ*, *Þskakk 3*, vé s-du, *fanerne vajede*, *Þfagr 5*; om *skibe*, láta *skleiðr* s. við sker *Hhard 7*, láta *skip* s. við ey *Sigv 3, 10*, lét *dreka* s. fyr miðju *brjósti Þjóða 3, 12*; láta s-a við e-m, *holde sig i afstand fra en*, *vrage en* (som *elsker*), *Hhard 3*. — *Ang. ordet se Arkiv XXII, 362 f*.

skollauss, adj, *svigtøs*, s-t, *adv*, *uden svig*, *ærlig*, *Sigv 12, 25*.

skolli, m, *ræv*, *Pul IV væ*. — *Som mandsnavn*, *Orv VII 11, IX 30*.

skollr, m, 1) *svig*, *rænker*, *fara með* s-i *Hhard 13*, *vesa mun* s. *Sturl 8, 3*. — 2) *ræv*, *Pul IV væ* (jfr *skolli*).

Skollvaldr, m, *navn på Odin* ('svigvolder'), *Pul IV jf 6*.

skollviss, adj, *svigkyndig*, *rænkefuld*, s-s kona *Hhund I 37*.

Skolm, f, *norsk ø* (*Skomsø ved Hitteneren?*), *Pul IV bbb 2*.

Skolmr, m, *Islander i 10. årh.*, *Ísldr 13*. **skolptr**, *ynge skoltr*, m, *egl den forreste del af* (et *dyrs*) *hoved*, *hoved i alm.*, om et *dragehoved*, *Valg 10*, *Rst 14*; om *meneskeansigt*, *Gautr II 25*.

skopa, (-ta, -at), *holde sig i en stilling*, *hvor man bevæges frem og tilbage* (jfr *no*. *skopa*, *Ross*), s-ta *ek uppi á sundi Þorm 2, 9*.

skoppa, (-aða, -at), *gøre nar ad*, s. at e-u *Þmáhl 15*.

skopt, n, *hár* (jfr *SnE I 540*), s. et *svarta Þorm 2, 6*, *heilagt* s. *Sigv 12, 28* (om *Kristus*), (*ynge form er skott*, *der bruges om visse dyrs hale*); s-s björt (kona), *lyshåret*, *Tjörvi*.

Skopti, m, *islandsk mand* (10. årh.), *HolmgB 10*, — *norsk hövding* (omkr. 1000), *Eddá 1*.

skora, (-ða, -at eller -aða, -aðr), *danne indsniit*, láta *haus* s-at *Gautr II 14*, láta *skor* *skorða* (part.) *Sigv 12, 6*, *skorðum* vér blóð ör *benjum skörpum* *geirum Grott 15*; — s. á e-n, *udæske en*, *Holmg B 1*.

skorð, f, s. s. *følg.*, *støtte*, *underlag*, i *kvindekenninger*, *bærerske* (jfr *Pul IV yy 2*), *haukvallar* s. *Rv 15*, s. *silks Vígl 16*, s. *hranna kertis Katr 11*, *skjaldesteins* s. *GSúrs 20*, *tvinna* s. ok *borða Harð 4*, s. *vizku borða Katr 10*, *hrings* s. *Grettis 13*. Jfr *goll-*, *hør-*, *men-*, *nám-*.

1. *skorða*, f, s. s. *foreg.*, *støtte*, *til skibe*, s-u *skíð*, *skib*, *Arn 2, 9*, s-u *bersi*, *d. s.*, *Mark 4, 1*, s-u *skær Þorm 1, 9*, jfr *Sigv 12, 15*, s-u *drasill Refr 4, 4*, s-u *blakkr Brandr*, s-u *marr Gyð 6*; *stuðla* s-ur, *de støtter* (for *digtet*), *der består i bistave*, *Lil 2*. — *I kenninger*, for *kvinde*: s. *hrannar báls Katr 7*, s. *ófnis palla Katr 19*, s. *elda síka Nj 26*, s. *þjarðbeins Ormr 1, 3*, s. *þornsteigar Bjht 2, 8*, s. *skapkers GSúrs 26*, s. *hornflæðar GSúrs 22*, s. *víns Bjht 2, 2*; *GSúrs 18* er s. *urigtigt* for *borða*. Jfr *hør-*, *saum-*, *silki-*, *veg-*.

2. skorða, (-aða, -aðr), sætte stötter til noget, støtte, s. skip *Hárð 39*, s. flautst oxum, ved økse(skaft)r, *Gísl 1, 8*; goðs orðum s-aðr *Pl 2*, orð s-uð með stuðlum *Gd 3*, s. dikt orðum í kvæði, stötte digtet med ord, indrette digtets ord, *Lil 92*.

Skorir, m, jætte, se Skærir.

skorningr, m, (gravet) kanal, gera s-a *Merl II 13*.

skorpiónn, m, slange, *Bul IV qq 3*.

Skorsteinn, m, Sherston i Westsex, *Ótt 3, 6*.

skorta, (-ta, -t), skorte, mangle, svát eigi s-i(r) *Jóms 21*, *ESK 13, 1*; upersonl. med dobbelt acc., en skinnbjarta s-ir halmeinn *Anon (XII) C 31*, es hug ei s-ti *Anon (XII) D 1*.

skortr, m, mangel, orða s. *Gd 3 22*.

skot, n, skud, halda skjöldum fyrir s. *Ht 24*, beiða s-s, bede om skud. ɔ: skyde-øvelser, *Orv IX 65*, s. mognuðusk *Ív 22*. Jfr dyn-.

skota, (-aða, -aðr), stöde til (noget), holmrönd s-ar varrar öndri *ESK 12, 12*, marr s-ar mínum knerri *Hv Lv 26*, verðr s-at arfi, arven bliver ødelagt, *VGI 1*.

Skotar, m. pl, Skotter, *Hfr 2, 8*, *Rst 6*, allr herr S-a *Gldr 8*, fárþjóðr S-a *Hfl 10*, S-a stökkvir *Bkrepp 6*, S-a veldi *Ív 11*, *Arn 5, 11*. — Gandvíkr S-ar, jætter, *Þdr 2*. — Jfr Út-.

skotbláð, n, blandt sådsheiti, *Bul IV ddd 1* (no. „det øverste blad på et strå, som omfatter det udskydende aks“, *Aasen*).

Skotborgaró, f, Skodborgå (Jylland), *Arn 2, 13*, *Þjóða 1, 6*.

skotbroddr, m, 'skud-brod', spyd, *Þ Gísl 4*.

skotfróðr, adj, skud-kyndig, dygtig i skydning, *Rst 6*.

skotþjóð, f, 'skydende, udsendende, jord', s. heiðis, 'jord som udsender høgen', arm, ganga á heiðis s. = ganga á hönd *Ód 10*.

Skotland, n, Skotland, *Rst 6*, *Glúmr 1, 2*, *Sturl 5, 9, 16*, S-s harri *Arn 5, 9*, S-s firðir *Krm 24*.

skotna, (-aða, -at), tilfalde, upersonlig, med dat. og acc., e-m skotnar mikla frama *Ht 44*, sóknvallar svelli s-ar þat *Ht 61*.

skotnaðr, m, 'skud-slange', spyd, stok, *Þdr 6*.

skotningr, m, sværd ('den udskudte'), *Bul IV 1 7*.

skotnuðr, m, hvad der bliver en til del, lod, þeir bóðut sér síðan slíks s-ar *Sigv 1, 10*.

skotskúr, f, 'skud-byge', skudvåbnes regn, *Ht 16*.

skotspónn, m, 'skud-spån', skydeskive, *Heil 7*.

1. skozkr, adj, skotsk, s-ir (menn) *Sturl 5, 20*, s-ar dróttir *Sturl 6, 10*.

2. skozkr, adj, synes at betyde 'rap'

eller lign., s. skalpgrani *Bárðr* (jfr *Bj. Hald.s cursor agilis*).

skóð, n, skadeligt redskab, våben, láta s. roðin blóði *Hfr 3, 11*, rjóða s. *Óthelg 5*, s. driufusk blóði *Ingj 1, 1*. — Hyppig i kenningar for sværd: Hildar s. *Nj 9*, rimmu s. (sing.) *Mlag 3*, hjalma s. *Jóms 20*, randa s. *Kuml 2*, skjaldar s. *Máni 2*, Skoglar skýja s. *Þjssk 1, 2*, s. benja *Grettis 6*. Jfr ben-, her-, hjaldr-, hjalm-, hjalma-, hring-, hræ-, remmi-, val-.

skógarmaðr, m, skovgangsmand, fredløs mand, *IngE 2*, *Ólhv 3, 2*.

skógarnef, n, 'skov-pynf', tilnavn til Ormr, *Ísldr 19*.

1. skógr, m, (-ar), skov, víðir s-ar *VGI 3*, svifa til s-ar *Hym 18*, renna til s-ar, *Hildir, Sturl 3, 10*, ríða kjörr ok s-a *Rþ 46*, s-ar högbrotningr, et af (i) skoven afbrækket stykke, gren (af et træ), *Þdr 20*, vega e-n ör s-i, ved kamp at befri en fra fredløshed, *Am 99*; — heimis s-ar *Hárð 44, 45*, antages at være fejl for heimis haugar; læra s., pubes, *Grettis 46*; s. hugar, sjælens skov, sjælen betragtet som skov med frugter (jfr hele sammenhængen), *Heilv 5*; om flere kenningar, hvor s. kunde anvendes, men som ikke forekommer, se *SnE 1 540*. Jfr aldin-, Dana-, Eiða-, fyri-, Horn-, hvarm-, Jöru-, kinn-.

2. skógr, m, (-s), bue, s-s hagl, pile, *Nj (XII) 7* (ved rettelse af skarpt), *Hl 34 a*; gýgr s-s, økse, *Sigv 7, 4*; s-s skæstafr, kriger, er uklart, *Orv IX 1*.

skóklæði, n. pl, 'sko-klæder', skotøj, sko, *EGils 3, 10*.

Skólastika, f, den hellige Scholastica, *Mey 56*.

skóli, m, skole, ilsku-s., ondskabs, slet-heds skole, utysket, *Gd 3 29*; krapti s-a, en skoles støtte, *Gd 13*.

skólkinni, m, ulv (skól-: er rimbestemt; jöl, men betydningen er usikker; det sidste led står utvivlsomt i forbindelse med kinn), *Bul IV ee 1*; s-is *Bjhit 2, 24* uklart (-kinnir sideform til hint?).

skór, m, (pl. skúar), sko, skúa tvá *Gautr I 1*, s. es skapaðr illa *Hávnm 126*, binda skúa *Guðr I 9*, skúa ok bróka skammisk engi *Hávnm 61*. Jfr húð-.

skósmiðr, m, skomager, *Hávnm 126*.

skrapa, (-ta, -at), rasle, s. skinnkyrtlar *Hæng IV 2*, skölm s-ti *Hæng V 9*.

Skrati, m, jættenavn, *Bul IV b 3*; mulig identisk med følgende.

skratti, m, utyske, djævel, *Bjhit 2, 21*, om *Selkolla*, *Gd 3 29*; — blóta s-a (v. l. med artiklen, jfr *Íjandi*) *Orv VIII 11*.

skraut, n, skrud, pryð, pryðelse, stas, s. mílt afarlitit *Rv 9*, fremjask s-i *Heilv 7*, s. blóms, herlig blomst, *SnE II 202*; s. aldar, menneskehedens pryð, en udmærket mand, *Gd 67*. — Jfr heims-.

skrautbúinn, adj, klædt i stasdragt, prægtig udstyret, s-in skeið *Hfr Lv 24*, s-ir skildir *Þjóð 3, 3*.

skrautför, *f.* stasrejse, herlig rejse, *Ht 70.*

skrautgjarn, *adj.* pyntelysten, om Tjasse, *Hyndl 30*, men ordet er — mulig rigtig — rettelse for skautgjarn.

skrautgörr, *adj.* prægtig lavet, bygget, prydet, s-t skrin *Nkt 71.*

skrauti, *m.* vel egl. skib (jfr *Skröter hos Saxo*), s-a Njörðr, *mand, Vigl 8*; men i kenning for 'skib', hás s. *ESk 3, 4.*

skrautla, *adv.* prægtig, *Bolv 2.*

skrautliga, *adv.* s. s. foreg., s. búinn *Sigv 5, 5*, s-ar búinn *Hallt, Rv 9.*

skrautligr, *adj.* prægtig, s-g hjölt *Hfr Lv 5*, s-g lína *Korm Lv 33*, s. skjöldr *Gautr 1 6*, s-g silkis skorð *Vigl 16*, s-g mær *Mey 30*, s-t kóllum vér nafnit farar, vi kalder navnet 'rejse' prægtigt, má vist blot betyde 'det er prægtigt at rejse', *Mhkv 19.*

skrautmenni, *n.* pragtelskende mand, *Örv IX 15.*

skraut-Valr, *m.* 'prægtig hest', skokks s., *skib, Pl 38.*

skrautvaxinn, *adj.* prægtig skabt, prægtig, s-in dyggða braut *Gd þ 6.*

skráa, (-ða, -ðr), *skrive*, á vas skrát *Mv III 21.*

skráma, *f.* økse, *Pul IV m* (mulig egl. 'jættekvinde', *Falk, Waff 115*).

skrámr, *m.* máne, *Pul IV II* (*skr.* skarmr, skamr, jfr *SnE I 472*); ordet betyder vist 'den svagt lysende'.

skráveita, *m.* tilnavn til en mand (egl. 'pludselig fare', puds man spiller en), *Snjólfr 4.*

skreidask, (-ddisk), *bevæge sig langsomt, krybe*, s. skóg af skógi *Hhard 2*, s. i skyrtu, *krybe i* (langsomt iføre sig) en skjorte, *Lids 2*, s. út, *krybe ud*, *Snjólfr 4.*

skreidungr, *m.* fisk, måske torsk (af skreið 'torskestime'), *Pul IV x 2.*

skreppa, (skrapp, skroppinn), *slippe*, skrapp ör hönnum *Haraldr Dönnum Anon (XI) Lv 10.*

skreyfir, *m.* sværd, *Pul IV I 5*; v. l. skryfir, skreiðvir, skryðir. Om den mulige betydn. se *Falk, Waff 59.*

skreyja, *f.* fej person, *Bjhit 2, 8.* — Tilnavn til *Eyvindr*, *Eg Lv 8*, *Eyv Lv 3, 4.*

skreyta, (-tta, -tr), *pryde* (af skraut), *udruste prægtig*, s. hersis kvön, *iføre hende sin stas*, *Guðr I 9*, menn s-ask at móti, *ifører sig prægtige klæder*, *Mberf 4*, s. unnvigg sunnan *Þjóða 4, 9*, skreytt flaut *Ött 2, 4*, s. skafna stafna *Ht 73*, skreytt skjöldr *HI 38 b*, skreyttar brynjur *Guðr II 19*, men vistnok fejl for stuttar, da sk er urigtigt rimbogstav, s. spjör *Vigl 2*, skreytt reiði *Ött 2, 15*, röða skreytt silfri ok gollu *ESk 6, 34*, skrin skreytt dreka bóli *ESk 6, 41*, jfr *64*, (hönd) skreytt fjarðar loga *Öd 10*; s. dag frama-verkum *Leid 20*; skreyttar lokvânir, *prydede, d. e.*, *urigtig smykkede, foregølede,*

forventninger om afslutning (fred), *Þjóð A 4, 5*; *part. act.*, s-andi darra dóm, som prægtig udfører kamp, *Grettis 12*, s-endr skokks, søfarere, *Pl 45*, s-endr borðs brautar blakks *Leid 8.*

skreytir, *m.* pryder, udstyrer, s. skaut-hreina, søfarer, *Ött 3, 2*, s. skorðu blakks *Brandr*, s. vögnu láðs skiðs *Öd 28*; s. visu, som danner et smukt vers, digter, *Hfr Lv 5*; efterklassisk er s. hyrfloss, en som pryder med guld, gavmild mand, *EGils 3, 16.* Jfr *låd-, lof-, vagn-*.

skreytiörr, *m.* 'pryvende tjæner', s. skorðu mars, *mand, Gyð 6* (skreyti ved rett.)

skrið, *n.* skriden (s. s. fölg.), biðja skeið s-s *Bjhit 2, 2.*

skriðr, *m.* (-ar), *skriden, glidende bevægelse, især om skibets*, orka á skip til s-ar *Hávnm 82*, biðja víðar skriðar *Ht 38*, njóta víðar skriðar *Ht 72*, (skipi) vas s-ar *audit Arn 2, 9*, nýta s-ð *Klæ.*

skrífa, (-aða, -aðr), **1** male, forsyne med (malede) billeder, kapps vel s-uð hlíf *Gisl 1, 12.* — **2** skrive, s. á bréfi *Mv I 26.*

skrífnask, af 'ukendt betydning', *Sigv 13, 30* (jfr *BMölsen, Skjaldedigtn. I B 683.*

skrimta, (-ta, -t), *glimte*, lætk við ský s. *Svarf 12.*

skript, *f.* **1** billedfremstilling, i vævet tøj eller ved brodering, haða á s-um *Guðr II 15.* — **2** malet genstand, jöru s., skjöld (egl. skjöld med billeder), *Has 44*; helgenbillede, s. *Máriu Vitn 17*, skorin s. *Mv II 7.* — **3** bog, himna s., *himmelske skrifter, skrifter om gud, Sól 70.* — **4** skriftemål, ganga til s-ar *Ív 46.* I en forvansket eller uforståelig sammenhæng, *Sigv 13, 30.* — Jfr *dyrðar-, her-, hún-*.

skriptangr, *m.* gåen til skrifte, *Mgr 40.*

skriða, (skreið, skriðinn), **1** skride, bevæge sig glidende, krybe, især om skibe, skriðiat þat skip es und þer s-i *Hhund II 32*, beit út skriðu *Hhund I 23*, skip skriðu frá landi *Guðr II 16*, skeið skriðr *Hfr Lv 24*, skreið vestan viðr *Sigv 10, 7*, s. með lið lýða *Hfr 3, 13*, s. und fylki *Arn 2, 16*, með *acc.*, s. glæheim *ÞKölb 3, 4*, Ormr enn langi skreið ölna vang *Rst 15.* — **2** løbe (på skjøter, ski), s. á lsi *Hávnm 83*, s. á skiðum *Rv 1*, s. austr *Völ 4*, låð Finnum skriðit *Anon (X) III C 3.* — **3** krybe, især om slangen, snákr skriðr *Anon (X) I B 10 a*, skapdreki skinna skreið af leista heiði *Þjóða 4, 15*, s. til fjörs, *krybe hen til livet, for at borttage*, *Öhv 17*, garðr skriðinn ornum *Akv 31*; ormar s. ör hamsi á vár *Mhkv 6*, (ormar, *ø: sværd*) s. slíðrbraut *Ht 6*; — s. i hreysi *Hhund I 36*, s. und váðir *Hfr Lv 16*, s. meðal runna *Dagst*, flatir skriðusk menn at *EilSn 1*, s. af kjalka *Hæng II 1.*

skrikja, *f.* jættekvinde ('den skrattende, skrigende'), *Pul IV c 3.*

skrin, *n.* skrin, især helgenskrin, heilag

s. *Nkt 35*, auðig (*rigt udstyrede*) s. *Mark 1, 12*, skreytt s. *ESk 6, 41. 64*, s. Inossum gofguð *Mark 1, 29*, gollit s. *Sigv 12, 24*, bera hendr at s-i, for at aflægge ed, *Þjóða 1, 5*, hvila í s-i *Gd þ 34*. — *I kenningar, for himmel*: s. skýja *Leið 32*, leiptra s. *Mgr 1*, hlýrna s. *Líkn 25*, s. skýja slóðar *Has 19*, — for jomfru Maria: s. himinstýris *Mdr 40*, s. þengils sólar *Gd þ 4*. *Jfr* byr-, él-, hregg-, log-, veðr-, veg-.

skringeyppandi, m, 'holdende skrin i sin hånd', skýstalls s., *gud, Has 29* (skýstalls skrin = himmel).

skrípalót, n. pl. uhyrtlige fagter, om gögleres lege, *Máni 2*.

skrípi, n. vidunder, noget uhyrtligt, gløpafull s., onde synder eller tanker, *Gd þ 3*. *Jfr* sel-.

skrjúpr, adj. skræbelig, s-t es líf lýða barna *Merl I 65*, varð s. í því, deri (i trusterne) kom den til kort, *SnE II 202*.

Skrofa, f. øen Skroven i Vestfjord (Norge), *Pul IV bbb 1*.

skrukka, f. kurv (af bark eller næver, Aasen), meðan full vas s. *Anon (XIII) B 25*, her om madkurv.

skrum, n. pral, pralende ros, heims s., v. l. til heims-skraut *Hsv 72*.

skrúð, n. skrud, rustninger, s. vårt *H harð 18*; stasdragt, s. allvalds *Mark 1, 30*; urigtigt for reiði *Arn 2, 4*.

skrúði, m. prydelser, s. skikkju *ÓTr anon 7*; = skrúð, í fögnum s-a *Mgr 9*.

skrúfi, n. blandt sådsheiti, *Pul IV ddd 2*, identisk med no. skruv 'en hob kornneg' (Aasen).

skrydda, f. sammenskrumpet, ussel skindpels, í skarpi s-u *Gd þ 36*.

skryða, (-dda, -ddr), pryde, udstyre smukt, brúðr s-isk merar tagli *Rv 6*, skryðdir englar, í höjtidsklæder, *Rst 31*, s. e-n kórónu *Sturl 3, 1*, s. e-n fríðum gjöfum *Ólhv 2, 5*, malmi skryðdr *Mark 1, 18*; s. borg *Merl II 59*, virki skryðdar kirkjur *Mark 1, 25*; s. goðdóm manndómi, om Kristi kœpáttagelse, *Már 14*, *jfr* *Katr 8*, s. sik holdi *Líkn 12*, *Lil 24*, *jfr* *Has 29*.

skryðir, m. pryder, som ifører skrud, pragt, s. skýja slóðar skrins, *Kristus, Has 19*.

Skrýmir, m. 1) jætte, *Pul IV b 4*, *Lok 62*. — **2)** sværd, *Pul IV l 2*. — **3)** egenavn, *Korm Lv 61*, *Steinnarr 2*.

skrytingr, m. en vis fugl, *Pul IV xx 7*.

skræktun, f. skrigen (til skrækta af skrækr), heyra á þá s. *Am 64*.

skrogg, m. ræv, *Pul IV væ.*

skrók, n. (dat. s-vi), usandfærdig pralen, lögn, bera s. saman *Hhund I 37* (her forklæres ordet ved det følg.), samna s-i, fortælle pralende usandheder, *BjH 3*.

skrökberandi, m. pralende person, skaupi gnœgðr s-um *Arbj 2*.

skróklauss, adj. uden pral, þat es s-t, uden at prale, *Sturl 4, 10*.

skrókmálasamr, adj. fuld af pral, *Orv VII 13*.

skrókmól, n. pl. usandfærdigheder, flýta s. *Sturl 8, 4*.

skróf, f. 1) skind, skindlap, skolla með skróum (= hanga með höfum), hænge og dingle blandt (andre) huder, *Hávám 134*. — **2)** bog (som sammensat af skindblade), fróð s. *EGils 1, 2*.

skuggalauss, adj. uden skygge, helt klar, s-s skuggsjón *Pét 35*.

skuggl, m. skygge, s. nafns, navneskjul, umbra nominis í orig., *Merl II 49*, s-a sinn megu ei skatnar flýja *Hsv 137*.

skugglauss, adj. uden skygge, s-s birti *Andr 3*.

skuggsjón, f. spejl, *Pét 35*.

skuggsjó, f. spejl, s. dyggða brautar *Gd þ 6*, skýr s. *Gd 67*.

1. Skuld, f. nornen S. (den yngste ifg Snorre), *Vsp 20. 30*, *Pul IV h 4*, *aaa 1*; skeikar S. at sköppum, *jfr* skeika, *Gróg 4*; — Hlæs vita S., kvinde, *Eg Lv 15*.

2. skuld, f. 1) skyld, gæld, vilja enga s. *Bjhit 2, 21*. — **2)** skyld, gefa at s. *Gd 55*. *Jfr* glap-.

skulu, (skylda), 1) skulle (i forskellige nuancerede betydninger; om enkelte former, som skalattu, se *Sksjpr 112*), í ráð, befaling, forbud og lign., þú skalt aldri skipta orðum *Hávám 122*, s. opt gera sumbl *Hym 2*, hug skalt deila *HHj 40*, sigrúnar skalt kunna *Sigrðr 6*, skalattu í faðmi sofa *Hávám 113*, upp líta skalattu *Hávám 129*, heimsku mæla skalattu *Eirm 4*, ró skyldu menn reiði gefa *Mhk 4*, hjalm skal hirða vel *Hák 17*; her bliver skulu let ensbetydende med 'at burde', ligesom i det sidst anførte eks., således også f. eks. i hvor skal sitja sjá *Hávám 2*, einn vita né annarr skal *Hávám 63*, fylgja skal kveðju koss *Fj 48*, sem stzt skyldir *Am 82*, es æva skyldi *Völ 41*, ek skylda þó aldri ugglauss *Has 46*, skyldak finna þinn goðan (hug) *Eyv Lv 11*, gnótt, ógnar tíð skyldi aldri ganga ór hug *Leið 35*, *Has 37*, skalat ráðgjöfum reiðask *Sigv 11, 8*, svá skyldi goð gjalda *Eg Lv 19*; om pligt, sem konungr skyldi *Akv 9*, æ skal ástvinr meyya einarðr *Krm 23*; nærbestægtet er **2)** 'behøve', hvat skalt kyrra fogla *Rþ 47*, hvat skaltu vitja húsa *Helr 2*, hvat skalt of nafn hylja *Hárð 11*, sás skal freista frama *Hávám 2*, hvat maðr eiga skal annars brjóstum í *Hávám 8*; hvat skaltu í sess minn *Egils (XII) 3*. — **3)** skulle kunne, hvé skalk þér bót of vinna *Hhund II 44*, es skyldi vilt rista *Am 12*. — **4)** hyppig om det uafvendelige, skæbnebestemte, at lifa skyldak *Ghv 13*, of viðá skyldi *Yt 1*, of sóa skyldi *Yt 5* og således oftere i dette digt, skylduat feigr *Am 2*, s. hverfa himin *Vafpr 23*, opin rinna skal ó *Vafpr 16*, ef ek skal biðja *Grip 36*. — **5)** ville, i futurisk betydning, ef görva skulum telja *Lok 52*, vit skulum aka *Pry 12. 20*, þeim skalk grand vinna *HHj 38*, skalat (her sing for pl) mér verða fengnir *EgSkj,*

atall skalk þér vesa *HHj 15* (i bægge disse tilfælde trussel), ef skal einn ráða *Harkv 6*, ef (menn) skulu leggja mik *Hfr Lv 27*. — 6) i ónsker, heill skalt *Gri 3*, *Jfr Hhund I 55. 56.*

skunda, (-aða, -at), skynde sig, ile, s. heim *Óðrgr 26*, s. til fundar *Hást 2*, s. til alþingis *Líkn 26*, s. at hugga *EGils 1, 30*, s. undan, flygte, *Anon (XII) B 18*, *Rst 20*, *Sturl 6, 2*; transitívt med datív, s. for, fremskynde sin rejse, skynde sig, *Orv IV 7*, s. göngu *Hjálmþ III 5*.

skundi, m, ílen, fart, með s-a, skynd-somt, *Þhrød 8*.

skundliga, adv, hurtigt, *Hskv 2, 8* (v. l. skundila).

skunduðr, m, fremskynder, s. branda storms, kriger, *Rst 29*; haugs s-aði, dunkelt, *ÞjóðA 3, 25*.

skunkr, m, galt, *Þul IV dd*.

skurðr, m, snit, innsnit, liggja milli s-a, mellem de (i skjoldet) indridsede furer (hvortí guld var indlagt), *ESk 11, 1*. — *Jfr af-, hræ-, ör-*

skurfa, f, tilnavn, Tori-Einarr drap S-u *Anon (X) I B 2*.

skurfiir, m, blandt fuglenavne, *Þul IV xx 2*.

skutborð, n, en planke i bagstavnen, s-s skeið, havet, *Sturl 8, 2*.

1. **skutill**, m, bord (til mad- og drikkevarer), bera miðra skutla, lægge midt på bordet, *Rþ 4*, setja fram fulla skutla *Rþ 32*, heilagr s. *Haustr 4* (om gudernes madbord, en sten). — *Jfr hó-*

2. **skutill**, m, harpun, beita skutli *Þorm 2, 4*.

skutr, m, (skibets) bagstavn, *Þul IV z 5*, aprt í s-t *Hym 21*, leggja fyr s-t, lægge bag sig, være sejlet forbi, *ÞSær 4, 1*, ló reis of s-t *Ht 21*; munknarrar s., brystet (*jfr hele sammenligningen og udtrykkene*), *Hfl 1*.

skuttingr, m, skjold, *Þul IV r 2* (v. l. skutfingr, skutþingr).

1. **skúfr**, m, en vis fugl, *Þul IV xx 3*; Gøndlar s., ravn, *ESk 12, 17*. — Som mandsnavn, *Þorm 1, 5*. — *Jfr fen-, hræ-*

2. **skúfr**, m, sværd, s-ar sungu of ná *Arn 6, 3*, *jfr Þul IV l 2*, hvor der findes skofr med v. l. stúfr (*vistnok urigtigt*). *Jfr Falk, Waff 60*.

3. **Skúfr**, m, hestenavn (v. l. Stúfr, urigtigt, *jfr bogstavrimet*), *Þul I a 2*.

Skúli, m, Skule jarl, *SnSt 1, Ht 32* og oftere.

1. **skúma**, (-ða, -at), skele, s-ir augum *Hjotr 2*.

2. **Skúma**, m, opdigtet navn, *HolmgB 3*. **skúmr**, m, skummell udseende person, *Hjálmþ IV 12*. — Som mandsnavn, *Gautr II 8*.

skúr, f, byge, især regnbyge, ský es s-um blandask *Alv 17*, s. kómr ör skýjum *Merl I 58*, om vinden, svöl s. *Bolv 2*. **Hyppigt i kenninger for kamp**: Gøndlar s. *GÓdds 4*, s-ir Hlakkar *Ht 64*, s-ir Darr-aðar *Ht 52*, Høgna s-ir *Vell 35*, malma s.

Grettis 31, *HI 37 b*, eggja s. *Sjórs 3*, vápna s-ir *Ólhelg 2*, stála s. *Ht 55*, s-ir Þröttar fúrs *Vell 12*, folk-s-um lýstr *Ht 62*, hjalma s-ir *Ht 57*, *HI 23 b*, gýgiar skógs s-ir *Sígv 7, 4*, odda s. (s-ir) *Þorm 2, 13*, *ÞjóðA 3, 28*, *Mark 1, 19*, *Ísldr 3*, — for tärer: hlýra s-ir *ÞBrún 2* (*jfr SnE II 500*). *Jfr alm-, barm-, dyn-, folk-, glym-, hjalm-, hjör-, hring-, malm-, meil-, nadd-, skot-, þrym-*

Skúrhildr, f, sagnperson, datter af en *Skekkill*, *Hyndl 21*.

skúrvón, f, egl. 'forvæntning om byge, regn', skyens navn hos guderne, *Alv 18*.

skúrörðigr, adj, som rejser sig i (imod) storm, om skibet, *Mark 4, 1*.

skúta, f, 1) skude, fartøj, *Þul IV z 1*, *ESk 8, 1*, *Grettis 48*. — 2) elvenavn, *Yt 3*. — *Jfr róðrar-*

skúti, m, klippehule, d. v. s. hule omsluttet af et højt opragende klippestykke og uden at gå ned i jorden, *Heil 15*. — *Jfr gny-, hellis-*

skútuvalr, m, en slags hval, *Þul IV y 2*.

skvaldr, n, skvalder, göglen, *Máni 2*.

skyggðir, m, sværd ('blank-poleret'), *Þul IV l 5*.

skyggðr, adj, blank, blank-poleret, om sværd, hoggva hjaltvönd s-ðum *Eg Lv 30*, om skjoldet, skjöldu s-ða *Þjóð 3, 3*. *Jfr fagr-, svart-*

skyggn, adj, 1) klart, skarpt, seende, med skarpt blik, s-ar sagnir skógar, om ulvene, *Ód 22*, *Óláfr enn s-i Gautr II a 6*. — 2) klar, gennemsigtig, s-ast gler *Lil 33*. — *Jfr hrafn-*

skyggna, (-aða, -aðr), betragte, undersøge, gáttir allar skyli s-ask *Hávám 1*.

skyggneikr, m, skarpt blik, skipa alt með s-k skýrum *Lil 24*.

skyggr, adj, s. s. skyggðr, egg s-s *Skrýmis Steinarr 2*.

skyggva, yngre skyggja, (-ða, -ðr), mörknes, þars aldri s-ir, hvor der aldrig bliver mørkt, *Mdr 18*.

1. **skylda**, f, pligt, at hlýða í s-u *Lil 14*, svá sem s-an beiðir *Gd 27*.

2. **skylda**, (-da, -dr og -aða, -aðr), forpligte, skatna vinr s-isk at fremja skjalda galdr *Ht 58*, meir s-umk ek at o. s. v. *Lil 4*, síða s-ar svá guð *Mv III 15*.

skyld-Bretar, m, pl, 'beslægtede Britter', s. fjöru þjóðar, jætter, *Þdr 11*.

skyldir, m, forpligter, som pátægger en pligt, hólða (v. l. hauka) s., mand der styrer, *Hfr 3, 1*, s. skautjalfaðar, en som lader skibet bevæge sig, *Sindr 4*, s. skeiðar brands, d. s., *Arn 2, 7*. — *Jfr her-*

skyldliga, adv, ifølge pligt, at s-ast skyldi koma *ÞKolb 3, 8*.

skyldr, adj, 1) forpligtet, på hvem en pligt hviler, s. at halda hróðri *Eskál 2, 2*, s. at skemta *HI 1 a*, vera s. *Lil 3. 51*, lézk s. at halda hendi *ÞKolb 3, 7*, s. emk halda helgi *Sígv 12, 25*, erum s-ir vanda stef *Has 20*, s-t es at veita *Hyndl 9*, þat

es þér s-ara, *det þáhviler dig hellere som pligt*, *Hárþ 48*, greppum verðr s-t *Nkt 1*. — 2) *skyldig, som skyldes*, fundr hrafni s., *møde der skyldes ravnem, Þjóða 4, 24*, eiga kveðju s-asta *Mdr 25*. — 3) *beslægtet person*, þótt við s-a skili *Sól 48*, eiga s-t til e-s, *stægte en på, SnSt 4, 2*.

skyldugr, *adj*, forpligtet, fortjænt, sem s-t væri *Lkn 10*.

skylli, *m*, (-ja), fyrste, konge, *Pul IV hh 3, Harkv 21, Anon (XI) Lv 5, Ht 28*, ættstuðill s-ja *Ht 2*, skilja við s-ja *Hfr 3, 27*, fyr s-ja, for, ved, ham, *Hfr 3, 11*, með s-ja *Steinn 2*.

skylja, (skulða, skuliðr), *skulle, vaske*, Drofn skylr stól *Pul III 4*, (blóð) skylr almðrosar ísa *Ht 60*.

skyn, *n*, skön, forstand, hafa lítið grasbita s., have ringe kvægforstand, være knapt så forstandig som kvæg, *Nj 16*, fá s., komme til sin fornuft, *EGils 3, 16*.

skynða, (-ða, -ðr), *fremskynde*, s. byr branda *Hl 30 a*, hafra s-ir at sköklum, hurtig *spændte for*, *Pry 21*; — *intrans.*, *skynde sig*, s. út at andar *Bjhit 2, 3*, eyvit týr þótt s-i seinn *MhkV 12*, skyntu til skipa *Herv III 8*, sveiti s-i, blódet strömmede rask, *Bolv 4*, s. undan, flygte, *Jöms 40, Sturl 5, 20*.

skyndir, *m*, *fremskynder*, der sætter i rask bevægelse, især i kriger-kenninger, s. rimmu *Ísldr 5*, s. Gøndlar þeys éla *Rst 11*, s. styrjar *Eg Lv 22*; s. dolgljóss *Þjóða 3, 3*, s. stála *Nj 29*, s. þremja *Rst 10*; — *mánens navn hos jætter*, *Álv 14*. Jfr baug-, blakk-, eld-, él-, hrað-, men-, rym-.

skynduðr *se* skunduðr.

skynja, (-aða, -aðr), *skönne, forstå*, þat fekk skald s-jat *Máni 4*, s. fōður *Heiðv 4*, s. ok þekkja, *skönne og gennemskue*, *Nj 17*, s. frétt *Merl II 9*.

skynjar, *f. pl.* *forståelse*, kunna s. e-s, *forstå sig på*, *Sigv 13, 29*, vita s. á e-u, *d. s.*, *Heinr.*

skynlauss, *adj*, ufornuftig, *Mgr 33*.

skynsamr, *adj*, forstandig, s-söm qnd *Gd 36*.

skynsemð, *f*, forstand, musteri lamit með hamri s-ar *Mdr 14*.

skynsemi, *f*, forstand, *Merl II 100, Lil 5*.

skyrkaup, *n*, køb af skyr (tyk mælk), hlaupa framn at s-i *SnH 2, 4*.

skyrta, *f*, skjorte, þröng s. *Rþ 15*; *Herv I 4*, — *i kenninger for brynje*: Svölnis s-ur, *Krm 12*, Hamðis s-ur *Hfr 1, 8*, *Orv VII 1*, s. hamri söð *Lids 2*. Jfr fyrir-, grá-, hring-.

skyti, *m*, skytte, veðreygr s. *Völ 4, 8*.

skytja *MPórd 2* er urigtigt for skýja; s-ju *Þdr 11* er uforklaret.

ský, *n*, sky, *Álv 17, 18, Anon (X) III C 1*, harðmóðug s. *Gri 41*, skolla við s. uppi *Völ 37*, skæva skýjum öfri *Hhund II 4*, reykr leggr til s-a *Anon (XI) Lv 15*, æ sé hann öfri s-um, *∴ i himmerig*, *G*

Svert 9, upp ör s-um *Lil 70*. — *I kenninger, for gud*: s-a þengill *Has 12, Lkn 43*, siklingr s-a *Ekl 1, 5*. — *for himmel*: s-a skrin *Leið 32*, s-a slóðar skrin *Has 19*, s-a tjald *Has 20*, — *for skjold* (jfr *SnE II 428*): Þróttar s. Ód 2, Jalks s. *HolmgB 5*, Þundar s. *Grettis 23*, Hildar s. *ESk 7, 7*, s. Gunnar *ESk 6, 43*, Skoglar s. *Nj (XII) 7*, *Þjsk 1, 2*, bauga s. *Hák 8*, viga s. *ESk 6, 68*, þoðvar s. *Góðs 5, Sturl 4, 20*, hjörva gnýs s. *Hfr 2, 1*, brynhríðar s. *MPórd 2*, lindar snarvinda s. *Ht 32*, randa s. *Sturl 2, 3*. Jfr þoð-, hjaldr-, hregg-, morð-, odd-, reiði-, rög-, vigg-, vig-, þram-.

skýbjóðr, *m*, 'sky-tilbyder, -giver', Skoglar borðs skellihríðar (kampens) s., *kampskyens, skjoldets, giver*, *Rst 29*.

skýðir, *m*, máne, *Pul IV II*.

skýdrápnir, *m*, luft, himmel (egl. 'sky-ludende', 'med ludende skyer'), s-is ský *Sól 51*.

skýfa, (-ða, -ðr), hugge itu, midt over, s. liðs leggi *PGIsl 7*, randir s-ðusk *Ólhv 2, 10*, s. krúna e-s *Heið 2*, s. brúðir *Mey 54*.

skýflir, *m*, spreder, uddeler, eggja s., kriger, måske snarest her 'ødelægger af ægge, sværd', *Rv 14*. Af skýfla; *adj. findes i sammensætninger som feskýflit; i senere isl. findes også folkskylmr, mannskylmr (d. s.) 'krævende mange folk' (f. eks. om 'jord', der kræver mange arbejdere)*. Jfr goll-.

skýfold, *f*, 'sky-land', himmel, s-ar skapari, gud, *Mgr 43*.

skýjadarr, *m*, 'sky-rand' = 'sky-land', himmel, und s-ri *ESk 6, 2* (som v. l. for det rigtigere skýrann).

skýlauss, *adj*, skyfri, s. roðull, solen skinnende på den skyfri himmel, *Sigv 12, 15*.

skýlihogg, *n*, kraftigt hug på skrá, *Ragn VIII 1, Grettis 39*.

skýlir, *m*, beskytter (til skýla 'give læ'), hólða s., gud, *Gd þ 1*, om biskop Gudmund, *Gd þ 41*. Jfr þoð-, gim-.

skýmáni, *m*, 'skymáne', i uklar sammenhæng, *ÞSíð 3*.

1. skýra, (-ða, -ti), væde (af skúr, f.), ek læt ýring s. of grön, fugte, løbe (som en byge) over min læbe, *Eg Lv 4*.

2. skýra, (-ða, -ðr), klare, forklare, stille klart frem, jofurs dýrð höfum s-ða *ESk 6, 66*, s. hverja dýrð *Lkn 41*, s. Máru prýði *Lil 94*, merki fremðar verka s-isk *Rst 10*, orð s. svá *EGils 2, 7*, nú munk s. of skipa heiti *Pul IV z 1*, sem s-ðiz i fræði *Gd 39*, gott s-iz fyr glósu setta *Gd 36*, dýrð skýrð i tíðum *EGils 2, 4*, vann skýrðar sínar gørdir góðri röksemð, gav gode grunde for sine handlinger, *Gd þ 32* (egl. 'forklarede med gode grunde'), — vise, Mária ok Pétarr megu þat s. *Gd þ 21*, vinna s-ðar manndýrðir = s. m., vise, udøve, *Ht 44*. — *Part.* vizku skýrðr, udstyret med klar visdom, *Lkn 8*.

skýrann, *n*, 'sky-hus', himmel, und s-i,

under himlen, på jorden, *ESk* 6, 2 (jfr skýjaðarr), *Arn* 5, 5; s-a tjald, himmel, *Ód* 28.

skýrleikr, *m*, klarhed, forståelse, af skjótum s-k *EGils* 2, 12.

skýrliga, *adv*, klart, kvað s. *EGils* 2, 14.

skýrigr, *adj*, klar, = skýrr, s-t verk *Gd* β 54.

skýrr, *adj*, 1) klar, ren, skýr skuggsjó *Gd* 67, skýr súð, blank, *Hhard* 16; s. skygnleikr *Lil* 24, skýr andagipt *Lil* 12. — 2) tydelig, skýr orð *Lil* 3. 98, skýr læring *Gd* 7, skýrt próf *Gd* 68, s. úrskurðr fyrirburða *SnE* II 246. — 3) forstandig, om personer, s. greppr *Ht* 70, s. Ullar élherðandi *Gyð* 6, malmryri telk s-an *IngE* 2, om gud, *Has* 2, s. snildar *Ólhv* 2, 3, skatna skýrstr *Ht* 82. 94, skýrstr at öllu *Ív* 11; bõðvar skýrstr, som bedst forstår sig på kamp, *Hl* 33 b. Jfr al-, lof-, marg-.

skýrunnr, *m*, 'sky-træ', skjaldar linna s., kriger (egl 'skjold-slangens, sværdets, sky' = skjold), *Rst* 1; s-ar urigtigt *Ód* 28.

skýrviðr, *m*, se skírviðr.

skýstallr, *m*, 'sky-lag', 'sky-grund', luft, s-s skrin, himmel (jfr skringeypnandi), *Has* 29.

skýtjald, *n*, 'sky-tælt', himmel, vqrðr s-s, gud, *Has* 65.

ský-Þundr, *m*, 'sky-Odin', egghriðar s-ar, krigere (egghriðar, kampens, ský, skjold), *Sturl* 5, 20.

skællauss, *adj*, fri for fejl (skæll), kunna at mæla s-t *Gd* β 36.

skænjörðungar, *m. pl*, 'hest-njörðunge', skorðu skær, skib, dets njörðungar, mænd, *Sigv* 12, 15.

skær, *m*, hest, *Þul* IV rr 1, i kenningar, for skib: barða s. *Arm* 4, branda s. *Eforn*, stjórviðjar s. *Snæbj* 2, hjalmar s. *Hl* 27 b, skorðu s. *Þorm* 1, 9, *Grettis* 4, s. sunda *Pl* 17, borðmærar s. *Eyv* Lv 2, Jalks mærar s. *Hást* 3, hriðar s. *Eviðs* 1, — for ulv: svöru s. *GunnSig* 3, Gjalpar s. *Hfl* 12, hölu (ved rettelse) s. *Hhund* I 54, — for buk: s. (ved rettelse af skirr, jfr om stedet *Lindroth*, *Sertum philol.* 1910) skökuls *Hym* 37. Jfr gifr-.

skæra, *f*, morgengry, (af skærr), of s-ur, skæru *Sigv* 13, 12, *Krm* 19. Jfr aptan-, morgin-.

skæriligr, *adj*, lysende, om ilden, *Sturl* 3, 10.

Skærir, *m*, jættenavn (v. l. skorir), *Þul* IV b 4.

skærleikr, *m*, klarhed, glans, náttúru s. *Lil* 7, s-s andi *Lil* 25, om jomfru Maria, *Mdr* 42.

skærr, *adj*, klar, skinnende, ren, beimar s-ir *Lil* 74, móðir s-ust *Lil* 91, s-t hold *Lil* 12, s-t brjóst *Lil* 28, s-r brúðvilla *Mdr* 14.

skæstafr, *m*, kun i forbindelsen skógs (af skógr = bue) s., kriger, *Orv* IX 1; skógs stafr vilde være nok og klart, men

skæ- (hest-) passer ikke; mulig er skæ- = skæv-, st. i verbet skæva, træde, trænge frem, eller det er forvansket.

skæva, (-aða, -at), egl. 'træde med højt løftede ben', styrte (frem, afsted), kom út s-andi móðir Atla *Oddrgr* 32, s-aði en skírleita, om Guðrúns bevægelse i hallen, *Akv* 35, hon s-aði skýjum öfri *Hhund* II 4, — om sejlás, s. vér létum (v: skip) *Am* 98.

Skævaðr, *m*, hest (egl 'den højt trædende'), *Helges hest*, *Þul* I a 2, II 1, IV rr 1 (her i det ene hds skr. skæyðr); geima s., skib, *Hfr* 3, 5, branda s., d. s., *Gyð* 5.

skæðasogn, *f*, skadelig, farlig, skare, s-ir skógar, skovens grumme skarer, ulvene, *Ód* 22.

skæðr, *adj*, skadelig, farlig, grum, et s-a skass *Hhund* I 38, s-ð lætr skina *Drv* (XI) 10, s-ir vargar *Gd* 31, eldr elri s. *Jóms* 19, s-ar dylgjur *Þjóða* I, 20, s-ar ár *Merl* II 99, s. ferð (ára) *Katr* 49, s. þokki, grumt sind (sindslag), *Arn* 2, 7, s-ð samþykð, farlig enighed, *SnE* II 234, s-tt vald djöfla *Heiðv* 6. Jfr hjalm-, hug-, kvist-, mann-, orð-.

skæra, *f*, kamp (vokalen er rimbestemt skær: Mær-), skapði svá s-u *Am* 50, skorp s. *Þjóða* I, 6, hyggja til s-u *Eviðs* 1, vinna s-u verk *Ótt* 3, 8, of s-u, under kampen, *Þjóða* I, 10.

skærubildr, *m*, 'kamp-(åreladnings-) jærn', sværd, *Krm* 6.

skærudrengr, *m*, ufredsstifter, bersærken *Ljotr*, *Eg* Lv 29 (medmindre der bør læses skapa verðum vér skjalda skæru, kamp).

skær(u)öld, *f*, ufredstid, *Anon* (XIII) B 1.

skæting, *f*, hvasse, hånende, ord, svara s-u *Hárð* 59.

sköfnungr, *m*, sværd, *Þul* IV I 7, s-a (ved rettelse) viðr, kriger, *Korm* Lv 40, s-a hrið, kamp, *EGils* 3, 19. — Som egennavn, *Korm* Lv 27, *Islár* 21.

Skögul, *f*, valkyrje, *Vsp* 30, *Gri* 36, *Hák* 1. 13, *Þul* IV h 4, aaa 1, — i kenningar, for kamp: S-lar dynr *Gldr* 5, S-lar veðr *Hák* 8, *Ht* 54, — for sværd: S-lar reyrr (ved rettelse) *HolmgB* 1, S-ar eldr *Rst* 7, S-ar fúrr *Ingj* 2, 3, S-ar tandr *Rst* 20, — for skjold: S-ar tjöld *Hl* 34 a, S-ar borð *Rst* 29, S-ar ský *Þjsk* 1, 2, *Nj* (XII) 7, — for brynje: S-ar kápa *Krm* 18, — for ravn: S-ar gögl *Giz* sv 1, — for kvinde: S. borða *Korm* Lv 56, S. hauka setrs *Þorm* 2, 24, S. fjarðbyggis *Merl* II 39. Jfr geir-, goll-, hring-, men-.

skögluborð, *n*, 'kamp-bræt', skjold, s-a þollr, kriger, *Sigm* 1.

skökull, *m*, skagle, hafrar skyndir at skökulum *Þry* 21, skær (s. d.) s-s, buk, *Hym* 37.

skölkvingr, *m*, sværd (jfr skelkingr), s-s herðir, kriger, mand, *Hfr* Lv 5, riðu skölkingar (sál. hds.) *Hl* 19 b.

sköll, *f*, larm, fleina s., kamp, *Þhred* 7.

skölm, *f*, (kort) *sværd*, s-um gyrdör *Guðr II 19*, festa s-ir *Hamð 16*, grenjar s. gengr ör slíðrum *Hrólfs 7*; *Hæng V 9*; s. ok hjalt *SnE II 206*, s. nýbrýnd *Ospakr. Jfr Falk, Waff 14*. — *Jfr* bit-, ryð-.

skop, *n. pl.* *hvad der er (forud) bestemt, skæbne*, s. norna *Fáfn 44*, *Krm 24* (fár gengr of s. n.), fornhaldin s. norna, *som man fór har trot på, Hfr Lv 10*, góð s. *Sigsk 58*, ill s. *Oddrgr 34*, rík s. *Fáfn 39*, *Korm Lv 40*, — *om guds styrelse*, við s. goðs *Þstf 1, 2*, — *med gen.*, s. þess *Steing, Hfr 3, 23*, s. annars (*v. l.* önnur) *Árm 3*; — at s-um, *ifølge skæbnen, ifølge naturens orden, Yt 10*, skeikar Skuld at s-um (*jfr* Skuld) *Gróg 4*; s. skipta, *afgør, Am 36*, *Ingj 2, 4*, skipta s-um *Grettis 47*, láta s. vaxa, *lade skæbnen få sin fuldbyrdelse, om død og undergang, Ákv 39*, æxla s. skjöldunga, *d. s.*, *Am 2*, vinna s-um, *modstå, Hhund II 29*, *Grip 53*, *Am 48*, *Korm Lv 30*, s. vísa e-m frammi *Fáfn 41*, s. fýsa margs *ÞKolb 1, 2*; s-um (bundinn) *Líkn 30* *er fejl, vistnok for skepnu, s. d.* — skapa deilir, *gud, Leid 41*. — *Jfr* for-, ó-.

sköpun, *f*, *skabelse*, *Lil 5*.

1. skop, *f*, egl 'rand, kant', *sammenføjning af de enkelte planker (i et skib), idet den ene hvilede på den andens kant, Þul IV z 5*, þunn s. *Þjóða 3, 9*, s-um hvélðr húfr, *sammenføjjet således at der dannes en hvælvet form, Arn 2, 4*; — *om hjælmkant, á s. hjalmi Krm 8*.

2. skop, *f*, *hovedhår*, s. vas fyr enni, *der var hår, 3: klippet på en bestemt måde, hængende ned på panden, Rp 15*, (skálar) und s-um *Völ 24. 35*, lýtin þykkja skammæ s-ar (*jfr* lýti) *Mhkv 19*, döglingu s. dreyra runnin *Guðr I 14*, af s. búa blæju líni *Herv I 4*, djýja s. *Þry 1*, skaka s. *Hamð 20*, s. jörp sst, *Guðr II 19*, dökk s. *Arbj 3*, svört s. *Sigv 13, 5*, *Þorm 2, 5*; vinna s-ar rauðar, 3: *stá en ihjæl, Sigv 1, 9*, *jfr Hást 8*, standa of s. e-m, *stá over en som død, ÞKolb Lv 11*, *Drv (XI) 2*; þvása s. *GSürs 27*, alda gengr of s. drengjum *Korm Lv 39*; — *hoved i alm.*, skórða s. vikingum *Sigv 12, 6*, efsa s. með hjörvi *Sigv 12, 4*, s. sníðin hjörvi *Ht 10*. — *I kenningar, for hoved: fjall s-ar ESk 12, 2*, hófjall s-ar *Hym 23*, s-ar haugar *Eyv Lv 5*, s-ar lönd *Bjhit 2, 20* — *for redekam: s-ar geirr Korm Lv 10*.

Skörpusker, *n. pl.* *stedsnavn i England (jfr Skarpasker?)*, *ESk 7, 8*.

skörungmaðr, *m*, *mand der er skörungr, energisk, dygtig, mand, SnSt 4, 6*.

skörungr, *m*, *energisk, kraftig og virkelysten person (både mand og kvinde), Íslnd 5*, *Has 51 (om St Peder)*, *GGalt 5*, *GSvert 10*, *Ht 2, 83*; *Falgeirr s. þeira, deres hovedmand, hovedmanden blandt dem, Þorm 2, 13*, s. skalda, *den ypperste blandt skjalde, Hhali, jfr et nyisl. udtryk som að skara frammi úr, overgå (andre)*.

skól, *f*, **1) skál, bæger, bolle**, gollin s. *Ht 91*, gulls s. svifr *Ht 23*, s-a mörk, *kvinde, HSt 2, 4*; greipar s., *hånd, håndhulhed, ganga ör greipar s-um Korm Lv 23*. — **2) vægtskál, Gd 60**, vega verð í hvössum s-um *Líkn 36*, vega möl í s-um *Halli 5*, s-a snær, *solv, Esk 11, 8*. — **3) hjærneskál**, s-ar es und skörum vöru *Völ 24. 35*. *Jfr* blið-, goll-, pl-.

Sköpfungar, *m. pl.* *Skåninger, Skånes beboere, menn kunnir S-um ESk 6, 35 (v. l. Skåneyjum urigt.)*, S-a lið *Ött 3, 2*, S-a gramr *ÞSær 3, Arn 3, 13*, *Þjóða I, 5*, S-a jarl *Hókr 2*.

slafir, *n*, *snakken, talen*, alt dró s. af Hafri, *H. snakkede ikke mere, Grett 2, 8*.

slag, *n*, **1) slag, nederlag**, gefa e-m s. *Sturl 6, 5*. — **2) pl.** slög, 'slæredskaber', *våben, (öll vöpn heita saman) slög Þul IV q*, þars s. riða *Hharð I*, þars s. snuddu *Bkrepp 9*, þars s. sungu *Sigm 1*, suðræn s. bitu *Ív 42*, farask und s. *Gráf 3*, s. sungu við hringa *Hl 38 b*, láta s. syngva *ESk 4, 1*, brandr gall við s. *Rst 17*, rjóða s. *Jór 1*, *EValg*.

Slagtiðr, *m*, *Völunds broder, Völ 4*.

slakr, *adj*, *slap, vilgi s., stiv, stift modstræbende udspændt, Rdr 16*.

slangi, *m*, *tøperagtig person, Rv 14 (ved rett.)*.

slapparðr, *m*, *ræv, Þul IV ææ*.

slaug, *f*, *kåthed, kåd fortræd*, gerva þungliga s. *Griss*.

sláa, (*yngre slá; sló, sleginn*), **1) slá**, *give slag*, s. hörpu *Vsp 42*, s. (hörpu) svá kunní *Am 66*, s. fiðlu *ESk 13, 6*; *især om smeden*, s. hamri *Völ 20*, s. mæki *Herv III 1*, s. sværð *Rún 10*, s. nagla *Hrólfs 6*, hamri slegnar Högna váðir *Hfr 1, 7*, s. brjóstkringlur *Völ 25. 36*, s. goll rautt *Völ 5*, slegit gull Ullar fars, *skjöldets udhamrede guld(plader)*, *Sturl 3, 14*; *om væven*, s. sigrvef *Darr 2*, slógu (*absolut*) meyjar *Orv II*; s. höndum, *slá hænderne sammen, Guðr I 1, II 11*, s. sínar hendr, *d. s.*, *Sigsk 25. 29*, — s. súlur í gögnum, *kaste noget, der trænger igennem søjlerne, Hym 29*. — **2) slá, prygle**, Júðar slógu (Jésúm) *Lil 49*. — **3) slá ihjæl**, s. sonu *Sigv 10, 2*, s. handbana *Hyndl 29*. — **4) s. tjald, rejse tælt (udtrykket hidrører fra 'slagene' på teltplælene), *EGills 1, 18*, *men også s. tjöldum Orv IX 18*; — s. málþing við mey, *have samtale med, Orv VII 7*; — s. eldi of e-n *Hyndl 48*, klæði eldi umb slegin *Sól 66*, slegit bál, *tændt bál, Sturl 3, 10*; — *medium*, s-ask = s. sér, *kaste sig*, s. und sessþiljur *Harkv 10*, s-ask í ferðir, *slutte sig til en undervejs, på rejsen, Anon (XIII) B 25*; — *upersonlig, þogn (datív) slær á e-n, en bliver tavs, Sigv 11, 12*, hvikan slær á e-n *EilSn 2*; — *part*, sleginn rögþornum, *omgivet af, omgjordet med, Ákv 29 (hvis teksten er rigtig)*, valdögg sleginn *Hhund II 44*, *jfr 45*,**

sleginn regni *Bdr* 5, salr s. sessmeiðum, *besláet med bænke*, *Akv* 14.

sláni, *m*, lang, leddeløs person, *Pjóða* 4, 4.

slátr, *n*, kød af slagtede dyr, *Kolb* 2, 3, *EGils* 1, 31, *Gd* 60.

slátra, (-aða, -aðr), *slagte*, *Am* 20.

slæði, *m*, slæde, (rúnar) á s-a fjóstrum *Sigrdr* 15. — *Jfr* myk-.

sleggja, *f*, forhammer, *Skall* 2, s-ju *Sigurðr*, spøgefuld kenning for en smed, *Pjóða* 4, 15.

slækja, (-ða, -ðr), *slikke*, s. sinn blóttrygil innan *Hfr* *Lv* 22, s. synda þunga linri tungu *Gd* β 50.

Slæipnir, *m*, Odins 8-føddede hest, den bedste hest, *Gri* 44, *Bdr* 2, avlet af Svadilfjare og Loke, *Hyndl* 40, (rúnar) á S-is tönnum *Sigrdr* 15; *Þul* I a 1, II 4, IV rr 1. — *I* kenningar: sægnípu S., *skib*, *Refr* 4, 3, *hørva* S., *galge*, *Yt* 14, S-is verðr, *hø*, (*jfr* slöngvibref), *Yt* 9. *Jfr* haf-, hó-.

slæita, *f*, 1) *strid*, *trætte*, lystir s-u, *trættekære*, *Pjóða* 3, 19, unna sér s-u, *holde af strid*, *Sturl* 8, 4. — 2) *nølen*, *langsomhed*, unna seims s-um, *holde af at være langsom m. h. t. guld*, *være kar-rig*, *Ingj* 2, 2. — *Som* *mandsnavn*, *egl. tilmavn*, *Þorm* 1, 10.

slæitinn, *adj*, *stridslysten*, þegnar s-nir *Orv* IX 44, s. óvinir *Heiðv* 15; *GSürs* 16.

slæitu-Helgi, *m*, 'den stridbare Helgi' (10. årh.), *Hást* 7.

slækkja, (-ða, -ðr), *neddysse*, s. óþekð *ÞSjö* 2.

slæppa, (slapp, sloppinn), *slippe*, *komme løs*, (kona) slapp ór mundum *Birni*, *gled ham ud af hænderne*, *han gik glip af hende*, *ÞKolb* *Lv* 2; s-r fullræði, *glipper*, *Þrúf*.

1. slétta, *f*, *slette*, á enskri s-u *SnE* II 222. *Jfr* ó-.

2. slétta, (-ta, -tr), *slette*, *jævne*, *hrjúfir* s-ask, *spedalske* *glattes*, *þ: helbredes*, *Gd* 14; s. gnapturna aldrs, *jævne hoveder*, *d. v. s. hugge dem af*, *Ht* 50, slétt skarð *Ht* 17; s. óð bragar tólum, *glatte et digt*, *udføre det med omhu*, *ESk* 6, 50, vinna s-an sylg *Surts* ættar *Hfr* 3, 15.

sléttfjallaðr, *adj*, *med glat hud*, (*af fjall = fell*), *om kvinder*, s-ar allar *Hfr* *Lv* 21.

sléttibaka, *f*, *en hvalart*, *Þul* IV y 2.

slétttr, *adj*, *flad*, *jævn*, *glat*, *om overfladens jævnhed* (*derfor kan ordet godt bruges om hvad der er hvælvet*), slétt grund *ESk* 6, 48, s. þrómr grundar *ESk* 6, 31, slétt eyrr *Þjsk* *Lv* 5, s. moldvegr *Oddgr* 3, slétt *Serkland* *Pjóða* 4, 13, slétt *Selund* *Sigv* 10, 4, slétt *Skáney* *Valg* 6, slétt *Sikiley* *Pjóða* 3, 2, s. *Saurbær HolmgB* *Lv* 6, s. *Þrændheimr* *Gd* 51, slétt *Súðvirki*, *þ: S. beliggende på en flad slette*, *Sigv* 1, 6, s. himinn *Vafpr* 46, s. hlunnr *Arn* 2, 11; — *om digte*, *let flydende vers*, s. hróðr *Leið* 25, s. óðr *Rst* 1, s. bragr *Gyð* 1, s-ar visur *Lil* 3, slétt óðar lag *Leið* 3; *kveða* slétt *Mhk* 2; *ok*

slétt yfir *EGils* 2, 14 *må betyde 'og jævnet over' þ: den, hånden, således at vandet flyder over den*.

slitna, (-aða, -aðr), *rives itu*, *gå i stykker* (*især om bånd, tove og lign.*), *fest* *mun* s. *Vsp* 44 o. s. v., *hómur* s-uðu *Am* 37; — *om andre ting*, *svát ulfs faðir mundi* s. *sundr*, *rives midt over*, *Hausl* 8, s-aðr *hjalmr*, *brudt hjælm*, *Krm* 13, *lata vatn* s. *Pjóða* 3, 9; — *dul* s-ar, *løn-ligheden går itu*, *det bliver åbenbart*, *Ht* 18, *vitni* s., *viðnesbyrdene forfejles*, *Gd* β 45, *fríðr* s-aði *Ív* 38, *lata grið* s. *gollu* *ESk* 11, 6.

Slíð, Slíðr, *f*, *mytisk elv* ('den frygtelige'), *Gri* 23, *Vsp* 36, *Þul* IV v 6.

1. slíðr, *f*, (*mest i pl. slíðrir*), *skede*, *sverð* *ríða* ór s-um *Rv* 17, *bregða* ór s-um *viðnok fejl for skeiðum* (s. d.) *Ospakr*. — *I* kenningar, *for sværd*: s-a þörn *Krm* 17, s-a tunga *Hl* 9 b, 37 b, *garmr* s-a *Merl* I 35, *flugdreki* s-a *Kuml* 2, s-a *bryggja* (*den brede kling* *sammenlignes her med en bro*) *Hl* 36 a.

2. slíðr, *adj*, *frygtelig*, *farlig*, *hefndir* *slíðrar* *ok sárar* *Ghv* 5, *slíðr* *Suðrvík* *Sigv* 1, 4.

slíðráll, *m*, 'skede-ál', *sværd*, s-s reginn, *kriger*, *Mark* 4, 2.

slíðrbeittr, *adj*, *farlig skarp*, s. *hjört* *Þmáhl* 2, s-tt sax *Akv* 21.

slíðrbraut, *f*, 'skedevej', *skeden* *som* (*sværðets*) *vej* (*jfr* *den* *anvendte* *kenning*), *Ht* 6.

slíðrdregin *Korm* *Lv* 63 *er utvivlsomt urigtigt*, *mulig for siðernis* (s. d.).

slíðrdúkaðr, *adj*, 'hvis dug (sejl) er skede', *sammagla siglur* (*mastetræer*) s-ar, *sværd*, *der plejer at være i skede*, *Pjóð* A 3, 31.

slíðrfengligr, *adj*, *frygtelig*, *vild*, *pá frá* *frák* *sennu* s-ligsta *Ghv* 1.

slíðrhið, *n*, 'skede-hi', *skeden* *betragtet* *som hi* (*jfr* *den* *anvendte* *kenning*; *i* *övrigt* *er* *ordet* *adskilt* *ved* *tmesis*), *sónar* *balti* *gekk* ór s-i *Korm* *Lv* 28.

slíðrhugaðr, *adj*, *med farligt sind*, *kri-gersk*, *Ólhelg* 3, *Arn* 5, 4.

slíðrliga, *adv*, *frygtelig*, *gráðigt*, *eta* s. *Hausl* 6.

slíðrlogi, *m*, 'skede-lue', *sværd*, s-a *senna*, *kamp*, *Krm* 12.

slíðrtinga, *f*, 'skede-tunge', *sværd*, *Gráf* 3.

slíðrvöndr, *m*, 'frygtelig vánd', s. *Svölnis*, *sværd*, *Rv* 13.

1. slíkr, *adj*, (*af sóllíkr-solíkr*) *sádan*, *pegende til noget*, *der* *er* *omtalt* *eller antydet*, s. *harmr* *Gudr* II 9, III 8, s. *lþstr* *Hávnm* 98, s. *gramr* *Am* 86, s. *systur* *sonr* *Sigsk* 27, *slik* *rön* *Eg* *Lv* 17, *sið* *man* s. *seggr* *feðask* *Eg* *Lv* 34, s-t *sverðs* *mót* *Tindr* *Lv* 2, *annat* s-t, *and* *sá* *meget*, *Akv* 6, *at* s-u *láði*, *sá* *stort land*, *Ótt* 2, 18, — *den*, *det*, s-t (*sammenfattende*) *es* *válaðs* *veisa* *Hávnm* 10, s-t *eru* *yrkis* *eini* *Jóms* 11, *af* *sliku* *GSürs* 2, s-s *eru* *jarteinir* *ÞTref* 4, *fylgði* *saðr* s-u *Am* 47,

soemð vas at s-u *Am 95*, jaga of s-t *Mhkv 9*; s. sem *Hárð 12*, *Am 105*; — *sáðan*, *den samme*, áttu s-t fréttu *Am 81*, velja s-an hlut *Rst 8*, vér unnum svarat s-u, *pá samme máde*, *Bersi 1, 1*; séa við s-u *Fáfn 37*, *herom se Kock*, *Arkiv XXVII, 128 f*; *her skulde s-u være af slika f*, 'falskhed' *el. lign.*; *men dette er ikke nødvendigt*, og slíku af slíkr *giver god mening og er vist fuldt i orden*.

2. *slíkr*, *m*, 'glinsende farve(?)', vas á holdi s., *pá (fiskens) kød var der glinsende farve*, *fisken glinsede*, *Bjhit 1, 1*.

slíta, (sleit, slitinn), 1) *slide*, *rive*, *ítu*, s. *hønd*, *St 7*, s. reip *Sól 37*, rífa ok s. e-n *Lil 84*, slitinn af króki bitrum *Lil 82*; *rive (ud)*, s. hjarta ör e-m *Guðr II 31*, s. sjónir ör *Fj 45*, *Sól 67*, s. hōnd frá *Lok 38*. — 2) *rive i stykker*, *især om sår og lig*, s. undir *Skall 1*, freki sleit und *Hfl 11*, haukr sleit hold *Krm 19*, s. nái *Vsp 50*, s. vera *Vsp 39*, s. tafn *Hl 9 a*, s. svørð *Edað 5*, s. hjarta *Guðr II 9. 10*, s. hrælundir, *men dette er utvivlsomt fejl for hræs undir Sigrðr 1*, ormar s. mik *Krm 26*, hrafn sleit beitu af ná *Pmáhl 8*. — 3) *rive*, *fure*, ör sleit bóru *Ótt 2, 4*, s. sæ ára blöðum *ÞKolb 3, 3*, beit verða sæ s. *Anon (XII) B 3*, hófr kná s. völl *Sígv 3, 11*. — 4) *rive*, *rykke op*, *ud*, s. ræði ör verri *Þjóða 4, 20*, s. sæfong ör mar *Þjóða 4, 21*, s. ilsku klungr upp með rótum *Gd 1*, s. brjóst ör *Refr 4, 3*. — 5) *rive*, *flænge*, s. hái, *rettere hømlur*, *Hark 17*, hringar slítu hreggský *Krm 9*, oddar slítu skyrtur *Krm 12*, s. fōt *Hjarranda Ht 53*, slitin brynja *Örv IV 2*, s-ask af brynjur, *flænge brynjerne af hinanden*, *Am 52*, *jfr s. styrk af hjarta rótum Lil 77*. — 6) *med dativ*, *forbruge*, *opbruge*, s. aldri saman, *leve sammen*, *Helr 14*, *Fj 50*, s. tjaldi *Arn 5, 19*. — 7) *bryde*, *ende*, s. aldri *Hfr Lv 28*, s. mólum *Grip 32*, s. sífjum *Merl I 54*, s. svefni e-s *Helr 9*, s. tryggðum *Mhkv 3*, s. sverða leiki *Pmáhl 5*, — *med acc. i samme betydning*, s. sáttir *Am 71*, s. frið *Hókr 4*, *ÞSær 2, 3*, s. hnöggvi, *være gavmild*, *Mark 1, 4*, s. víg á vági *Vell 20*, s. vinnan *St 22*; *upersont.*, sleit fróðafrið *Hhund I 13*, sleit hungri heiðingja *Hsn 1*, — s. ör, *afgøre*, raun sleit ör því *GÓðs 7*.

sløkna, (-aða, -aðr), *slukkes*, logi s-ar *Vafpr 50. 51*, eldr s-aði *Brot 2 (Fjs udg)*, friðr s-ar *Hávm 51*.

slóð, *f*, *vej*, *spor (især sådant, der er fremkommet ved slæbning, trækning, således at der efterlades en fure)*, drepa s., *danne sti*, *Þjóða 1, 18*, *Óð 24*. — *I kenninger*, for sø: Buðla s-ir *Þfagr 3*, s. *Glamma Grani 3*, s. hafskíða *Mark 4, 1*, kjalar s. *Pelf*, sæðings s. (*jfr slóð-Goti*) *ÞSær 4, 1*, s. birtinga *Ragn XI 1*, s. geima, *søens vej*, *søen som vej*, *Ht 71*, — *for himmel*: sólar s. *Líkn 29*, mána s. *Pl 4*; skýja s. *Has 19*, — for arm: ritar s. *SnE II 224. 226*, vala s. *Ólhelg 10*; *jfr hreifislóð* *GSúrs 27*. *Jfr*

brim-, *flat-*, *hawk-*, *hreifir-*, *hryn-*, *kjöl-*, *kyn-*, *lj-*, *ætt-*.

slóðgata, *f*, *sti*, *omtr. = slóð*, vagns s., *vognvej*, *alfarvej*, *Örv IX 38*.

slóð-Goti, *m*, '*sti-hest*', sæðings s., *skib* (sæðings slóð = sø), *ÞSær 4, 1*.

slóttigr, *adj*, *underfundig*, *listig*, *Pét 3*. *Slungnir* se *Slongvir*.

slyngva, (slong, slunginn), 1) *slynge*, *kaste*, s. á kaf *Óð 21*, s. skildi við ró *Hhund I 33*, s. nisting of e-a, *kaste klædning om (en kvinde)*, *Ormr 1, 3*, lið-Baldr slyngr af sér tjaldi *Þjóða 4, 19*; *upersont*. eik (*dativ*) slong und þér, *skibet førtes rask*, *Valg 6*. — 2) *bevæge stærkt*, slungu snúðgasteini, *om kværstenen*. *Grott 4*, — s. stjórnlauðu saman, *samle i en hast*, *Mhkv 29*, s. ræðu í brag, *indskyde et afsnit i digtet (om en hjemmelsmand)*, *ESk 6, 45*. — *Part*. slunginn, *omviklet*, *omgivet*, *dýrkalfir döggu* s. *Hhund II 38*, salr slunginn varfloga *Fj 31*, blóðlaurk járn s. *Sturl 4, 23*; *ofte om guld eller guldringe*, *hvored ringen eller de spiralformede vindinger betegnes*, slongvir s-ins gulls *EGils 2, 14*, s. snáka vangr *ESk 6, 38*, gull s-it við þótt, *guldbånd*, *sammenslyngget af guld og tråd*, *Ht 89*, — *sammenfójet*, mjúkt s-in lof, *elegant byggede lov-digte*, *Lil 4*.

slyppr, *adj*, *våbenløs*, s-ir menn *Grettis 7*.

slyttimákr, *m*, *døgenigt (jfr no. slott m, 'lediggænger, dagdriver', Aasen)*, *Grettis 25*.

slæliga, *adv*, *sløvt*, *kraftesløst*, *mat*, gjalda s. *Nj (XII) 10*.

slær, *adj*, (-ya-st), *sløv*, *mat*, slætt sverð *Korm Lv 50*, *Sígv 12, 16*, *Ótt 3, 10*, *Fáfn 30*, *jfr Hæng VII 4*, *om personer*, s. at reyna *ÞSær 3*, gefa enum slæurum (*rettere: slæurum*) sigr *Lok 22. 23*; bita slætt *Anon (XI) Lv 16*. — *Jfr ó-*, *raun-* (sljór).

slæva, (-ða, -ðr), *sløve*, sverð s-ðusk *Sígv 2, 8*.

slæða, *f*, *kun i pl.*, *kappe*, *der slæbes*, síðar s-ur *Rþ 29*, gollknappaðar s-ur *Eg Lv 34*; s-u karmr *Hfr Lv 19*. — *Jfr silki-*.

slægð, *f*, *listighed*, *svig*, kunna margar s-ir (*om ræven*) *Mhkv 18*, púkans (*djæv-lens*) s. *Lil 45*.

slægliga, *adv*, *underfundig*, *listig*, *Merl I 45*.

slægr, *adj*, *egl. 'som slår' (fra først af med bibetydning 'uvæntet')*, *listig*, *underfundig*, *krakilsk*, *dog ikke altid i egentlig slem betydning*, *Hrómundr þótti garpr ok s. Mhkv 7 (ikke nedsættende her)*, telk s-*jan* *Sigmundar bur Hhund II 12 (ligeledes)*, s. refr *Merl I 27*, ekki mart er s-ra en refr *Mhkv 26*, s. jarl *Sturl 8, 4*, s. gaurr, *om en gögler*, *Máni 2*, *om Loke*, *Húsdr 2*; *jfr Rv 34*; s. ok lang-þögull *Hsv 133*. — *Jfr orð-*, *ó-*.

slægvittr, *adj*, *snu*, *snedig*, *om djævlen*, *Lil 43*.

slækin, *adj*, *slap*, *krafteslæs*, *lad* (af slókr, *døgenigt*), s. maðr *Hsv* 141. — *Jfr* ó-.

slækniorð, *n*, *ord for at være krafteslæs*, forðask s. *Porm* 2, 19.

slæmr, *m*, *slutningen af et digt, der har omkvæd (drape)*, *Rst* 24, *Has* 46, *Leid* 34, *Gd* β 43, *Mdr* 28; *vokalen er rimbestemt (slæm- : døem-)*.

slongva, *f*, *slynge*, s. Dáviðs kóngs *Gd* 37. *Jfr* val-.

slökkva, (-ða, -ðr), *slukke*, *tunga s-vir þorsta Merl II 81*, (hrafn) *s-ði hungur ESk* 6, 52.

slökkvir, *m*, *slukker*, *ødelægger*, s. *tála*, *from mand, EGils* 2, 14.

slongva, (-ða, -ðr), *kaste*, *slynge ud*, *s-ði svá silfri*, *bortkastede således sølvsmykker*, *Am* 46, *slongðu vit snúðgasteini Grott* 12 (*Jfr* slyngva).

slongvanbaugi, *m*, *'ring-udslynger'*, *tilnavn til Hrærekkr*, *Hyndl* 28.

1. slongvir, *m*, *udslynger*, *uddeler*, s. *gulls, mand, EGils* 2, 14, s. *hrings GSvert* 9, s. *seima Nj* 4, s. *bauga EGils* 2, 3, s. *menja Grettis* 8, s. *Vánar dags Hskv* 2, 2, s. *brimloga ESk* 6, 56, s. *snáka vangs ESk* 6, 38, s. *sandheims sólar ÞormÓl* 3; s. *hjørva, svinger af sværd, Ólhv* 3, 1, s. *Mistar elda, d. s., Has* 2, s. *boga, der udskyder pile med buen, Grettis* 21 (*efterklass.*); *harra s., som fælder konger (jager dem bort)*, *Mark* 1, 7. *Jfr* auð-, *gim-*, *hrað-*, *hyr-*, *gr-*.

2. Slongvir, *m*, *hest ('den hurtige')*, *Adils' hest, Pul* II 4 (*skr.* slvngnir, *slaugnir*).

slongvipref, *n*, *'slyngende stav'*, *stav der udriver og udslynger*, s. *Sleipnis verðar, stav der river høviske ud, høtyv, Yt* 9 (*hds sleyngo-, slyngv-, slongu-, af et slongva?*).

smali, *m*, *kvæg (køer, får)*, *sem annarr s. (om kalve) Anon (XIII) B* 9, *sœfa s-a, får, bestemte til ofring, Hsv* 118.

smábarn, *n*, *lille (nyfødt) barn, Frp* II 3.

smár, *adj*, *lille (af vækst)*, *smæstir ástar faglar Sigv* 13, 27, *smæri skip Sigv* 13, 19; *ringe*, *eigi smátt unðr Sigv* 12, 15, *þótt smátt sé und einum, uagtet en enkelt har ringe betydning, Hfr* 3, 27, *frétta s-s Sigv* 13, 27; *ntr.* *smátt*, *brytja s., i smá stykker, Krm* 18, *brjóta gull sundr i s. Ht* 89, *mølva mergi smæra Lok* 43, *ríðrat þat smæstu, det har ikke mindst betydning, det har den største betydning, ESk* 6, 57. — *Jfr* ó-.

smáviði, *n*, *smá træer (kollektivt)*, *holtr s., v: smá, ringe folk, Merl* II 72.

smelt, *adj*, *indlagt (med noget)*, *blóði s., om sværdet, blodbestænkt, Krm* 10.

smeykinn, *adj*, *frigtsom, ængstelig, om Gudmund d. gode, Gd* β 24.

smiðbelgr, *m*, *smedebælg*, *Þorr s-ja*, *humoristisk kenning for en smed, Þjóða* 4, 14.

smiðja, *f*, *smedje*, *Vql* 18. 34; *galdra s.,*

mund, hvis all er tungen, Þjóða 4, 14, *bœnar s., bryst, Anon (X) Digt om Gud-leifr.*

smiðr, *m*, *smed (kan betyde både grovsmed, guldsmed, tømmermand o. s. v.)*, *samna s-um Merl* II 6, s. *himna, gud, Kolb* 2, 8; s. *óðar, skjald, Egils (XII) 1*, s. *stefja, d. s., Þorm* 2, 7; *þolva s., ulykkesstifter, Lok* 41, s. *lifnaðar, en helgen (lifnaðr = kristeligt lævned)*, *Heil* 11. — *Egennavn Rþ* 24. — *Okse, Þul* IV ö 1 — *Jfr* eiki-, *frum-*, *goll-*, *hag-*, *skap-*, *skepti-*, *skip-*, *skó-*, *veðr-*, *gl-*.

smið, *f*, *forarbejdning, (smede)arbejde, handlingen at danne noget, tíð erum bók ok s-ir Rv* 1, *tíðr á s-ir, ivrig til at smede, EGils* 3, 4; *hróðr s., handlingen at digte, (det udarbejdede) digt, Gd* β 51, *om en kirkebygning, RKet.* *Jfr* brag-, *hróðr-*, *lof-*.

smiða, (-aða, -aðr), *smede (om alt muligt)*, *om bygninger*, s. *hlöður Rþ* 22, s. *hallir Merl* II 3, s. *tíða flaustr (kirker) Mark* 1, 25, *váben og genstande, smiðuð vöpn Hl* 30 a, s. *auð, genstande af guld, Vsp* 7; — s. *svein, avle, Lil* 30, s. *kristni, grundlægge, Þét* 24, — *om digte*, s. *hróðr Hl* 18 a, s. *óð Ísldr* 18, s. *lof Rst* 1, s. *dröpu Rst* 34, s. *Yggs líð Hhard* 5, s. *stef Pl* 11, s. *nið Hhalli, Nj* 17, *s-andi drafníða Nj* 16, *stef goði smiðat Leid* 13, *orð s-az upp, det rygte dannes, Mv* I 5.

smiði, *n*, *smedet genstand, om en borg*, *frægð af s. Merl* I 20, *traust s. Lín* 34, *dverga s., om et sværd, Herv* III 14. — *Jfr* Jólfs-, *stefja-*.

smjúga, (smó, *yngre* *smaug*, *smoginn*), *smutte, trænge igennem, rækýndill smó rítr Krm* 7, *oddr smó benjar Þjóða* 3, 14, *heiðar lax smýgr til hjarta Ragn* I 1. *Jfr Audun* 2. — *Iðre sig*, s. *gollbrynja Sigsk* 47, s. *1 goðvefi Hamð* 16.

smjorr, *adj*, *smørret, med smör i*, s. *grautr SnH* 2, 4.

smogull, *adj*, *smuttende*, *smogilir ástar faglar, egl. 'som kan smutte igennem'*, *Sigv* 13, 27.

smokkr, *m*, *brystbedækning, et slags vest*, s. *vas á bringu Rþ* 16.

smurning, *f*, *salvning*, *Gd* 62. — *Jfr* ein-.

Smyl, *f*, *Smølen, ø på Nordmøre, Þul* III 3.

smyrill, *m*, *falkeart (æsalon)*, *Þul* IV xx 2.

smyrsl, *n*, *smøreelse, salve*, *dreifa s. (pl.) i sárin Lil* 91.

smyrva, (*yngre* *smyrja*; *smurða*, *smurðr*), *salve, Gd* I, *Gd* β 50, *smurðr Þét* 45, *óleó smurðr Lil* 83.

smón, *f*, *hån, forsmædelse*, *séa á s. Gróg* 7, *men teksten er næppe sikker.*

snaga, *f*, *økse (vistnok = snaghyrnd øx, økse med buet æg og skarpe (blad-) hjørner, se Falk, Waff* 107 f.), *Þul* IV m.

snapa, (-ða, -at), *spejde efter føde*, *s-ir*

örn (ok gnafir á mar) *Hávm* 62, snapvíst s-ir, om Byggvir, opføre sig som sulten og se sig om efter mad, *Lok* 44.

snapi, m, sø, *Pul* IV u 2.

snapviss, adj, som (kun) forstår sig på at se sig om efter mad, *Lok* 44.

1. snara, f, snare, í egnða s-u *Grett* 1, 6, sjá við s-um, undgá snarer, ɔ: svig, *Mhk* 22.

2. snara, (-aða, -aðr), bevæge rask (af snarr), s. segl við huna, hejse hurtig, *Jóms* 33; hjaldrganga vas snoruð þangat, blev hurtig foretagen, *Mark* 1, 19; vinde, sno, s. goll af grasi *Merl* II 51; intrans., bevæge sig rask, s. gegnum ræfr *Gd* 13. snarbeindr, adj, hurtig bevæget (frem-ad), s-d sverðs egg *Hl* 25 b.

snardeilandi, m, 'rask uddeler', s. sunds sólar, gavmild mand, *Kolb* 1, 5.

snardreginn, adj, rask dragen, s-it sverð *Hl* 19 a.

snariari, m, tilnavn til Sigtryggr (9. årh.), *Skall* 1.

snarfengr, adj, rask til at erhverve (bytte), rask í handling, *Eg* Lv 8, *Dorm* 1, 10, *Jóms* 9, *Pl* 59, *Arn* 3, 6, *Bjhit* 2, 24, *Sturl* 3, 6; med gen. s. brandéls, rask til kamp, *Þorv* 2.

snarla, adv, rask, *Eg* Lv 10, *EVald* 1, *Arn* 2, 16, *Valg* 2, *Sigv* 1, 11, *BjH* 8, *Rst* 21, *Ólhv* 2, 3, *Lids* 3, *ÞGísl* 9, *Ht* 54.

snarlíga, adv, s. s. foreg., *Eirm* 5, *Merl* I 31, *Hálfs* VII 5. — Jfr raun-.

snarligr, adj, rask, omtr. = snarr, *Hjálmþ* IV 13, s-g kona *Ólhelg* 10.

snarlundaðr, adj, raskindet, *Þfagr* 8, *Pl* 36.

snarlyndr, adj, s. s. foreg., om fyrster, *Arn* 5, 13, *Esk* 1, 2, *Rv* 8; s-d sveit *Sturl* 5, 17, s-d brúðr *Gríp* 42.

snarpeggjaðr, adj, med skarpe ægge, s-aðast sverð *Hl* 32 a.

snarplíga, adv, rask og kraftigt, varpa s. *EGíls* 1, 27.

snarpligr, adj, rask og kraftig, s-g sókn *Ív* 30.

snarpr, adj, 1) skarp, om våben (æggen), snorþ egg *GDropl* 3, í pl, *Sigsk* 60, snorþ sverð *Hókr* 4, *Jóms* 28, s-ar silðrtungur *Gráf* 3, snorþ jörn *Ólhv* 2, 11, s-ar orvar *ÞGísl* 10. — 2) hæftig, kraftig, om kamp, snorþ sverða snot *Hfr* 3, 18, snorþ branda hrið *ÞGísl* 6, snorþ lota *Hást* 6, snorþ snerra *Þolv* 6, — om mænd, s. garpr *Ísldr* 20, s-ir drengir *Sturl* 3, 8, s-ir sveinar *TorfE* 2, *Krm* 27, s-ir seggir *Ód* 18; — snorþ svor, kraftige svar, *DormÓl* 1, 1, snorþ mein *Þham* 1, 1, s. sultr *Merl* II, 31. — Jfr all-.

snarr, adj, 1) rask (egl. 'hurtig til at vende sig'), hurtig, om fyrster og mænd, *Þjóð* 3, 1, *Sigv* 1, 6, *Hfr* 1, 3, *Ísldr* 19, 20, *Ht* 43 o. s. v., s-ir þegnar *Esk* 6, 13, s-t lið *Hl* 39 a, om gud, *Esk* 6, 65; s-t hjarta *Þjóða* 3, 17, *Krm* 5, snorþ brögð *Gríp* 10, s-ar farar *Ht* 38, s-t sverðþing *Evids* 7; med gen., s. þrádráttar *VGI* 5,

med præp., s. til þinga *Arn* 5, 9; — s-ir vindar, stærke, pludselige vindkast, *Hynld* 42, snor mærð, rask (fremført) digt, *Ht* 92. — 2) skarpt snot, kraftig, s. þótt *St* 7; — ntr s-t, adv, hurtig og kraftig, *GGnæv* 1, syngja s-t *Bersi* 1, 2 (om våben), ganga s. *Þjóða* 1, 14. — Jfr all-, þóð-, folk-, full-, geð-, gunn-, hauk-, heipt-, ógn-, skaptisnor, sóknar-, víg-.

snarráðr, adj, rask í ráð, handling, *Reg* 13, *Obreið* 1, *Þfagr* 9, *Þjóða* 4, 26, *Anon* (XII) C 8, *Merl* II 39, *Stjó* II 5, *Hálfs* IX 13.

snarræði, n, rask handling, *ÞGísl* 1, *Kolb* 2, 2.

snarrækir, m, 'rask plejer', gunnar s., som kraftig lægger sig efter kamp, kraftig kriger, *Bersi* 1, 1.

Snarvendill, m, sværnavn, *Hjálmþ* II 4.

snarvindr, m, kraftig vind, lindar s-ar, skjoldets kraftige storme, kampe, *Ht* 32.

snarþing, n, kraftigt ting, s. (ved retelse) fetilstinga, kamp, *SnSt* 4, 3.

snarþóttir, m, kraftig snot tråd, s. Haralds áttar, kraftigt medlem af H.s slægt, *Eg* Lv 24.

snata, f, spyd, *Pul* IV n, jfr *Falk*, *Waff* 75.

snauðr, adj, berøvet, blottet, fattig, annars s. an æðru, fattig på alt undtagen frygt, *Bjhit* 2, 7, s-ð kerling *Áoreið*, s. at auði *Pl* 13, s-ð ok nokt *Lil* 19; jfr *GSúrs* 20, *Anon* (XI) Lv 8, *Hsv* 81. — Jfr al-, ást-, ber-, fremðar-, happ-, of-, vell-, æru-.

snauta, (-aða, -at), luske (af), s. í set *Korm* Lv 51.

snákhaudr, n, (-rs), 'snoge-land', guld, sveigir s-rs, gavmild mand, *OlBrynj*.

snákr, m, snog, slange, *Pul* IV qq 3, *Merl* II 14. 16. 22. 89, eitrsþjándi s-ar *Gd* 3 51, fránrir s-ar *Ragn* V 10; om Ormen d. lange, *Anon* (X) I B 10 a, — s-s faldr, skrækkehjelm, *Esk* 12, 2; stríð s-a, vinter, *Nkt* 36; s-a vangr, guld, *Esk* 6, 38, s-a stígr, d. s., *Ísldr* 8, s-a tún, d. s., *GSúrs* 5; ógnar girði-búðar s-ar, sværd, *Hl* 37 a, brynju s., d. s., *Hl* 16 b; s. brákar, humoristisk kenning for en garver (jfr fortællingen), *Þjóða* 4, 15. Jfr ram-.

snákrann, n, 'snoge-hus', guld, í en usikker sammenhæng, *Anon* (XIII) B 7.

snákvengi, n, 'snoge-land', guld, *Hl* 27 a.

sneida, (-dda, -ddr), skære (egl. skære en rand eller kant af noget), fure, láta skeiðr s. (v. l.) lunda völl *Sturl* 3, 6, sneiddak hönum síðu aðra brott *Gautr* II 16, s. brynjur *Grott* 13.

sneiðir, m, skærer, s. seima, gavmild mand, *Nj* 5, *Ht* 71.

sneis, f, stang, snekkju s-ar, stavnene, eller vel egl. dennes brandar, *Ív* 16.

snekkja, f, snekke, krigsskib, *Pul* IV z 1, *Sindr* 7, *ÞKolb* 3, 2, *Arn* 5, 6. 6, 4,

Rst 4, ÞGísl 9, Ht 75. 77 o. s. v.; ilja s-jur, sko, EBrún.

sneldingr, *m*, slange, Þul IV qq 3 (af snjálðr?).

sneldr, *adj*, barsk, vred, s. í máli Kátr 11.

snemma *se* snimma.

Snerill, *m*, sagnperson (egl 'som drejer sig', tilnavn), Örv IV þ 3.

snerpa, (-ða, -ðr), *hvässe*, skærpe, (af snarpr), *upers*. þrimu s-ir, *bliver hård*, Ht 9.

snerpir, *m*, som gör skarp, hård (til vb snerpa af snarpr), s. hlakkar Ht 42.

snerra, *f*, kamp, Þul IV k 1, snörp s. Þolv 6; Eviðs 2, Íslðr 19. 27, ÞKolb Lv 10, Ht 53, Krm 11. — *I kenningar for kamp*: s. geirvífa Sindr 8, Lakkar s. Anon (XII) C 16, s. vápna GSúrs 19, malma s. Harð 17; herefter synes grundbetydningen at være 'rask bevægelse' (af snarr).

snerriblöd, *n*, hæftig blod(ström), s. Þorns svíra, hav eller elv, om en brusende elv, Þdr 7.

snerrilátur, *adj*, rask, rørig, snót en s-a ÞKolb Lv 2.

1. snerta, (snart, snortinn), røre, berøre, s-tumk harmr í hjarta Hallbj, harmr s-um við hjarta Korm Lv 62, randir snurtusk, berørte hinanden, stødte til hinanden (hds snurtu), Hetr 9; s. á e-u, røre ved, Grettis 22.

2. snerta, *f*, **1)** raskt angreb (der udføres og afsluttes i forholdsvis kort tid), ganga framn nøkkura s-u, *i et og andet angreb*, Jóms 24, odda s. Þfagr 2. — **2)** kamp, of s-u HSt 2, 5, s-u óhljóð Jóms 5, frýja s-u Sigv 2, 11.

sneypta, *f*, *vanære*, skam, láta e-n hljóta s-u Hjálmp IV 6.

snigill, *m*, snegl, Gautr I 3.

snild, *f*, *udmærket færdighed* (i eller til noget), s-ar framr Pl 7. 33, orða s., *veltalenhed*, Lil 64, s-ar orð Gd þ 43 (her máske reittere i ét ord), s-ar skýrr Ólhv 2, 3, mildinnar fogr s., om jomfru Maria, Mv III 30. — Jfr orða-.

snildarbrúðr, *f*, *udmærket kvinde* (især med hensyn til åndelige egenskaber), Sturl 3, 19.

snildardrengur, *m*, *udmærket mand* (jfr foreg.), Gd þ 40.

snildarorð *se* snild.

snilli, *f*, *udmærkelse*, *udmærket egen-skab*, geta s. Bjhit 2, 21, qðlingr hafði alla s. Mark 1, 9, s. kendr Mark 1, 5, við ærna s. Steinn 3, 13, jofurs s. preifsk (fremsk), *de af egenskaberne udsprungne handlinger og disses ry*, ESk 6, 26, vita sína s. Nkt 80; *mod, tapperhed*, dylja saðrar s. Sigv 12, 17, segja frá s. e-s Hl 16 a, — *veltalenhed*, tala með s. Lil 23. — Jfr ó-.

snillifimr, *adj*, *behændig ved sine udmærkede færdigheder*, om gud, Leid 6.

snillingur, *m*, **1)** *udmærket mand* (af

snjallr), Þul IV j 1, Gd þ 39. 43. — **2)** *slange*, Þul IV qq 4.

snillivandr, *adj*, *vant til behændighed i sine handlinger*, Has 48.

snimma, *snemma*, *adv*. (om de to formers forekomst *se* Skjpsr 113), **1)** *tidlig*, på dagen, dags vas heldr s. Am 67, Baldrs bróðir vas of borinn s., *tidlig om morgenen* (jfr einnætr straks efter), Vsp 33, s. at kveldi Þry 24, ganga s. at sofa Hávm 19. — **2)** *om tiden*, *levetiden*, *i alm. síð né s. Hhund II 48*, mikilsti s. . . en til síð Hávm 66, jfr Sól 29, né til s. syni (skvli mangi trúa) Hávm 88, hvé ér s. til saka réðuð Sigsk 34, hneit s., *tidlig*, alt for tidlig, Krm 17, jfr Kveld, jfr Hfr 2, 4, Ód 4. — **3)** *fordums*, Rdr 14, Jóms 6. — **4)** *hurtig*, *straks*, s. kallaði Völ 23, sáttr þinar vilk s. haða Alv 7, holl gakk ór s. Akv 15, verða ótt s., *om stormen*, Am 18, metk s. Korm Lv 7. — **5)** *komparativ snimr, för*, s. trúða ek brúði Korm Lv 23, þó vas Svivör s. numin lífi Þdis 1, 2, s. an hyggir Sigsk 54; — *superl. snemst*, *straks*, finna s., at í sal kómu (j: *först af alle*), Akv 15, urðu snemst barðir Rdr 5, — *i kortest tid*, búa s. snekkjur Ragn V 11. Jfr megin-, of-.

snivinn, *part*. (af et verb. *sníva), *tilsneet*, s-in snævi Þdr 5.

sníða, (sneið og snidda, sniðinn), **1)** *skære itu*, *skære midt over*, s. leggi G Súrs 31, s. hrygg í sundr Frþ I 15, s. orm, *skære i stykker*, Brot 4, brynjur sniddum Gautr II 11 (eller fejl for sneiddum?), skör sniðin hjörvi Hl 10, s. af höfuð, *skære hovedet af*, Völ 24. 34, s. e-n sína magni, *ved snit at berøve en hans seners kraft*, *overskære hovedsener*, Völ 17. — **2)** *fure*, s. lunda vøll Sturl 3, 6. — **3)** (*intransitivt*), súð sneið fyr (*forbi*) Sikiley Hharð 4.

snjallmæltr, *adj*, *veltalende*, Ht 76, Sturl 7, 1.

snjallr, *adj*, **1)** *modig*, *tapper*, þér þótti hann s. vesa Eirm 7 (dette sted er især oplysende om betydningen), hildingar hólztí s-ir Hhund II 24 (også her er sammenhængen oplysende), s. est í sessi, *du er modig nok på bænken*, Lok 15, *om fyrster*, Oddm, ÞKolb 3, 12, Sigv 1, 13. 2, 3. 10, Mark 1, 31, Þjóða I, 6, Gríp 9; *om andre mænd*, s. sonr Skallagrims Íslðr 10; Ólbjarn; s-ir bræðr G Súrs 9, s. síðreynir Anon (X) Digt om Guðleifr, s-t líð Jóms 9, snjóll ferð ESk 6, 15, s-ari ferð Síjo II 8, s-astir af gørvøllu Jóms 8; — *med gen.*, s. styrjar ESk 6, 46, *om gud*, Arn 6, 19, Ód 2, ESk 6, 1, þoðvar s. Mark 1, 25, hyggju s., *modig i sind*, Pl 12. — **2)** *klog*, *vís*, s. manndáða EGils 3, 8. *Som mandsnavn* Drv (XI) 6. — Jfr al-, dáð-, dýrðar-, for-, geð-, hauk-, hug-, jafn-, líf-, lof-, marg-, mál-, orð-, ó-, ráða-, þing-, þrek-, þróttar-.

snjallráðr, *adj*, *modig*, *dygtig*, *klog i råd*, Hfr 1, 5, Sturl 3, 17.

snjár *se* snær.

Snjógrund, *f*, 'Sne-land', *ɔ*: Island, *Bergb* 6.

snjóhvitr, *adj*, *snehvid*, s-t dúfa *Gd* 13, s-tt blóð *Anon* (XIII) *B* 1 (*her for at betegne det kraftløse*).

Snjóland, *n*, 'Sne-land', *ɔ*: Island, *Gd* β 17.

snjór *se* snær.

Snorri, *m*, *Snorre gode*, *Evids* 7, *Obreið* 2, *ÞTref* 2, — *Snorre Sturluson*, *Máni* 4, — *Islænder ved 1000*, *Porm* 1, 7.

snotr, *adj*, *klog*, *vis* (*máske med bibe-tydning af høviskhed*, *jfr* *SnE* I 116, *jfr* *nyisl.* *snotur*, *kön*, *pæn*), s. maðr *Háv*m 55. 95, nema enn s-rari séir *Vafþr* 7, æva til s. séi *Háv*m 54—56, sitja með s-rúm *Háv*m 5. 24; *Hfr* 3, 16; *snotr* mæ'r *Sigv* 2, 11; *Sturl* 5, 3, *Pl* 31, *Ht* 41, víkingar s-rir gunnar *Þdr* 8. — *Jfr* *al*-, *all*-, *meðal*-, *ó*-, *råd*-.

1. **Snotra**, *f*, *en asynje* (*jfr* *SnE* I 116), *Dul* IV h 1.

2. **snotra**, *f*, *noget på et skib, uvist hvilket*, *Dul* IV z 5 (*jfr* *Fas* II 210).

snópa, (-ða, -at), *sidde og spejde* (*især efter føde*), *sitr* ok s-ir *Háv*m 33, *snauðr* munk *s. Gautr* I 3; *jfr* *snapa*.

snót, *f*, *kvinde*, (*tolkningen SnE* I 536: s-ir heita þær er orðnæfrar eru er vist blot en senere lærd gisning), *Dul* III 2 a, *IV* 1, *Gríp* 16. 45. 46, *Am* 66, *Ghv* 21, *Hfr* Lv 22, *ÞKolb* Lv 2, *ðonsk* s. *ESk* 6, 35, s. *svinnhugð* *Hhund* II 11; s-ar *ulfr*, *Tjasse* (*Iduns røver*), *Hausl* 2; — s. saka, *Hilðr Högnés datter, kamp*, *Hfl* 13, *Heðins* s., *d. s.*, *Grett* 2, 4, s. *sverða* *Hfr* 3, 18, s. *jöru* *ÞBrún* 3; — *jötuns* s., *jætte-kvinde*, (*jfr* *leiði*), *Korm* Lv 1; — s-ir *svanvangis*, *Ægirs døtre, bølgerne*, *Hl* 27 b. — *Som egennavn*, *Rþ* 25.

snugga, (-aða, -at), *vende sig, se*, s. *Heljar* til *Ski* 27, *i* *prosa*, s. til e-s, *forvænte* (*se med forvæntning mod*).

snúa, (sný, snóra, snúinn), 1) *sno*, *frembringe ved snoning, især om strænge*, *snøri streng* *Rþ* 28, s. *gollbønd* *Þry* 5, s. *vígboñd* *Vsp* 34, s. *orlogþóttu* *Hhund* I 3. — 2) *sno*, *vende, með dativ*, s. *hnakka* við e-m *Has* 7, s. *sörum* til *elda* *Sól* 16, s. *enu* *betra* til *sín*, *vende det bedste mod sig, vælge det bedste, handle på bedste måde*, *Mhk*v 28, s. *stafni* hjá *böru* *Líkn* 33. — 3) *vende, dreje*, *heimi* *heyrik* *sagt* at *snúi* (*upersonl.*) *Mhk*v 24, *hvél* es *snýsk* *Sigrðr* 15, s. *öllum* *sefa* e-s *Háv*m 161, *sefi* *snúisk* til *sátta* *Gróg* 9; s. *auðnu* *hvéli* á e-n, *dreje lykkens hjul imod en, bevirke ens ulykke*, *Sturl* 4, 10; *skeyti* s-ask á *lopti*, *vender sig om* (*for at flyve tilbage*), *Lúl* 45; — s. *upp* við *tré* (*seglum*), *hejse sejl til tops*, *Hhund* I 26; — *snýsk* *jörmungandr*, *bugter sig*, *Vsp* 50, s-ask ór *hendi*, *vride sig ud af*, *Hhund* I 30, s-ask frá *greypu*, *grandi*, *bort fra synden*, *Líkn* 45. — 4) *om bevægelse i en bestemt retning, uden at der behøves at være tænkt på en bøjning*, s. *brott* *heðan*, *be-*

give sig bort herfra, *Hyndl* 46, s. *herferð* (*dativ*), *vende sig til krigerfærd*, *Pét* 39, s. *heim* í *sinni* með e-m *Alv* 1, s-ask til *heljar*, *strömme til*, *Gróg* 8, s-ask at *sandi* *Hhund* I 49, s-ask út ór *eldi* *Hálfs* VII 5; s. *háði* í *Viðurs feng*, *ináflette*, *anvende, spot i et digt*, *Ormr* 1, 2.

snúða, (-aða, -aðr), *fremskynde, foretage hurtigt*, *láta s-at* *jöru* *Þham* 1, 2.

snúðgasteinn, *m*, *hurtig drejende* (*drejet*) *stien*, *om kværnstenen*, *Groitt* 4. 12 (*jfr* *det følg.*)

snúðigr, *adj*, *hurtig*, s-t, *adv*, *broðr* *fló* s. *Bkrepp* 9.

snúðr, *m*, (-ar, *uden pl.*), *vending, drejning, især til det bedre, mála* s., *forbedring af*, *Sigv* 11, 18, *fordel, lykke*, *þat* es *minn* s. *Drv* (XI) 8, *slikt råd* es til s-ar *ÞKolb* Lv 2. *Jfr* *té*-.

snúna, (-aða, -aðr), *egl. vende sig i en vis retning* (*jfr* *snúa*), *gå, have et vist forløb, udfald*, *hvé* *mun* *Sigurði* s. *ævi* *Gríp* 6, *hversu* s-uðu *yðr* *konur* *yðrar*, *hvorledes opførte de sig mod eder*, *Hárð* 17; *hvé* *fekk þætti* s-at, *hvorledes det lykkedes med digtet*, *Leið* 43; *þér* *hefr* s-at at *vinna*, *det er lykkedes dig*, *Ott* 2, 7, *ek* frá *þér* s. *greitt* (*adv*), *du havde lykken med dig*, *Þskakk* 2.

snúnaðr, *m*, *vending* (*jfr* *snúðr*), *især til det bedre, fordel, lykke*, *þat* *vas* s. *landi* *Vell* 14.

snýðja, (*snudda*, *snutt*), *ile*, *jarl lætr* *snekkjur* s. á *Manar* *hlekk* *Hf* 77, *láta* *randa* *völ* (*sværdet*) s. í *ben* *Evids* 3, *slög* *snuddu* *Bkrepp* 9.

snýrtibygð, *f*, 'prægtig bygd', *i et mangelfuld vers* *Hl* 3 a.

snýrtidrengr, *m*, *prægtig, udmærket mand*, *Jóms* 39, *Merl* I 36, *Hálfs* VII 5, *Orv* IX 29.

snýrti-Freyja, *f*, 'prægtig, prydet, Freyja', *gamðis* *vangs* (*armens*) *báls* (*guldetts*) s., *Freyja* *der pryder sig med guld*, *Korm* Lv 23.

snýrti-Grund, *f*, 'prægtig, prydet, jord', *sveigar* s., *kvinde* (*egl.* 'en der smykker sig med sveigr', s. d.), *Korm* Lv 6.

snýrti-gótt, *f*, 'prægtig, prydet, træ', s. *bláfóldar* *skafila* *hyrs*, 'træ der tager sig smukt ud ved (det bårne) guld', *kvinde*, *GSúrs* 20.

snýrtiherðir, *m*, 'prægtig, prydet, hæder', *Ullar* *sundviggs* s., *kriger*, (*egl.* 'som hæder skjoldet, gør det stærkt'), *Hallv* 3.

snýrtimaðr, *m*, = *snýrtidrengr*, *Jóms* 16.

snýrtimót, *n*, 'sværd-møde' (*af* *snýrtir*), *kamp*, *seinn* s-s, *langsom, træg, til kamp*, *Korm* Lv 45.

snýrtir, *m*, 1) *pryder, som gør eller holder noget blank*, s. *bauga* *ESk* 6, 49, s. *hrings* *GSúrs* 21, s. *hjórv* *Rst* 26, *jfr* *hring*-. — 2) *sværd*, *Dul* IV l 1. 9 (*jfr* *Saxo* I 103; 'den blanke', *Falk*, *Waff* 60), s. *skar* *ferðir* *Hl* 34 a, *rjóða* s-i *Hl* 40 a. — *Findes også som v. l. for* *snýrtir*. *Jfr* *hring*-.

snytrir, *m*, som gör en klog, bibringer en et højere kulturtrin, 'kulturbærer, kulturforøger', af snotr, hapta s. (v. l. snyrtir), Odin, *Haustil* 3, Þjóðar s., *Hakon jarl*, mäske som den der søgte at holde liv i hedenskabet, *Vell* 12, aldar s. *Merl* II 20.

snýja, (*sny*, . . . jfr snivinn), *sne*, *uper-sonlig*, snýr á Svölnis vöru *Eyv* Lv 12, sóknar hagli snýr á ógnar þru *Ht* 62, men hagl snýr á heiðar *GÓdds* 2.

1. **snýta**, (-tta, -ttr), *egl.* 'snyde', láta e-n s. blóði, *lade en snyde blod*, *∴ dræbe en*, *Orv* IX 66, *absolut i samme betydning*, snýtt hefr sífjungum *Am* 85.

2. **snýta**, *f*, *ussel person*, veslar s-ur *Orv* VII 16 (v. l.).

snæðingr, *m*, máltid, *mad* (af snæð), s-s port, *munden*, *Grettis* 22.

Snæfjöll, *n. pl*, *sagnlokalitet*, *Hhund* I 8.

snæflugl, *m*, 'snæflugl', *snespurv*, *Þul* IV xx 7.

Snegrund, *f*, 1) 'Sne-land', *Island*, *Ísldr* 3. 17; *vistnok* også *ESk* 12, 9.

snæhvitr, *adj*, *snehvid*, s-tt silfr *Am* 70.

Snækollr, *m*, *nordmand* (11. årh), *Grettis* 22.

snær (eller *snjár* og *snjör*, se *Skjspr* 28), *sne*, *snivin* 'snjóvi' *Bdr* 5, þaðan koma „snjóvar“ *Hyndl* 42. — *I kenningar for sølv*: sjóðs s. *ESk* 11, 7, s. skála *ESk* 11, 8 (jfr *SnE* I 402). — *Jfr* *digul-snjár*.

snæra (eller *snæra*?), *f*, *ild*, *Þul* IV pp 4 (*skr.* *snæra*).

Snævarr, *m*, *sagnperson*, *Högnæs sön*, *Am* 30.

snæfir, *adj*, *rask*, *dygtig*, *snæfir* andskotar *Hrólf*s 6 (*vistnok* fejl for *snæfir*), s-rir vinir hvárskis *Olhv* 2, 4, *snæra* s-rt (*adv*), *om en due*, *Gd* 13. *Jfr* all-, of-.

snæfugr, *adj*, *rask*, *kraftig* (*jfr* *foreg.*), s-gir kjólar *Hhund* I 49, draga segl upp s-gum höndum *Völs* 10.

snæri, *n*, 1) *bånd, tov*, *på et spyd* (*jfr* *snærispjótt*, *snæridarr*), halda spjóti í s. *Þjóða* I, 21, grípa í bug s-um *Jóms* 27, fáa í s. *Am* 44. — 2) *skibstov*, s-is vitnir *Hfr* 3, 16. — 3) *fiskesnöre*, týna s-um sínum *Gd* β 53.

snæridarr, *n*, *rem-spyd*, *spyd med rem* (*hasta ammentata*), *Þjóða* I, 10.

snökta, (-ta, -t), *hulke*, *qndin* s-ti *Lil* 54.

snæggr, *adj*, (-va-st) 1) *uden hår*, s. *belgr* *Þysk* Lv 1. — 2) *hurtig*, *rask*, s. *verki* *ESk* 6, 8.

snør, *f*, (*findes ikke i gen.*), *sønnekone*, *svigerdatter*, s. né dóttir *Ghv* 18, kann nipt við s. skipta *Þul* III 2 b. — *Som egennavn*, *Rþ* 23.

soð, *n*, *suppe* (*det vand hvori kød er kogt*), s. vas í bolla, *om en ringe føde*, *Rþ* 4, gefa svinum s. *Hhund* II 39, *Hjálmp* II 8; *jfr* *Refr* 5, 2.

soðgolf, *n*, 'suppe-gulv', *gulv* *hvorpá*

suppekar stár, *køkkengulv*, *liggjá á s-i* *Orv* VII 4 (*for soðhússgolf?*).

sofa, (svaf, sofinn) 1) *sove*, s. of morgin *Hávm* 59, svaik mjök sjaldan *Am* 81, svöfum saman í húsi *Korm* Lv 41, ganga (at) s. *Hávm* 19, *Hhund* II 39 o. s. v., s. fátt, *nyde ringe sövn*, *Sigv* 3, 1, meðan aðrir svöfu *Eskál* Lv 1, s. í hel, *sove sig ihjæl*, *de i sövne*, *Mkv* 8, s-andi maðr *Hávm* 58, s. í faðmi e-rri *Hávm* 113, s. á armi e-rri *Fj* 41. 42, *Hhund* II 48, s. hjá e-m, e-rri *HHj* 24, *Grip* 42, *Korm* Lv 60, *Árm* 3, s. meðal arma e-rri *Hfr* Lv 19; s. und þaki *Guðr* III 2, s. á duni, *på dunfyldte dyner*, *Grott* 5; *med acc.*, s. svefn *Grip* 29, s. soetan (*∴ svefn*) *Sól* 13; — s. líffi, *hendøse livet*, *i uvirksomhed*, *Sigsk* 11, *Ghv* 2; — *part. pass.* sofin, = sofandi, *saldrótt of sofin* *Hávm* 101. — 2) *om den evige sövn*, *biðja sælan* s. *Sigrðr* 34. — 3) *være lydlos*, *stille*, né hálar hvélvödur svöfu *Bdr* 6, *ligge nede*, *være uvirkende*, *mun eigi qll vø* s. *Hálfs* VIII 1.

Soffia, *f*, *helgeninde*, *Mey* 58.

sofna, (-aða, -aðr), *sove ind*, *falde i sövn*, *Völ* 11. 28, *Grott* 4, *lengi s-uð vask*, *jeg havde længe sovet*, *Sigrðr* 2, s. ek minst, *jeg falder aldrig i sövn*, *jeg kan ikke sove*, *Völ* 31; *GÞurs* 32, *Bjhit* 2, 1, *ESk* 6, 47; s. soetan (*∴ svefn*) *VGI* 4.

sog, *n*, 1) 'den sugende' *del af skibets skrog*, d. v. s. *den nederste del af bunden mellem de to nederste planker i skibet* (*Falk*, *Seew.*, 34—35), *kølen og kølpartiet*, s. skilja hrönn *Ht* 22. — 2) *soen*, *Þul* IV u 1; láta *snægrund* sökva í s. *ESk* 12, 9.

Sogn, *m*, *Sognefjorden*, *Þul* IV ccc, til S-s *Vell* 22, ör S-i *Þjóða* I, 15, *gramr* S-s, *norsk konge*, *Þjóða* 3, 16. — *Fjord*, *vand i alm.*, sára s., *blod*, *ESk* 8, 1.

soll, *n*, (= *nyisl.* *sull* 'vaskevand', *urent vand*), *brød og lign.*, *blødt ud i mælk*, (*eller blanding af mælk og ost*, = *no.* *soll*, *Aasen*), *som hundeføde*, *teygja tikr* at s-i *Hhund* I 34. 44. *Jfr* *hræ.*

solmr, *m*, *hav* ('den svulmende?'), *Þul* IV u 4.

sonardreyri, *m*, *galte-blod*, *blodet af en offergalt* (*sonar antages her, vist med rette, for identisk med langobardisk sonor* = *svinehjort* *jfr* *Beiträge*, XII, 177, XVI, 540 f., *så at sonar-skulde være forkortet for sonargaltar*, *hjordens hovedgalt*, *dens største* — *og derfor til ofring bestemte* — *galt*), (full) *vas aukit* s-a *Guðr* II 21, *sá vas aukinn* s-a *Hyndl* 38. *Jfr* *Hervarars*.

sonr (son), *sunr*, *m* (se *Skjspr.* 56-57), *sön*, *den fulde form findes f. eks. Rár* 14, *Bragi* Lv 1 (v. l.), *Qlv* 1, *Korm* 1, 1, *Lv* 52, *Haustil* 14, *Háv* 2, *Sigv* 7, 3. 13, 31, *Ingj* 1, 3, *Þul* IV j 8, — *uden r* og *efter faderens navn Gunnl* *Sig* 1; *Óðins* s., *Tor*, *Vsp* 56, *Þry* 21, *Vále*, *Vsp* 32, *Bdr* 11, *Jarðar* *sunr*, *Tor*, *Haustil* 14, *kváunar* s., (*min*) *hustrus sön*, *St* 18, s.

húss, *husets sön, sönnen i huset, Rþ 11*, s. allsráðanda, *Kristus, ESK 6, 5, s., ab-solut, om Kristus*, erum leið s-ar reiði *Hfr Lv 9*, Álfvú s. *Þjóða 1, 3*, Karls s., *Odins sön, Balder, SnE I 180*, trúi engi til snimma syni *Hávum 88*, vit ræðr syni, *ssf*, opt es ulfr í ungum syni *Sigrðr 35*, sexhóldaðr s. *Vafþr 33*, kattar s., *jætte (jfr kott)*, *Hhund I 18*. Ofte omskrivende, ása synir, *aserne, Skí 17. 18*, *Alv 16 o. s. v.*, sigtíva s-ir *Lok 1. 2*, *Fáfn 24*, jötna s-ir *Hávum 164*, Suttunga(-s) s-ir, *jættar, Skí 34, Alv 34*; manna s-ir *Grt 41*, alda s-ir *Hávum 12, Alv 9. 15*, gumna s-ir *Skí 26, Reg 3. 4*, fira s-ir *Fáfn 2. 3*, hólða s-ir *Hávum 94*, virða s-ir *Sól 34*, ýta s-ir *Sól 33, Hávum 147. 164*, dags s-ir, *menne-skene, Sigrðr 3*, niðja s-ir, *uvist hvem, Sól 56*, Fitjungs s-ir, *rigmænds sönnar, rigmænd, Hávum 78*. — Som egennavn (*Jarls sön*), *Rþ 41*. Jfr bróður-, dags-, dóttur-, einga-, einka-, frægðar-, hróðr-, stjúp-, systur-.

sonsæll, adj, heldig med sön(ner), som har udmærkede sön(ner), s-l systir jöttra *Nkt 74*.

sorg, f, sorg, smærte (åndelig), s. etr hjarta *Hávum 121*, sör s. *Guðr I 24*, s. at minni *Ghv 21*, s-ir ok sakar *Hávum 146*, hljóta s. *ESK 6, 29*, þat mun s. *ÞKolb Lv 5*, her betyder det nærmest stof, grund til sorg, ligesom i udtrykkene segja s., s-ir *Bróð 14, Am 87*, samt i of minni s-ir *ESK 6, 60*, alinn at s-um *Mgóð 2*; s-ar veit *Þjóða 4, 21*, mart s-ar leksk Þortum *Sigv 1, 8*, sútir kveykva s. *Hamð 1*, þiðni s-ir *Ghv 20*, lægia s-ir *Rþ 44*, s. dafnar *Eg Lv 15*, borg firð s-um *SnE II 194*, ala s. of (konu), nære elskovsbekymring, være forelsket, *Arm 3*, valda s., s-um *Venða (j: ved krigstog) Arn 2, 11. 13*, vinna til s-a heiðins vífs, udføre noget der volder sorg, *Hskv 2, 5*, lífs s. *Sigv 13, 14*, gleyming s-a *Lil 89*; — legemlig smærte *EGüls 3, 6*, jfr det fra *ESK 6, 60* anførte sted. *Uklart* er simla s. *Eg Lv 17*. — Þóðvar byrgis s., skjoldets sorg, ødelæg-gelse, sværd, *Vell 2*. Jfr alm-, lim-, ó-

sorgaðr, adj, sorgfuld, *Mv II 6*.

sorgafullr, adj, sorgfuld, *Hávum 114*.

sorgalauss, adj, sorgfri, *Sigsk 24*, s-astr sefi *Hávum 56*.

sorgeyra se sorgærr.

sorgfullr, adj, = sorgafullr *Guðr I 1*.

sorglauss, adj, = sorgalauss, sorgfri, fri for bekymringer, ntr. s-t, adv, *Hfr Lv 28*.

sorgmóðr, adj, sorg-træt eller, rettere, sorgophidset, sorgfuld, s-ð kona (jfr af trega stórum sst.) *Ódrgr 13*, s-s sefa, gen. abs., sorgfuld i sind, *Guðr II 41*.

sorgærr, adj, rasende af sorg, smærte, om den af kvaler pinte Loke, *Haustl 9* (hds har sorgeyra, ey = œ, som om ordet hørte til mey, j: Idun, men det kan næppe være rigtigt, der bør læses -ceran).

sortaðr, adj, sværtet, beget, tjæret,

s-uð sæfong, de begede årer, *Þjóða 4, 20*.

sorti, m, mørke, mørk tone (over noget), sævar s., det sorte hav, *Vigl 2*.

sortna, (-aða, -aðr), blive sort, formör-kes, sól tér s. *Vsp 57*, s-ar (v. l. for slokna) *Surta logi Vafþr 51*.

Sortuland, n, ø (eller del af Langoen i Vesterålen), *Pul IV bbb 2*.

só = svá, s. d.

sóa, (-ða, -iðr), ofre, dræbe (som offer), veitzu hvé s. skal, ofre (ved hjælp af runer?), *Hávum 144*, s. Jóta dolgi, ofre (kongen), *Yt 5*; dræbe i alm., eða hefði honum Suttungr sóit *Hávum 109*, at Sýslu kind hefði of sóit (v. l. sóat) *Yt 25*.

sófnir, m, = sváfnir, slange, s-is bingr, guld, *Hjálmþr IV 15*.

sógorr, adj, 'således fuldkommen', således stillet, ordnet (af só = svá; sikkert ikke forkortet til so), at s-u, idet sagen er således ordnet, under denne tingenes tilstand, *Grip 24. 40*.

sókn, f, 1) egl. 'søgen frem', angreb, gensidigt angreb, kamp, *Pul IV k 2*, veita e-m s., angribe en, *Sigv 2, 3*. — 2) kamp, *Rdr 12, Glðr 8, Sigv 1, 6. 12, 7. 20*, við s-ir *Sigv 7, 10*, þung s. *Sigv 7, 2*, har s. saman *Hhund II 10*, þá es s. lokit *Hhund I 56*, s-ar læti, *kamplarmen, Krm 16*, skapa s. sverðum *Am 52*, goð ræðr s. ok sigri *Sjórs 3*; s-ar hvatr *Eskál 1*, s-ar hvattr *Ív 6*. — I kenningar, for kriger: s-ar *Rognir Þdr 3*, s-ar *Yggr ÞSkall 1*, s-ar *Njörðr Sigv 13, 3*, s-ar alfr *Rdr 4*, — for sværd: s-ar seiðr *Pl 37*, s-ar naðr *Ht 6*, — for økse: s-ar gifr *Sturl 3, 8*, — for pil: s-ar hagi *Ht 62*, — for kamp: s. sárþislar *Eviðs 5*. — 3) proces, s-ar søekir *Þmáhl 2*. Jfr heim-, skip-

sóknarsnarr, adj, rask i (til) kamp, *Nkt 62*.

sóknarstrangr, adj, stærk i kamp, *Sturl 3, 7*.

sóknbára, f, 'kamp-bølge', blod, *Hl 33 b*.

sóknbjart, adj, munter i kamp, kampglad, s-ar ferðir *Hl 34 a*.

sóknbráðr, adj, hidsig i (til) kamp, *ESK 6, 12, Rst 3* (v. l. til sannfróðr).

sókndeillandi, m, kriger, *Gd β 64*: jfr det følgende.

sókndeillr, m, 'kamp-yder', kriger, *Has 24* (her om røveren på korset).

sóknðjart, adj, djærv i (til) kamp, *Sigv 13, 14, Arn 3, 4, Ív 19, Nkt 70*; om hunde, *Fj 15*.

sóknnefandi, m, 'kamp-udfører', kriger, *Ísladr 17*.

sóknfúss, adj, kamp-begærlig, *Kolli 2, Hl 8 a*.

sóknfærr, adj, dygtig i (til) kamp, *Ív 42*.

sókngrifr, n, 'kamp-trold', økse, sendir s-rs, kriger (sendir = som sætter i bevægelse), *MÞórð 2*.

sókngeðir, m, 'kamp-forstærker', kriger, *Sturl 7, 1*.

sóknharðr, *adj*, *kraftig i (til) kamp*, *Ht 16*.
 sóknheggr, *m*, 'kamp-hægg', *kriger*, *Sindr 3*.
 sóknherðir *urigtig v. l. for söngherðir*, *Vell 19*.
 sóknhvattr, *adj*, *ægget til kamp*, *s-ar sveitir Sturl 5, 1*.
 sóknhött, *m*, 'kamp-hat', *hjælm*, *Sindr 5 (jfr sveillrjóðr)*.
 sóknmidjungar, *m. pl*, 'angrebs-væsner', *Þriðja s., krigere*, (af Þriðja sókn, *Odins angreb, kamp*), *Þmáhl 5*.
 sóknrýrir, *þelf*, *er formentlig fejl for sókrýrir*, *s. d.*
 sóknsterkr, *adj*, *kamp-stærk*, *ESk 6, 8*.
 sóknstrangr, *adj*, *kamp-stærk*, *Steinn 3, 10, Rst 23*; *s-ströng sveit Jöms 24*.
 sóknstriðr, *adj*, *kamp-hárd, hárd, uböjelig i kamp*, *Sigv 12, 1*.
 sóknstærandi, *m*, 'kamp-forstærker', *kriger*, *Pl 57 (ved rettelse)*.
 sóknstærir, *m, s. s. foreg.*, *Þjóða 1, 25*.
 sóknvöllr, *m*, *kampplads*, *s-ar sveillir, som lader kampen svulme (egl. 'som lader svulme på kamppladsen')*, *Ht 61*.
 sóknvörð, *f*, 'kamp-kvinde', *valkyrje*, *s-ir syngva kunnu Darr 9*.
 sóknþorinn, *adj*, *dristig i (til) kamp*, *Sigv 12, 8*.
 sóknþýðr, *adj*, *mild, ventlig, munter i kamp*, *ESk 6, 31*.
 sóknorr, *adj*, *rask i (til) kamp*, *Steinn 3, 7. Þblönd 1, 1*.
 sókrýrir, *rettelse for hdss sókn-, af sókr 'ild', haudrmens sókr, guld, dettes rýrir, gavmild mand, þelf. Jfr ránsókr, versókr*.
 sól, *f*, *sol*, *s. er landa ljóme Rún 21, s. skinanda goð Gri 38; s. heitir með mognnum Alv 16; Sól 39. 40 o. s. v., s-ar geisli Sigsk 55, Lil 27, s-ar sýn, sýnet af, Hávm 68, ból nýtr s-ar, hvor solen når at skinne, Þjsk Lv 4, s. en suðrhalla Akv 30, s. skein sunnan Vsp 4, s. varp sunnan hendi Vsp 5, at upvesandi s-u Hárb 58, und s. (acc.), til jorden, ESk 4, 1, und s-u, på jorden, HHj 39. 43, Grip 7, Arn 2, 20, við s-ar setr, ved solnedgang, Herv II 1, með, við uppruna s-ar Krm 8, 11, s. skinn af sverði Vsp 52, bjartast skinn i heiði s. Mhkv 27, s. tér sortna Vsp 57, björt verðr s. at svartri Arn 5, 24; grund s-u birt Oddi 5; gýgjar s., uvist hvad der menes, Sól 51, s-ar hjörtr, uvist hvad der menes, Sól 55. Personificeret, Vafpr 23, asynje, Þul IV h 2, jfr yy 3. — I kenninger, for himmel: s-ar sjöt Grip 52, s-ar setr Oddi 2, s-ar ból ESk 6, 67, s-ar ítrból Rst 33, s-ar salr Leið 25, s-ar höll Rst 10, s-ar stóll Od 2 (jfr stólkonungr), s-ar þungstóll Máni 1, s-ar gnapstóll Glár 9, s-ar jaðarr Hfr 3, 12, s-ar reitr Lil 11, s-ar hauðr Leið 31, s-ar frón SnE II 196, s-ar grund Balti 4, s-ar land Leið 26, s-ar hjalmr Arn 7, 1, — for kvinde (Sól asynje): S. unnar dags Þham 2, 2, S. mágrundar hyrjar GSúrs 22, S. gullbúa*

stóla Grettis 43, — for guld (jfr SnE I 624): Rinar s. Sigv 3, 18, Mark 1, 6, s. ægis Hávm 11, s. sunds (rettelse for sott) Korm Lv 62, Kolb 1, 5, s. straums ESk 6, 28, s. sægs Mark 4, 2, s. skerfoldar Hávm 12, s. brimleiðar (ved rettelse for -reiðar) Sturl 5, 3, sæ-sól (jfr sædeilandi sólar), GSúrs 12, — for skjold (jfr SnE II 428): gunnar s. Hl 16 a, skipa s. ESk 12, 5, s. elfar skíðs (rettelse for skins) ÞHjalt 1, — for sværd: s. Svölnis éla Rst 16, s. Gunnar hríðar Anon (XIII) B 19, — for öje (jfr SnE I 538): ennis s-ir EGils 1, 34, — for farve (hvormed bøger 'lyses', illumineres): bókar s., da farve tilberedes af jordarter bliver dette identisk med 'sten' (se steinn), HSt 2, 5, — for gud: s. miskunnar ESk 6, 1, s. heilags síðar ESk 6, 3, réttlætis s. Gd 13, gramr s-ar ESk 6, 18 o. s. v. — Sólar Þdr 14 er vistnok fejl for salar. Jfr angr-, arm-, barð-, ben-, blik-, él-, fall-, gnap-, harm-, hlýr-, hneigi-, hnig-, hnit-, morð-, silki-, unnr-.

Sólarljóð, *n. pl*, *Sól 81, men Sól 83 stár ordet i sing.*, S-s saga, *men verset er utvivlsomt et ungt fabrikat*.

Sólarrr, *m*, *sagnperson*, *Högnes sön*, *Am 30*.

sólbjartr, *adj*, *lysende som solen, om kvinde*, *Hhund II 45, Fj 42, Mhkv 11 o. s. v.: fingeret symbolsk navn Fj 47*.

sólbjörg, *f*, *solbjærg, solnedgang*, *s-um í, udtrykket kan være tvetydigt (passende i en gåde)*, *Heið 25*.

Sólblindi, *m*, *sagnperson*, *S-a synir, dværge(?)*, *Fj 10*.

sólborð, *n*, 'sol-planke', *en løs fjæl, der anbringes ovenpå skibets ræling, (= sólbýrði, jfr Falk. Seew., 19. 54.), Þul IV z 5, s-s goti, skib, ÞSær 4, 1*.

sólborg, *f*, 'sol-borg', *himmel*, *s-ar salr Þstf 1, 5. Som kvindenavn, ESk 13, 9*.

sólbrunninn, *adj*, *brændt, svedet, af solen*, *s. armr Rþ 10*.

sólbryggja, *f*, 'sol-bro', *himmel*, *siklingr s-ju, gud, Leið 30*.

sólbýrði, *n*, = sólborð (*s. d.*), *s-is elgr, skib, Kair 26 (jfr ýtir)*.

Sólfjöll, *n. pl*, *sagnlokalitet*, *Hhund I 8*.

sólgagarr, *m*, 'sol-hund', *seilar sól, skjold, dets 'hund', sværd, seilar s. beit leggi Tindr 1, 4*.

sól-Grund, *f*, 'sol-Jord', *Siggjar linda sól, guld, dets 'Jord', kvinde, Leiknir*.

sól-Gunnr, *f*, 'sol-Gunn', *sunds sól, guld, dets 'Gunn', kvinde, Korm Lv 8*.

sólhauðr, *n*, 'sol-land', *himmel*, *sannstýrandi s-rs, gud, Has 27*.

sólheiðr, *adj*, *sollys*, *s-ir dagar Akv 16*.

sólheimr, *m*, 'sol-verden', *himmel*, *Svarf 9. — I pl, S-ar, sagnlokalitet, Hhund I 47*.

sólhvitr, *adj*, *hvid, lys, som solen, om en kvinde, Hávm 97*.

sólhöll, *f*, 'sol-hal', *himmel*, *gramr s-ar, gud, Ltkn 22*.

Sólkatla, *f*, ukendt kvinde, S-u synir Sól 78.

sólknorr, *m*, 'sol-skib', himmel, s-ar harri, *gud*, Kolb 1, 3.

sólkonungr, *m*, 'sol-konge', *gud*, Ekúll 1, 1.

sólkonnudr, *m*, 'sol-prøver', *sunda sól*, *guld*, *dets 'prøver'*, *mand*, Anon (XIII) B 26.

sólmeiðr, *m*, 'sol-træ', *borðs sól*, *skjold*, (*ved rettelse*), *dets meiðr*, *kriger*, Pl 20, *skipa leiðar sól*, *guld*, *dets meiðr*, *mand*, Gyð 8.

sólmrök, *f*, 'sol-land', himmel, *men dette giver ingen mening; der foreligger vistnok fejl for silmörk*, s. d., Anon (XII) C 33.

sólrann, *n*, 'sol-hus', himmel, s-s konungr, *gud*, Pét 23. — Sólronn findes Pul IV bbb 2 som ø-navn; det kunde være pl af s., men snarere er det måske = Sólrcen?

sólroð, *n*, solens rødfarven af himlen om morgenen, *solopgang*, i s. Ht 77.

sólryrandi, *m*, 'sol-forminsker', *svanfoldar sól*, *guld*, *det hele 'gavmild mand'*, ÞjóðA 1, 13.

sólryrir, *m*, s. s. foreg., *urigtig v. l. for sólspennir*, s. d.

Sólskel, *f*, ø på Norðmøre, ('den solbeskinnede skal', navnet svarer til dens beliggenhed), Pul IV bbb 5.

sólskin, *n*, solskin, i pl, *hentydende til de forskellige dage, tider, svørt verða* s. Vsp 41.

sólspennir, *m*, 'sol-omspænder', sól Njóts ranna (*skjoldenes sol*), *sværd*, *dets spennir*, *kriger* (v. l. sólryrir, svipkennir), Eyv Lv 4.

sólstétt, *f*, 'sol-vej', himmel, s-ar gramr, *gud*, Lín 42.

sólstillir, *m*, 'sol-konge', *gud*, Gd 49.

sólstýrir, *m*, 'sol-styrer', *gud*, Mdr 15.

sóltjald, *n*, 'sol-tjæld (-tag)', himmel, s-s konungr, *gud*, Has 10, stillir s-a, d. s., Arn 1, 3.

Sólund, *f*, Sulenøen (ved Sognefjordens mund), Pul IV bbb 5, S-ar sund Korm Lv 38, i pl, S-ir, Bjhit 2, 9, Frþ 1 3.

sólvangr, *m*, 'sol-vang', himmel, *siklingr* s-s Leio 35.

sólviðri, *n*, solskinsvejr, i s. Heio 37.

sólþverrir, *m*, 'sol-forminsker', *svanbekkjar s.*, *gulduddeler* (svanbekkjar sól = *guld*), ESk 3, 2.

sóma, (-ða, -ti), *somme sig*, vel s-ir þat, *det er meget passende*, Hfl 3, *beta* s-ir (konu, *dativ*) Oddi 2, s-ði (manni) Ód 2.

sómalauss, *adj*, *uden hæder*, Mv III 18.

sómaorr, *adj*, *gavmild på hæder*, *om gud*, s. á efsta dómi Lil 70.

sómi, *m*, 1) *hæder*, *ære*, *pryd*, *gera* s-a e-s Rv 31, *sigr* ok s. Heilv 10, *verðr høs* s-a ESk 6, 42, *fullr af s-a Lil 25*, *þjóna* fyr s-a e-s, *arbejde for ens hæders ry*, Lil 80, *tapa s-a Lil 18*, *drepa niðr s-a e-s Nj 24* (*her vel nærmest Gunnars gode*

navn og rygte som kriger), *eflir alls s-a, gud*, Leio 39; s. himintungla siklings EGils 2, 7, *klerka s.*, *gejstlighedens pryð*, Gd 67. — 2) *hædersbevisning, især med hensyn til gæster*, *margs* vas alls s. Am 94. — 3) *sværdnavn*, Pul IV l 1. Jfr ó.

sómalaus, *adj*, *uden hæder*, ntr s-t, *adv*, *lúka s-t dómi*, *uden hæder for dem selv*, GSúrs 12.

sómlundaðr, *adj*, *hæderfuldt sindet*, *hæderlig*, Katr 24.

sómmiðjungar, *m. pl*, 'bue-væsner', *krigere*, Vell 35.

sómr, *m*, 1) *bue*, Pul IV p. — 2) *jætte-navn*, Pul IV b 3.

són, *f*, *blod* (denne betydning foreligger ingensteder bestemt afhjemlet, *men de følgende kenninger må antages at forudsætte den*), s-ar baltí, 'blodets björn', *sværd*, Korm Lv 28 (jfr hele sammenhængen), s-ar ófnir, 'blodets slange', d. s., Ísldr 5; — *det samme ord foreligger rimeligvis også i navnet på det berømte kar*, Són, *hvori en del af digterdrikken* (der jo oprindeligt var Kvasers blod) opbevaredes, (SnE I 216. 218), såð S-ar, *digterdrikken*, Eil 1, bjórr S-ar (jfr bjórstofofandi) Giz 2, 2. Jfr Kock, IF X, 109 f.

sónviðr, *m*, 'klang-træ' (af sónn = lat. sonus 'lyd'), *heljar sónn*, *økstens klang*, *kamp*, *dens viðr*, *kriger*, EGils 3, 19.

sópa, (-aða, -aðr), *feje*, *rense*, *syndum* s-aðr, *renset for synd*, Pét 36.

sól, *n*, *sod*, *røg*, *logi skaut glóðum ór* s-i Valg 2.

sóta, *f*, *kamp*, Pul IV k 2.

Sótasker, *n. pl*, *skær ved Sverrigs øst-kyst*, Sigv 1, 1 (her sker Sóta).

sóti, *m*, *hest*, *som egennavn*, Pul I a 1, — *i kenninger, for skib*: *byrjar* s. Frþ 1 2, *sævar* s. Hrafn 2, s. *svanbekks* EGils 3, 17, *barða* s. Gyð 2, *Glamma* s. Gráf 9; — *for ulv*: *Leiknar* s. Hl 32 b, *íþlu* s. Ód 24, *Griðar* s. BjH 1, *Íjarðmývils* Sifjar s. Hókr 5. *Som mandsnavn* (sagnperson), Örv IV 7. IX 43. Jfr byr-, lög-.

Sótr, *m*, *Sartorøen* (i Hörðland), Pul III 3.

sótrauðr, *adj*, 'sodrød', *mörkerød*, s. hani, *om Hels hane*, Vsp 43.

sótt, *f*, 1) *sygdom* (legemlig), Fj 36, *bráðar s-ir Oddrgr 5*, *miklar s-ir Oddrgr 2* (om fødselsveer), *eldr* (tekr) við s-um Hávm 137, *ferr* s. of *kyn dróttar* Drv (XI) 9, *kvalar* ok s-ir Lil 82, s-ar *brími* St 20, *grimmlig* s. Lil 73, *lækning* s-a Lil 89. — 2) (åndelig) *bekymring*, hvöss sú s. Korm Lv 35, *øng* es s. *verri* an sér *engu* at una Hávm 95, *sqr* s. Has 47, *minnask minna* s-a Lil 53, s-ar *auki* Lil 40. — *I kenning for vinter*: s. *grettis*, *slangens sygdom*, Harð 14. Jfr ána-, bana-, birki-, bit-, bráð-, fjör-, riðu-.

sóttlaus, *adj*, *uden bekymringer*, E Gils 2, 1.

sóttlauðr, *adj*, *død af sygdom*, Sigdr 33.

spakfrømuðr, *m*, *klog svinger* (frømuðr

= 'den der stiller noget frem'), valteins (sværdets) s., kriger, *Yt 8*.

spakligr, adj, vis, klog (omtr. = spakr), spjöll s-g, om spádom(sævne), *Vsp 29*, s-ar spár *Merl I 1, II 10*.

spakr, adj, 1) vis, klog (bruges især om de medfødte ævner, modsat fróðr, samt om lovkyndighed), om fyrster, *Fáfn 32*, *Ht 70*, s. i orðum *Grip 7*, s-ir völundar *Merl II 7*; spök trúa *Heilv 7*; urígtigt (for sonr?), *Sigv 3, 20*. — 2) fredelig, stilfærdig, medgørlig, ef oss (konur) at s-um yrði *Hárð 18*. *Jfr* dóm-, drjúg-, full-, jafn-, marg-, ráð-, völu-.

spann, n, spand, kar, heyrnar s., horel-sens kar, øret, *Arbj 19*.

spara, (-ða, -ðr), spare, gæmme, være karrig på, opt s-ir leiðum þats hefr ljúfum hugat *Hávm 40*, s. hodd *Hhund I 9*, s. auð *Nkt 33*, s. fé *Sigv 2, 2*, s. gollhring *GunnSig 1*, s. armlog *Hl 17 a*, s. digul-jökla *Hl 28 b*, s. skaða bótir *Rst 30*, s. spjöll *Ht 80*, lof erut spörð *Sigv 13, 27*, s. hjörleik *ÞSær 4, 3*, s. jó, spare sin hest, ride langsomt, *Korm Lv 24*, þat namk lítt s. *Ht 92*, s. sik, holde sig til-bage, skáne sig, *Arn 6, 13*, *Hókr 5*, *Mhkv 27*, spórðumk fæst *Sigv 3, 13*, láta sparðan hneiti *Arn 3, 14*, s. sverð *Ragn III*; s. fjör *Stúfr 8*, *Þorm 1, 9*, s. fjanda enn folkskáa, spare, skáne, ham (hans liv), *Fáfn 37*; — med infinitiv, s-i ek eigi goð geyja *Hjalti*, s-ik við hæl at mæla *Pul III 2 a*, seggr s-ir sverði at höggva *Anon (XIII) B 1*; — absolut, være sparsom, *Gd 69*.

Sparinsheiðr, f, sagnlokalityt, *Hhund I 51*.

sparkr, adj, livlig, ubændig, s-ar óttum konur *Hárð 18* (vokalens beskaffenhed er ikke helt sikker).

sparr, adj, sparsom, andar s., berøvet livet, *Nkt 65*. — *Jfr* vél-.

sparrhaukr, m, spurvehøg, *Pul IV xx 3*.

sparrí, m, sparre, s. Fenris varra, hvad der spærrer Fenris gab op, sværd, *Eyv Lv 6*. *Jfr* góm-.

spáa, (-ða, -t), spá, *Merl II 13*.

spáðómr, m, spádom, spáævne, s. nam sæma *Gudmund Gd 17*.

spáðómsorð, n, spádomsord, spádom, *Lil 12*.

spágandr, m, spá-stav, stav (stok) ved hjælp af hvilken spåkvinder udforskede fremtiden (*jfr* beskrivelsen af sejdkvinden i *Erik d. rødes saga*), (hun, vólven) fekk (havde fået) spjöll ok s-a *Vsp 29* (*jfr* seiðstaftr).

spákona, f, spåkvinde, *Korm Lv 53*.

spámaðr, m, spámand, *Merl I 1. II 10*, i pl. *SnE II 242*, *Katr 2*.

spámær, f, 'spá-mø', hjaldrs Þrúðar vangs þings (kampens) s., valkyrje, *Þmáhl 7*; de siges at 'syng'e; i s. má spá vel også hentyde til den 'sang', som vólverne (sejdkvinderne) benyttede under udevelsen af deres kunst.

Spánn, m, Spanien, á (fyr) S-i *Hskv 2, 2*, *Rv 20. 22*.

spásaga, f, spádom, *Merl II 93. 100. 101*.

spáberna, f, 'spá-tærne', s-ur langra nóta spórðíjadráðar, 'nættenes spátærner (∴ fuglen tærne), hvis vinger er en hale', en skæmisom kenning for sildene, *Eyv Lv 13*; formentlig hed en art 'tærner' 'spátærner', 'varslenende tærner'.

speki, f, visdom, kundskab, nam s. Þjóð 3, 2, hugar s. *Hsv 148*. *Jfr* geð-, hag-, hugar-, orð-.

spekingr, m, vismand, *Pul IV j 3*, *Katr 13*.

1. **spekja**, f, (klog) samtale(?), aðrar vörut okrar s-ur *Guðr III 4*.

2. **spekja**, (spakða, spakiðr), stille til ro, hilmir spekr skatna (sverði), gör dem stille ved sværdet, dræber dem, *Ht 7*.

spekt, f, (ældre spekö), klogskab, visdom, slikr at s. ok ríki *Nj 4*; *Gd 32*, *Katr 7*.

spektarandi, m, visdoms-ånd, om den hellig ånd, *Heilv 3*.

spektarlaus, adj, uden visdom, klogskab, *Katr 14*.

spell, n, fordærv, ødelæggelse, vinna skikkju (dativ) s. *Rst 30*, þat vas s. es vann *Gautr I 4*. *Jfr* aldr-, dreng-, fjör-, for-, gunn-, lif-, mann-, vin-.

spenja, (spanða, spaniðr, spandr), lokke, føre, trække, (noget fra en, ud af en), s. e-n til ynðis, føre en til, *Pl 54*, *Has 36* (her part. pl. spönd), s-jask til óvenju, lade sig lokke til, vænne sig til, *Líkn 35*, s. e-n frá þólvi *ESk 6, 14*, s. aldr sinn frá e-u *Has 8*, s. ulf ór skógi á sör *Þjóða 3, 29*, synd spenr illa venju á sik *SnE II 234*; s. benja linn til sára *Hl 16 b*; s. skip til óðals e-s *Arn 2, 11*, om at underkaste sig et land, s. (land) und sik *Hfr 1, 3*, *Eg Lv 9*, *Sigv 10, 6*, s. jörð ór hendi e-m *Eg Lv 43*.

spenna, (-da og -ta, -tr) 1) spænde, om-spænde (af spönn) med hånden, s. of liðu *Stigrð 9*, tvær hendr s-du of skapt *Arn 3, 10*, s. hlummi *Ht 75*, s. ör *Gd 3 53*, s. horn *Rst 13*, s. stog *ESk 12, 10*, s. konu, omfavne, *Þhred 3*, *Vígl 5*. — 2) omgive, omslutte, fjotrar s. e-n *Lil 61*, s. þyrni of enni *Lil 49*, s. men at halsi *Herv V 12*, spentr fjóturr *Völ 11*, hosur s-tar *Gd 34*; — fári spentr, omgivet, grebet, af ulykke, *Mv I 16*. — 3) ud-spænde, s-du ilja gaupnum á mó, begav sig på vej og gik, *Þar 3* (hører egi til første betydning, *jfr* kenningen ilja gaupnir). — 4) med upp, opspænde, upp spentr hjalmr *Hálfs IV 3*. — 5) bortødsle (efterklassisk), s. (kirkjunnar) mundi (gaver) ok rentur *Gd 30* (*jfr* senisl. eyða og spenna); — part. s-andi, s-ar baugs, gavmilde mænd, *Katr 38*.

spennir, m, 1) ompspænder, ihænde-haver, s. guðdóms *Katr 17*, s. harma, sørgende mand, *Pét 22*, s. malms, kriger, *Katr 14*. — 2) bortødsler, s. eyja hringis

elda *Katr 3*. *Jfr* auð-, brodd-, frón-, heim-, hodd-, sið-, sól-.

spennitöng, *f*, 'tang til at gríbe (og trække ud)', *knibtang*, *Mey 27*.

spera, *f*, *sfære*, *yfir s-as (lat. acc.)* *øfri Lil 72*.

sperna, (sparn, *sporninn?), **1**) *træde*, *betræde*, *rastar knorr sparn rádyris vörr Sigv 14*, **2**) þann hergammr sparn íceti *Yt 19*, Haraldr sparn á mó marnar *Har níd*, hrafngeilir sparn höfn hæli langskipa *Hallí 1*. — **2**) *sparke*, *kaste*, bendr alm sparn til unda *HI 20 b*, *jfr(?) HI 14 b*, alm sparn af sér odda *Jöms 27*.

Spes, *f*, *helgeninde*, *Mey 58*.

Spé, *f*, *elvenavn*, *Pul IV v 5*.

spéa, (-aða, -at), *spøge (af spé 'spøg, nar')*, *el. speja*, *spørge*, s. með gerðum, *sige spøgende(?)*, *Pét 22*.

spíki, *m*, *en vis fugl*, *Pul IV xx 3* (*vo-kalen er metrisk kort*).

spilla, (-ta, -tr), **1**) *spilde*, *fordærve*, *ødelægge*, s. brag, *fordærve digtet (digte-kunsten) ved spot (misbruge digtningen ved spottevers)*, *Mark 4, 2*, s. síðunum *Lil 9*, s. fríði *Svert 2*, s. lögum *Heil 7*, s. sífjum, *ved utugt*, *Vsp 45*, dauði s-ir *œði öllu*, *gör ende på*, *SnE II 236*, *upers.*, eigi s-ir hyggins hjali, *man fordærver ikke, modbeviser ikke, den kloges tale*, *Mhkv 15*; nema mjötuðr s-ti, *medmindre skæbnen havde bragt ulykken*, *Oddgr 16*. — **2**) *eufemistisk*, *gøre ende på*, *dræbe*, s. órum *Herv VII 13*, s. ætt *Herv III 10*, s. sér *Am 104*, s. ætlak þóðum *Am 78*. — **3**) *absolut*, *fordærve venskab*, *godt forhold*, *helt því unz herr of s-ti BjH 7*, s. fyr sér ok óðrum, *fordærve (sagen for) sig og andre*, *Has 10*. — **4**) *medium*, *sumir s-tuz*, *om moralsk fordærvelse*, *Gd 47*, *vöru s-tir*, *d. s.*, *Gd 40*, sem engillinn tók at s-az *Lil 9*.

spillir, *m*, *fordærver*, *ødelægger*, s. ættar, *slægtfordærver*, *degenereret person*, *Puríðr*; s. bauga, *gavmild mand*, *Fáfn 32*, *Merl II 13*. **93**. s. odda, *kriger*, *Katr 18*. **34**; frœða s., *egl. 'dårlig digter'*, *men beskedenheds udtryk (jfr skekkja)*, *Holmg B 10*. *Jfr* ljör-, fríð-.

spinna, (spann, spunninn), *spinde*, s. dýrt lin, *om valkyrjerne*, *Völ 1*, skaut es spunnu *Ótt 2*, **20** (*om sejlet*), *súðreyskar spunnu Orv II*.

spíkr, *m*, *jærnnagle (no. spiik, Aasen)*, *blandt 'skibets dele'*, *Pul IV z 6*.

spíra, *f*, *tynd*, *lang stang*, *Pul IV kk 1*, *hringa s.*, *kvinde*, *Anon (XII) C 34*.

spjald, *n*, **1**) *spjæld*, (*firkantet*) *tynd tavle*, *især sådanne der anvendtes til et slags væv (hvordved bånd, strimler, vævedes)*, *húnskar meyjar þærs hlaða s-um Guðr II 26*. — **2**) *beskrevet blad*, *valdr himneskra s-a*, *om hellige skrifter*, *Pét 20*.

1. **spjall**, *n*, **1**) *talen*, *efterretning*, *nyhed*, *kun*, *som det synes*, *i pl spjöll*, *telja móðug s.*, *fremsige sin sørgelige skæbne*, *Ghv 9*, *spaklig s.*, *om spådomme*, *Vsp 29*,

rekja s., *undersøge spådomme*, *Merl II 94*, *hermðar spjöll*, *vrede ord*, *Refr 3*, **3**, s. salma, *spámanns Merl II 96 95*. — **2**) *fortælling om begivenheder*, *nyheder*, *ný s. HHj 31*, *förn s. Vsp 1*, *Hhund I 36*, *fregna s-a Guðr II 5*, *spurð s. Ht 80*, *þung s. Ragn V 6*. — **3**) *runer eller (egl.) disses indhold*, *rjóða s. í dreyra Eg Lv 3*. *Jfr* and-, goð-, hermðar-, vig-.

2. **spjall**, *n*, **1**) *fordærvelse*, *ødelæggelse*, (= spell), *fríðar spjöll Arbj 23*. — **2**) *fejl*, *lyde*, *spjöll eða kostir Merl II 97*. *Jfr* líf-, læ-, mann-.

spjalla, (-aða, -at), *samtale*, *især fortrolig*, s. við e-n *Hávm 82*, *Leið 22*, *Ofeigr 2*; *absolut*, *fjöld nam at s. Brot 13*.

spjalli, *m*, *samtaleven*, *fortrolig ven (jfr rúni)*, *Pul IV j 9*, *Gauta s.*, *Óðin*, *St 21*, *Hrungnis s.*, *jætje*, *Hym 16*, *Aurnis s.*, *d. s.*, *Sturl 4*, **19**, *lausnara s.*, *kong Olaf*, *ESk 6*, **30**; *ofte om fyrster*, *harra s. Mark 1*, **26**, *gotna s. Þjóða 1*, **6**, *Arn 2*, **8**, *gumna s. Stúfr 4* (*v. l. gauta*), *Ht 83*, *om en jarl*, *konungs s. Hfr 1*, **5**, *jofra s. Gráf 9*, *om andre*, s. landreka, *om Ulv staller*, *Steinn 2*, *jofurs s-ar Steinn 1*, **3**, *konungs s. Ragn V 5*.

spjót, *n*, *spyd*, *lanse*, *Pul IV n*, *skjóta s-um Hfr 3*, **4**, *nista s-i Lil 66*, s. flugu laus í hausum *Arn 6*, **10**; s-a mótt, *kamp*, *Styrr*, *Gunnl Lv 13* (*jfr móteflandi*, *mótrunnr*). — *Jfr* bana-, baug-, gunn-.

spjóturrnr, *m*, 'spyd-træ', *kriger*, *Rst 30*. **spjótuskopt**, *n*, *spydskaft* (*skopt er dog ellers ukendt i betydningen 'skaff'*), *bjóða orrostu s-um Sturl 5*, **12**.

spjör, *n*, *pl*, *spyd*, *Pul IV n*, *q*, *Vígf 2*, *Ól helg 3*, s. sungu *Skúli 1*, **2**, s. knóttu glymjia *Gldr 7*, *Hfr 3*, **7**, s. gullu *Vell 36*, *Hökr 4*, *Merl II 68*, s. braka *Ht 9*, *rjóða s. blóði Nj 18*, *flugu dreygru s. Hfl 10*, s. rjúfa sundr undir *Ht 10*, né auðskæpt almanna s., *ordsprog*, *allemands spyd er det ikke let at skæfte*, *Arbj 20*.

spjór ráðandi, *m*, 'spyd-ejer', *kriger*, *Merl II 97*.

spor, *n*, *spor*, *trin*, *mærke efter foden*, *bruna í s. e-m*, *følge ens spor*, *ESk 12*, **5**, *blístra í s. e-m*, *flöjte i ens spor*, *følge ens spor*, *tæt i hælene på en*, *blístrar metnuðr meyjum í s. Merl II 76*, s. snótar *Merl I 12*, *renna blóði í s.*, *ved indgåelse af fostbroderskab*, *Brot 17*; *líknar s.*, *nådens 'spor'*, *her betyder s. åbenbart 'fod'*, *'fod som bevæger sig for at bringe hjælp'*, *hvorpá runer er ristede*, *Sigrðr 16*. — *I kenninger*, *for sår*: s. *eggja(r) Tindr 1*, **4**, *ÞKolb 3*, **12**, *Nj (XII) 3*, *sár-elda s. Eskál Lv 3*, *jfr s. Dags hriðar Þorm 2*, **24**. *Jfr* dolg-, fót-.

spordfiadradr, *adj*, *hvis 'fjædre' (vinger) er spordr*, *þ: fiskehale*, *om síldene*, *der kaldes spærnur (s. d.)*, *Eyv Lv 13*. *Jfr* *K. Gíslason*, *Aarbb 1866*, s. 189.

spordr, *m*, *hale (især på fisk*, *drage)*, *drekarnir rísa opt á s-ð Mhkv 5*; *den yderste del*, *ende*, *brúar s.*, *hvorpá ru-*

ner (tænkes her særlig på Bivröst?), Sigrdr 16.

spori, m, 1) spore, Gd 34. 36. — 2) ravn, Pul IV tt 2. Jfr haug-.

sporna, (-aða, -aðr), betræde, s. fold Harð 19, s. völlu Vsp 24, s. aur Þjóða 1, 3, s. mó Þjóða 4, 7; s. moldveg, om nyföðte börn, Oddrgr 8; s. á mó (om de på land trukne skibe) Sigv 3, 10, láta (skip) s. á unnir Sigv 12, 3, s. of valfalli Grani 2, láta lögsoða s. norðan Eyv Lv 13. Jfr il-.

Sporvitnir, m, hestenavn (egl 'spor-utv'), Hhund I 51.

spott, n, spot, hán, séa við s-i Nj 1, af s-i Nj 14, haina s-i Gd 6.

spói, m, spove, Pul IV xx 3.

spónn se spónn.

sprækka, (-aða, -at), krybe, bevæge sig om hinanden, maðkar s. í sórum Gd 3 47.

sprakki, m, kvinde, Pul III 2 a, IV 1, Óhelig 10; s. hraunatta, jættekvinde, Isladr 5. — Som egennavn, Rþ 25.

sprengja, (-ða, -ðr), sprænge, s. brjóst út Mey 27.

sprengri, m, rævnen, hrafn fekk at drekka blóð til s-s, sá at den kunde rævne deraf, Hl 31 b.

1. spretta, (spratt, sprottinn), 1) springe, falde, s-r mér af fótum fjóturr Hávm 149.

— 2) springe frem, om kilde, Bergb 3, om flamme, s-r upp logi Merl I 12; spruttu á tái, sprang frem, grode, Hamó 1.

2. spretta, (-ta, -tr), sprætte, flænge, skære út, s-tt er í miðju mótpeningum Merl II 52.

sprettingr, m, jette (egl 'den opspringende?'), Pul IV b 3.

spreyfinn, adj, stolt, s. sprakki Vígl 3.

springa, (sprakk, sprunginn), 1) briste, gå út, hjalmr springr ESk 4, 2, brynjur sprungu Mark 1, 20, lind sprakk Eviðs 5, lind varð s. í tvau ESk 9, 1, skildir sprungu Ótt 2, 7, hlíf varð s. Gisl 1, 12, geirar sprungu (v. l.) Sigv 1, 14, bein sprungu Grettis 35, enni sprungit Pét 38, þótti s. haudr ok himinn Sól 54, (goll, guldringe) hefr opt sprungit Ht 41, — om søen, sundr s-r (sær) fyr þorðum, kløves af, ESk 12, 13, sundr sprakk vágr fyr vendi, om det røde hav, Leið 18. — 2) rævne, briste, Loptr vas of sprunginn Haustl 8, Sörli sprakk af gildri þrø, hans hjerte brast, Mhk 13, mundi hon s. Guðr I 2, om en hest, der dør af træthed, overanstrengelse, Korm Lv 24, æde sig ihjæl, nema á hræum spryngir Hhund II 33. — 3) blive sprængt, auga sprakk út á kinn E Gils 1, 32. — 4) orðafar hefir sprungit mér framm af tungu, har grot frem, Gd 2. — 5) springe (efterklassisk), sátur sprungu út ór bæjum SnE II 192 (jfr den prosaiske bemærkning, hvor s. genges ved renna). -- Løb 9 urigtig v. l.

spróga, (-aða, -at), læse, rende, yfir of skóg at s. Þjóða I, 17.

Sprógr, m, hestenavn ('løberen', jfr det foreg.), Anon (XIII) B 27.

sprund, n, kvinde, Pul III 2 a, IV 1, Korm Lv 59, Lil 28. 90, hættu til s-a Hfr Lv 19, fagrt s. Þjóða 4, 18, valskt s. Rv 22, konungur s-a Oddi 2, hellis s., jættekvinde, Þdr 14, s. Hjaðninga, Hilde, Ht 49. Som egennavn på en af Karls døtre, Rþ 25. Jfr hreysti-.

spræna, (-ða, -t), udsende, især om noget stråleformet, spy, und s-ði rauðum legi Jök 2, intrans. blóð s-ði á brand Þjóða 1, 22.

spyrja, (spurða, spurðr), 1) egl. 'spore', forfølge et spor, undersøge, ransage, erfare, høre, s. herðibrogð Jór 2, s. morð-þor Sigsk 40; Völ 6; s. leidangr Sturl 3, 6, s. sann Þorm 1, 7, s. satt ESk 9, 2, spurð spjóll Ht 80, verk spurðusk Bbreiðv 6; abs., enn lystir mik s. ór Gørðum Sigv 13, 27; med fölg. at-sætn., spurt hefr öld at ESk 6, 12, Mhk 15: — upers., þat spyrr framm í ótt Ht 89. — 2) spörge, spurði orði Anon (XI) Lv 16, s. (e-n) e-s Grip 3, Hárb 9, Guðr II 17; s. at e-u, spörge om noget, Reg 17, Grott 8, Hhund I 23, Hávm 80, Mhk 19, VGl 7, Herv II 3, s. at e-m Hávm 109; s. eptir e-u, d. s., Am 78: — s-jask fyrir, spörge sig for, Sigv 3, 4, 5, 2.

spyrna, (-ða, -t), sparke, stemme med foden imod, s. í lóla EGils 1, 17.

spýta, (-ta, -tt), spytte, spy, s. blóði Þ Sær 4, 4, EGils 2, 15.

spýting, f, bespytning, Líkn 15.

spætr, f(?), spætte, Pul IV xx 6.

spöng, f, spang, plade, brynju s-ir Ht 57; — i kvindekkeninger, þorna s. Hrafn 3, gulls s. Mv II 5, auðs s. Vígl 14; brúnleggs mýils s. Korm Lv 55, jfr Pul IV yy 3. Jfr auð-, eld-, lin-.

spónn, f, 1) afstanden fra tommelfingerens spids til de andre fingerspidser på den udspilede hånd (greip). Pul IV öð, mæla e-n s-um Gautr II 7, átta s-a, 8 'spænd', EGils 1, 36. — 2) hånd, i kenninger, for guld: blik s-ar Ht 40, røf s-ar Ht 44, — for sølv: jökull s-ar Nj 3. Jfr regin-.

sporr, m, (-s), spurv, Pul IV xx 3, Gautr I 4, hefna s-s Yt 8.

spó, f, spá, spádom, segja s. Hróm 1, Þjóða 4, 11, spakligar spár Merl I 1; vil-sinnis s., spá om noget ondt (elendig-hed), Guðr II 38; — da 'spádom' ud-øvedes ved hjælp af 'sange', kunde s. få betydningen 'sang', 'klang', malm- hríðar s., kamp, Hfl 4. — Jfr hug-, víg-.

spónn, m, (yngre spónn), 1) spån, brinnandi s. Hark 23, leggja í s-u, slá í smá stykker, Steinunn 1. — 2) i pl. = ennispænir, gollnir spænir ESk 12, 11. — 3) spænir, i ol, sværðskede (egl de to træplader, skeden var sammensat af), draga (sverð) ór spónum GSúrs 21. — 4) blása í spón at e-m, synes at måtte betyde 'undvære en', Ragnþ. Jfr horn-, hún-, skot-.

staðarmaðr, *m*, *bys indvæner, borger*, *Mv II 14.*

staðfesta, (-ta, -tr), 'stedfæste', *støtte, betrygge*, styrki ok s-i *Anon (XII) C 7.*

staðfesti, *f*, *standhaftighed*, *hugar s. Gd 63.*

staðlaus, *f*, 'stedløshed', *mangel på fast grundlag, s-u staðir, ord der savner pålidelig grund, upålidelige ord, upålidelighed, Hávsm 29.*

1. **staðr**, *m*, (1) *sted* ('*hvor noget står*'), koma í marga s-i *Hávsm 66*, í mörögum s-ð *Hfr 2, 3*, í þessum s-ð *GÞorg*, í einum s-ð, *pá ét (og samme) sted, Hávsm 35*, ókunnr s. *Hávsm 10*, hjatr s. *Ód 28*, stallheilagr s. *Fj 40*, setja í einn s-ð, *samle på ét sted, samle til et hele, Lil 96*, færa orð í einu stað *Mv III 1*, biða or s-ð, *pá stedet, Eviðs 3, Sigv 1, 2*, bregða (skipi) or s-ð, *føre det bort, Steinunn 1*, færa or s-ð *Grott 11*, liða or s-ð *Dár 5*, gjallr færir or s-ð *Frþ I 3*, haldandi s-i, þurfandi s-a *Lil 1*, fá ekki af s-ð, *fá intet af stedet, fá ingen plads, SnE II 202*, merkja e-m s-ð *Styrr*, eiga s-i, *have (bestemte) steder, Vsp 5*, sessar ok s-ir, (*bestemte*) *pladser, Lok 7. 8*, eiga s-ð und steini *Alv 3*; villr s-ar, *tøgende fejl af sin plads, Hfl 5*, nema s-ar, *stansé, Þjóða 4, 1*, falla apr í s-ð, *tilbage, Sigsk 23*; liða út í s-ð *Korm Lv 37*, hjórr knátti leita s-ar *Dmáhl 2*, leita sér s-ar, *søge et sted (for at forrette sin nødtørft), Hávsm 112*, rakkr s., *farligt, besværligt, sted, GrHj 1*, vandr s., *d. s.*, *Þjóða 4, 27*, koma herr í s-ð *verra Sigv 2, 5*; séa s-ð e-s, *se en tings sted, séa engan s-ð e-s, ikke se det mindste (tilbage) af noget, Merl II 7*; skipta í þria s-i, *i 3 dele, Merl I 5*; — í bróður s-ð, *i stedet for en broder, St 17, Iv 13*, í kvánar s-ð *Bjht 2, 13*; — hyggju s., *tankens, sjælens, sted, brystet, St 2. — 2*) *by*, í þenna s-ð *ESK 6, 65*; s-ir *Danpar = Danparstaðir, s. d. — 3*) *stedsnavn, Kap Stádt i Norge*, fyr norðan S-ð *Ólhelg 5, Steinn 3, 11*, fyr S-ð *Ploft 2, 5*, af S-i *Gísl 1, 4*, frá S-i *Gautr II 9*. — *Jfr ból-, Danpar-, eld-, Geir-, hófuð-, pínu-, val-.*

2. **staðr**, *m*, (-s?), *ævnene til — trods bøjelighed — at 'stå' (stå stivt), elastisk ævne, elasticitet, s. esa (sverði) Korm Lv 27.*

staðdr *se* *steðja*.

Stafanes, *n*, S-ss *vágr, på Fjalir i Norge, Hál 10.*

Stafangr, *m*, *Stavangerfjorden, Pul IV cc, Arn 2, 10.*

stain, *m*, *stavn, Pul IV z 5* (*både for- og bagstavn, men hyppigst om den første; pl. s-ar er undertiden brugt om en enkelt stavn*), skeiðar s-ar *Sigv 2, 9*, standa í s-i *Eg Lv 1*, gripa á s-i *Hym 27*, með s-um, *fra den ene til den anden, Iv 42, Orv IX 43*, snekkju s-ar bera gollna spónu *ESK 12, 11*, skreyta stafna *Ht 73*, *i disse to tilfælde om én stavn, á eilíða s-i Korm Lv 57*, fyr s-i, *foran i, Hhund II 19*, búa

í fögurum beits s-i *HHj 14*, byggva blóðga s-a *Hhund II 13*, verja s. *Dorm I, 12*, tengja s-a saman *Sveinsfl*, úrigr s. *HHj 15*, grafnir s-ar *Guðr II 16*, gyldir s-ar *Akv 5*, setja s-a í haf *Ótt 3, 2*, snúa s-i til hafnar *Líkn 33*, setja s-a at móti *ÞKolb 3, 3*, skjóta s-i til Hallands, *sejle til H., Arn 6, 2*, Forminterra varð fyr s-i, *blev foran, man kom til F., Hskv I, 1*; á s-i skal (rúnar) rísta *Sigrðr 10*; s. (= *skibet*) hefir numit staðar í miðju landi *Þjóða 4, 1. — I kenningar, for skib: s-a skið Ólvh 2, 9, s-s Hrafn Edað 2, s-a Valr (hds stavnvalr) Anon (X) I B 8, s-a stóð (ved rettelse) Líkn 34, og mulig s-s haukar Drv (XI) 8, — for hav: s-a jorð Refr 2, 2, — lesnis s., hovedets stavn, vistnok = ansigt, Hallbj, — s-s plóglimar grafnar, den udgravede, (søen) pløjende stavn, Bergb 9; s-a gnóð, skib, hyrketils s-a gnóð, husets skib, sængeleje, Korm Lv 41. — Jfr folk-, fram-, hófuð-, il-, skip-, val-, pl-.*

stainblóðigr, *adj*, *med blodig(e) stavn(e), om skibe, ESK 10, 2.*

stainbúi, *m*, *stavnbo, forstavnskæmpe, Vøls 12, Hjálmp III 11.*

Stainlámr, *m*, *sagnperson* ('*som kikker, ser skarpt, i forstavnen*'), *Hæng IV 1.*

stainkliif, *n*, '*stavn-klippe*' (*Jfr kliif*), '*stavn-fjæld*', *havet, s-s stóð, skibe, Þ loft 2, 5.*

stainkvigr, *m*, '*stavn-tyr*' (*kvigr 'ung tyr'*), *skib, Eg Lv 23.*

stainreið, *f*, '*stavn-kærre*', *skib, SnE II 212.*

stainrúm, *n*, *stavnrum, det rum, stavnen danner, er nærmest ved stavnen*, hvarfa innan s. *Ulfr*, byggva s., *om en død i stavnen lagt træl, Anon (X) II B 9.*

Stainnes, *n*, *sagnlokalityt, Hhund I 23.*

stainstóð, *n*, '*stavn-hest*', *skib, s-s stýri-meidar, krigrere, Brúsi.*

staintjald, *n*, '*stavn-tælt*', *tælt over stavnen(e)*, bregða s-um af *Hhund I 26.*

stain-Valr, *m*, '*stavn-hest*', *skib, vistnok urigtigt for staina Valr, Anon (X) I B 8.*

stainvigg, *n*, '*stavn-hest*', *skib, láta s-s hófuð liggja, de med dragehoveder forsynede skibe, Edað 5.*

stainvollr, *m*, '*stavn-mark*', *sø, Rv 9.*

stafr, *m*, (*pl -ar og -ir*) 1) *stav, stok, hlaupa of s-i Máni 2*, vígðr s., *pilgrimsstaven, Sigv 12, 27*, hafandi s-i, *d. s.*, *Sigv 10, 10. — I kenningar, for kriger: oddfeimu s. Gunnl Lv 5, valfreyju s. Nj (XII) I, ógnar s. Ótt 3, 11, rimmu s. Anon (XIII) B 47, s-ir Þróttar regns Korm Lv 46, malmregns s-ar Líðs 1, oddregns s-ar Korm Lv 38, hjalmraddar s. Obreið 1, geirleiks s-ir Nj 22, fleindöggar s. Eg Lv 31, hjörva s-ir Þjóða 1, 13, s. (ved rettelse) stála VGl 1, róglíns s-ar (ved rettelse) HolmgB 8, undlínns s-ar Bót, randlínns s-ar Pl 48, vignaðrs s-ar Korm Lv 62, gunnveggs s-ar Ht 61: — s. Nials húsa, om Kári som svoger af Njal, Nj (XII) 2. — 2) *runestav, runetegn, (pl -ir), vant**

es s-s *Am 12*, þrír s-ir *Ski 36*, villask of myrkvan s-í *Eg Lv 38*, hverskyns s-ir ristnir ok roðnir (vöru í horni) *Guðr II 22*, ráðnir s-ir, stinnir, stórir *Hávnm 142*; — *kundskaber*, fornir s-ir *Vafþr 1. 55*, *Alv 35*; sannir s-ir, *sande ord*, *Sigrðr 14*, staðlausu s-ir, *upáldelige ord*, *Hávnm 29*, *bogstav*, upphafs s-ir *Pét 1*. — *Jfr* auð-, átt-, folk-, gný-, goll-, her-, hjalm-, hnig-, hóg-, iveg-, jarn-, kyn-, laga-, láð-, leyg-, lóg-, mótt-, óð-, ógnar-, seim-, skæ-, veðr-, ætt-; — blund-, bøl-, dreyr-, feikn-, flærð-, hel-, kvein-, lasta-, laun-, leið-, líkn-, mein-, orð-(?)

stag, *n*, skibstov (det der går fra mastetoppen til forstavnen), *Dul IV z 5*, spennna stog *ESk 12, 10*, rýna við s., *pludre med*, *Þjóða 1, 4*, renna rétt á s., *lige ud (i reining efter tovet)*, *Valg 6*, keyra vefi á s., *drive sejlene lige frem*, *Gísl 1, 15*, hrinda rifjum á s., *d. s.*, *ESk 12, 14*.

stagi, *n*, stejle, kvelja e-n í s-i *Heil 16*, þindr á s-i *Anon (XIII) B 55*.

stagiútr, *adj*, ludende som tovet (der går fra mastetoppen til stavn), *Stefnir 2*. **stagsjórnmar**, *m*, 'hest der styres ved stagsjórn, styrelse ved hjælp af tovet fra mastetop til forstavn', skib, *Hhund I 29*.

staka, (-aða, -at), støde til noget (så at det falder), állóð s-ar *Mhkv 26*, s. e-m *Rv 14*.

stallari, *m*, staller, *Sigv 5, 6. 12, 18. 13, 6*, *Steinn 2*, *Ulfr*, *ESk 13, 5*.

stalldræpr, *adj*, slået af frygt (*jfr 2*. stallr), vinna mönnum s-p hjörtu, *indjage skræk*, *Arn 2, 12*, jöfri varat (hjarta) s-t *HI 15 b*.

stallheilagr, *adj*, 'alter-hellig', hellig ved et (gude)alter, s. staðr *Fj 40*.

1. **stallr**, *m*, 1) egl 'noget som står' og hvorpá noget (skal) hvile(r), forhøjning, deraf alter, heiðinn s. *Þviðf*, s-a vinr, *Odin*, *Eg Ber* (*jfr dog Arkív XIX, 110*).

— 2) krybbe (dannet af en stensætning), bréða (hesti) af s-i *Oddrgr 2*, taka (hest) af s-i *Hyndl 5*. — 1 *kenninger*, for noget der hviler på, befunder sig på (noget andet), underlag, for arm: *bauga s. Oddi 2*, heiðis s. *Hafg 2*, gelmis s. *Ht 2*, — for hoved: fjörnir s. *ÞGísl 7*, hattar s. *Korm Lv 57*, *Nkt 21*, — for skjöld: s. hlifar þeys stökkvífura *Ód 12*, — for skulder: byrðar s. *GSúrs 6*, — *Hrungnis fóta s.*, *hén*, *bryne*, *Korm Lv 14* (*Hrungnis stod på sit stenskjöld*), — strandar aurriða s., *guld*, *ESk 13, 10*, — *døgra s.*, *himmel*, *Gðß 41*, — af uvis betyding, *Hást 7*. — *Jfr* arn-, baug-, bauga-, byr-, dag-, fald-, flug-, gló-, heið-, hjalm-, hóg-, ítr-, má-, mið-, mjúk-, orm-, seim-, ský-, vé-.

2. **stallr**, *m*, forekommer i det mærkelige udtryk; drepa stall, blive forskrækket, þengils hjarta drapa stall *Arn 5, 7*, né (hjörtu) dröpu stall við rastar falli *Þdr 10*; *jfr* stalldræpr. Dette udtryks oprindelse

er det vanskeligt at bestemme; det findes i prosa, i en afvigende form, stall drepr ör hjarta; endnu en tredje udtryksmåde findes: var (hjarta) í stall drepit *Sturl 4, 42*, der dog måske beror på simpel misforståelse. 1. stallr synes ikke at kunne forklare udtryksmåden.

standa, (stöð, staðinn), 1) stá, befinde sig i oprejst stilling, om levende væsener, mennesker, hér munk s. *Hárb 14*, s. berbeinn *Hárb 6*, *jfr 1*, s-andi, som man stár, *Hym 36*, s. á tái *Reg 21*, s. í steinslíki *HHj 30*, s. í brynju, om den nyfødte sön, *Hhund I 6*, s. á kvernum *Hhund II 2*, s. at meginverkur *Grott 11*, veita lömðum at s., ævnen til at stá, *Lil 46*, hœfir at s. *Harkv 21* (v. l.), þegn stendr á hlið e-m *St 14*, stendrat fast *Eg Lv 31*, s. við stöð *Stefnir 2*, njörva nipt á nesi stendr, stár = befunder sig, *St 25*, stóðu vér und víðum *Audun 2*, s. und árhljalmi *Hák 3*, s. í miðjum flokki *Sigv 11, 2*, stöndum á val *Gotna Hamð 30*, s. frammi *Lil 21*, s. frammi fyr e-m *Lil 88*, s. fyrir e-m, stá foran en (til værn), *Gaur II 10*, s. drengur, stá som en mand, *Kolb 1, 2*, — om dyr, *Heiðrún*, *Eikþyrnir stendr Gri 25. 26*, *Víð-ófnir stendr Fj 24*, oxi stöð fyrir, var der stáende, *Hym 19*, — om andre ting, træer, ask veitk s. *Vsp 18*, askr s-andi, som den stár í sin fulde udstrækning, *Vsp 47*, þöll stendr á þorpi *Hávnm 50*, stöð mistilteinn völlum hæri *Vsp 31*, stendr súl fyrir *Hym 12*, om træets rødder, þrjár røetr s. á þria vega *Gri 31*, *jfr* rækilundur stendr at miklu trausti *Hfr 1, 1*, — om huse og hvad dertil hører, sal sá s. *Vsp 38*, *jfr 37. 64*, bæ sçu s. *Am 38*, höll s-andi *Oddrgr 3*, garðr s. *Fj 12*, *Valgrind stendr Gri 22*, meðan sólborgar salr stendr, stár (er til), *Pstf 1, 5*, veitk skarð s. ófult *St 6*, om sø (indsø), sær (v. l. salr) es und þolli stendr *Vsp 20*, legir ok grund stóðu *Lil 31* (*jfr et ord som stöðuvatn*); — om andet, stiga sá s. *ESk 6, 15*, bautarsteinar s. *Hávnm 72*, *Svalinn stendr sólu fyrir, stár, ˚: rejst på kant*, *Gri 38*, *jfr Sigdr 15*, brugginn mjøðr stendr, ˚: í karret, *Bdr 7*, lofkøstr stendr *Arb 25*, láta sverð s. of altári *ESk 6, 50*, mark stendr í kirkju *ESk 6, 34*, (örvar) s. í skjöldum *Þjóða 3, 14*, (hein) stöð í hausi *Hausit 19*, *Víðris vöndr stendr í Ellu Krm 27*; (skip) s. á landi „Danir“, hamrar s. *Korm Lv 37*; om vej, have en vis retning, jötna vegir stóðu *Hávnm 106*, hvaðan vegir s. *Sigsk 19*, *jfr* augu s. til e-s, ójnene rettes mod en, *Anon (X) I B 4*; om sværd, hvormed nogen gennembøres, láta hjör s. til hjarta *Vsp 55*, *jfr Fáfn 1*, *Sigsk 21*, *Yt 18*, þorf 1, geir hugðak s. gögnum þik *Am 25*, *jfr* (sverð) stendr á e-m, stár igennem, gennemborer, *GDropl 5*, skeyti s. í gögnum brjóst *Lil 45*, *jfr* húspjófr (ilden) goðkyninging í gögnum stöð (v. l. sté rigtigere), *Yt 27*. — 2) om kværnstenen, stá stille, hallr s. mun *Grott 17*, *jfr* standi kvæði, det være slut med

digtet, Gøng 3. — 3) stá, være udbredt, ríki e-s stendr víða Vell 17, s. í friði Nkt 63. — 4) s. á enda, være ved enden, afslutningen, ælt stendr á enda St 4; — s. nær e-m, stá lige ved en, Þorm 2, 7, modsat s. e-m ferri Hfr 3, 27, s. innan borðs, befinde sig ombord, Öit 2, 13. — 5) s. á hendi e-m, stá imod en, trykka en, St 19, s. e-m á halsi, d. s., Hhund II 30 (egl. 'træde på en overvundens hals'). — 6) med præpp., med af, stá ud fra, have sin oprindelse i (fra) noget, dög stóð af monum HHj 28, af geirum geislar stóðu Hhund I 15, fornuðr stóð af því ESk 6, 2, ógnir stóðu af e-m Mark 1, 32, grand stendr af naðri Krm 27, starf, stýrr, stríð stendr af e-m Eg Lv 22, Bjhit 2, 15, Nj 29, ófriðr stóð af afarmenni Sturl 4, 12, láta landvörn s. af sér Þjóða 1, 19, téra þarft s. af Þóri Anon (XI) Lv 15, fár mun s. ór Bergb 5; — med at, s. at e-m, egl. have rejst sig mod en, være i færd med at angribe en, GSúrs 29, — med á, s. á vélum, pønse på svig, Hfr Lv 14, — med fyr(ir), s. fyr(ir), stá imod, være til hinder for, jarl máttit s. fyr því Ött 2, 15, s. fyr leiki, hindre ens fryd, Anon (X) III D, linapaldr stendr fyr mínum leik Anon (XII) C 32, s. e-m fyr ynði Korm Lv 39, s. fyr gamni III 2, s. fyr svefni GSúrs 17, s. fyr þrífum Hsv 27, s. fyr réttendum Jón, s. fyr sóttum Anon (XII) B 14, standit mein fyr munum Krm 15; stóð hverr kyrr fyrir, stod urokkelig derved, Hym 33, — med í, s. í himni, ná himlen, om bálene, Mark 1, 22; s. í gøgn e-m, stá en imod, Isladr 26, s. í gøgnum sal (v. l. til stíga), træde (med fadderne) igennem, Hym 34, — med of, med datív, orn stendr of höfuðsvörðum ÞKolb Lv 9, hugðak (konu) s. of mér GSúrs 35, blóðgögl stóðu of skör Birni ÞKolb Lv 11, sær stóð of fjöllum Ht 13, med acc. s. of Gjölþ dauða, egl. træde hen over, overvinde, slá ihjæl, Vetr, — med upp, s. upp á land, begive sig op på land, til det indre af landet, Þjóða 1, 24, s. upp í stáini, egl. 'have rejst sig', stá oprejst, Eg Lv 1, s-ið upp, rejs jer, Þry 22, s. upp eptir, være (endnu) i live, Jóns 39, s. upp, stá op, klæde sig på, Mv III 6, med und, s. (v. l. lúta) und ilþorna arnar, lægge sig ind under, TorfE 4, s. und randir, have stillet sig under, stá under, Þorm 2, 22, Þorv 2; — med út, s. út undan báti, om foden der stikker frem, Þjóða 4, 17. — 7) transitívt, med acc., s. bjóð, stá udbredt over (hele) landet, VGI 2, s. heiði Sigv 1, 7; — træffe, s. e-n Grettis 53, overraske en, ramme, fjandr s. e-n Gróg 9, nauðr stendr e-n Hávm 154, ánasótt knátti s. Aun Yt 15, stolaherr stóð skörung GSvert 10; part. Danir vöru illa staðnir, var trúfne på et farligt sted, v. var ilde stillede, Bølv 8; s. e-n at einhverri, overraske en mand hos en kvinde, Lok 32. — 8) medium, s-ask, stá sig, kunne udholde,

munat vágmarar vind of s. Reg 16, stózk folkhagi við fjörlagi Hfl 14, s. freistni Pl 12, s. stríð Pl 14, Hsv 79, s. marga þrímu Hfr 3, 7, s. reiði Mark 1, 32; — s-ask af, vise sig at være i fuldt, rigtigt mål, passe, svát af s-isk Þjóða 3, 18; aktiv i samme betydning, passe, en þætti s. Lil 97. — 9) stá fast, stá ved magt, landsréttir es kann s. Sigv 4, röð Egða grams stóðusk, viste deres kraft, Stúfr 3, bróðurlið stózk Sigv 3, 19. — Jfr stá.

stanga, (-aða, -aðr), stikke, stráin s-i þik Bós 8, s-az á nøglum Lil 56, angr s-az, smærte stikker, borer sig ind, Pét 43.

stara, (-ða, -at), stírre, glo, s. á e-n Sku 28, Korm Lv 4, Húsdv 5, Hjalmp VI 1, starði neðan, om midgårdssormen, Rdr 17.

starfi, n, arbejde, möje, især om kampeans trængelse, s. stendr af stýrjar skyndi Eg Lv 22, s. hófsk Þorm 1, 1, ÞSær 2, 3, valda s-i Sigv 1, 7, annat mitt s., arbejde, Þorm 2, 3, færa s. til króks, afslutte et arbejde, Þjóða 3, 22; s. esat smátt, om søstrabaser, GrHj 1.

starfi, m, arbejde, hværv, SnE II 222, Arngr 2, 3.

starilauss, adj, uden arbejde, uvirksom, VGI 1.

starisamr, adj, arbeidsom, som udretter mange ting, som tilnavn, Sturlaug 1. 2.

stari, m, stær, Pul IV xx 7; — som mandnavn, Hálfs VIII 6, IX 14. Jfr ben-, blóð-, folk-, gunn-, víg-.

Starkaðr, m, Starkad, (sagnhelten; egl. Starkhöðr, deraf datív Starkeði), steypðir S-eði Vetr, herlið feldi Þorkuðr mart Mhkv 7. — Sagnfyrste, Hkund II 27.

starkr se sterkr.

starr, adj, stív, ubøjelig, s. bogi bue, som der skal kræfter til at spænde, Hl 20 b; om en person, SnSt 4, 2; om en del af et digt, stív med hensyn til formen, s. slæmr Rst 24.

starreggjaðr, adj, med stive, stærke, ægge, om et sværd, Korm Lv 27.

Starri, m, mandnavn (egl. svag form af starr), Ormsþ IV 6.

staup, n, massiv klump, hattar s., hoved, Arb 7. Jfr bit.

Staurr, m, stedsnavn, på øen Femern, Eddá 5, — i Skotland, Ív 10.

stá, inf. = standa, Mv II 13.

1. **stál**, n, stál, sværd, kljúfa s-um virða kindir Rst 4, reyna þunn stól Sigv 11, 10, rekin stól ESk 6, 43, stól sungu Rst 19, Ht 66; s-a ríkismól, sværdenes mægtige tale, Hfr 1, 6; s. bjarttra mála, klunge, Krm 1. — I kenningar, for mand, kriger: s-a Freyr Grettis 53, s-a Bjarki Rv 14, s-a lundr Bjhit 2, 15, s-a stafr (ved retelse) VGI 1, s-a meidar ÞKolb 3, 1, s-a stýrir Þveit, Raudsk (kunde også høre til 2. stál), s-a sveigir Rst 27, s-a stökkvir Rdr 6, — for kamp: s-s el Arn 6, 13, Þorm 2, 6, s-s hrið Sigv 1, 3, s-s regn ESk 6, 55, Refr 2, 1 (jfr regndjarfr), s-a el Hfr 3, 22, Jóns 27, s-a þrymr ÞGisl 12, s-a þríma Eg Lv 11, ÞSær 3, s-a gnýr Gunnl

Lv 10, ESk 6, 54, s-a skúr Ht 55; — for skjöld: s-a hjarl GOdds 7; — om med jærnpigge forsynede stave, straumr striðr s-i Þdr 9.

2. stál, *n*, den del af kølen, der rejser sig i skibets forstavn, stavn, fyr s-i Eg Lv 23, stírd stól Arn 2, 10, klökk stól Ht 21, rauð stól HSn 2, 2, stól en steindu Sturl 3, 13, láta (sæ) hrinda s-um Ht 75, drepa s-i Hfr Lv 3, héilir hlýr at s-i Ht 20, rísta haf s-i BjH 3, byrr lá at breiddu s-i Þól 5, láta stól hvilask ESk 1, 1; — s-s hlemmisverð, = brandr, Snæbj 2.

stálfríðandi, *Líkn 34*, kan ikke være rigtigt, rimeligvis er stóðfríðandi (s. d.) det rigtige.

stálgaldr, *m*, (-rs), 'stál-(trylle)sang', kamp, ÞKolb Lv 9.

stálgod, *n*, 'stál-gud', må være en kenning for Hrungrner, eller en jætte, uagtet det ikke er klart, hvorledes stál skal forstås, s-s bani = Þórr, Tor, dette er den ene del af navnet Þór-steinn, hvis anden del, steinn, omskrives ved Regins skáli, dværgens hus, Grett 1, 2.

stálgustr, *m*, 'stál-vind', kamp, Sigv 12, 10.

stálgöll, *f*, 'stálklang', kamp, vekja s., Hl 15 b, vistnok rigtigere stáls göll.

stálhardr, *adj*, hård som stál, Pét 39.

stálhjarl, *n*, urigtigt for stála hjarl, G Odds 7.

stál-hrafn, *m*, 'stavn-hest', skib, Ht 59.

stálhreinn, *m*, 'stavn-ren(sdyr)', skib, Ht 28.

stálhrið, *f*, 'stál-byge', kamp, Anon (XIII) B 21.

stálhvötuðr, *m*, 'stál-fremskynder' (som sætter sværd i rask bevægelse), kriger, Sturl 4, 7.

stálregn, *n*, 'stál-regn', kamp, s-s boði, kriger, Þorm 2, 16.

stálviðr, *m*, 'stál-træ', kriger, mand, E Gils 1, 12.

stálýgir se stálægir.

stálægir, *m*, 'stál-truer', som truer sværdet (med at bryde det i kampen; v. l. -ýgir), Eddá 2.

steddi, *m*, ambolt, hattar hauðrs s., ambolt der udgøres af 'hattens land' (hovedet), selve hovedet (jfr kenningen morðhamarr sst), Anon (X) Digt om Guðleifr; áar s., sten, áar stedja Eldir, jætte, Anon (X) III B 5, Feðju s., sten, Þdr 6. — uviðst hvað betyðer, Pét 43.

stedja, (stadda, staddr), stille på et sted, á stóddusk þá oddar, stod mod hinanden, Hl 14 b; part. staddr, stedt, befindende sig på et sted, þars vöruð s-ir Eldj 2, s-ir með (hos) Maddaðar syni ESk 8, 1, strið hafa of s-an, har ramt, Okk 2.

stedda, *f*, hoppe, Grettis 24.

stef, *n*, 1) stev, cmkvæð (i en drape; egl. kollektivt udtryk, dannet af stafr, idet disse omkvædslinjer med bestemt mellemrum sammenlignes med stavene, søjlerne, i et hus), ESk 6, 18, Rst 24, Pl 11, Has 20, Líkn 13, Leið 13 o. s. v., Ht 81,

Mdr 28, Lil 26; stæla brag s-jum Mhk 11, s-ja smiðr, digter, Þorm 2, 7. — 2) vers, láa s., digte et vers, Þstf 2, 2, s-ja stillir EGils 1, 20. Jfr Möbius afhd., Germ. XVIII.

Stefánus, *m*, den hellige Stefan, SnE II 242.

stefjabálkr, *m*, (digt)afsnit mellem to stevvers, Gd 23, Pét 36.

stefjamél, *n*, = stefjabálkr (mél = mellemstykke), Arn 2, 11.

stefjaskipti, *n*, stevskifte, Mey 29.

stefjasmíði, *n*, digtning af stev, Heil 9.

steiknorr, *m*, 'stev-skib', drape, s-ar brandar (s. d.), digtets indledning(?), eller digtet som helhed, Hst 2, 4.

steilligr, *adj*, stev-agtig, hørende til stev (og i overensstemmelse med de krav, stevet stiller), s-ig orð, ord der udgør stevet, efla s-g orð Lil 51; — s-ir ýtar synes at betyde 'digtere' eller 'digforstående mænd', Gd 24.

1. stefna, *f*, 1) retning (man skal styre i), vinda s-u, dreje retningen, Eyv Lv 4. — 2) (aftalt) møde, mølt s. Halli 3, ganga s-u við e-n Ragn II 1, sammenkomst mellem elskende, Korm Lv 24. 29; stævning, réttar s-ur Nj 18; — fjendtligt møde, þriar s-ur Þjóða 4, 3. — Jfr her-, hjór-, holm-, mál-, róg-, val-

2. stefna, (-da, -dr), styre (i en vis retning), med dativ, s. viðis Val, styre skibet, GrHj 4, — absolut intr., hvert s-ið er hrafnar, hvorhen styrer I, begiver I eder, ÞKolb Lv 11, nær munk s., jeg vil styre nærved, sigte nærved (en bestemt person), Stefuir 1, s. óvænt, pønsé på forbrødelse, Lil 48 — trans., kalde en til et møde, stævne, s. til eyrar (ved rettelser), udfordre en til tvekamp, HHj 33, s. e-m, kalde en til sig til bestemt tid, Gunnl Lv 4, er stefndir urðu, der blev stævnede, Gd 51.

stefningr, *m*, slangenavn, Þul IV qq 4.

stefnir, *m*, 1) styrer, s. stálhrafn, sømand, Ht 59, s. stóðvar Hrafn Hfr 1, 6, s. odda flaums, kampens styrer (eller 'en som stævner en anden til kamp'), kriger, Katr 5, s. stála éla Anon (XIII) B 2; s. unda Rinar, som vækker blodstrømmen (efterklassisk), kriger, Nj 23. — 2) hjælm, Þul IV s 2 (måske af stafr, jfr Falk Waff 162). — 3) som mandsnavn, Anon (X) I B 8. Jfr auð-, her-, óð-.

stefnigr, *adj*, egl. 'som styrer i en bestemt og god retning', s-g vísa, godt digt, Lil 2.

Steig, *f*, stedsnavn i Norge (vistnok det i Hálogaland), Hæng V 9.

steigurla, *adv*, stolt, overmodigt (hds-liga), láta s. Korm Lv 57.

steik, *f*, egl. steg, noget stegt, leika við s. Þorf 1, — føde i atm., velja s. Drv (XI) 8, ara s. GSúrs 15, gefa hjaldrs orra s-ar ESk 6, 43. Jfr króka-.

steikja, (-ða, -ðr), stegs, s. Fáfnis hjarta við funa Fáfn 32, s. hjortu á teini Am 83, beru hold s. Völ 9, foglar s-ðir Rþ 32, þvi

vas á legi mér lítt s-t etit, *derfor spiste jeg noget, der var kun lidet* (s: slet ikke) *stegt, Hhund II 9, s-ðr búkr, stegt-krop* (s: ved indebrænding), Arn 3, 8.

steinabrú, f, stenbro (máske rettere i 2 ord), Hál 16.

Steinarr, m, Steinar Sjonason (10. árh.), Eg Lv 43, HolmgB 3; — *sagnhelt, Hálf's IX 13.*

steinbitr, m, en slags fisk (*anarrhichas lupus*), Pul IV x 2.

steinblindr, adj, blind som en sten, fuldstændig blind, ÞSkegg.

steinbúi, m, slange (egl. 'sten[hule]-bo'), Pul IV qq 3.

steindelfr, f(?, eller m?), en slags fugl, (máske = senisl. steindepill saxicola œnanthe), Pul IV xx 3 (jfr no. steindolp?).

steindr, part. (af steina; af steinn, mineralsk farve), malet (med en eller anden farve), om et skjold, Ött 2, 12, ESk 6, 48, Ht 10, Sturl 6, 1, om skibe, s-ir knerrir Rst 12; Steinn 3, 14, stól en s-u Sturl 3, 13; om en líkteste, Am 103. Urigtig læsemåde Harkv 9.

steindyrr, n, dør på en sten, klippe, stynja dvergar fyr s-durum Vsp 48.

steinfarinn, adj, egl. 'befaret med sten' (s: farve), belagt med farve, malet, s. barða garðr Anon (X) III B 3.

Steingerðr, f, Kormaks elskede, Korm Lv 42. 51.

Steingrím, m, sagnperson, Hálf's IX 14.

Steinkell, m, konge i Sverrig (11. árh.), ÞjóðA 4, 25.

steinn, m, 1) sten, klippe, standa i s-s líki, om en til sten bleven trolde, HHj 30, brúðr ór s-i, fra (boende i) klippen (s: klippehullen), Helr 3, sól skein sunnan á salar s-a Vsp 4, eiga stað und s-i, nede i iorden, Alv 3, stund es til s-s (til stoks önnur), her om en særlig mærkesten, Hárb 56, 's-i merkt nes Hál 7 (her kollektivt), hlaupa i s-n, ind i en klippe, Yt 2, jarðlastr s. Gróg 15 (på hvilken den spænde kvinde står), hörgr hlaðinn s-um Hynal 10, musteri af s-i Mark 1, 25, höfuð ór s-i, hoved af sten, Hárb 15, ljósta s-i VGl 5, ljósta illum s-i, behandle en ude, ÞjóðA 3, 21; hvítr, heilagr s. Guðr III 3, úrsvalr unnar s. Hhund II 31, lítinn s-n ok land hnefa (acc.), = hall og mund = Hallmund, Grettis 29, s-ar (v. l.) ok stræti (= stenlagte stræder?), Lil 94, s-a brú (eller som ét ord) Hál 16, verpa s-i of all sér, þátage sig mere end man kan udføre, Þham 1, 1; s-a hellir, klippehule, Bbreið 4, s-a stoð, om en stensat gravhøj, Anon (X) II B 9; om kværnstene, léttá s-um Grott 3, s-ar riña Hhund II 2; — s-ar brúnar, öjnene, Katr 48; s. þróttar, hjærte, Þdr 10. 21, s. i minnis garði, d. s., Gd þ 3, s-s Ella, jætte, Þdr 20; — 2) rapverle, som kvindeþryd (i pl = steinasörvi), bjartir s. á band dreginn Guðr I 18, á þrjósti breiðir s-ar Þry 16. 19. — I kenningar for kvinde: Gnó s-a Korm

Lv 17, s-a Njörun Anon (XII) C 31, Harð 1, rein s-a Grettis 51. — 3) mineralsfarve, farve, hreingróinn s-i = gróinn hreinum s-i, lysende farve, om skjoldet, Rdr 1, fagrdrifinn s-i, om skibet, Þfagr 3, runninn rauðum s-i Refr 4, 3. — 4) som mandsnavn (10. árh.), GSürs 12. — 5) som stedsnavn (el. = stenhus?), ekkja súð býr í S-i Líds 5. Jfr ara-, bautar-, bratt-, brá-, brú-, brún-, geð-, gim-, glym-, grjót-, harð-, hug-, jarkna-, marmara-, Salar-, Singa-, snúðga-, skjald-, Út.

steinnokkvi, m, stenbåd, Bergb 9.
Steinolífr, m, mandsnavn, Anon (XIII) B 55, Grettis 35.

steinóðr, adj, hæftig, rasende, s. logi Valg 2, s. storðar galli, vinden, Gisl 1, 15.

steinrunninn, adj, = steinarinn, hvor- over man har hældt farvevæske, malet, s-it stála hjarl (skjold) Gódds 7.

Steinvör, f, en kvinde i 13. árh., Anon (XIII) B 32.

Steinþórr, m, sagnperson, Gautr II 9.
stekkvi- se stökkvi-.

stela, (stal, stolinn), stjæle, s. e-n e-u, drengr ungr stal mik dalki Korm Lv 58, margan steln viti ein Sigrðr 29, hann steln geði guma (acc. eller gen.?), Hávm 13, óss es stolinn hamri Þry 2; stolit væri mér ekki ór ætt, jeg vilde slægte mine på, Mhk 2.

stelkr, m, fuglear, rødben (totanus calidris), Pul IV xx 3.

stemma, (-ða, -ðr), opdæmme, opstille en hindring på tværs (for strøm, på vej), gýgr lét s-ða farvegu, hundrede al færdesel, EGils 3, 7.

sterkligr, adj, egl 'som ser stærk ud', omtr. = sterkr, stærk, kraftig, solid, s. veggur Orv IX 20, s-g merkis stong Rst 19, s-t trúar merki Þét 48, s-g stríð, tunge sorger, Hsv 79.

sterkr (ogsá starkr se hugstarkr), adj, stærk, kraftig, solid, s-ir (menn) Joms 10 (v. l.), s. hilmir Mark 1, 19, s-k drótt Has 35, hugum s. HolmgB 1, s. svaðilverka Grettis 50; s-k kirkja Gd 30, s. hrefnis goti GrHj 3, s-ar þóru GrHj 1, s-k trúa SnE II 214. Jfr dáð-, eljun-, folk-, full-, gunn-, hand-, hjalp-, hug-, mundangs-, ógn-, ráð-, róg-, sið-, sókn-, þjóð-, þrek-.

sterkvíðri, n, stærk storm, s. Herkju, sínd, Anon (XII) C 36.

sterta, (-ta, -tr), stramme, stive, s. ermar Rp 28.

stertimaðr, m, overmodig (pragtelskende?) mand, Pul IV j 5.

steypa, (-ða, -ðr), 1) styrte forover (transitivt), s. stagstjórnörmur, lade skibene gå til bunds ved at styrte dem forover, Hhund I 29, s. niðr i fjandann miðjan Lil 72, s-ask tók glópr Gunnarr, lade en falde, s-ðir Starkeði Vetr, s-ðum stilli Grott 14, s. hersum Sturl 6, 3, s. þjóð Merl II 61, láta búka s-ask (v. l. til scéfask) Eg Lv 7; þótt s-ðusk fleiri Grett 35, s. e-m i stúru, lade en blive sorgfuld,

Korm Lv 51; s. illifis ævi Heilv 5; — upersonl., ári s-ir, áringen ódelægges, Merl II 36; — medium, gå til grunde, veröld s-isk Vsp 45; — med acc. s. bann yfir fjölda manna Gd 47; — steypðir hjálmur, hjálme med nedfaldende ansigtsskærm, Guðr II 19. — 2) stöbe, s. e-n gulli, stöbe en med guld, infaatte en helt i guld, Herv V 13.

steypir, m, styrter, omstyrter, overvin-der, s. dolga Mark 1, 31, s. stopnfsu, Tor, Þdr 9, s. niðja, som ved sin færð for nægter sine ætlinge, St 15. — Jfr dal-, varg-.

stétt, f, 1) vej, sti, fáa göða s., finde en let, bekvem, vej, Líkn 34, dauðans s-ir, dödens veje, dödens rige, Lil 16, bragar s., dignings vej, digt, Hárf 1, s. boðorða, budenes vej, Gd 56. — I kenninger, for arm: oglis s. Leiknir, — for guld: göins s. EGils 3, 18, — for havet: Áta s. EGils 1, 13, — for himmel: mána s. Mgr 26, sólar s. Mgr 37; — dikta rétta s., digte rigtig, Mv III 19. — 2) stötte, reisa s-ar ráði óru Ód 13 (ved rettelse). — 3) stand, skare, engla s. Lil 6, jfr 1, valdar s-ir, blandt de gejstlige, Gd 22, s. bernsku Gd 7, allar s-ir Íslands Gd þ 52, drambferðugar s-ir Gd þ 38. — Jfr bragar-, dáð-, fley-, haf-, hjaldr-, mar-, má-, sól-, ý-.

stéithringr, m, kun i s-s stofn = hrings s-ar stofn, sværd-stiens, skjoldets, stamme, kriger, Rst 12.

stétr, m, stilling (i samfundet), virk-somhed, hrinda hávum stétt, nedlægge, Gd 54; lögmanns s. Anon (XIV) Lv 3.

stíg, n, trin (i en stige), Líkn 34.

stigi, m, stige, Líkn 34, ESk 6, 15, Gd 72.

stik, n, pæl, især en sådan som ram-mes ned i en elv eller søen til værn mod fjenders landgang, binda við s. Glðr 6.

stika, (-aða, -aðr), nedramme pæle til værn mod fjender (af stik), s. geirs odd-um hvert grunn Þjóða 3, 30, s. dorrum sund Steinn 3, 7, s. jarðar þromu spjótum Ht 16; i alle disse tilfælde hentydes der til det bevæbnede mandskab, der skulde værne kysterne.

Stíkill, m, sagnperson, Orv IV þ 1.

stíkki, m, et slags digt (vers) i kortere verssmål (navnets betydning er uvís), stundum vér til s-a Anon (XI) Lv 12, pás vel tamiðr s., sst; veita s-a, give stof til digt, Rst 12.

stíkla, (-aða, -at), lade springe, gljúfr-strætis bestingja lautar, guldets, stíklendr, gulduddele, (gavmilde) mænd, GOdds 8.

Stíklarstaðir (afsleben form Stíkla-, af Stíkl, f, bækkens navn, hvorefter gården er kaldt), m. pl., Sigv 12, 10, Þorm 2, 23, BjH 5, ESk 6, 17, 43, Nkt 34, Anon (XII) B 26; ordet er allevegne adskilt ved tmesis; jfr stíkla 'hoppe fra sten til sten (i en elv)'.

stíkleið, f, ('nedrammede) pæles vej',

vand, elv, s-ar vegr, vejen igennem elven, Þdr 5.

stíklir, m, egl 'som lader springe', ud-deler, s. mens Ht 60, s. seima Sturl 3, 4. Jfr fram-, men-.

stilla, (-ta, -tr), 1) ordne, indrette, med datív, s-ti röddu, ordnede sin stemme, talte med passende tone, næppe andet end omskrivende udtryk for 'hun talte', Vøl 16, med acc., s. mælsku tól, d. s., Gd 23, s. ok stýra Lil 51, s. engi spell, ingen fordærv, uorden, volde, Gd þ 37, s-andi himins, gud, Has 4, s. til gløps, indrette noget så, at der er fare på færde, Sigv 3, 2. — 2) bevæge sig i en bestemt retning, hvert s-ir þu Halli Hhard 14. — 3) anbringe i en farlig, vanskelig stilling, (kona) hófumk stíltan Steinarr, nú kveðk her stíltan Þjóða 4, 27, oss s-ir þat alla Ólsv 3, 1. — Part-stíltr, rolig, behersket, Gd 9, reiði s. Hsv 13, jfr 19. Jfr ó-.

stílliliga, adv, på en ordnet, passende måde, EGils 2, 3.

stílling, f, beherskethed, ro, EGils 2, 8.

stíllir, m, 1) ordner, styrer, oprindelig med gen. obj., s. lýða Rdr 10, s. herja Guðr III 4, s. hersa Ht 29, Ólhv 2, 7 (om Skule jarl). — 2) konge, fyrste i alm., både om konger og jarler, f. eks. Yt 33, Híldr, Hálf 16, Sigv 11, 6, Rst 12, Ht 76, Grott 14, Hýndl 43, Hhund I 48, HHj 31, Guðr I 13 o. s. v. I kenninger: s. Egða Steinn 3, 7 (v. l. Engla urigtigt), s. Hleiðar SturlB 3, s. Fróða stóls, d. s., Mark 1, 7, — for gud: s. aldar Mark 3, 1, s. bragna Merl I 67, s. stjórnu EGils 2, 3, s. byrskrins Pl 3, s. gagls leiðar Pl 28, s. sóltjalda Arn 1, 3, — for skjald: s. stefja EGils 1, 20, — for jätte: Íjalla s. Bragi 2, 3, — for kri-ger og søfarer: s. fleinbraks fúra Ht 2, s. vandar drasils Þorm 1, 2 (i bægge disse tilfælde s. = styrer). — Jfr ár-, her-, himin-, sól-, yfir-.

Stímr, m, Stem (åben kyststrækning i Romsdalen og Nordmør), fyr S-m Þloft 2, 6.

stínga, (stakk, stunginn), stikke, gen-nembore, s. myrkaurriða sverði III 1, 1, oi stunginn vas, med spyd, Yt 34, s. til augu Þjóða 3, 6, ESk 6, 59, 61, of stunginn, i en mangelfuld sammenhæng, Eg Lv 47, s. þorni, med sövntorn, Fáfn 43; — med præp. á, stakk ek á (ormi) stáli Krm 1, — stikke, putte, s. nqsum í felda Sigv 11, 12, s. hófði i snöru Greit 1, 6, s. hófðum í kjöf Harkv 10, — s. brott hringum, boriskænke, Ht 47.

stíngur, m, egl 'noget hvormed der stik-kes', = brandr på et skib (jfr Falk, Seew., 37, vistnok mindre rigtigt), s-a Valr, skib, Óthv 2, 8, s-a hjórtr Ht 73. — bryn-, feldar-, fetil-.

stínggeðr, adj, med ubøjeligt sind, s. þengill Ht 31.

stinnoddaðr, *adj*, med stív, hárd spíds, s. gaddr Mgr 15.

stinnr (stíðr), *adj*, 1) stív, som ikke gærne bøjes, stinn jörn GSúrs 2, s-ir krókar Líl 78, stinn ör Bjhit 2, 2, s. hlunnr Arn 2, 4, s. þrómr Refr 4, 4, Þ Sær 2, 4, Árm 4, stinn fjöl GOdds 4, s-ir stafir, *egl.* om de træpínde hvorpá runerne stod, så om disse selv, uafvendelige, Hávm 142, — s. hugr, ubøjeligt mød, GSúrs 9. — 2) stív, svær, stinn hogg Korm Lv 54, stinn sör Ht 4, s-ar nauðir ÞormÓl 2, 3, s. hjaldr, voldsom kamp, Ólhv 2, 9. — 3) stív, rigelig, stinn laun Pét 31; — *adv.* s-t, kraftigt (*egl.* 'i lige retning'), fljúga s-t Hávm 150. Jfr allstíðr, hug-

stírdauríði, *m*, 'stív forel', s. stórðar, slange, Játg.

stírdna, (-aða, -aðr), *blive stív*, svát s-i valla (tunga) Katr 1.

stírdr, *adj*, stív, lídet bøjelig, hárd, s. brandr Rst 29, s. keipr ESk 12, 10, s-ar herskips stengr Sturl 3, 5, stírd stól Arn 2, 10, — *om kamp*, s. herleikr Pl 16; lngj 2, 3, — *om kriger*, kraftig, s. valserkjar veðrhírdir Vell 27, s. strenghreins örr Þorm 1, 12, s-ir Danir Hhard 15; — s. hugr Arb 4, — *stív*, *om dødens stívhed*, s-t barn Mv II 15, liggja s. á ströum Sól 47, — *om et digt*, stív i formen, s. hróðr Gd 78, — *ubehagelig*, s-ð útleðð Gd þ 24. Jfr all-, geð-

stírdþinull, *m*, 'stív nætstræng', s. stórðar, midgárdsormen, Húsdr 5.

stírfinn, *adj*, stív, umedgörlig, s. Sturlu arfi Gd þ 23. Jfr 6-.

Stíflusund, *n*, et sund i Tjölling, Yt 34.

stíga, (sté, yngre steig, stíginn), 1) træde, tage skridt, gå, s. feti framr Skí 40, s. á legg, gå, Rv 32, s. i Sarp Hskv 3, 3, s. á grjóli ÞKolb Lv 6, Rigr s-andi Rþ 1, s. i folk, gå ud i kamp, Grott 13, s. á bál, betræde, 2) blive lagt på, Vafpr 54, s. á grábak, 3) Ormen d. lange, Ód 21, s. á skeiðar huf Arn 2, 4, s. á við Arn 3, 19, s. af mars baki Skí 15, s. ör spóllum Völ 7, s. af grundu, fra jorden (til himlen), Líkn 24, s. upp frá hauðri ESk 6, 5, s. fyr huf, borð, træde over rælingen, ud i søen, ÞGísl 11, Jóms 37, s. leistum gognum e-n, om ilden, Yt 27, s. niðr í gognum golf Hym 34, s. niðr af krossi Has 22, s. yfir eld Brot (FJs udg) 1. 3, — *med acc.*, betræde, s. land HHj 21. 26, Ghv 13, meðr stígu grund GSvert 1, s. beð Sigsk 68, s. Áta skíð StjO II 10, *men*: 'rejse hen over', s. þurt land Guðr II 35. — 2) bevæge sig opad i luften, strengthömlur sák s. Krm 8. — 3) s. of, dræbe, (*egl.* vistnok om den skik at træde over den fældede fjende, en handling, der ansås for betydningsfuld, med hensyn til gengangeri?), sté hann of þá báða Am 68, sték of einn GSúrs 31, s. of halfan fjórða tög Ísldr 24, s. of e-n dauðan Þflek, Vetrl; samme betydning har s. af e-m dauðum Edað 2 (betyder udtrykket,

at man satte sin fod på den døde, idet man trådte over ham?). — 4) om et digt (vers), ofugt s-andi, trædende forkert, SnH 2, 7.

Stígandi, *m*, jættenavn (*egl.* 'den der træder med lange skridt'), Pul IV b 3.

stígr, *m*, stí, vej, strangr varð s., om klatren i fjældet, Rst 27, brattr s., stejl, 2: besværlig, vej, Sigv 3, 15, himna s., vej til himlen, Mark 1, 27, s. til himna Mdr 19. — 1) kenninger, for sø: Rakna s-ar Þfagr 2, kjalar s. Ht 76, — for skjold: geira s. GDropl 4, GOdds 2, Þmáhl 5, — for guld: snáka s. Ísldr 8, — for skede: fella s., fetla s-s fúrr, sværd, Hást 2; samme betydning må foreligge i fetils s., Þorm 1, 3, skönt udtrykket at rjóða fetils s-g er enestående: — for bryst: s. seia Ht 6, s. hjarta Krök 1. Jfr ben-, flug-, gagn-, glap-, refil-, vá-, vll-.

stígrverjandi, *m*, 'stí-værger', fráns stígr, guld, dennes verjandi, opbevarer, mand (hvis ikke verjandi her kommer af at verja 'anvende'), Gyð 3.

stím, *n*, møje, besvær, halda e-m mikit s. Alpost 5.

stjarna, *f*, stjærne, heiðar s-ur Vsp 57, stjörnur né vissu hvar staði öttu Vsp 5; Líl 93, Merl I 59; vánar s. Sól 46; — s-ur hvarma skógar, öjnene, Ólsv 4, 2 (jfr SnE II 499); uklart er s. hvergymis StjO II 11. — Jomfru Maria kaldes (på grund af falsk etymologi) sjóvar s. Mdr 3. 30, flæðar s. ESk 6, 2. Jfr dag-, leiðar-, merki-, morgin-, sjávar-, vánar-.

stjóri, *m*, styrer, hersker, — stýrir, om fyrster, gumna s. Grip 1, Hfr 3, 9, s. drengja Hókr 7, s. dróttar Hfr 3, 25, hirðar s. ÞjóðA 3, 35, s. aldar Merl II 34, om gud, s. virða Merl I 67, — s. Íslands markar, Norges konge, Ótt 4, 1 — reiðar s., vogn-styrer, om Rögnvald heidumhár, Yt 37, sýslu s., biskop, Ník 1, 1, drópu s., digter, GSúrs 23; s. geira dunu, kriger, Ht 53. — Okse, Pul IV ö 1. Jfr auð-, berg-, folk-, for-, huf-.

stjörn, *f*, 1) styrelse, s-ar fimr ESk 6, 15, góð s. Ám Arn 2. — 2) særlig ror, hvormed skibet styres, senda til s-ar Gd 4, klýfr s. síla Þjórnar ESk 13, 12, s-ar blað (eller ét ord?), den brede (nedre) del af roret (hvorpá runer), Sigdr 10.

stjórnaari, *m*, styrer, om en biskop, R Ket; i kenninger for gud: s. mulins Gd 63, s. sólar sætra EGíls 2, 9.

stjórnaaðr, *m*, styrer, Gd 26.

stjórnaæða, *f*, styrelsesmøje, besværligheder ved en styrelse, Gd 25.

stjórnbílaðr, *adj*, som styres ved bitill, bidsel, om hest, Oddgr 2.

stjórnauss, *adj*, uden ror, beita s-u (2: skipi) Hávm 90; — slyngva saman s-u, væve noget sammen uden regel, med hensyn til den tilsyneladende mangel på orden i indholdet af digtet, Mhkv 30.

stjórnvíð, *f*, 'ror-vidje', vidjebånd (-tov), der gik gennem midten af roret og fæ-

stede dette til skibside (Falk, Seew., 75), Pul IV z 5 (urigtig v. l. -viðr), s-jar (skr. stjór-) skær, skib, Snæbj 2.

stjórnvöl, m, rorþing, Pul IV z 5 som urigtig v. l. til stjórnavið (dog tvívlsumt).

stjúpmódir, m, stemoder, Ragn V 3.

stjúpr, m, stesön, Sigv 9, 3, s. Siggeirs, om Sinffötte, Hlund I 41.

stjúpsonr, m, stesön, Ragn V 10.

stjölbreidr, adj, með bred stjært, bag, v. l. til þjölbreidr, Anon (XII) B 1.

stjöl, m, bag, létu upp stjolu stúpa Harkv 10, með stjöl breiðan ÞKolb Lv 8.

stjornuljós, n, stjærnelys, lysende stjærne, Lil 40.

stjornurcitr, m, stjærne-land, himmel, Lil 26.

stöð, f, (stöðr), 1) stötte, söjle, stöð hon und s. Guðr I 27, stórar stöðr, om kværnenene, Grott 21, standa við s. Stefuir 2, ramlig s. við kristni Gd 68, stóll of s-um tvennum Merl I 17. — 2) stötte, hjælp, séa s. af e-u Vell 22, feldi s. stóra Am 2, lítil s. at brag Ólbryn. — I kenningar, for hoved: s. hjalma Gestr I, — for kvinde: s. strengs Bbreiðv 1 (jfr SnE I 542). Jfr sigr-, velti-.

stöða, (-aða, -aðr), sætte stötte under, hjælp, s. mött e-s Sigv 13, 30, s. böen e-s, opfyldte ens böen, ESk 6, 71, eyri þannu þér ekki s-ar Hsv 22; absolut, eyvit mun sjá atrétt s. Mhk 29.

stöðþorrinn, adj, hvis hjælpemidler er opbrugte, blottet for stötte, Sigv 7, 10 (v. l.).

stofa se myrkra-, myrkva-, söng-.

stofn, m, stamme, træstamme, ljósta einn af s-i Merl II 84. — I kenningar, for mænd: stéttfrings (= hrings stéttar), s. Rst 12, hlakkar s. ÞSær 4, 2, — for hoved: svarðar s. Hfr 3, 6, — for arm: s. hauka StjO II 11; urigtigt for stafn Hallbj. Jfr hjalm-.

stofna, (-aða, -aðr), 1) egl. 'göre noget til (som) stamme' (rodfast), fastgöre, stifte, foranstalte, jofrar s-uðu þing Ólhv 2, 3, s-ask styrjar efni, der foranlediges, GSürs 2. — 2) om digtning, iværksætte, s. óð Hl 22 a, s. e-m hróðr Líkn 9, s. fogn mól Kolb 2, 10 (v. l.). — 3) volde, forårsage, med dativ, (kona) kunní s. þat (manni) Anon (XII) C 32.

stokkr, m, stok, stamme (af et fældet træ), der benyttes som gangbrædt over en mose el. lign., således vistnok i stund es til s-s Hárð 56; — om den 'stok', der udgør bænkens, sædets, øverste og forreste kant, lagði við s-i Am 77, bryti upp s-a Am 17, om skibets øverste kant (= bordstokkr), Bølv 4.

stolaherr, m, hær, der lister sig frem (til lønligt overfald), GSvert 10.

Stolm, f, ø på Söndhordland, Pul IV bbb 1; grásili S-ar, havet, ESk 13, 11.

stolpi, m, stötte, hjalpar s., om jomfru

Maria, Mdr 41, Mgr 13, s. heims, d. s., Pét 5. Jfr hneigi-, hrein-, lek-.

stopall, adj, snublende (egl. fuld af ujævnheder), hvorover man let snubler), s-t munuð ganga, rejsen vil blive eder til ulykke, Am 14. I senere isl. findes stop 'ujævnhed, høj'.

stopðr, adj, ret op og ned, reykir stöðu s-ir Valg 2.

stopnisa, f, 'fjæld-nise' (stop 'ujævnhed', fjæld, klippe, hnisa, nise, marsvin), jættekvinde, s-u steypir, Tor, Þdr 9.

1. storð, f, jorð (mangler i Pul), s-ar stírdþinull, midgårdssormen, Húsdr 5, s-ar men, d. s., Húsdr 4, s-ar lykkja, d. s., her slange i alm., Krm 1, stírdaurriði s-ar, slange, Játg. — Ø i Söndhordland, Pul III 3, IV bbb 4, Hák 7, ÞSær 2, 1; S-ar men, havet, ESk 13, 12. Jfr hauk-.

2. storð, f, kamp, Pul IV k 1.

3. storð, f, ungt, safrigt træ, Pul IV kk 3, i kenningar, for ild: s-ar ulfr Sturl 3, 11, — for storm: s-ar gandr Sturl 3, 13, s-ar galli Gisl 1, 15; — fetils s., sværd, dettes strönd, skjold, dettes naðr, sværd, Korm Lv 27. — Jfr hræ-.

storkr, m, stork, Pul IV xx 3.

stormr, m, 1) storm, ufred, angreb, við s-inn þenna Lil 53. — I kenningar, for kamp: branda s. Rst 29, stála s. Snjólf 3, þremja s. Rst 21, s. randa ÞormÓl 2, 4, s. Hildar Ormsþ IV 4, s. Hlakkar Harð 7 (men her vist urigtigt for Herkju), — for vinter: orma s. Ögm 1. — 2) hav, Pul IV u 3. Jfr víg-.

stöð, n, samling af heste (især en hingst og flere eller færre hopper), i s-i Anon (X) I B 3, i kenningar, for skib(e): Rökkva s. Arb 24, Nökkva s. Harkv 9, s. Röða Hl 21, s. Gjúka (urigtig læsemåde) Anon (XI) Drv 8, s. lagar Hál 14, s. stafnklífs Þloft 2, 5, s. hrefnis ÞKolb 3, 3, s. hlunna (ved rettelse) Ht 76, — for ulv: s. Gjalpar ÞKolb 3, 14, s. kveldriðu Hfr 2, 6. Jfr byr-, gjafir-, grá-, grán-, grey-, haf-, hlaup-, kjöl-, stafn-, unn-.

stöðridandi, m, 'hest-rytter'; s. stafna, søfarer (stafna stöð, 'stavnhesi', skib, ved rettelse), Líkn 34.

stólkonungr, m, 'stolkonge', i kenningar for gud: sólar s. Od 2 (sólar stóll = himmel), himna s. Gd þ 34 (himna stóll = himlens trone).

1. stóll, m, stol, gollinn s. Hávm 105, þular s. Hávm 111, norna s. Sól 51; Merl I 17, Anon (XIII) B 59; sitja á dýrðar s-i ESk 6, 5. — I kenningar, for himmel: sólar s. Leid 1, sunnu s. Gd þ 56, — for arm: hauka s. StjO I 4, — for guld: gullbúa s. Grettis 43, — for brystet, sjælen: bragar s. ESk 6, 67; — bispesæde, Gd 55, heilagur s. Gd þ 15, hæð s-s vex ESk 6, 9; — kongesæde, Fróða s. Mark 1, 7, Hleiðar s. Grott 20; halda ólaust konungs s-i Steinn 3, 12, fyllr hilmis s-s, inntagelse af en kongetrone, Hharð 11. — Jfr arf-, byskups-, dóm-, dømi-, erki-, gjaf-, gnapp-, konungs-, rök-, undir-, þung-.

2. stóll, *m*, fláde (græsk láneord), *Rst* 2, skipa s. *Jóms* 16.

stólsettr, *adj*, anbragt, indviet, til et *bispesæde*, *Gd* 3 23.

stólpengill, *m*, stolkonge, om Miklagårds konge (kejser), *Þjóða* 3, 6, *ÞSkegg*.

stórbrogðóttir, *adj*, meget listig, om *Erp*, *Hamð* 12.

stórbyggð, *f*, stor, udstrakt, bygd, *Sturl* 5, 14.

stórfjarri, *adv*, meget langt borte, *Játg*. stórfjórar, *m*. pl. store, vældige isflader, = Baldjökull, *Grettis* 29.

stórgarpr, *m*, vældig helt, *Hjálmþ* IV 5. stórgeðr, *adj*, modig, om en konge, *Yt* 2; overmodig, *ÞKolb* Lv 3.

stórgjöf, *f*, stor, kostbar, gave, *Ott* 3, 9, *Ht* 95.

stórgörr, *adj*, stor (af omfang), s-r skeyti *Orv* VIII 9.

stórhersaga, *f*, stor meddelelse om krig(sfare), meddelelse om megen krigsfare, *ÞKolb* 3, 1.

stórhugaðr, *adj*, modig, *Þham* 1, 1, som ruger over store planer, *Am* 76 (om *Guðrun*).

stórhogg, *n*, svært hug, *Hæng* VII 6.

stórhöggr, *adj*, som giver svære hug, s. stillir *Þrœnda* *Anon* XII C 2.

stórlátr, *adj*, som udfører store bedrifter, *Hrólfr* enn s-i *Bjark* 3, s. *Sturla* *GOdds* 3.

stórligr, *adj*, stor, omt. = stórr, *Sturl* 3, 11, s-g öngvit (langvarige?) *Mgr* 15.

stórlýndr, *adj*, storsindet, *Rst* 29.

stórlæti, *f*, gavmildhed, *Ht* 28.

stórmannligr, *adj*, stormandsagtig, som ser ud til at være en stor, betydningsfuld, mand, *Hjálmþ* IV 10.

stórmenni, *n*, mænd af stor æt, s-is þokki *Pl* 45.

stórmerki, *n*, stor bedrift, *Lil* 23, 40, s. drottins verka, store vidnesbyrd om, eller, rettere de store bedrifter som guds gerninger er, *Lil* 5, s. søemdarverka, d. s., *Gd* 24, auka s. *Alpost* 8.

stórmæli, *n*, pl. egl. 'store, tunge ord', ɔ: *kirkens* þan, kunna hóf s-a *Kolb* 2, 4.

Stórolfr, *m*, sagnperson, *Orv* IV 3 1.

stórr, *adj*, 1) stor (i udstrækning), vældig, s-t þel *Eg* Lv 23, s-ar borgir *Mark* 1, 29, fjöll en s-u, de høje, brede fjælde, *Korm* Lv 42, s. stáinvollr, om de høje bølger på søen, *Rv* 9, s. sær, d. s., *Þjóð* 4, 2, *Ott* 2, 14, s. straumr *Steinn* 3, 6, s-ir stáfir *Hávm* 142, s-ar stöðr *Grotti* 21, s-r stöð, egl. stor (lang) stätte (søjle), overført, betydningsfuld hjælp, *Am* 2, stór ben *GSúrs* 34, s-ar undir *Líkn* 44. —

2) stor, vigtig, s-ar gjafar *HHj* 34, *Mark* 1, 26, s-ar meidmar *Akv* 5, s-ir helgir dómar *Mark* 1, 12, stór þing *Ott* 2, 11. —

3) stor, vældig, kraftig, om handlinger, s-ir bardagar *Jóms* 7, s. hernuðr *GOdds* 3, s. Þundar gnýr *Eg* Lv 10, s. gnýr (Óðins) *Hál* 10, s-r verk *Hskv* 2, 2, *Ht* 53. — 4) om sindstilstande og lign., s. hugr, mod, *Obreið* 1, s-r hyggja, d. s.,

Anon (X) I B 10 a, s. þrekr *Ólhv* 3, 2; s. tregi *Guðr* II 10, *Oddgr* 13, *Ghv* 1, s-ar heiptir *Háv* 7, s. möðr, oprørt sind, *Akv* 9; s-r mein *Guðr* II 32, *Lil* 91, s. glæpr *Am* 86, s-r fólkska *Máni* 3. — 5)

om personer, stolt, vældig, s-ir þegnar *Sturl* 3, 3, s-ar kindir *Sturl* 3, 7, s-ir brynju njótar *Gráf* 6; s. þóttisk *Atli* *Am* 68. — 6) ntr s-t, adv, vældigt, s. fellr *gyrðill* *Garta* *ESk* 13, 13, ráða s. *Ht* 15, hoggva s. *Ísldr* 26; — s-um, adv., i hōj grad, s-um verri, meget værre, *Arn* 2, 1, s. vitr *SnE* II 242, s. styrkja *Has* 53,

falla s. *ESk* 12, 18, þróask s. *Ht* 4, batna s. *Sigv* 13, 32, gefa s. *Sigv* 11, 15, *Steinn* 3, 15, *Jóms* 44, veita opt ok s. *Mark* 1, 7, auka s. *Am* 58, njóta s. *Am* 94, hefjask s. *Am* 97, missir þó s. *Am* 35, fáa s. hogg *Korm* Lv 57. — *Jfr* afar-, all-, átt-, frænd-, full-, geð-, hug-, hyggju-, kyn-, jafn-, lið-, lund-, ógn-, veg-, þrek-, þykkju-, ætt-

stórráðr, *adj*, som foretager store, vigtige, skæbnsvangre, handlinger, *Gisl* 1, 4, *Rst* 12, *Sturl* 5, 8, *Hjálmþ* II 6, IV 5, *Am* 93.

stórræði, *n*, stor, betydningsfuld handling, hyggja á s. *Am* 88.

stórskíp, *n*, stort skib, s. *Rauðahafs*, = drömundr, *Torsteins* tilnavn, *Grett* 1, 2.

stórstraumr, *m*, vældig strøm, flom, *Mv* III 7.

stórúðigr, *adj*, storsindet, modig, kraftig, s. jötuinn *Hárb* 15, þann kveða stilli s-astan, om *Heimdal*, *Hyndl* 43. *Jfr* *Arkiv* XXII, 248.

stórvald, *n*, megen magt, overmagt, *Sturl* 5, 6; det er dog muligt, at ordet her betyder 'megen skyld' (og da er det pl. tant).

stórvel, *adv*, udmærket, *Gd* 72.

Stórverkr, *m*, jættenavn, *Pul* IV b 4.

stórvænn, *adj*, meget prægtig, om en kvinde, s. línapaldr *Anon* (XII) C 32.

stórþungr, *adj*, meget tung, trykkende, s-g stríð *Sturl* 6, 3.

Stranda-hneitir, *m*, isl. mand i det 12. årh., *Anon* (XII) B 5.

strandhogg, *n*, strandhug, huggen ned på stranden, kreaturer der skal slagtes på stranden, keyra s. ofan *Þjóða* 4, 1.

strandleið, *f*, kystvej. kyststrækning, landstrækning ved kysten, breiðar s-ir *Sturl* 5, 13.

strangr, *adj*, stærk, kraftig, s. þengill *Sigv* 1, 15, om *Guðrun*, stærk, vild, *Am* 76, heiptar s., stærk i sin forbitrelse, *Sigv* 11, 10, þróttar s. *Rst* 33, hugum s. *Jóms* 39, — om bølger, strøm, s. marr *Þjóða* 4, 21, s-ar bōrur *Gd* 5, s. straumr *Ott* 2, 13, — om kamp, *Rst* 22, ströng *guðr* *Vell* 25, ströng bōð *Jóms* 29, s-g stáls hrið *Sigv* 1, 3, s-g darra flaug *Vígf* 1, s-t el stáls *Arn* 6, 13, *jfr* s. ofrangr *Styrr*; om våben, s-g stōl sungu *Rst* 19, — s-g kvōl *ESk* 6, 68, s-t angr *Am* 100, s-t aðalmeinn *ÞSkegg*, s. harmr *Okik* 2, s-ir dagar, tunge dage, *SnE* II 198; — s. stigr, vanskelig vej,

Rst 27. Jfr all-, dolg-, full-, geð-, hug-, hugum-, óða-, sókn-, sóknar-, þrek-, þróttar-.

strangvaxinn, adj, kraftig bygget, om en kvinde, Vigl 19.

Strauma, f, elvenavn, Þul IV v 4 (egl. 'den strømrig').

Straumeyrarnes, n, sagnlokallitet, Hál 7. straumíylginn, adj, følgende med strøm-men, s-in bylgja Þul III 4.

straumlogi, m, 'ström-lue', guld, s-a stökkvir, (gavmild) mand, Gyð 3.

straumr, m, ström, om en elvs vand-masse, áar s. Gri 21, Vöðlu s. Yt 31, stríðr s. Þár 9, þungir s-ar Vsp 39, — om havets ström, Þul IV u 3, Ótt 2, 13, s. dró andat folk út of eyjar Jóns 35, stórr s. Steinn 3, 6, s. ferr of hol knerri Anon (X) I B 8, s. unnar Þjóð A 4, 21, kaldr s. Ht 101; — mækis s., 'sværd-ström', Hák 8, kan ikke være 'blod', men må være 'sværdenes gang, bevægelse' (i bogstavelig forstand eller som kenning for 'kamp'); s-s sól, guld, ESk 6, 28; — s-a dalsteypir = dal-strauma steypir, 'som sætter bue-strømmene, pilene, i gang', kriger, Refr 2, 1; Mims vinar glaumbergs (Odins) s-ar, digterdrikken, digtet, VSt 1. Jfr ár-, flug-, fluga-, gran-, haf-, horn-, ker-, óða-, stór-, styr-.

straumtungl, n, 'ström-måne', guld, Steinnarr.

strá, n, strá, halm (kollektivt), s-in stangi þik Bós 8, filets s., halm på bænge, Lok 46, — halm som lig blev lagte på, liggja stríðr á s-um Sól 47, falla í s. dæ, omkomme, gå til grunde, fremð es fallin í s. Þorm 2, 5, víg falli í s., bortfalde, blive ubødede, Háv 10.

stráa, (-aða, -aðr), bestrø med strá, halm, bekki at s. Eirm 1, s-ið bekki Þry 22, golf vas s-at Rþ 27, brynjum of bekki s-at, lagte, brente ud, Gri 9.

strádaudi, adj, død på strá (∴ i sængen af sygdom eller alderdom), Korm Lv 64.

strenda, (-da, -dr), lande (ved 'en strand'), búendr saman s-u, samledes, mødtes (jfr lenda saman), Skáldh 1.

Strendir, m, pl, beboerne af Strandir (Islands nordvestlige del), EilSn 1.

strenghamla, f, 'stræng(∴ buestræng)-stok', pil, Krm 8.

strengheinn, m, 'tov-rén', skib, Þorm 1, 12.

1. strengja, (-ða, -ðr), göre stærk, kraftig (af strangr), s. eflí (hds elvi), göre sig stærk, opbyde sin kraft, Guðr I 27, s. kapp við e-n, kappes med en, Mark 1, 32, s. heit, göre et løfte stærkt, aflægge et stærkt løfte, Jóns 43, s. heit til meyjar, om at ville ægte, Jóns 14, s. e-s heit Þorm 2, 7.

2. strengja, (-ða, -ðr), egl. 'omstrænge' (af strengr), ompspænde, brjóst s-t af stríði Mey 5.

strenglóg, f, stræng-fordybning, den fordybning (snit) i pileskaflets ende,

hvori buestrængen under skydningen hviler, s-ar palmr, pilen, Krm 15 (v. l. er -flaug).

strengmarr, m, 'tov-hest', skib, s-a stýrir, søfarer, Korm Lv 61.

strengr, m, (-s og -jar), 1) stræng, tov, skibstov, Þul IV z 5, meðan s. ok lína brestir eigi Rv 21, neyta s-ja ÞjóðA 4, 23, jör s-jar, skib, Sigv 2, 6; — ankertov, OTr 1. — 2) buestræng, Þ Gísl 6, boga s-ir Hamð 21, snúa s-g Rþ 28, leggja s-i Rþ 35, s-ir gullu Arn 5, 7; hagl s-s, s-jar, pile, Þham 1, 3, Hfr 1, 2, s-jar regn, d. s., ESk 7, 8. — 3) harpestræng, s-ir mæltu Oddrgr 30, s-ir glumðu Akv 31; det er disse der menes Lil 94. — 4) bænd (hørende til kvindedragten), stoð s-s Bbreiðv 1, — alnar s., 'arm-bænd', guldring, EGils 1, 39. Jfr hør-.

strengvölur, m, '(bue)stræng-stok', pil, mæta s-um Orv IX 38.

strind, f, 1) land, jord, i kenninger, for sø: svana s. ESk 12, 9, — for guld: s. lyngs leynisika Sveinn 4, — for kvinde: jfr Þul IV yy 2, s. strandar aurríða stalls ESk 13, 10. — 2) norsk(?) ønavn, Þul IV bbb 2. — 3) elvenavn, Þul IV v 3 (sáledes 748-757, medens R har strönd, hvilket rimeligvis er urigtigt, da dette findes atter i v. 5). — Jfr regg-.

Strindir, m, pl, beboerne af Strind (i Trondhjem), S-a vsi Sigv 3, 9.

stríð, n, kummer, kval (åndelig), munar s. Sigsk 37, hyggju s. Korm Lv 4 (ved rettelse), Anon (XII) C 36, vitt s. ÞKolb 3, 1, mikit s. ÞKolb Lv 12, Sturl 6, 11, hofug s. Merl II 36, stór s. Pl 14, sterklig s. Hsv 79, stórpung s. Sturl 6, 3, aldar s. Mark 1, 31, niðja s. Reg 8, létta s-um ESk 6, 18, léttir (upers.) s-a Arn 5, 4, bera, biða s. Kolb 2, 5, Mv II 9, s. þéa drótt Leið 10, óxla e-m s. Am 104, s. háfa staddan Odd Okik 2, þrent s. Gð 32, heilivágr s-a Sturl 4, 32, mæla af s-um, fortælle om, Oddrgr 30, koma s-i at e-m Jóns 15, biða meira s. Hfr 3, 21, mitt s. es svá Sigv 13, 26, s. lá á (konu) EGils 1, 29, s-a stöðvir, sagmodig mand, Pl 16. — strid, kamp (i denne betydning efterklassisk), s. stendr af (manni) Nj 29; Þorm Ól 1, 2, Gð þ 20. — Snáka s., slangers kummer, vinter, Nkt 36. Jfr aldr-, hel-, of-.

stríða, (-dda, -tt), egl. betyder ordet 'at gøre noget stridt, besværligt for én', (af stríðr), og denne betydning skimtes flere steder; den træder klart frem i þas harrar stríddu stála hregg, gjorde kampen strid, voldsom, Ólhv 2, 6, men i alm. betyder ordet påføre en kummer, volde en kval, med dat. pers., s. e-m Ghv 11, Am 2. 76, Hamð 8, Grett 1, 3, s. sjólfum sér Hsv 145, at sér né stríddit Hamð 8, munat at s. mér, det vil ikke være at volde mig kummer, fortvæ, stille sig imod mig, Bbreiðv 2; s. lýðum Gd 27; — s. við e-n Gd 59; kæmpe, Heil 20; — part. s-andi, bestrider, bekæmper, þqls s.

Pét 41, s. fjanda *Pét 30*, s. (golls), *gavmild mand*, *ESk 6, 16*. Jfr *angr-*, *blik-*, *hjarl-*, *hodd-*, *hring-*.

stríðbendir, *m*, 'kraftig volder', stálgaldrs s., *kriger*, *ÞKolb Lv 9*.

stríðgríð *Ghv 13* er et forvansket ord; *det reite må have begyndt med h (næppe v; foran står der: vildak hrinda); den sidste del af ordet er snarest -kvið (af kviðr, der netop bruges om nornernes dom); er heiptkvið det rigtige?*

stríðir, *m*, *fjende*, *modstander*, *i kenningar for mænd*: s. *Breta Hfr 3, 11*, s. *Engla Sigv 12, 19* (om *Olaf Tryggvason og Olaf d. hellige*), s. *lofða*, *mænds fjende*, om *Erik blodøkse*, *Eg Lv 19*; *sökkva* s. *ESk 11, 7*, *stála* s. *Ólhv 3, 1*, *vápna* s. *ÞormÓl 2, 4*, *malma* s. *ESk 6, 38*, s. *hringa Jór 5*, s. (skjalda) *Hl 36 b*, s. *orma látrs*, *gavmild mand*, *Arn 6, 13*, *grundar garðvita* s., *d. s.*, *ÞKolb Lv 3*, — s. *orla*, *foragtelig kenning*, *Hfr Lv 16*. Jfr *angr-*, *dolg-*, *fé-*, *flein-*, *folk-*, *goll-*, *hodd-*, *hring-*, *hyr-*, *men-*, *odd-*, *saup-*, *víg-*.

stríðkeri, *m*, *nefna* (konu) s-a, *skal ifølge prosaforklaringen betyde 'at kalde kvinden enke'*, idet s. *skal være ensbetydende med hæll ('hæl' og 'enke')*, *men hvortedes er uklart*, *Stríðk*.

stríðkviðjandi, *m*, 'kraftig bekæmper', *vammis s.*, *som kraftig bekæmper fejl*, *fejlfri mand*, om *Tor*, *Þdr 10*.

stríðliga, *adv*, *med sindsoprør*, *sogðu* s. *stilli kómu Hhund 1 48*.

stríðlundr, *adj*, *stridig i sind*, *fjendtlig sindet*, *Þdr 9*.

stríðr, *adj*, *strid*, *hård*, *besværlig*, s-ð *Herdala ganga Sigv 1, 3*, s-ð *fjón ljóna Þmáhl 15*, s-ð *ógn ESk 6, 54*, s-ð *tíð Leid 35*, s. *stormr GSvert 3*, s-ir *strengvelir*, om *pilene (sigter til deres kraftige flyven)*, *Orv IX 38*, s-ð *móða*, *kraftigt strömmende elv*, *ESk 10, 2*, jfr *straumar falla strítt (adv) Hsv 133*, — *grimmr við s-a*, *mod genstríðige*, *Gd þ 16*, *ógnar s.*, *frýgtelig*, *kraftig*, om *ildin*, *Sturl 3, 11*. — Jfr *all-*, *hjaldr-*, *hug-*, *ógnar-*, *róg-*, *sókn-*.

stríðvani, *adj*, *uden kummer*, *esa s-a síðan Anon (XI) Lv 5*.

strjúka, (strauk, strokinn), **1**) *stryge*, *brúðr strýkr hvarma*, *tórrer tårerne*, *Grettis 31*, s. *sjónbrautir í brunni (v. l. for þváa)*, *ESk 6, 23*, *Himinglæva strýkr þiljur Ht 22*, *Blóðughadda strýkr hlýr ESk 12, 17*; s. of *mækis munn*, *tórrer sværðsæggen*, *Þolv 1*, s. of *ripti*, *stryge*, *glatte*, *Rþ 28*; s. *Gretti af taumum*, *rykke tøjlerne ud af Grettis hånd*, *Grettis 37*; *strokin lofsmíð*, *glattet digt*, *Pét 8*. — **2**) *intr.*, *bevæge sig stærkt*, *strjúktu allmikinn Grettis 24*.

strúgr, *m*, *overmod*, s-s *galli*, *vinen*, *Ht 25*.

Strútr, *m*, *hundenavn*, *S. enn gráni Hfr Lv 17*. — Jfr *mqr-*.

strykr, *m*, *blandt ormenavne*, *Þul IV qq 3*.

strýkva, (-inn), *stryge*, *feje*, *slá*, *hrannir* s. *hlaðin borð Ht 76*: — *part.* *strykvinn*, *ströget med farve (jfr fagr-)*, *brot s-inna súða Anon (XII) C 27*.

stræti, *n*, *stræde*, *vej*, *Anon (XII) B 18*, *Lil 94*, *Hamð 12*, *ESk 9, 3*, *Sturl 3, 11*. — *I kenninger*, *for arm*: *vala s. ESk 6, 25*, *hauka s. Hl 41 a*, — *for guld*: s. *gljúfrs bestinga GOdds 8*, — *for hoved*: *hattar s. Skáldp.* — Jfr *gló-*.

strönd, *f*, **1**) *strand*, *kyst*, *Ghv 13*, *Ív 33*, *Líkn 33*, á s-u, *ved en indsø*, *ESk 6, 60*, *vitt of s-ir Krm 9*, *fara til s-ar Ótt 2, 11*, *úrig s. Mark 1, 24*, *fyr s-u Þjóða 3, 22*, s-ir *Gotlands Edd 4*. — *I kenninger*, *for himmel* (s. = *land*): s. *mána Mgr 41*, s. *veðrs Has 61*, — *for hoved*: *svarður s. Hl 16 b*, — *for slange*: *strandar aurriði ESk 13, 10*, — *for kvinde*: s. *falda Katr 19*, — *for skjold*: *brands strandir Ht 59*, *fetils stördar s. Korm Lv 27*. — **2**) *blandt elvenavne*, *Þul IV v 5* (jfr *Strind*), *Gri 28*: — *i kenninger*, *for skib*: *S-ar Valr Steinunn 2*, *S-ar dýr „Danir“*. — *strandar Korm Lv 37* er *vísnok fejl for standa*. — **3**) *Som egenavn i pl.*, *Anon (XII) B 7*. Jfr *byr-*, *dýn-*, *eljun-*, *Furðu-*, *hauk-*, *hug-*, *mun-*, *ná-*, *út-*.

stuðill, *m*, **1**) *støttestav*, *bistav (i vers)*, *orð skorðuð með s-um Gd 3*, *i stuðla skorðum*, *ifølge versteknikken*, *Lil 2*, s-a *knífr*, *tungen*, *Katr 34*. — **2**) *støtte*, *ættar* s.(?) *Arbj 12*. — **3**) *blandt skibets dele*, *Þul IV z 5*. — **4**) *stændi (salr) at stuðli greindum*, *stá ved hjælp af den fornuf-tige(?) støtte (også allusion til bistave)?*, *Pét 36*. Jfr *aíl-*, *átt-*, *folk-*, *ætt-*.

stugglauss, *adj*, *uden uvilje*, *mér es s-t við e-n Þveil*.

stuggliga, *adv*, *fjendsk*, *slemt*, *Svarf 4* (ved *rettelse*).

stuldr, *m*, *tyveri*, *SnE II 212*, *Katr 46*.

stund, *f*, *stund*, *time*, *tid*, s. ok *míla Þjusk Lv 6*, á *samri* s. *Lil 9*, *lífs s-ir Krm 29*, *langa s. ÞKolb 3, 13*, *jafnlanga s. Sigsk 14*, s-ir ok *staðir Lil 1*, s. es til *stoks Hárb 56*, *styrjar s. Sturl 4, 42*, *hryggðar s. Sturl 3, 11*; *absolut*, *en tid lang*, *GSvert 3*; — *fyr s-u*, *for nogen tid siden*, *ÞKolb Lv 3*, *Kolb 2, 7*, af s-u, *straks*, *Stufr 6*, *Mark 1, 23*, *Hhund 1 23*, *Arn 6, 12*, *Valg 4*, *EGils 3, 1*, of s., *en tid* (nú of s., *i denne sidste tid*), *Bbreiðv 5*, of s-ir, *en tid lang*, *Bkrepp 9*, *Kolb 2, 5*; til s-ar, *straks*, *SnE II 230*: — *datív s-u*, *med komparatív*, *betydelig*, s-u *lengra ÞKolb 3, 6*; *gen.* *i forsterkende betydning*, s-ar *mjúkliga EGils 1, 33*; — *dat. pl.* s-um, *stundom*, *undertiden*, *Korm Lv 6*, *Þmáhl 12*, *Bbreiðv 1*, *Arn 5, 16*, *Ótt 2, 11*, *ESk 6, 58*, *Mhkv 13*, *Ísldr 25*, *Lil 97*, jfr *hryggðar*, *líf-*, *morgin-*, *svip-*, *vetrar-*, *þgur-*.

stunda, (-aða, -at), **1**) *begive sig*, *bevæge sig*, ef it s-ið *þangat Am 14*, s-um *vér til strandar Frþ I 28*. — **2**) *stræbe*, *henimod*,

søge at udføre, s. til stikka *Anon (XI) Lv 12*, s. til guðs náða *EGils 1, 21*, — sem til var s-at, *sem man havde stilet hen til, gjort sig umage for, Gd 47*, s. á e-t *Lil 65*.

1. *sturla*, (-aða, -aðr), *forstyrre*, heimar s-isk *Bós 3*; s. e-n *Snjólfur 3*.

2. *Sturla*, m, *hövdingen Hvamm-St., Jón*.

Sturlaugr, m, *hovedpers. i Sturlaugss., Sturlaug's 1*.

Sturlungar, m, pl, *Sturlungerne, Gd þ 39, Gd 51*.

stuttligr, adj, kort, *kortfattet, brudstykkeagtig*, s-i lag á kvæði, *med hensyn til de korte sætninger, digtet består af, Mhk 11*.

stuttr, adj, kort, s. feldr *ÞSif 2, 1*, s-ar brynjur *Guðr II 19*, s-ir sniglar *Gautr I 3*.

Stúfr, m, (egl. = stúfr, *afhugget stykke, afstumpet, lille*), navn på en okse, *Pul IV ö 2*, — på en hest, *Pul II 2, IV rr 1*, — på et sværd, *Pul IV l 2*, men som urigtig v. l. til skúfr.

Stúmi, m, *jættanavn, Pul IV b 4*.

stúpa, (-ða, -at), *styrte*, létu upp stjolu s., *lod ved deres fald bagen stå i vejret, Harkv 10*.

1. *stúra*, f, *uro, ufred*, ekki er mér at s-u gaman *Mhk 22*, steypa e-m í s-u, *voldte en ufred, Korm Lv 51*.

2. *stúra*, (-ða, -at), *visse tegn på ufredelighed, knurre*, sem búrhundur gamall s-i *Hfr Lv 1*.

1. *stýðja*, (studda, studdr), *sætte støtte (stoð) under, støtte, golli studdr (salr) Grí 15*, svá heik s-an garð, *stöttet, ɔ: bygget, gærdet, Fj 12*, grjóti s-ir garðar *Heir 1*, s. breiðan borðvið hlýðu *Mark 1, 5*, fold steini studd, *stöttet, baren, Ht 102*, oddr aski studdr, *med skaft af aske-træ, Þjóða 1, 21*; om skib, røngum studdr *Leið 16*; laukum studdr, *stöttet, ómgivet af, om den dyrkede hestefallus, Vols 4*; draumar merkjum studdir, *bekræftede ved, Merl II 98*, höppum studdr, *stöttet af held, om en der har udført heltegærninger, Obreið 1*, byggð studd með dyggðum *Gd 32*, s-jask geirskapti, *støtte sig til, Há 10*; — *støtte, stå en bi*, s. annan *Grott 14*, s. fylki *Hl 36 a*, s. all e-s *St 12*, s. mærd *ESk 6, 8*, s. lán *Am Arn 1*.

2. *stýðja*, (studda, studdr), *gennemføre*, s. e-n geirum *Vsp 21*, láta mjök s. *Gjúka niðja Rdr 6*, láta (skip) s. hlemmisverð stáls við dúfu *Snaebj 2*.

stýggð, f, *krænðelse*, til s-ar *Gd 44*.

stýggja, (-ða, -ðr), *gøre vred, fornærme*, ugðó hann at Eva s-ðisk *Lil 18*, s. nafn guðs, *krænke, Mv III 17*.

stýggr, adj, *sky*, s. Leiknar hestr, som ikke let lader sig fange, *Hfr 2, 6*, æðru s., *fri for frygt, ESk 13, 3*, s. við þol, som afskyr synd, *Pl 8*. *Jfr bil-, flótt-, flug-, folk-, hlít-, læ-, mein-, vand-*.

stykki, n, *stykke*, grafinn í s., *sønderdelt, Sturlaug's 2*. *Jfr hryggjar-*.

stynfullr, adj, *fuld af støn, smærte*, launa s-u, *lønne ved sår, smærtefulde hug, Þorm 1, 10*.

stynja, (stunða, stunit), *stønne*, s. dvergar fyrir steindurum *Vsp 48*, heimr stynr *Lil 58*, seggir stundu *Ív 39*, skyldi eigi s. *Hálfs IX 8*.

styrbendir, m, *ÞKolb Lv 9* er uden tvivl fejl for stríðbendir, s. d.

Styrbjörn, m, *den bekendte svenske kriger og kongesøn, Bbreiðv 6*, „Danir“, *Rauðsk, Hl 29 a*.

stýrfenginn, adj, *kamplysten, Þfisk 2*.

stýrfimr, adj, *flink, dygtig, til kamp, Hl 29 a*.

stýrfimr, adj, *dygtig til kamp, Ólhv 3, 1*.

1. *styrja*, f, *stör, störfisk, Pul IV x 2*.

2. *styrja*, f, = stýrr, *ufred*, verða vel við s-u *Anon (XII) B 17*.

styrjokull, m, *'kamp-is', sværd, Ht 60*.

styrjöld, f, *ufred, Þjóða 3, 6, Mark 1, 18, Merl I 51*.

Styrkár, m, *nordmand i 12. årh., Ív 29*.

styrkja, (-ða, -ðr), *styrke, Has 53*.

Styrkleifar, f, pl, *sagnlokalitet, Hhund II 27*.

styrkliga, adv, *kraftig, Líkn 25*.

1. *styrkr*, m, *styrke, kraft*, s. búandmanna *Sigv 12, 20*, harðr s. *Lil 77*.

2. *styrkr*, adj, *stærk, kraftig*, s. vörðr verðrum *Sigv 1, 8*, s. stillir *ESk 6, 46*, s. vísi *Valg 3*, s-ir menn *Sturl 3, 9*, böðvar s. *Ogm 1*, fremðar s. *Leið 31*, — om genstande, *sværd, ESk 6, 48*, om bád, s. steinnokki *Bergb 9*, s-k mótt malmis *Ht 52*; s-k mægd *Arn 1, 2*, ljós er s-ra *Lil 61*. *Jfr al-, all-, dáð-, geð-, gunn-, líknar-, lof-*.

styrkunnr, adj, *kamp-berömt, Anon (XII) B 20*.

stýrr, m, (-s og -jar), *ufred, kamp*, gera s-r *Sigv 1, 8*, vinna s-r *Hskv 2, 4*, bella s-r *Korm 1, 4*, gera harðan s-r *Vell 28*, ellipti s. *Sigv 1, 11, Jfr 13*, við s-r *HolmgB 4*, við annan s-r *Vell 24*, í s-r *Tindr Lv 2*, ólmr s-r *Hfr 3, 23*, s. þreifsk *Rst 22*, s. varð í ranni *Hamð 23*, s. stendr af e-m *Bjhit 2, 15*, ólltill s. stendr af (manni) *Ht 55*, s-jar efni *GSúrs 2*, s-jar væni *Harkv 9*; s-jar broddr, *den forreste del af fylkingen, Arn 2, 17*. — *I kenningar, for kriger*: s-jar deilir *Ht 21, 28*, s-s stöerir *Ht 68*, s-jar skyndir *Eg Lv 22*, s-jar kennir *Anon (XII) C 32*, s-jar valdi *Ht 63*, — for kamp: s. hjaldrgoðs *Þmáhl 1*, s. stála *VGl 1 (men her er styr vist fejl for staf)*, hræskóðs s. *Líkn 34*, hjalma hýrjar s. *Ht 58*, randa s.(?) *Pl 15*, hjaldrlands s. *Íngj 2, 3*, — for sværd: s-jar glóðir *Ht 85*; — for ravn: s-jar göllungr *Ísldr 23*, — s-jar gjarn *Hskv 1*; s-jar nenninn, *urigtig læsemáde, Harkv 9*. — Som mandnavn, *sagnhelt, Hálfs IX 13; VígaStyr Eviðs 7*.

styrremör, adj, *kraftig i kamp*, Rst 26.
styršnjallr, adj, *modig i kamp*, Esk 6, 48.

styrstraumr, m, *kampström, kamptum-mel*, Anon (XIII) B 55.

styrviðr, m, *'kamp-træ', kriger*, Grettis 53.
styrvindr, m, *'kamp-storm', vældig kamp*, Ht 59.

styrpollr, m, *'kamp-træ', kriger*, Háv 11 (*veð rettelse*).

styttta, (-ta, -tr), *korte, afkorte*, hõnd skal í hófi s. Sigv 11, 13.

stýfa, (-ða, -ðr), *afhugge, afskære (af stúlr)*, stýfið tunga Esk 6, 61, s. hendir þjófa Mark 1, 8, stýfið fótr Þormól 1, 4, s. e-n af lífi Eg Lv 30, — *afkorte, forhindre*, s. þýfiðir Sigv 12, 5.

stýfir, m, *som afhugger, ødelægger*, randa s., *kriger, mand*, Sturl 8, 4. Jfr log-.

stýra, (-ða, -ðr), 1) *styre, styre et skib*, Bós 5, s. skipi Am 98, s. skipum Hhund II 19, s. eikju hingat Hárb 7, s. á e-n, *styre til sammenstød med*, Korm Lv 57, s. Ormi, *som dens besidder*, Hfr 3, 13, s. hlýrs gota Hfr 3, 18, s. folkum Húsdr 7, s. líði (v. l. flota) Hhund I 32, s. reidum Sól 74; — *abs.*, Loki s-ir Vsp 51, hilmir s-ði Rst 15, s. rétt til jarðar Sturl 3, 16.

— 2) *styre, herske, råde*, s. ríkjum Lil 36, s. Írlandi Krm 16, s. lögum Nkt 22, Am Arn 3, s. fletjum Helr 11, s. øllu við goð Sturl 7, 2; — *stilla ok* s. Lil 51. — 3) *styre, lede*, goð s. ættrýri jofra Vell 32, goð s-ðu þeim Gráf 12, Vell 15, dýrd englanna slíku s-ði Lil 22. — 4) *styre, vende i en bestemt retning (ved brugen)*, s. hjörvi(?) Arb 4, s. bytlu, *lange bøtten op*, Þórh 1. — 5) *styre, være i besiddelse af*, s. auði Sigsk 16, s. hróðrbarni Hørnar, *om øksen som kostbarhed*, Esk 11, 3, s. barðsólur garmi Esk 12, 6, s. geði Hávm 18, s. hug Þhræð 11, s. mildi Mdr 30, s. veg Hbreiðm, s. mætti Ód 1, s. fremð ok tiri Ólhv 3, 2. — 6) *intrans.* s. undan, *undgå, slippe ud af*, EGils 2, 14, s. til vada, *handle således at man kan vænte fare og tab*, Arn 6, 7. —

Part. s-andi, *styrer, ejer*, landa s., *konge*, Sturl 5, 5; s-andi heims, *om Adam*, Lil 12; s. lífs, *gud*, Gd 3 1, s. heims hallar Leið 21, s. himna Gd 3 59, alls s. Mark 1, 31, Leið 41; — s. víðis báls EGils 1, 12; stála s-endr, *mænd*, Gd 3 14.

stýri, n, *ror*, Pul IV z 5, Bós 5 (v. l.), Óit 2, 20, Þór, Arn 2, 10, Steinn 3, 6, s. mól Hfr 2, 1; þorr s-is, *mand, søfarer*, Pl 25, — s. máls, *tungen*, Leið 37.

stýrilátr, adj, *som let kan styres*, EGils 2, 8.

stýrilundur, m, *'styrende træ', en del af en kenning, men verset er ufuldstændigt*, Bjhit 2, 15.

stýrimeidr, m, *'styrende træ', stafnstóðs s-ar, søfarere*, Brúsi.

stýrir, m, 1) *styrer, af et skib, om Helge*, Hhund I 26, Vols 12; i *kenninger, for kriger, mand*: s. rómu ÓlBryn, hildar

s. *Epver* 2, rómu s. Sturl 4, 18, s. hjaldrs Ht 39 *men urigtigt for stærir*; s. stála Þormól 3, Harð 13, Þveit, *Raudsk*; s. lagdýrs Bjarni 4, s. brimdyra Sturl 5, 8, s. strengmara Korm Lv 61, s. flóðs æsidýrs Þorm 1, 4, s. hranna hádyra Refr 3, 4; — *om konge og hövding*, s. gumna Eðað 5, flotna s. GSvert 5, loíða s. Sturl 4, 21, Mlag 1, *om gud*, s. aldar Leið 3, s. himins Leið 27, s. himna Gd 3 21, s. tungla Gd 3 54, s. merkja Mgr 33, s. þjóðar Mdr 14; jfr *hjarðar s., om Kristus*, SnE II 248, — *om gejstlige, kristni* s. Sturl 3, 1, s. klerka Gd 55, s. hólða E Gils 1, 31, s. imna söngs Katr 44. — 2) *behersker, besidder, indehaver*, s. fremðar Gd 3 33, s. alls tírar Leið 24, s. mítra Mgr 10; s. hafnar fýris (*guld*) EGils 2, 8, s. hlífar þeys stökkviðra stalls Ód 12, s. bragar, *skjald*, Esk 11, 6. — *Urigtig er v. l. s.* Hfr 3, 23. — *Blandt slangenavnene*, Pul IV qq 3. — Jfr *flein-, folk-, heim-, himin-, hring-, líf-, sigr-, sól-, veg-*.

stækr, adj, *voldsom*, s-ar píslir Katr 42.
stæla, (-ta, -tr), *indsætte stál (stálstykke) i noget, og så overhovedet 'at indsætte, indfælde'*, stefjum verðr at s. brag Mhkv 11, s. nýjan verka, *indsætte et nyt stykke*, Gd 3 31.

stæðilátr, adj, *brunstig, s-t i stóði (ret-telse for stærir-)*, Anon (X) I B 3.

stæðingr, m, *det tov der fra mastetop-pen gik til rælingen, særlig på luvsiden*, Pul IV z 6; jfr *Falk, Seew. 60 (i pl)*.

stæra, (-ða, -ðr), 1) *forstørre, forøge, gøre kraftig*, s. stór verk, *udføre*, Ht 53, s. meginundir Ht 63, s. e-m hogg, *ud-dele vældige hug*, Joms 26, s. orðfæri e-s Gyð 1, s. svik Gd 51, hjaldr s-ðisk Ingj 1, 2; hefring hallauðr s-ir Esk 12, 17, sterkar þóru s-ir GrHj 1; — *alli stærðr, forøget med kraft, meget kraftig*, Ólhv 2, 12. — 2) *udføre, især om digte*, s. brag Hfr Lv 1, s. mærd Esk 6, 46, s. óð Ht 31, s. stef Ht 81, s. dröpu hróðri Rst 35.

stæriaska Rst 22 *bör læses stærri aska*.
stærilátr se stæðilátr.

stærir, m, *som forstørrer, forøger*, s. hjaldrs, *kriger*, Ht 39 (v. l. stýrir), stýrs s. Ht 68; írðar s., *Kristus*, Mdr 2; Eðað 5 er s. *uden tvivl urigtigt for stýrir*; — s. verka, *digter*, Korm Lv 35, s. bragar, d. s., Mdr 28. — Jfr *él-, flug-, glym-, gný-, gunn-, hregg-, leik-, megn-, morð-, ógn-, sókn-, vell-, víg-, þrek-*.

støð, f, (-var), *sted hvor noget befinder sig, opholdssted, glamma s., ulves ophold, fjælde*, Þár 10, s. steina, *af stene dannet opholdssted, om en gravhøj*, Anon (X) II B 9; *særlig om skibes landingsplads*, kenna e-m s. Hárb 7, s-var Hrafn, *skib*, Hfr 1, 6. Jfr *heim-, ógn-, Sævar-, val-, víg-*.

støðugr, adj, *støt, som står fast og sikkert*, s. grundvöllr Heilv 9; *standhaftig*, Gd 9.

støðull, m, færefold (hvor hunfærene malkes), eiga víðan s-ul Hfr Lv 17.

støðva, (-aða, -aðr), stanse (egl. 'anbringe på et — bestemt — sted', støð), s. flein Hávm 150, s. mun, stille lyst, ǰ: sult, Rdr 10, s. boð, stanse, forebygge, ESk 9, 2, s. ránsið, göre ende på, Ht 17; — i en noget uklar sammenhæng, Anon (X) I B 3; upers. vötn (acc.) s-aði, vandene stansede, Sól 57.

støðvamerki, n, havnemærke, mærke ved (som viser) landingspladsen, Gr Hj 4.

støðvir, m, stanser, stríða s., from mand, Pl 16.

støng, f, (-ir og stengr, se Skjspr 53), 1) stang, lang træstok, Haustl 6. 7. — 2) om skibets stavn-'stang' (brandr), eller masterne(?), Sturl 3, 5. — 3) især om fane-stang, s. merkis Rst 19, s. dýrligra merkja ESk 9, 3, bera fram stengr Mark 1, 18, jfr Sigv 12, 7, s. stóð Þjóða 4, 13, s. veðr, óð Ht 52, Sigv 12, 12, gyld s. óð Sigv 2, 6, bera s. á ættgrund Engla, göre landgang, Arn 5, 16, þunt um s-ir Sigv 2, 2, nær s-um Þjóða 4, 4, hraut í s-um Iv 38, margar stengr Anon (XII) B 23. — 4) om spyðskaff, s. Darraðar Orv VII 22. — Jfr merki-, vé-.

støpull, m, (kirke)tårn, Mv II 6.

Størkuðr se Starkaðr.

1. stökk, m, spring, løb, flugt, s. búandmanna óx Ht 35, gerva s-kk ÞKolb Lv 3.

2. stökk, adj, springende, hurtig, s-vir (v. l.) Rökkva reina hreinar, de hurtige skibe, Ht 73.

1. stökkva, (stökk, stokkinn), 1) springe, hann stökk útan endlangan sal Þry 27, s. í fjall Þmáhl 10; eitrdropar stukku Vafpr 31, stökk út dreyri Lil 49, blóð stökk á hjalma Þham 1, 3, stökk læss af limum Gróg 10, stukku stóðr frá lúðri Grott 21, stökk men Brisinga, sprang af og faldt ned, Þry 13, (hverar) stukku af þolli Hym 13, stukku ólskalar Hamð 23; gearar stukku, bevægede sig stærkt, Skáldh 4; — stökk lúðr fyrir, bevægede sig, rystede, derved, Hhund II 2; s. í sundr, gå itu, Hym 12. — 2) løbe, flygte, Bjhi 2, 23, s. í útleð Pl 27, s. ferri e-m Ótt 2, 17, s. fyr e-m Arn 3, 4, s. ór landi Arn 2, 7, s. á land, flygte i land, Þjóða. 3, 15. — 3) part. stokkinn, bestænt, blóði s. Völ 34, Hhund I 15, II 7, Haustl 19, sveita (blod, sved) s. Fáfn 32, Reg 16, Guðr II 4, s. hrlmi Arn 2, 4; hagli s. Þpyn; belagt, s. gollí Refr 5, 1. — 4) með þræp upp, þat stökk upp, det rygte sprang frem, opstod, Yt 25.

2. stökkva, (-ða, -ðr), 1) lade springe, jage på flugt, s. gløpum Pét 15. — 2) sprede, stænke, s. vatn (acc.) á sjúka (konu) EGils 1, 11.

stökkviðarr, m, 'bevægelig ild', hlífar beys s., kampens springende ild, sværd, Ód 12.

stökkvilundur, m, 'bevægende træ', stála s., kriger, Ht 63.

stökkvi-Móði, m, 'bevægende Mode', s. styrjar glóða, kriger, Ht 85.

stökkvir, m, som lader springe, bevæge, som driver på flugt, s. urðar þrjóts Þdr 5, s. Skota Bkrepp 6, s. stáls dyn-blakka (skibenes) Ht 31; — stála s., kriger, Rdr 6, s. þremja Krók 3, — s. hodda, gæmild mand, Eskálv 1, GSvert 4, s. (v. l.) menja Grettis 8, s. flóðs hyrjar Styrkár, s. ólna skeiðs elda Hfr Lv 14, s. strandloga Gyð 3. Jfr baug-, eld-, frið-.

1. suðr, sunnr, (Jfr Skjspr s. 116), 1) i syden, syðpá, absolut, Krm 19, svanni sunnr, syðpá, ǰ: i Danmark, ESk 6, 35, s. á Fjóni (v. l. Fífi) Guðr II 16, s. at Jómi Arn 2, 12, Jóms 6, s. á landi Anon (X) Digt om Guðleifr, vesa s., befinde sig syðpá, Eðað 3, austr ok s. SnE I 512, s. at Urðar brunni Eil 3, herskerðir klauf sunnr Hfr 3, 6, láta e-n liggja s. Hfr Lv 13, (menn) hlógu sunnr GDroppl 1; Hókr 4, 8, ÞKolb 3, 1, Skúli 1, 2 o. s. v.; komparativ sunnar, Þjóða 4, 11, Ótt 3, 6. — 2) syðpá, mod syd, renna norðan s. Vell 26, halda s. Hókr 1, skriða s. Völ 4, s. ór Nið Sigv 10, 3, s. með láði Arn 2, 9, gefa s. syni Grímhildar, bringe hende syðpá og give, Oddgr 15, s. horfðu dyrr Rþ 26. — 3) subst., hvast ór s-ri, fra syden af, GrHj 1.

2. Suðr, f, elvenavn, Þul IV v 1.

Suðreyjar, f. pl, Syderøerne (så kaldte i modsætning til de nordligere Orknøer), Hebriderne, Krm 15, Sturl 5, 7, 10.

suðreyskr, adj, hørende til eller fra Syderøerne, s-k kona GrHj 2.

suðrhallr, adj, hældende, vendende, bevægende sig, mod syd, (eiðar) at sól enni s-u Akv 30.

Suðri, m, dværg (som i syden holder himlen oppe), Vsp 11, Þul IV ii 2; átt-ruðr S-a, dværg, Þdr 15, S-a mjóðr, digt, GSúrs 20.

Suðrlönd, n. pl, v. l. til suðrvegar, s. d.

suðrvegar, m. pl, 'sydlige veje', sydlige lande, sydlande, oftest om Tyskland, lít þar Sigurð á s-a Guðr II 8; — om mid-delhavsländene, á s-um Oddi 5 (v. l. suðrlönd).

Suðrvik, f, Søndervig (på Pelworm), Sigv 1, 4.

suðrþjóð, f, folk i syden, tyske, salr of s-um, om Atles mænd, Akv 14.

suðröenn, adj, syðrön, hørende til, stammende fra, syden (særlig Tyskland eller landene syd for Danmark og Øster-søen), seggr enn s-i, om Sigurd, Sígs 4, om Knéfróð, Akv 2, konungr enn s-i Hjálmp III 8, drósr s-ar, om valkyrjerne, Völ 1, disir s-ar, d. s., Hhund I 16, om Sigrun, Hhund II 45, salir s-ir Guðr II 14, s-n slög Iv 42. Jfr sunnröenn.

sufil, n, hvad der spises til brød, smør (fedt), selja sverð við s-i SnH 2, 3.

sukkuð (i laugu ǰ: augu) Frp I 9 er

en læsemåde, der ikke findes i noget godt håndskrift, der findes sikkud, men dette er en forvanskning af sikkad f. sitkad (sitka eller sitkak).

sullat, (bréf gullstofum), *Leið 6 er en urigtig læsemåde for sollit, se svella.*

sullr, m, egl. 'noget der svulmer', byld, sár, reidigall með sórum s-um *Lil 77.* — *Jfr hregg-, hreysti-*

Sult, (eller Sultr), f, *Sylte i Valsdalen, Jök 1.*

sultr, m, *sult, hunger, Merl I 25, II 31, þverra ylgjar s-t Sigv 12, 27, þverrir ulfa s-ar, kriger, Hfr 3, 27.*

sumar, n, (én gang sumarr, m, *Arn 6, 6), sommer, varmt s. Vajfr 26, jfr 27, of sumur eptir Vsp 41; á sumri, i sommer, Háv 12, óndurt s. Sigv 3, 10, i s-s broddi Mark 1, 5.*

sumbl, **suml**, n, 1) *drikkelag, sitja at s-i Lok 7. 8. 10, Hsv 10, á þat s. at séa Lok 3. 4, segja frá s-i Korm Lv 20, gerva s. Hym 2, Lok 65, bekkir búnir at s-um Krm 25. — 2) drik, øllets navn hos Suttungs sønner, Alv 34, jfr Hávm 110, jólna s., gudernes drik, skjaldedrikken, kvad, Hál 16, — simblir s-s, om en jette, Bragi 2, 1. Jfr gangan-*

sumblekla, f, *mangel på drik, segja s-u Eg Lv 2.*

sumblhús, n, *drikkesal, Frþ I 29.*

sumblsamr, adj, *tilløjelig til, ønskende, drikkelag, om guderne, Hym 1.*

1. **sumr**, m, *hav, Pul IV u 1.*
2. **sumr**, adj-pron, *somme, nogen, endel, s. seggr, en og anden, Hfr 3, 24, s-t, endel, noget, Griss, s-t lið, endel af mandskabet, Sigv 1, 6, nú verðr s-t, nu sker der endel, Mhkv 25, s-t vas ólagat, endel (det der ikke var drukket) var endnu ikke brygget, Hávm 66, s-s est sjalfskapa Am 68, valda s-u Fáfn 25, jfr Am 91, s. Rúms vegr, endel af vejen til Rom, Sigv 10, 10; s. — s. — (s.), nogen — andre, Hávm 69; i pl, en (komk) síð í s-a Hávm 66, ek reist sjalfr s-ar Hávm 143, s-ir einir, kun nogle få, Mhkv 24; — s-ir — s-ir — (s-ir), nogle — andre, Hynld 3, Brot 4, Fáfn 13, Sigdr 6. 18. 30. — Úrígigt er s-ir (for stafar) HolmgB 8.*

sund, n, 1) *sund (egl. 'smal vandstrækning, man kan svømme over'), Pul IV u 2, Hárþ 1. 3 o. s. v. (= vágr v. 2), eyja s. Edað 7, Sólundar s., ved Sutend, Korm Lv 38, s. Holms Hfr 3, 17, s. skór-usk Sigv 2, I, láta fljóta far s. yfir Oddgr 31, muna far all í s-i, talemåde, skibet er ikke helt sunket (gætt tilbunds), ens lykke er ikke helt forbi, Sigsk 53, stika s. Steinn 3, 7; at s-i, over havet, i alm., Sigv 1, 1. 3, 9, ESk 13, 7, Jóms 35. — 2) flyden, á s-i = á floti, bjarga segl-mörum á s-i Sigdr 10, skopta uppi á s-i Þorm 2, 9, sem alpt á s-i Hfr Lv 15; her kunde dog s. betyde 3) 'svømning', som følgende steder, nema s. Rþ 41, Hhard 5, fremja s. Rþ 35, kosta s-s Ív 42, hlaupa á s., springe ud for at svømme, Eg Lv*

8, Hárbarðs véa fjarðar s., *svømning i Valhals fjord (s: digterdrikken), dristig betegnelse for 'digting', Ulfr Lv. — I kenninger, for blod: brimis s. ESk 6, 55, valbrands s. (i pl.) Sindr 6, s. unda Hl 14 a, Ht 60, sárs s. Bersi 2, hræva s. Hl 16 b, hrælinns s. (= hræsunda linnr) Leið 5; — for øl: horna s. Eg Lv 36, — for skib: s-s snæris vitnir Hfr 3, 16, s-a blakkr Sigv 2, 10, s-a drasill Hfr 3, 5, s-a marr Steinn 1, 2, s-s dýr (pl.) Hallv 1, — for guld: s-s sól (ved rettelse) Korm Lv 62. 8 (jfr sól-Gunnr), s-s eldr Hfr 3, 6 (jfr eldvíðr), s-s herkir Korm Lv 15. — Jfr Ála-, Eikunda-, ey-, Eyrar-, Nørva-, Stíflu-, Orva-*

sundbál, n, 'sund-bål', *guld, dets viðir, mænd, Merl I 1.*

sundeimr, m, 'sund-ild', *guld, søkkvir s-s, mand, EGils 1, 15.*

sundfaxi, m, 'sund-hest', *skib, s-a søeki-Þróttr, søkriger, Vell 29, rþ s-a Korm Lv 38.*

sundfærr, adj, *dygtig nok til at svømme, s: sejle, om skib, Steinunn 1.*

sundhreinn, m, 'sund-rén', *skib, sendir s-s, søfarer, Anon (XIII) B 12.*

sundhyrr, m, 'sund-ild', *guld, s-s særir, gavmild mand, Kolb 1, 3.*

sundlíri, m, 'sund-fugl', *sára sund, blod, dets 'fugl', ravn, Háv 3.*

sundur, adv, *i sønder, itu, slitna s. Haustl 8, stökkva s. Hym 12, bresta s. Am 66, serkr gekk s. Brot (Fjs udg) 4, (jörð) gekk s., var nær ved at rævne, Haustl 15, ljósta s., slá itu, ESk 6, 59, hoggva s., om ringen, Rþ 38, om Sigurd, Brot 7, friðr gekk s., brødes, Sigv 1, 4, med tilføjelse af í tvau, hrjóta s. í tvau Grott 23; — med præp. í, blés í s. Tindr 1, 3, hjalmar gengu í s. ÞGÍsl 7, í s. hrutu baugar Am 46, nú taka súlur í s. þoka Háls VII 3, áðr í s. hyrli, för de herte op med at se hinanden (egl. 'för det forsvandt, s: med hensyn til synet, itu, imellem dem'), Am 36.*

sundra, (-aða, -aðr), *sønder, dele itu, skære i stykker, flænge, s. skjöldu Krm 13, egg s-aði legg Hl 5 b, s. manns legg Hl 25 b, brynjur s-ask Ht 9, sverði s-aðr Orv IV 3, samvizkunnar byggð s-uð þll Lil 84.*

sundraukn, n, 'sund-dyr (hest)', *skib, Merl I 31.*

sundrbörinn, adj, *af forskellig herkomst, om nornerne, Fáfn 13 (forslag til rettelse af Gering, Zs. f. d. Phil. XLIII 138—39).*

sundrþreytir, m, 'sønder-kaster', *som kaster (ting) bort fra hinanden, uddeler, s. silfra, gavmild mand, Nj 1.*

sundrkljúfr, m, *kløver, spalter, s. niu hofða Þrivalda, Tor, Bragi 2, 1.*

sundrmædr, adj, *af forskellig moder, enn s-i, om Erp (overfor hans brødre, Hamdr og Sörle), Hamð 13.*

sundrþykkjask, (-ðisk), *blive uenig, s. við e-n Hsv 20.*

sundvargr, *m*, 'sund-ulv', skib, s-s boði, skib-giver (eller -styrer?), *Ód* 17.

sundvigg, *n*, 'sund-hest', skib, s. Ullar, skjold, *Hallv* 3.

sundvörðr, *m*, 'sund-vogter', således kaldes *Sinfjötte* som den der med sin flåde kunde bevogte og beherske 'sundet', bugten, hvor han befandt sig, *Hhund* I 33.

sundvörpuðr, *m*, 'sund-kaster', som sætter havet i (kastende) bevægelse, vinden, sæta s-i, benytte (den gunstige) vind, *Ótt* 2, 4.

sunna, *f*, sol, *Pul* IV gg, gudernes navn på solen, *Alv* 16; s-u skeið, himmel, *Gd* 66, s-u hjalmr, d. s., *Has* 33; — mars s., guld, *Bjhit* 2, 10, s. (ved rettelse) bekks, d. s., *Háv* 6, s. silmarkar, d. s., *Anon* (XII) C 33; s. Gauts þekju, skjold-sol, sværd, *Þmáhl* 17; *Sígv* 2, 10 er sammenhængen uklar; — réttlætis s., retfærdighedens sol, *Kristus*, *ESk* 6, 4. — *Jfr* kaf.

sunnan, *adv*, 1) sydfra, *Haustl* 10, *Sindr* 2, *Hál* 12, *Tindr* 1, 10, *Hfr* 3, 18, 24, *Har-nið*, *Eviðs* 1, *ÞSær* 2, 3, *Sígv* 1, 14, 13, 14, *Rv* 16, *Jóms* 16, 18, *Dagst*, *Sól* 55, *Vsp* 4, 5, 52, *Völ* 1; s. of *Sátiri Sturl* 5, 9. — 2) sydfra, *o*: i syden, *Danir* s. *Sturl* 3, 3, pávi s. *Mark* 1, 14. — 3) præp, med gen., s. *Rinar Brot* 5, s. hafs *Steinn* 3, 9, s. lands, i de sydlige egne, *Guðr* I 6, — fyr s. med acc (subst kan sættes ind imellem de to ord), fyr *ó* s. *VGl* 3, fyr haf s. *Ísldr* 21, *Gldr* 6, *Eskál* Lv 3, fyr sæ s. *Steinn* 1, 7, fyr *Heiðabæ* s. *Hfr* 2, 5.

sunnanverðr, *adj*, berørende sydsiden, på sydsiden, of sal minn s-an *Helr* 10, i *Sámsey* s-ri *Herv* I 2, *Ragn* XI 2, at s-um kastala barmi *Rv* 18.

sunnarla, *adv*, sydpå, i syden, *Sígv* 1, 13.

Sunnifa, *f*, helgeninde, *Nkt* 71, *Mey* 53. **sunnlönd**, *n*, pl. sydlige lande, om *Sicilien* og *Afrika*, *Ill* 1, 4.

sunnmaðr, *m*, mand fra syden, *o*: *Tyskland*, s-manna gramr *Guðr* III 7.

Sunnmœrr, *f*, *Söndmör*, *Snæk*.

sunnrœnn, *adj*, blæsende fra syd, s. vindr *Máni* 1. *Jfr* *sudrœnn*.

sunnudagr, *m*, søndag, *Sveinsfl*, *Leid* 7, 11, 14 o. s. v., *Lil* 67; gen., absolut, s-s, om søndagen, *Þjóða* 1, 14. — *Jfr* palm-.

Surti, *m*, biform til *Surtr* og *kun* i forbindelse *S-a* logi *Vafpr* 50, 51.

Surtr, *m*, (-s og -ar), 1) jætten som hersker i den sydlige ildverden og som er gudernes hovedmodstander i den sidste kamp (egl. 'den sorte'), S. ferr *sunnan* *Vsp* 52, bani *Belja* (ferr) *bjartr* at S-i *Vsp* 53, finnask *vigi* at S. ok en *svösu* *goð* *Vafpr* 17, 18, blanda *hjørlegi* S. ok æsir saman *Fáfn* 14. — 2) jætte, i alm., *Pul* IV b 4, S. enn *svarti* *Bergþ* 10, S-s *sökk-dalir*, *bjærghuler* eller *Hnitbjörg*, *Hál* 2, S-s *kvön*, *jættekvinde*, *Hfr* Lv 2, S-s ætt,

jætter, S-s ættar *sylgr*, *digterdrikken*, *Hfr* 3, 15; S-ar *sefi*, *uivist* *hvad* *der* *menes*, *Vsp* 47; en jætte *menes* *uden* *tvivl* *Fj* 24, hvor S. og *Sinnmara* sættes i forbindelse. — *Jfr* *Surti*.

Suttungi, *m*, biform til *Suttungr*, *synir* S-a, *jætter*, *Ski* 34 (hvis ikke S-a her er gen. pl. af S-ungr).

Suttungr, *m*, *Suttung*, *Gunnlöds* fader og ejer af *skjaldedrikken*, S-s *salir* *Háv*m 104, låta S-g *svikvinn* frá *sumbli*, ved *svig* berøve S. *mjöden*, *Háv*m 110, S-s *synir*, *jætter*, *Alv* 34 (hos dem kaldes ølet *sumbli*); *Pul* IV f 2. — *Jfr* foreg.

súð, *f*, planke-sammenføjning (i skibets sider), de sammenføjede planker, skibsside og deraf, som *pars pro toto*, skib, *Pul* IV z 5, skera (haf) s-um *Bbreiðv* 5, en bleika s. *vas* *reynd* *Ht* 27, *lóng* s. *Þjóða* 4, 18, *langar* s-ir *Þloft* 2, 6, *nýjar* s-ir *Sturl* 3, 5, of s-ir *Steinn* 3, 5, *brot* s-a *Anon* (XII) C 27, *feld* s. *gekk* *framm* *Hhard* 16, s. *sneið* *fyr* *viða* *Sikiley* *Hhard* 4, s. *ristr* *glymvöllu* *HSn* 2, 1. — I *kenninger* for skib: s-a *vigg* *Has* 3.

Súðavík, *f*, i det nordvestlige Island, *Anon* (XIII) B 5.

súðrí *Hfl* 13 er v. l., *forvansket* af *sverðfrey*.

súðlangr, *adj*, med lange planker, om skibe, *ÞKolb* 3, 1, *Hallv* 1.

súðmarr, *m*, 'planke-hest', skib, *Rv* 21.

súðvigg, *n*, d. s. som foreg., *lv* 4.

Súðvirki, *n*, *Southwark* ved *London*, *Sígv* 1, 6.

súga, (só, *yngr* *saug*, *soginn*), *suge*, *Niðhoggr* só *nái* *Vsp* 39, s. *sör* *svolum* *munni* *Hhund* I 36, s. *benjar* *Sól* 80, *ormar* s. *mik* *Ragn* VII 2, s. *sylg* *ór* *soltum* *ægi* *Þjóða* 4, 8; s-andi *bára* *Vigl* 2; — *útnavn* til *Hallvarðr* *Súgandi* (fordi han trak vejret gennem næsen?), *Grettis* 4.

súgr, *m*, hav (egl. 'den der suges'), *Pul* IV u 1, *brast* s. of *lið* *drjúgan* *EGiis* 3, 18. *Jfr* *arn-*, *auð-*.

súl, *f*, søjle, støtte (i et hus), *stendr* s. *fyrir* *Hym* 12.

1. **súla**, *f*, s. s. foreg., *sundr* *stökk* s. *Hym* 12, *sló* *sitjandi* s-ur i *gognum* *Hym* 29, *hengja* á s-u (*vistnok* *dativ*) *Am* 5, s-ur *þoka* i *sundr* *Hálfs* VII 3.

2. **súla**, *f*, *sule* (fugl), *Pul* IV xx 3.

súltan, *m*, *sultan*(?), hér es þér *skattr* s. *Anon* (XII) C 15.

súrr, *adj*, *sur*, s-t *vín* *Gd* þ 50, *Mgr* 30. **súsbreki**, *m*, *synes* at *betyde* 'besværlig, farlig, bølge', der *bryder* ind og *truer* med at *opsuge* alt, af *breki*, *brændingsbølge*; *hvad* *sús-* *egl. er*, *vides* *ikke*; *det* *ligger* *nær* at *antage* *skrivefejl* for *sút-*, *Ski* 29.

sút, *f*, *bekymring*, *smærte* (åndelig), *ala* s. *Háv*m 48, *lífa* *við* s. *Giz* 2, 1, s-ir *svella* e-m *Sól* 38, s-ir *ggrvallar* *Háv*m 146, *margra* s-a *tryggðir* *Guðr* II 20, *þólva* s-ir *hverjar* *Hamó* 1, of *slikar* s-ir

Grett 2, 4, skjalfa af s-um *Lil* 54, s-ar óteitan *Jóms* 3; om *kærligheds-bekymring*, ala s. of e-a *Árm* 3, vesa e-m at s-um *Hfr Lv* 27; — s-ar setr, *sorgens ophør*, *Rv* 34, s-a sverð *Lil* 56, — s. leiðar þvengs, *vinter*, *Rv* 27 (ved *rettelse*), *fenris* s. (*sult*), *fenris* s-ar *lestir*, *kriger*, *Hl* 4 a, *eyðir heiðingja* s-ar, d. s., *Þjóða* 3, 6, *bregða hrafn* s., *stille ravnens bekymring*, *føde den*, *Íslr* 25; — s. *Herjans hattar*, *økse*, *ESk* 11, 11.

sútafullr, *adj*, *fuld af bekymringer*, *Mv* II 7. 12.

sútamykr, *n*, *bekymringers mörke*, *Lil* 77.

sútaukinn, *adj*, 1) *forøget*, 2) *bebyrdet*, *med bekymringer*, *bekymret*, *Gd* þ 8. — 2) *som har (ævne til at volde) bekymringer*, s. *skratti* *Gd* þ 29.

súthrórandi, *adj* *part*, *bekymring væk-kende*, s. *sár* *Lil* 71.

sútlauð, *adj*, *fri for bekymring*, s-t, *adv*, *uden bekymring*, *uden sorg* (*for nogen*), *Hást* 1.

svað, *n*, *glíden*, *við* s., *om noget som er ved at ske*, *let kunde være sket*, *geigr varð við* s. *Anon* (XII) B 15.

Svaðilfari, *m*, *mytisk hest* (*egl. den der har mange besværlige rejser*, *svaðilfarar*), *Hyndl* 40.

svaðilverk, *n*, *besværlig handling*, *farlig gerning*, *Grettis* 23. 50.

1. *svala*, *f*, *svale*, *Pul* IV xx 3; — *egen-
navn*, *Óspakr*. — *Jfr* *dolg*.

2. *svala* *se svelja*.

svalbúinn, *adj*, *iført kólige*, *kolde*, *klæder*, *kold*, *om vinden*, *Eg* Lv 23.

svalfjöturr, *m*, *'sval lænke'*, s. *Selju*, *Seljas kolde lænke*, *havet*, *ESk* 13, 13.

svalheimr, *m*, *'sval verden'*, *havet*, s-s *Valar*, *skíbe*, *Ploft* 2, 6.

Svalinn, *m*, *'den kólige eller kulde-virkende'*, *navn på det skjold*, *der stod foran solen*, *Gri* 38, *Pul* IV r 2.

svalkaldr, *adj*, *svalende kold*, *meget kold*, s. *sær* *Hyndl* 38, *Guðr* II 21.

svaigr, *adj*, *sval*, *kólige*, *om hav*, *vand*, s-ar *unnir* *Vsp* 3, *Gri* 7, s. *sær* *Jóms* 16, s. *ægir* *Þham* 2, 1, *jfr*. *vas* s-t á *sæ* *Ív* 15, — *om vind*, *byge*, *svöl skúr* *Bolv* 2, — s-ir *kilir* *Sigv* 10, 4, s-t *stýri* *Ht* 35; s-t *land* *Guðr* II 35, *sverrigjörð* *svalra landa* *ESk* 12, 13; *svöl rønd* *Márk* 1, 24, *svöl brynja* *Hl* 19 a, *Sigv* 13, 5 (*i pl*), s-ar *eggjar* *Hyndl* 15, s. *brandr* *Ht* 18, s-ir *vallands brandar*, *guldringe*, *Ht* 44, — s-t *full* *Guðr* II 21, s. *munnr* *Hhund* I 36; s. *hestr* *Signýjar vers*, *galgen*, *Yt* 10; *hugðak* s-t *alt* i *sal* *Brot* 16, *allopt verðr* i *hreggi* s-t, *man kommer til at fryse*, *Mhkv* 21. — *Som mandsnavn* *Orv* IV þ 5. *Jfr* *eitr*, *hregg*, *ið*-, *úr*-, *vind*-, *við*-.

svalteigr, *m*, *'sval land-strimmel'*, *kólígt land*, *Viðblinda galtar* s., *havet*, *HSt* 2, 2. — *hav*, *hregg* s-ar, *storm på søen*, *Rv* 21.

svaltunga, *f*, *'sval, kólígt, tunge'*, s-ur

rekninga, *sværd-tunger*, *klinger*, *Bersi* 1, 2.

svanbekkr, *m*, *'svane-bænk'*, *hav*, s-s *Sóti*, *skib*, *EGils* 3, 17; s-*jar sól* (*jfr* *sólþverrir*), *guld*, *ESk* 3, 2.

svanbingr, *m*, *'svane-leje'*, *hav*, s-s *leygr*, *guld*, *EGils* 1, 25.

svanbræðir, *m*, *'svane-føder'*, *dolglinn* s., *kriger*, *Ott* 2, 5; *som v. l. Sindr* 1.

svanfjall, *n*, *'svane-fjæld'*, *hav*, *bølge*, *hestar* s-a, *skibe*, *Ht* 83.

svantjörð, *f*, *svane-vinge*, s-ar *dró*, *bevægede svanevinger*, *fløj* i *svaneham*, *Vpl* 2.

svanflaug v. l. *til svanteigr*, s. d.

svanfold, *f*, *'svane-land'*, *hav*, s-ar *sól* (*jfr* *sólýrandi*), *guld*, *Þjóða* 1, 13.

svangljáðr, *m*, *'svane-glæder'*, *sverða sverrifjarðar* (*blodets*) s., *kriger*, *Vell* 8.

svangr, *adj*, 1) *smækker*, *især om heste*, *hvis bug er smækker*, *slank*, s. *jör* *Oddgr* 3, s-ir *sól draga* *Gri* 37, *svøng und sødli*, *om en hoppe*, *Hhund* I 42, *svøng brimdyr*, *skibe*, *Ploft* 2, 6. — 2) *sulten*, *hungrig*, *om ravn*, *Háv* 3, *om ulven*, *Hókr* 5, *Od* 24, *om jætt*, *Hausil* 6, *lata e-n* s-an *ESk* 13, 5, *gøngum vér* s-ir *SnH* 2, 3, *bera sik* s-an *Anon* (XI) *Lv* 8, *svøng jóð* *EGils* 1, 30. *Jfr* *all*-, *full*-.

svangreddir, *m*, *'svane-føder'*, *sára dynbøru* (*blodets*) *svanr*, *ravn*, *dens 'føder'*, *kriger*, *ÞTref* 3.

svangriif, *adj*, *med smække ribben*, *om heste* (*jfr* *svangr*), *mara* s-ja *Rþ* 38.

svangæðir, *m*, *svane-føder'*, *Jalfaðs* s., *kriger*, *Sindr* 1.

svangællir, *m*, *'svane-glæder'*, *Yggs* s., *kriger*, *Þstf* 1, 6.

Svanhildir, *f*, *Sigurds og Guðruns datter*, *Sigsk* 55. 63, *Ghv* 8. 15. 16, *Hamð* 2. 3.

svanhvítr, *adj*, *svanehvid*, *om en kvinde*, *Ormsp* IV 1. — *Som valkyrjenavn*, *Vpl* 2. 4.

svanmærr, *f*, *herlig som en svane*, *om en kvinde*, *Gunnl* *Lv* 12.

svanni, *m*, *kvinde*, *Pul* IV i, *Korm* *Lv* 2, *Njáll*, *ungr* s. *Hfr* *Lv* 18, *ómíldr* s. *ESk* 6, 35, *gøfugr* s. *Sturl* 3, 19; *om en jættekvinde*, *Drv* (XI) 10.

svanr, *m*, *svane*, *søngr* s-a *SnE* I 94, s-ir *danskir Guðr* II 14. — *I kenninger*, *for ravn*: *Gautreks* s. (*jfr* *Gautrekr*) *ESk* 11, 5, *Próttar* s. *Hl* 28 a, s-ir *Farmatýs Hál* 11, *Hanga* s. *ÞGísl* 8, *Jalfaðs* s. (*jfr* *svangæðir*) *Sindr* 1, *Hlakkar* s. *Giz* sv 1, *gunnar* s. *ESk* 11, 3, *hjaldrs* s. *ESk* 1, 2, s. *blóðs* *Hl* 14 a, 32 b, *Anon* (XII) C 11, s. *sveita Þjóða* 3, 30, *HolmgB* 9, *sára þorns sveita* s. *Hróm* 1, *bens* s. *Sigv* 3, 16, *sárs* s. *G Odds* 1, *Guth kǫtr*; s. *stalls*(?) *Hást* 7. — *for havet*: s-a *fold* *Bbreiðv* 5, s-a *fjöll* *Ht* 76, s-a *dalr* *Ploft* 2, 7, s-a *strind* *ESk* 12, 9, s-a *beðr* *Ingj* 2, 6, — *for luft*: s-s *flugrein* *Has* 44, — *for lig*(*dyngje*): s-s *sigrlanar* = *sigr-svans lanar* *Ploft* 2, 3.

— *Mandsnavn*, S. enn rauði, *sagnperson*, *Hyndl* 12.

svanteigr, *m*, (-s og -ar) 'svane-land', *hav*, s-s eldar, *guld*, *Nj* 13, s-ar fárr (jfr fúrþollr), *guld*, *Sturl* 5, 11.

svanvangr, *m*, 'svane-land', *hav*, s-s óndurr, *skib*, *Sigv* 3, 1, s-s skíð *Sindr* 5. **svanvengi**, *n*, 'svane-land', *hav*, snófir s-is, *bólgerne*, *Hl* 27 b.

svar, *n*, *svar*, *Anon* (XIII) B 32; *pl*, *Sigv* 3, 20, *Lil* 17. Jfr and-.

svara, (-aða, -at), *svare*, s. einu sinni *Guðr* II 10, sás s. kunni *Hhund* I 33, s. skjótt *Lil* 16, s. skætingu, *med skældsord*, *Hárb* 59, vér unnum s-at (manni) slíku *Bersi* I, 1.

svarðakr, *m*, 'hovedhudens ager', *hoved*, *leysa* s., *rede sit hår*, *SnSt* 4, 7.

svarðefstr, *f*, 'hovedhudens bånd, tråd', *hár*, *Sifjar* s-ar, *Sivs hár*, *guld*, *Bjark* 5.

svarðmerðlingar se sverðmerðlingar.

svarðristinn, *adj*, *ristet op af jorden* (*grönsværet*), s-it ben jarðar, *egl. 'jordens sár fremkommet ved risten i grönsværet'* ɔ: *grav*, *Anon* (XI) Lv 2.

svarðrunninn, *adj*, *strömmende over grönsværet*, *om en elv* (*hds har sverð-*), *þdr* 8.

1. **svarfi**, *n*, *strabaser med skumsprøjt*, s. of siglu *Frþ* I 10.

2. **svarfi**, *n*, *filsþán*, *rauð svört* rekninga *éls þélar* (*sværdets*), *blodet*, *Bjarni* 2.

svarfa, (-aða, -at), *ædeleegge*, s. arfi fyr e-m, *berøve en ens arv*, *Eg* Lv 17; *part. som egennavn*, S-andi *Orv* IV þ 5.

Svarfadardalr, *m*, *dal ved Øfjord* (*nordlige Island*), *adskilt ved tmesis* (dal S-ar), *Svarf* 11.

svarflauss, *adj*, *uden møje*, *uden tumult*, *sumar muna þetta* s-t *vesa* *Anon* (XIII) B 31.

Svarinshaugr, *m*, *sagnlokalitet*, *Hhund* I 31.

svarkr, *m*, *kvinde* (*især om en overmodig men trættekær og grov kvinde*), *Pul* IV i (jfr *SnE* I 536).

svarmr, *m*, 1) 'sværm', *tumult*, *mikill* s. *Áóreið*, s. *svellr* *Anon* (XIII) B 7, s. *sverðs* *Rv* 18. — 2) *skjold*, *Pul* IV r 3.

svarr, *m*, *blandt fuglenavne*, *Pul* IV xx 3.

svarra, (-aða, -at), *bruse*, *om søen*, s-aði *sárgymir* (*blodbølgen*) *Hák* 7.

svarri, *m*, *kvinde*, *Pul* III 2 a, IV i (jfr *SnE* I 536), *Gunnl* Lv 9, *Þjsk* Lv 5, *Hfr* Lv 19. 21, *Griss*, *Jóms* 4, *Sturl* 3, 18. 19, *alls ekki veitk ella* s-a *Korm* Lv 1. — *En af Karls døtre*, *Rþ* 25.

svartbakr, *m*, *svarfbag* (*mågeart*, *larus marinus*), *Pul* IV xx 3.

svartrúnn, *adj*, *med sorte øjenbryn*, *om sig selv* (*Egill*), *Eg* Lv 39, s-ar sjónir, *ligeledes*, *Eg* Lv 26.

svartilekkóttur, *adj*, *med sorte pletter* (*hvor hvidt er grundfarven*), *især om fár*; s-ótt er kvæði mitt, *digtet har mange sorte pletter*, *er uensartet og broget* (*med hensyn til indholdet*), *Mhkv* 22.

Svarthofði, *m*, *jætte* (*egl. 'Sorthoved'*), *seiðberendur frá* (*stammende fra*) *S-a Hyndl* 33.

svartklæddr, *adj*, *i sort dragt*, *om ravnene*, *Sturl* 5, 9.

svartleggja, *f*, 'med sort skaft' (*leggja af leggr*, *stilk*, *skaft*), *oksenavn*, *Prúf*.

svartleitr, *adj*, *sort af udseende*, *Hjálmp* I 2, s-t sökku brúna, *om de mørke øjne eller øjenbryn*, *Arb* 8; s. *bragr*, *sortladent digt*, *uvist hvortil digterinden sigter*, *vanskelig forståelig* (?), *modsat ljöss 'klar, forståelig'*, *Jör* 2.

svart, *adj*, *sort*, s. *jör* *Oddrgr* 2, *Ghv* 2, *Hamð* 3, s. *flokk* (*hrafn*) *ÞKolb* Lv 11, s-ar *kyllur* *Sigv* 2, 9, s. *snekju brandr* *Bolv* 2; *om skibe*, *Ht* 73. 76; s-ar *randir* *Hl* 16 a. 35 a, *svört augu* *Gunnl* Lv 12, *Korm* Lv 6, *Sigv* 3, 15, *hørv* s-an *Rþ* 7, *svört verða sólskin* *Vsp* 41, *björt verðr sól* at *svartri* *Arn* 5, 24; — *om háret*, *svört skor* *Sigv* 13, 5, *svainn* enn s-i *Korm* Lv 52; *med hentydning til ondt sind*, *hann es illr* ok s. *Gunnl* Lv 2, s-ir *seggir*, *om Kristi þinere*, *Lil* 58; — *dun- kel*, *mörk*, s-t *helvíti* *Sigv* 13, 16. — s-t *es mér fyr sjónum*, *om en døende*, *Hæng* II 5, *Orv* IV 2. — *Jættenavn* *Pul* IV b 4. Jfr al-, blá-, hrafn-, kol-.

svartskyggðr, *adj*, *sortblank*, s-ð *sverð Glár* 7.

svá, (só se sógörr), *adv*, 1) *sá*, *sáledes* (*pegende enten til det foregående eller følgende*), s. *nýsisk fróðra hverr* *lyrir* *Hávm* 7, s. *es maðr* *Hávm* 50. 62, *fár kann ósnotr* s. *Hávm* 159, s. *hykk* *Bilskirni* *Grí* 24 jfr 23, s. *dœmi ek* of *slíkt* *far* *Hárb* 46, s. *nökkvi gafsik* *Mhkv* 18, *vás launar vísi* s. *Steinn* 3, 16, *fár má konungur* s. *Ótt* I, 6, *es verr* an s. *Hfr* 3, 22, *bær heitir* s. *Sigv* I, 14, *hví skiptir þú* s. *gunni* *Hák* 12; *slíkt es* s. *Ht* 82, *spurði* s. *einu orði* *Þjóða* I, 17, *vreiðr mælti* s. *Haustr* 11, *heyrðak* *segja* s. *Hávm* 111, s. *er greinanda* *Lil* 9, *heyrðak* s. *Haustr* 12; *hví þrasir þú* s., *sáledes* ɔ: *som du gör*, *Lok* 58; *med adjektiver og adverbier*: s. *vas hon móðug* *Guðr* I 2. 5. 11, *þeygi* s. *lítill* (*þrömmun*) *Am* 17, s. *es mér glátt hjarta* *Eirm* 2, s. *grimmiga* *Sigsk* 25, s. *ört* *Sigsk* 6. — 2) *sáledes*, *under sådanne forhold*, *eða* s. *láta* *Brot* 14, s. *mun ek láta* *Sigsk* 71; s. *et sama*, *ligeledes*, *Vafpr* 23. — 3) *med følgende* *sem*, s. *lét æ sem* *letti* *Rðr* 9, s. *køllum* *vér ráð* *sem gefask* *Mhkv* 14, s. *skalk* *hann kyrkja* *sem* enn *kámleita* *Bjark* 7, s. *es auðr* *sem* *augabragð* *Hávm* 78, s. *es friðr* *kvinna* *sem* *aki* *Hávm* 90, s. *lengi* *sem* *ek lifi* *Reg* 9, s. *ek* *af rist* *sem* *ek* *á* *reist* *Skí* 36, s. *es* *sem* *fari* *kefli* *Drv* (XI) 12; *i ónsker*, s. *hjalpi* *þér* *veitir* *sem* *Oddrgr* 9, s. *sé* *yðr* *gllum* *Herv* III 4, s. *láti* *oss* . . *sem* *Herv* III 7. — 4) *med at*, *hvor ordene enten er adskilte eller også stående sammen*, *da smelter at oftest sammen med svá til svát*, *der findes i rim* *Has* 63, *betydningen er enten ren*

modal 'sáledes . . at' eller mere afbleget 'sá at' (også final), þat eitt es s. matar at Fj 18, s. ek gel at Hávm 149, hon hefr s. komit sínum at Sigv 9, 3, s. kveðk at (med et halvt vers' mellemrum) Korm Lv 23. 43, es mátti s. at Sigv 7, 9, heldr es s. at Þórh 1, þau morð eru s. at H hard 13, s. at hon lyki þik liðum Hávm 113, s. at mér mangi bauð Gri 2, s. at rauk Rdr 13, s. at hjörtu dugðu Krm 26, med adj. efter s., s. matargóðan at Hávm 39, s. trygg at Hávm 89, s. cer at Hhund II 51, s. breið borg at Sigsk 65, s. mikill at Skí 5, ástblindir eru seggir s. at Mhkv 20, — restriktívt, s. at ekki kvæð orð et fyrra Oddrgr 8, kenninafn s. at konungr eigi Yt 37, s. at dømi finnisk Sturl 3, 16, s. at ek vita þykkjumk Lok 54; — s. at, under sådanne forhold at, s. komk næst at Hávm 100, s. at minn faðir lifði, me-dens, Oddrgr 14; — ofte findes s. at efter þar, Rdr 5, Hl 30 b, Ht 58 — s. at þar; forat, ESk 6, 68, Lil 21 — först i meget unge digte kan at udelades, som Katr 1 (hvis det her er oprindeligt); ofte findes en hel sætning efter uden at som Sigdr 10, Am 61, Fj 40, jfr lengr an s. ljóð eitt kveðak Grott 7; uden noget følgende: fanka s. marga mögu Fáfn 16; — s. at kan bruges omtr. = så es Vafpr 22. 36. — 5) ligeledes, s. heyrðak Fáks of getit Pul I a 2; undertiden efter né og eða, beð né s. dýnu, heller ikke, Þklypp, eða s. fóta Gd 3 7. — 6) derpá, festi s. yðvarn flota HHj 26, halda s. til hafnar Eg Lv 1. — 7) s. endr lagit Sigsk 68 kan næppe være rigtigt; s. er her vist fejl for sem. svát, n (eller snarere fp?), spyd, Pul IV n.

Sváfa, f, valkyrje, Helges elskede, HHj 37. 40. 41. 43. — Sagnpersoner, Hyndl 17, Herv III 1 (v. l. Tóta).

Sváfaðr, m, fingeret person, Sól 11.

Sváfnir, m, 1) Odins navn (vel egl. 'som dysser i søvn', dræber, kriger), Gri 54, Pul IV jj 4; S-is salr (jfr salnæfr), Valhal, Harkv 11. — 2) sagnkonge (eponym til Sváfaland), HHj 1. 5. — 3) slange, Gri 34, Pul IV qq 3; s-is látr, guld, Grett 2, 9, s-s bryggja, d. s., Gd 16. Jfr Bugge, Studier II 263. Jfr fjor-.

Svátr, m, fingeret navn, Sól 80.

Sváfrlami, m, sagnkonge, Herv III 1.

Sváfrlogi, m, fingeret navn, Sól 80.

Sváfrþorinn, m, mytisk navn, Fj 8.

svágl, adv, ikke således, s. [gjöffull?] Hávm 39, biððisk s. mjök Akv 25.

svágörr, adj = sögörr (s. d.), hlíta s-u Eg Lv 37.

svára, f, jættekvinde, s-u skær, ulv, Gunnl Sig 3.

Svárangr, m, (-s eller -rs) jätte, Pul IV b 3, S-s synir Hárb 29.

svárr, adj, tung, svær, s. súsbreki Skí 29, svöf sör Ghv 11, s. sefi, tung, tryk-kende elskov, eller bekymret sind, Hávm 105, s-an, adverbíelt, sláa s-an sínar hendr Sigsk 25. 29; s-t ok dátt, tungt og beha-

geligt, både goæt og ondt (har de for dem selv, sammenhængen er iøvrigt lidt dunkel), Sigsk 26.

sváss, adj, behagelig, mild, yndig, seá s-t Fj 5, s. bjórr Akv 1, s. armr Fj 41. 42, om personer, god, kær, s-ir brœðr Guðr III 8, enn s-i sonr Ásms I 4, s-ir burir Akv 38, Hamð 10; om guderne, mild, náðerig, en s-u goð Vafpr 17. 18.

svefja, (svaíða, svafíðr), egl. 'dysse i søvn', stille, berolige, s. sefa Rþ 44, s. annan Mhkv 28; s. sárðropa, stille blod-strømmen, Hhund II 42, s. hjaldr Þfagr 9, s. bil, handle rask, Vell 7.

svefn, m, 1) søvn, í s-i Vgl 5, Brot 16, e-m berr í s., noget viser sig for en i søvne, Herv I 5, Korm Lv 43, ganga e-m í s-a, vise sig for én i søvne, GSúrs 17, sofa s. Grip 29, vekja af, ór, s-i GSúrs 3, Ghv 4, Hamð 6, vakna ór s-i Grip 16, rekjask ór s-i Am 90, bregða s-i Sigdr 1, vísa til s-s GSúrs 23, ráða s-i e-s Sigdr 28, bregða s-i e-s Fáfn 44, slíta s-i e-s Helr 9, banna s-a Mgð 2, standa fyr s-i GSúrs 17, óf s-a Háv 1, grand s-a, hvad der forstyrrer søvn, onde drømme, Am 21; brjóta s. hrafn, bryde ravnens søvn, vække raven til at læske sig i blod, Ótt 3, 6, — s-a ker, øje, GSúrs 4. — 2) dröm, segja slíkan s. Am 24.

svefnfár, adj, som har liden søvn, i ntr. e-m es s-iátt Korm Lv 37.

sveingaman, n, 'søvn-fryd', nattens navn hos alverne, Alv 30, Pul IV mm.

svefnugr, adj, søvnig, dorsk, sakar ok heiptir hyggat s-gar vesa Sigdr 36.

sveggja, (-aða, -at), styre (egl. 'gå med vuggende gang?'), s. lét fyr Siggju, om seilas, ÞSær 4, 1.

Sveggjuðr, m, hestenavn, Hhund I 47.

svei, interj., fy, s. e-m, en være for-dømt, Ans 1.

Sveid, f, valkyrienavn, Pul IV aaa 2.

sveida, (-dda?), beskrive en bue(?), ek mun senda þér s-anda spjót Hálfis II 1.

Sveidi, m, søkonge, Pul IV a 1, S-a hreinn, skib, Hallv 1, S-a vangr, sø, Þ Kolb 3, 1.

sveiduðr, m, rettere sveiðurr.

sveiðurr, m, okse, mækir s-s, horn, Yt 16.

sveiflandkjapti, adj, 'som svinger kæben', bevæger kæben tit og kraftig, om et troludutyske, sviptir s-a svanni holdi manna Drv (XI) 10.

Sveigðir, m, 1) Odin, S-is salr (jfr sal-brigðandi), skjöld, Sindr 5. — 2) en Ynglinge-konge Yt 2 (v. l. Svegð-).

sveigir, m, 'böjer', som sætter noget i (en svajende) bevægelse, i kenninger for kriger, s. sárlinnns Eskál Lv 2, s. sára linnns Bersi 1, 3, s. stála Rst 27, s. gunnborðs, skjoldets bevæger, Ólhelg 5, s. baugs, Hfr Lv 13, s. snákhaudrs, guldets bevæger, gav-mild mand, Ólbrynj, s. sunda leygs, d. s., Oddi 3; — osta s., oste-böjer, som knækker ost for at spise den, ironisk, Ans 4.

Jfr alm-, bog-, brauð-, dal-, dyn-, él-, fúr-, hodd-, hydr-, linn-, osta-.

sveigja, (-ða, -ðr), 1) *sveje, böje*, s. hala, *böje*, *ɔ*: *sænke, halen* (modsat bretta), *Hflj 21*, árar at s., *bevæge dem så at de böjes, Harkv 17*, s. boga *Anon (XIII) B 28*, s. alm *Pham 1, 3*, *Þskakk 2, Gisl 1, 13, ESk 10, 2, Orv VIII 7*, s. *ý Hfl 15*, s. rokk, *böje spindetenen, Rþ 16*, s. hörpu, *slá harpestrængene, Oddrgr 29*, s-ir lauk *Árm 2*, *sveigðr vöndr Þjóða 1, 2*, *sveigðr þromr Þjóða 1, 4*, *sveigðar sárs árar Góðs 4*; s. hjarta ok síðu frá boðorðum *Gd 50*; reip *sveigð at síðum, der vikler sig om, omslynger, Sól 37*. — linnns látrs s-jandi, *gavmild mand, Steinn 1, 6*.

sveigr, m, (-s og -ar), 1) 'noget böjet', *især om kvindelig hovedpynt*, s. vas á höfði *Rþ 16*, gætin s-ar, *om en kvinde, GStárs 9*, s-ar *Sága, kvinde, Nj 24*, s-ar þöll *ÞKolb Lv 2*, s-s þöll *EGils 1, 36*, s-a (*rettelse for Sága*) *Grund Korm Lv 6*. — 2) *gren (på et træ)*, s-ar *kø, økse, Skall 3*. — 3) *bue, Pul IV p*.

sveim, n, *farten, grasseren, ÞHjalt 2* (*ved rettelse af sæims*).

sveima, (-aða, -at), *sværme, grassere, om ild*, brími s-aði *Valg 3*, hyrr s-aði *Gisl 1, 5*, markar þöl s-ar *Bkrepp 4, Sturl 6, 4*; — *farte om*, nú hefki s-at *Frp II 3*, s-ar rýgr *Pul III 2 a*; — *bevæge sig*, heims vaflogi s-ar *ESk 12, 1*.

sveimr, m, *sværmen, sværmen, især af ufredelig fjendtlig art*, nokkurr s. es orðinn, *her har ufredsfolk været, Griss, brynjaðr í s-m Anon (XIII) B 51*. — *Jfr* járn-.

sveimun, f, *sværmen, flagren*, hyrr es á s., *úden flagrer (om de mange bål), Herv II 5*.

sveinn, m, 1) *svend, ung mand (ugift i 16—25 års alderen omtrent), ofte om en hövding's krigere, der i reglen var i yngre alder, Pul IV j 9*, snarpir s-ar *TorfE 2, Krm 27*, gangi s. ímóti einum *Krm 23*, með sína s-a *Jóms 25*, s. enn svartí *Korm Lv 52*, s. enn hvítí *Lok 20*, s. s-a *Hárb 1*, síðlauss s. *Hhund 1 43*; *om Tor (i en ung mands skikkelse), Hym 18, om Skirne, Skí 37, om Svipdag, Fj 6, om Sigurd, Fáfn 1. 5*. — 2) *tjener*, þjón gerik þann at s-i *SnH 2, 9*, goða s., *om den unge tempeltjener, Þviðf*. — 3) *dreng, nyfødt (modsat 'pige')*, s-n ól *Móðir Rþ 34*, s. fæddiz, fæddr *Lil 33. 55*, *om fostret*, þótt s-inn smíði *Lil 30*. — 4) *sön*, þá gaf sínum s-i faðir *GSúrs 37*, *hvar myni s. in sømri an at fōður ornum Þtjald*, s. míns fōður *Þmáhl 6*, s-ar *Beru Am 53*, s-ar hans *Am 79*, *Grundar s., Tor, Hausl 19, Máriu s., Kristus, Ekul 1, 2*. — 5) *Som egennavn, Rþ 41*. — *S. iveskæg, Stefnir, ÞKolb 3, 7, Mark 1, 23, Rst 20*. — *S. jarl Hákonssøn, Sigv 2, 3*. — *S. Ulfsson, Þjóða 1, 5*. — *S. Alfifassøn, Arn 3, 4*. *Jfr* kōgur-, læri-, mat-.

1. **sveipa**, (-ða, -ðr), *omvikle, omböje*, *kvað hári s-t í enni, om hákrælle, Korm Lv 5*, *vilja Gizur geirum s., indhylle ham med spyd, rette mængde af spyd moa ham, Anon (XIII) B 46*, *greipr hræum s-ðar Hást 7*.

2 **sveipa**, (sveip [som af svipa], sveip-inn), *omvikle, omgive*, *Sigurðr s-r hana í rípti Sigsk 8*, *sveip rípti Rþ 21*, *eidi s-inn Fáfn 42, Herv III 15*, s-inn (*ved rettelse, eller sveipt?*) *orms dýnu Hjálmþ II 5*, *sveipk, sveip hann útan silfri skálar Völ 24. 35*; *sveip sínum hug, rettede sin tanke snart hid snart did, overvejede forskelligt, Sigsk 13*.

sveipinialda, f, *jættekvinde* (egl 'omviklet med faldr, hovedtøj'), *Pul IV c 3*.

sveipr, m, 1) *pludselig vending, ryk eller stansning*, s. varð í fōr, *blev pludselig afbrudt, Hausl 13*. — 2) *redskab hvorved noget drejes, bevæges*, *ólðu s., áre, Anon (X) I B 10 b*.

sveipvísi, f, *se svipvísi*.

sveit, f, 1) *skare, flok, mandskab, Pul IV j 1, Eg Lv 18, Bjhit 2, 6, Klæ, Jóms 24. 39, ÞGisl 9, Lil 72, Lín 24*, s. bragn- *inga Hálfs VI 1, átta s-ir Sturl 4, 2*, *senda s. Sturl 5, 17, mænd*, lundvær þykkir bezta s. *Mhkv 15, især í pl*, s-ir kníði allvaldr útan (útan, *fra de fjærne lande*), *Mark 1, 12*, s-ir er *Júðar heita Lil 48; Háv 2*, s-ir réðu ganga á land *Sturl 3, 7*, *bjóða út s-um Sigv 13, 19*, s-um þekkr *EGils 2, 6, omskrivende*, s. seggja *Bjhit 2, 24, Has 51*, s-ir seggja *Lín 27*, *lýða s. Ód 7*, *fljóða s-ir Merl I 49*, s. engla *Has 30*, *djöfla s-ir Lil 85*, *orma s. Lil 94*, *íms s. ÞKolb 3, 14, jfr s-ir ór Finnbyggð-um Sturl 5, 1*. — 2) *partiskare*, ganga í s-ir, *dele sig í partier, Grett 2, 9*. — 3) *egn, bygd*, í s-um *Edraum*, *breiðar s-ir Skáldh 1*. *Jfr* megin-.

sveiti, m, 1) *sved*, heitr ofremðar s. *Hfr Lv 15, om heste*, s-a *stokkinn Guðr II 4*, *seglvigg (sejl-hest, skibe) s-a stokkin Reg 16*; *sára þorns s., blod, Hróm 1*, *sœfis s., d. s., Ht 54*, *elris s., (det brændende tømmers ved, røg, Nj XII 6*, s-a *sárgeitungar (sár-sveiti, blod) Steinarr 2*, *foldar s., elv, Bergb 3*. — 2) *blod, Rdr 4, Korm Lv 50. 63, Arn 5, 21, Vafpr 21, Grt 40*, þvá s-a af líki *ESk 6, 22*, *nýta sér s-a Íslðr 7*, *svelga s-a Dry (XI) 9*, *heitr s. Arn 6, 10, Krm 6*, s-a *stokkinn Fáfn 32*, *rjóða grōn s-a ESk 12, 8*, s. fell á *valkøst Mark 1, 19*, s. hrundi á borð *ÞGisl 12*, s. rann *Arn 5, 7*, *ormr drifinn s-a Krm 12*, s-a *dogg Nj (XII) 5*, s-a *bekkr Ht 6*; *i kenningar for ravn*: s-a *svanr Þjóða 3, 30, HolmgB 9*, s-a *mōr Þorf 2*, s-a *nagr Hausl 8*. *Jfr* digul-, dýr-.

sveittr, adj, *blodig, om sværdet (ordet hører næppe til ferð)*, *Ormsþ IV 5*.

svelga (*ynge svelgja*; *svalg, solginn*), *sluge*, *svelgr* hann allan *Sigtōr Lok 58*, *svelga (: Helga) ná ÞorgHöll*, áttbogi ylgrar *svalg ná Arn 6, 5*, *agn s-jandi Lil 60*, *ylgr fær solgit blóð Ht 51*, s. hrap-

munnum (jfr *hele sammenhængen*) Þdr 17; om *íden, sluge, fortære*, (eldr) svalg hús *Sturl* 4, 9, (eldr) knátti s. vilja byrgi *Yt* 4, (eldr) svalg hræ *Yt* 29; — *sluge, lukke inde*, fugtanni leygs svelgr en etr eigi lið *SnE II* 194, Eljúðnir vann solginn Baldr *MhkV* 9; — *part. solginn, forslugen, hungri, grádig* (jfr *senisl. solginn* í e-ð) lætr sem s. séi *Hávm* 33, s. manna dolgr *Haustr* 16.

svelgja, (-ða, -ðr), *sluge*, ormr s-ðiz, blev slugt, *Gd* β 62.

svelgr, m, 1) egl. 'sluger', malström, *Pul IV* u 1. — 2) sværd, *Pul IV* l 9. — *Jfr* hleif-, Hrae-, hvél-.

svelja, (svalða, svalliðr), *være kelig*, Blóðughadda svelr *Pul III* 4, húfar svöldu *Ht* 35, (upersonl?) segl svalði *GSvert* 7 (v. l. til sýlði).

svell, n, is (især om isflade, enten på sø, eller hvor vand risler over og fryser), *Ekul* 2; i *kenninger, for sølv* (jfr *SnE I* 402): s. handar (et sølvar) brast í þrjú *EGiils I*, 27, jfr *Anon (XII) C* 40, s. dalnauðar *Bjark* 5, s. greipar *Stríðk*, — for sværd: s. dreyra *VGI* 10, sárs s. *Osvínf*, s. folks *ESk* 7, 5, s. sigrborðs *Eviðs* 6 (ved rettelse), s. sóknhattar (jfr *svellrjóðr*) *Sindr* 5; s. fetla *Eyv* *Lv* 7, s. fetils *Hfl* 8, þremja s. *Obreið 2, Þorm 2, 6*. Jfr alm-, arm-, bóg-, folk-, gný-, gunn-, hjalm-, ram-.

1. svella, (svall, sollinn), 1) *svulme, hovne, om havet*, sær *svellr*, *svall Frp I* 3, *ESk* 13, 13, *sollinn ægir*, sær *Krm* 2, 3, *sollin fjöll á sæ GrHj I*, *sollit haf Valg* 11, *éli sollinn Þfagr* 8, *overført på skibet*, húfr *svall Rst* 14 (blev oversprøjtet), *hrimi sollinn, om skibet, overiset*, *Arn* 3, 6; hjörtu *sollin blóði Guðr II* 41, hræ *sollin Rst* 17; *part. sollinn, opsvulmet* : *gennemtrukket af (hav)vand*, *sollin skeið Þjóða* 3, 8; *om sár og legeme*, *undir s. Sigsk* 71, *sollin sör ÞormÓl* 2, 2, *ben sullu Hl* 21 a. 37 b, *sollit hold ÞKolb* 3, 12, *kverkr s-i Gret* 2, 3, *sollin rif Anon (X) II B* 8, þøll sveigs nam at s., *svulme op, EGiils I*, 36. — 2) *svulme, i figurlig betydning, om sindsstemning*, móðr *svall Hausil* 14, *Eyv* *Lv* 6, *heipt svall* í *Hogna Rdr* 10, *sonum mínum mun s. (s: móðr, hugr) Krm* 27, *ofrhugi svellr jofrum Halli* 4, *hugr svellr* í *brjósti Herv II* 7, *hugþrútit hjarta svellr* *ESk* 12, 7, jfr *sollinn bergjarls brúðar vindr Anon (X) III A* 1, *sútir sullu Sól* 38, *sorg svall móður EGiils I*, 32, *om personen selv, þrútnar, svellr (om djævelen)*, *Lil* 15; — *om kamp og ofred, tage til, blive stærk*, *gunnr svall Korm* 1, 4, *Þjsk* *Lv* 2 (ved rettelse), *ógn svall* *ESk* 6, 54, *svarmr svellr Anon (XIII) B* 7; *synð svall Sól* 5, — *forvansket er sollin Hávm* 5.

2. svella, (-da, -dr), *lade svulme, part. act.*, *randar andvöku s-endr, de som lader kampen svulme, krigerne, Obreið* 2; — *sveldr af harmi* *Mv I* 22; *svelt þurfti hún (fordi hun svulmede op) beltí, hun*

mátte udvide sit bælte, EGiils I, 36; — *sveldr hútr, enten oversprøjtet eller gennemtrukket med søvand (snarest dette; jfr I. svella), HSn* 2, 1; — *sveld herboð, med hensyn til den strænge befaling om meget mandskab der skulde samles, Sturl* 3, 12.

svellir, m, som lader svulme, s. *Imu, kriger, Gyd* 4; *sóknvallar s., d. s. (jfr sóknvöllr), Ht* 61. Jfr *ógn-, róg-, þrym- svellrjóðr, m, 'is-rødfarver', sóknhattar s., som rødner hjælmens is (sværdet), Sindr* 5.

svellvifaðr, adj, is-beklædt, s-ar *Sólundir Frp* l 3.

1. svelta, (svalt, soltinn), 1) *sulte*, s. *hungri heill Lok* 62, *hrafnar sultu Eg* *Lv* 11, *hrafn né svalta Ótt* 3, 11, *allir s. Merl I* 7. — 2) *dø, Sigsk* 6. 11. 47. 50. 65, *Guðr II* 3, *Oddgr* 15, *Akv* 43, *Hamð* 7, *verða soltinn Brót* 5, *lata s-ask Oddgr* 19, *lata annan s. Ragn* *IV* 1; — *þás sat soltinn Guðr II* 11 *má btyde: 'da hun sad døden nær, døende'*.

2. svelta, (-ta, -tr), *lade sulte*, *Haraldr s-ir mik SnH* 2, 3, s. e-n *dreyra Harkv* 13, *lade sulte thjæl*, s-tir *systrungu Am* 57.

sverð, n, sværd, s. s-a *Hfr* *Lv* 11, *leggja s-i Ísldr* 8, *reka e-s s-i St* 8, *kljúta með s-i Hfr* 3, 6, *njóta s-s Fáfn* 29, *keyra hest s-i Brot (Fjs uðg)* 2, *bregða s-i Rþ* 35, *brugðit s. Ísldr* 10, *togit s. Hákr* 9, *Ht* 58 (egna *tognu s-i*), *rjóða s. HHj* 34; *deyta s. ok sefa Sigrðr* 27, s. *bitr Hhund* *II* 33, *Rst* 17, s. *bitr e-n, e-t HHj* 38, *Hák* 5, *Hfr* 3, 15, s. *grenjar Þjsk* *Lv* 2, *sól skinn af s-i Vsp* 52, s. á *linda Vøl* 18, *silfrvafið s. Harkv* 19, *hó s., lange sværd, Krm* 21, *hvast s. Grip* 15, *Akv* 19, *sárbeitt s. Hamð* 8, *slætt s. Fáfn* 30, *valskt, völsk, s. Oddgr* 18, *Sigv* 1, 6, *Harkv* 8, *svartskyggð s. Gldr* 7, *blóðugt s. Eirm* 6; — *ó tellr søxum ok s-um, strómmer fuld af, Vsp* 36; — *taka við s-i e-s, blive ens håndgangne mand, Sigv* 13, 3. — 1) *kenninger, for kriger*: s-a *deilir Oddgr* 33, *Akv* 36, s-s *liðhati, som ikke ønsker at kæmpe med sværd, Þdr* 11, s-a *Freyr Ísldr* 10, — *for kamp*: s-a *snót, egl Hild, Hfr* 3, 18, s-a *vindr Hfr* 3, 17, s-a *gustr Krm* 15, s-a *hrið Sigv* 2, 5, s-s *él Ísldr* 12, (s-s) *svipr Hást* 1, jfr *Hfr* *Lv* 11, s-a *svipun Reg* 19, 20, s-a *samtog Krm* 23, s-a *leikr Krm* 22, jfr *Ísldr* 17, s-a *brak VGI* 6, s-a *þrima Ísldr* 6, s-a *songr Jóms* 28, jfr *Vell* 19, s-a *flaumr Rdr* 3, *sannyrði s-a (jfr sammenhængen) Hfr* 1, 3, — *for skjold*: s-a *nes Hákr* 7, — *for blod*: s-a *sverrifjóðr Vell* 8; — *for tunge (jfr SnE I* 540): s. *góma Ht* 85; — s. *súta, sárende bekymringer, Lil* 56. — *Det mandlige lem, Gret* 2, 10 (jfr *sverðlitill*). — *Jfr* *hlemmi-*.

sverða, (-aða, -aðr), sáre med sværd, *gerði s. mik Drv (XI)* 2.

sverðalfr, m, 'sværd-alf', kriger, Hát 14, *Ingj* 1, 3.

sverðauðigr, *adj*, *rig* þá sværd, *Hfr* *Lv* 11.

sverðbautinn, *adj*, *dræbt* ved sværd, *s.* *herr* *Glúmr* 1, 2.

sverðberandi, *m*, 'sværd-bærer', *kriger* (*i* forhold til herskeren), *i* *pl*, *Yt* 5.

sverðdynr, *m*, 'sværd-dön', *kamp*, *Þjóð* *A* 1, 23.

sverðél, *n*, 'sværd-storm', *kamp*, *Eviðs* 3, *s-s* þollr, *kriger*, *Ód* 2, *s-s* hvøtuðr *Merl II* 60, *s-s* framr *Þorm* 2, 14.

sverðfiðskr, *m*, 'sværd-fisk' (*xiphias*), *Þul IV* x 3.

sverð-Freyr, *m*, 'sværd-Frey', *kriger*, *Hfl* 13.

sverð-Gautr, *m*, 'sværd-Odin', *kriger*, *Þjóða* *A* 1, 16.

sverðgustr, *m*, 'sværdvind', *ur. v. l.* til *sverðjalmr*, *Hfr* 3, 11.

sverðhrið, *f*, 'sværd-byge', *kamp*, *Pl* 33.

sverðjalmr, *m*, 'sværd-bragen', *kamp*, *Hfr* 3, 11.

sverðleikr, *m*, 'sværd-leg', *kamp*, *Hfr* 2, 8, *setja* *s-k*, *bestemme*, *holde*, *kamp*, „*Finn*“, *s-s* *Reginn*, *kriger*, *Gráf* 3.

sverðlífill, *adj*, *hvis* avlelem er lille, *kort*, *Grettis* 46.

sverðman, *n*, 'sværd-kvinde', *valkyrje*, *kamp*, *mör* *s-s*, *ravn*, *Hally* 3.

sverðmerðlingr, *m*, *således* *hds* *Ragn XI* 2, *men* *ordet* *er* *uklart*; *uden* *ð* *kunde* *det* *sidste* *led* *sættes* *i* *forbindelse* *med* *merla* 'at gøre lys' (*s. d.*), 'som holder sværdet blank(?)', *kriger*. *SE* *har* *mindet* *om* *et* *udtryk* *som* *at* *glitra* *upp* *sverðum*. *Om* *ordet* (*der* *også* *er* *blevet* *læst* *svarð-*) *se* *en* — *usikker* — *forklaring* *i* *M. Olsen: Stednavnestudier* *s.* 29.

sverðótttr, *adj*, *fuld* af sværd, *s-tt* *mun* *nú* *verða*, *det* *vil* *nu* *blive* *fuldt* *med* *sværd* (: *i* *mít* *vers* — *hvor* *ordet* *sverð* *så* *ofte* *skulde* *stá*), *Hfr* *Lv* 11.

sverðregn, *n*, 'sværd-regn', *kamp*, *s-s* *órr*, *kriger*, *Húsd* 12.

sverðrjóðendr, *v. l.* til *sverðberendr*, *Yt* 5.

sverðrjóðr, *m*, 'sværd-rødfarver', *kriger*, *Þorm* 1, 7, *Mgóð* 2.

sverðrunnit *Þar* 8 *se* *svarðrunninn*.

sverð-Rognir, *m*, 'sværd-Odin', *kriger*, *Drv* (*XI*) 2.

sverðtog, *n*, *sværds* *dragen*, *at* *s-i* *ferðar*, *når* *mændene* *drager* *deres* *sværd*, *eller* *i* *mændenes* *kamp*, *Ht* 54, *at* *s-i*, *i* *kamp*, *Hálfs* *VIII* 4.

sverðþing, *n*, 'sværd-ting', *kamp*, *Eviðs* 7, *Sígv* 1, 7.

sverfa, (*svarf*, *sorfinn*), *file*; *trykke*, *plage*, *selju* *gandr* *sverfr* *þeirri* *Gestils* *ólpt*, *vinden* *piner*, *farer* *hárdt* *frem* *imod*, *Eg* *Lv* 23.

sverja, (*sór* *og* *svarða*, *svarinn*), *sværge*, *sór* *þá* *Vingi* *Am* 33, *þar* *réð* *Sveinn* *at* *s.* *Þjóða* *A* 1, 5, *s.* *eid*, *eíða* *Sigrðr* 23, *Nkt* 30, *eíða* *svarðak*, *urígtig* *v. l.* *for* *seldak*, *Helr* 6, *svarnir* (*svarðir*) *eíðar* *Sígsk* 17, 20, 28, *Grip* 46, *Guðr* *I* 21, *Akv* 30 (*formen* *svarða* *er* *næppe* *den* *oprindelige*),

sórusk *i* *bróður* *stað* *Ív* 13; *hér* *s-jum* *þess*, *þá* *det*, *Eg* *Að* 1.

sverrifjórðr, *m*, *brusende* *fjord*, *sverða* *s.*, *blodström*, *Vell* 8.

sverriflagð, *n*, 'brusende, dumpt klingende, trolde', *herkumla* *s.*, *hjelmenes* *trolde*, *okse* (*jfr* *brjótr*), *Eg* *Lv* 2.

sverrigjörð, *f*, 'brusende bælte', *s.* *landa*, *havet*, *ESk* 12, 13.

sverrir, *m*, *modstander*, *fjende*, *s.* *søgs* *sólar*, *gavmild* *mand*, *Mark* 4, 2. — *Som* *egennavn*, *kong* *Sverre*, *Nef*, *Nkt* 70, *GrHj* 4.

svertings *SnSt* 4, 3 *er* *formodenlig* *fejl* *for* *sнарpings*, *s. d.*

svevis (*kona*), *Hhund* *I* 38, *er* *vistnok* *fejl* *for* *sveip-* *eller* *svip-vis*.

sveykr, *adj*, *vaklende* (*egl* 'svigtende', til *svikva*), *s-k* *hús*, *faldefærdige* *huse*, *om* *de* *brændende* *bygninger*, *Valg* 2.

sviða, *f*, *spyd*, *Þul IV* *n*; *se* *herom* *Falk*, *Waff* 70 *f*.

sviðkaldr, *adj*, *sviende* *kold*, *uðr* *en* *s-a* *ÞGísl* 2.

sviðna, (-aða, -aðr), *svides*, *brænde*, *loði* *s-ar* *Gri* 1, *hendr* *s-uðu* *Guðr* *III* 11, *hof* *s-uðu* *Qrv* *VIII* 1, *son* *biðils* *s-ar* *Haustr* 13.

sviðr *se* *svinnr*.

sviðra, (-aða, -at), *brænde*, *svie*, *reiði-* *gall* *s-ar* *mér* *um* *iðrin*, *vel* *egl.* *om* *en* *sviende* *smærte*, *der* *synes* *at* *fare* *fra* *det* *ene* *sted* *til* *det* *andet*, *Lil* 77.

Sviðrir, *m*, *Odin*, *Gri* 50, *Þul IV* *jj* 6. — *Urígtig* *læsemåde* *Rv* 22 *se* *sviðviss*.

Sviðuðr, *m*, *Odin*, *Þul IV* *jj* 4.

sviðukveld, *n*, *aften* *hvor* *der* *svides*, *brændes*, *efter* *en* *indebrænding* (*i* *en* *skov*), *ÞSkall* 1.

Sviðurr, *m*, *Odin*, *Þul IV* *jj* 6.

sviðviss, *m*, *blandt* *skibets* *dele* (*se* *herom* *Falk*, *Seew.* 67, *der* *mener*, *at* *ordet* *betegner* *en* *stang*), *Þul IV* *z* 5, *Rv* 22 (*ved* *rettelse* *af* *sviðris*).

svig, *n*, *böjning* (*især* *af* *land*, *vej*, *eller* *deslige*), *húfr* *fellr* *i* *s.* *dáfu*, *styrter* *i*(*mod*) *bølgens* *böjning*, *i*(*mod*) *den* *buede* *bølge*, *HSn* 2, 1, *dorgar* *dynströnd* (*søen*) *drífr* *i* *s.* *lönðum*, *strömmur* *ind* *i* *bugtene*, *eller* *omkring* *landet*, *ESk* 12, 10.

svigðir, *m*, *okse* (*egl.* 'den krumhornede', *se* *K. Gísl. Aarb.* 1881, *s.* 189 *f.*), *s-is* *geirr*, *horn*, *dets* *vágr*, *øl*, *Yt* 1.

svigi, *m*, *gren*, *s-a* *læ*, *grenens* *men*, *ild*, *með* *s-a* *lævi* *Vsp* 52.

svik, *n*, (*hyppigst* *i* *pl.*), *svig*, *s.* *telk* *i* *því* *Eg* *Lv* 42, *semja* *s.* *Ggnæv* 1, *orð* *fara* *á* *s.*, *gár* *ud* *þá* *svig*, *drejer* *sig* *om* *svig*, *forræderi*, *Sígv* 11, 7, *rann* *þat* *s-um* *manna* *Stúfr* 3, *s.* *fólusk* *Sígv* 1, 2, *vinna* *s.* *Þorm* 1, 4, *Rv* 32, *hvetja* *s-a* *Sígv* 3, 19, *bella* *s-um* *Hfr* 3, 21, *eru* (*esa*) *þat* *s.* *ein* *Hhund* *II* 40, 41, *verða* *fyr* *s-um* *annars* *Grip* 33. *s-a* *urígtig* *læsemåde* *for* *svira*, *Rdr* 10. — *Jfr* *dróttin*.

svikall, *adj*, *svigfuld*, *sviklar* *þjóðir* *GD* 49, *s.* *fjandi* *Mey* 44. — *Jfr* 6.

svikaråd, *n. pl*, *svigfulde planer, svig, séa við s-um Merl I 64; Orv IX 68 v. l.*
svikari, *m*, *bedrager, forræder, Heil 21. 23.*

svikbannandi, *m*, *'svig-forbyder', sviglös person, Kolb 1, 2.*

svikdómr, *m*, *forræderi, s-s menn, om Venderne, Mark 1, 15.*

svikfólk, *n*, *svigefulde, forræderske mænd (jfr foreg.), s-s eyðir, Erik egegod som Vendernes bekæmper, Mark 1, 5.*

svikmaðr, *m*, *bedrager, forræder, i pl StjO I 3.*

svikull *se* svikall.

svimma, (svam, summinn?), *svømme, s. (hds svima) i móðu marir Fáfn 15, sem mör s-i á böru tröð Hfr Lv 16, s. við ský, drive langs skyerne, Svarf 13, svömu jörn i blóði, flöd af blöd, Arn 5, 7.*

svimul, *f*, *ulvinde, Pul IV ee 2.*

svinna, *f*, *klogskab, hvad der er klogt og rigtigt, þat færir aldri frá s-u Has 10, við enga s-u Þviðf, sanni firðr ok s-u ÞKolb Lv 8, ellir s-u, om en biskop, EGils 1, 8.*

svinneygr, *adj*, *med kloge öjne, s-g drós MhkV 3.*

svinggeðr, *adj*, *klog i sind, Þorm 1, 11.*

svinnhugaðr, *adj*, *s. s. foreg., snót s-uð Hhund II 11, Orv IV a 1.*

svinnr, *sviðr, adj*, *grundbetydningen er vist 'stærk', denne synes at foreligge i Rim . . svinn, 'den stride', Akv 27, samt i Alsvinnr, men i øvrigt har ordet fået bet. 'klog', det bruges om jætte, Vafpr 24. 30 o. s. v., om Odin, Húsdri 9, om fyrster og mænd, Eyv Lv 4, Ott 2, 2, Vell 15. 26, Þorm 2, 15, GSvert 1 (sviðr i rim), om sig selv Sigv 13, 29, s. i røðum Gd 27, jfr 40; hyppigt om kvinder, om Brynhild, Helr 5, Am 6, Hávm 161, Fj 40 (ved rettelse), Korm Lv 8. 63, GSúrs 23, Rv 15, svinn systrunga Am 57, svinn móðir guðs Gd 33; s. of sik Hávm 103, hafa s-a hyggju Hamð 9, elsku s. EGils 1, 6. Jfr al-, elsku-, tjól-, frægðar-, full-, geð-, glap-, hug-, kapp-, marg-, ó-, ráð-, veg-.*

1. svipa, *f*, *svøbe, pisk, Likh 27.*

2. svipa (-aða, -at), *bevæge rask eller rykvis, sýjur s. skipa þromum Ht 38; — intransitivt, skip s-ar und segli Iv 26.*

svipaljótr, *m*, *sværd (egl 'styg, farløg, i sine bevægelser'), Pul IV 1 4.*

Svipall, *m*, *Odin (egl 'foranderlig med hensyn til udseende'), Gri 47, Pul IV jj 3.*

Svipdagr, *m*, *mytisk person, Fj 42. 43. 44; — sagnperson, Hl 12 a.*

svipgárr *se* svipkárr.

sviphnugginn, *adj*, *bedrøvet, nedböjet af udseende, s-nir seggir Nj 13.*

svipkárr, *adj*, *voldsom i sin bevægelse, om ilden, s. selju rakki Sturl 4, 9; v. l. er svipgár(r), der vistnok er urigtig, uagtet -gár kunde sættes i forbindelse med geyja og således give god mening.*

svipkennir, *m*, *'som kender, prøver, bevægelse', en del af en kenning, som beror på urigtig v. l., Eyv Lv 4.*

svipknyjandi, *m*, *'som kraftig udfører en bevægelse', hildar garðs s., kriger (af skjoldets bevægelse = kamp), Ingj 1, 4.*

sviplekja (eller -lækja?), *f*, *en art fugl (jfr lækjaduðra?), Pul IV xx 1.*

svip-Njórdr, *m*, *'bevægelses-Njord', sverða s., kriger (sverða svipr, kamp), Hfr Lv 11.*

svipnjördungar, *m. pl*, *'væsner der frembringer en bevægelse', sverða s., krigere (jfr foreg.), Hást 1.*

1. svipr, *m*, 1) *hurtig bevægelse, stødvis eller rykvis, s. einn vas þat, det var et øjeblik storm, Hhund I 53. — I kenninger for kamp: sverða s. Hl 22 b. 33 a, Hhard 6. — 2) pludseligt tab og den smærte man føler derved, baugs erum s. at sveigi Hfr Lv 13, Friggjar þótti s. at syni, om Balder(s død), MhkV 9.*

2. svipr, *m*, *mine, udseende (måske egl 'det bevægelige minespil', = 1. s.), yppa s-um, vise sit ansigt, Gri 45.*

sviprunnr, *m*, *'bevægelses-træ', Gunnar s., kriger (Gunnar svipr, kamp), Þorm 1, 6, sverðs s., d. s., Þorm 1, 14.*

svipskordandi, *m*, *'som istandbringer (fæstner) en bevægelse', fleina skúrar seiðs (sværdets) s., kriger, Ingj 2, 4 (jfr élfestir).*

svipstund, *f*, *stund, der er svipr, et øjeblik, á s. einni Þjóða 3, 16, Rst 30.*

svipta, (-ta, -tr), 1) *bevæge rask, især fjærne med rask bevægelse, s. blæju af Sigurði Guðr I 13, s. spólli af jó Oddrgr 3, s. holdi manna, rykke i, göre hurtige, kraftige, bid i, flænge, Drv (XI) 10, s. vinda ript, tage sejlet hurtig ned, Olhv 2, 9; s-andi Sváfnis látrs, som bortkaster guld, gavmild mand, Grett 2, 9, s-endr jöru skriptar, som rask bevæger skjoldet, Has 44. — 2) berøve, med acc. pers. og dat. rei, s. e-n aldri Ísladr 6, s. e-n sigri Hskv 2, 12, sviptur auði ok giptu Bjhit 2, 9.*

sviptilundr, *m*, *'rykkende, stærkt bevægende, træ', Rinar logs s., som rask uddeler guld, Sturl 3, 14.*

svipting, *f*, *eller sviptingr, m, tov til at rebe sejlet, Pul IV z 6 (her findes de to ord som varianter til hinanden).*

sviptir, *m*, 1) *'som hurtig rykker, bevæger', s. sagna, om en anfører, Þdr 3 (jfr hrörir), s. branda, kriger, Harð 4, s. auðar, gavmild mand, Gd 3 37; s. tjalda, om en sømand, Fóstbr (XIV). — 2) som fjærner, s. sorga Gd 3 17. Jfr goll-, hodd-.*

sviptuðr, *m*, *'som fjærner', síða s., om en usædelig munk, Mv III 18.*

svipuðr, *m*, 1) *sværd (egl 'den rask trukne'), Pul IV l 4. — 2) navn på en hest, Hhund I 47.*

Svipul, *f*, *valkyrje (jfr sverða svipr), Pul IV aaa 2, Darr 3, blandt kampnavne, Pul IV k 1.*

svipun, *f*, 1) = 1. svipr, *hurtig bevægelse*, sverða s., *kamp*, *Reg 19. 20, Stjó II 7.* — 2) *kamp, sammenstød*, s. þeira frákn snarpa *Drv (XI) 3.*

svipvísí, *f*, *falskhed (egl 'færdighed i at ændre sit sind')*, sýn vas s. *Am 7. 74 (her sveip-, hds).*

svipviss, *adj*, *falsk (egl 'som forstår at ændre sit sind, være falsk)*, s-ar konur *Sól 57.*

Sviar, *m. pl*, *Svear*, *Yt 23. 28. 29, Sigv 12, 8, S-a kind Yt 5, sömnuðr S-a Gísl 1, 18, S-a dróttinn Gísl 1, 17.*

Sviasker, *n. pl*, *Sveaskær, skær ved østkysten af Svithjod, Orv VII 15. IX 43. sviða*, (sveid og (*intr.*) sviðda, sviðinn), 1) *transitivt, sviðe, brænde, afsviðe*, logi sviðr bý *Anon (XI) Lv 15*, s. hús *Bkrepp 1*, jöfurr sviðr byggðir *Anon SnE I 506*, eldr sviðr of búðir *Þjóða 4, 6*, stillir sveið hræ *Arn 3, 8*, s. ulf *Brot 4*, sviðit land *Sturl 3, 10*, sviðin mörk *Herv VII 2*, sviðnir foglar *Sól 53.* — 2) *intransitivt, sviðe, smærte*, láta undir s. e-m *Hást 1*, (sór) s. *Porm 2, 24, Jök 2*, láta ben s. *Rst 21*, hrið es þeim s-i *Nef*, augu s. *Gunnl Lv 12*, brjóst sviðr af synda saurgan *Lil 76*, samvizkunnar byggð mun s. sárt *Lil 84*; benjar sviðdu *Ív 39*, armar sviðdu *Lil 56.*

svífa, (sveif, svifinn), 1) *svæve, bevæge sig jævnt, glidende, om skibe*, snekkju brandr knátti s. austr *Sturl 4, 15*, þelli svífr fram mót lagar glammi *Ht 20 (her kunde þelli også være datív)*, hilmir lét huf s. í Gríksalti *ESk 1, 3*, láta skeiðr s. á vatn *Sturl 3, 13*, om *pile*, hagl tvíviðar svífr af strengjum *Merl II 65*, om *sværd*, dynbrimi hræs svífr geðveggjar glugga, *igennem brysterne, Ht 50*; om *andet*, svíra vín sveif of hjarna kleifar, *randt henover, Krm 7*; sjóðmjöll knátti svífa of gaglfárs andra, *sølvet (sølvríngen) faldt (som gave) på armene, Sturl 4, 36*; skól svífr at gjöf *Ht 23*; láta mildi s. at höndum manna *Líkn 11*; — *bevæge sig rask, sveinn sýsliga sveif til skógar Hym 18*, svíri sveif af bol, *hovedet røg, Ód 17*, — *upersonl*, eldi sveif of ótal hölða *Mark 1, 22*, mér svífr frá vífi *Pul III 2 a*, (mönnum) sveif undir (skip), *fortes af strømmen ind under, Ód 23.* — *Medium med gen., afholde sig fra*, s-ask einskis, *ikke vige tilbage for noget, Mey 33.*

svífr, *m*, *hav (egl 'den bølgende')*, *Pul IV u 1.* — *Jfr(?) ó.*

svíkva, sýkva, svíkja (sveik, svikvinn — sykvinn), *svige, bedrage*, þás mik sára svíkna höfðuð *Sigsk 57*, mik hefr máli Gramr of sykvinn *Ólhelg 8 jfr Eg Lv 42*, s. stilli *ESk 8, 2*, s. e-n í tryggð, tryggðum *Hál 12, Merl I 42*, illa hefr sás annan sýkr *Mkv 18*, s. konung ór landi, *ved svig at føre kongen ud af landet, Stefnir 1*, s. ósu leikum *Hautil 12*, íéi opt svíkvinn, *ved svig berøvet, Am 56*, ódrykkja svíkr mengi *Merl I 56*, láta Suttung svíkvinn frá sumbli, *ved svig be-*

røve S. mjöden, Hávm 110; øx sveik lýða líf, *berøvede, Snjólf 1*, s. e-n í myrkr ok dauða, *ved svig at bringe en i, Lil 43.*

svín, *n*, *svin, Am 62, Hharð 17, Merl I 41*, rýtanda s. *Hávm 85*, gefa s-um (soð) *Hhund I 34. II 39*, vinna at s-um *Rþ 12*, s. gerask samhlaupa *SnSt 4, 5*, s-s lífr soðin *Guðr II 23*; Viðblinda s., *hval, Anon (XIII) B 62*; s-a hirðir *Herv I 1, Háls IX 2.* — *Jfr brim-, unn-.*

Svínadalr, *m*, *i det vestlige Island, Korm Lv 56.*

Svínafell, *n*, *i det sydøstlige Island, Þorm Ól 2, 2.*

Svínagrímur, *m*, *nordmand i 12. årh., Ív 30.*

svíntarr, *m*, *galt, Pul IV dd.*

svíri, *m*, *nakke, halsen med nakken*, saurstokkinn s. *Þjóða 1, 18*, s. Þorns *Þdr 7*, s-a hringar (= hals-baugr), *Rðr 10 (urigtig v. l. svika)*, söngur vigra of s-um *Gldr 7*, s. sveif af bol *Ód 17*, s-a vín, *blod, Krm 7*; om skibes dragehoved, búmir s-ar *Þjóða 4, 18*, búinn s. *Gísl 1, 16.*

Svíurr, *m*, *dværgenavn, Vsp 13.*

Svívgr, *f*, *jættekvindenavn, Þdís 1, 2*; *jfr Sívgr.*

Svíþjóð, *f*, *Sverrig (nuværende Mellem-Sverrig), ÞHjalt 2, Sigv 3, 1, Hókr 1, Þjóða 1, 3, Arn 3, 3, S-ar nes Ótt 2, 5*; kolgu S., *det kolde Sverrig, = Nord-Rusland, Þdr 12.*

svæfa, (-ða, -ðr), *dysse i søvn, bilægge, gøre ende på*, s. allar sakar *Gri 15*, s. sæ, *stille havet, Hávm 154*, s. hjaldr (v. l. til svefja), *Þfagr 9. Jfr sæfa.*

svæfir, *m*, *om dysser i søvn, bringer til ro, tugter, s. hlenna, v. l. til sæfir (s. d.)*, *Arn 6, 15.*

svænskr *se* *scenskr.*

sværa, *f*, *svigermoder (jfr SnE I 538*: s. heitir vers móðir), æ er frilla grqm s-u *Pul III 2 b*, s-u þína lézt sitja grátna *Am 96.*

Svöl, *f*, *elv (egl f. af svalr, 'den svale')*, *Gri 27.*

Svöld *eller Svöldr*, *f*, (*vokalen er vel snarere o end o*), *øen Svolder, hvor Olaf Trygvasons sidste kamp fandt sted*, fyr S., *foran, udenfor, S. (hds. svalð, svöld, svöldr)*, *Skúli 1, 4*, fyr S-rar mynni (*hds svöldr-, svöldr-. svalðr-, svöldar, sualldrar*), *udenfor Svolders munding, hermed menes vistnok en lille bugts munding (bugten af samme navn som øen)*, *Skúli 1, 2, Rst 15 (jfr Saxos portus Sualdensis).*

Svölnir, *m*, *Odin, Pul IV jj 6.* — *I kenningar, for Valhal: S-is salr (se salpennigr) Rdr 12, Harkv 11 (som v. l. til Sváfnis)*, — *for Jordan: S-is beðja EGils 3, 20, S-is vára Eyv Lv 12, S-is ekkja Hautil 15*, — *for kamp: S-is dömr Rst 3, S-is él Rst 16*, — *for brynje: S-is skyrtá Krm 12*, — *for sværd: S-is slíðr-vöndr Rv 13*, — *for skjöld: S-is garðr Hást 3, S-is veggur Sturl 4, 23*, — *for dígt: S-is full Korm Lv 22.*

svorðr, *m*, 1) *hovedets hud*, slíta s-ð *Edáð 5*, s. helzk *Sígv 12, 23* (*her indbefatter ordet også håret*), — *I kenninger, for hoved*: s-ar land *Ht 57*, s-ar stofn *Hfr 3, 6*, s-ar strönd *Hl 16 b*, — *for hår*: s-ar grön *Árni 2, 1*, s-ar garðar *SnSt 4, 7*, s-ar selþeyr (s. d.) *Korm Lv 10*. — 2) *hvalrossens hud og, især, de deraf dannede skibstove*, s. hvinn *Rv 21*, svorð herðir *Ht 21*, svorð tekr heldr at herða *Hfr Lv 4*. — 3) *mandsnavn*, Svarðar dóttir *Hálfsv IV 2*, men rimeligvis foreligger der her en fejl (for Högna?).

svorfun, *f*, íumult, ødelæggelse, samkunda vas við s. ofmikla, i forbindelse med megen ødelæggelse (hentyder til de følgende begivenheder, sønnebrabet o. s. v.), *Am 76*.

svorgæðir, *m*, 'fugle-føder', Endils s., kriger (Endils svorr, ravn), *Pstf 1, 5*.

svorgælir, *m*, 'fugle-glæder', Sörva s., kriger (Sörva svorr, ravn), *Vell 23*.

svorr, *m*, vis fugl, *Þul IV xx 3*. Jfr blóð-, gunn-.

Svósudr, *m*, jætte, *Þul IV b 3*; *Sommers fader*, *Vafþr 27* (egl. 'den behagelige').

Sygnir, *m*, pl. *Sogninger*, Ólhelg 1, *Sígv 11, 9*, S-a ræsir *Hfr Lv 10*, S-a gramr *Sígv 3, 13*, S-a dróttinn *ESk 6, 22*, *Sturl 3, 17*, S-a þengill *Arn 3, 6*, S-a harri *Bkrepp 2*.

sygnskr, *adj*, hørende til Sogn, s-ar þjóðir *Hl 36 a*.

sykn, *adj*, skyldfri, frikendt, s. emk orðin, det har vist sig, at jeg er skyldfri, *Guðr III 9*, vógum ör skógi þannu vildum s-an, skulde være straffri, *Am 99*, mannkyn s-t af dauða *Líkn 31*.

sykna, *f*, straffrihed, líkn ok s. *Has 5*. **syghör**, *adj*, høj så at (den, bøgen) slår over (skibet), s-haar bylgjur *Ótt 2, 20*.

syldr, *m*, (-s og -jar), slurk, drik, súga s-g ör ægi *Þjóða A 4, 8*, geta s-g *Hávm 17*, blóðs s. *Sígv 2, 8*, s. heilags tafns, af (fra) det hellige legeme, *Húsdr 9* (her står s-s, gen. abs., til blodet), orn fekk s-g *Hást 7*, orn drekkir s-g *Ótt 1, 4*, drekka s-g af dreyra *Hl 31 b*, hrapa til s-jar *Merl I 36*, s-g gófum vér ylgi *Páll*; veita s-g (ulfi) *Ormsp IV 4*. — *I kenninger, for blod*; s. sára *Hökr 1*; — *for digterdrikken*: digt, *Grimnis s. Rv 7, s. Surtis ættar Hfr 3, 15*. — *Etvenavn*, *Gri 28*, *Þul IV v 6*. Jfr lypti-, rauð-.

Syllingar, *f*, pl, Scitley-øerne, *Þul IV bbb 5*.

1. **Syn**, *f*, (-jar), gudinde (jfr *SnE I 116*), *Þul IV h 2*, — *i kvindekenninger*, jfr *Þul IV yy 3*, S. mens *Steinnarr*, olbekkjjar S. *Hfr Lv 21*, rastakarns S. *Tjorvi*, geira eirar S. *Eg Lv 45*; S. tvinna *GSúrs 34*; — arin-S., jættekvinde, *Þdr 19*.

2. **syn**, *fp*, brynje, *Þul IV t*; hertil syneldr, sværd, kennir s-elds, kriger, *Líðs 4*.

synd, *f*, synd, i religiøs betydning, *Sól*

6. 30, s. svall *Sól 5*, bragna s-ir *Lil 90*, sárar s-ir *Lil 19*, soetar s-ir *Sól 68*, s-a líkn *Lil 80*, s-a lausn *Has 25*, s-a saurgan *Lil 21. 76*, s-ir saurlífis *Pl 19*, blekkja e-n í s. (acc.) *Lil 45*, firra sik s-um *ESk 6, 62*, venja sik s-um *ESk 6, 20*, hrjóða s-um *Ív 2*, sea við s. *Merl I 64*, s-ir mínar *Has 15*, s-a auki *Has 17*. — Jfr hqfuð-.

syndabrijótr, *m*, 'synders bryder', Kristus, *Lil 47*.

syndaþár, *n*, syndefare, *Lil 91*.

syndafullr, *adj*, syndefuld, *Mv III 10* (her ur. for sektar-). 14.

syndagjald, *n*, synders løn, straf for synder, *Mey 60*.

syndalausn, *f*, befrielse for synd, abso-lution, *Gd þ 34*, *Mgr 39*.

syndaless, *adj*, syndefri, *Þloft 3, 7*, *Gmlkan 1, 3*, *Mgr 23*. Jfr syndlauss.

syndaúðgr, *adj*, rig på synd, syndig, *Anon (XIII) B 8*.

syndaless, *adj*, syndfri, *Mv I 5*. Jfr syndlauss.

syndugr, *adj*, syndig, s. þjónn *Has 10*, s-ug þjóð *Mey 6*, s-gir menn *Has 33*, víta sik s-gan *Hsv 45*.

synda, (-da, -i), svømme, flyde, s. (v. l. snyðja) létk ör Sogni (j: skip) *Frþ I 2*, valköstr s-di at landi *Kollí 5*.

syndgask (-aðisk), synde, *Lil 30*.

syngva, (yngre syngja; song, sunginn), syngje, abs., sungu ok slungu *Grott 4*, sóknvardir s. kunnu *Darr 9*, med acc., s. salma *Þrándr*, song saltara *Ív 45. 46*, s. lof *Lil 4. 34*, sunginn heidr *Lil 26*, s. þirma *ESk 13, 6*, s. messu *EGíls 3, 15*, s. ágætan song *EGíls 2, 3*, abs. *EGíls 2, 6*, jfr sungit vas *Mark 1, 29*; — *om gigen*, gígja syngir *Máni 3*, — *om gogen*: syngnat gaurk (rettelse for sigrat) *Eg Lv 27*, — *især hyppigt om váben*, láta slíðrtungur s. *Gráf 3*, svaltungur rekninga sungu *Bersi 1, 2*, írtlungur unnar sungu *Helgól*, hátungur hjalta sungu *Nj (XII) 7*, gylltar sungu hjalta tungur *Ólhv 2, 10*, stól sungu *Rst 19*, *Ht 66*, hjörvar sungu *ÞGísl 6*, sverð sungu *Arn 5, 9*, sungu jörn *Mark 1, 19*, *Krm 2* (við hjalma), (sverð) song *Korm Lv 63*, geirar sungu *Sígv 1, 14*, spjör sungu *Skúli 1, 2*, nema sjölfum þer s-vi (sverð) of hqði *Hhund II 33*, láta sóknar glír s. *Sturl 3, 8*, láta slög s. *ESk 4, 1*, — *om selve kampen*, Hrundar hjaldr song *Þorm 2, 1*, hqit song *Högna hregg Vigf 1*, jfr abs. sarla song at sverða þingi, det klang smærtfuldt, *Tindr 1, 2*, jfr (kampens) spámeyjar s. *Þmáhl 7*.

synja, (-aða, -at), 1) nægte, med gen. (og dat. pers.), s. þess *Herv III 17*, s. slíks *Oddgr 24*, *Am 70*. s. fars *Hárð 54*, s. oss Sváfnis dóttur *HHj 5*, s. e-m boenar *Eg Lv 29*, s. lýta *Guðr III 8*; s. gamans þinga *Mberf 6*, lítit es at s., det er en bagatel (alt for lidt) at sige nej til, *Hárð 56*, s. e-m máls Ófeigr 2; s. stóra verka, fornægte, j: lade være med at udføre, *Þjóða 4, 7*, s. hnöggvi sinnar,

undlade at vise sin karrighed, vise sin gavmildhed, *Steinn 3, 14.* — 2) berøve, s. e-m aldrs *Reg 15, Fáfn 36, Orv VII 7, s. e-m fjörs Þfagr 4, s. brynju eirar Kolli 1, blóð synjaði þjóðum andar, blódet (s; blódtabet) berøvede, EGils 2, 15; — med dobbelt dativ, s-aðak honum heiðri Áns 1.*

synjór, *m, 'seigneur', herre, = sinjór, s. frammi í brynju Sigv 12, 8.*

syrgiliga, *adv, sørgetlig, Mey 52.*

syrgja, (-ða, -ðr) *sørge, Mv II 6; s-jandi Heið 19.*

Syrvi se Sörvi.

systir, *f, søster, Hávm 163, Völ 2, Hamð 3, Eg Lv 43, GSürs 9, Sigv 7, 9, Bjhit 2, 13; geta son við systur sinni Lok 36, nlu emk systra sonr Heimdg: — systir, i pl, om bølgerne, ÞSær 4, 4, Kolgu s., bølgen, Hhund I 28; Gunnar systir, valkyrjer, Hhund II 7, s. joftra, kongedatter, Nkt 74, runa s., so, SnE II 216; s. joftra, jættekvinde, Þry 29, 32; Auðs s., jorden, Hfr 1, 4; s. mána, solen, Reg 23; — bræðr ok systir Líkn 8; — i smigrende tiltale (søsterlig veninde), Hyndla s. Hyndl 1.*

systkin, *n. pl, søskende, þríu s. Am 98, Líkn 46.*

systrunga, *f, modersøsters datter, kusine, Am 57.*

systrungr, *m, barn af modersøster, muna s-ar síjjum spilla, enten sønner af to søstre eller søn og datter af to søstre, Vsp 45, s. ýta hilmis, apostlen Johannes, Gmlkan 1, 3.*

systursonr, *m, søstersøn, Sigsk 27, Hamð 17.*

1. sýja, *f, egl 'sammenføjning' (jfr súð), (skibsidens) planke, i pl Pul IV z 5; ofte = 'skib', sjár gnúði á s-u Jöms 16, s-ur rendu frammi EVald 3, s-ur kónnuðu flóð Ód 4, hepnar s-ur Ht 38, gyltar s-ur Sturl 3, 15. Jfr kjöl.*

2. sýja, (séða, séðr), *sy, sammenføje, om brynjer, geir-Rótu gøtvar jarni séðar Hfr 1, 2, sigbjarka serkir fast of séðir Vell 35.*

sýla, (-ða, -ðr), *fryse, sýld svanafold, den frosne, eller: meget kolde, sø, Bbreiðv 5, upersonl., s-ði segl GSvert 7.*

sýn, *f, 1) syn, hvad man ser, forkunnar s. Fj 48, friðar s. ESk 6, 63, sólar s. Hávm 68, þeirar s-ar ek s-þumk ey Guðr I 26, s. himna Ník 1, 2. — 2) ævnen til at se, s. ok vizka Ófeigr 4, selja s. Sigv 12, 23. — 3) sol, Pul IV gg; arms s., guld, Þhred 9. — Jfr aug-.*

sýna, (-da, -dr), *vise, s. afl Has 22, s. tókn ESk 6, 19, s. líkn Korm Lv 19, s. íþórnnum sörin Lil 87, s. andagipt Lil 12, þat erum sýnt (v. l. sent, snemt) Rdr 14, s. e-m miskunn Gd þ 16; medíum, vise sig, synes, hann s-disk vestr á Ströndum Gd 16, sörin muna s-ask Lil 71 (v. l.), varla s-isk alt sem er Mhkv 17, fegrð s-disk Rv 17, es mær s-disk, om misteltenen, Vsp 32, es mögum s-disk at væri goll Völ 21,*

dúfa s-disk snara Gd 13, s-isk bragr svart-leitr Jör 2, hann s-isk mér hvarmrauðr Korm Lv 13, (uklart Lv 47), sör ok kross s-ask fyr vöru auglitu Has 33, s-disk fljóð illiligt EGils 3, 2, es muna s-ask minst at mörgu login Sól 81; — mér s-isk at Krm 24, s-isk mér sem Styrr. — Part. s-andi, som viser, s. fleins, kriger, (efterklassisk), Þhred 6.

sýnarligr, *adj, anselig, herlig, s-ri Soffla, om en helgeninde, Mey 58 ur. v. l.*

sýni, *n, syn, til s-is, at se til, Orv IV a 3.*

sýnir, *m, som viser, s. trausts, som viser pålidelighed, om en from mand, Pl 20.*

sýnn, *adj, øjensynlig, åbenbar, (egl. 'som kan ses'), sýn vas svipvlsi Am 7. 74, sýn gæfa Árm 3, s. fundr Sigv 2, 3, sýn reising Sigv 12, 4, sýn mein Arn 5, 3, s. skaði Hsv 52, åbenbar, sikker, sýnni sætt Ólv 2, 5, hopp at sýnni Ht 40, hitt er sýnna Hsv 144, sýnni konungsefni, bedre kongsæmner, Þjóða 4, 26; s-t es SnH 2, 6, þrot vas s-t ÞSær 2, 4, þat es mér s-t Grettis 36, hvat á s-t sér fyr hönnum, sýnlig, klart, Grip 26, þat es á sjölfum sýnst, det kan man bedst se på sig selv (ved sin egen erfaring), Hávm 41 (anderledes B. M. Ólsen, Arkiv XXXI s. 60 f.), ntr. s-t, adv. åbenbart, s. emk samr Líkn 47; Krm 10, Rst 23, Þorv 2, Obreið 2; at s-u, d. s., Þjóða 1, 16; dat. ntr. sýnu, med komp. og superl., betydellig, sýnu betri Háls VIII 4, s-u lengst, allertængst, Nkt 54. Jfr fá-, fram-, ó-.*

sýr, *f, (sýr), so; tilnavn til Freyja (og da gen. sýrar), Pul IV h 3; S-ar mær, kostbarhed, Hfr Lv 5 (men urigtig v. l.); — fentanna S., jættekvinde, Korm 1, 1; sárlaxa S., valkyrje, Eg Lv 18; — S-ar grátr, guld, Grettis 53. — sýr SnH 2, 11 er vist fejl for saurr, s. d. — Jfr folk-.*

sýra, *f, syre, sur valle, i s-u Grettis 6.*

Sýrland, *n, Syrien, Alpost 13, Heil 25.*

sýrr, *m, (-ar), tilnavn til Sigurd, (egl omdannet af sýr), sonr s-ar, Harald hárðráde, Hfjotr 1, Sigurd s. Nkt 42.*

sýsl, *f, handel, gærning, þat vas góð s. Halli 6.*

1. sýsla, *f, 1) syssel, handel, gærning, halda á s-u, være i færð med, Rp 14, upp tekinn s. Hsv 117, gera s-u Stjó II 10, eiga aðrar s-ur Hhund I 17; s-u stjóra, virksomheds styrer, velja sér til s-u stjóra Ník 1, 1. — 2) herred, som en er sat til at styre, Snæk, — s. s. Aðalsýsla (i Kurland), S-u kind Yt 25; i pl allar S-ur, overalt både i Adelsyssel og Ösyssel (s: Øsel), Edað 8. — Jfr Ey-.*

2. sýsla, (sýsta, sýst), 1) sýsle, handle, udføre en gærning, sýsti happsverk GrHf 3, goð s-ir þat Halli 6, sá geisli s-ir óþurpt mína Korm Lv 3, því es sýst, det er gjort, ESk 6, 12, þar es þeim sýst saman, der har de arbejde, gærning, sammen, i fællesskab, Harkv 21; med of, s. of þorf gesta Am 6, s. of sína sín-

girnð, pleje, fyldestgöre, *Eg Lv 16*, nokkut varð hon s. of sik, *følge sit lune (eller sørge for sig selv)*, *MhkV 3*. — 2) *intrans.* (*jfr nenna*), *begive sig, sýstuð suðr Halli 3*.

sýsliga, *adv* (for sýsl-liga), *raskt, hurtigt*, *sveinn s. sveif til skógar Hym 18*; *ganga s. (v. l. til greiðliga) Herv II 1*; *snart, slótrum s. Am 20*. *Jfr all.*

sýslufullr, *adj*, *arbejdsom, flittig*, *Mey 51*.

sýta, (-tta, -tt), *nære bekymring (sút), være bekymret, sørge*, *s. mun ek Mgr 3*, *félgjarn s-ir Hsv 109*, *né sýtik GSúrs 20*; *med præp. við, s. við gjöfum, være bekymret for, bange for at give, Hávm 48*, *s. við dauða Krm 25*, — *trans. med acc.* *s. ævi, sørge over sit liv, Krm 22*, *s. sik, sørge over sig, SnE II 230*, *vætki sýtik Hfr Lv 28*, *esat s-andi dauði, man skal ikke nære bekymring, frygt, for døden, Krm 28*.

Sæbjörn, *m*, *sagnperson*, *Orv IV þ 5*.

sæði, *n*, *sæd, korn (på marken)*, *Bul IV ddd 1*, *fara þeir (foglar) i s. Merl I 25*, *s-is jorð, kornmark, Gd 1*, *trúar-s. Gd þ 15*.

sæðingr, *m*, *mågeart (af såd, fordi den gerne opholder sig i kornmarker)*, *Bul IV xx 3*, *s-s slöð, havet, ÞSær 4, 1*. *Jfr dyn.*

sædaudr, *adj*, *død på havet, druknet*, *Sigrdr 33*.

sædeiland, *m*, *s. sólar (rettelse for saldeil.) = sæ-sólar, guldets, 'uddeler', gavmild mand, GSúrs 12*.

sædrif, *n*, *søsprøjt, s. létti, bølgegangen holdt op, Valg 5 (v. l. sjá-, sjó-)*.

sædrifinn, *adj*, *'sø-bestænkt', oversprøjtet med søskum, s-in segl Gísl I, 14*.

sædyr, *n*, *'sø-dyr', skib, Hjálmp I 2*.

sæfang, *n*, *'sø-redskab', åre, sortuð sæfong Þjóða 4, 20*.

Sæfari, *m*, *sagnperson*, *Hyndl 12*.

sæfarinn, *adj*, *som har passeret søen, søvant, om skibet, Grettis 5 (sæ rimbestemt)*.

sæfuni, *m*, *'sø-ild', guld, rauðr s. Ht 46*.

sæfor, *f*, *sørejse, traudr sæfara Korm Lv 39*.

sægrímnir, *m*, *v. l. til sek(søk-)mimir* *Bul IV b 6*.

sægrund, *v. l. for snægrund, s. d*.

Sæheimr, *m*, *Sem (i Nordhordland)*, *Nkt 17*.

Sæhrímnir, *m*, *Valhals galt, Bul IV dd, Grt 18*.

sæing, *f*, *sæng, leje, Bjhit 2, 12*, *köld s. Brot 16*, *blaut s. GSúrs 23*, *i s-u Sigsk 24*, *Helr 12*, *i sessi ok i s-u Guðr I 20*, *fara s. sína Am 10*, *koma i s. Brot 12*, *ganga i eina s. Korm Lv 40*, *fárlig s. Tindr I, 1*, *sandi orpin s. graven, Sól 49*, *ganga i s. meyjar Refr 5, 1*; *borðveggs s., (Ólafs) skrin, Þloft 3, 6*.

Sækarlismúli, *m*, *jættenavn, Bul IV b 4*.

sækonungr, *m*, *sækonge (fyrstelig person, der færdes på havet som viking)*, *Hyndl 17, Bul IV a 5*.

1. **sæla**, *f*, 1) *lykke, lykkeligt liv, rigdom, hljóta s-u VGl 9*, *séa til s-u, vænte lykke (s: at blive beriget, ved gaver)*, *Gráf II*, *syni þinum verðrat s. sköpuð Reg 6*, *njóta s-u Sigsk 16*, *hnekki s-u Hálfis II 2*, *týna s-u Sigsk 60*, *vas mér ekki vant til s-u Orv IX 2*, *sitja at s-u Orv IX 70*. — 2) *om den evige salighed, halda goðs lög sér til s-u Mark 1, 8*, *s. paradisar Has 24*, *i s-u Líkn 29*, *þiggja alla s-u Rst 33*, *biða æðri s-u Esk 6, 62*, *með sigri ok s-u Lil 26*. — 3) *navn på en norsk ø, Pul IV bbb 6*. — *Jfr far-, fé-, full-, himna-*.

2. **sæla**, (-ða, -ðr), *göre lykkelig, rig, s-ask á svikum, blive rig ved svig, Hsv 70*. *Jfr sæla*.

sælbörinn, *adj*, *født af rige (højtstående) forældre, Am 49*.

sæld, *f*, *lykke, velstand, s-ar gramr Gautr II 6*, *s-ar sprakki Mv I 7*.

sælingr, *m*, *lykkelig mand, rig mand*, *konr s-a, fyrste, Steinn 1, 7; IngE 1*; — *Hildar götva síks (sværdets) s., en som er heldig ved sværdet (eller rig på sværd, en enestående kenning)*, *Þmáhl 8*.

sælkeri, *m*, *rig mand (nu til dags på Island = gourmand)*, *Bul IV j 1*.

sæll, *adj*, 1) *lykkelig, rig, Sigsk 18*, *sitka svá sæl, her måske 'rig', Hhund II 36*, *s. es Hávm 8, 9*, *Am 105*, *Refr 3, 4*, *Esk 6, 66*, *værak s. ef Arm 3*, *s. ek þá þœttumk Hamð 21*, *s. af e-u Hávm 69*; *setja e-n sælan, göre en rig, Am 99*, *lát auman svá sem s-an Sigv 11, 15*; *med gen. s. mála Mdr 30*; — *i ónsker, siglið er s-ir, med held (uden at i får uheld)*, *Am 34*, *hann lífi sælstr und sólu SnE II 204*, *hon lífi sæl und sólar setri Oddi 2*, — *om en biskop, sælastr fira dróttinn Gd 27*, *om Kristus, Líkn 23*, *om en helgen, s. Tómas Gd 21*. — 2) *pá grænsen til betydningen 'salig', biðja s-an sofa Sigrdr 34*. — 3) *salig, s-ir munu dyggvir menn þótt deyi Hsv 144*, *og multig Sigv 13, 14 om kong Olaf*. *Jfr al-, ár-, byr-, dag-, dáð-, fang-, far-, feng-, full-, gagn-, kyn-, lof-, orð-, ó-, róm-, sigr-, son-, tír-, veg-, vin-, ver-, jfr vesall*.

sælliga, *adv*, *lykkeligt, vellystigt, lífa s. Herv VI 1*.

sælligr, *adj*, *rig, frydfuld, s-t setr, om Freys bolig, Lok 43*.

sællifi, *n*, *vellystigt levned, Hsv 115*.

sællifir, *adj*, *vellystigt, Merl I 52*.

sæmeldr, *m*, *'sø-træ', skib, langr s. Sigv 1, 1*.

Sæmingr, *m*, *en af Odins sønner, Bul IV e*; — *sagnperson, Ormsp IV 6*.

Sæmorn, *f*, *elv, HHj 5*.

Sæmundr, *m*, *Sæmund frode (d. 1133)*, *Nkt 40 (sem S. sagði enn fróði)*.

sær, (sjár, sjör) *m*, (-var), *om ordets form (vokalen) se Skjspr 28–29, sø, hav, Bul*

IV u 1, s. ör sveita (Ymis) *Vafpr 21*, *Gri 40*, s. heitir með monnum *Alv 24*, es s. mér vann *St 6*, sandr né s. *Vsp 3*, á sæ *Skall 1*, of sæ *Hfl 12*, í sæ *Bjhit 1, 1*, fjarri sæ *Stgv 1, 14*, lengra frá sæ *Vell 31*, fyr ofan sæ *Ött 1, 5*, svæfa sæ *Hávm 154*, sigla of sæ *Am 3*, róa á sjó (*rettere*: sæ) *Hávm 82*, koma á meira sæ *Gróg 11*, svalr s. *Jóms 16*, svalkaldr s. *Hynál 38*, *Guðr II 21*, sjóvar gangr *Gd 5*, s. leikr e-n, *overvælder en*, *HHj 38*, koma til sævar *Hávm 62*, s. gengr af allri *Anon (X) III C 1*, sævar beðir, *kysten*, *SnE I 94*, sævar þrómr *Epver 1*, allri of deilir slz við sjá *Mhkv 13* (*således her ved rimet*), allar girnask ár í sjá *Mhkv 27* (*ligeledes*), þar komr ó til sævar *Húsdr 12*, sævar strönd *Völ 1* (*her om en indsø*), ör þeim sæ es und þolli stendr, *om Urds brönd*, *Vsp 20*, lítilla sanda lítilla sæva *Hávm 53* se sandr. — *I kenningar*, for blod: hræs s. *Þbyn*, fleina s. *Edåd 7*, ara s. *Þjóða 3, 30* (*men sammenhængen er ikke helt klar*, jfr greiddir og hrægammr), — for sten: sævar bein *Hál 4*, — for guld: sævar bál *Hfr Lv 21*, *Gráf 9*, — for skib: sævar Hrafn *Vgl 5*, sævar faxi *Þorm 1, 6*, sævar sóti *Hrafn 2*, sævar vigg *Tindr 1, 6*, sævar skíð *Arn 2, 18*, sævar hlynr *Ólhelg 7*, — for ilden: sævar niðr *Yt 4*, — fenrir sjóvar, *lat. æquoreus lupus* *Merl II 29*, sjóvar grímr, *søslange* (*i Hjörungavog*), *Gd 58*. Jfr ben-, Harð-, hrynn-, hræ-.

særa, (-ða, -ðr), sáre, s. ferðir *Jóta Rst 19*, særðr Grímr *GDropl 1*, vit særímk, ví sárer hinanden, *Hrafn 3*, lét særða sextán (menn) *Ísldr 20*, særðiz at deyja, *såredes til døden*, *pintes til døden*, *Pét 1*, særðiz sonr ok móðir, *pintes*, *Lil 56*, — s. blik mjornar, *uddede guld*, *Ólsv 1, 1*, s. sefþvengjar hrynvengi *Hl 18 b*, særendr hrings, *gavmilde mænd*, *ESk 6, 22*. Ef mik s-ir þegn á rótum, *Hávm 151*, *hvis han sárer mig med rødder*, *her måtte der da vel hentydes til rødder med runetegn*, *der bevirkede 'såret'*, *men der skal mulig læses særir 'besværger'*, *anvender besværgelser (siddende på rødder? hvis ikke á da skal udelades)*.

særir, m, en som tilføjer sår, i kenningar for mænd: s. auðs, *uddeler af guld*, *ÞKolb 1, 3*, s. seims *Þorm 1, 6*, *Pl 36*, s. seima *Nj 16*, *Eskál Lv 3*, s. sundhyrs *Kolb 1, 3*, s. sunda báls *Gd β 40*, s. setrlinna (s. d.) *Anon (XII) B 11*.

særoka, f, vældig, sprójtende, bølge, ferr s. at knerri *Hfr Lv 4*.

sæskíð, n, 'sø-ski', skib, *Sturl 5, 11*.

1. sæta, f, kvinde (egl 'sidderske', jfr *SnE I 536*: s. . . er búandi hennar er af landi farinn), *Pul III 2 a*, *IV i*, *Korm Lv 15*, *Jök 1*, *Bjhit 2, 10*; s-ur *Krists*, *helgeninder*, *Mey 4*.

2. sæta, (-lta, -tl), 1) gríbe lejlighed (til noget), s. meinum við e-n, *gríbe lejligheden til at tilføje en mén*, *Ött 2, 16*, s. sundvarpaði, *benytte den (gunstige) vind*,

Ött 2, 4. — 2) opnå, sjór nam s. sætum tír er guð lét skírask *EGíls 2, 11*. — 3) betyde, frami s-ir heimsku (*dativ*), *betyder dumhed*, *Hálfs IX 6*. líta hvi sumt mun s. *Griss*, hvi kveðum s. *GGalt 4*. — 4) blive genstand for, s. afarkostum *Katr 6*.

sæti, n, sæde, s. dæggra, *himmel*, *Mgr 9*, móins s., *guld*, *Hl 18 b*, s. heims stýris, *biskop Gudmund* (*i hvem gud bor*), *Gd 69*, s. heilags anda, *jomfru Maria*, *Mgr 2*. — Jfr fagra-, hó-, prýði-, scemðar-, tignar-.

sætr, n, sæde, sunnu s., *himlen*, *Has 49*, sólar s. (*pl*) *EGíls 2, 9*. Jfr haf-, hó-, norðr-, orm-, veg-.

sætré, n, 'sø-træ', skib, *Merl I 17*, vesa á s-um *Reg 17*.

1. sætt, f, (jfr sótt; se *Skjspr s. 51*), forlig, *fred*, fáa s. *ESk 7, 2*, s. vasat gor með létta *Obreið 1*, jfr 2, *hnekkja* s. *Arn 5, 19*, segja e-m s., (*således hds*), *erklære at være enig med én*, *Ski 23*. s. gekkk sundr (*sål. hds*) *Hókr 2*, trautt vættir mik sætta *Sturl 8, 1* og vel også *Sturl 3, 5, 17*, *þjóða s. Þfagr 9*.

2. Sætt, f, *Sidon*, *ESk 1, 5*.

sætta, (-lta, -ltr), forligge, s. e-n við guð *Gd 76*, átti at s. *Sígv 5, 4*, s. jofra *Hárþ 24*, s. okr *Hárþ 42*, ef skal s-ask *Halli 5*, s-ask við hatendr sína *Gísl 1, 7*, ef mundu s-ask *Am 48*; sættar sakir, *sag hvor der er forlig foretaget*, *Hsv 71*; s-andi ýta, *Kristus*, *Has 26*.

sættli, n, forligsmiddel, verða at s., *stifte forlig*, *men teksten er mangelfuld*, *Þloft 3, 4*.

sættir, m, forligstifter, *hyppig for at betegne 'konger, fyrste'*, (jfr *SnE I 456*), s. fira *Hl 28 b*, s. gumna *Gráf 5*, s. bragna, *om Hrafn*, *GSvert 10*, *om en biskop*, s. ýta, sveita *EGíls 2, 6, 8*, s. seggja *EGíls 2, 1*, *Gd β 20*, *om gud*, *Kristus*, s. seggja *Mdr 22*, s. bragna kyns *Has 54*, s. ýta kyns *Has 58*, — *om Johannes*, s. drengja *Gmlkan 1, 3*; — s. svika *Anon (XIII) B 6*.

Sæundr, m, sagnperson, *Orv VII 19, IX 50*.

Sævaldi, m, fingeret person, *Sól 9*.

Sævarstöð, f, sagnlokality, *Völ 17*.

Sævill, m, sagnfyrste, *Hrólf 1*.

sæþróðr, m, 'sø-tråd', *fiskesnöre(?)*, i en ufuldstændig sammenhæng (*kunde også betegne midgårdsmønnen*), *Þjóða 3, 33*.

sæfa, (-ða, -ðr), 1) dræbe, især ved slagting, s. smala *Hsv 118*, s. hjarðir *Hsv 138*, s-ðu lamb guðs *Líkn 37*. — 2) dræbe i alm., *medium*, *falde*, s. sveitir *EGíls 2, 14*, s-ask súttlaust *Hást 1*, ferð s-ðisk *Hl 7 a. 21 b*, drengir sæfðusk *Mark 1, 19*, létum blóðga búka s-ask *Eg Lv 7*, sæfðir *Páll*.

sæfir, m, 1) banemand, s. hlenna, *konge*, *Arn 6, 15* (v. l. svæfir). — 2) sværd („dræber“), s-is sveiti, *blod*, *Ht 54*.

sægr, *m*, *hav*, s-s sól, *guld*, *Mark* 4, 2, s-s *sindr*, *d. s.*, *EGils* 3, 12, *unda s.*, *blod*, *Gestr* 1. *Samme ord er måske det som dativ forekommende, þótt sær of þik sægjum gangi Orv 12, hvoraf det synes at fremgå at s. egl. ikke er 'hav, sø', men 'svær bølge' el. lign.; dog er det vel sandsynligere, at s. her er identisk med nyisl. sægur, mængde (mennesker), altså sægjum 'i store mængder, masser', dettes vokal er ubestemt, jfr dog no. søg, n. — Jfr ben-.*

sœing, *f*, *offer, ofring*, *dœma* of *s. Guðr* II 43.

sœkialfr, *m*, 'angribende, erobrende, alv', *s. Atals dýra, søkriger, om Harald gráfeld*, *Gráf* 12.

Sœkin, *f*, *elv (egl. fem. til sœkinn 'som trænger frem')*, *Gri* 27, *Þul* IV v 1.

sœki-Njörðr, *m*, 'angribende, erobrende, Njörð', *sverða læðs (skjoldets) s., kriger, Asgr* 1.

sœkir, *m*, *eftertragter, erobrer, hyppigt i kenninger, for mand, kriger, efter sværd, spyd: s. ógnar gims Evids* 5, *s. malma Þormól* 1, 4, *s. sárvíta Leid* 12, *s. sára tíra Dagst*, *s. geira Bjhit* 2, 15, — *efter guld: s. síks leygs Þorm* 1, 7, *s. síks glóðar Ht* 17, — *efter kamp: s. sóknar, som besøger, deltager i, kamp, Þmáhl* 2; — *s. klerkavalds, om en biskop, EGils* 2, 1, *s. manndáða EGils* 3, 8, *s. sannleiks Pét* 51. *Jfr* *bif-*, *þøð-*, *malm-*, *rög-*.

sœkitík, *f*, 'angribende, erobrende, tæve', (*hund*), *s. sólar, ulv, Ragn* X 2.

sœkitívar, *m. pl.*, 'angribende, erobrende, guder', *s. hringis (sværdets), krigere, Þorm* 2, 14, *s. Svólnis garðs (skjoldets), d. s., Hást* 3.

sœki-Þróttir, *m*, 'angribende, erobrende, Odin', *sundfaxa (skibets) s., sø-kriger, Vell* 29.

sœkja, (*sóttá, sóttir*), **1)** *søge, hænte*, *s. beitur Hym* 17, *s. hamar Þry* 14, *fleinn sótti (v. l. hitti) fjör Hfl* 10, *s. fjör at e-m Korm* Lv 16, *s. ráð und e-n, indhænte ráð hos en, Þmáhl* 16, *at sóttisk orð, ord blev hæntet, fundet, dertil, Sigv* 13, 9, *s. helga dóma frá Rómi Mark* 1, 12, *s. hringa rauða, hænte (v: ved erobring), Reg* 15, *þat hefki sótt HolmgB* 6, *s. brott, bortføre, Korm* Lv 21, *sóttir und lok, død, Hfr* 3, 25, *s. e-i eyrum, hænte med ørerne, høre efter, lytte til, Arbj* 16. — **2)** *søge, besøge*, *Hallfrøðr sótti konung Ísdr* 12, *s. Knút BjH* 3, *s. jötun Hávm* 104, *s. sikling Hhund* II 14, *s. Gjúka Sigsk* 1, *s. þjóðan Þloft* 3, 8, *s. foldar vörðum Mark* 1, 4, *s. gram Eskál* Lv 1, *sœkjum jarl Eskál* Lv 2, *hann sótti goð Sigv* 12, 24, *s. e-n at máli, for at tale med ham, Guðr* II 24, *s. e-n at róðum, for at rådføre sig med ham, Iv* 7, *ÞKolb* 1, 3, *s. fund e-s Sigv* 1, 15, *Vell* 26, *s. e-n heim Þmáhl* 5, *ESk* 6, 38, *Akv* 3, *s.*

heim hönd e-s, besøge en i hans hjem, Hhund II 14, *Sigv* 13, 30; *s. et skreytta skrin ESk* 6, 41, *sóttir áttlönd hingat Ótt* 2, 15, *s. mörq sjöt Arbj* 2, *s. Aurvanga sjöt Vsp* 14, *s. Grjótúnahaug Haustl* 14, *s. djúpan heim há selds, komme i helvede, Sigv* 13, 17, *s. sæ, foretage tog til søs, Arn* 5, 13, *s. landkost, begive sig til land, man har fået, GSürs* 8. — **3)** *intrans., begive sig, s. með sagnir (með = hen til), Sigv* 3, 13, *s. at mun sinum Sindr* 1, *s. e-m til handa Arn* 2, 5, *lét sótt at móti Vell* 19, *s. framm, begive sig fremad til angreb, Hfr* 3, 4, *Sigv* 12, 8, *Hfl* 4, *Helg Ól*, *s. framm skeggi, falde næsegrus, Sigv* 2, 11, *s. framm of e-n Gráf* 13, *s. í gognum lið Þham* 1, 5, *s. á flóttá, tage flugten, Þdr* 12, *Hharð* 15, (skip) *s. sunnan of sæ Þfagr* 3, *s. meðan í hall at helli (hen til hulen) Hskv* 2, 7, *s. á slétta jörð ESk* 3, 1, *flátt es til s., at komme derhen, Am* 39, *s-jask at, nærme sig hinanden, Merl* I 60, *s. af, begive sig fra, Leid* 16. — **4)** *hjem søge, glæpr s-ir e-n HHj* 32, *ein gløp s-ir hvern jarl Ólhelg* 10 (v. l. eitt mein), *margan þat s-ir es minst of varir Sól* 8, *syndar auki s-ir mik Has* 17, *sótt s-ir hölða Merl* I 6, *frost s-ir e-n Gróg* 12, *þat es sjalfan s-ir Hsv* 90 (v. l.), *ágrini ok ranglæti s-ir e-n heima Ófeigr* 3. — **5)** *angribe, s. Aðils Eg* Lv 11, *s. Heðin Rdr* 10, *s. hjalmrœkja- anda Korm* Lv 54, *s. mik Hfr* Lv 22, *Hárð* 29, *s. gram Hfr* 3, 23, *s. harra Rst* 18, *s. garp Ísdr* 20, *s. fil í fylking MHkv* 7, *s. sunda drasil Hfr* 3, 5, *s. Lundúna bryggjur Sigv* 1, 6, *s. fold, søge at erobre, Arn* 3, 18, *s. at e-m Hávm* 6, *s. heim at e-m, angribe en hjemme, ÞorghHoll*, *s-jask at, angribe hinanden, Sturl* 2, 3. — **6)** *forfølge, s. sök, føre en sag, Am* 101, *s. sakir Hsv* 71, *emk sóttir of, jeg er anklaget for, Korm* Lv 46, *part. act.*, *s-jandi, sœkijendr vápna lœkjar elds (sværdets), krigere, Þrøð* 8. — *Jfr* *heim-*.

sœla, (-ða, -ðr), *et sådant vb. har Bugge (Studier I 345 f.) antaget, 'svale, forfriske', Hávm* 139, *hvor dog et sæla kunde gå an (hds har seldo).*

sœma, (-ða, -ðr), **1)** *hædre, ære, være til ære, spádómr nam s. Guðmund, spádomsgave besad G. til sin hæder, han var hædret med, Gd* 17, *morginstjarna s-ir þik föggru dœmi, hædrer dig ved sit herlige forbillede, du ligner morgensjærnen, Gd* 70, *hátíð s-ir þat er goð vill dœma Gd* 66, *sigri sœmðr Sturl* 4, 38, *lof s-ir e-n Sturl* 5, 17; *landkarlar létu gram varla s. lög, hædre loven, v: ved at overholde den, ÞjóðA* 3, 19. — **2)** *passé, ek kvað einn dróttin s. mér, jeg erklærede, at kun én herre var det sømmeligt for mig at have, Sigv* 5, 7, *hóf s-ði vel Ód* 26. — *Jfr* *6-*.

sœmð, *f*, *hæder, ære, s. vas at slíku Am* 95, *vinna s., udføre hvad der er til ære (for dem selv), Sigsk* 50, *s. ok vald Lil* 26, *í hárrí s. Lil* 91, *með s-um qlum*

Sturl 3, 2, vátta s., *bevidne (den beviste) hæder, Ht 27*, firðr s-um *Grettis 34*, s-ar lauf *Grett 1, 5*.

sœmdardagr, m, hædersdag, Sturl 4, 30. sœmdaríúss, adj, begærilig efter ære, Sturl 3, 19.

sœmdarhraustr, adj, stærk ved ære, ÞormÓl 2, 2.

sœmdarlauss, adj, uden hæder, s-t, adv, missa s-t Nkt 60.

sœmdarleysi, n, vanhæder, Ófeigr 3. sœmdarmaðr, m, hæderfuld mand, anset mand, Gd 6.

sœmdarorðalauss, adj, uden hædersord, uden hædrende omtale, Fj 3.

sœmdarsæti, n, hæderssæde, hædersplads, Lil 19.

sœmdarverk, n, hædersgæring, Gd 24. sœmiligr, adj, hæderfuld, s-g dœmi Gd 27. 73, Þét 46 (i superl.), s. sómi EGils 2, 7, s. til eptirdœmis Gd 48, s. sauða geymir Gd 31.

sœmleitr, adj, glansfuld, s. sólar geisli Ghv 15.

sœmr, adj, sømmelig, hædrende, passende, væria þat s-t Brot 9, sœm dœmi þess Stúfr 8, vas, es sœmra Ófeigr 1, Hfj 34, Hhund I 45, II 23, væri sœmra fyrr Gríp 5, heldr es sœmri hendi þeiri meðalkaifi Hhund II 3, sœmri væri systir ykkur, det var mere passende for eders søster, Sigsk 61, hvar myni sveinn in sœmri, hvor vilde det være mere passende for drengen at være, Þrijald, hvat honum væri vinna sœmst Sigsk 13, baugr es á beru sœmstr, det er mest passende, at der er en ring på skjoldet, Anon (X) II B 5. Jfr baug-, bekk-, helsi-.

sœnskr, adj, svensk, s. maðr, s-ir menn ESK 6, 44, Hókr 4, s-k þjóð, Yt 20, s. herr Sigv 10, 4, Rst 17, s. konungur Þ Kolb 1, 3, s-ar byggðir Arn 2, 5; — s-ir menn, i gáden Gát 3, = Helsingjar = helsingjar (fuglenavn).

sœri, n, ed, á gengusk eiðar orð ok s. Vsp 26, vinna þunglig s. Has 10, brjóta s. Nkt 63, ganga á s., d. s., Rv 32, halda sœrum, overholde, Halli 6.

sœtleikr, m, sødhed, sødme, traustr s. Gd þ 47, s-s andi, sœð ánd, Vitn 19, s-s (v. l.) brunnar Lil 28.

sœtr, adj, sød, dejlig, sœtt brjóst Lil 99, s-ast blóm Lil 16, s-ar syndir Sól 63, s. þorsti Heily 8, orð skýr ok sœt Lil 3, sœt málagrein Gd 2, sœt kenning, ritning Gd 46. 78, sœt laun Gd 20, s. tírr EGils 2, 11; ofte om gud og Kristus, faðir enn s-i Lil 79, jfr EGils 2, 9, Lil 60. 63. 80, om andre, s. bróðir Gd 74, s. ok góðr Gd 27; ntr. sœtt, adv, hlæja s. Mv II 19, unna e-m s. Gd 23; acc. sg., ligeledes, sofna s-an VGI 4, sofa s-an Sól 13. Jfr tungu-.

sœlla, (-aða, -aðr), sadle, s. Grana Guðr I 22, s. vigg Guðr II 18, s. bukk HRannv, á s-uðum (:): hestum, modsat berum) Hrólfis 1.

sœuldýr, n, 'sadel-dyr', hest, Guðr II 4, Ólhelg 1.

sœulklaði, n, pl, sadel-klæder, tæppe til at lægge på sadlen, silfrgyld s. Akv 4.

Sœulkolla, f, navn på en hoppe, Grettis 23.

sœull, m, sadel, såvel til mænd som kvinder, leggja s-ul á Bdr 2, Oddrgr 2, sitja í s-um Akv 16, verpa s-li af mar Skí 40, (merr) and s-li, med sadel på, Hhund I 42; Oddrgr 3; stiga ór s-um Vøl 7, senna ór s-lum, tales ved siddende i sadlerne, Hyndl 8.

sœulþófi, m, sadel-filt, filtmatte under sadlen, SturlB 1.

sœfnuðr se sœmnuðr.

sœg, f, sav, i pl, Mey 46.

sœgn, f, 1) fortælling, meddelelse, njóta sér s. Merl I 63, s. eða þogn Sigdr 20, sagnir jötuns, jættens ord, tale, guld, Hfr Lv 20. — 2) i pl, skare, følge, Þul IV j 3. 5, sagnir siklinga, fyrsters hird, Sigv 3, 13, bragna s-ir Ht 59, skipa s-ir, skibsmanskab, Arn 5, 1, Ht 24, segiendr s-a, anførere, Haustl 2, s-a hrœrir, anfører, om Loke, Haustl 9, s-a sviptir, d. s., Þdr 3. Jfr ask-, bekk-, for-, frá-, fyrir-, leið-, skœða-.

sœgukvæði, n, historisk digt, Jóms 5.

sœguligr, adj, som fortjæner at meddeles, Hl 12 a.

sœgull, adj, meget talende, Egils (XII) 2. — Jfr ill-.

sœgviss, adj, 'fortælle-kyndig', som altid har noget at fortælle, sladderagtig, Hsv 75.

søk, f, 1) sag, strid, tingstrid, sœkja s-ar Am 101, svæfa s-ar Grí 15, dœma of s-ar Hhund II 21, Gríp 29, Guðr II 3, deila s-ar Sigdr 31, fara með annars s. Mhkv 16, eiga s-ar Hárb 11. 12, eiga s. á e-u SnE II 226, gerva s-ar Sigdr 22, muna s-ar Guðr II 21, deya s-ar Guðr II 23, s-ar at bæta Guðr II 18, s-ar ro engar Hárb 28, s-ar ok heiptir Sigdr 36, valda s-um Has 17, ráða til s-a, yppe strid, Sigsk 34, yrkja á e-n til s-a Heiðr 15, aptans biðr óframs s., den tilbageholdnes sag, Sigv 11, 18, s-ar afl, kraft til at føre en sag, St 9, s-a snót, stridskvinde, Hild, kamp, Hfl 13, ef þá s. sverði rækak St 8. — 2) skyld, vinna til s-a Brot 1, fáa e-m s. Mhkv 26, fyr sanna s. Hávm 118, Hfr 3, 11, ÞKolb Lv 10, of litla s. ESK 6, 37, of minni s. GSúrs 2, es vöru s-ar minni Am 71, urðu (menn) vegnir of s. Háv 7. — 3) anledning, grund, of . . s., for . . skyld, of bróður s. Sigsk 37, of óra s. Sigsk 51. 62, of s. þina, s-ar þinar Korm Lv 24, Hhund I 38, hvaðan s-ar gerðusk, hvorledes anledning opstod, Hhund II 9, vesa s. til himna dýrðar Lil 14; dativ s-um, på grund af, s-um herfarar, på grund af, ved hjælp af, uagtet de foretog krigstog, Sigv 10,

6. — *I kenning*, rítorms s., *kamp*, *Djsk Lv 2*. — *Jfr* *harm-*, *vlg-*.

sökk, *n*, *sænking*, *fordybning*, s. *sámleitt* (svartleitt) síðra brúna, *egl* *öjenhullerne*, *öjnene selv*, *Arbj 8*.

sökkdalr, *m*, *dalfordybning*, *dyb dal*, *Suris s-ir*, *jættens dybe dale* (*hvor skjaldemjoden gemtes*), *Hál 2*.

sökkmiðlandi, *m*, '*strid-mægler*', *fredelig sindet mand*, *Yt 30*.

Sökkmimir, (eller *Sökk-?*), *m*, *jættennavn*, *Pul IV b 6*, at *S-is Grí 50*, *salr* *bjartr þeira S-is Yt 2*.

sökknuðr, *m*, *savn*, *længsel*, s. at *e-n Sigs 13*.

sökkramr, *adj*, *stærk i* (til) *strid*, *Þloft 2, 3*.

sökkrennir, *m*, *som befrier* (*ønsker at befri*) *sig for skyld* (*synd*; *urigtig v. l. -reynir*), *om Hrafn*, *der foretog en pilgrimsrejse*, *GSvert 2*.

sökkudolgr, *m*, *fjende*, *modstander*, *Sól 24*.

sökkunautr, *m*, *som har en* (*uafgjort*) *sag*, *tingstrid*, *med en anden*, *fjende*, *modstander*, s. *sona* *hvinna* *Arbj 22*.

söl, *n*, *pl*, (*spiselig*) *tang*, *sölva* *Gunnr*, *kvinde*, *Korm Lv 17*.

Sölmundr, *m*, *nordmand* (12. årh.), *Rv 18*.

sölr, *adj*, *bleg*, *dunkelbleg*, *söl ló* *Korm Lv 6*.

Sölsi, *m*, *sökonge*, *Pul III 1*, *IV a 5*, *S-a* *bekkr*, *havet*, *Hallv 1*.

Sölví, *m*, *sökonge* (*egl* *svag form af sölr*), *Pul IV a 2*.

sömnauðr, (*samnaðr*, *safnaðr*), *m*, *samling*, *skare*, *Pul IV j 5*, s. *Svíá Gísl 1, 18*.

söndugr, *adj*, *sandet*, *sandfyldt*, *s-ug lík* *Arn 3, 15*.

söngherðandi, *m*, '*sang-forstærker*', *sverða söngr*, *kamp*, *dens 'forstærker*, *kriger*, *Steinn 3, 7*.

söngherðir, *m*, s. s. *foreg.*, s. *sverða*, *kriger*, *Vell 19*.

söngur, *m*, *sang*, *íagr* *fljóða s. Örv IV 7*, *afkárur s. vírða* *Akv 38*, *hlýða s-um Grotti 18*; *digt*, *enskir s-var* *Heil 7*, s. *svana SnE I 94*; — *særlig om kirkesang* (*mes-sen*), *meistari s-s EGils 3, 14*, *syngja ágætán s-g EGils 2, 3*, *i pl EGils 2, 8. 9. 11*, *Gd 14*; *s-va-bœkr* *Gd 3 8*. — *I kenningar*, *for kamp*: s. *vigra* *Gldr 7*, *sverðs*, *sverða s. Hást 6*, *Ólhelg 2*, *Jöms 28*, s. *hrofta Þhred 5*, — *for klærk*: s-s *gramr EGils 1, 23*. *Jfr* *imna-*, *lága-*, *lof-*, *man-*, *messu-*, *vápn-*.

söngsstofa, *f*, '*sang-stue*', *værelse*, *hvor der messes*, *EGils 1, 23* (*adskilt*).

söngvan, *f*, *syngen*, *sang*, *tone*, *ill s.*, *uhyggelege lyd*, *Anon (XIII) B 25* (*v. l. sangran*, *der vistnok er rigtigere*).

söngvarðaða, *Korm Lv 25*, *er utvívlsomt urigtigt for sigr* *varða þá*.

söngvinn, *adj*, *som gjerne synger messe*, *Gd 9*.

Sönnungr, *m*, *navn på Tor* (*af sannr*), *Pul IV d*.

sör-Freyja, *f*, '*halsring-Freyja*', *kvinde* (*af sörví*), *GSürs 9*.

Sörli, *m*, *Jonakrs og Gudruns sön*, *Hamð 9. 21. 31*, *Rdr 5*. — *I kenning*, *for brynje*: *S-a* *serkr* *Tindr 1, 3*, *S-a* *foð*, *rustning*, *Hfr 1, 9*, — *for skjöld*: *S-a* *rann* *Vell 31*. — *S. Broddhelges sön*, *Ísldr 3*; — *úvist hvilken*, *Mhkv 13* (*S. sprakk af gildri þrá*).

sörvar, *se* *1. Sörví*.

1. Sörvi, *m*, *sökongenavn* ('*den rustede*'), *jfr* *Sörli*, *v. l. syrvi*), *Pul IV a 5*; *S-a* *svörr*, *ravn* (*jfr* *svörgællir*), *Vell 23*. — *I pl* *sörvar*, *krigere*, *Eg Lv 28*, *og vistnok Pul IV j 5*, *hvor det skrives syrvar*.

2. sörví, *n*, *halsbånd af 'sien'* (*∴* *rav-perter*; *jfr* *steinasörvi*), *s-a* *Gefn*, *kvinde*, *Korm Lv 37*, *s-a* *Ilmr* *Korm Lv 39*, *s-a* *Rindr* *Korm Lv 56*.

söð, *f*, *avn*, *hleifr þrunginn s-um*, *brød*, *fyldt med avner*, *lavet af avner*, *Rþ 4*.

söl, *f*, *sjæl*, *GSürs 9*, *Hfr Lv 28*, *Þloft 3, 7*, *Has 22*, *Sól 24*, s. at *þæta* *Mark 1, 12*, s. at *grœða* *Mark 1, 28*; *þvá* s. at *syndum* *Sól 73*, *þat* *kveða* *s-u sama* *Sól 26*; *s-ir*, *sjæle*, *Anon (XIII) B 8*, *Mv II 23*, *Mdr 11*, *kristnar s-ir* *Lil 88*. *Jfr* *sála*.

sött, *f*, **1)** *fortlig*, *fred* (*jfr* *sætt*), *i pl* *Þjóða 1, 5*, *samr á s-ir* *Jöms 24*, s. *lauksk Halli 6*, s. (*acc.*) of *haldi* *St 18*, *halda s-um* *Pl 30*, *ráða s-um* *Sól 8*, *snúisk til s-a* *sefi* *Grög 9*, *léttari til s-a* *Sigs 12*, *slíta s-ir* *Am 71*, *rjúfa s-ir* *Þjóða 3, 7*, *s-a* *mól* *Sigv 3, 20*, *s-ir* *Áms* (*jættens*) *ok Austra*, *skjaldedrikken* (*der bragte fortlig i stand*), *digt*, *Ofeigr 5*. — **2)** *enighed*, *s-ir* *þínar vilk* *hafa* *Atv 7*. — *Jfr* *ð-*.

söðr *se* *sýja*.

1. sökkva, (*sökk*, *sökkinn*, *sökkinn* *Steinn 3, 4*), *synke*, *bjöð* (*heitask*) s. *Korm Lv 42*, *sökkur* *fold i mar* *Arn 5, 24* (*jfr* *Vsp 57 v. l.*), s. *niðr af naðri* *Hfr 3, 13*, *sökk af sunða* *blakki* *Sigv 2, 10*, *sökkil lík* *Þölv 4*, *menn* *druknuðu* *suknir* *Steinn 3, 4*; — *varta nam s. niðr*, *ved skibets duvende bevægelse*, *Arn 2, 4*.

2. sökkva, (*-ða*, *-ðr*), *sænke*, s. *trolli EGils 3, 14*, *heimrinn sökkvísk* (*háð slökkvísk*) *Bergb 6*, *nú mun hann s-ask* *Vsp 66*, *sökðisk* *fiskr i mar* *Hym 24*, *söksk* *gýgjar kyn* *Helr 14*, *s-ask i djúp-leik* *jarðar Lil 9*.

Sökkvabekkr, *m*, '*den sunkne bænk*' (*jfr* *Fensalir*), *Ságas* *og Odins hjem*, *Grí 7*.

sökkvi, *m*, *modstander*, *fjende* (*jfr* *SnE II 465. 497*), *banemand*, *Korm Lv 45*, *brœðra s. Eg Lv 20*, s. *Sveins* *Arn 3, 3*, *s-a* *striðir* *ESk 11, 7*; *s-a* *Ött 3, 11* *urigtigt for sóknar*; s. (*sunnu sætrs*), *gud*, *Has 49* *er sikkert urigtigt*, *s-a* *viðir*, *mænd*, *EGils 3, 3*, *synes at bero på en*

fejlagtig opfattelse af s-a (kamp?, jfr dolg).

sökkvir, m, 'sænker', fjende, modstander, (jfr SnE I 536, II 465), seima s., gavmild mand, Hfr Lv 22, s. straums sólar ESk 6, 28, s. Rinar sólar Sigv 3, 18,

s. sundeims EGils 1, 15, — samþykkjar s., guld, Ht 43; — sænker (som vender bunden i vejret), s. troga, som smider skarntruge ud(?), eller som sænker dem i vand for at skylle dem(?), Hfr Lv 1.

Sørkvir, m, sagnperson, Lød II 1.

T

T betegner altid den sædvanlige muta eller dentale stemmeløse eksplosiv, og denne er uforanderlig i hele skjaldedigtningens tid, undtagen for så vidt som den kan blive siemt spirans, ð, i slutningen af lidet betonedede småord som þat—það, eller i afledningsendelser, men dog ikke før end i 14. årh. (et svåd, þvið kan ikke konstateres).

taða, f, gødet mark (senere høet fra en sådan), beita tǫður órar HolmgB 13.

taðskeggligr, m, 'møgskægling', en som får sit skæg til at vokse ved at gøde det, ironisk betegnelse for Njals sønner, Nj 13. 14. 15.

Taddeús, m, apostlen, Alpost 12.

tafl, n, tavl, brætspil, nema sund ok t. Rp 41, efla t. Rv 1, kvǫtru t. Gð þ 54.

tafla, f, brik (i brætspil), gollnar t-ur Vsp 61, þoka sinni tǫflu Vigl 18.

taim, n, 1) bytte (bestående af lig), føde, heilagt t., om Balder, sylgr heilags t-s Húsar 9, ylgjar t., lig, Vell 36, ulis t. Isldr 10, t. feksk hrafn Sturl 6, 2, t. feksk vǫrgum Krm 10, varð t. búit hrafni Skáldh 6, t-s leitandi hrafnar Þref, slíta hrátt t. Hl 9 a, auka t. Bjhit 2, 17, bola t. und kló hrafn Blakkr 2, 1. — 2) bytte i alm., verða e-m at t-i, om en kvinde, Korm Lv 23. — 3) offer, Gauts t., de faldne, Helg Ól, reykelis ilm vill hann fyr t. taka Hsv 138. — Jfr val-.

tagl, n, hestehale, merar t. (som hovedpryd) Rv 6.

tak, n, ejendel (egl 'hvad der kan tages, rørligt gods', jfr gripr, gripir), tak þats óttu Tyrfilinnar Orv IX 9; i og for sig kunde t. her også betyde 'det tagne, røvede gods'.

taka, (tók, tekinn), 1) tage, tage fat, fange, t. Hjalla Am 61, takið ér Høgna Am 59, tóku brás Buðla Am 63, t. okr báða Skí 10, t. e-n með höndum Ív 32, móður tókt mína ok myrðir Am 57, t.

björnu Hhund II 8; teknir menn, tagne, udvalgte, mænd, Arn 2, 5; t. e-n til landa Ív 13, t. hjörtu Am 83, t. hleif Rp 4, t. mæki Am 49, t. viðfisk Brot 4 (v. l.), vǫru þjórar teknir Hym 14, hörpu tók Gunnarr Am 66, þjóðkonung tók (Hel), tog ham (til sig), Yt 30; halir tóku (s: stein, Grottestenene), tog dem, modtog dem, Grott 12. — 2) tage, indtage, segja má tekna átta tǫgu borga Þjóða 3, 2, t. andir i braut Lil 22. — 3) tage, fjærne, t. bauga af e-u Vǫl 8, t. gjöld af e-m Sturl 5, 6, t. sverð af gram ESk 6, 44, t. ulf af stalli Hyndt 5, t. upp auð Grip 13, t. upp jarknasteina Guðr III 9. — 4) tage i besiddelse, t. lǫnd austr Vell 9, visi tekr Óska víf Ott 1, 2 (jfr det følgende), t. brúðir frá búu HHj 17, t. tein Fj 27. 28, t. óðlings nafn Sturl 3, 11; ná, t. e-n (af hesti, siddende til hest) Vǫl 37, svá at hver (rǫnd) tók aðra, náede, stóðte op til, Þjóða 3, 13, Mark 1, 17. — 5) ægte, t. konu danska Harkv 14; jfr t. e-n í badm sér Lok 26. — 6) modtage, fá, t. øst e-s ESk 6, 67, t. e-t at bótum Grip 46, t. fórnir Am 5, t. hlátr við hlátri Hávm 42, t. líf allra jarðar fyrða, modtage, genvinde, ESk 6, 3, t. meyjjar líkam, tage, iføre sig, Lil 65; t. hold ok blóð, d. s., Lil 83, jfr 67, hrafn tók teitan, fik, HolmgB 7, t. dauða Kolb 1, 3, t. dauða á sik Has 27, Líkn 19, t. nauð með píslum Líkn 12, t. víti á sér Þorm 2, 2, t. Hergauts hendr, fá Odins hænder, s: blive dygtig kriger(?), St 11, t. konungs nafn á sik Sturl 7, 1. — 7) om andre forhold, t. flóttu Hávm 31, t. hefndir Merl II 48, t. himin höndum, blive meget glad, Sigv 11, 6, t. efnð, = efna, udføre, Þorm 1, 1 (v. l. tóksk), t. e-t satt, antage noget for at være sandt, Þorm 1, 11; harmr tók sonu Ingj 2, 6; t. e-n mǫlum, inlade sig i samtale með, Sigv 7, 5, t-ask orðum Þfagr 9; t. höfn, ná, komme i havn, Frp I 21. — 8) med dativ,

Ut 702 46343 L. 647
amm. taem. f. 10 (←
i) V 20/77

tage imod noget, láta segl t. vindi, fylde af vinden, *ESk 12, 4*, t. sätta molum *Sigv 3, 20*; i forbindelse med det første udtryk står sikkert, mun ek t. þangat i dag, vil jeg nå derhen i dag, *Hárð 57, 58*, jfr horn t. til himins *Sól 55*. — 9) medium, t-ask, *begynde*, tóksk morð *Sigv 8*, tóksk senna *Arn 5, 10*. — 10) med præpp., med af, upersonl. t-i af mál (acc.), talen svigte, *Lil 75*, — med at, t. at máli, *tage fat på en sag, omtale en sag(?)*, *Sigv 5, 4*, — á, taka á e-u, *berøre noget*, t. á funa, *stanse den(?)*, *Gri 42*, t. á mǫndli, *tage om håndtaget*, ɔ: for at dreje det kraftigere, *Groít 20*, t. hǫndum á snótu, *omfavne*, *Ragn II 2*, t. á eggjum *Herv III 21*, t. á (manni) óskornum nǫglum *Grettis 8*; t. á rǫs, *give sig i løb*, *Steinn 3, 4*, — med i, t. i ketil (underforrådet: hendi), *putte hånden ned i kedlen*, *Guðr III 7*, t. i fjorn *EGils 2, 14*, — med til, t. til gǫrs, *egl. strække hånden ud efter, tage til brug*, *Hák 17*, láta jó t. til jarðar (ɔ: munn), *græsse*, *Ski 15*; t. til vigs, *begynde kampen*, *Hák 4*, t. til morðs mærdar, *begynde digtet om drabene*, *Vell 4*, t. til orðs *Leið 6*: — medium, svá tekst til, *således går det, falder det ud*, *GOdds 8*, — med við, t. við, *modtage*, við því tókk, *Arb 8*, jörð tekr við flóði, við öldri *Hávm 137*, t. við hrimkálki *Ski 37*, *Lok 53*, t. við Grana, for at føre den på græs, *Grip 5*, t. við svarra, *modtage, overtage*, *Hfr Lv 21*, t. við naðri, om Ormen lange, *Hókr 8*, t. við hleypiskarfi *Ulfr Lv*, t. við syndum, *belæsse sig med synder*, *Sól 6*, t. við illu ráði *ÞKolb Lv 8*, t. við gjǫldum *Ótt 2, 11*, t. við jǫfurs nafni *Sturl 4, 5*, t. við sigri *Arn 2, 15*, t. við tryggðum *Sigsk 1*; t. við e-m, *modtage en som konge*, *Ód 9*, t. við skróði *Mark 1, 30*, t. við dóttur e-s *Sturl 3, 18*, t. við brúðfjor *Sturl 3, 2*; abs. *Bersi 2*, *Bjark 5*, — med igǫgn, d. s., t. i gǫgn hornum *ÓTr 2*. — t. upp, *begynde*, upp tekin sýsla *Hsv 117*. Med infin. (med eller uden at), *begynde*, t. mæla *Grip 16*, tók at ræða *Am 54*, es hrøðask tekr *Fáfn 6*, tekk hefja *Rekstefju Rst 1*, herr tók hringja *Mark 1, 29*, brúðr tók leita *ESk 6, 35*, svǫrð tekr at herða *Hfr Lv 4*, tekr (v. l. verðr) at rísa *Skall 2*.

takhreinn, m, kun i t. iveggja nesja, rén, der kan nå fra det ene næs til det andet, skib, *Grettis 12*.

takmark, n, grænse, i pl, *Merl II 42*.

1. tal, n, talen, tale, gera ætlak mér létt of tal *MhkV 4*, t. seggja *Nj 15*, venjask t-i e-s *Rv 19*, óbreytiligt t., simpel, ligefrem tale, *Lil 98*.

2. tal, n, tal, tællen, t. ára *Merl II 42*, at t-i fjórða *Nkt 28*, langniðja t., opregning af slægtregister, *Vsp 16*, fætta t. *Ingi 2, 3*. — Jfr ár-, ó-.

1. tala, f, tale, vill þú t-u lengri *Hhund I 43*, t. minst es þat telja, eller her tælling?, *Sigv 1, 11*, greiðri tölur *Sigv 3, 17*,

greiða t-ur *ESk 5*, i t-u þessi, ɔ: i dette digt, *Merl II 100*; — t-u ræði, tungen, *Hf 81*. — Jfr hrøð-.

2. tala, (-aða, -at), tale, t-ask við *Herv II 6*, t. með snilli *Lil 23*, t. lengra *Lil 29*.

talkn, n, (fiske)gælle, sák á telgðu t-i *Eg Lv 38*.

tamr, adj, vant, vænnet til, t. valdi, vant til, ɔ: i besiddelse af, *Refr 2, 3*, unnar t., vant til bølgen, om skib, *Sturl 3, 18*; om en hest, illa t., dårlig tæmnet, *Hávm 90*, vel t. *Herv V 2*; t. við gunni, færdig i kamp, *Hl 17 b*, t. við tróðu, fortrolig med, *Vigl 21*; emka t. at samna skrökvi, jeg er ikke vant til, det ligger ikke for mig, *BjH 3*. — Jfr gang-, gunn-, hjalm-, hlunn-, ó-, val-, veðr-, vig-.

tamsvǫndr, m, tæmmende (ɔ: forheksende) vánd, tén, *Ski 26*.

tandr, m, (-rs), ild, Skoglar t., sværd, *Rst 20*.

tandraudr, adj, ildrød, t-itt ormtorg, det ildrøde guid, *Þjóða 3, 2*, t-ir Nilsandar *Harð 15*, t. vala strætis fasti *ESk 6, 25*.

tandri, m, = tandr, ild, *Pul IV pp 4*.

tangi, m, 1) tange, landtunge, eyrar t. *Háv 3*, sá smal spids, ende, hryggjar t., ryggenes ende, nederste del, *Dorm 2, 14* (jfr hryggjar nes). — 2) en del af sværdet, *Pul IV l 12* (den øverste forholdsvis smalle del, som bladet ender i, og som går, kunde gå, ind i håndtaget).

tanna, (-aða, -aðr), sætte mærke i noget med tænderne, tygge på, hinn es tin t-ar, han som bider tin (hentydning til tilnavnet tinteinn), *Korm Lv 39*.

tannfé, n, gave ved den første tands gennembrud, *Gri 5*.

tannfjöld, f, tænders mængde, de mange tænder, *Arb 9*.

tanngarðr, m, tandgærde, tandrække, t-s teptir, munden, *Grettis 22*.

Tanngjóstr, m, den ene af Tors bukke, (egl 'som skærer tænder'), *Pul IV bb 1*. — Som tilnavn, *HolmgB 9*.

Tanngrísir, m, den ene af Tors bukke (egl 'med fra hinanden stående, utætte, tænder', grisinn = gisinn, jfr gristenr „qui dentes vel dentium ordinem habet hiulcum et non bene compactum“ *JOL* (mscr.)), *Pul IV bb 1*.

tannlituðr, m, tand-rødfarver, ulfs t., kriger, *Eg Lv 6*.

tapa, (-aða, -aðr), 1) tilintetgøre, med dat., t-ar henni sá týnir sauða *Merl I 28*, ægir t-ar oss *Frþ I 14*; herr t-aðisk, omkom, *Gaur II 2*, vald t-ask *Apost 3*. — 2) miste, t. sóma *Lil 18*.

tara, f, kamp, *Pul IV k 2*; mulig er det dette ord, der foreligger i det uægte vers, *Hfl 21*.

tarfr, m, tyr (ungtyr), *Pul IV ö 3*, Anon (XI) *Lv 3*.

targa, f, (rundt) skjold, *Pul IV r 1*, breið t. *Sigv 13, 21*; *ÞGisl 3*, *Dv (XI) 3*, *Hl 38 b*, trøddusk torgur *Hák 6*, t-u morð *HolmgB 5*, t-u meidar, krigere, *Harð*

15, t-u eldr, *sværd*, *Korm Lv 54*. — *Jfr* himin-.

targaðr, *adj*, *udrustet med skjolde*, *hóla torguð snekkju þórð Rst 4*.

taug, *f*, *trævl*, *nerve*, *ragr í hverja t*, *gennemfej*, *Hjálmþ VI 2*; *t-ar vegjótr se vegtaug*. — *Jfr* alm-, veg-.

taugreptr, *adj*, (*hus*) *hvis raptar er taugar*, *hvor man i stedet for trærafier har tove*, *altså meget simpelt og usolidt hus*, *þótt tvær geitr eigi ok t-an sal Hávm 36*.

Taumar, *f(?) pl*, *øgrupe*, *fjóturr T-a* (*rettare T-u?*), *havet*, *ESk 13, 14*.

taumr, *m*, *tömm*, *töjle*, *t-ar Grettis 37*, *raskiz t-ar Bós 6*; *taka harðan t-m við e-n*, *holde en i stramme tøjler*, *afstraffe hårdt*, *Þjóða 3, 20*; *barðhjarls t-ar*, *fjældets tøjler*, *orme*, *snoge*, *Ragn IV 3*; *i en dristig sammenligning*, *Eg Skj*: *skalat mér verða misfengnir t-ar Gylfa* (*rettelse for gilja*) *grundar glaums* (*hests*) *erðgróins*, *jeg skal komme til at holde jævnt om dværgens* (*erðgróins*) *skibstøjler* (*således at de er lige stramme til bægge sider*; *hentydning til aktaumar*), *jeg vil digte et smukt harmonisk digt*. — *Jfr* ak-.

taurar, *m?* *eller f?*, *skat*, *guld*, *taura Týr*, *mand*, *Korm Lv 47*.

taurarr, *m*, *sværd*, *Pul IV 1 6*.

Taurr, *m*, *Tören* (*i nærheden af Stockholm*), *hinn's við T-r temja skyldi Yt 10*.

tá, *n*, *vej*, *sti*, (*s. s. ta i oldda*. *foðta*, *jfr Arkiv XIV, 267 f.*), *især mellem to bygninger*, *stensat forhøjning* (*foran huset*), = *isl. hlað?*, *tvá þú lítr á tái standa hróðrfúsa hali Reg 21*, *gekk* (*Goðrún*) *á tái sitja Ghv 9*; *mindre forståeligt er ordet i spruttu á tái tregnar iðir Hamð 1*; *hvis teksten er rigtig* (*tái er her ikke ganske metrisk rigtigt*), *má udtrykket være at opfatte*, *'sørgelige gerninger grode på stien ved hjemmet'*, *grode i hjemmet* (*iðir sammenlignes da med urter der grode eller tænkes at gro på eller ved stien*). *Tá i betydning 'to'* (*SnE I 532*) *har intet hermed at gøre*.

Tábita, *f*, *bibelsk kvinde*, *Pét 53*.

tákn, *n*, *tegn*, *især jærtegn*, *t. líknar Mv II 16*, *dýr tókn Leið 27*, *engi fær tóld tókn Líkn 41*; *Leið 6*, *ESk 6, 19. 46. 51*, *Ód 14. 41*.

tákna, (*-aða*, *-aðr*), *betegne*, *varsle*, *Merl II 19. 21. 97. 98*.

tál *se* töl.

tálaukinn, *adj*, *forøget med svig*, *svigfuld*, *t-it kyn Merl II 48*.

tálauss, *adj*, *utvivlsom*, *sikker* (*af tá = to*, *SnE I 532*; *jfr* ótvinn og ótala), *ntr. t-t*, *adv*, *sikkert*, *uden betænkning*, *hindring*, *Sigv 12, 1*, *Sturl 4, 4* (*skr tal-*), *Orv IX 25* (*skr tal-*), *Nkt 38* (*skr tal-*).

tálgjarn, *adj*, *tilbøjelig til svig*, *i supert*, *Katr 38*.

tálgrímr, *m*, *kun i forbindelsen fólu vinar t.*; *fólu vinr*, *jætte*, *dennes tál*, *ødelægger er Tor*, *fólu vinar tál-*, = Þór-

det hele = Þórgrímr, *o: Torgrim Torsteinsson* (*10. árhr.*), *GSúrs 8*.

tálguøx, *f*, *tømmerøkse*, *Heil 12*.

tálhreinn, *adj*, *fri for svig*, *ærlig*, *meðal t.*, *lidet fri for svig*, *listig*, *underfundig*, *om jætten Tjaze*, *Haustl 3*.

táll, *adj*, *svigfuld*, *t-ar dísir*, *svigfulde norner*, *Reg 24*; *andre opfatter talar her som gen. sing. af töl*.

tállauss, *adj*, *svigløs*, *t-s tunga hilmis Merl II 81*. *Jfr* tálauss.

tálráð, *n*, *svigråd*, *svigfuld plan*, *svig*, *t. es samit e-m Merl I 24*.

tálsamr, *adj*, *svigfuld*, *t. dreki Merl II 45*.

tár, *n*, *tåre*, *t-a flóð Lil 54*, *fella tór Okik 1, 2*, *leiða með t-um trega Skí 30*, *gráta grimum t-um Hhund II 45*, *gráta þurum t-um*, *lade være med at græde*, *SnE I 180*, *varna við t-um*, *holde sig fra at græde*, *Akv 29*, *tór lagaz af kinnum Lil 35*, *vaxi tór með trega Skí 29*, *tór flugu Guðr I 16*, *t-um rigni Lil 75*, *klökk tór Lil 91*; — *benja tór*, *blod*, *se tár-mútarir*, *laufa t.*, *d. s.*, *PKoib Lv 6*; — *Freyju tór*, *guld*, *Skúli 1, 5*, *tór Mardallar Bjark 5*. *Jfr* gleði-, vig-.

tárfeldr, *adj*, *tilbøjelig til gråd* (*o: i følelse af synden*), *t-d Þjóð Pét 5*.

tármútarir, *m*, *'tár-høg'*, *varmra benja tár*, *blod*, *dets 'høg'*, *ravn*, *v. b. tármútaris teitir*, *kriger*, *Sigv 11, 13*; *jfr* valderir og holtvartarir.

teðja, (*tadda*, *taddr*), *gode* (*af tað*), *t. garða*, *o: de indhegnede hjemmemarker*, *Am 63*, *t. túnvølu Korm Lv 13*, *t. akra Rþ 12*.

tefill, *m*, *forsinker* (*en*, *noget*, *sen sinker*), *orða t.*, *allet*, *Heiðr 1*.

tefla, (*-ða*, *-ti*), *spille tavl* (*af tafl*), *t-ðu i túni Vsp 8*.

tega, (*-aða*, *-aðr*), *vise*, *kun i medium*, *vise sig rede til*, (*maðr*) *tegask* *søkja miik Hfr Lv 22*, *K. ok H. tegask gerva Áleif fjörvaltan Sigv 5, 3*, *nú tegask öld at sökja Rv 17*, *herr tegask verja land Þorm 2, 18*, *ek tegumk at drekka erfi Bbreiðv 1*, *var eigi Ógmundi andrán tegat*, *beredi*, *fuldført*, *Orv IX 44*.

tegr *se* tógr.

teigr, *m*, (*-s* og *-ar*) *landstrimmel*, *land*. *Jfr* aldr-, gjalfr-, lý-, sval-, svan-, val-, þorn-.

teinlaut, *f*, *kun i t-ar Týr*, *Vell 30*; *her má teinn snarest være* = *hlautteinn*, *hvis laut er 'blod-kop'*, *den kop eller skál*, *hvori offerblodet opsamledes*; *dog kunde teinn måske også være sværd*, *hvis laut da vilde være 'skjold'*, *men dette er vist ikke det rette*.

teinn, *m*, **1)** *tén*, *gren*, *offerten*, *hristu t-a Hym 1* (= *hlautteinn*). — **2)** *spid*, *steikja á t-i Am 83*; *ungt skud*, *hugðak í túni t-a fallna Guðr II 40*; — *om sværdet Lævateinn*, *vill þann tein taka Fj 27. 28*. — **3)** *strib*, *sék t-a í túni*, *jeg ser* (*snefri*) *striber*, *GSúrs 8*. — *Unda t.*, *sværd*, *Gísl 2*; *svarðar sefpeys t.*, *redekam*, *Korm Lv*

10. — Jfr ben-, bif-, egg-, gamban-, hjör-, hlaut-, hræ-, læva-, mistil-, morð-, sár-, tin-, val-.

teita, (-tta, -itr), *glæde*, hvat mik t-ir *Hfr Lv 20*, súsmik mik t-ir (v. l. reitir) *G Sárs 37*, þar er fyrða t-ir *Bergb 3*.

teitan, n, *glæde*, *fryd*, hrafn tók t. á ná *Holmgb 7*, t. gekk at *Sturl 8, 2*. — Jfr ó-.

1. Teiti, m, *sökonge* (egl *svag form af teitr*, jfr *mandsnafnet* Teitr), *Pul IV a 4*.

2. teiti, f, *glæde*, *fryd*, opt vas t. meiri *Guðr I 22*, drepa t. fyr e-m *Jóms 15 o. s. v.*, meina e-m leik ok t. *Mberf 3*, mæla t., *tale muntert, muntre ord, Ghv 2*; vekja hugins t., *∴ ved mandefald, ESk 6, 41*. Jfr *ól-*.

teitimól, n, pl, *muntre ord*, hafa tól t-a, *fá skade, tab, af (ved, for) de muntre samtaler (med kvinden)*, *Korm Lv 55*.

teitir, m, *glæder*, som *volder ens glæde*, munins t., *ravnens glæder, kriger, GDröpl 2*, t. benja tármútaris, d. s., *Sígv 11, 13*. Jfr her-, ulf-, varg-, ylg-.

teitr, adj, *glad, munter*, vesa t. *Vsp 8, Hhund I 6*, t. Tómas *SnE II 204*, t. Hókon *Ht 12*; teit rþð *Vigl 18*, t. vargr *Bkrepp 6*, plum t-an mō sveita *Þorf 2*; — t. hestr, *fyrig, Hávm 90*. — Som *mandsnavn, Sígv 13, 5*. — Jfr al-, barn-, full-, her-, marg-, megin-, morð-, ó-, ógn-, vig-.

telgja, (-ða, -ðr), *glatte (med skærende redskab)*, *skære*, t. meid til rifjar, *tildanne, Rp 15*, á telgðu talkni *Eg Lv 38*.

telja, (talða, taliðr, og *yngre talðr og talinn*), 1) *tælle*, t. skip *Hhund I 24*, t. bauga *Völ 10*, vöru ellifu æsir taliðr *Hyndl 29*, þrum at t., *at tælle ved (med, efter) år, angive tiden ved år, Vsp 6*, t. auro e-m, *uðbetale, Sígsk 36*, fimm dægtr talið, *fem talte halvdögn, lige fem halvdögn, Guðr II 13*, trautt má t. *Lil 98*, t. með tungu *Gd β 52*; *medium*, t-jask saman, *samlæs, Akv 34*. — 2) *opregne*, t. dverga til *Lofars Vsp 14*, jfr *12*, t. ætt til *goða Hál 1*, t. til skatna *margra (∴ ætt) Hyndl 21*, t. orrostur *Sígv I, 9*, t. tölur *Sígv I, 11*, t. forna niðja *Hyndl 11*, nú eru talðar nonnur *Herjans Vsp 30*, t. tíva fyrir e-m, *i andres páhór, Hávm 159*, t. lengra framm *Hyndl 20*, t. fþður, frænda, fall *St 5, 10*, t. fátt *ESk 6, 67*, t. (Íslendinga) *Íslðr 2*, t. hjaldr *Þorm 1, 9*, t. vinnur *Jóms 6, Rst 25*; mærd telsk framm, *digtingen opregnes, fremsættes (∴ vers for vers)*, *Steinn 3, 1*, t. framm leyfð *Ormr 2, 2*, t. brag *ESk 6, 68*, t. erfðir, *opregne arv, ∴ sin slægt for derigenem at gøre sit berettigede krav gældende, Mark 1, 23*. — 3) *opregne, meddele (i rækkefølge)*, *fremsige*, t. vömm vör *Lok 52*, t. leiðstafi, *meinstafi Lok 29, 28*, t. spjöll *Ghv 9*, t. spjöll framm (v. l.) *Vsp I, t. traud mól Ghv I*, *vilmól talið Brot 12*, t. þöl *Oddrgr 13*, t. *tregróf Ghv 21*; *urigtig v. l. for léa,*

HolmgB 9, Húsdur 1. — 4) *erklære, sige*, t. vön, vánir e-m *Am 90, Guðr II 29*, t. lífla fýsi *Hym 20*, t. e-m happ *Am 89*, t. e-n slögjan, ráðspakan *Hhund II 12, Grip 21*, es et betra telk *St 23*, þat telk undr *Yt 10*, t. rán í e-u *Sígv 11, 14*, t. stefnu logna *Korm Lv 24*, teljum hefnt *ÞorgHöll*, hitt telk jalnt *Krm 23*, es telsk betri *Sígv 6*, hann telk yfirmann *Ótt 1, 3*, t. e-n ættar spilli *Þurðr*, verða taliðr jain-röskr *Gunnl Lv 6*, t-ask í rþðum, *erklære sig at have myndighed, Alv 5*, t-ask samr *Fj 30*; heiptyrði telr þú í hvívetna, *du erklærer, opfatter, Fáfn 9*, t-ask tví-tögr, *regne sig for, være, 20 ár, Krm 3*; — hann vas taldr ör miklu kyni, *han blev regnet, anset for at høre til, Mhkv 9*, af mæðing taldrí, *den opregnede, meddelte, Lil 79*; — t. orð, *sige, Halli 4*; — es t. treystask at móti, *som siger at de trøster sig til modstand, Merl II 55*. — Jfr *tyrir-*.

temja, (tamða, tamiðr, *yngre tamdr og taminn*), 1) *tæmme*, t. oxn, *hesta Rp 22, 42*, t. mara *ÞSær 4, 3*; *overført*, t. hest *Signýjar vers, blive hængt, Yt 10*, t. Sigars jó, d. s., *Hál 6*; varra lands viggs (*skibets*) *temjendr, søfarere, Háv 8*; *tæmme, tøjle, tugte*, t. (mey) at sinum munum *Ski 26*, t. brjóst *Lil 81*. — 2) *vænne til, øve, Ásmundur tamði Gnóð við gjalfir Mhkv 8*; t. orð, *styre ord, Katr 2*; tamiðr stikki, *vel udført digt, Anon (XI) Lv 12*; — *gunnar tamiðr, vant til, ovet i, kamp, Jóms 14*.

tempra, (-aða, -aðr), *styre*, t. vinda *Gd β 1*.

tempran, f, *stýrelse, Gd 36*.

Temps, Tems, f, *Temsen, Pul IV v 3, Ótt 3, 10, Merl I 20*; T-ar síða *Lids 3*, T-ar bakki *Lids 6* (*sikkert ikke at læse Tempsár*).

tendra, (-aða, -aðr), *tænde, opflamme*, t. (*imperat.*) ljós *Heilv 14*, t-az (*imperat.*) tunga *Lil 23*, *tendrað brjóst Lil 81*.

tengja, (-ða, -ðr), *forbinde*, t. saman skeiðar stafna *Sveinsfl.* — Jfr sam-.

Tesa, f, *elv i England, Tees, Ótt 3, 6*.

teygja, (-ða, -ðr), 1) *trække, føre (i tov, taug)*, t. orm, *trække op, Sígv 13, 1*; *føre, lokke*, hvars ykkur hugr t-ir *Akv 12*, t. annars konu at eyrarúnu *Hávm 115*, t. konur at kossi *Sigrðr 28*, gat t. at sér (*þrð, jfr sammenhængen*) *Hfr 1, 6*, t. góðan mann sér at gamanrúnnum *Hávm 120*, mey þú *teygjat, lok ikke, forfør ikke, Sigrðr 32*, t. ljjóð á flærðir *Hávm 102*; og til með sér *Aðám t-ði Lil 18*; t. tilkr at solli *Hhund I 34, 44*; t-jask nýta, *bevæges til at, Gunnl Lv 1*. — 2) *strække*, tenn hönun t-jask es téð es sverð, *dens tænder vil strække sig ud — for at få fat i byttet — o. s. v.*, (*ligeså brænder Volund af begærlighed efter at få sværdet fat, når han ser det*), *Völ 17*; hans (*djævelens*) *forvitni mun t-jaz honum til vansa, i sin nysgerrighed vil han kun hæste skam, Lil 60*; t. ör liðum, *trække*

af led, Mey 43, — t. tíma, *udstrække tiden, give tiden sin (evigheds) udstrækning, Lil 6.*

teyma, (-ða, -ðr), tömme, føre ved tøjle, t. (sólur hjört), Sól 55 (jfr *BM Olsen Sól-arljóð 52*).

téa, (téða, téðr), 1) *vise*, es téð es sverð *Völ 17*, t. tanna, *vise tænder, HolmgB 9*; *vise, yde, give*, t. e-m grjóttaldar gildi, *digiet, Refr 3, 1*, t. e-m geðfjarðar ló, *d. s., Húsdr 1*, elska tésk *Heil 8*. — 2) *hjælpe*, téðuð Þórfinni *BjH 8*, t. e-m hála *Arn 3, 17*, bænir t. við goð *ESk 6, 31*, sveit tér sínum drótni *Valg 11*, sás frami téði *Gísl 1, 9*, hugr téðumk (*skr. tjáð*) *Eg Lv 26*. — 3) *omskrivende med infinitiv*, t. beiða *Eyv Lv 1*, ték venjask við þrek *Jök 2*, mól t. deilask *Dorm 1, 15*, þat tér veröld hryggva *Mark 1, 31*, sól tér sortna *Vsp 57*, undir t. blæða *HHj 40*, jfr *Drv (XI) 3*, téði hyggja *Brot 13*, t. vaxa *Vell 6*, t. binda *Rv 6*, t. þjóta *GDropl 1*, t. at færa *Þjóða 3, 20*, t. bergja *Ht 11*, téra þarft standa *Anon (XI) Lv 15*. Jfr *tēja, týja, tjóa*.

tiggi se tyggi.

tigr se tógr.

tigvæ, v. l. tigr, *dværgenavn, Pul IV ii 5*.

tíl, *præp.*, 1) *tíl, med gen. (oftest foran, undertiden efter), efter verber, der direkte eller indirekte betegner en bevægelse (førelse, flytning, gåen o. s. v.)*, t. Geirmundar *Oddrgr 29*, t. Gotþorms *Sigsk 22*, t. Óðins *Gri 9, 10*, t. Mornalands *Oddrgr 1*, (gefa, *borigifte*) t. Gotþjóðar (*med en mand i G.*) *Ghv 16*, t. Sogns *Vell 22*, (vesa) t. Róms *Mark 1, 12*, t. heljar *Gri 28*, *Fáfn 10, 34*, *Am 43*, t. holts *Skí 32*, t. bjargs *Hárþ 23*, stund t. stoks *Hárþ 56*, hallar t. *Lok 6*, draughúsa t. *HHund II 51*, t. húsa *Vsp 22*, t. sala *Vafþr 8*, t. skógar *Hym 18*, t. auðgus *Vafþr 10*, drífa draumþinga t. *HHund II 50*, skriða t. fjörs, *egl. krybe ind til livet(s sæde, for at fjærne det)*, *Ghv 17*, falla t. tveggja hluta, *tíl to sider (en til hver side)*, *Sigsk 23*, t. grundar *ESk 6, 44*, t. landa *ÞGísl 3*, t. byrjar *drösla Rdr 8*, t. lægis *Krm 5*, t. graptar, *tíl gravstedet, Lkn 23*, bjóða t. geirhríðar, t. himins vistar *Jóms 18*, *ESk 6, 6*, hjörr stendr t. hjarta, *sammenblanding af to udtryk: 'rettes mod og står i'*, *Yi 18*, jfr *Vsp 55*, skera e-n t. hjarta, *inntil hjærtet og dette ud, Akv 24*, *Ghv 17*, láta jó taka (j: munni) t. jarðar, *lade den græsse, Skí 15*, velja orð t. róta (horns), *tíl hornet, for at sætte dem, riste dem, på hornet, Eg Lv 3*. — 2) *om hørelse og syn*, heyra t. gota, *høre hestenes trampen, Hamð 18*, *Skí 14*, heyra t. orða *ESk 6, 8*, hlýða t. orða *Eg Skj, jfr Arn 2, 1*, heyra grát t. hvílu, *tíl, i retning af, j: fra, sængen, Sigsk 30*, sea t. gildis, *se hen til, j: vænte, Hávm 145*, jfr *vita t. geðs síns, forstá, skónne over, være sig fuldt bevidst, Hávm 12*, ef vissim vit vætr t. hennar *Grott 10*, fregna

t. e-s, *høre om, Hfl 7*, *Mhkv 6*, frétta t. e-s *Hfr 3, 20*, segja t. síðar, *fortælle om, Hfr 3, 3*, segja t. nafns, *røbe sit navn, Hárþ 8. 9. — 3) om hensigt, formål, mål*, vesa fúss t. e-s *ÞGísl 6*, gjarn t. fjörs *TorfE 4*, snarr t. e-s *Ísldr 19*, hniga t. hjalpar *Oddrgr 10*, jfr *Lil 86*, þat es t. hags skyldi *Am 97*, orka á skjöld t. hlífar, *mey t. kossa Hávm 82*, telgia meid t. riifjar *Rþ 15*, gerva e-t t. ágætis sér *Am 102*, vega t. landa *Rþ 37*, vega t. menja *Korm 1, 6*, véla e-n t. féar *Sigsk 16*, myrða t. hnossa *Am 57*, berjask t. fǫðurleifðar *Ív 22*, brjóta hús t. Snorra, *for at få fat i Sn.*, *Dorm 1, 7*, búa (j: vef) t. váðar, *for at væve vadmél, Rþ 16*, búinn t. e-s *Mark 1, 26*, bjóða t. bleyði, *for at han skulde vise fejhed, Rdr 9*, strengja heit t. konu, *om at skulle ægte, Jóms 14*, t. sælu sér *Mark 1, 8*, t. þurftar mǫnnum, *for at en trang skulde afhjælpes, til gavn, Mark 1, 14*, gnóg t. gumna feigðar *Hfr 3, 8*; ráða e-m t. bana, t. gamans, *virke for, Grip 51. 44*, t. fárhuga *Rdr 8*, gerva e-m t. meins *Gróg 13*, búa t. þóls, *orka t. bana Grott 6*; dvelja t. aldraga, *for at hun skulde dø, HHj 30*, sigla t. lítills, *for lidet udbyttes skyld, uden resultat, Ht 27*, t. hylli goðs *Hsv 138*, þól es ilt t. lítar, *for at få god, skøn farve, Mhkv 26*; t. farnaðar *Grip 8*, leggja t. líkna *Grip 30*, t. jafnaðar *Sigsk 67*. — 4) *om udstrækning i tid*, telja dverga t. Lofars *Vsp 14*, æ t. ens eina dags *Fáfn 10*. — 5) *for-skellige udtryk*, ráða t. saka, *indlade sig i strid med, Sigsk 34*, vinna t. saka, *udføre noget, hvorved man pådrager sig skyld, Brot 1*, allmjök es mér lund t. hroða *Mhkv 29*, hafa fylki t. frægðar *Mhkv 6*, ryðja t. dýrðar *Sigv 11, 8*, sök es t. e-s *Lil 14*, vigja t. byskups *Mark 1, 27*, eiga kyn t. e-s, *have af naturen anlæg til noget, Mhkv 2*, eiga varit t. e-s *Mhkv 2*, þat es t. kostar, *den udvej er der, det står frit for, Hym 33*, geð deilisk t. e-s *Ísldr 2*, bregða blíðu skapi t. heipta *ESk 6, 58*; taka t. vigs, *begynde kamp, Hásk 4*, taka t. gors (*se taka*) *Hák 17*, spara sik t. e-s *Mhkv 27*; borinn t. brúðar, *født således, at han kunde ægte, berettiget til at ægte, Alv 2*; e-m t. handa *Grip 35*; meta t. trés, *vurdere som træ, Sól 44*; t. mœði, *inntil træthed, så at de blev trætte, Brekpe 6*. *Enestående er*: t. hafs = 'til søs', *ude på søen, Steinn 3, 8*. — 6) *adverbielt*, segja t., *røbe, Oddrgr 26*, hlýða t. *Sigv 11, 13*, brá t. hætti *Lil 11*, vera t. *Am 30, Lil 21*, vinna ekki t., *være uskyldig, Lil 65*, berr t. fognuð *Lil 30*; þar t. *Lil 11. 99*, þangat t. *Lil 13*, bjóða t. ormum *Am 59*, bregða t. knífi *Am 63*, fengu t. margir *Am 95*, hætta hofði t. *Hávm 106*, flátt es t. sökja *Am 39*, sþusk t. síðan, *tíl hinanden, Am 36*, gerva vélar t. *Hym 6*, sea ráð t. *Am 70*, ger sem t. lystir *Am 60*; *i alle disse tilfælde er et subst. eller pron. underforstået, og det er oftest let at se hvilket.*

— 7) *for*, *altfor*, *med adj. og adv.*, t. atalt *Vafþr 31*, t. mart *Hávsm 27*, t. snotr *Hávsm 54*, t. dælskr *Hávsm 57*, t. ofug *Sigrðr 29*, t. ungr *Gróg 5*, t. mikill *Gri 1*, *Sól 50*, *Eirm 3*, t. mjóðgjarnir *Hárf 2*, t. margir *Þjóð 4, 1*, t. kaldr *Korm Lv 34*, t. lífil *Anon (X) I B 7*, t. hór (austr) *Eldj 1*, t. dimm (hljóð) *Nj 27*; t. snimma *Kveld*, t. lengi *Eg Lv 21*, t. illa *Eg Lv 2*, t. mjök *Hfr 3, 3*, t. fjarri *Fáfn 8*, t. síð *Hávsm 66*, t. vel *Hávsm 61*; *det er dette t., der er blevet til ti i mikilsti, hólzti.*

tílgörð, *f*, *handling hvorved man gør sig fortjent til noget, især straf, láta t-ir valda Þjóða 3, 26.*

tílkall, *n*, *krav, fordring, Vítn 15.*

tílr, *adj*, *kun i ntr.* bera tílt með tveim, bringe forlignsord mellem to, forlige to, *Lok 38*; ordet betyder vel egl. 'god, brav' (jfr got. ga-tíls 'passende', angels. til, 'duelig, god').

tímbr, *n*, *tømmer, ved, mærðar t., dígtningssæmne, St 5*, forn t., gamle tømmerbygninger, *Akv 42.* Jfr bú-.

tímbra, (-aða, -aðr), *tømre, opføre af tømmer, t. hús Rþ 22.* Jfr hþ-.

tímbríastr, *adj*, stærkt bygget af tømmer, t. toptar nokkvi (hus) *Yt 24.*

tín, *n*, *tín, tanna (verb.) t. Korm Lv 39.*

tíndóttir, *adj*, *tindet, fuld af små, skarpe takker, t-ít hjarta StjO I 2*; der må menes et modigt hjerte og udtrykket er lånt fra *Hrungrnirsmýten, SnE I 274.*

tindr, *m*, *tinde, tak, spids, járna t-a, jærnpigge, Gd þ 51.* Navn på en af *Arngrimssønnerne, Orv III 1, Hyndl 23.*

tindróttir, *m*, 'tín-trækning', arbejde, hvorved der dannes tinstænger eller tingenstande, t-ar maðr, hentydning til tilnavnet tinteinn, *Korm Lv 32.*

tingl, *n*, *metalplade, brakteat, især om (metal- eller træ-?)plader (med figurer) i skibets forstavn til pryð, s. s. ennis-spærnr (jfr Brim, Arkiv XI, 20 f.), með grófnum tinglum Harkv 7*; t-s marr, *skib, Síndr 2*, t-a tóng, *vístnok = brandr, tungl tingla tangar, skjold, Hókr 3.* Jfr *Falk, Seew. 44.* Jfr enni-.

tinglryrandi, *m*, *kun i orveðrs tungla t-endr, hvor leddene må byttes om, = orveðrs tingls tungl, orveðrs tingl, skjold, dettes tungl (måne), sværd (jfr brugen af sól i sværdkenninger), dettes 'ødelægger', kriger, Jór 4.*

tinteinn, *m*, *tín-tén, tilnavn til Þorvaldr (10. årh.), Korm Lv 38. 49*; jfr *tín og tindróttir.*

tíra, *f*, *Arbj 8*: en tíru fylgðu (heraf ses at vokalen er kort), ordet må betyde enten 'hoved' eller 'gave'. Jfr *Arkiv XIX, 122.*

títingr, *m*, *spurv, Þul IV xx 4.*

tíð, *f* (en enkelt gang m, se nedenfor), 1) *tíð, tidspunkt, þeirar t-ar, til den tid, Arn 3, 13, þann t. Þjóða I, 2, baztrar t-ar, til det belejligste, gunstigste, tidspunkt, Þfagr 7, hæstrar t-ar Gldr 3, Sturl 4, 5, góðrar t-ar Nkt 75, illrar t-ar Hfr Lv 25.*

— 2) *kirkelig tid, i sing. om en enkelt dag, sonar t-ir, söndage, Leið 9*; öttu t. *Leið 23, i pl horæ canonicæ, messe (til forskellige tider)*, t-a flaut, *kirke, Mark 1, 25.* Jfr *andláts-, fegins-, frum-, gleði-, hþ-, ógnar-.*

tíða, (-dda, -ddr), *have lyst, tilbøjelighed, til, upersonl., þik, mik fara t-ir Hávsm 116, Vafþr 1*, at ykr vega t-i *Skí 24*, mik vaða t-ir *SnE I 286*, sem e-n t-ir *Herv VII 15*; *medium t-isk, er skik, er almindelig, honum tíðdisk hildir, han vænnede sig til, holdt af, at kæmpe, Hl 24 b, jfr Hl 33 a.*

tíðaofir, *n*, *kirkeligt embede, gefa e-m t. EGils 1, 5.*

tíðendi, *n*, *pl, tidender, begivenheder, seg þú á lopti lóng t., fra din lange rejse, Þry 10, reifa t. Hsv 28, stór t. St Sígv, engi jofn t. heyrðuz Lil 34, hvat er t-a, hvad nyt?, Lil 62.* Jfr *megin-.*

tíðhoggvinn, *adj*, *ofte hugget, láta t-ít hræ, lade mænd ofte blive huggede ned, om mandefald, Hjr 2, 6.*

tíðliga, *adv*, *hyppig, kraftig, tyggva t., spise gráðigt, Am 83.*

tíðmark, *n*, 'tíð-mærke', tíðmørk himins, sol og måne, *Merl I 57.*

tíðr, *adj*, 1) *hyppig, hvorved man ofte er beskæftiget, tíð erum bók ok smíðir, jeg er ofte ved, holder meget af at beskæftige mig med, Rv 1, vingróð erum tíð Rejr 3, 4, þat vas mér þá títt, dermed beskæftigede jeg mig dengang, Jómvs, t. á smíðar EGils 3, 4; derefter går ordet let over til at betyde 'ønsket, afholdt', fundr varð ulfs börnum einkar t. Kollí 5, mér tíð mær Skí 6, jfr 7, þat vas hönum eigi afar títt Sígsk 14. — 2) berómt (eller afholdt), stillir varð einkar t. Mark 1, 4, gumnum t-astr Merl II 27; erum títt, jeg har lyst til, Eg Lv 35, títt vasat bíða, han(?) havde ikke lyst til at vente, Hamð 17, — t. Haustl 17 bör víst læses tíðs og henføres til hoggs, hurtigt, kraftigt, hug. — Ntr títt, adv, hurtigt, bera iljar títt Þjóða I, 17; superl. tíðast, meget hyppig, Gd þ 52; tíðum, adv, hyppig, Eg Lv 36, Gráf 13. Jfr afar-, all-, far-, fá-, geysi-, ó-.*

tíðungr, *m*, *okse (vel egl. 'enårig tyr'), Þul IV ó 3.*

Tífr, *f(?)*, *Tiberen, Þul IV v 3.*

tíglinn, *adj*, 1) *af høj byrd, højættet, tignir menn Am 94, Nkt 82, t. Træjánús Pl 33. — 2) høj, ærefrygtindgydende, prægtig, en tígnu tíðmørk Merl I 57, tignari meyjum öllum, om jomfru Maria, Gd þ 57.* Jfr all-.

tígn, *f*, *højhed, full t., om Kristus, Mdr 19, t-ar upphaf Gmlkan 1, 1, eignask alla t. Pl 41, taka langa (langvarig) t. Merl II 30, numin t-um Merl II 61. — Jfr frum-.*

tígna, (-aða, -aðr), *hædre, ære, Merl II 27. 59, Lil 40, SnE II 142, Mdr 26.*

tígnarkveðja, *f*, *højheds-hilsen, om englenes tilfale til jomfru Maria, Lil 29.*

tígnarmadr, *m*, höjstáende mand, om en gejsllig, *Gd* β 11.

tígnarmeyja, *f*, höj kvinde, *Vitn* 6.

tígnarmær, *f*, s. s. foreg., i *pl*, *Mey* 54. tígnarsæti, *n*, höjhedssæde, om bolig i himlen, *Lil* 62.

tígnarveldi, *n*, höjhedsmagt, *Likn* 24.

tígulligr, *adj*, stolt, prægtig af udseende, *Heil* 3.

tílk, *f*, (-r; *pl* -r), hunhund, tæve, teygja tíkr at solli *Hhund* I 34. 44; hafa tíkr ørendi, fá en behandling som en tæve, blive ilde behandlet, *Korm* *Lv* 13; benja t., ulvinde, bræðir benja tíkr, kriger, *Hskv* 2, 11. *Jfr* sár-, søeki-.

tími, *m*, 1) *tid*, um langan t-a *Lil* 20, á settum t-a *Lil* 22, teygja t-a, give tiden sin udstrækning, *Lil* 6, vesa allra t-a, være færdig med sin (leve)tid, skulle dø, *St* 8; sára ára t., 'sværd-tid', kamp, *Ht* 61; — flærðar t. = flærð, Loki bar flærðar t-a, besad falskhed, *Rún* 26. — 2) *lykke*, farar t., held med (på) rejse, *Háv* 3. *Jfr* gleði-.

tína, (-ða, -dr), samle, plukke, fremføre i rækkefølke, svát öll muni (huske) orð at t., rigtig gengive, fremføre, *Hyndl* 45, t. sin lýti, opregne, *Has* 5, langt es at t. þat *Merl* I 50, t-ik svá *Rv* 34, t. hróðr *VGl* I, t. harm, opregne sine sorger, *Am* 57, t. harmsakar *Nj* (XII) 6; -- t-andi seims, samler af guld, (rig)mand, *Katr* 27, t-endr auðs *EGüls* 2, 11.

tínir, *m*, plukker, samler, bauga t., (rig) mand, *Has* 23, t. Rinar logs, *d. s.*, *Dorm* *Öl* I, 5; t. friðar, fredsherre, *gud*, *Has* 55, t. skepnu, *d. s.*, *Mgr* 46; fremsiger, t. bragar *Grett* 2, 4, som samler, erhverver, t. mærdar *Sturl* 3, 21.

tír, *Krm* 3, hvis ordet er rigtigt, må det betyde 'våben, sværd', men rimeligvis er det en fejl for tjór, s. d.

tírarfjór, *f*, berømmelig rejse, tog, *Tindr* I, 5.

tíragjarn, *adj*, begærlig efter berømmelse, ry-lysten, *Nkt* 14, *Mgr* 6, *Katr* 9.

tírarlauss, *adj*, uden berømmelse, om bersærker, *Orv* III 4, *Loð* II 1; t-t, adv, uden hæder, *Nkt* 61.

tírbráðr, *adj*, ivrig efter berømmelse, *ESk* 6, 14.

tíreggjadr, *adj*, ægget af begærlighed efter ry, *Sigv* 8, *Stúfr* 7.

tírlygjandi, *m*, som forfølger, stræber efter, ry, *Sigv* 1, 12.

tírgjarn, *adj*, begærlig efter ry, *StjO* I 2.

tírgöfugr, *adj*, ædel, höj ved sit ry, *Merl* II 37.

tírkunnr, *adj*, bekendt ved ry α : den ros, som uddeles, t-nn tunga, den tunge, som gör sig bekendt ved lovprisning, *ESk* 6, 60.

tírmildr, *adj*, som gærne yder (andre) hæder, hædersbevisninger, *Pl* 58.

tírprúðr, *adj*, hertig ved sit ry, *Gd* β 15. 29.

1. tírr, *m* (-ar; uden *pl*), egl pryd, ry,

berømmelse, með t-i *Ht* 12, *Bjhit* 2, 13, með öllum t-i *Leið* 11, með öllum t-i *Sturl* 6, 9, með tryggðar t-i, með soliditetens ry, *Mark* I, 25, t-i göfadr *Merl* II 43, gœddr t-i *Gd* 9, *Nkt* 82, t-ar gjarn *Hfr* 2, 9, *Sturl* 4, 5, t-ar sterkr *ESk* 6, 40, t-ar fróðr *Pl* 15, fáa göðs t-ar *Hamð* 30, þat fær þjóðar snyrti t-ar *Vell* 12, fáa sér langs t-ar *Þjóða* 3, 18, grams t. varð hæstr *Ód* 17, vinna nýztan tír *ESk* 6, 55, stýra fremð ok t-i *Ólhv* 3, 2, bella t-i, vise ærefuld aðfærd, *Sigv* 3, 6, sæta sætum tír *EGüls* 2, 11; stýrir alls t-ar, *gud*, *Leið* 24, ræsir ens sanna t-ar, *d. s.*, *Has* 62; — t-ar þing, berømmelige møder, *Arn* 2, 5, t-ar ætt, berømmelig slægt (snarere så end t-ar hofuð), *Sturl* 4, 1. *Jfr* megin-, orðs-.

2. tírr, *m*, glans, fakkelt(?), sára t., sværd, sára t-a søekir, kriger, *Dagst*. Foreligger det samme ord hos þorv tréf?

tírrækr, *adj*, som plejer ry, stræber efter ry, rylysten, *Pl* 52.

tírsamr, *adj*, rylysten, t. tyggi *Gautr* II a 2.

tírsæll, *adj*, rig på ry, om *gud*, *Gd* β 54.

tíræðr, *adj*, indeholdende et antal af 10 tiere (100), t-tt hundræð *Ht* 100, *Ingj* 2, 3, *Merl* II 43.

títta, (-tta, -tt), titte, se, *Gunnl* *Lv* 12 (ved rettelse af líta).

tíu, talo., tí, t. (menn) *Eg* *Lv* 18, t. launstafir *Eg* *Lv* 38, t. hundruð *Gotna* *Hamð* 22, t. orð laga *Leið* 19, t. sinnum *Lil* 67.

tífund, *f*, 1) tiende del, tiende, gjalda rétta t. *Leið* 10. — 2) bøde (*jfr* afráð, skattr), gjalda mikla t. *GOdds* 8.

tíunda, (-aða, -aðr), betale tiende, tage den tiende del af noget, forminske i antal, decimere, t-at líð *Merl* II 48.

tíundi, ordenst., tiende, *Háv*m 155, *Gri* 15, *Vaf*r 38, *Sigr*dr 35.

tívar se týr.

tívuurr, *m*, *gud*, Baldri blóðgum tívuurr *Vsp* 31.

tjald, *n*, tjæld, tæppe, (især til at dække væggene med og lign.), tjaldá borg (brændingsstabel) t-um ok skjöldum *Sigsk* 66, á t-i *Rv* 13, *Odd* I, t-a tróða, kvinde, *Vigl* 18, — til at dække og udspænde over skibene, tjöld drifin *Harkv* 5, *Arn* 2, 16, sltta blöu t-i *Arn* 5, 19, skaka hrim af t-i *Korm* *Lv* 34, slyngva t-i af *Þjóða* 4, 19, hlanna t-i *Gullás* 2: t-a hásléipnir, skib, *Dorm* I, 2, t-a drasill *Sigv* 13, 2; — telt, 1 t-i *Bjhit* 2, 1. — I kenninger, for skjold (*jfr* *SnE* I 420): Yggjar t. *Ingj* 1, 1, Sigars tjöld *Ingj* 1, 1, Hlakkar tjöld *Krm* 13, *Grett* 2, 9, *Merl* I 34, Skoggjar t. *Hl* 34 a, Hogná meyjtar t. *Ht* 49, — for himmel: røðuls t. *Herv* III 11, heiðs hyrjar t. *Has* 14; mána t. *Has* 31; skýja t. *Has* 20, skýranna t. *Ód* 28; fróns t. *Likn* 24, heiðar t. *Mgr* 35, hlíðar t. *Merl* I 65, heiða t. *Likn* 12; veðra t. *Likn* 50, þrumu t. *Has* 41, — for bryst: móðsefa

t. *Ht* 50. *Jfr* byr-, fagr-, folk-, gunn-, hauðr-, heið-, heim-, hler-, hregg-, hrið-, ský-, sól-, stáfn-, víg-.

tjalda, (-aða, -aðr), *spænde tæppe ud, over, t. of borg tjaldum ok skjöldum Sigsk* 66, *tjölduð skip Sigv* 3, 10; skjöldum es t-at á skipum, *for tjælde er der skjolde over skibene, HHj* 12.

Tjaldari, *m, navn på en hest, Þul* I a 1, *IV rr* 2; *jfr* oht. zeltari.

tjaldar, *m, en fugl (hæmatopus), Þul* IV xx 4.

tjaldrann, *EGils* 1, 5, *er uden tvivl fejl for lunglrann.*

tjalga, *f, 1) gren, handar tjolgur, enten fingrene eller 'de armen udgørende grene', ɔ: arme, Sigv* 12, 25. — 2) *lang og uskøn arm, óxu tjolgur Gautr* II 5, *hangar t-ur Gautr* II 25; — *i uklar sammenhæng Audun* 2.

tjargaðr *urigtig v. l. til targaðr, Rst* 4.

tjá, (-ða, -t), *hjælpe, engum tjáir (v. l. tjóar) Lil* 95. *Jfr* téa.

tjossi, *m, buk(?)*, *Merl* II 75.

tjóa, (-ða og -aða, -t?), *hjælpe, hþnum tjóði vel móður hlýri ESk* 6, 32, *goð tjóði yðr Hskv* 2, 6; *engum tjóar at auka lengra Lil* 95 (v. l. tjá).

tjón, *n, tab, skade, især tab af noget, med gen. (for at betegne det tabte), t. þegna Gráf* 1, *t. bragna Merl* II 79, *t. karla Merl* II 91, *t. Birkibeina Olhv* 5, 2, *t. aura Hsv* 136. *Jfr* aldr-, fé-, fjör-, líf-.

tjúgari, *m, røver (egl 'en som trækker noget til sig'), tungls t., solulven, Vsp* 40. *Jfr Skírnir* 1906 s. 78.

tjogu, *talo., tyve (svensk form?)*, *Sigv* 12, 22.

1. **Tjör**, *f, norsk ø, Þul* III 3, *IV bbb* 4.

2. **tjör**, *f, (-var?)*, *spyd(?)*, *jfr* *Tjör, der kunde være et ønavn af samme art som Vigr*, *Týr tjörva dýra, kriger, Hfr* 2, 9; *herhen skulde tír, fejl for tjör, høre, ok t. ruðum víða Krm* 3. *Jfr* *tjörrein*.

tjörga, (-aða, -aðr), *tjære, bege, t-aðar (v. l. tjörugar) árar Harkv* 5.

tjörn, *f, lille sø, dam, Þul* IV u 3; *taka í t., stikke hånden i vand, EGils* 2, 14, *hrosta t., øl, Eg* Lv 36. *Jfr* *hreinn*.

tjörrein, *f, 'spyd-land' (jfr tjör), t-ar týnir, kriger, ÞTref* 4.

tjösull, *m, navnet på en sygdom eller sygelig sindstilstand, hysteri, brunst, t. ok ópoli Skí* 29.

tog *se* *egg-*, *sam-*, *sverð-*.

toga, (-aða, -aðr), *trække, sem okr foetr t., som benene kan bære os (skynsdomst), Herv* II 3.

toginn, *adj, dragen, om sverd, með sverð of t-in Hásk* 9, *t. skjómi Vell* 10, *t-in sverð Darr* 3, *með tognum hjörvi Gunnl* Lv 11, *enn togni hjörri Merl* II 67, *egna tognu sverði Ht* 58; *t. hþr, om buestrængen, Þjóða* I, 10.

togningr, *m, sverd (egl. 'den dragne', af toginn)*, *t-s veðr, kamp, Balti* 3.

tolf, *talo., tolv, t. vetra Helr* 6, *t. hundruð*

Hhund I 25; *Eg* Lv 39, *Hfr* 2, 1, *Gráf* 13, *Hást* 2, *ÞKolb* Lv 6, *Jóms* 44; *t. mþnuðr ESk* 6, 25, *t. ok þriggja, femten, Þjóða* 3, 1.

tolla, (-ða, -at), *hænge (om noget der er løst eller ved at løsne sig), meðan mér tvær of t. tenn í öfra gömi Anon (X)* I B 7.

tollurr, *m, et slags træ, tvíviðar t., kri-ger, om Tor, Þar* 19.

tolpti, *ordenst., tolvte, Hávm* 157, *Vafpr* 42, *Sigv* 1, 12.

toppr, *m, top, nedhængende hårdusk, t. í enni Rv* 4, *t. fyr nefi, om skægget på overlæben, Orv* V. *Jfr* *Goll-*, *siglu-*, *Silfrin-*, *Silfr-*, (*úrigtoppi*).

topt, *f, det stykke jord, hvorpå et hus, gård, skal opføres (er opført), óðals t-ir, = óðal, Sigv* 13, 24 (*eller som ét ord*), *byggva fornar t-ir fþður Gri* 11, *t-ar nõkkvi, hus, Yt* 24, *tanngarðs t-ir, mund, Grettis* 22, *atgeirs t-ir, arme, Arb* 21; *Hropts t-ir, skjolde, ÞKolb* 3, 5; *denne kenning forudsætter t. også i betydningen 'hus eller husvægge' (= senere isl. tótt om de 4 vægge); t-a Týr, bonde, Harð* 16. *Jfr* *óðals-*, *sig-*.

torbænn, *adj, utilgængelig for bønner, som ikke lader sig bevæge ved bønner, traudr ok t. Sigsk* 51.

torf, *n, törv (til brændsel), grafa t. Rþ* 12; *EGils* 1, 29; *t. jarðar Gd* 60.

Toríarkolla, *f, et utyske, Bárð* 5.

Tor-Einarr, *m, Torv-Einar jarl (omkr. 900), Anon (X)* I B 2, *Arn* 5, 25.

Torli, *m, sagnperson, Ormsp* IV 7.

Torfnes, *n, i Skotland(?)*, *Arn* 5, 9.

torfúss, *adj, uvillig, nødig, t-s þjóð Arn* 6, 10.

torfyndr, *adj, vanskelig at finde, mjök es t. St* 15.

torg, *n, torv, SnE* II 212, *Pét* 10 (*i pl, við t. borgar*); *orms t., orme-torv, guld, Þorm* 2, 4. — *Pl* *Torgar, f. pl, navnet på øen Torghatten, Þul* III 3, *IV bbb* 6. *Jfr* *hauk-*, *hug-*, *lung-*, *orm-*.

torgengr, *adj, vanskelig at gå over, om en bro, Líkn* 35.

tormiðluðr, *m, som vanskelig meddeler, ikke vil give, t. beina, som vil formene mad, hindre en i at få mad, Haustl* 3.

torráðinn, *adj, som man vanskelig kan hitte ud af, vanskelig, t-in ól Ekúl* 2, *skulde efter den til stedet give forklaring være = vønd ól og det igen = vøndol (af vøndull), men den er sikkert et senere fabrikkat, jfr* *ól*.

torrek, *n, en vanskelig erstattelig genstand, svært tab, vårt t. lízk verra Sigv* 13, 22. *Jfr* *digtnavnet Sona-torrek*.

torugætr, *adj, som er vanskelig at erhverve, sjalden, t-ir ro tryggvir vinir HolmgB* 7.

torveldr, *adj, vanskelig at magte, vanskelig, erumk t-t, det er vanskeligt for mig, jeg føler mig besværet, St* 25.

Tófa, *f, Sigvats datter, Sigv* 13, 11; — *som v. l. Herv* III 1.

Tóki, m, sagnperson, Orv III 1, Ormsþ IV 6; — v. l. for Jaki, dværgenavn, Pul IV 11 6.

tól, n, (oftest i pl), redskab, gerva t. Vsp 7; bragar t., digtningens redskaber, bryst, mund, ESK 6, 50, mælsku t., d. s., Gd 23, raddar t., d. s., Lil 3. Jfr mál-, raddar-, sig-.

tóm, n, ledig stund, lejlighed, tid (til at gøre noget), t. lézk at eiga (teðja garða) Am 63; i t-i Nj 14, af góðu t-i Katr 24.

Tómás, m, erkebisp T. Becket, Kolb 2, 6, GSvert 2, Ólhv 4, 2. Jfr Tumi.

tómr, adj, tom, tóm höll, mennesketom hal, Hl 23; — tóm trúa, indholdsløs tro, Heilv 3; unnir t-ar, tomme bølger, ufrugtbare bølger (modsat den frugtrige skov), SnE II 202.

tópi, m, raseri, galskab(?), især om elskovssyge?), Ski 29.

Tósti, m, tjænestekarl (10. årh.), Korm Lv 9.

trafr, m, skulde betyde 'stav' eller lign., Hlakkar t., sværd, men mulig er ordet fejlt for þrafni (s. d.), Korm Lv 63.

trami, m, ond ånd, uvætte, trolde, t-ar gneypa þik skulu Ski 30 (at rette ordet til gramar, GVigf, eller gramir, HGering Zs. f. d. Phil. XLIII 134, er næppe nødvendigt).

trana, f, trane, Pul IV xx 4, i en uklar sammenhæng, Hamð 17, se tryta. — Navn på et krigsskib, men her er masc. Trani rettere, s. d. — Jfr hjaldr-.

Trandill, m, sagnperson, Orv IV þ 2; — mandnavn Ísldr 19.

trani, m, trane (= trana), hjaldrs t., ravn, Hfl 11, sikkert urigtigt (rómu t. = ravn) Hl 7 a; — stangenavn, Pul IV qq 2; — sværdnavn, Pul IV l 6; — navn på et af Olaf Tryggvasons krigsskibe, Hfr 3, 16; — sagnperson, Orv IV þ 1. — Jfr blóð-.

traudla, adv, næppe, med nød og næppe, t. es gengt á ís of vár Mhkv 12, t. mák of tæja Korm Lv 32, týnik t. rún-um Rv 1. Jfr ó-.

trauðr, adj, uvillig (til noget), t. emk at segja Hhund II 30, Arn 5, 19, t. at láta, sinna Hfr 1, 4, Hl 22 b, herr vasa t. at særa Rst 19, t. at rjóða tenn Þskakk 2, trautt erumk at láta Epver 2, t. (maðr), (mand) mod hans vilje, Sigsk 51, Hfr Lv 7, Bjhit 2, 16; med gen., t. flótta Hl 28 b, Hhund II 20, t. flugar Ótt 3, 2, t. góðs hugar Guðr II 10, t. vægðar Hl 37 b, Ogm 2, Ísldr 24, t. ljóðs, til at digte, Nj 14, t. vásfara Korm Lv 38, t. sæfara Korm Lv 39, t. haptis, uvillig til at lade sig stanse, fange, Bersi 1, 1, t. tryggra ráða Nj 13; t. af venju, uvillig til at forlade sin sædvane, Has 42, t. á sættir, uvillig til, Harð 16; trauð mól, ord, som næppe vil frem eller som man næppe kan udsige, Ghv 1. — Ntr. trautt, adv, næppe, Gullásp 2, Oddi 2, Mhkv 19, 28, Lil 98. — Jfr al-, bil-, flug-, flugar-, full-, grun-, hlíf-, hungur-, læ-, ó-.

traust, n, 1) tillid, støtte, af t-i ESK 6, 54, standa at t-i, således at man har tillid til en, Hfr 1, 1, vesa at t-i Has 59, Giz 2, með t-i Has 23, með fullu t-i Lil 50, með t. ok iðran Gd 65, öllu t-i Likn 50, t. seggia Pl 20, t. Ísfiðringa Háv 8, t. Eyfirðings SigvSt 1. — 2) kraft, tennr t-i numnar Merl II 52. — Jfr vin-.

Trausti, m, opdigtet sagnperson, Vigl 12. traustr, adj, pålidelig, stærk, t-t lið Tindr Lv 2, t-ir hirðmenn Sturl 3, 10, t-t fylking Skáldh 4; t. turn Merl II 6, t-t brynja Gd 34, t-ar hlifur Ht 4, t-ir gearar Skáldh 3. — Jfr bõð-.

***treðja, (treð, tradda, traddr), betræde, træde under fødder, torgur troddusk fyr fótum Hásk 6, jóum of traddi Ghv 2, Hamð 3, auri troðdu und jóa fótum Ghv 16, fyr mótkum monnum hafið er mey of tradda Hamð 19, láta tradda grund á jó Hskv 3, 2; jfr troða; præ. hed ens af bægge verber.**

trega, (-ða, -at), bibringe sorg, smærte, bedrøve, med acc., fjöld es þat es fira tregr Sigrðr 30, grams fall tregr (menn) Eyv Lv 6, tregr mik þat Guðr III 2, hví tregrat yrk teiti at mæla Ghv 2, es mik meir t-i Vøl 37, munaðar ríki hefr margan t-at Sól 10, — være bedrøvet over (med acc.), t-ði for friðils ok fõður reiði Vøl 29; part. perf., (stærkt), tregnar iðir, handlinger man føler smærte ved, over, Hamð 1.

tregafullr, adj, sorgfuld, Mv II 7.

tregbjóðr, m, 'træg bebuder, forkynder', t. trúar, om en usædelig munk, Mv III 9.

tregi, m, 1) sorg, især over noget man har mistet eller savner, hugfastr t. Orv IV 6, vaxi þér t-yr með t-a Ski 29, af t-a stórum Guðr II 10, Oddrgr 13, Ghv 1, segja e-m tvinnan t-a, to slags sorg, stof til sorg, Ski 29, leiða með t-örum t-a Ski 30, trauðr at segja e-m t-a, fortælle sørgelige tider, Hhund II 30; minka t-a Pl 9, ljósir aurar verða at lönnum t-a Sól 34, kasta t-a (ved rettelse) Leid 10; lægir t-a, om biskop Guðmund, EGils 1, 6; — orms t., vinter, ÁKet. — 2) høg (jfr harmr), Pul IV ss 1. — 3) fjord i Norge, Pul IV ccc. — Jfr aldr-, hug-, mein-, móð-, of-.

tregliga, adv, med sorg i sind, ganga t. Ghv 9.

tregr, adj, 1) træg, uvillig, t. at gjalda, uvillig, langsom til, SnSt 4, 2, treg olrs gjöld, som man nødig har villet betale, Bjark 5, t-t es þér nú at bita, om et sværd, Hæng VII 4, lofa t-t (rettelse for t-s, der ikke giver mening) SnE II 198. — 2) vanskelig, mjök erum t-t St 1.

tregróf, n, opregning af sorger, række af sorger, telja t. Ghv 21.

tresk, t-yr flugu t. i gögnum Guðr I 16, er et ukendt ord, synes at måtte betyde et klædningsstykke (ordet styret af det følgende i g.).

treysta, (-ta, -t), 1) *egl. 'göre stærk'* (traustr), t. verk, *udføre stærke gærninger*, *Pét 27*, *så prøve ens styrke*, *dúfur t-u húfa Sturl 3*, 13, *allir t. hann Gð ð 48*. — 2) *med datív, stole på*, t. sinu *afli Gretf 36*, t. sinni *íþrótt Ormsþ III*, t. óst *Lil 85*, t. tölum, *stole på sin ævne til at tale*, *Hjálmp III 5*; *med á*, t-andi á *vægð Lil 82*; t. á *doemi EGils 2*, 7, t. upp á *krapt (guðs) EGils 2*, 16; *medium i samme betydning*, ef *afli treystisk HHj 22*, es þér *treystisk Heilv 14*, *treystumk (því) Has 61*, *Gð ð 5*, t-ask *goði Has 52*, t-ask *áræði Pham 1*, 5, *verða t-ask farsælu Anon (XII) B 4*. — 3) *medium, stole på, driste sig til*, t-uzk *rjóða egg Hskv 2*, 6, *fár treystisk þar at ó. s. v. Brot (FJs udg) 1*, t-ask *at freista Lil 17*. 43; t-ask *at telja móti e-m Merl II 55*, þars *jófrar t-usk, hvor fyrster mente at være sikre, Sturl 6*, 7, t-ask *at riði heim Harð 15*. — Jfr of.

treystir, m, *prøver (egl 'en som prøver hvad en, noget, er eller dur til')*, *folka t., fyrste, Mark 1*, 24, *Ht 34*, t. *malma, krig-er, Þormól 2*, 4, t. *hjørva, d. s., EGils 1*, 2, t. *guðdóms, som stoler på(?)*, *Katr 9*.

tré, n, 1) *træ*, t. *tekr at hniga ef hæggr tóg undan Am 73*, *ymer et aldna t., om Yggdrasil, Vsp 47*, *falls er vön af fornu t. Mhkv 23*; *nú hefr t. bliknat Ólhelg 11*. — 2) *om træ, der benyttes som galge, Hávm 157*, *skolla ofar við t. Þskakk 3*, *om Kristi kors, hjalpar t. hólða Mgr 13*; *Has 21*, *Líkn 16*. — 3) *mast*, *snúa upp við t. vefnistingum, hejse sejlene, Hhund I 26*. — 4) *tværtræ i en indgang, som lukker for denne, ramt es þat t. (jfr ríða, anderledes BMólsen, Arkiv XXXI, 85 f.) Hávm 136*. — 5) *træ, ved, tunga metin til trés, vurderet som (det hårde) ved, Sól 44*. *Nár t. tolkes — ved en lang række synonymer — som 'uld', SnE II 632—33, er dette blot et lærd forsøg uden virkelig hjemmel. Jfr geir-, kross-, kvísla-, lífs-, mǫndul-, píslar-, siglu-, skapt-, sæ-, varg-*.

trétótr, m, 'træben', *tilnavn til en viking ved 900, Grettis 2*.

trégoð, n, *træ-gud, gudebillede af træ, Orv VIII 2, IX 68*.

trémaðr, m, 'træ-mand', *menneskeskikkelse af træ, Hávm 49*.

tréskegg, n (eller -skeggr, m?), 'træ-skæg', *tilnavn til en viking ved 900, þá gaf hann t-gg trollum Anon (X) I B 2*.

trjóna, f, 1) 'tryne', *langt forhoved, eller den del af ansigtet der er nedenfor øjnene, lǫng t., på et menneske, Gautr II 25*; *pá en okse, farrá t., oksehoved, dets flæmingr (sværd), horn, Yt 17*. — 2) *hammerspids (modsat 'nakke')*, t-u *troll, (Tors) hammer, Haustl 17*. — 3) *selmeina (= Selundar) t., næs þá Sæl-land, Sindr 2*. — 4) *harðar t-ur, synes at være 'kværn-håndtaget', Grott 18*.

tróða, (trað, troðinn; jfr treðja), 1)

prof. f. av. tróða kocz fra 24. Formax.

betræde, med acc., t. mold Fáfñ 23, t. *goðveg Hyndl 5*, t. *helveg Vsp 52*, *vegr es vætki traðr Hávm 119*, t. *flugstíg Hhund II 49*, t. *haudr of heiði Bbreiðv 6*, t. *Áta jorð, om skibet, Oddi 4*, t. *bekkjar bláróst bifrauknum ára Sindr 1 (her er konungr subjektet)*, t. *Ránar raunbeð, betræde Rans leje, drukne, Frp I 11*, *borðvigg tróðu brimsngang Steinn 3*, 5, *tveir meiri dǫglingar tróðut (sæ) Steinn 3*, 11; *trað nipt Nara nóitverð ara, Hel betrædde ligene, mændene blev til lig, Hfl 10*, t. *ljóna bága, om maren, Yt 3*; *hauki troðinn (armr) Eg Lv 12*, (eldr) *trað Ingjaldr lífjörvan Yt 27*. — 2) *træde under fødder, t. e-n und fótum Ghv 16, HolmgB 13 (i figurlig mening)*, t. *und fótum ferðir Saxa, om en vildgalt, Merl II 24*; *örvendi trezk undir Þorm 2*, 5; *tróðusk hóm fylvingum, blev trykkede ned ved hjælp af, om Gjalp og Greip, Þdr 14*. — 3) *stoppe, presse, t. e-m í hanzka Hárb 26*. — Jfr fót-.

trog, n, *trug, især sådanne som bruges til at opbevare mælk eller bære fejeskarn ud, søkkvir t-a, 'trug-sænker', ironisk kenning, enten om en, der sænker mælketrugene i vand for at vaske dem, eller en, der bærer fejeskarnet ud og smider det ud, Hfr Lv 1*; *mulig er trog her det s. s. blóttirgill i v. 22*. — Jfr hland-

troll, tröll, n, *trold, jætte eller jættekvinde (vokalen o ses af rim Korm Lv 44, Anon (X) II B 8, (XIII) B 23, Þjsk Lv 2 o. s. v., tröll kun Mhkv 15)*, ekki *mart er verra an t. Mhkv 15*, t-a *byggðir Ormsþ IV 3*, t-s *hamr, utyskeham, Vsp 40 (her betyder t. et trolldag-tigt væsen, ǫ: ulv)*, t. *hafa trylða þessa (konu) Korm Lv 48*, t. *kalla mik Anon (X) II B 6*, *eru sollin rif t-i Anon (X) II B 8 (her om en trolldyndig person)*, *trautt munk trúa þér t. Anon (XIII) B 23*; t. *brjóta hris í (fætr) e-m, en talemåde om ilde medfart, som en må dǫje, Þjóð A 3*, 19. — *I forbandning, t. hafi Trétót allan Grettis 2*, t. *hafi lif ef, trolldene tage mit liv, hvis, HolmgB 11*; *þá gaf hann Tréskegg t-um Anon (X) I B 2*, *gefa fingrgöll t-um, give til trolldene, kaste noget bort, bauð f. gefit t-um, ónskede min ring pokker i vold, Korm Lv 44*. — *I kenninger, for ulv: t-s marr Rst 17*, *fákr t-s Drv (Xl) 11*, — *for sværd: fetils t. Þjsk Lv 2 (jfr SnE II 512. 513)*. — *trjónu t., den med t. (hammerspids) forsynede trolld, Mjóltnir, Haustl 17*. — Jfr hamar-

trollhendr (ogsá skr. trollendr), f. pl. *troldehænder, brugt i forbandelser, gǫtur troðiz tyr þér í t., så at du kommer til trolldene, i deres vold, Bós 6*.

trolli, m, *tilnavn til Þorgrimr (11. årh.)*, 'den mørkladne?', *Þorm 2*, 13.

trollkona, f, *trolldkvinde, om sejdkvinde, Frp I 15*.

trollkundra, adj, *fra trolldene stammende, om maren, d. v. s. sejdkvinden Huld, Yt 3*. Jfr Aarbb. 1881 s. 208 f.

trollmarr, *m*, 'troid-hest', *ulv*, *v. l.* til trolls marr *Rst* 17.

tróð, *n*, *koll.*, taglægt, tynde tømmerstokke, som underlag for taget, þryngva (höfði) við t-i, op ímod taget, Þdr 14, glóð varð föst í t-i Þjóða 3, 21.

tróða, *f*, tynd stang, især sådan som brugtes til tagtækning (jfr tróð), hyppigt i kvindekkeninger, jfr Þul IV yy 3, bauga t. *Katr* 32, Endils eldgrundar (= grundar elds) t. *Hfr Lv* 3, verglóðar t. *Hfr Lv* 20, marglóða t. *Vígl* 4, og som *v. l.* Þorm 2, 24, elfar elds t. *Katr* 30, Iðja mála t. *Katr* 33, arms orms t. *DorkHraun*, Hjaðninga grjóts t. *Hst* 2, 3, tjalda t. *Vígl* 18; som halvkenning, *Vígl* 7. 21. — Jfr auð.

trumba, *f*, pibe, flöjte, þjóta í t-u *Máni* 3.

1. trúa, *f* (-u og -trú), yngre trú (-ar), 1) tro, tillid, halda t. til e-s, vise sig tillid værd, overholde noget trofast, *Hsv* 90 (*v. l.*). — 2) tro i religiøs henseende, frá t. týndir *Esk* 6, 40, við t., på grund af troen, *Esk* 6, 68, láta t-u boðna Ód 9, kenna t-u góða *Rst* 9, koma ramri t-u á land Ód 12, læra e-n götu sinnar t. *Pl* 8, tregbjóðr (*s. d.*) t-ar, efterladen munk, *Mv III* 9, t-an bauð at sanna *Lil* 34, þat er rétt t. mín *Lil* 6. — Jfr ó.

2. trúa, (trúða, trúat), 1) tro, stole på, absolut, *Sigrdr* 7, *Guðr II* 20, t. e-m (vel, vart, illa) *Bragi Lv* 1, *Gunnl* 22, *Hávm* 44. 45, jfr *HHj* 14, *St* 15. 22, *Þmáhl* 16, fláróðum má trauit of t. *Mhkv* 28, t. meyar orðum *Hávm* 84, t. konu annars *Korm Lv* 48, t. tryggðum e-s *Hávm* 110, t. hug, være modig nok, *Hym* 17, *Merl* I 30, t. nesti, have forråd nok, *Hávm* 73, t. joxlum, have kindtænder kraftige nok, *Am* 83, t. raun, stole på, *Ht* 26, t. magni *Herv III* 11. — 2) tro noget, anse noget for sandt, med dat., *Am* 74, *Lil* 18, tro på ens ord, at de er sande, med dativ, *Mhkv* 24, absolut, trúik eigi at heldr *Anon (XI)* *Lv* 13; med á (og acc.), t. á goð *Hyndl* 10, *Esk* 6, 14, *Sigv* 12, 22, t. á gram, tro, stole på, *Grip* 47, t. á sik *Ísldr* 25, *Sól* 17; medium, reciprokt, vel mættim tveir t-ask *Skí* 5.

trúarbót, *f*, forbedring af troen, *Ólhv* 4, 2.

trúarsæðl, *n*, troens sæd, frøkorn, láta t. frávas *Gd* 15.

trúdr, *m*, (-ar), spillemand, gøgler, leikarar ok t-ar *Harkv* 22, inn í búð at t-ar *Nj (XII)* 8; foragteligt menneske i alm., *Nj* 14, t-ar *Mey* 49.

trúliga, *adv*, 'troligt', tillidsfuldt, leita trúnaðarmanns t. *Hsv* 119 (*v. l.*); *Pét* 54.

trúlundadr, *adj*, pålidelig i sind, *Pét* 10. trúnaðarmaðr, *m*, 'tillidsmand', fortrolig ven, som man har fuld tillid til, *Hsv* 119.

trúr, *adj*, 1) pålidelig, tro, t. vask tyggja dýrum, han kunde stole på mig, *Eyv Lv* 10, (menn) t-ir skaldi *GPorg*, t. at hug *Mhkv* 7, t. i tungu, med hensyn til sin

tunge, pålidelig med hensyn til betrote ting, *Hsv* 19, *Gd* 9, trú tryggð *GSvert* 8, trútt traust *Has* 62, t-ar líknir *Arn* 5, 25, t-ar sættir *Sturl* 8, 1; trú verk *Pét* 27. — 2) heldig, allar eru tíðir t-ar *Hsv* 85. — Jfr hug-, jafn-, sigr-.

tryggð, *f*, 1) troskab, sikkerhed, sikkerhedstilstand, der bevirkes ved en persons løfte om at ville skåne en anden (modstander), svikva, véla í t., svige en mod sit sikkerhedsløfte, mod tro og love, *Hárb* 34, *Sigrdr* 7, *Hál* 12, *ÞSkall* 2, svikja í t-um *Merl* I 42, tældr í t-um *Ormsþ* IV 3, taka við t-um e-s, modtage ens troskabsløfte, *Sigsk* I, unnar t-ir *Sigsk* 17. 20, rjúfa t-ir *Nj* 15, slíta t-um *Mhkv* 3, hvat skal hans (Óðins) t-um trúa *Hávm* 110; vinna t-ir margra síta, give en venskabsforsikringer (til erstatning) for, *Guðr II* 20 (t-ir synes her brugt næsten som bætr, der dog ikke just består i håndgribelig erstatning). — 2) fortroligt forhold, af t-um segja ástráð, meðdele et kærligt og fortroligt, pålideligt råd, *Hym* 4; t-ar tírr, holdbarhedens pryð, berømmelig pryð, om solide kirkebygninger, *Mark* I, 25. — Þás trú t. tóksk með mönnum, da der opstod et gensidigt fortroligheds- og venskabsforhold, synes snarest at være meningen, *GSvert* 8. — Jfr her-.

tryggðarlaus, *adj*, uden sikkerhed, *d. v. s.* en af hvem man ikke kan få eller vænte sikkerhed, fred, t-ir snákar *Merl* II 14.

tryggðrofi, *n*, brud på sikkerhed (sløfte), brud på troskab, *Sigrdr* 23.

trygglaus, *adj*, som man ikke kan lide på, som er uden sikkerhed, farlig, t-t of far (goða) *Hausl* 1.

tryggliga, *adv*, tro, uden vakten, fast, t. trúði *Sól* 20.

tryggr, *adj*, 1) pålidelig, som man kan stole på („solid“), t. vinr, t-vir vinir *Hávm* 67, *HolmgB* 7, t. vinr minn sás trúa knáttak *Arbj* 10, t-vir menn *Hhund* I 25, *Orv III* 2, vilgi t., om *Loke*, *Þdr* 1, t. jarl *Sigv* 1, 11; trygg róð, pålidelige, ærlige, handlinger, traudr t-ra ráða, upålidelig, falsk, *Nj* 13, t-t síðferðar blóm *Heilv* 3; — vasa tunglskin t-t at líta, det var ikke sikkert at se på, man følte sig ikke sikker, tryg, om *Eriks* frygtelige blik, *Arbj* 5. — 2) tryg, sikker, godtroende, gerðumk t. at trúa hönum *St* 22, verðit maðr svá t. at þessu trúi öllu *Hávm* 89. — Jfr auð-, ó-, Sig-.

tryggva, (-ða, -ðr), göre pålidelig, sikre, t. líði friðbygg *Fróða Ht* 43, friði tryggð byggð *Mark* 1, 28; t. óð, göre et godt vers, *Nj (XII)* 3.

Tryggvi, *m*, Olaf Tryggvasons fader, *Stefnir* 1, *Hfr* 2, 6 o. s. v., *Sigv* 11, 5, *Rst* 4 o. s. v., — en søn af kong Olaf, *Sigv* 8.

tryggvinr, *m*, pålidelig ven, t. engla, *gud*, *Ólsv* 3, 2.

trylla, (-da, -dr), forgøre, forhekse,

mjök hafa troll of t-da (konu) *Korm Lv 48*; ordet beror i øvrigt på rettelse.

trýni, n, tryne, flab, kæft, om ulven, *Rst 17*.

trýta, (-tta, -tt), af usikker betydning i trýtti æ trönu hvøt *Hamð 17*; det fortælles, at brødrene Sörle og Hamde fandt deres søstersøn såret i et træ og „vindkolde ulvetrær vestenfor gården“ — hvorpå den anførte sætning følger; fortættelsen er: „de havde ikke lyst til at vænte (dvæle)“; Björn Haldórsson anfører talemåden aldrig heyrða ek trönu mína tríta (o: trýta), 'aldrig har jeg hørt mit garnnøgle trimle' (rulle, volutari); dette udtryk synes bestemt at indeholde det samme (i negativ form) som *Hamð-stedet*; der synes(?) at være hentydet til den med en klirrende lyd forbundne dlingen (af ligene) i galgen, af en så uhyggelig art, at de, som kom dertil, helst skyndte sig bort snarest muligt; men hvøt er i alle tilfælde lidet forståeligt.

Træjánús, m, kejser Trajan, *Pl 33*.

trøð, f, vej, sti (især en sådan som med hegn til bægge sider går gennem tunet hen til gården), koma á auða t., på den forladte sti, indtage en tom plads, *Hák 20*, of t., over vejen, landet, *VGI 6*, — ícæra Barða á t. við Orm, føre den frem side om side med, *Hókr 5*. — I kenninger, for 'sø': Sölsa bekkjar t., den sti der fører over Sölses bænk (havet), *Hallv 1*; men her kunde t. også henføres til Sveiða og hreinum til Sölsa bekkjar; t. fleyja *Epver 2*, býru t. *Hfr Lv 16*, — for fjæld: t. glamma ierðar *Gldr 2*, — for land: Hórða t., *Hordland, Eg Ber.* — *Jfr þjóð-, ør-*.

Trønubeina, f, navn på en af Træls døtre ('med traneben' o: tynde lægge), *Rþ 13*.

Trønueyrr, f, sagnlokalitet, *Hhund I 24*.

Trönuvágar, m, pl, sagnlokalitet, *Orv VII 16, IX 44*.

tugga, f, stykke (eller noget) man tygger eller skal tygge, spise, i kenninger for lig: Munins t. *GSúrs 31*, *ÞSær 2, 4*, *Pmáhl 13*, ulfs t. *Arn 5, 9*; — for Fenrir: Gleipnis t., hráki Gleipnis t-u, elven Vön, hvilket in casu bruges for appell. vön 'håb', sitja á vön, sidde og vænte, *Stríðk*; — for sværd (efterklassisk, i transitiv betydning 'hvad der tygger, bider'): Herjans t. *Ormsþ IV 5*.

tugr se tøgr.

Tumi, m, Tume Sigvatsson, *GOdds 3*, *Anon (XIII) B 19*; — sagnperson, *Ormsþ IV 7*; navnet er kælenavn for Tómas.

tundur, n, ildtænder, hvad der kan brænde, t. lagði (kona) undir, o: under gryden, *EGils 1, 29*.

tunga, f, 1) tunge, á t-u mér *Arbj 15*, t. es höfuðs bani *Hávm 73*, gæta t-u i góma báða *Am 9*, hræra t-u *Anon (XI)*

Lv 3, St 1, sea við t-u, o: ens ord, *Gunnl Lv 8*, harðr i t-u, d. s., *Hfr Lv 28*, trúr i t-u *Hsv 19, Gd 9 (jfr trúr)*, t. fekk mér golls, min tunge, d. v. s. mine digterord, *Sigv 11, 17*, hraðmælt t. *Hávm 29*, fló t. *Lok 31*, fláróð t. *Hávm 118*, tírkunn t. *ESk 6, 60 (jfr 64)*; (rúnar) á Braga t-u *Sigrðr 16*; ulfa ferðar t. *Arn 2, 5*. — I kenninger, for sværdklinge: t. meðalkafla *Ggnæv 2*, hjalta t-ur *Ólhv 2, 10*, slíðra t., t-ur *HI 9 b. 37 b*, vétrima t-ur *Bkrepp 8*. — 2) sprog, nema á margar t-ur *Mark 1, 9*, mæla á hverja t-u manns *Grip 17*, á danska t-u, með danskri t-u *Sigv 1, 15*, *Mark 1, 27*, *ESk 6, 26*, *Lil 4*. — 3) trekantet stykke land der dannes ved elves sammenflyden, *Pul IV æ 2*. — Gårdsnavn på Island (*Bræðratunga Nj 20*; T-ur, stedsnavn i Norge, ved indløbet til *Stavangerfjorden (på sydsiden)*, *Sigv 7, 2. 3*. *Jfr* foraðs-, hø-, ítr-, lof-, orms-, slíðr-, sval-, vesæri-.

tungl, n, himmellegeme, især sol eller måne, *Pul IV II*, t-s tjúgari, solens sluger, solulven, *Vsp 40*, gefa t. merkja, for at betegne, *Ólsv 3, 2*. — I kenninger, for himmel: t-a rann *ESk 6, 46*, t-a hválf *Gd þ 15*, — for gud: t-s tyggi *Merl II 60*, t-a stýrir *Gd þ 54*, — for sværd: folka t. *ÞHjalf 1*, orveðrs tingls t. *Jór 4*, — for øje (*jfr SnE I 538*): hvarma t. *Korm Lv 3*, — for skjold: Hildar t. *Ólhv 2, 10*, Hrundar hríðar t. *HI 36 b*, tingla tangar t. *Hókr 3*; — uklart er t. sjotrungnis *Anon (X) II B 6*. *Jfr* baug-, brá-, bóð-, enni-, himin-, hlýr-, remmi-, straum-.

tunglbryggja, f, 'sol- (resp. måne-)bro', himmel, *Leið 19*.

tunglfrann, n, 'sol- (resp. måne-)hus', himmel, *EGils 1, 5*.

tunglskin, n, 'sol- (resp. måne-)skin', t. Eiriks bráa, Eriks hvasse blik (bráa tungl = øje), *Arbj 5*.

tungusætr, adj, 'tungesød', sød i sin tale, veltalende, *Lil 92*.

Tunni, m, sagnperson (træl og skatmester), *Yt 17*.

tupt se topt.

turn, m, tårn, *Merl I 19, II 6*. *Jfr* gnap-, hø-.

túsi, m, ild, *Pul IV pp 2* (eller túsi, *jfr* skrivemåden túsi?).

tuttr, m, pusing, t. litli *Orv V*; ordet er vist = stuttr (som subst.), udtalt, som det kaldes nu, med „tæpitunga“.

tuttugu, talo-, tyve, *Nkt 14*.

tún, n, indhegnet stykke, hvorpå der er bebyggelse, i t-i *Vsp 8*, *Harkv 16*, *Hjotr 2*, *Guðr I 16. 22, II 40*, *Sigsk 29*, i t-um (*Odins*) *Vafþr 40. 41*; i pl, om en hel bolig, gård, *Freyju t. Þry 3*; fimm t. *Orv IV 3*; tun, i isl. betydning, græsmark omkring gården, *Vigl 7*. — I kenninger, for en gravhøj (med omliggende areal): t. (*Þórgrims*) *GSúrs 8*, — for himmel: himins ritar t. *Leið 42*, — for sø: barðs t. *Þorm 2, 11*, — for hoved: reikar t. *Sigv 12, 14*, — for øje: hvarma t., *Ragn IV 3*

— for guld: snáka t. *GSúrs* 5, — for bryst: mælsku t. *Líkn* 4, hyggju t. *Líkn* 40; — *drístig er kenningin* bragar t., *digtingens mark*, ∴: *digtingen som helhed*, (jfr *hele sammenhængen*), *Arb* 25. Jfr dorg-, fõður-, grjótt-, hug-, hval-, hõ-, il-, mun-, Nõa-, rauð-, Sig-, val-.

túnhlíð, n, *indgangen til tunet*, *Hhund* 1 48.

túnriða, f, 'tun-rytterske', *troldvæsen der i mørke rider i luften over gårde og bygninger* (jfr *myrkriða*, *kveldriða*), *Háv* 155.

Túnsberg, n, *Tønsberg i Norge*, *Þskakk* 2, *Jálg*.

túnvøllr, m, = tún, i isl. betydning 'den gødede græsmark' omkring gården, *teðja t-u Korm* Lv 13; *reyðar t., havet*, *Steinn* 3, 11.

túsi se tusi.

Túskaland, n, 'Tuskernes land', *Tou-raine i Frankrig*, *Ótt* 2, 12.

Túta, m, *navn på en frisisk dværg* (11. årh.), *SnH* 2, 1.

Tvedda, f, *elven Tweed i England*, *Pul* IV v 5.

Tveggi, m, *navn på Odin*, *Pul* IV jj 8; *brøðr T-ja Vsp* 63, *T-ja bági*, *Fenrisulven*, *St* 25, *nesja takhreins T., sømand, mand*, *Grettis* 12.

tveir, tvær, tvau, *talo., to* (acc tváa *Korm* Lv 29, *Hfr* 3, 3, *Ótt* 2, 13, *Refr* 2, 1, *Hym* 21, *Akv* 37, *men tvá ÞTref* 4, *Hym* 9, 15, *Am* 50, jfr *Skjspr* 85–86), *Bragi* Lv 1, *Yt* 13, *Eg* Lv 46, *Anon* (X) I B 7, *Korm* Lv 16, 47, *Gldr* 4, *Bbreiðv* 2, *Jór* 4, 5, *Ski* 5, *Lok* 19, 25, *Sigsk* 1; i tvau *GSúrs* 31, *Korm* Lv 27, *Hfr* 3, 29, *Sigv* 13, 10, *Bjhít* 2, 16, *Hym* 12, *Grott* 23, t. *menn einir Hamð* 22, *leika tveim skjöldum Am* 74, *Eyv* Lv 10, *þótt tvær geitr eigi Hávm* 36, *fáa tvær leiðir* (se leið) *Am* 21, *til hluta tveggja Sigsk* 23, *rjóða tvær eggjar, bægge ægge*, *Arn* 6, 2.

tvenni, n, pl, = tvenn *Rst* 10, *her stár i hás tvenna, hvilket må rettes enten til tvenni eller tvennin* (hørende til þjóð-lønd). Jfr *þrenni*(nn). *Rigtigere er det måske at læse tvinn-*.

tvennr, *tal-adj.*, 1) *dobbelt* (jfr *Skjspr* 86) t. *ávoxttr, frugt to gange om året*, *Ólhv* 2, 1, *seljask t-a gisla, gensidige gister*, *Ólhv* 2, 5, *tvenn óst, kærlighed til to parter* (til *gud og mennesker*), *Líkn* 34. — 2) *iøvrigt ofte i samme betydning som 'to'*, t. *tregi Ski* 29, *tvenn ok þrenn mærdar efni Arb* 15 (jfr *prosaens forklaring, der synes at forudsætte ordet med ét n*), *tvenn lög Gisl* 1, 2; *således også Has* 36, *Leid* 27, *Lil* 67, 72, *Heil* 13, 25, *Katr* 41. Jfr *tvenni og tvinnr*.

tvéaldr, *adj.*, *dobbelt*, t. *sigr Heil* 3.

tvévetr, *adj.*, *to år gammel*, *Anon* (XI) Lv 13, *Herv* VI 2, *Háv* 90.

tvinni, m, *tråd* (egl 'noget dobbelt sammensnot'), i *kenninger for kvinde*,

Syn t-a GSúrs 34, *t-a Røskva EGils* 3, 1, *Bil t-a Vigl* 20, *t-a skorð Harð* 4.

tvinnr, *tal-adj.*, = *tvennr, dobbelt*, t. *blómi Sturl* 4, 4.

tvistr, *tystr, adj.*, 1) *egl 'tvedelt', dett i partier, hvé lengi skal grund tyst Sigv* 11, 9, (menn) *võru t-ir, opfattelsen her er ikke sikker, uenige eller nedslædede(?)*, *ÞKolb* Lv 6. — 2) *nedslået, bedrovet, mist hefik fljóðs ens tvista, som bliver sorgfuld ved adskillelsen*, *Korm* Lv 21, *t-t hjarta Heilv* 9, *t-t mundar Hrist EGils* 1, 10, jfr *Mv* II 16. — Jfr *harm-*, *õ-*, *õgn-*.

tvísvar, *tysvar, tal-adv.*, *to gange*, *Hym* 33, *ESk* 6, 60, *Lil* 67, *Eg* Lv 40, *Sturl* 4, 4; *neina t. Tý Sigdr* 6.

Tviblandi, m, *Odins navn* (egl 'blind på bægge øjne'), *Pul* IV jj 4.

tvíbyrðingr, m, *skjold* (egl 'sammensat af to bord, træplader'), *Pul* IV r 2.

tvískeliðr, *adj.*, 'dobbelt-rystet', *navn på et versemål, hvis ejendommelighed består i, at der i de ulige linjer følger 3 vægtige betonedede stavelser ovenpå hinanden i linjens begyndelse* (f. eks. *Hers gnótt hõlð-*), *t-ð drápa* (som *Reksteffja*) *Rst* 35.

tvískipta, (-ta, -tr), *tvedete, dele itu*, t. *toptum Grettis* 22.

tvítøgr, *adj.*, *20 år gammel*, es *t-ir* (*skr-tugir*) *tõldumk Krm* 3.

tvívetri, n, *to vintre, oversættelse af lat. biennium*, *Merl* I 24.

tvíviðr, m, *bue* (egl 'dobbelt-træ', ∴: *noget der er sammensat af to træstykker*), *Pul* IV p, *t-ar tollurr, kriger*, *Þdr* 19; *hagl t-ar, pile*, *Merl* II 65.

tyggi, m, *fyrste, konge* (i hds. skrives næsten altid *tiggi*, selv om rimet fordrer y, *tiggi findes derimod i rim kun Ht* 74; *denne udtale må være bleven almindelig ved 1200; at der skulde foreligge 2 forskellige ord er næppe troligt*), *Pul* IV hh 1, *Hfr* 2, 6, 9; 3, 24, *Eyv* Lv 10, *Arn* 3, 17; 6, 1, *Þjóða* 3, 8, *Valg* 7, *H hund* f 48, *Reg* 15 o. s. v.; t. *Svíá Sigv* 12, 1, t. *grundar Ht* 52. — I *kenninger, for gud*: t. *sólar ESk* 6, 65, t. *sólar hjalms Arn* 7, 1, t. *vagnbryggju Ník* 1, 3, t. *tunglbryggju Leid* 19, — *for træ*: t. *grefja, ironisk, GnóðÁsm*. — Jfr *himin-*.

tyggva, (togg, tugginn), *tygge, spise, tuggtu tífuga Am* 83, *beðið mik at t. Guðr* II 40, *ulfar tuggu hræ Arn* 5, 17, *hjórtu við hunang tuggin Guðr* II 41, *Akv* 36, *hjalmgriðr (øksen) togg hold ok bein Snjólf* 6.

typpa, (-ða, -ðr), *sætte op i topform*, t. *of hõfuð, sætte topformet hovedpynt på nogen*, *Þry* 16, 19.

typpi, n, *top* (af *toppr*), *élmars t., skibstoppe, mastetoppene*, *Arn* 2, 10.

typta, (-ta, -tr), *tugte, ave*, *Lil* 81.

tyrðilmúli, m, *alke-art* (alca torda), *Pul* IV xx 4 (*vist af torð, og hvad múli angår jfr det nuværende navn klumba*).

Tyrðifinnar, m, pl, *Terfinner* (i *det nordligste Norge; det første led beror*

vel på folkelig etymologiseren), Orv IX 9. *Se Tabul. f. 348-350.*

Tyrfingr, *m*, det berømte sværd i Her-vørsagnet (af torf, fordi den gemtes så længe i jorden, eller = 'jordfunden'? har sikkert intet at gøre med Tervingi), Herv III 6, Pul IV 17; sværd i alm., t-s eggjar Arn 6, 2. — **Mandsnavn**, en af Arngrimssønnerne, Orv III 1, Hyndl 23.

Tyrvist, *f*, øen Tyrve blandt Syder-ørerne, Bkrepp 6.

tý, *n*, et sådant ord må vistnok antages at foreligge i forbindelsen þursa t-s (skr tys, tøs, tøs, tols o. s. v.) Eyv Lv 11; tý betyder måske 'hjelperse', *o*: ægte-kvinde; þursa týs (jættekvindens) byrr, sind, sindelag. — Om det er det samme ord som foreligger i Arbj 19: vinr Væþorms veklinga tøs (sål. hds.), er usikkert. Jfr BMölsen, Arkiv XVIII, 199 f.

týramr, *adj*, 'gudedygtig', dygtig som en gud, meget dygtig, Haustl 1.

týgillgr, *adj*, (da týgi og skýja danner rim, var det muligt, at ordet rettere burde opfattes og skrives týi, men etymologien er usikker), truende, vredagtig, el t-g mól biti (mann) MPórd 2 (eller for týju- af det følgende ord; tvivlsomme ord, ord der kan forstås på to måder?).

1. týja, *f*, tvivl, ey vas mér t. Akv 27.

2. týja, (-ða, -ðr?), hjælpe, t. e-m HolmgB 5; intr. nytte, eyvit týr þótt skyndi seinn Mhkv 12.

týmargr, *adj*, overmåde talrig, t. flótti Þjóða I, 17.

týna, (-da, -dr), 1) *tilintetgöre* (af tjón), *m*-du *dativ*, t. Birkibeinum Nefari, eggjar t-du lífi seggja Mark I, 19; *med.*, rekkr t-dusk, *omkom*, Hl 21 a, ból t-dusk Arn 5, 11, gleði t-isk ESk 6, 63, allir t-umk, *fortabes*, Líkn 3, týndir frá trú, *fortabte fra troen*, ESk 6, 40, vægð er t-dum nægðiz Lil 82. — 2) *miste*, t. lífi Guðr II 12, t. aldri Sigsk 51, t. ævi Krm 3, t. öndu Sigsk 60, HHj 37, Jóms 41, t. írelsi sínu Sturl 3, 7, himnar t-du ljósi Lil 59, t. öst Hsv 107, t. meidmum, *gå glip af*, Sigsk 15. — 3) *glemme*, litt t-ik því GSúrs 23, t-ik traudla rúnum Rv 1. — 4) *med acc.*, *tilintetgöre*, t. fjór Gauta Vell 30.

týnir, *m*, *tilintetgörer*, t. sauða, ræv, Merl I 28, t. randa, *kriger*, Sturl 6, 8, t. tjórreinar, d. s., ÞTref 4. — *I kenninger for 'gavmild mand'*, *uddeler*, t. vala strætis fasta ESk 6, 25, t. mäskeiðs fúra Krók 1. — Jfr blík-, seim-.

týr, *m*, 1) *gud*, *guddom*, fló með fróðgum tívi (v. l. tíva) Haustl 8, *især i pl*, tívar (jfr Bugge, Home of the Eddas XXXIX f.) Grí 5, tívar ok ginnregin Hym 4, týframir tívar Haustl 1, tormiðl-uðr tívum Haustl 3, ríkir tívar Þry 14, Þdr 1, tíva rök Vafpr 38. 42, telja tíva fyrir Hávm 159. — 2) *som egennavn på guden Ty* (her kunde ý også findes i *dativ*, ligeledes trængte r sig ind i *dativ* Týri og *gen*. Týrs, men dette skete først

meget sent), Pul IV g. ifølge Hym sön af Odin og en jættekvinde, Hym 4. 33; Lok 40; Týs óttungur. Ynglinge-konge, eller en Ladejarl, Yt 17, Hál 12. — *Hyppigt i kenninger, for Odin*: þoðvar T., eldar þoðvar Týs, sværd, Sturl 4, 19, Gauta T., d. s., = Gautatýr (s. d.), Hák 1, — *for kriger*: þoðvar T. EGils 1, 15, Hristar T. Merl II 14, T. Heðins meyjar Hfr 3, 17, þremja svells drifu T. Þorm 2, 6; T. hjalta óns Þorm 2, 16, með brands Týri Þtref (hvís ordet er rigtigt; fejl for tívi?), T. fleina EGils 3, 1, T. teinlautar Vell 30, T. tjórva Hfr 2, 9; T. bauga Hák 6, T. bóru leygjar Helgdýrr, T. taura Korm Lv 47, farlands fasta T. ÞKolb 3, 6; ára elgs (skibets) T. Ísldr 8; T. topta (s. d.) Harð 16, karms (vognens) T., Tor, Þdr 19, i pl. ýs (buens) tívar, *mænd*, Sigv 12, 23. — GSúrs 16 er noget urigtigt, da Tý her alene skulde betyde 'mand'. — 3) *Runenavn* (t), nefna tysvar Tý (dog er T. her vist dobbelttydigt) Sigdr 6, jfr T. er æinendr ása Rún 23. — Jfr auð-, beði-, byrgi-, farma-, felli-, fimbul-, geir-, hanga-, her-, hirði-, hjalm-, hropta-, men-, reiði-, remmi-, sig-, søeki(-tívar), val-, vera-.

tæla, (-da, -dr), *besnære*, *svige*, þat t-ir horska hugi Hávm 91, marga hefr þat hyggna tælt Mhkv 20, t. mög Fáfn 33, vil ok dul t-ir virða sonu Sól 34, hgrundar hungur t-ir hólða Sól 50, tólum tældr Alv 35; *besnære*, *fælde*, réð t. nýtan Þorm 1, 11, þat t-di hildar hvotud Sigv 12, 9; — *overvælde*, lát aldri ofsvefni t. þik Hsv 18.

tælar, *m*, *besnærer*, *ødelægger*, unnar hyr-(guldets)t. (disse to ord adskilte), *gavmild mand*, Ísldr 23.

tæra, (-ða, -ðr), *give*, *yde*, gjöf t-isk SnE II 218.

tærir, *m*, *giver*, t. miskunnar, Sct. Peder, Pét 52.

tæja, (-ða, -t), 1) *hjelpe*, oss tæjandi Gd þ 46, það dróttin t. sér Pl 18, tæði bræðr Þjóða 3, 1, hrafnis fæði vel tæði Þjóða 3, 15, Steinn 1, 7, Svlar tæðu þer Þjóða 3, 8. — 2) *vis*, *med gen.*, tæja tanna (jfr téa) Korm Lv 32.

tæma, (-ða, -ðr), *tømme*, svá t-ir láð lýða þornum, *gør folketomt*, Merl II 38; arfr t-iz, *arv bliver ledig*, tilfalder, Viñ 9.

tænaðarmadr, *m*, *hjelper*, *en som går i forbøn*, t. í boenum Gd 21.

tænaðr, *m*, *hjelpe*, t. boena Líkn 8, biðja t-ar Hsv 117, veita t-ð sinn Katr 48, fyr t-ð Máriu Lil 82.

tæta, (-tta, -ttr), *rive*, *pille*, fra hinanden, *især om indfildret uld* (uldtot), vefa ok t. (mærk denne sammenstilling) Ægis doetr (bølgerne med deres hvide skumtoppe tænkes her som uld, der skal redes), Sveinn 1.

tøjarnorn, *f*, *heks*, *troldekvinde*, i pl., Bós 8.

tong, *f*, *tang*, t-ir skópu Vsp 7, nema

með t-ar munni *ESk* 6, 60, tingla t. = brandr þá et skib, hvis tungl er 'skjold', *Hókr* 3; konungr t-ar, grovsmed, *Þjóða* 4, 15; t-ar þang, 'tangstilk, som tangen gribur om', = sia, (glødende) jærnstang, *Þdr* 16, t-ar hangagalgi, arm, *Rv* 7. — *Jfr* dal-, hramm-, hvarm-, spenn-.

tǫnn, f, (pl. tennr, tenn, teðr), tand, *Anon* (X) I B 7, *Vǫl* 25. 36, rjóða tǫnn *Bkrepp* 6, rjóða ylgjar t. *Sígv* 1, 12, rjóða fenris teðr *Ísldr* 7, (rúnar) á Sleipnis t-um *Sigrðr* 15, tenn hǫnum teygjask (s. d.), tænderne strækker sig ud (af begærlighed), *Vǫl* 17, gnista tennr, skære tænder, *Lil* 73, tæja, téa, tanna, vise tænder, ɔ: ved at smile, og så 'smile' (af glæde), *Korm* Lv 32, *HolmgB* 9; t-a sár, sár ved tænderne, *Mhkv* 12, t-a hvarf, munden (eller mundhulheden bag tænderne), *Ulf* Lv; tennr Hallinskíða, *Heimdals tænder, guld* (*jfr* Golltanni), *Gráf* 13; t. foldar, sten, *Gd* 3 33, lagar t., d. s., hvis feksten er rigtig (*jfr* vébraut), *Gldr* 2. — *Jfr* fen-, Hildi-, vig-, þref-.

tǫpuðr, m, tilintetgöror, t. naðrbings, guldets øder, mand, *Bkrepp* 8. *Jfr* angr-, brik-, gráð-, hring-.

tǫs se tý.

Tǫtra, f, sagnperson, *Gautr* I 4.

tǫtrar, m, pl. þjalter, hvad hafim heldr an t-a *Þstf* 2, 1.

tǫtrughýpja, f, 'þjalte-klædt' (af hjúpr), *Hhund* I 43. — *Egennavn, datter af Træl, Rþ* 13.

tǫg, f, roðtrævl, rod, *Þul* IV kk 1, ef hǫggr t. undan (tekr tré at hníga) *Am* 73.

tǫl, f, svig, bedrag, list (yngre er tál i sing som ntr), vasa t. *Anon* (XIII) B 16, af t. fjanda *EGils* 3, 2, t. es at mæla annat *Steinn* 1, 6, hafa t. teitimála, blive snydt for glade samtaler, *Korm* Lv 55, t-ar bál, hæftig sygdom (af åndelig art), *EGils* 1, 12; hyppig i pl, draga e-n á t-ar, svige en, *Stefnir* 1, tældr miklum t-um *Alv* 35, verða at t-um, blive til svig (for en), anvende svig (mod en), *Sól* 20; settir með hǫrðum t-um, om en sygdom, *EGils* 3, 9; — slökkvir, eyðir t-a, from, ærlig, mand, om biskop *Gudmund*, *EGils* 2, 14; 1, 27; — t. Erlings, *Erlings Jald*, (*jfr* tæla), *Sígv* 7, 8. — *Jfr* fjortǫl.

tǫrughlýri, adj, med kinder våde af grád, at telja t-a (fem.) *Ghv* 9.

tǫgdrápa, f, et slags digt (navnets oprindelse er uklar; = tvitǫg drápa?), *Þloft* 2, 8.

tǫgr, m, (skr. tigr, tegr, togr, tugr, *jfr* Bugge, *Arkiv* II 252), tier, fullr t. *Sígv* 1, 10, fylla annan tǫg *Arn* 3, 18, halfan þriðja tǫg *Tindr* 1, 4, þrim t-um snekkjum *lv* 36, þrim t-um vetrum *Gd* 3 61, þriggja tega (hds tego) manna *Gudr* III 5, með þria t-u, sst, þræla þria t-u *Am* 95, þrir t-ir *Am* 54, fjórða t-ar manna *HolmgB* 9, fjörum t-um dögum *Líkn* 24, fjörir t-ir drengja *Þorm* 1, 12, fjörir t-ir vetra *VGl* 9, fjörum færi (sverð) an fimm t-u *HHj* 8, sex t-ir *Þstf* 1, 2, átta t-u (borga) *Þjóða* 3, 2, fimm hundruð dura ok umb fjörum t-um *Gri* 23. 24, gjalda hundruð þria t-u *Anon* (XII) B 5, *jfr* 6.

U

Den korte u-lyd veksler med o i ord som goll—gull, goð—guð; i skjaldepoesiens ældre tider (indtil omtrent 1100) er o-formerne som det synes eneherkende, medens u-formerne først dukker op i den følgende tid; de må dog gå længere tilbage og være brugt jævnsides med de første, da de ellers ikke vilde være bleven eneherkende (i løbet af det 13. årh.). En orknøsk form er vel muli; om sonr, sunr, se dette ord. Derimod findes der kun u i ord som ulfr (olfr kun i mandnavne). Det findes i part. perf. sukknir (: drukn *Steinn*), kumnum

(: sumr, næppe at læse somr, *Hfr*). Efter vokaler er u (i endelsen) i reglen ikke synkoperet i tiden før o. 1100; dog er synkopen begyndt i det 11. årh., *jfr* ófam *Arn* 3, 8. I afledningsendelsen -ung kan kun u (ikke o) konstateres.

uðr se unnr.

uf findes adskillige gange i cod. reg. (Eddadigte; 5 30. 8 28. 19 25 — 73 8. 82 26, som udfylningspartikel på de første, som præp. på de sidste steder), men der foreligger vel her kun en litterær form, en mellemform mellem of og um.

ugga, (-ða, -at), 1) frygte, være angst (ofiest for noget, der kunde ventes), med acc., kollumk u. Svía allítt Þjóða 4, 8, flestir uggðu foldvörð *Mark* 1, 32, u. ræsi *Meri* II 26, u. lið *Ív* 36, u. Ísungs bana *Hhund* 120, u. hotvetna *Háv*m 48, u. ofrgang *Styrr*, u. dauða *Korm* *Lv* 35, u. eld *Þskakk* 2, u. lítið *Háv* 10, u. bana *ÞKolb* 3, 3, u. fgr e-s *Ploft* 2, 3, u. sér konungs reiði *Sígv* 1, 1; absolut, uggik enn *Dry* (XI) 11; med at-sætn., ugði hann at Éva stygðiz *Lil* 18; u. við kvömu e-s *Bergb* 7, uggik hvergi at hoggva *HolmgB* 4; med datív, u. lífi, med hensyn til sítt lív, *Anon* (XII) B 4. — 2) nære angst, 3: ívívl, skalat u. þat *TorfE* 5, u. ótta seggja *Mgód* 2.

Uggi, m, mandsnavn, Ulfs fader (egl. tilnavn, 'finne'), U-a sonr þveil.

ugglauss, adj, uden angst, ek skylda þó aldri u. *Has* 46, *Lil* 78; ntr u-t, uden frygt, *Rst* 6, hoggva u. *Þskakk* 1.

uggligr, adj, ængsteligr, vas u-t at, man kunde frygte at, *Þmáhl* 13.

ugg, m, angst, frygt, vakna við *ugg* *Has* 31, u. es mér *Gmikan* 1, 4, u. ok ótti *Lil* 20, u. ok hræzla *Has* 32, bera *ugg* *Hárf* 1, ala *ugg* of e-t *Ormr* 1, 2, fyllask u-s *Líkn* 27, u. grœtir ýta *Has* 33, vætr u-s *Arn* 5, 17, u. er á e-m *EGiils* 1, 24.

1. **ugla**, f, ugle, *Þul* IV xx 2, (rúnar) á nefi u-u *Sigrár* 17.

2. **ugla**, f, blandt skibsnavne, *Þul* IV z 3.

Ulfasund, n, pl, *Ulfvund*, i Nordfjord (Norge), *Sígv* 11, 8.

ulfbrynnandi, m, som giver ulven (blod) at drikke, kriger, *Rv* 33.

Ulfidalar, m, pl, sagnlokalitet, *Vql* 5. 6. 13.

ulfgi, se ulfr (= ulfr-gi, ikke ulv, *Lok* 39).

ulfrgrár, adj, ulvegrá, grá som ulvens há, u-tí hattar staup *Arbj* 7.

ulfgrennir, m, 'ulve-føder', kriger, *Eg* *Lv* 32, *ESk* 9, 2 (v. l.).

ulfrgöðr, m, 'ulvens sult', v. l. til ulfs göðr, *Þjóða* 3, 4.

ulfgæðandi, m, 'ulve-føder', kriger, *Pl* 47.

ulfheðinn, m, 'ulve-skind', i pl. om Harald hárfagres bersærker, *Harkv* 8. 21. *Jfr* *Arkiv* XI, 23 f.

ulfhugaðr, adj, ulvesindet, med ulve-sind, grum, víld, *Reg* 11.

ulfið, n, ulve-bolig, skov (af hið), ör u-i, i skoven, *Hhund* I 16 (*jfr* ulvhíde *Aasen*).

Ulfkell, m, (-s), Angelsakser i 11. árh., *ÞKolb* 3, 11, *Sígv* 1, 7, *Ólhelg* 3.

ulflíðr, m, 'ulve-led', hændled (*jfr* *SnE* I 112), *Þul* IV öð, milli u-s ok axla *Arn* 7, 3, i pl *Gaur* II 7.

ulfnestir, m, 'ulve-føder', som forsyner ulven med nest (vb nesta), kriger, *ESk* 1, 3.

ulfnistandi, m, s. s. foregående, *ESk* 2, 1. 6, 25 (som v. l. til ulfs nistandi).

ulfr, m, 1) ulv, *Þul* IV ee 1, varð u. feginn *Hfl* 14, u. stóð i ötu *Jóms* 31, þjóða u-um hræ *Hfl* 12, annars barn er sem ulf at frjá *Mkv* 5, Skoll heitir u. *Gri* 39, rinna fyr u-i, om geder, *Hhund* II 37, sviða ulf, stykker af ulv, *Brot* 4, u-i hæra hykk þik ópa munu *Hárb* 47, emjuðu u-ar *Am* 25, heyra ulf þjóta und asklimum, som godt varsel, *Reg* 22, ulfr þaut of hrævi *ÞSær* 3, u-a þytr *SnE* I 94, ginandi u. *Háv*m 85, (rúnar) á u-s klóum *Sigrár* 16, u-a ferð *Arn* 2, 5, u-a dæmi, ulves „handlemåde“, at efterligne, *Hamð* 29; sjaldan liggjandi u. lær of getr *Háv*m 58, þar es mér u-s vön es eyru sék *Háfn* 35, es fangs vön at frekum u-i *Reg* 13; haða ulf gráan inni, med henblík på *Helgi*, *Hhund* II 1, således undertiden om en person for at betegne ham som fjendsk, opt es u. i ungunn syni *Sigrár* 35, skalat ulf ala ungan lengi *Sigsk* 12, u-ar munu ráða arfi *Akv* 11, ulf haða örir niðjar und böegi *HolmgB* 3, ílt es við ulf at ylfask slíkan *Híldr*, *jfr* nú es u-s hali einn á króki (*jfr* krókr) *Ofeigr* 4, u-um glfikir, er de som har hverfan hug, *Sól* 31; u-s váðir, ulvehár, *Akv* 8, u-a krásir, líg, blod, *Hhund* I 36, u-s tafn, d. s., *Ísldr* 10, u-s tugga *Arn* 5, 9; ulven som en jættekvindes hest, nú tak ulf þinn einn af stalli *Hyndl* 5. — 2) særligt om Fenrisulven, u. enn hqsvi *Eirm* 7, algífris u. *Rdr* 9, mœta u-i *Hyndl* 44, við ulf vega *Vsp* 53, *Lok* 53, u. gleypa mun Aldaföðr *Vafþr* 53, ulf sék liggja árósi fyrir *Lok* 41, ól ulf Loki *Hyndl* 40, u-s faðir, *Loke*, *Lok* 10, u-s hnitbróðir, mid-gárdsormen, *Hym* 23, jóðis u-s, *Hel*, *Yt* 7; u-s bági, *Odin*, *St* 24. — 3) ofte i udtryk, hvorved mandefald betegnes, samt i kenninger for kriger, auka u-s verð sverðum *Eskál* *Lv* 2, gefa e-n u-m *Guðr* II 7, rjóða u-s munn *Ísldr* 21, rjóða u-s fót *Sígv* 1, 1; u-a grennir *HolmgB* 10, u-s fœðir *Pl* 43, u-s fœðandi *Gyð* 1, u-s tannlituðr *Eg* *Lv* 6, þverrir u-a sultar *Hfr* 3, 27, u-a fyllir *Nj* 10. — 4) i alm. betydning, 'skadeligt væsen, uhyre, røver', snótar u. (v. l. ylgr), om *Tjasse* som *lduns* røver, *Hausil* 2; om *ilden*, u. stordar *Sturl* 3, 11, om sværd, u. enni-bjalfa *GDrop* 3. — 5) som mandsnavn, — sagnpersoner, *Hyndl* 12, U. ginandi *Hyndl* 22; U. Uggason, *Þveil*, U. Rögnvaldsson (11. árh.) *Sígv* 7, 9. — 6) som sværdsnavn, *Þul* IV l 4. — *Jfr* hrið-, ver-.

Ulfún, f, en af Heimdals mødre, *Hyndl* 37.

ulfseðjandi, m, 'ulve-mætter', elfar ulfr, skib, dets seðjandi, som lader det, mand (mulig er hleðjandi det rigtige), *SnSt* 4, 6.

Ulfisfjall, n, sagnlokalitet, *Orv* VII 5.

ulfteitir, m, 'ulve-glæder', kriger, *Edáð* 1.

ulfúð, f, 'ulve-sind', fjendtligt sind, óerin u. *Anon* (XII) B 13.

ulfviðr, m, benved, *Þul* IV kk 2.

ulfvín, *n.*, 'ulve-vin', blod, u-s eldar, sværd, *Pl* 14.

ull, *f.* uld, hvít u. *Merl I* 17, hreistr ok u. *Lil* 93; u-ar otr, *björn*, *Grettis* 18, *men en sådan kenning er umulig, der skal uden tvivl læses urðar otr*; — u-ar reiði-Sif, *kvinde*, *Korm Lv* 22 (ullar rettelse for ullr at).

Ullarakr, *m.* slette i nærheden af Upsala, *Krm* 7.

Ullr, *m.* (-ar og -s), en af aserne, Sifs søn og Tors stesøn, hans bolig Ýdalar *Gri* 5, U. (reið) ýmissum (hestum) *Dul II* 4, U-ar hyllí hefr ok allra goða *Gri* 42, hringr U-ar, *hvorpá eder aflagdes*, *Akv* 30, gulli U-ar, *Tor*, *Þdr* 18, U-ar, U-s mágr *Hausl* 15, *Evald* 3. — *I kenningar, for skjold (i henhold til læren om, at Ull havde et skib, der hed Skjöldr, jfr SnE I* 420. 426): U-ar skip *Þjóða* 3, 31, U-ar far *Sturl* 3, 14, U-ar askr (jfr ask-søgn) *Vell* 2, *Hfr* 1, 1 (jfr askpollr), U-ar kjóll *Rst* 6, *Eyv Lv* 9 (jfr ang. disse kenninger, *Much Beitr XX*, 35 f), U-ar sundvigg *Haltv* 3, — *for kamp*: U-ar él (jfr élherðandi) *Gyð* 6, — *for kriger, mand*: U. þøð-Gefnar *Bjhit* 2, 12, U. oddsennu *Lids* 2, U. oddgaldrs *GÞorg*, U. egghríðar *Jóms* 43, U. eggveðrs *Þorm* 2, 9, U. randa þrymu *Jóms* 45; U. brands *ÞKolb* 3, 9, U. branda *Vell* 22, U. skerðings *Gd* 70, U. undleygs *Rv* 13, U. benloga *Hrafn* 2, U. undlinns *Þuridr*, U. imunlauks *Eyv Lv* 8; U. Heðins veggjar *Vell* 23, U. geirvaðils *Eskál* 1; U. almsíma *Nj (XII)* 4; U. ormláðs *GSúrs* 24, U. eitþvengs vegs *GGalt* 1, U. plna grjóts *HolmgB* 14; U. elfar elda *Leið* 28; U. unnviggs *ÞKolb* 2, U. þoptu mara *HolmgB* 9, U-ar (*pl*) unnar dýra *Katr* 50, U. Ekkils vallar andrs *Nj* 23, — *for skjald*: bragar U. *Eg Lv* 36. *Jfr* hjáldr-, hríð-, rand-.

ullstakkr, *m.* uldkappe, *o.* fultkappe, u-s boði, ironisk betegnelse, *Tannr*.

umb, yngre um, adv (um har i det hele afløst det ældre of, s. d., og der vil man finde eksempler på brugen deraf, idet um overhovedet er ændret til of; i digte fra 14. årh., som *Lilja* o. s. v. (mulig også tildels fra 13. årh.), hidrører dog formen um utvivlsomt fra forfatteren selv; men også steder herfra findes under of; når der endogså findes umb som præp., f. eks. umb síðir *Pl* 35, beror dette på en sammenblanding, der altså viser sig at være temlig gammel), om, omkring (ordet er altid betonet), u. at þreifask, famle omkring sig, *Þry* 1, u. faðmask, favne, omarme, hinanden, *Akv* 40, ilt es u. lítask *Am* 54, *Darr* 9, *Herv III* 8, ok u. sþusk *Völ* 4, u. at mælask *Sigsk* 6, kveina u., i anledning af sorgen, *Guðr I* 1, *II* 11, ráða u. við sik, overveje sagen med sig selv, *Fáfn* 33, þyljask u. *Hávm* 17, hyggiunk u. *St* 13, ruddumk u. með oddi *Hhard* 6, ok u. sásk síðan *Pl* 21, u. at véla *Hálf*s *VI* 11, hvad u. er at vera, hvad der er på

færde, *Hjálmp III* 4, eldi u. slegin *Sól* 66, venda augum u. (: trumb-) *Máni* 3; hvad es u., hvad er der på færde, *GGalt* 4. Forholdet mellem of og um (umb) er ikke tilfælde belyst; en meget nøje tilknytning mellem of og umb viser nogle af de anførte eksempler, hvor verbet står i medium, lítask umb vilde opløst være = líta of sik o. s. v. — *I Gri* 23. 24 findes umb (skr um) foran dativ: u. fjórum tögum, her synes umb på en måde at styre dativen (måske er to udtryksmåder her sammenblandede, of som præp. og umb som adv); udtryksmåden findes også i prosa som i *Grág I* 11 14: enda eigi hann ii húskarla ok um sjálfum sér.

umband (*f.* umb-), *n.* bånd der går omkring, bælte, u. allra landa, havet, *Haltv* 2.

umbhvertis, adv, omkring, *Pl* 49 (skr. umbvertis), *Herv III* 23, *Mv* 1 20 (skr um-).

umbnýsandi, part, spejdende, seende sig omkring, *Þorm* 2, 1.

umbúð, *f.* forberedelser (egl 'handlingen at búask umb, gøre foranstaltninger til noget'), u. min, mit udstyr, *Rv* 12, ógipt verðr í u. skjót, ulykken gør ikke lange forberedelser, *Mhkv* 19.

umdogg (ældre umb-), *f.* omgivende dugg, væske, u. arins, den dugg, fugtighed, der omgiver arnen (fugtigt sod og aske), *Guðr II* 23.

umíram, præp, udover, fremfor, u. aðrar *Mey* 3.

umgaupnandi, *m.* som lukker sin hånd om, holder i sin hånd, u. allrar skepnu, gud, *Mgr* 2. *Jfr* umgeypnandi.

umgerð, *f.* 'handlingen at gøre noget, der skal omgive noget', hvad der dannes for at omgive noget, hylster og lign., u. at þvi sverði *Hfr Lv* 11, binda u-ar, lægge bind om (et sår) *Þét* 39 (i bægge tilfælde kræver rimet vokalen e).

umgerðir, *m.* 'omslutter' (af gerða), jarðar u., havet, eisa jarðar u-is, guld, *Nj* 16.

umgeypnandi, *m.* = umgaupnandi, u. allrar skepnu, gud, *Katr* 36; u. alls heims, *d. s.*, *ESk* 6, 16.

umgjörð, *f.* = umband, gjord, bælte, u. Hristar, søen, *ESk* 13, 13, u. Huglar, *d. s.*, *ESk* 13, 11, u. allra landa, midgårdssormen, *Hym* 22, *Qlv* 1.

umliðandi, *m.* som rejser ad en vej eller forbi nogen (noget), u-endr alla gleypir, forbigående, *Merl I* 46.

ummæli, *n. pl.* udtalelse, især om sådanne, der skal virke kraftig, *Hard* 11.

umnýsandi se umbnýsandi.

umráð (ældre umb-), *n.* plan mod en, ens liv, draga u-röð at e-m *Yf* 33.

umrennandi, part, rindende omkring, forløbende, om tiden (udtrykket er vel egl hæntet fra solens 'omdrejning'), u. sex, sjau at sinnum sex, sjau, daga grein *Lil* 36. 68.

umsjó (egl umséa, umsjá), *f*, omhu, forsorg, *Lil* 3.

umsníðning, *f*, omskærrelse, *Lil* 35, *SnE* II 234.

umsnudrandi, *m*, som lusker (sulten og snyltende, som en hund), u-*nn* borða (borð = spisebord), ironisk-nedsættende betegnelsel, *GÅsb*.

umstilling, (ældre umb-), *f*, handlingen at 'lave noget især af underfundig art', underfundighed, svigfuld plan, gjalda u-*ar* allar *Ött* 2, 16.

umsót, *f*, 'sidden om', sidden på lur, svigfuldt baghold, u-*ir* ýta *Grettis* 51.

una, (-ða, -at), være tilfreds med, leve rolig og tilfreds, absolut, u. í flóði *Gri* 21, u. úti né inni, føle tilfredshed, *Guðr* I 17, ok u-*andi* auði stýra *Sigsk* 16 (her kunde auði også høre til u-*andi*), ok uni dóttir *Guðr* II 33 (her er vel því underforstået), svófum ok unðum *Helr* 12, unðak vel *Rv* 19, hjoggu ok (ok sér) unðu *Rþ* 12. 40; sér föjes også til í hvártki sér unði *Am* 88, at sér né unýti *Am* 58 (jfr fölg.), u. sér hvergi *ÞKolb* *Lv* 12; med *dativ*, for at betegne, hvad man er tilfreds med, u. aldri *Sigsk* 10, u. aldri ok eign *Odrgr* 14, u. lífi *Hhund* I 55, II 36, *Guðr* II 27, u. øðli *Fj* 5, u. sínu *Refr* 3, 4, *Hsv* 44, u. síllu *ÞKolb* 3, 7, (haukr) unir hjorleiki *Þmáhl* 15, u. lönðum, sidde og herske i ro, *Sigv* 13, 21, u. gamni *Hárb* 30; u. gáli *Olsv* 5, også her kan sér föjes til, u. sér engu *Hávum* 95; *abs* *Mberf* 6; — u. vani, være tilfreds med den vanættede, ønske at leve med ham, *ÞSær* 4, 3, — u. snöru hjarta, besidde raskt hjerte, *Ht* 4. Med *infinitiv*, eik má u. bruna, være glad ved at, *Ht* 72, u. at fella *Vinða Þjóða* I, 6. — Med *præp*. við, u. við e-*t* *Lil* 15, u. við fé *Merl* I 52.

unad, *n*, fryd, litit u. *Grip* 46, et cæzia u. *Sól* 71, bezt u. *Mv* III 2, u-*s* gnótt *Has* 37. 65, u-*s* vist *Linn* 52, ráða e-*m* u. *Ormr* 2, 1, njóta u-*s* *Nkt* 83.

Unavágar, *m*. *pl*, sagnlokalitet, *Hhund* I 31.

1. und, undir, *præp* og *adv* (forholdet er det som ved *ept*, *eptir* o. s. v.; den længste form bruges *postpositivt* og som *adv*; i *hds* skrives i reglen *undir*, men *metrum* viser som oftest det rette; i *cod. reg.* (*Edd.*) skrives *und* omtr 27 gange; jfr *Skjpsr* 123. Jfr *Falk*, *Arkiv* V, 116 f), A) med *acc.*, under, ind under, med verber, der betegner bevægelse af en eller anden art, setja u. hvera *Hym* 9, (fló) u. iljar *Hausl* 17, (falla) u. greipar *Yt* 19, (falla) u. kló hrafni *Arn* 3, 5, *Blakr* 2, 1, u. hramma *Vell* 25, (sláask) u. sesspiljur *Harkv* 10, (sækja) u. lok, lade en dø, *Hfr* 3, 25, *Kveld*, koma u. (himin), fødes på jorden, *Gldr* 9, jfr *Grip* 52, festa u. mánasal *Hhund* I 3, standa (stille sig) u. randir *Þorm* 2, 22, *Þorv* 2, koma u. gunnfana, under mærket, på sin plads i fylkingen, *Hák* 2, (ganga) u. Hjarranda hurðir,

med skjoldene foran sig (egl 'højt løftede til værn'), *Rdr* 11, gala u. randir, ind under skjoldene, ind i deres hvælvede side, *Hávum* 156, (skjótast) u. fyrirskyrta *Hyndl* 47, (bera) u. eik *Helr* 6, (lúta) u. línu, ind under, *Pry* 27, (leggja) u. fen *Völ* 24, (fara) u. e-*n*, i ens magt, ind under ens herredømme, *Hfr* 1, 4, (koma) e-*u* u. sik *Vell* 14, spenja u. sik *Hfr* 1, 3, þryngva e-*u* u. sik *Gldr* 6, *H hund* II 20, jfr (koma) höfði u. fótlegg *Þdr* 18; sækja ráð u. e-*n*, hos en, *Þmáhl* 16. — B) Med *dativ*, 1) for at betegne, at noget er under (lige under) noget, som befinder sig ovenpå, u. þolli *Vsp* 20, u. baðmi *Vsp* 27, u. (v. l. undan) aski, om rødderne, *Gri* 31, búa u. einni (rót) *Gri* 31, liggja u. aski *Gri* 34, u. asklimum *Reg* 22, u. kvernum *Lok* 44, eiga u. steini stað *Alv* 3, u. skórum *Völ* 24. 35, u. Fáfni *Fáfn* 34, *Helr* 10, jafnrúmt u. oss öllum *Sigsk* 65, þann (køst) u. hilmni, den hvorpå fyrsten skulde hvile, *Ghv* 20, upp u. skipi, midt under skibet, *HHj* 23, hvél u. reið *Sigrdr* 15, liggja u. lagar beinum *Yt* 31, u. jóa fótum *Ghv* 16, u. fossum, hanga *Jóms* 2, u. tjaldi *Arn* 2, 16, u. þaki *Guðr* III 2; u. merkjum *Sturl* 3, 9, u. véum *Hfl* 5, u. Sörla ranni, under, bagved, skjoldet, *Vell* 31; u. himni, på jorden, *Hák* 8, u. himnum *Sigv* 10, 3. 7, u. himinskautum *Grip* 10, u. sólu *HHj* 39. 43, *Grip* 7, *Reg* 14; u. hendi, under armen (i rummet mellem armen og siden), *Vafsr* 33, *Rst* 23, u. bógum *Gri* 37, u. bjarnar barði *HolmgB* 3; u. hjalmi *HHj* 28 o. s. v., u. árhjalmi, gollhjalmi, med hjælm på hovedet, *Hák* 3. 4; u. líni *Rþ* 40, u. rípti *Rþ* 23, skinn u. goðvef, skind, hvormed goðvefr var fodret, *Rst* 30; gnýr u. goðveifjum, under, bagved, kapperne (om mændenes og kvindernes suk og gråd bagved kapperne, hvormed de tildækkede deres åsyn), *Akv* 38; (luklar) hrynja u. e-*m* (e-*rri*), klirrer under en, falder klirrende ned fra ens bælte, *Pry* 16. — 2) under, d. v. s. ved foden, det nederste, af noget, der rager højt op over det, der siges at være under det, u. Himinfjöllum *Yt* 26, stóðu vér u. viðum (garði) *Auðun* 2, u. Miðgarði *Hárb* 23, *Hyndl* 11. 16 (idet der særlig tænkes på gærdet), standa u. stoð *Guðr* I 27, liggja u. stoðum (rettelse for stoðum) *Hhund* I 41, sitja u. galli *Hym* 12, u. arasteini *Hhund* I 14, u. Fjóturlundi *Hhund* II 30, u. Hveralundi *Vsp* 35. — 3) om det, der er en underkastet, i ens vold, indenfor ens magtområde, liggja u. e-*m* *Vell* 17, *Mark* 1, 23, *ESk* 6, 53, jfr liggja u. böegi (udtrykket i overensstemmelse med ordvalget) *Hál* 15, halfr es auðr u. hvótum *Hávum* 59, hodd es u. einum mér *Akv* 26, höfl eru völd u. Kalfi *Kolgr*, þótt smátt sé u. einum, uagtet en enkelt har lidet at sige, *Hfr* 3, 27, eiga litinn kost u. sér *Mhkv* 25, þótt vón mín váfi u. hlut þinum, beror på din afgørelse,

Gullásp 2, eiga hald u. Rognvaldi, *hos R., Sigv 3, 18*, vesa u. e-u, *bero på noget*, hvat hyggur þú vóru mér u. því, *hvat betydning det havde for mig, GSúrs 35*. — 4) *under*, om heste og skibe hvorpå en rider, *sejler*, (hestr) u. Adils *Pul II 3*, rinna u. e-m *Hhund II 32, 36*, jfr svøng (merr) u. sǫðli, *med saddel, Hhund I 42*, (hestar) u. vegðndum *Guðr II 4*, (skip) u. liððndum *Hhund I 24*, u. fylki *Arn 2, 16*, u. gram *Rst 4, Ht 72*, (skip) skríði u. þér *Hhund II 32*, (floti) u. ǫðlingum *Hhund I 27*, u. Norðmanna nið *Sigv 13, 23*, u. ǫrum golls, u. vǫrumum valkesti *PKolb 3, 4*; — mána vegr dunði u. hǫnum, *under ham, ídet han kørte derover, Haustl 14*. — 5) *Undir* som præp. *umiddelbart foran subst.*, u-ir sólar grundu *Balti 4*, vera kveðk ekki u-ir sliku *Hálfs VI 12*, — *adskilt fra sit subst.*, fórsk u-ir sløg *Gráf 3*, hvat býr u-ir oflæti *Leiknir*; — *postpositivt*, hverr ilþorna arnar u-ir hlýtr at standa, *falde ind under, TorfE 4*. — C) *Adv.*, bregða e-m u-ir, *kaste en under* (ǫ: sig), *smide en til jorden, Hfr Lv 14*, ása salr u. biððisk, *rystede derved, Þry 13*, sem u. væri, *som om der lå bagved, stak derunder, Am 12*, flátt va þó u., *der var falskhed bagved, Am 39*, grafa u., *undergrave, grave grunden bort under noget, mage det således, at noget falder, Am 96*. — Yfir ok undir stóðumk jötva vegir (ǫ: stóðu of ok und mér) *HávM 106*.

2. *und*, f, *sár*, æsa u-ir *Hfl 7*, u-ir blœða *HHj 40*, u-ir dreyra *ESk 6, 17*, u-ir svella *Sigsk 71*, rjúfa u-ir, *egl 'ved flænge at frembringe sár', Rp 48*, slíta u. *Hfl 11*, hraut u-a fjöld *Vell 20*, u. of glumði *Hfl 5* beror þá *urigtig læsemáde* (f. und véum), blóðgr u-ir *Hák 7*, dreyrgar u-ir knættir yfir binda *Sigsk 32*; jötuns hals u-ir, *sårene, d. v. s. det af sårene fremvældende blod, St 3*, u-a flóð, d. s., *GSúrs 18*, u-a sœgr *Gestr 1*, u-a gjalfr *ÞTref 2, ESk 10, 1, Krm 4*, u-a mjóðr *Þpyn*; u-a bý, *pille, Hfl 15*, u-a gagl, d. s., *Ístdr 10*; u-ar blik, *sværd, Eg Lv 24*, u-a log *Þhred 5*, u-a unnr, d. s., *Þmáhl 6*, u-a teinn, d. s., *Gísl 2*, u-a vargr, d. s., *SnE II 232*. — u-a *urigtig v. l. for randir, Eg Lv 33*. — Jfr hol-, megin-

unda, (-aða, -aðr), *såre*, geiri u-aðr *HávM 138, Pul II 3*, mæki u-aðr *Ásm I 6*.

undan, præp og adv, A) *ud fra, bort fra, for*, þriar rœtr standa u. (v. l. und) aski, *ud fra (og nedad), Gri 31*, u. mín-um fundi, *for at undgå møde med mig, Bjhit 2, 8*, skynda u. e-m, *flygte for, Sturl 5, 20*. — B) *skella fót u., af* (u. *fordi benet er 'under'*), *Am 50*, hoggva tóg u., d. s., *Am 73*, renna u., *flygte bort, for (nogen), ÞHjalt 2, Sigv 1, 2*, rekask u., *slippe for, undgå (én), Þsk Lv 3*, ganga u., d. s., *Am 64*; halda u., *flygte, Hfr 3, 16*, skunda u. *Rst 20*, jfr *Jóms 40*, ilœja

u. *Mark 1, 23, ESk 6, 52*, ætla u., *agte at flygte, Lil 61*; vikja u., *blive afvigende, om en regel, Lil 97*; skiljask u., *blive undtaget, glemt, Lil 88*.

undarlig, adj, *underlig, mærkelig*, u. aurr *Bergb 6*, u-g atferð *Lil 41*; u-t, *aaverbielt, gana u-t, om bagen (røven), Þorm 2, 9*.

undarn, n, se undurn.

undbára, f, 'sår-bølge', *blod, roðinn u-u ESk 6, 54*.

undileinn, m, 'sår-spids', *sværd, EGils 3, 5*.

undfúrr, m, 'sår-ild', *sværd, v. l., Nj (XII) 2*.

undgagl, n, 'sår-gæsting', *ravn, Ht 62*.

undgenginn, adj, 'sår-', ǫ: *blod-bestænkt, u-in eggjar spor, blodige sår, Nj (XII) 3*.

undgjalfir, n, 'sår-sø', u-rs grálinnr, *sværd, Has 11*.

undgjóðr, m, 'sår-fugl', *ravn, Kuml 2*.

undglóð, f, 'sår-flamme', *sværd, u-ar eyðir, kriger* (v. l. er unnglóð, 'bølgeild', *guld*), *ÞGísl 12*.

undirdregningr, m, *en del af sværdet, (egl 'noget som drages, trækkes, under (noget)', ǫ: under henen; Falk, Waff 62), Pul IV 1 11*.

undirfjalfr, n, (-rs), 'skjul under noget', u. alpheims „bliku“, *en (uklar) kenning for bjærghule, Þdr 20*.

undirgropt, m, *underfundig undergraven* (jfr grafa undir), *underfundighed, Mdr 4*.

undirgørð, f, 'noget som er gjort for at være, ligge, under', *underdyne, dyne, leje, björt u.* (orms), *guld, Nj 5*.

undirkúla, f, 'kugle som ligger under', u. vasta, *sten, Bragi 2, 4*.

undirmaðr, m, 'undermand', *undergiven, Gð 3 16*.

undirstaða, f, *grundvold, Lil 97*.

undirstóll, m, 'under-stol', *stol som står under (noget)*, u. brúna, *hoved, Mfl (XII) 2*. K. *Gísl. formoder undirsól* (brúna = óje), *Eft.skr II 226*.

undlegg, m, 'sår-læg', *sværd, u-s rjóðr, kriger, Nj 3*.

undleygr, m, (-s og -jar), 'sår-lue', *sværd, Ullr u-jar, kriger, Rv 18*, u-s boði, d. s., *Ragn IV 2*.

undlinnr, m, 'sår-slange', *sværd, u-s rjóðandi, kriger, Þorm 1, 4*, u-s stafar, d. s., *Bót*, ýtir u-a (eller af -linni?), d. s., *Nj 2*, Ullr u-s *Þuríðr*, u-s ǫrr *Þorm 1, 6*.

undlogr, m, 'sår-væske', *blod, reyrr u-ar, sværd, Jór 3*.

undr, n, (-rs), *under, vidunder, mærkelighed*, þat gefsk alls heri at u-i, *bliver beundret af, Arbj 17*, u. eigi smátt *Sigv 12, 15*, u. es þreytt ef, *noget mærkeligt er sket, hvis, Tindr 1, 11*, þat telk u. ef *Yt 10*, u. es es, *det er mærkeligt, at, Lok 33*, u. es hví *Þorm 2, 6*, u. es hvé

Máni 3, u. láta þat *Bergb 5*, u. es nema, om ikke, *ÞjóðA 1, 18*, u. es ef eigi *Steinn 1, 5*, *Bjhit 2, 22*; hvat es u-a *Heiðr 26* o. s. v., merki u-a *Has 53*, af hverju vastu u-i alinn, af *hvilket mærkeligt væsen*, *Fáfn 3*, bella u-i, *göre noget mærkeligt, uhyrligt*, *HRannv*, — dat. pl. u-um, adverbíelt, i *forbavsende grad, meget*, u. þykkir gagnsætt gler *Mhkv 27*, svellr u. (sær) *ESk 13, 13*, furask u. *Ht 4*.

undradjarir, adj, *meget djærv, dristig, Hrólfs 5*.

undrask, (-aðisk), *undres over, med acc*, ek slíkt undrunk *Eg Lv 43*, u. ára burð sem furðu *ÞjóðA 4, 20*, eitt ek mest u-umk *Am 12*, opt u-umk þat *Oddgr 33*, jungfrú u. orðin *Lil 29*, u. fæddan mann *Lil 39*, u. hof *Katr 8*; *absolut*, u. (kona) hvi *Porm 2, 25*, legir stóðu ok u. *Lil 31*.

undreyr, n, 'sár-rør', *sværd*, u. bitu *Esk 6, 31*.

undrgjarn, adj, *som higer efter mærkelige, uhyrlige ting*, u. girnðar andi *EGils 3, 2*.

undrlaus, adj, *uden under, som man ikke undres over*, u-t var, er, þat *Gd þ 37. 56*; u-t, adv, *EGils 1, 14*.

undrliqr, adj, *mærkelig*, u-t er þat *Gd þ 63*.

undrsamliga, adv, *underligt, mærkeligt*, *Anon (XIII) B 38*.

undrsamligr, adj, *vidunderlig*, u-ar tölur *Vsp 61*.

undrsiön, f, *syn som man undres over, mærkelighed (i negativ retning)*, verða at u-um *Ski 28*.

undskið, n, 'sár-ski', *sværd*, u-s öðstefnir, *kriger*, *Háv 1*.

undskornir, m, *hög (egl 'sár-skærer')*, *Þul IV ss 2*.

undurn, (-arn), n, 1) *tiden ved kl 9 om formiddagen (således i angels. og oldsaks.; vist også i nordisk, jfr um morguninn at u-i Ölhelg (1849) s. 65 og fyrr en hringi u., næst efter miðr morgunn, NgL I 308; jfr Hertzbergs glossar)*, morgin hétu ok miðjan dag, u. ok aptan *Vsp 6*, her stár u. i samme forhold til morginn som aptan til miðr dag, *sá at u. blíver miðt imellem morginn og miðr dagr.* — 2) *morgenmåltid (= dögurðr)*, skífa frekum vargi u. *Krm 2*, om *føde bestående af blod*, fáa u. *Ött 1, 4*.

undvargr, m, 'sár-ulv', *økse*, *Skall 3*.

undvigg se unnvigg.

Ungarar, m. pl, *Ungarere*, *Orv IX 64*.

ungi, m, *unge, fugleunge*, klekja u-a *Merl I 27*.

ungimaðr, m, *yingling*, *Vitn 4*.

ungllgr, adj, *ungdommelig, barnagtig, i dadlende sammenhæng*, u-t var þat *Gd þ 39*.

ungr, adj, (æri og yngri, yngstr), *ung (om folk i alderen 15–30 år omtrent)*, u. vask forðum *Háv 47*, til u. afi *Grög 5*, u. þengill *Sigv 11, 6*, u. sonr *TorfE 3*, *Sigrðr 35*, om en fyrste, *GGæv 2*

(bis), *Hyndl 6*, Konr u. (*fejlagtig etymologisk opløsning af konungr*) *Rb 41. 43. 46. 47* (jfr Konr vas enn yngsti *Rb 41*), u. ullr *Sigsk 12*, alvitr u-ar *Völ I. 3*, jfr *10*, drengr u. *Korm Lv 58*, jfr *1, 7*, yngri bróðir *Sigsk 20*, es vörum yngri *Gunnl Lv 7*, mangi æri *Arn 2, 8*, æri Einars hlýra *Arn 5, 5*, fórat fylkir æri *Ött 3, 1*, þás vörum æri *HolmgB 6*, seggr enn æri *Akv 6*, enn æri erli vorðr *Akv 12*; om en kvinde, *Eg Lv 14* (ved rettelse). 1 *Edda-digtene bruges u. om Balder, Ski 21. 22, om Skirnir, Ski 4, om Gerd, Ski 11, om Tors datter, Alv 6, om jættekvinderne Fenja og Menja, Grott 23, om Öttar, her er u-i næsten epitet, Hyndl 6. 9, om Sigrurd, Völsungr u-i Reg 18, Sigsk 1. 3, jfr 2, om Sörle og Hamde, Hamð 2. 11, om Brynhild, ung at aldri Sigsk 51, om Gudrun, Guðr I 12, Sigsk 2, Am 100.* — Jfr barn-, frum-, jöð-, man-.

Uni, m, *dværg*, *Fj 34*.

unna, (unna, unnat), 1) *unde, med dat. pers. og gen. rei*, *Bjhit 2, 17*, u. e-m gamans *Ski 39. 41*, u. e-m göðra ráða *Grip 45*, u. þér grundar sinnar *Ploft 3, 9*, jfr *Steinn 3, 10*, u. e-m Heljar eplis, unde, finde sig med lethed i (at en dør), *ÞBrún 1*, u. lífs *Has 27*, — u. sér sleitu, unde sig strid, lægge sig efter strid og uret, *Sturl 8, 4*, — med acc. rei, þér ank serk enn síða *Ragn VI 3*. *Tvív-somt er det, hvorvidt unnu* (sem jafnendr unnu) *Hárb 42* kommer af dette u. og om ikke det snarere hører til vinna. — 2) *elske, med dativ*, *Hhund II 15*, *Háv 99*, *Grip 32*, o. s. v., *Korm Lv 10. 17. 21. 52*, *Hfr Lv 3*, o. s. v., om kærlighed til kvinder; om venskab med mænd, *Sigv 11, 4*, *Háv 11*; — u-andi *Krists Mark 1, 14*, u-andi *guði Lil 25*.

Unnardys, f, *havn på Lister (Norge)*, *Máni 1*.

unnari, m, *ynder, elsker*, u-ar (guðs), *hellige mænd, Katr 37*.

Unnarr, m, *fingeret navn (egl 'som elsker')*, *Sól 9*.

unnasti, m, *elsker, brudgom*, *Mey 24*.

unnblakkr, m, 'bølge-hest', *skib*, u-s órr, *søfarer*, *Pl 13*, ýtir u-s, d. s., *Grettis 54*.

unnðýr, n, 'bølge-dyr', *skib*, u-s runnr, *søfarer*, *Hfr 1, 8*, *Kolb 2, 2*.

unneldr, m, 'bølge-ild', *guld*, *Rst 23*.

unnflöð, *EGils 1, 40*, *vistnok fejl for unnstöð*, s. d.

unnfress, m, 'bølge-björn', *skib*, u-s órr, *søfarer*, *Pl 54*.

unnfúrr, m, 'bølge-ild', *guld*, fold u-s, *kvinde*, *GSúrs 13*, *Eir u-s, d. s.*, *Korm Lv 10*, u-s viðr, *mand*, *Nj (XII) 2* (v. I. undfúrr, 'sværd').

unnglöð, f, 'bølge-ild', *guld*, eyðir u-a, *gavmild mand*, *ÞGísl 12* (v. I. undglöð 'sværd').

unnheimr, m, 'bølge-verden', *hav*, brjóta u-m *Anon (XI) Lv 4*.

- unnþygr, *m*, 'bølge-lue', *guld*, *Gyð 2*.
 1. Unnr, *Uðr, m, Odin, Gri 46, Pul IV fj 7, Unns hregg, kamp, Harð 18*.
 2. unnr, *m, sværd, u-ar írtungur, klinger, HelgOl, u-ar Baldr, kriger, Arn 5, 14*.
 3. Unnr, *f, kvindenavn, U-ar bræðr eiðu minnar Gautr II 2. I kenningar, U. unnar elda EGils 1, 38, U. ófnis jarðar EGils 1, 10*.
 4. unnr, *uðr, f, bølge, Pul III 4, IV u 4, elv, Pul IV v 3, á u-um Sturl 3, 16, renna unnr Arn 2, 18, u-ir yfir glymjá Gri 7, hreggblásin u. Hfr Lv 26, u. en sviðkalda ÞGisl 2, svalar u-ir Vsp 3, úrsvalar u-ir (léku) Hhund II 13, bláar u-ir Sigrðr 10, hóvar u-ir Reg 16, eisandi uðr (: suðr) GrHj 1, knýja u-ir, om ormen, piske, vælte, Vsp 50, om seilas, Guðr II 35, u. hreggi cest Þjóða 1, 16; — u-ar steinn, hvorved der svores, Hhund II 31. — I kenningar, for blod: unda u. Þmáhl 6, — for skib: u-ar hestr Eg Lv 8, Gunnl Lv 5, u-ar eykr Sigv 4, u-ar vigg GDropf 5, u-ar hreinn Íslðr 15, u-a gyllir Ht 19, u-ar meiðr Sturl 3, 12, u-ar skið (jfr skiðrennandi) ESk 6, 41, — for guld: u-ar blik ESk 6, 33, u-ar fasti Sturl 3, 14, u-ar hyrr Íslðr 23, u-ar dagr Hfr Lv 20, u-ar eldr (jfr eldsþong) Morg.*
- unnröðull, *m*, 'bølge-sol', *guld*, *æski-Þrór u-la, mand, Has 64*.
 unnskíð, *n*, 'bølge-ski', *skib*, *ýtir u-a, søfarer, Rv 3; som v. l. til undskíð Háv 1*.
 unnsól, *f*, 'bølge-sol', *guld* (*skr. und-, men rimet er unn : runn-*), *u-ar runnar HolmgB 13*.
 unnstóð, *n*, 'bølge-hest', *skibe, u-s* (*ved rettelse for unnfloðs*) *ýtir, mand, EGils 1, 40*.
 unnsvín, *n*, 'bølge-svin', *skib*, *Eyv Lv 13*.
 unnusta, *f*, *elsket kvinde, Korm Lv 49, Vitn 11, Gd 10. — Jfr Bugge, Arkiv II 225 f.*
 unn-Valr, *m*, 'bølge-hest', *skib, u-s ýtir, søfarer, mand, Ragn V 4*.
 unnvigg, *n*, *bølge-hest, skib, u-s Ullr, søfarer, ÞKolb 2, u-s órr EskáL Lv 3, u-s skipuðr Sturl 3, 3, u-s meiðr Hókr 2, u-s runnr Nj 22, Rv 16, skreyta u. Þjóða 4, 9*.
 unz, *konjunktion* (= und es), *indtil, med præs. indik. i futurisk betydning, u. veröld steypisk Vsp 45, u. sinn bíðr bana Hávm 15, u. þik aldr viðr Guðr II 30, u. himinn rifnar Arn 2, 1; med impf. ind. for at betegne en fremtid i fortiden, u. þriar kómu Vsp 8, u. fyr útan kom Þry 5. 9, u. varð dauðr Íslðr 6, — med præs. conj, u. af méli enn mein komi, mullig vil indtræffe, Sigsk 44, u. verði veðr Þjóð Lv 2, — med impf. conj., u. Hergauts hendr of tæki, kunde tage, St 11. — U. findes i begyndelsen af vers Yt 36, Haustl 11, Þdr 9, Sigsk 3. 51, Guðr II 3,*

Hym 30 (her hører þat, der følger efter u. til det følgende ástråd), *dels som direkte fortsættelse af foregående vers, dels må man underforstå noget som 'og således gik det, forholdt det sig, indtil' o. s. v. I u. alkunna Bdr 10. 12 er es uden tvivl udfaldet efter u. i udtalen (følgelig også i skrift).*

upp, *adv, op, opad, især med bevægelsesverber, hvor en virkelig bevægelse betegnes, ganga u. ESk 6, 16, ganga u. á land Hhund I 50, stiga u. ESk 6, 5* (om *Kristi himmelfart*), *hlaupa u., fare afsted, Harkv 17, rinna u., løbe op, Korm Lv 18, koma u. Vsp 59, hvorimod Fj 1 udtrykket bruges om, hvad der viser sig for synet, når man nærmer sig (egl. 'komme over horisonten'), om solen, Bjark 1, rísa u. Hávm 145, Bdr 2, Eirm 1, men 'opstå' (i kristelig betydning 'opstandelse'), u. risöndum Lil 71, og 'opstå' = blive til, ESk 6, 6, standa u., rejse sig, Þry 22, men: være i live, Jóms 19, slyngva u. Hhund I 33, draga u. Gri 37, snúa u. við tré Hhund I 26, verpa u. Lok 59, vinda u. Hym 27, gjósa u. Jóms 19, hefja u. Hym 34, St 21, Lil 67, men begynde, Hákr 2* (upp vas þá hildr of hafin), *taka u. auð, tage op, bortføre, Gríp 13, leggja u. þjórhluði Haustl 5, nema u. (rúnar) Hávm 139; om tænkt bevægelse, líta u., se op, Hávm 129, lúka u. Fj 44* (fordi der lukkedes med noget, der skulde løstes), *eld sák brinna u., flamme i vejret, Hávm 70, brjóta u. stokka, bryde dem op, Am 17; bera u., fremføre, fremsige, bera u. ættir Hyndl 11, bera u. sogukvæði Jóms 5, u. es mærd borin ESk 6, 9; segja u. lög, fremsige lov, Hfr 3, 8; gefa u., overgive, Sturl 5, 7; leggja u. (þ: skipum), sejle op ad (en elv), Krm 4, halda skeggj u., stå oprejst, Rv 32, stúpa u., falde således, at noget stikker op, Harkv 10, stökkva u., om et rygte, Yt 25; — især om vækst og opfostring, vaxa u. Rþ 35, rísa u., u. risandi Mdr 19, ala u. Oddgr 14, Am 72, jfr u. at eins er ungun vegar Mhk 23; fullr u., opfyldt, Lil 48; — u. ok niðr (v. l.) Lil 40, u. ör skýjum Lil 70. — u. á, treysta u. á e-t, stole på noget, EGils 2, 16.*

uppganga, *f*, *opgang, gåen op, entring, vinna u-u Arn 3, 16, bjóða u-u Arn 6, 12, ráða u-u Þham 1, 5*.

uppgangr, *m*, *trivsel, held, fá u-g Merl II 46; urigtig v. l. til ofrgangr Styrr*.

upphaf, *n*, *ophav, begyndelse, fyrst at u-i Þloft 3, 1, i u-i Loð I 5, áve Mária u. Mv III 21, u. tígnar Gmlkan I, 1, u. hróðrs Ótt 1, 1, valda uphøium, være ophavsmænd, Sigv 1, 4; u-s orð Vitn 1, u-s stafir Pét 1*.

upphéill, *m*, *'som hæver, løfter noget, lader noget komme op, frem', orða u., øllet, Heiðr 1*.

uppheimr, *m*, *'verden deroppe, i det høje', jætternes navn på himlen, Alv 12*.
 upphiminn, *m*, *himlen oppe, i det høje,*

brann u. *Hausil* 16; *Vsp* 3, *Vafþr* 20, *Þry* 2, *Oddrgr* 17, *pá alle disse steder står u. som modsætning til jorð.*

uppi, adv, *oppe*, i det høje, u. ok niðri *Lil* 1. 40, u. i himni *Mark* 1, 22, skolla við ský u. *Völ* 37, á tré u. váfa virgillná *Hávám* 157, glóa u., *ø*: *øverst på masten*, *Arn* 2, 10; e-n dagar u., *en overraskes af dagen*, *Alv* 35, e-n fjarar u. *Mhkv* 19. — haða u., egl. 'holde noget op, frem', *bevare i erindringen*, *Vsp* 16, *Jóms* 41, láta u., *tage frem, give*, *Korm* 1, 1, *H hund* 1 12; (vesa) u., *mindes*, *Arn* 2, 15, *Grip* 23. 41; *tvivlsomt er hvad vesa u. betyder Hávám* 17, u. es þá geð guma, *enten 'da vil mandens sind vise sig' eller (og snarere) 'da er det forbi med mandens forstand'* (jfr var þá u. hverr penn- ingr, *sluppen op*); verða u., *komme frem, indtræffe*, óskepna varð u. *Arn* 5, 20.

Upplendingar, m. pl, *beboerne af Upp- lønd, Oplandene (i Norge)*, *Sigv* 2, 12, *Arn* 6, 7, *Hharð* 7, *Gautr* II a 3.

upplenzkr, adj, *oplandsk (fra Upplønd)*, u. hilmir, *norsk fyrste*, *Þjóða* 3, 14.

uppløk, n, *lukken op*, at u-i, *for at lukkes op*, *Hávám* 136.

Upplønd, n. pl, *Oplandene (i Norge)*, *Sigv* 12, 2, *Ólhv* 2, 8; U-a gramr, *norsk konge*, *Þjóð* 3, 2, *Gísl* 1, 17.

uppregin, n. pl, 'guderne i det høje', *Alv* 10.

uppreist, f, *oprejsning, hæder*, vesa með u. hóri *Mark* 1, 23; orða u., *ordenes oprejsning, de oprejste*, *ø*: *fremførte, ord, Þfisk* 2.

upprinnandi, part, *rindende op*, at u. sólu, v. l. til *uppvessandi*, *Hárð* 58.

uppruni, m, *rinden op, opgang*, u. sólar *Krm* 8. 11.

Uppsálr, m. pl, *Upsala (i Sverrig)*, *Yt* 15, *Orv* IV 4.

uppsátr, n, (-rs), 'sted hvor noget, især skibe, er sat op', u-rs vigg, *skib*, boði u-rs viggjar, *mand*, *Hfr* Lv 23.

uppskár, adj, *kun i ntr. láta u-tt, åbenbare*, *Vígl* 16.

upptekinn, adj, *påbegyndt*, u-in sýsla, *syssel man har påtaget sig*, *Hsv* 117.

uppvessandi, part, 'oppe værende', at u. sólu, *ved solens 'væren oppe'*, *opgang*, *Hárð* 58, *Hæng* V 1.

1. **Upsi**, m, *egn i nærheden (eller en del?) af Grenland*, *Yt* 35 (v. l. Ófsi).

2. **upsi**, m, 'storsej', *Pul* IV x 4.

urð, f, *hob af nedstyrkede stene (ved fjældskred)*, *stenhob med huler imellem*, í u. *Svarf* 11, u-ar þrjótr, *jætte (egl 'en i en stenhule boende fjendelig eller trodsig person')*, *Þdr* 5, u-ar áltbogi, *stenhulens slægtled, slægt, jætter*, *Bergb* 10, u-ar lax, *slange*, u-ar lax æskijorð, *guld*, *Hl* 4 a, u-ar sigðr, *slange*, *Merl* I 46, u-ar (ved rett.) otr, *björn*, *Grettis* 18.

urðhæingr, m, 'stenhulens laks' (jfr urðar lax), *slange*, u-s jorð, *guld*, *Stríðk*.

1. **urðr**, m, *død (oprindelig samme ord som 2. urðr. Jfr K. Gísl. Aarbb. 1881 s. 242 f.)*, sá u. þótti sanngörvastr *Yt* 28 (v. l. yrðr), draga urð at e-m, *valde ens død*, *Þskakk* 3, u. óðlinga hefr þú æ vesit *Guðr* I 24 (*her kunde der dog også foreligge 2. urðr*), urðr mun eigi forðask *Anon (XIII) B* 37.

2. **Urðr**, f, *skæbnegudinden (den oprindelige ene, til hvilken der senere kom to yngre, Skuld, Verðandi)*, *Urð hétu eina Vsp* 20; komsk U. ór brunni *Korm* 1, 4, U-ar brunnr *Vsp* 19, *Hávám* 111, sitja suðr at U-ar brunni, *om Kristus*, *Eil* 3; munk of heitin U., *dævdødende væsen*, *Drv (XI)* 9, U-ar orði kveðr engi maðr *Fj* 47, U-ar lokur, *skæbnens faste bestemmelser*, *Gróg* 7.

urðpvengr, m, 'stenhulens tvinge, rem', *slange*, u-s hlið, *guld*, *Hárð* 5.

urt, f, *plante, eller måske rod*, u. alls viðar, *blandt tryllemidler*, *Guðr* II 23.

urtafullr, adj, *fuld af urter eller rødder*, u. belgr, *skindpose med sådanne i, brugt som amulet*, *Steinarr* 1.

urþjóð se yrþjóð.

usli, m, *ild, bål*, *Pul* IV pp 1, *eldr ok u. Frp* I 27 (ved rettelse), *Orv* IX 31.

Usna, f, (eller *Usna?*), *en ø*, *Pul* IV bbb 6.

utan se útan.

uxi se oxi.

Ú

Ú er den lange u-lyd. Den findes (i stedet for norsk-isl. ó) i fúa (vistnok orknøsk, jfr muli). I præp. ór, úr, ýr er her altid skrevet ó; der findes intet eksempel i rim. Ligeledes skrives ó- og ikke ú-, jfr rimet ó-l(aust) : stóli (Steinn 3, 12); der har dog sikkert været dialektforskeli i udtalen.

úði, m, úld, Pul IV pp 1.

1. úfr, m, drøbel, ú. skorinn Nkt 27.

2. úfr, m, björn, Pul IV cc 1.

3. úfr, m, ugle (gengiver bubo i de isl.-latinske gloser i 1812), Pul IV xx 2.

4. úfr, adj, rejst eller rejsende sig (imod), fjendtlig, úfar ro disir Gri 53.

1. úr, n, slakker (små jærnsplinter der falder af det ophedede jærn, jfr sindr), úr er af illu jærne Rún 3.

2. úr, n, fugtighed, ruskregn, vand, Pul IV oo 1, úri þæfðr, valket af havet, om midgårdsormen, Rdr 14.

3. úr se ór.

úrdrifinn, adj, oversprøjtet af havets vand, ú. sægnipu Sleipnir Refr 4, 3.

úrfræningr, m, 'væske-slange', hræmána úr, blod, dets 'slange', sværd, GDropl 3.

Úri, m, dværg, Fj 34.

úrighlýri, adj, med våde kinder, ú-a, om Guðrun, Guðr II 5.

úrigr, adj, 1) fugtig, vædet af regn eller søsprøjt, úrgar brautir Rp 39, Fj 2, úrig fjöll Ski 10, Hamð 11, ú. álvangs marr Rv 9, u. stafrn HHj 15, ú-t barð Rv 31, ú-g varta Þsvart, ú-g strönd Mark 1, 24, u-g bára, her som v. l., Frp I 10; i usikker tekst, Arbj 4. — 2) blodvædet, blodig, ú. malmr Steinn 3, 9, úrgir hjalmar ESk 10, 2.

úrigtoppl, adj, med våd, fugtig, hårløsk (der falder ned mellem ørerne på hesten), Drv (XI) 12.

úrr, m, urokse, úra atgeirr, horn (skr yra), Eg Lv 4.

Úrsúta, f, helgeninde, Mey 54.

úrsvafr, adj, fugtig, kølig, rákold, ú-ar unnir Hhund II 13, úrsvöl bára Frp I 23, úrsvöl Gymis völvá Refr 4, 2, ú. unnar steinn Hhund II 31, ú-t (tár) Hhund II 45, gina ú-um munni, om fossen og klippehulen, Grettis 44; ú-ar hendr Hhund II 44.

úrvón, f, egl 'forventning' om regn, ting hvorfra regn kan ventes, jætternes navn på skyen, Alv 18.

úrþveginn, adj, vasket af søsprøjt, ú-nar jarðir Sturl 5, 8, ú-in alda, den våde (eller skumtoppede?) bølge, Hfr Lv 26.

Úsa, f, elven Ouse (i England), Ótt 3, 5, Arn 6, 9, Steinn 3, 2 (jfr ýsa? Pul IV v 1).

út, adv, comp. útar, 1) ud, udad, om bevægelsen fra husets indre ud deraf, ganga út Lok 64, Hhund II 42, koma út Vafpr 7, skæva út Oddrgr 32, leita sér út staðar Hávm 112, hefja út, egl 'bære liget ud af huset', begrave, Am 102, bera út ór orðhófi St 5, heyra út, høre noget (der sker ude) indefra, Hróm 1; usikkert út af aldni skal bera, og útar hverfa Fj 22. — 2) udad, retningen bort fra land, ud på havet, út af sundi Sigv 1, 1, Jóms 35, sinna út, om ledingshæren, Sturl 3, 12, hafa lið út Halli 2, jfr flæma út, jage ud af landet, Sigv 10, 2; om ydre dele af landet (ved kysten), þó es í Sogn út, i den yderste del af Sogn, Hhund I 50, út fyr eyri Krm 21, út fyr jarðar skauti Snæbj 1; útar fœra (skip), ro længere ud, Hym 20, nesjum útar Bkrepp 8. — 3) om fjærne lande (udgangspunktet er Norge), gera fôr út Mark 1, 28, út í lönðum Mark 1, 31, út með Serkjum Sturl 3, 21, út þars heitir Alkassé Hskv 2, 4; jfr út frá Rómi, længere ude end Rom, ˚: syd (øst) for Rom, Mark 1, 12. — Efterklassisk er út af = af, Lil 50. — 4) ud, tilfulde, inna út, til ende, Lil 64.

útan, (yngre utan), A) adv og præp, 1) udefra, udenfor huset, Sigv 3, 4 (fyrir her hører til spurðumk). 5, 2. — 2) om husets ydre del, støkkva ú. endlangan sal, springe fare tilbage til den inderste del af salen, Þry 27. — 3) udefra, fra havet eller den ydre kyst, þaus í Orvasund ú. fóru Hhund I 24; om lyden, ú. gnýr á eyri Obarr 2; ú. bindr við enda Þjóða 3, 34. — 4) om fjærne lande, knýja ú., føre fra fjærne lande, Mark 1, 12, fœra ú. erkistól of Saxa merki Mark 1, 13; om retningen fra Island, sendu oss ú. Eyv Lv 14. — 5) udefra, med á, laudri dreif á lypting ú. Arn 2, 10. — 6) udvendig, sveipk ú. silfri Völ 24. 35, ú. eldi sveipinn Fáfn 42, eldi vöru eggjar ú. gorrvar Brot 20, jærni kringt utan Heiðr 16. — 7) medmindre, ú. qnnur skopp verði Arm 3 (v. l.

nema, *rigtigere*). — B) *Præp.* 1) *med gen.*, ú. garða *Fj* 1, ú. bækr, 'udenfor bogen', *udvendig*, *Pét* 30. — 2) *med acc.*, ú. pín *Mv* II 19, ú. alla heima *Pul* IV ff. — Fyr ú. *se* fyr.

útanverðr, *adj*, *vedrørende, hørende til, den udvendige side*, á *Agnafit* ú-ri, *pá den yderste del af A.*, *Orv* IV 5.

útbellir, *m*, 'som styrer (et skib) ud' (*pá havet*), Áta skiðs ú., *sømand*, *Pl* 38.

útbod, *n*, *påbud om ledingsfærd*, hafa ú. *Sturl* 3, 3, *jfr* 12.

útfærd, *f*, *rejse til Island*, *GSvert* 5.

útför, *f*, *rejse ud (på havet), vikingetog*, *Orv* IX 33.

úthaf, *n*, *oceanet*, *Merl* II 25, *som v. l. Lil* 10.

úthallr, *adj*, *hældende udad*, renna ú-t, *strömme, løbe, udad*, *Vigl* 22.

úthauðr, *n*, (-rs), 'ud-land', *land, som ligger ude, fjærnt, knarrar ú., havet*, *Bersi* 1, 1.

úthlaup, *n*, 'løben ud', *især om plyn-dringsfærd i et land, ú-i vanr* *SnH* 2, 1 (*her er ordet dobbelttydigt*), *valda ú-um* *Sigv* 12, 4, ú-s *ferðir* *Bkrepp* 2, ú-s *mennt* *Ht* 66, *Sturl* 6, 2.

úthverfir, *adj*, *vendende retten udad*, *augu snúiz ú-i, vender sig helt om (i hovedet)*, *Bós* 4.

úti, *adv*, 1) *ude (modsat inni)*, ú. né (ok) *inni* *Guðr* I 17, *Lil* 1; *udenfor*, ú. fyr *høllu* *Am* 45, ú. fyr *durum* *Hávm* 70, *sitja ú., udenfor huset*, *Sigsk* 6, *Akv* 14 (*om vagten*), *maðr es hér ú.* *Ski* 15, 16, *Grip* 4, *standa ú.* *Völ* 16, 30, *Hhund* I 48, *Brot* 6; — *ude (under åben himmel)*, *sitja ú., om en vólve*, *Vsp* 28, *hlaupa ú.* *Hyndl* 46, 47, *myrkt es ú.* *Ski* 10, ú. á *vegum* *Hávm* 38, ú. á *nillvegi* *Gróg* 13, á *viðum ú.* *Hhund* I 41, II 33. — 2) *ude, på søen*, hafa *flota ú.* *Vell* 7, *jfr* *Hálfs* IV 1, *búa ú. á skeiðum* *Rst* 14, *drekka jöl ú.* *Harkv* 6, *vesa ú. í fgr með* *Lids* 7, *eða eru elligar ú.* *Ragn* V 5, *fylgja e-m ú.* *Orv* VII 24; — *for at betegne afstanden*, ú. í *slíðri* *Suðrvík* *Sigv* 1, 4, *jfr* *Hfr* I, 8. — Hafa *alt ú., egl. have alle mænd samlede (til leding)*, *anvende alle midler*, *Sigv* 5, 3. — 3) *byrgja ú., udelukke, umuliggøre*, *byrgjaz ú. gjafir ok mútur* *Lil* 71.

úttifugl, *m*, *vild fugl (modsat fugle i bur)*, *Sturl* 4, 4.

úttigangr, *m*, *gåen ude, om skøger*, ú-s *púta* *Nj* 26.

úttlegð, *f*, *fredløshed, der består i at en må forlade sit land*, *stokkinn í ú.* *Pl* 27; *Gd* β 24, *Gd* 50.

úttleiða, (-dda, -ddr), *føre ud*, ú-dd *sól, sjæl der har forladt legemet*, 3: *önd*, *Gát* 2.

úttlendir, *adj*, *udenlandsk, fremmed*, ú-t *sáð* *Merl* II 40, ú-ir *fuglar* *Merl* II 86, *brigð orð ú-ra* *Hsv* 47.

úttlimir, *m. pl.*, 'udlemmer', *arme og ben*, *EGills* 1, 20.

úttlægja, (-ða, -ðr), *gøre fredløs, jage ud af landet*, ú. *vini ok frændr* *Gd* 44, *jfr* 49.

úttlæggr, *adj*, *fredløs, gera e-n ú-an* *Harð* 14.

úttnes, *n*, *langt ud stikkende næs, næs-odde*, *Orv* IX 31. *Jfr* *útskagi*.

úttnorðr, *n*, 'ud-nord', *nordvest (fra vest-norsk standpunkt)*, ú. í *haf* *Styrb*.

úttnyrdingr, *m*, *nordvestvind*, *Máni* 1.

úttrostr, *f*, 'ud-vej', *den længst ude liggende del (af landet), kyststrækning*, ú. *Belja dolgs (hvis disse ord hører sammen) må betegne Norges nordvestkyst-land, der må antages at have tilhørt Frey, stået under hans beskyttelse*, *Hál* 5.

útskagi, *m*, = *úttnes*, *Darr* 7.

útsker, *n*, *de(t) fjærreste skær udenfor kysten*, ú. *verða af býrum þvegin* *Mhkv* 6, *ræna ú.* *Frþ* II 3.

Út-Skotar, *m. pl.*, *de yderst (i nord) boende Skotter*, *Merl* II 25.

Útsteinn, *m*, *Utsten, ø nord for Stavanger*, *Harkv* 9, *Sigv* 7, 5, *BjH* 2, *Hæng* V 9, *Ú-s sund* *ESk* 13, 7.

úttströnd, *f*, *den mod havet liggende kyst (modsat 'fjord-kyster)*, *landa ú-ir* *Ht* 79, *Sturl* 5, 2.

úttver, *n*, 'ud-vær', *fischerplads på øer (modsat på landets kyst)*, *fara opt í ú.* *Hæng* V 7, ú-ja *björr, udværenes land, havef, dets blik (jfr blikyrir)*, *guld*, *Sturl* 5, 12; *Meita ú., havet, dets skið, skib*, *Eddá* 1.

úttvé, *n*, *langt ude liggende 've' (vi), bolig (jfr vé)*, *flóðriðs ú., langt ude liggende klippebolig, flóðriðs ú-s Danir, jæfter (digeren forestiller sig disse boende ved havets kyster)*, *Þdr* 12.

V

Denne lyd var oprindelig bilabial, men blev vist allerede omkr. 1200, hvad den nu er på Island, labiodental. Mellem vokaler er f falden sammen med v, jfr hyppige skrivemåder i de ældste håndskrifter som hava. Yderst sjælden findes v dog rimet på et sådant i, f. eks. Sviþor: lífi; hvis dette er et fuldt rim, hvad det næppe er, er sammenfaldet meget gammelt. Foran l er v altid bortfaldet, og foran r som oftest; det findes i vröngu (Egill) og Vröskva (Eilífr) og i de bekendte konstante forbindelser i Eddadigte, særligt i ordet vreiðr (vreiði én gang) og vreka; det må betegnes som meget tvivlsomt, hvorvidt det er berettiget at indsætte v f. eks. i begyndelsen af Trymskvadet eller andre steder, hvor det ikke ligefrem kræves. Først i 14. årh. findes v (analogt) foran o, u (y) — vorðinn, vurðum (vyrði).

vað, n, vad, vadedsted, Vimrar v., dets viðgymnir (s. d.), Tor, Húsdr 6. — Som ønavn (eller skal der læses vøð?) Pul III 3.

vaða, (óð, vaðinn), gå, vade, styrte af sted, 1) vade, i elv, over strøm, v. strauuma Vsp 39, jfr Grí 21. 29, SnE I 286, v. Sæmorn HHj 5, v. Vaðgelmi Reg 4; óðu fast Þdr 8; óðum mjöll Sigv 13, 13, v. leirur Rv 2, v. of, á vág Hárb 13. 47; om skibe, þars brimslóðir óðu Anon (X) II B 2, þorð óðu Þstf 1, 3, (skip) óð fjarðlinna fannir Mark 4, 1; færdes vade, v. í vatni, leve i vand, Reg 2; hrafn óð í valblóði Krm 2, (ulfr) óð í blóði ÞKolb 3, 14, þorð óðu í blóði BjH 2, þenkneif óð í blóði Hfr 3, 17. — 2) fare, styrte af sted, om mænd, v. at vígi Reg 24, Am 92, v. í folk Harkv 20, Darr 4, óð með øxi fram Arn 3, 10, konungr óð fram Þorm 2, 23, v. í blóðrøst (acc.) Sigv 12, 8; v. fyr skjöldu Ingj 1, 1, vaðin í þyshöllu (datív), farende frem og tilbage inde i tummelhallen, Akv 29; om faner, vé v. Darr 6, stöng óð Sigv 12, 12, merki óð BjH 5, — om solen ved aftentide, v. í vé Skúll 2, — om bølgen, uðr veðr eisandi GrHj 1; — om spyd, séa flein í folki v. Hávm 150; — om gaver, der udstros, láta skiran malm v. Akv 39, vitar valstaða v. at gjöf Ht 86, jfr láta gollskákir v. með höndum Akv 10; — om digt, lofun veðr fram Ht 69. — 3) part.

vaðinn, berøvet, kraftesløs (jfr genginn), v. at vilja, berøvet sin lyst, Sigsk 57, Hamð 5 (står v. absolut i samme betydning i det fra Akv 29 anførte sted?).

Vaðbatúli, f, i víðri V. Merl II 77; ordet er opstået ved misforståelse; originalen har „de vado baculi“.

Vaðgelmir, m, en af Nastrands elve (egl 'den hvis vadedsted bruser', så at dermed betegnes, at ikke engang elvens vadedsteder er lette at passere), vaða V-i Reg 4.

Vaðla, f, elv i Nærheden af Borró (Borre), V-u straumr Yt 31.

vaðr, m, fiskesnøre, gerva sér vað Hym 21, v. lá vilgi slakr Rdr 16, greiddr v. Pét 21.

vaf, n, noget man vikler om (vefja), eller noget som er viklet op (spiralformet; jfr „vof, hringar“, SnE II 494), handar vaf, ring, handar v-s gildir, gavmild mand, Sindr 6.

vaira, (-aða, -at), farte om, v-ar þú við-flogull Hæng VII 2.

vairlogi, m, flakkende lue, lue som bevæger sig idelig op og ned, til siderne, især om den lue man tænkte sig omgav fruertuer i sagntiden og som tænkes uigennemtrængelig, Pul IV pp 2, of myrkvan vísan v-a Skí 8. 9, salr slunginn vísun v-a Fj 31; når 'vaverluen' kaldes 'mörk' må dermed menes 'uigennemtrængelig for øjet', når den kaldes vís, må dermed menes at den er 'uundgæelig på vejen' for enhver, der vil trænge ind i hallen, den omgiver; v. heims skála, solen, ESk 12, 1; urigtig v. l. ESk 11, 5.

Vafþrúdnir, m, jætte med hvem Ódin havde kappestrid om visdom (egl 'stærk i udviklede, vanskelige spørgsmål'), Vafþr. passim, Pul IV b 5.

vagga, f, vugge, Mv II 11.

vagn, m, 1) vogn, v. at beita, spænde trækdyr for vognen, Guðr II 18, ör v-i Orv IX 40, hefja í v-a Guðr II 35, v-a borg, vognborg, ESk 6, 56, v-s slóðgata Orv IX 38. — I kenninger, for jord (jordens overflade): v-a ver Alv 3, v-a græðir Anon (X) II B 3 (jfr dolgr), — for Ódin: v-a rúni (jfr Kjalar þás kjalka drók) St 22, — for skib: v. gymis (ved rettelse) Tindr 1, 2, hlunns v. Styrkarr, kjalar v. Þjóða 1, 12. — 2) Karlsvoggen, stjærnebilledet, v-s höll, himmel, Heilv

14; i øvrigt mest i pl, v-a ból, d. s., *Gd* β 15, v-a braut *Pét* 14; v-s geymir, *gud*, *Mgr* 38, v-a gramr, d. s., *Gd* 5; bragningr sólar v-a *Katr* 20. 34, her betyder sólar v-ar snarest himlen, men det er muligt, at det kun betyder det nævnte stjernebillede. — 3) som mandsnavn, V. Ákason *Vígf* 1, *ÞGísl* 12, *Jóms* 9. 14 o. s. v. — Jfr *hvél*.

vagna, f, delfinart (*delphinus orca*), i en lidet forståelig sammenhæng, *Hfl* 21 (uægte halvvers); v-u læð, havet, *Ód* 28, v-u hrynslóð, d. s., *Ód* 7.

vagnbraut, f, 'vognens (v: Karlsvognens) vej', himmel, valdr v-ar, *gud*, *Obarr* 1.

vagnbryggja, f, 'vognens (v: Karlsvognens) brygge', himmel, *Nik* 1, 3.

Vagnhöfði, m, jætite, *Þul* IV f 1; jfr *Saxos* „*Vagnophitus*“.

vagnræfr, n, 'vognens (v: Karlsvognens) tag', himmel, v-rs vlsi, *gud*, *ESk* 6, 71.

vagnskreytir, m, 'vogn-udruster', víka vagn, skib, dets skreytir, søfarer, *Ísl-dr* 4.

1. vaka, (-ða, -at), 1) våge, være vågen, v. vordr goða *Lok* 48, vaki ek ofvalt *Vpl* 31, v. of allar nætr *Háv*m 23, einn vakði *Gunnarr Brot* 12, opt v-ir drengr *Bjht* 2, 22, at mildinga mengi vakði, var, blev, vågen, *Hhund* I 26; imper., v-i, vær vågen, vågn, *Hyndl* 1, *Grög* 1, *HHj* 24, *Grott* 18, *Bjark* 1, v-i hann at vilja, måtte han i vågen tilstand leve efter ønske (lyst), *Grott* 5. — 2) være vågen, v: i bevægelse, låta saka snót (v: Hildi, kampen) v. *Hfl* 13, v. i vindi, om bølgerne, *Heið* 21, víg-spijoll (v: bavn) v., er vågen, kommer tilsynne, *Grott* 19, við þat skal vilbjörg v., vise sig, blive til, *Gri* 45.

2. vaka, f, vågen, *vigilie*, v-ur með föstu *Gd* 36; réttlig v. *EGíls* 2, 14. — Jfr and-.

vakinn, part. adj, vågen, vesa v. *Háv*m 100.

vakna, (-aða, -aðr), vågne, *Dry* 1, *Am* 10, *HHj* 23, *Korm* *Lv* 37, v. ör svefni *Grip* 16, *Merl* II 15, v. við illan draum, vågne ved (formedelst) en ond dröm, men tidlig har udtrykket fået en betydning 'som af en ond dröm', (selv om en sådan ikke var tilstede), *Rár* 3, v. veginn, vågne efter at have fået banesåret, *Sól* 6; v. ör mouldu, om opstandelsen, *Has* 31, v. frá illu, vende sig til det gode, omvende sig, *Pl* 6.

vakr, adj, bevægelig, årvågen, v. þú vert *Hsv* 9, kosta v. at vera *Hsv* 18, v. herr, årvågne, påpasselige, mænd, *Heilv* 7. — Som navn på Odin, *Þul* IV jf 7. — Navn på en hest, *Morginn* (reið) *Vakri Þul* II 2, *IV* rr 2, *Ræfils* V., skib, *Rv* 31, *Marnar* V., d. s., *Hfr* *Lv* 3. — Jfr ár-.

vakta, (-aða, -aðr), iagttag, v. einn hlut, iagttag, overholde, én ting, *Mv* III 6, v. mektargjörð *Mey* 36, v. várar sektir verðlaust, iagttag vor skyld (som) uden

værd (gengæld), gengæld ikke vor skyld, *Már* 7. Ordet er et yngre låneord.

1. val, norsk form for vel, *Eg* *Lv* 14.

2. val, n, valg, udvalg, mest manna v., de bedste mænd, *Hyndl* 11. 16, v. fremðar manna *ESk* 6. 10, *Haddingja* v. *Hál* 11, *Vinða* v. *Sindr* 3, v. drengja *Hl* 19 a, v. veiga, udsøgte drikkevarer, *Ht* 25.

1. vala, Hást 3, urigtig v. l. for vir(ð)a.

2. vala, f, den knokkel, der forbinder læg og lår, i pl synes det at være brugt om hele benet, léi es liggr i *Víðörn*is vplum *Fj* 30. — Jfr hnit-, hvél-, streng-.

valafolk, n, udvalgt skare, udvalgte krigere (vala af et vali, jfr einvali, einvala lið), *Sturl* 4, 17.

valamalmr, m, egl 'vælsk malm', fremmed guld (vala egl gen. af Valir, men ordene er åbenbart smeltede sammen til et hele, i al fald på det sidste sted), þeir hafa veðjat v-i *Hyndl* 9, mér gaf *Vikarr* v-m *Gautr* II 17; der er næppe grund til at skrive vála, ti vála-svarer metrisk til hlaðinn *Hyndl* 10 og til jötun-*Gautr* II 24.

valarípt, n, egl 'vælsk tøj, dug', fremmed tøj, tæppe, v. vel fáid *Sigs* 66.

Valaskjöld, f, Odins hal, *Gri* 6; af vala, gen. pl. af valr, 'de faldne mænds' (ved gen. pl. sigtes her til de mange kampe) og skjöld, hal; ordet er ganske identisk med *Valhöll*.

valbassi, m, galt, *Þul* IV dd.

valbaugr, m, egl 'vælsk ring', fremmed ring, i veltanda vatni lýsask v-ar, om *Niblungeskatten*, *Akv* 27.

valbjórr, m, 'faldne mænds væske', blod, fá vitni v-r *Ht* 11.

Valbjörg, n, pl, sagnlokalitet, *Guðr* II 33.

Valbjörn, m, sagnperson, *Orv* IV β 3.

valblóð, n, blod af faldne, ligblod, *Ghv* 4, *Krm* 2.

valbrandr, m, 'val-, de faldnes, -brand', v-s sund = val-sunds brandr, blodets ild, sværd, dets land, skjold, hvis *Njörðr*, *kriger*, *Sindr* 6. — Som mandsnavn, V-s synir *Háv* 12. 13.

valbraut, f, 'falke-sti', arm, v-ar *Gunnr*, kvinde, *EGíls* 1, 22.

valbreki, m, 'val-, de faldnes, -bølge', blod, fljót v-a, blod-ström, *Merl* II 70.

valbrik, f, 'val-, de faldnes, -bræt', skjold, *Yggr* v-ar, *kriger*, *Híldr*.

valbroddr, m, 'val-, de faldnes, -brod', *Ht* 79, men falbroddr er her den rigtige læsemåde.

valbróð, f, 'bytte, føde, der består i en fældet, dræbt', manna v-ir, føde af dræbte personer, *Akv* 36.

valbygg, n, toradet byg (egl 'vælsk, fremmed, byg'), *Þul* IV ddd 2, v. mala *Hhund* II 3; v. Yggjar, synes at være kenning for 'de faldne', 'Odins (afmejedede) korn', *Þjóða* 3, 32.

valbøst, f, synes at være den rigtige form (og ikke f. eks. -bøstr, m), *Þul* IV l 11, hvor det findes blandt 'sværdets

dele' (v. l. -bust, -bast); *sikkert* betyder ordet dette, d. v. s. en del af sværdet, men hvilken denne er, er ganske usikkert (SE mente, at det mulig var ryggen på et enægget sværd, men det er det næppe; på grund af forleddet val- skulde man tro, at det var et sted nær ved spidsen), å v-u verpr naðr hala, en slange ringler halen på v. (dativ), HHJ 9, (rúnar) å v-um (mærk brugen af pl), Sigrðr 6; i kenninger, v-ar røðull, sværd, ESk 6, 43, v-a (pl) eldr, sværd, Eg Lv 40, v-a Rín, blod, ESk 7, 6. Et forsøg på forklaring af ordet findes Falk, Waff 30 f.

vald, n, magt, herredømme, rådighed, eiga mikils v. Hárb 25, eiga v. foldar Ht 12, Hfr Lv 9, v. Viðris Hfr Lv 7, tamr v-i e-s Refr 2, 3, scemd og v. Lil 26, heiðr og v. Lil 17, v. og ástir Lil 13, jfr halvverset SnE II 240 (þar er ómælt v. o. s. v.), í sínu v-i Lil 6, af þínu v-i, på grund af din magt, Sturl 3, 4, kyrrleiks v., magten til at holde noget roligt, Lil 1, v. myrkra Gd 49, auka v. Sturl 3, 20, hölf eru völd und Kalfi Kolgr, er v-it beiddi, som magten, ɔ: dens ihænde-haver, krævede, Lil 61, leggja á v. e-s, overlade noget til ens afgørelse, Sól 20, e-t þröask með v-i, med den vundne magt (embede), Gd 29, halda v., beholde sin magt (embede), Gd 54, halda v-i Gd 51; — magtområde, rige, breitt v. Hökonar Tindr 1, 10, páva v. Sturl 3, 1; — völd, skyld, kenna e-m völd e-s, beskyldt en for noget, Hsv 39. — Jfr ein-, stór-

valda, (væld, olla, valdit), 1) have magt, rådighed, med dativ, v. véum Gri 13; v. öllu Mark 3, 1, mátt sjalfr v., du kan selv råde, bestemme, Am 60, einn þú því ollir, du magtede det hele alene, Am 83, rik sköp v. Korm Lv 40, ef ek má v., hvis jeg skal råde, Þorm 2, 18, skald biðr af goð v-i Sjórs 3, v-i goð hver skalk slíta aldri Hfr Lv 28, goð má v. hvárr o. s. v. Þfagr 2, v-andi guð Mv III 1, v-andi láðs lýbrautar, guldets besidder, Þuridr, hers v-andi Ht 49, fá i sin magt, v. höppum Rst 10, v. gagni Sigv 12, 6. — 2) have den afgørende myndighed med hensyn til noget's ikrafttræden, forårsage, afstedkomme, volde, med dativ, Hhund II 26, Grip 51, Fáfn 25 o. s. v., Haustl 3, 17, BjH 6, Hfr 3, 27, Gunnl Lv 12, Mhk 10, v. hvöru Eyv Lv 14, v. morði Othelg 9, Íslðr 4, Gráf 9, v. sókn Ött 3, 6, v. styr Hl 28 a, v. vígi GSúrs 16, Bbreiðv 2, v. bana ÞKolb 3, 12, v. aldrspellu Rst 5, v. aldrlagi GSúrs 30, v. dauða Þmáhl 12, v. gny Anon (X) I B 8, v. starfi Sigv 1, 7, v. upphöfum Sigv 1, 4, v. rógi Íslðr 19, v. sökum Has 17, v. þölvu Korm Lv 48, v. Venða sorg Arn 2, 11, v. fundi Sigv 2, 3, hlut veld ek mínum, jeg har min part i skylden, Am 84; vigs v-andi Orv IX 1, jfr halda upp því es v., bære (lide straf for) hvad de forskylder, Þjóða 3, 24; v. e-u, med følgende es-sætning, ærskan veldr því es Mberf

6, vér völdum því es Hásk 12; HHJ 26; uden dativ, St 2, Hhund II 45, Lok 47; med at, hon olli því at Sigv 9, 2, absolut, trautt kallak þann v. er varar, bære skylden, Mhk 19, eða v. aðrir Am 12; Guðr II 28. — 3) med dat. pers., volde en (noget), hitt veldr (mér), det er grunden til, at jeg o. s. v., Þorm 2, 24, veldr elli mér HolmgB 12, hvat kveða v. vífi, noget går der af, Hfr Lv 18, en ek v. stálaldrs stríðbendi ÞKolb Lv 9, — med dobbelt dativ, v. e-m dauða Hhund I 55. — med gen., láta tilgørðir v. hylli sinnar, lade sin gunst bero på fortjenester, lönne enhver efter fortjeneste, Þjóða 3, 26. — Part. v-andar (pl), Anon (XII) B 16.

valdaðar, Ólvir 2, i en forvansket sammenhæng.

Valdamarr, m, Valdemar d. store i Rusland, Eaðð 6; — ukendt person, Sigv 12, 23.

valdari, m, ihænde-haver, v. sigrs, sejr-vinder, Mark 1, 8. Jfr valderir.

Valdarr, m, sagnkonge, V. [réð] Dönun Guðr II 19; Herv V 1.

vald-Eir, f, 'rådene Eir', v. gamans, Eir (gudinde) som råder over elskovsnydelse, yder sin elskov, elskovssyg kvinde, Anon (X) I B 3; valdeirs Anon (XIII) B 19 er uklart og vistnok tildels forvansket.

valderir, m, styrer, v. éls foldar, gud, Pl 26. Jfr valdari.

valdi, m, styrer, besidder (ihænde-haver), folks v., hövding, ÞTref 1, v. vígfoldar vandar, sværdets styrer, kriger, Ht 30, v. mildi, miskundhedens besidder, gud, Heilv 9; styrjar v., kampens fører, kriger, Ht 63; hertil skal måske henføres vegs v-ar, hövdinge (ordet kunde også komme af valdr), SnE II 198. — Jfr all-, ein-, folk-, þri-

valdr, m, 1) = foregående, som har magten (over noget), styrer, besidder, v. Hørða, norsk konge, Vell 26, v. norrœnnar aldar Sturl 6, 7, v. hersa, konge, Yt 14, vés vægi-v., Sigurd jarl, Korm 1, 6, v. galga, Odin, Helgöl, Þhred 9, liðs v., konge, ESk 6, 62; om gud, v. himna, v. heims ESk 6, 63, Pl 19, Has 20, Lil 37, v. mána SnE II 232, Gd þ 1, v. vagnbrautar Obarr 1, v. hreggs tjalda Has 57, v. heimsalar tjalda Arngr 2, 3, v. fjornis foldar Pl 1, v. veðra grundar Has 63, v. munka Hallv 7, v. presta Mgr 8, dýrðar v. Has 36, v. náðar Heil 11; v. rausnar, udmærket mand, Pl 15. — 2) ejer, bruger (af noget), v. skjaldar Ht 5, v. hlífar Glðr 4, v. hjalms Hl 31 b, v. fleins Íslðr 23, v. fleina Bjht 2, 1, v. stála Ht 44, v. bláserkjar GSúrs 12, v. vígbalkar Bbreiðv 2, v. brynþinga (v. l.) Sigrd 5, v. reiðar Korm Lv 34, kjóla v. Hymer, Hym 19, v. eybaugs víggja Eskál Lv 3, v. tjalda há-Sleipnis Þorm 1, 2; bjargs skjöldunga (jætters) veig-v., digter, GSúrs 14, v. vegs né vægðar Anon (XII) B 5, v.

spjalda, *Skt Peder, Pét 20.* — 3) *forársager*, v. vígs *ÓTranon 4*, v. víga *Stúfr 2*, v. hildar *Drv (XI) 6*, v. rómu *Hl 16 a*, v. skjaldar vinds *EGíls 3, 9*, v. hólða morðs *Vell 21*, v. vígstorma *Ólhv 1*; v. golls ótta, *gavmild mand, ÞSær 2, 3.* — *Jfr* all-, blakk-, dóm-, ein-, fár-, folk-, geir-, glæ-, láð-, mót-, ná-, ógn-, reiði-, skoll-, vægi-, þrif-, þrúð-.

valdreyri, m, faldne mænds blod (*jfr* valblóð), svelta v-a (*dat.*), sulte ved (*ikke at give*) blod, *Harkv 13*, í v-a *Grott 20.*

valdreyrugr, adj, besudlet, vædet i en dræbt mands blod, vöpn v-ug Grott 18.

valdrós, f, 'val-kvinde', valkyrje, blóm v-ar, skjöld, Sturl 5, 4.

valdýr, n, 'val-dyr', ulv, Fenrir, Vsp 55.

valdogg, f, 'val-dugg', blod, v. sleginn Hhund 11 44; Hást 3.

valfall, n, 1) 'val-fald', fald i kamp, mandefald, né komr meira v. of her Arn 6, 9, verðung þótti (∴: vesa) v. Ott 3, 8; v-i nár (ved rettelse) Anon (XIII) B 44, vítni v-s, viðnesbyrd om, Vell 15, fyr v-i Darr 1, at v-i, i (under) kampen, GDropf 4, v. má nú kalla Rv 25. — 2) selve de faldne, orn gall of v-i Ragn VIII 2, (orn) spornaði of v-i Grani 2, vargr rann at vitja v-s Valg 7, hlaða völlu v-um Vell 32; Gráf 14 er teksten ufuldstændig.

valfallinn, adj, falden, dræbt i slaget, v. nágrundar óss Þmáhl 3.

valfasti, m, 1) 'val-, de faldnes, -ild', sværd, v-a veðr (jfr veðrorr), kamp, Ott 2, 13. — 2) ild, djúps v., guld, Gisl 1, 16.

val-Freyja, f, 'valens Freyja', valkyrje, kamp, v-u starr, kriger, Nj (XII) 1.

valflugl, m, 'valens fugl', ravn, Ragn X 1.

Valföðr, m, (-rs), Valfader, Odin, Gri 48, Vsp 1, Þul IV jj 5.

valgagl, n, 'val-, de faldnes, -gæsling', ravn, Tindr 1, 3; i pl. Hæng VII 1.

valgaldr, m, tryllesang til at opvække en død, Bár 4.

valgammr, m, 'val-grib', örn, Arn 2, 15, Sturl 3, 9, 5, 18.

Val-Gautr, m, 'valens Gaut', Odin, Þul IV jj 8, Refr 2, 3.

valgjarn, adj, valgrisk, v-gjörn Viðris grey Hhund 1 13.

valgjóðr, m, 'val-fugl', ravn, Hl 25 b.

valglaumr, m, af usikker betydning, kunde være navn på en hest (jfr Glaumr), men er vel snarere 'den muntre skare af faldne', ∴: Einherjerne, år straumr þykkir of mikill v-i at vaða (jfr Þund) Gri 21.

valglitnir, m, galt, Þul IV dd.

valgrennir, m, 'falke-mætier', vápnboða valr, ravn, det hele, kriger, ESk 3, 2.

Valgrind, f, 1) 'de dødes dør', dören, (tremmedören) ind til Valhals gård, Gri 22. — 2) også som kenning for 'skjöld', v-ar Gefn, valkyrje, hendes veðr, kamp, Eyy Lv 4.

valgrund, f, 'falke-land', arm, v-ar tróða, kvinde, Vígl 11.

valgöltr, m, vistnok hjælm (jfr hildigöltr), v-ar þornar, krigere, Gráf 6, veltir v-ar, som laader hjælmen (med hovedet i) vælte, kriger, ÞTref 1.

valhímnir, m, hjælm (jfr foregående), Þul IV s 1.

Valhöll, f, 'de faldnes hal', Odins hal, hvor Einherjerne samles, vø V-ar, Valhals tab (Balders død), Vsp 33; beskrives Gri 8—10, 23; Hyndl 1, Hásk 1, 9, Eirm 1. — Om en fyrstes hal, drekka vin í v-u Akv 2, 14.

Valin, f, elv, Þul IV v 4.

Valir, m, pl, 1) Galler, Vælskmænd, om indbyggerne især i Frankrig, Völum (réd) Klarr Herv V 1; om Cornwalls indbyggerne, en V. skjalla Merl I 23. — 2) træet (egl. 'hærtagen vælsk mand'), v-a mengi Sigsk 66.

valjörð, f, 'valens, de faldnes, jord', Eðlun Jfn 36,

valplads, v-ar veljandi, kriger, Eyy Lv 11.

valk, n, ilde medfart, v. veraldar Gd 71 (her vistnok válk = senisl. volk).

valka, (-aða, -aðr), valke, guide (med hænderne), vride, fljótt v-aðr, hurtig behandlet, i overtlelse besluttet (forklaret ved skjótráðinn), Ht 17 (jfr Arkiv XV, 219, XVIII, 77); i obskøn betydning, sem v-i (konu) Bbreiðv 2.

Valkerar, m, pl, vistnok beboerne af det nuværende Watcheren i Holland, bregða V-a líki, forvandle deres udseende, slá dem ihjæl, Hfr 2, 7.

valkjósandi, m, 'val-kærer', Odin, v-a vin, digterdrikken, digt, dets beiðir, skjald, Korm Lv 21.

valkliif, n, 'falke-klippe, falke-land', arm, v-s band, armring, dens björk, kvinde, Ólhelg 4; v-a furr, guld (ring), EGíls 1, 16.

valkyrja, f, valkyrje (egl 'val-kærerske', som udvælger dem, der skal falde, og som sådan Odins tjænerinde; oprindelig døds gudinde; jfr Þul h 4), så v-ur vitt of komnar Vsp 30, v. øtul ámtlig Hhund I 38; Harkv 2, Hásk 11, Húsdr 9, Eirm 1, Darr 6.

valkøstr, m, 'val-dyng', dyng af lig (dræbte mænd), Merl II 68, víðr v. Líds 3, varmr, heitr, v. ÞKolb 3, 4, Mark 1, 19, hlaða vang v-um Eg Lv 11, hlaða hóva, þunga v-u Hfr 2, 3, Ott 2, 9, draga v-t, slæbe ligene bort, om ulvene, Arn 3, 15, v. lá þar hæri Arn 2, 13, v. syndi at landi Kollu 5; v-ar bára, blod, Haustl 3, Þhyn, v-ar blik, sværd, Sturl 2, 2.

1. *Valland, n, Vælskland, Gallien, Heil 26; ubestemt er vistnok Hárb 24, hvis ikke ordet her er en symbolsk betegnelse for 'drabenes land', verden, hvor der kæmpes, jfr sammenhængen; denne betydning har ordet utvivlsomt Heil 2.*

2. *valland, se Valland.*

3. *valland, n, 'falke-land', arm, brandar v-s, guldringe, Ht 44.*

vallangr, m, sværd (det første led er

vel valr, jfr(?) shettl. ollek 'lille (og tynd) lange', af et val-langa Jakobsen, no. val-longa), Pul IV 1 4 (v. l. val-).

vallar Þklypp er uforstået.

vallátr, n, 'falke-leje', klippe (adskilt ved tmesis, jfr Listi), Þdr 20.

vallbaugr, m, 'jord-ring', slange (vøllr vel = jorð), v-s vengi, guld, Bkrepp 3.

vallbingr, m, eller vallbiugr (-bjúgr), usikkert i form og betydning, Bergb 8.

vallfinnandi, m, 'mark-giver', linna v., slange-markens, guldets, giver, Anon (XIII) B 62.

vallóir, m, en vis fugl, Pul IV xx 7.

vallrauf, f, egl. 'rikt i marken', og dernæst et af marken løsrevet stykke', við v. vineyjar, 'det af marken (sletten) store afrevne (bortpløjede) stykke, bestående af græsvangsoen', om Sælland, Rdr 13.

vallrjóðandi, m, 'mark-rødfarver', som farver marken rød i blod, kriger, raun allra v-a dugir ESK 6, 10.

vallroð, n, rødfarvning af jorden (med blod), lið verðr at v-i, mandskabet, krigerne, bliver til v., d. v. s. deres blod udøses så at jorden farves deraf, Merl I 33.

vallræfr, n, 'markens, jordens, tag', himmel, vørðr v-rs, gud, Leið 10.

vallskor, f, (v. l. valskor s. d.), 'mark-, jord-ridse', kunde måske betyde 'grav', víf lukt ok læst i v-um (i gravene), Hel, Grett 1, 1.

valmar, Grott 20, er vist forskrevet; i hds findes et kommalignende tegn forneden mellem l og m, hvorved en rettelsete andtydes, men det er ikke klart, hvad der skulde være ment; man kunde tænke på et vapnar (l og første streg i m plus kommaet kunde tænkes som þ), ɔ: vadnar af vadinn (hds T har valnar se udg. s. 99); eruma vadnar i valdreyra, vi er endnu ikke kommet ud i blodstrømmen (derfor må vi male kraftigere?), er dog ikke et ret naturligt udtryk.

valmeiðr, m, 'hest-træ', víðis Valr, skib, dets meiðr, mand, Þjóða 4, 9.

valmær, f, 'val-mø', = valkyrja, valkyrje, kamp (i prosa SnE I 420); heyja v-mey, kæmpe, Vell 21, alir v-meyjar, kriger, Ragnarsþ.

valnaðr, m, 'valens, de faldnes, slange', sværd, v-rs hælir, kriger, Þmáhl 1.

valneskr, adj, vælsk, fremmed, víf v-sk Guðr II 35.

valnir, m, sværd (af valr), Pul IV 1 4.

valnistandi, m, 'falke-føder', vigra seiðs (kampens) valr, ravn, dens føder, kriger, Guthkört.

valnærar GSúrs 33 er vist fejl for váss nærar.

1. valr, m, falk, Pul IV ss 2, i kenninger for ravn: holunda v. TorfE 3, unda v. Ragn V 4 men urigtig (f. unvalr), brimis sunda v. ESK 6, 55, hræva v. (v. l. nagr) TorfE 3, hanga v. Tindr 1, 7, jfr Hást 5, gunnar v. ESK 1, 5 (jfr munnlituðr), vígs

v. Hskv 3, 3, víga v. Hl 31 a, fleingaldr v. Ísldr 7, blóðs v. Gódds 7, gallópnis víðis v. Skúli 1, 1, heiðar v. Ragn VIII 1, — for arm: v-a grund Sturl 4, 35, v-a leið Ht 43, v-s reitir Ht 42, v-a stræti ESK 6, 25, v-a slóð Ólhelg 10, v-a hreifi-slóð GSúrs 27; — alene som rovfugl, v. slítr kilju Anon (XIII) B 44. — Som mandshavn, Háls IX 15. — Jfr blóð-, dökk-, hanga-, mórð-, unn-.

2. Valr, m, hest (egl opkaldt efter valr = falk, jfr Hrafn), Pul I a 1, II 2 (her som Vesteins hest), IV rr 2. — I kenninger for skib: V. Virfils Eddá 4, V. víka ÞGísl 1, Ingj 1, 2, V. geima Arn 2, 19, V. víðis GrHj 4, V-ar svalheims Þloft 2, 6, Strandar V. Steinunn 2, V. Vimrar E Sk 1, 1, V. byrjar Þfagr 7, V. stinga Ólhv 2, 8, V. krapta Hárekr 2, stafna V. (hds stafn-Valr) Anon (X) I B 8; hellsis V., tøjret hest(?), Eg Lv 44. — Jfr borð-, hrann-, kenni-, skraut-, stafn-, þram-.

3. valr, m, val, de faldne (som de ligger på jorden efter slaget), v. = eggdaudir menn Gát 1, kjósa val, bestemte hvem der skal falde, fælde hinanden, Vafþr 41, jfr Finng, men vælge (en del af) de faldne (som sit øje), om Freyja, Grí 14, eiga v-s kosti Darr 6, v. fellr Þ Gísl 9, falla í val Hárb 24, Guðr I 6, fella val, fælde mænd så at de bliver v., Hárb 16, Rþ 37, Sigsk 37, Óðinn hlaut val Vell 32, vita val Hhund II 43, v. lá Hfl 3, Sigv 7, 2, v. lá á sandi Hárv 12, val rak of strandir Krm 9, nýfeldr v. Hávm 87, hoggvinn v. Þjóða 1, 7, gefa val vargi Sigv 11, 1, fáa vargi val Eg Lv 40, standa á val Gotna, på de faldne Goter, Hamð 30, om en enkelt person, eggmóðr v. Grí 53. — I kenninger, for ravn: v-s vákar Þfagr 1, v-s veiðiviti (s. d.) Ragnsþ, — for sværd: ormr v-s Ht 6.

4. valr, adj, rund, cylinderformet, v. vinferrill, det runde bæger (kar), Hym 31: oívalt, der kunde synes sammensat af of præp. og ntr af v., forekommer ofte i prosa, men ikke i digte, såvidt dette kan kontrolleres; der står i hds altid ávalt, s. d.

valrauðr, adj, blodrød, rød af blod, serki v-a Akv 4, men rødet er, især i den sammenhæng, meget urimeligt; i hds står valrþa; rettelseten valræna, fremmed-agtig, fremmed (ɔ: kostbar), træffer måske det rigtige. Jfr Bugge, Beitr. XXV, 242.

valrúnar, f. pl, 'runer angående valr, mandefald', forblømt meddelelse om kamp og fald, Hhund II 12.

val-Rognir, urigtig v. l. til valþögn.

valsændir, m, kun i forbindelsen v. vandar = val-vandar sendir, som sætter 'valens vánd', sværdet, i bevægelse, kriger, Sindr 2.

valserkr, m, kun i forbindelsen v-jar veðrhirðir = vals veðrs (kampens) serkr, brynje, dens hirðir, kriger, Vell 27.

Valshamarr, *m*, gård på Snæfellsnæs (vestl. Island), Ólhf 3, 1, ÞormÓl 1, 6.

valsinni, *n*, 'val-følge', følge som består af de faldne, Einherjerne i Valhal, deres forsamling, es kveðr ver minn i v., siger at min mand er blandt Einherjerne, Hmynd 6. 7.

Valskjöld, *f*, elv, Dul IV v 1.

valskóð, *n*, 'våben der bevirker mandefald' (jfr hræskóð), GOdds 4.

valskr, *adj*, vælsk, egl. gallisk (fransk), spansk, riddarinn v-i Mberf 2, Anon (XII) B 2, v-ir jarlar Gísl 1, 10 (normanniske jarler), v-t víf, sprund, Ermingerd i Narbonne, Rv 19. 22, v-ar þjóðir Hl 37 b, men Spaniere, Sturl 3, 19; derimod er ordet Merl II 25 oversættelse af Gallicani (saltus); — især om sværd og våben, hvor det er muligt at v. undertiden blot betyder fremmed, v-t sverð Oddgr 18, völsk sverð Harkv 8, Sigv 1, 6, v. brandr, brandar Þham 1, 4, Arn 3, 9, v. hjalnr Sigv 13, 5.

valslöngva, *f*, et slags kastemaskine (i krig), måske egl. 'vælsk slynge' (lat. ballista), v-ur tóku riða hvast ESk 1, 5, v-u brik, skjold, dettes rymr, kamp, Sturl 2, 3 (jfr rymgæðir).

Valsnes, *n*, på Nordmøre, Ív 30.

valstaðr, *m*, 'falke-sted', arm, vitar v-a, armrिंगe, Ht 86.

valstafr, *m*, 'falke-stavn (-land)', arm, Gyð 6 (sammenhængen er mangelfuld); som urigtig læsemåde Rst 26.

valsteina, *f*, 'val-stævne', kamp, visa til v-u, udæske en til kamp på et bestemt sted, Hhund I 19.

valstöð, *f*, 'falke-opholdssted', arm, á v-var Þfagr 12.

valsfæandi, *m*, 'som dræber så at der fremkommer valr', kriger, Yt 13. Jfr Aarbb. 1881 s. 222 f.

valt, *adv*, = ávalt (jfr 4. valr), altid, Jóms 38, Mhkv 26, Líkn 41.

valtafn, *n*, bytte der består i valr, lig, geta v. i mun hrafini GSúrs 29, gefa, veita v. hrafini Krm 16, Þorm 2, 20, hrafn hreyfðisk of hjörklufðu v-i Sturl 5, 10, hrafnar vönðusk v-i (som v. l.) Okik 1, 1.

Valtarnr, *m*, 'Drabsvant', fingeret navn på Odins fader (i virkeligheden epitet til ham selv), Þdr 6.

valteigr, *m*, 'falke-land', arm, v-s Hildir, kvinde, Hhard 19.

valteinn, *m*, 'val-tén', sværd (jfr hræteinn), v-s spakfrömuðr, kriger, Yt 8.

valtívi, *m*, 'val-gud', kriger, betegnelse for Surt som hovedmanden i Ragnarokskampen, sverð v-a, krigerens (Surts) sværd, Vsp 52 (anderledes BMölsen, Arkiv XXX 152 f).

valtr, *adj*, 'væltelig', som ikke står fast, kan vælte, upålidelig, v. karfi, om en båd, der let kunde kænre, Sigv 3, 2; auðr . . . v-astr vina Hávm 78. — Jfr fjör-

valtún, *n*, 'falke-tun', arm, v-s linnr,

armring, dens Lofn, kvinde, EGils 1, 33.

val-Týr, *m*, 'val-Ty', Odin, brúðr v-s, jorden, Hál 15; — pl. valtvár, valguderne, aserne, búa . . . vel v-ar Vsp 62, v-ar veidar nómu Hym 1.

valþiðurr, *m*, 'val-tiur', ravn, Drv (XI) 8.

Valþjófr, *m*, sagnperson, Krm 11; — hövding i England (11. årh), ÞSkall 2, Harst.

valþögn, *f*, valkyrje, (egl. 'val-modtager-ske', þögn til þiggja?), v-ar (v. l. þaugnar, þaugnir m. m.) hlymr (jfr hlymmildingr), kamp, Sindr 6.

valþögnir, *m*, Odin, (egl. 'val-modtager?'), v-is Vör, valkyrje, hendes skíð, sværd, dettes bendir, kriger, VGl 8.

vamm, *n*, fejl, brøst, især af moralsk art, v. þal es væri Sigsk 5, v-a vanr, varr Hávm 22, Hsv 21, esa þér v-a vant Lok 30, telja vömm Lok 52, leita e-m v-s, vancere, beskæmme en (ved forførelse), Oddgr 5, auðsenna er annars v. Mhkv 23, v-a varr St 20, v-a full, om en heks, Sigdr 26; Tannr, v-s stríðkviðjandi, som kraftig fornægter lyde, lydefri person, om Tor, Þdr 10; — v-i firð íþrótt, fri for fejl, om digtningen, St 24; kopsungr fær vömm í vasi, får beskædigelser, bliver medtagen, Anon (XI) Lv 8.

vammalauss, *adj*, fri for fejl, gött es v-um vesa Sól 30, jfr Hsv 3, láta e-a vesa v-a, lade være med at bebrejde en hendes fejl, Lok 53, vesa v-t við e-n, opføre sig brødefrit, uadletlig over for, Sigdr 22.

vammלאuss, *adj*, s. s. foregående, vesa v. (v. l.) Hsv 3; — láta e-a fara v-a, ukrænket, Ragn II 3 (jfr vamm i Oodrgr).

vana, (-aða, -aðr), forminske, forringe, knáat sú veig v-ask Gri 25.

vanbundinn, *adj*, ikke bunden, som ikke lader sig binde, e-m esa v. þvengr, en er ikke længe om at binde sin skotvinge, er hurtig i vendingen (jfr Orkney. s. 298 l 2 f. n.), Hávm 12.

vanbúinn, *adj*, mangelfuldt forberedt, v. við dauða Has 44.

vandl, *m*, vane, sædvane, så v., måde (at synde på), Has 15, týna vænstum v-a í föggrum höttum, aflægge, miste den smukkeste måde at opføre sig på, Gd 29.

vanda, (-aða, -aðr), 1) udføre med omhu, v. messur Gd 11, v. málalykðir GOdds 6, v-at smíði EGils 2, 7; især om digte, v. brag Ód 1, ÞBrún 3, v. háleitan mjöð Anon (X) III A 2, v. verka Lil 97, v. hött Rst 8, v. stef ESk 6, 18, Lil 26, v. orð, vælge, udsøge, Has 35, Merl I 3, bragar greimr v-az Heilv 13; erindi v-at allri list Gd 52. — 2) udvælge med omhu, göð v-ar e-n Mey 1.

vandbaugr, *m*, 'vand-ring', v-s sendir = baugs vandar, skjold-vandens (sværdets) bevæger, kriger, Ht 28, v-s skaði = baugs

vandar skaði, *sværdets (ødelæggelse =) ødelægger, kriger, Ht 86.*

vandærr, adj, vanskelig at færdes på, at passere, v-færra es fyr Stað an forðum Óthelg 7.

vandgjölp, f, 'træ-jættekvinde', økse, v-ar nafna, økse, Nj 27.

vandgætt, adj, vanskelig at forudse (-gætt til gæta), mjök es v., meget vanskelig er det at forudse (og forebygge), Asm 1, 1.

vandi, m, vanskelighed, v. eigi lítill Mlag 2; iarar v. (v. l. foraðsvandi) GSvert 6; yndi okkars v-a, i, mod, vor vanskelighed, den vanskelighed der møder os i vort ægteskab, Nj 2, (neppe at læse vandí, der skulde svare til lat. consuetudo i kønslig betydning). — Jfr foraðs-

Vandill, m, 1) søkonge, Pul IV a 5, V-s (ristet Undils) jormungrund, havet, Karlevi. — 2) jætte, Pul IV f 1. — Jfr hein-

Vandilsvé, n. pl, sagnlokalitet, Hhund II 35.

vandla, adv, omhyggelig, godt, leika v. handsöxum Rst 25, þváa glöep v. Has 50. Jfr megin-

vandlangr, adj, med høj mast, hvis ikke vand- (vöndr) her betyder 'plankerne' i det hele, v-t eiki Þjóða 1, 4.

vandlaupr, m, vidjækurv, Leið 28.

vandliga, adv, = vandla, omhyggelig, fuldt ud, hrjóða v. myrkrum Lkn 4, ef v. vissi of viðfarar Krm 26, æsta einkum v. Sól 28.

vandligr, adj, = vandr, vanskelig, v. kostir Arn 7, 5.

vandmæltr, adj, kun i ntr. v-t es, det er vanskelig at tale, fortælle, Þjóða 3, 18.

vandr, adj, 1) vanskelig, alt es v-t Sigrdr 25, v-t vas at ráða Am 9, þá vas v-t vitri Am 3, heldr es v-t segja hersögu Eyv 1, þér es v-t at hnekkja lofi þínu Sigr 13, 9, mér es v-t at yrkja ESK 6, 46, v. verki Leið 3, vér erum allir i vöndum stað, vanskelig stillede, Þjóða 4, 27. Fem, Vönd, som navn på en elv ('den vanskelige'), Gri 28, Pul IV v 3. — 2) omhyggelig (i sin gærning), v. verka HSt 2, 4, v. visdömr, visdom som er omhyggelig erhværet, Heilv 3, v. óðr, omhyggelig udført, Lil 98. — Jfr dáð-, dróttin-, eið-, frið-, hirð-, hlut-, ið-, mann-, ráð-, sið-, þrek-

vandstyggr, adj, 'sky for pisen', om heste der er bange for pisen og løber afsted, rökku v-va [hesta] völlu algrœna Akv 13.

vandarinn, adj, egl 'mangelfuldt faren', om en der drager et sted hen uden rigtig besked om hvor hurtigt stedet er, þú est v. Herv II 3.

vangi, m, hovedets side foran øret hen til det parti, der er lige under øjnene, kind, bjartir v-ar Rp 34, of mínum v-a, over mit hoved, Korm Lv 63; v-a qlr, hår, Arni 2, 1.

vangr, m, vang, vænge, slette, Pul IV æ 1, arnar flaug of v-i Háv 14, hlaða v-g valköstum Eg Lv 11, á v-i, på marken, ESK 6, 47, Skáldh 6, fyr viðum v-i Sigrv 2, 2, vé ok v-ar Lok 51 (frá mínum véum ok vöngum skulu köld röð koma). — I kenningar, for hav: Sveiða v. ÞKolb 3, 1, lýsu v. Sigrv 13, 1, qlna v. Rst 15, dorgar v. Jóms 4, — for himmel: sólar v. Ómlkan 1, 3, éla v. Has 32, — for guld: linna v. MÞórð 2, snáka v. ESK 6, 38, — for skjöld: vígs hömlu v. Mark 1, 21, — for arm: gamðis v. Korm Lv 23, — for spillebræt: húns v. Halli (jfr hirðidis), — hjaldrs Þrúðar v., betyder vel snarest 'kamplads' (jfr vöttvangr), dens þing, kamp, Þmáhl 7. — Jfr al-, aur-, ál-, baug-, bif-, erm-, fley-, folk-, fúr-, geð-, geir-, himin-, hlé-, hlýr-, má-, orm-, sól-, svan-, þrúð-

vangröð, n, rødfarvning af marken, blodsudgydelse, ganga at v-i, gå til kamp, Korm Lv 48.

vani, m, sædvane, illr v. Sól 80.

vaningi, m, 1) en af vanestægt, om Frey, Ski 37. — 2) galt, Pul IV dd (identisk med foregående?, gatten var viet til Frey).

Vanlandi, m, Ynglinge-konge, Yt 3.

vanmettr, adj, ikke mættet, sulten, Sól 3.

vann- se vand-

1. Vanr, pl. Vanir, m, vane, en af vanestægt, vaner, godbrúdr nama unna v-i, ɔ: Njorð, ÞSær 4, 3; visir V-ir Vafpr 39, Ski 17, 18, Sigrdr 18, vita framm sem V-ir aðrir Þry 15; vanernes kamp med aserne, Vsp 24, deres sprog, Alv pass., V-a brúdr, Freyja, hendes döttir, Hnoss = kostbarhed, ESK 11, 5 (jfr Pul IV h 3), V-a heimr, eller i ét ord Vanahaimr, Vafpr 39.

2. vanr, adj, vant til, med dativ, v. vígi St 24, v. sigri Gísl 1, 3, v. glöepum Lkn 45, v. hvekkjum Lil 45, þrágirn v. Hym 28, varghljóðum v. Hhund I 41, gollbitli v. Hhund II 36, — ÞSær 2, 3 er v. urigtig v. l. til valdr. — Jfr gangs-, geir-, heid-

3. vanr, adj, blottet for, berøvet, lífs v-ir ÞTref 5, vamma v. (rettelse for varr) St 20, Háv 22, jfr Lok 30, v. landa ok lýða „Danir“, landa v., om en søkonge, Rdr 10, vöprt blóðs v-ar granar Hfl 11, v. drengja Hfr 3, 13, v. andar Heiðr 11, handar v. Lok 39, ljóða v. Háv 162, andspillis v. Ski 12, von vers ok barna, vers ok vilja Guðr I 23, Sigsk 9; ntr. v-t, med dat. pers. og gen. rei, vas þeim vettergis v-t ór gollu Vsp 8, fás es fróðum v-t Háv 107, esa mér golls v-t Ski 22, orðs þykkir v-t ykru hvöru Hamð 9, manni es meira v-t Korm Lv 45; — uden dat. pers., vasa gamans v-t Slemb, þess es þykkir v-t vesa Sól 28, v-t es stafr Am 12, saurs vara v-t viðr Rv 2, mikils es v-t á e-n, en mangler meget, Hamð 27. Hertil hører fremdeles vistnok: vits

ok vápna vant es jöfri at fáa, *forstand og vaben er det „manglende“ for fyrsten at skaffe sig* (∴ *ifald han ikke har det i forvejen*), *her bliver v-t omtrent = þarft*, *Sigrdr 36.* — *Jfr and-, á-, fjör-, gagns-, handar-, kosta-, lífs-, meins-, verndar-*.

vanrétti, n, uret, som tilföjes en (eglt 'det at man ikke får sin ret'), hafa öln né penning v-is Lok 40.

vansi, m, skam, vanære, Has 55, Lil 47. 60.

vansverðadr, adj, kun i ntr, muna v-at verða, der vil ikke blive nogen mangel på sværd, ∴: ordet 'sværd' (i vísen), Hfr Lv 11. Jfr Arkiv XI, 30 f.

vappa, (-aða, -at), gá usikkert, v. á veg Eg Lv 37, v. viltar brautir Gautr II 21 (jfr „ægre pedes movere“, BjHald).

1. vara, (-aða, -at), vare, advare, trautt kallak þann valda er v-ar Mhkv 19, v-aði hon at hylja, advarede inod, ∴: frarådede, Guðr I 12, v. við vammí Hsv 25; i medium með við, tage sig i agt for, unagá, v-ask við víg Hávm 16, kannat við víti v-ask Hsv 110, Reg 1 (her föjes sér til kannat), v-ask við vélum Drv (XI) 4.

2. vara, (-ða, -at), upersonl., v-ar e-n, en vænter, med gen., þess mun grepp v. GunnSig 1, lítt v-ði mik laga þeira Ásm II 1, þess mun þengil v. Ht 92, es fæstan v-ir Fj 20, harðara an mik v-ði Brúsi, nær an oss of v-ði VGl 1, es mangi v-ir Mhkv 25, es minst v-ir sjalfan Ragn VII 1; abs., mart gengr verr an v-ir Hávm 40, es minst of v-ir Sól 8; vörumk = v-ir mik, v. at vitir, vænter jeg at du ved, Alv pass.; v. at víti svá, det vænter jeg (jeg tror, skulde mene), at man, ∴: jeg, ved det, Hyndl 34. 36. 39.

1. Varða, f, ø i Norge, Þul IV bbb 3, ESk 13, 11.

2. varða, (-aða, -aðr), 1) bevogte, (gata) es hann v-aði Sól 1, v. alla vega Skí 11, v. varðir Fj 14. — 2) beskytte, forsvare, abs., eiga v. Hfr 3, 14, v. jörð orðum, vígi Þjóða 4, 1, BjH 5, v. foldir Ht 18. 55, v. hallir Arn 2, 12, grunn þats hann skal v. Þjóða 3, 30, v. Haralds haukey hjörvi Sigv 11, 18, v. rúm, forsvare sin plads, fylde sin plads med hæder, Þorv 2. — 3) forholde, formene en noget, med acc. rei og dat. pers. es mér v. Gnó borða Korm Lv 17, v. sig-Njörðum foldir Ht 55, þorðut þer at v. Þjóðlond Ott 2, 6; kun med dat. pers. at v. þeim Gunnari, formene dem adgang, Ákv 14, tveir hundum v., holder hundene borte, afværger deres angreb, Heidr 27. — Part v-andi, værger, beskytter, v. jarðar, gud, Has 40; v. geira regns, som værger sig for, kriger, Stúfr 8. — 4) upersonl. v-ar, er af betydning, er magtpåliggende, v. mest Mág 3, Lil 97, e-n v-ar öllu Lil 96, þat es miklu v-ar Esk 6, 8, laun es v-ar mestu Líkn 50, hugðut þat v. Am 5; personlig, orð es oss v. mest Sigv 13, 8; — v-ar at víti svá, det er betydningsfuldt at man ved det, er kun en yngre forvanskning af

det ægte vörumk at o. s. v., Hyndl 17. 18.

varðhald, n, holden vagt, eiga v. á skæ barða Árm 4; setja v. fyr munn e-m, sætte vagt for ens mund, sørge for at én ikke siger for meget, Pl 28 (bibelsk udtryk).

varðhaldsmaðr, m, vogter, fængselsvogter, Pét 41.

varði, m, stendynge (gjort af menneskehænder som mærke), reisa hóvan v-a Rv 3.

varðkeri Sigv 7, 4 bör læses som to ord.

varðmaðr, m, vogter, Pét 29.

varðr Sigv 13, 30 i en uforklaret sammenhæng.

varðrún, f, jættekvindenavn, Þul IV c 5, v-ar vigg, ulv, Arn 6, 13.

varðveita, (-lta, -ttr), passe på noget, vogte, beskytte, Anon (XII) C 7.

varblik, n, kun i aurborðs v., af aurborðs vör, (skibs) plankens land, sø, dens blik, guld, Olhelg 7.

varileygr, adj, forsigtig flyvende, verðk v. es vinir þverra St 14.

varfærr, adj, forsigtig med hensyn til at rejse, Stjó II 4.

vargdröpi, m, 'ulve-dråbe', eller 'fredløs mand's dråbe', ∴: afkom, søn af en fredløs mand, trúa vörum v-a Sigrdr 35; ifølge Grágás er v. en søn af en fredløs og en fri kvinde.

vargefin, adj, f, gift med en ringe mand (under hende og hendes stand), Gríp 45.

Vargeisa, f, forhekset kvinde, Hjálmp II 2.

vargfæðandi, m, 'ulve-føder', kriger, Gráf 6; i pl Katr 15.

vargfæðir, m, s. s. foregående Hl 29 a, Sturl 5, 14; i pl Harð 16.

varghljóð, n, pl. ulve-hyl, v-um (skr. -ljóð-) vanr Hhund I 41.

varghollr, adj, god, huld, mod ulve, om en dygtig kriger, Hfr 3, 7, Þjóða 3, 12, Rst 3, Hl 29 a.

vargljóð se varghljóð.

vargnistir, m, 'ulveføder', kriger, Pl 29.

vargr, m, 1) ulv, Þul IV ee 1, fáa val v-i Eg Lv 40, gefa val v-i Sigv 11, 1, v. fagnaði tafni Krm 9, v-ar gínðu of hræ ESk 6, 29, v-i varð auðiundit virði valgagls Tindr 1, 3, v-ar (munu) saddir G Surs 2, vinna v-g vin, skaffe ulven drik, Nj 11, gefa v-um blóð Helr 2, v-a ætt Arn 2, 13, v-a leifar Guðr II 11, v-a bróð, líg, Þorm 2, 8, heyra v-ga þjóta of veri Guðr II 8, v. þaut i ási Bqlv 1, v. á viðum úti Hhund II 33, v-a vinr, dygtig kriger, Hhund I 6, v-a öþyrmir, hvis v. her bet. 'ulv', má öþyrmir være at forstå som öþyrmir, Vell 8, ríða á v-i, om et troldvæsen, HHj 35; skógar hafa v-i opt of borgit, her med en hentydning til en fredløs, VGl 3; v. hangir fyr vestan dyrr, ∴: pá Valhal, der menes et kunstigt ulvebillede, Grí 10; — v-a meinrennir, dygtig

kriger, (v-a mein, sult), ÞKolb 1, 2; v. himintorgu, solens ulv (fjende), den ulv der vil sluge månen, Þdr 4; v. unda, økse, SnE II 232; Niðar v., skib, Gldr 8. — 2) fredløs mand, skovgangsmand (jfr stederne fra VGI og Hhund II), ildgærningsmand, eyða v-um Mark 1, 8, v-a myrðir, stræng og dygtig fyrste, Þ Sær 2, 3, Þorm 2, 10; midt imellem bægge betydninger står v. i følg., drif þú nú v. at vegi Fj 4, runnu sem v-ar til víðar Sól 9; — armr es vára v., ussel er den som bryder edelige løfter, Sigrdr 23. — 3) blandt sværddele, Þul IV I 11. — Jfr ben-, brennu-, byr-, fjall-, flet-, goð-, flé-, morð-, sund-, und-

vargsedjandi, m, 'ulve-mætter', dygtig kriger, Anon (XII) B 16.

vargsteypir, m, 'fredløse mænds, ugærningsmænds, ødelægger', om en fyrste, Arn 5, 17.

vargteitir, m, 'ulve-glæder', dygtig kriger, Arn 3, 12.

vargtré, n, 'ulve-træ', træ hvori ugærningsmænd hængtes (eller træ, hvori en ulv blev hængt ved siden af en forbrydergalge, jfr Saxo V), v. vindkøld Hamð 17.

vargynja, f, ulvinde, Þul IV ee 2, om kvinder, der i voldsomhed og drabslyst kan sammenstilles med vargar (jfr morð-vargr), om 'bersærkebrude', v-jur vöru en varla konur Hárb 39.

vargöld, f, ulvetid, tid hvor ulve graserer (egl. om ragnarök-tiden), ufredstider, Vsp 45, Merl I 51.

varhugi, m, forsigtighed, gjalda v-a við e-u, vise forsigtighed mod, tage sig tagt for, Sigv 11, 13.

vari, m, forsigtighed, enn fyrri v., forsigtighed i forvejen, fýsa munk ens fyrri v-a Mhkv 27; senere er udtrykket gået over til fyrirvari. — Som urigtig v. l. Arn 2, 13.

Varinn, m, sagnperson, hvis navn findes i Varinsfjörðr, Varinsey og Varinsvik (vfk Varins), Hhund I 26. 37, HHj 22.

varla, adv, egl 'forsigtig' (= varliga), næppe (hvilket oftere kan blive ensbetydende med 'ikke'), Hárb 39, Sigv 5, 3, Okk 1, 2, ESk 13, 7, Mhkv 17, Lil 41.

varliga, adv, 1) forsigtig, omhyggelig, virða görðir v. Þét 7, drekka v. vin, være forsigtig, mádeholden, Hsv 10. — 2) = varla, næppe, v. þritøgr Þorm 2, 16, fær v. fríðri drengi Gautr II 9, myndi v. hrjóða, vilde næppe have ryddet, Hfr 3, 14, vinna v. brædda eina króku Þstf 2, 3. — Jfr ó-

varmr, adj, varm, hed, om legemsvarmen, v. bógr vís Vigf 2, verða v. á armi e-rrar Stefnir 2, jfr eiga v-a búð á armi e-rrar Korm Lv 39 og verja e-n v-ri blæju Oddrgr 6; om blod og sår, v-t blóð Hást 3, Sigv 7, 2, v-t vitnis plðr ESk 10, 1, vörm víggjöll Ht 6, v-ar benjar Sigv 11, 13, slíta v-a kilju Anon (XIII) B 44, vörm

bróð, v-ar bráðir Bkrepp 2, Sturl 3, 9, H hund II 43, v. valr Hskv 3, 1, v. valköstr ÞKolb 3, 4; — vörm dyngja Harkv 6, v-t sumar Vafpr 26, v. dagr Hamð 5, v-ar laugar Krm 20, ráf et v-a, fordi det var antændt, Sturl 3, 11; — vörm óst Þét 28. — Jfr sár-

1. varna, (-aða, -at), 1) værne, beskytte, v-endr goða, Odin, Loke og Höner, Haustl 4. — 2) nægte, formene, v. e-m aldrs, formene en at leve, Reg 15 (v. l. til synja), v. e-m hjalpar Lil 85, v-ði mér Þyleists bróður dóttur, befriede mig fra at dø, Grett 1, 2. — 3) med dat., hindre, Gð þ 18, v. hefðar-vinnu, hindre, afholde sig fra, Anon (XIII) B 50. — 4) med præp. við, v. við e-u, afholde sig fra, v. við tórum Ákv 29, v. við námæli (s. d.) St 20, v. við meinum Hsv 34; afholde sig fra, d. v. s. tage sig tagt for, varnaðiit við Goðránu Ákv 40. — varna Eg Lv 42 er urigtigt for vatna.

2. Varna, f, Rygge sogn (Borgesysse, Norge), Sturl 6, 1.

varnaðr se vöruðr.

varnagli, m, 'forsigtigheds-nagle(søm)', et søm der i grunden synes overflødigt, men som slås i for at være sikker på, at det hele holder (jfr Falk, Seew., 62, hvorefter ordet særlig skulde tilhøre sømandssproget, og jfr Skirnir 1913 s. 177), i alm. forsigtighedsregel, sláa v-a, give en sådan regel, give advarsel, Varr Vörum v-a sló Hrólf's 6.

varp, n, 'kast', kun som v. l., vörp, til fær, þori, i en uforstået sammenhæng, Vell 24. — Jfr and-, blóð-, grjótt-, ið-

varpa, (-aða, -aðr), kaste, láta ker v-at, kaste et kar (i gulvet), EGills 1, 27; auðs v-andi, gavmild mand, Nj 16.

varr, adj, forsigtig, som betænker sig i forvejen, Hrólf's 6, enn v-i gestr Hávm 7, sjaldan verðr víti vörum Hávm 6, sjaldan hygg at byggvi vörum Mhkv 22, v-an biðk þik vesa Hávm 131, ves þú við öl v-astr, sst, v-astr við víg, forsigtigst, mest bange for, Lok 13, v. at vettugi, i ingen henseende forsigtig, ikke bange for noget, Am 40; vör at veri, forsigtig med hensyn til sin ægtemand, som overholder ægteskabets pligter, trofast, kysk, Lok 54; fár er vamma v. (v. l. varr) Hsv 21, jfr St 20 (se varr). — Ntr. v-t, adv, næppe, ikke, v. höfum orta verri visu Bjhit 2, 21, trúið honum v. Gunnl Lv 2, ef hefki höggvit v., forsigtig, krafteløst, Þorm 2, 5; Knúti hefr vegnat v., har haft dårligt held med sig, Ólhv 5, 2; v. búnar, dårlig klædt, i sørgklæder, om ildevarslende drømmekvinder, Am 28. — Som dværgenavn, Fj 34, Þul IV ii 4. — Jfr al-, fjöl-, flug-, flærð-, glaum-, grand-, háð-, last-, of-, ó-

Varrandi, m(?), by i Poitou (Guérande), Sigv 1, 14.

varrbál, n, 'sø-flamme', guld (af vörr), v-s hötuðr Sturl 3, 1.

varrelgr, m, 'sø-elg', skib (skr. vare-

uard-), v-s vegr, *sø* (jfr *vegrunnr*), *Leið 10*.

varrlaut, *f*, *sø*, (af *vorr*, egl 'áretagets land'), v-ar (adskilt ved *tnesis*) *vigg*, *skib*, *Hkr Lv 19*.

varrlåd, *n*, s. s. *foreg.*, v-s *dýr*, *skib*, *D Kolb 3, 10*.

varrsimi, *m*, *den scribe, fure, der viser sig på vandets overflade bagved et sej-lende skib, kølvand*, (af *vorr* og *síma*, 'tråd'), v. bar *fjarri*, *viste sig i det fjærne* (udtryk for skibets hurtige sejlas), *Ht 35 jfr Hkr I 399*.

varrskið, *n*, 'sø-ski', *skib*, *vegr* v-s, *hav* (jfr *vegskorða*), *Korm Lv 23*.

varrviðr, *m*, 'sø-træ', *skib* (adskilt ved *tnesis*), *Sigv 10, 7*.

varta, *f*, *blandt skibets dele*, *Falk (Seew. 45) mener, at ordet er identisk med brandr*, *Pul IV z 8; det er mulig dette ord, der skjuler sig bag ved det ellers ukendte verða Arn 2, 4. — Om v. i berum ört rønd á úrga vortu Akrsborgar, Þsvart, er samme ord, dog vel med en anden betydning (bolværk?, eller lign.), er ikke sikkert*.

vartari, *m*, *et slags fisk*, *Pul IV x 4*. *Vartari kaldtes også den rem, hvormed Lokes mund blev sammensyt; — i kenningen holtvartari kunde bægge betydninger passe. — Jfr holtvartarir*.

varzla, *f*, *bevogtning, vagt*, *siðans þeim vas v. vituð Fj 16*.

vaska, (-aða, -aðr), *vaske*, *flóðs* v-ar *brim stóðum ESk 12, 15*, v. e-m, *to ens hoved, Vigl 9*.

vaskliga, *adv*, *tappert*, *Ísldr 8*.
vastródd, *f*, *kun i forbindelsen Ála undirkúlu* v. = *vast-undirkúlu Ála ródd*, *vast- af vøst, sø, dens undirkúla, sten, dens Áli, jætte, og dennes 'stemme, tale', guld, Bragi 2, 4*.

vatn, *n*, 1) *vand, i alm.*, *vats* es þörf, *∴ til at to sig, Hávm 4*, þváa með hreinu v-i *ESk 6, 22*, hellur ljóta á v-i *Korm Lv 42*, reint v. rann framm ór steini *Leið 20*, pressat v. *Lil 10*, gera vín ór v-i *EGils 2, 9*, v. ok mold *Lil 11. — 2) dábsvand*, verpa v-i á *Hávm 158*, ausa v-i *Rþ 7. 21. 34*, döggevaz v-i *Lil 37*, halda und v. *Sigv 13, 11; jfr lauga* v. *Sól 50. — 3) om hav og indsó og elv*, *Pul IV u 3*, á v-i *Ív 43*, á v. et breiða *Sturl 3, 13; mikit* v. (elv) *Hsv 133*, í víðbyggðu v-i, *om en indsó, Sturl 5, 13, jfr v-a vigg, skib, Eg Lv 42 (her kan dog vøtn være = elve)*, á landi ok á v-i *HHj 29*, drukna í v-i *Fáfn 11, om elv*, vaða í v-i *Reg 2*, í veltanda v-i *Akv 27*, gerðit v. vægja *Am 26*, at enu ljósa *Leiptrar* v-i, *hvorved eder svores, Hhund II 31; ísær i pl*, þaðan eigu vøtn oll vega *Gri 26*, heilög vøtn hlóa *Gri 29*, hnigu heilög vøtn af Himinfjollum *Hhund I 1*, vøtn stöðvaði *Sól 57*, fjalla vøtn *Sól 45; — om grád, tárer*, halda v-i, *lade være med at græde, Okik 1, 2. — Jfr beina-, lauga-*.

vatndragi, *m*, *vandbærer, i pl, Gautr II 10*.

vatnfall *urigtigt for valfall, s. d.*
Vatnormr, *m*, *nordmand* (12. årh.), *Anon (XII) B 17*.

vatnskirn, *f*, *vanddåb*, *SnE II 234*.
vatnærin, *adj*, *rigelig som vand, over-måde talrig*, v-in *vitni Sigv 13, 25*.

Vatsdalr, *m*, *i Hunavatssýssel (nordlige Island)*, *Gd 16*.

vatsfall, *n*, *elv, elvstrøm*, *Mv III 5*.
Vatsfjórðr, *m*, *i det vestlige Island*, *SturlB 2, — på Orknoerne, Arn 5, 12*.

Vatsskarð, *n*, *mellem Hunavats- og Skagefjordsýssel (nordl. Island)*, *Skáldh 1, Þhræð 6*.

vax, *n*, *voks*, *verða* v., *smælte, Har-nið*, *rýkr* v. af *söxum Hálf's VII 1*.

vaxa, (óx, *vaxinn*), 1) *vokse, opfødes, om den menneskelige vækst*, *namk* v. ok vel *hafask Hávm 141*, *hann nam at v. Rþ 8. 22*, *nam at v. fyr vina brjósti Hhund I 9, Fáfn 7*, ok í *lundi óxum Am 72*, þær es *vaxnar vöru Anon (X) I B 7*, v. upp *Rþ 35. 42, Tannr; vokse, udspringe*, *sás óx af mér St 21*, und hendi v. *kóðu hrimþursi mey ok mög Vafpr 33; om jordens afgrøde*, *akrar* v. *Vsp 62, jfr láta ár v-anda Sturl 4, 13*, *viðr* es *vex Alv 27*, v-i þér á *baðmi barr HHj 16*, *stóð of v-inn mistilteinn Vsp 31*, *geirlaukr, grøenn laukr*, ór *grasi* v-inn *Guðr I 18, II 2*, *teinar* v. *Guðr II 40*, *hrisi* *vex* ok *hóu grasi* *vegr Hávm 119, Gri 17. — 2) vokse, tiltage*, *láta sér megin* v. *Þdr 7, jfr SnE I 286*, *kviðr óx, om en frugtsommelig kvinde, Bjht 1, 2, v., vokse i magt, Gd 8*, *vex* *hverr af gengi, vokser i anseelse og magt, Ht 26*, *stóls hæð* *vex ESk 6, 9; gengi* *goða* *vex, tiltager i antal, Hásk 10*, *svá óx unz ór varð jötnum, del hele, den hele masse, tog således til, Vafpr 31; — om vand, der svulmer, v-anda* *vági Hávm 85*, v-attu nú *Vimur*, ef þú *vex SnE I 286, — om storm, veðr mun* v. *Am 18; — om digte, óðr* *vex Þ Kolb 3, 2*, *bára* *tér* v. *Vell 6. — 3) vokse, blive til, opstå (jfr gróa)*, óx *hjørva glam Hfl 4*, *sverðjalnr óx Hfr 3, 11*, óx *geira gnýr Hhund I 54*, *guðr óx Hfl 4, Hfr 3, 15*, *hríð* *vex Hgód*, *láta* v. *laufa veðr Vell 11; dæmin* *góð* v. *viða Lil 47; om vrede og lign., heipt* óx *Hniflungi Am 83*, *hatr* *vex Hávm 153*, *fjónir* *óxu Þorm 2, 16. — láta sköp* v., *lade skæb-nen gro, modnes, blive fuldbyrdet, Akv 39. — v. fyr augum, vokse for (i) ens øjne, om noget man gruer for at gøre, Hsv 131. — vokse, tiltage ved en række-følge af samme art*, v-i þér *tór* með *trega Skl 29*, *dægri* *sex* at *visu vuxu Lil 10*.

váa, (-ða, -(a)ðr?), *dadle*, v. e-n e-s, *dadle en for noget, ókynniss þess „vár"* (∴ *váar*) þik engi *maðr Hávm 19*.

vábeida, *f*, egl. *en person der ønsker fare, skade, skadelig person, om en bersærk*, *Eg Lv 31*.

vábróðir *se* vágr.

váðamaðr, *m.*, skadelig person, person som man kan vænte skade, mén, af, Mgr 7.

váði, *m.*, fare, skade, fáa vísan v-a Stúfr 3, víst hafði mér ferri v-a, var jeg langt fra fare, Korm Lv 53 (ved rettelse af vaðir), stýra til v-a, göre at man bliver udsat for fare, Arn 6, 7. — I kenningar, vitnis v., farlig modstander, Odín, Refr 3, 4, orms v., Tor, Ht 3, lindar v., sværd (lind = skjold), Hhard 2, randar v., sværd, Hl 16 a, vigtjalds v., d. s., Þmáhl 2, lindar v., ild, Fáfn 43.

1. váfa, (-ða, -at), 1) bevæger sig frem og tilbage, især om noget der hænger, dingle, ef sék á tré uppi v. virgilná Hávm 157. — 2) færdes flakkende, flakke omkring, v. með vilmgögum Hávm 134. — 3) om noget der er usikkert, er svævende, þótt vön mín v-i und hlut þinum. beror på din uvísse afgörelse, Gullásþ 2. — Jfr ófa.

2. váfa, *f.*, svingende, vaktende, usikker gang, hefki vófur helsis vals, jeg vakler som en tøjret hest(?), Eg Lv 44.

váfallr, *adj.*, som er tilbøjelig til at falde farligt, v. em ek skalla, jeg kan let falde til skade for mit skaldede hoved, Eg Lv 44.

váfreid, *f.*, 'i luften farende vogn', hreggs v., Tors kærre bevirkende storm og lyn(?), hreggs v-a hútr, kærrens karm (jfr hústjóri), Þdr 14.

Váfoðr, *m.*, Odin, fejlagtig opfattelse f. Vófuðr, Þul IV jj 5.

Vágar, *m. pl.*, Vågan i Lofoten, Ív 27. 28.

vágyfvingr, *m.*, skib; det er uklart, hvad fyfvingr er i denne kenning, Þ skakk 1.

vágmarr, *m.*, 'bølge-hest', skib, Reg 16.

1. vágr, *m.*, 1) hav (egl 'det svulmende, sig løftende', = hal), Þul IV u 1, vindr á v-i Hávm 154, Guðr I 7, vindr sás ferr vág yfir Vafþr 36, róa á vág Hym 17, á v-i Vell 20, Hl 36 b, við vág Yt 29 (om en større indsø), koma at v-i, om en elvs strømmen ud i havet, Yt 31, v. þrútnaði Gísl 1, 15, vaxandi v. Hávm 85, v-i verpr inn, havvandet sprøjter ind over, Árm 4; Vanernes navn på havet, Alv 24. — 2) havbugt, især om en mindre bugt, vig, v. Björgynjar ESk 3, 4, Stafaness v. Hál 10, jfr Hjóruna v. Gd 58; om det sund, hvor Tor og Hárbard tales ved, Hárb 2. 13. 47. 55, om det røde hav, sundr sprakk v. fyr vendi Leið 18; havstrækninger menes også ved langir v-ar Orv I 1. — I kenningar, for skib: vágs, v-a vigg Þorm 1, 5 (ved rettelse), GSúrs 7, Þorm 2, 20 (jfr viggruðr og viggriðandi), v-s blakkr (jfr blakkríði) Vell 28, jfr Þhred 3, v-s elgr Arn 3, 12, — for øl: v. vindlauss svigðis geira Yt 1, — for skjaldedrikken: v. Rognis Vell 5, — for guld: v-s hyrr (jfr hyrsendir) Rdr 19, v-a hyrr SnE II 230, v-a fúrr (jfr fúrgjafall)

Eddá 7; — hroða vágs bróðir St 8 er rimeligvis fejl for vábróðir, skadelig broder, 'vindens farlige broder', havet. — Jfr Bruna-, Èli-, Heila-, heili-, Hjaðninga-, Munar-, mun-, Trönu-.

2. vágr, *m.*, vanernes navn på ilden, Alv 26, men mulig er ordet urigtigt for væginn, s. d.

Vágsbrú, *f.*, stedsnavn i Trondhjem, Ht 35.

vágbrýstr, *adj.*, trykket af havet (v. l. vágþeystr, sat i stærk bevægelse af havet, men sikkert urigtigt), (skip) berr v-a bögu Refr 4, 1.

vákr, *m.*, en vis fugl, Þul IV xx 7; vals v-ar, ravne, Þfagr 1. — Jfr hængi-.

válaðr, *adj.*, elendig, ulækkerig, v-s vesa Hávm 10, geta völuðum vel Hávm 135, vinr sás v. es Hsv 36, þykkjask v. vesa Hsv 109.

válaust, *adv.*, uden tvivl, fór ór Vik á vári v. konungr Stgv 2, 1, þann sóum vér v. numinn máli ESk 6, 37.

Váleríanus, *m.*, en romer, den hellige Cecílias mand, Mey 18.

Váli, *m.*, 1) Odíns søn (jfr Sievers, Beitr. XVIII, 582 f, Kock I. F. X, 103), Þul IV e. g, Rinds søn, født som Balders hævner, Þdr 11, Hyndl 29, overlever Ragnarök, Vafþr 51. Jfr garð-. — 2) navn på Lokes søn, þá kná snúa vigbønd ór þormum V-a Vsp 34 (verset er vægte). — 3) Islænding i 10. årh., HolmgB 13. Jfr garð-.

váligr, *adj.*, forfærdelig, som man kan vænte noget slem af, þvít hann hugðit v-an vesa, trode ikke at han var farlig, vilde göre sig ond, Sól 4 (tildels ved rettelse), kona v-g Am 56, v. snákr (således og ikke hørende til brók er det eneste rigtige) Þjóða 4, 15, v-t virki, faretruende, farligt at angribe, ESk 1, 5.

válitill, *adj.*, lidet farlig, vasa langt af því heldr v-it, det blev ikke, viste sig ikke, farefrit i lang tid derefter, det var rede kun kort derefter, indtil faren indfandt sig (nemlig indtil hun erfarede o. s. v.), Oddrgr 18; intr. lidet mærkeligt, þat es v-it Lok 33 (modsat undr es sst), Anon (XII) B 10.

váliúgr, *m.*, 'farlig løgn', *o:* skuffelse, v. at e-u, skuffelse med hensyn til noget, også en 'person, der skuffer', v. at Viðurs fulli, svigtende med hensyn til at digte (hds ualvgt), Arbj 13.

vályndr, *adj.*, skadelig sindet, farlig, ond, v-d veðr Vsp 41.

vámr, *m.*, ussel mand (som man væmmes ved), om en gögler, ESk 13, 6, v. enn skegglausi, om Njal (i spottevers), Nj 14, v. frá tekinn sóma (her rimet vómr) Grettis 6, om en højbo (også her vómr) Harð 12.

vánarlaust, *adv.*, uden håb, forventning, Rv 19.

vánarstjarna, *f.*, håbets stjerne, symbolsk udtryk, = håb, Sól 46.

vánartraust, *n*, tillid, fortrostrning, der begrunder sig på háð, *Pét 45*.

vánarvölr, *m*, 'hábs-stav', betlerstav, bera v-1, *gå omkring og tigge, Hávm 78*.

vánder, *adj*, 1) ond, især moralsk slet, v. munk heitinn *Grip 40*, v. lýðr *Líkn 28*, v-ir seggir *Has 21*; — hverr gramr er þér stórum verri, ringere í egenskaber, *Arn 2*, 1, fár mun enn verri *Bragi Lv 1*, opt enn betri bilar þás enn verri vegr *Hávm 125*, senna við sér verra mann *ssf*. — 2) ond, slem, vanskelig, koma í verra stað, *pá et vanskeligere sted, i en værre stilling (situation), Sigv 2*, 5, eng es sótt verri *Hávm 95*, enn es verra stríð *Reg 8*, vegenst verra *Hávm 11*, vart torrek lízk verra *Sigv 13*, 22, ekki es verra en þró *Mhkv 27*, fátt verra (manni) *GSúrs 15*, biðr sér fár verra, *værre medfart, Am 84*, verk þýkja verri miklu *Hym 19*, er verra í hug *Mhkv 4*, kveða verri orð *Sigrðr 24*; húsfreyja hvergi verri *Guðr I 10*, hraunbúa verstr *HHf 25*, ekki mart er verra en tröll *Mhkv 15*, vinna verstr *Hárb 37*, verstu heilli *Helr 4*, þann áttak vin verstan (gollu) *Bragi 2*, 4, vellum verstr *Ht 99*; biða ens verra, *deð værste, Nj 29*, sér verra af því *Gunnl Lv 3*; þykkja skáld in verra, *synes mindre godt om, Eskát Lv 1*. — Jfr orð-

vándsigr, *adj*, ond, slem, v-g feigð *Hjálmþ IV 18*.

vánligr, *adj*, væntelig, hvad man kan vænte, þat es v-t (manni) *Bjhit 2*, 13.

vápn, *n*, våben, *Dul IV q (ifølge hvilket sted v. omfatter pil, spyd, sværd)*, *i sing. Fj 30, Akv 40, Korm Lv 25, EValg; iøvrigt oftest i pl, Hávm 38. 41, Lok 2, kold vöpn Hást 2, dreyrug vöpn Yt 5, valdreyrug v. Grott 18, v. bita Hávm 148, njóta v-a ok landa Brot 8, vega v-um Fáfn 4, verjask v-um Jöms 28. 36, hvárt sé v-a nokkut Fj 25, vit ok v. Sigdr 36. — I kenningar, for pule: Egils vöpn Hfr 1, 8, — for kamp: v-a þing Eg Lv 11, v-a dóms hjaldr Ingj 1, 2, v-a snerra G Súrs 19, v-a senna Hfr 3, 2, v-a rimma Arn 2, 15, v-a galdr Esk 6, 43, v-a brestir Jöms 25, v-a hregg Þorm 1, 3, v-a hrið Ht 65, v-a skúrir Óthelg 2, v-a mót Sturl 3, 9, — for kriger: v-a Njörðr Háv 2, v-s viðir Orv IX 20, v-a hlynr Sigdr 20, — for blod: v-s Gjöll Þmáhl 7. — Jfr folk-, her-, orð-*

vápnaskipti, *n*, våbenskifte, kamp, *Ív 28*.

vápnbautinn, *adj*, våbenfældet (jfr sverðbautinn), *Ód 7*.

vápnberr, *adj*, 'våben-bar', uden dækning mod våben, verða v., blive såret på et blottet sted, *Hál 9*.

vápnboði, *m*, 'våben-bølge', blod, *ESk 3, 2*.

vápnauðr, *adj*, våben-dræbt, *Gri 8, Sigdr 33*.

vápnjarfr, *adj*, våbendjærv, aristig i kamp, *BjH 1*.

vápnögg, *f*, våben-dugg', blod, *P hred 4*.

vápnæidr, urigtig v. l. for våpnreið.

vápn-Eir, *f*, 'våben-Eir', valkyrie, kamp, v-ar vörðr, kriger, *Bjhit 2*, 24.

vápnglymr, *m*, 'våben-klang', kamp, virðandi v-s, kriger, *Ólhv 5*, 2.

vápnögufugr, *adj*, höj, ædelt udseende, ved sine våben, om Odin, *Gri 19*.

vápnhljóð, *n*, våben-lyd, -klang, venjask v-i *Ótk 1*, 1, *Rv 20 (ved rettelse)*.

vápnhríð, *f*, 'våben-byge', kamp, *EValg, Arn 3*, 8; v-ar naðr, sværd, *Grettis 33*.

vápnlauðr, *n*, 'våben-skum', blod, *Þ fagr 5*.

vápnlauss, *adj*, våbenløs, *Heiðr 13*.

vápnreið, *f*, 'våben-flugt, -bevægelse', v. varð fyr Vinða myrði *Hókr 6*.

vápnrjóðr, *m*, 'våben-rødfarver', kriger, *Íslðr 16, Ht 16*.

vápnrøst, *f*, 'våben-bølge', blod, *Anon (XIII) B 44*.

vápnstötr, *adj*, angrebet, fældet, ved våben, verða v. *Grett 2*, 5.

vápnundraðr, *adj*, søndret ved våben, flænget, v-uð hrae *ESk 6*, 56.

vápnungur, *m*, 'våben-sang', v. vas virða *Akv 32*; her synes der at være tale om en virkelig sang (sejrsang?).

vápnundaðr, *adj*, 'våben-såret', dræbt, ganga af e-m v-uðum *Sindr 6*.

vápnþing, *n*, 'våben-ting', kamp, vekja v. *Hl 25 a*.

vápnþirma, *f*, 'våben-larm', kamp, *Sturl 4*, 13.

vápnþruma, *f*, 'våben-torden', kamp, *Nkt 44*.

vár, *n*, vår, forår, á v., om våren, *Mhkv 6, Hárb 35*, of v. *Mhkv 12*, á (v. l. at) v-i *Sigv 2*, 1, í v-i, í indeværende forår, *Hjörtr 3*, at v-i *Jómsv*, v. óndurt (acc. temp.) *Mark 1*, 5.

vára, (-aða, -at), blive vår, upers., es v-ar *Anon (XIII) B 37*; jfr óra.

1. **vári**, *m*, tvivlsomt ord, væske(?), vagna (hval) [nýtr] v-a *Hfl 21 (uægte vers)*; mulig også i hugins v-a mögnuðr, som forøger ravnens væske, blodet, en kriger, *Eg Lv 26*. Jfr *BMólsen, Arkiv XIX, 108 f.*, *Falk sst V, 114 f.*

2. **vári**, *m*, synes at betyde 'forsvarer' i ragna rein-v. (adskilt ved tmesis), guderne vejs forsvarer, *Heimdal, Húsdár 2*. **Várkaldr**, *m*, fingeret navn ('vårkold'), *Fj 6*.

várkunn, *f*, undskyldning, tilgivelse, v-ar vert *Hsv 76*, veita v. *Pl 28, Mv II 17*, bera e-m v-ir *Has 51*, feta v-ar vinnur, finde tilgivelsens gerninger, vise sig tilgivende, overbærende mod andre, *SnE II 226*.

várkynna, (-ta, -t), undskyldte, være overbærende, *Lil 97*, v. e-m *Mgr 39 (her vár: tár)*.

várr, órr (ved analogi), pron. poss. (om de forskellige former vár-, ór-, ossse *Aarbb 1889 s. 343 f.* og *Skispr 77*), vor, også ofte om en enkelt (hvad der

tilhører den talende), min, ossum lánar-drótni *Sigv 11, 7*, órir niðjar *HHj 11*, til sala várra *Reg 13*, byskup órr *Am Arn 4*, mara þraut óra *HHj 5*, órar ættir *Vafpr 31*; min, vör verk *Bbreiðv 6*, siz komt í hendr ossar *Am 56*, ef ættir hug ossum glikan *Sigs sk 61*; skipi hvert vårt stýrði, ethvert af os, *Am 98*, kvað hvern várn skyldu falla *Steinn 1, 1*.

várþing, *n*, forársting (*en af de 3 islandske årlige tingforsamlinger*), *Eil Sn 3*.

vás, *n*, strabadser, især rejsestrabadser på grund af regn eller søsprøjt, i v-i *Sigv 3, 9*, Anon (XI) *Lv 8*, þola v. *Sigv 3, 1*, launa v. *Steinn 3, 16*, sǫðuldýr of vanið v-i *Guðr II 4*, sveit gat vinna v. *Rv 8*; — váss eru seggir samir *Ht 72* (se vássamr), váss líkn (*ved rettelse*) *G Súrs 33*, gjalda váss, undgældde for sit møjefulde liv, fordi han var så lavt stillet, om trællen, der skulde dø (fordi han var træl), v. betynder altså her 'hans trællevirksomhed', *Am 62*; — om en ildebrands lidelser, valda v-i Þjóða *4, 5*; — om livets syndefuldhed, fyr v. ok løstu *Has 4*, v. ok gallar *Has 5*.

vásauðigr, *adj*, rig på strabadser, møjefulde tog, v. l. til vásǫflugr, *ESk 1, 1*.

vásbúð, *f*, strabadser, strabadserende liv, geta víða v. *Bbreiðv 5*.

vásfjör, *f*, strabadserende rejsse, trauför v-a *Körm Lv 38*, vanr v-um *Gísl 1, 20*, *Ív 41*.

váskapaðr, *Hym 10*, kan, på grund af sin sammensætning, kun være = váskopuðr, en som bereder (andre) fare, ondt, om jætten Hyme. Jfr óskapaðr *Sturl³ 1, 8*.

váskeytt, *adj*, ustadig, letsindig(?), v-tt es far flösu *Grett 2, 10* (jfr nyisl. voskeytt veður *SE*).

vássamr, *adj*, som ofte er udsat for strabadser, váss eru seggir samir framir *Ht 72*.

vástígr, *m*, farlig sti, fundu v-u *Hamó 17*.

vásǫflugr, *adj*, stærk, udholdende, i strabadser, *ESk 1, 1*.

vátr, *adj*, våd, fugtig, emk v. *Hfr Lv 26*, vót (hattkila) *Drv (XI) 5*, et v-a veðr, om regn og søsprøjt, *Rv 8*, vót drífa *B breiðv 6*, vót Jórðón *Þstf 1, 5*, v. byrr *Ív 16*, v. létk dreginn karfa *Sigv 3, 2*; (með) v-a bró, tárevædet, *GSúrs 35*, *Sturl 6, 11*, jfr *Pét 47*. — Jfr ham-.

vátta, (-aða, -aðr), bevidne, uatate noget som bestemt, ek v. þat *Ofeigr 5*, svá munk v. *Rst 35*, v. verð, aflægge vidnesbyrd om sit máttid, *Eg Lv 35*, v. sømð *Ht 27*, v. mótt ok góðan vilja *Gd 65*, v. hǫtt samþykki *SnE II 236*, náttúran v-ar sannan manndóm *Lil 42*, v. síðu *Lil 76*, sem Móises v-ar, beretter, *Lil 13*, (kona) var þá vǫttuð 83 ára, omtr. = sǫgð, *Gd þ 61*, sem margir v. *Gd 18*, jfr *34. 57*, máttu v-az *Mdr 1*.

vátta, *f*, bevidnelse, finna ljósa v. *Lil 17* (*ved rettelse*).

váttr, *m*, 1) vidne, þessi er nú v. *Lil 37*, þeir sé v-ar *Nj 6*, með vǫttum *Hall 6*; kender, Haka vagna reinar (søens) myrkbeins (klippens) v., jætta, *Hausl 16*, v. guðs laga *EGils 1, 3*, framir v-ar *ESk 6, 6*. — 2) blodvidne, martyr, dýrðar v. *ESk 6, 62*, *Pl 26*, v. guðs *Gd 29*. — Jfr pislar-.

veð, *n*, pant, v. Valföðrs *Vsp 27*, Odins öje (*sat i pant hos Mimir*), drekka af v-i Valföðrs, af brönden (*der her identificeres med det deri gemte öje*), *Vsp 28*, selja i v. *Gyð 9*.

veðja, (-aða, -at), vædde, v. hǫfði of e-t, sætte sit hoved i pant, ind på, *Vafpr 19*, v. valamalmi *Hyndl 9*; absolut, *Rst 26*; veðjak hins, jeg vædder om, *Grett 2, 10*.

veðmáli, *m*, pant, taka lǫnd at v-a, som pant (egl. vel selve 'kontrakten'), *Sturl 6, 8*.

1. **veðr**, *n*, (-rs), 1) vejr, vejrlig, v. ræðr akri *Háv m 88*, válynd v. *Vsp 41*; v-ri á sæ róa, ro på søen med vejret, ǫ: nær vejret er gunstigt, *Háv m 82*, unz verði v., indtil der bliver vejr (ǫ: gunstigt vejr) dertil, *Þjóð 4, 2*. — 2) vind, *Pul IV oo 1*, v. mikil *Merl I 60*, v. mikít *Ótt 1, 5*, orðigt v. *Sigv 3, 9*; brún v. *Arn 3, 2*, þrútin v. *Ólhv 2, 9*, í v-ri óðu *Mark 1, 5*; v. mun þar vaxa *Am 18*, v-rs annars til, í en anden (modsat) vindretning, *Hym 25*. — I kenninger, for himmel: v-ra tjald *Líkn 50*, v-rs hǫll *ESk 6, 2*, v-rs strönd *Has 61*, — for skib: v-rs dýr *Anon (XI) Lv 5* (jfr *SnE I 440*), — for kamp: Óðins v. *Hák 8*, Hǫars v. *Hál 8*, Yggjar v. *Arn 2, 15*, Viðris v. *Tindr 1, 3*, Gǫndlar v. *Vell 7*, Hlakkar v. *HolmgB 4*, Gunnar v. *Þfagr 5*, malma v. (*ved rettelse*) *Þjisk Lv 2*, tǫgnings v. *Balti 3*, Laufa v. (lifkǫld) *Vell 11*, Þórð 2, geira v. *Hhund I 12*, *GSvert 5*, barðrauks rǫðuls v. *ESk 6, 53*, Viðris vandar v. *Vígf 2*, jfr *VGI 8*, Skǫglar v. *Hák 8*, boga v. *Rár 8*, — for sind, tanke: gífis v. *Arn 3, 3*, jarnsǫxu v. *Þjóða 2, 2*. — veðrs *GSúrs 14* er urigtigt (for veig?). — Jfr drifa-, egg-, feikna-, felli-, flein-, geir-, hjör-, nadd-, rotu-, róstu-, skjald-, æði-, or-.

2. **veðr**, *m*, (-rs), 1) vædder, *Pul IV aa*; v-ra fjörðr, = hrúta fjörðr = Hrutafjörðr, norðlige Island, *Grett 2, 5*. — 2) Som hestenavn, *Pul IV rr 2*.

Veðrarfjörðr, *m*, mulig Waterford i Irland, *Krm 16*.

veðrátta, *f*, vejrtig, *Bós 3*.

veðrbjóðandi, *m*, 'storm-tilbyder', geira veðr, kamp, dens tilbyder, kriger, *Gyð 9*. **veðrblásinn**, *adj*, vind-udspilet, v-in vé, faner der udfolder sig i vinden, *Ív 34*.

veðrblik, *n*, 'storm-glans', valkastar blik, svædr, dets veðr, kamp, dennes herði-Baldr, kriger, *Sturl 2, 2*.

veðrboði, *m*, 'storm-bebuder', v. Gǫndlar

kriger (Göndlar veðr = *kamp*), *Sturl* 6, 10.

veðreggjandi, *m*, 'storm-æggende', som ægger til storm, sævar viggja (skibenes) veggis (*skjoldets*) veðr, *kamp*; det hele 'kriger', *Tindr* 1, 6, viggarðs v., d. s., *Porv* 2.

Veðrey, *f*, Hallands Väderø, *Pul IV* bbb 5.

veðreygr, *adj*, 'vejr-øjet', som har øje for vind og vejr, kan skønne om vejrets art og hvordan det vil blive, v. skyti, om *Völund*, *Völ* 4. 8. Jfr *Bugge*, *Home of the E. XXI*.

veðrfolnir, *m*, høg, *Pul IV* ss 2 („den ved luftens påvirkning blegede“).

veðrgjarn, *adj*, 'storm-lysten', *Viðris* v., begærlig efter 'Odins storm' (*kamp*), *kamplysten*, *Isladr* 16.

veðrglaðr, *adj*, 'lys, skinnende i luften', *skjold*, *Pul IV* r 1.

veðrglasir (eller -glasi?), *m*, af uvis betydning ('lysende i vejret, luften?'), om hanen *Viðþöpnir*, *Fj* 24.

veðrgæðir, *m*, 'storm-forøger', imunborðs (*skjoldets*) veðr, *kamp*, det hele 'kriger', *Vell* 17.

veðrheimr, *m*, luft (kun i prosa), *SnE* I 486.

veðrheyjandi, *m*, 'storm-bevirker', valgrindar (*skjoldets*) Gefnar (*valkyrjens*) veðr, *kamp*, dens heyjandi 'holder', *kriger*, *Eyv* Lv 4.

veðrhirdir, *m*, kun i v. valserkjar = valveðrs serkjar hirdir, besidder (plejer) af 'kampens særk', *brynjjen*, *kriger*, *Vell* 27.

veðrhöll, *f*, 'storm-hal', himlen, fylkir v-ar, *gud*, *Has* 4.

veðrlostinn, *adj*, *storm-slagen*, om skibet, *GSvert* 1.

veðrmagnandi, *m*, 'storm-forstærker', v. *Viðris*, *kriger* (*Viðris* veðr = *kamp*), *Tindr* 1, 10.

veðrmegin, *n*, 'vind-styrke', *alvernes navn på skyen*, *Alv* 18.

veðrmildr, *adj*, 'storm-mild' (mildr = gavmild, villig til at udøve), geira v., som gerne kæmper, *krigersk*, *Edað* 9.

veðrskrin, *n*, 'storm-skrin', himlen, jofurr, bragningr v-s, *gud*, *Líkn* 8. 48 (hds veg-).

veðrsmidr, *m*, 'storm-smed', *Viðurs* veðr, *kamp*, dens 'smed', *kriger*, *Gísl* 1, 10.

veðrsollinn, *adj*, *storm-opsvulmet*, v-it ver, det svulmende, oprørte hav, *Ólhv* 5, 1.

veðrstair, *m*, 'storm-stav', *Viðris* vandar (*spydets*) veðr, *kamp*, dens 'stav', *kriger*, *VGl* 8, jfr *Vígf* 2.

veðrtamr, *adj*, *storm-vant*, om skibet, *Ingj* 2, 6.

veðrvíti, *m*, 'vind-viser', *vejrfløj*, på mastetoppen, v-ar glymjja *ESk* 12, 15, v-a (acc. pl) skók *Iv* 16.

veðr-Þróttir, *m*, 'storm-Odin', *vigrar* veðr, *kamp*, dens 'Odin', *kriger*, *Has* 11.

veðrørr, *adj*, 'storm-rask', *vallfasta* (*sværdets*) veðr, *kamp*, det hele 'kamp-rask', *Ótt* 2, 13.

vefa, (óí, ofinn), *væve*, *bækr* ofnar *völundum* *Hamð* 6 (*således* hds, 'vævede af kunstnere', mulig er dog teksten forvansket), *serk* ór ofnu hárslima, af *vævet hárttrád*, *vævet* af, *Ragn VI* 3, *hamri* ofinn *serkr*, *brynje*, *Ólhv* 2, 11; *fjallgarðs* *rokur* *tøttu* ok *ófu* ægis *dætr*, *stormstødene* *rev* *bølgerne* *fra* *hinanden* og 'vævede dem', *føjede* *dem* *sammen*, *igen*, *Sveinn* 1; *billedet* *er* *hæntet* *fra* *behandlingen* *af* *uld*.

vef-Gefn, *f*, 'vævens Gevn', *kvinde*, *Þjóða* 4, 3.

vefja, (vaða, vafið, vaðr) 1) *vikle*, *omvikle*, v. *svein* *silki* *Rþ* 34, v. *hattar* *land* *filikum*, *omvikle* *hovedet* *med* *tøjstykker*, *overført* = 'kaste blå i øjnene', *Óseigr* 5, *golli* *vafiðr* *gjallar* *vonðr*, *meðalkalli* *Sígv* 12, 27. 9, *golli* *vafiðr* *hrotti* *Þfisk* 1; *uegl*. v. e-n *verndar* *skauti*, *tage* *en* *i* *sin* *varetøgt*, *Lil* 86; — *vaðr* í *gløpnum*, *som* *har* *indviklet* *sig* *i* *synder*, *Katr* 26, *ek* *hef* *vaðan* *mik* *i* *afgörðum* *Has* 16, *uden* *i*, *hef* *ek* *vaðan* *mik* *illum* *afgörðum* *Mdr* 23. — 2) *sno*, *flette*, *gaf* *mér* *goll* *et* *vaða*, *spiralformet* *guld(ring)*, *Þfisk* 2 (v. l. for *rauða*, *der* *vist* *er* *mere* *oprindeligt*), *vafin* *braut* *moldar* *seiða*, *snoede* *ringe*, *Þhred* 8, *vafiðr* *strengir* *Lil* 45. — 3) *nøle*, *tøve* (*betænke* *sig*), (*þú*) *vafiðr* *lítt* *Arn* 2, 4, *Ht* 64. — 4) *tú* *dette* *ord* *má* *veir* *henføres* *i* *þær* *of* *vindr* *þær* *of* *vefr*, *Sígrðr* 12, *hvor* *þær* *efter* *den* *nuværende* *tekst* *går* *på* *rúnar*, *men* *verberne* *passer* *ikke* *godt* *dertil*, *hele* *sammenhængen* *viser*, *at* *der* *her* *er* *tale* *om* 'sager, reissager' *sakar*; *dette* *har* *stået* *i* *et* *tabt* *vers*, *og* *hertil* *passer* *udmærket* *både* *vinda*, 'dreje, sno, give en anden gang, forløb' og *vefja*, 'gøre indviklet'.

veinisting, *f*, *vævet* *tøj*, om *sejl*, i *pl*, *snúa* v-um *upp* *við* *tré* *Hhund* I 26.

vefr, *m*, (-jar), 1) *væv*, *vævet* *tøj*, v. *grár* *fyr* *geirum* *Darr* 1 (om *kampvæven*), v. *darraðar*, *kamp* (se *darraðr*), *Hfl* 5, *Darr* 4. — 2) *især* *om* *sejl*, v. *rekr* *snekkjur* á *haf* *Ht* 20, *skeið* *und* *breiðum* *vef* *Þjóða* 3, 8, *élreki* *blæss* *þrútna* *vefi* *ESk* 13, 7, *stórðar* *galli* *keyrði* *vefi* á *stag* *Gísl* 1, 15. Jfr *Ijarg*, *goð*-, *sigr*-.

Vefsni, *m*, *Vefsensfjorden* i *Helgeland*, *Pul IV* ccc.

vegga, (vá, veginn), 1) *løfte*, *bære*, *veg* *nest* *verra* *vegrat* *velli* *at* *Hávm* 11, v. e-n á *bál* *Bdr* 10, *þrimr* *verum* *vegin* *at* *húsi*, *fært*, *∴* *på* *en* *vogn* (jfr *hefja* i *vagn*), *Ghv* 10; *løfte*, *vringe*, (*sverð*) *es* *sjalft* *mun* *vegask* *Ski* 8. 9. — 2) *kæmpe*, *slå* *ihjæl*, v. at e-m, *løfte* (∴ *sværdet*) *imod* *en*, *angrube* *en*, *Vsp* 54, *Brot* (*Fjs* *udg*) 3, *Lok* 27, *Yt* 25, *Jóms* 42, *Ragn* 1, *Korm* *Lv* 16, v. við e-n, *løfte* (*sværdet*) *mod*, *overfor*, *en*, *kæmpe* *med*, *Hfr* 3, 3, *Vsp* 53, *Gri* 23, *Lok* 58; *kæmpe*, *absolut*, *einnætt* *v*. *Vsp* 32, *Bdr* 11, at *ykr* v. *tíði* *Ski*

24, v. vér knöttum *Hárð* 16, v. þú gakk *Lok* 15, v. í gögn (sólu), *mod solen, med solen í öjnene, Reg* 23, v. vreiðr *Fáfn* 17, *Sigrðr* 27, *Jfr Lok* 15. 18, Þórr einn þar vá *Vsp* 26, hvat fylkir vá *Hfl* 3, es v. skyldi *Hát* 9, vegrat (v. l. stendrat) fast *Eg Lv* 31, v. með kylfu *Jóms* 34, v. högbrotningi skógar *Þdr* 20, v. sverði *Ótt* 3, 8; *med acc. pers.*, v. e-n, *slá en ihjæl, Grip* 11, *Am* 86. 89. 90, *Hyndl* 25, *Islár* 4. 11. 18; v. e-n vápnum *Fáfn* 4; *især i part.*, vegit folk *Eirm* 1, vegin for seggja *VGl* 6, liggja veginn *Yt* 12, *Jfr Síndr* 6, *Styrþj*, ver veginn *Guðr II* 17, þás hann veginn vaknaði *Sól* 6, tellu veginn *Sturl* 3, 8; — *med acc. rei*, v. víg, *kæmpe, Oddrgr* 18. *Háv* 10, v. sigr, *tilkæmpe sig sejr, Fáfn* 23, *ÞjóðA* 1, 6. 15, *Drv (XI)* 11, v. gagn *Þdr* 21, v. sigr á e-m *Orv VII* 1, land es lindar láðstair hafði vegit, *havde tilkæmpet sig (her er dog vist til underforstået)*, *PKolb* 1, 2, v. jorð ör hendi sér, *tilsætte landet ved drab, VGl* 8, v. til landa, *kæmpe for at vinde, Rþ* 37, v. til sigs *Gisl* 1, 19, v. til menja *Korm* 1, 6; halda veginn arf, *beholde en arv, der tilhører en dræbt mand, SnE II* 198; — v. e-n ör skógi, *ved kamp at befri en fra fredløshed, Am* 99; — *part.* vegandi, *kæmper, drabsmand*, und v-öndum *Guðr II* 4, of v-öndum *Ív* 34. — 3) *veje* (egl. *løfte noget ved hjælp af et lod, så at tyngden erfares*), v. mól í skólum, *veje, bedømme rigtig, Halli* 5, Mikáll vegr þaz misgort bykkir, *vejer, vurderer, Arn* 7, 1, v. verð *Líkn* 36; hagi hvert vá eyri, *vejede, var lige så tungt som, ÞGisl* 9; veginn þóru dagr, *vejet guld (jfr vegit silfr)*, *G Sürs* 12.

vegbjartir, m, blandt hestnavne (egl 'hæder-lys' eller 'vej-lys'), *Dul IV rr* 3.

Vegdrasill, m, dværg, *Fj* 34.

Vegdraupnir, m, blandt hestnavne, *Dul IV rr* 2.

vegróðr, adj, 'hæder-kyndig', i besiddelse af hæder, om gud, *Leið* 8.

veggberg, n, klippe (opretstående) der ser ud som en væg, klippevæg, v-s visir, om dværgene, *Vsp* 48; v. branda, skjold, *Evids* 4.

veggjalestir, m, navn på sværd, *Dul IV I* 6, men veggja-er ikke helt sikkert, v. l. er vægja-.

1. vegg, m, (-s og -jar), væg, á vegg *Drv (XI)* 5, *Tjörvi*, á v-jum *Sígn* 3, 16, at ýmsum v-jum, *mod snart den ene, snart den anden væg, Lil* 92; v-jar fótleggr, *söfje, Þdr* 18, v-jar (ved rettelse) vigg, hus, *Gunnl Lv* 4, *Þdr* 1, v-ja viðbjörn, mus, *Bjark* 7. — I kenninger, for skjold (jfr *SnE I* 420): v. Svölnis *Sturl* 4, 23, Heðins v. *Vell* 23, Sigars v-ir *Ht* 59, v-ir Gönðlar *Hl* 41 b, v. Hildar *Grett* 2, 9, veggis geirþeyir = geir-veggis þeyir, *kampe, Sturl* 5, 13, sævar viggja v. *Tindr* 1, 6 (jfr vedreggiandi), — v. heila, hoved, *Snjólf* 1, hyggju

knarrar v-ir, *brystet, Hl* 37 b. — *Jfr* borð-, eiki-, folk-, geð-, gunn-, hnit-, morð-.

2. vegg, m, sejl (jfr *gådens* sat ek á segli = sat ek á vegg, *o: på en væg, I. vegg*), veðr blæss vegg *Anon (XII) B* 3, harðan vegg *Stjó II* 1, blár v. *Ht* 78. *Jfr Aarbb* 1889 s. 341 f.

veggöndr, m, 'sejl-ski', skib, *GSvert* 1 (skr. veggöndr).

veghræsinn, adj, som har hæder at rose sig af, hæderrig, *Ht* 5.

vegilátr, adj, synes at være identisk med veglátr, pragtelskende, pragtudfoldende, udmærket, men læsemåden er ikke sikker (v. l. veg valit), vegilót gipt, udmærket lykke, *Sturl* 4, 5; metrisk vilde vægi- være nok så godt; men 'skånsom' passer ikke rigtig.

veg-Jótar, m pl, kun i njótr veg-Jóta = Jóta veg-njótr, ejer af Jydys land, af Jylland, om Knud d. store, *Þloft* 2, 7.

vegjótr, m, 'vej-kindtand', sten, v-rs þrjótr, jætje, *Þdr* 18 (jfr vegtaug).

veglauss, adj, hæderløs, om ildgærningsmænd, *Líkn* 28.

vegligr, adj, prægtig, et v-a víf *Am* 58, v-g sæta *Vitn* 11; vísa grein sýndisk v-g *Ólhv* 2, 1; v. angrstríðir, om Kristus, *Has* 21, v-t ljóð *Nj* 14, v-t orð *Gd* 3, v-ar skeiðr *Orv IX* 15, v-g flautst *Mark* 1, 5, *Sturl* 3, 15, v-g mæti *Sturl* 3, 21.

vegljómi, m, 'vej-glans', brims v., guld (af brims vegr = hav), *Sturl* 5, 4.

veglyndr, adj, ædelsindet, om en konge, *Od* 1, om gud, *Has* 63.

vegmikill, adj, i besiddelse af megen hæder, vegmeiri frami, større hæder, *Jór* 4.

vegmildr, adj, gavmild på hæder, *Rst* 2, *Sturl* 2, 1.

vegmæti, n, pl, kostbare hædersgenstande, kostbarheder, gætir v-a, om Hakon d. gamle, *Sturl* 5, 9.

vegna, (-aða, -at), gá, lykkes, upers. med dat. pers., es þeim v-ar svá, har det således, *Anon (XIII) B* 53, vart hefir Knúti v-at, det er gáet K. dárlic, *Ólhv* 5, 2; absolut, hversu er v-ar *Lil* 8.

vegnbróð, f, ukendt ord, v. l. veng, der ikke gör ordet mere forståeligt, *Fj* 18.

vegnest, n, 'vej-kost', rejsekost, *Háv* 11.

1. vegr, m, 1) vej, stí, af v-i longum *Hym* 11, of langan veg *Lok* 6, *Völ* 8, *Hausil* 8, ganga langan veg *Mark* 1, 10, á v-um allr hykk at verða mynask *Gróg* 5, á v-um úti *Háv* 38, villr vega *Háv* 47, villask v-arins *Bós* 7, varða alla v-a *Skí* 11, leggja langa v-a fyr e-m *Eg Lv* 20, vindkaldir v-ar *Fj* 47, v. es vætki tróðr *Háv* 119, árna á v-um *Gróg* 7, drífa at v-i *Fj* 4, búá á v-i, ved vejen, *Sigrðr* 26, v-ir skiljask *Am* 36, her í figurlig betydning, 'deres veje skiltes', de så aldrig mere hinanden; senda á víða v-a, til alle sider, *Sigrðr* 18, ylfiskr es v. okkarr, vor vej er fartlig, vor rejse vil

blive uheldig, *Akv 8* (andre steder kan v. også gengives ved rejse); eiga veg til lundar *Grett 2, 7*, eiga v-a til Valhallar *Hák 9*; om elve, þaðan eiga vötn öll v-a *Gri 26*; hvaðan v-ir standa, hvorfra vejene fører, ɔ: hvorfra sagen stammer, hvorledes det hænger sammen, *Sigsk 19*; upp at eins er ungum v-ar, vejene fører kun opad for den unge, han har fremtiden for sig, *Mhk 23*, — v-ir, vanernes navn på jorden, ɔ: handelsveje, *Alv 10*. — *I kenningar*, for sø: Haka v. *Ht 76*, Geitis v. *Þjóð 4, 2*, breiðr v. stikleidar, om elven, *Þar 5*, v. Ránar Anon (*X*) *III C 1*, stafrkvíg v. *Eg Lv 23*, v. flausla Þfagr *8*, v. varrelgs *Leið 10*, — for himmel: mána v. *Hausil 14*, byrjar v. *ESk 6, 64*, engla v. *Pl 2*, — for guld: eitrvengs v. *GGalt 1*, — for skjold: v. *Leifa ÞKolb Lv 6*, — for fjæld: jötna v-ir *Hávm 105*, v. jötna *Vell 15* men sammenhængen er her uklár; — giptu v. *Lil 89*. — *2*) side, retning, måde, til vinstra v-s *Hárð 56*, standa á þria v-a *Gri 31*, á v-a alla *Herv V 13*, á annan veg *Sigsk 23. 48*, á hverjan veg, på hver led, *Vafþr 18, Kolb 1, 5*, hvern veg *Sigdr 37*, annan veg, anderledes, *Háv 9, Sól 17*, þann veg, således, *Lil 36*, á margan veg, på mange måder, *Ghv 9*, öllum megum (for vegum), på alle sider, *Gróg 7*. — hvern veg at vegi *Sigdr 37*, her kan vegi ikke være rigtigt, vistnok fejl for vini. — *Jfr* austr-, far-, fold-, gagn-, galg-, gang-, goð-, hel-, her-, hor-, il-, kvala-, ljóð-, ljós-, mold-, mun-, nið-, norðr-, suðr-.

2 vegr, m, (-s, uden pl), hæder, ære, vilja veg e-s *Eyv Lv 1*, sannr v. *Íslðr 22*, v. mikill *ESk 13, 1*, v-s andvani *Hjotr 3*, þrifnuðr með veg *Pl 5*, v. ok lof *SnE II 142*, með mestum veg *Sturl 6, 9*, hrósa veg vísa *ESk 6, 70*, fyrri v. *Pl 36*, v-s hlutr, = vegr alene, *Brúsi*; om guds hæder og hertighed, vísi v-s *Líkn 7*; gætir hólða v-s, d. s., *Líkn 13*; elska veg vísa vagnræfrs *ESk 6, 71*. — *Jfr* ó-.

vegrunnr, m, 'vej-træ', varrelgs (skibets) elds v-ar, varrelgs veg-elds runnar, sø-ildens, guldets, træer, mænd, *Leið 10*.

vegrækkinn, adj, som lægger vind på hæder, hæderlysten, *Jóms 34*.

vegsama, (-ada, -aðr), prise, lovprise, *Alpost 11*.

vegsamligr, adj, hertig, *Lil 68*.

vegsamr, adj, fuld af hæder, hæderlig, prægtig, v. hringa gætir *Ód 12*, v. geirs gnýstoerir *Þstf 1, 5*.

vegsemð, f, hæderfuldhed, pragt, hrósa v., om den høje byrds hæder, *Herv I 1*, með v. hæstri, om guds hæder, *Has 30*, í v. hæstri *Lil 7*.

vegsemi, f, hæder, *Bjhit 2, 8*.

vegskjótr, adj, hurtigt til at give hæder, om jomfru Maria, *Has 61*.

vegskorða, f, kun i varrskiðs funa v., = varrskiðs veg-funa skorða, sø-ildens, guldets, bærerske, kvinde, *Korm Lv 23*.

vegskrín *Líkn 48* er vist fejl for veðrskrin.

vegskrýðandi se viggskrýðandi.

vegsmadr, m, mand som besidder hæder, anset mand, *GSvert 8*.

vegsmunir, m, pl, hæder, (jfr vegs hlutr), æxla v-i *Merl I 52*.

vegssæll, (= vegsæll), adj, rig på hæder, pris, om gud, *Líkn 7* (adskilt ved imesis).

vegstórr, adj, stor ved sin hæder, anseelse, *Sturl 4, 16. 5, 18*; nedsættende, stolt, overmodig, *HolmgB 13*.

vegstýrir, m, 'hæder-styrer', gud, móðir v-is, jomfru Maria, *Has 59*.

Vegsvinn, f, elva (egl 'vej-klog'), *Gri 28, Pul IV v 5*.

vegsætr, n, 'hæder-sæde', kongestol, gætir v-ra, konge, *Sturl 5, 6* (v. l. norð-).

Vegtamr, m, 'Vejvan', Odin, *Bdr 6. 13*.

vegtaug, f, 'vej-snor', v-ar jötr = taugar vegjötr (s. d.), snörens (fiskesnörens) vej- (kind)and, søens tand, klippe (jfr þrjotr), *Þdr 18*.

vegværrir, m, 'hæder-forringer', v. varra hjalts Nönnu, som forringer jættekvindens hæder, Tor (der slår hende ihjæl), *Þdr 5*.

vei, interj, ve, v. verði þér *Bós 8*.

veiða, (-dda, -ddr), fange (dyr, fisk), sás á fjalli fiska v-ir *Vsp 59*, v. í borgum *Merl II 55*; ætlask virðar v. *Gizur Anon (XIII) B 43*.

veidarfæri, n, pl, fangstmidler, fiske-snöre, *EVald 1*.

veidiþing, n, pl, fangst (ved fiskeri), *Þét 17*.

veidiþatr, m, mad, erhværvet ved fiskeri, fisk, (jfr fiskmeti), *Hym 16*.

veidiþiti, m, kun i v-jar vals, de som besøger valen for der at få fangst (fæde, hvis ordet er rigtigt), ravne, *Ragnsp*.

1 veidr *Hausil 11* er enten fejl for vreiðr 'vred' eller navn på Tor (af veiðir?, jfr véuðr, véurr).

2 veidr, f, fangst, jagt, koma heim af v-um *Völ 4. 8*, nema v-ar, fange dyr, *Hym 1*; — fiskeri, heim af v-um *Hym 10*.

veifa, (-ða, -t), svinge, v. vængjum *Hæng VII 2*, v. Mjöllni framm *Hym 36*, v. rœði veðrs annars til, svinge, bevæge, åren i modsat retning, ro tilbage, *Hym 25*, v. lausum (hala), føle sig fri, *Sturl 8, 2*; v. frœðum of her, svinge sine vers over, ringeagtende udtryk, *Þstf 2, 3*; v. vilmlöllum, udtale lutter ord, man ønsker at høre, urigtig v. l., *Hsv 112*.

veifan, f, svingen, v-ar orð, ord, rygte, der udbredes uden fast grundlag, upålideligt rygte, *Hfr 3, 24*.

1 Veig, f, ø (i det nordligste Norge), *Vegenø, Pul III 3*, frá V-u *ÞKolb 3, 6*. *Nom*. Veiga er uhjemlet.

2 veig, f, stærk drik, bera v-ar *Akv 35*, drekka v., om øllet, *Eg Lv 3*, val v-a *Ht 25*, dýrar v-ar *Hyndl 50, Hhund II 46*;

allets navn hos Vanerne, *Alv 34*, skírar v-ar, om mjöd, *Bdr 7*, om Heidrúns mælk, *Gri 25*, v. Heiðreks hallar *Herv V 7*. — *I kenningar, for skjaldedrik, skjaldskab:* v. Váfaðar *Eskál Lv 1*, v. Fjölfnis *Korm Lv 53*, v-ar rógs ræsis *Eg Lv 15*, v. Fals *Refr 2, 3*, v-ar Dvalins *Ísldr 1*, bjargs Skjöldunga v. (*ved rettelse af veðr*) *G Sürs 14*, — for blod: v. hrafna *HI 37 b*. *Jfr* bjór-, minnis-, hör-, Alm-, Bøð-, Goll-, Råd-; disse sidste er grundlaget for den falske lære, at v. kunde være en kvinde- (halv)kenning, *Bul IV yy 2*.

veigarr, m, sværd, *Bul IV l 4* (metrum kræver lang vokal). *Jfr* Falk, *Waff 63*.

veigr, m, dværg, *Vsp 12*.

veikr, veykr, adj, svag, kraftesløs, enn v-i lókr *Árm 4*, v. líkami *Heilv 14*.

veillyndr, adj, vægelsindet, ilt es v-um at vera *Hsv 127*.

1. veita, f, vandløb, vandrende, især af mudret art, vígja margar v-ur *EGils 2, 8*, men ordet er her uden tvivl fejl for veitir (læs også marga).

2. veita, (-tta, -ttr), yde, give, v. e-m e-t *Mark 1, 7, 30*, *Esk 6, 6*, *Hl 28*, v. gagn *Arbj 24*, v. e-m líð, fulting *Grott 14*, *Hamð 13*, *jfr* *Hárb 33*, *Korm Lv 61*, og absolut (med underforstået líð), *Porm 1, 13*, *Sturl 2, 2*, hvat megi fótr íetli v. *Hamð 13*, skylt es at v. svát *Hyndl 9*; v. þllum (auð) *Rþ 38*, v. bjór (Haddingja vals hróka), *beværte med, Hál 11*, og absolut, *Sturl 4, 30*; v. andsvör *Brot 7*, *Sigsk 17*, v. bæn *Lil 18*, v. e-m gjafar *Esk 6, 64*, v. blindum augu, *gengive en synet, Lil 46*, v. eir e-m, *skaffe en fred, Eg Lv 32*, veitt er líf *Lil 22*; absolut veittu at, *gíu at, Lil 83*; v. af ganga, *tillade at noget ikke betales, Sigv 13, 4*; v. lífi bjartan stað, *om evigt liv i himlen, Ód 28*; v. hljóð *Háv 2*, v. þogn *Ísldr 2*; v. geig *GSürs 8*, v. dauða *ÞBrún 4*, v. fjórspell *Esk 9, 2*, láta helfarar verða v-ar *Jóms 34*; v. sókn *BjH 5*; — eigi er veitt at, *det er ikke givet, sikkert, Gd þ 44*; — v. dýrðir, *vise sin herlighed (skraft), EGils 2, 9*. — *Part.* v-andi, *gíver*, v. jarðar umgírðis eisu *Nj 16*, v-andi baugs *Katr 11*, v. góins leita *SnE II 198*, v. auðnu, *guð, SnE II 234*. — *Jfr* varð-.

3. veita, (-tta, -ttr), føre, lede, vand (i en rende, eller ind over noget), v. vatni *Mert II 13*, v. kenningar ör hugar ranni *Líkn 7*.

veiti-Njorðr, m, 'givende Njord', víðeims v., *gavmild mand, Nj (XI) 10*.

veitinn, adj, som gærne giver, *gavmild*, mjúklóttum var mønnum v. *Gd þ 16*. *Jfr* veitull. — *Jfr* marg-.

veitir, m, giver, i kenningar for gavmild mand, fyrste: v. baugs *EGils 2, 8*, v. vella *Harð 16*, v. ós gneista *Sigv 12, 2*, v. versóka *Bjhit 2, 13*, v. þóru dags *G Sürs 12*, v. Vimrar elda *Orv IX 59*; v. vægja *Bjhit 2, 17*, v. randa *EGils 3, 6*, v. pella *SnE II 224*, v. vingjafa *Þjóða 3, 12*, — for digter: v. lofgörðar *Porm 2, 7*,

v. óðar *Katr 51*, v. Viðris víns *EGils 1, 21*, — for biskop: v. víns *EGils 1, 28*, v. vígslu *EGils 1, 5*, — for Skt. Peder: v. trúar *Pét 40*, — for guð: v. hinna dýrðar *Katr 17*, v. fríðar *Pl 31*, *Has 24*, *Kolb 1, 1*, v. góðra hluta *Leið 8*. — *Jfr* auð-, ár-, eld-, gunn-, hodd-, nadd-, ráð-.

veitiselja, f, 'bydende selja (s. d.)', v. víns, *kvínde, Katr 42*.

veitull, adj, = veitinn, *gavmild, Gd þ 18*.
veizla, f, ydelse, at gullbrota v-u, som gave fra guldbryderen, *Ht 88*, aura v., v. l. for neyzlu, *Hsv 105*.

vekja, (vakða, vakiðr, yngre vaktr), 1) vækka (af søvne), v. e-n at víni *Bjark 2*, vakðak einherja *Eirm 1*, v. hólða *Vsp 43*, sá mik vekr *SnE I 94*, v. sigþjóð *Hhund II 49*, svá vakði mik *GSürs 28*, svá mik nýla norrir v. *Guðr II 38*, v. e-n dauðra dura *Gróg 1*, bröð vekr borginmóða *Hróm 1*; v. e-n ör, af svefni *Ghv 4*, *Hamð 6*, *GSürs 3* [*Hhund I 26* hører vakði til vaka]. — 2) vækka, fremkalde, begynde, v. (e-m) hildi *Akv 14*, *Hhund II 7*, *Mberf 3*, *Krm 26*, v. víg *Rþ 37*, *Esk 6, 17*, v. styr *Sigv 7, 7*, v. odda skúrir *Mark 1, 19*, vökd vas göll geira *ÞGisl 8*; fremkalde, afstedkommé, vólde, v. hugins teiti *Esk 6, 41*, v. tvær vígsakar *Korm Lv 49*, v. rög *BjH 7*, v. mikla vó *Am 80*; — v. blöð, lade blodet flyde, *Sól 80*, *Ív 25*, v. dreyra *Drv (XI) 6*; v. mjöð *Suðra*, fremkalde digt, digte, *GSürs 20*; v-jandi snekkju, som sætter skibet i bevægelse, *Þjóða 3, 26*, v-jandi vápna snerru *GSürs 19*; v-jandi loðrans *Þmáhl 3*. — 3) vækka, gøre indtryk på, fremkalde ens eskov, *Rindr mundar vakði mik Bjhit 2, 10*.

Veklingar, m. pl, i forbindelsen vinn Véþorms veklinga tós *Arbj 19*, hvor bægge de to sidste ord er uforståelige; v-ar ser ud som et patronymikum (af Vokr?).

vel, adv, godt, fuldtud, smukt, rigtigt, telja v. *Vsp 1*, vita v. *Eirm 4*, *Drv 15*, trúa v. *Háv 44*, *119*, *Am 92*, búa v. toptir *Vsp 62*, fáask v. at virði *Háv 116*, drekka v. *Hym 39*, *Hhund II 46*, rinna v. *Drv 21*, lykja lind baugum v. *Völ 5*, göra v. *Grip 53*, halda v., styre godt, *Bragi 2, 1*, njóta v. *Brot 8*, hirða v. *Hák 17*, fylgja v. *Sigv 11, 2*, ganga v. á móti e-m *Jóms 24*, þyrma v. véum, eiðum *Hák 18*, *Grip 47*, dyrka v. *Esk 6, 7*, fagna v. *Sigv 11, 17*, v. sóma, sama *Hfl 3*, *Hhund I 56*, betr semði þér *Helr 1*, þola v. *Am 65*, duga v. hug *Sigv 10, 3*, haðask v. *Háv 141*, dafna v. *Rþ 8, 22*, heilsa e-m v. *Grip 5*; sagðit honum hugr v., han var ikke rigtig vel tilmode, *Hym 14*, v. hygg ek, jeg er ved godt mod, *GSürs 37*, hyggja v. fyr e-u, sørge godt, rigtigt, for, *HHj 7*, kaupá v. saman *HHj 3*, trúa v. þoxlum *Am 83*, unna v. *Ski 37*; at mér v. þykki, at jeg synes, det er godt, synes godt derom, *Am 72*, hvíld v. gefa, give god hvíle, (her er v. s. s. adj góða), *Grott 17*, sumr af verkum v., her er enten sæll

underforstået, eller også er v. = góðr, Hávm 69; biða v. bana = góðan bana Mhk 8; geta e-m v., give en hvad der er godt, vise sig velgørende mod, Hávm 135; haða v., have det godt, Lok 39, men ofpore sig rigtig, Mhk 6. 22, betr hefðir þú, det vilde være bedre, Akv 16, gerir sá betr, den ofpører sig bedre, Mhk 28, væri betr at, det vilde være rigtigere, Mhk 25, at verða v., få et godt forløb, Hávm 41; med adj, rigelig, v. fullmikill Hym 16. v. mart, rigtig meget, Hávm 54, Fáfn 12. 14, v. meira valfall Arn 6, 9, v. flest Ht 93; v. glýjaðr, i hój grad glad, meget glad, Eg Lv 3, Vsp 35, v. íagrrendaðr Harkv 19, v. keyptr hlutr, fordelagtig købt, Hávm 107; v. borinn, af god herkomst, Korm Lv 5; — Grettis 17, Am 21, Nkt 68; — dygtigt, kunna v. Rþ 48, kunna betr Rþ 45, Vøl 28, teðja v. garða Am 63, þá es v. malit Grott 5; — let, v. mættim tveir trúask Ski 5, v. mætti þess biða Eg Lv 42, v. má skilja Lil 98. — I hilsen og opmuntrende tilrúb, v. kominn Fj 48, Eirm 8; v. þér selja Ans 2, v. ek, velan jeg, Vøl 29 (jfr Kock, Arkiv XXVII, 131 f), v., es ek veit þat, godt at jeg ved det, Anon (X) II B 4. — Jfr all-, full-, jafn-, stór-, þjóð-.

veldi, n, 1) magt (= vald), fáa mikít v. Ht 14, halda hæft á v. Ött 2, 19, v. tók at þróask Mv II 4. — 2) magtområde, ríge, sá ræðr fyr v. Obarr 1, missa v-is Merl II 102, koma í v. (sitt) Has 23, halda v. þat es buðlungr átti, forholde det ríge, Mark 1, 15, ráða v. Mark 1, 23, heilagt v., guds ríge, Mark 1, 27, mest v. ESk 6, 53, eirarsamt v. Sturl 3, 2, v. himna Heilv 18, Mgr 35, v. skyja Katr 25, v. engla Mlag 1, v. djöfuls SnE II 248, v. Flæmingja Krm 10, Skota v. Arn 5, 11, Ív 11, Nóregs v. Sturl 3, 12, Græna v. = Grænland Rst 11. — Jfr alin-, Dana-, Gauta-, Græna-, himna-, megin-, Róma-, tignar-.

velferð, f, velfærd, rigdom, Mv II 4.

velfærr, m, hav (egl 'let overkommelig'), Pul IV u 2.

velgr, m, hjælm, Pul IV s 2; v-s lokka hnakk, hoved, Gunnl Lv 11.

velja, (valða, valiðr), 1) vælge, udvælge, v. orð, søge (de rigtige) ord, Eg Lv 3, ÞKolb 3, 6, v. vandan óð (óðr nærmest 'versart') Lil 98, láta vetr valðan, bestemme, Sturl 4, 13, v. skjöldu Akv 4, v. kumbl ór kerum Ghv 7, v. sér ævi Pl 11, v. of náí ÞGisl 12, — engi valðisk jafn-góðr þangat, ingen sá god valgtes til at komme derhen, ingen er kommen derhen lige sá god, Sturl 3, 1. — 2) fremtage (noget som gave), bortskænke, es þeim Haraldr valði Harkv 19, sessa ok staði v. þér sumbli at Lok 7. 8, v. e-m hnossir Guðr II 20, v. henni hringa ok men Vsp 29, jfr HHj 42, v. e-m þlkrásir Akv 35, v. e-m vin Rst 13, v. gjáfar GSvert 9, v. gjöld Eg Lv 35, v. e-m heiti Nj 14, v. víkingum hlut Rst 8, skatt velk hönnum

harðan Torfe 2. — Part. act., v-jandi, v. valjarðar, udsøger, kærer af, anviser af, Eyv Lv 11, veljendr víga skýs, givere(?) af, ESk 6, 68; — part. pass., valiðr, udsøgt, valiðr efni Arb 15, v. at dyggðum Gd 26, valdar stéttir Gd 22 (her kan dog valdar også betyde ligefrem 'de valgte'), v. herr hólða Heilv 5.

vell, n, (mest i pl), guld, greiðir v-s (v. i. valds) EGils 2, 2, fegri v-um Likn 7, v. at æxla Merl I 52, v-um grimmr ESk 6, 70, gefa v. Ht 98, gleðja v-um Ht 46, varpa v-um á mar Ht 67, v-a deilir, gavmild mand, Nkt 78.

1. vella, f, elv (egl 'den opvældende'), Pul IV v 4.

2. vella, (vall, ollinn), 1) koge, syde (intrans.), hvé hverr v-i Guðr III 9, v-andi hverr, ketill Hávm 85, Guðr III 6, bik v-anda Mey 39, móttug ó mun v., vil være kogende hed, Merl II 89. — 2) vælde op eller frem, ströme rigeligt, vápnrostr mun v. Anon (XIII) B 44.

3. vella, (-da, -dr), koge (transitivt), v. hval Þórh 2, veldu víf Mey 48.

vellaúðgr, adj, hovedrig (af vell, guld?), v. landvörðr Korm Lv 35. — Jfr Aarb 1889 s. 71 f.

vellbjóðr, m, 'guld-byder, -giver', gavmild mand, Rst 2.

vellbrjótr, m, 'guldbryder', gavmild mand, Ht 25 b, Ht 16.

vellbroti, m, s. s. foreg., Þjóð 4, 1, Ht 8 b, Ht 46.

velleiz, Sküll 1, 1 (med flere v. ll.) er stærkt forvansket.

vellmeiðir, m, 'guld-bryder', gavmild mand, Pl 34.

vellmíldr, adj, gavmild, Þham 1, 4.

vellskatí, m, gavmild mand, Ív 45, Merl II 1.

vellsnauðr, adj, fattig på guld, Gyð 7 (ved gísning).

vellstærir, m, 'guld-forøger', rig mand, Svþjúg.

vellvönudr, m, 'guld-forminsker', gavmild mand, Arb 24.

velskúfaðr, adj, med smukke kvaster (skúfr = kvast), v-uð víf Rv 15.

velspár, adj, dygtig spændende, dygtig til at spá, völu v-aa Vsp 22.

1. velta, (valt, oltinn), rulle, á alla vega v-i baugar Herv V, 13, láta marga v., falde om, Gráf 6; (sær) veltr ESk 13, 11, í v-anda vatni, om Rinen, Akv 27, hlaupáar oltnar of gauðu ver Þdr 5.

2. velta, (-ta, -tr), vælte (trans.), lade rulle, v. feigum hausi, lade falde rullende til jorden, Ht 65; v-um grjóti of garð rísa Grott 12, v-az víða lands, flakke om, Lil 19.

veltiflug, n, 'væltende stejthed' (jfr hengiflug), v. steina, kaldes vístnok 'elven selv der falder i en stejl klippekloft'; det hele bliver 'kloften med den nedstyrtende strøm', Grettis 44.

veltigli, adj, væltende, rullende, v-ir dagar, dagene som ruller, går, Lil 10.

vellir, *m*, 'som lader rulle, falde', v. valgaltar, som lader hjælmen (med hovedet) falde, kriger, ÞTref 1, v. þjófs, tyves afstraffer, fyrste, Sigv 11, 13.

veltireið, *f*, 'rullende vogn', víðis v., skib, Hfr 3, 7.

veltið, *f*, 'bevægende støtte', v. straumtungs mjúkstalls, 'armens bevægende støtte', kvinde, Steinarr.

Vendr se Vinðr.

venda, (-da, -dr), 1) vende, dreje, v. augum umb, rulle med øjnene, Máni 3, v. e-m í vatn, lægge en í vand, Heil 5. — 2) intrans., vende sig, v. (hds renda) til sættar Has 34, v. aprt af venju ranginda Gd 39.

Vendill, *m*, stedsnavn (i Sverrig?), á Vendli Yf 19. Jfr Arkiv XXI, 71 f.

vendils, Frþ II 5 er urigtig læsemåde for ymis.

Venedócia, *f*, Merl II 53.

vengbróð se vognbróð.

1. vengi, *n*, hovedpuðe (af vangi), vatt v. fyr vífs knéum Guðr I 13.

2. vengi, *n*, land (egl. slette, af vangr), v-is dreyri, elv, dens blakkr, skib, Ótt 2, 3; vallbaugs (slangens) v., guld, Bkrepp 3, graffvengs v., d. s., Gyð 4, vallar hringa v., d. s., Ód 12. — Jfr hryn-, linn-, orm-, snák-, svan-.

3. vengi, *n*, forhøjning i skibets bagstavn (= lypting), Pul IV z 8, v-is hjortr, skib, Hharð 4. Jfr Falk, Seew., 10, der skriver ordet vængi. Hallagers Norske ordsaml. har under „Løfting“ „løs veng eller kahyt“.

1. venja, *f*, vane, sædvane, hønd bregðr á v-u Ht 26, jfr Nj 24, hønd trauð af v-ju, uvillig til at forlade hvad den sædvanlig beskæftiger sig med, Has 42; ill v. SnE II 234, v. ranginda Gd 39. — Jfr ó-.

2. venja, (vandá, vaniðr), vænne, med dativ, (kona) vensk ókynni, vænner sig til, Eg Lv 14, láta her vandán mála, vænnet til (at modtage) sold, Sigv 5, 8, v. sik gjöfli, vænne sig til, beflúte sig þá, Gunnl Sig 1, v. sik syndum ESk 6, 20, v. lið (acc.) dýrd, lære at kende, Mark 1, 10, þú hefr vandán þik þrek Ótt 2, 3, v. styrjökla benlegi, vænne sværdene til blod, Ht 60, v. snekkjur úti, vænne dem til at være, Arn 7, 2, v. e-n leika, til at lege, Sveinn 4, andi guðs vandisk læra hann Gd 13, vneik vandisk tali mínu, vænnede sig til, havde mange samtaler med mig, Rv 19, sá es vandisk morði, vænnede sig til drab, kampe, deltog ofte í, ESk 8, 2, láta e-n venjask benjum, modtage mange sár, Eg Lv 21, sðuldýr vanið vási Guðr II 4, þjóðir vöndusk vápnhljóði Okik 1, 1, hrafnar vöndusk valtafni sst som v. l., røf spannar vensk gotnum, bliver ofte givet til, Ht 44, vensk skarði grön swardar, bliver ofte klippt, Árni 2, 1. — Med á, hann vandisk á þat, vænnede sig til det, udøvede flittig, Hfr 2, 4, sá es vensk á dýrðir Leið 7; — med við, v. egghúfs elg við glym Dúfu,

vænne den til, Pul III 4, v-sk við þrek Jök 2.

veptr, *m*, islæt, rauðr v. Darr 1.

ver, *n*, sø, hav, Pul IV u 2, veðrsollit v. Ólv 5, 1, fyr v. handan (h. v.) Glúmr Lv, Guðr II 7, Óthelg 4, fyr vestan v. H hund II 8, vestr of v. Hfl 1, austan v., i Norge, Ht 82, of v. vestr í eyjar Ív 5. — I kenningar, for skib: v-s marr SnE II 198, Ísladr 24 (jfr mar-Þrótttr), vagna v., vognens hav, jorden, 3: jordens overflade, Alv 3 (jfr herom Bugge Arkiv XIX, 1 f., næppe rigtigt), — for guld: eldar v-s Sturl 4, 27, — for fjæld: v. gaupu Þdr 5. — Jfr elg-, hrein-, leg-, út.

1. vera, *f*, væren, tilværen, slikt es válads v., derpå beror den elendiges liv, Hávm 10, eiga sér v-u í vö, tilflugtssted, Hávm 26, jfr Fj 2: dags v. (eller ét ord?), dværgenes navn på blikstille, Alv 22.

2. vera se vesa.

Veratýr, *m*, Odin (egl 'menneskenes gud'), Grí 3, Pul IV jj 8.

verbál, *n*, 'hav-bál', guld, Ht 46. 93.

verbergi, *n*, urigtigt, for herbergi(?), St 12.

verð, *n*, pris (købesum), selja við v-i EValg, gjalda v. fyr e-t Lil 70 (v. l.), v. heims ok virða Líkn 36. — Jfr bolstr-.

verða, (varð, orðinn), 1) blive, vorde, om en forandring af (den tidligere) tilstand til en anden, v. óskmey Oddgr 16, varða vön lygi Am 93, v. glaðr, kuðr, dølskr Hávm 55. 57, Krm 16, mik veizt v. vergjarnasta Þry 13, v. búinn Hhund I 22, v. klökkar Am 62, v. hæstr Ghv 20, ljúfr verðr leiðr Hávm 35, verðr þinn feigr faðir Skí 25, v. heill Fj 36, svört v. sólskin Vsp 41, v. oflgari Hhund II 51, v. qlr, ofrölví Hávm 14, v. viss e-s Helr 13, v. vreiðr Þry 13, hryggr varð Gunnarr Sigsk 13, v. dauðr Am 100, Ísladr 6, Korm Lv 62, v. glíkr e-m Ghv 3, sykn emk orðin Guðr III 9, einstæð emk orðin Hamð 5, v. varfleygr St 14, meiri v-i þreifnuðr þinn Arn 2, 1, fremstr varð Skúli Ht 68, emk orðinn ógæfr Jóms 3, v. kann á ýmsa halt Mhkv 26, því varð ulfr feginn Hfl 14; det samme udtrykkes med at, v. at, blive til (noget andet), v. at grjóti ESk 6, 35, grjóti orðit at gleri Hyndl 10, v. at undrsjónum Skí 28, v. at tungum Lil 93; ef oss at spökum yrði Hárð 18, hykk at orðnir sé allir at einum mér Grí 54, orðnir at nþum Hhund II 28, hold at hræum orðit Guðr II 42. — 2) blive, ske, fremtræde som virkelighed, sveipr varð í for Haustl 13, rósta varð Rdr 3, styrr varð Hamð 23, þrymr varð Vell 29, es sókn vas orðin ESk 6, 44, ept orðna geira þrimu Ód 25, hlymr varð Þdr 13, unz ór varð jötunn Vafþr 31, verðr af qllum einna nøkkurr Vsp 40, láta harðar hefndir v. Oddgr 19, nú þat varð Fj 49, nót varð í bæ Hhund I 2, varð ára ymr Hhund I 27, urðu dvöl dægra Am 104, aldri verðr fríðri (maðr) Ód 28, þat mun

ok v. *Sigs sk* 60, ef þat verðr *Gróg* 4, hvat v. kann *Mhkv* 28, verðrat iss á þ *Vafþr* 16. — 3) *med prædikativt ord (subst. eller adj), blive, vise sig som* (= reyn-ask) verðleikr yrði sök til e-s *Lil* 14, hefr orðit þarfastr *Ód* 14, kvað mlik orðinn sverðlltinn, *her omtrent* = 'være', *Grettis* 46, mæztr of orðinn *Vsp* 10, þanns vas orðinn cæztr manna *Hfr* 3, 26, malmrýri telk orðinn skýran *Inge* 2, verðra matr in betri *Hárb* 3, hverr (jötina) elztr yrði *Vafþr* 28, eigi verðr gótt ór draumi *GSúrs* 18, ljós verðr raun *ESk* 6, 46, ógípt verðr skjót *Mhkv* 19, allopt verðr í hreggi svalt *Mhkv* 21, erfitt verðr þeims illa kann *Mhkv* 24, varð gótt til vista *Tindr* 1, 7, v. ótt snimma *Am* 18, forðum hefr ek slœgvitr orðit *Lil* 43, svá vorðin spádómsorð *Lil* 12. — 4) *blive, forløbe*, ef þat bíðr at v. vel *Háv m* 41, urðumk leið en ljóta *Eg Lv* 27, varða gimms sem gerði *Tindr* 1, 1. — 5) *med part. pass. (omskrivende hoved verbet) og adj, blive, fjóturr fastr verðr* (= festisk) *Fj* 10, at vér hrædd yrðim *Am* 17, hjarta verðr glatt *Háv m* 55, nótt verðr geginn *Háv m* 74, dynr malms varð gorr *Steinn* 3, 9, kveðit mun mér v. *Þmáhl* 9, arfi verðr skotat *VGl* 1, varð framgengt *Yt* 1, v. latr lifs *Yt* 14, v. heptr *Yt* 26, v. baríðr *Rdr* 5, v. þveginn *Mhkv* 6, v. fundinn *Rst* 35, sinn fœður ráðinn v. *Krm* 27, lét v. háit sverðþing *Sigv* 1, 7, lét v. helfarar veittar *Jóms* 34, lét v. banat jarli *Þham* 1, 3, varðat alinn ósum *Vafþr* 38, varða borinn *Hyndl* 35, muna v. varit *Alv* 8, v. ráðit til gamans *Grip* 44, mun heitinn v. *Grott* 22, verðr fjörvi of farit *Lok* 57, v. leiddr heiman *Am* 35, þars aptborin aldri v-i *Sigs k* 45. — 6) *med dat. pers., blive, indfinde sig (for en, til godt eller ondt)*, ef okr góð sköp gerði v. *Sigs k* 58, kvaðat dæmi v. nema mér *Oddrgr* 12, sjaldan verðr víti vorum *Háv m* 6, mér verðr þörf haptis *Háv m* 148, þá varð hilmí hugr á vífi *Hhund* II 14, þat verðr mörqum manni *Eg Lv* 38, þat varð mér *ÞBrún* 3, þat varð þinni konu, *det skete for, den fejl begik, Lok* 40, hvat þá varð vitri *Am* 12. — 7) *mátte, blive nødt til, v. (v. l. taka) at risa ár Skall* 2, v-um hylja harm *Eg Lv* 10, v. at forða fjörvi *Arn* 2, 6, v. þola eld okr eggjar *Hskv* 1, 1, v. flestir fjörlausn þola *Hyndl* 49, v. (at) liggja *Yt* 12, *Gráf* 9, v-um forðask fornhaldin sköp *Hfr Lv* 10, v. hlaupa *Þmáhl* 12, v. biðja *Haustr* 8, fœt v. rjóðask blóði *Hfr* 1, 8, v. flýja *Gltr* 8, munum v. lifa við veiðimat *Hym* 16, verðk sjölf synja lýta *Guðr* III 8, verðr at skiljask, *vi má nu skilles, Grip* 24, v. hníga at velli *Hhund* II 10, urðum síðan Sæmorn vaða *HHj* 5, v. at biðja fríðar fyrri *Hárb* 29. — 8) *noget svagere er betydningen ofte, måtte, få lov til, kunne, v. at hrósa gagni Veil* 32, þér v-ið ráða vingjöfum *Eil* 1, v. at heyra *Mark* 1, 2, stefjum verðr at stæla brag *Mhkv* 11, v. að minnaz *Lil* 53, verðk mik gœla

af grimmum hug *Sigs k* 9, veitt er líf þat er varð (þ: veitt) *Lil* 22. — 9) *behøve, v. salkonur søemð at vinna Sigs k* 50, varðat lengi at bíða hoggs *Haustr* 17. — *Urigtigt (for hlautk) er varðk i varðk v. hapta Guðr* 19. — 10) *med acc, få, finde, bekomme, nú varðk mér óst Korm Lv* 1, v. alla hylli e-s *Sigv* 13, 26, *hertil bór vist henføres v. i ordsproget: láta einn eið alla v., ná til, omfatte alle (personer), Sigv* 5, 8. — 11) *miste, tabe, kvóðusk okr hafa orðit bæði Oddrgr* 23, yrðak þik kvikvan *Am* 22, hefk orðinn goðfœður *Hfr* 3, 28, fullhugi sás varð dróttin *Sigv* 13, 22, hér skaltu lífit v. *Þjóð (Jfr Wisen Em. o. Ex. 124 f.)* — 12) v. allr, *dø, Gróg* 5, v. ör heimi, d. s., *Arn* 6, 17. — 13) *med præpp. og adv., med af, blive af, hvat varð af Þorgarði, hvor blev han af, Þjsk Lv* 6, af heilum hvat varð húnnum *Völ* 32, hvat verðr af mót *Fj* 21, harmflaug varð af meiði, *et smærteigt skud blev, opstod, af, Vsp* 32; *miste, mold mun v. af firum Mert* 1 61; *urigtigt er v. af for at i cod. reg. Gri* 54; — *med at, blive til (optræde som), v. at bana e-m Bdr* 8, 9, *Reg* 5, *Yt* 11, at þonum v-ask *Vsp* 45, *Yt* 13, v. at aldragi, *volde døð, Vafþr* 52, v. at fjörlagi *Háv m* 118, v. at ynði *Grip* 44, v. at augabragði, *blive til spot, Háv m* 5, v. at bura skjóli *Guðr* II 34, v. at farnaði *Grip* 16; v. at sögum, *blive til fortællinger, blive (yndet) genstand for omtale, Yt* 20, hlaup varð at skaupi *Korm Lv* 53, — *med á, v. á fitjum, komme på benene, Völ* 29, v. á mis e-s, *gå glip af, Sól* 28, v. á munni, *komme til at sige, Hfr Lv* 20, *Þham* 2, 2, — *med fyr, blive genstand for, v. fyr ófund ESk* 6, 58, v. fyr görungum *Nj* 1, v. fyr svikum *Grip* 33, v. fyr hótum *Hfr Lv* 22, v. fyr píslum *Líkn* 44, v. fyr því máli, (*dadlende*) *omtale, Sigv* 13, 18; — *blive truffen af, gramr varð fyr Vinða myrði, kom i vejen for, blev truffet af, fyrsten, Veil* 24, *jfr v. fyr augum e-m St* 9, *ogsá om genstande, Varrandi varð fyr víga Njörðum, de traf på V., Sigv* 1, 14, *jfr v. fyr stafni, der viste sig foran stavnen, Hskv* 1, 1; *absolut v. fyrir, gå til grunde, Sól* 27; *bebude, varsle, opt verðr glaumur hunda fyr geira flaugun Am* 25; — *med við, v. vel við e-t, vise sig modig, tapper, overfor noget, Anon (XII) B* 17, *Grettis* 13; *med adv., v. fjarri e-u, blive, komme bort fra, miste noget, Akv* 26; v. saman, *komme til at leve sammen, GSúrs* 26, v. uppi, *komme frem, blive til virkelighed, Arn* 5, 20; v. vel, *få et smukt forløb, holde sig godt, Háv m* 41. — *Jfr fyrir.*

2. verða, *Arn* 2, 4 betegner en del af skibet, men er mulig fejl for varta, s. d. Verðandi, f, 'Vordende', „nutidens“ norne, *Vsp* 20.

verðbjóðr, m, 'føde-tilbyder', v. hugins ferðar, som giver ravnene føde, kriger, *Tindr* 1, 4.

verðgjafi, *m*, 'føde-giver', v. hrafn, *kri-ger*, Arn 5, 1, v. vargs Ív 6.

verðlauna, (-aða, -aðr), *Am* 32; veitka hvárt v-ið, bör vist opfattes som to ord, 'om i lønner 'måltidet' (verðr), gæstfriheden',

verðlauss, *adj*, uden fortjæneste, v-t, *adv*, ufortjænt, *Mdr* 7.

verðleikr, *m*, fortjæneste, *Lil* 14, *Gd* 19, 28, hór v. andar *Gd* β 39.

1. **verðr**, *adj*, værd, værdig, som har fortjænt noget, med gen., þess v. *Oddgr* 10 (her mangler dog ordet, men kan sikkert udfyldes), *Sigsk* 32, v. hös sóma *ESk* 6, 42, v-ir gagns frá goðum *Hák* 12, goðs v. ok gjafa *HHj* 34, v. sverða *Hfr* *Lv* 11, v-ir Ermingerðar *Rv* 20, *Oddi* 2, v-ari hæra hróðrar *Ht* 98, v. til sœmðar *Mdr* 9, bana v. *Korm* *Lv* 51, *Þjóða* 1, 21; v. hlíta svágoru *Eg* *Lv* 37, v. at hefna, værdig til, fjölende som sin pligt, *Hyndl* 29; sem henni v-t þótti, som hun fandt det var værdt, *Am* 32; þat er v. er, hvad en har fortjænt, *Mhk* 25, vejende op imod (lige så meget værd som), med gen., verð es Engla jarðar o. s. v. *Korm* *Lv* 8; værdig, abs, es mik létu v-an, som udmærkede mig, eller virðan, s. d., *Ht* 67; udmærket, verð ferð *Ht* 37. — *Jfr* ó-, ør-.

2. **verðr**, *m*, (-ar), máltid, gërva e-m v-ð *Merl* 1, 12, koma til v-ar *Háv*m 4, 7, hrósa v-i *Hárð* 4, launa v-ð (*jfr* verðlauna) *Am* 32, glissa of v-i *Háv*m 31, vátta v-ð *Eg* *Lv* 35, v. fullmikill *Hym* 16, ulfs v. *Eskál* *Lv* 2, ari getr v-ð *Ótt* 1, 4, fáa árliga v-ar *Háv*m 33, fáa vargi v-ð *Krm* 24 *jfr* 8, fáa fogli v-ar *Krm* 2, fáa erni v-ar *Ód* 6, fáa sárorra v-ar *ÞTref* 2, hilmir fekk hrafn v-ar *Koll* 1, fáa unda gagli v-ð *Islár* 10, skapa v-ð *Hl* 10 a; íms v., lig, *Ingj* 1, 6, *Sleipnis* v., hœ, *Yt* 9. — *Jfr* dag-, nøt-.

verðugr, *adj*, værdig, som har fortjænt (noget), v. þisla *Líkn* 16, sem v-t væri *Lil* 26. — *Jfr* ó-.

verðung, *f*, fyrste-skare, omtr. = drótt (yngre hird), *Pul* IV j 7, *Gráf* 7, *Hfr* 3, 14, *Sigv* 3, 1, 11, 1, 13, 24, *Arn* 5, 16, *Ód* 21, *Ht* 46, *Hyndl* 2, *Hhund* I 9, *Steinn* 3, 16, v. þofurs *Sigv* 14, 1, v-ar menn *Sigv* 12, 18, v-ar lið *Ív* 8, v. Dana *Helr* 11, gramr v-ar *Sigsk* 42, vísi v-ar *Hák* 4, vörðr v-ar *Sigv* 1, 8, — om grísene i gáden, *Heið* 25. — *Jfr* þol-.

verdagr, *m*, 'hav-dag', guld, *Merl* II 10.

Verðælir, *m*. pl, Verdølerne (Veradalr), V-a lið *Þorf* 2.

verfang, *n*, giftermål (eglt 'den mand en kvinde får'), véla e-ja í v-i, med hensyn til ægtemand, *Helr* 13.

verfiákr, *m*, 'hav-hest', skib, *Rst* 4.

verfiótr, *m*, 'hav-fod', skibets køl, mulig er også árerne medindbefattede, láta lofsóta sporna v-um *Eyv* *Lv* 13. *Jfr* K. *Gísl*. *Aarbb* 1866 s. 190.

vergjarn, *adj*, lysten efter ægtemand, giftelysten, *Lok* 17, 26, *Bry* 13.

verglóð, *f*, 'hav-ild', guld, v-ar tróða, kvinde, *Hfr* *Lv* 20.

vergr, *adj*, uren, smudsig, vinna et v-asta *Am* 63.

1. **verja**, (varða, variðr), 1) væрге, forsvare, v. grund *Ploft* 1, v. land *Hák* 4, v. fold *Ótt* 1, 6, v. ríki *Eg* *Lv* 8, v. díki *Sigv* 1, 6, v. ó, forsvare elven, forhindre passagen derover, *Hárð* 29, v. garð *Vell* 29, v. virki *Mark* 1, 21, v. skeið *Jóms* 38, *jfr* *Hfr* 3, 5, v. konung *Sigv* 11, 9, v. fé, forsvare sit gods (mod en anden), *Eg* *Lv* 21, v. niðja fjór *Am* 49, v. hendr (í en forvansket sammenhæng) *Akv* 19, v. berserkjum birkis sjót *Gretlis* 47, v-jask e-m, forsvare sig mod, *Akv* 19, *Íslár* 20, v-jask vel *Sigv* 1, 4, v-jask vöpunum *Jóms* 28, 36. — 2) formene en noget, þer muna verða varit ósturen meyar *Alv* 8. — 3) beskytte, þeygi hann Baldr varði *Bjark* 6, v. sik víti (dat.), beskytte sig mod, undgå, *Eg* *Lv* 18, v. sik frýju, undgå bebrejdeser, *Pmáhl* 1; v-jask rongu *Hsv* 101; — v. nauð of e-m, beskytte mod, *Anon* (XII) *Lv* 8, v. Elliða, beskytte (skibet) E., styre den således, at søen ikke fylder den (fuldstændigt: v. Elliða ágjöf); — *part. act.*, setrs verjendr, forsvarere af kongesæde, lande, som vil formene andre (anden) at beholde deres formentlige rige (*jfr* sammenhængen), *Yt* 4. — 4) *part. pass.*, eiga varit til e-s, have, besidde, af naturen (ifølge sin fødsel) de og de egenskaber, fullvel ætta ek til þess varit *Mhk* 2, vistnok af verja í bet. 'at anvende noget på noget, der også må antages i det upersonlige: litlu verr at, man anvender kun lidet på, det er uden betydning, at (hvorvidt), *Mhk* 13. — 5) anvende, v. sverði, anvende sværd, *Hamð* 8, v. gollu at grøf, skænke guld til, *Þstf* 1, 6.

2. **verja**, (varða, variðr), 1) omgive, iklæde, v. vöðum *Ásm* I 5, varinn (ældre variðr) ulfs vöðum, om ringen, hvori ulvehår var bundne, *Akv* 8, v. mey varmir blæju *Oddgr* 6, léttiliga líni verja(sk) *Guðr* III 2, abs. v. þitt líki, underforstået 'med ligdag', *Am* 103, v. e-n faðmi ljósum, omfavne, *Völ* 2, armi verja, d. s., *Háv*m 163, *HHj* 42, v. hvítan hals e-s *Völ* 3. — 7) omgive (genstande) med noget, forsyne (dem med belægning, pryð og desl.), v. boga nauðir auði, omgive armene med guld, *Ht* 48, v. ýtum arm, d. s., *Ht* 42; v. skrin gollu rauðu *Mark* 1, 12, gollu varit altári *ESk* 6, 50, silfri varði skutlar *Rþ* 32, (sverð) varit gollu *HHj* 8, stöðr járn varðar *Grott* 21; varðir kálkar *Rþ* 32, varið merki, guldbroderede faner, *Bbreiðv* 6.

3. **verja**, *f*, klædningsstykke, kappe, en fyr Áleifi (hið) ól ok v-ju *Þjsk* *Lv* 1, vönd v. *Anon* (XI) *Lv* 8.

verk, *n*, gerning, handling, stór v. *Ht* 53, v. hagna vísa, bliver til fordel for fyr-

sten(s ry), *Vell* 5, v. þykkja þín verri miklu *Hym* 19, þau v. Váts ok Fasta *Yt* 20, telja e-t sitt v., *anse det for sin gærning* (pligt), *Ött* 2, 1, telja v. *Porm* 1, 3, vinna halft v. *Hym* 26, merki minna v-a *Hárb* 19, merki fremðar v-a *Rst* 10, *jfr Arn* 5, 12, [eru sælir] sumir af v-um vel *Hávm* 69, hvarfa þóttu v. hans með himinskautum *Hyndl* 14, v. mér af v-i v-s leitaði, *den ene handling førte til den anden*, *Hávm* 141, árligum v-um, 'med morgen-gærninger', d. e. alt for tidlig, *Hárb* 4; om guds gærninger, *Lil* 5; om mirakler, blíð v. *Esk* 6, 23, *jfr* 30. 56 og oftere — om kamp-bedrifter, v. und merkjum *Bbreiðv* 6, om et digt, þetta v. *Lil* 96. I en lidet forståelig sammenhæng, *Hást* 5. — *Jfr* ást-, banns-, dag-, dyggðar-, dýrðar-, eyndar-, fár-, firin-, for-, frama-, góð-, handa-, happs-, her-, krapta-, lasta-, lost-, megin-, mildi-, morgin-, reiði-, svaðil-, sømdar-, pl-.

verka, (-aða, -aðr), arbejdet især med noget, v-endr seims, som beskæftiger sig med guld, mænd (efterklassisk), *EGils* 3, 15; v-endr *Heðins* serkjar, brynjes istandbringere, krigere, *Hfr* 3, 13, medmindre v. her betyder 'erobrere'.

verkalýðr, m, arbejdende skare, arbej-dere, tjænere, i pl., *Gautr* II 10.

verkbittinn, adj, bidt, dræbt, af smærter, *Yt* 6.

verkdagr, m, arbejdsdag, søgnedag, *Vols* 8.

verki, m, digt, litill v. *Gd* 58, minstr v., et lille vers, *Hfr* *Lv* 25, greypr v. *Orv* VII 3, vandr v. *Leið* 3, fyr v-a *Þjóð* 3, 26, dýrka v-a *Leið* 45, vanda v-a *Lil* 97, fara snøggum v-a, indrette, *Esk* 6, 8, vandr v-a, omhyggelig med hensyn til, *HSt* 2, 4; v-a stærir, digter, *Korm* *Lv* 35 (veð rettelse af virðar), v-inn erat svá mjúkr í kverkum *Gd* 3. — I ganga síns v-a á vit *Hávm* 59, má v. betýde s. s. verk, gærning, eller også er síns ved misforståelse indkommet, sá at v-a da kunde være gen. pl. af verk. — *Jfr* frægðar-, mis-.

verkkaup, n, lön for gærning, lön, *Pl* 30.

verkmaðr, m, tjæner, *Pul* IV j 10.

verkr, m, værk, smærte, fyr v-jum *Þ Kolb* *Lv* 12, of borin v-jum *Oðdrgr* 4, v-ir vikna *Gd* 14, taka v-k *EGils* 1, 32. — *Jfr* fót-, hel-, hjart-, höfuð-.

verkbjófr, m, 'værktýv', som unddrager sig et arbejde (han har pligt at gøre), *Hsv* 141.

Verland, n, symbolsk navn, 'menneskenes — og altså også gudernes — land', *Tors hjem*, *Hárb* 56.

verlaus, adj, fem, uden ægtemand, v. vesá *Skí* 31, *Guðr* II 30.

verliðar, m, pl, mennesker, egl 'de som tilhører vera lið', første led er ver- i verr (verar), det hele = menskir menn (*jfr* verþjóð og áslíðar), vinr v-a, *Tor*, *Hym*

11. B. M. Ólsens opfattelse (Festskr til Wimmer s. 151) er anderledes.

verma, (-ða, -ðr), varme, ek v-i kalt *Sn E* II 200.

Vermland, n, Värmland, *Sturl* 6, 4.

Vermar, m, pl, beboerne af Värmland, *Ólhv* 1; V-a byggð *Sturl* 4, 9.

Vermundr, m, V. den mjove, isl. hövding (10. årh.), *Þmáhl* 3. 12.

vernd, f, beskyttelse, v-ar skaut *Lil* 86.

vernda, (-aða, -aðr), beskytte, v. sinn klerk *Mv* III 19.

verndarlauss, adj, uden beskyttelse, *Mey* 25.

verndarvanr, adj, blottet for beskyttelse, uden forsvar, *Fj* 2.

verpa, (varp, orpinn), 1) kaste, v. lauki í lög *Sigrðr* 8, fótum, höndum sér þú orpit í eld *Hamð* 24, v. ábröndum, kaste, 2) uddele, *Hfl* 16, v. augum upp (á himin) *Hárb* 19, *Rðr* 20, upp ek þér verp *Lok* 59, á himin v. halsa skautum *Bdr* 12, v. grjóti at e-m, kaste sten for at danne en gravhøj over en, *TorfE* 2, v. haug *Nkt* 10, orpinn haugi (v. l.) *Yt* 36, orpinn sandi, overøst, tildækket, med, *Sól* 49; v. steini of all, kaste en sten, der overstiger ens kræfter, foretage sig noget man ikke kan magte, *Pham* 1, 1, v. (sverði) eptir e-m *Sigs* 22, v. sǫðli af mari *Skí* 40, v. brynju, smide brynjen, *Arn* 3, 10, v. vatni á e-n, overøse en med vand, døde, *Hávm* 158, naðr verpr hala, kaster sin hale, udstrækker den, *Hfj* 9, v. hundum, 3) under jagten, *Rþ* 35, v. húnum (s. d.) *Harkv* 16 (*jfr* herom *Arkiv* XXI, 175 f; XXIV, 199 f); — v. á glæ, mar, kaste i søen, om et frugtesløst arbejde, noget der göres uden nytte, *Mberf* 5, *Ht* 67, v. á mäskeið, d. s., *Arbj* 24, — upersonl., grjóti verpr of sæ *Þjóð* 4, 2, verpr vigroða of vikinga *Hhund* II 19, laudri varp (v. l. til dreif) á lypting *Arn* 2, 10, öldum varp innanborðs *Sturl* 3, 15, vági verpr inn of þrom *Arm* 4, víði verpr inn of þrom *Réfr* 4, 4, orpit es grjóti fyr höfn, den er bleven stænget, utilgængelig, *Ólhelg* 7, sem ísmql (dat.) yrpi *Ólhv* 2, 11; sorg varp á mey *Valg* 3; verpr lind (dat.), skjoldet bevæges stærkt, *Ht* 9; — orpinn í bóru (dat.), begravet i bølgen (dog ikke sunken), *Frþ* I 7. — 2) bevæge stærkt, med et kast, (uden at kaste det bort), v. skjaldi *Porm* 2, 1, v. broddfleti *Hfl* 18, sól varp sunnan hendi *Vsp* 5. — 3) om uegenlig (åndelig) bevægelse, v. orðum á e-n, tiltale en, *Vafþr* 7, urpusk á orðum *Am* 42; v. öndu, sukke, *Sigs* 29, *Bjih* 2, 5; v. fíjorvi, ud-ände, *Sigs* 29; v. reiði á e-n *Jökull* 2. — 4) lægge (æg), abs, v. tysvar *Sturl* 4, 4. — 5) rende (en væv), varp *Óþjóðans* móðir *Orv* II, vítt es orpit, en víd (vídt omfattende) væv er dannet ved rende-garn, *Darr* 1, sjá es orpinn vefr ýta þormum *Darr* 2.

1. verr, m, 1) mand, es vörð né v.

Guðr III 3, v. enn víðfrægi, om Erpr

Hamð 28; *særlig i pl, v-ar, mænd, víg-djarfir v-ar Harkv* 20, fyrir v-um skilja *Hfl* 16, vápndaudir v-ar *Gri* 8, *Sigrðr* 33, vísastr v-a, *her om guderne, Vafþr* 55, þás vögu v-ar *Lok* 46, sleit vargr v-a *Vsp* 39, deila víg með v-um *Lok* 22; — *synes éngang (og sent) brugt som led i en kenning, hodda v. Heið* 3. — 2) *ægtemand, v. enn átti Guðr* 1 6, v. annarrar *Sigsð* 41, *Helr* 1, of v-i þinum *Guðr* 11 8, vask þrimr v-um vegin at húsi *Ghv* 10, vör ok gröm at v-i, *overfor sin ægtemand (eller mand overhovedet), Lok* 54, og *således oftere i Eddadigtene, lirla v-i Hhard* 9, láta sinn ver deyja *GSúrs* 9, v. spákonu *Korm Lv* 53, kjósa sér at ver *Korm Lv* 19, *jfr* 60, v-ar né óru þekkir (konu) *Harkv* 2, en v-ar þeira bræði *Harkv* 13, *Signýjar v. Yt* 10, *Sifjar v., Tor, Þry* 24, *Hym* 3. 15. 34, *Grett* 1, 7; — *elsker, v. þinn, om Ottar, Hyndl* 6, *jfr* 7 (*hvor det dog bruges om en ægtemand*), — v. ylgjar, *ulv, Sigv* 12, 27; eigut þær varðir v-a, *om angelikaerne, i gáden Heiðr* 10. — *Jfr* frum-.

2. verr, m, sværd, *Pul IV* 1 4.

3. Verr, m, jættenavn, *Pul IV* f 1.

vers (udtalt vess), n, vers, bibelord, *især om Gabriels ord til jomfru Maria: Ave María, heilagt v. Gd* 3 8, hennar v. *Lil* 99. — v. *Þær* 4 er uden tvivl urigtigt for unz. — *Jfr* gunn-.

versna, (-aða, -aðr), blive værre, forværres, v-ar allr vinskapr *Hávm* 51, v-i veðrátta *Bós* 3.

versókr, m, 'hav-ild', guld, veitir v-a, *gavmild mand, Bjht* 2, 13.

versæl, adj. fem, lykkelig med hensyn til sin ægtemand, om *Guðrun (med henblik på Sigurd) Sigsð* 56.

verulfr, m, sværd, *Pul IV* 1 4, men urigtigt for verr ulfr som to navne.

Vervada, f, elvenavn (egl 'gennemvadet af mænd?', *ɔ: en af Nässtrands elve?*), *Pul IV* v 5.

1. verþjóð, f, menneske-folket, menneskene, iara v. yfir *Lok* 24, vinur v-ar *Darr* 1.

2. verþjóð, f, 'hav-folk', oversættelse af det lat. submarini, *Merl* 12. 23.

veröld, f, 1) 'menneske-tid, -alder', slægtled og dettes tidsrum, séa frammi of v. hverja *Vsp* 29. — 2) verden, *Mark* 1, 2. 31, *ESk* 6, 56, *Kristr* reisti alla v. *Skapti*, v-ar blíða *Gd* 50, v. steypisk *Vsp* 45. — *Jfr* hnegg-.

vesa, yngre vera (vas-var; vörum-órum, verit; om verbets enkelte former kan henvises til *Skjpspr.* 92—94; til de der anførte former kan tilføjes var-a med r *Has* 14; óru-(t) *Harkv* 2, *Hfl* 11, *Sigv* 2, 1), bruges dels selvstændigt, dels som hjælpeverbum. A) selvstændigt, 1) være, opholde sig (på et sted), befinde sig, v. i *Valhöllu Há* 1, v. á þingi *Þry* 14, *Bdr* 1, vörum þars heitir *Hlið* *ESk* 6, 37, vask með þér *Sigv* 11, 6, vilk með þér v. *Þry* 20, senn v-andi úti ok inni *Lil*

1. v. inni *Lok* 2. 65, v. á *Vallandi Hárb* 24, v. i *Prúðheimi Gri* 4, v. ey i einum stað *Hávm* 35, v. at eyrum *Freys Lok* 44, v. á fõr *Lok* 55, v. á leið *Grip* 37. 38, v. níu røstum neðar *HHj* 16, v. til fjarri e-m *Fáfn* 8; v. með átta (menn) *Eg Lv* 39; (dyrr) eru á *Valhöllu Gri* 23, salr es á *Hindarfjalli Fáfn* 42, bó es (*sing.!*) i *Sogn* út sjau þúsundir *Hhund* 1 50, vas garðr milli *Am* 42; horn es á lopti *Vsp* 46. — 2) være, ske, finde sted, vas þat fyrir löngu *Haustl* 6, vas odda at *Hfl* 9, hlömmun vas á hlífum *Harkv* 9, hitt vas fyrr *Yt* 5, herfall vas þar *Sigv* 1, 7, þar vas enn es *Sigv* 1, 2, alt es senn *Hávm* 17, gap vas ginnunga *Vsp* 3, ár vas alda sst, vasa sandr né sær sst, dagr vas á sinnum *Rp* 32, vasa þat nú né i gær *Hamð* 2, áðr en skepnan væri *Lil* 6; leve, sás löngu vas *Yt* 33; om en tilstand og beskaffenhed, varla sýnisk alt sem er *Mhkv* 17, myrkt es úti *Ski* 10, eitt er at lesti *Lil* 20, esat einfalt lof *ESk* 1, 3, hverju eru þeira hjötl (ór gollu) *Akv* 7, synd ef nökkur væri *Lil* 60, vasat friðr *ÞGisl* 7, v. i vexti *Krm* 10, naut vöru ærin *Am* 94, es mér væni *Hávm* 73, vön erum rómu *Hhund* 1 25, hykk okr v. ulfa dæmi *Hamð* 29, þursa líki es á þér *Alv* 2, svá es maðr *Hávm* 50, hvat mun enn v. ævi *Grip* 12. 14, opt vas i túni teiti meiri *Guðr* 1 22, glaurm vas i hollu *Hamð* 18, hvat es með ósum o. s. v. *Vsp* 48, *Þry* 7, vamm þat es væri eða v. hygði *Sigsð* 5; om en persons væsen, svá vas minn *Sigurðr Guðr* 1 18; om sind, stemning og lign., e-t es i hug e-m, en tænkur þá noget, *Mhkv* 4, v. i hugum, være ved godt mod, *Hák* 9, v. i kunnleikum (við e-n) *Harkv* 19, hugr minn vas á hvörtun *Sigsð* 37, þeim es sorgalausast sefi *Hávm* 56. — 3) om hvad der er eller bør være, þér vas engi þórf *Korm Lv* 12, þórfgi væri *Skall* 3, *HHj* 39, ón es þess engi *Am* 71, mál es, at . . . *Bjark* 1, *Vsp* 14, *Hávm* 111, esat þeir tolf es skelfi *Eg Lv* 39, mér vasa dagr af því *Korm Lv* 44, eitt vas sét *Mark* 1, 29; at und oss öllum jafnrúmt sé *Sigsð* 65, hykk at *Svipdagr* sé, at det er S., *Fj* 44, (ullum) vas fang *Ód* 22. — 4) om herkomst og samhörighed, liðs vas sá yðars *Am* 43, þaðan eru *Skjöldungar* o. s. v. *Hyndl* 16, v. frá e-m, nedstamme fra, *Hyndl* 26. 33, emkat ek alfa o. s. v. *Ski* 18, vesa e-rarr ættar *Hyndl* 27, sagðak at kalfs (*ɔ: hjarta*) væri *Am* 83. — 5) betyde, ráð hvat þat væri *Am* 22. — 6) med dativ, hvat es þér, yör, hvortedes stár det til með dig, *Orv IV* 1, *Guðr III* 1, *Harkv* 3, draums kveðk þér v. *HHj* 19, vas ólsmið allra tíma, vilde det være ude med ham, *St* 8; med følgende sem, esa mér sem *Korm Lv* 38; med acc, hvat es miik at því, hvad vedkommer det mig, *Grip* 28. — 7) med efterfølgende infin, burde, kunne, þar es at yrkja *Jóms* 6, óvist es at v. *Eirm* 7, *Hávm* 1. 38, svá vas at heyra

Hhund I 28, gnýr, hlymr, vas at heyra *Guðr II 4*, *Oddrgr 28*, lítit es at synja *Hárb 56*, langt es at leita *Akv 17*, ilt es vin véla *Am 92*, vasat at frýja, *der var ingen grund til at, Vell 8, Krm 14*, vas til hreggs at hyggja *Þmáhl 13*, goðum es þat þakka *Am 57*. — 8) *med sem og infin.*, vasat sem hjarta brúði i bing leggja *Krm 13*; *med sem og konj.*, vasat sem hefðak Steingerði *Korm Lv 61*, vas sem elding færi *Sturl 3, 15*, vas nær sem ráðinn væri *Þjóða 1, 19*, griplur er sem hendi þá *Mhkv 1*; *med sem og subst.*, var þat nær sem kveisufullg *Mhkv 4*; — nú es þat es, *nu er det at, omtrent = nú (alene)*, *Eyv Lv 2, Sigv 3, 11, Rv 2*. — B) *som hjælpesverbum, hvor prædikaten er subst, adj eller part*, haukr réttir est þú *Arn 2, 1*, raun es *ESk 6, 30*, slikt eru (*mærk plur!*) yrkisefni *Jóms 11*, ekki es mér þokki *Lil 41*, v. vinnr e-s *Hávmm 42, 43*, ef vill læknir v. *Sigrðr 11*, v. einvaldi féar *Fáfn 38*, blautr erum bergifótar borrh *Eg Lv 44*, lyst vörum þess lengi *Am 78* (jfr lysta), þótti snjallr v. *Eirm 7*, illúðigr þykkir oss Óðinn v. *Hák 15*, annarr konungr es fremri *Krm 28, jfr 9*, emk ærit gjarn *Jóms 3*, mjök es fróðr *ESk 6, 1*, erumka þekt þjóða sinni *St 18*, þá eru þeir reifir *Harkv 17*, vasa bætt *Yt 13*, es mér glatt hjarta *Eirm 2*, herr vas hundmargr at verja *Jóms 22*, væri betr *Mhkv 25*, láta sitt v. kyrt *Krm 27*, þat es fátt *Haustl 13*, svá er greinanda, skiljanda *Lil 9, 27, jfr 11*, láta e-ja v. vammalausa, *lade være med at beskyldte en for fejl, Lok 53*, v. hröðinn *Hávmm 6*, ulfa þytr þótti mér illr v. *SnE I 94*, biðk þik v. varan *Hávmm 131*, emk handar vanr *Lok 39*; hvat es þat manua *Vafpr 7*, hvat es þat dýra *Heiðr 17*, hvat es þat undra *Heiðr 5 o. s. v.*; *flere eksempler af lign. art findes i Heiðr-gáðerne; om alder*, v. vetra tolf *Helr 6*; — *især med part. perf. af hovedverbet*, of borinn væri *Yt 6*, vas almrr dreginn *Hjl 14*, burr es kominn *St 18*, upp vas þá hildir of hafið *Hák 2*, mörq es þjóð of þéuð *Hák 21*, því es sýst *ESk 6, 12*, skylduð firðir v. *Reg 7*, es grjótt at gleri orðit *Hyndl 10*, skór es skapaðr illa *Hávmm 126*, unz brunninn es *Hávmm 57*, sá es undinn salr *Vsp 38*, vas skegg skipat *Rp 15*, hótíð hefir verit haldin *ESk 6, 36*, jfr fárs vas flýtandi *Am 4*, sá es vitandi es vits *Hávmm 18*; sigr vas orðinn, *var bleven til virkelighed, var vunden, Gráf 2*; vas of sprunginn, *impf. om et ikke fuldbragt resultat, var nærved at være rævnet, Haustl 8, jfr St 8*. — C) *med præpp.*, v. af, *være borte*, af væri hofuð *Hamð 28*, — v. at hjaldri, *ved, i, kamp, Jóms 9*, v. at verki, *deltage i en værning, Islár 18*, v. at Svölnis fulli, *være ved, beskæftiget med, Korm Lv 22*, hann es at þinni þorf *Sigv 3, 21*, v. at móti, *være (stillet) imod, Jóms 22*; v. at rógi, *være årsag til, Hhund II 28*, eitt vas at angri, *var kilde til, Hhund I 5*, v. at

móðtrega *Sigrðr 30*, Eir vörum þar at meini *GSúrs 13*, — v. fyr, *bebude, varsle*, v. mun þat fyr nøkkvi *Am 26*, þat vas fyr betra ljósi *ESk 6, 3*, opt es þat fyr øxnum *Am 20*, þat es fyr eldi, fyr dul ok vil *Guðr II 39*; v. fyr hönðum, *være i vænte, Grip 36*; v. fyrir, *være tilstede i forvejen*, fyrir vörum þá *Hást 2*, v. fyr hildings skipum *HHj 18*, v. meira fyr því, *have vanskeligere med det, Hfr Lv 22*, fyrir kveðk mér minna (j: vesá), *jeg siger det er mig lettere, Am 64*, — v. i, Sigtýr vas í sækialfi Atals dýra, *var i ham, boede i ham, Gráf 12*, dróttinn sé i hjarta *Gd 1*, v. með, *være i besiddelse af*, v. með upreist hóri *Mark 1, 23*; — v. of, *overgå*, svá vas Sigurðr of sonum *Gjúka Guðr II 2*, v. allri þjóð yfir *Sól 17*; þat es enn of þann, *fremdeles kan man sige om den, Hávmm 46*; v. sex tigr of einn, *om, j: imod, én, ESk 6, 54*, v. vilk ein of mína, *jeg vil være alene om min plads, Egils (XII) 3*, of sik es hverr i slíku, *i sligt er enhver om sig selv, sørger for sig selv, Hárb 22*; — v. ör, *være (lavet) af*, es ör steini vas hofuð á *Hárb 15*, v. ör gollu *Akv 7, Hhund I 33, Þry 4*; — v. til, *være til, være forhånden*, fleiri til vöru hoflu hús-karlar *Am 30*; *rejse, komme til*, v. til Rúms (i háska) *Sigv 13, 25, Mark 1, 12*; eitt er til *Lil 21*, hvat er til ráða *Lil 21*; — v. und(ir), *stikke under*, flátt vas þó undir, *der var falskhed bagved, Am 39*, sem undir væri bani ykkarr beggja, *som om derved antydedes, Am 12*, hvat und því vöru *GSúrs 35*; *stå til en*, þótt smátt sé und einum, *skönt én ikke har meget at sige, Hfr 3, 27*, es und einum mér folgin hodd *Akv 26*, halfr es auðr und hvoftum *Hávmm 59*, — v. við, *være forbunden med*, v. við svörfurim ofmikla *Am 76*; saurs vara vant viðr, *manglede ikke derved, i forbindelse dermed, Rv 2*, v. yfir se v. of; — *med adverbier*, þats án væri, *hvad man skulde have været foruden, Am 39*, heldr an án v. *Alv 7*; v. frammm, frammm vas kvelda, *det var ledet langt ud på aftenen, Brot 12, jfr dags vas heldr snimma Am 67*; v. uppi, *være forbi*, uppi es geð guma (se iøvrigt uppi), *Hávmm 17*; *míndes*, mun nafn uppi v. *Grip 23*; v. á braut, *være borte, fjærnet*, vas á braut hofuð *Hhund II 27*; v. samt, *være sammen (om ægtefolk), Skí 7*; v. saman, *leve sammen (om drenge), Skí 5*; vöru þeim bjóri þöl mörq saman, *samede, Guðr II 23*. — Ofte stár *konj. sé overflødigt efter an*, an sé *Hávmm 10, 11, o. s. v., Skí 13*. Ofte kan verbet helt udelades efter munu.

vesall, *adj. 'ikke lykkelig, rig' (af ve og sæll Arkiv II, 226 f.)*, *ussel, elendig*, v. maðr *Hávmm 22*; *i tiltale, Lok 40, 42*; v-öl emk æ til lítill *Anon (X) I B 7*, v. heimr *Lil 19*, v. andi *Lil 77*; veslar snýtur *Orv VII 16 (v. 1)*, alls v. *Hávmm 69*; sér veslari Ásgr, *fnasi*, sith hann v-alstr manna *Korm Lv 53, ÞKolb Lv 8*; *med gen. for at be-*

tegne i henseende til hvilket man er 'elendig', v. vígs, på grund af, Am 62, v. mála Herv III 19. — Jfr all-, harm-.

vesallátr, adj, som lader elendig, ussel, omtr. = vesall, Ragn X 2.

veslingr, m, elendig, ussel person, om en fattig kones småbörn, EGils 1, 30, om syge stakler, EGils 3, 9.

Veslusandar, m. pl, kyststrækning (i England), Arm 2 (v. l. vetu-).

vestan, adv, 1) vestfra, búa knörru v., 2) fra England, Ött 2, 13, skríða v. Sigv 10, 7, jfr Gunnh., koma v. Nkt 12. — 2) i vesten, vangr v., i England, Eg Lv 11, eyjar v. Ött 2, 19, fyrðar v., i de vestlige egne (på Island), Háv 11. — 3) som præp. med gen., v. bæjar Hamð 17; fyr v. med acc., fyr v. ver Hhund II 8, fyr v. vindhjalms brúar Hhund II 49, vargr hangir fyr v. dyrr Grí 10, fyr v. Lundún ÞKölb 3, 11.

vestarla, adv, i vestlige egne, v. und fjöllum Bjhit 2, 10.

Vestland, n, på Rügen, Arn 3, 9.

Vestmarr, m, egnen ved Grenmarr, Yl 35.

vestr, adv, 1) mod vest, v. förk of ver Hfl 1, láta fóru snúðat v. Þham 1, 2, vaða v. Þstf 1, 3, jfr Esk 1, 1, fara langskipum v. of haf Hjörtr 3, fara v. til Fýrisvallar ÞHjalt 1. — 2) i vesten, v. á Þórsnessþingi Obreið 1, austr ok v. Hhund I 1, reka hernað v. Rst 3, bitask i røngum v. Kali.

vestrdrýr, f. (n?) pl, den vestlige dør, Háls V.

vestrgarðar, m. pl, vestlige gårde, gårde i vesten (2: Skotland og øerne), jarðir v-a, jorde, lande, i vesten, Sturl 5, 8.

vestri, adj, den vestligere (vestligste af to), enn v. armr (af en by, delt ved flod) Sigv 5, 1, et v-a, adverbiet, i vest, Þjask 3. — Dværg, Vsp 11.

vestrlönd, n. pl, vestlige lande (2: Storbritannien og Irland med øerne), Rst 4.

vestrsalir, m. pl, vestlige sale (mytol.), Rindr berr Vála i v-um Bar 11.

vestrvíkingr, m, en der foretager vikingetog i vesten (ved rettelse), Frþ I 19.

vestrœnn, adj, vestrøn, kommende fra vest, v-ir vindar Merl II 44, om vælske spyd, vigrar v-ar Harkv 8.

vesplö, f, elendighed, ussel tilstand, Arn 2, 6.

vetmimir, m, navn på (den ottende) himmel, Pul IV ff.

vetna se véttr.

vetr, m, (-rar, 1) vinter, hvaðan v. of kom (modsat sumar) Vafþr 26, á einum v-ri Arn 2, 14, i v. Halli, i v-ri Þmáhl 3. — 2) ár, orófi v-ra Vafþr 29. 35, þrir v. Esk 6, 14, fimur v. Hárb 16, Oddgr 5. 14, sjau v. Völ 3, átta v. Lok 23, níu v. Grott 11, vesa vetra tolf Heir 6, Hfr 2, 1, vesa fimtán v-ra Hhund I 10, fára v-ra gamall Eddó 3, eiga svá marga v. ólifat GSúrs 14. — Jfr fimbul-, hø-.

vetra, (-aði, -at), blive vinter, upers., es v-ar Grett 2, 1.

vetrarstund, f, 'vinterstund', Rv 22.

vetrgamall, adj, et år gammel, Anon (XI) Lv 13.

vetrgrœnn, adj, vintergrøn, ýr er v-nstr víða Rún 31.

vetrimnir, m, et af himlens navne, Pul IV nn, måske fejl f. -mimir.

vetrlengis, adv, vinteren igennem, vesa v. Esk 1, 1.

vetrliði, m, björn, Pul IV cc1, vitja v-a, besøge en björns hi, Grettis 18; — i kenninger, for skib: skíða v. Refr 4, 5, rastar v. Mark 4, 1. — Som mandnavn, isl. skjald 10. ár., Anon (X) Digt om Guðleifr.

vetrungr, m, vintergammelt kvæg, v-s efni, om en kalv (med hentydning til en mand Kalfr), Anon (XIII) B 9.

vett, n, tryllemiddel, drepa á v., give sig af med trolddom(?), Lok 24. — Jfr vitt.

Vettaland, n, en gård på Ranrike, Brúlf.

vez, Haustl 1 er formentlig fejl for fats, s. d.

1. vexa (-la, -tr), overtrække med voks (vax), v. vel blæju, om ligklædet, Am 103.

2. vexa, (-ta, -tr), lade vokse, v. hvøt Þjóða 3, 17, sax er v-ir seggia sör Grettis 16; — upers., brim v-ti, brændingen, havoprøret, tog til, Njáll (eller Harald hárd-råde).

vexla, (vexta, vextr), veksle, skifte, udveksle, v. við e-n roðnum (sverðum), udveksle sværdhug, kæmpe med hinanden, Eg Lv 39 (hds víxla).

1. vé, n, helligdom, 'vi', især gudernes boliger og templer, v. valtíva Vsp 62, v. hapta Vell 16, v. goða Vafþr 51, v. heilag, Valhal, Hyndl 1, Hárbard's v., i pl. d. s., Ulfr Lv, en þar Heimdall kveða valda véum Grí 13, v. gyðju, om solens bolig, Skúli 2, sønn v., virkelige helligdomme, Vell 15, þyrma véum Hásk 18, granda véum Eskál 1; men granda vé (acc.) Eg Lv 19; frá mínum véum, fra mit hjem, Lok 51; ginnunga vé, hogenes hjem, luften, Haustl 15, vévægivaldr, templernes skånende styrer, om Sigurd jarl, Korm 1, 6, þll Vandils vé (reitere ét ord?) Hhund II 35; — Hogná vé, skjolde (vé betragtet som 'hus' eller dettes 'tag, væg'), Þmáhl 13. — Öðrerir es nú upp kominn á „alda vé jarðar“ Hávm 107; her má jarðar först rettes til jaðar (Bugge), men 'menneskenes boligs kant', jordens rand, giver intet godt udtryk; den rette tekst er vel alda vé jaðars 2: vé alda jaðars, 'menneskenes værns, Odins, bolig', Valhal (anderledes B. M. Olsen Arkiv XXXI, 83). Jfr út-.

2. vé, n, fane, mærke, und v-um glumði, søen bruste under (skibenes) faner, Hfl 5, vé vaða Merl I 36, Darr 6, Arn 6, 10, vé gollmerkð skolla Þfagr 5, gollsett v. gnæfa Sturl 4, 17, vé blésu Ód 6, v.

skjalfa *Hl* 21 b, v. geisa *Ht* 52, gyld v. ríða *ÞGísl* 9, reisa v. fyr vísa *Blakkr* 2, 1, knýja vé *Arn* 5, 16, bera v. *Þjóða* 1, 17, veðrblásin v. *Ív* 34.

3. Vé, véar se Véi.

Véboði, *m.* fingeret navn, *Sól* 16.

Vébrandr, *m.* isl. mand i 10. årh., *Grettis* 48.

vébraut, *f.* 'hellig vej', stærk vej(?), hjaldr seiðs (sværdets) v., skjold, *Gldr* 1 (v. l. var-, veg-); vanskeligere er tolknin-gen af ordet i *Gldr* 2, hvor en kenning lagar (v. l. laðar) tanna v-ar mœtir (v. l. meita) synes at foreligge; lagar vist er 'stene', men disses v. er intet; der er vist noget forvansket heri.

Véey, *f.* ø i Romsdalen udenfor Trond-hjemsfjorden, *Pul* IV bbb 4.

végrimmr, *adj.* grum mod (de hedenske) helligdomme, om *Olaf Tryggvason*, *Hfr* 2, 4.

Véi, *m.* Odins broder (egl. 'den hellige', *o*: *Odin* selv oprindelig), *Lok* 26, — pl véar, guderne (egl. 'de hellige'), *Hym* 39.

vékki se vélki.

vél, *f.* 1) kunstfærdighed, gerva sér vað við v-ar *Hym* 21; séa v-ar e-s, kunstige indretninger, krigsredskaber, *Þskakk* 1. — 2) list, bedrag, manna v-ar *Hharð* 17, véltr v-um *Haustr* 11, varask við v-um *Drv* (XI) 4, finna v-ar *Grip* 45, vita v-ar *Oddrgr* 18, hegna v-ar *Ólhv* 1, hugðu vétr v-a *Am* 5, standa á v-um, pønse på, an-vende, *Hfr* *Lv* 14, gërva e-m v. *Vpl* 20, *Grip* 46, beita (e-n) v-um *GSvert* 10, *Grip* 40, 49, draga v. at e-m *Grip* 33; gërva v-ar til es, for at opnå noget, *Hym* 6. — *Jfr* man-.

véla, (-ta, -tr), 1) svige, bedrage, anvende list imod, vélum véltr *Haustr* 11, v. e-n *Hfr* *Lv* 12, *Yt* 2, *Arn* 5, 22, *Nkt* 33, *Hárb* 37, *Grip* 35, *Sigrdr* 7, *Am* 92, v. e-n í tryggð, gríðum *ÞSkall* 2, *Hárb* 34; *Hálfs* VI 4, IX 22; v. e-ja í verfangi *Helr* 13, v. e-n frá e-u, ved svig at berøve en noget, *Hárb* 20, v. e-n ör víti *Hárb* 20, v. e-n til féar, dræbe en for at få hans gods, *Sigs* 16, goð véltu *Þjaza*, dræbte T., *Korm* 1, 6; v. e-n fjórvi *Korm* *Lv* 46, v. fjór e-s *Ht* 62, v. blik spannar, være gav-mild, *Ht* 40; — *part.* v-andi, som bedra-ger, svigfuld, hemmelig, modstander, gërva vísa fjáendr af vélöndum *St.* 24. — 2) indrette (på en kunstfærdig måde; dette er vel den oprindelige betydning, *jfr* *Bugge*, *Arkiv* II 352 f), *Valaskjólf* v-ti sér óss í árdaga *Gri* 6; gramr v-ti svá, indrettede, magede, det så, *Edáð* 5. — 3) med of, have med noget at gøre (ofte for at betegne en mindre god behand-ling), of þik v. vinir, det er venner, der (nu) har med dig at gøre, *Gri* 52, v. mörpum hlutum of annars eign, skalte og valt med en andens eje (til skade for ejeren), *Sól* 63 (v. l.); i en forvansket sammenhæng *Audun* 2 (viællti).

vélakringr, *adj.* dygtig i list, rænker, om *djævelen*, *Lil* 45.

vélamaðr, *m.* mand der anvender list, rænker, *Katr* 42.

vélanfasti, *m.* ild, *Pul* IV pp 2.

vélgjarnr, *adj.* som pønser på list, *Helr* 5 (v. l.).

vélheptir, *m.* en som stanser, tilbage-slår, list, rænker, en som selv er uden svig, from mand, om biskop *Gudmund*, *Gd* 3 61. — *Jfr* vélyrir.

vélinn, *adj.* fuld af svig, *Gd* 3 28.

vélir, *m.* en som sviger, besnærer, til-intetgører, v. veggja viðbjarnar, musens besnærer, kat, *Bjark* 7; v. *Hildar* fúra (ved rettelse af vela), *sværdenes* ødelæg-ger, kriger, *GPorg*. — *Jfr* dag-.

vélryrir, *m.* en som formünsker list, rænker, = vélheptir, from mand, om bi-skop *Gudmund*, *Gd* 3 10, 15, *Gd* 14 (ved rettelse).

vélsparr, *adj.* sparsom på rænker, op-rigtig, ærlig, *Haustr* 4.

Vémundr, *m.* sagnperson, *Orv* IV 3 3. 4.

Véseti, *m.* dansk mand (10. årh.), *Jóms* 7, — sagnperson, *Orv* IV 3 4.

véstallr, *m.* tempel-alter, vörðr v-s, om en konge, *Yt* 12.

Vésteinn, *m.* sagnperson, *Pul* II 2; — isl. mand (10. årh.), *GSürs* 3. 10.

véstong, *f.* fane-stang, v. reistisk *Ht* 36.

vésæritunga, *f.* vanskeligt ord, der kun findes *Hást* 5; *hildar* borðs v., særitunga = 'særende, bidende, tunge'; *hildar* borðs vé, skulde betyde 'skjold', men *hildar* borð er nok til at betegne dette; mulig er da vé her brugt forstærkende.

vétki, *f.* (af vét-gi 'ikke et væsen'; går i senere tid over til vætki og assimileres til vékki, forkortet til vekki? *dativ* véttu-gi, *gen.* véttergis), 1) ikke-væsen, ingen, intet, vejr es v. trødr *Háv* 119, vas þeim véttergis vant *Vsp* 8, var oss véttegis vant *Orv* IX 46 (v. l.), hafðak þess v. vífs, intet af den kvinde, (fik) hende slet ikke, *Háv* 102, ljúga v. *Arb* 11, *Grip* 25, v. huggar *Has* 38, sýta v. *Hfr* *Lv* 28, vita v. *Háv* 27, *Sól* 42, hræðask v. annat *Kolb* 2, 6, varr af véttugi *Am* 40, telr sér vétkis vant *Hsv* 109 (v. l.). — 2) slet ikke, sás vekki sparði fjór *Stúfr* 8, hlíta v. ógnar-mólum *Háv* 10, en ek v. því vildi hlýða *Orv* IX 4, dulði þess v. *Am* 10, en v. halda *Am* 101.

vétlimi, *m.* skjold, *Pul* IV r 1 (v. l. vætt-; af vétt- til vega 'løfte?').

vétt, *f.* vægt, þú sýnir rétta v. *Likn* 36.

vétta, (-ta, -tt), vænte, v. sjaldan (*rim.* vétt-: rétt-), nære sjælden nogen for-væntning, *Þorm* 2, 10.

vétrr, vétr, *f.* (-ar, -ir; yngre form vætrr; uregelmæssig *gen. pl.* vétna, yngre *vetna*), 1) væsen, om *valkyrjer*, vas sú ein v. *HHj* 27, om *kvinder*, von sé sú v. *Guðr* I 23, *orm* v., om *Brynhild*, *Guðr* I 22, *org* v., om en spåkvinde, *Korm* *Lv* 54, *vitta* v. *Yt* 21, om en mare, *Yt* 3; — om overnaturlige væsner, rammar v-ir *PKolb* *Lv* 9, *hollar* v-ir *Oddrgr* 9, *illar* v-ir *Gd* 3 17,

villiz v-ir *Bós* 3, es v. engi vildi týja *Helr* 7 (*Fjs* *udg*), rög v., om *Loke*, *Lok* 57. 59 o. s. v.; i sammensætningar bliver véttir til vitr, jfr al-, folk-, hjalm-, sár-. — Jfr óvættir. — 2) som nægtende ord, 'intet væsen', intét, kømsk þá v. *Fj* 16, hyggsk v. hvatr fyrir *Lok* 15, át, svaf v. *Freyja* *Pry* 26. 28, ek vætr hönnum vinna máttak o. s. v. *Völ* 41, ef vissim vit v. til hennar *Grott* 10, forðumk v. *Korm* *Lv* 62, firðisk v. *Hfr* 3, 11, ljúga v. *Halli*, hyggja v. á vægðir *GOdds* 6; — med gen., v. uggs *Arn* 5, 17, hugðu v. véla *Am* 5, hjóna v. síðan *Am* 96, v. myndi manna *Hárþ* 23, v. es þat manna *Fj* 42. — vétna, vetna (yngre vitna), kun i sammensætningar som hvar-, hvat-, hver-.

vétrim, f, en del af sværdet (egl skulde ordet betyde 'tynd stang, rim, til at løfte med', at v. dog har været nær ved odden ses af *Korm. saga* s. 21, hvor læsemåden oddinn utvivilsom er rigtig), *Dul* *IV* 11, sumar (rúnar) á v-um *Sigrdr* 6, v-ar naðr, sværd, *ESk* 6, 47 (v. l. vetþryma for véttrima, gen. pl.), v-a tungur umðu *Bkrepp* 8. Om ordet se *Falk*, *Waff* 28 f.

Véudr, m, *Tor*, *Dul* *IV* d; mulig er denne form kun en afændring af det følgende.

Véurr, m, *Tor*, V. heitir sá *Hym* 11, jfr 17. 21; som appellativum, *Miðgarðs* v., *Tor*, *Vsp* 56; her synes ordet at være brugt i betyd. 'hersker' eller 'beskytter'. Jfr *Harð*-.

Véþormr, m, ukendt person (10. årh.), vinnr V-s, om *Arinbjörn*, *Arbj* 19.

1. við, viðr, þræp., adv. (den længste form bruges især som adv., dog synes den også at forekomme som stærkt betonet præp., f. eks. *Tindr* *Lv* 1, *Arn* 2, 15), betegner altid et nøje forhold, forbindelse, mellem to personer eller genstande, enten positivt eller negativt (venligt eller fjendtligt), A) med acc., 1) ved, i nærheden af (lokalt), v. vág *Yt* 29, viðr *Helganes* *Arn* 2, 15, v. sker *Sóta* *Sigv* 1, 1, v. þróm (jarðar) *ESk* 6, 31, *Hyndl* 35, v. eld *Hávm* 83, v. funa *Fáfn* 27. 32, v. landit *Hárþ* 7, v. bakka *Hhund* *II* 5. 6, v. lifandi brunna *Lil* 25; reiða v. meid *Hát* 6, snara segl v. huna *Jóms* 33, snúa (vefnistingum) upp v. tré *Hhund* *I* 26, slöng upp v. rö *Hhund* *I* 33, bera segl v. rö *Sigv* 10, 8, risa upp v. beð *Sigsk* 25 (i alle disse eksempler er tanken vel den, at genstandene hejses op, rejser sig, således at de kommer til at være lige ved — toppen', eller det øverste; beðr i sidste eksempel er snarest det sig rejssende hovedgærde), binda v. stik *Gldr* 6, geisar eimi v. aldrnara, det ene bál ved det andet, *Vsp* 57; koma v. e-t, berøre, *Mhkv* 16, verða fastr v. e-n *Fj* 10, *Haustr* 7, loða v. e-n *Haustr* 7; om en bevægelse 'mod, til', brim rak (skip) v. hamra, imod klipperne, *Rv* 9, v. ský uppi *Völ* 37, eldr leikr v. himin sjalfan *Vsp* 57, gnæfa v.

himin *Brot* 1 (*Fjs* *udg*), v. himin sjalfan *Hhund* *II* 38, *Hyndl* 42; drepa v. haus *Hymis*, slá den imod, *Hym* 30, rönd brast v. rönd *Hhund* *I* 27, jörn sungu v. hjalma *Krm* 2, grenjaði brandr v. brynjur *Krm* 4, óx hjörva glam v. hlifar þróm *Hfl* 4, leggja munn v. grön *Guðr* *I* 13; koma v. kaldrifjaðan, komme mod, d. v. s. til, i beröring med, *Vafpr* 10. — 2) ved, under (en vis tilstand, omstændighed, vejrlig), v. enn skarða mána, i den aftagende mænes skin, *Völ* 6, v. gim, i ildens lys, skin, eller ved ildens hjælp, *Völ* 5, v. isa brot, under isflagerens bryden, om váren, *Hfl* 1, v. frost, ved vintertide, *Vell* 27, viðr uppruna sólar *Krm* 11; jfr et udtryk som es oss byrr gefinn v. bana sjalfan, lige ved døden, sá at vi er lige ved at komme, *Reg* 17 (jfr 7). — 3) = með (undertiden findes v. og með som v. l. til hinanden), v. helming minna, med (ledsaget af) en mindre skare, *Arn* 2, 13, viðr halfan tög þriðja *Tindr* *Lv* 1. — 4) om ándelig 'haven med en anden at gøre', meningsudveksling, mæla v. e-n *Vsp* 46, *Hfr* 3, 2, ræða, dæma v. e-n *Guðr* *II* 5, *Harkv* 1, *Hárþ* 9, skipta orðum v. e-n *Hávm* 122, spjalla v. e-n *Hávm* 82, bregða e-ju v. e-n *Vell* 13, óra v. e-n *Hávm* 32, senna v. e-n *Hym* 28, deila v. e-n *Sigrdr* 24, jfr deila orðspeki v. e-n, have en ordstrid om visdom med en, *Vafpr* 55; en kontamination af to udtryksmåder findes i forvitni kveðk mér á fornum stöfum v. þann enn alvísa jötun (af forvitni á e-u, lyst til at vide noget, og sådant noget som fysi at deila v.), *Vafpr* 1; hertil slutter sig udtryk som ráða umb v. sik *Fáfn* 33; om et praktisk mellemværende med en, eiga v. e-n (hvad enten ondt eller godt), *Jóms* 26, *Orv* *III* 8, jfr eiga e-t v. e-n *Guðr* *III* 3, *St* 22, jfr ódælla es v. þat (v: at eiga) *Hávm* 8, freista alls v. e-n *Rdr* 14, deila megni v. e-n *Lil* 8, strengja kapp v. e-n *Mark* 1, 32, leika v. e-n *Hárþ* 30, *Hák* 4, jfr leika v. (fingr sér), spille, lege med sine fingre, udtryk for munterhed, *Rv* 7, etja aili við orms megin *Fáfn* 28, vega v. ulf *Vsp* 53, berjask v. e-n *Harkv* 7, halda til fulls v. e-n *Ísldr* 22, jfr *Akv* 31, fara v. e-n, vise en adfærd overfor en, *Sigsk* 57, *Mhkv* 3, ganga frammi v. e-n *Ísldr* 14, odda skúr v. e-n *Ísldr* 3, fundr v. e-n *Sturl* 3, 13, hapt v. heiptmögu *Hávm* 148, líknask v. e-n *Hfr* *Lv* 9. — 5) mod, overfor, om sindelag, (Þór) es óttit v. jötuns bráðir *Hyndl* 4, féggjofull v. e-n *Harkv* 15, glaðr v. gumna ok v. gesti reifr *Hávm* 103, jfr *Jóms* 21, sanns nýtr hverr v. annan *Þjóð* *A* 3, 24, hvatráðr v. kyn *Ótt* 3, 11, hugbrigð v. hali *Hávm* 102, óttalaus v. e-n *Sturl* 3, 4, jfr hræðask v. e-t *Arn* 2, 9, kunnleikar v. e-n *Harkv* 19, skipta e-u v. e-n *Sturl* 3, 9, hafa v. annan óst *Fj* 48, gerva hleyti v. e-n *Grip* 34, blanda geði v. e-n *Hávm* 44, boeta v. e-n *HHj* 24, spara e-t v. e-n *Gunn**Sig* 1, hyggja at hefndum

v. goð *Hym 3*; e-m es hætt v. e-n *Torfe 5*, skilja v. e-n *Hfr 3, 27*, skiljask v. e-n *Grip 24*, firrask v. e-t *Hfr 3, 11*, varask v. víg *Hávum 16*, slíta mjólm v. e-n *Grip 32*, slíta vinnan v. e-n *St 22*; minnask e-s v. e-n *Háv 6*, beiða e-s v. e-n, *overfor en, hos en, bede en om, Ingj 2, 5*, jfr hvat þoenir téðu v. goð *ESk 6, 31*. — 6) *med (om en sammenstilling)*, jafnask v. e-n *Mark 1, 29*, eiga sakar all v. e-n, *således at man kan magte ham, St 9*, vinna verk halft v. e-n, *udføre halvdelen overfor en anden (der skal udføre den anden halvdel)*, *Hym 26*, bjóða e-m half lönd v. sik *Pjóða 3, 9*, fáa minna hlut v. e-n *Arn 5, 11*. — 7) *ved, under, i (om ledsagende omstændighed)*, v. stóran gny *Hál 10*, v. óðræði *Sí 14*, v. hernað *Mark 1, 24*, v. þys *Korm Lv 38*, v. heiptir *Ísdr 25*, v. ofrkapp *Hál 6*, v. illan draum *Rdr 3*, v. ótta *Þdr 10, 21*, v. möð *Sígv 11, 3*, v. ráð e-s *Hl 24 a*, v. trú *ESk 6, 68*, v. orðs- tir *Mark 1, 2*, v. hug *Arn 5, 6*, v. lof *Þmáhl 16*, *Hfr Lv 8*, óðr gorr v. lof *Þ blönd 1, 1*; *med verber, deyja v. klæki Þorm 2, 9*, selja v. glettu *Tjörvi*, fœðask v. ofstrið *Helr 14*, una v. e-t *Lil 15*, sitja v. betra *Jök 2*, taka v. vil ok erfiði *Hárb 58*, vesa v. svörfun *Am 76*, jfr þótt þat sé v. löst lagit, *forbundet med, Fj 47*. — 8) *kausalit, ved, formedelst, v. elli HolmgB 14*, v. randar þolku *Hfr 3, 8*, v. þat hann fellr *Fj 20*, v. þat skal vilbjörg vaka *Gri 45*; lifa v. e-t *Gri 19*, *Hym 16*, alask v. e-t *Gri 18*, ala v. e-t *Gunnisig 3*, hjörtu skullu v. þat *Sígv 11, 3*; görva vað v. vélar *Hym 21*. — 9) *ved, med (om bland- ing)*, hjörtu tuggin v. hunang *Guðr II 41*, hjarna ægir blandinn v. aur *Yt 22*, rúnar hverfðar v. enn helga mjöð *Sigrdr 18*; — *med, af, merkt v. silfr Ragn II 5*, glóa v. goll *Fj 23*. — 10) temja v. e-t, *vænne til noget, Mhkv 8*, lifa v. þat lík, *sammen med, Hávum 97*, auka ætt v. son *Buðla Guðr II 27*; — sverja eið v. e-n *Akv 30*; — eflask v. Eymund, *må snarest betyde, 'vinde kraft mod E., for at over- vinde ham', hvori også antydes, at han overvandt E., Hyndl 15*. — B) *med dativ, 1) med, sammen med (om to samvir- kende)*, ala, geta v. e-m *Hyndl 40*, fótr v. foeti gat, *avlede med den anden, Vasfr 33*, eiga mög v. e-m *Lok 40*, börn v. bana *Högna Oddrgr 8*, jfr hafa minjar v. e-m, *have minder ved, c: om, ham, Sigsk 54*. — 2) *ved, hos, v. stála valdi Ht 44*, v. Aðalbríkti *Ív 1*, v. mankyns reyni *Arn 5, 12*; *hos, overfor, skryðask v. bengagls bræði Rv 6*; *lokalt, mod, pá, hniga v. banapúfu Hyndl 29*, leggja v. stokki *Am 77*, barði bára v. borðþili *Guðr I 7*, laust hlusta grunn v. hrönnum *Húsdr 6*, þryngva e-u v. tróði *Þdr 14*, v. botni hafs *Pjóða 3, 34*; halda höfði v. hringbrota *Oddrgr 22*. — 3) *imod, taka v. e-u Hávum 137*, nema v. e-u, *tage imod, stanse, ÞGisl 3*, taka v. sigri meira, *få sejr, Arn 2, 15*, gína v. e-u, *gabe mod, for at sluge,*

Hym 22, Yt 2, Ulfr Lv, gripa v. orði *Guðr II 32*; hlæja v. e-m *Hávum 46*, sýta v. gjöfum, *overfor gaver (han selv skal give), Hávum 48, jfr Krm 25*. — 4) *mod, for at hindre, v. meinum Halli 6*, séa v. e-u, *se at undgå, tage sig i agt for, Fáfn 37, Sigrdr 8, Mhkv 22*, gjalda varhuga við e-u *Sígv 11, 13*, varna v. e-u, *afholde sig fra noget, Akv 29. 40, St 20*, vinna v. e-u, *modstå, Oddrgr 22*, brenna v. þolvi, *for at udrydde, Guðr II 39*, drepa hendi v. e-m *Eskál Lv 2*, reisa rönd v. e-m *Mark 1, 32*, bægia v. e-m *Haustr 18*, bregða v. e-m (v. l.) *Húsdr 2*, ráða v. e-ju, *finde råd mod, Sígv 11, 12*; hjalpa v. e-ju *Hávum 146*. — 4) *mod, til gengæld for, finna orð v. máli Þry 26. 28*, taka hlátr v. hlátri *Hávum 42*, gjalda lausung v. lygi *Hávum 45*, reiðask v. bersogli *Sígv 11, 8*, selja v. verði *EValg*, selja v. baug- um *St 15*, selja v. gollu *Sígv 13, 16*, selja v. sufli *SnH 2, 3*, bjóða bú v. mér *Oddrgr 21*, gefa v. drykkju fjalla stillis *Bragi 2, 3*, þiggja fé v. fjörvi *Sígv 13, 18*; þegja v. e-u *Brot 15, Sigsk 50*. — 5) *uklart er v. hleifi o. s. v., Hávum 139*. — 6) *kausalit falla v. orði, fylde ved, for, ord (alene), GSúrs 7*, drepa stall v. djúpfalli rastar *Þdr 10*, nœdd v. (v. l. með) miklum trega *Sól 58*. — 7) *sammen med, v. (v. l. með) sveita Rdr 4*. — C) *som adv, og da vist som oftest i formen viðr (således oftere i hdss), ved, derived, glaum þverr v. VGl 1*, svá brá v. *EVald 3*, saurs vara vant v. *Rv 2*, aldir v. tóku (c: gollu) *Bjark 5*, kennask v. *Lú 69*, hvat skal v. kveða *Hávum 26*, orð v. of kvað *Sigsk 51*, ef þú v. þegir *Sigrdr 25*, gullu v. gæss *Guðr I 16, Sigsk 29*, þá hraut v. ræsir *Hamð 26*, litt mun v. boetask *Am 102*, ef hann v. rétti *Am 63*, ef v. of kœmumk *Hárb 33*, þeiri vas v. brugðit *Am 52*.

2. við, f. (-jar), *bånd, tov, v-jar dauðans Heil 19*; *om det samme ord foreligger i det mangelfulde sted Yt 29*, hinn es viðjar (v. l. viðar), *får stå hen*. — Jfr stjörn-.

viða, (-aða?), *stille sig imod, gøre af* ^{thorff. Arn 33} *med, med dativ, v. fjörvi e-s Yt 21*, v. sikling (f. siklingi) *Yt 1*, v. virða vin (v. l. vígmíðlung) *Yt 36*, v. vígská (fejl for vígskóum) *Brot 5, det samme ord fore- ligger vist også St 8, hvor hds har det umulige voga*.

viðbein, n, *nögleben, et vinstra v. Gautr II 14*.

viðbjörn, m, *skovbjörn (modsat hvíta- björn), v. veggja, (den brune) mus, véliir v-ar veggja, kát, Bjark 7*.

viðþolkr, m, *urigtig v. l. for vígþolkr, s. d*.

viðfarar, f. pl, *medfart, behandling, ossar v. Krm 26, Högna v. Am 89, bera harðar v. Líkn 15, gjalda vórar v. Ormsþ IV 9*.

viðfiskr, m, 'skov-fisk', *slange, v. l. i Brot 4, sumir v-k tóku, men læsemáden er vist urigtig*.

viðhlæjandi, *m. en som ler, smiler, til en, Hávm 24. 25.*

Viði, *n, Vidars land ('skovland'), Grí 17.*

viðkvæmiligr, *adj, egl 'anvendelig', passende, v-g orð Katr 17.*

viðkvæmr, *adj, egl 'som kommer (for) nær ved', som gör stærkt indtryk, volder smærte, går en nær, ærit þykkir v-m vó Mhk 21.*

viðkøstr, *m, træstabel, Mv 1 20.*

viðleggr, *m, (-s), 'træ-ben', tilnavn, Bbreiðv 2.*

viðnám, **viðrnám**, *n, modstand, veita e-m v. Harð 15, Hæng II 3 b, geta v. Tindr 1, 2, létum Volsunga v. fáa Hhund I 52; v. varð Steinn 1, 3.*

viðnir, *m, 1) ulv (egl 'skov-bo', af viðr), Þul IV ee 1. — 2) høg, Þul IV ss 2. — 3) slänge, Þul IV qq 4. — Jfr blind-, elg-, fet-.*

viðr, *m, (-ar), 1) skov, Þul IV kk 1, skovens navn hos menneskene, Alv 28, hrár, ráv v. Skí 32, Hávm 151, myrkr v. Rþ 37, Völ 3, Oddgr 25 (jfr Myrkvíðr), gulf v. Bbreiðv 1, grœnn v. SnE II 202; þjokkva við, tætna skoven, Sigv 11, 2, v-i gróinn Hfr 1, 5, v. ok grjót Lil 94, til varna v-ar, til skovens værn, den værende skov, Grí 39; á v-um úti Hhund I 41, II 33, hverfa á við Guðr II 11. — 2) et enkelt træ, Olhelg 4, (Yggdrasill) œztr v-a Grí 44, hör v. Fj 23, jfr HHj 28, enn mæri v. Fj 21, rótlauß v. Hávm 85, sem v. at lauli Hamð 5, á v-ar rötum Skí 35, á barri v-ar Sigdr 11, urt alls v-ar Guðr II 23. — 3) ved (tømmer), v. feldr (= skið) Korm Lv 2, v. enn vindþurri, d. s., Völ 9, birkin v. Guðr II 12, jfr Hávm 60, borinn v., hermed menes (store) træstammer, der er samlede og anbragte til afspærring, Hávm 100. — 4) om en splint af Kristi kors, ESk 6, 65. — 5) skib, skriðr v-ar Ht 72, á fögnum við Rv 23, skildir v. Arn 3, 19, raudr v. Þfagr 11, svartir v-ir ESk 12, 16, jfr Þloft 2, 4, v. þolir nauð Refr 4, 4. — I kenningar, for vind: v-ar morð Ott 1, 5, jfr SnE I 330, — for ild: v-ar hundr Sturl 4, 9, hrotgarmr (v. I. her alls) v-ar Helr 10, — for horn: v. eyrna óðs dýrs Eg Lv 3, varra v. ESk 12, 18, — for kriger: Báleygs v-ir Gísl 1, 1 (næsten enestående), v. Högna meyjar Hál 9, v. Mistar Líkn 27, geira v. Bjút 2, 17, v. nadda Ísldr 23, v. sköfnunga Korm Lv 40, v. sárelds Sigv 12, 20, brynskíðs v. Rst 21, sárklungrs v. Has 46, hjalmdrifu v. Sigv 13, 7, ritar éls v. Líkn 39, hjörþings v-ir Óþjarn, ormöts v-ir Steinn 1, 5, oddflaums v-ir GSürs 19, randláðs v-ir Hfr 3, 13, randa v-ir Ht 45, brynju v. Bersi 1, 1, Ísldr 25; v. elfar bála Sigv 12, 1, v-ir fenris flœðar blíks Mdr 16, ormstalls v-ir Eviðs 6, hreifa elds v. Sigv 2, 13, hramma harðelds v. Þjóða I, 14. — Som dværgenavn Þul IV ii 4 (eller Víðr?). — Jfr aldin-, arm-, auð-, ás-, bein-, bjúg-, borð-, brand-, dolg-, dyn-, egg-, eld-,*

él-, fen-, fúr-, galg-, geir-, gný-, hjald-, hlaut-, hljóm-, hlunn-, hlut-, hlyn-, hlœði-, hregg-, hring-, járn-, kol-, kyn-, lauf-, laut-, lott-, mjót-, myrk-, palm-, rand-, róg-, sig-, skír-, sôn-, stál-, styr-, tví-, ulf-, varr-, vin-, þing-, þrym-, ql-.

viðra, (-rði), *blive vejr (af vis beskaf- fenhed), fjöld of víðrir, der er mange slags vejr, Hávm 7.*

viðreign, *f, kamp (jfr eiga við e-n), vark hjá v. þeira Grettis 10.*

viðrgefandi, *m, som giver imod, gör gengæld, i pl Hávm 41, jfr endrgefandi.*

Viðrir, *m, Odin (egl 'storm-behersker'), V-ir sá, hvar varl of lá Hfl 3, gefa V-i val Drv (XI) 7, V-is vald Hfr Lv 7, V-is kvæn, Frigg, Lok 26, V-is arfi, Tor, Rdr 16, V-is höll, Valhal, Krm 25; V-is munstrandar marr, Odins brysthav, skjaldedrikken, digt, Hfl 1, V-is vin, d. s., EGils 1, 21. — I kenningar, for ulv: V-is grey Hhund I 13, — for kamp: V-is veðr Tindr 1, 3. 10 (jfr veðrmagnandi), Ísldr 16 (jfr veðrgjarn), — for skjöld: V-is þolkr Grett 2, 6, V-is máni Þelf, men her er Viðurs rígtigere, — for sværd: V-is vöndr VGl 8, Vigf 2, Krm 27, — for kriger: brynju hveðru V. Rdr 11, — for valkyrje: V-is mæri HI 37 a; — V-is fjörðr: varð. i V-is firði Grettis 33, er ganske uklart.*

Viðrimnir, *m, Odin, Þul IV jj 1.*

viðrkenna, (-da, -dr), *erkende, verða v-andi mjúkleik Lil 83.*

viðrkvæmiligr, *adj, passende, v-g orð Mgr 37.*

viðrlíf, *n, egl. 'hvad man lever af, under', behandling, v. vasa sem vænst, det så ikke godt ud (med livet), sådan en behandling som han fik, ESk 6, 60.*

viðrlíkjaz, (-tiz), *måle sig med, Lil 8.*

viðrnám *se viðnám.*

viðrsjó, **viðsjó**, *f, egl 'ævnen, handlingen at tage sig i agt for', undvigen af, v. glæpa Hsv 146, fáa víti (dat.) viðsjá, tage sig iagt for ulykken, Háls VI 5.*

Viðurr, *m, Odin (egl 'modstanderen?'), Þul IV jj 6, V-s fengr, digterdrikken, digt, Ormr 1, 2, V-s þýfi, d. s., St 1, V-s full, d. s., Arbj 13; V-s máni, skjöld, Þelf; V-s veðr, kamp, Gísl 1, 10; brynju V., kriger, Tindr 1, 1; vanskelig er kenningin skipsmíðr V-s, digter, da V-s skip ellers er ganske ukendt, Bragi Lv 2. — Jfr gunn-, hald-, reið-.*

viðvindiill, *m, vedbend (egl 'som vinder, snor, sig om et træ'), Þul IV kk 1.*

Viddi, *m, jætje, Þul IV f 1; — v-a bróðir er 'vind', Skall 2, hvad sá end v. egl betyder her. Jfr BMÓlsen, Arkiv XIX 99 f, Detter, Heinzel festschr. 3.*

Vifill, *m, sagnperson, Háls IX 2 (vokalen metrisk sikker), men Vifill Þul II 2.*

vigg, *n, (viggr, m, synes at bero på misforståelse eller måske yngre udvikling, der træder frem enkelte steder i hds. Jfr Arkiv V, 278 f), hest, v. at spóða Guðr II 18; Þul I a 2, IV rr 2, v-s faðir,*

hingst, Vols 2. — *I kenningar, for skib:* súða v. *Has 3*, v. barms *ÞKolb 3, 4*, v. brands *Anon (XII) B 16*; sævar v. *Tindr 1, 6*, sunda v. *Ólhf 2, 4*, unnar v. *GDrop 5*, öldu v. *Has 21*, eygarðs v. *Gráf 9*, eybaugs v. *Eskál Lv 3*, varra lands v. *Háv 8*, varrlautar v. *Hfr Lv 19*, Þvinnils v. (*ved gisning*) *Háv 12*, byrjar v. *Hfr 1, 3* (*her viggjar urigtig for viggja*), uppsátrs v. *Hfr Lv 23* (*lígeledes*): — *for ulv:* varðrúnar v. *Arn 6, 13*; — *for hus:* veggjar v. *Þdr 1, Gunnl Lv 4.* — *Blandt skíbssnavne, Þul IV z 4.* — *Jfr* barð-, blik-, borð-, flagð-, fold-, haf-, harð-, hlunn-, hlýr-, ríð-, segl-, stafn-, sund-, und-, unn-.

vigg-Baldr, m, 'hest-Balder', Þvinnils foldar (*søens*) v., *skib, dets B., kriger, Pl 30.*

viggbeitir, m, 'hest-styrer', Meita vallar vigg, *skib, dets* beitir, 'styrer', *søfarer, Gyð 7.*

viggfinnandi, m, 'hest-giver', sunds vigg, *skib, dets* finnandi, 'giver', *gavmild mand, Pl 36.*

viggi, m, okse, Þul IV ö 1.

viggmeiðr, m, 'hest-træ', Sveiða vangs vigg, *skib, dets* meiðr, 'træ', *mand, ÞKolb 3, 1.*

viggrennandi, m, 'en som lader en hest løbe', vasta vigg, *skib, dets* rennandi, *styrer, Nj 18.*

viggriðandi, m, 'hest-rytter', vatna vigg, *skib, dets* 'rytter', *søfarer, Eg Lv 42*, vågs v., *d. s., Þorm 1, 5.*

viggrunnr, -ruðr, m, 'hest-træ', vága vigg, *skib, dets* runnr, *søfarer, GSúrs 7, Þorm 2, 20.*

viggskryðandi, m, 'hest-pryder', varrar vigg, *skib, dets* 'pryder', *søfarer, Leið 5.*

viggpollr, m, 'hest-træ', Vinnils vigg, *skib, dets* 'træ', *søfarer, Pl 4.*

vigr, f, 1) spyd, Þul IV n, v-rar vest-rænar *Harkv 8*, rjóða v-rar *Harkv 21*, skepta v. *Korm Lv 58.* — *I kenningar, for kamp:* söngr v-ra *Gldr 7*, seiðr v-ra *Eg Lv 6*, *Guthkört*, v-rar veðr *Has 11*, él v-ra þraut *Ód 21*, flugr v-ra óx *ÞjóðA 3, 14*, dynr v-ra *Drv (XI) 3*, dunur v-ra *Ingj 1, 3.* — 2) *ónavn, Þul III 3, IV bbb 2.* — 3) *hestenavn, Þul IV rr 4* (*mulig skrivemåde for vigr*). — *Jfr* fal-.

vigrir, m, galt (*egl 'med tænder som spyd?'*), *Þul IV dd.*

vika, f, 1) uge, Gunnl Lv 6, Sól 25, ESK 3, 4, 6, 37, v-ur fimm *Rv 2.* — 2) *længdemål, især til søs, deraf søstrækning, Þul IV u 3.* — *Jfr* mið-.

1. **Vikna, f, ø** (*i Namdalen, Norge*), *Þul III 3, IV bbb 5.*

2. **vikna, (-aða, -at), give efter,** reksaumr v-ar *ESK 12, 14*, verkir v., *fortager sig, Gd 14.*

vikr, f, pimpsten, stála v., *hén, bryne, Haustl 19.*

1. **Vil, f, elv, Þul IV v 4.**

2. **vil, f, (uden pl), lyst, tilbøjelighed,**

fyr dul ok v., *overmod og glæde, Guðr II 39*, v. ok dul tælir virða sonu *Sól 34*, v. es mest ok dul, *lyst, ønske (fromt) og selvbedrag, Hfr 3, 27.*

vilbjörg, f, ønsket redning, kærkommen redning, við þat skal v. vaka *Gri 45.*

vilð, f, velvilje, SnE II 218, v. guðs *Mv 1 1.*

vilðarvinna, f, kær gærning, EGils 2, 12.

vilðr, adj, villet, kær, behagelig, esa sá vinr óðrum es villt eitt segir *Hávm 124*; líð mildingi villt, *venlig stemt mod fyrsten, Þstf 1, 2*, eiga vin þann sé v. *Hsv 25*; v-d dømi *Heil 2*; gezk færi (øx) mér vildri, *ingen er mig mere behagelig som gave, Þrúf, muni* vildri skikkja *Þstf 2, 1*, vildra val fremðarmanna *ESK 6, 10*, und vildra farmi *ESK 13, 7*, fáa gagn vildra *Arn 6, 11*, at vænta ens vildara *Hsv 123*, kjósa enn vildra kost *Orv IX 27*; miklu v-astr, *allerbedst, Sigv 3, 7.* — *Jfr* vilkit.

vilgi, adv, 1) ikke (*egl. af vil, eller vel?*), hann vissi þat v. gørla, *ikke tilstrækkelig, slet ikke, Sigsk 13*, v. tryggr *Þdr 1*, v. slakr, *meget stram, Rdr 16*, v. góð saga *Hálfs IV 2*, v. teitr *Heiðr 25*, v. fjarri *Frþ 1 12*, v. lengi *Orv IX 70.* — 2) *positivt, forstærkende, ef ættir v. mikils vald, dersom du havde megen magt, Hárb 25*, v. víðr *Húsd 8* (*jfr Bugge, Studier I, 228*).

vili, m, (-ja) 1) vilje, ønske, dróttins v. *Lil 11*, minn ljóss v., *ønske, Lil 98*, heik þann v-ja *Sigv 13, 8*; sás minn v. *Sigv 13, 3*, v. mér enn væri *Am 86*, at v-ja (ossum) *Sigsk 56, Lil 98, Am 32*, vaki hann at v-ja, *ifølge sin lyst, så at han føler glæde, Grott 5*, biða sinn v-ja *Gróg 4, Fj 48*, girndar v., *begærligheds lyst, Halli 5*, e-n þrýtr v-ja *Nj (XII) 8.* — 2) *sind, sindelag, með góðum v-ja St 25*; *selvstændig vilje, bestemmelse, ganga von v-ja Sigsk 9*, visum v-ja frá, *bort fra min sikre forstand, så at jeg var ved at blive vanvittig, Hávm 99*, firð v-ja, vaðin at v-ja *Sigsk 24, 57, Hamð 5.* — 3) v-ja byrgi (*v. l. byrðr*), *bryst, Yt 4*, v-ja borg, *d. s., Ht 51.* — v. tára *Hfl 21*, *uforstæeligt.* — 4) *som navn på Odins broder (vist identisk med v., jfr dog Vilir), Lok 26*, v-ja bróðir, *Odin, Yt 3.* — *Jfr* ó-.

vilissess, m, behageligt sæde, Sigdr 17.
vilja, (-da, -at), 1) ville, ønske (*efter omsiændighederne er ønsket svagere eller stærkere*), absolut, sem villt *Am 78*, hverr er vill *Mkv 29*, v. ör porti *Mark 1, 21* (*her kan dog et verbum tænkes underforstået*), med dat., Gunnarr þer svá v-di, *vilde mage det således for dig, Hamð 7*; imundisir vildu svá, *vilde det således, Haustl 17*; med acc., viljak hljóð *Hál 1* (*præs. konj., betyder her og ellers omtrent det samme som præs. ind., men udtrykker et mere beskedent 'jeg kunde ønske'*), v. fylgiu e-s *Sigv 11, 2*, hvat búmenn v. *Sigv 11,*

13, v. veg e-s *Eyv Lv 1*, þat vildi goð *Sigv 13, 32*, v fund e-s *Hárþ 48*, v. mitt gaman *Fj 43*, v. mund at e-m, *villu moitage af, Oddrgr 22*, hina viltu heldr *HHj 26*, viltu tölva lengri *Hhund I 43*, vilt enn lengra *Hyndt 17 o. s. v.*, v. unda mjöð hildinga *Þþyn*, mitt villat fé *Korm Lv 44*; — med *infin.* (*overmåde hyppigt*), v. á vág róa *Hym 17*, eisköld vilk etin láta *Fáfn 27*, þik vilk fregna *Bdr 8*, v. freista síns frama *Vafþr 11 o. s. v.*, ok ek v. vita *Skí 3, Fj 7 o. s. v.*, eiga v-ak *Álv 7*, vildir ávalt vægja *Am 101*, þærs goll v-i þiggja *Sigsk 49*, enn munk v. fyr verum skilja *Hfl 16*, v. kveðja e-n at e-u *Húsdrl 1*, v. hafa e-n *Jóms 13*, v. þiggja líf *Jóms 43*, v. drekka úti *Harkv 6*, v. biðja friðar *Vell 20*, vilið heyra *Rdr 1*; med *adj. og part.* þann vildum syknar *Am 99*, sás vill heitinn horskr *Hávm 63*, jfr þás vildigak vaxna láta *Guðr II 40*; med *acc. og infin.* (*sjældent*), seggi vilk alla í sal ganga *Sigsk 44*, jfr 51. — Med at-sætning (*hyppigt*), vildu at ek telja *Vsp 1, Lok 28*, vil eg at drápan heiti *Lil 98*, vildak at væri *Korm Lv 34, Anon (X) I B 3.* — 2) *om-trent* = skulu, munu, vill eflaust gera sik at filli, vil bestemt, *Sigv 13, 29.*

villjáluss, adj. *uden glæde, lyst, vakik* ávalt v. *Vøl 31*, segja v-ssi harma *Guðr II 9*; *iøvrigt synes en anden betydning at være at antage følg. steder, nemlig 'uden magt over sin egen vilje, berøvet sin frie vilje'*, hann vaknaði v. (*jfr de følgende linjer*) *Vøl 11*, árna v. á vegum, *nødtvungen, Gróg 7.*

Villjalmr, m. *V. bastard, ÞSkall 2.* — *V. skinnari (12. årh.) Iv 7, 28*; — *kardinal V. (13. årh.), Sturl 3, 1*; — *V-s boer, i Frankrig, Sigv 1, 11.*

vilkít, Grip 26: þótt v. sé, *selv om det ikke er godt, er mulig fejl for viltki, af vildir.*

vilkvæðr, adj. *digtede med lyst, emk* v. of vini mína *Arbj 2.*

1. **villa, f.** *vildfarelse, fejlagtig opfattelse (af en sag), ESk 6, 58, Mark 1, 15*; ljótrar v-u, *gen. abs., Katr 20.*

2. **villa, (-ta, -tr), forvirre, bevirke at en tager fejl eller får gal opfattelse, draumar v. oss GSúrs 17, v-ir visdóm allan *Sjórs 2*, ilt ráð v-ti mik *Has 7*, v. er dælst of heimskan mann *Mhkv 28*, v. fira *Merl I 24*, v-ask of myrkvan staf, *tage fejl af, Eg Lv 38*; hóðu v-ta þjóð, *urigtig v. l., Hárb 37*; v-ask vegarins, *tage fejl af vejen, Bós 7*; rísta (rúnar) v-l, *urigtig, fejlagtig, Am 12*, v-tar rúnar, *forvanskede runer, Am 9*; *part.* villtr, *ført bag lyset, fordærvet, v-tar þjóðir Gd 9*, — v-tar brautir, = *villibrautir, vildene stier, stier som fører vild, Gautr II 21.***

villhyggjandi, part. act. *urigtig opfattende (noget), af en urigtig mening, Herv III 5.*

villigalti, m. *vildgalt, Merl I 30, II 80.*

villigoltr, m. *s. s. foreg., Merl I 39, II 24, 72.*

villr, adj. *vild (modsat tam), v. valr Nj 20*; *vildfarende, tagende fejl af, med gen., verða v. vega Hávm 47*, fara v-ir vega *Sól 62*, fara v-ir hama, huga *Hávm 155*, vesa v. staðar, *tage fejl af stedet (hvor en skal være), Hfl 5*; v. est víg-stari *Hæng VII 2*; v-ir virðar, *vildfarende mennesker, Mv 121, moralsk vildfarende, Mv III 5*; — þar er ekki v-t, *intet forvansket, urigtigt, SnE II 240.* — *Jfr hund-.*

villumaðr, m. 1) *væsen der ser ud som et menneske uden at være det, v. refilestíga Þysk Lv 6.* — 2) *vildfarende mand, især med hensyn til troen, vantrou, Heil 10.*

vilmál, n. *behagelig, venlig tale, vas þeim hvívetna v. talit (eller -mól talið?), Brot 12*; veifa v-um, *svinge med smigrende ord, urigtig v. l., Hsv 112.*

Vilmeidr, m. *mytisk person, vitkar allir frá V-i Hyndl 33.*

vilmæli, n. *smigrende tale, völu v. Hávm 87.*

vilnask, (-aðisk), ónske, v-numk þess nú at við Vølund dæmak Vøl 31.

vilmir, m. *björn, Þul IV cc¹ (vistnok af vil, n, jfr vilskarpr).*

vilsinn se vilsidr.

vilskarpr, m. *björn, Þul IV cc¹ (vistnok 'med hårde vil', en del af indvoldene).*

Vimur, f. (-rar), *elv, Þul IV v 1 (jfr SnE I 258)*, vaxattu *V. SnE I 286*, *Vimrar vaðs Viðgymnir, Tor, Húsdrl 6*; *Vimrar eldr, guld, Örv IX 59*; — *V-rar Valr, skib, ESk I, 1, marr V-rar, d. s., Þul III 4.*

Vin, f. (-jar?), *elv, Gri 27, Þul IV v 4.*
vína, f. *veninde, Hyndl 1, Oddrgr 4*; v-ur verþjóðar, *valkyrjer, Darr 1*; *Hergauts v., jorden, Rdr 5.* — *Jfr beð-, eðl-, fang-, mál-.*

vinað se vinun.

vinalauss, adj. *venneløs, Nkt 36.*

vinan se vinun.

vinátta, f. *venskab, Gd 33.*

vinþjörg, n. pl. *klipper ved (omgivende) eng(e), sitja á horni v-a Harkv 2.* — *Sagnlokaliðet, egennavn, Guðr II 33.*

Vindr (Vendr), Vindr, m. pl. (*i rim findes Vend- hos Arnórr 2, 11, men Vinð- hos Haldór ókristinri 7; nogen anden form end -r i nom. lader sig ikke konstatere, nom. acc. findes hos Arnórr, Oddr kik, Þorleikr, Markús, Ivarr, Gísl. Jfr Bugge, Arkiv II, 228 f.), Venderne, Arn 3, 8, Orík 1, 1, Þfagr 1, Mark 1, 15, val V-a Sindr 3, V-ða kindir Hfr 2, 4, fylki V-ða Vell 28, V-ðum hættir Sigv 1, 8, V-ða skeiðr Hókr 7, V-ða grund Arn 2, 11, V-ða sinni Tindr 1, 4, V-ða myrðir, om flere af Vendernes modstandere, Vell 24, Hfr 3, 7, Har-nið, Hókr 6.* — *Jfr Austr-.*

1. **vinda, f.** *islæt (i væv), Vör v-u, kvinde, EGíls 1, 17.*

2. **vinda**, (vatt, undinn), 1) *vinde, sno*, dreje, v. hofði, dreje hovedet, Akv 6, v. vengi, dreje puden, Guðr I 13, v. steinu sinni, dreje sin retning (til siden), Eyv Lv 4; v. síma ór sandi, *sno, flette*, Hárb 18, v. hals á kjúklingum, dreje halsen om pá, Grett 2, 1, víðjar v-ask, *snor sig om*, Heil 19; v. vet, *vinde væven*, d. v. s., dreje vævbommen så at det færdigvævede ruller op på denne, Darr 4 o. s. v., — v-ask i heitum, *sno, dreje, sig, blive skæv, i løfter, lade være med at opfylde sine løfter*, Rv 11; — þær of vindr, de bliver gjort indviklede (∴ sakar, se iøvrigt vejja), Sigdr 12. — 2) *bevæge rask, i ét tag*, v. sverðum, trække sværd, Graf 7, v. logfáki upp, rykke skibet op af søen i ét tag, Hym 27, skeyti vundin af strengjum, *udskudte*, Lil 45. — 3) *part. perf.*, undinn (salr) orma hryggjum, *omviklet af, eller flettet af(?)*, Vsp 38; — *snót, bugtende sig*, undinn fránaugar jarðar Pl 50; — *især om ringe (spiralringe)*, undin hringa brot Ht 45, undin linns lønd Egils (XII) 1; — *om tove*, undnar festar Refr 4, 2; — *om det oprorte hav*, undit grand gjallrs grundar Sturl 5, 16 (tænkte digteren på midgårdssormen?).

Vindalfr, m, *dværgenavn*, Vsp 12, Þul IV ii 4.

vindáss, m, *'dreje-bjælke'*, spil, blandt navne på skibets dele, Þul IV z 8.

vindbjart, m, *sværd* (egl. 'funklende idet det trækkes?'), Þul IV l 4.

vindbláinn, m, *den nederste himmel*, Þul IV ff, nn.

vindblásinn, adj, *'vind-udspiler'*, udspændt af vinden, v-it segl Sigv 3, 9.

vindbýsn, n, pl, *'vind-tegn'*, d. e. tegn på at vinden er på sit højeste (og at den snart vil bedages), biða v-a Þjóð 4, 2. Jfr Arkiv XI, 25.

vindflot, n, *'hvad der flyder på vinden'*, vanernes navn på skyen, Alv 18 (v. l. vinds-).

vindfrekr, adj, *'vind-grisk'*, krævende vind, v-ar hreggs hrærikytjur, om smede-bælgene, Skall 2.

vindheimr, m, *'vind-verden'*, himlen, Vsp 63.

vindhjalmr, m, *'vind-hjælm'*, himmel, v-s brúar, Bivröst, Hhund II 49.

Vindhléf, m, *navn på Heimdal* (jfr SnE I 100), hjalms fyllr (hoved) V-s, sværd, Ht 7.

vindkaldr, adj, *kold på grund af vinden (den blæsende vind)*, v-köld varftré, om galgen, Hamð 17; rökumk v-a vega Fj 47. — *Fingeret navn (Svipdag)*, Fj 6.

vindker, n, *'vind-kar'*, himmel, v-s botn, jorden, Arb 18, Sturl 4, 6.

vindlauss, adj, *'vind-løs'*, som ikke bevæges af nogen vind, om drikken i hornet, Yt 1.

vindligr, adj, *truende med vind*, nú

gerisk v-t, *nu ser det ud til vind*, Ingj 3.

vindófnir, m, *'vind-væver'*, himlens navn hos vanerne, Alv 12.

vindr, m (-s; yngre vindar EGils 3, 12), *vind, storm*, Þul IV oo 1, Vafþr 36, Lil 93, *mennekens betegnelse*, Alv 20, af hans vængjum kveða v-d koma Vafþr 37, snarir v-ar Hyndl 42, þau á vági v. of lék Guðr I 7, kyrra v-d Hávm 154, standask v-d Reg 16, i v-i (skal við höggva, róa) Hávm 82, Fáfn 11; ganga gögnum orrostu sem v-d Stúfr 8; lasta v. Lil 81; ofbeldi v-i fult, *oprustet af overmod*, Lil 77. — *I kendinger, for kamp*: v. sverða Hfr 3, 17, v. brimis Sturl 4, 22, benloga v-ar (= bevindar-loga 'sværds') EGils 3, 12, v. skjaldar EGils 3, 9, — *for himmel*: v-a mundlaug Rdr 20, — *for sejl*: ript v-a Ólhv 2, 9, — *for sind, mod*: v. bergjarls brúðar Anon (X) III A 1, — *for Kristus*: v-s ráðandi EGils 2, 11. — *Navn på en jätte* (jfr Hræsvelgr), Þul IV b 5. — *Navn på en hest ('den vindhurtige')*, Þul IV rr 2; — v-ar i uforståelig sammenhæng, Auðun 2. — Jfr austan-, brak-, byr-, él-, glaum-, glym-, hregg-, ímun-, lasta-, snar-, styr-.

vindraefr, n, *'vind-tag'*, himmel, jofurr v-rs, gud, Ht 12.

vindslot, n, *'vind-ophør'*, vindstilletts navn hos vanerne, Alv 22; iøvrigt har hds vindslot, hvad der sikkert er urigtigt.

Vindsvafr, m, *'Vind-sval'*, vind-kølig, navn på Vinters fader, Ormr 2, 1; — som jættenavn, Þul IV b 5.

vinduðr, m, *slange* (egl. 'den sig bugtende'), Þul IV qq 4.

vindugr se vingameiðr.

vindverskr, adj, *vendisk*, v-k víf ESk 6, 29.

vindþurr, adj, *'vind-tør'*, törret i vinden, viðr enn v-i Völ 9.

vindþvari, m, *sværd*, Þul IV l 6. — Jfr Falk, Waff 63.

vindöld, f, *vind-tid* (fimbulvinteren), Vsp 45.

vindór, f, *'vind-åre'*, vinge, v-ára róðr, flugt, Anon (XII) C 11.

viney, f, *'græsslette-ø'* (af vin, -jar), om Scelland (jfr vallraut), Rdr 13.

vinfastr, adj, *stadig som ven, tro i ven-skab*, Ormr 1, 5, Has 55.

vinfengi, n, egl. *'ven man har fæet'*, venskab, v-in eru misjófn þá Mhk 21.

Ving, f, *elvenavn*, Þul IV v 1.

vingameiðr, m, *vindomsust træ* (vinga f. vindga, af vindugr, jfr hölgahallr, snúðgasteinn; jfr Arkiv XI, 9 f.), om Yggdrasil, veitk at hekk v-i á Hávm 138, om et træ, benyttet til galge (jfr vindkaldr), Hál 7, SnE II 212. — *I kending for arm*: heiðis v. Eg Lv 12.

vingamold, f, *den vindslagne jord, i en forvansket sammenhæng*, Anon (X) II B 7.

1. **Vingi, m, sagnperson, Am 4. 32. 33. 39. 41.**

2. **Vingi, m, ð-navn, Pul IV bbb 7.**

vingjöf, f, vennegave, ráða v-um Eil 1, fáa v-ar Has 49, minnask v-a Pl 28, senda v-ar Heilv 17; veitir v-a, gavmild fyrste, Þjóða 3, 12.

vingnir, m, 1) jätte, Pul IV b 5, v-is herja (s. d.), jättetekvinde, v-is herju heimpinguðr, jätte, Haustl 19. — 2) Odin, Pul IV jj 5. — 3) Tor, V-is at vígþroti Vafþr 51. — 4) okse, Pul IV ö 1.

vingóðr, adj, god mod sine venner, v. varga fyllir Ingj 2, 1.

ving-Rognir, m, kun i forbindelsen vagna v., = ving-vagna R., hvor man antager, at ving-er = stammen i vengi (ved aflyd), land, jord, jordens vogn (hval) jätte, dens R. (styrer), jätte(n Tjasse), Haustl 4.

Vingskornir, m, Sigrdrivs hest, þás frá vígi V-i reið Fáfn 44 (egl 'jord-furer?'); blandt hestenavne, Pul IV rr 3.

vingull, m, hestens avlelem, Vols 2. 6.

Vingþórr, m, Tor, Þry 1, Alv 6, Pul IV d. Jfr Kock, IF X, III.

vinhróðigr, adj, vennesæl, som er stolt af sine mange venner, om en konge, Hfr 2, 6.

vinkona, f, veninde, elskerinde, Vagn, Hjálmp II 3.

vinlauss, adj, venneløs, Sigv 2, 2, Fj 2.

1. **vinna, f, arbejde, gærning, með stóra hyggju ok v-ur Anon (X) I B 10 a, grams v-ur Arn 6, 17, telja v-ur hreystimanna Jóms 6, v-ur tyggja Rst 25, v-ur vísa Hl 22 a, v-urkunnar v-ur SnE II 226. Jfr at-, vildar-.**

2. **vinna, (vann, unninn), 1) udføre, udrette, ek svá vink Hávm 155, absolut, Leið 8, v. verk halft Hym 26, v. dáðir ESK 6, 13, v. et vergasta Am 63, hvat hönum væri v. sœmst Sigsk 13, v. framlikt Glúmr Lv: v. slikt Sigsk 17, þat vann ek ESKál Lv 1 (v. l.), þat hann vinnr Arb 20, v. fleira Sigv 2, 12, Ólhelg 6; v. hefnd Hhund II 21, Vell 10, v. ofrhefndir Am 76, v. harm, udføre en gærning, der volder sorg, Brot 3, v. þøl Hamð 27, v. flest et illa Eg Lv 32, v. sœmð Sigsk 50, v. bót, bótir Hhund II 44, Ghv 12, v. jartegnir Rst 31, v. hjalpir Oddrgr 1, v. löstu Ód 16, v. klæki Hárb 38; hvat vantú þá Hárb 15 o. s. v.; — ofte om kamp (hvor dog v. måske undertiden kan betyde 'vinde sejr i'), v. sókn Gldr 8, v. atgöngu, foretage angreb, Ött 2, 10, v. víg Sigv 1, 5, v. styr Sigv 1, 11, v. hljóm skjóma Vell 10, v. geirveðr Sindr 4, v. hjalms hrið Hókr 3, v. Gunnar gný Ólhelg 9, v. ós Jóms 28, v. loddu linna fár (ved rettelse) Korm Lv 18, unninn eldr Þjóða 4, 2; v. þrek, udføre hellebedrifter, TorfE 3, v. þroska, d. s., Refr 5, 1, v. mótt Ekúl 1, 2; her er betydningen nærbestægtet med 2) 'at vise, udvise' (egl 'ved gærning at udøve'), dóje,**

som i: v. ofrausn Sigv 11, 11, v. mann-dýrðir ESK 6, 18; v. sverðs eggja spor á e-m, frembringe, Tindr 1, 4, v. gjöld e-s, göre gengæld, Arb 13, — v. vilinn, udføre (trælle)gærning, dóje möje, GSúrs 32, v. vil Korm Lv 17, v. vás Rv 8. — 3) med dat., v. e-m e-t, udføre noget for en, give, tilføje en noget, v. e-m beina Pl 38, v. e-m krapf Líkn 13, v. e-m frið Ht 19, v. varg vín Nj 11, v. e-m þoen EGils 2, 13, unnin hjölp Heilv 11, v. e-m harm GDropf 1, Anon (XI) Lv 7, jfr harmr es unninn Brot 14, v. e-m geig, grand Islðr 19, H Hj 13, v. e-m skarð, spell St 6, Rst 30, også, v. grand við e-n Sigsk 28; v. e-m bendingar, give en tegn, ESK 6, 49; v. e-m tryggðir suta Guðr II 20 (jfr Sigsk 17. 20), v. eida Guðr III 3, Grip 31, v. löst ok lygi, göre sig skyldig i, Hsv 13. — 5) udføre, om åndeligt arbejde, v. mærd ESK 6, 9, unnin vísa Lil 2. — 6) vinde, overvinde, erobre, v. sigr Lil 62, v. grund Merl II 48, v. Bót Sturl 5, 10, v. drómund Rv 25, v. oflinn Rst 22, v. átta jarla Krm 3, v. happ Islðr 26, unz aldr þik viðr Guðr II 30, v. þjóðir frá þöndum Mdr 2, v. sand und sik Þolv 4, minna sé ek at þér vinsk, du vinder mindre, Mv III 22; part. v-andi, v. heiðrs EGils 3, 21, v-endr Viðris balka Grett 2, 6. — 7) med prædikativt adj. eller part., v. gunnar serki dreyruga, göre dem blodige, Hást 5, v. rauðar skarar Sigv 1, 9, v. skjöldu rauða Sigv 2, 8, v. röggeisla rauðan Bkrepp 5, v. haus lausan frá bol Gunnl Lv 11, v. skeið auða Sigv 7, 3, v. þræl heilan ESK 6, 61, v. hjortu stalldræp Arn 2, 12, v. e-n sáran GSúrs 31, v. Gauta skattgilda Sindr 4, v. e-m þungan hlut Sturl 6, 1, v. fegin Sköglar gögl Giz 1; v. áar fetrunnar Þdr 5, v. drótt hrædda Bkrepp 4, v. fiandr barða Vell 12, v. brotit leggi Jóms 34, v. herskip geyst Arn 2, 4, v. smiðat dröpu Rst 34, v. solginn Baldr Mhkv 9, vann gengit Gautland Vell 31, vann lofat vísa Hfl 2, vér unnum svarat slíku Bersi 1, 1, v. misgort Has 51, v. hefnt Bdr 10, Am 89, v. reiððan sárs svan GOdds 1, v. senda vísu Korm Lv 56, v. sléttan sylg Hfr 3, 15, v. barðmána skarðan Hfr 3, 28, vann drótt jöfur sóttan Hókr 5; i alle disse eksempler kan v. + participiet betragtes som en omskrivning af verbet, vinna barðan = berjja; dog er der vel ofte en bibetydning at göre gældende som 'fik', vann sóttan 'fik angrebet, eller erobret?'. — 8) med dativ, at modstå, v. sköpum Grip 53, Hhund II 29, Am 48, Korm Lv 30, v. e-m Völ 41, v. vígi Hhund II 28, v. Urðar orði Fj 47, v. hungri Tindr 1, 7; med præp. við, d. s., v. við munum Oddrgr 22, v. við harmbrögðum Akv 15, abs., v. vetki við, göre ingen modstand, Áns 1. — 9) medium v-ask, være tilstrækkelig, þess viðar es v. megi Hávm 60, frákr dýrð v. þeim Sigv 1, 4, svá langs tírar at æ mun v. Þjóða 3, 18, matr vansk Leið 28. — 10)

med *præpp.* at, v. at svinum, *sörge for, passe, Rp 12*; v. at e-u, *göre derfor (for at hindre noget), ÞBrún 1*; v. at sköppum, som skæbnen kræver, *Merl II 49*; — á, v. á e-m, *tilføje en sår, døden, EilSn 2*, v. vinning á e-m *SnE II 192*; — til, v. til, *arbejde for, gøre sig fortjent til noget, v. sér til bjargar Pl 29*; v. til góðs *Hfr Lv 12*; v. til sorga e-s, *valde, Hskv 2, 5*, v. til saka *Brot 1*, hann vann til ekki, *var uskyldig, Lil 65*, — fyrir, *låta fyrir v-ask, forblive på et sted uanfægtet, Hæng V 5*. — *Jfr fyrirvinnask.*

Vinnill, m, søkonge, Þul IV a 5, V-s vigg, *skib, Pl 4*.

vinningr, m, vinding, fordel, vinna v-g á e-m, få fordel af, overfor, nogen, SnE II 192.

vinnsamr, adj, arbejdsfuld, møjefuld, i ntr., Halli 3.

vinr, m, (-ar, jfr Skjspr 47), 1) ven, Þul IV j 7, vin sínum skal maðr v. vesa *HávM 42, jfr 43*, esa maðr v. öðrum es vilt eitt segir *HávM 124*, eiga vin und hverjum (manni) *Gyð 4*, v. í orði *Lok 2*, vilkvæðr of v-i *Arbj 2*, es v-ir þverra *St 14*, v-a kynni *HHj 3*, illr v. *HávM 34*, illir v-ir *HávM 51*, góðr v. *HávM 34*, öbriggðr, tryggv v. *HávM 6. 67, Arb 10*; i *tíltale*, ef v. *Hym 6*; v-a höfuð, *venner, Bjark 1*; i *betegnelser for fyrster*, v. virða *Sigv 9, 3*, v. hölða *Þfagr 10*, v. dróttar *HelgÓl*, v. drengja *Hskv 2, 1*, alda v. *Ht 54*, v. gumna *Gráf 2*; v. skatna, *Odin, Hál 3, biskop Gudmund, Gd 7*, v. haukstalda *Oddgr 5*, v. jarla *Hfr 3, 9*; v. lausnara, *Olaf d. hellige, ESk 6, 62, jfr 9. 46*; v. Höennis, *Loke, Haustil 3. 7*, v. hrafnáser, *Loke, Haustil 4*, Míms v., *Odin, St 23, VSt 1 (jfr glaumberg)*, v. Lóðurs, *Odin, Hál 10, Islár 1*, v. Loptis, *d. s., Vell 12*; Freys v., *Sigurd, Sigsk 24*, íölu v., *jætte (jfr tálgrímr), GSúrs 8*; stalla v., *Odin, EgBer*, v. banda, *Tor, Húsdr 4*; v. verliða, *Tor, Hym 11*; — v. Borgunda, *Gunnar, Akv 18*, v. Hörða, *norsk konge, Hfr 2, 1, Arn 3, 1*; v. varga, *kriger, Hhund 1 6*; v. Mistar, *d. s., Merl II 75*, men kenningen er næppe rigtig; alliterationen kræver et ord, der begynder med n (Njörðr?), — v. Véþorms, *Arinbjörn, Arb 19*. — 2) *ven, j: slægtning*, vaxa upp fyr v-a þrjósti, *hos sine nærmeste, sine forældre, Hhund 1 9, Fáfn 7*. — 3) *ven, elsker, hans kvánar v. Sigsk 28*; *jfr v. feimu Vigf 2; om ægtemand, GSúrs 37*; — v-ir uklart *VGL 6*. — *Jfr auð-, ást-, einga-, fang-, gjaf(gjöf)-, hnoss-, holl-, lang-, mál-, ó-, sann-, trygg-, virkðar-*.

vinraun, f, venneprøve, hørd mun v. verða Arn 7, 5.

vinreið, f, venneridt (det at venner rider i hobetal hjem til en i besøg), Arb 18, men ordet er mere end tvivlsomt.

vinrýrir, Gd 14, er vist fejl for vélrýrir.

vinnsamligr, adj, ventlig, v-g røð Sól 32.

vinsskapr, m, (uden pl), venskab, versnar allr v. HávM 51.

vinspell, n, venne-fordærv, v. vífa mest, den af kvinder, der volder mest venskabsbrud, sætter spild mellem venner, om Gudrun, Guðr I 24.

vinstri, adj, venstre, halda til v-a vegs, vejen til venstre, Hárþ 56, v-a viðbein *Gautr II 14.*

vinssæll, adj, vennescæl, som er rig på venner, Nkt 12. 69, Hsv 59, Ingj 2, 1.

Vintónía, f, i England, Merl I 5, jfr 16.

vinun, f, venskab, nú lætk at þar þrjóti v. óra HolmgB 8; áðr v. vagna rúni sleit *St 22 (ved rettelse for vinað).*

vinzilot Alv 22 er fejl for vindslot.

vinþjófr, m, 'venne-tyv', en som svigter sine venner (egtl 'som stjæler noget fra sine venner'), Arb 13.

virar Nkt 3 er fejl for firar.

virða, (-ða, -ðr), vurderere, agte, anse, menn es v-ðusk vónum frammar, som så større på sig, vurderede sig højere, Sól 66, né v-ðak heiptir, *jeg ænsede ikke, Eg Lv 22*, v. einskis *Steinn 3, 16*, v-ask virðum *EilSn 2*, v-ask vesa nálegr *Líkn 8*, v. óstyrkðir *Has 57*, v-i ok viti þat *Sól 48*, v. e-t villausu *Merl II 97*, hvárt munu Eyfirðingar v. at *GGalt 5, jfr GOdds 7*; mér v-isk sem, *det synes mig, Lil 43*; — part. v-andi, *vurderer, som sætter noget højt, v. liðar skerja (guldets) Ht 46*, v. Hildar Prumu girðis þhred *I, v-endr vörn-glyms, krigere, Ólhv 5, 2*, v-endr þøðvar fangs *Tindr 1, 10.*

virðar, m, mænd, Tindr Lv 1, ÞKolb Lv 4, Akv 32. 38, Grip 12, Hást 3 (ved rettelse), ÞGísl 12, Sturl 3, 7. 5, 14, Jöms 25, EGíls 2, 14, v-a sveitir *Lil 97*, þrænzkir v. *Sigv 12, 13*, vinr v-a *Sigv 9, 3*, v-a dróttinn *Hfr 3, 27*, v-a vörðr *Eskál Lv 1*, v-um kunnr *Arn 2, 13*, njóta v-a *Hhund I 55.*

virði, n, måltid, mad, varð auðfundit vargi v. valgagls, blod, Tindr 1, 3; hertil kan henføres v. i at v. vrekask HávM 32. íaask vel at v. HávM 116, á ulfs v. ÞTref 3; af nogle opfattes dette v. som dativ af verðr.

virðing, f, anseelse, hæder, Anon (XII) C 34, Lil 7. 68. 74.

virðir, m, vurderer, som sætter pris på, v. geirs, kriger, Sigv 7, 4, v. fastleggs (= leggs fasta) *Þrúf, v-ar hrings Sturl 5, 18.*

virðr, adj (eller part?), hædret, æret, es v-an mik létu Ht 67, alls v. Þét 50; v. vellstærir Svtfjúg.

virðugligr, adj, hæderfuld, anset, v. hirðir Gd 31, v-astr klerka hirðir, biskop Gudmund, Gd 26.

Virfill, m, 1) søkonge, Þul IV a 5, V-s Valir, skibe, Edað 4, V-s veðr, kamp, Grettis 33. — 2) hest, Þul IV rr 4.

Virfir, m, dværg, Vsp 15, Þul IV ii 2.

4) = kiz
Erlang Arn 37/117

virgilmár, m, 'strikke-dødning' (af virgill, strikke), hængt mand, *Hávnm* 157.

virkd, f, omhu, omsorg (af virkr), kærlighed, v-a bænir *Gd* 3, kunde også opfattes som ét ord, jfr de følgende.

virkdairðr, adj, meget smuk, om en kvinde, Vitn 11.

virkdavinr, m, fortrolig ven, milli v-a, Sól 13.

virki, n, vold, befæstningsvold, fæstning, v-is garðr ÞHjalt 1; Sigv 1, 8, Valg 3, Mark 1, 21, Anon (XIII) B 10; om Danevirke, Vell 27; breitt v. Arn 2, 12, váligt v. ESk 1, 5, brjóta v. Sturl 6, 7; om v. betyder dette i v. skryddar höfuðkirkjur Mark 1, 25 er usikkert, men ikke sandsynligt; v. synes her snarest at betyde 'kunstnerisk udførte genstande', som helgenbilleder og lign. — Vins v., kar, drikkekar, vlns v-is hirði-Sif, kvinde, VGl 7. — Jfr Súd-.

virkr, adj, omhyggelig, kærlig, i sin virken (for en), enn v-i guð Sól 48; E Gils 1, 8, Vitn 14, lýðum v. Gd 3, 5; kirkja guði v-k Mv II 6; fold vas víga valdi v-k, fjóðede sig efter ham, adlød ham, Stúfr 2, meinum v., omhyggelig med hensyn til sine synder, from, EGils 1, 4. — Jfr all-, greið-, hag-, mikil-

virtr, f, urt, den ikke gærede malsaft, i vini ok í v-ri Sigdr 17, svira v., blod, Krm 7.

viskdælskr, adj, fra, hørende til Viskardalr (i Halland), v-k ekkja Bkrepp 1.

vist, f, 1) opholdsted, v. himins Líkn 31, himna v. Anon (XIV) Lv 3, v. með Kristi Stúfr 3, Gd 44, unaðs v. með goði Líkn 52, eilíf v. Leid 40, v. paradísar Lil 13, ía v. Lil 15. — 2) føde, e-m verðr gótt til v-a Tindr 1, 7, v. vas fengin vargi Ód 8; Leid 28, Kolb 2, 3. — Jfr dýrðar-, hér-, himins-, hirð-, hirðar-, sam-

visundr, m, egl. bison-okse, v-ar horn, Merl I 14, móstalls v., skib, Steinunn 2, hléborðs v., d. s., Arn 3, 6; — egennavn på et skib (tilhørende Olaf d. hellige og Magnus d. gode), Sigv 12, 3; Anon (XI) Lv 4, Þjóða 1, 4, Arn 2, 9. 16. — Jfr hlunn-. *Urdæ splott 107.*

vit, n, 1) forstand, kløgt, v. manna Has 40, v-s es þorf Hávnm 5, vitandi v-s Hávnm 18, v. ræðr syni Hávnm 88, v. ok vápn Sigdr 36, eiga lof ok v. Hávnm 9, véla ór v-i Hárb 20, margan steln v-i vln Sigdr 29, rjóð v-i bundin, forstandige ráð, Sól 32. — 2) i pl. sanser, hreinsa v. Heilv 12, i leyndum v-um Heilv 14. — 3) identisk med dette ord er v. i forbindelse en vit, for kendskabs skyld, for at skaffe sig kendskab til (deraf verbet vitja, at besøge); det sættes med betegnelser både for personer og steder, fara, koma á v. e-s går så over til at betyde simpelthen 'at komme til, at besøge', á v. Vilja bróður kom, bragte (i besøg hos =) til, Yt 3, koma manna meir aprt á v. Bár 14, á v. min Brot 18; — á v. síns lands Akv 32, á v. friðlands Ótt 2, 8, á

v. fóstrlands Líkn 33, á. v. vagna vers Alv 3, fara holms á v. Eg Lv 28; á v. Rogheims HHj 43, á v. Danmarkar Vell 26, Ótt 2, 3, á v. Blálands Þolv 5, á v. Englands Ód 5, á v. Íslands Grettis 4, á v. Bretlands Merl 1 32. Endelig kan det også sættes i forbindelse med gærning, ganga [sins] verka á v. Hávnm 59, á v. fanga Hæng V 4. — Jfr man-, ong-.

vita, (vissa, vitadr, jfr vitinn på sit sted), 1) vide, kende (konstrueres — når det ikke står absolut — på alle mulige måder, med acc., gen., infin., med ef-, hvært-sætninger og lign.), absolut, einn v. né annarr skal Hávnm 63, óvíst es at v. Hávnm 1, Eirm 7, v. þykkjumk Lok 54, hverr of veit nema GSúrs 21, eigi veit nema, man ved ikke om ikke, Grett 2, 3, vilk enn v. Bdr 8. 10. 12, v-uð enn eða hvað, ved I nu, har I den fulde forståelse eller hvorledes (v: ej), Vsp 27 o. s. v. (omkvæd); undertiden er præes. conj. brugt for præes. ind., þvít þú vel hvað v-ir Eirm 4; derimod er v-ir Vafpr 20 o. s. v. hypotetisk og svarer til ef med indik., 'forudsat at du ved'; 2. pers. veizt bruges hyppig i energisk tale, 'du ved', 'du ved bestemt' v: du skal vide, Hávnm 44. 119, Lok 4, St 8 o. s. v. — 2) med acc., vide noget, vide, at der er, forholder sig så og så, v. vel mart Hávnm 54, v. ævi e-s, kende ens liv, Tindr 1, 8, v. rómu væni, viæ at man kan vente, Harkv 17, hitki hann veit Hávnm 22, v. óhopp, kende, Hávnm 117, mey veitk eina. jeg ved at der er en, jeg kender en, Fáfn 40, v. orð á e-u, vide at noget omtales, besked om, Brúsi, v. vånir (vissu er præes. infin.) Jóms 25, v. ótta, vide at der er noget at frygte, Sigv 11, 7, Þjóða 4, 9, v. enda lífs folginn Yt 23, v. skarð standa ófult St 6, v. deili á e-u, vide besked om, ESk 6, 41, v. angr Sigurði, vide at S. vil få sorg, Grip 20, v. goða heill ok guma, kende dem, Reg 19, v. all bráðir (vist for vals bráðir), vide at der kan ventes, Hhund II 43, v. sik baztan, vide at en selv er den bedste, Steinn 3, 5, v. e-n sér leiðastan Ód 15, v. sér hungurbann, mærke at der er, Þjóða 1, 7, vissi sér á hönnum nauðir, mærkede at der var, Völ 11, jfr Sigsk 13; veit bló byrskíð brjóta víði Ht 74, jarl vissi sik foldar missa, mærkede, at han, Arn 2, 15, breiðask vissu vespld sína Arn 2, 6; — v-i menn at, man vide, bör vide, Rst 26; hvar v-i öld hjarl liggja, hvor skulde man kende, hvor kender man, Vell 37; infin. abs., vita ef, hvé, lad os få at víðe, prøve, Eyv Lv 13, Eg Lv 3; v. far ef, gå hen og undersøge om, Fj 43, v. atferð e-s, undersøge, EGils 2, 3. — 3) om hvad man ser i drømme, vissak fjándr standa, jeg syntes at mærke, at, GSúrs 29. — 4) med gen., tyde på, vise, afreks veit ÞSær 2, 2, gleði minnar veit geipun Mhkv 1, at þér góðs v-i Sigsk 31, hræzlu þat vissi Am 99, sorgar veit Þjóða 4, 21,

þat vissi helzt ríkis *Sigv* 12, 6, hitt skal v. meira vitis *Korm Lv* 14, súðir vissu nauða *Sturl* 3, 5, — *vide om, kende til*, barna veizt þinna *Am* 84, v. geðs *Hávm* 20, v. manna *Guðr II* 9, v. ríkis, *føle ens magt, Sindr* 7; v. alls ekki svarra, *slet ikke kende noget til kvinden (og hendes natur), men her styres dog vel svarra af ekki, Korm Lv* 1. — 5) *tyde på, bebude*, draumr veit *Hálfs VI* 7, v. gött *Hálfs VI* 9 o. s. v. — 6) *part. v-andi, med gen. v-andi vits Hávm* 18, margs v-andi *Vsp* 20; — *part. pass. vitadr, bestemt, vilstigr* of v. *Hávm* 100, sá es þeim völr v., *bestemt til kampplads, Vafþr* 18, þeim vas varzla v-uð, *bestemt, tildelt, Fj* 16, hans es mér vön v-uð, *ham vænter jeg nu bestemt, Eirm* 5. — 7) *med præpp. og advv., med framm, v. framm, vide forud, se ind i fremtiden, Þry* 15, — *med fyrir, v. fyrir, vide forud, v. fyrir orlog sin Hávm* 56, v. fyrir gørla *Hárb* 4, v. fár fyrir *Reg* 7, v. fátt fyrir *Sól* 35, — *med of, v. of viðfarar e-s, vide besked om, Krm* 26, — *med til, (omtr. = v. med gen. 2), v. til geðs sins Hávm* 12; v-ask til, *vide besked om hinanden, Pl* 23.

vití, m, 1) *egl. 'bebuder, viser', ildmærke, bavn, sem v-ar brinni Arn* 2, 17, þat mun v. kallaðr *Grott* 19; *blandt ildnavne, Þul IV pp* 2. — 1) *kenninger, for guld: v. óss ÞorgO, v. Røkkva miðs Bjhit* 2, 3, marnar v. *Bjhit* 2, 19, v-ar valstaða *Ht* 86, v. hauktorgs *GSvert* 7, v. laudar *Hl* 28 b. — 2) *ravn (egl. 'den varslende'), Þul IV tt* 1. — 3) *stedsnavn i det vestl. Norge, unz Vikarr kom frá V-a innan Gautr II* 6. — *Jfr bóg-, fagr-, garð-, gunn-, haf-, hjaldr-, rauð-, sár-, veðr-, og blóð-, veidi-*.

vitinn, *part., bestemt, givet, valr v. enum eineygja Harkv* 12 *besøge, af vit i fara á vitja, (aða, -at), besøge (af vit i fara á vit), med gen., v. Vafþrúðnis Vafþr* 1, v. vers annarrar *Helr* 1, mín at v. *Sigsk* 52, *Ghv* 19, v. atsitjanda *Eg Lv* 24; móður at v. *Ghv* 8, v. húsa *Helr* 2, v. veggjar viggs *Gunnl Lv* 4, v. Garða *BjH* 3, v. Jørsala byggðar *ESk* 1, 4; *absolut, Korm Lv* 39; *komme for at modtage noget, v. mála (af máli) Sigv* 13, 7, v. epla *Merl I* 21; — *absolut Vitn* 11, — *part. vitjendr, person (om en enkelt) som kommer i besøg, Korm Lv* 14. — v. *ÞBrún* 4 er urigtigt for veita.

vitki, m, *trolldmand, v-a líki fórtu verþjóð yfir Lok* 24, v-ar allir frá *Vilmeiði Hyndl* 33.

vitlausá, f, *uforstand, dumhed, virða e-t v-u, som noget hvori der ingen mening er, Merl II* 97.

vitlauss, adj, *uden forstand, Helr* 5, *EGils* 3, 9.

vitni, n, *vidnesbyrd, Sigv* 13, 25, *Gd* 10, *Gd* 45, bera v. *Rv* 4, v. laga *Gd* 39, v. valfells *Vell* 15, *men stedet er uklart. — Jfr elsku-*.

vitnir, m, 1) *ulv (egl. 'med (skarpe)*

sanser', af vit), Þul IV ee 1, *Ht* 56, *Arn* 3, 15, rjóða v-is varrar *Nj* 7, v-is hræ *Brot* 4 v. l.: v-is qlðr, *blod, ESk* 10, 1, v-is vin, d. s., *ESk* 7, 6; snæris v., *skib, Hfr* 3, 16, v-is váði, *ulvens, j: Fenrisulvens, modstander, Odin, Refr* 3, 4, *om Fenrir også Gri* 23, *Vafþr* 53. — 2) *sværd, Þul IV I* 6. — *Jfr blind-, grafi-, hlunn-, hróðr-, hróðrs-, malm-, mið-, mjóð-, móð-, móð-, spor-, þjóð-*.

vitnisburðr, m, *vidnesbyrd, Vitn* 22.

vitir, adj, *klog (om den medfødte klogskab), v. vellbroti Þjóð* 4, 1, v. vekjandi lógráns *Þmáhl* 3, harða v. *Íslðr* 11, v-rir þeimar *Lil* 74, *jfr Has* 29; v-rt víf *Grip* 51, *Hfr Lv* 18, *om kvinder, Halli, Am* 3. 12. — *Som dværgenavn, Vsp* 12, *Þul IV ii* 4. — *Jfr all-, bóð-, fjöl-, marg-, orð-, slæg-*.

vitra, f, *visdom, kløgt, kraptr ok v. Mey* 23; dygð ok v. (v. l.) *Mey* 7.

vitras, (-aðisk), *vise sig (i drømme eller på anden overnaturlig måde), Merl II* 78, *Heil* 12.

vitrun, f, *åbenbaring, Óð* 3, 11, *EGils* 1, 7.

vitt, n, *trolldomsredskaber, trolldom, v-a vétt, sejdkvinde, Yt* 3. 21. *Jfr Arkiv XI, 11 f.*

vitta, (-tta, -ttr), *anvende trolldom, for-gøre, forhekse, v-i hon ganda, hun gjorde stave istand til at bruges som trolldoms-midler (jfr magna), Vsp* 22.

vitugr, adj, *fuld af trolldom, om en spåkvinde, Þdr* 4.

vizka, f, *visdom, kløgt, Ófeigr* 4, *Rst* 26 (*ved rettelse*), *Lín* 8, *Lil* 46; v-u veqr *Heilv* 7. — *Jfr log-, sam-*.

1. víða, adv, *vidt, videnom, på mange steder, harða v. Rst* 8, *rata v. Hávm* 5, 18, *Alv* 6, v. runnin, *fra mange steder, Arn* 2, 13, þeirs v-ast *nenna Hfr* 3, 10, ríki stendr v. *Vell* 17; v. lands *Lil* 19. — *Jfr full-, megin-*.

2. víða, (-dda, -ddr), *udvide, i medium, Merl I* 23.

Viðarr, m, *Vidar, Odins søn (vokalens længde er sikker; egl. 'den vidt herskende', af viðr), Odins hævner, Vsp* 55, *Vafþr* 51; *Gri* 17, *Lok* 10, *Þul IV g, e.*

viðbláinn, m, *navn på den 3. himmel (egl. 'viatblánende'), Þul IV ff, nn.*

viðbleiknir, m, *skjøld (egl. 'den vide, store, og gule'), Þul IV r* 1.

Viðblindi, m, *en jette, Þul IV b* 5 (*jfr SnE I* 408), V-a gølth, *hval, HSt* 2, 2 (*jfr svalteigr*), *jfr Hjelmquist i Stud. i nord. fil. IV, 6, V-a svin, d. s., Anon (XIII) B* 62.

viðbotn, m, *'vid, bred, bund', v. glyggs kers, luftens vide bund, jorden, Sigv* 7, 4.

viðbyggðr, adj, *videnom beboet, tæt beboet, v-t vatn, med henblik på de mange øer, Sturl* 5, 13.

viðeimr, m, *'havild' (af við- = viði-), guld, Nj (XII) 10; skr. viðheimr.*

viðfedmir, *m*, den 4. himmel (egl 'den vidt favnende'), *Dul IV ff, nn*.

viðflogull, *adj*, vidtom flyvende, om ørnen, *Hæng VII 2*.

viðfrægr, *adj*, berømt videnom, om Odin, *Húsdr 8*, om gud, *Merl I 67*; om helte og fyrster, *Hamð 28*, *Þjóð 4, 2*, *Ótt 2, 11*, *Sindr 2*, *Rst 13*, *Ód 5*; — v-i mannfall *Vell 24*.

viðfrøkn, *adj*, videnom, allevegne, tapper, *Hamð 28*; mulig fejl for vig-.

viðfórull, *adj*, som flakker, farer, videnom, *Hæng V 6*; som tilnavn, *Orv IX 63*.

Viðgrípr, *m*, jætte (egl 'den vidt gri-bende'), *Dul IV f 1*.

Viðgymnir, *m*, jætte (ifølge *SnE I 258*), *V. Vimrar vaðs, Tor, Húsdr 6*; rimeligere er det at antage, at ordet er appellativ, som betyder 'gennemvader' eller lign.

viðgyrdill, *m*, 'vidt bælte', v. *Vorðu, havet, Esk 13, 11*.

viðheimr se *viðeimr*.

Viðines, *n*, i *Skagafjorden (Island)*, *GD ß 19*.

1. **viðir**, *m*, pil, *Dul IV kk 1*.

2. **viðir**, *m*, 1) hav (egl 'det udstrakte', af viðr), *Dul IV u 2*, v-i verpr *Refr 4, 4*, brim v-is gnýr *Korm Lv 37*, þungr v. *Hf 74*. — I kenninger, for blod: gallópnis v. *Skúli 1, 1*, — for skib: v-is fákr *Pl 42*, v-is Valr *GrHj 4*, *Þjóða 4, 9*, veltireið v-is *Hfr 3, 7*, — for guld: v-is hyrr (ved retfælse) *EGils 2, 13*, v-is glæðr *EGils 3, 11*, v-is funi *EGils 1, 11*. — 2) hest, *Dul IV rr 2*.

viðkunnr, -kuðr, *adj*, videnom bekendt, = viðfrægr, *Þjóða 3, 9*, *Leið 19*, v-ari þú verðir *Ski 28*.

viðlendr, *adj*, i besiddelse af vidt udstrakt(e) land(e), *Gráf 7*, *Pjask 1, 1*, *Hfr Lv 5*, *Sigv 9, 3*, *Þorm 2, 10*, *Esk 6, 17*, *Merl II 73*.

Viðópnir, *m*, hane, (egl 'hvis gal høres videnom', af óp; skr. -oín-), *Dul IV uu, Fj 18, 25*.

viðr, *adj*, vid, vidt udstrakt (til alle sider), stor, omfangsrig, især om jorden, lande eller dele deraf og om himlen, v. *Nóregr ÞGist 3*, við vallrauf *Rdr 13*, við fold *Rst 2*, við lønd *Hfr 3, 11*, *Guðr II 9*, við grund *Yt 35*, *Sturl 3, 3*, jfr vindkærs v. botn, jorden, *Arbj 18*, v. vøllr *Eg Lv 31*, *Korm Lv 16*, v. vangr *Sigv 2, 2*, v-ir Peizinavellir *Esk 6, 52*, við frelsi *Vinða vals Sindr 3*, v-ir skógar *VGI 3*, við heidr *Bbreiðv 6*, við Gnitahæiðr *Akv 5*, vitt borð, om en kyststrækning, ved *Limfjorden*, *Gráf 9*, vitt sund *Hfr 3, 17*, v. Hjørunga vágr *Jóms 20*; om himlen, við vinda mundlaug *Rdr 20*, v. vindheimr *Vsp 63*; við *Valhöll Gri 8*, v. støðull, om færefolden, *Hfr Lv 17*; v-ir vegar *Sigrdr 18*; vitt bál, om *Balders bálferðs-stabel*, *Húsdr 8*; v. íss *Nj 27*; om et skjold *Sindr 6*; om klæder, v-ar váðir *Bbreiðv 4*; vitt stríð, stor kummer, *ÞKolb 3, 1*, við vásbúð *Bbreiðv 5*. — vitt som adv, videnom, *Tindr 1, 2*, *Sigv 12, 10*, *Mark 1, 22*, *Krm*

9, 24, séa vitt, se vidt omkring, *Vsp 29*, vitt of komnar, komne fra mange sider eller langvejs fra, *Vsp 30*, vappa v. á veg *Eg Lv 37*, v-ara löndum, udovert jordens grænser, *Ótt 4, 2*, vindr es v-ast ferr *Alv 19*, — gen. viðs, skr. vitz, viz, langvejs fra, v. borinn (hrafn) *Yt 19*, jfr *Aarbb. 1881 s. 234*; — videnom, om lyd, *Hrólfs 8*; — forstærkende med et adj, v. mörq *Hl 31 a*, v. ramliqr *Merl II 50*, — vitz urigtigt for unz *Nkt 70*. — Fem. Við, f, elvenavn, *Gri 27, 28*, *Dul IV v 1*. — Jfr all-.

viðsvöl, f, elvenavn, *Dul IV v 5*, er urigtig v. l. for *iðsvöl*, s. d.

viðþingudr, *m*, en som holder ting videnom, hringa v., en som holder sværdenes ting videnom, kriger, *Sturl 5, 7*.

við, *n*, kvinde (gift eller ugift, ung eller gammel), *Dul III 2 a*, *IV i*, *Grip 16*, *Háv 102*, *Guðr I 13*, *Am 12*, *Korm Lv 39, 44*, *Grett 1, 1*, *Vigf 2*, v. konungs *Grip 49*, vitrt v. *Grip 51*, ógæfr of for v-a *Jóms 3*, at v-s rúnnum *Bjark 2*, v. valnesk *Guðr II 35*, vindversk v. *Esk 6, 29*, við en viðgu, nonner, *Esk 13, 5*, frægast v., jomfru *Maria, Lil 28*, gimsteinn v-a, d. s., *Lil 27*; görninga v., trolldkvinde, *Bbreiðv 6*, *Óska v.*, jorden, *Ótt 1, 2*; áleggjar (stenens) *Yggjar (jættens) v.*, jættekvinde, *Arn 3, 11*, hamra v., d. s., *Ísldr 2*; mistar v., valkyrje, dens drifa, kamp, *Sindr 1*, odda v., d. s., *Vell 8*. — Som eggenavn, *Rþ 25*. — Jfr *dýrðar-geir-*, *mektar-*, *ósk-*.

Viðill, *m*, sagnperson, *Orv IV ß 1* (eller *Vif-?*).

Viðilsey, f, sagnlokalitet, *Hrólfs 3*.

Viðir, *m*, dværg, *Dul IV ii 4*.

viðl, f, vaskebræt (bræt til at banke vasketøjet med), vesa (at e-u) sem v. at brunni, være så hyppig ved noget (arbejde) som v. er ved brønden, *Korm Lv 22*.

viðmarr, *m*, v. l. for viðs marr *Arn 3, 11*, se við.

víg, *n*, 1) drab, v. Halldanar *Grott 22*, vitnis v. *Vafþr 53*, frá v-i *Yt 9*, af v-um *Brúsi*, efla v. *Grip 12*, lýsa v. *Am 69*, *Hhund II 10*, hvetja v-s *Yt 13*, iðrask v-s *Háv 7*, v-a tal *Þorm 1, 15*. — 2) kamp (dog er det ikke let altid at skæle skarpt mellem bægge betydninger), *Dul IV k 2*, *Hökr 5*, *Hák 4*, *Vell 20*, at v-um *Gri 49*, finnask v-i at *Vafþr 17, 18*, vega v. *Odágr 13*, v-s ótrauðr *Ski 24*, vaða at v-i *Rég 24*, vekja v. *Rþ 37*, benda v. *G Dropl 5*, herða v. *Sigv 12, 7*, fylgja v-um, deltage i, *Hárð 24*, deila v. með verum, afgøre, *Lok 22*, varr við v. *Lok 13*, v-i vanr, om Odin, *St 24*, v-s þrr *Ótt 1, 3*, til v-s *Eg Lv 29*, *Harkv 21*, v-a mætir, kriger, *Sigv 1, 8*, v-a *Höðr*, d. s., „Finn“; v-a *Njörðr*, d. s., *Nj (XII) 8*, v-a *Freyr Þjóða 4, 3*, v-s hamla, sværd, *Mark 1, 21*, v-a ský, skjold, *Esk 6, 68*. — Jfr folk-, her-, ætt-.

vígaðrótt, *f*, kampskare, *Sturl* 3, 8.
 vígaferð, *n*, drab, kampe, *StjO* II 10.
 vígalfr, *m*, 'kamp-alf', kriger, *Sturl* 4, 13.

Víga-Styrr, *m*, isl. hövding (10. årh.), *Gestr* 1.

vígband, *n*, drabsbånd, bånd til at binde en indtil denne dør, snúa vígbønd *Vsp* 34 (i et uægte halvvers); jfr *Arkiv* XXX, 135.

vígbjartr, *adj*, lys, strålende, i kampen, *Þjóða* 3, 17.

Vígblær, *m*, hestenavn, *Hhund* II 36 (egl 'kamp-vind', hurtig som vind til, i kamp?).

vígboð, *n*, kampmelding (jfr herboð), *StjO* II 5.

vígbólkr, *m*, 'kamp-væg', skjold, v-ar valdr, kriger, *Bbreiðv* 2.

Vígdatar, *m*, pl, sagnlokalitet, *Hhund* II 35.

vígdjarfr, *adj*, kampdjærv, *Harkv* 20, *Þjsk* Lv 6, *Þjark* 6, *Hávm* 15, *ESk* 6, 30, *Ht* 99, *Merl* II 72.

vígrótt, *f*, kampskare, kampberedt skare, *Hávm* 100, *Ht* 16, i pl *Sturl* 5, 2.

Vígvalinn, *m*, fingeret navn, *Sól* 78.

vigeisa, *f*, 'kamp-ild', sværd, *Gráf* 14 (tekst ufuldstændig).

vígeldr, *m*, s. s. foreg., þrymr v-s, kamp, *Eg* Lv 18.

vígflmr, *adj*, kamp-behændig, øvet i kamp, *Kolli* 2, *Nkt* 11, *Anon* (XIII) B 19.

vígfold, *f*, 'kamp-land', kampplads, vøndr v-ar, sværd, *Ht* 30; snarest skulde man dog vænte, at v. betød 'skjold'.

vígframr, *adj*, dygtig i kamp (v. l. til vígs framr), *Yt* 36.

vígfrekr, *adj*, kamp-begærlig, krigersk, *Hausl* 4.

víg-Freyr, *m*, 'kamp-Frey', kriger, v-s lif *Ótt* 1, 2.

vígfrømuðr, *m*, 'kamp-fremmer', dygtig kriger, *Yt* 20.

vígfúss, *m*, 'kamp-villig', begærlig efter drab, om sværdet, *Grettis* 33. — *Islænder* i 10. årh. *ÞTref* 1; *V. Víga-Glúms-son*, *Jóms* 34.

víggarðr, *m*, 'kamp-gærde', skjold, veðr v-s, kamp, *Þorv* 2.

víggjöll, *f*, 'kamp-elv', blod, vørm v. *Ht* 6.

vígglaðr, *m* (*adj*), skjold (egl 'skinnende, lys, i kamp'), *Þul* IV r 1. — Fem. víggjóð, 1) økse, *Þul* IV m. — 2) jættekvinde, *Þul* IV c 5.

víghagr, *adj*, kamp-dygtig, kyndig i kamp, *Þloft* 2, 1.

víghljóð, *n*, drab-sang, vøpn sungu v. *Skáldh* 6.

víghlynnr, *m*, 'kamp-løn' (træ), kriger, *Hl* 25 a.

víghress, *adj*, kamp-rask, *Pl* 58.

vígi, *n*, befæstet sted, befæstning, gamalt v. *Hskv* 2, 8.

vígja, (-ða, -ðr), vie, indvie, v. brúði,

med hammeren, *Dry* 30, v. saman, indvie til ægteskab, sst, v. e-n, til konge, *Sturl* 3, 1, v. til byskups *Mark* 1, 27, v. til friðar *Sturl* 4, 28, (*Kristr*) v-ðiz oss, viæde sig til vor frelse, *Lil* 37, v. brunna *Gd* þ 32, v. vatn *Ív* 3, vígð mold *Nkt* 69, víf en vígðu, nonner, *ESk* 13, 5, vígð þjóð, klærke, *EGils* 2, 6, vígðr stair, pilgrimstaven, *Sigv* 12, 27; ek v-i svá vírða dauða, jeg vier d. v. s. bevirker en bestemt tilstand, *Herv* III 12.

víglicptr, *n*, 'kamp-lyn', sværd, *Eg* Lv 22.

víglið, *n*, kamp(-beredt) skare, kriger-skare, *Hhund* I 25, *Sturl* 4, 16.

vígligr, *adj*, der ser ud til at kunne kæmpe, kampdygtig, þegnar v-ir *Am* 54, v. bani (banemand) *Hausl* 16; *Ív* 5, *Orv* IX 20; v. floti, kampplade, *Gisl* 1, 3; menn v-ri *Hbreiðm*.

víglitnir, *m*, hest (vistnok for víg-glitnir, 'kamp-skinrende'), *Þul* IV rr 2.

vígljóss, *adj*, kamp-lys, så lys at man kan kæmpe, v. morginn *Arn* 5, 17.

víglundr, *m*, 'kamp-træ', kriger, *Bbreiðv* 5, *GrHj* 4, *Sturl* 5, 20 (i pl). — Som (fingeret) mandnavn, *Vígl* 13, 21.

víglystr, *adj*, kamp-lysten, kampbegærlig, *Sørlb*.

vígmíðlungr, *m*, kriger, *Yt* 36 (v. l.).

vígmóðr, *adj*, kamp-ivrig, kamp-djærv, *VGl* 6, *BjH* 3, *Ód* 6, *Delf*.

vígnadr, *m*, 'kamp-slange', sværd, v-rs stafar, kriger, *Korm* Lv 62.

vígnest, *f*, (-r), 'kamp-nål', sværd (el. spyd) (nest = nisti), v-a bøl, sværd, *HHj* 8, láta v-r bresta saman *Sindr* 6.

vígníðjungur, *m*, kriger (v. l.), *Yt* 36.

víg-Njórðr, *m*, 'kamp-Njörd', kriger, *Grettis* 18.

vígnjórðungar, *m*, pl, kriger, *Háv* 9 (ved rettelse).

Vígolfr, *m*, fingeret navn, *Sól* 20.

vígrakkr, *adj*, kampmodig, *Ótt* 2, 3, *Ht* 28.

vígrefir, *adj*, kamp-munter, *Þorm* 2, 21, *BjH* 5.

vígreyr, *n*, 'kamp-rör', sværd, láta v. lituð dreyra *Hl* 29 b.

vígrisinn, *adj*, 'kamp-rejst', som har hævet sig ved kamp, kamp-berømt, *Grip* 13, *Guðr* II 29.

vígrisni, *f*, berømmelse, vunden i kamp, *kampry*, *Lok* 2.

Vígríðr, *m*, kampsletten, hvor aserne og Surt kæmper (egl 'mark, hvor kampen riðr, er i svingende bevægelse'), *Vafþr* 18.

vígríkr, *adj*, kamp-mægtig, *Hskv* 2, 1.

vígroði, *m*, 'kamp-rødme', vistnok rødme på himlen, der antoges at bebude kamp, v-a verpr á hlýrni *Merl* II 68, v-a varp af rómu *StjO* II 6; verpr v-a of vikinga *Hhund* II 19, her synes digteren at antage, at fænomenet har vist sig lige omkring eller over krigerne. Jfr *Bugge*, *Studier* II, 119, *Deiter*, *Arkiv* IV, 72.

vígrunnr, *m*, 'kamp-træ', kriger, *Rst* 8, *Likn* 3.

vígrækjandi, *m*, 'kamp-rægter', som lægger vind på kampe, kriger, *Ht* 64.

vígsárr, *adj*, sáret i kamp, v-sör vilja borg *Ht* 51.

vísgengi, *n*, kamp-følge, veita drengiligt v. (adskilt ved imesis) *SnE* II 228.

vísgæðandi, *m*, 'kamp-forstærker', kriger, i pl *Nj* 11.

vígskard, *n*, 'kamp-åbning', åbning i en skanse, hvoriggennem der skydes på angriberne, *Þskakk* 1.

vígskár, *adj*, 1) 'farende frem med kamp', krigersk, munu v-á of víða eiðar (her bör læses vígskóum of) *Brot* 5. — 2) 'betrædt af kamp', v : udsat for kamp, hærfet, v-tt rikí *Sturl* 4, 13.

vígskóð, *Ingj* 1, 1, bör opfattes som to ord vígs skóð.

vígský, *n*, 'kamp-sky', skjold, v-s rymr, *kamp*, *Hfr* 3, 7.

vígsla, *f*, vielse, om kongevielse, *Sturl* 4, 30, 7, 1; — gejstlig vielse, v-ur dýrar *Gd* β 10, *GSvert* 8, v-u gætir, *biskop*, *E Gils* 2, 4, v-u njótr, d. s., *EGils* 2, 5, v-u vin *EGils* 1, 5.

vígsnarr, *adj*, rask i kamp, *Hl* 25 a.

vígspjöll, *n*, pl, kamp-melding, meddelelse om kamp, ufred, mundtlig, *Hhund* II 12, ved úlsignaler, vígspjöll vaka þat mun viti kallaðr *Grott* 19.

vígspó, *f*, 'kamp-sang', væsentlig det samme som 'kamp' (jfr malmhríðar spó), sporna völlu v. (dativ), træde frem på marken med kamp, kæmpe på slagmarken, *Vsp* 24.

vígstari, *m*, 'kamp-stær', ravn, *Hæng* VII 2.

vígstormr, *m*, 'kamp-storm', kamp, v-a valdr, kriger, *Ólhv* 1.

vígstríðir, *m*, urigtig v. l. for vígstærir, ordet skulde betyde 'en som er stridig, hård, i kamp'.

vígstærir, *m*, 'kamp-forøger', kriger, *Nj* 18.

vígstøð, *f*, 'kamp-sted', slagmark, *Hl* 9 b.

vígspók, *f*, omtrent = víg, kamp, vekja v-ar, kæmpe, *Korm* Lv 49.

vígtamr, *adj*, kamp-vant, erfaren i kamp, *Anon* (XII) C 8.

vígtár, *n*, 'drabs-tåre', tårer, fældede over et drab, ens fald, fella v-tör *Stgv* 13, 22.

vígteitr, *adj*, kamp-glad, *Pl* 34.

vígtjald, *n*, 'kamp-tæll', skjold, v-s váði, sværd, *Þmáhl* 2.

vígtönn, *f*, 'kamp-tand', hugtand, spara v-tennr *Grettis* 10; ved rettelse *Merl* II 72.

vígbeyr, *m*, 'kamp-tø', kamp, *Hfr* 3, 17.

vígþrima, *f*, 'kamp-larm', kamp, *Hhund* I 7.

vígþrot, *n*, 'kamp-ophør', Vingnis at v-i, når V. ikke mere er i stand til at kæmpe (fordi han er falden), *Vafpr* 51.

vígorr, *adj*, kamp-rask, v. l. til vígs ör *Ótt* 1, 3.

vík, *f*, (-r), víg, bugt, *Þul* IV u 3, i v-um *Arn* 3, 15, þars víkr deilir, hvor vigene deles, v ; ved et næs, *Hál* 7, eiki skar v. *Þjóða* I, 4; íákr v-a, skib, *Ólhv* 5, 1, Valr v-a, d. s., *ÞGísl* 1, v-a dökkmarr, d. s., *Bjhít* 2, 19; v-a vagnskreytir, *mand*, *Ísldr* 4; v-a eldr, *guld*, *Bersi* 2. — Som egennavn, *Viken* (i Norge), *Vell* 17. V. Varins se Varinsvík. — Jfr Drit-, Gand-, Varins-.

Vikarr, *m*, sagnhelt, *Gautr* II 6; — *Orv* IV β 3.

Víkarskeið, *n*, sagnlokaltet, *Krm* 18.

víkeldr, *m*, 'vig-ild', *guld*, *Sturl* 6, 9.

víking, *f*, víkingetog, víkingefærd, i v-u *Helr* 3, *Hálfs* IX 15, hepta v. *Mark* 1, 8.

víkingr, *m*, víking, søkriger, *Hhund* I 27, II 4, 19, *Helr* 11, *Eg* Lv 1. 7. 8, *Edáð* 5; *Ólhelg* 2, 3, *Sígv* 1, 3. 6. 10; 12, 6, *Ótt* 3, 5; *Valg* 3, *Steinn* 3, 3, *Bkrepp* 3, *Hskv* 2, 1, *Þskakk* 3, *Rst* 8, *Jóms* 22, *Sturl* 6, 1 (om Ribbungerne), *Sprlb*, *Herv* II 3, *Orv* IX 61; *Ív* 43 om *Stigurd stembe*, sveimr v-a *ÞHjalt* 2; v-a máni, skjold, *Þmáhl* 13, vó v-a, køllen, *Þskúm*, skeiðar v-a *Tindr* 1, 5, v-ar Gauta setrs, om *Tor* og hans fæller, *Þdr* 8, niðr v-a *Herv* III 18. — Jfr Jóms-, vestr-.

víkja se víkva.

víkmarr, *m*, 'vig-hest', skib, *ESk* 13, 7.

víkva, *ýkva*, yngre víkja (veik, veyk; víkvinn, ykvinn, víkinn), 1) bevæge, med dativ, ýkva hvélvögnum *Akv* 28, v. síðum til hægri handar, dreje sæderne til det bedre, forbedre sæderne, *EGils* 1, 3; v. máli, holde op med sin tale, *Pl* 29; meðium, þat víksk eigi, det svigter ikke, det er sikkert, *Þorm* 2, 20; upersonl. landi víkr, landet viger, gør en bøjning, *Rv* 23. — 2) intrans., vige, bevæge sig, heidrinna víkr at þér, kommer til dig, *Gd* 70; ok svá veik at meyjju, henvendte sig (sine ord) til, *Lil* 28, jfr *Mdr* 1, v. undan, vige, blive forsømt, om de strænge versregler, *Lil* 97.

Víkverjar, *m*, pl, Vikens indbyggere, *ESk* 7, 2.

víl, *n*, møje, møjefuldt arbejde, við v. ok erfiði *Hárb* 58, alt es v. sem vas *Hávm* 23, vinna v. *Korm* Lv 17.

Vílir, *m*, Odins broder (vokalen er bestemt ved versemålet), V-is bróðir, *Odin*, *St* 23; jfr *Víli*.

vílmögr, *m*, arbejdende person, en som har hårdt arbejde, træll, *Þul* IV j 10, *Ski* 35, mál es v-um at vinna erfiði *Bjark* 1; elendig stillet mand, váfa með v-um *Hávm* 134 (at antage her et vilmagi er ganske grundløst). Jfr *E. Magnússon*, *Cambr. Phil. Soc. Proceed.* 1887.

vílsiðr, (-sinnr), *m*, = víl, møjefuldt, hårdt, arbejde, eiga at vinna v-nn, have at døje, *GSúrs* 32; — om vilsinn i v. völu, *Anon* (X) II B 6, der skal betyde 'jættekvinde', hører hid, er tvivlsomt, da

'spákvindens möje' ikke synes at give nogen god mening; et vilsinn fører ikke til bedre, medmindre dette kunde betyde 'behageligt følge'.

vilsinni, *n*, 'møjefuldt følge', möje, v-is spó, spá om trængster og farer, Guór II 38.

vilstigr, *m*, möjefuld vej, farlig vej, fare, svá vas mér v. of vitaðr Hávm 100.

vímarr, *m*, af ukendt betydning og måske kun beroende på fejl, geira v., 'spydsvinger'(?), i den forvanskede v. l. til HolmgB 4.

vin, *n*, vín, margan steln viti v. Sigrdr 29, v. vas í kǫnnu Rþ 32, (rúnar) í v-i Sigrdr 17, við v. eitt Óðinn æ lifir Grí 19, drekka v. Akv 2, 14, komat v. á grǫn Þórh 1, at v-i GStúrs 3, bera v. Eirni 1, Krm 18, velja v. húskǫrlum Rst 13, vekia e-n at v-i, til vin-fest, drikkelag, Bjark 2, v. kallak þat Ht 25. — I kenningar, for blod: svira v. Krm 7, hrafn v. Þmáhl 13, hrafn v. Ísldr 1, vitnis v. ESK 7, 6; jfr vinna varg v. Nj 11, — for digterdrikken: valkjósanda v., dens beiðir, skjald, Korm Lv 21, Viðris v. EGils 1, 21, — for kvinde: v-s Vör Has 52, v-s skorða (ved rettelse) Bjhit 2, 2, — for drikkekar: v-s virki VGl 7 (jfr hirði-Sif). — Jfr hrafn-, seim-, ulf-.

Vin, *f*, elvenavn, Þul IV v 4.

1. Vína, *f*, elv (egl. Dwina i Rusland), Þul IV v 3, Grí 28. á V-u borði Gráf 5; Lopt's vinar (Odins) vinheims V., skjaldedrikken, digt, Vell 12; grønleikr V-u, guld, EGils 1, 22.

2. Vína, *f*, = Vinheiðr (i Nord-England), V-u nær Eg Lv 10.

víndrykk, *m*, vin, drikning, drikkeri, Mv III 3.

víneik, *f*, 'vin-eg', 'vinbærerske', kvinde, Rv 19.

vínfar, *n*, 'vin-skib', vinkar, bæger, Sturl 4, 33.

vínferill, *m*, 'vin-sti', vin-kar, bæger, Hym 31.

víngarðr, *m*, vinhave, SnE II 232, v-s ellir, om en præst, Gd 10, om Skt Peder, Pét 32.

vín-Gein, *f*, 'vin-Gevn', kvinde, Gunnl Lv 9.

vin-Gnóð, *f*, 'vin-Gnod' (skib), vinbeholder, Hertýs v., Son eller Bodn, dets austr, hvad der øses op deraf, skjaldedrikken, digt, Vell 3.

víngróð, *f*, 'vin-tilvirkning', den tilvirkede vin, v. vitnis váða (Odins), skjaldedrikken, digt, Refr 3, 4.

vinheimr, *m*, 'vin-verden', vin-gæmme, Lopt's vinar (Odins) vín, skjaldedrikken, dens heimr, Ódrórir (eller Son-Bodn), dens Vína, skjaldedrikken, Vell 12.

vínhófuqr, *adj*, vin-tung, v-hógar ólskálir Akv 34.

vínker, *n*, vin-kar, bæger, v-s Njǫrun, kvinde, Krm 20.

vínkjallari, *m*, vinkælder, v. guðs, om en biskop, Gd 71.

vínviðr, *m*, vinranke, Þul IV kk 3.

Viparr, *m*, jætte, Þul IV b 5 (jfr no. vipra, med langt i, 'bruge besynderlige skikke', og subst. vipra, 'páfund, göglespil').

1. vísa, *f*, vers, strofe, vinna v-u senda Korm Lv 56, yrkja v-u Bjhit 2, 21, kveða v-ur Gd 3 2, gerðak þessar v-ur Sigv 3, 1, v-ur Kolbrúnar, de til et digt samlede strofer om K., Þorm 2, 2, lúka v-u Sigv 13, 7, í sléttum v-um Lil 3, jfr 2, eina kann ek v-u : ari sat á steini Anon (XIII) B 24, v-u skreytir, digter, Hfr Lv 5. — Jfr gaman-, glæði-.

2. vísa, (-aða, -at), göre bekendt med (viss), víse, v. skipun dóma SnE II 212, v. e-m leið Hárb 55, Grip 24, v. hinna stlg Mark 1, 27 v. stlg at baugi Sigv 3, 15, også uden leið, framn v. sköp folklíðþundum, fører fremad, Fáfn 41, v. e-m til svefnis, føre en til sængen, GStúrs 23, v. vöndum lýð til fjanda, sende dem til, Líkn 28, v. e-m til valstefnu, føre en, udæske en til, Hhund I 19; v. e-m at e-m, føre en frem imod en, til kamp mod, Hfr Lv 23, v. framstafni í haf, lade forstavnén vende, bevæge sig, ud på dybet, Hallv 2, v. hóði á helvegá, lade sit hoved vende (nedad) mod, om løget, Heiðr 7, v. augum á e-n, lade sine øjne rette sig mod, Hyndl 6; — svá vas á v-at, således blev der pegt på, antydet, Am 12.

Vísburr, *m*, Ynglingekonge, Yt 4.

vísdómr, *m*, visdom, om den kirkelige lære, v-s grœðir, om Erik egode, Mark 1, 25; betra v-m Heilv 3; villa v-m, om messesangen, Sjórs 2.

vísendi, *n*, pl, kundskaber, Mág 1.

vísi (yngre vísir, næppe ældre end 14. årh. og findes i yngre hdss indsat for ældre vísi, f. eks. Mark 1, 18), *m*, fyrste (egl. 'anfører, som fører fremad', jfr vísa), Þul IV hh 2, Þjóð 4, 2, Hákl 11, Hfr 2, 6, Bjark 6, Vell 5, Eskál Lv 1, Hhund I 7. 10. 14, II 3, Hfl 2, Sigv 2, 2, Þjšk 1, 1, Ótt 1, 2, Rst 13, Ht 72 o. s. v., v-a ferð Yt 9, v-a ráð Harkv 17, v-a grein Ólhv 2, 1; v. alfa, Völund, Vøl 13. 32, v. verðungar Hákl 4; v. hjarðar, tyr, Anon (XI) Lv 2; — i betegnelser for gud: v. vagnræfrs ESK 6, 71, v. veðrs hallar ESK 6, 2, v. sunnu setrs Has 13, v. vagna brautar Pét 14, v. vegs Líkn 7, v. dáða Líkn 12, v-a dróttinn, Kristus, EGils 2, 10. Jfr 1. vísir.

vísiljós, *n*, Líkn 9, kan ikke være rigtigt; der bør læses vísun (til órum) ljóss.

1. vísir, *m*, yngre form for vísi (s. d.), der mulig er oprindelig i v. sólar, gud, Mgr 27, v. jarðar ok sunnu leiðar EGils 2, 13.

2. vísir, *m*, knop, den unge, endnu lille og umodne, frugt, mjór es mikils v., begyndelsen til noget stort er ofte lille, Ótt 4, 1.

vísliga, adv, viselig, klogt, *Sigv* 12, 2, *Mgr* 13.

vísliqr, adj, bestemt, sikker, uundgælig, v-ar píslir *Has* 38. — *Jfr* 6-.

vísmáll, adj (rimet viser formens rigtighed; hds har vel-), som taler viselig, klogt, ironisk om svøben, *ESk* 13, 6.

víss, adj (der er ikke grund til at antage to forskellige adj, et med lang, et andet med kort vokal; det er et og det samme ord, der allevegne foreligger, med to hovedbetydninger), 1) klog, vís (i reglen om den medfødte klogskab i modsætning til de tillærte kundskaber),

v-i gestr, om dværgen, *Alv* 8, *jfr* veggbergs v-ir *Vsp* 48; særlig brugt om vernerne, v-ir vanir *Vafþr* 39, *Ski* 17, 18, *Sigrðr* 18, *jfr* vís regin *Vafþr* 39; vís kona, fremsynt kvinde, *Bdr* 13, v-astr vera *Vafþr* 55, v-ir menn, kloge, kyndige mænd, *Líkn* 9 (ved rettelse); verða v. e-s, fá noget at vide, *Helr* 13; v-um vilja frá, bort fra (min) kloge vilje, så at jeg var nær ved at blive gal, *Hávnm* 99. — 2) sikker, bestemt, (egl 'om hvem, hvad, man ved rigtig besked'), v-ir fjáendr, åbenlyse fjender, *St* 24, *Hsv* 51, v. vinr *Hsv* 47, v. þjótr, åbenlys, overbevist, tyv (greben på fersk gærning), *Gullásþ* 2;

vís vörn *ESk* 11, 4, v. heiðr *Mey* 50, verða vís sök til e-s *Lil* 14, vís stefna *Korm* *Lv* 29, vís vist *Lil* 13; vist es *Korm* *Lv* 58, *Drv* (XI) 8; — i v. vafrogi *Ski* 8, 9, *Fj* 31, synes v. også at betyde 'sikker, uundgælig' (∴ for enhver der vilde trænge ind i borgen, som den omgav);

— ntr. vist ofte som adv, sikkert, *Hfl* 2, *Hfr* 3, 3, *Eskál* *Lv* 3, *Jóms* 6, 9, *ESk* 6, 32, *Nj* 2, *Lil* 22, *Grip* 12, 25, 26 o. s. v.; samme betydning har udtrykket at visu, *Korm* *Lv* 21, 25, *Merl* I 27, *Lil* 10, 36, *Gd* 66. — *Jfr* al-, all-, bragð-, þol-, dáð-, fá-, fjöl-, framn-, hand-, happ-, hrekk-, hund-, jafn-, laga-, læ-, marg-, mat-, orð-, ó-, ráð-, rétt-, sann-, skil-, skoll-, snap-, svið-, svip-, søg-.

víta, (-tta, -ttr), egl 'gøre en til genstand for viti', dadle, tilføje vanære, mén, víttir (menn), dadlede mænd (eller 'sådanne som har begået noget strafværdigt', in casu ved at udeblive fra et møde), *Korm* *Lv* 46; v. hjalma, ødelægge hjælme, *Sigv* 1, 11.

víti, n, 1) straf, taka á sér v. Þorm 2, 2, v. fyr vélar *Merl* II 45, v-is verðr *Hsv* 78, mikít v. *Bergþ* 12, láta e-n hafa heitan eld at v. *Sigv* 13, 25; hvad man begår strafværdigt, strafværdig handling, dadelværdig opførsel, sjaldan verðr v. vörum *Hávnm* 6, verja sik v. *Eg* *Lv* 18, gyrða tyr v. *ESk* 13, 5, hafa (annars) v. at varnaði *Sól* 19. — 2) ulykke, varask sér við v. *Reg* 1, hitt skal vita meira v-is, stórre ulykke (eller straf), *Korm* *Lv* 14, fáa v. (dativ) víðsjár Hálfis *VI* 5; séa við v. hers, for mændenes (straf ∴) hævn, deres anslag mod mit liv, *Bjhit* 2, 23; — randar v., skjoldets (straf ∴) fordærv,

sværd, *Pjsk* *Lv* 2. — 3) s. s. helvíti, *Bós* 9. — *Jfr* hel-, höfuð-.

vítka, (-aða, -aðr), dadle (af víti), skylit þann v. váar (s. d.) *Hávnm* 75.

víxla, (-ta, -tr), vekste, bytte, ombytte, v. litum, udseende med hinanden, *Grip* 37, v. hómum *Grip* 43. — *Jfr* vexla.

voga *St* 8 er vist fejt for víða.

Vortigernus, m, brittisk sagnkonge, *Merl* II 1.

vrangr, adj, se rangr.

vreiðr se reiðr.

vreka se reka.

vrungu eller vröngu, *Eg* *Lv* 47 findes i en så ufuldstændig sammenhæng, at det ikke er muligt at afgøre, hvad det er for et ord, der foreligger.

Vrøskva se Røskva.

væða, (-dda, -ddr), iføre klæder (våd-ir), þótt hann sét væðr til vel *Hávnm* 61.

vægd, f, skånsel, skånsomhed, bera v. at vígi *Pmáhl* 1, *Eviðs* 4, v. at vígi *Hókr* 5, v-ar vön *Eg* *Lv* 29, hygggia á v-ir *G Odds* 6, veita v., v-ir *Líkn* 48, 3, þurfa v. *Lil* 79, treysta á v. *Lil* 82; valdr v-ar *Anon* (XII) B 5, v-ar trauðr *Hl* 37 b, *Ogm* 2, *Ísldr* 24.

vægdariauss, adj, skånselsløs, hård, enn v-i ása ölbeinir, om Bjarne skjald, der drev hornet i Hakon jarls ansigt, *Ísldr* 16, bægia við e-m v-um *Ott* 2, 11; v-s vápna hrið *Ht* 65; v-t, adv, herja v. *Sturl* 3, 7; uden ophold, uafsladelig, *Sturl* 3, 21.

vægileiptr, m(?), navn på sværd (hvis ordet er rigtigt, *jfr* v. l.), *Pul* IV 1 4.

1. væginn, adj, eftergivende, skånsom, mild, erum vér vægnir *Sigv* 11, 18; *Gd* 9, *Hsv* 53. — *Jfr* of-, ó-, sár-.

2. væginn, m, ild, *Pul* IV pp 3.

1. vægir, m, sværd, *Pul* IV 1 4, kjósa val v-i, ved sværdet, *Finng*, vægja veitir, sværd-giver, mand, *Bjhit* 2, 17.

2. vægir, m, hav, *Pul* IV u 2.

vægvialdr, m, 'skånede styrer' (adskilt ved imesis; hds vægja der er uforklarligt), vés v., templets beskyttende styrer, *Sigurd jarl*, *Korm* 1, 6.

vægja, (-ða, -ti), 1) give efter, vægðit jarl fyr jofri *Vell* 20, heldr an v. *Steinn* 1, 1, *Nj* (XII) 1, v. fyrri, være den første til at give efter, *Hfr* 3, 1, hugði lítt v. *Am* 40, vilðir ávalt v. *Am* 101, v. fyr e-m *Anon* (X) I B 10 b, *Hsv* 51, vægðir (v. l. til beygðir), gav efter, viste sin ydmyghed, *Lil* 52, v-jask við e-t, give efter i henseende til noget, *Hfr* 3, 13; gerðit vatn v., gav ikke efter, strømmede uimodståelig, *Am* 26.

— 2) med dativ, skåne, v. engum *Lil* 8, veðr vægðit vendi, stormen skånede ikke masten, *ÞjóðA* 1, 2. — 3) tilgive, dæll er (guð) at v. *Gd* β 21.

vægr, adj, ubetydelig, ringe (egl 'eftergivende'), v. es vöxtr í augum, intet er for stort, faretruende, for ens øjne, *Háv* 13. — *Jfr* of-.

væna, (-da, -dr), 1) egl 'udtale forventning om noget' (af vön), beskyldte, sús Guðrúnu grandir v-di, som havde beskyldt

G. for umoralsk vandel, Guðr III 10; bleyði vændr, beskyldt for, Haustl 2, bræði vændr Þar 4, ofstopa v-dir Hást 2, frýju vændir, beskyldte for mangel på mod, Þorm 2, 3. — 2) give, udtales, háb, þú vændir mér gefa nakkvat, du sagde at der var udsigt til, at du vilde give, Þstf 2, 2; ek vænumk, jeg håber, Lúl 87.

vændr, adj, yngre form for vendr, udført med omhu, prægtig, om en kappe, ÓTranon 6.

vængi se 3. vengi.

vængr, m, (-jar), ving, af hans v-jum kveða vind koma Vafþr 37, (rúnar) á blöðgum v-jum Sigdr 16, skaka v-i Sól 54, þar þenþidurr blöðga v-i Þv 29. Forvansket (af vengis) Ód 12. — Jfr arnar-.

væni, n, forventning (af vön), es mér i heðin hvern handar v., jeg kan vænte, Hávm 73, styrjar v. Harkv 9, Ht 58, Anon (XII) C 20, rómu v. Harkv 17. — Jfr of-.

Vænrir, m, Vennern, austr á V-i, þá overfladen af (s: isen på), Gautr II 13.

vænlig, adj, som man kan have forventning om, esa nú v-t, det har ingen gode udsigter (med), St 1.

1. vænn, adj, som man kan have håb om, viðríf vasa sem vænst, behandlingen gav ikke særlig gode udsigter (med hensyn til livet), ESk 6, 60. — Jfr ban-, ó-, skaut-, stór-, ør-.

2. vænn, adj, herlig, yndig, skön, væn vín-Gefn Gunnl Lv 9, v. svanni SnSt 4, 7, væn kona Ólhv 5, 3, v. sonr Nkt 68, döglingr sólu vænni Rst 31, v-astr skapari foldar Gd þ 9, væn stétt, englene(?), hvis ordet er rígtigt, Mgr 37, væn sveit, dygtig skare, Jóms 39, v. vili (konu) Mey 34, v-ust tór Pét 29, vænstr vandí Gd 29, v. verðleikr Gd 19, v. Vánar elds, smuk ved guld, guldprydet, Vigl 13. — Jfr stór-.

vænta, (-ta, -tr), vænte, v-um hins Krm 27, (maðr) v-ik þik rænti Nj 5, af annars dauða v-u aldri at Hsv 35, v. ens vildara hlutar Hsv 128; — þess v-ir mik Hym 18.

væri, n, føde, þar fekk hrafn v. Þ Tref 5.

Væringjar, m, pl, Væringer (i Miklagård), Valg 4, ESk 6, 53.

værr, adj, fredelig, rolig, i v-u ranni Grt 13; vær kona, fredelig, blid i sind, SnE II 218, om Placitus, blid, Pl 36; hyrr munat höldum værri, vil ikke unde (mere) ro, Bergþ 3 (ved rettelse), værri unnusta mér an Tinteini, huldere, Korm Lv 49 (ved rettelse af nærri). — Jfr lund-, pl-.

væstr, adj, medtaget af rejsestrabader (sogang, jfr vás), v-ir (v. l.) drengir Frþ I 17.

1. væta, (-tta, -tr), væde, v. hnjósk Gd þ 54, v. vingul Völs 6, v. minn ögur Hárb 13.

2. væta, f, væde, vand, mottull dreginn ör v-u, vaskevandet, Mey 51.

vætki se vétki.

vætta, (-tta, -tr), vænte (jfr vænta), nær v-ir þú þeira (skalda) Þorm 2, 20, vættik (hins) Korm Lv 48, Þorm 1, 2, Arn 5, 19, v. dróttins Hfr 3, 27, Sigv 13, 14, sás vit v-um Hym 11, es ek vætt of hefkr Fj 49, v. e-m þolva Guðr II 32, v. e-m bana Þorm 2, 5, v. slns munar Hávm 96, v. sér annars Vigf 2, vættik þess Lil 97, v. sér fríðs Sigv 3, 7, v. fríðar Þjóða 4, 9, v. harms Anon (XII) C 29, sem, es, v-ik Oddi 2, Has 57, Svarf 8, Þorm 2, 25, v. lands Refr 4, 1, v. rómpödu (gen. anomal.?) Þolv 7, fór betr an v-ak Sigv 3, 2, v-ik miðr at Hhard 4; — upers. med acc, v-ir mik Sturl 8, 1.

vætti, n, vidnesbyrd, bera þung v. Eg Lv 35.

vættidraugr, m, 'løftende, bærende træ', hjörþilju v., skjöld-bærer, kriger, Nj (XII) 1.

vætti-Njótr, m, 'væntende Njot (Odin)', oddgalds v., kriger, Tindr 1, 2.

vætti-Njörðr se veiti-Njörðr.

vættir se véttr.

vætulauss, adj, uden væde, ganga v-t, uden at blive våd, Mey 47.

Vøð, f, elvenavn, Þul IV v 6 (vel ikke fejl eller unøjagtig skrivemåde for væð? fem. til væðr).

vøðvi, m, muskel, i en uforståelig sammenhæng, hvor „v-a hløð“ skulde synes at måtte betyde tårer, Bjhit 2, 2.

vøgn, f, delfinart, Þul IV y 2; vagna ving-Rognir for ving- (s. d.) vagna-R., ving-v., jordens delfin (hval), jætite, Haustl 4.

vøk, f, våge, sjaldan hittisk feigs v. frørin Mkv 25; orða v., ordvåge, mund, Merl II 82.

vøkna, (-aða, -aðr), blive våd, EGils 2, 14, ÓTranon 6.

völ, f, valg, forråd, eiga v. drengja, have at vælge imellem, Ófeigr 4.

völdugr, adj, mægtig (af vald; et ungt ord), om kong Hakon, Sturl 3, 2, v. herra Alpost 1, v-t fljóð Heil 5, v-g mey Mey 47, v. gramr Mlag 3, v. andi Gd þ 3, v-t vald Mv I 20. — Jfr yfirvöldugr.

völlr, m, mark, slette, Þul IV æ 2, Vafþr 18, á velli Vell 30, velli at, á Hávm 11. 38, á viðum v-i Korm Lv 16, fara viðan vøll, henover, Eg Lv 31, algrœnir v-ir Akv 13, enskir vellir ÞKolb 3, 9, hratt á vøll brynju Hákr 4, hlaða v-u valföllum Vell 32, hníga at v-i Hhund II 10, falla til v-ar Þjóða 4, 26, rjóða vøll Rþ 37, fall til v-ar Drv (XI) 11; om slagmarken, halda v-i Vell 21, Drv (XI) 3. 7; v. Gnitahéidar Akv 5; sporna v-u Vsp 24; mistelttenen siges at være v-um hæri, forðt den vokser på træer (Bugge), Vsp 31; á v-um, på marken, tunet, Þmáhl 7. — I kenningar, for træer: v-ar fax, (gudernes betegnelse), Alv 28, — for guld: v. göins HolmgB 8, v. hyltinga Korm Lv 10, v. orms Ód 13; — for slange: v-ar

baugr *Hl 36 b*, v-ar hringar *Ód 12*; — for hav: brimils v. *Hfl 5*, lunda v. *Krm 5*, *Sturl 3, 6*, barða v-ir *ÞGisl 2*; — for jätte: v-ar dolgr *Hausti 6*. — Jfr baug-, borð-, Brá-, flat-, Fýris-, glym-, grund-, hall-, hauk-, hvít-, Iða-, Jöru-, Niða-, óðal-, Peizína-, rand-, rym-, Røðuls-, Sigars-, sókn-, stafn-, tún-
vólna, (-aða, -aðr), *afbleges*, fólna ei né v. *Mv I 24*.

Vólnir, m, *sagnperson*, *Krm 9* (dette og ikke *Vuln-er bestemt den rigtige form; af vølr*). — Jfr hring-.

vølr, m, *stav, stok*, blát þeim vöpn né velir *Hávm 148*, v. Gríðar, Gríðarvølr *Þdr 9*, vánar v. se vánarvølr, randa v. (*hds val for vøll*), *sværd*, *Eviðs 3*. — Jfr hjalm-, hjölmun-, stjörn-, streng-.

vølsi, m, *avletem*, (*om hesiens*), *Vøls 2. 5*.

Vølsungar, m, pl, *Vølsungerne*, *Hhund I 52*, V-a niðr *Þham 2, 1*; V-a drekka, gift, *Rðr 18* (jfr hrökkvíall). — *I sing. om Sigurd*, *Sigs 3. 13*.

Vølsungr, m, *Vølsungernes stamfader*, *Hyndl 26*, *Reg 18* (V. ungi). — *Fyrstennavn i alm.*, v-s heiti *Arn 6, 16*; *Sturl 4, 30*.

vølt, f, *blandt skibets dele*, *Þul IV z 8*; *egl fem. af valtr*, 'drejelig', 'vaktende'; *Falk (Seew., 82) mener, at ordet betyder 'spil', af en noget anden form end vindáss*.

vølundarhús, n, *labyrinth*, *Lil 92*.

Vølundr, m, *berómt sagn-smed, hovedpersonen i Vøll (passim)*. — *smed, kunstner, i alm.*, ófnar v-um *Hamð 7*, v. rómu, *Ódin*, *SnSt 4, 4*, kómu til smíðar spakir v-ar *Merl II 7*. Jfr *Brate*, *Zs. f. deut. Wortf. X, 173 f*.

vøluspakr, adj, *rolig (opholdende sig) på vala, der her betyder armens dele (ben), eller armen selv, om guldringe*, *Þjóða 3, 27*.

vølvá, f, *spåkvinde (egl 'stav-bærerske', af vølr)*, *Orv I 1*, *Ormsp II 1*, *Bdr 4. 8. 10 o. s. v.*, v. í *Varinseyju Hhund I 37*, drepa á vett sem vølvur *Lok 24*, v. velsþó *Vsp 22*, v-u vilmaeli, *som man ikke skal tro på*, *Hávm 87*, eru v-ur allar frá *Vittolfi Hyndl 33*, høs v., *om Tordis*, *Korm Lv 48*, vilsinn v-u, *jættekvinde (se vil-siðr)*, *Anon (X) II B 6*; — *Gymis v.*, *Ran, Refr 4, 2*.

vømb, f, *vom, bug, om moderlivet*, *Bj hit 1, 2*.

Vønd se vandr.

vøndr, m, 1) *vånd, svøbe*, ljósta vendi mar *Korm Lv 9*, vismáll v. hrökk *ESk 13, 6*, gildir v-ir *Katr 20*, typta ok temja með líknar vendi (*eller ét ord*), *Lil 81*. — 2) *stav, stok*, sundr sprakk vágr fyr vendi *Leid 18*, sem skildi vendir *Þór*. — 3) *skovens navn hos Vanerne*, kalla vønd vanir *Atv 28*; v-ar jötnun, vanden, *Eg Lv 23*. — 4) *gren*, v. Jesse kendar, *gren, skud på Jessæ slægt(træ)*, *jomfru Maria*, *SnE II 188*. — 5) *mast*, *Þul IV z 8*;

svейðr v. Þjóða 1, 2, vendir bíðusk *Arn 2, 4*, sjautøgr v. *Anon (XII) B 3*. — *I kenninger, for skibe: fákr v-ar Orv IX 37*, drasill v-ar *Þorm 1, 2*, blakkr blás v-ar *GSvert 2*, dýr v-ar *Vell 20*; — for sværd: *hvor man må gå ud fra betydningen 'stav'*, *Viðris v. VGI 8*, *Víglf 2*, *Krm 27*, v. hjalts *Bjhit 2, 23*, valvøndr *Sindr 2* (jfr valsendir), *Gjallar v. Sigv 12, 27*, v. vígfóldar *Ht 30*, v. brynju *GSúrs 34*, *HolmgB 11* (*ved rettelse*), v. hjalms, *hjalma Hl 12 b*, *Nj 10*, v. benja brands *Þhred 2* (*kenningen er overlæstet*), v. vápndoggrvar *Þhred 4*; v. premja, v. l. for premja skyndir, *Kveld*, v. mundar *Korm Lv 26 er vist fejil for v. mála (af møl på et sværd)*. Jfr *ben*-, *blóð*-, *folk*-, *hjalmt*-, *hríð*-, *hvít*-, *lít*-, *líknar*-, *morð*-, *ríkis*-, *sár*-, *slíðr*-, *tams*-.

vønsuðr, m, *gudernes navn på vinden*, *Atv 20* (v. l. til vøfuðr), *Þul IV oo 1*; 'den omflakkende', jfr *no. vansa 'flakke omkring, vandre uden mål'* (*Ross*).

1. **Vør**, f, *gudinde (jfr SnE I 116; egl. fem. af varr)*, *Þul IV h 2*, V. banda, *kvinde*, *GSúrs 14*, V. gulls *Mv II 15*; jfr *Þul IV yy 3*. — Jfr *Bing*-, *Fjöl*-, *Geira*-, *Glaum*-, *Grjót*-, *Her*-, *Krepp*-, *Leir*-, *List*-, *Odd*-, *Sví*-, *ól*-.

2. **vør**, f, *landingssted (dannet ved menneskehænder)*, v-ar lýsir skip *Ht 20*; *i kenninger, for skib: v-ar óndurr*, *andri ESk 12, 12*, *Bárðardr*, v-ar *Hrafn Þjóða 1, 12*; — *Áta v-ar húsá fress Korm Lv 28, betyder sværd*, *Áta v-ar hús er uklart; Áta hús kunde betyde 'skjold', hvis fress er 'sværd', men her er v-ar overflødig: efter sammenhængen skulde man snarest vente en kenning for 'skæde', men hvorledes Áta v-ar hús kan betyde det er uklart, medmindre varar er gen. af et (ukendt) masc. vørr, der i forbindelse med Áta kunde betyde 'sværd'*.

vørð, f, *kvinde*, v. né verr *Guðr III 3*, þótt sér v-ir fái vers *Lok 33*, eigut þær v-ir vera *Heiðr 10. 20*, blóð varðar *Merl II 53*. — Jfr sókn-.

vørðr, m, 1) *vogter*, *Sigv 5, 3*, v. goða, *Heimdal*, *Grí 13*, *Lok 48*, jfr *Skí 28*, verðir sótu úti, *om borgvagten*, *Akv 14*; v. Halldanar jarða, *vístnok betegnelse for Halfdans broder Helge, men meningen er noget uklar*, *Frþ I 12*; *hyppig i betegnelser for fyrster (landets behersker)*, v. fóldar *Gráf 8*, *Vell 1*, *Mark 1, 4*, *Rst 2*, *Ísldr 9*, v. grundar *Sturl 3, 15*, *Gráf 4*, *Sigv 12, 6*, *Ht 90*, v. fróns *Hl 28 a*, v. fòður jarðar *Ragn II 2 kan næppe være rigtigt, mulig er v. fræninga jarðar, gudets bevogter, besidder, det rette, virða v. Eskáld Lv 1*, v. flotna *Mark 1, 3*; v. verðungar *Sigv 1, 8*, v. Nóregs *Sigv 3, 13*, v. Hørða fóldar, *om Erling Skjalgsson*, *Sigv 7, 7*; v. véstalls, *om en konge som tempelforstander*, *Yt 12*. — *I kenninger, for mænd (krigere o. s. v.)*: v. vápnr-Eirar (s. d.) *Bjhit 2, 24*, v. fleinþings (*efterklassisk*) *EGils 1, 18*, v. hildar

leiptra (svæðenes) *Hallv 3*, v. Hristar gimis (ved rettelse) *Grettis 47*, v. folka tungls *ÞHfalt 1*, v. malma *Sigv 3, 17*; v. hringis *EGils 1, 8*, v. lægis leygs *EGils 3, 9*, v. fræninga jarðar, *se ovenfor*; v. hranna Hrafnna *Vell 10*, v. kjarlar vagna *Þjóða 1, 12*, v. Vánar fránskíðs *Pl 9*; — *for gud*: v. grundar sals (jfr salvörðr) *ESk 6, 19*, v. fjalla salar *Has 30*, v. vallræfrs *Leið 10*, v. sólar slóðar *Líkn 29*, v. þjóðar *Merl 1 68*, v. Grikkja ok Garða *Arn 6, 19*, — *for jættekvinde*: v. nafjarðar (s. d.) *Anon (X) II B 6*. — **2) vagt, bevogting**, halda v-ð of vísu *HFj 23*, halda v-ð á konu *Vigl 20*, efna ýta v-ð *Ód 3*. — *Jfr* arf-, dýrdardóms-, erfi-, fold-, folk-, geð-, hlið-, hregg-, höfuð-, höfuðs-, land-, láð-, men-, sal-, sár-, skap-, sund-.

Vörfl, *m*, **stedsnavn**, *Yt 8*.

Vörfl, *f*, **ø** *pá Söndmör, Vallerøen, Þul III 3, IV bbb 4*.

vörn, *f*, **værn, forsvar**, *Rst 20*, vís v. *ESk 11, 4*, gera v. e-s *ÞKolb 3, 5*, fátt of v-ir *Has 34*, klók v. *Ll 72*, firr konungs v-um *Eg Lv 46*; v. Hökonar *kaldes en kolle, Þskúm*. — *Jfr* land-.

Vörnir, *m*, **jætte**, *Þul IV f 1*.

vörnudr, *m*, **advarel, varen-ad**, þjóða v-ð, **advare**, *Sigv 11, 13*, *Akv 8*, hafa e-s víti at v-i *Sól 19*.

vörnun, *f*, **afholdenhed** (jfr varna við e-u), v. vándra verka *Mgr 24*.

1. vörr, *f*, **løbe, Leið 1, Eindriði**, v. es hvöss á harra *Anon (XIII) B 13*, rjóða vitnis varrar *Nj 7*, Fenris varra sparrí, *sværd, Eyv Lv 6*, varrar Gungnis *Eg Lv 47*, jfr varrar lungs sst; láta v-um, *bevæge læberne, Ll 59*.

2. vörr, *m*, (u-st), **egl. et åretag og den virkning som ses deraf på vandets overflade, s: den scribe der danner sig lige bag ved det fremskydende fartøj, kølvand, deraf 'hav' i alm.**, *Þul IV u 3*, þeysa v-u *Harkv 17*, holir verrir, *hule bølger, Grettis 13*, slíta ræði ör verri *Þjóða 4, 20*, til varra, *ud på søen, Þjóða 4, 21*; v. rádyris, *jorden, Sigv 14, 2*. — **1 kenningar, for guld**: varrar eldr *Sturl 3, 19*, — *for sten*: varra (rettelse fra vorru) hjall *Þdr 5*, — *for skib*: viðr v-a *ESk 12, 18*, varrar vigg *Leið 5*, malmfeti v-ar *Steinnunn 2*; jfr v-ar lungs *Eg Lv 47*, — *for sø*: v-a land *Háv 8*.

vöruru *Þdr 5 se 2. vörr, vöruru (voru) Haustl 5 se Vör*.

Vørsar, *m. pl*, **indbyggerne på Vørs, Voss (i Norge), V-a dróttinn, norsk konge, Bkrepp 1**.

vöst, *f*, **sø** (egl. 'fiskeplads', *det sted ude på søen, hvor fiskerne sidder og fisker, fiskebanke*), *Þul IV u 3*; vast-undirkúla, *sten, klippe* (jfr *Áli* og vast-röð), *Bragi 2, 4*, vasta vigg, *skib* (jfr *viggrennandi*), *Nj 18*. — *Jfr* hrein-.

vötr, *m*, **vante**, v-u dúnns fulla *Harkv 6*. — **Egennavn**, *Yt 20* (v. l. dog *Vátr*, jfr *M. Olsen, Aarb. 1907 s. 28*), *Orv IV þ 4*.

vöxtr, *m*, **vækst**, hildir vas í vexti, *kampen var ved at tage fat* (= hildir óx), *Krm 10*, því kom v. í *Vinu, tilvækst* (v. *bruges specielt om elves opsvulmen ved tøvejr*), *Vell 12*; v. í augum, *det at noget viser sig stort, farligt, Háv 13*, bella vexti, *vokse, Þjóða 3, 32*, fara til vaxtar, *vekse, Líkn 41*; — *skikkelse, skabning*, v. (konu) *Rv 15*; — *vanernes navn på byg, Alv 32*. — *Jfr* á-, há-.

1. vö, *f*, **fare, især pludselig** (jfr *Kock Arkiv XX, 260 f*), gráta vö *Valhallar, fare, skade, Vsp 33*, vekja vö *mikla Am 80*, vö vakðisk *Hálfs V*, mun eigi *Asmundi oll vö sofa Hálfs VIII 1*, í vö, *i fare, Bbreiðv 4, Þdr 12*, eiga sér veru í vö *Háv 26*; eorit þykkir viðkvæm vö *Mhk 21*; vö vikinga, *om en kolle, Þskúm*; — þat es vö lítil, þótt, *der er liden fare, det har lidet at sige, at, Lok 33, Hhund II 4*.

2. vö, *f*, **anses for at stå i steden for vrö, vrá, krog, hjörne**, kvöðu við kálkar í vö *Sigs 29*.

3. vö, *f*, **fejll, mangel**, skylit þann (*den fattige*) vitka vóar (*hús vár*) *Háv 75*.

vöð, *f*, (*pl* váðir og væðr) **1) töj** *: vadmél, búa til v-ar, göre alt istand ved væven, Rþ 16*; *vævet töj, klæder, altid i pl*, bjartar v-ir *Sigs 49*, matar ok v-a es þort *Háv 3*, gleðjask vöpunum ok v-um *Háv 41*, váðir minar gafl *Háv 49*, (kona) súis berr v-ir *Bbreiðv 4*; v-a Gerðr, *kvinde, Stefnir 2*. — **1 kenningar, for rustning**: v-ir Váfaðar *Hák 5*, v-ir, væðr, *Hogna Hfr 1, 7, Arn 3, 14*, væðr *Hamðis GÓdds 2*, v-ir *Heðins Vell 30*. — **2) om sængeklæder (især lagen, tæppe, jfr rekkjuvöð, nu rekkjóð)**, skríða und v-ir *Hfr Lv 16*. — **3) om ulvehår**, varinn v-um heiðingja, *om ringen hvori ulvehår var knyttet, Akv 8*. — **4) om sejl**, greiða nár glygg v. *Ht 77*, v. (*acc.*) blés *Ott 3, 2*, vindr bendir v-ir *Ht 20*, hrið fell í bug v-a *Jóms 33*. — **5) om blæsebælgen**, væðr-v-ir kveðja vidda bróður *Skall 2*. — *Jfr* fiski-, her-, kven-.

Vötuðr, *m*, **1) Odin** (egl. 'den omflakkende'), *Gri 54, Þul IV jj 5*, veig V-ar, *skjaldedrik, Eskál Lv 1*, váðir V-ar, *rustning, Hák 5*, þing V-ar, *kamp, ESk 11, 5*; Gungnis V-ar *Bragi 2, 2*. — **2) vind, gudernes navn, Alv 20**. — *Jfr* þing-.

vög, *f*, **vægt, bismar, Líkn 36**. — *Jfr* lopt-.

1. vön, *ón, f, 1) háb, med gen.*, v. friðar *Ht 33, Leið 37*, v. vægðar *Eg Lv 29*, (fersk) v. gleði *HolmGB 7*, v. lífs *GSúrs 33, Am 90*, v. hös batnaðar *ESk 6, 22, jfr 4*, efla ossa v., *háb* (*s: om salighed*), berr mlik þar til v. *Ll 99*, v. mín váfr und hlut þinum, *mít háb* (*om liv*) beror *pá, Gullásp 2*; v. mín sonn, *s: jomfru Maria, Ll 86*; *med á, v. á sælu Ll 5, v. á öðru Ll 73*; *med of, v-ir of Þmáhl 3*. — **2) forvæntning**, v. erum rómu *Hhund I 25*, v. veðrs geira *Hhund I 12*, fangs es v. *Reg 13*, falls er v. *Mhk 23*, v. lands *Orv IX 16*, v. bauga *Grettis 15*, v. konu

fundar *Rv 20*, v. e-s (*at en vil komme*), v-ir hólða *Eirm 2*, hans es mér v. vituð *Eirm 5*, grams v-ir grænask *Hhund II 50*, ulfs v. *Fáfn 35*, v-ir merkr, om at fá en mark, *Porm 2, 10*; vita v-ir e-s (*ntr*), vænte noget bestemt, *Jóms 25*; telja v-ir vígrisins, erklære at der er forventning, háb, for den kampdjarve (*Atle*) 2: om at fá mig til hustru, *Guðr II 29*; láta v. raunar, sige at det skal prøves, *Bjhit 2, 10*, varða v. lygi, forventningen blev ikke gjort til skamme, *Am 93* (jfr *Arkiv XIX, 118*); v. es *Pfagr 2, EValg, Þmáhl 4*, ganga at v-um *Sturl 6, 7*, vel til v-ar, som man kunde vænte, *Hhard 4*, koma til v-ar, komme væntelig, *Anon (XIII) B 38*; vǫnu verr, værre end man kunde vænte, *Mhkv 2*, v-um frammar *Sól 66*; vǫnar dreki er uklart, *Sól 54*. — *Formen ón findes*: illra orða eruunk ón *Ski 2*, ón es þess engi *Am 71*, ónu verr *Lok 36*. — Jfr afl-, auð-, fé-, frið-, færi-, hjalpar-, lok-, skúr-, úr-.

2. *Vǫn, f, elv (ifølge Snorre den, der*

flyder ud af Fenris gab, jfr Fenris hráki; samme ord som foreg.?), Gri 28, Pul IV v 1, — i kenninger, for skib: V-ar fránskið *Pl 9*, V-ar otr *Od 21*, V-ar hjotr (*ved rettelse*) *Rv 22, — for guld*: V-ar dagr *Hskv 2, 2*, V-ar log (*jfr logstýfir*) *Pl 2*, V-ar eldr *Vigl 13*.

*Vör, f, gudinde (for eder mellem mand og kvinde), Pul IV h 2, vígið okr með V-ar hendi Þry 30, V. golls, kvinde, Helr 2, V. bóru fúrs, d. s., Korm Lv 49, V. unna blikis Þhred 3, V. lauka GSúrs 33, V. vindu EGils 1, 17, V. vins, Maria Magdalena, Has 52, Valþognis V., valkyrje, dens skið, sværd, VGl 8, þrymseilar V., bustrængens V., Skade (hás har her voru, vara som gen.), Haustl 5, Svólnis V., jorden (snýr á Svólnis V-u), Eyv Lv 12. — Plur. vǫrar, edeligt løfte (jfr *SnE I 116*: eiðar manna ok einkamöl, er veita sín á milli konur ok karlar. . heita vǫrar), armr es v-a vargr *Sigrðr 23*, v. vargdropa *Sigrðr 35*, selja v. *Othv 2, 3. — Jfr auð-*.*

Y

y, i-oml. af u (v-oml. af i), findes så godt som uforandret hele tiden igennem; først i middelst. (omkring 1500) bliver udtalen i; dog findes et enkelt eks. på denne udtale i beg. af det 13. årh., i þikkja (: mik[it]), *Kolbeinn*. Da samme udtale også i det 13. årh. findes i fyrir (og yfir, myndi og skyldi), både i norske og isl. håndskrifter, er det klart, at denne delabialisering først er begyndt i ubetonede ord. Former som mykl- kender skjaldepoesien ikke, derimod former som forvistu (forystu).

yðvarr, yngre yðarr (se *SkjSpr 76, 77*), eders, y. flóti *Hlj 26*, yðrir leiðstafir *Lok 29*, jóa yðra *Hhund II 40*, ætt yður Niilunga *Brot 16*, liðs vas så y-s *Am 43*, hófuð y-ar áttar *ESk 6, 8*, alls engi sák yðvarn *Ragn X 4*; ofte i tiltale = 'din', yðrir dolgar *Arn 2, 6*, ráðgjafar yðrir *Sigv 11, 8*, y-t veldi, vald *Sturl 3, 2, 21, jfr 6*, tyr y-n sóma *Lil 80, jfr 82*; *Jóms 43* betegner det derimod flere, uagtet der i forvejen er tiltale viltu.

ydda, (-a, -r), lade odden stikke ud,

upers., svát á kafi yddi, så at odden stod langt ind i det dybe, *Gautr II 15*.

yfir, 1) præp, hvis ældre form var of; yfir findes postpositivt, over, igennem, med acc., fljúga vǫll y. *Vsp 66*, svát ferr menn y. *Vafþr 22*, þursa þjóð y. *Ski 10*, far sund y. *Oddrgr 31*; med dativ, ljós brann líki vísa y. *ESk 6, 20*; først sent bliver y. præpositivt, upp y. himna hæðir *Lil 67*, langt y. stéras *Lil 72*; — med of, y. of skóg at spróga *Þjóða 1, 17. — 2) som adv., hyppigt, flýgr orn y. Vsp 59*, ís es y. kœmr *Hávm 81*; y. ok undir stóðumk jǫtna vegir, men her má stóðumk opløses i stóðu mér, hvor mér styrres af y. ok undir, *Hávm 106*; y. at riða, ride igennem, *Brot 1 (FJs udg), jfr 3*, binda y., forbinde (sár), *Sigs 32*, y. rǫðumk ganga, jeg bestemmer mig til, agter at gå derover (: til *Atle*, der forudsættes at befinde sig i et andet rum), *Am 80*.

yfirbátr, m, 'over-båd', egl et ukorrekt udtryk, og dannet i lighed med eptirbátr, der tidlig fik en overført betydning 'en,

der stár tilbage for en'; i lighed hermed er y. dannet 'en der stár over en' (i dygtighed), vesa y. annars Ragn IV 1.

yfirbjóðandi, *m.*, 'over-befalende' (efterklassisk ord), hersker, y. engla ok þjóða, *gud*, *Lil* 1, y. himins ok landa *Lil* 52 (v. l. -valdandi).

yfirbót, *f.*, soning, y. synða, som udvirker synders forladelse, om jomfru Maria, *Mv* II 23.

yfirdómari, *m.*, over-dommer, hersker, y. hinna ljóma, solens hersker, *gud*, *Gd* β 22.

yfirdrótning, *f.*, overdronning, y. gotna, jomfru Maria, *EGÜs* 1, 9, y. heims ok gotna, *d. s.*, *Gd* β 4.

yfirgræðari, *m.*, over-helbreder, den højeste helbreder, *Mey* 41.

yfirhildingr, *m.*, over-konge, y. hverrar aldar ættar, *gud*, *Ód* 1.

yfirhoftn, *f.*, overkappe, *Rv* 9.

yfirkóróna, *f.*, 'over-krone', y. vífa, jomfru Maria, *Mey* 29.

yfirlit, *n. pl.*, udseende, at y-um *Loð* I 1.

yfirmaðr, *m.*, 'over-mand', hövding, öll þóttí ætt með y-um *Hyndl* 13, hann telk y-nn *Ótt* 1, 3, y. alls herjar *Pstf* 1, 3, y. þjóðar *Leið* 19, y. alþýðu lærðra *ESk* 6, 9, y. kristni (*gen.*) *Gd* β 5, y-s bani *Svert*, ranglátr við y-menn, mod sine overordnede, *Mv* III 4.

yfirmeistari, *m.*, overmester, hovedmester, hovedlærer, y-inn allra lista *Lil* 51, y-ar *Eddu* listar *Gd* 78.

yfirmedlingr, *m.*, over-konge, y. engla veldis *Mlag* 1.

yfirmordingi, *m.*, over-morder, hovedmorder, om djævlen, *Lil* 48.

yfirmusteri, *n.*, hovedtempel, om templet i Jerusalem, *Mey* 15.

yfirpostuli, *m.*, over-apostel, hovedapostel, om Andreas, *Mey* 1, y. ástar, *d. s.*, *Andr* 2.

yfirprisandi, *part.*, lovprisende i høje toner, *Mey* 32.

yfirskínandi, *part.*, lysende over, *Vitn* 2.

yfirskjöldungr, *m.*, over-konge, y. jöfra *ESk* 6, 50, y. aldar *ESk* 6, 65.

yfirspennandi, *m.*, ompspender, y. heima þrenna, *gud*, *Lil* 23.

yfirstillr, *m.*, overkonge, y. himins ritar túns, *gud*, *Leið* 42.

yfirvaldandi, *m.*, over-hersker, hersker, y. himins ok landa *Lil* 53.

yfirvoldugr, *adj.*, overmægtig, *Mey* 4 (her danner vold, der er den senist. form, rim på hold).

yfirþengill, *m.*, overkonge, einn y., om *gud*, *Leið* 14.

yfirþjóðkonungr, *m.*, over-folkekonge, om Kristus, móðir y-s *Mdr* 9, y. jöfra *Mgr* 28.

yfirinn, *adj.* (*kun* i de usammentrukne former), overmåde rigelig, við ofrhuga y. *Eg* *Lv* 24, hinns gat y. (hug) *Sindr* 8, fagnaðr var på y. *Gd* 27; y-it, *adv.* i höj grad, *Gd* β 17, *Lil* 8.

yfirir, *m.*, sværd, *Pul* IV 1 6 (eller yfirir?),

Yggdrasil, *m.*, 'Odins hest, 3; galge', 'det træ, hvori Odin hængte sig' (jfr *Hávsm* 138 ff), ask . . . heitir Y. *Vsp* 19, Y-s askr *Vsp* 47, *Gri* 29. 30. 34. 35. 44.

yggjunge, *m.*, 'den frygtelige eller den grublende', y. ása, y. blandt aserne, *Odin*, *Vsp* 28.

ygglauss, *adj.*, uden frygt, uden ængstende tvivl, y-t es þat (y rimbestemt), *Sígv* 3, 16, þiggja y-t alla sælu, uden angst, *Rst* 33.

ygg, *adj.*, 1) frygtelig, mistænkelig, yggt vas þeim síðan, síden måtte de nære frygt, mistanke, hvis dette og ikke uggr er den rigtige læsemåde, *Am* 1. —

2) Odins-navn (-s, -jar), 'den frygtelige', *Pul* IV *jj* 8, *Vafþr* 5, Y-s barn, *Tor*, *Hym* 2, Y. stakke (Sigrdríf) þorni *Fáfn* 43; Y-s ærir, aserne, *Þdis* 1, 1, Y-s niðr *Vell* 20, seið Y. til Rindar *Korm* 1, 3. — I kenninger, for kamp: Y-s at *Sígv* 1, 6, el Y-s *Giz* sv 1, *Arm* 1 (jfr elstæri), *Ótt* 2, 7, *Hfr* *Lv* 14, *Jóms* 29. 43, *Hl* 36 a, Y-jar veðr *Arn* 2, 15, Y-jar leikr *Pl* 34, — for sværd: Y-jar bál *Ísldr* 13, *Skáldh* 4, *Katr* 46, Y-jar eldr *Jóms* 26, jfr 37, — for skjold: Y-jar tjald *Ingi* 1, 1, — for rustning: Y-jar gøtvar *Korm* *Lv* 22; — for ravn: Y-jar mör *Háv* 3, *Arn* 2, 6, Y-s gjóðr *Sígv* 2, 9, Y-s svanr (jfr svan-gœlir) *Pstf* 1, 6, — for jorden: Y-jar brúðr *Edúð* 3, Y-s man *Tindr* 1, 8, — for skjaldedrik, digt: Y-s fengr *Jóms* 2, *Ht* 31, Y-s full *Arb* 6, Y-s mjóðr *Vell* 33, Y-jar bjórr *Jóms* 1, *Mhkv* 29, Y-s lið *Korm* *Lv* 14, *Hhard* 5, *EiúSn* 1, Y-s ql (jfr qlberi) *Bragi* *Lv* 2 — for kriger, mand: rimmu Y. *Arn* 2, 5, sóknar Y. *P* *Skall* 1, Y. Endils þjalfa *Þvell*, valbrikar Y. *Hildir* (ved rettelse); Y. göins vallar *HolmgB* 8; — for jætte: áleggjar (stenens) Y. *Arn* 3, 11. — Der er endnu to kenninger af lidt tvivlsom betydning: Y-jar valbygg og Y-jar fagrbygg; den sidste, *Anon* (XIII) *B* 60, synes kun at kunne betyde 'pile', medens den første, *Þjóða* 3, 32, snarest må forstås som 'de faldnes dynger'; men man ventede, at bægge skulde betyde det samme.

yglask, (-ðisk), blive vred, barsk (af udseende), y-isk umbgerð Huglar, havet fjar et vredi udseende, *ESk* 13, 11; v. l. til ylfask, *Hildir*.

ykkarr, *pron. poss.*, eders (af to), y. sonr *Skí* 2, systir y-ur *Sígsk* 61, *Hamð* 3, segja frá orlogum ykrum *Lok* 25, drótna ykrum þjóni *Lil* 87, ykru hvöru (her mangler vist tveggja) *Hamð* 9; ofte tilföjes beggja, y. beggja bani *Reg* 6, *Am* 12; *Völ* 36, *HHj* 33.

ylfask, (-ðisk), blive vred, voldsom (af ulfr), ilt es við ulf at y. *Hildir*.

Ylfingar, *m. pl.*, Ylfvinger (sagnslægt), *Hyndl* 11, *Hhund* 1 5 (Y-a niðr *Hhund* II 8. 47). 34. 49, Y-a man *Hhund* II 4. I sing. blandt kongenavne, *Pul* IV *hh* 3.

ylfiskr, *adj.*, 'ulve-agtig', fjendsk, farlig, y. es vegr okkarr *Akv* 8.

ylgr, *f.* (-jar), *ulvinde*, *Pul IV* ee 2, rjóða y-jar tønn *Sigv* 1, 12, til fyllar y-jar *Eyv Lv* 7, y. fær undarn *Ott* 1, 4, láta orn né y-i fasta *Krm* 16, y. saddisk *Íslár* 11, y. svelgr sveita *Drv (XI)* 9, y. gekk á ná *Jóms* 31, y. fekk ulfs beitu *Ott* 3, 11, ala y-i blóði byrsta *Ht* 56, þverra sult y-jar vers (*ulvens*) *Sigv* 12, 27, y-jar taín *Vell* 36; y-jar áttbogi *Arn* 6, 5, barn y-jar *Nj* 19; y-jar angrtælar, *kriger*, *Arn* 3, 5; — y. einaga, *ringeagtende kenning for en kvinde*, *Bjhit* 1, 1. — snótar y., *kvindens*, *g: Iduns, røver, Tjasse, Hausil* 2. — *Elvenavn* ('den røvende', hvis ikke navnet står i forbindelse med olga), *Gri* 28, *Pul IV* v 6.

ylgteitir, *m.*, 'ulvinde-glæder', *kriger* (*urigtig v. l. Yggs t.*), *Pmáhl* 9.

yllir, *m.*, et til væven hørende redskab, jarnvarðr y. *Darr* 2; måske samme ord som y., blandt træers navne, *Pul IV* kk 1.

Ymir, *m.* (*vokalens korthed fremgår af flere steder*), 1) *urjætten Ymir*, ár vas alda þars Y. byggði *Vsp* 3, Y-is niðjar, *jætter*, *Vafþr* 28, som verdens stof, *Vafþr* 21, *Gri* 40. 41, jötunar allir frá Y-i *komnir Hyndl* 33; *Pul IV* b 1. — Y-is hauss, *himmel*, *Arn* 3, 19, *Frþ* II 5, — Y-is blóð, *havet*, *Obarr* 2. — 2) *navn på høg*, *Pul IV* ss 2.

ymja, (*umða*, *umit*), *hvine* (*om dump lyd*), *klunge*, *vétrima tungur umðu Bkrepp* 8, *almr umði Krm* 12, *ymr* et aldna tré, *dróner hult*, *Vsp* 47, *umðu oddlár Hásk* 8, *umðu ólskálir Akv* 34; *ymr þjóðar bøl*, *høres buldrende*, *Anon (XIII)* B 7.

ymni, *vistnok den lat. form i pl.*, = *hymni*, sem *glósa y.* (*v. l. glósar hymni*) *Gd* 43 (*udt. im-*); *derimod foreligger isl. acc. pl. i dalir ymna drótni syngja Merl II* 99.

ymr, *m.* (-s), *dump lyd*, *varð ára y. Hhund* I 27, y. *varð á bekkjum*, *om mændenes udbrud af harme*, *Akv* 38; y-inn *get ek at heyrisk Gd* 3 29.

Ymsi, *m.*, *jætte* (*af Ymir?*), *Ymsa kind Þdr* 2.

Yn, *f.* (-jar), *elvenavn*, *Pul IV* v 5. 6.

ynði, *n.*, *tilfredshed* (*jfr una*), *glæde*, *fryd*, *frydefuld tilværelse*, *hvíld* ok y. *Grott* 2, y. ok *blíða Harð* 1, *verða at y. Grip* 44. 51, y-t láta *engvir falt Mhkv* 21, *njóta y-s Vsp* 64, *missa y-is Óthelg* 10, *standa e-m lyr y. Korm Lv* 39, *stiga upp með y. ESk* 6, 5, *jarls y. þóttumk ekki vesa Hávm* 97, y-is *ljómi Hhund* I 9, *dagligt y. Lil* 5, *fullt y. Gmlkan* 1, 3, y. *himnaríkis Andr* 1, *heiðr ok y. Ga* 63, *lausn ok y. Has* 25, *jfr* 36, *leggja y. við e-t, fatte elskov til noget*, *Katr* 45; y. okkars *vanda*, *fryd, tilfredshed*, *ved*, *Nj* 2; — y-is *eski-Nirðir*, *som ónsker, higer efter, evig fryd, fromme mænd*, *Pl* 52 (*i øvrigt ved gisning*).

yndisheimr, *m.*, *frydens verden* (*jfr munarheimr*), *Sól* 33.

yndismissa, *f.*, *tab af glæde*, *oss til y-u, os til liden glæde, til sorg*, *Grettis* 1.

Ynglingar, *m. pl.*, *efterkommere af Yngvi, Ynglingerne, den upsalske kongeslæggt*, *Hyndl* 16, *sækja Y-a sjót til Uppsala Gautr* II 22. — *I sing. om en fyrste i alm.*, *Pul IV* hh 3, y-s *barn Skall* 1, *Sturl* 4, 1, y-s *burr Arbj* 3; *Ott* 2, 19, *ungr y-r Harkv* 4 (*her måske som Yngves efterkommer*).

Yngvarr, *m.*, *Ynglingekonge*, *Yt* 25.

Yngvi, *m.*, 1) *Ynglingekonge*, (= *Freyr*), Y-a *ætt Hásk* 1, Y-a *þjóð*, *Svearne*, *Yt* 7, Y-a *old*, *Nordmændene*, *Korm* 1, 7, *áttstáir Y-a Hhund* I 55, Y-a *konr Reg* 14. — *En anden Ynglingekonge*, Y. *Alreksson*, *Yt* 12, *Hál* 6. — 2) *fyrste, konge, i alm.*, *Pul IV* hh 3, *Yt* 6, *Ott* 2, 10, *Jör* 4, *Hallv* 6, *Arn* 2, 13, *Þjóða* 3, 31, *Mark* 1, 2, 7, *Ht* 93; — *om Kristus*, *Pét* 22, y. *þjóðar, gud*, *Has* 7. — 3) *søkning* (*visi identisk med den første*), *Pul IV* a 4; Y-a *þing* (*jfr þingbirtingr*), *kamp*, *Eg Lv* 41. — 4) *sagnperson*, *Hhund* I 52. — 5) *dværg*, *Vsp* 16.

Yngvíreyr, *m.*, *navn på Frey* (*jfr foregående*), *Pul IV* g, *jfr e* (*hvor Y. regnes til Odins sønner*); *mein Y-s, kamp*, *Hál* 13 (*denne enestående kenning står vel i forbindelse med Frey som afgrødens og frugtbarhedens gud*).

ynnilligr, *adj.*, *elskelig*, *som er værd at elske*, *Mey* 17, *Vitn* 26.

yppa, (-ða, -ðr), *løfte*, *hæve* (*af upp*), *Bors synir þjóðum yþu Vsp* 4, *ypt egg, løftet sværd*, *Hl* 9 a, *yþit litt hurðum, åbnede døren med kraft*; *udtrykket hidrører fra den tid, da døren var til at skyde op*, *Am* 47; *upers*. y-ir *fjollum Merl* II 70; *løfte op, fremføre, åbenbare*, y. *Gillings gjöldum, fremføre digt*, *Hál* 1, *nú skal y.* *Óðins nqfnum Pul IV* jf 1, y. *verkum Ód* 26, y. *forum e-s Ht* 80, y. *dýrð e-s Arn* 5, 18, y. *kappi Arn* 2, 1; y. *svipum, vise sit ósyn*, *Gri* 45.

yppirunnr, *m.*, 'hævende, løftende, træ', *unnelds* (*guldets*) y., *mand*, *Rst* 23.

yppipollr, *m.*, s. s. *foreg.*, y. *ára blakks, som sætter skibet i fart*, *Sturl* 3, 18.

yrða, (-ða, -t), *tiltale* (*af orð*), y. *sveitir Mv* III 22.

Yrjar, *f. pl.*, *Örlandet ved Trondhjemsfjorden*, *Gisl* 1, 3.

yrkisefni, *n.*, *stof til at digte om, digtningssæmne*, *Arn* 2, 14, *Jóms* 11.

yrkja, (*orkta, ortr*), 1) *egl.* 'udføre et arbejde', *yrkja*, *ordene, arbejdere*, *Hávm* 59, *yrkja á e-n til e-s, udføre en til noget*, y. *á sól til saka, yppe strid med*, *Heiðr* 15. — 2) *digte*, *kunna y. Sigv* 13, 2, y. *allvel Bjhit* 2, 6, *vant at y. ESk* 6, 46; *SnH* 2, 7, *Nkt* 1, *Jóms* 5. 6, *Mhkv* 2, y. *visu Bjhit* 2, 21, y. *of e-n, e-t ESk* 6, 12, *Jóms* 4, *Lil* 23.

yrlygr, *n.*, *høg*, *Pul IV* ss 2; *også som v. l. til orlygr 'skjold'*.

yrmlingr, *m.*, *slangeunge*, *ptul augu sem y-i Rþ* 34.

Yrsa, *f*, Yrsa, *Rolv krakes moder*, Y-u sonr *Groitt* 22, Y-u burðr *Pjóða* 3, 27.

yrþjóð, *f*, *menneskeslægt, folk*, öll *y*. (vokalen rimbestemt) *Vell* 22, verja garð *y-um Vell* 29; rimeligvis også *Arbj* 17 (skr. urþjóð); *Sturl* 4, 34 (v. l. ur-). *Jfr Arkiv V*, 118 *f*.

ysja, *f*, 1) *ild, Pul IV pp* 3. — 2) *elvenavn, Pul IV v* 2 (egl. 'den hastende'). 3) *navn på en af Træls døtre, Rþ* 13. — 4) *en gammel kones tilnavn, Osvínf, Aóreið, Svert* 2, *StSigv*.

ýss, *m*, *tummel, larm*, *y. gerðisk hers Sturl* 6, 5.

Ý

Den lange *y*-lyd er *i*-(*R*)-omlyd af *ú* (*ó*) eller *v*-omlyd af *í*. Om *y* i strýkva se *Noreen grt*³ 79, 5; *hvis* (fagr)strykvinnur hører hertil, er vokalen — som så ofte — forkortet. *y* veksler med *æ* i forskellige ord — ikke blot foran *gi* og *ki* —: *ægir*: *ýgir*, *ægr*: *ýgr*, *men også* i *flœja*: *flýja*, *tœja*: *týja*, *lœr*: *lýr*, *œrinn*: *ýrinn*. *Langt y kan ikke konstateres i fyr* 'fyr'.

ýbogi, *m*, *bue af barlind (takstræ)*, gall *y*. *Hfl* 14, skjóta þrum af *y-a Guðr II* 18.

Ýdalar, *m. pl*, *Ulls hjem, Grí* 5.

ýdróg, *f*, *buestræng, ægir ý-ar, bue-spænder, kriger, Hfr* 2, 9.

ýdrótt, *f*, 'bue-skare', *krigere, Bjarni* 2. ýfa, (-ða, -ðr), *göre vred, tirre, þótt ý-isk Hfr Lv* 21, ek hef ýtzk *HolmgB* 13; *part. ýð, vredladen, StjÓ* II 9.

ýfingr, *m*, *en vis fugl (ugle?, af úr?)*, *Pul IV xx* 6.

ýgligr, *adj*, *frygtelig, farlig, ý-g högg ÞKolb* 3, 11.

1. *ýgr, m*, *barskhed, sás mér ý. af augum, den barskhed er borte fra, forsvunden, Eg Lv* 13.

2. *ýgr, adj*, *skrækkelig, farlig, ý. undvargr Skall* 3, *ý. fjorðr Þhred* 10; *ý-ir djöflar Heiðv* 6; *om personer, ý. konungr (v. l. ægr) Arn* 6, 15, *ý. hilmir Ht* 7, *ý. ógnar sláfr Ótt* 3, 11, *ý. ofrkúgi Gullásp* 2, *ýgir (menn) Jóms* 38; *Sturl* 6, 3. *Jfr Bugge, Arkiv II*, 350 *f*. — *Jfr lund-*

ýgshjalmr, *m*, (skr. ýgis, *men metrum kræver ýgs-*), s. s. *ægishjalmr, Arb* 4, *Sturl* 4, 17.

Ýjungur, *m*, *Odins navn (v. l. ýr-)*, *Pul IV jj* 8.

ýkva se *víkva*.

ýla, (-ða, -t), *hyle, ýlandi Gd* 3, 29.

ýmisgjarn, *adj*, *som snart ønsker dette, snart hint, vægelsindet, ustadig, Hsv* 20.

ýmiss, *adj*, (om *böjningen* se *SkjSpr*

71), *forskellig, afvekslende, ór ýmissum óttum TorfE* 4, freista með ýmsum löstum *Lil* 45; leika á ýmsum (höndum konu), snart den ene, snart den anden arm, *Gunnl Lv* 7, téa ýmissar íðir *Sigv* 3, 10, vinna ýmist *Arn* 5, 14, hyggja ý-t *Sigs* 14, snúa ýmsum sórum at eldi *Sól* 16, á ýmsum borðum *Jórðánnar Stúfr* 3, at ýmsum veggjum *Lil* 92, ok þó ýmissir, afvekslende, *Sigs* 42, unna einum né ýmissum *Sigs* 40, ýmsir bjóða qðrum íar *Mhk* 6, verða kann á ýmsa halt, snart den ene snart den anden kommer til kort, *Mhk* 26, ýmsir hafa þau dæmi hlotit *Mhk* 3, ýmsum aukask annir *Jóms* 10, Ullr (reið) ýmissum (hestum) *Pul II* 4, ýmsir verða þrögðum fegnir *Ólh* 5, 2; mega ormar þar ýmsir meira ok ýmsir þeir undan leggja *Merl II* 18.

1. *ýr, m*, 1) *barlind (takstræ)*, *ýr* er *veitgrænstr* víða *Rún* 31, *hvor ýr også er navn på runen* , *ýs angr, ild, Þorm* 2, 18. — 2) *bue (fordi buer især lavedes af barlind, jfr ýbogi)*, *Pul IV p*, sveigja *ý Hfl* 15, *ýr dregsk Ht* 16, *ýs bitvangr, arm, halda ýs bitvangi of e-m = halda hendi of e-m, beskytte en, Korm* 1, 7, *ýs tívar, krigere, Sigv* 12, 23 (v. l. *ýs* *urigtigt og fremkommet for at få fuldere rimlyd*).

2. *ýr* se *ó*.

ýra, (-ða, -t), *væde, skumme, full kóm* *ýranda Arb* 6.

ýring, *f*, *væde, úra atgeira ý.*, *hornenes væde, øl, Eg Lv* 4.

ýrinn se *œrinn*.

Ýrungr se *Ýjungur*.

ýsa, *f*, 1) *kuller, ófúsa drók ýsu Þfisk* 1. — 2) *elvenavn, Pul IV v* 1.

ýseimr, *m*, *bue-stræng* (skr. *ysheimr*), *ý-s Ófnir, kriger, VGl* 4.

ýsetr, *n*, 'bue-sæde', *arm, ý-rs eldr, guld, Hfr* 2, 1.

ýskelfandi, *m.*, 'bue-ryster', *kriger*, *SnSt* 4, 5.

ýskelfir, *m.*, 'bue-ryster', *kriger*, *Ht* 11.
ýstétt, *f.*, 'bue-stí', *arm*, *tuni* ý-ar, *guld*, *mén læsemáden er urigtig*, *Jök* 1.

ýta, (ýtta, ýtt), *støde ud* (af út), *bevæge fremad*, ý. skeiðum á lög *Jóms* 15, ý. flota suðr með láði *Arn* 2, 9, ý. liði ór Óslu *Gísl* 1, 2, ý. (absolut) af fjórum folkloñdum, *føre folk ud fra*, *Vell* 22, siz ýttum, *siden vi stødte fra land*, *Hhard* 7, siz hønum (ǝ: dreka) vas ýtt af hlunni *ÞjóðÁ* 4, 18; — *støde fra sig, give*, ý. (golli) *Þjark* 5, — *part. ýtandi i kenninger, for søfarer*: ý. öldu fress *Katr* 16, — *for gavmild mand*: ý-endr urðhøings jarðar *Stríðk*, ý. fjalla skeljungs rekkju *Katr* 6, ý. auðs *Ht* 46, ý-endr spannar jökuls *Nj* 3.

ýtar, *m. pl.*, *mænd* (sikkert at holde ude fra plur. af ýtir), *meget hyppigt, men mærkeligt nok ikke i Þul* (hvor der dog findes et par mindre lakuner), *Korm* *Lv* 33 (v. l.), *Hást* 8, *Hfr* 3, 10,

Lv 10, *Svíjúg*, *Sígv* 12, 15, *Rst* 21, *ESk* 6, 23, *Jóms* 1, *Sturl* 3, 3 o. s. v., *Vafþr* 40, ýta synir *Hávnm* 28. 68. 147, ýta kyn *SnE* II 244, ýta kindir *Þfagr* 9, ýta sinnir *Þdr* 9, ýta sjöt *Hák* 20.

ýtiþlakkr, *m.*, 'hest der stødes ud', *Ekkils* ý., *skib*, *Rst* 16.

ýtir, *m.*, *en som støder noget ud* (til vb. ýta), *i kenninger for mænd, efter skib*: ý. sævar *Sóta Hrafn* 2, ý. (ved gisning) *unnvals Ragn* V 4, ý. *unnstöðs EGils* 1, 40, ý. *unnþlakks Grettis* 54, ý. *unnskíða Rv* 3, — *efter guld*: ý. *auðar EGils* 2, 8, ý. *ófnis jarðar Sígv* 5, 8, ý. *Fáfnis kindar íitjar Þhred* 2, ý. *orms vallar Ód* 13, ý. *armlinns Eg* *Lv* 37, ý. *Áta lands elds EGils* 1, 18, ý. *lauðar elds Ód* 21, ý. *Sirnis hljóðs Hard* 2, ý. *Iðja raddar Katr* 39, — *efter våben*: *som strækker (sværdet) ud*, ý. *hjørva Eg* *Lv* 33, ý. *undlinna Nj* 2, ý. *unda logs Þhred* 5, ý. *undfleins EGils* 3, 5.

ýtri, *adj.*, *ydre*, of land et ýtra *Mark* 1, 24, et ýtra, *adverbíelt*, *lv* 33, *Þjsk* 3.

Z

Zébedeús, *m.*, *apostlenes fader*, *Mey* 9.

Þ

Den interdental ustemte spirant findes kun i forlyd; når det ord, i hvis forlyd den står, bliver sidste sammensætningsled, går den over til den stemte spirant som i Hamðir, Sigðir (-ðér); kun disse former (ikke Hamþér) er man berettiget til at opstille for de ældste digtes vedkommende. I Hjalmbær går ð så over til t (Hjalmtér), men hvor tidlig denne overgang er, er det ikke muligt

at bestemme. Efter præpp. og i ubetonet stilling kan þ også ellers gå over til ð (som iðað). Dog afgiver skjaldedigtene intet eksempel herpå.

þaðan, *adv.* 1) *derfra*, *lokalt*, *Vsp* 19, 20, *Krm* 19, *Vell* 25. — 2) *fra den tid af, temporalt*, *biða þ. lengi Haustl* 17, þ. *beið þengill Hhund* I 22. — 3) *om herkomst og oprindelse*, *Vafþr* 14, *Gri* 26, *Rþ* 13. 25, *Hyndl* 16, þ. af aldir alask

Vafþr 45. — 4) om ársag, þ. kómur ár *HHj* 28, en af þ. lýsti alt lopt *Ski* 6, alþýð kristni reis upp þ. *ESk* 6, 6 (eller her *temporalt*?), þ. verða fót rjóðask *Hfr* 1, 9, þ. hétu mik fyrðar loðbrók *Krm* 1.

þaðra, adv, dér, = þar, *Am* 99, *Þmáhl* 1, *Sigv* 3, 8, *Arn* 6, 10, *Stúfr* 8, *Þskakk* 3, *Sturl* 3, 21, *Rst* 13.

þagall se þøgull.

þagat, adv, derhen, = þangat, *Qrv* IX 37.

þagmælskr, adj, tavs (som kan afholde sig fra at tale, når det gælder), *Arbj* 1, *Hsv* 64.

þagna, (-aða, -aðr), blive tavs, holde op (med at tale, digte), *ESk* 6, 71, *Rst* 35; lægir þ-ar *Gd* 61, tungan þ-i *Lil* 75.

þagnafundr se fagnaundr.

þak, n, tag, sofa und þ-i *Guðr* III 2. *Jfr* haug-, mar-, sal-.

þakinn, adj, hørende til tækning, mjöt þ-a næfra, tagnæver (= þaknæfar), *Háv* 60.

þakka, (-aða, -aðr), takke, goðum ek þat þ. *Am* 57, þ. armband *Arn* 7, 3, þ. gjöf *Ht* 28, æ þ-andi miskunn *Lil* 32.

þakklátr, adj, taknemlig, *Hsv* 3. 36.

þakkráðr, m, træl, *Völ* 39.

þambardalr, m, en dal på Island, *HolmgB* 10 (adskilt dal Þ.).

þambarskelfir, m, Einars tilnavn (vel egl 'som har en tyk mave at ryste'), *Hharð* 11.

þambr, adj, opsvulmet, tyk, varð heldr til þomb, om en frugtsommelig, *Bjhit* 1, 2.

þang, n, tang, skriða ör þ-i *StjO* II 1, þ-s láð, havet, *Steinn* 1, 2, þ-s þjalfi, d. s., *Hharð* 11; hliðar þ., græs, træer, bitsótt hliðar þ-s, ildn, *Yt* 24; tangar þ., smede-tangens tang, den glødende jærnmasse, dens raudbiti, et enkelt stykke deraf, *Þar* 16, *Jfr* hlið-.

þangat, adv, 1) derhen, *Sindr* 5, *Hókr* 8, *Hárþ* 57, *Am* 14, *Mark* 1, 16. 19. 23, *Sturl* 3, 1 (v. l.); lengra þ., længere i den retning (∴ mod nord), *Sturl* 3, 20; þ. til er þau liði, indtil, sålænge som, *Lil* 13. — 2) omtr. = þar, stefja bálk mun ek þ. hefja *Gd* 23.

þangatkváma, f, ankomst derhen, did-komst, *Steinn* 3, 2.

þangbrandr, m, missionæren Tang-brand (10. årh.), *Steinn* 1.

þannig, adv, 1) således, *Has* 22, *Mhk* 11. 20. 24, *Gd* 76, þ. es, således, som (om), *Hyndl* 6. — 2) i den retning, til den side, varð þ. halt *ESk* 7, 2 (v. l. þannug). — 3) derhen, *Anon* (XII) B 2, *Sturl* 3, 5 (uriktig v. l. for fyr).

þanninn, adv, således (þann veginn), *Lil* 41 (v. l. til þann veg).

þar, adv, 1) dér (lokalt), på det sted, pegende enten til et foregående eller følgende navn, *Vsp* 40, *Lok* 23, *Haustl* 18; lit þ. Sigurð á suðrvegi *Guðr* II 8. — 2) uden nogen sådan bestemmelse, idet taleren ligesom peger på stedet,

Rdr 5, hverir riða þ. Ræfils hestum *Reg* 16, hvat þrymr þ. *Eirm* 3, þ. liggir *Reginn* *Fáfn* 33. — 3) undertiden erstattende et pron., ólusk í ætt þ., = í þeirri ætt, *Hyndl* 18, eller subst. med præp., som þ. órar ættir koma allar saman, dér, ∴ i ham (som et brændpunkt) samles, *Vafþr* 31, þ. vas sundvörðr, dér, hvor han var, ∴ i ham var dér, han var, *Hhund* I 33, *Jfr* þars gøltr glóar *Hyndl* 7; þ. átti hann, i ham havde han, *Sigsk* 14; þ. es at yrkja *Jóms* 6, þ. munu seggir of sœing dœma, dér, ∴ i det tilfælde, ved den lejlighed, *Guðr* II 43, hugat mælik þ., dér, på det punkt, *Hfl* 18, og þ. (v. l.) með sér teygði *Lil* 18, séa þ. til sælu, dér, hos ham, *Gráf* 11; — nú lætk at þ. þrjóti vinun, dér, ∴ nu, efter dette, *HolmgB* 8, þ. kómur ó at sævi *Húsdr* 12, hefki þ. lokit stefnum *Rst* 24. — 4) med adv. — þ. lands *Þstf* 1, 3, *Slambir*. — 5) derhen, med bevægelsesverber, far nú þars *Hárþ* 60, þ. kom blindr *ESk* 6, 23. — 6) med adv., þ. á milli, derimellem, *Hhund* I 4, næst þ., dernæst, *Hyndl* 20, þ. með *Lil* 46, þ. til, dertil, derhos, *Lil* 11, berr mik þ. til vön *Lil* 99; þ. es, þars (dette i rim *Þar* 13, *Arn* 6, 14), þ. kan i denne forbindelse have forskellige betydninger: dér hvor, derhen hvor (þars koma né skyldut *Oddgr* 25); þars *Ymir* byggði, hvor *Y. bode*, her bliver det omtr. temporalt, *Vsp* 3; þars þik *Hel* hafi, indtil døden tager dig, *Fáfn* 21.

þarfi, adj, trængende til, gramr vas þ. gunndjarfra gumna *Pl* 34, máls þ. *Grip* 2.

þarilátr, adj, ydmyg, *Hsv* 3.

þarilaust, adv, uden grund, *Þjóða* 4, 27, *Þsgr* 6.

þarligr, adj, nyttig, orð þat er þ-ast orðit *Pét* 23.

þarflyndr, adj, som tænker på sin (egen) tarv, þ. hólðr *Þorm* 2, 7.

þarnask, (-aðisk), gá glip af, = þarn-ask, þ. réttenda *Vitn* 19.

þarir, adj, nyttig, gerask þ. sér ok sínu liði *Hsv* 55, þeira fgr þorfgi væri, havde ikke været, var ikke gavnlig, burde ikke have fundet sted, *Sigsk* 35, eiga arfa sér til þ-an *Eg Lv* 42, þ. Þórir, her omtrent = dygtig, *Þorm* 1, 8, þengill þ-astr hingat norðr *Od* 14, þorþ ljóð *Háv* 162, mæla þ-t eða þegja *Háv* 19, *Vafþr* 10, téra þ-t standa af Þóri *Anon* (XI) *Lv* 15. — *Jfr* all-, her-, hrafn-, jafn-, mann-, marg-, ó-.

þarsamliga, adv, ydmygt, eigi vas þ. þegit *Sól* 5.

þari, m, tang, *SnH* 2, 6, *Anon* (XI) *Lv* 9.

þarmr, m, tarm, hopt ór þormum *Vsp* 34 (uægte vers), orpinn veifr ýta þormum *Darr* 2.

þars se þar.

þat, conj., = at, heyrðak svá þ. síðan *Haustl* 12. *Jfr* *Kock*, *Arkiv* XI, 117 f.

þatki, adv, 'det ikke', ikke det, intet sådant, *Guðr* III 3; þ. at þú hafir brœkr

þínar, *ikke så meget, ikke så vel engang, at du har, Hárb 6. Hertil er þeygi egl. plur, s. d.*

þausn, *f, tummel, kamptumult, i pl, Sigv 8.*

þá, *adv, 1) da, dengang, om noget foretidigt, Rdr 10, Haustil 7. 8, Hásk 2. 5, Vsp 4, Hávm 17, Lok 35 o. s. v., om noget fremtidigt (refererende sig til noget andet i fremtiden), þá komr, da, til den tid, vil der komme, Vsp 54, ganga þá af grasi Hávm 21, o. s. v., jfr leita ek þ. finna Nj 2 (her omtr. = hvergang); med es sammentrækkes det i reglen til þás, dette i rim, Vell 28; for es kan også ef følge, Hávm 30, Hhund II 33, Hamð 21; et tidligere þá kan gentages ved þás, GSúrs 3, kan gentage en tidligere tidsbestemmelse, nær morni es . . þá Hávm 101, jfr Lok 42; indledende en eftersætning, ef . . . þá, Sigdr 25. — 2) der, nu, þá es sókn lokit, nu er, Hhund I 56. — 3) altså, som konkluderende, i det tilfælde, mar gef mér þá Skí 8, ristu þá Lok 10; ef þá heldr færi, hvis han da, under sådanne omstændigheder, Am 7, bindum Þór þá Þry 15.*

þáíjall, *n, 'tøffjæld', fjæld, hvis sne-masser er ved at tø, henda hrein i þ-i Hávm 90.*

þági, *adv, 'ikke da', þ. vas, det var ikke den gang, Sigv 2, 6.*

þána, (-aða, -aðr), *tø, smælte, es ek get þ., da jeg formoder, det vil blive tøvejr, Hárb 58.*

þátti *se þekki.*

þeir, *m, (-jar?), lugt, hræs þ. gengr ör munnli, lugt af (lig-) kødtrævler og blod, Harkv 3; Þvazf 2, Anon (XII) B 8.*

þegar, *adv, 1) straks, Vafpr 5, Þry 18, þ. ungr, allerede som ung, Ótt 1, 3; ESK 6, 59, Jóms 41, Mhkv 23, þ-ars, så snart som, Am 10, Lil 38. — 2) da, når, Mv III 3 (yngre brug).*

þegia, (þagða, þagat), *tié, Bdr 7. 9. 11, HHj 6, Grip 45, Audun 1, Ólbjarn, Pl 3, Mhkv 1. 25, Lil 94, ef firar þ., tier (og lytter), Hfl 7, þegi herr Þmáhl 4, mæla þarft eða þ. Hávm 19, Vafpr 10, þegi þú Lok 17 o. s. v., þegiattu vólva Bdr 8. 10. 12, þ. þunnu hljóði Hávm 7, sitja e-t þegiandi TorfE 1, fár hygger þ-janda þorfi Sól 28; vindr þagði, var stille, Sól 57; — med gen. þegi þeira orða, ti med de ord, lad være med at sige de ord, Guðr I 24; — þ. við e-u, tié stille til noget, Sigdr 25, Brot 15, Sigsk 50, þ. of e-u, tié stille med noget, lade være med at omtale, Hávm 111; med acc., þ. e-t, tié stille med noget, skjule, Anon (XII) C 39.*

þegn, *m, 1) fribåren mand, mand i alm., Þul IV j 2, ungr þ. Hávm 158, ESK 6, 61, gamall þ., Egill om sig selv, St 9, þ. gladdi þegn Slembir, annarr þ. St 14, vinna þ-s verk GDropl 4, hrökkvit þ. fyr þ-i Krm 23; om en biskop, Gd 13, om aserne, Haustil 5; þ-ar vestan Háv 13, þrúðr þ. Þ*

máhl 12, þ-ar vígligr Am 54, snarir þ-ar ESK 6, 13, hvatr þ. Eyv Lv 2, hverr þ. Sigv 13, 20, lof þ-a Húsdar 12, þ-s gnótt Vell 11, drepa ótal þ-a Mark 1, 20, þ-ar verjask vópnum Jóms 28, þ-ar várrar sveitar Eg Lv 18, þ-a tjón Gráf 1, ef mik særir þ. Hávm 151, þ-ar neína Grip 1, hót þ-s Hfr Lv 22, þ-s brúðr Grip 42; bú þ-a, frie mænds (bænders) kvæg, Sigv 11, 11, jfr 2, þ-s dóttir Giz sv 2; hegna þ-um ósið Mark 1, 8 (eller 'undersát?'). — 2) mand, med hensyn til karakter, illr þ., snavs karl, St 11. — 3) om mænd der hører sammen eller som hørede til en enkelt (som deres leder), Búa þ-ar Jóms 36, þ-ar Hþars, aserne, Eg Lv 4, þ. Godmundar ÓTr 2, þ. konungs Eg Ber, hilmis þ-ar Guðr II 15, þ. goðs Pl 47, himins þ-ar EGils 1, 10, þ-ar mínir Frþ I 18. — 4) herfra er overgangen let til betydningen 'undersát', skönt denne er noget tvivlsom, f. eks. i njóta landa ok þ-a Brot 10, ráða lþundum ok þ-um Hhund I 10; kendir at þ-um (her er betydningen sikrere) Ótt 2, 19. — 5) som egennavn, på en sagnperson, Þul I a 2; på en af Karls sønner (= fri bonde), Rþ 24. — 6) navn på et sværd, jfr Anss., Fas II 326, og versets tvetydige udtryk: þreyja at þ-i Ans 2. — 7) om et skjold, Harð 5. — Jfr bú-.

þegnþryðir, *m, en som uddanner mænd, hæver mænd, folket, i kulturel henseende, ESK 6, 11.*

þegnskapr, *m, en fri mands egenskab, mandsære; i pl. bedrifter, Ragn X 1.*

þeisti, *m, søfugl, uria grylle (senisl. þeista), Þul IV xx 4.*

þekð, *f, behag, þ. (ved rettelse) liggir á, man finder behag i, Háv 11, hafa þ. á e-u Leid 44. — Jfr þ-.*

1. **þekja**, *f, tagtækning, Gauts þ., skjold, Þmáhl 17, éla þ., himlen, Kolb 1, 4.*

2. **þekja**, (þakða, þakiðr, yngre þaktr), *tække, forsyne med tag (þak), silfri þokðu sali Grí 6, skjöldum es salr þakiðr Grí 15, silfri þaktr et sama Grí 15, sal gollri þakðan á Gimléi Vsp 64; þoka, at þekr of ey, indhyller øen, Merl II 75. — Jfr þakinn.*

þekkiligr, *adj, tækkelig (egl 'som er således, at den kan tækkes, þekkiask), yndet, þ. foldar dróttinn, Odin, Haustil 5; þeim þóttir þ-t, de fandt det ikke behageligt, de anså det for farligt, VGI 10; þ-t minni Alpost 10.*

1. **þekki**, (þátta, yngre þekða, þekðr), *1) få øje på, genkende, þ. baug Vøl 17, høva hjøll þekðak Guðr II 13, borg of þátti Oddrgr 17, hamar of þekði Þry 31, hykk at hér megi þ. oss í stuttum feldi Þstf 2, 1, þ. (konu) Hfr Lv 24, kvazk þ. eitt lýti á mér (hds þekki) Korm Lv 5, þátti sinn bana Haustil 16, snáka þekðu Merl II 14, es þáttak, som jeg så, Ólhelg 2, þátti sinn á sléttri, : sit sværd, ESK 6, 48; þátt at þoru, du så efter noget andet, Ragn X 1. — 2) kende, rekkir lézkat mik*

þ. Þorm 2, 7, gørla þekkkik sumt hvé ferr Mhkv 12, þ. ok skynja hvárt Nj 17, sem þjóð of þ-ir Ott 2, 17; *part.* þ-jendr meginásar Þunns, *sværdets kendere, krigere, Lids* 3.

2. þekkja, (þekða, þekðr), *tugte, irecte-sætte*, ekki má af slíku þ-jask Gd þ 2.

3. þekkja, (-ða, -ðr), *göre behagelig (af þekkr), i medium, lade sig noget behage*, þ-ask kyrrsetu Ott 3, 3, þ-ask dáðir Has 15, þ-ask dögð Hsv 145.

þekkr, *adj, kær, yndet*, verar né vöru þ-ir enni frátleitu Harkv 2, allr es þ. þinn skáli mér Sigv 5, 6, erumka þ-t (*rettelse for þokt*) þjóða sinni St 18, hann var þ. firum ekki Rv 11, (kona) þekk e-m Bjhit 2, 13, Ragn II 4, þ. elskugi Heilv 8, láta hugrekki þ-ja sér, *ynde at vise mod og kraft, Hfr 3, 1*: — þekkja Þklypp uklart. — *Som navn på en dværg, Vsp 12, Pul IV ii 4*: — *på Odin, Gri 46, Pul IV jj 7*: — *for skib, Pul IV z 4*. — *Jfr á-, hug-, of-, ó-*.

þél, (*n*), *synes at betyde s. s. þeli, ɔ: frossen jord, eller det frosne lag øverst under grønsværet, brugt om det kolde hav, hoggva út stórt þél fyr stáli, hugge huller i den store, kolde havflade, Eg Lv 23*)

Þelamörk, *f, Telemarken (þela gen. pl. af Þilir), Gautr II a 2*.

þella, *f, fyrr, fyrrestamme, i kenninger for kvinde, gullbaugs þ. Þhred 9, þ. arm-linns Bbreiðv 1, auðar þ. Korm Lv 8, golls þ. Korm 51, handar skers þ. Korm Lv 50, ogllis stéttar elds þ. Leiknir, hellis Gauta glóradðar þ. Rv 7, mellings boða þ. Gd 15, Áta jarðar ells þ. EGills 1, 17, goðvefs þ. Loð II 2, Vitn 9, mjaðar þ. Jóms 4. Som „halvkenning“, Vigl 11, jfr Pul IV yy 3*. — *Jfr fægi-, geymi-, hør-*.

þelli, *n, fyrr (egl kollektivt udtryk), skib, svifr þ. (dativ) Ht 20*.

þembiprjotr, *m, måske snarest 'opsvulmet, hoven, trodsig person'*, binda knút þ-i þeim es sitr heima Sigm 2.

þengill, *m, konge, fyrste, Pul IV hh 2 (jfr SnE I 516), Rdr 1, Vell 33, Hfr 3, 25, Sigv 1, 6, 2, 6, 11, 6, Rst 5, ESk 6, 11, Hhund I 22, Grip 25, Akv 33 o. s. v., þjóðar þ. Grip 41, þ. himna, gud, Arn 2, 18, þ. skýja, d. s., Has 12, Líkn 43, manna þ. enn meinsvani, Njord, Gri 16, þ-s sonr TorfE 3; þ. Englands Gunnlað. — Som mandnavn, Hallst. — Jfr her-, stól-, yfir-*.

þenja, *f, økse, Pul IV m*.

Þeóipista, *f, Placitus' hustru, Pl 6*.

Þeóipistús, *f, andet navn på Placitus, Pl 6*.

þerfilliga, *adv, ydmygt, Mv III 26*.

þerfilligr, *adj, gavnlig, fordelagtig, ráðelig*, esa mér í þys þ-t at hverfa Grett 2, 7.

þermlask, (-aðisk), *miste, savne*, láta þjóf þ. fóta ok handa Sigv 12, 5, þ. auðgrar jarðar Merl II 61 (*her skr. þreml-*).

þerna, *f, tærne (fuglen), Pul IV xx 4*. — *Jfr spá-*.

1. þerra, *f, 'tørreredskab', håndklæde, Hávm 4*.

2. þerra, (-rða, -rðr), *törre, aftörre*, þ. augu Griss, þ. lokka Hjálmp III 2, þ. of brö Hfr Lv 27, þ. of hyrnu Harkv 4; þ. Gram á grasi, *aftörre G. i græsset, Fáfn 25*, á þer munu þau þ. þat, *det vil du selv komme til at bøde for, Lok 4*, þ. af mér (*ɔ: sveita*) á mottulskauti Korm Lv 51; kemba ok þ., *om ligbehandling, Sigdr 34*.

þessi, þessi, þetta, *pron. demonstr. (jfr sjá; om bøjningen se Skjspr s. 78—79; former som þvísá, þeima hører egl til et sási, hvoraf dat. þeimsi findes Karlevi: i þeimsi haugi), denne, pegende på noget der er eller ligesom er (tænkes) nærværende, eller som er omtalt, þessi mækir Skí 23, 25, þ. bragr ESk 6, 70, þ-ar visur Sigv 3, 1, í veröld þ. Mark 1, 2, til þessar gongu Eg Lv 35, ept þenna dreyra drykk Fáfn 27, þ. røða Hyndl 45, þ. höll Lok 6, augu þ. Sigv 3, 15, þriu misseri þ., disse — sidste — tre halvår, Þjóða 3, 18, þ. en hnæfilligu orð Hárb 43; ringe-agiende, um Jesúm þenna, denne sá-kaldte J., Lil 43; féi þvísá GSúrs 24, frá þvísá Eyv Lv 11, jfr Sigv 13, 7, 15, Has 32, Pét 27, Leid 44, Grettis 4, mann þanna (vistnok sáledes) HolmgB 3, nema sæ þanna Þjóða 4, 8 (*her kunde dog þenna være det rigtige*); þeima i dativ findes flere gange, i þeima heimi ESk 6, 2, jfr 57, Steinn 3, 1; VGI 4, Eg Lv 21, Anon (XIII) B 47, i pl. Korm Lv 47; þessur vitni Gd þ 45 (*hvis denne form er oprindelig*). — *Alene, uden subst., nema vilir þenna Guðr II 30, þás þessa (ɔ: sól) hefr fenrir farit Vaþr 46, en þessi (ɔ: engill) hlýðir Lil 24, fullrætt es of þetta Akv 43, í þessi (ɔ: fqr) Korm Lv 50*.*

þeygi, (*egl. for þau-gi, og som sådant pl til þatki, s. d.*), *adv, 1) 'ikke det', dog ikke, Hávm 118, Skí 4, Guðr I 2, Am 51, TorfE 3, 4, Eg Lv 37, GSúrs 17, Bbreiðv 4, Hfr Lv 25, Bjark 6, Háv 7, Drv (XI) 5, ESk 13, 4, Mv II 24*. — 2) *oftere fár ordet blot nægtende betydning, þ. es sem Hárb 6, þ. mun ör fqr aumlig vesa Sigsk 69, en þ. mér HolmgB 12, Sigv 2, 6, Mhkv 29 — med at heldr, þ. at heldr, ikke mere for det, Hávm 96; at þ. Sigsk 41, kan ikke være rigtigt, der må vist læses þvigi*.

þeyja, (-aði eller -ði?), *tø, blive tøvejr, nærgi es þeyr af þeiri Svarfd 10, ek frá hungur varga þ., optø, blive til intet (ved at de mættedes), Ott 2, 6*.

þeylåd, *n, 'tøvinds land', himmel, þ-s konungr, gud, Has 15*.

þeyr, *m, (-s og -jar), tø, tøvejr, tøvind, ogsá vind i alm., þeyja borg, himmel, Mgr 44. — I kenninger for kamp: Heðins þ. ÞStö I, Gondlar þ. ÞKolb 2, Gondlar þeys el Rst 11, þ. hjörva Ód 26, þeyjar*

hjørva *Hl 37 a*, þ. þykra randa *Ófeigr 3*, þ. hlifar *Od 12*, þ. þrva *Snjólf 2* (v. l.). *Jfr* þen-, flein-, geir-, hjór-, horn-, hvarm-, sef-, víg-.

þeyrann, n, 'tø-, vind-, hus', himlen, þengill þ-s *Mdr 2*.

þeysa, (-ta, -tr), sætte i stærk bevægelse, þ. flota *Hál 13*, *ESk 9, 4*, *Sturl 4, 41*; — med acc., fare henover, þ. vörru, over havet, *Harkv 17*, þ. helfing sinn, sin halvdal af vejen, *Þjóða 4, 24*; medium, fare rasende af sted, ó þeystisk of bekkí *Am 26*.

þéa, (-aða, -aðr, yngre þjá, þjáða, þjáðr), egl 'göre til træ' (af þér), pine, plage, mörð es þjóð of þéuð *Hák 21*, stríð þ. drótt *Leið 10*, eggja spor þ. e-n *Orv IV 4*, mart es þat es þörf þéar, tvinger en til, *Reg 10*.

þél, f, fil, þ. (datív) harðari *Arn 3, 14*; i kenningar for sværd, þ. grafnínga, 'skjoldenes fil', *Arn 1, 1*, rekninga þ. *Bjarni 2*. *Jfr* fetil-, hlym-.

þéttr, adj, 1) tæt, tyk, þ. þyrnir *Pét 6*. — 2) vigtig, redelig, þétt fingum svör *Sigv 3, 20*. — 3) þ-an, adverbíelt, uafbrúdt, þótt austanvindr leiki þ-an *Gunnl Lv 6*. — *Jfr* all-.

þiðna, (-aða, -aðr), smælte, tø, þ-i sorgir of þrungit hjarta *Ghv 20*.

þiðurr, m, tíur, *Þul IV xx 4*. — *Jfr* bekk-, þen-, val-.

þiggja, (þá, þeginn), modtage, fá, bekomme, þ. sverð *Hyndl 2*, *Hfr Lv 5*, þák þíkkleif *Haustl 13*, þ. far *Reg 18*, þ. goll *Sigsk 49*, þ. baug *Ski 22*, þ. auð (af e-m) *Mark 1, 7*, 30, *Jfr Bragi 2, 3*, þ. gerðar *Steinn 3, 16*, þ. alla sælu *Rst 33*, þ. fóstr *Rst 2*, þ. alað jóðs *Yt 15*, þigg at ósum *ól Hák 16*, þ. lögð *Anon (X) III C 2*, þ. heimboð *Háv 14*, absolut, þigg hér, om gæstfrihed, *Grip 5*, lýðir þögu lög af þeim nofnum *Sigv 11, 5*; þ. rögð *Grip 26*, *Háv 9*, þ. eiða e-s *Eg Lv 16*, þ. líf, fjór *Am 63*, jóms *43*, þ. hjalma klett *Eg Lv 25*, þ. fé við fjörvi e-s, modtage penge for at slá en íhjæl, *Sigv 13, 18*; at eigi væri þ. þegit, at det at modtage (i: det modtagne) ikke var som modtaget (der burde gengældes), *Háv 39*; — ek þóttumk hafa þegit hvert land, syntas at have fætt hele verden, *Porm 2, 15*; veizt ef þiggjum þann lögveili, om vi kan fá, *Hym 6*, Óláfr þiggir alt, kan fá alt, *ESk 6, 18*, 21, hverr maðr þá þat at hringskata, kunde fá det hos, *Sturl 4, 34*, þ. hórð dæmi, modtage hårde domme, medfart, *Hhund II 3*; þ. plágur *Gd 42*; gerðit hlut þ. *Am 96*, du modtog (gerðit má være at opfatte som 2. person) ikke nogen andel (i det tilstedeværende gods), brød dig intet derom; — svá þá Guðrún sinna harma *Guðr III 11*, kan ikke være rigtigt, hvis þá er oprindeligt, má et ord som hefnið være underforstået eller udeladt; — es véttr engi vildi þ. *Helr 7* (*FJs udg*), kan umulig være rigtigt; þ. er vel fejl for týja

eller lign. — Part. þiggjandi, modtager, erobrer, þ. byrjar viggjar *Hfr 1, 3*.

þiklingr, m, 'tykling', tyk, svær person, om en jætte, *Húsdr 3* (vokalen er rimbestemt).

þilblakkr, m, 'løftings-hest', skib (af þil = þilja), *Sigv 2, 12*.

þilja, f, 1) bræt, som rorkarlen sidder på, þ-u brá hann við þeirri þilu *Heil 22*; bræt, þ. Hrungnis ilja, skjold, *Ht 30*. — 2) i pl., løfting (i et skib), *Þul IV z 9*, himinglæva strýkr hývar þ-ur *Ht 22*, valr lá á þ-um *Sigv 7, 2*, herr fell á þ-ur *Arn 5, 7*, *Jfr Rv 26*, þröng á þ-um *Anon (X) II B 9*; — i kenning for kvinde: þ. vága hýrjar *SnE II 230*. — *Jfr* hjór-, sess-.

þind, f, mellemgulv, salr þ-ar, brýst, *Anon (XII) C 36*.

þing, n, 1) ting, retsting, retsforsamling, á þvi þ-i *Sigrdr 12*, *Jfr 24*, *Sigsk 27*, á (þessu) þ-i *Lil 72*, *GSúrs 12*, *Porm 2, 7*, af þ-i *Hrafn 3*, koma at þ-i *Háv 25*, *Jfr 61*, gáa þ-s né þjóðans máls *Háv 114*, (*Odin kaldtes*) Þrór þ-um at *Gri 49*, snarr til þ-a *Arn 5, 9*, eiga þ. við e-n *Þjóða 4, 24*, þjóða þ. út *Arn 3, 2*, biða þ-s *Sigv 9, 1*. — 2) forsamling i alm., þ. goða *Hym 39*, at þ-i *Haustl 10*, *Vsp 48*, *Pry 14*, *Bdr 1*, engla þ. *Nikdr 1*. — 3) om kamp, þat þ. *Sigv 1, 11*; tírar þ., berömmelsens ting, der må vel her sigtes til kamp, eller måske blot samvær med fyrsten (førende til ry), *Arn 2, 5*, *Jfr* þ. dróttins, samværet med, *Sigv 11, 16*. — 4) elskovsmøde, þjóða til þ-s jöfri *Yt 32*, nenna e-m á þ-i *Ski 38*, una gáti þ-s *Ólsv 5*, ganga e-m at þ-i *Frþ I 12*. — 5) ting, genstand, stór þ. ofan fóru, om byttet, *Ótt 2, 11*, mank meiri min þ. *Ótt 4, 1*, eybaugs þ., anker, *Anon (XI) Lv 6*. — I kenningar for kamp: þ. Þröttar *Ótt 2, 15*, þ. Fjölfnir *Hást 3*, Þolwerks þ. *EGils 3, 3*, Gøndlar þ. *Hskv 2, 7*, þ. malm-Gnáar *Kveld*, þ. randar *Freyju Hl 37 a*; vápna þ. *Eg Lv 11*, sverða þ. *Tindr 1, 2*, hrings þ. *Hókr 8*, Íslðr *9*, hringa þ. *Íslðr 18*, þ. hjörva *Porm 2, 22*, hjörlautar hýrjar þ. *Vell 31*, þ. sóknar frans *Pl 45*, þ. geira *HolmgB 2*, þ. darra *HSn 2, 2*, þ. odda *Sigv 1, 2*, *Pl 48*; þ. borða *Giz sv 2*, þ. hjaldrs Þrúðar vangs *Þmáhl 7*; — þ-a kennir, konge som leder af ting, *Sigv 3, 21*, þröngvir þ-s *Ht 41*. — *Jfr* al-, alm-, brak-, bryn-, draum-, egg-, flein-, gaman-, geigur-, geir-, gny-, Gula-, gunn-, hjór-, hús-, laun-, malm-, man-, mál-, nátt-, of-, ramm-, regin-, rög-, snar-, sverð-, vápn-, vár-, ör-.

þinga, (-aða, -at), holde ting, møde, við Ingibjörgu at þ., v. l., *Frþ I 12*; logi þ-aði Hringum nauðgan dóm, afsagde dom over, *Þjóða 3, 21*.

þingalmr, m, 'ting-ælm', fetilstinga þing, kamp, dens almr, kriger, *Nj 8*.

þingamaðr, m, 'ting-mand', en som hører til Danernes þinglið i England, *Ulfr, i pl. ÞKolb 3, 11*.

þingat, adv, derhen, = þangat, *Korm 1, 6*, *Sigv 1, 10*, 2, 8, 3, 3, 12, 24,

Þorm 1, 2, Arn 3, 13, Steinn 1, 2, Ód 9.

þing-Baldr, *m*, 'ting-Balder', Þróttar þing, *kamp, dens B., kriger, Rst 1.*

þingbirtingr, *m*, 'en på tinge glad mand', Yngva þing, *kamp, Yngva þ., munter kriger, Eg Lv 41.*

þingblíðr, *adj*, 'ting-blíð', blíð, venlig, *munter på tinge, Þróttar þ., munter i kamp, Pl 43.*

þingdjarfr, *adj*, 'ting-djærv', djærv *i sin tale på tinge, Þorm 2, 20, þ. bauga snyrtir ESk 6, 49, þ. konungr Merl II 60, þ. djörf þjóð Merl II 37.*

þingdrífr, *adj*, *som færdes på tinge, holder ting, fagna þ-u lífi e-s, glæde sig ved ens liv; når dette adj. tilføjes, synes der sigtet til kong Magnus' talrige møder med folket, Sigv 13, 31.*

þingeggjandi, *m*, 'ting-æggende, æggende til (at holde) ting', Þundar skýja (skjoldenes) þ., *som opfordrer til kamp, kriger, Ingj 1, 6.*

þingfrækn, *adj*, *tapper på tinge, Óthv 2, 8.*

þingharðr, *adj*, 'ting-kraftig', víg-þ., *kraftig i kamp, Eg Lv 9.*

þingheimr, *m*, (ting)forsamling, *Anon (XII) B 11.*

þinghlynr, *m*, 'ting-lön (træ)', Þróttar (Odins) þ., *kriger, Sturl 6, 11.*

þinglogi, *adj*, 'ting-svigtende', *som udebliver fra et ting, møde, varðat hrönnum höfn þ-a, skibsmandskabet udeblev ikke fra møde med bølgerne, Hhund I 29.*

þingmaðr, *m*, *ting-mand, mand som (pligtmæssig) møder på tinge, fri bonde, i pl Sigv 11, 12.*

þingmót, *n*, *ting-møde, þ. Heðins snótar, kamp, Sturl 1.*

þingmæltr, *adj*, *må vel betyde 'talende på tinge', men er urigtig v. l. for þing-ríkr, Kali.*

þingnórungar, *m. pl.*, 'ting-væsner', *brynflagða þing, kamp, dens nórungar (jfr nórungar), krigere, Gyð 3.*

þingríkr, *adj*, *mægtig på tinge, Kali, Svert 2.*

þingskil, *n. pl.*, *redegørelse på tinge, tale, Þjaza þ., guld, Bjark 6.*

þingsnjallr, *adj*, *veftalende på tinge, ESk 6, 66 (v. l.).*

þingsættir, *m*, 'ting-forliger', *urigtig v. l. ESkál Lv 1.*

þingveljandi, *m*, 'ting-bestemmer', *ting-afholder, hövding, Pl 49.*

þingviðr, *m*, 'ting-træ', þramskýs (skjoldets) þing, *kamp, dens 'træ', kriger, Sn St 4, 3.*

þing-Vöfuðr, *m*, *kun i forbindelsen þing Váfaðar þröngvir, = Váfaðar þing-þröngvir, som bringer trængsel tilveje på 'Odins ting', kriger, ESk 11, 5.*

þinig, *adv*, *derhen, Þar 9, Hhund I 22, Sigv 3, 13, ESk 6, 21; Grettis 13, Merl II 80 — herken, Hhund II 36. 50, Sigrðr 3, Sigv 13, 27, Þloft 2, 2, Hharð 4.*

þinull, *m*, *tov, snor, der går omkring*

nættet og holder det sammen, oddnets þ., skjoldets kant, ɔ: rønd, setja oddnets þ-ul við e-m = reisa rønd við e-m, stille sig til modstand mod, Anon (X) III B 1; — fjalla þ., 'fjæld-tov, -bånd', slange, synonym med Grettir, Grett 2, 3. — Jfr stírb-.

þinurr, *m*, *stræng, rem (= þinull), i prosa om buestrængen; som sværðnavn Þul IV 19, som trænavn Þul IV kk 3. — I vestfjordsk (Isl.) har f. eks. lóðarþinur holdt sig til nutiden. — Jfr mold-.*

Þistilbarði, *m*, *jætte (egl 'med skæg som tidsler'), Þul IV b 2.*

Þistill, *m*, *tidsel, þ. sás þrunginn vas i ofanverða önn Skí 31.*

Þiðr, *adj*, *egl. optøt, smættet, så 'bøje-lig', þ. þrömr, med hensyn til skibets lette lysten af roret, Hfr 3, 14.*

Þinligr, *adj*, 'lignende dig', *dig værdig, satt er at þetta né þ-t Nj 29.*

Þinn, *þin*, *þitt*, *ynge þinn, þitt (se Skj-spr s. 76), din, stilles både foran og efter subst., EgBer, Eyv Lv 11, Korm Lv 30, Arn 2, 1, Lok 30, Vafþr 11; GSúrs 29, Korm Lv 63, Lok 32, Grip 8 o. s. v.; — skyldak launa kögursveini þinum, dig din smådreng, Hárb 13.*

Þir, *m*, **1**) *træl, Þul IV j 10, jfr Kock, IF V, 154. — 2) fem-, som egennavn, Rþ 10. 11, er vel også det (hermed identiske) blandt kvenna heiti ökend opførte þirr, Þul IV yy 2. — Jfr leiði-.*

Þisl, *f*, *vognstang, skip þ-ar, vogn, ESk 13, 6. Jfr Bugge, Tidsskr. f. Phil. VI, 98 f. — Jfr sár-.*

1. Þjalfi, *m*, *Tjalve, Tors ledsager, Hárb 39, Þar 9. 10. 21.*

2. Þjalfi, *m*, *noget der omslutter og holder sammen, eyja þ., havet, Korm Lv 37, þangs þ., d. s., Hharð 11; i bægge tilfælde er lí rimbestemt.*

Þjalmi, *m*, *s. s. foregående, Manar þ., havet, ESk 12, 16; egl snare, Aarbb. 1889 s. 12. — Jfr hregg-.*

1. Þjarka, *f*, *strid, gerva þ-u Am 52.*

2. Þjarka, (-aða, -at), *strides, mundhugges, þ. eða þræta við e-n Hsv 49.*

Þjarma, (-aða, -at), *trykke, presse, þ. þér at þrjósti, behandle en legemlig hårdt, Bós 4.*

Þjazi, *m*, *jætte, broder til Gangr og Ide, Grí 11, Hárb 19 (dræbt af Tor), Lok 51, Hynðl 30, Haustl 1, Korm 1, 6, Þul IV b 1, gulli mælli Þ. sjalfir Mhkv 8, þingskil Þ-a, guld, Bjark 6. — Jfr Arkiv XXI, 137 f.*

Þjokkr, *adj*, *tyk, = þykk, þ. skógr Grani 1, þ-vir leggr Jóns 34.*

Þjokkva, (-aða?), *tætne, við skal þ. með hrisi, man skal tætna skoven med krat, Sigv 11, 2.*

Þjokkvaxinn, *adj*, *tyk-vokset, tyk af vækst, om en jætte, Húsd 3.*

Þjóbreiðr, *adj*, *med bred bag (þjó, ars-balle), om kong Inge i Sværrig, Anon (XII) B 1.*

1. Þjóð, *f*, *Ty i Jylland*, flýðu þeir á þ-u *Stúfr* 6.

2. Þjóð, *f*, *folk*, *d. v. s. et afsluttet heles, lands, os, befolkning, derefter ligesom 'folk' mere ubestemt, 'man' i alm., men det er ofte vanskeligt bestemt at skælnne mellem disse to betydninger*, 1) *folk, menneskehed*, *Yngva þ., Svearne, Yt 7*, þ. *Breta Merl II 35*, *soensk þ. Yt 20*, *jfr* öll þ. *Yt 28*, *húnsk þ. Guðr I 26*, *þursa þ. Skí 10*, *Fj 1*, *höfðu véltá þ. alla Hárb 37*, *fyr þ-a rök Hávm 145*, þ. *veit ef þrír ro Hávm 63*, þ. *spyrir all þaz þrír menn vitu Mhkv 3*, *þjóta tækr þ. með henni Merl I, 13; således i kenninger som þ-ar þengill Grip 41*, *þ-ar snytrir Vell 12*, *þ-ir i pl, englar ok þ-ir Lil 1*, *Jesús er lifgar þ-ir Lil 51*, *jfr Hókr 7*, *þ-ir með þ-um Lil 41*. — 2) *i alm., mænd, man, folk*, *hvargi es þ. heyrir Am 105*, öll þ. *St 12*, *mörg þ. Hák 21*, *Ht 90*, *koiminn es þyss i þessa þ., i disse mænd, GSúrs 7*, *aptr stókk þ., om et skibs besætning, Hókr 6*, *þ-ir hermargar Bjark 6*, *þat knóttu þ-ir fregna GDropl 4*, *jfr Hókr 7*, *þ-ir jofurs Vell 6*, *es þ-ir skulu i dóma fara Sigdr 12*, *írskar þ-ir, írske mænd, Gráf 2*, *kumrskar þ-ir Hfr 2, 9*, *rjóða blóði þ-um Gráf 7*, *rjóð ramrar þ-ar, om konger, Eyv Lv 9*, *skili þ-ir minn vilja Lil 98*, *þótt þ-ir kynni minni þakkir Þorm 1, 3*; *þat hefr þ. at minnum Jóns 20*, þ. *helt fast á lögum, her betyder dog þ. måske 'folket', Stgv 11, 4*, þ. *veit hann ESk 6, 7*, þ. *muna bíða þetra konung ESk 6, 14*, *kvæði kunn þ. = þjóðkunn, alminde- lig kennde, Ht 69*, þ. *uggði sér reiði Stgv 1, 1; i kenninger, for 'fremragende mand': þ-ar sessi Hfr 3, 2; — for guds, yngvi þ-ar Has 7; — þ-a sinni = þjóð, folk i alm., St 13*; þ. *mána stéttar, engle, helgener, Mgr 26*, *fjör þ., jætter, Þdr 11*. — 3) *skare*, *þrjár þ-ir Mggþrasis meija Vafþr 49*. — *Jfr* al-, goð-, Got-, nes-, ó-, sal-, sigr-, suðr-, ur-, ver-, yr.

Þjóðann, *m*, *konge, fyrste (af þjóð, ligesom dróttinn af drótt)*, *Þul IV hh 2*, *Herv V 5*, *þ-s barn Hávm 15*, *þ-s sonr Akv 21*, *þ-s synir Gautr II 22*, *þ-s mögr Hsv 143*, *þ-s kona Hávm 146*, *þ-s rekkrar Guðr I 19*, *gáa þings né þ-s máls (þ-s er sikkert her den rette læsemåde, urigtigt Arkiv I 22 f)*, *Hávm 114*, *þ-s lið Merl II 81*, *sækja þ-an, besøge kongen, 3: Skt Olafs skrin (ved rettelse), Þloft 3, 8*, *gotna þ. Akv 20*, *þ-s vinr Arbj 11*.

Þjóðgláðr, *adj*, *overmåde glad*, *Frp I 18*.

Þjóðgóðr, *adj*, *overmåde god, dygtig, om Högne, Am 65*.

Þjóðkonungr, *m*, *folke-konge, konge over et helt folk (tildels måske modsat sækonungr; jfr forklaringen SnE I 454)*, *Yt 30*, *Grip I (og oftere)*, *Sigsk 35*, *Akv 43*, *Hamð 4*, *Sigv 5, 6, 12, 14, 13, 10, 30*, *Þorm 2, 11*, *Þloft 3, 2*, *Arn 3, 2*, *ESk 1, 2, 6, 11 (ved tmesis adskilt)*, *Ív 46*, *Balti 2*, *Merl II 58*, *Ht 97*, *Sturl 7, 2*; *ferð þ-s*

Glðr 7, *reiði þ-s Stgv 2, 2*, þ. *élgrundar, gud, Ingv 2, 5*. — *Jfr* yfir-.

Þjóðkunnr, *adj*, *almindelig kendt, ntr.* *þ-t, þat mundi þá þ-t vesa Sigsk 37*.

Þjóðland, *n*, *'folke-land', land med en þjóð, helt folk (modsatning til mindre helheder som øer og lign.)*, *Ótt 2, 6*, *Rst 10*.

Þjóðleidr, *adj*, *meget léð, forhadit*, *Guðr I 24*.

Þjóðlygi, *f*, *folke-lögn, lögn som spre- des blandt hele folket*, *Arbj 1*. *Jfr* *Arkiv XIX, 117 f*.

Þjóðlög, *f*, *god indbydelse, þörf þerru ok þ-ar Hávm 4*.

Þjóðmarr, *m*, *sagnperson*, *Guðr III 3*.

Þjóðmærr, *adj*, *overmåde navnkundig, om Menglad, Fj 35*.

Þjóðnuma, *f*, *elvenavn (egl 'som sluger folk', der vil over den)*, *Gri 28*, *Þul IV v 5*.

Þjóðnýtr, *adj*, *overmåde nyttig*, *Esk 6, 49*, *ÞorgHöfl, Ív 36*.

Þjóðnær, *adv*, *overmåde nærved, tæt ved*, *Gautr II 1*.

Þjóðolfr, *m*, *skjalden Tjodolf Arnórson*, *SnH 2, 9*.

Þjóðrekr, *m*, *sagnkonge*, *Guðr III 2. 5*. *Jfr* *Þjórekr*.

Þjóðrörir, *m*, *dværg*, *es gól þ. dvergr fyr Dellings durum Hávm 160 (egl 'folke- rejseren?')*.

Þjóðskjöldungr, *m*, *hovedkonge (jfr þjóð- konungur)*, *Ótt 2, 19*.

Þjóðsterkr, *adj*, *meget stærk*, *þ-k stöng Ht 33*.

Þjóðtroð, *f*, *hovedvej*, *Glamma þ., havet, Leið 16; jfr hrafn*.

Þjóðvara, *f*, *en af Menglads tærner (hds -varta)*, *Fj 38*.

Þjóðvel, *adv*, *overmåde godt*, *skemta þinni þ. konu Bjhit 2, 4*.

Þjóðvitnir, *m*, *'hoved-uly', kan næppe være andet end Fenre; þ-is Gri 21*, *bör snarest henføres til flóð, hvorved elven, som flyder ud af ulvens gab, Vön, be- tegnes*.

Þjóðv, *f*, *hoved-ely (þat heita þ-ár, er svá eru stórar at flotrennar eru o. s. v., Landsl. VII 47)*, *Gróg 8*, *Korm Lv 18*, *Þdr 5*; *hræs þ-ár, blodströmme, Ht 7*.

Þjófr, *m*, *tyv, røver*, *at þ-ar né leiki Hávm 131*, *hrossa þ-ar Hárb 8 (máskve bedre som ét ord)*, þ. *féar Anon (XI) Lv 13*, *láta þ-i þermilask handa Stgv 12, 5*; *Mark 1, 8*, *Pl 13*, *Óð 16*, *om røve- ren þá korset, Has 22*, *víss þ. Gullásp 2*, *Þrúðar þ., jette(n Hrungrnir?)*, *Rdr 1*; *þ-a rýrir Stgv 3, 20*, *þ-s veltir Stgv 11, 13*. — *Jfr* *Al-, angr-, Ey-, Frið-, Geir-, girði-, Hel-, Her-, Hross-, hús-, mein-, Val-, verk-, vin-*.

Þjóknappar, *m. pl*, *arsballer*, *Anon (XIII) B 12*.

Þjólarnes, *n*, *ved Gudendæn (nes Þjólar)*, *Grani 2*.

Þjóna, (-aða, -at), *være tjæner (þjónn)*, *tjæne*, þ. *Kristi, tjæne, dyrke, K., Hfr Lv*

7, jfr *Lil* 37. 80; þ. dððum, lægga vind þá, *Líkn* 45; part. þ-andi, = þjónn, þ. hinna mildings, om *biskop Gudmund*, *E Gils* 3, 20; — med acc., hvat hverr þ-ar, hvad enhver udretter, *Gd* 4.

þjónan, f, tjæner, guðs þ., gudsdyrkelse, præstetjæneste, *SnE* II 240.

þjónari, m, tjæner (ungt ord), þ. dróttins, *biskop*, *Gd* 19.

þjónn, m, tjæner, *Pul* IV j 10, *Sigs* 67. 70, *Eg* Lv 5, *Lil* 87, *Has* 10, þ-n gerik þann at sveini *SnH* 2, 9, þ. aldar mildings, præst, *ESk* 6, 58. — þion *Háv* 5 er urigtigt. — Jfr mál-.

þjónosta, f, tjæneste, Ísól om det sidste sakramente, náa þ-u *Sól* 60.

þjónustumær, f, tjænestepige, *Gát* 1 (= þerna, tærne, fuglen).

þjórekr, m, isl. hövding (10. årh.), *Háv* 7 (= Þjóðrekr).

þjórhluotr, m, del, stykke, af en okse, þ-ir fjórir, alle 4 ben (af den stegte okse), *Haustr* 5.

þjórn, f, ø i Båhuslen (nær ved Oroust), sili þ-ar, havet, *ESk* 13, 12.

þjórr, m, okse, *Hym* 14. 19. — Jfr gauk-.

þjóst se þjóstr.

þjóstolfr, m, sagnperson, *Orv* IV þ 5.

þjóstr, m, vrede, voldsom bitterhed, grenjaði þ. i brjósti *Lil* 48, æ var þ. i brjósti *EGils* 1, 30, þ-i keyrðr *VGl* 5, þjóta af þ-i, om elven, *Am* 26, glæpa þ-i *Líkn* 30, ljúga þjóst, = af þ-i *Þdr* 17, þ-s þyrnir *Pét* 6. Som ntr. þjóst synes orðet at findes *Rv* 29, hvis ikke der her foreligger en fejl.

þjóta, (þaut, þotinn), tude, hyle, om ulvens lyd, heyra ulf þ. *Reg* 22, heyra varga þ. *Guðr* II 8, ulfr þaut of hrævi *P Sær* 3; — om elv, hav, (mækis) ó þaut *Hfl* 4, (ó) þyti *Am* 26, þýtr *Pund* *Gri* 21, fellihrynj fjalla þaut *Þdr* 6, sær þýtr *Þjóða* 1, 16, *Ht* 34, *Þfagr* 11, breki þaut *Ótt* 1, 5, ló þýtr stundum í logni *Mhkv* 13, jarðar men þýtr *Rv* 23, unnr (unda) þaut *Þmáhl* 6, (hrosta) brim (Allföður) þýtr *Arn* 5, 4, þýtr (Óðroris) alda við (galdra) fles *Vell* 5; — om vindbælge, kytjur þ. *Skall* 2, — om vindens tuden, þýtr ór björgum *Ragn* VI 2, nú mun þ. annan veg í björgum *Nj* (XII) 9, nú mun þ. í hverju bjargi *Háv* 9, nú kná (tér) þ. annan veg í björgum *Blakkr* 2, 2, *GDröpl* 1, *Anon* (XIII) B 17, þýtr í grjóti *Berg* 5, holkn þutu *Hym* 24; grind þýtr, knirker, *Sól* 39, þ-andi kvern *Herv* V 8; — om sár, (jót-uns hals) undir þ. *St* 3, — om ildn, (skjaldar) leygr þaut of sjot *Hskv* 2, 12; — blæse, þ. í horn *Hamð* 18, þ. í trumbu *Máni* 3; — róg þýtr at eyrum, hores tudende, *Gd* þ 31; — græde (jfr tude), *Anon* (XII) B 21, *Merl* I 13. 15.

þjótr, m, vind ('den tudende'), *Pul* IV oo 2.

þjóttá, f, Tjöttæn på Helgeland, *Pul* III 3, IV bbb 3, baldrekr þ-u, havet, *ESk* 13, 11. Med hensyn til bet. jfr

senere isl. þjóttá = 'kød, der er sejt og mager'.

1. þoka, f, tåge, *Merl* II 75, *Pul* IV oo 1, þ. drifr upp *Svarf* 10, þ-u dregr upp *Þjsk* 3; Gandvíkr þ-u land, om *Island*, *EValg*.

2. þoka, (-aða, -at), bevæge lidt eller sagte, med dativ, þ. tóflu, flytte en brik, *Vígl* 18; framn þ-i herr at snerru *Eviðs* 3, þ. framn í gny stála *Rv* 31, nú taka súlur í sundr þ., glide fra hinanden, *Hálfs* VII 3.

þokki, m, 1) mening, sind, skæðr þ., farlige, fjendtlige tanker, *Arn* 2, 7, áhyggju þ., bekymringer, *Pl* 38, þ-a hylr sá es þegir *Hsv* 123, hölða þ. *Hsv* 131. — 2) behag, þ. á e-m *Lil* 41. — 3) udseende, væsen, stórmennis þ. *Pl* 45. — 4) hjælm, *Pul* IV s 1. — Jfr ó-, reiði-.

1. þokkr, adj, erumka þ-t þjóða sinni *St* 18 er dog vist simpelt hen fejl for þekt, se þekkr.

2. þokkr, m, sind, sindelag (jfr þokki), standa í fóstum þokk, med urokkeligt sind (om fjendtligt sind), *St* 19; gen. sing. og pl. bruges forstærkende med komparativ, þ-s betr *Mhkv* 25, þ-s megnara (brekvirki) *Gautr* II 13; þ-a mun betri, betydelig bedre (her styres þ-a dog af mun, eller kommer þ-a her af þokki?), *Has* 13; således bruges også dat. pl. þ-um síðar, noget senere, *Nkt* 57, þ-um fleira *Nkt* 73.

þokumadr, m, 'tåge-mand', således — sveit þ-manna — kaldes de velhavende bønder i modsætning til den fattige munk (jfr prosaens þokumenn . . . er alla penninga sína neyta upp í ofáti ok of-drykkju), *SnE* II 228. Er ordet måske en oversættelse af nebulo?

þola, (-ða, -at), tåle, lide, døje, þ. ánaud *Skí* 24, þ. kvöl *Am* 65, þ. nauð *Refr* 4, 4, þ. vás *Sígv* 3, 1, þ. eggjar ok eld *Hskv* 1, þ. þenna leik, finde sig í, *Lil* 47, hlýr þolðu hrið *Sígv* 1, 5; þ. her, blive angrebet af hæer, *Gautr* II a 4; þ. fjorlausn, finde sig í at måtte købe sit liv, *Hyndl* 49; þ. þorf ítar síns, = þarnask féar síns, undlade at bruge sit eget gods, *Háv* 40; — absolut, þ. kyrr, forblive rolig, *Herv* III 12; meðan strönd þ-ir, holder ud, bliver ved med at bestá, *Ragn* XI 3.

þolinmóðr, adj, tålmodig, *Hsv* 14. 53.

þolinmæði, f, tålmodighed, *Gd* 68.

þolley, f, sagnø, *HHj* 25.

þollr, m, fyr, fyrretræ, træ í alm., at fornum þ-i *Haustr* 3, es und þ-i stendr, 3: Yggdrasilskasken, *Vsp* 20; om en hus-søjle, stukku átta af þ-i *Hym* 13. — I kenninger for mænd: golls þ-ar *Jór* 4, *Þorm* 1, 11, *Korm* Lv 55, þ. seims *Sígv* 5, 6. 12, 17, þ. seima *Þorm* 2, 6, *Sturl* 3, 2, lagar mána þ. *Eg* Lv 22, víðis glóða þ. *EGils* 3, 11; þ. oglis stéttar *Katr* 14, landa linna leygs þ. *Nj* 29, linnis blóða látrs þ. *Sígv* 13, 3; — gunnar þ-ar *Ótt* 2, 11, þ. odda hriðar *Þorm* 2, 13, þ. hringa háradðar

Ísldr 14, hringskúrar (ved rettelse) þ. *Has 43*, Þróttar þings þ. *Merl I 62*, þ. randar glaums *Ólhelg 5*; geirs þ. *Hl 28 b*; þ. hringis *Sígv 1, 11*, þ. fetils trola *Þjfsk Lv 2*, þ. þremja svells *Obreið 2*, þ. atgeirs *Ísldr 9*, þ. malma *Sturl 3, 8*, þ. heinflets *Sígv 3, 6*; hjalms þ. *HolmgB 1*, ÞorgHöll, ÞKolb *Lv 11*; þ. skjalda *Ht 30*, þ. Skögulborða *Sígm 1* (ved rettelse); þ. geima skævaðar *Hfr 3, 5*, þ. hlunnjós *Þorm 2, 4*, þ. humra nausts hreina *Gmlkan 1, 2*. — *Jfr alm-, ask-, blakk-, el-, flein-, fleygi-, fúr-, gny-, hirði-, hjalm-, hneigi-, hring-, seim-, sigr-, styr-, vigg-, yppi-*

þopta, *f*, tofte, *rorbænk*, *Þul IV z 9*, apr stökk þjóð of þ-ur *Hókr 6*, stíga þ-um, fra *rorbænk til rorbænk, skridtvis, Bergb 7*; þ-u marr, *skib, HolmgB 9*; — þ-u órr, *söfarer* (þ. her som pars pro toto), *Kolb 2, 3*. — *I kvindekningar: jfr Þul IV yy 2*, auðar þ. *Anon (XI) Lv 3*, þollhláðs þ. *Vígl 13*, þ. goðvefjar *Mberf 5*, þorna þ. *Harð 1*.

þopti, *m*, egl 'rorbænk-fælle', kammerat, *Þul IV j 6*; skjöldunga þ., *konge, Ott 2, 13*. — *Jfr alda-*

þora, (-ða, -at), turde, driste sig, vove, med infinitiv, þ. vega *Hhund II 4*, Þmáhl *1*, þ. sækja *Esk 6, 44*, þ. bera *Arbj 6*, þ. skriða *Hfr Lv 16*, þ. eld at riða *Brot (Fjs udg) 1*, þ. varða *Arn 2, 12*, þ. biðja *Bry 29*, þ. granda *Eskál 1*; med acc., þ. ekki, vove intet, *Lok 58*; absolut, þ. fyr e-m *Has 14*.

þorinn, *m*, dværg, *Þul IV ii 4* (egl vel adj þorinn 'dristig'). — *Jfr dolg-, folk-, geir-, gunn-, hjaldr-, ógn-, regn-, sókn-, Sváfr-, vé-*

þorn, *m*, 1) torn, stinga þ-i, stikke med torn (for at dysse i søvn, svefnþorn), *Fáfn 43*. — *I kenningar, for sværd: sára þ. Hróm 1*, skjaldar rógs þ. *ÞKolb Lv 7*, slíðra þ. *Krm 17*. — for mand, kriger: (altsá þ. = 'træ'), auðar þ. *Arn 3, 17*, hjalma þ-ar *Ód 11*, valgaltar þ-ar *Gráf 6*, þ. Þundar gráps *Bjhit 2, 18*. — 2) spænde (nál i kappespænde, brugt både af mænd og kvinder), þ-a þ., mand, *Eg Lv 16*, þ-a Þundr *EGúls 3, 6*; þ-s Þrúðr *Bjhit 2, 12*, þ-a fægi-Þrúðr *Þorm 2, 2*, þ-s þoll *EGúls 1, 29*, þ-a þopta *Harð 1*, þ-a spong *Hrafn 3*. — 3) jættenavn, þ-s niðjar, iætter, *Þar 2*, snerrilblóð þ-s svíra, elvens brusende vand (med hensyn til 'Ymers blóð'), *Þar 7*. — *Jfr bif-, bryn-, þol-, hag-, il-, róg-*

þorna, (-aða, -aðr), törres, láta brj þ. *Grani 1*, horn þ-ar *Ht 24*; visne, hentörres, þ-ar heimr ok hrornar *Anon (XIII) B 33*.

þorn-Bil, *f*, 'torn-Bil', kvinde (þorn ved rettelse), *Ragn VI 2*.

þorn-Grund, *f*, 'torn-jord', kvinde, *Vígl 6*.

þornrann, *n*, 'jætte-hus', klippehule, *Þar 13*.

þornreið, *f*, 'torn-, j: spænde-bærerske', kvinde, *GSúrs 17*.

þornsteigr, *m*, 'torn-, j: spænde-, land', kappe, skorða þ-ar *Bjhit 2, 8*.

þorp, *n*, 1) landsby, í þ-i *Pl 23*; þrætu þ., mund, *Þjóða 4, 14*; *Pl 29, 49, Mey 42, — 2) höj, bestående af sten (stengrund)*, hrornar þoll súst stendr þ-i á *Hávm 50*, om en gravhøj, þá varðk þessa þ-s ráðandi *Ragn XI 1*. — 3) skare, *Þul IV j 5*. — *I Vafpr 49* horer þ. vistnok til Møgþrasir, der er symbolsk betegnelse for 'menneske', M-is þorp, 'menneskets (lands)by', den beboede jord. — *Jfr geir-*

Þorskafjórðr, *m*, i det vestlige Island, Þ-ar þing *Anon (X) I B 5*.

þorskr, *m*, torsk, *Þul IV x 4*; heiðar þ., slange, *Harð 14* (*jfr miskunn*).

þorstalaus, *adj*, uden tørst, som ikke tørster, *Heiðr 3*.

þorsti, *m*, tørst, *Merl II 81*, sætr þ. *Heiðv 8*.

þó, *konj*, 1) dog, alligevel, þó ek enn lifi *Steinarr 1*, þó hon enn lifir *Vsp 21*, þó þær með jötnum alask *Vafpr 49*, þó séumk meir of *Munin Grí 20*, þó ek hitt óumk *Skí 16*, vörum þó verðir gagns *Hák 12*, þó munk telja *St 5*, drekka þó at hófi mjóð *Hávm 19*, þóru þó heilan *Hym 29*, en þó vita far *Fj 43*, ok þó ýmissir, og dog til forskellige tider (og dog ikke alle på éngang), *Sígsk 42*; eitt lýti ok þó lítit *Korm Lv 5*, forngorr ok þó lítill *Steinþ*, ef þó skulum berjask, *Sígv 11, 9*. — 2) i denne sidste sætning strjfer þó betydningen 'tilvisse', eller er af en bekræftende betydning (uden at være reserverende i egenlig mening), undertiden ligger deri et anstrøg af forbauselse, þó hins getk *Skí 24*, þó hafðak ætlat *Skí 37*; ek vissa þó ótta *Sígv 11, 7*, þó létk gjalla *Þorm 2, 8*, þar fellu þó þollar *Eg Lv 22*, hvast gengum þó *Sígv 3, 3*, þó skalt liggja *Korm Lv 60*; især er dette tilføjet, når et adj. står derved eller i nærheden, þó hagligar þykkja konur *HHj 1*, þó telk sløgjan *Hhund II 12*, þó kveðk nøkkvi nornir valda *Hhund II 26*, þó mun á beinum brinna færi eyrir *Sígsk 52*, feginn lézk þó *Atli Am 63*, þó sé þér góð *Hávm 162*. — 3) i det mindste, al þú þó dóttur *Reg 11*, eða ok þó *Sígv 10, 2*. — 4) i modsat fald, eða þó sveltli *Sígsk 6*, dog måske, eða þó kvikvan *Hfr 3, 20*. — 5) udtrykket kan være kort, og der må ligesom udfyldes noget, þó reið ein fyrir (der var 3 gange 9 — „og de var statelige“, dog var hun, der red i spidsen, den ypperste) *HHj 28*; desuden, skjöld ok þó brynju *Þjóða 1, 23*; — þó at hvöru, alligevel, *GSúrs 20, Esk 6, 32*. — 6) þó kan gentages ved þótt, *Bry 4, Auðun 1*; ligesom det kan gentage et foranstående þótt, *Hávm 36*; efter þó kan at findes, *f. eks. Am 63*; men i reglen er þó trukket sammen med at til þótt, uagtet, endskönt, i reglen eller altid med følgende konjunktiv, þótt honum geirar geli *Hávm 16*. þótt værak hernum-

inn *Fáfn* 8, þ. etti *Rdr* 9, þ. þjóð annat segði *St* 12. — 7) *selv om*, þ. í folk komi *Háv*m 158, þ. vér kvön eigim *Völ* 33, þ. skylim nú eða í gær deyja *Hamð* 30, þ. væri sonr hennar, *selv om*, om han havde været, *Sigv* 9, 2; *selv om kun*, þ. tvær geitr eigi *Háv*m 36. — 8) *nár*, þ. til kynnis komi *Háv*m 30, þ. oss lítir *Hhund II* 41, þ. á brautu mæti *Háv*m 89, þ. fœður missi *Reg* 10, *jfr Sigdr* 28. 29. — 9) *af*, þ. sér vers fái *Lok* 33, þ. lúðr þrumi *H hund II* 4, þ. þeir of hann fár lesi *Háv*m 24, *jfr* 27, hvat er mik at því þ., o. s. v., *Grip* 28, þ. værak fyrr í víkingu *Helr* 3, né hoggva því . . þótt, *af den grund*, *af*, *Grott* 6. — 10) *om ikke måske*, þ. hann með grómum glami *Háv*m 31.

þóf, *n*, egl. 'valkning', langvarig behandling (af noget, som man er ked af), þ. gengr langt ör höfi *Nj* 19.

þóknan, *f*, behag, velbehag, rödd guðs þ. þýddu *Pét* 20.

Þóra, *f*, sagn-dronning, *T. Hakons datter*, *Guðr II* 14; — Þ. drengjamoðir *Hyndl* 18; — *Ragnars første hustru*, *Krm* 1; — *Harald hárdrádes hustru*, *SnH* 2, 10; — *datter af Magnús barfod*, *Nkt* 74.

Þóralfr, *m*, *Skolms sön*, *Ísldr* 13; — *sagnperson*, *Qrv IV* þ 5.

Þórarinn, *m*, rammi, *islænder* (10. árh.), *HolmgB* 10. — Þ. kappi, *islænder* (10. árh.), *Ísldr* 26.

Þórberg, *m*, *Arnes sön* (11. árh.), Þ-s hlýri, *Kálv*, *BjH* 7.

Þórbjörg, *f*, den digre (11. árh.), *Grett* 1, 6 — *Gammel kone* (13. árh.), *Osvinf.*

Þórbjörn, *m*, Þ. oxnamegin (10.—11. árh.) *Ísldr* 17, — Þ. svartí, *skjald* (12. árh.), *Oddi* 4, Þ-ar ætt, í *Isaffjorden*, *Háv* 7.

Þórbrandr, *m*, *islænder* (10.—11. árh.), *Þorm* 1, 2.

Þórðr, *m*, *Tord Fólason* (11. árh.), *Sigv* 12, 7. — *T. Kolbeinsson*, *skjald*, *Bjhít* 2, 6; — *en grónlænder* (11. árh.), *Þorm* 2, 13. — *Jfr Þórrøðr*.

Þórfinnr, *m*, *nórðmand* (11. árh.) *Grett* 1, 1; *Torfin jarl på Orknøerne*, *Arn* 5, 23, *BjH* 8.

Þórgarðr, *m*, mandligt væsen, *Þjsk* *Lv* 6.

Þórgeirr, *m*, *T. Hávarsson*, *Þorm* 1, 7.

Þórgisl, *m*, *isl. hövding* (12. árh.), *Anon* (XII) B 5; — *islænder* (14. árh.), *EGils* 3, 6.

Þórgríma, *f*, *islænderinde* (10. árh.), *Harð* 13.

Þórgrímr, *m*, Þ. trolli, *grónländsk hövding* (11. árh.), *Þorm* 2, 13.

Þórhaddr, *m*, *islænder* (10. árh.), *Ísldr* 23.

Þórir, *m*, *Nórðmand*, (10. árh.), *Arbj* 15, — *Tore jarl den tavse*, *TorfE* 1, — *Tore hund* (11. árh.), *Sigv* 12, 16, — *Tore på Steig* (11. árh.), *Bkrepp* 2; — *et par islændere*, *Þorm* 1, 8, *Tjörvi*. — *T. jærnskjold*, *Hyndl* 22.

Þórketill, *Þórkell*, *m*, *isl. bonde* (10.

árh.), *Korm Lv* 35. 65. — *Torkil d. høje*, *Ólhelg* 2, *Jóms* 9, — *T. Geitisson*, *Snorri*, *Ísldr* 5; — *T. nefja*, *Hfr* 3, 16; — *Þorm* 2, 13; — *T. dyrdil*, *Rst* 29; — *T. leira*, *Jóms* 14. 42; — *T. Súrsson* (10. árh.), *GSúrs* 21.

Þórláksmessa, *f*, *Skt. Torlaks dag* (23. december), *EGils* 2, 3.

Þórleifr, *m*, *T. spake* (9. árh.), *Haustl* 1. 13. 20; — *T. jarlsskjald*, *Svtjúg*, *Ísldr* 18; — *T. skuma* (10. árh.), *Jóms* 34.

Þórleikr, *m*, *T. Bollason* (11. árh.), *ÞorgHqll*.

Þórmóðr, *m*, *islænder* (12. árh.), *Anon* (XII) B 21.

Þóroddr, *m*, *T. skatkaupande* (10. árh.), *Bbreiðv* 3.

Þórolfr, *m*, *T. Kveldulfsson*, *Kveld*, *Eg Lv* 10, *Ísldr* 9.

Þórr, *m*, *guden Tor*, *Vsp* 26, *Gri* 4. 29, *Hárþ* 9. 18 o. s. v., *Hym* 23, *Lok* 58, *Pry* 9. 15. 17 o. s. v., *Hyndl* 4, *Rdr* 19 (dativ Þóri), *Korm* 1, 5, *Steinunn* 1, *Hfr Lv* 9, *Þdr* 2. 10. 21, *Þul IV d. e*; ofrúni Þ-s, *Loke*, *Haustl* 8, íangvina Þ-s, *alderdommen* (elli), *Kveld*, — Þ. smíðbelgja, *humoristisk kenning for en smed*, *Þjóða* 4, 14. *På to af de anførte steder synes en iostavelsesform* (Ponarr?) *at være krævet* (*Hym*, *Þdr* 2). — *Jfr* ása-, berg-, ving-

Þórrøðr, *m*, = Þórðr, stendr af stála lundi styrr Þ-i, om *Tord Kolbeinsson*, *Bjhít* 2, 15; — *islænder* (10. árh.), *HolmgB* 8; — *Sigvats fader*, *Sigv* 13, 21. *Jfr* *Arkiv V*, 140. — *Jfr* Þórðr.

Þórsnes, *n*, *Torsnæs* (pá *Sneffjælds-næs*), *GSúrs* 10; — Þ-ss þing *Obreið* 1. — *Sagnlokaltitet*, *Hhund* 1 40.

Þórsteinn, *m*, *islænder* (? 10. árh.), *Refr* 3, 1. — *T. Síðu-Hallsson*, *Ísldr* 23.

Þórvaldr, *m*, *Torvald vídförte*, *Anon* (X) 1 B 6.

Þórveig, *f*, *islænderinde* (10. árh.), *Korm Lv* 22 b.

Þótn, *n*, *Toten i Norge*, *Yt* 30.

þótti, *m*, *tykke*, *mening*, þungr þ., *vrede*, *Gd* 41.

þrafni, *m*, *stok*, *stav*, *byrjar* þ., *skib* (*jfr* *Beimi*), *Gráf* 12, *fetils* þ., *sværd* (*ved rettelse*), *Korm Lv* 27, *Hlakkar* þ., *d. s.* (*ligeledes*), *Korm Lv* 63.

þramma, (-aða, -at), *gå. vade*, *tungt*, þ. ó *Bergb* 4, þ. sára ó, *vade i blod*, *Drv* (XI) 2, *láta haf-Sleipni* þ. *framm* *Húdr* 11, þ. til hvílu *Hfr Lv* 16, *veit glamma gamm* þ. of *sik* *Eg Lv* 27.

þramský, *n*, 'skibskanis-sky', *skjold*, þ-s þingviðir, *krigere*, *SnSt* 4, 3.

þram-Valr, *m*, 'skibskanis-hest', *skib*, *Leið* 16.

þrasa, (-ta, -at), *fare voldsomt af sted*, *rase*, hvi þ-ir þú svá *Þórr Lok* 58.

þrasarr, *m*, *Odin* ('den fremstormende'), *Þul IV* jf 4.

þrasir, *m*, *dværg*, *Þul IV* ii 4; — *jætte*, *Þdr* 18. — *Jfr* *dolg*-, *Lif*-, *Mog*-, *gr*-.

þrasnes, *n*, í *Frankrig* eller pá *vejen derfra til Cypren*, *Oddi* 4.

brauka, (-aða, -at), *gá tungt og slæbende, om heste, bærende en tung byrde, SnE II 172, þ. á brim, om skib, Orv IX 6.*

braut, *f, anstrængelse, hård prøve (der kræver alle ens kræfter), fare, hljóta þ. af e-m Korm Lv 51, stofnask styrjar eini af þ. e-s GSúrs 2, sköpuð es e-m þ. Greittis 2, 6; neyta snekkju til þ-ar, til det yderste, så længe og så kraftigt som muligt, Þjóða 4, 23; gen. abs., þ-ar, af samme eller lignende betydning, til det yderste, kraftigt, Þjóða 1, 2; þ. þungra spjóta, kamp, Greittis 48.*

brautgóðr, *adj, god (til at hjælpe) i fare, om jomfru Maria, Mv II 2.*

þrá, *n, trods, fasthed, mikit þ. Ragn V 12; i þ., trodsigt, Hym 2.*

þrábarn, *n, kært barn (egl 'barn man længes efter'), þ. arnar, örn, Hl 32.*

þrádróttir, *m, trodsig, kraftig trækken, tovtækning(?) (hentyder mulig til en leg, jfr skinnróttir, skinnleikr), snarr þ-ar, kraftig til tovtækning, kraftig til modstand i alm., VGl 5.*

þrágírni, *f, 'trods-lyst', lyst til at trodse (af þrá), þ. vanr, om jætten, Hym 28.*

þrágiarn, *adj, trods-lysten, trodsig, Guðr II 44, þ. heimr Merl I 55 (af þrá).*

þrágjarnliga, *adv, betydningen 'trodsigt' passer ikke rigtig, derfor er det rimeligere, at þrá her er stammen i þró, længsel, alisá 'længsels-gærne', ivrigt og gærne, Guðr II 17; bedre vilde betydningen 'trodsigt' passe Guðr II 31, men også her er den anden opfattelse at foretrække.*

þrágörr, *adj, fuldkommen ved trods, trodsig (modstander), við þ-um (rettelse for her-) St 14.*

þráhvetjandi, *m, ivrig opægger, þ. sóknar fráns (sværdets) þings (kampens), kriger, Pl 45.*

Þráinn, *m, dværg, Vsp 12; — sagnperson, Orv IV 3 5.*

þrálífr, *adj, som ønsker liv, ɔ: at leve længe, Yf 15.*

þrályndi, *f, trods, trodsigt sind, ÞKolb I, 3.*

þrályndr, *adj, trodsig-sindet, trodsig, Steinn 3, 13, Fbr (XIV).*

þrámeidr, *m, 'længselsfuldt træ', auðar þ., 'træ der ønsker rigdom', mand, Hl 27 a.*

þrámóðnir, *m, person som i sit sind (móðr) længes, Þrúðar þ., Tor (som længes efter sin — røvede? — datter, Trud), Þdr 17.*

þrámæli, *n, trodsig tale, strid i alm., lifa mun eptir þeira þ., mindes vil deres strid, Am 105.*

Þrándheimr, *m, Trondhjem, Þloft 3, 2, ÁKet, Þ-s mynni, Trondhjemsfjordens munding, Rst 15.*

þrár, *adj, trodsig, kraftig i modstand, est heitinn þ. Ott 3, 3; ntr þrátt, ofte, hyppig, Hl 9 a, Ht 33, EGúls I, 9. —*

Som egennavn på en dværg, Pul IV ii 4, som v. 1. Vsp 12. — Jfr eljun-, gunn-.

þráreip, *n, 'længsels-reb', þruma á þ-um, befinde sig i en længsels-tilstand, Sól 77.*

þrási, *adj, ivrig, verða þ. á víg, blive ivrig efter kamp, Þham 1, 4.*

1. **þrefi**, *m, blandt sådsheiti, Pul IV ddd 2, ordet er identisk med no. treve, 'en trave, en hob af sammenlagte bundter, især en hob af skåret korn på ageren, indeholdende 24 neg' (Aasen).*

2. **þrefi**, *m, omtale, raunlitit kómsk opt á þ-a, bliver ofte genstand for omtale (snak), Mhkv 4; jfr vb. að þrefa 'at kives'.*

þrefiðonn, *f, Akv 11, betragtes i alm. som ét ord, i bet. 'gribende tand' (þrefhenført til stammen i þrifa), birnir blíta þ-um; men þref er ellers ukendt.*

þreifa, (-aða, -at), *bevæge hænderne (for at føle sig for), þ-ask umb, famle omkring sig, søge med hænderne, Þry 1, þ. bragar fingrum at veigum rógs ræsis, føle med digtningens fingre på, undersøge kritisk, Eg Lv 15; þ. til e-s, gribe efter en, Vigl 21.*

þrekbráðr, *adj, hurtig ved sin kraft, Sturl 2, 1.*

þrekfæðandi, *m, en som nærer ens kraft, þ. þjóðar, gud, Has 54.*

þrekfiðlaðr, *adj, hvis kraft er udtømt, þ. jarl Jóms 33.*

þrekhvass, *adj, kraftig, ESk 6, 49.*

þrekítr, *adj, udmærket ved sin kraft, Þorm 1, 12 (adskilt ved thesis).*

þreklauss, *adj, kraftesløs, fej, Snjólf 4.*

þrekleyðr, *adj, lovprist for sin kraft, Rst 28.*

þreklundaðr, *adj, med kraftigt sind, mod, kraftig, Eg Lv 10.*

þreklyndr, *adj, s. s. foregående, ESk 6, 11.*

þrekmaðr, *m, kraftig mand, Pl 20, Rst 21.*

þrekmikill, *adj, kraftig, enn þrekmesti gœðir gunnskára ÞGúsl 11.*

þreknenninn, *adj, energisk ved sin kraft, Has 26.*

þrekprúðr, *adj, modig ved sin kraft, þ. yfirmaðr þjóðar, om Moses, Leid 19.*

þrekr, *m, iboende kraft, forbunden med udholdenhed, hófum engi þrek HolmgB 12, af þrek Þáis 1, 1, Arn 3, 14, þinn þ. fansk meir an þeira Ott 2, 17, bera sinn þrek við sóknir Sigv 7, 10, þu hefr vandán þik dýrum þrek Ott 2, 3, margr maðr býr of minna þrek Ott 2, 6, orka meira jöfnum þrek Arn 6, 17, orka þ-k Hskv 2, 13, þrek þrytr Ott 3, 9; görr þ-s Ott 1, 3, her kan þ. stá i den anførte bet., men det kan også betyde 'heltebedrift'; denne findes i drýgja þrek Hárb 48, vinna þrek TorfE 3, Þorm 1, 15, auka slíkan þrek Jóms 12.*

þrekrammr, *adj, kraftig, ESk 6, 71, Bergb 8.*

þreksamr, *adj, kraftig, Gautr II 1.*

þreksnjallr, adj, modig ved sin kraft, ÓTranon 2, þ. þengill skýja Líkn 43, þ-snjöll öld ESK 6, 66.

þreksterkr, adj, stærk ved sin kraft, Balti 2.

þrekstórr, adj, stor ved sin kraft, kraf-tig, Merl II 85.

þrekstrangr, adj, stærk ved sin kraft, ÓTranon 4.

þrekstærðr, adj, forøget ved kraft, me-get kraftig, Jöms 34, Sturl 5, 12.

þrekstærir, m, som udfører store be-drifter, ÞTref 5.

þrekvandr, adj, vænnet til kraftige bedrifter eller til at vise sin kraft, Grettis 3.

þrekvirki, n, kraftig handling, bedrift, Gautr II 13.

þremjar, f. pl, en del af sværdet, som ikke nærmere kan bestemmes, Pul IV 1 11. — I kenninger, for sværd: þ-ja hlunnr GSúrs 27, þ-ja vöndr Kveld (v. l.), þ-ja sveill Obreið 2, Þorm 2, 6, þ-ja lax Þhred 1, þ-ja linnr Epver 1, — for kamp: þ-ja þrymr Korm Lv 30, Þmáhl 4 (jfr þrymviðr), Rdr 10 (jfr þrymreginn), þ-ja gnýr (jfr gnyrpollr) Þorm 2, 8, þ-ja stormr Rst 21, — for kriger: þ-ja skyndir Kveld (v. l.), Rst 10. Ordet hører mulig sammen med þromr, se Falk, Waff 16.

þremlask se þermlask.

þrenni, n. pl, trende, tre, þ. fjór Ód 20.

þrenning, f, treenighed, gods þ. ESK 6, 1, Lül 37; Nikdr 1, Mey 3.

þrenninn, adj-talo, bestående af 3, þ-in hervig, tre kampe, Þjóða 1, 25.

þrennr, adj-talo, 1) tredobbelt, þ. sigr Gd 53, þ. konungr, gud, sst, þrenn grein Lül 1. 31, þ-ar bylgjur Gd 4, tvenn ok þrenn Arbí 15. — 2) ofte for grundtallet 'tre', Rst 10. 16, Krm 19, Merl II 78, Gd þ 20, Lül 23, Ingj 1, 5, Ht 69, HHj 28, Guðr II 24, þrysva þ-ar englastéttir Lül 6.

þreskøldr, m, tærskel, hjá þ-eldi Korm Lv 2.

þrettán, talo, tretten, Eg Lv 22. — Jfr þréttán.

þrettándi, talo, ordin, trettende, Hávm 158, Sigv 1, 13, Lül 36.

þreyja, (þráða, þráðr), længes efter, savne, rant at Óði ey þ-jandi Hyndl 47, þ-jandi meija Mv I 26, enn átta (vetr) allan þróðu Vøl 3, hvé of þ-k þriar (nætr) Skí 42; þ. at e-m, længes efter en, Ó Súrs 5, Ans 2; med acc, þ. (konu) of aldr Ólhelg 7.

þreyta, (-tta, -ttr), udføre noget som kræver anspændelse og kraft (þraut), þ. þrym þann SnSt 4, 4, þ.; abs., strides, Þfagr 10, þ. alt i gognum, strides af al kraft, vülle med kraft gennemføre en strid, Halli 4, undr es þreytt, et under er udført, skét, Tindr 1, 11. — Upsers., slippe op, mundit Þreendi þ. fyrr at skeytum Þjóða 1, 10.

þreytinn, adj, som har strabadser

at overvinde, dygtig i strabadser, G Svrt 6.

þreytir, m, trætter, udmatter (egl 'en som hårdt prøver'), hlenna þ., tyves undertrykker, fyrste, Arn 2, 17, þ. hranna drasils, dygtig søfarer, ESK 8, 1; — som udfører noget med kraft, bøðvar þ., kriger, Ótt 2, 17. — Jfr seim-

þréttán, talo, tretten, Þorm 1, 15. — Jfr þrettán.

þrévetr, adj, tre år gammel, Anon (XI) Lv 13, Egils (XII) 1, Gautr II 4.

þriði, ordenst., 1) tredje, Gri 6, Gróg 8, Bragi 2, 4, Lv 1, Yt 32, Eyv Lv 10, Korm Lv 29, ena þ-ju sjau, de tredje 'syv' (dage), den 3. række af syv dage, Guðr II 35, þ-ja sinni, sinn Ghv 14, Rst 21, Korm Lv 50, oddamaðr læsk opt enn þ. Mkv 10, við jarl enn þ-ja, som den tredje, Hfr 3, 3, af himni þ-ja Lil 40. — 2) som navn på Odin, Gri 46, Pul IV jj 5; frá þ-ja, fra Odins hjem, Þdr 2; — i kenninger, for sværd: þ-ja log Vell 29; — for skjold: þ-ja hauðr Hókr 7, — for kamp: þ-ja söku (jfr sóknmiðjungur) Þmáhl 5, — for jord: biðkvön þ-ja Hfr 1, 3.

þriðjungur, m, tredjedel, at þ-i, for, med, en tredjedel, Hamð 15, þ. Gotþjóðar Herv V 13.

Þriðna, f, norsk ø, Pul IV bbb 3.

þrif, n. pl, trivsel, fremgang (til det bedre, modenhed og udvikling), velfærd, þ. þegna Leið 33, þ. þjóðar Heilv 1, standa fyr þ-um Hsv 27, eilla til þ-a Hsv 145, magna þ. e-s ÁmArn 1, með þ-um Mv II 27, nfta þ-um, forhindre sin egen trivsel, Ív 14, þýðask þ. Leið 12, þ-a eggjandi, om den hellig ánd, Heilv 16.

þriða, (-aða, -aðr), gribe, tage fat, láti menn þat hönðum þ-at Anon XIII B 9.

þrifgæðir, m, en som forøger trivsel, þ. þjóðar, gud, Líkn 4.

þriðhóðigr, adj, stolt af (sin) trivsel, om jomfru Maria som Kristi moder, Mdr 7.

þriðhvass, adj, hurtig med hensyn til trivsel, urigtig v. l. til þrekhvass, ESK 6, 49.

þriðinn, adj, som har trivedes, udviklet sig, dygtig og køn, þriðinnust fljóða Hfjalmþ IV 1.

þriðligr, adj, s. s. foreg., þ-t sprund Mey 49; Mey 14.

þriðnuðr, (-aðr), m, trivsel, fremgang, lykke, Arn 2, 1, Pl 5, ESK 6, 3, Mey 14.

þriðreynir, m, enten 'en som prøver trivsel' eller 'moden prøver', Hlakkar þ., kriger, Eg Lv 5; man bör vist foretrække det første.

þriðskjótr, adj, hurtig med hensyn til at fremme (menneskehedens) trivsel, om gud, Has 12.

þriðvaldr, m, 'trivsel-volder', Kristus, Has 22.

Þriggi, m, skulde være navn på Odin (jfr Þriði), St 2, men ordet er vist forvansket af Frigg(jar).

prima, f. 1) torden, þ-u tjöld, *himmel, Has 41* (mulig bör dog her læses þrumu); 2) larm, brag, i kenningar for kamp: þ. stála ÞSær 3, Eg Lv 11 (v. l. þruma), þ. geira Óð 25, Merl II 4, þ. sverða Ísldr 6, hræsiks þ. ESk 6, 69, benstara minnis (blods) þ. EGils 1, 23. — 3) kamp, Pul IV k 2, Gldr 1 (v. l. þruma), Arn 5, 8, þ-u leygr, sværd, Has 39, þ-u seiðr, d. s., Þuridr, þ-u (ved rettelse) hagl, skudvæben, Tindr 1, 3, þ-u snerpir, kriger, Ht 9, standask marga þ-u Hfr 3, 7. — 4) valkyrje, Pul IV aaa 2. — Jfr egg-, eld-, hjalm-, malm-, væpn-, víg-.

primarr, m, sværd, Pul IV l 9 (af prima, Falk, Waff 64).

primir se þrömr.

primlundr, adj, krigersk-sindet (af prima, kapp, Vell 11).

primnr, talo, bestående af tre, = þrennr, tre, átta ok þ-um skeiðum, med 11 skibe, Rst 15.

þrisvar se þrysvar.

þrifa, (þreif, þrifinn), gribe (med händen), tage fat, þriðu þjóðgóðan Am 65, þ. á e-m, gribe fat i en (i fjenntlig hengigt), Lok 50. 51; — þ-ask, trives, have fremgang, gå kraftig for sig, ætt þreifsk Steinn 3, 12, hleyti þreifusk ÞKolb 3, 9, snilli jofurs þreifsk ESk 6, 26, sá mun þ. Hsv 55, óþokki þreifsk GSvert 10, mein þreifusk Arn 5, 21; sókn þreifsk Sigv 12, 7 (jfr 10, 5), styrr þreifsk Rst 22, rymr øxa þreifsk Gldr 7; boð þreifusk Þjóða 1, 11.

Þrigeitir, m, jætje, Pul IV b 2.

þrihófaðr, adj, med 3 hoveder, om en jætje, Ski 31.

þrimerkingr, m, ring der vejer 3 mark, er 3 mark værd, Gautr II 17.

þrír, þriar (yngre þrjár), þriú (yngre þrjú) (jfr SkjSpr 86), tre, þ. æsir Vsp 17, þjóð veit ef þ. ro Hávm 63, jfr Mhkv 3; Eg Ad 1, Lv 5, GDröpl 4, ÞorgHöll, Korm Lv 22 b, Haustl 1, þriar merkr HolmgB 1, þriar stefnur Þjóða 4, 3, í þrjá staði, í 3 dele, Merl I 5, í þrjú, í 3 stykker, EGils 1, 27, þrimr orðum senna skalattu Hávm 125; þrír tigr Am 54. þriggja tega manna Guðr III 5, þria tög Guðr III 5, Am 95, hundruð þrjá togu Anon (XII) B 5, þrimr hundruðum Vell 25; þrimr sinnum Arn 5, 11.

þriskipaðr, adj, tredobbelt besat, þ-at óndvegi, tredobbelt hósæde, om jomfru Maria, Mdr 1.

þritögr, (-tögr), talo-adj, bestående af trede, 30 ár gammel, Þorm 2, 16, Hálf IX 18, þritugs aldr Lil 37; med 30 rorbænke (rum), Þjóða 1, 2.

Þrívaldi, m, jætje (egi 'med tredobbelte kræfter'), Pul IV b 3, Vetrl (dræbt af Tor), sundrkljúfr niu hoiða þ-a, Tor, Bragi 2, 1.

þrjátigr, m, pl, trede, þ. saka Gd 51 (eller skal der læses þrir tigr?).

þrjóta, (þraut, þrotinn), holde op, svigte,

slippe op, upers. med acc., mara þraut óra, deres kræfter slap op, de udmattedes, HHj 5, þrýtra þann es verr hefr valt Mhkv 26, at rogn of þ-i Hyndl 42, at þar þ-i vinun óra HolmgB 8, þrek þrýtr Ótt 3, 9, þars aldri gnótt ok frið þ-i Has 65, harðan harm þrýtr ESk 13, 9, aura þraut Gyð 5, þat hann viðr es þ. mun flesta menn Arbj 20, vilja þraut at skilja Nj (XII) 8, eigi þraut ofvægjan gram bægja Arn 5, 13, oss mun þ. at brag Óð 26, (mik) né skal þ. at stóra óð Ht 31, sogn þrýtr Merl I 44, gipt þrýtr at Líkn 28; — **med dobbelt acc. e-n þrýtr** Rínar grjótt ESkál 2, 1. — **Part. þrotinn, om person, þ. elli, berøvet alderdommen, Ht 61, — om ting, hans líf vas þ-it, var, vilde have været, tilende, Rst 27, kvað þrotna eirar vön Steinn 1, 1.**

þrjótr, m, trodsig person (egl. 'som ikke gör sín pligt', af modvilje), sem þ. þrjóti myksleða Korm Lv 38, munat þ. konu njóta ÞKolb Lv 2; urðar þ., 'den trodsige i klippehulen', jætje, Þdr 5, taugar vegjóts þ., d. s., Þdr 18; Bjhit 2, 19 findes ordet som urigtig v. l. — Jfr jormun-, þembi-.

þrjózka, f, trods, trodsig modstand, þ-u mótt, kraftig trods, Gd 40, þ-u sterkr Gd 41. — Jfr megin-.

þropregn, n, Korm Lv 46, er uden tvivl fejl for Þrórs regn, Odins regn, kapp.

Þropt, m, Ódins navn, Pul IV jj 5 (sól. 748, der også har hropt, medens 757 har hropt, hvorved dette navn her findes to gange).

þroski, m, udvikling, modenhed, vunden hæder, bráskat bragnings þ. Arn 3, 7, yðarr þ. gengr óskum Sturl 7, 2, bíða þ-a Nkt 8, Ht 30, vinna ærinn þ-a, udføre udmærkede bedrifter, Refr 5, 1.

þroskr, adj, et sådant antages at foreligge Ski 38, enum þ-a i betydningen 'moden, fuldkraftig', men ordet er meget tvivlsomt også på grund af linjens form og ordets stilling (hovedstaven for langt tilbage); man fristes til at antage, at et ord er udfaldet efter þ-a som mikla eller fulla.

þrot, n, 1) ophør, e-m verðr þ. harðræðis, en ophører med at kunne udføre kraftige bedrifter, Þorm 1, 14. — 2) udmattelse, þ. vas sýnt ÞSær 2, 4. — Jfr vig-.

þroti, m, hovenhed, þ-a mædd EGils 1, 36.

þrotna, (-aða, -at), blive kraftesløs, komme til kort, es ek mega þ., hvori jeg kom til kort, Ragn X 2.

þrotsmaðr, m, mand som er bragt til intet at eje, Anon (XIII) B 11.

þro't Has 23 er uden tvivl fejl for þitt.

þróask, (-aðisk), slå rødder, trives, udvikle sig, niðkvísl hafði þróazk i Nóregi Yt 35; ekki þ. Sigv 13, 24, grand þ. Anon (XIII) B 37, metnaðr þ., opstår og vokser sig stærk, Hávm 79, far e-s þ. Hfl 18, hamingja þróaðisk hónum Gd 29; hildir

þ., *kampen bliver stærk, St 13, sör þ, sár bliver uddelt i mængde, Ht 4.*

Þróinn, m, dværgenavn, v. l. til Þráinn.

Þróndr, m, galt, Þul IV dd.

Þródr, m, 1) navn på Odin, Þ. Þingum at Gri 49; heraf skulde det kunne antages, at navnet — stående i forbindelse med þróa(sk) — betød 'som lader ting-sager få fremgang'; Þul IV jj 8, niðkvisl Þ-s, Ynglingeættens gren (i Norge), Yt 35 (jfr Arkiv XVIII, 195); drós Þ-s, jorden, hniga til Þ-s drósar Ísldr 17; Þ-s Þing (jfr Þingveljandi), kamp, Pl 49; Þ-s féll (jfr féllmiðlandi), spyd, Korm Lv 46. — 2) navn på en dværg, Vsp 12, Þul IV ii 4. — 3) galt, Þul IV dd. — 4) sværd, Þul IV l 3. — Jfr beiði-, dura-, sig-, æski-.

Þróttardjarfr, adj, dristig ved sin kraft, Helgól, Nj 12.

Þróttarhvass, adj, skarp, dygtig, ved sin kraft, ESK 6, 66.

Þróttarsnjallr, adj, modig ved sin kraft, Ragn IX 1.

Þróttarstrangr, adj, stærk ved sin kraft, Rst 33 (måske rettere i to ord).

Þróttarhódr, adj, kraftig ved sin udholdenhed, Eg Lv 18, Hfr 3, 23.

Þróttigr, adj, fuld af kraft, kraftig, Rdr 10.

Þróttir, m, (-ar), 1) kraft der især viser sig i sej udholdenhed, Þ-ar orð, ord der vidner om kraft og mod, Gráf 7, Hfr 3, 2, Jóms 41, heimsku Þ., dumdristighed, Háls IX 6, Þ-ar hugir Þdr 13, Þ-ar strangr Rst 33; — gen. Þ-ar abs. (jfr raunar og lign.), af kraft, þróask Þ-ar Yt 35; — Þ-ar steinn, hjærte, Þdr 10. 21. — 2) styrke, þverðu þeir þrótt sinn at þriðjungi Hamó 15. — 3) navn på Odin, seima Þ., mand, Leid 37, gunnranns (skjolds) glyggs þvergarða (skjoldenes) Þ., kriger, Sigv 12, 17; grímu Þ., d. s., GSúrs 8. — I kenningar, for kamp: Þ-ar byrr Gret 2, 5, Þ-ar Þing Ott 2, 15, Pl 43, Merl I 62, StBard 1, Rst 1 (jfr Þing-Baldr), Sturl 6, 11 (jfr Þing-hlymr), Þ-ar regn Korm Lv 46, Þ-ar hlymr (ved rettelse) GlDr 2, Þ-ar él Rst 2, — for sværd: Þ-ar fúrr Vell 12, — for skjold: Þ-ar ský Ód 2, — for ravn: Þ-ar svann Ht 28 a, — for vers: gjöf Þ-ar (ved rettelse) Korm Lv 46. — Jfr elg-, gny-, hjalm-, hring-, hydr-, mar-, sæki-, veðr-, øsi-.

Þróttarmr, adj, kraftig ved sin udholdenhed, Lóð II 1.

Þróttólugr, adj, s. s. foreg., Hym 39, ESK II, 5.

1. **Þruma, f, 1) ø på Agde (Norge), Þul IV bbb 3, Gautr II 1, Hæng II 2; lindi Þ-u, havet, ESK 13, 13. — 2) jord (vel egl. en bestemt art af dens overflade efter form eller lign.), Þul IV æ 1.**

2. **Þruma, f, torden, larm, i kenninger, for kamp: Þ. Þundar Sigv 10, 5 (i en forvansket tekst), Þ. elds Þhred 7, Þ. járna Kolli 4, branda Þ. Arn 5, 18; Þ-u tjald, 'torden-tælt', himmel, Has 41. —**

Þ. findes oftere som v. l. for þruma, GlDr 1. — Jfr egg-, her-, væpn-.

3. **Þruma, (-ða, -at?), forblive stille og tavs på et og samme sted, afglapi Þylsk umb eða Þ-ir Hávm 17, ok náí hann Þurr-fjallr Þ. Hávm 30, es ek sé Þrúði á Þ. Fj 35; — Þ-ir ormr enn rauði Merl II 40, óminnishegri es of öldrum Þ-ir Hávm 13; — kvistir Þ. eptir, forbliver på stedet, Merl II 84; Valhøll við of Þ-ir, stár urokkelig, Gri 8, grund Þ-ir of hönnum, over hans lig, Oddi 5, brimils völlr of Þ-ði Hfl 5; — overført, Þ-ir andskotinn undir, stikker under, stár bagved, Jón: gandrekr Þ-ir, stormen hviler tungt (over jorden), er til stadighed, Anon (XII) E; segl es á Þráreipum Þ., er fæstede ved, Sól 77.**

4. **Þruma, (-aða), tordne, larme, Þótt lúðr Þ-i Hhund II 4.**

Þrundr, m, Odins navn, Þul IV jj 7; vistnok opstået ved forvanskning.

Þrunginsalr, m, skjold, Þul IV r 1.

Þrungva, f, navn på Freyja, Þul IV h 3, men jfr Þrøng.

Þrúðgelmir, m, Ymers søn (egl 'den kraftig brölende'), Vafþr 29, Þul IV b 2.

Þrúðhamarr, m, kraftig hammer, om Tors hammer, Lok 57. 59. 61. 63.

Þrúðheimr, m, Tors hjemstavn (egl 'kraftens hjem, verden'), Gri 4.

Þrúðmóðigr, adj, kraftig-sindet, kraftig, Þjaza enn Þ-ga jötun Hárb 19.

Þrúðr, f, Trud, Tors datter, Þul IV h 2, fadrir Þ-ar, Tor, EVald 2, Þrúðmóðir Þ-ar, d. s., Þdr 17; Þjófr Þ-ar kaldes jætten Hrungr, Rdr 1 (heraf skulde man slutte, at Hrungr virkelig havde røvet hende); identisk hermed er vel Þ., der nævnes blandt Odins opvartende møer, Gri 36, hvor navnet dog synes at skulle være et valkyrjenavn (jfr sammenhængen), jfr valkyrje-remsen Þul IV aaa 2. — I kenninger, for kvinde: auðs Þ. G Súrs 27, vella Þ. Katr 15, Þ. sævar bála Katr 11, Þ. þægra hnossa Strúðk, Þ. Þorns Bjhit 2, 12, Þ. falda Katr 4, Þ. Þrúða Anon (X) I B 3, Gd þ 58, — for valkyrje (kamp): dolga Þ. Karlevi, hjaldrs Þ. Þ máhl 7. — Som halvkenning findes Þ., Vígl 5, jfr Þul IV yy 1. — Jfr bæti-, fægi-, geir-, gæi-.

Þrúðugr, adj, fuld af kraft, kraftig, Þ. óss, Tor, Þry 17.

Þrúðvaldr, m, 'kraftens besidder', Þ. goða, den stærke blandt guder, Tor, Hárb 9.

Þrúttinn, adj, ophovnet, opsvulmet, om de af vinden udspilede sejl, Þrúttinn vefir ESK 13, 7, Þ-it segl (v. l.) GSvert 6, — om vinden, Þ-in veðr, stærke storme, Ólhv 2, 9, — om havet, Þ. geimi Sturl 3, 18, — om legemet, Þ. líkami (om avtelemmet) Nj 2, — om ansigtet, ophovnet af gråd, kona Þ-in Gríss; Þ. sítum, opfyldt af sorger, Gd þ 62; — Þ-it eit, på grund af dens virkning, Lil 80, — om sværd, Þ. randa eldr Þormól 2, 3, (øxi) Þ. dalreyðar

látri, hvorpá guldet viser sig som indlagte prydelser, besat med guld, *ESk 11, 1*; — drótt dreyra þ-in, om de stórk-nede blodmasser, *Rst 20*. — *Jfr* all-, hug-, móð-.

brútna, (-aða, -aðr), blive hoven, ophovne, opsvulme, vágr þ-aði *Gísl 1, 15*; kverkr þ-uðu *EGíls 1, 13*; brjóst þ-ar *Lil 54*; — om djævlenn, þ-ar svellr, af vrede og hævnlyst, *Lil 15*.

Þrym, f. (-jar), elvenavn ('den larmende'), *Þul IV v 3*.

þryma, *f.* larm, brag, randa þ. (sál. hds, for þryma?), kamp, *Jóms 45*. — *Jfr* hjör-.

þrymdraugr, m. 'larm-træ', hrings þrymr, sværd-larm, kamp, dens draugr, kriger, *Od 14*.

Þrymgöll, f. 'bragende, klingende, höjr', navn på en dör, *Fj 10*, — på en kirkeklokke, *SnE II 172*.

Þrymheimr, m. 'bragets 3: stormens, verden', Tjazes bolig eller hjem, *Gri 11*.

1. **þrymjá**, (þrumða, þrumit), forbliive på samme sted (*jfr* þryma) urokkelig, gjalfrs brandr þrymr á (œxi) *ESk 11, 3*, hafleygr þrymr of hvítum digulskaflí *ESk 11, 8*, þrymr (*sing.* for *plur.*) of qll lönd ørlögstímu *Reg 14*.

2. **þrymjá**, (þrumða, þrumit?), tordne, larme, hvaþ þrymr þar Bragi *Eirm 3*, þrymr æ ok þrymr æ Anon (*XIII*) *B 40*.

þrymkennir, m. 'kamp-prøver' (af þryma for þrim-?), kriger, *Ingi 2, 6*.

Þrymlingar, m. pl. øgruppe (3 klipper egt 'de larmende', hvor søen bruser) på Nord-Agde, hringr þ-a, havet, *ESk 13, 13*.

þrym-Njörðr, m. 'brag-Njörd', fleina þ., kriger, *Ísldr 26*.

þrymr, m. (-s), 1) larm, brag, i kenningar for kamp: þ. Þriðja logs *Vell 29*, þ. stála ÞGísl *12*, þ. þremja *Korm Lv 30*, *jfr Rdr 10*, þ. alma *Hhund I 16*. — 2) bue (egt 'den bragende'), *Þul IV p.* — 3) jætte, *Þul IV b 2*; hovedpersonen i *Þrymskv.*, Þ. þursa dróttinn.

þrymregin, n. pl. 'larm-magter, -guder', þremja þ., kriger, *Rdr 10*.

þrym-Rognir, m. 'larm-Odin', vígelds (sværdets) þ., kriger, *Eg Lv 18*.

þrymseil, f. buestræng (af þrymr, bue), þ-ar Vör, Skade (*jfr* beskrivelsen *SnE I 94*: ferr hon mjök . . . með boga ok skýtr dýr), þ-ar Várar hvalr, okse, *Haustr 5* (*jfr* den i Laufásedda — mindre nøjagtige — givne forklaring: hér er uxinn kallaðr þrymseilar hvalr); imidlertid beror denne kenning vistnok på et særligt sagn om Skade, der nu er tabt.

þrymskúr, f. 'bue-byge', kamp, *Korm Lv 53*.

þrymsvellir, m. 'en som lader larm svulme', sár-geima-jökuls (sværdets) þ., kriger, *Ísldr 14*.

þrymviðr, m. 'brag-træ', þremja þ-ir, kriger, mænd, *Þmáhl 4*.

þryngva, (þrøng, þrønginn), trykke,

(menn) þrøngu hlýrtungli (i hönd) mér, trykkede et skjold i min hånd, gav mig, *Refr 1, 1*, þ. þrimr hundruðum (manna) og hramma (hrafni), tvinge dem ind under, fælde, *Vell 25*, þ. (höfði) við tróði *Þdr 14*, þ. liði at hjaldri *Sturl 2, 2*, þ. skipa þörðum á lög *Gldr 3*, (ek) frá skeiðum þrøngit á vatn *ÞKolb 3, 1*, þ. und sik, underlægge sig med magt, þ. und sik jörðu, láði *Gldr 6*, *Arn 3, 7 jfr Gísl 1, 10*, þ. eyjum vestan und sik *Ótt 2, 19*, þ. Noregi und sik *Hallv 6*, þ. arf (*acc.?*) und sik *Hhund II 20*; þ. e-n ekki, trykke en med sorg, grád, *Fj 24* (uklar sammenhæng); þistill sás þrønginn vas í ofanverða önn, stedet er uklart, her betyder þ. enten 'stukket ind' eller 'presset', 3: ved noget tungt der bliver lagt ovenpå (tidslen; *M. Olsen*), *Ski 31*; eþtir es ykr þrøngit þjóðkonunga, I er blevet trængt bagved hovedkonger, I er kommet til at stå langt under hovedkonger, *Hamð 4*; drøslum vas þrøngit (í garði), var samlede til trængsel(?), *Akv 32*. — þ. saman hjaldri, lade det komme til kamp, *Ólhv 2, 10*; — upersonlig, þrøngr at, det trænges, trækker sig sammen til, om noget, der nærmer sig, Ála þrøngr at éli *Þorm 2, 19*, þrøngr at Viðris vandar veðri *Vígf 2*, þrøng at rym randa *ÞGísl 3*, þrøngr at sverða songvi *Ht 16*, men personlig, mildingr þrøng at hildi *Arn 5, 17*. — Part. þrønginn, opsvulmet, opfyldt, þ. móði *Vsp 26*, harmi þ. *Lil 54*, tár ekki þ-it *Hhund II 45*, hár hélu þ-it *Hhund II 44*, hleifr þ. söðum *Rþ 4*; — abs., opsvulmet af sorg eller en stemning, nedslæet, þ-in goð *Lok 7*, þ-it hjarta *Óhv 20*; þ-it slag, hæftigt, voldsomt nederlag, *Sturl 6, 5*; þ-in dæg, triste dage, trængsels dage, *Rþ 11* (*jfr* no. trungen 'be-trængt, besværet', *Aasen*). *Jfr* of-.

þrysvar, tal-adv, tre gange, *Esk 6, 60*, *Lil 6*, *Vsp 21*.

þrýsta, (-ta, -tr), trykke, þ. at sér, trykke til sig, om *Volsi*, *Vols 8*; þ. Þorns niðjum, trykke jætterne, 3: stå dem ihjæl, *Þdr 2*.

þrýstir, m. trykker, undertrykker, þ. jöfra, kongers overvinder, *Gráf 5*, *Sígv 3, 14*, þ. Engla *Steinn 3, 6*, þ. hlenna, tyves afstraffer, fyrste, *Arn 2, 12*.

Þrælaeyrr, f. lokalitet på *Brennøerne*, *Bjhit 2, 6*.

þræll, m. træll, tjæner, *Þul IV j 10*, *Völ 39*, *Lil 52*, sjálfráði þ. *Hávm 87*, Þórr á þ-a kyn *Hárð 24*, þ-a ættir *Rþ 13*, *jfr Rþ 7. 11* (som egennavn): — om guds tjænere, gejstlige, troende, þ. (goðs) *ESk 6, 61*, *Has 9*, *Kolb 2, 8*, *Líkn 33*, *EGíls 1, 26*; þ-ar guðs orðs *Mdr 7* — om ryggesløse mennesker, djøfuls þ-ar *Hskv 2, 8*. — *Jfr* ill-, ló-.

1. **þræta, f.** trætte, ordstrid, stridighed, þ-u þörp, munden, *Þjóða 4, 14*, vesa til þ-u *Þorm 1, 2*, þverúð af þ-u vex *Hsv 49*, ofund ok þ-ur *Hsv 132*, strangar þ-ur *EGíls 2, 6*, sæta máls þ-u, nægte noget, *Mv I 11*; — disput, þ. spekinga *Mey 22*.

2. **þræta**, (-tta, -tt), *trættes, strides*, samira okkr at þ. hvárr *Ragn X 5*, þ. eða þjarka við e-n *Hsv 49*, þræt eigi at þú sér, *hævd ekki ved trætete at, Bjhit 2, 21*, þ. e-t, *trættes om noget, Mv III 16*.

þrætugjarn, adj, *trættekær, Lil 72*.

þrætulaust, adv, *uden trætte, Nkt 82*.

Þrændir, Þrændr (*Skjspr s. 64*), m. pl. *Trönder, ÞKolb 1, 3, Þorf 2, Hharð 3, Þjóð A 1, 10, Þfisk 3, ESk 6, 11, lv 14*, þ-a dróttinn *Sigv 1, 13, jfr 12, 11, Svþjúg, þ-a lög (eller som ét ord) Anon (XII) B 19*. — *Jfr Inn-*.

þrænzkr, adj, *tröndersk, þ-ir drengir Hfr 3, 3, þ-k drótt Bkrepp 4, þ-ir virðar Sigv 12, 13, þ. jarl Tindr 1, 2, ÞKolb 1, 3, þ. gramr ESk 6, 44, þ-ar byggðir Arn 2, 6*. — *Jfr inn-*.

þræmmun, f, *tung gang, larm, þar vas ok þ. Am 17*.

þræmmungr, m, 1) *en slags fisk, Pul IV x 3 (gængivelsen „spræfisk“, Nordgaard, er næppe rigtig, da bet. i þramma er lige modsat den i „at sprætte“)*. — 2) *høg, Pul IV ss 2*.

þrömr, m, 1) *rand, kant, om jordens, landets yderste rand, strand, kyst, við jarðar þröm Hyndl 35, á þröm jarðar Steinn 3, 9, við þröm grundar ESk 6, 31, við Foldar þröm Ýt 36, við þröm sævar Eþver 1, við þröm Bóknaar Sigv 7, 3, við þröm Hléseyjar ESk 2, 2, stíka jarðar þ-u Ht 16*. — 2) *randen af et skjold, við hlifar þröm Hfl 4, of hvítan þröm ritar Ht 54, þremir randa Ht 8*. — 3) *om kanten, rælingen, på et skib, þremir (v. l. þrimir) Pul IV z 9, skipa þremir Ht 38, viði, vági verpr inn of stínnan þröm Refr 4, 4, Arm 4, sær hlaut þjóta við þröm lungi Ht 34, blóð kom á þíðan þröm Hfr 3, 14, jfr Ból 5, Visundr hneigði sveigðan þröm Þjóða 1, 4, Leku belti veltr of þröm ESk 13, 12, setjask við stínnan róðrs þröm ÞSær 2, 4, ramdyr þrama, skibe, Þsíf 1, 4*. — 4) *randen af en kedel, fekk á þremi Hym 34*.

1. **þröng**, f, 1) *tæt skare, trængsel (hvor der er snæver plads for hver enkelt), þ. á þiljum Anon (X) II B 9, þ. á þingi Öbreið 1, Nj 19, þ. á borða þingi, i kampen, Gtz sv 2, jfr Pul IV j 5*. — 2) *indsnævring, þ. krapta, begrænsning med hensyn til mirakler, Lil 90*; — *öngvar jötna þ-var, om pinen i en jættes hule, Örmsþ IV 2*.

2. **Þröng**, f, *navn på Freyja, langvindr þ-var, Þor, Þdr 17 (formen er rimbestemt; en forvanskning heraf er måske Þröngva, s. d.)*.

þröngtr, adj, *trang, snæver, þ-g skyrta, trang, tætsluttende, skjorte (modsat víðr), Rþ 15, þ-g kóróna Mgr 21, þ. þyrnir, om torne kronen, Lil 49, þ-t rúm Ht 21, sitja þ-t Ht 88, liggja þ-t, liggja tætt um ad hinanden, Sigv 7, 2, nú er Þorvarði þ-t um hjarta, beklemt, Anon (XIII) B 54; þ. llfis vegr Heilv 15*.

þröngskorðadr, adj, *snævert afgrænset,*

indenfor snævre grænser, þ-uð kvæðis orð, med henblik til de faste digtningsregler, Lil 96.

þröqs, f, pl, *Pul IV o 1 (‘den fremstormende?’)*.

þröstr, m, *drossel, Pul IV xx 4; — som navn på en sagnperson, Loð II 1*.

þrösun, f, *voldsom færð, urigtig v. l. for inösun, Herv II 6*.

þrö, f, *længsel, beggja þöl es þ., bæggis ulykke er længsel, følelse af savn, Lok 39, hyggja af þ., glemme sin længsel, Mberf 4, springa af þ., af elskovslængsel, Mhkv 13, ekki er manni verra an þ. Mhkv 27, skapa e-m langa þ. Sigsk 7, hafa þráar til e-s, længes efter en, Fj 50, þ. munat oss eldask, vil aldrig blive gammel, altid være lige frisk, Korm Lv 2; Heilv 8*.

þröðr, m, (-ar, -s) *tråd, bånd, Þrúðr þ-a, kvinde, Anon (X) I B 3, Gd þ 58; jarðar þ., midgårdormen, slange i alm., Nj 5*. — *Jfr sær-*.

þröngva, (-ða, -ðr), *bringe i trængsel, nød, ek frákk þik þ. þeira ráði, bringe deres sag, dem selv, i knibe, Arn 2, 7, sorg þ-vir lýðum Sigv 13, 14, þröngðr ok kvaldr Lil 79, þröngðr þinu, ótta Gd þ 57, Mey 27; þ. gollu saman, samle guld (med magt), Hjörtr 1; — medium þ-vask, trænge sig, samles tætt, þ-vizk ér of ungan Sigv 13, 13*.

þröngvimeðr, m, *‘træ som trænger en, bringer en i knibe’, gunnar lunda þ., krigger, Vell 25*.

þröngvir, m, 1) *en som trænger en, bringer en i knibe, modstander, kunnak þ-vi þinn Bersi 1, 3, (jfr SnE I 536), Svta þ., om Knud den store, Ott 3, 5; þ. kunnleggs kveldrunninna kvinna, som bringer jætter i knibe, Þor, Þdr 16, þ-var marnar vita, gavmilde mænd, Bjhit 2, 19*. — 2) *som gör kraftig brug (af et redskab, især sværd), þ. þremja linns Eþver 1, þ. Gunnar þunniss Vigf 1, þ. Gøndlar elda Ott 2, 18; — i forbindelse med þing, en som kraftig afholder ting eller bringer trængsel tilveje på et ting, þ. þings Ht 41, þing-Váfaðar þ. = Váfaðar þing-(kamp) þ. ESk II, 5*.

þuðr se þunnr.

þula, f, *remse, remsemæssigt digt (uden kunstnerisk inddeling; jfr navnet Rígsþula), stefjum verðr at stæla brag ella mun þat þykkja þ. Mhkv 11, þ., jfr straks efter verðrat drápa með Dönum verri, der gives ingen dærligere dræpe (end den remse), SnH 2, 7, viltu þ-u lengri Bós 7; — þulu Grott 3 i forvanskret tekst*.

Þulinn, m, *dværgenavn, Pul IV ii 4*.

þulr, m, 1) *taler, vismand (især ældre mænd med lang livserfaring og medfødt klogskab, der ved give lejligheder foretog — i versform? — deres livsviddom og måske også historiske beretninger), at hárum þul hlæ þú aldrigi Hávm 134, hárr þ., om Regin, Fáfn 34, þogull þ., om Starkad, Gautr II 22, enn gamli þ., kal-*

der *Vafþrúdnir sig selv, Vafþr 9.* — 2) *skjald, digter, kvöðu þann þul ok Áleif vega, der sigtes til Torleif jarlsskjald, Islár 18,* kross hangir þul þessum fyrir brjósti, *Rögnvald jarl om sig selv, Rv 29:* — þ-ar stóll *Hávm 111.* — Jfr *fimbul-*.

Þumla, f, *ø-navn, Þul IV bbb 6.*

Þumlar, m. pl, *beboerne af en del af Hisingen, eiga þing við Þ-a, hvis ikke Þ-a er acc. sing. af et stedsnavn Þumli (jfr Tumlshed), Þjóða 4, 24.*

þumlu Anon (X) II B 7 i en forvansket sammenhæng.

þumlungr, m, *tommel, tommelfinger, hanzka þ. Lok 60.*

Þund, f, *elvenavn, Gri 21;* gliðmir þ-ar, *elvens sal, fjæld, Bergb 4.*

Þundar, Vigl 18, mansnavn?

Þundr, m, Odin, Gri 54 (Þundr Þul IV jj 7 er måske fejl for Þundr), auka Þ-i þegn's gnótt *Vell 11,* senda Þ-i val *Tindr 1, 11, Þ. kaus þremja skyndi Kveld, fundr Þ-ar, digtning, VSt 1.* — *I kenningar, for kriger: Þ. hjarar Korm Lv 64, Þ. þremja vandar Kveld (v. l.), Þ-ar randa þeys Ófeigr 3, Þ. þorna EGils 3, 6, Þ. orma grundar Katr 42, Þ. græðis hests ÞKolb 3, 11; enestående er aldar Þ., hövding, fyrste, sessi aldar Þ-ar Gretti 1, 1, — for kamp: gnyr Þ-ar Eg Lv 10, hregg Þ-ar Þorf 2, Þ-ar þruma (usikkert) Sigv 10, 5, Þ-ar gráp Bjhit 2, 18, — for sværd og rustning: Þ-ar hyrr Vell 20, Gunnl Lv 7; Þ-ar grind Ht 58, Þ-ar ský Ingj 1, 6; gráklæði Þ-ar Hást 6, — for jorden: Þ-ar beðja Gretti 1, 7, Nkt 9. — Jfr erki-, herði-, leik-, rennu-, ský-.*

Þundregn, n, Odins regn, kamp, Rst 8.

þungtarmr, m, 'tung byrde', þ. Grana, *guldeí, Fáfnisskatten, Ht 41.*

þunghúfaðr, adj, med tungt skrog (jfr húfr), þ-uðustu lungi *Ht 34.*

þungliga, adv, tungt, Sól 39; hæftigt, bitter, reiðask þ. Hsv 52, jfr GSúrs 12.

þungligr, adj, 1) tung, bitter, þ-g slaug Griss, þ-t rög Gd 3 31, þ-g rög Vigl 5. — 2) stor, ansvarsfulg, þ-g særi Has 10.

þungr, adj, 1) tung, vægtig, þ. rauðbiti tangar Þdr 16, þ. Loptr Haustl 8, þ-ir valkestir Ött 2, 9, Arn 3, 17, þ-ar skeiðar Ht 21, þ-ar kistur Jöms 36, þ. hleifr Rþ 4, þ-ar gerðar Steinn 3, 16, þ-g jörn Arn 6, 9, þ-g spjót Grettis 48. — 2) om elv og ström, hvis vandmasse er vanskelig at modstå, þ. víðir Ht 74, þ. sær Þolv 5, þ-g bára Gát 1, þ-ir straumar Vsp 39. — 3) tung, besværlig, farlig, þ-g sókn Sigv 7, 2, þ-t þing o. s. v., om kamp, Þmáhl 7, gera hlut e-s þungan Eviðs 7, þ. hagr Has 49, þ. höttir Has 46, þ. hungir ESK 6, 52, þ. bani Ht 64, þ. harmr Ingj 2, 6, þ-g mein Arn 3, 3, þ. agi Ólhv 2, 7, þ. þótti Gd 41, þ-g ævi Pl 20, þ-t nið Nj 17. — 4) tung, eftertrykkelig, þ-g vætti Eg Lv 35; þ-g fangvina Þórs, tung alderdom, tyngende alderdom, Kveld: — vesa e-m þ., fjendtlig stemt, Blakkr 2, 1. — 5)

tung, sørgelig, þó es (mér) þungara biða Þork Hraun. — Jfr afar-, eljun-, hjaldr-, megin-, stór-

þungra, f, findes Þul IV h 3 (med v. l. Þrungra) som navn på Freyja, men rimeligvis er dette forvansket af Þrungra, der atter må stå i forbindelse med Þrøng (s. d.) eller være en forvanskning deraf: þorna þ., kvinde, EGils 1, 35.

þungstóll, m, 'tung stol', sólar þ., *him-mel, Máni 1.*

þunngedr, adj, med 'tyndt' sind. d. v. s. med let sind (ikke: 'letsindig'), med bibetydning af indskrænkethed, þ-ð kona, Gudrun, Sigsk 41.

þunngorr, adj, tyndt udarbejdet, tynd (og altså også skarp, om sværd), þ-r sverð Arn 5, 15.

þunniss, m, 'tynd is', þ. Gunnar, *det tynde (skarpe) sværd, Vigf 1.*

þunnisungr, m, tynd (fin) kappe, þ-a Gunnr Hfr Lv 24.

þunnr, adj, 1) tynd, om skibsplanker og skibene selv, þ-t barð Rv 23; Jöms 38, Ólhv 2, 8, Sturl 3, 3. 6; þunn skøp Þjóða 3, 9 — om sværdklingen, tynd (og altså også skarp), þ. hjorr Hást 5, ÞKolb 2, þunn sverð Arn 5, 9, þ-ir brandar Eviðs 4, þuðr hringir Hl 6 b, þunn stól Sigv 11, 10, þ-ar eggjar ESK 2, 1, þ. oxar munnr Hhard 12, þunn gólkn Þriðja haufðs Hókr 7; — om andre ting, þ. hleifr Rþ 31, þunn blæja Bjhit 2, 10, — þegja þunnu hljóði Hávm 7; her forstås þ. bedst, når man opfatter hljóð — ikke som lyd eller tavshed, men — som 'lydens redskab', øret: 'tie med tyndt øre', som lyden ligesom kan let trænge igennem (jfr isl. udtryk som þunt er móður eyrað, þykt er á þjer eyrað). — 2) tynd, tyndt besat, þ-t of stangir Sigv 2, 2. — 3) som navn på Odin, Gri 46, Þul IV jj 7 (Þuðr), Þunn's megináss, sværd, Liðs 3. — Jfr egg-, herði-, skel-

þunnvaxinn, adj, tyndt formet, tynd, þ-in Gunnar ský (skjölde) ESK 6, 43.

þura, f, pil, Þul IV o 2 (máske 'den fremstormende', Falk, Waff 99).

Þurborð, f, jættekvinde (med tørre, inatørrede kinder), Þul IV c 5.

þurðr, m, aftagen (til þverra), vesa i þ-ð Bjhit 2, 8.

þurfa, (-ta, -ti), 1) behøve, trænge til, med acc., þ. hugborð (hjærte, mod) Þorm 2, 3, þ. mat Hávm 67, þ. fornjösnar augu Sigrðr 27, es þ-u ýta synir Hávm 147, þ. vægð Lil 79; med gen., þarík þess opt Sí 14, mest þurfum þin Kolb 2, 9, þ-andi staða né stunda (v. l.) Lil 1; med infin., þarfta at hœta Korm Lv 33, es hann vita þyrfti Hávm 22, þars vega þurfti, hvor man skulde, Gísl 1, 20, engi þarf at hræðask hót Mhkv 16, hvaft þarf ek of slíkt at jaga Mhkv 9. — 2) blive nødt til, ynglings barn þurfti flýja Sturl 4, 1.

þurfi, adj, trængende, med gen., laðar þ. ok andfanga Vafþr 8, liðs þ. Hárð 32, drykks þ. Sól 3; hvers manns þ., træn-

gende til enhver mands hjælp, *Okik 2, 1; abs*, er vöru þ-a *Gyð 3*.

þurft, *f.* 1) *trang, nødvendighed*, sem þ. vör beiðir *Líkn 51*, til þ-ar monnum, for at imødekomme folks trang, til bedste for, *Mark 1, 14*, þ-um fleira, mere end nødvendigt, *Pl 28*. — 2) *hvad der kan undværes*, þorr, mildr, af þ-um, *gavmild med hensyn til, hvad man kan undvære*, *Hsv 55. 113*. — *Jfr 6*.

þurfi armadr, *m*, *trængende, fattig, mand*, *Gd 3 6*.

þurftugr, *adj*, *trængende*, þ-ug sálin *Lil 75*.

þurka, (-aða, -aðr), *törre, aftörre*, *Pét 47*.

þurnir, *m*, *urigtig v. l. for Prasilr*, *Þdr 18*.

þurr, *adj* (-rr *tematisk*), *tör, ríða þ.*, *tör, uden at være bleven våd*, *Árn 2*, þ-i land, *modsat havet*, *Guðr II 35*, þurr skið *Hávni 60*, þvígít optar þ. hattkila *Drv (XI) 5*, þ-ar kverkr *Merl II 82*, drekka Tems at þ-u, *sá at den bliver tör, tömt*, *Merl I 47*; þ. tör, *törre tårer*, *∴ ingen gråd*, *SnE I 180*. — *Jfr all-, brauð-, vind-*.

þurrjallr, *adj*, *törskindet, med tör hud (og törre klæder)*, náí hann þ. þruma *Hávni 30*.

þurs, *m*, 1) *turs, jætte*, *Ski 35, HHj 25, Þdr 13, Orv IX 21 (v. l.), Ormsþ IV 9, Grettis 41*, þ-a þjóð *Ski 10, Fj 1*, þ-a dróttinn, *Trym, Þry 5 o. s. v.*, þ-a meyjar, *nornerne(?)*, *Vsp 8, tursedötre, Hhünd I 40*, þ-a líki á e-m *Alv 2*, þríhöfðaðr þ. *Ski 31*; þ. ráðbani, *Tor, Hym 19*; þ-a tý (tøe), *jættekvinde*, *Eyv Lv 11*; — þ-a kveðja, *guld, Hl 36 a*. — 2) *runenavn (þ)*, þ. ristk þér *Ski 36*, þ. vældr kvenna kvillu *Rún 5*. — *Jfr hrim-*.

Þursasker, *n. pl*, *skær nord for Skotland*, *Árn 5, 23*.

þú, *pron. pers.* (2. person; med hensyn til formerne it, ér : þit, þér se *Skjpspr 75*), *du*; *i hdss findes det ofte føjet til verbet, hvad der dog i de færreste tilfælde kan antages at være det oprindelige*; *i de få tilfælde, hvor det føjes til andre ord end verber, er dette heller ikke oprindeligt, som siztu, Lok 17, hverstu, Sigrðr 35, þóttu Lok 62, Sigrðr 28 o. s. v.*; *stár efter omstændighederne både foran og efter verbet, þú árnaðir Ski 40, biðr þú Hamð 9*; *dat. sing. bruges ofte, hvor man i moderne sprog anvender pron. poss., hniga at armi þér Hhünd II 25, þér á baki Lok 65*; — *hvat es yðr hrafnar, hvad er der med eder, hvorledes forholder det sig med eder, Harkv 3*.

þúfuskitr, *m*, *egl. 'lort der sidder på en tue'*, *tilnavn til prætedenten Torgúls*, þ. þrifisk aldri *Anon (XII) B 24*.

þúsund, *f*, *tusind*, *Eirm 3, tjon tuttugu þ-a Merl II 91*, sjau þ-ir *Hhünd I 50*, fimm þ-ir *Herv VII 14* (í hverri þ. þrettán hundruð tilföjes her); þ-um, *i tusindvis*, *ESk 6, 52, Árn 6, 10*; þ. sinnum *Alpost 9*.

þvari, *m*, *et slags spyd (jfr brynþvari)*, ef þér kæmit í þverst þ. *HHj 18*. — *Jfr ben-, Blap-, þol-, dolg-, ey-, orm-, rindil-, vind-*.

þváa, (þó, þveginn), *to, vaske*, þ. hendr ok höfuð, *pá den afdøde, Sigrðr 34*, þ. hönd *Þdr 11, jfr Vsp 33*, þ. blóð af höndum *Helr 2*, þ. jofurs bein *ESk 6, 23*, þ. sveita af líki *ESk 6, 22*, útsker verða af þorum þveginn *Mhkv 6*, fors þó skopt á hersi *Sigv 12, 28*, þ. mér mína skögr *GSúrs 27*, þ. oss unda flóði *GSúrs 18*, hendr þveginn í hjörregni *GSúrs 28*, blóði þveginn *Orv VII 10*; þveginn ok mettr *Hávni 61*, kemðr ok þveginn *Reg 25*, lög þó dýrs horn *Sigv 12, 3*, lög, marr þvær flautst, við *ESk 12, 15. 16*, hrannir þógu höfuð *Valg 11*; *med dativ*, þ. hlýrum *Þ Gísl 2*, blóð þó bens örur, *sværdene*, *ÞGísl 9*, bylgja þvær stáni *Pul III 4*; — þ. mein brunni miskunnar, *to sine synder i, Heitv 8*, þ. glöep með gráti *Has 50*, þ. lýti *Gd 2*, þ. synðir af sér *lv 3, jfr þ-sk í Jörðön Þsf 1, 5*, þ. söl af synðum, *to sin sjæl ren for, Sól 73*.

þváttdagr, *m*, *'tvæt-dag', lördag, Mgr 36*.
þveita, *f*, *økse*, *Pul IV m*, beit hjalma stöð þ. *Gestr 1*.

þveitr, *m*, *slag, stöð*, reka e-m illan þ-t *Ótt 3, 3*.

þvenglåd, *n*, *'vinge-land'*, þ-s dýna = láðþvengs, *'jord-vingens, slangens'*, dýna, *guld, Nj 21 (jfr Njörun)*.

þvengr, *m*, (-jar), *tinge, rem*, *Gautr I 1*, þ. varðat lengi vanbundinn (ordsprog) *Háv 12*; þ. (brautar) *Rdr 17, v. l. for hringr*, þ. barða brautar, *midgárðsormen*; þ. Þundar beðju, *slange (synonymt med Grettir)*, *Grett 1, 7*, leiðar þ., *d. s.*, *Rv 27*. — *Jfr eit-, frá-, graf-, hjarl-, reyrr-, sef-, urð-*.

þvergarr, *m*, *tvær-gærde, gærde som er sat på tværs (til værn)*, gunnranns glyggis (*kampens*) þ-ar, *skjofde*, *Sigv 12, 17*.

þvergnipa, *f*, *tinde tværs over*, ennis þ-ur, *öfenbryn*, *Eg Lv 14*.

þverinn, *adj*, *trodsig*, þ. kvala herr, *djævlene*, *Mv III 14*.

þverliga, *adv*, *trodsigt, bestemt*, erum þ-ar hugr á (konu) *Korm Lv 15*.

þverr, *adj*, *som er, ligger, på tværs*, hverr lá þ. of annan, *den ene på tværs over den anden, hultur til bulter*, *Krm 16*; falla þ. of annan *Steinn 1, 1*; ganga of þvert, *gå tværs bort*, *Sigv 13, 24*; *superlativ*, þverst, koma í þverst, *komme så på tværs som muligt*, *HHj 18 (her at antage et subst. þverst, 'hvalkød', se Arkiv IX, 23 f., er næppe rigtigt)*; — þ-t *adv*, þ. í móti, *tværtímod*, *Mey 26*.

1. **þverra**, (þvarr, þorrinn), *tage af, forminskes, svinde ind*, vinir þ., *tager af i antal*, *St 14*, birtingar þ. *Eg Lv 41*, frögum lið þ. *Jóms 41*, láta lið þ. *ÞKolb 3, 12*, gengi þverr *Sigv 13, 20*, hús þurru, *tog af, ∴ ved at blive brændte*, *Anon (XIII) B 16*, hallir þurru *Gísl 1, 5*; *svell*

þverr *ESk* 11, 2; ómun þverr, *tager af, svigter, Sigsk* 71, mættir þurru *Lil* 58 (v. 1.); lýti þ. *Lil* 47; þ-i raus, *stanse sladderer, ÞKolb Lv* 3; kvistir þ., *svinder hen, Am* 73; gróðr þvarr, *grådigheden tog af, sulten stilledes, Hfr* 2, 9, hungur þvarr *Hást* 5; nema þyrri snerrilblóð Þorns svira *Þdr* 7, (ó) þverri fyr þer, *om den aftagende vandmasse, Gróg* 8; þóat skúrir skógs gýgiar þyrri, *ikke stansede, Sigv* 7, 4; — *upersonlig, boga þvarr* *Hl* 20 b, glaum þverr við *VGl* 1, glœpi þ-i *Lil* 88; — *part. þorrinn, stanset, hlust es þ-in, horelsen er stanset, Eg Lv* 44, sigri þorrinn, *berøvet sejren, Rst* 17.

2. þverra, (-ða, -ðr), *forminske, forringe*, þ. auð *Hl* 40, þ. máreitar dag *Eg Lv* 41, þ. þrótt sinn at þriðjungi *Hamð* 15; vinna þ-ðan sult ylgiar vers *Sigv* 12, 27, þ. odda Leiknar haukum hungur *Hallv* 6, þ. frið mjonnum *Edað* 8, þ. húskarla lið jarli *Þjóða* 1, 12; þ-endr háðs, *som undgár hán (at háne andre), retskafne mænd, Pét* 11.

3. þverra, (-aða, -at), *tage af, upers*. mætti þ-ar *Lil* 58.

þverrir, *m, forminsker, forringer*, þ. Engla, *Anglers (fældende) fjende, Steinn* 3, 15, þ. Marnar barna (*jætternes*), *Tor, Þdr* 7; þ. ulfa sultar, *kriger, Hfr* 3, 27; seima þ., *gavmild mand, GDropf* 5, haukstrandar hyrjar þ., *d. s., GSvert* 9, vognu hrynslóðar elda þ. *Ód* 7, þ. hoddá *Ód* 14, þ. brimröðuls *Ód* 25; þ. malma hjörva raddar, *kriger, Sindr* 8, lögðis eiðs læbrautar (*skjoldets*) þ., *d. s., Glðr* 8; þ. flærðar, *retskaffen mand, Pl* 7, þ. svika, *d. s., Líkn* 11. — *Jfr angr-, flug-, hring-, hungur-, men-, seim-, sól-, veg-*.

þveruð, *f, trodsigt sind, Hsv* 49.

þvestislytta, *f, afskárne stykker hvalkød*, kasta þ-um *Grettis* 7.

þvinga, (-aða, -aðr), *tvinge, pine, þvinguð* með líkþró *Mey* 55; *ungl læneord*.

þvinnill, *m, søkonge, Þul IV a* 4, þ-s dýr, *skib, Steinunn* 1, þ-s vigg, *d. s., Háv* 12, þ-s fold, *havet, Pl* 30.

þvilíkr, *adj, destlige, slig*, þ. þengill *ESk* 6, 11, með þ-ri kveðju *Lil* 29, 1 þ-u móðurmáli *Lil* 4; þ-t *som adv*, og þ-t sem andinn segði, *ret som, Pl* 39.

þykkja, (þóttá, þótt), *synes, tykkes, anses, (for andre, i andres øjne)*, hverr Þórfinnr þótti *Arn* 5, 23, þykkjum erróttir *Korm Lv* 51, reini munk þer þ. *HHj* 21, þ. baztr (*underforstået vesa*) *Hhund* 1 2, *Vafpr* 12, atkór áðr þóttak *Am* 71, harm ljótan (þ: vesa) mér þ-ir *Hárð* 13, þars forað þ-ir *Gróg* 15, hafnar mark þ-ir hlægligt vesa *HHj* 30, einum þ-ir daufligt saman *MhkV* 5, fullströng hefr sú mannaun þótt *MhkV* 7, þeim þótti markar þol sveima *Bkrepp* 4, kvöl þótti kvikri at koma *Am* 100, svát gaman þ-i, *man skal finde det fornøjeligt, Guðr* II 26, þeygi dylk nema þ-i, *at man vil finde, TorfE* 3, langt þ-i mér *Eg Lv* 46 (*mærk her conj.*), þ-i mér *Hfr Lv* 24, þóttak seggjum

hœfr *HolmgB* 6, geta þ-jat mér glikligs *Hfr* 3, 23; þ-i mér *trækkes ofte sammen til þykkjumk, f. eks. Hfl* 19 (gótt þ-umk þat); — *medium þ-jask, synes (om sig selv), mene (om sig selv, at være), indbilde sig, rekkar þat þóttusk HávM* 49, auðigr þóttumk *HávM* 47, þ-isk ér þjóðkonungar *Sigsk* 39, vitr þóttisk valkyrja *Harkv* 2, þ-jask víta *Lok* 54, *Reg* 8, *MhkV* 2, *Harkv* 18, *jfr St* 9, *Eg Lv* 43, *Korm Lv* 31, *Þmáhl* 8, þ-jask verðr (*ved rettelse*) *Eg Lv* 37; ek þykkjumk þurfa *Lil* 79, bana þóttusk þeir biða vel *MhkV* 8; — *om drømmesyn, VGl* 5. — *Jfr sundrþykkjask*.

þykkjustórr, *adj, stolt, overmodig, Mv* III 3.

þykkur, *adj, tyk, tæt (jfr þjokkr)*, þ. hleifr *Rþ* 4, þ-ir veggir *Merl I* 20, þ-ar randir *Ofeigr* 3; þ. runnr *Rv* 28; þ-t, *adv, fljúga (svá) þ-t, (sá) tæt, Þjóða* 1, 10, *Arn* 3, 14.

þylja, (þulða, þulit), *tale, fremsige, digte*, hvé ek þ. fet *Hfl* 3, þ. granstrauma *Grimnis Þdr* 3, þ. vers *Snjólf* 3, þ. of sigr *Þjóða* 1, 25, þ. of óselju *Jóms* 4; *fremsige visdomme*, mál es at þ. þular stóli á *HávM* 111; — *medium þ-jask umb, snakke uafadelig hen for sig selv, HávM* 17.

þyn, *f, 1) elv (egl 'den brusende', jfr Þunð)*, *Grí* 27, *Þul IV v* 2, þ-jar log, *guld, Nj* 17. — 2) *brynje, som v. l. Þul IV t*.

þyngja, (-ða, -ðr), *gøre tung, betyng*, sannliga hverr at þ-ir annan, *þ: ved synd, Lil* 21.

þyrja, (þurða, þurit), *fare frem, afsted, rase, láta mara þ. Akv* 13; veðr þyrr, *raser, Ht* 20, láta styrvind þ. of sik *Ht* 59; hrönn þurði *Þdr* 8, þurði eldr hjaldrs of aldir *Þmáhl* 10; svann blóðs þyrr til benja *Anon (XII) C* 11; (sverð) þurði ór hendi *HolmgB* 5, vals ormr þyrr at víg-gjöll *Ht* 6; *om skibe: kilir þurðu norðan Sigv* 10, 4, veglig flaustr þurðu *Sturl* 3, 15; — *om mænd: þ. und randir Arn* 5, 15, landrekar þurðu fram (á skipum) *Vell* 23, austan þurðu teknir menn *Arn* 2, 5.

þyrma, (-ða, -t), 1) *skåne*, mun engi maðr óðrum þ. *Vsp* 45, þ. dolgi *Hausl* 16. — 2) *skåne, holde hånd over, overholde*, þ. véum *Hák* 18, þ. eiðum *Grip* 47, þ. gríðum *Ragn* II 3, þ. sífjum *Sigsk* 28, þ. tíðum *Leið* 9; ef þ. valdi *Gd þ* 60 (*usikkert*).

þyrn, *Sigv* 10, 5 *i en fuldkommen forvansket verhalvdel, som v. l.*

þyrna, (-ða, -ðr), *omgive med torne, i alm. omgive (med noget beskyttende)*, þ. jörð oddum *Ht* 79.

Þyrniótr, *m, (-ar), 'torn-fod', tilnavn til Þorgeirr (10. ár.)*, *Eg Lv* 17.

þyrnir, *m, 1) tjörn, Þul IV kk* 3, sem askr berr af þ-i *Hhund* II 38, maðr hjá þ-i *Ragn XI* 3, jörn flugu þykt sem þ. *Arn* 3, 14. — 2) *om tornekrone, Lil* 49. — 3) þ. hjarna, *hár, Árni* 2, 1, þ. økla,

ben, *Grettis* 22. — 4) *torn*, þ. þjósts *Pét* 6, *synda* þ-ar *Gd* 1. — *Jfr* *Eik*-, *hö*-.

þyrsklingr, *m*, *ung torsk*, *Pul* IV x 4.

þyrsta, (-ta, -t), *törste*, *være törstig*, *upers*, *mik* *tekr* þ. *Nj* 8, *Lil* 42 *som v. l.* (*Jfr* *fölg.*).

þyrstr, *adj*, *törstig*, *Vafþr* 8, *Lok* 6, *Lil* 42.

þyshöll, *f*, 'tummel-hal', *hal*, *hvor der er larm og stöj*, *Akv* 29.

þysja, (*pusta*, *þusit*), *skynde sig*, *fare rask afsted*, *alms ærir þustu ofan* *Sigv* 12, 10, *heidit folk þusti á hafs leiðir* *Leið* 18, *med acc.*, *vinir Brands þustu vestan Vatsskarð Skáldh* 1.

þyss, *m*, *tummel, uro, larm (af mennekemængde)*, *larmende flok*, *Jfr* *Pul* IV j 5, *kominn es þ. í þjóð* *GSürs* 7, þ. *vas í þrælum Anon (XIII) B* 10, *við þenna þys* *Korm* *Lv* 38, *hverfa í þys þeira* *Grett* 2, 7.

þytr, *m*, *tudende lyd, brusen*, *ulfa* þ. *SnE* I 94; *Bergb* 4; þ. *sævar* *ESk* 12, 17, *þær þyt þulu, om kværnens knirken*, *Grott* 3.

þý, *f*, (*þýjar*), *trælkvinde*, *Am* 95, *Ghv* 15, *Eg* *Lv* 3, *þýjar ok salkonur* *Sigsk* 47, *hvöss augu í Hagals þýju* *Hhund* II 2, *kyssa þýjar á kvernum* *Hhund* I 35, *þý eða þræll* *Hsv* 96, *Jfr* *Herv* V 8, *þýjar Fróða Eyv* *Lv* 8, *þýjar barn* *Herv* V 14, *við ótta þýjar orða* *Has* 50, *þýjar Kristis, helgeninder*, *Merl* II 59.

þýborinn, *adj*, *fódt af en trælkvinde*, *Eg* *Lv* 16.

þýð, *f*, *se* *þýðr*.

1. *þýða*, *f*, *blidhed, ventlighed*, *fögr* þ. *Alpost* 3, *með ástar* þ-u *Gd* 74. — *Jfr* *ástar*-.

2. *þýða*, (-dda, -ddr), *tyde, forklare*, (*af* *þjóð*), þ. *þeir, de tolker, forstår*, *Gd* β 18.

3. *þýða*, (-dda, -ddr), *gøre en ventig, blid (af þýðr)*, *i medium þ-ask, vinde en for sig, vinde ens gunst*, þ. *hafnar* *Jorð Gunnl* *Lv* 7, þ. *Hildi Orv IX* 60, þ. *konu annars* *Has* 48; *kona þýddisk karl* *SnE* II 206; þ. *við e-n* *Orv VIII* 9; *modtage, tilegne sig*, þ. *þrif* *Leið* 12, þ. *trú* *Leið* 21, þ. *veg* *Leið* 15.

þýðr, *adj*, *mild, blid, ventlig*, þ. *baugs friðstökkvir* *ESk* 13, 4, *þýð* (*kona*) *Bjhit* 2, 12, *Nj* 17, *þ-ust* *Mária* *Gd* 74; þ. *ástvinir* *Gd* 3; *om Kristus*, *Már* 14, *om en biskop*, *Pl* 5; *þýð vist* *Gd* 44; þ. *at þörf e-s, ventligt tænkende på, virkende for*, *Sigv* 3, 21. — *Fem.* *þýð* *som brynjennavn*, *Pul* IV 1. — *Jfr* *al*-, *ó*-, *sókn*-.

þýfið, *f*, *tyveri*, *stýfa* þ-ir, *stanse tyverier*, *Sigv* 12, 5.

þýfi, *n*, *stjålen genstand*, *Viðurs* þ., *Odins tyvekost, skjaldedrikken, kvadet*, *St* 1.

þægi-Bil, *f*, 'modtagende Bil', *Korm* *Lv* 4, *se* *happ-þægi-Bil*.

þægir, *m*, *undertrykker, ødelægger* (*Jfr* *vb.* *þægja*, 'at undertrykke'), þ. *ljósund*-

inna linnis landa (guldets), gavmild mand, Egils (XII) 1. — *Jfr* *orf*-.

þægr, *adj*, *kær, behagelig* (*egl* 'modtagelig, som kan modtages'), *kerti Kristi þæg* *Þloft* 3, 7, *þ-ar hnossir* *Striðk*, *Merl* II 59, *þ-ar bœnir* *Merl* II 54; *þ-t handar grjót* *Þorm* 1, 13.

þæta, (-ða, -ðr), 1) *valke*, *úri þæfðr, om miðgárðsormen* (*v. l.* *þæfðr*, *þakiðr*), *Rdr* 14. — 2) *slá, forarbejde*, *hringskyrtur hamri þæfðar* *Hfr* 3, 9, *Svölnis skyrtur hamri þæfðar* *Krm* 12, *hringa gráskyrtur hamri þ-ar* *StBård*.

1. *þögn*, *f*, *tavshed, stilhed*, þ. *eða sögn, tavshed (det ikke at sige noget) eller tale*, *Sigrdr* 20, *geta* þ. *Hfl* 3, *neyða e-n til þ-ar* *Korm* *Lv* 46, *slegit hefr* þ. (*dativ*) *á þegna* *Sigv* 11, 12, *veita* þ. *Ísldr* 2, *fella* þ., *vække glæde og tale*, *Ht* 25, þ. *þætti betri* *ÞKolb* *Lv* 7, *hyggja til þ-ar* *Eg Ber*; *þ-ar rof, tale* (*se* *rof*), *Hfl* 20.

2. *Þögn*, *f*, *valkyrje*, *Pul* IV *aaa* 2; þ. *snåka túns, kvinde*, *GSürs* 5. — *Jfr* *her*-, *val*-.

þögnhorfinn, *adj*, *forvunden med hensyn til tavshed, hvis tavshed er borte, om den surrende kværn (hvis ordet er rigtigt)*, *þytr* þ-ar *Grott* 3.

þögull, *þagall*, *adj*, *tavs*, þ-t *ok hugalt skyli þjóðans barn* *Hávm* 15, *horskr ok þ.* *Hávm* 6, *vinna e-n þögulan* *HSt* 2, 1, þ. *þulr* *Gaur* II 22, *Baldr þögli, urigtig v. l.* *for* *B.* *þeygi*, *Bjark* 6. — *Jfr* *lang*-, *si*-.

þökk, *f*, *tak*, *kunna þ-ir* *Þorm* 1, 3, *gerva þ-ir* *Pl* 57, *gefa þ-ir* *Lil* 13. — *Navn på Loke, forklædt som gyge*, þ. *mun gråta þurum* *tórum* *SnE* I 180.

þöll, *f*, *ung fyrr*, *Pul* IV *kk* 3, *hrørnar* þ. *es stendr þörpi á Hávm* 50. — 1) *kenningar for kvinde*: *Jfr* *Pul* IV *yy* 2, *auðar* þ. *Þmáhl* 12 (*v. l.* *þollr*), *Þynjar logs* þ. *Nj* 17, *íyllar túr-þ.* *Þjóða* 4, 20, þ. *hylltinga vallar* *Korm* *Lv* 10, *sveigs, sveigar*, þ. *EGils* 1, 36, *ÞKolb* *Lv* 2, þ. *blæju* *Bj hit* 2, 10, þ. *aðalbjóra* *Bbreiðv* 3, þ. *þorns* *EGils* 1, 29. — *Som halvkenning* *Pul* IV *yy* 2. — *Elvenavn*, *Gri* 27, *Pul* IV *v* 2. — *Jfr* *hirði*-, *hør*-, *men*-.

Þomb, *f*, *ø, Thombøen, ved Helgeland*, *Pul* III 3.

þongull, *m*, *tangstilk*, *høf* þ. *SnH* 2, 6.

þöri, *f*, 1) *tarv, trang, behov, nødvendighed, med gen. obj.*, *elds, matar ok váða, vats, vits es* þ. *Hávm* 3. 4. 5, *geirs es* þ. *Hávm* 38, þ. *haptis* *Hávm* 148, *bands kvað* þ. *enga* *Am* 90, *ef gervask þ-ar þess* *Ski* 36, *Fj* 39, *mart es þat es* þ. *þéar, nødvendigheden tvinger en til*, *Reg* 10, *nú es* þ. *mikil* *Sigsk* 44, *þá lötum því þ-ar ráða, lader vi nødvendigheden, øjeblikkets krav, afgøre, sst*, *hyggja á* þ. *hverja* *Am* 103; *med gen. subj.*, þ. *þegi- anda* *Sól* 28, þ. *gesta* *Am* 6. — 2) *gavn, nytte*, *til þ-a(r)* *e-m* *Eg* *Lv* 43, *vesa at* þ. *e-s* *Sigv* 3, 21, *dugask at þ-um* *Hsv* 50, þ. *öndurjalks, usikker læsemåde og usikker tolkning*, *Vell* 24. — 3) *grund, anledning (om noget der burde eller ikke*

burde være sket), þér vas eng þ. þeirar kerski *Korm Lv 12*, esa þ., *Ulfr, Jóms 34*, vasa þ. *Krm 14*, esa lǫng þ. *Sígv 5, 8* (tolkningin ikke helt sikker), þótti þ. at eila *Jóms 7*, an þ. væri *Þorm 2, 12*, lítil þ. *Gunnl Lv 12*, þ-um meiri *Jóms 33*. — 4) *trang, mangel*, þola þ. féar *Hávm 40*; — þ-gi, *ikke trang, ikke grund*, þ. væri þeirar *Skall 3*; þótt þetta sinn þ. væri *H Hj 39*. — *Jfr* megin-, ó-.

þörugi *se* þarfr og þörf.

þó, *f, opiøet plet, hvor den bare jord stikker frem imellem den omgivende sne, þáa mikít, om en gravhøj og dens plads, GSúrs 8*.

þóttir, *m, tråd, d. v. s. en sådan, der*

*sammen med andre udgør et hele, — 1) i alm., snor, goll slungit við þótt, guld-ringe sammenslyngede med tråd (det er ikke ganske sikkert, hvortil der sigtes), Ht 89; — om et slægtsmedlem, eruð einir ér þátta ættar minnar Hamð 4, sleit snaran þótt af sjölfum mér St 7. — 2) afsnit i et digt, også digt i alm., mærdar þættir *Húsdr 2*, þ. bragar *Leið 43*, þann erati þörf at segja þótt *Jóms 34*; i sínum þætti, i sit digt, *Gd þ 45*. — 3) del af ens liv, ek leynda lǫskum þótt (her denne yngre dativform), jeg skjulte den del af mit liv, der bestod i efterladenhed, jeg skjulte min efterladenhed, *Has 13*. — *Jfr* brag-, ilags-, reisi-, snar-, ørløg-*

Æ

æ er i- eller R-omlyd af á. Udtalen har været meget åben. Senere bliver udtalen på Island aj. æ og œ faldt på Island allerede ved midten af det 13. årh. sammen, så at œ også senere fik samme udtale som æ. I ganske enkelte tilfælde veksler æ og œ i samme ord: mærr, mœrr *jfr* mærd og mœrd, der må her være tale om aflydsformer.

1. æ, adv, altid, 1) om fortiden, æ vas angan *Vsp 22*, þú hefr æ vergjorn vesit *Lok 26*, æ trúði Öttarr *Hyndl 10*, hefr æ vesit *Guðr I 24*, þats æ beiddisk *Am 87*. — 2) om nutiden og hvad der altid er, æ (skrevet þa) standa mér augu Anon (X) *I B 4*, stendr æ grœnn *Vsp 19*, sýtir æ glöggr *Hávm 48*, æ ælt til atalt *Vafþr 31*, þú est æ vísastr *Vafþr 55*; til hvert tídspunkt, æ við þik einart láti *Hyndl 4*, þverri æ fyr þér *Gróg 8*. — 3) om fremtiden, i al fremtid, þat mun æ uppi *Vsp 16*, þat (róg) mun æ vesa *Hávm 32*, þú skalt æ vesa *Skí 12*, æ meðan öld lifir *Fj 12*, æ til ens eina dags *Fáfn 10*; æ (v. l. ey) munk gláðr *TorþE 3*, mun æ vesa *Hák 19*, æ (v. l. ey) mun annat tveggja *Hjalii*. — 4) nu og altid, mækir æ fjarri borinn *Vpl 18*, æ borin óvilja til *Sígsk 45*.

2. æ, ikke, aldrig, æ menn hann (vin-den) sjalfan séa *Vafþr 36*.

1. ædr, *f, (-ar), eaderfugl, Þul IV xx 6*; omskrives — ved homonymi, *jfr* det fölg. — ved ben bildskorin *Gát 1*.

2. ædr, *f, (-ar), åre (i legemet), æ-a* ofþerrir, årernes udtørelse, fuldstændigt blodtab, *Rdr 8* (*jfr* ósk-Rón), æ-ar *Hæng VII 1*, æ-ar Jörðánnar, Jordans kilder, *Lil 37*, liknar æ., nådens kilde, *Lil 89, Gd 28*.

æðra, *f, rædsel, skræk (især sådan, man bliver som gal af), af æ-u Nj (XII) 8, æ-u óhræðinn Tindr 1, 2, at mæla æ-u Hálfis VI 6, æ-u orð, frygtsomme ord, Krm 25, æ-u styggr, ufrygtisom, ESk 13, 3; æ-u orð, beskyldning for fejhed, Sígv 13, 20,*

æðrufullr, *adj, fuld af frygt, frygtsom, Frþ I 22.*

æðrumikill, *adj, frygtsom, superl. Anon (XIII) B 27.*

æðruorð, *n, frygtens ord, frygtsomme ord, Hálfis IX 7.*

ætr, *adj, heftig, hidsig, voldsom (vokalen ses af rimet ætr : nætrar), gunnar æ., hidsig i eller til kamp, Anon (X) III B 3, om våben, Refr 1, 2, Gldr 5. — Jfr* áia.

ægir, *m, hav, sø (beslægtet med ahva, jfr KGisl Aarbb. 1876 s. 313 ff), Þul IV u 1, Rdr 19, Bkhit 2, 17, víðr æ. Sígv 7, 2 (her ses vokalen art), djúpr æ. Korm Lv 42, hræðask æ-i Óit 2, 14, ór ægi Vsp 59, æ-i lægia Rþ 43. Som egennavn, havets gud, der da betragtes som jætte, jfr Þul IV b 5, Hym 1, Lok 3, Æ-s man, Ran, St 8, Æ-s dóttir, bølgen, Hhund I 29, Æ-s dótr Sveinn 1, Æ-s bekkir, drekk*

Gri 45, Æ-s grund, havet, Has 41. — I kenningar, for skjaldedrikken: æ. Óðins Hfl 19, æ. ógnstöðvar (brystets) þöðgæðis (Óðins), Óðins brysthav, Refr 3, 2, — for hjærnen: æ. hjærna Yt 22, — for guld: æ-s bál Ht 3, æ-s eldr Sigv 13, 4, æ-s máni EGils 1, 18, æ-s (ved rettelse) sól Háv 11, æ-s blik(ruðr) Rv 13, — for skib: æ-s marr ESk 1, 1, æ-s jör Háv 14, æ-s hestr Nj 12, æ-s dýr Bjhit 2, 23; — æ-s kjaptar, havets (eller havgudens?) gab, det dybe hav, Refr 4, 2; — æ. = marr, hest, knýta æ-i, bídsle en hest, Rv 35; — æ-is bróðir, íld, Pul IV pp 1.

æki (el. œki?), *n*(?), *navn på månen, Pul IV ll.*

æla, (-ða, -t), *sprudle, strømme frem (af åll), vatn æ-ir þars álar hallask framn SnE II 216.*

æligr, *adj. elendig, ussel, æ-g klæði Ragn II 5, æ-g sól, elendig sjæl, Has 22, æ. móðr sst 56.*

ær, *f. (gen. ær), hunfår, Korm Lv 16.*

1. **æra**, *f. ære, hæder (ungt låneord), Lil 13, Mv I 25, Alpost 3, Mey 9, Mdr 41.*

2. **æra**, (-ða, -t), *ro (af ór), ært mun, der vil blive rói, Þjóða 4, 20, æ. verðr með órum SnE II 216.*

3. **æra**, (-ða, -t), *være frugtbar, give god afgrøde (af ár), upers., akr æ-ir, marken er frugtbar, SnE II 216; illa ært Merl II 62.*

ærliqr, *adj. ærlig, hæderlig (ungt låneord), æ-g kvinna Mv I 5, æ-g sæta Mey 41.*

ærusnaubr, *adj. berøvet ære, hæder, om Adam og Eva, Lil 43.*

æsta, (-ta, -tr), *bede, ønske (af óst), med acc. pers., gen. rei, æ. kómu Hámð 24, æ. hal vistar Sigv 3, 8, æ. e-n gríða Þorm 1, 11, æ. stefnu Halli 3, jfr ESk 6, 18. 21 o. s. v., æ. Krist vistar Leid 40, æ. vandliga Sól 28, jfr Lkn 50, Gmlkan 1, 3, Has 4, Leid 2; v. l. for biðja Hfl 2.*

æti, *n. føde (egl. 'som spises'), jættens navn på byg, Alv 32.*

ætla, (-aða, -aðr), 1) *mene, tro, agte, draums æ-k þér, jeg tror du drømmer, Hyndl 7, hafðak æ-t, det havde været min mening, Skí 37, lifa æ-ak mér, jeg agter at leve, Lok 62, spilla æ-k bóðum, jeg agter at dræbe bægge, Am 78; medium æ-sk = æ. sér, virðar æ-sk, mændene agter, Anon (XIII) B 43, þangat ætlumk, jeg agter mig derhen, Sól 29, æ-sk at móti e-m Sigv 11, 12. — 2) *bestemme, æ. e-m andrán, tiltænke en døden, Gísl 2, dauði ætlaðr Grip 25, óðal vas ællat Valg 6, sáttargörð er ætluð, tiltænkt, Mhkv 10, alls þó es fara ætlat, eftersom det dog er bestemt at rejse, Am 29.**

ætna, *Bjhít 2, 16, i forbindelse æ. eyðir er dunkelt, muligt forvansket, et ntr. æta findes ikke ellers og eta kendes ikke*

undtagen i betydningen 'krybbe', men det passer ikke.

ætt, *f. (jfr ótt; om de enkelte former henvises til Skjpspr. 50—51), 1) slægt i alm., St 4, Hyndl 13, Hhund II 18, Hámð 4, vera æ-ar, tilhøre en slægt, Hyndl 27, æ. ok nafn Fj 46, eiga æ. saman Fáfn 13, æ-ir koma saman, mødes i en enkelt person, Vafpr 31, auka æ., æ-ir, formere sig, Guðr II 27, Rþ 40, rekja æ-ir, opregne slægtregistre, Hyndl 45, óttum góðr, af god slægt, Bjark 2, Sigsk 18, Vell 18, gengr i æ. = er ættgengt, hører til slægten, er slægtsmærke, Arn 6, 7, drepa hþíði i æ., bevidne sin herkomst (ved dygtighed), vise at man hører til sin slægt, Sturl 4, 1. — 2) ofte omskrivende med gen., æ. manna Sigv 10, 9, æ. seggja Hókr 2, æ. skatna Ód 10, æ. gumna Gunnlað, æ. aldar Hfr Lv 7, æ. siklinga Ótt 2, 10, jfr ensk æ. Ótt 2, 11, æ. jötna, jötuns Hárb 23, Vsp 25, Skí 8, Þry 31, æ. andskota, djævl, Lkn 38; nærbestægtet hermed er æ. þræla Rþ 13, æ. karla Rþ 25, æ. Sindra, dværge, Vsp 37; — æ. geirmimis Hhund I 14, æ. Gjúka Hyndl 27, æ. Sigurðar Sigsk 64, æ. Niflunga Brot 16. — 3) om en enkelt person, søn eller afkom, æ. karls, bondeæt, Hhund II 2, æ. goeðings, pige af god herkomst, Jóms 15, æ. Eiríks, Olaf svenske, Sigv 3, 19, æ. Haralds, Olaf d. hellige, Sigv 10, 3, æ. Óláfs ESk 12, 5, æ. Sverris, Hakon d. gamle, Ólhv 2, 12, æ. Hilditanns, dansk konge, Eskáld 2, 2, æ. Buðla Am 76, slægtning, ættir Jólnis Þdr 12, æ. Þorbjarnar Háv 7, æ. Játgeirs Ótt 3, 3, æ. Gjúka Arn 2, 9 (her menes Sörle og Hámðr), Hhund I 48. Om dyr: æ. ara, örne, H hund II 8, æ. varga, ulve, Arn 2, 13. — Jfr íqður-.*

ættaðr, *adj. af en (vis) herkomst, æ-uð vel Mey 26.*

ætarskaði (eller to ord), *m. slægts skade (men sammenhængen er mangelfuld), Arbj 12.*

ætarskjöldr, *rigtigere i to ord, St 10, se skjöldr.*

ættaðmr, *m. egl. 'slægt-træ, -stamme', slægtsmedlem, Pul IV j 9.*

ætthogi, *m. 'slægt-bue', slægtrække, slægtgren, Pul IV j 9.*

ætthætir, *m. 'slægt-forbedrer', et udmærket medlem af slægten, der hæver den, æ. Torf-Einars, Torfínn jarl, Arn 5, 25.*

ætterni, *n. herkomst, slægt, Grott 8, Fáfn 4.*

ættingóðr, *adj. af god herkomst, højættet, Jóms 1, Hókr 8, Ólhelg 9, Rv 19.*

ætgrund, *f. 'slægt-land', fædreland, æ. Engla Arn 5, 16.*

ættingugr, *adj. af høj herkomst, højættet, Guðr II 30.*

ættingi, *m. slægtning, Grip 10, Gyð 8.*

ættingjörð, *f. fædreland, Þstf 1, 3.*

ættiland, *n. fædreland, breið æ-lönd*

Ött 2, 18, Lids 1, æ. Íra, Írland, Eforu, æ. eyja dróttar, Syderøerne, Gísl 1, 10.

ættilíð, f, 'slægts-arr', fædrenearr, æ. Ellu, England, Hallv 3, herja á æ-ir, göre krigstog mod ens fædreland, GOdds 1.

ættnidr, m, slægtning, æ. Játmundar, engelsk konge, Ött 3, 7.

ættrúdr, adj, af udmærket slægt, Mey 7.

ættrýrir, m, 'slægtforminsker', æ. jofra, som har fældet mænd af fyrsteslægt, Hakon jarl, Vell 32.

ættskard, n, 'slægt-skår', skår i slægten (ved at et medlem bliver dræbt), hoggva æ. Evids 7.

ættslóð, f, slægtrække, Pul IV j 9 (jfr kynslóð).

ættsstaf, m, 'slægt-stav', medlem af en slægt, æ. Endils, søkonge, søkriger, Orknø-jarlen Torfinn, Arn 5, 22.

ættsstórr, adj, af stor æt, højættet, Rst 22, Ólbrynj, EGíls 1, 25.

ættsstudill, m, 'slægt-støtte', fremragende medlem af en slægt, Pul IV j 10, æ. Jóans, om Vidkunn Joanssön, Gullás 1, æ. ættar Hilditanns, dansk konge, Eskál 2, 2, æ. skylja, kong Hakon, Ht 2; — absolut (som v. l. til ættsstudill) Ött 2, 8; æ. fyrða, menneskenes støtte (= studill firða ættar), Gd 6.

ættsstyrandi, m, (v. l. átt-), 'slægt-styrer', fremragende medlem af en slægt, Arn 6, 18.

ættvig, n, 'slægt-drab', drab på slægtning, Sigv 7, 7.

æva, adv, aldrig, egl. gen. pl. af ævi, stod oprindeligt efter en negation; denne oprindelige udtryksmåde findes endnu i: skala óglaðan æ. fregna mik,

aldrig skal man høre, at jeg var uglad, Giz sv 2, jfr nægtelsen bagefter: æ. fljóð ekki gáði Akv 39; men ellers overføres nægtelsen som i andre tilfælde på æ., Ólhelg 7, HolmgB 5 (ved rettelse af ekia jfr Arkiv XXVII, 134 f.), Heidr 31, Vsp 33, Hávm 29, 54—56, o. s. v., æ. skyldi, aldrig skulde det være sket, Vøl 41; — deraf går æ. over til blot at betyde 'ikke', jorð fansk æ. Vsp 3. — Jfr hvaðan-.

ævagi, adv, sammensat af foregående og nægtelsen -gi, aldrig, Hávm 21, Hym 32.

ævar, adv, meget, vistnok egl. genitiv af ævi, æ. margir Háf 2. — Jfr afar-.

ævi, f, 1) liv, levealder, of æ. Korm Lv 2, þá æ. Tindr 1, 8, Hfr 3, 22, Sigv 11, 1, Þloft 3, 2, Krm 3, æ. = æviár Nkt 40, velja sér æ. Pl 11, æ. líðr Hhund II 25, Am 91 (acc), æ. snúnar Gríp 6, æ. logð með løstum Gríp 23, æ. ok aldr Fj 50. — 2) tidsrum, illifis æ. Heitv 5, æ. Alifitu Sigv 13, 28, mín var æ. miklu œðri Hálf IX 3; — æ. hraíns, en ravnns levetid, en nat, Korm Lv 41.

ævilúss, adj, begærlig efter at leve, levelysten, om en kvinde, Þmáhl 14.

ævilok, n, pl, livsafslutning, død, Nkt 21. 58.

ævinhildir, f, 'livets Hilde', norne, Þ Síð 1.

ævinliga, adv, altid, uafbrudt, Lil 13. 51.

ævinrúnar, f, pl, 'leve-runer', runer, der vedligeholder livet, skaber langt liv, Rþ 43.

æzli, n, føde, bytte, ernir æ. fegnir Guðr II 8.

Æ

æ, i-(R-) omlyden af ó, faldt på Island sammen med æ, se æ, men aldrig i Norge, æ veksler med ý, se ý, og æ, se dette.

æða, (-dda, -ddr), göre rasende (af óðr, adj), œ. et illa éi, göre den slemme hagebygge voldsom, Jöms 32, œ. lund, göre sinde fjendsk, Hjálmþ II 7; œ-sk, blive rasende, œ. fyr konu Sól 11.

1. œði, f, raseri, vanvid (af óðr adj), Ski 36; Hyndal 47 er ordet fejlt for Óði.

2. œði, n, sind, karakter (af óðr subst.),

gótt œ., ventligt sind, stemning, Hávm 4, fremðar œ., udmærket sind, Hfr Lv 27, œ. grepps, en skjalds sind med dets kundskaber, Arbj 2, œ. dugir, kundskaber står til, Vafpr 4. 20. 22, dauði spillir œ. andar, sjælens egenskaber, SnE II 236. — Jfr barna-.

œðiregn, n, styrtregn, Þmáhl 14.

œðiveðr, n, rasende storm, elgr œ-s, skib, Arn 2, 16.

œðri, œztr, adj, 1) grundbetydningen

er vist 'behagelig', og så 'fortræffelig'; denne ligger nærmest for i følgende udtryk: æ-i drykkja *Ski* 35, æ-i hugr, venligere sind, *Reg* 12, æ-a óðal *Rþ* 48, hitt mundi þykkja æ-a, *bedre, mere passende, Guðr III* 1; om personer, ypperligere, *Gldr* 9, *Korm* 1, 2, *Arn* 2, 20, *Mark* 2; æ. gjöf *Eg Lv* 25, æ-a nest, *bedre mad, Egils (XII)* 4, æ-a gjald *Eg Lv* 35, æ. hött *Ht* 95, æ. hlutr, *bedre lod, vilkår, SnSt* 4, 5, i *superl.*, æ. manna, æzt kvinna *Hyndl* 15, æzt brúðr *Grip* 40, æ-ir kappar *Hyndl* 18, æ-ir sinnar *Bjark* 1, et æzta unað *Sól* 71, æ. víða, om *Yggdrasilsasken, Gri* 44, æ. þriinuðr, den ypperste trivsel, *frelse, ESK* 6, 3, æ. einna, *aller ypperst, Hfr* 3, 26, *jfr Sigv* 1, 15, æzt ríki *ESK* 1, 2, æzt sæla *Rst* 33, æzt teiti *Pl* 45; — höjere (lokal bibetydning), æzt höll, *himlen, ESK* 6, 5, æðri vegr *Sól* 52. — 2) höjere m. h. t. rang og bedrift, lát Ástriði æðri *Sigv* 13, 32, æ. maðr *Ht* 91 (kunde også henføres til den første betydning), æðri göðrum *Sigs* 11, ek mun æðri þykkja *Helr* 3, æðri mær *Oddrgr* 16. — 3) om sejr, verða æðri jöfrum *ÞKolb* 1, 1.

ægigeisli, m, truende, barsk, stråle (*jfr vb. ægja*), æ-ar (innmána ennis, *øjnenes*), barske blikke, *Húsdr* 4, ennimáni skein æ-um, *øjet lyste med truende blikke, Arbj* 5.

ægiligr, adj, truende, skrækkelig, æ-g reiði *Hfr Lv* 1, æ. i augum, med truende, lynende, *øjne, Bjhit* 2, 19; *HolmgB* 3, *Sturl* 3, 17.

ægir, m, 1) skrækindjager, som truer, fjende, æ. gumna, *frygtet kriger, Edåd* 6, æ. Engla (om *Olaf kyrre*) *Steinn* 3, 13, æ. Eydana *Hák* 3 (om *Hakon d. gode*), æ. jöfra *Gisl* 1, 9, *Ht* 55; æ. (v. l. eygir) oflugbörðu, *Tor, Rdr* 15; æ. yðrógar (buestrængens) *Hfr* 2, 9, æ. almdrógar (d. s.) *Sindr* 7, æ. alntaugar (d. s.) *Þdr* 15; æ. bauga (ved rettelse), *gavmild mand, Eg Lv* 28. — Uvist er æ. i ægis dauði *H hund* 1 55, om det er egennavn eller 'en frygtelig modstander'; nogle vil opfatte ordet som Ægir og som egennavn, der skulde være identisk med *Saxos Eyr*. — 2) hjælm, *Þul IV* s 2, foldar æ., *himmel, Has* 56. — 3) sværd, *Þul IV* 18 (her tildele skrevet eygir). — *Jfr stål*.

ægisheimr, m, truende verden, farefuld verden (om denne verden), *Sól* 30.

ægishjalmr, m, rædsels-hjælm, hjælm som indjager skræk (ved sit udseende eller egenskaber), drótt faldin æ-i, *skræk-indjagende krigere, Sturl* 3, 8, með allra hæstum æ-i *Arn* 2, 6, und æ-i *Anon (XII)* E, bera æ-m of e-m, være en overlegen og frygtelig, *Fáfnir* 16, *jfr* 17. *Fáfnir* siges at have ejet en sådan, virkelig hjælm, men iøvrigt er ordet kun talemåde, *jfr Ht* 15. *Jfr* ýgs hjalmr (for hvilket ægis-står som v. l. *Arbj* 4, men som her er metrisk umuligt). Ordet bør sikkert skrives med æ, ikke æ (til trods for *Bugge Studier* I 389), på grund af betyd-

ningen og biformen ýgshjalmr; kenningen holmfjöturs hjalmr viser ikke det modsatte, da holmfjöturr betyder 'slange' (j: *Fáfnir*) og 'slangens hjælm' er *Fáfnis hjælm* j: skrækkehjælmen; rimet ægis: frægi hos *Sturla* er også betydningsløst, da æ i hans tid var gået over til æ-lyd.

ægja, (-ða, -ti), true, være skrækindjagende, *Guðr I* 10, æ. drjúgum *Gullás* 2; Erlingr vas svá at æ-ði ótt *Sigv* 7, 9, æ. e-m járnlurki *Hárb* 39, æ. e-m eldskiðu *Qrv I* 1.

ægri, adj, skrækkelig, frygtvækkende, enn æ-i (v. l. ýgi) konungr *Arn* 6, 15, *Sturl* 7, 1, *HSn* 2, 1, *Merl II* 73, æ. marr, det frygtelige hav, *Vigl* 8.

æli, n, uklog mand, tåbe, æ. telsk þats ólu ósnotran mann *SnE II* 216.

æpa, (-ða, -ti), skrige (af óp) af frygt, náttúran æ-ði af ótta *Lil* 59; æ. ulfi hæra *Hárb* 47, æ-andi namk *Háv* 139, æ-ði illþræli *Am* 63; — om frøernes kvækken, æ. kann frøsk *Mhk* 5.

æpir, m, hyler, jælternes navn på vinden, *Alv* 20.

æra, (-ða, -ðr), göre gal, afsindig (af órar f. pl.), *Finnan* gat ærðan *Harald Mhk* 11.

æri se ungr.

ærinn, adj, (æ-vokalen findes i rim (: æ) *ÞKolb* 3, 4, *Krm* 19; ý-aldrig), 1) tilstede i høj grad, rigelig, æ. auðr *Grip* 12, æ-t fé *Háv* 69, naut æ-in *Am* 94, æ-it goll *ÞKolb* 3, 4, æ-in gipta *Þjsk* 2, eiga æ-it alls *Líkn* 1, æ-it ríki *Stúfr* 2, æ-it afl *Hárb* 26, æ. þroski *Refr* 5, 1, æ-in hrið *Anon (X) II B* 8, æ-in elding *Sturl* 3, 15, æ-in bröð *Krm* 8, æ-it blöð *Krm* 19, æ-it freka hveiti, rigelig bytte af lig, *ÞKolb* 3, 14, æ-ar raunir *Oddrgr* 19, æ-ir staðlausu stafir *Háv* 29, at æ-nu, rigeligt, *Sigv* 12, 18, *Þjóða* 4, 5; ærit ntr. bruges adv. 'i høj grad', æ. gørla *Stefnir* 2, æ. (rett.) bjart *HI* 3 b, æ. gjarn *Jóms* 3. — 2) tilstrækkelig, æ-ar ro sollnar, mange nok er døde, *Sigs* 50, mjök fár er sér æ. einn *Mhk* 12, æ. sér *Lil* 6, æ-in skil *Sigv* 2, 1. — *Jfr vatn*.

ærr, adj, afsindig, gal, *Lok* 29, *Hhund II* 51, *Grett* 2, 6, æ-ir ýtar *SnE II* 216; æ. ok órviti *Lok* 21, *Hhund II* 34, *Oddrgr* 11, *Herv III* 5. — *Jfr háðr, sorg*.

ærska, f, ungdom. (= æska; æersk.: frsk-), *Mberf* 6.

ærslamikill (udtalt æsla: hræsla, i et meget ungt vers), adj, fuld af galskab, afsindig, æ-il hræzla *Anon Fbr (XIV)*.

æsa, (-ta, -tr), hidse, sætte i stærk bevægelse, lade rase, æ. fleina dunu *Ísldr* 13, æ. hjalms hregg *Ísldr* 21, æ. þyt sævar, forårsage havets hvinen, *ESK* 12, 17, æ. hviðu upp ór brjósti, om ræben, *Anon (XII) B* 11, æ. framn flein ódygðar (om djævelen), skyde kraftig frem, *Lil* 42; — medium æ-ask, rase, især om elementerne, eldr nam at æ. Brot 1 (*FJs* udg), om søen, æ-tisk oggs búð *EVald* 2, æ. framn *Refr* 4, 5, æ-tisk ægir *lv* 4, om

midgårdsormen, *Ólv 1*, jfr *Has 31*; — æ-isk blóð, *blod strömmede ned*, *Lil 35*; *når det bruges om sårene Hfl 7*, foreligger der vist fejl (for æxtu); om mændenes stærke flugt *Harkv 11*. *Part. pass.* æstr, *ophidset, i stærk fart*, *Ótt 3, 6*, om *Tor*, *Þar 5*, om *Olaf d. hellige som kriger*, *Sigv 1, 1*, æ. á lmu *Hhund I 53*, — om *kamp*, cest *brynþing Hl 18 a*, om *hælgen*, æ. alda *ÞGísl 2*, *ÞjóðA 1, 16*, om *lynet*, æ. elding *SnE II 196*. *Ntr.* cest *adv.* hurtig, *kraftig*, *Grett 2, 5*, *Nj 9*.

æsidýr, *n.* 'rasende dyr', æ. flóðs, *skib*, *Þorm 1, 4*.

æsikaldr, *adj.* rasende, meget, kold, om *skibet*, *Sturl 3, 12*.

æsiliga, *adv.* rasende, hæftigt, geisa æ. *Gd 42*.

æsiligr, *adj.* rasende, æ-g eisa *Mv I 22*.

æsir, *m.* som *ophidses*, sætter i stærk fart, æ. odda gnýs (*kampens*) *Anon (X) III B 1*, æ. fétilstinga (*sværdets*) *Arn 3, 6*.

æsirunnr, *m.* 'ophidsende træ', æ. eggþeys = æsir eggþeys, *kriger*, *Kolb 2, 1*.

æsi-Þróttr, *m.* 'ophidsende Odin', unnar hreina æ., *Odin som sætter skibene i stærk fart*, søfarer, *mand*, *Ísldr 15*.

æska, *f.* ungdom, *HolmgB 12*, *Grip 21*, æ-u aldr *Has 8*; jfr æerska. — Jfr barn-.

æski-Baldr, *m.* 'ønskende Balder', æ. stála, *kriger*, *Ód 3*.

æskibjóðr, *m.* 'ønskende byder', *Gyð 6*, men verset er så mangelfuldt, at resten af kenningen ikke helt kan bestemmes; dog hører dertil vistnok ordet valstafna 'armenes'; så mangler der et ord for 'ild'.

æskijørð, *f.* 'ønsket jord, land', æ. urðar lax, *ormens attræede land*, *guld*, *Hl 4 a*.

æskiliga, *adv.* ønskelig, *Gd þ 13*.

æskimeidr, *m.* 'ønskende træ', æ. hjaldrskíðs (*sværdets*), *kriger*, *Gldr 1*, æ. hjörþings, *d. s.*, *Nj 7*.

æski-Njörðr, *m.* 'ønskende Njord', æ. ynðis *Pl 52*, æ. (*ved rettelse*) oddregns (*kampens*), *d. s.*, *Háv 7*.

æskiruðr, *m.* 'ønskende træ', æ. gr-veðrs (*kampens*) *kriger*, *mand*, *Grett 2, 10*.

æskirýrir, *m.* 'ønskende forringer', æ. auðs som *v. l.* til år elda rýrir, *Nj 28*.

æskiselja, *f.* 'ønskende pil(etræ; jfr selja), æ. óls, *kvinde*, *Mv I 14*.

æski-Þrótr, *m.* 'ønskende Odin', æ. unn-røðla (*guldetts*), *mand*, *Has 64*.

æskja, (-ða, -ðr), *ønske*, æ. sér *Nkt 83*, *Hsv 86*, æ. e-t *Lil 2*.

æskublóm, *n.* ungdomsblomst, ungdomsglans, *Mey 26*.

æxla, (æxta, æxtr, og yngre: æxlaða), *lade vokse, tiltage, forøge, forstærke, udføre med kraft*, æ. styr *Hgóð*, æ. flug hrælinns, *lade (spydflugten) kampen tage til*, *Sigv 2, 12*; æ. gný darra, *d. s.*, *Jóms 30*, jfr *StjO II 6*: — æ. flærð, *vide stor falskhed*, *Merl I 39*, æ. stríð, *valde stærk kummer*, *Am 104*; æ. eljun, *udfolde kraft*, *Gd 7*; æxtr *vegr*, *forøget hæder*, *Likn 41*, æ. vell ok *vegsmunni Merl I 52*, æ. alt gott, *lade alt godt vokse, fremkomme*, *Likn 39*; — æ. vígslur, *foretage (mange) vielser*, *EGils 2, 5*; æ. öldrykkjur, *foranstalte store gæstebud*, *Am 75*, æ. einmæli, *have samtaler under fire øjne*, *Am 1*, æ. sköpp = låta sköpp *vaxa*, *lade skæbnen have sin gang, fremme skæbnen*, *Am 2* (*hvis teksten her er rigtig, der må så i alt fald læses skjöldungar som subj.*). *Sigs 18 står ordet absolut (hvis ikke det foranstående áttum skal læses ótt um (of), således Bugge)*, *forøge sin slægt, avle børn*.

O

ø, u-omlyd af a, er af forholdsvis ung oprindelse. Dens oprindelige lyd har kun lidet fjærnet sig fra grundlyden, og således har det forholdt sig til noget ind i den historiske tid. Skjaldene i den ældre tid bruger a : ø som helrim. Dette fremtræder stærkest i det 10. årh., men forsvinder i det 12.; da må lyden være

bleven helt forskellig fra a. Senere på Island går lyden over til ö. Der er ting (skrivemåder), der tyder på, at denne overgang må henføres til 13. årh. Hvad der gælder ø gælder også om forbindelsen io, se herom *Arkiv XXI, 244 ff.*

øðla, *Rdr 13* (aðla) bör vist med *K. Gíslason* opfattes som öðla, *s. d.*

þóllask, (-aðisk, -azk), *opná, erhværvæ*,
 þ. ástir e-s *Dry* 29, þá þóllaðisk ok eiga
 gat *Rþ* 45, þ. hjart lif *Mark* 1, 28, þ.
 gott lif *Leið* 17, þ. hvern hlut *Has* 59, þ.
 bjartan enda *Gd* 25, þ. sess ok virðing
Lil 7.

þóllingr, m, egl. 'en mand af høj byrd,
 adelsbyrd', fyrste, konge (vokalen er
 flere steder rimbestemt), *Harkv* 4; *Pul*
IV hh 1 (bis!), *Hál* 12, *Ggnæv* 2, *Þjisk*
1, 1, *Gráf* 5, *Od* 9, *Ht* 12, *Sigv* 13, 27;
Þjóð 3, 1 (her dativ þólling), *Grip* 23, *H*
Hj 13. 27. 29, *Hhund* 1 2. 27. 33. 36,
Brót 2 (Fjs udg), *Sigs* 10, *Reg* 5, *Guðr*
I 18. 24, *Odrgr* 10, *Akv* 40, *Óhv* 11. —
 1 kenningar, for gud: þ. sunnu *Kolb* 1,
 2, þ. røðla *Has* 16, *Mgr* 3, þ. himins
 røðla *Þjisk* 2, þ. røðla salar *Leið* 33, þ.
 loþhjalms *Leið* 30, þ. mána tjalds *Has*
 31, þ. aldar *Ingj* 2, 5, þ. árs *Líkn* 46; þ-a
 döglingr *ESk* 6, 5.

þígaz *Sigv* 11, 14 bör vist opfattes som
 verb. þígask (af þígr), stille sig uvillig
 til, vise sig fjendtlig imod, þ. búendr;
 det kunde også opfattes som superl. til
 þígr, og da henføres til mál.

þíflugbarða, f, jættekvindenavn (egl.
 'med kraftig skægvekst?'), *Pul* IV c 4;
 ægir þ-u, *Tor*, *Rdr* 15.

þíflugr, adj, fuld af kraft (afl), kraftig
 (om legemskræfter), mægtig, þ. herr *Arn*
 6, 12, þ. lýðr *Pl* 43, þ-ug ferð *Katr* 49,
 þílgar aldir *Arn* 6, 7, þílgar alnar *Grott*
 11, jfr 9, þílgastur manna *Hyndl* 14, þ.
 ofan sás þíllu ræðr *Vsp* 65, þílgir ok ástkir
 æsir *Vsp* 17, þ. ok aldinn, om *Heimdal*,
Rþ 1, om genfærd, *Hhund* II 51, om gud,
Leið 39, om konge, *ESk* 6, 68, *Steinn*
 3, 6; þ-t ríki *Has* 22, þ-g kristni *Sturl* 4,
 28, þ. sigr *Sigv* 12, 8 (urigt.), þ. tírr *Sturl*
 6, 9, þ. athugi *Hsv* 7; þ-t sverð *Ht* 65,
 þílgir eitrdrekar *Sól* 64. — Jfr dáð-, fár-,
 full-, gunn-, hrið-, móð-, vás-, þrótt-.

þíngmæli, n, vrang tale, bagvaskelse,
ESk 6, 61.

þíflugr, adj, bagvendt, modsat den na-
 turlige retning, stjörnur fara þígar *Merl* I
 59, keyra ofan Eiríks menn þíga, bag-
 læns, *Jóms* 38, þ-t stífgandi *SnH* 2, 7;
 þígu heilli, med heldet mod sig, *Sturl* 4,
 11, þíflug þíðrmól, samtaler ved drikk, der
 udarter til skænderier, *Sigrðr* 29. — þí-
 gast se þígaz.

þífund, f, avind, had, verða fyrir þ.
 manna *ESk* 6, 58, jfr *Ólhv* 2, 6, gjalda
 e-m þ., vise (i ord) sit had til en, udøse
 sin galde over en, *Lok* 12, ala þ. of e-t
Korm Lv 17, sea við þ. *Bjhit* 2, 9, þ.
 vöknud *SnE* II 248, þ. ok þrætur *Hsv*
 132, þ-ar eit *Lil* 77; — hadefuld mis-
 undelse, ala þ. of annars hagi *Sól* 61.

þífundgiarn, adj, avindsyg, hadefuld,
 om en skinsyg person, *Yt* 12.

þífundkrókr, m, krog, d. v. s. krydsning
 med skibet, der vækker hadefuld mis-
 undelse, rista e-m þ-k þunnu barði, fore-
 tage med skibet en så flot böjning, at

den kan misundes af andre, *Rv* 23'
 også i prosa findes ordet.

þífundmaðr, m, avindsmand, mand som
 sætter splid mellem andre, þ-menn *BjH* 7.

þífundsamr, adj, avindsyg, misundelig,
 þ-t hjarta *Hsv* 68.

þígggr, m, en slags fisk, *Pul* IV x 2 (i
 hds skrevet med o, þ, è og ét g; af Nord-
 gaard forklaret som "uer, sebastes").
 Mulig er den rette form augr (af auga,
 på grund af øjnenes størrelse; no.
 auger), þ-s búð, havet, *EVald* 2 (skr. æGs,
 yggs, ægurs).

þíglir, m, høg, *Pul* IV ss 2 (i det ene
 hds urigtig skr. øglir), þ-is barn, høg,
Haustl 12. — 1 kenningar, for arm: þ-is
 stétt *Leiknir*, *Katr* 14, þ-is land *Porm* 2,
 25, þ-is tún *Katr* 15, þ-is nes *Katr* 33.

þígló, n, gård i Trondhjem, á þ-i
Hál 11.

þígmundur, m, Kormaks fader, *Korm* Lv,
 11. 52: mærkesmanden Tords broder,
Sigv 12, 7.

þígn, f, blandt såds heiti, *Pul* IV ddd
 1. — bl. elvenavne, *Pul* IV v 2.

þígr, n, vig, især en lille vig, *Pul* IV
 u 2.

þígurrr, m, væta minn þígr, *Hárð* 13,
 af usikrets betydning; den rimeligste er
 Richerts opfattelse, = byrde (madrurven
 som Tor bar); Falks forklaring 'mem-
 brum virile' er næppe rigtig, jfr følg.

þígurstund, Vøl 41: sötum við Völundr
 saman i holmi eina þ., af uvis betydning,
 den rimeligste forklaring er, at det —
 ifølge sammenhængen, æva skyldi — be-
 tyder 'en ulykkesstund', måske egl 'byrde-
 fuld, trykkende stund' (jfr þígurrr). Jfr
Falk, *Arkiv* II 339 f.

þíkla, n, ankel, 1 þ. tók *Orv* VII 14.

þí, n, (-va-st). 1) þí, þ. virðik svá *Ht*
 25, bera þ. *Eg* Lv 4, *Gri* 36, bera lauk
 eða þ. *Sveinsfl*, bera framn þ. *Pry* 24,
 signa þ. *Eg* Lv 3, bergja þívi *Lok* 9,
 drekka þ. at *Óðins* *Korm* Lv 61, *Krm* 29,
 drekka þ. við eld *Háv*m 83, hvars þú þ.
 drekkir kjós þér jarðar megin *Háv*m 137,
 heita þ., brygge þí, *Hym* 3, esa svá gótt
 sem gótt kveða þ. alda sonum *Háv*m 12,
 ofdrykkja þí *Háv*m 11, sennur ok þ.
Sigrðr 30, navne på þí, *Alv* 34 (þ. með
 monnum). — 2) drikkelag, gørv þ. *Lok*
 65, þíggja þ. at þusum *Hák* 16. — 1 ken-
 ningar: þíls eik, kvinde, *EGils* 1, 34; þ.
 ógnar gagla, blod, *Hl* 26 b. — al *ESk*
 11, 4 er urigtigt for æx? — Jfr minnis-.

þíbeinir, m, 'øl-giver', ása þí, skjald-
 drikken, dens beinir, skjald, *Ísl*dr 16.

þíbekkr, m, øl-kar, drikkekar, þ-jar *Syn*,
 kvinde, *Hfr* Lv 21.

þíberi, m, 'øl-frembærer', Yggs þí,
 skjaldedrik, kvad, dets 'frembærer',
 skjald, *Bragi* Lv 2.

þíbjóðr, m, 'øl-byder', mand, *EGils*
 1, 2.

þíþæki, n, ølkar (þæki egl 'kar af
 bøgetræ'), þ-is *Hlin*, kvinde, *Tjörvi*.

þíð, f, egl 'det fødte', deraf 'menne-

skeslægt, som den til hver tid er, hver tids 1) menneskehed, i alm., *Pul IV j 3*, meðan *q*. lifir *Vsp 16*, *Fj 12* o. s. v., ótt aldar *Hfr Lv 7*, nema *q*. farisk *Ht 96*, hólf es *q*. hvar *Hávm 53*, i aldar rök *Vafbr 39*, aldar rof *Hhund II 41*, aldar örlog *Lok 21*, aldar gipt *Sturl 4, 10*, angrfylð *q*. *ESk 6, 58*. — 2) menneskeslægt, þaðan af aldir alask *Vafbr 45*, skapa allar aldir *Has 1*. — 3) mennesker i alm., ofte næsten afsvækket til at betyde 'man', f. eks., *q*. verðr at heyra *Mark 1, 2*, frétt hefr *q*. *Am 1*, spurt hefr *q*. *ESk 6, 12*, vesa kveðr *q*. *Hfr 3, 22*, hvar viti *q*. *Vell 37*, nú fiðr *q*. *Skúli 1, 2*; andre eksempler, hvor *q*. = menn, *Tindr 1, 8*, *Bjark 5*, *Har-níð, Sigv 2, 8*, *Ht 13*; of aldir *Þmáhl 10*, *Líkn 50*, aldir vilja eignask *Grip 17*, öldum at ártali *Vafbr 23. 25*, ár með öldum *HHj 28*, koma með aldir *Hávm 27*, alda hverr *Fáfn 10*, *Lok 8. 47*, aldar rög *Hávm 32*, því bregðr *q*. við aðra *Vell 13*, leysa *q*. *ESk 6, 33*, hlada öldum, nedlægge folk, krigerne, *Bbreiðv 6*. — 4) omskrivende, alda börn, synir *Vsp 20*, *Alv 15* o. s. v., *Hávm 12*, *Fáfn 16*. — I omskrivninger: allvaldr aldar, gud, *GSúrs 26*, men konge, *Ótt 2, 14*, stillir aldar, gud, *Mark 3, 1*, konungr aldar, gud, *Pl 28*, aldar vinr, fyrste, *Ht 54*; *q*. Yngva, Ynglingar, eller fyrstebárne mænd, *Korm 1, 7*, *q*. steins Ellu, jætter, *Þdr 20*; *q*. barma = barmar *Sindr 7*, *q*. enskrar ættar = ensk ætt *Ótt 2, 11*, jfr norræn *q*. *Sturl 6, 7*, aldar ætt *Od 1*, *q*. þjófa *Sigv 3, 20*; *q*. ímu elds, krigere, mænd, *Has 39*; — alda jaðarr, *Oðin, hans vé, Valhal, Hávm 107*, således alder rettelse af alda vé jarðar. — 5) levetid, hans aldar mun getit *Hák 19*. — 6) tíð, tiden og da i pl. ár vas alda, det var tidernes (tidens) morgen, *Vsp 3*, *Hhund I 1*, aldir alda, sæcula sæculorum, *Lil 74*. Det er naturligt, at kun pl har denne omfattende betydning; sing. har i enkelte af de anførte eksempler en betydning, der kommer den nær. — Jfr grjót-, hregg-, róm-, skalm-, skeggj-, skæru-, styrj-, varg-, ver-, vind-.

öldr (plðr), n. (-rs), 1) öl, því es *q*. bazi *Hávm 14*, þú'st *q*. of heitt *Hym 32*, jorð tekr við *q*-i *Hávm 137*, drekka *q*. *Hym 39*, *q*-a dregg *Eg Lv 35*. — 2) drikkelag, at *q*-um *Ragn X 5*, óminnishegri of *q*-um þrumir *Hávm 13*. — I kenningar for blod: vitnis *q*. *ESk 10, 1*, gera *q*. (i pl) *ÞKolb 3, 14*.

öldrmól, n. pl, samtaler ved drikkelaget, *q*. fara til ofug *Sigrðr 29*.

öldrukkinn, adj, öl-beruset, *q*-in ekkja *Þmáhl 15*.

öldrykkja, f, öldrikning, drikkelag, æxla *q*-jur *Am 75*.

öldugangr, m, hølgegang, *Mark 1, 16*.

öldungr, m, 1) (gammel) okse, *Pul IV ö 3*. — 2) ræv, *Pul IV cæ*.

öldurmaðr, m, hövding, fyrste (engelsk læneord), *Jóms 11*, *Pl 13*, *Merl II 63*.

öl-Gefjun, f, 'öl-Gevjon', kvinde, *Hausfl 20*.

öl-Gefn, f, 'öl-Gevn', kvinde, *Hausfl 11*, i en forstyrret sammenhæng. *SnE II 232*.

öl-Gerðr, f, 'öl-Gerd', kvinde, *Eyv Lv 13*.

ölgyldir, m, 'elletræs ulv', ilden, *Yt 29* (skr æl, v. l. hof-, hól-).

ölir, m, skr ölir (i 757: . . litr, ordet er således usikkert; cælr?), slangenavn, *Pul IV qq 1*.

ölkarrr, m, 'öl-beholder, ölkar, *q*-a Loin, kvinde, *Hallbj*.

ölkatr, adj, opmuntret af öl, let beruset eller måske snarere 'munter ved drikkelaget', *Ormsþ IV 2*.

ölker, n, ölkar, *Heið 25*; derimod er *q*. urigtigt *GSúrs 4*.

ölkjöll, m, 'öl-skib', ölkar, økedel, til at brygge öl i, *Hym 33*.

ölkorr, m, 'ølskib', hus, *Edað 3*.

ölkrós, f, lækkerier (nydte) ved drikkelaget, til drikken, velja *q*-ir *Akv 35*, eta at *q*-um *Akv 36*.

Öllumlengri, f, en ø (egl 'længere end alle andre'), *Pul IV bbb 1*.

öllungis, adv, helt og holdent, *q*. illa *Eg Lv 4*, *Eskál Lv 3*, *Ólhelg 9*, *q*. ekki, eigi *Hjálmþ IV 13*, *Jóms 2*, nita *q*. *Sigv 13, 2*, biðja *q*., meget indtrængende, *Þ Kolb Lv 9*, *Grettis 14*.

Ölmóðr, m, sagnperson, *Hyndl 21*.

ölmusa, f, 1) almisse, fattiggave, biðja *q*-u *EGüls 1, 24*. — 2) = ölmusumaðr, fattig, betler, fara með *q*-um *Örv VII 5*, ókunnir menn ok *q*-ur *Hsv 14* (jfr *SnE I 532*).

ölmól, n. pl, samtale-æmne ved drikkelag, hata e-t at *q*-um *Lok 1*; ord ved drikkelaget, sønn munu verða *q*. *HHj 33*. — Jfr drykkjumól.

öln, (-ar; pl. -ar; yngre åln, alin), 1) alen, armen (fra fingerspidserne til albuen), i kenningar for guld: a-ar gim *Gunnl Lv 7*, a-ar leygr *Ragn VI 2*, a-ar leiptr *Þmáhl 14*; ölna (for alna) grjót *HolmgB 14*, a-ar ormr *Hál 12*; a-ar dript, sølv, *Hl 4 b*. — 2) alen vadmæl, *q*. né penningr *Lok 40*.

öl-Nanna, f, 'öl-Nanna', kvinde, *G Súrs 17*.

Ölnir, m, således er måske dværgenavnet ölni (748), öln . . (757) at restituere; man kunde også tænke på Ölnir, *Pul IV ii 4*. — Formelt identisk hermed er måske navnet på en 'Odins søn', der skrives ölnir (757), ölldnir (748), *Pul IV e*. — Jfr grjót-.

ölp, f, svane, *Pul IV xx 1*, sem *q*. á sundi *Hfr Lv 15*; Gestils *q*., skib, *Eg Lv 23*.

1. ölr, adj, beruset, *Hávm 14*, *Gri 51*, *Lok 47*; at ölum stilli, da kongen var drukken, *Yt 33*.

2. ölr, m, elletræ, i kenning for hår: *q*. vanga *Árni 2, 1*; — for mand: auðs *q*. *Nj 6*, *q*. gulls *EGüls 1, 1*.

qlreifr, adj, øl-munter, let beruset, Akv 37, Hamð 18.

qlreyrr se qlunreyrr.

Qlrún, f, Ö. Kiars datter, Vøl 4. 15.

qlrúnar, f, pl, ølruner, skulde ristes på hornet mod svig fra en andens hustru, Sigrðr 7, allar q. Sigrðr 19.

Qlrøðarnautr, m, sværdnavn, Þul IV 1 11.

qlsaðr, adj, mæt af øl, drekka hirð q-a Ht 86.

ql-Sága, f, 'øl-Sága', kvinde, Korm Lv 7.

qlselja, f, ølbyderske, kvinde (jfr mat-selja), ÞBrún 1, Jóms 4.

qlskakki urigtig læsemåde Rdr 4, se qlskól.

qlskipan, f, ordning ved drikkelag, Sturl 4, 31.

qlskól, f, ølskål, ølkar, brunnr q-a, øllet, Rdr 4 (rettelse for -skali, -skakki), vínhofgar q-ir Akv 34, stukku q-ir Hamð 24, hafa hausa at q-um Am 82.

qlsmiðr, m, øl-mager, ølbygger, Ægir, St 8 (jfr Lokasenna).

qlstain, m, 'øl-stavn', ølkar, q-s hlutir, om en ølholle (skól, bolli, ker, som den også kaldes), EGils 1, 27; q-s lýsi-Grund, kvinde, Korm Lv 18, q-a Bil, d. s., HSt 2, 4, q-s Njorun, d. s., Hrafn 1.

qlstr se jølstr.

qlteiti, f, munterhed ved drikkelag, Þdr 15, Jóms 11.

qltírr, m, sværd, Þul IV 1 2 (jfr Falk, Waff 64).

qlunbrandr, m, 'arm-ild', guldring, hrønd-udr q-a, gavmild mand, Ott 4, 1; her synes qlun at være identisk med qln (blandingsform af dette og elin?); v. l. er arin-, urigtigt.

qlun-grund, f, kun i kenningen eyðir eitrs q-ar Nj 9, hvor eitrs q. er = slange, dens grund, guld.

qlunn, m, et slags fisk (makrel, Nordgaard), Þul IV x 1, qlna vangr, seen, Rst 15, qlna fold, d. s., Has 31, Rst 27, qlna skeið, d. s., Hfr Lv 14, qlna bekkur, d. s., Bragi 2, 3; í qlun jarðar Hál 12, er forvansket og uforståeligt; — fjalla q., slange, ÞHjalt 2 (ved rettelse). — Jfr fjard-, frá-, grjót-, lyng-, rand-.

qlunreyrr, m, kun i kenningen q-ar fjarnar Jorð Bjhit 2, 5, hvor q-ar er = reyrar qluns, 'siv-fiskens, slangens'; dens fjorn (land), guld, dettes Jord (asynje), kvinde.

qlverk, n, øl-tilberedelse, orka q-i ásar, magte tilberedelsen af 'asens' (Odins) øl, kunne digte, Korm Lv 47.

qlviðr, m, = qlr(?), elletræ, Þul IV kk 1.

Qlvir, m, nordmand (10. årh.), Eg Lv 4; göte (11. årh.), Sigv 3, 6.

Qlvishaugr, m, Aistahaugen (Trondhjem), ESk 6, 14.

qlværd, f, glad velvilje forekommenhed (af ql = al og værd), full q. Edraum.

qlværr, adj, glad, forekommende, om gæstfri modtagelse, q-ir urðu Am 5.

Qlvor, f, sagnperson, Orv IX 39.

Qmð, f, ø på Hátogaland, Andøen, Þul IV bbb 1.

qmstr, n (eller m?), blandt såds heiti, Þul IV ddd 2.

1. qnd, f, 1) ånde, livsånde, q. gaf Óðinn Vsp 18, således også Lil 11. 46. 52, verpa q-u, sukke (af smærte, kan ikke betyde 'at tabe bevidstheden'), Sigsk 29, Bjhit 2, 5, ånde = liv, fara q-u Sigrðr 25, týna q-u HHj 37, Sigsk 60, Jóms 41, nema q-u Þfagr 2, krefja a-ar, lade en dø, Has 62, Mark 1, 31, láta q-u (dativ) Sigsk 53, láta q. (acc. eller dat.) ESk 6, 60, ÞSær 2, 4, Þorm 2, 13, q. ófól Þfagr 9, q. snókti Lil 54, meðan í q. (dativ) hixti, om døds-kampens lyd, Am 41, ala q., leve, ESk 1, 2; sikkert fordærvet er Sigsk 33, hvor et verbum synes at mangle, hann mun ykkar q. síðarri, man har antaget, at vesa var underforstået, „han vil blive den sidste af eder med hensyn til livet“.

— 2) sjæl, skynsøm q. Gd 36, pryða q. manns kostum i orrostu andar Heilv 6, andar sór Gmlkan 1, 4, Heilv 12, Kristr hafi q. Hfr 3, 29, goð framði q. með sér ESk 6, 20, Haralds q. ofar Iqndum Stúfr 6, goðar andir fagna sælu Gd 20, kvaldar a-ir Lil 22, a-a herfang angrleyst, det bytte, der bestod af forløste sjæle, SnE II 234.

2. qnd, f, (pl endr), and, Þul IV xx 2.

3. qnd, f, den indre del af gangen ind til de forskellige rum på en gård, skynda út at a-ar, ud igennem gangen, Bjhit 2, 3.

qndótt, adj, barsk, frygtelig, q-tt augu Freyju Þry 27, q. banda vinr, om Tor(s) øjne), Húsar 4. Urigtig v. l. Skálðh 4 for qndurðr. — Som jættenavn, Þul IV b 4 men som v. l. for qnduðr.

Qnduðr, m, jættenavn (jfr foreg.), Þul IV b 4. — Gögler hos Harald hárfagre, Harkv 22, se Andaðr.

qndugi, -vegi, n, højsæde (egl. betyder ordet vel 'hvad der hæver sig overfor hinanden, på to sider', jfr de to højsæder), senda ör q., om madgaver, Akv 36, í q. Korm Lv 61, Krm 14. 29, í q. Ragn X 5; — q. geira, arm, GSúrs 4, q. guð-dóms blóma, Maria, Mdr 1.

qndurðr, -verðr, adj, 1) vendt, vendende imod, hørende til, i, den forreste række (mod fjenden), — q-t folk ÞSær 2, 3, látinn q. í odda éli Krm 22, bað ornu klóask q-a Sigv 7, 5, Yngva éi varð q-t, kom i stand fra bægge sider, Skálðh 4.

— 2) hyppig om den første del af et tidsafsnit, vár q-t Mark 1, 5, q-t sumar Sigv 3, 10, þenna q-an brum Sigv 13, 21, q-t ár Sturl 4, 4, at degi q-um Harkv 3, q-an dag Hál 13, Am 53, Hæng II 2 b, røkr q-t Arn 3, 12. — 3) også stedligt, om den forreste side af noget, við q-t

fylki *Vell 24*, jfr *stedsnavnet Öndvert nes Bård 1*. — 4) opinn ok ö., öben og modvendt, d. v. s. tilgængelig for alle, uklart hvad der sigtes til, skulde beskrive en strofes form, *SnH 2, 7*.

öndurdís, *f*, ski-guðinde, *Skade, Hál 4* (har sönnur med Odin), faðir ö-ar *Rdr 20*.

öndurgoð, *n*, s. s. foregående, íbstri ö-s, *Tjasse, Haustl 7*.

öndurr, *m*, et slags ski (beklædt med skind med hårene på, forsåvidt modsat skið), hverr es á öndrum *Hæng II 2 b*. — I *tæninger for skib*: ægis ö. *Krm 5*, brii ö. (ved rettelse) *Sigv 10, 5*, varar ö. *ESk 12, 12*, svanvangs ö. *Sigv 3, 1*, andness ö. *Gunnl Lv 6*, Áta ö. *Bersi 1, 3*, Eynæfis ö. *Rdr 16, Krm 11*. — I *forvanskët eller uforståelig sammenhæng, Vell 24*. — Jfr *færi-, geigur-, veggöndr*.

öngur, *adj*, (va-st.), snæver, trang, ö. ormgarðr *Sigsö 59*, ö. krókr, snæver krog, overført, stor fare, *Pjóða 2, 1*, öngvar þröngvar *Ormsþ IV 2*, ekki ö-t ok ekki þröngt *SnE II 240*. — Komk ljósu sprundi ör ö-um, bragte hende glæde og fryd, *Korm Lv 59*, her kan ordet være dat. (sing. eller pl.); men der foreligger måske et subst., öngvar? (*f. pl.*), jfr *isl. vera í öngum sínum*.

öngulgripinn, *adj*, fanget på krog, *Sigv 13, 1*.

öngull, *m*, krog (fiskekrog), *Hym 21, 22, Rdr 18, Bård 4*.

Öngulsey, *f*, *Anglesea, Gísl 1, 11, Krm 21*, Ö-eyjar sund *ESk 6, 31*.

Öngulssund, *n*, jfr *foreg.*, *Bkrepp 9*.

öngvit, *n*, afmagt, bevidstløshed, ö. fóru á mik *Mgr 15*.

önn, *f*, 1) virksomhed, travlhed, íaa e-m ö., volde en travlhed, give en noget at bestille, *Hym 3*, annir aukask *Jóms 10*, mönnum hófsk ö. *Ölhv 2, 2*, om (embeds)virksomhed, *ÁmArn 3*. — 2) virksomhed og den dermed følgende omsorg, bera ö. fyr sér *Has 11*, ala ö. of e-t *Hsv 38*, ala aldr með ö. ok þölví, med bekymring og ulykke, *Sturl 8, 1*. — 3) særlig bruges ö. om sommerens haarbejde, høsttiden, í ofanverða ö., mod slutningen af høsten (jfr þrönginn, þröngva), *Ski 31*.

önnungr, *m*, træ, *Þul IV j 10*.

Önundr, *m*, sagnkonge, *Yt 26*. — Önund-jakob, *Sigv 10, 4*.

ör, *f*, (va-st), pil, *Þul IV o 1, Anon (X) II B 5, Þfisk 2, Hfl 13, Hfr 3, 4, Hl 17 b*, skjóta örur af ýboga *Guðr II 18*, skepta örvar *Rþ 27. 35*; örva drífa, kamp, *Vell 8*, örva flugr *ESk 6, 54*, örva hrið *Arn 2, 14*, örva drif *Þorm 2, 25* (i ét ord?), örva senna *Þiréf*. — Jfr *mæ-*.

örbeidandi, *m*, ivrig kræver, ö. böðvar jókla (sværdenes), *kriger, Rv 13*.

1. örbeidir, *m*, s. s. foreg., ö. svans sig(r)lana, som hæftig kræver mandefald, *kriger, Þloft 2, 3*.

2. örbeidir, *m*, 'pile-kræver', *kriger, Þ loft 2, 5*.

örbeitir, *m*, rask styrer, ö. unnar viggs, skibets raske styrer, *GDröpl 5*.

örbjóðr, *m*, 'pile-giver', mand, *Rst 15*.

Örboða se *Aurboða*.

örbragð, *n*, 'pil-bevægelse', ö-s ærir, som sætter pile i bevægelse, *krigere, Rst 18*.

örbrjótr, *m*, 'rask bryder', ö. odds bláferla, skjoldenes bryder, *kriger, Ht 31*; ö. auðar, gavmild mand, *Hl 25 a*.

örð, *f*, sæd, korn, høst (jfr ein ö. i norske love), sveita svans ö., ravnens korn (føde; jfr barr), lig, *Þjóða 3, 30* (jfr udtrykket sst bera sigð á), sáa bauga brattakr ö. Yrsu burðar, her er ö. = fræ, frækorn, sá Yrsas söns frö (guldet) i ringenes bratte ager, forsyne armene med guldringe, *Þjóða 3, 27*; ö. arnar kjapta, örnenæbets sæd, digterdrikken, *Eg Ber*.

örðiglyndr, *adj*, stridbar, *Bölv 1*.

örðigr, *adj*, rejsende sig højt i vejret, om svanens rejsning, *Heið 9*, ö-t vatn, høje bølger, *Þjóða 3, 8*, ö-g bára *Frþ I 7*, ö-t veðr, stærk modvind, *Sigv 3, 9*; örðu (ö: örðgu) baki, med oprejst ryg, *Lok 48*. — Jfr *gunn-, skür-*.

ördrif, *n*, 'pile-byge', kamp, *Þjóða 1, 10*.

örriegr, *adj*, rask erhværende, som er hurtig til og rask i at erhvæve (sig noget), dygtig, *Brandr*; ö. ýtum, som vinder fordele (sejre) overfor mænd, *Jóms 29*.

örriuni, *m*, okse, *Þul I b, IV ö 3* (også skr. art-).

örgáti, *m*, egl. 'rigelig ydelse (hvad man rigelig får)', rigelig underholdning, moro, forlystelse (pros. veita allan ö-a), hverr es ö. þeira *Andaðar Harkv 22*.

örgildir, *m*, 'rask udreder', fjörgynjar áls (slangens) hrynbeðs (guldet) ö., gavmild mand, *Anon (X) III B 5*.

örglasir, *m*, af uvis betydning (rettere aur-?), *Eir ö-is, Sinnmare, Fj 28*.

örgrannr, *adj*, meget tynd, meget lille, ö-s erum vér lengst á leit *Mhkv 15* (næppe af örgrandr, s. d.); ntr. adverbliet, meget nøje, halda gríðum ö-t *Giz 1*.

örk, *f*, ark, Noahs ark, *Leið 16*. — skibskiste(?), *Þul IV z 1*.

örkosta, *f*, rigeligt forråd, overflod, öll ö. *Am 62*.

örkostr, *m*, s. s. foreg., ö. hvera, rigeligt forråd på (eller rigelig lejlighed til at få) kedler, *Hym 1*.

örkveðjandi, *m*, 'rask kræver' (rettelse for auð-), ö. fjalla ölna beðjar, guldet raske kræver, *ÞHfalt 2*.

örlátur, *adj*, gavmild, *Gd 60, Mv II 4*.

1. örleikr, *m*, gavmildhed, *Þjóð 3, 2, Gyð 5*.

2. örleikr, *m*, 'pile-leg', kamp, vön ö-s *Þmáhl 4*, vexa hvögt ö-s *Þjóða 3, 17*.

orliga, adv, *rigeligt*, vex o. akarn í landi *Merl II 88*.

orlyndr, adj, *rasksindet, gavmild (ikke let at se, hvad ordet på hvert sted betyder)*, *ESk 7, 1, Jóms 45, Islðr 3, Rv 12, alle disse steder synes den første betydning at gælde, den anden sikkert Ht 12*.

ormót, n, 'pile-møde', kamp, o-s viðir, *krigere, Steinn 1, 5*.

Ormst, f, øen *Unst (Shetland)*, *Dul IV bbb 1*.

Ormt, f, mytisk elv, *Gri 29, Dul IV v 6*.

ormólugr, adj, *rask talende, snaksom (nedsættende)*, *Bjhit 2, 16, superl., or-málgastr, Eg Lv 33*.

1. **orn**, m, (u-st), 1) *örn, Dul IV vv, set i drömmе, Am 19, 20, Hausil 2 (Tjasse i örnescikkelse)*, flýgr o. yfir, *over vandfaldene, Vsp 59, snapir ok gnafir o. á mar Hávm 62, erni eru greipr hræum sveipðar Hást 7 (sst o. fekk sylg)*, seðja o-u *Hhund I 35, seðja ulf ok o-u Nj 26, nista o. Krm 22, glaða o-u Hhund I 45, II 23, røskvir menn gefa o-um brøð Mhkv 23, ernir nýta sér sveita Islðr 7, átgjarn o. Nj 8, ernir gjalla Guðr II 8, o. gól árla HHj 6, ernir klóask Sigv 7, 5, rjóða klær, enn bleika íót arnar Þjóða 3, 7, Sigv 7, 1, hrafn ok o. Brot 13, arnar eiðbróðir, ravn, Harkv 4; arnar jóð *ESk 6, 29; ernir á kvisti Hamð 30, á asklimum ernir sitja Hhund II 50; arnar flaug, som varsel, Háv 14, arnar hamr Vafþr 37, arnar orð Gri 32, arnar nef, hvorpá runer, Sigdr 16. — 2) örnebillede, drúpir o. yfir, Valhals dör, verbet viser, at örnen bøjer hoved og hals forover, Gri 10. — 3) om blodörn, nú es blóðugr o. ristinn á baki Reg 26. — 4) arnar leir, örnescarn, dårligt digt (i henhold til fortællingen om Odins erhvævelse af digterdrikken) Gd þ 2; orð arnar kjapta, skjaldedrikken, digt (i henhold til samme fortælling), Eg Ber. — arnar Kolli 5 urtigtigt for iarna. — 5) som mandnavn, Krm 20. — 6) som sværdsnavn, Dul IV I 8.**

2. **Orn**, f, ønavn, *Dul IV bbb 5 (Arno i Nordland?)*.

ornfljótr, Ód 26, er et meget tvivlsomt ord (jfr *KGíslason Nj II 63 ff*) og beror efter al sandsynlighed på forvanskning, nemlig af orr fljóts, idet orr hører til greppr og fljóts er gen. af fljótr, elv; her-ved fás en udmærket kenning og sammenhæng, elrir fljóts glóða, guldets elle-træ, mand.

ornir, m, slange, *Dul IV qq 1 (skr. ornir, der også kan betyde örnir). — Örnir (jætte) se Aurnir.*

Ornolfr, m, sagnperson, *Hálfs VIII 5*.

orr, adj, 1) *rask (i tanke og handling)*, o. allvaldr *Porf 2*, o. stillir *Mark 1, 18, o. visi Mark 1, 24, o. þengill Jóms 15, o. jöfurr Hl 17 b, o. (lendr maðr) Sigv 7, 10, o. Broddhelgi Islðr 3, o. sonr Tryggva Hfr 3, 12, ort hjarta Þorm 2, 23,*

*Arn 3, 18, 6, 17, ort lið Þfagr 2; — med gen., folks or old Sigv 12, 19, o. vigs Ött 1, 3, o. sóknar Ött 3, 11, hildar o. Jóms 24, lif ort Sigars drifu Nj 9, o. guðligra ráða, from mand (rask til at fatte fromme beslutninger), EGíls 3, 11; med til, o. til snerru Islðr 19, or til áræðis Hæng V 2; med infin., o. at auka þrek Jóms 12, o. at efla tail Rv I, orvir upp at hlaupa Harkv 17, orvastr ilt at vinna, v. l., Orv III 4. Hertil kan også henføres o. om skjalden, Eskál Lv 1. Ntr. ort, adverbialt, berjask o. Sigv 2, 7, bera rønd o. Þsvart, hrinda o. *ESk 12, 9 (om vinden)*, hrinda o. illu ráði *Mer I 64*, hleypra blóði o. ör undum *Sturl 3, 8. — 2) gavmild, Korm 1, 1, o. af auði Ingj 2, 1, mála o. Mgr 1, o. hilmir Bjark 5, o. fylkir Mark 1, 7, orvir joftrar Jór 4 (kunde også her være 'raske'), o. engla gramr Ekül 1, 3, o. Eiríkr Jóms 44, o. Knútr Sigv 5, 3, mærdar o. óðr, digt rigt på lov, ÞKolb 3, 2. Sammenhængen må i hvert enkelt tilfælde afgøre, om den ene eller anden betydning må foretrækkes. — Jfr gunn-, heipt-, hjaldr-, hodd-, ógnar, rög-, seim-, sókn-, sóma-, veðr-, vig-.**

orrjóðr, m, 'pile-rødfarver', krigsr, *Rst 31, men rimeligvis er ordet urtigtigt for ótrauðr, hvortil det følgende allra dáða hører. Dog kunde måske dette være at hensefere til jartegnir, men ellers findes ikke jartegn med genitiv.*

orskiptir, ur. v. l. til auðskiptir, *ESk 6, 60*.

orslængvir, m, 'pil-udskyder', krigsr, *mand, Has 37*.

orstiklandi, m, 'pile-udskyder', *Þorm 2, 19*.

ortrøð se ortrøð.

orvadriif, n, 'pile-byge', kamp, *Þorm 2, 25 (bedre i to ord?)*.

Orvahamar, m, pl, ved *Trondhjems-fjord, Gisl 1, 4*.

Orvar-Oddr, m, sagnperson, *Orv IX 22*.

Orvasund, n, sagnhistorisk sund, *Hhund I 24*.

orveðr, n, 'pile-storm', kamp, o-rs tungl (jfr tinglryrandi) *Jór 4; æskiruðr o-rs, krigsr, mand, Grett 2, 10*.

orvendi, f, kejthåndethed, trezk undir o. (dativ), således kalder *Tormod sig selv, Þorm 2, 5. — Jfr det følg.*

orvendr, adj, kejthåndet (egl. 'pile-håndet' af or og hendr; med venstre hånd fastholdt man piten på buen, idet den afskedes, anderledes *Falk, Waff 103*), *Þorm 2, 21*.

orvi, f, gavmildhed, *Gyð 5*.

orvifill *Eg Lv 15 se aurnýill*.

orvígr, adj, raskt kæmpende, våben-dygtig, o. konungr *StjO II 11*.

orþeysir, m, 'som rask sætter i bevægelse', o. flauستا, *Hakon jarl, Vell 3*.

orþing, n, 'pile-ting', kamp, o-s þollr *Blakkr 1, 1*.

orþingadr, m, 'rask afholder af ting',

konge, eller 'som holder pile-ting, kampe', kriger, Sturl 6, 1.

örþrasir, m, hæftig kræver, lidenskabelig elsker, q. Hrimnis drósar, jätttekvindens bejler, jätte, Þdr 17.

ös, f, trængsel (af folk), støj, mikil vas os þars Osvínf, vinna os, om kamp-tumulten, Jóms 28.

1. ösgrúi, v. l. ösku grúi, m, askegrube (det første står vist for öskgrúi), askehul, hvori ilden gemmes-natten over (= feluhola), sofa (om ilden) i q-a Heiðr 14.

2. Ösgrúi, m, jættenavn, Þul IV b 5; identisk med foregående?

Öskruðr, m, jätte (egl. 'den brølende', af öskra), Þul IV b 4.

ösla, (-aða, -at), vade, q. ör eldi Örv VIII 2.

ösp, f, asp, aspetræ, einstæð sem q. i holti Hamð 5; Þul IV kk 2.

öxl, f, skulder, milli ulfliðs ok axla Arn 7, 3, lita af q., se sig om over skulderen, se tilbage, Árm 4, láta riða of q. Rv 13, á q-um Hálfis VI 10, dvergar á q-um Rþ 16, af Hnikars q-um SnE II 142, skjóta e-u of q. sér, skyde noget hen over sin skulder, skyde noget fra sig, lade være med at cense, Gróg 6; — limir axla, armene, Ht 2.

Özurr, m, ærkebiskop i Lund (1103—37), hvargegn Ö. Mark 1, 27.

Ö

ö, u-omlyd af å, bör uden tvivl antages at gælde for tiden för omkr. 1150—1200. I Málsháttakv. rimer oprindeligt å med ö (sjá : þró, vó : þá). Ved midten af det 13. årh. er lyden derimod bortfalden eller bleven ens med å; i senere islandsk udtales bægge lyd som av. At lyden nogenstinde på Island har været å, kan ikke antages. Et ejendommeligt og temlig isoleret rim er hóþ : drópu (helrim) i Rekstefja, jfr Ö- i Óláfr: ó i sól- (Steinn Herðis.).

ö, f, elv, flod, ö fellr Vsp 36; ö hugðak rinna Am 26, ö geisar Anon (X) I B 8, ö roðin unda gjalfri Krm 4, ö kömr til sævar, elven munder ud i søen, i overført bet. om noget der finder sin afslutning, f. eks. et digt, sál. Húsdr 12, Sveinn 4 (her forklares udtrykket i den fölg. prosa: þat er óeiginlig líking milli árinna ok kvæðisins), jfr allar girnask ár i sjá, alle elve vil til havet, Mhkv 27, lfling heitir ö Vafþr 15 (jfr 16), íss verðr á ö Vafþr 16, óna (med art.!) varðak Hárb 29, ö roðin (blóði) Krm 4, Óskar ö, elven Ösk, Merl II 89, skæðar ár, fartlige elve, Merl II 99. — I kenningar: sára ö, 'særeiv', blod, Drv (X) 2, mækis ö, 'sværdeliv', d. s., Hfl 4; — horna ö, 'horneliv', öl, Eg Lv 16; — áar brandr, 'elv-ild', guld, GSúrs 8, ár eldr, d. s., Nj 22; — áar steði, elvens ambolt, sten (klippe), Anon (X) III B 5. — Som egennavn Á, hermed menes Hvítá i Borgarfjorden, ÞTref 4;

det er dog muligt, at ordet her er appell. — Jfr hlaup-, þjóð-.

ól, f, (álar), rem af læder, Þjsk Lv 1, skarpar á-ar, hårde (som ikke kunde løses) remme, Lok 62, draga á-ar ör hendi (der er tale om bidsettøjler) Grettis 31.

ör, f, (-ar), en åre, Sigrdr 10, Þul IV z 10, troða ö-um Síndr 1, men her bör der læses ára (se nedenf.), með ö-um Hym 27, Ött 2, 4, á-ar tjörgaðar Harkv 5, skafnar á-ar Hhund I 49, sextigir á-a Anon (X) I B 10 b; ö. sleit böru Ött 2, 4, á-ar falla í sæ Þjóða 4, 19, sitja við ö. Þór, knýja á-ar Rst 15, ganga at örum Rst 25, vinna ör klökkva Bjhit 2, 2, á-a blöð ÞKolb 3, 3, á-a ymr Hhund I 27, hnika ö. (dat.) Arn 2, 3. — I kenningar, for sværd: ö. sára, sárs Þmáhl 6, Hl 33 b, Ht 61, GÖdds 4, ö. benja Grettis 49, ö. bens ÞGisl 9, ö. oddregns Háv 13, áar sárs sunda Bersi 2; — for tungen: ö. orða Likn 2, jfr ö. til orða Gd þ 2, ö. óðar ESk 6, 40; — for skib: á-a hermarr Tindr 1, 5, á-a blakkr Hást 8, á-a bitraukn Síndr 1, á-a elgr Ísldr 8. — Jfr blöð-, dolg-, vind-.

örr, m, (-ar [der dog ikke findes]; ærir, senere også árar, især i bet. djævle), 1) en, der (på en andens vegne) skal udføre noget, sendebud, tjæner, Þul IV j 3; óku ærir Rþ 39, sendi öru Hhund I 21, Oddrgr 25, spilla örum Herv VII 13; Yggs ærir, aserne, Þáís 1, 1, konungs ærir Sigv

12, 23. 13, 22, Ósu ó. Yt 34; ó. goðs, guds tjæner, troens forkynnder, Ód 9 (her dat. ór); árar fjanda Gd þ 30, árar (alene) My III 17. — 2) bruges hyppig i kenninger for krigere, mænd, og bet. da udførere af noget (kamp) el. de, der (ved brug af våben) udfører en gærning el. overhovedet benytter noget (f. eks. skibe): efter kamp, oddbragd's ó. Hfr 3, 22, orbragd's ó. Rst 18, oddgefnar ó. (ved retelse) Gunnl Lv 4, sverðregns ó. Húsdr 12, ó. hjörva þeys Ód 26, árar þrimu benstara minnis EGils I 23, árar fleinþeys sm III 17, jfr ó. ara steikar (skr. aurr) GSürs 15; — efter sværd, ó. undlinns Þorm 1, 6, ó. hers skins Pl 9, ó. brands Leið 44, ó. eggmóts ljóss Líkn 9; — efter hjælm, ó. hjalms GDropi 4, ó. (rettelse for as) gollhjalma Hl 27 b; — efter skjold, ó. geirbrúar Vell 16, ó. hildar borðs GDropi 3; — efter bue, ó. alms Sigv 12, 10; — efter rigdom og guld, ó. auðs Bjhil 2, 9, Þjóða I, 16, ó. golls Þ Kolb 3, 4, ó. ósa kyndils Þorm 2, 1, ó. orms landa ESk 6, 23, ó. fleyvangs fúra Brandr, ó. hauka klifs elds Hfr 3, 21, ó. sauðnis látrs EGils 1, 1; — efter skib, ó. flausta EBrún, ó. unnviggs Eskál Lv 3, ó. strenghreins Þorm 1, 12, ó. hlýra hrafn's sm 1, 8, ó. hriðar skæs Eviðs 1, ó. unnblakks Pl 13, ó. unnfress Pl 54, ó. skorðu mars Gyð 6, jfr ó. þoptu Kolb 2, 3, ó. stýris Pl 25; — for engle: æ-ir óðlings heiðar bæss Leið 32. — Jfr fleygi-, geymi-, gæti-, hjaldr-, hjalm-, morð-.

óss, m, (ásar; æsir, ósu, gen. sing. áss findes Sturl 4, 23, acc. ása findes i hds Haustl 12, men må bero på yngre forvanskning, jfr SnE II 628), as, hedensk gud, guddom, i sing. om en eller anden af guderne, om Odin Gri 6 og vistnok Herv III 7 jfr Gri 44, hvor han kaldes den ypperste af aserne, samt i ólverk á-ar Korm Lv 47, om Tor Þry 2 o. s. v., Húsdr 4, Heimdal Rþ 1, Þry 15, Brage Lok 11, Loke Lok 33, Loke og Ídun (her i pl.) Lok 19. — I kenninge orva ó. Sturl 4, 23. — I pl. findes æsir ofte om guderne i det hele (ofte i forbindelse med alfar s. d.), Vsp 17, Hásk 16 o. s. v., Krm 28, æsir almærir Anon (X) I B 5, undertiden om de mandlige guder (i forbindelse med ósynjur), Lok 11, Þry 14,

Bdr 1, Sigdr 4: læren om 12 aser findes Hyndl 29 (Vsp sk.); en anden alm. betegnelse for aserne er omskrivningen á-a synir Vafþr 38 (her dog næppe helt rigtigt), Gri 42, Lok 3. 27, Alv 16; jfr Ása-Þórr, Ásabragr. — Asernes borg Vsp 24, salr Þry 13, garðar Lok 37, Þry 5. 9; deres heste nævnes Gri 30, hane Vsp 43, sprog Alv (helt igennem). — I kenninger, for krigere, mænd: ó. hildar Eddó 8, ó. Fróða hriðar Vell 32, æsir járnraddar (hvís disse 2 ord hører sammen) SnE II 628, ó. Ísarns Þmáhl 4, ó. nágrundar (skjoldets) Þmáhl 3, æsir Fjölfnis hróts (skjoldets) Hskv 2, 1, æsir óss vita (guldet's) Þorgo, ó. lófa elda Ód 26, — for skjaldedrikken, kvadet: ól á-a Ísldr 16. — Jfr byggvi-, hirði-, hrafn-, land-

óst, f, elskov, kærlighed, Korm Lv 1, sønn ó. Lil 99, ó. meyja Þjóð, ó. fljóðs Hávm 92, firna á-ar Hávm 93, hafa ó. við e-n Hfr 48, kveðja á-ar Hfr Lv 9, ó. rínumk Hfr Lv 20; i pl. á-ir meyjar Alv 8, jfr Þry 29, Guðr I 17, leiða ó-um HHf 41, Bbreiðv 5, rinna ó-um Korm Lv 49; om Kristi kærlighed Has 18, ESk 6, 68: vald ok á-ir Lil 13. — Jfr kvænna-

óstugr, adj, fuld af kærlighed, kærlig, óllgir ok á-ir, om aserne, Vsp 17.

Ósviðr, m, (-ar), mytisk væsen, der siges at have ristet runer for (blandt) jætter, Hávm 143.

ósynja, f, gudinde, sidestillet med aserne, æsir ok ó-ur Lok 11. 31, Þry 14, Bdr 1, Sigdr 4, trúa á ó-ur Hyndl 10, Orv VIII 3. — I kenninger: eggmóts ó-ur, krigerske væsner (en slags valkyrjer), VGl 6, elda flóðs (guldet's) ó., kvinde, Stjó II 11, flóðs ó., bølgen, ÞSjár 4, 4.

ótt, f, (jfr ætt; i hds. findes ó. og ætt som v. l. til hinanden), 1) slægt, familie, Sigv 7, 9 (ótt : mátt-), á-ir Ingviðreys Haustl 10 (sál. hds.), Ht 89 (: þrátt), GSürs Lv 21 (átt hds). — 2) himmelegn, ór ýmissum ó-um TorfE 4 (v. l. ætt-). Se lævrigt ætt.

óttungr, m, (= ættingi), slægtning, ætling, Pul IV j 8, ó-ar Merl II 28, ó-a brautir, veje til (sin'e) slægtninge, til (sit) hjem, Hárb 56, ó-a hrijóðr (sønners), om kong Aun, Yt 16, ó. Freys Yt 21, Hál 9, ó. Týs Yt 17, Hál 12, ó. Gorms, om Knud d. store, Sigv 5, 2.

ø, v-, þir-omlyd af (kort) e, o, anvendes her efter reglerne; i håndskrifterne er betegnelsen meget uregelmæssig, også fordi omlyden i mange tilfælde tidlig faldt bort.

øðli, n, herkomst og væsen, segja til alls øðlis (skr ø) Hárb 9, ef ø. (skr ø) ættak (her bet. ø. måske 'ejendom') Lok 43. — Jfr øðli.

øfri se efri.

økkvinkalfa, f, kvinde med tykke lægge (af økkvinn og kalfi), som egennavn på en af Træls døtre, Rþ 13.

økkvinn, adj, tæt og tung, klæget, ø. hleifr, þykk ok ø. Rþ 4, hleifr þykk ok ø. Vøls 8 (økk, verruca vel tumor in carne, BHald).

øngör, part., nedtrykt, kuert, øngö (rettelse for ung), Sigsk 34.

øreiga, f, fuldstændig fattigdom, Hsv 37.

ørendi, n, hværv man (som tjæner, sendebud) skal udrette (skr. er-, eyr-), riða ø., ride for at udrette, Akv 3. 8, bjóða ø. Lil 24; resultatet (af en sendefærd), hafa ø. sem erliði Þry 10. 11, jfr HHj 5, vilja vita øll sín ø., vilde vide alt hvad han har fået udrettet, hele resultatet, Ski 38.

ørgrandr, adj, ménfri, retskaffen, ørgrandari, mere retskaffen, Karlevi. Jfr Arkiv VI, 103 f.

ørhjartaðr, adj, uden hjærte, ø: mod, modløs, fej, Örv VIII 11.

ørlygi, n, kamp, Þul IV k 2, heyja ø. Eg Lv 28; ø-is draugr, kriger, Rdr 8.

ørlygr, m, skjold, Þul IV r 3. — Jfr yrlygr.

ørlog, n. pl, 1) 'hvad der fra først af er bestemt', skæbne, ø. seggja Vsp 20, aldar ø. Lok 21, jfr 29, ø. ósvinns apa Fáfn 11, ø. folgin (Baldrs) Vsp 31, drygja ø., fuldbyrde skæbnen (om valkyrjerne), Vøf 1. 3, séa ø. Merl II 26, séa ø. fyrir Grip 28, ø. sín viti engi maðr Hávm 56, Hsv 125, eigi má við ø. bægjask Ólhv 2, 6. — 2) skæbne, d. v. s. det oplevede, færd og handlinger, segja frá ø-um (sinum) Lok 25.

ørloglauss, adj, uden skæbne, d. v. s. uden liv, Vsp 17.

ørlogsíma, n, skæbnetråd, þrymr of øll lönd ø-u, om en, hvis skæbne fører ham til alle lande, Reg 14.

ørlogþótr, m, skæbnetråd, snúa ø-u Hhund I 3.

ørmjot, f, forekommer kun i prosa, SnE I 538, øje, egl. 'det på afstand måtende, mål på afstand'.

øróf (for ørhóf), n, egl. 'hvad der går ud over måde, mådehold', utalig mængde, ø. vetra Vafpr 29. 35.

ørófsamr, adj, som går ud over alt mådehold, ø-an acc. adverbielt, uendeligt, uafladeligt, Fj 24.

ør, n, ar, ø. es i enni Hrólfs 9, gerva e-m ø. Jómssv; ø. vas á iljum Rþ 10 bör læses som aurr vas o. s. v. (RMuch).

ørabeinn, m, ar-ben, tilnavn, HelgÖl.

ørrottr Korm Lv 51 fejl for errótr, s. d.

ørtröð, f, indhegning (for kreaturer), hvor græsset er afædt og det hele er et ælte (jfr prosaens eyði-tröð), Anon (XIII) B 32.

ørugg, adj, frygtløs, tryg, ø-t mælik þat ESk 6, 62.

ørvilnan, f, fortvivelse, Gd 3 21.

ørvirðr, adj, uværdig, hróðrs ø., uværdig til ros, Arbj 13 (hás -verðr), Ht 100.

ørviti, adj, afsindig, rasende, øerr ok ø. (ørvita) Lok 21, jfr 47, Hhund II 34, Oddrgr 11, Herv III 5.

ørvænn, adj, 1) håbløs (passivt), lifs ø-a ljósa brúði, som ikke mere har håb om at leve, Sigsk 53. — 2) håbløs (subjektivt), esa mér ø-t, jeg kan vænte, (jeg kan ikke vide), HHj 23, nú kveðk einskis ø-t vesa, nu kan man vænte alt, Hhund II 48, at þér ø-t sé meins, at du ikke kan vænte mén, Hsv 128.

ørþriðr, adj, som er blottet for gode råd, udveje, som ikke ved sit arme råd, Hsv 129.

øx, f, økse, nýt ø. ESk 11, 4 (rettelse for al), óð með ø-i breiða Arn 3, 10, leggja øxar at, angribe med økser, Am 41, fox es ilt í øxi Skall 3; rymr reiddra øxa Gldr 7. — Jfr blöð-, talgu-.

RETTELSER OG TILLÆG.

- S. 2 sp. 2 pkt. 7 tilføj: af føeding Lil 35.
- 3 afl: af alli Þjóða 4, 14 bör udgå og læses. ör afl og anføres under afl, m, jfr Skjaldedigtn. B s. 683.
- 11 andfettlar: skjoldet læs sværdet.
- 14 1. arfr: eks. fra Sól 78 udgár.
- 16 1. askr: skafa under 1) læs skelfa.
- 22 auðsýtir: læs fattig; „jfr—gjof“ udgár.
- 25 sp. 2 l. 2 læs trælkvinder.
- 27 áðr: læs adv. og conj.
- 31 Efter astvitjuðr skulde Ásviðr have stæet. Se Qsviðr.
- 35 barð: i slutn. tilføj: jfr fyrri- (fyrir) barð i disse rettelser og tillæg).
- 39 beiði-Rindr: læs Korm.
- 41 bendill: 2) læs jættanavn.
- 42 benlogi: f. njótr, mand læs vindr, sværd.
- 56 bolmgýrðill: læs Brú gyrðill se Brúa.
- 57 bógr: 1. 3 læs Gri 37.
- — 1. bót: tilf. bót meina, jomfru Maria, Mdr 41.
- 61 Brámi: læs Arngríms-.
- 62 brek: efter brek goldin tilf. synder.
- 67 sp. 1 l. 28 læs 4)
- — 3. brúnn: tilf. adj.
- 68 Efter bróð er en sátydende artikel udfalden:
brók, f, redskab (vistnok af horn) for at berede skind, snákr b-ar, skæmtsom kenning (jfr sammenhængen) for en suder (garver), Þjóða 4, 15.
- 69 bú: 3) Her kan nu henvises til BMÓ Arkiv XXXI, 78.
- 82 dóli: udgár.
- 89 dunna: tilf. færøsk husand.
- 91 dynja: l. 3 forneden læs 14.
- 92 sp. 2 l. 9: efter heitik tilf. Fáfn 2.
- 96 sp. 1 l. 12 f. n. „ikke“ skal være kursiv.
- 99 eiginbrúðr: eks. fra Mv I udgár, da her skal læses eiginn brúðar (eiginn til unnanði).
- 101 For einkannligr læs einkanhluga, adv.
- 105 eldbekkr: læs Áta e-s Eir = Áta bekks eld- (guldets) Eir, kvinde. Under Áti og Eir rettes i henhold her til.
- 109 1. enn: læs adv.
- 120 sp. 1 l. 2 f. n. læs mér.
- S. 122 fasti: l. 2 læs lod ilden flamme op.
- 124 fákr: tilf. vandar f. Orv IX 37.
- 126 fegrir: det her anførte fegri fra Alpost er vistnok subst. fegri, f., skönhed.
- — 2. feikn: i slutn. tilf. jfr full-; se rettelser.
- 136 fjölmennr: læs adj.
- 140 fleygir: læs fjarðlogs.
- 146 formaðr: læs mand (ægtemand) f. menneske, Adam.
- 151 freistni: tilf. erotisk fristelse Heil 5.
- 154 Efter fróðugr er udfalden artiklen: fróma, (-aða, -aðr), fejre, f. minni Alpost 12.
- 156 Efter fullfastliga tilf. artiklen: fullfeikn, adj, meget forfærdelig, Herv III 19 (v. l.).
- 162 Efter fyrgnar tilf. artiklen: fyribarð, n, fyrretæs-stavn, Bjarni 3.
- 163 fýstlundaðr: læs besjælet af vide-lyst.
- 175 geiguðr: her kan nu henvises til udtrykket umgeigursfólk (omflakkende folk) Áþingisbækr Ísl. II 143.
- 182 Efter girði tilf. artiklen: girðibúð, f, 'afværgende, beskyttende, bod (hus)', ógnar g., skjold, HI 37 a.
- 257 hjú: tilf. under 2) Völ 14 (Völund og hans forældre).
- 260 hleypiskarlr: pelekan udgár.
- 268 hnepta: læs knuge, trykke?, jfr knefta (Ásen).
- 272 Holmbúar: læs Rogaland(?).
- 288 hraela: der kan nu henvises til en afhdl. i Árbók hins isl. forn. fjel. 1914.
- 303 sp 1. Under 7) kan tilføjtes: hróðr mun hugðr Krók 3.
- 305 hýrr: her tilføjtes: som navn på okse, Pul I b.
- 317 ilmr: tilf. i. guðs, fra gud, Mdr 10.
- 326 jarðfastr: nu kan henvises til Hannaas: Ældre no. sprogm.-mærker II 6—7.
- 348 kurfaldi: ifg. Skírnir 1915 s. 396 bruges kurfur nu i nedsættende betydning („så leiðasti kurfur“).
- 350 kvendi: tilf. jfr dýrðar-.
- 352 kvöl: tilf. = helvede Mv III 24.
- 382 lotr: vist fejl f. lvtr = látr.

- S. 402 merkja: merkör dúkr, *rettere vel 'tøj med indvævede (eller påsyede) mønstre'*.
 — 414 múspell: *der kan nu henvises til Braune i Beiträge XL*.
 — 428 sp. 1 l. 9 læs N. sægs sindrs.
 — 450 Páskalius: læs Páskasiús.
- S. 451 *Efter portgreifi tilf. artiklen: porthús, n, utugtshus, Mey 38.*
 — 480 *Efter Sandvík tilf. artiklen: sangran, f, se songvan (hvor det rigtige antydes).*
 — 603 vel: 4. sidste linie *tf. Löffler sst 334.*

Angående 2. draugr 'træstamme, træ' (s. 83) har prof. G. Neckel i Beiträge XXXIX fremsat den mening, at ordet etymologisk skulde stilles til roden i drýgja („den der udøver, udfører“). Skønt dette på en måde kunde være tiltalende, kan jeg ikke gøre denne forklaring til min; ordet regnes i SnE II 497 (hvad der burde være anført) sammen med ord som heggr, stofn, stáfr, fjørr, þórr som en del af en mandskening; denne fra oldtiden stammende opfattelse kan jeg ikke forlade til gunst for en tvivlsom nutidsforklaring. Bj. Haldórsson anfører ordet i betydningen: „arbor arida spec. abies“; dette er næppe grebet ud af luften; jfr ags. drúgian 'arescere', og Falk-Torp Etym. ordb. dræne.